BIBOLO DABUŋ

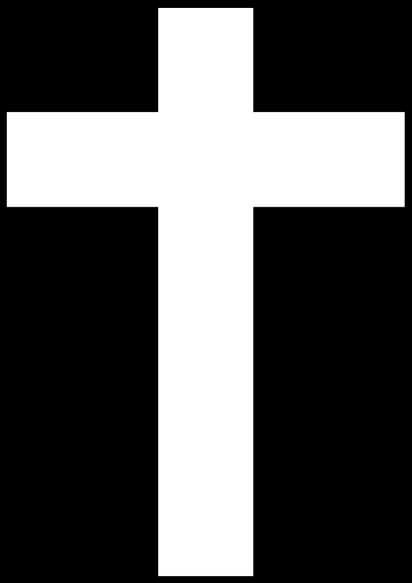

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

BIBOLO DABUŊ
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb

Contents

Bibolo Dabuŋ 1
Biŋ Tasam Êmuŋŋa 3
GENESIS 13
EKSODUS 74
LEWITIKUS 102
NAMBA 108
DAITERONOMI 122
JOSUA 146
GÔLIŊWAGA 156
RUT 172
SAMUELNÊ 1 177
SAMUELNÊ 2 208
KIŊNÊŋ 1 229
KIŊNÊŋ 2 253
MIŊ 270
ESRA 272
JOB 277
PESALEM 294
ŊACMÊTÊ TAU 428
JESAIA 431
JEREMIA 476
TAŊIBOA 505
ESEKIEL 508
DANIEL 519
HOSEA 533
JOEL 539
AMOS 546
JONA 558
MIKA 561
HABAKUK 570
HAGAI 574
SAKARIA 576
MALEAKI 578
MATAI 582
MARKA 628
LUKA 656
JOAŊ 703
APOSTOLO 736
ROM 778
KORINTI 1 799
KORINTI 2 818
GALATA 831
EPESE 838
PILIPI 845
KOLOSO 850
TESALONIKI 1 855
TESALONIKI 2 860
TIMOTE 1 863

TIMOTE 2 869
TITI 874
PILEMON 877
JAKOBO 879
PETERE 1 885
PETERE 2 891
JOAŊ 1 895
JOAŊ 2 900
JOAŊ 3 901
JUDA 902
GEOC LASÊ 904
ŊAÊ TO ŊALÔ ŊAM 927

Bibolo Dabuŋ

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Bibolo Dabuŋ
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

© 1980, The Bible Society of Papua New Guinea

Print publication, 1980 by The Bible Society of Papua New Guinea

Web version
2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *The Bible Society of Papua New Guinea* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**
Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**
Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Table of Contents

page

Biŋ Tasam Êmuŋŋa

Sêpuc Bibolo tonec ŋalêŋ teŋ kêtôm, taŋ sêpuc aêacnêŋ Biŋlênsêm Wakuc naŋ atom. Aêac tec tasam ŋapuc ŋagec tonec gebe epeŋ nêŋ kauc lasê e tajala katô kwanaŋgeŋmaŋ.

Sêjam Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabuku samob ôkwi tomalageŋ ma sêpuc gêc Bibolo tonec atom. Ŋam amboac tonec gebe Lau Israel laŋgwa nêŋ biŋsu to nêŋ om ma nêŋ da to ŋasakiŋ ŋagôliŋ gwalêkiŋ kepeŋ aêac lau galocŋa amboac lau Juda tau nê atom. Anôtô kêkêŋ biŋ tonaŋ ŋai gêdêŋ lau têm tônêŋageŋ gebe sejop. Biŋ amboac tonaŋ tec lau-sêjaliŋ-biŋwaga sêwi siŋ gêcŋa. Dedec gêcŋa ŋapucmêgeŋ atom. Sêpuc biŋ dambê kêtu ŋapeleŋ gêjô baliŋ, tê sêgêli gêcŋa nê su. Lau teŋ embe taêŋ ênam sebe sêsam to sêjala biŋ, tê sêgeli gêcŋa nê, naŋ sêkac Bibolo English me Tok Pisin me aweŋŋa teŋ ma sêsam.

Bibolo ŋamêtê ŋajamanô teŋ gebe sêwa buku samob ŋam sa dambêgeŋ ma sêpuc gêmuŋ buku tau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. Go ŋadênaŋ teŋ gêc gêwiŋ Biŋlênsêm Wakucŋa, taŋ têdênaŋ biŋ ŋatênageŋ gêc awê solop.

Ŋalôtêna kêkô miŋ to biŋ ŋagêdô samob ŋaô. Buku ŋagêdô ŋaê ma ŋamôkêlatu to ŋamadiŋ ŋananba embe ênêc ŋalôtêna teŋ ŋalabu, naŋ êkêŋ puc aêac gebe sêpuc biŋ tau gêc buku tonaŋ ŋai gêwiŋ.

Sêpuc môkêlatu ŋananba ec kapôêŋgeŋ kêkô gêdêŋ gasêŋa, taŋ sêjac m biŋ tau naŋ. Ŋamadiŋ ŋananba gêc ŋataliŋa amboac gêmuŋŋa kêtiam atom. Sêwi siŋ ma sêpuc ŋananba ec sauŋ gêjô ŋatalô madiŋŋa / su. Ŋanambageŋ tec geŋ ŋamadiŋ samob gêŋgic-gêŋgic. Embe talic namba luagêc êkô ŋamadiŋ ŋagêdô ŋasawa, naŋ epeŋ nêŋ kauc lasê gebe biŋ samuc tageŋ, tec sêjac gêŋgic atom, sêpuc ŋamadiŋ luagêc me têlêac kêpi tageŋ.

Biŋ ŋagêdô, taŋ aposolo to lau teto e kêkwa tau gêc nêŋ buku gêdêŋ-gêdêŋgeŋ naŋ, tasam gebe paralel gebe biŋ tau ŋam me kêkwa tau. Aŋga aêacnêŋ Biŋlênsêm Wakuc ŋamataŋa samob sêpuc paralel tau ŋabuku ŋaê dambê ma môkêlatu to ŋamadiŋ ŋananba gêc ŋatali kêkanôŋ biŋ tau solop. Ŋamêtê ŋajam tonaŋ sêwi siŋ aŋga Bibolo tonec ma sêsa lêŋ teŋ. Sêpuc paralel gêc saite tau ŋatali ŋalabuŋageŋ. Ŋapuc teŋ gêwiŋ atom. Aêac tauŋ taêŋ ênam ma tasala namba, tê sêpuc gêc ŋalabuŋa nê. Sêpuc paralel ŋamôkêlatu ŋananba ec kapôêŋ, tec kêkô awê ŋajam.

Ŋatalô teŋ amboac utitalata embe sêpuc ênêc êkwa biŋ ŋalô teŋ, naŋ êkêŋ puc aêac gebe sêwa ŋalô tonaŋ ŋam sa sêpuc gêc saite tonaŋ ŋalabu me tatap ŋalô tonaŋ sa aŋga buku ŋatêku gêc ŋaê to Ŋalô ŋam.

Ŋamadiŋ ŋagêdô kêsêp gandoŋ (...) ŋalêlôm. Ŋam amboac tonec gebe Lau-tetowaga laŋgwa ŋagêdô samob teto ŋamadiŋ togandoŋ tonaŋ gêc nêŋ papia gêwiŋ atom, lau ŋagêdôgeŋ teto gêc nêŋ buku gêwiŋ. Aêac embe tasam Mêtê, taŋ tasam biŋ me ŋalô, tê gandoŋ kêkapiŋ tôŋ nê êwiŋmaŋ, gebe gêwa biŋ tau ŋam sa gêwiŋ.

Embe atap ŋatalô amboac tonec sa "...", go ajala gebe galoc kêsôm-biŋwaga nê awa tau tonec, sêjac miŋ ênê miŋ ŋaômageŋ atom.

Aŋga buku tonec ŋatêku oc atap biŋ ŋagêdô sa. Teŋ Ŋaê to Ŋalô Ŋam, taŋ gêwa biŋ to ŋalô ŋagêdô ŋam sa. Môkêlatu to ŋamadiŋ Ŋam, taŋ têdênaŋ gebe tatap lau to gêŋ ŋagêdô-gêdô nêŋ biŋ to ŋam sa aŋga ŋamala, tê takac Bibolo tonec ŋalêlôm ondoc-ondoc. Miŋanô Ŋatêm têdênaŋ ŋatênageŋ. Tonaŋ gêwa aêacnêŋ kauc sa gebe gêŋ to miŋ ŋajala samob, taŋ kêsa-kêsa kêpi kiŋ to propete nêŋ biŋ ŋagêdô-gêdô naŋ, kêdaguc tau amboac ondoc.

Nom ŋakatu Biŋlênsêm Laŋgwa to Wakucŋa oc tatap sa amboac tonaŋgeŋ.

Aêac tandôŋ tauŋ e tajala Buku dabuŋ tonec êtu tôŋ ma takac nêŋ Biŋlênsêm Laŋgwa to Wakucŋa todaŋge ma totêntac wapigeŋ êtôm bêcgeŋmaŋ. Apômtau Jesu gêlêŋ biŋ aêac gebe "Mêtê taŋ teto gêc naŋ, amac apuc atu dôbgeŋ amoa abe aŋgôŋ matem jali teŋgeŋ ŋam jakêsêp biŋ tonaŋ, ma biŋ tonaŋ ŋai gêwa aê ŋam sagoc" (Joaŋ 5:39). Lau tolau ŋagêdô sêjam koleŋ ŋanô gebe Bibolo aêac tauŋ aweŋŋa êsêp aêac lemeŋ. Tec tanam daŋge Anôtô gebe "Aômnêm biŋ kêtu ockaiŋ ŋadaweŋ, ma ja teŋ kêpô ŋoc intêna" (Pes 119:105). Lanem to lambiŋ êndêŋ Apômtau Jesu Kilisi endeŋ tôŋgeŋ. BiŋŋanÔ.

Ŋalôandaŋ

BUKU 70 KÊTU BUKU SAMUC TAGEŊ

ŊAÊ BIBOLO ŊAM

Ŋaê Bibolo kêsêp Grik aweng. Êsêac sêsam buku tageŋ gebe biblos ma biblia buku ŋagêdô me taêsam. Sejoŋ buku 66 sa ma sêsi kêpi tageŋ gêc Bibolo ŋalêlôm, tec sê ŋaê biblia kêpi. Go lau Rom to lau ŋamuŋa toê-toê sêsap ŋaê tonaŋ toŋ tec gelom-gelom lau kêtôm nom ŋagamêŋgeŋ gêja. Englis sêsam ŋa tauŋ aweng gebe Bible (Baibel) ma Jabêm aweng Bibolo. Ŋaê tau tonaŋ kepeŋ buku tageŋ, taŋ sêjac buku taêsam sa gêc ŋalêlôm naŋ.

PAPIA ŊAMATAANÔ SAMOB GÊJAŊA

BIŊ ŊALÔ TAU (TEXT)

Lau andaŋgeŋŋa teto Bibolo ŋabuku ŋagêdô samob ŋa Hebolai aweng ma luagêcgeŋ ŋa Aramai aweng. Go teto Biŋlênsêm Wakuc ŋa Grik awenggeŋ. Papia tobôc ŋaôlic (parchment), naŋ tetowaga ŋamataŋa tauŋ lemeŋ teto biŋ kêsêp naŋ, ŋateŋ mêŋgelom aêac atom, sêjaŋa samob. Ŋam gebe papia laŋgwa kêtu manê, tec lau têm teŋŋa, taŋ jasêsi tetowaga ŋamataŋa nêŋ têmŋa naŋ, teto biŋ tau gelom papia wakuc. Papia taŋ teto Mêtê tau ŋakôniŋŋa kêtiam-kêtiam naŋgeŋ ŋagêdô tec gêc ŋapaŋ. Biŋlênsêm Wakuc ŋapapia laŋgwa tonaŋ tomalageŋ tec sêc. Papia teto ŋa lemeŋgeŋŋa tonaŋ têtap ŋagêdô sa aŋga monasteri, ŋagêdô aŋga gamêŋ sawa ŋagaŋac ŋalêlôm, ma ŋagêdô aŋga pocgêsuŋ. Pocgêsuŋ teŋ, taŋ ŋawae kêtôm gamêŋ samob gêja naŋ, gêdêŋ 1947 ŋapalê Arabiaŋa teŋ gejob noniŋ gêmoa Qumran (Kumran) ŋalôc kêsi Gwêc Matêŋa. Eŋ gesom noniŋ gêbôm teŋ e jagêô lasê pocgêsuŋ teŋ, taŋ tetoc ku ŋagêdô kêkô naŋ. Papia toluŋ laŋgwaanô taêsam gêc ku tau ŋalêlôm. Lau teto Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabuku ŋagêdô kêsêp papia ŋaluŋ tonaŋ gêja, go sêpoanec kêsêp ku gêja ma sêbaob auc, gocgo sêsiŋ ôkwi tokugeŋ kêkô pocgêsuŋ tonaŋ. Kêkô ŋajala amboac 2,000 me, go têtap sa. Sêkêŋ jalau kwalam laŋgwa sê dôŋ biŋ Hebolai aweŋŋa kêpi biŋ, tec sêpuc gêc aêacnêŋ Biŋlênsêm Laŋgwa nec, tec sêlic gebe lulu kêkwa tau ŋajamgeŋ. Ŋabukugeŋ tec têtap ŋagêdô sa todim-todim, mago Bibolo samuc, me Biŋlênsêm samuc tec têtap sa tosawa-tosawa. Papia ŋapopocgeŋ to ŋagêŋgic, ŋagêdô ec kapôêŋ, ŋagêdô sauŋanô amboac lemeŋ ŋaja taêsam gelom aêac. Mago dedec gêŋ lênu-lênu tonaŋ ŋateŋ gêcŋa atomanô, sejoŋ samob sa tomalageŋ, gebe gêjam kwalam laŋgwa, tê kôm tau gêjac êsêac ŋawae nê, sa gêdêŋ sêwaka Bibolo ŋabiŋ ŋalô tau sa e sêlic jakêtôm, tê ŋatetowaga ŋamataŋa teto nê. Lau tau sêjam kôm tonaŋ sêsiŋ sugeŋ tec sêmoa. Mêtê tê teto gêdêŋ andaŋgeŋ su nê, galoc gêc aêacŋa amboac tomalageŋ kêtiam. Têtap papia teto ŋa lemeŋgeŋŋa laŋgwaanô tonaŋ 1,000 to 1,000 sa, tec sêwaka Mêtê ŋalo tau sa kêtu tôŋgac. Lau sêjam Bibolo ôkwi ŋa lau têm galocŋa aweŋ nec sêsap papia laŋgwa ŋabiŋ ŋalô tau tonaŋ tôŋgeŋ.

BIBOLO GÊJAC LAU TAÊSAM LEMEŊ ŊAWAE

BIŊ TAU GELOM-GELOM

Ŋamalac têtap sêpuc papia ŋa masine ŋamêtê sa sebeŋ atom. Mêŋgêdêŋ jala 1 to 1500 lau teto papia kêtu taêsam ŋamêtê tageŋ gebe teto ŋa lemeŋgeŋ. Teto biŋ samob ŋakôniŋŋa jagelom papia wakuc kêtiam-kêtiam, tec kêtu taêsam. Ŋamêtê teŋ gêc atom, tonaŋgeŋ, tec kêtu kôm kapôêŋanô gêdêŋ lau-tetowaga. Ma gêŋ, tê teto biŋ tau kêsêp nê, keso-keso tau. Lau gamêŋ oc kêpiŋa sepeŋ nêŋ biŋ ŋalô kêsêp poc, me sêkôc ka dambê-dambê kêtu kêlêpê jateto ŋatalô kêsêp nomku palê-palê. Lau gamêŋ ŋagêdô sêmasaŋ nêŋ kêlêpê tokaiŋ-tokaiŋ ma teto biŋ kêpi bôc ŋaôlicgeŋ me sêmasaŋ siŋ ŋasêbê kêtu nêŋ papia, naŋ teto nêŋ biŋ kêsêp.

Lau gêmuŋŋa tônê teto biŋ ŋamêtê amboac tec. Teto biŋ tomôkê-tomôkê kêsi taugeŋ kêpi papia ŋalauŋ ec kapôêŋ teŋ e gêlôc. Daê dôŋ êpi sêpuc aêacnêŋ nuspaper ŋamêtê, gebe tajala katôgeŋ. Go selom ŋaluŋ wakuc teŋ teto e gêlôc. Sêgôm kêtôm tônêgeŋ. Teto-teto e sêjac dabiŋ, go sêsi ŋalauŋ tau samob gêdêŋ ŋataligeŋ, sêjac têku-sêjac têku e kêtom papia samuc tageŋ baliŋ amboac meta teŋ me luagêc. Papia baliŋ tonaŋ tec sêluŋ sa amboac lac teŋ ma sêpoanec kêsêp gasuc me ku teŋ gêja gebe ênêc laŋgwa-laŋgwa. Embe taêŋ ênam sebe sêsam, naŋ têtaiŋ luŋ tau sa mêŋsêjac lêtêŋ ma sêsam biŋ tau gêc êsêac laŋôŋnêm ŋajamgeŋ. Bibolo ŋabuku samob nec gêmuŋgeŋ toluŋ amboac tonaŋ.

Lau laŋgwa gamêŋ ŋagêdôŋa teto nêŋ biŋ gelom papia kêtôm aêacnêŋ buku galocŋa ŋamêtê. Sêsam buku tau gebe Kodeks, ŋam gebe papia me buku laŋgwa teto ŋa lemeŋgeŋŋa. Sêkêŋ ŋalauŋ gêsac tau ŋaô ma sêsi kêpi tageŋ amboac buku galocŋa. Mêtê kêlaiŋ tau, tec buku kaiŋ tonaŋgeŋ kêlaiŋ tau gêwiŋ-gêwiŋ. Judanêŋ lau mêtê tokauc, naŋ kêtôm têm laŋgwa samobgeŋ (B.C. kêtôm Before Christ ŋam gebe gêdêŋ taŋ Apômtau Jesu têna kêkôc eŋ gêmêŋ nom atomgeŋ naŋ) teto-teto Biŋlênsêm Laŋgwa kêsêp papia toluŋ mêŋgelom aêac naŋ, ma moniki to lau, taŋ têtôm têm ŋasawa ŋamuŋa teŋ (Middle Ages, jala 500-1500) teto Bibolo samuc ŋakôniŋŋa kêtiam-kêtiam naŋ, sêlic nêŋ koleŋ tonaŋ kêtôm nêŋ sakiŋ gêdêŋ Anôtô tau, tec teto biŋ samob ŋapepsawa to jagêdêŋgeŋ.

BIBOLO ŊABUKU TO BUKU SAMUC TAU ŊABIŊ

BIBOLO ŊAMATA TÊLÊAC

Sêwa Bibolo ŋabuku gêja mata têlêac kêtôm biŋ kaiŋ têlêac, taŋ kêjaliŋ tau sa gêc awê aŋga Biŋlênsêm agêc ŋalêlôm naŋ (1) Miŋ, (2) Têdôŋ to sêlêŋ biŋŋa, ma (3) Seoc biŋ lasêŋa.

Lau Hebolai laŋgwa sêjac Biŋlênsêm Laŋgwa gêŋgic ma têdênaŋ ŋabuku kêtôm biŋ mata têlêac tonaŋ su. Sêkêŋ Biŋsu (Tora), taŋ tasam gebe Mosenê Buku Lemeŋteŋ me Pentatoik (Buku toluŋ 5) naŋ, gêc ŋamata. Êsêac sêsam Josua e jagêdêŋ Kiŋnêŋ Buku sebe Propete Ŋamataŋa nêŋ. Sêjac propete ŋagêdô nêŋ miŋ gêjam buku tonaŋ ŋai auc, tec sêsam amboac tonaŋ ma sêkêŋ kêsi Mosenê. Go Propete Ŋamuŋa Jesaia e Maleaki nêŋ buku kêdaguc ŋatoŋ tonaŋ. Jeremianê Taŋi to Danielnê buku ac sêsam sêwiŋ toŋ tonaŋ atom. Ma buku ŋagêdô samob kêtu toŋ teŋ tauŋa, naŋ sêkêŋ gêc ŋamuŋa. Ac têdênaŋ amboac taŋ kêtôm lau Juda tauŋ tetoc buku tau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sa naŋ.

Dr. M. Luther gêsuŋ buku kaiŋ teŋ ŋatoŋ gêc Biŋlênsêm Laŋgwa to Wakuc ŋasawa kêtu toŋ teŋ tauŋa. Eŋ kêsam buku tonaŋ gebe Apokripi. Ŋaê tonaŋ Grik aweŋ, tanam ôkwi gebe Ŋam kêsiŋ tau. Eŋ gêwa buku tau sa gebe “Buku naŋ tatoc sa êtôm Bibolo ŋabuku tau naŋ atom, mago embe tasam, oc êmoasiŋ aêac ŋajam êwiŋ”.

Apokripi tonaŋ gêc Bibolo Hebolai aweŋŋa atom. Mago sêkêŋ gêc Bibolo Grik to Rom aweŋŋa. Êsêac sêgaluŋ buku tonaŋ kêsêp buku ŋagêdô ŋalêlôm. Apokripi masi aŋga Hebolainêŋ Bibolo, tec Luther gêjac sa kêtu toŋ teŋ tauŋa. Bibolo Englis to aweŋ ŋagêdô sêpuc gêc Biŋlênsêm agêc ŋasawa ma ŋagêdô masi.

BIBOLO ŊASÊBU SAUŊ TO SAUŊANÔ ŊABIŊ

Sêwa Bibolo kêkôc kêtôm ŋamata kapôêŋŋageŋ atom, sêjac gêŋgic-gêŋgic kêtôm ŋasêbu sauŋ to sauŋanô nec gêwiŋ. Aêac tasam ŋasêbu tonaŋ gebe Môkêlatu to Madiŋ. Tetowaga laŋgwa tauŋ sêjac gêŋgic amboac galoc talic gêc nec kwanaŋgeŋ atom. Lau gêmuŋŋa teto biŋ ŋamêtê teŋ. Ac teto biŋ ŋalô to ŋatalô kêsi-kêsi taugeŋ gêja, e ŋalô me ŋaê teŋ kêkô awê amboac galoc nec atomanô. Englisnêŋ bisop teŋ gêjac biŋ to miŋ samuc-samuc sa kêtu môkêlatu teŋ tauŋa (1350) su. Go ŋac Fransŋa teŋ gêjac m ŋamadiŋ kêtu ŋamata gêdêŋ 1551. Eŋ gêgôm kêpi Biŋlênsêm Wakuc teŋ, naŋ eŋ kêpuc Grik to Rom aweŋ e kêkanôŋ tau naŋ. Gêjac biŋ gêŋgic-gêŋgic kêtôm ŋamadiŋgeŋ ma keto ŋanamba gêja. Lau sêlic ŋajam, tec malô acgom, go samob sêpuc nêŋ Bibolo tomôkêlatu ma toŋamadiŋ kêtôm tônêgeŋ.

Ŋalôtêna kapôêŋ to sauŋ, taŋ kêkô biŋ ŋagêdô ŋaô ma geŋ gêŋgic naŋ, lau laŋgwa teto kwanaŋ atom, lau galocŋa sêkêŋ gebe sênam lau-sêsamwaga sa.

ANÔTÔ GÊWIŊ NÊ LAU ŊAMIŊ

BIŊLÊNSÊM LAŊGWA ŊAM

Teto Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabuku ŋamataŋa sa sebeŋ atom. Lau sêjac ŋamiŋ samob tulu jagelom nêŋ wakuc sêsôm gêc aweŋgeŋ ŋasawa baliŋ e ŋêŋgeŋ sêmoa acgom. Teto papia (toluŋ) ŋamataŋa gêdêŋ kiŋ Dawidi agêc Salomo nêŋ têmgeŋ. Mago aêac embe taêŋ ênam dabe tandênaŋ Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabuku êtôm têm, tê teto-teto buku tau nê, oc daŋgôm ŋawapac.

Lau Juda nêŋ lau mêtê tokauc to nêŋ biŋsutau sejoŋ papia dabuŋ sa-sa sêjac m gêdêŋ jala 300 to 400 B.C. ŋasawa, go sêkêŋ kêpi tageŋ amboac sêgôm Mosenê Buku Lemeŋtêŋ naŋ. Sêjac Biŋlênsêm Laŋgwa tau ŋabuku sa nec gêbacnê gêdêŋ jala 200 A.D. (Anno Domini tonaŋ kêtôm têm, taŋ Apômtau Jesu gêmêŋ nom su naŋ, me Apômtaunê jala). Aêac tec talic gebe sêkôc kôm tau sa e sêjac dabiŋ nec, ŋajala amboac 1,000 gêjaŋa acgom, go sêjac dabiŋ.

Lau tau ŋagêdô nêŋ ŋalêlôm gêja lu kêtu ŋabuku ŋagêdôŋa, tec biŋsutau ŋagêdô sêkac tauŋ sa gêdêŋ jala 100 A.D. gebe sêsêm biŋ tau êtu katô gebe Buku ondoc mêŋêsêp Bibolo Hebolai aweŋŋa ŋalêlôm êwiŋ ma ondoc êsêp êwiŋ atom. Samob sêlôc kêtu tôŋ gebe Apokripi êsêp Bibolo ŋalêlôm atom. Go sêsôm biŋ ŋalô tau ŋabiŋ e tomalageŋ gêwiŋ. Biŋ taŋ êsêac sêsôm kêtu tôŋ naŋ, Gôlôac Dabuŋ kêsô ŋalabu. Amboac tonaŋ ŋalô Hebolai aweŋŋa, taŋ êsêac sêwaka sa gêc naŋ, kêtu Biŋlênsêm Laŋgwa ŋanombaŋ e mêŋgêdêŋ oc tonec. Lau teŋ embe sênam Biŋlênsêm ôkwi, oc têndênaŋ biŋ tau tonaŋgeŋ.

BIŊLÊNSÊM LAŊGWA ŊABUKU TAU

Ŋaê Biŋlênsêm ŋam kêsêp lau Rom aweŋ (Testament). Englis sêsam sebe Testament amboac taŋ. Ŋaê tau ŋam gebe poac. Ŋaê Biŋlênsêm Laŋgwa kepeŋ aêacnêŋ kauc lasê gebe Biŋlênsêm Wakuc teŋ gêc amboac tonaŋ. Poac laŋgwa ŋam kêsêp poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ lau Israel aŋga lôc Sinai naŋ. Poac tonaŋ kêtu anô kêpi lau tau gêdêŋ taŋ sêlôc kêtu tôŋ gebe taŋeŋ wamu êndêŋ Anôtônê Biŋ, tec sêkêŋ bôc kêtu da gêdêŋ eŋ kêtu ŋakamaclauŋ (Biŋsu ŋapoac, Eks 24:7,8). Poac wakuc ŋam kêsêp Anôtô gêjac mata nê moasiŋ gêjac ŋamalac tapaôŋgeŋ ŋawae. Sêŋgôŋ mateŋ jali ŋam kêsêp Jesu kêkêŋ tau kêtu da gêdêŋ

Tama gêjô samob su. Lau taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, Anôtô gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ. (Moasiŋ ŋapoac.)

Ŋaê Buku Miŋŋa nê kêkwa buku samob, taŋ sêjac Anôtô kêkalem Israel laŋgwa nêŋ abeŋi to gêwê ma kêwaka êsêac sa ŋamiŋ gêjam auc naŋ. Ac sê Mosenê ŋaê kêpi buku ŋamataŋa 5 nê, ŋam kêsêp ŋac tau nê koleŋ gêwê lau tauŋa ŋamiŋ gêjam sêga aŋga buku tau tônê. Sêjac m buku tau kêpi Anôtô kêkêŋ undambê to nom ma ŋamalac ŋamiŋ. Ac sêjac Israelnêŋ biŋ gêmuŋŋa ŋamiŋ baliŋgeŋ ma teto Anôtô gêjam êsêac kêsi ma gêwê êsêac sêwi Aiguptu siŋ ŋamiŋ e tomalageŋ. Miŋ tonaŋ ŋai kêgi poac, taŋ Anôtô to nê lau sêmoatiŋ gêdêŋ tauŋ naŋ, to Biŋsu Lemeŋlu, taŋ toŋam kêlêlêc su naŋ. Lau têtôm nom ŋagamêŋgeŋ sêŋô Biŋsu 10 tonaŋ ŋawaegac. Go sêjac mata Mosenê Buku Lemeŋteŋ teto Mose jakêkô lôc Nebo gêlic gamêŋ, naŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ nê lau nasêmoa êtu têlê naŋ, mago gêjac jao Mose tec jagêô lasê gamêŋ tau gêwiŋ atom.

Josua to Gôliŋwaga teto lau Israel nêŋ miŋ gêdêŋ taŋ lau tau sêbiŋ tauŋ tôŋ têtu lau-m kapôêŋ su atom naŋ. Israelnêŋ siŋsêlêc to nêŋ laumata ma gôliŋwaga towae sêjam gôliŋ êsêac gêdêŋ ŋasawa tônê, tec ŋamiŋ gêjam buku tonaŋ ŋai auc. Sêwaka Israelnêŋ gôliŋ kiŋŋa sa ŋamiŋ e Dawidi agêc Salomo sêboa gamêŋ tau sa kêtu kapôêŋ ma Israel kêpô lêtêŋ gêdêŋ ŋac, taŋ gêjô Salomo su naŋ, gêwa gamêŋ tau kêkôc gêja luagêc kêtu Juda to Israel nêŋ gamêŋ. Sêjac miŋ biŋ tonaŋ ŋai e jagêdêŋ lau Asiriaŋa sêku Israel tulu ma lau Babilonŋa sêku Juda tulu naŋ. Lau-tetowaga sêpuc gêŋwapac tonaŋ ŋai kêtap lau tau sa naŋ kêsêp êsêac taŋeŋpêc gêdêŋ Anôtônê Biŋsuŋa. Esra agêc Nehemia teto lau Juda aŋga gamêŋ kapoacwalôŋa sêmu sêmêŋ mêŋsêkwê lôm dabuŋ sa aŋga Jerusalem ma sêjac m to sêboa Judanêŋ gamêŋ teŋ tauŋa sa kêtiam ŋamiŋ.

Buku Têdôŋ Biŋŋa to Sêga Wêŋa nê kêkwa tau atom, gebe biŋ, taŋ teto gêc buku tonaŋ ŋai ŋalêlôm naŋ, kêtôm tau amboac onaŋ teto gêc buku miŋŋa to seoc lasêŋa naŋ atom. Aŋga buku Job sêpuc Anôtônê biŋgêdêŋ ŋam. Anôtô eŋ ŋac gêdêŋ, ma amboac ondoc lau mansaŋ ŋajam taêsam sêôc ŋandaŋ to gêmac ma gêŋwapac kêkôniŋ êsêac tôŋgeŋ. Biŋ tonaŋ kêlênsôŋ lau kêtôm têm to nom ŋagamêŋgeŋ ŋapaŋ. Pesalem nec buku wêŋa teŋ. Mec 150 tonaŋ ŋagêdô baliŋ ma ŋagêdô dambê. Lau mansaŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ teteŋ sêmoa nêŋ tauŋa me gôlôac sêjam kêtu nêŋ wê gêdêŋ sêlic nêŋ omŋa. Go Biŋgôliŋ to Ŋacmêtê Tau nê sejoŋ biŋ ŋalô to lêŋ ŋagôliŋ ŋajam-ŋajam sa, taŋ sê kiŋ tokauc Salomo nê ŋaê kêpi. Wêmôkê naŋ ŋapalêo to ŋac têntac gêwiŋ tauŋŋa nêŋ wê. Sêlic wê tau kêtôm Anôtô têtac gêwiŋ ŋamalacŋa ŋadôndôŋ, tec sêkêŋ kêtu Bibolo ŋabuku teŋ gêwiŋ.

Aêac tatap Propetenêŋ Buku 16 sa gêc aêacnêŋ Bibolo. Sêwa buku tau kêkôc ma sêsam gebe propete kapôêŋ to sauŋ nêŋ. Propete Kapôêŋ nêŋ tonec gebe Jesaia agêc Jeremia ma Esekiel agêc Daniel nêŋ buku, ma Propete Sauŋ nêŋ tonec gebe Hosea e jagêdêŋ Maleaki. Sêsam buku tonaŋ sebe Propete 12 nêŋ Buku gêwiŋ. Buku ŋadani tec sêsam sebe kapôêŋ, ma wapi sêsam sebe sauŋ. Propete tonaŋ ŋai sêjam dôŋ nêŋ lau, tê sêmoa êsêac ŋalêlôm gêdêŋ tauŋ nêŋ têm nê, nêŋ lêŋ kêpi Anôtônê Biŋsu. Go êsêacnêŋ kôm teŋ tonec gêwiŋ gebe seoc biŋ lasê kêtôm Anôtô gêôc êsêac aweŋ sa ma gêgôm katuŋ kaiŋ teŋ kêsa e sêlic gêŋ ŋakatu to dôŋ naŋ, tec sêsôm to teto. Propetenêŋ biŋ gelom aêac nec ŋalêŋ tonec gebe ac tauŋ me nêŋ kêpuctôŋwaga teto ŋalô, tê kêsa-kêsa êsêac aweŋsuŋ nê sa. Propete sêsôm lau ŋaôma to laumata nêŋ geo lasê gêdêŋ êsêac solopgeŋ ma sêjô êsêac gebe Anôtô ocgo êmêtôc to ênac êsêac ŋagêjô. Mago sêsôm biŋ tonaŋgeŋ atom, ac sêsôm Anôtô taê labu to taê walô nê lauŋa ŋajaeŋ lasê gêdêŋ êsêac gêc awê amboac tonaŋgeŋ gebe gêjac mata nê moasiŋ gêdêŋ samob, taŋ

sêsap ênê poac, taŋ kêmoatiŋ gêdêŋ Israel tôŋ ma gebe lau tau sênaŋa atom naŋ. Sêsôm ŋajaeŋ tonec lasê gêdêŋ samob sêŋô gebe Anôtô oc ênam Israel to lau nomŋa pebeŋ kêsi êŋgôm ŋanô êsa amboac tonec gebe Eŋ êkêŋ Dawid wakuc teŋ mêŋêtu moasiŋ ŋakiŋ. Têm ŋamuŋa teŋ acgom, go Gôlôac Dabuŋ sêwa propetenêŋ biŋ ŋalô tonaŋ ŋam sa gebe kepeŋ Jesu Kilisi tau, gebe Mesia Dawidinê Latu eŋ.

JESU KILISI KÊTU LAU PEBEŊ SÊKÊŊ MATEŊ EŊ ŊAŊANÔ

BIŊLÊNSÊM WAKUC ŊAM

Aposolo Paulu nê papia kêtu Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku, taŋ eŋ keto gêmuŋ buku ŋagêdô samob su. Biŋ taŋ Apômtau kêsôm to gêŋ, taŋ eŋ gêgôm-gêgôm naŋ, lau sêjac ŋamiŋ gêc aweŋgeŋ gelom kêtôm malacgeŋ gêja. Sêsôm sêmoa ŋasawa baliŋ e ŋêŋgeŋ acgom, go lau ŋagêdô nêŋ ŋalêlôm kêkac êsêac ma teto miŋ tonaŋ ŋai sa. Kêtu tonaŋŋa tec teto Jesunê Ŋawae Ŋajam kêsêp papia gêja.

Teto Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku ŋagêdô samob gêdêŋ jala 50 to 100 ŋasawa. Gêdêŋ têm tônê lau ŋagêdô teto buku gwalêkiŋ, naŋ sêkêŋ ŋalôtêna gêwa buku tau sa gebe ŋawae ŋajam me aposolonêŋ miŋ ma sêsakiŋ gêdêŋ gôlôac gêwiŋ, mago teto Jesu Kilisi nê Ŋawae Ŋajam to biŋ, taŋ aposolo têdôŋ naŋ, keso miŋ ŋanô tau, gebe sêgaluŋ kauc jaba kêsêp ŋalêlôm gêjam auc. Amboac taŋ tec kêtu kôm gêdêŋ Gôlôac Dabuŋ gebe sêpuc papia tonaŋ ŋai ŋam e sêmasuc buku dansaŋ ma sêjaliŋ Mêtê ŋawa ŋabuku taugeŋ sa ma sêkêŋ kêsêp Biŋlênsêm Wakuc. Kôm tonaŋ gêbacnê gêdêŋ jala 400. Laumata sêkac tauŋ sa ma sêsôm buku, taŋ êsêp Biŋlênsêm Wakuc naŋ, ŋabiŋ kêtu tôŋ. Sêsôm biŋ tau kêtu tôŋ tec gêc ŋapaŋ.

BIŊLÊNSÊM WAKUC ŊABUKU

Jesu Kilisi gêjam lau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ to ŋamalac gamêŋ-gamêŋ tapaôŋgeŋ kêsi, tec sêwaka biŋ tau sa gêc awêgeŋ aŋga Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku 27 ŋalêlôm.

Ŋawae Ŋajam aclê to Gêŋ Taŋ Aposolo Sêgôm Naŋ kêtu Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku miŋŋa. Ŋawae Ŋajam ŋamataŋa têlêac, taŋ sê Matai agêc Marka ma Luka nêŋ ŋaê kêpi naŋ, ŋam kêsêp papia lau andaŋgeŋ teto ŋa lemeŋŋa ŋatoŋ tageŋ. Embe tasam Ŋawae Ŋajam tonaŋ ma tapuc ŋam ŋapepgeŋ, oc tajala biŋ, naŋ tetowaga sebe sêwaka sa ênêc awê êndêŋ nêŋ lau-sêsamwaga. Go Ŋawae ŋajam kêtu aclêŋa gêjac têku biŋ, taŋ teto gêc ŋamataŋa têlêac naŋ. Joaŋ kêwaka biŋ tonec sa gebe Biŋ tajala Anôtô ŋamŋa ma gêŋ, taŋ taêŋ kêka aŋga ênêŋa naŋ, samob ŋanô kêsa kêpi Jesu Kilisi sugac.

Luka keto Ŋawae Ŋajam kêtu têlêacŋa su, go gêjac êsêac, taŋ sêwaka Gôlôac Dabuŋ sa ma sêsôm Ŋawae Ŋajam kêlaiŋ tau kêtôm Romnêŋ gamêŋ samobgeŋ gêja naŋ, ŋamiŋ gêc Gêŋ Taŋ Aposolo Sêgôm Naŋ.

Biŋlênsêm Ŋabuku Têndôŋ To Sêlêŋ Biŋŋa nec aposolonêŋ papia, taŋ teto gêdêŋ gôlôac to lau tageŋ-tageŋ naŋ. Papia tonaŋ ŋatoŋ luagêc kêjaliŋ tau sa amboac tonec gebe Paulunê papia, taŋ gêjac gôlôac ŋagêdô ŋawae solopgeŋ naŋ, ma papia, taŋ gêjac gôlôac samob tapaôŋgeŋ ŋawae naŋ, tec sêsam sebe Papia Gôlôac Tapaôŋgeŋŋa.

Paulu keto nê papia gêjac gôlôac ŋawae solop ma gêwa takêŋ gêwiŋ Jesu Kilisi ŋam sa gêdêŋ êsêac tomalageŋ gêc papia tau ŋalêlôm. Lau buŋa sêsa nêŋ lêŋ jadêdac gêŋ, taŋ kêlênsôŋ nêŋ kauc ma kêkêŋ wapac êsêac naŋ, tec sêjam kênac biŋ tau ŋam gêdêŋ eŋ. Go eŋ gêjô êsêac aweŋ keto kêsêp nê papia ma kêsakiŋ gêdêŋ êsêac sêja. Gôlôac ŋamataŋa sêjam kôm Misionŋa jasêsôm Ŋawae Ŋajam kêtu tapa e biŋ jaba tokaiŋ-tokaiŋ kêpoa lasê ma gebe êmbôc Mêtê ŋalêŋ auc. Paulu tec gêjac siŋ ŋajaŋa gebe êkôniŋ mêtê-geo tokaiŋ-tokaiŋ tôŋ. Eŋ gêjam

talaŋ Jesu Kilisi nê Ŋawae Ŋajam ŋawa-tau gêdêŋ biŋ geo to lau geo samob nê, ŋalô dabuŋ teŋ aŋga ênê papia gêdêŋ lau Galataŋa kêtôc gêc awê gebe “Aŋô acgom, aêac me aŋela undambêŋa teŋ embe asôm ŋawae ŋajam teŋ lasê êndêŋ amac eso Ŋawae Ŋajam, taŋ aêac asôm lasê sugac naŋ, Anôtô oc êpuc boa eŋ” (Gal 1:8).

Petere agêc Joaŋ ma Jakobo agêc Juda to lau ŋagêdô teto Papia Gôlôac Tapaôŋgeŋŋa, taŋ gêjac gôlôac malac-malac samob ŋawae naŋ. Biŋ amboac tec gêc papia tonaŋ ŋai gebe tawaka takêŋ gêwiŋ ŋawa tau sageŋ to tajop tauŋ êndêŋ mêtê geo ma tatiŋ su to tasa lêŋ buŋa mansaŋgeŋ ma tanam nêŋ sakiŋ êndêŋ gôlôac buŋa to êndêŋ tauŋ nêŋ gôlôac êpi kôm, tec gêjac aêac ŋawae nec, ma êndêŋ nêŋ lau, taŋ tamoa êsêac ŋalêlôm aŋga nêŋ malacmôkê ma aŋga tauŋ nêŋ gamêŋ amboac tonaŋgeŋ naŋ.

Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku Propeteŋa tageŋ tec gêc. Buku tau ŋaê gebe Biŋ Kilisi Geoc Lasê Gêdêŋ Joaŋŋa. Embe tanam dôŋ êpi propete Biŋlênsêm Laŋgwaŋa nêŋ buku oc naêtôm tau atomanô. Sêjac m Geoc Lasê ŋa biŋ 7 gêdêŋ gôlôac Asia Sauŋŋa, taŋ ketowaga kêkêli to gêlêŋ biŋ êsêac ma gêjac êsêac têntac tôŋ naŋ. Gêŋ naŋ eŋ katu kaiŋ teŋ kêsa jagêlic ŋakatu ma keto gêjam môkêlatu ŋamuŋa ŋagêdô auc naŋ, samob ŋam tageŋ tonec gebe Gôliŋwaga nomŋa sêgôm gêŋlêlôm gebe sêkôniŋ Gôlôac Dabuŋ tôŋ, mago kêtu ŋamu Anôtô gêjam sa e kêku ŋacjo samob tulu. Joaŋ oc keto nê buku Geoc Biŋ Lasêŋa gêdêŋ ŋasawa teŋ kêdabiŋ jala 100. Biŋ tau gêjac gôlôac Asia Sauŋŋa ŋawae gêdêŋ têm, taŋ sêjanda to sêlêsu êsêac naŋ.

ANÔTÔNÊ BIŊ ŊA AÊAC TAUŊ AWEŊ

SÊJAM MÊTÊ ÔKWI

Kêtôm têm, taŋ Bibolo gêc naŋ, lau sêjam Anôtônê Biŋ Hebolai to Grik aweŋŋa ôkwi ŋa lau gamêŋ ŋagêdô aweŋ. Gêdêŋ jala 250-130 B.C. sêjam Biŋlênsêm Laŋgwa ôkwi ŋa Grik aweŋ. Biŋlênsêm Laŋgwa tonaŋ gêjac lau Juda gamêŋ Aiguptuŋa ŋawae, gebe sêsôm Grik aweŋgeŋ kêtu tôŋ êsêac. Lau mêtê tokauc 72 sêjam kôm tonaŋ, tec sêsam Biŋlênsêm Laŋgwa tonaŋ gebe Septuagint. Ŋaê tau ŋam gebe 70 sêjam ôkwi. Biŋlênsêm Laŋgwa Grik aweŋŋa tonaŋ kêtu lau buŋa ŋamataŋa nêŋ Bibolo. Mêtê wakuc kêlaiŋ tau kêtôm Romnêŋ gamêŋ gêja e jagêô lasê êsêacnêŋ gamêŋbôm gêwiŋ, tec sêjam Bibolo samuc me ŋabuku ŋagêdô ôkwi ŋa lau-m towae ŋagêdô aweŋ gêwiŋ. Go gêdêŋ jala 400 A.D. Hieronimus gêjam Bibolo samuc ôkwi ŋa Rom tau aweŋ Latin. Bibolo tonaŋ ŋaê Vulgata (ŋam gebe kêtu tapa gêja). Katolik sêsap tôŋ e mêŋgêdêŋ galoc.

Wulfila kêtu lau Goten nêŋ bisop. Eŋ gêjam Bibolo ôkwi ŋa lau Serman aweŋ teŋ kêtu ŋamata. Eŋ kêwaka alpapet (biŋ ŋatalô) wakuc sa acgom, go gêgôm. Mago ŋac tau gêjam Bibolo samucgeŋ ôkwi ma kêkêŋ kêsêp nê lau Goten lemeŋ atom. Ŋam gebe lau tau sesegeŋ sebe sênac tauŋŋa. Amboac tonaŋ eŋ kêkêli siŋ ŋamiŋ aŋga Biŋlênsêm Laŋgwaŋa gebe êkêli êsêac êtu sênac siŋŋa atom.

Sêjam Bibolo ôkwi ŋa lau-m wakuc aweŋ ŋakôm kapôêŋ nec, sêjac dabiŋ su atom tageŋ. Sêgôm kôm tau sêmoa e mêŋgêdêŋ 1975 sêjam ŋabuku ŋagêdô ôkwi ŋa lau 1577 aweŋ, ma Bibolo samuc tau nec ŋa lau-m 261 geŋ aweŋ. Biŋlênsêm Wakuc tec sêjam ôkwi ŋa lau-m 645 aweŋ su. Aŋga nom samuc nec lau gamêŋ-gamêŋ 3,000 sêsôm tauŋ aweŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ tec sêmoa.

SÊJAM BIBOLO ÔKWI ŊA BIŊ JABÊM

Biŋsu ŋamataŋa mêŋsêô lasê aêac gêdêŋ 1886. Anôtônê lau jaeŋ êsêac, tec taêŋ gêjam kêtu tôŋ gebe sêkalem lau Niuginiŋa sa têtu Anôtônê lau sêwiŋ. Sêboalec biŋ Jabêm sêmoageŋ, mago sejoŋ ŋapalê sa sêsô lôm papia aŋga

Simbaŋ ma têdôŋ êsêac. Biŋsu sêsôm biŋ Jabêm kêtu tôŋ êsêac ŋagec su acgom, go sêsôm Mêtê (Miŋ Dabuŋ) lasê kêtôm omgeŋ ma têdôŋ lau lêŋŋa e êsêac ŋagêdô sêliŋ saŋgu. Lau buŋa têtu taêsam ma gôlôac buŋa sêwaka tauŋ sa kêtôm malacgeŋ gêja. Go sêkwê lôm papia sa kêtu têndôŋ gôlôac sauŋŋa. Sêsam papia kêtu tôŋ êsêac, tec biŋsu sêjam Biŋlênsêm Laŋgwa to Biŋlênsêm Wakuc ŋamiŋ ŋanôgeŋ ôkwi kêtu Miŋ Dabuŋ. Malôgeŋ acgom, go sêjam Ŋawae Ŋajam ŋagêdô ôkwi amboac taŋ ma sêpuc kêsêp Jaeŋŋajam jalau sêsam-sêsam kêtôm nêŋ andugeŋ. Sêjam Mêtê ôkwi sêjam kôm tau sêsiŋ sugeŋ sêmoa e gêdêŋ 1924 sêpuc Biŋlênsêm Jabêm aweŋŋa ŋamataŋa aŋga London. Sêbênôc sêmoa e 1935 sêpuc kêtiam (Stuttgart, Sermani). Siŋ Kapôêŋ Ilŋa gêbacnê, go sêpuc Biŋlênsêm Wakuc tonaŋgeŋ kêtiam gebe masi aŋga lau taêsam nêŋ. Gêdêŋ jala 1965 sêsuŋ kôm bênôcŋa gêdêŋ lau toŋ teŋ. Ac sêjac dabiŋ kôm tau, tec sêpuc Biŋlênsêm Wakuc aŋga Hong Kong e gêbacnê gêdêŋ 1973.

Lau toŋ tonaŋgeŋ selom Biŋlênsêm Laŋgwa ma sêjam Genesis ôkwi. Kristen Press Madang sêpuc Gêŋ Samob Ŋam Ŋabuku, Mosenê buku ŋamataŋa gêdêŋ 1970. Su go lau tonaŋgeŋ selom Biŋlênsêm ŋabuku ŋagêdô gêwiŋ. Biŋsu ŋagêdô sêjam buku tageŋ-tageŋ ôkwi gêdêŋ ŋasawa teŋ su, tec sebe sênac dabiŋ kôm tau. Lau toŋ tageŋ têtôm kôm kapôêŋanô tonaŋ atom, tec sêkalem lau toŋ teŋ sêkôc nêŋ kôm sa amboac tonaŋ. Sêjam kôm tau sêmoa e 1979 sêjac dabiŋ. Sêpuc Biŋlênsêm Laŋgwa to Biŋlênsêm Wakuc aŋga Sydney, Australia ma sêsi lulu kêpi tageŋ, tec Bibolo samuc kêsêp aêac lemeŋ gêdêŋ jala 1980.

BIBOLO ŊAKÔM ŊAKÔNIŊŊA

TANAM BIBOLO ÔKWI ŊAKÔNIŊŊA ŊAM

Embe sênam Bibolo ôkwi ŋa lau teŋ aweŋ su, naŋ dendec gacgeŋ ênêcŋa atom. Sêkêŋ êtu kôm êndêŋ lau teŋ sênam ôkwi êsêp ŋasawa êtiam-êtiam. Ŋam gebe lau teŋ aweŋ amboac biŋ Jabêm nec gêŋmatê teŋ atom, gêŋ mata jali teŋgoc. Lau wakuc sêsôm biŋ tau têtôm lau laŋgwa gêmuŋŋa sêsôm naŋ ŋapaŋ atom. Sêwi biŋ ŋalô laŋgwa ŋagêdô siŋ ma sêsôm wakuc gêjô laŋgwa su. Kêtu tonaŋŋa tec tanam Bibolo ôkwi êtôm biŋ, tê lau wakucgeŋ sêsôm-sêsôm sêmoa nê. Embe daŋgôm atom, lau wakuc oc sêpô lêna tauŋ e sêjala Mêtê naeo ma sebe sêŋô atom. Mêtê ŋanô tau nec, lau teŋ sebe sêpô ôkwi atom, biŋ ŋalôgeŋ tec tasôm êtu wakuc-êtu wakuc êjô laŋgwa, tê tajala kwalec nê su. Go ŋam teŋ gêwiŋ. Bibolo ŋakwalam laŋgwa sêpuc ŋapapia andaŋgeŋŋa ŋam sêmoa, tec têtap ŋalô wakuc ŋagêdô sa, tê sêkêŋ gêjô ŋakeso laŋgwa su. Kêtu tonaŋŋa tec sêkêŋ ŋapuc amboac tonec gebe Bibolo teŋ embe ênêc êtôm jala 30 me 50 su, naŋ taêŋ ênam gebe tanam ôkwi ŋakôniŋŋa teŋ êtiam. Embe masi, lau ŋagêdô oc sêjala sapu. Biŋsu sêgôm kôm tonaŋ kêpi Biŋlênsêm Wakuc Jabêm aweŋŋa dim ŋagêdô su, tec galoc ajala ŋamgac.

ANDU TEŊ EMBE BIBOLO ÊNÊC ATOM, LAU TAU OC SÊMOA ŊAJAM ATOM. (Dr. M. Luther)

BIBOLO KÊLAIŊ TAU GÊMOA

Bibolo gêjac ŋamalac pebeŋ ŋawae, tec Gôlôac Dabuŋ to lau buŋa kêtôm nom ŋagamêŋgeŋ sêbiŋ tauŋ tôŋ gebe sêmansaŋ Bibolo êlaiŋ tau ŋalêŋ. Lêŋ tonaŋ gêjac kôm têlêac ŋawae. Tec gebe sêkêŋ lau sênam Bibolo ôkwi ŋa lau gamêŋgamêŋ aweŋ. Teŋ gebe sêmbaliŋ nêŋ mone êna gebe sêpuc Bibolo tau e ŋaôli sauŋanôgeŋ. Go teŋ gebe sêkêŋ Bibolo naêô lasê lau tau. Baibel Sosaiti gejob kôm tonaŋ. Sêjam kôm tau aŋga gamêŋ amboac 100 tec sêmoa. Sêbiŋ tauŋ tôŋ, tec têtôm kôm kapôêŋ tonaŋ. Gôlôac Dabuŋ to lau buŋa gamêŋ ŋagêdôŋa tauŋ têtôm Bibolo ŋakoleŋ sênam ôkwi ma sêpuc to sênac sam êtu tapaŋa tonaŋ

atom, ŋam gebe gêjac mone taêsam ŋawae. Kêtu tonaŋŋa Baibel Sosaiti gamêŋ tolêlômŋa sêjam Baibel Sosaiti gamêŋ ŋalêlôm sawaŋa sa, tec kôm tau kêsêlêŋ ŋajam. Baibel Sosaiti sêjam gôliŋ kôm tau, tec sêjam Bibolo ôkwi to sêkêŋ kêtu tapa sêgôm sêlêsucgêdôgeŋ. Ŋanamba ŋagêdô tonec kêtôc gêc awê gêdêŋ aêac

Sêjam Bibolo samuc me ŋabuku ŋagêdôgeŋ ôkwi:
jala 1800 1860 1920 1976
aweŋ jala 71 1900 299 1950 830 1960 1577 1975
Sêjac sam Bibolo samuc me ŋabuku ŋagêdôgeŋ:
ŋanamba 8 000 000 22 000 000 35 000 000 44 000 000

BIBOLO NEC BUKU TEŊ TAUŊA SAMUCGEŊ

ŊAMALAC AWEŊ KÊTU ANÔTÔNÊ BIŊ ŊASABAŊ

Bibolo nec buku teŋ, naŋ lau sêpuc to sêjam ôli ma sêsam-sêsam amboac buku ŋagêdô naŋ. Mago buku ŋagêdô samob kêtôm Bibolo nec atomanô. Bibolo nec buku taujala teŋ, tec sêsam sebe Buku Tau. Ŋam amboac ondoc, tec sêsam Bibolo sebe Buku Tau, taŋ ŋamalac kêtôm nêŋ têm to nêŋ gamêŋgeŋ sêsam-sêsam e nêŋ ŋalêlôm gêwiŋ biŋ tau. Ma ŋam amboac ondoc, tec Gôlôac Dabuŋ toê-toê samobgeŋ sêsô Bibolo ŋalabu ma sêkêŋ kêtu nêŋ ŋagôliŋ. Embe takac Bibolo paliŋpaliŋgeŋ, oc talic amboac buku ŋagêdôŋa teŋ. Sêjac Anôtô kêkêŋ undambê to nom ma gêŋ, tê lau tenteŋlatu dêdac-dêdac nê ŋamiŋ. Miŋ tau kêpi lau, naŋ sêŋgôŋ gêdêŋ gêmuŋ andaŋgeŋŋa. Sejoŋ lau laŋgwa gamêŋ teŋŋa nêŋ biŋsu to ŋagôliŋ sêmoa sêwiŋ tauŋŋa sa-sa. Aêac tasam biŋ tonaŋ ŋai e ŋagêdô kêlênsôŋ aêacnêŋ kauc to tapô lêna tauŋgeŋ. Biŋ tonaŋ kêtu Bibolo ŋabiŋ taujala tau nec atom. Biŋ taujala nê asageŋ.

Bibolo ŋabiŋ taujala tau tonec gebe Ŋatetowaga sêjac ŋamalac ma gêŋ, taŋ ac dêdac-dêdac naŋ, ŋamiŋ kêtôm sêlic Anôtô tau gêwê to gêjam gôliŋ êsêac naŋgeŋ. Lau-teto-Bibolowaga tônê lau, taŋ Anôtô kêkam êsêac tôŋ naŋ. Ac sêlic Anôtô gêjam gôliŋ nom to ŋagêŋ samob ma ŋamalac to nêŋ lêŋ gêwiŋ. Ênê biŋ kêtu tôŋ. Eŋ gêgôm samob ŋanô kêsa. Ac sêlic gêc awê gêdêŋ êsêac, tec teto nêŋ biŋ têtôm lau sêkêŋ gêwiŋ eŋ to ôliŋ andaŋ eŋŋa. Ac sêjala Anôtô kêtu tôŋ amboac tonaŋ, tec taêŋ gêjam kêtu tôŋ gebe sêwê lau ŋagêdô sêkêŋ êwiŋ eŋ amboac taŋ, me sebe sêpuc êsêacnêŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋŋa tôŋ. Êsêac sebe ŋamalac samob sêjala biŋ tonec êtu katô gebe Sêmoa mateŋ jali me sêmac êndu nê, ŋam kêsêp Anôtôŋageŋ, taŋ gedec biŋ geo samob ma têtac têwiŋ to gê biŋ tôŋ ŋamadiŋ masigeŋ naŋ. Lau taŋ teto Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku naŋ, sêjala kêtu tôŋgac gebe Anôtô têtac gêwiŋ ŋamalacŋa mêŋkêtu awê kêpi Jesu Kilisi. Ŋam gebe ac sêlic eŋ kêsa nê lêŋ kêtôm ŋac teŋ, taŋ kêkêŋ tau kêsô Anôtô ŋalabu kêtu nê biŋ samobŋa samucgeŋ naŋ. Eŋ gêmac êndu ma gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ, tec sêjala Anôtô kêtôm gebe êsuc ŋamalacnêŋ taŋeŋpêc to nêŋ tôp ôkwi, ma kêtôm gebe êkêli êsêac sêsa nêŋ lêŋ totêntac êpa sugeŋ êtiam, ma kêtôm gebe êtôc sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ êtu nêŋ lêŋ ŋatêpôê naênêc awêgeŋ êndêŋ êsêac.

Lau taêsam sê taŋeŋ jaeŋ, taŋ lau-teto-Bibolowaga sêsôm lasê gêdêŋ êsêac naŋ, ma sêmêtôc nêŋ lêŋ kêtôm Mêtê tau sêjac ŋawae. Ac sêŋô to sêsam lau tonaŋ nêŋ biŋ to nêŋ miŋ kêtôm Anôtô kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac solopgeŋ. Lau taêsam sêsaê sêmoa gebe amboac tonaŋ e mêŋgêdêŋ galoc ŋapaŋ. Lau sêŋô Mêtê e atêŋ gêmô êsêac ma nêŋ ŋalêlôm kêtu malô to têntac kêpa su, ma kêkêli êsêac e sêjala gacgeŋ gebe sêŋgôŋ nom nec ŋaômageŋ atom.

Bibolo tau gêwa tau sa gebe Anôtônê Biŋ nec, aêac ŋamalac nêŋ kauc kêtôm gebe tapuc tôŋ me danseŋ su nec atom. Propete sêsôm nêŋ jaeŋ lasê todim-todim sêjac m biŋ tau gebe “Apômtau awa tau tonec”, tec lau têm tônêŋa ŋagêdô sêŋô tonêŋ ŋalêlôm gêja lu-gêja lu kwanaŋgeŋ su. Aêac têntac lulu atommaŋ.

Apômtau Jesu kêsôm gêc Joaŋnê Ŋawae Ŋajam gebe “Aêŋoc mêtê kêtu tauc ŋoc gêŋ atom, ŋac taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ, nê gêŋ. Teŋ embe taê ênam gebe êŋgôm Anôtônê Biŋ êtu tôŋ, oc êjala ŋoc mêtê ŋam gebe aŋga Anôtônê me aê kasôm tauc ŋoc biŋ” (7:16-17). Anôtô kêsôm biŋ aŋga Bibolo ŋalêlôm nec, aêac tajala kêtu katô atom, tasô biŋ tau ŋalabu ma daŋgôm ŋanô êsa êpi tauŋ nêŋ lêŋ acgom. Embe taŋô Bibolo ŋakalem e takêŋ êwiŋ Mêtê ma ôliŋ andaŋ Anôtô tonêŋ ŋalêlôm taêŋ êka eŋ samucgeŋ, oc tatap ŋanô sa e daê taêŋ todim-todim. Lau tê sêmoa sêmuŋ aêac to onec sêmoa sêwiŋ aêac nec, nêŋ taêsam ŋanô lasê sêjalagac gebe Bibolo buku taujala teŋ, ma aêac tauŋ ocgo tajala amboac tonaŋgeŋ. Oc tajala Bibolo gebe Buku Tau, taŋ daŋgôŋ mateŋ jali ŋam kêsêp naŋ, tec kêlêlêc buku ŋagêdô samob su biŋŋanôgeŋ.

Gêŋ Samob Ŋam Ŋabuku

Ŋaê Genesis ŋam gebe Ŋam me Ŋamôkê. Buku tau gêjac undambê to nom ŋam ŋamiŋ ma gêwa ŋamalacnêŋ ŋam sa amboac tonaŋgeŋ. Go kêpuc ŋamalac sêgôm sec to sêôc gêŋwapac aŋga nom nec ŋam sa ma kêwaka Anôtô gêjam gôliŋ ŋamalac tapaôŋgeŋ ŋalêŋ sa gêwiŋ.

Aêac tawa buku ŋamôkêlatu kêkôc gêja ŋasêbu kapôêŋ luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-11 gêwa undambê to nom ŋam sa ma gêjac miŋ ŋamalacnêŋ lêŋ andaŋgeŋŋa. Aêac tatap Adam agêc Ewa ma Kain agêc Abel to Noa nêŋ miŋ sa ma taŋô bu kêsuŋ ŋatêna to andu ŋatêpôê soso baliŋ aŋga Babel ŋamiŋ amboac tonaŋgeŋ.
2. Môkêlatu 12-50 gêjac miŋ lau Israel nêŋ mimi nêŋ lêŋ andaŋgeŋŋa ŋamiŋ. Nêŋ mimi ŋamataŋa tau Abraham. Eŋ ŋac towae kêkêŋ gêwiŋ to taŋa wamu Anôtôŋa. Eŋ latu Isak to dêbu Jakob nêŋ miŋ kêdaguc. Jakob, taŋ nê ŋaê teŋ gebe Israel naŋ, nê latui 12 têtu lau Israel nêŋ gôlôac 12 nêŋ ŋamôkê. Êsêacnêŋ teŋ Josep. Buku tau gêjac miŋ ênê lêŋ kêgêlucgeŋ ma gêwa Jakob tonê gôlôac sêŋgôŋ gamêŋ Aiguptuŋa ŋam sa amboac tonaŋgeŋ.

Biŋŋanô, buku tonec gêjac miŋ biŋ ŋamalacŋa, mago buku tau ŋamanô tau tonec gebe kêwaka kôm, taŋ Anôtô tau gêgôm naŋ, sa gêc awêgeŋ. Gêjac m miŋ tau gebe Anôtô kêkêŋ undambê to nom, taŋ buku tau kêpuc miŋ tau tôŋ naŋ. Ma gêjac dabiŋ ŋamiŋ Anôtô gêjac mata biŋ gebe ênam jaom nê lau Israel endeŋ tôŋgeŋŋa.

Anôtô kêtu buku tonec ŋagôliŋtêna. Eŋ kêmêtôc ŋamalac to gêjac êsêac kêtu nêŋ secŋa, eŋ gêwê nê lau to gêjam êsêac sa ma eŋ gêjam gôliŋ nê lau sêsa nêŋ lêŋ sêmoa nom nec.

Êsêac teto buku laŋgwaanô tonec ŋam gebe sênac lau-m teŋ nêŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtôŋa ŋamiŋ gebe elom lau ŋamuŋa ma êpuc êsêac tôŋ e sêkêŋ gêwiŋ tau tonaŋ mata jaligeŋ ênêc êtôm tônêgeŋ ŋapaŋ.

Anôtô kêkêŋ undambê to nom

1 Gêdêŋ ŋamatanô Anôtô kêkêŋ undambê to nom.

2 Nom tau sawa to ŋagêlêŋ ma ŋakesec kêkôm gwêc ŋamsêga auc ma Anôtônê Ŋalau kêlao gêmoa bu ŋaô. 3 Ma Anôtô kêsôm gebe “Ŋawê êsa”, e ŋawê kêsa. 4 Anôtô gêlic ŋawê gebe ŋajam. Ma Anôtô gêwa ŋawê to ŋakesec kêkôc. 5 Anôtô kêsam ŋawê gebe “Geleŋŋa” ma ŋakesec gebe “Gêbêcauc.” Tec gêbêcauc to geleŋŋa tonaŋ kêtu bêc ŋamataŋa.

6 Go Anôtô kêsôm gebe “Lênsaŋ teŋ êniŋ bu êŋgic ma êwa bu êkôc.” 7 Ma Anôtô kêmasaŋ lênsaŋ ma gêwa bu kêkôc, ŋagêdô kêpoac lênsaŋ ŋalabu ma ŋagêdô kêpoac ŋaô. 8 Ma Anôtô kêsam lênsaŋ tau gebe “Umboŋ.” Gêbêcauc to geleŋŋa tonaŋ kêtu bêc kêtu luagêcŋa.

9 Go Anôtô kêsôm gebe “Bu, taŋ kêpoac umboŋ ŋalabu naŋ, êlêc sa naêpoac tauŋa e gamêŋ ŋakeleŋ êsa.” Ma ŋanô kêsa. 10 Ma Anôtô kêsam gamêŋ ŋakeleŋ gebe “Nom” ma bu ŋatoŋ gebe “Gwêc.” Ma Anôtô gêlic gebe ŋajam. 11 Go Anôtô kêsôm gebe “Gêŋ êlêc ŋamatac aŋga nom, gêŋ tolauŋ taŋ êkêŋ ŋawê êtôm ŋakaiŋgeŋ naŋ, ma ka taŋ sênam ŋanô êtôm ŋakaiŋgeŋ naŋ.” Ma ŋanô kêsa. 12 Tec gêŋ gêlêc ŋamatac aŋga nom, gêŋ tolauŋ, taŋ kêkêŋ ŋawê kêtôm ŋakaiŋgeŋ naŋ ma ka taŋ sêjam ŋanô kêtôm ŋakaiŋgeŋ naŋ. Ma Anôtô gêlic gebe ŋajam. 13 Gêbêcauc to geleŋŋa tonaŋ kêtu bêc kêtu têlêacŋa.

14 Go Anôtô kêsôm gebe “Ja ŋanô sêkô umboŋ ŋalênsaŋ e sêwa geleŋŋa to
gêbêcauc êkôc ma têtu têm to bêc ma jala ŋabelo. 15 Ma ja ŋanô sêkô umboŋ
ŋalênsaŋ gebe sêpô nom ŋawê êsa.” Ma ŋanô kêsa. 16 Tec Anôtô kêkêŋ ja
kapôêŋ luagêc, ja kapôêŋsêga teŋ gêjam gôliŋ geleŋŋa ma ec sauŋ teŋ gêjam
gôliŋ gêbêcauc ma utitalata sêwiŋ. 17 Ma Anôtô kêkêŋ gêŋ tau sêkô umboŋ
ŋalênsaŋ gebe sêpô nom ŋawê êsa, 18 gebe sênam gôliŋ geleŋŋa to gêbêcauc to
sêwa ŋawê to ŋakesec êkôc. Ma Anôtô gêlic gebe ŋajam. 19 Gêbêcauc to geleŋŋa
tonaŋ kêtu bêc kêtu aclêŋa.
20 Go Anôtô kêsôm gebe “Bu to gwêc sêkôc gêŋ mateŋ jaliŋa palac-palacgeŋ
to moc sêlôp sêmoa nom to umboŋ ŋasawa,” e ŋanô kêsa. 21 Tec Anôtô kêkêŋ
gêŋsêga gwêcŋa to gêŋ mateŋ jali samob, taŋ sêmoa bu to gwêc palac-palacgeŋ
ma kêkêŋ moc tomagê tokaiŋ-tokaiŋ. Ma Anôtô gêlic gebe ŋajam. 22 Go Anôtô
gêjam mec êsêac ma kêsôm gebe “Asu ŋalatu ma atu taêsam e anam bu to gwêc
auc ma moc têtu taêsam sêmoa nom.” 23 Gêbêcauc to geleŋŋa tonaŋ kêtu bêc
kêtu lemeŋ teŋŋa.
24 Go Anôtô kêsôm gebe “Nom êkôc gêŋ mateŋ jali tokaiŋ-tokaiŋ, gêŋ masiŋ
ma gêŋ, taŋ sêgalab to sêlêgeŋ naŋ ma bôc saleŋŋa tokaiŋ-tokaiŋ.” Ma ŋanô
kêsa. 25 Tec Anôtô kêkêŋ bôc nomŋa tokaiŋ-tokaiŋ, gêŋ masiŋ tokaiŋ-tokaiŋ to
gêŋ, taŋ sêgalab to sêlê naŋ, tokaiŋ-tokaiŋ. Ma Anôtô gêlic gebe ŋajam.
26 Go Anôtô kêsôm gebe “Takêŋ ŋamalac têtôm aêac tauŋ katuŋ, têtôm aêac.
Êsêac têtu i gwêcŋa to moc umboŋ ŋalabuŋa ma gêŋ masiŋ to bôc saleŋŋa
samob ma gêŋ, taŋ sêgalab to sêlêgeŋ samob, taŋ sêmoa nom naŋ ŋatau.” 27 Ma
Anôtô kêkêŋ ŋamalac kêtôm eŋ tau katu, kêkêŋ eŋ kêtôm Anôtô katu solop. Eŋ
kêkêŋ êsêagêc ŋac to awê. 28 Ma Anôtô gêjam mec êsêagêc ma kêsôm gêdêŋ
êsêagêc gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. Nom êsô amac
ŋalabu. Ma atu i gwêcŋa to moc umboŋ ŋalabuŋa ma gêŋ mateŋ jali samob, taŋ
sêmoa nom naŋ, ŋatau.” 29 Ma Anôtô kêsôm gebe “Alicgac, aê kakêŋ gêŋ tolauŋ
samob taŋ kêkêŋ ŋawê kêtôm ŋakaiŋgeŋ naŋ to ka samob, taŋ sêjam ŋanô kêtôm
ŋakaiŋgeŋ naŋ, tec kêtu amacnêm gêŋ aniŋŋa. 30 Mago gêgwaŋ to gêŋ matac
ŋagêdô samob aê jakêŋ êndêŋ bôc nomŋa samob to êndêŋ moc umboŋ ŋalabuŋa
samob ma gêŋ mateŋ jali samob, taŋ sêgalab to sêlê sêmoa nom naŋ.” Ma ŋanô
kêsa. 31 Ma Anôtô kêsala gêŋ samob, taŋ eŋ kêkêŋ naŋ, ma gêlic gebe ŋajamanô.
Ma gêbêcauc to geleŋŋa.

2

1 Amboac tonaŋ undambê to nom ŋagêŋ mateŋ jali totau-totau samob ŋanô
kêsa. 2 Ma Anôtô gêjac dabiŋ nê koleŋ, taŋ gêjam su naŋ, gêdêŋ bêc lemeŋ
teŋ ŋanô luagêcŋa ma kêlêwaŋ tau gêdêŋ bêc kêtu ŋanô luagêcŋa kêtu koleŋ
samob, taŋ gêgôm naŋŋa. 3 Ma Anôtô gêjam mec bêc kêtu ŋanô luagêcŋa to
gêjam dabuŋ, gebe gêdêŋ bêc tonaŋ Anôtô kêlêwaŋ tau aŋga nê koleŋ, taŋ gêjam
e gêjac dabiŋ naŋ. 4 Anôtô kêkêŋ undambê to nom ŋanô kêsa ŋamiŋ tau tonec.

Biŋ Paradisŋa

Gêdêŋ taŋ Apômtau Anôtô kêkêŋ nom to undambê 5 gêŋ tolauŋ teŋ kêpi atom
to gêŋgaga teŋ kêkô kôm atom tageŋ gebe Apômtau Anôtô kêkêŋ kom kêsêp
nom atom tageŋ. Ma ŋamalac teŋ gebe êŋgaluŋ nom popocŋa gêmoa atom. 6 Ma
bu nom ŋalêlômŋa kêlêni mêŋkêpi ma kêmalôm nom ŋawambuc kêsa. 7 Gêdêŋ
tonaŋ Apômtau Anôtô kêkôc nom aŋga kôm ma kêlêsôb ŋamalac to gêju awajaô
mata jaliŋa kêsô eŋ lususuŋ, tec ŋamalac kêtu gêŋ mata jali.
8 Go Apômtau Anôtô kêsê kôm aŋga Eden, taŋ gêc gêmu kêsa gamêŋ oc kêpiŋa
naŋ, ma ketoc ŋamalac, taŋ kêlêsôb naŋ, gêmoa kôm tau. 9 Ma Apômtau Anôtô

kêkêŋ ka kêpi aŋga nom, ŋakatu gêjac mataanô ŋajam ma ŋanô tau kêmoasiŋ awasuŋ. Ma ka daŋgôŋ mateŋ jaliŋa kêpi aŋga kôm ŋaluŋ to ka tajala ŋajam to secŋa amboac tonaŋgeŋ.

10 Bu teŋ ŋamôkê gêc Eden gebe êmalôm kôm tau. Aŋga kôm ŋalêlôm bu tonaŋ
gêwa tau kêkôc gêja ŋasêli aclê. 11 Ŋasêli ŋamata ŋaê gebe Pison. Bu tonaŋ
kêgi gamêŋ Hawila, taŋ gold gêc naŋ, 12 ma gamêŋ tonaŋ ŋagold ŋajamanô.
Katêkwi toŋamalu ŋajam ŋaê gebe bedelium to pocawa kokoc ŋaê gebe soham
gêc gamêŋ tonaŋ amboac tonaŋgeŋ. 13 Bu ŋasêli kêtu luagêcŋa ŋaê gebe Gihon.
Bu tonaŋ kêgi gamêŋ Kus. 14 Bu ŋasêli kêtu têlêcŋa ŋaê gebe Hidekel, naŋ
kêpoac Asuria ŋagamêŋ oc kêpiŋa. Ma bu ŋasêli kêtu aclêŋa ŋaê gebe Euprat.

15 Apômtau Anôtô kêkôc ŋamalac ma ketoc eŋ gêmoa kôm Eden gebe ênam
kôm êpi nom ma ejop kôm tau. 16 Ma Apômtau Anôtô kêjatu ŋamalac ma kêsôm
gebe “Kaŋanô pebeŋ, taŋ kêkô kôm naŋ, ôniŋmaŋ. 17 Mago kaŋanô tajala ŋajam
to secŋa ôniŋ atom. Embe ôniŋ kaŋanô tau, oc ômac êndu êndêŋ bêc tonaŋ.”

18 Go Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Ŋamalac taugeŋ êmoa oc ŋajam atom. Aê
gabe jakêŋ kêpuctôŋo teŋ êndêŋ eŋ, taŋ êtôm eŋ naŋ.” 19 Tec Apômtau Anôtô
kêkôc nom ma kêmasaŋ bôc saleŋŋa samob to moc umboŋ ŋalabuŋa totau-
totau ma kêkêŋ gêŋ tau gêdêŋ ŋamalac ma gebe êŋô ŋaê, taŋ ŋamalac ê êpi
gêŋ totau-totau tonaŋ. Ma ŋaê, taŋ ŋamalac gê kêpi gêŋ totau-totau samob
kêtômgeŋ naŋ, tec kêtu êsêacnêŋ ŋaê. 20 Ŋamalac gê bôc malacŋa samob nêŋ
ŋaê to kêsam moc umboŋ ŋalabuŋa nêŋ ŋaê ma bôc saleŋŋa amboac tonaŋ,
mago kêtap ŋamalacnê kêpuctôŋo teŋ gebe êtôm eŋŋa sa atom. 21 Tec Apômtau
Anôtô gêgôm ŋamalac tau gêc bêc e kêliŋ tau siŋ ma kêkôc ênê ŋabi teŋ sa ma
ŋamêsôm gêôc ŋamala auc. 22 Ŋabi taŋ Apômtau Anôtô kêkôc aŋga ŋamalacnê
naŋ, eŋ kêmasaŋ kêtu awê ma kêkêŋ gêdêŋ ŋamalac. 23 Go ŋamalac kêsôm gebe
“Kecgoc, galoc katap ŋatêkwa aŋga aêŋoc sa ma ŋamêsôm aŋga aêŋoc amboac
tonaŋ.
Aê gabe jaê ênê ŋaê gebe ‘Ŋamalaco’ gebe sêkôc aŋga ŋamalacnê.”

24 Kêtu tonaŋŋa ŋamalac êwi tama agêc têna siŋ ma êsap nê awê tôŋ ma
êsêagêc têtu ôli tageŋ. 25 Ma ŋaclagêco sêmoa ôliŋ ŋaôma ma majeŋ gêdêŋ tauŋ
atom.

3

Ŋamalac sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê

1 Ma moacnê kauc ŋagaô kêlêlêc bôc saleŋŋa ŋagêdô samob, taŋ Apômtau
Anôtô kêkêŋ naŋ nêŋ su. Ma eŋ kêsôm gêdêŋ awê gebe “Anôtô oc kêsôm gebe
‘Aniŋ kôm ŋakaŋanô teŋ atom’ me.” 2 Go awê kêsôm gêdêŋ moac gebe “Aêac
aniŋ kôm ŋakaŋanô, 3 tageŋ ka, taŋ kêkô kôm ŋaluŋ naŋ ŋanô, tec Anôtô kêsôm
gebe ‘Aniŋ atom. Amoasac atom amboac tonaŋ gebe amac êndu atom.” ’ 4 Tec
moac kêsôm gêdêŋ awê gebe “Op, agêc oc amac êndu atomgoc. 5 Mago Anôtô
kêjala gebe amagêc embe aniŋ, go matemanô êpoa lasê ma atôm eŋ tau ma
ajala ŋajam to sec.” 6 Ma awê gêlic kaŋanô ma taê gêjam gebe ŋalêwê ŋajam
e gêjac mataanô ŋajam amboac tonaŋgeŋ. Tec têtac gêboaŋ gebe êwa nê kauc
sa ma kêkôc kaŋanô tau mêŋgeŋ, go kêkêŋ ŋagêdô gêdêŋ nê akweŋ amboac
tonaŋ, ma geŋ. 7 Tec agêc mateŋanô kêpoa lasê ma sêjala tauŋ gebe ôliŋ ŋaôma,
tec sêgiŋ kalauŋ mêŋsêkic kêtu nêŋ ladôm.

8 Oc kêtu luc acgom, go Apômtau Anôtô kêsêlêŋ gêmoa kômlêlôm. Agêc sêŋô
eŋ ma ŋamalac agêc nê awê sêsiŋ tauŋ sêsô ka, taŋ sêkô kôm naŋ, ŋalabu gebe
Apômtau Anôtô êlic êsêagêc atom. 9 Go Apômtau Anôtô gêmôêc ŋamalac ma
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gômoa ondoc.” 10 Eŋ kêsôm gebe “Aê gaŋô aôm gômoa
kôm ŋakicsêa e katêc tauc gebe aê ôlic ŋaôma tec kasiŋ tauc.” 11 Go Anôtô kêsôm

gebe “Asa kêsôm gêdêŋ aôm gebe ôlim ŋaôma. Aôm goeŋ kaŋanô, taŋ gajac jao
gêdêŋ aôm gebe ôniŋ atom naŋ, me masi.” 12 Ŋamalac kêsôm gebe “Awê, taŋ
kôkêŋ gebe êwiŋ aê naŋ, kêkêŋ kaŋanô tau gêdêŋ aê, tec gaeŋ.” 13 Go Apômtau
Anôtô kêsôm gêdêŋ awê gebe “Aôm gôgôm asageŋ tonaŋ.” Awê gêjô eŋ awa
gebe “Moac kêtim aê, tec gaeŋ.”
14 Ma Apômtau Anôtô kêsôm gêdêŋ moac gebe
“Aôm gôgôm tonaŋ,
tec japuc boa aôm êlêlêc bôc malacŋa
to bôc saleŋŋa samob su.
Aôm ôkêŋ ŋa têmtac walôgeŋ
ma ôniŋ kekop e ômac êndu.
15 Ma aê gabe jakêŋ amagêc awê
to nêm wakuc akêŋ kisa êndêŋ taôm.
Eŋ êka aôm môkêmapac popoc
ma aôm ôŋac eŋ êsêp agêbi.”
16 Eŋ kêsôm gêdêŋ awê gebe
“Aê jakêŋ ŋandaŋ taêsam êndêŋ aôm êndêŋ noc ôkêkam ŋapalêŋa.
Ôkôc ŋapalê toŋandaŋgeŋ.
Aôm matam katu nêm akweŋ,
mago eŋ êtu nêm ŋatau.”
17 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ Adam gebe
“Aôm kôkêŋ taŋam nêm awênê biŋ
ma goeŋ ka ŋanô,
taŋ gajac jao gêdêŋ aôm
gebe ôniŋ atom naŋ.
Kêtu tonaŋŋa aê japuc boa nom êtu aômŋa.
Ônam kôm ôim taôm sugeŋ êtôm bêc samob,
taŋ ômoa naŋ, go nom êlôm aôm.
18 Gêŋ têkwa-têkwa to waôŋ êtu nêm kôm ŋanô
ma ôniŋ ŋagêŋgaga.
19 Ônam kôm towaeŋgeŋ,
go ôtap mo sa
e ôtu nom êtiam
gebe aômnêm ŋam gêc nom.
Aôm nom,
tec ômu ôndêŋ nom ôna êtiam.
20 Ma ŋamalac gê nê awênê ŋaê gebe Ewa gebe eŋ kêtu lau mateŋ jali samob
teneŋi. 21 Ma Apômtau Anôtô kêmasaŋ bôc ŋaôlic kêtu ŋakwê ma kêkêŋ gêdêŋ
ŋamalac agêc nê awê sêsô.
22 Ma Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, ŋamalac kêtôm aêac ma kêjala
ŋajam to sec. Galoc tec tajop eŋ gebe êmêtôc lêma naêpip kaŋanô aŋga ka
daŋgôŋ mateŋ jaliŋa ma êniŋ e êmoa teŋgeŋ nec atom.” 23 Kêtu tonaŋŋa
Apômtau Anôtô kêtiŋ eŋ su aŋga kôm Eden gebe êkaliŋ nom, taŋ kêtu ênê ŋam
naŋ. 24 Ma eŋ kêmasuc ŋamalac ma kêkêŋ kerub tosiŋ ŋaôsic-ôsic sêkô kôm Eden
ŋagamêŋ oc kêpiŋa gebe sejop ka daŋgôŋ mateŋ jaliŋa ŋaintêna. *

4

Kain agêc Abel

* **3:24:** Adam ŋam gebe Ŋamalac.

1 Adam gêmoa gêwiŋ nê awê Ewa e taê ma kêkôc Kain. Ma eŋ kêsôm gebe”
Apômtau gêjam aê sa, tec kakôc latuc teŋ.” 2 Ma kêkôc ŋapalê teŋ kêtiam, lasi
Abel. Abel kêtu gejobwaga bôcŋa ma Kain gêjam kôm moŋa. 3 Têm ŋagêdô
gêjaŋa, tec Kain kêkôc nê kôm ŋanô kêkêŋ kêtu da gêdêŋ Apômtau. 4 Ma Abel
kêkôc bôc teŋ aŋga nê bôc tau ŋamêcgeŋ, gêjac endu ma kêkêŋ ŋalêsi kêtu da.
Ma Apômtau gêlic Abel to nê da ŋajam. 5 Mago gêlic Kain to nê da atom. Tec
Kain têtac ŋandaŋ kêsa to laŋôanô kêbêlê. 6 Apômtau kêsôm gêdêŋ Kain gebe
“Aôm têmtac ŋandaŋ to laŋômanô kêbêlê kêtu asageŋŋa. 7 Biŋ tau amboac tonec
me masi gebe Aôm embe ôŋgôm êndêŋ, go ôsa laŋômanô sa. Embe ôŋgôm eso,
go sec êndib aôm ênêc katamdêmôê. Sec mata katu aôm, mago aôm ôku sec
tulumaŋ.”
8 Go Kain kêsôm gêdêŋ lasi Abel gebe “Tana kôm.” Agêc sêô lasê kôm su,
go Kainnê ŋalêlôm gêli sa ma gêjac lasi Abel êndu. 9 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ
Kain gebe “Lasim Abel gêmoa ondoc.” Eŋ kêsôm gebe “Aê gajam kauc. Aê
katu lasicnê gejobwaga me.” 10 Ma Apômtau kêsôm gebe “Aôm gôgôm asageŋ.
Lasimnê dec awa gêmôêc aŋga nom kêpi gêdêŋ aê gêmêŋ. 11 Ma galoc aê japuc
boa aôm aŋga nom, taŋ gêŋa awasuŋ ma gênôm lasimnê dec aŋga aôm lêmam
naŋ. 12 Aôm embe ônam kôm, go êŋgamiŋ ŋanô êndêŋ aôm. Matam kanôŋ ôsêlêŋ
ôŋôŋgeŋ ônac laoc gamêŋgeŋ.” 13 Ma Kain kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe “Ŋoc
keso ŋagêjô kapôêŋ kêlêlêc ôlicwalô su. 14 Gôlicgac me, galoc aôm kôtiŋ aê su
aŋga nom ma jasiŋ tauc ôkwi aŋga laŋômnêmŋa. Matoc kanôŋ jasêlêŋ ôŋôŋgeŋ
janac laoc gamêŋgeŋ ma lau, taŋ têtap aê sa naŋ, sênac aê êndu.” 15 Mago
Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Amboac tonaŋ atom. Teŋ embe ênac Kain
êndu, naŋ êtap ŋagêjô êtôm dim 7ŋa sa.” Ma Apômtau kêkêŋ ŋabelo teŋ gêdêŋ
Kain gebe ŋac teŋ embe êtap eŋ sa, naŋ ênac eŋ êndu atom. 16 Amboac tonaŋ
Kain kêtaiŋ tau su aŋga Apômtau laŋônêmŋa gêmoa gamêŋ Nod, taŋ gêc Eden
ŋagamêŋ oc kêpiŋa naŋ.

Kainnê wakuc

17 Kain gêmoa gêwiŋ nê awê e taê ma kêkôc Enok. Ma Kain kêkwê malac
teŋ sa ma eŋ gê latu Enoknê ŋaê kêpi malac tau. 18 Enok latu Irad, Irad kêka
Mehujael lasê, Mehujael kêka Metusael lasê ma Metusael kêka Lamek lasê.
19 Ma Lamek gêjam awê luagêc, teŋ nê ŋaê gebe Ada ma teŋ nê ŋaê gebe Sila.
20 Ada kêkôc Jabal. Eŋ kêtu lau, taŋ sêŋgôŋ becobo to sêmoa sêwiŋ nêŋ bôc
naŋ, nêŋ mimi. 21 Lasi ŋaê gebe Jubal. Eŋ kêtu lau, taŋ sêjac gêŋ wêŋa to lau-
sêju-gasucwaga nêŋ mimi. 22 Ma Sila kêkôc gôlôac amboac tonaŋ, ênê ŋaê gebe
Tubal-Kain. Eŋ kêtu lau-sêpac-kiwaga, taŋ sêmasaŋ gêŋ ŋa ki kokoc to jejec naŋ,
nêŋ mimi. Tubal-Kain luo Nama.

23 Ma Lamek kêsôm gêdêŋ nê awê luagêc gebe
“Ada agêc Sila, aŋô aê aoc.
Lameknê awêlagêc, akêŋ taŋem ŋoc biŋ.
Biŋŋanô, aê gajac ŋac teŋ êndu gêjô ŋoc kamoc
ma ŋapalê teŋ gêjô ŋoc sêmmala.
24 Teŋ embe ênac Kain êndu,
oc sêkêŋ ŋagêjô êtôm dim 7ŋa.
Mago teŋ embe ênac aê, Lamek, nec êndu,
oc sêkêŋ ŋagêjô êtôm dim 77ŋa.”

Setnê wakuc

25 Ma Adam gêmoa gêwiŋ nê awê kêtiam ma eŋ kêkôc latu teŋ, taŋ kêsam eŋ
gebe Set, ŋam gebe “Anôtô kêkêŋ latuc teŋ gêdêŋ aê gêjô Abel, taŋ Kain gêjac

eŋ êndu naŋ su.” 26 Ma Set kêka latu teŋ lasê ma gê eŋ gebe Enos. Gêdêŋ têm
tonaŋ lau aweŋ gêjac Apômtau kêtu ŋamata. * †

5

Ŋamalac ŋamataŋa nêŋ dênaŋ

1 Adamnê wakucnêŋ ŋadênaŋ tau tonec. Gêdêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ Adam naŋ,
kêkêŋ eŋ kêtôm eŋ tau. 2 Eŋ kêkêŋ êsêagêc ŋac to awê ma gêjam mec êsêagêc.
Ma gêdêŋ eŋ kêkêŋ êsêagêc naŋ kêsam êsêagêc gebe “Ŋamalac.” 3 Gêdêŋ taŋ
Adamnê jala kêtu 130 naŋ, kêka latu teŋ lasê kêtôm eŋ ma kêtôm eŋ tau katu
ma gê ênê ŋaê gebe Set. 4 Ma Adam kêka Set lasê su acgom, go gêmoa nom jala
800 gêwiŋ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 5 Adamnê jala kêtu 930, go gêmac
êndu. 6 Gêdêŋ taŋ Setnê jala kêtu 105 naŋ, kêka latu Enos lasê. 7 Eŋ kêka Enos
lasê su acgom, go gêmoa nom jala 807 gêwiŋ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê.
8 Amboac tonaŋ Setnê jala kêtu 912, go gêmac êndu.
9 Gêdêŋ taŋ Enosnê jala kêtu 90 naŋ, kêka Kenan lasê. 10 Eŋ kêka Kenan
lasê su acgom, go gêmoa nom jala 815 gêwiŋ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê.
11 Amboac tonaŋ Enosnê jala kêtu 905, go gêmac êndu.
12 Gêdêŋ taŋ Kenannê jala kêtu 70 naŋ, kêka Mahalalel lasê. 13 Eŋ kêka
Mahalalel lasê su acgom, go gêmoa nom jala 840 gêwiŋ ma kêka latuio to ŋac
ŋagêdô lasê. 14 Amboac tonaŋ Kenannê jala kêtu 910, go gêmac êndu.
15 Gêdêŋ taŋ Mahalalelnê jala kêtu 65 naŋ, kêka Jared lasê. 16 Eŋ kêka Jared
lasê su acgom, go gêmoa nom jala 830 gêwiŋ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê.
17 Amboac tonaŋ Mahalalelnê jala kêtu 895, go gêmac êndu.
18 Gêdêŋ taŋ Jarednê jala kêtu 162 naŋ, kêka Enok lasê. 19 Jared kêka Enok
lasê su acgom, go gêmoa nom jala 800 gêwiŋ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê.
20 Amboac tonaŋ Jarednê jala kêtu 962, go gêmac êndu.
21 Gêdêŋ taŋ Enoknê jala kêtu 65 naŋ, kêka Metusala lasê. 22 Enok kêsa nê lêŋ
to Anôtôgeŋ ma kêka Metusala lasê su acgom, go gêmoa nom jala 300 gêwiŋ ma
kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 23 Amboac tonaŋ Enoknê jala kêtu 365. 24 Enok
kêsa nê lêŋ to Anôtôgeŋ e laŋômê gebe Anôtô kêkôc eŋ su.
25 Gêdêŋ taŋ Metusalanê jala kêtu 187 naŋ, kêka Lamek lasê. 26 Metusala
kêka Lamek lasê su acgom, go gêmoa nom jala 782 gêwiŋ ma kêka latuio to ŋac
ŋagêdô lasê. 27 Amboac tonaŋ Metusalanê jala kêtu 969, go gêmac êndu.
28 Gêdêŋ taŋ Lameknê jala kêtu 182 naŋ, kêka latu teŋ lasê. 29 Eŋ gê ênê ŋaê
gebe Noa ma kêsôm gebe “Ŋac tonec ênam aêac kêsi aŋga nêŋ koleŋ to gêŋwapac,
taŋ kêtap aêac lemeŋ sa kêtu kôm, taŋ Apômtau kêpuc boa naŋŋa.” 30 Lamek
kêka Noa lasê su acgom, go gêmoa nom jala 595 gêwiŋ ma kêka latuio to ŋac
ŋagêdô lasê. 31 Amboac tonaŋ Lameknê jala kêtu 777, go gêmac êndu.
32 Gêdêŋ taŋ Noanê jala kêtu 500 naŋ, kêka Sem agêc Ham ma Japet lasê.

6

Ŋamalacnêŋ sec gêjam sêga

1 Gêdêŋ taŋ ŋamalac sêjac m gebe têtu taêsam aŋga nom naŋ, sêka latuŋio lasê,
2 ma lau undambêŋa sêlic ŋamalac latuŋio gebe ŋajam, tec sêjaliŋ nêŋ lauo sa
aŋga êsêacnêŋ ma sêjam. 3 Go Apômtau kêsôm gebe “Aêŋoc Ŋalau êmoa êwiŋ
ŋamalac endeŋ tôŋgeŋ atom gebe eŋ toôli nomŋa tec ênê jala êtôm 120geŋ.”
4 Gêdêŋ têm, taŋ lau undambêŋa sêjam ŋamalac latuŋio e êsêac sêkôc ŋapalê naŋ,
lau waso-waso kaiŋ teŋ sêmoa nom. Ma gêdêŋ têm, taŋ kêdaguc naŋ, amboac
tonaŋgeŋ. Lau ŋaclai towae têm andaŋgeŋanôŋa tau tonec.

* **4:26:** Ewa ŋam gebe Gêŋ mateŋ jali samob ŋamôkê. † **4:26:** Kerub têtu Anôtônê aŋela toŋ teŋ.

5 Apômtau gêlic gebe ŋamalacnêŋ sec gêjam sêga aŋga nom ma êsêac sêlao kêtu biŋ secŋa ŋapaŋ. 6 Ma Apômtau geŋ oliŋ gebe kêkêŋ ŋamalac sêmoa nom wageŋ e nê ŋalêlôm ŋawapacgosu. 7 Tec Apômtau kêsôm gebe "Aê gabe janseŋ ŋamalac, taŋ kakêŋ naŋ, su aŋga nom, ŋamalac to bôc ma gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ naŋ, to moc umboŋ ŋalabuŋa gebe aêŋoc ŋalêlôm ŋawapac kêtu gaim tauc su ŋaômageŋ kêtu êsêacŋa." 8 Mago Noa gêjac Apômtau mataanô ŋajam.

Noa gêsô waŋ

9 Noanê miŋ tau tonec gebe Noa eŋ ŋac gêdêŋ, biŋ teŋ kêtap eŋ sa aŋga nê lau ŋalêlôm atom. Eŋ kêsa nê lêŋ toAnôtôgeŋ. 10 Ma Noa kêka ŋapaŋ têlêac lasê, Sem agêc Ham ma Japet. 11 Mago Anôtô gêlic nom kêtu sec sugac ma biŋ alôb-alôb gêjam nom auc. 12 Ma Anôtô kêtuc kêniŋ nom ma gêlic gebe sec gêjam aucgeŋ gebe gêŋ mateŋ jali samob aŋga nom sêsa lêŋ secgeŋ.

13 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Noa gebe "Aê taêc gêjam kêtu tôŋ gebe janac gêŋ mateŋ jali samob nêŋ lêŋ pep tageŋ gebe ŋamalacnêŋ biŋ alôb-alôb gêjam nom samucgeŋ auc. Kêtu tonaŋŋa aê gabe jansen êsêac tonomgeŋ su sênaŋa. 14 Ônsô waŋ kapôêŋ teŋ ŋa ka balaŋ. Ômansaŋ tobalêm-tobalêm ma opeŋ sip aŋga dêmôêŋa to lêlômŋa. 15 Ônsô waŋ tau amboac tonec gebe ŋalêsiŋ baliŋ amboac saka 60, takôcŋa amboac saka 10 ma ŋaô amboac saka 6. 16 Ômansaŋ waŋ tau ŋasalôm ma katam kapôêŋ ênêc lêsiŋŋa. Ôwa ŋalêlôm êkôc êna deŋ têlêac, deŋ ŋalabuŋa to deŋ êtu luagêcŋa ma deŋ êtu têlêacŋa. 17 Gôlicgac me, galoc aê jakêŋ bu êsuŋ ŋatêna êpoac nom gebe jansen gêŋ mateŋ jali samob, taŋ sêwê kaiŋ awajaô mata jali aŋga umboŋ ŋalabu naŋ, su sênaŋa, gêŋ nomŋa samob sêmac êndu. 18 Mago aê gabe jamoatiŋ ŋoc poac êndêŋ aôm. Amboac tonaŋ ôsô waŋ ŋalêlôm ôna, aôm taôm to latômi ma nêm awê to lawamio wakuc sêwiŋ aôm. 19 Ma bôc samob to gêŋ mateŋ jali tokaiŋ-tokaiŋ naŋ, ôkêŋ luagêc-luagêc sêsô waŋ sêna gebe sêmoa mateŋ jali sêwiŋ aôm, ôkêŋ kapoac teŋ ma têna teŋ. 20 Moc tokaiŋ-tokaiŋ ma gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ naŋ, tokaiŋ-tokaiŋ ŋaluagêc-luagêc sêsô waŋ sêna sêwiŋ aôm gebe sêmoa mateŋ jali. 21 Ma aôm ônac gêŋ taniŋŋa tokaiŋ-tokaiŋ sa, gebe êpuc aôm to êsêac samob tôŋ." 22 Ma Noa gêgôm gêŋ samob. Eŋ gêgôm kêtôm Anôtô kêjatu eŋ naŋ solopgeŋ. * gebe "Ênam sa," ma

7

Bu kêsuŋ ŋatêna

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Noa gebe "Ôsô waŋ ôna, aôm to nêm gôlôac samob gebe aê galic aôm amboac ŋac gêdêŋ gômoa aê laŋôcnêm aŋga lau tonaŋ ŋalêlôm. 2 Ôkôc bôc 7-7 aŋga bôc selec samob nêŋ, kapoac to têna. Mago ôkôc bôc luagêc-luagêc aŋga bôc, taŋ selec atom naŋ, kapoac teŋ ma têna teŋ. 3 Moc umboŋ ŋalabuŋa amboac tonaŋ. Ôkôc 7-7 êtômgeŋ, kapoac to têna gebe sênac ŋawê tôŋ aŋga nom. 4 Gebe bêc 7 ênaŋa acgom, go jakêŋ kom ênac êtôm eleŋŋa 40 to êmbêcauc 40 ma gabe jansen gêŋ mateŋ jali samob, taŋ kakêŋ naŋ, su aŋga nom." 5 Ma Noa gêgôm gêŋ samob ŋanô kêsa kêtôm Apômtau kêjatu eŋ.

6 Noanê jala kêtu 600, go bu kêsuŋ ŋatêna kêtap nom sa. 7 Ma Noa to latui ma nê awê to lawaio wakuc sêsô waŋ sêja gebe sêc bu su. 8 Bôc selec to bôc selec atom ma moc to gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ naŋ, aŋga nom samob, 9 kapoac teŋ to têna teŋ sêsô waŋ sêwiŋ Noa kêtôm Anôtô kêjatu naŋ.

10 Bêc 7 gêjaŋa, go bu kêsuŋ ŋatêna kêtap nom sa. 11 Gêdêŋ taŋ Noanê jala kêtu 600 naajôŋ luagêc ma ŋabêc 17 naŋ, bumata nom ŋalêlômŋa samob kêpulu

* **6:22:** Noa ŋam gêc awê samucgeŋ atom. Lau ŋagêdô sêwa sa

kêpi ma katam umboŋŋa gêlêc su 12 ma kom kêsêwa kêsêp nom geleŋŋa 40 to
gêbêcauc 40. 13 Gêdêŋ bêc tonaŋ Noa to latui Sem agêc Ham ma Japet ma nê
awê to lawaio wakuc têlêac sêwiŋ êsêac sêsô waŋ sêja. 14 Êsêac ma bôc saleŋŋa
tokaiŋ-tokaiŋ to bôc malacŋa tokaiŋ-tokaiŋ ma gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ aŋga nom
samob tokaiŋ-tokaiŋ to moc tokaiŋ-tokaiŋ, moc to gêŋ tomagê samob, 15 gêŋ
samob tonaŋ ŋai sêsô waŋ sêwiŋ Noa, gêŋ mateŋ jaliŋa luagêc-luagêc. 16 Gêŋ
mateŋ jaliŋa samob, kapoac teŋ to têna teŋ sêsô waŋ kêtôm Anôtô kêjatu eŋ.
Ma Apômtau kêlai eŋ auc.
17 Bu kêsuŋ ŋatêna kêpoac nom gê tôŋgeŋ kêtôm bêc 40 ma bu kêsuŋ kapôêŋ
ma kêsuŋ waŋ sa kêpigeŋ jakêpoac. 18 Ma bu kêsuŋ kêpi-kêpi e gêjam sêga aŋga
nom ma waŋ kêpoac bu ŋaô. 19 Bu kêsuŋ ŋatêna e gênôm lôc baliŋ, taŋ kêkô
umboŋ ŋalabu naŋ auc samucgeŋ. 20 Bu taŋ gênôm lôc ŋatêpôê auc naŋ e
amboac saka samuc têlêac. 21 Tec gêŋ mateŋ jali, taŋ sêmoa nom naŋ, samob
sêjaŋa, moc ma bôc malacŋa to bôc saleŋŋa ma gêŋ samob, taŋ sêgalab to
sêlêgeŋ sêjam nom auc naŋ, ma ŋamalac amboac tonaŋgeŋ. 22 Gêŋ samob,
taŋ sêsê aweŋ sêmoa masaŋgeŋ naŋ, sêmac êndu. 23 Amboac tonaŋ geseŋ gêŋ
mateŋ jali, taŋ sêmoa nom naŋ su samob, ŋamalac to bôc ma gêŋ, taŋ sêgalab
to sêlêgeŋ naŋ to moc aŋga umboŋ ŋalabu samobgeŋ sêjaŋa aŋga nom. Noa
taugeŋ gêmoa to êsêac, taŋ sêwiŋ eŋ sêmoa waŋ ŋalêlôm. 24 Ma bu kêsuŋ ŋatêna
kêpoac nom kêtôm bêc 150. * luagêc. Toŋ teŋ tec sêsam gebe Bôc selec, ma teŋ
sesam gebe Bôc ŋatêmui. Bôc selec nêŋ ŋagêdô gebe domba to bulimakao. Bôc
tonaŋ êsêac sêkêŋ têtu da, ma bôc selec tonaŋgeŋ êsêac seŋ kêtu nêŋ gwada.
Bôc ŋatêmui amboac bôc susu êsêac sên atom ma sêkêŋ têtu da atom.

8

Bu kêtaiŋ su

1 Ma Anôtô taê gêjam Noa ma bôc saleŋŋa to malacŋa, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ
sêmoa waŋ ŋalêlôm naŋ. Ma Anôtô kêkêŋ mu kêsêlêŋ aŋga nom ma bu tau
kêtaiŋ su. 2 Ma bumata nom ŋalêlômŋa to katam umboŋŋa ŋajaŋa kêsa. Kom
gêjac kêtiam atom 3 ma bu kêtaiŋ su aŋga nom. Bu kêpoac bêc 150, go kêtaiŋ su
4 ma gêdêŋ ajôŋ kêtu 7ŋa ŋabêc 17 waŋ jagêlôc lôc Ararat. 5 Bu kêtaiŋ-kêtaiŋ
e gêdêŋ ajôŋ kêtu 10ŋa. Gêdêŋ ajôŋ tonaŋ ŋabêc ŋamataŋa lôc ŋagêdô ŋatêpôê
mêŋkêpi.
6 Bêc 40 gêjaŋa, go Noa gêlêc waŋ ŋakatam sauŋ, taŋ eŋ kêmasaŋ naŋ, su
7 ma kêkêŋ aoco teŋ gêlôb kêsa gêja. Moc tonaŋ gêlôb gêja-gêmu, gêja-gêmu e
bu kêpa aŋga nom. 8 Ma Noa kêsaê e bêc 7, go kêkêŋ balôsi teŋ gêlôb kêsa gêja
gebe êlic bu oc kêtaiŋ su aŋga nom me masi. 9 Mago balôsi kêtap ŋamala êlêwaŋ
tauŋa teŋ sa atom, tec gêlôb gêmu gêdêŋ eŋ gêja kêtiam, gebe bu gacgeŋ kêpoac
gêjam nom samucgeŋ auc. Tec eŋ kêmêtôc lêma kêsa jakêkôc moc kêsô waŋ
ŋalêlôm gêja gêwiŋ eŋ. 10 Go kêsaê bêc 7 kêtiam, go kêkêŋ balôsi tau gêlôb kêsa
gêja kêtiam. 11 Gêdêŋ kêtulala moc gêmu gêdêŋ eŋ gêmêŋ ma keseŋeŋ katêkwi
ŋalauŋ matac teŋ. Gêdêŋ tonaŋ Noa kêjala gebe bu kêtaiŋ su aŋga nom. 12 Eŋ
kêsaê bêc 7 kêtiam ma kêkêŋ balôsi gêlôb kêsa gêja, mago gêmu gêdêŋ eŋ gêmêŋ
kêtiam atom.
13 Gêdêŋ taŋ Noanê jala kêtu 601 ŋaajôŋ ŋamataŋa ŋabêc ŋamataŋa naŋ, bu
kêpa aŋga nom. Tec Noa kêkac waŋ ŋasalôm su e gêlic nom ŋakeleŋ kêsa.
14 Gêdêŋ ajôŋ kêtu luagêcŋa ŋabêc 27 nom ŋakeleŋ kêsa samucgeŋ. 15 Go Anôtô
kêsôm gêdêŋ Noa gebe 16 “Ôwi waŋ siŋ ôsa ôna, amagêc nêm awê ma latômi to
lawamio wakuc sêwiŋ aôm, 17 ma bôc samob, taŋ sêwiŋ aôm naŋ, gêŋ mateŋ

* **7:24:** Lau Israel sêwa bôc toê-toê samob kêkôc gêja toŋ

jaliŋa samob, moc to bôc ma gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ sêmoa nom naŋ, samob, ôwi êsêac siŋ sêwiŋ aôm asa ana gebe seola nom auc ma sêsu ŋalatu e têtu taêsam aŋga nom." 18 Ma Noa gêwiŋ nê latui to nê awê ma lawaio wakuc sêsa sêja
19 ma bôc saleŋŋa to malacŋa samob, moc samob to gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ sêmoa nom naŋ, samob tokaiŋ-tokaiŋ sêsa aŋga waŋ sêja.
20 Ma Noa gêboa Apômtaunê altar teŋ sa ma kêkôc bôc selec ŋagêdô to moc selec ŋagêdô ma kêkêŋ kêtu daja gêsac altar ŋaô. 21 Ma Apômtau gêŋu ŋamalu ŋajam ma kêsôm gêdêŋ tau gebe "Aê gabe japuc boa nom êtu ŋamalacŋa êtiam atomanô gebe ŋamalacnêŋ geo ŋapalêgeŋŋa tec gêc. Aê gabe janseŋ gêŋ mateŋ jali êtiam amboac gagôm su nê atom. 22 Êtôm nom ŋatêm samob sêsê ŋawê ma sejoŋ ŋanô, malô to ŋandaŋ, ocêsa to komô, eleŋ to êmbêc êjô tau êjô tau."

9

Anôtô kêmoatiŋ poac gêdêŋ Noa

1 Ma Anôtô gêjam mec Noa to nê latui ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. 2 Mago bôc nomŋa samob to moc umboŋ ŋalabuŋa samob ma gêŋ mateŋ jali, taŋ sêgalabgeŋ sêmoa nom naŋ, samob to i samob, taŋ sêmoa gwêc naŋ, têtêc amac to mateŋ golec êsa. Ma aê kakêŋ êsêac sêsêp amac lemem. 3 Gêŋ mateŋ jaliŋa samob, taŋ sêmoa naŋ, têtu amacnêm gêŋ aniŋŋa. Aê kakêŋ gêŋ tolauŋ gêdêŋ amac su, tec gêŋ ŋagêdô samob amboac tonaŋgeŋ. 4 Tageŋ aniŋ bôc ŋamêsôm tonê katugeŋ atom. Bôcnê katu tau gebe dec. 5 Êtu amac taôm nêm decŋa aê jaê biŋ ŋagêjôŋa tôŋ. Aê jaê biŋ ŋagêjôŋa tôŋ êpi bôc samob ma êpi ŋamalac. Aê jaê ŋamalacnêŋ katuŋ ŋabiŋ ŋagêjôŋa tôŋ êpi lau samob nêŋ lasitêwai amboac tonaŋgeŋ. 6 Teŋ embe êkêc ŋamalacnêŋ dec siŋ, naŋ ŋamalac sêkêc ênê dec siŋ êjô, gebe Anôtô kêkêŋ ŋamalac kêtôm tau katu. 7 Amac tec aka gôlôac lasê to atu taêsam anam nom auc to atu nom ŋatau."
8 Go Anôtô kêsôm gêdêŋ Noa to nê latui, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, gebe 9 "Alic acgom, aê tec jamoatiŋ poac êndêŋ amac to nêm wakuc, taŋ sêndaŋguc naŋ, 10 ma êndêŋ gêŋ mateŋ jali samob, taŋ sêmoa sêwiŋ amac naŋ, êndêŋ moc to bôc malacŋa to saleŋŋa samob, taŋ sêmoa sêwiŋ amac naŋ, êndêŋ gêŋ samob, taŋ sêsa aŋga waŋ sêmêŋ naŋ. 11 Aê gabe jamoatiŋ poac êndêŋ amac gebe Bu êsuŋ ŋatêna teŋ enseŋ gêŋ mateŋ jali su êtiam atomanô ma bu êsuŋ ŋatêna teŋ enseŋ nom su êtiam atom amboac tonaŋ."
12 Ma Anôtô kêsôm gebe "Poac, taŋ jamoatiŋ êndêŋ amac to gêŋ mateŋ jali, taŋ sêmoa sêwiŋ amac naŋ, ŋabelo tonec êncc teŋgeŋ ma teŋgeŋ gebe 13 Jakêŋ ŋoc kasômbuc êkô tao ŋasawa êtu poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ nom naŋ, ŋabelo.
14 Aê embe jakêŋ tao êkô nom ŋaô ma jalic kasômbuc ênsac tao ŋaô, 15 go taêc ênam poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ amac to gêŋ mateŋ jali samob naŋ, ma bu êsa e êsuŋ ŋatêna enseŋ gêŋ mateŋ jali samob su êtiam atom. 16 Kasômbuc embe ênsac tao ŋaô, go jasala gêŋ tau ma taêc ênam poac teŋgeŋŋa, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ gêŋ mateŋ jali samob, taŋ sêmoa nom naŋ." 17 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Noa gebe "Poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ gêŋ mateŋ jali samob, taŋ sêmoa nom naŋ, ŋabelo tau tonec."
18 Noa latui, taŋ sêsa aŋga waŋ sêmêŋ naŋ, nêŋ ŋaê tonec gebe Sem agêc Ham ma Japet. Kanaan tama Ham. 19 Noa latui têlêac tonaŋ. Ma êsêac têtu lau nom samucgeŋŋa nêŋ ŋamôkê. 20 Noa gêjam kôm kêpi nom kêtu ŋamata. Eŋ kêsê kôm wainŋa teŋ. 21 Eŋ gênôm wain e kêjaŋiŋ eŋ ma gêc nê becobo toôli ŋaôma. 22 Ma Kanaan tama Ham gêlic tama ôli ŋaôma ma kêsa jakêsôm biŋ tau gêdêŋ têwai. 23 Go Sem agêc Japet sêkôc ŋakwê teŋ sêkêŋ gêsac magiŋm ma

sêsêlêŋ sênu tauŋgeŋ jasêsaŋ tameŋi ôli ŋaôma auc. Agêc sêkac laŋônanô ôkwi
sebe sêlic tameŋi ôli ŋaôma atom. 24 Gêdêŋ taŋ wain ŋaŋaclai gêbacnê ma Noa
gêdi sa naŋ, eŋ gêŋô biŋ, taŋ ŋac sauŋ gêgôm gêdêŋ eŋ naŋ, 25 tec kêsôm gebe
“Aê japuc boa Kanaan,
eŋ êtu lasitêwainêŋ sakiŋwaganêŋ gêŋôma.”
26 Eŋ kêsôm teŋ gêwiŋ gebe
“Apômtau, aêŋoc Anôtô, ênam mec Sem
ma êŋgôm Kanaan êtu ênê gêŋôma.
27 Anôtô êkêŋ ŋasawa êndêŋ Japet
gebe êmoa êwiŋ Sem aŋga nê becobo.
Mago Kanaan êtu ênê gêŋôma.”
28 Bu kêsuŋ ŋatêna kêpa ma Noa gêmoa nom jala 350 gêwiŋ. 29 Noanê jala
samob kêtu 950, go gêmac êndu.

10

Noanê wakuc nêŋ dênaŋ

1 Lau tonec têtu Noa latui Sem agêc Ham ma Japet nêŋ wakuc. Êsêac saka
gôlôac lasê gêdêŋ taŋ bu kêsuŋ ŋatêna gêbacnê. 2 Japet latui tonec Gomer,
Magog, Madai, Jawan, Tubal, Mesek ma Tiras. 3 Gomer latui tonec Askenas,
Ripat ma Togarma. 4 Jawan latui tonec Elisa, Tarsis, Kitim ma Dodanim.
5 Lau gwêcŋa sêsa aŋga lau tonaŋ nêŋ. Lau tonec têtu Japetnê wakuc têtôm
nêŋ gamêŋ to aweŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma têtôm nêŋ gôlôac to gôlôacmôkê gêdêŋ-
gêdêŋgeŋ.
6 Ham latui tonec Kus, Aiguptu, Put ma Kanaan. 7 Kus latui tonec Seba,
Hawila, Sabta, Rama ma Sabteka. Rama latui tonec Seba agêc Dedan. 8 Kus
kêka Nimrod lasê, taŋ kêtu nom ŋaapômtau toŋaclai ŋamataŋa. 9 Eŋ kêtu ŋac
lêma gwadaŋa towae gêmoa Apômtau laŋônêmŋa. Kêtu tonaŋŋa biŋdêm laŋgwa
gêc gebe “Kêtôm Nimrod, taŋ kêtu ŋac lêma gwadaŋa towae gêmoa Apômtau
laŋônêmŋa.” 10 Eŋ gêjac m nê gôliŋ kiŋŋa aŋga Babel to Erek ma Akad, taŋ
gêc gamêŋ Sinar. 11 Eŋ gêwi gamêŋ tonaŋ siŋ ma gêja Asuria ma kêkwê malac
Niniwe to Rehobot-Ir ma Kala 12 ma malac teŋ gêc Niniwe to Kala ŋasawa
ŋaê gebe Resen, taŋ kêtu malac kapôêŋ. 13 Aiguptu kêka Ludim, Anamim,
Lehabim, Naptuhim, 14 Patrusim, Kasluhim, taŋ kêtu Pilistinêŋ mimi naŋ, ma
Kaptorim lasê.
15 Kanaan kêka nê ŋacsêga Sidon agêc lasi Het lasê. 16 Eŋ kêtu lau gamêŋ
Jebus, Amor, Girgas, 17 Hib, Ark, Sin, 18 Arwad, Semar ma Hamatŋa tameŋi.
Kêtu ŋamu gôlôac, taŋ sêsa aŋga Kanaannê naŋ sesewec. 19 Lau Kanaan nêŋ
gamêŋ gêc Sidon gêmu kêsô gêdêŋ Gerar ma Gasa to gêmu kêsô gêdêŋ Sodom
to Gomora ma Adma to Seboim e gêdêŋ Lasa. 20 Lau tonec têtu Hamnê wakuc
têtôm nêŋ gamêŋ to aweŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma têtôm nêŋ gôlôac to gôlôacmôkê
gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.
21 Japet têwa Sem, taŋ kêtu Ebernê gôlôac abeŋi naŋ, kêka gôlôac lasê amboac
tonaŋgeŋ. 22 Sem latui tonec Elam, Asur, Arpaksad, Lud ma Aram. 23 Aram
latui tonec Us, Hul, Geter ma Mas. 24 Arpaksad kêka Sela lasê, ma Sela kêka
Eber lasê. 25 Eber kêka latui luagêc lasê, ŋac teŋ nê ŋaê gebe Peleg, ŋam
gebe gêdêŋ ênê têm lau nomŋa sêwa tauŋ kêkôc, agêc lasi Joktan. 26 Joktan
kêka Almodad, Selep, Harsarmawet, Jera, 27 Hadoram, Usal, Dikla, 28 Obal,
Abimael, Seba, 29 Opir, Hawila ma Jobab lasê. Lau samob tonec Joktan latui
êsêac. 30 Êsêacnêŋ gamêŋ sêŋgôŋŋa gêc Mesa ma gêmu kêsô gêdêŋ Separ to
gêdêŋ lôc dênaŋ, taŋ kêkô gamêŋ oc kêpiŋa. 31 Lau tonec têtu Semnê wakuc

têtôm nêŋ gamêŋ to aweŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma têtôm nêŋ gôlôac to gôlôacmôkê gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.
32 Noanê wakuc nêŋ gôlôac têtôm nêŋ ŋam to gôlôacmôkê êsêac. Bu kêsuŋ ŋatêna kêpa, tec êsêac têtu lau nomŋa samob nêŋ ŋamôkê.

11

Ŋamalac sêkwê andu baliŋ teŋ

1 Lau nomŋa samob sêsôm biŋ aweŋ tageŋ to ŋalô tageŋ. 2 Gêdêŋ taŋ êsêac dêdi aŋga gamêŋ oc kêpiŋa naŋ, sêsêlêŋ e têtap gaboaŋ teŋ sa gêc gamêŋ Sinar ma sêŋgôŋ tonaŋ. 3 Ma êsêac sêôc tauŋ gebe “Ajôc, tamansaŋ nomku têkê-têkê ma tapac e ŋajaŋa êsa.” Ma êsêac sêkôc poc nomkuŋa gêjô poc anô ma sêkôc kolda kêtu sêsap poc tôŋŋa. 4 Go sêsôm gebe “Ajôc, takwê nêŋ malac teŋ sa to andu baliŋ teŋ e ŋatêpôê soso êpi undambê gebe tamboa nêŋ ŋaê sa, gebe têta aêac saliŋ-saliŋ tanam nom samuc auc atom.” 5 Go Apômtau kêsêp gêmêŋ gebe êlic malac to andu soso, taŋ ŋamalac latuŋi sêkwê sa naŋ. 6 Ma Apômtau kêsôm gebe “Kec, êsêac lau m tageŋ ma samob sêsôm aweŋ tageŋ. Ma kôm, taŋ sêjac m naŋ, oc sênac têku ma gêŋ samob, taŋ êsêac taêŋ ênam gebe sêŋgômŋa naŋ, ŋateŋ oc êkêŋ wapac êsêac atom. 7 Ajôc, tasêp tana ma taŋgaluŋ êsêac aweŋ gebe sêŋô tauŋ nêŋ biŋ sapu.” 8 Ma Apômtau kêta êsêac saliŋ-saliŋ e jasêjam nom samucgeŋ auc ma êsêac sêpô kôm sêkwê malac saŋa siŋ. 9 Kêtu tonaŋŋa sê malac tau ŋaê gebe Babel, ŋam gebe Apômtau kêgaluŋ lau nomŋa samob aweŋ aŋga ônê ma kêta êsêac saliŋ-saliŋ e sêjam nom samucgeŋ auc.

Semnê wakuc

10 Semnê wakuc tau tonec. Bu kêsuŋ ŋatêna kêpa ma jala luagêc gêbacnê, go Semnê jala kêtu 100, ma kêka Arpaksad lasê. 11 Arpaksad têna kêkôc eŋ su ma Sem gêmoa nom jala 500 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 12 Arpaksadnê jala kêtu 35 ma kêka Sela lasê. 13 Sela têna kêkôc eŋ su ma Arpaksad gêmoa nom jala 403 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 14 Selanê jala kêtu 30 ma kêka Eber lasê. 15 Eber têna kêkôc eŋ su ma Sela gêmoa nom jala 403 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 16 Ebernê jala kêtu 34 ma kêka Peleg lasê. 17 Peleg têna kêkôc eŋ su ma Eber gêmoa nom jala 430 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 18 Pelegnê jala kêtu 30 ma kêka Reu lasê. 19 Reu têna kêkôc eŋ su ma Peleg gêmoa nom jala 209 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 20 Reunê jala kêtu 32 ma kêka Serug lasê. 21 Serug têna kêkôc eŋ su ma Reu gêmoa nom jala 207 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 22 Serugnê jala kêtu 30 ma kêka Nahor lasê. 23 Nahor têna kêkôc eŋ su ma Serug gêmoa nom jala 200 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 24 Nahornê jala kêtu 29 ma kêka Tara lasê. 25 Tara têna kêkôc eŋ su ma Nahor gêmoa nom jala 119 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 26 Taranê jala kêtu 70 ma kêka Abram agêc Nahor ma Haran lasê.

Taranê wakuc

27 Taranê wakuc tau tonec. Tara kêka Abram agêc Nahor ma Haran lasê. Ma Haran kêka Lot lasê. 28 Haran gêmac êndu gêmuŋ tama Tara aŋga nê malacmôkê Ur aŋga Kaldea. 29 Ma Abram agêc Nahor sêjam awê sa. Abramnê awênê ŋaê gebe Sarai, Nahornê awênê ŋaê gebe Milka, eŋ Haran latuo, Haran, taŋ kêka Milka agêc Iska lasê naŋ. 30 Ma Sarai eŋ awê kapoac, eŋ kêkôc ŋapalê teŋ atom.
31 Tara kêkôc latu Abram agêc dêbu Lot, naŋ Haran latu ma lawao Sarai, latu Abram nê awê, ma êsêac sêwi Ur aŋga Kaldea siŋ gebe sêna gamêŋ Kanaan.

Mago gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê Haran naŋ sêŋgôŋ tônê. 32 Taranê jala kêtu 205
ma Tara gêmac êndu aŋga Haran.

12

Anôtô kêkalem Abram

1 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Abram gebe “Ondec nêm gamêŋ to nêm lau
sêmoa ma tamamnê andu êkôŋa ma ôna gamêŋ, naŋ aê gabe jatôc êndêŋ aôm.
2 Aê gabe jaŋgôm aôm ôtu laum kapôêŋ ma gabe janam mec aôm ma jaŋgôm
nêm ŋaê êtu kapôêŋ gebe ôtu moasiŋ ŋamôkê. 3 Aê gabe janam mec êsêac, taŋ
sênam mec aôm ma êsêac, taŋ sêpuc boa aôm naŋ, aê gabe japuc boa. Gôlôac
nomŋa samob têtap mec ŋamoasiŋ sa êtu aômŋa.”
4 Amboac tonaŋ Abram gêdi kêtôm Apômtau kêjatu eŋ, ma Lot gêdi gêwiŋ eŋ.
Gêdêŋ taŋ Abram gêwi Haran siŋ naŋ, nê jala kêtu 75. 5 Ma Abram kêkôc nê
awê Sarai to lasinê latu Lot ma nêŋ waba samob, taŋ têtap sa naŋ, ma lau, taŋ
têtu nêŋ sakiŋwaga aŋga Haran naŋ, ma dêdi gebe sêsêlêŋ sêna gamêŋ Kanaan.
Ma gêdêŋ taŋ sêô lasê gamêŋ Kanaan tau naŋ, 6 Abram kêsêlêŋ-kêsêlêŋ e jagêô
lasê malac Sikem to kamem, taŋ kêkô More naŋ. Gêdêŋ têm tonaŋ lau gamêŋ
Kanaan ŋa sêŋgôŋ gamêŋ tau. 7 Go Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ Abram ma
kêsôm gebe “Aê gabe jakêŋ nom tonec êndêŋ nêm wakuc.” Tec eŋ gêboa altar
teŋ sa gêdêŋ Apômtau, taŋ geoc tau lasê gêdêŋ eŋ naŋ. 8 Go eŋ gêdi kêpi lôc aŋga
Betel ŋagamêŋ oc kêpiŋa ma gê becobo kêkô Betel, taŋ gêc gamêŋ oc kêsêpŋa
ma Ai, taŋ gêc gamêŋ oc kêpi ŋa naŋ ŋasawa. Ma aŋga tônê eŋ gêboa Apômtaunê
altar teŋ sa ma awa gêjac Apômtaunê ŋaê. 9 Ma Abram gêdi kêsêlêŋ laŋô gêlac
Negebgeŋ gêja.

Abram gêmoa Aiguptu

10 Ma tôbôm kêsa gamêŋ tonaŋ. Tec Abram kêsêp Aiguptu gêja gebe êsêlêŋ-
êsêlêŋ êmoa tônê gebe tôbôm kapôêŋ gêc gamêŋ tau. 11 Gêdêŋ taŋ kêdabiŋ gebe
êô lasê Aiguptu naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ nê awê Sarai gebe “Aê kajala gebe aôm
awê êjam. 12 Lau Aiguptu embe sêlic aôm, go sêsôm gebe ‘Ênê awê tonec,’ go
sênac aê êndu, ma oc sendec aôm ômoa. 13 Ôsôm gebe aêŋoc luco aôm e sêlêwaŋ
aê êtu aômŋa.” 14 Gêdêŋ taŋ Abram gêô lasê Aiguptu naŋ, Aiguptuwaga sêlic
awê tau gebe awê êjam. 15 Paraonê laumata sêlic eŋ ma sêlambiŋ eŋ ŋanô
gêdêŋ Parao. Ma sêkôc awê tau sêsô Paraonê andu sêja. 16 Ma kêtu eŋŋa
Parao kêmoasiŋ Abram ma kêkêŋ domba to bulimakao ma doŋki kapoac ma
sakiŋwagao to ŋac ma doŋki têna to kamele gêdêŋ eŋ.
17 Mago Apômtau gejoŋ Parao to nê andu ŋa gêŋwapac ŋanôgeŋ kêtu
Abramnê awê Sarainja. 18 Tec Parao kêkalem Abram ma kêsôm gebe “Aôm
gôgôm aê amboac ondoc. Kêtu ageŋŋa kôsôm lasê gêdêŋ aê gebe nêm awê eŋ
nec atom. 19 Kêtu ageŋŋa aôm kôsôm gebe ‘Aê luco eŋ,’ tec kakôc eŋ kêtu ŋoc
awê. Amboac tonaŋ nêm awê tau tonec, ôkôc eŋ ma ôêc ôna.” 20 Ma Parao
kêjatu lau kêtu eŋŋa gebe sêsêlêŋ sêwiŋ êsêagêc nê awê to ênê waba samob.

13

Abram agêc Lot nêŋ biŋ

1 Ma Abram agêc nê awê tonêŋ waba samob sêwi Aiguptu siŋ sêmu sêja
Negeb. Ma Lot gêwiŋ êsêac. 2 Abram kêtu ŋac tolêlôm bôc ma silber to goldŋa.
3 Ma eŋ kêsêlêŋ-kêsêlêŋ gêmoa Negeb e gêô lasê Betel e gêdêŋ gamêŋ, taŋ
gêmuŋgeŋ gê becobo kêsêp, gêc Betel ma Ai ŋasawa naŋ, 4 gêdêŋ gamêŋ, taŋ
gêboa altar sa. Go Abram awa gêjac Apômtaunê ŋaê aŋga tônê. aŋga tônê.
5 Ma Lot, taŋ gêwiŋ Abram naŋ, nê domba to bulimakao sêmoa ma nê becobo

sêkô amboac tonaŋgeŋ. 6 Ma gamêŋ kêtôm gebe êsêagêc lulugeŋ sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋŋa atom, gebe êsêagêcnêŋ waba to bôc taêsam ŋanô gebe sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋ tec kêtôm atom. 7 Ma Abramnê bôc ŋagejobwaga to Lotnê bôc ŋagejobwaga aweŋsuŋ gêôc ka tau. Gêdêŋ têm tonaŋ lau gamêŋ Kanaan to Perisŋa sêŋgôŋ gamêŋ tonaŋ.

8 Go Abram kêsôm gêdêŋ Lot gebe "Biŋ aweŋsuŋ êôc ka tauŋa ênêc aêagêc ŋasawa to agêcnêŋ gejobwaga ŋasawa atom gebe aêagêc ŋam tageŋ. 9 Gamêŋ samuc tonec gôlic atom me. Ôsu taôm su aŋga aê. Embe ôkôc gamêŋ gasêŋa, go aê jana anôŋaŋa. Embe ôkôc gamêŋ anôŋa, go aê jana gasêŋaŋa." 10 Ma Lot gêôc mataanô sa ma gêlic bu Jordan ŋagaboaŋ gebe nom ŋalêsi ŋajam kêtôm Apômtaunê kôm tau, kêtôm gamêŋ Aiguptu e gêdêŋ Soar. Gêdêŋ tonaŋ Apômtau geseŋ Sodom to Gomora su atom tageŋ. 11 Tec Lot kêjaliŋ bu Jordan ŋagaboaŋ sa kêtu nê gamêŋ ma Lot kêsêlêŋ gêmu gêdêŋ oc kêpiŋa gêja. Gêdêŋ tonaŋ êsêagêc sêwa tauŋ kêkôc. 12 Abram gêŋgôŋ gamêŋ Kanaan ma Lot gêŋgôŋ malac gaboaŋŋa ŋasawa ma gêjam bebec e gêdêŋ Sodom. 13 Mago lau Sodomŋa lau secanô ma sêgôm gêŋ alôb-alôb gêdêŋ Apômtau.

14 Lot kêsu tau su aŋga Abramnê, go Apômtau kêsôm gêdêŋ Abram gebe "Ôc matamanô sa ma ôlic gamêŋ samob, taŋ kêgi aôm auc naŋ, gêmu kêpi go gêmu kêsêp ma gêmu kêsô to gêmu kêsaŋa 15 gebe gamêŋ samob tonaŋ, taŋ gôlic naŋ, aê gabe jakêŋ êndêŋ aôm to nêm wakuc êtu amacnêm êndêŋ tôŋgeŋ. 16 Aê gabe jaŋgôm nêm wakuc têtu taêsam amboac gaŋac gwêcŋa. Lau embe têtôm gebe sêsa gaŋac gwêcŋa ŋanamba sa, go têtôm gebe sêsa nêm wakucnêŋ namba sa amboac tonaŋgeŋ. 17 Ôndi ôsêlêŋ e naôndêŋ gamêŋ ŋamadiŋ makeŋ-makeŋ, gebe aê gabe jakêŋ êndêŋ aôm." 18 Tec Abram gêbuc nê bec sa ma jagêô lasê kamem aŋga Mamre, taŋ kêkô Hebron ŋagala naŋ, ma gê nê bec, go gêboa Apômtaunê altar teŋ sa aŋga tônê.

14

Abram gêjam Lot sa

1 Gêdêŋ taŋ Amrapel kêtu kiŋ Sinarŋa ma Ariok kêtu kiŋ Elasarŋa ma Kedorlaomer kêtu kiŋ Elamŋa ma Tidal kêtu kiŋ Goiimŋa naŋ, 2 êsêac sêjac siŋ gêdêŋ Bera, taŋ kêtu kiŋ Sodomŋa ma Birsa, taŋ kêtu kiŋ Gomoraŋa ma Sinab, taŋ kêtu kiŋ Admaŋa ma Semeber, taŋ kêtu kiŋ Seboimŋa ma gêdêŋ kiŋ Belaŋa (ŋaê teŋ gebe Soar). 3 Êsêac samob sêpi tageŋ sêsêlêŋ sêwê Sidim ŋagaboaŋ (ŋaê teŋ gebe Gwêc Ŋatoŋ). 4 Êsêac sêsô Kedorlaomer ŋalabu to sêjam sakiŋ eŋ jala 12 ma jala kêtu 13ŋa êsêac sêkac tauŋ su. 5 Jala kêtu 14ŋa Kedorlaomer to kiŋ, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, sêmêŋ ma sêkôniŋ Repaim aŋga Asterot-Karnaim to Susim aŋga Ham ma Emim aŋga Sawe-Kiriataim 6 to lau gamêŋ Horŋa aŋga nêŋ lôc Seir e gêdêŋ El-Paran, taŋ gêc kêsi gamêŋ sawa naŋ. 7 Go sêkac tauŋ ôkwi sêmu sêja En-Mispat (ŋaê teŋ gebe Kades) ma sêkôniŋ lau Amalek nêŋ gamêŋ samob ma lau gamêŋ Amorŋa, taŋ sêŋgôŋ Hasason-Tamar naŋ, amboac tonaŋgeŋ. 8 Go kiŋ Sodomŋa to kiŋ Gomoraŋa ma kiŋ Admaŋa to kiŋ Seboimŋa ma kiŋ Belaŋa (ŋaê teŋ gebe Soar) sêja ma sêdênaŋ tauŋ aŋga gaboaŋ Sidimŋa gebe sênac siŋ. 9 Sênac siŋ êndêŋ Kedorlaomer, taŋ kêtu kiŋ Elamŋa to Tidal, taŋ kêtu kiŋ Goiimŋa ma Amrapel, taŋ kêtu kiŋ Sinarŋa to Ariok, taŋ kêtu kiŋ Elasarŋa. Kiŋ aclê sêjac siŋ gêdêŋ kiŋ lemeŋ teŋ. 10 Ma kolda ŋagêsuŋ gêjam gaboaŋ Sidimŋa auc. Ma gêdêŋ taŋ kiŋ Sodom to Gomoraŋa sêc siŋ naŋ, nêŋ ŋagêdô sêu tauŋ sêsêp gêsuŋ tonaŋ ma lau ŋagêdô sêc sêpi lôc sêja. 11 Tec ŋacjo sêjaŋgo Sodom to Gomora nêŋ waba to nêŋ gêŋ taniŋŋa samob su ma sêc sêmu sêja nêŋ gamêŋ. 12 Abramnê lasi latu Lot gêŋgôŋ Sodom, tec êsêac sêkôc eŋ tonê

waba amboac tonaŋ ma sêc sêja. samob, taŋ sêkôc su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gemu gêja amboac tonaŋgeŋ.
13 Ma ŋac teŋ kêsêp siŋ sawa jagêjac miŋ gêdêŋ ŋac Ebolai Abram, taŋ gêŋgôŋ ŋac gamêŋ Amorŋa Mamre nê kamem ŋagala. Mamre lasiagêc Eskol agêc Aner. Lau tonaŋ sêmoatiŋ poac sêwiŋ Abram gebe sênam tauŋ sa. 14 Abram gêŋô sêkôc latu tôŋ ŋawae, go kêdênaŋ nê siŋwaga 318, taŋ teneŋi sêkôc êsêac têtu ênê sakiŋwaga naŋ, ma sêjanda êsêac e gêdêŋ Dan. 15 Ma gêdêŋ gêbêc eŋ gêwa nê siŋwaga kêkôc ma eŋ to nê lau sêjac êsêac ma sêjanda êsêac e gêdêŋ Hoba, taŋ gêc Damaskus gêmu kêpiŋa naŋ. 16 Eŋ kêjaŋgo waba samob, taŋ sêkôc su naŋ su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gêmu gêja amboac tonaŋgeŋ.

Melkisedek gêjam mec Abram

17 Abram kêku Kedorlaomer to kiŋ, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, tulu ma gêmu gêja. Go kiŋ Sodomŋa kêpuc eŋ tôŋtôŋ aŋga gaboaŋ Saweŋa (ŋaê teŋ gebe Kiŋnê Gaboaŋ). 18 Ma kiŋ Salemŋa, Melkisedek, kêkôc polom to wain gêja. Eŋ kêtu Lôlôc Ŋatau Anôtô nê dabuŋwaga. 19 Ma eŋ gêjam mec eŋ to kêsôm gebe
“Lôlôc Ŋatau Anôtô, taŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ,
ênam mec Abram.
20 Aweŋ êôc Lôlôc Ŋatau Anôtô,
taŋ kêkêŋ nêm ŋacjo sêsô aôm lêmam ŋalabu.”
Ma Abram kêkôc gêŋ lemeŋ lu-lemeŋ lu ŋatageŋ-tageŋ sa kêkêŋ gêdêŋ eŋ. 21 Ma kiŋ Sodomŋa kêsôm gêdêŋ Abram gebe” Ôkêŋ ŋamalacgeŋ sêndêŋ aê ma ôkôc waba êtu nêm gêŋ.” 22 Mago Abram kêsôm gêdêŋ kiŋ Sodomŋa gebe “Aê katôc lemoc gêdêŋ Lôlôc Ŋatau Apômtau Anôtô, taŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ, 23 gebe jakôc aômnêm nia me lêkôŋ me aômnêm gêŋ ŋateŋ atomanô. Moae aôm ôsôm gebe ‘Aê kakêŋ Abram kêtu ŋac tolêlôm.’ 24 Aê gabe jakôc gêŋ teŋ atom, mago gêŋ tageŋ taŋ lau matac seŋ naŋ to gêŋ Aner agêc Eskol ma Mamre, taŋ sêwiŋ aê naŋ, sêwê kaiŋ, tec sêkôc nêŋ gêŋmaŋ.” *

15

Anôtô kêmoatiŋ poac gêdêŋ Abram

1 siŋ tonaŋ gêbacnê, go Abram katu gêlic Apômtau ma awa gêjac eŋ gebe “Abram, ôtêc taôm atom. Aê katu aômnêm lautuc. Moasiŋ kapôêŋ êtap aôm sa.” 2 Mago Abram kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aôm gobe ôkêŋ asageŋ êndêŋ aê. Aêŋoc gôlôac masianô ma Elieser aŋga Damaskus êtu ŋac oc êwê kaiŋ aêŋoc gêŋlênsêm.” 3 Ma Abram kêsôm gebe “Ôlic acgom, aôm kôkêŋ gôlôac gêdêŋ aê atom ma gêŋôma teŋ, taŋ têna kêkôc eŋ aŋga ŋoc andu naŋ, oc êtu ŋac êwê kaiŋ aêŋoc gêŋlênsêm.” 4 Mago Apômtaunê biŋ gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac tonec êwê kaiŋ nêm gêŋlênsêm atom, aôm latôm solop êtu ŋac êwê kaiŋ nêm gêŋlênsêm.” 5 Go gêwê eŋ kêsa awê gêja ma kêsôm gebe “Matam endec umboŋ ma embe ôtôm gebe ôsa utitalata sa, go ôsa samaŋ.” Go kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Nêm wakuc oc têtôm tonaŋ.” 6 Ma eŋ kêkêŋ gêwiŋ Apômtau, tec gêlic eŋ ŋac gêdêŋ.
7 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê Apômtau, taŋ kakôc aôm aŋga Ur Kaldeaŋa gebe jakêŋ gamêŋ tonec êndêŋ aôm ôwê kaiŋ.” 8 Mago Abram kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aê jajala amboac ondoc gebe jawê kaiŋ gamêŋ tau.” 9 Eŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôkôc bulimakao têna ŋajala kêtu têlêac to noniŋ têna ŋajala kêtu têlêac ma domba kapoac ŋajala kêtu têlêac ma balôsi teŋ to moŋgôm ŋalatu teŋ, go ômôêŋ.” 10 Ma eŋ kêkôc gêŋ samob tonaŋ ma kêsêlê kêkôc gêja

* **14:24:** Melkisedek ŋam gebe Biŋgêdêŋ ŋakiŋ.

luagêc-luagêc ma kêdênaŋ makeŋ-makeŋ kêkanôŋ tau, mago moc, tec kêsêlê atom. 11 Ma moc, taŋ seŋ gêŋ todec naŋ, sêpôp sêsêp sebe sêniŋ gwada, tec Abram gesoc.

12 Oc jakêsêp ma Abram gêc bêc e kêliŋ tau siŋ ma nê ŋalêlôm ôluŋ-ôluŋgeŋ to ŋakesec kêkôm eŋ auc. 13 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Abram gebe "Ôŋô, ma ôjala êtu tôŋ gebe nêm wakuc oc têtu lau jaba aŋga gamêŋ, taŋ êsêac tauŋ sêwê kaiŋ atom naŋ, ma têtu gêŋôma ma sêkôniŋ êsêac êtôm jala 400. 14 Mago aê jamêtôc lau, tê sênam sakiŋ êndêŋ êsêac nê, go êsêac sêwi gamêŋ tau siŋ towaba taêsam ŋanô lasê. 15 Mago aôm taôm tec ôndêŋ tamami ôna tobiŋmalôgeŋ ma nêm jala êtu taêsam acgom, go sênsuŋ aôm. 16 Ma nêm gôlôac ŋatoŋ têtu aclêŋa oc sêmu sêmêŋ gamêŋ tonec êtiam, gebe lau gamêŋ Amorŋa nêŋ alôb-alôb gêjac pep atom tageŋ."

17 Oc jakêsêp ma gamêŋ ŋakesec kêsa, go ku tojadauŋ teŋ ma daweŋ teŋ gelom lasê gêmoa bôc tau ŋasawa. 18 Gêdêŋ bêc tonaŋ Apômtau kêmoatiŋ poac gêdêŋ Abram ma kêsôm gebe "Aê kakêŋ gamêŋ tonec gêdêŋ nêm wakuc su aŋga bu Aiguptuŋa e gêdêŋ bu kapôêŋ Euprat, 19 gamêŋ taŋ lau Ken to Kenis ma Kadmon 20 to Het ma Peris to Repaim 21 ma Amor to Kanaan ma Girgas to Jebus sêwê kaiŋ."

16

Hagar agêc Ismael

1 Ma Abramnê awê Sarai kêkôc ŋapalê teŋ atom. Ma ênê sakiŋwagao Aiguptuŋa teŋ gêmoa, nê ŋaê gebe Hagar. 2 Ma Sarai kêsôm gêdêŋ Abram gebe "Aôm gôlicgac gebe Apômtau kêgamiŋ ŋapalê gêdêŋ aê gebe jakôc atom. Tec naômoa ôwiŋ sakiŋwagao, moae jatap ŋoc ŋapalê sa aŋga ênê." Ma Abram kêkêŋ taŋa Sarai awa. 3 Abram gêmoa Kanaan jala 10 su, go Sarai kêkôc nê sakiŋwagao Aiguptuŋa Hagar ma kêkêŋ gêdêŋ nê akweŋ Abram gebe ênam êtu ênê awê. 4 Ma eŋ gêmoa gêwiŋ Hagar e kêkêkam ŋapalê. Gêdêŋ taŋ eŋ kêsaê tau gebe taê naŋ, gêlic nê ŋatauo ŋa matapaŋageŋ. 5 Ma Sarai kêsôm gêdêŋ Abram gebe "Keso tec sêgôm gêdêŋ aêma nec êpi aôm. Aê tauc kakêŋ ŋoc sakiŋwagao kêsêp aôm lêmam. Ma galoc kêsaê tau gebe taê, tec gêlic aê ŋa matapaŋageŋ. Apômtau êmêtôc aêagêcnêŋ biŋ ŋasawaŋa." 6 Mago Abram kêsôm gêdêŋ Sarai gebe "Ôlic acgom, nêm sakiŋwagao kêtu aômnêm gêŋgac. Ôŋgôm gêŋ, taŋ taêm ênam naŋ, êndêŋ eŋ." Ma Sarai kêkôniŋ eŋ, tec gêbôm gêja.

7 Apômtaunê aŋela kêtap eŋ sa gêŋgôŋ bumata, taŋ kêpoac gamêŋ sawa naŋ, bumata tau kêpoac intêna Surŋa. 8 Ma eŋ kêsôm gebe "Sarainê sakiŋwagao Hagar, aôm gômôêŋ aŋga ondoc ma gobe ôna ondoc." Eŋ gêjô eŋ awa gebe "Aê gabôm aŋga ŋoc ŋatauonê tec gamêŋ." 9 Go Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ômu ôndêŋ nêm ŋatauo ôna êtiam naôsô eŋ ŋalabu." 10 Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gêwiŋ gebe "Aê gabe jaŋgôm nêm wakuc têtu taêsam e sêsa êsêac sa naeo." 11 Ma Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm taêm ma ôkôc ŋapalê ŋac. Ôê ênê ŋaê gebe Ismael gebe Apômtau kêkêŋ taŋa nêm gêŋwapac. 12 Eŋ êtu ŋac teŋ, taŋ êtôm bôclai teŋ ma eŋ lêma ejoŋ lau samob ma lau samob lemeŋ ejoŋ eŋ. Eŋ oc êŋgôŋ êwiŋ tawaŋ atom." 13 Hagar kêtu kênac tau gebe "Amboac ondoc, aê galic Anôtô, taŋ gêlic aê naŋ, biŋŋanô aŋga tonec me masi." Tec kêsam Apômtaunê ŋaê gebe "Aôm Anôtô tomatamanô kaiŋ teŋ." 14 Kêtu tonaŋŋa lau sêsam bumata tonaŋ gebe Ber-Lahai-Roi. Bumata tau kêpoac Kades to Bered ŋasawa. 15 Ma Hagar kêkôc Abramnê latu teŋ ma Abram

gê latu, taŋ Hagar kêkôc naŋ, nê ŋaê gebe Ismael. 16 Gêdêŋ taŋ Hagar kêkôc
Ismael naŋ, Abramnê jala kêtu 86. * naŋ."

17

Anôtônê poac ŋabelo

1 Gêdêŋ taŋ Abramnê jala kêtu 99 naŋ, Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ eŋ
ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ŋajaŋa ŋatau Anôtô aê, ôsa ŋoc lêŋ ômansaŋ taôm
ŋapep. 2 Ma aê gabe jamoatiŋ poac teŋ êndêŋ aôm ma gabe jakêŋ aômnêm
wakuc têtu taêsam ŋasec." 3 Go Abram gêu tau laŋôanô jagêdêŋ nom ma
Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe 4 "Gôlicgac, ŋoc poac tau tonec gebe jakêŋ aôm ôtu
gôlôacmôkê taêsam tameŋi. 5 Sêsam aômnêm ŋaê Abram êtiam atom, sêsam aôm
gebe Abraham gebe aê kakêŋ aôm kôtu gôlôacmôkê taêsam tameŋi. 6 Aê gabe
jakêŋ aômnêm wakuc têtu taêsam ŋasec ma nêm wakuc têtu gôlôacmôkê taêsam
ma kiŋ sêsa aŋga aômnêm. 7 Aê jamoatiŋ poac êndêŋ aôm to nêm wakuc, taŋ
sêndaŋguc aôm naŋ, nêŋ gôlôac to gôlôac ma poac tau ênêc teŋgeŋ ma teŋgeŋ
gebe aê jatu amac to nêm wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, nêm Anôtô. 8 Ma
aê jakêŋ gamêŋ Kanaan, taŋ aôm gômoa amboac ŋac jaba naŋ, samucgeŋ
êndêŋ aôm to nêm wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, gebe êtu amacnêm endeŋ
tôŋgeŋ ma aê jatu êsêacnêŋ Anôtô." 9 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Abraham gebe
"Aôm to nêm wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, ma êsêacnêŋ gôlôac to gôlôac ajop
ŋoc poac. 10 Aêŋoc poac tau tonec gebe sêsa ŋapalê ŋac samob. Biŋ tonaŋ
kamoatiŋ gêdêŋ aôm to nêm wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, gebe ajopŋa.
11 Sêsa amacnêm utimôlic. Poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ aôm naŋ, ŋabelo tau
tonaŋ. 12 Ŋapalê ŋac teŋ aŋga aômnêm, taŋ nê bêc êtu 8 naŋ, sêsa eŋ êtôm nêm
gôlôacmôkêgeŋ. Lau, taŋ teneŋi sêkôc aŋga taôm nêm andu me ajam ôli ŋa
mone aŋga lau jaba nêŋ, taŋ sêsa aŋga aômnêm ŋawê atom naŋ, 13 sêsa êsêagêc
lulugeŋ, ŋac taŋ têna kêkôc eŋ aŋga taôm nêm andu naŋ, to ŋac, taŋ gôjam ôli ŋa
mone naŋ. Tec ŋoc poac ênêc amac ôlim êtu poac teŋgeŋŋa. 14 Mago ŋac samuc
teŋ, taŋ sêsa utiôlic atom naŋ, senseŋ eŋ su aŋga ênê launêŋ gebe eŋ gêgôm ŋoc
poac popoc."

15 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Abraham gebe "Aômnêm awê Sarai, naŋ ôsam eŋ
gebe Sarai êtiam atom, ênê ŋaê gebe Sara. 16 Aê gabe janam mec eŋ e aôm
ôtap latôm sa aŋga ênê êwiŋ. Aê gabe janam mec eŋ e eŋ êtu gôlôacmôkê teneŋi
ma lau to-m-to-m nêŋ kiŋ sêsa aŋga ênêŋa." 17 Ma Abraham gêu tau laŋôanô
jagêdêŋ nom ma kêômac ma taê gêjam gêc tauŋa gebe "Aê ŋamalacanô, taŋ ŋoc
jala kêtu 100 sugac naŋ, oc jaka ŋapalê lasê me. Ma Sara, taŋ nê jala kêtu 90
naŋ, êkôc gôlôac me." 18 Ma Abraham kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe "Ojae, Ismael
êsa nê lêŋ êmoa aôm laŋômnêmŋamaŋ." 19 Mago Anôtô kêsôm gebe "Masi, nêm
awê Sara oc êkôc nêm latôm teŋ. Ôê ênê ŋaê gebe Isak. Ma aê gabe jamoatiŋ
ŋoc poac êndêŋ eŋ êtu poac ênêc teŋgeŋŋa êndêŋ ênê wakuc, taŋ sêndaŋguc eŋ
naŋ. 20 Ismaelnê biŋ, tec gaŋô sugac. Gôlicgac me, aê janam mec eŋ ma jakêŋ
gôlôac to gôlôac êndêŋ eŋ e têtu taêsam ŋanô. Eŋ êka kasêga 12 lasê ma aê gabe
jakêŋ eŋ êtu laum kapôêŋ. 21 Mago ŋoc poac, tec gabe jamoatiŋ êndêŋ Isakgeŋ.
Sara êkôc eŋ êndêŋ jala ônê ŋatêm amboac tonec." 22 Anôtô kêsôm biŋ gêdêŋ
Abraham su, go gêwi eŋ siŋ ma gêc kêpi gêja.

23 Go Abraham kêkôc latu Ismael to nê gêŋôma samob, taŋ teneŋi sêkôc
êsêac aŋga ênê andu ma êsêac samob, taŋ gêjam ôli ŋa mone naŋ. Eŋ kêkôc
ŋacwaga samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ aŋga nê andu ma kêsa nêŋ utiŋôlic gêdêŋ
bêc tônêgeŋ kêtôm Anôtô kêjatu eŋ. 24 Abrahamnê jala kêtu 99 ma sêsa eŋ.

* **16:16:** Ber-Lahai-Roi ŋam gebe "Ŋac mata jali, taŋ gêlic aê

25 Latu Ismael nê jala kêtu 13 tec sêsa eŋ. 26 Gêdêŋ bêc tônêgeŋ êsêac sêsa
Abraham agêc latu Ismael, 27 ma ŋacwaga samob, taŋ sêmoa ênê andu, lau, taŋ
teneŋi sêkôc êsêac aŋga andu tau to êsêac, taŋ eŋ gêjam ôli ŋa mone aŋga lau
jaba nêŋ naŋ, sêsa êsêac sêwiŋ eŋ. *

18

Anôtô gêjac mata Isak

1 Ma Apômtau gêôc tau lasê gêdêŋ Abraham aŋga kamem Mamreŋa. Abra-
ham gêŋgôŋ becobo ŋasacgêdô gêdêŋ oc kêkô ŋaluŋ. 2 Eŋ gêôc mataanô sa
e gêlic lau têlêac sêkô eŋ laŋônêmŋa. Eŋ gêlic êsêac ma kêlêti aŋga becobo
ŋasacgêdô gêdêŋ êsêac gêja. Eŋ gewec gêdêŋ êsêac 3 ma kêsôm gebe "Ŋoc
apômtau, embe ôlic aê ŋajam, go ôc lêlêc nêm sakiŋwaga atom. 4 Êsêac sêkôc
bu sêmêŋ gebe akwasiŋ emkaiŋ êsêpŋa, go alêwaŋ taôm aŋgôŋ ajuŋtêna, 5 go
aê jakôc gêŋ ŋagec mêŋaniŋ tekwem êsa. Aniŋ su acgom, go asêlêŋ nêm lêŋ
êtiam gebe mêŋaô lasê nêm sakiŋwaga sugac." Ma êsêac sêsôm gebe "Ôŋgôm
amboac kôsôm." 6 Ma Abraham kêlêti kêsô becobo ŋalêlôm gêdêŋ Sara gêja
ma kêsôm gebe "Ôkôc polom laclu têlêac ôŋgamuc ma ôpac ŋagaôgeŋ." 7 Ma
Abraham kêlêti gêdêŋ bulimakao gêja, kêkôc bulimakao ŋalatu ŋajam toŋalêsi
teŋ ma kêkêŋ gêdêŋ sakiŋwaga, taŋ kêkacgeŋ gebe eno matajajageŋ. 8 Go kêkôc
su gêjac anô to su ŋakana ŋajam ma bulimakao, taŋ eŋ kêmasaŋ naŋ, ma kêkêŋ
gêdêŋ êsêac. Êsêac seŋ geŋ ma eŋ tau gêjam sakiŋ êsêac gêmoa ajuŋtêna. 9 Go
êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe" Nêm awê Sara gêmoa ondoc." Ma eŋ kêsôm gebe
"Tec gêmoa becobo ŋalêlôm." 10 Apômtau kêsôm gebe "Êndêŋ ocêsa aê oc jamu
jandêŋ aôm jamêŋ êtiam ma Sara oc êkôc latu teŋ êndêŋ têm tonaŋ." Ma Sara
kêkô becobo ŋakatam lêlômgeŋ ma taŋasuŋ gêjac. 11 Mago Abraham agêc Sara
têtu lauo ŋanô to ŋac sugac, nêŋ jala têtu taêsam ma lauonêŋ mêtê sêjam ôli
ajôŋŋa gêwi Sara siŋ su. 12 Kêtu tonaŋŋa Sara kêômac kêêŋgimgeŋ ma kêsôm
gêdêŋ tau gebe "Aê kamêliŋ sugac ma ŋoc apômtau kêtu ŋamalacanô su amboac
tonaŋgeŋ, tec aêagêc atu samuc tauŋ amboac ondoc." 13 Tec Apômtau kêsôm
gêdêŋ Abraham gebe "Kêtu ageŋŋa Sara kêômac ma kêsôm gêdêŋ tau gebe
'Katu awêanô sugac, tec jakôc ŋapalê amboac ondoc.' 14 Gêŋwapac teŋ gêc, taŋ
kêlêlêc Apômtau su me. Êndêŋ ocêsa aê jamu jandêŋ aôm jamêŋ êtiam ma Sara
oc êkôc latu êndêŋ têm tonaŋ." 15 Sara kêpa tau ma kêsôm gebe "Aê kaômac
atom," gebe kêtêc tau. Mago Apômtau kêsôm gebe "Magobe, kôômacgac."

Abraham keteŋ kêtu Sodomŋa

16 Go lau tau dêdi ma sêc sêja. Ma êsêac mateŋ gê Sodom. Ma Abraham
kêsêlêŋ gêwiŋ êsêac gebe êkêŋ êsêac aŋga intêna. 17 Ma Apômtau kêsôm gebe
"Aê jansaŋ gêŋ, taŋ gabe jaŋgôm naŋ, auc êndêŋ Abraham oc êtôm me.
18 Kajalagac gebe Abraham êtu laum kapôêŋ to ŋajaŋa, ma lau tom-tom samob
têtap mec ŋamoasiŋ sa aŋga ênê, 19 gebe aê kajaliŋ eŋ sa gebe êjatu nê latui to nê
lau samob, taŋ sêndaŋguc eŋ naŋ, gebe sejop aêŋoc intêna ma sêŋgôm ŋoc biŋ
ŋanô êsa to sêmêtôc lau naêndêŋgeŋ gebe aê jakêŋ gêŋ, taŋ gajac mata gêdêŋ
Abraham naŋ, êndêŋ eŋ." 20 Go Apômtau kêsôm gebe "Ŋaonda kêpi Sodom to
Gomora kêtu kapôêŋ ma êsêacnêŋ sec gêjam sêga. 21 Tec aê gabe jasêp jana jalic
acgom, êsêac samob sêgôm kêtôm ŋaonda, taŋ ganô naŋ, me masi. Embe masi,
mago gabe jajala."

22 Ma lau tau sêsêlêŋ sepeŋ Sodom, mago Apômtau gacgeŋ kêkô gêwiŋ
Abraham. 23 Go Abraham kêtu gasuc ma kêsôm gebe "Aôm gobe onseŋ lau

* **17:27:** Isak ŋam gebe Eŋ kêômac.

gêdêŋ to lau sec su êtômgeŋ biŋŋanô me. 24 Embe lau gêdêŋ 50 sêŋgôŋ malac tau, oc gobe onseŋ malac su amboac tonaŋgeŋ me ôsuc malac ŋasec ôkwi êtu lau 50, taŋ sêŋgôŋ malac naŋŋa. 25 Ônac jaê biŋ amboac tonaŋ, aôm ôŋgôm gêŋ amboac tonec gebe onseŋ lau gêdêŋ sêwiŋ lau sec naŋ atom. Embe ôŋgôm, ŋacgêdêŋ oc êndac êtôm ŋac sec. Ônac jaê biŋ amboac tonaŋ. Ŋac-kêmêtôc-nomwaga êmêtôc naêndêŋ-geŋmaŋ." 26 Ma Apômtau kêsôm gebe "Aê embe jatap lau gêdêŋ 50 sa sêŋgôŋ malac Sodom, oc jasuc malac samucgeŋ ŋabiŋ ôkwi êtu êsêacŋa." 27 Abraham gêjô eŋ awa gebe "Aêma katôm kekop to wao, mago katoc tauc sa gebe janam biŋgalôm jawiŋ Apômtau. 28 Moae lau gêdêŋ 50 solop atom, moae lemeŋ teŋ masi. Aôm gobe onseŋ êsêac su êtu lemeŋ teŋ masiŋa me." Ma eŋ kêsôm gebe "Aê embe jatap 45geŋ sa, oc janseŋ êsêac su atom." 29 Abraham awa gêjac eŋ kêtiam ma kêsôm gebe "Moae ôtap 40geŋ sa aŋga ônê." Eŋ gêjô eŋ awa gebe "Êtu 40ŋa aê gabe jaŋgôm gêŋ tau ŋanô êsa atom." 30 Go Abraham kêsôm gebe "Apômtau, ôlic aê sec atom, aê jasôm biŋ teŋ êwiŋ. Moae ôtap 30geŋ sa aŋga ônê." Eŋ gêjô eŋ awa gebe "Aê embe jatap 30geŋ sa, oc jaŋgôm gêŋ tau ŋanô êsa atom." 31 Abraham kêsôm gebe "Op, aê katoc tauc sa gebe janam biŋgalôm jawiŋ Apômtau, moae ôtap 20geŋ sa aŋga ônê." Eŋ gêjô eŋ awa gebe "Aê janseŋ êsêac su atom êtu 20geŋŋa." 32 Go Abraham kêsôm gebe "O Apômtau, ôlic aê sec atom, aê jasôm biŋ tageŋ tonec êwiŋ. Moae ôtap 10geŋ sa aŋga ônê." Eŋ gêjô eŋ awa gebe "Aê janseŋ êsêac su atom êtu 10geŋŋa." 33 Apômtau gêjam biŋgalôm gêwiŋ Abraham e su ma gêc gêja. Ma Abraham tau gêmu gêja nê gamêŋ.

19

Sodom to Gomora gêjaŋa

1 Ma aŋela luagêc sêô lasê Sodom gêdêŋ kêtulala. Lot gêŋgôŋ malac ŋasacgêdô. Eŋ gêlic êsêagêc ma gêdi sa gebe êpuc êsêagêc tôŋtôŋ ma gewec laŋôanô jagêdêŋ nom 2 ma kêsôm gebe "O apômtauagêc, aê jateŋ amagêc gebe anam nêm lêŋ ôkwi api nêm sakiŋwaganê andu. Akwasiŋ emkaiŋ to anêc bêc. Êndêŋ bêbêc kanucgeŋ, go andi ma asêlêŋ nêm intêna." Mago êsêagêc sêsôm gebe" Masi, aêagêc anêc malacluŋ tonec." 3 Mago eŋ kêkac êsêagêc ŋapaŋ, tec agêc sêjam nêŋ lêŋ ôkwi sêwiŋ eŋ sêpi ênê andu. Ma Lot kêmasaŋ moasiŋ gêdêŋ êsêagêc to kêpac polom ŋaluc ma agêc seŋ. 4 Êsêagêc sêc bêc atom tageŋ ma ŋacwaga malacm, ŋacwaga aŋga Sodom tau, wakuc to laŋgwa sêwiŋ tauŋ. Lau samob tomalageŋ sêgi andu tau auc. 5 Ma êsêac sêmôêc Lot ma sêsôm gebe "Ŋacwaga, taŋ sêô lasê aôm gêdêŋ gêbêc naŋ, sêmoa ondoc. Ôkôc êsêagêc sêsa sêndêŋ aêac sêmêŋmaŋ gebe ajala êsêagêc." 6 Go Lot kêsa gêdêŋ êsêac gêja gê katam gêc muŋa 7 ma kêsôm gebe "O lasitêwaiac, aŋgôm sec amboac tonaŋ atom. 8 Alicgac me, latucoagêc sêmoa, taŋ sêjam kauc ŋacwaga. Aê gabe jakêŋ êsêagêc sêndêŋ amac. Aŋgôm êsêagêc amboac têmtac gêwiŋ. Mago aŋgôm ŋaclagêc tonaŋ sec atom, gebe êsêagêc sêsô ŋoc salôm ŋalabu sugac." 9 Mago êsêac sêsôm gebe "Aôm ôêc su." Ma sêsôm gebe "Ŋac tonec gêô lasê amboac ŋac jaba ma galoc ketoc tau sa gebe êtu ŋac-êmêtôc-biŋwaga. Amboac tonaŋ, aêac aŋgôm aôm sec êlêlêc êsêagêc su." Ma êsêac guluc-gulucgeŋ sebe sêkôc Lot tôŋ ma sebe têtuc katam popoc. 10 Mago ŋaclagêc sêmêtôc lemeŋ ma sê Lot kêsô andu gêdêŋ êsêagêc gêja ma sêsaŋ katam auc. 11 Ma sêgôm ŋacwaga sauŋ to kapôêŋ, taŋ sêmoa katam dêmôêŋa naŋ, mateŋpec kêsa e seso katam elêmê. 12 Go ŋaclu sêsôm gêdêŋ Lot gebe "Aômnêm lau ŋagêdô sêmoa tonec me masi. Aômnêm lawami to latômio ma nêm lau, ŋagêdô, taŋ sêmoa malac naŋ, ôwê êsêac awi malac tonec Siŋ. 13 Gebe aêagêc abe anseŋ malac tonec su gebe

Apômtau gêŋô êsêacnêŋ biŋ gêjam sêga ma kêsakiŋ aêagêc gebe anseŋ êsêac su.”
14 Ma Lot kêsa gêja ma kêsôm gêdêŋ lawai, taŋ sebe sênam latuoagêc gebe “Ajôc,
awi malac tonec siŋ gebe Apômtau oc enseŋ su.” Mago lawai sêlic eŋ amboac
ŋac kêsôm biŋ makic teŋ.
15 Gêu bôŋ ma aŋela sêkac Lot ma sêsôm gebe “Ôndi, ôkôc nêm awê to
latômoagêc, taŋ sêmoa tonec naŋ, gebe ŋagêjô, taŋ êtap malac sa naŋ, enseŋ
aôm su ôwiŋ atom.” 16 Lot kêlênageŋ, tec ŋaclu sêkam êsêagêc nê awê to
latuoagêc lemeŋ gebe Apômtau gebe ênam êsêac sa ma sêwê eŋ gêwi malac siŋ
ma sêkêŋ eŋ kêlêwaŋ tau gêŋgôŋ malac ŋamagê. 17 Êsêagêc sêkêŋ êsêac sêmoa
awê ma sêsôm gebe “Ôêc ônam katôm kêsi, ôkac taôm ôkwi atom to ôkô ôniŋ
awam aŋga gaboaŋ tonec atom. Ôêc ôpi lôc ôna gebe ônaŋa atom.” 18 Mago Lot
kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “O apômtauagêc, masianô. 19 Amagêc amoasiŋ nêm
sakiŋwaga ma taêm walô aê tec ajam aê kêsi gebe janaŋa atom. Mago aê katôm
gebe jaêc japi lôc atom. Gêŋwapac oc êtap aê sa ma jamac êndu. 20 Alic acgom,
malac tônê gêc ŋagala kêtôm gebe jaêc jana tônê, ma malac tau sauŋanô. Ôlôc
sa gebe jaêc jana tônê. Malac tau sauŋanô atom me. Jaêc jana tônê, go jamoa
matoc jali.” 21 Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Amboac tonaŋ, aê gabe jalôc sa
ma janseŋ malac, taŋ kôsôm ŋabiŋ naŋ, su atom. 22 bêc ôna tônê ŋagaôgeŋmaŋ.
Aê jaŋgôm gêŋ teŋ ŋagaô atom e ô lasê malac tônê su acgom.” Kêtu tonaŋŋa
sêsam malac ŋaê gebe Soar. 23 Oc kêpi kêpô nom ma Lot gêô lasê Soar.
24 Go Apômtau kêkêŋ talao to ja aŋga undambê gêjac Sodom to Gomora aŋga
Apômtaunê. 25 Ma eŋ geseŋ malac tonaŋ to gamêŋ gaboaŋ ma malac to ŋalau
pebeŋ to gêŋ, taŋ kêpi aŋga nom naŋ. 26 Mago Lotnê awê, taŋ kêdaguc eŋ naŋ,
kêkac tau ôkwi, tec kêtu pocgwêc. 27 Ma bêbêc kanucgeŋ Abraham gêdi ma
jakêsa gamêŋ, taŋ eŋ kêkô Apômtau laŋônêmŋa naŋ, 28 ma mata gê Sodom to
Gomora ma gamêŋ gaboaŋŋa samob ma gêlic jadauŋ kêpi amboac ja geŋ kôm.
29 Gêdêŋ taŋ Anôtô geseŋ malac gaboaŋŋa su naŋ, eŋ taê gêjam Abraham
ma gêwê Lot gêc gamêŋ, taŋ gêjaŋa naŋ su. Biŋ tau kêsa gêdêŋ Anôtô geseŋ
malac, taŋ Lot gêŋgôŋ naŋ su.

Lau Moab to Amon ŋam

30 Ma Lot gêwi Soar siŋ jakêpi lôc gêwiŋ latuoagêc gebe eŋ kêtêc tau, tec gêwi
Soar siŋ. Ma eŋ gêwiŋ latuoagêc jasêŋgôŋ pocgêsuŋ teŋ. 31 Ma awêsêga kêsôm
gêdêŋ awê sauŋ gebe “Tameŋi kêtu ŋamalacanô sugac ma ŋac teŋ gêmoa nom
tonec atom gebe êmoa êwiŋ aêagêc amboac sêgôm-sêgôm kêtôm gamêŋgeŋ.
32 Ajôc, aêagêc takêŋ wain êndêŋ tameŋi ênôm e êjaŋiŋ eŋ, go tanêc dawiŋ eŋ
gebe nêŋ wakuc sêsa aŋga tameŋinê.” 33 Tec gêdêŋ gêbêc sêkêŋ wain gêdêŋ
tameŋi gênôm e kêjaŋiŋ eŋ. Ma awêsêga kêsô gêja gêc gêwiŋ tama. Gêc gêwiŋ eŋ
ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. 34 Ŋageleŋ awêsêga kêsôm gêdêŋ awê sauŋ
gebe “Gêdêŋ gêbêc aê gaêc gawiŋ tamoc ma êndêŋ êmbêc takêŋ wain êndêŋ
eŋ ênôm êtiam. Su, go aôm ôsô naônêc ôwiŋ eŋ gebe tatap nêŋ wakuc sa aŋga
tameŋinê.” 35 Tec gêdêŋ gêbêc sêkêŋ wain gêdêŋ tameŋi e kêjaŋiŋ eŋ kêtiam.
Ma awê sauŋ gêdi jagêc gêwiŋ eŋ. Gêc gêwiŋ eŋ ma gêdi sa, mago tama kêsaê
atom. 36 Tec Lot latuoagêc lulugeŋ taêŋ aŋga tameŋinê. 37 Ma awêsêga kêkôc
ŋapalê ŋac ma gê ênê ŋaê gebe Moab. Eŋ kêtu lau Moab têm galocŋa nêŋ abeŋi.
38 Ma awê sauŋ kêkôc ŋapalê ŋac amboac tonaŋgeŋ ma gê ênê ŋaê gebe Ben-
Ami. Eŋ kêtu lau gamêŋ Amonŋa têm galocŋa nêŋ abeŋi. * † ‡

* **19:38:** Soar ŋam gebe Gêŋ sauŋ. † **19:38:** Moab ŋam gebe Aŋga tamocnê. ‡ **19:38:** Ben-Ami ŋam gebe Ŋoc tawaŋ latu.

20

Abraham agêc Abimelek nêŋ biŋ

1 Abraham gêdi aŋga ônê kêsêlêŋ kepeŋ gamêŋ Negebgeŋ ma jagêŋgôŋ
Kades to Sur ŋasawa. Eŋ gêmoa gamêŋ Gerar amboac ŋac jaba. 2 Ma Abraham
kêsôm kêpi nê awê Sara gebe “Aê luco eŋ.” Ma kiŋ Gerarŋa, Abimelek, kêsakiŋ
lau gebe sêkôc Sara. 3 Mago gêdêŋ gêbêc Anôtô gêsuŋ mê gêdêŋ Abimelek
ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic taôm, aôm ômac êndu êtu awê, taŋ aôm kôkôc
naŋŋa, gebe ŋac teŋ nê awê eŋgoc.” 4 Mago Abimelek kêdabiŋ eŋ atom tageŋ,
tec kêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe onseŋ lau tobiŋmê su me. 5 Abraham
tau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Aêŋoc luco eŋ.’ Ma awê tau kêsôm gebe ‘Ŋoc lucŋac
eŋ.’ Aê gagôm gêŋ tau toŋoc ŋalêlôm ŋaŋêŋ ma tolemoc selecgeŋ.” 6 Go Anôtô
kêsôm gêdêŋ eŋ gêdêŋ taŋ gêc mê naŋ, gebe “Aec, aê kajala gebe gôgôm gêŋ
tau tonêm ŋalêlôm ŋaŋêŋgeŋ tec aê tauc gabôc aôm auc gebe ôŋgôm sec êndêŋ
aê atom. Kêtu tonaŋŋa gajac jao aôm gebe ômoasac eŋ atom. 7 Amboac tonaŋ
ôkêŋ Abrahamnê awê êmu êna gebe eŋ propete teŋ. Ma eŋ eteŋ êtu aômŋa
gebe ômoa matam jaligeŋ. Mago aôm embe ôkêŋ eŋ êmu êna atom, go ôjala
gebe ômac êndu biŋŋanôgeŋ, aôm to nêm lau samob.”

8 Gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ Abimelek gêdi sa ma gêmôêc nê sakiŋwaga samob
ma gêjac miŋ biŋ samob tonaŋ ŋai gêdêŋ êsêac e têtêc tauŋ ŋanô. 9 Go Abimelek
kêkalem Abraham ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gôgôm asageŋ gêdêŋ aê. Aê
gagôm aôm sec amboac ondoc, tec kôsabi sec kapôêŋ kêpi aê to ŋoc gamêŋ
kiŋŋa. Gêŋ, taŋ sêjac jao gebe daŋgôm atom naŋ, aôm gôgôm gêdêŋ aê.” 10 Ma
Abimelek kêsôm gêdêŋ Abraham gebe “Aôm taêm gêjam biŋ amboac ondoc,
tec gôgôm gêŋ amboac tonaŋ.” 11 Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gajam kauc
gebe lau gamêŋ tonecŋa têtêc Anôtô atom, tec êsêac sênac aê êndu êtu ŋoc
awêŋa, tec gagôm gêŋ tau. 12 Ma eŋ aêŋoc luco biŋŋanôgeŋ, gebe eŋ tamocnê
latuo, mago tinocnê latuo atom. Ma eŋ kêtu ŋoc awê. 13 Gêdêŋ taŋ Anôtô
kêkalem aê ma gawi tamocnê andu siŋ naŋ, kasôm gêdêŋ eŋ gebe Aôm embe
têmtac êwiŋ aê, go ôwa aê ŋam sa ma ôsôm êndêŋ lau gamêŋ samobŋa gebe
‘Ŋoc lucŋac eŋ.’ ” 14 Go Abimelek kêkôc domba to bulimakao ma sakiŋwagao
to ŋac ma kêkêŋ gêdêŋ Abraham ma kêkêŋ Sara gêmu gêdêŋ eŋ gêja. 15 Ma
Abimelek kêsôm gebe “Gôlicgac, ŋoc gamêŋ gêc laŋômnêmŋa, ôŋgôŋ gamêŋ, taŋ
gêjac matamanô ŋajam naŋ.” 16 Ma kêsôm gêdêŋ Sara gebe “Gôlicgac, aê kakêŋ
silber 1,000 gêdêŋ lômŋac gebe êwaka aôm waem sa êndêŋ lau samob, taŋ sêwiŋ
aôm naŋ, ma sêlic aôm awê gêdêŋ.” 17 Go Abraham keteŋ mec gêdêŋ Anôtô ma
Anôtô gêgôm Abimelek ôli ŋajam kêsa ma gêgôm ênê awê to sakiŋwagao ôliŋ
ŋajam kêsa amboac tonaŋgeŋ gebe sêkôc gôlôac êtiam, 18 gebe Apômtau gêbôc
lauo, taŋ sêmoa Abimeleknê andu naŋ, têntaclêlôm auc kêtu Abrahamnê awê
Saraŋa.

21

Sara kêkôc Isak

1 Apômtau kêtu ŋacleŋ Sara amboac kêsôm su, ma gêgôm biŋ, taŋ gêjac mata
naŋ, ŋanô kêsa kêpi Sara. 2 Abraham kêtu ŋamalacanô su, go Sara taê ma kêkôc
Abrahamnê latu-teŋ gêdêŋ noc, taŋ Anôtô kêsam gêdêŋ eŋ naŋ. 3 Abraham gê
latu, taŋ kêka lasê ma Sara kêkôc eŋ naŋ, nê ŋaê gebe Isak. 4 Isaknê bêc kêtu
8 ma Abraham kêsa latu amboac Anôtô kêjatu eŋ naŋ. 5 Abrahamnê jala kêtu
100 ma Isak mêŋkêsa. 6 Ma Sara kêsôm gebe “Anôtô gêgôm aê kaômac. Lau, taŋ
sêŋô biŋ tau ŋawae, oc sêômac sêwiŋ aê.” 7 Ma eŋ kêsôm gebe “Asa oc kêjala kêtu

tôŋ ma êsôm êndêŋ Abraham gebe Sara oc êkêŋ su êndêŋ ŋapalê dedec sênôm. Mago aê kakôc ênê latu gêdêŋ taŋ eŋ kêtu ŋamalacanô sugac.”

Têtiŋ Hagar agêc Ismael su

8 Ma ŋapalê kêtu kapôêŋ e gêwi tênanê su siŋ. Ma gêdêŋ bêc Isak gêwi
tênanê su siŋ naŋ, Abraham geno moasiŋ kapôêŋ. 9 Ma Sara gêlic awê
Aiguptuŋa Hagar, nê latu, taŋ Abraham kêka lasê naŋ, gêjam dôa-dôa gêwiŋ
latu Isak. 10 Tec kêsôm gêdêŋ Abraham gebe “Ôtiŋ sakiŋwagao tonec nê latu
su gebe sakiŋwagao tonec nê latu êwê kaiŋ gêŋlênsêm êwiŋ latuc Isak atom.”
11 Mago Abrahamnê ŋalêlôm ŋawapac kêtu latuŋa. 12 Mago Anôtô kêsôm gêdêŋ
Abraham gebe “Nêm ŋalêlôm ŋawapac êtu ŋapalê tau to nêm sakiŋwagaoŋa
atom. Ôŋgôm biŋ samob, taŋ Sara kêsôm naŋ, ŋanô êsa gebe sêsam nêm
wakucnêŋ ŋaê sêndaŋguc Isaknê ŋaêgeŋ. 13 Ma aê jaŋgôm sakiŋwagaonê latunê
wakuc têtu laum kapôêŋ teŋ amboac tonaŋ, gebe eŋ kêsa aŋga aômnêm.”

14 Tec Abraham gêdi gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ma kêkôc polom to bu kêsêp
bôc ŋaôlic ma kêkêŋ gêdêŋ Hagar gêôc gêwiŋ ŋapalê ma kêsakiŋ eŋ gêja. Ma
eŋ jakêlêsa gêmoa gamêŋ sawa aŋga Ber-Seba.

15 Gêdêŋ taŋ bu kêpa aŋga bôc ŋaôlic naŋ, eŋ gêwi ŋapalê siŋ gêc gamêŋ dani.
16 Ma eŋ jagêŋgôŋ sic aŋga ŋasawa kêtôm ŋac talamŋa êpê nê sôb naêsêpŋa
ma taê gêjam gebe “Aê jalic ŋapalê êmac êndu êndêŋ aê matocanô atom.” Eŋ
gêŋgôŋ kêkanôŋ eŋ ma ŋapalê awa kêpi ma kêtaŋ. 17 Anôtô gêŋô ŋapalê kêtaŋ
ma Anôtônê aŋela awa gêjac Hagar aŋga undambê ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Asageŋ gêgôm aôm, Hagar. Ôtêc taôm atom gebe Anôtô gêŋô ŋapalê awa aŋga
gamêŋ naŋ 18 Ôndi sa, ôsip eŋ sa ma ôkôc eŋ ŋajaŋa gebe aê gabe jakêŋ eŋ êtu
laum kapôêŋ teŋ.” 19 Go Anôtô gêgôm eŋ mata gêlac e gêlic bumata teŋ ma eŋ
jakêkati bu kêsêp bôc ŋaôlic ma kêkêŋ gêdêŋ ŋapalê gênôm. 20 Ma Anôtô gêwiŋ
ŋapalê ma eŋ kêtu kapôêŋ. Eŋ gêmoa gamêŋ sawa ma kêpê talam lêma kata
sec. 21 Eŋ gêmoa gamêŋ sawa Paran ma têna kêkôc ênê awê teŋ aŋga gamêŋ
Aiguptu.

Abraham agêc Abimelek sêmoatiŋ poac gêdêŋ tauŋ

22 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Abimelek agêc nê siŋwaganêŋ ŋac ŋamataŋa Pikol
sêsôm gêdêŋ Abraham gebe “Anôtô gêwiŋ aôm to nêm kôm samob. 23 Kêtu
tonaŋŋa tec galoc ôtôc lêmam êndêŋ Anôtô matocanô jalic gebe ôŋgôm aê to
ŋoc wakuc me wakucnêŋ wakuc sec atom. Aê kamoasiŋ aôm, amboac tonaŋ
ôjô moasiŋ tonaŋ êndêŋ aê to êndêŋ gamêŋ, taŋ mêŋgômoa ŋac jabaŋageŋ naŋ.”
24 Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gabe jatôc lemoc.”

25 Ma Abraham kêtôc biŋ Abimelek kêtu bumata teŋ, taŋ Abimeleknê
sakiŋwaga sêjaŋgo su naŋŋa. 26 Ma Abimelek kêsôm gebe “Aê gajam kauc lau,
taŋ sêgôm gêŋ tonaŋ. Aôm kôsôm biŋ teŋ gêdêŋ aê atom, ma aê gaŋô biŋ teŋ
atom e mêŋgêdêŋ galoc.” 27 Tec Abraham kêkôc domba to bulimakao ma
kêkêŋ gêdêŋ Abimelek ma ŋac lu sêmoatiŋ poac teŋ gêdêŋ tauŋ. 28 Go Abraham
kêkêŋ domba ŋalatu 7 sêkô tauŋŋa 29 tec Abimelek kêtu kênac Abraham gebe
“Domba ŋalatu 7, taŋ kôkêŋ sêkô tauŋŋa naŋ, ŋam amboac ondoc.” 30 Eŋ kêsôm
gebe “Ôkôc domba ŋalatu 7 tonaŋ su aŋga lemoc ec têtu ŋabelo êndêŋ aôm ôjala
gebe aê tauc tec kakwê bumata tau.” 31 Kêtu tonaŋŋa sêsam gamêŋ tonaŋ
gebe Ber-Seba gebe êsêagêc lulu têtôc lemeŋ. 32 Êsêagêc sêmoatiŋ poac aŋga
Ber-Seba su, go Abimelek agêc Pikol, ênê siŋwaganêŋ ŋac ŋamataŋa, dêdi ma
sêmu sêja Pilistinêŋ gamêŋ kêtiam. 33 Mago Abraham kêsê ka gamêŋ sawaŋa

teŋ ŋaê gebe tamarisk aŋga Ber-Seba ma awa gêjac Apômtau Anôtô teŋgeŋ nê ŋaê. 34 Ma Abraham gêmoa Pilistinêŋ gamêŋ ŋasawa ec ŋêŋgeŋ. * †

22

Anôtô kêjatu Abraham gebe êkêŋ Isak êtu da

1 Gêŋ samob tonaŋ su acgom, go Anôtô kêsaê Abraham ma awa gêjac eŋ gebe “Abraham.” Ma eŋ kêsôm gebe “Aê tec gamoa.” 2 Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôkôc nêm latôm tageŋ Isak, taŋ têmtac gêwiŋ eŋ naŋ, ma ôna gamêŋ Moria. Aŋga ônê ôkêŋ eŋ êtu daja aŋga lôc teŋ ŋatêpôê taŋ gabe jatôc êndêŋ aôm naŋ.” 3 Tec Abraham gêdi gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ kêkôc nê doŋki mêŋkêpô ômbiŋkap kêsêp. Eŋ kêkôc sakiŋwaga wakuc luagêc sêwiŋ êsêagêc latu Isak. Eŋ gêga ka kêtu dajaŋa ma gêdi gêja gamêŋ, taŋ Anôtô kêsôm ŋabiŋ gêdêŋ eŋ naŋ. 4 Gêdêŋ bêc kêtu têlêacŋa Abraham gêôc mataanô sa ma gêlic gamêŋ tau gêc jaêcgeŋ. 5 Go Abraham kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwagaagêc gebe “Amoa tonec awiŋ doŋki. Aêagêc ŋapalê ana ônê. Ateŋ mec su acgom, go amu amêŋ êtiam.” 6 Ma Abraham kêkêŋ ka dajaŋa gêdêŋ latu Isak gêôc. Ma eŋ tau gegeŋ ja ma kêmêgôm bôjaŋ. Ma agêc sêsêlêŋ sêwiŋ tauŋ sêja. 7 Ma Isak awa gêjac tama Abraham gebe “Tamoc.” Ma eŋ kêsôm gebe “Latucenec, aê tec gamoa.” Ma eŋ kêsôm gebe “Ja to ka tec gêc, mago domba dajaŋa gêmoa ondoc.” 8 Ma Abraham kêsôm gebe “Latucenec, Anôtô tau oc ênsuŋ domba dajaŋa.” Ma agêc sêsêlêŋ sêwiŋ tauŋ sêja.

9 Agêc sêô lasê gamêŋ, taŋ Anôtô kêsôm ŋabiŋ gêdêŋ eŋ naŋ, ma Abraham gêboa altar sa ma gêjac pac ka. Go gêsô latu Isak tôŋ ma ketoc eŋ gêsac altar topac ŋaô. 10 Go Abraham kêmêtôc lêma gebe êkôc bôjaŋ ma êmbuc latu. 11 Mago Apômtaunê aŋela gêmôêc eŋ aŋga undambê ma kêsôm gebe “Abraham, Abraham.” Ma eŋ gêlôc gebe “Aê tec gamoa.” 12 Ma eŋ kêsôm gebe “Lêmam êndêŋ ŋapalê atom ma ôŋgôm gêŋ teŋ êndêŋ eŋ atom, gebe aê galic aôm kôtêc Anôtô ma kôgamiŋ nêm latôm tageŋ gêdêŋ aê atom.” 13 Ma Abraham gêôc mataanô sa e gêlic domba kapoac teŋ kêkô eŋ dêmôêmu ŋajabo gêjac kêsô odani. Tec Abraham gêja ma kêkôc domba kapoac jakêkêŋ kêtu daja gêjô latu su. 14 Abraham kêsam gamêŋ tonaŋ ŋaê gebe “Apômtau gebe ênam sa êndêŋ ŋanoc,” amboac sêsôm-sêsôm e mêŋgêdêŋ galoc gebe “Aŋga lôc Apômtau gebe ênam sa êndêŋ ŋanocŋa.”

15 Go Apômtaunê aŋela gêmôêc Abraham aŋga undambê kêtu dim luagêcŋa 16 ma kêsôm gebe “Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gôgôm tonaŋ ma kôgamiŋ nêm latôm naŋ atom, tec katôc lemoc kêpi tauc gebe 17 janam mec aôm biŋŋanôgeŋ, ma nêm wakuc têtu taêsam têtôm utitalata umboŋ ŋalabuŋa to têtôm gaŋac gwêcŋa. Ma nêŋ ŋacjonêŋ malac ŋasacgêdô êtu nêm wakucnêŋ. 18 Ma êtu nêm wakucŋa laum nomŋa samob têtap moasiŋ sa kêtu taŋam wamu aêŋa.’ ” 19 Amboac tonaŋ Abraham gêmu gêdêŋ nê sakiŋwagaagêc gêja ma ac dêdi sêwiŋ tauŋ sêja Ber-Seba. Ma Abraham gêŋgôŋ Ber-Seba kêtu têlê.

Nahornê wakuc

20 Gêŋ samob tonaŋ su acgom, go biŋ gêdêŋ Abraham gebe “Gôlicgac, Milka kêkôc gôlôac amboac tonaŋ kêtu lasim Nahorŋa.” 21 Ŋacsêga Us agêc lasi Bus ma Kemuel, taŋ kêtu Aram tama 22 ma Kesed, Haso, Pildas, Jidlap to Betuel 23 Betuel kêtu Rebeka tama. Lau 8 tonaŋ Milka kêkôc gêdêŋ Abraham lasi Nahor. 24 Ma Milka anao, nê ŋaê gebe Reuma, kêkôc Teba, Gaham, Tahas to Maka.

---

* **21:34:** Alic 17:19; Isak ŋam gebe Eŋ kêômac. † **21:34:** Ber-Seba ŋam gebe Bumatata têtôc lemeŋŋa.

23

Sara gêmac êndu. Abraham gêjam ôli sêô

1 Sara gêmoa e nê jala kêtu 127. Saranê jala tau tonaŋ. 2 Ma Sara gêmac êndu
aŋga Kiriat-Arba (ŋaê teŋ gebe Hebron) aŋga gamêŋ Kanaan. Ma Abraham
kêsô gebe êpuc taŋiboa sa ma êtaŋ êtu Saraŋa. 3 Su, go Abraham gêdi gêwi
nê ŋacmatê siŋ ma kêsôm gêdêŋ lau gamêŋ Hetŋa gebe 4 "Aê ŋac jaba to ŋac
ŋasawaŋa mêŋgaŋgôŋ gawiŋ amac. Akêŋ nêm gamêŋ teŋ êndêŋ aê jawê kaiŋ êtu
gamêŋ sêôŋa gebe jansuŋ ŋoc ŋacmatê ênêc." 5 Lau gamêŋ Hetŋa sêjô Abraham
awa gebe 6 "O apômtau, ôkêŋ taŋam ma biŋ. Aôm gômoa gôwiŋ aêac amboac
kasêga towae teŋ. Ônsuŋ nêm ŋacmatê êsêp ma sêô ŋajamanô tau. Aêacma ŋac
teŋ êŋgamiŋ nê sêô êndêŋ aôm me êkô aôm auc êtu ônsuŋ nêm ŋacmatê êsêpŋa
atom." 7 Abraham gêdi ma gewec gêdêŋ lau gamêŋ Hetŋa, taŋ têtu gamêŋ
ŋatau naŋ. 8 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Amac embe alic êtôm gebe jansuŋ
ŋoc ŋacmatê ênêc, go akêŋ taŋem ŋoc biŋ ma ateŋ Sohar latu Epron ajô aê
su 9 gebe êkêŋ pocgêsuŋ Mak-Pela, taŋ kêtu ênê gêŋ naŋ, êndêŋ aê. Gêsuŋ
tau gêc kêsi ênê kôm ŋamadiŋ. Aê jakêŋ ŋaôli samucgeŋ êndêŋ eŋ jakô amac
laŋômnêmŋa ma eŋ êkêŋ êtu aêŋoc gêŋ êtu jansuŋ ŋacmatê sêsêpŋa."
10 Mago Epron tau gêŋgôŋ gêwiŋ lau gamêŋ Hetŋa ma ŋac Hetŋa Epron
gêjô Abraham awa e lau Hetŋa taŋ sêmêŋ sêŋgôŋ malac ŋasacgêdô naŋ samob
sêŋô ma kêsôm gebe 11 "O apômtau, masianô. Ôŋô ŋoc biŋ. Aê jakêŋ kôm to
jakêŋ ŋapocgêsuŋ, taŋ gêc kôm tau naŋ, ŋaômageŋ êndêŋ aôm. Aê kakô ŋoc lau
laŋôŋnêmŋa, tec jakêŋ gêŋ tau ŋaômageŋ êndêŋ aôm. Ônsuŋ nêm ŋacmatêmaŋ."
12 Go Abraham gewec gêdêŋ gamêŋ ŋatau. 13 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ Epron e
gamêŋ ŋatau sêŋô sêwiŋ gebe "Aê jateŋ aôm gebe ôkêŋ taŋam aê. Aê jakêŋ
kôm ŋaôli êndêŋ aôm. Ôkôc ŋaôli aŋga aê lemoc gebe jansuŋ ŋoc ŋacmatê
aŋga tonaŋ." 14 Epron gêjô Abraham awa gebe 15 "O apômtau, ôŋô ŋoc biŋ.
Aêagêc tasôm biŋ taêsam êpi gamêŋ, taŋ ŋaôli amboac dôŋ silberŋa 400geŋ
naŋ, êtu ageŋŋa. Ônsuŋ nêm ŋacmatêmaŋ." 16 Abraham gêlôc gêdêŋ Epron. Ma
Abraham gêjam dôŋ silber gêdêŋ Epron, taŋ eŋ kêsam lau gamêŋ Hetŋa sêŋô
naŋ, dôŋ silberŋa 400. Eŋ gêjam dôŋ kêtôm lau-têtulu-gêŋwaga sêjam dôŋ gêdêŋ
tauŋ.
17 Amboac tonaŋ Epronnê kôm Mak-Pela, taŋ gêc Mamre ŋagamêŋ gêmu oc
kêpiŋa naŋ, kôm to ŋapocgêsuŋ ma gêŋkaiŋ, taŋ kêkô kôm ŋagamêŋ samucgeŋ
auc naŋ, 18 kêtu Abrahamnê. Lau gamêŋ Hetŋa samob, taŋ sêô lasê ênê malac
ŋasacgêdô naŋ, sêlic. 19 Su, go Abraham kêsuŋ nê awê Sara kêsêp pocgêsuŋ, taŋ
gêc kôm Mak-Pela naŋ, gêc Mamre (ŋaê teŋ gebe Hebron) ŋagamêŋ oc kêpiŋa
aŋga gamêŋ Kanaan. 20 Lau gamêŋ Hetŋa sêkêŋ kôm to ŋapocgêsuŋ tonaŋ
kêtu Abrahamnê gêŋ gebe ênsuŋ ŋacmatê sêsêpŋa. * sacgêdô gêc intênagêsuŋ.
Gamêŋ tonaŋ kêtu êsêacnêŋ maleŋ sêkac saŋa.

24

Isaknê miŋ gêjam awêŋa

1 Abraham kêtu ŋamalacanô sugac ma nê jala kêtu taêsam. Ma Apômtau
gêjam mec Abrahamnê gêŋ samob. 2 Ma Abraham kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga
ŋamataŋa, taŋ gejob ênê gêŋ samob naŋ, gebe "Ôkêŋ lêmam êsô lambic 3 ma
ôtôc lêmam êndêŋ Apômtau, taŋ kêtu undambê to nom ŋaAnôtô naŋ, gebe ôkêŋ
awê teŋ êndêŋ latuc aŋga lau gamêŋ Kanaanŋa, taŋ gamoa êsêac ŋaluŋ naŋ,
nêŋ ŋapalêonêŋ atom. 4 Aôm ôna ŋoc malacmôkê ôndêŋ ŋoc lau naôkôc latuc

* **23:20:** Lau ŋanô sêboa tuŋbôm kêgi nêŋ malac auc. Sêmasaŋ

Isak nê awê teŋ aŋga ônê.” 5 Ma sakiŋwaga kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Amboac
ondoc, awê tau embe endec ma êndaŋguc aê êmêŋ gamêŋ tonec atom, go jakôc
latôm êmu êna gamêŋ, taŋ aôm gôwi siŋ naŋ, me.” 6 Abraham kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Ôlic taôm, ôkêŋ latuc êna ônê atom. 7 Apômtau, Anôtô undambêŋa,
taŋ gêwê aê aŋga tamocnê andu ma aŋga ŋoc gôlôacnêŋ gamêŋ naŋ, gêjam
biŋgalôm gêwiŋ aê ma kêtôc lêma gebe Aê gabe jakêŋ gamêŋ tonec êndêŋ nêm
wakuc. Eŋ oc êsakiŋ nê aŋela êmuŋ aôm ma aôm ôkôc latucnê awê teŋ aŋga ônê.
8 Mago awê tau embe endec ma êndaŋguc aôm atom, go biŋ, taŋ ôtôc lêmam
naŋ ênêcŋa. Mago ôkêŋ latuc êmu êna ônê êtiam atom.” 9 Go sakiŋwaga kêkêŋ
lêma kêsô nê ŋatau Abraham lambi ma kêtôc lêma gebe êŋgôm ênê biŋ ŋanô
êsa.
10 Go sakiŋwaga kêkôc nê ŋataunê kamele 10 to nê ŋataunê gêlôŋ ma awa
tokaiŋ-tokaiŋ ma gêdi gêja. Eŋ kêsêlêŋ gêja Mesopotamia e gêô lasê Nahornê
malac. 11 Eŋ kêkêŋ kamele sêlêwaŋ tauŋ aŋga bumaŋ, taŋ kêpoac malac
ŋagala naŋ, gêdêŋ kêtula, gêdêŋ têm, taŋ lauo sêsa gebe têtê buŋa. 12 Ma eŋ
kêsôm gebe “O Apômtau, ŋoc ŋatau Abraham nê Anôtô, aê jateŋ aôm gebe ôlôc
gebe jatap kôm ŋanô sa ma ôwaka nêm têmtac gêwiŋ ŋoc ŋatau Abrahamŋa sa.
13 Ôlic acgom, aê mêŋkakô bumata ŋatali ma malacm latuŋio oc sêsa mêŋtêtê.
14 Ŋapalêo, taŋ jasôm biŋ êndêŋ eŋ gebe ‘Ôlêwaŋ ku gebe mêŋjanôm bu’ naŋ,
embe êsôm gebe ‘Wacônôm ma jakêŋ bu êndêŋ nêm kamele sênôm amboac
tonaŋgeŋ,’ naŋ jajala gebe tecenec aôm kôjaliŋ sa kêtu nêm ŋacsakiŋ Isakŋa.
Biŋ tonaŋ êtu ŋabelo êndêŋ aê e jajala gebe kôwaka têmtac gêwiŋ ŋoc ŋatauŋa
sa.”
15 Eŋ kêsôm biŋ gêmoa, tec Rebeka kêsa gêôc nê ku buŋa. Eŋ Betuel, taŋ
Abraham lasi Nahor nê awê Milka kêkôc naŋ, latuo eŋ. 16 Ŋapalêo tau laŋô
ŋajamanô, eŋ awêtakiŋ teŋ, naŋ kêtap ŋac teŋ sa atom tageŋ. Eŋ kêsêp bumata
jakêtê bu su ma kêpi gêmêŋ. 17 Go sakiŋwaga kêlêti gebe êpuc eŋ tôŋtôŋ ma
kêsôm gebe “Aê gabe jateŋ aôm ôkêŋ bu ŋagec mêŋjanôm aŋga nêm ku.” 18 Eŋ
kêsôm gebe “Ŋoc ŋatau, ônômmaŋ.” Ma sebeŋ kêlêwaŋ ku kêsêp lêma ma kêkêŋ
bu gêdêŋ eŋ gênôm. 19 Kêkêŋ bu gêdêŋ eŋ gênôm, go kêsôm gebe “Aê jatê bu
mêŋjakêŋ êndêŋ nêm kamele sênôm e êôc êsêac tôŋ êwiŋ.” 20 Amboac tonaŋ
eŋ kêkêc bu kêsêp bôcnêŋ suc kêtê-kêtê bu gêja gêmu mêŋkêkêŋ gêdêŋ kamele
samob sênôm. 21 Ma ŋac tau kêsala eŋ ŋabiŋmêgeŋ gebe êjala Apômtau oc gêjam
gôliŋ ênê lêŋ me masi. 22 Kamele sênôm bu e kêtôm, go ŋac kêkôc gêlôŋ goldŋa
teŋ, gold tau ŋawapac kêtôm gold ŋadôŋ ŋamakeŋ ma joc luagêc, taŋ ŋawapac
kêtôm gold ŋadôŋ 10ŋa 23 ma kêsôm gebe “Asanê latuo aôm. Ôsôm acgom,
ŋasawa gêc tamamnê andu êtôm aêac anêcŋa me masi.” 24 Eŋ gêjô eŋ awa gebe
“Milka agêc Nahor latuŋi Betuel latuo aê.” 25 Ma kêsôm biŋ ŋagêdô gêdêŋ eŋ
gêwiŋ gebe “Oba to gêgwaŋ taêsam tê gêc to gamêŋ kêtôm gebe anêcŋa tê gêc.”
26 Ŋac tau gewec ma awa gêôc Apômtau 27 e kêsôm gebe “Aê jalambiŋ Apômtau,
ŋoc ŋatau Abraham nê Anôtô, taŋ kêgamiŋ nê têtac gêwiŋ to biŋ ŋaŋêŋ gêdêŋ
ŋoc ŋatau atom. Ma Apômtau gêwê aê katôgeŋ gadêŋ ŋoc ŋataunê lasitêwainêŋ
andu.”
28 Ma ŋapalêo kêlêti jagêjac miŋ biŋ tonaŋ gêdêŋ tênanê lau. 29 Rebekanê
luŋac teŋ gêmoa, ênê ŋaê gebe Laban. Ma Laban kêlêti gêja bumata gêdêŋ ŋac
tau. 30 Eŋ gêlic gêlôŋ to joc, taŋ luo kêka naŋ, ma gêŋô biŋ, luo kêsôm gebe
Ŋac tau kêsôm biŋ amboac tonec gêdêŋ aê. Tec eŋ kêlêti gêdêŋ ŋac tau gêja ma
kêtap eŋ sa kêkô bumata gêwiŋ nê kamele. 31 Ma eŋ kêsôm gebe “O ŋatau, taŋ
Apômtau gêjam mec naŋ, kôkô awê kêtu asageŋŋa. Ôsô ômôêŋmaŋ, aê kamasaŋ
andu su to gamêŋ kêtu kameleŋa.” 32 Amboac tonaŋ ŋac tau kêsô andu gêja ma
Laban kêkôc kamelenêŋ waba su ma kêkêŋ oba to gêgwaŋ gêdêŋ kamele. Go

kêkôc bu gebe Abrahamnê sakiŋwaga to nê lau sêkwasiŋ eŋkaiŋ êsêpŋa, 33 go
sêkêŋ gêŋ taniŋŋa gêdêŋ sakiŋwaga gebe êniŋ. Mago kêsôm gebe" Aê janiŋ gêŋ
teŋ atom, aê jawa ŋoc biŋ sa êmuŋ acgom." Laban kêsôm gebe "Amboac tonaŋ
ôsômmaŋ."
34 Tec eŋ gêwa tau sa gebe "Abrahamnê sakiŋwaga aê. 35 Apômtau gêjam mec
ŋoc ŋatau ŋanôgeŋ e kêtu kapôêŋ. Eŋ kêkêŋ domba to bulimakao ma silber to
gold ma sakiŋwagao to ŋac ma kamele to doŋki gêdêŋ eŋ. 36 Ma ŋoc ŋataunê awê
Sara nê jala kêtu taêsam su ma kêkôc latu teŋ ma ŋoc ŋatau kêkêŋ gêŋlênsêm
samob gêdêŋ eŋ gêwê kaiŋ. 37 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe jatôc lemoc ma
kêsôm gebe 'Aôm ôkôc latucnê awê teŋ aŋga lau Kanaanŋa, taŋ aê gamoa nêŋ
gamêŋ naŋ, latuŋionêŋ atom, 38 aôm ôndêŋ tamocnê andu to ŋoc lasitêwai ôna
ma ôkôc latucnê awê teŋ aŋga ônê.' 39 Aê kasôm gêdêŋ ŋoc ŋatau gebe 'Awê
embe êndaŋguc aê atom, go amboac ondoc.' 40 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe
'Apômtau, taŋ kasêlêŋ gamoa eŋ laŋônêm naŋ, êsakiŋ nê aŋela êwiŋ aôm to
ênam gôliŋ nêm lêŋ e aôm ôkôc latucnê awê aŋga ŋoc launêŋ to aŋga tamocnê
andu. 41 Embe ô lasê ŋoc lasitêwai ma êsêac sêkêŋ awê êndêŋ aôm atom, go biŋ,
taŋ kôtôc lêmam naŋ ênêcŋa.'
42 "Ocsalô aê gaô lasê bumata ma kasôm gebe 'O Apômtau, ŋoc ŋatau
Abraham nê Anôtô aôm, galoc ônam gôliŋ ŋoc lêŋ, tec kasa nec. 43 Ôlic aê, galoc
kakô bumata. Ŋapalêo, naŋ êsa êmêŋ gebe êtê bu ma jasôm biŋ êndêŋ eŋ gebe
"Aê jateŋ aôm ôkêŋ bu ŋagec aŋga nêm ku mêŋjanôm," 44 ma embe êsôm êndêŋ
aê gebe "Ônômmaŋ, ma aê gabe jatê êndêŋ nêm kamele amboac tonaŋ," naŋ
awê tecenaŋ êtu awê taŋ Apômtau kêjaliŋ eŋ sa kêtu ŋoc ŋataunê latuŋa.'
45 "Aê taêc gêjam biŋ tonaŋ gêbacnê su atomgeŋ, tec Rebeka kêsa gêmêŋ gêôc
nê ku jakêsêp bumata ma kêtê bu. Ma aê kasôm gêdêŋ eŋ gebe 'Ôkêŋ bu
mêŋjanôm.' 46 Eŋ sebeŋ kêlêwaŋ ku su ma kêsôm gebe 'Ônômmaŋ, ma aê gabe
jakêŋ bu êndêŋ nêm kamele sênôm amboac tonaŋgeŋ.' Tec aê ganôm ma eŋ
kêkêŋ bu gêdêŋ kamele sênôm amboac tonaŋ. 47 Go aê katu kênac eŋ gebe'
Aôm asanê latuo.' Eŋ kêsôm gebe 'Nahor latu Betuel, taŋ Milka kêkôc eŋ naŋ,
latuo aê.' Tec aê kakêŋ gêlôŋ geŋ kaleŋ eŋ lususuŋ ma kakêŋ joc eŋ kêka. 48 Go
aê gawec ma aoc gêôc Apômtau ma kalambiŋ Apômtau, ŋoc ŋatau Abraham nê
Anôtô, taŋ gêwê aê kasa intêna solop e katap ŋoc ŋataunê lasinê latuo sa kêtu
ênê latuŋa. 49 Ma galoc amac embe têmtac êwiŋ ŋoc ŋatau ma atoc eŋ sa, go
asôm ŋawae êndêŋ aê. Embe masi, go asôm amboac tonaŋgeŋ, ec jajala gebe
anô ê aê me gasê ê aê."
50 Go Laban agêc Betuel sêjô eŋ awa gebe "Biŋ tonaŋ gêmêŋ aŋga
Apômtaunê. Aêac atôm gebe asôm biŋ ŋajam me sec teŋ êndêŋ aôm atom.
51 Gôlicgac, Rebeka kêkô aôm laŋônêm, ôkôc eŋ ôna ma ôkêŋ eŋ êtu nêm
ŋataunê latunê awê êtôm Apômtau kêsôm." 52 Gêdêŋ taŋ Abrahamnê sakiŋwaga
gêŋô biŋ tonaŋ naŋ, eŋ gêu tau gêdêŋ Apômtau. 53 Ma sakiŋwaga kêkôc gêlôŋ
silber to gold ma ŋakwê jakêkêŋ gêdêŋ Rebeka. Ma kêkêŋ gêŋ mata êjamgeŋ
gêdêŋ luŋac to têna amboac tonaŋgeŋ. 54 Ma eŋ to nê lau, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ,
seŋ to sênôm gêŋ ma gêdêŋ gêbêc tonaŋ sêc sêwiŋ êsêac. Ŋageleŋ êsêac dêdi sa
ma eŋ kêsôm gebe "Asakiŋ aê jamu jandêŋ ŋoc ŋatau jana." 55 Mago têna agêc
lu sêsôm gebe "Ôlôc gebe ŋapalêo êmoa êwiŋ aêac bêc ŋagêdô amboac bêc 10 su,
go aêc ana." 56 Tageŋ eŋ kêsôm gebe "Akôc aê tôŋ atom gebe Apômtau gêjam
gôliŋ ŋoc lêŋ. Asakiŋ aê, gebe jaêc jamu jandêŋ ŋoc ŋatau jana." 57 Êsêac sêsôm
gebe "Aêac amôêc ŋapalêo to atu kênac eŋ tau." 58 Ma êsêac sêmôêc Rebeka
ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm gobe ôwiŋ ŋac tonec me masi." Eŋ kêsôm gebe
"Aê gabe jawiŋ." 59 Tec êsêac sêkêŋ luŋio agêc ênê jaomwagao to Abrahamnê

sakiŋwaga to nê lau sêja. 60 Ma êsêac sêjam mec Rebeka ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“O awêenec, ôtu lau taêsam teneŋi ma lau, taŋ sêkêŋ kisa nêm wakuc naŋ, nêŋ
malac êtu nêm wakucnêŋ.” 61 Go Rebeka to nê sakiŋwagao dêdi ma sêpi kamele
ma têdaguc ŋac tau sêja. Amboac tonaŋ sakiŋwaga kêkôc Rebeka ma gêc gêja.
62 Ma Isak gêja gamêŋ, taŋ bumata Ber-Lahai-Roi kêpoac naŋ, jagêŋgôŋ
gamêŋ Negeb. 63 Gêdêŋ kêtula teŋ Isak kêsêlêŋ gêmoa kôm ŋalêlôm gebe taê
ênam nê biŋ ŋagêdô e gêôc mataanô sa ma gêlic kamele sêmêŋ. 64 Ma Rebeka
gêôc mataanô sa ma gêlic Isak. Tec kêsêp aŋga kamele 65 ma kêsôm gêdêŋ
sakiŋwaga gebe “Asa tê kêpuc aêac tôŋtôŋ nê.” Sakiŋwaga gêjô eŋ awa gebe
“Ŋoc ŋatau tau tônê.” Tec eŋ kêkôc nê obo ma kêgêduc tau. 66 Ma sakiŋwaga
gêjac miŋ biŋ samob, taŋ gêgôm naŋ, gêdêŋ Isak. 67 Go Isak gêwê Rebeka kêsô
têna Sara nê becobo gêja ma kêkôc eŋ kêtu ênê awê ma têtac gêwiŋ eŋ. Isak
têna gêmac êndu, mago biŋ tonaŋ gêjam malô ênê ŋalêlôm. * tonaŋ.

25

Abrahamnê wakuc, taŋ Ketura kêkôc

1 Abraham gêjam awê teŋ, ênê ŋaê gebe Ketura. 2 Eŋ kêkôc Simran, Joksan,
Medan, Midian, Isbak to Sua. 3 Joksan kêka Seba agêc Dedan lasê. Dedan latui
lau Asurim to Letusim ma Leumim. 4 Midian latui tonec Epa, Eper, Hanok,
Abida to Elda. Lau samob tonaŋ ŋai têtu Keturanê gôlôac. 5 Ma Abraham gêwi
nê gêŋ samob siŋ gêdêŋ Isak. 6 Mago Abraham kêkêŋ awamata gêdêŋ nê lauo
ŋagêdô nêŋ gôlôac ma kêsakiŋ êsêac sêja gamêŋ oc kêpiŋa sêmoa jaêc latu Isak.
Biŋ tonaŋ eŋ gêgôm gêdêŋ gêmoa mata jaligeŋ.

Abraham gêmac êndu to sêsuŋ eŋ

7 Abrahamnê bêc to jala gêmoaŋa kêtôm jala 175. 8 Ma katu gêwi Abraham
siŋ ma gêmac êndu. Abraham gêboa nê jala sa têtu taêsam ma kêtu ŋamalac su e
kêsaê gebe kêtôm eŋgac. Tec Apômtau kêkalem eŋ jagêwiŋ nê lau, taŋ sêmac
sêmuŋ eŋ naŋ. 9 Latuagêc Isak agêc Ismael sêsuŋ eŋ kêsêp pocgêsuŋ Mak-
Pela, taŋ gêc ŋac gamêŋ Hetŋa Sohar latu Epronnê kôm gêc Mamre ŋagamêŋ
oc kêpiŋa naŋ. 10 Kôm tonaŋ Abraham gêjam ôli su aŋga lau gamêŋ Hetŋa nêŋ.
Aŋga ônê sêsuŋ Abraham gêc gêwiŋ nê awê Sara. 11 Abraham gêmac êndu ma
Anôtô gêjam mec latu Isak. Isak tec gêmoa bumata Ber-Lahai-Roi ŋagala.

Ismaelnê wakuc

12 Saranê sakiŋwagao Aiguptuo Hagar latu Ismael, taŋ Abraham kêka eŋ
lasê naŋ, nê wakuc tonec. 13 Ismael latu i nêŋ ŋaê tonec. Ac têdênaŋ ŋaê
kêtôm teneŋi kêkôc êsêacŋa. Ismaelnê ŋacsêga Nebajot ma Kedar, Adbel,
Mibsam, 14 Misma, Duma, Masa, 15 Hadad, Tema, Jetur, Napis to Kedema.
16 Ismael latui tau tonaŋ ma êsêacnêŋ ŋaê tau kêtôm nêŋ malac to gamêŋ
sêŋgôŋŋa. Kasêga 12 têtôm nêŋ gôlôacmôkê. 17 Ismaelnê jala gêmoa nomŋa
tonec gebe 137. Katu gêwi eŋ siŋ ma gêmac êndu jagêwiŋ nê lau. 18 Nê wakuc
sêŋgôŋ gamêŋ Hawila to Sur, taŋ gêc kêkanôŋ Aiguptu gêmu kêsô Asuriaŋa naŋ
ŋasawa. Ac sêŋgôŋ sêwiŋ tawaŋ atom.

Esau agêc Jakob nêŋ biŋ

19 Abraham latu Isak nê wakuc tau tonec. Isak tama Abraham. 20 Isaknê
jala kêtu 40, go gêjam Rebeka kêtu ênê awê. Rebeka eŋ ŋac Aram ŋa aŋga
Mesopotamia Betuel latuo, ŋac Aramŋa Laban nê luo. 21 Ma Isak keteŋ mec
gêdêŋ Apômtau kêtu nê awêŋa gebe eŋ awê kapoac teŋ. Apômtau kêkêŋ taŋa
ênê mec e ênê awê Rebeka taê. 22 Ôliŋbôm sêmônaŋ tauŋ sêmoa eŋ têtaclêlôm

* **24:67:** Lau ŋanô nêŋ mêtê sêsôm biŋ êtu tôŋŋa teŋ

ma eŋ kêsôm gebe “Embe amboac tonaŋ, naŋ jamoa êtu asageŋŋa.” Tec gêja
gebe êtu kênac Apômtau. 23 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Gôlôacmôkê luagêc sêmoa aôm têmtaclêlôm
ma aôm ôkôc laum luagêc,
mago sêwa tauŋ êkôc.
Teŋ toôliwalô êlêlêc teŋ su
ma ŋacsêga ênam sakiŋ ŋacsauŋ.”
24 Gêdêŋ ŋanoc êkôc ŋapalêŋa, tec kêkôc ôliŋbôm. 25 Ŋac ŋamata, taŋ kêsa naŋ,
kokoc ma ôlilu amuc-amuc, tec sê ênê ŋaê gebe Esau. 26 Go lasi kêsa ma lêma
kêkôc Esau agêbi tôŋ, tec sêsam eŋ gebe Jakob. Isaknê jala kêtu 60, tec teneŋi
kêkôc êsêagêc.
27 Ŋapalê têtu kapôêŋ ma Esau kêtu ŋac lêma gwadaŋa, taŋ kêpê talam lêma
kata gêjac laoc gamêŋgeŋ. Ma Jakob kêtu ŋac wapac to ŋaŋêŋ, taŋ gêŋgôŋ
becobo. 28 Isak têtac gêwiŋ Esau gebe eŋ geŋ gwada gêjac ŋawae. Mago Rebeka
têtac gêwiŋ Jakob.
29 Gêdêŋ ŋasawa teŋ Jakob geno gabab ma Esau aŋga kôm gêmêŋ totêkwa
gêbacgeŋ 30 ma Esau kêsôm gêdêŋ Jakob gebe “Ôkêŋ gêŋ kokoc tonaŋ sebeŋ
êndêŋ aê mêŋjaniŋ gebe aê tekoc gêbac.” Kêtu tonaŋŋa sêsam eŋ gebe Edom.
31 Mago Jakob kêsôm gebe” Ôkêŋ nêm gêŋlênsêm ŋacsêgaŋa êndêŋ aê jawê
kaiŋ acgom.” 32 Esau kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê oc jamac êndu. Gêŋlênsêm
ŋacsêgaŋa ênam aê sa amboac ondoc.” 33 Jakob kêsôm gebe “Ôtôc lêmam êmuŋ
acgom.” Ma eŋ kêtôc lêma ma kêkêŋ nê gêŋlênsêm ŋacsêgaŋa gêdêŋ Jakob gêwê
kaiŋ. 34 Go Jakob kêkêŋ polom to gabab gêdêŋ eŋ. Ma eŋ geŋ to gênôm gêŋ su,
go gêdi ma gêc gêja. Tec Esau gêlic gêŋlênsêm ŋacsêgaŋa amboac gêŋ ŋaôma. *

26

Isak gêmoa gamêŋ Gerar to Ber-Seba

1 Ma tôbôm teŋ kêsa aŋga gamêŋ tonaŋ. Tôbôm, taŋ kêsa gêdêŋ Abrahamnê
têm naŋ, teŋ. Ma Isak gêdêŋ Pilistinêŋ kiŋ Abimelek gêja Gerar. 2 Ma Apômtau
geoc tau lasê gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Ôsêp Aiguptu ôna atom. Ômoa gamêŋ,
taŋ jasôm ŋabiŋ êndêŋ aôm naŋgeŋ. 3 amoa gamêŋ tau amboac ŋac jaba ma
aê gabe jawiŋ aôm to janam mec aôm. Aê gabe jakêŋ gamêŋ tonaŋ samob
êndêŋ aôm to nêm wakuc ma gabe jaŋgôm biŋ, taŋ katôc lemoc gêdêŋ tamam
Abraham naŋ ŋanô êsa. 4 Aê gabe jaŋgôm nêm wakuc têtu taêsam ŋanô lasê
têtôm utitalata umboŋŋa ma gabe jakêŋ gamêŋ samob tonaŋ ŋai êndêŋ nêm
wakuc ma laum nomŋa samob têtap nêm wakucnêŋ mec ŋamoasiŋ sa, 5 gebe
Abraham taŋa wamu aê aoc ma kêmasaŋ ŋoc ŋagôliŋ to ŋoc biŋsu ma ŋoc biŋ
to ŋoc jatu.” 6 Tec Isak gêmoa Gerar.
7 Gêdêŋ taŋ lau malac tonaŋŋa têtu kênac eŋ kêtu nê awêŋa naŋ, eŋ kêsôm
gebe “Aê luco eŋ,” gebe eŋ kêtêc tau, tec kêsôm gebe “Aêŋoc awê eŋ” atom. Eŋ
taê gêjam gebe Moae lau gamêŋ tonecŋa sênac aê êndu êtu Rebekaŋa, gebe eŋ
awê ŋajam. 8 Eŋ gêmoa gamêŋ tau ŋasawa ec baliŋ su, tec bêc teŋ Pilistinêŋ kiŋ
Abimelek kêtuc kêniŋ kêsa katam sauŋ ma gêlic Isak kêtu samuc Rebeka. 9 Tec
Abimelek gêmôêc Isak ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, eŋ aômnêm awêgoc.
Aôm kôsôm gebe aôm lômo eŋ naŋ amboac ondoc.” Isak kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Aê gaboc moae jamac êndu êtu eŋŋa.” 10 Abimelek kêsôm gebe “Aôm gôgôm
aêac amboac ondoc. Aêŋoc launêŋ teŋ embe êmoa êwiŋ nêm awê, go aômnêm
keso ŋagêjô êtap aêac sa.” 11 Tec Abimelek gêjac biŋsu lau samob gebe “Lau,
taŋ sêmoasac ŋac tonec me nê awê naŋ, sênac êsêac êndu.”

* **25:34:** Edom ŋam gebe Kokoc.

12 Ma Isak kêsê gêŋ kêsêp gamêŋ tonaŋ ma gêjam ŋanô kêlêlêc ŋêŋgeŋ su.
Apômtau gêjam mec eŋ, 13 tec ŋac tau kêtu ŋac tolêlôm ma nê awa kêtu kapôêŋ
e kêsalê eŋ auc. 14 Ênê domba to bulimakao taêsam sêmoa ma sakiŋwaga
gwalêkiŋ. Pilisti sêlic e têntac sec. 15 Bumata samob, taŋ tamanê sakiŋwaga
sêkwê gêdêŋ tama Abraham nê têm naŋ, Pilisti sêsuŋ auc ma sêkêŋ nom kêsêp.
16 Ma Abimelek kêsôm gêdêŋ Isak gebe “Ôêc ôna gebe aôm kôtu ŋaclai ŋatau
kôlêlêc aêac su.”
17 Amboac tonaŋ Isak gêwl gamêŋ ônê siŋ jagêjam bec aŋga gaboaŋ Gerar
ma gêŋgôŋ tônê. 18 Ma Isak kêgawê bumata, taŋ sêkwê gêdêŋ tama Abraham
nê têm naŋ sa kêtiam. Abraham gêmac êndu, tec Pilisti sêsuŋ bumata tonaŋ
auc. Ma eŋ gê ŋaê, taŋ tama Abraham gê su naŋ sa kêtiam. 19 Mago gêdêŋ taŋ
Isaknê sakiŋwaga sêkwê bumata aŋga gaboaŋ e têtap bu sa naŋ, 20 gejobwaga
bôcŋa aŋga Gerar sêsôm Isaknê gejobwaga bôcŋa gebe “Bu tonec aêacma.” Tec
eŋ kêsam bumata tau gebe “Esek,” gebe êsêac sêsôm eŋ. 21 Ma êsêac sêkwê
bumata teŋ kêtiam ma sêsôm tauŋ kêtu bu tonaŋŋa amboac tonaŋgeŋ. Tec
eŋ kêsam bumata tau gebe “Sitna.” 22 Ma eŋ gêwi gamêŋ tônê siŋ ma kêkwê
bumata wakuc teŋ. Êsêac sêsôm tauŋ kêtu bu tonaŋŋa atom, tec kêsam ŋaê
gebe “Rehobot,” + ma kêsôm gebe “Galoc Apômtau kêkêŋ ŋasawa gêdêŋ aêac
gebe tatu taêsam aŋga gamêŋ tau.”
23 Aŋga ônê Isak jakêpi Ber-Seba. 24 Ma Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ eŋ gêdêŋ
gêbêc tonaŋ ma kêsôm gebe “Tamam Abraham nê Anôtô aê. Ôtêc taôm atom
gebe aê jawiŋ aôm ma gabe janam mec aôm to jakêŋ nêm wakuc têtu taêsam
kêtu ŋoc sakiŋwaga Abrahamŋa.” 25 Ma Isak gêboa altar teŋ sa ma awa gêjac
Apômtaunê ŋaê, go gê becobo. Ma Isaknê sakiŋwaga sêkwê bumata teŋ.

Isak agêc Abimelek sêmoatiŋ poac

26 Go Abimelek aŋga Gerar gêdêŋ eŋ gêja. Nê ŋac Ausat to nê siŋwaganêŋ ŋac
ŋamataŋa Pikol sêwiŋ eŋ. 27 Isak kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac têmtac gedec
aê, tec ajanda aê aŋga nêm gamêŋ ma galoc amêŋ kêtu ageŋŋa.” 28 Êsêac sêsôm
gebe “Aêac alic gêc awêgeŋ gebe Apômtau gêwiŋ aôm, tec taêŋ gêjam gebe awiŋ
aôm ma tatôc lemeŋ ma tamoatiŋ poac êndêŋ tauŋ, 29 gebe aôm ôŋgôm aêac
sec atom êtôm aêac amoasac aôm atom ma agôm aôm ŋajamgeŋ e asakiŋ aôm
tobiŋmalôgeŋ gôêc gômôêŋ. Apômtaunê mec kêpi aôm sugac.” 30 Tec Isak geno
moasiŋ gêdêŋ êsêac seŋ to sênôm. 31 Gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ac dêdi ma têtôc
lemeŋ gêdêŋ tauŋ ma Isak kejoŋ êsêac ma êsêac sebоŋ tauŋ tobiŋmalôgeŋ.
32 Gêdêŋ bêc tonaŋ Isaknê sakiŋwaga dêdêŋ eŋ sêja ma sêkêŋ ŋawae gêdêŋ
eŋ kêtu bumata, taŋ sêkwê naŋŋa, ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêac atap bu sa.”
33 Eŋ kêsam bumata tau gebe “Siba,” ŋam gebe Tatôc lemeŋ. Kêtu tonaŋŋa
malac ŋaê gebe Ber-Seba e mêŋgêdêŋ galoc.
34 Esaunê jala kêtu 40 ma eŋ gêjam ŋac gamêŋ Hetŋa Beri nê latuo Judit to
ŋac Hetŋa Elon nê latuo Basemat têtu ênê awê agêc. 35 Ma êsêagêc sêgôm Isak
agêc Rebeka nêŋ ŋalêlôm ŋawapac sec. * † ‡ §

27

Jakob gêjam geŋgeŋ tamanê mec

1 Isak kêtu ŋamalacanô ma mataanô kêtu waô e gêlic gamêŋ kêtôm atom.
Gêdêŋ tonaŋ eŋ gêmôêc nê ŋacsêga Esau ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Latucenec.”
Ma eŋ gêjô eŋ awa gebe “Aê tec gamoa.” 2 Ma eŋ kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê

* **26:35:** Esek ŋam gebe Kisa. † **26:35:** Sitna ŋam gebe Siŋ. ‡ **26:35:** + Rehobot ŋam gebe Ŋasawa.
§ **26:35:** Ber-Seba ŋam gebe Bumatata têtôc lemeŋŋa. Alic 21:31.

katu ŋamalacanô sugac ma gajam kauc ŋoc bêc jamac ênduŋa. 3 Tec ôkôc nêm
waba gwadaŋa, nêm talam to sôb naôtap gwada sa aŋga saleŋ êtu aêŋa 4 ma
ômansaŋ gêŋ tau êtôm aê têtac êwiŋ, go ôkôc mêŋjaniŋ gebe janam mec aôm su
acgom, go jamac êndu."
5 Ma Rebeka taŋasuŋ gêjac biŋ, taŋ Isak kêsôm gêdêŋ latu Esau naŋ. Esau
gêja saleŋ kêtu êkôc gwadaŋa su acgom, 6 go Rebeka kêsôm gêdêŋ latu Jakob
gebe "Aê gaŋô tamam kêsôm biŋ gêdêŋ têwam Esau gebe 7 'Ôkôc gwada êtu
aêŋa, mêŋômansaŋ gêŋ tau gebe janiŋ ma janam mec aôm êmuŋ jakô Apômtau
laŋônêmŋa, go jamac êndu.' 8 Kêtu tonaŋŋa, latucenec, taŋam wamu ŋoc
biŋ, tec jajatu aôm nec. 9 Ôna ôkôc noniŋ ŋalatu kapoac luagêc aŋga ŋatoŋ
mêŋjamansaŋ tamamnê gêŋ êtôm têtac êwiŋ 10 ma ôkêŋ êndêŋ tamam êniŋ gebe
ênam mec aôm êmuŋ, go êmac êndu." 11 Mago Jakob kêsôm gêdêŋ têna Rebeka
gebe "Aôm gôlic gebe teoc Esau eŋ ŋac ôlilu amuc-amuc, mago aê ôlic selec.
12 Moae tamoc êmoasac aê e ênsaê gebe kasau eŋ ma êpuc boa aê êjô mec su."
13 Têna kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Latucenec, biŋ êpuc boa aômŋa êpi aê. Aôm taŋam
wamu ŋoc biŋ naôkôc gêŋ tau ômôêŋ." 14 Tec eŋ gêja ma kêkôc gêŋ luagêc
jakêkêŋ gêdêŋ têna. Ma têna kêmasaŋ gêŋ kêtôm tama têtac gêwiŋ. 15 Go Rebeka
kêkôc ŋacsêga Esau nê ŋakwê omŋa, taŋ gêc tênanê andu naŋ, ma kêkêŋ gêdêŋ
ŋac sauŋ Jakob kêsô. 16 Ma kêkwa Jakob lêma to gêsutêkwa auc ŋa noniŋ ŋaôlic.
17 Go kêkêŋ gwada to polom, taŋ eŋ kêmasaŋ naŋ, kêsêp latu Jakob lêma.
18 Ma eŋ kêsô gêdêŋ tama jakêsôm gebe "Tamoc." Ma eŋ kêsôm gebe "Aê tec
gamoa. Latucenec, aôm asa." 19 Jakob kêsôm gêdêŋ tama gebe "Nêm ŋacsêga
Esau aê. Aê gagôm biŋ, taŋ kôsôm gêdêŋ aê naŋ, ŋanô kêsa. Galoc ôndi sa
ma ôniŋ ŋoc gwada gebe ônam mec aê." 20 Mago Isak kêsôm gêdêŋ latu gebe
"Latucenec, amboac ondoc, tec kôtap gwada sa sebeŋ." Eŋ gêjô eŋ awa gebe
"Ŋam gebe Apômtau, aômnêm Anôtô tau, kêkêŋ gêdêŋ aê." Go Isak kêsôm gêdêŋ
Jakob gebe 21 "Latucenec, ômôêŋmaŋ, gebe jamoasac aôm e jajala gebe latuc
Esau aôm biŋŋanô me masi." 22 Tec Jakob jakêsa tama Isak ŋagala. Eŋ kêmoasac
eŋ ma kêsôm gebe "Awam kêtôm Jakob awa, mago lêmam kêtôm Esau lêma."
23 Ma eŋ kêjala eŋ atom gebe lêma amuc-amuc kêtôm têwa Esau lêma, tec gêjam
mec eŋ. 24 Eŋ kêsôm gebe "Aôm latuc Esau biŋŋanô me masi." Eŋ gêjô eŋ awa
gebe "Aê tau tonec." 25 Go eŋ kêsôm gebe "Ôkêŋ gêŋ êndêŋ aê mêŋjaniŋ latucnê
gwada ma janam mec aôm." Tec eŋ kêkêŋ gêŋ gêdêŋ eŋ geŋ ma kêkêŋ wain
gêdêŋ eŋ gênôm. 26 Go tama Isak kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Latucenec, mêŋôtu
gasuc ma ôlêsôp aê." 27 Ma eŋ kêtu gasuc to kêlêsôp eŋ. Ma Isak gêŋu ênê
ŋakwê ŋamalu ma gêjam mec eŋ to kêsôm gebe

"Gôlicgac me, latucnê ŋamalu
kêtôm kôm, taŋ Apômtau gêjam mec naŋ,
ŋamalu gêjam saŋiŋ.
28 Anôtô êkêŋ maniŋ umboŋŋa êsêlô êpi aôm
to nom ŋalêsi ma polom to wain ŋanô lasê.
29 Eŋ êkêŋ tenteŋlatu sênam sakiŋ aôm
to laum sewec êndêŋ aôm.
Ôtu lasiminêŋ ŋatau
to tênam latui sewec êndêŋ aôm.
Aê japuc boa lau, taŋ sêpuc boa aôm
to janam mec êsêac, taŋ sênam mec aôm."

30 Isak gêjam mec Jakob su ma Jakob gêwi tama Isak siŋ dambêgeŋ, ma têwa
Esau aŋga saleŋ gêmêŋ. 31 Eŋ kêmasaŋ nê gwada amboac tonaŋ ma kêkêŋ
gêdêŋ tama. Ma eŋ kêsôm gêdêŋ tama gebe "O tamoc, ôndi sa ma ôniŋ latômnê

gwada gebe ônam mec aê.” 32 Tama Isak kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm asa.” Eŋ
gêjô eŋ awa gebe “Aôm latôm ŋacsêga aê, Esau.” 33 Go Isak kêtakê ŋanôgeŋ ma
kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm gômôêŋ atomgeŋ ma asa kêtap gwada sa to
kêkêŋ gêdêŋ aê gaeŋ ma gajam mec eŋ su. Biŋŋanô, mec kêpi eŋ sugac, oc
êwê kaiŋ.” 34 Esau gêŋô tamanê biŋ tonaŋ ma kêwakic to kêtaŋ lasê ma kêsôm
gêdêŋ tama gebe “O tamoc, ônam mec aê amboac tonaŋgeŋmaŋ.” 35 Mago eŋ
kêsôm gebe “Lasim gêmêŋ kêbôli tau kêpi aôm ma kêjaŋgo aômnêm mec su.”
36 Ma Esau kêsôm gebe “Ac sê ênê ŋaê gebe Jakob jagêdêŋgeŋ gebe eŋ kêsau
aê kêtu dim luagêc sugac. Eŋ kêjaŋgo ŋoc gêŋlênsêm ŋacsêgaŋa ma galoc eŋ
kêjaŋgo ŋoc mec su gêwiŋ.” Go eŋ kêsôm gebe “Aôm kôgamiŋ mec teŋ kêtu
aêŋa me masi.” 37 Isak gêjô Esau awa gebe “Ôlic acgom, aê kakêŋ eŋ kêtu nêm
ŋatau ma kakêŋ lasii samob gêdêŋ eŋ gebe têtu ênê sakiŋwaga ma kakêŋ polom
to wain gêdêŋ eŋ gêwê kaiŋ. O latucenec, aê janam aôm sa ŋa gêŋ amboac
ondoc.” 38 Esau kêsôm gêdêŋ tama gebe “O tamoc, aômnêm mec tageŋgeŋ gêc
me masi. O tamoc, ônam mec aê amboac tonaŋgeŋmaŋ.” Ma Esau gêôc awa
sa ma kêtaŋ lasê.
39 Go tama Isak gêjô eŋ awa gebe
“Malam ôŋgôŋŋa ênêc jaêc kôm toŋalêsi
to gamêŋ maniŋ umboŋŋa êsêlô êsêpŋa.
40 Nêm siŋ êlôm aôm
ma ônam sakiŋ lasim.
Mago embe ôŋgôm ôtu wakac,
go bêc teŋ ônsaic ênê sakiŋ su
êkôniŋ aôm tôŋ êtiam atom.

Isak kêsakiŋ Jakob gêja Haran

41 Galoc Esau têtac gedec Jakob kêtu mec, taŋ kêtap sa aŋga tamanê naŋŋa.
Ma Esau kêsôm gêdêŋ tau gebe “Bêc tataŋ taŋiboa êtu tamocŋa kêdabiŋ. Su, go
janac lasic Jakob êndu.” 42 Rebeka gêŋô latusêga Esau nê biŋ tonaŋ ŋaboŋa,
tec kêsakiŋ biŋ gêdêŋ ŋac sauŋ Jakob ma kêkalem eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Ôlic acgom, têwam Esau gebe êkac kamocgôc. Eŋ gebe ênac aôm êndu, tec kêkic
aômnêm biŋ. 43 Kêtu tonaŋŋa, latucenec, taŋam wamu aê aoc. Ôndi ôêc ôndêŋ
lucŋac Laban ôna Haran. 44 Ômoa ôwiŋ eŋ têm ŋagêdô e têwamnê ŋalêlôm êtu
malô 45 e têtac ŋandaŋ êôŋ su ma êliŋ biŋ, taŋ gôgôm gêdêŋ eŋ naŋ siŋ, ocgo
jasakiŋ biŋ êwac gebe ômu ômôêŋ. Êtu asageŋŋa amagêc lulugeŋ anaŋa awi
aê siŋ êndêŋ bêc tageŋ.”
46 Ma Rebeka kêsôm gêdêŋ Isak gebe “Aê ôlic ŋakam kêtu lau gamêŋ Hetŋa
nêŋ lauoŋa. Jakob embe ênam lau Hetŋa nêŋ awê teŋ êwiŋ êtôm laocoagêc,
awê teŋ aŋga lau gamêŋ tonecŋa nêŋ, go aê jamoa nom êtu ageŋŋa.”

28

Jakob gêdi gêja gamêŋbôm

1 Go Isak gêmôêc Jakob ma gêjam mec eŋ, go kêjatu eŋ ma kêsôm gebe “Ônam
awê gamêŋ Kanaanŋa teŋ êtu nêm awê atomanô. 2 Ôndi ôêc ôna Mesopotamia
ôndêŋ tênam tama Betuel nê andu ma ônam awê teŋ aŋga tênamnê luŋac Laban
nê latuionêŋ. 3 Ŋajaŋa ŋatau Anôtô ênam mec aôm gebe ôtap gôlôac wakuc sa e
ôtu taêsam ma ôtu lau tom-tom. 4 Eŋ êkêŋ Abrahamnê mec ŋanô êndêŋ aôm
to nêm wakuc, gebe nom, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ Abraham ma aôm gômoa
amboac ŋac jaba naŋ, êtu aômnêm gêŋ.” 5 Amboac tonaŋ Isak kêsakiŋ Jakob

gêja Mesopotamia gêdêŋ ŋac Aramŋa Betuel latu Laban, Esau agêc Jakob teneŋi Rebeka nê luŋac.

Esau gêjam awê teŋ

6 Esau gêlic gebe Isak gêjam mec Jakob ma kêsakiŋ eŋ gêja Mesopotamia gebe
ênam awê aŋga ônê ma gêdêŋ taŋ gêjam mec eŋ naŋ, kêjatu eŋ gebe "Ônam awê
gamêŋ Kanaan ŋa teŋ êtu nêm awê atomanô," 7 ma Jakob taŋa wamu tama
agêc têna ma gêc gêja Mesopotamia. 8 Tec Esau kêjala gebe tama Isak gêlic lauo
gamêŋ Kanaanŋa ŋajam atom 9 ma Esau gêdêŋ Ismael gêja ma gêjam Abraham
latu Ismael latuo, Nebajot luo Mahalat kêtu ênê awê gêwiŋ awêlu, taŋ eŋ gêjam
su naŋ.

Jakob gêc mê aŋga Betel

10 Jakob gêdi aŋga Ber-Seba kêsêlêŋ kepeŋ Haran gêja 11 e kêsa ŋasawa teŋ
jagêc gebe oc kêsêp su. Eŋ kêkôc poc, taŋ sêc gamêŋ tonaŋ naŋ, ŋateŋ gedeŋ
kêtu nê kwalim ma kêsa tau sic gebe ênêc bêc. 12 Ma gêc mê gebe têcwale teŋ
kêkô nom ma ŋatêpôê jadiŋgeŋ undambê. Ma Anôtônê aŋela sêpi-sêsêp sêmoa
têc. 13 Ma gêlic Apômtau kêkô têcôŋa ma kêsôm gebe "Apômtau, tamamagêc
Abraham agêc Isak nêŋ Anôtô aê. Nom, taŋ gôêc naŋ, aê gabe jakêŋ êndêŋ
aôm to nêm wakuc. 14 Ma aômnêm wakuc oc ŋanô lasê têtôm gaŋac gwêcŋa
ma sêlaiŋ tauŋ sêmu gamêŋ oc kêsêp to oc kêpi ma gamêŋ gêmu kêsêp to gêmu
kêpiŋa sêna ma aôm to nêm wakuc nêm mec ŋamoasiŋ êmoasiŋ gôlôac to gôlôac
êtôm nom ŋagamêŋgeŋ êna. 15 Gôlicgac me, aê gawiŋ aôm ma gabe jajop aôm
êtôm nêm lêŋ ôsaŋa samobgeŋ ma gabe jawê aôm e ômu ômôêŋ gamêŋ tonec
êtiam, gebe aê jawi aôm siŋ atom e jaŋgôm biŋ, taŋ gajac mata gêdêŋ aôm naŋ
ŋanô êsa acgom." 16 Jakob gêc bêc e mata gêlac ma kêsôm gebe "Biŋŋanôgeŋ,
Apômtau gêmoa gamêŋ tonecgoc ma aê gajam kauc." 17 Ma eŋ kêtêc tau ma
kêsôm gebe "Gamêŋ tonec gamêŋ dabuŋgoc. Anôtô tau nê andu ma undambê
ŋasacgêdô tonec."

18 Gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ Jakob gêdi sa ma gêjac poc, taŋ gedeŋ kêtu nê
kwalim naŋ, sa kêkô kêtu ŋabelo ma kêkêc niptêkwi kêpi poc tau. 19 Eŋ kêsam
gamêŋ tau ŋaê gebe Betel. Gêmuŋgeŋ sêsam malac tonaŋ ŋaê gebe Lus. 20 Ma
Jakob gêjac mata biŋ amboac tonec gebe "Anôtô embe êwiŋ aê ma ejop aê
aŋga intêna, tec jasa nec, ma êkêŋ mo aê janiŋ to ŋakwê aê jasôŋa êndêŋ aê 21 e
jaô lasê tamocnê andu tobiŋmalôgeŋ êtiam, go Apômtau êtu ŋoc Anôtô. 22 Poc
tonec gajac sa kêkô kêtu ŋabelo êtu Anôtônê andu. Ma gêŋ samob, taŋ aôm
ôkêŋ êndêŋ aê naŋ, aê jakêŋ gêŋ 10-10 ŋateŋ ŋanô-teŋ ŋanô êtômgeŋ êmu êndêŋ
aôm êwac." *

29

Jakob gêjam sakiŋ Laban gêjô Rahel agêc Lea

1 Go Jakob gêdi ma kêsêlêŋ e gêô lasê lau oc kêpiŋa nêŋ gamêŋ. 2 Mata
geso gamêŋ, tec gêlic bumata teŋ kêpoac kôm ma domba toŋ têlêac sêc ŋagala
gebe domba têtap nêŋ bu sa aŋga bumata tau. Poc kapôêŋ kêgadê bumata
tau. 3 Domba ŋatoŋ samob embe sêpi tageŋ su, go ŋagejobwaga sêôc poc su
aŋga bumata ma sêkêŋ bu êndêŋ domba sênôm. Su, go sêkêŋ poc êmu ŋamala
naêŋgandê bu auc êtiam.

4 Ma Jakob kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "O ŋoc lasitêwaiac, amac aŋga ondoc."
Êsêac sêsôm gebe "Aêac aŋga Haran." 5 Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Amac ajala
Nahor latu Laban me masi." Êsêac sêsôm gebe "Aêac ajala eŋgac." 6 Eŋ kêsôm

* **28:22:** Betel ŋam gebe Anôtônê andu.

gêdêŋ êsêac gebe “Eŋ gêmoa ŋajam me masi.” Êsêac sêsôm gebe “Gêmoa ŋajam. Ôlic eŋ latuo Rahel gêmêŋ gêwiŋ domba.” 7 Eŋ kêsôm gebe “Amboac ondoc, oc kêkô ŋaluŋ, tec bôc sêsô sapa sêna atomgeŋ, akêŋ bu êndêŋ êsêac, go aêc ana gebe sêniŋ gêgwaŋmaŋ.” 8 Mago êsêac sêsôm gebe “Aêac atôm atom tageŋ. Domba ŋatoŋ samob sêpi tageŋ acgom, go aôc poc su aŋga bumata ma akêŋ bu êndêŋ domba sênôm.”

9 Eŋ gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac gêmoa, ma Rahel gêô lasê gêwiŋ tamanê domba gebe eŋ gejob êsêac. 10 Jakob gêlic sa laŋgwa Laban nê latuo Rahel to nê domba, go gêja gêôc poc su aŋga bumata ma kêkêŋ bu gêdêŋ sa laŋgwa Laban nê domba sênôm. 11 Go Jakob kêlêsôp Rahel ma kêtaŋ lasê. 12 Go Jakob gêwa tau sa gêdêŋ Rahel gebe “Tamamnê gôlôacnêŋ teŋ aê, gebe tinoc Rebeka.” Tec Rahel kêlêti jakêsôm ŋawae gêdêŋ tama.

13 Laban gêŋô luo latu Jakob ŋawae ma kêlêti gebe êkôc eŋ sa. Eŋ kêmbôêŋ to kêlêsôp eŋ, go gêwê eŋ kêsô nê andu. Jakob gêjac nê lêŋ samob ŋamiŋ gêdêŋ Laban 14 ma Laban kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Biŋŋanô, aêŋoc ŋatê ŋagêdô aôm.” Ma Jakob gêmoa gêwiŋ eŋ ajôŋ teŋ.

15 Go Laban kêsôm gêdêŋ Jakob gebe “Aôm aŋga ŋoc gôlôacnêŋ, tec ônam sakiŋ aê ŋaôma me. Ôsômmaŋ, jakêŋ ŋagêjô amboac ondoc êndêŋ aôm êjô nêm kôm.” 16 Ma Labannê latuoagêc sêmoa, awêsêganê ŋaê gebe Lea ma awê sauŋ nê gebe Rahel. 17 Lea laŋôanô tutuc, mago Rahel ôli to laŋôanô latu-latu. 18 Ma Jakob têtac gêwiŋ Rahel, tec eŋ kêsôm gebe “Aê gabe janam sakiŋ aôm jala 7 êjô latômo sauŋ Rahel su.” 19 Laban kêsôm gebe “Jakêŋ eŋ êndêŋ aôm oc ŋajam êlêlêc jakêŋ eŋ êndêŋ ŋac jaba teŋ su. Amboac tonaŋ ômoa ôwiŋ aê.” 20 Tec Jakob gêjam sakiŋ jala 7 kêtu Rahelŋa. Eŋ têtac gêwiŋ eŋ ŋanô, tec gêlic ŋasawa tonaŋ kêtôm bêc luagêcgeŋ.

21 Go Jakob kêsôm gêdêŋ Laban gebe “Ôkêŋ ŋoc awê êndêŋ aê gebe jamoa jawiŋ eŋ gebe ŋoc têm gêbacnê.” 22 Ma Laban kêkalem lau malacŋa samob sêpi tageŋ ma geno moasiŋ teŋ. 23 Mago gêdêŋ kêtulala eŋ kêkôc latuo Lea ma gêwê eŋ gêdêŋ Jakob gebe êmoa êwiŋ eŋ. 24 (Laban kêkêŋ nê sakiŋwagao Silpa gêdêŋ latuo Lea gebe ênam sakiŋ eŋ.) 25 Ma gêdêŋ bêbêcgeŋ Jakob gêlic gebe Lea. Ma eŋ kêsôm gêdêŋ Laban gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Aê gajam sakiŋ aôm kêtu Rahel ŋa atom me. Aôm kôsau aê kêtu asageŋŋa.” 26 Laban gêjô eŋ awa gebe “Aêacma mêtê gebe awê sauŋ ênam ŋac êmuŋ awêsêga nec gêc atom. 27 Agêc amoa awiŋ taôm e woke tonec êmbacnê, go aêac akêŋ awê teŋ êndêŋ aôm êwiŋ. Ma aôm ônam sakiŋ aê jala 7 êtiam êjô awê tau.” 28 Jakob gêlic ŋajam ma agêc sêmoa sêwiŋ tauŋ e woke tau gêbacnê, go Laban kêkêŋ latuo Rahel gêdêŋ eŋ gêjam. 29 (Laban kêkêŋ nê sakiŋwagao Bilha gêdêŋ latuo Rahel gebe ênam sakiŋ eŋ.) 30 Ma Jakob gêmoa gêwiŋ Rahel amboac tonaŋgeŋ ma têtac gêwiŋ Rahel kêlêlêc Lea su. Ma eŋ gêjam sakiŋ Laban jala 7 gêwiŋ.

Jakobnê wakuc

31 Apômtau gêlic gebe Jakob têtac gedec Lea, tec kêkêŋ eŋ kêkêkam ŋapalê. Mago Rahel eŋ awê kapoac. 32 Ma Lea taê ma kêkôc ŋapalê ŋac ma gê ênê ŋaê gebe Ruben gebe eŋ kêsôm gebe” Apômtau mata gê ŋoc gêŋ wapac ma galoc ŋoc akweŋ oc têtac êwiŋ aê.” 33 Eŋ taê kêtiam ma kêkôc ŋapalê ŋac teŋ ma kêsôm gebe “Apômtau gêŋô su gebe têtac gedec aê, tec kêkêŋ latuc tonec gêwiŋ.” Ma gê ênê ŋaê gebe Simeon. 34 Eŋ taê-kêtiam ma kêkôc ŋapalê ŋac teŋ ma kêsôm gebe “Galoc ŋoc akweŋ êsap aê tôŋ gebe aê kakôc ênê latui têlêac.” Kêtu tonaŋŋa eŋ gê ênê ŋaê gebe Lewi. 35 Ma eŋ taê kêtiam ma kêkôc ŋapalê ŋac teŋ ma kêsôm

gebe “Galoc aê gabe jalambiŋ Apômtau.” Kêtu tonaŋŋa eŋ gê ênê ŋaê gebe Juda. Go kêkôc gôlôac kêtiam atom. *

30

1 Rahel kêsaê gebe eŋ oc êkôc ŋapalê êjô Jakob atom, tec gêjam lêmuŋ têwao
ma kêsôm gêdêŋ Jakob gebe “Ôka ŋoc gôlôac lasê. Embe masi, oc jamac êndu.”
2 Jakob têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ Rahel ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê gajô Anôtô
su me. Eŋ kêgamiŋ têmtaclêlôm ŋaŋanô gêdêŋ aôm.” 3 Go eŋ kêsôm gebe “Ŋoc
sakiŋwagao Bilha tonec. Ômoa ôwiŋ eŋ gebe êkôc ŋapalê êŋgôŋ aê labucm gebe
jatap latuc teŋ sa aŋga ênê.” 4 Tec kêkêŋ nê sakiŋwagao Bilha gêdêŋ Jakob kêtu
ênê awê ma Jakob gêmoa gêwiŋ eŋ. 5 Ma Bilha taê e kêkôc ŋapalê ŋac gêjô Jakob.
6 Go Rahel kêsôm gebe “Anôtô kêmêtôc aê ma kêkêŋ taŋa aê aoc, tec kêkêŋ latuc
gêdêŋ aê.” Kêtu tonaŋŋa eŋ gê ênê ŋaê gebe Dan. 7 Ma Rahelnê sakiŋwagao
Bilha taê kêtiam ma kêkôc latu kêtu luagêcŋa gêjô Jakob. 8 Ma Rahel kêsôm
gebe “Aêagêc teoco amônaŋ tauŋ ŋajaŋageŋ e kaku eŋ tulu.” Tec gê ŋapalênê
ŋaê gebe Naptali.
9 Lea kêsaê gebe oc êkôc gôlôac êtiam atom, tec kêkôc nê sakiŋwagao Silpa ma
kêkêŋ eŋ gêdêŋ Jakob kêtu ênê awê. 10 Ma Leanê sakiŋwagao Silpa kêkôc latu
teŋ gêjô Jakob. 11 Ma Lea kêsôm gebe “Aê katap ŋoc ŋajam sa.” Ma gê ênê ŋaê
gebe Gad. 12 Go Leanê sakiŋwagao Silpa kêkôc latu kêtu luagêcŋa gêjô Jakob.
13 Ma Lea kêsôm gebe “Aê gamoa totêtac wapigeŋ. Biŋŋanô, lauo sêlambiŋ aê.”
Tec gê ênê ŋaê gebe Aser.
14 Gêdêŋ têm sejoŋ kôm ŋanô saŋa naŋ, Ruben gêja kôm ma kêtap kaŋanô
ŋagêdô sa, taŋ lauo kapoac sêkôc êtu sêkêkam ŋapalêŋa. Eŋ kêkêŋ gêdêŋ têna
Lea. Ma Rahel kêsôm gêdêŋ Lea gebe “Ôkêŋ latômnê kaŋanô êndêŋ aêmaŋ.”
15 Ma Lea kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm kôjaŋgo ŋoc akweŋ su, nec gôlic
amboac gêŋ ŋaôma me. Ma galoc gobe ôkôc latucnê ka ŋanô su amboac
tonaŋgeŋ me.” Ma Rahel kêsôm gebe “Amboac tonaŋ êmbêc tonec êmoa êwiŋ
aôm êjô latômnê ka ŋanô.” 16 Gêdêŋ kêtula Jakob gêmu gêmêŋ aŋga kôm ma Lea
kêpuc eŋ tôŋtôŋ ma kêsôm gebe “Ôndêŋ aê ômôêŋmaŋ gebe aê gajam ôli aôm ŋa
latucnê ka ŋanô.” Tec gêmoa gêwiŋ eŋ gêdêŋ gêbêc tonaŋ. 17 Ma Anôtô kêkêŋ
taŋa Lea e taê ma kêkôc latu kêtu lemeŋ teŋŋa gêjô Jakob. 18 Ma Lea kêsôm
gebe “Anôtô kêkêŋ latuc teŋ gêdêŋ aê gêjô aê kakêŋ ŋoc sakiŋwagao gêdêŋ ŋoc
akweŋ.” Ma gê ênê ŋaê gebe Isakar. 19 Go Lea taê kêtiam ma kêkôc latu kêtu
6ŋa gêjô Jakob. 20 Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kêkêŋ gêŋ ŋajam gêdêŋ aê. Galoc
ŋoc akweŋ etoc aê sa gebe aê kakôc latuci 6 gêjô eŋ.” Ma eŋ gê ênê ŋaê gebe
Sebulon. 21 Tonaŋ su, go eŋ kêkôc latuo teŋ ma gê ênê ŋaê gebe Dina.
22 Go Anôtô taê gêjam Rahel ma kêkêŋ taŋa eŋ ma gêlôc sa gebe êkôc ŋapalê.
23 Eŋ taê ma kêkôc ŋapalê ma kêsôm gebe “Anôtô geseŋ ŋoc biŋ majocŋa su,”
24 ma gê ênê ŋaê gebe Josep ma kêsôm gebe “Apômtau êkêŋ latuc teŋ mêŋêwiŋ.”

Jakob kêmasaŋ biŋ gêdêŋ Laban

25 Rahel kêkôc Josep su, go Jakob kêsôm gêdêŋ Laban gebe “Ôsakiŋ aê jamu
jana ŋoc malac to ŋoc gamêŋ. 26 Ôkêŋ ŋoc lauo to ŋoc gôlôac êndêŋ aê gebe aê
gajam sakiŋ aôm kêtu êsêacŋa. Ôlôc, go jaêc jana. Aôm kôjala sakiŋ, taŋ gajam
gêdêŋ aôm naŋgac.” 27 Ma Laban kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic aê ŋajammaŋ. Aê
kapuc kapoac ma katap sa gebe Apômtau gêjam mec aê kêtu aômŋa. 28 Ôsam
nêm ŋaôli ma aê gabe jakêŋ êndêŋ aôm.” 29 Ma Jakob kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Taôm kôjala sakiŋ, taŋ gajam naŋ, ma gôlic nêm bulimakao to bôc ŋagêdô

* **29:35:** Lau tonaŋ sêlic nêŋ om awê to ŋacŋa woke samuc teŋ.

sêmoa ŋalêŋ gêdêŋ aê gajob êsêacŋa, 30 gebe luagêcgeŋ sêmoa gêdêŋ aê gamêŋ
atomgeŋ ma galoc têtu taêsam, ma Apômtau gêjam mec aôm gêdêŋ ŋasawa,
taŋ aê gamoa gawiŋ aôm naŋ. Mago galoc amboac ondoc. Aê janam kôm
janam tauc ŋoc gôlôac sa êndêŋ ondocgeŋ." 31 Ma Laban kêsôm gebe "Amboac
tonaŋ aê jakêŋ asageŋ êndêŋ aôm." Ma Jakob gêjô eŋ awa gebe "Ôkêŋ gêŋ teŋ
êndêŋ aê atom. Aôm embe ôlôc êndêŋ ŋoc biŋ tonec, go aê jatu gejobwaga ma
jajop nêm bôc êtiam. 32 Galoc aê janac nêm bôc pebeŋ kêsi ma jajaliŋ bôc ôliŋ
komokom to tictêla-tictêla samob sa ma domba jejec to noniŋ komokom to
tictêla-tictêla amboac tonaŋgeŋ ma gêŋ tonaŋ têtu ŋoc ŋaôli. 33 Êtu ŋamu biŋ
tonec êwaka aê sa gebe aê ŋac gêdêŋ gebe Aôm embe ômôêŋ gebe ônac ŋoc ŋaôli
kêsi ma ôlic noniŋ, taŋ ôliŋ komokom to tictêla-tictêla atom to domba, taŋ jejec
atom naŋ ŋateŋ, go ôlic aê amboac ŋac geŋgeŋ." 34 Laban kêsôm gebe "Ŋajam,
amboac tonaŋ nêm biŋ êtu tôŋ." 35 Mago gêdêŋ bêc tecenaŋ Laban kêkôc
noniŋ kapoac talô-talô to tictêla-tictêla ma noniŋ têna ôliŋ komokom to tictêla-
tictêla samob su, samob, taŋ ôliŋ sêpsêp ŋagec gêc naŋ, to domba jejec samob
amboac tonaŋ ma kêkêŋ gêdêŋ latui sejop. 36 Ma gêc gêja e intêna ŋasawa kêtôm
bêc têlêac geŋ êsêagêc Jakob kêsi ma Jakob gejob Labannê bôc ŋagêdôgeŋ.
37 Go Jakob kêkôc kalatu aŋga kaleloŋ to otic ma kaopo ma gebeŋ ŋaôlic
ŋatalô tictêla-tictêla. 38 Eŋ kêkôc kalatu, taŋ kêmasaŋ su naŋ, jaketoc kêkô
busawa, kêkô suc, taŋ bôc sêmêŋ sênôm bu kêsêpŋa naŋ, kêkô bôc laŋôŋnêmŋa
solop. Go gêdêŋ noc sênôm buŋa bôc sêgêli tauŋ sêmoa. 39 Bôc sêgêli tauŋ
sêmoa sêkanôŋ gamêŋ, taŋ kalatu sêkô naŋ, tec sêsu ŋalatu ôliŋ talô-talô to
komokom ma tictêla-tictêla. 40 Domba tonaŋ sêmoa tauŋŋa ma Jakob kêkêŋ
bôc ŋagêdô laŋôŋ gêdêŋ bôc ôliŋ komokom to tictêla-tictêla, taŋ sêmoa Labannê
bôc ŋatoŋ ŋalêlôm naŋ. Ma eŋ kêjaliŋ tau nê bôc ŋatoŋ ŋagêdô sa ma kêkêŋ nê
gêŋ sêwiŋ Labannê atom. 41 Embe bôc toôliŋwalô sêŋgêli tauŋ, go Jakob naetoc
kalatu ênêc bôc laŋôŋnêmŋa êsêp suc ŋalêlôm gebe sêlic kalatu ma sêŋgêli tauŋ.
42 Mago embe bôc toôliŋ secsec, go naetoc kalatu êkô atom. Kêtu tonaŋŋa bôc
toôliŋ secsec têtu Labannê ma bôc toôliŋwalô têtu Jakobnê. 43 Tec ŋac tau kêtu
ŋac tolêlôm ma kêtap nê bôc ma sakiŋwagao to ŋac ma kamele to doŋki taêsam
sa.

31

Jakob gêwi Laban siŋ

1 Ma Jakob gêŋô Laban latui sêsôm-sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe "Jakob kêjaŋgo
tameŋinê gêŋ samob su. Aŋga tameŋinê gêŋ eŋ kêtap waba taêsam sa e kêtu
ŋac tolêlôm." 2 Ma Jakob kêsaê Laban laŋôanô e gêlic kêtôm gêmuŋgeŋ kêtiam
atom. 3 Tec Apômtau kêsôm gêdêŋ Jakob gebe" Ômu tamami to nêm tawaŋ nêŋ
gamêŋ ôna ma aê oc jawiŋ aôm." 4 Ma Jakob kêsakiŋ biŋ gêja ma gêmôêc Rahel
agêc Lea sêmêŋ kôm, taŋ nê bôc sêmoa naŋ, 5 ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe "Aê
galic tamemi laŋôanô amboac teŋ, eŋ gêlic aê ŋajam amboac gêmuŋŋa kêtiam
atom. Mago tamocnê Anôtô gêmoa gêwiŋ aê. 6 Amagêc ajala gebe gajam sakiŋ
tamemi toŋoc ŋaclai samucgeŋ. 7 Mago tamemi kêsau aê ma gêjam ŋoc ŋaôli
ôkwi kêtu dim 10. Mago Anôtô kêkô eŋ auc gebe êŋgôm aê sec atom. 8 Gêdêŋ
taŋ eŋ kêsôm gebe 'Bôc toôliŋ komokom têtu nêm ŋaôli' naŋ, bôc samob sêsu
ŋalatu toôliŋ komokom. Ma gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm gebe 'Bôc toôliŋ tictêla-tictêla
têtu nêm ŋaôli' naŋ, bôc samob sêsu ŋalatu toôliŋ tictêla-tictêlageŋ. 9 Amboac
tonaŋ Anôtô kêkôc bôc su aŋga tameminê ma kêkêŋ gêdêŋ aê.
10 "Gêdêŋ têm taŋ bôc sêgêli tauŋŋa naŋ, aê gaôc matocanô sa ma gaêc mê
teŋ ma galic noniŋ kapoac, taŋ sêgêli noniŋ têna naŋ, ôliŋ komokom to tictêla-
tictêla ma talô-talô. 11 Go Anôtônê aŋela awa gêjac aê gêdêŋ taŋ gaêc mê gaêc

naŋ, gebe ‘Jakob.’ Ma aê kasôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ 12 Ma eŋ kêsôm gebe
‘Ôc matamanô sa ma ôlic. Noniŋ kapoac samob, taŋ sêgêli noniŋ têna naŋ,
ôliŋ komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô gebe aê galic gêŋ samob, taŋ Laban
gêgôm gêdêŋ aôm naŋ. 13 Aê Anôtô, tec gaoc tauc lasê gêdêŋ aôm aŋga Betel
naŋ, gêdêŋ taŋ aôm goeŋ oso poc ma gôjac mata biŋ gêdêŋ aê naŋ. Galoc ôndi
ôwi gamêŋ tonec siŋ ma ômu ôna gamêŋ, taŋ tênam kêkôc aômŋa naŋ.’ ”
14 Ma Rahel agêc Lea sêjô eŋ awa gebe” Aêagêc awê kaiŋ gêŋ ŋagêdô to
gêŋlênsêm ŋagêdô gêc tamemainê andu me. 15 Eŋ gêlic aêagêc amboac lauo
jaba. Eŋ kêtulu aêagêc ma kêjaiŋ awa, taŋ gêjô aêagêc naŋ, su. 16 Waba
samob, taŋ Anôtô kêkôc su aŋga tamemainê naŋ, kêtu aêagêc to ma gôlôac ma
gêŋ. Kêtu tonaŋŋa ôŋgôm biŋ samob, taŋ Anôtô kêsôm gêdêŋ aôm naŋ, ŋanô
êsamaŋ.”
17 Tec Jakob gêdi ma kêkêŋ latui to nê lauo sêŋgôŋ kamele ŋaô. 18 Ma eŋ gêwê
nê bôc to gêŋ mateŋ jali samob, taŋ kêtap sa naŋ, bôc samob, taŋ têtu ênê gêŋ
gêdêŋ eŋ gêmoa Mesopotamia naŋ, gebe êndêŋ tama Isak êna gamêŋ Kanaan.
19 Laban gêja gebe êkapiŋ domba ŋaôlilu. Ma Rahel gêjam geŋgeŋ tamanê
anôtô gwam. 20 Ma Jakob gêwê ŋac Aramŋa Laban auc gebe kêkêŋ tau êc êna
nec ŋawae teŋ gêdêŋ eŋ atom. 21 Eŋ gêc tonê waba samobgeŋ gêja, go gêdi
jagelom bu Euprat ma kêsêlêŋ laŋô gêlac gamêŋ lôcŋa Gilead.

Laban kêjanda Jakob

22 Bêc têlêac gêjaŋa, go sêsôm gêdêŋ Laban gebe Jakob gêc gêja. 23 Tec eŋ
kejoŋ nê tawaŋ sêwiŋ eŋ ma kêjanda Jakob bêc 7 e gê eŋ tôŋ aŋga gamêŋ lôcŋa
Gilead. 24 Mago gêdêŋ gêbêc Anôtô jagêsuŋ mê gêdêŋ ŋac Aramŋa Laban ma
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic taôm, ôsôm biŋ ŋajam me sec êndêŋ Jakob atom.”
25 Ma Laban kêka lêlêc Jakob. Jakob gê nê becobo kêkô lôc ma Laban to nê
tawaŋ jasêlêwaŋ tauŋ sêmoa gamêŋ lôcŋa Gilead. 26 Ma Laban kêsôm gêdêŋ
Jakob gebe “Aôm gôgôm asageŋ, tec gôwê aê auc ma kôjaŋgo latucoagêc su
amboac siŋwaga sêjaŋgo ŋacjo, taŋ sêku êsêac tulu naŋ su. 27 Kêtu asageŋŋa
aôm gôwê aê auc ma gôêc kelecgeŋ gômôêŋ. Aê gabe jamboŋ aôm ŋa wê to
oŋ ma dauc, mago aôm kôsôm biŋ teŋ gêdêŋ aê atom. 28 Ma kêtu asageŋŋa
aôm godec gebe jalêsôp latucoagêc to dêbuci aliŋanô atom. Aôm gôgôm gêŋ
meloc. 29 Aê katôm gebe jaŋgôm aôm sec. Mago tamamnê Anôtô kêsôm biŋ
gêdêŋ aê gêdêŋ gêbêc tonaŋ gebe ‘Ôlic taôm, ôsôm biŋ ŋajam me sec teŋ êndêŋ
Jakob atom.’ 30 Ma galoc aôm gôêc gômôêŋ gebe gôjam awam su tamamnê
anduŋa. Mago kêtu asageŋŋa aôm gôjam geŋgeŋ aêŋoc anôtôi gwam.” 31 Jakob
gêjô Laban awa gebe “Aê katêc tauc gaboc aôm ôjaŋgo latômio su aŋga aêŋoc.
32 Aôm embe ôtap nêm anôtôi gwam sa aŋga ŋac teŋ nê, naŋ oc êmoa mata jali
atom. Aêacnêŋ tawaŋ sêmoa, tec ômbêlêm ŋoc waba e ôtap nêm gêŋ sa ma ôkôc
êsêac sêlic.” Jakob gêŋô Rahel gêjam geŋgeŋ gêŋ tau ŋawae atom.
33 Amboac tonaŋ Laban kêsô Jakobnê bec gêja ma kêsô Leanê bec ma kêsô
sakiŋwagao luagêc nêŋ bec amboac tonaŋgeŋ, mago kêtap gêŋ tau sa atom.
Go kêsa aŋga Leanê bec jakêsô Rahelnê. 34 Ma Rahel kêkôc anôtôi gwam tau
jakêsiŋ ôkwi gêc kamelenêŋ waba lau sêŋgôŋ ŋaôŋa ŋalêlôm ma eŋ tau gêŋgôŋ
ŋaô. Ma Laban kêbêlêm bec ŋagêŋlêlôm samob ma kêtap gêŋ tau sa atom. 35 Ma
Rahel kêsôm gêdêŋ tama gebe “O ŋoc ŋatau, aê gadi sa kakô aôm laŋômnêm
jakatôm atom, tec têmtac ŋandaŋ êndêŋ aê atom, gebe kakôc ajôŋ.” Tec gesom-
gesom, mago kêtap anôtôi gwam tau sa atom.
36 Go Jakob têtac ŋandaŋ kêsa ma kêsôm Laban. Ma Jakob kêsôm gêdêŋ Laban
gebe “Aê gagôm sec amboac ondoc. Aê gagôm keso ondoc tec kôjanda aê
gômôêŋ nec. 37 Aôm kôbêlêm ŋoc waba samob. Aôm kôtap nêm waba ondoc sa.

Otoc gêŋ tau ênêc awêgeŋ êndêŋ aêŋoc tawaŋ to aômnêm tawaŋ laŋôŋnêm gebe sêlic ma sêmêtôc aêagêcnêŋ biŋ. 38 Aê gamoa gawiŋ aôm jala 20. Nêm domba têna to noniŋ têna sêjam ŋalatu su atom ma aê gaeŋ domba kapoac teŋ aŋga nêm domba ŋatoŋ atom. 39 Gêŋ, taŋ kêam sec sêkac gêŋgic naŋ, aê kakêŋ gêdêŋ aôm gebe ôlic naŋ atom, aê tauc gajô aŋga aêŋoc. Aôm kôkac aê gebe jajô gêŋ samob, taŋ sêjam geŋgeŋ gêdêŋ ocsalô ma ônê, taŋ sêjam geŋgeŋ gêdêŋ gêbêc naŋ amboac tonaŋgeŋ. 40 Aê gamoa amboac tonaŋ. Gêdêŋ ocsalô oc kêpac aê êndu ma gêdêŋ gêbêc malo gêjam aê. Ma bêc gedec matocanô. 41 Jala 20 aê gamoa gawiŋ aôm aŋga nêm andu. Aê gajam sakiŋ aôm jala 14 gêjô latômoagêc. Ma jala 6 gêjô nêm bôc. Mago aôm gôjam ŋoc ŋaôli ôkwi kêtu dim 10. 42 Tamocnê Anôtô, Abrahamnê Anôtô ma Isaknê kêtêc tau ŋamôkê embe êmoa êwiŋ aê atom, go aôm ôsakiŋ aê tolemoc sawageŋ jana. Anôtô gêlic ŋoc gêŋwapac to lemoc ŋakôm ma kêmêtôc nêm biŋ gêdêŋ gêbêc tonec.”

Jakob agêc Laban sêmoatiŋ poac

43 Go Laban gêjô eŋ awa ma kêsôm gêdêŋ Jakob gebe “Lauo tonec aêŋoc latucio, gôlôac tau aêŋoc gôlôac, bôc ŋatoŋ aêŋoc bôc ŋatoŋ ma gêŋ samob, taŋ aôm gôlic naŋ, aêŋoc gêŋgoc. Mago ocsalô tonec aê jaŋgôm asageŋ êndêŋ latucio me êndêŋ nêŋ gôlôac, taŋ êsêac sêkôc naŋ. 44 Ajôc, aêagêc tamoatiŋ poac teŋ. Poac tau êtu ŋabelo êwa aêagêc saŋa teŋ.” 45 Tec Jakob kêkôc poc teŋ jagêjac sa kêkô kêtu ŋabelo. 46 Ma Jakob kêsôm gêdêŋ nê tawaŋ gebe “Ajoŋ poc sa.” Ma êsêac sêkôc poc ma sêboa sa kêtu toŋ teŋ. Ma êsêac seŋ gêŋ sêŋgôŋ poc tau ŋaô. 47 Laban kêsam toŋ tau gebe Jegar-Sahaduta, mago Jakob kêsam gêŋ tau gebe Galed. 48 Laban kêsôm gebe “Toŋ tonaŋ kêtu ŋabelo êwa aêagêc saŋa êkô ŋasawa.” Kêtu tonaŋŋa eŋ kêsam gêŋ tau gebe Galed, 49 ma alê poc gebe Mispa gebe eŋ kêsôm gebe “Aêagêc embe tamoa jaêc tauŋ, go Apômtau ejop aêagêc. 50 Aôm embe ôtu kasec aê latucio me ônam lauo ŋagêdô mêŋsêwiŋ latucio, naŋ ôlic katômaŋ gebe ŋamalac teŋ tec mêŋgêwiŋ aêagêc atom nec, mago Anôtô oc êjala gebe gejob aêagêc.”

51 Go Laban kêsôm gêdêŋ Jakob gebe “Ôlic toŋ to alê poc tonec, taŋ aê gajac sa kêkô aêagêc ŋasawa naŋ. 52 Toŋ tau to alê poc tonec êtu ŋabelo gebe aê jaŋgêli toŋ tonec wacjalom nêm gamêŋ atom, ma aôm ôŋgêli toŋ to alê poc tonec mêŋolom aêŋoc gamêŋ êtu ôŋgôm aê secŋa atom. 53 Abrahamnê Anôtô to Nahornê Anôtô ma agêc tameŋinê Anôtô êtu ŋac-mêtôcwaga êkô aêagêc ŋasawa.” Ma Jakob kêtôc lêma gêdêŋ tama Isak nê kêtêc tau ŋamôkê. 54 Ma Jakob kêkêŋ da teŋ aŋga lôc tonaŋ ma kêkalem nê tawaŋ gebe sêniŋ polom. Ma êsêac seŋ polom ma sêmoa lôc tau gêdêŋ gêbêc samuc tonaŋ.

55 Gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ Laban gêdi ma kêlêsôp dêbui to latuio aliŋanô to gêjam mec êsêac. Go gêwi êsêac siŋ ma gêmu gêja nê gamêŋ. * †

32

Jakob kêmasaŋ tau gebe êndac Esau

1 Ma Jakob kêkôc nê lêŋ sa amboac tonaŋ. Ma Anôtônê aŋela dêdac eŋ. 2 Jakob gêlic êsêac ma kêsôm gebe “Anôtônê siŋwaga êsêac.” Tec kêsam gamêŋ tau ŋaê gebe Mahanaim.

3 Go Jakob kêsakiŋ nê lau jaeŋ sêmuŋ dêdêŋ têwa Esau sêja, taŋ gêŋgôŋ Edomnê gamêŋ Seir. 4 Ma eŋ kêjatu êsêac gebe “Asôm êndêŋ ŋoc ŋatau Esau amboac tonec gebe Aômnêm sakiŋwaga Jakob kêsôm biŋ tonec gebe Aê gamoa gawiŋ Laban e mêŋgêdêŋ galoc. 5 Ma aê katap bulimakao to doŋki ma bôc

* **31:55:** Jegar-Sahaduta ŋam gebe Toŋ taŋ kêtu ŋabelo. † **31:55:** Galed tonec Ebolai aweŋ ŋam gebe Toŋ taŋ kêtu ŋabelo.

ŋatoŋ ma sakiŋwagao to ŋac sa. Ma galoc kakêŋ jaeŋ gêdêŋ ŋoc ŋatau gebe ôlic aê ŋajamŋa.”
6 Lau jaeŋŋa sêmu dêdêŋ Jakob sêja ma sêsôm gebe “Aêac aô lasê têwam Esau.
Eŋ gêdi gebe êpuc aôm tôŋtôŋ to lau 400 sêwiŋ eŋ.” 7 Tec Jakob kêtakê ŋanô ma
gêmoa toŋalêlôm ŋatutucgeŋ ma gêwa lau, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, ma bôc ŋatoŋ to
bulimakao ma kamele kêkôc gêja toŋ luagêc. 8 Eŋ taê gêjam gêc tauŋa gebe
“Esau embe êndac toŋ teŋ ma enseŋ su, go toŋ teŋ gacgeŋ sêc sêna.”
9 Ma Jakob kêsôm gebe “O tamoc Abraham nê Anôtô ma tamoc Isak nê
Anôtô, o Apômtau, aôm kôsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ômu ôna nêm gamêŋ to nêm
gôlôac ma aê gabe jamoasiŋ aôm.’ 10 Aê gêŋ ŋaôma nec katôm nêm moasiŋ
to nêm biŋ ŋaŋêŋ, taŋ kôkêŋ gêdêŋ nêm sakiŋwaga aê naŋ atom. Aê galom bu
Jordan tonec tec kamêgôm ŋoc tôcgeŋ ma galoc katu toŋ luagêc. 11 Aê jateŋ
aôm gebe ônam aê kêsi êndêŋ teoc Esau lêma, gebe aê katêc eŋ. Moae êmêŋ e
ênac aêac samob êndu, enseŋ teneŋi to nêŋ gôlôac êtômgeŋ. 12 Mago aôm kôsôm
gebe ‘Aê gabe jamoasiŋ aôm to jakêŋ nêm wakuc têtôm gaŋac gwêcŋa, taŋ lau
teŋ sêsa sa têtôm atom.’ ”
13 Ma eŋ gêmoa ônê gêdêŋ gêbêc tonaŋ ma kêkôc nê gêŋ samob, taŋ kêtap sa
naŋ, ŋagêdô su gebe êwi siŋ êndêŋ têwa Esau ŋaôma. 14 Eŋ kêkôc noniŋ têna 200
to kapoac 20 ma domba 200 to kapoac 20, 15 ma kamela 30 tonêŋ ŋalatugeŋ,
taŋ sênôm su naŋ, bulimakao tana 40 to kapoac 10, doŋki têna 20 to kapoac
10. 16 Bôc totoŋ-totoŋ tonaŋ eŋ kakêŋ sêsêp sakiŋwaga lemeŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ
ma kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Amac amuŋ aê ma akêŋ ŋasawa êsi tau
êniŋ toŋ êndêŋ-êndêŋ-geŋŋa êŋgic êtômgeŋ.” 17 Eŋ kêjatu ŋac ŋamataŋa gebe
“Teoc Esau embe êndac aôm ma êtu kênac aôm gebe ‘Aômnêm ŋatau asa. Aôm
ôna ondoc. Gêŋ, taŋ gêmuŋ aôm naŋ asanê,’ 18 go ôsôm gebe ‘Êsêac têtu nêm
sakiŋwaga Jakobnê gêŋ. Eŋ gebe êkêŋ gêŋ tau êndêŋ ŋoc ŋatau Esau ŋaômageŋ.
Eŋ tau kêdaguc aêac.’ ” 19 Eŋ kêjatu biŋ tonaŋgeŋ gêdêŋ ŋac kêtu luagêcŋa to
têlêacŋa ma êsêac samob, taŋ têdaguc bôc ŋatoŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ naŋ. “Amac
embe andac Esau, go asôm biŋ tageŋ tonaŋgeŋ êndêŋ eŋ 20 ma asôm teŋ tonec
êwiŋ gebe ‘Nêm sakiŋwaga Jakob kêdaguc aêac.’ ” Jakob taê gêjam gebe “Aê jaê
wama eŋ ŋa gêŋ, taŋ gabe jakêŋ ŋaômageŋ êndêŋ eŋ naŋ, êmuŋ acgom, go jalic
eŋ laŋôanô êtu ŋamu. Moae êkôc aê sa.” 21 Tec gêŋ, taŋ gebe êkêŋ ŋaômageŋ
êndêŋ Esau naŋ, kêsêlêŋ gêmuŋ eŋ ma eŋ tau gêmoa bec ŋamala gêdêŋ gêbêc
tonaŋ.

Jakob agêc ŋac teŋ sêmônaŋ tauŋ aŋga Peniel

22 Gêdêŋ gêbêc tonaŋgeŋ Jakob gêdi ma kêkôc nê awêagêc to nê
sakiŋwagaoagêc ma nê gôlôac 11 gebe selom buseleŋ Jabok. 23 Eŋ kêkôc
êsêac ma kêsakiŋ êsêac selom bu tonê gêŋ ŋagêdô amboac tonaŋgeŋ. 24 Ma eŋ
taugeŋ gêmoa ŋamakeŋ. Ma ŋac teŋ jaagêc sêmônaŋ tauŋ e gêu bôŋ. 25 Gêdêŋ
taŋ ŋac tau gêlic gebe oc êku Jakob tulu êtôm atom naŋ, kêtap Jakob kêsêp
magi e magi kêsu gêdêŋ agêc sêmônaŋ tauŋ sêmoa naŋ. 26 Ma eŋ kêsôm gebe
“Ôwi aê siŋ gebe gêu bôŋgac.” Mago Jakob kêsôm gebe “Aê jawi aôm siŋ atom
e ônam mec aê êmuŋ acgom.” 27 Ma ŋac tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Nêm ŋaê
amboac ondoc.” Ma eŋ kêsôm gebe “Jakob.” 28 Go eŋ kêsôm gebe “Sêsam aôm
gebe Jakob êtiam atom, sêsam aôm gebe Israel, gebe aôm gôjac siŋ gêdêŋ Anôtô
to ŋamalac ma kôku êsêac tulu.” 29 Ma Jakob kêtu kênac eŋ gebe “Ôsam nêm ŋaê
êndêŋ aê.” Mago eŋ kêsôm gebe “Aôm kôtu kênac ŋoc ŋaê kêtu asageŋŋa.” Ma
eŋ gêjam mec Jakob aŋga tônê. 30 Go Jakob kêsam gamêŋ tau ŋaê gebe Peniel
ma kêsôm gebe “Aê laŋôcanô gêdêŋ Anôtô laŋôanô ma gacgeŋ gamoa tomatoc
jaligeŋ.” 31 Gêdêŋ taŋ kêka lêlêc Peniel naŋ, oc kêpi. Ma eŋ kêka gwecgeŋ gêja

kêtu magiŋa. 32 Kêtu tonaŋŋa lau Israel seŋ bôc ŋalabu atom e mêŋgêdêŋ galoc gebe ŋac tau kêtap Jakob kêsêp magi.

33

Jakob agêc Esau sê wama tauŋ

1 Ma Jakob gêôc mataanô sa e gêlic Esau to lau 400 sêwiŋ eŋ sêmêŋ. Tec eŋ gêjac sam nê gôlôac gêdêŋ Lea agêc Rahel to sakiŋwagao luagêc. 2 Ma eŋ kêkêŋ sakiŋwagaoagêc to nêŋ gôlôac sêkô ŋamata. Lea to nê gôlôac têdaguc, ma Rahel agêc Josep sêkô êsêac samob ŋamu. 3 Eŋ tau gêwê êsêac ac têtu oloŋ-oloŋ sêja. Eŋ gewec e jakêtap labôc kêtu dim 7 e jagêjac têwa sa.

4 Mago Esau kêlêti gêdêŋ eŋ jagêlô eŋ tôŋ to kêmbôêŋ eŋ kêsêp gêsutêkwa, ma kêlêsôp eŋ alianô. Ma agêc têtaŋ. 5 Gêdêŋ taŋ Esau gêôc mataanô sa e gêlic lauo to gôlôac naŋ, eŋ kêsôm gebe “Asa lau, tec sêwiŋ aôm.” Ma Jakob kêsôm gebe “Gôlôac, taŋ Anôtô kêkêŋ êsêac kêtu êmoasiŋ nêm sakiŋwagaŋa naŋ.” 6 Ma sakiŋwagaoagêc to nêŋ gôlôac mêŋtêdabiŋ ma sewec. 7 Go Lea to nê gôlôac mêŋtêdabiŋ ma sewec amboac tonaŋgeŋ. Gocgo Josep agêc Rahel mêŋtêdabiŋ ma sewec têtu ŋamu. 8 Ma Esau kêsôm gebe “Aôm taêm gêjam biŋ amboac ondoc kêpi toŋ kapôêŋ, taŋ gadac naŋ.” Jakob gêjô eŋ awa gebe “Aê gabe ŋoc ŋatau êlic aê ŋajamŋa.” 9 Mago Esau kêsôm gebe “O lasicenec, aêŋoc gêŋ kêtôm aê. Ôkôc nêm gêŋmaŋ.” 10 Jakob kêsôm gebe “O masi. Aôm embe ôlic aê ŋajam, go ôkôc gêŋ tonaŋ aŋga aêŋoc gebe aê galic laŋômanô e kêtôm galic Anôtô tau laŋôanô gebe aôm kôkôc aê sa ŋajamgeŋ. 11 Aê jateŋ aôm gebe ôkôc gêŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ aôm gêwac naŋ, gebe Anôtô kêmoasiŋ aê ŋanôgeŋ ma kakoc ŋoc gêŋ kêtôm aê su.” Eŋ kêpiŋkap Esau amboac tonaŋ e kêkôc gêŋ tau su.

12 Go Esau kêsôm gebe “Ajôc, dandimaŋ ma tasêlêŋ. Aê jasêlêŋ jamuŋ aôm.” 13 Ma Jakob kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau, aôm gôlicgac gebe gôlôac têtu kapôêŋ su atom ma aê gaê go domba to bulimakao toŋalatu naŋ. Embe sensoc êsêac sêsêlêŋ ec baliŋ sêŋgôm bêc tageŋ, ŋatoŋ samucgeŋ oc sênaŋa. 14 Amboac tonaŋ, ŋoc ŋatau, ôsêlêŋ ômuŋ aêac. Aê jawê bulimakao malô-malôgeŋ jandaŋguc êtôm bôc to gôlôac ŋasec-ŋasec sêkêŋ aê e wacjaô lasê ŋoc ŋataunê gamêŋ Seir.”

15 Tec Esau kasôm gebe “Aê jawi lau, taŋ sêwiŋ aê naŋ, ŋagêdô siŋ sêwiŋ aôm.” Mago eŋ kasôm gebe “Sêwiŋ aêac êtu ageŋŋa. Ŋoc ŋatau, embe ôlic aê ŋajam, go êtôm.” 16 Tec Esau kêkac tau ôkwi gêdêŋ bêc tonaŋgeŋ gêmu gêja Seir kêtiam. 17 Ma Jakob kêsêlêŋ jagêô lasê Sukot ma kêkwê nê andu teŋ, ma gêjam bec kêtu nê bôcŋa. Kêtu tonaŋŋa eŋ kêsam gamêŋ tau gebe Sukot.

18 Go Jakob toôli samucgeŋ gêô lasê malac Sikem, taŋ gêc gamêŋ Kanaan naŋ. Eŋ kêsêlêŋ aŋga Mesopotamia gêmêŋ ma gêjam nê bec kêkô malac ŋamagê. 19 Ma eŋ gêjam ôli nom, taŋ nê bec kakô naŋ, aŋga Sikem tama Hamor latuinêŋ. Eŋ gêjam ôli ŋa mone 100. 20 Aŋga tonaŋ eŋ gêboa altar teŋ sa ma kêsam altar tau gebe Anôtô, Israelnêŋ Anôtô eŋ. *

34

Siŋ kêsa Sikem

1 Bêc teŋ Lea latuo Dina, taŋ Jakob kêka lasê naŋ, kêsêlêŋ gebe êlic lauo gamêŋ tonaŋŋa. 2 Ma ŋac gamêŋ Hibŋa teŋ, taŋ kêtu gamêŋ ŋatau naŋ, Hamor latu Sikem, gêlic eŋ ma gêlô eŋ tôŋ ma gêmoa gêwiŋ eŋ e gêgôm eŋ kêtu sec. 3 Mago nê ŋalêlôm kêsap Jakob latuo Dina tôŋ. Eŋ têtac gêwiŋ ŋapalêo tau ma kêsôm biŋ ŋajamgeŋ gêdêŋ eŋ. 4 Tec Sikem kêsôm gêdêŋ tama Hamor gebe

* **33:20:** Sukot ŋam gebe Bec.

“Ômansaŋ biŋ gebe ŋapalêo tonaŋ êtu ŋoc awê.” 5 Ma Jakob gêŋô gebe eŋ gêgôm
latuo Dina kêtu sec. Tageŋ latui sejop bôc sêmoa kôm, tec Jakob gêjam tau tôŋ e
êsêac sêmu sêmêŋ acgom. 6 Ma Sikem tama Hamor gêdêŋ Jakob gêja gebe ênam
biŋgalôm êwiŋ eŋ. 7 Jakob latui aŋga kôm sêmêŋ ma sêŋô biŋ tau ŋawae e gegeŋ
êsêac sa ma têntac ŋandaŋ ŋanô gebe Sikem gêgôm sec gêdêŋ Israel ma gêmoa
gêwiŋ Jakob latuo, gebe lau teŋ sêŋgôm gêŋ amboac tonaŋ atomanô.
8 Mago Hamor gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac ma kêsôm gebe “Latucnê ŋalêlôm
gêwiŋ latômo samucgeŋ, tec gabe jateŋ aôm ôkêŋ eŋ êndêŋ eŋ êtu êna awê.
9 Tanam tauŋmaŋ. Amac akêŋ latômio êndêŋ aêac ma akôc aêac latuŋio êjô.
10 Amoa awiŋ aêac atu têlê. Ma gamêŋ êtu amacnêm gamêŋ. Amoa gamêŋ
tau ma atulu gêŋ e atu lau tolêlôm.” 11 Ma Sikem kêsôm biŋ gêdêŋ awê tama
to lui gebe “Alic aê ênac matemanô ŋajammaŋ. Ma gêŋ samob, taŋ ateŋ aŋga
aêŋoc naŋ, aê gabe jakêŋ êndêŋ amac. 12 Amac embe ajatu ŋaôli kapôêŋ sec to
awalauŋ, oc jakêŋ êtôm tê ajatu nêgeŋ. Tageŋ akêŋ ŋapalêo tau êtu ŋoc awê.”
13 Jakob latui sêjô Sikem agêc tama Hamor aweŋ sêbanac biŋgeŋ gebe eŋ
gêgôm luŋio Dina kêtu sec. 14 Êsêac sêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Aêac atôm atom
gebe akêŋ luŋio êndêŋ ŋac samuc teŋ, taŋ sêsa eŋ atom naŋ. Biŋ amboac tonaŋ
êŋgôm aêac majeŋ. 15 Aŋgôm biŋ tonec êtu tôŋ êmuŋ acgom, gebe asa nêm
ŋacwaga samob e amac mêŋatôm aêac acgom, go aêac alôc êndêŋ nêm biŋ 16 ma
akêŋ latuŋio êndêŋ amac ma aêac akôc amac latômio to amoa awiŋ e tatu laum
tageŋ. 17 Mago amac embe akêŋ taŋem ma biŋ ma asa taôm atom, go aêac akôc
latuŋio su ma aêc ana.”
18 Êsêacnêŋ biŋ tonaŋ kêmoasiŋ Hamor agêc Hamor latu Sikem. 19 Ma ŋac
wakuc tau gêgôm gêŋ tau ŋanô kêsa sebeŋ gebe eŋ têtac gêwiŋ Jakob latuo.
Ŋac tau nê gôlôac tetoc eŋ sa kêlêlêc nêŋ lau ŋagêdô su. 20 Ma Hamor agêc latu
Sikem sêô lasê nêŋ malac ŋasacgêdô ma sêjam biŋgalôm sêwiŋ ŋacwaga malacŋa
ma sêsôm gebe 21 “Lau tonaŋ sê sêlêb gêdêŋ aêac, Amboac tonaŋ alôc gebe
sêmoa aêacnêŋ gamêŋ ma têtulu gêŋmaŋ. Alic acgom, gamêŋ tau kapôêŋ kêtôm
êsêac sêŋgôŋŋa. Aêac tanam êsêac latuŋio ma takêŋ nêŋ latuŋio êndêŋ êsêac
sênam. 22 Tageŋ êsêac oc sêmoa aêac ŋaluŋ tatu laum tageŋ atom, aêac talôc sa
gebe êsêacnêŋ biŋ tecenec êtu tôŋ acgom gebe Tasa nêŋ ŋacwaga samob êtôm
êsêac sêsa tauŋ naŋ. 23 Ma êsêacnêŋ bulimakao to waba ma bôc samob oc têtu
aêacnêŋ atom me. Tageŋ tecenec gebe talôc êndêŋ êsêacnêŋ biŋ, go êsêac sêmoa
sêwiŋ aêac.” 24 Ma êsêac samob, taŋ sêsô-sêsa ênê malac ŋasacgêdô sêmoa naŋ,
sêkêŋ taŋeŋ Hamor agêc latu Sikem nêŋ biŋ. Ma sêsa ŋacwaga samob, taŋ sêsô-
sêsa ênê malac ŋasacgêdô sêmoa naŋ.
25 Gêdêŋ ŋabêc kêtu têlêac kamoc kêtuŋ êsêac. Tec Jakob latuagêc Simeon
agêc Lewi, Dinanê luŋacagêc, sêkôc nêŋ siŋ ma kelecgeŋ sêja malac jasêjac
ŋacwaga samob êndu. 26 Êsêac sêjac Hamor agêc latu Sikem ŋa siŋ amboac
tonaŋgeŋ, ma sêkôc Dina su aŋga Sikemnê andu ma sêc sêja. 27 Ma Jakob
latui sêjac lau gêmac ma sêjaŋgo waba malac tonaŋŋa su gebe êsêac sêgôm
luŋio kêtu sec. 28 Êsêac sêjaŋgo nêŋ domba to bulimakao ma doŋki ma gêŋ, taŋ
sêmoa malaclêlôm to kôm naŋ su. 29 Êsêac sêkôc waba samob ma nêŋ gôlôac
ŋasec-ŋasec samob to nêŋ lauo ma sêwê êsêac sêc sêja ma sêjam geŋgeŋ gêŋ
samob, taŋ gêc nêŋ andu naŋ. 30 Ma Jakob kêsôm gêdêŋ Simeon agêc Lewi
gebe “Amagêc akalem gêŋ togêjô kêpi aê, gebe êŋgôm lau gamêŋ tonaŋŋa, lau
Kanaan to Perisŋa, têntac sec êndêŋ aê êtu amacŋa. Aêŋoc lau luagêcgeŋgoc.
Êsêac embe sêmbiŋ tauŋ tôŋ êtu sênac siŋ êndêŋ aêŋa, oc sensеŋ aê tauc to ŋoc
gôlôac samucgeŋ su tanaŋa.” 31 Mago êsêagêc sêjô eŋ awa gebe “Eŋ êŋgôm
luŋio amboac mockaiŋo teŋ me.”

35

Anôtô gêjam mec Jakob aŋga Betel

1 Anôtô kêsôm gêdêŋ Jakob gebe “Ajôc, ôndi ôpi Betel ôna naôŋgôŋ ônê ma
ômboa altar teŋ sa êndêŋ Anôtô, taŋ geoc tau lasê gêdêŋ aôm gêdêŋ taŋ gôêc
têwam Esau su naŋ.” 2 Tec Jakob kêsôm gêdêŋ nê gôlôac to lau samob, taŋ sêmoa
sêwiŋ eŋ naŋ, gebe “Awi anôtôi gwam, taŋ sêc amacŋa naŋ, siŋ to akwasiŋ nêm
ŋatêmui samob su ma asô nêm ŋakwê wakuc. 3 Su, go aêac dandi tapi Betel
tana. Ma aê jamboa altar sa êndêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ taŋa aê gêdêŋ bêc, taŋ
gamoa toŋoc ŋalêlôm ŋatutucgeŋ ma mêŋgêwiŋ aê aŋga intêna samob, taŋ aê
kasa naŋ.” 4 Go êsêac sêkêŋ anôtôi gwam samob, taŋ sêc êsêacŋa naŋ, gêdêŋ
Jakob to salasa, taŋ geŋ kaleŋ taŋeŋlauŋ naŋ, ma Jakob kêsuŋ gêŋ tau auc gêc
kamem, taŋ kêkô Sikem ŋagala naŋ ŋalabu.
5 Go êsêac dêdi. Ma Anôtô gêgôm lau malac ŋamagê-magêŋa samob têtêc tauŋ
e sêjanda Jakob latui atom. 6 Ma Jakob to nê lau samob sêô lasê Lus (Betel
tau tonaŋ), taŋ gêc gamêŋ Kanaanŋa. 7 Ma aŋga tônê eŋ gêboa altar teŋ sa ma
kêsam gamêŋ tau gebe “El-Betel,” gebe Anôtô geoc tau lasê gêdêŋ eŋ aŋga tônê
gêdêŋ taŋ eŋ gêc têwa su naŋ. 8 Ma Rebekanê jaomwagao Debora gêmac êndu
ma sêsuŋ eŋ gêc kamem, taŋ kêkô Betel ŋalabu naŋ, ŋaajuŋ. Ma êsêac sêsam ka
tau gebe “Kamem Taŋiboa.”
9 Ma Anôtô geoc tau lasê gêdêŋ Jakob kêtiam gêdêŋ taŋ eŋ aŋga Mesopotamia
gêmêŋ naŋ gêjam mec eŋ. 10 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aômnêm ŋaê
Jakob, mago sêsam aôm gebe Jakob êtiam atom, sêsam aômnêm ŋaê gebe
Israel.” Tec sêsam eŋ gebe Israel. 11 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋajaŋa
ŋatau Anôtô aê. Ôka gôlôac lasê e têtu lau taêsam. Laum kapôêŋ teŋ ma lau toê-
toê sêsa aŋga aômnêm. Ma kiŋ sêsa aŋga aômnêm amboac tonaŋgeŋ. 12 Nom,
taŋ kakêŋ gêdêŋ Abraham agêc Isak naŋ, aê gabe jakêŋ êndêŋ aôm to gabe
jakêŋ nom tau êndêŋ nêm wakuc, taŋ sêsa sêndaŋguc aôm naŋ.” 13 Go Anôtô
gêwi gamêŋ, taŋ gêjam biŋgalôm gêdêŋ eŋ naŋ, siŋ kêpi lôlôc gêja. 14 Ma Jakob
kêsuŋ alê teŋ sa kêtu ŋabelo kêkô gamêŋ, taŋ Anôtô gêjam biŋgalôm gêdêŋ eŋ
naŋ. Alê poc tau eŋ kêkêc wain kêpi kêtu da ma kêkêc niptêkwi kêpi. 15 Ma
Jakob kêsam gamêŋ Anôtô gêjam biŋgalôm gêwiŋ eŋŋa tau gebe Betel.

Rahel gêmac êndu

16 Go êsêac dêdi aŋga Betel. Ac sêsêlêŋ têdabiŋ Eprat ma ŋapalê kêtuŋ Rahel
secanô. 17 Gêdêŋ taŋ ŋandaŋ kêtuŋ eŋ ŋanô naŋ, ênê jaomwagao kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Ôtêc taôm atom. Aôm ôkôc ŋapalê ŋac teŋ êtiam.” 18 Mago gêdêŋ taŋ
kêdabiŋ gebe awa êtu dambê ma êmac êndu naŋ, eŋ gê ênê ŋaê gebe Benoni.
Mago nê tama kêsam eŋ gebe Benjamin. 19 Ma Rahel gêmac êndu. Ac sêsuŋ eŋ
gêc intêna Epratŋa (ŋaê teŋ gebe Betlehem) ŋatali. 20 Ma Jakob kêsuŋ alê poc
teŋ kêkô sêô ŋaô. Alê tau kêtu Rahelnê sêô ŋabelo, taŋ kêkô e gêdêŋ galoc. 21 Go
Israel gêdi ma gêjam nê bec kêkô andu soso Ederŋa ŋamakeŋ.

Jakobnê wakuc

22 Gêdêŋ taŋ Jakob gêŋgôŋ gamêŋ ônê naŋ, Ruben gêja gêmoa gêwiŋ tênanê
anao Bilha. Ma Jakob gêŋô biŋ tau ŋawae.
Jakob latui 12. 23 Lea latui gebe Ruben (Jakobnê ŋacsêga), Simeon, Lewi,
Juda, Isakar ma Sebulon. 24 Rahel latu gebe Josep agêc Benjamin. 25 Rahelnê
sakiŋwagao Bilha latui gebe Dan agêc Naptali. 26 Leanê sakiŋwagao Silpa
latui gebe Gad agêc Aser. Jakob latui tau tonaŋ, teneŋi sêkôc êsêac aŋga
Mesopotamia.

Isak gêmac êndu

27 Ma Jakob gêô lasê tama Isak aŋga Mamre (me Kiriat-Arba, ŋaê teŋ gebe
Hebron) Abraham agêc Isak nêŋ gamêŋ sêmoaŋa. 28 Isaknê jala kêtu 180. 29 Ma
katu gêwi eŋ siŋ e gêmac êndu, go sêkêŋ eŋ gêc gêwiŋ nê lau. Eŋ kêtu ŋamalacanô
su ma ênê jala gêbacnê tomalageŋ. Ma latuagêc Esau agêc Jakob sêsuŋ eŋ. * †
‡

36

Esaunê wakuc

1 Esau (nê ŋaê teŋ gebe Edom) nê wakuc tau tonec. 2 Esau gêjam lauo aŋga
lau gamêŋ Kanaanŋa latuŋio nêŋ. Ŋac gamêŋ Hetŋa Elon latuo Ada ma Ana
latuo Oholibama. Ana eŋ ŋac gamêŋ Hibŋa Sibeon latu. 3 Ma Ismael latuo
Basemat, Nebajot luo eŋ. 4 Ma Ada kêkôc Esau latu Elipas ma-Basemat kêkôc
Reuel. 5 Ma Oholibama kêkôc Jeus, Jalam ma Kora. Esau latui tau tonaŋ, taŋ
teneŋi sêkôc êsêac aŋga gamêŋ Kanaan.
6 Go Esau kejoŋ nê lauo ma latuio to ŋac ma nê lau samob, nê bulimakao to
nê bôc samob ma nê waba, taŋ kêtap sa gêdêŋ taŋ eŋ gêmoa gamêŋ Kanaan
naŋ, ma gêc lasi Jakob su gêja gamêŋ jaêc. 7 Gebe êsêagêcnêŋ waba taêsam
ŋasec, tec êsêagêc têtôm gebe sêmoa sêwiŋ tauŋ atom ma gamêŋ, taŋ êsêagêc
sêmoa naŋ, kêtôm gebe êlôm nêŋ bôc atom. 8 Kêtu tonaŋŋa Esau jagêŋgôŋ
gamêŋ lôcŋa Seir. (Esaunê ŋaê teŋ gebe Edom.)
9 Lau Edom tameŋi Esau, taŋ gêŋgôŋ gamêŋ lôcŋa Seir naŋ, nê wakuc tau
tonec. 10 Esau latui nêŋ ŋaê tau tonec gebe Esaunê awê Ada latu Elipas,
Esaunê awê Basemat latu Reuel. 11 Elipas latui Teman, Omar, Sepo, Gatam
ma Kenas. 12 (Esau latu Elipas nê awê teŋ gebe Timna. Eŋ kêkôc Elipas latu
Amalek.) Esaunê awê Ada latui tau tonaŋ. 13 Reuel latui tau tonec gebe Nahat,
Sera, Sama ma Misa. Esaunê awê Basemat latui tau tonaŋ. 14 Esaunê awê
Sibeon latu Ana latuo Oholibama nê latui tonec. Eŋ kêkôc Esau latui Jeus,
Jalam ma Kora.
15 Esau latuinêŋ kasêga tonec. Esaunê ŋacsêga Elipas latui tonec gebe kasêga
Teman, Omar, Sepo, Kenas, 16 Kora, Gatam ma Amalek. Elipasnê kasêga êsêac,
taŋ sêŋgôŋ gamêŋ Edom. Ada latui êsêac. 17 Esau latu Reuel latui tonec gebe
kasêga Nahat, Sera, Sama ma Misa. Reuelnê kasêga êsêac, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ
Edom. Esaunê awê Basemat latui êsêac. 18 Esaunê awê Oholibama latui tonec
gebe Jeus, Jalam ma Kora. Esaunê awê Ana latuo Oholibama kêkôc kasêga
tonaŋ. 19 Esau (nê ŋaê teŋ gebe Edom) latui to nêŋ kasêga tonaŋ.

Seirnê wakuc

20 Ŋac gamêŋ Horŋa Seir latui, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tonaŋ naŋ, tonec gebe
Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, 21 Dison, Eser ma Disan. Seir latui êsêac, taŋ têtu lau
gamêŋ Horŋa nêŋ kasêga aŋga gamêŋ Edom. 22 Lotan latui tau tonec gebe Hori
agêc Heman. Lotan luo Timna. 23 Sobal latui tau tonec gebe Alwan, Manahat,
Ebal, Sepo ma Onam. 24 Sibeon latui tau tonec gebe Aia agêc Ana. Eŋ Ana, taŋ
katap bumata ŋandaŋ sa gêdêŋ taŋ gejob tama Sibeon nê doŋki aŋga gamêŋ
sawa. 25 Ananê gôlôac tonec gebe Dison agêc Oholibama, Ana latuo. 26 Dison
latui tonec gebe Hemdan, Esban, Itran ma Keran. 27 Eser latui tonec gebe
Bilan, Sawan ma Akan. 28 Disan latui tonec gebe Us agêc Aran. 29 Lau gamêŋ
Horŋa nêŋ kasêga tau tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, 30 Dison, Eser ma
Disan. Lau gamêŋ Horŋa nêŋ kasêga tonaŋ têtôm êsêacnêŋ gôlôac aŋga gamêŋ
Seir.

---

* **35:29:** El-Betel ŋam gebe Anôtô taŋ gêmoa Betel. † **35:29:** Benoni ŋam gebe Ŋoc ŋandaŋ latu.
‡ **35:29:** Benjamin ŋam gebe Moasiŋ latu.

Kiŋ Edomŋa

31 Kiŋ, taŋ sêjam gôliŋ gamêŋ Edom gêdêŋ têm, taŋ kiŋ teŋ gêjam gôliŋ lau
Israel atom tageŋ naŋ, tau tonec. 32 Beor latu Bela gêjam gôliŋ Edom. Ênê
malac ŋaê gebe Dinhaba. 33 Bela gêmac êndu ma Sera aŋga Bosra latu Jobab
gêjam gôliŋ gêjô eŋ su. 34 Jobab gêmac êndu ma Husam aŋga lau Teman nêŋ
gamêŋ gêjam gôliŋ gêjô eŋ su. 35 Husam gêmac êndu ma Bedad, taŋ kêku Midian
tulu aŋga Moabnêŋ gamêŋ naŋ, latu Hadad gêjam gôliŋ gêjô eŋ su. Ênê malac
ŋaê gebe Awit. 36 Hadad gêmac andu ma Samla aŋga Masreka gêjam gôliŋ gêjô
eŋ su. 37 Samla gêmac êndu ma Saul aŋga Rehobot, taŋ gêc bu Euprat ŋatali naŋ,
gêjam gôliŋ gêjô eŋ su. 38 Saul gêmac êndu ma Akbor latu Bal-Hanan gêjam gôliŋ
gêjô eŋ su. 39 Akbor latu Bal-Hanan gêmac êndu ma Hadar gêjam gôliŋ gêjô eŋ
su. Ênê malac ŋaê Pau. Ênê awênê ŋaê Mehetabel. Eŋ Mesahab latuo Matred
nê latuo.
40 Esaunê kasêganêŋ ŋaê tau tonec têtôm nêŋ gôlôac to nêŋ gamêŋ sêŋgôŋŋa.
Kasêga Timna, Alwa, Jetet, 41 Oholibama, Ela, Pinon, 42 Kenas, Teman, Mibsar,
43 Magdiel, Iram. Edom (ŋaê teŋ gebe Esau, taŋ kêtu Edom tama) nê kasêga
tonaŋ kêtôm nêŋ gamêŋ sêŋgôŋŋa aŋga tauŋ nêŋ nom.

37

Josep to têwai

1 Jakob gêŋgôŋ gamêŋ Kanaan, gamêŋ, taŋ tama gêŋgôŋ amboac ŋac jaba
naŋ. 2 Jakobnê gôlôacnêŋ miŋ tau tonec.
Josepnê jala kêtu 17. Eŋ gejob bôc gamoa gêwiŋ têwai. Eŋ ŋapalê matacgeŋ
gêmoa gêwiŋ tamanê lauo Bilha agêc Silpa nêŋ latuŋi. Ma Josep kêdôŋ êsêacnêŋ
biŋ keso gêdêŋ tameŋi. 3 Ma Jakob têtac gêwiŋ Josep kêlêlêc nê gôlôac ŋagêdô
su, gebe eŋ gêlic eŋ amboac latu, taŋ kêka eŋ lasê gêdêŋ kêtu ŋamalacanô su. Ma
eŋ kêsi êna ŋakwê baliŋ teŋ toŋalêma. 4 Mago gêdêŋ taŋ têwai sêlic gebe tameŋi
têtac gêwiŋ eŋ kêlêlêc latui ŋagêdô samob su naŋ, êsêac têntac sec gêdêŋ eŋ ma
sêsôm biŋ malô teŋ gêdêŋ eŋ atom.
5 Gêdêŋ ŋasawa teŋ Josep gêc mê teŋ. Eŋ gajac miŋ biŋ tau gêdêŋ têwai ma
êsêac têntac sec ŋanôgeŋ gêdêŋ eŋ. 6 Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akêŋ taŋem
mê, taŋ aê gaêc naŋ. 7 Aêac tajac lagic polom toŋakaiŋ tamoa kôm, tec aêŋoc
lagic gêjac sa jakêkô ma amacnêm mêŋsêgi aêŋoc auc ma sewec gêdêŋ ŋoc
lagic.” 8 Têwai sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gobe ônam gôliŋ aêac ma ôtu aêacma
kiŋ me.” Ma êsêac têntac sec samucgeŋ gêdêŋ eŋ kêtu ênê ma to biŋŋa. 9 Go eŋ
gêc mê teŋ kêtiam ma jagêjac miŋ gêdêŋ têwai ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê
gaêc mê teŋ kêtiam. Oc to alôŋ ma utitalata 11 sewec gêdêŋ aê.” 10 Biŋ tonaŋ
eŋ gêjac miŋ gêdêŋ tama to têwai. Tec tama gec biŋ eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Mê, taŋ aôm gôêc naŋ, ŋam amboac ondoc. Aêagêc tênam to têwami wacapôŋ
aeŋduc êndêŋ aôm biŋŋanôgeŋ me.” 11 Ma têwai sêjam lêmuŋ eŋ, mago tama
taê gêjam biŋ tau gêc nê ŋalêlôm.

Lau Aiguptu sêjam ôli Josep

12 Ma têwai jasejop tameŋinê bôc sêmoa Sikem ŋagala. 13 Ma Israel kêsôm
gêdêŋ Josep gebe “Aôm gôlicgac me, têwami sejop bôc sêmoa Sikem. Ômôêŋ
acgom, aê gabe jasakiŋ aôm ôndêŋ êsêac ôna.” Ma Josep kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Aê tec gamoa.” 14 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Galoc ôna ma ônac
têwami to bôc kêsi ma ômu ômôêŋ ôkêŋ ŋawae êndêŋ aê.” Tec kêsakiŋ eŋ aŋga
gaboaŋ Hebronŋa e jagêô lasê Sikem. 15 Ma ŋac teŋ kêtap eŋ sa geo gêmoa
kôm ŋalêlôm. Ma ŋac tau kêtu kênac eŋ gebe “Aôm gosom asageŋ.” 16 Eŋ kêsôm
gebe “Aê gasom teoci. Ôsôm êndêŋ aêmaŋ, êsêac sejop bôc sêmoa ondoc.” 17 Ma

ŋac tau kêsôm gebe “Êsêac sêc sêja gebe aê gaŋô êsêac sêsôm gebe ‘Taêc tana Dotanmaŋ.’ ” Tec Josep kêdaguc têwai e jakêtap êsêac sa sêmoa Dotan. 18 Êsêac sêlic eŋ kêsa jaêcgeŋ, mêŋkêdabiŋ êsêac atom tageŋ, ma ac sêkic ênê biŋ gebe sênac eŋ êndu. 19 Êsêac sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Op, mê ŋatau gêmêŋgac. 20 Ajôc, tanac eŋ êndumaŋ ma tambaliŋ eŋ êsêp sê teŋ, go tasôm gebe bôc sec teŋ geŋ eŋ su ma talic ênê mê ŋanô acgom.” 21 Mago Ruben gêŋô biŋ tau ma gebe ênam eŋ kêsi aŋga êsêac lemeŋ, tec kêsôm gebe “Danseŋ eŋ su atom.” 22 Ma Ruben kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akêc dec siŋ atom, naambaliŋ eŋ êsêp sê tônê êmoa gamêŋ sawa, mago lemem êpi eŋ atom.” Eŋ gebe ênam eŋ sa aŋga êsêac lemeŋ e êsakiŋ eŋ êmu êndêŋ tama êna êtiam, tec kêsôm biŋ tonaŋ. 23 Gêdêŋ taŋ Josep mêŋgêô lasê têwai naŋ, êsêac sêkwalec ênê ŋakwê baliŋ su, ŋakwê baliŋ tau, taŋ eŋ kêsô naŋ toŋalêma, 24 ma sêkôc eŋ tôŋ jasêbaliŋ eŋ kêsêp sê teŋ gêja. Sê tau ŋakeleŋ, bu kêpoac ŋalêlôm atom.

25 Go êsêac sêŋgôŋ sic gebe sêniŋ gêŋ. Ac sêôc mateŋanô sa e sêlic lau Ismael pom teŋ aŋga Gilead tonêŋ kamele sêmêŋ, taŋ sejoŋ katêkwi to gêŋmalu ma niptêkwi sebe sêsêp Aiguptu sêna. 26 Go Juda kêsôm gêdêŋ nê lasitêwai gebe “Aêac embe tanac lasiŋi êndu to tasiŋ ênê dec ôkwi, oc tatap ŋanô amboac ondoc sa. 27 Ajôc, takêŋ eŋ êndêŋ lau Ismael sênam ôli eŋ ma aêac lemeŋ êpi eŋ atom gebe eŋ kêtu aêac lasiŋi. Aêacnêŋ dec tageŋ.” Ma ênê lasitêwai sêkêŋ taŋeŋ eŋ. 28 Ma têtulu-gêŋwaga aŋga Midian sêsêlêŋ sêôc lêlêc êsêac. Go Josep têwai sê eŋ sa aŋga sêlêlôm ma sêkêŋ eŋ gêdêŋ lau Ismael sêjam ôli eŋ ŋa silber ŋadôŋ 20. Ma êsêac sêkôc Josep sêja Aiguptu.

29 Ma Ruben gêmu gêja sê e gêlic Josep jaôb tageŋ, tec kêkac nê ŋakwê gêŋgic 30 ma gêmu gêdêŋ lasii jakêsôm gebe “Ŋapalê malamê. Ma aê, aê oc jaêc jasa ondoc jana.” 31 Go êsêac sêkôc Josepnê ŋakwê jasêjac noniŋ teŋ êndu ma sêsac ŋakwê tau tôŋ kêsêp ŋadec. 32 Ma êsêac sêsakiŋ ŋakwê baliŋ toŋalêma ma sêkêŋ gêdêŋ tameŋi ma sêsôm gebe “Aêac atap gêŋ tonec sa. Ôlic acgom, latômnê ŋakwê me masi.” 33 Ma eŋ kêjala gêŋ tau ma kêsôm gebe “Latucnê ŋakwêgoc. Bôc sec teŋ kêkac Josep popoc ma geŋ eŋ biŋŋanôgeŋ.” 34 Go Jakob kêkac nê ŋakwê gêŋgic ma kêsô talu kêtu nê ŋakwê ma kêtaŋ latu ŋataŋiboa gêmoa bêc taêsam. 35 Latuio to ŋac samob dêdi sebe sênam malô-malô eŋ, mago eŋ gedec gebe sênam malô eŋ ma kêsôm gebe “Masi, aê totaŋiboageŋ jasêp lamboam jawiŋ latuc jana.” Tama kêtaŋ-kêtaŋ eŋ amboac tonaŋ. 36 Kêtaŋ gêmoa ma lau Midianŋa sêkêŋ Josep gêdêŋ Potipar aŋga Aiguptu gêjam ôli eŋ. Eŋ Paraonê gejobwagasêga teŋ, taŋ kêtu lau siŋwaga nêŋ laumata. * sêsô ŋakwê laŋgwa me talu.

38

Juda agêc Tamar nêŋ biŋ

1 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Juda gêwi nê lasitêwai siŋ-ma jakêsap ŋac gamêŋ Adulamŋa teŋ tôŋ, nê ŋaê gebe Hira. 2 Aŋga ônê Juda gêlic ŋac gamêŋ Kanaanŋa Sua latuo. Eŋ gêjam eŋ kêtu ênê awê ma gêmoa gêwiŋ eŋ. 3 Ma eŋ kêkêkam ŋapalê e kêkôc latu teŋ. Ma eŋ gê ênê ŋaê gebe Er. 4 Go eŋ kêkêkam ŋapalê teŋ kêtiam e kêkôc latu teŋ ma gê ênê ŋaê gebe Onan. 5 Ma kêkôc latu teŋ kêtiam ma gê ênê ŋaê gebe Sela. Gêdêŋ taŋ kêkôc Sela naŋ, eŋ gêmoa Kesib. 6 Ma Juda kêjaliŋ awê teŋ sa ma kêkêŋ gêdêŋ ŋacsêga Er. Ênê ŋaê gebe Tamar. 7 Mago Juda latu ŋacsêga Er gêjac Apômtau mataanô ŋajam atom, tec Apômtau geseŋ eŋ su. 8 Go Juda kêsôm gêdêŋ Onan gebe “Ôndêŋ têwamnê awê ôna ma ônam eŋ ôjô têwam ma ôkêŋ ŋawê ajô têwam su.” 9 Mago Onan kêjala gebe ŋapalê

* **37:36:** Lau ŋanô embe têtap gêŋwapac sa, go têtap taŋiboa ma

oc têtu ênê atom, tec gêdêŋ taŋ eŋ gêmoa gêwiŋ têwanê awê naŋ, kêkêc sulu kêsêp nom gebe têwa êtap wakuc sa atom. 10 Mago Apômtau gêlic gêŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ, ŋajam atom ma geseŋ eŋ su amboac tonaŋ. 11 Go Juda kêsôm gêdêŋ lawao Tamar gebe "Ôŋgôŋ tamamnê andu amboac awêtuc teŋ e latuc Sela êtu kapôêŋ acgom." Gebe eŋ kêtêc tau gebe moae Sela êmac êndu amboac tonaŋ êtôm têwaagêc. Amboac tonaŋ Tamar gêja gêŋgôŋ tamanê andu.

12 Jala ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Sua latuo, taŋ Juda gêjam naŋ, gêmac êndu. Gêdêŋ taŋ Juda kêkac kaukauc su naŋ, êsêagêc nê ŋac Hira aŋga Adulam sêpi Timna dêdêŋ nê lau sêkapiŋ-domba-ŋaôliluwaga sêja. 13 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ Tamar gebe "Lawam kêpi Timna gêja gebe êkapiŋ nê domba ŋaôlilu." 14 Tec eŋ kêkac nê abec su ma gi tau auc ŋa obo lala ma gêŋgôŋ Enaim ŋasacgêdô, taŋ gêc intêna Timnaŋa naŋ. Eŋ gêlic Sela kêtu kapôêŋ su, mago sêkêŋ eŋ kêtu ênê awê su atom tageŋ. 15 Gêdêŋ taŋ Juda gêlic eŋ naŋ, gêjam kauc gebe awê mockaiŋo teŋ, gebe gêsaŋ laŋôanô auc. 16 Eŋ gelom gêdêŋ eŋ gêja intêna ŋamakeŋ jakêsôm gebe "Ômôêŋ, aê gabe jamoa jawiŋ aôm." Gebe eŋ kêjala atom gebe lawao. Ma awê tau kêsôm gebe "Aôm embe ômoa ôwiŋ aê, go ôkêŋ asageŋ êndêŋ aê êjô." 17 Eŋ kêsôm gebe "Aê gabe jasakiŋ noniŋ kapoac ŋalatu aŋga bôc ŋatoŋ êndêŋ aôm." Ma eŋ kêsôm gebe "Aôm gobe ôkêŋ kamaclauŋ teŋ êndêŋ aê e êndêŋ ŋanoc ôsakiŋ gêŋ tauŋa me masi." 18 Eŋ kêsôm gebe "Aê jakêŋ asageŋ êtu kamaclauŋ êndêŋ aôm." Eŋ gêjô eŋ awa gebe "Ôkêŋ nêm ŋatalô êwa aôm saŋa, taŋ sepeŋ kêsêp ki naŋ, toŋalêkôŋgeŋ ma nêm tôc, taŋ kômêgôm naŋ, êndêŋ aê." Tec eŋ kêkêŋ gêŋ tau gêdêŋ eŋ ma gêmoa gêwiŋ eŋ e taê. 19 Go awê tau gêdi ma gêc gêja. Ma eŋ kêkac nê obo lala su ma gêjam abec kêtiam.

20 Ma Juda kêsakiŋ nê ŋac aŋga Adulam kêkôc noniŋ ŋalatu gêja gebe êkôc kamaclauŋ aŋga awênê êmu êmêŋ, mago kêtap eŋ sa atom. 21 Tec eŋ kêtu kênac lau malacŋa gebe "Awê mockaiŋo, taŋ gêŋgôŋ intêna Enaimŋa ŋatali naŋ, gêmoa ondoc." Ma êsêac sêsôm gebe "Awê mockaiŋo teŋ gêmoa tonec atom." 22 Tec eŋ gêmu gêdêŋ Juda jakêsôm gebe "Aê katap eŋ sa atom ma lau malacŋa sêsôm gebe awê mockaiŋo teŋ gêmoa tonec atom." 23 Ma Juda gêjô eŋ awa gebe "Amboac tonaŋ êkôc gêŋ tau êtu ênê gêŋmaŋ, gebe lau sêômac aê atom. Aôm gôlicgac gebe aê kasakiŋ noniŋ ŋalatu gêja su, mago aôm kôtap eŋ sa atom."

24 Ŋasawa amboac ajôŋ têlêac gêjaŋa, tec sêjac miŋ gêdêŋ Juda gebe "Lawamo Tamar gêgôm gêŋ mockaiŋoŋa e galoc kêkêkam ŋapalê gêmoa." Ma Juda kêsôm gebe "Akôc eŋ êsa êna ma akêŋ ja êniŋ eŋ." 25 Ma êsêac sêwê eŋ kêsa gêja, tec eŋ kêsakiŋ biŋ gêdêŋ lawa gebe "Ŋac, taŋ kêtu gêŋ tonaŋ ŋatau naŋ, kêtu ŋapalê tama." Ma eŋ kêsôm gebe "Ôsala gêŋ tau ŋapepgeŋ. Ŋatalô êwa ŋatau saŋa, taŋ sepeŋ kêsêp ki naŋ toŋalêkôŋ ma tôc nec ŋatau asa." 26 Ma Juda kêjala gêŋ tau ma kêsôm lasê gebe "Eŋ awê gêdêŋ kêlêlêc aê su gebe aê kakêŋ latuc Sela gêdêŋ eŋ atom." Ma eŋ gêmoa gêwiŋ eŋ kêtiam atom.

27 Gêdêŋ eŋ êkôc ŋapalê ŋanoc naŋ kêkôc ôliŋbôm. 28 Gêdêŋ taŋ ŋapalê kêtuŋ eŋ gêmoa naŋ, ŋapalê teŋ kêkêŋ lêma kêsa gêmêŋ. Ma jaomwagao kêkôc lêkôŋ kokoc ma kêkic tôŋ kêpi ŋapalê lêma ma kêsôm gebe "Tonec gêô lasê kêtu ŋamata." 29 Mago eŋ kêtaiŋ lêma su ma ŋac teŋ kêsa gêmêŋ ma jaomwagao kêsôm gebe "Aôm gôc nêm intêna gêŋgicgac." Tec sê ênê ŋaê gebe Peres. 30 Go lasi kêdaguc tolêkôŋ kokoc gêc lêma, ma sê ênê ŋaê gebe Sera.

39

Josep gêjam sakiŋ Potipar

1 Ma êsêac sêkôc Josep sêsêp Aiguptu sêja ma Paraonê kasêga teŋ, ŋac
Aiguptuŋa Potipar, taŋ gejob siŋwaga toŋ teŋ naŋ, gêjam ôli eŋ aŋga lau Ismael,
taŋ sêkôc eŋ gêja ônê naŋ nêŋ. 2 Apômtau gêwiŋ Josep, tec gêjam kôm samob
toŋanôgeŋ gamoa nê ŋatau, ŋac Aiguptuŋa, nê andu. 3 Ma ênê ŋatau gêlic
gebe Apômtau gêwiŋ eŋ ma kêmoasiŋ eŋ, tec gêgôm gêŋ samob ŋapep sawa.
4 Kêtu tonaŋŋa eŋ gêlic eŋ ŋajam ma kêkêŋ eŋ kêtu tau nê sakiŋwaga ma eŋ
gêgôm eŋ kêtu ênê andu ŋagejobwagasêga ma kêkêŋ eŋ gejob ênê waba samob.
5 Gêdêŋ têm taŋ eŋ kêkêŋ eŋ kêtu andu to ênа waba samob ŋagejobwagasêga
naŋ, Apômtau gêjam mec ŋac Aiguptuŋa nê andu kêtu Josepŋa. Apômtau gêjam
mec ênê waba samob aŋga andu to kôm kêtômgeŋ. 6 Kêtu tonaŋŋa eŋ kêkêŋ
gêŋ samob kêsêp Josep lêma ma taê kêka eŋgeŋ, gê go tau kêtu nê gêŋ ŋagêdôŋa
atomanô, nê gêŋ êniŋŋa tageŋ, tec tau gejob.

Josep eŋ ŋac ŋajam ma ŋac tolaŋô. 7 Têm ŋagêdô gêjaŋa, tec ênê ŋataunê awa
mata ola Josep ma kêsôm gebe “Mêŋônêc ôwiŋ aê.” 8 Mago eŋ gedec ma kêsôm
gêdêŋ nê ŋataunê awê gebe “Ôlic acgom, ŋoc ŋatau taê kêka aêgeŋ ma gê go
tau nê andu ŋagêŋlêlôm teŋŋa atom ma eŋ kêkêŋ gêŋ samob kêsêp aê lemoc.
9 Eŋ ŋac kapôêŋ kêlêlêc aê aŋga andu tonec atom ma kêgamiŋ gêŋ teŋ gêdêŋ
aê atom, aôm taômgeŋ gebe aôm kôtu ênê awê. Tec aê jaŋgôm gêŋ alôb-alôb
kapôêŋ tonec ma jaŋgôm sec êndêŋ Anôtô êtu asageŋŋa.” 10 Eŋ kêsôm biŋ
gêdêŋ Josep katôm bêcgeŋ, mago eŋ kêkêŋ taŋa awê atom ma gêc to gêmoa
gêwiŋ eŋ atom. 11 Bêc teŋ Josep jakêsô andu gebe ênam nê kôm ma ŋac teŋ
gêmoa andu ŋalêlôm gêwiŋ atom. 12 Tec awê gê ênê ŋakwê tôŋ ma kêsôm gebe
“Ônêc ôwiŋ aê.” Mago eŋ gêwi nê ŋakwê siŋ kêsêp eŋ lêma ma gêc kasa aŋga
andu gêja. 13 Ma gêdêŋ taŋ awê gêlic eŋ gawi nê ŋakwê siŋ kêsêp eŋ lêma ma
gêc kêsa aŋga andu gêja naŋ, 14 eŋ gêmôêc nê sakiŋwaga ma kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe” Alic acgom, ŋoc ŋatau kêkêŋ ŋac Ebolaiŋa teŋ gêmoa gêwiŋ aêac gebe
êŋgôm aêac majeŋ êsa. Eŋ kêsô gêdêŋ aê gamêŋ gebe ênêc êwiŋ aê. Mago aê
gamôêc aoc kapôêŋ. 15 Eŋ gêŋô aê kawakic to gamôêc, tec gedec nê ŋakwê
gêcŋa ma gêc kêsa aŋga andu gêja.” 16 Go awê ketoc Josepnê ŋakwê gêc gêwiŋ eŋ
e nê ŋatau gêmu gamêŋ. 17 Ma eŋ gajac miŋ biŋ tonaŋgeŋ gêdêŋ eŋ ma kêsôm
gebe “Sakiŋwaga Ebolaiŋa, taŋ kôkêŋ eŋ gêmoa gêwiŋ aêac naŋ, kêsô gamêŋ
gebe aŋgôm aê majoc êsa. 18 Mago gêdêŋ taŋ aê kawakic to gamôêc naŋ, eŋ
gedec nê ŋakwê gêcŋa ma gêc kêsa aŋga andu gêja.”

19 Ênê ŋatau gêŋô biŋ, taŋ nê awê kasôm gêdêŋ eŋ naŋ, gebe “Aômnêm
sakiŋwaga gêgôm aê amboac tonaŋ,” tec eŋ têtac ŋandaŋ kêsa. 20 Ma eŋ
kêkôc Josep gêja ma kêbaliŋ eŋ kêsêp kapoacwalô, gamêŋ, taŋ kiŋnê lau
kapoacwalôwaga sêŋgôŋ naŋ. Ma eŋ gêŋgôŋ kapoacwalô tonaŋ. 21 Mago
Apômtau gêwiŋ Josep e lau têntac gêwiŋ eŋ ma kapoacwalô ŋagejobwaga gêlic
eŋ ŋajam. 22 Ma kapoacwalô ŋagejobwaga kêkêŋ lau kapoacwalôŋa samob, taŋ
sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, sêsêp Josep lêma. Ma kôm samob, taŋ sêgôm naŋ, eŋ
kêtu ŋatau. 23 Kapoacwalô ŋagejobwaga gê go tau kêtu kôm, taŋ kêsêp Josep lêma
naŋŋa, atomanô, gebe Apômtau gêwiŋ Josep ma kêmoasiŋ ênê kôm samob e
ŋapep sawa.

40

Josep gêwa lau kapoacwalôŋa nêŋ mê ŋam sa

1 Tonaŋ su, ma têm ŋagêdô gêjaŋa acgom, go kiŋ Aiguptuŋa nê ŋac kêpip
wain ŋanôŋa to nê ŋac kêpac polomŋa sêgôm keso teŋ gêdêŋ nêŋ ŋatau, kiŋ
Aiguptuŋa tau. 2 Ma Parao têtac ŋandaŋ gêdêŋ nê laumata luagêc tonec, gêdêŋ
laumata wainŋa to laumata polomŋa 3 ma eŋ kêkêŋ êsêagêc sêsô siŋwaganêŋ

kapitainê andu gebe sejopŋa. Andu kapoacwalôŋa tau, naŋ Josep gêŋgôŋ naŋ.
4 Ma siŋwaganêŋ kapitai kêkêŋ Josep gêjam sakiŋ êsêagêc. Ma êsêagêc sêŋgôŋ
kapoacwalô ŋasawa ec teŋ.
5 Ma gêdêŋ gêbêc tageŋ êsêagêc lulugeŋ sêc ma teŋ-kiŋ Aiguptuŋa nê ŋac
kêpip wain ŋanôŋa agêc ŋac kêpac polomŋa, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ —
agêc sêc nêŋ mê keso tau ma agêc lulugeŋ nêŋ ma ŋam keso tau amboac
tonaŋgeŋ. 6 Gêdêŋ bêbêcgeŋ Josep gêdêŋ êsêagêc gêja ma gêlic êsêagêc semoa
tonêŋ ŋalêlôm ŋawapacgeŋ. 7 Ma eŋ kêtu kênac Paraonê laumata, taŋ sêŋgôŋ
ênê ŋataunê andu sêwiŋ eŋ gebe sejop êsêacŋa naŋ, gebe “Agêc laŋômanô bêlê-
bêlê kêtu asageŋŋa.” 8 Agêc sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêagêc aêc mê ma ŋac êwa
mê ŋam saŋa teŋ gêmoa atom.” Ma Josep kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Kôm dawa
ma saŋa gêjac Anôtô ŋawae. Anac miŋ mê tau êndêŋ aêmaŋ.”
9 Go laumata wainŋa gêjac miŋ nê mê gêdêŋ Josep ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Aê gaêc mê ma galic wain ŋamôkê teŋ kêkô. 10 Wain ŋamôkê tau ŋalaka
têlêac kêkô. Ma gêŋ tau kêpô katôm e ŋaola kêsa sebeŋ ma gêjam ŋanô. 11 Aê
kakôc Paraonê laclu. Go kakôc wain ŋanô ma kapip ma katêwiŋ ŋatêkwi kêsap
Paraonê laclu ma kakêŋ laclu tau kêsêp Parao lêma.” 12 Ma Josep kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Mê tonaŋ ŋam amboac tonec gebe Ŋalaka têlêac kêtôm bêc têlêac.
13 Bêc têlêac ênaŋa acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa ma êkêŋ aôm ônam
sakiŋ eŋ êtiam. Aôm ôkêŋ laclu êsêp Parao lêma êtiam êtôm gôgôm gêdêŋ têm,
taŋ kôtu ênê ŋac kêpip wain ŋanôŋa naŋ. 14 Mago aôm embe ômoa ŋajam, go
taêm ênam aê. Taêm walô aê ma ôkêŋ aê ŋawae andaŋ Parao ma ônam aê
sa gebe jawi andu tonec siŋ. 15 Gebe êsêac sêjam geŋgeŋ aê aŋga Ebolainêŋ
gamêŋ, ma aê gagôm gêŋ sec teŋ aŋga gamêŋ tonec kêtôm gebe sêmbaliŋ aê
jasêp gêsuŋŋa atom.”
16 Laumata polomŋa gêŋô gebe gêwa mê ŋam sa ŋajamgeŋ, tec kêsôm gêdêŋ
Josep gebe “Aê gaêc ma teŋ amboac tonaŋgeŋ. Aê kakuc gadob polomŋa
têlêac. 17 Ma gêŋ tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ sêpac kêtu Paraoŋa naŋ, kêsêp gadob ŋaôŋa.
Mago moc mêŋseŋ gêŋ aŋga gadob, taŋ aê kakuc naŋ.” 18 Ma Josep gêjô eŋ
awa gebe “Ŋam amboac tonec gebe Gadob têlêac kêtôm bêc têlêac. 19 Bêc têlêac
ênaŋa acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa gebe êkêŋ aôm ôŋkaleŋ ka teŋ ma
moc sêkac nêm ŋamêsôm.
20 Bêc kêtu têlêacŋa kêtu Paraonê bêc têna kêkôc eŋŋa, tec geno moasiŋ gêdêŋ
nê sakiŋwaga samob ma kêsa ŋac kêpip wain ŋanôŋa agêc ŋac kêpac polomŋa
teŋbeleŋ sa gêdêŋ nê sakiŋwaga. 21 Eŋ kêkêŋ sakiŋ wainŋa gêdêŋ ŋac kêpip
wain ŋanôŋa gêwê kaiŋ kêtiam, tec kêkêŋ laclu kêsêp Parao lêma. 22 Mago eŋ
kêkêŋ ŋac kêpac polomŋa geŋkaleŋ ka kêtôm Josep gêwa sa gêdêŋ êsêagêc su
naŋ. 23 Tageŋ ŋac kêpip wain ŋanôŋa taê gêjam Josep atom, kêliŋ eŋ siŋ gacgeŋ.

41

Josep gêwa Paraonê mê ŋam sa

1 Jala samuc luagêc gêjaŋa ma Parao gêc mê gebe kêkô bu Nil ŋatali 2 ma gêlic
bulimakao ŋajam to têtôp ŋajam 7 sêpi aŋga bu Nil mêŋseŋ siŋ ŋalauŋ sêmoa.
3 Gocgo bulimakao sec toôliŋ ŋasaŋ kaiŋ teŋ 7 sêpi aŋga bu Nil têdaguc êsêac
mêŋsêkô sêwiŋ bulimakao ŋagêdô sêmoa bu Nil ŋatali. 4 Ma bulimakao sec
toôliŋ ŋasaŋ têdaŋgôŋ bulimakao ŋajam to têtôp ŋajam tau su e Parao mata
gêlac. 5 Ma eŋ kêliŋ tau siŋ kêtiam e gêc mê kêtu luagêcŋa gebe Mopolom
teŋ ŋakaiŋ tageŋ gêjam ŋanô ŋajam to kesewec kapôêŋ 7. 6 Su, go gêlic ŋanô
sec to ŋapaôma 7 mêŋkêpi, taŋ mu aŋga oc kêpiŋa kêlêsaŋ naŋ. 7 Go ŋanô sec
kêdaŋgôŋ ŋanô ŋajam to kapôêŋ 7 tau su e Parao mata gêlac ma kêsaê gebe gêc
mê. 8 Gêdêŋ bêbêc eŋ gamoa tonê ŋalêlôm ŋawapacgeŋ. Kêtu tonaŋŋa eŋ kêsakiŋ

biŋ gêdêŋ lau seoc biŋ lasêwaga to gêdêŋ lau tokauc samob, taŋ sêmoa Aiguptu naŋ, gebe sêmêŋ ma gêjac miŋ nê mê gêdêŋ êsêac. Mago êsêacnêŋ ŋac teŋ kêtôm gebe êwa mê ŋam sa êndêŋ Parao atom.

9 Gêdêŋ tonaŋ go ŋac kêpip wain ŋanôŋa kêsôm gêdêŋ Parao gebe “Ocsalô
tonec aê taêc gêjam ŋoc keso. 10 Gêdêŋ taŋ Parao têtac ŋandaŋ gêdêŋ nê
sakiŋwaga ma kêkêŋ aêagêc ŋac polomŋa aŋgôŋ siŋwaganêŋ kapitainê andu
gebe sejop aêagêcŋa naŋ, 11 aêagêc aêc ma gêdêŋ gêbêc tageŋ ma aêagêcma ma
keso tau to ŋam keso tau amboac tonaŋgeŋ. 12 Ŋacseŋom Ebolaiŋa teŋ gêŋgôŋ
gêwiŋ aêagêc. Eŋ kêtu siŋwaganêŋ kapitainê sakiŋwaga teŋ. Aêagêc ajac miŋ
ma ma gêdêŋ eŋ ma eŋ gêwa mê ŋam sa gêdêŋ aêagêc. Eŋ gêwa sa gêdêŋ aêagêc
gêdêŋ-gêdêŋgeŋ katôm ma ma tau. 13 Ma biŋ tau, taŋ gêwa sa gêdêŋ aêagêc
naŋ, ŋanô kêsa. Sêsuŋ ŋoc sakiŋ gêdêŋ aê kêtiam ma sêkêŋ ŋac kêpac polomŋa
geŋkaleŋ ka.”

14 Tec Parao kêsakiŋ lau gebe sêmôêc Josep. Êsêac sêkôc eŋ sebeŋ sa aŋga
gêsuŋ. Eŋ kêkaliŋ tau ma kêsô ŋakwê wakuc sa su acgom, go kêsô jakêkô Parao
laŋônêm. 15 Tec Parao kêsôm gêdêŋ Josep gebe “Aê gaêc ma teŋ ma ŋamalac
teŋ kêtôm gebe êwa ma tau ŋam saŋa gamoa atom. Mago aê gaŋô aôm ŋawae
gebe aôm embe ôŋô ma teŋ, go ôtôm gebe ôwa ŋam sa solop.” 16 Josep gêjô
Parao awa gebe “Biŋ amboac tonaŋ gêc aêŋa atom. Anôtô tau êjô aôm awam
ma awa nêm ma sa ŋajamgeŋ.” 17 Go Parao kasôm gêdêŋ Josep gebe “Aê gaêc
ma gebe kakô bu Nil ŋatali 18 ma bulimakao ŋajam to têtôp ŋajam 7 sêpi aŋga
bu Nil mêŋseŋ siŋ ŋalauŋ sêkô. 19 Ma bulimakao 7 kêtiam sêpi têdaguc êsêac.
Êsêac ôliŋ ŋasaŋ to sec ma ŋatêkwa ŋaôma. Aê galic gêŋ teŋ amboac tonaŋ
sêmoa Aiguptunêŋ gamêŋ atomanô. 20 Ma bulimakao ôliŋ ŋasaŋ to sec gacgeŋ
têdaŋgôŋ bulimakao ŋamataŋa 7, taŋ têtôp ŋajam naŋ su. 21 Mago gêdêŋ taŋ
têdaŋgôŋ êsêac su naŋ, talic êsêac amboac têdaŋgôŋ gêŋ teŋ atom, ôliŋ ŋasaŋ
ŋaômageŋ sêmoa katôm gêmuŋŋa. E matoc gêlac. 22 Ma aê gaêc ma teŋ kêtiam
naŋ galic mopolom ŋakaiŋ tageŋ gêjam ŋanô 7. Ŋanô tau ŋajam to kapôêŋ. 23 Ma
galic ŋanô 7 gêuc mêŋkêpi kêdaguc. Gêŋ tau kêmêliŋ ma ŋapaôma to mu aŋga oc
kêpiŋa kêlêsaŋ. 24 Ma ŋanô ŋapaôma kêdaŋgôŋ ŋanô ŋajam 7. Aê gajac miŋ biŋ
tonaŋ gêdêŋ lau-seoc-biŋ-lasêwaga, mago êsêacnêŋ ŋac teŋ kêtôm gebe awa ma
tau ŋam sa atom.”

25 Ma Josep kêsôm gêdêŋ Parao gebe “O Parao, nêm mê luagêc tau ŋam
tageŋ. Anôtô geoc biŋ, taŋ eŋ gebe êŋgôm naŋ, lasê gêdêŋ aôm. 26 Bulimakao
ŋajam 7 to polom ŋanô ŋajam 7 têtôm jala 7. Ma lulu tau ŋam tageŋ. 27 Ma
bulimakao ŋatêkwa ŋaôma to sec 7, taŋ mêŋsêpi têdaguc êsêac naŋ, têtôm jala
7. Ŋanô 7 ŋapaôma to mu aŋga oc kêpiŋa kêlêsaŋ atôm jala 7 totôbôm amboac
tonaŋ. 28 Amboac kasôm gêdêŋ aôm su gebe Anôtô kêtôc gêŋ, taŋ gebe êŋgôm
naŋ, gêdêŋ aôm. 29 alic acgom, galoc jala 7 tomoasu ênêc Aiguptu ŋagamêŋ
samucgeŋ. 30 Mago tonaŋ su, go jala totôbôm 7 mêŋêsa ma êsêac saliŋ têm
moasuŋa siŋ samucgeŋ aŋga Aiguptu. Tôbôm enseŋ gamêŋ su. 31 Ma êsêac
sênam kauc moasu aŋga gamêŋ tau atu tôbôm, taŋ mêŋêsa êndaŋguc naŋŋa, ma
tôbôm tau oc anam sêga. 32 Aôm gôêc mê kêtu dim luagêc ŋam gebe Anôtô taê
gêjam biŋ tau kêtu tôŋ sugac, ma sauŋgeŋ, go Anôtô êŋgôm gêŋ tau ŋanô êsa.
33 Amboac tonaŋ galoc aôm ôjaliŋ ŋac wapac ma ŋac tokauc teŋ sa ma ôkêŋ eŋ
ênam gôliŋ gamêŋ Aiguptu. 34 Aôm ôkêŋ gejobwaga êtôm gamêŋ samobgeŋ.
Êndêŋ jala tomoasu 7 tonaŋ lau embe têtap polom talu lemeŋ teŋ-lemeŋ teŋ
sa, go sêkôc talu tageŋ-tageŋ su aŋga êsêacnêŋ atôm gamêŋ Aiguptuŋa samob.
35 Ôjatu gebe sênac polom sasa êndêŋ jala ŋajam, taŋ mêŋêsa naŋ, ma sênac
polom tau tôŋ sênam aôm laŋôm. Sejoŋ polom ŋanô samob sêpi malacsêgageŋ

êna ma sejop tôŋ. 36 Gêŋ masê tonaŋ ênêc e êlôm lau gamêŋ tonaŋŋa êndêŋ jala totôbôm 7, taŋ mêŋêsa aŋga Aiguptu naŋ, gebe tôbôm ensеŋ gamêŋ tau popoc atom."

Josep kêtu gôliŋwaga Aiguptuŋa

37 Parao to nê sakiŋwaga samob sêŋô biŋ tonaŋ ŋajam. 38 Ma Parao kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe "Aêac oc tatap ŋac, taŋ Anôtônê Ŋalau gêjam eŋ auc kêtôm ŋac tonec naŋ, teŋ sa me masi." 39 Tec Parao kasôm gêdêŋ Josep gebe "Anôtô kêtôc gêŋ samob tonaŋ gêdêŋ aôm, kêtu tonaŋŋa ŋac wapac ma ŋac tokauc teŋ kêtôm aôm gamoa atom. 40 Aôm ôtu ŋoc andu ŋatau ma ŋoc lau samob taŋeŋ wamu aômnêm biŋ. Lêpôŋ kiŋŋa tageŋ êkêŋ aê jalêlêc aôm su." 41 Go Parao kêsôm gêdêŋ Josep gebe "Ôlic acgom, aê kakêŋ aôm kôtu gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ ŋatau." 42 Ma Parao kêkôc nê riŋ toŋatalô êwa eŋ saŋa mêŋkêkêŋ gêdêŋ Josep kêka. Eŋ kakêŋ ŋakwê ŋajam-ŋajam gêdêŋ eŋ kêsô ma kêkêŋ kapoacwalô gold eŋ gênôŋ. 43 Go kêkêŋ eŋ gêŋgôŋ nê kareta kêtu luagêcŋa ma êsêac sêmôêc sêsêlêŋ sêmuŋ gebe "Apôŋ aemduc." Amboac tonaŋ Parao kêkêŋ eŋ kêtu gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ ŋatau. 44 Ma Parao kêsôm gêdêŋ Josep gebe "Aê Parao, mago ŋac teŋ aŋga gamêŋ Aiguptuŋa ênam kôm teŋ me êŋgôm gêŋ teŋ êôc lêlêc aôm atom." 45 Ma Parao kêsam Josepnê ŋaê gebe Sapenat-Panea. Ma eŋ kêkêŋ dabuŋwaga aŋga On Potipera latuo Asenat gêdêŋ eŋ gêjam kêtu ênê awê. Su, go Josep gêwi Parao siŋ ma gêjac gamêŋ Aiguptuŋa kêsi.

46 Gêdêŋ taŋ Josepnê jala kêtu 30 naŋ, eŋ kêkôc kôm anam sakiŋ kiŋ Aiguptuŋa Parao sa. Ma Josep gêwi Parao siŋ ma gêjac laoc gamêŋ Aiguptuŋa. 47 Gêdêŋ jala tomoasu 7 naŋ kôm gêjam ŋanô taêsam. 48 Ma eŋ kejoŋ jala tomoasu 7 ŋapolom samob sa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa to gêjac gêŋ tau sa kêkô kêtôm malacsêgageŋ. Eŋ gêjac kôm, taŋ kêgi malac auc kêtômgeŋ naŋ, ŋaŋanô sa kêkô malac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. 49 Tec Josep gêjac polom taêsam sa kêtôm gaŋac gwêcŋa. Eŋ gedec gebe ênam dôŋ to êsa gêŋ tau sa atom gebe ŋamalac teŋ kêtôm gebe ênam dôŋ to êsa gêŋ amboac tonaŋ ŋai sa nec atomanô.

50 Jala tôbômŋa gêô lasê atom tageŋ ma Josep kêka ŋapalê luagêc lasê. Dabuŋwaga Onŋa Potipera latuo Asenat kêkôc êsêagêc. 51 Josep gê ŋacsêganê ŋaê gebe Manase ma kêsôm gebe "Gaê ênê ŋaê Manase gebe Anôtô gêgôm aê kaliŋ ŋoc gêŋwapac to tamocnê andu ŋagôlôac samob siŋ." 52 Gê ŋac kêtu luagêcŋa nê ŋaê gebe Epraim gebe "Anôtô kêkêŋ gôlôac gêdêŋ aê aŋga gamêŋ ŋoc gêŋwapacŋa." 53 Jala tomoasu 7, taŋ gêc gamêŋ Aiguptuŋa naŋ, mêŋgêjac pep 54 ma jala totôbôm 7 mêŋkêsa kêtôm Josep kêsôm naŋ. Ma tôbôm gêjam gamêŋ ŋagêdô samob auc, aŋga gamêŋ Aiguptuŋa tageŋ, tec têtap nêŋ polom sa. 55 Gêdêŋ taŋ lau Aiguptuŋa sêôc tôbôm naŋ, lau têtaŋ polom gêdêŋ Parao. Ma Parao kêsôm gêdêŋ lau Aiguptuŋa samob gebe "Andêŋ Josep ana ma biŋ samob, taŋ eŋ êsôm naŋ aŋgôm." 56 Ma gêdêŋ taŋ tôbôm gêjam gamêŋ samucgeŋ auc naŋ, Josep gêlêc katam su andu gêŋ ŋanôŋa ma kêkêŋ gêŋ gêdêŋ lau Aiguptuŋa sêjam ôli gebe tôbôm kapôêŋ gêc gamêŋ Aiguptuŋa amboac tonaŋgeŋ. 57 Tôbôm gêjam sêga, tec lau gamêŋ pebeŋŋa sêja Aiguptu sebe sênam ôli polom aŋga Josepnê, gebe tôbôm kapôêŋ gêjam nom ŋagamêŋ samob auc. * jali. † tetoc oc sa kêtu nêŋ anôtô jaba.

42

Josep têwai sêsêp Aiguptu sebe sênam ôli polom

* **41:57:** Sapenat-Panea ŋam gebe Anôtô kêsôm gebe eŋ gêmoa mata nêŋ malac dabuŋ towae. Êsêac † **41:57:** On kêtu lau Aiguptu

1 Gêdêŋ taŋ Jakob gêŋô polom gêc Aiguptu ŋawae naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ latui
gebe “Matemanô gêdêŋ-gêdêŋ taôm kêtu asageŋŋa.” 2 Ma kêsôm gebe “Alic
acgom, aê gaŋô ŋawae gebe polom gêc Aiguptu. Asêp ana ma anam ôli nêŋ
polom aŋga tônê gebe tamoa mateŋ jali ma tamac êndu atom.” 3 Amboac
tonaŋ Josep têwai 10 sêsêp sêja sebe sênam ôli polom aŋga Aiguptu. 4 Mago
Jakob kêsakiŋ Josep lasi Benjamin gêwiŋ atom gebe eŋ kêtêc gebe gêŋwapac
êtap eŋ sa. 5 Amboac tonaŋ Israel latui sêô lasê sebe sênam ôli polom, sêmoa
lau ŋagêdô, taŋ sêmêŋ naŋ, ŋalêlôm gebe tôbôm gêjam gamêŋ Kanaanŋa auc
samucgeŋ.
6 Ma Josep kêtu ŋacgôliŋsêga gamêŋ tonaŋŋa. Eŋ tau kêkêŋ polom gêdêŋ
lau gamêŋ samobŋa sêjam ôli. Ma Josep têwai sêô lasê jatêtap labôc sêc eŋ
laŋônêmŋa. 7 Josep gêlic têwai e kêjala êsêac, mago eŋ gêgôm êsêac amboac
lau jaba ma kêsaic biŋ êsêac. Eŋ kêsôm gebe “Amac aŋga ondoc amêŋ.”
Êsêac sêsôm gebe “Aŋga gamêŋ Kanaanŋa, abe anam ôli mo.” 8 Josep kêjala
têwai, mago êsêac sêjam kauc eŋ. 9 Ma Josep taê gêjam mê, taŋ eŋ gêc kêpi
êsêac naŋ, ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Kêmsecwaga amac, tec amêŋ abe alic
gamêŋ kwanaŋgeŋ.” 10 Êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O apômtau, masianô, nêm
sakiŋwaga aêac tec amêŋ abe anam ôli mo. 11 Ŋac tageŋ latui aêac samob. Aêac
lau mansaŋ. Aômnêm sakiŋwaga atu kêmsecwaga atom.” 12 Eŋ kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Masianô, amac amêŋ abe alic gamêŋ kwanaŋgeŋ.” 13 Ma êsêac
sêsôm gebe “Aômnêm sakiŋwaga aêac lasitêwai 12, ŋac Kanaanŋa teŋ latui aêac.
Ŋac sauŋ gacgeŋ gêmoa gêwiŋ tamemai ma teŋ gêjaŋa.” 14 Tec Josep kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tê kasôm gêdêŋ amac su nê gebe Amac kêmsecwaga.
15 Aê gabe jansaê amac êpi biŋ tonec ma jasôm biŋŋanô êtu Parao gêmoaŋa
gebe amac oc awi gamêŋ tonec siŋ atom e amacnêm lasimi sauŋ êô lasê tonec
êwiŋ acgom. 16 Asakiŋ amacnêm teŋ gebe êkôc lasimi êmêŋ ma amac ŋagêdô
aŋgôŋ kapoacwalô acgom. Aê gabe jansaê amacnêm biŋ e jajala gebe amac
lau biŋŋanôŋa me masi. Embe masi, go aê jasôm êtu Parao gêmoaŋa gebe
kêmsecwaga amacgoc.” 17 Go kêkêŋ êsêac samob sêŋgôŋ kapoacwalô bêc têlêac.
18 Ŋabêc kêtu têlêacŋa go Josep kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aŋgôm tonec,
go amoa matem jali gebe aê katêc Anôtô. 19 Amac embe lau mansaŋ, go
awi nêm teŋ siŋ êŋgôŋ kapoacwalô êjô amac ma amac ŋagêdô akôc polom
andêŋ nêm gôlôac ana gebe mo êjô êsêac êndu atom. 20 Ma akôc lasimi sauŋ
andêŋ aê amêŋ, go amacnêm biŋ êwaka tau sa gebe biŋŋanô ec amac êndu
atom.” Ma êsêac sêgôm amboac tonaŋ. 21 Go êsêac sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe
“Biŋŋanôgoc, gêŋ taŋ dagôm gêdêŋ lasiŋi naŋ ŋagêjô tonec. Aêac talic eŋ
gêmoa toŋalêlôm ôluŋ-ôluŋgeŋ ma keteŋ aêac, mago takêŋ taŋeŋ eŋ atom. Kêtu
tonaŋŋa gêŋwapac tonec kêtap aêac sa jagêdêŋgeŋ.” 22 Ma Ruben gêjô êsêac
aweŋ gebe “Aê tec kasôm gêdêŋ amac gebe aŋgôm ŋapalê sec atom. Nec kasôm
me masi. Mago amac abe akêŋ taŋem atom. Kêtu tonaŋŋa ênê dec ŋagêjô kêpi
aêac galoc.” 23 Êsêac sêjam kauc gebe Josep gêŋô êsêac aweŋ atom gebe ŋac
ênam biŋ ôkwiŋa teŋ kêkô êsêac ŋasawa. 24 Ma eŋ gêbuc dêmôê êsêac ma kêtaŋ.
Kêtaŋ su ma gêmu jagêjam biŋgalôm gêdêŋ êsêac kêtiam. Ma eŋ kêkôc Simeon
aŋga êsêacnêŋ ma gêsô eŋ tôŋ ma ac sêlic.

Josep têwai sêmu sêja Kanaan

25 Go kêjatu gebe polom êsêp êsêacnêŋ talu e mêŋêc êtômgeŋ to nêŋ ŋaôli êmu
êna êtiam ma sêkêŋ gêŋ êpuc êsêac tôŋ aŋga intênaŋa êndêŋ êsêac êwiŋ. Ma sêgôm
amboac tonaŋ. 26 Go êsêac sêpô nêŋ polom gêsac doŋki ŋaô ma sêc sêja.
27 Ma gêdêŋ taŋ êsêacnêŋ teŋ gêjac nê talu lêtêŋ gebe êkêŋ gêŋ êndêŋ nê doŋki
êniŋ aŋga gamêŋ sênêcŋa naŋ, gêlic nê bôlêŋ gêc taluawa 28 ma kêsôm gêdêŋ nê

lasitêwai gebe “Sêkêŋ bôlêŋ gêmu gêmêŋ, onec gêc ŋoc taluawa.” Sêlic e katuŋ gêjaŋa, ma têtênêp ma sêsôm gebe “Ojae, Anôtô gêgôm asageŋ gêdêŋ aêac.”
29 Gêdêŋ taŋ sêô lasê dêdêŋ tameŋi Jakob aŋga gamêŋ Kanaan ŋa naŋ, ac sêjac miŋ biŋ samob, taŋ kêtap êsêac sa naŋ, gêdêŋ eŋ ma sêsôm gebe 30 “Ŋac, taŋ kêtu gamêŋ tônê ŋatau naŋ, kêsaic biŋ aêac ma geboc aêac atu gamêŋ tau ŋakêmsecwaga. 31 Mago aêac asôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Aêac kêmsecwaga atom, aêac lau mansaŋ. 32 Aêac lasitêwai 12, tamemai latui. Ŋac teŋ gêjaŋa ma ŋac sauŋ gacgeŋ gêŋgôŋ gêwiŋ tamemai gêmoa Kanaan.’ 33 Mago ŋac, tê kêtu gamêŋ ŋatau nê, kêsôm gêdêŋ aêac gebe ‘Aê jajala amac lau mansaŋ êndêŋ tonec gebe awi nêm teŋ siŋ êmoa êwiŋ aê ma akôc polom andêŋ nêm gôlôac ana, gebe tôbôm gêc. 34 Akôc lasimi sauŋ andêŋ aê amêŋ, go jajala amac gebe lau mansaŋ ma kêmsecwaga amac atom. Su, go jakêŋ nêm lasitêwa êmu êndêŋ amac êtiam ma amac atôm gebe atulu gêŋ amoa gamêŋ tonec.’ ” 35 Gêdêŋ taŋ êsêac sêjac nêŋ talu lêtêŋ naŋ, samob sêlic nêŋ bôlêŋ tosabaŋ-tosabaŋ kêsêp nêŋ talu gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. Êsêac to tameŋi sêlic nêŋ bôlêŋ tosabaŋ-tosabaŋ ma têtêc tauŋ. 36 Ma tameŋi Jakob kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac ajaŋgo ŋoc gôlôac su. Josep gêjaŋa, Simeon gêjaŋa, ma galoc abe akôc Benjamin su êwiŋ. Biŋ samob tonaŋ kêpi aêgeŋ.” 37 Tec Ruben kêsôm gêdêŋ tama gebe “Ôkêŋ eŋ êsêp aê lemoc, aê jakôc eŋ jamu jandêŋ aôm jamêŋ. Aê embe jakôc eŋ jamu jamêŋ atom, go ônac ŋoc latucagêc êndu.” 38 Mago eŋ kêsôm gebe “Latuc êsêp êwiŋ amac atom gebe têwa gêmac êndu su ma eŋ taugeŋ tec gêmoa. Gêŋ wapac embe êtap eŋ sa aŋga intêna, taŋ abe asêlêŋ naŋ, go amac akêŋ aê tomôdêgeŋ jasêp lamboam toŋoc ŋalêlôm ŋawapacgeŋ jana.”

43

Josepnê lasitêwai sêsêp Aiguptu kêtu luagêcŋa

1 Tôbôm kapôêŋ kêkôniŋ gamêŋ tôŋ ŋanôgeŋ. 2 Êsêac seŋ polom, taŋ sêkôc aŋga Aiguptu naŋ, e gêbacnê su, go tameŋi kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amu ana êtiam gebe anam ôli aêacnêŋ mo ŋagêdô.” 3 Tec Juda kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac tonaŋ kêjatu aêac ŋajaŋa ma kêsôm gebe ‘Amac alic aê laŋôc atom, e lasimi êwiŋ amac acgom.’ 4 Aôm embe ôsakiŋ lasiŋi êwiŋ aêac, go asêp naanam ôli nêm mo. 5 Embe ôsakiŋ eŋ êwiŋ atom, go aêac asêp atom gebe ŋac tau kêsôm gêgêŋ aêac gebe ‘Amac alic aê laŋôc atom, e lasimi êwiŋ amac acgom.’ ” 6 Israel kêsôm gebe “Amac agôm aê sec ma asôm lasimi ŋawae gêdêŋ ŋac tau kêtu asageŋŋa.” 7 Êsêac sêjô eŋ awa gebe “Ŋac tau kêkip aêac to ma gôlôac ŋam sa ŋapep ma kêsôm gebe ‘Tamemi gacgeŋ gêŋgôŋ mata jali me masi. Amacnêm lasitêwai teŋ gêŋgôŋ me masi.’ Biŋ, taŋ aêac ajac miŋ gêdêŋ eŋ naŋ, gêjô kênac tonaŋgeŋ. Aêac ajala biŋ, tê eŋ kêsôm kêdaguc gebe ‘Akôc lasimi andêŋ aê amêŋ’ nê, kwanaŋgeŋ amboac ondocgeŋ.” 8 Ma Juda kêsôm gêdêŋ tama Israel gebe “Ôsakiŋ ŋapalê tau êwiŋ aê, go andi ma asêlêŋ gebe tamoa mateŋ jali ma aôm to aêac ma nêŋ gôlôac ŋasec-ŋasec amboac tonaŋgeŋ, tamac êndu atom. 9 Aê jatu lautuc eŋ, ma eŋ ê lamu aê. Ôtu kênac eŋ êndêŋ aê lemoc. Aê embe jakôc eŋ jamu jawac to jakêŋ eŋ êkô aôm laŋômnêm atom, go jawê biŋ tonaŋ ŋakaiŋ endeŋ tôŋgeŋ. 10 Biŋŋanô, aêac embe tajaiŋ têm atom, oc aêac amu amêŋ wanêcgeŋ su.”
11 Go tameŋi Israel kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Embe amboac tonaŋ, naŋ aŋgôm amboac tec gebe Akôc gamêŋ tonecŋa ŋagêŋ mata êjamgeŋ êsêp nêm talu ma ajoŋ êndêŋ ŋac tônê awi siŋ êndêŋ eŋ ŋaômageŋ, amboac gêŋmalu ŋagec, to lêp ŋagec, ma ka ŋagêdô ŋatêkwi, ma kaŋa to lanip. 12 Ma akôc bôlêŋ luagêc êwiŋ tau. Bôlêŋ, taŋ sêkêŋ gêc nêm taluawa naŋ, akôc amu ana amboac

tonaŋgeŋ. Oc moae sêgôm kêgôliŋ. 13 Akôc lasimi amboac tonaŋ ma andi
amu andêŋ ŋac tau ana. 14 Embe akô ŋac tau laŋônêm, go ŋajaŋa ŋatau Anôtô
taê walô amac gebe êsakiŋ nêm lasitêwai teŋ agêc Benjamin sêwiŋ amac sêmu
sêmêŋ. Ma aêma nec embe jamoa togôlôacmêgeŋ, go jamoa amboac tonaŋ."
15 Kêsôm su, go lau tau sêkôc gêŋ sêkêŋ ŋaômageŋŋa to sêkôc bôlêŋ luagêc gêwiŋ
tau ma Benjamin gêwiŋ. Ac dêdi ma sêsêp Aiguptu sêja ma sêkô Josep laŋônêm.
16 Josep gêlic Benjamin gêwiŋ êsêac, tec kêsôm gêdêŋ gejobwaga anduŋa
gebe "Ôwê lau tonec sêsô andu sêna. Ôŋguŋ bôc teŋ ma ono gebe lau tonec
sêniŋ gêŋ sêwiŋ aê êndêŋ ocsalô tonec." 17 Ŋac tau gêgôm kêtôm Josep kêjatu
naŋ ma gêwê lau sêsô Josepnê andu sêja. 18 Ac sêkêŋ lau tau sêsô Josepnê
andu, tec têtêc tauŋ ma sêsôm gebe "Êsêac sêkôc aêac tasô tonec kêtu ŋaôli,
taŋ sêkêŋ kêsêp aêacnêŋ talu gêdêŋ tamêŋ kêtu ŋamata naŋŋa. Êsêac sebe sênac
siŋ êndêŋ aêac e sêku aêac tulu ma sêkôniŋ aêac tatu gêŋôma to sêjaŋgo aêacnêŋ
doŋki su." 19 Ma êsêac têtu gasuc dêdêŋ ŋac, taŋ gejob Josepnê andu naŋ, ma
sêjam biŋgalôm sêwiŋ eŋ sêkô andu ŋasacgêdô 20 ma sêsôm gebe "O ma apômtau,
aêac asêp amêŋ têm teŋ sugac gebe anam ôli mo. 21 Gêdêŋ taŋ aêac aô lasê
gamêŋ aniŋ aweŋŋa ma ajac ma talu lêtêŋ naŋ, atap ma bôlêŋ sa tomalageŋ
gêc taluawa gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. Tec aêac akôc gêŋ tau amu amêŋ kêtiam. 22 Ma
aêac akôc bôlêŋ ŋagêdô gêwiŋ amboac tonaŋ abe anam ôli mo. Aêac ajam kauc
ŋac, taŋ kêkêŋ ma bôlêŋ kêsêp ma talu." 23 Eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Atêc taôm
atom. Nêm Anôtô to tameminê Anôtô oc kêkêŋ awa kêsêp nêm talu. Aê tec
katap nêm bôlêŋ sa sugac." Ma eŋ kêkôc Simeon gêdêŋ êsêac gêja. 24 Go eŋ
gêwê lau tau sêsô Josepnê andu sêja ma kêkêŋ bu gêdêŋ êsêac gebe sêkwasiŋ
eŋkaiŋ ma kêkêŋ gêŋ gêdêŋ nêŋ doŋki seŋ. 25 Êsêac sêŋô ŋawae gebe sêniŋ gêŋ
aŋga tônê, tec sêmasaŋ gêŋ, taŋ sebe sêkêŋ ŋaômageŋ naŋ, ma sêsaê Josep gebe
êô lasê êndêŋ ocsalô.
26 Gêdêŋ taŋ Josep gêô lasê nê andu naŋ, êsêac sêkôc gêŋ, taŋ sêmasaŋ naŋ,
jasêsô dêdêŋ eŋ ma têtap labôc sêc eŋ akaiŋŋa. 27 Mago eŋ awa gêjac êsêac
ma kêsôm gebe "Tamemi laŋgwa, taŋ ajac ênê miŋ gêdêŋ aê naŋ, gêmoa ŋajam
me masi. Eŋ gêmoa mata jali me masi." 28 Êsêac sêjô eŋ awa gebe "Aômnêm
sakiŋwaga, aêac tamemai gêmoa ŋajam. Eŋ gêŋgôŋ mata jaligeŋ." Ma êsêac
sewec to têtap labôc. 29 Eŋ mata gedec ma gêlic lasi Benjamin, eŋ tau tênanê
latu teŋ ma kêsôm gebe "Lasimi sauŋ, taŋ ajac ênê miŋ gêdêŋ aê naŋ, tau tonec
me." Go kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Latucenec, Anôtô êmoasiŋ aôm." 30 Go Josep
kêkacgeŋ gebe êwi êsêac siŋ gebe nê ŋalêlôm gêjam awa su lasi ma kêdabiŋ gebe
êtaŋ lasê. Eŋ jakêsô nê balêm teŋ ma kêtaŋ gêmoa tônê. 31 Eŋ kêkwasiŋ laŋôanô
su, go kêsa gêja. Eŋ kêpuc tau tôŋ ma kêsôm gebe "Akôc gêŋ taniŋŋa amêŋmaŋ."
32 Êsêac sêjam sakiŋ eŋ tauŋa to êsêac tauŋŋa ma lau Aiguptu, taŋ seŋ gêŋ sêwiŋ
eŋ naŋ, tauŋŋa amboac tonaŋgeŋ, gebe lau Aiguptu nêŋ jao kêkô gebe sêniŋ
gêŋ sêwiŋ lau Ebolai atom. Gêŋ tonaŋ lau Aiguptu sêlic amboac gêŋ alôb-alôb.
33 Ma Josep têwai to lasi sêŋgôŋ eŋ nêmŋa. Ŋacsêga gêŋgôŋ mala, taŋ gêjac eŋ
ŋawae naŋ, ma ŋac sauŋ gêŋgôŋ mala, taŋ gêjac eŋ ŋawae. Ma lau tau sêsala
tauŋ e sêŋac lemeŋ. 34 Sêkêŋ gêŋ taniŋŋa gêdêŋ êsêac aŋga Josepnê tebo, mago
sêkêŋ gêŋ taniŋŋa gêdêŋ Benjamin kêlêlêc êsêac ŋagêdô nêŋ su. Êsêac ŋagêdô
têtap laclu tageŋ sa ma Benjamin kêtap nê laclu lemeŋ teŋ sa. Ma êsêac sênôm
sêwiŋ eŋ e têntac ŋajam kêsa.

44

Josep kêsaê nê têwai to lasi

1 Go Josep kêjatu nê andu ŋagejobwaga gebe “Ôkêŋ polom êsêp lau tau nêŋ
talu e mêŋêc êtôm sêmbalaŋŋa ma ôkêŋ êsêacnêŋ bôlêŋ ênêc taluawa. 2 Mago
ŋoc laclu silber naŋ ôkêŋ ênêc ŋac sauŋ nê taluawa êwiŋ ênê bôlêŋ polomŋa.”
Ma eŋ gêgôm kêtôm Josep kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ. 3 Gêu bôŋ acgom, go sêkêŋ êsêac
to nêŋ doŋki sêja. 4 Êsêac sêwi malac siŋ sauŋgeŋ ma ŋasawa kêtu baliŋ atom
tageŋ, tec Josep kêsôm gêdêŋ nê andu ŋagejobwaga gebe “Ajôc, ôjanda lau tau.
Embe ôê êsêac tôŋ, go ôsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Amac akêŋ sec gêjô ŋajam kêtu
ageŋŋa. Amac ajam geŋgeŋ aêŋoc laclu silber nec kêtu ageŋŋa. 5 Ŋoc ŋatau
gênôm gêŋ kêsêp gêŋ tau tonaŋ to kêpuc kapoac ŋa gêŋ tonaŋ. Amac agôm gêŋ
tonaŋ, tec agôm keso ŋanô.’ ”
6 Eŋ gêôc lêlêc êsêac ma jakêsôm biŋ tonaŋgeŋ gêdêŋ êsêac. 7 Êsêac sêjô
eŋ awa gebe “Aêacma apômtau kêsôm biŋ amboac tonaŋ kêtu asageŋŋa. Biŋ
amboac tonaŋ ênac jaê nêm sakiŋwaga aêac. Biŋ amboac tonaŋ aêac oc aŋgôm
atom. 8 Ôlic acgom, bôlêŋ, taŋ aêac atap sa gêc ma taluawa naŋ, aêac akôc amu
amêŋ aŋga gamêŋ Kanaan akêŋ gêdêŋ aôm, tec aêac anam geŋgeŋ silber me
gold aŋga nêm ŋataunê andu amboac ondoc. 9 Aôm embe ôtap gêŋ tau sa aŋga
nêm sakiŋwaganêŋ teŋ nê, naŋ êmac êndu ma aêac ŋagêdô atu ma apômtaunê
sakiŋwaga amboac tonaŋgeŋ.” 10 Ma eŋ kêsôm gebe “Amboac tonaŋ, biŋ, taŋ
asôm su naŋ, êtu tôŋ. Ŋac, naŋ jatap gêŋ tau sa aŋga ênê naŋ, êtu ŋoc gêŋôma,
ma amac ŋagêdô aêc ana tobiŋmêgeŋ.” 11 Go gaôgeŋ êsêac samob sêlêwaŋ nêŋ
talu ma sêjac nêŋ talu lêtêŋ. 12 Ma eŋ kêbêlêm talu gêjac m aŋga ŋacsêganê e
gêdêŋ ŋac sauŋ nê. Ma kêtap laclu tau sa gêc Benjaminnê talu. 13 Ma êsêac
sêkac nêŋ ŋakwê gêŋgic e sêkêŋ talu gêsac nêŋ doŋki ŋaô kêtiam ma sêmu sêja
malac.
14 Juda to nê lasitêwai sêô lasê Josepnê andu ma ŋac tau gacgeŋ gêmoa. Ma
êsêac têtap labôc sêc eŋ akaiŋŋa. 15 Josep kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac agôm
gêŋ amboac ondoc. Amac ajam kauc gebe ŋac amboac aê oc Japuc gêŋ ŋam
jatôm atom me.” 16 Ma Juda kêsôm gebe “Aêac asôm biŋ ondoc êndêŋ ŋoc
apômtau. Aim aweŋsuŋ su êtu ageŋŋa. Aêac awaka tauŋ sa amboac ondoc.
Anôtô kêkip nêm sakiŋwaga aêac ma keso sa sugac. Gôlicgac, aêac atu ŋoc
apômtaunê gêŋôma, aêac to eŋ, taŋ têtap laclu sa gêc eŋŋa naŋ, amboac tonaŋ.”
17 Mago Josep kêsôm gebe “Biŋ amboac tonaŋ ênac jaê aê. Ŋac tageŋ, taŋ
têtap laclu sa gêc eŋŋa naŋgeŋ êtu ŋoc gêŋôma. Mago amac ŋagêdô, amac aêc
tobiŋmalôgeŋ andêŋ tamemi ana.”

Juda gebe ênam Benjamin kêsi

18 Tec Juda gêdêŋ eŋ gêja ma kêsôm gebe “O apômtau, aê gabe jateŋ aôm
gebe nêm sakiŋwaga aê jasôm biŋ teŋ êsô ŋoc ŋatau taŋasuŋ ma têmtac ŋandaŋ
êndêŋ nêm sakiŋwaga atom, gebe aôm kôtôm Parao tau. 19 Ŋoc apômtau kêtu
kênac nê sakiŋwaga gebe ‘Amac tamemi me lasimi teŋ gêmoa me masi.’ 20 Ma
aêac asôm gêdêŋ ŋoc ŋatau gebe ‘Tamemai gêmoa, eŋ kêtu ŋamalacanô sugac,
ma lasiŋi sauŋ teŋ gêmoa, taŋ eŋ kêka lasê gêdêŋ kêtu ŋamalacanô su naŋ.
Ŋac tau têwa gêmac êndu su, tec eŋ taugeŋ gêmoa, tênanê gôlôac ŋagêdô masi.
Ma tama têtac gêwiŋ eŋ.’ 21 Go aôm kôsôm gêdêŋ nêm sakiŋwaga gebe ‘Akôc
eŋ asêp amêŋ gebe matocanô êpi eŋ.’ 22 Aêac asôm gêdêŋ ŋoc apômtau gebe
‘Ŋapalê tau kêtôm gebe êwi tama siŋ atom. Embe êwi tama siŋ, oc tama êmac
êndu.’ 23 Go aôm kôsôm gêdêŋ nêm sakiŋwaga gebe ‘Lasimi sauŋ embe êwiŋ
amac êsêp êmêŋ atom, oc alic aê laŋôc êtiam atom.’ 24 Gêdêŋ taŋ adêŋ nêm
sakiŋwaga, tamoc tau, amu aja naŋ, ajac miŋ ŋoc apômtaunê biŋ gêdêŋ eŋ gêŋô.
25 Ma gêdêŋ taŋ tamemai kêsôm gebe ‘Ana êtiam, gebe anam ôli aêacnêŋ gêŋ
ŋagec’ naŋ, 26 aêac asôm gebe ‘Aêac asêp ana atôm atom. Embe lasiŋi sauŋ

êsêlêŋ êwiŋ aêac, go asêp ana, gebe aêac oc alic ŋac tau laŋôanô atôm atom, e lasiŋi sauŋ êwiŋ aêac acgom.’ 27 Go nêm sakiŋwaga, aê tamoc, kêsôm gêdêŋ
aêac gebe ‘Taôm ajalagac gebe ŋoc awê kêkôc ŋoc ŋapalê luagêcgeŋ. 28 Teŋ
gêwi aê siŋ e kasôm gebe Biŋŋanô, gêŋ teŋ kêkac eŋ popocgeŋ ma aê galic
eŋ kêtiam atom e mêŋgêdêŋ galoc. 29 Amac embe akôc ŋac tonec su aŋga
aêŋoc amboac tonaŋgeŋ ma gêŋwapac êtap eŋ sa, go akêŋ aê tomôdêgeŋ jasêp
lamboam jana toŋoc ŋalêlôm ŋawapacgeŋ.’ 30 Kêtu tonaŋŋa aê embe jaô lasê
nêm sakiŋwaga, aê tamoc, ma ŋapalê, taŋ kêtu eŋ gêŋgôŋ mata jali ŋamôkê
naŋ, êwiŋ aêac atom, 31 eŋ embe êlic ŋapalê mêŋêwiŋ aêac atom, oc êmac êndu.
Ma nêm sakiŋwaga aêac akêŋ nêm sakiŋwaga, aêac tamemai, tomôdêgeŋ êsêp
lamboam êna toŋalêlôm ŋawapacgeŋ. 32 Gebe nêm sakiŋwaga aê kasôm gêdêŋ
tamoc gebe jatu ŋapalê tonec nê lautuc ma eŋ ê lamu aê. Ma kasôm gebe Aê
embe jakôc eŋ jamu jandêŋ aôm jawac atom, go jawê biŋ tonaŋ ŋakaiŋ endeŋ
tôŋgeŋ. 33 Kêtu tonaŋŋa tec galoc jateŋ aôm gebe nêm sakiŋwaga aê jatu ŋoc
apômtaunê gêŋôma jamoa tonec jajô ŋapalê tau su. Ma ondec ŋapalê tau êwiŋ
têwai êmu ênamaŋ. 34 Gebe ŋapalê tau embe êwiŋ aê atom nec, oc jamu jandêŋ
tamoc jana amboac ondoc. Aê katêc tauc gabe jalic gêŋwapac, naŋ êtap tamoc
sa naŋ jawiŋ atom.”

45

Josep gêwa tau sa

1 Ma Josep kêkô lau samob laŋôŋnêmŋa e kêpuc tau tôŋ jageo. Tec eŋ gêmôêc
gebe “Lau samob sêwi aê siŋ sêsa sêna.” Amboac tonaŋ gêdêŋ taŋ Josep gêwa
tau sa gêdêŋ lasitêwai naŋ, lau teŋ sêmoa sêwiŋ êsêac atom. 2 Ma eŋ kêtaŋ lasê
e lau Aiguptu sêŋô ma Paraonê lau sêŋô ŋawae amboac tonaŋgeŋ. 3 Ma Josep
kêsôm gêdêŋ nê lasitêwai gebe “Aê Josep. Tamoc gêŋgôŋ mata jali me masi.”
Mago lasitêwai sêjô eŋ awa kêtôm atom, gebe eŋ kêtakê êsêac ŋanôgeŋ.

4 Tec Josep kêsôm gêdêŋ nê lasitêwai gebe “Atu gasuc aêmaŋ.” Ma êsêac
dêdêŋ eŋ sêja. Ma eŋ kêsôm gebe “Lasimi aê Josep, taŋ akêŋ aê gadêŋ lau
Aiguptu sêjam ôli aê. 5 Mago galoc têmtac ŋawapac atom to amoa tonêm ŋalêlôm
ŋatutuc êtu akêŋ aê gadêŋ lau tonec sêjam ôli aêŋa atom, gebe Anôtô kêsakiŋ
aê gamuŋ amac gebe ênam amac kêsi aŋgôŋ matem jali. 6 Tôbôm gêc gamêŋ
tau jala luagêc su. Ma jala lemeŋ teŋ gacgeŋ gêc taŋ lau sêsap nom ma sejoŋ
kôm ŋanô sa atom. 7 Ma Anôtô kêsakiŋ aê gamuŋ amac gebe janam amacnêm
ŋagêdô kêsi aŋga nom ma jajop lau taêsam sêŋgôŋ mateŋ jali êtu amacŋa. 8 Kêtu
tonaŋŋa amac asakiŋ aê gamêŋ tonec atom, Anôtô taugeŋ. Eŋ kêkêŋ aê katu
Parao tama to ênê andu ŋatau ma gamêŋ Aiguptuŋa samob ŋagôliŋwaga. 9 Andi
ŋagaôgeŋ. Andêŋ tamoc api ana ma asôm êndêŋ eŋ gebe ‘Latôm Josep kêsôm
biŋ amboac tonec gebe Anôtô kêkêŋ aê katu gamêŋ Aiguptuŋa samob ŋatau.
Ôsêp ôndêŋ aê ômôêŋ ma ônam gamêŋ tôŋ atom. 10 Aôm ôŋgôŋ gamêŋ Gosen
ma ômoa aê ŋagala, aôm to nêm gôlôac ma nêm gôlôacnêŋ gôlôac ma nêm domba
to bulimakao ma gêŋ samob, taŋ kêtu aômnêm naŋ. 11 Aê gabe janam aôm sa
aŋga tonec e aôm to nêm lau ma gêŋ samob, taŋ kêtu aômnêm naŋ, apô lêna
taôm êtu gêŋ teŋŋa atom, gebe tôbôm ênêc jala lemeŋ teŋ êwiŋ.’ 12 Ma galoc
amac matemanô alic to lasic Benjamin mataanô gêlic amboac tonaŋgeŋ gebe
aê tauc aocsuŋ kasôm biŋ gêdêŋ amac. 13 Anac miŋ ŋoc ŋawasi aŋga gamêŋ
Aiguptuŋa to gêŋ, taŋ alic naŋ, ŋawae êndêŋ tamoc. Andi ŋagaôgeŋ ma akôc
tamoc êsêp gamêŋ tonec êmêŋ.” 14 Ma agêc lasi Benjamin sêmbôêŋ tauŋ ma
têtaŋ kêpi tauŋ. 15 Ma eŋ kêlêsôp têwai samob ma kêmbôêŋ êsêac to kêtaŋ. Su,
go lasitêwai sêjam biŋgalôm sêwiŋ eŋ.

16 Gêdêŋ taŋ sêŋô ŋawae aŋga Paraonê andu gebe Josepnê lasitêwai sêmêŋ
naŋ, Parao to nê sakiŋwaga sêŋô ŋajamgeŋ. 17 Ma Parao kêsôm gêdêŋ Josep gebe
“Ôsôm êndêŋ nêm lasitêwai gebe Aŋgôm amboac tonec gebe akêŋ nêm waba
ênsac nêm bôc ŋaô ma amu ana gamêŋ Kanaan. 18 Ma akôc tamemi to nêm
gôlôac samob andêŋ aê amêŋ ma aê gabe jakêŋ Aiguptu ŋagamêŋ ŋajamanô tau
êndêŋ amac gebe aniŋ nom tonaŋ ŋaŋalêsi. 19 Ôjatu êsêac amboac tonec êwiŋ
gebe Aŋgôm tonec gebe Akôc kareta aŋga gamêŋ Aiguptuŋa êtu nêm ŋasec-
ŋasec to nêm lauoŋa ma akôc tamemi amêŋmaŋ. 20 Ma taêm walô nêm waba
anduŋa atom, gebe Aiguptu ŋagamêŋ ŋajamanô tau êtu amacnêm.”
21 Ma Israel latui sêgôm kêtôm tonaŋ, go Josep kêkêŋ kareta gêdêŋ êsêac
kêtôm Paraonê jatu ma kêkêŋ mo gebe êpuc êsêac tôŋ aŋga intênaŋa. 22 Eŋ
kêkêŋ ŋakwê omŋa tageŋ-tageŋ gêdêŋ êsêac samob kêtômgeŋ, Benjamin taugeŋ
tec kêkêŋ silber ŋadôŋ 300 to ŋakwê omŋa lemeŋ teŋ gêdêŋ eŋ. 23 Eŋ kêsakiŋ
gêŋ amboac tonec gêdêŋ tama gêja gebe doŋki kapoac 10 togêŋ mata êjam
Aiguptuŋa ma doŋki têna 10 topolom ma mo to gêŋ taniŋŋa êtu êpuc tama
tôŋ aŋga intênaŋa. 24 Go kêsakiŋ lasitêwai sêja ma gêdêŋ taŋ kêkam êsêac lemeŋ
naŋ, kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Asôm taôm aŋga intêna atom.” 25 Tec êsêac sêwi
Aiguptu siŋ sêpi gamêŋ Kanaan jasêô lasê dêdêŋ tameŋi Jakob. 26 Ma êsêac
sêjac miŋ gêdêŋ eŋ gebe “Josep gêŋgôŋ mata jali ma eŋ kêtu gamêŋ Aiguptuŋa
samob ŋagôliŋwaga.” Mago têtac kêkac eŋ atom, gebe eŋ kêkêŋ gêwiŋ êsêac
atom. 27 Mago gêdêŋ taŋ sêjac miŋ Josepnê biŋ samob, taŋ kêsôm gêdêŋ êsêac
naŋ, gêdêŋ eŋ ma gêdêŋ taŋ eŋ gêlic kareta, taŋ Josep kêsakiŋ gebe êkôc eŋŋa
naŋ, tec tameŋi Jakob têtac kêpô su ma nê ŋalêlôm gêdi sa kêtiam. 28 Ma Israel
kêsôm gebe “Kêtômgac. Latuc Josep gêŋgôŋ mata jali. Aê gabe najalic eŋ
acgom, go jamac êndu.”

46

Jakob laŋgwa kêsêp Aiguptu gêja

1 Amboac tonaŋ Israel gêdi ma kêkôc nê gêŋ samob gêwiŋ gêja. Eŋ gêô lasê
Ber-Seba ma kêkêŋ da gêdêŋ tama Isak nê Anôtô. 2 Ma gêdêŋ gêbêc Anôtô
geoc tau lasê gêdêŋ Israel ma gêjam biŋgalôm gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Jakob,
Jakob.” Ma eŋ kêsôm gebe “Aê tec gamoa.” 3 Go eŋ kêsôm gebe “Aê Anôtô,
tamamnê Anôtô aê. Ôsêp Aiguptu ôna tonêm ŋalêlôm ŋatutuc atom, gebe aê
gabe jaŋgôm aôm ôtu laum kapôêŋ teŋ aŋga ônê. 4 Aê gabe jasêp Aiguptu jawiŋ
aôm. Ma aê gabe jakêŋ aôm ômu ôpi ômôêŋ êtiam ma Josep lêma êmbaob aôm
matamgasi.” 5 Go Jakob gêdi aŋga Ber-Seba. Ma Israel latui sêkêŋ tameŋi
Jakob to nê ŋasec-ŋasec ma nêŋ lauo sêpi kareta, taŋ Parao kêsakiŋ kêtu êkôc
eŋŋa. 6 Êsêac sêkôc nêŋ bôc to waba, taŋ têtap sa aŋga Kanaan naŋ, ma sêô
lasê Aiguptu, Jakob to nê gôlôac samucgeŋ sêwiŋ eŋ. 7 Eŋ kêkôc latui to latuio
sêwiŋ eŋ ma dêbui to dêbuio to nêŋ wakuc samob sêwiŋ eŋ sêja Aiguptu.
8 Israelnê wakuc, taŋ sêô lasê Aiguptu naŋ, nêŋ ŋaê tau tonec gebe Jakob
to nê latui. Jakobnê ŋacsêga Ruben 9 to Ruben latui Hanok, Palu, Hesron
ma Karmi. 10 Simeon latui Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Sohar ma Saul, awê
Kanaanŋa teŋ latu eŋ. 11 Lewi latui Gerson, Kohat ma Merari. 12 Juda latui
Er, Onan, Sela, Peres ma Sera (mago Er agêc Onan sêmac êndu aŋga gamêŋ
Kanaan). Ma Peres latui Hesron agêc Hamul. 13 Isakar latui Tola, Puwa, Iob
ma Simron. 14 Sebulon latui Sered, Elon ma Jalel. 15 (Lea latui tau tonaŋ,
taŋ Jakob kêka lasê aŋga Mesopotamia sêwiŋ latuo Dina. Êsêac latuŋio to ŋac
samob sêpi tageŋ têtôm 33.) 16 Gad latui Sipion, Hagi, Suni, Esbon, Eri, Arodi
ma Areli. 17 Aser latui Imna, Iswa, Iswi, Beria ma luŋio Sera. Ma Beria latui

Heber agêc Malkiel. 18 (Silpa latui tau tonaŋ. Laban kêkêŋ eŋ gêdêŋ latuo
Lea. Ma Jakob kêka êsêac lasê, lau 16 sêpi tageŋ.) 19 Jakobnê awê Rahel latui
Josep agêc Benjamin. 20 Ma aŋga gamêŋ Aiguptu Josep kêka Manase agêc
Epraim lasê, taŋ dabuŋwaga Onŋa Potipera latuo Asenat kêkôc naŋ. 21 Ma
Benjamin latui Bela, Beker, Asbel, Gera, Naman, Ehi, Ros, Mupim, Hupim
ma Ard. 22 (Rahel latui tau tonaŋ, taŋ Jakob kêka lasê, lau 14 sêpi tageŋ.)
23 Dan latu Husim. 24 Naptali latui Jasel, Guni, Jeser ma Silem. 25 (Bilha, taŋ
Laban kêkêŋ gêdêŋ latuo Rahel naŋ, latui tonaŋ, taŋ Jakob kêka lasê, lau 7 sêpi
tageŋ.) 26 Jakobnê lau samob, taŋ sêô lasê Aiguptu naŋ, ma sêsa aŋga eŋ tau
nê sêpi tageŋ 66, mago Jakob latuinêŋ lauo sêwiŋ namba tonaŋ atom. 27 Ma
Josep latui taŋ kêka lasê aŋga Aiguptu naŋ, luagêc, tec lau samob aŋga Jakobnê
gôlôac, taŋ sêô lasê Aiguptu naŋ, sêpi tageŋ 70.

28 Jakob kêsakiŋ Juda gêdêŋ Josep gêmuŋ eŋ gebe eteŋ Josep êô lasê Gosen
êmuŋ. Ma êsêac sêô lasê gamêŋ Gosen. 29 Go Josep kêmasaŋ nê kareta ma
kêpi gêja gebe êpuc tama Israel tôŋtôŋ aŋga gamêŋ Gosen. Ma gêdêŋ taŋ eŋ
gêlic tama naŋ, kêmbôêŋ eŋ kêsêp gêsutêkwa ma kêtaŋ ŋasawa baliŋ gêsac eŋ
gêsutêkwa. 30 Israel kêsôm gêdêŋ Josep gebe “Galoc gabe jamac êndu gebe aê
galic laŋômanô ma kajala gebe gôŋgôŋ matam jali.” 31 Josep kêsôm gêdêŋ
lasitêwai to gêdêŋ tamanê lau gebe “Aê gabe japi jakêŋ amac ŋawae êndêŋ
Parao ma jasôm êndêŋ eŋ gebe ‘Ŋoc lasitêwai to tamocnê lau, taŋ sêmoa
gamêŋ Kanaan naŋ, dêdêŋ aê sêmêŋ su. 32 Lau tau gejobwaga bôcŋa gebe
êsêac seŋgeŋ bulimakao ma sêkôc nêŋ domba to bulimakao ma nêŋ gêŋ
ŋagêdô samob sêmêŋ.’ 33 Parao embe êkalem amac ma êtu kênac amac gebe
‘Amacnêm kôm amboac ondoc,’ 34 go asôm gebe ‘Aômnêm sakiŋwaga aêac
aŋgeŋ bulimakao gêdêŋ aêac ŋapalêgeŋ e mêŋgêdêŋ galoc, atôm tamemai.’
Asôm biŋ tonaŋ ec êlôc gebe amoa gamêŋ Gosen gebe lau Aiguptuŋa sêlic
gejobwaga bôcŋa samob amboac gêŋ alôb-alôb.”

47

Jakob langwa kêtôc tau gêdêŋ Parao

1 Amboac tonaŋ Josep kêsô jakêkêŋ ŋawae gêdêŋ Parao ma kêsôm gebe
“Tamoc to ŋoc lasitêwai ma nêŋ domba to bulimakao ma nêŋ gêŋ samob sêmêŋ
aŋga gamêŋ Kanaan jasêŋgôŋ gamêŋ Gosen.” 2 Eŋ kêkôc têwai lemeŋ teŋ sêwiŋ
eŋ ma kêtôc êsêac gêdêŋ Parao. 3 Parao kêsôm gêdêŋ eŋ têwai gebe “Amac ajam
kôm amboac ondoc.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ Parao gebe “Nêm sakiŋwaga aêac
ajop dombageŋ atôm tamemai.” 4 Go êsêac sêsôm gêdêŋ Parao gebe “Aêac
amêŋ gebe amoa gamêŋ tonec amboac lau jaba gebe nêm sakiŋwaga aêac
ma gamêŋ alôm ma dombaŋa teŋ gêc gamêŋ Kanaan atom gebe tôbôm gêjam
gamêŋ auc samucgeŋ. Tec aêac ateŋ aôm gebe ôlôc gebe nêm sakiŋwaga aêac
aŋgôŋ gamêŋ Gosenmaŋ.” 5 Go Parao kêsôm gêdêŋ Josep gebe “Tamam to nêm
lasitêwai dêdêŋ aôm sêwac. 6 Gamêŋ Aiguptuŋa kêtu aômnêm gêŋ. Ôjaliŋ gamêŋ
ŋajamanô teŋ sa ma ôkêŋ êndêŋ tamam to nêm lasitêwai sêŋgôŋ. Ôkêŋ êsêac
sêŋgôŋ gamêŋ Gosenmaŋ. Ma aôm embe ôlic lau tokauc aŋga êsêacnêŋ, go ôkêŋ
êsêac sejop ŋoc bulimakao sêwiŋ.”

7 Josep gêwê tama jakêtôc gêdêŋ Parao ma Jakob gêjam mec Parao. 8 Ma
Parao kêtu kênac Jakob gebe “Aômnêm jala tendocgeŋ.” 9 Jakob gêjô Parao
awa gebe “Jala, taŋ gamoa nom amboac ŋac jaba teŋ naŋ 130. Jala, taŋ gamoa
nom ŋatêm tau dambê to ŋawapac ma taêsam kêtôm tamocinêŋ jala sêmoa nom
amboac lau jabaŋa naŋ atom.” 10 Ma Jakob gêjam mec Parao ma gêwi eŋ siŋ
kêsa gêja.

11 Go Josep kêkêŋ gamêŋ gêdêŋ tama to nê lasitêwai gebe sêŋgôŋŋa ma
kêkêŋ nom gêdêŋ êsêac kêtu êsêacnêŋ gêŋ aŋga gamêŋ Aiguptuŋa, kêkêŋ nom
ŋajamanô tau gêdêŋ êsêac aŋga gamêŋ Rameses kêtôm Parao kêjatu. 12 Ma Josep
gêlôm tama to nê lasitêwai ma tamanê lau samob kêtôm êsêacnêŋ gôlôacnêŋ
nambageŋ.

Josep gêjam gôliŋ Aiguptu

13 Mo teŋ gêc gamêŋ samuc tonaŋ atom, gebe tôbôm kapôêŋ sec e mo gêjô
lau gamêŋ Aiguptu to Kanaanŋa êndu. 14 Ma Josep kejoŋ awa, taŋ gêc gamêŋ
Aiguptu to Kanaanŋa naŋ, samob sa gêjô polom, taŋ lau sêjam ôli naŋ. Ma
Josep kêkêŋ ŋaawa kêsô Paraonê andu.
15 Ma gêdêŋ taŋ awa samob gêbacnê aŋga gamêŋ Aiguptu to gamêŋ Kanaan
naŋ, lau Aiguptu samob dêdêŋ Josep sêja ma sêsôm gebe “Ôkêŋ mo êndêŋ aêac.
Aêac amac êndu anêc aôm laŋômnêmŋa êtu ageŋŋa, gebe ma awa gêbacnê.”
16 Ma Josep kêsôm gebe “Amacnêm awa embe êmbacnê, go akêŋ nêm bôc ma
aê gabe jakêŋ mo êndêŋ amac êjô nêm bôc.” 17 Tec êsêac sêkêŋ nêŋ bôc gêdêŋ
Josep ma eŋ kêkêŋ mo gêjô hos to bulimakao ma domba to doŋki. Tec gêdêŋ
jala tonaŋ eŋ gêlôm êsêac ŋa mo gêjô nêŋ bôc samob.
18 Jala tonaŋ gêbacnê, tec gêdêŋ jala kêtu luagêcŋa êsêac sêmu dêdêŋ eŋ
jasêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêac asiŋ biŋ tonec ôkwi êndêŋ ma ŋatau atôm atom
gebe awa gêbacnê ma bôc ŋatoŋ kêtu ma ŋataunê gêŋ sugac. Amboac tonaŋ ma
gêŋ akêŋ êndêŋ ma ŋatauŋa teŋ gêc atom, aêac ôliŋ to ma nom tageŋ. 19 Aêac
to ma nom anaŋa anêc aôm laŋômnêmŋa êtu ageŋŋa. Ônam ôli aêac to ma nom
ma ôkêŋ mo êjô, go aêac to ma nom anam sakiŋ êndêŋ Parao. Ôkêŋ polom
ŋawê êndêŋ aêac gebe aŋgôŋ mateŋ jali ma amac êndu atom ma aêacma nom
êtu gasaŋ atom.”
20 Amboac tonaŋ Josep gêjam ôli nom samob aŋga Aiguptu kêtu Paraonê
gêŋ, gebe lau Aiguptuŋa samob sêkêŋ nêŋ nom gêdêŋ eŋ gêjam ôli gebe tôbôm
kapôêŋ sec gêc, tec nom tau kêtu Paraonê gêŋ. 21 Mago lau tau tec kêkêŋ êsêac
têtu gêŋôma aŋga Aiguptu ŋamadiŋ ŋamakeŋ e gêdêŋ ŋamakeŋ. 22 Dabuŋwaga
tauŋgeŋ nêŋ nom tec gêjam ôli atom, gebe dabuŋwaga têtap nêŋ ŋaôli sa aŋga
Paraonê, tec ŋaôli tau, taŋ Parao kêkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ, gêlôm êsêac. Kêtu
tonaŋŋa êsêac sêkêŋ nêŋ nom gêdêŋ eŋ gêjam ôli atom.
23 Ma Josep kêsôm gêdêŋ lau gebe “Amboac tonaŋ, ocsalô tonec aê gajam ôli
amac to nêm nom atu Paraonê gêŋgac. Galoc akôc polom ŋawê tonec ma asê
êsêp kômmaŋ. 24 Mago kôm ŋanô tau awa êkôc êna toŋ lemeŋ teŋ ma akêŋ toŋ
teŋ êndêŋ Parao. Toŋ aclê êtu amacnêm gebe asê êsêp kôm wakuc ma aniŋ
êtu amac to nêm gôlôac ma nêm ŋasec-ŋasec nêm mo.” 25 Êsêac sêsôm gebe
“Aôm gôjam aêac sa aŋgôŋ mateŋ jali. Ma ŋatau, embe ôlic aêac ŋajam, go anam
sakiŋ Parao anêc ŋawaegeŋ.” 26 Tec Josep kêkêŋ biŋ tonaŋ kêtu ŋagôliŋ teŋ gêc
e mêŋgêdêŋ galoc gêjam gôliŋ lau Aiguptuŋa nêŋ nom gebe sêwa kôm ŋanô êkôc
êna toŋ lemeŋ teŋ ma sêkêŋ ŋateŋ êndêŋ Parao. Dabuŋwaga tauŋgeŋ nêŋ nom
kêtu Paraonê gêŋ atom.

Jakob laŋgwa kêmasaŋ biŋ kêtu tauŋa

27 Amboac tonaŋ Israel sêŋgôŋ gamêŋ Aiguptu ŋagamêŋ Gosen. Ac sêŋgôŋ
têtu têlê ma sêka gôlôac lasê e têtu taêsam ŋanô lasê. 28 Ma Jakob gêŋgôŋ gamêŋ
Aiguptu jala 17 e ênê jala kêtu 147. 29 Israelnê noc êmac êndu ŋa kêdabiŋ naŋ
eŋ kêkalem latu Josep ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm embe ôlic aê ŋajam, go
ôkêŋ lêmam êsô lambic ma ôsôm êtu tôŋ gebe ômansaŋ aê ŋapep ma totêmtac
êwiŋgeŋ gebe ônsuŋ aê aŋga Aiguptu atom. 30 Mago ôkêŋ aê janêc jawiŋ

tamoci. Ômbalaŋ aê aŋga Aiguptu naônsuŋ aê aŋga nêŋ sêô." Eŋ gêjô eŋ awa gebe "Aê gabe jaŋgôm êtôm biŋ, taŋ kôsôm naŋgeŋ." 31 Ma Israel kêsôm gebe "Ôtôc lêmam." Ma Josep kêtôc lêma. Go Israel gewec gêdêŋ nê mê ŋagêdô môkêapacŋa.

48

Jakob laŋgwa gêjam mec Josep latuagêc

1 Tonaŋ su acgom, go sêkêŋ ŋawae gêdêŋ Josep gebe "Ôlic acgom, tamam gêmac gêc." Tec eŋ kêkôc latuagêc Manase agêc Epraim sêwiŋ eŋ jasêô lasê Jakob. 2 Ma sêkêŋ ŋawae gêdêŋ Jakob gebe "Latôm Josep gêdêŋ aôm gêwac." Go Israel kêpuc tau tôŋ ma gêdi gêŋgôŋ nê mê. 3 Ma Jakob kêsôm gêdêŋ Josep gebe "Ŋajaŋa ŋatau Anôtô geoc tau lasê gêdêŋ aê aŋga Lus, taŋ gêc gamêŋ Kanaan naŋ, to gêjam mec aê 4 ma kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ôlic acgom, aê gabe jakêŋ aôm ôka gôlôac lasê e têtu lau taêsam. Aê gabe jaŋgôm aôm ôtu laum kapôêŋ ma jakêŋ gamêŋ tonec êndêŋ nêm wakuc êtu nêŋ gêŋ endeŋ tôŋgeŋ.' 5 Ma galoc latômagêc, taŋ kôka êsêagêc lasê aŋga Aiguptu gêdêŋ taŋ aê gamêŋ Aiguptu atomgeŋ naŋ, têtu aêŋoc. Epraim agêc Manase têtu aêŋoc kêtôm Ruben agêc Simeon. 6 Gôlôac, taŋ kôka lasê têdaguc êsêagêc naŋ, têtu aômnêm, ma êsêac sêwê kaiŋ gêŋlênsêm sêwiŋ tewenjiagêc. 7 Gêdêŋ aê gawi Mesopotamia siŋ gaô lasê Kanaan naŋ Rahel gêmac êndu aŋga intêna, taŋ kêdabiŋ Eprat ma aê kasuŋ eŋ aŋga intêna Epratŋa ŋatali," ŋaê teŋ gebe Betlehem.

8 Israel gêlic Josep latuagêc ma kêsôm gebe "Asaagêc tonec." 9 Josep gêjô tama awa gebe "Aê latucagêc, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aê aŋga tonec." Go Israel kêsôm gebe "Ôkôc êsêagêc têtu gasuc sêmêŋmaŋ gebe janam mec êsêagêc." 10 Israel kêtu ŋamalacanô su tec mataanô kêtu waô e gêlic gamêŋ amboac gêmuŋŋa atom. Ma Josep gêwê êsêagêc dêdêŋ eŋ sêja, ma eŋ kêlêsôp êsêagêc aliŋanô ma kêmbôêŋ êsêagêc. 11 Go Israel kêsôm gêdêŋ Josep gebe "Aê gaboc oc jalic aôm laŋômanô êtiam atom, mago galoc Anôtô kêkêŋ aê galic aômnêm gôlôac amboac tonaŋgeŋ." 12 Go Josep kêkam êsêagêc sa aŋga ênê labum ma gewec e laŋôanô jagêdêŋ nom.

13 Ma Josep kêkam êsêagêc, kêkam Epraim ŋa lêma anôŋa, taŋ kêkanôŋ Israel lêma gasêŋa to Manase ŋa lêma gasêŋa, taŋ kêkanôŋ Israel lêma anôŋa ma gêwê êsêagêc têtu gasuc eŋ. 14 Mago Israel gêjac lêma keso tau ma kêmêtôc lêma anôŋa jagêu gêsac ŋac sauŋ Epraim môkêapac ma lêma gasêŋa gêsac Manase môkêapac. Manase eŋ ŋacsêga. 15 Ma eŋ gêjam mec Josep ma kêsôm gebe "Anôtô, taŋ tamocagêc Abraham agêc Isak sêsa nêŋ lêŋ sêmoa eŋ laŋônêmŋa, Anôtô, taŋ kêtu ŋoc ŋacgejob gêdêŋ ŋoc bêc samob e mêŋgêdêŋ galoc, 16 aŋela, taŋ gêjam aê kêsi gêdêŋ gêŋwapac samob naŋ, ênam mec ŋapalêagêc gebe ŋoc ŋaê to tamocagêc Abraham agêc Isak nêŋ ŋaê elom-elom aŋga êsêagêcnêŋ e têtu taêsam ma seola nom ŋagamêŋ auc."

17 Josep gêlic gebe tama gêu lêma anôŋa gêsac Epraim môkêapac e keso ênê ŋalêlôm, tec kêkôc tama lêma aŋga Epraim môkêapac gebe naênsac Manase môkêapac. 18 Ma Josep kêsôm gêdêŋ tama gebe "O tamoc, amboac tonaŋ atom. Ŋac tonec ŋacsêga, tec u lêmam anôŋa ênsac eŋ môkêapac." 19 Mago tama gedec ma kêsôm gebe "Aê kajala, latucenec, aê kajalagac. Ŋac tonec oc êtu laum amboac tonaŋ ma êtu kapôêŋ, mago lasi êtu kapôêŋ êlêlêc eŋ ma ênê wakuc têtu laum taêsam." 20 Tec gêjam mec êsêagêc gêdêŋ bêc tonaŋ ma kêsôm gebe" Lau Israel sêsam amagêcnêm ŋaê gebe sênam mec tauŋ ma sêsôm gebe' Anôtô êŋgôm aôm ôtôm Epraim agêc Manase.' " Kêsôm amboac tonaŋ tec ketoc Epraim sa kêlêlêc Manase. 21 Go Israel kêsôm gêdêŋ Josep

gebe “Ôlic acgom, galoc jamac êndu, mago Anôtô êwiŋ amac ma êkêŋ amac aô lasê tameminêŋ gamêŋ êtiam. 22 Ma aê jatoc aôm sa êlêlêc nêm lasitêwai su ma jakêŋ gamêŋ ŋabau, taŋ kajaŋgo su aŋga lau gamêŋ Amorŋa nêŋ ŋa ŋoc siŋ to talam naŋ êndêŋ aôm.”

49

Jakob laŋgwa geoc biŋ lasê kêpi nê gôlôac

1 Go Jakob kêkalem latui ma kêsôm gebe “Akac taôm sa api tageŋ gebe jasôm biŋ, taŋ êtap amac sa êndêŋ têm, taŋ gêc nêm ŋa naŋ, lasê êndêŋ amac.
2 “Jakob latuiac, akac taôm sa
ma akêŋ taŋem tamemi Israel awa.

3 “Ruben, aôm kôtu ŋoc ŋacsêga,
ŋoc ŋaclai to ŋoc ôlicwalô ŋamêc.
Ŋac ŋamata waeŋa to ŋac ŋamata ŋaclaiŋa.
4 Aômnêm lêŋ êtôm bu, taŋ gêc ŋasamac naŋ,
tec ôtu ŋac ŋamata atom
gebe aôm kôpi tamamnê mê ma gôgôm mê,
taŋ aôm kôpi naŋ, kêtu sec.

5 “Simon agêc Lewi êsêagêc lasitêwai.
Êsêagêcnêŋ siŋ kêtu ŋaclai sec ŋawaba.
6 O ŋoc katuc, naô lasê êsêacnêŋ sêkac sa atom.
O ŋoc ŋalêlôm, ôwiŋ êsêacnêŋ lau atom
gebe êsêac embe têntac ŋandaŋ,
go sênac ŋamalac êndu.
7 Aê japuc boa nêŋ têntac ŋandaŋ,
gebe têntac ŋandaŋ ŋawaôboa
to nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ ŋajaŋa.
Aê gabe jawa êsêac êkôc aŋga Jakobnê gamêŋ
ma jata êsêac saliŋ-saliŋ aŋga Israel.

8 “O Juda, lasitêwai oc sêlambiŋ aôm.
Aôm lêmam êkam ŋacjo êndêŋ gêsutêkwa.
Tamam latui oc sewec êndêŋ aôm.
9 Juda kêtôm lewe ŋalatu.
O latucenec, aôm kôjaŋgo gêŋ,
tec gêlôm aôm kôtu kapôêŋ.
Eŋ kêluŋ tau jakêlêwaŋ tau amboac lewe,
kêtôm lewe têna teŋ. Asa gebe ensoc eŋ êndi sa.
10 Kiŋnê gêbôm oc endec Juda atom
ma tôc gôliŋŋa endec asawa atom
e elom ŋac, taŋ gêjac gêŋ tau ŋawae naŋ,
ma tenteŋlatu oc taŋeŋ wamu êndêŋ eŋ.
11 Eŋ kêkô nê doŋki tôŋ kêpi wain ŋamôkê
to nê doŋki ŋalatu kêpi wain ŋalaka.
Eŋ kêkwasiŋ nê obo kêsêp wain
to nê ŋakwê kêsêp wain ŋanô ŋatekwi.
12 Wain gêgôm mataanô ŋawasi kêsa
ma su gêgôm luluŋ kêtu sêp.

13 “Sebulon êŋgôŋ gwêctali.
Eŋ êtu waŋ ŋasêcluŋ to ênê ŋamadiŋ
ênêc e naêndêŋ Sidon.

14 “Isakar eŋ ŋatêkwa kêtôm doŋki,
taŋ jakêlêwaŋ tau gêmoa domba ŋalêlôm.
15 Eŋ gêlic gebe mala lêwaŋŋa ŋajam
to gamêŋ tau têtac kêsa laŋgwageŋ,
tec eŋ gewec gebe êôc gêŋ wapac
ma kêtu gêŋôma gêjam kôm e kêkôniŋ eŋ.

16 “Dan êmêtôc nê lau
amboac Israelnêŋ gôlôacnêŋ toŋ teŋ.
17 Dan êtu moac teŋ, taŋ gêc intêna,
êtu moacwêm, taŋ kêkêŋ gêjac intêna ŋataligeŋ naŋ,
ma êŋac hos êsêp agêsu e ŋac,
taŋ gêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, embeŋ êsêp muŋa êna.
18 O Apômtau, aê gaôŋ aôm gebe ônam aê kêsi.

19 “Sêjaŋgowaga sêjanda Gad,
mago eŋ êjanda êsêac êjô.

20 “Asernê mo toŋalêsi ŋajam
ma êmansaŋ gêŋ êtôm kiŋ sêniŋ.

21 “Naptali kêtôm mojawa, taŋ kêlêti ŋagaôgeŋ naŋ.
Biŋ ŋajam kêsa eŋ awasuŋ.

22 “Josep kêtôm ka wakuc, taŋ gêjam ŋanô,
ka wakuc, taŋ gêjam ŋanô ma kêkô bumata naŋ,
ênê ŋalaka jagê gêsac tuŋbôm.
23 Siŋwaga totalam sêlênsôŋ eŋ
to sêpê nêŋ sôb ma sêjac siŋ gêdêŋ eŋ.
24 Mago ênê talam ŋajaŋa
ma eŋ lêma kata
gebe Jakobnê ŋajaŋa ŋatau gêjam eŋ sa
to ŋacgejob, lau Israel nêŋ poclabu, kêpuc eŋ tôŋ.
25 Tamamnê Anôtô ênam aôm sa
to ŋajaŋa ŋatau Anôtô ênam mec aôm
êkêŋ mec ŋamoasiŋ aŋga undambê ôŋa
to mec ŋamoasiŋ aŋga ŋagêdimbob, taŋ kêpoac ŋalabuŋa naŋ,
ma mec ŋamoasiŋ, taŋ kêsa su to têntaclêlôm naŋ.
26 Tamamnê mec ŋamoasiŋ tolêlôm-tolêlôm
kêlêlêc lôc teŋgeŋŋa ŋamec ŋamoasiŋ su,
kêlêlêc gamêŋ ŋabau laŋgwa sec ŋamoasiŋ.
Gêŋ tonaŋ ŋai ênsac Josep môkêapac ŋaô,
ênsac ŋac, taŋ gêmoa jaêc lasitêwai naŋ ŋaô.

27 “Benjamin kêtôm kêam sec, taŋ kêkac gêŋ gêŋgic-gêŋgic naŋ.
Êndêŋ bêbêcgeŋ eŋ êndaŋgôŋ nê gwada
ma êndêŋ êtula ênac sam gêŋ, taŋ kêjaŋgo naŋ.”

28 Israelnêŋ gôlôac 12 tau tonaŋ. Ma biŋ, taŋ tameŋi kêsôm gêdêŋ êsêac naŋ
tonaŋ. Ma eŋ gêjam mec êsêac, eŋ gêjam mec êsêac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ŋa mec
gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.

Jakob laŋgwa gêmac êndu ma sêsuŋ eŋ

29 Ma eŋ kêjatu êsêac to kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Anôtô embe êkalem aê
najawiŋ ŋoc lau, go ansuŋ aê jawiŋ tamoci aŋga pocgêsuŋ, taŋ gêc ŋac gamêŋ
Hetŋa Epron nê kôm, 30 aŋga pocgêsuŋ, taŋ gêc kôm Mak-Pela gêmu kêsô
Mamreŋa aŋga gamêŋ Kanaan, kôm, taŋ Abraham gêjam ôli aŋga ŋac gamêŋ
Hetŋa Epron nê gebe êtu gamêŋ sêôŋa. 31 Aŋga ônê êsêac sêsuŋ Abraham agêc
nê awê Sara. Aŋga ônê êsêac sêsuŋ Isak agêc nê awê Rebeka. Aŋga ônê aê
kasuŋ Lea. 32 Kôm to pocgêsuŋ, taŋ gêc ŋalêlôm naŋ, êsêac sêjam ôli aŋga lau
gamêŋ Hetŋa nêŋ." 33 Jakob kêjatu biŋ tonaŋ ŋai gêdêŋ latui e gêbacnê, go
Anôtô kêkalem eŋ jagêwiŋ nê lau. Eŋ gê akaiŋ kêpi mê ma gêwi katu siŋ.

50

1 Go Josep gêu tau gêsac tama laŋôanô ŋaô ma kêtaŋ kêpi eŋ to kêlêsôp eŋ.
2 Ma Josep kêjatu dokta, taŋ têtu ênê sakiŋwaga naŋ, gebe sêmansaŋ tama.
Tec dokta seŋ oso Israelnê ŋawêlêlaŋ. 3 Ac sêjam bêc 40, gebe kôm taniŋ oso
ŋawêlêlaŋŋa kêtôm ŋasawa amboac tonaŋ. Ma lau Aiguptu têtaŋ taŋiboa kêtôm
bêc 70 kêtu eŋŋa.
4 Têm taŋiboaŋa gêbacnê, go Josep kêsôm biŋ gêdêŋ Paraonê gôlôac gebe
"Amac embe alic aê ŋajam, go jateŋ amac gebe amansaŋ biŋ êndêŋ Parao ma
asôm gebe 5 'Tamoc kêsôm gebe Kêdabiŋ gebe jamac êndu, tec ônsuŋ aê jasêp
ŋoc sêô, taŋ kasap kêsêp poc aŋga gamêŋ Kanaanŋa. Tec katôc lemoc gêdêŋ
tamoc gebe jaŋgôm ŋanô êsa. Kêtu tonaŋŋa aê jateŋ aôm gebe ôlôc gebe japi
najansuŋ tamoc, go jamu jamêŋ êtiam.' " 6 Ma Parao gêjô eŋ awa gebe "Ôpi ôna,
ônsuŋ tamam amboac kôtôc lêmam gêdêŋ eŋ." 7 Tec Josep kêpi gêja gebe ênsuŋ
tama, ma Paraonê sakiŋwaga samob to ênê gejobwaga anduŋa ma gamêŋ
Aiguptu ŋagejobwaga samob sêpi sêwiŋ eŋ sêja. 8 Ma Josepnê andu ŋagôlôac to
nê lasitêwai ma tamanê andu ŋagôlôac sêwiŋ amboac tonaŋ, tageŋ nêŋ gôlôac
ŋasec-ŋasec ma nêŋ bulimakao to domba tec gacgeŋ sêwi siŋ sêmoa gamêŋ
Gosen. 9 Kareta to lau tohos sêpi sêwiŋ eŋ sêja amboac tonaŋgeŋ. Lau tau tônê
nêŋ toŋ kapôêŋanô. 10 Gêdêŋ taŋ sêô lasê polom ŋamala Atadŋa, taŋ gêc bu
Jordan ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, êsêac sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ ŋanô tonêŋ ŋalêlôm
ŋawapacgeŋ. Josep kêmasaŋ biŋ gebe lau têtaŋ taŋiboa êtôm bêc 7 êtu tamaŋa.
11 Ma malacm tau, lau gamêŋ Kanaanŋa, sêŋô taŋiboa kêpi aŋga polom ŋamala
Atadŋa ma sêsôm gebe "Lau Aiguptu têtaŋ taŋiboa kapôêŋ aŋga ônê." Tec sê
gamêŋ tau ŋaê gebe Abel-Misraim. Gamêŋ tau gêc bu Jordan ŋamakeŋ ônêŋa.
12 Tec Jakob latui sêgôm biŋ, taŋ eŋ kêjatu êsêac naŋ, kêtu anô 13 gebe latui
sêbalaŋ eŋ sêja gamêŋ Kanaan ma sêsuŋ eŋ kêsêp pocgêsuŋ, taŋ gêc kôm Mak-
Pela ŋalêlôm, taŋ gêc gêmu kêsô Mamreŋa. Abraham gêjam ôli pocgêsuŋ tau
tokômgeŋ aŋga ŋac gamêŋ Hetŋa Epron nê gebe êtu ênê gamêŋ sêôŋa. 14 Josep
kêsuŋ tama su, go eŋ to nê lasitêwai ma lau samob, taŋ sêpi sêwiŋ eŋ sêja gebe
sênsuŋ tamaŋa naŋ, sêmu sêja Aiguptu kêtiam.

Josep kêsuc têwainêŋ biŋ ôkwi

15 Josepnê lasitêwai sêlic gebe tameŋi gêmac êndu su, tec sêsôm gebe "Moae
Josep êkêŋ kisa aêac ma êkêŋ ŋagêjô êjô sec samob, taŋ dagôm gêdêŋ eŋ naŋ."
16 Amboac tonaŋ êsêac sêsakiŋ biŋ gêdêŋ Josep gêja ma sêsôm gebe "Kêdabiŋ
gebe tamam êmac êndu, tec kêkêŋ jatu tonec gebe 17 Asôm êndêŋ Josep gebe 'Aê
jateŋ aôm êtu têwamiŋa gebe êsêac sêgôm aôm sec. Mago ôsuc êsêacnêŋ keso to

sec ôkwimaŋ.’ Ma galoc aêac ateŋ aôm gebe ôsuc tamamnê Anôtônê sakiŋwaga
aêac ma keso ôkwi.” Gêdêŋ taŋ sêsôm biŋ gêdêŋ eŋ sêmoa naŋ, Josep tau kêtaŋ.
18 Têwai samob dêdêŋ eŋ sêja jasêu tauŋ sêc eŋ laŋônêmŋa ma sêsôm gebe
“Gôlicgac me, aêac atu nêm sakiŋwaga.” 19 Mago Josep kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
“Atêc taôm atom. Aê jajô Anôtô su me. 20 Amac abe aŋgôm aê sec, mago Anôtô
gêjam keso tau ôkwi kêtu moasiŋ. Eŋ gebe êŋgôm gêŋ tônê gebe lau taêsam
sêŋgôŋ mateŋ jali amboac talic gêdêŋ galoc. 21 Amboac taŋ, atêc taôm atom, aê
gabe janam amac to nêm ŋasec-ŋasec sa.” Eŋ gêjam malô êsêac amboac tonaŋ
ma gêjac êsêac têntac tôŋ.

Josep gêmac êndu

22 Amboac tonaŋ Josep to tamanê gôlôac sêŋgôŋ Aiguptu ma Josepnê jala
kêtu 110. 23 Ma Josep gêlic Epraim latui to dêbui, ma Manase latu Makir nê
gôlôac, teneŋi sêkôc êsêac sêŋgôŋ Josepnê labum. 24 Ma Josep kêsôm gêdêŋ nê
lasitêwai gebe “Kêdabiŋ gebe jamac êndu. Mago Anôtô ênam amac kêsi ma êwê
amac awi gamêŋ tonec siŋ e aô lasê gamêŋ, taŋ Anôtô gêôc lêma sa ma kêsôm
kêtu tôŋ gebe êtu Abraham agêc Isak ma Jakob nêŋ naŋ.” 25 Go Josep awa gêjac
Israel latui gebe têtôc lemeŋ ma kêsôm gebe “Anôtô embe ênam amac kêsi, go
ambalaŋ ŋoc ŋatêkwa aŋga tonec api ana.” 26 Tec Josep gêmac êndu, nê jala kêtu
110, ma êsêac seŋ oso ênê ŋawêlêlaŋ ma sêkêŋ eŋ kêsêp waŋ aŋga Aiguptu. *

* **50:26:** Abel-Misraim ŋam gebe Aiguptunêŋ taŋiboa.

Eksodus
LAU ISRAEL SÊWI AIGUPTU SIŊ ŊAMIŊ ŊABUKU

Ŋaê Eksodus ŋam gebe Sêwi siŋ. Sêjaliŋ ŋaê tau sa gebe ŋamiŋ samob kepeŋ Israelnêŋ miŋ towae kapôêŋanô tageŋ gebe sêwi gamêŋ Aiguptuŋa siŋ, taŋ kêkôniŋ êsêac tôŋ têtu lau gêŋôma sêŋgôŋ naŋ.

Buku tau ŋami**ŋ gê**wa **tau kê**k**ô**c **gê**ja **ŋ**as**ê**bu **tê**l**ê**ac.

1. Môkêlatu 1-18 Anôtô kêgaboac lau Ebolai su aŋga koleŋ gêŋômaŋa ma gêwê êsêac jasêô lasê Lôc Sinai.
2. Môkêlatu 19-24 Anôtô kêmoatiŋ nê poac gêdêŋ lau Israel kêkêŋ biŋsu to ŋagôliŋ gêdêŋ êsêac gebe sêsa nêŋ lêŋ to sênam gôliŋ tauŋ ma sêlic nêŋ-om sêsô biŋ tau ŋalabugeŋ.
3. Môkêlatu 25-40 Lau Israel sêkwê nêŋ gamêŋ sênam sakiŋ Anôtôŋa teŋ sa ma sêjac Lômbec ŋagêŋlêlôm sakiŋŋa sa, go biŋsu ŋagêdô gêdêŋ dabuŋwaga sejop ma gêdêŋ lau Israel sêlic Anôtônê om êtôm sakiŋ dabuŋ.

Mago miŋ ŋanô tau, taŋ buku tonec gêwa sa naŋ, tonec gebe Anôtô kêgaboac nê lau su aŋga sakiŋ gêŋômaŋa ma gêbiŋ êsêac tôŋ têtu lau-m teŋ, taŋ sêkêŋ mateŋ têm to lêŋ nêmŋa totêntac kêpa sugeŋ naŋ.

Ŋamalac taŋ nê miŋ gêjam sêga aŋga buku tau naŋ Mose. Ŋac tau taŋ Anôtô kêjaliŋ eŋ sa gebe êwê nê lau sêwi Aiguptu siŋ naŋ. Mose kêtu ŋamalac tapaôŋgeŋ nêŋ ŋac towae kapôêŋ teŋ.

Buku tau ŋabiŋ, taŋ lau gamêŋ-gamêŋ samob sêŋô ŋawae su naŋ, Biŋsu Lemeŋlu, taŋ sêpuc gêc môkêlatu 20 naŋ.

Gêŋwapac, taŋ kêtap lau Israel sa aŋga Aiguptu naŋ

1 Israel latui, taŋ sêja Aiguptu sêwiŋ Jakob naŋ, nêŋ ŋaê tonec. Êsêac
samob sêja tonêŋ gôlôacgeŋ. 2 Ruben agêc Simeon ma Lewi agêc Juda, 3 ma
Isakar agêc Sebulon ma Benjamin, 4 ac to Dan agêc Naptali ma Gad agêc
Aser. 5 (Jakobnê gôlôac samob sêpi tageŋ lau 70.) Josep tau gêmoa Aiguptu
kwanaŋgeŋ. 6 Sêmoa acgom, go Josep tau to nê lasitêwai ma nêŋ gôlôac samob
sêmac êndu. 7 Mago lau Israel nêŋ wakuc sêka gôlôac lasê e têtu taêsam ŋanô.
Êsêac ŋalêlêma atom, sesewec toŋaclaigeŋ e sêjam gamêŋ tau auc.

8 Gêdêŋ tonaŋ kiŋ wakuc mêŋkêsa aŋga Aiguptu. Ŋac tau gêjam kauc Josep.
9 Eŋ kêsôm gêdêŋ nê lau gebe “Alic acgom, lau Israel têtu taêsam ŋanô ma
sesewec toŋaclai sêlêlêc aêac sugoc. 10 Ajôc, daŋgôm nêŋ gêŋ tokaucgeŋ gebe
têtu taêsam sêlêlêc aêac atom. Embe siŋ êsa, oc moae sêwiŋ aêacnêŋ ŋacjo ma
sênac siŋ êndêŋ aêac e sêwi aêacnêŋ gamêŋ siŋ ma sêc sêna.” 11 Kêtu tonaŋŋa
êsêac sêkêŋ gejobwaga kômŋa gebe sêkôniŋ lau Israel ŋa kôm ŋawapac. Tec lau
Israel sêkwê malac Piton to Rameses sa. Malac luagêc tonaŋ kêtu Paraonê
malac ênac kôm ŋanô saŋa. 12 Lau Aiguptu sêkôniŋ lau Israel tôŋ ŋanôgeŋ,
mago êsêac têtu taêsam ŋanô e sêjam gamêŋ auc. Tec lau Aiguptu têtêc lau
Israel ŋanôgeŋ. 13 Amboac tonaŋ lau Aiguptu sêkac lau Israel gebe sênam kôm
kapoacwalôŋa. 14 Êsêac sejoŋ lau Israel ŋa kôm ŋawapacgosu. Lau Israel sêkwê
andu ŋa poc, taŋ sêmasaŋ ŋa nomku naŋ, to kolda ma sêjam kôm tokôm. Lau
Aiguptu sêkac êsêac gebe sênam kôm samob tonaŋ ŋai toŋaôli masigeŋ.

15 Go kiŋ Aiguptuŋa kêsôm biŋ gêdêŋ lau Ebolai nêŋ jaomwagao. Awê
teŋ nê ŋaê gebe Sipra ma teŋ nê ŋaê Pua. 16 Eŋ kêsôm gebe “Amagêc
embe anam Ebolainêŋ lauo sa êndêŋ têm sêkôc ŋapalêŋa, go ajop ŋapep.
Awê teŋ embe êkôc ŋapalê ŋac, naŋ anac êndu. Embe êkôc awê, go andec

êmoa.” 17 Mago jaomwagaoagêc têtêc Anôtô, tec sêgôm kiŋ Aiguptuŋa nê biŋ ŋanô kêsa atom, agêc dedec ŋapalê ŋac sêmoa mateŋ jali amboac tonaŋgeŋ. 18 Tec kiŋ Aiguptuŋa kêkalem jaomwagaoagêc ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Amagêc adec ŋapalê ŋac sêmoa mateŋ jali kêtu asageŋŋa.” 19 Jaomwagaoagêc sêsôm gêdêŋ Parao gebe “Ebolainêŋ lauo têtôm lauo Aiguptuŋa atom. Êsêac ôliŋwalô kaiŋ teŋ. Jaomwagao sêô lasê dêdêŋ êsêac atomgeŋ ma sêkôc ŋapalê su.” 20 Anôtô kêmoasiŋ jaomwagao ma lau Israel têtu taêsam ma sesewec toŋaclaigeŋ. 21 Jaomwagao têtêc Anôtô, tec Anôtô kêkêŋ gôlôac gêdêŋ êsêac. 22 Go Parao kêjatu nê lau samob gebe “Ŋapalê ŋac samob, taŋ Ebolainêŋ lauo sêkôc naŋ, ambaliŋ samob siŋ sêsêp bu Nil sêna, ma ŋapalêogeŋ tec andec sêmoa.”

2

Mose têna kêkôc eŋ

1 Ŋac teŋ aŋga Lewinê gôlôac gêjam awê teŋ. Awê tau aŋga Lewinê gôlôac amboac tonaŋ. 2 Awê tau taê ma kêkôc ŋapalê ŋac teŋ. Eŋ gêlic gebe ŋapalê tau ŋajam, tec kêsiŋ eŋ ôkwi kêtôm ajôŋ têlêac. 3 Gêdêŋ taŋ têna kêtôm gebe êsiŋ eŋ ôkwi êtiam atom naŋ, eŋ kêkôc katapa, taŋ sêmasaŋ ŋa talu naŋ, ma kepeŋ sib, go kêkêŋ ŋapalê tau kêsêp ma ketoc katapa tau kêkô bu Nil ŋatali ŋasiŋ ŋalêlôm. 4 Ŋapalê luo kêkô ec jaêc sauŋgeŋ, gebe êlic gêŋ ondoc oc êtap ŋapalê tau sa.

5 Gêdêŋ tonaŋ Parao latuo mêŋgêô lasê gebe êliŋ bu. Ênê sakiŋwagao sêsêlêŋ sêmoa butali. Awê tau gêlic katapa kêkô siŋ ŋalêlôm, go kêsakiŋ nê sakiŋwagao teŋ gebe êkôc gêŋ tau. 6 Parao latuo kêkac baob sa e gêlic ŋapalê teŋ. Ŋapalê tau kêtaŋ, tec taê walô eŋ ma kêsôm gebe “Ebolainêŋ ŋapalê teŋ tonec.” 7 Tec ŋapalê luo jakesôm gêdêŋ Parao latuo gebe “Amboac ondoc, aê najamôêc Ebolainêŋ lasulawê teŋ gebe êkêŋ su ŋapalê tau ênôm êtu aômŋa me masi.” 8 Parao latuo kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ônamaŋ.” Tec ŋapalê luo gêja jagêmôêc ŋapalê tau têna. 9 Go Parao latuo kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôkôc ŋapalê tonec ma ôkêŋ su êndêŋ eŋ êtu aêŋa. Aê oc jakêŋ ŋaôli êndêŋ aôm êjô nêm kôm.” Tec awê tau kêkôc ŋapalê ma gêlôm eŋ. 10 Gêdêŋ taŋ ŋapalê tau kêtu kapôêŋ su naŋ, têna kejoŋ eŋ gêdêŋ Parao latuo gêja. Ma eŋ kêkôc ŋapalê tau su kêtu ênê latu ma kêsôm gebe “Aê gaê eŋ sa aŋga bu,” tec gê ênê ŋaê gebe Mose.

Mose gêc gêja Midian

11 Mose kêtu kapôêŋ su ma bêc teŋ eŋ gêja gebe êlic nê lau ma gêlic kôm ŋawapac, taŋ kêkôniŋ êsêac tôŋ naŋ. Ma gêlic ŋac Aiguptuŋa teŋ gêjac Ebolai teŋ. Eŋ Mosenê launêŋ teŋ. 12 Mose mata geso gamêŋ e gêlic teŋ gêmoa atom, tec gêjac ŋac Aiguptuŋa tau êndu ma kêgawê gaŋac ma kêsuŋ eŋ. 13 Ŋabêbêc Mose kêsa gêdêŋ nê lau gêja kêtiam ma gêlic Ebolai luagêc sêjac tauŋ. Ma eŋ kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ gêgôm keso naŋ, gebe “Gôjac nêm ŋac kêtu asageŋŋa.” 14 Mago ŋac tau gêjô eŋ awa gebe “Asa kêkêŋ aôm kôtu aêacma gôliŋwaga to mêtôcwaga. Oc gobe ônac aê êndu amboac gôjac Aiguptu tau naŋ me.” Go Mose kêtakê ma taê gêjam gebe “Biŋŋanô, biŋ tau ŋapuc kêsa sugac.” 15 Gêdêŋ taŋ Parao gêŋô ŋawae naŋ, eŋ gêgôm gêŋlêlôm gebe ênac Mose êndu.

Mago Mose gêc Parao su jagêmoa gamêŋ Midianŋa. Ma eŋ jagêŋgôŋ bumata teŋ. 16 Ma dabuŋwaga Midianŋa nê latuio 7 sêmoa. Êsêac sêsa jasêkati bu jasêsêwa kêsêp suc, gebe tameŋinê domba sênôm. 17 Mago gejobwaga bôcŋa sêmêŋ ma têtiŋ êsêac su. Tec Mose gêdi jagêjam êsêac sa ma kêkêŋ bu gêdêŋ nêŋ domba sênôm. 18 Su, go êsêac dêdêŋ tameŋi Reuel sêja, ma eŋ kêsôm gebe “Amboac ondoc, tec ocsalô tonec amu amêŋ ŋagaôgeŋ nec.” 19 Êsêac sêsôm gebe “Ŋac Aiguptuŋa teŋ gêjam aêac sa aŋga gejobwaga bôcŋa ma kêkati bu

gêjô aêac su jakêkêŋ gêdêŋ domba sênôm.” 20 Go tameŋi kêsôm gêdêŋ latuio
gebe “Eŋ gêmoa ondoc. Adec ŋac tau kêkô tônê kêtu asageŋŋa. Amôêc eŋ gebe
êniŋ gêŋ êwiŋ aêacmaŋ.” 21 Mose gêlic kêtôm gebe êmoa êwiŋ Reuel, tec ŋac tau
kêkêŋ latuo Sipora gêdêŋ Mose gêjam. 22 Awê tau kêkôc ŋapalê teŋ, ma Mose
kêsôm gebe “Aê katu ŋacleŋ gamoa gamêŋ jaba.” Tec gê ênê ŋaê gebe Gerson.
23 Ŋasawa baliŋ tonaŋ gêbacnê ma kiŋ Aiguptuŋa gêmac êndu. Mago lau Israel
seŋ oliŋ tauŋ kêtu nêŋ kôm ŋawapacŋa ma sêmôêc gebe Anôtô ênam êsêac sa.
Ma êsêacnêŋ taŋiboa kêtu kôm ŋawapacŋa kêpi gêdêŋ Anôtô gêja. 24 Ma Anôtô
kêkêŋ taŋa nêŋ oliŋ tau ma taê gêjam poac, taŋ kêmoatiŋ gêdêŋ Abraham agêc
Isak ma Jakob. 25 Ma Anôtô gêlic lau Israel ma kêwaka tau sa gêdêŋ êsêac.

3

Anôtô kêkalem Mose

1 Ma Mose gejob lawa dabuŋwaga Midianŋa Jetro nê domba. Eŋ gêwê
domba kêsa gamêŋ sawa kêsêlêŋ ec ŋêŋgeŋ e gêô lasê Anôtônê lôc Horeb. 2 Ma
Anôtônê aŋela geoc tau lasê gêdêŋ eŋ ŋa jawaô. Ja ŋawaô tau kêsa gamêŋdani
ŋalêlôm. Mose gêlic ja kêsa gamêŋdani, mago ja geŋ gamêŋdani tau su atom.
3 Ma Mose kêsôm gebe “Aê gabe jana najalic gêŋsêga tonec. Ja geŋ gamêŋdani
su atom ŋam amboac ondoc.” 4 Apômtau gêlic eŋ kêdabiŋ gamêŋdani gebe êlic
ŋam, tec Anôtô gêmôêc gêdêŋ eŋ aŋga gamêŋdani gebe “Mose, Mose.” Ma eŋ
gêjô eŋ awa gebe “Aê tec gamoa.” 5 Go Anôtô kêsôm gebe “Ôtu gasuc ômôêŋ
atom. Ônu nêm atapa su aŋga amtapa gebe gamêŋ, taŋ aôm kôkô naŋ, nom
dabuŋ.” 6 Ma kêsôm teŋ gêwiŋ gebe “Tamamnê Anôtô aê, ma Abrahamnê
Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aêgoc.” Mose gêsaŋ laŋôanô auc
gebe kêtêc tau, gebe êlic Anôtô atom.

7 Go Apômtau kêsôm gebe “Aê galic ŋoc lau sêmoa jageo ŋanô aŋga Aiguptu.
Aê gaŋô êsêac sêmôêc kêtu nêŋ gejobwaga kapoacwalôŋa sêlêsu êsêacŋa.
Biŋŋanô, aê kajala êsêacnêŋ ŋandaŋ. 8 Aê kasêp gamêŋ gebe janam êsêac kêsi
aŋga lau Aiguptu lemeŋ ma jawê êsêac sêwi gamêŋ tonaŋ siŋ nasêpi gamêŋ
ŋajam to kapôêŋ teŋ. Aŋga gamêŋ tau tônê su to lêp keseleŋ. Galoc lau Kanaan
to Het ma Amor to Peres ma Hib to Jebus sêŋgôŋ gamêŋ tau. 9 Aê gaŋô lau
Israel nêŋ taŋi maŋkêsô aê taŋocsuŋ ma galic lau Aiguptu sejoŋ êsêac ŋanô.
10 Amboac tonaŋ aê gabe jasakiŋ aôm ôndêŋ Parao ôna gebe ôwê ŋoc lau Israel
sêwi Aiguptu siŋ.”

11 Mago Mose kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe “Aê asa, tec jandêŋ Parao jana ma
jawê lau Israel sêwi Aiguptu siŋ nec.” 12 Anôtô gêjô eŋ awa gebe “Aê oc
jawiŋ aôm. Ma gabe jakêŋ ŋabelo tonec êndêŋ aôm gebe ôjala, gebe aê tauc
tec kasakiŋ aôm. Ŋabelo tau tonec gebe Êndêŋ taŋ ôwê lau sêwi Aiguptu siŋ su
naŋ, oc anam sakiŋ Anôtô aŋga lôc tonec.”

13 Go Mose kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe “Embe jandêŋ lau Israel jana ma jasôm
êndêŋ êsêac gebe ‘Tameminêŋ Anôtô kêsakiŋ aê tec gamêŋ,’ ma êsêac embe
têtu kênac aê gebe ‘Ênê ŋaê amboac ondoc,’ oc jasôm amboac ondoc êndêŋ
êsêac.” 14 Go Anôtô kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Aêŋoc ŋaê gebe Aê-Gamoa-Amboac-
Gamoa.” Ma Anôtô kêsôm teŋ gêwiŋ gebe “Ôsôm biŋ tonec êndêŋ lau Israel
gebe ‘Aê-Gamoa kêsakiŋ aê’ tec gadêŋ amac gamêŋ.” 15 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ
Mose gêwiŋ gebe “Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe ‘Apômtau, amac tameminêŋ
Anôtô, Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô kêsakiŋ aê
gadêŋ amac gamêŋ.’ Ŋaê tonec kêtu ŋoc ŋaê teŋgeŋ ma teŋgeŋŋa ma gôlôac
to gôlôac wakuc samob aweŋ ênac aê ŋa ŋaê tonecgeŋ. 16 Ôna ma ôkalem lau
Israel nêŋ laumata sa sêpi tageŋ, go ôsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Apômtau, amac

tameminêŋ Anôtô, geoc tau lasê gêdêŋ aê. Eŋ Abraham agêc Isak ma Jakob nêŋ Anôtô. Ma eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Aê gajac amac kêsi ma galic gêŋ samob, taŋ lau Aiguptu sêgôm gêdêŋ amac naŋ. 17 Tec aê taêc gêjam kêtu tôŋ gebe jawê amac awi gêŋwapac Aiguptuŋa siŋ ma aô lasê lau Kanaan to lau Het ma Amor to Peres ma Hib to Jebus nêŋ gamêŋ. Aŋga gamêŋ tônê su to lêp keseleŋ.” ’ 18 Lau Israel nêŋ laumata oc sêkêŋ taŋeŋ nêm biŋ ma sêwiŋ aôm andêŋ kiŋ Aiguptuŋa ana ma asôm êndêŋ eŋ gebe ‘Apômtau, Ebolainêŋ Anôtô, mêŋgêjam biŋgalôm gêwiŋ aêac, tec galoc ateŋ aôm gebe ôwi aêac siŋ gebe asêlêŋ bêc têlêac asa gamêŋ sawa ana ma akêŋ da êndêŋ aêacma Apômtau Anôtô.’ 19 Aê kajalagac gebe kiŋ Aiguptuŋa oc êwi amac siŋ atom e ŋaclai teŋ êkac eŋ acgom. 20 Amboac tonaŋ aê oc jamêtôc lemoc to janac Aiguptu ŋa gêŋtalô tokaiŋ-tokaiŋ aŋga gamêŋ tau. Gêŋtalô tau êmbacnê acgom, go êwi amac siŋ ana. 21 Aê jaŋgôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ŋajam ma embe ana, go ana tolemem sawageŋ atom. 22 Amacnêm lauo samob êndêŋ-êndêŋgeŋ teteŋ nêŋ lauo sackapoac gêdêŋ tauŋŋa to lauo, taŋ sêŋgôŋ andu tageŋ sêwiŋ tauŋ naŋ, gebe sêkêŋ gêlôŋ silber to goldŋa ma ŋakwê êndêŋ êsêac. Ma amac akêŋ nêm latômio to ŋac sêsô to sênôŋ gêŋ tau. Amboac tonaŋ ajaŋgo gêŋ su aŋga lau Aiguptuŋa.”

4

1 Go Mose gêjô eŋ awa gebe “Mago lau Israel embe sêkêŋ êwiŋ aê atom to sêkêŋ taŋeŋ ŋoc biŋ atom ma sêsôm êndêŋ aê gebe ‘Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ aôm atom,’ go jaŋgôm amboac ondoc.” 2 Apômtau kêtu kênac eŋ gebe “Aôm lêmam kômêgôm asageŋ.” Ma Mose gêjô eŋ awa gebe “Kamêgôm tôc.” 3 Go Apômtau kêsôm gebe “Ômbaliŋ naênêc nom.” Ma Mose kêbaliŋ tôc jagêc nom e kêtu moac. Ma kêtakê e gênu tau su. 4 Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ômêtôc lêmam ma ômêŋgôm moac ŋalêŋuc.” Tec eŋ kêmêtôc lêma ma kêmêgôm moac tôŋ jakêtu tôc kêtiam kêsêp eŋ lêma. 5 Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôŋgôm amboac tonaŋ e sêkêŋ êwiŋ gebe Apômtau eŋ êsêac tameŋinêŋ Anôtô. Eŋ Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô geoc tau lasê gêdêŋ aôm.”

6 Go Apômtau kêsôm biŋ ŋagêdô gêdêŋ eŋ gebe “Ônsêmuŋ lêmam êsô nêm ŋakwê.” Eŋ kêsêmuŋ lêma kêsô ma gêdêŋ taŋ kêtaiŋ sa kêtiam naŋ, gêlic gebe kamocbôm gêjac têc lêma auc e kêtu sêp kêtôm labi. 7 Go Apômtau kêsôm gebe “Ônsêmuŋ lêmam êmu êsô nêm ŋakwê êtiam.” Tec Mose kêsêmuŋ lêma gêmu kêsô nê ŋakwê kêtiam, Ma gêdêŋ taŋ kêtaiŋ sa kêtiam naŋ, gêlic gebe ŋajam kêsa kêtôm ôli ŋagêdô. 8 Ma Anôtô kêsôm gebe “Êsêac embe sêkêŋ êwiŋ aôm atom ma gêŋtalô ŋamataŋa embe ênam êsêac ôkwi atom, go sêkêŋ êwiŋ gêŋtalô êtu luagêcŋa. 9 Ma êsêac embe sêkêŋ êwiŋ gêŋtalô luagêc tonaŋ to sêkêŋ taŋeŋ nêm biŋ atom, go ôkati bu aŋga bu Nil ma mêŋôkêc êsêp nom, go bu, taŋ ôkati aŋga bu Nil naŋ, oc êtu dec ênêc nom.”

10 Mago Mose kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe “Oe, ŋoc Apômtau, aê aoc sob atom. Gêmuŋgeŋ aê gamoa amboac tonaŋ ma galoc kôsôm biŋ gêdêŋ aê, taŋ katu nêm sakiŋwaga naŋ, mago aoc sob kêsa atom amboac tonaŋgeŋ. Aê kasôm biŋ malô-malô to imbeloc ŋawapac sec.” 11 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Asa kêkêŋ ŋamalac awasuŋ. Asa kêkêŋ eŋ awamê me taŋasuŋbic me gêlic gamêŋ me matapec. Aê Apômtau kakêŋ atom me. 12 Amboac tonaŋ ôna ma aê jawiŋ aôm to janam aôm awam sa ma jandôŋ biŋ ôsômŋa êndêŋ aôm.” 13 Mago Mose kêsôm gebe “O Apômtau, aê jateŋ aôm gebe ôsakiŋ lau teŋ.”

14 Go Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ Mose ma kêsôm gebe “Têwam Aron
aŋga Lewinê gôlôac gêmoa atom me. Aê kajala eŋ awa sob. Ôlic acgom, eŋ gêdi
kêpuc aôm tôŋtôŋ gêmêŋ. Eŋ embe êlic aôm, oc têtac ŋajam êsa ŋanô. 15 Amboac
tonaŋ ônam biŋgalôm êndêŋ eŋ ma ôwa nêm biŋ sa êndêŋ eŋ gebe êsôm lasê.
Ma aê gabe jawiŋ amagêc to janam amagêc aweŋ sa ma jandôŋ gêŋ ôŋgômŋa
êndêŋ aôm. 16 Eŋ êjô aôm su êsôm biŋ êndêŋ lau ma êtu aôm awam. Ma eŋ êlic
aôm amboac Anôtô. 17 Ma aôm ômêŋgôm tôc tonec gebe ôŋgôm gêŋtalôŋa.”

Mose gêmu gêja Aiguptu

18 Ma Mose gêmu gêdêŋ lawa Jetro gêja jakêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê jateŋ
aôm gebe ôlôc sa ma aê jamu jandêŋ ŋoc lau jana Aiguptu najalic êsêac sêmoa
mateŋ jali me masi.” Ma Jetro kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôêc tobiŋmalôgeŋ
ôna.” 19 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose aŋga Midian gebe “Ômu ôna Aiguptu
gebe lau samob, taŋ sebe senseŋ aôm naŋ, sêmac êndu su.” 20 Amboac tonaŋ
Mose kêkôc nê awê to latu ma kêkêŋ êsêagêc sêŋgôŋ doŋki teŋ ŋaô ma gêja
gamêŋ Aiguptuŋa. Ma eŋ kêmêgôm Anôtônê tôc.
21 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôlic acgom, aôm embe ô lasê
Aiguptu, go ôŋgôm gêŋtalô samob, taŋ kakêŋ ŋaclai gêdêŋ aôm gebe ôŋgômŋa
naŋ, ôkô Parao laŋônêmŋa. Mago aê oc jaŋgôm ênê ŋalêlôm ŋadani êsa, gebe
êwi lau siŋ atom. 22 Go aôm ôsôm êndêŋ Parao gebe ‘Apômtaunê biŋ tau tonec
gebe Ŋoc latuc ŋacsêga tau Israel, 23 ma aê jasôm êndêŋ aôm gebe “Ôwi latuc
siŋ gebe naênam sakiŋ aê.” Ôlic acgom, embe ondec ma ôwi eŋ siŋ atom, go
janseŋ aôm latôm ŋacsêga su.’ ”
24 Êsêac sêsêlêŋ sêmoa intêna e sêô lasê gamêŋ sênêc bêcŋa teŋ. Ma Apômtau
gêdac Mose aŋga tônê ma kêsaê gebe ênac eŋ êndu. 25 Go Sipora kêkôc bôjaŋ
poc ŋagaôgeŋ ma kêsa latu utiôlic jakêmoasac Mosenê lambi ŋa ŋaôlic tau tonaŋ
ma kêsôm gebe “Biŋŋanô, aôm kôtu ŋoc ŋac-gebe-ênam-awêwaga todec.” 26 Go
Apômtau gêwi eŋ siŋ gêmoa mata jali. Gêdêŋ tonaŋ awê tau kêlêwiŋ biŋ sêsa
launa gebe “Ŋac-gebe-ênam-awêwaga todec.”
27 Apômtau kêsôm gêdêŋ Aron gebe “Ôpuc Mose tôŋtôŋ ôsa gamêŋ sawa ôna.”
Tec eŋ gêja ma gêdac Mose aŋga Anôtônê lôc ma kêlêsôp eŋ alianô. 28 Go Mose
gêjac miŋ biŋ samob, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ taŋ kêsakiŋ eŋ naŋ, to gêŋtalô
samob, taŋ Apômtau kêjatu eŋ gebe êŋgômŋa. 29 Go Mose agêc Aron sêja ma
sêkalem lau Israel nêŋ laumata samob sa sêpi tageŋ. 30 Ma Aron kêsôm biŋ
samob, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose naŋ, ma gêgôm gêŋtalô lau sêlic. 31 Ma
lau tau sêkêŋ gêwiŋ. Gêdêŋ taŋ sêŋô ŋawae gebe Apômtau kêtu ŋacleŋ lau Israel
ma gêlic êsêacnêŋ gêŋwapac naŋ, êsêac sewec ma teteŋ mec.

5

Mose agêc Aron sêkô Parao laŋônêmŋa

1 Tônê su, go Mose agêc Aron dêdêŋ Parao sêja ma sêsôm gebe “Apômtau,
Israelnêŋ Anôtô, nê biŋ tonec gebe ‘Ôwi ŋoc lau siŋ gebe sêlic nêŋ om teŋ
aŋga gamêŋ sawa êtu tetoc aê saŋa.’ ” 2 Mago Parao gêjô êsêagêc aweŋ gebe
“Apômtau tau asa, tec jakêŋ taŋoc eŋ ma jawi Israel siŋ. Aê gajam kauc
Apômtau tonaŋ, ma aê gadec gebe jawi Israel siŋ.” 3 Go êsêagêc sêsôm gebe
“Ebolainêŋ Anôtô gêjam biŋgalôm gêwiŋ aêagêc, tec ateŋ aôm gebe ôwi aêac
siŋ. Aêac asa gamêŋ sawa ana asêlêŋ bêc têlêacgeŋ ma akêŋ da êndêŋ Apômtau,
aêacma Anôtô. Embe masi, oc êsêp êndêŋ aêac êmêŋ ŋa kole to siŋ.” 4 Mago
Parao kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Mose agêc Aron, amagêc abe akôc lau su
aŋga nêŋ kôm kêtu asageŋŋa. Aec su andêŋ nêm koleŋ ana.” 5 Ma Parao kêsôm

teŋ gebe “Agêc alic acgom, galoc lau tau têtu taêsam su, ma amagêc abe akô
êsêac auc aŋga nêŋ kôm ma akêŋ êsêac sêlêwaŋ tauŋ.” 6 Gêdêŋ bêc tonaŋgeŋ
Parao kêjatu lausêlêsuwaga to gejobwaga gebe 7 “Akêŋ oba êndêŋ lau amboac
agôm naŋ, êtiam atom. Êsêac tauŋ nasejoŋ oba gebe sêmansaŋ nomku têkê-
têkê. 8 Mago nomku têkê-têkê ŋanamba, taŋ sêmasaŋ kêtôm bêcgeŋ naŋ, êkôgeŋ,
êtu sauŋ atom, gebe êsêac ojomtêna, tec sêmôêc gebe ‘Ôwi aêac siŋ gebe akêŋ
da êndêŋ aêacma Anôtô.’ 9 Akêŋ kôm ŋawapac êkôniŋ lau tonaŋ e ênam êsêac
auc ma têtap nêŋ ŋasawa sêkêŋ taŋeŋ biŋ agwa-agwaŋa sa atom.”
10 Amboac tonaŋ lau-sêlêsuwaga to launêŋ gejobwaga sêsa sêja ma sêjac
miŋ gêdêŋ lau gebe “Parao kêsôm biŋ tonec gebe ‘Aê jakêŋ oba êndêŋ amac
êtiam atom. 11 Galoc amac taôm naajoŋ oba aŋga gamêŋ, taŋ atap oba
saŋa naŋ. Mago nomku têkê-têkê, taŋ amac oc amansaŋ naŋ, ŋanamba êtu
sauŋ atom, êtôm namba laŋgwa.’ ” 12 Amboac tonaŋ lau sêsêlêŋ sêjam gamêŋ
Aiguptu samucgeŋ auc, gebe sejoŋ oba êtu sêmansaŋ nomku têkê-têkêŋa.
13 Lausêlêsuwaga sêkac êsêac ma sêsôm gebe “Anam nêm kôm êtôm bêcgeŋŋa
e atap nomku têkê-têkê ŋanamba sa êtôm namba, taŋ atap sa gêdêŋ têm sêkêŋ
oba gêdêŋ amacŋa naŋ.” 14 Paraonê lausêlêsuwaga sêjac launêŋ gejobwaga,
taŋ êsêac sêjaliŋ sa gebe sejop tauŋ nêŋ lau naŋ, ma têtu kênac êsêac gebe
“Gêdêŋ ocsalô tonec amac atap kôm ŋanô sa kêtôm gêmuŋŋa atom, nec ŋam
amboac ondoc.”
15 Go lau Israel nêŋ gejobwaga dêdêŋ Parao sêja ma têtaŋ gebe “Amboac
ondoc aôm gôgôm aêac, taŋ atu nêm sakiŋwaga naŋ, amboac tonaŋ. 16 Êsêac
sêkêŋ oba teŋ gêdêŋ nêm sakiŋwaga atom, mago sêjatu gebe ‘Amansaŋ nomku
têkê-têkê.’ Ma galoc ôlic, êsêac sêjac nêm sakiŋwaga gêwiŋ. Ŋakeso gêc aôm taôm
nêm launageŋ.” 17 Mago eŋ kêsôm gebe “Amac ojomtêna, amac ojomtêna. Kêtu
tonaŋŋa amac asôm gebe ‘Ôwi aêac siŋ gebe akêŋ da êndêŋ Apômtau.’ 18 Aêc su,
anam nêm kôm. Ac sêkêŋ oba êndêŋ amac atom, mago amac amansaŋ nomku
têkê-têkê ŋanamba êtôm gêmuŋŋa.” 19 Lau Israel nêŋ gejobwaga sêmoa jageo
ŋanô kêtu jatu tonecŋa gebe “Ajop taôm, gebe nomku têkê-têkê ŋanamba êtôm
bêcgeŋŋa êtu sauŋ atom.” 20 Gejobwaga sêsa aŋga Paraonê andu sêja ma têtap
Mose agêc Aron sa. Êsêagêc sêôŋ êsêac sêmoa. 21 Ma gejobwaga sêsôm gêdêŋ
êsêagêc gebe “Apômtau mata ê amagêc e êmêtôc amagêc, gebe amagêc agôm
Parao to nê lau têntac gedec aêac ma akêŋ siŋ kêsêp êsêac lemeŋ, gebe sênac
aêac êndu.”

Mosenê mec

22 Go Mose kêkac tau ôkwi kêtiam gêmu gêdêŋ Apômtau gêja ma kêsôm gebe
“O Apômtau, amboac ondoc tec gôgôm lau tonec sec. Aôm kôsakiŋ aê gamêŋ
kêtu asageŋŋa. 23 Aê kasô gadêŋ Parao gaja ma kasôm biŋ gajam aôm laŋôm,
mago eŋ gêŋô e gêgôm lau tonec sec, ma aôm tec gôjam nêm lau kêsi atomanô.”

6

1 Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Galoc aôm oc ôlic gêŋ, taŋ aê gabe
jaŋgôm êndêŋ Parao naŋ. Eŋ oc êkac êsêac toŋaclaigeŋ gebe sêwi gamêŋ siŋ, ma
êjanda êsêac toŋaclaigeŋ gebe sêwi ênê gamêŋ siŋ.”

Anôtô kêkalem Mose ŋakôniŋŋa

2 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Aê Apômtau. 3 Aê gaoc tauc lasê gêdêŋ
Abraham agêc Isak ma Jakob gebe Ŋaniniŋ Ŋatau aê, mago aê kawaka tauc sa
gêdêŋ êsêac ŋa ŋoc ŋaê Aê-Gamoa-Amboac-Gamoa nec atom. 4 Aê kamoatiŋ poac
gêdêŋ êsêac gebe jakêŋ gamêŋ Kanaan êndêŋ êsêac. Gamêŋ tau, taŋ êsêac sêmoa
têtôm lau jabageŋ naŋ. 5 Ma aê gaŋô lau Israel, taŋ lau Aiguptu sêlêsu êsêac

ŋa kôm ŋawapac naŋ, nêŋ taŋiboa ma taêc gêjam ŋoc poac. 6 Kêtu tonaŋŋa ôsôm
êndêŋ lau Israel gebe ‘Aê Apômtau tau. Aê gabe jaê amac sa aŋga Aiguptunêŋ
kôm ŋawapac, taŋ kêkôniŋ amac naŋ, to jaŋgamboac amac su aŋga êsêacnêŋ
sakiŋ gêŋômaŋa ma jamêtôc lemoc gebe janam amac sa to jaŋgôm gêŋsêga
gebe jamêtôc êsêac. 7 Aê gabe jakôc amac sa atu ŋoc lau ma gabe jatu nêm
Anôtô. Amac ajalamaŋ gebe aê Apômtau, amacnêm Anôtô, taŋ gaê amac sa
aŋga Aiguptunêŋ kôm ŋawapac. 8 Aê gabe jawê amac aô lasê gamêŋ, taŋ katôc
lemoc gebe jakêŋ êndêŋ Abraham agêc Isak ma Jakob. Aê gabe jakêŋ gamêŋ
tau êndêŋ amac êtu amacnêm nom. Aê Apômtau oc jaŋgôm.’ ” 9 Mose kêsôm
biŋ tonaŋ gêdêŋ lau Israel, mago êsêac sêkêŋ taŋeŋ Mosenê biŋ atom, gebe
nêŋ ŋalêlôm popoc ma kôm tau ŋawapacgosu.
10 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 11 “Ôsô naôsôm êndêŋ Aiguptunêŋ
kiŋ Parao gebe êlôc ma lau Israel sêwi ênê gamêŋ siŋ.” 12 Mago Mose kêsôm
gêdêŋ Apômtau gebe “Ôlic acgom, lau Israel sêkêŋ taŋeŋ ŋoc biŋ atom, ma
Parao oc êkêŋ taŋa aê, taŋ aocsuŋ ŋawapac naŋ, amboac ondoc.” 13 Go Apômtau
gêjam biŋgalôm gêwiŋ Mose agêc Aron ma kêjatu êsêagêc gebe sêsôm êndêŋ lau
Israel to êndêŋ Aiguptunêŋ kiŋ Parao gebe agêc awê lau Israel sêwi gamêŋ
Aiguptuŋa siŋ.

6:14-27 Ŋamadiŋ tonec kêkip Mose agêc Aron nêŋ ŋam sa. Êsêagêc sêsa aŋga
Lewinê gôlôac. Aronnê wakuc ŋagêdô nêŋ ŋaê kêsêp ŋamadiŋ tonec gêwiŋ.

Anôtônê Jatu gêdêŋ Mose agêc Aron

28 Gêdêŋ bêc, taŋ Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ Mose aŋga gamêŋ Aiguptuŋa
naŋ, 29 Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Aê Apômtau tau. Ôsôm biŋ samob,
taŋ aê jasôm êndêŋ aôm naŋ êndêŋ Aiguptunêŋ kiŋ Parao.” 30 Mago Mose
kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe “Ôlic acgom, aê aocsuŋ ŋawapac, tec Parao oc êkêŋ
taŋa aê amboac ondoc.”

7

1 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôlic acgom, aê jakêŋ aôm ôtu
Paraonê anôtô ma têwam Aron êtu nêm propete. 2 Aôm ôsôm biŋ samob, taŋ aê
jajatu naŋ, êndêŋ Aron, ma eŋ êsôm êndêŋ Parao, gebe êlôc gebe lau Israel sêwi
ênê gamêŋ siŋ sêc sêna. 3 Mago aê gabe jaŋgôm Paraonê ŋalêlôm ŋadani êsa. Aê
oc jaŋgôm gêŋtalô to gêŋsêga taêsam aŋga gamêŋ Aiguptuŋa, 4 tageŋ Parao oc
êkêŋ taŋa amagêcnêm biŋ atom. Go aê lemoc êpi Aiguptu ma ŋoc toŋ, ŋoc lau
Israel tau tonaŋ, sêwi gamêŋ Aiguptuŋa siŋ, ma jaŋgôm gêŋsêga gebe jamêtôc
lau Aiguptu. 5 Aê embe jamêtôc lemoc gebe janac Aiguptu ma jawê lau Israel
sa aŋga êsêac ŋalêlôm, go lau Aiguptu sêjala gebe aê Apômtau.” 6 Ma Mose agêc
Aron taŋeŋ wamu ma sêgôm biŋ kêtôm Apômtau kêjatu êsêagêc. 7 Gêdêŋ taŋ
sêsôm biŋ gêdêŋ Parao naŋ, Mosenê jala kêtu 80 ma Aronnê kêtu 83.

Aronnê tôc

8 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose agêc Aron gebe 9 “Parao embe êsôm êndêŋ
amagêc gebe ‘Awaka taôm sa ŋa gêŋtalô teŋ,’ go ôsôm êndêŋ Aron gebe ‘Ôkôc
nêm tôc ma ômbaliŋ naênêc Parao laŋônêmŋa gebe êtu moac.’ ” 10 Amboac
tonaŋ Mose agêc Aron dêdêŋ Parao sêja ma sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu
êsêagêc. Aron kêbaliŋ nê tôc jagêc Parao to nê sakiŋwaga laŋôŋnêmŋa e tôc
tau kêtu moac. 11 Go Parao kêkalem lau tokauc ma lau mectomaŋŋa, ma
Aiguptunêŋ lau mectomaŋŋa tonaŋ nêŋ ŋaclai kaiŋ teŋ, tec sêgôm gêŋtalô tônê
amboac tonaŋgeŋ. 12 Êsêac samob gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêbaliŋ nêŋ tôc jagêc nom
e kêtu moac. Mago Aronnê tôc kêdaŋgôŋ êsêacnêŋ tôc samob su. 13 Mago

Paraonê ŋalêlôm ŋadani ŋapaŋ, tec kêkêŋ taŋa êsêagêcnêŋ biŋ atom, kêtôm Apômtau kêsôm lasê kwanaŋgeŋ.

Bu kêtu dec ŋagêŋwapac

14 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Paraonê ŋalêlôm ŋadani kêsagac, eŋ
gedec gebe êwi lau siŋ. 15 Bêbêcgeŋ Parao êsa bu êna, go aôm ôndêŋ eŋ ôna
ma ônsaê eŋ ôkô butali. Ômêŋgôm tôc, taŋ gêjam tau ôkwi kêtu moac naŋ.
16 Go ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Apômtau, Ebolainêŋ Anôtô, kêsakiŋ aê gadêŋ aôm
gamêŋ. Eŋ kêsôm gebe “Ôwi ŋoc lau siŋ sêna, gebe sênam sakiŋ aê aŋga gamêŋ
sawa, mago ôlic acgom, aôm taŋam wamu atom tageŋ.” 17 Apômtau kêsôm teŋ
amboac tonec gebe “Ôlic acgom, aê janac bu, taŋ kêpoac bu Nil naŋ, ŋa tôc,
taŋ kamêgôm naŋ, ma bu ênam tau ôkwi êtu dec. Biŋ tau êwaka aê sa e ôjala
gebe aê Apômtau. 18 Ma i aŋga Nil oc sêmac êndu ma bu Nil tau ŋabu ŋasu êsa
ma lau Aiguptu oc sendec bu ma sênôm atom.” ’ ” 19 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ
Mose gebe “Ôsôm êndêŋ Aron gebe ‘Ôkôc nêm tôc ma ômêtôc lêmam êndêŋ bu
Aiguptuŋa samob, êndêŋ bu, taŋ keseleŋ naŋ, to êndêŋ busawa ma bu ŋatoŋ
to bu saboac, gebe bu samob ênam tau ôkwi êtu dec aŋga gamêŋ Aiguptuŋa
samucgeŋ. Bu êtu dec aŋga suc to kupoc amboac tonaŋgeŋ.’ ”
20 Mose agêc Aron sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu. Aron gêôc tôc sa ma gi bu,
taŋ kêpoac bu Nil naŋ, Parao to nê sakiŋwaga samob sêlic. Ma bu samob, taŋ
kêpoac bu Nil naŋ, gêjam tau ôkwi kêtu dec. 21 Ma i, taŋ sêmoa bu Nil naŋ, sêmac
êndu, ma bu Nil ŋasu kêsa e lau Aiguptu têtôm gebe sênôm bu aŋga bu Nil êtiam
atom. Dec gêjam gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ auc. 22 Mago lau mectomaŋ
Aiguptuŋa sêgôm gêŋ tônê amboac tonaŋgeŋ ŋa nêŋ ŋaclai kaiŋ teŋ. Amboac
tonaŋ Paraonê ŋalêlôm ŋadani gedeŋ tôŋgeŋ ma eŋ kêkêŋ taŋa êsêagêcnêŋ biŋ
atom kêtôm Apômtau kêsôm kwanaŋgeŋ. 23 Parao kêkac tau ôkwi kêsô nê andu
gêja ma biŋ tonaŋ gêgôm nê ŋalêlôm ŋawapac kêsa atom. 24 Ma lau Aiguptu
samob sêgawê bu sênômŋa sêmoa bu Nil ŋatali, gebe êsêac têtôm gebe sênôm
bu Nil atom. 25 Apômtau gi bu Nil ma gêŋwapac tau gêc bêc 7.

8

Ôpoac ŋagêŋwapac

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôsô ôndêŋ Parao ôna ma ôsôm êndêŋ
eŋ gebe ‘Apômtaunê biŋ tau tonec gebe “Ôwi ŋoc lau siŋ, gebe nasênam sakiŋ
aê. 2 Mago embe ondec ma ôwi êsêac siŋ atom, go jakêŋ ôpoac sêlênsôŋ nêm
gamêŋ samucgeŋ. 3 Ôpoac sênam bu Nil auc. Êsêac sêpi nêm andu ma sêsô nêm
balêm bêcŋa ma sênêc nêm mê. Êsêac sêpi nêm sakiŋwaga to nêm lau samob
nêŋ andu. Êsêac sêsô nêm ki apac polomŋa ŋalêlôm to sênêc nêm suc aŋgaluŋ
polomŋa. 4 Ôpoac oc sêŋgalab sêpi aôm to sêpi nêm lau ma nêm sakiŋwaga
samob.” ’ ” 5 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôsôm êndêŋ Aron gebe
‘Ômêtôc lêmam to nêm tôc êndêŋ bu to busawa ma bu ŋatoŋ ma ôkêŋ ôpoac
sênam gamêŋ Aiguptuŋa auc.’ ” 6 Amboac tonaŋ Aron kêmêtôc lêma gêdêŋ
Aiguptu ŋabu samob ma ôpoac sêpi e sêjam gamêŋ Aiguptuŋa auc. 7 Mago lau
mectomaŋŋa sêgôm gêŋ tônê ŋa nêŋ ŋaclai kaiŋ teŋ ma sêkêŋ ôpoac sêpi gamêŋ
Aiguptuŋa sêmêŋ amboac tonaŋgeŋ.
8 Go Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gebe “Ateŋ Apômtau gebe êkôc
ôpoac su aŋga aê to ŋoc lau ma jawi lau siŋ nasêkêŋ da êndêŋ Apômtau.” 9 Mose
kêsôm gêdêŋ Parao gebe “Aê jateŋ aôm gebe taôm ôsam bêc ôpoac sêwi aôm to
nêm andu samob siŋŋa, go jateŋ êtu aôm to nêm sakiŋwaga ma nêm lauŋa. Ma

ôpoac oc sêmoa bu Nil tageŋ.” 10 Ma Parao kêsôm gebe “Eleŋŋa.” Mose kêsôm
gebe “Biŋ, taŋ aôm kôsôm naŋ, oc ŋanô êsa, ec ôjala gebe ŋac teŋ kêtôm Apômtau,
aêacma Anôtô, gêmoa atomanô. 11 Ôpoac oc sêwi aôm to nêm andu ma nêm
sakiŋwaga to nêm lau samob siŋ. Êsêac oc sêmoa bu Nil tageŋ.” 12 Go Mose agêc
Aron sêwi Parao siŋ, ma Mose awa gêjac Apômtau kêtu ôpoacŋa, kêtôm taŋ eŋ
kêmasaŋ biŋ gêwiŋ Parao naŋ. 13 Ma Apômtau gêgôm kêtôm Mosenê biŋ. Ôpoac
sêmac êndu aŋga andu to malacluŋ ma kôm. 14 Ma êsêac sêboa ôpoac sa totoŋ-
totoŋ e ŋasu kêpôŋ popoc gêjam gamêŋ samucgeŋ auc. 15 Mago gêdêŋ taŋ Parao
kêsaê gebe gêŋwapac kêlêwaŋ eŋ naŋ, eŋ gêgôm nê ŋalêlôm ŋadani kêsa e kêkêŋ
taŋa êsêagêcnêŋ biŋ atom kêtôm Apômtau kêsôm kwanaŋgeŋ.

Kawaŋ ŋagêŋwapac

16 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôsôm êndêŋ Aron gebe ‘Ômêtôc
nêm tôc ma ôi nom ŋakekop e êtu kawaŋ ênam gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ
auc.’ ” 17 Ma êsêagêc sêgôm amboac tonaŋ. Aron kêmêtôc lêma tonê tôc ma gi
nom ŋakekop, ma kawaŋ kêpi e gêŋac ŋamalac to bôc. Nom ŋakekop samucgeŋ
kêtu kawaŋ gêjam gamêŋ Aiguptuŋa auc samucgeŋ. 18 Lau mectomaŋŋa
sêsaê gebe sêkêŋ kawaŋ amboac tonaŋ ŋa nêŋ ŋaclai kaiŋ teŋ, mago sêgôm
têtôm atom. Amboac tonaŋ kawaŋ gêjac têc ŋamalac to bôc auc. 19 Ma lau
mectomaŋŋa sêsôm gêdêŋ Parao gebe “Anôtônê lêma ŋakôm tonec.” Mago
Paraonê ŋalêlôm ŋadani kêsa e kêkêŋ taŋa êsêagêcnêŋ biŋ atom kêtôm Apômtau
kêsôm kwanaŋgeŋ.

Daŋguc ŋagêŋwapac

20 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôndi sa êndêŋ bêbêc kanucgeŋ ma
ônsaê Parao êsa bu êna, go êsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Apômtaunê biŋ tau tonec gebe
“Ôwi ŋoc lau siŋ, gebe nasênam sakiŋ aê. 21 Ôlic acgom, embe ôwi ŋoc lau
siŋ atom, go jasakiŋ daŋguc êpi aôm to nêm sakiŋwaga ma nêm lau ma êsô
nêm andu amboac tonaŋ. Ma daŋguc tolêsôb-tolêsôb ênam lau Aiguptu nêŋ
andu auc ma ênac têc nom, taŋ ŋamalac sêmoa naŋ, auc amboac tonaŋgeŋ.
22 Êndêŋ bêc tonaŋ aê jaŋgôm gamêŋ Gosen amboac teŋ. Ŋoc lau sêmoa gamêŋ
tonaŋ, tec daŋguc teŋ êmoa atom e ôjala gebe aê Apômtau gamoa gamêŋ tau
ŋalêlôm. 23 Amboac tonaŋ aê jawa ŋoc lau to nêm lau êkôc. Biŋ tonaŋ êsa êndêŋ
eleŋŋa.” ’ ” 24 Ma Apômtau gêgôm biŋ tonaŋ ŋanô kêsa. Daŋguc tolêsôb-tolêsôb
kêsô Parao to nê sakiŋwaga nêŋ andu. Ma gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ kêtap
daŋguc ŋagêŋwapac sa.

25 Go Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gebe “Ajôc, akêŋ da êndêŋ
nêm Anôtô aŋga gamêŋ tonec.” 26 Mago Mose kêsôm gebe “Biŋ amboac tonaŋ
oc êtôm atom, gebe gêŋ, taŋ aêac oc akêŋ êtu da êndêŋ Apômtau, aêacma Anôtô,
naŋ, lau Aiguptu sêlic amboac gêŋ alôb-alôb. Ma aêac embe akêŋ gêŋ, taŋ lau
Aiguptu sêlic amboac gêŋ alôb-alôb naŋ, êtu da êsêac sêlic, oc têtuc aêac ŋa poc
êndu atom me. 27 Aêac asêlêŋ êtôm bêc têlêac asa gamêŋ sawa ana, go akêŋ
da êndêŋ Apômtau, aêacma Anôtô, êtôm eŋ tau kêjatu aêac naŋ.” 28 Tec Parao
kêsôm gebe “Aê jawi amac siŋ naakêŋ da êndêŋ Apômtau, amacnêm Anôtô,
aŋga gamêŋ sawa. Tageŋ amac ana jaêcgeŋ atom. Awem ênac Apômtau êtu
aêŋa.” 29 Go Mose kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê jawi aôm siŋ jasa najateŋ mec
êndêŋ Apômtau gebe eleŋŋa daŋguc tolêsôb-tolêsôb êwi Parao to nê sakiŋwaga
ma nê lau siŋ. Tageŋ aôm ônsau aêac êtiam atom ma ôŋgamiŋ lau gebe sêkêŋ da
êndêŋ Apômtau nec atom.” 30 Ma Mose kêsa aŋga Paraonê jaketeŋ mec gêdêŋ
Apômtau. 31 Ma Apômtau gêgôm biŋ, taŋ Mose keteŋ naŋ, ŋanô kêsa ma kêkôc
daŋguc tolêsôb-tolêsôb su aŋga Parao to nê sakiŋwaga ma nê lau nêŋ. Daŋguc

teŋ gêmoa kêtiam atom. 32 Mago Parao gêgôm nê ŋalêlôm ŋadani kêsa kêtiam ma
gêwi lau siŋ atom.

9

Bôc têtap gêŋwapac sa

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôsô ôndêŋ Parao ôna ma ôsôm êndêŋ
eŋ gebe ‘Apômtau, Ebolainêŋ Anôtô, nê biŋ tau tonec gebe “Ôwi ŋoc lau siŋ,
gebe nasênam sakiŋ aê. 2 Ôlic acgom aôm embe ondec gebe ôwi êsêac siŋ ma
ôkôc êsêac tôŋ ŋapaŋ, 3 go Apômtau lêma ênac aômnêm bôc, taŋ sêmoa kôm naŋ,
hos to doŋki ma kamele to bulimakao ma domba. Samob têtap gêmac sec
kaiŋ teŋ sa. 4 Ma Apômtau êwa lau Israel to Aiguptu nêŋ bôc êkêc, ma lau
Israel nêŋ bôc teŋ êmac êndu atom.” ’ ” 5 Ma Apômtau kêkêŋ noc ma kêsôm
gebe “Eleŋŋa Apômtau gebe êŋgôm biŋ tau ŋanô êsa aŋga gamêŋ tonec.” 6 Ma
geleŋŋa Apômtau gêgôm gêŋ tau. Lau Aiguptu nêŋ bôc samob sêmac êndu,
mago lau Israel nêŋ bôc teŋ gêmac êndu atom. 7 Ma Parao kêsakiŋ lau gebe
sênac lau Israel nêŋ bôc kêsi ma êsêac sêlic gebe nêŋ bôc teŋ gêmac êndu atom.
Mago Paraonê ŋalêlôm ŋadani kêsa ma gêwi lau siŋ atom.

Kamocmatu ŋagêŋwapac

8 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose agêc Aron gebe “Akôc ŋagasi aŋga ki ano
gêŋŋa êsêp amagêc lemem ma Mose êpalip gêŋ tau êpi umboŋ ma Parao êlic.
9 Ŋagasi tau oc ênam tau ôkwi êtu kekop ênam gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ auc
e êŋgôm kamocmatu ênam ŋamalac to bôc nêŋ ôliŋ auc aŋga gamêŋ Aiguptuŋa
samucgeŋ, ma kamocmatu tau êu lasê e êtu kamoc.” 10 Amboac tonaŋ êsêagêc
sêkôc ŋagasi tau ma sêkô Parao laŋônêmŋa. Ma Mose kêpalip kêpi umboŋ e
ŋamalac to bôc têtap kamocmatu sa, tec kamocmatu tau gêu lasê e kêtu kamoc.
11 Lau mectomaŋŋa têtôm gebe sêkô Mose laŋônêmŋa atom, gebe kamocmatu
gêjam êsêac auc kêtôm gêjam lau Aiguptu ŋagêdô samob auc. 12 Mago Apômtau
gêgôm Paraonê ŋalêlôm ŋadani kêsa e kêkêŋ taŋa êsêagêcnêŋ biŋ atom kêtôm
Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose kwanaŋgeŋ.

Kompoc ŋagêŋwapac

13 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôndi êndêŋ eleŋ bêbêc kanucgeŋ ma
ôkô Parao laŋônêmŋa ma ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Apômtau, Ebolainêŋ Anôtô, nê
biŋ tau tonec gebe “Ôwi ŋoc lau siŋ gebe nasênam sakiŋ aê. 14 Gebe galoc aê oc
jasakiŋ ŋoc gêŋwapac samob êkôniŋ nêm ŋalêlôm to nêm sakiŋwaga ma nêm lau
e ôjala, gebe ŋac teŋ kêtôm aê gêmoa nom atomanô. 15 Wanêcgeŋ aê embe jaôc
lemoc sa ma janac aôm to nêm lau ŋa gêmac sec, oc galoc amac anaŋa aŋga
nom su. 16 Mago aê gaseŋ aôm su atom, gebe jatôc ŋoc ŋaclai êndêŋ aôm ma
jaŋgôm ŋoc ŋaê ŋawae êsa êtu tapa aŋga nom samucgeŋ. 17 Aôm kotoc taôm sa
gêdêŋ ŋoc lau ŋapaŋ ma gôwi êsêac siŋ atom. 18 Ôlic acgom, eleŋŋa ŋaockatu
amboac tonec aê jakêŋ kompoc ênac kapôêŋanô. Gêdêŋ têm, taŋ Aiguptu
kêsa e mêŋgêdêŋ galoc kompoc amboac tonaŋ gêjac kêsêp Aiguptu atomanô.
19 Amboac tonaŋ ôsakiŋ ŋawae gebe nêm bôc samob to gêŋ samob, taŋ gêmoa
kôm naŋ, sêlamu gadê teŋ, gebe kompoc oc ênac ŋamalac to bôc samob, taŋ
sêmoa kôm ma nêŋ gadê masi naŋ, sêmac êndu.” ’ ” 20 Go Paraonê sakiŋwaga
ŋagêdô, taŋ têtêc Apômtaunê biŋ naŋ, sêkêŋ nêŋ gêŋôma to nêŋ bôc sêc jasêlamu
nêŋ andu. 21 Mago êsêac, taŋ Apômtaunê biŋ kepeŋ nêŋ ŋalêlôm atom naŋ,
dedec nêŋ gêŋôma to nêŋ bôc gacgeŋ sêmoa kôm.

22 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êndêŋ undambê
gebe kompoc ênac êpi ŋamalac to bôc ma gêŋ kômŋa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa

samucgeŋ.” 23 Go Mose kêmêtôc lêma totôc gêdêŋ undambê, ma Apômtau
kêkêŋ wapap to kompoc gêjac ma ôsic kêkac kêsêp nom gêmêŋ. Ma Apômtau
kêkêŋ kompoc gêjac gamêŋ Aiguptuŋa. 24 Kompoc gêjac ma ôsic kêkac gê tôŋgeŋ
kêsêp kompoc ŋalêlôm. Gêdêŋ têm samob, taŋ ŋamalac Aiguptuŋa sêbiŋ tauŋ
tôŋ têtu lau-m kapôêŋ naŋ, kompoc kapôêŋanô amboac tonaŋ gêjac atomanô.
25 Kompoc kêtuc gêŋ samob, taŋ gêmoa kôm naŋ, aŋga gamêŋ Aiguptuŋa
samucgeŋ. Gêjac ŋamalac to bôc kêtômgeŋ ma gêjac gêŋ kômŋa samob to kêtuc
ka samob, taŋ kêkô kôm naŋ, tulu. 26 Gamêŋ Gosen tageŋ, taŋ lau Israel sêŋgôŋ
naŋ, tec kompoc kêsêp atom.
27 Go Parao kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Mose agêc Aron gebe sêmêŋ ma kêsôm gêdêŋ
êsêagêc gebe “Aê gagôm sec gêdêŋ ŋasawa tonec. Apômtau eŋ ŋac gêdêŋ ma aê to
ŋoc lau agôm gêŋ keso. 28 Ateŋ Apômtau gebe wapap to kompoc êmbacnê, gêjac
kêtômgac. Aê gabe jawi amac siŋ ana, amac oc amoa tonec baliŋanô atom.”
29 Mose kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Êndêŋ taŋ jawi malac siŋ su, go jalam lemoc
êndêŋ Apômtau, ma wapap êmbacnê ma kompoc ênac êtiam atom, ec ôjala gebe
Apômtau kêtu nom ŋatau. 30 Mago aê kajala gebe aôm to nêm sakiŋwaga atêc
Apômtau Anôtô atom tageŋ.”
31 (Kompoc geseŋ gêŋ kômŋa, taŋ kêtu gagweŋ naŋ su, 32 gêŋ kômŋa ŋagêdô,
taŋ kêpoa atom tageŋ naŋ, gêjaŋa atom.)
33 Amboac tonaŋ Mose kêsa aŋga Paraonê jagêwi malac siŋ ma gêlam lêma
gêdêŋ Apômtau, tec wapap to kompoc gêbacnê, ma kom kêsêwa kêsêp nom
kêtiam atom. 34 Gêdêŋ taŋ Parao gêlic gebe kom to kompoc ma wapap gêbacnê
naŋ, eŋ gêgôm sec kêtiam ma eŋ tau to nê sakiŋwaga sêgôm nêŋ ŋalêlôm ŋadani
kêsa. 35 Amboac tonaŋ Paraonê ŋalêlôm ŋadani ma gêwi lau Israel siŋ atom
kêtôm Mose kêsôm kwanaŋgeŋ gêjam Apômtau awa.

10

Wagô ŋagêŋwapac

1 Su, go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôsô ôndêŋ Parao ôna gebe aê
gagôm eŋ to nê sakiŋwaga nêŋ ŋalêlôm ŋadani kêsa gebe jatôc ŋoc gêŋtalô tonec
ŋai êndêŋ êsêac 2 ma gagôm gêŋ tau gebe aôm ônac miŋ êndêŋ latômi ma dêbômi
sêŋô aê gagôm lau Aiguptu têtu meloc to gagôm gêŋsêga kaiŋ teŋ aŋga êsêacnêŋ
gebe amac ajala gebe aê Apômtau tau.”
3 Amboac tonaŋ Mose agêc Aron sêsô dêdêŋ Parao sêja ma sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Apômtau, Ebolainêŋ Anôtô, nê biŋ tau tonec gebe ‘Aôm gobe ônac jao
taôm e êndêŋ ondocgeŋ, go ômbu taôm êndêŋ aê. Ôwi ŋoc lau siŋ gebe nasênam
sakiŋ aê. 4 Ôlic acgom, aôm embe ondec ma ôwi ŋoc lau siŋ atom, go eleŋŋa aê
jakêŋ wagô êsa nêm gamêŋ. 5 Gêŋ tau ênac têc nom auc e talic nom sapu. Wagô
êniŋ gêŋ, taŋ kompoc geseŋ su atom naŋ, to êniŋ nêm ka samob, taŋ kêkô kôm
naŋ. 6 Gêŋ tau êpi aôm to nêm sakiŋwaga ma lau Aiguptu samob nêŋ andu e
êlôc. Gêdêŋ têm, taŋ tamami to dêbômi sêŋgôŋ gamêŋ tonec e mêŋgêdêŋ galoc
êsêac sêlic gêŋ amboac tonaŋ teŋ atomanô.’ ” Go Mose kêkac tau ôkwi ma kêsa
gêja.
7 Ma Paraonê sakiŋwaga sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac tonec êtu aêac tamoa
jageo ŋamôkê e endeŋ ondocgeŋ. Ôwi lau tau siŋmaŋ nasênam sakiŋ Apômtau,
êsêacnêŋ Anôtô. Aiguptu gêjaŋa nec aômnêm kauc kêsa atom me.” 8 Amboac
tonaŋ êsêac sêkôc Mose agêc Aron sêmu dêdêŋ Parao sêja, ma Parao kêsôm
gêdêŋ êsêagêc gebe “Ana anam sakiŋ Apômtau, amacnêm Anôtômaŋ. Mago asa
lau oc sêna.” 9 Ma Mose kêsôm gebe “Aêac oc ana toma lau wakuc ma lau ŋanô,
toma latuŋio to ŋac ma toma bulimakao to domba, gebe aêac alic Apômtaunê

om.” 10 Parao kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Apômtau êwiŋ amacmaŋ, mago aê
jawi amac tonêm lauo ma nêm gôlôac ŋasec-ŋasec siŋ atom. Biŋ tonec gêc awê,
gebe amac taêm gêjam biŋ sec gêc nêm ŋalêlôm. 11 Masianô. Amac ŋacwaga
taômgeŋ ana ma anam sakiŋ Apômtau, gebe biŋ tonec tec abe aŋgôm.” Ma
sesoc êsêagêc sêsa aŋga Parao sêja.

12 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êpi gamêŋ Aiguptuŋa
gebe wagô êsa gamêŋ Aiguptuŋa êmêŋ ma êniŋ gêŋ tolauŋ samob, taŋ kompoc
geseŋ su atom naŋ.” 13 Amboac tonaŋ Mose kêmêtôc nê tôc kêpi gamêŋ
Aiguptuŋa ma Apômtau kêkêŋ mu kêsêlêŋ aŋga gamêŋ oc kêpiŋa kêsa gamêŋ
tau gêdêŋ oc samuc tonaŋ ma gêbêc samuc tonaŋ. Ma ŋageleŋ mu tau kejoŋ
wagô gêmêŋ. 14 Ma wagô gêjam nom Aiguptuŋa auc samucgeŋ ma gêjac têc
gamêŋ Aiguptuŋa auc samucgeŋ. Lau teŋ sêlic wagô totoŋ-totoŋ amboac
tonaŋ su atomanô me oc sêlic teŋ êtiam atom amboac tonaŋgeŋ. 15 Gêŋ tau
gêjac têc nom auc samucgeŋ e jecôma ma geŋ gamêŋ ŋagêŋ matac samob
to kaŋanô, taŋ kompoc geseŋ su atom naŋ, e gêbacnê Ka to gêŋ kômŋa aŋga
gamêŋ Aiguptuŋa ŋalauŋ gêjaŋa samucgeŋ. 16 Go Parao kêkalem Mose agêc
Aron kêkacgeŋ ma kêsôm gebe “Aê gagôm sec gêdêŋ Apômtau, amacnêm Anôtô,
ma gêdêŋ amagêc. 17 Tec galoc gabe jateŋ amagêc gebe asuc ŋoc sec ôkwi
tageŋ tecenec êwiŋ, gebe ateŋ Apômtau, amacnêm Anôtô, ma êkôc gêŋwapac
tonec su aŋga aê, gebe janaŋa atom.” 18 Go Mose kêsa aŋga Paraonê jaketeŋ
Apômtau. 19 Ma Apômtau gêjam mu ôkwi e kêsêlêŋ kapôêŋ kêsa aŋga gamêŋ
oc kêsêpŋa. Mu tonaŋ kejoŋ wagô sa ma kêbaliŋ kêsêp Gwêckoc gêja e wagô
teŋ gêmoa gamêŋ Aiguptuŋa kêtiam atom. 20 Mago Apômtau gêgôm Paraonê
ŋalêlôm ŋadani kêsa ma eŋ gêwi lau Israel siŋ atom.

Gêsuŋbôm ŋagêŋwapac

21 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe” Ômêtôc lêmam êpi umboŋ gebe
gêsuŋbôm êkôm gamêŋ Aiguptuŋa auc e lau têtôm gebe sêmoasac gêsuŋbôm
tau.” 22 Ma Mose kêmêtôc lêma kêpi umboŋ e gêsuŋbôm ŋadani sec kêkôm
gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ auc kêtôm bêc têlêac. 23 Lau Aiguptu sêlic tauŋ
sapu ma dêdi aŋga maleŋ atom kêtôm bêc têlêac. Mago lau Israel samob
têtap ŋawê sa aŋga nêŋ gamêŋ. 24 Go Parao kêkalem Mose ma kêsôm gebe
“Anam sakiŋ Apômtau. Nêm ŋapalêo to ŋac sêwiŋ amac, tageŋ nêm bulimakao
to domba gacgeŋ sêmoa tonec.” 25 Mago Mose kêsôm gebe “Amboac tonaŋ
aôm taôm ôkêŋ bôc gebe akêŋ êtu da to daja êndêŋ Apômtau, aêacma Anôtô.
26 Aêacma bulimakao samob sêwiŋ aêacmaŋ, ŋateŋ êmoa tonec atom, gebe aêac
ajaliŋ ŋagêdô sa êtu anam sakiŋ Apômtau, aêacma Anôtôŋa. Aêac ajam kauc
anam sakiŋ Apômtau ŋa gêŋ ondoc. Aêac aô lasê gamêŋ tau su acgom, go
ajala.” 27 Ma Apômtau gêgôm Paraonê ŋalêlôm ŋadani kêsa ma eŋ gêwi êsêac
siŋ atom. 28 Go Parao kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôêc su. Ôlic taôm gebe ôlic aê
laŋôcanô êtiam atom. Êndêŋ bêc ôlic aê laŋôcanô êtiamŋa, aôm oc ômac êndu.”
29 Mose kêsôm gebe” Aôm kôsômgac. Aê oc jalic aôm laŋômanô êtiam atom.”

11

Ŋamêc samob sêmac êndu ŋapuc

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Aê gabe jakêŋ gêŋwapac tageŋgeŋ
êwiŋ êkôniŋ Parao to Aiguptu. Tonec êmbacnê, go êwi amac siŋ. Embe êwi
amac siŋ, go êjanda amac aêc gacgeŋ ana. 2 Galoc ôsôm êndêŋ nêm lau gebe
ŋacwaga samob teteŋ nêŋ lau sacgêdô gêdêŋ tauŋŋa to lauo samob teteŋ nêŋ
lauo sacgêdô gêdêŋ tauŋŋa gebe sêkêŋ gêlôŋ silber to gold êndêŋ êsêac.” 3 Ma
Apômtau gêgôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ŋajam. Ma Mose tau amboac tonaŋ.

Paraonê sakiŋwaga to lau tau sêlic eŋ amboac ŋac towae kapôêŋ aŋga gamêŋ Aiguptuŋa.

4 Ma Mose kêsôm gebe “Apômtaunê biŋ tau tonec gebe Êndêŋ êmbêc êna
lugeŋ, go aê jasêlêŋ janac laoc gamêŋ Aiguptuŋa. 5 Ma gamêŋ Aiguptuŋa
ŋagêŋ ŋamêc samob sêmac êndu. Janac m aŋga Paraonê ŋacsêga, taŋ oc êŋgôŋ
Paraonê lêpôŋ kiŋŋa naŋ, e êndêŋ sakiŋwagao, taŋ kêlêsa polom popoc naŋ, nê
ŋacsêga. Ma bôc ŋamêc samob sêmac êndu amboac tonaŋgeŋ. 6 Lau oc têtaŋ
taŋiboa kapôêŋanô amboac têtaŋ gêmuŋŋa atom ma oc têtaŋ êtiam amboac
tonec atomanô. 7 Mago lau Israel amboac teŋ. Kêam teŋ oc êkêŋ Iêsu ŋamalac
to bôc atom, gebe ajala Apômtau gêwa lau Aiguptu to lau Israel kêkôc. 8 Go nêm
sakiŋwaga samob tonaŋ sêsêp sêndêŋ aê sêmêŋ ma sewec êndêŋ aê ma sêsôm
gebe ‘Ôkôc taôm sa ma nêm lau samob sêndaŋguc aôm.’ Su, go jawi gamêŋ
siŋ.” Ma Mose kêsa aŋga Paraonê totêtac ŋandaŋ kapôêŋgeŋ gêja. 9 Go Apômtau
kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Parao oc êkêŋ taŋa aômnêm biŋ atom e aêŋoc gêŋtalô
êtu taêsam aŋga gamêŋ Aiguptu acgom.”

10 Mose agêc Aron sêgôm gêŋtalô samob tonaŋ ŋai sêkô Parao laŋônêmŋa.
Ma Apômtau gêgôm Paraonê ŋalêlôm ŋadani kêsa ma gêwi lau Israel siŋ aŋga
nê gamêŋ atom.

12

Biŋ Pasaŋa

1 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose agêc Aron aŋga gamêŋ Aiguptuŋa gebe
2 “Ajôŋ tonec êtu nêm ajôŋ samob ŋamata. Amac anac m nêm Jala ŋa ajôŋ
ŋamata tonaŋ. 3 Asôm êndêŋ Israelnêŋ gôlôac gebe Êndêŋ ajôŋ tonec ŋabêc 10
ŋacwaga samob sêkôc domba ŋalatu tageŋ-tageŋ êtôm nêŋ gôlôacmôkêgeŋ, sêkôc
domba tageŋ-tageŋ êtôm andugeŋ. 4 Ma lau andu teŋŋa embe nêŋ toŋ sauŋ,
naŋ têtôm gebe sêniŋ domba ŋalatu teŋ e êmbacnê atom, go êsêac to lau, taŋ
sêŋgôŋ mêŋbaŋ tauŋ naŋ, sêpi tageŋ, ec têtôm gebe sêniŋ domba ŋalatu tau.
Lau tau nêŋ namba êtôm gebe sêniŋ domba ŋalatu teŋ e êmbacnê. 5 Aômnêm
domba ŋalatu tau ŋageo teŋ ênêc atomanô. Ôkôc kapoac teŋ ŋajala tageŋ. Ôkôc
domba me noniŋ ŋalatu teŋ. 6 Ajop bôc ŋalatu tau e êndêŋ ajôŋ tonec ŋabêc 14.
Êndêŋ ŋabêc tonaŋ ŋaêtula Israelnêŋ gôlôac samob sêmbuc nêŋ domba ŋalatu
êtômgeŋ. 7 Go sêkôc ŋadec ŋagêdô nasênsê êpi andu, taŋ sêŋgôŋ ma sêniŋ gêŋ
naŋ, ŋasagiŋtêkwa sacgêdôŋa to kagêbôc. 8 Êsêac sêpac domba ma sêniŋ êndêŋ
êmbêc tonaŋ êwiŋ polom ŋaluc to gêŋgaga ŋamakic. 9 Aniŋ bôc tau matac atom
ma ano êsêp ku, go aniŋ atom amboac tonaŋgeŋ. Apacgeŋ ma aniŋ. Apac
samucgeŋ, ŋamôkê to ŋaakaiŋ ma ŋatê. 10 Ma andec ŋapopoc ênêc e eleŋŋa lasê
atom. Ŋagêdô embe ênêc, go akêŋ ja êniŋ su. 11 Aniŋ gêŋ tau ŋalêŋ amboac
tonec gebe Ajandiŋ nêm ômbiŋkap to asô atapa ma amêŋgôm tôc ma aniŋ gêŋ
ŋagaôgeŋ. Moasiŋ tonaŋ kêtu Apômtaunê Pasa. 12 Êndêŋ êmbêc tonaŋ aê jasêlêŋ
janac laoc gamêŋ Aiguptuŋa ma janac gêŋ ŋamêc samob êndu, ŋamalac ma bôc.
Ma aê jamêtôc Aiguptunêŋ anôtôi samob. Aê Apômtau. 13 Dec, taŋ ansê êpi
nêm andu naŋ, êtu amacnêm ŋabelo. Embe jalic, oc jaôc lêlêc amac. Êndêŋ taŋ
janac Aiguptu naŋ, gêŋwapac teŋ êpi amac to enseŋ amac su atom.

14 “Bêc tonaŋ êtu amacnêm bêc taêm ênamŋa ma amac alic bêc tau amboac
Apômtaunê om teŋ. Biŋ tonaŋ êtu amacnêm gôlôac to nêŋ gôlôac nêŋ ŋagôliŋ
teŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ. 15 Amac aniŋ polom ŋaluc êtôm bêc 7. Êndêŋ bêc
ŋamataŋa amac akôc jist su aŋga nêm andu, gebe ŋac teŋ embe êniŋ polom
tojist êndêŋ bêc ŋamataŋa to bêc êtu 7ŋa ŋasawa, naŋ têtiŋ eŋ su aŋga Israelnêŋ.

16 Êndêŋ bêc ŋamataŋa gôlôac dabuŋ sêkac sa. Ma êndêŋ bêc êtu 7ŋa gôlôac
dabuŋ sêkac sa êtiam. Êndêŋ bêc tonaŋ lau teŋ sênam kôm atom, kôm amansaŋ
gêŋ aniŋŋaŋa tageŋ, tec êtôm gebe anam. 17 Ma amac matem êndiŋ Om Polom
Ŋalucŋa ŋapep, gebe êndêŋ bêc tonaŋgeŋ aê jawê amacnêm toŋ samob sêwi
Aiguptu siŋ, tec amacnêm gôlôac to nêŋ gôlôac mateŋ êndiŋ bêc tonaŋ êtu
nêm om. Biŋ tonaŋ êtu ŋagôliŋ teŋgeŋŋa teŋ. 18 Êndêŋ ajôŋ ŋamataŋa ŋabêc
14 ŋaêtula amac aniŋ polom ŋaluc ŋapaŋ e êndêŋ ajôŋ tonaŋ ŋabêc 21 ŋaêtula.
19 Êndêŋ bêc 7 tonaŋ jist ŋagec ênêc amacnêm andu atom. Ŋac jaba teŋ me
Israel tauŋ nêŋ ŋac teŋ embe êniŋ polom tojist, naŋ têtiŋ eŋ su aŋga Israelnêŋ
gôlôac. 20 Aniŋ gêŋ tojist teŋ atom, aniŋ polom ŋalucgeŋ aŋga nêm andu
samob."
21 Go Mose kêkalem Israelnêŋ laumata samob ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
"Ajaliŋ domba ŋalatu sa êtôm nêm gôlôacgeŋ ma ambuc domba Pasaŋa. 22 Akôc
sôbolec ôndôc teŋ ma asac tôŋ êsêp dec, taŋ êpoac laclu naŋ, go ansê ŋadec
êpi kagêbôc to sagiŋtêkwa sacgêdôŋa. Amacnêm teŋ êsa nê andu ŋasacgêdô
êna atom e eleŋŋa lasê. 23 Gebe Apômtau êsêlêŋ ênac laoc gamêŋ gebe ênac
Aiguptu. Embe êlic dec aŋga kagêbôc to sagiŋtêkwa sacgêdôŋa, go êôc lêlêc
sacgêdô tonaŋ ma êkô aŋela siŋŋa auc gebe êsô nêm andu êna ma ênac amac
atom. 24 Sakiŋ tonaŋ amac matem êndiŋ êtu ŋagôliŋ teŋgeŋŋa teŋ êndêŋ amac
to nêm gôlôac wakuc. 25 Ma amac embe aô lasê gamêŋ, taŋ Apômtau gebe êkêŋ
êndêŋ amac amboac gêjac mata su naŋ, go ajop sakiŋ dabuŋ tonaŋ. 26 Ma
amacnêm gôlôac embe têtu kênac amac gebe 'Sakiŋ dabuŋ tau ŋam amboac
ondoc,' 27 go asôm êndêŋ êsêac gebe 'Pasa ŋada, taŋ akêŋ êndêŋ Apômtau naŋ
tonec. Da tau ŋam gebe Èŋ gêôc lêlêc lau Israel nêŋ andu aŋga Aiguptu. Gêdêŋ
taŋ gêjac Aiguptu naŋ, eŋ gêjam aêacnêŋ andu kêsi.' " Ma lau sewec to teteŋ
mec gêdêŋ Apômtau.
28 Go lau Israel sêja ma sêgôm biŋ, taŋ Apômtau kêjatu gêdêŋ Mose agêc Aron
naŋ, ŋanô kêsa.

Gêŋwapac ŋamuŋa. Ŋamêc sêmac êndu

29 Gêdêŋ gêbêcauc gêja lu Apômtau gêjac launêŋ ŋacsêga samob êndu aŋga
gamêŋ Aiguptuŋa. Eŋ gêjac Paraonê ŋacsêga, taŋ êwê kaiŋ ênê lêpôŋ kiŋŋa to
ŋac kapoacwalôŋa, taŋ gêŋgôŋ gêsuŋ kapoacwalôŋa naŋ, nê ŋacsêga ma bôc
ŋamêc samob. 30 Ma Parao to nê sakiŋwaga ma lau Aiguptu samob dêdi sa
gêdêŋ gêbêc ma taŋiboa kapôêŋ kêpi aŋga Aiguptu gebe ŋacmatê sêc kêtôm
andu samobgeŋ. 31 Ma gêdêŋ gêbêc tonaŋgeŋ Parao kêkalem Mose agêc Aron
ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe "Andi ma aêc ana. Amagêc to lau Israel awi ŋoc
lau siŋ. Aêc su naanam sakiŋ Apômtau amboac asôm. 32 Akôc nêm domba to
bulimakao sêwiŋ amac êtôm asôm ma ana. Ma ateŋ Apômtau gebe ênam mec
aê amboac tonaŋgeŋ."
33 Lau Aiguptu sêkac lau Israel gebe sêwi gamêŋ siŋ ŋagaôgeŋ gebe sêsôm
gebe "Êsêac embe sêwi aêac siŋ atom, go aêac samob tamac êndu." 34 Amboac
tonaŋ lau Israel sêsabaŋ nêŋ suc topolom ŋaluc matac kêsêp nêŋ ŋakwê ma
sêbic sa sebe sêsêlêŋ. 35 Lau Israel sêgôm kêtôm Mose kêsôm gêdêŋ êsêac ma
teteŋ Aiguptu, tec sêkêŋ gêlôŋ silber to gold ma ŋakwê gêdêŋ êsêac. 36 Ma
Apômtau gêgôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ŋajam e sêkêŋ gêŋ, taŋ Israel teteŋ
naŋ, gêdêŋ êsêac. Tec lau Israel sêjaŋgo gêŋ su aŋga lau Aiguptu nêŋ.

Lau Israel sêwi Aiguptu siŋ

37 Ma lau Israel dêdi aŋga Rameses sêsêlêŋ sêja Sukot. Êsêacnêŋ namba
amboac 600,000, mago sêsa lauo to nêŋ gôlôac sa sêwiŋ atom. 38 Ma lau
jaba taêsam sêwiŋ êsêac, ma domba to bulimakao totoŋ-totoŋ sêwiŋ amboac

tonaŋgeŋ. 39 Ma lau Israel sêkôc polom matac, taŋ sêmasaŋ aŋga Aiguptu naŋ, aŋga nêŋ suc ma sêpac polom ŋaluc. Polom tau ŋaluc gebe lau Aiguptu sesoc êsêac, tec nêŋ ŋasawa sêkêŋ jist êsêpŋa masi. Êsêac sêmasaŋ gêŋ sêniŋ aŋga intênaŋa gêwiŋ atom amboac tonaŋgeŋ.

40 Lau Israel sêŋgôŋ Aiguptu kêtôm jala 430. 41 Ma gêdêŋ bêc jala 430 gêbacnêŋa solopgeŋ Apômtaunê lau samob sêwi gamêŋ Aiguptuŋa siŋ. 42 Gêdêŋ gêbêc tonaŋ Apômtau gêjam jali ma gêwê êsêac sêsa aŋga Aiguptu sêja. Kêtu tonaŋŋa lau Israel nêŋ gôlôac to nêŋ gôlôac samob sênam jali êndêŋ êmbêc tonaŋ ma taêŋ ênam Apômtau.

12:43–13:16 Aŋga ŋasêbu tonec biŋsu sêlic om Pasa to om Polom Ŋalucŋa ŋapepŋa gêc. Biŋsu ŋagêdô kêkanôŋ lau Israel nêŋ ŋapalê ŋamêc to nêŋ bôc kapoac ŋamêc Anôtô gêwa sa gêdêŋ êsêac gebe ŋamêc tau têtu ênê gêŋ.

13

Tao majaŋ to tao ja

17 Gêdêŋ taŋ Parao gêwi lau Israel siŋ naŋ, Anôtô gêwê êsêac sêsa lau Pilisti nêŋ gamêŋ ŋaintêna atom. Intêna tau tonaŋ dambê, mago Anôtô taê gêjam gebe lau embe sêndac siŋ, oc moae sêkac tauŋ ôkwi sêmu sêna Aiguptu êtiam. 18 Tec Anôtô gêwê lau sêsa intêna gamêŋ sawaŋa sepeŋ Gwêckoc sêja. Lau Israel dêdi aŋga Aiguptu tonêŋ laukasapgeŋ. 19 Ma Mose kêkôc Josepnê ŋatêkwa gêwiŋ kêtôm Josep kêtôc lêma ma kêmasaŋ biŋ gêdêŋ lau Israel gebe “Anôtô oc ênam amac kêsi. Êndêŋ tonaŋ amac akôc ŋoc ŋatêkwa aŋga tonec êwiŋ.” 20 Ma êsêac sêwi Sukot siŋ jasê bec aŋga Etam, taŋ gêc gamêŋ sawa ŋamagê naŋ. 21 Ma Apômtau kêsêlêŋ gêmuŋ êsêac gêmoa tao majaŋ ŋalêlôm gêdêŋ ocsalô gebe êwê êsêac ma gêdêŋ gêbêc gêmoa tao ja ŋalêlôm gebe êpô êsêac e têtôm gebe sêsêlêŋ êndêŋ ocsalô ma êndêŋ êmbêc. 22 Tao majaŋ kêsêlêŋ gêmuŋ gêdêŋ ocsalô ma tao ja gêdêŋ gêbêc ŋapaŋgeŋ.

14

Lau Israel selom Gwêckoc

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 2 “Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe sêkac tauŋ ôkwi sêmu sêna Pihahirot nasê bec aŋga gamêŋ, taŋ gêc Migdol to gwêc ŋasawa êkanôŋ Balsepo naŋ. Aê bec êkanôŋ malac tonaŋ aŋgôŋ gwêctaligeŋ. 3 Parao oc taê ênam gebe lau Israel sêlêsa sêmoa ma gamêŋ sawa oc kêlênsôŋ êsêac. 4 Go aê jaŋgôm Paraonê ŋalêlôm ŋadani êsa e êjanda êsêac. Go jaku Parao to nê siŋwaga samob tulu e ŋoc ŋawasi êsa. Ma lau Aiguptu oc sêjala gebe aê Apômtau.” Ma êsêac sêgôm amboac tonaŋ.

5 Gêdêŋ taŋ sêjac miŋ gêdêŋ kiŋ Aiguptuŋa gebe lau Israel sêc sêja naŋ, Parao to nê siŋwaga nêŋ ŋalêlôm gêjam tau ôkwi ma taêŋ gêjam biŋ teŋ kêpi Israel. Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac dagôm asageŋ tonec, tec dawi Israel siŋ e sêjam sakiŋ aêac kêtiam atom.” 6 Amboac tonaŋ Parao kêjatu gebe sêmansaŋ kareta siŋŋa ma kejoŋ nê siŋwaga sa sêwiŋ eŋ. 7 Eŋ kêkôc kareta siŋŋa 600, taŋ tau kêjaliŋ sa naŋ, to kareta ŋagêdô samob, taŋ kêtap sa aŋga Aiguptu naŋ, ma kêkêŋ siŋwaganêŋ laumata sêpi kareta tonaŋ kêtômgeŋ. 8 Ma Apômtau gêgôm kiŋ Aiguptuŋa Parao nê ŋalêlôm ŋadani kêsa e kêjanda lau Israel, taŋ sêsa aŋga Aiguptu sêja toôliŋ kêpigeŋ. 9 Lau Aiguptu sêjanda êsêac ma Aiguptunêŋ hos to kareta ma lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, to siŋwaga samob jasêôc lêlêc lau Israel, taŋ sê nêŋ bec sêŋgôŋ gwêctaligeŋ aŋga Pihahirot kêkanôŋ Balsepo.

10 Gêdêŋ taŋ Parao kêdabiŋ êsêac naŋ, lau Israel sêôc mateŋanô sa ma sêlic lau Aiguptu sêsêlêŋ sepeŋ êsêacgeŋ, ma êsêac têtêc tauŋ ŋanô. Ma lau Israel

têtaŋ gêdêŋ Apômtau. 11 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ Mose gebe “Amboac ondoc,
sêô masi aŋga gamêŋ Aiguptuŋa, tec gôwê aêac asa amêŋ gebe amac êndu
aŋga gamêŋ sawa nec me. Aôm gôgôm aêac amboac ondoc, tec gôwê aêac awi
Aiguptu siŋ nec. 12 Aêac amoa Aiguptugeŋ, tec asôm biŋ tonec gêdêŋ aôm gebe
‘Ondec aêac, aêac abe anam sakiŋ lau Aiguptu.’ Anam sakiŋ Aiguptu tec ŋajam
kêlêlêc amac êndu aŋga gamêŋ sawaŋa su. Aêac asôm biŋ tonaŋ atom me.”
13 Ma Mose kêsôm gêdêŋ lau gebe “Atêc taôm atom, akô ŋajaŋa, go alic Apômtau
ênam amac kêsi ŋakôm, taŋ gebe ênam êndêŋ ocsalô tonec êtu amacŋa naŋ. Lau
Aiguptu, taŋ ocsalô tonec alic êsêac naŋ, oc alic êsêac êtiam atom. 14 Apômtau
oc ênac siŋ êjô amac su ma amac taôm amoa gamêŋ êmacgeŋ.”

15 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Aôm gômôêc aê kêtu asageŋŋa. Ôsôm
êndêŋ lau Israel gebe sêndi sêsêlêŋ. 16 Ôc nêm tôc sa to ômêtôc lêmam êsa gwêc
ma ôwa êkôc gebe lau Israel sêsêp ma sêsêlêŋ gamêŋ keleŋgeŋ. 17 Ma aê jaŋgôm
lau Aiguptu nêŋ ŋalêlôm ŋadani êsa e sêsêp sêndaŋguc êsêac, go jaŋgôm ŋoc
ŋawasi êsa jaku Parao to nê siŋwaga samob ma nê kareta to lau, taŋ sêŋgôŋ hos
ŋaô naŋ tulu. 18 Aê embe jaŋgôm ŋoc ŋawasi êsa jaku Parao to nê kareta ma nê
lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, tulu su, go lau Aiguptu sêjala gebe aê Apômtau.”

19 Go Anôtônê aŋela, taŋ kêsêlêŋ gêmuŋ lau Israel nêŋ toŋ naŋ, gêwi mala
siŋ jakêdaguc êsêac. Ma tao majaŋ gêwi nêmŋa siŋ jakêkô êsêac dêmôêŋmuŋa,
20 ma geŋ lau Aiguptu nêŋ toŋ to Israelnêŋ toŋ gêŋgic. Ma tao majaŋ tau kêkêŋ
gêsuŋbôm ma toŋ luagêc têtap tauŋ sa atom gêdêŋ gêbêcauc samuc tonaŋ.

21 Go Mose kêmêtôc lêma kêsa gwêc ma Apômtau kêkêŋ mu gêbuc aŋga gamêŋ
oc kêpiŋa gêdêŋ gêbêc samuc tonaŋ ma gêgôm gwêc ŋakeleŋ kêsa. Eŋ gêwa gwêc
kêkôc, 22 ma lau Israel sêsêp gwêc ŋalêlôm jasêsêlêŋ sêmoa gamêŋ ŋakeleŋ. Ma
gwêc tau gêlêc sa kêtôm tuŋbôm kêkô makeŋ-makeŋ. 23 Lau Aiguptu sêjanda
êsêac ma Paraonê hos samob to nê kareta siŋŋa ma nê lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô
naŋ, têdaguc êsêac sêsêp gwêc ŋalêlôm sêja. 24 Gêu bôŋ kêsa ma Apômtau, taŋ
gêmoa tao majaŋ to tao ja ŋalêlôm naŋ, kêtuc kêniŋ kêsêp lau Aiguptu nêŋ toŋ
ma kêlênsôŋ êsêac. 25 Eŋ gêbôc nêŋ kareta auc e kareta kêsêlêŋ ŋawapac sec.
Tec lau Aiguptu sêsôm gebe “Taêc lau Israel sumaŋ, gebe Apômtau tau gêjac
siŋ gêdêŋ aêac gêjô êsêac.”

26 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êsa gwêc gebe gwêc
êjô tau mala ma ênsalê lau Aiguptu to nêŋ kareta siŋŋa ma nêŋ lau sêŋgôŋ
hos ŋaôŋa auc.” 27 Amboac tonaŋ Mose kêmêtôc lêma kêsa gwêc, tec gêdêŋ
geleŋ mata gwêc gêjô tau mala kêtiam. Lau Aiguptu, taŋ sêc su naŋ, sêlêti sêsêp
gwêc ŋalêlôm ma Apômtau kêkêŋ gwêc kêsalê lau Aiguptu auc. 28 Gwêc gêjô tau
mala ma kêmakop Paraonê kareta to lau sêŋgôŋ hos ŋaôŋa ma nê toŋ samob,
taŋ têdaguc lau Israel sêsêp gwêc sêja naŋ. Êsêacnêŋ teŋ gêmoa kêtiam atom.
29 Mago lau Israel sêsêp gwêc jasêsêlêŋ sêmoa gamêŋ ŋakeleŋ. Gwêc tau gêlêc
sa kêtôm tuŋbôm kêkô makeŋ-makeŋ.

30 Gêdêŋ bêc tonaŋ Apômtau gêjam lau Israel kêsi aŋga lau Aiguptu lemeŋ
ŋalêŋ tonaŋ. Ma lau Israel sêlic lau Aiguptu nêŋ ŋacmatê sêc ambêô. 31 Ma
lau Israel sêlic kôm kapôêŋ, taŋ Apômtau gêjam gêdêŋ taŋ geseŋ lau Aiguptu
su naŋ, e têtêc Apômtau. Ma êsêac sêkêŋ gêwiŋ Apômtau to nê sakiŋwaga Mose.

15

1 Go Mose to lau Israel sêjam wê
tonec gêdêŋ Apômtau gebe
“Aê gabe janam wê êndêŋ Apômtau, gebe eŋ kêwaka nê ŋawasi sa.
Eŋ kêbaliŋ hos to lau sêŋgôŋ ŋaôŋa sêsêp gwêc sêja.
2 Apômtau kêtu ŋoc ŋaclaimôkê to ŋoc wê ŋam.

Eŋ kêtu moasiŋ ênam aê kêsiŋa.
Aêŋoc Anôtô eŋgoc, tec gabe jalambiŋ eŋ.
Eŋ kêtu tamocnê Anôtô, tec gabe jatoc eŋ sa.
3 Apômtau eŋ siŋsêlêc laŋgwa.
Ênê ŋaê gebe Apômtau.

4 “Eŋ kêbaliŋ Paraonê kareta to nê siŋwaga sêsêp gwêc sêja.
Ma siŋwaga, taŋ Parao kêjaliŋ sa naŋ, sênôm Gwêckoc su sêjaŋa.
5 Gwêc ŋadembom kêmakop êsêac auc.
Êsêac sênê sêsêp gêdimbob amboac poc.
6 O Apômtau, aôm lêmam anôŋa kêwaka ŋaclai sa,
O Apômtau, aôm lêmam anôŋa kêtuc ŋacjo popoc.
7 Aôm ŋaniniŋ to ŋawasi ŋatau kôku nêm soŋo-soŋo tulu.
Aôm têmtac ŋandaŋ kêsa, tec geŋ êsêac amboac ja geŋ oba.
8 Aôm gôju awamjaô kêsa ma gwêc gêlêc tau sa
e kêkô kêtôm tuŋbôm
ma gwêc ŋadimdani tau ŋajaŋa kêsa kêkô.
9 Ŋacjo kêsôm gebe ‘Aê jajanda e jaôc lêlêc êsêac.
Aê janac sam waba, taŋ jajaŋgo anga êsêacnêŋ naŋ,
ma matoc katu gêŋ teŋ êtiam atom.
Aê jambuc ŋoc siŋ sa ma lemoc enseŋ êsêac su.’
10 Aômnêm mu gêbuc e gwêc kêmakop êsêac auc.
Êsêac sênê sêsêp gwêc kapôêŋ sêja têtôm ki gênê.

11 “O Apômtau, anôtôinêŋ asa kêtôm aôm.
Asa ŋaniniŋ to dabuŋ ma gêgôm gêŋsêga toŋaclai
to gêgôm gêŋtalô kaiŋ teŋ kêtôm aôm.
12 Aôm kômêtôc lêmam anôŋa
ma nom kêdaŋgôŋ êsêac.

13 “Aôm gôwê lau, taŋ kôjaliŋ sa naŋ, totêmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa,
Aôm gôwê êsêac ŋa nêm ŋaclai sêô lasê nêm gamêŋ dabuŋ.
14 Lau tomôkê-tomôkê sêŋô ŋawae e têtênêp.
Lau, taŋ sêŋgôŋ Pilistinêŋ gamêŋ naŋ, sêmoa tonêŋ ŋalêlôm ôluŋ-ôluŋgeŋ.
15 Gêdêŋ têm tonaŋ lau Edom nêŋ kasêga têtakê,
lau Moab nêŋ laumata têtênêp,
ma lau samob, taŋ sêŋgôŋ Kanaan naŋ, nêŋ ŋalêlôm kêtu palê.
16 Êsêac têtakê ma têtêc tauŋ ŋanô.
O Apômtau, aôm lêmam ŋaŋaclai gêgôm êsêac aweŋmê kêsa têtôm poc
e aômnêm lau sêôc lêlêc êsêac,
e lau, taŋ aôm gôjam gôliŋ naŋ, sêôc lêlêc êsêac.
17 Aôm gobe ôwê êsêac e ôsa êsêac sêsêp aôm taôm nêm lôc.
O Apômtau, aôm ôsa êsêac sêsêp nom, taŋ kêtu nêm gamêŋ naŋ.
O Apômtau, gamêŋ tonaŋ êtu nêm lôm dabuŋ, taŋ lêmam kêmasaŋ naŋ.
18 Apômtau êtu kiŋ teŋgeŋ ma teŋgeŋ.”
19 Paraonê hos to nê kareta ma lau sêŋgôŋ hos ŋaôŋa sêsêp gwêc sêja, mago Apômtau kêkêŋ gwêc gêjô tau mala jakêmakop êsêac auc. Ma lau Israel sêsêlêŋ sêmoa gamêŋ ŋakeleŋ sêmoa gwêc lêlômgeŋ sêja.
20 Go Aron luo, Miriam, taŋ kêtu teŋ naŋ, kêkôc oŋ sauŋ teŋ ma lauo samob têdaguc eŋ tooŋgeŋ ma têtê wê. 21 Ma Miriam gêjam wê gêdêŋ êsêac gebe
Anam wê êndêŋ Apômtau, gebe eŋ kêwaka nê ŋawasi sa,

Eŋ kêbaliŋ hos to lau sêŋgôŋ ŋaôŋa sêsêp gwêc sêja.

Mara ŋabu ŋamakic

22 Go Mose kêjatu lau Israel gebe sêndi aŋga Gwêckoc ma gêwê êsêac sepeŋ gamêŋ sawa Surŋa. Êsêac sêsêlêŋ bêc têlêac sêmoa gamêŋ sawa ma têtap bu teŋ sa atom. 23 Gêdêŋ taŋ sêô lasê Mara naŋ, êsêac têtôm gebe sênôm bu Maraŋa atom, gebe bu tau ŋamakic. Gamêŋ tau ŋaê Mara ŋam gebe Bu ŋamakic. 24 Ma lau sêli aweŋ sa gêdêŋ Mose ma sêsôm gebe “Aêac anôm asageŋ.” 25 Ma eŋ gêmôêc gêdêŋ Apômtau. Ma Apômtau kêtôc ka teŋ gêdêŋ eŋ. Mose kêbaliŋ ka tau kêsêp bu ma bu tau ŋaluc kêsa.

Aŋga tônê Apômtau kêkêŋ ŋagôliŋ to jatu gêdêŋ êsêac ma kêsaê êsêac. 26 Eŋ kêsôm gebe “Aôm embe taŋam wamu Apômtau, aômnêm Anôtô, nê awa ma ôŋgôm ênê ŋagôliŋ êtu tôŋ, go jakêŋ gêmac, taŋ kakêŋ gêdêŋ lau Aiguptu naŋ, ŋateŋ êŋgôm aôm atom, gebe aê Apômtau, taŋ gagôm aôm ôlim ŋajam kêsa naŋ.”

27 Go êsêac jasêô lasê Elim. Bumata 12 kêpoac gamêŋ tonaŋ ma nip 70 kêkô. Ma êsêac sê nêŋ bec sêmoa bu ŋagala.

16

Anôtô kêkêŋ mana

1 Êsêac dêdi aŋga Elim ma Israelnêŋ gôlôac samob sêô lasê gamêŋ sawa Sin, taŋ gêc Elim to Sinai ŋasawa. Êsêac sêwi Aiguptu siŋ ma sêmoa gamêŋ sawa e têtap ajôŋ kêtu luagêcŋa ŋabêc 15 sa, ma sêô lasê gamêŋ tonaŋ. 2 Ma Israelnêŋ gôlôac samob sêli aweŋ sa gêdêŋ Mose agêc Aron aŋga gamêŋ sawa 3 ma sêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Aêac abe Apômtau lêma enseŋ aêac su aŋga gamêŋ Aiguptuŋamaŋ. Gêdêŋ tonaŋ aêacma ku togwada kêkô to aŋgôŋ moasu ŋaô. Amagêc awê aêac asa gamêŋ sawa amêŋ gebe mo êjô aêac samob êndu.”

4 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôlic acgom, aê gabe jakêŋ polom êndêŋ amac aŋga undambê amboac kom. Ma lau sêsa sêna to sejoŋ polom êtôm bêcgeŋŋa êndêŋ bêc samob, gebe jansaê êsêac gebe sêmoa ŋoc biŋsu ŋalabu me masi. 5 Êndêŋ bêc êtu 6ŋa embe sêmansaŋ polom, taŋ sejoŋ sa naŋ, oc polom bêc tageŋŋa tau êtu taêsam êtôm bêc luagêcŋa.” 6 Go Mose agêc Aron sêsôm gêdêŋ lau Israel samob gebe “Êndêŋ êtula amac oc ajala gebe Apômtau gêwê amac asa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa amêŋ. 7 Ma êndêŋ eleŋ bêbêc amac oc alic Apômtaunê ŋawasi, gebe eŋ gêŋô amac ali awem sa gêdêŋ eŋ tau, gebe aêagêc asa, tec ali awem sa gêdêŋ aêagêc.” 8 Ma Mose kêsôm gebe “Êndêŋ êtula Apômtau êkêŋ gwada êndêŋ amac aniŋ, ma êndêŋ eleŋ bêbêc êkêŋ amac aŋgôŋ moasu ŋaô. Gebe Apômtau tau gêŋô amac ali awem sa gêdêŋ eŋ. Aêagêc asa. Amac ali awem sa gêdêŋ aêagêc atom, ali awem sa gêdêŋ Apômtau.”

9 Go Mose kêsôm gêdêŋ Aron gebe “Ôsôm êndêŋ lau Israel nêŋ gôlôac samob gebe ‘Amêŋ atu gasuc andêŋ Apômtau amêŋ, gebe eŋ gêŋô amac ali awem sa sugac.’ ” 10 Ma gêdêŋ taŋ Aron kêsôm biŋ gêdêŋ lau Israel nêŋ gôlôac naŋ, êsêac sêkac tauŋ ôkwi gêdêŋ gamêŋ sawa ma sêlic Apômtaunê ŋawasi geoc tau lasê ŋa tao teŋ. 11 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 12 “Aê gaŋô lau Israel sêli aweŋ sa. Ôsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Êndêŋ êtula amac oc aniŋ gwada ma êndêŋ eleŋ bêbêc aŋgôŋ moasu ŋaô. Gocgo ajala gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, aê.’ ”

13 Gêdêŋ kêtula kêmbico mêŋsêsa e sêjam gamêŋ, taŋ bec kêkô naŋ, auc. Ma gêdêŋ bêbêcgeŋ maniŋ gêjam gamêŋ tau auc. 14 Maniŋ gê su acgom, go gêŋ ŋasec-ŋasec to kuku kêtôm mêcgauc gêc nom. 15 Lau Israel sêlic gêŋ tau ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Tonec asageŋ.” Gebe êsêac sêjam kauc gêŋ tau. Ma Mose kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Polom, taŋ Apômtau kêkêŋ gêdêŋ amac gebe

aniŋ naŋ, tonec. 16 Ma Apômtau tau kêjatu biŋ amboac tonec gebe ‘Amac
samob êndêŋ-êndêŋgeŋ ajoŋ gêŋ sa êtôm amac aniŋŋa. Ajoŋ lita luagêc sa êtôm
ŋacanôgeŋ. Amboac tonaŋ asa lau, taŋ sêŋgôŋ amacnêm bec sêwiŋ amac naŋ
sa, go ajoŋ sa êtôm namba tau tonaŋgeŋ.’ ” 17 Ma lau Israel sêgôm kêtôm tonaŋ.
Lau ŋagêdô sejoŋ ec kapôêŋ, ŋagêdô sejoŋ ec ŋagec. 18 Mago gêdêŋ taŋ sêjam
dôŋ gêŋ tau ŋa dôŋ laclu naŋ, ŋac taŋ kejoŋ ec kapôêŋ naŋ, kêkôc kêlêlêc laclu
teŋ su atom, ma ŋac, taŋ kejoŋ ec ŋagec naŋ, kêpô lêna atom. Êsêac samob
sejoŋ sa kêtôm êsêac sêniŋŋa solopgeŋ. 19 Ma Mose kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
“Ŋac teŋ êkêŋ ŋagêdô ênêc e eleŋŋa atom.” 20 Mago êsêac sêkêŋ taŋeŋ eŋ atom.
Lau ŋagêdô tetoc ŋapopoc gêc e geleŋŋa, tec gêŋ tau kêtu sec ma têmoa gêjam
auc ma ŋasu kêsa. Ma Mose têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ êsêac. 21 Kêtôm bêbêcgeŋ
samob êsêac sejoŋ gêŋ tau sa e kêtôm êsêac gebe sêniŋŋageŋ. Mago gêdêŋ taŋ
oc ŋandaŋ kêsa naŋ, gêŋ tau gêwê.

22 Gêdêŋ ŋabêc kêtu 6ŋa êsêac sejoŋ polom kêtôm bêc luagêcŋa. Êsêac sejoŋ
laclu luagêc-luagêc kêtôm ŋacanôgeŋ. Ma gôlôacnêŋ laumata dêdêŋ Mose
jasêjac ŋamiŋ gêdêŋ eŋ. 23 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋ tonec Apômtau
kêjatu gebe ‘Eleŋŋa bêc talêwaŋ tauŋŋa teŋ. Bêc tau kêtu Apômtaunê sabat
dabuŋ. Gêŋ taŋ amac abe apac naŋ, apacmaŋ. Ma gêŋ, taŋ amac abe ano
naŋ, anomaŋ. Ma gêŋ ŋagêdô, taŋ gacgeŋ gêc naŋ, ênêc e eleŋŋa acgom.’ ”
24 Amboac tonaŋ êsêac dedeŋ gêŋ ŋagêdô gêc e geleŋŋa, kêtôm Mose kêjatu
êsêac. Ma gêŋ tau kêtu sec atom ma têmoa kêsêp atom. 25 Mose kêsôm gebe
“Ocsalô aniŋ gêŋ tau gebe ocsalô kêtu Apômtaunê sabat. Ocsalô amac oc atap
gêŋ teŋ sa aŋga kôm atom. 26 Ajoŋ gêŋ tau sa êtôm bêc 6, mago êndêŋ bêc êtu
7ŋa, taŋ êtu sabat naŋ, oc atap gêŋ teŋ sa atom.” 27 Gêdêŋ bêc kêtu 7ŋa lau
ŋagêdô sêsa sêja sebe sejoŋ gêŋ tau, mago têtap gêŋ teŋ sa atom. 28 Ma Apômtau
kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Amac adec ŋoc jatu to biŋsu ma asô ŋalabu atom e
êndêŋ ondocgeŋ. 29 Ôlic acgom, aê Apômtau kakêŋ sabat gêdêŋ amac. Kêtu
tonaŋŋa kakêŋ polom kêtôm bêc luagêc gêdêŋ bêc kêtu 6ŋa. Êndêŋ bêc êtu 7ŋa
amacnêm lau samob sêŋgôŋ nêŋ maleŋgeŋ. Ŋac teŋ êwi nê mala siŋ atom.”
30 Amboac tonaŋ lau sêlêwaŋ tauŋ gêdêŋ bêc kêtu 7ŋa.

31 Ma lau Israel sêsam gêŋ tau gebe Mana. Gêŋ tau sêpsêp kêtôm mêcgauc ma
ŋasaê kêtôm polom tolêp. 32 Ma Mose kêsôm gebe “Apômtau kêjatu biŋ tonec
gebe ‘Akôc gêŋ tau laclu teŋ ma amansaŋ ênêc gebe nêm gôlôac ŋamuŋa sêlic
polom, taŋ kakêŋ gêdêŋ amac aeŋ aŋga gamêŋ sawa gêdêŋ taŋ gawê amac asa
aŋga gamêŋ Aiguptuŋa amêŋ naŋ.’ ” 33 Ma Mose kêsôm gêdêŋ Aron gebe “Ôkôc
ku teŋ ma ôkêŋ mana laclu teŋ êsêp ma otoc ku tau êkô Apômtau laŋônêmŋa
gebe ênêc e nêm gôlôac ŋamuŋa sêlic amboac tonaŋgeŋ.” 34 Amboac tonaŋ
Aron ketoc ku tau kêkô katapa poacŋa ŋanêmŋa gebe ênêc kêtôm taŋ Apômtau
kêjatu gêdêŋ Mose naŋ. 35 Ma lau Israel seŋ mana tau kêtôm jala 40 e sêô lasê
gamêŋ, taŋ ŋamalac sêŋgôŋ naŋ. Êsêac seŋ mana e sêô lasê gamêŋ Kanaan
ŋamadiŋ. 36 (Dôŋ sêjam dôŋ gêŋ ŋakeleŋŋa gêdêŋ têm tonaŋ kêkôc kêtôm 20 lita.)

17

Bu kêsa poc

1 Lau Israel nêŋ gôlôacmôkê samob dêdi aŋga gamêŋ sawa Sin. Êsêac sêsêlêŋ
ma sêlêwaŋ tauŋ tosawa-tosawa kêtôm Apômtaunê jatu e sê nêŋ bec aŋga
Repidim. Mago bu gebe lau sênômŋa masi. 2 Kêtu tonaŋŋa êsêac sêli aweŋ sa
gêdêŋ Mose ma sêsôm gebe “Ôkêŋ bu êndêŋ aêac anôm.” Ma Mose kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Amac ali awem sa gêdêŋ aê kêtu asageŋŋa. Amac asaê Apômtau
kêtu asageŋŋa.” 3 Ma bu gêjô lau aŋga tônê, tec sêli aweŋ sa gêdêŋ Mose ma

sêsôm gebe “Aôm gôwê aêac asa aŋga Aiguptu mêŋasa tonec gebe bu êjô aêac to ma gôlôac ma bulimakao samob êndu kêtu asageŋŋa.” 4 Amboac tonaŋ Mose gêmôêc gêdêŋ Apômtau gebe “Aê jaŋgôm lau tonec amboac ondoc. Sauŋgeŋ, go têtuc aê ŋa poc êndu.” 5 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôkôc lau Israel nêŋ laumata ŋagêdô ma asêlêŋ aôc lêlêc’ lau naamuŋ. Ômêŋgôm tôc, taŋ kôkôc gêdêŋ gôjac bu Nil naŋ, ma ôsêlêŋ. 6 Ôlic acgom, aê jakô aôm ŋamata aŋga poc kapôêŋ Horebŋa ma aôm ônac poc tau, go bu êsa gebe lau sênôm.” Mose gêgôm amboac tonaŋ, ma lau Israel nêŋ laumata sêlic. 7 Eŋ gê gamêŋ tonaŋ ŋaê gebe Masa to Meriba, ŋam gebe sêli aweŋ sa gêdêŋ Mose to sêsaê Apômtau ŋa biŋ, taŋ sêsôm gebe “Apômtau gêmoa gêwiŋ aêac me masi.

Lau Israel sêjac siŋ gêdêŋ lau Amelek

8 Go lau Amelek sêô lasê ma sêjac siŋ gêdêŋ lau Israel aŋga Repidim. 9 Ma Mose kêsôm gêdêŋ Josua gebe “Ôjaliŋ lau sa ma eleŋ bêbêc asêlêŋ naanac siŋ êndêŋ lau Amelek. Aê tauc jamêŋgôm Anôtônê tôc najakô gamêŋ ŋabau.” 10 Amboac tonaŋ Josua gêgôm biŋ, taŋ Mose kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ, ŋanô kêsa ma gêjac siŋ gêdêŋ lau Amelek. Ma Mose agêc Aron ma Hur jasêpi gamêŋ ŋabau tau sêja. 11 Gêdêŋ taŋ Mose gêôc lêma sa naŋ, lau Israel sêjac lau Amelek ŋapaŋ. Mago gêdêŋ taŋ Mose kêlêwaŋ lêma ŋasawa ŋagêdô naŋ, lau Amelek sêjac lau Israel. 12 Mago Mose lêma gêmac. Amboac tonaŋ tec Aron agêc Hur sêkôc poc teŋ mêŋsêkêŋ Mose gêŋgôŋ ŋaô, go êsêagêc sêsip eŋ lêma sa. Ŋac teŋ kêkô ŋamakeŋ ma teŋ kêkô ŋamakeŋ. Tec sêôc Mose lêma tôŋ ŋaŋêŋgeŋ e oc jakêsêp. 13 Ma Josua geseŋ Amelek to nê lau su ŋa siŋ ŋamata.

14 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Oto biŋ tonec êsêp buku teŋ, gebe lau taêŋ ênam ma ôndôŋ êndêŋ Josua e êtu tôŋ eŋ, gebe aê janseŋ lau Amelek nêŋ waeŋ aŋga umboŋ ŋalabu su ênaŋa samucgeŋ.” 15 Ma Mose gêboa altar teŋ sa ma kêsam ŋaê gebe “Apômtau kêtu ŋoc gêbôm,” 16 ma kêsôm gebe” Lemeŋ êndêŋ Apômtaunê gêbôm. Apômtaunê siŋ oc ênêc gôlôac togôlôacgeŋ êtu lau Amalekŋa.”

18

Mosenê lawa Jetro gêwa lêŋ teŋ sa gêdêŋ eŋ, tec Mose kêjaliŋ lau ŋaŋêŋ ŋagêdô sa têtu mêtôcwaga gebe sêmansaŋ to sêmêtôc launêŋ biŋ ŋasawaŋa.

19

Lau Israel sêmoa Lôc Sinai ŋalabu

1 Lau Israel sêwi gamêŋ Aiguptuŋa siŋ e ŋaajôŋ kêtu têlêac, go sêô lasê gamêŋ sawa Sinaiŋa. 2 Êsêac dêdi aŋga Repidim ma sêsêlêŋ e sêô lasê gamêŋ sawa Sinaiŋa ma sê nêŋ bec aŋga gamêŋ sawa tonaŋ sêŋgôŋ sêkanôŋ lôc tau. 3 Ma Mose kêpi lôc gêdêŋ Anôtô gêja. Ma Apômtau awa gêjac eŋ aŋga lôc ma kêsôm gebe “Ôsôm biŋ amboac tonec êndêŋ Jakobnê gôlôac to ôkêŋ ŋawae êndêŋ lau Israel gebe 4 Amac taôm alic gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ lau Aiguptu. Amac alic, gebe aê kabalaŋ amac amboac momboaŋ kêbalaŋ ŋalatu sêŋgôŋ nê magê ŋaô, ma kajoŋ amac adêŋ aê amêŋ. 5 Amboac tonaŋ amac embe taŋem wamu aê aoc ma ajop ŋoc poac, go atu aê tauc ŋoc gêŋ aŋga lau nomŋa samob nêŋ, gebe nom samucgeŋ ŋatau aê. 6 Amac oc atu ŋoc gamêŋ kiŋŋa ŋadabuŋwaga to atu ŋoc lau dabuŋ m teŋ. Biŋ tau tonaŋ aôm ôsôm êndêŋ lau Israel.”

7 Amboac tonaŋ Mose gêdêŋ lau gêja ma gêmôêc êsêacnêŋ laumata ma kêkêŋ biŋ samob, taŋ Apômtau kêjatu eŋ naŋ, ŋawae gêdêŋ êsêac. 8 Go lau samob sêlôc seleŋgeŋ ma sêsôm gebe “Biŋ samob, taŋ Apômtau kêsôm naŋ, aêac abe aŋgôm ŋanô êsa.” Ma Mose gêjac miŋ launêŋ biŋ tonaŋ gêdêŋ Apômtau. 9 Ma Apômtau

kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôlic acgom, aê jandêŋ aôm jawac jamoa tao majaŋ ŋalêlôm. Ma embe jasôm biŋ êndêŋ aôm, go lau sêŋô ma sêkêŋ êwiŋ aôm endeŋ tôŋgeŋ.”

Ma Mose gêjac miŋ launêŋ biŋ gêdêŋ Apômtau. 10 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôndêŋ lau ôna ma ôsôm êndêŋ êsêac gebe sênam dabuŋ tauŋ êndêŋ galoc ma eleŋŋa. Êsêac sêkwasiŋ nêŋ ŋakwê, 11 ma êndêŋ bêc êtu têlêacŋa êsêac sêmansaŋ tauŋ e êmbacnê, gebe êndêŋ bêc êtu têlêacŋa tonaŋ aê Apômtau jasêp lôc Sinai jawac ma lau samob sêlic. 12 Ônac belo êŋgi lôc auc êtu madiŋ ma ôsôm êndêŋ lau gebe ‘Ajop taôm gebe api lôc tau atom ma amoasac ŋamadiŋ tau atom. Ŋac, taŋ êmoasac lôc naŋ, senseŋ eŋ su ênaŋa. 13 Lau teŋ lemeŋ sêmoasac eŋ atom. Êsêac oc têtuc eŋ ŋa poc me sêpê eŋ êndu. Bôc me ŋamalac, taŋ sêmoasac lôc naŋ, sêmoa atom, sênaŋa.’ Êndêŋ taŋ dauc êtaŋ ê tôŋ baliŋgeŋ naŋ, êsêac sêpi lôc sêmêŋ.”

14 Amboac tonaŋ Mose kêsêp aŋga lôc gêdêŋ lau gêja ma kêsôm gêdêŋ êsêac, gebe sênam dabuŋ tauŋ. Ma êsêac sêkwasiŋ nêŋ ŋakwê. 15 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ lau gebe “Amansaŋ taôm e êmbacnê êndêŋ bêc êtu têlêacŋa ma andambiŋ lauo atom.”

16 Gêdêŋ bêc kêtu têlêacŋa ŋabêbêcgeŋ naŋ, wapap gêjac to ôsic kêkac ma tao majaŋ teŋ kêkôm lôc auc. Ma dauc kêtaŋ kapôêŋ e lau samob, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ becŋa naŋ têtênêp. 17 Go Mose gêwê lau sêsa aŋga gamêŋ becŋa sêja gebe sêpuc Anôtô tôŋtôŋ. Ma êsêac sêkô lôc tau ŋalabu. 18 Jadauŋ kêkôm lôc Sinai auc gebe Apômtau kêsêp lôc gêmêŋ gêmoa ja ŋalêlôm. Ma jadauŋ kêpi kêtôm ja geŋ oba ma lôc kêwiwic tau ŋasec. 19 Dauc kêtaŋ kêtu kapôêŋ-kêtu kapôêŋ e ŋadiŋdiŋ sec. Ma Mose kêsôm biŋ, go Anôtô gêjô eŋ awa ŋa wapap. 20 Ma Apômtau kêsêp lôc Sinai ŋatêpôê gêmêŋ. Ma Apômtau gêmôêc Mose gebe êpi lôc ŋatêpôê êna, ma Mose kêpi gêja. 21 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôsêp ôndêŋ lau naôkêŋ puc êsêac gebe sêŋgêli ŋamadiŋ êtu sêlic aêŋa nec atom. Embe sêŋgôm, oc taêsam sênaŋa. 22 Ma ôsôm êndêŋ dabuŋwaga, taŋ sêndambiŋ aê naŋ, gebe sênam dabuŋ tauŋ amboac tonaŋgeŋ. Embe masi, go aê janac êsêac êwiŋ.” 23 Ma Mose kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe” Lau tau têtôm gebe sêpi lôc Sinai atom, gebe aôm kôjatu gebe ‘Anac belo aŋgi lôc auc êtu madiŋ ma anam dabuŋ lôc tau.’ ” 24 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsêp ôna ma ôkôc Aron agêc api amêŋ êtiam. Mago dabuŋwaga to lau sêŋgêli ŋamadiŋ êtu sêpi sêndêŋ aê sêmêŋŋa nec atom. Embe sêŋgôm, go janac êsêac.” 25 Amboac tonaŋ Mose kêsêp gêdêŋ lau jakêkêŋ ŋawae gêdêŋ êsêac.

20

Biŋsu lemeŋ lu

1 Ma Apômtau kêsôm biŋ samob tonec ŋai gebe 2 “Apômtau, aômnêm Anôtô, aê. Aê gawê aôm kôsa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa gômôêŋ, kôsa aŋga andu gêŋômaŋa.

3 “Ônam sakiŋ anôtôi jaba êwiŋ atom, ônam sakiŋ aê taucgeŋ.

4 “Ôŋgôm gêŋ, taŋ gêmoa undambê me gêmoa nom me gêmoa bu, taŋ kêpoac nom ŋalêlôm naŋ, ŋateŋ ŋakatu ênam gêŋ tau laŋô atom. 5 Owec êndêŋ gwam tonaŋ to ônam sakiŋ gêŋ tau atom, gebe aê Apômtau, aômnêm Anôtô, gajob ŋoc lau gebe têntac êwiŋ aê taucgeŋ nec. Aê jakêŋ lau, taŋ têntac gedec aê naŋ, nêŋ geo ŋagêjô êpi êsêac latuŋi to dêbuŋi ma abeŋi. 6 Mago aê jakêŋ moasiŋ êndêŋ lau, taŋ têntac gêwiŋ aê to sêmasaŋ aêŋoc biŋsu naŋ, nêŋ gôlôac to gôlôac ŋêŋgeŋ êna.

7 “Ôjaiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, nê ŋaê atom gebe Apômtau oc êmêtôc ŋac,
taŋ êjaiŋ ênê ŋaê naŋ.
8 “Taêm ênam sabat gebe dabuŋ ma ômansaŋ ŋapep. 9 Êndêŋ bêc 6 aôm ônam
kôm to ôŋgôm nêm gêŋ samob. 10 Mago bêc êtu 7ŋa êtu Apômtau, aômnêm
Anôtô, nê sabat. Êndêŋ bêc tonaŋ aôm ônam kôm teŋ atomanô. Aôm to nêm
latômio to ŋac ma nêm sakiŋwagao to ŋac ma nêm bulimakao to lau jaba, taŋ
sêŋgôŋ sêwiŋ aôm naŋ, anam kôm teŋ atom amboac tonaŋgeŋ. 11 Gebe gêdêŋ
bêc 6 Apômtau kêkêŋ undambê to nom ma gwêc to ŋagêŋ samob, taŋ sêmoa
mateŋ jali naŋ. Ma gêdêŋ bêc kêtu 7ŋa naŋ, eŋ kêlêwaŋ tau. Kêtu tonaŋŋa
Apômtau gêjam mec sabat tau ma gêjam dabuŋ.
12 “Otoc tamam agêc tênam sa, gebe ômoa ŋasawa baliŋ aŋga gamêŋ, taŋ
Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêŋ êndêŋ aôm naŋ.
13 “Ônac ŋamalac êndu atom.
14 “Ôŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom.
15 “Ônam geŋgeŋ atom.
16 “Ôŋga biŋ êpi lau wacbaŋ aôm atom.
17 “Matam katu lau wacbaŋ aôm nêŋ andu atom. Matam katu lau wacbaŋ
aôm nêŋ awê to sakiŋwagao to ŋac ma bulimakao to doŋki ma gêŋ ŋagêdô teŋ
atom.”

Lau têtêc tauŋ

18 Lau samob sêsaê wapap gêjac to ôsic kêkac ma dauc kêtaŋ ŋakicsêa to
jadauŋ kêsa lôc tau ma têtêc tauŋ e têtênêp ma sêkô jaêcgeŋ. 19 Ma êsêac sêsôm
gêdêŋ Mose gebe “Aôm taôm ôsôm biŋ êndêŋ aêac ma aêac akêŋ taŋeŋ. Anôtô
embe êsôm biŋ êndêŋ aêac, oc amac êndu.” 20 Ma Mose kêsôm gêdêŋ lau gebe
“Atêc taôm atom, gebe Anôtô gêmêŋ gebe ênsaê amac, ec taêm ênam biŋ atêc
eŋŋa ŋapaŋ gebe aŋgôm sec atom.”
21 Gêdêŋ taŋ Mose kêtu gasuc tao majaŋ, taŋ Anôtô gêmoa ŋalêlôm naŋ, lau
sêkô jaêcgeŋ.

20:22–23:33 Biŋsu to ŋagôliŋ ŋagêdô kêsêp ŋasêbu tonec. Biŋsu ŋagêdô
kêmasaŋ launêŋ lêŋ sêmoasiŋ nêŋ lau jabaŋ êsêacŋa ŋapep. Biŋsu ŋagêdô gêwa
lêŋ tamêtôc lau, taŋ sêgôm sec tokaiŋ-tokaiŋ naŋ, jagêdêŋgeŋŋa sa. Ŋagôliŋ
ŋagêdô kêkanôŋ lau-sêmêtôc-biŋwaganêŋ kôm. Ŋagêdô kêmasaŋ lêŋ tajô launêŋ
gêŋ, taŋ dagôm kêtu sec naŋŋa. Ma ŋagêdô kêjatu om ŋasakiŋ to sakiŋ om toê-
toê, taŋ lau Israel sêlic kêtôm jalageŋ naŋŋa.

24

Sêmoatiŋ poac kêtu tôŋ

1 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Amagêc Aron ma Nadab agêc Abihu
ma Israelnêŋ laumata 70 api andêŋ aê amêŋ ma ateŋ mec akô jaêcgeŋ. 2 Mose
taugeŋ êtu gasuc aê. Lau ŋagêdô têtu gasuc atom ma lau sêpi sêwiŋ eŋ sêmêŋ
atom.”
3 Go Mose gêdêŋ lau gêja ma kêkêŋ Apômtaunê biŋsu to ŋagôliŋ samob ŋawae
gêdêŋ êsêac. Ma lau samob sêlôc sa aweŋ tageŋ gebe “Biŋ samob, taŋ Apômtau
kêsôm naŋ, aêac abe aŋgôm ŋanô êsa.” 4 Ma Mose keto Apômtaunê biŋ samob
sa. Ma gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ eŋ gêdi sa ma gêboa altar teŋ sa kêkô lôc ŋalabu
ma gêjac alê poc 12 sa kêtôm lau Israel nêŋ gôlôacmôkê 12. 5 Go eŋ kêjatu lau
Israel nêŋ lau wakuc ŋagêdô gebe sêkêŋ daja ma sêmbuc bulimakao kapoac
wakuc ma sêkêŋ têtu dawama êndêŋ Apômtau. 6 Ŋadec ŋamakeŋ Mose kêkêŋ
kêsêp laclu teŋ. Ŋadec ŋamakeŋ eŋ kêpalip kêpi altar. 7 Go kêkôc poac ŋabuku
ma kêsam lasê gêdêŋ lau sêŋô. Ma êsêac sêsôm gebe” Biŋ samob, taŋ Apômtau

kêjatu naŋ, aêac abe aŋgôm ŋanô êsa ma taŋeŋ wamu biŋ tau." 8 Go Mose kêkôc
dec, taŋ kêpoac laclu naŋ, jakêpalip kêpi lau ma kêsôm gebe "Alic acgom, poac,
taŋ Apômtau kêmoatiŋ gêdêŋ amac kêdaguc biŋ samob tonaŋ ŋai naŋ, ŋadec tau
tonec."
9 Go Mose agêc Aron ma Nadab agêc Abihu to Israelnêŋ laumata 70 sêpi lôc
sêja, 10 ma êsêac sêlic Israelnêŋ Anôtô. Ma gamêŋ, taŋ eŋ kêkô naŋ, amboac
masac pocawa ma ŋakêŋkêŋgosu kêtôm undambê tau. 11 Ma Apômtau lêma
gêjac lau Israel nêŋ kasêga tonaŋ atom. Êsêac sêlic Anôtô ma seŋ to sênôm gêŋ.

Mose gêmoa lôc Sinai

12 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Ôpi lôc ôndêŋ aê mêŋôôŋ ômoa tonec
acgom. Aê gabe jakêŋ poc tapa tau êndêŋ aôm. Aê kato biŋsu to jatu kêsêp
gebe lau sêjala." 13 Amboac tonaŋ Mose gêdi tonê sakiŋwaga Josua ma sêpi
Anôtônê lôc sêja. 14 Ma Mose kêsôm gêdêŋ laumata gebe "Amoa tonec e aêagêc
amu amêŋ êtiam. Aron agêc Hur sêmoa sêwiŋ amac. Ŋac teŋ nê biŋ teŋ embe
êlênsôŋ, go êndêŋ êsêagêc êna."
15 Go Mose kêpi lôc gêja ma tao kêkôm lôc tau auc. 16 Apômtaunê ŋawasi
kêsêp lôc gêmêŋ, ma tao kêkôm lôc tau auc kêtôm bêc 6. Gêdêŋ bêc kêtu 7ŋa
Apômtau awa gêjac Mose kêsa aŋga tao ŋalêlôm. 17 Gêdêŋ tonaŋ lau Israel sêlic
Apômtaunê ŋawasi kêtôm ja ŋawaô gêlaŋ-gêlaŋ aŋga lôc ŋatêpôê. 18 Ma Mose
kêsô tao ŋalêlôm jakêpi lôc. Ma eŋ gêmoa lôc kêtôm geleŋŋa 40 ma gêbêcauc 40.

25

25:1–31:17 Ŋasêbu tonec gêwa Lômbec ŋadôŋ to ŋakôm ma ŋagêŋlêlôm
samob sa. Gêwa sakiŋ dabuŋ ŋawaba ma dabuŋwaganêŋ ŋakwê to gêlôŋ sa.
Ŋagôliŋ sênam mec dabuŋwagaŋa kêsêp ŋasawa tonaŋ amboac tonaŋgeŋ. Biŋ
tonaŋ kêjatu da to takis tokaiŋ-tokaiŋ. Gêŋ samob tonaŋ ŋai gebe ênam lau
Israel sa gebe sêkwê nêŋ Lômbec to sênac Lôm tau ŋagêŋlêlôm sa ma sêlic nêŋ
om êtôm ŋagôliŋgeŋ.

31

Bulimakao ŋakatu

18 Apômtau gêjac dabiŋ nê biŋ gêdêŋ Mose aŋga lôc su, go kêkêŋ biŋsu ŋatabele
luagêc, poc tapa luagêc, taŋ Anôtô tau lêma keto biŋ kêsêp naŋ.

32

1 Gêdêŋ taŋ lau sêlic gebe Mose kêsêp aŋga lôc gêmêŋ atom e ŋêŋgeŋ naŋ,
êsêac sêkac tauŋ sa sêgi Aron auc ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ajôc, ômansaŋ ma
anôtô teŋ, gebe êsêlêŋ êmuŋ aêac. Aêac ajam kauc asageŋ gêgôm Mose, ŋac
tau, taŋ gêwê aêac aŋga Aiguptu amêŋ naŋ." 2 Ma Aron kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe "Akôc nêm lauo ma latômio to ŋac nêŋ salasa gold su ma ajoŋ andêŋ aê
amêŋ." 3 Amboac tonaŋ lau samob sêkôc salasa gold su ma sejoŋ dêdêŋ Aron
sêja. 4 Ma eŋ kêkôc gold tau su aŋga êsêac lemeŋ ma kêpac kêsêp ku e gêwê ma
gêgôm bulimakao ŋalatu ŋakatu teŋ. Go êsêac sêsôm gebe "O Israel, nêm anôtô,
taŋ gêwê aôm aŋga gamêŋ Aiguptuŋa gômôêŋ naŋ, tau tonec." 5 Aron gêlic gêŋ
tonaŋ, go gêboa altar teŋ kêkô ŋakatu tau laŋônêmŋa ma kêsôm gebe "Eleŋŋa
aêac talic om tatoc Apômtau saŋa teŋ." 6 Ma êsêac dêdi gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ
ma sêkêŋ daja to dawama. Ma lau sêŋgôŋ sic seŋ to sênôm gêŋ ma dêdi sa sebe
sêŋgôm dôa-dôa.
7 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Ôsêp ôna, gebe nêm lau, taŋ gôwê
aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ, sêgôm tauŋ têtu sec. 8 Êsêac sêkac tauŋ su sebeŋ

aŋga intêna, taŋ kajatu êsêac gebe sêsaŋa naŋ. Êsêac sêmasaŋ bulimakao ŋalatu ŋakatu teŋ ŋa gold, taŋ gêwê naŋ, ma teteŋ mec to sêkêŋ da gêdêŋ gêŋ tau ma sêsôm gebe 'O Israel, aômnêm anôtô, taŋ gêwê aôm aŋga Aiguptu gômôêŋ naŋ, tau tonec.' " 9 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Aê galic lau tonaŋ ma kajala êsêac gebe lau gêsuŋtêkwa ŋatoŋ sec. 10 Amboac tonaŋ ôwi aê siŋ jamoa ŋoc tauŋa, gebe aê têtac ŋandaŋ ŋaja êkwanam êsêac. Tageŋ aôm, tec jakêŋ aôm ôtu lau-m kapôêŋ."

11 Mago Mose keteŋ nê Apômtau Anôtô gebe "O Apômtau, êtu ageŋŋa aôm têmtac ŋandaŋ ŋaja enseŋ nêm lau, taŋ gôwê êsêac toŋaclai kapôêŋ ma lêmam ŋajaŋa sêsa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa sêmêŋ naŋ su. 12 Amboac ondoc lau Aiguptu oc sêsôm gebe 'Kec, eŋ kêsau êsêacgoc. Eŋ gêwê êsêac sêsa sêja, gebe ênac êsêac êndu aŋga lôc to enseŋ êsêac su aŋga nom ŋagamêŋ samob.' Tec ôwi aôm têmtac ŋandaŋ kapôêŋ siŋ ma ônam nêm ŋalêlôm ôkwi ma ôŋgôm sec, taŋ gobe ôŋgôm êndêŋ nêm lau naŋ atom. 13 Taêm ênam nêm sakiŋwaga Abraham agêc Isak ma Jakob. Aôm kôtôc lêmam kêpi aôm taôm ma kôsôm gêdêŋ êsêac gebe 'Aê gabe jakêŋ nêm wakuc têtu taêsam têtôm utitalata umboŋ ŋalabuŋa, ma gamêŋ samob, taŋ gajac mata gêdêŋ amac naŋ, aê gabe jakêŋ êndêŋ nêm wakuc êtu êsêacnêŋ nomlênsêm endeŋ tôŋgeŋ.' " 14 Amboac tonaŋ tec Apômtau gêjam nê ŋalêlôm ôkwi ma gêgôm sec, taŋ gebe êŋgôm êndêŋ nê lau naŋ atom.

15 Go Mose kêkac tau ôkwi ma kêsêp aŋga lôc gêja. Eŋ kêkôc biŋsu ŋapoc tapa luagêc. Apômtau keto biŋ kêsêp poc tapa makeŋ-makeŋ, keto kêsêp ŋamakeŋ nêmŋa to muŋa kêtôm taugeŋ. 16 Anôtô tau gêjam poc tapa tonaŋ ŋakôm, ma biŋ tau Anôtô keto. Eŋ tau kepeŋ ŋatalô kêsêp poc tapa. 17 Gêdêŋ taŋ Josua gêŋô lau sêjam lasê ŋakicsêa naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Siŋ ŋakicsêa kêpi aŋga gamêŋ becŋa." 18 Mago Mose kêsôm gebe "Tonec wê siŋ atom, ma ŋacjo sêku êsêac tulu ŋataŋiboa atom amboac tonaŋgeŋ. Têtê wê ŋaonda tec ganô." 19 Eŋ kêdabiŋ gamêŋ becŋa ma gêlic bulimakao ŋakatu to lau têtê wê, tec sep tageŋ Mose têtac ŋandaŋ kêsa ma kêbaliŋ poc tapa siŋ e popoc aŋga lôc ŋalabu. 20 Ma eŋ kêkôc bulimakao ŋakatu, taŋ êsêac sêmasaŋ naŋ, ma kêkêŋ ja geŋ to kêlêsim popoc, go kêpalip ŋataê kêsêp bu ma kêkêŋ gêdêŋ lau Israel sênôm.

21 Go Mose kêsôm gêdêŋ Aron gebe "Lau tonaŋ sêgôm asageŋ gêdêŋ aôm, tec gôgôm êsêac sêwê kaiŋ sec kapôêŋ amboac tonaŋ." 22 Aron kêsôm gebe "O ŋatau, têmtac ŋandaŋ êsa atom. Aôm taôm kôjala gebe lau tonaŋ taêŋ gêjam secgeŋ. 23 Êsêac sêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ajôc, ômansaŋ ma anôtô teŋ, gebe êsêlêŋ êmuŋ aêac naŋ. Aêac ajam kauc asageŋ gêgôm Mose, ŋac tau, taŋ gêwê aêac aŋga Aiguptu amêŋ naŋ.' 24 Ma aê kasôm gêdêŋ êsêac gebe 'Lau samob, taŋ nêŋ gold gêc naŋ, sêkôc su.' Tec êsêac sêkêŋ gêdêŋ aê, ma aê kabaliŋ kêpi ja gêja ma bulimakao ŋakatu tonaŋ mêŋkêsa."

25 Mose gêlic gebe lau têtu meloc ma seseŋ ŋagôliŋ su, gebe Aron gêlôc sa, gebe sêsa lêŋ amboac tonaŋ e nêŋ ŋacjo sêmajec êsêac, 26 tec eŋ jakêkô gamêŋ becŋa ŋasacgêdô ma gêmôêc gebe "Asa lau sêsap Apômtau tôŋ. Asa andêŋ aê amêŋ." Ma Lewinê wakuc samob sêkac sa dêdêŋ Mose sêja. 27 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, nê biŋ tau tonec gebe Amac samob ajandiŋ ômbiŋkap tosiŋ, go asêlêŋ ana-amêŋ-ana-amêŋ aŋga gamêŋ becŋa ŋasacgêdô ŋasawa ma anac nêm lasitêwai to nêm lau ôlim andaŋ ma lau wacbaŋ amacŋa êndu." 28 Lewinê wakuc sêgôm kêtôm Mosenê biŋ kêjatu êsêac. Ma gêdêŋ bêc tonaŋ lau amboac 3,000 sêjaŋa. 29 Ma Mose kêsôm gebe" Ocsalô tonec amac akêŋ latômi to nêm lasitêwai sêjô mec dabuŋwagaŋa gebe anam sakiŋ Apômtau, gebe eŋ ênam mec amac êndêŋ bêc tonec."

30 Ŋageleŋ Mose kêsôm gêdêŋ lau gebe "Amac agôm sec kapôêŋ. Galoc aê gabe japi jandêŋ Apômtau jana. Moae jatôm gebe jaê wama eŋ, gebe êsuc nêm

sec ôkwi." 31 Amboac tonaŋ Mose gêmu gêdêŋ Apômtau gêja ma kêsôm gebe
"Ojae, lau tonaŋ sêgôm sec kapôêŋanô. Êsêac sêmasaŋ nêŋ anôtô jaba ŋa gold.
32 Mago galoc aê jateŋ aôm, gebe ôsuc êsêacnêŋ sec ôkwi. Embe masi, go jateŋ
aôm, gebe onseŋ ŋoc ŋaê aŋga nêm buku, taŋ koto naŋ, su." 33 Apômtau gêjô
Mose awa gebe" Lau samob, taŋ sêgôm sec gêdêŋ aê naŋ, oc janseŋ êsêacnêŋ
ŋaê aŋga ŋoc buku su. 34 Galoc ôna ma ôwê lau sêna gamêŋ, taŋ kasôm ŋabiŋ
gêdêŋ aôm naŋ. Ôlic acgom, ŋoc aŋela êsêlêŋ êmuŋ aôm. Mago êndêŋ ŋanoc
janac êsêac kêsiŋa, oc jakêŋ ŋagêjô êjô nêŋ sec."
35 Ma Apômtau kêkêŋ gêmac sec teŋ gêdêŋ lau kêtu teteŋ mec gêdêŋ buli-
makao ŋalatu, taŋ Aron kêmasaŋ naŋ.

33

Jatu sêwi gamêŋ siŋŋa

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe" Ôndi, ôwi gamêŋ tonec siŋ, aôm to
lau, taŋ gôwê êsêac sêsa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa sêmêŋ naŋ. Asêlêŋ e aô lasê
gamêŋ, taŋ katôc lemoc gêdêŋ Abraham agêc Isak ma Jakob ma kasôm gebe
'Aê gabe jakêŋ nom tonec êndêŋ nêm wakuc.' 2 Aê gabe jasakiŋ ŋoc aŋela teŋ
êsêlêŋ êmuŋ aôm ma jajanda lau Kanaan to Amor ma lau Het to Peres ma lau
Hib to Jebus gebe sêwi gamêŋ tau siŋ. 3 Api gamêŋ, taŋ su to lêp keseleŋ naŋ.
Mago aê tauc japi jawiŋ amac atom. Embe jawiŋ amac, oc moae janseŋ amac
su aŋga intêna anaŋa, gebe amac lau gêsômtêkwa ŋatoŋ."
4 Gêdêŋ taŋ lau sêŋô biŋ ŋawapac tonaŋ naŋ, êsêac têtaŋ lasê ma ŋac teŋ gêjam
gêlôŋ tau atom, 5 gebe Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Ôsôm êndêŋ lau Israel
gebe 'Amac lau gêsômtêkwa ŋatoŋ. Aê embe japi jawiŋ amac êndêŋ ŋasawa
dambêgeŋ oc janac amac eb tageŋ anaŋa. Amboac tonaŋ akôc nêm gêlôŋ su,
ec jajala gebe aê jaŋgôm amac amboac ondoc.' " 6 Amboac tonaŋ lau Israel
sêkôc nêŋ gêlôŋ su aŋga lôc Horeb ma sêsêlêŋ ŋaômageŋ.

Becobo sêkac saŋa

7 Ma Mose kêkôc becobo elêmê ma gê bec tau kêkô jaêc gamêŋ, taŋ bec
ŋagêdô kêkô naŋ. Eŋ kêsam becobo tau gebe Becobo takac saŋa. Lau teŋ embe
sensom Apômtau, go sêsa sêna becobo sêkac tauŋ saŋa, taŋ kêkô jaêc gamêŋ,
taŋ bec ŋagêdô kêkô naŋ. 8 Elêmê embe Mose êsa êndêŋ becobo tau êna, go
lau samob sêndi sa sêkô nêŋ bec ŋakatam ma mateŋ êndiŋ Mose ŋapaŋ e êsô
becobo ŋalêlôm êna. 9 Mose embe êsô becobo ŋalêlôm êna su, go tao majaŋ êsêp
êmêŋ êkô becobo tau ŋasacgêdô. Ma Apômtau ênam biŋgalôm êwiŋ Mose. 10 Lau
embe sêlic tao majaŋ êsêp êmêŋ êkô becobo tau ŋasacgêdô, go samob sêndi ma
teteŋ mec êndêŋ Apômtau aŋga nêŋ bec ŋasacgêdô êndêŋ-êndêŋgeŋ. 11 Amboac
tonaŋ Apômtau gêjam biŋgalôm gêwiŋ Mose agêc laŋôŋanô gêdêŋ tauŋ amboac
ŋac teŋ, taŋ gêjam biŋgalôm gêwiŋ nê ŋac ôli andaŋ eŋŋa. Ma gêdêŋ taŋ Mose
gêmu gêja gamêŋ, taŋ becobo ŋagêdô kêkô naŋ, nê sakiŋwaga gêwi becobo tau
siŋ atom. Ŋac wakuc tau Nun latu Josua.

Apômtau gêjac mata gebe êmoa êwiŋ lau

12 Go Mose kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe "Ôlic acgom, aôm taôm kôsôm gêdêŋ
aê gebe 'Ôwê lau tonec sêpi sêna.' Mago aôm kôsam ŋac, taŋ gobe ôsakiŋ êwiŋ
aê naŋ, nê ŋaê lasê gêdêŋ aê atom. Mago aôm kôsôm gebe 'Aê kajala aômnêm
ŋaê ma aôm gôjac matocanô ŋajam. 13 Amboac tonaŋ galoc aê jateŋ aôm gebe
aê embe janac matamanô ŋajam, go ôtôc nêm intêna êndêŋ aê e jajala aôm êtu
tôŋ ma janac matamanô ŋajam. Ma taêm ênam tonec êwiŋ gebe lau-m tonec
têtu aômnêm laugac." 14 Ma Apômtau kêsôm gebe "Aê tauc oc jasêlêŋ jawiŋ

aôm ma jakêŋ aôm ôlêwaŋ taôm." 15 Ma Mose kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm taôm
embe ôsêlêŋ ôwiŋ aêac atom, go ôsakiŋ aêac awi gamêŋ tonec siŋ ma api ana
atom. 16 Aôm embe ôsêlêŋ ôwiŋ aêac atom, go ajala amboac ondoc gebe aê to
ŋoc lau ajac aôm matamanô ŋajam. Aôm embe ôsêlêŋ ôwiŋ aêac, go êwaka aê to
nêm lau sa êndêŋ lau nomŋa ŋagêdô samob."
17 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Biŋ tecenaŋ, taŋ aôm kôsôm naŋ, aê
oc jaŋgôm ŋanô êsa, gebe aôm gôjac aê matocanô ŋajam ma aê kajala aômnêm
ŋaê sugac." 18 Mose kêsôm gebe "Aê jateŋ aôm gebe oc nêm ŋawasi lasê
êndêŋ aê." 19 Ma Apômtau kêsôm gebe "Aê gabe jakêŋ ŋoc ŋawasi êô lasê aôm
laŋômnêmŋa ma jasôm ŋoc ŋaê lasê êndêŋ aôm ôŋô. Ŋoc ŋaê gebe Apômtau.
Ma oc jamoasiŋ ŋac, taŋ gabe jamoasiŋ eŋ naŋ, to taêc walô ŋac, taŋ gabe taêc
walô eŋ naŋ." 20 Ma kêsôm teŋ gebe "Mago aôm ôtôm gebe ôlic aê laŋôcanô
atom, gebe ŋac, taŋ êlic aê naŋ, oc êmoa mata jali atom." 21 Ma Apômtau kêsôm
gebe "Ôlic acgom, ŋasawa teŋ tec gêc kêdabiŋ aê. Ôpi mêŋôkô poc kapôêŋ ŋaô.
22 Ma êndêŋ aôm ôkô poc ŋasawa ma jaŋgandê aôm auc ŋa lemoc e jaôc lêlêc aôm
su acgom, 23 go jakôc lemoc su e ôlic dêmôêctêkwa, mago ôlic laŋôcanô atom."

34

Poc tapa kêtu luagêcŋa

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Ôpa poc tapa luagêc êtôm ŋamataŋa,
go jato biŋ, taŋ kato kêsêp poc tapa ŋamataŋa, tê kôtuc popoc nê, êsêp poc
tapa tonec amboac tonaŋgeŋ. 2 Ômansaŋ taôm êndêŋ eleŋ bêbêcgeŋ. Ma eleŋ
bêbêcgeŋ ôpi lôc Sinai ômôêŋ ma ôtôc taôm êndêŋ aê aŋga lôc tau ŋatêpôê. 3 Ŋac
teŋ êpi êwiŋ aôm atom ma teŋ êmoa lôc ŋagala atom. Domba to bulimakao
sêniŋ gêgwaŋ sêmoa lôc ŋagala atom amboac tonaŋgeŋ." 4 Amboac tonaŋ Mose
kêpa poc tapa luagêc kêtôm poc tapa ŋamataŋa. Ma gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ
eŋ gêdi jakêpi lôc Sinai kêtôm Apômtau kêjatu eŋ, ma kêkôc poc tapa luagêc
gêwiŋ. 5 Ma Apômtau kêsêp gêmêŋ gêmoa tao ŋalêlôm e kêkô jabaŋ Mose. Ma
Mose awa gêjac Apômtaunê ŋaê. 6 Go Apômtau jakêlêlêc eŋ gêja ma gêmôêc
gebe "Apômtau, Apômtau, eŋ Anôtô, moasiŋ to taê walô ŋatau, eŋ têtac ŋandaŋ
sebeŋ atom. Eŋ ŋac tolêlôm têtac gêwiŋ ŋamalacŋa to ŋac biŋŋanôŋa. 7 Eŋ têtac
gêwiŋ lau 1,000 to 1,000 to kêsuc êsêacnêŋ geo to sêgêli biŋŋa ma sec ôkwi. Mago
eŋ kêmêtôc lau geo amboac tonaŋgeŋ ma kêkêŋ tameŋi sêgêli biŋ ŋagêjô kêpi
latuŋi to dêbuŋi ma abeŋi to nêŋ gôlôac." 8 Go Mose gewec sebeŋ to keteŋ mec
gêdêŋ Apômtau 9 ma kêsôm gebe "O Apômtau, aê embe janac aôm matamanô
ŋajam, go jateŋ ŋoc Apômtau aôm, gebe ôsêlêŋ ômoa aêac ŋalêlôm ôwiŋ. Biŋŋanô,
êsêac lau gêsuŋtêkwa ŋatoŋ, mago ôsuc aêac agêli biŋ to ma sec ôkwi ma ôkôc
aêac sa atu nêm gêŋ."

Poac ŋakôniŋŋa

10 Ma Apômtau kêsôm gebe "Ôlic acgom, aê jamoatiŋ poac teŋ. Aê oc jaŋgôm
gêŋtalô nêm lau samob sêlic. Gêŋtalô amboac tonec kêsa aŋga nom ŋagamêŋ to
aŋga lau-m teŋ atomanô. Ma lau samob, taŋ sêwiŋ aôm naŋ, oc sêlic gêŋ, taŋ
Apômtau êŋgôm naŋ. Ma gêŋ, taŋ gabe jaŋgôm êndêŋ aôm naŋ, gêŋsêga kaiŋ
teŋ.
11 "Ojop biŋ, tec galoc jajatu aôm nec. Ôlic acgom, aê jajanda lau Amor to
Kanaan ma lau Het to Peres ma lau Hib to Jebus sêc sêna. 12 Ôlic taôm gebe
ômoatiŋ poac ôwiŋ lau, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ aôm ô lasêŋa naŋ atom. Embe ôŋgôm,
go êtu nêm lakô. 13 Ônsêlô êsêacnêŋ altar su to ôsap nêŋ alê poc tulu ma ôtuc
nêŋ anôtôonê ŋakatu popoc. 14 Aôm oteŋ mec êndêŋ anôtô jaba teŋ atom, gebe
Apômtau eŋ Anôtô, taŋ gêjam lêmuŋ nê lau gebe têntac êwiŋ eŋ taugeŋ naŋ.

Ênê ŋaê gebe Aê gajob ŋoc lau têntac gêwiŋ aêŋa. 15 Ôlic taôm, gebe ômoatiŋ
poac ôwiŋ lau gamêŋ tônêŋa atom. Êsêac embe sêŋgôm mockaiŋŋa êndêŋ nêŋ
anôtôi to sêkêŋ da êndêŋ nêŋ anôtôi, oc moae sêkalem aôm gebe ôniŋ da ôwiŋ
êsêac, 16 ma aôm oc moae ôjaliŋ nêŋ latuŋio sa gebe sênam latômi. Ma êsêac
latuŋio embe sêŋgôm mockaiŋo êndêŋ nêŋ anôtôi, oc sêlêtôm aôm latômi gebe
sêŋgôm mockaiŋ êndêŋ êsêacnêŋ anôtôi amboac tonaŋgeŋ.

17 “Ôpac ki êwê ma ômansaŋ anôtô jaba atom.

18 “Ôlic Om Polom Ŋalucŋa ŋapep. Êndêŋ bêc 7 aôm ôniŋ polom ŋaluc êtôm
kajatu aôm naŋ. Ôniŋ êndêŋ ŋanoc. taŋ kakêŋ gêdêŋ aôm naŋ, êndêŋ ajôŋ
Abib, gebe gêdêŋ ajôŋ Abib tau tonaŋ aôm gôwi Aiguptu siŋ. 19 Ŋamêc samob
têtu aêŋoc gêŋ, aômnêm bôc kapoac ŋamêc samob, nêm bulimakao to domba
kapoac ŋamêc. 20 Doŋki ŋamêc, naŋ ônac da ŋa domba ŋalatu. Embe ondec gebe
ônac da gêŋ tau atom, go ôpôŋ gêsutêkwa tulu. Ma ônac da nêm latômi ŋamêc
samob. Ma ŋac teŋ êô lasê aê tolêma sawa atom.

21 “Ônam kôm êndêŋ bêc 6, mago êndêŋ bêc êtu 7ŋa ôlêwaŋ taôm. Ôlêwaŋ
taôm êndêŋ bêc tonaŋ êndêŋ têm ôkac nom ôkwiŋa ma êndêŋ têm ojoŋ kômŋanô
saŋa amboac tonaŋgeŋ. 22 Aôm ôlic Om Wokeŋa êndêŋ noc ôniŋ gêŋ lasêŋa.
Ma êndêŋ jala ŋabêc ŋamuŋa aôm ôlic Om Ojoŋ Kômŋanô saŋa. 23 Nêm
ŋacwaga samob sêô lasê sêkô aê Apômtau Anôtô, taŋ katu Israelnêŋ Anôtô naŋ,
laŋôcnêmŋa êtu dim têlêac êtôm jalageŋ. 24 Aê oc jajanda lau tomôkê-tomôkê
sêc su ma aê jaŋgôm nêm gamêŋ esewec êtu kapôêŋ. Ma êndêŋ taŋ ôpi ôna ô
lasê ôkô aê Apômtau, aômnêm Anôtô, laŋôcnêmŋa êtu dim têlêac êtôm jalageŋ
naŋ, ŋac teŋ oc êjaŋgo nêm gamêŋ su atom.

25 “Ôkêŋ polom tojist êwiŋ daja ŋadec atom. Ma Om Pasa ŋada ŋagêdô ênêc e
eleŋŋa atom. 26 Ôkôc nêm kôm ŋamêc ŋajamanô tau ôndêŋ aê Apômtau, aômnêm
Anôtô, ŋoc andu ôna. Ono domba ŋalatu ŋa tênanê su atom.” 27 Ma Apômtau
kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Oto biŋ tonaŋ sa gebe biŋ tonaŋ kêtu poac, taŋ
kamoatiŋ gêdêŋ aôm to Israel naŋ, ŋagôliŋ.” 28 Ma Mose gêmoa gêwiŋ Apômtau
geleŋŋa 40 ma gêbêcauc 40. Eŋ geŋ mo atom to gênôm bu atom. Ma eŋ keto
poac ŋabiŋ kêsêp poc tapa, eŋ keto biŋsu lemeŋ lu.

Mose kêsêp aŋga lôc gêmêŋ

29 Gêdêŋ taŋ Mose kêsêp aŋga lôc Sinai gêmêŋ naŋ, eŋ kêkôc biŋsu ŋapoc tapa
luagêc. Ma gêdêŋ taŋ eŋ kêsêp aŋga lôc gêmêŋ naŋ, kêjala tau gebe laŋôanô
ŋawasi kaiŋ teŋ nec atom. Eŋ laŋôanô ŋawasi kaiŋ teŋ tonaŋ ŋam gebe eŋ gêjam
biŋgalôm gêwiŋ Apômtau. 30 Gêdêŋ taŋ Aron to lau Israel samob sêlic Mose
naŋ, tec sêlic laŋôanô ŋawasi kaiŋ teŋ ma têtêc gebe nasêndambiŋ eŋ atom.
31 Mago Mose kêkalem êsêac, tec Aron to gôlôacnêŋ laumata samob sêmu dêdêŋ
eŋ sêja, ma Mose gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac. 32 Tonaŋ su, go lau Israel samob
têtu gasuc eŋ ma eŋ kêkêŋ biŋsu samob, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ aŋga lôc
Sinai naŋ, gêdêŋ êsêac. 33 Mose kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac su, go kêkêŋ obo lala teŋ
gêsaŋ laŋôanô auc 34 Kêtôm têm samob, taŋ Mose kêsô bec gêdêŋ Apômtau gêja
gebe ênam biŋgalôm êwiŋ eŋ naŋ, eŋ kêkac obo lala su e gêmu kêsa kêtiam. Ma
gêdêŋ taŋ kêsa gêmêŋ naŋ, eŋ gêjac miŋ biŋ, taŋ Apômtau kêjatu naŋ, gêdêŋ lau
Israel. 35 Ma lau Israel sêlic Mose laŋôanô gebe ŋawasi kaiŋ teŋ. Go Mose gêsaŋ
laŋôanô auc ŋa obo lala ŋapaŋ e gêmu kêsô gêja kêtiam gebe ênam biŋgalôm êwiŋ
Apômtau.

35

35:1–40:16 Lau Israel sêkêŋ nêŋ da gebe sêkwê Lômbec sa ma sêmansaŋ Lômbec ŋagêŋlêlôm. Kôm tau kêsêlêŋ kêtôm Anôtô kêjatu gêdêŋ Mose gebe sêkwê Lômbec tau sa ma sênac kawi.

40

Sêkwê lômbec sa

17 Gêdêŋ jala kêtu luagêcŋa ŋaajôŋ ŋamataŋa ŋabêc ŋamataŋa êsêac sêkwê
lômbec tau sa. 18 Mose kêkwê lômbec sa. Eŋ kêkêŋ nombaŋ to kêmasaŋ
sagiŋtêkwa ma kêkêŋ budeŋ gêsac ŋaô ma kêkwê alê ŋalêlômŋa. 19 Go gê obo
kêpi lômbec tau ma kêmasaŋ obo teŋ gêsac ŋaô kêtu salôm, kêtôm Apômtau
kêjatu eŋ. 20 Go Mose kêkôc poc tapa ma kêkêŋ kêsêp katapa poacŋa. Su, go
kêmasaŋ katapa ŋata ma kêkêŋ ŋagadê gêsac katapa tau ŋaô. 21 Ma eŋ kêkôc
katapa kêsô lômbec gêja ma kêkêŋ obo baliŋ geŋkaleŋ gêsaŋ katapa poacŋa auc,
kêtôm Apômtau kêjatu eŋ.

22 Go ketoc tebo kêkô bec sêkac tauŋ saŋa. Tebo tau kêkô obo baliŋ nêmŋa
kêkanôŋ gamêŋ gêmu kêpiŋa, 23 ma kêdênaŋ polom, taŋ sêkêŋ gêdêŋ Apômtau
kêtu da naŋ, gêsac tebo ŋaô, kêtôm Apômtau kêjatu eŋ. 24 Ma eŋ ketoc jakaiŋ
kêkô bec sêkac tauŋ saŋa ŋalêlôm, kêkô tebo ŋamakeŋ kêkanôŋ lômbec ŋagamêŋ
gêmu kêsêpŋa, 25 go kêkêŋ ja ŋalêsi kêkô Apômtau laŋônêmŋa, kêtôm Apômtau
kêjatu eŋ. 26 Go ketoc altar gold kêkô obo baliŋ ŋalêlôm aŋga bec sêkac tauŋ
saŋa tau. 27 Go kêkêŋ ja geŋ gêŋ ŋamalu, taŋ gêsac altar ŋaô naŋ, kêtôm Apômtau
kêjatu eŋ. 28 Go kêkêŋ obo baliŋ geŋkaleŋ lômbec ŋasacgêdô. 29 Ma ketoc altar
dajaŋa kêkô bec sêkac tauŋ saŋa tau ŋakatam nêmŋa ma kêkêŋ daja to da gêŋ
kêpuc ŋamalac ôliŋ tôŋŋa gêsac ŋaô, kêtôm Apômtau kêjatu eŋ. 30 Go ketoc laclu
kapôêŋ kêkô bec sêkac tauŋ saŋa to altar ŋasawa ma kêkêŋ bu kêsêp êtu sêkwasiŋ
lemeŋ to eŋkaiŋ ŋa bu tau tonaŋ. 31 Mose ma Aron to latui sêkwasiŋ lemeŋ to
eŋkaiŋ ŋa bu tau tonaŋ. 32 Kêtôm têm samob, taŋ êsêac sêsô bec sêkac tauŋ saŋa
to sêndambiŋ altarŋa naŋ, sêkwasiŋ tauŋ, kêtôm Apômtau kêjatu Mose. 33 Ma eŋ
gêjac balaŋ malacluŋ to lômbec ma altar auc ma kêkêŋ obo geŋkaleŋ malacluŋ
ŋasacgêdô amboac tonaŋ. Tec Mose gêjac dabiŋ nê kôm tau.

Tao gêsaŋ lômbec auc

34 Go tao gêsaŋ bec sêkac tauŋ saŋa auc ma Apômtaunê ŋawasi gêjam lômbec
ŋalêlôm auc. 35 Ma Mose kêtôm gebe êsô bec sêkac tauŋ saŋa êna atom, gebe
tao kêkôm auc ma Apômtaunê ŋawasi gêjam lômbec ŋalêlôm auc. 36 Kêtôm têm
samob, taŋ lau Israel sêsêlêŋ sêmoa intêna naŋ, tao embe êôŋ sa aŋga lômbec, go
êsêac sêndi ma sêsêlêŋ. 37 Mago tao embe êôŋ sa atom, go sêndi sêsêlêŋ atom,
sêôŋ e tao êôŋ sa acgom. 38 Kêtôm têm samob, taŋ lau Israel sêsêlêŋ sêmoa
intêna naŋ, Apômtaunê tao kêkôm lômbec auc gêdêŋ geleŋŋa, ma ja gêjam tao
auc gêdêŋ gêbêc. Israelnêŋ gôlôac samob sêlic.

Lewitikus
SÊJAM SAKIŊ ANÔTÔ ŊAŊAGÔLIŊ

Lewitikus nec dabuŋwaga, taŋ sêsa aŋga Lewinê gôlôac naŋ, tauŋ nêŋ buku. Ŋabiŋ ŋagêdô tec kepeŋ dabuŋwaga tau solop, go ŋabiŋ ŋagêdô kêpi nêŋ sakiŋ tokaiŋ-tokaiŋ naŋ. Kôm tonec gêjac dabuŋwaga tonaŋ ŋawae gebe sêlic lau Israel laŋgwa tônê nêŋ om ma têndôŋ Anôtônê biŋ êndêŋ lau tau gebe sêsa nêŋ lêŋ to aweŋ êôc Anôtô sêsô biŋ tau ŋalabugeŋ.

Biŋ Anôtô dabuŋŋa kêtu ŋalôtênasêga gêjam gôliŋ buku tau gêjam aucgeŋ. Amboac tonaŋ ŋagôliŋ tonec gêdêŋ Anôtônê lau Israel gebe sêlic nêŋ om to sêsa nêŋ lêŋ ŋaŋêŋ, ec sêmbiŋ tauŋ tôŋ tamiŋ Israelnêŋ Anôtô Dabuŋ tau endeŋ tôŋgeŋ.

Buku tau ŋasêbu lemeŋteŋ gebe

1. Môkêlatu 1–7 Biŋsu da to dajaŋa.
2. Môkêlatu 8–10 Sêjam mec Aron to latui gebe sênam kôm dabuŋwagaŋa ŋamiŋ.
3. Môkêlatu 11–15 Ŋagôliŋ lau sêŋgôŋ selecŋa to sênam dabuŋ tauŋŋa.
4. Môkêlatu 16 Omsêga Wama ŋagôliŋ.
5. Môkêlatu 17–27 Ŋagôliŋ gêdêŋ lau gebe sêsa nêŋ lêŋ to sêlic nêŋ om sênam dabuŋ tauŋ ŋapep.

Ŋalô towae, taŋ kêsêp buku tonec ŋalêlôm naŋ, teto gêc 19:18. Apômtau Jesu kêsam ŋalô tau gebe Biŋsu kêtu luagêcŋa, taŋ kêtôm biŋsu kapôêŋ ŋamataŋa. Biŋsu tau gebe “Têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm.”

1:1–15:33 Biŋsu, taŋ gêjam gôliŋ lau Israel nêŋ sakiŋ omŋa ma nêŋ lêŋ sêkêŋ da to dajaŋa naŋ, kêsêp môkêlatu 1–7. Êsêac sêjam mec Aron to latuagêc ŋamiŋ kêsêp môkêlatu 8–10. Môkêlatu 11–14 gêwa biŋ tatu selec to biŋ ŋatêmuiŋa sa. Bôc, taŋ lau Israel têtôm gebe sêniŋ to bôc, taŋ sêjac jao gebe sêniŋ atom naŋ, nêŋ ŋaê kêsêp môkêlatu tonaŋ amboac tonaŋgeŋ. Biŋ ŋagêdô gêwa lauo, taŋ sêkôc ŋapalê naŋ, nêŋ lêŋ têtu selecŋa sa. Ma biŋsu ŋagêdô kêkanôŋ lau tokamocbôm ma gêwa êsêacnêŋ lêŋ têtôc tauŋ êndêŋ dabuŋwaga ma dabuŋwaganêŋ kôm sêwaka lau tonaŋ saŋa sa.

16

Omsêga Pasaŋa

1 Gêdêŋ Aronnê latuagêc sêmac êndu kêtu sêkêŋ daja dabuŋ atomŋa gêdêŋ
Apômtau, eŋ kêsôm gêdêŋ Mose gebe 2 “Ôsôm êndêŋ têwam Aron gebe eŋ
êsô gamêŋ dabuŋanô, taŋ obo baliŋ gêsaŋ auc naŋ, êna paliŋ-paliŋgeŋ atom
gebe gamêŋ tonaŋ aê maloc, taŋ gaoc tauc lasê ŋa tao gêsac poac ŋakatapa,
lêpôŋ taê labuŋa, ŋaô, gebe êmac êndu atom. 3 Eŋ êsô gamêŋ dabuŋanô tau
ŋalêŋ tageŋ tonec gebe êkôc bulimakao kapoac wakuc teŋ êtu dawamaŋa
to domba kapoac teŋ êtu dajaŋa êna. 4 Eŋ êliŋ bu su acgom, go êsô ŋakwê
kwalam-kwalam baliŋ ma ŋakwê akaiŋŋa kwalam-kwalam dambê. Eŋ
êjandiŋ ômbiŋkap kwalam-kwalam ma embec obo gasuc. Gêŋ samob tonaŋ
tec kêtu ŋakwê dabuŋ tau. 5 Ma eŋ êkôc noniŋ kapoac luagêc aŋga lau Israel
nêŋ êtu dawama ma domba kapoac teŋ êtu daja.

6 “Ma Aron êkêŋ bulimakao kapoac tau êtu dawama êtu eŋ tauŋa ma ê
wama tau to nê gôlôac su acgom. 7 Go eŋ êkôc noniŋ luagêc tonaŋ naetoc
lulugeŋ êkô Apômtau laŋônêmŋa aŋga becobo ŋakatam dêmôêŋa. 8 Aŋga tonaŋ
eŋ êpuc kapoac êpi noniŋ luagêc tau, teŋ êtu Apômtauŋa ma teŋ êtu Asaselŋa.

9 Go Aron êkêŋ noniŋ taŋ kêpuc kapoac kêtu Apômtauŋa naŋ êtu dawama.
10 Mago noniŋ, taŋ kêpuc kapoac jakêsêp Asaselŋa naŋ, eŋ êkôc tomata jaligeŋ
ma etoc êkô Apômtau laŋônêmŋa, go êsa sakiŋ asuc sec ôkwiŋa êpi eŋ ma êjanda
noniŋ tau êsa gamêŋ sawa êndêŋ Asasel êna.
11 "Aron êkêŋ bulimakao kapoac tau êtu dawama êtu eŋ tau to nê gôlôacŋa
nêŋ secŋa, eŋ ênac bulimakao tonaŋ êtu dawama êtu eŋ tauŋa. 12 Go êkôc
ja ŋalana aŋga Apômtaunê altar naêkêŋ êsêp laclu teŋ ma êŋgaiŋ gêŋmalu, taŋ
sêlênsim popoc naŋ, lêma luagêc êkôc êmêŋ gamêŋ dabuŋanô tau. 13 Aŋga
Apômtaunê laŋônêmŋa eŋ êkêŋ gêŋmalu tau êpi ja ma gêŋmalu ŋajadauŋ ênam
lêpôŋ taê labuŋa auc gebe êmac êndu atom. 14 Ma eŋ êkôc bulimakao kapoac
ŋadec ŋagêdô ma êpalip êpi lêpôŋ ŋagadê to katapa poacŋa nêmŋa ŋa nê lêma
latu êtu dim 7.
15 "Tonaŋ su acgom, go êmbuc noniŋ, taŋ êtu da enseŋ launêŋ secŋa naŋ, ma
êkôc ŋadec êsô gamêŋ dabuŋanô tau êna ma êpalip êpi katapa poacŋa ŋagadê
to nêmŋa êtôm tê eŋ gêgôm ŋa bulimakao kapoac ŋadec su nê. 16 Eŋ êŋgôm
amboac tonaŋ tec eŋ ê wama êtu gamêŋ dabuŋ ma lau Israel nêŋ ŋatêmui
to nêŋ sêgêli biŋsu ma nêŋ sec samobŋa. Ma êŋgôm amboac tonaŋgeŋ êtu
becobo poacŋa, taŋ gacgeŋ kêkô êsêacnêŋ môp ŋalêlôm naŋ. 17 Ŋac teŋ êmoa
becobo ŋalêlôm êndêŋ taŋ eŋ êsô gamêŋ dabuŋanô e êsa êmêŋ ma ênac da tau
to nê gôlôac ma lau Israel samob naŋ, atom. 18 Go eŋ êsa êndêŋ altar, taŋ kêkô
Apômtau laŋônêmŋa naŋ, êna ma ênac da êtu altar tauŋa ma eŋ êkôc dec ŋagêdô
aŋga bulimakao to noniŋ nêŋ ma ênsê êpi altar ŋajabo ênam aucgeŋ. 19 Ma
êpalip dec ŋagêdô êpi altar tau êtu dim 7 ŋa nê lêma latu gebe êŋgôm gêŋ tau
êtu selec to dabuŋ ma enseŋ lau Israel nêŋ ŋatêmui su.

Noniŋ kapoac gêôc sec sa

20 "Êndêŋ taŋ eŋ ênac da gamêŋ dabuŋ to becobo poacŋa ma altar êmbacnê
naŋ, go eŋ êkôc noniŋ mata jali tau êmêŋ. 21 Go Aron êkêŋ nê lêma lulugeŋ
ênsac noniŋ mata jali tau môkêapac ŋaô ma êsôm keso samob, taŋ lau Israel
sêgôm to sêgêliŋa ma nêŋ sec samob naŋ, lasê ma êkêŋ êpi noniŋ môkêapac.
Go ŋac, taŋ kêmasaŋ tau su kwanaŋgeŋ naŋ, êwê noniŋ tau êc êsa gamêŋ sawa
êna. 22 Noniŋ tau êôc êsêacnêŋ sec samob êpi tau êna gamêŋ gasaŋ teŋ ma (ŋac
tau) esoc noniŋ tau aŋga gamêŋ sawa.
23 "Go Aron êsô becobo poacŋa ŋalêlôm êna ma êkôc ŋakwê kwalam-kwalam,
taŋ eŋ kêsô sa gêdêŋ taŋ kêsô gamêŋ dabuŋanô gêja naŋ, su ma êkêŋ ênêc
tonaŋ. 24 Ma eŋ êliŋ bu aŋga gamêŋ dabuŋ ŋabalêm teŋ ma êsô taunê ŋakwê
ma êsa êmêŋ, go êkêŋ daja êtu eŋ tau to launa ma ê wama tau to lau samob.
25 Ma ŋalêsi da êjô launêŋ secŋa eŋ êkêŋ ja êniŋ aŋga altar tau. 26 Ma ŋac, taŋ
êwê noniŋ êndêŋ Asasel êna naŋ, êkwasiŋ nê ŋakwê ma êliŋ bu su acgom, go
êmu êsô malac êmêŋ êtiam. 27 Ma bulimakao to noniŋ, taŋ êtu da êjô secŋa
naŋ, nêŋ dec, taŋ sêkôc sêsô gamêŋ dabuŋanô tau sêna gebe ê wama naŋ, nêŋ
ŋaôlic to ŋamêsôm ma ŋatêkwa sêmbaliŋ êsa malac ŋamagê êna ma sêkêŋ ja êniŋ
su. 28 Ma ŋac, taŋ êkêŋ ja êniŋ gêŋ tau naŋ, êkwasiŋ nê ŋakwê ma êliŋ bu su
acgom, go êmu êsô malac êmêŋ êtiam.

Sêlic om sê wama êsêacŋa ŋalêŋ

29 "Ma tonec êtu ŋagôliŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋŋa teŋ êndêŋ amac gebe êndêŋ
ajôŋ êtu 7 ŋabêc 10 amac taôm to lau jaba, taŋ sêmoa sêwiŋ amac naŋ,
anam dabuŋ taôm ma anam kôm teŋ atom. 30 Gebe êndêŋ bêc tonaŋ oc
sê wama amac gebe atu selec. Nêm sec ênaŋa ma atu selec samucgeŋ akô
Apômtau laŋônêm. 31 Om tonaŋ êtu amacnêm Omsêga anam dabuŋ taômŋa
teŋ. Tonaŋ êtu ŋagôliŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋŋa teŋ. 32 Ma sakiŋ daê wamaŋa

gêjac dabuŋwaga, taŋ seŋ oso to sêjam mec eŋ gebe êjô tama su naŋ, ŋawae. Eŋ êsô ŋakwê kwalam-kwalam, taŋ kêtu ŋakwê dabuŋ naŋ. 33 Ma ê wama êtu gamêŋ dabuŋ to becobo ma altarŋa ma êŋgôm êtu dabuŋwaga to gôlôac ŋalau samobŋa êwiŋ amboac tonaŋgeŋ. 34 Lêŋ tonaŋ êtu amacnêm ŋagôliŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋŋa teŋ gebe asa sakiŋ wamaŋa êtu lau Israel nêŋ sec samobŋa êtu dim tageŋ êtôm jalageŋ.”

Ma Mose gêgôm kêtôm Apômtau kêjatu eŋ.

17:1–18:30 Biŋsu taŋ kêsêp môkêlatu tonaŋ naŋ, kêjatu lau gebe sêkêŋ nêŋ da aŋga lôm dabuŋ taugeŋ. Biŋsu ŋagêdô gêjac jao gebe lau sênôm dec to sêniŋ bôc ŋamêsôm todecgeŋ. Biŋsu taŋ kêsêp môkêlatu 18 naŋ, gêwa lauo to ŋac nêŋ lêŋ sêmoa sêwiŋ tauŋŋa sa ma gêjac jao nêŋ lêŋ mockaiŋŋa ŋagêdô.

19

Biŋsu dabuŋ to gêdêŋŋa

1 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 2 “Ôsôm êndêŋ gôlôac Israel ŋalau samob gebe amac atu lau dabuŋ gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, aê tauc dabuŋ. 3 Amac samob êtôm ŋacanôgeŋ atoc tenemi to tamemi sa ma taêm ênam om gebe dabuŋ ma amansaŋ ŋapep, gebe Apômtau, nêm Anôtô aê. 4 Amac akac taôm ôkwi andêŋ anôtô gwam ana atom. Ma apac ki êwê ma amansaŋ anôtô jaba teŋ atom, gebe Apômtau, nêm Anôtô aê.

5 “Embe akêŋ da daŋge êndêŋ Apômtau, go akêŋ ŋalêŋ gebe ênac Apômtau mataanô ŋajamgeŋ. 6 Êndêŋ bêc, taŋ akêŋ da tau naŋ, to bêc, taŋ êndaŋguc naŋ, aniŋ da tau e êmbacnê. Gêŋ ŋagêdô-gêdô, taŋ ênêc e êndêŋ bêc êtu têlêac naŋ, ja êniŋ su. 7 Ma embe aniŋ êndêŋ bêc êtu têlêac, naŋ oc êtu gêŋ geŋeŋ ma oc ênac aê matocanô ŋajam atom. 8 Ma teŋ embe êniŋ, oc êtu tôp êndêŋ eŋ gebe eŋ gêgôm Apômtaunê gêŋ dabuŋ teŋ kêtu sec, ma senseŋ eŋ su aŋga nê lau nêŋ.

9 “Ma êndêŋ taŋ amacnêm gamêŋ ŋakôm ŋanô êsa naŋ, go anac sa e êndêŋ kôm ŋamadiŋ samucgeŋ atom, ma ajoŋ gêŋ ŋasaliŋ-saliŋ sa êtu ŋamu atom. 10 Aŋga nêm kôm wainŋa amboac tonaŋgeŋ ajoŋ gêŋ ŋasaliŋsaliŋ ma akôc ŋanô, taŋ kêsêlô kêsêp nom naŋ, sa atom. Awi siŋ êndêŋ lau ŋalêlôm sawa to lau jaba gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

11 “Anam geŋgeŋ atom, ma anam launêŋ bôlêŋ auc atom to ansau auc lau atom. 12 Atôc lemem ansau anam aê laŋôc ma aŋgôm amacnêm Anôtônê ŋaê êtu sec ŋa lêŋ amboac tonaŋ atom gebe Apômtau aê.

13 “Akôniŋ nêm lau wacbaŋ amacŋa ma ajaŋgo nêŋ gêŋ su atom. Aŋgamiŋ nêm sakiŋwaga nê ŋaôli kômŋa e êndêŋ ŋaeleŋ atom. 14 Apuc boa ŋac taŋasuŋbic to akêŋ gêŋ teŋ êmbôc ŋac matapec nê intêna auc atom. Atêc nêm Anôtô, gebe Apômtau aê.

15 “Amêtôc biŋ eso atom. Ma ambu lau ŋalêlôm sawa ma atoc lau tolêlôm sa êlêlêc atom, mago amêtôc nêm lau wacbaŋ amac ŋa biŋgêdêŋgeŋ. 16 Ôŋga biŋ êpi nêm lau atom. Ma embe ôkô mêtôcwaga laŋônêm naŋ ôkic nêm ŋac wacbaŋ aôm nê biŋ ôwiŋ atom gebe Apômtau aê.

17 “Têmtac endec lasitêwa atom, awa biŋ sa êndêŋ ŋac wacbaŋ amac gebe awê kaiŋ sec êtu eŋŋa atom. 18 Ôkêŋ ŋagêjô ma ôê têmtac ŋandaŋ êndêŋ taômnêm lau teŋ tôŋ atom, mago têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm, gebe Apômtau aê.

19 “Ajop aêŋoc ŋagôliŋ tonec gebe akêŋ bôc kaiŋ luagêc sêŋgêli tauŋ atom. Ma apalip ŋawê kaiŋ luagêc êsêp kôm tageŋ atom, ma asô ŋakwê, taŋ sêwa ŋa gam kaiŋ luagêc kêsêp taulêlôm naŋ atom.

20 “Embe ŋac teŋ ênêc êwiŋ awê teŋ, taŋ sê eŋ gêdêŋ ŋac teŋ gebe ênam ôli
êtu ênê gêŋômao, mago gêjam ôli su me sêwi eŋ siŋ su atom tageŋ naŋ, go akêŋ
ŋagêjô, mago êsêagêc sêmac êndu lulugeŋ atom, gebe sêwi awê siŋ kêtu taunê
ŋatauo su atom tageŋ. 21 Mago ŋac tau êkôc domba kapoac teŋ êna becobo
ŋakatam gebe êkêŋ êtu datôp êndêŋ Apômtau êtu eŋ tauŋa. 22 Ma dabuŋwaga ê
wama ŋac tau ŋa domba kapoac datôpŋa tonaŋ êkô Apômtau laŋônêm êtu sec,
taŋ eŋ gêgôm naŋŋa. Ma Anôtô oc êsuc sec, taŋ ŋac tau gêgôm naŋ, ôkwi.

23 “Êndêŋ taŋ asô gamêŋ tau ma asê ka ŋanô aniŋŋa tokaiŋ-tokaiŋ naŋ, go
alic ŋanô tau amboac gêŋ selec êtôm aniŋŋa atom e jala têlêac êmbacnê acgom.
24 Ma êndêŋ jala êtu aclê ŋanô samob êtu gêŋ dabuŋ ma êtu da lambiŋŋa êndêŋ
Apômtau. 25 Mago êndêŋ jala êtu lemeŋteŋ aniŋ kaŋanô tau gebe ênam ŋanô
taêsam êndêŋ jala samob, taŋ êndaŋguc naŋ. Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

26 “Aniŋ gêŋ todec teŋ atomanô. Aoc biŋ lasê to aŋgôm mectomaŋ atom.
27 Akapiŋ nêm môkêmlauŋ su aŋga môkêmapac atom ma êm ŋasaô êtu dambê
atom. 28 Asa nêm ôlim êtu ŋacmatêŋa me anac bô teŋ êpi taôm ôlim atom gebe
Apômtau aê.

29 “Ôkêŋ latômo êtu awê mockaiŋo gebe mockaiŋ ênam gamêŋ auc e sec ênam
sêga aŋga gamêŋ tau atom. 30 Taêm ênam ŋoc om gebe dabuŋ ma ômansaŋ
ŋapep ma otoc ŋoc andu dabuŋ sa gebe Apômtau aê.

31 “Naandêŋ lau, taŋ sêkalem lau katuŋ naŋ, to lau mectomaŋŋa ana atom.
Embe aŋgôm oc aŋgôm amac selec ŋapaliŋ gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

32 “Ôndi sa êtu ŋac tomôdêŋa to otoc ŋamalacanô sa ma ôtêc aômnêm Anôtô
gebe Apômtau aê.

33 “Embe ŋac jaba teŋ êmoa êwiŋ aôm aŋga nêm gamêŋ, go ôtu kasec eŋ
atom. 34 Ŋac jaba êmoa êwiŋ aôm êtôm nêm lasitêwa teŋ ma aôm têmtac êwiŋ eŋ
amboac têmtac gêwiŋ taôm, gebe amac taôm atu lau jaba gêmuŋŋa aŋga gamêŋ
Aiguptu, gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

35 “Amêtôc lau eso atom. Anam dôŋ gêŋ baliŋ to ŋawapac ma taêsamŋa ôkwi
gebe ansau lau atom. 36 Nêm dôŋ gêdêŋ ênêc êtu gêŋ ŋawapacŋa ma gadob
to laclu anam dôŋ gêŋ êsêpŋa naŋ, solop amboac tonaŋgeŋ gebe Apômtau,
amacnêm Anôtô, taŋ gawê amac aŋga gamêŋ Aiguptu amêŋ naŋ, aê. 37 Ma
ajop ŋoc ŋagôliŋ to ŋoc jatu samob ma aŋgôm ŋanô êsa gebe Apômtau aê.”

20:1–22:33 Môkêlatu tonaŋ ŋabiŋsu gebe ênam lau to dabuŋwaga sa e têtu lau dabuŋ ŋanô.

23

Om ŋagôliŋ

1 Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 2 “Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe Apômtaunê
om toê-toê, taŋ amac asam gebe dabuŋ ma akac taôm sa naŋ, tonec. 3 Anam
nêm kôm êtôm bêc 6, mago êndêŋ bêc êtu 7 êtu bêc lêwaŋŋa ŋanô akac saŋa
dabuŋ teŋ. Anam kôm teŋ atom. Bêc tonaŋ êtu Apômtau tau nê om aŋga
nêm gamêŋ samob. 4 Bêc tonec kêtu Apômtaunê om toê-toê, taŋ eŋ kêkêŋ naŋ.
Akalem lau sa êndêŋ ŋanoc gebe akac taôm sa ma alic om dabuŋ tau.

Omsêga Pasa

5 “Êndêŋ ajôŋ ŋamataŋa ŋabêc 14 ŋaêtulala naŋ alic Apômtaunê Om Pasa. 6 Ma
êndêŋ ajôŋ tonaŋgeŋ ŋabêc 15 alic Apômtaunê om Polom Ŋalucŋa. Êndêŋ bêc 7
aniŋ polom ŋaluc. 7 Êndêŋ bêc ŋamataŋa tonaŋ akac sa to alic om dabuŋ. Anam

kôm teŋ atom. 8 Mago akêŋ daja êndêŋ Apômtau êtôm bêc 7 tonaŋ ma êndêŋ bêc
êtu 7 oc alic om dabuŋ teŋ êtiam ma anam kôm atom."
9 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 10 "Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe êndêŋ
taŋ aô lasê gamêŋ tau, taŋ aê jakêŋ êndêŋ amac ma aniŋ gêŋ lasê naŋ, go amac
akêŋ kôm ŋanô ŋamêc êndêŋ dabuŋwaga 11 ma eŋ ênsuŋ nêm gêŋ tonaŋ êndêŋ
Apômtau êna gebe eŋ êlic amac ŋajam. Sabat su ma ŋaleŋ dabuŋwaga êŋgôm
gêŋ tau. 12 Ma êndêŋ bêc, taŋ ansuŋ nêm gêŋ tonaŋ naŋ, akêŋ domba ŋalatu
kapoac ŋajam teŋ ŋajala tageŋŋa êtu daja êndêŋ Apômtau êwiŋ. 13 Ma akêŋ
da keleŋ tonec êwiŋ gebe polom matac êtôm gêŋ 10 ŋaluagêc sêŋgaluŋ êwiŋ
katêkwi êtu daja êndêŋ Apômtau gebe êŋu ŋamalu ŋajam ma akêŋ wain ŋatêkwi
kekec teŋ êwiŋ êtu da. 14 Aniŋ polom matac ma sigob me kêsôcŋa teŋ aŋga
kôm wakuc atomanô e êndêŋ bêc, taŋ amac akêŋ nêm da êndêŋ nêm Anôtô su
acgom. Biŋ tonaŋ êtu ŋagôliŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋŋa teŋ êndêŋ gôlôac to gôlôac
êtôm nêm gamêŋgeŋ."

Om Tajoŋ Kôm Ŋanô Saŋa

15 "Sabat, taŋ amac akêŋ da onaŋ su naŋ, ŋaleŋ go asa woke sa e êtôm woke
samuc 7. 16 Asa bêc 50 sa e êtap bêc, taŋ êndaŋguc Sabat êtu 7 naŋ sa, go akêŋ
da polom wakucŋa teŋ êndêŋ Apômtau. 17 Akôc polom sigob luagêc aŋga nêm
andu amêŋ gebe êtu da. Sêmansaŋ polom tonaŋ ŋa polom matac ŋajam ma
sêpac ŋa jist êtu kôm ŋanô ŋamêc êndêŋ Apômtau.
18 "Ma akêŋ domba ŋalatu ŋajam 7 ŋajala tageŋ ma bulimakao kapoac wakuc
teŋ ma domba kapoac luagêc êwiŋ polom tonaŋ êtu daja êndêŋ Apômtau. Êwiŋ
da gêŋ kômŋa to da gêŋ têkwiŋa oc êtu daja, taŋ ŋamalu ênac Apômtau mataanô
ŋajam naŋ. 19 Ma akêŋ noniŋ kapoac teŋ êtu da êjô secŋa to domba ŋalatu
kapoac luagêc, taŋ ŋajala tageŋ naŋ, êtu dawamaŋa teŋ. 20 Ma dabuŋwaga
ênsuŋ gêŋ tonaŋ êwiŋ polom ŋamêc êtu da daiŋdaiŋ êndêŋ Apômtau êwiŋ
domba ŋalatu luagêc. Gêŋ tau êtu Apômtaunê gêŋ ma dabuŋwaga êwê kaiŋ.
21 Êndêŋ bêc tau amac akac taôm sa gebe êtu om dabuŋ ma anam kôm kapôêŋ
atom. Tonaŋ êtu ŋagôliŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋŋa teŋ êtu nêm wakucŋa êtôm
amacnêm gamêŋ samob.
22 "Ma êndêŋ taŋ amac anac nêm kôm ŋanô sa naŋ, go anac sa e êndêŋ kôm
ŋamadiŋ samucgeŋ atom, ma ajoŋ gêŋ ŋasaliŋ-saliŋ sa êtu ŋamu atom. Awi siŋ
êndêŋ lau ŋalêlôm sawa to lau jaba gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê."

Om Jala Wakucŋa

23 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 24 "Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe ajôŋ
êtu 7 ŋabêc ŋamataŋa êtu bêc lêwaŋŋa ŋanô teŋ êndêŋ amac. Akac sa ma alic om
dabuŋ tau toôndugeŋ. 25 Anam kôm teŋ atom, mago akêŋ da keleŋ teŋ êndêŋ
Apômtau."

Omsêga Wama

26 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 27 "Ajôŋ êtu 7 tonaŋ ŋabêc 10 êtu bêc
Omsêga Wamaŋa. Êtu bêc dabuŋ, taŋ amac akac taôm sa ma anam dabuŋ mo
to akêŋ daja êndêŋ Apômtau naŋ. 28 Ma anam kôm êndêŋ bêc tonaŋ atom gebe
bêc Omsêga Wamaŋa, ma sê wama amac êndêŋ Apômtau, amacnêm Anôtô.
29 Gebe teŋ embe ênam dabuŋ mo êndêŋ bêc tonaŋ atom, oc senseŋ eŋ su aŋga
nê lau nêŋ. 30 Ma teŋ embe ênam kôm êndêŋ bêc tonaŋ, aê oc janseŋ eŋ su aŋga
nê lau nêŋ amboac tonaŋgeŋ. 31 Anam kôm teŋ atom. Tonaŋ êtu ŋagôliŋ ênêc
endeŋ tôŋgeŋŋa teŋ êndêŋ amacnêm wakuc samob êtôm gamêŋgeŋ. 32 Bêc
tonaŋ êtu bêc lêwaŋŋa ŋanô teŋ êndêŋ amac ma anam dabuŋ mo. Alic om tau

anac m êndêŋ ajôŋ tonaŋ ŋabêc 9 ŋaêtulala, ma amansaŋ nêm sabat e naêndêŋ ŋabêc 10 ŋaêtulala.”

Om Bec

33 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 34 “Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe Êndêŋ ajôŋ tonaŋgeŋ ŋabêc 15 êtu Apômtaunê om sêsam gebe Om Bec. Alic om tonaŋ êtôm bêc 7. 35 Êndêŋ bêc ŋamataŋa akac taôm sa gebe alic om dabuŋ teŋ. Anam kôm teŋ atom. 36 Êndêŋ bêc 7 tonaŋ akêŋ daja êndêŋ Apômtau. Ma êndêŋ bêc êtu 8 amac akac taôm sa gebe alic om dabuŋ teŋ êtiam ma akêŋ daja teŋ êndêŋ Apômtau. Bêc tonaŋ êtu bêc dabuŋ akac saŋa, tec anam kôm teŋ atom.

37 “Apômtaunê om toê-toê tau tonaŋ, taŋ amac asôm lasê gebe akac sa ma anam sakiŋ Apômtau gebe akêŋ daja to da keleŋ ma da têkwi. Da samob tonaŋ akêŋ êndêŋ Apômtau êtôm ŋanoc solopgeŋ. 38 Alic om tonaŋ naêwiŋ Apômtaunê sabat to êwiŋ nêm gêŋ ŋagêdô, taŋ ajac mata ma akêŋ kêtu nêm ŋalêlôm kêkac amacŋa gebe akêŋ êndêŋ Apômtau naŋ.”

Biŋ Om Becŋa ŋagêdô kêtiam

39 “Êndêŋ ajôŋ 7 ŋabêc 15 embe anac nêm kôm ŋanô samob sa êmbacnê naŋ, alic Apômtaunê om êtôm bêc 7. Bêc ŋamataŋa êtu bêc lêwaŋŋa ŋanô teŋ ma bêc êtu 8 amboac tonaŋgeŋ. 40 Êndêŋ bêc ŋamataŋa amac ajoŋ ka ŋanô ŋajam-ŋajam to tômtôm ŋalauŋ ma lêsô ma atu samuc amoa Apômtau, amacnêm Anôtô, laŋônêm êtôm bêc 7. 41 Alic Apômtaunê om êtôm bêc 7 êtôm jalageŋ. Tonaŋ êtu ŋagôliŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋŋa teŋ êndêŋ nêm wakuc samob. Alic om tau êndêŋ ajôŋ êtu 7ŋa. 42 Aŋgôŋ bec êtôm bêc 7 tonaŋ. Lau Israel ŋanô samob sêŋgôŋ becgeŋ. 43 Gebe nêm wakuc to nêŋ wakuc sêjala gebe aê kakêŋ lau Israel sêŋgôŋ bec gêdêŋ taŋ aê kakôc êsêac sêsa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa sêmêŋ naŋ. Apômtau, amacnêm Anôtô aê.”

44 Amboac tonaŋ Mose kêkêŋ om, taŋ Apômtau kêjatu naŋ, ŋawae gêdêŋ lau Israel.

24:1–27:34 Biŋsu tokaiŋ-tokaiŋ kêsêp môkêlatu tonaŋ. Biŋsu ŋagêdô kêmasaŋ sakiŋ omŋa, ŋagêdô kêmêtôc lau, taŋ sêsôm biŋ alôb-alôb, ŋagêdô kêjatu lau gebe sêsa nêŋ lêŋ bisnis to kômŋa ŋapep ma sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋ tomêtêgeŋ, ŋagêdô kêmêtôc lau, taŋ taŋeŋpêc gêdêŋ Anôtônê biŋsu naŋ ma ŋagêdô kêmasaŋ lêŋ tatôc lemeŋ ma tanac mata gêŋ êndêŋ Anôtôŋa.

Namba
LAU ISRAEL SÊMOA GAMÊŋ SAWA ŊAMIŊ

Buku Namba tonec gêjac miŋ lau Israel nêŋ lêŋ, taŋ sêsêlêŋ gêdêŋ taŋ sêwi lôc Sinai siŋ e jasêô lasê gamêŋ tê Anôtô gêjac mata gebe êkêŋ êndêŋ êsêac nê, ŋamadiŋ gêmu oc kêpiŋa naŋ. Têm ŋasawa tau kêdabiŋ jala 40. Buku tonec ŋaê kêkanôŋ miŋ towae, taŋ kêsêp buku tau naŋ. Mose kêsa lau Israel sa aŋga lôc Sinai gêmuŋ êsêac dêdi aŋga tônê. Ma eŋ kêsa êsêac sa kêtiam aŋga Moabnêŋ gamêŋ, taŋ gêc bu Jordan ŋamakeŋ gêmu oc kêpiŋa naŋ. Êsêac sêwi lôc Sinai siŋ ma sêsêlêŋ sepeŋ Moab sebeŋ atom. Êsêac sêô lasê gamêŋ Kades-Barnea, taŋ gêc Kanaan ŋamadiŋ gêmu kêsêpŋa naŋ. Êsêac sebe selom ŋamadiŋ tau e nasêsa Kanaan, mago têtôm atom, tec sêmoa gamêŋ tônê jala taêsam. Kêtu ŋamu êsêac sêwi Kades Barnea siŋ jasêô lasê bu Jordan ŋagamêŋ gêmu oc kêpiŋa ma lau ŋamakeŋ sêŋgôŋ tonaŋ têtu wakac ma ŋagêdô sêmasaŋ tauŋ gebe selom bu nasêsa gamêŋ Kanaan gebe sêŋgôŋŋa.

Buku Nambaŋa tau gêjac miŋ lau, taŋ gêŋwapac gêgôm êsêac ma sêmoa tonêŋ ŋalêlôm ŋagogo to ŋatutucgeŋ kêsêp ŋasawa elêmê naŋ, nêŋ miŋ. Êsêac sêli aweŋ sa gêdêŋ Anôtô to gêdêŋ Mose, taŋ Anôtô tau kêjaliŋ eŋ sa gebe êwê êsêac naŋ, amboac tonaŋgeŋ. Miŋ tau gêwa sa gebe Anôtônê lau têtu palê to taŋeŋpêc, mago Anôtô gejob êsêac ŋapep to ŋaŋêŋgeŋ ma gêwa Mose sa gebe eŋ kêtu môsi kêsêp ŋasawa, mago gêjam sakiŋ Anôtô to nê lau ŋaŋêŋgeŋ.

1:1–6:21 Miŋ taŋ kêsêp môkêlatu tonec naŋ, tau tonec: Mose kêsa lau Israel sa aŋga lôc Sinai. Biŋsu ŋagêdô gêwa lau Lewi nêŋ kôm, taŋ gêjac êsêac ŋawae naŋ, sa tomalageŋ. Biŋsu ŋagêdô kêtôc Anôtônê lau nêŋ lêŋ têtu dabuŋŋa.

6

Mec dabuŋsêga ênam mec gôlôacŋa

22 Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 23 “Ôsôm biŋ êndêŋ Aron to latui gebe
Anam mec lau Israel ma asôm amboac tonec gebe
24 ‘Apômtau ênam mec aôm ma ejop aôm.
25 Apômtau êkêŋ laŋôanô êpô aôm ma taê labu aôm.
26 Apômtau êsa laŋôanô sa êndêŋ aôm ma êkêŋ têmtac êtu malô.’
27 “Êsêac sêkêŋ ŋoc ŋaê ênsac lau Israel ŋaô, go aê gabe janam mec êsêac.”

7:1–9:14 Ŋasêbu tonec kêkêŋ da, taŋ lau sêkêŋ gebe sênam sakiŋ omŋa sa aŋga Lômbec naŋ, ŋawae gêdêŋ êsêac. Lêŋ sênam mec lau Lewi êtu sakiŋ dabuŋŋa ma miŋ lau seŋ Pasa aŋga lôc Sinaiŋa kêsêp môkêlatu tonec amboac tonaŋgeŋ.

9

Tao kêkô lômbec ŋaô

15 Gêdêŋ bêc, taŋ sêkwê lômbec tau sa naŋ, tao majaŋ mêŋkêgadê Anôtônê biŋsu ŋabec tau. Ma gêdêŋ kêtula tao mêŋkêkô andu ŋaô amboac ja e geleŋŋa.
16 Tao majaŋ kêgadê andu gêdêŋ ocsalô ma tao ja kêkô ŋaô gêdêŋ gêbêc gêjô tau-gêjô tau ŋapaŋ. 17 Tao embe êôŋ sa aŋga lômbec, go lau Israel sêndi. Ma embe naêsêp gamêŋ teŋ, go lau Israel sê nêŋ bec aŋga tonaŋ. 18 Apômtaunê biŋ kêjatu lau Israel, gebe sêndi ma Apômtaunê biŋ kêjatu êsêac, gebe sê nêŋ bec. Êsêac sêmoa gamêŋ tau êtôm bêc, taŋ tao êŋgandê lômbec auc naŋ. 19 Tao

embe êŋgandê lômbec auc bêc taêsam, go lau Israel sêsô Apômtaunê biŋ ŋalabu ma sêndi atom. 20 Ŋasawa ŋagêdô tao kêgadê lômbec auc bêc gwalêkiŋ atom, tec êsêac sêmoa gamêŋ tau kêtôm Apômtaunê biŋ kêjatu ma dêdi kêtôm Apômtaunê jatu. 21 Ŋasawa ŋagêdô tao kêkô gêdêŋ kêtula e gêdêŋ bêbêcgeŋ ma gêdêŋ taŋ gêôŋ sa gêdêŋ bêbêcgeŋ naŋ, êsêac dêdi. Me tao embe gacgeŋ êkô êndêŋ ocsalô teŋ ma êmbêc teŋ, ma embe êôŋ sa êndêŋ tonaŋ, go sêndi amboac tonaŋgeŋ. 22 Tao embe êŋgandê lômbec auc bêc luagêc me ajôŋ samuc teŋ me ŋasawa baliŋ ec, go lau Israel sêmoa gamêŋ tau ma sêndi atom. Mago tao embe êôŋ sa, naŋ êsêac sêndi amboac tonaŋgeŋ. 23 Êsêac sê nêŋ bec kêtôm Apômtaunê jatu ma dêdi kêtôm Apômtaunê jatu. Êsêac sêsô Apômtaunê biŋ ŋalabu kêtôm Apômtaunê jatu, taŋ Mose kêsôm lasê naŋ.

10:1-32 Lau Israel dêdi aŋga lôc Sinai ma sêwi gamêŋ sawa siŋ ma sepeŋ gamêŋ, taŋ Anôtô gêjac mata gebe êkêŋ êndêŋ êsêac ŋamiŋ kêsêp ŋasawa tonec.

10

Lau Israel sêli aweŋ sa aŋga gamêŋ sawa

33 Amboac tonaŋ êsêac dêdi aŋga Apômtaunê lôc ma sêsêlêŋ bêc têlêac ma Apômtaunê katapa poacŋa kêsêlêŋ bêc têlêac gêmuŋ êsêac gebe têtap gamêŋ sêlêwaŋ tauŋŋa teŋ sa. 34 Kêtôm têm samob, taŋ êsêac dêdi naŋ, Apômtaunê tao kêkô êsêac ŋaô gêdêŋ ocsalô.

35 Gêdêŋ taŋ sêbalaŋ katapa poacŋa sa naŋ, Mose kêsôm gebe “O Apômtau, ôndimaŋ, ma nêm ŋacjo sêc êliŋ-êliŋ ma êsêac, taŋ têntac gedec aôm naŋ, sêc su aŋga laŋômnêmŋa.” 36 Ma gêdêŋ taŋ sêlêwaŋ katapa kêkô naŋ, Mose kêsôm gebe “O Apômtau, ômu ôndêŋ lau Israel nêŋ toŋ 1,000 to 1,000 ômôêŋ.”

11

1 Ma lau sêli aweŋ sa kêtu gêŋ masiŋa jakêsô Apômtau taŋasuŋ. Apômtau gêŋô biŋ tau e têtac ŋandaŋ kêsa. Ma Apômtaunê ja gelom aŋga êsêac ŋalêlôm e geŋ gamêŋ, taŋ sê bec kêsêpŋa naŋ, ŋamagê su. 2 Go lau têtaŋ gêdêŋ Mose ma Mose keteŋ Apômtau, tec ja gêmac. 3 Êsêac sêsam gamêŋ tonaŋ gebe Tabera gebe Apômtaunê ja gelom aŋga êsêac ŋalêlôm.

4 Lau jaba, taŋ sêwiŋ lau Israel naŋ, têtu meloc gwada ma lau Israel têtaŋ kêtiam amboac tonaŋgeŋ ma sêsôm gebe “Ojae, asa êkêŋ gwada êndêŋ aêac taniŋ. 5 Aêac taêŋ gêjam i, taŋ taeŋ ŋaômageŋ aŋga gamêŋ Aiguptuŋa naŋ, ma katim to meleŋ ma laki to anian ma lomboc. 6 Mago galoc nêŋ ôliŋwalô gêbacnê. Gêŋ ŋajam teŋ gêc atom. Mateŋ gê mana tageŋ.”

7 Mana tau kêtôm mêcgauc ma ŋalaŋô kêtôm uc ŋatêkwi, taŋ ŋajaŋa kêsa naŋ. 8 Lau sêsêlêŋ-sêsêlêŋ ma sejoŋ gêŋ tau sa jasêlêsa popoc me sepeŋ kêsêp toŋtoŋ. Go seno kêsêp ku ma sêpac polom tapa-tapa. Gêŋ tau ŋasaê kêtôm polom tapa-tapa, taŋ sêpac ŋa ŋalêsi naŋ. 9 Gêdêŋ gêbêc maniŋ kêsêp nêŋ gamêŋ becŋa ma mana kêsêp gêwiŋ.

10 Mose gêŋô launêŋ gôlôac têtaŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêŋgôŋ nêŋ bec ŋasacgêdô, tec Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa ŋanô ma Mose gêlic sec amboac tonaŋgeŋ. 11 Go Mose kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe “Aôm gôgôm nêm sakiŋwaga sec kêtu asageŋŋa. Ma aê gajac matamanô ŋajam atom kêtu asageŋŋa, tec kôkêŋ lau samob tonec nêŋ gêŋwapac kêkôniŋ aê. 12 Aê kakêkam lau samob tonaŋ e kakôc êsêac me, tec aôm kôsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôsip êsêac sa êtôm jaomwagao kêsip ŋapalê dedec, taŋ gênôm su naŋ, ma ôkêŋ êsêac sêna gamêŋ, taŋ aê katôc lemoc, gebe jakêŋ êndêŋ tameŋi naŋ.’ Amboac tonaŋ me. 13 Aê jakôc gwada aŋga

ondoc, gebe jakêŋ êndêŋ lau tonec sêniŋ. Êsêac têtaŋ gêdêŋ aê ma sêsôm gebe
‘Ôkêŋ gwada êndêŋ aêac aniŋmaŋ.’ 14 Aê taucgeŋ jaôc lau samob tonaŋ nêŋ
gêŋwapac jatôm atom, gebe ŋawapac sec. 15 Mago aôm embe taêm ênam gebe
ôŋgôm aê amboac tonaŋ, naŋgo ônac aê êndu, go jajala gebe gajac matamanô
ŋajam ma jalic gêŋwapac, taŋ êtap aê sa naŋ, atom.”
16 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôjaliŋ ŋoc lau 70 sa aŋga lau Israel
nêŋ laumata, taŋ kôjala êsêac têtu launêŋ laumata to gejobwaga. Ôwê êsêac
sêna lômbec ma ôndênaŋ êsêac sêkô tônê sêwiŋ aôm. 17 Su, go aê jasêp jawac
ma janam biŋgalôm jawiŋ aôm. Go jakôc ŋalau, taŋ kêpi aôm naŋ, ŋagêdo su ma
jakêŋ elom êsêac ma êsêac sêôc launêŋ gêŋwapac sêwiŋ aôm, gebe aôm taômgeŋ
ôc gêŋwapac tau êtiam atom.
18 “Go ôsôm êndêŋ lau gebe ‘Anam dabuŋ taôm êtu eleŋŋa, go atap gwada
sa, gebe amac ataŋ kêsô Apômtau taŋasuŋ gebe “Asa oc êkêŋ gwada êndêŋ
aêac aniŋ. Aŋga Aiguptu tec amoa ŋajamgen.” Kêtu tonaŋŋa Apômtau êkêŋ
gwada êndêŋ amac aniŋ. 19 Eŋ êkêŋ gwada bêc tageŋ me luagêc me lemeŋ teŋ
me 10 me 20 atom, 20 amac aniŋ gwada ajôŋ samuc teŋ e ôlim ŋakam êsa ma
nêm ŋalêlôm êli amac. Biŋ tonaŋ êtap amac sa gebe atiŋ Apômtau, tec gêmoa
gêwiŋ amac nec, su ma ataŋ to asôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêac awi Aiguptu siŋ kêtu
asageŋŋa.” ’ ” 21 Ma Mose kêsôm gebe “Aê gamoa gawiŋ siŋwaga 600,000 ma
aôm kôsôm gebe ‘Aê oc jakêŋ gwada êndêŋ amac aniŋ êtôm ajôŋ samuc teŋ.’
22 Êsêac sêmbuc domba to bulimakao e êtôm êsêac me. Me i gwêcŋa samob sêpi
tageŋ, go êtôm êsêac me.” 23 Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Amboac
ondoc, Apômtau lêma kêtu dambê me. Galoc aôm oc ôlic gebe ŋoc biŋ, taŋ gajac
mata gêdêŋ aôm naŋ, oc ŋanô me masi.”

Sêkêŋ laumata 70 sêjam Mose sa

24 Go Mose kêsa gêja ma kêsôm Apômtaunê biŋ gêdêŋ lau, ma kêjaliŋ lau 70
sa aŋga lau Israel nêŋ laumata ma kêdênaŋ êsêac sêkô sêgi lômbec auc. 25 Su,
go Apômtau kêsêp gêmêŋ totaogeŋ mêŋkêsôm biŋ gêdêŋ Mose ma kêkôc ŋalau,
taŋ kêpi Mose naŋ, ŋagêdô su, ma kêkêŋ gelom laumata 70. Ŋalau gelom êsêac
e sep tageŋ seoc biŋ lasê ŋapaŋ.
26 Ma ŋac luagêc gacgeŋ sêmoa gamêŋ becŋa. Ŋac teŋ nê ŋaê Eldad, ma teŋ
nê Medad. Ma ŋalau gelom êsêagêc gêwiŋ. Êsêagêcnêŋ ŋaê kêsêp laumatanêŋ
ŋaêmôkê gêwiŋ, tageŋ êsêagêc sêsa lômbec sêja sêwiŋ atom. Mago êsêagêc seoc
biŋ lasê sêmoa gamêŋ becŋa. 27 Ma ŋapalê teŋ kêlêti gêdêŋ Mose gêja ma kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Eldad agêc Medad seoc biŋ lasê sêmoa gamêŋ becŋa.” 28 Go
Mosenê sakiŋwaga Nun latu Josua, taŋ Mose kêjaliŋ eŋ sa gêwiŋ laumata naŋ,
kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau Mose, ônac jao biŋ tau êndêŋ êsêagêc.” 29 Mago Mose
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gobe ômêtôc êsêagêc ôjô aê su me. Aê gabe Apômtau
êkêŋ nê Ŋalau êpi nê lau samob e samob seoc biŋ lasê.” 30 Su, go Mose to lau
Israel nêŋ laumata sêmu sêja gamêŋ kêtiam.

Kêmbico

31 Go Apômtau kêkêŋ mu kêsêlêŋ ma kejoŋ kêmbico aŋga gwêc gêmêŋ. Mu tau
kêpalip kêmbico kêsêp gamêŋ becŋa e gêjam gamêŋ, taŋ kêgi gamêŋ becŋa naŋ,
auc samucgeŋ. Lau embe sêsêlêŋ oc samuc teŋ sêmu sêsa me oc samuc teŋ
sêmu sêsô, oc têtap kêmbico sa ŋapaŋ. Kêmbico sêŋgôŋ tauŋ ŋaô-ŋaô e ŋadani
kêtôm kêdabiŋ meta samuc teŋ luagêc. 32 Tec lau dêdi gêdêŋ bêc tonaŋ ma
sejoŋ kêmbico oc samuc ma gêbêc samuc ma ŋageleŋ oc samucgeŋ kêtiam. Lau,
taŋ sejoŋ sêjac ŋawae atom naŋ, têtap gadob 10 sa. Êsêac têta gêŋ tau e gêjam
naŋ gamêŋ becŋa auc gebe ŋakeleŋ êsa. 33 Êsêac sêsac gwada tau e têdaŋgôŋ

su atom, ma Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ lau tau, tec gêjac êsêac ŋa gêmac kapôêŋ teŋ. 34 Kêtu tonaŋŋa sêsam gamêŋ tonaŋ gebe Kibrot-Hatawa, gebe sêsuŋ lau mateŋ katu gwadaŋa aŋga tonaŋ. 35 Êsêac dêdi aŋga Kibrot-Hatawa ma sêlêlêŋ sêja Hasarot. Ma êsêac sêmoa Hasarot tau.

12

1 Miriam agêc Aron sêli aweŋ sa gêdêŋ Mose kêtu awê Kusŋa, taŋ eŋ gêjam kêtu nê awê naŋ, gebe eŋ gêjam awê Kusŋa teŋ. 2 Ma êsêagêc sêsôm gebe "Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ Mose taugeŋ biŋŋanô me masi. Eŋ kêsôm gêdêŋ aêagêc gêwiŋ atom me." Ma Apômtau gêŋô biŋ tau. 3 Mose eŋ ŋac malô kêlêlêc lau samob, taŋ sêmoa nom ŋagamêŋ naŋ, su. 4 Ma ŋagaôgeŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose agêc Aron ma Miriam gebe "Amac lau têlêac asa andêŋ becobo takac saŋa ana." Ma êsêac têlêac sêsa awê sêja. 5 Ma Apômtau kêsêp totaogeŋ mêŋkêkô becobo ŋakatam ma gêmôêc Aron agêc Miriam, go êsêagêc sêsa jatêtu gasuc eŋ. 6 Go eŋ kêsôm gebe "Aŋô aêŋoc biŋ. Embe propete teŋ êmoa amac ŋalêlôm, go aê Apômtau jaoc tauc lasê êndêŋ eŋ ŋa gêŋ ŋakatu ma janam biŋgalôm jawiŋ eŋ ŋa mê. 7 Mago lêŋ jaoc tauc lasê êndêŋ ŋoc sakiŋwaga Mose êtôm tonaŋ atom. Aê kakêŋ eŋ gebe ejop aêŋoc andu ŋagêŋlêlôm samob. 8 Aêagêc ajam biŋgalôm aôc tauŋma aweŋkasi. Aê kasôm biŋ gêc awêgeŋ ma kasiŋ biŋ teŋ ôkwi atom. Eŋ gêlic Apômtau kêpi ŋanô. Kêtu asageŋŋa amagêc atêc taôm atom ma asôm biŋ kêpi ŋoc sakiŋwaga Mose."

12:9-16 Miriam gêli awa sa gêdêŋ Mose ma ŋagêjô kêtap eŋ sa ŋamiŋ.

13

Mose kêsakiŋ keleŋwaga 12 sêja Kanaan

1 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 2 "Osakiŋ lau gebe sêkêŋ keleŋ gamêŋ Kanaan, taŋ gabe jakêŋ êndêŋ lau Israel naŋ. Ôsakiŋ nêŋ laumata tageŋ-tageŋ êtôm tameŋinêŋ gôlôacmôkêgeŋ." 3 Amboac tonaŋ Mose kêdaguc Apômtaunê jatu ma kêsakiŋ lau, taŋ têtu lau Israel nêŋ laumata naŋ, dêdi aŋga gamêŋ sawa Paran sêja.

13:4-24 Keleŋwaga, taŋ sêja Kanaan naŋ, nêŋ ŋaê kêsêp ŋamadiŋ tonec. Ma Mose kêjatu kôm gêdêŋ êsêac.

Keleŋwaga sêmu sêmêŋ

25 Êsêac sêkêŋ keleŋ gamêŋ tau kêtôm bêc 40 su, go sêmu sêja kêtiam. 26 Êsêac sêsêlêŋ e sêô lasê dêdêŋ Mose agêc Aron ma lau Israel nêŋ gôlôac samob aŋga Kades, taŋ gêc gamêŋ sawa Taran naŋ. Êsêac sêjac miŋ nêŋ biŋ gêdêŋ êsêac to gôlôac samob ma têtôc gamêŋ tau ŋakaŋanô gêdêŋ êsêac.

27 Ma êsêac sêjac miŋ gêdêŋ Mose ma sêsôm gebe "Aêac jaaô lasê gamêŋ tau kêtôm aôm kôsakiŋ aêac. Gamêŋ tau gamêŋ, taŋ su to lêp keseleŋ naŋ. Ma gamêŋ tau ŋakaŋanô tonec. 28 Mago lau, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tau naŋ, lau ŋajaŋa ma tuŋbôm kêgi nêŋ malac kapôêŋ auc. Ma teŋ, aêac alic Anaknê wakuc. 29 Lau Amalek sêŋgôŋ gamêŋ Negeb, lau Het to Jebus ma Amor sêŋgôŋ lôc ma lau Kanaan sêŋgôŋ gwêclêndaŋ to bu Jordan ŋatali."

30 Mago Kaleb gêjam malô launêŋ ŋalêlôm kêkô Mose laŋônêmŋa ma kêsôm gebe "Aêac tapi gamêŋ tau sebeŋ tana ma tajaŋgo gamêŋ su, gebe aêac tatôm gebe taku gamêŋ tau tulu." 31 Go lau, taŋ sêpi gamêŋ tau sêwiŋ eŋ sêja naŋ, sêsôm gebe "Aêac tatôm gebe tapi dandêŋ lau tônê tana atom, gebe êsêac lau ŋajaŋa sec sêlêlêc aêac su." 32 Êsêac sêgôliŋ biŋ kêpi gamêŋ, taŋ jasekeleŋ naŋ, ma sêsôm gêdêŋ lau Israel gebe "Gamêŋ, taŋ aêac ajac laoc to akeleŋ naŋ, gamêŋ kaiŋ teŋ, taŋ geseŋ lau gamêŋ tauŋa su. Ma lau samob, taŋ alic aŋga

gamêŋ naŋ, lau waso-waso sec. 33 Ma aêac alic lau ŋadambê kapôêŋ sec aŋga tônê. Lau tau Anaknê lau. Ma aêac asaê tauŋ gebe sauŋanô atôm wagô, ma êsêac sêlic aêac sauŋanô atôm wagô amboac tonaŋgeŋ."

14

Lau sêli aweŋ sa gêdêŋ Apômtau

1 Go lau samob sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ gêdêŋ gêbêc samuc tonaŋ. 2 Ma lau Israel samob sêli aweŋ sa gêdêŋ Mose agêc Aron ma samob sêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe "Ojae, aêac tamac êndu aŋga Aiguptumaŋ me tamac êndu aŋga gamêŋ sawa tonecmaŋ. 3 Apômtau gebe êwê aêac natasa gamêŋ tônê êtu ageŋŋa. Eŋ gebe siŋ enseŋ aêac su to ŋacjo sêjaŋgo aêacnêŋ lauo to gôlôac ŋasec-ŋasec me. Aêac embe tamu tana Aiguptu, oc êmoasiŋ aêac êlêlêc su atom me."

4 Go sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe "Aêac tajaliŋ nêŋ laumata teŋ sa ma tamu tana Aiguptu." 5 Go Mose agêc Aron sêu tauŋ e laŋôŋanô jagêdêŋ nom lau Israel nêŋ gôlôac samob sêlic. 6 Ma Nun latu Josua agêc Jepune latu Kaleb, ŋaclagêc, taŋ sekeleŋ gamêŋ tau sêwiŋ lau ŋagêdô naŋ, sêkac nêŋ ŋakwê gêŋgic 7 ma sêsôm gêdêŋ lau Israel nêŋ gôlôac samob gebe "Gamêŋ, taŋ aêac ajac laoc ma akeleŋ naŋ, gamêŋ ŋajamanô. 8 Apômtau embe êlic aêac ŋajam, go êwê aêac tasa gamêŋ tau tana ma êkêŋ êndêŋ aêac. Su to lêp keseleŋ ŋamala tônê. 9 Tageŋ ali awem sa êndêŋ Apômtau atom, ma atêc lau gamêŋ tônêŋa atom, gebe êsêac oc têtu aêacnêŋ mo ma nêŋ lamu gêc su aŋga êsêacnêŋ. Ma Apômtau gêmoa gêwiŋ aêac. Atêc êsêac atom." 10 Ma gôlôac samob sêsôm sebe têtuc êsêagêc ŋa poc êndu.

Go Apômtaunê ŋawasi geoc tau lasê gêdêŋ lau Israel samob aŋga lômbec. 11 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Aê gagôm gêŋtalô aŋga êsêacnêŋ, mago lau tau laŋôŋ gelo aê ŋapaŋ to sêkêŋ gêwiŋ aê atom nec, sebe sêŋgôm e êndêŋ ondocgeŋ. 12 Aê gabe jakôniŋ êsêac ŋa kole to janseŋ êsêac su ma jakêŋ aôm ôtu lau-m kapôêŋ to ŋaclai ôlêlêc êsêac su." 13 Mago Mose kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe "Lau Aiguptu oc sêŋô ŋawae gebe aôm gôwê lau tonec toŋaclaigeŋ sêsa aŋga êsêacnêŋ sêmêŋ. 14 Êsêac oc sêsôm biŋ tau ŋawae êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tônê naŋ. O Apômtau, êsêac sêŋô ŋawae gebe aôm taôm gômoa lau tonec ŋalêlôm ma goc taôm lasê gêdêŋ êsêac sêlic ŋa mateŋanô. Êsêac sêŋô gebe nêm tao kêkô lau Israel ŋaô ma nêm tao majaŋ kêsêlêŋ gêwiŋ êsêac gêdêŋ ocsalô to tao ja gêdêŋ gêbêc. 15 Embe onseŋ lau tonec su weŋ tageŋ êtôm ŋac tageŋ, go lau tomôkê-tomôkê, taŋ sêŋô aôm ŋawae naŋ, oc sêsôm gebe 16 'Kec, Apômtau gêjac mata gamêŋ gêdêŋ lau Israel ma kêtôc lêma gebe êkêŋ gamêŋ tau êndêŋ êsêac, mago eŋ kêtôm atom, gebe êwê êsêac nasêsa gamêŋ tau, tec geseŋ êsêac su aŋga gamêŋ sawa.' 17 O Apômtau, galoc aê jateŋ aôm gebe ôwa nêm ŋaclai sa êtôm biŋ, taŋ taôm kôsôm naŋ gebe 18 'Apômtau eŋ gê biŋ tôŋ ma nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋatêku masi. Eŋ kêsuc launêŋ sec to sêgêli biŋŋa ôkwi. Mago eŋ oc êlic biŋ ŋagêjôŋa siŋ samucgeŋ atom. Eŋ oc êkêŋ tameŋinêŋ sec ŋagêjô êndêŋ latuŋi to dêbuŋi ma abeŋi.' 19 Aê jateŋ aôm, ôsuc lau tonec nêŋ sec ôkwi êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋ kapôêŋŋa ma êtu kôsuc lau tonec nêŋ biŋ ôkwi gêdêŋ taŋ sêwi Aiguptu siŋ e mêŋgêdêŋ galoc naŋŋa."

Apômtau kêmêtôc lau Israel

20 Apômtau kêsôm gebe "Aê oc kasuc êsêacnêŋ biŋ ôkwi kêtôm nêm biŋ. 21 Mago aê gamoa matoc jali ma aêŋoc ŋawasi oc ênam nom ŋagamêŋ samob auc, tec jasôm biŋŋanôgeŋ gebe 22 Lau samob, taŋ sêlic ŋoc ŋawasi to ŋoc gêŋtalô, tê gagôm aŋga Aiguptu to gamêŋ sawa nê, ma sêsaê aê kêtu dim 10 su to sêŋô aê aoc atom naŋ, 23 oc sêlic gamêŋ, taŋ gajac mata gêdêŋ tameŋi to katôc lemoc gebe têtap sa naŋ, atom. Ma lau samob, taŋ laŋôŋ gelo aê naŋ,

oc nasêô lasê gamêŋ tau atom. 24 Mago ŋoc sakiŋwaga Kaleb gêwê kaiŋ ŋalau
kaiŋ teŋ ma eŋ taŋa wamu aê ŋapep sawa. Kêtu tonaŋŋa aê gabe jawê eŋ êsô
gamêŋ, taŋ eŋ jakêsa su naŋ êna, ma gamêŋ tau êtu ênê wakuc nêŋ gamêŋ.
25 Galoc lau Amalek to Kanaan sêŋgôŋ gaboaŋ, tec eleŋŋa andi ma akac taôm
ôkwi amu asa gamêŋ sawa asêlêŋ asa intêna Gwêckocŋa ana."
26 Ma Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ Mose agêc Aron gebe 27 "Gôlôac sec tonec
sêli aweŋ sa êndêŋ aê e êndêŋ ondocgeŋ. Aê ganô lau Israel nêŋ biŋ sêli aweŋ
saŋa, taŋ sêgôm gêdêŋ aê naŋ. 28 Ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau kêsôm gebe
'Aê gamoa matoc jali, tec jasôm biŋŋanô. Aê gabe jaŋgôm amacnêm biŋ, taŋ
ganô amac asôm kêsô aê taŋocsuŋ naŋ, ŋanô êsa. 29 Amac samob, taŋ nêm jala
kêtu 20 su ma ali awem sa gêdêŋ aê naŋ, nêm ôlim ê su aŋga gamêŋ sawa.
30 Biŋŋanô, amac asa gamêŋ, taŋ katôc lemoc gebe aŋgôŋ naŋ, atom. Jepune
latu Kaleb agêc Nun latu Josua tauŋgeŋ nasêô lasê. 31 Ma nêm gôlôac ŋasec-
ŋasec, taŋ asôm gebe ŋacjo oc sêjaŋgo êsêac su naŋ, tec jawê êsêac nasêsa gamêŋ
tau e sêlic gamêŋ, taŋ amac adec naŋ. 32 Amac taôm nêm ŋawêlêlaŋ oc ênaŋa
aŋga gamêŋ sawa tonec. 33 Ma amac latômi sejop bôc sêmoa gamêŋ sawa êtôm
jala 40 ma sêôc amacnêm taŋempêc ŋagêjô e amac samob aê su aŋga gamêŋ
sawa. 34 Amac akeleŋ gamêŋ tau kêtôm bêc 40, tec aôc nêm keso ŋagêjô êtôm
jala 40. Jala teŋ êjô bêc teŋ e nêm kauc êsa êpi gêŋwapac, taŋ ŋam kêsêp gawi
amac siŋŋa naŋ.' 35 Aê Apômtau kasôm biŋ tonec. Biŋŋanô, biŋ tonec oc
jaŋgôm ŋanô êsa êndêŋ gôlôac sec, taŋ sêboa tauŋ sa gêdêŋ aê. Aŋga gamêŋ sawa
tonec êsêac samob oc sênaŋa ma samob oc sêmac êndu aŋga tonec."

Keleŋwaga 10, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ, sêmac êndu

36 Mago lau, taŋ Mose kêsakiŋ êsêac gebe sekeleŋ gamêŋ ma sêmu sêmêŋ e
sêgôliŋ biŋ sec kêpi gamêŋ tau ma sêli gôlôac samob nêŋ ŋalêlôm sa gêdêŋ Mose
naŋ, 37 lau tau, taŋ sêgôliŋ biŋ sec kêpi gamêŋ tau naŋ, sêmac êndu sep tageŋ,
gebe Apômtau gêjac êsêac. 38 Lau, taŋ sêja gebe sekeleŋ gamêŋ naŋ, samob
sêmac êndu, Nun latu Josua agêc Jepune latu Kaleb tauŋgeŋ tec sêmoa mateŋ
jali.

Ŋacjo sêku lau Israel tulu aŋga Horma

39 Mose gêjac miŋ biŋ tonaŋ gêdêŋ lau Israel samob, go êsêac têtaŋ taŋiboa
kapôêŋ. 40 Ma gêdêŋ geleŋ mata êsêac dêdi jasêpi lôc ŋatêpôê ma sêsôm gebe
"Ôlic acgom, aêac tec amoa ma abe api gamêŋ, taŋ Apômtau gêjac mata gêdêŋ
aêac naŋ, gebe aêac agôm sec." 41 Mago Mose kêsôm gebe "Amac abe aŋgêli
Apômtaunê biŋ êtu asageŋŋa. Amac oc atôm atom. 42 Api ana atom, nêm
ŋacjo oc sênac amac, gebe Apômtau gêmoa gêwiŋ amac atom. 43 Oc andac lau
Amalek to Kanaan ma nêŋ siŋ enseŋ amac su, gebe amac akac taôm su aŋga
Apômtaunê, tec Apômtau êmoa êwiŋ amac atom." 44 Mago êsêac tetoc tauŋ sa
ŋanôgeŋ, tec sêpi lôc ŋatêpôê sêja, tageŋ Apômtaunê katapa poacŋa ma Mose
sêwi gamêŋ becŋa siŋ atom. 45 Go lau Amalek to Kanaan, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ
lôcŋa naŋ, sêsêp mêŋsêku êsêac tulu ma sêjanda êsêac êliŋ-êliŋ e jagêdêŋ Horma.
15:1–19:22 Da to daja ŋabiŋsu ŋagêdô gêc môkêlatu tonec ŋalêlôm. Biŋsu
ŋagêdô gêwa dabuŋwaga to lau Lewi nêŋ kôm sa ma kêjatu lau gebe sêpuc êsêac
tôŋ. Biŋsu ŋagêdô kêmasaŋ lau, taŋ sêmoasac ŋacmatê teŋ e têtôm gebe sêlic om
sêwiŋ gôlôac atom naŋ, nêŋ lêŋ têtu selec êtiamŋa. Ma miŋ teŋ kêsêp môkêlatu
tonec gêwiŋ gebe Kora gêli awa sa gêdêŋ Mose agêc Aron ma kêtap ŋagêjô sa.

20

Bu kêsa aŋga poc

1 Gêdêŋ ajôŋ ŋamataŋa lau Israel nêŋ gôlôac samob sêô lasê gamêŋ sawa Sin
ma lau sêlêwaŋ tauŋ sêŋgôŋ Kades. Ma Miriam gêmac êndu ma sêsuŋ eŋ aŋga
tônê.
2 Ma gôlôacnêŋ bu masi, tec sêkac sa jasêli aweŋ sa gêdêŋ Mose agêc Aron.
3 Ma lau sêôc gêdô Mose ma sêsôm gebe "Ojae, aêac anaŋa awiŋ ma lasitêwai,
taŋ Apômtau gêjac êsêac naŋmaŋ. 4 Amagêc awê Apômtaunê gôlôac mêŋaô lasê
gamêŋ sawa tonec gebe aêac amac êndu toma bulimakaogeŋ êtu asageŋŋa.
5 Amagêc awê aêac awi Aiguptu siŋ e aô lasê gamêŋ sec tonec kêtu asageŋŋa.
Aêac atôm gebe asê gêŋ teŋ atom. Jambô to wain ma aiŋ masi. ma bu anômŋa
masi amboac tonaŋgeŋ." 6 Go Mose agêc Aron sêwi gôlôac siŋ sêja lômbec
ŋasacgêdô ma sêu tauŋ laŋôŋanô jagêdêŋ nom. Go Apômtaunê ŋawasi geoc tau
lasê gêdêŋ êsêagêc. 7 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 8 "Ôkôc nêm tôc ma
amagêc têwam Aron akac gôlôac sa sêpi tageŋ. Go ôsôm biŋ êndêŋ poc ôkô êsêac
laŋôŋnêm gebe poc êkêŋ bu. Amboac tonaŋ ôŋgôm bu êsa aŋga poc êtu êsêacŋa
ma ôkêŋ êndêŋ gôlôac to nêŋ bulimakao sênôm." 9 Ma Mose kêkôc tôc, taŋ gêc
Apômtaunê gamêŋ naŋ, kêtôm Apômtau kêjatu eŋ.
10 Go Mose agêc Aron sêkac gôlôac sa sêpi tageŋ sêkô sêwiŋ poc ma kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe "Amac gêsômtêkwa-ŋatoŋwaga, aŋô acgom. Aêac oc atôm gebe
aŋgôm bu êsa aŋga poc ma akêŋ êndêŋ amac me masi." 11 Go Mose gêôc lêma
sa ma gêjac poc ŋa nê tôc kêtu dim luagêc, ma bu kapôêŋ kêsa, ma gôlôac to nêŋ
bulimakao sênôm e kêtôm. 12 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose agêc Aron gebe
"Amagêc akêŋ gêwiŋ aê atom to awa aê sa e lau Israel sêlic aê amboac ŋac
dabuŋ atom, tec amagêc awê gôlôac tonec e nasêsa gamêŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ
êsêac naŋ, atom." 13 Bu tonec bu Meriba, gebe lau Israel sêli aweŋ sa gêdêŋ
Apômtau, ma eŋ gêwa tau sa gebe eŋ ŋac dabuŋ.

Lau Edom sêjac jao nêŋ gamêŋ gêdêŋ lau Israel

14 Go Mose kêsakiŋ lau jaeŋŋa aŋga Kades dêdêŋ kiŋ Edomŋa sêja, ma sêsôm
gebe "Aôm lasim Israel gebe êsôm êndêŋ aôm gebe Aôm kôjala gêŋwapac samob,
taŋ kêtap aêac sa naŋgac. 15 Aêac tamemai sêsêp Aiguptu sêja ma aŋgôŋ
Aiguptu ŋasawa baliŋ. Mago lau Aiguptu sêgôm aêac toma tamemai sec. 16 Tec
aêac aweŋ gêjac Apômtau ma eŋ kêkêŋ taŋa aêac aweŋ to kêsakiŋ aŋela teŋ.
Aŋela tau gêwê aêac asa aŋga Aiguptu amêŋ. Ma galoc aêac aŋgôŋ malac Kades,
taŋ gêc nêm gamêŋ ŋamadiŋ naŋ. 17 Ma galoc aêac ateŋ, gebe ôlôc ma aêac
asô nêm gamêŋ awac. Aêac oc asa nêm kôm moŋa to kôm wainŋa atom ma
anôm bu aŋga bumata atom. Aêac oc asêlêŋ amoa intênasêgageŋ. Aêac oc awi
intêna siŋ amu anôŋa me gasêŋa atom e aô lasê nêm gamêŋ ŋamadiŋ ônêŋa."
18 Mago Edom kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ôsa ŋoc gamêŋ ômôêŋ atom. Embe ôsa
ômôêŋ, oc ôndac aêŋoc siŋ." 19 Ma lau Israel sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aêac asêlêŋ
amoa intênasêgageŋ. Ma aêac to ma bulimakao embe anôm nêm bu, oc anam
ôli bu tau. Aêac abe ateŋ tageŋ tonec, gebe asêlêŋ amoa intênasêgageŋ e aô
lasê ŋamadiŋ ônêŋa." 20 Mago eŋ kêsôm gebe "Aôm ôsa tonec ômôêŋ atom." Ma
Edomnê lau taêsam sêsa dêdêŋ êsêac sêja toŋajaŋageŋ. 21 Amboac tonaŋ Edom
gedec ma gêlôc, gebe lau Israel sêsa nê gamêŋŋageŋ sêna atom, tec lau Israel
sêjac jaê eŋ.

Aron gêmac êndu aŋga lôc Horeb

22 Lau Israel to nêŋ gôlôac samobgeŋ sêsêlêŋ e sêô lasê lôc Horeb. 23 Aŋga
lôc Horeb, taŋ kêkô lau Edom nêŋ gamêŋ ŋamadiŋ naŋ, Apômtau kêsôm gêdêŋ
Mose agêc Aron gebe 24 "Aron naêwiŋ nê lau, gebe eŋ êsa gamêŋ, taŋ kakêŋ
gêdêŋ lau Israel naŋ, atom. Eŋ êsa atom gebe amagêc ali awem sa to taŋempêc
gêdêŋ ŋoc jatu aŋga bu Meriba. 25 Amboac tonaŋ ôkôc Aron agêc latu Eleasar

ma ôwê êsêagêc sêpi lôc Horeb sêna. 26 Go ôkwalec Aronnê ŋakwê su ma ôkêŋ êndêŋ latu Eleasar êsô sa. Ma Aron êmac êndu aŋga tônê naêwiŋ nê lau.” 27 Mose gêgôm Apômtaunê jatu ŋanô kêsa ma êsêac sêpi lôc Horeb sêja ma gôlôac samob sêlic. 28 Ma Mose kêkwalec Aronnê ŋakwê su ma kêkêŋ gêdêŋ ênê latu Eleasar kêsô sa. Go Aron gêmac êndu aŋga lôc ônê. Ma Mose agêc Eleasar sêsêp aŋga lôc sêmêŋ. 29 Gêdêŋ taŋ gôlôac samob sêlic gebe Aron gêmac êndu naŋ, lau Israel nêŋ gôlôac samob têtaŋ taŋiboa kêtu eŋŋa kêtôm bêc 30.

21

Lau Kanaan sêjac siŋ gêdêŋ lau Israel

1 Gêdêŋ tonaŋ ŋac Kanaanŋa teŋ kêtu kiŋ Aradŋa. Eŋ gêŋgôŋ gamêŋ Negeb. Eŋ gêŋô, gebe lau Israel sêsêlêŋ sêsa intêna aŋga Atarimŋa sêmêŋ, tec gêjac siŋ gêdêŋ Israel, ma kêkôc lau Israel ŋagêdô tôŋ jakêkêŋ êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô. 2 Go lau Israel têtôc lemeŋ gêdêŋ Apômtau ma sêsôm gebe “Aôm embe ôkêŋ lau tônê sêsêp aêac lemeŋ, oc anseŋ êsêacnêŋ malac samob su samucgeŋ.” 3 Apômtau kêkêŋ taŋa lau Israel aweŋ ma gêwi lau Kanaan siŋ sêsêp êsêac lemeŋ. Tec lau Israel seseŋ êsêac tonêŋ malac samob su ma sêsam gamêŋ tau gebe Horma.

Moac Ŋaclai

4 Lau Israel dêdi aŋga lôc Horeb ma sêsêlêŋ sepeŋ Gwêckoc sebe sênac jaê gamêŋ Edom. Êsêac sêsêlêŋ sêmoa intêna e lau ôliŋ ŋakam kêsa. 5 Êsêac sêli aweŋ sa gêdêŋ Apômtau agêc Mose gebe “Amagêc awê aêac awi Aiguptu siŋ gebe amac êndu aŋga gamêŋ sawa kêtu ageŋŋa. Gebe mo to bu masi aŋga tonec ma aêac ôliŋ ŋakam gêŋ ŋasêpam, taŋ aeŋ amoa naŋ.” 6 Go Apômtau kêsakiŋ moac ŋaclai gêdêŋ lau. Moac tau sêŋac lau Israel e taêsam sêmac êndu. 7 Ma êsêac dêdêŋ Mose jasêsôm gebe “Aêac agôm sec gebe ali aweŋ sa gêdêŋ amagêc Apômtau. Oteŋ Apômtau, gebe êkôc moac su aŋga aêacma.” Amboac tonaŋ Mose keteŋ Apômtau kêtu launa. 8 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ômansaŋ moac ŋaclai teŋ ŋakatu ma ôjac sa naêkô. Ma lau samob, taŋ moac gêŋac êsêac naŋ, embe mateŋ ê moacki tau, naŋ sêmoa mateŋ jali.” 9 Amboac tonaŋ Mose kêmasaŋ moacki teŋ ma gêjac sa jakêkô. Ma moac embe êŋac ŋac teŋ, go ŋac tau mata ê moacki tau ma êmoa mata jali.

21:10-35 ŋamadiŋ tonec kêsa gamêŋ to malac samob, taŋ lau Israel sêô lasê gêdêŋ taŋ sêsêlêŋ sêmoa gamêŋ sawa naŋ sa. *

22

Balak kêkalem Bileam

1 Go lau Israel dêdi jasê nêŋ becobo kêkô Moabnêŋ gaboaŋ aŋga Jordan ŋamakeŋ ônêŋa kêkanôŋ malac Jeriko. 2 Ma Sipor latu Balak gêlic gêŋ samob, taŋ lau Israel sêgôm gêdêŋ lau Amor naŋ. 3 Ma lau Moab têtêc lau Israel gebe lau taêsam ŋasec ma êsêac sêmoa tonêŋ ŋalêlôm ŋatutuc kêlêlêc su kêtu lau Israelŋa. 4 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ lau Midian nêŋ laumata gebe “Ojae, galoc lau Israel nêŋ toŋ kapôêŋ oc sêniŋ gêŋ samob, taŋ gêc aêacŋa naŋ, su amboac bulimakao seŋ gêgwaŋ aŋga kôm.” Ma Sipor latu Balak kêtu lau Moab nêŋ kiŋ gêdêŋ ŋasawa tonaŋ. 5 Ma eŋ kêsakiŋ lau jaeŋŋa gêdêŋ Beor latu Bileam, taŋ gêŋgôŋ malac Petor, taŋ gêc gamêŋ Amauŋa aŋga bu Euprat ŋatali. Lau jaeŋŋa sebe sêkalem eŋ ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, lau-m teŋ sêwi Aiguptu siŋ sêmêŋ sêjam gamêŋ auc samucgeŋ mêŋsêŋgôŋ sêkanôŋ aêac. 6 Amboac tonaŋ ômôêŋ sebeŋ mêŋôpuc boa lau tônê êtu aêŋa, gebe lau tau ŋajaŋa sêlêlêc

* **21:9:** Horma ŋam gebe seseŋ sêjaŋa.

aê su. Embe ôpuc boa êsêac, oc moae jatôm, gebe jaku êsêac tulu ma jajanda
êsêac e sêwi gamêŋ siŋ, gebe aê kajalagac aôm embe ônam mec ŋac teŋ, oc êtap
mec ŋanô sa, ma embe ôpuc boa ŋac teŋ, oc êtap kôpuc boa ŋaŋanô sa amboac
tonaŋgeŋ."
7 Ma lau Moab to lau Midian nêŋ laumata dêdi ma sêkôc ŋaôli Bileam eoc
biŋ lasêŋa gêwiŋ. Êsêac jasêô lasê dêdêŋ Bileam ma sêsôm Balaknê biŋ gêdêŋ
eŋ. 8 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Anêc awiŋ aê êndêŋ êmbêc tonec, go jasôm
biŋ êndêŋ amac êtôm Apômtau êsôm êndêŋ aê." Tec lau Moab nêŋ kasêga sêmoa
sêwiŋ Bileam. 9 Ma Anôtô gêdêŋ Bileam jakêsôm gebe "Asa lau sêmoa sêwiŋ
aôm." 10 Bileam kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe "Sipor latu Balak, lau Moab nêŋ
kiŋ, kêsakiŋ biŋ teŋ gêdêŋ aê gebe 11 'Ôlic acgom lau-m teŋ sêwi Aiguptu siŋ
sêmêŋ sêjam gamêŋ auc samucgeŋ. Amboac tonaŋ ômôêŋ mêŋôpuc boa êsêac,
moae jatôm, gebe janac siŋ êndêŋ êsêac ma jajanda êsêac e sêwi gamêŋ siŋ.' "
12 Mago Anôtô kêsôm gêdêŋ Bileam gebe "Ôsêlêŋ ôwiŋ êsêac atom ma ôpuc
boa lau tau atom amboac tonaŋgeŋ, gebe aê gajam mec êsêac su." 13 Gêdêŋ
bêbêcgeŋ Bileam gêdi sa ma kêsôm gêdêŋ Balaknê kasêga gebe "Aêc amu ana
nêm gamêŋ êtiam, gebe Apômtau gedec gebe aê jasêlêŋ jawiŋ amac." 14 Go lau
Moab nêŋ kasêga dêdi jasêô lasê gêdêŋ Balak ma sêsôm gebe "Bileam gedec
gebe êsêlêŋ êwiŋ aêac êmêŋ."
15 Tec Balak kêsakiŋ kasêga ŋagêdô kêtiam. Êsêac lau taêsam to lau towae
sêlêlêc lau ŋamataŋa su. 16 Êsêac sêô lasê dêdêŋ Bileam ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
"Sipor latu Balak kêsôm biŋ tonec gebe 'Ôndêŋ aê ômôêŋmaŋ, gêŋ teŋ êkô aôm
auc atom. 17 Aê gabe jatoc aôm sa ŋanôgeŋ ma jaŋgôm biŋ samob, taŋ aôm
ôsôm êndêŋ aê naŋ, ŋanô êsa. Amboac tonaŋ ômôêŋ mêŋôpuc boa lau tônê.' "
18 Mago Bileam gêjô Balaknê sakiŋwaga aweŋ gebe "Silber to gold êsô Balaknê
andu e mêŋêc gebe êkêŋ êndêŋ aê, mago jatôm gebe jaŋgêli aêŋoc Apômtau
Anôtô nê biŋ ŋagec atomanô. 19 Tageŋ anêc awiŋ aê êndêŋ êmbêc tonec, gebe
jajala biŋ ŋagêdô, taŋ Apômtau oc êsôm êndêŋ aê naŋ." 20 Ma gêdêŋ gêbêc Anôtô
gêdêŋ Bileam jakêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Lau tonaŋ sêmêŋ gebe sêkôc aôm me.
Amboac tonaŋ ôndi ma ôsêlêŋ ôwiŋ êsêac. Mago ôŋgôm biŋ, taŋ aê jajatu aôm
naŋgeŋ, ŋanô êsa."

Aŋela ma Bileamnê doŋki

21 Amboac tonaŋ Bileam gêdi gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ. Eŋ kêpô ômbiŋkap
kêsêp nê doŋki ma kêsêlêŋ gêwiŋ lau Moab nêŋ kasêga. 22 Mago Apômtau
têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ eŋ gebe eŋ gêdi gêja. Ma Apômtaunê aŋela kêkô intêna
auc eŋ, taŋ gêŋgôŋ doŋki ŋaô ma nê sakiŋwaga luagêc sêsêlêŋ sêwiŋ eŋ naŋ.
23 Doŋki gêlic Apômtaunê aŋela kêkô intêna auc ma aŋela kêmêgôm siŋ ŋamata
teŋ. Tec doŋki gêwi intêna siŋ ma kêsêlêŋ kêsêp kômlêlôm. Tec Bileam gêjac
eŋ gebe êmu êsa intêna êna êtiam. 24 Go Apômtaunê aŋela jakêkô intêna gasuc-
gasuc, taŋ kêsa kôm wainŋa ŋalêlôm naŋ, gebe tuŋbôm kêkô intêna makeŋ-
makeŋ. 25 Doŋki gêlic Apômtaunê aŋela, tec jagêjac tuŋbôm ŋamakeŋ e kêkapiŋ
Bileam akaiŋ tôŋ tamiŋ tuŋbôm, tec Bileam gêjac eŋ kêtiam. 26 Go Apômtaunê
aŋela gêmuŋ gêja kêkô gamêŋ, taŋ intêna ŋasawa kêtu sauŋ naŋ, ma ŋasawa teŋ
gebe doŋki êmôniŋ êsa anô me gasêŋa gêc atom. 27 Doŋki gêlic Apômtaunê aŋela,
go gêu tau kêsêp jagêc. Ma Bileam têtac ŋandaŋ kêsa ma gêjac doŋki ŋa nê tôc.
28 Go Apômtau gêŋa doŋki awasuŋ ma kêsôm gêdêŋ Bileam gebe "Aê gagôm
asageŋ gêdêŋ aôm, tec gôjac aê kêtu dim têlêac nec." 29 Bileam kêsôm gêdêŋ
doŋki gebe "Aê gajac aôm gebe gôjam ôwê gêdêŋ aê. Aê gabe embe jakôc siŋ
teŋ êsêp lemoc, oc janac aôm tomatêgeŋ." 30 Go doŋki kêsôm gêdêŋ Bileam
gebe "Aê katu nêm doŋki, taŋ gôŋgôŋ ŋaô gedeŋ tôŋgeŋ e mêŋgêdêŋ galoc me

masi. Aêŋoc mêtê gebe jaŋgôm aôm kwalec amboac tonec me." Ma eŋ kêsôm gebe "Masi."
31 Go Apômtau gêgôm Bileam mataanô kêpoa lasê e gêlic Apômtaunê aŋela
kêkô intêna to lêma kêmêgôm siŋ ŋamata. Ma eŋ gewec to gêu tau jagêc laŋôanô
gêdêŋ nom. 32 Go Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm gôjac nêm doŋki
kêtu dim têlêac kêtu ageŋŋa. Ôlic acgom, aê tec gamêŋ gebe jakô aôm auc, gebe
aê galic aôm kôsa intêna keso. 33 Doŋki gêlic aê ma gêjac jaê aê kêtu dim têlêac.
Embe ênac jaê aê atom, oc janac aôm êndu biŋŋanôgeŋ, ma doŋki tau oc êmoa
mata jali." 34 Go Bileam kêsôm gêdêŋ Apômtaunê aŋela gebe "Aê gagôm sec.
Aê gajam kauc gebe kôkô intêna auc aê atom, Amboac tonaŋ embe ôlic sec,
naŋgo jamu jana êtiam." 35 Go Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ôsêlêŋ
ôwiŋ lau tau. Mago ôsôm biŋ tageŋ, taŋ aê oc jajatu aôm naŋgeŋ." Amboac
tonaŋ Bileam kêsêlêŋ gêwiŋ Balaknê kasêga.

Bileam agêc Balak

36 Balak gêŋô Bileam gêmêŋ ŋawae, tec gêdi kêpuc eŋ tôŋtôŋ gêja Moabnê
malac, taŋ gêc bu Amon ŋatali aŋga gamêŋ tau ŋamadiŋ jaêcgeŋ naŋ. 37 Balak
kêsôm gêdêŋ Bileam gebe "Aôm gôdêŋ aê gômôêŋ atom kêtu asageŋŋa. Aê
kakêŋ jaeŋ to kakalem aôm atom me. Aôm gobe aê oc katôm gebe jatoc aôm
sa atom me." 38 Bileam gêjô eŋ awa gebe "Ôlic acgom, aê tec gadêŋ aôm
gamêŋgac. Mago aê oc katôm gebe jasôm biŋ me masi. Aê oc jasôm biŋ tageŋ,
taŋ Anôtô êkêŋ êsêp aocsuŋ naŋgeŋ, lasê." 39 Go Bileam kêsêlêŋ gêwiŋ Balak
e sêô lasê Kiriat-Husot. 40 Ma Balak kêkêŋ bulimakao to domba kêtu da ma
kêsakiŋ ŋagêdô gêdêŋ Bileam to kasêga, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ. 41 Ma gêdêŋ
bêbêcgeŋ Balak kêkôc Bileam jakêpi Bamot-Bal. Aŋga ônê eŋ gêlic lau Israel
nêŋ gamêŋ becŋa ŋagêdôgeŋ.

23

1 Ma Bileam kêsôm gêdêŋ Balak gebe "Ômboa altar 7 sa êtu aêŋa, go ôkêŋ-
bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7 êndêŋ aê." 2 Balak gêgôm kêtôm Bileam
kêsôm ma agêc sêkêŋ bulimakao kapoac teŋ ma domba kapoac teŋ kêtu daja
gêsac altar 7 tau ŋaô kêtômgeŋ. 3 Ma Bileam kêsôm gêdêŋ Balak gebe "Ôkô ôwiŋ
nêm daja, ma aê gabe jana. Moae Apômtau oc mêŋêlic aê. Ma biŋ, taŋ eŋ êtôc
êndêŋ aê naŋ, oc janac miŋ êndêŋ aôm." Go eŋ kêpi lôc sawa teŋ gêja.

Bileam gêjam mec lau Israel

4 Ma Anôtô mêŋgêlic Bileam ma Bileam kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aê gaboa altar
7 sa ma kakêŋ bulimakao kapoac teŋ ma domba kapoac teŋ kêtu daja gêsac
altar 7 ŋaô kêtômgeŋ." 5 Ma Apômtau kêkêŋ biŋ kêsêp Bileam awasuŋ su, go
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ômu ôndêŋ Balak ôna ma ôsôm biŋ tonec êndêŋ eŋ." 6 Go
Bileam gêmu gêdêŋ Balak gêja ma Balak to lau Moab nêŋ kasêga samob sêkô
sêwiŋ ênê daja. 7 Go Bileam gêôc awa sa ma kêsôm gebe
"Lau Moab nêŋ kiŋ Balak kêkôc aê aŋga lôc oc kêpiŋa Aram gamêŋ ma kêsôm
gebe
'Ômôêŋ ôpuc boa Jakob êtu aêŋa.
Ômôêŋ ônac jatu Israel.'
8 Mago aê japuc boa ŋac, taŋ Anôtô kêpuc boa eŋ atom naŋ, amboac ondocgeŋ.
9 Gebe aê kakô lôc ŋatêpôê ma galic eŋ,
kakô gamêŋ ŋabau ma matoc gê eŋ.
Lau-m teŋ, tê sêŋgôŋ nêŋ ŋasawa teŋ tauŋŋa nê,
sedec gebe sêŋgôŋ sêwiŋ lau samuc.

10 Asa kêtôm gebe êsa Jakobnê kekop sa.
Asa kêtôm gebe êsa Israelnê lau ŋatoŋ sa.
Aê jamac êndu jatôm lau gêdêŋ
ma janac dabiŋ ŋoc lêŋ êtôm êsêac sêjac dabiŋ nêŋmaŋ.”
11 Go Balak kêsôm gêdêŋ Bileam gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Ôlic
acgom, aê kakêŋ biŋ aôm gebe ôpuc boa ŋoc ŋacjo, mago galoc aôm gôjam mec
êsêac.” 12 Bileam gêjô eŋ awa gebe “Amboac ondoc, aê taŋoc wamu ma jasôm
biŋ, taŋ Apômtau kêkêŋ kêsêp aê aocsuŋ naŋ, atom me.”
13 Balak kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêŋôwiŋ aê ma aêagêc tana gamêŋ teŋ. Aŋga
ônê aôm oc ôlic Israel, mago ôlic samucgeŋ atom, ôlic ŋagêdô, taŋ mêŋkêsi
aêacŋa naŋgeŋ. Ma aŋga tônê ôpuc boa êsêac êtu aêŋa.” 14 Ma eŋ gêwê Bileam
kêpi dibwaganêŋ kôm, taŋ gêc lôc Pisga ŋatêpôê naŋ, gêja. Go eŋ gêboa altar
7 sa ma kêkêŋ bulimakao kapoac teŋ ma domba kapoac teŋ kêtu daja gêsac
altar 7 tau ŋaô kêtômgeŋ. 15 Go Bileam kêsôm gêdêŋ Balak gebe “Ôkô ôwiŋ
nêm daja, ma aê najalic Apômtau aŋga lôc ŋamakeŋ ônêŋa.” 16 Ma Apômtau
mêŋgêlic Bileam ma kêkêŋ biŋ kêsêp eŋ awasuŋ ma kêsôm gebe “Ômu ôndêŋ
Balak ôna ma ôsôm biŋ tonec.” 17 Go Bileam gêmu gêdêŋ Balak gêja ma Balak
to lau Moab nêŋ kasêga samob sêkô sêwiŋ ênê daja. Ma Balak kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Apômtau kêsôm biŋ amboac ondoc.” 18 Go Bileam gêôc awa sa ma
kêsôm nê biŋ tau gebe
“O Balak, ôndi ma ôŋô biŋ.
O Sipor latu, ôkêŋ taŋam aê.
19 Anôtô eŋ ŋamalac atom, gebe ênsau biŋdansaŋ.
Eŋ ŋamalac teŋ latu atom, gebe ênam nê biŋ ôkwi.
Biŋ, taŋ eŋ kêsôm naŋ, gêgôm kêtu anô atom me.
Biŋ, taŋ eŋ gêjac mata naŋ, gêgôm ŋanô kêsa atom me.
20 Ôlic acgom, eŋ kêjatu aê gebe janam mec.
Eŋ gêjam mec su, tec katôm, gebe janam mec tau ôkwi atom.
21 Gêŋwapac teŋ gêc Jakob ŋalêlôm atom,
ma ŋakeso teŋ gêc Israel ŋalêlôm atom amboac tonaŋgeŋ.
Nê Anôtô gêmoa gêwiŋ eŋ
ma lasê kêtaŋ kêtu ênê kiŋŋa.
22 Anôtô, taŋ gêwê eŋ gêwi Aiguptu siŋ naŋ,
kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ kêtôm bôcgabuŋ ŋajabo.
23 Biŋ beŋŋa teŋ kêtôm gebe enseŋ Jakob atom,
ma biŋ sêpuc boaŋa teŋ enseŋ Israel atom.
Galoc sêsôm kêpi Jakob to Israel gebe
‘Anôtô gêgôm gêŋsêga kaiŋ teŋ.’
24 Alic lau tau acgom. Êsêac têtôm lewe têna gêdi sa.
Êsêac têtôm lewe kêpuc tau gêdi kêkô.
Eŋ êlêwaŋ tau atom e êniŋ gwada su
ma ênôm gwada, taŋ gêjac naŋ, ŋadec.”
25 Go Balak kêsôm gêdêŋ Bileam gebe “Aôm kôpuc boa êsêac atom, tec ônam
mec êsêac atom amboac tonaŋgeŋ.” 26 Bileam gêjô eŋ awa ma kêsôm gêdêŋ
Balak gebe “Biŋ samob, taŋ Anôtô kêjatu naŋ, aê oc jaŋgôm ŋanô êsa. Aê kasôm
biŋ tonec gêdêŋ aôm me masi.”
27 Balak kêsôm gêdêŋ Bileam gebe “Ômôêŋ acgom, aê gabe jawê aôm ôna
gamêŋ teŋ. Moae Anôtô oc êlic ŋajam gebe aôm ôpuc boa êsêac êtu aêŋa aŋga
ônê.” 28 Go Balak gêwê Bileam kêpi lôc Peor ŋatêpôê gêja. Aŋga ônê eŋ gêlic
gamêŋ sawa. 29 Ma Bileam kêsôm gêdêŋ Balak gebe “Ômboa altar 7 sa êndêŋ aê

aŋga tonec ma ôkôc bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7.” 30 Balak gêgôm
kêtôm Bileam kêsôm ma kêkêŋ bulimakao kapoac teŋ to domba kapoac teŋ
kêtu daja gêsac altar 7 tau ŋaô kêtômgeŋ.

24

1 Bileam gêlic gebe Apômtau gêlic ŋajam, gebe ênam mec Israel, tec gêja kêtôm
têm ŋagêdô gebe êtap puc saŋa atom. Eŋ laŋôanô gêdêŋ gamêŋ sawageŋ. 2 Eŋ
gêôc mataanô sa ma gêlic Israel sêŋgôŋ totoŋ-totoŋ têtôm nêŋ gôlôacmôkêgeŋ.
Ma Anôtônê Ŋalau mêŋkêpi eŋ, 3 go gêôc awa sa ma kêsôm nê biŋ tau gebe
“Beor latu Bileam, ŋac, taŋ mata gêlac naŋ, nê biŋ tonec.
4 Ŋac, taŋ gêŋô Anôtônê biŋ to gêlic gêŋ, taŋ Ŋaniniŋ Ŋatau geoc lasê
ma gêu tau jagêc tomata gêmôbgeŋ atom naŋ, nê biŋ tonec.
5 O Jakob, nêm becobo e ŋajamanô.
O Israel, nêm gamêŋ gôŋgôŋŋa e ŋajam êndu,
6 kêtôm gaboaŋ tapa baliŋ,
kêtôm kôm, taŋ gêc bugala naŋ,
kêtôm môsê, taŋ Apômtau kêsê naŋ,
kêtôm kaseda aŋga bu ŋatali.
7 Êsêacnêŋ kôm moŋa êpô lêna bu atom,
gebe bu oc êpoac kôm ŋalêlôm.
Êsêacnêŋ kiŋ kapôêŋ kêlêlêc Agag su
ma tetoc ênê gôliŋ kiŋŋa ŋawae sa êlêlêc su.
8 Anôtô, taŋ gêwê eŋ gêwi Aiguptu siŋ naŋ,
kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ kêtôm bôcgabuŋ tojabo.
Eŋ oc êndaŋgôŋ lau tomôkê-tomôkê, taŋ têtu ênê ŋacjo naŋ,
ma oc êtuc nêŋ ŋatêkwa e popoc-popocgeŋ,
ma nê sôb oc eseŋeŋ nêŋ ŋacjo.
9 Eŋ kêluŋ tau gêc kêtôm lewe,
kêtôm lewe têna. Asa gebe êkalom e êndi sa.
Ma ŋac, taŋ êpuc boa aôm naŋ, êtap êpuc boa aôm ŋagêjô sa.”
10 Go Balak têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ Bileam, tec kêtuc lêma kêpi tau ma kêsôm
gêdêŋ Bileam gebe “Aê kakalem aôm, gebe ôpuc boa ŋoc ŋacjo, mago aôm gôjam
mec êsêac kêtu dim têlêac. 11 Ôêc su, ômu ôna nêm gamêŋ. Aê gabe jatoc aôm
sa, mago Apômtau tau kêgamiŋ aôm waem.” 12 Bileam gêjô eŋ awa gebe “Aê
kasôm gêdêŋ nêm lau jaeŋŋa, taŋ kôsakiŋ dêdêŋ aê sêmêŋ naŋ, su gebe 13 ‘Silber
to gold embe êsô Balaknê andu e mêŋêc, gebe êkêŋ êndêŋ aê, mago jatôm gebe
jaŋgêli Apômtaunê biŋ atom. Aê oc jaŋgôm sec to ŋajam êtôm ŋoc ŋalêlôm êkac
aêŋa jatôm atom amboac tonaŋgeŋ. Aê jasôm biŋ tageŋ, taŋ Apômtau kêsôm
naŋgeŋ.’ 14 Ma galoc jamu jandêŋ ŋoc lau jana êtiam. Amboac tonaŋ ômôêŋ
gebe jasôm biŋ, taŋ lau tônê sêŋgôm êndêŋ nêm lau êtu ŋamu naŋ, lasê êndêŋ
aôm.” 15 Ma Bileam gêôc awa sa ma kêsôm nê biŋ tau gebe
“Beor latu Bileam, ŋac, taŋ mata gêlac naŋ, nê biŋ tonec.
16 Ŋac, taŋ gêŋô Anôtônê biŋ to kêjala Lôlôc Ŋatau nê kauc ma gêlic gêŋ,
taŋ Ŋaniniŋ Ŋatau geoc lasê naŋ,
e gêu tau jagêc tomata gêmôbgeŋ atom naŋ, nê biŋ tonec.
17 Aê galic ŋac tau, mago gêmoa galoc atom.
Matoc gê eŋ, mago gêmoa ŋagala atom.
Utitalata teŋ oc mêŋêpi aŋga Jakobnê,
ma tôc gôliŋŋa teŋ mêŋêsa aŋga Israelnê.
Ma tôc tau êtuc lau Moab teŋbeleŋ
to êku Set latui samob tulu.

18 Gamêŋ Edom oc êtu ênê gêŋ,
ma eŋ êjaŋgo nê ŋacjo Seir nêŋ gamêŋ su,
ma Israelnê ŋaclai êsa.
19 Jakob ênam gôliŋ nê ŋacjo ma enseŋ lau,
taŋ sêsêp siŋ sawa naŋ su."
20 Gêdêŋ taŋ Bileam gêlic lau Amalek naŋ, gêôc awa sa ma kêsôm nê biŋ tonec gebe
"Amalek kêtu lau tomôkê-tomôkê samob nêŋ ŋamata,
mago êtu ŋamu eŋ oc ênaŋa."
21 Gêdêŋ taŋ eŋ gêlic lau Kain naŋ, eŋ gêôc awa sa ma kêsôm nê biŋ tonec gebe
"O Kain, nêm gamêŋ, taŋ gôŋgôŋ naŋ, ŋajaŋa.
Aôm gôjac nêm sac gêsac poc kapôêŋ ŋaô.
22 Mago ŋacjo oc senseŋ Kain su.
Têm kêdabiŋ, go lau Asur sêwê aôm naôŋgôŋ kapoacwalô."
23 Bileam gêôc awa sa kêtiam ma kêsôm nê biŋ tonec gebe
"Ojae, Anôtô embe êŋgôm biŋ tonec ŋanô êsa,
asa oc êmoa mata jali.
24 Waŋ oc êmêŋ aŋga Kitim, ma êsêac oc sêkôniŋ Asur to Eber tôŋ.
Ma êsêac oc sênaŋa amboac tonaŋgeŋ."
25 Go Bileam gêdi ma gêc gêmu gêja nê gamêŋ. Ma Balak gêc kêsa nê intênaŋa gêja amboac tonaŋgeŋ.

25:1–27:11 Ŋasêbu tonec ŋamiŋ amboac tonec gebe Anôtô kêpuc boa sakiŋ Balŋa ma kêkêŋ ŋagêjô gêdêŋ lau, taŋ sêjam sakiŋ anôtô jaba tonaŋ. Mose kêsa lau Israel nêŋ ŋacwaga toôliŋ walôŋa sa ma gêjac sam nom, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ lau Israel naŋ, gêdêŋ gôlôacmôkê kêtôm ŋacwaga tonaŋ nêŋ nambageŋ. *

27

Mose kêjaliŋ Josua sa gebe êjô eŋ su

12 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Ôpi lôc Abarim ônamaŋ ma ôsala gamêŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ lau Israel naŋ. 13 Embe ôlic gamêŋ tau su, go naôwiŋ nêm lau amboac têwam Aron jagêwiŋ êsêac. 14 Biŋ tonec êtap amagêc sa gebe taŋempêc aŋga gamêŋ sawa Sin. Gôlôac sêli aweŋ sa gêdêŋ aê, ma amagêc akô êsêac laŋôŋnêmŋa ma awa aê sa aŋga bu gebe aê ŋac dabuŋ nec atom." Bu tau bu Meriba aŋga gamêŋ sawa Sin ŋamalac Kades.
15 Ma Mose kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe 16 "Aê jateŋ Apômtau, gêŋ mateŋ jali samob nêŋ aweŋjaô ŋaAnôtô, gebe êjaliŋ ŋac teŋ sa gebe ênam gôliŋ gôlôac. 17 Ŋac tau êsô-êsa êmuŋ êsêac ma êwê êsêac sêsô-sêsa, gebe Apômtaunê gôlôac tau têtôm toŋ dombaŋa, taŋ ŋacgejob masi naŋ, atom." 18 Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Ôkôc Nun latu Josua. Eŋ ŋac toŊalau ma u lêmam ênsac eŋ. 19 Ôwê eŋ naêkô dabuŋwaga Eleasar to gôlôac samob laŋôŋnêm ma ôsakiŋ eŋ lau samob sêlic. 20 Ôkêŋ nêm ŋaclai ŋagêdô elom eŋ, gebe lau Israel nêŋ gôlôac samob taŋeŋ wamu eŋ. 21 Eŋ naêkô dabuŋwaga Eleasar laŋônêm gebe êtu kênac Urim gebe êtap Apômtaunê taê gêjam sa. Josua êjatu ma Israel nêŋ gôlôac samob sêsô-sêsa sêwiŋ eŋ." 22 Mose gêgôm biŋ, taŋ Apômtau kêjatu naŋ, ŋanô kêsa ma kêkôc Josua to gêwê eŋ jakêkô dabuŋwaga Eleasar to gôlôac samob laŋôŋnêm 23 ma gêu lêma gêsac eŋ to kêsakiŋ eŋ kêtôm Apômtau kêsôm gêjam Mose awa.

* **24:25:** Agag, ôlic Sam 1. 15:8-33.

28:1–36:13 Biŋ tokaiŋ-tokaiŋ kêsêp môkêlatu tonec. Biŋ teŋ gebe da to daja, taŋ gêjac om to têm toê-toê ŋawae naŋ. Biŋ teŋ kêkanôŋ lauonêŋ lêŋ têtôc lemeŋŋa. Môkêlatu teŋ gêjac miŋ kêpi Israel sêjac siŋ gêdêŋ lau Midian ma sêku êsêac tuluŋa. Ruben agêc Gad nêŋ gôlôac ma Manasenê gôlôac ŋamakeŋ têtu wakac aŋga bu Jordan ŋagamêŋ gêmu oc kêpiŋa ŋamiŋ kêsêp môkêlatu teŋ. Môkêlatu teŋ kêsa gamêŋ to malac, taŋ lau Israel sêô lasê to sêlêwaŋ tauŋ gêdêŋ sêwi Aiguptu siŋ e sêô lasê gamêŋ Kanaan naŋ, sa tomalageŋ. Môkêlatu ŋagêdô gêwa gamêŋ Kanaan ŋamadiŋ sa ma kêmasaŋ lêŋ sênac sam nom êndêŋ gôlôacmôkê ŋagêdôŋa. Biŋ ŋamuŋa kêmasaŋ biŋ sêmêtôc lauŋa to biŋ nomlênsêmŋa. *

* **27:23:** Urim kêtu lau Israel nêŋ kapoac.

Daiteronomi
BIŊSU ŊAKÔNIŊŊA ŊABUKU

Gêdêŋ taŋ lau Israel nêŋ intêna gamêŋ sawaŋa kêdabiŋ gebe ênac pep naŋ, êsêac sêô lasê lau Moab nêŋ gamêŋ ma sêmoa tonaŋ. Êsêac sêsaê gebe selom bu Jordan ma nasêsa gamêŋ Kanaan ma sêjaŋgo su. Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Mose gêjac biŋsu to gêjam mêtê nê lau ma ênê biŋ tonaŋ kêsêp buku Daiteronomi tonec.

Buku tau ŋasêbu aclê gêc awê gebe

1. Môkêlatu 1-4 Mose gêjac miŋ kêpi gêŋsêga, taŋ lau Israel sêsaê gêdêŋ taŋ sêwi Aiguptu siŋ e mêŋsêsa Moabnêŋ gamêŋ naŋ. Eŋ gêjac biŋsu nê lau gebe taêŋ ênam Anôtô gêwê êsêac aŋga gamêŋ sawa tec taŋeŋ wamu eŋ to sêsô eŋ ŋalabu.
2. Môkêlatu 5-28 Mose gêwa biŋsu lemeŋlu ŋakôniŋŋa sa. Eŋ gêlêŋ biŋ lau kêtu biŋsu ŋamataŋa ma gêjac biŋsu lau gebe sênam sakiŋ Apômtau taugeŋ. Eŋ taê gêjam biŋsu toê-toê ŋagêdô, taŋ ênam gôliŋ lau Israel nêŋ lêŋ aŋga gamên. taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ êsêac naŋ, amboac tonaŋgeŋ.
3. Môkêlatu 29-30 Mose gêlêŋ biŋ lau gebe taêŋ ênam poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ êsêac naŋ, ŋam ma kêjatu êsêac gebe sêlôc êtu tôŋ gebe sêŋgôm biŋ tau ŋanô êsa.
4. Môkêlatu 31-34 Mose gêjam mec Josua gebe êjô eŋ su ma êtu Anôtônê lau nêŋ kasêga. Mose gêjam wê teŋ ma kêlambiŋ Anôtô gebe eŋ ŋac ŋaŋêŋgosu. Su, go gêjam mec Israelnêŋ gôlôacmôkê ma gêmac êndu aŋga Moabnêŋ gamêŋ, taŋ gêc bu Jordan ŋagamêŋ gêmu oc kêpiŋa.

Buku tau ŋalôtêna towae tonec gebe Anôtô têtac gêwiŋ nê lau, taŋ kêjaliŋ êsêac sa naŋ, ma gêjam êsêac sa to gêjam mec êsêac. Nê lau taêŋ ênam biŋ tonaŋ ma têntac êwiŋ to taŋeŋ wamu eŋ gebe sêmoa mateŋ jali ma têtap Anôtônê moasiŋ sa ŋapaŋ.

Ŋamadiŋ towae tau gêc 6:4-6. Apômtau Jesu kêsam ŋalô dabuŋ tonec gebe Biŋsu kapôêŋ kêlêlêc ŋagêdô su. Biŋsu tau gebe “Têmtac êwiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm ŋaclai samuc êwiŋ eŋgeŋ (Mat 22:37).”

Mose kêsôm Apômtaunê biŋ, taŋ gêjac mata aŋga Horeb naŋ, lasê kêtiam

1 Biŋ tonec Mose kêsôm gêdêŋ lau Israel samob aŋga Jordan ŋamakeŋ ônêŋa gêdêŋ taŋ sêmoa gamêŋ sawa Araba, taŋ gêc gamêŋ Paran to Topel ma Laban to Hesarot ma Disahab ŋasawa kêkanôŋ gamêŋ Sup naŋ. 2 Tasêlêŋ aŋga lôc Horeb tasa intêna lôc Seirŋa e taô lasê malac Kades-Barnea ŋasawa kêtôm bêc 11. 3 Ma gêdêŋ jala kêtu 40 ŋaajôŋ 11 ŋabêc ŋamataŋa Mose kêsôm biŋ samob, taŋ Apômtau kêjatu eŋ naŋ, lasê gêdêŋ lau Israel. 4 Gêdêŋ taŋ Apômtau kêku kiŋ Amorŋa Sihon, taŋ gêŋgôŋ Hesbon ma kiŋ Basanŋa Og, taŋ gêŋgôŋ Astarot to Edriŋa naŋ, tulu. 5 Aŋga gamêŋ Moabŋa, taŋ gêc Jordan ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, Mose gêjac m gebe êwa biŋsu tonec sa gebe 6 “Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, kêsôm gêdêŋ aêac aŋga lôc Horeb gebe ‘Amac amoa lôc tonec kêtômgac. 7 Andi ma anac têku nêm lêŋ êtiam ma asêlêŋ ana lau Amor nêŋ gamêŋ ŋabau to êndêŋ êsêacnêŋ lau jabaŋŋa, taŋ sêŋgôŋ Araba ma gamêŋ ŋabau to gaboaŋ ma Negeb to gwêctali ma gamêŋ Kanaan to Lebanon e êndêŋ bu kapôêŋ Euprat naŋ. 8 Alic acgom, aê kakêŋ nom tonaŋ gêdêŋ amac sugac. Asô ana ma akôc ma awê kaiŋ nom, taŋ Apômtau kêtôc lêma ma gêjac mata gêdêŋ amac tamemi,

gêdêŋ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe êkêŋ êndêŋ êsêac to nêŋ wakuc, taŋ têndaŋguc êsêac naŋ.' "

1:9–3:39 Mose taê gêjam gêŋsêga ŋagêdô, taŋ kêsa gêdêŋ taŋ lau Israel sêwi lôc Sinai siŋ jasêwê sêmoa gamêŋ sawa naŋ.

4

Mose gêjac biŋsu lau Israel gebe taŋeŋ wamu Anôtônê biŋ

1 Go Mose kêsôm kêtiam gebe "O Israel, galoc akêŋ taŋem ŋagôliŋ to biŋsu, taŋ jandôŋ êndêŋ amac naŋ, ma aŋgôm ŋanô êsa gebe amoa matem jali ma asa gamêŋ, taŋ Apômtau, amac tameminêŋ Anôtô gebe êkêŋ êndêŋ amac naŋ, ana ma awê kaiŋ gamêŋ tau êtu nêm gamêŋ. 2 Anac têku biŋ, taŋ aê kajatu amac naŋ ŋateŋ atom to akôc ŋalô teŋ su atom amboac tonaŋgeŋ. Aŋgôm Apômtau, amacnêm Anôtô, nê biŋsu, taŋ kajatu amac naŋ, ŋanô êsa. 3 Amac taôm alic gêŋ, taŋ Apômtau gêgôm aŋga Bal-Peor naŋgac. Lau samob, taŋ sêsap Bal aŋga Peorŋa tôŋ naŋ, Apômtau, amacnêm Anôtô geseŋ êsêac su aŋga amac ŋalêlôm. 4 Mago amac, taŋ asap Apômtau, amacnêm Anôtô, tôŋ ŋajaŋa naŋ, tec amoa matem jali e mêŋgêdêŋ galoc. 5 Alic acgom, aê kadôŋ ŋagôliŋ to biŋsu gêdêŋ amac kêtôm Apômtau, aêŋoc Anôtô, kêjatu aê, gebe amac aŋgôm ŋanô êsa aŋga gamêŋ, taŋ oc asa gebe awê kaiŋ êtu amacnêm gamêŋ naŋ. 6 Amboac tonaŋ ajop biŋsu tau ŋapep ma aŋgôm ŋanô êsa, gebe biŋsu tonaŋ êwaka amacnêm kauc to nêm ajala mêtêŋa sa êndêŋ tenteŋlatu sêlic. Êsêac embe sêŋô ŋagôliŋ samob tonaŋ ŋai, oc sêsôm gebe 'Lau-m kapôêŋ tonaŋ êsêac lau tokauc ma lau sêjala mêtêŋa biŋŋanôgoc.' 7 Biŋŋanô, lau-m kapôêŋ ondoc oc nêŋ anôtô gêmoa êsêac ŋagala kêtôm Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, gêmoa aêac ŋagala gêdêŋ têm samob, taŋ aweŋ gêjac eŋ naŋ. 8 Ma lau-m kapôêŋ ondoc oc têtap ŋagôliŋ to biŋsu gêdêŋ sa, kêtôm biŋsu samob, taŋ ocsalô tonec kakêŋ gêdêŋ amac naŋ.

Israel taêŋ ênam biŋ samob, taŋ kêsa aŋga lôc Horeb naŋ

9 "Mago ôlic taôm to ojop katôm ŋapep. Ôliŋ biŋ, taŋ gôlic ŋa matamanô naŋ, siŋ atom, ma taêm ênam biŋ tonaŋ êtôm bêc ômoa matam jaliŋa samob. Ônac miŋ biŋ tau êndêŋ nêm gôlôac to nêm gôlôacnêŋ gôlôac. 10 Gêdêŋ bêc, taŋ kôkô Apômtau, aômnêm Anôtô, laŋônêmŋa aŋga Horeb naŋ, Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ôkac lau sa dêndêŋ aê sêmêŋ gebe jakêŋ êsêac sêŋô ŋoc biŋ ma jandôŋ êsêac gebe têtêc aê êtôm bêc samob, taŋ sêmoa mateŋ jali aŋga nom naŋ, ma têndôŋ biŋ tau êndêŋ nêŋ gôlôac amboac tonaŋgeŋ.' 11 Ma amac tec atu gasuc jaakô lôc ŋalabu. Ma ja gelom aŋga lôc tau e jagêdêŋ undambê, taŋ ŋakesec to tao ma gêsuŋbôm kêkôm auc naŋ. 12 Go Apômtau awa kêsa gêdêŋ amac aŋga ja ŋalêlôm. Amac aŋô biŋ ŋakicsêa, mago alic ŋanô atom, aŋô awageŋ. 13 Ma eŋ geoc nê poac lasê gêdêŋ amac ma kêjatu amac, gebe ajop. Poac tau biŋsu 10, taŋ eŋ keto kêsêp poc tapa luagêc. 14 Ma Apômtau kêjatu aê gêdêŋ bêc tonaŋ gebe jandôŋ ŋagôliŋ to biŋsu êndêŋ amac, gebe aŋgôm biŋ tau ŋanô êsa aŋga gamêŋ, taŋ oc asa ana naŋ, gebe awê kaiŋ êtu amacnêm gamêŋ.

Lau Israel sejop tauŋ êndêŋ anôtôi jaba

15 "Amboac tonaŋ ajop taôm ŋapep. Gêdêŋ bêc, taŋ Apômtau awa kêsa gêdêŋ amac aŋga ja ŋalêlôm aŋga Horeb naŋ, amac alic ŋanô teŋ atom. 16 Amboac tonaŋ alic taôm gebe aŋgôm biŋ alôb-alôb ma asap gêŋ tokaiŋ-tokaiŋ ŋakatu êtu taômŋa atom. Asap gwam ŋac me awê ŋakatu atom. 17 Asap bôc nomŋa to moc, taŋ gêlôb gêmoa umboŋ ŋalabu naŋ, ŋateŋ ŋakatu atom. 18 Asap gêŋ, taŋ kêgalab gêmoa nom naŋ, to i, taŋ gêmoa bu nom ŋalêlômŋa naŋ, ŋateŋ ŋakatu atom. 19 Ma embe ôc matamanô sa e ôlic oc to ajôŋ ma utitalata ma

undambê ŋagêlôŋ samob, go êlêtôm aôm e oteŋ mec to ônam sakiŋ gêŋ tau atom. Apômtau, aômnêm Anôtô, kêkêŋ gêŋ tau gêdêŋ lau samob, taŋ sêmoa umboŋ ŋalabu naŋ, sêwê kaiŋ. 20 Mago Apômtau kêkôc amac ma gêwê amac asa aŋga Aiguptu, taŋ kêtuŋ amac kêtôm ja geŋ ki gêwê naŋ, amêŋ, gebe atu eŋ taugeŋ nê lau, kêtôm taŋ amoa e gêdêŋ galoc. 21 Ma Apômtau têtac ŋandaŋ gêdêŋ aê kêtu amacŋa. Eŋ kêtôc lêma ma kêsôm kêtu tôŋ gebe aê jalom bu Jordan atom ma jasa gamêŋ ŋajam, taŋ Apômtau, amacnêm Anôtô, gebe êkêŋ êndêŋ amac êtu nêm nomlênsêm naŋ atom. 22 Tec aê jamac êndu aŋga gamêŋ tonec, jalom Jordan atom. Amac taômgeŋ alom e awê kaiŋ gamêŋ ŋajam tau êtu amacnêm gamêŋ. 23 Amboac tonaŋ ajop taôm ma aliŋ poac, taŋ Apômtau, amacnêm Anôtô, kêmoatiŋ gêdêŋ amac naŋ, siŋ atom. Asap gêŋ tokaiŋ-tokaiŋ ŋakatu atom, Apômtau, amacnêm Anôtô, gêjac jao gebe aŋgôm atom. 24 Gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, eŋ ja êndaŋgac gêŋŋa, eŋ Anôtô, taŋ gêjam lêmuŋ nê gêŋ, gebe têtac êwiŋ eŋ taugeŋ.

25 “Amac embe akac gôlôac to gôlôacnêŋ gôlôac lasê to atu wakac aŋga gamêŋ tônê ma embe asap gêŋ tokaiŋ-tokaiŋ ŋakatu êtu gwam to aŋgôm gêŋ, taŋ Apômtau, amacnêm Anôtô, êlic amboac gêŋ alôb-alôb naŋ, e êŋgôm eŋ têtac ŋandaŋ êsa, 26 go ocsalô tonec jakalem lau undambê to nom sêŋô gebe amac malemmê weŋ tageŋ aŋga gamêŋ, taŋ êtu amacnêm gamêŋ êndêŋ taŋ alom bu Jordan naŋ. Amac oc amoa gamêŋ tau ŋasawa baliŋ atom, oc anaŋa samucgeŋ. 27 Ma Apômtau êsa amac êliŋ-êliŋ asêp lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm. Ma amac, taŋ Apômtau kêpalip amac asêp lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm naŋ, nêm lau ŋapopocgeŋ oc gacgeŋ sêmoa lau tomôkê-tomôkê ŋasawa. 28 Ma aŋga tônê oc anam sakiŋ anôtôi, taŋ ŋamalac lemeŋ sêsap kêsêp ka to poc naŋ. Anôtôi tonaŋ sêlic gamêŋ atom, sêŋô biŋ atom, seŋ gêŋ atom, sêŋu gêŋ ŋamalu atom. 29 Mago aŋga lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm aôm oc onsom Apômtau, aômnêm Anôtô. Ma aôm embe onsom eŋ tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc, oc ôtap eŋ sa. 30 Êndêŋ bêc ŋamu embe gêŋwapac samob êpi aôm e ôpô lêna ŋanô, go ômu ôndêŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, ôna ma taŋam wamu eŋ awa. 31 Gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, eŋ Anôtô taê walôŋa. Eŋ oc êwi aôm siŋ to enseŋ aôm su ma êliŋ poac, taŋ kêmoatiŋ gêdêŋ tamemi to kêtôc lêma naŋ, siŋ atom.

32 “Ôkip têm, taŋ gêjaŋa su to gêmuŋ aôm naŋ, ŋabiŋ sa acgom. Ônac m êndêŋ bêc Anôtô kêkêŋ ŋamalac sêmoa nom naŋ ma ôtu kênac lau, taŋ sêŋgôŋ umboŋ ŋalabu ŋamakeŋ tonecŋa e êndêŋ ŋamakeŋ tônêŋa naŋ, gebe gêŋsêga amboac tonec oc kêsa ma lau sêŋô biŋ teŋ amboac tonec ŋawae su me masi. 33 Lau-m teŋ sêŋô Anôtô awa kêsa aŋga ja ŋalêlôm gêmêŋ kêtôm aôm gôŋô, ma sêmoa mateŋ jali me. 34 Me anôtô teŋ gêmoa, taŋ kêsaê gebe naêjaŋgo lau-m teŋ su aŋga lau-m teŋ ŋalêlôm êtu eŋ tauŋa ma kêsaê êsêac to gêgôm gêŋtalô ma gêŋsêga to gêjac siŋ ŋa lêma ŋajaŋa, taŋ kêmêtôc naŋ, ma kêtakê êsêac ŋa gêŋwapac kaiŋ teŋ kêtôm Apômtau, amacnêm Anôtô, gêgôm kêtu amacŋa aŋga Aiguptu, amac taôm matemanô alic naŋ, me. 35 Eŋ kêtôc biŋ samob tonaŋ gêdêŋ aôm, gebe ôjala gebe Apômtau eŋ Anôtô biŋŋanôgeŋ, ma anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ atomanô. 36 Eŋ kêkêŋ aôm gôŋô eŋ awa kêsa aŋga undambê gebe êndôŋ aôm ma kêkêŋ aôm gôlic ênê ja kapôêŋ aŋga nom to gôŋô ênê biŋ kêsa aŋga ja ŋalêlôm. 37 Eŋ têtac gêwiŋ aôm tamami to kêjaliŋ êsêacnêŋ wakuc sa, ma gêwê aôm kôsa aŋga Aiguptu gômôêŋ. Eŋ tau gêmoa gêwiŋ aôm ma gêgôm gêŋ tonaŋ ŋa nê ŋaclai kapôêŋ. 38 Eŋ kêjanda lau-m kapôêŋ-kapôêŋ to ŋajaŋa sêlêlêc aôm su gêmuŋ aôm, gebe êwê aôm ôsa êsêacnêŋ gamêŋ ôna ma êkêŋ gamêŋ tau êtu nêm nomlênsêm, kêtôm tec gêc galoc nec. 39 Amboac tonaŋ ocsalô tonec ôjala ma taêm ênam biŋ tau ênêc nêm ŋalêlômgeŋ gebe Apômtau taugeŋ eŋ undambê to nom ŋaAnôtô. Anôtô teŋ gêmoa atom. 40 Kêtu tonaŋŋa aôm ôŋgôm ênê ŋagôliŋ

to biŋsu, taŋ ocsalô tonec kajatu aôm naŋ, ŋanô êsa gebe aôm to nêm gôlôac, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, amoa ŋajam to aŋgôŋ ŋasawa ŋêŋgeŋ aŋga gamêŋ, taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêŋ êndêŋ aôm endeŋ tôŋgeŋ naŋ."

4:41–5:33 Ŋasêbu tonec teto malac, naŋ sêsam têtu malac sê lamuŋa aŋga Jordan ŋamakeŋ oc kêpiŋa naŋ, ŋaê, go têdênaŋ Biŋsu Lemeŋlu ŋakôniŋŋa kêtiam (alic Eksodus 20).

6

Biŋsu towae

1 Go Mose kêsôm gebe "Biŋsu to ŋagôliŋ ma jatu tau, taŋ Apômtau, amacnêm
Anôtô kêjatu aê, gebe jandôŋ êndêŋ amac gebe aŋgôm ŋanô êsa aŋga gamêŋ,
taŋ alom ana gebe awê kaiŋ êtu amacnêm gamêŋ naŋ, tonec. 2 Gebe aôm
ma latômi to dêbômi atêc Apômtau, aômnêm Anôtô, ma aŋgôm biŋsu to ŋagôliŋ
samob, taŋ kajatu amac naŋ, ŋanô êsa êndêŋ nêm têm amoa matem jaliŋa, gebe
aŋgôŋ ŋasawa ŋêŋgeŋ aŋga nom. 3 Amboac tonaŋ amac lau Israel, aŋô biŋsu
tau to aŋgôm ŋanô êsa ŋapep, gebe amoa ŋajamgeŋ ma atu taêsam aŋga gamêŋ,
taŋ su to lêp keseleŋ naŋ, êtôm taŋ amac tameminêŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ
amac naŋ.

4 "O Israel, ôkêŋ taŋammaŋ. Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, eŋ Apômtau tageŋ.
5 Têmtac êwiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm
samuc ma nêm ŋaclai samuc. 6 Ma oto biŋ, tec galoc jajatu aôm nec, êsêp nêm
ŋalêlôm. 7 Ôndôŋ biŋ tau êndêŋ nêm gôlôac ma embe ôlêwaŋ taôm ôŋgôŋ nêm
andu me ôsêlêŋ ômoa intêna me êndêŋ noc ônêc bêc to ôndi saŋa naŋ, ôsôm
biŋ tau ŋakôniŋŋa amboac tonaŋgeŋ. 8 Ôkic biŋ tau tôŋ êpi lêmam êtu ŋabelo to
ombec biŋ tau êtôm ŋatalô. 9 Oto biŋ tau êpi nêm andu ŋasagiŋtêkwa sacgêdôŋa
to êpi nêm katam tau.

10 "Êndêŋ taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êwê aôm naô lasê gamêŋ, taŋ eŋ
kêtôc lêma gêdêŋ tamami Abraham agêc Isak ma Jakob gebe êkêŋ êndêŋ aôm
naŋ, ma êkêŋ malac kapôêŋ to ŋajam, taŋ aôm kôkwê atom naŋ, 11 ma êkêŋ
andu toawa tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ aôm kotoc gêc andu tau atom naŋ, ma êkêŋ
kôm wain to katêkwiŋa, taŋ aôm kôsê atom naŋ, ma êndêŋ taŋ ôniŋ gêŋ tau
e êôc aôm tôŋ naŋ, 12 Ojop taôm gebe ôliŋ Apômtau siŋ atom, gebe eŋ tec gêwê
aôm kôsa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa, taŋ kêtôm andu kapoacwalôŋa naŋ, gômôêŋ.
13 Ôtêc Apômtau, aômnêm Anôtô, to ônam sakiŋ eŋ ma ôtôc lêmam ŋa ênê ŋaê.
14 Andaŋguc lau tomôkê-tomôkê, taŋ sêgi amac auc naŋ, nêŋ anôtôi jaba atom,
15 gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, taŋ gêmoa amac ŋalêlôm naŋ, gêjam lêmuŋ
nê lau, gebe têntac êwiŋ eŋ taugeŋ. Embe andaŋguc anôtôi jaba, oc Apômtau,
amacnêm Anôtô, têtac ŋandaŋ êsa êndêŋ amac e enseŋ amac su anaŋa aŋga
nom.

16 "Ansaê Apômtau, amacnêm Anôtô, amboac asaê eŋ aŋga Masa nec atom.
17 Aŋgôm Apômtau, amacnêm Anôtô, nê biŋsu to ŋagôliŋ ma jatu, taŋ kêjatu
amac naŋ, ŋanô êsa. 18 Ma ôŋgôm gêŋ gêdêŋ to ŋajam ênac Apômtau mataanôgeŋ
ômoa ŋajamgeŋ ma ôsa gamêŋ ŋajam ôna gebe ôwê kaiŋ êtu aômnêm gamêŋ êtôm
Apômtau kêtôc lêma, gebe êkêŋ êndêŋ tamami. 19 Eŋ êjanda nêm ŋacjo êmuŋ aôm
êtôm eŋ tau gêjac mata.

20 "Embe latôm êtu kênac aôm êtu ŋamu gebe 'Biŋsu to ŋagôliŋ ma jatu, taŋ
Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, kêjatu amac naŋ, ŋam amboac ondoc,' 21 go ôsôm
êndêŋ latôm gebe 'Aêac atu Paraonê sakiŋwaga, ma Apômtau gêwê aêac ŋa lêma
ŋajaŋa asa aŋga Aiguptu amêŋ. 22 Ma Apômtau kêtôc gêŋtalô to gêŋsêga kapôêŋ,
taŋ kêtakê lau Aiguptu ma Parao to nê gôlôac samob gêdêŋ aêac mateŋanô alic.
23 Mago eŋ gêwê aêac asa aŋga ônê amêŋ, gebe êkêŋ aêac naaô lasê gamêŋ, taŋ

kêtôc lêma gêdêŋ tameŋi, gebe êkêŋ êndêŋ aêac naŋ. 24 Ma Apômtau kêjatu aêac
gebe daŋgôm ênê biŋsu samob tonec ŋai ŋanô êsa to tatêc Apômtau, aêacnêŋ
Anôtô, gebe tamoa ŋajam ŋapaŋ ma eŋ ejop aêac tamoa mateŋ jali êtôm tec
galoc tamoa nec. 25 Ma aêac embe daŋgôm biŋsu samob tonaŋ ŋanô êsa e
ŋapepgeŋ takô Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, laŋônêmŋa êtôm tec kêjatu aêac nec,
go tatu lau gêdêŋ.’

7

Anôtônê lau dabuŋ

1 “Êndêŋ taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êwê aôm ô lasê gamêŋ, taŋ galoc
kopeŋ gômoa naŋ, gebe ôwê kaiŋ êtu aômnêm gamêŋ naŋ, eŋ oc êjanda lau
tomôkê-tomôkê êmuŋ aôm. Eŋ êjanda lau-m 7, taŋ nêŋ namba to ŋaclai kêlêlêc
aômnêm su naŋ, lau Het to Girgas ma Amor to Kanaan ma Peres to Hib ma
Jebus. 2 Ma êndêŋ taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêŋ êsêac sêsêp aôm lêmam ma
aôm ôku êsêac tulu naŋ, onseŋ êsêac su samucgeŋ sênaŋa. Ômoatiŋ poac ôwiŋ
êsêac to taêm walô êsêac atomanô. 3 Ômansaŋ biŋ awê to ŋac sênam tauŋŋa ôwiŋ
êsêac atom. Ôkêŋ latômio sênam êsêac latuŋi atom to ôkôc êsêac latuŋio sênam
aôm latômi atom. 4 Gebe êsêac oc sênam latômi ôkwi e sêndaŋguc aê êtiam atom
ma sênam sakiŋ anôtôi jaba. Embe amboac tonaŋ, go Apômtau têtac ŋandaŋ
êsa êndêŋ amac e enseŋ amac su anaŋa sebeŋ. 5 Aŋgôm êsêac amboac tonec
gebe anseŋ nêŋ altar su to atuc nêŋ alêpoc popoc ma asap nêŋ gwam tulu to
akêŋ nêŋ anôtôi jaba nêŋ ŋakatu êsa ja êniŋ su.
6 “Gebe amac atu Apômtau, amacnêm Anôtô, nê lau dabuŋ. Apômtau,
amacnêm Anôtô, kêjaliŋ amac sa aŋga lau tomôkê-tomôkê nomŋa samob, gebe
atu eŋ taugeŋ nê lau. 7 Apômtau têtac gêwiŋ amac to kêjaliŋ amac sa kêtu
nêm namba kapôêŋ kêlêlêc lau-m ŋagêdô nêŋ suŋa nec atom. Masi, amacnêm
namba sauŋanô kêlêlêc lau tomôkê-tomôkê samob nêŋ su. 8 Apômtau gêwê
amac ŋa lêma ŋajaŋa asa amêŋ ma kêgaboac amac su aŋga andu kapoacwalôŋa
to aŋga kiŋ Aiguptuŋa Parao lêma, gebe eŋ têtac gêwiŋ amac ma gêgôm biŋ,
taŋ kêtôc lêma gêdêŋ amac tamemi naŋ, ŋanô kêsa. 9 Amboac tonaŋ ajala gebe
Apômtau, amacnêm Anôtô, eŋ Anôtô ŋanô. Eŋ Anôtô ŋaŋêŋ, taŋ kêsap nê poac
tôŋ ma têtac gêwiŋ êsêac, taŋ têntac gêwiŋ eŋ ma sêmansaŋ ênê biŋsu naŋ, oc
êmoasiŋ êsêac gôlôac to gôlôac ŋêŋgeŋ êna. 10 Mago Anôtô êkêŋ ŋagêjô êndêŋ
êsêac, taŋ têntac gedec eŋ naŋ, êpi êsêac tauŋ ôliŋ ma enseŋ êsêac su. Eŋ ê
lau, taŋ têntac gedec eŋ naŋ, nêŋ biŋ tôŋ atom. Masigoc, êkêŋ ŋagêjô êpi êsêac
tauŋ ôliŋ solopgeŋ. 11 Amboac tonaŋ ôŋgôm biŋsu to ŋagôliŋ ma jatu, taŋ galoc
kajatu aôm naŋ, ŋanô êsamaŋ.

Anôtô ênam mec lau taŋeŋ wamuŋa

12 “Aŋô to aŋgôm ŋagôliŋ tonaŋ ŋanô êsa, ma Apômtau, amacnêm Anôtô, êsap
poac tau tôŋ to têtac êwiŋ amac êtôm kêtôc lêma gêdêŋ tamemi. 13 Eŋ oc têtac
êwiŋ aôm ma ênam mec aôm to êŋgôm aôm ôtu taêsam. Eŋ ênam mec aôm ôlim
ŋaŋanô to nêm nom ŋanô amboac polom to wain ma katêkwi. Eŋ ênam mec
nêm bulimakao têtu taêsam to domba ŋalatu amboac tonaŋ. Eŋ êŋgôm gêŋ tau
aŋga gamêŋ, taŋ kêtôc lêma gêdêŋ tamami, gebe êkêŋ êndêŋ aôm naŋ. 14 Eŋ
ênam mec aôm êlêlêc lau-m ŋagêdô samob su. Nêm ŋacwaga samob sêka gôlôac
lasê to nêm lauo kapoac teŋ sêmoa atom. Ma nêm bulimakao samob sêsu
ŋalatu amboac tonaŋgeŋ. 15 Apômtau gebe êmbalaŋ gêmac tokaiŋ-tokaiŋ auc
êndêŋ aôm ma lau Aiguptu nêŋ gêmac, taŋ ajala kêtu tôŋ naŋ, ŋateŋ êtap aôm
sa atom. Ma Apômtau ênac lau samob, taŋ têntac gedec aôm naŋ, ŋa gêmac tau
tonaŋ. 16 Aôm onseŋ lau-m samob, taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêŋ êsêp

aôm lêmam naŋ, su. Taêm walô êsêac atom to ônam sakiŋ nêŋ anôtôi atom amboac tonaŋgeŋ, gebe oc êtu lakô ênac aômŋa.
17 “Aôm moae ôsôm êndêŋ taôm gebe ‘Lau-m tonec nêŋ namba kêlêlêc aêŋoc
su, oc jajanda êsêac amboac ondocgeŋ.’ 18 Ôtêc êsêac atom. Taêm ênam gêŋ, taŋ
Apômtau, aômnêm Anôtô, gêgôm gêdêŋ Parao to gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ
naŋ. 19 Taêm ênam gêŋwapac to gêŋsêga ma gêŋtalô, taŋ matamanô gôlic naŋ,
ma taêm ênam Apômtau, aômnêm Anôtô, lêma ŋajaŋa, taŋ kêmêtôc ma gêwê
aôm kôsa gômôêŋ naŋ. Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êŋgôm lau-m samob, taŋ
aôm kôtêc êsêac naŋ, êtôm tonaŋ. 20 Ma eŋ êŋgôm gêŋ teŋ êlêlêc su êwiŋ, eŋ
êsakiŋ banic kapôêŋ-kapôêŋ êndêŋ êsêac e ensеŋ lau ŋapopoc, taŋ gacgeŋ sêmoa
to sêsiŋ tauŋ êndêŋ aôm naŋ, su amboac tonaŋgeŋ. 21 Ôtêc êsêac atom, gebe
Apômtau, aômnêm Anôtô, gêmoa aôm ŋalêlôm. Eŋ Anôtô kapôêŋ ma kaiŋ teŋ.
22 Ma Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êtiŋ lau-m tonaŋ su malô-malô êmuŋ aôm.
Aôm oc ôtôm gebe onseŋ êsêac su sep tageŋ atom. Embe ôŋgôm, oc bôc saleŋŋa
têtu taêsam ma sêkêŋ wapac aôm. 23 Mago Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êkêŋ
êsêac sêsêp aôm lêmam ma êlênsôŋ êsêac e nêŋ meloco êsa ma sênaŋa. 24 Eŋ oc
êkêŋ êsêacnêŋ kiŋ sêsêp aôm lêmam ma aôm onseŋ êsêacnêŋ ŋaê su aŋga nom.
Ŋac teŋ êtôm gebe êkô aôm auc atom e onseŋ êsêac samob su. 25 Ôkêŋ êsêacnêŋ
anôtôi gwam ja êniŋ su. Matam katu silber to gold, taŋ kêtu ŋakatu tau ŋagêlôŋ
naŋ, ma ôkôc su atom, gebe oc êtu lakô ênac aômŋa, gebe Apômtau, aômnêm
Anôtô, gêlic gêŋ tonaŋ amboac gêŋ alôb-alôb. 26 Ôkêŋ gêŋ alôb-alôb êsô nêm
andu êna atom. Apômtau kêpuc boa gêŋ tau ma eŋ oc êpuc boa aôm amboac
tonaŋgeŋ. Ôlic gêŋ tau amboac gêŋ ŋatêmui to alôb-alôb, gebe Apômtau kêpuc
boa gêŋ tau su.

8

Lau Israel têtap nêŋ gamêŋ ŋajam sa

1 “Ajop ŋapep gebe aŋgôm biŋsu samob, taŋ galoc kajatu amac naŋ, ŋanô êsa,
gebe amoa matem jali to atu taêsam ma asa gamêŋ, taŋ Apômtau, amacnêm
Anôtô, kêtôc lêma gebe êkêŋ êndêŋ tamemi naŋ, e awê kaiŋ gamêŋ tau êtu
amacnêm gamêŋ. 2 Ma taêm ênam intêna samob, taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô,
gêwê aôm gêdêŋ taŋ gômoa gamêŋ sawa kêtôm jala 40 naŋ, gebe êkôniŋ aôm
to ênsaê aôm e êjala biŋ, taŋ gêc nêm ŋalêlôm naŋ, ma êjala aôm oc ôŋgôm ênê
biŋsu ŋanô êsa me masi. 3 Eŋ kêkôniŋ aôm to kêkêŋ mo gêjô aôm, go kêkêŋ
mana, taŋ aôm gôjam kauc naŋ, gêdêŋ aôm goeŋ. Aôm tamami sêjam kauc
mana amboac tonaŋgeŋ. Eŋ gêgôm gêŋ tonaŋ, gebe ôjala gebe mo tageŋ gêôc
ŋamalac tôŋ atom. Biŋ samob, taŋ kêsa aŋga Apômtau awa naŋgeŋ, tec gêôc
ŋamalac tôŋ. 4 Gêdêŋ jala 40 tonaŋ aômnêm ŋakwê, taŋ kôsô naŋ, kêtu manê
atom ma amkaiŋ kêtiŋ atom amboac tonaŋgeŋ. 5 Amboac tonaŋ ôjala ênêc
nêm ŋalêlômgeŋ, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, kêmêtôc aôm kêtôm ŋac teŋ
kêmêtôc latu. 6 Tec ôŋgôm Apômtau, aômnêm Anôtô, nê biŋsu ŋanô êsa ma ôsa
ênê lêŋ to ôtêc eŋgeŋ. 7 Biŋŋanô, Apômtau, aômnêm Anôtô, gêwê aôm, gebe naô
lasê gamêŋ ŋajam teŋ. Bu to bumata kêpoac gamêŋ tau, ma bu kêpulu aŋga
gaboaŋ to lôc. 8 Gêŋ tokaiŋ-tokaiŋ gêjam ŋanô ŋajam aŋga nom tau. Polom to
jaŋgom ma wain to jambô ma aiŋ to katêkwi ma lêp. 9 Aŋga gamêŋ tonaŋ aôm
ôniŋ polom e êôc aôm tôŋ ma ôpô lêna gêŋ teŋ atom. Gamêŋ tau ŋapoc gêdêŋ
ki jejec ma aôm oc ôkwê ki kokoc aŋga gamêŋ tau ŋalôc. 10 Aôm ôniŋ gêŋ e êôc
aôm tôŋ ma ôlambiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, gebe kêkêŋ gamêŋ ŋajam gêdêŋ
aôm.

Lau Israel sejop tauŋ gebe sêliŋ nêŋ Anôtô siŋ atom

11 “Ojop taôm gebe ôliŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, siŋ atom. Amboac tonaŋ ôŋgôm ênê biŋsu to ŋagôliŋ ma jatu, taŋ galoc kajatu aôm naŋ, ŋanô êsa. 12 Aôm
embe ôniŋ gêŋ e êôc aôm tôŋ to ôŋgôŋ andu ŋajam, taŋ kôkwê naŋ, 13 ma embe
nêm bulimakao to domba ŋatoŋ têtu taêsam ma nêm silber to gold êtu kapôêŋ
to nêm gêŋ samob êtu taêsam, 14 go nêm ŋalêlôm etoc tau sa e ôliŋ Apômtau,
aômnêm Anôtô, siŋ atom, gebe eŋ tec gêwê aôm kôsa aŋga Aiguptu, taŋ kêtu
andu kapoacwalôŋa naŋ, gômôêŋ. 15 Eŋ gêwê aôm golom-golom gamêŋ sawa
kapôêŋ to kaiŋ teŋ. Moac ŋaclai to alidêbu sêmoa gamêŋ tau ma bu masi e nom
gêôc kêkôc-kêkôc. Mago eŋ kêkêŋ bu kêsa poctêmui aôm gônôm. 16 Eŋ gêlôm
aôm aŋga gamêŋ sawa ŋa mana, taŋ tamami sêjam kauc naŋ, gebe êkôniŋ to
ênsaê aôm, ma êmoasiŋ aôm êtu ŋamu. 17 Ôlic taôm gebe ôsôm biŋ tonec ênêc
nêm ŋalêlôm gebe Aêŋoc ŋaclai to lemoc ŋajaŋa kêkêŋ aê katu ŋac tolêlôm, nec
atom. 18 Taêm ênam Apômtau, aômnêm Anôtô, gebe eŋ tec kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ
aôm, tec kôtu ŋac tolêlôm. Eŋ gêgôm gêŋ tau gebe êŋgôm poac, taŋ kêmoatiŋ
gêdêŋ tamami naŋ, ŋanô êsa amboac asaê galoc. 19 Galoc aê jakêŋ puc aôm,
gebe aôm embe ôliŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, siŋ to ôndaŋguc anôtôi jaba ma
ônam sakiŋ êsêac to oteŋ mec êndêŋ êsêac, go ônaŋa biŋŋanôgeŋ. 20 Aôm embe
taŋam wamu Apômtau, aômnêm Anôtô, awa atom, oc ônaŋa ôtôm lau tomôkê-
tomôkê, taŋ Apômtau kêsêlêŋ gêmuŋ aôm ma geseŋ êsêac su naŋ.

9

Apômtau oc enseŋ bu-m Kanaanŋa su

1 “O Israel, ôŋô acgom, galoc aôm gobe olom bu Jordan gebe naôsa gamêŋ
tau ma ôjanda lau tomôkê-tomôkê kapôêŋ to ŋajaŋa sêlêlêc aôm su ma ôku
malac kapôêŋ totuŋbôm baliŋ, taŋ ŋatêpôê jadiŋgeŋ undambê naŋ, tulu. 2 Oc
ôjanda lau Anakim. Aôm kôjala êsêac gebe lau-m kapôêŋ to lau waso-waso.
Aôm gôŋô lau sêsôm biŋ kêpi êsêac gebe ‘Asa oc êtôm gebe êkô ŋajaŋa êtu Anak
latuiŋa.’ 3 Amboac tonaŋ galoc ôjala, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, elom
êmuŋ aôm. Eŋ kêtôm ja, taŋ kêdaŋgac gêŋ naŋ. Eŋ êsêlêŋ êmuŋ aôm ma enseŋ
êsêac su to êku êsêac tulu, tec aôm ôjanda êsêac to onseŋ êsêac su sebeŋ êtôm
Apômtau, aômnêm Anôtô, gêjac mata gêdêŋ aôm.

4 “Êndêŋ taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êsêlêŋ êmuŋ aôm ma êjanda êsêac su
naŋ, ôsôm biŋ tonec ênêc nêm ŋalêlôm gebe Apômtau kêkêŋ gamêŋ tonec kêtu
aêacnêŋ gamêŋ gêjô aêacnêŋ ŋajam nec atom. Apômtau êsêlêŋ êmuŋ aôm to
êjanda lau-m tonaŋ su êtu êsêacnêŋ secŋa. 5 Aôm ôsa gamêŋ tonec e êtu aômnêm
gamêŋ êtu nêm biŋ gêdêŋŋa me êtu nêm ŋalêlôm ŋakêŋkêŋŋa atom, masianô.
Apômtau, aômnêm Anôtô, êsêlêŋ êmuŋ aôm ma êjanda lau-m tonaŋ êtu êsêacnêŋ
secŋa. Ma teŋ, eŋ gebe êŋgôm biŋ, taŋ kêtôc lêma gêdêŋ tamami Abraham agêc
Isak ma Jakob naŋ, ŋanô êsa.

Lau Israel sêli aweŋ sa aŋga lôc Horeb

6 “Amboac tonaŋ ôjala gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêŋ gamêŋ ŋajam
tonec êtu aômnêm gamêŋ êtu nêm biŋ gêdêŋŋa atom, gebe aôm ŋac gêsômtêkwa
ŋatoŋ. 7 Taêm ênam ma ôliŋ siŋ atom, gebe gôgôm Apômtau, aômnêm Anôtô,
têtac ŋandaŋ kêsa aŋga gamêŋ sawaŋa. Gêdêŋ taŋ awi Aiguptu siŋ e mêŋaô lasê
gamêŋ tonec naŋ, ali awem sa gêdêŋ Apômtau ŋapaŋ. 8 Amac agôm Apômtau
têtac ŋandaŋ kêsa aŋga lôc Horeb e têtac ŋandaŋ ŋanô ma gebe enseŋ amac su.
9 Aê kapi lôc gaja gebe jakôc poc tapa. Poc tapa tau poac, taŋ Apômtau kêmoatiŋ
gêdêŋ amac naŋ, ŋapoc tapa. Aê gamoa lôc geleŋŋa 40 to gêbêcauc 40 ma gaeŋ
to ganôm gêŋ teŋ atom. 10 Ma Apômtau kêkêŋ poc tapa luagêc tonaŋ gêdêŋ
aê. Anôtô tau lêma keto biŋ kêsêp. Eŋ keto biŋ samob, taŋ kêsôm gêdêŋ amac

kêsa aŋga ja ŋalêlôm gêmêŋ gêdêŋ bêc, taŋ akac sa amoa lôc naŋ. 11 Geleŋŋa 40
to gêbêcauc 40 gêbacnê, go Apômtau kêkêŋ poc tapa luagêc, taŋ kêtu poac tau
ŋapoc tapa naŋ, gêdêŋ aê. 12 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ajôc, ôndi, ôsêp
sebeŋ ôna, gebe nêm lau, taŋ gôwê êsêac aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ, sêgôm sec.
Êsêac sêwi intêna, taŋ aê kajatu êsêac gebe sêsa naŋ, siŋ sebeŋ. Êsêac sêpac ki
gêwê ma sêmasaŋ nêŋ ŋakatu teŋ.'
13 "Ma Apômtau kêsôm biŋ teŋ gêwiŋ gêdêŋ aê gebe 'Aê galic lau tônê ma
kajala êsêac gebe lau gêsuŋtêkwa ŋatoŋ sec. 14 Ôwi aê siŋ gebe jansen êsêac
tonêŋ ŋaêgeŋ su aŋga umboŋ ŋalabu. Go jakêŋ aôm ôtu lau-m kapôêŋ to ŋajaŋa
ôlêlêc êsêac su.' 15 Amboac tonaŋ aê kasêp aŋga lôc gamêŋ, ma ja kêsa lôc
tau. Ma aê kakôc poac ŋapoc tapa luagêc ŋa lemoc lulugeŋ. 16 Go galic gêŋ
tau. Amac agôm sec gêdêŋ Apômtau, amacnêm Anôtô. Amac apac ki gêwê
ma amasaŋ nêm bulimakao ŋalatu ŋakatu to awi intêna, taŋ Apômtau kêjatu
amac gebe asaŋa naŋ, siŋ sebeŋ. 17 Tec aê kakôc poc tapa luagêc tau ŋa lemoc
lulugeŋ ma kabaliŋ gêŋ tau siŋ e gêjac popoc gêc amac laŋônêmŋa. 18 Go aê
gau tau gaêc Apômtau laŋônêmŋa geleŋ 40 to gêbêcauc 40 kêtôm gagôm gêdêŋ
ŋasawa teŋ su. Aê gaeŋ to ganôm gêŋ teŋ atom kêtu amacnêm sec samob,
taŋ agôm naŋŋa. Amac asa lêŋ, taŋ gêjac Apômtau mataanô ŋajam atomanô
naŋ, e agôm eŋ têtac ŋandaŋ kêsa. 19 Gebe aê katêc Apômtaunê têtac ŋandaŋ to
têtac kêbôli auc gêdêŋ amacŋa, taŋ kêkac eŋ gebe enseŋ amac su naŋ. Mago
Apômtau kêkêŋ taŋa aê gêdêŋ ŋasawa tonaŋ kêtiam. 20 Ma Apômtau têtac ŋandaŋ
gêdêŋ Aron gêwiŋ ma gebe enseŋ eŋ su amboac tonaŋgeŋ. Tec gêdêŋ ŋasawa
tonaŋ kateŋ eŋ kêtu Aronŋa gêwiŋ. 21 Go aê kakôc bulimakao ŋalatu, amac
lemem ŋakôm sec tonaŋ ma kakêŋ ja geŋ, go katuc popoc ma kalêsim e kêtôm
kekop, ma kapalip ŋakekop tau kêsêp bu, taŋ keseleŋ aŋga lôc kêsêp gêmêŋ naŋ.
22 "Aŋga Tabera to Masa ma Kibrot-Hatawa amac agôm Apômtau têtac
ŋandaŋ kêsa amboac tonaŋgeŋ. 23 Ma gêdêŋ taŋ Apômtau kêsakiŋ amac aŋga
Kades-Barnea naŋ, kêsôm gebe 'Api ana ma akôc gamêŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ
amac, gebe êtu amacnêm gamêŋ naŋ,' amac ali awem sa gêdêŋ Apômtau,
amacnêm Anôtô, nê biŋsu ma akêŋ gêwiŋ eŋ to taŋem wamu eŋ awa atom.
24 Aê kajala amac ali awem sa gêdêŋ Apômtau wanêcgeŋ e mêŋgêdêŋ galoc.
25 Amboac tonaŋ aê gau tauc gaêc Apômtau laŋônêmŋa kêtôm geleŋŋa 40 to
gêbêcauc 40, gebe Apômtau kêsôm, gebe oc enseŋ amac su. 26 Ma aê kateŋ
mec gêdêŋ Apômtau gebe 'O Apômtau Anôtô, onseŋ nêm lau to nêm gêŋlênsêm
su atom. Aôm gôjam êsêac kêsi ŋa nêm ŋaclai kapôêŋ to gôwê êsêac ŋa lêmam
ŋajaŋa sêsa aŋga Aiguptu sêmêŋ. 27 Taêm ênam nêm sakiŋwaga Abraham agêc
Isak ma Jakob. Matam ê lau tonaŋ nêŋ gêsuŋtêkwa ŋatoŋ to nêŋ geo ma nêŋ sec
atom, 28 gebe lau aŋga gamêŋ, taŋ aôm gôwê aêac asa amêŋ naŋ, oc sêsôm gebe
"Êsêacnêŋ Anôtô kêtôm, gebe êwê êsêac nasêô lasê gamêŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ
êsêac naŋ, atom. Eŋ têtac gedec êsêac, tec gêwê êsêac sêsa gamêŋ sawa sêja,
gebe ênac êsêac êndu aŋga tônê." 29 Mago êsêac têtu nêm lau to nêm gêŋlênsêm
sugac. Aôm kômêtôc lêmam ma gôwê êsêac ŋa nêm ŋaclai kapôêŋ sêsa sêmêŋ.'

10

Apômtau kêmasaŋ poc tapa kêtu luagêcŋa

1 "Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ôpa poc tapa luagêc
êtôm ŋamataŋa, go ôpi lôc ôndêŋ aê ômôêŋ ma ômansaŋ katapa teŋ ŋa ka. 2 Ma
aê gabe jato biŋ, taŋ kato kêsêp poc tapa ŋamataŋa, tê gôjac popoc nê, êsêp poc
tapa tau su, go ôkêŋ êsêp katapa tau.' 3 Tec aê kamasaŋ katapa ŋa kaleloŋ ma
kapa poc tapa luagêc kêtôm ŋamataŋa, go kakôc poc tapa luagêc tau ŋa lemoc

ma kapi lôc gaja. 4 Ma eŋ keto biŋ kêsêp poc tapa tonaŋ kêtôm keto kêsêp
poc tapa ŋamataŋa. Apômtau keto biŋsu 10, taŋ kêsôm gêdêŋ amac kêsa aŋga
ja ŋalêlôm gêmêŋ gêdêŋ taŋ akac sa amoa lôc naŋ. Keto su, go kêkêŋ gêdêŋ aê.
5 Go kakac tauc ôkwi ma kasêp aŋga lôc gamêŋ e kakêŋ poc tapa luagêc kêsêp
katapa, taŋ kamasaŋ naŋ. Poc tapa gêc katapa gêc, kêtôm Apômtau kêjatu aê."
6 (Lau Israel dêdi aŋga Berot-Bene-Jakan sêsêlêŋ sêja jasêsa Mosera. Aŋga
tônê Aron gêmac êndu. 7 Aŋga tônê êsêac dêdi jasêsa Gudgoda. Aŋga Gudgoda
êsêac dêdi jasêsa Jotbata, aŋga gamêŋ tonaŋ bu ŋagêdô kêpoac. 8 Gêdêŋ ŋasawa
tonaŋ Apômtau kêjaliŋ Lewinê gôlôacmôkê sa, gebe sêmbalaŋ Apômtaunê kat-
apa poacŋa ma sêkô Apômtau laŋônêmŋa to sênam sakiŋ eŋ ma sênam mec lau
ŋa ênê ŋaê. Kôm tonaŋ êsêac sêjam e mêŋgêdêŋ galoc. 9 Kêtu tonaŋŋa Lewi
gêwê kaiŋ nom to gêŋlênsêm gêwiŋ nê lasitêwai atom. Apômtau tau kêtu nê
gêŋlênsêm kêtôm Apômtau, aômnêm Anôtô, tau kêsôm gêdêŋ eŋ.)
10 "Aê gamoa lôc geleŋŋa 40 to gêbêcauc 40 kêtôm ŋamataŋa ma Apômtau
kêkêŋ taŋa aê gêdêŋ ŋasawa tonaŋ kêtiam. Apômtau gebe enseŋ aôm su atom.
11 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ôndi, ôsêlêŋ ômuŋ lau tonec gebe sêsa
gamêŋ, taŋ katôc lemoc gêdêŋ êsêac tameŋi, gebe jakêŋ êndêŋ êsêac naŋ, ma
gamêŋ tau êtu êsêacnêŋ gamêŋ.'

Gêŋ, taŋ Anôtô taê kêka gebe Israel sêŋgôm naŋ

12 "O Israel, galoc Apômtau, aômnêm Anôtô, taê kêka gêŋ ondoc aŋga
aômnêm. Eŋ taê kêka tageŋ tonec gebe ôtêc Apômtau, aômnêm Anôtô, ma
ôsa ênê lêŋ samob, têmtac êwiŋ eŋ ma ônam sakiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô,
tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc 13 ma ômansaŋ Apômtaunê biŋsu to
ŋagôliŋ, taŋ galoc kajatu aôm naŋ, êtu tôŋ gebe ômoa ŋajamgeŋ. 14 Ôlic acgom,
Apômtau, aômnêm Anôtô, kêtu undambê to undambê ŋaundambê ma nom to
gêŋ nomŋa samob ŋatau. 15 Mago Apômtau kêkêŋ nê ŋalêlôm gêdêŋ tamamigeŋ
to têtac gêwiŋ êsêacgeŋ. Ma eŋ kêjaliŋ êsêacnêŋ wakuc, amac taômgeŋ, sa aŋga
lau tomôkê-tomôkê samob nêŋ e mêŋgêdêŋ galoc. 16 Amboac tonaŋ anam
taôm ôkwi e nêm ŋalêlôm êtu selec ma awi gêsômtêkwa ŋatoŋ siŋmaŋ. 17 Gebe
Apômtau, amacnêm Anôtô, eŋ anôtôinêŋ Anôtô to apômtauinêŋ Apômtau. Eŋ
Anôtô kapôêŋ ma ŋajaŋa kaiŋ teŋ. Eŋ kêpuc openŋ lau atom to gedec lau sêjac
papac eŋ ŋa nêŋ awa. 18 Eŋ kêmêtôc mosêbu to awêtuc nêŋ biŋ solopgeŋ.
Eŋ têtac gêwiŋ ŋac jaba ma kêkêŋ mo to ŋakwê gêdêŋ eŋ. 19 Amboac tonaŋ
têmtac êwiŋ lau jaba amboac tonaŋgeŋ, gebe amac amoa amboac lau jaba
gêdêŋ taŋ aŋgôŋ gamêŋ Aiguptuŋa naŋ. 20 Ôtêc Apômtau, aômnêm Anôtô, ma
ônam sakiŋ eŋ to ôsap eŋ tôŋ ma otoc lêmam ôsam eŋ taugeŋ nê ŋaê. 21 Eŋ
kêtu aômnêm lambiŋ ŋam. Eŋ kêtu aômnêm Anôtô, taŋ gêgôm gêŋsêga kaiŋ
teŋ naŋ, matamanô gôlic. 22 Aôm tamami sêsêp Aiguptu sêja, êsêac lau 70geŋ.
Ma galoc Apômtau, aômnêm Anôtô, kêkêŋ aôm kôtu taêsam amboac utitalata
undambêŋa."

11: 1-32 Mose gêlêŋ biŋ lau Israel gebe sêliŋ Anôtônê gêŋsêga ŋamoasiŋ siŋ
atom. Ma eŋ gêwa sa gêdêŋ êsêac gebe êsêac embe taŋeŋ wamu Anôtô oc têtap
ênê moasiŋ toê-toê sa.

12

Sênam sakiŋ Anôtô aŋga ŋamala tageŋgeŋ

1 Go Mose kêsôm gebe "Biŋsu to ŋagôliŋ gebe aŋgôm ŋanô êsa aŋga gamêŋ,
taŋ Apômtau, amac tamemi nêŋ Anôtô, kêkêŋ gêdêŋ amac awê kaiŋ naŋ,
tau tonec. Ajop biŋ tau êndêŋ bêc samob, taŋ amac amoa matem jali aŋga
nom naŋ. 2 Anseŋ tenteŋlatui, taŋ amac oc aku tulu naŋ, nêŋ gamêŋ sêjam

sakiŋ nêŋ anôtôi jabaŋa aŋga lôc ŋatêpôê to ŋabau ma ajuŋtêna su samucgeŋ biŋŋanô. 3 Akac nêŋ altar su ma atuc nêŋ alê popoc to akêŋ ja êniŋ nêŋ ŋakatu Aseraŋa ma amakiŋ nêŋ anôtôi nêŋ ŋakatu to anseŋ êsêacnêŋ ŋaê su aŋga gamêŋ tonaŋ. 4 Amac aŋgôm êndêŋ Apômtau, nêm Anôtô kêtôm êsêac sêgôm naŋ, atom. 5 Mago amac oc andêŋ gamêŋ, taŋ Apômtau, êjaliŋ sa êtu amacnêm gôlôacmôkê samob nêŋ naŋ, gebe êtu ênê ŋaê ŋamala. 6 Andêŋ gamêŋ tonaŋgeŋ ajoŋ nêm daja to da ŋagêdô ma nêm gêŋ lemeŋlu-lemeŋlu ŋatageŋ-tageŋ ŋada to nêm da samob, taŋ abe akêŋ naŋ, ma da daŋge to da tôpŋa ma da bôc ŋamêc samobŋa ana. 7 Ma aŋga tonaŋ amac aniŋ gêŋ amoa Apômtau, nêm Anôtô laŋônêmŋa to atu samuc to nêm gôlôacŋa êtu gêŋ samobŋa, taŋ agôm ma Apômtau gêjam mec amac naŋ. 8 Aŋgôm gêŋ tau êtôm aêac dagôm gêdêŋ ocsalô tonec nec atom, gebe amac samob agôm nêm gêŋ kêtôm taôm taêm gêjam to alic ŋajam naŋ. 9 Gebe amac jaalêwaŋ taôm to atap nêm nomlênsêm, taŋ Apômtau, nêm Anôtô gebe êkêŋ êndêŋ amac naŋ, sa su atom tageŋ. 10 Mago embe alom bu Jordan ma aŋgôŋ gamêŋ, taŋ Apômtau, nêm Anôtô êkêŋ êndêŋ amac awê kaiŋ naŋ, ma enseŋ amacnêm ŋacjo samob, taŋ sêŋgi amac auc naŋ, su gebe alêwaŋ taôm e amoa towamageŋ. 11 Go akôc nêm gêŋ samob, taŋ kajatu amac naŋ, amêŋ gamêŋ tau, taŋ Apômtau, nêm Anôtô, êjaliŋ sa gebe êtu ênê ŋaê ŋamala naŋ. Akôc nêm daja to da ŋagêdô ma nêm gêŋ lemeŋlu-lemeŋlu ŋatageŋ-tageŋ ŋada to nêm da, taŋ ŋalêlôm êkac amac gebe akêŋ naŋ, to da, taŋ akêŋ êtu daŋge to tôp anac mata êndêŋ Apômtau naŋ. 12 Ma amac to nêm latômio to ŋac ma nêm sakiŋwagao to ŋac ma lau Lewi, taŋ sêŋgôŋ nêm malac, mago sêwê kaiŋ nomlênsêm sêwiŋ amac atom naŋ atu samuc Apômtau, amacnêm Anôtô. 13 Ojop taôm gebe ôkêŋ nêm daja aŋga gamêŋ, taŋ ôlic naŋ paliŋ-paliŋgeŋ atom. 14 Ôkêŋ nêm daja aŋga gamêŋ tageŋ, taŋ Apômtau oc êjaliŋ sa aŋga nêm gôlôacmôkê nêŋ teŋ. Aŋga tonaŋ amac akêŋ nêm daja ma aŋgôm gêŋ samob, taŋ kajatu amac naŋ, ŋanô êsa.

15 “Mago aôm ôtôm gebe ômbuc to ôniŋ ŋamêsôm aŋga nêm malac samob êndêŋ-êndêŋgeŋ êtôm nêm ŋalêlôm êkac aômŋa ma êtôm moasiŋ, taŋ Apômtau, nêm Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aôm. Lau selec to selec atom naŋ lulugeŋ têtôm gebe sêniŋ tonaŋ amboac noniŋ saleŋŋa to mojawa. 16 Tageŋ dec tec ôniŋ atom, ôkêc siŋ êsêp nom amboac kôkêc bu siŋ. 17 Aôm ôniŋ polom ma ônôm wain to katêkwi lemeŋlu-lemeŋlu ŋatageŋ-tageŋ aŋga nêm malac atom. Ma ôniŋ bulimakao to domba ŋamêc ma da daŋge to da, taŋ nêm ŋalêlôm êkac aômŋa gebe ôkêŋ naŋ, ma gêŋ ŋagêdô, taŋ gobe ôkêŋ êtu da naŋ, aŋga nêm malac atom amboac tonaŋgeŋ. 18 Mago aôm to nêm latômio to ŋac ma nêm sakiŋwagao to ŋac ma ŋac Lewi, taŋ êŋgôŋ nêm malac êwiŋ aôm naŋ, aniŋ amoa Apômtau, nêm Anôtô laŋônêm aŋga gamêŋ, taŋ Apômtau, nêm Anôtô êjaliŋ sa ma amac atu samuc amoa Apômtau, nêm Anôtô laŋônêmŋa êtu lemem ŋakôm ŋanôŋa. 19 Ajop taôm gebe aliŋ nêm ŋac Lewi siŋ êndêŋ ŋasawa samucgeŋ, taŋ amoa nêm gamêŋ naŋ atom.

20 “Apômtau, nêm Anôtô embe êkêŋ gamêŋ esewec êtu kapôêŋ êtôm eŋ gêjac mata gêdêŋ aôm ma bôc êjô aôm e ôsôm gebe ‘Aê gabe janiŋ bôc,’ naŋ ôniŋ êtôm ŋalêlôm êkac aômŋa. 21 Mago gamêŋ, taŋ Apômtau, nêm Anôtô êjaliŋ sa gebe ênê ŋaê ênêc aŋga tonaŋ naŋ, ênêc jaêcgeŋ êlêlêc aôm, go aôm taôm ôtôm gebe ômbuc nêm bôc teŋ, taŋ Apômtau êkêŋ êndêŋ aôm êtôm aê kajatu aôm naŋ. Ma aôm ôtôm gebe ôniŋ aŋga taômnêm malac êtôm nêm ŋalêlôm êkac aômŋa. 22 Ôniŋ amboac sêniŋ noniŋ saleŋŋa to mojawa. Lau selec me selec atom lulugeŋ têtôm gebe sêniŋ. 23 Mago ojop gebe ôniŋ dec êwiŋ atom gebe tamoa mateŋ jali ŋam kêsêp dec ŋalêlôm, tec ôniŋ mateŋ jali ŋam êwiŋ ŋamêsôm atom.

24 Ôniŋ atom, ôkêc siŋ amboac tasêwa bu siŋ êsêp nom. 25 Ôniŋ atom. Embe
ôŋgôm gêŋ, taŋ ênac Apômtau mataanô ŋajam, go aôm to nêm wakuc amoa
ŋajam. 26 Mago gêŋ, taŋ aôm gôjac mata ma gôjam dabuŋ gêdêŋ Apômtau naŋ,
aôm ôkôc ôna gamêŋ, taŋ Apômtau êjaliŋ sa naŋ. 27 Ma ôkêŋ nêm daja ŋamêsôm
to dec ênsac Apômtau, nêm Anôtô nê altar ŋaô. Dec tau oc sêkêc êpi Apômtau,
nêm Anôtô nê altar, mago ŋamêsôm tau aôm ôtôm gebe ôniŋ. 28 Mago ojop
taôm to ôkêŋ taŋam biŋ samob, taŋ kajatu aôm naŋ ŋapep. Embe ôŋgôm gêŋ
samob, taŋ Apômtau, nêm Anôtô êlic to ênac eŋ mataanô ŋajam naŋ, go aôm to
nêm wakuc amoa ŋajam ŋapaŋgeŋ.”

Jao kêtu lau samuc nêŋ sakiŋ anôtôi jabaŋa

29 “Êndêŋ taŋ Apômtau, nêm Anôtô, enseŋ tenteŋlatui êmuŋ aôm aŋga gamêŋ,
taŋ aôm ôsêlêŋ ôsa gebe ôku êsêac tulu naŋ, ma êndêŋ taŋ aôm ôku êsêac tulu
ma ôŋgôŋ nêŋ gamêŋ naŋ, 30 go ojop taôm gebe lakô, taŋ gêjac êsêac naŋ,
ênac aôm atom. Apômtau êku êsêac tulu êmuŋ aôm, tec ôtêku êsêac ma ôkip
êsêacnêŋ anôtôi jaba ŋam sa atom. Mago asôm biŋ tonec gebe ‘Lau tonaŋ
sêjam sakiŋ nêŋ anôtôi amboac ondoc. Aê gabe jaŋgôm êtôm êsêac sêgôm nê
atom.’ 31 Ôŋgôm tonaŋ êndêŋ Apômtau, nêm Anôtô atom. Êsêac sêgôm gebe
gêŋ samob, taŋ Apômtau, nêm Anôtô têtac gedec ma gêlic amboac gêŋ alôb-alôb
naŋ, gêdêŋ nêŋ anôtôi jabaŋa. Êsêac sêkêŋ nêŋ latuŋio to ŋac ja geŋ kêtu tetoc
nêŋ anôtôi jaba saŋa su. 32 Gêŋ samob, taŋ aê kajatu aôm gebe ôŋgôm naŋ,
ôŋgôm ŋanô êsa ŋapepgeŋ. Ônac têku biŋ teŋ ma onseŋ biŋ teŋ su atomanô.

13

1 “Embe propete teŋ êndi sa aŋga amac ŋalêlôm me ŋac teŋ, taŋ gêc mê
naŋ, êtôc gêŋsêga me gêŋtalô teŋ êndêŋ aôm 2 ma gêŋsêga to gêŋtalô, taŋ eŋ
kêtôc gêdêŋ aôm naŋ ŋanô êsa ma eŋ embe êsôm gebe ‘Tandaŋguc anôtôi
jaba ŋagêdô ma tanam sakiŋ êsêac’, taŋ ajam kauc êsêac gêmuŋ naŋ, 3 go
ôkêŋ taŋam propete me ŋac taŋ gêc mê tonaŋ nê biŋ atomanô, gebe Apômtau,
amacnêm Anôtô kêsaê amac e ajala gebe têmtac gêwiŋ Apômtau, nêm Anôtô
tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc me masi. 4 Andaŋguc Apômtau,
nêm Anôtô ma atêc eŋ to ajop ênê biŋsu ma taŋem wamu ênê awa to anam
sakiŋ eŋ ma asap eŋ tôŋ. 5 Mago propete me ŋac, taŋ gêc mê tonaŋ êmac êndu
gebe eŋ gêli nêm ŋalêlôm sa gêdêŋ Apômtau, amacnêm Anôtô, taŋ kêkôc amac
su aŋga gamêŋ Aiguptuŋa ma gêjam aôm kêsi aŋga andu kapoacwalôŋa naŋ,
ma eŋ kêkêli aôm gebe ôwi lêŋ tau, taŋ Apômtau, nêm Anôtô kêjatu aôm gebe
ôsa naŋ siŋ. Amboac tonaŋ aôm onseŋ sec, taŋ gêc amac ŋalêlôm naŋ su.

6 “Lasim, têŋam latu me nêm latômo to ŋac me nêm awê, taŋ têmtac gêwiŋ
eŋ naŋ, me nêm ŋac teŋ, taŋ gôlic eŋ amboac taômnêm ŋatê ŋagêdô naŋ embe
êlêtôm aôm kelecgeŋ ma êsôm gebe ‘Tana ma tanam sakiŋ anôtôi jaba maŋ’
7 lau taŋ sêŋgôŋ sêgi aôm auc sêŋgôŋ dambê me jaêc me sêmoa nom ŋamakeŋ
tonec me ônê naŋ, nêŋ anôtôi ŋagêdô, taŋ aôm me nêm tamami sêjam kauc
naŋ, 8 go ôkêŋ êwiŋ eŋ me ôkêŋ taŋam eŋ me taêm walô eŋ me ônam eŋ kêsi
me ônsa eŋ auc atom, 9 mago ônac eŋ êndumaŋ. Aôm lêmam êpi eŋ êtu ŋamata
gebe eŋ êmac êndu ma lau samob sênac eŋ sêwiŋ. 10 Ôtuc eŋ êndu ŋa poc gebe
eŋ kêsaê gebe êkac aôm su aŋga Apômtau, nêm Anôtô, taŋ kêkôc aôm kôsa aŋga
gamêŋ Aiguptuŋa, aŋga andu kapoacwalôŋa naŋ. 11 Go lau Israel samob sêŋô
biŋ tonaŋ e têtêc tauŋ gebe sêŋgôm gêŋ teŋ amboac tonaŋ aŋga amac ŋalêlôm
êtiam atomanô.”

13:12–18:13 Biŋsu to ŋagôliŋ, taŋ ênam gôliŋ lau Israel nêŋ lêŋ nomŋa to nêŋ
sakiŋ omŋa naŋ, ŋakôniŋŋa kêsêp môkêlatu tonec.

18

Anôtô gêjac mata propete teŋ amboac Mose. Propete ŋanô to propete dansaŋ

14 “Go Mose kêsôm gebe “Lau taŋ aôm ôkôc nêŋ gamêŋ su naŋ, samob sêkêŋ taŋeŋ gêdêŋ lau-seoc-biŋ-lasêwaga to mectomaŋ, mago Apômtau, nêm Anôtô, kêkêŋ gêwiŋ gebe ôŋgôm gêŋ amboac tonaŋ atom. 15 Apômtau, nêm Anôtô, oc êŋu nêm propete teŋ sa aŋga nêm lasitêwai nêŋ êtôm aê. Akêŋ taŋem eŋmaŋ. 16 Biŋ tonaŋ aôm taôm koteŋ aŋga Apômtau, aômnêm Anôtô nê gêdêŋ noc akac saŋa aŋga lôc Horeb. Aôm kôsôm gebe ‘Aê gabe jaŋô Apômtau, aêŋoc Anôtô, nê awa êtiam atom to jalic ja kapôêŋ tonec êtiam atom, gebe jamac êndu atom.’ 17 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Biŋ samob, taŋ êsêac sêsôm naŋ, sêsôm jagêdêŋgeŋ. 18 Aê oc jaŋu êsêacnêŋ propete teŋ sa aŋga nêŋ lasitêwai nêŋ êtôm aôm, ma jakêŋ ŋoc biŋ êsêp eŋ awasuŋ ma êsôm biŋ samob, taŋ jajatu eŋ naŋ, êndêŋ êsêac sêŋô. 19 Ma lau samob, taŋ sêkêŋ taŋeŋ aêŋoc biŋ, taŋ eŋ oc êsôm ênam aê aoc naŋ atom, aê tauc oc jajatu êsêac gebe sêwa nêŋ biŋ sa. 20 Mago propete teŋ embe êsôm biŋ, taŋ kajatu naŋ atom ênam aê aoc, me êsôm biŋ ênam anôtôi jaba aweŋ naŋ, propete tonaŋ eŋ êmac êndu ênaŋa.’ 21 Aôm embe taêm ênam ênêc nêm ŋalêlômgeŋ gebe ‘Aêac tajala biŋ, taŋ Apômtau kêsôm atom naŋ, êpi asageŋ’, 22 go aŋô acgom, propete teŋ embe êsôm biŋ ênam Apômtau awa, mago biŋ tau êtu anô me êtu tôŋ atom, go ajala gebe biŋ tonaŋ Apômtau kêsôm atom. Propete amboac tonaŋ ketoc tau sa, tec ôtêc eŋ atom.”

19:1-14 Mose kêjatu nê lau gebe sêjaliŋ malac ŋagêdô sa aŋga Kanaan êtu malac lamuŋa. Lau taŋ sêjac ŋamalac teŋ êndu, mago sêgôm amboac lêlêgeŋ naŋ têtôm gebe sê lamu malac tonaŋ ma lau-sêkac-kamocgôcwaga têtôm gebe sênac êsêac êjô atom.

19

Lau-sêwa-biŋ-sawaga nêŋ ŋagôliŋ

15 Go Mose kêsôm gebe “Ŋac teŋ embe êŋgôm sec teŋ ma êtap ŋakeso to geo teŋ sa, go ŋac-gêwa-biŋ-sawaga tageŋgeŋ êtôm atom gebe eŋ taugeŋ êwa biŋ tonaŋ sa. Ŋac luagêc me têlêac, taŋ sêŋô to sêlic gêŋ tau sêwiŋ naŋ, sêpuc biŋ tau tôŋ amboac tonaŋgeŋ acgom. 16 Embe ŋac-êwa-biŋ-sawaga alôb-alôb teŋ êndi sa ma êŋga biŋ teŋ êpi ŋac teŋ gebe kêgêli biŋsu, 17 go ŋac tobiŋ lulugeŋ mêŋsêkô Apômtau laŋônêm ma dabuŋwaga agêc mêtôcwaga, taŋ sênam kôm êndêŋ bêc tonaŋ naŋ, sêwiŋ êsêagêc. 18 Lau mêtôcwaga sêkip biŋ sa ŋapepgeŋ ma ŋac-gêwa-biŋ-sawaga embe ŋac dansaŋ teŋ ma êŋga biŋ eso, 19 go amac aŋgôm gêŋ, taŋ eŋ taê gêjam gebe êŋgôm êndêŋ nê lasitêwa naŋ, êpi eŋ taugeŋ ma onseŋ gêŋ sec, taŋ gêc amac ŋalêlôm naŋ, su amboac tonaŋgeŋ. 20 Ma lau ŋagêdô sêŋô ma têtêc tauŋ gebe sêŋgôm gêŋ sec teŋ amboac tonaŋ ênêc amac ŋalêlôm êtiam atom. 21 Têmtac êtu lêsi atom. Ŋamalac êjô ŋamalac. Mataanô êjô mataanô. Ma luluŋ êjô luluŋ to lêma êjô lêma ma akaiŋ êjô akaiŋ.”

20:1–23:20 Biŋsu ŋagêdô ŋakôniŋŋa kêsêp môkêlatu tonec. Biŋsu ŋagêdô kêkanôŋ biŋ siŋŋa, ŋagêdô kêmasaŋ biŋ gêŋlênsêmŋa, ŋagêdô gêwa lauo to ŋac nêŋ lêŋ sêmoa sêwiŋ tauŋ tonêŋ ŋalêlôm ŋawageŋŋa sa.

24

Lauo to ŋac nêŋ biŋ sêwi tauŋ siŋŋa

1 “Ŋac teŋ embe ênam awê sa ma êmoa êwiŋ eŋ e awê tau ênac ŋac mataanô ŋajam atom, gebe kêtap awênê keso kaiŋ teŋ sa, naŋ eto papia sêwi tauŋ siŋŋa teŋ ma êkêŋ êsêp awê tau lêma to êsakiŋ eŋ êwi ênê andu siŋ. 2 Ma awê tau embe êwi ŋacnê andu siŋ ma ênam ŋac wakuc teŋ, 3 ma ŋac wakuc tau embe

endec eŋ to eto papia sêwi tauŋ siŋŋa ma êkêŋ êsêp awê tau lêma to êsakiŋ eŋ êwi ênê andu siŋ amboac tonaŋ, me ŋac wakuc, taŋ gêjam eŋ kêtu nê awê naŋ, embe êmac êndu, 4 go awênê akweŋ ŋamataŋa, taŋ kêsakiŋ eŋ gêc gêja naŋ, ênam awê tau êtu nê awê êtiam atom, gebe awê kêtu sec su. Apômtau gêlic gêŋ amboac tonaŋ kêtôm gêŋ alôb-alôb. Aŋgôm gamêŋ, taŋ Apômtau, amacnêm Anôtô, kêkêŋ gêdêŋ amac kêtu nêm nomlênsêm naŋ, êtu sec atom.

5 “Ŋac, taŋ gêjam awê wakucgeŋ naŋ, ênac siŋ êwiŋ siŋwaga to êwê kaiŋ kôm gôlôacŋa teŋ atom. Eŋ êmoa ŋaôma jala samuc teŋ, gebe êsêagêc nê awê, taŋ gêjam naŋ, têtu samuc tauŋ.

6 “Aôm embe ôkêŋ gêŋ teŋ êndêŋ ŋac teŋ êtu ênê tôp, naŋ ôkôc ênê poc êlai polomŋa êtu kamaclauŋ atom. Embe ôŋgôm amboac tonaŋ, oc ôkôc ênê gêŋ, taŋ êpuc eŋ tôŋ gebe êmoa mata jali naŋ su.

7 “Ŋac teŋ embe êjaŋgo ŋac Israelŋa teŋ su ma êkêŋ eŋ êtu gêŋôma me êkêŋ lau sênam ôli eŋ, naŋ eŋ êmac êndu. Ôŋgôm amboac tonaŋ gebe onseŋ lêŋ sec tonaŋ su aŋga nêm ŋalêlôm.

8 “Embe kamocbôm êŋgôm aôm, naŋ ojop taôm gebe ôndaŋguc biŋ samob, taŋ dabuŋwaga sêsôm êndêŋ aôm naŋ. Ôŋgôm êsêacnêŋ biŋ ŋanô êsa tomalageŋ êtôm ŋagôliŋ, taŋ aê kakêŋ gêdêŋ êsêac naŋ. 9 Taêm ênam gêŋ, taŋ Apômtau, nêm Anôtô, gêgôm gêdêŋ Miriam gêdêŋ taŋ amac asa aŋga Aiguptu amêŋ naŋ.

Biŋsu ŋagêdô

10 “Aômnêm ŋac wacbaŋ aômŋa embe êpô lêna gêŋ teŋ ma eteŋ aôm, gebe ônam eŋ sa e tau êtap gêŋ sa gebe êkêŋ êjô gêŋ, taŋ kêkôc aŋga aômnêm naŋ, go ôpi ênê andu ôna ma ôkôc tôp ŋakamaclauŋ atom. 11 Ôkô oloŋgeŋ, ma ŋac, taŋ keteŋ gêŋ aŋga aômnêm naŋ, êkôc kamaclauŋ êndêŋ aôm êwac. 12 Eŋ embe ŋac ŋalêlôm sawa ma êkêŋ nê ŋakwê êtu kamaclauŋ, go ônêc bêc toŋakwê tau atom. 13 Êndêŋ taŋ oc naêsêp naŋ, ôkêŋ ênê kamaclauŋ êmu êndêŋ eŋ êna, gebe ênêc bêc tonê ŋakwêgeŋ ma ênam mec aôm. Embe ôŋgôm amboac tonaŋ, go Apômtau, aômnêm Anôtô, êlic aôm amboac ŋac gêdêŋ.

14 “Ôkôniŋ sakiŋwaga ŋalêlôm sawa, taŋ kêpô lêna gêŋ ma gêjam kôm kêtu ŋaôliŋa naŋ, atom. Sakiŋwaga tau embe nêm lasitêwa teŋ, me ŋac jaba teŋ, taŋ gêŋgôŋ nêm malac naŋ, ôkôniŋ eŋ atom. 15 Oc êsêp atomgeŋ, ma ôkêŋ ŋaôli êndêŋ eŋ êjô ênê kôm bêc tonaŋŋa su. Gebe eŋ ŋac ŋalêlôm sawa, tec kêkêŋ mata ŋaôli tau. Embe ôŋgôm atom, oc eŋ awa ênac Apômtau êtu aômŋa e aôm ôwê kaiŋ sec.

16 “Lau sênac tameŋi êndu sêjô latuŋi nêŋ geo atom ma sênac latuŋi êndu sêjô tameŋinêŋ geo atom. Lau sênac lau êndu êtu tauŋ nêŋ secŋageŋ.

17 “Ônam ŋagôliŋ mêtôcŋa ôkwi êndêŋ taŋ ômêtôc ŋac jaba to mosêbu naŋ atom ma ôkôc awêtucnê ŋakwê êtu kamaclauŋ atom. 18 Taêm ênam acgom, aŋga gamêŋ Aiguptuŋa aôm kêtu gêŋôma e Apômtau, aômnêm Anôtô, gêjam aôm kêsi aŋga tônê. Kêtu tonaŋŋa aê kajatu aôm, gebe ôŋgôm biŋ tonec ŋanô êsa.

19 “Aôm embe ônac kôm ŋanô sa ma ôliŋ polom lagic teŋ siŋ êkô kôm, go ômu ôna gebe ôkôc gêŋ tau atom. Gêŋ tau êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêŋ gêŋ, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, ênam mec aôm to lêmam ŋakôm samob. 20 Ma embe okoloŋ katêkwi ŋalêwê su, go okoloŋ ŋakôniŋŋa êtiam atom. Kaŋanô ŋagêdô tonaŋ êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêŋ gêŋ. 21 Ma embe ojoŋ wain ŋalêwê aŋga kôm wainŋa sa, go amboac tonaŋgeŋ, ojoŋ ŋakôniŋŋa êtiam atom. Ŋanô ŋagêdô tonaŋ êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêŋ gêŋ. 22 Taêm ênam acgom, aŋga Aiguptu aôm kôtu gêŋôma, kêtu tonaŋŋa aê kajatu aôm, gebe ôŋgôm biŋ tonec ŋanô êsa.

25

1 “Embe ŋac luagêc nêŋ biŋ teŋ êlênsôŋ, go sêna sêmêtôc biŋ ŋamala, ma
mêtôcwaga sêmêtôc êsêagêc. Êsêac sêwi ŋac tobiŋ masi siŋ ma sêkêŋ ŋagêjô
êndêŋ ŋac tobiŋ. 2 Mêtôcwaga embe êlic êtôm gebe ŋac tobiŋ êtap ŋandaŋ sa, go
êsôm êndêŋ ŋac tau, gebe êtap labôc ênêc eŋ laŋônêmŋa ma si eŋ ŋa sêm êtôm
ênê keso. 3 Mêtôcwaga êlôc sa gebe si eŋ êtu dim 40, si eŋ êlêlêc dim 40 su atom.
Embe si eŋ êlêlêc dim 40 su, go sêŋgôm aôm lasim tonaŋ maja êsa.
4 “Akic bulimakao kapoac, taŋ kêka polom ŋanô gêmoa naŋ, awasuŋ auc
atom.

Lasi ênam têwanê awêtuc ŋabiŋsu

5 “Lasitêwai ŋagêdô embe sêŋgôŋ andu tageŋ ma teŋ embe latu masi ma
êmac êndu, go ŋac gêmac nê awêtuc ênam ŋac jaba gamêŋ teŋŋa atom. Nê akweŋ
lasi êmoa êwiŋ eŋ e ênam eŋ êtu nê awê êjô têwa su. 6 Awê tau embe êkôc
latu ŋacsêga, go ŋapalê tau êwê kaiŋ awênê akweŋ ŋamataŋa, taŋ gêmac êndu
naŋ, nê ŋaê, gebe ênê ŋaê êmbacnê aŋga lau Israel nêŋ atom. 7 Ma lasi embe
endec ma ênam têwanê awêtuc atom, go têwanê awêtuc êna malacgêdô sêmêtôc
biŋŋa ma êsôm êndêŋ laumata gebe ‘Ŋoc akweŋ lasi gedec, gebe têwanê ŋaê
ênêc teŋgeŋ aŋga lau Israel nêŋ. Eŋ gedec gebe ênam aê êjô têwa su.’ 8 Go
laumata malacŋa sêmôêc ŋac tau to sêlêŋ biŋ eŋ, ma eŋ embe êkô ŋajaŋa ma
êsôm gebe ‘Aê gadec gebe janam awê tonec,’ 9 go têwanê awêtuc êndêŋ eŋ êna
aŋga laumata laŋôŋnêmŋa ma ênu atapa su aŋga ŋac tau akaiŋ to êkasôp êpi
eŋ laŋôanô ma êsôm gebe ‘Biŋ amboac tonaŋ daŋgôm êndêŋ lau samob, taŋ
sendec gebe sêkwê teweŋinê andu sa naŋ.’ 10 Lau Israel sê ŋac amboac tonaŋ
nê gôlôacnêŋ ŋaê gebe ‘Ŋac, taŋ sênu atapa su naŋ, nê gôlôac.’

Biŋsu ŋagêdô

11 “Embe ŋac luagêc sênac tauŋ sêmoa ma ŋac teŋ nê awê ênsaê gebe ênam nê
akweŋ kêsi aŋga nê soŋo-soŋo nê ma êkôc ŋac tau utianô tôŋ, 12 go taêm walô
eŋ atom, ôndim ênê lêma êŋgic beb tageŋ.
13 “Kidêbu kaiŋ luagêc, ŋawapac to ŋagaô, ênêc nêm atali ŋalêlôm atom.
14 Ôkêŋ dôŋ tanam dôŋ gêŋŋa kaiŋ luagêc sauŋ to kapôêŋ ênêc nêm andu atom.
15 Ôkôc kidêbu ŋanô to jagêdêŋ ma dôŋ ŋanô to jagêdêŋ gebe aôm ômoa matam
jali baliŋgeŋ aŋga gamêŋ, taŋ Apômtau, nêm Anôtô, kêkêŋ gêdêŋ aôm naŋ.
16 Apômtau têtac gedec lau samob, taŋ sêgôm gêŋ danseŋ ma sêsau lau naŋ.

Jatu gebe sêkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau Amalek

17 “Taêm ênam gêŋ, taŋ lau Amalek sêgôm gêdêŋ aôm gêdêŋ taŋ kôsa aŋga
Aiguptu gômôêŋ naŋ. 18 Êsêac têtêc Anôtô atom ma sêjac siŋ gêdêŋ aôm gêdêŋ
taŋ aôm têkwam gêbac ma ôlim walô masi naŋ, ma sêjac nêm lau samob, taŋ
sênu tauŋ su-su sêmoa ŋamu naŋ êndu. 19 Amboac tonaŋ êndêŋ taŋ Apômtau,
nêm Anôtô, êlêwaŋ aôm aŋga nêm ŋacjo, taŋ sêŋgôŋ sêŋgi aôm naŋ ma êkêŋ aôm
ôŋgôŋ nom êtu têlê, taŋ eŋ gêjac mata gêdêŋ aôm gebe êtu nêm lênsêm naŋ,
go onseŋ Amalek su e ŋamôkê êmakop gebe ŋamalac teŋ taê ênam êsêac êtiam
atomanô. Ôliŋ biŋ tonaŋ siŋ atomanô. * ŋawapacŋa.

26

Sêniŋ mo lasê to sêkêŋ kôm ŋanô teŋ ŋanô-teŋ ŋanô ŋagôliŋ

1 “Êndêŋ taŋ ô lasê gamêŋ tau, taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, gebe êkêŋ êndêŋ
aôm êtu nêm nomlênsêm naŋ, ma êndêŋ taŋ gamêŋ tau êtu aômnêm gamêŋ
su e ôŋgôŋ ôtu wakac naŋ, 2 ôkôc kôm ŋanô samob ŋamêc ŋagêdô, taŋ ojoŋ sa

* **25:19:** Kidêbu lau ŋanô nêŋ ŋaê kêtu dôŋ tanam dôŋ gêŋ

aŋga nêm gamêŋ, taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêŋ êndêŋ aôm naŋ, ma ôkêŋ êsêp gadob teŋ. Go ôna gamêŋ, taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êjaliŋ sa, gebe
êtu ênê ŋaê ŋamala naŋ, 3 ma ôndêŋ dabuŋwaga, taŋ sakiŋ bêc tonaŋŋa ênac eŋ
ŋawae naŋ, ôna ma ôsôm êndêŋ eŋ gebe 'Aê mêŋgaô lasê gamêŋ, taŋ Apômtau
kêtôc lêma gêdêŋ aêac tameŋi gebe êkêŋ êndêŋ aêac naŋ.' 4 Go dabuŋwaga êkôc
gadob su aŋga lêmam ma etoc ênêc Apômtau, aômnêm Anôtô, nê altar ŋanêmŋa.

5 "Go ôc awam sa ma ôsôm ôkô Apômtau, aômnêm Anôtô, laŋônêmŋa gebe
'Aê tamoc eŋ ŋac Aramŋa, taŋ kêsêlêŋ gêjac laoc gamêŋgeŋ. Eŋ kêsêp Aiguptu
jagêmoa gamêŋ tau amboac ŋac jaba teŋ, nê lau luagêcgeŋ. Ma aŋga tônê eŋ
kêtu lau-m kapôêŋ to ŋajaŋa ma nê lau têtu taêsam. 6 Mago lau Aiguptu sêgôm
aêac kwalec to sêkôniŋ aêac tôŋ ma sejoŋ aêac ŋa koleŋ ŋawapac ŋanô. 7 Go
tamôêc gêdêŋ Apômtau, aêac tameŋinêŋ Anôtô, ma Apômtau kêkêŋ taŋa aêac
aweŋ. Eŋ gêlic aêac tamoa jageo to tajam koleŋ ŋawapac ma sêkôniŋ aêac.
8 Go Apômtau kêmêtôc lêma ŋajaŋa to gêwê aêac dawi Aiguptu siŋ. Eŋ gêgôm
gêŋ kaiŋ teŋ kêtakê lau ma gêgôm gêŋtalô to gêŋsêga. 9 Ma eŋ gêwê aêac taô
lasê gamêŋ tonec ma kêkêŋ gamêŋ tau, taŋ su to lêp keseleŋ naŋ, gêdêŋ aêac.
10 Ma galoc, o Apômtau, aê kakôc nom, taŋ aôm kôkêŋ gêdêŋ aê naŋ, ŋakôm
ŋanô ŋamêc gamêŋ.' Go otoc gêŋ tau ênêc Apômtau, aômnêm Anôtô, laŋônêmŋa
ma oteŋ mec êndêŋ Apômtau, aômnêm Anôtô. 11 Ma aôm to Lewinê gôlôac ma
lau jaba, taŋ sêmoa sêwiŋ aôm naŋ, atu samuc gêŋ ŋajam samob, taŋ Apômtau,
amacnêm Anôtô, kêkêŋ gêdêŋ amac to nêm gôlôac samob naŋ.

12 "Êtôm jala têlêac-têlêacgeŋ aôm ôkôc gêŋ 10-10 ŋatageŋ-tageŋ sa ma ôkêŋ
êtu da. Embe ôkêŋ da tonaŋ su êndêŋ Lewinê gôlôac to lau jaba ma mosêbu
to awêtuc, taŋ sêŋgôŋ nêm malac naŋ, sêniŋ e êôc êsêac tôŋ, 13 go ôsôm ôkô
Apômtau, aômnêm Anôtô laŋônêmŋa gebe 'Aê kakôc gêŋ dabuŋ samob su aŋga
ŋoc andu ma kakêŋ gêdêŋ Lewinê gôlôac to lau jaba ma mosêbu to awêtuc
kêtôm nêm biŋsu samob, taŋ kôjatu aê naŋ. Aê kagêli nêm biŋsu teŋ atom
to kaliŋ ŋateŋ siŋ atom amboac tonaŋgeŋ. 14 Gêdêŋ taŋ gaôc wapac kêtu
ŋacmatêŋa naŋ, gaeŋ gêŋ tau ŋateŋ atom. Gêdêŋ taŋ gamoa selec atom naŋ,
kakôc gêŋ teŋ su atom. Ma kakêŋ gêŋ tau ŋateŋ kêtu da gêdêŋ lau ŋanô katuŋ
atom amboac tonaŋgeŋ. Aê taŋoc wamu Apômtau, aêŋoc Anôtô, awa ma
gagôm gêŋ samob, kêtôm taŋ aôm kôjatu aê naŋgeŋ. 15 Ôtuc kêniŋ aŋga nêm
andu dabuŋ undambêŋa ma matam ê aêac ma ônam mec nêm lau Israel to
nom, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aêac naŋ, kêtôm kôtôc lêmam gêdêŋ aêac tamemai. Kôkêŋ
gamêŋ, taŋ su to lêp keseleŋ naŋ.'

Apômtaunê lau dabuŋ

16 "Ocsalô tonec Apômtau, aômnêm Anôtô, kêjatu aôm gebe ôŋgôm biŋsu to
ŋagôliŋ tonec ŋanô êsa, tec ojop taôm gebe ôŋgôm biŋ tau ŋanô êsa tonêm
ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc. 17 Ocsalô tonec aôm kôsôm kêtu tôŋ,
gebe Apômtau kêtu aômnêm Anôtô ma aôm gobe ôsa ênê lêŋ to ôŋgôm ênê
biŋsu to ŋagôliŋ ma jatu ŋanô êsa ma taŋam wamu eŋ awa. 18 Ma ocsalô tonec
Apômtau kêsôm kêtu tôŋ, gebe amac atu lau, ênê laugac kêtôm gêjac mata gêdêŋ
amac, ma aŋgôm ênê biŋsu samob ŋanô êsa. 19 Eŋ oc etoc amac sa alêlêc lau
tomôkê-tomôkê samob, taŋ eŋ kêkêŋ naŋ, su e sêlambiŋ amac to sêsôm amac
waem lasê ma tetoc amac sa. Ma amac atu Apômtau, amacnêm Anôtô, nê lau
dabuŋ êtôm eŋ kêsôm su."

27:1–29:29 Biŋ kêpuc boaŋa ŋagêdô kêsêp ŋasêbu tonec. Biŋsu kêpuc boa lau,
taŋ taŋeŋpêc gêdêŋ Apômtaunê biŋ naŋ. Lau amboac tonaŋ têtap nêŋ ŋagêjô
sa. Mago lau taŋeŋ wamuŋa têtap moasiŋ sa aŋga Apômtaunê. Môkêlatu 29

gêjac miŋ poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ nê lau aŋga Moabnêŋ gamêŋ kêtiam naŋ.

30

Lêŋ, taŋ lau Israel sêsa e Apômtau ênam mec êsêac naŋ

1 Go Mose kêsôm kêtiam gebe “Êndêŋ taŋ biŋ Anôtô ênam mec to êpuc boa
amacŋa, taŋ kakêŋ gêc amac laŋômnêmŋa naŋ, ŋanô êsa êpi amac, ma amac
embe taêm ênam biŋ tau aŋga gamêŋ, taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êjanda
amac naŋ, amoa lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm, 2 ma amac to nêm gôlôac amu
andêŋ Apômtau ana to taŋem wamu eŋ awa ma aŋgôm biŋ samob, taŋ ocsalô
tonec kajatu amac naŋ, ŋanô êsa tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc,
3 go Apômtau, amacnêm Anôtô, ênam nêm kapoacwalô ôkwi to taê walô amac.
Eŋ êsa amac êliŋ-êliŋ amoa lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm ma oc ênac amac
sa aŋga lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm e api tageŋ êtiam. 4 Apômtau, amacnêm
Anôtô, embe êsa amac êliŋ-êliŋ e naêndêŋ umboŋ ŋamadiŋ, oc ênac amac sa
ma êkôc amac aŋga ônê êtiam. 5 Go Apômtau, amacnêm Anôtô, êwê amac e
aô lasê gamêŋ, taŋ tamemi sêwê kaiŋ naŋ, gebe êtu amacnêm gamêŋ êtiam.
Ma eŋ oc êmoasiŋ amac êlêlêc su to êŋgôm amac atu taêsam alêlêc tamemi su.
6 Ma Apômtau, aômnêm Anôtô, oc ênam nêm ŋalêlôm to nêm wakucnêŋ ŋalêlôm
ôkwi êtu selec e têmtac êwiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ŋalêlôm samuc
ma nêm katôm samuc, gebe ômoa matam jali. 7 Ma Apômtau, aômnêm Anôtô,
oc êsôm biŋ êpuc boaŋa tonaŋ êpi nêm ŋacjo to nêm soŋo-soŋo, taŋ sêjanda aôm
naŋ. 8 Ma aôm oc taŋam wamu Apômtau awa êtiam ma ôŋgôm ênê biŋsu samob,
taŋ ocsalô kajatu aôm naŋ, ŋanô êsa. 9-10 Aôm embe taŋam wamu Apômtau,
aômnêm Anôtô, awa to ôŋgôm ênê biŋsu to ŋagôliŋ, taŋ teto gêc biŋsu ŋabuku
tonec naŋ, ŋanô êsa, ma embe ônam taôm ôkwi êndêŋ Apômtau, aômnêm Anôtô,
tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc, go Apômtau, aômnêm Anôtô,
êmoasiŋ lêmam ŋakôm êlêlêc ŋêŋgeŋ su. Eŋ êmoasiŋ nêm wakuc to êmoasiŋ nêm
bulimakao e têtu taêsam. Ma nêm nom ênam ŋanô êlêlêc su. Gebe Apômtau êtu
samuc aôm êtiam, tec ênsêwa moasiŋ êpi aôm êtôm kêtu samuc tamami.

11 “Gebe biŋsu, taŋ ocsalô tonec kajatu aôm naŋ, ŋawapac ŋanô kêlêlêc aôm
su atom me gêc jaêc aôm atom. 12 Gêc undambê atom, gebe aôm ôsôm gebe’
Asa êpi undambê êna êjô aêac su naêkôc biŋ tau êndêŋ aêac êmêŋ, gebe aŋô to
aŋgôm ŋanô êsa.’ 13 Me gêc gwêc ŋamakeŋ ônêŋa atom, gebe aôm ôsôm gebe ‘Asa
elom gwêc êjô aêac su naêkôc biŋ tau êndêŋ aêac êmêŋ, gebe aŋô to aŋgôm ŋanô
êsa.’ 14 Masianô, biŋ tau gêc aôm ŋagala, gêc aôm awamsuŋ ma nêm ŋalêlôm,
tec kôtôm gebe ôŋgôm ŋanô êsa.

15 “Ôlic acgom, ocsalô tonec aê katoc ôŋgôŋ matam jali to moasiŋ ma ômac
êndu to gêŋ sec gêc aôm laŋômnêmŋa. 16 Aôm embe têmtac êwiŋ Apômtau,
aômnêm Anôtô, to ôsa ênê lêŋ ma ôŋgôm ênê biŋsu to ŋagôliŋ ma jatu ŋanô êsa,
oc êwa aôm sa gebe taŋam wamu Apômtau, aômnêm Anôtô, nê biŋsu, taŋ ocsalô
aê kajatu aôm naŋ. Embe amboac tonaŋ, go ômoa matam jali to ôtu taêsam ma
Apômtau, aômnêm Anôtô, oc ênam mec aôm aŋga gamêŋ, taŋ ôsa ôna, gebe ôwê
kaiŋ êtu aômnêm gamêŋ naŋ. 17 Mago aômnêm ŋalêlôm embe eo gala ma embe
ôkêŋ taŋam eŋ atom, ôwi eŋ siŋ ma oteŋ mec to ônam sakiŋ êndêŋ anôtôi jaba,
18 oc ocsalô tonec aê jasôm êndêŋ aôm, gebe oc ônaŋa. Aôm oc ômoa matam jali
to ôŋgôŋ gamêŋ, taŋ olom Jordan ma ôsa ôna, gebe êtu aômnêm gamêŋ naŋ,
ŋêŋgeŋ atom. 19 Ocsalô tonec aê jakalem undambê to nom gebe sêlic to sêŋô
biŋ sêwiŋ, gebe sêwa aê sa. Aê katoc ômoa matam jali to ômac êndu ma biŋ
janam mec to japuc boa aômŋa gêc aôm laŋômnêmŋa. Amboac tonaŋ ôjaliŋ
ômoa matam jaliŋa sa, gebe aôm to nêm wakuc amoa matem jali, 20 ma têmtac

êwiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, to taŋam wamu eŋ awa ma ôsap eŋ tôŋ. Biŋ tonaŋ kêtu ômoa matam jali to ôŋgôŋ ŋêŋgeŋ aŋga gamêŋ, taŋ Apômtau kêtôc lêma gêdêŋ tamami Abraham agêc Isak ma Jakob, gebe êkêŋ êndêŋ êsêac naŋ, ŋam."

31

Josua êjô Mose su

1 Mose kêsôm biŋ tonaŋ gêdêŋ lau Israel samob su, 2 go kêsôm biŋ tonec
gêwiŋ gebe "Ocsalô tonec aêŋoc jala kêtôm 120. Aêŋoc lêŋ galoc gêbacnê ma
katôm gebe jasô-jasa êtiam atom. Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Aôm oc olom
bu Jordan ôna atom.' 3 Apômtau, aômnêm Anôtô, tau oc elom êmuŋ aôm. Eŋ
êsêlêŋ êmuŋ aôm ma ensеŋ lau tomôkê-tomôkê tonec su, gebe ôjaŋgo êsêacnêŋ
gamêŋ su. Ma Josua oc elom êtu nêm ŋamata kêtôm Apômtau kêsôm su. 4 Ma
Apômtau êŋgôm êsêac êtôm gêgôm lau Amor nêŋ kiŋ Sihon agêc Og to nêŋ
gamêŋ gêdêŋ taŋ gesеŋ êsêac su naŋ. 5 Apômtau êkêŋ êsêac sêsêp amac lemem
ma amac aŋgôm gêŋ êtôm biŋsu samob, taŋ kajatu amac naŋ, êndêŋ êsêac.
6 Akô ŋajaŋa totêmtac êpa sugeŋ. Atêc taôm atom ma matem golec êtu êsêacŋa
atom, gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êwiŋ amac. Eŋ êwi amac siŋ atom
ma êtaiŋ tau su aŋga amacnêm atom."

7 Go Mose kêkalem Josua mêŋkêsôm gêdêŋ eŋ kêkô lau Israel samob
laŋôŋnêmŋa gebe "Ôkô ŋajaŋa totêmtac êpa sugeŋ, gebe aôm ôwiŋ lau tonec asa
gamêŋ, taŋ Apômtau kêtôc lêma gêdêŋ êsêac tameŋi, gebe êkêŋ êndêŋ êsêac naŋ
ana. Ma aôm ôkêŋ êsêac têtu gamêŋ ŋatau. 8 Apômtau tau êsêlêŋ êmuŋ aôm. En
oc êmoa êwiŋ aôm. Eŋ oc êwi aôm siŋ atom ma êtaiŋ tau su aŋga aôm atom. Ôtêc
taôm atom ma ôtakê atom."

9 Ma Mose keto biŋsu tonec sa ma kêkêŋ biŋ tau gêdêŋ Lewi latui, taŋ têtu
dabuŋwaga ma sêbalaŋ Apômtaunê katapa poacŋa naŋ, to gêdêŋ lau Israel
nêŋ laumata samob. 10-11 Ma Mose kêjatu êsêac gebe "Êtôm jala êtu 7ŋa
samob, êndêŋ jala, taŋ amac aŋgamboac gêŋôma su naŋ, asam biŋsu tonec lasê
êndêŋ lau Israel samob sêŋô. Asam lasê êndêŋ Om Lômbecŋa, êndêŋ taŋ lau
Israel samob sêkac sa sêkô Apômtau laŋônêmŋa aŋga gamêŋ, taŋ eŋ oc êjaliŋ
sa naŋ. 12 Ôkac lau samob sa, lauo to ŋacwaga ma gôlôac sauŋ to lau jaba,
taŋ sêŋgôŋ nêm malac naŋ, gebe sêŋô biŋ tau êtu tôŋ êsêac e têtêc Apômtau,
amacnêm Anôtô, ma sejop tauŋ gebe sêŋgôm biŋsu tonec ŋabiŋ samob ŋanô
êsa. 13 Êsêacnêŋ gôlôac sauŋ, taŋ oc sênam kauc biŋsu naŋ, sêŋô amboac tonaŋ
ma êndôŋ êsêac gebe têtêc Apômtau, amacnêm Anôtô, êtu tôŋ êtôm têm samob,
taŋ aŋgôŋ gamêŋ, taŋ oc alom Jordan ma naasa, gebe êtu nêm gamêŋ naŋ."

Apômtau kêdôŋ biŋ ŋamuŋa gêdêŋ Mose

14 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Ôlic acgom, nêm bêc ômac ênduŋa
kêdabiŋgac. Ômôêc Josua ma agêc naakô bec akac saŋa ŋalêlôm, gebe jakêŋ
kôm êndêŋ eŋ." 15 Tec Mose agêc Josua jasêkô bec sêkac saŋa ŋalêlôm ma
Apômtau, geoc tau lasê aŋga bec gêmoa tao ŋalêlôm. Tao tau kêkô bec tau
ŋasacgêdô.

16 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe "Ôlic acgom, noc kêdabiŋ gebe ônêc
ôwiŋ tamami. Ma lau tonec oc sêndi to sêŋgôm mockaiŋ êndêŋ anôtôi jaba
aŋga gamêŋ, taŋ oc sêsa sêna naŋ. Êsêac sêwi aê siŋ ma sênac ŋoc poac, taŋ
kamoatiŋ gêdêŋ êsêac naŋ, popoc. 17 Êndêŋ bêc tônê aê têtac ŋandaŋ êsa êndêŋ
êsêac. Aê oc jawi êsêac siŋ to jansaŋ laŋôcanô auc êndêŋ êsêac e sênaŋa. Sec
to gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ êtap êsêac sa ma êndêŋ bêc tônê êsêac sêsôm gebe

‘Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, gêmoa gêwiŋ aêac atom, tec gêŋwapac samob tonec kêpi aêac.’ 18 Biŋŋanôgeŋ, êndêŋ bêc tônê aê jansaŋ laŋôcanô auc êtu sec
samob, taŋ êsêac sêŋgôm naŋŋa, gebe êsêac oc sênam tauŋ ôkwi dêndêŋ anôtôi
jaba sêna. 19 Amboac tonaŋ galoc oto wê tonec sa ma ôndôŋ wê tau êndêŋ lau
Israel. Ôkêŋ êsêp êsêac aweŋsuŋ ma wê tau êwa aê sa êndêŋ lau Israel. 20 Aê
oc jakêŋ êsêac sêô lasê gamêŋ, taŋ katôc lemoc gebe jakêŋ êndêŋ êsêac tameŋi,
gamêŋ, taŋ su to lêp keseleŋ naŋ. Êsêac oc sêniŋ gêŋ e êôc êsêac tôŋ ma têtôp
e nêŋ ŋadambê kapôêŋ-kapôêŋ acgom, go sênam tauŋ ôkwi dêndêŋ anôtôi jaba
sêna ma sênam sakiŋ êsêac. Ma têtiŋ aê su to sênac aêŋoc poac popoc. 21 Êndêŋ
taŋ sec to gêŋwapac êpi êsêac naŋ, wê tonec ênam malô êsêac ma êwa aê sa. Wê
tau ênêc nêŋ wakuc aweŋgeŋ ma sêliŋ siŋ atom. Biŋŋanô, aê kakêŋ êsêac jasêô
lasê gamêŋ, taŋ katôc lemoc, gebe jakêŋ êndêŋ êsêac naŋ atomgeŋ, ma kajala
biŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm naŋ.” 22 Amboac tonaŋ gêdêŋ bêc
tonaŋgeŋ Mose keto wê tau sa ma kêdôŋ gêdêŋ lau Israel.

23 Ma Apômtau kêsakiŋ Nun latu Josua ma kêsôm gebe “Ôkô ŋajaŋa to têmtac
êpa sugeŋ, gebe aôm oc ôwê Israel latui nasêô lasê gamêŋ, taŋ katôc lemoc
gebe jakêŋ êndêŋ êsêac naŋ. Aê oc jawiŋ aôm.”

24 Gêdêŋ taŋ Mose keto biŋsu tonec ŋabiŋ kêsêp buku teŋ e gêjac dabiŋ su
naŋ, 25 eŋ kêjatu lau Lewi, taŋ sêbalaŋ Apômtaunê katapa poacŋa naŋ, gebe
26 “Akôc biŋsu ŋabuku tonec ma atoc ênêc êsi Apômtaunê katapa poacŋa, gebe
êwa aê sa êndêŋ amac. 27 Gebe aê kajala amacnêm ali awem sa to gêsômtêkwa
ŋatoŋ. Alic acgom, galoc aê gamoa matoc jali gawiŋ amac, mago ali awem sa
gêdêŋ Apômtau. Ma embe jamac êndu, oc aŋgôm taêsam êlêlêc. 28 Akalem nêm
gôlôacmôkê ŋalaumata to nêm kasêga, gebe jasôm biŋ tonec êsô êsêac taŋeŋsuŋ
ma jakalem undambê to nom gebe sêŋô sêwiŋ, ec sêwa aê sa. 29 Aê kajalagac,
gebe aê jamac êndu su ma amac oc aŋgôm sec anac ŋawaegeŋ to awi lêŋ, taŋ
kajatu amac, gebe asa naŋ siŋ. Go êtu ŋamu gêŋwapac êtap amac sa, gebe
aŋgôm gêŋ, taŋ ênac Apômtau mataanô ŋajam atom naŋ. Amac lemem ŋakôm
oc êŋgôm eŋ têtac ŋandaŋ êsa.”

Mosenê wê

30 Go Mose kêsôm wê tonec ŋabiŋ kêsô lau Israel samob, taŋ sêkac sa naŋ,
taŋeŋsuŋ e gêbacnê.

32

1 “O undambêac, akêŋ taŋem, aê gabe jasôm biŋ,
ma nom êŋô aê aoc.
2 Ŋoc mêtê, taŋ kadôŋ naŋ, êsêp amboac kom,
ŋoc biŋ êsêp êmêŋ amboac maniŋ,
êtôm kom, taŋ kêmalôm nom
to kêsêli gêgwaŋ.
3 Gebe aê oc jasôm Apômtaunê ŋaê lasê.
Atoc aêacnêŋ Anôtô samaŋ.

4 “Eŋ poctêna. Eŋ gêjam nê kôm ŋajam êndugeŋ,
gebe nê lêŋ samob jagêdêŋ.
Eŋ Anôtô ŋaŋêŋ ma nê keso masi,
eŋ ŋac gêdêŋ to ŋakêŋkêŋ.
5 Êsêac, taŋ têtu ênê gôlôac naŋ,
sêgôm eŋ sec ŋanô.
Êsêac lau sec to geo.

6 O amac lau meloc to kaucmêac,
amac ajam daŋge Apômtau ŋa lêŋ amboac tonaŋ me.
Amac tamemi eŋ, taŋ kêkêŋ amac naŋ, atom me.
Eŋ kêlêsôb to kêmasaŋ amac atom me.
7 Taêm ênam têm andaŋgeŋŋa,
asala jala, taŋ gôlôac to gôlôac sêmoa naŋ.
Ôtu kênac tamam ma eŋ oc êwa sa êndêŋ aôm.
Ôtu kênac nêm lau ŋanô, go sênac miŋ êndêŋ aôm.
8 Gêdêŋ taŋ Lôlôc Ŋatau kêkêŋ nomlênsêm gêdêŋ lau tomôkê-tomôkê samob,
gêdêŋ taŋ eŋ gêwa ŋamalac latuŋi kêkôc naŋ,
eŋ kêmasaŋ lau nomŋa samob nêŋ gamên ŋamadiŋ
kêtôm Anôtônê aŋela nêŋ namba.
9 Mago Apômtau tau tec gêwê kaiŋ lau toŋ teŋ tauŋa,
Jakob kêtu ênê gêŋlênsêm.

10 “Eŋ kêtap Jakob sa aŋga gamêŋ sawa
gêŋgôŋ gamêŋbôm ŋakicsêa ŋalêlôm,
tec kêkwa eŋ auc to gêlôm eŋ
ma gejob eŋ kêtôm tau nê matalakôp.
11 Eŋ kelelo amboac momboaŋ gejob ŋalatu
kêkô êsêac ŋaô.
Eŋ gêlam nê magê gebe êpuc Jakob tôŋ,
ma kêsip eŋ sa ŋa nê magê.
12 Apômtau taugeŋ gêwê eŋ,
anôtô jaba teŋ gêwiŋ eŋ atom.
13 Eŋ gêwê eŋ kêpi nom ŋagamêŋ ŋabau
ma kêkêŋ kôm ŋanô gêdêŋ eŋ geŋ.
Eŋ kêkêŋ lêp kêsa aŋga poc eŋ kêlib
to kêkêŋ ŋalêsi kêsa aŋga poctêmui.
14 Eŋ kêkêŋ su gêjac anô aŋga bulimakao
ma su ŋakana aŋga domba ma ŋalêsi aŋga domba ŋalatu to domba kapoacŋa.
Eŋ kêkêŋ bulimakao gamêŋ Basanŋa to noniŋ
ma polom ŋajam êndu.
Ma kêkêŋ wain ŋanô ŋatêkwi kêtu wain aôm gônôm.

15 “Amboac tonaŋ Jakob geŋ gêŋ e gêôc eŋ tôŋ.
Mago Jesurun kêtôp ma kêtu kapôêŋ to ôli kêpi.
Aôm kôtôp ma kôtu kapôêŋ ma ôlim ŋawasi.
Go gêwi Anôtô, taŋ kêkêŋ eŋ naŋ, siŋ
to kêsu nê poctêna, taŋ gêjam eŋ kêsi naŋ, susu.
16 Êsêac sêsap anôtôi jaba tôŋ, tec biŋ tonec gêli ênê ŋalêlôm sa e gêjam lêmuŋ
êsêac.
Êsêac sêgôm gêŋ alôb-alôb tonaŋ, tec sêlakoc eŋ.
17 Êsêac sêkêŋ da gêdêŋ ŋalau sec, sêkêŋ gêdêŋ Anôtô tau atom,
sêkêŋ gêdêŋ anôtô jaba, taŋ êsêac sêjala atom naŋ,
sêkêŋ gêdêŋ anôtôi wakuc, taŋ galocgeŋ dêdi sa naŋ.
Amac tamemi têtêc êsêac atomanô.
18 Aôm taêm gêjam poc, taŋ kêka aôm lasê naŋ, atom.
Aôm kôliŋ Anôtô, taŋ kêtu aôm tamam naŋ siŋ.

19 “Apômtau gêlic biŋ tonec tec kêtiŋ êsêac su,

gebe eŋ latuio to ŋac sêgôm eŋ têtac ŋandaŋ kêsa.
20 Ma eŋ kêsôm gebe ‘Aê gabe jansaŋ laŋôcanô auc êndêŋ êsêac,
ma jansaê gêŋ amboac ondoc oc êtap êsêac sa êtu ŋamu.
Gebe êsêac lau geo,
êsêac têtôm ŋapalê, taŋ sêmoa ŋaŋêŋ atom naŋ.
21 Êsêac sêli ŋoc ŋalêlôm sa, tec gajam lêmuŋ êsêac
kêtu gêŋ, taŋ anôtô atom naŋŋa.
Êsêac sêlakoc aê ŋa nêŋ gwam.
Amboac tonaŋ aê oc jali nêŋ ŋalêlôm sa e sênam lêmuŋ aê
êtu lau, taŋ têtu ŋoc lau atom naŋŋa.
Aê oc jalakoc êsêac ŋa lau-m meloc teŋ.
22 Gebe aêŋoc têtac ŋandaŋ kêtuŋ ja teŋ gelom,
ma ja tau gelom e gêdêŋ lamboam ŋalêlôm
ma kêkwanam nom to nom ŋagêŋ samob
to kêtuŋ lôc ŋamôkê gelom.

23 “ ‘Aê oc jamboac gêŋwapac êpi êsêac ênsac gêŋwapac ŋaô
ma japê ŋoc sôb samob êpi êsêac.
24 Mo êjô êsêac êndu
ma gêmac ôliŋ ŋandaŋŋa to gêmac sec gelom-gelomŋa enseŋ êsêac su.
Aê oc jasakiŋ bôc saleŋŋa toluŋluŋ kaiŋ teŋ êndêŋ êsêac,
to gêŋ, taŋ kêgalab gêmoa nom naŋ, ŋamalic.
25 Siŋ oc enseŋ lau, taŋ sêmoa awê naŋ, su
Ma lau, taŋ semoa balêm ŋalêlôm naŋ, têtakê e sêmac êndu.
Awêtakiŋ to ŋacseŋom ma ŋapalê dedec to lau tomôdê samob oc sênaŋa.
26 Aê gabe jasôm gebe “Aê gabe japa êsêac êliŋ-êliŋ,
ma lau nomŋa taêŋ ênam êsêac êtiam atom.”
27 Mago aê katêc ŋacjonêŋ tetoc tauŋ saŋa,
gebe moae êsêacnêŋ ŋacjonêŋ kauc êsa atom.
ma taêŋ ênam gebe “Aêac lemeŋ aku êsêac tulu,
Apômtau gêgôm tonaŋ atom.” ’

28 “Gebe êsêac lau teŋ, taŋ nêŋ jala masi naŋ,
ma sêjala gêŋ teŋ atomanô.
29 Embe nêŋ kauc ênêc, oc sêjala biŋ tonec ŋam
ma nêŋ kauc êsa êpi gêŋ, taŋ oc êtap êsêac sa êtu ŋamu naŋ.
30 Lau tau nêŋ poctêna embe êkêŋ êsêac dêndêŋ lau sênam ôli atom,
ma Apômtau embe êwi êsêac siŋ atom,
oc ŋac tageŋ êjanda êsêacnêŋ lau 1,000 amboac ondoc,
ma ŋac luagêc têtakê nêŋ lau 10,000 e sêc su amboac ondoc.
31 Gebe êsêacnêŋ poctêna kêtôm aêacnêŋ Poctêna atom,
aêacnêŋ ŋacjo tauŋ sêwa biŋ tonec sa.
32 Gebe êsêacnêŋ wainmôkê ŋam kêsêp wainmôkê Sodomŋa,
gêmêŋ aŋga kôm Gomoraŋa.
Êsêacnêŋ wain ŋanô ŋamalic sec,
ma ŋanô tau ŋamakic ŋanô.
33 Êsêacnêŋ wain kêtôm moac ŋamalic,
kêtôm moacwêm ŋaawasulu sec.

34 “Biŋ amboac tonaŋ kêsiŋ tau gêc aêŋa
ma kalai auc gêc ŋoc balêm awamataŋa atom me.

35 Êndêŋ taŋ êsêac sêka selelec naŋ,
aê taucgeŋ oc jakac kamocgôc to jakêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac,
gebe bêc êsêac sênaŋaŋa kêdabiŋgac,
gêŋ enseŋ êsêac suŋa kêlêti gêmêŋ
36 Biŋŋanô, Apômtau oc êmêtôc nê lau naêndêŋgeŋ
ma eŋ taê walô nê sakiŋwaga.
Eŋ gêlic gebe nêŋ ŋaclai samob gêbacnê
ma nêŋ lau kapôêŋ to sauŋ samob gêbacnê.
37 Go eŋ oc êsôm gebe ‘Êsêacnêŋ anôtôi sêmoa ondoc,
poctêna, taŋ êsêac sêlamu naŋ, kêkô ondoc.
38 Asa geŋ êsêacnêŋ da ŋaŋalêsi
to gênôm êsêacnêŋ da, taŋ sêkêc siŋ naŋ, ŋawain.
Êsêac sêndi sa to sênam amac samaŋ,
êsêac têtu amacnêm lamumaŋ.

39 “ ‘Galoc alicgac, gebe aê, aê tauc tonec tec Apômtau,
ma anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê atomanô.
Aê tec janac lau êndu ma aê jaŋu lau sa sêmoa mateŋ jali.
Aê janac lau e kamoc êsa ma aê jaŋgôm kamoc emo.
Ŋac teŋ oc êtôm, gebe ênam lau sa aŋga lemoc gêmoa atom.
40 Biŋŋanô, aê jatôc lemoc êpi undambê
ma jasôm gebe Aê tec jamoa teŋgeŋ,
41 embe jauc ŋoc siŋ ŋaôsic-ôsic ŋamata êsa
ma embe jakôc kôm mêtôcŋa sa,
go jakac kamocgôc êndêŋ ŋoc ŋacjo
ma jakêŋ ŋagêjô êndêŋ lau têntac gedec aêŋa.
42 Aê jakêŋ dec êjaŋiŋ ŋoc sôb
ma ŋoc siŋ êndaŋgôŋ gwada.
Dec tau êmêŋ aŋga lau, taŋ sêjac êsêac êndu to lau kapoacwalôŋa nêŋ,
oc êmêŋ aŋga ŋacjonêŋ siŋsêlêc môkêŋapac.’

43 “O amac lau tomôkê-tomôkê samob, alambiŋ ênê lau,
gebe eŋ êkêŋ ŋagêjô êjô nê sakiŋwaganêŋ dec
to êkac nê ŋacjonêŋ kamocgôc
ma eŋ êŋgôm nê launêŋ gamêŋ êtu selec.”
44 Mose agêc Nun latu Josua sêô lasê ma sêsôm wê tonec ŋabiŋ samob lasê
gêdêŋ lau sêŋô. 45 Ma gêdêŋ taŋ Mose gêjac mata nê biŋ tonaŋ gêdêŋ lau Israel
naŋ, 46 kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋ samob, taŋ galoc gawa sa gêdêŋ amac naŋ,
ênêc nêm ŋalêlôm, ma ajatu nêm gôlôac, gebe sêŋgôm biŋsu tonec ŋabiŋ samob
ŋanô êsa ŋapepgeŋ, 47 gebe biŋ tau êtu biŋ ŋaôma atom, biŋ tau kêtu amac amoa
matem jali ŋamôkê. Ma biŋ tonec êŋgôm amac aŋgôŋ ŋêŋgeŋ aŋga gamêŋ, taŋ
êtu amacnêm gamêŋ êndêŋ taŋ alom bu Jordan su naŋ.”

Apômtau kêtôc gamêŋ Kanaan gêdêŋ Mose

48 Gêdêŋ bêc tonaŋgeŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe 49 “Ôpi gamêŋ lôcŋa
Abarim ŋalôc Nebo, taŋ kêkô lau Moab nêŋ gamêŋ kêkanôŋ malac Jeriko ôna
ma ôsala gamêŋ Kanaan, taŋ jakêŋ êndêŋ lau Israel gebe êtu nêŋ gamêŋ naŋ.
50 Su, go ômac êndu aŋga lôc, taŋ ôpi ôna naŋ, naôwiŋ nêm lau ôtôm têwam Aron
gêmac êndu aŋga lôc Horeb jagêwiŋ nê lau. 51 Biŋ tonaŋ kêtap amagêc sa gebe
akêŋ gêwiŋ aê kwalec amoa lau Israel ŋalêlôm aŋga gamêŋ sawa Sin gêdêŋ taŋ
aŋgôŋ bu Meribat-Kades naŋ, ma awaka aê sa gêdêŋ lau Israel, gebe aê ŋac

dabuŋ nec atom. 52 Ômoa jaêcgeŋ ma ôlic gamêŋ tau, mago naôsa gamêŋ, taŋ
jakêŋ êndêŋ lau Israel naŋ atom.” * lau nomŋa tomôkê-tomôkê samob nêŋ
gejobwaga gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. †

33

Mose gêjam mec Israelnêŋ gôlôac

1 Mec, taŋ Anôtônê ŋac Mose gêjam mec lau Israel naŋ, tonec. Mec tau kêtu
ênê awamu. 2 Eŋ kêsôm gebe
“Apômtau gêmêŋ aŋga Sinai.
Eŋ kêpi mêŋkêpô aêac aŋga Seir.
Ênê ŋawê kêsa aŋga lôc Paran.
Eŋ mêŋgêô lasê aŋga Meribat-Kades
to ja ŋawaô kêsi eŋ lêma anôŋa.
3 Biŋŋanô, eŋ têtac gêwiŋ nê lau,
nê lau dabuŋ samob sêsêp eŋ lêma.
Êsêac sêpuc aôm waŋam
to sêsêlêŋ têdaguc nêm biŋ.
4 Mose kêkêŋ biŋsu gêdêŋ aêac.
Biŋsu tau kêtu gôlôac Jakobŋa nêŋ biŋlênsêm.
5 Gêdêŋ taŋ launêŋ laumata sêkac
to Israelnêŋ gôlôac samob sêpi tageŋ naŋ,
Apômtau kêtu kiŋ aŋga Jesurun.

6 “Ruben êmoa mata jali, eŋ êmac êndu atom,
ma nê siŋwaganêŋ namba êtu sauŋ atom.”
7 Biŋ tonec Mose kêsôm kêpi Juda gebe
“O Apômtau, ôkêŋ taŋam Juda awa
ma ôwê eŋ naêô lasê êndêŋ nê lau.
Aôm lêmam ênac siŋ êjô eŋ
to ônam eŋ sa aŋga nê ŋacjonêŋ.”
8 Ma eŋ kêsôm biŋ tonec kêpi Lewi gebe
“Ôkêŋ nêm Tumim to nêm Urim êndêŋ Lewi.
Eŋ ŋac, taŋ gêjac matamanô ŋajam naŋ.
Aôm kôsaê eŋ aŋga Masa
to gôjac siŋ gôwiŋ eŋ aŋga bu Meribaŋa.
9 Ŋac tau kêsôm kêpi têna agêc tama gebe
‘Aê kajala êsêagêc atom’.
Eŋ gêlic nê lasitêwai atom
ma gêjam kauc nê latuio to ŋac.
Biŋŋanô, êsêac mateŋ gêdiŋ nêm biŋ
to sejop nêm poac.
10 Êsêac oc sêndôŋ nêm ŋagôliŋ êndêŋ Jakob
ma nêm biŋsu êndêŋ Israel.
Êsêac sêkêŋ gêŋ ŋamalu êndêŋ aôm ôŋu
to tetoc daja ênsac nêm altar ŋaô.
11 O Apômtau, ônam mec ênê waba samob
ma ôkôc eŋ lêma ŋakôm sa.
Ôtuc ênê ŋacjo to lau, taŋ sêkêŋ kisa eŋ naŋ, magiŋ êsu,

* **32:52:** Lau ŋanô sêkêŋ gêwiŋ gebe aŋela tageŋ-tageŋ têtu † **32:52:** Jesurun-Jakobnê ŋaê teŋ.

gebe sêndi sa êtiam atom.”
12 Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Benjamin gebe
“Ŋac Apômtau têtac gêwiŋ eŋŋa,
eŋ gêŋgôŋ tomalô.
Lôlôc Ŋatau ejop eŋ êtôm bêcgeŋ,
go êŋgôŋ ênê lôc ŋadeŋ êwiŋ eŋ.”
13 Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Josep gebe
“Apômtau ênam mec ênê nom
ŋa ŋanô ŋajam, taŋ êsêp aŋga undambê
ma êpi aŋga nom ŋalêlôm naŋ.
14 Oc êpô kôm e ênam ŋanô ŋajamanô,
ma ŋanô esewec ŋajam êtôm ajôŋgeŋ.
15 Lôc laŋgwa sec êkêŋ kôm ŋanô ŋajam êndu
to gamêŋ ŋabau teŋgeŋŋa ênam ŋanô êlêlêc su.
16 Nom to ŋagêŋ samob êkêŋ ŋanô ŋajam-ŋajam,
ma ŋac, taŋ gêmoa gamêŋ dani naŋ, êlic Josep ŋajam.
Biŋ samob tonaŋ ŋai ŋanô êsa êpi Josep,
êpi ŋac, taŋ kêtu nê lasitêwainêŋ kasêga naŋ, nê sunsuŋ ŋaô.
17 Nê bulimakao kapoac ŋamêc kêtap ŋawasi sa
ma ênê jabo kêtôm bulimakao saleŋŋa nê.
Eŋ êsuc lau tomôkê-tomôkê ŋa jabo tonaŋ
e naêndêŋ nom ŋamadiŋ.
Epraimnê lau 10,000 to 10,000 tau tonaŋ,
ma Manasenê lau 1,000 to 1,000 tau tonaŋ.”
18 Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Sebulon gebe
“O Sebulon, têmtac ŋajam êsa êtu nêm lêŋ lagajaŋa
Ma aôm Isakar, têmtac ŋajam êsa êtu nêm becoboŋa.
19 Êsêac sêkalem lau tomôkê-tomôkê sêpi êsêacnêŋ lôc sêna.
Aŋga tônê oc sêkêŋ da gêdêŋ,
gebe êsêac sejoŋ gwêc ŋagêŋlêlôm totau-totau ŋaawamata,
to gaŋac ŋaawamata, taŋ kêsiŋ tau naŋ sa.”
20 Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Gad gebe
“Aê aoc êôc ŋac, taŋ kêkêŋ ŋasawa gêdêŋ Gad.
Gad kêluŋ tau kêtôm lewe,
eŋ kêkac gêŋ ŋalêma to ŋamôkêapac gêŋgic.
21 Eŋ kêjaliŋ gamêŋ ŋajamanô sa kêtu tauŋa.
Eŋ gêlic kasêganê nomlênsêm gêc kêtu eŋŋa.
Eŋ jagêwiŋ launêŋ laumata
ma gejob, gebe Apômtaunê mêtôc êtu anô
to ênê biŋ êtu tôŋ êpi Israel.”
22 Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Dan gebe
“Dan kêtôm lewe ŋalatu,
taŋ gêboaŋ kêsa aŋga Basan gêmêŋ naŋ.”
23 Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Naptali gebe
“O Naptali, moasiŋ gêjam sêga aŋga aômnêm
to Apômtaunê mec gêjam aôm auc.
Aôm ôwê kaiŋ bugêjactoŋ to gamêŋ gêmu kêsêpŋa.”
24 Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Aser gebe
“Aser kêtu Israel latuinêŋ ŋac, taŋ kêtap mec sa kêlêlêc naŋ.
Nê lasitêwai têntac êwiŋ eŋ ŋanômaŋ,
ma eŋ êsac akaiŋ tôŋ êsêp ŋalêsi.

25 Sênsô tuŋ aôm auc ŋa ki jejec to kokoc,
ma nêm ŋaclai ênaŋa atom e ômac êndu.
26 “O Jesurun, ŋac teŋ kêtôm Anôtô, taŋ gêŋgôŋ tao ŋaô tonê ŋawasi
me kêlêti gêmoa undambê gebe ênam aôm saŋa naŋ, gêmoa atom.
27 Anôtô taugeŋ kêtu nêm lamuanô,
eŋ kêsip aôm sa ŋa lêma teŋgeŋŋa.
Eŋ kêtiŋ ŋacjo su gêmuŋ aôm
ma kêsôm gebe Onseŋ sumaŋ.
28 Tec Israel gêŋgôŋ tomalô,
Jakobnê bumata êpoac tauŋa
aŋga gamêŋ, taŋ gêjam ŋanô polom to wain.
Biŋŋanô, ênê undambê kêpalip maniŋ kêsêp gêmêŋ.
29 O Israel, aê aoc êôc aôm. Asa kêtôm aôm.
Apômtau tau gêjam aôm sa.
Eŋ kêtu lautuc gêjam aôm kêsiŋa
to siŋ êku nêm ŋacjo tuluŋa,
Nêm ŋacjo sêô lasê aôm to sênac papac aôm,
ma aôm ôsêlêŋ ômoa êsêacnêŋ lôc ŋaô.” * † ‡ taŋ sêlac waŋ kêtu têtulu gêŋŋa.

34

Mose gêmac êndu

1 Ma Mose gêdi aŋga gaboaŋ Moabŋa jakêpi lôc Nebo ŋatêpôê Pisga, taŋ kêkô
kêkanôŋ Jeriko naŋ. Ma Apômtau kêtôc gamêŋ samob gêdêŋ eŋ aŋga Gilead
e jagêdêŋ Dan, 2 kêtôc Naptalinê gamêŋ samob to Epraim agêc Manase nêŋ
gamêŋ ma Judanê gamêŋ samob e gêdêŋ gwêc oc kêsêpŋa, 3 ma kêtôc gamêŋ
Negeb to gaboaŋ Jerikoŋa e jagêdêŋ Soar gêdêŋ eŋ. Jeriko tau kêtu malac
nipŋa. 4 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gamêŋ tonec tec katôc lemoc ma
kasôm gêdêŋ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe ‘Aê oc jakêŋ gamêŋ tau tonec
êndêŋ nêm wakuc,’ naŋ gamêŋ tau tonec. Aê kakêŋ matamanô gôlic gamêŋ
tau su, mago aôm taôm oc naôsa tônê atom.” 5 Amboac tonaŋ Apômtaunê
sakiŋwaga Mose tau gêmac êndu aŋga gamêŋ Moabŋa kêtôm Apômtaunê biŋ.
6 Ma Apômtau kêsuŋ eŋ gêc gaboaŋ, taŋ gêc gamêŋ Moabŋa naŋ, kêkanôŋ Bet-
Peor, mago ŋac teŋ kêjala ênê sêô atom e mêŋgêdêŋ galoc. 7 Mosenê jala 120,
go gêmac êndu. Eŋ mataanô kêtu waô atom, ma ôliwalô gêjaŋa atom. 8 Ma lau
Israel têtaŋ taŋiboa kêtu Moseŋa sêmoa gaboaŋ Moabŋa kêtôm bêc 30, go bêc
têtaŋ taŋiboa kêtu Moseŋa gêbacnê.
9 Ma ŋalau tokauc tatu mêtê tauŋŋa gêjam Nun latu Josua auc, gebe Mose
gêu lêma gêsac eŋ. Amboac tonaŋ lau Israel taŋeŋ wamu eŋ ma sêgôm biŋ,
taŋ Apômtau kêjatu Mose naŋ, ŋanô kêsa. 10 Ma propete teŋ gêdi sa aŋga Israel
kêtôm Mose, taŋ êsêagêc Apômtau laŋôŋanô gêdêŋ tauŋ naŋ, atom e mêŋgêdêŋ
galoc. 11 Teŋ gêgôm gêŋsêga to gêŋtalô kêtôm Mose, taŋ Apômtau kêsakiŋ eŋ
gebe êŋgôm aŋga gamêŋ Aiguptuŋa êndêŋ Parao ma ênê sakiŋwaga to ênê
gamêŋ samob naŋ atom. 12 Ma ŋac teŋ gêwê kaiŋ Mosenê ŋaclai to ŋajaŋa ma
nê gêŋsêga kaiŋ teŋ, taŋ Mose gêgôm aŋga lau Israel samob laŋôŋnêmŋa naŋ
atom.

* **33:29:** Israelnêŋ ŋaê teŋ. † **33:29:** Tumim to Urim Israelnêŋ kapoac ŋaê. ‡ **33:29:** Sebulon
ŋac êlac waŋŋa. Ŋalô “lagaja” kêpi lau,

Josua

Josua gêwê lau Israel gêjô Mose su jasêku lau Kanaan tulu ma sêjaŋgo gamêŋ tau su ŋamiŋ gêc buku, tec sê Josuanê ŋaê kêpi nec ŋalêlôm.

Buku tau ŋasêbu kapôêŋ têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-12 Lau Israel selom bu Jordan jasêsa Kanaan ma sêkôc nom tau su aŋga malacm nêŋ.
2. Môkêlatu 13-22 Lau Israel sêpuc kapoac gebe gôlôacmôkê ŋagêdô 9 to Manasenê gôlôac ŋamakeŋ têtap nêŋ nom sa aŋga gamêŋ, taŋ gêc bu Jordan ŋamakeŋ gêmu oc kêsêpŋa naŋ.
3. Môkêlatu 23-24 Josua kêsaê gebe nê noc êwi nom siŋŋa kêdabiŋ, tec kêkalem lau Israel sêkac sa ma gêlêŋ biŋ êsêac kêtu dim luagêc. Lau Israel sêsôm kêtu tôŋ kêtiam gebe sejop Anôtônê poac ma sênam sakiŋ eŋ taugeŋ endeŋ tôŋgeŋ.

Lau Israel sêmasaŋ tauŋ gebe sêsa gamêŋ Kanaan sêna

1 Apômtaunê sakiŋwaga Mose gêmac êndu su, go Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ
Mosenê sakiŋwaga Nun latu Josua gebe 2 “Ŋoc sakiŋwaga Mose gêmac êndu,
amboac tonaŋ ôndi olom bu Jordan tonec. Lau samob sêwiŋ aôm, ma naaô
lasê gamêŋ, taŋ galoc jakêŋ êndêŋ lau Israel naŋ. 3 Gamêŋ samob, taŋ emtapa
aka naŋ, aê jakêŋ êndêŋ amac êtôm gajac mata gêdêŋ Mose. 4 Gamêŋ samob,
taŋ gêc gamêŋ sawa to lôc Lebanon ma bu kapôêŋ Euprat, taŋ kêtu lau Het
nêŋ gamêŋ naŋ, e gêdêŋ gwêc kapôêŋ, taŋ kêpoac gêmu oc kêsêpŋa naŋ ŋasawa,
gamêŋ samob tonaŋ êtu amacnêm nom. 5 Êtôm têm ômoa matam jaliŋa naŋ,
ŋac teŋ êtôm gebe êkô aôm auc atom. Aê jamoa jawiŋ aôm êtôm gamoa gawiŋ
Mose. Aê oc jaŋgamiŋ tauc êndêŋ aôm to jawi aôm siŋ atom. 6 Ôkô ŋajaŋa
totêmtac êpa sugeŋ, gebe aôm taômgeŋ ôkêŋ lau tonec sêwê kaiŋ gamêŋ, taŋ
katôc lemoc gêdêŋ êsêac tameŋi gebe jakêŋ êndêŋ êsêacŋa naŋ. 7 Amboac
tonaŋ ôkô ŋajaŋa totêmtac êpa sugeŋ ma ojop taôm gebe ôŋgôm biŋsu samob,
taŋ ŋoc sakiŋwaga Mose kêjatu aôm naŋ, ŋanô êsa. Ôwi biŋsu tau siŋ ma o sic
ômu anô me gasêŋa atom, ec ôtap nêm lêŋ ŋanô ŋajam sa. 8 Biŋsu ŋabuku ŋabiŋ
ênêc aôm awamsuŋ ŋapaŋgeŋ. Taêm ênam biŋ tau ênêc nêm ŋalêlôm êtôm eleŋ
to êmbêc, ec ôŋgôm biŋ samob, taŋ teto gêc buku tau naŋ, ŋanô êsa tomalageŋ.
Embe ôŋgôm amboac tonaŋ, go ôsa nêm lêŋ e ônac dabiŋ ŋapep ma ôtap nêm
lêŋ ŋanô ŋajam sa. 9 Aê kajatu aôm gebe ôkô ŋajaŋa totêmtac êpa sugeŋ. Ôtêc
taôm atom ma katôm ôluŋ-ôluŋ atom, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êmoa
êwiŋ aôm êtôm lêŋ samob, taŋ ôsa ôna naŋ.”

10 Go Josua kêjatu launêŋ kasêga gebe 11 “Asa gamêŋ becŋa ana ma ajatu lau
gebe ‘Amansaŋ nêm gêŋ aniŋŋa gebe êpuc amac tôŋ aŋga intêna. Bêc têlêac
ênaŋa acgom, go alom bu Jordan tonec naakôc nom, taŋ Apômtau, amacnêm
Anôtô, gebe êkêŋ êndêŋ amac naŋ su, gebe êtu amacnêm gamêŋ.’ ”

12 Go Josua kêsôm gêdêŋ lau Ruben to Gad ma lau Manase ŋamakeŋ gebe
13 “Taêm ênam biŋ, taŋ Apômtaunê sakiŋwaga Mose kêjatu amac naŋ, gebe
‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êkêŋ gamêŋ alêwaŋ taômŋa êndêŋ amac, ma
gebe êkêŋ nom tonec êndêŋ amac.’ 14 Amacnêm lauo to nêm gôlôac ŋasec-ŋasec
ma nêm bulimakao sêmoa gamêŋ, taŋ Mose kêkêŋ gêdêŋ amac gêc bu Jordan
ŋamakeŋ tonecŋa naŋ. Mago amacnêm lau ŋaclai sêja laukasap sa naselom
bu sêmuŋ nêm lasitêwai ma sênam êsêac sa 15 e Apômtau êkêŋ nêm lasitêwai
sêlêwaŋ tauŋ têtôm amac ma sêŋgôŋ têtu wakac aŋga gamêŋ, taŋ Apômtau êkêŋ

êndêŋ êsêac naŋ. Su, go amac amu amêŋ nom, taŋ kêtu amacnêm gamêŋ naŋ. Apômtaunê sakiŋwaga Mose kêkêŋ gamêŋ, taŋ gêc bu Jordan ŋamakeŋ gêmu oc kêpiŋa naŋ, gêdêŋ amac." 16 Ma êsêac sêjô Josua awa gebe" Biŋ samob, taŋ kôjatu aêac naŋ, aêac abe aŋgôm ŋanô êsa, ma asa gamêŋ samob, taŋ ôsakiŋ aêac naŋ ana. 17 Aêac taŋeŋ wamu aôm êtôm taŋeŋ wamu Mosenê biŋ samob. Biŋ tageŋ tonec gebe Apômtau, aômnêm Anôtô êmoa êwiŋ aôm êtôm gêmoa gêwiŋ Mose. 18 Lau samob, taŋ sêli aweŋ sa êndêŋ aômnêm jatu to taŋeŋpêc aômnêm biŋ, taŋ ôjatu êsêac naŋ, oc sênac êsêac êndu. Biŋ tageŋ tonec gebe ôkô ŋajaŋa ma têmtac êpa su."

2

Josua kêsakiŋ keleŋwaga sêja Jeriko

1 Go Nun latu Josua kêsakiŋ ŋac luagêc kelecgeŋ aŋga gamêŋ Sitim, gebe sêkêŋ keleŋ gamêŋ. Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe "Ajôc, amagêc akêŋ keleŋ gamêŋ to malac Jeriko amboac tonaŋgeŋ." Ma êsêagêc sêja jasêô lasê mock-aiŋo teŋ nê andu ma sêŋgôŋ tônê. Awê tau nê ŋaê gebe Rahab. 2 Ma lau sêkêŋ ŋawae gêdêŋ kiŋ Jerikoŋa ma sêsôm gebe "Ôlic acgom, gêdêŋ gêbêc lau Israel nêŋ lau ŋagêdô sêô lasê tonec gebe sêlic gamêŋ." 3 Go kiŋ Jerikoŋa kêsakiŋ lau dêdêŋ Rahab jasêsôm gebe "Ôkêŋ lau, taŋ sêpi nêm andu dêdêŋ aôm sêwac naŋ, sêsa sêmêŋ. Êsêac sêmêŋ gebe sêkêŋ keleŋ gamêŋ." 4 Mago awê kêkôc ŋaclagêc sa jakêsiŋ êsêagêc ôkwi ma kêsôm gebe "Biŋŋanô, lau dêdêŋ aê sêmêŋ, mago aê gajam kauc êsêac sêmêŋ aŋga ondoc. 5 Gêdêŋ taŋ gamêŋ ŋakesec kêsa ma kêdabiŋ gebe sênsaŋ malac ŋakatam auc naŋ, lau tau sêc sêja. Gamêŋ taŋ êsêac sêja naŋ, aê gajam kauc. Andaŋguc êsêac ŋagaôgeŋ, oc aê êsêac tôŋ." 6 Mago awê tau gêwê êsêagêc sêpi salôm ŋaô jakêsiŋ êsêagêc sêc mê ŋalauŋ, taŋ eŋ kêta gêc salôm ŋaô naŋ ŋalêlôm. 7 Amboac tonaŋ lau tau têdaguc êsêagêc sêsa intêna Jordanŋa sêja e jadêdêŋ buseleŋ. Lau tonaŋ sêwi malac siŋ, ma sêsaŋ katam auc.

8 Ŋaclagêc tau sêc bêc atom tageŋ ma awê kêpi salôm gêdêŋ êsêagêc gêja 9 ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe "Aê kajalagac gebe Apômtau kêkêŋ gamêŋ tonec gêdêŋ amac, ma aêac samob atêc amac, ma lau gamêŋ tonecŋa nêŋ ŋalêlôm kêtu palê sugac. 10 Gebe aêac aŋô ŋawae, gebe Apômtau kêkêŋ Gwêckoc kêtu keleŋ kêtu amacŋa gêdêŋ taŋ awi Aiguptu siŋ naŋ. Ma aŋô gêŋ, taŋ agôm gêdêŋ lau Amor nêŋ kiŋ luagêc Sihon agêc Og aŋga Jordan ŋamakeŋ ônêŋa. Amac aseŋ êsêagêc su samucgeŋ. 11 Gêdêŋ ŋasawa, taŋ aêac aŋô biŋ tonaŋ naŋ, aêacma ŋalêlôm kêtu palê kêtu amacŋa, ma ŋajaŋa teŋ gêc lau teŋ kêtiam atom, gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, eŋ undambê lôlôcŋa ma nom eloŋŋa ŋaAnôtô. 12 Amboac tonaŋ atôc lemem êndêŋ Apômtau ma asôm êndêŋ aê gebe taêm walô tamocnê gôlôac êtôm aê tauc taêc walô amagêc. Ma akêŋ ŋabelo ŋanô teŋ êndêŋ aê. 13 Aôc lemem tôŋ êndêŋ tinoc agêc tamoc ma lasicio to ŋac ma êsêacnêŋ lau samob, ma anam aêac sa gebe amac êndu atom." 14 Ma ŋaclagêc sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Amac embe aoc aêagêcma biŋ tonec lasê atom, go aêagêc anac da amac. Êndêŋ taŋ Apômtau êkêŋ gamêŋ tau êndêŋ aêac naŋ, taêŋ walô amac to amoasiŋ amac."

15 Go awê tau kêlêwaŋ êsêagêc ŋa lêpoa sêsêp katam sauŋ, gebe nê andu kêtu tuŋbôm malacŋa gêwiŋ, tec tuŋbôm kêtu ênê andu. 16 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe "Api lôc ana, gebe sêjandawaga têtap amagêc sa atom. Asiŋ taôm amoa tônê êtôm bêc têlêac e sêjandawaga sêmu sêmêŋ su acgom, go amagêc asa nêm intêna ana." 17-18 Go ŋaclagêc sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ôlic acgom, êndêŋ taŋ aêac asa gamêŋ tonec amêŋ naŋ, ômoatiŋ gam kokoc tonec eŋkaleŋ katam

sauŋ, taŋ kôlêwaŋ aêagêc asêp amêŋ naŋ. Ma têŋam agêc tamam to lômi ma tamamnê gôlôac samob sêpi tageŋ aŋga nêm andu. Embe ôŋgôm tonec atom, go biŋ, taŋ aôm kôsôm gebe atôc lemeŋ êpi naŋ, ênsêlô. 19 Ŋac teŋ embe êwi nêm andu siŋ êsa intêna êna, naŋ eŋ tau êwê nê dec ŋakaiŋ, aêac atom. Mago ŋac teŋ, taŋ êmoa andu ŋalêlôm êwiŋ aôm naŋ, embe êtap gêŋwapac sa, go aêac awê ênê dec ŋakaiŋ. 20 Ma aôm embe ôsôm aêagêcma biŋ tonaŋ lasê, go biŋ, taŋ aôm kôsôm gebe aêagêc atôc lemeŋ êpi naŋ ênsêlô." 21 Ma awê tau kêsôm gebe "Biŋ taŋ asôm su naŋ, ŋanô êsa." Go kêsakiŋ êsêagêc gebe sêc sêna, tec êsêagêc sêwi eŋ siŋ ma sêja. Ma eŋ tau kêmoatiŋ gam kokoc geŋkaleŋ katam sauŋ tau.

22 Êsêagêc sêwi awê tau siŋ jasêpi lôc ma sêmoa tônê kêtôm bêc têlêac e sêjandawaga sêmu sêja. Sêjandawaga sesom gamêŋ, taŋ gêc intêna makeŋ-makeŋ naŋ, mago têtap lau teŋ sa atom. 23 Go ŋaclagêc sêsêp aŋga lôc sêmêŋ kêtiam jaselom bu ma sêô lasê dêdêŋ Nun latu Josua, go sêjac miŋ biŋ samob, taŋ kêtap êsêagêc sa naŋ, gêdêŋ eŋ. 24 Ma sêsôm gêdêŋ Josua gebe "Apômtau kêkêŋ gamêŋ samob kêsêp aêac lemeŋ biŋŋanôgeŋ. Ma biŋ teŋ, lau gamêŋ tauŋa samob sêmoa tonêŋ ŋalêlôm ŋatutucgeŋ kêtu aêacŋa."

3

Lau Israel selom bu Jordan

1 Gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ Josua gêdi ma gêwi Sitim siŋ ma lau Israel samob sêwiŋ eŋ. Êsêac sêô lasê bu Jordan ma sê becobo aŋga tônê, selom sebeŋ atom. 2 Bêc têlêac gêbacnê, go siŋwaganêŋ laumata sêsêlêŋ sêmoa gamêŋ becŋa ŋalêlôm 3 ma sêjatu lau gebe "Amac embe alic Apômtau, amacnêm Anôtô, nê katapa poacŋa, taŋ lau Lewi nêŋ dabuŋwaga sêmbalaŋ naŋ, go andi ma andaŋguc katapa tau, 4 ec ajala intêna, taŋ asa naŋ, gebe amac asa intêna tonec kwanaŋgeŋ atom. Mago ŋasawa êniŋ katapa to amac êŋgic. Ŋasawa tau amboac saka 500. Andambiŋ katapa tau atom." 5 Ma Josua kêsôm gêdêŋ lau gebe "Anam dabuŋ taôm, gebe eleŋŋa Apômtau gebe êŋgôm gêŋtalô aŋga amac ŋalêlôm." 6 Ma Josua kêsôm gêdêŋ dabuŋwaga gebe "Aôc katapa poacŋa sa ma asêlêŋ amuŋ." Tec êsêac sêôc katapa poacŋa tau sa ma sêsêlêŋ sêmuŋ lau.

7 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Josua gebe "Ocsalô aê gabe jatoc aôm sa lau Israel samob sêlic e sêjala gebe aê oc jamoa jawiŋ aôm êtôm gamoa gawiŋ Mose. 8 Ma aôm ôjatu dabuŋwaga, taŋ sêmbalaŋ katapa poacŋa naŋ, gebe 'Êndêŋ taŋ aô lasê Jordan ŋatali naŋ, akô ŋaŋêŋgeŋ aŋga bu ŋalêlôm." '

9 Go Josua kêsôm gêdêŋ lau Israel gebe "Ajôc, atu gasuc amêŋ, ma akêŋ taŋem Apômtau, amacnêm Anôtô, nê biŋ." 10 Ma Josua kêsôm gebe "Biŋ tonec êwa sa êndêŋ amac gebe Anôtô mata jali gêmoa gêwiŋ amac ma eŋ êsêlêŋ êmuŋ amac ma êjanda lau Kanaan to Het ma lau Hiw to Peris ma lau Girgas to Amor ma Jebus biŋŋanôgeŋ. 11 Alic acgom, Apômtau, taŋ kêtu nom samucgeŋ ŋatau naŋ, nê katapa poacŋa elom bu Jordan êmuŋ amac. 12 Ma galoc ajaliŋ lau 12 sa aŋga Israelnêŋ gôlôacmôkênêŋ, ŋac tageŋ-tageŋ êtôm gôlôacmôkêgeŋ. 13 Ma êndêŋ taŋ lau dabuŋ, taŋ sêmbalaŋ Apômtau, nom samucgeŋ ŋatau, nê katapa naŋ, sêu eŋtapa êsêp bu Jordan, go bu tau enseleŋ êtiam atom êpoac ma bumôkê êlêc sa naêkô amboac lênsaŋ teŋ."

14 Amboac tonaŋ gêdêŋ taŋ lau dêdi aŋga nêŋ becobo sebe selom bu Jordan naŋ, dabuŋwaga sêbalaŋ katapa poacŋa sêmuŋ lau. 15 Ma gêdêŋ taŋ dabuŋwaga, taŋ sêbalaŋ katapa naŋ, sêô lasê Jordan ma gêdêŋ taŋ lau-sabalaŋ-katapawaga tau sêu eŋkaiŋ kêsêp bu, taŋ kêsalê Jordan ŋatali auc gêdêŋ têm sêjac kôm ŋanô saŋa naŋ, 16 bumôkê gêlêc sa jakêsuŋ tôŋ kêkô Jaêcgeŋ amboac lênsaŋ kêkanôŋ malac Adam, taŋ gêc Sareta ŋagala naŋ. Ma bu aêŋa, taŋ kêsa gwêc

Arabaŋa, taŋ sêsam teŋ gebe Gwêcmatê naŋ, kêpa samucgeŋ. Ma lau selom
sêsêp gamêŋ, taŋ kêkanôŋ Jeriko naŋ. 17 Ma gêdêŋ taŋ lau Israel samob sêsêlêŋ
sêmoa gamêŋ keleŋgeŋ jasêpi bumakeŋ naŋ, dabuŋwaga, taŋ sêbalaŋ katapa
poacŋa naŋ, sêkô gamêŋ ŋakeleŋ aŋga bu Jordan ŋaluŋ e lau samob selom bu
Jordan gêbacnê.

4

Poc 12, naŋ sêkôc aŋga Jordan

1 Lau samob selom bu Jordan jasêpi su acgom, go Apômtau kêsôm gêdêŋ
Josua gebe 2 "Ôjaliŋ lau 12 sa aŋga launêŋ, ŋac tageŋ-tageŋ êtôm gôlôacmôkêgeŋ,
3 ma ôjatu êsêac gebe 'Akôc poc 12 aŋga Jordan ŋaluŋ tonec, akôc aŋga gamêŋ,
taŋ dabuŋwaga eŋtapa sêka naŋ, ma akôc poc tau amêŋ bumakeŋ ma atoc poc
tau êkô gamêŋ, taŋ êmbêc anêc naŋ.' " 4 Go Josua kêkalem lau 12 tau aŋga lau
Israel nêŋ, taŋ kêjaliŋ sa naŋ, ŋac tageŋ-tageŋ kêtôm gôlôacmôkêgeŋ. 5 Ma Josua
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Asêlêŋ naamuŋ Apômtau, amacnêm Anôtô, nê katapa
êsêp bu Jordan ŋaluŋgeŋ ma aôc poc tageŋ-tageŋ êtômgeŋ ma poc tau ŋanamba
êtôm Israelnêŋ gôlôacmôkê. 6 Poc tonaŋ êtu ŋabelo êkô amac ŋalêlôm. Ma embe
nêm ŋapalêo to ŋac têtu kênac amac êtu ŋamu gebe 'Poc tonec gebe êwa asageŋ
sa êndêŋ amac,' 7 go anac miŋ êndêŋ êsêac gebe Bu Jordan gêlêc sa ma kêkêŋ
ŋasawa gêdêŋ Apômtaunê katapa poacŋa. Gêdêŋ taŋ katapa tau gelom Jordan
naŋ, ŋabu gêlêc sa. Tec poc tonec êtu ŋabelo teŋgeŋŋa êndêŋ lau Israel."

8 Ma lau tau sêgôm biŋ, taŋ Josua kêjatu naŋ, ŋanô kêsa ma sêkôc poc 12 aŋga
Jordan ŋaluŋgeŋ kêtôm lau Israel nêŋ gôlôacmôkênêŋ toŋ, kêtôm taŋ Apômtau
kêsôm gêdêŋ Josua naŋ. Ma êsêac sêôc poc tau selom jasêpi gamêŋ, taŋ sebe
sênêc naŋ, ma tetoc poc tau sêŋgôŋ tonaŋ. 9 Ma Josua gêboa poc 12 sa kêkô
Jordan ŋaluŋgeŋ aŋga gamêŋ, taŋ dabuŋwaga sêbalaŋ Apômtaunê katapa ma
eŋtapa sêka naŋ, ma poc tau kêkô tônê e mêŋgêdêŋ galoc. 10 Ma Apômtau
kêjatu Josua gebe êsôm biŋ, taŋ Mose kêjatu Josua naŋ, êndêŋ lau Israel. Ma
dabuŋwaga, taŋ sêbalaŋ katapa naŋ, gacgeŋ sêkô Jordan ŋaluŋgeŋ e biŋ samob,
taŋ Apômtau kêjatu Josua naŋ, ŋanô kêsa.

Ma lau selom sêkac tauŋgeŋ sêja bumakeŋ. 11 Ma gêdêŋ taŋ lau samob
selom jasêpi ŋamakeŋ su naŋ, Apômtaunê katapa to dabuŋwaga selom amboac
tonaŋgeŋ sêmuŋ lau. 12 Rubennê wakuc ma Gadnê wakuc to Manasenê gôlôac
ŋamakeŋ selom tolaukasapgeŋ sêmuŋ lau Israel kêtôm Mose kêjatu êsêac.
13 Siŋwaga tolaukasap amboac 40,000 selom jasêpi Jeriko ŋagamêŋ gaboaŋŋa
sêja. Êsêac sêmasaŋ tauŋ gebe sênac siŋ sêmoa Apômtau laŋônêmŋa. 14 Gêdêŋ
bêc tonaŋ Apômtau ketoc Josua sa aŋga lau Israel laŋôŋnêm ŋa ma êsêac têtêc
eŋ kêtôm têm, taŋ gêmoa mata jali naŋ, kêtôm têtêc Mose.

15 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Josua gebe 16 "Ôjatu dabuŋwaga, taŋ sêbalaŋ
katapa poacŋa naŋ, gebe sêpi aŋga Jordan sêmêŋ." 17 Amboac tonaŋ Josua
kêjatu dabuŋwaga gebe "Api aŋga Jordan amêŋ." 18 Ma gêdêŋ taŋ dabuŋwaga,
taŋ sêbalaŋ Apômtaunê katapa poacŋa naŋ, sêpi aŋga Jordan ŋaluŋ su ma êsêac
eŋtapa sêka gamêŋ ŋakeleŋ naŋ, bu Jordan gêjô tau mala e kêsalê butali auc
kêtiam kêtôm gêmuŋŋa.

19 Lau mêŋsêpi aŋga Jordan gêdêŋ ajôŋ ŋamataŋa ŋabêc kêtu 10 ma sê nêŋ
bec sêŋgôŋ Gilgal, taŋ gêc malac Jeriko ŋagamêŋ oc kêpiŋa naŋ. 20 Ma Josua
gêboa poc 12, taŋ êsêac sêkôc aŋga Jordan naŋ, sa aŋga Gilgal. 21 Ma eŋ
kêsôm gêdêŋ lau Israel gebe "Amacnêm ŋapalêo to ŋac embe têtu kênac tameŋi
êtu ŋamu gebe 'Poc tonec ŋam amboac ondoc,' 22 go awa sa êndêŋ êsêac ma
asôm gebe 'Lau Israel selom bu Jordan tonec sêmoa gamêŋ keleŋgeŋ,' 23 gebe

Apômtau, amacnêm Anôtô, gêgôm bu Jordan kêpa kêtu amacŋa e alom mêŋapi ŋamakeŋ kêtôm gêgôm gêdêŋ Gwêckoc, taŋ gêgôm kêpa kêtu aêacŋa e alom mêŋapi ŋamakeŋ. 24 Eŋ gêgôm gêŋ tonaŋ, gebe lau tomôkê-tomôkê nomŋa sêjala, gebe Apômtau lêma ŋajaŋa ma gebe amac atêc Apômtau, amacnêm Anôtô, endeŋ tôŋgeŋ."

5

1 Lau Amor nêŋ kiŋ samob, taŋ sêmoa bu Jordan ŋamakeŋ kêsi gamêŋ oc kêsêpŋa naŋ, ma lau Kanaan nêŋ kiŋ samob, taŋ sêŋgôŋ gwêctali naŋ, sêŋô ŋawae gebe Apômtau gêgôm bu Jordan kêpa kêtu lau Israelŋa e selom bu su, tec nêŋ ŋalêlôm kêtu palê ma nêŋ ŋaclai gêbacnê kêtu lau Israelŋa.

Josua kêsa lau ma êsêac sêlic om Pasa aŋga Gilgal

2 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ Josua gebe "Ômansaŋ bôjaŋ poc ma ôsa lau Israel êtiam êtu luagêcŋa." 3 Amboac tonaŋ Josua kêmasaŋ bôjaŋ poc ma kêsa lau Israel aŋga Gibeat-Haralot. 4 Josua kêsa êsêac kêtu ŋam amboac tonecŋa gebe lau to siŋwaga samob, taŋ sêwi Aiguptu siŋ naŋ, sêmac êndu aŋga intêna gamêŋ sawaŋa gêdêŋ taŋ sêwi Aiguptu siŋ su naŋ. 5 Êsêac sêsa lau samob, taŋ sêmêŋ naŋ, mago lau samob, taŋ teneŋi sêkôc êsêac gêdêŋ taŋ sêwi Aiguptu siŋ su ma sêmoa intêna gamêŋ sawaŋa naŋ, tec sêsa êsêac atom. 6 Gebe lau Israel sêsêlêŋ sêmoa gamêŋ sawa kêtôm jala 40 e lau samob to siŋwaga samob, taŋ sêwi Aiguptu siŋ naŋ, sêjaŋa aŋga gamêŋ sawa kêtu êsêac sêkêŋ taŋeŋ Apômtau awa atomŋa, tec Apômtau kêtôc lêma gebe êsêac sêlic gamêŋ, taŋ Apômtau gêjac mata gêdêŋ aêac tameŋi gebe êkêŋ gamêŋ, taŋ su to lêp keseleŋ êndêŋ aêac naŋ atom. 7 Amboac tonaŋ Josua kêsa êsêac gebe êsêac sêsa lau tonaŋ aŋga intêna atom.

8 Gêdêŋ taŋ sêsa lau samob su naŋ, sêŋgôŋ nêŋ gamêŋ becoboŋageŋ e kamoc gemo. 9 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Josua gebe "Ocsalô tonec aê kakac biŋ majeŋ Aiguptuŋa su aŋga amacnêm." Tec sê gamêŋ tau ŋaê gebe Gilgal e mêŋgêdêŋ galoc.

10 Lau Israel sê nêŋ becobo sêŋgôŋ Gilgal ma gêdêŋ ajôŋ tonaŋ ŋabêc kêtu 14 ŋagêbêc êsêac sêlic om Pasa. Êsêac sêmoa malac Jeriko ŋagamêŋ gaboaŋŋa. 11 Seŋ Pasa su ma ŋageleŋ êsêac seŋ gamêŋ tau ŋakôm ŋanô, seŋ polom ŋaluc to polom ŋanô, taŋ sêpac naŋ, gêdêŋ bêc tonaŋgeŋ. 12 Ma mana tau gêbacnê gêdêŋ bêbêcgeŋ tonaŋ, gêdêŋ taŋ seŋ gamêŋ tau ŋakôm ŋanô naŋ. Ma lau Israel têtap mana sa kêtiam atom, seŋ gamêŋ Kanaan ŋakôm ŋanô gêdêŋ jala tonaŋ.

Josua agêc ŋac tosiŋ

13 Gêdêŋ taŋ Josua gêmoa Jeriko ŋamalac gala naŋ, eŋ gêôc mataanô sa ma gêlic ŋac teŋ kêkô eŋ laŋônêmŋa. Ŋac tau gê nê siŋ sa ma kêmêgôm siŋ tau ŋa lêma. Josua gêdêŋ eŋ gêja ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aêacma ŋac aôm me ma ŋacjonêŋ ŋac aôm." 14 Ma eŋ kêsôm gebe "Masi, aê Apômtaunê siŋwaganêŋ laumata. Galocgeŋ tec gamêŋ." Go Josua gêu tau jagêc laŋôanô gêdêŋ nom ma keteŋ mec to kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ŋoc apômtau êjatu biŋ ondoc êndêŋ nê sakiŋwaga." 15 Ma Apômtaunê siŋwaganêŋ laumata kêsôm gêdêŋ Josua gebe "Ônu atapa su aŋga amtapa, gebe gamêŋ, taŋ kôkô naŋ, gamêŋ dabuŋ." Ma Josua gêgôm kêtôm tonaŋ. *

6

Lau Israel sêku malac Jeriko tulu

* **5:15:** Gilgal ŋam gebe Takac su.

1 Ma lau Jeriko sêbalaŋ nêŋ malac auc ŋapep kêtu lau Israelŋa. Lau teŋ sêsô-
sêsa atom. 2 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Josua gebe “Ôlic acgom, aê kakêŋ Jeriko
to ŋakiŋ ma siŋwaga toŋaclai sêsêp aôm lêmam. 3 Amboac tonaŋ amac siŋwaga
samob asêlêŋ aŋgi malac tau auc êtu dim tageŋ. Ma aŋgôm amboac tonaŋ
êtôm bêc 6. 4 Ma dabuŋwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêŋ sêmuŋ katapa poacŋa.
Ma êndêŋ bêc êtu 7ŋa amac asêlêŋ aŋgi malac auc êtu dim 7 ma dabuŋwaga
sênac dauc êtaŋ. 5 Ma êsêac embe sênac dauc êtaŋ ê tôŋ baliŋgeŋ, ma amac
embe aŋô dauc êtaŋ amboac tonaŋ, go lau samob sênam lasê toaligeŋ ma
malac ŋatuŋbôm êku sa ma lau samob gacgeŋ sembo sêsa malaclêlôm sêna.”
6 Amboac tonaŋ Nun latu Josua kêkalem dabuŋwaga ma kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe “Aôc katapa poacŋa sa ma dabuŋwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêŋ sêmuŋ
Apômtaunê katapa poacŋa.” 7 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ lau gebe “Ajôc, asêlêŋ aŋgi
malac auc ma siŋwaga tolaukasap sêsêlêŋ sêmuŋ Apômtaunê katapa.”

8 Ma lau sêgôm biŋ, taŋ Josua kêjatu naŋ, ŋanô kêsa. Dabuŋwaga 7 sêkôc
dauc 7 ma sêsêlêŋ sêmuŋ sêmoa Apômtau laŋônêmŋa. Êsêac sêjac dauc kêtaŋ
ma Apômtaunê katapa poacŋa kêsêlêŋ kêdaguc êsêac. 9 Ma siŋwaga tolaukasap
sêsêlêŋ sêmuŋ dabuŋwaga, taŋ sêjac dauc kêtaŋ ŋapaŋ. 10 Ma Josua kêjatu lau
gebe “Anam lasê atom, anam taôm tôŋgeŋ, asôm biŋ teŋ êsa awemsuŋ atom
e êndêŋ bêc aê jasôm êndêŋ amac gebe Anam lasê, go anam lasê.” 11 Amboac
tonaŋ eŋ kêsakiŋ Apômtaunê katapa kêgi malac tau auc kêtu dim tageŋ. Su, go
sêô lasê gamêŋ becoboŋa kêtiam ma sêc bêc aŋga tonaŋ.

12 Gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ Josua gêdi sa ma dabuŋwaga sêbalaŋ Apômtaunê
katapa. 13 Ma dabuŋwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêŋ sêmuŋ Apômtaunê katapa
ma sêjac dauc ŋapaŋ. Ma siŋwaga tolaukasap sêsêlêŋ sêmuŋ êsêac ma lau
ŋagêdô têdaguc Apômtaunê katapa, ma dauc kêtaŋ ŋapaŋ. 14 Ma gêdêŋ bêc kêtu
luagêcŋa êsêac sêsêlêŋ sêgi malac auc kêtu dim tageŋ amboac tonaŋgeŋ ma
sêmu sêja gamêŋ becoboŋa. Sêgôm amboac tonaŋ kêtôm bêc 6.

15 Gêdêŋ bêc kêtu 7ŋa êsêac dêdi gêdêŋ geleŋ mata ma sêsêlêŋ sêgi malac auc
amboac sêgôm-sêgôm kêtu dim 7. Gêdêŋ bêc tageŋ tonaŋgeŋ tec êsêac sêsêlêŋ
sêgi malac auc kêtu dim 7. 16 Ma gêdêŋ taŋ sêgi malac auc kêtu dim 7ŋa ma
dabuŋwaga sêjac dauc kêtaŋ naŋ, Josua kêsôm gêdêŋ lau gebe “Anam lasêmaŋ,
gebe Apômtau kêkêŋ malac tau gêdêŋ amac. 17 Ma malac to ŋagêŋ samob êtu
Apômtaunê gêŋ enseŋ suŋa. Mockaiŋo Rahab to nê lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ
eŋ aŋga ênê andu naŋ, tauŋgeŋ go sêmoa mateŋ jali, gebe eŋ gêsa lau jaeŋŋa,
taŋ aêac tasakiŋ êsêac naŋ auc. 18 Ma amac ajop taôm êndêŋ gêŋ, taŋ gêjac
anseŋ suŋa ŋawae. Matem katu gêŋ tau e akôc ŋagêdô, taŋ kêtu Apômtaunê
naŋ, su atom. Embe aŋgôm, go lau Israel nêŋ gamêŋ becoboŋa êwê kaiŋ biŋ,
taŋ êtap malac Jeriko sa naŋ, êwiŋ ma êtap gêŋwapac ŋanô sa. 19 Ma silber to
gold samob ma laclu, taŋ sêmasaŋ ŋa ki kokoc to jejec naŋ, êtu Apômtaunê gêŋ
dabuŋ naêsêp Apômtaunê kanom.” 20 Amboac tonaŋ lau sêjam lasê ma sêjac
dauc kêtaŋ. Gêdêŋ taŋ lau sêŋô dauc kêtaŋ naŋ, sêjam lasê ma tuŋbôm kêku sa,
ma lau sêpi malac sêja. Lau samob gacgeŋ sebo sêsa malac sêja ma sêku malac
tau tulu. 21 Go seseŋ malac samucgeŋ su. Êsêac seseŋ ŋac to awê ma lau matac
to lau ŋanô, seseŋ bulimakao to domba ma doŋki. Êsêac seseŋ gêŋ samob su
ŋa siŋ ŋamata.

22 Ma Josua kêsôm gêdêŋ ŋaclagêc, taŋ sêkêŋ keleŋ gamêŋ naŋ, gebe “Asô awê
mockaiŋo nê andu ana ma akôc awê tau to nê lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ
eŋ naŋ, sêsa sêmêŋ amboac atôc lemem gêdêŋ eŋ naŋ.” 23 Amboac tonaŋ
ŋac wakuc luagêc tau, taŋ sêkêŋ keleŋ gamêŋ naŋ, sêsô andu sêja ma sêkôc
Rahel to têna agêc tama ma lui to nê lau samob, taŋ sêŋgôŋ sêwiŋ eŋ naŋ, sêsa

sêmêŋ. Êsêac sêkôc ênê lau samob ma sêkêŋ êsêac sêŋgôŋ lau Israel nêŋ gamêŋ becoboŋa ŋamagê. 24 Ma êsêac sêkêc malac to ŋagêŋ samob ja geŋ. Tageŋ silber to gold ma ku, taŋ sêmasaŋ ŋa ki kokoc to jejec naŋ, sêkêŋ jakêsêp kanom, taŋ kêkô Apômtaunê andu naŋ. 25 Josua gêjam awê mockaiŋo Rahab to tamanê gôlôac ma nê lau samob, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ sa. Eŋ gêŋgôŋ lau Israel ŋalêlôm e mêŋgêdêŋ galoc, gebe eŋ gêsa lau jaeŋ, taŋ Josua kêsakiŋ gebe sêkêŋ keleŋ malac Jeriko naŋ auc.

26 Gêdêŋ têm tonaŋ Josua kêjatu lau gebe têtôc lemeŋ sêkô Apômtau laŋônêmŋa ma kêsôm gebe "Aêac tapuc boa ŋac, taŋ êndi mêŋêkwê malac Jeriko tonec sa êtiam naŋ.
Eŋ ênac da alê ŋamataŋa ŋa nê ŋacsêga.
Ma ênac da malac ŋakatam ŋa nê ŋac sauŋ."

27 Amboac tonaŋ Apômtau gêwiŋ Josua ma ênê wae gêjam gamêŋ samucgeŋ auc.

7

1-26 *

8

1-35 *

9

1-27 *

10

Lau Israel sêku lau gamêŋ gêmu kêsêpŋa tulu

1 Kiŋ Jerusalemŋa Adonisedek gêŋô Josua kêku malac Ai tulu to geseŋ malac tau samucgeŋ su ŋawae. Josua gêgôm malac Ai to ŋakiŋ kêtôm gêgôm gêdêŋ malac Jeriko to ŋakiŋ. Kiŋ tau gêŋô biŋ teŋ gêwiŋ gebe Lau Gibeonŋa sê wama gêdêŋ lau Israel ma sêmoa sêwiŋ êsêac. 2 Eŋ gêŋô biŋ tonaŋ ma kêtêc tau gebe Gibeon malac kapôêŋ kêtôm kiŋnêŋ malac ŋagêdô, ma malac tau kapôêŋ kêlêlêc Ai su ma nêŋ lau samob lau toŋaclai. 3 Kêtu tonaŋŋa kiŋ Jerusalemŋa Adonisedek kêsakiŋ biŋ gêdêŋ kiŋ Hebronŋa Hoham to gêdêŋ kiŋ Jarmutŋa Piram ma gêdêŋ kiŋ Lakisŋa Japia to gêdêŋ kiŋ Eglonŋa Debir ma kêsôm gebe 4 "Api andêŋ aê amêŋmaŋ ma anam aê sa. Aêac tanac Gibeon gebe êsêac sê wama gêdêŋ Josua to lau Israel." 5 Go lau Amor nêŋ kiŋ lemeŋ teŋ tonec, kiŋ Jerusalemŋa to kiŋ Hebronŋa ma kiŋ Jarmutŋa to kiŋ Lakisŋa ma kiŋ Eglonŋa sêkac nêŋ siŋwaga sa ma êsêac tonêŋ siŋwaganêŋ toŋ samob sêpi jasêgi malac Gibeon auc ma sêjac siŋ gêdêŋ malac tau.

6 Ma lau Gibeonŋa sêkêŋ biŋ gêdêŋ Josua gêja Gilgal ma sêsôm gebe "Ôŋgamiŋ taôm êndêŋ nêm sakiŋwaga atom. Ôpi ôndêŋ aêac ômôêŋ sebeŋ ma ônam aêac kêsi to ônam aêac sa. Gebe lau Amor nêŋ kiŋ samob, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ lôcŋa naŋ, sêkac sa sêmêŋ gebe sênac siŋ êndêŋ aêac." 7 Ma Josua gêdi aŋga Gilgal ma kêpi gêja. Siŋwaga to lau toŋaclai samob sêsêlêŋ sêwiŋ eŋ. 8 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Josua gebe "Ôtêc êsêac atom, gebe aê kakêŋ êsêac sêsêp aôm lêmam sugac. Êsêacnêŋ ŋac teŋ oc êkô aôm auc atom." 9 Josua gêdi aŋga Gilgal ma kêsêlêŋ gêdêŋ gêbêc samuc tonaŋ ma gêô lasê gêdêŋ êsêac e têtakê.

---

* **7:1-26:** 7:1–9:27 Josua gêwê lau Israel nêŋ siŋwaga sêpi Kanaan ŋagamêŋ lôcŋa ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatiŋ poac teŋ sêwiŋ lau Gibeon ŋamiŋ gêc tonec. * **8:1-35:** 7:1–9:27 Josua gêwê lau Israel nêŋ siŋwaga sêpi Kanaan ŋagamêŋ lôcŋa ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatiŋ poac teŋ sêwiŋ lau Gibeon ŋamiŋ gêc tonec. * **9:1-27:** 7:1–9:27 Josua gêwê lau Israel nêŋ siŋwaga sêpi Kanaan ŋagamêŋ lôcŋa ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatiŋ poac teŋ sêwiŋ lau Gibeon ŋamiŋ gêc tonec.

10 Ma Apômtau gêgôm êsêacnêŋ meloco kêsa e sêc lau Israel, taŋ sêjac êsêac ŋanô aŋga Gibeon naŋ su. Lau Israel sêjanda êsêac sêsêp intêna Bet-Horonŋa, ma sêjac êsêac e jadêdêŋ Aseka to Makeda. 11 Gêdêŋ taŋ êsêac sêc lau Israel su sêsêp intêna Bet-Horonŋa sêja naŋ, Apômtau tau kêbaliŋ poc kapôêŋ aŋga undambê jakêtuc êsêac e jasêô lasê Aseka, ma êsêac sêmac êndu. Lau taŋ sêmac êndu kêtu kom pocŋa naŋ, taêsam sêlêlêc lau, taŋ lau Israel sêjac ŋa siŋ êndu naŋ su.

12 Gêdêŋ bêc, taŋ Apômtau kêkêŋ lau Amor sêsêp lau Israel lemeŋ naŋ, Josua kêkô lau Israel laŋôŋnêm ma kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe
“Aôm oc, ôkô ŋaŋêŋ aŋga Gibeon
ma aôm ajôŋ, aŋga gaboaŋ Aijalon.”
13 Ma oc kêkô ŋaŋêŋ ma ajôŋ kêkô amboac tonaŋgeŋ
e lau sêkac kamocgôc gêbacnê.

Biŋ tonaŋ teto gêc Jasarnê buku gebe Oc tau kêkô umboŋ ŋaluŋ ma kêkac tau gebe naêsêp atom, kêkôgeŋ kêtôm bêc samuc teŋ. 14 Bêc teŋ kêtôm tonaŋ gêc gêmuŋ atom ma gêc atom e mêŋgêdêŋ galoc. Gêdêŋ bêc tonaŋ Apômtau kêkêŋ taŋa ŋac teŋ awa ŋam gebe Apômtau gêjac siŋ gêjô Israel.

15 Go Josua ma lau Israel samob sêc sêmu sêja nêŋ gamêŋ Gilgal kêtiam. 16-43 *

11

1-23 *

12

1-24 *

13

1-33 *

14

1-15 *

15

1-63 *

16

1-10 *

17

1-18 *

18

1-28 *

---

* **10:16-43:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **11:1-23:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **12:1-24:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **13:1-33:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **14:1-15:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **15:1-63:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **16:1-10:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **17:1-18:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **18:1-28:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ.

19

1-51 *

20

1-9 *

21

1-45 *

22

1-34 *

23

1-16 *

24

Josuanê awamu

1 Go Josua kêkac lau Israel nêŋ gôlôacmôkê samob sa aŋga Sikem. Eŋ kêkalem
lau Israel nêŋ lau ŋanô to laumata ma nêŋ gôliŋwaga to kasêga samob sa jasêkô
Anôtô laŋônêm. 2 Go Josua kêsôm gêdêŋ lau samob gebe "Apômtau, lau Israel
nêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonec gebe 'Gêdêŋ andaŋgeŋ amac tamemi Abraham
agêc Nahor tameŋi Tara sêŋgôŋ bu Euprat ŋamakeŋ ônêŋa, ma sêjam sakiŋ
gêdêŋ anôtôi jaba. 3 Go aê kakôc amac tamemi Abraham su aŋga bu ŋamakeŋ
ônêŋa ma gawê eŋ kêsêlêŋ kêtôm gamêŋ Kanaanŋa samob. Aê kakêŋ ênê
wakuc têtu taêsam. Aê kakêŋ Isak gêdêŋ eŋ. 4 Ma kakêŋ Jakob agêc Esau gêdêŋ
Isak. Aê kakêŋ gamêŋ lôcŋa Seir gêdêŋ Esau gêwê kaiŋ, mago Jakob to nê
latui sêsêp Aiguptu sêja. 5 Go kasakiŋ Mose agêc Aron ma kakôniŋ Aiguptu
ŋa gêŋwapac, taŋ gagôm aŋga gamêŋ tau naŋ. Su, go gawê amac asa amêŋ. 6 Aê
gawê amac tamemi sêsa aŋga Aiguptu sêmêŋ e aô lasê gwêc. Ma lau Aiguptu
sêjanda amac tamemi ŋa kareta to hos e jadêdêŋ Gwêckoc. 7 Ma êsêac aweŋ
gêjac Apômtau ma eŋ kêkêŋ gêsuŋbôm geŋ amac to lau Aiguptu kêsi to gêgôm
gwêc kêmakop e kêsalê êsêac auc. Amac matemanô alic gêŋ, taŋ aê gagôm
gêdêŋ Aiguptu naŋ su. Amac amoa gamêŋ sawa ŋasawa baliŋ. 8 Go aê gawê
amac aô lasê lau Amor, taŋ sêŋgôŋ Jordan ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, nêŋ gamêŋ.
Gêdêŋ taŋ kakêŋ êsêac sêsêp amac lemem ma amac akôc êsêacnêŋ gamêŋ su
naŋ, aê gaseŋ êsêac gamuŋ amac. 9 Go kiŋ Moabŋa Sipor latu Balak gêdi ma
gêjac siŋ gêdêŋ Israel. Eŋ kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Beor latu Bileam gebe êmêŋ ma
êpuc boa amac. 10 Mago aê kakêŋ taŋoc Bileam atom, tec eŋ gêjam mec amac.
Gagôm amboac tonaŋ, tec gajam amac kêsi aŋga Balak lêma. 11 Go amac alom
bu Jordan e aô lasê malac Jeriko. Ma lau Jerikoŋa sêjac siŋ gêdêŋ amac. Mago
lau Jeriko tauŋgeŋ atom, lau Amor to Peres ma Kanaan to Het ma Girgas to
Hiw ma Jebus amboac tonaŋgeŋ. Mago aê kakêŋ êsêac sêsêp amac lemem.
12 Aê kasakiŋ banic gêmuŋ ma kêjanda lau Amor nêŋ kiŋ luagêc gêmuŋ amac.
Amacnêm siŋ to talam gêgôm atom. 13 Aê kakêŋ gamêŋ teŋ, taŋ ajam kôm kêpi

---

* **19:1-51:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **20:1-9:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **21:1-45:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **22:1-34:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ. * **23:1-16:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucgeŋ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômgeŋ.

atom naŋ, gêdêŋ amac ma kakêŋ malac, taŋ amac akwê sa atom naŋ, gêdêŋ amac aŋgôŋ. Amac aeŋ kôm wainŋa to katêkwi, taŋ asê atomanô naŋ ŋanô.'
14 "Amboac tonaŋ galoc atêc Apômtau to anam sakiŋ eŋ têmtac makeŋ ma tonêm ŋalêlôm ŋaŋêŋgeŋ. Atiŋ anôtôi jaba, taŋ tamemi sêjam sakiŋ aŋga bu ŋamakeŋ ônêŋa to aŋga Aiguptu naŋ su, ma anam sakiŋ Apômtau. 15 Mago amac embe andec gebe anam sakiŋ Apômtau, go ocsalô tonec ajaliŋ anôtôi, taŋ abe anam sakiŋ naŋ sa. Abe anam sakiŋ anôtôi, taŋ tamemi sêjam sakiŋ aŋga bu ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, me lau Amor, tec aŋgôŋ êsêacnêŋ gamêŋ nec, nêŋ anôtôi me. Mago aê to ŋoc gôlôac abe anam sakiŋ Apômtaugeŋ."
16 Go lau tau sêjô eŋ awa gebe "Biŋ tonec gebe awi Apômtau siŋ ma anam sakiŋ anôtôi jaba nec ênac jaê aêac, 17 gebe Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, gêwê aêac to tameŋi tapi aŋga Aiguptu tamêŋ ma gêwê aêac dawi andu kapoacwalôŋa siŋ. Eŋ gêgôm gêŋsêga kaiŋ teŋ aêac talic ma gejob aêac aŋga intêna samob, taŋ tasa naŋ, ma gejob aêac gêdêŋ taŋ tasêlêŋ tasêp lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm naŋ. 18 Ma Apômtau kêjanda lau tomôkê-tomôkê gêmuŋ aêac, eŋ kêjanda lau Amor, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tonec naŋ, amboac tonaŋgeŋ. Kêtu tonaŋŋa aêac abe anam sakiŋ Apômtau amboac tonaŋgeŋ, gebe eŋ kêtu aêacnêŋ Anôtô."
19 Mago Josua kêsôm gêdêŋ lau tau gebe "Amac atôm gebe anam sakiŋ Apômtau atom, gebe eŋ Anôtô dabuŋ. Eŋ gêjam lêmuŋ lau gebe têntac êwiŋ eŋ taugeŋ. Eŋ oc êsuc amacnêm biŋ agêli biŋsuŋa to nêm sec ôkwi atom. 20 Eŋ kêmoasiŋ amac su, mago amac embe awi eŋ siŋ ma anam sakiŋ anôtôi jaba, go ênam dêmôê amac ma êŋgôm amac sec to enseŋ amac su." 21 Ma lau sêsôm gêdêŋ Josua gebe "Masi, aêac abe anam sakiŋ Apômtau." 22 Ma Josua kêsôm gêdêŋ lau gebe "Amac taôm awa taôm sa gebe ajaliŋ Apômtau sa gebe anam sakiŋ eŋ." Ma êsêac sêsôm gebe "Aêac awa tauŋ sa sugac." 23 Eŋ kêsôm gebe "Amboac tonaŋ, go atiŋ anôtôi jaba, taŋ sêc amac ŋalêlôm naŋ su, ma akêŋ nêm ŋalêlôm êndêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô." 24 Ma lau sêsôm gêdêŋ Josua gebe "Aêac anam sakiŋ Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, to taŋeŋ wamu ênê awa." 25 Tec gêdêŋ bêc tonaŋ Josua kêmoatiŋ poac gêwiŋ' lau ma kêmasaŋ biŋsu to ŋagôliŋ kêtu êsêacŋa aŋga Sikem. 26 Ma Josua keto biŋ tonaŋ kêsêp Anôtônê biŋsu ŋabuku. Ma eŋ kêkôc poc kapôêŋ teŋ jagêjac sa aŋga kamem, taŋ kêkô Apômtaunê gamêŋ dabuŋ naŋ ŋalabu. 27 Ma Josua kêsôm gêdêŋ lau samob gebe "Alic acgom, poc tonec êtu ŋabelo êwa aêac saŋa, gebe gêŋô Apômtaunê biŋ samob, taŋ eŋ kêsôm gêdêŋ aêac naŋ gêwiŋ. Kêtu tonaŋŋa amac embe ansa nêm Anôtô auc, go poc tau êtu ŋabelo êwa amac saŋa." 28 Go Josua kêsakiŋ lau sêc sêja nêŋ nomlênsêm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.

Josua agêc Eleasar sêmac êndu

29 Biŋ tonaŋ gêbacnê, go Apômtau nê sakiŋwaga Nun latu Josua gêmac êndu. Ênê jala kêtu 110. 30 Ma êsêac sêsuŋ eŋ aŋga tau nê nomlênsêm ŋamalac Timnat-Serat, taŋ gêc lôc Gas ŋagamêŋ gêmu kêpiŋa aŋga Epraim ŋagamêŋ lôcŋa.
31 Ma lau Israel sêjam sakiŋ Apômtau gêdêŋ bêc Josua gêmoa mata jaliŋa samob. Eŋ gêmac êndu su ma laumata ŋagêdô, taŋ sêlic kôm, taŋ Anôtô gêjam kêpi lau Israel naŋ, gacgeŋ sêmoa. Tec lau Israel sêjam sakiŋ Apômtau gêdêŋ laumata tonaŋ nêŋ bêc sêmoa mateŋ jaliŋa samob amboac tonaŋgeŋ.
32 Josepnê ŋatêkwa, taŋ lau Israel sêkôc aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ, sêsuŋ aŋga Sikem kêsêp nom, taŋ Jakob gêjam ôli ŋa mone silber 100 gêdêŋ Sikem tama Hamor latui naŋ, ŋasawa teŋ. Gamêŋ tau kêtu Josepnê wakuc nêŋ nomlênsêm teŋ.
33 Ma Aron latu Eleasar gêmac êndu ma sêsuŋ eŋ aŋga latu Pinehas nê malac Gibea. Êsêac sêkêŋ malac, taŋ gêc Epraim ŋagamêŋ lôcŋa naŋ, gêdêŋ eŋ.

Gôliŋwaga

Lau Israel sêku Kanaan tulu e sêwaka sakiŋ kiŋŋa sa ŋamiŋ gêjam lau Gôliŋwaga nêŋ buku tonec auc. Miŋ tau ŋai kêpi Israelnêŋ siŋsêlêc, taŋ sêsam êsêac sebe Gôliŋwaga naŋ, nêŋ gêŋ siŋsêlêcŋa. Lau tonaŋ ŋagêdô samob gôliŋwaga ŋanô êsêac atom, laumata êsêac sêwê nêŋ lau sêjac siŋŋa to kêsiwaga, taŋ sêjam nêŋ lau sa-sa gêdêŋ ŋacjo sêkôniŋ êsêac tôŋ naŋŋa. Gôliŋwaga ŋac towae kêlêlêc ŋagêdô samob su naŋ Simson, taŋ sêjac ênê gêŋsêga ŋamiŋ gêc môkêlatu 13-16.

Biŋ kapôêŋ tec buku tau kêdôŋ nec tonec gebe Lau Israel sêsap Anôtô tôŋ ŋaŋêŋ, tec gêjam êsêac sa sêŋgôŋ nêŋ ŋajam Ma sêsap tauŋ su aŋga Anôtônê, tec gedec êsêac dêdac gêŋwapac e sêŋgôŋ jageo.

Mago biŋ ŋanô teŋ kêsiŋ tau gêc lêlôm gêwiŋ gebe Lau tau embe sêsap tauŋ su aŋga Anôtônê e dêndac gêŋwapac, mago eŋ embe êlic êsêac sêmbu tauŋ to sêkac tauŋ ôkwi êtiam, eŋ taê labu nê lau to gêjam êsêac kêsi gêjac ŋawaegeŋ.

1:1-36. Josua gêmac êndu su acgom, go lau Israel nêŋ gôlôacmôkê ŋagêdô sêjac siŋ jasêku Kanaannêŋ malac ŋagêdô tulu ŋamiŋ.

2

Apômtaunê aŋela geoc tau lasê aŋga Bokim

1 Apômtaunê aŋela gêwi Gilgal siŋ gêja Bokim ma kêsôm gêdêŋ lau Israel gebe “Aê kakôc amac aŋga Aiguptu ma gawê amac mêŋaô lasê gamêŋ, taŋ katôc lemoc gebe jakêŋ êndêŋ tamemi naŋ. Aê kasôm gebe ‘Aê janac poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ amac naŋ, popoc atomanô. 2 Ma amac amoatiŋ poac teŋ êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tonec naŋ atom. Atuc êsêacnêŋ altar popoc.’ Mago amac taŋem wamu aêŋoc jatu tonaŋ atom. Amac agôm asageŋ. 3 Amboac tonaŋ aê jasôm êndêŋ amac gebe Aê jajanda lau tomôkê-tomôkê jamuŋ amac atom. Êsêac oc têtu nêm ŋacjo ma nêŋ anôtôi jaba têtu amacnêm lakô.” 4 Apômtaunê aŋela kêsôm biŋ tonaŋ gêdêŋ lau Israel samob su, go lau tau sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ. 5 Ma sê gamêŋ tonaŋ ŋaê gebe Bokim ma sêkêŋ da gêdêŋ Apômtau aŋga tônê.

Josua gêmac êndu

6 Josua kêlêwaŋ lau Israel sêmu dêdêŋ nêŋ nomlênsêm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêja, gebe sêŋgôŋ têtu wakac. 7 Ma lau Israel sêjam sakiŋ Apômtau kêtôm têm Josua gêmoa nomŋa. Josua gêmac êndu su, go êsêac sêjam sakiŋ Apômtau sêmoa kêtôm têm, taŋ laumata, taŋ sêjala gêŋ samob, taŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ lau Israel naŋ, sêmoa mateŋ jali naŋ. 8 Ma Nun latu Josua, taŋ Apômtaunê sakiŋwaga naŋ, nê jala kêtu 110 ma gêmac êndu. 9 Êsêac sêsuŋ eŋ aŋga tau nê nomlênsêm ŋamalac Tinat-Heres, taŋ gêc lôc Gas ŋagamêŋ gêmu kêpiŋa aŋga Epraim ŋagamêŋ lôcŋa. 10 Lau taŋ sêmoa sêwiŋ Josua naŋ, sêmac êndu amboac tonaŋ, ma lau wakuc mêŋsêsa, naŋ êsêac sêjam kauc Apômtau to nê kôm, taŋ gêjam kêtu lau Israelŋa naŋ.

Lau Israel sêwi Apômtau siŋ ma gôliŋwaga sêkôc kôm sa

11 Go lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ, gebe sêjam sakiŋ Bal. 12 Êsêac sêwi Apômtau, tameŋinêŋ Anôtô, taŋ kêkôc êsêac su aŋga Aiguptu naŋ, siŋ ma sêsap lau, taŋ sêgi êsêac auc naŋ, nêŋ anôtôi jaba tôŋ. Êsêac sêpôŋ eŋduc gêdêŋ anôtôi tonaŋ ma sêgôm Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa. 13 Êsêac sêwi Apômtau siŋ ma sêjam sakiŋ Bal agêc Astarte. 14 Apômtau têtac ŋandaŋ ŋanô gêdêŋ lau

Israel, tec kêkêŋ êsêac sêsêp kêjaŋgowaga lemeŋ, gebe sêjaŋgo êsêacnêŋ gêŋ su. Eŋ kêkêŋ nêŋ ŋacjo, taŋ sêgi êsêac auc naŋ, gebe sêkôniŋ êsêac e lau Israel têtôm gebe sênam tauŋ sa êtiam atom. 15 Kêtôm têm samob, taŋ êsêac dêdi sebe sênac siŋ naŋ, Apômtau gêjam dêmôê êsêac kêtôm eŋ kêsôm ma kêtôc lêma gebe êŋgôm naŋ. Ma êsêac sêpô lêna tauŋ ŋanôgeŋ.

16 Go Apômtau kêkêŋ gôliŋwaga, taŋ sêjam lau Israel sa aŋga kêjaŋgowaga lemeŋ. 17 Mago êsêac sêkêŋ taŋeŋ nêŋ gôliŋwaga atom. Êsêac sêkêŋ tauŋ dêdêŋ anôtôi jaba to sêpôŋ aeŋduc gêdêŋ êsêac. Êsêac tameŋi taŋeŋ wamu Apômtaunê biŋsu, mago êsêac tauŋ sêwi tameŋinêŋ lêŋ tonaŋ siŋ sebeŋ ma sêsa kêtiam atom. 18 Kêtôm têm samob, taŋ Apômtau kêkêŋ gôliŋwaga gêdêŋ êsêac naŋ, eŋ gêmoa gêwiŋ gôliŋwaga tau ma eŋ gêjam lau tau sa aŋga nêŋ ŋacjo lemeŋ kêtôm têm samob, taŋ gôliŋwaga gêmoa gêwiŋ êsêac naŋ. Apômtau taê walô êsêac kêtu nêŋ taŋiboa, taŋ têtaŋ kêtu nêŋ ŋacjo sêlêsu to sêkôniŋ êsêac naŋŋa. 19 Mago gêdêŋ taŋ gôliŋwaga gêmac êndu naŋ, lau sêmu sêja nêŋ intêna laŋgwa kêtiam e sêgôm sec kêlêlêc lau gêmuŋŋa su. Êsêac têdaguc anôtôi jaba ma sêjam sakiŋ êsêac to sêpôŋ aeŋduc gêdêŋ êsêac ma sêwi nêŋ lêŋ tonaŋ siŋ atom, sêsa togêsuŋtêkwa ŋatoŋgeŋ sêmoa. 20 Apômtau têtac ŋandaŋ sec gêdêŋ lau Israel ma kêsôm gebe “Lau tonec seseŋ poac, taŋ kajatu gêdêŋ êsêac tameŋi gebe sêsap tôŋ naŋ, su ma taŋeŋ wamu aê atom, 21 tec aê jajanda lau tomôkê-tomôkê, taŋ Josua kêku tulu atom ma gêmac êndu naŋ, nêŋ teŋ êtiam atom. 22 Aê jaŋgôm gêŋ tonec gebe jansaê lau Israel e jajala êsêac sêsa ŋoc lêŋ têtôm tameŋi sêsa nêŋ me masi.” 23 Amboac tonaŋ Apômtau gêlôc gebe lau tomôkê-tomôkê, taŋ sêsô Josua lêma ŋalabu atom naŋ, sêŋgôŋgeŋ. Eŋ kêjanda êsêac sebeŋ atom.

3:1-31 Lau Israel sêwi Apômtau siŋ kêtu dim têlêac, tec Apômtau kêkêŋ êsêac sêsô nêŋ ŋacjo ŋalabu. Gêdêŋ taŋ êsêac teteŋ eŋ naŋ, eŋ kêsakiŋ gêjamsawaga teŋ. * † ‡

4

Debora agêc Barak sêku Sisera tulu

1 Gôliŋwaga Ehud gêmac êndu su, go lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ kêtiam. 2 Amboac tonaŋ Apômtau kêkêŋ êsêac sêsêp Jabin lêma. Eŋ lau Kanaan nêŋ kiŋ, taŋ gêjam gôliŋ êsêac gêŋgôŋ malac Hasor naŋ. Ênê siŋwaganêŋ laumata Sisera, taŋ gêŋgôŋ lau samuc nêŋ malac Haroset. 3 Jabinnê kareta ki 900 ma eŋ gejoŋ lau Israel secanô kêtôm jala 20. Tec lau Israel aweŋ gêjac Apômtau gebe ênam êsêac sa.

4 Lapidotnê awê Debora eŋ propeteo teŋ kêtu lau Israel nêŋ gôliŋwagao gêdêŋ ŋasawa tonaŋ. 5 Eŋ gêŋgôŋ nê nip, taŋ kêkô Rama to Betel ŋasawa aŋga gamêŋ lôcŋa Epraim naŋ, ŋalabu ma lau Israel sêja tônê gebe eŋ êmêtôc êsêacnêŋ biŋ. 6 Debora kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Abinoam latu Barak aŋga Naptalinê gamêŋ ŋamalac Kedes gebe êmêŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, kêjatu aôm gebe ‘Ôna ma ôwê nêm lau sêpi lôc Tabor sêna. Ôkôc lau 10,000 aŋga Naptali agêc Sebulon nêŋ gôlôac. 7 Aê gabe jalêtôm Jabinnê siŋwaganêŋ laumata Sisera gebe ênac siŋ êndêŋ aôm aŋga bu Kison. Eŋ êmêŋ tonê kareta ki ma nê siŋwaga, mago aê gabe jakêŋ eŋ êsêp aôm lêmam.’ ” 8 Barak kêsôm gêdêŋ Debora gebe “Aôm embe ôwiŋ aê, go jana, mago aôm embe ôwiŋ aê atom, oc jana atom amboac tonaŋgeŋ.” 9 Debora gêjô eŋ awa gebe “Amboac tonaŋ aê jawiŋ aôm, mago intêna, taŋ aôm ôsa naŋ, êwaka aôm waem sa atom, gebe Apômtau êkêŋ Sisera êsêp awê teŋ lêma.” Go Debora gêdi

* **2:23:** Bokim ŋam gebe Lau-têtaŋwaga. † **2:23:** Bal kêtu lau Kanaan nêŋ anôtô jaba towae teŋ.
‡ **2:23:** Astarte kêtu nêŋ anôtôo towae teŋ.

jagêwiŋ Barak sêja Kedes. 10 Barak kêkalem Sebulon agêc Naptali nêŋ gôlôac
sêpi tageŋ aŋga Kedes, go lau 10,000 têdaguc eŋ, ma Debora jagêwiŋ eŋ amboac
tonaŋgeŋ.
11 Kennê wakuc teŋ, Heber, kêkac tau su aŋga lau Ken nêŋ ma gê nê becobo
kêkô kamem Sananimŋa, taŋ kêkô Kedes ŋagala naŋ ŋalabu. Lau Ken tonaŋ
Mosenê lawa Hobab nê' wakuc.
12 Êsêac sêsôm ŋawae gêdêŋ Sisera gebe Abinoam latu Barak kêpi lôc Tabor
gêja. 13 Tec Sisera kêkalem nê kareta ki 900 to nê lau samob ma kêjatu êsêac
gebe sêwi lau samuc nêŋ malac Haroset siŋ sêna bu Kison. 14 Go Debora kêsôm
gêdêŋ Barak gebe "Ajôc, ôndi gebe bêc tonec Apômtau êkêŋ Sisera êsêp aôm
lêmam. Apômtau êwê aôm." Tec Barak gêdi aŋga Tabor kêsêp gêja ma nê lau
10,000 têdaguc eŋ. 15 Gêdêŋ taŋ Barak tonê siŋwaga sêô lasê naŋ, Apômtau
kêlênsôŋ Sisera to nê kareta samob ma nê lau. Sisera gêboaŋ kêsêp aŋga nê
kareta e gacgeŋ gêc su gêja. 16 Barak kêjanda kareta to siŋwaga e jagêdêŋ lau
samuc nêŋ malac Haroset ma siŋ geseŋ siŋwaga samob su, ŋac teŋ gêwê sa
atom.
17 Sisera kêlêti gêja Kennê wakuc Heber nê awê Jael nê becobo, gebe kiŋ
Hasorŋa Jabin to Hebernê gôlôac sêmoa sêwiŋ tauŋ towamageŋ. 18 Jael kêsa
gêja gebe êpuc Sisera tôŋtôŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "O apômtau, ôsô ômôêŋ,
ôsô ŋoc becobo ômôêŋmaŋ. Ôtêc taôm atom." Amboac tonaŋ eŋ kêsô gêja
ma awê tau kêgaduc eŋ ŋa belaŋke. 19 Ma ŋac tau kêsôm gêdêŋ awê gebe "Aê
jateŋ aôm gebe ôkêŋ bu ŋagec êndêŋ aê janôm gebe bu gêjô aê." Awê tau
kêkac bulakôp bôcôlic, taŋ su kêpoac ŋalêlôm naŋ, ŋasuŋ su jakêkêŋ su gêdêŋ
eŋ gênôm ma kêgaduc eŋ auc kêtiam. 20 Go ŋac tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ôkô
becobo ŋasacgêdô ma ŋac teŋ embe êô lasê ma êtu kênac aôm gebe 'Ŋac teŋ
gêmoa tonec me masi', go ôsôm gebe 'Masi.' "
21 Sisera têkwa gêbac ŋanô, tec gêc bêc e kêliŋ tau siŋ gêc. Ma Hebernê awê
Jael kêkôc hama to biakim becoboŋa teŋ ma kêsô kelecgeŋ gêdêŋ eŋ gêja ma
gêjac biakim tau kêsêp Siseranê mom palalap e jagêjam nom ma gêmac êndu
tomatêgeŋ. 22 Gêdêŋ tonaŋ Barak gêô lasê. Eŋ gesom Sisera. Ma Jael kêpuc
eŋ tôŋtôŋ jakêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ômôêŋ tonec, aê gabe jatôc ŋac, taŋ aôm
gosom eŋ naŋ, êndêŋ aôm." Amboac tonaŋ Barak kêsô becobo gêwiŋ eŋ ma
gêlic Sisera tomatêgeŋ gêc ma biakim kêkô nê mom.
23 Gêdêŋ bêc tonaŋ Anôtô kêku lau Kanaan nêŋ kiŋ Jabin tulu gêjô lau Israel
su. 24 Ma lau Israel sêkôniŋ lau Kanaan nêŋ kiŋ Jabin ŋajaŋa sec e seseŋ eŋ su
samucgeŋ.

5

Debora agêc Barak nêŋ wê

1 Gêdêŋ bêc tonaŋ Debora agêc Abinoam latu Barak sêjam wê tonec gebe
2 "Alambiŋ Apômtau,
gebe lau Israel sêmasaŋ biŋ kêtu tôŋ gebe sênac siŋ,
ma lau sêlôc sa tonaŋ ŋalêlômgeŋ.
3 Amac kiŋac, aŋô biŋ tau,
amac kasêgaac, akêŋ taŋem.
Aê janam wê to janac gêŋ wêŋa
êndêŋ Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô.
4 O Apômtau, gêdêŋ taŋ kôsêp aŋga Seir ŋalôc gômôêŋ,
ma gêdêŋ taŋ kôsa aŋga gamêŋ Edomŋa gômôêŋ naŋ,
nom kêtênêp ma undambê kêsêwa,
biŋŋanô, bu kêsêwa aŋga tao gêmêŋ.

5 Lôc kêtênêp kakô Sinai ŋaApômtau laŋônêmŋa,
kêkô Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, laŋônêmŋa.

6 “Gêdêŋ Anat latu Samgar nê têm gêdêŋ Jaelnê têm,
lau sêwê sêmoa intênasêga kêtiam atom,
ma lau, taŋ sêsêlêŋ naŋ, sêjac jaê intênasêga.
7 O Debora, lau Israel nêŋ malac kêtu gasaŋ
e mêŋgêdêŋ aôm gôdi.
Aôm gôdi amboac lau Israel teneŋi.
8 Anôtônê siŋwaga aweŋmê kêsa
ma siŋ jakêpi gamêŋ.
Lau 40,000, taŋ sêmoa Israel naŋ,
nêŋ teŋ gêjac lautuc ma gêôc kêm atom.
9 Ŋoc ŋalêlôm gêwiŋ lau Israel nêŋ laumata,
gêwiŋ lau, taŋ sêlôc sa tonêŋ ŋalêlômgeŋ.
Alambiŋ Apômtau.

10 “Amac laumata, taŋ api doŋki kwalam-kwalam
ma aŋgôŋ ŋabelaŋke ŋaô,
ma amac siŋwaga, taŋ asêlêŋgeŋ amoa intêna naŋ,
anac miŋ biŋ tau.
11 Aŋô acgom, lau taŋ sêjam biŋgalôm sêmoa bumata naŋ,
sêsôm Apômtau kêku nê ŋacjo tulu ŋawae,
sêsôm lau Israel sêku nêŋ ŋacjo tulu ŋawae.
Go Apômtaunê lau sêwê sêsêp aŋga nêŋ malac sêmêŋ.

12 “O Debora, ajôc, ajôc.
Ajôc, ôpuc wê teŋ samaŋ.
O Barak, ôndimaŋ,
o Abinoam latu,
ôwê lau kapoacwalôŋa ma aêc ana.
13 Go lau ŋaŋêŋ sêsêp dêdêŋ nêŋ laumata sêja,
Apômtaunê lau dêdêŋ eŋ sêja sebe sênac siŋ.
14 Êsêac sêsêp gaboaŋ sêmêŋ aŋga Epraim
têdaguc Benjaminnê gôlôac to nêŋ lau.
Kasêga sêsêp aŋga Makir sêmêŋ
to laumata sêmêŋ aŋga Sebulon.
15 Isakarnê gôlôac nêŋ laumata sêwiŋ Debora sêmêŋ,
biŋŋanô, Isakarnê gôlôac sêwiŋ Barak sêmêŋ.
Êsêac têdaguc eŋ sêsêp gaboaŋ sêja.
Tageŋ Rubennê gôlôac sêwa tauŋ kêkôc,
êsêac têtôm gebe sêsôm biŋ katô tauŋ atom.
16 Kêtu asageŋŋa êsêac sêmoa sêwiŋ nêŋ domba ŋatoŋgeŋ.
Sêmoa gebe sêŋô laugejob têtêlam nêŋ domba ŋatoŋ me.
Biŋŋanô, Rubennê gôlôac sêwa tauŋ kêkôc,
êsêac têtôm gebe sêsôm biŋ katô tauŋ atom.
17 Gadnê gôlôac sêmoa Jordan ŋamakeŋ oc kêpiŋa,
ma kêtu asageŋŋa Dannê gôlôac sêjam kôm waŋŋa.
Asernê gôlôac sêŋgôŋ gwêctali,
sêŋgôŋ nêŋ sêcluŋgeŋ.
18 Mago lau Sebulon to Naptali sêjac kapoac tauŋ

totaêŋ kêpa tauŋ sugeŋ sêmoa siŋ mala.

19 “Kiŋ sêmêŋ ma sêjac siŋ
aŋga Tanak, taŋ gêc bu Megidoŋa naŋ.
Lau Kanaan nêŋ kiŋ sêjac siŋ,
mago sêjaŋgo silber teŋ atom.
20 Utitalata undambêŋa sêjac siŋ.
Êsêac sêsa nêŋ lêŋ ma sêjac siŋ gêdêŋ Sisera.
21 Bu Kison gêc ŋasamac kapôêŋ e gêc êsêac su.
Bu Kison gêc, gêc ŋasamac kapôêŋ.
O katuc tau, ajôc, ôndi toŋaclaigeŋ.
22 Go hos eŋkaiŋ kêka nom
ma sêboaŋ-sêboaŋ.

23 “Apômtaunê aŋela kêsôm gebe ‘Apuc boa malac Meros,
apuc boa êsêac, taŋ sêŋgôŋ malac tau naŋ ŋanôgeŋ,
gebe êsêac sêmêŋ kêtu sênam Apômtau saŋa atom,
ma sêmêŋ gebe sêwiŋ Apômtaunê siŋwaga atom.’

24 “Anôtô ênam mec Kennê wakuc Hebernê awê Jael,
ênam mec eŋ êlêlêc lauo samob, taŋ sêŋgôŋ becobo naŋ su.
25 Sisera keteŋ bu, mago eŋ kêkêŋ su gêdêŋ eŋ,
kêkêŋ su ŋakana kêsêp laclu ŋajamanô teŋ gêdêŋ eŋ.
26 Awê tau kêmêgôm biakim kêsêp lêma ŋamakeŋ
ma kêmêgôm kamundanê hama kêsêp lêma anôŋa.
Eŋ gêjac Sisera e gêjac môkêapac popoc.
Eŋ gêguŋ ênê mom palalap ma gêjac popoc.
27 Sisera gebeŋ e gêu tau gêc awê tau akaiŋŋa.
Eŋ gêu tau jagêc awê tau akaiŋŋa.
Eŋ gebeŋ kêsêp nom tomatêgeŋ jagêc.

28 “Sisera têna gewec kêsa katam sauŋ,
eŋ gêjam tuc kêsa lala.
‘Kêtu asageŋŋa ênê kareta gêmêŋ sebeŋ atom nec.
Kêtu asageŋŋa ênê hos sêsêlêŋ malô-malô sec’.
29 Sisera têna nê sakiŋwagao tokauc kêlêlêc gêjô eŋ awa,
ma eŋ tau kêsôm biŋ tonec ŋakôniŋŋa ŋapaŋ gebe
30 ‘Êsêac oc têtap awa sa ma sêjac sam gêdêŋ tauŋ sêmoa.
Sêjac sam ŋapalêo tageŋ me luagêc gêdêŋ siŋwaga gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.
Sisera tau oc kêtap ŋakwê ŋajam sa
ma obo, taŋ sêsi ŋa gam talô-talô naŋ,
gebe êkêŋ êndêŋ ŋatauo ênôŋ’.

31 “O Apômtau, aômnêm ŋacjo samob sênaŋamaŋ,
mago nêm lau têtôm oc kêpi toŋaclai.”
Amboac tonaŋ wama gêjam gamêŋ auc kêtôm jala 40.

6

Anôtô kêkalem Gideon

1 Lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ, tec Apômtau kêkêŋ êsêac
sêsêp lau Midian lemeŋ kêtôm jala 7. 2 Lau Midian lemeŋ kêkôniŋ lau Israel,
tec lau Israel sêsiŋ tauŋ kêtu êsêacŋa sêŋgôŋ pocgêsuŋ to poclabu aŋga gamêŋ

lôcŋa. 3 Kêtôm têm lau Israel sêsê gêŋŋa samob lau Midian ma lau Amalek
to lau gamêŋ sawaŋa sêô lasê sebe sênac êsêac. 4 Êsêac sê nêŋ-becobo kêsêp
Israelnêŋ gamêŋ ma sesеŋ êsêacnêŋ kôm samob su e jagêdêŋ gamêŋ ŋalabuŋa
kêkanôŋ malac Gasa. Êsêac sêwi gêŋ taniŋŋa teŋ siŋ kêtu lau Israel sêniŋŋa
atom, sêkôc domba to bulimakao ma doŋki samob. 5 Êsêac sêô lasê tonêŋ
bulimakao ma nêŋ becobogeŋ sêwê têtôm lêsêc. Lau teŋ sêsa êsêac to nêŋ
kamele sa têtôm atom. Êsêac sêô lasê ma sesеŋ gamêŋ tau ŋagêŋ samob su.
6 Tec lau Israel sêpô lêna tauŋ ŋanô kêtu êsêacŋa ma lau Israel aweŋ gêjac
Apômtau gebe ênam êsêac sa.
7 Gêdêŋ taŋ lau Israel aweŋ gêjac Apômtau kêtu lau Midianŋa naŋ, 8 Apômtau
kêsakiŋ propete teŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Apômtau, lau
Israel nêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonec gebe Aê kakôc amac asa aŋga Aiguptu amêŋ
to gawê amac awi andu gêŋômaŋa siŋ. 9 Aê gajam amac sa aŋga lau Aiguptu
lemeŋ to aŋga lau samob, taŋ sêkôniŋ amac naŋ, lemeŋ amboac tonaŋgeŋ ma
kajanda êsêac gamuŋ amac ma kakêŋ lau tau nêŋ gamêŋ gêdêŋ amac. 10 Aê
kasôm gêdêŋ amac gebe ‘Aê Apômtau, amacnêm Anôtô. Amac aŋgôŋ lau Amor
nêŋ gamêŋ, mago anam sakiŋ lau Amor nêŋ anôtôi jaba atom.’ Mago amac
akêŋ taŋem ŋoc biŋ atom.”
11 Go Apômtaunê aŋela mêŋgêô lasê ma gêŋgôŋ kamem, taŋ kêkô malac
Opar ŋagala naŋ ŋalabu. Joas aŋga Abiesernê gôlôac kêtu ka tau ŋatau. Joas
latu Gideon kêka polom kelecgeŋ gêmoa sêka wain ŋamala, gebe êsiŋ polom
ôkwi kêtu lau Midianŋa. 12 Ma Apômtaunê aŋela gêô lasê gêdêŋ eŋ ma kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “O siŋsêlêc, Apômtau gêwiŋ aôm.” 13 Ma Gideon kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “O ŋatau, Apômtau embe êwiŋ aêac, go gêŋwapac samob êtap aêac sa êtu
asageŋŋa. Ma gêŋsêga samob, taŋ tameŋi sêjac miŋ gêdêŋ aêac naŋ ma sêsôm
gebe ‘Apômtau kêkôc aêac asa aŋga Aiguptu amêŋ atom me, gêŋsêga tonaŋ
ŋanô ondoc.’ Galoc Apômtau kêtiŋ aêac su to kêkêŋ aêac asêp Midian lemeŋ.”
14 Go Apômtau kêjatu eŋ gebe “Aê tauc jasakiŋ aôm ôna tonêm ŋajaŋa, taŋ gêc
aômŋa naŋ, gebe ônam lau Israel sa aŋga lau Midian lemeŋ.” 15 Gideon gêjô eŋ
awa gebe “O Apômtau, aê oc janam lau Israel sa amboac ondoc. Ôlic acgom,
aêŋoc lau têtu Manasenê gôlôacnêŋ lau ômbôêŋ-ômbôêŋ ma aê tauc katu ŋoc
launêŋ ŋac ŋamuŋa tau.” 16 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm kôtôm
gebe ôŋgôm gêŋ tau gebe aê oc janam aôm sa. Aôm oc ôku lau Midian tulu
amboac kôku ŋac tageŋ tulu.” 17 Gideon gêjô eŋ awa gebe “Aê embe janac
aôm matamanô ŋajam, naŋgo ôwaka taôm sa ŋa gêŋtalô teŋ, gebe aôm taôm tec
kôsôm biŋ gêdêŋ aê. 18 Aê jateŋ aôm gebe ôwi gamêŋ tonec siŋ atom e jamu
jandêŋ aôm jamêŋ êtiam acgom. Aê gabe jakêŋ moasiŋ teŋ êtu da êndêŋ aôm.”
Ma eŋ kêsôm gebe “Aê oc jamoa e ômu ômôêŋ.”
19 Amboac tonaŋ Gideon kêsô nê andu gêja ma geno noniŋ ŋalatu teŋ ma
kêkôc polom matac laclu kapôêŋ teŋ gebe êpac polom, mago kêkêŋ jist kêsêp
atom. Eŋ kêkêŋ gwada kêsêp gadob ma sulu kêsêp ku, kêkôc gêŋ tau gêdêŋ
Apômtaunê aŋela gêja kamem ŋalabu. 20 Go Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Otoc gwada to polom ŋaluc ênsac poc tonec ŋaô ma ôkêc sulu êpi.”
Ma Gideon gêgôm amboac tonaŋ. 21 Ma Apômtaunê aŋela kêmêtôc lêma ma
kêmoasac gwada to polom ŋaluc ŋa tôc, taŋ eŋ kêmêgôm naŋ ŋatêpôê. Ma ja kêsa
aŋga poc mêŋgeŋ gwada to polom ŋaluc tau su. Go Apômtaunê aŋela malamê.
22 Go Gideonnê kauc kêsa, gebe gêlic Apômtaunê aŋela ma eŋ kêtakê ma
kêsôm gebe “Op, Apômtau Anôtô, aêagêc aŋela laŋôŋanô gêdêŋ tauŋgoc.”
23 Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôtêc taôm atom, ômoa tobiŋmalôgeŋ,
aôm oc ômac êndu atom.” 24 Gideon gêboa altar teŋ sa gêdêŋ Apômtau aŋga

tônê ma kêsam altar tau gebe Apômtau eŋ biŋmalô ŋam. Altar tau kêkô Opra, taŋ kêtu Abiesernê gôlôacnêŋ malac naŋ, e gêdêŋ galoc.

25 Gêdêŋ gêbêc tonaŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ Gideon gebe “Ôkôc tamam nê bulimakao kapoac êwiŋ bulimakao kapoac teŋ, taŋ nê jala kêtôm 7 ma onseŋ tamamnê altar Balŋa su ôsap alê gwam, taŋ kêkô altar ŋagala naŋ tulu. 26 Su, go ômboa altar teŋ sa êndêŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkô poc tau ŋaô. Ômboa altar tau sa êtôm ŋagôliŋgeŋ. Go ôkôc bulimakao kêtu luagêc ŋa ma ôkêŋ êtu daja êwiŋ alê gwam, taŋ ôsap tulu naŋ.” 27 Amboac tonaŋ tec Gideon kêkôc nê sakiŋwaga 10 ma gêgôm biŋ, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ, ŋanô kêsa. Mago eŋ kêtêc tau nê gôlôac to lau malac tonecŋa, tec gêgôm gêŋ tau gêdêŋ ocsalô atom, gêgôm gêdêŋ gêbêcgeŋ.

28 Gêdêŋ taŋ lau malacŋa dêdi sa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ naŋ, êsêac sêlic gebe Balnê altar to alê gwam tau gêjaŋa ma ja geŋ bulimakao kêtu luagêcŋa gêsac altar teŋ, taŋ sêboa sa naŋ ŋaô. 29 Êsêac sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Asa gêgôm gêŋ tonec.” Êsêac sêkip biŋ tau sa e têtap sa gebe “Joas latu Gideon gêgôm.” 30 Go lau malacŋa sêsôm gêdêŋ Joas gebe “Ôkôc latôm ômôêŋ tonec gebe anac eŋ êndu. Eŋ geseŋ Balnê altar su ma kêsap alê gwam, taŋ kêkô altar ŋagala naŋ tulu.” 31 Mago Joas kêsôm gêdêŋ lau samob, taŋ sêgi eŋ auc naŋ, gebe “Amac abe anac siŋ êjô Bal ma abe anam eŋ sa me. Eleŋŋa atomgeŋ ma ŋac, taŋ ênac siŋ êjô Bal naŋ, oc ênaŋa. Gebe Bal embe anôtô teŋ, go ênam tau kêsi ma ênac siŋ êndêŋ ŋac, taŋ geseŋ ênê altar su naŋ.” 32 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ sêsam Gideon gebe Jerubal gebe Joas kêsôm gebe “Bal ênam tau kêsi ma ênac siŋ êndêŋ ŋac, taŋ geseŋ ênê altar su naŋ.”

33 Go Midian to Amelek ma lau gamêŋ sawaŋa mêŋsêpi tageŋ ma selom bu Jordan jasê nêŋ becobo kêkô gaboaŋ Jesrelŋa. 34 Ma Apômtaunê Ŋalau gêjam Gideon auc. Ma eŋ gêjac dauc e kêkalem Abiesernê gôlôac gebe sêndaŋguc eŋ. 35 Eŋ kêsakiŋ lau jaeŋŋa sêjac laoc Manasenê gôlôacnêŋ gamêŋ samob, gebe sêkalem êsêac mêŋsêndaŋguc eŋ ma eŋ kêsakiŋ lau jaeŋŋa gêdêŋ Aser to Sebulon ma Naptali nêŋ gôlôac e êsêac mêŋsêwiŋ amboac tonaŋgeŋ.

36 Go Gideon kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe “Aôm embe taêm ênam gebe ônam lau Israel kêsi ŋa aê lemoc amboac tê kôsôm nê, 37 naŋ ôlic acgom, aê gaja domba ŋaôlilu gêc gamêŋ aka polom ŋa. Êndêŋ eleŋ ŋa embe maniŋ ênêc domba ŋaôlilugeŋ ŋaô ma nom ŋakeleŋ, go jajala êndêŋ tonaŋ gebe aôm taêm kêka aê ŋanôgeŋ, gebe ônam lau Israel kêsi ŋa aê lemoc, amboac tê kôsôm su nê.” 38 Biŋ tau ŋanô kêsa. Gêdêŋ taŋ Gideon gêdi sa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ naŋ, eŋ kêpip ŋaôlilu tau ma kêmôgiŋ kêsêp laclu teŋ e mêŋgêc. 39 Go Gideon kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe “Têmtac ŋandaŋ êndêŋ aê atommaŋ, aê jasôm biŋ tageŋ tonec êwiŋ. Aê jateŋ aôm gebe jansaê domba ŋaôlilu ŋalêŋ tageŋ êtiam. Ôŋgôm ŋaôlilu ŋakeleŋ ênêc ma maniŋ êsêp nomgeŋ.” 40 Ma gêdêŋ gêbêc Anôtô gêgôm amboac tonaŋ. Ŋaôlilu ŋakeleŋ ma maniŋ kêsêlô e gêjam nom auc.

7

Gideonnê lau sêku lau Midian tulu

1 Go Jerubal, Gideonnê ŋaê teŋ tonec, to nê lau samob dêdi gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ma sê nêŋ becobo kêkô bumata Harod ŋagala. Lau Midian sê nêŋ becobo kêkô gaboaŋ gêmu kêpiŋa aŋga lôc More ŋalabu.

2 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Gideon gebe” Lau, taŋ sêwiŋ aôm naŋ, taêsam kêlêlêc, tec katôm gebe jakêŋ lau Midian sêsêp êsêac lemeŋ atom. Moae lau Israel oc tetoc tauŋ sa êndêŋ aê ma sêsôm gebe ‘Aê tauc ŋoc lemoc gêjam aê kêsi.’ 3 Amboac tonaŋ ôkêŋ ŋawae êndêŋ lau gebe’ Ŋac teŋ embe êtêc tau to nê

ŋalêlôm ŋatutuc, naŋ êmu êna nê malac.' " Ma Gideon kêsaê êsêac ma lau 22,000 sêmu sêja, ma lau 10,000geŋ sêmoa sêwiŋ eŋ.

4 Apômtau kêsôm gêdêŋ Gideon gebe "Lau tau taêsam kêlêlêc gacgeŋ sêkô ŋapaŋ. Ôwê êsêac sêsêp bu sêna ma aê gabe jawa êsêac êkôc jajô aôm. Embe jasôm êndêŋ aôm gebe 'Ŋac tonec êwiŋ aôm', naŋ eŋ êwiŋ. Embe jasôm êndêŋ aôm gebe' Ŋac tonec êwiŋ aôm atom', naŋ eŋ êwiŋ atom." 5 Tec Gideon gêwê êsêac sêsêp bu sêja, ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Lau, taŋ imbeleŋ gêjac bu amboac kêam naŋ, sêmoa nêŋ tauŋŋa, ma êsêac, taŋ sêpôŋ aeŋduc ma sênôm naŋ, sêmoa nêŋ tauŋŋa amboac tonaŋgeŋ." 6 Lau 300 sêmoa, taŋ imbeleŋ gêjac bu naŋ, lau ŋagêdô samob sêpôŋ aêŋduc ma sênôm. 7 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Gideon gebe "Aê gabe janam amac kêsi ŋa lau 300, taŋ imbeleŋ gêjac bu naŋ, ma jakêŋ lau Midian sêsêp aôm lêmam. Lau ŋagêdô samob sêmu sêna nêŋ malac." 8 Gideon kêmasaŋ biŋ gêdêŋ lau gebe sêkêŋ gêŋ taniŋŋa to nêŋ dauc êndêŋ eŋ ma kêsakiŋ lau samob sêmu sêja nêŋ malac, lau 300 tônêgeŋ tê sêmoa sêwiŋ eŋ. Lau Midian nêŋ becobo kêkô lau Israelnêŋ bec ŋalabu aŋga gaboaŋ.

9 Gêdêŋ gêbêc tonaŋgeŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ Gideon gebe "Ajôc, ôndi ma ôsêp gamêŋ becŋa ôna. Aê jakêŋ gamêŋ tau êsêp aôm lêmam. 10 Mago embe ôtêc taôm gebe ônac siŋ, naŋgo ôsêp lau Midian nêŋ gamêŋ becŋa ma nêm sakiŋwaga Pura êwiŋ aôm. 11 Aôm oc ôŋô biŋ, taŋ êsêac sêsôm naŋ, e têmtac êpa su ma ônac siŋ êndêŋ êsêac." Amboac tonaŋ Gideon agêc nê sakiŋwaga Pura sêsêp sêja e sêô lasê gamêŋ becŋa ŋamagê. 12 Lau Midian to Amelek ma lau, taŋ sêmoa gamêŋ sawa naŋ, sêjam gaboaŋ auc amboac lêsêc, ma nêŋ kamele taêsam ŋasec têtôm gaŋac gwêcŋa. 13 Gêdêŋ taŋ Gideon gêô lasê malac ŋamagê naŋ, gêŋô ŋac teŋ gêjac miŋ nê mê, taŋ gêc naŋ, gêdêŋ nê ŋac teŋ, ma kêsôm gebe "Aê gaêc mê teŋ. Aê galic êsêac sêkôc polom matac ma sêpac polom kuku. Polom kuku tau kêsabi kêsêp lau Midian nêŋ gamêŋ becoboŋa. Polom tau mêŋkêtuc becobo e becobo tau kêku sa jakêsô gedec ma kêtu tapa gêc nom." 14 Nê ŋac gêjô eŋ awa gebe "Mê tonaŋ ŋam tageŋ tonec gebe ŋac Israelŋa Joas latu Gideon nê siŋ. Anôtô kêkêŋ eŋ gebe êku lau Midian to nêŋ siŋwaga samob tulu."

15 Gêdêŋ taŋ Gideon gêŋô mê ŋam ŋawae naŋ, kêpôŋ aduc gêdêŋ Anôtô. Go gêmu gêja lau Israel nêŋ gamêŋ becoboŋa ma kêsôm gebe "Ajôc, andimaŋ, Apômtau kêkêŋ lau Midian nêŋ siŋwaga sêsêp amac lemem sugac." 16 Eŋ gêwa lau 300 kêkôc gêja mata têlêac ma kêkêŋ dauc to ku sawa gêdêŋ êsêac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma kêkêŋ daweŋ kêsêp ku tau ŋalêlôm. 17 Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Matemanô êndêŋ aêgeŋ, ma aŋgôm gêŋ, taŋ aê jaŋgôm naŋgeŋ. Êndêŋ taŋ daô lasê êsêacnêŋ gamêŋ becoboŋa ŋamagê naŋ, go aŋgôm gêŋ samob êtôm aê jaŋgôm. 18 Aê to ŋoc lau embe anac ma dauc, go amac, taŋ aŋgi gamêŋ becoboŋa auc naŋ, anac nêm amboac tonaŋgeŋ ma anac mu gebe 'Apômtau ma Gideon nêŋ siŋ.' "

19 Gideon to nê lau 100 sêô lasê malac ŋamagê gêdêŋ om-m kêsa atomgeŋ, ma lau-sejop-malacwaga sêjô tauŋ su ma ŋasawa dambêgeŋ. Go Gideon to nê lau sêjac dauc to têtuc ku, taŋ sêkôc naŋ popoc. 20 Siŋwaga mata têlêac samob sêjac dauc to têtuc ku popoc. Êsêac sêkôc daweŋ kêsêp êsêac lemeŋ gasêŋa ma dauc kêsêp lemeŋ anôŋa gebe sênac ma sêjac mu gebe "Apômtau ma Gideon nêŋ siŋ." 21 Lau samob sêkô maleŋgeŋ sêgi gamêŋ becoboŋa auc. Ma Midiannêŋ siŋwaga samob sêlêti to sêwakic ma sêc sêja. 22 Lau 300 sêjac nêŋ dauc kêtaŋ gê tôŋgeŋ sêmoa, ma Apômtau gêgôm lau aŋga gamêŋ becoboŋa nêŋ kauc kêlênsôŋ e sêjac tauŋ. Ma siŋwaga samob sêc e jagêdêŋ Betsita sêkanôŋ Serera ma sêô lasê malac Abel-Mehola, taŋ gec Tabat ŋagala.

23 Ma êsêac sêkalem lau Israel aŋga Naptali to Aser nêŋ gôlôac ma lau Manase
samob sa ma sêjanda lau Midian. 24 Gideon kêsakiŋ lau jaeŋŋa sêjac laoc gamêŋ
Epraim, taŋ gêc gamêŋ lôcŋa naŋ, ma sêsôm gebe "Asêp amêŋ, anac siŋ êndêŋ
lau Midian. Akô lau Midian auc gebe selom bu Jordan to bu ŋagêdô e naêndêŋ
Bet-Bara atom." Amboac tonaŋ lau Epraim samob sêpi tageŋ ma sejop bu
Jordan to bu ŋagêdô e jagêdêŋ Bet-Bara. 25 Êsêac sêkôc lau Midian nêŋ kasêga
luagêc Oreb agêc Seb tôŋ, ma sêjac Oreb êndu aŋga Orebnê poc ma Seb aŋga
Sebnê sêka wain ŋamala. Êsêac sêjanda lau Midian sêmoa ma sêkôc Oreb agêc
Seb môkêŋapac dêdêŋ Gideon, taŋ gêmoa Jordan ŋamakeŋ oc kêpiŋa naŋ sêja.

8

1 Ma lau Epraim sêsôm gêdêŋ Gideon gebe "Amboac ondoc, aôm gôjac siŋ
gêdêŋ Midian, mago kôkalem aêac atom kêtu asageŋŋa. Kêtu asageŋŋa aôm
gôgôm aêac amboac tonaŋ." Ma êsêac sêlic eŋ sec ŋanô. 2 Mago eŋ kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe "Embe janam dôŋ gêŋ, taŋ aê gagôm naŋ, êpi gêŋ, taŋ amac agôm
naŋ, go jalic ŋoc gêŋ ŋanô masi. Gêŋ sauŋ, taŋ amac lau Epraim agôm naŋ,
ŋanô kêlêlêc gêŋ, taŋ aê to ŋoc gôlôac agôm naŋ. 3 Anôtô kêkêŋ lau Midian nêŋ
kasêga Oreb agêc Seb gêdêŋ amac. Aê gagôm asageŋ kêlêlêc su gebe janam
dôŋ êpi gêŋ tau." Eŋ kêsôm biŋ tonec, go nêŋ têntac ŋandaŋ gêbacnê.

Gideon kêkôc lau Midian nêŋ kiŋ tôŋ

4 Gideon to nê lau 300 sêô lasê bu Jordan ma selom bu tau. Êsêac tekweŋ
gêbac, mago sêjanda ŋacjo sêmoa. 5 Tec kêsôm gêdêŋ lau aŋga malac Sukot gebe
"Aê jateŋ amac gebe akêŋ polom ŋagêdô êndêŋ ŋoc lau. Êsêac tekweŋ gêbac ma
aê kajanda lau Midian nêŋ kiŋ Seba agêc Salmuna tec gamoa." 6 Mago malac
Sukot ŋalaumata sêsôm gebe "Aêac akêŋ mo êndêŋ nêm siŋwaga êtu asageŋŋa.
Aôm kôkôc Seba agêc Salmuna tôŋ atom tageŋ." 7 Ma Gideon kêsôm gebe
"Amboac tonaŋ. Apômtau êkêŋ Seba agêc Salmuna sêsêp aê lemoc su acgom,
go jai amac ôlim ŋa gêŋ têkwa-têkwa to okêm gamêŋ sawaŋa." 8 Gideon gêwi
malac tonaŋ siŋ gêja malac Penuel ma kêsôm biŋ tonaŋgeŋ gêdêŋ lau aŋga
ônê. Mago lau Penuelŋa sêjô eŋ awa kêtôm lau Sukotŋa. 9 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe "Aê embe janam samuc ma jamu jamêŋ, go janseŋ andu soso tonec
su."
10 Seba agêc Salmuna to nêŋ siŋwaga sêŋgôŋ Karkor. Lau gamêŋ sawaŋa
nêŋ siŋwaga 120,000 sêjaŋa, ma siŋwaga amboac 15,000 geŋ tec sêmoa. 11 Êsêac
sêlêwaŋ tauŋ e sêliŋ tauŋ siŋ ma Gideon kêsa intêna, taŋ gêc Noba to Jogbeha
gêmu oc kêpiŋa naŋ, gêmoa gamêŋ sawa ŋataligeŋ gêja jagêjac siŋ gêdêŋ êsêac.
12 Lau Midian nêŋ kiŋ luagêc, Seba agêc Salmuna sêc sêja, mago eŋ kêjanda
êsêagêc e kêkôc êsêagêc tôŋ ma kêsa siŋwaga samob êliŋ-êliŋ.
13 Go Joas latu Gideon gêmu aŋga siŋŋa kêsêlêŋ kêsêp intêna Heresŋa gêja.
14 Eŋ kêkôc ŋapalê matac Sukotŋa teŋ tôŋ ma kêtu kênac eŋ ma ŋac tau keto
Sukot ŋakasêga to ŋalaumata 77 nêŋ ŋaê sa ma kêkêŋ gêdêŋ Gideon. 15 Go
Gideon gêdêŋ lau Sukot gêja ma kêsôm gebe "Alic acgom, Seba agêc Salmuna
tau tonec. Amac asu aê susu kêtu êsêagêcŋa ma asôm gebe 'Seba agêc Salmuna
sêsêp aôm lêmam sugac, tec aêac akêŋ polom êndêŋ nêm lau, taŋ tekweŋ gêbac
naŋ me.' " 16 Go eŋ kêkôc gêŋ têkwa-têkwa to okêm gamêŋ sawaŋa ma kêmêtôc
Sukot ŋalaumata. 17 Ma eŋ geseŋ andu soso aŋga Penuel su ma gêjac malac tau
ŋalau êndu.
18 Go Gideon kêtu kênac Seba agêc Salmuna gebe "Lau, taŋ ajac êndu aŋga
Tabor naŋ, laŋôŋanô amboac ondoc." Êsêagêc sêjô eŋ awa gebe "Êsêac têtôm
aôm. Êsêac samob laŋôŋanô amboac kiŋ teŋ latui." 19 Gideon kêsôm gebe

“Ŋoc teoci to lasici êsêac, aê tinoc latui solop. Aê jatôc lemoc ma jasôm gebe Amagêc embe anam êsêac kêsi sêmoa mateŋ jali, oc janac amagêc êndu atom.” 20 Go kêsôm gêdêŋ latu ŋacsêga Jeter gebe “Ôndi ônac êsêagêc êndumaŋ.” Mago ŋapalê tau gê nê siŋ sa atom. Eŋ kêtêc tau gebe eŋ ŋapalê wakuc. 21 Ma Seba agêc Salmuna sêsôm gebe “Ajôc, aôm taôm ôndi ma ônac aêagêc êndumaŋ. Ŋacwaganêŋ kôm gêjac ŋacwaga ŋawae.” Amboac tonaŋ Gideon gêjac Seba agêc Salmuna êndu ma kêkôc gêlôŋ, taŋ agêcnêŋ kamele sênôŋ naŋ su.

Gideonnê lêŋ ŋagêdô ŋamiŋ

22 Go lau Israel sêsôm gêdêŋ Gideon gebe “Onam gôliŋ aêac, aôm to latômi ma dêbômi, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, amboac tonaŋgeŋ, gebe aôm gôjam aêac kêsi aŋga lau Midian nêŋ.” 23 Gideon gêjô êsêac aweŋ gebe “Aê oc janam gôliŋ amac atom, ma latuci oc sênam gôliŋ amac atom amboac tonaŋgeŋ. Apômtau oc ênam gôliŋ amac.” 24 Ma kêsôm biŋ ŋagêdô gebe “Aê gabe jateŋ biŋ teŋ êndêŋ amac. Amac samob akêŋ salasa, taŋ amac ajaŋgo su naŋ, êndêŋ aê. Lau Midian nêŋ salasa goldgeŋ gebe êsêac lau gamêŋ sawaŋa.” 25 Lau sêjô eŋ awa gebe “Aêac oc akêŋ gêŋ tau êndêŋ aôm totêntac ŋajamgeŋ.” Êsêac sêja obo teŋ ma êsêac samob, sêbaliŋ salasa, taŋ êsêac sêjaŋgo su naŋ, kêsêp obo tau. 26 Salasa gold, taŋ Gideon keteŋ naŋ, ŋawapac kêtôm kilo 30. Gêlôŋ, taŋ lau Midian nêŋ kiŋ sêkôc to sênôŋ naŋ, ma ŋakwê asôsamuc gêwiŋ atomgeŋ, ma kamelenêŋ gêlôŋ, taŋ sênôŋ naŋ, gêwiŋ atom amboac tonaŋgeŋ. 27 Gideon kêmasaŋ gwam teŋ ŋa gold tonaŋ ma kêkêŋ gwam tau kêkô nê malac Opra. Ma lau Israel samob sêwi Anôtô siŋ jateteŋ mec gêdêŋ gwam tonaŋ. Gwam tau kêtu lakô, taŋ gêjac Gideon to nê gôlôac naŋ.

28 Lau Israel sêku lau Midian tulu ma lau Midian ôliŋ kêpi kêtiam atom. Wama gêjam gamêŋ auc kêtôm jala 40, kêtôm têm, taŋ Gideon gêmoa mata jali naŋ.

Gideon gêmac êndu

29 Joas latu Gideon jagêŋgôŋ tau nê andu. 30 Ênê latui 70 gebe eŋ gêjam lauo taêsam. 31 Ma nê awê teŋ aŋga Sikem kêkôc ŋapalê teŋ amboac tonaŋ, ma Gideon gê ênê ŋaê gebe Abimelek. 32 Gideon kêtu ŋamalacanô ma gêmac êndu. Êsêac sêsuŋ eŋ gêc tama Joas nê sêô aŋga Abiesernê gôlôacnêŋ malac Opra.

33 Gideon gêmac êndu su acgom, go lau Israel sêwi Anôtô siŋ kêtiam ma sêjam sakiŋ Bal. Êsêac sêgôm Bal-Berit kêtu nêŋ anôtô. 34 Lau Israel taêŋ gêjam nêŋ Apômtau Anôtô, taŋ gêjam êsêac sa aŋga nêŋ ŋacjo, tê sêgi êsêac auc nê, kêtiam atom. 35 Ma êsêac sêjam daŋge Gideonnê gôlôac gêjô koleŋ ŋajam, taŋ eŋ gêjam gêdêŋ lau Israel naŋ, su atom. *

9

Abimelek gêjam gôliŋ gamêŋ

1 Jerubal latu Abimelek gêdêŋ sai gêja Sikem ma kêsôm gêdêŋ êsêac to tênanê lau samob gebe 2 “Atu kênac lau Sikemŋa samob gebe ‘Amac oc têmtac êwiŋ biŋ ondoc êlêlêc su, Jerubal latui 70 sênam gôliŋ amac me ŋac tageŋ ênam gôliŋ amac.’ Taêm ênam gebe amacnêm ŋatê ŋagêdô aê.” 3 Tênanê lau sêjam biŋgalôm kêpi biŋ tonaŋ kêtu eŋŋa sêwiŋ lau Sikemŋa. Ma nêŋ ŋalêlôm gêwiŋ Abimelek gebe êsêac sêsôm gebe “Eŋ aêac lasiŋi teŋ.” 4 Êsêac sêkôc mone silber 70 aŋga Bal-Berit nê lôm dabuŋ ma sêkêŋ gêdêŋ eŋ. Eŋ kêkôc mone tau ma gêjam ôli lau bôja-bôja to wauc-wauctêna ŋagêdô gebe sêndaŋguc eŋ. 5 Go eŋ gêja tamanê andu aŋga Opra ma gêjac tama Jerubal latui 70 êndu aŋga poc

* **8:35:** Salasa gold kêtu lau gamêŋ sawaŋa nêŋ gêbôm.

teŋ ŋaô. Jerubalnê latu ŋamu Jotam taugeŋ tec gêmoa, gebe eŋ kêsiŋ tau. 6 Go
lau Sikem to Betmiloŋa samob jasêkac tauŋ sa sêmoa kamem dabuŋ, taŋ kêkô
Sikem naŋ, ma sêkêŋ Abimelek kêtu kiŋ.
7 Gêdêŋ taŋ Jotam gêŋô biŋ tonaŋ ŋawae naŋ, gêja ma kêkô lôc Garisim ŋaô
to gêmôêc gêdêŋ êsêac gebe "O amac lau Sikemŋa, akêŋ taŋem aê acgom, gebe
Anôtô êkêŋ taŋa amac. 8 Gêdêŋ bêc teŋ ka sêsa sêja sebe sêjaliŋ nêŋ kiŋ teŋ sa,
ma êsêac sêsôm gêdêŋ katêkwi gebe 'Ôtu ma kiŋ.' 9 Katêkwi gêjô êsêac aweŋ
gebe 'Amboac ondoc, oc jawi ŋoc ŋatêkwi toŋalêsi, taŋ lau sêkôc kêtu tetoc
anôtôi to ŋamalac saŋa naŋ, siŋ ma janam gôliŋ amac me.' 10 Ma ka sêsôm
gêdêŋ jambô gebe 'Ômôêŋ mêŋôtu ma kiŋ.' 11 Mago jambô gêjô êsêac aweŋ
gebe 'Amboac ondoc, oc jawi ŋoc ŋanô ŋajam to ŋakana siŋ ma janam gôliŋ
amac me.' 12 Tec ka sêsôm gêdêŋ wain gebe 'Ômôêŋ mêŋôtu ma kiŋ.' 13 Mago
wain gêjô êsêac aweŋ gebe 'Amboac ondoc, oc jawi ŋoc wain, taŋ gêgôm anôtôi
to ŋamalac têntac ŋajam kêsa naŋ, siŋ ma janam gôliŋ amac me.' 14 Go ka samob
sêsôm gedeŋ okêm gebe 'Ômôêŋ mêŋôtu ma kiŋ.' 15 Go okêm gêjô êsêac aweŋ
gebe 'Amac embe têmtac êwiŋ ŋanôgeŋ gebe jatu amacnêm kiŋ, go amêŋ aê
lamu aêŋoc ajuŋ. Embe amêŋ atom, ja êsa aŋga okêm ma êniŋ kaseda aŋga lôc
Lebanon.' "
16 Jotam gêjac têku nê biŋ gebe "Amboac tonaŋ amac akêŋ Abimelek kêtu
amacnêm kiŋ tonêm ŋalêlôm samuc ma toŋanôgeŋ me masi. Amac amoasiŋ
Jerubal to nê gôlôac ŋapep ma akêŋ ŋagêjô gêdêŋ eŋ kêtôm koleŋ, taŋ eŋ gêjam
naŋ, me masi. 17 Taêm ênam acgom, tamoc gêjac siŋ gêjô amac ma gim tau
su gebe ênam amac sa aŋga lau Midian lemeŋ. 18 Mago galoc akêŋ kisa gêdêŋ
tamocnê gôlôac. Amac ajac latui 70 êndu aŋga poc ŋaô ma akêŋ sakiŋwagao latu
Abimelek kêtu kiŋ Sikemŋa gebe amacnêm lasitêwa teŋ eŋ. 19 Amboac tonaŋ,
gêŋ taŋ amac agôm galoc gêdêŋ Jerubal to nê gôlôac naŋ, embe aŋgôm tonêm
ŋalêlôm samuc ma toŋanôgeŋ, go amoa totêmtac ŋajamgeŋ awiŋ Abimelek,
ma eŋ êmoa totêtac ŋajamgeŋ êwiŋ amac. 20 Mago embe masi, go ja êsa aŋga
Abimeleknê e êniŋ lau Sikem to Betmiloŋa su. Ma ja êsa aŋga lau Sikem to
Betmiloŋa e êniŋ Abimelek su." 21 Go Jotam gêc gêja jagêŋgôŋ Ber, gebe kêtêc
têwa Abimelek. 22 Abimelek gêjam gôliŋ Israel jala têlêac.
9:23–12:15 Abimelek gêmac êndu su, go gôliŋwaga ŋagêdô sêjô tauŋ-sêjô tauŋ
ma sêjam gôliŋ Israel amboac jala 75.

13

Simson têna kêkôc eŋ

1 Lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ kêtiam, ma eŋ kêkêŋ lau
Pilisti sêjam gôliŋ êsêac kêtôm jala 40.
2 Ma ŋac teŋ gêŋgôŋ malac Sora. Eŋ aŋga Dannê gôlôacnêŋ, ênê ŋaê gebe
Manoa. Nê awê eŋ awê kapoac ma kêkôc gôlôac atom. 3 Ma Apômtaunê aŋela
geoc tau lasê gêdêŋ awê tau ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ôlic acgom, aôm awê
kapoac ma kôkôc gôlôac atom. Mago aôm oc taêm ma ôkôc latôm teŋ. 4 Amboac
tonaŋ ojop taôm ma ônôm wain to bu ŋajaŋa teŋ atom to ôniŋ gêŋ, taŋ sêjac jao
naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ. 5 Gebe aôm oc taêm ma ôkôc latôm teŋ. Ôkapiŋ
eŋ môkêlauŋ atom, gebe êndêŋ bêc aôm ôkôc eŋŋa ŋapalê tau oc êtu Anôtônê
ŋac dabuŋ teŋ. Eŋ ênac m kôm ênam lau Israel kêsi aŋga lau Pilistinêŋŋa." 6 Go
awê tau jagêjac miŋ gêdêŋ nê akweŋ ma kêsôm gebe "Anôtônê ŋac teŋ gêdêŋ aê
gêmêŋ ma laŋôanô kêtakê aê amboac Anôtônê aŋela teŋ laŋôanô. Aê katu kênac
eŋ gebe eŋ gêmêŋ aŋga ondoc nec atom, ma eŋ kêsam nê ŋaê atom amboac
tonaŋgeŋ. 7 Mago eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ôlic acgom, aôm oc taêm ma ôkôc

latôm teŋ. Amboac tonaŋ galoc ônôm wain to bu ŋajaŋa atom ma ôniŋ gêŋ, taŋ sêjac jao naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ, gebe ŋapalê tau êtu Anôtônê ŋac dabuŋ êtôm têm êmoa nomŋa.' "

8 Go Manoa keteŋ mec gêdêŋ Apômtau gebe "O Apômtau, aê jateŋ aôm, gebe ôsakiŋ Anôtônê ŋac êmu êndêŋ aêac êmêŋ êtiam, gebe êndôŋ kôm anam jaom ŋapalê tau êndêŋ noc têna êkôc eŋŋa êndêŋ aêagêc." 9 Anôtô gêgôm biŋ, taŋ Manoa keteŋ naŋ, ŋanô kêsa ma ênê aŋela gêô lasê gêdêŋ awê tau kêtiam gêdêŋ taŋ eŋ gêŋgôŋ kôm naŋ. Ênê akweŋ gêwiŋ eŋ atom. 10 Tec awê tau kêlêti sebeŋ jakêsôm gêdêŋ nê akweŋ gebe "Ôlic acgom, ŋac taŋ gêdêŋ aê gêmêŋ gêdêŋ bêc ônê naŋ, mêŋgêô lasê gêdêŋ aê kêtiam." 11 Manoa gêdi kêdaguc nê awê e gêô lasê gêdêŋ ŋac tau ma kêtu kênac eŋ gebe "Aôm ŋac, taŋ kôsôm biŋ gêdêŋ ŋoc awê naŋ me." Eŋ gêjô eŋ awa gebe "Aêc." 12 Go Manoa kêsôm gebe "Amboac tonaŋ, biŋ taŋ aôm kôsôm naŋ, embe ŋanô êsa, go ŋapalê tau êsa lêŋ amboac ondoc. Eŋ êŋgôm asageŋ." 13 Apômtaunê aŋela gêjô Manoa awa gebe "Aômnêm awê êŋgamiŋ tau êndêŋ gêŋ samob, taŋ gajac jao gêdêŋ eŋ naŋ. 14 Eŋ êniŋ gêŋ, taŋ gêmêŋ aŋga wain ŋakaiŋ naŋ, ŋateŋ atom. Eŋ ênôm wain to bu ŋajaŋa ma êniŋ gêŋ, taŋ sêjac jao naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ. Eŋ êŋgôm gêŋ samob, taŋ kajatu eŋ naŋ, ŋanô êsa."

15-16 Manoa gêjam kauc Apômtaunê aŋela. tec kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aê jateŋ aôm ôêc ôna atom, aêagêc ano noniŋ ŋalatu teŋ gebe ôniŋ." Mago aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aê embe jamoa, oc janiŋ nêm gêŋ atom. Mago embe taêm ênam gebe ôkêŋ da teŋ, naŋgo ôkêŋ gêŋ tau êsa ja êniŋ êtu da êndêŋ Apômtau." 17 Manoa kêsôm gêdêŋ Apômtaunê aŋela gebe "Aômnêm ŋaê amboac ondoc, gebe atoc aôm sa êndêŋ têm aômnêm biŋ ŋanô êsaŋa." 18 Aŋela kêtu kênac eŋ gebe "Aôm kôtu kênac ŋoc ŋaê kêtu asageŋŋa. Ŋaê tau geŋ, taŋ kêsiŋ tau gêc lêlômgeŋŋa naŋ ŋateŋ." 19 Amboac tonaŋ Manoa kêkôc noniŋ ŋalatu to polom ŋagêdô ma kêkêŋ gêŋ tau kêtu da gêsac altar poc gêdêŋ gêŋ, taŋ kêsiŋ tau gêc lêlômgeŋŋa naŋ, ŋaApômtau. 20 Ma gêdêŋ taŋ jawaô kêpi aŋga altar naŋ, Manoa agêc nê awê sêlic Apômtaunê aŋela kêpi undambê gêja gêwiŋ jawaô. Ma êsêagêc sêu tauŋ jasêc laŋôŋanô gêdêŋ nom. 21 Manoa agêc nê awê sêlic Apômtaunê aŋela kêtiam atomanô. Tec Manoanê kauc kêsa gebe Apômtaunê aŋela eŋgoc.

22 Ma Manoa kêsôm gêdêŋ nê awê gebe "Aêagêc oc tamac êndu, gebe talic Anôtô." 23 Mago nê awê gêjô eŋ awa gebe "Apômtau embe taê ênam gebe ênac aêagêc êndu, go êkôc aêagêcnêŋ da sa atom ma êtôc gêŋ samob tonaŋ ŋai to êsôm biŋ kaiŋ teŋ tonaŋ êndêŋ aêagêc atom."

24 Ma awê tau kêkôc ŋapalê ŋac ma gê ênê ŋaê gebe Simson. Ŋapalê tau kêtu kapôêŋ ma Apômtau gêjam mec eŋ. 25 Apômtaunê Ŋalau gêjac m nê kôm êkac Simsonŋa gêdêŋ taŋ eŋ gêmoa Dannê gamêŋ becoboŋa, taŋ gêc Sora to Estaol ŋasawa naŋ.

14

Simson agêc awê Timnaŋa

1 Simson kêsêp malac Timna gêja ma gêlic lau Pilisti nêŋ ŋapalêo teŋ aŋga tônê. 2 Eŋ gêmu gêja nê malac kêtiam ma kêsôm gêdêŋ têna agêc tama gebe "Aê galic lau Pilisti nêŋ ŋapalêo teŋ. Amansaŋ biŋ êtu eŋŋa, gebe janam eŋ êtu ŋoc awê." 3 Mago têna agêc tama sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm gosom awê aŋga lau samuc Pilisti nêŋ kêtu asageŋŋa. Aôm oc ôtap ŋapalêo teŋ sa aŋga tauŋ nêŋ tawaŋ me tauŋ nêŋ lau nêŋ atom me." Mago Simson kêsôm gêdêŋ tama gebe "Aê têtac gêwiŋ awê tonaŋgeŋ, tec ôkôc eŋ ômôêŋ, gebe janam eŋ."

4 Tênа agêc tama sêjala gebe Apômtau tau gêjam gôliŋ biŋ tonec, tec Simson gêgôm nec atom, gebe gêdêŋ têm tonaŋ lau Pilisti sêjam gôliŋ lau Israel, tec Apômtau gesom intêna ênac siŋ êndêŋ êsêacŋa.

5 Simson kasêp Timna gêja ma têna agêc tama sêwiŋ eŋ. Êsêac sêô lasê lau Timna nêŋ kôm wainŋa ma Simson gêŋô lewe wakuc kêlêŋêc luluŋ gebe êŋac eŋ. 6 Mago Apômtaunê Ŋalau gêjam eŋ auc, tec eŋ kêkac lewe kêkôc kêtôm ŋac teŋ kêkac noniŋ ŋalatu kêkôc. Eŋ kêkôc gêŋ teŋ kêsêp lêma atom. Mago eŋ gêjac miŋ biŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ, gêdêŋ têna agêc tama atom.

7 Go Simson gêja ma gêjam biŋgalôm gêwiŋ ŋapalêo ma têtac gêwiŋ eŋ. 8 Bêc ŋagêdô gêjaŋa, go Simson gêmu gêja kêtiam gebe ênam eŋ êtu nê awê. Eŋ gêwi intêna siŋ ma kêsô gebe naênac lewe, taŋ eŋ gêjac êndu naŋ, kêsi e gêlic gêŋ kaiŋ teŋ, gebe kêtap lêp toŋabu sa gêc lewe ŋawêlêlaŋ. 9 Eŋ kêgaiŋ lêp tau kêsêp lêma, go kêsêlêŋ ma geŋ gêŋ tau gêmoa intêna. Eŋ gêdêŋ têna agêc tama gêja jakêkêŋ lêp ŋagêdô gêdêŋ êsêagêc seŋ amboac tonaŋgeŋ. Êsêagêc seŋ lêp tau, mago Simson gêjac miŋ kêkôc lêp aŋga lewe ŋawêlêlaŋ ŋabiŋ gêdêŋ êsêagêc atom.

10 Go tama kêsêp awê tau nê andu gêja, ma Simson geno moasiŋ teŋ aŋga tonaŋ, kêtôm lau wakuc sêgôm sêmoa. 11 Gêdêŋ taŋ lau Pilisti sêlic eŋ naŋ, êsêac sêkôc lau wakuc 30 gebe sêmoa sêwiŋ eŋ. 12 Ma Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê gabe jasôm biŋgôliŋ teŋ êndêŋ amac. Amac embe atap biŋ tau ŋam sa êndêŋ moasiŋ tau ŋabêc 7 êmbacnê, go jakêŋ obo ŋajam 30 to ŋakwê omŋa 30 êndêŋ amac. 13 Embe atap sa atom, go amac akêŋ obo ŋajam 30 to ŋakwê omŋa 30 êndêŋ aê.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsôm nêm biŋgôliŋ taumaŋ gebe aêac aŋô. 14 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe

“Gêŋ taniŋŋa kêsa aŋga ŋac-awa-geŋwagaŋa.

Gêŋ ŋakana kêsa aŋga ŋactêkwanê.”
Bêc têlêac gêjaŋa ma êsêac têtap biŋ tonaŋ ŋam sa atom.

15 Gêdêŋ bêc kêtu aclêŋa êsêac sêsôm gêdêŋ Simsonnê awê gebe “Ôsôm biŋ banac-banac êndêŋ nêm akweŋ e êwa nê biŋgôliŋ ŋam sa êndêŋ aêac. Embe masi, oc akêŋ ja êniŋ tamamnê andu ma akêŋ aôm ôsa ja amboac tonaŋgeŋ. Amagêc akêŋ jaeŋ aêac gebe ajaŋgo aêacma gêŋ me.” 16 Amboac tonaŋ Simsonnê awê gêdêŋ eŋ gêja tomatasulugeŋ ma kêsôm gebe “Aôm têmtac gêwiŋ aê atom, aôm têmtac gedec aê. Aôm kôsôm biŋgôliŋ gêdêŋ ŋoc lau, mago gôwa ŋam sa gêdêŋ aê atom.” Eŋ kêsôm gêdêŋ awê tau gebe “Ôlic acgom, aê kasôm biŋ teŋ gêdêŋ tinoc agêc tamoc atom. Ma jawa ŋam sa êndêŋ aôm êtu asageŋŋa.” 17 Eŋ kêtaŋ kêli eŋ kêtôm bêc samuc 7 e noc moasiŋŋa gêbacnê. Ma gêdêŋ bêc kêtu 7ŋa Simson gêwa biŋ tau ŋam sa gêdêŋ eŋ, gebe awê tau kêkac eŋ ŋapaŋ. Go awê tau jagêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ nê lau. 18 Tec gêdêŋ bêc kêtu 7ŋa gêdêŋ taŋ Simson gebe êsô nê balêm bêcŋa êna naŋ, lau malacŋa jasêsôm gêdêŋ eŋ gebe

“Gêŋ ondoc ŋakana ŋajam kêlêlêc lêp.

Gêŋ ondoc ŋatêkwa kêlêlêc lewe.”
Simson gêjô êsêac aweŋ gebe

“Amac embe akac nom ôkwi ŋa ŋoc bulimakao atom,

oc ajala biŋ tau ŋam atom.”

19 Go Apômtaunê Ŋalau mêŋgêjam eŋ auc e ôliwalô kêsa ma eŋ kêsêp gêja malac Askalon ma gêjac lau 30 êndu ma kêjaŋgo nêŋ ŋakwê omŋa jakêkêŋ gêdêŋ lau, taŋ sêwa ênê biŋgôliŋ ŋam sa naŋ. Go gêmu gêja tau nê malacmôkê totêtac ŋandaŋ secanô kêtu biŋ, taŋ kêtap eŋ sa naŋŋa. 20 Go sêkêŋ nê awê gêdêŋ

ŋac, taŋ Simson tau kêjaliŋ sa gebe êtu ênê ŋac êwa eŋ saŋa naŋ. * saŋa kêpi bulimakaonê kom kêkac nom ôkwiŋa.

15

1 Têm ŋagêdô gêjaŋa ma lau sêjac polom sa sêmoa, tec Simson gêja gebe êtu ŋacleŋ nê awê ma eŋ kêkôc noniŋ ŋalatu teŋ gêwiŋ. Go eŋ kêsôm gêdêŋ awê tama gebe "Aê gabe jasô ŋoc awênê balêm jana." Mago eŋ tama gêlôc gebe eŋ êsô êna atom. 2 Ênê tama kêsôm gêdêŋ Simson gebe "Aê gajam kauc gebe aôm têmtac gedec eŋ, tec kakêŋ eŋ gêdêŋ nêm ŋac. Mago lasio tec ŋajam kêlêlêc eŋ su, ônam eŋ êjômaŋ." 3 Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Galoc embe jaŋgôm lau Pilisti sec, oc aêŋoc keso atom." 4 Tec gêja ma gêlô kêam saleŋŋa 300. Eŋ kêkôc luagêc-luagêc ma kêkic ŋalêŋuc tôŋ kêpi tageŋ ma kêsêmuŋ daweŋ kêsêp ŋasawa. 5 Go eŋ kêtuŋ daweŋ ma gesoc kêam saleŋŋa sêlêti sêsêp lau Pilisti nêŋ kôm polomŋa sêja. Tec eŋ kêkêŋ polom, taŋ sêjac sa naŋ, to polom, taŋ gacgeŋ kêkô kôm naŋ, ja geŋ su gêwiŋ katêkwi to kôm wainŋa amboac tonaŋgeŋ. 6 Go lau Pilisti têtu kênac gebe "Asa gêgôm gêŋ tonaŋ." Êsêac sêjô êsêac aweŋ gebe "Ŋac aŋga Timna nê lawa Simson. Eŋ gêgôm gêŋ tau gebe lawa laŋgwa kêkêŋ latuo gêdêŋ ênê ŋac." Tec lau Pilisti sêkêŋ ja geŋ awê tau agêc tama to nêŋ lau su. 7 Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Aê jatôc lemoc gebe Amac embe aŋgôm gêŋ amboac tonaŋ, go jakac kamocgôc su acgom, go biŋ êmbacnê." 8 Eŋ gêjac êsêac secanô e nêŋ ŋatêkwa popocgeŋ su, go kêsêp jagêŋgôŋ pocgêsuŋ aŋga Etam.

Simson kêku lau Pilisti tulu

9 Lau Pilisti sêô lasê gamêŋ Juda to sê nêŋ becobo aŋga tônê ma sêjac siŋ gêdêŋ malac Lehi. 10 Lau aŋga Juda têtu kênac êsêac gebe "Amac ajac siŋ gêdêŋ aêac kêtu asageŋŋa." Êsêac sêjô êsêac aweŋ gebe "Aêac amêŋ gebe ansô Simson tôŋ ma aŋgôm gêŋ, taŋ eŋ gêgôm gêdêŋ aêac naŋ, êndêŋ eŋ." 11 Go lau 3,000 aŋga Juda sêsêp pocgêsuŋ aŋga Etam jasêsôm gêdêŋ Simson gebe" Aôm kôjala lau Pilisti sêjam gôliŋ aêac nec, me masi. Aôm gôgôm aêac amboac ondoc." Eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Gêŋ taŋ sêgôm gêdêŋ aê naŋgeŋ, tec gagôm gêdêŋ êsêac." 12 Êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aêac amêŋ tonec gebe ansô aôm tôŋ ma akêŋ aôm ôsêp lau Pilisti lemeŋ." Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Atôc lemem êndêŋ aê acgom gebe amac taôm anac aê êndu atom." 13 Êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Masi, aêac ansô aôm tôŋgeŋ ma akêŋ aôm ôsêp lau Pilisti lemeŋ. Aêac anac aôm êndu atom." Amboac tonaŋ êsêac sêsô eŋ tôŋ ŋa lêpoa wakuc luagêc, go sêwê eŋ aŋga pocgêsuŋ sêpi sêja.

14 Gêdêŋ taŋ gêô lasê Lehi naŋ, lau Pilisti sêlêti dêdêŋ eŋ sêja tolasêgeŋ. Ma Apômtaunê Ŋalau gêjam Simson auc, ma lêpoa, taŋ sêsô eŋ tôŋ naŋ, gêŋgic amboac ja geŋ gam. 15 Ma eŋ kêtap doŋki ŋasê wakuc teŋ sa, tec kêmêtôc lêma jakêkôc gêŋ tau sa ma gêjac lau 1,000 êndu ŋa gêŋ tau. 16 Go Simson kêsôm gebe "Aê gaboa êsêac sa totoŋ-totoŋ ŋa doŋki ŋasê.
Aê gajac lau 1,000 êndu ŋa doŋki ŋasê."
17 Kêsôm biŋ tau su, go kêbaliŋ ŋasê tau siŋ, tec sêsam gamêŋ tau gebe Ramat-Lehi.

18 Ma bu gêjô Simson ŋasec, tec awa gêjac Apômtau ma kêsôm gebe "Aôm kôkêŋ nêm sakiŋwaga aê kaku ŋacjo tulu ma galoc bu êjô aê êndu e jasêp lau samuc lemeŋ me." 19 Go Anôtô kêkêŋ gêsuŋ teŋ aŋga Lehi ma bu kêpulu kêpi aŋga nom mêŋSimson gênôm e têkwa saki kêsa kêtiam. Ma sêsam bumata tau gebe Hakore. Bumata tau kêpoac Lehi e mêŋgêdêŋ galoc.

* **14:20:** Simson gêjam dôŋ nê awênê kom kêkip biŋgôliŋ ŋam

20 Ma Simson gêjam gôliŋ lau Israel kêtôm jala 20 gedeŋ lau Pilisti nêŋ têm.
*

16

Simson gêja Gasa

1 Simson gêdi aŋga ônê ma gêja Gasa. Eŋ gêlic mockaiŋo teŋ aŋga tônê ma
kêsô ênê andu gêja. 2 Lau Gasaŋa sêŋô Simson gêmoa nêŋ malac ŋawae, tec sêgi
gamêŋ tau auc ma sêwa eŋ aŋga malac ŋasacgêdô gêdêŋ gêbêc samuc tonaŋ.
Êsêac sêmoa gamêŋ gêmacgeŋ gêdêŋ gêbêc samuc ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe
“Aêac tansaê e êu bôŋ acgom, go tanac eŋ êndu.” 3 Mago Simson gêc e gêjac
ulugeŋ, go gêdi gêja e lêma kêsêp malac ŋakatam, go gêbuc katam to ŋaalê luagêc
ma balaŋ to ŋagêŋlêlôm samob sa. Eŋ gêôc gêŋ tau kêsa magim ma kêbalaŋ kêpi
lôc, taŋ kêkanôŋ Hebron naŋ, ŋatêpôê gêja.

Simson agêc Delila

4 Tonaŋ su, go têtac gêwiŋ awê teŋ aŋga gaboaŋ Sorekŋa, ênê ŋaê gebe Delila.
5 Lau Pilisti nêŋ laumata dêdêŋ awê tau sêja ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsôm
biŋ banac-banac êndêŋ eŋ e ôtap ênê ŋaclai ŋam sa, go ajala lêŋ êkôniŋ eŋ tôŋŋa
ma ansô eŋ tôŋ e aku eŋ tulu. Aêac samob oc akêŋ mone silber 1,100 êndêŋ
aôm êtôm aêacgeŋ.”
6 Go Delila kêsôm gêdêŋ Simson gebe “Aê jateŋ aôm, ôwa nêm ŋaclai ŋam sa
êndêŋ aêmaŋ. Lau teŋ embe taêŋ ênam gebe sênsô aôm tôŋ to sêku aôm tulu,
oc sêŋgôm amboac ondoc.” 7 Simson gêjô eŋ awa gebe “Êsêac embe sênsô aê
tôŋ ŋa talam ŋatikoc 7, taŋ ŋakeleŋ kêsa atom naŋ, go ŋoc ŋaclai ênaŋa ma jatôm
lau ŋagêdô.” 8 Amboac tonaŋ lau Pilisti nêŋ laumata sêkêŋ talam ŋatikoc 7, taŋ
ŋakeleŋ kêsa atom naŋ, gêdêŋ Delila ma eŋ gêsô Simson tôŋ. 9 Awê tau kêsiŋ
lau sêmoa balêm teŋ ma gêmôêc gebe “O Simson, lau Pilisti sêmêŋ.” Mago eŋ
kêmônaŋ tikoc gêŋgic amboac ja geŋ lêpoa. Amboac tonaŋ tec ênê ŋaclai ŋam
kêsiŋ tau gêdêŋ êsêac ŋapaŋ.
10 Ma Delila kêsôm gêdêŋ Simson gebe “Ôlic acgom, aôm kôsu aê susu to
kôsôm biŋdansaŋ gêdêŋ aê. Aê jateŋ aôm gebe ôsôm êndêŋ aê acgom, lau sêkôc
asageŋ, go sênsô aôm tôŋ.” 11 Eŋ kêsôm gêdêŋ awê tau gebe “Embe sênsô aê
tôŋ ŋa lêpoa matac, taŋ sêsô gêŋ teŋ atom naŋ, go ŋoc ŋaclai ênaŋa ma jatôm
lau ŋagêdô.” 12 Tec Delila kêkôc lêpoa wakuc ŋagêdô ma gêsô eŋ tôŋ. Su, go
gêmôêc gebe “O Simson, lau Pilisti sêmêŋ.” Lau sêsaê sêmoa balêm teŋ. Mago
eŋ kêmônaŋ lêpoa gêŋgic aŋga lêma amboac gam.
13 Delila kêsôm gêdêŋ Simson gebe “Aôm kôsu aê susu to kôsôm biŋdansaŋ
gêdêŋ aê e mêŋgêdêŋ galoc. Ôsôm êndêŋ aê acgom, lau sêkôc asageŋ ma sênsô
aôm tôŋ.” Eŋ kêsôm gêdêŋ awê tau gebe “Aôm embe ônam ŋoc môkêclauŋ
gêmôê 7 êwiŋ gam ŋagêdô ma wê tôŋ e ŋagêgêb ma ôkic tôŋ êpi bêlêm ka, go
ŋoc ŋaclai ênaŋa ma jatôm lau ŋagêdô.” 14 Gêdêŋ taŋ Simson gêc bêc naŋ, Delila
gêjam môkêlauŋ gêmôê 7 gêwiŋ gam ŋagêdô ma gê e ŋagêgêb to kêkic tôŋ kêpi
bêlêm ka ma gêmôêc gebe “Simson, lau Pilisti sêmêŋ.” Ma Simson gêdi to gê
bêlêm to môkêlauŋ su.
15 Tec awê tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Amboac ondoc tec kôsôm gebe ‘Aê têtac
gêwiŋ aôm’, mago nêm ŋalêlôm gêwiŋ aê atom. Aôm kôsu aê susu kêtu dim
têlêac ma gôwa nêm ŋaclai ŋam sa gêdêŋ aê atom tageŋ.” 16 Awê tau kêtu Iêsu
eŋ ŋapaŋ tobêc-tobêc. Eŋ kêkac eŋ e Simson ôli ŋakam ênê biŋ ma gebe êmac
êndu. 17 Ma kêtu ŋamu eŋ kêsôm nê ŋalêlôm lasê gêdêŋ awê tau gebe “Kapiŋ teŋ
kêsac aê môkêcapac atomanô. Gêdêŋ taŋ tinoc kêkôc aê naŋ, aê katu Anôtônê

* **15:20:** Ramat-Lehi ŋam gebe Lôc ŋasêŋa.

ŋac dabuŋ teŋ. Embe sêkapiŋ aê môkêclauŋ, go ŋoc ŋaclai endec aê to ŋoc ŋajaŋa
ênaŋa ma aê jatôm lau ŋagêdô samob."
18 Delila kêsaê gebe Simson kêsôm nê ŋalêlôm lasê gêdêŋ eŋ, tec kêkêŋ jaeŋ
gêdêŋ lau Pilisti nêŋ laumata ma kêsôm gebe "Amu amêŋ dim tageŋ tonec
êwiŋmaŋ. Eŋ kêsôm nê ŋalêlôm lasê gêdêŋ aê." Go lau Pilisti nêŋ laumata sêpi
dêdêŋ eŋ sêja tomonegeŋ. 19 Delila gêôc Simson e gêc bêc gêsac ênê labum ma
awê tau gêmôêc ŋac teŋ, gebe ênsêmbuŋ Simsonnê môkêlauŋ gêmôê 7 su. Ma
Simson kêtu palê ma nê ŋaclai gêwi eŋ siŋ. 20 Delila gêmôêc gebe "Simson, lau
Pilisti sêmêŋ." Tec eŋ gêdi sa ma taê gêjam gebe "Aê jamônaŋ tauc su, go jaêc
jana êtôm têm ŋagêdô." Eŋ gêjam kauc gebe Apômtau gêwi eŋ siŋ atom. 21 Lau
Pilisti sêkôc eŋ tôŋ ma sêkip eŋ matalakôp sa. Êsêac sejoŋ eŋ sêsêp Gasa sêja ma
sêsô eŋ tôŋ ŋa kapoacwalô ki. Go sêkêŋ eŋ gêjam kôm kêlêsa polom popocŋa
aŋga andu kapoacwalôŋa. 22 Mago môkêlauŋ, taŋ sêsêbuŋ su naŋ, kêpuc kêtiam.

Simson gêmac endu

23 Lau Pilisti nêŋ laumata sêkac tauŋ sa sebe sêkêŋ da êndêŋ nêŋ anôtô
Dagon to sêlic nêŋ om têntac ŋajamŋa teŋ, gebe êsêac sêsôm gebe "Aêacnêŋ
anôtô kêkêŋ nêŋ ŋacjo Simson kêsêp aêac lemeŋ." 24 Gêdêŋ taŋ lau sêlic nêŋ
anôtô naŋ, êsêac sêlambiŋ eŋ ma sêsôm gebe "Aêacnêŋ anôtô kêkêŋ nêŋ ŋacjo,
taŋ geseŋ aêac, nêŋ gamêŋ su to gêjac nêŋ lau taêsam êndu naŋ, kêsêp aêac
lemeŋ." 25 Êsêac têtu samuc, tec sêsôm gebe "Amôêc Simson gebe êŋgôm biŋ
makic êndêŋ aêac." Amboac tonaŋ êsêac sêmôêc Simson aŋga kapoacwalô
gêmêŋ, ma eŋ gêgôm biŋ makic gêdêŋ êsêac ma sêkêŋ eŋ kêkô andu ŋaalê poc
ŋasawa. 26 Ma Simson kêsôm gêdêŋ ŋapalê, taŋ kêkam eŋ lêma naŋ, gebe "Ôwê
aê najamoasac alê, taŋ kêpuc andu tôŋ naŋ, gabe jajac alê tau." 27 Lauo to
ŋacwaga taêsam ŋasec sêsô e andu tau gêlôc. Lau Pilisti nêŋ laumata sêmoa
amboac tonaŋgeŋ ma lau amboac 3,000 sêkô salôm ŋaô sebe sêlic Simson
gêgôm biŋ makic.
28 Go Simson awa gêjac Apômtau ma kêsôm gebe "O Apômtau Anôtô, aê jateŋ
aôm gebe taêm ênam aê. O Anôtô, aê jateŋ aôm gebe ôkêŋ ŋaclai êndêŋ aê
dim tageŋ êtiam, gebe jakêŋ ŋagêjô êndêŋ lau Pilisti guluŋ tageŋ êjô matocanô
luagêc su." 29 Simson kêmbôêŋ alêsêga luagêc, taŋ kêpuc andu tau tôŋ naŋ
tôŋ, lêma anôŋa kêmbôêŋ alê teŋ ma gasêŋa kêmbôêŋ teŋ to kêsuc alê tau
toŋajaŋageŋ 30 ma kêsôm gebe "Ôkêŋ aê jamac êndu jawiŋ Pilisti." Go gewec
ma kêsuc toŋajaŋageŋ e andu kêku sa ma kêkôniŋ laumata to lau ŋagêdô samob,
taŋ sêmoa ŋalêlôm naŋ. Lau taŋ eŋ geseŋ êsêac su gêdêŋ têm gêmac ênduŋa naŋ,
nêŋ namba kêlêlêc lau, taŋ eŋ gêjac êndu gêdêŋ têm gêmoa mata jaliŋa naŋ,
ŋêŋgeŋ su.
31 Ênê lasitêwai to gôlôac samob sêsêp sêja sebe sêkôc ênê ŋawêlêlaŋ. Êsêac
sêkôc ŋawêlêlaŋ tau sêpi sêja ma sêsuŋ eŋ aŋga Sora to Estaol ŋasawa kêsêp tama
Manoa nê sêô. Eŋ gêjam gôliŋ lau Israel kêtôm jala 20. *

17:1–21:25 Môkêlatu ŋamuŋa tonec gêjac miŋ biŋ ŋagêdô kêpi lau Israel nêŋ
lêŋ e jagêdêŋ nêŋ kiŋ ŋamataŋa nê têm.

* **16:31:** Hakore ŋam gebe Ŋac, taŋ gêmôêc naŋ, nê bumata.

Rut

Rutnê miŋ ŋajam to malô kêsa gêdêŋ taŋ Gôliŋwaga sêjam gôliŋ Israel naŋ. Awê Moabŋa Rut gêjam ŋac Israelŋa teŋ. Gêdêŋ taŋ nê akweŋ gêmac êndu naŋ, Rut kêsap lawao laŋgwa tôŋ ŋaŋêŋgeŋ ma gêjam sakiŋ lau Israel nêŋ Anôtô tonê ŋalêlôm samucgeŋ. Kêtu ŋamu eŋ gêjam nê akweŋ laŋgwa nê lasitêwai teŋ ma kêtu lau Israel nêŋ kiŋ towae Dawid nê mimio.

Gôliŋwaganêŋ miŋ gêwa sa gebe Anôtônê lau embe sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê, naŋ têtap gêŋwapac sa ma sec êôc êsêac sa. Rutnê miŋ gêwa sa gebe Lau jaba, taŋ sêkêŋ gêwiŋ lau Israel nêŋ Anôtô naŋ, têtap moasiŋ sa e têtu Anôtônê lau ŋaŋêŋ nêŋ ŋagêdô.

Rut agêc Naomi

1 Gêdêŋ têm, taŋ gôliŋwaga sêjam gôliŋ gamêŋ naŋ, tôbôm teŋ kêsa. Ma ŋac teŋ aŋga Betlehem Judaiaŋa gêdi gebe naêŋgôŋ gamêŋ Moabŋa amboac ŋac jaba. Ênê awê to latuagêc sêwiŋ eŋ. 2 Ŋac tau nê ŋaê gebe Elimelek, nê awênê ŋaê Naomi ma latuagêcnêŋ ŋaê Malon agêc Kilion. Êsêac lau Epraim aŋga malac Betlehem Judaiaŋa. Êsêac jasêô lasê gamêŋ Moabŋa ma sêŋgôŋ tônê. 3 Ma Naominê akweŋ Elimelek gêmac êndu, ma awê tau to latuagêc gacgeŋ sêmoa. 4 Êsêagêc sêjam lau Moab nêŋ awê, teŋ nê ŋaê gebe Orpa ma teŋ nê ŋaê Rut. Êsêac sêŋgôŋ gamêŋ tau amboac jala 10. 5 Malon agêc Kilion sêmac êndu lulugeŋ amboac tonaŋgeŋ, tec awê tau latuagêc ma nê akweŋ sêwi eŋ siŋ su ma taugeŋ gêmoa.

6 Tec Naomi ma lawaoagêc dêdi sebe sêwi gamêŋ Moabŋa siŋ sêmu sêna ênê gamêŋ, gebe eŋ gêŋô ŋawae aŋga gamêŋ Moab, gebe Apômtau taê walô nê lau ma kêkêŋ mo gêdêŋ êsêac. 7 Amboac tonaŋ eŋ gêdi aŋga malac, taŋ gêŋgôŋ naŋ, ma lawaoagêc sêwiŋ eŋ. Êsêac sêsêlêŋ sêsa intêna gamêŋ Judaiaŋa sêja. 8 Ma Naomi kêsôm gêdêŋ lawaoagêc gebe “Ajôc, agêc aêc amu andêŋ tenemiagêcnêŋ andu ana. Apômtau êmoasiŋ amagêc êtôm amagêc amoasiŋ aê to ŋoc ŋacmatê. 9 Apômtau êkêŋ amagêc atap nêm ŋaciagêc sa ma alêwaŋ taôm aŋga êsêagêcnêŋ andu.” Go eŋ kêlêsôp êsêagêc aliŋanô. Êsêagêc têtaŋ lasê 10 ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Masi, aêagêc abe awiŋ aôm tamu dandêŋ nêm lau tana.” 11 Mago Naomi kêsôm gebe “O latucoagêc, amu anamaŋ. Amagêc abe awiŋ aê êtu asageŋŋa. Ŋapalê ŋagêdô sêc aê têtaclêlôm gebe jakôc têtu amagêcnêm ŋaciagêc me. 12 O latucoagêc, amu anamaŋ. Asa nêm lêŋ, gebe aê katu awêanô sugac, oc janam ŋac teŋ êtiam atom. Aê embe jasôm gebe aê taêc kêka ŋapalê ma aê embe jatap ŋoc akweŋ sa êndêŋ êmbêc tonec ma jakêkam ŋapalê, 13 amagêc oc aôŋ e êsêagêc têtu kapôêŋ me. Oc aŋgamiŋ taôm êndêŋ lêŋ sênam tauŋŋa me. O latucoagêc, masianô. Apômtau lêma mêŋkêtap aê sa, tec kêkêŋ wapac aê ŋanôgeŋ kêtu amagêcŋa.” 14 Go êsêagêc têtaŋ lasê kêtiam ma Orpa kêlêsôp lawao laŋgwa alianô, mago Rut kêmbôêŋ eŋ tôŋ.

15 Ma Naomi kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, nêm boaluo gêmu gêdêŋ nê lau to nê anôtôi gêja. Ôndaŋguc nêm boaluo ômu ôna amboac tonaŋgeŋ.” 16 Mago Rut kêsôm gebe “Ôkac aê, gebe jawi aôm siŋ to jandaŋguc aôm êtiam atom nec atom.
Gamêŋ taŋ aôm ôna naŋ, aê gabe jana.
Gamêŋ taŋ aôm ôŋgôŋ naŋ, aê gabe jaŋgôŋ.
Aômnêm lau têtu aêŋoc lau
ma aômnêm Anôtô êtu aêŋoc Anôtô.

17 Gamêŋ taŋ aôm ômac êndu naŋ, aê gabe jamac êndu,
ma sênsuŋ aê aŋga tonaŋ.
Apômtau êwê aê êtôm eŋ taê gêjam,
tageŋ gêmacanô taugeŋ tec êkac aê su aŋga aômnêm."
18 Gêdêŋ taŋ Naomi gêlic gebe awê tau taê gêjam kêtu tôŋ gebe êwiŋ eŋ, tec
kêsôm biŋ teŋ kêtiam atom.
19 Amboac tonaŋ tec agêc lulugeŋ sêsêlêŋ e jasêô lasê Betlehem. Sêô lasê
Betlehem e malacm samob têtakê kêtu êsêagêcŋa ma lauo sêsôm gebe "Naomi
tau tonec me." 20 Awê tau kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Naomi atom, asam aê gebe
Mara, gebe Ŋaniniŋ Ŋatau kêkêŋ ŋamakic taêsam kêpi aê. 21 Aê gawi ŋoc gamêŋ
siŋ toawê tolêlôm, ma Apômtau gêwê aê gamu gamêŋ toŋalêlôm sawageŋ.
Apômtau gêwa aê sa gebe gawê kaiŋ biŋ ma Ŋaniniŋ Ŋatau kêlêsu aê, tec asam
aê Naomi kêtu asageŋŋa." 22 Naomi agêc lawao Moabo Rut sêmu sêmêŋ aŋga
gamêŋ Moabŋa ŋamiŋ tau tonaŋ. Êsêagêc jasêô lasê Betlehem gêdêŋ taŋ lau
sêkôc kôm sêjac polomŋa sa. * †

2

Rut kejoŋ polom ŋasaliŋ-saliŋ sa aŋga Boasnê kôm

1 Ma Naominê akweŋnê lasitêwa teŋ gêmoa. Eŋ ŋac tolêlôm aŋga Elimeleknê
gôlôacnêŋ. Ênê ŋaê Boas. 2 Ma Moabo Rut kêsôm gêdêŋ Naomi gebe "Ôlôc ma
jana kôm najajoŋ polom ŋasaliŋ-saliŋ sa jandaŋguc lau, taŋ sêlic aê ŋajam ma
têtiŋ aê atom naŋ." Ma Naomi kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Latucoenec, ônamaŋ."
3 Tec gêdi jakejoŋ polom ŋasaliŋ-saliŋ aŋga kôm teŋ kêdaguc lau-sêsapwaga. Ma
kôm tau tonaŋ Boasnê. Eŋ Elimeleknê gôlôacnêŋ ŋac teŋ. 4 Gêdêŋ tonaŋgeŋ
Boas mêŋgêô lasê kôm. Eŋ awa gêjac lau-sêsapwaga gebe "Apômtau êwiŋ amac."
Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe "Apômtau ênam mec aôm." 5 Go Boas kêsôm gêdêŋ
nê sakiŋwaga, taŋ gejob lau-sêsapwaga naŋ, gebe "Asanê ŋapalêo tônê." 6 Ma
sakiŋwaga, taŋ gejob lau-sêsapwaga naŋ, gêjô eŋ awa gebe "Eŋ Moab ŋapalêo,
taŋ gêwiŋ Naomi aŋga gamêŋ Moabŋa gêmêŋ naŋ. 7 Awê tau kêsôm gebe 'Aê
jateŋ gebe alôc gebe jajoŋ polom ŋasaliŋ-saliŋ jamoa lagic ŋasawa jandaŋguc
lau-sêsapwaga.' Amboac tonaŋ tec gêmêŋ ma gêjam kôm ŋapaŋ gêdêŋ bêbêc
kanucgeŋ e mêŋgêdêŋ galoc ma kêlêwaŋ tau ŋagec atom."
8 Go Boas kêsôm gêdêŋ Rut gebe "Latucoenec, ôkêŋ taŋam aê acgom.
Ojoŋ polom aŋga kôm teŋ ma ôwi tonec siŋ atom. Ôwiŋ aêŋoc sakiŋwagao
baŋbaŋgeŋ. 9 Ma matam êsap kôm, taŋ êsêac sêsap sêmoa naŋ, ma ôndaŋguc
êsêacgeŋ. Aê gajac biŋsu sakiŋwaga gebe sêlênsôŋ aôm atom. Bu embe êjô aôm,
go ôndêŋ ku naônôm bu, taŋ sakiŋwaga têtê naŋ." 10 Go Rut gêu tau laŋôanô
jagêdêŋ nom ma kêsôm gêdêŋ Boas gebe Aê awê jabao nec gajac matamanô
ŋajam ma matam gêdiŋ aêgeŋ kêtu asageŋŋa." 11 Boas gêjô eŋ awa gebe "Gêŋ
samob, taŋ aôm gôgôm gêdêŋ lawamo laŋgwa gêdêŋ taŋ nêm akweŋ gêmac
êndu e mêŋgêdêŋ galoc naŋ, sêjac miŋ gêdêŋ aê tomalageŋ. Aôm gôwi tênam
agêc tamam to nêm malacmôkê siŋ mêŋgô lasê gamêŋ teŋ, taŋ gêmuŋgeŋ
gôjam kauc naŋ. 12 Apômtau êmoasiŋ aôm êjô gêŋ, taŋ gôgôm naŋ, ma Apômtau
Israelnêŋ Anôtô, taŋ gôê lamu ênê magê gômôêŋ tonec naŋ, êkêŋ moasiŋ
totau-totau êndêŋ aôm êjô. 13 Go awê tau kêsôm gebe "O ŋoc apômtau, aôm
kômoasiŋ aê ŋanô to gôjac aê têtac tôŋ. Aômnêm sakiŋwagao ŋanô teŋ aê atom,
mago kôsôm biŋ ŋajamgeŋ gêdêŋ nêm sakiŋwagao aê."
14 Gêdêŋ noc sêniŋ gêŋŋa Boas kêsôm gêdêŋ awê tau gebe "Ômôêŋ mêŋôniŋ
polom ma ôsac nêm polom ŋagêdô tôŋ êsêp wain." Amboac tonaŋ Rut gêŋgôŋ

* **1:22:** Naomi ŋam gebe Mataêjamo. † **1:22:** Mara ŋam gebe Ŋamakico.

gêwiŋ lau-sêsapwaga ma Boas kêkêŋ polom sigob gêdêŋ eŋ geŋ. Ma awê tau geŋ e gêôc eŋ tôŋ ma ŋagêdô gacgeŋ kêkô. 15 Gêdêŋ taŋ awê tau gêdi gebe ejoŋ polom ŋasaliŋ-saliŋ naŋ, Boas gêlêŋ biŋ nê sakiŋwaga gebe Andec eŋ ejoŋ polom êmoa lagic ŋasawa ma anac jao êndêŋ eŋ atom. 16 Ma ataiŋ ŋakaiŋ ŋagêdô su aŋga lagic ma awi siŋ ênêc, gebe eŋ ejoŋ sa ma aec biŋ eŋ atom."

17 Amboac tonaŋ tec kejoŋ gêmoa e kêtula, go kêsêlô polom, taŋ kejoŋ sa naŋ, e ŋadôŋ amboac talu tageŋ. 18 Ma eŋ kêkôc ŋanô tau sa gêja malac jakêtôc gêŋ, taŋ kejoŋ sa naŋ, gêdêŋ lawao laŋgwa ma kêkôc gêŋ, taŋ geŋ e gêôc eŋ tôŋ naŋ, ŋagêdô jakêkêŋ gêdêŋ eŋ. 19 Ma lawao laŋgwa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ocsalô tonec aôm kojoŋ polom ŋasaliŋ-saliŋ sa aŋga ondoc ma gôjam kôm gômoa ondoc. Anôtô ênam mec ŋac, taŋ mata gêdiŋ aôm naŋ." Tec Rut gêjac ŋac, taŋ gêjam ênê kôm naŋ, nê miŋ gêdêŋ lawao laŋgwa ma kêsôm gebe "Ŋac taŋ gajam kôm gawiŋ eŋ gêdêŋ ocsalô tonec naŋ, nê ŋaê Boas." 20 Go Naomi kêsôm gêdêŋ lawao gebe "Apômtau taŋ kêgamiŋ nê moasiŋ gêdêŋ lau mateŋ jali to ŋacmatê atom naŋ, anam mec eŋ." Naomi kêsôm biŋ tonec gêdêŋ eŋ gêwiŋ gebe "Ŋac tau aêagêcnêŋ lasitêwainêŋ teŋ eŋ kêtu aêacnêŋ nomlênsêm ŋakêsiwaga teŋ gêwiŋ." 21 Ma Moabo Rut kêsôm gebe "Eŋ kêsôm biŋ teŋ gêdêŋ aê gêwiŋ gebe 'Ôsap ŋoc sakiŋwagao tôŋ ŋapaŋ e sênac ŋoc kôm ŋanô samob sa êmbacnê.' " 22 Ma Naomi kêsôm gêdêŋ lawao Rut gebe "O latucoenec, ŋajam gebe ôsêlêŋ ôwiŋ ênê sakiŋwagao, gebe teŋ êlênsôŋ aôm aŋga kôm ŋagêdô atom." Amboac tonaŋ Rut kejoŋ polom ŋasaliŋsaliŋ sa kêsap Boasnê sakiŋwagao tôŋ ŋapaŋ e sêjac polom to polom sa gêbacnê. Ma eŋ gêŋgôŋ gêwiŋ lawao laŋgwa. * lasitêwainêŋ nomlênsêm, gebe lau jaba sêjaŋgo su atom.

3

Rut agêc Boas sêmoa gamêŋ sêka polomŋa

1 Go Rut lawao laŋgwa Naomi kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Latucoenec, amboac ondoc aê oc jansom nêm malam ôŋgôŋ ŋajamŋa teŋ, gebe ômoa ŋajamgeŋ me. 2 Boas taŋ gôwiŋ ênê sakiŋwagao naŋ, aêacnêŋ lasitêwainêŋ teŋ eŋ. Ôlic acgom, êmbêc tonec eŋ oc ekoloŋ polom ŋapa aŋga gamêŋ sêka polomŋa. 3 Amboac tonaŋ ôliŋ bu to ôniŋ oso taôm ma ôsô nêm ŋakwê ŋajam tau, go ôsêp ôna gamêŋ sêka polomŋa. Mago ôtôc taôm ôndêŋ ŋac tau atom e êniŋ to ênôm gêŋ êmbacnê acgom. 4 Ma êndêŋ taŋ eŋ êsa tau sic naênêc naŋ, matam êndiŋ gamêŋ, taŋ eŋ gêc naŋ, naôkac belaŋke akaiŋŋa sa ma ôsa taôm sic. Go eŋ êsôm gêŋ, taŋ eŋ gebe êŋgôm naŋ, êndêŋ aôm." 5 Ma awê tau gêjô Naomi awa gebe "Biŋ samob, taŋ kôsôm naŋ, oc jaŋgôm."

6 Amboac tonaŋ eŋ kêsêp gamêŋ sêka polomŋa gêja ma gêgôm kêtôm biŋ, taŋ lawao laŋgwa kêsôm gêdêŋ eŋ naŋgeŋ. 7 Boas geŋ to gênôm gêŋ su, go gêmoa totêtac ŋajamgeŋ jakêsa tau sic gêc polom totoŋ ŋamagê. Go awê tau kêsêlêŋ sacgeŋ-sacgeŋ gêdêŋ eŋ gêja ma kêkac belaŋke akaiŋŋa sa, go kêsa tau sic gêc. 8 Gêdêŋ gêbêcauc ŋaluŋ, go ŋac tau kêtakê ma kêkac tau ôkwi e gêlic awê teŋ gêc eŋ akaiŋŋa. 9 Eŋ kêtu kênac gebe "Aôm asa." Ma awê tau gêjô eŋ awa gebe "Nêm sakiŋwagao aê Rut. Ôlam nêm obo mêŋênsaŋ nêm sakiŋwagao, gebe aôm kôtu aêacma nom lênsêm ŋakêsiwaga." 10 Ma eŋ kêsôm gebe "O latucoenec, Apômtau ênam mec aôm, gebe aôm gôgôm gêŋlêlôm gêdêŋ lau tolêlôm me lau ŋalêlôm sawa nêŋ ŋapalê wakuc atom. Biŋ tonec kêtu aôm têmtac gêwiŋ ŋanô ŋabelo kapôêŋ kêlêlêc belo ŋamataŋa su. 11 Latucoenec, amboac tonaŋ tec ôtêc taôm atom. Aê oc jaŋgôm gêŋ samob, taŋ oteŋ naŋ, gebe aêŋoc lau Betlehemŋa samob sêlicgac, gebe aôm awê mansaŋ teŋ. 12 Ma galoc, biŋŋanô,

* **2:22:** Nomlênsêm ŋakêsiwaga êsêac lau, taŋ sejop

nêm nomlênsêm ŋakêsiwaga teŋ aê, mago nom lênsêm ŋakêsiwaga ŋanô teŋ gêmoa. 13 Ômoa êmbêc tonec ma êndêŋ bêbêcgeŋ eŋ embe ênam kôm, taŋ gêjac nom lênsêm ŋakêsiwaga ŋawae naŋ, oc ŋajam, êŋgômmaŋ. Mago eŋ embe endec ma ênam kôm tau atom, naŋgo aê janam kôm, taŋ gêjac nom lênsêm ŋakêsiwaga ŋawae naŋ. Aê jasôm biŋ êtu tôŋ êtôm Apômtau gêmoa mata jali. Ônêc bêc e eleŋŋa acgom."

14 Go Rut gêc bêc gêc Boas akaiŋŋa e geleŋ mata, go eŋ gêdi gêdêŋ taŋ lau sêlic tauŋ sapu-sapu naŋ. Boas taê gêjam gebe awê tau gêc sêka polom ŋamala nec ŋapuc êsa atommaŋ, 15 tec kêsôm gebe "Ôkôc obo, taŋ kôgadê naŋ, mêŋôlam." Ma Rut gêlam obo, go eŋ gêjam dôŋ polom laclu 6 jakêsêwa kêsêp obo tau ma kêkêŋ gêdêŋ awê tau gêôc sa ma gêc gêja malac. 16 Eŋ jagêô lasê andu ma lawao gêjam kênac eŋ gebe "Latucoenec, biŋ amboac ondoc." Go Rut gêjac miŋ biŋ samob, taŋ ŋac tau gêgôm gêdêŋ eŋ naŋ, 17 ma kêsôm gebe "Polom laclu 6 tonec eŋ kêkêŋ gêdêŋ aê ma kêsôm gebe 'Ôêc tolêmam sawageŋ ôndêŋ lawamo ôna atom." ' 18 Rut lawao gêjô eŋ awa gebe "Latucoenec, ônsaê malôgeŋ e ôjala biŋ tau êtu katô acgom, gebe ŋac tonaŋ oc êwi biŋ tau siŋ atom, ocsalô oc êmansaŋ biŋ tau êtu solop." * lasitêwainêŋ awêtuc.

4

Boas gêjam Rut sa

1 Ma Boas kêpi malac ŋasacgêdô gêja jagêŋgôŋ tonaŋ. Gêŋgôŋ ma gêlic nom ŋakêsiwaga, taŋ Boas kêsôm ênê biŋ naŋ, kêsêlêŋ gêmêŋ. Tec Boas kêsôm gebe "O ŋoc ŋac, ômôêŋmaŋ, mêŋôŋgôŋ sic ôŋgôŋ tonec." Ma eŋ jagêŋgôŋ sic gêwiŋ Boas. 2 Go eŋ kêkalem lau mata 10 aŋga malac ma kêsôm gebe "Mêŋaŋgôŋ tonec." Ma êsêac jasêŋgôŋ sic. 3 Go Boas kêsôm gêdêŋ nom ŋakêsiwaga tau gebe "Naomi taŋ aŋga Moabnêŋ gamêŋ gêmu gêmêŋ naŋ, kêkêŋ aêagêcnêŋ ŋac Elimelek nê nom ŋamakeŋ gebe lau sênam ôli. 4 Amboac tonaŋ tec taêc gêjam gebe jakêŋ ŋawae êndêŋ aôm ma jasôm gebe 'Ônam ôli nom tau ma lau, tec sêŋgôŋ nec, to ŋoc launêŋ laumata sêlic. Aôm embe ôsi nom tau su, go ôsi su. Mago embe masi, go ôsôm biŋ katô aê gebe jajala, gebe nom ŋakêsiwaga teŋ gêmoa atom, aôm taômgeŋ, ma aê kadaguc aôm.' " Ma ŋac tau kêsôm gebe "Aê gabe jasi nom tau su." 5 Go Boas kêsôm gebe "Êndêŋ bêc, taŋ ônam ôli nom su aŋga Naomi lêma naŋ, ônam ôli ŋac gêmac nê awêtuc Moabo Rut êwiŋ, gebe daôŋ ŋac gêmac nê ŋaê sa êpi ênê nomlênsêm êtiam." 6 Go nom ŋakêsiwaga kêsôm gebe "Embe amboac tonaŋ, go aê oc jatôm gebe jasi nom su êtu ŋoc gêŋ atom. Embe jasi su, go jajaiŋ tauc ŋoc nomlênsêm. Aôm taôm ôsi nom tau su ôjô aê, gebe aê katôm gebe jasi su atom."

7 Gêdêŋ andaŋgeŋ lau Israel nêŋ mêtê laŋgwa teŋ amboac tonec gêc, gebe ŋac teŋ embe êsi nom su me êkên gêŋ êjô gêŋ teŋ, go ênu atapa teŋ su ma êkêŋ andêŋ nê ŋac teŋ. Mêtê tonaŋ gêwa sa gebe geŋ, taŋ sêgôm naŋ, kêtu tôŋgac. 8 Amboac tonaŋ gêdêŋ taŋ nom ŋakêsiwaga kêsôm gedeŋ Boas gebe "Aôm taôm ônam ôli nom tau naŋ," eŋ gênu atapa teŋ su. 9 Ma Boas kêsôm gêdêŋ laumata to lau samob gebe "Ocsalô tonec amac samob alic su, gebe aê gajam ôli Elimeleknê gêŋ samob ma Kilion agêc Malon nêŋ gêŋ samob su aŋga Naomi lêma. 10 Ma gajam ôli Malonnê awêtuc Moabo Rut amboac tonaŋ, gebe êtu ŋoc awê, gebe jaôŋ ŋac gêmac tau nê ŋaê sa êpi ênê nomlênsêm, gebe sênac ŋac gêmac nê ŋaê êŋgic aŋga nê lasitêwainêŋ to aŋga nê malacmôkê ŋasacgêdô atom. Ma amac atu aêŋoc lau-awa-biŋ-sawaga." 11 Go lau samob, taŋ sêŋgôŋ

* **3:18:** Nomlênsêm ŋakêsiwaga nê kôm teŋ, gebe ênam nê

sacgêdô naŋ, to laumata sêsôm gebe “Aêac alic gêŋ tau sugac. Apômtau êkêŋ awê tau, taŋ êpi nêm andu naŋ, êtôm Rahel agêc Lea, taŋ sêboa gôlôac Israel sa sêwiŋ tauŋ naŋ. Ôtu ŋac tolêlôm aŋga Eprata ma nêm waem êsa aŋga Betlehem.
12 Ma nêm wakuc, taŋ Anôtô êkêŋ awê matac tau êkôc naŋ, sêkêŋ nêm gôlôac
têtôm Peresnê, taŋ Tamar kêkôc kêtu Juda latu naŋ.”
13 Amboac tonaŋ tec Boas gêjam Rut kêtu nê awê. Eŋ gêmoa gêwiŋ eŋ e
Apômtau kêkêŋ eŋ taê ma kêkôc latu teŋ. 14 Go lauo sêsôm gêdêŋ Naomi gebe
“Talambiŋ Apômtau, taŋ kêgamiŋ nom ŋakêsiwaga gêdêŋ aôm atom naŋ. Lau
Israel sêŋgôm ênê ŋaê ŋawae êsa. 15 Eŋ oc êlau aôm têkwam saki êsa ma êndêŋ
taŋ ôtu awêanô naŋ, eŋ êlôm aôm, gebe lawamo, taŋ têtac gêwiŋ aôm to gêjac
matamanô ŋajam kêlêlêc latômi 7 su naŋ, kêkôc eŋ.” 16 Go Naomi kêsip ŋapalê
tau sa mêŋketoc eŋ gêsac labum ma kêtu ênê jaomwagao. 17 Ma nê lauo jabaŋ
eŋŋa sê ênê ŋaê teŋ gebe “Naomi kêtap latu teŋ sa.” Ma sêsam eŋ gebe Obed.
Eŋ Dawid tama Isai nê tama.
18 Peresnê wakuc tau tonec. Peres kêka Hesron lasê. 19 Hesron kêka Ram
lasê, Ram kêka Aminadab lasê. 20 Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka
Salmon lasê, 21 Salmon kêka Boas lasê, Boas kêka Obed lasê, 22 Obed kêka Isai
lasê, ma Isai kêka Dawid lasê.

Samuelnê Buku Ŋamataŋa

Biŋ taŋ kêsêp buku tonec naŋ, gêjac miŋ lau Israel nêŋ lêŋ sêwi têm gôliŋwagaŋa siŋ jaselom têm kiŋŋa. Lau têlêac sêjam gôliŋ lêŋ, taŋ gêjam lau Israel ôkwi naŋ. êsêacnêŋ ŋaê gebe Samuel, taŋ eŋ êsêacnêŋ gôliŋwaga ŋamuŋa naŋ, agêc Saul, taŋ kêtu lau Israel nêŋ kiŋ ŋamataŋa naŋ, ma Dawid. Dawidnê biŋ kêsêp Samuel agêc Saul nêŋ miŋ ŋalêlôm. Dawid kêtu kiŋ atomgeŋ, mago teto ênê lêŋ kaiŋ teŋ ŋagêdô to ênê gêŋsêga ŋamiŋ kêsêp Samuelnê buku ŋamataŋa gêwiŋ.

Buku tau ŋalôtêna kêtôm BiŋlênsêM Laŋgwaŋabuku miŋŋa ŋagêdô ŋalôtêna gebe Lau taŋ sêsap Anôtô tôŋ naŋ, têtap moasiŋ sa, mago sec êôc êsêac, taŋ taŋeŋpêc naŋ sa. Apômtaunê biŋ gêdêŋ dabuŋwaga Eli gêwa ŋalôtêna tonaŋ sa gebe “Aê jatoc êsêac, taŋ tetoc aê sa naŋ sa ma êsêac, taŋ laŋôŋ gelo aê naŋ, oc jalic êsêac amboac lau meloc” (2:30).

Lau sêlic Apômtau Anôtô kêtu lau Israel nêŋ kiŋ ŋanô (8:7), tec ŋac-keto-bukuwaga gê go gebe Israel embe sêjaliŋ nêŋ kiŋ teŋ sa, oc sêwi Anôtô siŋ me masi. Mago gêdêŋ taŋ têtap nêŋ kiŋ sa naŋ, êsêac sêmasaŋ ŋagôliŋ towae tonec gebe kiŋ to lau samob sêsô Anôtônê gôliŋ to mêtôc ŋalabu (2:7-10). Ŋagôliŋ tonaŋ ejop gebe êmoasiŋ lau sauŋ to kapôêŋ ma lau towae to lau ŋaôma êtôm taugeŋ.

Elkana to nê gôlôac semoa Silo

1 Ŋac teŋ gêmoa malac Ramataim. Eŋ ŋac Supŋa aŋga Epraim ŋagamêŋ lôcŋa, nê ŋaê Elkana. Eŋ Jeroham latu, naŋ Elihu latu, naŋ Tohu latu, naŋ Sup latu, êsêacnêŋ ŋam gêc Epraimŋa. 2 Eŋ gêjam awê luagêc, teŋ nê ŋaê Hana ma teŋ nê ŋaê Penina. Penina kêkôc gôlôac ma Hana eŋ awê kapoac.

3 Ŋac tonaŋ aŋga nê malac kêpi gêja Silo kêtôm jalageŋ gebe eteŋ mec to êkêŋ da êndêŋ lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau. Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas têtu Anôtônê dabuŋwaga aŋga tonaŋ. 4 Gêdêŋ bêc, taŋ Elkana kêkêŋ da naŋ, eŋ kêkêŋ da ŋagêdô-gêdô gêdêŋ Penina ma latuio to ŋac. 5 Eŋ têtac gêwiŋ Hana, mago kêkêŋ ŋamêsôm ŋagêdô tageŋgeŋ gêdêŋ eŋ ŋam gebe Apômtau gêbôc têtaclêlôm auc gebe êkôc gôlôac atom. 6 Tec anao kêkôc biŋkalom gebe êŋgôm eŋ maja êsaŋa gebe Apômtau gêbôc eŋ auc. 7 Kêtôm jalageŋ gêŋ tonaŋ kêtap Hana sa. Kêtôm têm samob êsêac sêpi Apômtaunê lôm dabuŋ sêja naŋ, anao kêkôc biŋkalom eŋ ŋapaŋ. Tec Hana kêtaŋ ŋanô ma gedec gebe êniŋ gêŋ. 8 Go nê akweŋ Elkana kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Hana, aôm kôtaŋ ma goeŋ gêŋ atom nec ŋam amboac ondoc. Nêm ŋalêlôm ŋawapac kêtu asageŋŋa. Aôm gôlic aê ŋajam kalêlêc latômi 10 su atom me.”

Hana agêc Eli

9-10 Gêdêŋ taŋ seŋ to sênôm gêŋ su acgom, go Hana gêdi tonê ŋalêlôm ŋawapacgosu jakêkô Apômtau laŋônêmŋa ma keteŋ mec gêdêŋ eŋ to kêtaŋ ŋanô. Gêdêŋ tonaŋ dabuŋwaga Eli gêŋgôŋ nê lêpôŋ kêsi Apômtaunê lôm ŋakatam. 11 Ma Hana gêjac mata biŋ teŋ ma kêsôm gebe “Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, aôm embe taêm walô nêm sakiŋwagao aê to taêm ênam aê ma ôliŋ aê siŋ atom, ma ôkêŋ ŋapalê ŋac teŋ êndêŋ nêm sakiŋwagao aê, go jansuŋ ŋapalê tau samucgeŋ êndêŋ Apômtau wacêmoa êtu ênê gêŋ e êmac êndu, ma kekec teŋ oc êsac môkêlauŋ atomanô.”

12 Eŋ keteŋ mec ŋasawa ec baliŋ gêmoa Apômtau laŋônêmŋa. Gêdêŋ tonaŋ Eli mata gê eŋ gêdôôlic. 13 Hana keteŋ mec gêc lêlômgeŋ, ma gêdôôlic kêboa-kêboa, mago sêŋô awa atom. Tec Eli gêjam kauc gebe gêŋ kêjaŋiŋ awê tau. 14 Ma

kêsôm gêdêŋ Hana gebe “Êndêŋ ondoc nêm meloc gêŋ kêjaŋiŋ aômŋa êmbacnê. Ôwi wain meloc tonaŋ siŋmaŋ.” 15 Hana gêjô eŋ awa gebe “O ŋoc apômtau, amboac tonaŋ atom. Aê awê gêŋwapac kêkôniŋ aê tôŋŋa. Aê ganôm wain to gêŋ kêjaŋiŋŋa teŋ atom. Aê kasêwa ŋoc ŋalêlôm sa gêdêŋ Apômtau tau. 16 Ôlic nêm sakiŋwagao aê amboac awê sec atom. Gêdêŋ ŋasawa tonec aê kasôm ŋoc ŋalêlôm ŋawapac to kêbuli aucŋa lasê tec gamoa.” 17 Go Eli gêjô eŋ awa gebe “Ôna totêmtac malôgeŋ ma Israelnêŋ Anôtô oc êŋgôm biŋ, taŋ koteŋ naŋ, ŋanô êsa.” 18 Hana kêsôm gebe “Ôlic nêm sakiŋwagao aê ŋajammaŋ.” Go eŋ gêc gêja ma geŋ gêŋ totêtac kêpa sugeŋ.

Hana kêkôc Samuel tau

19 Bêbêc kanucgeŋ êsêac dêdi ma teteŋ mec gêdêŋ Apômtau. Su acgom, go sêmu sêja malac Rama kêtiam. Elkana gêmoa gêwiŋ nê awê Hana ma Apômtau taê gêjam eŋ. 20 Tec Hana kêkêkam ŋapalê ma gêdêŋ ŋanoc eŋ kêkôc ŋapalê ŋac teŋ ma gê ênê ŋaê Samuel. Samuel ŋam gebe “Aê kateŋ eŋ aŋga Apômtaunê.”

21 Gêdêŋ taŋ Elkana to nê gôlôac samob sêpi sêja kêtiam gebe êkêŋ da jalaŋa êndêŋ Apômtau to êŋgôm nê biŋ gêjac mataŋa ŋanô êsa naŋ, 22 Hana gêwiŋ atom. Eŋ kêsôm gêdêŋ nê akweŋ gebe “Ŋapalê êwi su siŋ acgom, go aê japi ma jakôc eŋ êwiŋ gebe eŋ êkô Apômtau laŋônêmŋa ma êmoa êwiŋ eŋ endeŋ tôŋgeŋ.” 23 Ma ênê akweŋ Elkana gêjô eŋ awa gebe “Ôŋgôm êtôm biŋ, taŋ aôm taêm gêjam gebe ŋajam naŋ. Ômoa e ŋapalê êwi su siŋ acgom. Tageŋ Apômtau êŋgôm nê biŋ ŋanô êsa.” Amboac tonaŋ awê tau gêmoa nê andu ma kêkêŋ su gêdêŋ ŋapalê e gêwi siŋ. 24 Ŋapalê gêwi su siŋ, go Hana kêkôc eŋ agêc sêpi sêja. Ma kêkôc bulimakao kapoac, taŋ ŋajala têlêac naŋ teŋ ma polom matac suc teŋ ma bôc ŋaôlic teŋ towain. Ŋapalê tau sauŋgeŋ ma têna kêkôc eŋ gêja Apômtaunê lôm dabuŋ aŋga Silo. 25 Sêjac bulimakao tonaŋ êndu ma sêkôc ŋapalê tau gêdêŋ Eli. 26 Hana kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O ŋoc ŋatau, aê jasôm biŋŋanôgeŋ êndêŋ aôm gebe aê awê tau, taŋ kakô aôm laŋônêm ma kateŋ mec gêdêŋ Apômtau naŋ tonec. 27 Aê kateŋ kêtu ŋapalê tecenecŋa ma Apômtau kêkêŋ taŋa aê ma gêgôm ŋoc mec ŋanô kêsa. 28 Kêtu tonaŋŋa aê gasuŋ eŋ gêdêŋ Apômtau. Eŋ êtu ênê gêŋ e êmac êndu.”

Go êsêac teteŋ mec gêdêŋ Apômtau.

2

Hananê wê

1 Go Hana keteŋ nê mec amboac tonec gebe
“Ŋoc ŋalêlôm kêtu samuc Apômtau
aê têtac kêpa su kêtu Apômtauŋa.
Aê aocsuŋ kêsu ŋoc soŋo-soŋo susu
gebe aê katu samuc kêtu aôm gôjam aê saŋa.

2 “Ŋac dabuŋ teŋ kêtôm Apômtau gêmoa atom.
Apômtau teŋ gêmoa atom, aôm taômgeŋ.
Lamuanô teŋ kêtôm aêacma Anôtô gêmoa atom.
3 Asôm biŋ tembelem aŋgeŋ teŋ êtiam atom.
Biŋ atoc taôm saŋa êsa awemsuŋ atom,
gebe Apômtau eŋ Anôtô kêjala gêŋŋa
ma eŋ gêjam dôŋ ŋamalac nêŋ kôm.
4 Lau ŋactêkwa nêŋ talam tulu,
mago lau palê-palê sêjandiŋ ŋaclai sa.

5 Êsêac taŋ sêŋgôŋ nêŋ masê ŋaô su naŋ, sesom kôm gebe têtap gêŋ sêniŋŋa
ŋagec-ŋagec sa.
Ma êsêac, taŋ gêŋ gêjô êsêac su naŋ, galoc gêŋ gêôc êsêac tôŋ.
Awê kapoac kêkôc ŋapalê 7,
mago awê, taŋ kêkôc gôlôac taêsam naŋ, nê ôli kêmêliŋ.
6 Apômtau gêjac êndu to gêŋu mata jali kêsa.
Eŋ gêwê lau sêsêp lamboam sêja ma gêwê êsêac sêpi sêmêŋ kêtiam.
7 Apômtau kêkêŋ lau ŋagêdô têtu lau ŋalêlôm sawa ma ŋagêdô lau tolêlôm.
Eŋ kêkôniŋ ma ketoc sa.
8 Eŋ kêsip lau ŋalêlôm sawa sa aŋga kekop
ma gêôc lau sêpô lênawaga sa aŋga waomôkê,
gebe kêkêŋ êsêac sêŋgôŋ sêwiŋ gôliŋwaga towae
ma sêwê kaiŋ lêpôŋ tetoc lau saŋa.
Gebe Apômtau kêtu nom ŋaalê ŋatau
ma kêkwê nom kêkô alê tau ŋaô.

9 “Eŋ oc ejop nê lau dabuŋ eŋkaiŋ,
mago lau alôb-alôb oc sênaŋa sêmoa ŋakesec ŋalêlôm gebe ŋac teŋ etoc tau sa
êtu tau nê ŋaclaiŋa atom.
10 Apômtau oc êtuc nê ŋacjo popoc
ma Lôlôc Ŋatau êkêŋ wapap ênac aŋga undambê.
Apômtau oc êmêtôc nom e naêndêŋ ŋamadiŋ.
Eŋ oc êkêŋ ŋajaŋa êndêŋ nê kiŋ ma oc etoc nê ŋac-geŋ-oso-eŋwaga nê ŋaclai sa.”
11 Go Elkana gêmu gêja nê malac Rama kêtiam gêwiŋ nê gôlôac samucgeŋ,
ma ŋapalê tau gêjam sakiŋ Apômtau gêmoa dabuŋwaga Eli laŋônêmŋa.

Elinê latui

12 Eli latuagêc sêgôm gêŋ wauc-waucboa, êsêagêc sêwi Apômtau auc. 13 Ma
sêgêli ŋagôliŋ dabuŋwagaŋa amboac tonaŋgeŋ. Gêdêŋ taŋ ŋac teŋ kêkêŋ da
gêmoa naŋ, dabuŋwaga nê sakiŋwaga mêŋgêô lasê tosala ŋamata têlêac. 14 Bôc
tau eletoc êmoa, go êsêli sala êsêp ku me pane me laclu me kuki. Gêŋ samob,
taŋ sala kêsêp naŋ, êtu dabuŋwaganê gêŋ. Êsêac sêgôm amboac tonaŋ gêdêŋ lau
Israel samob, taŋ sêkêŋ da aŋga Silo naŋ. 15 Mago gêdêŋ Eli latuagêc nêŋ têm,
gêdêŋ taŋ ja geŋ ŋalêsi atomgeŋ naŋ, dabuŋwaganê sakiŋwaga mêŋgêô lasê ma
kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ kêkêŋ da gêmoa naŋ, gebe “Ôkêŋ dabuŋwaganê bôc êndêŋ
aê gebe japac sigobgeŋ. Eŋ gebe êkôc bôc senoŋa teŋ aŋga aômnêm atom,
gebe êkôc bôc matacgeŋ.” 16 Ma ŋac tau embe êsôm êndêŋ eŋ gebe “Ja êniŋ
ŋalêsi su acgom, go ôkôc êtôm têmtac êwiŋ”, go sakiŋwaga asôm gebe “Masianô,
galocgeŋ ôkêŋ, ma embe masi, go Jajaŋgo su.” 17 Apômtau gêlic lau wakuc naŋ
mêtê sec samucgeŋ gebe sêsu Apômtaunê da susu.

18 Ŋapalê Samuel gêjam sakiŋ Apômtau gêmoa. Eŋ kêjandiŋ obo sakiŋŋa teŋ.
19 Katôm jalageŋ Samuel têna kêsi ŋakwê ôliŋa sauŋ teŋ kêtu eŋŋa. Ma gêdêŋ
taŋ êsêagêc nê akweŋ sêpi sêja gebe sêkêŋ da naŋ, eŋ kêkêŋ ŋakwê tau gêdêŋ
Samuel. 20 Go Eli gêjam mec Elkana agêc nê awê ma kêsôm gebe “Apômtau
êkêŋ awê tonec êkôc nêm ŋapalê sêjô ŋac, taŋ kêkêŋ gêdêŋ Apômtau naŋ su.”
Go agêc sêmu sêja nêŋ gamêŋ kêtiam.

21 Ma Apômtau taê gêjam Hana ma eŋ kêkôc ŋapalê ŋac têlêac ma awê luagêc.
Ma ŋapalê Samuel kêtu kapôêŋ gêmoa-Apômtau laŋônêmŋa.

22 Eli kêtu ŋamalacanô su ma gêŋô latuagêc nêŋ biŋ samob, taŋ sêgôm gêdêŋ
lau Israel naŋ, to sêgôm mockaiŋ gêdêŋ lauo, taŋ sêjam sakiŋ aŋga katam

lôm becŋa naŋ. 23 Ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Amagêc agôm gêŋ amboac-
tonaŋ kêtu asageŋŋa. Gebe aê gaŋô lau samob sêsôm amagêc nêm gêŋ alôb-
alôb ŋawaegac. 24 O latucagêc, awi siŋmaŋ gebe aê gaŋô Apômtaunê lau sêsôm
amagêcnêm lêŋ ŋawae ŋajam teŋ atom. 25 Ŋac teŋ embe êŋgôm ŋac teŋ sec,
Anôtô oc êmêtôc gêŋ tonaŋ. Mago ŋac teŋ embe êŋgôm sec êndêŋ Apômtau, asa
oc êtôm gebe eteŋ êtu ŋac tonaŋŋa.” Tageŋ êsêagêc sêkêŋ taŋeŋ tameŋi awa
atom, gebe Apômtau taê gêjam kêtu tôŋ gebe ênac êsêagêc.
26 Samuel kêtôp kêtu kapôêŋ gamoa ma Apômtau to ŋamalac têntac gêwiŋ eŋ.

Apômtau geoc Elinê gôlôac nêŋ biŋ lasê

27 Go Anôtônê ŋac teŋ gêdêŋ Eli gêmêŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtaunê
biŋ tonec gebe ‘Aê gaoc tauc lasê gêdêŋ nêm miminê gôlôac gêdêŋ taŋ sêmoa
Aiguptu sêsô Parao to nê gôlôac ŋalabu naŋ. 28 Aê kajaliŋ eŋ sa aŋga Israel
samob nêŋ gôlôacmôkê gebe êtu ŋoc dabuŋwaga. Eŋ êpi êndêŋ ŋoc altar êna
gebe ênsôb jadauŋ ma êsô ŋakwê dabuŋ êkô aê laŋôcnêmŋa. Ma aê kakêŋ lau
Israel nêŋ daja samob gêdêŋ miminê gôlôac. 29 Kêtu asageŋŋa aôm matam
katu ŋoc daja ma da samob, taŋ kajatu sa naŋ. Kêtu asageŋŋa aôm kotoc
latômagêc sa kêlêlêc aê su naŋ, e alôm taôm ŋa da, taŋ ŋoc lau Israel sêkêŋ naŋ,
ŋagêŋ mataêjamgeŋ.’ 30 Kêtu tonaŋŋa Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, kêsôm gebe
‘Aê gajac mata su gebe nêm gôlôac to tamamnê gôlôac sêsô-sêsa aê laŋôcnêm
endeŋ tôŋgeŋ.’ Mago galoc Apômtau kêsôm gebe ‘Biŋ tonaŋ ênêcŋa. Lau
taŋ tetoc aê sa naŋ, aê oc jatoc êsêac sa ma êsêac, taŋ sêpêc gêdô aê naŋ, oc
jalic êsêac amboac gêŋ ŋaôma. 31 Ôlic acgom, bêc oc mêŋêô lasê, naŋ jasap
aômnêm ŋaclai to tamamnê gôlôac nêŋ ŋaclai su e ŋamalacanô teŋ êmoa nêm
gôlôac ŋalêlôm êtiam atom. 32 Êndêŋ onaŋ oc ôsala moasiŋ, taŋ jansêwa êpi lau
Israel naŋ, tomatam katugeŋ, ma ŋamalacanô teŋ oc êmoa nêm gôlôac ŋalêlôm
êtiam atom endeŋ tôŋgeŋ. 33 Aômnêm ŋac tageŋ aê jatiŋ eŋ su aŋga ŋoc altar
atom, eŋ êmoa gebe êtaŋ tomatasulugeŋ e têkwa êmbac-êmbac to nê ŋalêlôm
ôluŋ-ôluŋgeŋ. Mago ŋamalacnêŋ siŋ oc enseŋ nêm gôlôac nêŋ lau wakuc su.
34 Gêŋ taŋ êtap latômagêc Hopni agêc Pinehas sa naŋ, êkêŋ puc aôm gebe
êsêagêc lulugeŋ oc sêmac êndu bêc tageŋ. 35 Ma aê oc jakêŋ taucŋoc dabuŋwaga
ŋaŋêŋ teŋ. Eŋ oc êŋgôm geŋ êtôm aêŋoc taêc gêjam to ŋoc ŋalêlôm. Aê oc jakwê
ênê andu teŋgeŋŋa teŋ sa ma eŋ êsêlêŋ êsô-êsa êmoa ŋoc ŋac, taŋ gaeŋ oso eŋ
naŋ, laŋônêmŋa endeŋ tôŋgeŋ. 36 Ma nêm gôlôac ŋapopoc samob oc sêndêŋ
eŋ sêna ma teteŋ eŋ êtu moni me polom teŋŋa ma oc sêsôm gebe “Aê jateŋ
aôm gebe ôkêŋ kôm sakiŋ dabuŋŋa teŋ êndêŋ aê gebe janiŋ polom ŋapopoc
ŋagecmaŋ.” ’ ”

3

Apômtaunê kalem gêdêŋ Samuel

1 Amboac tonaŋ ŋapalê Samuel gêjam sakiŋ Apômtau ma Eli gêjam jaom eŋ.
Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Apômtau kêgamiŋ nê biŋ ma geoc tau lasê ŋa ŋakatu atom.
2 Gêdêŋ têm tonaŋ Eli, taŋ mataanô kêtu waô ma gêlic gêŋ ŋapep atom naŋ,
gê nê balêm. 3 Anôtônê lam gêmac atomgeŋ ma Samuel gêc Apômtaunê lôm
dabuŋ ŋalêlôm, taŋ Anôtô nê poac ŋakatapa kêkô naŋ. 4 Gêdêŋ tonaŋ Apômtau
gêmôêc gebe “Samuel, Samuel”, ma Samuel gêjô eŋ awa gebe “Aê tec gamoa.”
5 Go kêlêti gêdêŋ Eli gêja ma kêsôm gebe “Gômôêc aê, tec gamêŋ.” Eli kêsôm
gebe “Masi, aê gamôêc aôm atom, ômu naônêc bêc êtiam.” Amboac tonaŋ
eŋ gêmu jakêsa tau sic kêtiam. 6 Ma Apômtau gêmôêc kêtiam gebe “Samuel.”
Tec eŋ gêdi gêdêŋ Eli gêja ma kêsôm gebe” Gômôêc aê, tec gamêŋ.” Mago Eli
gêjô eŋ awa gebe “O latucenec, aê gamôêc aôm atom, ômu naônêc bêc êtiam.”

7 Gêdêŋ tonaŋ Samuel kêjala Apômtau su atom tageŋ. Ma Apômtaunê biŋ geoc
tau lasê gêdêŋ eŋ su atom tageŋ. 8 Ma Apômtau gêmôêc Samuel kêtiam kêtu dim
têlêacŋa. Go eŋ gêdi ma gêdêŋ Eli gêja jakêsôm gebe “Gômôêc aê, tec gamêŋ.”
Gêdêŋ tonaŋ Elinê kauc kêsa gebe Apômtau gêmôêc ŋapalê. 9 Tec kêsôm gêdêŋ
Samuel gebe “Ômu naênêc bêc ma eŋ embe êmôêc aôm êtiam, go ôsôm gebe
‘Apômtau, ôsôm biŋ mêŋnêm sakiŋwaga êŋô.’ ” Amboac tonaŋ Samuel gêmu
jakêsa tau sic gêc nê mala.

10 Apômtau jakêkô kêdabiŋ eŋ ma gêmôêc kêtiam tê gêmôêc nê, gebe “Samuel,
Samuel.” Ma Samuel gêjô eŋ awa gebe “Ôsôm biŋ mêŋnêm sakiŋwaga êŋô.”
11 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Ôŋô acgom, aê gabe jaŋgôm gêŋ teŋ
aŋga Israel lau samob sêŋô e taŋeŋsuŋ êtaŋ. 12 Êndêŋ bêc ônê aê oc jaŋgôm
biŋ samob, taŋ kasôm kêpi Elinê gôlôac naŋ, ŋanô êsa êpi eŋ tomalageŋ. 13 Ma
aê jasôm êndêŋ eŋ gebe Aê jakêŋ ŋagêjô êndêŋ ênê gôlôac endeŋ tôŋgeŋ gebe
eŋ kêjala latuagêc sêgôm sec to sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô naŋ, mago eŋ
kêmêtôc êsêagêc ŋajaŋa atom. 14 Kêtu tonaŋŋa aê katôc lemoc kêpi Elinê gôlôac
gebe daja to da ŋagêdô oc enseŋ nêŋ sec su atomanô.”

15 Samuel gêc e geleŋŋa lasê, go jagêlêc Apômtaunê lôm ŋakatam su. Eŋ kêtêc
tau gebe ênac miŋ Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ eŋŋa ŋamiŋ êndêŋ Eli atom.
16 Mago Eli gêmôêc Samuel gebe “Latucenec Samuel.” Ma Samuel gêjô eŋ
awa gebe “Aê tec gamoa.” 17 Ma Eli kêtu kênac eŋ gebe Apômtau kêsôm biŋ
amboac ondoc gêdêŋ aôm. Ônsa ŋalô teŋ auc êndêŋ aê atom. Aôm embe ônsa
biŋ, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ aôm naŋ, ŋateŋ auc, go ôndac êtôm tonaŋ ma
êlêlêc su.” 18 Amboac tonaŋ Samuel gêjac miŋ biŋ samob tomalageŋ gêdêŋ Eli
ma gêsa ŋalô teŋ auc atom. Ma Eli kêsôm gebe “Eŋ Apômtau, eŋ êŋgôm êtôm
êlic ŋajamŋa.”

19 Samuel kêtôp kêtu kapôêŋ ma Apômtau gêmoa gêwiŋ eŋ ma gêgôm nê
biŋ samob, taŋ geoc lasê naŋ, ŋanô kêsa. 20 Ma lau Israel aŋga Dan e gêdêŋ
Berseba sêjala gebe Apômtau kêkêŋ Samuel kêtu ênê propete. 21 Amboac tonaŋ
Apômtau gêô lasê aŋga Silo kêtiam, gebe eŋ geoc tau lasê gêdêŋ Samuel aŋga
tonaŋ ma kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ.

4

1 Ma lau Israel samob sêŋô Samuelnê biŋ.

Lau Pilisti sêjaŋgo Apômtaunê poac ŋakatapa su

Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ lau Israel dêdi sêja gebe sênac siŋ êndêŋ lau Pilisti. Êsêac
sê nêŋ becobo sêŋgôŋ Ebeneser, ma lau Pilisti sê nêŋ becobo sêŋgôŋ malac
Apek ŋagala. 2 Go lau Pilisti têdênaŋ tau su ma sebo sêsa gêdêŋ lau Israel. Siŋ
kapôêŋ kêsa e lau Pilisti sêku lau Israel tulu ma sêjac lau amboac 4,000 êndu
sêc siŋ ŋamala.

3 Ma gêdêŋ taŋ lau Israel nêŋ siŋwaga sêmu sêmêŋ maleŋ su naŋ, Israel nêŋ
laumata sêsôm gebe “Kêtu asageŋŋa Apômtau kêkêŋ lau Pilisti sêku aêac tulu
gêdêŋ ocsalô tonec. Ajôc, takôc Apômtaunê poac ŋakatapa aŋga Silo êmêŋ gebe
mêŋêmoa aêac ŋaluŋ ma ênam aêac kêsi aŋga nêŋ ŋacjo lemeŋ.” 4 Amboac
tonaŋ sêsakiŋ lau sêja Silo ma sêkôc Apômtau, lau siŋ undambêŋa nêŋ ŋatau,
taŋ gêŋgôŋ kerubim ŋaô naŋ, nê poac ŋakatapa sêmêŋ. Ma Eli latuagêc Hopni
agêc Pinehas sêwiŋ poac ŋakatapa.

5 Gêdêŋ taŋ poac ŋakatapa jagêô lasê lau Israel nêŋ malac becoboŋa naŋ, lau
Israel samob sêjam lasê to ŋaclaigeŋ e nom kêwiwic. 6 Lau Pilisti sêŋô ŋaôndu
tonaŋ ma têtu kênac tauŋ gebe “Sêjam lasê toŋaclaigeŋ aŋga Ebolainêŋ gamêŋ
tonaŋ ŋam amboac ondoc.” Sêŋô gebe Apômtaunê poac ŋakatapa mêŋgêô

lasê 7 tec têtêc tauŋ ŋanô gebe êsêac sêsôm gebe “Anôtô mêŋgêô lasê êsêacnêŋ malac. Ojae aêacmêŋ. Gêŋ amboac tonaŋ talic teŋ su gêmuŋ atomanô. 8 Ojae aêacmêŋ. Asa ênam aêac kêsi aŋga Anôtô ŋaclai tonaŋ lêma. Anôtô tonaŋ kêku lau Aiguptu tulu ŋa gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ aŋga gamêŋ sawa. 9 O Pilisti, ajôc, apuc taôm tôŋ. Anac siŋ amboac ŋacgeŋ. Embe masi, go atu lau Ebolai nêŋ gêŋôma, êtôm êsêac têtu amacnêm gêŋôma. Akô amboac ŋac ma anac siŋ.”

10 Amboac tonaŋ lau Pilisti sêjac siŋ ma sêku lau Israel tulu e sêc siŋ su sêlêti sêja nêŋ andu gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. Siŋ tau kapôêŋ ma lau Israel nêŋ siŋwaga 30,000 sêjaŋa bêc tageŋ. 11 Ma sêjaŋgo Apômtaunê poac ŋakatapa su ma sêjac Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas êndu.

Eli gêmac endu

12 Ŋac Benjaminŋa teŋ kêsu aŋga siŋ ŋamala ma kêlêti e mêŋgêô lasê malac Silo gêdêŋ oc tageŋ tonaŋ. Nê ŋakwê gêŋgic ma nom gê eŋ môkêapac. 13 Gêdêŋ taŋ ŋac tau gêô lasê naŋ, Eli gêŋgôŋ nê lêpôŋ, mataanô gêdêŋ intêna gêsuŋgeŋ gebe nê ŋalêlôm ŋatutuc kêtu Apômtaunê poac ŋakatapaŋa. Gêdêŋ taŋ ŋac tau kêsa malac ma gêjac miŋ biŋ naŋ, lau malacŋa samob têtaŋ lasê. 14 Eli gêŋô taŋiboa ma gêjam kênac gebe “Gamêŋ ŋadiŋdiŋ tonaŋ ŋam amboac ondoc.” Go ŋac tau kêlêti gêdêŋ Eli ma kêsôm biŋ tau lasê gêdêŋ eŋ. 15 Elinê jala kêtu 98 ma mataanô kêtu waô e gêlic gamêŋ atom. 16 Go ŋac tau kêsôm gêdêŋ Eli gebe “Aê ŋac, taŋ gamêŋ aŋga siŋ ŋamala. Aê gaêc siŋ gêdêŋ ocsalô tonec.” Ma Eli kêtu kênac gebe “Latucenec, biŋ amboac ondoc.” 17 Ŋac jaeŋŋa gêjô eŋ awa gebe “Lau Israel sêc lau Pilisti ma siŋ geseŋ lau taêsam su. Aôm latômagêc Hopni agêc Pinehas sêmac êndu ma sêjaŋgo Apômtaunê poac ŋakatapa su amboac tonaŋgeŋ.” 18 Gêdêŋ taŋ eŋ kêsam Apômtaunê poac ŋakatapa naŋ, Eli gêu tau kêsô gedecgeŋ aŋga lêpôŋ, taŋ kêkô kêsi malac ŋasacgêdô naŋ, ŋamuŋa e kêpôŋ gêsu tulu ma gêmac êndu, gebe eŋ kêtu ŋamalacanô ma ŋawapac kêsa. Eŋ gajam gôliŋ Israel jala 40.

19 Eli lawao, Pinehasnê awê, taê e kêdabiŋ gebe akôc ŋapalê. Eŋ gêŋô ŋawae gebe sêjaŋgo Apômtaunê poac ŋakataŋa su to lawa agêc nê akweŋ sêmac êndu naŋ, ma eŋ gewec gebe ŋapalê kêtuŋ eŋ e kêkôc ŋapalê su. 20 Gêc e kêdabiŋ gebe êmac êndu ma lauo, taŋ sêjam jaom eŋ naŋ, sêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aôm kôkôc ŋapalê ŋac teŋ.” Mago eŋ gêjô biŋ atom ma kêkêŋ taŋa biŋ, taŋ êsêac sêsôm naŋ atom. 21 Eŋ gê ŋapalênê ŋaê gebe Ikabod, ŋam gebe” Ŋawasi kêkac tau su aŋga lau Israelnêŋ”, gebe sêjaŋgo Anôtônê poac ŋakatapa ma kêtu lawa to nê akweŋŋa. 22 Ma eŋ kêsôm gebe “Ŋawasi kêkac tau su aŋga Israelnêŋ gebe sêjaŋgo Anôtônê poac ŋakatapa su.”

5

Poac ŋakatapa kêkô gamêŋ Pilistiaŋa

1 Gêdêŋ taŋ lau Pilisti sêjaŋgo Anôtônê poac ŋakatapa su naŋ, êsêac sêbalaŋ gêŋ tau aŋga malac Ebeneser jasêô lasê malac Asdod. 2 Mago sêbalaŋ katapa tau sêsô anôtô Dagon nê lôm e tetoc kêkô kêsi Dagon tau. 3 Ŋageleŋ gêdêŋ taŋ lau Asdod dêdi sa gêdêŋ bêbêcgeŋ naŋ, êsêac sêlic gebe Dagon gêu tau gêc masac gêc Apômtaunê poac ŋakatapa ŋanêmŋa gêc nom. Amboac tonaŋ sêkôc eŋ ma tetoc eŋ gêmu jakêkô ŋamala kêtiam. 4 Mago ŋageleŋ êsêac dêdi e sêlic gebe Dagon gebeŋ kêtiam gêc Apômtaunê poac ŋakatapa ŋanêmŋa, laŋôanô gêdêŋ nom ma môkêapac to lêma makeŋ-makeŋ tulu gêc tauŋa kêsa taoŋ ŋaô ma ŋadambê ŋaômageŋ gêc. 5 Tonaŋ ŋam gebe Dagonnê dabuŋwaga to lau samob embe sêsô Dagonnê lôm oc sejop tauŋ gebe sêka Dagon aŋga Asdod nê andu ŋataoŋ atomanô e mêŋgêdêŋ galoc.

6 Apômtaunê lêma gejoŋ lau Asdod ŋa gêŋwapac. Eŋ kêtakê to kêkôniŋ malac
to ŋagamêŋ samucgeŋ ŋa kamocmatu. 7 Lau Asdod sêlic gêŋ tonaŋ ma sêsôm
gebe “Israelnêŋ Anôtônê poac ŋakatapa êkô êwiŋ aêac atom, gebe eŋ lêma
kêkôniŋ aêac to aêacnêŋ anôtô Dagon tôŋ.” 8 Amboac tonaŋ êsêac sêsakiŋ biŋ
sêkac lau Pilisti nêŋ gôliŋwaga sêpi tageŋ ma sêsôm gebe “Aêac daŋgôm asageŋ
êtu Israelnêŋ Anôtônê poac ŋakatapaŋa.” Lau gôliŋwaga sêjô êsêac aweŋ gebe
“Akêŋ Israelnêŋ Anôtônê poac ŋakatapa naêkô Gat.” Tec sêkôc katapa tau
jakêkô tonaŋ. 9 Gêô lasê su, go Apômtau nê lêma kêkêŋ gêŋwapac kêkôniŋ malac
tonaŋ. Eŋ kêtakê lau Gat kapôêŋ to sauŋ samob ma gêjac êsêac ŋa kamocmatu.
10 Tec sêsakiŋ Anôtônê poac ŋakatapa gêja malac Ekron. Gêdêŋ taŋ Anôtônê
poac ŋakatapa gêô lasê Ekron naŋ, lau Ekron sêjac wali gebe “Êsêac sêkôc
Israelnêŋ Anôtônê poac ŋakatapa sêmêŋ gêdêŋ aêac gebe ênac aêac to ma gôlôac
êndu.” 11 Amboac tonaŋ sêkalem lau Pilisti nêŋ gôliŋwaga sêkac sa sêpi tageŋ ma
sêsôm gebe “Asakiŋ Israelnêŋ Anôtônê poac ŋakatapa êmu êndêŋ taunê gamêŋ
êna gebe ênac aêac to nêŋ lau samob êndu atom.” Malac tau ŋalau têtakê tauŋ
êndu-êndu gebe Anôtônê lêma kêkôniŋ êsêac ŋanôgeŋ. 12 Lau taŋ sêmac êndu
atom naŋ, têtap kamocmatu sa. Amboac tonaŋ lau malac tonec nêŋ wali kêpi
e gêdêŋ undambê.

6

Sêsakiŋ poac ŋakatapa gêmu gêja Israel kêtiam

1 Apômtaunê poac ŋakatapa kêkô gamêŋ Pilistiaŋa ajôŋ 7 su acgom, 2 go lau
Pilisti sêkalem nêŋ dabuŋwaga to lau sêpuc kapoacwaga sêkac sa ma sêsôm
gebe “Aêac daŋgôm asageŋ êtu Apômtaunê poac ŋakatapaŋa. Asôm êndêŋ aêac
acgom, aêac tasakiŋ gêŋ tau êmu êna ŋamala êtiam ŋalêŋ ondoc.” 3 Go êsêac
sêjô êsêac aweŋ gebe “Embe asakiŋ Israelnêŋ Anôtônê poac ŋakatapa êmu êna,
go asakiŋ ŋaômageŋ atom. Anac da taôm êwiŋ acgom, go amac ôlim ŋajam êsa
ma amac ajala Apômtau Anôtô lêma kêkôniŋ amac gêwi siŋ atom ŋam.” 4 Êsêac
têtu kênac kêtiam gebe” Aêac anac da tauŋ ŋa asageŋ.” Tec êsêac sêjô êsêac
aweŋ gebe “Kamocmatu ŋakatu gold lemeŋteŋ to moadec ŋakatu lemeŋteŋ
êtôm lau Pilisti nêŋ gôliŋwaga nêŋ namba gebe gêŋwapac tonaŋ kêtap amac
to nêm gôliŋwaga sa kêtôm taugeŋ. 5 Amansaŋ nêm kamocmatu to moadec,
taŋ geseŋ gamêŋ samob naŋ ŋakatu ma atoc Israelnêŋ Anôtô sa, oc moae eŋ
êkôc nê lêma ŋawapac su aŋga amacnêm to aŋga nêm anôtôi nêŋ ma aŋga nêm
gamêŋ. 6 Amac abe nêm ŋalêlôm ŋadani êsa êtôm Parao to nê lau Aiguptu
nêŋ êtu asageŋŋa. Taêm ênam biŋ, taŋ Anôtô tonaŋ gêgôm êsêac têtu meloc
e sêwi lau Israel siŋ sac sêja naŋ. 7 Galoc amansaŋ kareta wakuc teŋ ma akôc
bulimakao têna luagêc, taŋ sêkêŋ su gêdêŋ ŋalatu sêmoa ma sêjala sê kareta teŋ
su atom tageŋ naŋ. Ma akêŋ bulimakao tonaŋ sê kareta, mago akêŋ ŋalatu
sêmu sêna sapa. 8 Ma akêŋ Apômtaunê poac ŋakatapa êkô kareta ŋaô ma akêŋ
ŋakatu gold, taŋ êtu da naŋ, êsêp gadob teŋ êkô êwiŋ katapa, gocgo awi êsêac
siŋ tauŋgeŋ sêna. 9 Ma alic acgom, embe sêsa intêna malac Betsemesŋa, oc
ajala gebe Anôtô tau kakôniŋ amac ŋa gêŋwapac. Embe masi oc ajala gebe gêŋ
tonaŋ ênê lêma gêjac aêac atom, kêtap aêac sa ŋaômageŋ.”

10 Tec lau sêgôm amboac tonaŋ. Êsêac sêkôc bulimakao luagêc, taŋ sêkêŋ
su gêdêŋ ŋalatu sêmoa naŋ, ma sêkêŋ sa kareta ma sêkôc ŋalatu tau su sêmoa
sapa. 11 Go sêkêŋ Apômtaunê poac ŋakatapa kêkô kareta ma gadob tomoadec
gold ma tokamocmatu ŋakatu gold gêwiŋ. 12 Bulimakao têna sêsêlêŋ gacgeŋ
sepeŋ malac Betsemes. Sêsêlêŋ tataŋ-têtaŋ ma sêwi intêna siŋ sêmu anô me
gasêŋa sêja atomanô. Gôliŋwaga Pilistiŋa têdaguc êsêac e dêdêŋ lau Betsemes

nêŋ madiŋ. 13 Gêdêŋ tonaŋ lau Betsemesŋa sejoŋ mopolom ŋanô sêmoa gamêŋ
gaboaŋ. Sêôc mateŋanô sa ma sêlic poac ŋakatapa tec tatu samuc ma sêpuc
kareta tôŋ-tôŋ sêja. 14 Bulimakao sê kareta tau jagêô lasê Josua aŋga Betsemes
nê kôm ma kêkô. Poc kapôêŋ teŋ kêkô ŋagala. Amboac tonaŋ êsêac sêga kareta
ŋaka popoc ma sêkêŋ bulimakao têna luagêc tonaŋ katu daja gêdêŋ Apômtau.
15 Lau Lewit sêkôc Apômtaunê poac ŋakatapa to gadob, taŋ da goldŋa kêsêp
ŋalêlôm naŋ, su ma tetoc kêkô poc kapôêŋ tonaŋ ŋaô. Ŋacwaga Betsemesŋa
sêkêŋ daja to da sêniŋ sêwiŋŋa gêdêŋ Apômtau gêdêŋ bêc tonaŋ. 16 Lau Pilistiŋa
nêŋ gôliŋwaga lemeŋteŋ sêsala gêŋ samob tonaŋ su, go sêmu sêja Ekron gêdêŋ
bêc tonaŋgeŋ.
17 Kamocmatu ŋakatu gold, taŋ lau Pilisti sêsakiŋ kêtu sêjac da tauŋŋa gêdêŋ
Apômtau naŋ, malac Asdod to Gat ma Askalon to Gasa ma Ekron. Tageŋ-tageŋ
kêtom êsêacnêŋ malacgeŋ. 18 Moadec gold gêjô lau Pilisti nêŋ malac samob,
taŋ gôliŋwaga lemeŋteŋ tonaŋ sêjam gôliŋ naŋ, malac tuŋbôm ma tuŋbôm masi.
Poc tau kapôêŋ, taŋ êsêac tetoc Apômtaunê poac ŋakatapa kêkô ŋaô naŋ, gêŋgôŋ
Josua Betsemesŋa nê kôm ŋagala. Poc tonaŋ kêtu ŋabelo gêŋgôŋ gêdêŋ tonê e
gêdêŋ galoc.
19 Ma Apômtau gêjac lau Betsemesŋa ŋagêdô gebe êsêac têtu kêniŋ kêsêp
Apômtaunê poac ŋakatapa ŋalêlôm. Eŋ gêjac êsêacnêŋ ŋacwaga 70 êndu. Ma lau
têtaŋ taŋiboa gebe Apômtau gêjac êsêac secanô.

Poac ŋakatapa mêŋkêkô Kiriat-jearim

20 Go êsêac ŋacwaga Betsemesŋa sêsôm gebe “Asa êtôm gebe êkô Apômtau,
Anôtô dabuŋ tonaŋ laŋônêm. Aêac tasakiŋ gêŋ tau êndêŋ asa lau gebe êmoa
êwiŋ aêac atom.” 21 Go êsêac sêsakiŋ biŋ gêdêŋ lau Kiriatjearim gebe “Lau
Pilistiŋa sêkêŋ Apômtaunê poac ŋakatapa gemu gêmêŋ. Asêp amêŋ ma akôc êpi
êndêŋ amac êwac.”

7

1 Go lau Kiriat-jeraim sêja sêkôc Apômtaunê poac ŋakatapa su. Sêkôc jasêkêŋ
gêdêŋ Abinadabnê andu, taŋ kêkô gamêŋ ŋabau ma sêjam mec ênê latu Eleasar
gebe ejop Apômtaunê poac ŋakatapa. 2 Ŋasawa baliŋanô amboac jala 20 poac
ŋakatapa kêkô malac Kiriat-jearim, ma lau Israel samob têtaŋ Apômtau.

Samuel kêtu gôliŋwaga

3 Amboac tonaŋ Samuel kêsôm biŋ gêdêŋ gôlôac Israelŋa samob gebe “Embe
amu andêŋ Apômtau ana tonêm ŋalêlôm samucgeŋ, go awi anôtôi jaba, taŋ
ajam sakiŋ amoa naŋ, to alê gwam siŋ ma nêm ŋalêlôm epeŋ Apômtaugeŋ
ma anam sakiŋ eŋ taugeŋ. Go eŋ oc ênam amac kêsi aŋga lau Pilisti lemeŋ.”
4 Amboac tonaŋ lau Israel sêwi anôtôi Bal to alê gwam siŋ ma sêjam sakiŋ
Apômtau taugeŋ.
5 Go Samuel kêsôm gebe “Akac lau Israel samobgeŋ sa aŋga Mispa gebe
jateŋ mec êndêŋ Apômtau êtu amacŋa.” 6 Amboac tonaŋ êsêac sêkac tauŋ sa
aŋga Mispa, sêkati bu, go sêsêwa kêsêp nom sêkô Apômtau laŋônêmŋa ma sêjam
dabuŋ mo gêdêŋ oc samuc tonaŋ. Ma sêsôm lasê gebe “Aêac dagôm sec gêdêŋ
Apômtaugoc.” Samuel kêmêtôc lau Israel aŋga Mispa. 7 Gêdêŋ taŋ lau Pilisti
sêŋô gebe lau Israel sêkac tauŋ sa aŋga malac Mispa naŋ, êsêacnêŋ gôliŋwaga
sêpi dêdêŋ êsêac sêja. Lau Israel sêŋô biŋ tonaŋ ma têtêc tauŋ kêtu lau Pilistiŋa.
8 Ma lau Israel sêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Awam ênac Apômtau endeŋ tôŋgeŋ
êtu aêacŋa gebe Apômtau ênam aêac kêsi aŋga lau Pilisti lemeŋ.” 9 Amboac
tonaŋ Samuel kêkôc domba ŋalatu teŋ, taŋ gênôm su gêmoa naŋ, ma kêkêŋ
samucgeŋ kêtu daja gêdêŋ Apômtau. Ma eŋ kêtaŋ gêdêŋ Apômtau gêjô lau

Israel su ma Apômtau kêkêŋ taŋa ênê mec. 10 Gêdêŋ taŋ Samuel kêkêŋ daja
tau gêmoa naŋ, ma lau Pilisti jatêdabiŋ Israel gebe sênac siŋ êndêŋ êsêac. Mago
Apômtau nê wapap gêjac kapôêŋ gê tôŋgeŋ gêsac lau Pilisti ŋaô e gêjam êsêac
saliŋ-saliŋgeŋ, tec lau Israel sêku êsêac tulu. 11 Go lau Israel sêwi Mispa siŋ
jasêjanda lau Pilisti to sêjac êsêac e jakêsêp gêdêŋ malac Bet-Kar ŋalabuŋa.
12 Go Samuel kêkôc poc teŋ jagêjac sa kêkô Mispa to Jesana ŋasawa ma gê poc
tau ŋaê gebe Eben-Eser, ma kêsôm gebe "Apômtau gêjam aêac sa e mêŋgêdêŋ
tonec." 13 Apômtau kêkôniŋ lau Pilisti amboac tonaŋ, tec êsêac sêmu sêmêŋ
Israel nêŋ gamêŋ kêtiam atom. Ma Apômtau lêma gejoŋ êsêac gêdêŋ têm samob,
taŋ Samuel gêmoa mata jali naŋ. 14 Malac taŋ lau Pilisti sêjaŋgo su aŋga Israel
naŋ, kêtu lau Israel nêŋ gêŋ kêtiam aŋga Eskron e jagêdêŋ Gat. Ma lau Israel
sêjam nêŋ gamêŋ kêsi aŋga lau Pilisti lemeŋ. Ma wama gêc Israel ma lau Amor
ŋasawa amboac tonaŋgeŋ.
15 Ma Samuel kêtu lau Israel nêŋ gôliŋwaga kêtôm têm samob, taŋ eŋ gêmoa
mata jali naŋ. 16 Kêtôm jalageŋ eŋ kêsêlêŋ gêjac laoc malac Betel to Gilgal
ma Mispa ma kêmêtôc lau Israel nêŋ biŋ kêtôm malac tonaŋ ŋai. 17 Go gêmu
jagêŋgôŋ Rama kêtiam gebe ênê andu kêkô malac tônê. Aŋga tônê eŋ gêjam
gôliŋ lau Israel amboac tonaŋgeŋ. Ma eŋ gêboa Apômtaunê altar teŋ sa kêkô
tônê.

8

Lau Israel teteŋ kiŋ teŋ

1 Gêdêŋ taŋ Samuel kêtu ŋamalacanô su naŋ, eŋ kêkêŋ latui têtu gôliŋwaga
Israelŋa. 2 Latu ŋacsêga nê ŋaê Joel ma ŋac kêtu luagêcŋa nê ŋaê Abija. Êsêagêc
têtu gôliŋwaga sêŋgôŋ malac Berseba. 3 Mago eŋ latuagêc sêpuc tameŋi waŋa
atom. Êsêagêc mateŋ katu mone. Sêkôc awa ŋalêsiŋa ma sêjam mêtôc gêdêŋ
ôkwi.
4 Go lau Israelnêŋ laumata samob sêkac sa dêdêŋ Samuel sêja Rama. 5-6 Ma
sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm kôtu ŋamalacanô su ma latômagêc sêpuc aôm waŋam
atom. Amboac tonaŋ ôkêŋ kiŋ teŋ êndêŋ aêac gebe ênam gôliŋ aêac êtôm
tenteŋlatu samob nêŋ kiŋ sêgôm." Êsêacnêŋ biŋ gebe" Ôkêŋ kiŋ teŋ êndêŋ aêac
gebe ênam gôliŋ aêac" naŋ, kêmoasiŋ Samuel atomanô, ma eŋ keteŋ mec gêdêŋ
Apômtau. 7 Ma Apômtau gêjô Samuel awa gebe "Ôkêŋ taŋam launêŋ biŋ, taŋ
sêsôm naŋ, gebe êsêac têtiŋ aôm atom, têtiŋ aê ma sedec gebe jatu êsêacnêŋ kiŋ.
8 Êsêac sêwi aê siŋ ma sêjam sakiŋ anôtôi jaba. Gêŋ samob, taŋ sêgôm gêdêŋ aê
gêdêŋ taŋ kakôc êsêac su aŋga Aiguptu e mêŋgêdêŋ ocsalô tonec naŋ, sêgôm
gêdêŋ aôm amboac tonaŋgeŋ. 9 Ôkêŋ taŋam êsêacnêŋ aweŋ, tageŋ ôlêŋ biŋ
êsêac ŋajaŋa ma ôndôŋ kiŋ, taŋ ênam gôliŋ êsêac naŋ, nê ŋagôliŋ êndêŋ êsêac."
10 Go Samuel kasôm Apômtaunê biŋ samob gêdêŋ lau, taŋ teteŋ kiŋ teŋ gêdêŋ
eŋ naŋ. 11 Ma kêsôm gebe "Kiŋ tau oc ênam gôliŋ amac ŋalêŋ amboac tonec
gebe Eŋ oc êkôc amac latômi ma êkêŋ êsêac sênam gôliŋ êna kareta siŋŋa to
sêŋgôŋ hos ŋaô ma êkêŋ êsêac sêlêti sêmuŋ ênê kareta siŋŋa. 12 Ŋagêdô eŋ
oc êkêŋ êsêac tatu siŋwaga 1,000 nêŋ kapitai ma ŋagêdô têtu siŋwaga 50 nêŋ
kapitai. Ŋagêdô sêkac ênê nom ôkwi to sejoŋ ênê kôm ŋanô sa. Ŋagêdô oc
sêmansaŋ laukasap siŋŋa ma ênê kareta siŋŋa ŋagêŋlêlôm. 13 Eŋ oc êkôc amac
latômio gebe sêmansaŋ gêŋmalu to seno ma sêpac gêŋ. 14 Eŋ oc ejoŋ nêm kôm to
wain ma katêkwiŋa ŋaŋanô mataêjam samob su ma ênac sam gêŋ tau êndêŋ nê
sakiŋwaga. 15 Eŋ oc êkôc gêŋ lemeŋlu-lemeŋlu ŋatageŋ-tageŋ su aŋga nêm kôm
polom to wainŋa gebe êkêŋ êndêŋ nê gejobwaga to sakiŋwaga. 16 Eŋ oc êkôc
nêm sakiŋwagao to ŋac ma nêm bulimakao to doŋki ŋajamanô su aŋga amacnêm

ma êkêŋ sênam ênê kôm. 17 Eŋ oc êkôc nêm domba lemeŋlu-lemeŋlu ŋatageŋ-tageŋ ma amac taôm oc atu ênê gêŋôma. 18 Ma êndêŋ bêc tonaŋ amac oc ataŋ lasê êtu nêm kiŋ, taŋ taôm ajaliŋ sa naŋŋa, mago Apômtau oc êkêŋ taŋa amac êndêŋ bêc tonaŋ atom."

19 Mago lau dedec gebe sêŋô Samuelnê biŋ. Êsêac sêsôm gebe "Masianô, aêac abe akôc kiŋ teŋ ênam gôliŋ aêac. 20 Go aêac atôm lau tenteŋlatu samob. Aêacma kiŋ ênam gôliŋ aêac to êwê aêac ma ênac aêacma siŋ." 21 Biŋ samob, taŋ êsêac sêsôm naŋ, Samuel gêŋô ma kêsôm lasê kêtiam gêdêŋ Apômtau. 22 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe "Ôkêŋ taŋam êsêacnêŋ biŋ ma ôkêŋ kiŋ teŋ êndêŋ êsêac." Go Samuel kêsôm gêdêŋ lau Israel nêŋ ŋacwaga gebe "Amu andêŋ nêm malacmôkê êndêŋ-êndêŋgeŋ ana."

9

Sêjaliŋ Saul sa kêtu kiŋ

1 Ŋac teŋ aŋga Benjaminnê gôlôac gêmoa nê ŋaê Kis. Eŋ Abiel latu, naŋ Seroro latu, naŋ Bekorat latu, naŋ Apia latu aŋga toŋ Benjaminŋa. Eŋ ŋac tolêlôm. 2 Eŋ latu teŋ gêmoa ŋaê Saul. Eŋ ŋac matac ŋajam. Ŋac Israelŋa teŋ laŋôanô ŋajam kêtôm eŋ gêmoa atom. Môkêapac keleŋ gamêŋ su.

3 Bêc teŋ Saul tama Kis nê doŋki têna ŋagêdô sêbôm. Amboac tonaŋ Kis kêsôm gêdêŋ latu Saul gebe "Ôkôc sakiŋwaga teŋ êwiŋ aôm ma andi naansom doŋki têna tau." 4 Êsêagêc sêsêlêŋ jasêsa gamêŋ lôcŋa Epraim, go sêsêlêŋ jasêsa gamêŋ Salisaŋa, mago têtap bôc tau sa atom. Sêsêlêŋ jasêsa gamêŋ Salimŋa, mago sêmoa tonaŋ atom. Go agêc sêsêlêŋ jasêsa gamêŋ Benjaminŋa, mago sesom elêmê amboac tonaŋgeŋ.

5 Gêdêŋ taŋ jasêsa gamêŋ Supŋa naŋ, Saul kêsôm gêdêŋ sakiŋwaga, taŋ gêwiŋ eŋ naŋ, gebe "Ajôc, aêagêc tamu tana. Tamoc oc êwi doŋki têna ŋabiŋ siŋ ma ê go tau êtu aêagêcŋa." 6 Ma sakiŋwaga tonaŋ gêjô eŋ awa gebe "Anôtônê ŋac teŋ gêŋgôŋ malac tonec. Eŋ ŋac, taŋ lau tetoc eŋ sa naŋ. Biŋ samob, taŋ eŋ kêsôm naŋ, ŋanô kêsa. Aêagêc dandêŋ eŋ tana. Oc moae eŋ êsôm biŋ katô aêagêc êtu lêŋ tec tasêlêŋ tamoa necŋa." 7 Go Saul kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe "Aêagêc embe tana, go takêŋ asageŋ êndêŋ ŋac tau. Polom taŋ gêc nêŋ talu naŋ, gêbacnê. Ma gêŋ ŋagêdô gebe takêŋ êndêŋ Anôtônê ŋac tauŋa gêc atom. Aêagêc nêŋ asageŋ gêc." 8 Sakiŋwaga tau gêjô eŋ awa gebe "Ôlic acgom, aê kakôc silber 50 toea, aê oc jakêŋ tonaŋ êndêŋ Anôtônê ŋac gebe êwa aêagêcnêŋ lêŋ sa." 9 (Aŋga Israel andaŋgeŋ embe ŋac teŋ taê ênam gebe êtu kênac Anôtô êtu gêŋ teŋŋa, naŋ êsôm gebe "Dandêŋ ŋac-gêlic-gêŋwaga tana." Gebe ŋac taŋ sêsam eŋ galoc gebe Propete naŋ, andaŋgeŋ sêsam eŋ gebe Ŋacgêlic-gêŋwaga.) 10 Saul kêsôm gebe "ŋajam, dandêŋ eŋ tana." Amboac tonaŋ tec agêc sêsa malac, taŋ Anôtônê ŋac gêmoa naŋ sêja.

11 Gêdêŋ taŋ êsêagêc sêpi malac, taŋ gêc gamêŋ ŋabau sêja naŋ, êsêagêc dêdac ŋapalêo ŋagêdô sêsa sêmêŋ sebe sêkati bu, tec têtu kênac êsêac gebe "Gêlic-gêŋwaga gêmoa me masi." 12 Êsêac sêjô êsêagêc aweŋ gebe "Aec, eŋ kêsêlêŋ gêmuŋ amagêc. Galocgeŋ eŋ mêŋgêô lasê malac gebe ocsalô tonec lau sêkêŋ da teŋ aŋga gamêŋ ŋabau. 13 Êndêŋ taŋ asa malac naŋ, oc atap eŋ sa. Eŋ gebe êpi gamêŋ ŋabau naêniŋ gêŋ. Gebe lau oc sêniŋ gêŋ atomgeŋ e eŋ êô lasê ma ênam mec da su acgom, go lau, taŋ sêkalem êsêac naŋ, sêniŋ gêŋ. Api anamaŋ, oc atap eŋ sa solopgeŋ." 14 Amboac tonaŋ êsêagêc sêpi malac sêja ma gêdêŋ taŋ êsêagêc sêsa malac naŋ, sêlic Samuel kêsêlêŋ kêsa gêdêŋ êsêagêc gêmêŋ gebe êpi gamêŋ ŋabau êna.

15 Bêc taŋ gêmuŋ bêc Saul gêô lasêŋa naŋ, Apômtau geoc biŋ lasê gêdêŋ
Samuel ma kêsôm gebe 16 “Eleŋŋa êndêŋ taŋ oc êkô amboac kêkô galoc naŋ,
aê oc jasakiŋ ŋac teŋ aŋga gamêŋ Benjaminŋa êndêŋ aôm êwac. Ôniŋ oso eŋ
êtu ŋoc lau Israel nêŋ kiŋ. Eŋ oc ênam ŋoc lau kêsi aŋga lau Pilisti lemeŋ. Aê
galic gêŋwapac, taŋ ŋoc lau sêôc naŋ, gebe nêŋ taŋiboa kêsô aê taŋocsuŋ sugac.”
17 Gêdêŋ taŋ Samuel gêlic Saul naŋ, Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac tau,
taŋ kasôm ênê biŋ gêdêŋ aôm naŋ tonec. Eŋ ŋac, taŋ oc ênam gôliŋ ŋoc lau.”
18 Go Saul kêtu gasuc Samuel aŋga malac ŋasacgêdô ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Aê jateŋ aôm gebe ôtôc Gêlic-gêŋwaga nê andu êndêŋ aê.” 19 Samuel gêjô eŋ
awa gebe “Ŋac-gêlic-gêŋwaga tau aê. Ômuŋ aê ôpi ôndêŋ gamêŋ ŋabau ôna gebe
ocsalô tec oc ôniŋ gêŋ ôwiŋ aê. Ma êndêŋ bêbêcgeŋ oc jakêŋ aôm ôna ma jasôm
biŋ tau, taŋ gobe ôtu kênac êndêŋ aê naŋ, lasê êndêŋ aôm. 20 Ôpô sim taôm êtu
doŋki têna, taŋ sêbôm gêdêŋ ŋabêc kêtu têlêac gêjaŋa su naŋ atom gebe têtap
êsêac sa su. Mago lau Israel nêŋ awamata samob gêjac asa ŋawae. Gêjac aôm
to tamam nê gôlôac samob ŋawae atom me.” 21 Saul gêjô eŋ awa gebe “Aê
ŋac Benjaminŋa, lau Israel nêŋ gôlôacmôkê sauŋanô tau, ma aêŋoc gôlôac kêtu
Benjamin nê gôlôacmôkê nêŋ gôlôac ŋamuanô tau. Aôm kôsôm biŋ tonaŋ gêdêŋ
aê kêtu ageŋŋa.”

22 Go Samuel gêwê Saul agêc nê sakiŋwaga sêsô andu sêniŋ gêŋŋa sêja ma
kêkêŋ êsêagêc sêŋgôŋ lau, taŋ sêkalem êsêac naŋ ŋamata. Lau tau naŋ namba
amboac 30. 23 Go Samuel kêsôm gêdêŋ-ŋac-geno-gêŋŋa gebe “Ôkôc gêŋ, taŋ
kakêŋ gêdêŋ aôm ma kasôm gebe otoc ênêc tau ŋa naŋ ômôêŋ.” 24 Tec geno-
gêŋwaga kêkôc akaiŋ samuc to ŋailênô ma ketoc kêkô Saul laŋônêmŋa ma
Samuel kêsôm gebe “Ôlic gêŋ ŋagec tonec, tec tetoc kêkô aôm laŋômnêmŋa nec
ôniŋ. Gêŋ tonec sêmasaŋ kêtu aômŋa gebe ênêc e êndêŋ ŋanoc gebe ôniŋ ôwiŋ
ŋacleŋ.”

Amboac tonaŋ Saul geŋ gêŋ gêwiŋ Samuel gêdêŋ bêc tonaŋ. 25 Gêdêŋ taŋ
êsêac sêsêp aŋga gamêŋ ŋabau jasêô lasê malac naŋ, êsêac sêja mê teŋ gêc andu
ŋasalôm tapa-tapa ŋaô kêtu Saulŋa ma eŋ gêc bêc gêc tonaŋ.

Samuel geŋ oso Saul kêtu kiŋ

26 Gêdêŋ taŋ gêu bôŋ naŋ, Samuel gêmôêc kêpi gêdêŋ Saul gebe “Ôndi sa, aê
gabe jakêŋ aôm ôna.” Saul gêdi ma êsêagêc Samuel lulugeŋ sêsa intêna sêja.

27 Sêsa malac ŋamadiŋ, go Samuel kêsôm gêdêŋ Saul gebe “Ôsôm êndêŋ nêm
sakiŋwaga gebe êsêlêŋ êmuŋ aêagêc. Eŋ êôc lêlêc aêagêc su, go aôm taôm ômoa
sauŋgeŋ acgom, gebe jasôm Anôtô nê biŋ êndêŋ aôm ôŋô.”

10

1 Go Samuel kêkôc ŋoplakôp toniptêkwi ma kêkêc kêpi Saul môkêapac ma
kêlêsôp eŋ alianô ma kêsôm gebe “Apômtau geŋ oso aôm gebe ôtu ênê lau Israel
nêŋ kiŋ. Aôm oc ônam gôliŋ Apômtaunê lau to ônam êsêac kêsi aŋga nêŋ ŋacjo,
taŋ sêgî êsêac auc naŋ. Gêŋtalô tonec êwa sa êndêŋ aôm gebe Apômtau geŋ
oso aôm gebe ôtu ênê gêŋlênsêm ŋakiŋ. 2 Galoc embe ôwi aê siŋ, oc ôndac ŋac
luagêc aŋga Rahelnê sêô, taŋ gêc gamêŋ Benjamin ŋamalac Selsa naŋ. Êsêagêc
oc sêsôm êndêŋ aôm gebe ‘Têtap doŋki têna, taŋ gosom naŋ, sa su. Ma galoc
tamam taê gajam doŋki têna kêtiam atom, mago gê go tau kêtu aômŋa gêmoa
ma kêsôm gebe “Aê jaŋgom asageŋ êtu ŋoc latucŋa.” ’ 3 Aŋga tonaŋ aôm gacgeŋ
ôna e ô lasê kamem Taborŋa, go lau têlêac oc dêndac aôm. Êsêac oc sêpi malac
Betel sêna gebe sêkêŋ da êndêŋ Anôtô. Teŋ êkôc noniŋ ŋalatu kapoac têlêac.
Teŋ êkôc mopolom têlêac ma teŋ êkôc bôc ŋaôlic towain. 4 Êsêac oc sê moalêc

aôm ma sêkêŋ mopolom luagêc êndêŋ aôm. Aôm oc ôkôc su aŋga êsêac lemeŋ.
5 Go aôm ô lasê malac Gibea Elohim, taŋ lau Pilisti nêŋ malac gêc naŋ. Aôm oc
ôndac propete ŋatoŋ teŋ aŋga malac ŋasacgêdô. Êsêac aŋga gamêŋ ŋabau sêsêp
sêmêŋ. Gêŋ wêŋa togam to gegob ma oŋ to gasuc ŋakicsêa êwê êsêac ma nêŋ
katuŋ kaiŋ teŋ amboac propete nêŋ gêgôm êsêac. 6 Ma Apômtaunê Ŋalau oc
ênam aôm auc êlêlêc su ma nêm katôm kaiŋ teŋ êsa êtôm propete tauŋ nêŋ,
go aôm ôtu ŋac wakuc teŋ samucgeŋ. 7 Êndêŋ taŋ gêŋtalô tonaŋ samob êtap
aôm sa su naŋ, ôŋgôm êtôm nêm ŋalêlôm êkac aôm gebe Apômtau tau oc êwiŋ
aôm. 8 Ôsêp malac Gilgal ôna ômuŋ aê, go aê jandêŋ aôm jawac gebe jakêŋ
daja to dawama. Ônsaê aê bêc 7 acgom, go jandêŋ aôm jawac ma jasôm gêŋ,
taŋ ôŋgômŋa naŋ, êndêŋ aôm.”
9 Gêdêŋ taŋ Saul kêkac tau ôkwi gebe êwi Samuel siŋ naŋ, go Anôtô kêkêŋ
ŋalêlôm wakuc gêdêŋ eŋ ma gêŋtalô samob tonaŋ ŋanô kêsa gêdêŋ bêc tageŋ
tonaŋ. 10 Ma gêdêŋ taŋ êsêagêc sêô lasê malac Gilgal naŋ, propete nêŋ toŋ teŋ
kêpuc eŋ tôŋ-tôŋ. Ma Anôtônê ŋalau gêjam eŋ auc kêlêlêc su e katu kaiŋ teŋ kêsa
ma jakêsêp êsêac ŋalêlôm. 11 Lau samob, taŋ sêjala eŋ gamuŋ ma sêlic ênê katu
kaiŋ teŋ kêsa amboac propete nêŋ naŋ, sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe” Asageŋ gêgôm
Kis latu Saul. Eŋ kêtu propete nêŋ teŋ amboac tonaŋ me.” 12 Ma ŋac teŋ aŋga
gamêŋ tonaŋ kêsôm gebe “Êsêacnêŋ tameŋi asa.” Tec sêsôm tonec gebe “Saul
kêtu propetenêŋ teŋ amboac tonaŋ me.” 13 Gêdêŋ taŋ katu kaiŋ teŋ kêsa su
naŋ, eŋ gêja nê malac Gibea.
14 Go Saul sa laŋgwa kêsôm gêdêŋ eŋ to nê sakiŋwaga gebe “Amagêc aja
ondoc.” Tec eŋ gêjô eŋ awa gebe “Aêagêc asom doŋki têna ma gêdêŋ taŋ atap sa
atom naŋ, adêŋ Samuel aja.” 15 Sa laŋgwa kêsôm gebe “Ôsôm acgom, Samuel
kêsôm asageŋ.” 16 Saul gêjô eo awa gebe “Eŋ kêsôm gêdêŋ aêagêc gebe têtap
doŋki têna sa su.” Mago biŋ kiŋŋa, taŋ Samuel kêsôm naŋ, eŋ gêjac miŋ gêwiŋ
atom.

Lau tetoc nêŋ kiŋ Saul sa

17 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Samuel kêkalem lau Israel sêpi tageŋ dêdêŋ Apômtau
aŋga malac Mispa. 18 Ma kêsôm gêdêŋ lau Israel gebe “Apômtau, Israel nêŋ
Anôtô nê biŋ amboac tonec gebe ‘Aê gawê Israel sêpi aŋga Aiguptu sêmêŋ.
Aê gajam amac kêsi aŋga lau Aiguptuŋa ma aŋga gamêŋ kiŋŋa samob, taŋ
sêkôniŋ amac naŋ.’ 19 Mago amac atiŋ nêm Anôtô, taŋ gêjam amac sa aŋga
nêm gêŋwapac to gêŋ lênsôŋŋa samob naŋ, su gêdêŋ ocsalô tonec ma asôm
gebe ‘Masi, ôkêŋ kiŋ teŋ ênam gôliŋ aêac.’ Amboac tonaŋ andênaŋ taôm
akô Apômtau laŋônêmŋa êtôm nêm gôlôacmôkê to nêm sackapoacgêdôgêŋ.”
20 Samuel kêkêŋ Israelnêŋ gôlôacmôkê samob sêsa sêmêŋ ma kêpuc kapoac e
jakêsêp Benjaminŋa. 21 Go kêkêŋ gôlôacmôkê Benjamin nêŋ sackapoacgêdô
gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêsa sêmêŋ. Eŋ kêpuc kapoac e jakêsêp sackapoacgêdô Matri.
Go kêkêŋ sackapoacgêdô Matri nêŋ ŋac tageŋ-tageŋ sêsa sêmêŋ ma kêpuc
kapoac e jakêsêp Kis latu Saul. Mago gêdêŋ taŋ sesom eŋ naŋ, eŋ gêmoa
atom. 22 Tec têtu kênac Apômtau kêtiam gebe “Ŋac tau gêmêŋ tonec me masi.”
Ma Apômtau gêjô êsêac aweŋ gebe “Aec, eŋ kêsiŋ tau gêmoa waba ŋalêlôm.”
23 Amboac tonaŋ sêlêti sêja ma sêkôc eŋ aŋga tonaŋ. Ma gêdêŋ taŋ eŋ kêkô lau
ŋalêlôm naŋ, eŋ ŋac waso-waso kêlêlêc êsêac samob su. 24 Go Samuel kêsôm
gêdêŋ lau samob gebe “Alic ŋac tau, taŋ Apômtau kêjaliŋ sa naŋ me masi. Ŋac
teŋ kêtôm eŋ gêmoa lau samob ŋalêlôm atom.” Go lau samob sêjam lasê ma
sêmôêc gebe “Kiŋ tau êmoa ŋajamôŋ.”
25 Ma Samuel gêwa mêtê to ŋagôliŋ kiŋŋa sa gêdêŋ lau ma keto biŋ samob
kêsêp buku teŋ ma ketoc gêc Apômtau laŋônêmŋa. Tonaŋ su, go Samuel

kêsakiŋ lau samob sêmu sêja nêŋ andu gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. 26 Saul tau gêmu gêja
malac Gibea amboac tonaŋgeŋ ma siŋwaga, taŋ Anôtô kêkac nêŋ ŋalêlôm naŋ,
jasêwiŋ eŋ. 27 Mago lau sec ŋagêdô sêmoa naŋ sêsôm gebe “Ŋac tonaŋ oc ênam
aêac sa amboac ondoc.” Êsêac sêpêc gêdô eŋ ma sêkêŋ gêŋ teŋ gêdêŋ eŋ atom.
Tageŋ Saul gêgôm amboac gêlic atom.

11

Saul kêku lau Amon tulu

1 Lau Amon nêŋ kiŋ Nahas kêpi gêmêŋ ma kêgi malac Jabes-Gilead auc. Go
lau Jabes sêsakiŋ biŋ gêdêŋ Nahas gebe “Ômoatiŋ poac teŋ ôwiŋ aêac, go anam
sakiŋ aôm.” 2 Mago ŋac Amon Nahas gêjô êsêac aweŋ gebe “Aê jamoatiŋ poac
tageŋ tonec jawiŋ amac gebe jakip amac matemlakôp anôŋa sa ma jaŋgôm
Israel samob majeŋ êsa.” 3 Go lau Jabes-Gilead nêŋ kasêga sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Ôkêŋ ŋasawa êtôm bêc 7 êndêŋ aêac gebe asakiŋ lau jaeŋŋa êtôm malac-
malac Israelŋa samob sêna ma embe lau teŋ sênam aêac sa atom, go akêŋ tauŋ
andêŋ amac.”

4 Gêdêŋ taŋ lau jaeŋŋa jasêô lasê malac Gibea, taŋ Saul gêŋgôŋ ma sêkêŋ
ŋawae tau naŋ, lau samob sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ. 5 Gêdêŋ tonaŋ Saul gêwê
bulimakao gêmu aŋga kôm gêmêŋ ma kêtu kênac gebe “Lau têtaŋ taŋiboa tônê
ŋam amboac ondoc.” Go êsêac sêjac miŋ lau Jabes nêŋ biŋ gêdêŋ eŋ. 6 Gêdêŋ
taŋ Saul gêŋô biŋ tau naŋ, Anôtônê Ŋalau gêjam eŋ auc ma eŋ têtac ŋandaŋ sec.
7 Ma eŋ kêkôc bulimakao luagêc ma kêsa gêŋgic-gêŋgic, go kêsakiŋ lau jaeŋŋa
gebe sênac sam êtôm gamêŋ Israelŋa samobgeŋ ma sêsôm biŋ tonec gebe “Lau
taŋ sêndi nasêndaŋguc Saul agêc Samuel atom naŋ, nêŋ bulimakao oc têtap biŋ
tonaŋgeŋ sa.” Go Apômtau gêgôm êsêac têtakê ŋanô, tec êsêac dêdi tomalageŋ
sêja. 8 Go Saul kêkac êsêac sa aŋga malac Besek. Lau Israel nêŋ ŋacwaga 300,000
to lau Juda nêŋ 30,000. 9 Ma eŋ kêsôm gedeŋ lau, taŋ sêkôc jaeŋ sêmêŋ naŋ,
gebe “Asôm êndêŋ lau Jabes-Gilead gebe ‘Eleŋ oc ŋandaŋ êsa, go nêm gêŋwapac
ŋagaô êsa.’ ” Gêdêŋ taŋ lau jaeŋŋa sêô lasê malac naŋ, lau Jabes sêŋô biŋ tau
e êsêac têntac kêpô su. 10 Go lau Jabes sêkêŋ biŋ gêdêŋ Nahas gebe “Eleŋŋa
aêac oc ansuŋ tauŋ awac, go amac aŋgôm aêac atôm taêm ênam.” 11 Gêdêŋ
geleŋmata Saul gêwa nê lau kêkôc sêja toŋ têlêac ma gedeŋ bebec kanucgeŋ
êsêac sêô lasê ŋacjonêŋ becobo ma sêjac lau Amon e oc ŋandaŋ kêsa. Ma lau
ŋapopoc sêc êliŋ-êliŋ e ŋac luagêc sêmoa sêwiŋ tauŋ atom.

12 Go lau sêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Lau ondoc sêsôm gebe ‘Saul ênam gôliŋ
aêac atom.’ Ôkêŋ êsêac dandêŋ aêac gebe tanac êsêac êndu.” 13 Mago Saul
kêsôm gebe “Êndêŋ ocsalô tonec ŋac teŋ êmac êndu atom, gebe galoc Apômtau
gêjam nê lau Israel kêsi.” 14 Go Samuel kêsôm gêdêŋ lau gebe “Ajôc, aêac tapi
malac Gilgal ma tawaka mêtê kiŋŋa sa.” 15 Lau samob sêpi jasêô lasê Gilgal
ma sêkêŋ Saul kêtu kiŋ sêkô Apômtau laŋônêmŋa. Ma sêkêŋ da moasiŋŋa gêdêŋ
Apômtau ma Saul to lau Israel samob têntac ŋajam kêlêlêc.

12

Samuel kêsôm biŋ gêdêŋ lau samob

1 Go Samuel kêsôm biŋ gêdêŋ lau Israel samucgeŋ gebe “Aê kakêŋ taŋoc
amacnêm biŋ ateŋŋa samob ma kakêŋ kiŋ teŋ gêdêŋ amac gebe ênam gôliŋ
amac. 2 Ma galoc kiŋ tau oc êwê amac. Aê katu ŋamalacanô su ma môdê kêpi aê
ma aê latuci sêmoa sêwiŋ amac. Aê gawê amac gêdêŋ aê ŋapalêgeŋ e mêŋgêdêŋ
galoc. 3 Aê tec gamoa. Aêŋoc biŋ teŋ embe ênêc amacŋa, naŋ asôm lasê galoc
tamoa Apômtau to ŋac, taŋ geŋ oso eŋ naŋ, laŋôŋnêmŋa. Aê kajaŋgo asanê

bulimakao su. Aê kakôc asanê doŋki su. Aê gagôm keso gêdêŋ ŋac ondoc ma kakôniŋ asa. Ŋac ondoc kêkêŋ awa ŋalêsiŋa gêdêŋ aê gebe ênac aê matoc su. Asôm lasê gebe jakêŋ gêŋ tau ŋagêjô." 4 Êsêac sêjô ênê biŋ gebe "Aôm gôgôm keso teŋ gêdêŋ aêac atom to kôkôniŋ aêac atom ma kôkôc awa ŋalêsiŋa teŋ aŋga lau teŋ nêŋ atom." 5 Go eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Apômtau tau kêjala ma ênê ŋac geŋ osoŋa gêlic gêdêŋ ocsalô tonec amboac tonaŋgeŋ gebe amac atap gêŋ teŋ sa gêc aê lemoc atom." Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe "Aec, Apômtau kêjala."

6 Go Samuel kêsôm gêdêŋ lau gebe "Apômtau taŋ kêkêŋ Mose agêc Aron ma sêwê nêm tamemi sêpi aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ kêjala. 7 Amboac tonaŋ andi mêŋakô gebe dawa nêŋ biŋ sa takô Apômtau laŋônêm ŋa ma aê jawa Apômtaunê moasiŋ samob, taŋ kêkêŋ gêdêŋ amac to nêm tamemi naŋ sa. 8 Gêdêŋ taŋ Jakob kêsêp Aiguptu gêja ma lau Aiguptu sêkôniŋ eŋ ŋa gêŋwapac naŋ, amac tamemi sêmôêc gêdêŋ Apômtau. Go eŋ kêsakiŋ Mose agêc Aron, taŋ sêkôc tamemi su aŋga Aiguptu ma sêkêŋ êsêac sêŋgôŋ gamêŋ tonec. 9 Mago êsêac sêliŋ Apômtau, nêŋ Anôtô siŋ, tec Anôtô gêwi êsêac siŋ sêsêp kiŋ Hasor aŋga Jabin nê siŋsêlêc Sisera ma lau Pilisti to lau Moab nêŋ kiŋ, taŋ sêjac siŋ gêdêŋ êsêac naŋ lemeŋ. 10 Gêdêŋ tonaŋ êsêac têtaŋ gêdêŋ Apômtau ma sêsôm gebe 'Aêac agôm sec, aêac awi Apômtau siŋ ma ajam sakiŋ Bal agêc Astarot. Mago galoc ônam aêac kêsi aŋga ma ŋacjo nêŋ ma aêac anam sakiŋ aômgeŋ.' 11 Amboac tonaŋ Apômtau kêkêŋ Jerubal agêc Balak ma Jepta agêc Samuel sêjam amac kêsi aŋga nêm ŋacjo, taŋ sêgî amac auc naŋ, lemeŋ ma amac amoa ŋajam.

12 "Ma gêdêŋ taŋ alic lau Amon nêŋ kiŋ Nahas gêmêŋ gebe ênac siŋ êndêŋ amac naŋ, amac aliŋ nêm kiŋ ŋanô Apômtau, amacnêm Anôtô, siŋ ma asôm gadêŋ aê gebe 'Masi, kiŋ teŋ anam gôliŋ aêac.' 13 Amboac tonaŋ kiŋ, taŋ ajaliŋ sa to ateŋ eŋ naŋ, Apômtau kêkêŋ eŋ gebe ênam gôliŋ amac. 14 Embe atoc Apômtau sa ma anam sakiŋ eŋ akêŋ taŋem ênê biŋ ma ali awem sa êndêŋ Apômtaunê biŋsu atom, embe amac to nêm kiŋ tau, tec gêjam gôliŋ amac nec andaŋguc Apômtau, nêm Anôtô, go amoa ŋajam. 15 Mago amac embe akêŋ taŋem Apômtaunê biŋ atom, ma embe ali awem sa êndêŋ ênê biŋsu, go Apômtaunê lêma oc enseŋ amac êtôm gêgôm gêdêŋ tamemi. 16 Amboac tonaŋ atu gasuc amêŋ ma alic gêŋtalô kapôêŋ naŋ, Apômtau oc êŋgôm êndêŋ amac matemanôgeŋ. 17 Galoc noc tanac mopolom ŋanô saŋa me. Aê oc jateŋ Apômtau ma eŋ êkêŋ wapap to kom ênac, go alic to ajala gebe Apômtau gêlic nêm biŋ ateŋ kêtu kiŋŋa sec." 18 Go Samuel keteŋ Apômtau, ma Apômtau kêkêŋ wapap to kom gêjac gêdêŋ oc tonaŋ. Ma lau samob têtêc Apômtau agêc Samuel ŋanôgeŋ. 19 Ma sêsôm gêdêŋ Samuel gebe "Oteŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, ôjô nêm sakiŋwaga aêac su, gebe ênam aêac sa ec amac êndu atom. Gebe ma sec gêc kwanaŋgeŋ ma agôm keso tonaŋ jagêwiŋ gebe ateŋ kiŋ teŋ." 20 Samuel kêsôm gêdêŋ lau gebe "Atêc taôm atom. Amac agôm sec samob tonaŋ biŋŋanôgeŋ, tageŋ andaŋguc Apômtau awi siŋ atom, anam sakiŋ Apômtau ŋa nêm ŋalêlôm samucgeŋ. 21 Akac taôm su aŋga ênê atom gebe anam sakiŋ gwam, taŋ sênam lau sa to sênam lau kêsi sêŋgôm êtôm atom naŋ, gebe ŋanô masi. 22 Apômtau oc êtiŋ amac su atom kêtu ênê ŋaê kapôêŋŋa. Eŋ kêsôm kêtu tôŋ gebe êkêŋ amac atu ênê lau. 23 Aê tauc amboac tonaŋ. Aê janac jaê biŋ tonec gebe jaŋgôm sec êndêŋ Apômtau ma jawi mec êtu amacŋa siŋ atom. Masianô, aê oc jandôŋ intêna ŋajam to solop êndêŋ amac jamoa. 24 Tageŋ atêc Apômtau to anam sakiŋ eŋ ŋaŋêŋ to nêm ŋalêlôm samucgeŋ. Asala gêŋsêga samob, taŋ eŋ gêgôm kêtu amacŋa naŋ. 25 Mago embe aŋgôm sec amoa, go amac anaŋa to nêm kiŋgeŋ."

13

Saul gêjac siŋ gêdêŋ lau Pilisti

1 Saulnê jala kêtu ... ma eŋ kêtu kiŋ, ma eŋ gêjam gôliŋ Israel jala ... 2 Eŋ
kêjaliŋ ŋacwaga 3,000 sa aŋga Israel. 2,000 sêmoa sêwiŋ eŋ sêŋgôŋ malac
Mikmas to gamêŋ lôc Betelŋa. Ma 1,000 sêmoa sêwiŋ Jonatan sêŋgôŋ malac
Gibea Benjaminŋa. Lau siŋ ŋagêdô samob Saul gêwi siŋ sêmu sêja nêŋ malac.

3 Go Jonatan gêjac lau Pilisti nêŋ gejobwaga, taŋ gêŋgôŋ Gibea naŋ êndu.
Lau Pilisti sêŋô biŋ tonaŋ ŋawae. Go Saul kêjatu lau sêjac dauc kêtaŋ kêtôm
gamêŋgeŋ ma kêjatu gebe “Lau Hebrai sêkêŋ taŋeŋmaŋ.” 4 Lau Israel samob
sêŋô Saul gêjac Pilisti nêŋ gejobwaga êndu ŋawae ma sêŋô gebe nêŋ waeŋ kêtu
sec aŋga lau Pilisti nêŋ. Ma Saul kêkalem lau samob gebe sêndaŋguc eŋ sêna
malac Gilgal.

5 Lau Pilisti sêkac tauŋ sa sebe sênac siŋ êndêŋ Israel. Êsêacnêŋ kareta siŋŋa
3,000 to lau sêŋgôŋ hos ŋaôŋa 6,000 ma lau siŋ ŋagêdô taêsam ŋanô lasê kêtôm
gaŋac gwêcŋa. Êsêac sêpi jasê nêŋ becobo aŋga malac Mikmas, taŋ gec Bet
Awen ŋamakeŋ oc kêpiŋa naŋ. 6 Gêdêŋ taŋ lau Israel sêlic gebe lau Pilisti oc sêôc
êsêac popoc gebe sêkapiŋ êsêac sa ŋanôgeŋ naŋ, êsêac sêsiŋ tauŋ ôkwi semoa
poclabu to nom gêsuŋ ma poc kapôêŋ-kapôêŋ ŋasawa to sê tuc ma sê buŋa. 7 Ma
ŋagêdô selom bu Jordan jasêmoa Gad to Gilead ŋagamêŋ. Saul gacgeŋ gêmoa
malac Gilgal ma lau samob, taŋ têdaguc eŋ naŋ, têtêc tauŋ ŋasec.

8 Saul kêsaê bêc 7, kêtôm taŋ Samuel kêsam gêdêŋ eŋ gebe naêndac eŋ naŋ,
mago Samuel jagêô lasê Gilgal atom. Amboac tonaŋ lau sêwi Saul siŋ-siŋ
sêja. 9 Tec Saul kêsôm gebe “Akôc daja to dawama andêŋ aê amêŋ.” Ma eŋ
tau kakêŋ daja tonaŋ. 10 Saul kêkêŋ da tau gêbacnê su, go Samuel mêŋgêô
lasê. Saul kêpuc eŋ tôŋ-tôŋ gebe ê moalêc eŋ. 11 Mago Samuel kêsôm gebe
“Aôm gôgôm asageŋ.” Ma Saul gêjô eŋ awa gebe “Aê galic lau sêwi aê siŋ
ma aôm gômôêŋ kêtôm gôjac noc naŋ atom ma lau Pilisti sêkac tauŋ sa aŋga
Mikmas, 12 tec taêc gêjam gebe lau Pilisti oc sêsêp Gilgal mêŋsênac aê êmuŋ noc
jamansaŋ biŋ êndêŋ Apômtau êtu êlic aê ŋajamŋa. Amboac tonaŋ ŋoc ŋalêlôm
kêkac aê ma kakêŋ daja tau.” 13 Go Samuel kêsôm gêdêŋ Saul gebe “Aôm
gôgôm gêŋ meloc, gôgôm Apômtau, aômnêm Anôtô, nê biŋsu, taŋ kêjatu aôm
naŋ, ŋanô kêsa atom. Embe ôŋgôm ŋanô êsa oc Apômtau ênac dabiŋ aôm gebe
ôtu Israelnêŋ kiŋ endeŋ tôŋgeŋ. 14 Mago galoc nêm gôliŋ kiŋŋa oc ênêc endeŋ
tôŋgeŋ atom. Apômtau kêjaliŋ nê ŋac teŋ sa kêtôm ênê ŋalêlôm ma kêkêŋ eŋ kêtu
ênê launêŋ gôliŋwaga gebe aôm gôgôm biŋ, taŋ Anôtô kêjatu aôm naŋ, ŋanô kêsa
atom.” 15 Ma Samuel gêdi aŋga Gilgal jakêpi malac Gibea Benjaminŋa.

Saul kêsa lau, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ sa. Lau tau amboac 600 geŋ. 16 Saul
agêc latu Jonatan ma lau, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, jasêŋgôŋ malac Gibea
Benjaminŋa ma lau Pilisti sêŋgôŋ nêŋ becobo aŋga malac Mikmas. 17 Aŋga
tonaŋ lau Pilisti sêsakiŋ siŋwaga gebe sêjaŋgo launêŋ gêŋ. Êsêac sêwa tauŋ
kêkôc gêja mata têlêac. Mata teŋ gêja malac Opra, taŋ gêc gamêŋ Sualŋa. Mata
teŋ gêja malac Bet Horon 18 ma teŋ kepeŋ gamêŋ ŋabau, taŋ sêkô ma sêlic
gaboaŋ Seboim to gamêŋ sawa naŋ.

19 Aŋga gamêŋ Israel samucgeŋ ŋackêpac-kiwaga teŋ gêmoa atom gebe lau
Pilisti sêsôm gebe” O moae lau Ebolai sêmansaŋ siŋ to kêm ki”. 20 Tec lau Israel
samob dêdêŋ lau Pilisti sêja gebe sêuc êsêacnêŋ sakweŋ ki to kinom ma ki to
bôjaŋ jalô. 21 Lau Pilisti embe sêuc sakweŋ ki me kinom, go lau Israel sênam
ôli ŋa mone têlêac, ma embe sêuc ki me bôjaŋ jalô, go sênam ôli ŋa mone tageŋ.
22 Amboac tonaŋ gêdêŋ siŋ kêsa lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ Saul agêc Jonatan

naŋ, nêŋ teŋ kêkôc siŋ me kêm ki atom, Saul agêc Jonatan tauŋgeŋ tec sêkôc.
23 Lau Pilisti sêsakiŋ siŋwaga toŋ teŋ gebe sejop intêna ŋamaŋgi Mikmasŋa. *

14

Jonatan kêkili siŋwaga Pilistiŋa

1 Bêc teŋ Saul latu Jonatan kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap naŋ
gebe "Ajôc, dandêŋ Pilistinêŋ siŋwaga, taŋ sêŋgôŋ ŋamakeŋ ônêŋa naŋ tana."
Mago kêsôm ŋawae gêdêŋ tama atom. 2 Gêdêŋ tonaŋ Saul kêkô ka ŋanô teŋ
ŋalabu aŋga malac Migron, taŋ gêc Gibea naŋ, ma lau 600 sêmoa sêwiŋ eŋ.
3 Ma Ahija, Iskiabod nê lasi Ahitub latu eŋ kêsô ŋakwê dabuŋ. Ahitub eŋ
Apômtaunê dabuŋwaga Eli, taŋ gêŋgôŋ Silo naŋ, nê latu Pinehas latu eŋ. Lau
teŋ sêŋô Jonatan gêja ŋawae atom. 4 Aŋga intêna ŋamaŋgi, taŋ Jonatan kêsa gebe
naêô lasê lau Pilisti nêŋ siŋwaga naŋ, poc soso baliŋ luagêc kêkô makeŋ-makeŋ,
sêsam teŋ gebe Beses ma teŋ gebe Sene. 5 Teŋ kêkô gêmu kêsô Mikmasŋa ma
teŋ kêkô gêmu kêsa Gebaŋa.
6 Jonatan kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap naŋ, gebe "Ajôc, talom
dandêŋ lau samuc naŋ siŋwaga tana. Oc moae Apômtau ênam kôm êtu
aêagêcŋa. Eŋ kêtôm gebe êkêŋ aêagêc taku ŋacjo tulu ma ŋacjo taêsam me
luagêcgeŋ têtôm gebe sêkô eŋ auc atom." 7 Ma ênê ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap
naŋ, gêjô eŋ awa gebe "Ôŋgôm êtôm aôm taêm gêjam. Ônamaŋ. Aê oc jawiŋ
aôm. Biŋ taŋ aôm taêm gêjam naŋ, aê taêc gêjam amboac tonaŋgeŋ." 8 Jonatan
kasôm gebe "Ŋajam, talom natatôc tauŋ êndêŋ êsêac sêlic aêagêc. 9 Êsêac embe
sêsôm êndêŋ aêagêc gebe 'Akô tonaŋ e aêac awac', go aêagêc takô maleŋ ma
dandêŋ êsêac tana atom. 10 Mago embe sêsôm gebe 'Api andêŋ aêac amêŋ', go
aêagêc tapi tana gebe biŋ tonaŋ oc êkêŋ puc aêagêc gebe Apômtau kêkêŋ lau
Pilisti sêsêp aêagêc lemeŋ." 11 Amboac tonaŋ êsêagêc têtôc tauŋ gêdêŋ Pilisti
nêŋ siŋwaga sêlic êsêagêc. Ma lau Pilisti sêsôm gebe "Alic acgom, Ebolai sêsa
aŋga gêsuŋ, taŋ sêsiŋ tauŋ sêmoa naŋ sêmêŋ." 12 Go sêmôêc gêdêŋ Jonatan
agêc nê ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap naŋ, gebe "Api andêŋ aêac amêŋ. Aêac abe
atôc gêŋ teŋ êndêŋ amagêc." Jonatan kêsôm gêdêŋ nê ŋac gebe "Ajôc, ôndaŋguc
aê. Apômtau kêkêŋ êsêac sêsêp Israel lemeŋ sugac." 13 Jonatan kêgalap kêpi
ŋa akaiŋ to lêma gêmuŋ ma nê ŋac kêdaguc eŋ. Jonatan kêsôlô lau Pilisti
jagwac-jagwac jasêc ma nê ŋac gêjac êsêac êndu kêdaguc-kêdaguc. 14 Jonatan
agêc nê ŋac sêjac siŋ kwapuc ma sêjac lau amboac 20 êndu aŋga nom ŋasawa
sauŋ teŋ. 15 Pilisti nêŋ siŋwaga selendec ŋanô ma lau Pilisti samob amboac
tonaŋ. Siŋwaga to sêjaŋgowaga katuŋ uŋ tageŋ. Ôjô gêjam ma Anôtô kêtakê
êsêac ŋanôgeŋ.

Sêku lau Pilisti tulu

16 Saulnê dibwaga aŋga malac Gibea Benjaminŋa sêlic Pilisti sêwê sêlêsageŋ.
17 Amboac tonaŋ Saul kêsôm gêdêŋ lau, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ gebe "Asa lau sa ma
alic asa gêwi aêac siŋ." Sêsa lau sa e sêlic gebe Jonatan agêc ŋac, taŋ gêôc ênê
laukasap naŋ, sêmoa atom. 18 Tec kêsôm gadêŋ Ahija gebe "Ôkôc Anôtônê poac
ŋakatapa ômôêŋ." Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ êsêac sêbalaŋ Anôtônê poac ŋakatapa
gêwiŋ lau Israel. 19 Saul kêsôm biŋ gêdêŋ dabuŋwaga gêmoa ma ŋaonda aŋga
Pilisti nêŋ gamêŋ becoboŋa kêtu kapôêŋ. Tec Saul kêsôm gêdêŋ dabuŋwaga
gebe "Ôpuc kapoac dabuŋ atom." 20 Go Saul gêwiŋ lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ
naŋ, têdênaŋ tauŋ sebe sênac siŋ. Êsêac sêlic gebe lau Pilisti sêjac tauŋ sejogeŋ
ma ŋalênsôŋ kêtu kapôêŋ. 21 Ma lau Ebolai, taŋ sêmoa sêwiŋ Pilisti kwanaŋgeŋ

* **13:23:** Aŋga Hebolai aweŋ namba jalaŋa gêc awê atom.

ma sêwiŋ êsêac jasêŋgôŋ gamêŋ becoboŋa naŋ, sêwi êsêac siŋ ma sêkac tauŋ ôkwi jasêwiŋ Saul agêc Jonatan. 22 Ma lau Israel samob, taŋ sêsiŋ tauŋ sêmoa lôc Epraim naŋ, sêŋô ŋawae gebe lau Pilisti sêc siŋ su sêja, tec êsêac jasêwiŋ ma sêjanda lau Pilisti amboac tonaŋgeŋ. 23 Amboac tonaŋ Apômtau gêjam Israel kêsi gêdêŋ bêc tonaŋ ma sêjac siŋ e jasêlêlêc malac Bet Awen su.

Siŋ gêbacnê ma biŋ kêsa

24 Lau Israel sêjac siŋ e tekweŋ gêbac samucgeŋ, gebe gêdêŋ bêc tonaŋ Saul kêtôc lêma ma kêjatu nê lau gebe "Aê japuc boa ŋac, taŋ êniŋ gêŋ e oc naêsêp ma aê jakac ŋoc kamocgôc êpi ŋoc ŋacjo." Amboac tonaŋ lau teŋ aweŋsuŋ kêsac gêŋ taniŋŋa teŋ atomanô. 25 Ma lau samob jasêô lasê maleŋ ma têtap lêp sa gêc nom. 26 Mago lau, taŋ têtap sa ma sêlic lêp tau gêwê naŋ, nêŋ teŋ kêmêtôc lêma jakêkôc mêŋgeŋ ŋagec atom gebe têtêc Saul nê biŋ kêpuc boaŋa. 27 Mago Jonatan gêŋô tama kêsôm biŋ êpuc boa launa tonaŋ atom. Tec eŋ kêmêtôc nê tôc, taŋ kêmêgôm naŋ, jakêsac ŋatêpôê kêsêp lêp, go kêkêŋ kêsô awasuŋ ma gêŋ tau kêlau eŋ. 28 Go lau tau nêŋ ŋac teŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Tamam gêjac jao gêŋ tonaŋ to kêtôc lêma gêwiŋ ma kêsôm gebe 'Aê japuc boa ŋac, taŋ êniŋ gêŋ êndêŋ ocsalô tonec.' Tec lau samob tekweŋ gêbac." 29 Go Jonatan kêsôm gebe "Aê tamoc gêgôm keso gêdêŋ aêacnêŋ lau, Alic acgom, aê matocanô ŋawa kêsa gebe gaeŋ lêp tonec ŋagecgeŋ. 30 Ocsalô tonec lau embe sêniŋ gêŋ, taŋ sêjaŋgo su aŋga ŋacjo nêŋ naŋ, oc ŋajam êlêlêc, oc sênac lau Pilisti popoc samucgeŋ."

31 Gêdêŋ bêc tonaŋ lau Israel sêku lau Pilisti tulu to sêjanda êsêac aŋga Mikmas e gêdêŋ Aijalon. Mago lau tekweŋ gêbac ŋanô. 32 Tec êsêac jasêkac domba to bulimakao ŋalatu, taŋ sêjaŋgo su naŋ ŋagaôgeŋ, ma sêjac êndu gêc nom ŋaôma paliŋ-paliŋgeŋ ma seŋ ŋamêsôm todecgeŋ. 33 Go êsêac sêsôm gêdêŋ Saul gebe "Ôŋô acgom, lau sêgôm sec gêdêŋ Apômtau ma seŋ gêŋ todec." Eŋ kêsôm gebe "Amac agôm secgoc. Ansambi poc kapôêŋ teŋ êmêŋ tonec." 34 Go Saul gêjac têku nê biŋ gebe "Andêŋ lau naasôm êndêŋ êsêac gebe 'Lau samobgeŋ sêkôc nêŋ bulimakao to domba dêndêŋ aê sêmêŋ gebe sêmbuc aŋga tonec ma sêniŋ. Mago aŋgôm sec êndêŋ Apômtau gebe aniŋ gêŋ todecgeŋ atom.' " Amboac tonaŋ gêdêŋ gêbêc lau samob sêkôc nêŋ bulimakao gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêmêŋ ma sêbuc aŋga tonaŋ. 35 Ma Saul gêboa Apômtaunê altar teŋ sa ma altar tau kêtu Saulnê altar ŋamataŋa, taŋ gêboa gêdêŋ Apômtau naŋ.

36 Go Saul kêsôm gebe "Ajôc, tasêp tandaŋguc lau Pilisti tana êndêŋ êmbêc ma tajaŋgo êsêacnêŋ gêŋ su e oc êpi, ma êsêacnêŋ ŋac teŋ êwê aêac sa atom." Lau samob sêjô eŋ awa gebe "Ôŋgôm gêŋ, taŋ taêm gêjam gebe ŋajam naŋ." Mago dabuŋwaga kêsôm gebe "Tatu gasuc dandêŋ Apômtau tana acgom."

37 Amboac tonaŋ Saul kêtu kênac Anôtô gebe "Aê jasêp najanda lau Pilisti me masi. Aôm oc ôkêŋ êsêac sêsêp Israel lemeŋ me masi." Mago Anôtô gêjô eŋ awa gêdêŋ bêc tonaŋ atom. 38 Tec Saul kêsôm gebe "Amac lau nêŋ kasêga samob, amêŋ ma akip biŋ sa e ajala gebe asa gêgôm keso gedeŋ ocsalô tonec biŋŋanôgeŋ. 39 Aê jasôm êtu tôŋ êtu Apômtau, Israelnêŋ kêsiwaga, taŋ gêmoa mata jali naŋŋa, gebe biŋ tau embe anêc aê latuc Jonatanŋa eŋ oc êmac êndu biŋŋanô." Mago lau nêŋ teŋ gêjô eŋ awa atom. 40 Go Saul kêsôm gêdêŋ lau Israel samob gebe "Amac lau samob akô ŋamakeŋ ma aêagêc latuc Jonatan akô ŋamakeŋ." Ma lau samob sêjô eŋ awa gebe "Ôŋgôm gêŋ, taŋ gôlic gebe oc ŋajam naŋ." 41 Tec Saul kêsôm gebe "O Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, amboac ondoc tec gôjô nêm sakiŋwaga awa gêdêŋ ocsalô tonec atom. O Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, tôp tau embe ênêc aê me latuc Jonatan, go ôkêŋ Urim, mago embe tôp tau ênêc nêm lau Israelŋa, go ôkêŋ Tumim." Ma Jonatan agêc Saul sêwê kaiŋ

tôp ma lau Israel sêmoa. 42 Go Saul kêsôm kêtiam gebe “Apuc kapoac êtu aêagêc
latuc Jonatanŋa.” Ma kêtap Jonatan sa.
43 Go Saul kêsôm gêdêŋ Jonatan gebe “Ôsôm êndêŋ aê gebe gôgôm asageŋ.”
Tec Jonatan kêsôm lasê gêdêŋ eŋ gebe “Biŋŋanô, aê gaeŋ lêp ŋagec, taŋ kêsap
tôc, taŋ kamêgôm naŋ tôŋ. Aê tec kakô aê jamac êndumaŋ.” 44 Ma Saul kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Aôm embe ômac êndu atom, go Anôtô enseŋ aê sumaŋ.” 45 Go
lau sêsôm gêdêŋ Saul gebe” Jonatan taŋ kêku ŋacjo tulu toŋaclaigeŋ aŋga Israel
ŋalêlôm naŋ, oc êmac êndu me. Masianô. Aêac asôm êtu tôŋ êtu Apômtau,
taŋ gêmoa mata jali naŋŋa gebe ênê môkêlauŋ tageŋ êu tau êsêp nom atom.”
Amboac tonaŋ lau sêjam Jonatan kêsi gebe êmac êndu atom. 46 Go Saul kêjanda
lau Pilisti kêtiam atom ma gêc gêja. Ma lau Pilisti sêc sêmu sêja nêŋ gamêŋ.

Saulnê gôliŋ to gôlôac

47 Gêdêŋ taŋ Saul kêtu kiŋ Israelŋa su naŋ, eŋ gêjac siŋ gêdêŋ nê ŋacjo aŋga
gamêŋ samob. Eŋ gêjac siŋ gêdêŋ lau Moab to Amon ma Edom, gêjac siŋ gêdêŋ
kiŋ Sobaŋa ma gêdêŋ lau Pilisti. Aŋga gamêŋ samob, taŋ eŋ gêjac siŋ kêsa naŋ,
eŋ kêku êsêac tulu. 48 Eŋ kêtôc nê ŋaclai ma kêku lau Amalek tulu, ma gêjam
Israel kêsi aŋga lau sêjaŋgowaga nêŋ.
49 Saul latui nêŋ ŋaê tonec gebe Jonatan agêc Iswi ma Malkisua. Ma latuio
nêŋ ŋaê tonec gebe awêsêga nê ŋaê Merab, ma awê sauŋ nê Mikal. 50 Saul tau
nê awê nê ŋaê gebe Ahinoam, eŋ Ahimas latuo. Ênê siŋwaganêŋ ŋac siŋsêlêc
nê ŋaê Abner. Eŋ Saul tama sauŋ Ner latu. 51 Saul tama Kis ma Abner tama
Ner êsêagêc nêŋ tameŋi Abiel.
52 Gêdêŋ têm samob, taŋ Saul gêmoa nom naŋ, eŋ gêjac siŋ ŋajaŋa sec gêdêŋ
lau Pilisti ŋapaŋ. Ma eŋ embe êlic ŋactêkwa to ŋaclai teŋ, naŋ eŋ êkêŋ eŋ naêwiŋ
ênê siŋwaga. * †

15

Siŋ gêdêŋ lau Amalek

1 Samuel kêsôm gadêŋ Saul gebe “Apômtau kêsakiŋ aê gebe janiŋ oso aôm ôtu
ênê lau Israel nêŋ kiŋ. Amboac tonaŋ galoc ôkêŋ taŋam Apômtau awa acgom.
2 Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe ‘Aê gabe jakêŋ ŋagêjô
êndêŋ Amalek êjô gêŋ, taŋ êsêac sêgôm gêdêŋ Israel. Êsêac sêkô intêna auc êsêac
gêdêŋ taŋ sêpi aŋga Aiguptu samaŋ naŋ. 3 Galoc ôna ma ônac Amalek ma onseŋ
êsêac to naŋ gêŋ samob su. Taêm walô êsêac atom. Ônac samob êndu, ŋacwaga
to lauo ma ŋapalêo to ŋac ma ŋapalê dedec, bulimakao to domba ma kamel to
doŋki.’ ”
4 Tec Saul kakalem lau sêpi tageŋ aŋga Telaim. Êsêac siŋwaga Israelŋa
200,000 ma Judawaga 10,000. 5 Saul mêŋgêô lasê Amaleknêŋ malacsêga ma
gêwa êsêac gêc nêŋ gamêŋŋa gaboaŋ. 6 Go Saul kêsakiŋ biŋ gadêŋ lau Ken
gebe “Andi, awi Amalek siŋ, aêc asêp ana gebe janseŋ amac su awiŋ êsêac
atom, gebe amac amoasiŋ lau Israel gadêŋ taŋ sêpi aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ.”
Amboac tonaŋ lau Ken sêwi lau Amalek siŋ. 7 Go Saul kêku lau Amalek
tulu aŋga malac Hawila e gêdêŋ Sur, taŋ gêc kêkanôŋ Aiguptu ŋagamêŋ oc
kêpiŋa naŋ. 8 Eŋ kakôc lau Amalek naŋ kiŋ Agag tôŋ tomata jaligeŋ ma geseŋ
lau samob su ŋa siŋ. 9 Mago Saul to nê lau taêŋ walô Agag ma domba to
bulimakao ŋalatu ŋajam-ŋajam to domba ŋalatu ma gêŋ ŋagêdô samob, taŋ sêlic
ŋajam naŋ, tec sebe senseŋ su sênaŋa atom. Mago êsêac seseŋ gêŋ sec-sec to
ŋatêkê samobgeŋ su.

---

* **14:52:** Ŋakwê tau Ebolai sêsam gebe Epod. † **14:52:** Tumim to Urim Israelnêŋ kapoac ŋaê.

Saul taŋapêc ma Anôtô kêtiŋ eŋ su

10 Tec Apômtau nê biŋ gêdêŋ Samuel gebe 11 “Aê gaeŋ oliŋ gebe kakêŋ Saul
kêtu kiŋ owageŋ gebe eŋ gêbuc dêmôê aê ma gêgôm aêŋoc jatu ŋanô kêsa
atom.” Samuel nê ŋalêlôm ŋawapac ma kêtaŋ gêdêŋ Apômtau gêdêŋ gêbêc
samuc tonaŋ. 12 Ŋabêbêc kanucgeŋ Samuel gêdi gebe êpuc Saul tôŋ-tôŋ gêja.
Go biŋ tonec gêdêŋ Samuel gebe “Saul kêpi lôc Karmel ma jagêboa ŋabelo teŋ sa
kêtu eŋ tauŋa aŋga tonaŋ, go kêkac tau ôkwi kêsêp malac Gilgal gêja.” 13 Samuel
jakêtap Saul sa ma Saul gê moalêc eŋ gebe “Apômtau ênam mec aôm. Aê gagôm
Apômtaunê jatu ŋanô kêsagac.” 14 Mago Samuel kêsôm gebe “Ŋam amboac
ondoc, tec gaŋô domba kêtaŋ kêsô taŋocsuŋ ma bulimakao kêtaŋ mêŋgaŋô.”
15 Saul gêjô eŋ awa gebe “Lau sêkôc gêŋ tau aŋga Amaleknêŋ. Êsêac taêŋ walô
domba to bulimakao ŋajam-ŋajam tonec gebe sêkêŋ êtu da êndêŋ Apômtau,
aômnêm Anôtô. Gêŋ ŋagêdô aêac aseŋ su samucgeŋ.” 16 Ma Samuel kêsôm
gêdêŋ Saul gebe “Kêtômgac. Aê gabe jasôm biŋ, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ aê
gêdêŋ gêbêc naŋ, êndêŋ aôm.” Ma eŋ gêjô eŋ awa gebe “Ôsôm acgom.”

17 Ma Samuel kêsôm gebe “Aôm gôlic taôm amboac ŋac ŋaôma, mago kôtu
gôlôacmôkê Israelŋa nêŋ laumata ma Apômtau geŋ oso aôm kôtu Israelnêŋ kiŋ.
18 Ma Apômtau kêsakiŋ aôm gebe naonseŋ lau alôb-alôb Amalek su ma ônac siŋ
êndêŋ êsêac e sênaŋa samucgeŋ. 19 Kêtu asageŋŋa aôm taŋam wamu Apômtau
awa atom. Kêtu ageŋŋa nêm ŋalêlôm kêboaŋ kêtu êsêacnêŋ awamataŋa ma
gôgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ.” 20 Saul gêjô Samuel awa gebe “Aê taŋoc
wamu Apômtau. Aê gaja kêtôm Apômtau kêsakiŋ aê. Ma aê kakôc lau Amalek
nêŋ kiŋ Agag gamêŋ ma gaseŋ Amalek ŋagêdô samob su sêjaŋa. 21 Mago lau
sêkôc domba to bulimakao aŋga awa siŋŋa ŋajamanô tau, taŋ Apômtau kêjatu
gebe sênaŋa naŋ, gebe sêkêŋ êtu da êndêŋ Apômtau, aômnêm Anôtô aŋga malac
Gilgal.”

22 Go Samuel kêsôm gebe “Apômtau mataanô gêlic daja to da ŋagêdô ŋawa
kêtôm takêŋ taŋeŋ Apômtau awa me. Ôlic acgom, taŋeŋ wamu kêlêlêc da su ma
takêŋ taŋeŋ naŋ kêlêlêc domba kapoac ŋalêsi su amboac tonaŋ. 23 Taŋeŋpêc
tau gêŋ sec kêtôm beŋ ma gêsuŋ têkwa ŋatoŋ kêtôm sakiŋ gwamŋa. Aôm kôtiŋ
Apômtaunê biŋ su, tec Apômtau kêtiŋ aôm su. Kôtu kiŋ kêtômgac.”

24 Go Saul kêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Aê gagôm secgoc gebe kagêli
Apômtaunê jatu to aômnêm biŋ. Aê katêc lau ma kakêŋ taŋoc êsêac aweŋ.
25 Mago galoc jateŋ aôm gebe ôsuc ŋoc sec ôkwi ma ôwiŋ aê, agêc tamu tana
gebe janam sakiŋ êndêŋ Apômtau.” 26 Mago Samuel gêjô eŋ awa gebe “Oc
jawiŋ aôm atom, gebe aôm kôtiŋ Apômtaunê biŋ su, tec Apômtau kêtiŋ aôm su
gebe ôtu Israelnêŋ kiŋ êtiam atom.” 27 Go Samuel kêkac tau ôkwi gebe êc ênа
ma Saul gê eŋ tôŋ kêsêp nê ŋakwê ŋalêsu e gêŋgic. 28 Tec Samuel kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Ocsalô tonec Apômtau kêkao sakiŋ kiŋŋa su aŋga aômnêm amboac
tonaŋ ma kêkêŋ gêdêŋ ŋac wacbaŋ aôm ŋa teŋ, taŋ ŋajam kêlêlêc aôm su naŋ.
29 Israelnêŋ Anôtô ŋawasi kêsau biŋ to gêjam tau ôkwi atom. Eŋ ŋamalac gebe
ênam tau ôkwi-ôkwi nec atom.” 30 Go Saul kêsôm gebe “Aê kajala gebe gagôm
secgoc. Mago otoc aê sa ŋoc launêŋ laumata to lau Israel sêlic ma ôwiŋ aê,
agêc tamu tana gebe janam sakiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô.” 31 Go Samuel
kêkac tau ôkwi kêdaguc Saul. Ma Saul gêjam sakiŋ gêdêŋ Apômtau.

32 Su, go Samuel kêsôm gebe “Akôc Amaleknêŋ kiŋ Agag andêŋ aê amêŋ.”
Agag kêsêlêŋ gêdêŋ eŋ toŋalêlôm ŋatutucgeŋ ma kêsôm gêc tau gebe “Tamac
êndu kêtu gêŋ ŋamakicgoc.” 33 Ma Samuel kêsôm gebe “Kêtôm aômnêm siŋ
geseŋ lauonêŋ ŋapalê su, tec aôm tênam nê ŋapalê masi amboac tonaŋgeŋ.” Ma
Samuel gêjac Agag popoc-popocgeŋ kêkô Apômtau laŋônêmŋa aŋga Gilgal.

34 Go Samuel gêja Rama ma Saul kêpi gêja nê andu aŋga Gibea. 35 Samuel
gêlic Saul kêtiam atom e gêmac êndu, mago Samuelnê ŋalêlôm ŋawapac kêtu
Saulŋa. Ma Apômtaunê ŋalêlôm gêbuc dêmôê gebe kêkêŋ Saul kêtu Israelnêŋ
kiŋ wageŋ.

16

Samuel geŋ oso Dawid kêtu kiŋ

1 Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe "Nêm ŋalêlôm ŋawapac êtu Saulŋa e
êndêŋ ondocgeŋ. Aê katiŋ eŋ su gebe êtu Israelnêŋ kiŋ êtiam atom. Ôkêc
niptêkwi êsêp nêm ŋoplakôp ma ôsêlêŋ. Aê jasakiŋ aôm ôndêŋ ŋac Betlehemŋa
Isai ôna gebe kajaliŋ latuinêŋ teŋ sa gebe êtu kiŋ." 2 Mago Samuel kêtu kênac
gebe "Aê oc jana amboac ondoc. Saul embe êŋô ŋawae, oc ênac aê êndu." Go
Apômtau gêjô eŋ awa gebe "Ôkôc bulimakao têna wakuc teŋ êwiŋ ma ôsôm
gebe 'Aê gamêŋ gabe jakêŋ da êndêŋ Apômtau.' 3 Go ôkalem Isai êniŋ da
ŋamoasiŋ êwiŋ. Aê oc jaoc biŋ, taŋ ôŋgômŋa naŋ, lasê êndêŋ aôm. Ma aôm
ôniŋ oso ŋac, taŋ aê oc jasam êndêŋ aôm naŋ." 4 Samuel gêgôm kêtôm Apômtau
kêsôm gêdêŋ eŋ ma gêja malac Betlehem. Malac tau ŋagejobwaga sêpuc eŋ tôŋ-
tôŋ tonêŋ ŋalêlôm ŋatutucgeŋ ma sêsôm gebe "Kôsêlêŋ biŋ ŋajamŋa me." 5 Eŋ
gêjô êsêac aweŋ gebe "Aec, aê gamêŋ kêtu biŋ ŋajamŋa. Aê gamêŋ gabe jakêŋ
da êndêŋ Apômtau. Anam dabuŋ taôm gebe mêŋêwiŋ aê ma takêŋ da tau." Go
eŋ tau gêjam mec Isai to latui ma keteŋ êsêac gebe mêŋsêkêŋ da sêwiŋ.

6 Êsêac sêô lasê ma Samuel gêlic Eliab, tec geboc Apômtaunê ŋac êniŋ oso
eŋŋa tau. 7 Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe "Ôê taêm eŋ ôliŋ ŋawasi
to waso-waso atom. Aê katiŋ eŋ su, gebe aê galic gêŋ kêtôm ŋamalac sêlic
naŋ atom. Ŋamalac sêlic gêŋ, taŋ gêc dêmôêŋa naŋ ma Apômtau gêbi ŋalêlôm
lêtêŋ." 8 Isai gêmôêc Abinadab ma kêkôc eŋ gêdêŋ Samuel gêja. Mago eŋ
kêsôm gebe "Apômtau kêjaliŋ eŋ sa atom amboac tonaŋgeŋ." 9 Go Isai kêkêŋ
Sama gêja, mago Samuel kêsôm gebe "Apômtau kêjaliŋ eŋ sa atom amboac
tonaŋgeŋ." 10 Isai kêkêŋ latui 7 dêdêŋ Samuel sêja. Ma Samuel kêsôm gêdêŋ
Isai gebe "Apômtau kêjaliŋ êsêac tonec ŋai nêŋ teŋ sa atom." 11 Go Samuel kêtu
kênac Isai gebe" Latômi tecenaŋgeŋ me." Ma Isai gêjô eŋ awa gebe "Ŋac sauŋ
gacgeŋ gêmoa, eŋ gejob domba gêmoa." Samuel kêsôm gêdêŋ Isai gebe "Ôkêŋ
lau nasêkôc eŋ sêmêŋ. Aêac oc daŋgôŋ sic atom e eŋ êmêŋ acgom." 12 Amboac
tonaŋ kêkêŋ lau jasêkôc eŋ sêmêŋ. Eŋ laŋôanô ŋajamanô to mataanô ŋakêŋkêŋ
ma ôli e ŋawasi laŋgwageŋ. Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe "Ajôc, ôniŋ
oso eŋ, ŋac tau tonec." 13 Samuel kêkôc niptêkwi ŋaŋoplakôp ma geŋ oso Dawid
aŋga têwai ŋalêlôm. Go Apômtaunê Ŋalau kêsêp Dawid ŋalêlôm jagêjam eŋ auc
gêdêŋ bêc tonaŋ ma gê tôŋgeŋ gêja. Samuel gêdi ma gêc gêja Rama.

Dawid gêjac gêŋ wêŋa kêtu Saulŋa

14 Apômtaunê Ŋalau gêwi Saul siŋ ma ŋalau sec teŋ aŋga Apômtaunê kêlêsu eŋ.
15 Go Saulnê sakiŋwaga sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm kôjala gebe ŋalau sec aŋga
Anôtônê kêlêsu aôm gêmoa. 16 Amboac tonaŋ ma ŋatau, ôjatu nêm sakiŋwaga
aêac gebe ansom ŋac gêjac gêŋ wêŋawaga teŋ. Ma embe ŋalau sec aŋga Anôtônê
mêŋêlêsu aôm eŋ oc ênac gêŋ wêŋa ma nêm ŋalêlôm êtu malô êtiam." 17 Saul
kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe "Ŋajam, ansom ŋac-gêjac-gêŋ-wêŋawaga teŋ ma
akôc eŋ andêŋ aê amêŋ." 18 Sakiŋwaganêŋ teŋ kêsôm gebe "Aê galic Isai aŋga
Betlehem nê latu teŋ gêjac gêŋ wêŋa ŋajamanô. Eŋ ŋactêkwa to ŋaclai ma kêsôm
biŋ tokauc to laŋôanô ŋajam ma Apômtau gêmoa gêwiŋ eŋ." 19 Amboac tonaŋ
Saul kêsakiŋ lau dêdêŋ Isai sêja ma kêsôm gebe "Ôsakiŋ latôm Dawid, taŋ gejob

domba gêmoa naŋ, êndêŋ aê êmêŋ.” 20 Tec Isai kêkôc doŋki teŋ jakêkêŋ polom
gêsac ŋaô to wain kêsêp ŋaôlic teŋ ma noniŋ ŋalatu kapoac teŋ ma kêsakiŋ latu
Dawid gebe êkêŋ gêŋ tau êndêŋ Saul. 21 Amboac tonaŋ Dawid gêdêŋ Saul gêja
ma gêjam sakiŋ eŋ. Ma Saul têtac gêwiŋ Dawid ŋanôgeŋ ma kêkêŋ eŋ kêtu ŋac,
taŋ gêôc ênê laukasap naŋ. 22 Ma Saul kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Isai ma kêsôm gebe
“Ôkêŋ latôm Dawid ênam sakiŋ aê êmoa gebe aê galic eŋ ŋajam.” 23 Ma kêtôm
têm samob, taŋ Anôtônê ŋalau sec kêlêsu Saul naŋ, Dawid kêkôc nê geŋ wêŋa
ma gêjac e kêmoasiŋ Saul ma ôli ŋajam kêsa ma ŋalau sec gêwi eŋ siŋ.

17

Goliat kêkili lau Israel

1 Lau Pilisti sêkac nêŋ lau siŋŋa sa sêpi tageŋ aŋga malac Judaŋa teŋ ŋaê
Soho. Êsêac sê becobo kêsêp Soho ma Aseka ŋasawa aŋga Epes-Damim. 2 Saul
to lau Israel sêkac sa sêpi tageŋ amboac tonaŋgeŋ ma sê becobo aŋga gamêŋ
Ela. Go êsêac têdênaŋ tauŋ sebe sênac siŋ endeŋ lau Pilisti. 3 Lau Pilisti sêkô lôc
ŋamakeŋ ma Israel sêkô lôc ŋamakeŋ ma gaboaŋ gêc ŋaluŋ. 4 Go lau Pilistinêŋ
ŋac siŋsêlêc kêsa aŋga êsêacnêŋ toŋ gêmêŋ, ênê ŋaê Goliat aŋga malac Gat. Eŋ
ŋac waso-waso baliŋ sec kêtôm saka samuc teŋ ma ŋasêku. 5 Eŋ kêkuc kululuŋ
ki ma kêsô ŋakwê ki. Ŋakwê ki tau ŋawapac kêtôm 75 kilo. 6 Eŋ kêkwa atêkwa
auc ŋa ki ma gêôc kêm ki. 7 Kêm ŋadambê kêtôm sap ma kêm ŋamata ki ŋawapac
kêtôm 10 kilo. Ma ênê ŋac teŋ gêja ênê lautuc kêsêlêŋ gêmuŋ eŋ. 8 Eŋ kêsa
mêŋkêkô ma gêmôêc gêdêŋ lau Israel gebe “Kêtu asageŋŋa amac amêŋ abe
anac siŋ. Aê Pilisti teŋ ma Saulnê sakiŋwaga amac atom me. Ajaliŋ nêm ŋac
teŋ sa êsêp êndêŋ aê êmêŋ. 9 Eŋ embe êtôm gebe ênac aê êndu, naŋgo atu
amacnêm sakiŋwaga. Mago aê embe jaku eŋ tulu ma janac eŋ êndu, naŋgo
amac atu aêacma sakiŋwaga ma anam sakiŋ aêac.” 10 Ma Pilisti tau kêsôm gebe
“Ocsalô tonec aê kasu lau Israel susu gebe akêŋ ŋac teŋ mêŋaêagêc anac tauŋ.”
11 Saul to Israel samob sêŋô Pilisti nê biŋ tonaŋ e nêŋ ŋalêlôm ŋagogo ma têtêc
tauŋ ŋanô.

Dawid gêô lasê siŋmala

12 Dawid eŋ ŋac Epra aŋga Betlehem Judaŋa latu. Ŋac tau nê ŋaê Isai. Isai
latui 8. Ma gêdêŋ Saulnê têm ŋac tau kêtu ŋamalacanô su. 13 Nê latui ŋamataŋa
têlêac têdaguc Saul kêtu siŋŋa. Lau têlêac tau nêŋ ŋaê tonec ŋacsêga Eliab ma
ŋac kêtu luagêcŋa nê ŋaê Abinadab ma ŋac kêtu têlêacŋa Sama. 14 Dawid eŋ
ŋac ŋamuŋa. Tageŋ lau ŋamataŋa têlêac tonaŋ têdaguc Saul sêja. 15 Ma Dawid
gêwi Saul siŋ kêsêp ŋasawa ŋagêdô ma gêmu gêja Betlehem gebe ejop tamanê
domba. 16 Kêtôm bêc 40 ŋabêbêc to ŋakêtula samob Pilisti Goliat tonaŋ kêsa
jakêkô nê mala.

17 Gêdêŋ bêc teŋ Isai kêsôm gêdêŋ latu Dawid gebe “Ôkôc gadob topolom
sigob ma polom 10 tonec ôndêŋ têwami ôna gamêŋ becoboŋa, 18 ma ôkêŋ su-
gêjac-anô 10 tonec êndêŋ êsêacnêŋ gôliŋwaga. Ma ôlic têwami oc sêmoa amboac
ondoc, go ôkôc gêŋ teŋ, taŋ êwa sa gebe sêmoa ŋajam naŋ, ômu ômôêŋ.”

19 Saul to êsêac ma lau Israel samob sêjac siŋ gêdêŋ lau Pilisti sêmoa gaboaŋ
Ela. 20 Dawid gêdi gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ma gêwi domba siŋ gêdêŋ ŋac teŋ
gejob ma kejoŋ gêŋ gêja kêtôm tama Isai kêjatu eŋ. Eŋ jagêô lasê siŋ ŋamala tau
ma lau siŋ têdênaŋ tauŋ gebe sêsa êtu siŋŋa ma sêjam lasê. 21 Israel to Pilisti
têdênaŋ tauŋ towalaŋ-towalaŋ. 22 Dawid kêlêwaŋ nê waba su kêsêp ŋac gejob
wabaŋa lêma ma kêlêti gêdêŋ lau towalaŋ ma kêtu kênac têwai gebe sêmoa
amboac ondoc. 23 Êsêac sêjam biŋgalôm gêdêŋ tauŋ sêmoa ma ŋac waso-waso

Goliat tau kêsa jagêmôêc biŋ, taŋ gêmuŋŋa gêmôêc gêdêŋ êsêac naŋ, kêtiam ma Dawid gêŋô biŋ tau.

24 Gêdêŋ taŋ lau Israel sêlic ŋac tau naŋ, êsêac têtêc tauŋ ma sêc. 25 Êsêac
sêsôm gebe “Amac alic ŋac, taŋ kêsa gêmêŋ naŋ, me masi. Eŋ kêsa gêmêŋ kêtu
êsu Israel susuŋa. Ŋac taŋ ênac eŋ êndu naŋ, kiŋ oc êkêŋ waba taêsam êndêŋ
eŋ êtu ŋac tolêlôm to êkêŋ latuo êndêŋ eŋ ênam ma ênac tamanê gôlôac êŋgic
gebe sêkêŋ takis êtiam atom.” 26 Go Dawid kêtu kênac lau, taŋ sêkô têdabiŋ eŋ
naŋ, gebe “ŋac samuc Pilisti tê mêŋkêsu Anôtô mata jali nê siŋwaga susu nê
asa. Teŋ embe ênac eŋ êndu ma enseŋ biŋ susuŋa su aŋga Israel oc sêmoasiŋ
eŋ ŋa asageŋ.” 27 Tec lau tau sêjô eŋ awa ma sêsôm biŋ ŋakôniŋŋa gebe ŋac,
taŋ ênac eŋ êndu naŋ, oc sêmoasiŋ eŋ ŋa gêŋ amboac tonaŋ.

28 Têwa ŋacsêga Eliab gêŋô Dawid gêjam biŋgalôm gêwiŋ lau ma têtac ŋandaŋ
kêsa ma kêsôm eŋ gebe “Aôm kôsêp gômôêŋ tonec kêtu ageŋŋa. Ma gôwi domba
ŋapopoc aŋga oba ônê siŋ gêdêŋ asa gebe ejop. Aê kajala gebe aôm kotoc taôm
sa ma nêm ŋalêlôm sec tau tonec gebe gômôêŋ gobe ôlic siŋ tonec.” 29 Dawid
gêjô biŋ tonaŋ gebe “Aê gagôm asageŋ keso. Aê gajam kênac ŋaômageŋ.” 30 Go
eŋ kêkac tau ôkwi aŋga ênê gêdêŋ ŋac teŋ ma kêtu kênac biŋ tageŋ tonaŋ kêtiam.
Ma lau sêjô awa kêtôm ŋamataŋa.

31 Biŋ taŋ Dawid kêsôm naŋ, lau sêŋô ma têdôŋ gêdêŋ Saul. Ma eŋ kêsakiŋ
biŋ gêdêŋ Dawid gebe “Ôndêŋ aê ômôêŋ.” 32 Ma Dawid kêsôm gêdêŋ Saul
gebe “Ŋoc ŋatau, lau sênam golec sa êtu ŋac ônêŋa amboac secgeŋmaŋ. Nêm
sakiŋwaga aê gabe naaêagêc Pilisti tônê anac tauŋ.” 33 Tageŋ Saul kêsôm gêdêŋ
Dawid gebe “Masi, aôm naônac siŋ êndêŋ Pilisti tonaŋ atom. Aôm kôtôm Pilisti
tau atom, gebe aôm ŋac wakuc ma eŋ ŋac siŋsêlêc laŋgwa.” 34 Mago Dawid
kêsôm gêdêŋ Saul gebe “Nêm sakiŋwaga aê gajob tamocnê domba. Gêdêŋ taŋ
lewe me bôclai ber gêmêŋ ma gêjam geŋgeŋ domba teŋ naŋ, 35 aê kajanda
kadaguc eŋ e kajaŋgo domba su aŋga eŋ awasuŋ. Ma embe êsa tau sa êndêŋ
aê, go aê jakôc ênê êm tôŋ ma jamakiŋ eŋ êndu. 36 Nêm sakiŋwaga aê gajac
lewe to ber ŋagêdô êndu su ma ŋacsamuc Pilisti tônê oc êtap gêŋ tageŋ tônê sa
amboac tonaŋ gebe kêsu Anôtônê lau siŋ susu.” 37 Ma Dawid kêsôm biŋ teŋ
gêwiŋ gebe “Apômtau taŋ gêjam aê kêsi aŋga lewe to bôclai ber nêŋ ŋaclai naŋ,
oc ênam aê kêsi aŋga Pilisti tau nê ŋaclai êwiŋ.” Go Saul kêsôm gêdêŋ Dawid
gebe “Amboac tonaŋ ôna, ma Apômtau êmoa êwiŋ aôm.” 38 Go Saul kêkêŋ tau
nê ŋakwê siŋŋa gêdêŋ Dawid. Kêkêŋ kululuŋ ki Dawid kêkuc ma kêkêŋ eŋ kêsô
ŋakwê ki ŋagala. 39 Ma Dawid kêjandiŋ Saulnê siŋ gêsac ŋakwê ŋaô ma kêsêlêŋ
gebe ênsaê e gêgôm elêmê, gebe eŋ kêtôm gêŋ tau atom. Tec Dawid kêsôm
gêdêŋ Saul gebe “Aê katôm gebe jasêlêŋ tolaukasap samucgeŋ tonec atom,
gebe katôm gêŋ tau atom.” Amboac tonaŋ Dawid kêsêlô gêŋ samob tonaŋ
su kêtiam. 40 Go kêmêgôm nê tôc kêsêp lêma ma kêjaliŋ dabaŋ matu ŋawasi
lemeŋteŋ aŋga bumaŋ sa ma kêkêŋ kêsêp atali. Lêma kêmêgôm nê dabaŋ tôŋ
ma gêdêŋ Pilisti tau gêja.

Dawid gêjac Goliat endu

41 Ŋac Pilisti kêtu oloŋ-oloŋ gêdêŋ Dawid gêmêŋ ma ênê ŋac gêja lautuc
gêmuŋ eŋ. 42 Ŋac tau gêlic Dawid ma kêpuc mata tôŋ eŋ e kêsu eŋ susu gebe
eŋ ŋac matac tolaŋôanô ŋajamanô. 43 Ma Pilisti tau kêsôm gêdêŋ Dawid gebe
“Aê kêam me, tec kôkôc tôcgeŋ gôdêŋ aê gômôêŋ.” Ma kêpuc boa Dawid kêsam
nê anôtôinêŋ ŋaê. 44 Ma Pilisti tau kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Ômôêŋmaŋ, aê,
oc jakêŋ aôm ôtu moc to bôclai nêŋ gwada.” 45 Dawid gêjô eŋ awa gebe “Aôm
gôc siŋ to kêm ma gôja lautuc gôdêŋ aê gômôêŋ ma aê nec gadêŋ aôm gajam
lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau to lau Israel nêŋ siŋwaga nêŋ Anôtô, taŋ kôsu

eŋ susu naŋ laŋô. 46 Ocsalô tonec Apômtau oc êkêŋ aôm ôsêp aê lemoc ma aê
oc janac aôm êndu ma jandim aôm gêsômtêkwa êŋgic. Ma jakêŋ lau Pilisti nêŋ
ŋawêlêlaŋ êtu moc umboŋ ŋalabuŋa to bôclai nomŋa nêŋ gwada. Go lau nomŋa
samob sêjala gebe Israelnêŋ Anôtô gêmoa. 47 Ma lau samob, tec sêkac sa aŋga
tonec nec sêlic gebe Apômtau kêpô lêna tubac to kêm ênam lau saŋa atom, gebe
siŋ tonec kêtu Apômtaunê siŋ ma eŋ oc êkêŋ amac asêp aêac lemeŋ."
48 Gêdêŋ taŋ Pilisti tau kêtu gasuc Dawid naŋ, Dawid kêlêti ŋagaôgeŋ gêdêŋ
eŋ gêja. 49 Eŋ kêkêŋ lêma kêsêp nê atali ma gic dabaŋmatu teŋ sa ma kêdaiŋ e
jagêjac Pilisti têbêla palap tageŋ. Poc tau kêtuc eŋ môkêapac popoc ma gêu tau
laŋôanô jagêdêŋ nom.
50 Amboac tonaŋ Dawid kêku Pilisti tulu ŋa dabaŋ topoc. Eŋ gêjac Goliat
e gêu tau ma gêmac êndu ma siŋ teŋ kêsêp Dawid lêma atom. 51 Go Dawid
kêlêti gêdêŋ eŋ jakêsô palap eŋ ma gêbuc ênê siŋ sa gêjac eŋ êndu go gêdim
eŋ gêsutêkwa gêŋgic. Lau Pilisti sêlic gebe nêŋ siŋsêlêc gêmac êndu su, tec sêc.
52 Ma lau Israel to Juda dêdi sêjam lasê ma sêjanda lau Pilisti e gêdêŋ Gat to
Ekron nêŋ tuŋbôm ŋakatam. Ma lau Pilisti, taŋ siŋ gêjac êsêac ôliŋ lasê naŋ, sêc
intêna-intêna aŋga Saraim e gêdêŋ Gat to Ekron. 53 Go lau Israel sêkac tauŋ ôkwi
sêmu sêmêŋ ma sêjaŋgo lau Pilisti nêŋ waba, taŋ gêc nêŋ gamêŋ becoboŋa naŋ,
samob su. 54 Ma Dawid kêkôc Goliat nê môkêapac ma kêkôc gêja Jerusalem ma
kêkêŋ ênê laukasap gêc taunê becobo.
55 Gêdêŋ taŋ Saul gêlic Dawid kêsa gêja gebe ênac Pilisti tau naŋ, eŋ kêtu kênac
nê ŋac siŋsêlêc Abner gebe "Abner, ŋac matac tônê asanê latu eŋ." Ma Abner
gêjô eŋ awa gebe "O kiŋ, aê gajam kauc eŋ biŋŋanôgeŋ." 56 Ma kiŋ kêsôm
gebe "Ôkip ŋac matac tau nê ŋam sa. Asanê latu eŋ." 57 Amboac tonaŋ gêdêŋ
taŋ Dawid gêjac Pilisti êndu ma gêmu gêmêŋ naŋ, Abner kêkôc eŋ gêdêŋ Saul
gêja. Dawid gegeŋ Pilisti nê môkêapac tôôŋgeŋ. 58 Ma Saul kêtu kênac eŋ gebe
"Ŋacnec, asa latu aôm." Ma Dawid gêjô eŋ awa gebe "Nêm sakiŋwaga Isai aŋga
Betlehem nê latu aê."

18

Jonatan kêmoatiŋ poac gêwiŋ Dawid

1 Dawid gêjam biŋgalôm gêdêŋ Saul su acgom, go Jonatan agêc Dawid sê
sêlêb gêdêŋ tauŋ ma Jonatan têtac gêwiŋ eŋ kêtôm têtac gêwiŋ tau. 2 Ma Saul
kêkôc Dawid tôŋ gêmoa gêwiŋ eŋ gedeŋ tôŋgeŋ ma gêwi eŋ siŋ gêmu gêja
tamanê andu kêtiam atom. 3 Go Jonatan kêmoatiŋ poac gêdêŋ Dawid gebe
eŋ têtac gêwiŋ Dawid amboac têtac gêwiŋ tau. 4 Jonatan kêkwalec ŋakwê, taŋ
eŋ tau kêsô naŋ, su kêkêŋ gêdêŋ Dawid ma kêkêŋ nê laukasap to nê siŋ ma
talam to ômbiŋkap gêwiŋ. 5 Kêtôm têm samob, taŋ Saul kêsakiŋ kêtu kôm tokaiŋ-
tokaiŋŋa naŋ, Dawid gêjam kôm tau toŋanôgeŋ. Kêtu tonaŋŋa Saul kêkêŋ eŋ
kêtu nê lau siŋŋa nêŋ siŋsêlêc. Biŋ tonaŋ gêjac lau samob mateŋanô ŋajam ma
Saulnê sakiŋwaga sêlic ŋajam amboac tonaŋgeŋ.

Saul gêjam lêmuŋ Dawid

6 Gêdêŋ taŋ Dawid gêjac Pilisti tau êndu ma lau siŋ sêmu sêja nêŋ gamêŋ naŋ,
lauo aŋga malac Israel ŋa samob sêsa sêja sebe sêpuc Saul tôŋ-tôŋ. Êsêac sêjam
wê têntac ŋajam ŋa tooŋ ma gegob ma têtê wê. 7 Lauo têtu samuc ma sêjam wê
sêjô-sêjô tauŋ gebe
"Saul gêjac nê ŋacjo 1,000
ma Dawid gêjac nê 10,000."
8 Saul gêŋô biŋ tonaŋ ŋajam atom ma têtac ŋandaŋ secanô. Eŋ kêsôm gebe
"Êsêac sêkêŋ 10,000 gêdêŋ Dawid ma 1,000 geŋ gêdêŋ aê. Tec galoc kêtap gêŋ

samob sa su, gêŋ tageŋ naŋ masi eŋ naŋ, tonec gebe êtu kiŋ.” 9 Gêdêŋ bêc
tonaŋ Saul gêlic Dawid sec ma gê tôŋgeŋ gêja. 10 Ŋageleŋ Anôtônê ŋalau sec teŋ
kêlêsu Saul ma kêlêti gêmoa nê andu ŋalêlôm amboac meloc kêtê eŋ. Dawid
gêjac gêŋ wêŋa gêmoa kêtôm eŋ gêgôm-gêgôm ma Saul kêmêgôm nê kêm. 11 Saul
kêkôtêŋ nê kêm ma kêsôm gebe “Aê jandiŋ Dawid tôŋ tamiŋ sagiŋ.” Mago
Dawid kêtêc kêm su kêtu dim luagêc.
12 Ma Saul kêtêc Dawid gebe Apômtau gêwiŋ eŋ ma gêwi Saul siŋ su. 13 Saul
gêwi Dawid siŋ gebe êmoa laŋônêmŋa êtiam atom ma kêkêŋ eŋ kêtu toŋ lausiŋ
1,000ŋa nêŋ kasêga. Amboac tonaŋ eŋ gêwê nê lau kêsô kêsa. 14 Gêŋ samob,
taŋ Dawid gêgôm naŋ, ŋanô kêsa gebe Apômtau gêmoa gêwiŋ eŋ. 15 Saul gêlic
Dawidnê kôm samob ŋanô kêsa, tec kêtêc eŋ kêlêlêc. 16 Mago Israel to Juda
samucgeŋ têntac gêwiŋ Dawid gebe eŋ gêwê êsêac kêsô kêsa.

Dawid gêjam Saul latuo kêtu nê awê

17 Go Saul kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Aê latuco awêsêga Merab tec gêmoa. Aê
oc jakêŋ eŋ êndêŋ aôm ônam êtu nêm awê. Ma aôm ônam sakiŋ aê totêmtac êpa
sugeŋ to ônac Apômtaunê siŋ.” Gebe Saul taê gêjam gêc taugeŋ gebe “Aê lemoc
êpi eŋ atom. Lau Pilisti lemeŋ êpi eŋmaŋ.” 18 Dawid kêsôm gêdêŋ Saul gebe
“Aê asa, ma aêŋoc lasitêwai to tamocnê gôlôac lau towae amboac ondoc aŋga
Israel, tec aê jatu kiŋ lawa nec.” 19 Mago gêdêŋ têm, taŋ sebe sêkêŋ Saul latuo
Merab êndêŋ Dawid naŋ, Saul kêkêŋ eŋ gêdêŋ Adriel aŋga Meholaŋa gêjam eŋ
kêtu nê awê.
20 Mago Saul latuo Mikal têtac gêwiŋ Dawid. Êsêac têdôŋ biŋ tonaŋ gêdêŋ
Saul ma eŋ gêlic ŋajam. 21 Saul taê gêjam gêc tauŋa gebe “Aê jakêŋ latuco
êndêŋ Dawid gebe êtu ênê lakô teŋ ma lau Pilisti senseŋ eŋ su.” Ma Saul
kêsôm gêdêŋ Dawid kêtu dim luagêcŋa gebe “Aôm oc ôtu aê laoc.” 22 Ma Saul
kêjatu nê sakiŋwaga gebe.” Anam biŋgalôm awiŋ Dawid kelecgeŋ ma asôm
gebe ‘Gôlicgac me, kiŋ gêlic aôm ŋajam ma ênê sakiŋwaga samob têntac gêwiŋ
aôm amboac tonaŋ galoc ôtu kiŋ lawa.’ ” 23 Ma Saulnê sakiŋwaga têdôŋ biŋ
tau gêdêŋ Dawid. Mago Dawid kêsôm gebe “Amac alic amboac ondoc, jatu
kiŋ lawa nec gêŋ sauŋ teŋ me. Aê ŋac ŋalêlôm sawa to ŋac ŋaôma.” 24 Saulnê
sakiŋwaga jasêjac miŋ biŋ, taŋ Dawid kêsôm naŋ, gêdêŋ Saul. 25 Tec Saul kêsôm
gebe “Asôm biŋ tonec êndêŋ Dawid gebe ‘Kiŋ taê kêka awê ŋaôli atom. Eŋ
keteŋ lau Pilisti 100 nêŋ utiŋôlic gebe aôm ôkac kiŋnê kamocgôc êndêŋ ênê
ŋacjonêŋ.’ ” Gebe Saul taê gêjam gêc tauŋa gebe lau Pilisti senseŋ Dawid su.
26 Saulnê sakiŋwaga têdôŋ biŋ tonaŋ gêdêŋ Dawid ma Dawid gêlic ŋajam gebe
êtu kiŋ lawa. Noc ênam awêŋa gêcgeŋ 27 ma Dawid gêdi gêwiŋ nê lau gêja ma
gêjac lau Pilisti 200 êndu. Go Dawid kêkôc utiŋôlic mêŋketoc tomalageŋ gêc kiŋ
laŋônêmŋa. Amboac tonaŋ eŋ kêtu kiŋ lawa ma Saul kêkêŋ latuo Mikal gêdêŋ
eŋ gêjam kêtu nê awê.
28 Saul gêlic ma kêjala gebe Apômtau gêmoa gêwiŋ Dawid ma lau Israel
samob têntac gêwiŋ eŋ. 29 Tec kêtêc Dawid kêlêlêc ma kêtu ênê soŋo-soŋo gedeŋ
tôŋgeŋ. 30 Kêtôm têm samob naŋ lau Pilisti nêŋ gôliŋwaga sêsa sêmêŋ kêtu
sênac siŋŋa naŋ, Dawid gêjac siŋ toŋanô kêlêlêc Saulnê sakiŋwaga samob su.
Amboac tonaŋ Dawidnê wae kêsa e gêjam sêga.

19

Saul gebe ênac Dawid endu

1 Saul gêjam biŋgalôm gêwiŋ latu Jonatan to nê sakiŋwaga samob gebe
senseŋ Dawid su. Mago Saul latu Jonatan têtac gêwiŋ Dawid kêlêlêc. 2 Tec gêjac
miŋ biŋ tau gêdêŋ Dawid ma kêsôm gebe “Tamoc Saul gêgôm gêŋlêlôm gebe

enseŋ aôm su. Ojop taôm êndêŋ eleŋ bêbêcgeŋ ma ôsiŋ taôm ôkwi ŋapep aŋga gamêŋ ŋakêsiŋ teŋ ma ômoa tonaŋ. 3 Aê oc jasa jawiŋ tamoc jawac gamêŋ, taŋ aôm ômoa naŋ, ŋagala ma janam biŋgalôm êndêŋ tamoc êtu aômŋa. Ma embe jaŋô biŋ teŋ oc jakêŋ ŋawae êndêŋ aôm." 4 Ma Jonatan kêlanem Dawid gêdêŋ tama Saul ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "O kiŋ, ôŋgôm sec êndêŋ nêm sakiŋwaga Dawid atom gebe eŋ gêgôm sec teŋ gêdêŋ aôm atom ma gêjam sakiŋ aôm ŋajamanô. 5 Eŋ gêjac môkê tau ma gêjac Pilisti Goliat êndu ma Apômtau kêku Israelnêŋ ŋacjo tulu. Aôm gôlic ma kôtu samuc ma amboac ondoc gobe ôŋgôm sec êndêŋ ŋac laŋônêm sawa ma ônac Dawid êndu ŋaômageŋ." 6 Saul kêkêŋ taŋa Jonatan awa ma kêtôc lêma ma kêsôm gebe "Apômtau gêmoa mata jali biŋŋanôgeŋ, tec Dawid êmac êndu atom." 7 Amboac tonaŋ Jonatan gêmôêc Dawid ma gêjac miŋ biŋ samob tonaŋ gêdêŋ eŋ. Go gêwê Dawid gêdêŋ Saul ma Dawid gêjam nê sakiŋ kiŋ kêtôm gêmuŋŋa kêtiam.

8 Siŋ teŋ kêsa kêtiam ma Dawid gêdi gêwiŋ jagêjac siŋ gêdêŋ lau Pilisti. Ma eŋ gêjac êsêac ŋanôgeŋ, tec sêwi siŋ siŋ ma sêc eŋ su sêja.

9 Go Apômtaunê ŋalau sec teŋ gêjam Saul auc gêdêŋ taŋ eŋ gêŋgôŋ nê andu ma kêmêgôm kêm teŋ. Dawid gêjac gêŋ wêŋa gêmoa. 10 Ma Saul kêsaê gebe êndiŋ Dawid tamiŋ sagiŋ ŋa kêm, mago Dawid kêtêc su e kêm jakêpi sagiŋ. Dawid gêc gêja ma gêjam samuc.

11 Gêdêŋ gêbêc tonaŋgeŋ Saul kêsakiŋ lau sêja Dawidnê andu gebe dêndib eŋ ma taê gêjam gebe ênac eŋ êndu êndêŋ bêbêcgeŋ. Mago Dawidnê awê Mikal kêkêŋ puc eŋ gebe "Embe ôêc êndêŋ êmbêc tonec atom oc sênac aôm êndu êndêŋ bêbêc." 12 Ma Mikal kêlêwaŋ Dawid kêsêp katam sauŋ ma eŋ gêc gêja, tec gêjam samuc. 13 Go Mikal kêkôc gwam teŋ ma ketoc gêc mê go kêkêŋ noniŋ ŋaôlilu gêsac gwam môkêapac ŋaô ma kêgadê auc ŋa obo. 14 Ma gêdêŋ taŋ Saul kêsakiŋ lau gebe nasêkôc Dawid naŋ, Mikal kêsôm gebe "Gêmac gêgôm eŋ." 15 Go Saul kêsakiŋ lau gebe sêlic Dawid ma kêjatu êsêac gebe" Ambalaŋ eŋ to mêgeŋ andêŋ aê amêŋ gebe janac eŋ êndu." 16 Lau tonaŋ sêsô andu sêja e sêlic gwam tau gêc mê ma noniŋ ŋaôlilu gêsac môkêapac ŋaô. 17 Saul kêsôm gêdêŋ Mikal gebe "Kêtu asageŋŋa kôsau aê ma gôwi ŋoc soŋo-soŋo siŋ jagêmoa toôli samuc." Mago Mikal kêsôm gêdêŋ Saul gebe" Eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ôkêŋ aê jaêc jana. Embe masi, oc janac aôm êndu.' "

18 Dawid gêc gêmoa toôli samuc jagêô lasê gêdêŋ Samuel aŋga Rama, go gêjac miŋ biŋ samob, taŋ Saul gêgôm gêdêŋ eŋ naŋ. Go êsêagêc Samuel sêja Naiot ma sêmoa tonaŋ. 19 Ŋawae kêtap Saul sa gebe "Dawid gêmoa Naiot Ramaŋa." 20 Tec eŋ kêsakiŋ lau gebe nasêkôc Dawid sêmêŋ. Ma gêdêŋ taŋ êsêac sêlic toŋ propeteŋa, taŋ katuŋ kaiŋ teŋ kêsa ma Samuel jagêjam gôliŋ êsêac naŋ, Anôtônê Ŋalau gêjam Saulnê lau auc ma katuŋ kaiŋ teŋ kêsa gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ. 21 Biŋ tonaŋ ŋawae gêdêŋ Saul gêja, tec kêsakiŋ lau toŋ teŋ, mago êsêac katuŋ kaiŋ teŋ kêsa amboac tonaŋgeŋ. Ma Saul kêsakiŋ lau kêtiam kêtu dim têlêac ma êsêac katuŋ kaiŋ teŋ kêsa gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ. 22 Go eŋ tau gêja Rama jagêô lasê bumata kapôêŋ, taŋ gêc Seku naŋ, ma kêtu kênac gebe "Samuel agêc Dawid sêmoa ondoc." Ŋac teŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Êsêagêc sêmoa Naiot Ramaŋa." 23 Gêdêŋ taŋ Saul kêsêlêŋ gebe êna Naiot Ramaŋa naŋ, Anôtônê Ŋalau gêjam eŋ auc amboac tonaŋgeŋ ma eŋ kêsêlêŋ ma geoc biŋ lasê e jagêô lasê Naiot Ramaŋa. 24 Go eŋ kêkwalec nê ŋakwê su ma gêmoa Samuel laŋônêmŋa ma geoc biŋ lasê amboac tonaŋ ma gêc ôli ŋaôma oc samuc ma gêbêc samuc tonaŋ. Tec biŋ tonec kêtu biŋgalôm gebe "Saul gêmoa gêwiŋ propete amboac tonaŋ me."

20

Jonatan gêjam Dawid sa

1 Dawid gêc aŋga Naiot Ramaŋa gêmu gêmêŋ ma kêsôm gêdêŋ Jonatan gebe
“Aê gagôm asageŋ. Aêŋoc keso ondoc. Aê gagôm sec ondoc gêdêŋ tamam, tec
gebe enseŋ aê su nec.” 2 Jonatan gêjô eŋ awa gebe “Masianô. Aôm oc ômac
êndu atom. Ôlic acgom, tamoc kêsiŋ gêŋ kapôêŋ me sauŋ, taŋ gebe êŋgôm ŋa
naŋ, ŋateŋ ôkwi gêdêŋ aê atom. Tamoc ênam biŋ amboac tonaŋ auc êndêŋ aê
êtu asageŋŋa. Biŋ amboac tonaŋ teŋ gêc atom.” 3 Mago Dawid gêjô eŋ awa
gebe “Aôm tamam kêjala kêtu tôŋ su gebe aôm gôlic aê ŋajam, tec taê gêjam gêc
tauŋageŋ gebe ‘Jonatan êŋô biŋ tonaŋ atom, oc êŋgôm ênê ŋalêlôm ŋawapac
êsa.’ Aê jasôm biŋŋanô êtu Apômtau gêmoa mata jali to aôm gômoa matam
jaliŋa gebe aê kasa paŋ sêawa.” 4 Go Jonatan kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Biŋ
samob, taŋ ôsôm naŋ, aê jaŋgôm ŋanô êsa êtu aômŋa.” 5 Dawid gêjô eŋ awa
gebe “Eleŋŋaajôŋ mêŋgêô lasê ma aêŋoc noc janiŋ gêŋ jawiŋ kiŋ tauŋa. Mago
jateŋ aôm gebe ôwi aê siŋ najasiŋ jamoa kôm e bêc êtu têlêac ŋaêtula. 6 Tamam
embe êlic aê malocmê go ôsôm gebe ‘Dawid keteŋ aê ŋanôgeŋ gebe êlîc nê
malacmôkê Betlehem gebe nê lau sêkêŋ da jalaŋa êtu nêŋ gôlôacŋa.’ 7 Ma
tamam embe êsôm gebe ‘Ŋajam’, go nêm sakiŋwaga aê jamoa ŋajam. Mago
embe eŋ têtac ŋandaŋ, go ôjala gebe ênê biŋ sec tônê oc êtu tôŋ. 8 Ômoasiŋ nêm
sakiŋwaga aê amboac tonaŋ gebe aôm kômoatiŋ poac gêdêŋ nêm sakiŋwaga
kôkô Apômtau laŋônêmŋa. Mago keso teŋ embe ênêc aêŋa, go aôm taôm ônac
aê êndu. Gobe ôkêŋ aê jandêŋ tamam êtu asageŋŋa.” 9 Jonatan kêsôm gebe
“Biŋ amboac tonaŋ êtap aôm sa atom. Aê embe jajala gebe tamoc êsôm biŋ êtu
tôŋ gebe enseŋ aôm su, oc aê jakêŋ ŋawae êndêŋ aôm atom me.” 10 Go Dawid
kêsôm gêdêŋ Jonatan gebe” Tamam embe ênsaic biŋ aôm, asa oc êkêŋ ŋawae
êndêŋ aê.” 11 Tec Jonatan kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Tana kôm acgom.” Tec
êsêagêc sêwiŋ tauŋ sêja kôm.

12 Ma Jonatan kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Aê jasôm biŋ tonec jakô Apômtau,
Israelnêŋ Anôtô laŋônêmŋa gebe eleŋŋa me ŋaeleŋ teŋ ŋaockatu amboac tonec
embe jajala tamocnê ŋalêlôm gebe êlic Dawid ŋajam, go jasakiŋ biŋ êndêŋ aôm
êwac. 13 Mago eŋ embe taê ênam êtu tôŋ gebe enseŋ aôm su, ma aê embe
jakêŋ puc aôm ma jasakiŋ aôm ôêc toôlim samucgeŋ atom, go Anôtô enseŋ
aê su amboac tonaŋgeŋ. Apômtau êwiŋ aôm êtôm gêwiŋ tamoc. 14 Embe jamoa
matoc jali êndêŋ tonaŋ, go taêm walô aê êtu Apômtauŋa gebe jamac êndu atom.
15 Ma ôkôc nêm moasiŋ su aŋga ŋoc gôlôacnêŋ atomanô. Apômtau embe enseŋ
Dawidnê ŋacjo samob tomalageŋ su aŋga nom, 16 go Jonatannê ŋaê êkac tau
su aŋga Dawidnê gôlôacnêŋ atom. Ma Apômtau êkêŋ ŋagêjô êndêŋ Dawidnê
ŋacjo.” 17 Go Jonatan keteŋ Dawid gebe êtôc lêma êtiam êtu nê têtac gêwiŋ eŋ
ŋanôŋa gebe eŋ têtac gêwiŋ Dawid amboac têtac gêwiŋ tau.

18 Go Jonatan kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Eleŋ ajôŋ oc mêŋêô lasê. Oc sensom
aôm gebe malac sawa. 19 Ma eleŋ ŋaeleŋ oc sensom aôm ŋanôgeŋ. Êndêŋ
tonaŋ aôm ôna gamêŋ, taŋ kôsiŋ taôm gêdêŋ bêc teŋ su naŋ, ma ôsiŋ taôm ômoa
poc totoŋ ŋamuŋa. 20 Ma aê oc japê sôb têlêac êsêp poc totoŋ ŋamakeŋ jaŋgôm
amboac japô sokoc. 21 Ôkêŋ taŋam ŋapep. Aê oc jasakiŋ ŋapalê tau ma jasôm
gebe ‘Naosom sôb.’ Aê embe jasôm êndêŋ ŋapalê gebe ‘Ôlic sôb kêsêp aômnêm
ŋamakeŋ tonecŋa, ôkôc samaŋ, go ômôêŋ.’ Aê jasôm biŋŋanô êtu Apômtau, taŋ
gêmoa mata jali naŋŋa gebe oc ômoa ŋajam ma gêŋwapac teŋ êtap aôm sa atom.
22 Mago embe jasôm êndêŋ ŋapalê tau gebe ‘Ôlic sôb gêc ŋamakeŋ ônê’ naŋ ôêc
ôna gebe Apômtau kêsakiŋ aôm gebe ôna. 23 Ma Apômtau oc êmbiŋ aêagêc tôŋ
endeŋ tôŋgeŋ êtu biŋ, taŋ aêagêc tamasaŋ gêdêŋ tauŋ naŋ.”

24 Amboac tonaŋ Dawid kêsiŋ tau ôkwi gêmoa kom. Ma gêdêŋ taŋ ajôŋ mêŋgêô lasê naŋ, kiŋ gêŋgôŋ sic gebe êniŋ gêŋ. 25 Kiŋ gêŋgôŋ nê mala, gêŋgôŋ kêdabiŋ sagiŋ kêtôm gêgôm-gêgôm. Jonatan gêŋgôŋ kêkanôŋ eŋ ma Abner gêŋgôŋ kêsi Saulŋa. Tageŋ Dawid mala sawa.

26 Mago gêdêŋ bêc tonaŋ Saul kêsôm biŋ teŋ atom. Eŋ taê gêjam gebe "Biŋ teŋ kêtap Dawid sa, tec eŋ kêtu selec atom." 27 Mago ajôŋ mêŋgêô lasê ŋabêc kêtu luagêcŋa naŋ Dawid mala sawa kêtiam. Tec Saul kêsôm gêdêŋ latu Jonatan gebe "Kêtu asageŋŋa Isai latu mêŋgeŋ gêŋ gêdêŋ nôgeŋ to galoc atom." 28 Go Jonatan gêjô Saul awa gebe "Dawid keteŋ aê ŋanôgeŋ gebe jawi eŋ siŋ êna Betlehem 29 ma kêsôm gebe 'Aê jateŋ gebe jana gebe aêacma gôlôac sêkêŋ da aŋga malac. Ma teoc kêjatu aê gebe jawiŋ. Amboac tonaŋ embe ôlic aê ŋajam, go ôkêŋ aê jana gebe jalic teoci.' Kêtu biŋ tonaŋŋa tec eŋ gêmêŋ gêŋgôŋ kiŋnê tebo atom."

30 Go Saul têtac ŋandaŋ sec gêdêŋ Jonatan ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Awê sec to mockaiŋo ŋalatu aôm. Aê kajala gebe amagêc Isai latu abiŋ taôm tôŋ, tec gêgôm aôm taôm majam kêsa to kômajec tênam amboac tonaŋgeŋ. 31 Êtôm têm samob, taŋ Isai latu êmoa mata jali aŋga nom naŋ, aôm ômoa atom ma nêm gôliŋ kiŋŋa oc ênêc ŋaŋêŋ atom amboac tonaŋgeŋ. Tec ôsakiŋ lau gebe sêkôc eŋ dêndêŋ aê sêmêŋ. Eŋ êmac êndu." 32 Go Jonatan gêjô tama Saul awa ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Eŋ êmac êndu êtu asageŋŋa. Eŋ gêgôm asageŋ keso." 33 Tec Saul kêkôtêŋ kêm gebe êŋguŋ eŋ. Tec Jonatan kêjala gebe tamanê biŋ kêtu tôŋ gebe ênac Dawid êndu. 34 Ma Jonatan têtac ŋandaŋ sec ma gêdi sa aŋga tebo ma geŋ gêŋ teŋ gêdêŋ ajôŋ mêŋgêô lasê ŋabêc kêtu luagêcŋa atom, gebe ênê ŋalêlôm ŋawapac kêtu Dawidŋa gebe tama gêbu eŋ.

35 Gêdêŋ bêbêcgeŋ Jonatan kêsa kôm gêja kêtôm kêmasaŋ biŋ gêdêŋ Dawid su ma kêkôc ŋapalê sauŋ teŋ gêwiŋ eŋ. 36 Eŋ kêsôm gêdêŋ ŋapalê tau gebe "Ôlêti ma onsom sôb, taŋ galoc japê naŋ." Ŋapalê kêlêti ma eŋ kêpê sôb teŋ kêka lêlêc ŋapalê tau gêja. 37 Ŋapalê jagêô lasê gamêŋ, taŋ Jonatan nê sôb kêsêp naŋ, go Jonatan gêmôêc biŋ kêdaguc ŋapalê tau gebe "Sôb tonaŋ kêka lêlêc aôm gêja ônê." 38 Jonatan kêkac ŋapalê tau gebe "Ôlêti ŋagaôgeŋ, ônam gamêŋ tôŋ atom." Amboac tonaŋ ŋapalê kejoŋ sôb sa ma gêmu gêdêŋ nê ŋatau gêmêŋ. 39 Mago ŋapalê kêjala biŋ samob tonaŋ ŋam atom. Jonatan agêc Dawid tauŋgeŋ sêjala. 40 Go Jonatan kêkêŋ nê laukasap gêdêŋ nê ŋapalê ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ôkôc ôna malac." 41 Gêdêŋ taŋ ŋapalê gêja naŋ, go Dawid gêdi aŋga poc totoŋ muŋa mêŋgêu tau laŋôanô gêdêŋ nom ma gewec gêdêŋ eŋ kêtu dim têlêac. Go agêc sêlêsôp tauŋ aliŋanô ma têtaŋ tauŋ, ma Dawid kêtaŋ kêlêlêc. 42 Go Jonatan kêsôm gêdêŋ Dawid gebe "Ôêc tobiŋmalôgeŋ ôna. Biŋ taŋ tamoatiŋ tajam Apômtau laŋô naŋ, êtu tôŋ. Apômtau êkô aêagêc ŋasawa ma êkô aêŋoc wakuc to aômnêm wakuc ŋasawa amboac tonaŋgeŋ endeŋ tôŋgeŋ." Dawid gêdi gêc gêja ma Jonatan gêmu gêja malac.

21

Dawid gêc Saul

1 Go Dawid jagêô lasê Nob gêdêŋ Anôtônê dabuŋwaga Ahimelek aŋga malac Nob. Ahimelek kêpuc Dawid tôŋ-tôŋ to nê ŋalêlôm ŋatutuc ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm taômgeŋ gômôêŋ ma teŋ gêwiŋ aôm atom kêtu ageŋŋa." 2 Ma Dawid kêsôm gêdêŋ dabuŋwaga Ahimelek gebe "Kiŋ kêjatu aê biŋ teŋŋa ma kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Aê jasakiŋ aôm êtu jaeŋ teŋŋa ma jajatu aôm biŋ teŋŋa, mago ŋac teŋ êŋô biŋ tonaŋ ŋawae teŋ atom.' Amboac tonaŋ gajac noc ŋoc lau gebe sêmêŋ gamêŋ teŋ. 3 Galoc gêŋ teŋ embe ênêc aômŋa amboac polom

5 me gêŋ taniŋŋa ŋagêdô naŋ, ôkêŋ êndêŋ aê.” 4 Mago dabuŋwaga gêjô Dawid
awa gebe “Polom ŋaôma teŋ gêc aêŋa atomanô. Polom dênaŋ dabuŋŋageŋ tec
gêc. Nêm lau wakuc embe têtu mêtê lauoŋa, go sêniŋ polom tau.” 5 Dawid gêjô
dabuŋwaga awa gebe “Biŋŋanô, sêjac jao lauo gêdêŋ aêac bêc ŋagêdô su. Gêdêŋ
taŋ aê gadi naŋ, lau sêjam dabuŋ tauŋ. Ocsalô kôm kaiŋ teŋ gêjac aê ŋawae, tec
sêjam dabuŋ tauŋ ŋapep sawageŋ.” 6 Amboac tonaŋ dabuŋwaga kêkêŋ polom
dabuŋ gêdêŋ eŋ.

21:7–23:29 Saul kêjanda Dawid gêmoa mago Dawid kêbuli Saul auc ma kejoŋ siŋwaga toŋ teŋ sa. Êsêac sêsap Dawid tôŋ ma sêjac siŋ geŋgeŋ.

24

Dawid taê walô Saul

1 Saul kêjanda lau Pilisti su ma gêdêŋ taŋ gêmu gêja nê malac naŋ, êsêac
sêjac miŋ gêdêŋ eŋ gebe Dawid gêmoa gamêŋ sawa Engedi. 2 Amboac tonaŋ
Saul kêkôc lau siŋ 3,000, taŋ kêjaliŋ êsêac sa aŋga lau Israel samob nêŋ naŋ,
ma jagesom Dawid to nê lau aŋga pocdênaŋ Noniŋ gêbôm ŋagamêŋ kêsi oc
kêpiŋa. 3 Saul jagêô lasê pocgêsuŋ teŋ, taŋ gêc dombanêŋ sapa ŋaintêna ŋamagê
naŋ. Eŋ kêsô gêja gebe ênam tau ôkwi. Dawid to nê lau sêsiŋ tauŋ sêŋgôŋ
pocgêsuŋ tonaŋ ŋalêlôm. 4 Go Dawidnê lau sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Galoc bêc
tau, taŋ Apômtau kêsôm ŋabiŋ gêdêŋ aôm naŋ, gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakêŋ
nêm ŋacjo êsêp aôm lêmam gebe ôŋgôm êtôm aôm taêm ênam.’ ” Ma Dawid gêdi
jakêsêbuŋ Saul nê ŋakwê baliŋ ŋalêsu su kelecgeŋ. 5 Su, go Dawidnê ŋalêlôm
kepeŋ eŋ kêtu kêsêbuŋ Saulnê ŋakwê baliŋ ŋalêsu gêŋgic. 6 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ
nê lau gebe “Apômtau ênac jao aê gebe jaŋgôm ŋoc ŋatau, taŋ Apômtau geŋ oso
eŋ naŋ, sec ma jakêŋ lemoc êpi eŋ, taŋ kêtu Apômtaunê ŋac geŋ oso eŋŋa.”
7 Ma Dawid gêjam saic nê lau ŋa biŋ tonaŋ ma gêlôc gebe êsêac sênac Saul êndu
atom. Ma Saul gêdi sa ma gêwi pocgêsuŋ tau siŋ kêsa gêja.

8 Ŋasawa sauŋgeŋ, go Dawid kêdaguc eŋ kêsa awê gêja amboac tonaŋgeŋ ma
gêmôêc kêdaguc Saul ma kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau kiŋ.” Saul kêkac tau ôkwi
ma Dawid gewec laŋôanô gêdêŋ nom ma ketoc Saul sa. 9 Ma Dawid kêsôm
gêdêŋ Saul gebe “Aôm kôkêŋ taŋam lau, taŋ sêsôm gebe ‘Dawid gebe enseŋ
aôm su’ naŋ, nêŋ biŋ kêtu ageŋŋa. 10 Bêc tonec aôm taôm gôlic ŋa matamanô
gebe Apômtau kêkêŋ aôm kôsêp aê lemoc aŋga pocgêsuŋ. Ma lau ŋagêdô sêsôm
gêdêŋ aê gebe janac aôm êndu. Mago aê gagôm atom. Aê kasôm gebe aê oc
jakêŋ lemoc êpi ŋoc ŋatau atom gebe Apômtau geŋ oso eŋ. 11 O tamoc, ôlic
nêm ŋakwê baliŋ ŋalêsu, tec gêc aê lemoc nec. Aê kasêbuŋ ŋakwê baliŋ ŋalêsu
tonec su, mago gajac aôm êndu atom. Tonaŋ êkêŋ puc aôm ma aôm ôjala
gebe aê taêc gêjam biŋ sec teŋ atom ma biŋ jali tauc sa êndêŋ aômŋa gêc ŋoc
ŋalêlôm atom. Aê gagôm sec gêdêŋ aôm atom, mago aôm kôjanda aê gebe ônac
aê êndu. 12 Apômtau êmêtôc aêagêcnêŋ biŋ. Apômtau êkêŋ ŋagêjô êndêŋ aôm
êjô aê su. Mago aê lemoc êmoasac aôm atom. 13 Êtôm biŋgôliŋ laŋgwa kêsôm
gebe ‘Ŋac alôb-alôb êŋgôm gêŋ alôb-alôb’, mago aêŋoc lemoc êmoasac aôm atom.
14 Israelnêŋ kiŋ gêmêŋ kêtu asaŋa. Kôjanda asa. Kôjanda kêam ŋamatê teŋ me.
Me kôjanda tec teŋ me. 15 Amboac tonaŋ Apômtau êtu ŋacmêtôc ma êmêtôc
biŋ, taŋ gêc aêagêc ŋasawa. Eŋ êtuc kêniŋ aêŋoc ŋam ma ênam aê kêsi aŋga aôm
lêmam.”

16 Dawid kêsôm biŋ tonaŋ gêdêŋ Saul su, go Saul kasôm gebe “O latuc Dawid,
aôm awam tonaŋ me.” Ma Saul gêu taŋiboa lasê ma kêtaŋ. 17 Ma kasôm gêdêŋ
Dawid gebe” Aôm gôgôm jagêdêŋ kêlêlêc aê. Gebe aê kakêŋ sec gêdêŋ aôm,
mago aôm kôkêŋ moasiŋ gêjô su. 18 Ocsalô tonec Apômtau kêkêŋ aê kasêp aôm
lêmam, mago gôjac aê êndu atom. Tec gêwa aôm sa gebe kômoasiŋ aê ŋanô.

19 Ŋac teŋ embe êtap nê ŋacjo sa oc awi eŋ siŋ êc toôli samucgeŋ ana me.
Amboac tonaŋ Apômtau êmoasiŋ aôm êjô gêŋ, taŋ ocsalô tonec gôgôm gêdêŋ
aê naŋ. 20 Ma galoc ôlic acgom, aê kajala gebe aôm oc ôtu kiŋ ma Israelnêŋ
gôliŋ kiŋŋa tonaŋ êsêp aôm lêmam ŋalêlôm. 21 Amboac tonaŋ ôtôc lêmam ôkô
Apômtau laŋônêm gebe embe jamac êndu su, go onseŋ ŋoc wakuc su atom ma
ômbuŋ ŋoc ŋaê su aŋga tamocnê gôlôac nêŋ atom. 22 Ma Dawid kêtôc lêma
gêdêŋ Saul. Go Saul gêmu gêja nê malac ma Dawid to nê lau sêpi malac ŋajaŋa
sêja.

25

Samuel gêmac êndu

1 Gêdêŋ tonaŋ Samuel gêmac êndu. Ma lau Israel samob sêkac tauŋ sa ma
têtaŋ taŋiboa kêtu eŋŋa, go sêsuŋ eŋ aŋga taunê andu aŋga Rama.

25:1b–27:12 Dawid gêjam Abigail. Eŋ awê laŋôêjam ma awê tokauc ŋagaô.
Saul kêjanda Dawid gêmoa. Dawid kêkêŋ sec gêjô sec atom, eŋ taê walô Saul
kêtiam. Su, go gêja lau Pilisti nêŋ gamêŋ ma gêjam sakiŋ êsêacnêŋ kiŋ teŋ.

28

Saul agêc awê, taŋ kêtu kênac lau katuŋ

1 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ lau Pilisti sêkalem nêŋ siŋwaga samob sêpi tageŋ sebe
sênac siŋ êndêŋ lau Israel. Ma nêŋ kiŋ Akis kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Aôm
kôjala gebe aôm to nêm lau oc anac siŋ awiŋ aê.” 2 Dawid kêsôm gêdêŋ Akis
gebe “Ŋajam, aôm oc ôlic gêŋ, taŋ nêm sakiŋwaga ocgo êŋgôm naŋ.” Ma Akis
kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Ŋajam, aê gabe jakêŋ aôm ôtu aê taucŋoc siŋwaga
ejop aê endeŋ tôŋgeŋŋa.”

3 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Samuel gêmac êndu su ma lau Israel samob têtaŋ
taŋiboa kêtu eŋŋa ma sêsuŋ eŋ aŋga taunê malac Rama. Ma Saul kêtiŋ lau,
taŋ sêkalem ŋacmatê katuŋ to lau mectomaŋŋa naŋ, su aŋga lau Israelnêŋ
gamêŋ. 4 Lau Pilisti sêkac tauŋ sa mêŋsê nêŋ becobo kêkô Sunem, ma Saul
kêkac lau Israel samob sa sê nêŋ becobo kêkô gamêŋ ŋabau Gilboa. 5 Gêdêŋ taŋ
Saul gêlic lau Pilisti nêŋ siŋwaga taêsam naŋ, eŋ kêtêc tau ŋasec ma nê ŋalêlôm
ŋatutuc ŋanô. 6 Go Saul kêtu kênac Apômtau, mago Apômtau gêjô eŋ awa ŋa
mê me kapoac me propete aweŋ atom. 7 Amboac tonaŋ Saul kêsôm gêdêŋ nê
sakiŋwaga gebe “Ansom awê teŋ, taŋ êtôm gebe êtu kênac ŋacmatê katuŋ naŋ.
Aê gabe najatu kênac eŋ.” Ma nê sakiŋwaga sêjô eŋ awa gebe “Awê teŋ gêmoa
Endor, taŋ kêtôm gebe êtu kênac ŋacmatê katuŋ naŋ.”

8 Tec Saul kêsô ŋakwê ŋaôma teŋ gêjam lau ŋaôma laŋôŋ ma nê ŋac luagêc
sêwiŋ eŋ sêja. Êsêac jasêô lasê dêdêŋ awê tau gêdêŋ gêbêc ma Saul kêsôm gebe
“Ôkalem ŋacmatê katuŋ êtu aêŋa. Ma ômôêc ŋac, taŋ aê jasam êndêŋ aôm naŋ,
nê katu êmêŋ.” 9 Mago awê tau gêjô eŋ awa gebe “Aôm taôm kôjala gêŋ, taŋ
Saul gêgôm naŋ. Eŋ kêtiŋ lau, taŋ sêkalem ŋacmatê katuŋ to lau mectomaŋ su
aŋga gamêŋ tonec. Aôm gobe ôwa lakô aê gebe onseŋ aê su kêtu asageŋŋa.”
10 Mago Saul kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Aê jasôm biŋŋanôgeŋ jakô Apômtau
mata jali laŋônêmŋa gebe aôm ôwê biŋ tonaŋ ŋakaiŋ atom.” 11 Go awê tau
kêtu kênac gebe “Jakalem asa êmêŋ êtu aôm ŋa.” Ma Saul gêjô eŋ awa gebe
“Ôkalem Samuel êmêŋ.” 12 Gêdêŋ taŋ awê tau gêlic Samuel naŋ, eŋ kêwakic ma
kêsôm gêdêŋ Saul gebe “Aôm Saul tau. Kôsau aê kêtu asageŋŋa.” 13 Tec kiŋ
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôtêc taôm atom. Gôlic asageŋ.” Awê tau gêjô Saul awa
gebe “Aê galic ŋalau teŋ kêpi aŋga nom ŋalêlôm gêmêŋ.” 14 Saul kêtu kênac gebe
“Ŋalaŋô kêtôm asageŋ.” Awê gêjô eŋ awa gebe “Ŋamalacanô teŋ tec kêpi gêmêŋ

ma ŋakwê baliŋ kêkwa eŋ auc.” Go Saul kêjala gebe Samuel tau tônê, tec gewec laŋôanô gêdêŋ nom ma ketoc eŋ sa.
15 Go Samuel kêsôm gêdêŋ Saul gebe “Aôm kôlêsôŋ aê ma gômôêc aê gamu
kapi gamêŋ kêtu asageŋŋa.” Saul gêjô eŋ awa gebe “Aê kêpô lêna tau ŋanôgeŋ.
Lau Pilisti sêjac siŋ gêdêŋ aê ma Anôtô gêbuc dêmôê aê ma gêjô aê aoc kêtiam
atom. Eŋ kêkêŋ propete seoc biŋ lasê me gêsuŋ mê teŋ gêdêŋ aê atom. Tec aê
kakalem aôm gebe ôsôm gêŋ, taŋ jaŋgôm naŋ, êndêŋ aê.” 16 Samuel kêsôm gebe
“Apômtau kêgamiŋ tau gêdêŋ aôm to kêtu nêm ŋacjo su ma aôm kôtu kênac aê
kêtu asageŋŋa. 17 Apômtau gêgôm biŋ, taŋ kasôm lasê kêsa aê aoc naŋ, ŋanô
kêsa kêpi aôm. Eŋ kêkac gôliŋ kiŋŋa su aŋga aôm lêmam ma kêkêŋ kêpi ŋac
wacbaŋ aômŋa Dawid. 18 Aôm taŋam wamu gêdêŋ Apômtau awa atom ma
gôgôm ênê têtac ŋandaŋ gêdêŋ lau Amalek ŋanô kêsa atom, tec galoc Apômtau
gêgôm gêŋ tonaŋ gêdêŋ aôm. 19 Ma Apômtau êkêŋ aôm taômgeŋ ôsêp lau Pilisti
lemeŋ atom, êkêŋ lau Israel samob sêwiŋ. Ma êndêŋ eleŋŋa aôm to latômi
oc mêŋamoa awiŋ aê ma Apômtau oc êkêŋ Israelnêŋ siŋwaga sêsêp lau Pilisti
lemeŋ amboac tonaŋgeŋ.”
20 Saul gêŋô Samuelnê biŋ tonaŋ e nê katu kelendec ma eŋ gêu tau gêc nom.
Eŋ ôliwalô gêjaŋa gebe geŋ geŋ atom bêc samuc teŋ to gêbêc samuc teŋ. 21 Go
awê tau gêdêŋ Saul gêja e gêlic eŋ kêsabigeŋ gêc, tec kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Nêm
sakiŋwagao aê kakêŋ taŋoc aômnêm biŋ. Ma gajac môkêc tauc gebe janaŋa, tec
kasô nêm biŋ ŋalabu. 22 Galoc ôkêŋ taŋam nêm sakiŋwagao aê. Ôlôc go jakêŋ
gêŋ taniŋŋa ŋagec êndêŋ aôm ôniŋ têkwam saki êsa gebe ôsêlêŋ.” 23 Mago eŋ
gedec ma kêsôm gebe “Masi, aê janiŋ gêŋ atom.” Tec ênê sakiŋwaga jasêwiŋ
awê tau ma sêkac eŋ e kêkêŋ taŋa nêŋ biŋ, go gêdi aŋga nom mêŋgêŋgôŋ mê.
24 Awê tau kêkôc bulimakao ŋalatu taŋgeŋ teŋ, taŋ kêkô nê andu naŋ, ma gêjac
êndu ma kêsa. Go kêkôc polom matac mêŋkêgamuc ma kêpac polom ŋalucgeŋ
25 mêŋkêkêŋ gêdêŋ Saul to nê sakiŋwaga. Seŋ gêŋ su, go ac sêdi ma jasêc sêja
gêdêŋ gêbêc tonaŋ.

29:1–30:31 Lau Pilisti nêŋ laumata siŋwagaŋa sedec gebe Dawid tonê lau sênac siŋ êndêŋ lau Israel sêwiŋ êsêac. Tec Dawid gêmu gêja malac Siklag ma kêtap sa gebe lau Amalek sêjac siŋ gêdêŋ malac tau su. Kêtu tonaŋŋa eŋ kêjanda êsêac e kêku êsêac tulu.

31

Saul to latui sêmac êndu

1 Lau Pilisti sêjac siŋ gêdêŋ lau Israel ma sêjam lau Israel êliŋ-êliŋ to sêjac
taêsam êndu sêc lôc Gilboa. 2 Lau Pilisti sêjanda Saul to nê latui e sêjac Saul
latui Jonatan agêc Abinadab ma Malkisua êndu. 3 Ma ŋacjo sêgi Saul auc e
lau talamŋa sêpê eŋ ŋa sôb. 4 Amboac tonaŋ eŋ kêsôm gêdêŋ ŋac wakuc, taŋ
gêôc ênê laukasap naŋ, gebe “Ômbuc nêm siŋ sa ma ôŋguŋ aê êndu gebe lau
samuc tonaŋ mêŋsênac aê êndu ma sêsu aê susu atom.” Mago ŋac tau gedec
gebe eŋ kêtêc tau ŋanô. Go Saul kêkôc tau nê siŋ ma gêu tau kêsêp. 5 Gêdêŋ
taŋ nê ŋac-gêôc-ênê-laukasapwaga gêlic Saul gêmac êndu naŋ, eŋ tau jagêguŋ tau
ma gêmac êndu gêwiŋ Saul. 6 Amboac tonaŋ Saul gêmac êndu to nê latui têlêac
ma nê ŋac-gêôc-ênê-laukasapwaga to nê lau samob sêmac êndu gêdêŋ bêc tageŋ
tonaŋ. 7 Lau Israel, taŋ sêŋgôŋ gaboaŋ Jesrel ŋamakeŋ to bu Jordan ŋagamêŋ oc
kêpiŋa naŋ, sêlic Israelnêŋ siŋwaga sêc êliŋ-êliŋ ma sêjac Saul to latui êndu, tec
êsêac sêwi nêŋ malac siŋ ma sêc su amboac tonaŋgeŋ. Ma lau Pilisti mêŋsêŋgôŋ
êsêacnêŋ malac tau.
8 Ŋageleŋ lau Pilisti sebe sêjaŋgo ŋacmatê nêŋ gêŋ siŋŋa su ma têtap Saul to nê
latui têlêac nêŋ ŋawêlêlaŋ sa sêc lôc Gilboa. 9 Êsêac dêdim Saul gêsutêkwa gêŋgic

ma sêjaŋgo ênê laukasap su, go sêsakiŋ lau jaeŋ sêjac laoc Pilisti nêŋ gamêŋ samucgeŋ gebe sêsôm ŋawae ŋajam tonaŋ lasê êndêŋ nêŋ anôtôi to lau sêŋô.
10 Êsêac tetoc Saulnê laukasap gêc anôtôo jaba Astarot nê lôm dabuŋ ma sêjac
ênê ŋawêlêlaŋ tôŋ geŋkaleŋ malac Betsan ŋatuŋbôm. 11 Ma gêdêŋ lau Jabes-
Gilead sêŋô biŋ, taŋ lau Pilisti sêgôm gêdêŋ Saul naŋ ŋawae 12 êsêacnêŋ lau
ŋaclai samob dêdi ma sêsêlêŋ gêdêŋ gêbêc jasêkôc Saul to nê latui nêŋ ŋawêlêlaŋ
su aŋga Betsan ŋatuŋbôm ma sêkôc sêmêŋ malac Jabes, go sêkêŋ ja geŋ. 13 Ma
sêkôc êsêacnêŋ ŋatêkwa jasêsuŋ eŋ gêc ka kamem aŋga Jabes ŋalabu ma sêjam
dabuŋ mo bêc 7.

Samuelnê Buku Kêtu Luagêcŋa

Samuelnê Buku Kêtu Luagêcŋa gêjac têku miŋ, taŋ kêsêp buku ŋamataŋa. Dawid kêtu kiŋ ma gêjam gôliŋ gamêŋ Judaŋa gêmuŋ (môkêlatu 1-4) e kêtu lau Israel samob nêŋ kiŋ (môkêlatu 5-24). Dawid gêjac siŋ gêdêŋ nê ŋacjo gebe êŋgôm nê gamêŋ kiŋŋa esewec. Ênê ŋacjo ŋamakeŋ sêmoa lau Israel ŋalêlôm, ŋamakeŋ sêmoa gamêŋ ŋamagêŋa. Buku tonec gêjac miŋ Dawidnê siŋ tonaŋ ŋabiŋ, mago buku tau gêwa Dawidnê biŋ ŋagêdô sa gêwiŋ. Eŋ ŋac gêdêŋ, taŋ kêkêŋ gêwiŋ Anôtô ma gêjam sakiŋ eŋ tonê ŋalêlôm samucgeŋ. Nê lau têntac gêwiŋ eŋ ma tetoc eŋ sa. Mago buku tonec gêsaŋ Dawidnê biŋ, taŋ kêlênsôŋ to kêkêŋ wapac eŋ naŋ, auc atom amboac tonaŋgeŋ Kêsêp ŋasawa eŋ têtac ŋandaŋ to têtac ŋakalac ma ketoc tau sa. Tageŋ gêdêŋ taŋ Anôtônê propete Natan kêtôc ênê sec gêdêŋ eŋ naŋ, eŋ geoc nê keso lasê ma kêsô Apômtaunê mêtôc ŋalabu.

Lau Israel sê taêŋ ênê lêŋ to kôm ŋanô e kêtu ŋamu gêdêŋ taŋ gêŋwapac kêkôniŋ êsêac naŋ, êsêac sêkêŋ mateŋ kiŋ teŋ, taŋ êsa aŋga Dawidnê gôlôacnêŋ ma êtôm eŋ tau. Êsêac taêŋ kêka Dawidnê latu teŋ.

Dawid gêŋô Saul gêmac êndu ŋawae

1 Saul gêmac êndu su ma Dawid kêku lau Amalek tulu. Eŋ gêmu gêmêŋ mêŋgêmoa Siklag bêc luagêc. 2 Ma gêdêŋ bêc kêtu têlêacŋa ŋac teŋ mêŋgêô lasê aŋga Saulnê siŋwaga nêŋ tonê ŋakwê gêŋgic ma kekop gi eŋ môkêapac. Gêdêŋ taŋ eŋ gêô lasê gêdêŋ Dawid naŋ, ŋac tau gêu tau gêc nom ma ketoc eŋ sa. 3 Dawid kêtu kênac eŋ gebe “Gômôêŋ aŋga ondoc.” Tec eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Aê gaêc aŋga Israelnêŋ siŋwaga nêŋ, tec gamêŋ.” 4 Ma Dawid kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Biŋ amboac ondoc. Ôsômmaŋ.” Ma eŋ kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Siŋwaga sêc su aŋga siŋmala ma ŋacjo sêjac taêsam êndu. Saul agêc latu Jonatan sêmac êndu amboac tonaŋgeŋ.” 5 Go Dawid kêtu kênac ŋac matac tau, taŋ kêkôc ŋawae gêmêŋ naŋ gebe “Saul agêc Jonatan sêmac êndu ŋawae kêtap aôm sa ŋalêŋ amboac ondoc.” 6 Ŋac matac gêjô ênê biŋ gebe “Aê tauc gamoa lôc Gilboa gamoa ma galic Saul geseŋ guŋ tau tôŋ ŋa nê kêm kêkô ma ŋacjonêŋ kareta to lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, sêkapiŋ eŋ sa. 7 Gêdêŋ taŋ eŋ kêkac tau ôkwi naŋ, gêlic aê ma gêmôêc aê. Aê gajô eŋ awa gebe ‘Aê tec gamoa.’ 8 Eŋ kêtu kênac aê gebe ‘Aôm asa.’ Ma aê gajô eŋ awa gebe ‘Aê ŋac Amalek teŋ.’ 9 Go eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ômôêŋ ma ônac aê êndu. Matocanô kêtu talô su, tageŋ matoc jali gamoa.’ 10 Amboac tonaŋ aê katu gasuc eŋ jagajac eŋ tomatêgeŋ gebe aê kajala gebe eŋ oc êmoa atom. Go aê kakôc sunsuŋ kiŋŋa su aŋga môkêapac ma joc aŋga lêmadambê tec kajoŋ gadêŋ aôm, ŋoc apômtau gamêŋ.”

11 Go Dawid lêma kêsêp nê ŋakwê ma kêkac gêŋgic ma lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, sêgôm amboac tonaŋgeŋ. 12 Ma sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ to sêjam dabuŋ mo e oc jakêsêp kêtu Saul agêc nê latu Jonatan ma Apômtaunê lau Israel, taŋ siŋ geseŋ êsêac su naŋŋa. 13 Ma Dawid kêsôm gêdêŋ ŋac matac, taŋ kêkôc ŋawae gêmêŋ naŋ gebe “Aôm aŋga ondoc.” Ma eŋ gêjô eŋ awa gebe “Ŋac jaba Amalek teŋ latu aê, mago gamoa nêm gamêŋ.” 14 Go Dawid kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Amboac ondoc tec kôtêc taôm atom ma lêmam kêpi Apômtaunê ŋac, taŋ geŋ oso eŋ naŋ, ma gôjac eŋ êndu.” 15 Go Dawid gêmôêc lau matac nêŋ ŋac teŋ gêmêŋ ma kêsôm gebe “Ôna, ônac eŋ êndu.” Amboac tonaŋ eŋ jagêjac ŋac Amalekŋa tonaŋ e gêmac êndu. 16 Dawid kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Nêm dec êpi aôm taôm gebe aôm taôm kôkic nêm biŋ ŋa taôm awamsuŋ gêdêŋ taŋ kôsôm gebe ‘Aê gajac Apômtaunê ŋac, taŋ geŋ oso eŋ naŋ êndu naŋ.’ ”

Dawid kêtaŋ taŋiboa kêtu Saul agêc Jonatanŋa

17 Go Dawid gêga wê taŋiboaŋa tonec kêpi Saul agêc latu Jonatan 18 ma kêjatu
gebe têndôŋ wê tau êndêŋ lau Juda ma teto kêsêp Jasarnê buku.

19 “Ojae Israel, sêjac nêm waem êndu gêc nêm lôc ŋaô.
Ojae, nêm siŋsêlêc ŋactêkwa sêjaŋagoc.
20 Asôm lasê aŋga Gat atom
ma anac miŋ aŋga Askalon ŋamalacluŋ atom
gebe lauo Pilisti têtu samuc atom
ma lau samuc latuŋio sênam lasê atom.

21 “Amac lôc Gilboa, maniŋ to kom
êpi amac atom, atu gamêŋ gasaŋ.
Gebe sesеŋ siŋsêlêcnê lautuc ŋadabuŋ su
ma seŋ oso Saulnê lautuc ŋa niptêkwi kêtiam atom.

22 “Jonatannê sôb keso ŋacjo atomanô
ma Saulnê siŋ gêjam kôm ŋaôma atom.
Gêjac lau siŋsêlêc popoc
ma gesеŋ ŋacjo su.

23 “Saul agêc Jonatan têntac gêwiŋ tauŋ to sêlic tauŋ ŋajam
sêmoa mateŋ jali sêwiŋ tauŋ ma sêmac êndu sêwiŋ tauŋ amboac tonaŋgeŋ.
Sêlêti ŋagaô kêlêlêc momboaŋ gêlôb
ma nêŋ ŋaclai kêlêlêc lewe nêŋ su.

24 “O amac Israel latuŋio, ataŋ êtu Saulŋa
gebe eŋ kêkêŋ ŋakwê asôsamuc ŋajam-ŋajam gêdêŋ amac ma kêkêŋ gêlôŋ gold
geŋ kaleŋ nêm ŋakwê.

25 “Ojae, lau ŋactêkwa sêjaŋa aŋga siŋ ŋalêlôm.
Sêjac Jonatan êndu tomatêgeŋ gêc lôc ŋaô.

26 “O teocenec Jonatan, atêc gêmô aê kêtu aômŋa.
Ojae, ŋoc gêŋenec.
Nêm têmtac gêwiŋ aêŋa kêmoasiŋ aê ŋanôgeŋ
kêlêlêc lauo têntac gêwiŋ aêŋa su.

27 “Ojae, siŋ geseŋ lau ŋactêkwa su ma nêŋ laukasap gêjaŋa.”

2

Dawid kêtu kiŋ Judaŋa

1 Tonaŋ su, go Dawid kêtu kênac Apômtau gebe “Aê oc Japi najaŋgôŋ malac
Judaŋa teŋ me masi.” Apômtau gêjô ênê biŋ gebe “Ôna.” Dawid kêtu kênac
kêtiam gebe “Jana malac ondoc.” Ma Apômtau gêjô eŋ awa gebe “Ôna Hebron.”
2 Amboac tonaŋ Dawid gêwiŋ nê awêlagêc Ahinoam aŋga Jesrel agêc Nabalnê
awêtuc Abigail aŋga Karmel jakêpi Hebron. 3 Dawid kêkôc lau, taŋ sêmoa
sêwiŋ eŋ naŋ, to nêŋ gôlôac sêwiŋ jasêŋgôŋ malac Hebron ŋagamêŋ ŋagêdô.
4 Go ŋacwaga Judaŋa sêmêŋ ma seŋ oso Dawid kêtu gôlôac Judaŋa nêŋ kiŋ aŋga
tonaŋ.
Ŋawae gêdêŋ Dawid gêmêŋ gebe lau Jabes-Gilead sêsuŋ Saul su. 5 Tec Dawid
kêsakiŋ biŋ tonec gêdêŋ êsêac gebe “Apômtau ênam mec amac gebe têmtac

gêwiŋ nêm ŋatau Saul amboac tonaŋ ma asuŋ eŋ. 6 Apômtau êtôc nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êndêŋ amac to taê walô amac ma aê gabe jamoasiŋ amac amboac tonaŋgeŋ êjô gêŋ, taŋ amac agôm naŋ. 7 Ma galoc têmtac êpa su ma awa taôm sa amboac ŋacgeŋ. Gebe nêm ŋatau Saul gêmac êndu su ma lau Juda seŋ oso aê gebe jatu êsêacnêŋ kiŋ."

2:8–4:12 Saulnê siŋwaganêŋ kasêga Abner kêkêŋ Saul latu Isboset kêtu kiŋ aŋga gamêŋ gêmu kêpiŋa. Siŋ kêsa ma lau Israel nêŋ gôlôacmôkê, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ gêmu kêpiŋa to êsêac, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ gêmu kêsêpŋa naŋ, sêjac tauŋ. Siŋ geseŋ Abner agêc Isboset su, tec Dawid kêtu gamêŋ samucgeŋ ŋakiŋ Eŋ gêbiŋ gamêŋ Israelŋa to gamêŋ Judaŋa tôŋ sêpi tageŋ.

5

Sêkêŋ Dawid kêtu Israel samob nêŋ kiŋ

1 Go Israelnêŋ gôlôacmôkê samob sêô lasê gadêŋ Dawid aŋga Hebron ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aêacma ŋatê ŋagêdô aôm. 2 Gêmuŋŋa gêdêŋ taŋ Saul kêtu kiŋ naŋ, aôm gôwê lau Israel kêtu siŋŋa sêja ma kôkôc êsêac sêmu sêmêŋ kêtiam. Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aôm gebe 'Aôm oc ôtu aêŋoc lau Israelnêŋ gejobwaga ma ôtu êsêacnêŋ gôliŋwaga.' " 3 Go lau Israelnêŋ kasêga samob sêô lasê gêdêŋ kiŋ aŋga Hebron ma kiŋ Dawid kêmoatiŋ poac gêwiŋ êsêac aŋga Hebron semoa Apômtau laŋônêm, go seŋ oso Dawid kêtu kiŋ Israelŋa gêwiŋ. 4 Dawidnê jala kêtu 30 ma kêtu kiŋ. Ma eŋ gêjam gôliŋ êsêac jala 40. 5 Eŋ kêtu kiŋ Judaŋa aŋga Hebron kêtôm jala 7 ma ajôŋ 6 ma aŋga Jerusalem eŋ kêtu Israel to Juda samobnêŋ kiŋ kêtôm jala 33.

Dawid kêku Jerusalem tulu

6 Kiŋ to nê lausiŋ sêja Jerusalem gebe sênac lau Jebus, taŋ têtu malac ŋatau naŋ. Êsêac sêsôm gedeŋ Dawid gebe "Aôm ôsô tonec ômôêŋ atomanô, lau mateŋpec to puliŋ oc sêkô aôm auc." Biŋ tonaŋ ŋam gebe Dawid oc êku malac tulu atomanô. 7 Mago Dawid kêku malac totuŋbôm ŋajaŋa tulu, tec sêsam malac tau gebe Dawidnê malac. 8 Gêdêŋ bêc tonaŋ Dawid kêsôm gebe "Ŋac taŋ êsêli êsô gasuc buŋa naênac lau Jebus ma ensеŋ lau puliŋ to mateŋpec Dawid gedec ŋanôgeŋ naŋ su, go êtu ŋac ŋamataŋa." Kêtu tonaŋŋa sêsôm biŋ tonec sêmoa gebe "Mateŋpec to puliŋ oc sêsô Apômtaunê andu atom." 9 Dawid gêŋgôŋ malac totuŋbôm ŋajaŋa tau ma kêsam gamêŋ tau gebe Dawidnê malac. Eŋ kêkwê malac tau kêgigeŋ gêjam m aŋga Milo ma kêsô gêja. 10 Amboac tonaŋ Dawidnê ŋaclai kêpi ec-kêpi ec gebe Apômtau lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô gêmoa gêwiŋ eŋ.

Kiŋ Hiram ketoc Dawid sa

11 Lau Tirus nêŋ kiŋ Hiram kêsakiŋ lau jaeŋŋa gêdêŋ Dawid. Eŋ kêsakiŋ kaseda to kamunda ma sêsap-pocwaga ma sêkwê Dawidnê andu. 12 Tec Dawid kêjala gebe Apômtau kêkêŋ eŋ kêtu kiŋ Israelŋa biŋŋanôgeŋ-ma ketoc ênê gôliŋ kiŋŋa sa kêtu ênê lau Israelŋa.

Dawidnê latuio to ŋac, taŋ teneŋi sêkôc êsêac aŋga Jerusalem naŋ

13 Gêdêŋ taŋ Dawid gêwi Hebron siŋ jagêŋgôŋ Jerusalem naŋ, eŋ gêjam lauo ŋagêdô mêŋsêwiŋ, tec sêkôc ênê latuio to ŋac ŋagêdô. 14 Latui taŋ teneŋi sêkôc aŋga Jerusalem naŋ, nêŋ ŋaê tonec Samua agêc Soba ma Natan agêc Salomo 15 ma Ibkar agêc Elisua ma Nepeg agêc Japia 16 ma Elisama agêc Eliada ma Elipelet.

Dawid kêku lau Pilisti tulu

17 Gêdêŋ taŋ lau Pilisti sêŋô gebe seŋ oso Dawid kêtu kiŋ Israelŋa naŋ, lau Pilisti samob sêwê sêpi sêja gebe sêkôc Dawid tôŋ. Mago Dawid gêŋô biŋ tau ŋawae ma kêsêp jagêŋgôŋ malac totuŋbôm ŋajaŋa tau. 18 Lau Pilisti sêô lasê gaboaŋ Repaim ma sêŋgôŋ gamêŋ aucgeŋ. 19 Go Dawid kêtu kênac Apômtau ma kêsôm gebe “Aê oc japi jandêŋ lau Pilisti jana ma aôm ôkêŋ êsêac sêsêp aê lemoc me masi.” Ma Apômtau gêjô eŋ awa gebe “Aec, ôpi ôna, gebe aê oc jakêŋ lau Pilisti sêsêp aôm lêmam biŋŋanôgeŋ.” 20 Amboac tonaŋ Dawid gêô lasê Bal-Perasim ma kêku êsêac tulu aŋga tonaŋ. Go eŋ kêsôm gebe “Apômtau gêjac ŋoc ŋacjo gêmuŋ aê amboac bu kêsap lêndaŋ.” Kêtu tonaŋŋa sêsam gamêŋ tonaŋ gebe Bal-Perasim (Apômtau kêku tulu). 21 Lau Pilisti sêwi nêŋ anôtôi gwam siŋ sêc tonaŋ ma Dawid to nê lau sêkôc sa ma sêc sêja.

22 Go lau Pilisti sêpi jasêô lasê gaboaŋ Repaim kêtiam ma sêŋgôŋ sêjam gamêŋ aucgeŋ. 23 Gêdêŋ taŋ Dawid kêtu kênac Apômtau kêtiam naŋ, Apômtau gêjô eŋ awa gebe “Ôpi ôna atom. Ômbuc ômoa êsêac dêmôêŋmuŋageŋ ma ônac êsêac aŋga gamêŋ, taŋ kêkanôŋ ka môsê kêkô naŋ. 24 Ma embe ôŋô lau sêsêlêŋ ŋakicsêa aŋga ka lôlôcŋa, go ôlêti gebe êndêŋ tonaŋ Apômtau êsêlêŋ êmuŋ aôm gebe ênac Pilisti nêŋ lausiŋ.” 25 Dawid gêgôm kêtôm Apômtau kêjatu eŋ ma gêjac lau Pilisti aŋga Geba e gêdêŋ Geser.

6

Dawid kêkôc poac ŋakatapa gêmêŋ Jerusalem

1 Tonaŋ su, go Dawid kêkac Israelnêŋ laumata siŋŋa 30,000 sa kêtiam. 2 Dawid gêdi gawiŋ lau samob tonaŋ gêja malac Bal-Juda gebe êkôc Anôtônê poac ŋakatapa, taŋ sêsam lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, taŋ gêŋgôŋ kerub ŋaô naŋ, nê ŋaê kêpi naŋ. 3 Êsêac tetoc Anôtônê poac ŋakatapa kêkô kareta wakuc teŋ ŋaô ma sêkôc sêsa aŋga Abinadabnê andu, taŋ kêkô gamêŋ ŋabau naŋ, ma Abinadab latuagêc Usa agêc Ahio sêjam gôliŋ kareta tau. 4 Usa kêsêlêŋ gêwiŋ poac ŋakatapa ma Ahio kêsêlêŋ gêmuŋ. 5 Dawid to lau Israel samob têtê wê toôliŋ walôgeŋ sêmuŋ Apômtau ma sêjam wê ma sêjac gêŋ wêŋa togam ma sekoloŋ gegob ma sêjac dauc ma oŋ.

6 Gêdêŋ taŋ êsêac jasêô lasê Nakonnê sêka polom ŋamala naŋ, bulimakao sêka selelec, tec Usa kêmêtôc lêma jakêpuc Anôtônê poac ŋakatapa tôŋ. 7 Go Apômtau têtac ŋandaŋ gêdêŋ Usa ma gêjac eŋ gebe kêmêtôc lêma gêdêŋ Apômtaunê poac ŋakatapa. 8 Dawid têtac ŋandaŋ kêtu Apômtau kêkac Usa su amboac tonaŋgeŋ, tec sêsam gamêŋ tau gebe Peres-Usa e mêŋgêdêŋ galoc. 9 Gêdêŋ bêc tonaŋ Dawid kêtêc Apômtau ma kêsôm gebe “Apômtaunê poac ŋakatapa êndêŋ aê êmêŋ amboac ondoc.” 10 Tec Dawid gedec gebe Apômtaunê poac ŋakatapa êna ênê malac, ma kêkôc katapa tau kêsô Obed-Edom aŋga malac Gat nê andu gêja. 11 Amboac tonaŋ Apômtaunê poac ŋakatapa kêkô Obed-Edom nê andu aŋga malac Gat kêtôm alôŋ têlêac. Ma Apômtau gêjam mec Obed-Edom to nê gôlôac samucgeŋ.

12 Ma êsêac sêsôm ŋawae gêdêŋ kiŋ Dawid ma sêsôm gebe “Apômtau gêjam mec Obed-Edom nê gôlôac to nê gêŋ samob kêtu Anôtônê poac ŋakatapaŋa”, tec Dawid gêja jakêkôc Anôtônê poac ŋakatapa totêtac ŋajamgeŋ aŋga Obed-Edom nê andu gêmêŋ taunê malac. 13 Gêdêŋ taŋ lau sêbalaŋ katapa sa ma sêu eŋkaiŋ sêsêlêŋ kêtu dim 6 naŋ, Dawid kêkêŋ bulimakao kapoac teŋ ma domba toŋalêsi teŋ kêtu da. 14 Ma Dawid kêtê wê to nê ŋalêlôm samucgeŋ gêmuŋ Apômtau. Eŋ kêjandiŋ obo dabuŋgeŋ. 15 Dawid to lau Israel samob sêkôc Apômtaunê poac ŋakatapa sêmêŋ ŋalêŋ amboac tonaŋ sêjam lasê to sêjac dauc kêtaŋ toôndugeŋ.

16 Gêdêŋ taŋ Apômtaunê poac ŋakatapa mêŋgêô lasê Dawidnê malac naŋ,
Saul latuo Mikal gêjam tuc kêsa katam sauŋ ma gêlic kiŋ Dawid kêtê wê
gêboaŋ-gêboaŋ gêmuŋ Apômtau, tec eŋ kêpêc gêdô eŋ gêc lêlômgeŋ. 17 Sêkôc
Apômtau nê poac ŋakatapa mêŋsêsô becobo, taŋ Dawid gê naŋ, ma tetoc kakô
ŋamala. Ma Dawid kêkêŋ daja to dawama gêdêŋ Apômtau. 18 Kêkêŋ daja to
dawama tonaŋ su acgom, go gêjam mec lau gêjam Apômtau, lausiŋ undambêŋa
nêŋ Anôtô laŋô, 19 gocgo kêsôm ŋabiŋ ma sêjac sam polom teŋ ma bôc ŋagêdô
teŋ ma polom ŋakana teŋ gêdêŋ lau Israel nêŋ lauo to ŋac kêtômgeŋ. Su, go lau
samob sec êliŋ-êliŋ sêmu sêja nêŋ gamêŋ kêtiam.
20 Dawid gêmu gêja nê andu amboac tonaŋgeŋ gebe ênam mec nê gôlôac.
Go Saul latuo Mikal kapuc eŋ tôŋ-tôŋ ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec Israelnêŋ
kiŋ kêwaka tau sa ŋajamanô. Eŋ kêsêlêŋ toôli ŋaômageŋ gêmoa nê sakiŋwaganêŋ
sakiŋwagao ŋalêlôm tomaja gêbacgeŋ kêtôm ŋac ŋaôma teŋ.” 21 Dawid gêjô
Mikal awa gebe “Aê katê wê gebe jatoc Apômtau sa. Eŋ kêjaliŋ aê sa gajô aôm
tamam ma gajô ênê gôlôac samob. Eŋ kêkêŋ aê katu ênê lau Israel nêŋ kiŋ. Aê
oc jatê wê to jatoc Apômtau sa jamoa. 22 Ma aê oc jakôniŋ tauc êlêlêc galocŋa e
jalic tauc amboac geŋ ŋaôma. Mago ŋapalêo, taŋ aôm kôsôm biŋ kêpi êsêac naŋ,
oc tetoc aê sa.” 23 Ma Saul latuo Mikal kêkôc ŋapalê teŋ atom e gêmac êndu. *

7

Anôtô kêmoatiŋ poac gêdêŋ Dawid

1 Gêdêŋ taŋ Apômtau kêkêŋ kiŋnê ŋacjo sêsô eŋ ŋalabu naŋ, kiŋ tau kêlêwaŋ
tau gêŋgôŋ nê andu. 2 Ma kiŋ kêsôm gêdêŋ propete Natan gebe “Ôlic acgom,
galoc aê gaŋgôŋ andu kaseda tonec, mago Anôtônê poac ŋakatapa kêkô
becobogeŋ.” 3 Ma Natan kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Ŋajam, ôna ma ôŋgôm gêŋ
samob, taŋ gêc nêm ŋalêlôm naŋ, ŋanô êsa gebe Apômtau gêwiŋ aôm.”
4 Mago gêdêŋ gêbêc tonaŋgeŋ Apômtau gêsuŋ biŋ gêdêŋ Natan ma kêsôm
gebe 5 “Ôna ma ôsôm êndêŋ ŋoc sakiŋwaga Dawid gebe ‘Apômtau kêsôm amboac
tonec gebe Aôm gobe ôkwê andu teŋ êtu aê jaŋgôŋŋa me. 6 Gêdêŋ taŋ aê gawê
lau Israel aŋga Aiguptu sêpi sêmêŋ e mêŋgêdêŋ galoc naŋ, aê gaŋgôŋ andu
teŋ ŋalêlôm atomanô. Aê gajac laoc gamêŋgeŋ ma gaŋgôŋ becobogeŋ kêtu
ŋoc andu. 7 Amboac ondoc gêdêŋ ŋasawa samob, taŋ gajac laoc gamêŋ gawiŋ
lau Israel naŋ, aê kasôm biŋ teŋ gêdêŋ Israelnêŋ gôliŋwaga, taŋ kajatu êsêac
gebe sejop ŋoc lau Israel naŋ, nêŋ teŋ gebe Amac akwê andu kasedaŋa teŋ êtu
aêŋa atom, kasôm me masi.’ 8 Ma galoc aôm ôsôm êndêŋ ŋoc sakiŋwaga Dawid
gebe Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gojob domba gômoa
gamêŋ wale-wale, tec aê kakôc aôm su gebe ôtu ŋoc lau Israel nêŋ gôliŋwaga.
9 Ma aê gamoa gawiŋ aôm aŋga gamêŋ samob, taŋ kôsêlêŋ kôsa naŋ, ma gaseŋ
nêm ŋacjo samob su gamuŋ aôm ma gabe jakêŋ aômnêm ŋaê êtu kapôêŋ êtôm
lau kapôêŋ nomŋa nêŋ. 10 Ma aê jajaliŋ gamêŋ teŋ sa êtu ŋoc lau Israelŋa ma
oc jasê êsêac sêsêp gebe êtu êsêacnêŋ gamêŋ sêŋgôŋŋa ma ŋacjo sêlênsôŋ êsêac
êtiam atom, ma lau ŋaclai sec sêkôniŋ êsêac êtôm sêgôm gêdêŋ gêmuŋŋa êtiam
atom. 11 Sêgôm gêdêŋ taŋ aê kakêŋ gôliŋwaga sêjam gôliŋ ŋoc lau Israel naŋ.
Aê oc jakêŋ nêm ŋacjo sêsô aôm ŋalabu ma ôŋgôŋ tomalô. Apômtau gêjac mata
gêdêŋ aôm gebe eŋ tau oc êmboa nêm gôlôac sa. 12 Nêm têm embe êmbacnê ma
ônêc nêm bêc ôwiŋ tamami, naŋ oc jakêŋ latôm, taŋ mêŋêsa aŋga aôm naŋ, êjô
aôm su, ma oc janac dabiŋ ênê gamêŋ kiŋŋa. 13 Eŋ oc êkwê andu teŋ êtu ŋoc
ŋaêŋa ma jakêŋ ênê lêpôŋ kiŋŋa êkô endeŋ tôŋgeŋ. 14 Aê oc jatu eŋ tama ma eŋ
êtu aê latuc. Eŋ embe êŋgôm sec aê oc jamêtôc eŋ êtôm tama teŋ kêmêtôc latu.

* **6:23:** Peres-Usa ŋam “kêkac su”.

15 Mago aê oc jakôc ŋoc moasiŋ su aŋga ênê êtôm kakôc su aŋga Saul, taŋ katu
kiŋ gêmuŋ aôm naŋ atom. 16 Tageŋ aômnêm gôlôac to nêm gôliŋ kiŋŋa êmoa
aê laŋôcnêmŋa teŋgeŋ ma teŋgeŋ. Ma nêm lêpôŋ kiŋŋa êkô endeŋ tôŋgeŋ.' "
17 Natan kêsôm biŋ samob, taŋ Anôtô geoc lasê gêdêŋ eŋ naŋ gêdêŋ Dawid.

Dawidnê mec daŋgeŋa

18 Go kiŋ Dawid kêsô lômbec jagêŋgôŋ Apômtau laŋônêmŋa ma keteŋ mec
gebe "O Apômtau Anôtô, aê asa ma ŋoc gôlôac asa tec gôwê aê e mêŋgêdêŋ
tonec. 19 Mago moasiŋ tonaŋ, aôm Apômtau Anôtô, gôlic amboac kêtôm su
atom, tec kôsôm biŋ, taŋ oc mêŋêsa êtu ŋamu naŋ, kêpi nêm sakiŋwaganê gôlôac
gêwiŋ. O Apômtau Anôtô, aôm kôtôc gôlôac to gôlôac, taŋ ocgo mêŋsêsa naŋ
gêdêŋ aê. 20 O Apômtau Anôtô, aê oc jasôm asageŋ êwiŋ. Aôm taôm kôjala nêm
sakiŋwaga. 21 Aôm gôgôm gêŋsêga samob tonaŋ ŋai kêtu biŋ, taŋ gôjac mata
naŋ, ma katu nêm ŋalêlôm kêkac aômŋa gebe ôsôm gêŋ tau lasê êndêŋ nêm
sakiŋwaga aê jajala. 22 O Apômtau Anôtô, aôm ŋac kapôêŋanô ma teŋ kêtôm
aôm gêmoa atom. Anôtô teŋ gêmoa atom, aôm taômgeŋ, kêtôm biŋ samob, taŋ
aêac aŋô kêsô aêac taŋeŋsuŋ naŋ. 23 Ma lau nomŋa ondoc têtôm aômnêm lau
Israel, taŋ anôtô teŋ gêjam êsêac kêsi gebe têtu ênê lau naŋ, ma êwaka taunê
ŋaê sa to êŋgôm gêŋsêga to gêŋtalô êtu êsêacŋa. Ma êtiŋ lau to nêŋ anôtôi jaba
su êmuŋ nê lau. 24 Mago aôm kôkêŋ lau Israel têtu nêm lau gedeŋ tôŋgeŋ ma
aôm, Apômtau, kôtu êsêacnêŋ Anôtô.

25 "O Apômtau Anôtô, galoc ôkêŋ biŋ, taŋ gôjac mata kêpi nêm sakiŋwaga
to nê gôlôac naŋ, êtu tôŋ endeŋ tôŋgeŋ, ma ôŋgôm gêŋ, taŋ kôsôm naŋ ŋanô
êsa. 26 Go aômnêm ŋaê oc êtu kapôêŋ endeŋ tôŋgeŋ ma sêsôm gebe 'Lausiŋ
undambêŋa nêŋ Apômtau katu Israel nêŋ Anôtô.' Ma nêm sakiŋwaga Dawid
nê gôlôac sêmoa aôm laŋômnêmŋageŋ. 27 Gebe aôm, lausiŋ undambêŋa nêŋ
Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, goc biŋ lasê gêdêŋ nêm sakiŋwaga ma kôsôm gebe
'Aê oc jamboa nêm gôlôac sa', tec nêm sakiŋwaga aê têtac kêpa su e kateŋ mec
tonec gêdêŋ aôm.

28 "Ma galoc, o Apômtau Anôtô, aôm taômgeŋ Anôtô ma nêm biŋ kêtu
biŋŋanô. Aôm gôjac mata biŋ ŋajamanô tonec gêdêŋ nêm sakiŋwaga. 29 Amboac
tonaŋ ôlic ŋajam ma ônam mec nêm sakiŋwaga nê gôlôac gebe sêmoa aôm
laŋômnêmŋa endeŋ tôŋgeŋ, gebe aôm Apômtau Anôtô kôsôm biŋ tau ma nêm
mec êpi nêm sakiŋwaga nê gôlôac endeŋ tôŋgeŋ."

8:1-18 Dawid kêku lau-m ŋagêdô, taŋ semoa Israel ŋamagê naŋ, tulu ma kêtu
lau Israel samob nêŋ kiŋ.

9

Dawid kêmoasiŋ Mepiboset

1 Ma Dawid kêtu kênac gebe "Saulnê gôlôac nêŋ teŋ gêmoa gebe jamoasiŋ eŋ
êtu Jonatanŋa me masi." 2 Saulnê gôlôac ŋasakiŋwaga teŋ gêmoa, nê ŋaê Siba.
Êsêac sêmôêc eŋ gêdêŋ Dawid gêmêŋ. Ma kiŋ tau kêtu kênac eŋ gebe "Aôm
Siba me." Ma eŋ gêjô kiŋ awa gebe "Nêm sakiŋwaga tec gamoa." 3 Ma kiŋ
kêsôm gebe "Saulnê gôlôac nêŋ teŋ gêmoa gebe jatôc Anôtônê moasiŋ êndêŋ
eŋ me masi." Go Siba gêjô kiŋ awa gebe "Jonatannê latu teŋ tec gêmoa. Eŋ
akaiŋ lulugeŋ kêtu palê gêŋgôŋ." 4 Kiŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Eŋ gêmoa ondoc."
Ma Siba gajô kiŋ awa gebe "Eŋ gêŋgôŋ Amiel latu Makir nê andu aŋga malac
Lodabar." 5 Go kiŋ Dawid kêsakiŋ lau jasêkôc eŋ aŋga Amiel latu Makir nê
andu aŋga Lodabar sêmêŋ. 6 Ma Saul latu Jonatan nê latu Mepiboset gêdêŋ
Dawid gêmêŋ ma gêu tau jagêc eŋ laŋônêm ma ketoc eŋ sa. Ma Dawid kêsôm
gebe "Mepiboset". Ma eŋ gêjô awa gebe "Aec, nêm sakiŋwaga aê tec gamoa."

7 Dawid kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôtêc taôm atom gebe aê gabe jamoasiŋ aôm
êtu tamam Jonatanŋa. Ma aê oc jakêŋ dêbôm Saulnê nom samob endeŋ aôm
êtiam. Ma aôm oc ôniŋ gêŋ aŋga aêŋoc tebo ŋapaŋ.” 8 Ma Mepiboset kêpôŋ aduc
ma kêsôm gebe “Nêm sakiŋwaga aê asa tec gobe ônam jaom aê, taŋ katôm kêam
ŋamatê teŋ naŋ.”
9 Go kiŋ gêmôêc sakiŋwaga Siba ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Saulnê gêŋ samob
to nê gôlôacnêŋ gêŋlênsêm samob aê kakêŋ gêdêŋ nêm ŋatau latu. 10 Aôm to
nêm latômi ma nêm sakiŋwaga anam kôm êtu eŋŋa ma akôc ŋanô amêŋ gebe
nêm ŋatau nê gôlôac têtap nêŋ gêŋ sêniŋŋa sa, mago nêm ŋatau latu Mepiboset
oc êniŋ gêŋ aŋga aêŋoc tebo ŋapaŋ.” Siba latui 15 ma nê sakiŋwaga 20 sêmoa.
11 Go Siba kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Nêm sakiŋwaga oc êŋgôm gêŋ samob, taŋ ŋoc
apômtau kiŋ kêjatu naŋ.” Amboac tonaŋ Mepiboset geŋ gêŋ aŋga Dawidnê
tebo kêtôm kiŋnê latui nêŋ teŋ. 12 Mepiboset latu sauŋ teŋ gêmoa, ênê ŋaê
Mika. Ma samob, taŋ sêŋgôŋ Sibanê andu naŋ, têtu Mepibosetnê sakiŋwaga.
13 Amboac tonaŋ Mepiboset gêŋgôŋ Jerusalem gebe eŋ geŋ gêŋ aŋga kiŋnê
tebo ŋapaŋ. Ma eŋ akaiŋ lulugeŋ kêtu palê.

10:1-19 Dawidnê siŋwaga totoŋ-totoŋ sêku lau Amon to lau Suria tulu.

11

Dawid agêc Batseba

1 Ockêsa kêdabiŋ, kiŋnêŋ têm sênac siŋŋa mêŋkêsa. Tec Dawid kêsakiŋ Joab
to nê sakiŋwaga ma lau Israel samob jasesеŋ lau Amon nêŋ nom su ma sêgi
malac Raba auc. Mago Dawid gacgeŋ gêmoa Jerusalem.
2 Ŋakêtula teŋ Dawid gadi aŋga nê mê ma kêsêlêŋ gêmoa nê andu ŋasalôm
tapa-tapa ŋaô. Gêdêŋ tonaŋ Dawid gêlic awê teŋ gêliŋ bu. Ma awê tau
ŋajamanô. 3 Tec Dawid kêsakiŋ lau gebe têtu kênac awê tonaŋ nê ŋam. Ma ŋac
teŋ gêwa sa gêdêŋ eŋ gebe “Eŋ Eliam latuo Batseba, ŋac Hetŋa Uria nê awê.”
4 Go Dawid kêsakiŋ lau gebe sêkôc eŋ sêmêŋ. Tec sêkôc eŋ dêdêŋ Dawid sêja
ma eŋ gêc gêwiŋ eŋ. Gêdêŋ tonaŋ awê tau gêliŋ buseŋom su ma kêtu selec.
Go gêmu gêja nê andu kêtiam. 5 Awê tau taê, tec kêsakiŋ biŋ ma kêsôm gêdêŋ
Dawid gebe “Aê taêc tec gamoa.”
6 Amboac tonaŋ Dawid kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Joab gebe “Ôsakiŋ ŋac Hetŋa Uria
êndêŋ aê êmêŋ.” Ma Joab kêsakiŋ eŋ gêja. 7 Gêdêŋ taŋ Uria mêŋgêô lasê
gedeŋ Dawid naŋ, Dawid tau kêtu kênac eŋ gebe “Joab gêgôm asageŋ ma lau
samob sêmoa ŋajam me masi. Ma siŋ ŋabiŋ amboac ondoc.” 8 Su, go Dawid
kêsôm gêdêŋ Uria gebe “Ôna nêm andu ma ôkwasiŋ amkaiŋ.” Uria kêsa aŋga
kiŋnê andu gêja, go kiŋ kêsakiŋ moasiŋ teŋ kêdaguc eŋ. 9 Mago Uria gêja nê
andu atom. Eŋ gêwiŋ nê ŋataunê sakiŋwaga ŋagêdô gêc bêc gêc kiŋnê andu
ŋasacgêdô. 10 Êsêac sêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ Dawid ma sêsôm gebe “Uria gêja
nê andu atom.” Tec Dawid kêtu kênac Uria gebe “Aôm kôsêlêŋ intêna baliŋ.
Kêtu asageŋŋa gôja nêm andu atom.” 11 Tageŋ Uria gêjô Dawidnê biŋ gebe
“Poac ŋakatapa ma lau Israel to Juda sêŋgôŋ becobo ma ŋoc ŋatau Joab to ŋoc
ŋataunê sakiŋwaga samob sêsa jasêc awêgeŋ ma aê najaŋgôŋ ŋoc andu, janiŋ
to janôm gêŋ ma janêc jawiŋ ŋoc awê me. Aê jatôc lemoc ma jasôm êtu tôŋ
gebe aê oc jaŋgôm gêŋ amboac tonaŋ atomanô.” 12 Go Dawid kêsôm gêdêŋ
Uria gebe “Amboac tonaŋ ômoa ocsalô tonec êwiŋ ma eleŋ oc jawi aôm siŋ
ômu ôna.” Amboac tonaŋ Uria gêmoa Jerusalem bêc tonaŋ ma ŋageleŋ gêwiŋ.
13 Dawid keteŋ eŋ gebe êniŋ to ênôm gêŋ êwiŋ eŋ ma gêgôm e gêŋ kêjaŋiŋ eŋ.
Mago gêdêŋ gêbêc eŋ gêja nê andu atom, eŋ gêc bêc gêc nê mê gêwiŋ nê ŋataunê
sakiŋwaga aŋga andu ŋasacgêdô.

14 Gêdêŋ bêbêcgeŋ Dawid keto papia teŋ gêdêŋ Joab ma Uria kêkôc papia
tau gêja. 15 Ma eŋ keto biŋ tonec gêc papia tau gebe “Ôkêŋ Uria êkô siŋmata, go
ataiŋ taôm su gebe ŋacjo sênac eŋ êndu.” 16 Tec gêdêŋ taŋ Joab kêgi malac tau
auc naŋ, eŋ kêkêŋ Uria kêkô ŋasawa, taŋ eŋ kêjala gebe lau ŋactêkwa ŋanô sêkô
naŋ. 17 Ma lau malacŋa sêsa jasêjac siŋ gêdêŋ Joab. Gêdêŋ tonaŋ sêjac Dawidnê
sakiŋwaga ŋagêdô êndu. Ma ŋac Hetŋa Uria gêmac êndu amboac tonaŋgeŋ. 18 Go
Joab kêsakiŋ biŋ ma gêjac miŋ siŋ ŋabiŋ gêdêŋ Dawid. 19 Ma eŋ gêjac biŋsu ŋac
jaeŋŋa gebe “Êndêŋ taŋ ônac miŋ biŋ siŋŋa êndêŋ kiŋ su naŋ, 20 kiŋ embe têtac
ŋandaŋ êsa ma êsôm êndêŋ aôm gebe ‘Kêtu asageŋŋa amac atu gasuc jaadabiŋ
malac gebe anac siŋ. Amac ajala gebe sêkô tuŋbôm ŋaô ma oc sêpê amac nec
atom me. 21 Asa gêjac. Jerubeset latu Abimelek êndu. Awê teŋ kêkôc poc sêlêsa
polomŋa teŋ ma kêkô tuŋbôm ŋaô, go kêbaliŋ jakêtuc eŋ êndu aŋga Tebes. Kêtu
asageŋŋa amac atu gasuc jaadabiŋ tuŋbôm amboac tonaŋ.’ Kiŋ embe êtu
kênac biŋ amboac tonaŋ, go ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Nêm sakiŋwaga ŋac Hetŋa
Uria gêmac êndu amboac tonaŋgeŋ.’ ”

22 Amboac tonaŋ ŋac jaeŋŋa jagêjac miŋ biŋ samob, taŋ Joab kasakiŋ eŋ
gebe êsôm naŋ, êndêŋ Dawid. 23 Ŋac jaeŋŋa kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Lau tônê
sêlêlêc aêac ma sêsa aŋga malac sêmêŋ gebe sênac aêac aŋga awêŋa. Go aêac
ajac êsêac ma alêsuc êsêac dêdêŋ malac ŋasacgêdô sêja. 24 Go lau talamŋa sêkô
tuŋbôm ŋaô ma sêpê nêm sakiŋwaga ŋagêdô êndu. Nêm sakiŋwaga ŋac Hetŋa
Uria gêmac êndu amboac tonaŋgeŋ.” 25 Go Dawid kêsôm gêdêŋ ŋac jaeŋŋa gebe
“Ônac Joab têtac tôŋ ŋa biŋ tonec gebe ‘Biŋ tonaŋ êkêŋ wapac aôm êlêlêc su
atom, gebe siŋ geseŋ ŋac teŋ galoc ma teŋ oc êndêŋ ŋasawa teŋ. Ônac siŋ ŋajaŋa
êndêŋ malac tau e ôku tulu su.’ ”

26 Gêdêŋ taŋ Urianê awê gêŋô ŋawae gebe nê akweŋ Uria gêmac êndu naŋ, eŋ
kêtaŋ taŋiboa kêtu nê akweŋŋa. 27 Gêdêŋ taŋ kêkac abec su naŋ, Dawid kêsakiŋ
ŋac teŋ jakêkôc Batseba gêmêŋ ênê andu ma gêjam eŋ kêtu nê awê ma awê tau
kêkôc ênê latu teŋ. Mago gêŋ, taŋ Dawid gêgôm naŋ, gêjac Apômtau mataanô
ŋajam atom.

12

Natan gêbu Dawid

1 Ma Apômtau kêsakiŋ propete Natan gêdêŋ Dawid gêja. Eŋ gêô lasê ma
kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Ŋac luagêc sêmoa malac teŋ. Teŋ ŋac tolêlôm ma teŋ
ŋac ŋalêlôm sawa. 2 Ŋac tolêlôm nê domba to bulimakao taêsam ŋasec. 3 Mago
ŋac ŋalêlôm sawa nê gêŋ masi, domba ŋalatu têna tageŋgeŋ, taŋ eŋ gêjam ôli. Ma
eŋ gêlôm nê gêŋ e kêtu kapôêŋ gêwiŋ eŋ to nê ŋapalêo to ŋac. Agêc seŋ to sênôm
gaeŋ kêsêp tageŋ ma gêc bêc gêsac eŋ labum ma ŋatau gêlic eŋ kêtôm latuo teŋ.
4 Bêc teŋ ŋacleŋ teŋ mêŋgêô lasê gêdêŋ ŋac tolêlôm. Ma ŋac tau gedec gebe êkôc
taunê domba me bulimakao nêŋ teŋ gebe êmansaŋ êtu ŋacleŋ, taŋ jagêô lasê
gêdêŋ eŋ naŋŋa. Mago eŋ kêkôc ŋac ŋalêlôm sawa nê domba tageŋgeŋ su ma
kêmasaŋ kêtu ŋacleŋ, taŋ gêmêŋ gêdêŋ eŋ naŋŋa.” 5 Go Dawid têtac ŋandaŋ ŋanô
gêdêŋ ŋac tonaŋ ma kêsôm gêdêŋ Natan gebe “Aê jatôc lemoc êndêŋ Apômtau
mata jali gebe ŋac, taŋ gêgôm gêŋ amboac tonaŋ naŋ ênaŋa. 6 Ma eŋ oc êjô
domba tonaŋ êtu dim aclê, gebe gêgôm gêŋ amboac tonaŋ ma taê walô ŋagec
gêc eŋŋa atom.”

7 Natan kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Ŋac tau aôm taômgoc. Apômtau, lau Israel
nêŋ Anôtô, kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê gaeŋ oso aôm kôtu lau Israel nêŋ
kiŋ ma gajam aôm sa aŋga Saul lêma. 8 Ma kakêŋ nêm ŋataunê andu gêdêŋ aôm
gôwê kaiŋ ma ênê lauo toôŋgeŋ wacsêŋgôŋ aôm labômm ŋaô to kakêŋ gôlôac

Israel to Juda dêdêŋ aôm. Ma embe tonaŋ êtôm atom naŋgo jakêŋ gêŋ ŋagêdô
wacênsac ŋaô. 9 Aôm laŋôm gelo Apômtaunê biŋ ma gôgôm gêŋ sec, taŋ gêjac
matocanô ŋajam atom naŋ, kêtu asageŋŋa. Aôm gôjac ŋac Hetŋa Uria ŋa siŋ
êndu ma gôjam ênê awê kêtu nêm awê. Aôm gôjac eŋ ŋa lau Amon nêŋ siŋ êndu.
10 Amboac tonaŋ siŋ tau oc êwê nêm wakuc siŋ atomanô gebe laŋôm gelo aê
ma kôkôc ŋac Hetŋa Uria nê awê su gebe êtu aômnêm awê.' 11 Tec Apômtau
kêsôm gebe 'Ôlic acgom, aê oc jakalem gêŋwapac êpi aôm aŋga aôm taômnêm
gôlôac nêŋ. Ma oc jakôc aômnêm lauo su ma jakêŋ êndêŋ nêm ŋac wacbaŋ aôm
ma eŋ oc ênêc êwiŋ nêm lauo ênêc awêgeŋ êndêŋ oc êkôgeŋ. 12 Gebe aôm gôgôm
gêŋ tau kelecgeŋ, mago aê oc jaŋgôm gêŋ tonaŋ êndêŋ lau Israel samob sêlic
êndêŋ ocsalô.' " 13 Go Dawid kêsôm gêdêŋ Natan gebe "Aê gagôm sec gêdêŋ
Apômtau." Natan gêjô Dawid awa gebe "Amboac tonaŋ Apômtau kêsuc nêm
sec ôkwi, aôm oc ômac êndu atom. 14 Mago kôsu Apômtau susu ŋa biŋ tonaŋ,
tec nêm ŋapalê, taŋ têna êkôc eŋ naŋ, oc êmac êndu." 15 Go Natan gêmu gêja nê
andu.

Dawidnê latu gêmac êndu

Ma Apômtau gêjac Dawidnê ŋapalê, taŋ Urianê awê kêkôc naŋ, e gêmac
gêgôm eŋ. 16 Amboac tonaŋ Dawid keteŋ Apômtau kêtu ŋapalêŋa ma gajam
dabuŋ mo ma kasô nê balêm gaja jagêc nom kêtôm gêbêc samob. 17 Ma ana
laumata sêkô sêwiŋ eŋ sebe sêsuŋ eŋ sa, mago eŋ gedec ma geŋ gêŋ gawiŋ
êsêac atom amboac tonaŋgeŋ. 18 Gêdêŋ bêc kêtu 7ŋa ŋapalê tau gêmac andu.
Ma Dawidnê sakiŋwaga têtêc gebe sêsôm ŋapalê gêmac endu ŋawae êndêŋ eŋ.
Êsêac taeŋ gêjam gebe "Gêdêŋ taŋ ŋapalê gêmoa mata jaligeŋ naŋ, aêac tasôm
biŋ gêdêŋ eŋ, mago kêkêŋ taŋa aêac atom. Aêac tasôm ŋapalê gêmac êndu su
ŋawae lasê êndêŋ eŋ amboac ondoc. Oc moae eŋ êŋgôm tau paliŋ." 19 Mago
gêdêŋ taŋ Dawid gêlic êsêac sêjac biŋ kesec-kesec gêdêŋ tauŋ naŋ, eŋ kêjala
gebe ŋapalê gêmac êndu su ma kêtu kênac nê sakiŋwaga gebe "Ŋapalê gêmac
êndu me." Êsêac sêjô eŋ awa gebe "Aec, gêmac êndu." 20 Go Dawid gêdi sa
aŋga nom ma gêliŋ bu to geŋ oso ôli ma kêsô ŋakwê teŋ. Go kêsô Apômtaunê
lômbec jaketeŋ mec. Su, go gêmu gêja taunê andu ma keteŋ gêŋ taniŋŋa. Tec
sêkôc gêŋ dêdêŋ eŋ jageŋ. 21 Ma ênê sakiŋwaga sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Gôgôm
amboac tonaŋ ŋam amboac ondoc. Ŋapalê mata jali gêmoa ma gôjam dabuŋ
mo to kôtaŋ ŋanô kêtu eŋŋa. Ma gêdêŋ taŋ ŋapalê gêmac êndu su naŋ, gôdi
sa ma goeŋ gêŋ." 22 Ma eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Gêdêŋ taŋ ŋapalê mata jali
gêmoa naŋ, aê gajam dabuŋ mo to kataŋ taŋiboa gebe taêc gêjam amboac tonec
gebe 'Asa kêjala Apômtau, oc moae taê walô aê ma êkêŋ ŋapalê êmoa mata jali.'
23 Galoc gêmac êndu su, tec janam dabuŋ mo êtu ageŋŋa. Oc jakôc eŋ êmu êmêŋ
êtiam me. Aê oc jandêŋ eŋ jana, mago eŋ oc êmu êndêŋ aê êtiam atomanô."

24 Go Dawid gêjam malô nê awê Batseba ma kêsô jagêc gêwiŋ eŋ. Ma eŋ
kêkôc ŋapalê ŋac teŋ ma gê ênê ŋaê gebe Salomo. Ma Apômtau têtac gêwiŋ eŋ
25 ma kêsakiŋ propete Natan gebe ê ênê ŋaê gebe Jedidia (ŋam gebe Anôtô têtac
gêwiŋ) kêtu Apômtauŋa.

12:26–14:20 Dawid kêku lau Amon nêŋ malacsêga tulu. Mago Dawidnê
gôlôacnêŋ biŋ kêlênsôŋ. Dawid latu Absalom gêjac lasi têna teŋŋa êndu kêtu
gêgôm sec gêdêŋ Absalom lasio Tamarŋa. Absalom gêc su jagêmoa gamêŋ
Gesur jala têlêac. Joab kêkac Dawid gebe êkalem Absalom êmu êmêŋ.

14

Dawid agêc Absalom sê sêlêb tauŋ kêtiam

21 Go kiŋ kêsôm gêdêŋ Joab gebe “Gôlicgac, aê jakêŋ êwiŋ nêm biŋ, taŋ koteŋ naŋ. Naôkôc ŋac wakuc Absalom êmu êmêŋ êtiam.” 22 Ma Joab gêu tau laŋôanô gêdêŋ nom ma ketoc kiŋ sa to gêjam mec eŋ. Ma Joab kêsôm gebe “Ocsalô nêm sakiŋwaga aê kajala gebe ŋoc ŋatau kiŋ gêlic aê gajac mataanô ŋajam ma kiŋ tau gêlôc kêtu biŋ, taŋ kateŋ naŋŋa.” 23 Amboac tonaŋ Joab gêdi gêja Gesur ma kêkôc Absalom gêmu gêmêŋ Jerusalem kêtiam. 24 Ma kiŋ tau kêsôm gebe “Eŋ êŋgôŋ taunê andu ma êmoa tauŋa. Eŋ êmêŋ êkô aê laŋôcnêmŋa atom.” Tec Absalom gêmoa nê tauŋa gêŋgôŋ ênê andu ma jakêkô kiŋ laŋônêmŋa atom.

25 Ŋac laŋôêjam teŋ kêtôm Absalom gêmoa Israel ŋalêlôm atom. Laŋôanô latu-latu ma ôli ŋageo gêc atomanô. 26 Gêdêŋ taŋ jala gêjac pep naŋ, eŋ kêkapiŋ nê môkêlauŋ gebe môkêlauŋ ŋawapac kêsa. Ma kêkêŋ môkêlauŋ kêpi dôŋ ma gêlic ŋawapac kêtôm kiŋnê dôŋ kilo 2. 27 Ma Absalomnê latui têlêac ma latuo tageŋ, ŋaê Tamar. Awê tonaŋ awê êjam ŋanô.

28 Amboac tonaŋ Absalom gêmoa Jerusalem jala samuc luagêc ma kêsa kiŋ laŋônêm ŋagec atomanô. 29 Go Absalom kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Joab gebe êmêŋ ma Absalom êsakiŋ eŋ êndêŋ kiŋ êna. Mago Joab gedec ma gêja atom. Ma eŋ kasakiŋ biŋ kêtiam kêtu luagêcŋa, mago Joab gêja atom. 30 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Alic acgom, Joabnê kôm gêc kêsi aêŋoc kôm ma eŋ kêsê polom kêkô tonaŋ. Ana ma akêŋ ja êniŋ kôm tau.” Amboac tonaŋ Absalomnê sakiŋwaga sêkêŋ ja geŋ kôm tau. 31 Go Joab gêdi gêdêŋ Absalom nê andu gêja ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aômnêm sakiŋwaga sêkêŋ ja geŋ aêŋoc kôm kêtu ageŋŋa.” 32 Absalom gêjô Joab awa gebe “Gôlicgac me, aê kasakiŋ biŋ gêdêŋ aôm gebe Ômôêŋ gebe jasakiŋ aôm ôndêŋ kiŋ ôna ma ôtu kênac eŋ gebe ‘Aê gamu gamêŋ aŋga Gesur kêtu ageŋŋa. Aê gacgeŋ jamoa tônêmaŋ oc ŋajam êlêlêc. Amboac tonaŋ ôlôc gebe najakô kiŋ laŋônêmŋa ma embe jawê kaiŋ biŋ teŋ, go eŋ ênac aê ênumaŋ.’ ” 33 Go Joab gêdêŋ kiŋ gêja ma gêjac miŋ biŋ gêdêŋ eŋ. Ma kiŋ gêmôêc Absalom. Amboac tonaŋ eŋ gêdêŋ kiŋ tau gêja ma gewec laŋôanô kêsêp nom gêc kiŋ laŋônêmŋa. Ma kiŋ kêlêsôp Absalom alianô.

15

Absalom gêli tau sa gêdêŋ Dawid

1 Tonaŋ su, go Absalom gêjam ôli kareta to hos ma kêkôc lau 50 gebe sêlêti sêmuŋ eŋ. 2 Kêtôm têm samob Absalom gêdi gêdêŋ bêbêcgeŋ jakêkô intêna kêsi malac ŋasacgêdôŋa. Ma elêmê ŋac teŋ embe êmêŋ gebe êlic kiŋ êtu êmêtôc ênê biŋ ŋasawaŋa, naŋ Absalom oc êmôêc eŋ ma êtu kênac gebe “Aôm aŋga malac ondoc.” Ma eŋ embe êjô eŋ awa gebe “Nêm sakiŋwaga aê aŋga Israelnêŋ toŋ teŋ”, 3 go Absalom oc êsôm êndêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, nêm biŋ ŋajam to gêdêŋ, mago kiŋnê ŋac gebe êŋô aômnêm biŋŋa gêmoa atom.” 4 Ma Absalom kêsôm gêwiŋ gebe “Oe, sêkêŋ aê jatu ŋacmêtôc aŋga gamêŋ tonecmaŋ, go lau samob, taŋ nêŋ biŋ ênêc naŋ, dêndêŋ aê sêmêŋ ma jamêtôc nêŋ biŋ naêndêŋgeŋ.” 5 Ma ŋac teŋ embe êndambiŋ gebe êpôŋ aduc êndêŋ eŋ, go Absalom êmêtôc lêma ma êkam eŋ sa to êlêsôp eŋ alianô. 6 Absalom gêgôm amboac tonaŋ gêdêŋ lau Israel samob, taŋ sêmêŋ gebe kiŋ êmêtôc êsêacnêŋ biŋ naŋ, ma gêjam lau Israel nêŋ ŋalêlôm ôkwi gêdêŋ eŋ tau.

7 Jala aclê gêjaŋa, go Absalom kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Aê jateŋ aôm gebe ôlôc gebe jana Hebron ma jaŋgôm biŋ, taŋ gajac mata gêdêŋ Apômtau naŋ, ŋanô êsa. 8 Gêdêŋ taŋ gaŋgôŋ Gesur Aram naŋ, nêm sakiŋwaga gêjac mata biŋ ma kasôm gebe ‘Embe Apômtau êkêŋ aê jamu jana Jerusalem biŋŋanôgeŋ, go janam sakiŋ eŋ aŋga Hebron.’ ” 9 Ma kiŋ tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôna tobiŋmalôgeŋ.” Amboac tonaŋ Absalom gêdi ma gêja Hebron. 10 Mago

Absalom kêsakiŋ lau jaeŋŋa kelecgeŋ kêtôm Israelnêŋ gôlôacmôkê samob sêja ma sêsôm gebe “Amac embe aŋô dauc êtaŋ, go anam lasê to asôm gebe ‘Absalom kêtu kiŋ aŋga Hebron.” ’ 11 Absalom keteŋ lau 200 aŋga Jerusalem gebe têtu ŋacleŋ eŋ, tec sêsêlêŋ sêwiŋ eŋ. Êsêac sêjam kauc biŋ samob tonaŋ ŋai ma sêwiŋ eŋ tonêŋ ŋalêlôm sawa biŋŋageŋ sêja. 12 Gêdêŋ taŋ Absalom kêkêŋ da gêmoa naŋ, eŋ kêsakiŋ biŋ gêja malac Gilo gebe Dawidnê ŋac gêwa biŋ saŋa Ahitopel êndêŋ eŋ êmêŋ. Ma biŋ sêli tauŋ saŋa kêtu kapôêŋ ma lau totoŋ-totoŋ sêwiŋ Absalom.

Dawid gêwi Jerusalem siŋ

13 Ma ŋac jaeŋŋa teŋ mêŋgêô lasê gêdêŋ Dawid ma kêsôm gebe “Lau Israel nêŋ ŋalêlôm gêjam tau ôkwi jakêsap Absalom tôŋ.” 14 Go Dawid kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ aŋga Jerusalem naŋ, gebe “Ajôc, taêc. Embe taêc atom, oc tawê Absalom sa atom. Aŋgôm ŋagaô. Embe masi, oc Absalom mêŋêô lasê tonec sebeŋ ma êkôniŋ aêac to ênac lau malacm tau ŋa siŋ êndu.” 15 Ma kiŋnê sakiŋwaga sêjô eŋ awa gebe “O ma ŋatau kiŋ, nêm sakiŋwaga aêac, tec aŋgôm nêm biŋ ŋanô êsa.” 16 Amboac tonaŋ kiŋ gêdi gêja ma nê gôlôac sêwiŋ eŋ. Ma kiŋ gêwi nê lauo 10 siŋ gacgeŋ sêmoa gebe sejop andu. 17 Ma kiŋ gêdi gaja ma lau samob têdaguc eŋ ma aŋga andu ŋamuŋa êsêac sêka tôŋ sêkô sêlêwaŋ tauŋ. 18 Go nê sakiŋwaga samob sêôc lêlêc eŋ sêja. Ma siŋwaga Keret to Peletŋa, taŋ sejop eŋ ŋapaŋ naŋ, to lau Git 600, taŋ têdaguc eŋ aŋga Gat naŋ, jasêôc lêlêc kiŋ.

19 Go kiŋ tau kêsôm gêdêŋ ŋac Gitŋa Itai gebe “Aôm gobe ôwiŋ aêac êtu asageŋŋa. Ômu ôna ma ômoa ôwiŋ kiŋ wakuc gebe aôm ŋacjaba ma têtiŋ aôm su aŋga nêm malacmôkê mêŋgôŋgôŋ gamêŋ jaba. 20 Nôgeŋ tec gômôêŋ ma ocsalô tonec oc jakac aôm gebe ônac laoc gamêŋ ôwiŋ aêac me. Aê jana, tageŋ gajam kauc jana ondoc. Ôkac taôm ôkwi to nêm lasitêwaigeŋ amu ana. Apômtau têtac gêwiŋ aôm ma êmoa êwiŋ aôm ŋaŋêŋgeŋ.” 21 Go Itai gêjô kiŋ awa ma kêsôm gebe “O ŋoc kiŋ, aê jasôm êtu tôŋ jakô Apômtau mata jali laŋônêm ŋa gebe gamêŋ, taŋ aôm ôna naŋ, aê jawiŋ ma embe jamac êndu oc jamac êndu.” 22 Tec kiŋ kêsôm gêdêŋ Itai gebe “Amboac tonaŋ ôsêlêŋ ômuŋ aê.” Tec ŋac Gitŋa Itai to nê lau samob ma nêŋ gôlôac sauŋ samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, sêsêlêŋ sêmuŋ Dawid sêja. 23 Ma gêdêŋ taŋ lau samob sêôc lêlêc Dawid sêja naŋ, lau samob têtaŋ ŋanô ma kiŋ gelom bu Kidron ma lau samob sêmuŋ eŋ sepeŋ gamêŋ sawageŋ sêja.

24 Ma Abiatar agêc Sadok sêwiŋ lau Lewit samob, taŋ sêbalaŋ Anôtônê poac ŋakatapa naŋ, sêô lasê amboac tonaŋ. Ma êsêac tetoc Anôtônê poac ŋakatapa kêkô e lau samob aŋga malac sêsa sêmêŋ. 25 Go kiŋ tau kêsôm gêdêŋ Sadok gebe “Ôkôc Anôtônê poac ŋakatapa êmu êsô malac kapôêŋ êna êtiam. Embe Apômtau êlic aê ênac mataanô ŋajam, go êkêŋ aê jamu jamêŋ ma jalic katapa tau to ênê gamêŋ êtiam. 26 Mago embe êsôm gebe ‘Aê matocanô galic aôm ŋajam atom’, go êŋgôm aê êtôm eŋ taê ênam. Aê tec gamoa.” 27 Go kiŋ kêsôm biŋ teŋ gêdêŋ dabuŋwaga Sadok gêwiŋ gebe “Ôlic acgom, ômu ôna malac tobiŋmalôgeŋ, amagêc Abiatar awiŋ nêm latômiagêc, nêm latôm Ahimas agêc Abiatar latu Jonatan. 28 Ôlic acgom, aê oc jansaê aŋga buseleŋ, taŋ gêc gamêŋ sawa naŋ, e jatap ŋawae teŋ sa aŋga amacnêm.” 29 Amboac tonaŋ Sadok agêc Abiatar sêbalaŋ Anôtônê poac ŋakatapa sêmu sêja Jerusalem ma gacgeŋ sêmoa tonaŋ.

30 Mago Dawid jakêpi lôc Katêkwi totaŋiboageŋ. Eŋ kêsêlêŋ ŋa atapa ŋaômageŋ to gêsaŋ laŋôanô auc. Ma lau samob, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, sêsaŋ laŋôŋanô auc ma sêsêlêŋ sêpi sêja totaŋiboageŋ amboac tonaŋgeŋ. 31 Ma ŋawae gêdêŋ Dawid gebe “Ahitopel gêwiŋ lau sêli tauŋ saŋa gêmoa gêwiŋ Absalom.”

Go Dawid gêmôêc gebe “O Apômtau, aê jateŋ aôm, ônam Ahitopelnê biŋ ôkwi êtu biŋ meloc.”
32 Gêdêŋ taŋ Dawid gêô lasê gamêŋ, taŋ sêjam sakiŋ Anôtô sêmoa aŋga lôc
ŋatêpôê naŋ, nê ŋac Ark Husai gêdac eŋ. Eŋ kêkac nê ŋakwê gêŋgic ma nom
gi eŋ môkêapac. 33 Ma Dawid kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm embe ôwiŋ aê oc
ônam aê sa êtôm atom. 34 Mago aôm embe ôna malac ma ôsôm êndêŋ Absalom
gebe ‘O kiŋ, aê gabe jatu nêm sakiŋwaga amboac gêmuŋgeŋ katu tamamnê.’
Embe ôŋgôm amboac tonaŋ, go ônam aê sa ma onseŋ Ahitopelnê biŋ su.
35 Dabuŋwaga Sadok agêc Abiatar sêmoa sêwiŋ aôm. Amboac tonaŋ biŋ samob,
taŋ ôŋô aŋga kiŋnê andu naŋ, ôndôŋ êndêŋ dabuŋwaga Sadok agêc Abiatar.
36 Êsêagêcnêŋ latuŋiagêc Sadok latu Ahimas agêc Abiatar latu Jonatan sêmoa
sêwiŋ êsêagêc ma aôm ôsakiŋ êsêagêc tobiŋ samob, taŋ aôm ôŋô naŋ, dêndêŋ
aê sêmêŋ.” 37 Tec gêdêŋ têm, taŋ Absalom jakêsô Jerusalem naŋ, Dawidnê ŋac
Husai jagêô lasê amboac tonaŋgeŋ.

16

Dawid agêc Siba

1 Gêdêŋ taŋ Dawid jakêlêlêc lôctêpôê ŋagec su naŋ, Mepibosetnê sakiŋwaga
Siba kêpuc eŋ tôŋ-tôŋ todoŋki luagêc ma waba. Polom 200 ma wain kwalim
100 ma kaŋanô 100 ma bôc ŋaôlic towain teŋ gêsac doŋki ŋaô. 2 Ma kiŋ kêtu
kênac Siba gebe “Gêŋ tonaŋ ŋam amboac ondoc.” Go Siba gêjô eŋ awa gebe
“Doŋki sênam kiŋnê gôlôac sa gebe sêŋgôŋ ŋaô. Ma lau wakuc sêniŋ polom to
kaŋanô ma êsêac, taŋ tekweŋ gêbac aŋga gamêŋ sawa naŋ, sênôm wain.” 3 Go
kiŋ kêtu kênac gebe “Ma nêm ŋataunê latu gêmoa ondoc.” Tec Siba gêjô kiŋ awa
gebe “Eŋ gêŋgôŋ Jerusalem gebe eŋ kêsôm gebe ‘Ocsalô tonec gôlôac Israel oc
sêkêŋ tamocnê gamêŋ kiŋŋa êmu êndêŋ aê.’ ” 4 Tec kiŋ kêsôm gêdêŋ Siba gebe
“Amboac tonaŋ gêŋ samob, taŋ kêtu Mepibosetnê naŋ, êtu aômnêm.” Ma Siba
kêsôm gebe “Ŋoc ŋatau kiŋ, aê jasô aôm ŋalabu, matamanô êlic aê ŋajammaŋ.”

Dawid agêc Simei

5 Gêdêŋ taŋ kiŋ Dawid mêŋgêô lasê malac Bahurim naŋ, ŋac teŋ aŋga Saulnê
gôlôac, Gera latu Simei kêsa aŋga tonaŋ gêmêŋ gebe êpuc eŋ tôŋ-tôŋ. Eŋ kêsêlêŋ
tonê ŋalêlôm secgeŋ gêmoa ma kêpuc boa Dawid gêmoa intêna. 6 Dawidnê lau
samob to siŋsêlêc sêgi eŋ auc, mago Simei kêtuc Dawid to nê sakiŋwaga ŋa poc.
7 Ma Simei kêpuc boa eŋ ma gêmôêc gebe “Ônaŋa, ônaŋa, dec kêsap aôm lêmam
tôŋ, aôm ŋac alôb-alôb. 8 Aôm kôjaŋgo Saulnê gôliŋ kiŋŋa su ma kôkêc Saulnê
gôlôac nêŋ dec taêsam siŋ. Tec Apômtau kêkêŋ ŋagêjô kêpi aôm ma kêkêŋ nêm
gamêŋ kiŋŋa kêsêp latôm Absalom lêma. Kec, ŋagêjô kêtap aôm, taŋ lêmam
siŋdec naŋ sa sugac.” 9 Go Seruia latu Abisai kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Kêam
ŋamatê tonaŋ oc êpuc boa êôc ŋatau kiŋ êtu ageŋŋa. Ôsôm ma najandim eŋ
gêsutêkwa êŋgic.” 10 Mago kiŋ gêjô eŋ awa gebe “Seruia latui amac, aêacnêŋ
asageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ. Eŋ embe êpuc boa aê gebe Apômtau kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe ‘Ôpuc boa Dawid,’ go asa êtôm gebe êsôm gebe ‘Gôgôm tonaŋ kêtu
asageŋŋa.’ ” 11 Ma Dawid kêsôm gêdêŋ Abisai to nê sakiŋwaga samob gebe
“Alicgac me, aê tauc latuc kêkic ŋoc biŋ ma ŋac Benjaminŋa tonaŋ oc êŋgôm
atom me. Andec eŋ êpuc boa aêmaŋ gebe Apômtau kêjatu eŋ. 12 Oc moae
Apômtau êlic aêŋoc gêŋwapac ma êkêŋ moasiŋ êjô biŋ kêpuc boa ocsalô tonecŋa
su.” 13 Amboac tonaŋ Dawid to nê lau sêsêlêŋ sêmoa intêna ma Simei kêsêlêŋ
gêwiŋ gêmoa lôcdênaŋ, taŋ kêkanôŋ kiŋ naŋ, ma kêpuc boa eŋ to kêtuc eŋ ŋa poc
ma kêpalip kekop kêpi gêgôm gedeŋ tôŋgeŋ gêja. 14 Ma kiŋ tau to lau samob, taŋ

sêwiŋ eŋ naŋ, sêô lasê Jordan totekweŋ gêbacgeŋ ma aŋga tonaŋ eŋ kêlêwaŋ tau.

Absalom gêmoa Jerusalem

15 Absalom to lau Israelnêŋ ŋacwaga samob sêô lasê Jerusalem ma Ahitopel
gêmoa gêwiŋ eŋ. 16 Ma gêdêŋ taŋ Dawidnê ŋac Ark Husai jagêô lasê gêdêŋ
Absalom naŋ, eŋ awa gêôc Absalom gebe "Kiŋ êmoa teŋgeŋ, kiŋ êmoa teŋgeŋ."
17 Ma Absalom kêsôm gêdêŋ Husai gebe "Aôm têmtac gêwiŋ nêm ŋac amboac
tonaŋ me. Kêtu asageŋŋa aôm gôwiŋ nêm ŋac gôja atom." 18 Ma Husai kêsôm
gêdêŋ Absalom gebe "Masi, aê jatu ŋac, taŋ Apômtau to lau tonec ma ŋacwaga
Israel pebeŋ sêjaliŋ eŋ sa naŋ, nê gêŋ ma aê jamoa jawiŋ eŋgeŋ. 19 Ma teŋ êwiŋ,
aê janam sakiŋ asa. Oc janam sakiŋ ŋoc ŋatau latu atom me. Janam sakiŋ aôm
êtôm gajam sakiŋ tamam."

20 Go Absalom kêsôm gêdêŋ Ahitopel gebe "Ôwa sa acgom, galoc aêac
daŋgôm asageŋ." 21 Ahitopel gêjô Absalom awa gebe "Aôm ôsô ôndêŋ
tamamnê awênê anaio, taŋ gêwi êsêac siŋ gebe sejop andu tau naŋ ôna. Go
Israel samucgeŋ sêŋô ŋawae gebe kôkêŋ taôm kôtu tamamnê ŋacjo, go samob,
taŋ sêsap aôm tôŋ naŋ, tekweŋ saki êsa." 22 Amboac tonaŋ êsêac sê becobo teŋ
kêtu Absalomŋa kêkô andu ŋasalôm tapa-tapa ŋaô. Ma Absalom kêsô gêdêŋ
tamanê awênê anaio ma Israel samob sêlic. 23 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Ahitopel
embe êwa biŋ teŋ sa, naŋ tetoc biŋ tau sa ma sêlic amboac aŋga Anôtô taunê.
Dawid agêc Absalom lulugeŋ tetoc Ahitopel nê biŋ sa kêtôm tonaŋ.

17

Husai geseŋ Ahitopelnê biŋ

1 Go Ahitopel kêsôm gêdêŋ Absalom gebe "Tajaliŋ lau 12,000 sa ma aê jandi
ma jandaŋguc Dawid êndêŋ êmbac tonec. 2 Aê oc jandac eŋ êndêŋ taŋ eŋ têkwa
êmbac ma têtac ŋatutuc ma jatakê eŋ to lau samob, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ sêc sêna. Aê
oc janac kiŋ taugeŋ 3 ma jakôc lau samob sêmu dêdêŋ aôm sêmêŋ amboac awê
teŋ gêmu gêdêŋ nê akweŋ gêmêŋ. Aôm gobe ônac ŋac tageŋgeŋ ma lau samob
sêmoa tobiŋmalôgeŋ." 4 Ma biŋ tau kêmoasiŋ Absalom to Israel nêŋ lauŋanô
samob.

5 Go Absalom kêsôm gebe "Amôêc ŋac Ark Husai amboac tonaŋgeŋ ma
taŋô biŋ, taŋ eŋ taê gêjam naŋ." 6 Ma gêdêŋ taŋ Husai mêŋgêô lasê gêdêŋ
Absalom naŋ, Absalom kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ahitopel kêsôm amboac tonaŋ.
Aêac daŋgôm êtôm eŋ kêsôm me masi. Embe masi, go ôwa biŋ tau sa." 7 Go
Husai kêsôm gêdêŋ Absalom gebe "Biŋ taŋ Ahitopel kêsôm gêdêŋ aôm gebe
daŋgômŋa naŋ, ŋajam atom." 8 Ma Husai kêsôm gêwiŋ gebe "Aôm kôjala gebe
tamam to ŋacwaga, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, lau ŋactêkwa ma êsêac têntac ŋandaŋ sec
amboac bôclai têna teŋ, taŋ gêmoa saleŋ ma sêjaŋgo ŋalatu su aŋga ênê naŋ. Ma
biŋ teŋ Aôm tamam eŋ siŋsêlêc laŋgwa ma kêjala siŋ ŋagôliŋ. Eŋ oc êkêŋ nê
lau sêlêwaŋ tauŋ êndêŋ êmbêc atom. 9 Taêm ênam, Dawid galocgeŋ oc kêsiŋ
tau ôkwi aŋga pocgêsuŋ me gamêŋ teŋ. Ma embe siŋ êsa ma sênac nêm lau
ŋagêdô êndu, go lau taŋ sêŋô ŋawae naŋ, oc sêsôm gebe 'Lau taêsam taŋ têdaguc
Absalom naŋ sêjaŋa.' 10 Go ŋac têtac kêpa suŋa, taŋ nê ŋalêlôm amboac lewe
nê naŋ, oc êtu palê ma êtêc tau ŋanôgeŋ. Gebe Israel samucgeŋ sêjala gebe
aôm tamam eŋ ŋac siŋsêlêc to êsêac, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, lau toŋaclaigeŋ. 11 Mago
biŋ taŋ aê taê gajam gebe daŋgôm naŋ, tonec gebe Israel samucgeŋ aŋga Dan
e êndêŋ Berseba sêkac tauŋ sa sêpi tageŋ dêndêŋ aôm. Êsêac lau taêsam ŋanô
lasê amboac gaŋac gwêcŋa ma aôm taômgeŋ ôwê êsêac sênac siŋ. 12 Aêac embe
tatap Dawid sa aŋga nê ŋasawa teŋ, go aêac takôm eŋ auc amboac maniŋ kêsêlô
kêsêp nom ma eŋ tonê lau, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, nêŋ teŋ oc êwê sa atom.

13 Eŋ embe êtaiŋ tau su naêlamu malac totuŋbôm teŋ, go Israel samucgeŋ sêkôc
lêpoa sêna malac tonaŋ ma sê malac tau êsêp gaboaŋ to senseŋ su ênaŋa e têtap
ŋapoc tageŋgeŋ sa êtiam atom." 14 Ma Absalom to Israelnêŋ ŋacwaga samob
sêsôm gebe "Ŋac Ark Husai nê biŋ ŋajam kêlêlêc Ahitopelnê su." Apômtau gebe
enseŋ Absalom su, tec kêkêŋ êsêac sêwi Ahitopelnê biŋ ŋajam siŋ gêcŋa.
15 Go Husai gêjac miŋ biŋ, taŋ Ahitopel kêsôm gêdêŋ Absalom to lau
Israelnêŋ kasêga ma biŋ, taŋ eŋ tau kasôm gêdêŋ êsêac naŋ, gedeŋ
dabuŋwagaagêc Sadok agêc Abiatar. 16 Ma kêsôm biŋ tonec gêwiŋ gebe "Asakiŋ
biŋ ŋagaôgeŋ êna ma asôm endeŋ Dawid gebe êmoa buseleŋ gamêŋ sawaŋa
êndêŋ êmbêc atom. Selom bu sêna ŋamakeŋ gebe gêŋwapac êtap kiŋ to lau
samob, taŋ semoa sêwiŋ eŋ naŋ sa atom."
17 Jonatan agêc Ahimas sêsaê sêmoa bumata Enrogel. Sakiŋwagao teŋ gêja
ma kêsôm biŋ gêdêŋ êsêagêc gebe êsêagêc nasêsôm ŋawae êndêŋ kiŋ Dawid.
Êsêagêc tauŋ têtôm gebe sêsa malac tau sêna e lau sêlic êsêagêc nec atom.
18 Mago ŋapalê teŋ gêlic êsêagêc, tec jagêjac miŋ gêdêŋ Absalom. Amboac tonaŋ
agêc sêwi gamêŋ tonaŋ siŋ ŋagaôgeŋ ma jasêô lasê ŋac teŋ aŋga malac Bahurim
nê andu. Ênê sê buŋa teŋ gêc nê malacluŋ, tec êsêagêc sêsêp sê tau ŋalêlôm
sêja. 19 Ma ŋac tau nê awê jakêgadê sê awa auc ma kêta mopolom ŋanô gêsac
gadê ŋaô e gêŋ teŋ gêc awê atom. 20 Gêdêŋ taŋ Absalom nê sakiŋwaga jasêô
lasê dêdêŋ awê tau aŋga andu tonaŋ naŋ, êsêac têtu kênac gebe "Ahimas agêc
Jonatan semoa ondoc." Awê tau gêjô êsêac aweŋ gebe "Êsêagêc selom bu sêja."
Ma êsêac sesom elêmê, mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem
kêtiam.
21 Sêc sêja su acgom, go êsêagêc sêpi aŋga sê sêmêŋ kêtiam ma sêja sêkêŋ ŋawae
gêdêŋ kiŋ Dawid tau. Êsêagêc sêsôm gêdêŋ Dawid gebe "Ôndi ma sebeŋ olom
bu ŋamakeŋ ôna." Go sêjac miŋ biŋ, taŋ Ahitopel kêsôm kêtu eŋŋa naŋ. 22 Tec
Dawid to lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, dêdi selom bu Jordan su sêwi
nêŋ ŋac teŋ siŋ gêmoa ŋamakeŋ ônêŋa atom.
23 Ahitopel gêlic gebe sêgôm ênê biŋ samob ŋanô kêsa atom, tec kêmasaŋ nê
doŋki ma gêc gêja taunê malacmôkê. Eŋ kêmasaŋ nê biŋ to gêŋ samob gêbacnê
ma jagêbic tau êndu ma sêsuŋ eŋ aŋga tamanê sêô.

Dawid gêmoa malac Mahanaim

24 Go Dawid jagêô lasê Mahanaim ma Absalom to lau Israel nêŋ ŋacwaga
samob selom bu Jordan sêja. 25 Absalom kêkêŋ Amasa kêtu siŋwaganêŋ ŋamata
gêjô Joab su. Amasa tonaŋ eŋ ŋac Ismael Itra latu. Itra tau gêjam Nahas latuo
Abigail. Eŋ Joab têna Seruia lasio. 26 Absalom to lau Israel sê nêŋ becobo
sêmoa gamêŋ Gilead.
27 Gêdêŋ taŋ Dawid gêô lasê Mahanaim naŋ, Nahas latu Sobi aŋga Amon
nêŋ malac Raba agêc Amiel latu Makir aŋga Lodebar ma ŋac Gileadŋa Barsilai
aŋga Rogelim, 28 sêkôc mê to laclu ma ku to mopolom tokaiŋ-tokaiŋ ma polom
sigob to gabab ma gêŋgaga ŋagêdô. 29 Êsêac sêkôc lêp to ŋalêsi ma su gêjac anô
sêmêŋ gebe Dawid to lau siŋŋa, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ sêniŋ. Êsêac sêsôm
gebe "Lau sêmoa gamêŋ sawa e mo to bu gêjô êsêac ma tekweŋ gêbac."

18

Absalom gêmac êndu

1 Go Dawid gêjac nê lau, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, kêsi ma kêkêŋ êsêacnêŋ
laumata siŋŋa ŋagêdô sêjam gôliŋ lau 1,000 ma ŋagêdô sêjam gôliŋ lau 100. 2 Go
Dawid gêwa lau siŋŋa kêkôc gêja toŋ têlêac. Toŋ ŋamataŋa Joab gêjam gôliŋ.
Toŋ teŋ Seruia latu Joab lasi Abisai gêjam gôliŋ. Ma toŋ teŋ ŋac Gitŋa Itai

gêjam gôliŋ. Ma kiŋ kêsôm gêdêŋ lau gebe “Aê tauc oc jawiŋ amac amboac tonaŋgeŋ.” 3 Mago êsêac sêsôm gebe “Aôm ôwiŋ aêac atom. Aêac embe aêc ŋacjo su oc lau taêŋ ênam biŋ taêsam atom. Embe aêacma ŋamakeŋ sêmac êndu oc lau taêŋ ênam biŋ taêsam atom amboac tonaŋgeŋ. Mago aôm tec kôlêlêc ma lau 10,000 su. Amboac tonaŋ aôm embe ômoa malac ma ôpuc aêac toŋ oc ŋajam êlêlêc.” 4 Tec kiŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Gêŋ taŋ amac alic ŋajam naŋ, aê gabe jasô ŋalabu.” Amboac tonaŋ kiŋ kêkô kêsi malac ŋasacgêdô ma siŋwaga samob sêsêlêŋ sêsa sêja totoŋ-totoŋ. Toŋ ŋagêdô ŋalau têtôm 100 ma toŋ ŋagêdô ŋalau têtôm 1,000. 5 Ma kiŋ kêjatu Joab agêc Abisai ma Itai gebe “Aŋgôm ŋac wakuc Absalom saic-saicgeŋ atom êtu aêŋa.” Ma lau samob sêŋô jatu tonaŋ, taŋ kiŋ kêkêŋ gêdêŋ êsêac laumata siŋŋa samob kêtu Absalomŋa naŋ.

6 Amboac tonaŋ Dawidnê siŋwaga sêsa awê gebe nasêndac lau Israel. Ma sêjac siŋ tau kêsa aŋga saleŋ Epraimŋa. 7 Ma Dawid nê siŋwaga sêku Israel tulu aŋga tonaŋ. Sêjac siŋ kapôêŋanô gêdêŋ bêc tonaŋ. Lau 20,000 sêmac êndu. 8 Siŋ tonaŋ gelom gêjam gamêŋ tonaŋ auc ma gêdêŋ bêc tonaŋ saleŋ kêdaŋgôŋ lau taêsam kêlêlêc lau, taŋ siŋ geseŋ naŋ su.

9 Ma Absalom kêtap Dawidnê sakiŋwaga sa. Absalom gêŋgôŋ nê doŋki ŋaô ma doŋki tau jagêboaŋ kêsô kamem kapôêŋ ŋalaka ŋalêlôm gêja. Ma Absalom nê môkêlauŋ gêjac kêsô ŋalaka ma eŋ gacgeŋ geŋ kaleŋ ma doŋki tau, taŋ Absalom gêŋgôŋ ŋaô naŋ, gêboaŋ su gêc gêja. 10 Ŋac teŋ gêlic gêŋ tau ma kêsôm gêdêŋ Joab gebe “Ôlic acgom, aê galic Absalom geŋ kaleŋ kamem ŋalaka.” 11 Joab kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ kêsôm biŋ tau naŋ gebe “Aôm gôlic eŋ me. Kêtu asageŋŋa gôjac eŋ kêsêp nom gêmêŋ atom. Aê oc jakêŋ silber 10 êndêŋ aôm ma ômbiŋkap teŋ êwiŋ.” 12 Mago ŋac tau kêsôm gêdêŋ Joab gebe “Aê embe jatap silber 1,000 sa êsêp aê lemoc, mago oc jakêŋ lemoc êpi kiŋ latu atom. Gebe aêac aŋô kiŋ gêjac biŋsu amagêc Abisai ma Itai gebe ‘Aŋgôm ŋac wakuc Absalom saic-saicgeŋ atom êtu aêŋa.’ 13 Ma aê embe jaŋgôm gêŋ teŋ kelecgeŋ êndêŋ eŋ katu oc êsiŋ tau êndêŋ kiŋ atom ma aôm taôm oc ônam aê kêsi atom.” 14 Joab kêsôm gebe” Aê gabe jajaiŋ têm jawiŋ aôm atom.” Go eŋ kêkôc kêm têlêac jagêguŋ Absalom kêsô bôdagi gêdêŋ taŋ eŋ mata jaligeŋ geŋ kaleŋ kamem ŋalaka naŋ. 15 Ma lau matac 10, taŋ sêôc Joabnê laukasap naŋ, sêgi Absalom auc ma sêjac eŋ êndu.

16 Go Joab gêjac dauc kêtaŋ ma lau siŋŋa, taŋ sêjanda Israel naŋ, sêwi siŋ ma sêmu sêmêŋ gebe Joab kêkô êsêac auc. 17 Ma êsêac sêkôc Absalomnê ŋawêlêlaŋ ma sêbaliŋ kêsêp sê kapôêŋ teŋ aŋga saleŋ ma sêboa poc toŋ kapôêŋ teŋ sa kêkô sê tau ŋaô. Ma lau Israel samob sêc sêja nêŋ andu gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.

18 Gêdêŋ taŋ Absalom gêmoa mata jali naŋ, eŋ kêkôc alê poc teŋ jagêjac sa kêtu eŋ tauŋa kêkô kiŋnê gaboaŋ gebe eŋ kêsôm gebe “Aê latuc masi gebe lau taêŋ ênam aê.” Eŋ gê taunê ŋaê kêpi alê poc tonaŋ ma sêsam gêŋ tau gebe Absalomnê ŋabelo e gêdêŋ ocsalô tonec.

Sêsôm Absalom gêmac êndu ŋawae gêdêŋ Dawid

19 Go Sadok latu Ahimas kêsôm gêdêŋ Joab gebe “Ôkêŋ aê jalêti najakêŋ ŋawae êndêŋ kiŋ tau gebe Apômtau gêjam eŋ kêsi aŋga nê ŋacjo nêŋ ŋaclai.” 20 Ma Joab kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm ôkôc ŋawae ôna êndêŋ ocsalô tonec atom. Moae oc ôkôc ŋawae ôna êndêŋ bêc teŋ, mago galoc aôm ôna atom gebe kiŋ latu gêmac êndu.” 21 Go Joab kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga ŋac Kusŋa gebe “Ôna ôkêŋ ŋawae êndêŋ kiŋ êtu gêŋ, taŋ gôlic naŋŋa.” Ŋac Kusŋa gewec gêdêŋ Joab ma kêlêti gêja. 22 Go Sadok latu Ahimas kêsôm gêdêŋ Joab kêtiam gebe “Gêŋwapac teŋ embe êtap aê sa, go êtap samaŋ. Mago ôkêŋ aê jalêti jandaŋguc ŋac Kusŋa jana.” Ma Joab gêjô eŋ awa gebe” Ŋoc latucenec, ôlêti êtu asageŋŋa. Aôm oc ôtap ŋagêjô

ŋajam teŋ sa êtu ôkêŋ ŋawaeŋa atom." 23 Eŋ kêsôm kêtiam gebe "Gêŋwapac teŋ
embe êtap aê sa, go etap sa, mago gabe jalêti jana." Tec Joab kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe "Ôlêtimaŋ." Go Ahimas kêlêti kêdaguc intêna gaboaŋŋa jagêôc lêlêc ŋac
Kusŋa su.

24 Dawid jagêŋgôŋ tuŋbôm ŋasacgêdô. Ma dibwaga tau kêpi tuŋbôm jakêkô
sacgêdô ŋasalôm ŋaô. Eŋ gêôc mataanô sa e gêlic ŋac teŋ taugeŋ kêlêti gêmêŋ.
25 Ma gêmôêc to kêsôm ŋawae gêdêŋ kiŋ. Ma kiŋ kêsôm gebe "Embe eŋ taugeŋ
oc moae kêkôc ŋawae ŋajam gêmêŋ." Ŋacjaeŋ tau kêlêti mêŋkêdabiŋ. 26 Go
dibwaga gêlic ŋac teŋ kêlêti gêmêŋ kêtiam. Tec eŋ gêmôêc biŋ gêdêŋ gejobwaga
sacgêdôŋa gebe "Ôlic acgom, ŋac teŋ taugeŋ kêlêti gêmêŋ kêtiam." Kiŋ kêsôm
gebe "Eŋ kêkôc ŋawae ŋajam teŋ amboac tonaŋgeŋ." 27 Ma dibwaga kêsôm
gebe "Aê galic ŋac, tê kêlêti kêtu ŋamata nê, amboac Sadok latu Ahimas." Ma
kiŋ kêsôm gebe "Eŋ ŋac ŋajam ma oc kêkôc ŋawae ŋajam."

28 Go Ahimas gêmôêc gêdêŋ kiŋ gebe "Gêŋ samob ŋajamgeŋ." Go eŋ gewec
gêdêŋ kiŋ laŋôanô gêdêŋ nom ma kêsôm gebe "Aweŋ êôc Apômtau, aômnêm
Anôtô, taŋ kêkêŋ lau, tê sêôc lemeŋ sa gêdêŋ ŋoc ŋatau kiŋ nê, sêsô aôm ŋalabu
naŋ." 29 Ma kiŋ kêtu kênac gebe "Ŋac wakuc Absalom gêmoa ŋajam me masi."
Ahimas gêjô eŋ awa gebe "Gêdêŋ taŋ nêm laumata Joab kêsakiŋ nêm sakiŋwaga
aê naŋ, aê galic lau taêsam sêjac seso tauŋ, mago gajam kauc ŋam." 30 Ma kiŋ
kêsôm gebe "Mêŋôkô tonec." Amboac tonaŋ eŋ kêkac tau ôkwi ma kêkô ŋaŋêŋ.

31 Go ŋac Kusŋa mêŋgêô lasê ma kêsôm gebe "Ŋawae ŋajam kêtu ŋoc ŋatau
kiŋŋa. Ocsalô tonec Apômtau kakêŋ lau, taŋ sêli tauŋ sa gêdêŋ aôm naŋ, sêsô
aôm ŋalabu." 32 Kiŋ tau kêsôm gêdêŋ ŋac Kusŋa gebe "Ŋac wakuc Absalom
gêmoa ŋajam me masi." Ma ŋac Kusŋa gêjô eŋ awa gebe "O ŋoc ŋatau kiŋ,
aê gabe nêm ŋacjo samob to lau samob, taŋ sêli tauŋ sa gêdêŋ aôm naŋ, oc
tatôm ŋac wakuc tonaŋgeŋ." 33 Kiŋ tau atê gêmô eŋ ma kêpi balêm, taŋ gêc
malac ŋasacgêdô ŋaô naŋ, gêja ma kêtaŋ gebe "O ŋoc latuc Absalom, latucenec
Absalom. Jamac jajô aômmaŋ. O ŋoc latuc Absalom, ŋoc gêŋenec."

19

Joab kêsôm Dawid

1 Go sêkêŋ ŋawae gêdêŋ Joab gebe "Ôlic acgom, kiŋ kêtaŋ taŋiboa kêtu
Absalomŋa." 2 Amboac tonaŋ gêdêŋ bêc tonaŋ biŋ sêku ŋacjo tuluŋa tau gêjam
tau ôkwi kêtu taŋiboa gêdêŋ lau samob gebe lau sêŋô ŋawae gebe kiŋ kêtaŋ
taŋiboa kêtu latuŋa. 3 Gêdêŋ bêc tonaŋ lau siŋŋa sêsa malac sêmêŋ kelecgeŋ
sêgôm amboac lau, taŋ majeŋ kêtu têtaiŋ tauŋ su aŋga siŋŋa naŋ. 4 Kiŋ
gêsaŋ laŋôanô auc ma kêtaŋ toawa-toawa gebe "O latuc Absalom, o Absalom
latucenec, o gêŋenec."

5 Go Joab kêsô andu gêdêŋ kiŋ gêja ma kêsôm gebe "Ocsalô tonec aôm gôgôm
nêm sakiŋwaga samob, taŋ sêjam aôm to nêm latômio to ŋac ma nêm lauo to
aneŋio kêsi amoa matem jali naŋ, majeŋ kêsa. 6 Aôm têmtac gêwiŋ êsêac, taŋ
têntac sec gêdêŋ aôm naŋ, ma têmtac gedec êsêac, taŋ têntac gêwiŋ aôm naŋ.
Ocsalô tonec aôm gôwa taôm sa gebe gôlic lau siŋsêlêc to nêm sakiŋwaga samob
amboac gêŋ ŋaôma. Galoc aê kajala gebe Absalom embe êmoa mata jali ma
aêac samob amac êndu, go ôlic ŋajam. 7 Amboac tonaŋ galoc ôndi sa naôsôm biŋ
ŋajam teŋ êndêŋ nêm sakiŋwaga. Embe masi, go aê jatôc lemoc jakô Apômtau
laŋônêm gebe êndêŋ êmbêc tonec ŋac teŋ oc êmoa êwiŋ aôm atomanô. Biŋ
tonaŋ oc êtu biŋ sec êlêlêc biŋ samob, taŋ kêtap aôm sa gêdêŋ aôm ŋapalêgeŋ
e mêŋgêdêŋ galoc naŋ su." 8 Go kiŋ gêdi sa jagêŋgôŋ malac ŋasacgêdô. Ma

ŋawae gêdêŋ lau samob gebe “Alic acgom, kiŋ gêŋgôŋ malac ŋasacgêdô” ma lau samob sêsa dêdêŋ eŋ.

Dawid gêmu gêja Jerusalem

Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Israelnêŋ lau samob sêc dêdêŋ tauŋnêŋ andu gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêja. 9 Ma lau samob sêôc gêdô tauŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm Israelnêŋ gôlôacmôkêgeŋ ma sêsôm gebe “Kiŋ gêjam aêac kêsi aŋga aêacnêŋ ŋacjo lemeŋ ma gêjam aêac sa aŋga lau Pilisti lemeŋ. Ma galoc eŋ gêwi gamêŋ siŋ ma gêc gêja kêtu Absalomŋa. 10 Ma Absalom, taŋ aêac taeŋ oso eŋ naŋ, siŋ geseŋ eŋ su. Ma amboac ondoc amac ajam taôm tôŋ ma asôm biŋ teŋ gebe akôc kiŋ tau êmu êmêŋŋa atom.”

11 Kiŋ Dawid gêŋô lau Israel sêmasaŋ biŋ kêtu eŋŋa ŋawae, tec kêsakiŋ biŋ gêdêŋ dabuŋwagaagêc Sadok agêc Abiatar gebe “Asôm êndêŋ lau Juda nêŋ laumata gebe ‘Amboac ondoc, tec amac amasaŋ biŋ kêtu akôc kiŋ êmu êwac nê anduŋa kêtu ŋamu nec. 12 Aêŋoc lasitêwai amac, ŋoc ŋatêkwa to ŋoc ŋamêsôm amac. Amboac ondoc tec abe akôc kiŋ êmu êwac êtu ŋamugeŋ nec.’ 13 Ma asôm êndêŋ Amasa gebe ‘Ŋoc ŋatêkwa to ŋoc ŋamêsôm aôm atom me. Aê embe jakêŋ aôm ôtu ŋoc siŋwaga nêŋ laumata ôjô Joab su atom oc Anôtô enseŋ aê su janaŋa.’ ” 14 Ma eŋ gêjam lau Juda samob nêŋ ŋalêlôm ôkwi e têntac tageŋ ma sêsakiŋ biŋ gêdêŋ kiŋ gebe “Aôm to nêm sakiŋwaga samob amu amêŋ.” 15 Amboac tonaŋ kiŋ tau gêmu gêmêŋ bu Jordan ma lau Juda sêpuc kiŋ tôŋ-tôŋ sêmêŋ Gilgal sebe sêkôc kiŋ tau elom bu Jordan ŋamakeŋ êmêŋ.

16 Ma ŋac Benjaminŋa Gera latu Simei aŋga Bahurim kêsêp ŋagaôgeŋ gêmêŋ gêwiŋ lau Judaŋa gebe êpuc kiŋ Dawid tôŋ-tôŋ amboac tonaŋgeŋ. 17 Ma lau Benjaminŋa 1,000 sêwiŋ eŋ. Ma Saulnê gôlôacnêŋ sakiŋwaga Siba to latui 15 ma nê sakiŋwaga 20 sêlêti sêsêp jasêô lasê bu Jordan sêmuŋ kiŋ. 18 Ma êsêac selom buseleŋ tau sebe sêkôc kiŋnê gôlôac sêmêŋ ŋamakeŋ ma sebe sêŋgôm gêŋ, taŋ kiŋ êlic êmoasiŋ eŋ naŋ. Ma gêdêŋ taŋ kiŋ gebe elom bu Jordan tau naŋ, Gera latu Simei gêu tau gec eŋ laŋônêmŋa 19 ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O ŋoc ŋatau, taêm ênam biŋ, taŋ nêm sakiŋwaga aê gagôm keso gêdêŋ bêc, taŋ gôwi Jerusalem siŋ naŋ, ma ôlic aê sec atom. O kiŋ, ôê biŋ tau tôŋ ênêc nêm ŋalêlôm atom. 20 Nêm sakiŋwaga aê kajala gebe gagôm keso. Mago galoc ôlic acgom, aê tec kasêp gamêŋ katu Josepnê gôlôac nêŋ ŋac ŋamataŋa gebe japuc ŋoc ŋatau kiŋ aôm tôŋ-tôŋ.” 21 Go Seruia latu Abisai gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Simei êmac êndu êtu kêpuc boa ŋac, taŋ Apômtau geŋ oso eŋ naŋŋa atom me.” 22 Mago Dawid kêsôm gebe “Seruia latui amac, aêacnêŋ asageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ, tec ocsalô tonec amac alêtôm aê. Ŋac teŋ oc êmac êndu aŋga Israel ocsalô tonec me. Aê kajala gebe katu kiŋ Israelŋa gêdêŋ ocsalô tonec.” 23 Ma kiŋ kêtôc lêma ma kêsôm gêdêŋ Simei gebe “Aôm oc ômac êndu atom.”

24 Ma Saul dêbu Mepiboset kêsêp gêmêŋ gebe êndac kiŋ tau. Eŋ kêkwasiŋ akaiŋ to kêkapiŋ nê êm ma kêkwasiŋ nê ŋakwê atomanô gêdêŋ taŋ kiŋ gêwi gamêŋ siŋ naŋ, e gêmu gêmêŋ toôli samucgeŋ kêtiam. 25 Gêdêŋ taŋ Mepiboset aŋga Jerusalem mêŋgêô lasê gebe êndac kiŋ naŋ, kiŋ tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mepiboset, kêtu asageŋŋa aôm gôwiŋ aê gôja atom.” 26 Eŋ gêjô eŋ awa gebe” O ŋoc ŋatau ma ŋoc kiŋ, aê ŋac puliŋ. Aê kasôm gêdêŋ ŋoc sakiŋwaga gebe êmansaŋ doŋki teŋ êtu aêŋa gebe jaŋgôŋ ŋaô ma jawiŋ kiŋ jana. Mago ŋoc sakiŋwaga kêsau aê. 27 Eŋ kêgôliŋ biŋ kêpi nêm sakiŋwaga aê gêdêŋ ŋoc ŋatau kiŋ. Mago ŋoc ŋatau kiŋ kêtôm Anôtônê aŋela. Amboac tonaŋ ôŋgôm gêŋ, taŋ aôm gôlic ŋajam naŋ. 28 Gebe ŋoc ŋatau kiŋ gêlic tamocnê gôlôac samucgeŋ amboac lau gêbac jagêdêŋ, mago aôm kôkêŋ nêm sakiŋwaga aê gaŋgôŋ êsêac, taŋ seŋ gêŋ aŋga nêm tebo naŋ ŋalêlôm. Aêŋoc biŋ ŋajam ondoc gêc gebe

jateŋ êndêŋ kiŋ.” 29 Ma kiŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsôm biŋ taêsam êwiŋ
êtu asageŋŋa. Aê kasôm biŋ kêtu tôŋ gebe Amagêc Siba awa nomlênsêm
êkôc.” 30 Ma Mepiboset kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Ŋoc ŋatau kiŋ gêmu gêmêŋ toôli
samucgeŋ, tec Siba êkôc gêŋ tauman.”
31 Ŋac Gileadŋa Basilai kêsêp aŋga Rogelim gêmêŋ ma kêsêlêŋ gawiŋ kiŋ e
jasêô lasê bu Jordan gebe êkêŋ eŋ elom êna ŋamakeŋ. 32 Basilai kêtu ŋamalacanô
su, ênê jala kêtu 80. Eŋ gêjam kiŋ tau sa ŋa geŋ taniŋŋa gêdêŋ ŋasawa, taŋ
eŋ gêmoa Mahanaim gebe eŋ ŋac tolêlôm ŋanô teŋ. 33 Ma kiŋ kêsôm gedeŋ
Basilai gebe “Ômôêŋ ôŋgôŋ Jerusalem ôwiŋ aê ma aê jamoasiŋ aôm aŋga
tônê.” 34 Mago Basilai kêsôm gedeŋ kiŋ gebe “Aêŋoc jala jamoa matoc jaliŋa
tendocgeŋ gêc, tec jawiŋ kiŋ japi Jerusalem jana. 35 Ocsalô tonec aêŋoc jala
kêtu 80. Aê katôm gebe jansaê ŋajam to sec me. Aê katôm gebe jansaê gêŋ,
taŋ janiŋ me janôm naŋ me. Aê katôm gebe jaŋô lau aweŋ sênam wêŋa me.
Êtu asageŋŋa nêm sakiŋwaga wacêtu gêŋwapac teŋ êndêŋ ŋoc ŋatau kiŋ êwiŋ.
36 Nêm sakiŋwaga gebe êsêlêŋ êwiŋ kiŋ dambêgeŋ e êndêŋ Jordan ŋamakeŋ.
Kiŋ êmoasiŋ aê amboac tonaŋ êtu asageŋŋa. 37 Aê jateŋ aôm gebe ôkêŋ nêm
sakiŋwaga êmu êna gebe jamac êndu aŋga taucŋoc malacmôkê ma aŋga tamoc
agêc tinoc nêŋ sêô ŋagala. Nêm sakiŋwaga Kimham tec gêmoa. Ôkêŋ eŋ êsêlêŋ
êwiŋ ŋoc ŋatau kiŋ tau ma ôŋgôm gêŋ, taŋ gôlic ŋajamgeŋ naŋ, êndêŋ eŋ.” 38 Ma
kiŋ gêjô eŋ awa gebe “Kimham êwiŋ aê êna ma aê oc jaŋgôm gêŋ, taŋ aôm
ôlic ŋajam naŋ, êndêŋ eŋ ma jaŋgôm gêŋ samob, taŋ aôm oteŋ naŋ, amboac
tonaŋgeŋ.” 39 Go lau samob selom bu Jordan ma kiŋ gelom amboac tonaŋgeŋ.
Ma kiŋ kêlêsôp Basilai alianô ma gêjam mec eŋ ma Basilai gêmu gêja taunê
malac. 40 Kiŋ tau gêja Gilgal ma Kimham gêwiŋ eŋ. Ma lau Juda samob to lau
Israel ŋamakeŋ amboac tonaŋgeŋ sejoŋ kiŋ sêmoa intêna.
41 Go lau Israel samob dêdêŋ kiŋ sêja ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O kiŋ, kêtu
asageŋŋa aêacnêŋ lasitêwai Judaŋa sêjam geŋgeŋ aôm ma sêkôc aôm to nêm
gôlôac ma nêm lau samob amêŋ Jordan ŋamakeŋ tonecŋa.” 42 Lau Judaŋa sêjô
lau Israel aweŋ gebe “Kiŋ kêtu aêacma ŋagêdô teŋ. Kêtu asageŋŋa amac têmtac
ŋandaŋ kêtu biŋ tonaŋŋa. Aêac aeŋ kiŋnê gêŋ teŋ me. Me eŋ kêkêŋ gêŋ teŋ
ŋaômageŋ gêdêŋ aêac me.” 43 Ma lau Israel sêjô lau Juda nêŋ biŋ gebe “Aêac
awê kaiŋ kiŋ Dawid alêlêc amac su gebe aêac lau Israel ma gôlôacmôkê 10.
Kêtu asageŋŋa amac alic aêac sec. Aêac asôm biŋ gebe akôc aêacnêŋ kiŋ amu
amêŋŋa kêtu ŋamata atom me.” Mago lau Juda aweŋ ŋajaŋa kêlêlêc lau Israel
nêŋ su.

20:1–21:22 Dawid kêtap gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ sa. Lau Israel ŋagêdô sêli
tauŋ sa, nê wakuc sêlênsôŋ tauŋ, tôbôm kêsa ma nê ŋacjo sêjac siŋ gêdêŋ eŋ.
Mago gêŋwapac samob tonaŋ ŋai kêku Dawid tulu atom.

22

Dawidnê wê daŋgeŋa

1 Dawid gêga wê tonec gêdêŋ Apômtau, gêdêŋ bêc, taŋ Apômtau gêjam eŋ sa
aŋga nê ŋacjo samob lemeŋ to aŋga Saul lêma naŋ. 2 Eŋ kêsôm gebe
“Apômtau kêtu ŋoc lamuanô to ŋoc tuŋtêna
ma ŋoc gêjam-sawaga.
3 Aêŋoc Anôtô kêtu ŋoc lôm, taŋ gaê lamu naŋ.
Eŋ kêtu ŋoc lautuc ma ŋoc moasiŋ ŋabulakôp.
Eŋ kêtu ŋoc lêmôp to ŋoc lômlabu ma ŋoc kêsiwaga,
taŋ gêjam aê sa aŋga gêŋ saic-saic naŋ.
4 Aê aoc gêjac Apômtau, taŋ talanem eŋ naŋ,

ma eŋ gêjam aê kêsi aŋga ŋoc ŋacjonêŋ.

5 “Gebe gêmacanô ŋadembom gênôm aê auc
to gêŋ gebe enseŋ aêŋa ŋasamac kêtakê aê.
6 Lamboam ŋalêpoa gêsô aê tôŋ
gêmacanô gêwa lakô aê.
7 Gamoa e katuc uŋ tageŋ ma aoc gêjac Apômtau
ma gamôêc gêdêŋ ŋoc Anôtô gebe ênam aê sa.
Eŋ gêŋgôŋ nê gamêŋ dabuŋ ma gêŋô ŋoc môêc
ma gê taŋa aêŋoc taŋiboa, taŋ kataŋ gêdêŋ eŋ naŋ.

8 “Go nom wiwic to kôtêŋ-kôtêŋgeŋ, undambê ŋataoŋ kêtênêp e kôjô-kôjôgeŋ
gebe eŋ têtac ŋandaŋ kêsa ŋanô.
9 Jadauŋ kêsa eŋ lususuŋ to ja ŋawaô kêsa eŋ awasuŋ
ma ŋalana ŋamôsi kêpêlaŋ aŋga ênê kêsa gêja-gêja.
10 Eŋ kêwê undambê sêlilib kêsêp gêmêŋ.
Tao ŋamajaŋ gêc eŋ akaiŋ ŋalabu.
11 Eŋ gêlôb gêŋgôŋ kerub ŋaô.
Eŋ gêŋgôŋ mu ŋamagê ŋaô ma gêlôb wip tageŋ.
12 Eŋ kêkêŋ gêsuŋbôm kêtu nê becobo.
Kom ŋamajaŋ to tao tokatap-tokatap kêkôm eŋ auc.
13-14 Ŋalana ŋamôsi kêpêlaŋ kêsa
aŋga ŋawasi, taŋ gêmuŋ eŋ naŋ.
“Apômtau kêkêŋ nê wapap gêjac aŋga undambê.
Ma Lôlôc Ŋatau kêkêŋ nê awa kêsa.
15 Eŋ kêpê nê sôb ma kêpalip nê ŋacjo êliŋ-êliŋ.
Ôsic kêtakê êsêac sêc gôliŋ-gôliŋgeŋ.
16 Gwêc ŋagêdimbob gêôc tau sa kêtu awê
ma nom ŋataoŋ kêwaka tau sa.
Gebe Apômtau gêjam wambaŋ
ma ŋawajaô kêsa eŋ lususuŋ.

17 “Eŋ kêmêtôc lêma aŋga lôlôc mêŋkêkam aê tôŋ
ma gê aê sa aŋga ŋasamac kapôêŋ ŋalêlôm.
18 Eŋ kêjaŋgo aê su aŋga ŋoc ŋacjo ŋaclai nê
to aŋga ŋoc gobi, taŋ nêŋ ŋaclai kêkôm aê auc naŋ nêŋ.
19 Êsêac sebo sêsa dêdêŋ aê gêdêŋ ŋoc bêc ŋawapacŋa,
mago Apômtau kêpuc aê tôŋ.
20 Eŋ kêkam aê sa jakakô gamêŋ kwalam.
Eŋ kêsaic aê sa kasa gaja gebe eŋ têtac gêwiŋ aêgac.

21 “Apômtau kêmoasiŋ aê kêtôm laŋôcnêm sawaŋa.
Eŋ gêjam aê sa kêtôm lemoc selecŋa.
22 Gebe aê kasa Apômtaunê lêŋ ŋapep
ma kakac tauc su aŋga ŋoc Anôtônê ŋaucŋageŋ atom.
23 Ênê biŋgêdêŋ samob kêkô aê laŋôcnêm
ma gajam dêmôêc ênê biŋsu atom.
24 Aê kasa ŋoc lêŋ ŋapep e eŋ gêlic aê ŋajam.
Ma gajob tauc ŋapep gêdêŋ gêŋ sec.
25 Amboac tonaŋ Apômtau kêmoasiŋ aê kêtu gamoa ŋaŋêŋŋa,
kêtu ŋoc ŋalêlôm selec gamoa eŋ laŋônêmŋa.

26 “Aôm gôwa taôm sa gêdêŋ ŋac ŋajam gebe aôm ŋac gabêjam,
gêdêŋ ŋac laŋônêm sawaŋa gebe aôm taôm ŋac laŋônêm sawa.
27 Aôm gôwa taôm sa gadêŋ ŋac mansaŋ gebe aôm taôm mansaŋ
mago gêdêŋ keso-keso, tec kôtôc taôm amboac kaiŋ teŋ.
28 Aôm gôjam lau, taŋ sêkôniŋ tauŋ naŋ sa
ma kôkôniŋ lau, taŋ tetoc tauŋ sa naŋ.
29 Biŋŋanô, o Apômtau, aôm kôtu ŋoc ja.
Ŋoc Anôtô kêpô ŋoc ŋakesec ŋawê kêsa.
30 Biŋŋanô, aôm embe ôwiŋ aê oc janac lausiŋ popoc
ma ŋoc Anôtô embe êwiŋ aê oc jamboaŋ jaŋgêli nêŋ tuŋbôm.
31 Anôtô tonaŋ tec gêjam gôliŋ gêŋ samob tomalageŋ.
Biŋ taŋ Apômtau gêjac mata naŋ, kêtu anô.
Eŋ kêtu lau samob, taŋ sê lamu eŋ naŋ, nêŋ lautuc.

32 “Apômtau taugeŋ eŋ Anôtô.
Ma aêacnêŋ Anôtô taugeŋ eŋ lamu ŋanô.
33 Anôtô tau tonaŋ kêtu ŋoc lamu ŋajaŋa tau
to kêmasaŋ ŋoc intêna gebe jasa toôlic samucgeŋ.
34 Eŋ gêgôm ŋoc ockaiŋ kêtôm mojawa nê.
Eŋ ketoc aê kakô lôc ŋamoatêc ŋaô toôlic samucgeŋ.
35 Eŋ kêdôŋ lemoc siŋŋa
tec lemoc jakêkam talam ŋamadi.
36 Aôm kôkêŋ lautuc ênam aê kêsiŋa.
Aômnêm moasiŋ ketoc aê sa.
37 Aôm kômasaŋ intêna ŋasawa kapôêŋ gebe jasa
ma japô ocgêsu ôkwi atom.
38 Aê kajanda ŋoc ŋacjo e gaseŋ êsêac su
ma kakac tauc ôkwi atom e êsêac sêjaŋa.
39 Aê gajac êsêac piŋpaŋ ma sebe sêndi e sêgôm jageo.
Ac sêc ockaiŋ ŋalabu.
40 Aôm kôjandiŋ aê ŋa ŋaclai gebe janac siŋ ŋanô.
Aôm kôkôniŋ ŋoc ŋacjo sêmoa aê ŋalabu.
41 Aôm kôpuc ŋoc ŋacjo sa tec sêc aê
e gaseŋ êsêac samob, taŋ têntac sec gêdêŋ aê naŋ su.
42 Êsêac sesom nêŋ gêjam sa teŋ, mago teŋ gajam sa atom.
Êsêac sêmôêc gêdêŋ Apômtau, mago eŋ gêjô êsêac aweŋ atom.
43 Aê kalêsa êsêac e têtôm nom ŋakekop.
Aê kaka êsêac tôŋ kêtôm kaka lêsap aŋga intêna.

44 “Aôm gôjam aê sa aŋga siŋ tomôkê-tomôkê e kôkêŋ aê katu lausamucnêŋ
gôliŋwaga.
Lau taŋ kajala êsêac atom naŋ, sêjam sakiŋ aê.
45 Lau jaba sewec dêdêŋ aê.
Aê embe jakac aocsuŋ sa jamoa ma oc taŋeŋ wamu êndêŋ aê.
46 Lau jaba latuŋi katuŋ gêjaŋa
ma sêsuŋ tauŋ têtênêp-têtênêpgeŋ sêsa aŋga nêŋ tuŋbôm sêmêŋ.

47 “Apômtau gêmoa mata jali. Aê aoc êôc ŋoc lamu.
Aê jatoc ŋoc ŋacmoasiŋ Anôtô sa.
48 Anôtô tau tec kêpuc aê tôŋ e kakac ŋoc kamocgôc.
Eŋ kêkôniŋ malac-malac tôŋ sêsô aê ŋalabu.

49 Ma eŋ gêjam aê kêsi gêdêŋ ŋoc ŋacjo. Aôm kotoc aê sa kêlêlêc ŋoc soŋo-soŋo,
ma gôjam aê sa aŋga lau ŋaclai nêŋ.

50 “O Apômtau, kêtu tonaŋŋa aê gabe jalambiŋ aôm jamoa lausamuc ŋalêlôm
ma janam wê lanemŋa êpi nêm ŋaê.
51 Aôm tonaŋ kotoc nêm kiŋ sa ŋanô ma kôtôc nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêdêŋ
ŋac, taŋ seŋ oso eŋ naŋ,
gêdêŋ Dawid to nê wakuc gedeŋ tôŋgeŋ.”

23

Dawidnê awamu

1 Biŋ tonec kêtu Dawidnê awamu
“Isai latu Dawid kêsôm biŋ.
Ŋac taŋ tetoc eŋ sa naŋ, kêsôm biŋ.
Jakobnê Anôtô nê ŋac seŋ oso eŋŋa.
Ŋac gêga Israelnê wê ŋajamwaga.
2 “Apômtaunê Ŋalau kêsôm biŋ kêsa aê aoc,
ma ênê biŋ gêc aê imbeloc.
3 Israelnêŋ Anôtô kêsôm biŋ.
Israelnêŋ lamu kêsôm biŋ gêdêŋ aê.
Ŋac taŋ kêtêc Anôtô
ma gêjam gôliŋ ŋamalac ŋaŋêŋgeŋ naŋ,
4 kêpô êsêac kêtôm ŋawê bêbêcgeŋŋa,
kêtôm oc, taŋ kêpi toŋagêlôm masi naŋ, ma gêgôm gêgwaŋ, taŋ kom gêjac naŋ
kêpuc.
5 Aêŋoc gôlôac sêmoa sêwiŋ Anôtô
gebe eŋ kêmoatiŋ poac teŋgeŋŋa teŋ gêwiŋ aê ma kêmasaŋ gêŋ samob ŋapep
ma ênêc teŋgeŋ,
gebe eŋ oc êkêŋ aê gebe jamoa ŋajam
ma gêŋ taŋ ŋoc ŋalêlôm têtac gêwiŋ naŋ, eŋ êŋgôm esewec.
6 Mago lau, taŋ sêmoa jaêc Anôtô naŋ, têtôm gêŋ têkwa-têkwa,
taŋ tambaliŋ siŋ naŋ, gebe tatôm gebe takôc ŋa lemeŋ atom.
7 Mago ŋac taŋ gebe ejoŋ gêŋ tau sa naŋ,
êkôc siŋ to kêm ŋadambê ma ja êniŋ gêŋ tau êmbacnê samucgeŋ.”

23:8–24:25 Dawidnê siŋsêlêc laŋgwa towae nêŋ ŋaê kêsêp ŋasêbu tonec. Dawid kêsa nê lau sa, mago Anôtô gêlic ŋajam atom, tec kêkêŋ gêmac sec kêtap lau Israel sa. Kêtu ŋamu Anôtô taê walô nê lau kêtiam ma kêkôc gêmac sec tau su.

Kiŋnêŋ Buku Ŋamataŋa

Kiŋnêŋ Buku Ŋamataŋa tonec gêjac têku lau Israel nêŋ kiŋ nêŋ miŋ, taŋ kêsêp Samuelnê buku luagêc naŋ. Buku tau gêwa tau kêkôc gêja ŋasêbu têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-2 Salomo kêtu lau Israel to Juda nêŋ kiŋ gêjô Dawid su. Dawid gêmac êndu ŋamiŋ.
2. Môkêlatu 3-11 Salomo gêjam gôliŋ lau Israel to ênê kôm ŋanô ŋamiŋ. Ênê kôm towae gebe kêkwê lôm dabuŋ aŋga Jerusalem.
3. Môkêlatu 12-22 Gamêŋ Israel gêwa tau kêkôc gêja gamêŋ luagêc, sêsam teŋ gebe Israel ma teŋ gebe Juda. Kiŋ taŋ sêjam gôliŋ gamêŋ luagêc tonaŋ naŋ, nêŋ miŋ kêsêp môkêlatu tonaŋ e jagêdêŋ têm Jehosapat kêtu kiŋ aŋga Juda ma Ahasia gêjam gôliŋ Israel.

Kiŋnêŋ buku luagêc kêkip kiŋ samob nêŋ lêŋ taŋeŋ wamu gêdêŋ Anôtôŋa sa. Kiŋ, taŋ taŋeŋ wamu Anôtô naŋ, sêjam gôliŋ lau jagêdêŋ ma têtap kôm ŋanô ŋajam sa. Mago êsêac, taŋ sêjam sakiŋ gwam to sêbuc dêmôêŋ Anôtô naŋ, nêŋ gôliŋ gêôc sec sa. Kiŋ samob, taŋ sêjam gôliŋ gamêŋ gêmu kêpiŋa naŋ, seso Anôtônê jatu. Gamêŋ Juda ŋakiŋ ŋagêdô sêsô Anôtônê ŋagôliŋ ŋalabu, ŋagêdô sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê.

Lau ŋatêkwa toŋ teŋ nêŋ miŋ kêsêp buku tau amboac tonaŋgeŋ. Êsêac têtu Apômtaunê jaeŋwaga. Aêac tasam êsêac gebe Propete. Êsêac sêkêŋ puc gêdêŋ lau samob ma sêjac jao sakiŋ gwamŋa to taŋeŋpêc. Êsêacnêŋ ŋac towae teŋ Elia. Ênê miŋ towae kêsêp môkêlatu 18. Eŋ to Balnê dabuŋwaga aweŋsuŋ gêôc ka tauŋ aŋga lôc Karmel gebe Anôtô ondoc ŋanô.

Abisag gêjam sakiŋ Dawid

1 Gêdêŋ taŋ kiŋ Dawid kêtu ŋamalacanô teŋ ma nê jala kêtu taêsam naŋ, êsêac sêkwa eŋ auc ŋa belaŋke, mago malo gêgôm eŋ ŋapaŋ. 2 Amboac tonaŋ ênê sakiŋwaga sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O kiŋ, sensom ŋapalêo teŋ êtu aômŋa gebe ênam sakiŋ aôm ma êtu aômnêm jaomwagao. Eŋ ênêc awiŋ aôm oc êjandaŋ aôm.” 3 Tec sesom awêtakiŋ ŋajamanô teŋ aŋga gamêŋ Israelŋa samucgeŋ e têtap awê Sunemŋa Abisag sa ma sêkôc eŋ dêdêŋ kiŋ sêja. 4 Ma awêtakiŋ tonaŋ eŋ ŋajamanô ma kêtu kiŋ nê jaomwagao ma gêjam sakiŋ eŋ, mago kiŋ gêjam eŋ atom.

Adonia gebe êjaŋgo lêpôŋ kiŋŋa su

5 Dawid agêc Hagit nêŋ latuŋi Adonia ketoc tau sa ma kêsôm gebe “Aê gabe jatu kiŋ.” Ma eŋ kêkôc kareta to lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaôŋa naŋ, to lau 50 gebe sêlêti sêmuŋ eŋ. 6 Ma eŋ tama gêjac jao ma kêtu kênac eŋ gebe “Kêtu asageŋŋa aôm gôgôm gêŋ amboac tonaŋ” naŋ atom. Eŋ ŋac tolaŋôanô ŋajam teŋ amboac tonaŋ ma têna kêkôc eŋ kêdaguc Absalom. 7 Adonia gêjam biŋgalôm gêwiŋ Seruia latu Joab agêc dabuŋwaga Abiatar ma êsêagêc têdaguc Adonia ma sêjam eŋ sa. 8 Mago dabuŋwaga Sadok agêc Jehoiada latu Benaia ma propete Natan to Simei agêc Rei ma Dawid nê siŋsêlêc samob, taŋ sejop eŋ naŋ, sêwiŋ Adonia atom.

9 Adonia kêkêŋ domba to bulimakao kapoac ma bulimakao ŋalatu, taŋ segeŋ e kêtôp ŋajam naŋ, kêtu da aŋga Poc moacŋa, taŋ gêc kêsi Enrogel naŋ, ma kêkêŋ jaeŋ gêdêŋ nê lasitêwai, kiŋ latui, samob ma kiŋ nê lau kapôêŋ aŋga Juda gebe têtu ŋacleŋ eŋ. 10 Mago eŋ kêkêŋ jaeŋ gêdêŋ propete Natan agêc Benaia ma siŋsêlêc me lasi Salomo atom.

11 Go Natan kêsôm gêdêŋ Salomo têna Batseba gebe “Aôm gôŋô su gebe Hagit
latu Adonia kêtu kiŋ ma aêacnêŋ ŋatau Dawid gêjam kauc biŋ tau me masi.
12 Amboac tonaŋ ômôêŋ ma aê gabe jawa lêŋ teŋ sa êndêŋ aôm gebe ônam taôm
to latôm Salomo katômi kêsi. 13 Aôm ŋagaôgeŋ ôsô ôndêŋ kiŋ Dawid ôna ma
ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘O ŋoc ŋatau kiŋ, aôm kôtôc lêmam gêdêŋ nêm sakiŋwagao
aê ma kôsôm gebe “Aômnêm latôm Salomo êtu kiŋ êjô aê su ma êŋgôŋ aêŋoc
lêpôŋ” aôm kôsôm me masi. Kêtu asageŋŋa Adonia kêtu kiŋ.’ 14 Aôm ôsôm biŋ
êndêŋ kiŋ ômoa, go aê oc jasô jandaŋguc aôm ma japuc nêm biŋ tôŋ.”
15 Amboac tonaŋ Batseba kêsô kiŋnê balêm gêja (kiŋ tau kêtu ŋamalacanô su
ma Abisag aŋga Sunem gêjam sakiŋ eŋ). 16 Batseba gewec ma gêu tau gêc kiŋ
akaiŋŋa. Ma kiŋ kêtu kênac gebe “Ŋalêlôm kêkac aôm kêtu asageŋŋa.” 17 Eŋ
gêjô eŋ awa gebe “Ŋoc ŋatau, aôm kôtôc lêmam gêdêŋ nêm sakiŋwagao aê kôkô
Apômtau, aômnêm Anôtô, laŋônêm ma kôsôm gebe ‘Nêm latôm Salomo oc ênam
gôliŋ êjô aê su ma eŋ oc êŋgôŋ ŋoc lêpôŋ.’ 18 Ma galoc, ôlic acgom, Adonia kêtu
kiŋ, ma aôm kiŋ gôjam kauc gêŋ tau. 19 Eŋ kêkêŋ bulimakao to ŋalatu, taŋ segeŋ
e kêtôp ŋajam naŋ, ma domba taêsam ŋasec kêtu da ma kêkêŋ jaeŋ kiŋ latui
samob to dabuŋwaga Abiatar ma siŋwaga nêŋ ŋac ŋamataŋa Joab, mago latôm
Salomo tec keteŋ eŋ gêwiŋ atom. 20 O ŋoc ŋatau kiŋ, galoc lau Israel samob
sêkêŋ mateŋ aôm gebe ôsôm êndêŋ êsêac gebe asa êŋgôŋ aêŋoc ŋatau kiŋ nê
lêpôŋ êjô aôm su. 21 Embe masi oc êndêŋ taŋ ŋoc ŋatau kiŋ ênêc nê bêc êwiŋ
tamai naŋ aêagêc latuc Salomo oc atap ŋagêjô sa.”
22 Gêdêŋ taŋ eŋ gêjam biŋgalôm gêdêŋ kiŋ gêmoa naŋ, propete Natan gêô
lasê. 23 Ma êsêac sêkêŋ ŋawae gêdêŋ kiŋ tau gebe “Propete Natan tec gêmoa
tonec.” Ma gêdêŋ Natan kêsô gêdêŋ kiŋ gêja naŋ, eŋ gewec gêdêŋ kiŋ, laŋônô
gêdêŋ nom. 24 Ma Natan kêsôm gebe “Ŋoc ŋatau kiŋ, aôm oc kôsôm gebe Adonia
êtu kiŋ êjô aê su ma êŋgôŋ aêŋoc lêpôŋ me masi. 25 Gebe eŋ kêsêp gêja gêdêŋ
ocsalô tonec ma kêkêŋ bulimakao kapoac to ŋalatu, taŋ segeŋ e kêtôp ŋajam
naŋ ma domba taêsam ŋasec kêtu da ma kêkêŋ jaeŋ kiŋ latui ma siŋwaga nêŋ
ŋac ŋamataŋa Joab ma dabuŋwaga Abiatar. Ma ôlic acgom, êsêac seŋ to sênôm
sêwiŋ eŋ ma sêsôm gebe ‘Kiŋ Adonia êmoaôŋ. 26 Mago eŋ kêkêŋ jaeŋ gêdêŋ nêm
sakiŋwaga aê to gêdêŋ dabuŋwaga Sadok ma Jehoiada latu Benaia agêc latôm
Salomo atom. 27 O ŋoc ŋatau kiŋ, aôm kômasaŋ biŋ amboac tonaŋ ma kôkêŋ
ŋac, taŋ êŋgôŋ ŋoc ŋatau nê lêpôŋ êjô aôm su naŋ, ŋawae gêdêŋ nêm sakiŋwaga
aêac atom me.”

Sêkêŋ Salomo kêtu kiŋ

28 Go kiŋ Dawid gêjô Natan nê biŋ gebe “Ômôêc Batseba êndêŋ aê êmêŋ.”
Amboac tonaŋ eŋ kêsô gêdêŋ kiŋ jakêkô eŋ laŋônêm. 29 Ma kiŋ kêtôc lêma
to kêsôm gebe “Kêtu Apômtau gêŋgôŋ mata jali ma gêjam aê katuc kêsi gêdêŋ
gêŋwapac samobŋa, 30 tec jaŋgôm biŋ, taŋ katôc lemoc gêdêŋ aôm gajam
Apômtau, Israel nêŋ Anôtô laŋô to kasôm gebe ‘Nem latôm Salomo ênam gôliŋ
êjô aê su êŋgôŋ ŋoc lêpôŋ êjô aê’ naŋ oc ŋanô êsa êndêŋ ocsalô tonec.” 31 Go
Batseba gewec laŋônô gêdêŋ nom ma ketoc kiŋ tau sa ma kêsôm gebe “Ŋoc
ŋatau kiŋ Dawid êmoa teŋgeŋ.”
32 Kiŋ Dawid kêsôm gebe “Ômôêc dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma
Jehoiada latu Benaia dêndêŋ aê sêmêŋ.” Amboac tonaŋ êsêac dêdêŋ kiŋ tau
sêja. 33 Ma kiŋ tau kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc nêm ŋatau nê sakiŋwaga sêwiŋ
amac ma akêŋ latuc Salomo êŋgôŋ aê taucŋoc doŋki ŋac akôc eŋ asêp andêŋ
bumata Gihon ana. 34 Ma dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan sêniŋ oso eŋ
aŋga tonaŋ êtu Israelnêŋ kiŋ. Go anac dauc êtaŋ ma amôêc gebe ‘Kiŋ Salomo
êmoa teŋgeŋ. 35 Go amac api andaŋguc eŋ ma eŋ mêŋêŋgôŋ ŋoc lêpôŋ ŋaô gebe

eŋ oc êtu kiŋ êjô aê su. Gebe aê kakêŋ eŋ kêtu lau Israel to Juda nêŋ gôliŋwaga.”
36 Ma Jehoiada latu Benaia gêjô kiŋ awa gebe” BiŋŋanÔ, Apômtau, ŋoc ŋatau
kiŋ nê Anôtô kêsôm amboac tonaŋ. 37 Apômtau êmoa êwiŋ Salomo êtôm gêmoa
gêwiŋ ŋoc ŋatau kiŋ tau ma êŋgôm ênê gôliŋ êtu kapôêŋ alêlêc ŋoc ŋatau kiŋ
Dawid nê su.”
38 Amboac tonaŋ dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu
Benaia ma lau Keret to Pelet sêsêp sêja ma sêkêŋ Salomo gêŋgôŋ kiŋ Dawid
nê doŋki ma sêkôc eŋ dêdêŋ bumata Gihon sêja. 39 Aŋga tonaŋ dabuŋwaga
Sadok kakôc ŋoplakôp katêkwiŋa aŋga becobo ma geŋ oso Salomo. Go sêjac
dauc kêtaŋ ma lau samob sêsôm gebe “Kiŋ Salomo êmoa teŋgeŋ.” 40 Ma lau
samob, taŋ têdaguc eŋ naŋ, sêju gasuc to sêjac oŋ ma têtu samuc toŋabêlêc
kapôêŋ, e nom gêôc kêkôc kêtu êsêacnêŋ ŋaôndunja.
41 Adonia to nê ŋacleŋ samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, sêŋô biŋ tau gêdêŋ taŋ
seŋ moasiŋ tau gêbacnê. Ma gêdêŋ taŋ Joab gêŋô dauc kêtaŋ naŋ, eŋ kêtu kênac
gebe “Ŋaonda aŋga malac nec ŋam amboac ondoc.” 42 Gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm biŋ
gêmoa naŋ, dabuŋwaga Abiatar latu Jonatan gêmêŋ ma Adonia kêsôm gebe
“Ôsô ômôêŋ gebe aôm ŋac mansaŋ tec kôkôc ŋawae ŋajam gômôêŋ.” 43 Jonatan
gêjô Adonia awa gebe “Aec, gebe ŋoc ŋatau kiŋ Dawid kêkêŋ Salomo kêtu kiŋ.
44 Ma kiŋ tau kêsakiŋ dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu
Benaia sêwiŋ lau Keret to Pelet ma êsêac sêkêŋ eŋ gêŋgôŋ kiŋnê doŋki ŋaô
45 ma dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan seŋ oso eŋ kêtu kiŋ aŋga bumata
Gihon ma êsêac sêmu sêpi aŋga tonaŋ tolasêgeŋ e malac samucgeŋ ŋadindiŋ
kêsa. Ŋakicsêa taŋ amac aŋô naŋ, ŋam tau tonaŋ. 46 Salomo jagêŋgôŋ lêpôŋ
kiŋŋa. 47 Ma kiŋ nê sakiŋwaga sêja sêsôm biŋ êmoa ŋajamŋa gedeŋ aêacnêŋ ŋatau
kiŋ Dawid ma sêsôm gebe ‘Nem Anôtô êwaka Salomo nê ŋaê sa êlêlêc aômnêm
ma êŋgôm ênê gôliŋ êtu kapôêŋ êlêlêc aômnêm su.’ Ma kiŋ tau gêŋgôŋ nê mê
ma gewec. 48 Ma kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê aoc êôc Apômtau, lau Israel
nêŋ Anôtô, taŋ galoc kêkêŋ aê galic ŋa tauc matocanô gebe ŋoc wakuc nêŋ teŋ
gebe êŋgôŋ ŋoc lêpôŋ naŋ.’ ”
49 Go Adonia nê ŋacleŋ samob têtakê ma dêdi e sêc êliŋ-êliŋ sêja. 50 Ma
Adonia kêtêc Salomo. Tec eŋ gêdi jakêkam jabo altarŋa tôŋ. 51 Ŋawae gêdêŋ
Salomo gebe “Ôlic acgom, Adonia katêc kiŋ Salomo ma eŋ jakêkam jabo
altarŋa tôŋ ma kêsôm gebe ‘Kiŋ Salomo êtôc lêma sa êndêŋ aê gebe ênac aê
ŋa siŋ atom.’ ” 52 Tec Salomo kêsôm gebe “Eŋ embe êwaka tau sa gebe eŋ ŋac
ŋaŋêŋ, go teŋ êmoasac eŋ môkêlauŋ teŋ atom. Mago embe têtap ênê sec sa, go
eŋ êmac êndu.” 53 Amboac tonaŋ kiŋ Salomo kêsakiŋ lau ma sêkôc eŋ su aŋga
altar. Ma êsêac sêmêŋ, go eŋ gêu tau gêdêŋ kiŋ Salomo. Ma Salomo kêsôm
gedeŋ eŋ gebe “Ôêc ôndêŋ nêm andu ôna.”

2

Dawid kêjatu Salomo kêtu gêŋ ŋagêdôŋa

1 Gêdêŋ taŋ Dawid nê noc êmac êndunja kêtu dambê naŋ, eŋ kêjatu latu
Salomo ma kêsôm gebe 2 “Aê oc jasa intêna, naŋ gêŋ nomŋa samob sêja-sêja
naŋ jana. Ôkô ŋajaŋa ôtôm ŋacgeŋ. 3 Ôŋgôm nêm kôm ŋaŋêŋgeŋ êtu Apômtau,
aômnêm Anôtôŋa. Ôsa ênê lêŋ ma ôŋgôm ênê jatu to biŋsu ma gôliŋ ŋanô êsa
êtôm teto gêc Mosenê biŋsu gebe ômoa ŋajamgeŋ gebe ôtap nêm kôm to lêŋ
samob ŋaŋanô sa. 4 Gebe Apômtau êŋgôm biŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ aê naŋ
ŋanô êsa. Eŋ gêjac mata biŋ gebe ‘Nêm latômi embe sejop nêŋ lêŋ e sêsêlêŋ
semoa aê laŋôcnêmŋa ŋaŋêŋgeŋ toŋalêlôm samucgeŋ ma tokatuŋ samucgeŋ,
go aôm ôpô lêna nêm wakuc teŋ gebe êŋgôŋ Israel nêŋ lêpôŋ êjô aôm nec atom.’

5 “Aôm taôm kôjala gêŋ, taŋ Seruia latu Joab gêgôm gêdêŋ aê ma gêŋ, taŋ eŋ gêgôm gêdêŋ Israelnêŋ siŋwaga nêŋ siŋsêlêc laŋgwa luagêc, Ner latu Abner agêc Jeter latu Amasa. Eŋ gêjac êsêagêc êndu gêdêŋ têm wamaŋa gêjô dec, taŋ êsêagêc sêkêc siŋ gêdêŋ têm siŋŋa naŋ. Ma kêtiŋ lau laŋôŋnêm sawa nêŋ dec gi aêŋoc ômbiŋkap to ŋoc atapa. 6 Ôŋgôm êtôm nêm kauc, mago ôkêŋ êwiŋ gebe eŋ êsêp lamboam êna towamageŋ atom. 7 Mago ômoasiŋ ŋac Gileadŋa Barsilai latui. Êsêac sêniŋ nêŋ gêŋ sêŋgôŋ nêm tebo gebe êsêac sêmoasiŋ aê amboac tonaŋgeŋ gêdêŋ têm, taŋ aê gaêc têwam Absalom su naŋ. 8 Ma Gera latu Simei, ŋac Benjaminŋa aŋga Bahurim gêmoa gêwiŋ aôm. Ŋac tonaŋ kêpuc boa aê secanôtêna gêdêŋ bêc, taŋ aê gaja Mahanaim naŋ. Mago gêdêŋ taŋ eŋ kêsêp jagêdac aê aŋga bu Jordan naŋ, aê katôc lemoc eŋ kakô Apômtau laŋônêm ma kasôm gebe ‘Aê oc janac aôm êndu ŋa siŋ atom.’ 9 Mago aôm ôlic eŋ amboac ŋac tobiŋmê atom. Aôm ŋac tokauc, aôm kôjala gebe oc ôŋgôm asageŋ êndêŋ eŋŋa gebe ôkêŋ eŋ êsêp lamboam êna todecgeŋ.”

Dawid gêmac êndu

10 Go Dawid gêc nê bêc gêwiŋ tamai ma sêsuŋ eŋ aŋga Dawidnê malac. 11 Ma têm, taŋ Dawid gêjam gôliŋ Israel naŋ, kêtôm jala 40. Eŋ gêjam gôliŋ jala 7 aŋga Hebron ma jala 33 aŋga Jerusalem. 12 Amboac tonaŋ Salomo gêŋgôŋ tama Dawid nê lêpôŋ ma nê gôliŋ kiŋŋa ŋajaŋa kêsa.

Salomonê gôliŋ kiŋŋa kêtu tôŋ

13 Ma Hagit latu Adonia gêdêŋ Salomo têna Batseba gêja. Ma awê tau kêsôm gebe “Aôm gômôêŋ towamageŋ me masi.” Ma Adonia kêsôm gebe “Aê gamêŋ towama.” 14 Go ŋac tau kêsôm gebe “Aê gabe jasôm biŋ teŋ êndêŋ aôm.” Ma Batseba kêsôm gebe “Ôsômmaŋ.” 15 Eŋ kêsôm gebe “Aôm kôjala gebe gôliŋ kiŋŋa kêtu aêŋoc ma lau Israel samob sêsaê gebe aê jatu kiŋ tau. Mago galoc gêŋ tonaŋ gêjam tau ôkwi ma gôliŋ kiŋŋa kêtu ŋoc lasicnê, gebe Apômtau gêgôm amboac tonaŋ. 16 Ma galoc aêŋoc biŋ tageŋgeŋ gêc gebe jateŋ êndêŋ aôm gebe onseŋ ŋoc biŋ atom.” Batseba kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsôm acgom.” 17 Eŋ kêsôm gebe “Ônam biŋgalôm êndêŋ kiŋ Salomo, eŋ oc enseŋ aômnêm biŋ atom, gebe eŋ êkêŋ Abisag aŋga Sunem êndêŋ aê janam eŋ êtu ŋoc awê.” 18 Batseba kêsôm gebe “Ŋajam, aê gabe janam biŋgalôm êndêŋ kiŋ êtu aômŋa.”

19 Tec Batseba kêsô gêdêŋ kiŋ Salomo gêja gebe ênam biŋgalôm êndêŋ eŋ êtu Adonianŋa. Ma kiŋ tau gêdi sa ma kêpuc eŋ tôŋ-tôŋ ma gewec gêdêŋ eŋ, go gêŋgôŋ nê lêpôŋ ma sêkêŋ lêpôŋ teŋ kêtu kiŋ tênaŋa gêwiŋ ma gêŋgôŋ sic gêŋgôŋ kiŋ nê anôŋa. 20 Go eŋ kêsôm gebe “Aê kakôc biŋ sauŋ teŋ gebe jateŋ êndêŋ aôm. Onseŋ aê atom.” Kiŋ tau gêjô eŋ awa gebe “O tinoc, oteŋ acgom. Aê oc janseŋ aôm atom.” 21 Go eŋ kêsôm gebe “Takêŋ Abisag aŋga Sunem êndêŋ aôm têwam Adonia ênam êtu nê awê.” 22 Go kiŋ Salomo gêjô têna awa ma kêsôm gebe “Kêtu asageŋŋa aôm koteŋ Abisag aŋga Sunemŋageŋ kêtu Adonianŋa. Oteŋ gôliŋ kiŋŋa êtu eŋŋa êwiŋmaŋ. Eŋ kêtu aê teocgoc ma dabuŋwaga Abiatar agêc Seruia latu Joab sêkô jabaŋ eŋ.” 23 Ma kiŋ Salomo kêtôc lêma gêdêŋ Apômtau ma kêsôm gebe “Anôtô êŋgôm gêŋ, taŋ taê gêjam naŋ, êndêŋ aê, mago Adonia êmac êndu êjô nê biŋ tonaŋ. 24 Apômtau kêkêŋ aê gaŋgôŋ tamocnê lêpôŋ ma gêjac m aêŋoc gôlôac kêtôm eŋ gêjac mata naŋ. Kêtu Apômtau gêmoa mata jaliŋa, tec ocsalô tonecgeŋ Adonia êmac êndu.” 25 Amboac tonaŋ kiŋ Salomo kêsakiŋ Jehoiada latu Benaia ma eŋ jagêjac Adonia êndu.

Dabuŋwaga Abiatar agêc Joab têtap nêŋ ŋagêjô sa

26 Ma kiŋ tau kêsôm gêdêŋ dabuŋwaga Abiatar gebe “Ôna Anatot ôndêŋ nêm andu gebe gôjac ŋawae gebe aôm ômac êndu, mago aê gabe janac aôm

êndu galoc atom gebe aôm kôbalaŋ Apômtau Anôtô nê poac ŋakatapa kôsêlêŋ gômuŋ aê tamoc Dawid ma gôc gêŋwapac samob gôwiŋ tamoc.” 27 Amboac
tonaŋ Salomo kêtiŋ Abiatar gebe êtu Apômtaunê dabuŋwaga êtiam atom, gebe
Apômtaunê biŋ ŋanô êsa, taŋ kêsôm kêtu Elinê gôlôac aŋga Silo naŋ.

28 Gêdêŋ taŋ ŋawae kêtap Joab sa naŋ, (gebe Joab kêpuc Adonia tôŋ, mago
kêpuc Absalom tôŋ atom) eŋ gêc gêdêŋ Apômtaunê becobo jakêkam jabo
altarŋa tôŋ. 29 Ma êsêac sêsôm ŋawae gêdêŋ kiŋ Salomo gebe “Joab gêc gêdêŋ
Apômtaunê becobo gêja ma ôlic acgom, eŋ kêkô kêsi altar.” Tec Salomo kêsakiŋ
ŋacjaeŋ teŋ gêdêŋ Joab ma kêtu kênac eŋ gebe “Gôêc gôdêŋ altar gôja katu
asageŋŋa.” Joab gêjô eŋ awa gebe gêc gadêŋ Apômtau gebe kêtêc Salomo.
Amboac tonaŋ Salomo kasakiŋ Jehoiada latu Benaia ma kêsôm gebe “Ôna
ma ônac eŋ êndu.” 30 Amboac tonaŋ Benaia jagêô lasê Apômtaunê becobo ma
kasôm gadêŋ Joab gebe “Kiŋ tau kêjatu gebe ‘Ôsa ômôêŋ.’ ” Mago eŋ kêsôm gebe
“Masi, aê gabe jamac êndu aŋga tonec.” Go Benaia jakêsôm biŋ tau gêdêŋ kiŋ
kêtiam ma kêsôm gebe Joab kêsôm amboac tonaŋ ma eŋ gêjô aê aoc amboac
tonec. 31 Kiŋ tau gêjô eŋ awa gebe “Ôŋgôm êtôm eŋ kêsôm. Ônac eŋ êndu ma
ônsuŋ eŋ. Ma gêŋ tonaŋ êkac tôp su aŋga aê to tamoc nê gôlôac êtu dec, taŋ
Joab kêkêc siŋ ŋam masiŋa naŋ. 32 Apômtau êkêŋ eŋ taunê dec êpi eŋ tau gebe
tamoc Dawid gêjam kauc ma eŋ gêjac ŋac gêdêŋ to ŋajam luagêc, taŋ sêlêlêc eŋ
tau naŋ, ŋa siŋ êndu, siŋwaga Israelŋa nêŋ laumata Ner latu Abner agêc Jeter
latu Amasa. 33 Amboac tonaŋ êsêagêc nêŋ dec êmu naêpi Joab to nê wakuc.
Mago Apômtau êkêŋ wama êndêŋ Dawid to nê wakuc ma nê gôlôac to nê lêpôŋ
kiŋŋa endeŋ tôŋgeŋ.” 34 Go Jehoiada latu Benaia kêpi gêja ma gêjac Joab êndu.
Ma sêsuŋ eŋ aŋga eŋ tau nê andu, taŋ kêkô gamêŋ sawa naŋ. 35 Kiŋ tau kêkêŋ
Jehoiada latu Benaia kêtu siŋwaga nêŋ ŋac ŋamataŋa gêjô Joab su ma kêkêŋ
dabuŋwaga Sadok gêjô Abiatar su.

36 Go kiŋ tau kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Simei to gêmôêc eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Ôkwê nêm andu teŋ êkô Jerusalem ma ômoa tonec ma aŋga tonec aôm ôwi
gamêŋ tonec siŋ naôsa gamêŋ teŋ atomanô. 37 Taêm ênam ŋapep, êndêŋ bêc taŋ
aôm ôsa naolom bu Kidron naŋ, aôm ômac êndu. Ma dec êpi aôm taôm.” 38 Ma
Simei kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Biŋ taŋ kôsôm naŋ, ŋajam. Nêm sakiŋwaga êŋgôm
êtôm ŋoc ŋatau kiŋ kêsôm.” Amboac tonaŋ Simei gêŋgôŋ Jerusalem ŋasawa
ŋêŋgeŋ.

39 Mago gêdêŋ taŋ jala têlêac gêjaŋa naŋ, Simeinê gêŋôma luagêc sêbôm
dêdêŋ kiŋ Gatŋa Maka latu Akis sêja. Ma Simei gêŋô ŋawae gebe “Gôlicgac
me, nêm gêŋôma luagêc jasêmoa malac Gat.” 40 Tec Simei gêdi kêmasaŋ nê
doŋki ma gêdêŋ Akis aŋga Gat gêja gebe ensom nê gêŋôma. Simei gêja ma
kêkôc nê gêŋôma aŋga Gat gêmu gêmêŋ. 41 Salomo gêŋô ŋawae gebe Simei aŋga
Jerusalem gêja Gat ma gêmu gêmêŋ. 42 Tec kiŋ tau kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Simei ma
gêmôêc eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê kakêŋ aôm kôtôc lêmam gêdêŋ Apômtau
ma gajac biŋsu aôm atom me. Aê kasôm gêdêŋ aôm gebe taêm ênam ŋapep,
êndêŋ bêc tau, taŋ aôm ôsa gamêŋ teŋ ôna naŋ, aôm ômac êndu. Ma aôm gajô
aê aoc gebe Ŋajam, aê gaŋôgac. 43 Kêtu asageŋŋa aôm gôgôm biŋ, taŋ kôtôc
lêmam gêdêŋ Apômtau naŋ, to biŋsu taŋ kakêŋ gêdêŋ aôm naŋ, ŋanô kêsa atom.”
44 Ma kiŋ kêsôm gêdêŋ Simei gebe “Aôm taôm kôjala gêŋ sec samob, taŋ aôm
gôgôm gêdêŋ aê tamoc Dawid. Galoc Apômtau êkêŋ aômnêm sec êpi aôm taôm
môkêmapac. 45 Mago eŋ oc ênam mec kiŋ Salomo ma Dawidnê lêpôŋ êkô ŋajaŋa
ma êkô Apômtau laŋônêmŋa endeŋ tôŋgeŋ.” 46 Ma kiŋ tau kêjatu Jehoiada latu
Benaia, taŋ kêsa gêja ma gêjac Simei êndu.

Gêdêŋ tonaŋ gôliŋ kiŋŋa gêc Salomo lêma kêtu tôŋ.

3

Salomo gêjam Parao latuo kêtu nê awê

1 Go Salomo kêmoatiŋ poac gêwiŋ lau Aiguptunêŋ kiŋ Parao ma gêjam Parao
latuo kêtu nê awê ma kêkôc eŋ jagêŋgôŋ Dawidnê malac acgom, e eŋ gêjac
dabiŋ tau nê andu kapôêŋ to Apômtaunê lôm dabuŋ ma tuŋbôm, taŋ kêgi
Jerusalem auc naŋ, ŋakôm. 2 Mago lau sêkêŋ da aŋga gamêŋ ŋabau ŋapaŋ
gebe gêdêŋ ŋasawa tonaŋ sêkwê andu teŋ kêtu Apômtaunê ŋaêŋa su atom tageŋ.
3 Mago Salomo têtac gêwiŋ Apômtau ma kêsêlêŋ kêtôm tama Dawid nê ŋagôliŋ,
tageŋ eŋ kêkêŋ da to gêsôb jadauŋ aŋga gamêŋ ŋabau gêwiŋ.

Salomo nê da to mec aŋga Gibeon

4 Gêdêŋ ŋasawa teŋ kiŋ gêja Gibeon gebe êkêŋ da aŋga tonaŋ, gebe gamêŋ
tonaŋ kêtu gamêŋ ŋabau towae kapôêŋ kêlêlêc. Salomo kêkêŋ daja 1,000 aŋga
altar tonaŋ. 5 Aŋga Gibeon Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ Salomo ŋa mê gêdêŋ
gêbêc ma Anôtô kêsôm gebe "Oteŋ gêŋ teŋ, taŋ jakêŋ êndêŋ aôm naŋ." 6 Salomo
kêsôm gebe "Aôm kômoasiŋ nêm sakiŋwaga aê tamoc Dawid ŋanôgeŋ gebe eŋ
kêsêlêŋ gêmoa aôm laŋômnêm tobiŋgêdêŋ ma laŋônêm sawageŋ. Ma aôm gôjac
têku nêm moasiŋ tonaŋ ma kôkêŋ latu, taŋ galoc gêŋgôŋ ênê lêpôŋ naŋ, gêdêŋ
eŋ. 7 O Apômtau, ŋoc Anôtô, galoc aôm kôkêŋ nêm sakiŋwaga kêtu kiŋ gêjô aê
tamoc Dawid su, mago aê amboac ŋapalê sauŋ teŋ tec gamoa. Aê kapô lêna
lêŋ jasa to jasô jananŋa. 8 Ma nêm sakiŋwaga aê kakô nêm lau, taŋ aôm kôjaliŋ
sa naŋ, ŋalêlôm. Êsêac lau-m kapôêŋanô e ŋac teŋ êtôm êsa êsêac sa to êsam nêŋ
ŋanamba lasê êŋgôm êtôm atom. 9 Amboac tonaŋ ôkêŋ ŋalêlôm tokauc êndêŋ
nêm sakiŋwaga aê gebe janam gôliŋ nêm lau ŋapep to jajala ŋajam to sec gebe
asa êtôm gebe ênam gôliŋ nêm lau-m kapôêŋ tonec."
10 Apômtau gêŋô biŋ, taŋ Salomo keteŋ naŋ ŋajam. 11 Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe "Aôm koteŋ gêŋ tonaŋ ma koteŋ kêtu ômoa nom e ŋêŋgeŋ me ôtap awa
taêsam sa me ôku nêm ŋacjo tuluŋa nec atom. Mago koteŋ mêtê tokaucŋa gebe
ôjala gêŋ ŋajam to gêdêŋŋa. 12 Tec ôlic acgom, galoc aê jaŋgôm biŋ, taŋ koteŋ
naŋ, ŋanô êsa. Ôlic acgom, aê oc jakêŋ ŋalêlôm tokauc, taŋ êjala biŋ naêndêŋgeŋ
êndêŋ aôm. Ŋac teŋ kêtap ŋalêlôm amboac tonaŋ sa gêmuŋ aôm atom ma teŋ oc
êndaŋguc aôm atom amboac tonaŋgeŋ. 13 Ma gêŋ taŋ koteŋ atom naŋ, aê gabe
jakêŋ êndêŋ aôm amboac tonaŋ. Aê oc jakêŋ awamata to waem, taŋ kiŋ teŋ
kêtap sa atom tageŋ naŋ. 14 Ma aôm embe ôsa aêŋoc lêŋ ma ojop ŋoc ŋagôliŋ to
biŋsu êtôm tamam Dawid kêmasaŋ naŋ, go aê gabe janac têku nêm têm ômoa
matam jaliŋa ŋêŋgeŋ êwiŋ."
15 Ma Salomo mata gêlac ma gêlic gebe gêc mê teŋ. Go eŋ gêmu gêja
Jerusalem ma jakêkô Apômtaunê poac ŋakatapa ŋanêmŋa ma kêkêŋ daja to
dawama ma geno moasiŋ kapôêŋ teŋ kêtu nê sakiŋwaga samobŋa.

Salomo kêmêtôc biŋ ŋawapac teŋ

16 Gêdêŋ tonaŋ mockaiŋo luagêc dêdêŋ kiŋ sêja ma sêkô eŋ laŋônêm. 17 Ma
awê teŋ kêsôm gebe "O ŋoc ŋatau, ôŋô acgom. Aêagêc awê tonec aŋgôŋ andu
tageŋ. Eŋ gêmoa ma aê kakôc ŋapalê teŋ. 18 Bec têlêac gêjaŋa, gocgo eŋ kêkôc
teŋ kêdaguc. Aêagêc aŋgôŋ awiŋ tauŋ ma teŋ gêmoa andu tau gêwiŋ atom.
Aêagêc tauŋgeŋ tec amoa. 19 Gêdêŋ gêbêc teŋ awê tonec nê ŋapalê gêmac êndu
gebe eŋ gêsac eŋ êndu. 20 Ma eŋ gêdi gêdêŋ gêbêcauc ma kêkôc ŋoc ŋapalê su
aŋga aê gêdêŋ taŋ nêm sakiŋwagao gêc su naŋ, ma kêkêŋ gêlô tau nê su ma
ketoc nê ŋapalê ŋamatê gêc gêwiŋ aê. 21 Gêdêŋ bêbêc gadi sa gebe jakêŋ su ŋoc
ŋapalê e galic gebe eŋ gêmac êndu su. Mago gêdêŋ bêbêc, gêdêŋ taŋ kasala eŋ
ŋapep naŋ, aê kajala gebe ŋoc latuc, taŋ kakôc naŋ atom." 22 Mago awê teŋ

kêsôm gebe “Masi, aêŋoc ŋapalê mata jali ma aômnêm ŋapalê ŋamatê.” Ma awê ŋamataŋa kêsôm gebe “Masi, aômnêm ŋapalê gêmac êndu ma mata jali aêŋoc.” Êsêagêc sêsôm amboac tonaŋ sêmoa kiŋ laŋônêmŋa.

23 Go kiŋ tau kêsôm gebe “Awê teŋ kêsôm ŋapalê, taŋ gêmoa mata jali tonec naŋ, aêŋoc ma aôm latôm gêmac êndu matêgeŋ. Ma awê teŋ kêsôm gebe Masi, aômnêm ŋapalê gêmac êndu ma aê latuc tec mata jali gêmoa.” 24 Ma kiŋ kasôm gebe “Akôc siŋ teŋ êndêŋ aê.” Amboac tonaŋ sêkôc siŋ teŋ dêdêŋ kiŋ sêja. 25 Ma kiŋ tau kêsôm gebe “Asêlê ŋapalê mata jali êkôc êna luagêc ma akêŋ ŋamakeŋ êndêŋ awê teŋ ma ŋamakeŋ êndêŋ teŋ.” 26 Go awê, taŋ nê latu mata jali gêmoa naŋ, taê walô nê ŋapalê ma kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “O ŋoc ŋatau, ônac ŋapalê êndu atom, eŋ mata jaligeŋ êndêŋ awê tonaŋ.” Ma awê teŋ kêsôm gebe “Ŋapalê êtu aêŋoc to ênê atom, asêlêmaŋ.” 27 Go kiŋ tau gêjô êsêagêc aweŋ ma kêsôm gebe “Anac ŋapalê êndu atom, akêŋ eŋ tomata jaligeŋ êndêŋ awê ŋamataŋa gebe eŋ ŋapalê têna.” 28 Israel samob sêŋô mêtôc tonaŋ, taŋ kiŋ tau kêmêtôc naŋ, ŋawae ma êsêac têtêc nêŋ kiŋ gebe êsêac sêjala gebe Anôtônê kauc gêwiŋ eŋ ma kêmêtôc biŋ jagêdêŋgeŋ.

4:1-34 Môkêlatu tonec kêsa Salomonê laumata towae sa, taŋ sêjam sakiŋ sêmoa Salomo ŋalabu naŋ. Sêwa Salomo nê awa sa ma kêsôm biŋ kêtu Salomonê kauc towae kapôêŋŋa.

5

Salomo kêmasaŋ tau gebe êkwê lôm dabuŋ

1 Gêdêŋ taŋ kiŋ Tirusŋa Hiram gêŋô gebe seŋ oso Salomo kêtu kiŋ gêjô tama su naŋ, eŋ kêsakiŋ nê sakiŋwaga gêdêŋ Salomo gebe Hiram têtac gêwiŋ Dawid ŋapaŋ. 2 Ma Salomo kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Hiram gebe 3 “Aôm kôjala gebe aê tamoc Dawid kêtôm gebe êkwê nê Apômtau Anôtô nê ŋaê ŋaandu teŋ atom gebe siŋ to ŋacjo kêgi eŋ auc e Apômtau kêkêŋ êsêac sêsô eŋ akaiŋ ŋalabu. 4 Mago galoc Apômtau, ŋoc Anôtô, kêkêŋ wama gêdêŋ aê aŋga gamêŋ makeŋ-makeŋ ma ŋacjo me gêŋwapac teŋ sêmoa atom. 5 Amboac tonaŋ aê gabe jakwê andu Apômtau, aêŋoc Anôtô nê ŋaê ênêcŋa teŋ kêtôm Apômtau kêsôm gêdêŋ aê tamoc Dawid gebe ‘Aôm latôm, taŋ aê gabe jakêŋ êŋgôŋ nêm lêpôŋ kiŋŋa êjô aôm su naŋ, eŋ êkwê andu teŋ êtu aêŋoc ŋaêŋa.’ 6 Tec ôjatu gebe sêsap kaseda aŋga Lebanon êtu aêŋa. Aêŋoc sakiŋwaga sênam aômnêm sakiŋwaga sa. Ma aê oc janam ôli aôm êtu nêm sakiŋwagaŋa êtôm aôm ôsam êndêŋ aê. Gebe aôm kôjala gebe ŋac teŋ gêmoa aêac ŋalêlôm, taŋ kêjala kôm sêsap kaŋa kêtôm lau Sidonŋa naŋ atom.”

7 Gêdêŋ taŋ Hiram gêŋô Salomonê biŋ naŋ, eŋ kêtu samuc ŋanôgeŋ ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec aoc êôc Apômtau gebe kêkêŋ latu tokauc teŋ gêdêŋ Dawid gebe ênam gôliŋ lau towae tonaŋ.” 8 Ma Hiram kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Salomo ma kêsôm gebe “Aê gaŋô biŋ, taŋ kôsakiŋ gêdêŋ aê naŋ. Aê katôm gebe jaŋgôm gêŋ samob, taŋ ŋalêlôm kêkac aôm kêtu kaseda to katêŋŋa naŋ, ŋanô êsa. 9 Aêŋoc sakiŋwaga oc sêkôc ka tau aŋga Lebanon sêsêp gwêc sêna. Go jambec kwambôŋ gebe êpoac ma sênam sêmoa gwêcgeŋ sêna gamêŋ, taŋ aôm ôsôm naŋ, ma aê jajatu lau gebe sêndim ŋao su aŋga tonaŋ ma aôm ôtap ka tau sa. Go aôm ôŋgôm biŋ, taŋ taêc gêjam naŋ, ŋanô êsa ma ôkêŋ gêŋ taniŋŋa êndêŋ aêŋoc gôlôac to lau.” 10 Amboac tonaŋ Hiram kêkêŋ kaseda to katêŋ samob gêdêŋ Salomo kêtôm eŋ keteŋ, 11 ma Salomo kêkêŋ polom ŋanô talu 20,000 kêtu gêŋ taniŋŋa gêdêŋ Hiram nê gôlôac to nê lau ma niptêkwi gasuc kêtôm 20,000. Salomo kêkêŋ gêŋ tonaŋ gêdêŋ Hiram kêtôm jalageŋ. 12 Apômtau kêkêŋ kauc gêdêŋ Salomo kêtôm eŋ gêjac mata. Ma wama gêc Hiram agêc Salomo ŋasawa, ma êsêagêc sêmoatiŋ poac teŋ sêwiŋ tauŋ.

13 Kiŋ Salomo kêkac lau Israel gebe sêkêŋ ŋacwaga kêtu kômŋa. Ma lau tau
nêŋ namba tau kêtôm 30,000. 14 Ma eŋ kêsakiŋ êsêac sêja Lebanon, 10,000 sêjô
tauŋ-sêjô tauŋ kêtôm ajôŋgeŋ. Sêmoa ajôŋ teŋ aŋga Lebanon ma ajôŋ luagêc
aŋga nêŋ malacmôkê. Adoniram gêjam gôliŋ lau kômŋa tonaŋ. 15 Salomo kêkôc
lau 70,000 amboac tonaŋ kêtu sêbalaŋ wabaŋa ma 80,000 kêtu sêsap poc aŋga
gamêŋ lôcŋa. 16 Ma Salomo kêkêŋ lau 3,300 têtu gejobwaga kômŋa, taŋ sêjatu
lau kômŋa. 17 Salomo kêjatu ma êsêac sêkôc poc ŋajamanô kapôêŋ-kapôêŋ sêmêŋ
gebe êtu nombaŋ lôm dabuŋŋa. 18 Amboac tonaŋ Salomo agêc Hiram nêŋ lau
sêkwêwaga sêwiŋ lau Gebalŋa sêsap to sêpa ka to poc gebe sêkwê andu tau.

6

Salomo kêkwê Apômtaunê lôm

1 Jala 480 gêjaŋa su gêdêŋ taŋ lau Israel sêwi gamêŋ Aiguptuŋa siŋ sêsa
sêmêŋ naŋ, ma Salomo gêjam gôliŋ Israel jala aclê su. Gêdêŋ jala tonaŋ
ŋaajôŋ kêtu luagêcŋa, taŋ sêsam gebe Siw naŋ, Salomo gêjac m gebe êkwê
Apômtaunê lômŋa. 2 Lôm tau, taŋ kiŋ Salomo kêkwê kêtu Apômtauŋa naŋ,
ŋadôŋ amboac tonec gebe ŋalêsiŋŋa kêtôm saka samuc 15, ŋatakôcŋa kêtôm
saka 5 ma ŋaatêkwa kêtôm saka 8. 3 Ma andu seleb, taŋ gêc anduanô tau
ŋanêmŋa naŋ, ŋadôŋ saka 5, kêtôm lôm tau ŋakalopawa ma kêdaguc sagiŋ baliŋ
anduanôŋa kêtôm ŋadôŋ saka samuc 2 ma ŋasêku. 4 Aŋga lôm tau ŋasagiŋ êsêac
sêkêŋ katam sauŋ ŋagêdô gêc talic sauŋ aŋga awêŋa, mago kêsô gedec aŋga
lêlômŋa. 5 Eŋ gêjac têku lômanô tau ŋasagiŋ baliŋ makeŋ-makeŋ ma ŋakalopawa
ŋamuŋa amboac tonaŋgeŋ. Ma kêkwê ŋadeŋ têlêac tobalêm-tobalêm.
6 Ŋadêŋ ŋalabuŋa ŋakalopawa kêtôm ŋadôŋ saka samuc tageŋ. Deŋ kêtu
luagêcŋa kêtôm ŋadôŋ saka samuc teŋ to ŋasêku lêmatuc teŋ, ma deŋ kêtu
têlêacŋa ŋadôŋ saka teŋ ma ŋamakeŋ. Eŋ kêkêŋ dembоŋgêdô kêtu baliŋ gêc
kwanaŋgeŋ gebe sênac têku gêŋ sêmoa dêmôêŋageŋ.
7 Gêdêŋ taŋ sêkwê lôm naŋ, êsêac sêkôc poc, taŋ sêpa sêmoa gamêŋ sêkôc
pocŋa kwanaŋgeŋ su naŋ. Tec gêdêŋ taŋ sêkwê lôm dabuŋ sêmoa naŋ, lau sêŋô
hama me ki me waba kômŋa ŋakicsêa teŋ atom.
8 Lôm tau ŋadeŋ ŋamataŋa ŋakatam gêc lôm dabuŋ ŋamakeŋ gêmu kêsêpŋa.
Aŋga tônê têcwale teŋ kêpi deŋ kêtu luagêcŋa ma têcwale teŋ kêpi aŋga tônê
jagêdêŋ deŋ kêtu têlêacŋa. 9 Amboac tonaŋ Salomo kêkwê lôm tau e gêbacnê ma
eŋ kêmasaŋ masac jaba ŋaôŋa ŋa gamêŋtêkwa to katapa kaseda. 10 Eŋ kêkwê
ŋatêku kêgi lôm auc. Ŋatêku tau gêmu kêpiŋa amboac saka samuc tageŋ ma
gamêŋ têkwa kaseda kêtu ŋawalô teŋ jagêdiŋ ŋatêku tau tôŋ tamiŋ anduanô
tau.
11 Ma Apômtaunê biŋ gêdêŋ Salomo gebe 12 “Aôm embe ôsêlêŋ êtôm ŋoc jatu
to ômansaŋ ŋoc ŋagôliŋ samob ma taŋam wamu ŋoc biŋsu to ôsa lêŋ êtôm tonaŋ,
go jaŋgôm ŋoc biŋ, taŋ gajac mata gêdêŋ tamam Dawid naŋ, ŋanô êsa êpi aôm.
13 Aê wacjaŋgôŋ lau Israel ŋalêlôm aŋga lôm, tec kôkwê gômoa nec, ma jawi ŋoc
lau Israel siŋ atomanô.” 14 Go Salomo kêkwê lôm e gêjac dabiŋ.

Sêmasaŋ lôm dabuŋ ŋalêlômŋa

15 Eŋ kêkwa sagiŋ ŋalêlômŋa auc ŋa katapa kaseda aŋga masac ŋalabuŋa e
gêdiŋ kêsô ŋagadê ŋaôŋa. Eŋ kêkwa masac ŋalabuŋa tau ŋa katapa katêŋ. 16 Aŋga
lôm ŋalêlômŋa eŋ gêjam dôŋ saka samuc lemeŋ teŋ aŋga sagiŋ ŋamuŋa ma
kêpiŋ ŋasawa tonaŋ auc aŋga masac ŋalabuŋa e jagêdêŋ masac jaba ŋaôŋa ŋa
katapa kaseda. Balêm tonaŋ kêtu Gamêŋ Dabuŋanô tau. 17 Gamêŋ Dabuŋ, taŋ
gêc Gamêŋ Dabuŋanô tau ŋanêmŋa naŋ, baliŋ amboac ŋadôŋ saka 10. 18 Aŋga
lôm ŋalêlôm talic poc teŋ atomanô, sêkwa sagiŋ auc ŋa kasedageŋ. Ma sêsap
walô to ŋaola gêjac lêtêŋ ŋakatu gêjam katapa tau auc. 19 Eŋ kêmasaŋ gamêŋ

Dabuŋanô tau gêc andu ŋalêlôm tau gebe etoc Apômtaunê poac ŋakatapa êkô tonaŋ. 20 Gamêŋ Dabuŋanô tau ŋasagiŋ baliŋ kêtôm saka samuc 5, ŋakalopawa kêtôm saka samuc 5 ma ŋasawa, taŋ geŋ masac ŋalabu to ŋaôŋa gêŋgic naŋ, kêtôm saka samuc 5 amboac tonaŋgeŋ. Ŋalêlôm tau Salomo kêkwa auc samucgeŋ ŋa gold ma kêmasaŋ altar teŋ ŋa kaseda. 21 Ma Salomo kêkwa andu ŋalêlôm auc ŋa gold. Ma gêjac balaŋ Gamêŋ Dabuŋanô tau ŋa kapoacwalô gold. 22 Ma Salomo kêkwa andu ŋalêlôm samucgeŋ auc ŋa gold e gêbacnê, ma altar, taŋ kêkô Gamêŋ Dabuŋanô tau ŋalêlôm naŋ, amboac tonaŋgeŋ.

23 Aŋga Gamêŋ Dabuŋanô tau ŋalêlôm eŋ kêkôc ka katêkwi ŋadambê luagêc ma kêsap kêtu aŋela kerub ŋakatu luagêc. Ŋakatu tau baliŋ kêtôm saka luagêc ma ŋasêku lulugeŋ. 24 Kerub tau nê magê taŋ kêtôm saka samuc teŋ ma ŋasêku ma magê ŋamakeŋ kêtôm tonaŋgeŋ. Ma ŋasawa, taŋ geŋ aŋela teŋ nê magê luagêc gêŋgic naŋ, kêtôm saka luagêc ma ŋasêku. 25 Kerub teŋ baliŋ kêtôm saka luagêc amboac tonaŋgeŋ. Kerub ŋakatu lulugeŋ ŋadôŋ to ŋalaŋô kêtôm tau. 26 Ŋakatu lulugeŋ baliŋ kêtôm saka luagêc ma ŋasêku kêtôm taugeŋ. 27 Eŋ ketoc kerub tonaŋ sêkô Gamêŋ Dabuŋanô tau. Kerub nêŋ ŋamagê gêlam e teŋ nê ŋamagê gêdiŋ sagiŋ ŋamakeŋ. Ma teŋ nê gêdiŋ sagiŋ ŋamakeŋ ônêŋa. Êsêagêc nêŋ ŋamagê ŋamakeŋ gêdiŋ tau aŋga andu tau ŋaluŋgeŋ. 28 Ma eŋ kêkwa aŋela kerub tau auc samucgeŋ ŋa gold.

29 Eŋ kêsap kerub to nip ma ŋaola ŋakatu e gêjam andu ŋasakiŋ samob auc 30 ma kêkwa masac balêm luagêcŋa tonaŋ auc ŋa gold.

31 Eŋ kêmasaŋ katam Gamêŋ Dabuŋanôŋa ŋa katapa katêkwiŋa. Katam tau ŋakêclêsu lemeŋteŋ. 32 Eŋ kepeŋ kerub to nip ma ŋaola gêjac lêtêŋ ŋakatu gêjam katam lulugeŋ auc ŋa gold. Ma gold kêpi kerub ma nip ŋakatu amboac tonaŋgeŋ.

33 Eŋ kêmasaŋ Gamêŋ Dabuŋŋa ŋasacgêdô ŋakatam têkê-têkê ŋa katapa katêkwiŋa aclê. 34 Eŋ kêmasaŋ katam luagêc ŋa katêŋ. Katam luagêc tonaŋ talêc su dandibgeŋ. 35 Ma eŋ kêsap kerub to nip ma ŋaola gêjac lêtêŋ ŋakatu gêjam katam auc ma kêkwa ŋakatu samob auc ŋa gold e ŋapep. 36 Ma eŋ kêboa tuŋbôm kêgi malacluŋ ŋalêlômŋa auc. Eŋ kêkêŋ poc dênaŋ têlêac-têlêac, taŋ sêpa ŋatip kêsa naŋ, gêsac tau ŋaô ma kêkêŋ kaseda kêtu tuŋ tau ŋakanô.

37 Gêdêŋ jala katu aclê ŋaajôŋ Siw êsêac sêkêŋ Apômtaunê andu tau ŋanombaŋ. 38 Ma gêdêŋ jala kêtu 11ŋa ŋaajôŋ Bul, taŋ kêtu jala ŋaajôŋ 8ŋa naŋ, êsêac sêjac dabiŋ gêŋ samob, taŋ gêjac andu tau ŋawae naŋ, kêtôm sêmasaŋ kwanaŋgeŋ. Amboac tonaŋ Salomo kêkwê lôm dabuŋ kêtôm jala 7, go gêjac dabiŋ ŋakôm. * †

7:1-51 Môkêlatu tonec gêwa Salomonê andu, taŋ kêkwê kêtu eŋ tauŋa naŋ sa to gêŋ ŋagêdô, taŋ sêmasaŋ ŋa kopa kêtu lôm dabuŋŋa naŋ. (Eŋlis sêsam gebe Siliŋ).

8

Salomo kêkôc poac ŋakatapa gêmêŋ lôm dabuŋ

1 Go Salomo kêkalem gejobwaga Israelŋa to lau Israel nêŋ gôlôacmôkê nêŋ laumata samob sêpi tageŋ sêmêŋ gêdêŋ eŋ aŋga Jerusalem gebe sêkôc Apômtaunê poac ŋakatapa aŋga Dawidnê malac, taŋ sêsam gebe Sion naŋ, sêpi lôm dabuŋ sêna. 2 Gêdêŋ ajôŋ kêtu 7ŋa ŋaê Etanim ŋacwaga Israelŋa samob sêkac tauŋ sa dêdêŋ kiŋ Salomo jasêlic ombec. 3 Gêdêŋ taŋ gejobwaga Israelŋa samob sêô lasê su naŋ, dabuŋwaga sêôc poac ŋakatapa sa. 4 Dabuŋwaga to lau Lewi sêbalaŋ Apômtaunê poac ŋakatapa to becobo takac saŋa ma laclu samob,

* **6:38:** Saka tageŋ kêtôm 1.8 meta. † **6:38:** Masac jaba sêsabaŋ demboŋ to lêlôm, me lêsa to salôm

taŋ gêc becobo ŋalêlôm naŋ, sêpi sêja. 5 Ma kiŋ Salomo to gôlôac Israelŋa
samob, taŋ sêkac tauŋ sa dêdêŋ eŋ naŋ, sêkô poac ŋakatapa nêmŋa ma sêkêŋ
bulimakao to domba kêtu da. Teŋ kêtôm gebe êsa bulimakao to domba nêŋ
namba sa atom. 6 Go dabuŋwaga sêkôc Apômtaunê poac ŋakatapa sêja lôm
dabuŋ ŋaGamêŋ Dabuŋanô tau ma tetoc kakô kerubnêŋ magê ŋalabu. 7 Kerub
sêlam nêŋ magê kêpi poac ŋakatapa ŋamala kêtôm sêjam ajuŋ poac ŋakatapa to
ta. 8 Ma ta tau kêsa baliŋ sêlic ŋatêpôê aŋga Gamêŋ Dabuŋ, taŋ gêc Gamêŋ
Dabuŋanô tau ŋanêmŋa naŋ, mago sêlic aŋga awêŋa atom. Ma ta tau sêc
tonaŋ e gêdêŋ galoc. 9 Gêŋ teŋ kêsêp poac ŋakatapa ŋalêlôm atom, poc tapa
luagêcgeŋ, taŋ Mose kêkêŋ kêsêp aŋga lôc Horeb naŋ. Aŋga tônê Apômtau
kêmoatiŋ poac gêwiŋ lau Israel gêdêŋ taŋ êsêac sêsa aŋga gamêŋ Aiguptu sêmêŋ
naŋ. 10 Ma gêdêŋ taŋ dabuŋwaga sêsa aŋga Gamêŋ Dabuŋ sêmêŋ naŋ, tao teŋ
gêjam Apômtaunê lôm dabuŋ auc. 11 Tec dabuŋwaga têtôm gebe sêkô ma sênam
sakiŋ kêtu tao tonaŋŋa atom, gebe Apômtaunê ŋawasi gêjam lôm dabuŋ auc.

Salomo kêsôm biŋ gêdêŋ lau

12 Go Salomo kêsôm gebe
“Apômtau kêkêŋ oc kêkô umboŋ,
mago kêsôm gebe eŋ tau êŋgôŋ gamêŋ ŋakesec.
13 Aê kakwê nêm andu dabuŋ teŋ,
nêm malam teŋ gebe ômoa endeŋ tôŋgeŋ.”
14 Go kiŋ tau kêkac tau ôkwi gêdêŋ lau Israel samob, taŋ sêkô naŋ, ma gêjam
moc êsêac 15 ma eŋ kêsôm gebe “Aê aoc êôc Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, taŋ
lêma gêgôm biŋ, taŋ gêjac mata gadêŋ aê tamoc Dawid ŋa awasuŋ naŋ, ŋanô
kêsa. Eŋ kêsôm gebe 16 ‘Gêdêŋ bec, taŋ aê kakôc ŋoc lau Israel sêsa aŋga Aiguptu
sêmêŋ naŋ, aê kajaliŋ malac teŋ aŋga Israel nêŋ toŋ samob sa gebe sêkwê
andu teŋ ŋoc ŋaê ênêcŋa atom, mago aê kajaliŋ Dawid sa gebe ênam gôliŋ ŋoc
lau Israel.’ 17 Ma aê tamoc Dawid taê gêjam gebe êkwê Apômtau, Israelnêŋ
Anôtô, nê ŋaê ŋaandu teŋ. 18 Mago Apômtau tau kêsôm gêdêŋ aê tamoc Dawid
gebe ‘Aôm taêm gêjam gebe ôkwê andu teŋ êtu aêŋoc ŋaêŋa naŋ, ŋajam gebe
taêm gêjam ŋabiŋ tau gêc nêm ŋalêlôm, 19 mago aôm oc ôkwê andu tau atom,
tageŋ nêm latôm, taŋ têna êkôc eŋ naŋ, eŋ êkwê andu êtu aêŋoc ŋaêŋa.’ 20 Galoc
Apômtau gêgôm nê biŋ, taŋ gêjac mata naŋ, ŋanô kêsa gebe aê gadi gajô tamoc
Dawid su ma gaŋgôŋ lêpôŋ Israelŋa katôm biŋ, taŋ Apômtau gajac mata naŋ,
ma kakwê andu tau kêtu Apômtau, Israelnêŋ Anôtô nê ŋaêŋa. 21 Ma kakêŋ
ŋamala teŋ katu katapa, taŋ Apômtaunê poac, taŋ eŋ kamoatiŋ gêwiŋ aêacnêŋ
tameŋi gêdêŋ eŋ kêkôc êsêac sasa aŋga gamêŋ Aiguptu sêmêŋ naŋ kêsêp.”

Salomo keteŋ mec

22 Go Salomo jakêkô Apômtaunê altar nêmŋa lau Israel samob sêlic ma eŋ
gêlam lêma gêdêŋ undambê 23 ma keteŋ mec gebe “O Apômtau, Israelnêŋ
Anôtô, anôtô teŋ kêtôm aôm gêmoa undambê ŋaôŋa me nom ŋalabu ŋa atom.
Aôm gojob poac ma kôtôc nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêdêŋ nêm sakiŋwaga,
taŋ sêsa nêŋ lêŋ sêmoa aôm laŋômnêm tonêŋ ŋalêlôm samucgeŋ naŋ. 24 Aôm
taêm gêjam biŋ, taŋ kôsôm gêdêŋ aê tamoc, nêm sakiŋwaga Dawid naŋ ŋapaŋ.
Biŋŋanô, aôm kôsôm ŋabiŋ ŋa awamsuŋ ma gôgôm ŋanô kêsa ŋa lêmam gêdêŋ
ocsalô tonec. 25 O Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, ôŋgôm biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ
nêm sakiŋwaga aê tamoc Dawid naŋ ŋanô êsa. Aôm kôsôm gebe ‘Aôm latôm
embe ejop tageŋ tonec gebe êsa nê lêŋ êmoa aê laŋôcnêmŋa êtôm aôm taŋam
wamu gômoa aê laŋôcnêmŋa, go aôm ôpô lêna nêm ŋac teŋ êmoa aê laŋôcnêmŋa
gebe êŋgôŋ lêpôŋ Israelŋa atom.’ 26 O Israelnêŋ Anôtô, amboac tonaŋ ônac
dabiŋ nêm biŋ, taŋ kôsôm gêdêŋ nêm sakiŋwaga aê tamoc Dawid naŋ.

27 “Mago Anôtô oc êŋgôŋ nom biŋŋanôgeŋ me masi. Alic acgom, undambê
to undambê ŋaôŋa samucgeŋ kêtôm aôm atom, ma andu tecenec kakwê su
naŋ, oc êtôm atom amboac tonaŋgeŋ. 28 Mago o Apômtau, ŋoc Anôtô, mêŋôkêŋ
taŋam nêm sakiŋwaga aê ŋoc mec to ŋoc biŋ, taŋ aê kateŋ naŋ. Ôŋô môêc to
mec, taŋ nêm sakiŋwaga aê kateŋ gêdêŋ aôm gêdêŋ galoc. 29 Ma nêm matam
ê andu tonec êndêŋ êmbêc to eleŋ, malac tau, taŋ kôsôm biŋ kêpi gebe ‘Aêŋoc
ŋaê oc ênêc tonec’ naŋ, gebe aôm ôkêŋ taŋam mec, taŋ nêm sakiŋwaga aê kateŋ
aŋga gamêŋ tonec naŋ. 30 Ma ôkêŋ taŋam biŋ, taŋ nêm sakiŋwaga to nêm lau
Israel asuŋ êndêŋ aôm aŋga gamêŋ tonec êndêŋ taŋ ateŋ mec êndêŋ aôm naŋ.
Ôkêŋ taŋam aŋga undambê, gamêŋ taŋ gôŋgôŋŋa ma embe ôŋô, go ôsuc ôkwi.
31 “Embe ŋac teŋ êŋgôm sec êndêŋ nê ŋac jabaŋ eŋŋa ma têtu kênac eŋ gebe
êtôc lêma ma eŋ mêŋêtôc lêma êkô nêm altar nêmŋa aŋga andu tonec, 32 go ôŋô
aŋga undambê ma ômêtôc nêm sakiŋwaga. Ôkêŋ ŋac tobiŋ nê sec êpi eŋ tau
môkêapac ma ônam ŋac gêdêŋ sa ma ôpuc nê biŋ tôŋ ma ôkêŋ ŋagêjô êtôm nê
biŋgêdêŋ.
33 “Embe ŋacjo sêku nêm lau Israel tulu êtu sêgôm sec gêdêŋ aômŋa naŋ, ma
êsêac sênam tauŋ ôkwi êndêŋ aôm êtiam to tetoc nêm ŋaê sa ma teteŋ mec to
sêsuŋ nêŋ biŋ êndêŋ aôm aŋga andu tonec, 34 go ôkêŋ taŋam aŋga undambê
ma ôsuc nêm lau Israel nêŋ sec ôkwi ma ôkôc êsêac sêmu sêmêŋ gamêŋ, taŋ aôm
kôkêŋ gêdêŋ nêŋ tameŋi naŋ êtiam.
35 “Embe ôkêŋ gêŋwapac êndêŋ êsêac ma ôlai undambê auc to kom ênac atom
kêtu êsêac sêgôm sec gêdêŋ aômŋa naŋ, ma êsêac teteŋ mec sêkanôŋ gamêŋ
tonec to tetoc nêm ŋaê sa ma sêwi nêŋ sec siŋ, 36 go ôkêŋ taŋam nêŋ mec aŋga
undambê ma ôsuc nêm sakiŋwaga Israel nêŋ sec ôkwi. Ôndôŋ lêŋ ŋajam êndêŋ
êsêac gebe sêsaŋa naŋ ma ôkêŋ kom ênac aŋga nêm gamêŋ, taŋ kôkêŋ gêdêŋ
nêm lau gebe êtu nêŋ gêŋlênsêm naŋ.
37 “Embe tôbôm êsa aŋga gamêŋ tau me gêmac sec êtap lau sa me mo gwa
ênac me mo ŋakaŋ me wagô me moac tamoac enseŋ nêŋ gêŋ taniŋŋa me nêŋ
ŋacjo sêŋgi êsêac auc aŋga nêŋ malac naŋ, gêŋwapac me gêmac tokaiŋ-tokaiŋ
êtap êsêac sa 38 ma teteŋ mec me ŋac tageŋ me nêm lau Israel tapaôŋgeŋ embe
sêsuŋ nêŋ biŋ teŋ gebe sêjala nêŋ gêŋwapac ŋalêlômŋa ma sêlam lemeŋ êndêŋ
andu tonec, 39 go ôkêŋ taŋam aŋga undambê, aŋga gamêŋ, taŋ gôŋgôŋ naŋ,
ma ôsuc nêŋ sec ôkwi to ônam êsêac sa ma ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac, taŋ sêjala
nêŋ ŋalêlôm naŋ, êtôm nêŋ lêŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ gebe aôm, aôm taômgeŋ kôjala
ŋamalac latuŋi samob nêŋ ŋalêlôm, 40 gebe êsêac têtêc aôm êtôm bêc samob, taŋ
sêŋgôŋ mateŋ jali aŋga nom, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aêac tameŋi naŋ.
41 “Ma ŋacjaba, taŋ aŋga lau Israel nêŋ atom naŋ, embe mêŋêô lasê aŋga
gamêŋ jaêcsêga êtu gêŋô nêm ŋaê ŋawaeŋa 42 gebe lau oc sêŋô aômnêm ŋaê to
lêmam ŋajaŋa, taŋ kômêtôc naŋ ŋawae, eŋ embe amêŋ ma eteŋ mec aŋga andu
tonec, 43 go ôkêŋ taŋam aŋga undambê, aŋga gamêŋ, taŋ gôŋgôŋŋa naŋ, ma
ôŋgôm gêŋ samob, taŋ ŋac jaba eteŋ êndêŋ aôm naŋ, ŋanô êsa gebe lau nomŋa
sêjala aômnêm ŋaê to têtêc aôm, êtôm taŋ nêm lau Israel sêgôm naŋ. Ma êsêac
oc sêjala gebe andu tonec taŋ aê kakwê naŋ, sêsam aômnêm ŋaê kêpi.
44 “Aôm embe ôjatu nêm lau gebe nasênac siŋ êndêŋ nêŋ ŋacjo ma embe teteŋ
mec êndêŋ aôm laŋôŋanô êndêŋ malac kapôêŋ, taŋ aôm kôjaliŋ sa to andu, taŋ
aê kakwê kêtu nêm ŋaêŋa naŋ, 45 go ôkêŋ taŋam êsêacnêŋ mec to biŋ, taŋ sêsuŋ
êndêŋ aôm naŋ, aŋga undambê ma ônam êsêac kêsi.
46 “Embe êsêac sêŋgôm sec êndêŋ aôm, gebe ŋac teŋ gêmoa atom, taŋ gêgôm
sec atom naŋ, ma aôm têmtac ŋandaŋ êndêŋ êsêac ma ôkêŋ êsêac êndêŋ ŋacjo,
taŋ sêkêŋ êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga nêŋ gamêŋ jaêc me gamêŋ dambê

47 ma êsêac embe taêŋ ênam tauŋ aŋga gamêŋ kapoacwalôŋa ma sênam tauŋ
ôkwi to têtaŋ êndêŋ aôm aŋga nêŋ ŋacjo nêŋ gamêŋ ma sêsôm gebe ‘Aêac agôm
sec to geo ma awi Anôtô siŋ.’ 48 Ma êsêac embe sênam tauŋ ôkwi êndêŋ aôm
to nêŋ ŋalêlôm makeŋgeŋ ma tokatuŋ samucgeŋ aŋga nêŋ ŋacjo, taŋ sêkêŋ
êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, ma teteŋ êndêŋ aôm laŋôŋanô êndêŋ gamêŋ, taŋ
aôm kôkêŋ gêdêŋ êsêacnêŋ tameŋi naŋ, to êndêŋ malac kapôêŋ tau, taŋ aôm
kôjaliŋ sa naŋ, ma êndêŋ andu tau, taŋ aê kakwê kêtu nêm ŋaêŋa naŋ, 49 go
ôkêŋ taŋam êsêacnêŋ mec to taŋi aŋga undambê, taŋ gôŋgôŋ naŋ, to ônam êsêac
sa. 50 Ma ôsuc nêm lau, taŋ sêgôm sec gêdêŋ aôm naŋ, nêŋ geo to sêgêli nêm
biŋŋa ôkwi. Ma taêm walô êsêac gebe lau, taŋ sêkêŋ êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô
naŋ, sêlic ma taêŋ walô êsêac amboac tonaŋgeŋ. 51 Gebe êsêac têtu nêm lau
to nêm gêŋlênsêm, taŋ kôkôc êsêac aŋga ja ŋalakoc sec Aiguptuŋa sêmêŋ naŋ.
52 O Apômtau Anôtô matam ê nêm sakiŋwaga aê ŋoc mec to nêm lau Israel nêŋ
mec to ôkêŋ taŋam aêac êndêŋ noc amôêc êndêŋ aômŋa. 53 Gebe aôm kôjaliŋ
aêac sa aŋga lau nomŋa samob nêŋ gebe atu nêm gêŋlênsêm, kêtôm kôkêŋ
nêm sakiŋwaga Mose kêsôm lasê gêdêŋ taŋ aôm kôkôc aêacma tameŋi sêsa aŋga
Aiguptu sêmêŋ naŋ.”

Salomo keteŋ mec ŋakôniŋŋa

54 Gêdêŋ taŋ Salomo keteŋ mec to gêsuŋ biŋ samob tonec gêdêŋ Apômtau su
naŋ, eŋ gêdi sa aŋga Apômtaunê altar nêm ŋa, taŋ eŋ kêpôŋ aduc ma kêmêtôc
lêma gadêŋ undambê naŋ. 55 Go eŋ kêkô ma gêjam mec lau Israel, taŋ sêkac
sa sêkô naŋ, ŋa awa kapôêŋ ma kêsôm gebe 56 “Aê aoc êôc Apômtau, taŋ kêkêŋ
nê lau Israel seŋ aweŋ kêtôm biŋ samob, taŋ eŋ gêjac mata ma biŋ teŋ gebeŋ
aŋga nê biŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ nê sakiŋwaga Mose naŋ atom. 57 Apômtau,
aêacnêŋ Anôtô êmoa êwiŋ aêac êtôm eŋ gêmoa gêwiŋ aêac tameŋi. Eŋ êwi aêac
siŋ to êkac tau su aŋga aêacmêŋ atom. 58 Eŋ ê aêacnêŋ ŋalêlôm êndêŋ eŋ gebe
tasa ênê lêŋ samob ma tamansaŋ ênê biŋsu ma ênê jatu to ênê ŋagôliŋ, taŋ eŋ
kêjatu gêdêŋ aêac tameŋi naŋ. 59 Apômtau, aêacnêŋ Anôtô taê ênam mec to biŋ,
taŋ kateŋ gêdêŋ eŋ naŋ, endeŋ tôŋgeŋ ma ênam nê sakiŋwaga to nê lau Israel
sa êtôm bêcgeŋ 60 e lau nomŋa samob sêjala gebe Apômtau taugeŋ kêtu Anôtô
ma teŋ gêwiŋ eŋ gêmoa atom. 61 Amboac tonaŋ nêm ŋalêlôm ŋaŋêŋ êsa êndêŋ
Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, ma asêlêŋ êtôm ênê ŋagôliŋ to amansaŋ ênê biŋsu
êtôm agôm gêdêŋ ocsalô tonec.”

Sêjac kawi lôm dabuŋ tau

62 Go kiŋ to lau Israel samob sêwiŋ tauŋ sêkêŋ da gêdêŋ Apômtau. 63 Salomo
kêkêŋ bulimakao kapoac 22,000 to domba 120,000 gêdêŋ Apômtau kêtu
dawama. Amboac tonaŋ kiŋ to lau Israel samob sêjac kawi Apômtaunê lôm
dabuŋ. 64 Gêdêŋ bêc tonaŋgeŋ kiŋ gêjam mec lôm ŋamalacluŋ ŋaluŋ, taŋ gêc
Apômtaunê lôm ŋanêmŋa naŋ. Aŋga tonaŋ eŋ kêkêŋ daja ma da kôm ŋanôŋa to
ŋalêsi dawamaŋa gebe altar kopa, taŋ kêkô Apômtau laŋônêmŋa naŋ, kêtôm
da samob tonaŋ atom.

65 Tec gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Salomo gêlic om ma Israel samob sêwiŋ eŋ.
Êsêacnêŋ toŋ kapôêŋanô. Êsêac sêmêŋ aŋga Hamat ŋamadiŋ e gêdêŋ bu Aigup-
tuŋa ma sêmoa Apômtau, aêacnêŋ Anôtô laŋônêmŋa kêtôm bêc 7. 66 Gêdêŋ
bêc kêtu 8 Salomo kêkêŋ lau sêc êliŋ-êliŋ. Ma êsêac sêjam mec kiŋ ma sêja
nêŋ malac totêntac ŋajamgeŋ ma têtu samuc kêtu moasiŋ samob, taŋ Apômtau
kêtôc gêdêŋ nê sakiŋwaga Dawid to nê lau Israel naŋ.

9

Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ Salomo kêtu dim luagêcŋa

1 Salomo gêjac dabiŋ lôm dabuŋ to kiŋnê andu kapôêŋ ma gêŋ samob, taŋ
taê gêjam gebe êŋgômŋa naŋ, gêbacnê su, 2 go Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ eŋ
kêtu dim luagêcŋa kêtôm taŋ eŋ geoc tau lasê gêdêŋ eŋ aŋga malac Gibeon naŋ.
3 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aê gaŋô nêm mec to taŋi, taŋ koteŋ gêdêŋ
aê naŋ. Aê kakêŋ andu, taŋ kôkwê sa naŋ, kêtu ŋoc andu dabuŋ gebe ŋoc ŋaê
ênêc tonaŋ endeŋ tôŋgeŋ ma matocanô to ŋoc ŋalêlôm êmoa êwiŋ andu tau.
4 Embe aôm ôsa ŋoc lêŋ êtôm tamam Dawid kêsa to laŋômnêm sawageŋ ma
toŋalêlôm ŋaŋêŋgeŋ gebe ôŋgôm gêŋ samob, taŋ kajatu aôm naŋ, ma taŋam
wamu êndêŋ ŋoc ŋagôliŋ to jatu, 5 go jakêŋ nêm lêpôŋ gôliŋ Israelŋa êkô endeŋ
tôŋgeŋ êtôm gajac mata gêdêŋ tamam Dawid ma kasôm gebe 'Aôm oc ôpô lêna
ŋac teŋ gebe êŋgôŋ nêm lêpôŋ naŋ atom.' 6 Mago aôm to nêm wakuc embe
akac taôm su aŋga aê ma amansaŋ aêŋoc biŋsu to ŋagôliŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ
amac naŋ atom ma andêŋ anôtôi jaba ana ma anam sakiŋ to ateŋ mec êndêŋ
êsêac, 7 go aê oc janseŋ Israel su aŋga gamêŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ êsêac naŋ, ma
jatiŋ andu tau, taŋ gajam mec gebe ŋoc ŋaê ênêcŋa naŋ, su aŋga laŋôcnêmŋa.
Ma lau-m samob sêsu Israel susu ma sêpêlê êsêac. 8 Ma andu tonec êtu gêŋ
ŋapopoc ma lau samob, taŋ mêŋsêlêlêc gamêŋ tau naŋ, nêŋ ŋalêlôm elendec
ma sêpêlê biŋ. Ma embe têtu kênac gebe 'Kêtu asageŋŋa Apômtau gêgôm gêŋ
amboac tonaŋ gêdêŋ gamêŋ to andu tau,' 9 go sêjô biŋ amboac tonaŋ gebe
'Êsêac sêwi Apômtau nêŋ Anôtô, taŋ gêwê êsêac aŋga gamêŋ Aiguptuŋa sêsa
sêmêŋ naŋ, siŋ ma sêsap anôtôi jaba tôŋ to teteŋ mec ma sêjam sakiŋ gêdêŋ
êsêac, tec Apômtau kêkêŋ gêŋwapac samob tonaŋ êsêac sêôc sa.' "

9:10-28 Salomo agêc kiŋ Tirusŋa Hiram sê sêlêb gêdêŋ tauŋ. Salomo kêkac lau jaba gebe sênam ênê kôm toŋaôli masigeŋ.

10

Kwin aŋga Seba kêtu ŋacleŋ gêdêŋ Salomo

1 Gêdêŋ taŋ kwin aŋga Seba gêŋô Salomonê wae kêpi Apômtaunê ŋaêŋa naŋ,
eŋ gêja gebe ênsaê eŋ ŋa kênac ŋawapac ŋagêdô. 2 Eŋ gêô lasê Jerusalem tonê lau
taêsam, kamel sêbalaŋ gêŋmalu to gold taêsam ŋanô lasê to pocawa gwalêkiŋ.
Ma gêdêŋ taŋ eŋ gêô lasê gêdêŋ Salomo naŋ, eŋ gêjac kênac biŋ samob, taŋ
eŋ taê gêjam naŋ. 3 Ma Salomo gêjô ênê kênac samob, gêŋ teŋ kêsiŋ tau gêdêŋ
Salomo atom. Eŋ gêwa gêŋ samob sa tomalageŋ gêdêŋ eŋ. 4 Ma gêdêŋ taŋ kwin
aŋga Seba gêlic Salomonê kauc samob to andu, taŋ eŋ kêkwê naŋ 5 ma gêŋ
taniŋŋa aŋga nê tebo to nê laumata nêŋ ŋadênaŋ ma nê kômwaga nêŋ sakiŋ
to nêŋ ŋakwê ma nê lau-sejop-lacluwaga to nê daja, taŋ kêkêŋ kêtu da aŋga
Apômtaunê lôm naŋ, eŋ gêŋac lêma ŋanôgeŋ.

6 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ kiŋ tau gebe "Ŋawae taŋ gaŋô aŋga taucŋoc gamêŋ kêtu
aômnêm gêŋ to nêm kaucŋa naŋ, biŋŋanô. 7 Mago aê kakêŋ gêwiŋ ŋawae tonaŋ
atom e tauc gamêŋ tec taucŋoc matocanô galic. Ôlic acgom, biŋ ŋamakeŋgeŋ
tec sêjac miŋ gêdêŋ aê. Mago nêm kauc to awa kêlêlêc ŋawae, taŋ aê gaŋô
naŋ su. 8 Aê aoc êôc nêm lauo. Aê aoc êôc nêm sakiŋwaga, taŋ sêkô aôm
laŋômnêmŋa to sêŋô nêm kauc ŋapaŋ naŋ. 9 Aê aoc êôc Apômtau, nêm Anôtô,
taŋ gêlic aôm ŋajam to kêkêŋ aôm gôŋgôŋ lau Israel nêŋ lêpôŋ kiŋŋa. Gebe
Apômtau têtac gêwiŋ Israel gêdêŋ tôŋgeŋ, eŋ kêkêŋ aôm kôtu kiŋ gebe aôm
ômêtôc biŋ êndêŋgeŋ." 10 Go eŋ kêkêŋ gold ŋadôŋ kêtôm 120 gêdêŋ kiŋ to gêŋ
ŋamalu taêsam ŋasec ma pocawa. Gêŋmalu taêsam amboac kwin Sebaŋa kêkêŋ
gêdêŋ kiŋ Salomo naŋ, sêlic amboac tonaŋ kêtiam atom.

11 Ma Hiram nê waŋ taêsam, taŋ sejoŋ gold aŋga Ofir sêmêŋ naŋ, tetoloŋ ka
môsê taêsam ŋanô lasê to pocawa gêmêŋ aŋga Ofir. 12 Ma kiŋ kêmasaŋ ka balaŋ

katu Apômtaunê lôm to kiŋnê anduŋa ŋa ka môsê tonaŋ ma gêŋ wêŋa togam kêtu lau-sêjam-wêwagaŋa amboac tonaŋgeŋ. Ka môsê taêsam amboac tonaŋ gêmêŋ gamêŋ tonec teŋ kêtiam atom to sêlic teŋ kêtiam atom e mêŋgêdêŋ galoc.
13 Ma kiŋ Salomo kêkêŋ gêŋ samob, taŋ kwin Sebaŋa têtac gêwiŋ naŋ, gêdêŋ eŋ. Kêkêŋ gêŋ aŋga kiŋ Salomo nê waba taêsamŋa kêtôm sêgôm-sêgôm jagêwiŋ geŋ samob, taŋ eŋ keteŋ naŋ. Go kwin to nê sakiŋwaga sêc sêmu dêdêŋ tauŋ nêŋ gamêŋ sêja.

Salomonê awa to wae

14 Gold taŋ Salomo kêtap sa gedeŋ Jala teŋ naŋ, ŋawapac kêtôm ŋadôŋ goldŋa 666 15 ma gold tonaŋ ŋagêdô gêmêŋ aŋga lau têtulu gêŋwaga to lau bôlêŋŋa, taŋ sêkêŋ takis naŋ, ma ŋagêdô aŋga kiŋ Arabiaŋa samob to gôliŋwaga gamêŋ ŋagêdôŋa. 16 Kiŋ Salomo kêmasaŋ lautuc kapôêŋ-kapôêŋ 200 ŋa gold, taŋ sêsac naŋ. Gold taŋ eŋ kêmasaŋ lautuc tageŋ naŋ, ŋadôŋ amboac 7 kilo. 17 Go eŋ kêsap lautuc sauŋ 300 ŋa gold, taŋ sêsac naŋ, tageŋ ŋa ŋadôŋ amboac 2 kilo. Ma kiŋ kakêŋ gêŋ samob tonaŋ kêsô andu, taŋ sêsam gebe Andu Saleŋ Lebanonŋa.
18 Ma kiŋ kêmasaŋ lêpôŋ kapôêŋ teŋ ŋa jabo ma kêkwa auc ŋa gold ŋakêŋkêŋ amboac tonaŋgeŋ. 19 Lêpôŋ tonaŋ ŋatêcboŋ 6 ma bulimakao môkêapac ŋakatu kêkô lêpôŋ tau ŋamu. Ma aŋga lêpôŋ makeŋ-makeŋ sêmasaŋ lêma ŋaadeŋ to lewe ŋakatu luagêc kêkô kêsi lêma ŋaadeŋ tonaŋ. 20 Ma lewe ŋakatu 12 sêkô têcboŋ 6 tonaŋ, sêkô têcboŋ makeŋ-makeŋ kêtômgeŋ. Sêmasaŋ gêŋ kaiŋteŋ amboac tonaŋ teŋ aŋga kiŋ teŋ nê gamêŋ gêmuŋ su atomanô. 21 Kiŋ Salomo nê laclu ênôm gêŋ êsêpŋa samob tonaŋ gold ma waba kômŋa samob aŋga Andu Saleŋ Lebanonŋa gold ŋakêŋkêŋ. Sêmasaŋ teŋ ŋa silber atom. Sêlic silber amboac gêŋ ŋaôma gêdêŋ Salomonê têm. 22 Ma kiŋnê waŋ ômbala Tarsisŋa sêpoac gwêc sêwiŋ Hiramnê. Katôm jala têlêacgeŋ waŋ Tarsisŋa tonaŋ mêŋsejoŋ gold to silber ma bôc ŋajabo to moŋki ma moc kaiŋteŋ ŋaê pikok.
23 Amboac tonaŋ kiŋ Salomo nê awamata to kauc kêlêlêc kiŋ nomŋa samob nêŋ su. 24 Ma nom ŋalau samob sêlic Salomo gebe sêŋô ênê kauc, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ eŋ naŋ. 25 Êsêac samob, taŋ sêmêŋ naŋ, sêkôc gêŋ tokaiŋ-tokaiŋ gebe sêkêŋ êndêŋ Salomo. Êsêac sêkêŋ gêŋ silber to gold ma obo to gêŋmalu ma laukasap to hos ma doŋki. Tonaŋ sêgôm kêtôm jalageŋ.
26 Ma Salomo gêjac kareta siŋŋa 1,400 to lau sêŋgôŋ hos ŋaôŋa 12,000 sa, eŋ kêkêŋ êsêac sêŋgôŋ malac karetaŋa ma ŋagêdô sêmoa sêwiŋ eŋ aŋga Jerusalem.
27 Ma kiŋ kêkêŋ silber taêsam gêc Jerusalem amboac poclô ma kaseda kêtu taêsam amboac jambô, taŋ sêkô gaboaŋ naŋ. 28 Ma Salomo kêkôc hos gêmêŋ aŋga Aiguptu to Koa. Ênê lau têtulu gêŋwaga sêjam ôli hos aŋga Koa ŋa moni solopgeŋ. 29 Kareta teŋ, taŋ sêkôc aŋga Aiguptu naŋ, ŋaôli kêtôm silber ŋadôŋ 600 ma hos teŋ kêtôm silber ŋadôŋ 150. Ma Salomo nê lau-têtulu-gêŋwaga sêkêŋ ŋagêdô kiŋ Hetŋa to kiŋ Suriaŋa sêjam ôli amboac tonaŋgeŋ.

11:1-25 Salomo gêjam lauo jaba taêsam. Êsêac sêlêtôm eŋ e kêkac tau su aŋga Anôtônê. Tec Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe êkac gamêŋ kiŋŋa su aŋga eŋ latunê ma êwi gôlôacmôkê tageŋgeŋ siŋ êndêŋ eŋ.

11

Anôtô gêjac mata biŋ gêdêŋ Jerobeam

26 Ŋac Epraimŋa teŋ aŋga malac Sereda Nebat latu Jerobeam kêtu Salomonê sakiŋwaga teŋ, mago gêli tau sa gêdêŋ kiŋ. Ênê têna awêtuc teŋ nê ŋaê Seruat.
27 Ma gêli tau sa gêdêŋ kiŋ ŋam amboac tonec gebe Salomo kêkwê andu ŋajaŋa Milo kêsêp ŋasawa, taŋ gêc tama Dawid nê malac naŋ. 28 Jerobeam tonaŋ eŋ ŋac ôlipalê ŋanô. Ma gêdêŋ taŋ Salomo gêlic gebe ŋac wakuc tonaŋ gêjam kôm

kêtu dôbgeŋ naŋ, eŋ kêkêŋ eŋ kêtu lau aŋga Josepnê gôlôacmôkê, taŋ sêpiŋkap êsêac gebe sênam kôm ŋaôli masigeŋ naŋ, nêŋ gejobwaga. 29 Ma gêdêŋ têm,
taŋ Jerobeam gêwi Jerusalem siŋ naŋ, propete ŋac Siloŋa Ahija kêtap eŋ sa
aŋga intêna. Ahija kêsô ŋakwê wakuc teŋ ma êsêagêc tauŋgeŋ sêmoa gamêŋ
tonaŋ. 30 Go Ahija kêkêŋ lêma kapi ŋakwê wakuc, taŋ eŋ kêsô naŋ, ma kêkac
gêŋgic gêja ŋagêŋgic 12. 31 Ma kêsôm gêdêŋ Jerobeam gebe “Ôkôc ŋagêŋgic
10 su êtu aômnêm gebe Apômtau, Israelnêŋ Anôtô kêsôm amboac tonec gebe
‘Ôlic acgom, aê gabe jakac gamêŋ kiŋŋa su aŋga Salomonê ma gabe jakêŋ
gôlôacmôkê 10 êndêŋ aôm. 32 Mago Salomo oc êkôc gôlôacmôkê tageŋ êtu ŋoc
sakiŋwaga Dawidŋa to êtu malac Jerusalemŋa, taŋ kajaliŋ sa aŋga Israelnêŋ
gôlôacmôkê samobŋa naŋ, 33 gebe eŋ gêwi aê siŋ ma gêjam sakiŋ lau Sidon
nêŋ anôtôo Astart ma lau Moab nêŋ anôtô Kemos to lau Amon nêŋ anôtô
Milkom ma kêsa aêŋoc lêŋ atom. Gêgôm gêŋ gêjac aê matocanô ŋajam atom to
kêmasaŋ ŋoc ŋagôliŋ to jatu kêtôm ênê tama Dawid gêgôm naŋ atom. 34 Mago
aê gabe jakôc gamêŋ kiŋŋa samucgeŋ su aŋga ênê lêma atom, eŋ ênam gôliŋ
gamêŋ êmoa êtôm nê têm êŋgôŋ mata jaliŋa êtu ŋoc sakiŋwaga Dawid, taŋ
kajaliŋ eŋ sa ma eŋ kêmasaŋ ŋoc biŋsu to ŋoc ŋagôliŋŋa naŋŋa. 35 Mago aê oc
jakôc gamêŋ kiŋŋa su aŋga Salomonê latu lêma ma jakêŋ gôlôacmôkê 10 geŋ
êndêŋ aôm. 36 Tageŋ aê oc jakêŋ gôlôacmôkê tageŋ êndêŋ Salomo latu gebe
ŋoc sakiŋwaga Dawid nê ja teŋ elom ênêc aê laŋôcnêm aŋga Jerusalem, aŋga
malac, taŋ kajaliŋ sa gebe ŋoc ŋaê ênêcŋa naŋ. 37 Ma aê gabe jakôc aôm sa
ôtu kiŋ Israelŋa ma aôm oc ônam gôliŋ gamêŋ samob, taŋ têmtac gêwiŋ naŋ.
38 Ma embe ôkêŋ taŋam biŋ samob, taŋ jajatu aôm naŋ, ma ôsa ŋoc lêŋ to
ôŋgôm gêŋ, taŋ ênac matocanô ŋajam ma ômansaŋ ŋoc ŋaôliŋ to biŋsu kêtôm
ŋoc sakiŋwaga Dawid gêgôm naŋ, go aê oc jawiŋ aôm. Ma gabe jamboa nêm
wakuc sa ŋanôgeŋ amboac aê gaboa Dawidnê sa ma jakêŋ Israel êndêŋ aôm.
39 Ma aê gabe jakôniŋ Dawidnê wakuc, mago jaŋgôm endeŋ tôŋgeŋ atom.’ ”
40 Ma Salomo kêtu kêka-kêka gebe ênac Jerobeam êndu êtu biŋ tonaŋŋa.
Mago Jerobeam gêdi ma gêc gêdêŋ kiŋ Aiguptuŋa Sisak jagêmoa tonaŋ e
Salomo gêmac êndu.

Salomo gêmac endu

41 Salomonê kôm to nê kauc ŋamiŋ ŋagêdô êsêac teto gêc Salomo nê miŋ
ŋabuku. 42 Salomo gêjam gôliŋ Israel samob gêŋgôŋ Jerusalem kêtôm jala 40.
43 Go Salomo gêc nê bêc gêwiŋ tamai ma sêsuŋ eŋ aŋga tama Dawidnê malac
ma ênê latu Rehabeam kêtu kiŋ gêjô eŋ su.

12

Israel gêli tau sa

1 Rehabeam gêja Sikem gebe lau Israel samob sêkac tauŋ sa aŋga tonaŋ gebe
sêkêŋ eŋ êtu kiŋ. 2 Nebat latu-Jerobeam, taŋ gêc kiŋ Salomo su jagacgeŋ gêmoa
Aiguptu naŋ, gêŋô ŋawae ma gêmu aŋga Aiguptu gêmêŋ. 3 Ma lau Israel sêsakiŋ
biŋ sêmôêc eŋ gamêŋ. Go sêwiŋ tauŋ jasêsôm gêdêŋ Rehabeam gebe 4 “Aôm
tamam kêkôniŋ aêac ŋa ta gêŋwapacŋa. Tec aôm ôlêwaŋ tamamnê sakiŋ ŋajaŋa
to gêŋwapac gêsac aêac tôŋŋa, go aêac oc anam sakiŋ aôm.” 5 Eŋ gêjô êsêacnêŋ
biŋ gebe “Amoa bêc têlêac acgom, go amu andêŋ aê amêŋ êtiam.” Amboac
tonaŋ lau sêc sêja.
6 Go kiŋ Rehabeam kêkac lauŋanô, taŋ sêpuc ênê tama Salomo tôŋ gêdêŋ taŋ
eŋ gêmoa mata jaligeŋ naŋ, sa ma katu kênac biŋ ma kêsôm gebe “Amac taêm
gêjam gebe jajô lau tônê nêŋ biŋ amboac ondoc.” 7 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Embe aôm ôtu lau tonaŋ nêŋ sakiŋwaga êndêŋ galoc ma ônam sakiŋ to

ôsôm biŋ malôgeŋ êndêŋ êsêac êndêŋ noc, taŋ ôjô êsêacnêŋ biŋ naŋ, go êsêac oc sênam sakiŋ aôm endeŋ tôŋgeŋ.” 8 Mago Rehabeam geseŋ biŋ, taŋ lauŋanô sêkêŋ gêdêŋ eŋ naŋ, ma kêtu kênac lau matac, taŋ têtu kapôêŋ sêwiŋ eŋ to sêpuc eŋ tôŋ naŋ, 9 ma kêsôm gebe “Ma amac taêm gêjam aê jajô lau tônê nêŋ biŋ amboac ondoc. Êsêac sêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôŋgôm gêŋwapac, taŋ tamam kêkêŋ gêsac aêac naŋ, ŋagaô êsa.’ ” 10 Ma lau matac, taŋ têtu kapôêŋ sêwiŋ eŋ naŋ, sêjô ênê biŋ gebe “Ôsôm biŋ tonec êndêŋ lau, taŋ sêsôm gêdêŋ aôm gebe ‘Aôm tamam kêkôniŋ aêac ŋa gêŋwapac, mago aôm ôlêwaŋ gêŋwapac’ naŋ gebe ‘Lemoc sêlêkic ŋajaŋa êlêlêc tamoc magi su. 11 Ma aê tamoc kêkôniŋ amac ŋa gêŋwapac, galoc aê gabe jakêŋ ŋagêdô wacêwiŋ. Tamoc gi amac ŋa sêm, ma aê tec jai amac ŋa okêm.’ ”

12 Amboac tonaŋ Jerobeam to lau samob dêdêŋ Rehabeam sêja gêdêŋ bêc kêtu têlêacŋa kêtôm kiŋ kêsôm gebe “Bêc êtu têlêacŋa oc amu andêŋ aê amêŋ êtiam.” 13 Ma kiŋ gêjam saic lau ma gêwi kauc, taŋ lauŋanô sêsôm gêdêŋ eŋ naŋ siŋ. 14 Eŋ kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac kêtôm lau matac sêkêŋ kauc eŋ ma kêsôm gebe “Tamoc kêkôniŋ amac ŋa gêŋwapac, mago aê gabe jakêŋ ŋagêdô wacêwiŋ. Tamoc gi amac ŋa sêm, ma aê tec oc jai amac ŋa okêm.” 15 Amboac tonaŋ kiŋ kêkêŋ taŋa lau nêŋ biŋ atom gebe Apômtau kêmasaŋ ŋalêŋ amboac tonaŋ gebe nê biŋ, taŋ eŋ kêsôm kêsa ŋac Siloŋa Ahija nê awasuŋ gêdêŋ Nebat latu Jerobeam naŋ, ŋanô êsa.

16 Ma Israel samob sêlic gebe kiŋ kêkêŋ taŋa êsêac atom, tec sêjô ênê biŋ gebe
“Aêacnêŋ asageŋ ŋagêdô gêdêŋ Dawid,
nêŋ asageŋ ŋagêdô gêdêŋ Isai latu.
Ajôc, lau Israel, amu ana nêm gamêŋ. O Dawid, galoc ojop taômgeŋ nêm gôlôac.” tauŋnêŋ andu sêja. 17 Mago Rehabeam gêjam gôliŋ lau Israel, taŋ sêŋgôŋ malac Judaŋa naŋ. 18 Go kiŋ Rehabeam kêsakiŋ Adoram. Eŋ kêtu lau, taŋ sêkac êsêac gebe sênam kiŋnê kôm ŋaômageŋ naŋ, nêŋ gejobwaga. Ma lau Israel samob têtuc eŋ êndu ŋa poc. Kiŋ Rehabeam gacgeŋ kêpi nê kareta ma jagêc Jerusalem. 19 Amboac tonaŋ lau Israel sêli tauŋ sa gêdêŋ Dawidnê gôlôac e mêŋgêdêŋ galoc. 20 Ma gêdêŋ taŋ Israel samob sêŋô gebe Jerobeam gêmu gêmêŋ su naŋ, êsêac sêsakiŋ biŋ to sêmôêc eŋ gêdêŋ nêŋ sêkac saŋa ma sêkêŋ eŋ kêtu Israel samob nêŋ kiŋ. Teŋ kêdaguc Dawidnê gôlôac atom, gôlôacmôkê Juda tauŋgeŋanô sêsap Dawid tôŋ.

21 Gêdêŋ taŋ Rehabeam mêŋgêô lasê Jerusalem naŋ, eŋ kêkalem gôlôac Juda to gôlôacmôkê Benjaminŋa sêpi tageŋ ma kêjaliŋ siŋwaga 180,000 sa gebe ênac siŋ êndêŋ Israel nêŋ gôlôac. Eŋ gebe êmboa gamêŋ kiŋŋa sa atu Salomonê latu Rehabeam êtiam. 22 Mago Anôtônê biŋ gêdêŋ propete Semaia gebe 23 “Ôsôm êndêŋ kiŋ Judaŋa Salomo latu Rehabeam ma êndêŋ gôlôacmôkê Juda ma Benjamin ma êndêŋ lau ŋagêdô gebe 24 ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Api naanac siŋ êndêŋ nêm lasitêwai, lau Israel, atom. Amac samob aêc amu ana nêm malac gebe aê gagôm gêŋ tonaŋ ŋai.’ ” Amboac tonaŋ êsêac sêkêŋ taŋeŋ Apômtaunê biŋ ma sêmu sêja nêŋ malac kêtiam.

Jerobeam gêwê lau Israel ma sêgôm sec

25 Go Jerobeam kêkwê malac Sikem aŋga gamêŋ lôc Epraimŋa kêtu malac ŋajaŋa ma gêŋgôŋ tonaŋ. Ma aŋga tonaŋ eŋ kêkwê malac Penuel kêtôm tonaŋgeŋ. 26 Ma Jerobeam kêsôm aŋga taunê ŋalêlôm gebe “Gamêŋ kiŋŋa oc êmu êndêŋ Dawidnê gôlôac ênа. 27 Lau tonaŋ embe nasêpi gebe sêkêŋ da aŋga Apômtaunê andu aŋga Jerusalem, go nêŋ ŋalêlôm ênam tau ôkwi êndêŋ nêŋ ŋatau, kiŋ Judaŋa Rehabeam, ma êsêac oc sênac aê êndu ma sêmu dêndêŋ

kiŋ Judaŋa Rehabeam sêna êtiam." 28 Kiŋ taê gêjam biŋ tonaŋ ma kêmasaŋ bulimakao ŋalatu luagêc ŋa gold. Ma eŋ kêsôm gêdêŋ lau gebe "O Israel, amac api Jerusalem aja kêtômgac. Alic nêm anôtôi, taŋ sêkôc amac api aŋga gamêŋ Aiguptuŋa amêŋ naŋ tonec." 29 Ma eŋ kêkêŋ ŋakatu teŋ kêkô Betel, ma teŋ kêkô Dan. 30 Ma gêŋ tonaŋ kêtu Israelnêŋ sec gebe lau dêdêŋ teŋ sêja Betel to dêdêŋ teŋ sêja Dan. 31 Eŋ kêkwê andu aŋga gamêŋ ŋabau amboac tonaŋ ma kêkêŋ dabuŋwaga aŋga Lewinê gôlôac atom, kêkôc êsêac aŋga lau ŋagêdô nêŋ. 32 Ma Jerobeam kêkêŋ om teŋ êsêac sêlic gêdêŋ ajôŋ 8 ŋabêc 15 kêtôm omsêga, taŋ sêlic aŋga Jerusalemŋa ma eŋ kêkêŋ da gêsac altar. Eŋ gêgôm tonaŋ aŋga Betel, kêkêŋ da gêdêŋ bulimakao ŋalatu gold, taŋ tau lêma kêmasaŋ naŋ. Eŋ kêkêŋ dabuŋwaga gamêŋ ŋabauŋa sêmoa Betel, taŋ eŋ kêkwê sa naŋ. 33 Eŋ kêpi gêdêŋ altar, taŋ eŋ gêboa sa aŋga Betel naŋ, gêja gêdêŋ ajôŋ 8 ŋabêc 15, taŋ eŋ tau kêjaliŋ sa gêc nê ŋalêlôm naŋ, ma geno moasiŋ kapôêŋ gêdêŋ lau Israelŋa ma kêkêŋ da ŋamalu. * †

13:1–16:28 Apômtaunê propete sêlêŋ biŋ Israelnêŋ kiŋ Jerobeam gebe ejop tau êndêŋ sakiŋ gwamŋa. Mago eŋ gedec gebe ênam tau ôkwi. Gêdêŋ tonaŋ lau Juda nêŋ kiŋ Rehabeam gêmac êndu ma Abijam gêjô eŋ su. Abijam gêmac êndu amboac tonaŋ ma Asa gêjô eŋ su. Jerobeam gêmac êndu amboac tonaŋ ma kiŋ ŋagêdô sêjô-sêjô tauŋ sêjam gôliŋ gamêŋ gêmu kêpiŋa.

16

Ahab gêjam gôliŋ

29 Gêdêŋ taŋ kiŋ Judaŋa Asa gêjam gôliŋ gamêŋ jala 38 su naŋ, Omri latu Ahab kêtu Israelnêŋ kiŋ. Eŋ gêŋgôŋ Samaria ma gêjam gôliŋ nê gamêŋ kêtôm jala 22. 30 Ma Omri latu Ahab gêgôm sec gêmoa Apômtau laŋônêm kêlêlêc êsêac samob, taŋ sêmuŋ eŋ naŋ su. 31 Eŋ kêsa Nebat latu Jerobeam nê lêŋ sec. Mago eŋ gêgôm sec gêsac sec tonaŋ ŋaô ma gêjam kiŋ Sidonŋa Etbal nê latuo Jesebel kêtu nê awê ma jagêjam sakiŋ anôtô dansaŋ Bal ma keteŋ mec gêdêŋ eŋ gêwiŋ. 32 Eŋ gêboa altar teŋ sa aŋga Balnê andu, taŋ eŋ kêkwê aŋga malac Samaria naŋ. 33 Ma Ahab kêmasaŋ altar ŋakatu ma gêgôm gêŋ ŋagêdô, taŋ gêgôm Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô têtac ŋandaŋ kêsa naŋ kêlêlêc Israelnêŋ kiŋ samob, taŋ sêmuŋ eŋ naŋ su. 34 Gêdêŋ ênê têm Hiel aŋga Betel kêkwê Jeriko sa kêtiam. Gêdêŋ taŋ eŋ kêkôc kôm sa naŋ, nê latu ŋacsêga Abiram gêmac êndu ma gêdêŋ taŋ kêkêŋ katam gêja naŋ, nê latu sauŋ Segub gêmac êndu kêtôm Apômtaunê biŋ, taŋ eŋ kêsôm gêdêŋ Nun latu Josua naŋ.

17

Elia kêsôm lasê gebe kom ênac atom

1 Go propete Elia aŋga malac Tisbet Gileadŋa kêsôm gêdêŋ Ahab gebe "Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, taŋ gajam sakiŋ eŋ gamoa naŋ, gêŋgôŋ mata jali. Êndêŋ jala tonec ŋai maniŋ to kom êsêp atomanô e aê jasôm acgom." 2 Ma Apômtaunê biŋ gêdêŋ eŋ gebe 3 "Wêc aŋga tonec ma ôna gamêŋ oc kêpiŋa naôsiŋ taôm ômoa bu Kerit, taŋ kapoac bu Jordan ŋamakeŋ oc kêpiŋa naŋ. 4 Aôm oc ônôm bu Kerit tau ma aê kajatu aoco gebe sêlôm aôm aŋga tônê." 5 Amboac tonaŋ Elia gêja ma gêgôm kêtôm Apômtaunê biŋ. Eŋ jagêŋgôŋ bu Kerit, taŋ kêpoac bu Jordan ŋamakeŋ oc kêpiŋa naŋ. 6 Ma aoco sejoŋ polom to gwada gêdêŋ bêbêc ma kêtula ma eŋ gênôm bu Kerit tau. 7 Ma gêdêŋ bêc teŋ bu tau kêpa gebe kom gêlac aŋga gamêŋ tau atom.

Elia agêc awêtuc Sareptaŋa

* **12:33:** Amboac tonaŋ êsêac sêmu dêdêŋ † **12:33:** Jos 6:26

8 Go Apômtaunê biŋ gêdêŋ Elia gebe 9 “Ajôc, ôndi ma ôna Sarepta, taŋ gêc
gamêŋ Sidon naŋ, ma ômoa ônê. Aê kajatu awêtuc teŋ aŋga ônê gebe êlôm
aôm.” 10 Amboac tonaŋ Elia gêdi gêja Sarepta. Ma gêdêŋ eŋ gêô lasê malac
ŋasacgêdô eŋ gêlic awêtuc teŋ kejoŋ ka gêmoa tonaŋ ma Elia gêmôêc gêdêŋ
eŋ gebe “Ôkêŋ bu ŋagec êsêp laclu mêŋjanôm.” 11 Ma gêdêŋ taŋ awêtuc gêja
gebe êkôc bu tau naŋ, Elia gêmôêc gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Ôkôc polom
ŋapopoc ŋagec êsêp lêmam êwiŋ.” 12 Ma awêtuc gêjô eŋ awa gebe “Apômtau, nêm
Anôtô, gêmoa mata jali, polom teŋ gêc aêŋa atom. Mopolom matac ŋagec to
niptêkwi ŋakeneŋ, tec kêpoac laclu. Aê galoc kajoŋ ka luagêc gebe najamansaŋ
êtu aêagêc latuc aniŋ su ma amac êndu.” 13 Tec Elia kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Ôtêc taôm atom, ôna ma ôŋgôm êtôm kôsômgac, mago ôpac mopolom sauŋ teŋ
êtu aêŋa êmuŋ acgom, go ôkôc ômôêŋ. Go ôpac êtu amagêc latômŋa êndaŋguc.
14 Gebe Apômtau, Israelnêŋ Anôtô kêsôm amboac tonec gebe ‘Ku mopolomŋa
oc sawa atom ma niptêkwi oc êpa aŋga ŋalakôp atom amboac tonaŋgeŋ e êndêŋ
bêc, taŋ Apômtau êsakiŋ kom ênac êsêp nom êtiam.’ ” 15 Ma awêtuc gêja ma
gêgôm kêtôm Elia kêsôm. Go Elia ma awêtuc agêc latu seŋ gêŋ bêc taêsam. 16 Ku
mopolomŋa sawa atom ma niptêkwi kêpa aŋga ŋalakôp atom kêtôm Apômtaunê
biŋ, taŋ kêsôm gêdêŋ Elia naŋ.

17 Tonaŋ su, go andu ŋatauo tau nê latu gêmac kêtap eŋ sa e ênê gêmac kêtu
kapôêŋ ma kêsi awa kêtôm atom, tec gêmac êndu. 18 Ma awêtuc kêsôm gêdêŋ
Elia gebe “O Apômtaunê ŋac, aêagêc asageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ. Aôm gôdêŋ aê
gômôêŋ gebe ŋoc sec êôŋ sa êtiam enseŋ aê latuc su.” 19 Ma Elia gêjô eŋ awa
gebe “Ôkêŋ nêm latôm êndêŋ aê acgom.” Ma eŋ kêsip eŋ sa aŋga têna labum
ma jakêpi balêm ŋaô, taŋ eŋ gêŋgôŋ naŋ, ma ketoc eŋ gêc taunê mê. 20 Go eŋ
gêmôêc gêdêŋ Apômtau gebe “O Apômtau, ŋoc Anôtô, kêtu asageŋŋa aôm taêm
gêjam biŋwapac kêtu awêtuc, taŋ gaŋgôŋ gawiŋ eŋ naŋŋa, tec gôjac eŋ latu.”
21 Go eŋ kêmêtôc tau ma jagêu tau gêsac ŋapalê kêtu dim têlêac ma gêmôêc
gêdêŋ Apômtau gebe “O Apômtau, ŋoc Anôtô, ôkêŋ ŋapalê tonec nê katu êmu
êsô eŋ êna êtiam.” 22 Ma Apômtau kêkêŋ taŋa Elia nê awa ma ŋapalênê katu
gêmu kêsô eŋ gêja kêtiam ma mata jali kêsa kêtiam. 23 Ma Elia kêkôc ŋapalê tau
ma kêkêŋ eŋ aŋga balêm ŋaôŋa kêsêp jakêsô andu ma kêkêŋ eŋ gêdêŋ têna gêja.
Ma Elia kêsôm gebe “Ôlic acgom, latôm gêmoa mata jali.” 24 Ma awê gêjô Elia
awa gebe “Galoc tec kajala gebe Anôtônê ŋac teŋ aôm ma Apômtaunê biŋ, taŋ
gêc awamsuŋ naŋ, biŋŋanô tau.”

18

Elia gêmu gêdêŋ Ahab gêja

1 Bêc taêsam gêjaŋa su acgom, go Apômtaunê biŋ gêdêŋ Elia gêdêŋ jala kêtu
têlêacŋa ma kêsôm gebe “Naôtôc taôm êndêŋ Ahab. Ma aê gabe jakêŋ kom ênac
êsêp nom êtiam.” 2 Amboac tonaŋ Elia gêja gebe êtôc tau êndêŋ Ahab. Gêdêŋ
têm tonaŋ tôbôm kêsa kapôêŋanô aŋga Samaria. 3 Ma Ahab gêmôêc Obadia,
taŋ gejob kiŋnê andu naŋ. Obadia ketoc Apômtau sa ŋanô. 4 Gêdêŋ taŋ Jesebel
geseŋ Apômtaunê propete su naŋ, Obadia kêkôc propete 100 ma kêsiŋ 50 ôkwi
aŋga pocgêsuŋ teŋ ma 50 aŋga pocgêsuŋ teŋ ma gêlôm êsêac ŋa polom to bu.
5 Ahab kêsôm gêdêŋ Obadia gebe “Agêc tanac laoc gamêŋ ma bumata samob
to bumaŋ samob kêsi, oc moae tatap gêgwaŋ sa gebe tanam hos to doŋki sa
sêmoa mateŋ jali ec sêmac êndu atom.” 6 Amboac tonaŋ êsêagêc sêwa gamêŋ
kêkôc gêdêŋ tauŋ. Ahab ênac laoc ŋamakeŋ ma Obadia ênac laoc ŋamakeŋ.

7 Ma gêdêŋ taŋ Obadia kêsêlêŋ gêmoa naŋ, eŋ gêdac Elia. Obadia kêjala eŋ
tec gêu tau gêc eŋ laŋônêm ma kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau Elia, aôm tonaŋ me.”

8 Ma Elia gêjô eŋ awa gebe “Aê tauc tonec. Ôna ma ôsôm êndêŋ nêm ŋatau gebe
‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmoa.” ’ 9 Ma eŋ gêjô Elia awa gebe “Aê gagôm sec
ondoc, tec gobe ôkêŋ nêm sakiŋwaga aê êsêp Ahab lêma gebe ênac aê êndu.
10 Apômtau, aômnêm Anôtô gêmoa mata jali, tec lau-m teŋ sêmoa atom ma
gamêŋ kiŋŋa teŋ gêc atom naŋ ŋoc ŋatau kêsakiŋ lau sêja gebe nasensom aôm.
11 Ma galoc aôm-kôsôm gebe Naôsôm êndêŋ nêm ŋatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia
tau tec gêmoa’. 12 Ma aê embe jawi aôm siŋ, naŋ sebeŋ Apômtaunê Ŋalau oc
êkôc aôm su ôna gamêŋ, taŋ kajala atom naŋ. Amboac tonaŋ embe aê jaô lasê
ma jasôm aôm ŋawae êndêŋ Ahab ma eŋ embe êtap aôm sa atom oc ênac aê
andu. Mago nêm sakiŋwaga aê ŋapalêgeŋ gajam sakiŋ Apômtau. 13 Sêjac miŋ
gêŋ, taŋ gagôm naŋ, gêdêŋ ŋoc ŋatau aôm atom me. Gêdêŋ taŋ Jesebel gêjac
Apômtaunê propete êndu naŋ, aê kasiŋ Apômtaunê propete 100 ôkwi. 50 sêŋgôŋ
pocgêsuŋ teŋ ma 50 sêŋgôŋ teŋ ma galôm êsêac ŋa polom to bu. 14 Ma galoc
kôsôm gebe Naôsôm êndêŋ nêm ŋatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmoa’, go
eŋ oc ênac aê êndu.” 15 Elia gêlô eŋ awa gebe “Lau undambêŋa nêŋ Apômtau,
taŋ gajam sakiŋ eŋ naŋ, gêmoa mata jali tec aê gabe jatôc tauc êndêŋ kiŋ êndêŋ
ocsalô tonec biŋŋanôgoc.” 16 Amboac tonaŋ Obadia gêja gebe êlic Ahab. Eŋ
kêtap eŋ sa ma kêsôm biŋ tau gêdêŋ eŋ. Ma Ahab gêja gebe êndac Elia.

17 Gêdêŋ taŋ Ahab gêlic Elia naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm ŋac, taŋ
kêlênsôŋ Israel elêmê naŋ tonaŋ me.” 18 Tec Elia gêjô eŋ awa gebe “Aê kêlênsôŋ
Israel atom. Aôm to tamam nê gôlôac alênsôŋ êsêac kêtu awi Apômtaunê biŋ
siŋŋa ma adaguc anôtô dansaŋ Bal. 19 Amboac tonaŋ ôkêŋ biŋ ma ôkac lau
Israel samob sa dêndêŋ aê sêmêŋ lôc Karmel ma Balnê propete 450 to anôtôo
Asera nê propete 400, taŋ seŋ gêŋ sêŋgôŋ Jesebelnê tebo naŋ, sêmêŋ amboac
tonaŋgeŋ.”

Sêjam dôŋ tauŋ aŋga lôc Karmel

20 Amboac tonaŋ Ahab kakalem biŋ gadêŋ lau Israel samob ma kêkac
propete samob sa aŋga lôc Karmel. 21 Ma Elia kêsa jakêkô lau samob
laŋôŋnêmŋa ma kêsôm gebe “Amac abe aka gwecgeŋ amoa biŋ luagêc ŋasawa
e êndêŋ ondocgeŋ. Apômtau embe Anôtô, go andaŋguc eŋ. Ma embe Bal, naŋ
andaŋguc eŋ.” Mago lau sêjô ênê biŋ teŋ atom. 22 Ma Elia kêsôm gêdêŋ lau
gebe “Apômtaunê propete teŋ gêmoa atom, aê, aê taucgeŋanô, mago Balnê
propete 450. 23 Sêkêŋ bulimakao kapoac luagêc êndêŋ aê sêmêŋ acgom. Ma
êsêac sêjaliŋ bulimakao kapoac teŋ sa ma sêsa sêsêlê êkôc-êkôc ma sênac pac
nasêkêŋ ênsac ŋaô ma sêuc ja êsô atom. Ma aê jamansaŋ bulimakao teŋ ma
jakêŋ ênsac pac ŋaô ma jauc ja êsô atom. 24 Ma amac awem ênac nêm anôtônê
ê ma aê aoc ênac Apômtaunê ŋaê. Anôtô naŋ ajô biŋ ŋa ja naŋ, eŋ Anôtô ŋanô.”
Ma lau samob sêjô eŋ awa gebe “Ŋajam, amboac tonaŋ.” 25 Go Elia kêsôm
gêdêŋ Balnê propete gebe “Ajaliŋ nêm bulimakao kapoac teŋ ma amansaŋ
êtu ŋamata gebe amac lau taêsam. Ma awem ênac nêm anôtô, mago auc ja
êsô atom.” 26 Êsêac sêkôc bulimakao kapoac teŋ, taŋ sêkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ,
ma sêmasaŋ gêŋ tau. Go aweŋ gêjac Balnê ŋaê sêjac m gêdêŋ bêbêcgeŋ e oc
kêkô ŋaluŋ ma sêsôm gebe “O Bal, ôkêŋ taŋam aêacmaŋ.” Mago awa teŋ kêsa
atom ma teŋ gêjô biŋ atom. Ma êsêac sêka pelendec-pelendec sêgi altar, taŋ
sêboa naŋ. 27 Gêdêŋ taŋ oc kêkô ŋaluŋ naŋ, Elia kêsu êsêac susu ma kêsôm gebe
“Amôêc apuc sageŋ. Eŋ anôtô teŋgoc. Oc taê gêjam biŋ teŋ gêmoa me gêjam
tau ôkwi, me oc kêtu ŋacleŋ me oc gêc bêc gêc, tec aŋu eŋ sa acgom.” 28 Ma
êsêac sêmôêc sêpuc sageŋ ma sêbuc tauŋ ŋa bôjaŋ to sêguŋ tauŋ ŋa kêm kêtôm
êsêacnêŋ mêtê e ôliŋ dec-decgeŋ. 29 Êsêac sêgôm-sêgôm gêdêŋ taŋ oc kêkô ŋaluŋ

e gêdêŋ oc gebeŋ kwalam, noc takêŋ da gêŋ keleŋŋa, mago awa teŋ masianô, teŋ gêjô biŋ atom, teŋ kêkêŋ taŋa atom.
30 Go Elia kêsôm gêdêŋ lau samob gebe “Andêŋ aê amêŋ.” Ma lau samob dêdêŋ eŋ sêja. Ma eŋ kêbênôc Apômtaunê altar, taŋ têta saliŋ-saliŋ naŋ. 31 Elia kêkôc poc 12 kêtôm Jakobnê latuinêŋ namba. Jakob eŋ ŋac, taŋ Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ gebe “Galoc nêm ŋaê teŋ gebe Israel.” 32 Ma eŋ gêboa altar sa ŋa poc tau kêtu Apômtaunê ŋaêŋa. Go kêkwê busawa kêgi altar tau. Busawa gebe sêkêc bu ec kapôêŋ êsêp. 33 Ma eŋ gêjac pac su, go kêsêlê bulimakao kapoac kêkôc-kêkôc ma ketoc bôc tau jagêsac pac ŋaô. Ma eŋ kêsôm gebe “Akati bu ŋa bulakop 4 ma ansêwa êpi daja to êpi ka.” 34 Ma eŋ kêsôm gebe “Aŋgôm êtu dim luagêc.” Tec êsêac sêgôm kêtu dim luagêc. Go eŋ kêsôm gebe “Aŋgôm êtu dim têlêac.” Tec êsêac sêgôm kêtu dim têlêac. 35 Ma bu keseleŋ kêgi altar tau ma kêpoac busawa tau gêwiŋ.
36 Ma gêdêŋ noc sêkêŋ daŋa propete Elia kêtu gasuc gêdêŋ altar ma keteŋ mec gebe “O Apômtau, Abraham agêc Isak ma Jakob nêŋ Anôtô, mêŋôwa taôm sa êndêŋ ocsalô tonec gebe aôm kôtu Israelnêŋ Anôtô ma aê katu nêm sakiŋwaga, tec gagôm gêŋ samob tonec ŋai kêtôm aômnêm biŋ. 37 O Apômtau, ôkêŋ taŋam aêma, gebe lau tonec ŋai sêjala aôm Apômtau gebe aôm Anôtô ŋanô ma ônam êsêacnêŋ ŋalêlôm ôkwi êndêŋ aôm êtiam.” 38 Go Apômtaunê ja kêsêp mêŋgeŋ daja to ka ma poc to nom ma bu, taŋ kêpoac busawa naŋ su. 39 Gêdêŋ taŋ lau samob sêlic gêŋ tonaŋ naŋ, êsêac jatêtap labôc sêc nom ma sêmôêc gebe “Apômtau eŋ Anôtô ŋanô Apômtau eŋ Anôtô ŋanô.” 40 Go Elia kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc Balnê lau tôŋ, nêŋ teŋ êwê sa atom.” Ma lau sêkôc êsêac tôŋ ma Elia gêwê êsêac dêdêŋ bu Kison ma jasêjac êsêac êndu aŋga tonaŋ.

Elia keteŋ mec gebe kom ênac êtiam

41 Ma Elia kêsôm gêdêŋ Ahab gebe “Galoc naôniŋ to ônôm gêŋ gebe aê gaŋô kom gêjac ŋakicsêa sugac.” 42 Amboac tonaŋ Ahab gêja gebe êniŋ to ênôm gêŋ. Ma Elia kêpi lôc Karmel ŋatêpôê gêja. Eŋ kêpôŋ aduc ma kêkêŋ laŋôanô kêsô aduc ŋasawa. 43 Go eŋ kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Ôpi ôna galoc ma matamanô enso gwêc.” Eŋ kêpi jakêsala gwêc ma kêsôm gebe “Aê galic gêŋ teŋ atom.” Ma Elia kêjatu eŋ gebe “Ôna ômu êtu dim 7 êtiam.” 44 Go gêdêŋ dim kêtu 7ŋa tonaŋ sakiŋwaga kêsôm gebe “Ôlic acgom, tao teŋ kapôêŋ amboac ŋac teŋ lêma kêpi aŋga gwêc-m gêmêŋ.” Ma Elia kêsakiŋ nê sakiŋwaga gebe “Naôndêŋ Ahab ma ôsôm gebe ‘Ômansaŋ nêm hos to kareta ma ôsêp ôna gebe kom êkô aôm auc atom.’ ” 45 Ŋasawa sauŋgeŋ ma kom to mu ŋamajaŋ kêkêŋ kanuc gamêŋ e kom gêjac ŋanô. Ma Ahab gêŋgôŋ kareta ma gêja malac Jesrel. 46 Ma Apômtaunê lêma gêmoa gêwiŋ Elia ma eŋ gêlêc nê ŋakwê sa ma kêgambam tau ma kêlêti gêmuŋ Ahab e jagêô lasê malac Jesrel. *

19

Elia gec Jesebel gêja lôc Horeb

1 Ahab kêdôŋ biŋ samob, taŋ Elia gêgôm to gêjac propete samob andu ŋa siŋ naŋ, gêdêŋ nê awê Jesebel. 2 Tec Jesebel kêsakiŋ biŋ teŋ gêdêŋ Elia ma kêsôm gebe “Eleŋŋa êndêŋ ockatu êtôm tonec aê embe jaŋgôm gêŋ, taŋ aôm gôgôm gêdêŋ êsêac naŋ, êndêŋ aôm atom, go anôtôi sêŋgôm gêŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam naŋ, êlêlêc êpi aê.” 3 Go Elia kêtêc tau ma gêdi gêc gêjam katu kêsi e jagêô lasê malac Berseba Judaŋa ma gêwi nê sakiŋwaga siŋ gêmoa tonaŋ.
4 Tageŋ eŋ tau kêsêlêŋ bêc samuc teŋ kêsa gamêŋ sawa e jagêŋgôŋ ka puliŋ-puliŋ teŋ ŋalabu. Go eŋ keteŋ mec gebe êmac êndu ma kêsôm gebe “O Apômtau,

* **18:46:** Amboac 4 oklok.

kêtômgac. Ôkôc katuc su êwao gebe aê ŋac ŋajam kalêlêc tamoci su atom.”
5 Kêsôm su ma kêsa tau sic ma gêc bêc gêc ka puliŋ-puliŋ tonaŋ ŋalabu. Ma
aŋela teŋ kêmoasac eŋ ma kêsôm gebe “Ôndi, ôniŋ gêŋ.” 6 Elia mata gêlac e gêlic
polom sigob ma bu ku teŋ kêkô eŋ môkêapacŋa. Eŋ geŋ to gênôm gêŋ su ma gêc
bêc kêtiam. 7 Ma Apômtaunê aŋela gêmêŋ kêtiam kêtu dim luagêcŋa, kêmoasac
eŋ ma kêsôm gebe “Ôndi, ôniŋ gêŋ gebe intêna baliŋ tec gêc.” 8 Eŋ gêdi geŋ
to gênôm gêŋ e têkwa kêsa ma kêsêlêŋ geleŋŋa 40 ma gêbêcauc 40, go gêô lasê
Anôtônê lôc Horeb.
9 Aŋga tonaŋ eŋ kêtap poclabu teŋ sa ma gêŋgôŋ tonaŋ. Go Apômtaunê
biŋ gêdêŋ eŋ jakêsôm gebe “Elia, aôm gôgôm asageŋ aŋga tonec.” 10 Eŋ gêjô
Apômtau awa gebe “Aê gagôm Apômtau, lau undambêŋa nêŋ Anôtô nê biŋ
topalêgeŋ gebe lau Israel sêwi aômnêm poac siŋ to seseŋ nêm altar su ma
sêjac nêm propete ŋa siŋ êndu. Ma aê taucgeŋ tec gamoa, ma sêgôm gêŋlêlôm
gebe sênac aê amboac tonaŋgeŋ.” 11 Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôsa mêŋôkô
Apômtau laŋônêm aŋga lôc tonec.” Ma Apômtau gêôc lêlêc eŋ gêja. Go mu gêbuc
ŋatêna teŋ ma kêkac lôc gêŋgic-gêŋgic to gêjac poctêna popoc-popocgeŋ, mago
Apômtau gêmoa mu ŋalêlôm atom. Mu gêôŋ sa ma ôjô gêjam, mago Apômtau
gêmoa ôjô ŋalêlôm atom. 12 Ôjô kêtu malô ma ja ŋawaô kêsa, mago Apômtau
gêmoa ja ŋalêlôm atom. Ja gêmac ma mulêli kêsêlêŋ. 13 Gêdêŋ taŋ Elia gêŋô mu
tonaŋ naŋ, eŋ gêsaŋ laŋônô auc ŋa nê ŋakwê ma kasa jakêkô poclabu ŋaawa.
Ma awa teŋ gêdêŋ eŋ aŋga tonaŋ ma kasôm gebe “Elia, aôm gôgôm asageŋ aŋga
tonec.” 14 Ma eŋ gêjô ŋabiŋ gebe “Aê gagôm Apômtau, lau undambêŋa nêŋ
Anôtô nê biŋ topalêgeŋ gebe lau Israel sêwi aômnêm poac siŋ to seseŋ aômnêm
altar su ma sêjac nêm propete ŋa siŋ êndu. Ma aê, aê taucgeŋ tec gamoa ma
sêgôm gêŋlêlôm sebe sênac aê amboac tonaŋgeŋ.” 15 Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Ôsêlêŋ ômu gamêŋ sawa Damaskusŋa ôna êtiam. Embe ô lasê, go naôniŋ
oso Hasael êtu kiŋ Surianŋa 16 to ôniŋ oso Nimsi latu Jehu êtu kiŋ Israelŋa ma
Sapat latu Elisa aŋga Abel-Mehola êtu propete êjô aôm su. 17 Teŋ embe êwê
Hasaelnê siŋ sa naŋ Jehu oc ênac eŋ. Ma teŋ embe êwê Jehunê siŋ sa, naŋ Elisa
oc ênac eŋ. 18 Ma aê oc jawaka Israel nêŋ lau 7,000, taŋ sêpôŋ eŋduc gêdêŋ Bal
to sêlêsôp eŋ atom naŋ sa.”

Kalem gêdêŋ Elisa

19 Amboac tonaŋ Elia gêwi gamêŋ tonaŋ siŋ ma kêtap Sapat latu Elisa sa
kêkac nom ôkwi ŋa bulimakao kioŋ 12 sêsêlêŋ sêmuŋ eŋ. Ma eŋ tau kêsêlêŋ
gêwiŋ bôc kêtu 12ŋa. Gêdêŋ taŋ Elia gebe êôc lêlêc Elisa naŋ, eŋ gau nê ŋakwê
baliŋ gêsac eŋ. 20 Ma eŋ gêwi bulimakao siŋ ma kêlêti kêdaguc Elia ma kêsôm
gebe “Ôkêŋ aê najalêsôp tamoc agêc tinoc aliŋanô, go jandaŋguc aôm.” Ma Elia
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ômu ôna êtiam, mago taêm ênam gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ
aôm naŋ.” 21 Eŋ gêwi eŋ siŋ gêmu gêja ma kêkôc bulimakao kioŋ teŋ ma gêjac
lulugeŋ êndu ma geno nêŋ ŋamêsôm ŋa kioŋ bulimakaoŋa ma kêkêŋ gêdêŋ lau
seŋ. Go eŋ gêdi kêdaguc Elia ma gêjam sakiŋ eŋ. *

20:1-43 Kiŋ Surianŋa Benhadad kêgi gamêŋ Israel ŋamalacsêga Samaria auc
ma gêjac siŋ gêdêŋ malac tau. Mago Israelnêŋ kiŋ Ahab kêku lau Suria tulu
kêtu dim luagêc. Go propete teŋ geoc lasê gêdêŋ Ahab gebe êmac êndu, gebe
eŋ taê walô kiŋ Benhadad ma gêjac eŋ êndu atom.

21

Ahab kêjaŋgo Nabotnê kôm wainŋa su

* **19:21:** Kioŋ ŋam gebe ka gêbiŋ bulimakao luagêc-luagêc tôŋ.

1 Ŋac Jesrelŋa teŋ ŋaê Nabot nê kôm wainŋa teŋ gêc Jesrel kêsi kiŋ Samariaŋa
Ahab nê andu. 2 Ma Ahab kasôm gêdêŋ Nabot gebe “Ôkêŋ nêm kôm wainŋa
tonaŋ êndêŋ aê. Aê gabe jakôc êtu kôm gêŋ gagaŋa teŋ gebe gêc kêdabiŋ ŋoc
andu. Aê oc jakêŋ kôm wainŋa ŋajamanô êlêlêc teŋ êndêŋ aôm êjô me embe
taêm ênam teŋ, go jakêŋ mone êjô.” 3 Mago Nabot kêsôm gêdêŋ Ahab gebe “Aê
katêc Apômtau, tec oc jakêŋ tamoci nêŋ kômlênsêm êndêŋ aôm atom.” 4 Ahab
têtac ŋandaŋ ma tolaŋôsigeŋ kêsô nê andu jagêc nê mê ma kêkac nê laŋôanô
ôkwi ma gebe êniŋ gêŋ atom kêtu biŋ, taŋ ŋac Jesrelŋa Nabot kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Aê oc jakêŋ tamocinêŋ kômlênsêm êndêŋ aôm atom” naŋŋa.

5 Mago nê awê Jesebel gêdêŋ eŋ jakêsôm gebe “Aôm têmtac ŋandaŋ e godec
gêŋ kêtu asageŋŋa.” 6 Eŋ gêjô awê tau awa gebe “Aê gajam biŋgalôm gawiŋ ŋac
Jesrelŋa Nabot ma kasôm gebe ‘Ôkêŋ nêm kôm wainŋa janam ôli ŋa mone me
embe ôlic ŋajam oc jajô ŋa kôm wainŋa teŋ.’ Ma eŋ gêjô aêŋoc biŋ gebe ‘Aê gabe
jakêŋ ŋoc kôm wainŋa êndêŋ aôm atom.’ ” 7 Go nê awê Jesebel kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Aôm Israelnêŋ kiŋ me masi. Ôndi ôniŋ gêŋ ma têmtac ŋajam êsa. Aê gabe
jakêŋ Nabotnê kôm wainŋa êndêŋ aôm.”

8 Amboac tonaŋ eŋ keto papia gêjam Ahab awa ma kepeŋ Ahabnê ŋatalô
kêpi ma kêsakiŋ papia dansaŋ gêdêŋ gejobwaga to gôliŋwaga, taŋ sêŋgôŋ
Nabotnê malac naŋ. 9 Ma eŋ keto biŋ amboac tonec gêc papia tau gebe “Akêŋ
noc anam dabuŋ moŋa teŋ ma atoc Nabotnê sa êŋgôŋ lau samob ŋamata. 10 Ma
akêŋ kalomtêna luagêc sêŋgôŋ sêkanôŋ eŋ ma êsêagêc sêŋgôliŋ biŋ êpi Nabot
gebe ‘Aôm kôpuc boa Anôtô to kiŋ.’ Go akôc eŋ asa awê ana ma atuc eŋ ŋa poc
êndu.” 11 Gejobwaga to gôliŋwaga sêgôm Jesebelnê biŋ ŋanô kêsa kêtôm biŋ
gêc papia, taŋ eŋ kêsakiŋ gêdêŋ êsêac naŋ. 12 Êsêac sêmasaŋ noc sênam dabuŋ
moŋa teŋ ma sêkêŋ Nabot gêŋgôŋ lau samob ŋamata. 13 Ma kalomtêna luagêc
sêsô jasêŋgôŋ sêkanôŋ eŋ. Ma êsêagêc sêgôliŋ biŋ kêpi Nabot sêmoa lau samob
laŋôŋnêmŋa ma sêsôm gebe “Nabot kêpuc boa Anôtô to kiŋ.” Amboac tonaŋ sê
eŋ aŋga malac sêsa jatêtuc eŋ ŋa poc êndu. 14 Go êsêac sêsakiŋ biŋ gêdêŋ Jesebel
gebe “Têtuc Nabot ŋa poc êndu ma gêmac êndu su.”

15 Jesebel gêŋô biŋ tau gebe têtuc Nabot ŋa poc êndu ma gêmac êndu su,
go sebeŋ kêsôm gêdêŋ Ahab gebe “Ôndi sa, ôkôc ŋac Jesrelŋa Nabot nê kôm
wainŋa, taŋ eŋ gedec aôm ônam ôli naŋ, gebe Nabot gêmoa mata jaliŋa kêtiam
atom, eŋ gêmac êndu sugac.” 16 Ahab gêŋô Nabot gêmac êndu ŋawae, tec sebeŋ
gêdi sa jakêsêp gêdêŋ Nabotnê kôm wainŋa gebe êkôc êtu ênê gêŋ.

17 Go Apômtaunê biŋ gêdêŋ ŋac Tisbetŋa Elia amboac tonec gebe 18 “Ôndi
naôsêp ôndac kiŋ Israelŋa Ahab, taŋ gêŋgôŋ Samaria naŋ. Ma ôlic acgom, eŋ
jagêmoa Nabotnê kôm wainŋa. Eŋ gêja gebe êkôc kôm tau su êtu ênê gêŋ. 19 Ma
aôm oc ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Aôm gôjac
ŋamalac êndu ma kôjaŋgo launêŋ gêŋ su kêtu aômnêm me.’ Ma aôm oc ôsôm
êndêŋ eŋ gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Aŋga gamêŋ, naŋ kêam
têdamôê Nabotnê dec naŋ, oc têndamôê aôm taômnêm dec amboac tonaŋgeŋ.’ ”

20 Ahab kêsôm gêdêŋ Elia gebe “Ŋoc o aôm, kôtap aê sa me.” Elia gêjô ênê
biŋ gebe “Aê katap aôm sa. Aôm kôkêŋ taôm gêdêŋ gêŋ, taŋ gêjac Apômtaunê
mataanô sec samucgeŋ naŋ. 21 Ôlic acgom, aê oc jakêŋ gêŋwapac êpi aôm. Aê
gabe janseŋ aômnêm gôlôac ŋac samucgeŋ ma oc jandim nêm lau wakuc to
laŋgwa êŋgic tomalageŋ aŋga Israel. 22 Ma aê oc janseŋ aômnêm gôlôac êtôm
gagôm gêdêŋ Nebat latu Jerobeam ma Ahija latu Basa nêŋ gôlôac naŋ, gebe
aôm gôgôm aê têtac ŋandaŋ kêsa ma kôlêtôm lau Israel e sêgôm sec.’ 23 Ma
Apômtau kêsôm biŋ kêpi Jesebel gebe ‘Kêam oc sêniŋ eŋ aŋga gamêŋ Jesrel

ŋalêlôm.’ 24 Ahabnê teŋ embe êmac andu aŋga malac ŋalêlôm, naŋ kêam oc
sêniŋ, ma teŋ embe êmac êndu aŋga awêŋa, naŋ moc umboŋ ŋalabuŋa oc sêniŋ.”
25 Ŋac sec teŋ kêtôm Ahab gêmoa atom. Nê awê Jesebel kêkêli eŋ e kêkêŋ
tau-êŋgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ, 26 Eŋ gêgôm gêŋ alôb-alôb gebe
kadaguc anôtôi gwam kêtôm lau Amor, taŋ Apômtau geseŋ êsêac su aŋga Israel
laŋônêmŋa naŋ.
27 Gêdêŋ taŋ Ahab gêŋô biŋ tonaŋ naŋ, eŋ kêkac nê ŋakwê gêŋgic ma kêsô
talu ŋagoneŋ ma gêbu tau ŋanôgeŋ, gêjam dabuŋ mo ma gêc bêc totalugeŋ ma
gêmoa tonê ŋalêlôm ŋatutucgeŋ. 28 Ma Apômtaunê biŋ gêdêŋ ŋac Tisbetŋa Elia
gebe 29 “Aôm gôlic Ahab kêpôŋ tau tulu-tulu gêmoa aê laŋônêmŋa nec me masi.
Kêtu eŋ gêbu tau gêmoa aê laŋôcnêm ŋa aê jakêŋ gêŋwapac êndêŋ ŋasawa eŋ êmoa
mata jaliŋa naŋ atom. Jakêŋ gêŋwapac êndêŋ eŋ latui nêŋ têm.”

22

Propete Mikaia geoc Ahab nê biŋ lasê

1 Wama gêc Suria to Israel ŋasawa kêtôm jala têlêac. 2 Ma gêdêŋ jala kêtu
têlêacŋa tonaŋ kiŋ Judaŋa Jehosapat gêdêŋ kiŋ Israelŋa Ahab gêja. 3 Ma kiŋ
Israelŋa kêsôm gêdêŋ nê laumata gebe “Amac ajala gebe Ramot-Gilead kêtu
aêacnêŋ malac, mago aêac jamaŋgeŋ daŋgôŋ ma takôc malac tau su aŋga kiŋ
Surianŋa lêma atom kêtu asageŋŋa.” 4 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ Jehosapat gebe “Aôm
oc ôwiŋ aê natanac siŋ aŋga Ramot-Gilead me masi.” Ma Jehosapat gêjô eŋ
awa gebe “Aê katôm aôm, ŋoc lau têtôm aômnêm lau, ŋoc hos têtôm aômnêm
hos.”
5 Ma Jehosapat keteŋ kiŋ Israelŋa gebe “Ôtu kênac Apômtau êmuŋ acgom.”
6 Go Ahab kêkalem propete amboac 400 sêpi tageŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe “Aê najanac siŋ êndêŋ Ramot-Gilead me ênêcŋa.” Ma êsêac sêmôêc gebe
“Ôpi ôna, gebe Apômtau oc êkêŋ malac tau êsêp lêmam.” 7 Mago Jehosapat
kêtu kênac gebe “Apômtaunê propete teŋ gêmoa tonec gebe aêac tatu kênac
eŋ me masi.” 8 Ma Ahab gêjô eŋ awa gebe “Ŋac teŋ gêmoa gebe aêac tatu
kênac eŋ êtu Apômtauŋa. Imla latu Mikaia tec gêmoa, mago aê gadec eŋ gebe
eŋ geoc biŋ ŋajam teŋ lasê kêtu aêŋa atom, kêsôm gêŋwapac ŋaômageŋ.” Ma
Jehosapat gêjô ênê biŋ gebe “Ôsôm amboac tonaŋ atom.” 9 Go Ahab gêmôêc
laumata teŋ ma kêsôm gebe “Naôkôc Imla latu Mikaia êmêŋ sebeŋ.” 10 Kiŋ
Ahab agêc Jehosapat tonêŋ gêlôŋ kiŋŋa sêŋgôŋ nêŋ lêpôŋ, taŋ kêkô gamêŋ
sêsac mopolomŋa aŋga malac Samaria ŋasacgêdô naŋ, ma propete samob seoc
biŋ lasê sêmoa êsêagêc laŋôŋnêmŋa. 11 Ma Kenan latu Sedekia kêmasaŋ jabo
ki luagêc kêtu tauŋa ma geoc biŋ lasê gebe “Apômtau kêsôm amboac tonec
gebe ‘Aôm oc ôsuc lau Surianŋa piŋpaŋ ŋa jabo tonaŋ e sênaŋa.’ ” 12 Ma propete
samob têdaguc ênê biŋgeŋ ma sêsôm gebe “Ôpi Ramot-Gilead ôna ma ôku malac
tau tulu. Apômtau oc êkêŋ malac tau êsêp aôm lêmam.”
13 Ma ŋacjaeŋ, taŋ gêja gebe êmôêc Mikaia naŋ, kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôŋô
acgom, propete samob tomalageŋ seoc biŋ ŋajam lasê gêdêŋ kiŋ. Amboac
tonaŋ aôm ôsôm êtôm êsêac sêsôm ma ôsôm biŋ ŋajamgeŋ.” 14 Mago Mikaia
kêsôm gebe “Apômtau gêmoa mata jali, tec biŋ, taŋ Apômtau êsôm êndêŋ aê naŋ,
aê oc jasôm lasê.” 15 Gêdêŋ taŋ gêô lasê gêdêŋ kiŋ naŋ, kiŋ tau kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Mikaia aêac oc ana Ramot-Gilead gebe anac siŋ me ênêcŋa.” Ma eŋ
gêjô ênê biŋ gebe “Ôpi ôna ma ôku tulu. Apômtau oc êkêŋ malac tau êsêp aôm
lêmam.” 16 Mago kiŋ gêjô ênê biŋ gebe “Aê janac biŋsu aôm êtu dim tendocgeŋ
gebe aôm ôsôm biŋŋanôgeŋ êndêŋ aê ônam Apômtau laŋô.” 17 Ma Mikaia gêjô
eŋ awa gebe “Aê galic lau Israel sêc êliŋ-êliŋ aŋga lôc amboac domba, taŋ

ŋacgejobmê naŋ, ma Apômtau kêsôm gebe ‘Êsêacnêŋ ŋatau masi, samob sêmu sêna nêŋ andu towamageŋ.’ ” 18 Go Ahab kêsôm gêdêŋ Jehosapat gebe “Kec, aê kasôm gêdêŋ aôm su gebe eŋ oc êsôm biŋ ŋajam teŋ êtu aêŋa atom. Oc êsôm biŋwapacgeŋ.” 19 Ma Mikaia kêsôm gebe “Amboac tonaŋ ôŋô Apômtaunê biŋ. Aê galic Apômtau gêŋgôŋ nê lêpôŋ ma lau undambêŋa samob sêkô ênê anô to gasêŋa. 20 Ma Apômtau kêsôm gebe ‘Asa oc êlêtôm Ahab gebe êpi êna ma êmac êndu aŋga Ramot-Gilead.’ Ma aŋela teŋ kêsôm biŋ teŋ ma teŋ kêsôm teŋ. 21 Go ŋalau teŋ kêsa jakêkô Apômtau laŋônêmŋa ma kêsôm gebe ‘Aê gabe jalêtôm eŋ.’ 22 Ma Apômtau kêtu kênac eŋ gebe ‘Gobe ôŋgôm amboac ondoc.’ Ma eŋ gêjô ênê biŋ gebe ‘Aê gabe jana ma jatu ŋalau dansaŋŋa teŋ jamoa ênê propete samob aweŋsuŋ.’ Ma Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm ôlêtôm eŋ ma eŋ oc e 50 aôm ŋalabu. Ôna ma ôŋgôm amboac tonaŋ.’ 23 Amboac tonaŋ gôlicgac me, Apômtau kêkêŋ ŋalau dansaŋŋa teŋ gêc aômnêm propete tonec ŋai nêŋ aweŋsuŋ. Apômtau kêkic aômnêm biŋ.”

24 Go Sedekia jakêtu gasuc Mikaia ma kêtap eŋ kêsêp alianô ma kêsôm gebe” Apômtaunê Ŋalau gêwi aê siŋ ma kêsôm biŋ gêdêŋ aôm amboac ondoc.” 25 Ma Mikaia gêjô eŋ awa gebe “Biŋŋanô, aôm oc ôjala biŋ tonaŋ êndêŋ bêc, taŋ ôsô balêm ŋalêlômŋa gebe ôsiŋ taôm ôkwiŋa naŋ.” 26 Ma Ahab kêjatu gebe “Akôc Mikaia tôŋ ma akôc eŋ andêŋ gôliŋwaga malacŋa Amon agêc kiŋ latu Joas ana 27 ma asôm gebe ‘Kiŋ kêjatu amboac tonec gebe “Akêŋ ŋac tonec êŋgôŋ kapoacwalô ma alôm eŋ ŋa polom to bu ŋagec-ŋagec e aê jamu jamêŋ towamageŋ.” ’ ” 28 Ma Mikaia kêsôm gebe “Aôm embe ômu ômôêŋ towamageŋ, go Apômtau kêsôm biŋ ŋa aê aoc atom.” Ma eŋ gêjac têku nê biŋ gebe “Amac lau samob aŋô biŋ tau.”

Ahab gêmac êndu

29 Amboac tonaŋ Ahab agêc Jehosapat sêwê sêpi Ramot-Gilead sêja. 30 Ma Ahab kêsôm gêdêŋ Jehosapat gebe “Aê gabe jasô siŋwaga ŋaôma nêŋ ŋakwê, go janac siŋ. Mago aôm ônac siŋ tonêm gêlôŋ kiŋŋa.” Ma kiŋ Ahab gêgôm kêtôm taê gêjam ma gêjac siŋ. 31 Kiŋ Surianŋa kêjatu nê laumata karetaŋa gebe “Anac siŋ êndêŋ lau ŋaôma to laumata atom êndêŋ kiŋ Israel ŋa taugeŋ.” 32 Ma gêdêŋ taŋ laumata karetaŋa sêlic Jehosapat naŋ, êsêac sêsôm gebe “Tonaŋ kiŋ Israelŋa biŋŋanôgeŋ.” Tec samob sêkac tauŋ ôkwi sebe sênac siŋ êndêŋ eŋ. Go Jehosapat kêwakic lasê. 33 Gêdêŋ taŋ laumata karetaŋa sêlic gebe kiŋ Israelŋa tonaŋ atom naŋ, êsêac sêkac tauŋ ôkwi ma sêjanda eŋ kêtiam atom. 34 Mago siŋwaga Surianŋa teŋ kêkêkam nê talam jakêpê paliŋpaliŋgeŋ e kêtap kiŋ Israelŋa Ahab sa kêsêp ŋakwê ki ŋagala. Tec kiŋ kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ gêjam gôliŋ kareta naŋ, gebe “Aê katap kamoc sa sugac, tec ôkac ôkwi ma daêc siŋ su.” 35 Siŋ ŋandaŋ kêsa gêdêŋ bêc tonaŋ ma lau sêpuc kiŋ tôŋ kêkô kareta ŋaô laŋônô gêdêŋ lau Surianŋa e gêdêŋ kêtula eŋ gêmac êndu. Ma ênê kamoc ŋadec keseleŋ kêsêp jakêpoac kareta ŋalêlôm. 36 Ma gêdêŋ oc jakêsêp wali teŋ kêtaŋ siŋwaga samob sêŋô gebe “Lau samob dêndêŋ nêŋ malac ma nêŋ gamêŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ sêna.” 37 Amboac tonaŋ Ahab gêmac êndu ma sêkôc eŋ sêmêŋ Samaria ma sêsuŋ eŋ aŋga tonaŋ. 38 Êsêac sêkwasiŋ kareta sêmoa bu-gêjac-toŋ Samarianŋa ma kêam têdamôê ênê dec ma lauo mockaiŋoŋa sêliŋ bu tau kêtôm biŋ, taŋ Apômtau kêsôm lasê naŋ. 39 Gêŋ ŋagêdô samob, taŋ Ahab gêgôm ma andu, taŋ eŋ kêkwê ŋa jabo naŋ, to malac samob, taŋ eŋ kêkwê naŋ, êsêac teto ŋabiŋ gêc kiŋ Israelŋa nêŋ miŋ ŋabuku. 40 Amboac tonaŋ Ahab gêc nê bêc gêc gêwiŋ nê tamai ma eŋ latu Ahasia gêjam gôliŋ gêjô eŋ su.

22:41-53 Jehosapat gêjô Asa su ma kêtu Judanêŋ kiŋ, ma Ahasia gêjô Ahab ma gêjam gôliŋ Israel.

Kiŋnêŋ 2

Kiŋnêŋ Buku Kêtu Luagêcŋa tonec gêjac têku Kiŋnêŋ Buku Ŋamataŋa ma gêjac miŋ lau Israel nêŋ gamêŋ luagêc ŋabiŋ ŋagêdô.

Buku tau ŋasêbu luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-17 Gamêŋ Israelŋa ŋamiŋ e gêdêŋ ŋacjo seseŋ malacsêga Samaria su ma sêku gamêŋ tulu gêdêŋ jala 721 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa kêsêp ŋasêbu ŋamataŋa tonec.
2. Môkêlatu 18-25 Gamêŋ Judaŋa ŋamiŋ ŋagêdô kêsêp ŋasêbu kêtu luagêcŋa tonec. Gamêŋ Israelŋa gêbacnê, mago ŋacjo sêku gamêŋ Judaŋa tulu sebeŋ atom. Mago gêdêŋ jala 586 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa kiŋ Babelŋa Nebukadnesar geseŋ malac Jerusalem su ma kêkêŋ Gedalia kêtu gôliŋwaga Judaŋa. Judanêŋ kiŋ ŋamuŋa Jojakim nê miŋ kêsêp môkêlatu ŋamuŋa amboac tonaŋgeŋ.

Kiŋnêŋ Buku Ŋamataŋa kêsôm lasê su gebe gêŋwapac êtap gamêŋ Israel to Juda sa êtu kiŋ to lau sêwi Anôtô siŋŋa. Ŋacjo seseŋ malacsêga Jerusalem su to sêwê Judawaga taêsam jasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babel. Biŋ tonaŋ gêjam lau Israel nêŋ lêŋ ôkwi samucgeŋ.

Propete Elisa, taŋ gêjô propete Elia su naŋ, nê miŋ gêjam sêga gêc Kiŋnêŋ Buku Kêtu Luagêcŋa.

1:1-18 Elia geoc biŋ lasê gebe Israelnêŋ kiŋ Ahasia êmac êndu. Eŋ gêmac êndu su, go Jehoram gêjô eŋ su.

2

Elia kêpi undambê gêja

1 Gêdêŋ ŋasawa, taŋ Apômtau gebe êkôc Elia ŋa mu ilai êpi undambê êna naŋ, Elia agêc Elisa dêdi aŋga Gilgal ma sêsêlêŋ sêja. 2 Elia kêsôm gêdêŋ Elisa gebe “Aê jateŋ aôm gebe ômoa Gilgal tonec gebe Apômtau kêsakiŋ aê gebe jana Betel.” Mago Elisa gêjô eŋ awa gebe “Apômtau gêŋgôŋ mata jali ma aôm gômoa matam jali, tec aê oc jawi aôm siŋ atomanô.” Amboac tonaŋ êsêagêc sêwiŋ tauŋ sêsêp Betel sêja. 3 Ma propete toŋ teŋ, taŋ sêmoa Betel naŋ, sêsa dêdêŋ Elisa sêmêŋ ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm oc kôjala gebe ocsalô tonec Apômtau gebe êkôc nêm ŋatau su aŋga aômnêm nec me masi.” Tec eŋ kêsôm gebe “Aec, aê kajalagac, asôm atom.”

4 Elia kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Elisa, aê jateŋ aôm gebe ômoa tonec gebe Apômtau kêsakiŋ aê gebe jana Jeriko.” Mago eŋ kêsôm gebe “Apômtau gêŋgôŋ mata jali ma aôm gômoa matam jali, tec aê oc jawi aôm siŋ atom.” Amboac tonaŋ êsêagêc jasêô lasê Jeriko. 5 Propete toŋ teŋ, taŋ sêmoa Jeriko naŋ, têtu gasuc dêdêŋ Elisa ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe” Aôm oc kôjala gebe ocsalô tonec Apômtau gebe êkôc nêm ŋatau su aŋga aômnêm nec me masi.” Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Aec, kajalagac, asôm atom.”

6 Go Elia kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê jateŋ aôm gebe ômoa tonec gebe Apômtau kêsakiŋ aê gebe jana bu Jordan.” Mago eŋ kêsôm gebe “Apômtau gêŋgôŋ mata jali ma aôm gômoa matam jali, tec aê oc jawi aôm siŋ atomanô.” Amboac tonaŋ agêc sêsêlêŋ sêja. 7 Propete 50 sêja amboac tonaŋgeŋ ma êsêac sêkô ŋasawa jaêcgeŋ gêdêŋ taŋ êsêagêc sêkô bu Jordan ŋatali naŋ. 8 Go Elia kêkôc nê ŋakwê baliŋ jakêluŋ sa ma gi kêsêp bu e bu gêlêc sa makeŋ-makeŋ ma agêc selom gamêŋ keleŋgeŋ sêja ônêŋa.

9 Gêdêŋ taŋ selom jasêpi ônêŋa su naŋ, go Elia kêsôm gêdêŋ Elisa gebe
“Apômtau gebe êkôc aê su aŋga aômnêm ma gobe jaŋgôm asageŋ êtu aômŋa.”
Ma Elisa kêsôm gebe “Aê jateŋ aôm gebe jawê kaiŋ nêm ŋalau mêŋelom aê êtu
dim luagêc.” 10 Ma eŋ kêsôm gebe “Aôm koteŋ gêŋwapac teŋ, mago aôm embe
ôlic sêkôc aê su aŋga aômnêm ŋa matamanô oc biŋ tau ŋanô êsa. Mago embe
ôlic aê atom, go biŋ tau ŋanô êsa atom.” 11 Sêsêlêŋ ma sêjam biŋgalôm sêmoa
ma sep tageŋ kareta ja tohos ja mêŋgêwa êsêagêc kêkôc. Ma Elia ŋa mu ilai
kêpi undambê gêja. 12 Elisa gêlic e gêmôêc gebe “O tamoc, tamoc, Israelnêŋ
laukasap to lautucgoc.” Ma gêlic eŋ jaôb tageŋ.

Elisa gêjô Elia su

Go eŋ kêkac nê ŋakwê gêŋgic gêja luagêc. 13 Go kêkôc Elia nê ŋakwê baliŋ,
taŋ gebeŋ aŋga ênê naŋ, sa gêmu jakêkô bu Jordan ŋatali. 14 Eŋ kêkôc Elianê
ŋakwê baliŋ, taŋ gebeŋ naŋ, jagi kêsêp bu ma kêsôm gebe “Apômtau, Elianê
Anôtô gêmoa ondoc.” Ma gêdêŋ taŋ eŋ gi ŋakwê kêsêp bu tau naŋ, bu gêlêc sa
makeŋ-makeŋ ma Elisa gelom gêmêŋ ŋamakeŋ.

15 Gêdêŋ taŋ propete toŋ teŋ, taŋ sêmoa Jeriko naŋ, sêlic eŋ gêmu gêdêŋ êsêac
gêmêŋ naŋ, êsêac sêsôm gebe “Elianê ŋalau gêsac Elisa ŋaô.” Ma êsêac sêpuc
eŋ tôŋ-tôŋ mêŋsewec laŋôŋanô kêsêp nom. 16 Go êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Gôlicgac me, lau ŋaclai 50 tec sêmoa sêwiŋ nêm sakiŋwaga aêac. Aêac ateŋ aôm,
gebe ôkêŋ êsêac nasensom nêm ŋatau. Oc moae Apômtaunê Ŋalau gêôc eŋ sa e
jagêwi eŋ siŋ gêmoa lôcdênaŋ ŋaô me gêmoa busawa teŋ.” Ma eŋ kêsôm gebe
“Asakiŋ lau atom.” 17 Mago êsêac sêkac eŋ ŋapaŋ e eŋ maja kêsa, tec kêsôm gebe
“Asakiŋ êsêac sêna.” Tec êsêac sêsakiŋ lau 50. Ma êsêac sesom eŋ bêc têlêac
e têtap eŋ sa atomanô. 18 Elisa gacgeŋ gêmoa Jeriko ma êsêac sêmu dêdêŋ eŋ
sêja ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê kasôm gêdêŋ amac gebe ‘Ana atom’ me
masi.”

19 Lau malacŋa sêsôm gêdêŋ Elisa gebe “Ôlic acgom, malac tonec ŋagêŋ
samob ŋajamanô, kêtôm ŋoc ŋatau tau gêlic, mago bu tau ŋajam atom ma gêjam
lauonêŋ ŋapalê su.” 20 Eŋ kêsôm gebe “Akêŋ gwêc êsêp laclu wakuc teŋ ma
akêŋ êndêŋ aê êmêŋ.” Amboac tonaŋ êsêac sêkôc gêŋ tau gêdêŋ eŋ sêja. 21 Go
eŋ gêja ma kêpalip gwêc kêsêp bumata tau ma kêsôm gebe “Apômtau kêsôm
amboac tonec gebe ‘Aê gagôm bu tonec ŋajam kêsa. Gêmacanô me sênam ŋapalê
suŋa êsa tonec atomanô.’ ” 22 Amboac tonaŋ bu tau ŋajam kêsa e mêŋgêdêŋ
ocsalô tonec kêtôm biŋ, taŋ Elisa kêsôm naŋ.

23 Eŋ aŋga tonaŋ kêpi Betel gêja ma gêdêŋ taŋ eŋ kêsêlêŋ kêpi gêmoa naŋ,
ŋapalê ŋasec-ŋasec ŋagêdô sêsa aŋga malac mêŋsêsu eŋ susu sêmôêc gedeŋ eŋ
gebe “Môkêmkaŋ, ôpi ômôêŋ. Môkêmkaŋ, ôpi ômôêŋ.” 24 Tec eŋ kêkac tau ôkwi
ma gêdêŋ taŋ eŋ gêlic êsêac naŋ, eŋ kêpuc boa êsêac gêjam Apômtau laŋô. Ma
bôc saleŋŋa ber têna luagêc sêsa aŋga saleŋ sêmêŋ ma sêkac ŋapalê 42 tonaŋ
popoc. 25 Eŋ aŋga tonaŋ gacgeŋ kêpi lôc Karmel gêja ma aŋga tonaŋ gêmu gêja
malac Samaria.

3:1–4:7 Israel to Juda ma Edom nêŋ kiŋ sêjac siŋ gêdêŋ Moab, mago sêku eŋ tulu atom.

4

Elisa agêc awê Sunemŋa

8 Gêdêŋ bêc teŋ Elisa gêja Sunem. Awê tolêlôm teŋ gêmoa tonaŋ. Eŋ kêkac eŋ
gebe êniŋ gêŋ aŋga ênê. Amboac tonaŋ gêdêŋ têm samob, taŋ eŋ kêsa intêna
tonaŋ naŋ, kêsô gêdêŋ eŋ gêja gebe êniŋ gêŋ. 9 Ma awê tau kêsôm gêdêŋ nê
akweŋ gebe “Ôlic acgom, aê kajala gebe ŋac tônê eŋ Anôtônê ŋac dabuŋ teŋ,
taŋ kêsa aêacnêŋ intêna ŋapaŋgeŋ naŋ. 10 amansaŋ balêm sauŋ teŋ tosagiŋ

aŋga ŋadeŋ ŋaôŋa ma takêŋ mê to tebo ma lêpôŋ to lamp teŋ êkô êtu eŋŋa. Ma eŋ embe êndêŋ aêac êmêŋ, go êŋgôŋ tonaŋ."

11 Gêdêŋ bêc teŋ eŋ gêô lasê tonaŋ ma kêsô nê balêm gêja ma kêlêwaŋ tau.
12 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga Gehasi gebe "Ômôêc awê Sunemŋa tonaŋ."
Eŋ gêmôêc awê tau mêŋkêkô eŋ laŋônêmŋa. 13 Ma Elisa kêsôm gêdêŋ Gehasi
gebe "Galoc ôsôm êndêŋ awê tau gebe 'Gôlicgac me, aôm gôgôm gêŋlêlôm
taêsam tonec kêtu aêagêcŋa, tec aê jakêŋ asageŋ êndêŋ aôm êjô. Aê jamansaŋ
biŋ teŋ endeŋ kiŋ êtu aômŋa me êndêŋ ŋac siŋsêlêc me masi.' " Awê tau gêjô
eŋ awa gebe "Aê gamoa gawiŋ ŋoc lau." 14 Ma Elisa kêtu kênac Gehasi gebe
"Jaŋgôm gêŋ asageŋ êtu eŋŋa." Eŋ gêjô ênê biŋ gebe "Êne latu masi, ma nê
akweŋ kêtu ŋamalacanô sugac." 15 Go Elisa kêsôm gebe "Ômôêc eŋ." Gêdêŋ taŋ
eŋ gêmôêc eŋ naŋ, awê tau kêkô sacgêdô. 16 Ma Elisa kêsôm gebe "Êndêŋ jala
teŋ, ŋasawa amboac galoc aôm oc ôsip latôm teŋ." Ma awê tau kêsôm gebe "O
ŋoc ŋatau, kôtu Anôtônê ŋac. Ônsau nêm sakiŋwagao aê atôm." 17 Mago awê tau
taê e kêkôc latu teŋ gêdêŋ têm komô gêbacnê, kêtôm têm, taŋ Elisa kêsôm gêdêŋ
eŋ naŋ.

18 Ŋapalê tau kêtu kapôêŋ ma gêdêŋ bêc teŋ eŋ gêwiŋ tama kêsa gêdêŋ lau
sêjac kôm ŋanô saŋa gêja. 19 Ma eŋ kêtaŋ gêdêŋ tama gebe "Joe, ŋoc môkêcapac,
ŋoc môkêcapac." Tec tama kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe "Ôkôc eŋ ôndêŋ têna
êna." 20 Go eŋ kêsip ŋapalê sa jakêkêŋ eŋ gêdêŋ têna. Ŋapalê gêŋgôŋ eŋ labum e
gêdêŋ oc kêkô ŋaluŋ ma gêmac êndu. 21 Awê tau kêpi jaketoc ŋapalê gêc Anôtônê
ŋac nê mê, go gêsaŋ katam auc ma kêsa gêja. 22 Go gêmôêc nê akweŋ ma kêsôm
gebe "Ôsakiŋ sakiŋwaga teŋ êndêŋ aê êmêŋ ma doŋki teŋ êwiŋ gebe aê ŋagaôgeŋ
jandêŋ Anôtônê ŋac jana ma jamu jamêŋ êtiam." 23 Eŋ kêtu kênac gebe "Aôm
galoc ôndêŋ eŋ ôna êtu asageŋŋa. Galoc bêc ajôŋ mêŋgêô lasê me sabat kêsa
atom nec." Awê gêjô eŋ awa gebe. "Kêtôm, ôsôm taêsam atom." 24 Go eŋ kêkêŋ
waba gêsac doŋki ma kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe "Ôkac doŋki gebe êsêlêŋ
ŋagaôgeŋ, êtu malô êtu aêŋa atom e jasôm êndêŋ aôm acgom." 25 Amboac tonaŋ
eŋ gêdi ma jagêô lasê gêdêŋ Anôtônê ŋac aŋga lôc Karmel.

Gêdêŋ taŋ Anôtônê ŋac gêlic awê tau gêmêŋ naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ nê
sakiŋwaga Gehasi gebe "Ôlic acgom, awê Sunemŋa gêmêŋ. 26 Ôlêti naôpuc eŋ
tôŋ-tôŋ ma ôtu kênac eŋ gebe 'Aôm gômoa ŋajam me. Ma nêm akweŋ gêmoa
ŋajam me. Nêm ŋapalê gêmoa ŋajam me.' " Ma eŋ gêjô ênê biŋ gebe "Samob
sêmoa ŋajam." 27 Ma gêdêŋ taŋ eŋ gêô lasê gêdêŋ Anôtônê ŋac aŋga lôc tau naŋ,
eŋ gêlô eŋ akaiŋ tôŋ. Ma Gehasi gêmêŋ gebe êkac eŋ su, mago Anôtônê ŋac
kêsôm gebe "Ôndec eŋ gebe galic eŋ katu ôluŋ-ôluŋgeŋ. Apômtau kêsiŋ biŋ tau
ma kêsôm lasê gêdêŋ aê atom." 28 Go awê tau kêsôm gebe "Aê kateŋ ŋapalê
teŋ gêdêŋ ŋoc ŋatau aôm me masi. Aê kasôm gebe 'Aôm ônsau aê ŋaômageŋ naŋ
atom me.' " 29 Go Elisa kêjatu Gehasi ma kêsôm gebe "Ôjandiŋ nêm ômbiŋkap
tôŋ ma ômêŋgôm ŋoc tôc êsêp lêmam ma ôsêlêŋ. Embe ŋac teŋ êndac aôm naŋ,
awam ênac eŋ atom. Ma embe teŋ ê moalêc aôm, naŋ ôjô eŋ awa atom. Ôkêŋ
ŋoc tôc ênsac ŋapalê laŋôanô ŋaô." 30 Go ŋapalê têna kêsôm gebe "Apômtau
gêmoa mata jali ma aôm taôm gômoa matam jali, tec aê oc jawi aôm siŋ atom."
Amboac tonaŋ ŋac tau gêdi ma gêwiŋ awê tau gêja. 31 Gehasi gêmuŋ ma kêkêŋ
tôc tau gêsac ŋapalê laŋôanô ŋaô, mago gêŋô ŋapalê nê awa teŋ me kêsaê ŋapalê
mata jali êsa ŋapuc teŋ atom. Tec eŋ gêmu gêja gebe êtap Elisa sa ma êsôm êndêŋ
eŋ gebe ŋapalê mata jali kêsa atom.

32 Gêdêŋ taŋ Elisa mêŋgêô lasê andu naŋ, eŋ gêlic ŋapalê tomatêgeŋ gêc
ênê mê. 33 Amboac tonaŋ eŋ kêsô jagêsaŋ katam auc ma keteŋ mec gêdêŋ

Apômtau. 34 Go eŋ kêpi mê jakêmêtôc tau gêsac ŋapalê tau ŋaô, kêkêŋ awasuŋ gêdêŋ eŋ awasuŋ, mataanô gêdêŋ ênê mataanô ma lêma gêsac ênê lêma ma gêdêŋ taŋ eŋ jagêsac ŋapalê ŋaô naŋ, ŋapalê tau ôli ŋandaŋ kêsa. 35 Go eŋ gêdi sa kêtiam ma kêsêlêŋ gêja ma gêmêŋ aŋga andu lêlôm kêtu dim tageŋ, go jakêmêtôc tau gêsac ŋapalê tau kêtiam. Ŋapalê kêsamuc kêtu dim 7 ma mata gêlac. 36 Go eŋ gêmôêc Gehasi ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ômôêc awê Sunemŋa.” Amboac tonaŋ eŋ gêmôêc eŋ. Ma awê tau gêdêŋ Elisa gêmêŋ, tec eŋ kêsôm gebe “Ôkôc latôm sa.” 37 Eŋ kêtu gasuc jagêu tau gêc Elisa akaiŋŋa laŋôanô gêdêŋ nom. Go kêkôc latu sa ma kêsa awê gêja.

4:38-44 Propete Elisa nê miŋ luagêc kêsêp ŋamadiŋ tonec.

5

Naemannê kole kêsêlô

1 Kiŋ Suriaŋa nê siŋwaga nêŋ ŋac siŋsêlêc teŋ gêmoa ŋaê Naeman. Eŋ ŋac towae ma nê ŋatau ketoc eŋ sa gebe Apômtau kêkêŋ eŋ kêku lau Suriaŋa nêŋ ŋacjo tulu. Ma kole gêjac têc eŋ auc. 2 Gêmuŋgeŋ gêdêŋ taŋ lau Suria sêjac siŋ naŋ, êsêac sêjaŋgo ŋapalêo teŋ aŋga gamêŋ Israelŋa sêja. Ŋapalêo tonaŋ jasêkêŋ gêjam sakiŋ gêdêŋ Naemannê awê. 3 Eŋ kêsôm gêdêŋ nê ŋatauo gebe “Ŋoc ŋatau êndêŋ propete, taŋ gêŋgôŋ Samaria naŋ, ênamaŋ oc êŋgôm ênê kole ênsêlô.” 4 Amboac tonaŋ Naeman jakêsôm gêdêŋ nê ŋatau gebe “Ŋapalêo Israelŋa kêsôm biŋ amboac tonaŋ.” 5 Tec kiŋ Suriaŋa gêjô eŋ awa gebe “Ônamaŋ, ma aê gabe jasakiŋ papia teŋ êndêŋ kiŋ Israelŋa.”

Amboac tonaŋ eŋ gêja. Eŋ kêkôc silber 3,000 to gold 6,000 ma ŋakwê moasiŋŋa 10 gêwiŋ. 6 Ma eŋ kêkêŋ papia tau gêdêŋ kiŋ Israelŋa. Biŋ tonec gêc papia tau gebe “Embe papia tonec êtap aôm sa, go ôjala gebe aê kasakiŋ ŋoc sakiŋwaga Naeman gêdêŋ aôm gebe aôm ôŋgôm ênê kole ŋajam êsa.” 7 Gêdêŋ kiŋ Israelŋa kêsam papia tau su naŋ eŋ kêkac nê ŋakwê gêŋgic ma kêsôm gebe “Aê Anôtô me, tec janac êndu to jaŋgôm sêŋgôŋ mateŋ jaliŋa nec. Ŋac tonaŋ kêsakiŋ biŋ gêdêŋ aê gebe jaŋgôm ŋac kole tonaŋ ôli ŋajam êsa. Alic to ajala acgom, eŋ gebe êkalom siŋ.”

8 Gêdêŋ taŋ Anôtônê ŋac gêŋô gebe kiŋ Israelŋa kêkac nê ŋakwê gêŋgic naŋ, eŋ kêsakiŋ biŋ gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Kêtu asageŋŋa kôkac nêm ŋakwê gêŋgic. Ôkêŋ eŋ êndêŋ aê êmêŋ, go êjala gebe propete teŋ gêŋgôŋ Israel.” 9 Amboac tonaŋ Naeman to nê hos ma kareta gêdêŋ Elisa gêja ma kêka kareta tôŋ kêkô Elisanê andu ŋasacgêdô. 10 Go Elisa kêsakiŋ ŋacjaeŋ teŋ gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Naôliŋ bu êtu dim 7 aŋga bu Jordan, go ôlim êtu selec êtiam.” 11 Mago Naeman têtac ŋandaŋ kêsa ma gêc gêja ma kêsôm gebe “Aê taêc gêjam gebe eŋ tau êsa êndêŋ aê êmêŋ ma awa ênac Apômtau, nê Anôtônê ŋaê to êkêŋ lêma ênsac kole ŋamala ma êŋgôm ôlic tau ŋajam êsa. 12 Bu Damaskusŋa Abana to Parpar ŋajam kêlêlêc bu Israelŋa atom me. Aê katôm gebe jaliŋ bu tônê ma ôlic ŋajam êsa atom me.” Amboac tonaŋ eŋ kêkac tau ôkwi gêc gêja totêtac secgeŋ. 13 Mago ênê sakiŋwaga têtu gasuc eŋ ma sêmac biŋ eŋ gebe “O tamoc, propete embe êjatu aôm gebe ôŋgôm gêŋ kapôêŋ teŋ oc aôm ôŋgôm atom me. Tec ôŋgôm biŋ, taŋ eŋ kêsôm gêdêŋ aôm gebe ‘Ôliŋ bu, go ôlim êtu selec’ naŋ maŋ.” 14 Amboac tonaŋ eŋ gim kêsêp bu Jordan kêtu dim 7 kêtôm Anôtônê ŋac nê biŋ ma nê ôli kêtu selec kêtôm ŋapalê wakuc teŋ nê ôli.

15 Go eŋ to nê lau samob, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, sêmu dêdêŋ Anôtônê ŋac tau sêja. Eŋ gêô lasê to kêkô eŋ laŋônêm ma eŋ kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê kajala aŋga nom ŋagamêŋ samob Anôtô ŋanô teŋ gêmoa atomanô, lau Israel nêŋ tageŋ. Amboac tonaŋ ôkôc gêŋ ŋaômageŋŋa aŋga nêm sakiŋwaganê acgom.” 16 Mago

Elisa kêsôm gebe “Apômtau taŋ aê gajam sakiŋ eŋ naŋ, gêmoa mata jali, tec aê gabe jakôc gêŋ teŋ atomanô.” Ma Naeman kêkac eŋ gebe êkôc, mago eŋ gêjac jao tau samucgeŋ. 17 Go Naeman kêsôm gebe “Embe masi, go ôlôc gebe sêkêŋ nom êndêŋ nêm sakiŋwaga êtôm doŋki luagêc sêmbalaŋ gebe êndêŋ ŋamu nêm sakiŋwaga gebe êkêŋ daja me da ŋagêdô êndêŋ anôtô teŋ atomanô, Apômtau tageŋ. 18 Tageŋ Apômtau êsuc nêm sakiŋwaga nê biŋ tonecgeŋ ôkwi gebe êndêŋ taŋ aê jawiŋ aêŋoc ŋatau êsô Rimonnê andu gebe ênam sakiŋ Rimon ma aê japô janduc jamoa Rimonnê andu naŋ, Apômtau êsuc aêŋoc biŋ tonaŋ ôkwi.” 19 Elisa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôna tobiŋmalôgeŋ.”

Mago gêdêŋ taŋ Naeman gêwi eŋ siŋ ma kêsêlêŋ intêna ŋasawa dambêgeŋ naŋ, 20 Anôtônê ŋac Elisa nê sakiŋwaga Gehasi taê gêjam gêc tau gebe “Gôlicgac me, ŋoc ŋatau kêgamiŋ lêma kêtu ŋac Surianŋa Naeman nê gêŋ, taŋ kêkôc gêmêŋ naŋŋa. Apômtau gêmoa mata jali, aê gabe jalêti jandaŋguc eŋ ma jatap gêŋ ŋagêdô sa aŋga ênê.” 21 Amboac tonaŋ Gehasi kêdaguc Naeman. Ma gêdêŋ taŋ Naeman gêlic ŋac teŋ kêlêti kêdaguc eŋ naŋ, eŋ kêsêp aŋga kareta gebe êpuc eŋ tôŋ-tôŋ ma kêtu kênac gebe “Gêŋ samob gêc ŋajam me masi.” 22 Ma eŋ gêjô eŋ awa gebe “Geŋ samob ŋajam. Ŋoc ŋatau kêsakiŋ aê gebe jasôm amboac tonec gebe ‘Lau propete aŋga gamêŋ lôc Epraimŋa nêŋ ŋac wakuc luagêc dêdêŋ aê sêmêŋ galocgeŋ, tec jateŋ gebe ôkêŋ awa silber ŋamatu teŋ ma ŋakwê omŋa luagêc êndêŋ êsêagêc.” 23 Ma Naeman kêsôm gebe “Jateŋ aôm gebe ôkôc awa ŋamatu luagêc.” Ma eŋ kêkac eŋ ma kêmasaŋ awa ŋamatu silber kêsêp talu luagêc to ŋakwê omŋa luagêc gêwiŋ ma kêkêŋ gêdêŋ nê sakiŋwaga luagêc sêbalaŋ sêmuŋ ma Gehasi kêdaguc. 24 Ma gêdêŋ taŋ eŋ jakêpi gamêŋ ŋabau naŋ, eŋ kêkôc gêŋ tau su aŋga êsêagêc lemeŋ ma kêkêŋ kêsô andu gêja. Go kêsakiŋ ŋaclagêc tau sêmu sêja. 25 Go eŋ kêsô jakêkô nê ŋatau laŋônêm. Ma Elisa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gehasi, aôm gôja ondoc.” Ma eŋ gêjô biŋ gebe “Nêm sakiŋwaga aê gaja gamêŋ teŋ atom.” 26 Mago Elisa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe” Aêŋoc ŋalau kêsêlêŋ gêwiŋ aôm gêdêŋ taŋ ŋac tau gêwi nê kareta siŋ gebe êpuc aôm tôŋ-tôŋ naŋ atom me. Tonaŋ ŋasawa ŋajam gebe takôc mone to ŋakwê ma kôm kaŋanôŋa to kôm wainŋa ma domba to bulimakao ma sakiŋwagao to ŋac me. 27 Amboac tonaŋ Naeman nê kole wacêsap aôm to nêm wakuc tôŋ endeŋ tôŋgeŋ.” Amboac tonaŋ Gehasi kêsa aŋga eŋ laŋônêmŋa ma kole gêjac têc eŋ e boboma amboac labi.

6

Elisa gêgôm ki nakabasi gêdam

1 Go propete nêŋ toŋ teŋ sêsôm gêdêŋ Elisa gebe “Ôlic acgom, gamêŋ taŋ aêac aŋgôŋ aôm ŋalabu naŋ, sauŋanô, kêtôm aêac atom. 2 Ôkêŋ aêac ana bu Jordan ma akôc ka ŋadambê tageŋ-tageŋ kêtôm ŋacanôgeŋ ma akwê gamêŋ teŋ sa êtôm aêac samob aŋgôŋ.” Ma eŋ gêjô êsêacnêŋ biŋ gebe “Aec, ana.” 3 Go êsêacnêŋ teŋ kêsôm gebe” Aôm ôlic aêac ŋajam ma ôwiŋ nêm sakiŋwaga.” Eŋ gêjô biŋ tau gebe “Aec, oc jawiŋ.” 4 Ma eŋ kêsêlêŋ gêwiŋ êsêac. Gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê bu Jordan tau naŋ, êsêac sêsap ka. 5 Ŋac teŋ kêsap ka ŋadambê teŋ gêmoa e nê ki nakabasi kêsu ma gebeŋ kêsêp bu ma ŋac tau gêmôêc gebe “Ojae, apômtau, aê kakôc ŋac teŋ nê ki gebe janam kôm.” 6 Ma Anôtônê ŋac kêtu kênac gebe “Gebeŋ kêsêp ondoc gêja.” Ma gêdêŋ taŋ eŋ kêtôc gamêŋ tau naŋ, Elisa kêsap ka ŋagêdô sauŋ teŋ me kêbaliŋ jakêpoac gamêŋ, taŋ ki kêsêp naŋ, ma ki nakabasi tau gêôŋ sa mêŋgêdam kêpoac. 7 Go eŋ kêsôm gebe “Ôkôc gêŋ tau sa.” Go ŋac tau kêmêtôc lêma ma kêkôc ki nakabasi tau sa.

Elisa to lau Surianŋa

8 Gêdêŋ ŋasawa teŋ kiŋ Surianŋa ma kiŋ Israelŋa sêjac siŋ gêdêŋ tauŋ. Ma kiŋ
Surianŋa kêmasaŋ biŋ gêdêŋ nê siŋsêlêc ma kêsôm gebe “Asiŋ taôm ma andib
ŋacjo aŋga gamêŋ tonec, taŋ tasôm ŋabiŋ su naŋ.” 9 Mago Anôtônê ŋac kêsakiŋ
biŋ gêdêŋ kiŋ Israelŋa ma kêsôm gebe “Ojop taôm gebe ôsa gamêŋ tonaŋ atom
gebe lau Surianŋa dêdib aôm sêmoa tonaŋ.” 10 Tec kiŋ Israelŋa kêsakiŋ nê lau
sêja gamêŋ tau, taŋ Anôtônê ŋac kêsôm lasê gêdêŋ eŋ naŋ. Amboac tonaŋ Elisa
kêkêŋ puc eŋ gêmoa gebe ejop tau, gêgôm kêtu dim tageŋ me luagêcgeŋ atom,
gêgôm ŋapaŋgeŋ.
11 Kêtu tonaŋŋa kiŋ Surianŋa gesom mala ôkwi tec gêmôêc nê siŋsêlêc kêpi
tageŋ ma kêtu kênac êsêac gebe “Amac atôm gebe asôm biŋ tonec êndêŋ aê
me masi gebe Asa geoc aêac lasê gêdêŋ kiŋ Îsraelŋa.” 12 Ênê sakiŋwaga nêŋ
teŋ gêjô ênê biŋ gebe “O ŋoc ŋatau to kiŋ, masianô. Mago propete Elisa, taŋ
gêmoa Israel naŋ, kêsôm biŋ, taŋ aôm kôsôm aŋga nêm balêm bêcŋa naŋ, lasê
gêdêŋ kiŋ Israelŋa.” 13 Go eŋ kêsôm gebe “Ana ma alic eŋ gêmoa ondoc gebe
jasakiŋ lau nasêkôc eŋ tôŋ.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Eŋ gêmoa Dotan.”
14 Amboac tonaŋ eŋ kêsakiŋ hos to kareta ma siŋwaga taêsam sêja malac tau.
Êsêac sêô lasê gêdêŋ gêbêc ma sêgi malac tau auc.
15 Gêdêŋ taŋ Anôtônê ŋac nê sakiŋwaga gadi sa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ma
kêsa gêja naŋ, gêlic siŋwaga toŋ kapôêŋ to hos ma kareta sêwa malac auc e kêsô
tau. Ma sakiŋwaga jakêsôm gebe “Ojae, ŋoc ŋatau, aêac oc daŋgôm asageŋ.”
16 Eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Ôtêc taôm atom, lau taŋ sêmoa sêwiŋ aêac naŋ, sêlêlêc
lau, taŋ sêwiŋ êsêac naŋ.” 17 Go Elisa keteŋ mec ma kêsôm gebe “O Apômtau,
aê jateŋ aôm gebe ôŋgôm eŋ mataanô êpoa lasê gebe êlic gêŋ.” Amboac tonaŋ
Apômtau gêgôm ŋac wakuc tonaŋ mataanô kêpoa lasê ma eŋ gêlic. Ma gêlic
hos to kareta toja sêgi Elisa auc sêkô lôc tonaŋ. 18 Gêdêŋ taŋ lau Surianŋa
mêŋtêdabiŋ Elisa naŋ, eŋ keteŋ mec gêdêŋ Apômtau gebe “Aê jateŋ aôm gebe
ôŋgôm lau tonaŋ mateŋpec êsa.” Ma eŋ gêgôm êsêac mateŋpec kêsa kêtôm
Elisanê biŋ. 19 Mago Elisa kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Intêna tau tonec jagêdêŋ
atom ma malac tau atom. Andaŋguc aê. Aê gabe jawê amac êndêŋ ŋac, taŋ
asom eŋ amoa naŋ ana.” Ma eŋ gêwê êsêac sêja Samaria.
20 Gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê Samaria naŋ, Elisa kêsôm gebe “O Apômtau,
ôŋgôm lau tonec mateŋ êlac gebe sêlic gamêŋ.” Ma Apômtau gêgôm êsêac
mateŋ gêlac e sêlic gebe sêmoa malac Samaria ŋalêlôm. 21 Gêdêŋ taŋ kiŋ
Israelŋa gêlic êsêac naŋ, eŋ kêtu kênac Elisa gebe “Tamoc, aê janac êsêac me
masi.” 22 Ma eŋ gêjô eŋ awa gebe “Ônac êsêac atom. Aôm oc gôjac lau, taŋ
kôkôc tôŋ sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, ŋa siŋ to kôpê êsêac ŋa talam me masi. Ôkêŋ
gêŋ êndêŋ êsêac gebe sêniŋ to sênôm, go ôkêŋ êsêac sêmu dêndêŋ nêŋ ŋatau sêna
êtiam.” 23 Amboac tonaŋ eŋ kêsôm gebe seno moasiŋ kapôêŋ êtu êsêacŋa. Ma
gêdêŋ taŋ êsêac seŋ to sênôm gêŋ su naŋ, eŋ gêwi êsêac siŋ ma êsêac sêc sêmu
gêdêŋ nêŋ ŋatau sêja. Gêdêŋ tonaŋ lau Surianŋa nêŋ keleŋwaga sêmêŋ gamêŋ
Israelŋa kêtiam atom.

Ŋacjo sêgi Samaria auc

24 Tonaŋ su, go kiŋ Surianŋa Benhadad kêsala nê siŋwaga samob ma kêpi gêja
gebe aŋgi Samaria auc. 25 Gêdêŋ taŋ sêgi malac tau auc ma tôbôm kapôêŋ gêc
aŋga Samaria naŋ, e lau sêjam ôli doŋki ŋamôkê teŋ ŋa silber ŋamatu 80 ma
sêjam ôli balôsi ŋatac ŋagec ŋa silber ŋamatu 5. 26 Gêdêŋ bêc teŋ, taŋ kiŋ Israelŋa
tau kêsêlêŋ gêmoa tuŋbôm ŋaô naŋ awê teŋ kêtaŋ ma gêmôêc gêdêŋ eŋ gebe “O
ŋoc ŋatau kiŋ, ônam aê sa.” 27 Ma eŋ gêjô eŋ awa gebe “Embe Apômtau ênam
aôm sa atom, go aê janam aôm sa amboac ondoc. Jakêŋ gêŋ aŋga andu tanac
kôm ŋanô saŋa ma aŋga gamêŋ tapip wainŋa me.” 28 Ma kiŋ kêtu kênac eŋ gebe

“Aôm gobe oteŋ asageŋ.” Ma eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Awê tonec kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôkêŋ nêm latôm êmêŋ gebe aêagêc taniŋ eŋ êndêŋ ocsalô tonec ma eleŋŋa aêagêc oc taniŋ aêŋoc latuc.’ 29 Amboac tonaŋ aêagêc ano aêŋoc latuc ma aeŋ su. Mago gêdêŋ nôgeŋ aê kasôm gêdêŋ eŋ gebe ‘akêŋ nêm latôm êmêŋ gebe taniŋ eŋ.’ Mago eŋ kêsiŋ latu ôkwi.” 30 Gêdêŋ taŋ kiŋ gêŋô awênê biŋ tonaŋ naŋ, eŋ kêkac nê ŋakwê gêŋgic. Gêdêŋ tonaŋ eŋ kêsêlêŋ gêmoa tuŋbôm ŋaô. Ma lau samob sêlic gebe kiŋ kêsô talu gêsaŋ ôli. 31 Ma eŋ kêsôm gebe “Embe sêndim Sapat latu Elisa nê môkêapac su êndêŋ ocsalô tonec atom, go Anôtô ênac aê êndu.”

32 Elisa gêŋgôŋ nê andu ma launêŋ gejobwaga sêŋgôŋ sêwiŋ eŋ. Go kiŋ kêsakiŋ ŋac teŋ aŋga êsêac, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ. Mago ŋacjaeŋ gêô lasê atomgeŋ ma Elisa kêsôm gêdêŋ gejobwaga gebe “Amac alic ŋac lêma dec tonaŋ kêsakiŋ lau gebe sêndim aê môkêcapac êŋgic. Alic acgom, ŋacjaeŋ embe êmêŋ, go ansaŋ katam auc ma apuc tôŋ ŋajaŋageŋ, oc taŋô ênê ŋatau nê akaiŋ ŋakicsêa kêdaguc eŋ me masi.” 33 Eŋ kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac gêmoa ma kiŋ gêô lasê ma kêsôm gebe “Gêŋwapac tonaŋ aŋga Apômtaunê. Aê jaôŋ Apômtau jamoa ŋasawa êwiŋ êtu asageŋŋa.” *

7

1 Mago Elisa gêjô ênê biŋ gebe “Ôŋô Apômtaunê biŋ. Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘Êndêŋ eleŋ ŋaockatu amboac galoc, go sêkêŋ lau sênam ôli polom sêpsêp ŋadôŋ tageŋ ŋa silber ŋamatu tageŋ ma sêkêŋ polom jejec ŋadôŋ luagêc ŋa silber tageŋ aŋga Samaria ŋasacgêdô.’ ” 2 Go ŋac taŋ gêwiŋ kiŋ naŋ, gêjô Anôtônê ŋac awa gebe “Apômtau embe êlêc undambê ŋakatam su, tageŋ biŋ tonaŋ oc ŋanô êsa atom.” Mago Elisa kêsôm gebe “Aôm oc ôlic gêŋ tau ŋa taôm matamanô, mago aôm oc ôniŋ gêŋ tonaŋ teŋ atomanô.”

Siŋwaga Samariaŋa sêc su

3 Lau 4 taŋ kole gêjac têc êsêac auc naŋ, sêmoa sacgêdô awêŋa. Êsêac sêsôm gadêŋ tauŋ gebe “Aêac tamoa tonec e tamac êndu êtu asageŋŋa. 4 Aêac embe taêŋ ênam gebe tasa malac tana oc tatap tôbôm sa ma oc tamac êndu. Embe tamoa tonec oc tamac êndu amboac tonaŋgeŋ. Ajôc, dandêŋ lau Suriaŋa nêŋ malac becoboŋa tana. Embe êsêac sendec aêac tamoa, go tamoa mateŋ jali. Embe sênac aêac êndu, go tamac êndu.” 5 Tec êsêac dêdi gêdêŋ dala-dala kêsa gebe sêna lau Suriaŋa nêŋ malac becoboŋa. Mago gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê lau Suriaŋa nêŋ malac becobo ŋamagê naŋ, lau teŋ sêmoa tonaŋ atom. 6 Gebe Apômtau gêgôm lau Suriaŋa nêŋ siŋwaga sêŋô kareta to hos ŋakicsêa to siŋwaga ŋatoŋ kapôêŋanô ŋaôndu. Tec sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Alicgac me, kiŋ Israelŋa gêjam ôli kiŋ Hetŋa agêc kiŋ Aiguptuŋa gebe mêŋsênac aêac.” 7 Amboac tonaŋ êsêac sec gêdêŋ gamêŋ dala-dala kêsa sêja ma sêwi nêŋ becobo to nêŋ hos ma nêŋ doŋki siŋ sêmoa ma dedec nêŋ becobo to gêŋ samob kêkô ma sêc siŋ su gebe sêmoa mateŋ jali. 8 Ma gêdêŋ taŋ lau tokole tonaŋ sêô lasê becobo ŋamagê naŋ, êsêac sêsô becobo teŋ ŋalêlôm sêja ma seŋ to sênôm gêŋ ma sêkôc silber to gold ma ŋakwê ŋagêdô su ma jasêsiŋ ôkwi. Go sêmu sêmêŋ ma sêsô becobo teŋ ma sêkôc gêŋ aŋga tonaŋ su jasêsiŋ ôkwi amboac tonaŋgeŋ.

9 Go êsêac sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Aêac dagôm gêŋ gêdêŋ atom. Bêc tonec katu bêc ŋawae ŋajam ŋa teŋ. Embe aêac jamaŋgeŋ tamoa tansaê e oc êpi oc ŋagêjô êtap aêac sa. Amboac tonaŋ galoc tana ma tasôm ŋawae tau êndêŋ kiŋ nê lau.” 10 Amboac tonaŋ êsêac mêŋsêmôêc biŋ gêdêŋ lau sejop sacgêdô malacŋa ma sêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ êsêac gebe “Aêac jaaô lasê lau Suriaŋa nêŋ becobo,

* **6:33:** Balôsi ŋatac, oc moae sêsam kêpi lakibôm teŋ ŋae.

mago alic gêŋ teŋ ma aŋô biŋ teŋ atomanô. Aêac alic sêkô hos to doŋki tôŋ ma becobo kakô ŋaômageŋ.”
11 Go gejobwaga sacgêdôŋa sêmôêc biŋ ma sêsôm biŋ tau ŋawae gadêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kiŋnê andu ŋalêlôm naŋ. 12 Kiŋ tau gêdi sa gêdêŋ gêbêc ma kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Aê gabe jasôm andaŋ amac gebe lau Suriaŋa sêmasaŋ tauŋ gebe sênac aêac. Êsêac sêjala gebe gêŋ gêjô aêac. Tec sêwi nêŋ becobo siŋ gebe sêsiŋ tauŋ sêmoa gamêŋ ŋamagêgeŋ. Êsêac taêŋ gêjam gebe êndêŋ êsêac sêsa aŋga malac sêmêŋ, go aêac takôc êsêac tôŋ tomateŋ jaligêŋ ma tasa nêŋ malac tana.” 13 Tec ênê sakiŋwaga nêŋ teŋ kêsôm gebe” Tasakiŋ lau ŋagêdô sêkôc hos 5, taŋ gacgeŋ sêmoa mateŋ jali naŋ, nêŋ ŋagêdô sêna sêlic acgom gebe embe sêmoa malac oc sênaŋa têtôm ŋagêdô, taŋ sêjaŋa su naŋ.”
14 Amboac tonaŋ êsêac sêjaliŋ lau ŋagêdô sa ma kiŋ kêsakiŋ kareta luagêc ma kêjatu êsêac gebe sêndaŋguc Surianêŋ siŋwaga ma kêsôm gebe “Ana ma alic acgom.” 15 Tec êsêac têdaguc lau Suriaŋa sêja e dêdêŋ bu Jordan ma sêlic gebe ŋakwê to waba siŋŋa ŋagêdô-gêdô gajam intêna auc samucgeŋ. Lau Suriaŋa sêbaliŋ gêŋ tonaŋ siŋ gêdêŋ taŋ sêc sêkacgeŋ naŋ. Ma keleŋwaga sêmu sêmêŋ jasêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ kiŋ.
16 Go lau samob sêsa sêja ma sêjaŋgo waba aŋga lau Suriaŋa nêŋ becobo su. Amboac tonaŋ polom sêpsêp matac ŋadôŋ tageŋ sêjam ôli ŋa mone silber ŋamatu tageŋ ma polom jejec ŋadôŋ luagêc ŋa mone silber ŋamatu tageŋ amboac tonaŋ kêtôm Apômtaunê biŋ. 17 Kiŋ kêiatu ŋac, taŋ gawiŋ eŋ gêmuŋ naŋ gebe eŋ ejop sacgêdô. Ma lau sêka eŋ aŋga sacgêdô tonaŋ e eŋ gêmac êndu kêtôm Apômtaunê ŋac kêsôm lasê gêdêŋ taŋ kiŋ kêsêp gêdêŋ eŋ gêja naŋ.
18 Gebe gêdêŋ tonaŋ Anôtônê ŋac kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Êndêŋ eleŋ ŋaockatu amboac tonec lau sênam ôli polom matac sêpsêpŋa ŋadôŋ tageŋ ŋa mone silber ŋamatu tageŋ ma polom jejec ŋadôŋ luagêc ŋa mone silber ŋamatu tageŋ aŋga malac ŋasacgêdô.” 19 Ma lau mata siŋŋa tau gêjô Anôtônê ŋac nê biŋ gebe “Embe Apômtau tau êlêc undambê ŋakatam su gêŋ amboac tonaŋ oc ŋanô êsa atom.” Ma Elisa gêjô eŋ awa gebe “Aôm oc ôlic gêŋ tau ŋa taôm matamanô, mago aôm oc ôniŋ gêŋ tau atomanô.” 20 Amboac tonaŋ biŋ tau ŋanô kêsa kêpi eŋ gebe lau sêka eŋ aŋga malac ŋasacgêdô e gêmac êndu.

8:1–13:13 Miŋ ŋagêdô, taŋ kêsa aŋga gamêŋ Juda to Israelŋa gêdêŋ kiŋ ŋagêdô sêjam gôliŋ gamêŋ tonaŋ naŋ, kêsêp môkêlatu tonec.

13

Elisa geoc biŋ lasê kêtu ŋamu

14 Gêdêŋ taŋ Elisa kêtap gêmac, taŋ gebe enseŋ eŋ suŋa sa naŋ, kiŋ Israelŋa Joas kêsêp gêdêŋ eŋ gêja ma kêtaŋ e gêliŋ matasulugeŋ gêmoa eŋ laŋônêmŋa ma kêsôm gebe “O tamoc. tamoc, aôm kôtu launêŋ laukasap to lautucgoc.”
15 Ma Elisa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôkôc talam teŋ to sôb ŋagêdô.” Amboac eŋ kêkôc talam to sôb ŋagêdô. 16 Go eŋ kêsôm gadêŋ kiŋ Israelŋa gebe “Ôkêkam talam.” Tec eŋ kêkêkam talam tau. Ma Elisa kêkêŋ lêma gêsac kiŋ lêma ŋaô.
17 Go kêsôm gebe “Ôlêc katam sauŋ gêmu oc kêpiŋa su.” Ma eŋ gêlêc su. Go Elisa kêsôm gebe “Ôpê.” Ma eŋ kêpê. Ma Elisa kêsôm gebe “Apômtaunê sôb kêku ŋacjo tuluŋa tau tonaŋ. Sôb kêku lau Suriaŋa tulu. Gebe aôm oc ônac siŋ êndêŋ lau Suriaŋa aŋga malac Apek e aôm onseŋ êsêac su.” 18 Ma eŋ kêsôm gebe “Ôkôc sôb ŋagêdô.” Tec eŋ kêkôc. Go eŋ kêsôm gêdêŋ kiŋ Israelŋa gebe “Ônac nom tau ŋa sôb.” Tec eŋ gêjac kêtu dim têlêac ma gêwi siŋ. 19 Go Anôtônê ŋac têtac ŋandaŋ gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Aôm ôna êtu 5 me 6 acgom, go ônac Suria e onseŋ su samucgeŋ, mago galoc oc ônac Suria êtu dim têlêacgeŋ.”

20 Amboac tonaŋ Elisa gêmac êndu ma êsêac sêsuŋ eŋ. Kêtôm jalageŋ
gêdêŋ taŋ komô kêdabiŋ gebe êmbacnê naŋ, lau Moab nêŋ sêjaŋgowaga ŋagêdô
mêŋsêlêsôŋ gamêŋ Israelŋa. 21 Ma gêdêŋ taŋ sêsuŋ ŋac teŋ naŋ, êsêac sêlic toŋ
sec teŋ amboac tonaŋ ma sêbaliŋ ŋacmatê tonaŋ kêsêp Elisanê sê. Ma gêdêŋ
taŋ ŋacmatê jagêjac Elisanê ŋatêkwa ŋaô naŋ, sep tageŋ ŋac tau mata jali kêsa
ma gêdi sa kêkô.

13:22–18:8 Kiŋ gamêŋ luagêcŋa nêŋ miŋ ŋagêdô kêsêp ŋasawa tonec. Lau
Asuria sêô lasê gamêŋ Israelŋa ma ŋacjo tonaŋ sêku malac Samaria tulu ma
sêwê lau Israel taêsam jasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Asuria.

18

Seseŋ Samaria su

9 Gêdêŋ taŋ kiŋ Hesekia nê jala kiŋŋa kêtu aclê naŋ, ma kiŋ Israelŋa Ela latu
Hosea nê jala kiŋŋa kêtu 7 naŋ, kiŋ Asuriaŋa Salmanaser gêmêŋ Samaria ma
kêgi malac tau auc, 10 e jala têlêac gêbacnê su acgom, kêku malac tau tulu. Biŋ
tonaŋ kêsa gêdêŋ taŋ Hesekia nê jala kêtu 6 ma kiŋ Israelŋa Hosea nê jala kêtu
9 naŋ. 11 Kiŋ Asuriaŋa kêkôc lau Israel su sêja Asuria ma kêkêŋ êsêac sêŋgôŋ
malac Hala to bu Gosanŋa Habor ŋatali ma lau Meder nêŋ malac kapôêŋ
ŋagêdô, 12 gebe êsêac taŋeŋ wamu Apômtau, nêŋ Anôtô nê awa atom ma sêgôm
ênê poac popoc to sêgêli Apômtaunê sakiŋwaga Mose nê biŋsu samob. Êsêac
sêkêŋ taŋeŋ ma taŋeŋ wamu atomanô.

Lau Asuria sejoŋ malac Jerusalem

13 Gêdêŋ taŋ kiŋ Hesekia nê jala kiŋŋa kêtu 14 naŋ, kiŋ Asuriaŋa Senakerib
kêpi malac Judaŋa ŋajaŋa samob gêmêŋ ma kêku tulu. 14 Ma Judanêŋ kiŋ
Hesekia kêsakiŋ biŋ gêdêŋ kiŋ Asuriaŋa gêja malac Lakis ma kêsôm gebe “Aê
gagôm keso. Ôwê aê siŋ. Biŋ samob, taŋ aôm embe ôsôm gebe jaŋgômŋa
naŋ, oc jaŋgôm. “Ma kiŋ Asuriaŋa kêsôm gebe êkôc silber ŋadôŋ 300 ma gold
ŋadôŋ 30 aŋga kiŋ Judaŋa Hesekia nê. 15 Ma Hesekia kêkêŋ silber samob, taŋ
gêc Apômtaunê lôm dabuŋ to kiŋnê andu ŋakanom naŋ gêdêŋ eŋ. 16 Gêdêŋ
ŋasawa tonaŋ Hesekia kêkac gold, taŋ eŋ tau gêjac kêkwa Apômtaunê lôm dabuŋ
ŋakatam to sagiŋtêkwa katam ŋa auc naŋ su ma kêkêŋ gêdêŋ kiŋ Asuriaŋa.
17 Ma kiŋ Asuriaŋa kêsakiŋ siŋwaga toŋ kapôêŋ teŋ aŋga Lakis gebe ênac siŋ
êndêŋ Hesekia aŋga Jerusalem. Ênê siŋsêlêc têlêac tonec Tartan agêc Rabsaris
ma Rabsake sêjam gôliŋ lau tau. Gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê Jerusalem naŋ, êsêac
sêkô intêna, taŋ lau sêmasaŋ ŋakwêwaga sêjam kôm sêmoa naŋ, to busawa, taŋ
bu keseleŋ aŋga bugêjactoŋ ŋaôŋa kêsa gêmêŋ naŋ. 18 Go êsêac sêmôêc kiŋ
Hesekia gebe êmêŋ. Tec kiŋnê lau têlêac tonec Hilkia latu Eliakim, taŋ gejob
kiŋnê andu naŋ, agêc kêlêpêwaga Sebna ma Asap latu Joa, taŋ gejob andu
papiaŋa naŋ, dêdêŋ êsêac sêja.

19 Ma Rabsake kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Asôm êndêŋ Hesekia gebe kiŋ
kapôêŋ Asuriaŋa kêsôm amboac tonec gebe ‘Aôm taêm kêka asa tec gômoa.
20 Aôm oc taêm gêjam gebe biŋ agwaagwageŋ oc kêtôm gebe êkêŋ kauc to ŋaclai
siŋŋa me. Aôm taêm kêka asa tec gôli taôm sa gêdêŋ aê. 21 Ôlic acgom, aôm
kôkêŋ matam Aiguptu, taŋ kêtôm siŋ, taŋ tulu ma gêguŋ lau samob, taŋ sêpuc
kêtu tôc naŋ, lemeŋ lasê naŋ. 22 Kiŋ Aiguptuŋa Parao gêgôm tonaŋ gêdêŋ lau
samob, taŋ taêŋ kêka eŋ naŋ. Ma abe asôm êndêŋ aê gebe “Aêac taêŋ kêka ma
Apômtau Anôtô.” Amboac ondoc Hesekia geseŋ Anôtô tau nê gamêŋ ŋabau to
altar su ma kêjatu lau Juda to Jerusalem gebe “Amac anam sakiŋ aŋga altar
Jerusalemŋageŋ”. 23 Ŋajam, alic acgom, aôm embe ôtôm gebe ôtap lau sa têtôm
gebe sêŋgôŋ hos ŋaô êtu tôŋ, go ŋoc ŋatau, kiŋ Asuriaŋa, oc êkêŋ hos 2,000 êndêŋ

aôm. 24 Aôm taêm kêka lau Aiguptu nêŋ kareta to lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ
ma gobe ôjanda ŋoc ŋatau nê sakiŋwaga ŋasec tageŋgeŋ amboac ondoc. 25 Ma
teŋ gêwiŋ. Aê kapi gamêŋ tonec gebe janseŋ malac tonec su ma Apômtau gêlôc
atom me. Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôpi gamêŋ tonaŋ naonseŋ su.” ’ ”
26 Go Hilkia latu Eliakim agêc Sebna ma Joa sêsôm gêdêŋ Rabsake gebe
ac ateŋ aôm gebe ôsôm biŋ ŋa aweŋ Aramai êndêŋ nêm sakiŋwaga aêac gebe
aêac aŋô aweŋ tonaŋ kêtu tôŋ. Ôsôm biŋ ŋa aweŋ Ebolai êndêŋ aêac atom
gebe oc lau, taŋ sêmoa tuŋbôm ŋaô naŋ sêŋô.” 27 Mago Rabsake kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Aêŋoc ŋatau kêsakiŋ aê gebe jasôm biŋ samob tonaŋ êndêŋ aôm
to nêm ŋataugeŋ me. Aê kasôm biŋ gêdêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ tuŋbôm ŋaô ma oc
sêniŋ tauŋnêŋ tac to sênôm tauŋnêŋ mêp têtôm amac oc aŋgôm naŋ, amboac
tonaŋgeŋ.”
28 Go Rabsake kêkô ma gêmôêc biŋ kapôêŋ ŋa aweŋ Ebolaiŋa gebe “Aŋô lau
Asuriaŋa nêŋ kiŋ kapôêŋ nê biŋ. 29 Kiŋ kêsôm amboac tonec gebe ‘Akêŋ êwiŋ
Hesekia atom gebe eŋ kêsau gêôc amac gebe eŋ oc êtôm atom gebe ênam amac
kêsi aŋga aê lemoc. 30 Hesekia embe êkac amac gebe taêm êka Apômtau ma
êsôm gebe “Apômtau oc ênam aêac kêsi biŋŋanôgeŋ ma oc êkêŋ malac tonec
êsêp kiŋ Asuriaŋa lêma atom” naŋ, akêŋ êwiŋ atom.’ 31 Akêŋ taŋem Hesekia
atom. Gebe kiŋ Asuriaŋa kêsôm amboac tonec gebe ‘Asa amêŋ aŋga nêm
malac ma akêŋ taôm êndêŋ aê, go amac samob oc aniŋ taômnêm wain ŋanô to
ka ŋanô ma anôm bu aŋga taômnêm bu mata 32 e aê jawac ma jakôc amac ana
gamêŋ, taŋ kêtôm amac taômnêm gamêŋ naŋ. Polom to wain ma mo to kôm
wainŋa ma ka katêkwi to lêp gêc gamêŋ tonaŋ gebe amac oc amoa matem jali
ma amac êndu atom. Hesekia embe ênsau amac ma êsôm gebe “Apômtau oc
ênam aêac kêsi,” naŋ akêŋ taŋem atom. 33 Lau tenteŋlatu ŋagêdô nêŋ anôtôi oc
sêjam nêŋ gamêŋ kêsi aŋga kiŋ Asuriaŋa nê lêma me masi. 34 Hamat ma Argad
nêŋ anôtôi sêmoa ondoc. Sepawaim to Hena ma Iwa nêŋ anôtôi sêmoa ondoc.
Êsêac sêjam Samaria kêsi aŋga aê lemoc atom. 35 Gamêŋ samob tonaŋ nêŋ
anôtôi nêŋ teŋ gêjam nê gamêŋ kêsi aŋga aê lemoc me masi, tec abe Apômtau
oc ênam Jerusalem kêsi aŋga lemoc nec.’ ”
36 Mago lau tau sêjam tauŋ tôŋ ma sêjô ênê biŋ teŋ atom gebe kiŋ gêjac jaô
êsêac gebe “Ajô ênê biŋ atom.” 37 Go Hilkia latu Eliakim, taŋ gejob kiŋnê andu
naŋ, agêc kêlêpêwaga Sebna ma Asap latu Joa, taŋ gejob andu papiaŋa naŋ,
tonêŋ ŋakwê gêŋgicŋa dêdêŋ Hesekia sêja ma sêsôm Rabsake nê biŋ gêdêŋ eŋ.

19

Kiŋ kêtu kênac Jesaia kêtu biŋ tonaŋŋa

1 Gêdêŋ taŋ kiŋ Hesekia gêŋô biŋ tau naŋ, eŋ kêkac nê ŋakwê gêŋgic to kêsô
talu ma gêdêŋ Apômtaunê andu gêja. 2 Ma eŋ kêsakiŋ Eliakim, taŋ gejob kiŋnê
andu naŋ, agêc kêlêpêwaga Sebna ma dabuŋwagasêga, taŋ sêsô talu amboac
tonaŋgeŋ naŋ, dêdêŋ Amos latu propete Jesaia sêja. 3 Êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Hesekia kêsôm amboac tonec gebe ‘Bêc tonec kêtu bêc gêŋwapac ma
ŋagêjô to majeŋŋa. Aêac tatôm awê, taŋ ŋapalê kêtuŋ eŋ naŋ, mago nê ôliwalô
masi gebe êkôcŋa. 4 Oc moae Apômtau, aômnêm Anôtô, gêŋô Rabsake, taŋ nê
ŋatau kiŋ Asuriaŋa kêsakiŋ gebe êsu Anôtô mata jaliŋa susu naŋ, nê biŋ ma
êkêŋ ŋagêjô êtu biŋ, taŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, gêŋô naŋ. Amboac tonaŋ
oteŋ mec êndêŋ Anôtô êtu aêacnêŋ lau ŋapopoc, taŋ gacgeŋ sêmoa naŋŋa.’ ”
5 Gêdêŋ taŋ kiŋ Hesekia nê sakiŋwaga sêô lasê dêdêŋ Jesaia naŋ 6 eŋ kêsôm
amboac tonec gêdêŋ êsêac gebe “Asôm êndêŋ nêm ŋatau gebe Apômtau tau
kêsôm amboac tonec gebe ‘Ôtêc taôm êtu biŋ alôb-alôb, taŋ kiŋ Asuriaŋa nê

sakiŋwaga sêsôm kêpi aê ma aôm gôŋô naŋ atom. 7 Ôlic acgom, aê gabe jakêŋ
ŋalau teŋ êsêp ênê ŋalêlôm e êŋô biŋ jaô-jaô ma êc êmu taunê gamêŋ êna aŋga
tonaŋ ma aê jakêŋ sênac eŋ êndu ŋa siŋ.’ ”
8 Rabsake gêmu gêja ma gêŋô gebe kiŋ Asuriaŋa gêwi Lakis siŋ ma gêjac siŋ
gêdêŋ malac Libna gêmoa. 9 Gêdêŋ taŋ kiŋ gêŋô ŋawae gebe kiŋ Aitiopiaŋa
Tirhaka gêdi gebe ênac siŋ êndêŋ eŋ naŋ, eŋ kêsakiŋ laujaeŋ gêdêŋ kiŋ Judaŋa
Hesekia ma kêsôm gebe 10 “Asôm êndêŋ kiŋ Judaŋa Hesekia gebe Anôtô, taŋ
aôm taêm kêka eŋ naŋ, kêsôm gêdêŋ aôm gebe Jerusalem oc êsêp kiŋ Asuriŋa
lêma atom. Nêm Anôtô ênsau aôm atom. 11 Aôm gôŋô gêŋ, taŋ kiŋ Asuriaŋa
sêgôm naŋ ŋawae. Êsêac seseŋ gamêŋ samob su sêjaŋa. Ma aôm taômgeŋ gobe
ônam samuc me. 12 Aê tamoci seseŋ malac Gosen to Haran ma Resep to lau
Beteden, taŋ sêmoa Telasar naŋ. Ma êsêacnêŋ anôtôi têtôm gebe sênam êsêac
kêsi atom. 13 Ma kiŋ aŋga Hamat to Arpad ma Separwaim to Hena ma Iwa
sêmoa ondoc.”
14 Kiŋ Hesekia kêkôc papia tau sa aŋga laujaeŋ lemeŋ ma kêsam. Go Hesekia
kêpi Apômtaunê andu gêja ma kêlaiŋ papia tau gêc Apômtau laŋônêm, 15 ma
keteŋ mec gêdêŋ Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô,
taŋ gôŋgôŋ lêpôŋ kêkô kerub ŋaô naŋ. Aôm taômgeŋ kôtu nom ŋagamêŋ kiŋŋa
samob ŋaAnôtô. Aôm kôkêŋ undambê to nom. 16 O Apômtau, ôkêŋ taŋam ma
ôŋô. O Apômtau, matam êlac ma ôlic. Ôŋô biŋ, taŋ Senakerib kêsôm gebe êsu
aôm Anôtô matam jali susu naŋ. 17 O Apômtau, kiŋ Asuriaŋa sêjac lau-m taêsam
êndu ma seseŋ seseŋ nêŋ gamêŋ biŋŋanôgoc, 18 ma sêbaliŋ nêŋ anôtôi kêsa ja
gebe nêŋ anôtôi anôtôi ŋanô atom, ŋamalac lemeŋ ŋakômgeŋ, ŋamalac sêmasaŋ
ŋa ka to poc. Tec seseŋ samob su sêjaŋa. 19 O Apômtau aêacma Anôtô, ônam aêac
kêsi aŋga eŋ lêma gebe lau nomŋa samob sêjala gebe aôm Apômtau taômgeŋ
kôtu Anôtô.”

Jesaianê biŋ gêdêŋ kiŋ

20 Go Amos latu Jesaia kêsakiŋ biŋ teŋ gêdêŋ kiŋ Hesekia ma kêsôm gebe
“Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, kêsôm amboac tonec gebe Aê gaŋô nêm mec,
taŋ koteŋ gêdêŋ aê kêtu kiŋ Asuria Senakeribŋa naŋ. 21 Ma biŋ tonec Apômtau
kêsôm kêkanôŋ eŋ gebe ‘Sion latuo, awêtakiŋ tau, gêbu aôm ma kêsu aôm susu,
Jerusalem latuo kêdaiŋ gêsu kêtu aômŋa. 22 Aôm kôsu asa susu ma kôsôm biŋ
alôb-alôb kêpi asa. Aôm kôsaic biŋ asa ma matampaŋa gêjac asa. Gêŋ samob
tonaŋ ŋai gôgôm gêdêŋ Israelnêŋ ŋac dabuŋ aê. 23 Aôm kôsakiŋ nêm laujaeŋ
gebe ôsu Apômtau susu ma kôsôm gebe “Aê kapi lôc baliŋ gaja toŋoc kareta
siŋŋa taêsam, kapi Lebanon ŋatêpôê gaja gêwiŋ. Aê kasap Lebanon ŋakaseda
baliŋanô to ŋakêmêsic ŋajamanô. Aê kabêlêm saleŋ ŋagamêŋ jaêcsêga to ŋadani.
24 Aê kakwê sê buŋa ma ganôm bu gamêŋ jabaŋa ma octapa kêka bu Aiguptuŋa
samob e kêpa.”
25 “ ‘Aôm gôŋô gebe gêdêŋ andaŋgeŋ kamasaŋ gêŋ samob tonaŋ su atom
me. Ma galoc aê gagôm ŋanô kêsa ma kakêŋ aôm gebe onseŋ malac totuŋbôm
popoc. 26 Lau taŋ sêmoa tonaŋ naŋ, nêŋ ôliŋwalô masi. Êsêac têtêc tauŋ ma
katuŋ gêjaŋa. Êsêac têtôm gêgwaŋ, taŋ kêkô kôm naŋ, ma waôŋ, taŋ kêpi kêkô
salôm naŋ. Oc kêpac gêŋ tau ma kêmêliŋ ma kêtu kapôêŋ atom.
27-28 “ ‘Aôm embe ôndi sa me ôŋgôŋ sic, embe ôsa ôna me ôsô ômôêŋ me embe
têmtac êmbuli auc êndêŋ aê naŋ kajalagac. Aôm têmtac kêbuli auc gêdêŋ aê
ma kotoc taôm sa ŋawae mêŋkêsô aê taŋocsuŋ, tec gabe jakêŋ kawaŋgoŋ êsêp
lusumsuŋ to ŋoc gôliŋ ŋamôkê êsêp awamsuŋ ma jawê aôm ômu ôsa intêna, taŋ
kôsa gômôêŋ naŋ ôna.’

29 “Ma gêŋ tonec êtu ŋabelo êndêŋ aôm Hesekia gebe Jala tonec to jala teŋ
aôm oc ôniŋ gêŋ, taŋ tau êpi, mago êndêŋ jala êtu têlêacŋa amac oc asê gêŋ
ma ajoŋ ŋanô sa, amac asê wain ma aniŋ ŋanô tau. 30 Lau Juda ŋapopoc, taŋ
gacgeŋ sêmoa naŋ, oc sêkêŋ nêŋ ŋawakac êsêp nom êtiam ma ŋanô amboac gêŋ
kômŋa teŋ, 31 gebe lau ŋapopoc sêsa aŋga Jerusalem sêna ma lau toŋ teŋ, taŋ
gacgeŋ sêmoa mateŋ jali naŋ, sêsêp aŋga lôc Sion sêna. Apômtaunê ŋalêlôm oc
êkac eŋ gebe êŋgôm gêŋ tonaŋ.
32 “Biŋ tonec Apômtau kêsôm kêkanôŋ kiŋ Asuriaŋa gebe ‘Siŋwaga oc sêsa
malac kapôêŋ tonec ma sêpô sôb tageŋ êsô malac tau atom. Siŋwaga tolautuc
oc sêndambiŋ malac ma êsêac sêmboa nom sa êŋgi malac tau auc atom. 33 Intêna
taŋ eŋ kêsa gêmêŋ naŋ, eŋ oc êsa êmu êna amboac tonaŋgeŋ ma êsô malac
ŋalêlôm êna atom’ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ. 34 Gebe aê oc janac siŋ janam
malac tonec sa êtu aê taucŋoc waec ma êtu ŋoc sakiŋwaga Dawidŋa.”
35 Gêdêŋ gêbêc tonaŋgeŋ Apômtaunê aŋela gêja malac, siŋwaga Asuriaŋa
sêŋgôŋ naŋ, ma gêjac siŋwaga 185,000 endu. Ma gêdêŋ oc kêpi êsêac samob
tomatêgeŋ sêc. 36 Go kiŋ Asuriaŋa Senakerib gêc gêja nê gamêŋ jagêŋgôŋ
malac Niniwe. 37 Ma gêdêŋ taŋ eŋ gêjam sakiŋ gêmoa nê anôtô Nisrok nê andu
naŋ, ênê latuagêc Adramelek agêc Sareser sêjac eŋ êndu ŋa siŋ ma sêc sêja
gamêŋ Ararat. Ma ênê latu teŋ ŋaê Esarhadon kêtu kiŋ gêjô eŋ su.
20:1–21:26 Judanêŋ kiŋ Hiskia kêtap gêmac kapôêŋ sa, mago ôli ŋajam kêsa
kêtiam ŋamiŋ kêsêp môkêlatu 20. Môkêlatu 21 gêjac miŋ biŋ, taŋ kêsa gêdêŋ taŋ
Judanêŋ kiŋ Manase agêc Amon sêjam gôliŋ gamêŋ tau naŋ.

22

Kiŋ Josia aŋga Juda

1 Josianê jala kêtu 8 gêdêŋ taŋ eŋ kêtu kiŋ ma gêjam gôliŋ gamêŋ jala 31 aŋga
Jerusalem. Ênê têna nê ŋaê Jedida, eŋ Adaja aŋga Boskat nê latuo. 2 Josia
gêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic ŋajam naŋ. Eŋ kêdaguc nê mimi kiŋ Dawid nê
lêŋ ma taŋa wamu gêdêŋ Anôtônê biŋsu ŋapep sawa.

Têtap biŋsu ŋabuku sa

3 Gêdêŋ taŋ kiŋ Josia nê jala katu 18 naŋ, eŋ kêsakiŋ ŋac kêlêpêŋa Asalia latu
ma Mesulam dêbu Sapan gêja lôm dabuŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe 4 “Ôndêŋ
dabuŋwagasêga Hilkia ôna ma eŋ êmansaŋ mone samob, taŋ lau sêkêŋ aŋga
Apômtaunê lôm dabuŋ to lau sejop ŋasacgêdôŋa sejoŋ aŋga launêŋ naŋ. 5 Ôsôm
êndêŋ eŋ gebe êkêŋ mone tonaŋ êndêŋ lau, taŋ sejop kôm sêbênôc lôm dabuŋŋa
naŋ. Ma êsêac sênam ôli koleŋwaga, taŋ sêjam Apômtaunê lôm ŋakôm naŋ.
6 Êsêac sêkêŋ êndêŋ kamunda to êndêŋ lau sêkwê anduwaga ma êndêŋ lau sêpa
pocŋa ma sênam ôli ka to poc êtu sêmbênôc anduŋa. 7 Gejobwaga kômŋa êsêac
lau mansaŋ, tec sêwa mone, taŋ kêsêp êsêac lemeŋ naŋ, ŋam sa atom.”
8 Sapan kêkêŋ kiŋnê awa gêdêŋ Hilkia. Ma Hilkia kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê
katap Biŋsu ŋabuku sa aŋga Apômtaunê lôm.” Hilkia kêkêŋ buku tau gêdêŋ
Sapan gebe êsam. 9 Go gêmu gêdêŋ kiŋ gêja ma kêkêŋ ŋawae gêdêŋ eŋ gebe
“Nêm sakiŋwaga sêkôc mone, taŋ gêc lôm dabuŋ naŋ, ma sêkêŋ gêdêŋ lau, taŋ
sejop kôm lôm dabuŋŋa naŋ.” 10 Go kêlêpêwaga Sapan kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe
“Dabuŋwaga Hilkia kêkêŋ buku teŋ gêdêŋ aê.” Ma Sapan kêsam buku tau lasê
gêdêŋ kiŋ.
11 Gêdêŋ taŋ kiŋ gêŋô ŋalô, taŋ gêc biŋsu ŋabuku tau naŋ, eŋ kêkac nê ŋakwê
gêŋgic. 12 Ma kiŋ gêmôêc dabuŋwaga Hilkia agêc Sapan latu Ahikam ma
Mikaia latu Akbor agêc kêlêpêwaga Sapan ma kiŋnê sakiŋwaga Asaia ma kêsôm
gebe 13 “Ana ma atu kênac Apômtau ajô aê to ŋoc lau ma Juda samucgeŋ êtu

ŋalô, taŋ gêc buku tonec, taŋ têtap sa naŋŋa. Gebe Apômtau têtac ŋandaŋ gêdêŋ aêac gebe aêac tameŋi taŋeŋ wamu buku tonaŋ ŋabiŋ ma sêgôm biŋ samob, taŋ teto gêc naŋ, ŋanô kêsa atom."
14 Amboac tonaŋ dabuŋwaga Hilkia agêc Ahikam ma Akbor agêc Sapan ma
Asaia dêdêŋ propeteo Hulda sêja. Hulda eŋ Tikwa latuo ma Harhas dêbuo
Salumnê awê. Salum tau gejob ŋakwê dabuŋ aŋga lôm dabuŋ. Ma awê tau
gêŋgôŋ Jerusalem ŋamalacgêdô wakuc. Ma êsêac sêjam biŋgalôm sêwiŋ eŋ.
15 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe sêmu dêndêŋ kiŋ sêna ma sêkêŋ 16 Apômtaunê
biŋ tonec gebe "Ôlic acgom, aê oc jakêŋ ŋagêjô êndêŋ Jerusalem to ŋalau samob
êtôm buku ŋabiŋ tau, taŋ sêsam lasê gêdêŋ kiŋ gêŋô naŋ. 17 Gebe êsêac têtiŋ aê
su ma sêkêŋ da gêdêŋ anôtôi jaba gebe nêŋ lemeŋ ŋakôm gêgôm aê têtac ŋandaŋ
kêsa. Aê têtac ŋandaŋ êlakoc gamêŋ tonec ma gêŋ teŋ êsi aê têtac ŋandaŋ êndu
atom. 18 Tageŋ asôm biŋ tonec êndêŋ kiŋ Judaŋa, taŋ kêsakiŋ amac gebe atu
kênac Apômtau naŋ, gebe Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, nê biŋ tonec gebe Aôm
gôŋô biŋ, taŋ aê kasôm naŋ. 19 Ma gêdêŋ taŋ aôm gôŋô biŋ, taŋ aê kasôm
kêkanôŋ malac tonec to ŋalau gebe lau embe têtakê ma embe sêpuc boa lau,
go sêsam malac tonaŋ ŋaê naŋ. Gêdêŋ taŋ aôm gôŋô biŋ tonaŋ naŋ, aôm gôjam
taôm ôkwi ma gôbu taôm. Ma aôm kôkac nêm ŋakwê gêŋgic to kôtaŋ taŋiboa, tec
gaŋô aôm. 20 Tec ôlic acgom, aê gabe jajoŋ aôm ôwiŋ tamami ma ôsêp nêm sa
tobiŋmalôgeŋ ma matamanô êlic gêŋwapac sec samob, taŋ jakêŋ gebe êkôniŋ
malac tonaŋ naŋ atom." Ma êsêac jasêkôc biŋ tonaŋ sêmu dêdêŋ kiŋ sêja.

23

Josia geseŋ sakiŋ anôtôi Jabaŋa su

1 Go kiŋ kêkalem lau Juda to Jerusalem nêŋ laumata gebe sêkac sa sêwiŋ
eŋ. 2 Ma kiŋ kêpi Apômtaunê lôm dabuŋ gêja gêwiŋ lau Juda to Jerusalemŋa
samob ma dabuŋwaga to propete ma lau ŋagêdô samob, lau kapôêŋ to lau
sauŋ kêtômgeŋ. Ma kiŋ tau kêsam Biŋsu ŋabuku, taŋ têtap sa aŋga lôm dabuŋ
naŋ lasê. 3 Ma kiŋ kêkô kêsi alê ma kêmoatiŋ poac teŋ gêwiŋ Apômtau gebe
taŋa wamu eŋ ma êmansaŋ ênê biŋsu to jatu ma ŋagôliŋ tonê ŋalêlôm samuc
ma tonê katu samuc ma êŋgôm poac ŋabiŋ samob, taŋ teto gêc buku tau naŋ,
ŋanô asa. Ma lau samob sêmoatiŋ poac tonaŋ sêwiŋ.
4 Go kiŋ Josia kajatu dabuŋwagasêga Hilkia to nê dabuŋwaga ŋagêdô ma
lau-sejop-lôm-dabuŋ-ŋasacgêdôwaga gebe sêkôc gêŋ samob, taŋ gêjac sakiŋ Bal
to anôtôo Asera ma utitalata ŋawae naŋ êsa aŋga lôm dabuŋ êna. Kiŋ tau
kêkêŋ ja geŋ gêŋ samob tonaŋ aŋga malac Jerusalem ŋamagê, aŋga gaboaŋ
Kidronŋa. Go kêsôm gebe sêkôc ŋataê sêna Betel. 5 Ma eŋ kêkôc anôtôi jaba
ŋadabuŋwaga, taŋ kiŋ Judaŋa sêjatu gebe sêkêŋ da êndêŋ anôtôi jaba aŋga lau
Juda nêŋ malac to gamêŋ kêdabiŋ Jerusalem naŋ, ma dabuŋwaga, taŋ sêkêŋ
da gêdêŋ Bal to oc ma ajoŋ to utitalata naŋ samob su. 6 Go eŋ kêkôc Aseranê
ŋakatu su aŋga Apômtaunê lôm dabuŋ jakêsa Jerusalem ŋamagê gêdêŋ gaboaŋ
Kidronŋa gêja ma kêkêŋ ja geŋ su, go kêsac ŋagasi popoc kêtu kekop ma kêpalip
kêpi gamêŋ sêôŋa. 7 Eŋ kêtuc lau mockaiŋo to mockaiŋŋa nêŋ andu, taŋ gêjac
têku Apômtaunê lôm dabuŋ naŋ popoc. Aŋga tonaŋ lauo sêwa obo, taŋ geŋ
kaleŋ gêsaŋ anôtôo Asera nê ŋakatu auc. 8 Ma eŋ kakôc dabuŋwaga samob,
taŋ sêmoa malac kapôêŋ Judaŋa naŋ, su sêmêŋ Jerusalem ma eŋ gêsêŋ altar,
taŋ êsêac sêkêŋ da naŋ, su aŋga Geba e gêdêŋ Berseba. Eŋ geseŋ ŋalau sec nêŋ
altar su amboac tonaŋgeŋ. Altar tau kêkô kêsi gôliŋwaga malacŋa Josua nê
sacgêdô ŋagasêŋa. 9 Gamêŋ ŋabau ŋadabuŋwaga tonaŋ têtôm gebe sênam sakiŋ
aŋga Apômtaunê lôm dabuŋ aŋga Jerusalem atom, mago êsêac têtôm gebe sêniŋ
polom ŋaluc sêwiŋ nêŋ lau dabuŋwaga ŋagêdô. 10 Kiŋ Josia geseŋ gamêŋ Topet

aŋga gaboaŋ Hinonŋa ŋadabuŋ su gebe teŋ êkêŋ nê latu me latuo êtu daja êndêŋ anôtô Molok êtiam atom. 11 Eŋ kêkôc hos samob, taŋ kiŋ Judaŋa sêkêŋ kêkô lôm dabuŋ ŋasacgêdô to laumata Natan Melek nê andu ŋagala gebe tetoc oc sa naŋ su ma kêkêŋ ja geŋ kareta, taŋ gêjac sakiŋ ocŋa ŋawae naŋ. 12 Kiŋ Judaŋa sêboa altar ŋagêdô sa aŋga balêm, taŋ kêkô Ahasnê andu ŋasalôm ŋaô naŋ, ma Manase gêboa altar ŋagêdô sa aŋga Apômtaunê andu ŋamalacluŋ luagêc. Kiŋ Josia kêtuc altar samob tonaŋ popoc ma kêbaliŋ altar ŋapopoc kêsêp bu Kidron. 13 Ma Josia geseŋ gamêŋ ŋabau ŋaaltar, taŋ kiŋ Salomo kêkwê kêkô Jerusalem ŋaoc kêpi ŋa ma lôc Katêkwi gêmu kêsaŋa ŋadabuŋ su. Gamêŋ ŋabau tonaŋ gêjac lau Sidon nêŋ anôtôo alôb-alôb Astarte ma lau Moab nêŋ anôtô alôb-alôb Kemos ma lau Amon nêŋ anôtô alôb-alôb Milkom ŋawae. 14 Kiŋ Josia kêtuc alê gwam popoc ma kêsap anôtôo Asera nê ŋakatu tulu go kêkêŋ ŋamalac nêŋ ŋatêkwa gêjam gêŋ alôb-alôb tonaŋ ŋamala aucgeŋ.

15 Nebat latu Jerobeam, taŋ gêwê lau Israel sêgôm sec naŋ gêboa gamêŋ ŋabau to altar teŋ sa aŋga Betel. Gamêŋ ŋabau to altar tonaŋ Josia geseŋ su ma kêtuc altar ŋapoc tau popoc e lêsim-lêsimgeŋ. Ma kêkêŋ Aseranê ŋakatu ja geŋ su. 16 Ma gêdêŋ taŋ Josia kêkac tau ôkwi naŋ, eŋ gêlic sêô ŋagêdô gêc gamêŋ ŋabau. Tec kêsakiŋ lau gebe sêkôc ŋatêkwa su ma sêkêŋ ŋatêkwa tau kêsa ja aŋga altar ŋaô. Kêtu tonaŋŋa eŋ geseŋ altar tau ŋadabuŋ su kêtôm Apômtaunê biŋ, taŋ propete kêsôm lasê gêdêŋ taŋ Jerobeam gêlic om ma kêkô kêsi altar tau naŋ. Kiŋ Josia kêsala gamêŋ e gêlic propete tau, taŋ geoc biŋ tau lasê naŋ, nê sêô gêc. 17 Eŋ kêtu kênac gebe “Asanê sêô tonaŋ.” Ma lau malacŋa sêjô eŋ awa gebe “Anôtônê ŋac, taŋ gêmêŋ aŋga Juda ma geoc gêŋ tau lasê, taŋ aôm gôgôm gêdêŋ altar Betelŋa naŋ, nê sêô tonaŋ.” 18 Josia kêsôm gebe “Eŋ ênêcŋa, ŋac teŋ êmoasac ênê ŋatêkwa atom.” Amboac tonaŋ sêjam ênê ŋatêkwa ôkwi atom. Ma sêkôc propete, taŋ gêmêŋ aŋga Samaria naŋ, nê atom amboac tonaŋgeŋ. 19 Josia geseŋ gamêŋ sakiŋ jabaŋa, taŋ kiŋ Israelŋa sêmasaŋ e sêgôm Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa ŋa gêŋ tonaŋ naŋ, su aŋga Israel nêŋ malac kapôêŋ samob tomalageŋ. Eŋ gêgôm gêŋ, taŋ gêgôm aŋga Betel naŋ, gêdêŋ altar samob. 20 Eŋ gêjac gamêŋ ŋabau ŋadabuŋwaga, taŋ sêmoa naŋ, êndu sêsac altar ŋaô ma kêkêŋ ŋamalac ŋatêkwa ja geŋ gêsac altar tau ŋaô amboac tonaŋgeŋ. Go eŋ gêmu gêja Jerusalem kêtiam.

Josia kêmasaŋ Pasa

21 Ma kiŋ kêjatu lau gebe “Atoc Apômtau, amacnêm Anôtô, sa ma alic om Pasa êtôm teto gêc Poac ŋabuku.” 22 Gebe sêlic om Pasa gêdêŋ lau gôliŋ waga, taŋ sêjam gôliŋ Israel naŋ, nêŋ têm e gêdêŋ kiŋ Israel me Judaŋa nêŋ têm atom amboac tonaŋgeŋ. 23 Mago gêdêŋ taŋ Josia gêjam gôliŋ gamêŋ jala 18 su naŋ, êsêac tetoc Apômtau sa ma sêlic om Pasa aŋga Jerusalem.

24 Ma teŋ gêwiŋ. Josia geseŋ lau-seoc-biŋ-lasêŋa to mectomaŋ ma ŋakatu to anôtôi jaba ma gêŋ alôb-alôb samob, taŋ kêtap sa aŋga gamêŋ Judaŋa to Jerusalem naŋ su. Eŋ gêgôm gêŋ tonaŋ gebe êŋgôm biŋ, taŋ teto gec Poac ŋabuku, taŋ dabuŋwaga Hilkia kêtap sa aŋga Apômtaunê andu naŋ, ŋanô êsa. 25 Kiŋ teŋ gêjam sakiŋ Apômtau tonê ŋalêlôm samuc, tonê katu samuc ma tonê ŋaclai samuc ma taŋa wamu Mosenê ŋalô kêtôm eŋ gêmoa gêmuŋ eŋ ma teŋ kêdaguc eŋ atom amboac tonaŋgeŋ.

26 Mago Apômtau gêwi nê têtac ŋandaŋ sec, taŋ kêlakoc lau Juda naŋ, siŋ atom gebe Manasenê lêŋ geo gêgôm eŋ têtac ŋandaŋ kêsa ŋanôgeŋ. 27 Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê jatiŋ lau Juda su aŋga laŋôcnêm amboac katiŋ Israel su ma jambaliŋ malac Jerusalem, taŋ kajaliŋ sa naŋ, to andu, taŋ kasôm gebe ŋoc ŋaê anêc ŋalêlôm naŋ siŋ.”

28 Gêŋ ŋagêdô samob, taŋ kiŋ Josia gêgôm naŋ, teto gêc kiŋ Judaŋa nêŋ miŋ ŋabuku. 29 Gêdêŋ taŋ Josia kêtu kiŋ naŋ, kiŋ Aiguptuŋa Neko gêwê nê siŋwaga sêja bu Euprat gebe ênac siŋ êndêŋ kiŋ Asurianŋa. Kiŋ Josia gebe naêndac eŋ, tec Parao Neko gêlic eŋ ma gêjac eŋ êndu aŋga Megido. 30 Ma Josianê sakiŋwaga sêkêŋ ênê ŋawêlêlaŋ gêsac kareta aŋga Megido ma sêkôc eŋ sêja Jerusalem ma sêsuŋ eŋ aŋga taunê sêô. Ma lau Juda sêjaliŋ Josianê latu Joahas sa ma seŋ oso eŋ kêtu kiŋ gêjô tama su.

23:31–24:7 Ŋamadiŋ tonec gêjac miŋ biŋ taŋ kêsa gêdêŋ taŋ Judanêŋ kiŋ Joahas to Joiakim, taŋ gêjô eŋ su naŋ, sêjam gôliŋ gamêŋ Judaŋa.

24

Kiŋ Judaŋa Jehoiakin

8 Jehoiakinnê jala kêtu 18 ma eŋ kêtu kiŋ ma gêjam gôliŋ gamêŋ ajoŋ têlêacgeŋ gêŋgôŋ Jerusalem. Ênê tênanê ŋaê Nehusta, eŋ Elnatan aŋga Jerusalem latuo. 9 Jehoiakin kêdaguc tamanê lêŋ ma gêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ.

10 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar nê siŋwaga sêpi Jerusalem jasêgi malac tau auc. 11 Gêdêŋ taŋ siŋwaga sêgi Jerusalem auc naŋ kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar mêŋgêô lasê Jerusalem amboac tonaŋgeŋ, 12 ma kiŋ Judaŋa Jehoiakin agêc têna to nê sakiŋwaga ma laumata to gejobwaga andu kapôêŋŋa sêkêŋ tauŋ dêdêŋ kiŋ Babilonŋa. Nebukadnesar gêjam gôliŋ gamêŋ jala 8 gêmoa, tec kêkôc Jehoiakin kêtu ŋac kapoacwalôŋa. 13 Ma eŋ kejoŋ awamata samob, taŋ gêc lôm dabuŋ to kiŋnê andu naŋ, ma sêga laclu gold, taŋ kiŋ Israelŋa Salomo kêmasaŋ aŋga Apômtaunê lôm dabuŋ naŋ, popoc-popoc kêtôm Apômtau kêsôm lasê gamuŋ su. 14 Ma Nebukadnesar gêwê lau Jerusalemŋa samob to kasêga ma siŋsêlêc amboac lau 10,000 têtu lau kapoacwalô, ma lau lemeŋ mêtêŋa to lau sêpac kiwaga sêwiŋ. Lau ŋalêlôm sawa tauŋgeŋ tec sêmoa nêŋ gamêŋ. 15 Nebukadnesar kêkôc Jehoiakin gêja malac Babilon gêwiŋ ênê têna to nê lauo ma nê gejobwaga to gamêŋ ŋalaumata têtu lau kapoacwalôŋa. 16 Nebukadnesar kêkôc lau towae 7,000 ma lau lemeŋ mêtêŋa to lau sêpac kiŋa 1,000 sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babilon. Êsêac samob tonaŋ lau ŋajaŋa, taŋ têtôm gebe sênac siŋ naŋ. 17 Go kiŋ Nebukadnesar kêkêŋ Jehoiakin tama sauŋ Matania kêtu kiŋ Judaŋa ma gêjam ênê ŋaê ôkwi kêsam eŋ gebe Sedekia.

18 Sedekia nê jala kêtu 21 gêdêŋ eŋ kêtu kiŋ Judaŋa ma gêjam gôliŋ gamêŋ jala 11 aŋga Jerusalem. Ênê têna nê ŋaê Hamutal, eŋ Jeremia aŋga malac Libna latuo. 19 Eŋ kêdaguc Jehoiakin nê lêŋ ma gêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ. 20 Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ lau Jerusalem to Judaŋa, tec kêtiŋ êsêac su aŋga laŋônêmŋa.

Jerusalem gebeŋ

Sedekia gêli tau sa gêdêŋ biŋ Babilon Nebukadnesar.

25

1 Sedekia gêjam gôliŋ gamêŋ jala 9 ma ajôŋ 10 ma bêc 10, go kiŋ Babilonŋa gêwiŋ nê siŋwaga samob gêmêŋ gebe sênac siŋ êndêŋ Jerusalem ma sêgi malac tau auc. Êsêac sê nêŋ becobo kêkô malac ŋamagê ma sêboa nom sa ma sêgi malac tau auc. 2 Ma êsêac sêgi malac auc e gêdêŋ Sedekia nê gôliŋ ŋajala kêtu 11. 3 Gêdêŋ jala tonaŋ ŋaajôŋ 4 ŋabêc 9 tôbôm gêjam sêga ma launêŋ gêŋ taniŋŋa masianô samucgeŋ. 4 Gêdêŋ bêc tonaŋ ŋacjo têtuc tuŋbôm popoc. Lau Kaldea sêgi malac auc, mago kiŋ Judaŋa to nê siŋwaga samob sêc sêja gêdêŋ gêbêc.

Êsêac sêsa sacgêdô, taŋ gêc tuŋbôm luagêc ŋasawa kêsi kiŋnê kôm sauŋ naŋ, ma sepeŋ gaboaŋ Arabageŋ sêja. 5 Mago Kaldeanêŋ siŋwaga sêjanda kiŋ ma sê
êsêac tôŋ aŋga gaboaŋ Jerikoŋa ma ênê siŋwaga samob sêc êliŋ-êliŋ. 6 Go êsêac
sêkôc Sedekia tôŋ ma sêkêŋ eŋ gêdêŋ kiŋ Babilonŋa aŋga malac Ribla ma eŋ
kêmêtôc Sedekia. 7 Êsêac sêjac ênê latui êndu aŋga eŋ tau laŋônêmŋa, go sêkip
Sedekia mataanô sa to sêsô eŋ tôŋ ŋa kapoacwalô ma sêkôc eŋ gêja Babilon.

Seseŋ lôm dabuŋ su

8 Gêdêŋ taŋ kiŋ Nebukadnesar nê gôliŋ ŋajala kêtu 19 ŋaajôŋ 5 ma ŋabêc
7 naŋ kiŋ Babilonŋa nê sakiŋwaga teŋ Nebusaradan taŋ kêtu siŋwaga sejop
kiŋŋa nêŋ kasêga naŋ, kêsô Jerusalem gêja. 9 Eŋ kêkêŋ ja geŋ lôm dabuŋ
to kiŋnê andu ma andu Jerusalemŋa samob su. 10 Ma Kaldeanêŋ siŋwaga,
taŋ sêwiŋ siŋwaga sejop kiŋŋa nêŋ kasêga naŋ, seseŋ Jerusalem ŋatuŋbôm su
samucgeŋ. 11 Go kasêga Nebusaradan kêkôc lau ŋapopoc, taŋ gacgeŋ sêmoa
malac naŋ samob, lau lemeŋ mêtê ŋagêdô, taŋ gacgeŋ sêmoa naŋ ma êsêac,
taŋ sêsuŋ tauŋ gêmuŋ gêdêŋ êsêac lau Babilon su naŋ, sêja Babilon. 12 Mago
eŋ gêwi lau ŋalêlôm sawa ŋagêdô siŋ gacgeŋ sêmoa, gebe sejop kôm wainŋa to
sênam kôm moŋa.
13 Ma lau Kaldea sêjac Apômtaunê andu ŋaalê kopa ma laclu kapôêŋ buŋa,
taŋ sêmasaŋ ŋa kopageŋ naŋ, popoc ma sêkôc kopa samob sêja Babilon. 14 Ma
êsêac sêjaŋgo ku to siac ma bôjaŋ to laclu ma waba kopaŋa samob, taŋ gêjac
sakiŋ lôm dabuŋŋa ŋawae naŋ su. 15 Ma kasêga kêkôc gêŋmalu ŋabulakôp to suc
ma ŋagêŋlêlôm samob, taŋ sêmasaŋ ŋa gold to silber naŋ, su amboac tonaŋ.
16 Alê luagêc ma bukom to sac, taŋ Salomo kêmasaŋ kêtu lôm dabuŋŋa naŋ,
ŋakopa ŋawapac sec, tec sêjam dôŋ kêtôm atom. 17 Alê tau baliŋ kêtôm saka 5 ma
sêmasaŋ alê ŋatêpôê ŋa kopa baliŋ amboac saka samuc tageŋ. Ma sêsac kopa
kêtu o to walô ma kaŋanô ŋakatu gêjam ŋamôkê tau auc ma alê kêtu luagêcŋa
kêtôm tonaŋ.

Sêkôc lau Juda sêja Babilon

18 Go siŋwaganêŋ kasêga Nebusaradan kêkôc ŋac dabuŋsêga Seraia agêc
dabuŋwaga, taŋ kêsô eŋ ŋalabu naŋ, Sepania ma gejobwaga sacgêdôŋa têlêac
tôŋ. 19 Aŋga malac eŋ kêkôc gejobsêga, taŋ gêjam gôliŋ siŋwaga naŋ, to lau
lemeŋ teŋ taŋ ôliŋ andaŋ kiŋ ma gacgeŋ sêmoa malac naŋ, tôŋ ma siŋsêlêc
laŋgwa nê kêlêpêwaga, taŋ gejob siŋwaganêŋ ŋaêmôkê naŋ, to lau towae 60
gamêŋ ŋagêdôŋa, taŋ eŋ kêtap sa aŋga Jerusalem tau. 20 Kasêga Nebusaradan
kêkôc êsêac gêdêŋ kiŋ Babilonŋa, taŋ gêmoa malac Ribla. 21 Ma aŋga malac
Ribla, taŋ gêc gamêŋ Hamat naŋ, kiŋ Babilonŋa kêjatu lau gebe sênac êsêac
êndu. Amboac tonaŋ êsêac sêwê lau sêwi nêŋ gamêŋ siŋ jasêŋgôŋ gamêŋ
Babilon.

Gôliŋwaga Judaŋa Gedalia

22 Kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar kêkêŋ Ahikam latu ma Sapan dêbu Gedalia
kêtu lau ŋagêdô, taŋ Nebukadnesar gêwi siŋ gacgeŋ sêmoa gamêŋ Judaŋa naŋ,
nêŋ gôliŋwaga. 23 Gêdêŋ taŋ lau Juda nêŋ laumata to nêŋ siŋwaga samob sêŋô
gebe kiŋ Babilonŋa kêkêŋ Gedalia kêtu gôliŋwaga naŋ, êsêac dêdêŋ Gedalia sêja
Mispa. Lau tau tonaŋ nêŋ ŋaê tonec gebe Netania latu Ismael agêc Karea
latu Johanan ma Tanhumet latu Seraia aŋga malac Netopat, agêc Jasania aŋga
Maka. 24 Ma Gedalia kêtôc lêma gêdêŋ êsêac to nêŋ lau ma kêsôm gebe “Atêc
taôm êtu lau Babilon nêŋ laumataŋa atom. Aŋgôŋ gamêŋ tonec ma anam
sakiŋ kiŋ Babilonŋa, go amoa ŋajam.” 25 Mago gêdêŋ jala tonaŋgeŋ ŋaajôŋ
7 Netania latu ma Elisama dêbu Ismael aŋga kiŋnê gôlôac ŋam gêmêŋ Mispa
gêwiŋ lau 10 ma sêjac Gedalia to lau Juda ma lau Kaldea, taŋ sêmoa sêwiŋ

eŋ naŋ, êndu aŋga Mispa. 26 Go lau samob, lau tolêlôm to lau ŋalêlôm sawa
kêtômgeŋ, sêwiŋ siŋwaganêŋ laumata sêwi gamêŋ siŋ ma sêsêp Aiguptu sêja
gebe êsêac têtêc Kaldeawaga.

Sêwi Jehoiakin siŋ aŋga kapoacwalô

27 Gêdêŋ taŋ kiŋ Judaŋa Jehoiakin nê jala gêŋgôŋ kapoacwalôŋa kêtu 37
ŋaajôŋ kêtu 12 ma ŋabêc 27 naŋ, Ewilmerodok kêkôc nê gôliŋ kiŋŋa sa, tec
eŋ kêmoasiŋ kiŋ Judaŋa Jehoiakin ma kêgaboac eŋ su aŋga kapoacwalô. 28 Eŋ
kêmoasiŋ eŋ ma gêmac-gêmac biŋ gêdêŋ eŋ ma kêkêŋ eŋ gêŋgôŋ lêpôŋ teŋ
ŋaô ma ketoc eŋ sa kêlêlêc kiŋ ŋagêdô, taŋ sêmoa Babilon sêwiŋ eŋ naŋ su.
29 Jehoiakin kêkwalec ŋakwê kapoacwalôŋa su ma geŋ gêŋ gêŋgôŋ kiŋnê tebo
kêtôm têm samob e gêmac êndu. 30 Gêdêŋ têm samob, taŋ eŋ gêmoa mata jaliŋa
naŋ, eŋ kêtap nê gêŋ, taŋ kêpô lêna naŋ sa kêtôm bêcgeŋ aŋga kiŋnê.

Miŋ

Miŋ ŋabuku Luagêc gêjac miŋ biŋ, taŋ kêsêp Samuelnê buku luagêc to Kiŋnêŋ buku luagêc naŋ, ŋakôniŋŋa, mago ŋac-keto-bukuwaga gêjac miŋ biŋ amboac teŋ. Eŋ keto lau Israel nêŋ kiŋnêŋ miŋ kêtu ŋam luagêcŋa.

Ŋam teŋ gebe êwa sa gebe gêŋwapac, taŋ kêtap gamêŋ kiŋŋa Israel to Judaŋa sa naŋ, kêtôm gebe enseŋ Anôtônê biŋ gêjac mataŋa su atom. Lau ŋapopoc, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ Juda naŋ, sênaŋa atom, Anôtô êpuc êsêac tôŋ e sêŋgôm ênê biŋ ŋanô êsa. Ŋac-keto-biŋwaga taê gêjam Dawid agêc Salomo nêŋ gêŋsêga ma Jehosapat agêc Hesekia ma Josia sêwaka sakiŋ Anôtôŋa sa kêtiam to lau, taŋ sêsap Anôtô tôŋ ŋaŋêŋ, tec kêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa gebe Anôtô taê walô nê lau, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ Judaŋa naŋ to êŋgôm nê biŋ samob ŋanô êsa.

Ŋam teŋ gebe eŋ gebe êkip sakiŋ lôm dabuŋŋa ŋam sa ma gebe êwaka dabuŋwaga to lau Lewi nêŋ kôm ŋagôliŋ to kôm ŋalêŋ sa amboac tonaŋgeŋ gebe lau tau tonaŋ sêwê kaiŋ sakiŋ omŋa. Ŋac-keto-biŋwaga gêlic Dawid amboac ŋac, taŋ kêtu lôm dabuŋ to sakiŋ dabuŋ toê-toê ŋamôkê, tageŋ eŋ tau kêkwê lôm dabuŋ sa atom. Kôm tonaŋ latu Salomo gêjam kêtôm Kiŋnêŋ buku gêjac miŋ.

33

Kiŋ Manase aŋga Juda

1 Manasenê jala kêtu 12 gêdêŋ eŋ kêtu kiŋ Judaŋa ma gêjam gôliŋ jala 55 gêŋgôŋ Jerusalem. 2 Eŋ gêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic gêjac mataanô ŋajam atom. Eŋ kêdaguc lau tenteŋlatu, taŋ Apômtau kêtiŋ êsêac su gêmuŋ lau Israel naŋ, nêŋ mêtê alôb-alôb. 3 Gebe eŋ kêkwê gamêŋ ŋabau, taŋ eŋ tama Hesekia geseŋ su naŋ, sa kêtiam ma kêkwê anôtô jaba Bal nê altar sa ma kêmasaŋ anôtôo Asera nê ŋakatu to gêjam sakiŋ gêdêŋ utitalata undambêŋa samob. 4 Eŋ kêkwê altar jaba aŋga Anôtônê lôm ŋalêlôm, aŋga gamêŋ, taŋ Apômtau kêsôm gebe “Aŋga Jerusalem aêŋoc ŋaê oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ” naŋ. 5 Aŋga Apômtaunê lôm dabuŋ ŋamalacluŋ lulugeŋ eŋ gêboa altar sa gebe lau sênam sakiŋ utitalata undambêŋa. 6 Ma eŋ kêkêŋ nê latui têtu daja aŋga Gaboaŋ Hinomŋa ma gêgôm mectomaŋ to kêsôm mec jaba tokaiŋ-tokaiŋ ma kêtu kênac lau sêmôêc ŋacmatê katuŋŋa. Eŋ gêgôm gêŋ secsêga gêmoa Apômtau laŋônêmŋa e gêli Apômtaunê têtac ŋandaŋ sa. 7 Ma kêsôm gebe sêmansaŋ ŋakatu teŋ ma kêkêŋ gêŋ tau kêkô Apômtaunê lôm dabuŋ, kêkô aŋga gamêŋ, taŋ Apômtau kêsôm biŋ kêpi gêdêŋ Dawid agêc latu Salomo naŋ, gebe “Aŋga andu tonec to Jerusalem, taŋ aê kajaliŋ sa aŋga Israelnêŋ gôlôacmôkê samob nêŋ naŋ, aê gabe jakêŋ ŋoc ŋaê ênêc endeŋ tôŋgeŋ. 8 Ma lau Israel embe taŋeŋ wamu aêŋoc jatu to sêmansaŋ biŋsu samob, taŋ aêŋoc sakiŋwaga Mose kêkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ, go aê jalôc gebe sêjanda ŋoc lau aŋga gamêŋ, taŋ aê kakêŋ gêdêŋ nêŋ tameŋi naŋ, êtiam atom.” 9 Manase kêtim lau Juda to lau Jerusalem e sêgôm sec sêlêlêc lau tenteŋlatu, taŋ Apômtau geseŋ êsêac su ma lau Israel sêlic naŋ.

Manase gêjam tau ôkwi

10 Apômtau gêlêŋ biŋ Manase to nê lau kêsa propete aweŋsuŋ, mago êsêac sêkêŋ taŋeŋ atom. 11 Kêtu tonaŋŋa Apômtau kêkêŋ kiŋ Asuriaŋa nê siŋwaga nêŋ laumata mêŋsêgauc Manase ŋa lêŋgêc to sêsô eŋ tôŋ ŋa kapoacwalô ma sêkôc eŋ sêja Babilon. 12 Eŋ kêtap ŋandaŋ sa, go awa gêjac Apômtau, nê Anôtô gebe taê walô eŋ êtiam ma kêkôniŋ tau ŋanôgeŋ gêdêŋ tamainêŋ Anôtô. 13 Keteŋ mec gêdêŋ eŋ, go Anôtô kêkôc ênê mec sa ma kêkêŋ taŋa ênê taŋi e kêkêŋ eŋ

kêtu kiŋ aŋga Jerusalem kêtiam. Tec Manase kêjala gebe Apômtau tau eŋ Anôtô ŋanô.
14 Ŋasawa teŋ acgom, go kêkwê tuŋbôm teŋ sa kêkô Dawidnê malacsêga
ŋamagê gêdêŋ ŋamakeŋ oc kêsêpŋa kepeŋ Gihonŋa, kêdaguc gaboaŋgeŋ e
jagêdiŋ kêsô “Katam Iŋa”, tec kêgi Opel ma sêboa kêpi e ŋêŋgeŋ gêja. Go
kêkêŋ siŋwaganêŋ laumata jasêŋgôŋ têtôm malac ŋatuŋbôm gamêŋ Judaiaŋa
samobgeŋ. 15 Ma eŋ kêkôc anôtôi jaba to nêŋ ŋakatu su aŋga Apômtaunê
andu to altar, taŋ eŋ gêboa sa aŋga lôc, tê Apômtaunê andu kêkô nê, ma aŋga
Jerusalem tau naŋ, eŋ gêjac samob sa ma sêbaliŋ siŋ kêsêp malac ŋamagê gêja.
16 Eŋ kêbênôc Apômtaunê altar kêtiam ma jakêkêŋ da wama to da daŋge ma
eŋ kêjatu Judawaga gebe sênam sakiŋ êndêŋ Apômtau, Israel nêŋ Anôtôgeŋ.
17 Lau sêkêŋ da aŋga gamêŋ ŋabau ŋagêdô gêwiŋ, mago sêkêŋ gêdêŋ Apômtau,
nêŋ Anôtô taugeŋ.

Manasenê gôliŋ gêjac pep

18 Gêŋ ŋagêdô samob, taŋ Manase gêgôm mec taŋ eŋ keteŋ gêdêŋ nê Anôtô
ma biŋ, taŋ propete sêsôm gêdêŋ eŋ sêjam Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô
laŋô naŋ, teto sa samob gêc “Kiŋ Israelŋa nêŋ miŋ” ŋalêlôm. 19 Manase nê
mec to Anôtônê ŋagêjô, nê sec ŋalêŋ, taŋ eŋ gêgôm gêmuŋ gêjam tau ôkwiŋa
naŋ, ma gamêŋ sakiŋŋa to anôtôo Asera nê ŋakatu, taŋ eŋ kêmasaŋ to anôtôi
jaba samob, taŋ eŋ gêjam sakiŋ naŋ, samob teto sa gêc “Propetenêŋ Miŋ”.
20 Manase gêc nê bêc gêc gêwiŋ tamai ma sêsuŋ eŋ aŋga nê andu kapôêŋ ma
nê latu Amon kêtu kiŋ gêjô eŋ su.
* kêtiam atom.

---

* **33:20:** Buku luagêc tonaŋ taŋô ŋaêgeŋ, ŋanô tau gêc

Esra

Esranê buku tonec gêjac têku Miŋtau ŋabuku luagêc. Lau Juda, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babel naŋ, nêŋ ŋagêdô sêmu sêja nêŋ malacmôkê ma sêkwê nêŋ malac Jerusalem sa to sêwaka sakiŋ omŋa sa kêtiam.

Êsêac têdênaŋ miŋ tau kêsêp ŋasêbu têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-2 Lau Persia nêŋ kiŋsêga Kirus kêjatu lau Juda nêŋ toŋ ŋamataŋa gebe sêmu sêna nêŋ gamêŋ.
2. Môkêlatu 3-6 Êsêac sêkwê lôm dabuŋ sa kêtiam ma sêjac kawi lôm tau. Su, go sêwaka Anôtônê sakiŋ omŋa sa kêtiam.
3. Môkêlatu 7-10 Jala ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Esra gêwê lau Juda nêŋ toŋ teŋ sêô lasê Jerusalem amboac tonaŋ. Esra kêjala Anôtônê biŋsu kêtu tôŋ eŋ, tec kêmasaŋ lêŋ teŋ gebe lau Juda sêwi nêŋ lauo jaba, taŋ sêjam naŋ, siŋ gebe sejop lau Israel nêŋ biŋlênsêm, taŋ gêjam gôliŋ nêŋ sakiŋ dabuŋ ŋalêŋ naŋ.

Kiŋ Kirus nê jatu

1 Gêdêŋ jala ŋamataŋa, taŋ Kirus kêtu kiŋ Persiaŋa naŋ, Apômtau kêkac kiŋ Persiaŋa Kirus nê ŋalêlôm gebe êŋgôm biŋ, taŋ Apômtau kêkêŋ gêdêŋ propete Jeremia geoc lasê naŋ, ŋanô êsa. Kirus kêkêŋ biŋ ŋa awasuŋ ma keto papia gêwiŋ kêtôm nê gamêŋ gôliŋŋa gêja gebe

2 “Kiŋ Persiaŋa Kirus kêsôm biŋ amboac tonec gebe Apômtau, Anôtô undambêŋa, kêkêŋ nom ŋagamêŋ samob kêsô aê ŋalabu. Ma eŋ kêjatu aê gebe jakwê ênê andu teŋ sa aŋga Jerusalem, taŋ gêc gamêŋ Judaŋa naŋ. 3 Anôtô êwiŋ nê lau, taŋ sêmoa sêwiŋ amac naŋ, ma sêndi ma sêpi Jerusalem, taŋ gêc gamêŋ Judaŋa naŋ, sêna gebe sêkwê Apômtau, Israelnêŋ Anôtô nê andu sa êtiam. Eŋ Anôtô taŋ gêŋgôŋ Jerusalem naŋ. 4 Ma nê lau ŋapopoc, taŋ sêmoa malac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ amboac lau jaba naŋ, têtap moasiŋ sa aŋga lau malac tauŋa. Lau sêkêŋ silber to gold ma waba to bôc êndêŋ êsêac ma sêkêŋ da êtôm nêŋ ŋalêlôm êkac êsêacŋa êtu Anôtônê andu aŋga Jerusalemŋa.”

Lau kapoacwalôŋa sêmu sêja Jerusalem

5 Go gôlôacmôkê Juda to Benjamin nêŋ laumata dêdi sêwiŋ dabuŋwaga to lau Lewi. Êsêac lau taŋ Anôtô kêkac êsêac gebe sêpi sêna ma sêkwê Apômtaunê andu sa aŋga Jerusalem naŋ. 6 Ma lau malacm samob sêjam êsêac sa ma sêkêŋ silber to gold ma waba to bôc ma awamata êjamgeŋ gêwiŋ gêŋ, taŋ êsêac sêkêŋ kêtu ŋalêlôm kêkac êsêacŋa naŋ. 7 Kiŋ Kirus kêkôc Apômtaunê andu ŋalaclu, taŋ Nebukadnesar kêjaŋgo su aŋga Jerusalem ma kêkêŋ kêsô ênê anôtônê andu gêja naŋ, kêsa gêmêŋ amboac tonaŋgeŋ. 8 Kiŋ Persiaŋa Kirus kêkêŋ laclu tau gêdêŋ kanomwaga Mitradat ma eŋ kêsa sa gêdêŋ gôliŋwaga Judaŋa Sesbasar. 9 Ma waba tau ŋanamba amboac tonec gebe suc gold 1,000 ma suc silber 1,000 ma laclu da jadauŋŋa 29. 10 Laclu gold 30 ma silber 2,410 ma laclu ŋagêdô 1,000. 11 Laclu gold to silber samob kêpi tageŋ kêtôm 5,469. Gêdêŋ taŋ sêwê lau kapoacwalôŋa aŋga Babilon sêpi sêja Jerusalem sêja naŋ, Sesbasar kêkôc gêŋ samob tonaŋ ŋai gêwiŋ.

2:1-70 Lau taŋ sêwi kapoacwalô aŋga Babel siŋ ma sêmu sêja Juda naŋ, nêŋ gôlôacmôkênêŋ ŋaê to nêŋ namba kêsêp môkêlatu tonec.

3

Sêmasaŋ sakiŋ ŋagôliŋ

1 Lau Israel sêŋgôŋ nêŋ malac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ su acgom, go gêdêŋ ajôŋ kêtu
7 mêŋgêô lasê êsêac samob sêkac tauŋ sa aŋga Jerusalem. 2 Go Josadak latu
Jesua to nê dabuŋwaga ma Sealtiel latu Serubabel to nê lasitêwai dêdi ma sêboa
Israelnêŋ Anôtô nê altar sa gebe sêkêŋ daja ênsac ŋaô kêtôm teto gêc Anôtônê
ŋac Mose nê biŋsu. 3 Êsêac sêboa altar tau kêkô ŋamala laŋgwa gebe têtêc tauŋ
kêtu lau gamêŋ tonaŋŋa. Ma sêkêŋ daja gêsac altar gêdêŋ Apômtau tau kêtôm
bêbêc to kêtulageŋ. 4 Êsêac sêlic Om Bec kêtôm teto gêc, go sêkêŋ daja kêtôm
bêcgeŋ kêtôm jatu ŋadênaŋ. 5 Tonaŋ su, go êsêac sêkêŋ daja kêtôm bêcgeŋŋa
sêmoa to sêkêŋ daja ajôŋ mêŋgêô lasêŋa ma gêdêŋ Apômtaunê om samob kêtôm
ŋajatu gêc naŋ, ma da taŋ ŋac teŋ êkêŋ êndêŋ Apômtau êtôm nê ŋalêlôm êkac
eŋ naŋ. 6 Gêdêŋ ajôŋ kêtu 7 ŋabêc ŋamataŋa êsêac sêjac m gebe sêkêŋ daja
gêdêŋ Apômtau. Mago sêkêŋ nombaŋ kêtu Apômtaunê lôm dabuŋŋa su atom
tageŋ. 7 Amboac tonaŋ êsêac sêkêŋ mone gêdêŋ sêpapocwaga to kamunda ma
gêŋ sêniŋ to sênômŋa ma katêkwi gêdêŋ lau Sidon to Turu gebe semboŋ kaseda
aŋga lôc Lebanon sêsêp gwêc sêna Jope êtôm taŋ kiŋ Persianja Kirus gêlôc sa
naŋ.

Sêjac m kôm sêkwê lômdabuŋŋa

8 Gêdêŋ jala kêtu luagêcŋa, taŋ êsêac sêô lasê Anôtônê andu ŋamala aŋga
Jerusalem su naŋ, ŋaajôŋ kêtu luagêcŋa Sealtiel latu Serubabel agêc Josadak
latu Jesua sêjac m kôm tau sêwiŋ nêŋ lasitêwai ŋagêdô ma dabuŋwaga to lau
Lewi ma êsêac samob, taŋ aŋga kapoacwalô sêmu sêmêŋ Jerusalem naŋ. Êsêac
sêkêŋ lau Lewi, taŋ nêŋ jala kêtu 20 ma kêlêlêc naŋ, gebe sejop kômwaga, taŋ
sêkwê Apômtaunê andu naŋ. 9 Ma Jesua gêwiŋ latui to nê tawaŋi ma Juda latu
Kadmiel to nê latui sejop Anôtônê andu ŋakômwaga sêwiŋ Henadad latui to
lau Lewi nêŋ latuŋi to nêŋ tawaŋi.

10 Ma gêdêŋ taŋ sêkwêwaga sêu nombaŋ Apômtaunê lôm dabuŋŋa naŋ,
dabuŋwaga sêsô nêŋ ŋakwê dabuŋ ma sêwê todauc ma Asap latui, lau Lewi,
tooŋgeŋ gebe sêlambiŋ Apômtau kêtôm ŋagôliŋ, taŋ kiŋ Israelŋa Dawid kêkêŋ
naŋ. 11 Ma êsêac sêjam wê sêjô tauŋ aweŋ, sêlambiŋ to sêjam daŋge gêdêŋ
Apômtau

“Gebe eŋ ŋac gabêjam
ênê têtac gêwiŋ Israelŋa ênêc endeŋ tôŋgeŋ.”

Gêdêŋ taŋ êsêac sêlambiŋ Apômtau naŋ, lau samob sêjam lasê sêpuc aweŋ sageŋ
gebe sêu Apômtaunê andu ŋanombaŋ sugac. 12 Mago dabuŋwaga to lau Lewi
ma laumata gôlôacmôkêŋa nêŋ lau ŋanô taêsam, taŋ sêlic lôm dabuŋ ŋamataŋa
su naŋ, sêlic andu wakuc tonec ŋanombaŋ ma têtaŋ taŋiboa kapôêŋanô. Mago
nêŋ ŋagêdô taêsam sêjam lasê kapôêŋ kêtu têtu samucŋa. 13 Amboac tonaŋ lau
têtôm atom gebe sêwa sêjam lasê ŋabêlêc to launêŋ taŋiboa êkôc gebe lau sêjam
lasê ŋa aweŋ kapôêŋ ma sêŋô ŋaôndu gêja ŋêŋgeŋ.

4:1–5:17 Lau Juda sêkôc kôm sêkwê lôm dabuŋŋa sa, mago nêŋ ŋacjo sebe
senseŋ êsêac. Tageŋ propete Hagai agêc Sakaria sêpuc êsêac tôŋ. Gêdêŋ taŋ
ŋacjo sêlênsôŋ êsêac ŋapaŋ naŋ, lau Persia nêŋ gôliŋwaga, taŋ sejop gamêŋ
Judaŋa naŋ, teto papia gêdêŋ nêŋ kiŋ Darius, taŋ gêjô Kirus su naŋ ma teteŋ
eŋ gebe êmbêlêm kiŋ Kirus nê miŋkatoŋ, oc êtap Kirusnê jatu sa gebe lau Juda
sêkwê nêŋ lôm dabuŋ sa êtiam me masi.

6

Sêkwê lôm dabuŋ sa. Lôm dabuŋ ŋakôm

1 Go kiŋ Darius kêjatu biŋ gebe sensom andu papianja ôkwi gebe sêjac
miŋkatoŋ samob sa gêc andu tonaŋ. 2 Ma aŋga Media ŋamalacsêga Ekbatana

êsêac têtap papia luŋ teŋ sa. Biŋ taŋ teto kêsêp papia tau naŋ gebe “Miŋkatoŋ.
3 Gêdêŋ kiŋ Kirus nê gôliŋ ŋajala ŋamataŋa kiŋ Kirus tau kêjatu biŋ tonec
gebe Biŋ tonec kêkanôŋ Anôtônê andu aŋga Jerusalem. Êsêac sêkwê andu
tau sa êtu gamêŋ sêkêŋ da to dajaŋa êtiam. Lôm ŋasagiŋ êmu êpi amboac
saka 15 to ŋagêbôcŋa amboac saka 15 amboac tonaŋgeŋ. 4 Êsêac sêkêŋ poc
dênaŋ têlêac ênsac tau ŋaô ma sênsac ka palaŋ êtu sagiŋ ŋakanô. Kôm ŋaôli
samob êsa aŋga kiŋnê kanom. 5 Ma akêŋ Anôtônê andu ŋalaclu gold to silber,
taŋ Nebukadnesar kêjaŋgo su aŋga lôm dabuŋ Jerusalemŋa ma kejoŋ gêmêŋ
Babilon naŋ, êmu êna lôm dabuŋ, taŋ êkô Jerusalem naŋ êtiam. Akêŋ samob
êkô ŋamala aŋga Anôtônê andu.”

Kiŋ Darius kêjatu gebe sêkôc kôm sa êtiam

6 Go kiŋ Darius kêsakiŋ biŋ tau ŋagêjô amboac tonec gebe “Êndêŋ gôliŋwaga
gamêŋ, taŋ gêc bu ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, Tatenai agêc Sedarbosenai to nê lau
ŋagêdô, taŋ aŋgôŋ gamêŋ ŋamakeŋ ônêŋa naŋ. Amoa jaêc gamêŋ tonaŋ. 7 Aliŋ
Anôtônê andu ŋakôm su êndêŋ lau Juda nêŋ gôliŋwaga to kasêga tauŋgeŋ. Êsêac
sêkwê Anôtônê andu sa êtiam êkô ŋamala laŋgwa. 8 Aê kajatu biŋ ŋagêdô, taŋ
kêkanôŋ amacnêm lêŋ anam lau Juda nêŋ kasêga saŋa gebe sêkwê Anôtônê
andu sa êtiam. Akêŋ ŋaôli samucgeŋ êndêŋ lau tonaŋ ma anam ŋagêdô tôŋ
atom. Akôc mone, taŋ lau aŋga bu ŋamakeŋ ônêŋa sêkêŋ êtu takis naŋ, sa aŋga
kiŋnê kanom ma anam ôli lau tonaŋ solop ma êtôm ŋanocgeŋ. 9 Ma gêŋ samob,
taŋ êsêac sêpô lêna gebe sêkêŋ êtu dajaŋa sêkêŋ êndêŋ Anôtô undambêŋa
amboac bulimakao ŋalatu kapoac ma domba kapoac to ŋalatu akêŋ êndêŋ
êsêac. Ma akêŋ polom ŋanô to gwêc ma wain to niptêkwi êtôm taŋ dabuŋwaga
Jerusalemŋa sêsôm naŋ, akêŋ êndêŋ êsêac topalêgeŋ êtôm bêcgeŋ. 10 Gebe êsêac
sêkêŋ da ŋajamanô êndêŋ Anôtô undambêŋa ma teteŋ mec êtu kiŋ to latuiŋa
gebe sêmoa mateŋ jali. 11 Aêŋoc jatu teŋ gêc gebe Ŋac teŋ embe ênam biŋ tonec
ôkwi, go sêkip ka gêbôc teŋ sa aŋga ênê andu ma sênac eŋ êpi ka tau ma nê
andu êtu lênduc teŋ êtu ênê kesoŋa. 12 Ma Anôtô, taŋ kêkêŋ nê ŋaê gêc andu
tonaŋ naŋ, êku kiŋ to lau samob, taŋ sêmêtôc lemeŋ gebe sêŋgêli jatu tonec
ma senseŋ Anôtônê andu, taŋ kêkô Jerusalem naŋ, tulu sênaŋa tomalageŋ.
Aê Darius kajatu biŋ tonec. Sêŋgôm ŋanô êsa toôliŋ palêgeŋ.”

Sêjac kawi lôm dabuŋ tau

13 Go gôliŋwaga bu ŋamakeŋ ônêŋa Tatenai agêc Sedarbosenai ma êsêagêcnêŋ
laumata, taŋ sêwiŋ êsêac naŋ, sêgôm gêŋ samob, taŋ kiŋ Darius kêjatu sa naŋ,
ŋanô kêsa toôliŋ palêgeŋ. 14 Ma lau Judanêŋ laumata sêkwê andu tau têtu
wakac kêtu propete Hagai agêc Ido latu Sakaria nêŋ biŋ seoc lasêŋa. Êsêac
sêjac dabiŋ andu tau kêtôm Israelnêŋ Anôtô nê jatu to kiŋ Persiaŋa Kirus agêc
Darius ma Artakerkes sêjatu. 15 Ma êsêac sêjac dabiŋ andu tau gêdêŋ ajôŋ Adar
ŋabêc kêtu têlêacŋa. Gêdêŋ tonaŋ kiŋ Darius nê gôliŋ ŋajala kêtu 6.

16 Ma lau Israel to dabuŋwaga ma lau Lewi to êsêac ŋagêdô, taŋ sêmu sêmêŋ
aŋga kapoacwalô naŋ, sêlic nêŋ om sêjac kawi Anôtônê lôm dabuŋŋa totêntac
ŋajamgeŋ. 17 Gêdêŋ taŋ êsêac sêjac kawi Anôtônê andu tonaŋ naŋ, êsêac sêkêŋ
bulimakao kapoac 100 to domba kapoac 200 ma domba ŋalatu 400 kêtu daja,
kêtu da enseŋ lau Israel samob nêŋ sec suŋa. Ma êsêac sêkêŋ noniŋ kapoac 12
kêtôm Israel nêŋ gôlôacmôkê ŋanamba. 18 Ma êsêac têdênaŋ dabuŋwaga to lau
Lewi nêŋ toŋ kêtu sênam sakiŋ Anôtô aŋga Jerusalemŋa kêtôm teto gêc Mosenê
buku naŋ.

Seŋ Pasa

19 Gêdêŋ ajôŋ ŋamata ŋabêc 14 êsêac, taŋ sêmu sêmêŋ aŋga kapoacwalô naŋ,
sêlic om Pasa. 20 Gebe dabuŋwaga to lau Lewi sêjam dabuŋ tauŋ kêtu têtu
selecŋa. Êsêac samob têtu selec su, amboac tonaŋ sêjac domba Pasaŋa kêtu lau
kapoacwalô samob, taŋ sêmu sêmêŋ naŋ, kêtu nêŋ dabuŋwaga ŋagêdô ma êsêac
tauŋŋa gêwiŋ. 21 Ma lau Israel samob, taŋ sêmu aŋga kapoacwalô sêmêŋ naŋ,
to êsêac samob, taŋ sêbiŋ tauŋ tôŋ sêwiŋ êsêac ma sêkac tauŋ su aŋga lau gamêŋ
tonaŋŋa nêŋ ŋatêmui gebe sênam sakiŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô naŋ, samob
seŋ Pasa tau. 22 Ma êsêac sêlic om polom ŋalucŋa tonaŋ kêtôm bêc 7 totêntac
ŋajamgeŋ gebe Apômtau gêgôm êsêac têntac ŋajam kêsa to gêjam kiŋ Asuriaŋa
nê ŋalêlôm ôkwi gêdêŋ êsêac. Amboac tonaŋ kiŋ tau gêjam êsêac sa kêtu kôm
Anôtô, Israelnêŋ Anôtô nê lôm dabuŋŋa. * March ŋasawa.

7

Esra to lau sêmêŋ Jerusalem

1 Gêŋ tonaŋ su acgom, go Esra kêpi aŋga Babilon gêmêŋ gêdêŋ taŋ kiŋ
Persiaŋa Artakerkes gêjam gôliŋ gamêŋ naŋ. Esra eŋ Asaria latu, naŋ Kilkia
latu, 2 naŋ Salum latu, naŋ Sadok latu, naŋ Ahitub latu, 3 naŋ Amaria latu,
naŋ Asaria latu, naŋ Meraiot latu, 4 naŋ Serajah latu, naŋ Usi latu, naŋ Buki
latu, 5 naŋ Abisua latu, naŋ Pinahas latu, naŋ Eleasar latu, naŋ dabuŋwaga
Aron latu. 6 Esra tau tonaŋ aŋga malac Babilon kêpi Jerusalem gêja. Eŋ kêtu
biŋsutau teŋ, taŋ kêjala Mosenê biŋsu, taŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô kêkêŋ naŋ,
tomalageŋ, Ma kiŋ kêkêŋ gêŋ samob, taŋ eŋ keteŋ naŋ, gebe Apômtau, ênê
Anôtônê lêma gejob eŋ.
7 Gêdêŋ taŋ kiŋ Artakerkes nê jala gôliŋŋa kêtu 7 naŋ, lau Israel nêŋ ŋagêdô
sêpi Jerusalem sêja amboac tonaŋgeŋ ma dabuŋwaga to lau Lewi ma lau wêŋa
to gejobwaga sacgêdôŋa ma sakiŋwaga lôm dabuŋŋa sêwiŋ. 8 Ma Esra gêô lasê
Jerusalem gêdêŋ kiŋnê jala gôliŋŋa kêtu 7 ŋaajôŋ kêtu lemeŋteŋŋa. 9 Gêdêŋ
ajôŋ ŋamata ŋabêc ŋamataŋa eŋ gêdi aŋga Babilon ma gêdêŋ ajôŋ kêtu lemeŋteŋ
ŋabêc ŋamataŋa eŋ gêô lasê Jerusalem gebe ênê Anôtônê lêma ŋajam kêkêŋ ajuŋ
eŋ. 10 Esra nê ŋalêlôm kêkac eŋ gebe êndôŋ tau e êjala Apômtaunê biŋsu to êŋgôm
ŋanô êsa ma êndôŋ ŋagôliŋ to jatu aŋga Israel.

Papia taŋ kiŋ Artakerkes kêkêŋ gêdêŋ Esra naŋ

11 Biŋ tonec kêsêp papia, taŋ kiŋ Artakerkes kêkêŋ gêdêŋ dabuŋwaga to
biŋsutau Esra, taŋ kêjala Apômtaunê biŋsu to ŋagôliŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ
Israel naŋ kêtu toŋ. 12 “Kiŋ samob nêŋ kiŋ Artakerkes nê papia êndêŋ
dabuŋwaga Esra, Anôtô undambêŋa nê biŋsu ŋabiŋsutêna. 13 Aê kajatu biŋ
tonec gebe lau Israel nêŋ teŋ me nêŋ dabuŋwaga to ŋac Lewi teŋ, taŋ gêmoa
ŋoc gamêŋ kiŋŋa ma nê ŋalêlôm êkac eŋ gebe êna Jerusalem naŋ, êtôm gebe
êwiŋ aôm êna. 14 Aê kiŋ to ŋoc lau seŋeŋ 7 asakiŋ aôm gebe ônac gamêŋ
Juda to Jerusalemŋa kêsi ma ônam dôŋ ŋabiŋ êpi aômnêm Anôtônê biŋsu, taŋ
kêsêp aôm lêmam naŋ. 15 Ôkôc silber to gold, taŋ aê kiŋ ma ŋoc lau seŋeŋŋa
akêŋ toma ŋalêlôm samucgeŋ gêdêŋ Israelnêŋ Anôtô, taŋ gêŋgôŋ Jerusalem
naŋ, ôna amboac tonaŋgeŋ. 16 Ôkôc silber to gold samob, taŋ aôm oc ôtap sa
aŋga gamêŋ Babilonŋa samucgeŋ naŋ ma da, taŋ lau Israel to nêŋ dabuŋwaga
sêkêŋ tonêŋ ŋalêlôm samucgeŋ êtu nêŋ Anôtônê andu aŋga Jerusalem naŋ.
17 Mone tonaŋ aôm ôkôc ma ônam ôli bulimakao kapoac to domba kapoac
ma domba ŋalatu êwiŋ da keleŋ to wain, taŋ sêkêc êtu da naŋ. Ôkêŋ gêŋ tau
êtu da ênsac aômnêm Anôtônê andu ŋaaltar, taŋ kêkô Jerusalem naŋ. 18 Ma

* **6:22:** Adar katu lau Juda nêŋ ajôŋ ŋamuŋa naŋ February to

aôm to nêm lasitêwai aŋgôm silber to gold, taŋ gacgeŋ gêc naŋ, êtôm amac alic ŋajam ma êtôm amacnêm Anôtônê biŋ naŋ. 19 Laclu taŋ sêkêŋ gêdêŋ aôm kêtu Anôtônê andu ŋasakiŋ naŋ, aôm oc ôkêŋ tomalageŋ ênêc Anôtô laŋônêmŋa aŋga Jerusalem. 20 Gêŋ ŋagêdô samob, taŋ embe ôpô lêna êtu Anôtônê anduŋa naŋ, ma gêŋ taŋ gêjac aôm ŋawae gebe ônam ôliŋa naŋ, ôkôc ŋamone sa aŋga kiŋnê kanom.

21 “Ma aê, kiŋ Artakerkes, ŋoc jatu gêdêŋ kanomwaga samob, taŋ sêmoa bu ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, gebe akêŋ gêŋ samob, taŋ dabuŋwaga Esra, Anôtô undambêŋa nê biŋsu ŋabiŋsutêna eteŋ êndêŋ amac naŋ topalêgeŋ. 22 Akêŋ silber e naêtôm talu 10 to polom ŋanô ŋadôŋ 100 ma wain ŋagasuc 100 to niptêkwi ŋagasuc 100 ma gwêc akêŋgeŋ. 23 Gêŋ samob, taŋ Anôtô undambêŋa kêjatu sa naŋ, aŋgôm ŋanô êsa toôlim palêgeŋ êtu Anôtô undambêŋa nê anduŋa gebe ênê têtac ŋandaŋ êsa êtu kiŋnê gamêŋ to nê latuiŋa atom. 24 Ma aêac akêŋ ŋawae êndêŋ amac amboac tonaŋgeŋ gebe ajac jao gebe amac akôc takis tokaiŋ-tokaiŋ aŋga êsêac dabuŋwaga to lau Lewi ma lau wêŋa to gejobwaga katamŋa ma sakiŋwaga lôm dabuŋŋa to sakiŋwaga Anôtônê anduŋa samob nêŋ teŋ atom.

25 “Ma aôm Esra ôjaliŋ gôliŋwaga to mêtôcwaga sa êtôm nêm Anôtônê kauc, taŋ gôwê kaiŋ naŋ gebe sêmêtôc lau samob, taŋ sêŋgôŋ bu ŋamakeŋ ônêŋa naŋ. Êsêac sêmêtôc lau samob, taŋ sêjala Anôtônê biŋsu su naŋ to êsêac, taŋ sêjala biŋsu su atom tageŋ naŋ, ôndôŋ êsêac acgom. 26 Ma êsêac taŋ taŋeŋ wamu nêm Anôtônê biŋsu to kiŋnê jatu atom naŋ, sêmêtôc êsêac solopgeŋ, êsêac sêmac êndu me sêmasuc êsêac me sênam ôli nêŋ keso ŋa nêŋ waba me sêŋgôŋ kapoacwalô.”

Esra kêlanem Anôtô

27 Esra kêsôm gebe “Aweŋ gêôc Apômtau, aêac tameŋinêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ kauc amboac tonaŋ kêsêp kiŋnê ŋalêlôm gebe êŋgôm Apômtaunê andu, taŋ kêkô Jerusalem naŋ, ŋawae êsa. 28 Ma kêmoasiŋ aê e kiŋ to nê lau seŋeŋ ma nê lau ŋactêkwa sêlic aê ŋajam. Aê têtac kêpa su gebe Apômtau, ŋoc Anôtô nê lêma gêwiŋ aê ma gajac laumata Israelŋa sa gebe sêpi sêwiŋ aê sêna.”

8:1–10:44 Esra gêwê lau Juda sêmu sêja Jerusalem ma kêmasaŋ biŋsu gebe Judawaga sênam lauo jaba êtiam atom ŋamiŋ kêsêp ŋasêbu tonec.

Job

Sadaŋ kêsaê Jobnê kêkêŋ gêwiŋ

1 Ŋac teŋ gêmoa gamêŋ Usŋa, ênê ŋaê gebe Job. Ŋac tau kêsa nê lêŋ tolaŋônêm
sawageŋ ma eŋ ŋac gêdêŋ. Eŋ ketoc Anôtô sa to gejob tau gêdêŋ sec. 2 Ênê latui
7 to latuio têlêac. 3 Ênê domba 7,000 to kamele 3,000 ma bulimakao 1,000 to
doŋki 500 sêmoa. Ma sakiŋwaga taêsam sêmoa, tec eŋ kêtu ŋac tolêlôm kêlêlêc
lau ŋagêdô, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ oc kêpi ŋa naŋ, su ŋêŋgeŋ.
4 Eŋ latui seno moasiŋ gêjô tau-gêjô tau aŋga nêŋ andu kêtôm ŋanocgeŋ ma
sêkalem luŋio têlêac mêŋseŋ moasiŋ sêwiŋ tauŋ. 5 Ma gêdêŋ bêc samob, taŋ
moasiŋ tonaŋ gêbacnê naŋ, Job gêdi sa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ma kêkêŋ daja
kêtôm êsêacnêŋ namba, kêtu nê gôlôac têtu selecŋa. Eŋ gêgôm gêŋ tonaŋ ŋapaŋ,
gebe eŋ taê gêjam gebe “Moae latuci sêgôm sec ma sêsêm biŋ alôb-alôb kêpi
Anôtô aŋga nêŋ ŋalêlôm.”
6 Gêdêŋ bêc teŋ lau undambêŋa jasêpi tageŋ gebe sêkô Apômtau laŋônêmŋa.
Ma Sadaŋ gêô lasê gêwiŋ êsêac amboac tonaŋgeŋ. 7 Apômtau kêtu kênac eŋ
gebe “Ma aôm gômôêŋ aŋga ondoc.” Sadaŋ sêjô eŋ awa gebe “Aê gaja ônê
ma gamêŋ onec to gajac laoc nom ŋagamêŋgeŋ.” 8 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ
Sadaŋ gebe “Aôm gôlic ŋoc sakiŋwaga Job me masi. Ŋac teŋ kêtôm eŋ gêmoa
nom atom. Eŋ kêsa nê lêŋ laŋônêm sawageŋ ma eŋ ŋac gêdêŋ. Eŋ ketoc aê sa
ma gejob tau gêdêŋ sec.” 9 Sadaŋ gêjô Apômtau awa gebe “Job tau ketoc aôm sa
ŋaômageŋ me. 10 Aôm lêmam kôpiŋ eŋ to nê gôlôac ma nê gêŋ samob auc. Aôm
gôjam mec kôm samob, taŋ eŋ gêjam naŋ, ma nê bulimakao to domba seola
gamêŋ auc. 11 Mago galoc ômêtôc lêmam ma ômoasac ênê gêŋ samob acgom,
go eŋ êpuc boa aôm êpi têmbêlamgeŋ.” 12 Tec Apômtau kêsôm gêdêŋ Sadaŋ gebe
“Amboac tonaŋ ênê gêŋ samob kêsêp aôm lêmam, mago eŋ tau ôli tageŋ, tec
ômoasac atom.” Tec Sadaŋ gêwi Apômtau laŋônêmŋa siŋ.

Jobnê latuŋio to ŋac ma awa samob gêjaŋa

13 Gêdêŋ bêc teŋ Job latuio to ŋac seŋ moasiŋ sêŋgôŋ ŋacsêganê andu, 14 ma
ŋac teŋ kêlêti jagaô lasê gêdêŋ Job ma kêkêŋ ŋawae tonec gebe “Bulimakao
sêkac nom ôkwi ma doŋki têna seŋ gêgwaŋ sêmoa êsêac ŋagala, 15 go lau Saba
mêŋsêjaŋgo bôc samob su ma sêjac nêm sakiŋwaga samob ŋa siŋ êndu. Aê
taucgeŋ, kasêp siŋ sawa, tec gamêŋ gebe jakêŋ ŋawae êndêŋ aôm.” 16 Eŋ kêsôm
biŋ gêmoa ma ŋac teŋ mêŋgêô lasê ma kêsôm gebe “Ôsic kêkac e geŋ domba to
ŋagejobwaga samob su. Aê taucgeŋ gawê sa, tec gamêŋ gebe jakêŋ ŋawae êndêŋ
aôm.” 17 Eŋ kêsôm biŋ gêmoa ma ŋac teŋ mêŋgêô lasê ma kêsôm gebe “Lau
Kaldea nêŋ sêjaŋgowaga toŋ têlêac sêjac siŋ gêdêŋ aêac ma sêkôc kamele samob
su to sêjac nêm sakiŋwaga samob endu, aê taucgeŋ kasêp siŋ sawa, tec gamêŋ
gebe jakêŋ ŋawae êndêŋ aôm.” 18 Eŋ kêsôm biŋ gêmoa ma ŋac teŋ mêŋgêô lasê
ma kêsôm gebe “Aôm latômio to ŋac seŋ moasiŋ sêŋgôŋ ŋacsêganê andu, 19 go
mu ilai kêsa aŋga gamêŋ sawa. Mu ilai jakêpi andu ŋakêclêsu aclê ma andu
kêku sa jakêkôniŋ lau wakuc tau e samob sêmac êndu. Aê taucgeŋ gawê sa, tec
gamêŋ gebe jakêŋ ŋawae êndêŋ aôm.”
20 Go Job gêdi e kakac nê ŋakwê gêŋgic to kêkaliŋ môkêlauŋ su ma gêu tau gêc
nom ma keteŋ mec. 21 Eŋ kêsôm gebe “Tinoc kêkôc aê toôlic ŋaôma ma jawi
nom siŋ toôlic ŋaômageŋ amboac tonaŋ. Apômtau kêkêŋ ma Apômtau kêkôc
su. Aê jalambiŋ Apômtaunê ŋaê.”

22 Gêŋwapac samob tonaŋ ŋai kêtap Job sa, mago eŋ gêgôm sec teŋ atom me
kêtiŋ biŋ kêpi Anôtô atom.

2

Sadaŋ kêsaê Job kêtiam

1 Gêdêŋ bêc teŋ lau undambêŋa jasêpi tageŋ kêtiam gebe sêkô Apômtau
laŋônêmŋa. Ma Sadaŋ gêô lasê gêwiŋ êsêac amboac tonaŋgeŋ. 2 Apômtau
katu kênac Sadaŋ gebe “Ma aôm gômôêŋ aŋga ondoc.” Sadaŋ gêjô Apômtau
awa gebe “Aê gaja ônê ma gamêŋ onec to gajac laoc nom ŋagamêŋgeŋ.” 3 Go
Apômtau kêsôm gêdêŋ Sadaŋ gebe “Aôm gôlic ŋoc sakiŋwaga Job me masi. Ŋac
teŋ kêtôm eŋ gêmoa nom atom. Eŋ kêsa nê lêŋ tolaŋônêm sawageŋ ma eŋ
ŋac gêdêŋ. Eŋ ketoc aê sa ma gejob tau gêdêŋ sec. Aôm kôkac aê e galôc sa
gêdêŋ aôm, gebe onseŋ eŋ su ŋabiŋmêgeŋ. Mago eŋ kêsap nê kêkêŋ gêwiŋ tôŋ
ŋapaŋ.” 4 Sadaŋ gêjô Apômtau awa gebe “Ŋaôlic êjô ŋaôlic. Ŋamalac ênac da tau
ŋa gêŋ samob, taŋ gêc eŋŋa naŋ, gebe êmoa mata jali. 5 Galoc ômêtôc lêmam
ma ômoasac Job ôli to nê ŋatêkwa acgom, go eŋ êpuc boa aôm êpi têmbêlamgeŋ.”
6 Tec Apômtau kêsôm gêdêŋ Sadaŋ gebe “Amboac tonaŋ, eŋ kêsêp aôm lêmam,
tageŋ onseŋ eŋ su ênaŋa atom.”

7 Go Sadaŋ gêwi Apômtau laŋônêmŋa siŋ ma kêkêŋ kamoc gêjac têc Job ôli
auc. 8 Ma Job kêkôc ku ŋapopoc teŋ ma kêgabe nê kamoc ŋatêkwi gêŋgôŋ wao
ŋaô. 9 Ma nê awê kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm kôsap nêm kôkêŋ gêwiŋ tôŋ ŋapaŋ
me. Ôpuc boa Anôtô ma ômac êndumaŋ.”

10 Job gêjô eŋ awa gebe “Aôm kôsôm biŋ kêtôm awê meloc teŋ. Aêac takôc
moasiŋ aŋga Anôtônêgeŋ, ma takôc gêŋwapac atom me.” Gêŋwapac samob
tonaŋ ŋai kêtap Job sa, mago eŋ kêsôm biŋ sec teŋ kêsa awasuŋ atom.

Jobnê ŋac têlêac têtu ŋacleŋ eŋ

11 Ma Jobnê lau têlêac sêmoa, Elipas aŋga malac Teman agêc Bildad aŋga
gamêŋ Sua ma Sopar aŋga gamêŋ Nama. Êsêac sêŋô gêŋwapac kêtap Job sa
ŋawae, tec sêmasaŋ biŋ sêwiŋ tauŋ ma dêdi sebe sênac eŋ kêsi to sênac eŋ têtac
tôŋ. 12 Êsêac sêsa jaêcgeŋ ma sêlic Job, mago sêjala eŋ atom. Gêdêŋ taŋ sêjala
eŋ naŋ, êsêac sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ ŋanô. Êsêac sêkac naŋ ŋakwê gêŋgic ma
sêpalip kekop kêpi gêja ma kêsêp mêŋgêsac êsêac môkêŋapac. 13 Go sêŋgôŋ sic
sêŋgôŋ nom sêwiŋ eŋ kêtôm bêc 7 to gêbêcauc 7, ma lau tau nêŋ teŋ kêsôm biŋ
gêdêŋ eŋ atom, gebe êsêac sêlic gebe ênê ŋandaŋ kapôêŋanô.

3

Job kêtaŋ taŋiboa kêtu têna kêkôc eŋŋa

1 Ŋasawa tonaŋ gêbacnê, go Job gêôc awa sa ma kêpuc boa bêc têna kêkôc eŋŋa
2 ma eŋ kêsôm gebe

3 “O Apômtau, ôpuc boa bêc tinoc kêkôc aêŋa
ma ôpuc boa gêbêc tamoc kêka aê lasêŋa.
4 O Anôtô, ônam bêc tau ôkwi e ŋakesec êsa
ma ŋawê êpô bêc tau to taêm ênam bêc tau êtiam atom.
5 Gêmac ŋakanuc to gêsuŋbôm êkôm bêc tau auc,
ma tao ŋakesec ênsaŋ auc.
Oc ênam kanuc êtakê bêc tonaŋ.
6 Ôkêŋ gêsuŋbôm êndaŋgôŋ gêbêc tonaŋ su,
gebe sêsa gêbêc tonaŋ sa êwiŋ jala ŋabêc ŋagêdô atom,
ma sêndênaŋ bêc tau êsêp ajôŋ ŋabêc atom amboac tonaŋgeŋ.

7 Gêbêcauc tonaŋ ênam ŋanô teŋ atom,
ma lau têtu samuc to sênam lasê êtu gêbêc tonaŋŋa atom.
8 Lau-sêpuc-boawaga sêpuc boa bêc tonaŋ,
êsêac têtôm gebe sêkalem gêŋsêga toŋaclai.
9 Ônsaŋ gêbêc tonaŋ ŋautitalata geleŋ mataŋa auc
ma êkêŋ mata gebe êu bôŋ elêmê
to êlic gamêŋ elendeŋ gêlôm atomanô.
10 Ôpuc boa gêbêcauc tonaŋ, gebe gêbôc tinoc têtaclêlôm auc atom,
ma gêsaŋ gêŋwapac auc gêdêŋ matocanô atom.

11 Aê gamac êndu gêdêŋ tinoc kêkôc aê naŋ
ma kasa gamêŋ tomatêgeŋ atom kêtu ageŋŋa.
12 Tinoc kêkêŋ aê gaêc eŋ labum ŋaô
ma kêkêŋ su gêdêŋ aê ganôm kêtu ageŋŋa.
13 Gêŋ amboac tonaŋ embe masi,
go galoc jamaŋgeŋ tec janêc ma jalêwaŋ tauc.
14 Aê oc janêc jawiŋ kiŋ to gôliŋwaga nomŋa,
taŋ sêboa nêŋ sêô sa naŋ.
15 Aê oc janêc jawiŋ kasêga tolêlôm goldŋa,
taŋ sêboa silber sa kêpi nêŋ andu e mêŋgêc naŋ.
16 Aê jatôm ŋapalê, taŋ têna gêjam eŋ su ma sêsuŋ kelecgeŋ naŋmaŋ,
jatôm ŋapalê dedec, taŋ sêlic ŋawê atomanô naŋ.
17 Aŋga gamêŋ tônê lau sec sêŋgôm sec êtiam atom,
ma lau, taŋ sim tauŋ su e tekweŋ gêbac naŋ, sêlêwaŋ tauŋ.
18 Lau kapoacwalôŋa sêmoa tobiŋmalôgeŋ aŋga gamêŋ tônê,
ma nêŋ gejobwaga kapoacwalôŋa sêkac êsêac êtiam atom.
19 Lau sauŋ to kapôêŋ sêmoa tônê têtôm tauŋgeŋ
ma sakiŋwaga êsô nê ŋatau ŋalabu êtiam atom.

20 “Anôtô kêkêŋ ŋawê kêpô ŋac, taŋ gêôc gêŋwapac naŋ,
ma mata jali gêdêŋ ŋac, taŋ gêmoa toŋalêlôm ŋamakic naŋ, kêtu ageŋŋa.
21 Êsêac sêjam aweŋ su gêmacanô, gebe êmêŋ, mago gêmêŋ atomanô.
22 Êsêac sesom gêmacanô kêlêlêc lau sesom awamata su.
Êsêac embe têtap sêlêlôm sa, go têtu samuc ŋanôgeŋ.
23 Ŋawê kêpô ŋac, taŋ Anôtô kêsiŋ ênê lêŋ ôkwi to kêbalaŋ ênê intêna auc naŋ,
kêtu ageŋŋa.
24 Aê gajam de kêtu ŋoc mo
ma aêŋoc taŋiboa kêsa gê tôŋgeŋ kêtôm bu keseleŋ.
25 Gêŋ samob, taŋ katêc naŋ, mêŋkêtap aê sa.
Gêŋ taŋ gêgôm aê katakê naŋ, mêŋkêkôniŋ aê tôŋ.
26 Ŋoc biŋmalô masi to kalêwaŋ tauc ma gamoa ŋaŋêŋ atom,
gêŋwapac gêjô tau-gêjô tau ŋapaŋ.”

4

Elipas gêlêŋ biŋ Job

1 Go Elipas aŋga malac Teman gêjô eŋ awa gebe
2 “Ŋac teŋ embe êsôm biŋ êndêŋ aôm, oc êli aômnêm ŋalêlôm sa me masi.
Mago asa kêtôm, gebe ênam tau tôŋgeŋ.
3 Ôlic acgom, aôm kôdôŋ lau taêsam
ma kôpuc lau-lemeŋ-palê-palêwaga tôŋ.

4 Aômnêm biŋ kêkam ŋac, taŋ kêka keso naŋ sa
ma gêgôm aduc kêsu ŋajaŋa kêsa.
5 Mago galoc gêŋwapac tau mêŋgêô lasê aôm,
tec têkwam gêbac.
Gêŋ tau mêŋkêtap aôm taôm sa, tec kôtakê.
6 Aôm kotoc Anôtô sa kêtu nêm taêm kêka ŋam me masi.
Aôm kôsa nêm lêŋ tolaŋômnêm sawageŋ kêtu nêm kôkêŋ matam ŋam me masi.

7 “Galoc taêm ênam acgom, ŋac tobiŋmê teŋ gêjaŋa su me masi.
Me seseŋ lau gêdêŋ su ŋaômageŋ aŋga ondoc.
8 Aê galic lau sêsap sec ŋakôm
ma sêsê biŋ alôb-alôb kêtu ŋawê,
tec êsêac têtap biŋ alôb-alôb to sec ŋanô sa.
9 Anôtô awajaô enseŋ êsêac
ma ênê têtac ŋandaŋ oc êndaŋgac êsêac su.
10 Lau alôb-alôb têtaŋ e aweŋ têtôm lewe.
Mago Anôtô gêgôm êsêac aweŋmê kêsa ma kêtuc nêŋ luŋluŋ popoc.
11 Êsêac sêmac êndu têtôm lewe, taŋ têtap gwada sa atom naŋ,
ma têta nêŋ wakuc saliŋ-saliŋgeŋ.

12 “Galoc biŋ teŋ kêtap aê taŋocsuŋ sa kelecgeŋ,
gaŋô kêsô taŋocsuŋ amboac mugeŋ.
13 Biŋ tau kêtôm mê, taŋ gaêc gêdêŋ gêbêc e kêtakê aê
gêdêŋ taŋ gaêc bêc e kaliŋ tauc siŋ naŋ.
14 Aê katakê to katênêp
e ŋoc ŋatêkwa wiwicgeŋ.
15 Mu ŋajaôjaô gêju aê kêpi laŋôcanô
ma ôliclu gêli.
16 Aê galic gêŋ teŋ kêkô aê laŋôcnêmŋa,
mago kajala ŋalaŋô atom.
Gêŋ amboac ŋamalac kêkô aê laŋôcnêmŋa.
Gamêŋ ŋaŋêŋ kêsa, go gaŋô awa teŋ gebe
17 ‘Anôtô gêlic ŋac dalamatê kêtôm ŋac gêdêŋ me masi.
Ŋac teŋ kêtôm gebe êwaka tau sa êndêŋ ŋac-kêkêŋ-eŋwaga,
gebe ênê ŋalêlôm ŋakêŋkêŋ me masi.
18 Ôlic acgom, Anôtô kêkêŋ gêwiŋ nê sakiŋwaga atom,
ma eŋ kêtap nê aŋelanêŋ ŋakeso sa.
19 Embe amboac tonaŋ, go eŋ êkêŋ êwiŋ êsêac,
taŋ sêŋgôŋ andu nom naŋ, amboac ondoc.
Êsêacnêŋ ŋam kêsêp kekop, ma sêpip êsêac êndu têtôm moclêlêp.
20 Êsêac sêmoa mateŋ jali êndêŋ bêbêcgeŋ,
êtula atomgeŋ ma sênaŋa.
Êsêac maleŋmê endeŋ tôŋgeŋ, mago ŋac teŋ taê ênam êsêac êtiam atom.
21 Embe sêndim êsêacnêŋ becobo ŋalêpoa êŋgic,
oc sêmac êndu ŋamêtê tokauc masigeŋ.’

5

1 “Ômôêcmaŋ. Ŋac teŋ oc êjô aôm awam me masi.
Oc nawê lamu ŋac dabuŋ ondoc.
2 Ŋac meloc nê têtac sec enseŋ eŋ su
ma kauc gêbôc nê lêmuŋ ênac eŋ êndu.

3 Aê galic ŋac meloc gêmoa gamêŋ teŋ e ŋawakac jagêjam,
mago aê kapuc boa ênê andu sep tageŋ.
4 Ênê latui têtap gamêŋ sêmoa ŋaŋêŋŋa teŋ sa atom.
Lau sêkôniŋ êsêac tôŋ aŋga sêmêtôc biŋ ŋamala
ma ŋac teŋ gêjam êsêac sa atom.
5 Ŋac taŋ mo gêjô eŋ naŋ, oc êniŋ ŋac meloc nê kôm ŋanô.
Eŋ oc êkôc ŋanô tau sa aŋga gamêŋdani amboac tonaŋgeŋ.
Ma ŋac, taŋ bu gêjô eŋ naŋ, mata katu ênê awamata.
6 Gebe gêŋwapac gêmêŋ aŋga kekop atom,
ma ŋalêlôm ŋawapac gêlac aŋga nom atom.
7 Masi, ŋamalac tau kêka gêŋwapac lasê,
kêtôm ja ŋamôsi gêlôb kêpi aŋga ja.

8 “Aê embe jatôm aôm, oc jaê lamu Anôtô,
ma jansuŋ ŋoc biŋ samob êndêŋ eŋgeŋ êna.
9 Eŋ gêgôm gêŋsêga, taŋ takip ŋam sa naeo.
Eŋ gêgôm gêŋtalô, taŋ tasa sa tatôm atom naŋ.
10 Eŋ kêkêŋ kom gêjac kêsêp nom
ma kêkêŋ bu kêmalôm kôm.
11 Eŋ kêsip lau sawa sa
ma gêgôm lau tonêŋ ŋalêlôm ŋawapac têntac ŋajam kêsa.
12 Eŋ kêlênsôŋ lau, taŋ sêsau sêôc lau naŋ, nêŋ kôm ŋalêŋ, taŋ sêmasaŋ naŋ,
e êsêac lemeŋ ŋakôm ŋanô masi.
13 Eŋ gêwa laumêtênêŋ kauc kêtu tauŋ nêŋ lakô,
gebe biŋ, taŋ êsêac sêmasaŋ tokaucgeŋ naŋ, ênaŋa sep tageŋ.
14 Êsêac têtap gamêŋ ŋakesec sa êndêŋ ocsalô
ma sêlênsageŋ êndêŋ oc êkô ŋaluŋ amboac sêlêsa gêdêŋ gêbêc.
15 Mago Anôtô gêjam mosêbu sa aŋga lau aweŋsuŋ
ma gêjam lau-sêpô-lêna-tauŋwaga sa aŋga lau toŋaclai lemeŋ.
16 Amboac tonaŋ tec lau ŋalêlôm sawa sêkêŋ mateŋ
ma lau alôb-alôb sêkapic aweŋsuŋ.

17 “Aê aoc êôc ŋac, taŋ Anôtô kêmêtôc eŋ naŋ,
tec ôlic Ŋaniniŋ Ŋatau nê mêtôc sec atom.
18 Gebe eŋ kêkêŋ kamoc, mago kêsabaŋ.
Eŋ gêjac aôm, mago eŋ lêma gêgôm ôlim ŋajam kêsa kêtiam.
19 Eŋ ênam aôm sa aŋga gêŋwapac taêsam ŋalêlôm
ma ejop aôm gebe gêŋ sec teŋ êmoasac aôm atom.
20 Êndêŋ noc tôbômŋa eŋ oc ênam aôm sa gebe ômac êndu atom
ma êndêŋ noc siŋŋa eŋ oc ejop aôm êndêŋ siŋ ŋaŋaclai.
21 Eŋ êkwa aôm auc êtu lau imbeleŋ ŋamalicŋa
ma êndêŋ taŋ senseŋ gêŋ waucwaucgeŋ naŋ, aôm ôtêc taôm atom.
22 Êndêŋ taŋ senseŋ gêŋ su waucwaucgeŋ ma sêôc tôbôm naŋ, aôm oc ôjômac.
Ma aôm ôtêc bôc saleŋŋa atom.
23 Waôŋ aŋga nêm kôm oc êkêŋ wapac aôm atom
ma bôc saleŋŋa oc sê wama aôm.
24 Aôm oc ôŋgôŋ nêm bec tobiŋmalôgeŋ
ma nêm domba ŋatoŋ sêmoa tomalageŋ.
25 Aôm oc ôlic nêm wakuc têtu taêsam,
êsêac oc sêpuc amboac gêgwaŋ.
26 Nêm têm nomŋa ênac pep acgom, go ôsêp nêm sê ôna,

ôtôm kôm ŋanô, taŋ sejoŋ sa gêdêŋ ŋanoc naŋ.
27 Ôlic acgom, biŋ tonaŋ aêac atap sa gebe biŋŋanô,
amboac tonaŋ ôkêŋ taŋam ma taêm ênam e êmoasiŋ aôm.” *

6:1–13:28 Job gêjô Elipas awa. Go Bildad agêc Sopar sêsôm nêŋ biŋ gêdêŋ Job gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, ma Job gêjô êsêagêc aweŋ amboac tonaŋgeŋ. Êsêacnêŋ biŋgalôm ŋamataŋa gêjac pep kêsêp môkêlatu 14.

14

Job kêsala ŋamalacnê bêc gebe dambê

1 Ŋamalac taŋ awê kêkôc eŋ su
naŋ, nê bêc nomŋa jauc atom
ma êmoa naeo tec kêlêlêc.
2 Eŋ kêpi amboac ŋaola ma êmbêlê e ênsêlô.
Eŋ êmoa denteŋ atom, ê su weŋ tageŋ.
3 Aôm Anôtô oc matam êsap ŋac amboac tonaŋ
me ôkêŋ eŋ êkô aôm laŋômnêm gebe ômêtôc eŋ me masi.
4 Asa oc êtôm eŋ êkô aôm laŋômnêm gebe ômêtôc eŋ me.
Ŋac amboac tonaŋ gêmoa atom,
5 gebe nê bêc aôm kôsa sa su ma nê ajôŋ ŋanamba gêc aômŋa.
Ma aôm kôkêŋ ênê noc, taŋ eŋ êŋgêli atom naŋ.
6 Ôwi eŋ siŋ ma eŋ êmoa nê gêŋ
gebe eŋ têtac ŋajam êsa êtu nê bêc lêwaŋŋa amboac kômwaga sêgôm-sêgôm sêmoa naŋ.

7 “Embe sêsap ka teŋ su, oc ka tau êmac samucgeŋ atom
gebe ênê mata jali oc êmbacnê atom, ŋasêli oc êpuc êtiam.
8 Embe nê ŋawakac êtu namu aŋga nomlêlôm
ma nê ŋakatuc êtu palê ênaŋa,
9 mago embe êlib bu oc êpuc
ma oc êkêŋ ŋalaka amboac ka wakuc teŋ.
10 Mago ŋamalac êmac êndu ma oc ênaŋa.
Eŋ êwi nom siŋ ma êmoa ondoc.

11 “Amboac bu êpa aŋga bu-gêjactoŋ
ma bu e su e êtu gamêŋ ŋakeleŋ.
12 Ŋamalac êmac êndu ma êndi sa êtiam atom.
Eŋ oc mata êlac êtiam atom e undambê ênaŋa
ma sêŋu eŋ sa aŋga nê bêc atom.
13 Ojae, ôsiŋ aê ôkwi jamoa lamboam, taŋ kêtu katuŋ nêŋ maleŋ naŋmaŋ.
Ônac lênsôŋ aê e nêm têmtac ŋandaŋ êmbacnê acgom,
go ôkêŋ noc teŋ êndêŋ aê ma taêm ênam aê êtiam.
14 Embe ŋamalac teŋ êmac êndu, oc mata jali êsa êtiam me masi.
Ŋoc bêc samob, taŋ jamoa naŋ, aê oc jansaê e noc ênam aê saŋa mêŋêô lasê.
15 Go aôm ômôêc ma aê jajô awam.
Aôm oc ônam awam su êtu nêm gêŋ, taŋ lêmam kêkêŋ naŋ.
16 Gebe aôm oc ojop ŋoc lêŋ
ma oc ôsala ŋoc sec, taŋ gagôm naŋ atom.
17 Aôm oc ôkic ŋoc geo tôŋ êsêp talu ma aôm oc ômbuŋ ŋoc sec samob su.

18 “Mago lôc oc êndib-êndib e êku

* **5:27:** Eŋ kêlêwiŋ aŋela kêpi ŋac dabuŋ.

ma poc kapôêŋ-kapôêŋ sêwi maleŋ siŋ.
19 Bu oc êlêsa poc ma ŋasamac êmbuŋ nom su ênaŋa
ma aôm onseŋ biŋ, taŋ ŋamalac sêkêŋ mateŋ naŋ, su amboac tonaŋgeŋ.
20 Aôm ôku eŋ tulu e ênaŋa.
Aôm ônam ênê laŋôanô ôkwi ma ôsakiŋ eŋ êc êna.
21 Nê latui têtu lau towae, mago eŋ ênam kauc biŋ tau.
Êsêac sembeŋ ma eŋ êjala atom.
22 Eŋ ênsaê eŋ tau nê ŋandaŋ ôliŋa
ma eŋ têtac ŋawapac êtu eŋ tauŋŋageŋ.”

15:1–18:21 Biŋgalôm kêtu luagêcŋa ŋagêdô kêsêp ŋasawa tonec. Elipas agêc Job ma Bildad sêsôm nêŋ biŋ. Job kêtaŋ gebe êsêac samob sêkac biŋ sa kêpi eŋgeŋ e ŋac tageŋgeŋ, taŋ gêŋgôŋ undambê naŋ masi.

19

Job kêkêŋ gêwiŋ gebe Anôtô oc ewaka eŋ sa

1 Go Job gêjô êsêacnêŋ biŋ gebe
2 “Amac abe alêsu aê to alêsa aê popoc ŋa nêm biŋ
e êndêŋ ondocgeŋ.
3 Amac amajec aê todim-todim.
Amac majem masi, tec agôm aê sec nec.
4 Ma aê embe jaŋgôm sec biŋŋanôgeŋ,
go aê taucgeŋ jawê ŋoc sec ŋakaiŋ.
5 Amac atoc taôm sa
ma abe akip ŋoc keso sa me.
6 Ajalagac, gebe Anôtô gêgôm aê sec,
eŋ kêgi aê auc ŋa nê uc.
7 Aê gamôêc gebe ‘Êsêac sêlêsu aê,’
mago ŋac teŋ gêjô aê aoc atom.
Aê gamôêc gebe ‘Anam aê samaŋ,’
mago biŋgêdêŋ teŋ gêc atom.
8 Eŋ kêbalaŋ ŋoc intêna auc,
amboac tonaŋ tec katôm, gebe jaŋgêli balaŋ tau atom.
Eŋ kêkêŋ ŋakesec gêsaŋ ŋoc lêŋ auc.
9 Eŋ kêjaŋgo aê waec ŋajam su
ma kêkac sunsuŋ su aŋga môkêcapac.
10 Eŋ kêpôŋ aê tulu-tulugeŋ e gajaŋa.
Eŋ gêbuc ŋoc biŋ kakêŋ matocŋa sa amboac ka teŋ.
11 Anôtô têtac ŋandaŋ gêdêŋ aê
ma kêsam aê gawiŋ ênê ŋacjo.
12 Ênê siŋwaga sêmêŋ toŋaclaigeŋ
sebe sênac siŋ êndêŋ aê mêŋsêgi ŋoc bec auc.

13 “Eŋ kêkêŋ ŋoc lasitêwai sêmoa jaêc aê
ma lau, taŋ sêjala aê kêtu tôŋ naŋ, sêlic aê amboac ŋac jaba samuc teŋ.
14 Ŋoc tawaŋ to ŋoc lau ôliŋ andaŋ tauŋŋa sêc sêja.
15 Ŋacleŋ taŋ sêŋgôŋ ŋoc andu naŋ, sêliŋ aê siŋ.
Ŋoc sakiŋwagao sêlic aê amboac ŋac jaba,
êsêac sêlic aê amboac ŋac laŋô matac teŋ.
16 Aê gamôêc ŋoc sakiŋwaga, mago eŋ gêlôc gêjô aê aoc atom,
eŋ kêsaê gebe aê jateŋ eŋ acgom.
17 Aê aoc-u katiŋ ŋoc awê su,

ma ŋoc lasitêwai sêlic aê katôm gêŋ sec.
18 Ŋapalê mateŋpaŋa gêjac aê.
Embe jandi sa, go sêsu aê susu.
19 Ŋoc lau ôliŋ andaŋ tauŋŋa sê kanôŋ aê,
ma êsêac, taŋ aê têtac gêwiŋ êsêac naŋ, sêkêŋ kisa aê.
20 Ŋoc ŋaôlic gedec ŋatêkwa, ma gêmacanô kêku aê tulu su, mago gawê sa.
21 O ŋoc lauac, taêm walô aê, taêm walô aê, taêm walô aêmaŋ
gebe Anôtô lêma kêtap aê sa.
22 Amac ajanda aê kêtôm Anôtô kêjanda aê nec kêtu ageŋŋa.
Amac akêŋ ŋandaŋ gêdêŋ aê ôlic ŋapaŋ kêtu ageŋŋa.

23 “Ojae, ŋac teŋ eto ŋoc biŋ samaŋ,
eto ŋoc biŋ samob êsêp buku teŋ.
24 Ojae, sepeŋ ŋoc biŋ ŋa kêlêpê ki êsêp pocmaŋ,
gebe ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
25 Mago aê kajalagac, gebe ŋoc kêsiwaga tê gêmoa mata jali
ma eŋ êsêp êmêŋ êtu ŋamu ma ênam aê sa.
26 Ma gêmac embe enseŋ aêŋoc ŋaôlic su,
ma ôlic embe ê su, oc jalic Anôtô.
27 Aê oc jalic eŋ êkô êwiŋ aê,
ma tauc matocanô êpi eŋ, ŋac teŋ êlic eŋ atom.
Ŋoc ŋalêlôm gêjam awa su noc tonaŋ.
28 Amac embe asôm gebe ‘Tajanda eŋmaŋ,
ma takip biŋ tau ŋam sa aŋga ênêmaŋ’,
29 go atêc taôm êtu siŋŋa
gebe siŋ kêtu Anôtônê têtac ŋandaŋŋa ŋagêjô,
ec ajala gebe mêtôc tec gêc.”

20:1–30:31 Job to nê sêlêb nêŋ biŋgalôm kêtu têlêacŋa kêsêlêŋ e gêbacnê. Môkêlatu 28 kêtôm wê teŋ, taŋ sêga kêpi mêtê tokauc naŋ. Job gêwa nê biŋ sa kêtu ŋamu kêsêp môkêlatu 29 to 30 ma gêjac mata nê biŋ kêsêp môkêlatu 31.

31

Job kêwaka nê lêŋ gêdêŋ sa

1 “Aê kamoatiŋ poac gêdêŋ matocanô,
gebe matoc katu awêtakiŋ teŋ atomanô.
2 Embe jaŋgôm, go Anôtô êkêŋ asageŋ êndêŋ aê,
ma jawê kaiŋ Lôlôc Ŋatau nê gêŋlênsêm amboac ondoc.
3 Ŋac-alôb-alôbwaga oc ênaŋa
ma kêjaŋgowaga oc êtap gêŋwapac sa atom me.
4 Anôtô gêlic ŋoc intêna samob
ma kêsa ŋoc lêŋ samob sa atom me.

5 “Aê kasêlêŋ kasa lêŋ keso
ma ockaiŋ kasêlêŋ kepeŋ biŋdansaŋ me.
6 Anôtô ênam dôŋ aê naêndêŋgeŋ
e êtap sa, gebe aêŋoc biŋ teŋ gêc atom.
7 Aê embe jao sic ma ŋoc ŋalêlôm embe êkêŋ êwiŋ matocanô
to sec ŋajec teŋ embe êsap lemoc tôŋ,
8 go ŋac teŋ êniŋ gêŋ ŋanô, taŋ aê kasê naŋ,
ma êmbuc ŋoc gêŋ, taŋ kêpi naŋ sa.

9 “Ŋoc ŋalêlôm embe êtu palê êndêŋ awê teŋ
ma aê embe jandib jamoa ŋoc ŋac sackapoagêdô gêdêŋ tauŋa nê katam,
10 go ŋoc awê eno ŋac teŋ nê gêŋ
ma lau teŋ sênac sêwiŋ eŋ.
11 Gebe biŋ amboac tonaŋ oc êtu sec alôb-alôb,
ma mêtôcwaga oc sêmêtôc sec kapôêŋ tonaŋ.
12 Biŋ amboac tonaŋ oc êtôm ja, taŋ êniŋ gêŋ e naêndêŋ lamboam naŋ,
ma êndaŋgac ŋoc kôm ŋanô samob su.

13 “Gêdêŋ taŋ ŋoc sakiŋwagao to ŋac sêmêŋ, gebe sêsôm ŋoc keso êpi aê
ma aê embe jatiŋ êsêac su,
14 go jaŋgôm asageŋ êndêŋ noc Anôtô êndi saŋa
ma jajô eŋ awa amboac ondoc êndêŋ noc êtu kênac aêŋa.
15 Ŋac taŋ kêmasaŋ aê aŋga tinoc têtaclêlôm naŋ,
kêmasaŋ ŋoc sakiŋwaga gêwiŋ atom me.
Ŋac tageŋ tonaŋ kêmasaŋ aêagêc lulu atom me.

16 “Aê kagamiŋ gêŋ, taŋ lau ŋalêlôm sawa teteŋ naŋ,
ma gagôm awêtuc mata kêlic-kêlic me.
17 Aê taucgeŋ gaeŋ ŋoc mo ŋapopoc
ma kakêŋ gêdêŋ mosêbu geŋ gêwiŋ atom me.
18 Eŋ ŋapalêgeŋ, tec gajob eŋ amboac tama
ma aê gawê awêtuc amboac luŋac.
19-20 Aê galic ŋac teŋ malo gêjam eŋ, gebe nê ŋakwê masi,
tec kakêŋ ŋakwê ma ênê ŋalêlôm kêlambiŋ aê atom me.
Aê galic ŋac ŋalêlôm sawa tonê gadê masigeŋ,
tec ŋoc domba ŋaôlilu kêjandaŋ eŋ atom me.
21 Aê gaôc lemoc sa, gebe jatap mosêbu
ma taêc kêka, gebe mêtôcwaga sênam aê sa aŋga mêtôc ŋamala me.
22 Aê embe jaŋgôm gêŋ tonaŋ, go magiclauŋ êsa ma lemoc tulu e ênsêlô.
23 Gebe aê katêc Anôtônê têtac ŋandaŋ,
ma aê oc jakô ênê ŋawasi laŋônêm amboac ondoc.

24 “Aê embe taêc êka gold ma jaê lamu awa goldŋa,
25 aê embe têtac ŋajam êsa êtu ŋoc awamata taêsamŋa
me êtu lemoc ŋakôm ŋanô taêsamŋa,
26 aê embe matoc ê oc êndêŋ ocsalô
me ajôŋ, taŋ kêsa nê lêŋ toŋawasi naŋ,
27 ma ŋoc ŋalêlôm embe êkac aê
e jawec êndêŋ gêŋ samob tonaŋ ŋai,
28 go jawê kaiŋ biŋ alôb-alôb amboac tonaŋ
ma mêtôcwaga oc sêmêtôc aê,
gebe oc jansa Anôtô Lôlôcŋa auc.

29 “Aê têtac ŋajam kêsa gêdêŋ taŋ ŋac têtac gedec aêŋa gêjaŋa naŋ
ma katu samuc gêdêŋ taŋ gêŋwapac kêtap eŋ sa naŋ, me masi.
30 Aê gajob aocsuŋ, gebe êŋgôm sec atom
ma apuc boa ŋac tau gebe ênaŋa atom amboac tonaŋgeŋ.
31 Lau taŋ sêŋgôŋ ŋoc bec sêwiŋ aê naŋ, sêsôm biŋ tonec me masi gebe
‘Asa gêmoa, taŋ ênê gwada gêôc eŋ tôŋ atom naŋ.’
32 Lau jaba sêc intêna atom,
aê galêc ŋoc andu ŋakatam su gêdêŋ êsêac.

33 “Aê gasaŋ ŋoc sec auc gêdêŋ lau sêlic atom
ma kasiŋ ŋoc keso ôkwi gêc ŋoc ŋalêlôm me.
34 Aê katêc lau, tec gagôm gêŋ tonaŋ me.
Aê katêc tauc gebe ŋoc tawaŋ sêlic aê sec,
tec gajam tauc tôŋ ma kasa aŋga ŋoc andu gaja atom me.

35 “Ojae, ŋoc ŋac tageŋ êmoa, gebe êŋô aêmaŋ.
Aê gawa ŋoc biŋ samob sa tomalageŋ sugac.
Galoc Ŋaniniŋ Ŋatau êjô aê aocmaŋ.
Ojae, aê jatap papia tobiŋ, taŋ ŋoc ŋacjo sêgôliŋ kêpi aê naŋ samaŋ.
36 Aê oc jaôc papia tau ênsac aê magicm,
aê oc jambec êtôm naŋeŋeŋ.
37 Aê oc jawa ŋoc lêŋ samob sa êndêŋ eŋ
ma jandambiŋ eŋ amboac aê kasêga teŋ.

38 “Ŋoc kôm embe êtaŋ êtu gagôm kesoŋa,
ma kôm ŋalôcawa embe êtaŋ taŋiboa,
39 aê embe janiŋ kôm ŋanô, mago jakêŋ ŋaôli atom
ma jalênsu kômwaga,
40 go gêŋ têkwa-têkwa êpi êjô polom
ma waôŋ sec êpoa êjô Jaŋgom.”
Jobnê biŋ tau gêbacnê gêdêŋ tonec.

32:1–37:24 Jobnê sêlêb laŋgwa sêjam tauŋ tôŋ ma sêjô Job awa kêtiam atom. Tec ŋac wakuc teŋ, nê ŋaê gebe Elihu, gêwa nê taê gêjam sa. Eŋ kêsôm biŋ wakuc teŋ atom, kêsôm lau laŋgwa têlêac nêŋ biŋ ŋakôniŋŋageŋ ma gêwa Anôtônê ŋaclai kapôêŋ sa. Biŋ tonaŋ kêtu peleŋ gebe lau-sêsamwaga sêjandêb nasêô lasê biŋ, taŋ Anôtô kêsôm gêc môkêlatu 38:1–42:6 naŋ. * Ŋagôliŋ teŋ gebe sêsê gêŋ êsêp kôm teŋ atom jala 6 ma jala êtu 7ŋa sêsê gêŋ atom. Job gejob ŋagôliŋ kômŋa samob ŋapep.

38

Anôtô gêwa sa gebe Job gêjam kauc biŋ

1 Go Anôtô gêjô Job awa ma kêsôm biŋ kêsa aŋga mu ilai ŋalêlôm gebe
2 “Asa tê gêsaŋ ŋoc biŋ, taŋ kamasaŋ naŋ, auc
ŋa kauc masi nê.
3 Ôŋgambam taôm amboac ŋac,
go aê jatu kênac aôm, ma aôm ôwa sa êndêŋ aê.

4 “Gêdêŋ taŋ kasuŋ nom ŋaalê naŋ, aôm gômoa ondoc.
Embe ôjala, naŋ ôsôm êndêŋ aêmaŋ.
5 Asa kêmasaŋ nom tau ŋadôŋ. Aôm kôjala me.
Ma asa gê dôŋ nom tau.
6 Nom ŋaalê kêsêp asageŋ,
ma asa kêsuŋ ŋaalê kêclêsuŋa,
7 gêdêŋ taŋ utitêna sêjam wê lambiŋŋa
ma lau undambêŋa sêjam lasê totêntac ŋajamgeŋ naŋ.

8 “Me asa gêsaŋ gwêc ŋakatam auc
gêdêŋ taŋ kêpulu mêŋkêpi aŋga ŋamôkê naŋ,
9 gêdêŋ taŋ kakêŋ tao kêtu ŋaŋakwê

* **31:40:** Anôtô kêmasaŋ ŋagôliŋ tokaiŋ-tokaiŋ kêtu kômŋa.

ma gamêŋ ŋamajaŋ kêtu ŋaobo.
10 Aê kakêŋ ŋamadiŋ gêdêŋ gwêc
ma gajac balaŋ auc ŋa katam ŋajaŋa,
11 ma kasôm gebe ‘Ômôêŋ e mêŋôndêŋ tonecgeŋ
ma nêm ŋadembom mêŋêndêŋ tonec.’

12 “Gêdêŋ taŋ tênam kêkôc aômŋa e mêŋgêdêŋ galoc naŋ,
aôm kôjatu gebe êu bôŋ
ma kôtôc kelendeŋ gêlôm mala me masi.
13 Aôm kôsôm gêdêŋ eŋ gebe êkôc nom ŋakêclêsu tôŋ
ma ekoloŋ lau alôb-alôb sêsa sêna,
14 gebe ênam nom ôkwi e nom ŋagêŋlêlôm samob ênêc awêgeŋ
ma ŋatalô êsa êtôm tamôêc lêkôŋ.
15 Ŋawê kêgamiŋ tau gêdêŋ lau alôb-alôb
ma kêtuc êsêac lemeŋ, taŋ sêmêtôc naŋ tulu.

16 “Aôm kôsêlêŋ e gô lasê gwêc ŋamôkê
ma kôsêlêŋ gômoa ŋagêdimbob ŋalêlôm me masi.
17 Têtôc gêmacanô ŋakatam gêdêŋ aôm,
ma gôlic lamboam sec ŋasacgêdô me masi.
18 Aôm kôjala nom ŋamadiŋ samob su me.
Aôm embe ôjala gêŋ samob tonaŋ ŋai, go ôwa samaŋ.

19 “Ŋawê ŋamalacmôkê ŋaintêna gêc ondoc,
ma ŋakesec ŋamala gêc ondoc.
20 Aôm kôtôm gebe ôwê ŋawê to ŋakesec nasêô lasê maleŋ,
ôkêŋ lulugeŋ sêsa intêna nêŋ malacŋa me masi.
21 Aôm kôjala biŋ samob tonaŋ ŋai,
gebe tênam kêkôc aôm gêdêŋ têm ŋawê to ŋakesec ŋamataŋa
ma nêm bêc ŋanamba ŋalêlêma atom.

22 “Aôm kôpi andu sêjac sno saŋa gôja
ma gôlic andu sêjac kompoc saŋa me masi.
23 Aê gajac gêŋ tonaŋ sa kêtu bêc gêŋwapac to bêc siŋŋa.
24 Gamêŋ mu gêwa tau kêkôcŋa ŋaintêna gêc ondoc.
Ma musalô, taŋ gêjam nom auc naŋ, ŋamôkê gêc ondoc.
25 Asa kêkwê kom gêjac kêsêwageŋ ŋabusawa
ma asa gêjam wapap gêjac ŋaintêna,
26 gebe kom ênac êsêp gamêŋ, taŋ ŋamalac teŋ gêmoa atom
ma ênac êsêp gamêŋ sawa, taŋ ŋac teŋ gêŋgôŋ atom naŋ,
27 gebe êmoasiŋ gamêŋ sawa to ŋakeleŋ tau
ma êkêŋ gêgwaŋ êpuc aŋga nom.

28 “Kom ŋatama gêmoa me masi.
Asa kêka maniŋ ŋatetep lasê.
29 Ais kêsa aŋga asa têtaclêlôm.
Ma awê ondoc kêkôc umboŋ ŋaômbiŋtêtac.
30 Bu tau ŋajaŋa kêsa kêtôm poc
ma gwêc ŋaôlic gêjac anô.

31 “Aôm kôtôm, gebe ôkic dam ŋawalô tôŋ
ma ôŋgamboac i totili su me masi.

32 Aôm kôtôm, gebe ôwê jalêo êpi êmêŋ
ma ôkêŋ momboaŋ tolatui sêsa nêŋ lêŋ me masi.
33 Aôm kôjala ŋagôliŋ undambêŋa
ma kôtôm, gebe ôkêŋ ŋagôliŋ tau ênam gôliŋ nom me masi.

34 “Aôm awam kêtôm, gebe êpi tao êna
e tao taŋa wamu aôm ma ênsêwa kom mêŋêpi aôm me masi.
35 Aôm kôtôm, gebe ôsakiŋ ôsic gebe êkac
ma êsôm êndêŋ aôm gebe ‘Aê tau tonec,’ me masi.
36 Asa kêkêŋ kauc gêdêŋ kwendec
ma kêdôŋ talec kapoac gebe êkêŋ puc aêac.
37 Asa kêtôm, gebe êsa tao sa tokaucgeŋ
ma êndac bulakôp undambêŋa sa, gebe ênsêwa,
38 ma êmalôm kekop e ŋalêsap êsa
ma nom êlêsôb tau tôŋ.

39-40 “Aôm kôtôm, gebe ôjanda lewenêŋ gwada
ma ôkêŋ êndêŋ lewe ŋalatu,
taŋ sêc nêŋ gêsuŋ to dêdib gwada sêmoa êcdani naŋ,
sêniŋ e êôc êsêac tôŋ me masi.
41 Asa êkêŋ gêŋ êndêŋ aoco êndêŋ taŋ ŋalatu êtaŋ mo êndêŋ Anôtô
ma ensom elêmê gebe êtap gêŋ taniŋŋa sa naŋ. * auc naŋ.

39

1 “Aôm kôjala noniŋ lôcŋa kêsu ŋalatu ŋanoc
ma gôlic noniŋ saleŋŋa kêsu ŋalatu me masi.
2 Aôm kôsa ajôŋ, taŋ bôc tonaŋ taê naŋ, sa
ma kôjala noc êsu ŋalatuŋa me masi.
3 Bôc tau kêgasuŋ tau e kêsu ŋalatu su
ma ŋandaŋ tau gêbacnê.
4 Ŋalatu tau embe êtôp êtu kapôêŋ e ŋajaŋa êsa,
go êc êna ma êmu êndêŋ têna êna êtiam atom.

5 “Asa kêgaboac doŋki gamêŋ sawaŋa su
ma asa gêdim o, taŋ gêsô doŋki tôŋ naŋ su.
6 Aê kakêŋ gamêŋ sawa kêtu ênê gamêŋ
ma kakêŋ nom, taŋ gwêcpoc gêc naŋ, kêtu ênê gamêŋ êmoaŋa.
7 Eŋ gêjac jaê malac ŋakicsêa.
Ŋac-êwê-eŋwaga teŋ gêmoa gebe êŋô eŋ awaŋa atom.
8 Eŋ gêjac laoc gamêŋ lôcŋa, taŋ kêtu ênê gamêŋ êniŋ gêŋŋa naŋ,
ma gesom gêŋ matac-matac samob.

9 “Bulimakao saleŋŋa gebe ênam sakiŋ aôm me masi.
Eŋ oc êniŋ gêŋ aŋga nêm sac êndêŋ êmbêc me masi.
10 Aôm embe ôkô eŋ tôŋ ŋa lêpoa,
oc ê sakweŋ ki ma ênac nom popoc êndaŋguc aôm me masi.
11 Aôm kôtôm, gebe ôkêŋ êwiŋ eŋ êtu ênê ôliwalô kapôêŋŋa
ma ôwi nêm kôm siŋ êndêŋ eŋ taugeŋ ênam me masi.
12 Aôm kôtôm gebe ôkêŋ êwiŋ eŋ gebe êmu êndêŋ aôm êwac
ma ejoŋ nêm polom êna nêm sêka polom ŋamala me masi.

* **38:41:** Momboaŋ tolatui kêkanôŋ utitalata, taŋ sêgi momboaŋ

13 “Kêcsêwa kêtêliŋ nê waô gegeŋ taugeŋ,
tageŋ nê ŋawaô tau kêtu magê to ŋamaic palê têtac gêwiŋŋa me masi.
14 Gebe eŋ kêsu ŋakêcsulu ma gêwi siŋ gêc nom,
ma nom taugeŋ kêjandaŋ gêŋ tau.
15 Eŋ taê gêjam tonec, gebe ŋamalac teŋ êka ŋakêcsulu popoc
me bôc saleŋŋa teŋ êŋgôm êtu secŋa nec atom.
16 Eŋ gejob nê ŋalatu ŋapep atom, gêlic êsêac amboac gêŋ jaba.
Eŋ gim tau su ŋaômageŋ, mago taê gêjam biŋ teŋ kêpi atom,
17 gebe Anôtô kêkêŋ eŋ ŋagêbôcŋageŋ,
gebe êjala gêŋ atom.
18 Mago eŋ embe êndi gebe êc,
eŋ oc êômac hos to ŋac gêŋgôŋ hos ŋaôŋa.

19 “Aôm kôkêŋ hos ôliwalô me.
Aôm kôkêŋ ênê mom kêtu ênê gêlôŋ gêsutêkwaŋa me.
20 Aôm kôkêŋ eŋ, tec gêboaŋ amboac wagô me.
Eŋ kêtaŋ ŋakaŋkaŋ, tec kêtakê lau.
21 Eŋ apoap kêkip nom gaboaŋŋa sa totêtac ŋajamgeŋ,
ma kêsa toŋaclaigeŋ, gebe êna êsêp siŋ ŋalêlôm.
22 Eŋ kêômac gêŋ têtêc tauŋŋa ma kêtêc gêŋ teŋ atom
ma kêkac tau ôkwi aŋga siŋ atom.
23 Sôb kêtaŋ ma oc kêpô kêm e ŋaôsic-ôsic.
24 Eŋ gêjac tênêp ma kêlêti gêjam gamêŋ kêtu dambê-kêtu dambê.
Eŋ embe êŋô dauc êtaŋ, oc êkô atom.
25 Dauc embe êtaŋ, go êsôm gebe ‘Aa.’
Eŋ gêmoa jaêcgeŋ, mago kêlib siŋ
ma gêŋô laumatanêŋ jatu ŋaonda to ŋakicsêa.

26 “Aômnêm kauc gêjam gôliŋ kikic,
tec gêlam magê ma gêlôb gêja gamêŋ ŋandaŋ me.
27 Aôm kôjatu momboaŋ, gebe êlôp sa
naênam nê sac ênêc lôlôc me.
28 Eŋ gêŋgôŋ poc ma gêjam sac gêc lôc ŋatêpôê.
29 Aŋga ônê eŋ gêdib nê gwada,
eŋ mataanô gêu laeŋ su gêja ma mata kata sec.
30 Ênê ŋalatu sênôm dec,
ma eŋ gêmoa gamêŋ, taŋ ŋacmatê gêc naŋ.” * tonaŋ kêkanôŋ kêcsêwa tonaŋ.

40

1 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Job gebe
2 “Ŋac taŋ gebe êmêtôc Ŋaniniŋ Ŋatau naŋ, gebe ênam tau tôŋ me.
Eŋ êjô Apômtau awamaŋ.”
3 Tec Job gêjô Apômtau awa gebe
4 “Ôlic acgom, aê ŋac ŋaôma,
aê jajô aôm awam amboac ondoc.
Aê jambôc aocsuŋ auc ŋa lemoc.
5 Aê kasô ŋoc biŋ teŋ su, oc jasôm teŋ êtiam atom, ma janac têku biŋ tau atom.”

Anôtô kêwaka nê ŋaclai sa

6 Go Anôtô gêjô Job awa ma kêsôm biŋ kêsa aŋga mu ilai ŋalêlôm gebe

* **39:30:** Kêcsêwa kaiŋ teŋ gêmoa gamêŋ sawa Aprikaŋa, tec biŋ

7 “Ôndi, ôŋgambam taôm amboac ŋac.
Galoc aê gabe jatu kênac aôm, ma aôm ôwa biŋ tau sa êndêŋ aêmaŋ.
8 Aôm gobe ôtiŋ biŋ êpi aê me.
Aôm gobe ômêtôc aê eogeŋ ma
gobe ôwaka taôm sa gebe aôm ŋac gêdêŋ me.
9 Aôm lêmam ŋajaŋa kêtôm Anôtônê me.
Ma aôm awam kêtaŋ amboac wapap gêjac kêtôm aê me.

10 “Embe amboac tonaŋ, go ôndi totêmbêlam aŋgeŋ amboac kiŋ
ma ônam gêlôŋ taôm ŋapep toŋawasi.
11 Matam ê êsêac, taŋ tetoc tauŋ sa naŋ,
ma ônsêwa nêm têmtac ŋandaŋ êpi êsêac to ôkôniŋ êsêac.
12 Biŋŋanô, matam ê êsêac ma ôkôniŋ êsêac
to ôka lau alôb-alôb tôŋ aŋga maleŋ, taŋ sêkô naŋ.
13 Ônsuŋ êsêac sêsêp nom sêna
ma ônsô êsêac tôŋ sêmoa lamboam.
14 Go aê jalambiŋ aôm
ma jajala gebe kôku ŋacjo tulugac.

15 “Ôlic gêŋsêga Behemot. Aê kakêŋ amagêc lulugeŋ.
Eŋ geŋ gêgwaŋ kêtôm bulimakao.
16 Mago aôm ôlic ŋaclai, taŋ gêc ênê ŋadambê naŋ,
ma ôlic ŋajaŋa, taŋ gêc ênê ‘ŋawalô naŋ acgom.
17 Ênê ŋalêŋuc kêpi amboac kaseda,
ma akalô ŋajaŋa ma ŋagegeb sec.
18 Ênê ŋatêkwa kêtôm gasuc ki joŋjoŋ
ma akaiŋ ŋajaŋa kêtôm balaŋ ki.

19 “Eŋ kêtu gêŋ towae ŋamataŋa, taŋ aê kakêŋ naŋ.
Ŋac taŋ kêkêŋ eŋ naŋ, taugeŋ kêtôm gebe êku eŋ tulu.
20 Lôc taŋ kêtu bôc saleŋŋa nêŋ gamêŋ dôa-dôaŋa naŋ,
kêkêŋ gêŋ êniŋŋa gêdêŋ eŋ.
21 Eŋ gêc ka têkwa-têkwa ŋalabu
ma kêsiŋ tau gêc wandob aŋga siŋlêlôm.
22 Eŋ gec ka têkwa-têkwa ŋaajuŋlabu
ma gê lamu ka, taŋ kêkô bumaŋ naŋ.
23 Eŋ kêtêc bu ŋasamac atom.
Bu embe ênsalê eŋ auc, mago eŋ oc êmoa totêtac êpa sugeŋ.
24 Asa êtôm, gebe êŋguŋ eŋ êsêp mataanô ma êkôc eŋ tôŋ.
Ma asa êtôm, gebe êkim lususuŋ lasê. * bôc tau ŋam sa ma sêjam dôŋ kêpi bôc buŋa, taŋ sêmoa Aprika naŋ. Lau ŋagêdô sêsôm gebe Behemot kêtôm elepant.

41

1 “Aôm kôtôm gebe ônac Lewiatan ŋa êŋpaŋ
ma ôkic eŋ imbêla tôŋ ŋa lêpoa me masi.
2 Aôm kôtôm gebe ôkim lususuŋ lasê ma ôkêŋ lêpoa êsêp
ma ôŋgauc eŋ ŋa êŋpaŋ asap nê ŋasê me masi.
3 Eŋ oc eteŋ aôm gebe taêm walô eŋ
ma asôm biŋ ŋajam-ŋajam êndêŋ aôm me.

* **40:24:** Behemot eŋ bôcsêga kaiŋ teŋ. Lau ŋagêdô sebe sêkip

4 Eŋ oc êmoatiŋ poac êndêŋ aôm,
gebe ênam sakiŋ aôm endeŋ tôŋgeŋ me.
5 Aôm oc ôlic eŋ amboac moc, taŋ kêtu gêŋ masiŋ naŋ,
ma ôtu dôa-dôa ôwiŋ eŋ
ma ôkô eŋ tôŋ gebe sakiŋwagao têtu samuc eŋ me.
6 Lau iŋa têtulu eŋ
ma lau-têtulu-gêŋwaga sêmoata eŋ su, gebe lau sênam ôli eŋ me.
7 Aôm kôtôm gebe ôŋguŋ eŋ ŋa sao e ênam eŋ ôli auc
ma ôŋguŋ eŋ ŋa bêlêm êsêp môkêapac me.
8 Aôm embe ômoasac eŋ, oc êtu siŋ, ma ômoasac eŋ êtiam atom.

9 “Lau taŋ taêŋ kêka gebe sêkôc Lewiatan tôŋ naŋ,
embe sêlic eŋ, go têtakê e sêu tauŋ sênêc nom.
10 Embe sêli ênê ŋalêlôm sa, go mataanô êtu koc
ma ŋac teŋ êtôm gebe êkô eŋ laŋônêmŋa atom.
11 Asa êtôm gebe ênac siŋ êndêŋ eŋ ma êmoa toôli samuc.
Lau taŋ sêmoa nom ŋagamêŋ samob naŋ, nêŋ ŋac teŋ oc êŋgôm êtôm atom.

12 “Aê gabe jawa eŋ akaiŋ sa
ma jasôm ênê ŋaclai to ŋajaŋa lasê êndêŋ aôm.
13 Asa kêtôm gebe êkwalec ênê ŋakwê su
ma êŋguŋ ênê ŋakwê siŋŋa lasê.
14 Asa kêtôm gebe êŋa eŋ awasuŋ.
Ênê luluŋ oc êtakê lau ŋanô.
15 Lautuc ŋadênaŋ-dênaŋ gêsaŋ eŋ dêmôêtêkwa auc,
kêsap tau tôŋ-tôŋ e ŋajaŋa kêsa.
16 Lautuc tau ŋasawa masianô,
ma mu ŋalaulau êtôm gebe êsô ŋasawa teŋ atom.
17 Lautuc tau kêsap tau tôŋ ŋajaŋa
e gêŋ teŋ kêtôm gebe êkac gêŋ tau suŋa atomanô.
18 Eŋ embe êsamuc, go ja ŋamôsi êsa
ma mataanô ŋawê amboac gêlôm kelendeŋ.
19 Jawaô gêlaŋ-gêlaŋ kêsa eŋ awasuŋ
ma ja tomôsi-tomôsi gêlôb kêsa gêmêŋ.
20 Jadauŋ kêsa eŋ lusuawa
kêtôm ŋawajaô kêpi aŋga bu, taŋ keletoc naŋ.
21 Ênê awajaô ŋandaŋ kêtôm jalana,
ma ja ŋawaô gêboaŋ kêsa aŋga eŋ awasuŋ.
22 Eŋ gêsutêkwa ŋaôliwalô kaiŋ teŋ.
Lau taŋ dêdac eŋ naŋ, sêc totêtêc tauŋgeŋ.
23 Ênê ŋadambê e gêôc tauŋ tôŋ-tôŋ,
ma ŋaôlic kêtôm ki, taŋ sêpac gêwê jakêsap ôli tôŋ naŋ.
24 Ênê nipkalop ŋajaŋa kêtôm poc,
amboac poc, taŋ sêlêsa polom kêpi naŋ.
25 Eŋ embe êndi, go ŋaclai samob têtakê
ma têtêc tauŋ e nêŋ meloco êsa.
26 Siŋ teŋ êtôm gebe ênac eŋ atom,
ma kêm to sôb ma bêlêm kêtôm gebe êŋguŋ eŋ lasê atom.
27 Eŋ kêsaê bêlêm ki kêtôm sôbolec,
ma ki joŋjoŋ kêtôm ka ŋanamuc.
28 Sôb teŋ kêtôm gebe êŋgôm eŋ êc atom,

ma kêsaê dabaŋmatu amboac obalauŋ ŋapopoc.
29 Embe sênac eŋ ŋa olopoac, oc ênsaê amboac oba sôb.
Ma embe sêmbaliŋ kêm êpi eŋ, go êômac.
30 Eŋ akêku ŋamata kêtôm kekec
ma kêkip nom palê-palê sa amboac sakweŋ ki.
31 Eŋ gêgôm gwêc keletoc kêtôm ku
ma kêjali e ŋaboab-boab kêtôm ŋalêsi keletoc.
32 Eŋ embe êkêkôc, oc ŋagwêc ŋasênêc êwê kô
ma ŋaôpic ênam gwêc auc.
33 Gêŋ nomŋa teŋ kêtôm eŋ gêmoa atom,
Anôtô kêkêŋ eŋ nê kêtêc masi.
34 Eŋ matapaŋa gêjac bôc samob, taŋ tetoc tauŋ sa naŋ,
eŋ kêtu bôc towae samob nêŋ kiŋ.” *

42

Job geoc nê biŋ lasê ma Anôtô kêkôc eŋ sa kêtiam

1 Go Job gêjô Apômtau awa gebe
2 “Aê kajalagac gebe aôm Ŋaniniŋ Ŋatau,
gêŋ taŋ taêm gêjam gebe ôŋgômŋa naŋ, aôm kôtôm gebe ôŋgôm.
3 Asa tê gêsaŋ nêm biŋ, taŋ kômasaŋ naŋ, auc ŋa kauc gêbôcgeŋ.
Aê kasôm biŋ kêpi gêŋ, taŋ ŋoc kauc kêsa atom naŋ,
kêpi gêŋsêga, taŋ kêlêlêc aêŋoc kauc su naŋ.
4 Aôm kôjatu aê gebe ‘Ôkêŋ taŋam ŋoc biŋ
ma ôwa ŋoc kênac, taŋ katu kênac aôm naŋ, sa êndêŋ aê.’
5 Aê gaŋô aômnêm ŋawae kêsô taŋocsuŋ amboac lau sêjac miŋgeŋ,
mago galoc galic aôm ŋa matocanô.
6 Tec majoc kêtu biŋ samob, taŋ kasôm naŋŋa.
Aê jambu tauc ma janac tauc auc.”

Anôtô kêkêŋ waba gêdêŋ Job kêtiam

7 Apômtau kêsôm biŋ samob tonaŋ gêdêŋ Job su, go kêsôm gêdêŋ Elipas aŋga Teman gebe “Aê têtac ŋandaŋ gêdêŋ aôm to nêm ŋac luagêc gebe amac awa aê sa toŋanôgeŋ kêtôm ŋoc sakiŋwaga Job gêwa aê sa naŋ atom. 8 Galoc akôc bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7 andêŋ ŋoc sakiŋwaga Job ana ma akêŋ bôc tau têtu da êtu amacŋa. Job eteŋ mec êtu amacŋa, ma aê jakêŋ taŋoc ênê mec ma jakêŋ ŋagêjô êndêŋ amac êtôm nêm keso atom. Amac awa aê sa toŋanôgeŋ kêtôm ŋoc sakiŋwaga Job gêwa aê sa naŋ atom.” 9 Amboac tonaŋ Elipas aŋga Teman agêc Bildad aŋga Sua ma Sopar aŋga Nama sêja ma sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu êsêac. Ma Apômtau kêkôc Jobnê mec sa.

10 Job keteŋ mec kêtu nê launa su acgom, go Apômtau kêmoasiŋ Job kêtiam ma kêkêŋ waba, taŋ gêmuŋgeŋ eŋ gêwê kaiŋ naŋ, kêtu dim luagêc. 11 Go Job lasiio to ŋac samob ma lau samob, taŋ gêmuŋgeŋ sêjala eŋ naŋ, dêdêŋ eŋ sêja ma sêŋgôŋ ênê andu ma seŋ gêŋ sêwiŋ eŋ. Êsêac taêŋ walô eŋ ma sêjac eŋ têtac tôŋ kêtu gêŋwapac samob, taŋ Apômtau kêkêŋ gêdêŋ eŋ naŋŋa. Êsêac samob sêkêŋ mone to joc gold tageŋ-tageŋ kêtôm lemeŋgeŋ gêdêŋ eŋ.

12 Ma Apômtau gêjam mec Jobnê jala ŋamuŋa kêlêlêc nê jala ŋamataŋa su. Eŋ kêtap domba 14,000, kamele 6,000, bulimakao 2,000 ma doŋki 1,000 sa. 13 Eŋ kêka latui 7 to latuio têlêac lasê. 14 Eŋ gê awêsêganê ŋaê gebe Jemima, awê kêtu luagêcŋa gebe Kesia, ma awê kêtu têlêacŋa gebe Keren-Hapuk. 15 Aŋga nom

* **41:34:** Lewiatan oc bôc kaiŋ teŋ amboac iwa.

ŋagamêŋ ŋagêdô samob lauo tolaŋôŋ amboac Job latuio sêmoa atom. Tameŋi kêkêŋ êsêac sêwê kaiŋ gêŋlênsêm sêwiŋ luŋi.
16 Tonaŋ su, go Job gêmoa nom jala 140 gêwiŋ ma gêlic dêbui to abai. 17 Eŋ kêtu ŋamalacanô su ma nê jala gêjac pep, tec gêmac êndu. sênam gêlôŋ tauŋŋa kêsêp naŋ. * † Hapuk ŋam gebe Katapa sauŋ, tao sêkêŋ nêŋ gêŋ

* **42:17:** Alic ŋamadiŋ 12 gêwa biŋ tonaŋ sa. † **42:17:** Jemima ŋam gebe Balôsi, Kesia ŋam gebe Môsê, Keren

Pesalem Ŋabuku

Pesalem ŋabuku kêtu Bibolo ŋabuku mecŋa to ŋawê dabuŋ. Lau sêga-wêwaga sêga wê tau gêdêŋ ŋasawa baliŋanô. Lau sejoŋ wê to mec tau sa ma lau Israel sêjam wê to teteŋ mec tau gêdêŋ taŋ sêlic nêŋ om naŋ. Gêdêŋ ŋasawa teŋ lau sêkêŋ Pesalem ŋabuku kêsêp Bibolo gêwiŋ Bibolo ŋabuku ŋagêdô.

Lau sêga wê tonec kêpi biŋ tokaiŋ-tokaiŋ. Wê ŋagêdô wê lambiŋŋa, ŋagêdô wê tanam sakiŋ Anôtôŋa, ŋagêdô wê mecŋa. Lau teteŋ Anôtô gebe ênam êsêac sa to taê walô êsêac ma ênam êsêac kêsi. Lau ŋagêdô teteŋ eŋ gebe êsuc nêŋ sec ôkwi. Wê ŋagêdô gêjam daŋge Anôtô gebe gêjam mec nê lau. Ŋagêdô teteŋ eŋ gebe êmêtôc nê launêŋ ŋacjo. Mec tonaŋ ŋagêdô gêjac lau tageŋ-tageŋ ŋawae ma ŋagêdô gêjac lau tapaôŋgeŋ ŋawae. Wê ŋagêdô geoc ŋac tageŋ nê ŋalêlôm lasê ma ŋagêdô kêtôc gêŋwapac to biŋ, taŋ Anôtônê lau samob sêôc to sêsaê sêmoa naŋ.

Apômtau Jesu keteŋ Pesalem kêtu nê mec amboac tonaŋgeŋ. Lau teto-Biŋlênsêm-Wakucwaga sêkôc ŋalô dabuŋ sa aŋga Pesalem ma teto kêsêp nêŋ papia. Lau Buŋa ŋamataŋa e mêŋgêdêŋ galocŋa tetoc buku tonec sa kêtu nêŋ buku mecŋa to nêŋ lêŋ ŋagôliŋ.

Pesalem 150 tonaŋ sêwa kêkôc kêtu ŋasêbu lemeŋteŋ me buku lemeŋteŋ amboac tonec gebe

Buku kêtu ŋamataŋa Pesalem 1–41
Buku kêtu luagêcŋa Pesalem 42–72
Buku kêtu têlêacŋa Pesalem 73–89
Buku kêtu aclêŋa Pesalem 90–106
Buku kêtu lemeŋteŋŋa Pesalem 107–150

1

BUKU KÊTU ŊAMATAŊA

Lau gêdêŋ to lau sec

1 Aweŋ êôc ŋac, taŋ êsa nê lêŋ êtôm lau,
taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, nêŋ mêtê atom,
ma êsa lau sec nêŋ lêŋ
to êŋgôŋ lau-susuwaga ŋalêlôm atom.
2 Ŋac amboac tonaŋ têtac gêwiŋ Apômtaunê biŋsu
ma taê gêjam ênê biŋsu ŋam kêtôm bêc to geleŋgeŋ.
3 Eŋ kêtom ka sêsê kêkô butali, taŋ gêjam ŋanô kêtôm ŋanocgeŋ naŋ.
Ŋalauŋ oc êmêliŋ atom, ma gêŋ samob, taŋ eŋ gêgôm naŋ, oc êtap ŋanô sa.

4 Lau taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, amboac tonaŋ atom.
Êsêac têtôm ŋapaôma, taŋ mu kelelo sa.
5 Amboac tonaŋ lau-sêkac-tauŋ-suwaga oc sêkô ŋajaŋa êndêŋ noc mêtôcŋa atom,
ma lau sec sêkô gôlôac ŋalêlôm atom amboac tonaŋ,
6 gebe Apômtau kêjala lau gêdêŋ nêŋ lêŋ.
mago lau-sêkac-tauŋ-suwaga nêŋ lêŋ oc ênaŋa.

2

Anôtô agêc ŋac, taŋ geŋ oso eŋ naŋ

1 Lau samuc sêli aweŋ sa kêtu asageŋŋa,
ma tenteŋlatui sêkic biŋ ŋaôma-ŋaôma nec ŋam amboac ondoc.

2 Kiŋ nomŋa sêkac tauŋ sa,
ma gôliŋwaga sêkic biŋ sêwiŋ tauŋ sebe senseŋ Anôtô agêc nê ŋac, taŋ geŋ
oso eŋ naŋ.
3 Êsêac sêsôm gebe “Tamô êsêacnêŋ lakô êŋgic
ma tambaliŋ êsêacnêŋ lêpoa, taŋ kêgi aêac auc, naŋ siŋ.”

4 Apômtau, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ aŋga undambê naŋ, kaômac
ma kêsu êsêac susu.
5 Go kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac totêtac ŋandaŋgeŋ
ma eŋ têtac kêmoatiŋ tôŋ kêtakê êsêac gebe
6 “Aê tauc kakêŋ ŋoc kiŋ gêŋgôŋ ŋoc lôc dabuŋ Sion.”

7 “Aê gabe jasôm biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam naŋ, lasê acgom.
Eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Aêŋoc latuc aôm, ocsalô tonec aê katu aôm
tamam.
8 Oteŋ aê, go jakêŋ lau samuc têtu nêm gêŋlênsêm
ma jakêŋ nom samucgeŋ êtu nêm gamêŋ.
9 Aôm oc ônam gôliŋ êsêac ŋa tôcki
to olo êsêac êtôm selo kunom.’ ”

10 Amboac tonaŋ amac kiŋ nêm kauc êsamaŋ
ma amac nom ŋagôliŋwaga taêm ênam biŋ, taŋ galêŋ biŋ amac naŋ.
11 Anam sakiŋ Apômtau toatêc eŋgeŋ,
au taôm anêc eŋ akaiŋŋa toatênêpgeŋ.
12 Embe masi, oc têtac ŋandaŋ êsa
ma amac anaŋa aŋga intêna,
gebe eŋ ŋac têtac dambê.
Aweŋ êôc lau samob, taŋ sê lamu eŋgeŋ naŋ.

3

Mec bêbêcŋa gebe Anôtô ênam sa

1 Ojae, o Apômtau, lau taŋ sêlêsu aê naŋ, taêsam ŋasecgoc,
taêsam dêdi sêkô sebe senseŋ aê.
2 Lau taêsam sêsôm kêpi aê gebe
“Anôtô oc anam eŋ sa teŋ atom.”

3 O Apômtau, aôm kôtu lautuc gômôê aê aucgoc.
Aôm kôtu aê waec to kôsa môkêcapac sa.
4 Gamôêc Apômtau ŋa aoc kapôêŋ,
e kêkêŋ taŋa ŋoc taŋi aŋga nê lôc dabuŋ.

5 Aê kasa tauc sic ma gaêc bêc e kaliŋ tauc siŋ.
Gaêc e matoc jali kêsa gebe Apômtau gêjam aê sa.
6 Lausiŋ taŋ topom-topom sêgi aê auc naŋ,
mago katêc êsêac atom.

7 O Apômtau, ôndi. O ŋoc Anôtô, ônam aê sa.
Aôm tonaŋ tec kôtap ŋoc ŋacjo samob kêsêp alianô, ma kôtuc lau, taŋ sêkac
tauŋ su aŋga aômnêm naŋ, luŋluŋ kêsêlô.
8 Apômtau kêtu ênam aêac sa ŋamôkê.
Ônam mec nêm laumaŋ.
Dawidnê pesalem teŋ. Gêc latu Absalom gêja su, go gêga.

4

Mec êtulaŋa teŋ gebe Anôtô ênam sa

1 O Anôtô, taŋ kômasaŋ ŋoc biŋ jagêdêŋ,
aê embe jamôêc, naŋ ôkêŋ taŋam aê.
Aê gamoa togêŋwapac, go aôm kôgaboac aê su.
Taêm labu aê ma ôkêŋ taŋam ŋoc mec.

2 O amac lau tembelem aŋgeŋ,
abe aŋgôm aê waec êtu meloc e êndêŋ ondoc acgom.
Amac abe taêm ênam biŋ dansaŋ,
tec abe asap gêŋ ŋaôma tôŋ e êndêŋ ondocgeŋ.

3 Ajalamaŋ gebe Apômtau kêjaliŋ nê ŋac mansaŋ aê sa.
Embe jamôêc êndêŋ Apômtau, oc êkêŋ taŋa aê.

4 Embe têmtac ŋandaŋ, naŋ aŋgôm taôm sec atom.
Taêm ênam biŋ tonaŋ ênêc lêlômgeŋ, amoa nêm gamêŋ ma anam taôm tôŋ.
5 Ansuŋ da gêdêŋ
ma akêŋ matem Apômtau.

6 Lau taêsam sêsôm gebe
“Asa oc êmoasiŋ aêac.
O Apômtau, ôc laŋômanô ŋaja sa
mêŋêpô aêac.”
7 Aôm kôkêŋ têtac ŋajam kêsêp aêŋoc ŋalêlôm,
kômoasiŋ aê kêlêlêc êsêac, taŋ sêŋgôŋ gêŋmasê ŋaôgeŋ naŋ su.
8 Aê jasa tauc sic to janêc bêc tobiŋ malôgeŋ
gebe aôm taômgeŋ, o Apômtau, kôkêŋ aê gamoa ŋoc ŋajam.
Dawidnê pesalem teŋ.

5

Mec teŋ kêtu Anôtô ejop aêacŋa

1 O Apômtau, ôŋô ŋoc biŋ.
Wê taŋam ŋoc oliŋ.
2 Ojae aêŋoc kiŋ to ŋoc Anôtô, ôŋô ŋoc taŋiboa kapôêŋmaŋ,
gebe aêŋoc mec êndêŋ aôm êwac.
3 O Apômtau, ôŋô aê aoc êndêŋ bêbêc kanucgeŋ.
Kamasaŋ ŋoc da gêdêŋ aôm gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ, ma tec matoc teŋ-teŋgeŋ aômŋa gamoa.

4 Aôm kôtôm Anôtô, taŋ têtac gêwiŋ biŋ paliŋ-paliŋ naŋ atom.
Ŋac sec teŋ êtu nêm ŋacleŋ atom.

5 Lanemtêna sêkô laŋômnêm atom.
Aôm kôkêŋ kisa gêdêŋ lau-sêgôm-secwaga samob.
6 Aôm goseŋ dansaŋwaga samob su.
Apômtau gêjam laŋôanô ôkwi aŋga lau, taŋ sêwê kaiŋ dec to biŋ-dansaŋwaga naŋ nêŋ.

7 Aôm gôlôc kêtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
gebe aê jasô nêm andu jana.
Aê jateŋ mec aŋga nêm lôm dabuŋ

ma jau tauc janêc gebe jatoc aôm sa.

8 O Apômtau, ônam gôliŋ aê êtôm nêm biŋgêdêŋ.
Ômansaŋ nêm intêna ênêc aê laŋôcnêm êtu ŋoc ŋacjoŋa,
9 gebe biŋŋanô gêc êsêac aweŋsuŋ atom.
Ac taêŋ gêjam biŋ seseŋ gêŋ suŋageŋ.
Êsêacnêŋ koclabeŋ kêtôm sêawa gêŋa.
Imbeleŋ geno biŋ e ŋawasi laŋgwageŋ.
10 O Anôtô, ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac
gebe nêŋ dib êtu lakô êndêŋ tauŋ.
Ôtiŋ êsêac su aŋga laŋômnêmŋa êtu nêŋ biŋ alôb-alôb taêsamŋa
gebe sêli tauŋ sa gêdêŋ aôm.

11 Mago lau samob, taŋ sê lamu aôm naŋ, têntac ŋajam êsa.
Ôtu lautuc êsêac,
taŋ têntac gêwiŋ aôm naŋ,
gebe sêmoa toôliŋ êpigeŋ.
12 O Apômtau, aôm gôjam mec ŋac gêdêŋ,
ma nêm moasiŋ kêkwa eŋ auc amboac lautuc.
Dawidnê pesalem teŋ.

6

Mec gebe Anôtô ênam sa êndêŋ têm wapacŋa

1 O Apômtau, têmtac ŋandaŋ ênac aê atom.
Têmtac êmoatiŋ tôŋ ma ôsôm aê atom.

2 O Apômtau, taêm labu aê gebe aoc kêtu dambê.
O Apômtau, ômoasiŋ aê gebe katakê e katuc uŋ tageŋ.
3 Aê katuc ŋatutuc ŋasec.
O Apômtau, aôm gobe ônac jaê aê e êndêŋ ondocgeŋ.

4 O Apômtau, ôkac taôm ôkwi ômu ômôêŋ ma ônam aê sa.
Ônam aê sa êtu nêm moasiŋŋa,
5 gebe lau, taŋ sêmac êndu su sêja naŋ, taêŋ gêjam aôm atom.
Asa oc êŋgôm waem êsa aŋga lamboam.

6 Aê kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac,
ma gaêc bêc gajac matocsulu sasa gêdêŋ gêbêc baliŋ gebe matocsulu kêsuŋ laplap laŋgwageŋ.
7 Aê kataŋ ŋanô e matocdêbu kêtiŋ ma galic gamêŋ sapu
kêtu ŋoc ŋacjo sêlêsu aêŋa.

8 Amac secwaga samob aêc su aŋga aêŋoc,
gebe Apômtau kêkêŋ taŋa ŋoc taŋiboa kapôêŋ.
9 Aê kataŋ e Apômtau kêkêŋ taŋagoc.
Apômtau kêkôc ŋoc mec sagac.
10 Aêŋoc ŋacjo samob oc selendec sec e nêŋ meloco êsa,
go têtaiŋ tauŋ su sebeŋ e sêc tomajeŋgeŋ sêna.
Dawidnê pesalem teŋ. Pesalem dambu tauŋŋa kêtu ŋamataŋa.

7

Apômtau kêmêtôc lau jagêdêŋ ŋawê

1 O Apômtau, ŋoc Anôtô, aê gaê lamu aômgeŋ.
Ôjaŋgo aê su aŋga lau samob, taŋ sêjanda aê naŋ nêŋ, ma ônam aê sa.
2 Embe masi, go ŋacjo sêmôniŋ aê êŋgic to sênsaic aê amboac lewe
gebe ŋoc ŋac-ênam-aê-sawaga masi.

3 O Apômtau, ŋoc Anôtô, aê embe jaŋgôm gêŋ keso teŋ
êndêŋ ŋac teŋ,
4 ma embe jatu kasec ŋac, taŋ jagêc amoa tobiŋmalôgeŋ tauŋ naŋ,
ma embe janam êsêac, taŋ sêkêŋ kisa aê ŋaôma naŋ, sa atom,
5 go ŋacjo êjanda aê e naê aê tôŋ ma êka aê tôŋ tamiŋ nom
to êŋgôm aê waec êtu meloc.

6 O Apômtau, ôndi totêmtac ŋandaŋgeŋ ma ôndi sa mêŋonseŋ lau, taŋ sêlêsu aê
naŋ, nêŋ ŋaôndu su.
Aôm taŋ kômêtôc biŋ naŋ, matam jali êsa gebe ômoasiŋ aê.
7 Ôkac tenteŋlatu samob sa wactetoc aôm sa acgom,
gocgo wêc ômu ôpi ôwac nêm lôlôc êtiam.
8 Apômtau kêmêtôc lau samob nêŋ biŋ.
O Apômtau, ômêtôc ŋoc biŋ êtôm nêm biŋgêdêŋ ma ômoasiŋ aê êtu ŋoc biŋ
masiŋa.
9 Ôkêŋ lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga aômnêm naŋ, nêŋ biŋ alôb-alôb ênac pep,
ma ôpuc ŋac gêdêŋ tôŋ êkô ŋajaŋa.
O Anôtô gêdêŋ,
aôm kôjala ŋoc ŋalêlôm e gôbi lêtêŋ.

10 Anôtô kêkam aêŋoc lautuc ŋagabiŋ.
Eŋ gêjam lau, taŋ taêŋ gêjam biŋgêdêŋ naŋ sa.
11 Anôtô kêmêtôc biŋ jagêdêŋ
ma Anôtô tonaŋ kêkêŋ ŋagêjô kêtôm bêcgeŋ.
12 Ŋac teŋ embe ênam tau ôkwi atom, oc Apômtau êuc nê siŋ ŋamata êsa êtu eŋŋa.
Eŋ êkêkam nê sôb êkanôŋ eŋ.
13 Eŋ êkêŋ nê sôb-enseŋ-lauŋa nadiŋgeŋ eŋ
to ênam jalana tamiŋ nê sôb.

14 Alicgac me, biŋ alôb-alôb gêjam ŋac sec auc. Eŋ taê gêŋ wapacŋa.
Ma embe êkôc, oc talic gêŋ tau gebe biŋdansaŋ.
15 Eŋ kêkwê sê e ŋalêlôm gêjac tau Jaê,
mago tau oc nau tau êsêp nê gêŋ, taŋ kêkwê naŋ.
16 Gêŋwapac taŋ taê gêjam naŋ, oc êŋgôndiŋ eŋ tau,
ma nê gêŋ alôb-alôb oc êtap eŋ tau môkêdaŋgam sa.

17 Aê aoc êôc Apômtau êtu nê biŋ gêdêŋŋa,
ma jaŋga wê êpi Lôlôc Ŋatau Apômtaunê ŋaê.
Dawidnê wê teŋ, gêjam gêdêŋ Apômtau kêtu ŋac Benjaminŋa Kus nê biŋŋa.

8

Tatoc Anôtô sa gebe gêgôm aêac waeŋ kêsa

1 O Apômtau, aêacma Ŋatau, nêm ŋaê ŋawae kêsa gêjam nom aucgoc.
Êsêac sêlambiŋ aômnêm ŋawasi e jagêdêŋ undambê.

2 Ŋapalê to ŋapalêo dedec aweŋ sêlambiŋ aôm sêwiŋ.
Aôm gôboa gamêŋ ŋajaŋa sa
êpuc nêm ŋacjo su
ma nêm soŋo-soŋo to lau-sêli-aweŋ-sawaga sênam tauŋ ôkwi.

3 Aê embe jalic undambê, taŋ lêmamlatu kêkêŋ,
ma embe jalic ajôŋ to utitalata, taŋ kômasaŋ naŋ,
4 (oc taêc ênam tauc gebe) Ŋamalac tau oc amboac asageŋ, tec taêm gêjam eŋ,
ma ŋamalac latu oc amboac asageŋ, tec gôjam jaom eŋ nec.

5 Aôm kôkêŋ eŋ kêdabiŋ gebe êtôm aôm,
ma gôjam gêlôŋ eŋ ŋa wae to ŋawasi.
6 Aôm kôkêŋ eŋ gêjam gôliŋ gêŋ, taŋ lêmam gôgôm naŋ,
ma kôkêŋ gêŋ samob kêsô eŋ ŋalabu.
7 Kôkêŋ domba to bulimakao
ma kôkêŋ bôc saleŋŋa gêwiŋ.
8 Aôm kôkêŋ moc, taŋ sêmoa umboŋ ŋalabu ma i, taŋ sêmoa gwêclêlôm,
to gêŋ mateŋ jali gwêcŋa samob, taŋ sêsa nêŋ lêŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ naŋ.

9 O Apômtau, aêacma Ŋatau,
nêm ŋaê ŋawae kêsa gêjam nom aucgoc.
Dawidnê pesalem teŋ.

9

Tanam daŋge Anôtô gebe eŋ kêmêtôc lau jagêdêŋgeŋ

1 Aê gabe aoc êôc Apômtau toŋoc ŋalêlôm samuc.
Aê gabe jasôm aômnêm gêŋsêga, taŋ gôgôm naŋ samob ŋawae lasê.
2 Aê gabe têtac ŋajam ma aoc êôc aôm toôndugeŋ.
O Lôlôc Ŋatau, aê gabe jaŋga wê êpi aômnêm ŋaê,
3 gebe aôm kôkêŋ aêŋoc ŋacjo sênu tauŋ su sêmu sêsô sêja.
Aôm kôtiŋ êsêac e sêka eŋkaiŋ ôkwi ma sêjaŋa,
4 gebe aôm kômasaŋ aêŋoc biŋ to kômêtôc jagêdêŋ.
Aôm-kômêtêc-gêdêŋwaga gôŋgôŋ lêpôŋ tau ŋaô.

5 Aôm goec biŋ lau samuc to goseŋ alôb-alôbwaga su.
Aôm goseŋ êsêacnêŋ ŋaê su gêjaŋa samucgeŋ.
6 Aôm golo ŋacjo popoc e gacgeŋ maleŋmê baliŋgeŋ sêja.
Aôm goseŋ malac gêwiŋ e ŋaê samob gêjaŋa.

7 Apômtau oc êŋgôŋ nê lêpôŋ endeŋ tôŋgeŋ.
Eŋ ketoc lêpôŋ kêkô gebe êmêtôc biŋ.
8 Ŋac tageŋ tonaŋ tec kêmêtôc lau nomŋa nêŋ biŋ jagêdêŋ
ma kêkêŋ ŋagêjô gêdêŋ tenteŋlatu gêjô gêŋ, taŋ sêgôm naŋ.

9 Apômtau kêtu lau, taŋ sêôc gêŋwapac naŋ, nêŋ tuŋtêna.
Eŋ kêtu tuŋtêna gebe êsêac sêŋgôŋ ŋalêlôm êndêŋ taŋ gêŋwapac êŋgôm êsêac naŋ.
10 Amboac tonaŋ êsêac, taŋ sêjala aômnêm ŋaê naŋ, sêkêŋ mateŋ aôm.
Aôm Apômtau tec gôwi êsêac, taŋ sesom aôm naŋ, siŋ atom.

11 Awem êôc Apômtau, taŋ gêŋgôŋ nê lêpôŋ gêŋgôŋ Sion naŋ,
asôm ênê gêŋsêga lasê êndêŋ tenteŋlatu sêŋô,

12 gebe eŋ taê gêjam gebe êkac êsêacnêŋ kamocgôc.
Eŋ kêliŋ môêc, taŋ lau ŋasec sêmôêc gêdêŋ eŋ naŋ, siŋ atom.

13 O Apômtau, taŋ kôkô aê auc gêdêŋ jamac êndu ŋasacgêdô naŋ, taêm labu aê.
Ôlic aêmamaŋ gebe ŋoc ŋacjo sêgôm aê kwalecgoc.
14 Aê gabe jasôm aômnêm gêŋ towae lasê samob.
Jakô Sion latuo nê sacgêdô ma aoc êôc aôm toôndu, gebe gôjam aê sa.

15 Lau samuc nêŋ sê, taŋ sêkwê kêtu aêŋa naŋ, êsêac tauŋ sêu tauŋ sêsêp.
Tauŋ eŋkaiŋ gêwê uc, taŋ sêkic kelecgeŋ naŋ.
16 Apômtau kêmêtôc biŋ gêwa tau sagac.
Ŋac alôb-alôb gêwê tau lêma ŋalakô.

17 Lau alôb-alôbwaga sêsêp lamboam sêja,
ma lau samuc samob, taŋ sêliŋ Anôtô siŋ naŋ, amboac tonaŋgeŋ.
18 Anôtô oc êliŋ lau ŋalêlôm sawa siŋ ŋapaŋ atomanô,
ma lau ŋasec sênsaê gêŋ, taŋ sêkêŋ mateŋ naŋ, elêmê atomanô.

19 O Apômtau, ôndi sa. Ôkêŋ ŋamalac sêŋgôm gêŋ paliŋ atom.
Ôkêŋ lau samuc têtap nêŋ ŋagêjô sa aŋga aômnêm.
20 O Apômtau, ôŋgôm êsêac têtakê.
Ôkêŋ lau samuc sêjala tauŋ gebe êsêac lau ŋaôma.
Dawidnê pesalem teŋ.

10

Mec Anôtô êmêtôc naêndêŋŋa

1 O Apômtau, amboac ondoc kôkac taôm su wackôkô jaêcgeŋ.
Amboac ondoc kôsiŋ taôm gêdêŋ têm gêŋwapacŋa.
2 Lau alôb-alôb tetoc tauŋ sa ma sêjanda lau ŋasec.
Biŋ taŋ êsêac taêŋ gêjam naŋ, êtap êsêac tauŋ sa acgommaŋ.

3 Ŋac alôb-alôb kêkêli tau kêtu nê kauc secŋa
ma ŋac, taŋ gêjam bôlêŋ ŋaôli ôkwi naŋ, kêsôm biŋ meloc kêpi Anôtô e gêwi eŋ siŋ.
4 Ŋac alôb-alôb nê biŋ gêjac kolec tau gebe Anôtô êkêŋ ŋagêjô atom.
Eŋ ketoc tau sa ma taê gêjam gebe Anôtô gêmoa atom.

5 Eŋ gêgôm nê gêŋ kêmoatiŋ eŋ e gêmoa ŋajam gedeŋ tôŋgeŋ. Aômnêm lêŋ mêtôcŋa gêjac jaê eŋ.
Eŋ kêtaŋ pêlê nê soŋo-soŋo samob.
6 Eŋ taê gêjam gêŋ tau gebe “Aê oc jambeŋ teŋ atomanô,
ma gêŋwapac oc êtap aê sa atomanô amboac tonaŋgeŋ.”
7 Ênê awasuŋ kapuc boa ŋanô ma biŋdansaŋ to ŋaclai gêjam auc.
Gêŋwapac to gêŋ alôb-alôb gêsac imbêla ŋatêpôêgeŋ.

8 Eŋ gêdib lau gêŋgôŋ gamêŋ gasaŋ e gêjac ŋac, taŋ tobiŋmê naŋ êndu.
Eŋ mata geso lau, taŋ sêpô lêna kêtu gêŋ ŋagêdôŋa naŋ.
9 Eŋ gê lamu gamêŋ ma gêdib lau amboac lewe gêdib gêŋ gêmoa gamêŋdani.
Eŋ gêdib gebe êkatôm ŋac ŋasec tôŋ.
Eŋ kêkatôm ŋac ŋasec
gebe ênsaic eŋ naêsêp nê uclêlôm.

10 Eŋ kêgalab gewec-gewec
e kêtap lau ŋasec sêpô lêna tauŋŋa sa.
11 Eŋ taê gêjam gêc nê ŋalêlôm gebe “Anôtô kêliŋ siŋ.
Anôtô gêsaŋ laŋôanô auc e gêlic sapu.”

12 O Apômtau, ôndi sa. O Anôtô, ôc lêmam sa.
Ôliŋ lau ŋasec siŋ atom.
13 Ŋac alôb-alôb oc êsôm biŋ meloc-meloc êpi Anôtô êtu asageŋŋa.
Ma amboac ondoc taê ênam ênêc nê ŋalêlôm gebe “Aôm oc ôkêŋ ŋagêjô
êndêŋ aê atom nec.”

14 Mago aôm tec gôlic gêŋgac. Aôm gôlic gêŋwapac to lau-sêpô-lênawagagac,
ma aôm lêmam ônam gôliŋ.
Aôm taômgeŋ, tec ŋac kêpô lênaŋa mata kêsap aôm.
Aôm gôjam mosêbu sa.

15 Ônac ŋac alôb-alôb to ŋac, taŋ kêkac tau su aŋga Anôtônê naŋ, lêma tulu.
Ôkêŋ ŋagêjô êpi eŋ êjô nê gêŋ samob e tomalageŋ.

16 Apômtau kêtu kiŋ êŋgôŋ teŋgeŋ ma teŋgeŋ.
Lau samuc maleŋmê aŋga ênê gamêŋ sugac.

17 O Apômtau, aôm kôjala lau ŋasec têntac kêkac êsêac aômŋa.
Aôm gôê taŋam êsêac to kôpuc êsêacnêŋ ŋalêlôm tôŋ,
18 gebe ômêtôc mosêbu to lau sêŋgôŋ jageoŋa nêŋ biŋ êtu katô
e ŋamalac nomŋa têtakê lau teŋ êtiam atom.

11

Lau gedeŋ nêŋ lamu

1 Apômtau kêtu ŋoc lamu. Ma amboac ondoc asôm gêdêŋ aê gebe
“Ôêc ôpi lôc ôna amboac moc.
2 Gôlicgac me, dedec-Anôtôwaga sêkac tikoc talam ma sêjô sôb e jadiŋgeŋ,
sebe sêpô lau-ŋalêlôm-gêdêŋwaga êndêŋ gamêŋ ŋakesec.
3 Embe senseŋ mêtê ŋanombaŋ, naŋ gedeŋ ŋamalac tôŋ naŋ su
ŋac gêdêŋ oc êsôm ŋabiŋ amboac ondocgeŋ.”

4 Apômtau gêmoa nê lôm dabuŋ ŋalêlôm.
Ênê lêpôŋ kêkô undambê.
Eŋ mata geso lau gamêŋ samobŋa
ma gêlic gêŋ, taŋ êsêac sêgôm naŋ.
5 Apômtau kêsaê ŋac gêdêŋ to ŋac, taŋ gedec eŋ naŋ kêtômgeŋ.
Ma nê ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtu ŋac, taŋ gêgôm nê gêŋ togôliŋmê naŋŋa.

6 Eŋ kêkêŋ ja to talao gêjac lau sec amboac kom gêjac
ma kêsakiŋ mu ŋandaŋ kêtu nêŋ gêŋ êlau êsêacŋa.
7 Apômtau eŋ ŋac gêdêŋ ma têtac gêwiŋ biŋgêdêŋ.
Lau taŋ sêgôm ŋanô kêsa naŋ, oc sêmoa eŋ laŋônêmŋa.
Dawidnê teŋ.

12

Mec Apômtau ênam aêac saŋa

1 O Apômtau, ônam aêac sa gebe lau mansaŋ têtaiŋ su
ma lau wapac maleŋmê e gamêŋ kêta êŋ.
2 Sêsôm biŋ geo gelom-gelom tau.
Ac sêsôm nêŋ biŋ aweŋsuŋ geno-genogeŋ ma nêŋ ŋalêlôm gêja lulu.

3 Ojae, Apômtau enseŋ gêdôŋôlic samob, taŋ seno-seno biŋgeŋ,
to aweŋsuŋ, taŋ sêboa tauŋboa naŋ, acgommaŋ.
4 Lau tonaŋ tec sêsôm gebe “Tauŋma imbeleŋ kêpuc aêac tôŋ to gêdôŋôlic gêjac
aêac sa.
Asa gebe ênam gôliŋ aêac.”

5 Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe japuc tauc jandi êtu lau, taŋ sêkôniŋ êsêac
sêŋgôŋ jageo to lau ŋagêbôc seŋ oliŋ tauŋ elêmê naŋŋa.
Aê gabe janam lau, taŋ sêkêŋ mateŋgeŋ gebe janam êsêac saŋa naŋ sa.”

6 Apômtaunê biŋ ŋalô ŋakêŋkêŋ
kêtôm labi naŋ sêjam e ŋakep masi amboac kwalamwaô.

7 O Apômtau, ônam jaom lau ŋasec ma ôpuc aêac tôŋ
êndêŋ lau tônê êtôm têm samob,
8 gebe lau geo oc dêndi sêôŋ to sêmboa tauŋ e sênsiŋ aêac auc,
gebe sec gêjam sêga aŋga ŋamalacnêŋ.
Dawidnê pesalem.

13

Mec Apômtau ênam aêac saŋa

1 O Apômtau, gobe ôliŋ aê siŋ samucgeŋ e êndêŋ ondoc acgom.
Ma gobe ôsiŋ laŋôm aê e êndêŋ ondocgeŋ.
2 Aêŋoc katuc oc êôc ŋandaŋ
ma ŋoc ŋalêlôm ŋawapac êtôm eleŋ to êmbêc e êndêŋ ondocgeŋ ma ŋoc ŋacjo
etoc tau sa êndêŋ aê e êndêŋ ondocgeŋ.

3 O Apômtau, ŋoc Anôtô, ôlic aê ma ôkêŋ taŋam aêma.
Ôkêŋ matocanô ŋawa êsa gebe gêmac enseŋ aê atom.
4 Ma ŋoc ŋacjo etoc tau sa ma êsôm gebe “Aê kaku eŋ tulu,”
ma ŋoc soŋo-soŋo têtu samuc êtu aê kaku saŋa atom.

5 Mago aê taêc kêka aôm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa.
Ŋoc ŋalêlôm êtu samuc gebe gôjam aê kêsi.
6 Aê janam wê êndêŋ Apômtau
gebe eŋ kêmoasiŋ aê ŋanô.
Dawidnê pesalem.

14

Ŋamalacnêŋ sec
(Pes 53:1-6)

1 Lau meloc tec nêŋ ŋalêlôm kêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Anôtô teŋ gêmoa atom-
anô.”
Êsêac sêgôm gêŋ sec to alôb-alôb ma nêŋ teŋ gêgôm gêŋ ŋajam teŋ atom.

2 Apômtau kêtu kêniŋ ŋamalac latuŋi aŋga undambê
gebe oc êtap ŋac tokauc teŋ, taŋ kêtêc Anôtô naŋ, sa gêmoa me masi.

3 Mago êsêac samob sêkac tauŋ su. Samob têtu secŋageŋ.
Êsêacnêŋ teŋ gêgôm gêŋ ŋajam teŋ atom, masi samucgeŋ.

4 “Lau secwaga samob nêŋ kauc gêbôc me. Êsêac têdaŋgôŋ ŋoc lau amboac seŋ mo
ma êsêac aweŋ gêjac Apômtau atom.”

5 Mago êsêac oc têtakê ŋasec
gebe Anôtô gêmoa gêwiŋ lau gêdêŋ nêŋ gôlôac.
6 Amac abe akô biŋ, taŋ ŋac ŋalêlôm sawa kêkêŋ mata naŋ, auc.
Mago Apômtau tau kêtu ênê lamu.

7 Ojae, moasiŋ ênam Israel saŋa mêŋêsa aŋga Sion ecmaŋ.
Êndêŋ taŋ Apômtau êmoasiŋ nê lau êtiam naŋ, Jakob oc êtu samuc ma Israel oc têtac ŋajam êsa.
Dawidnê pesalem.

15

Lau, taŋ sêŋgôŋ Anôtônê lôc dabuŋ naŋ

1 O Apômtau, asa oc êtu ŋacleŋ aômnêm bec.
Ma asa oc êŋgôŋ aômnêm lôc dabuŋ.

2 Ŋac tageŋ, taŋ kêsa nê lêŋ tolaŋônêm sawageŋ ma gêgôm gêŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ naŋ,
ma kêsôm biŋŋanô tau, taŋ gêc nê ŋalêlôm naŋ lasê.
3 Ŋac tageŋ, taŋ biŋ gêga kêsa awasuŋ atom naŋ.
Ŋac taŋ gêgôm gwadê sec to kêsac nê ŋac jabaŋ eŋŋa atom naŋ.
4 Ŋac tageŋ, taŋ gêlic lau alôb-alôb amboac gêŋ ŋaôma
ma etoc lau, taŋ têtêc Anôtô naŋ sa.
Ŋac tageŋ, taŋ êŋgôm biŋ naŋ kêtôc lêma kêpi naŋ, ŋanô êsa
ma biŋ tau embe êkêŋ ŋandaŋ êndêŋ eŋ, oc ênam nê ŋalêlôm ôkwi atom.
5 Ŋac tageŋ, taŋ kêkêŋ nê mone gêdêŋ lau ma taê kêka gebe mone êsu ŋalatu kapôêŋŋa atom naŋ,
ma kêtu palê gêdêŋ biŋ kana-kanaŋa ma kêgôliŋ bam ŋac tobiŋmê atom.

Ŋac teŋ embe nê lêŋ amboac tonaŋ,
oc nê ŋalêlôm ŋawiwic atomanô.
Dawidnê pesalem.

16

Anôtô kêtu nê lau nêŋ awamata

1 O Anôtô, ojop aê
gebe aê gaê lamu aôm.
2 Aê kasôm gêdêŋ Apômtau gebe “Ŋoc ŋatau aôm.
Ŋoc gêŋ ŋajam ŋam aôm taômgeŋ.”
3 Lau dabuŋ nomŋa êsêac lau ŋaŋêŋ.
Êsêac sêjac aê matocanô ŋajam.
4 Lau taŋ sêjaliŋ anôtôi jaba sa naŋ, oc sêôc gêŋwapac taêsam.
Aê jakêŋ da decŋa êndêŋ êsêac atom, ma êsêacnêŋ ŋaê êsa aocsuŋ atom.

5 Apômtau kêtu ŋoc gêŋlênsêm ma ŋoc gêŋ, taŋ gawê kaiŋ naŋ.
Aôm gojob ŋoc lêŋlênsêm ŋapep.

6 Sêjac belo gamêŋ e katap ŋoc gamêŋ ŋajam sa.
Biŋŋanô, aê galic ŋoc gêŋlênsêm e gêjac matocanô ŋajam.

7 Aê aoc gêjac Apômtau, gebe kêtu ŋoc gêjam-sawaga ŋajam.
Gêdêŋ gêbêc atêc kepeŋ aê kêtu biŋ tonaŋŋa gêwiŋ.
8 Aê kakêŋ Apômtau kêkô laŋôcnêm-ŋageŋ gebe matocanô êpi eŋ endeŋ tôŋgeŋ.
Eŋ kêkô ŋoc anôŋa, tec aê oc jakô teŋgeŋ.

9 Amboac tonaŋ ŋoc ŋalêlôm ŋajam to ŋoc katuc kêtu samuc,
ma aê ôlic gêŋgôŋ ŋajam.
10 Gebe aôm oc ôwi ŋoc katuc siŋ êndêŋ lamboam atom.
Aôm oc ôkêŋ sê êŋgamiŋ nêm ŋac mansaŋ ôli tôŋ atom.

11 Aôm kôtôc intêna jaŋgôŋ matoc jaliŋa gêdêŋ aê.
Aê jamoa aôm laŋômnêmŋa totêtac ŋajam samucgeŋ ma jatap lêmam anôŋa ŋamoasiŋ sa endeŋ tôŋgeŋ.
Dawidnê mec teŋ.

17

Ŋac mansaŋ awa gêjac Apômtau

1 O Apômtau, biŋgêdêŋ ŋatau, ôkêŋ taŋam ŋoc taŋi.
Ôê taŋam ŋoc mec gebe kasôm kêsa gêdôcôlic dansaŋ atom.
2 Aôm taôm oc ômêtôc aêŋoc biŋ,
gebe aôm tec matamanô gôlic gêŋ gêdêŋ.

3 Embe ônsaê ŋoc ŋalêlôm me embe ôtuc kêniŋ êsêp ŋoc ŋalêlôm êndêŋ êmbac me embe ômbêlêm aê,
oc ôtap aê taêc gêjam biŋ geo teŋ sa atom ma aocsuŋ kasôm biŋ keso teŋ atom.
4 Ŋamalac embe sêŋgôm nêŋ gêŋ oc sêŋgôm, mago aê kasa ŋaclainêŋ lêŋ atom
gebe aôm awamsuŋ gêjac jao.
5 Ockaiŋ kêpuc aôm waŋam.
Aê kasêlêŋ kaku-kaku atom.

6 O Anôtô, aê aoc gêjac aôm, gebe aôm kôkêŋ taŋam aê.
Ôê taŋam aê ma ôŋô ŋoc biŋmaŋ.
7 Oc nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa lasê.
Aôm gôjam lau, taŋ sêc nêŋ ŋacjo su wacsê lamu nêm anôŋa naŋ kêsi.

8 Ojop aê êtôm aôm taôm gojob nêm matamanô.
Ôŋgandê aê jaŋgôŋ nêm magêm ŋaajuŋlabu.
9 Ojop aê êndêŋ lau sec, taŋ têtu kasec aê naŋ,
to êndêŋ ŋoc ŋacjo, taŋ sêgi aê auc e tapi-tapigeŋ sebe senseŋ aêŋa naŋ.

10 Êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋadani e taêŋ walô aê atom
ma sêboa tauŋ sa ŋa aweŋsuŋgeŋ.
11 Aê embe jamoa ŋasawa teŋ, oc sêwa aê auc.
Êsêacnêŋ ŋalêlôm taêŋ gêjam tageŋ tonec gebe sênac aê piŋpaŋ e jansambi sa janêc.
12 Êsêac têtôm lewe, taŋ kesegeŋ gwadaŋa gêmoa naŋ.
Ac têtôm lewe ŋalatu, taŋ sacgeŋ-sacgeŋ gêmoa gamêŋdani ŋalêlôm gêdib nê gwada gêmoa naŋ.

13 O Apômtau, ôndi naôndac ŋoc ŋacjo ma ôku êsêac tulu.
Ôc nêm siŋ sa ma ônam katuc kêsi aŋga lau secwaga nêŋ.
14 O Apômtau, taôm lêmam ônam aê sa aŋga ŋamalacnêŋ
to lau nom tonecŋa, taŋ taêŋ kêka nêŋ gêŋ nomŋageŋ naŋ nêŋ.
Gêŋ taŋ gôjac tôŋ gêc naŋ, ôkêŋ êndêŋ êsêac e êpô êsêac ôkwi laŋgwageŋ.
Tauŋ sêniŋ e êtôm êsêac ma sêkêŋ ŋagêdô êndêŋ nêŋ latuŋi.

15 Mago aê oc jalic aôm laŋômanô gebe aê gagôm keso teŋ atom.
Embe matoc êpoa êtiam, naŋ jalic aôm endeŋ tôŋgeŋ e tekoc êsa laŋgwageŋ.
Dawidnê mec teŋ.

18

Dawidnê wê kêku ŋacjo tuluŋa
1 O Apômtau, aê têtac gêwiŋ aôm,
taŋ kôtu ŋoc ŋaclai naŋ.

2 Apômtau kêtu ŋoc lamuanô to kêtu ŋoc tuŋtêna ma kêtu ŋoc gêjamsawaga.
Ŋoc Anôtô kêtu ŋoc lôm, taŋ gaê lamu naŋ, eŋ kêtu ŋoc lautuc to kêtu ŋoc
moasiŋ ŋabulakôp ma kêtu ŋoc lêmôp ŋajaŋa sec naŋ.
3 Aê aoc gêjac Apômtau ma eŋ ênam aê kêsi aŋga ŋoc ŋacjonêŋ.
Talanem Apômtau.

4 Gêmacanô ŋadembom gênôm aê auc
to gêŋ gebe enseŋ aêŋa kêtakê aê.
5 Lamboam ŋa-uc kêkic aê auc.
Gêmac ŋalakô mêŋkêtap aê sa.
6 Gamoa e katuc uŋ tageŋ ma aoc gêjac Apômtau.
Gamôêc gêdêŋ ŋoc Anôtô gebe ênam aê sa.
Eŋ gêŋgôŋ nê gamêŋ dabuŋ ŋalêlôm e gêŋô ŋoc môêc.
Ma gê taŋa aêŋoc taŋiboa, taŋ kataŋ gaŋgôŋ eŋ laŋônêmŋa naŋ.

7 Go ôjô gêjam to nom ŋawiwic kêsa to kôtêŋ-kôtêŋgeŋ ma lôc ŋam kêtênêp e kôjô-
kôjôgeŋ,
gebe eŋ totêtac ŋandaŋ gêmoa.
8 Jadauŋ kêsa eŋ lusuawa to ja ŋawaô kêsa eŋ awasuŋ
ma ŋamôsi kêpêlaŋ aŋga ênê kêsa gêja-gêja.
9 Eŋ kêwê undambê sêlilip kêsêp gêmêŋ.
Ma tao majaŋ gêc eŋ akaiŋ ŋalabu.
10 Eŋ mêŋgêlôb gêŋgôŋ kerub ŋaô
to mu ŋamagê kêpuc eŋ tôŋ mêŋkelelo gêmoa.
11 Eŋ kêkwa tau auc ŋa gêsuŋbôm.
Kom ŋamajaŋ to tao tokatap-tokatap kêkôm ênê bec auc.
12 Tao kêkôm ênê ŋawasi auc,
mago kompoc to jawaô mêŋkêlêpaŋ kêsa.

13 Go Apômtau kêkêŋ nê wapap kêtaŋ aŋga undambê.
Ma Lôlôc Ŋatau kêkêŋ nê awa kompoc to jawaô kêsa.
14 Eŋ kêpê nê ŋacjo ŋa sôb e sêc sêjam gamêŋ aucgeŋ sêja.
Eŋ kêpalip ôsic e kêjanda êsêac êliŋ-êliŋ.
15 Gêgôm e gwêc ŋagêdimbob gêôc tau sa kêtu awê
ma nom ŋataoŋ kêwaka tau sa.
Gebe aôm Apômtau gôjam wambaŋ

e atêm bu gwec-gwecgeŋ.

16 Eŋ kêmêtôc lêma aŋga lôlôc mêŋkêkam aê tôŋ,
ma gê aê sa aŋga ŋasamac kapôêŋ ŋalêlôm.
17 Eŋ kêjaŋgo aê su aŋga ŋoc ŋacjo ŋaclai nê
to aŋga ŋoc gobi, taŋ nêŋ ŋaclai kêlêlêc aê su naŋ nêŋ.
18 Êsêac sebo sêsa dêdêŋ aê gêdêŋ ŋoc bêc wapacŋa,
mago Apômtau kêpuc aê tôŋ.
19 Eŋ kêkam aê sa jakakô gamêŋ kwalam.
Eŋ kêsaic aê sa kasa gaja gebe têtac gêwiŋ aêgac.

20 Apômtau kêmoasiŋ aê kêtu laŋôcnêm sawaŋa.
Eŋ gêjam aê sa kêtu lemoc selecŋa.
21 Gebe aê kasa Apômtaunê lêŋ ŋapep
ma kakac tauc su aŋga ŋoc Anôtônê ŋaucŋageŋ atom.
22 Ênê ŋagôliŋ samob geseŋ ŋoc intêna auc
ma kamasuc ênê biŋsu teŋ atom.
23 Aê kasa ŋoc lêŋ ŋapep e eŋ gêlic aê ŋajam
ma gajob tauc ŋapep gêdêŋ gêŋenseŋ aêŋa samob.
24 Amboac tonaŋ Apômtau kêmoasiŋ aê kêtu gamoa ŋaŋêŋŋa,
kêtu aê lemoc selecŋa, tec eŋ mataanô gêlic aê jagêdêŋ.

25 Aôm oc ôwa taôm sa êndêŋ ŋac ŋajam gebe aôm ŋac gabêjam.
Aôm oc ôwa taôm sa êndêŋ ŋac biŋŋanôŋa gebe aôm ŋac biŋŋanôŋa.
26 Aôm oc ôwa taôm sa êndêŋ ŋac mansaŋ gebe aôm ŋac mansaŋ,
mago ŋac keso-keso, tec oc ôtôc taôm êndêŋ eŋ e êtakê.
27 Aôm kotoc lau mateŋ jali sa ŋapep
ma kôkôniŋ lau mateŋ waô tôŋ.

28 Aôm kôtuŋ ŋoc ja kêpô gamêŋ ŋajam.
Apômtau, ŋoc Anôtô, gêgôm ŋoc ŋakesec ŋawê kêsa.
29 Biŋŋanô, aôm embe ôwiŋ aê oc jalêti laŋôc êlac ŋoc ŋacjogeŋ jana.
Ŋoc Anôtô embe êwiŋ aê oc jamboaŋ jaŋgêli (ŋoc ŋacjonêŋ) tuŋbôm.

30 Anôtô tonaŋ tec gêjam gôliŋ gêŋ samob tomalageŋ.
Apômtaunê biŋ ŋakêŋkêŋ. Eŋ kêtu lau samob, taŋ sê lamu eŋ naŋ, nêŋ lautuc.
31 Gebe anôtô teŋ oc êmoa ondoc, Apômtau eŋ taugeŋgoc.
Ma lamuanô tau teŋ oc êmoa ondoc, aêacnêŋ Anôtô taugeŋgoc.
32 Anôtô tau tonaŋ tec kêjandiŋ aê tôŋ ŋa ŋaclai
to gêjam ŋoc intêna gebe ockaiŋ êndiŋ gêŋ teŋ atom.
33 Ŋac tonaŋ kêkêŋ aê kasêlêŋ ŋagaô katôm isom.
Eŋ ketoc aê kakô ŋoc lôc ŋamoatêc ŋaôgeŋ.
34 Eŋ kêdôŋ lemoc siŋŋa,
tec lemoc jakêka talam ŋamadi ŋajaŋa.

35 Aôm gôsuŋ nêm lautuc êpiŋ aê aucŋa to nêm anôŋa kêpuc aê tôŋ.
Aômnêm moasiŋ ketoc aê sa.
36 Aê kasêlêŋ e aôm kômasaŋ ockaiŋ ŋamala ŋapep
gebe japô ocgêsu ôkwi atom.
37 Aê kajanda ŋoc ŋacjo e gaê êsêac tôŋ
ma paŋpaŋ jagaseŋ êsêac popoc.

38 Aê kamakiŋ êsêac e têtu motam su ma dêdi sa kêtiam atom.
Êsêac sêc ockaiŋ ŋalabu.
39 Aôm kôjandiŋ aê ŋa ŋaclai gebe janac siŋ ŋanô biŋŋanôgoc.
Aôm kôkôniŋ ŋoc ŋacjo tôŋ e ockaiŋ kaka êsêac tôŋ.
40 Aôm kôkêŋ aêŋoc ŋacjo sêc aê sêja.
Aê gaseŋ êsêac samob, taŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ aê naŋ su.
41 Êsêac sêmôêc, mago nêŋ ŋac-ênam-êsêac-sawaga teŋ gêmoa atom.
Sêmôêc gêdêŋ Apômtau, mago eŋ kêkêŋ taŋa êsêac atom.
42 Aê kadaba êsêac sa kêtôm mu kelelo kekop.
Aê kakip êsêac sa kêtôm sêpiŋ bôc-kêpêc sa aŋga malacluŋ ma sêbaliŋ siŋ.

43 Aôm gôjam aê sa aŋga siŋ tomôkê-tomôkê e kôkêŋ aê katu lau samuc nêŋ gôliŋwaga.
Lau taŋ sêjam kauc aê naŋ, tec sêjam sakiŋ aê sêmoa.
44 Lau jaba sêŋô aê ŋawaegeŋ ma taŋeŋ wamu êndêŋ aê.
Êsêac latuŋi tetoc aê sa.
45 Lau jaba latuŋi katuŋ gêjaŋa
ma sêsuŋ tauŋ tênêp-tênêpgeŋ sêsa aŋga nêŋ tuŋlêlôm sêmêŋ.

46 Apômtau gêmoa mata jali. Aoc êôc ŋoc lamu.
Aê jatoc ŋoc ŋacmoasiŋ Anôtô sa.
47 Anôtô tau tec kêpuc aê tôŋ e kakac ŋoc kamocgôc.
Eŋ kêkôniŋ malac-malac tôŋ sêsô ŋoc gôliŋ ŋalabu.
48 Ŋac tonaŋ tec gêjam aê kêsi aŋga ŋoc ŋacjo, taŋ ŋaclai sec naŋ, nêŋ to kêpuc aê sa jakatu ŋoc gobi nêŋ ŋatau.
Ŋac tonaŋ tec gêjam aê kêsi aŋga ŋaclai sec nê.

49 O Apômtau, amboac tonaŋ jalambiŋ aôm aŋga lau samuc ŋalêlôm
ma jaŋga wê êpi aômnêm ŋaê.

50 Aôm tonaŋ tec kotoc nêm kiŋ sa ŋanô ma kôtôc nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêdêŋ nêm ŋac goeŋ oso eŋŋa
gêdêŋ aê Dawid to ŋoc gôlôac gedeŋ tôŋgeŋ.
Apômtaunê sakiŋwaga Dawid kêsôm biŋ tonec gêdêŋ Apômtau gêjam eŋ kêsi aŋga Saul lêma ma ênê ŋacjo ŋagêdô nêŋ.

19

Anôtônê koleŋ to biŋsu

1 Undambê kêwaka Anôtônê wae sa
ma umboŋ gêjac eŋ lêma ŋakoleŋ ŋamiŋ.
2 Geleŋŋa teŋ kêkêŋ biŋ tau ŋawae gêdêŋ geleŋŋa teŋ.
Ma gêbêcauc teŋ gêwa kauc sa gêdêŋ gêbêcauc teŋ.
3 Sêsôm biŋ atom ma sêsam ŋalô teŋ lasê atom.
Lau sêŋô êsêac aweŋ atom.
4 Mago êsêac aweŋ kêsa
gêjam nom ŋagamêŋ samob auc.
Ma nêŋ biŋ kêsa e jagêdêŋ nom ŋamadiŋ.
Eŋ gê oc ŋabec teŋ aŋga tônê.
5 Oc tau tonaŋ kêtôm sagu togêlôŋgeŋ kêsa gêmêŋ aŋga nê andu
ma kêlêti kêsa nê lêŋ kêtôm ŋaclai teŋ totêtac ŋajamgeŋ.
6 Kêpi aŋga umboŋ ŋamadiŋ teŋ ma kêlêti e jakêsêp ŋamadiŋ teŋ

ma gêŋ teŋ gêc ênê ŋandaŋ su atom.

7 Apômtaunê biŋsu mansaŋ kêlau katuŋ.
Apômtau gêwa nê biŋ sa jagêdêŋ ma kêkêŋ lau meloc-meloc têtu lau tokauc.
8 Apômtaunê jatu e jakêtôm ma gêgôm nêŋ ŋalêlôm e ŋajamanô.
Apômtaunê biŋsu e ŋakêŋkêŋ laŋgwageŋ, tec kêpô aêac mateŋanô.
9 Tatêc Apômtau tonêŋ ŋalêlôm ŋawa ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
Apômtaunê mêtôc tau ŋanô ma jagêdêŋ samob.
10 Biŋsu tau tonaŋ ŋanô kêlêlêc gold, kêlêlêc gold, taŋ sêpac e ŋanôgeŋ kêjaliŋ tau sa naŋ su.
Biŋsu tonaŋ ŋakana ŋajam kêlêlêc lêp to ŋatêkwi, taŋ kêpoac ŋaobo naŋ su.
11 Biŋsu tonaŋ kêtu nêm sakiŋwaga nê puc.
Lau taŋ sêmansaŋ naŋ, oc têtap ŋamoasiŋ taêsam sa.

12 Ojae, asa oc taê ênam nê geo tomalageŋ samob.
Amboac tonaŋ ôsuc ŋoc keso, taŋ tauc gajam kauc naŋ okwi.
13 Ojop nêm sakiŋwaga gebe etoc tau sa atom.
Biŋ jatoc tauc saŋa ênam gôliŋ aê atom.
Go jamoa laŋôcnêm sawageŋ.
Jawê kaiŋ biŋ kapôêŋ teŋ atom.

14 Ôŋô aocsuŋ ŋabiŋ ŋajam ma biŋ, taŋ ŋoc ŋalêlôm taêc gêjam naŋ, êndêŋ aôm êwac.
O Apômtau, ŋoc lamu to kêsiwaga ŋanô aôm.
Dawidnê pesalem teŋ.

20

Mec taku ŋacjo tuluŋa

1 Apômtau êkêŋ taŋa aôm êndêŋ bêc gêŋwapacŋa.
Jakobnê Anôtô nê ŋaê êtu lautuc aôm.
2 Eŋ ênam aôm sa aŋga gamêŋ dabuŋ
to êpuc aôm tôŋ aŋga Sion.
3 Eŋ taê ênam aômnêm da samob.
Ma nêm daja ênac eŋ mataanô ŋajam.
4 Eŋ êkêŋ gêŋ, taŋ nêm ŋalêlôm taê kêka naŋ, ŋanô êsa.
Eŋ êkêŋ aôm ôŋgôm gêŋ samob, taŋ taêm gajam naŋ, e ônac dabiŋ.
5 Embe ôku nêm ŋacjo tulu, aêac oc ôliŋ api toôndugeŋ, oc andaiŋ obokêam asam aêacma Anôtônê ŋaê.
Apômtau êkêŋ gêŋ samob, taŋ koteŋ naŋ, ŋanô êsa.

6 Galoc tec kajala gebe Apômtau gêjam nê ŋac, taŋ seŋ oso eŋ naŋ sa.
Eŋ kêkêŋ taŋa eŋ aŋga nê undambê dabuŋ. Nê anôŋa aku ŋacjo tulu toŋaclaigeŋ.
7 Lau ônê ŋai-ŋai samob taêŋ kêka nêŋ kareta siŋŋa to hos,
mago aêac tec taêŋ kêka aêacnêŋ Apômtau Anôtô nê ŋaclai.
8 Êsêac tê sêku sa sêsêp jasêc,
mago aêac gacgeŋ bôŋdagi aŋgeŋ akô ŋajaŋa.

9 O Apômtau, ôkêŋ kiŋ tau êku nê ŋacjo tulu.
Ôkêŋ taŋam aêacmêŋma môêc.
Dawidnê pesalem teŋ.

21

Aweŋ gêôc Anôtô kêtu kêku ŋacjo tuluŋa

1 O Apômtau, kiŋ têtac ŋajam kêtu kôpuc eŋ tôŋŋa
ma ôli kêpi ŋanô gebe aôm gôjam eŋ sa.
2 Biŋ taŋ nê ŋalêlôm taê gêjam naŋ, gôgôm ŋanô kasa
to biŋ, taŋ gêdôôlic kêsôm lasê naŋ, gôgôm kêtu tôŋ.

3 Aôm gôdêŋ eŋ jakômoasiŋ eŋ ŋanôgeŋ.
Aôm kôkêŋ eŋ kêkuc sunsuŋ gold teŋ.
4 Eŋ keteŋ aôm gebe êmoa mata jali, tec gôgôm kêtu tôŋ,
gebe gôjac têku ênê jala ma gêmoa e ŋêŋgeŋ su.

5 Aôm gôjam eŋ sa, tec nê-wae kêtu kapôêŋ.
Aôm kôgêlôŋ eŋ ŋa ŋawasi to kôwaka eŋ sa.
6 Aôm kotoc eŋ sa kêtu moasiŋ ŋamôkê ŋanô.
Aôm gômoa gôwiŋ eŋ, tec gêgôm eŋ têtac ŋajam kêsa.

7 Kiŋ taê kêka Apômtau
ma Lôlôc Ŋatau nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êpuc eŋ tôŋ ma êku atom.
8 O kiŋ, lêmam oc ôlô nêm ŋacjo samob tôŋ.
Nêm anôŋa oc êtap samob, taŋ sêkêŋ kisa aôm naŋ sa.
9 Aôm embe ojoc taôm lasê,-oc ôndamba êsêac êtôm ja geŋ oba.
Apomtau têtac ŋandaŋ oc êndaŋgôŋ êsêac ma ja oc êniŋ êsêac su.
10 Kiŋ oc enseŋ êsêacnêŋ wakuc aŋga nom su
ma oc enseŋ nêŋ gôlôac aŋga ŋamalac ŋalêlôm su.

11 Êsêac embe sêniŋ oliŋ sec êtu aômŋa me taêŋ ênam gebe sênsau sêôc aôm,
oc sêŋgôm gêŋlêlôm elêmê.
12 Eŋ oc êpê êsêac ŋa nê sôb
ma êôc êsêac ôkwi e sêc.

13 O Apômtau, ômôêŋ tonêm ŋaclaigeŋ,
ec aêac alanem to alambiŋ aômnêm ŋaclai.
Dawidnê pesalem teŋ.

22

Taŋiboa to wê lambiŋŋa teŋ

1 O ŋoc Anôtô, o ŋoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê siŋ
ma kôkô jaêc ŋoc taŋi ônam aê saŋa.
2 O ŋoc Anôtô, aê aoc gêjac aôm gêdêŋ geleŋŋa, mago gôjô aê aoc atom.
Ma gêdêŋ gêbêc, mago ŋoc ŋalêlôm kêtu malô atom.
3 Mago aôm ŋac dabuŋ.
Aôm gôŋgôŋ Israelnê wê lambiŋŋa ŋaô kêtu nêm lêpôŋ.
4 Aôm tonaŋ tec aêac tameŋmai sêkêŋ mateŋ.
Sêkêŋ mateŋ aôm, tec gôjam êsêac sa.
5 Êsêac sêmôêc gêdêŋ aôm ma gôjam êsêac kêsi.
Êsêac sêkêŋ mateŋ aôm e gôgôm êsêac majeŋ kêsa atom.

6 Aê katôm ŋamalac atom, katôm moacêŋgic.
Lau sêsu aê susu ma ŋamalac laŋôŋ gelo aê.
7 Lau samob, taŋ sêlic aê naŋ, têtaŋ pêlê aê.

Sêŋala to têdaiŋ gêsuŋ aê gebe
8 “Ŋac tau tonaŋ gêsuŋ tau gêdêŋ Apômtau, tec Apômtau akôc eŋ samaŋ.
Apômtau têtac gêwiŋ eŋ, tec ênam eŋ kêsimaŋ.”

9 Aôm tonaŋ tec kôkôc aê aŋga tinoc têtaclêlôm,
gojob aê ŋapep ma gaiŋ tinocnê su tôŋ.
10 Tinoc kêkôc aê su ma aôm gôjam jaom aê ŋapaŋ.
Gêdêŋ aê katu awê naŋ, aôm kôtu aêŋoc Anôtô.
11 Ômoa jaêc aêma atom
gebe gêŋwapac mêŋkêdabiŋ ma gêjam-sawaga teŋ gêmoa atom.

12 Bulimakao kapoac taêsam sêkôm aê auc.
Bulimakao kapoac Basanŋa toŋaclai sêgi aê auc.
13 Gêŋ tau sêŋa aweŋ gêdêŋ aê
kêtôm lewe kêtaŋ gebe êkaku gêŋ popoc.

14 Aê gawê amboac labi.
Aêŋoc ŋatêkwa samob kêsu.
Aêŋoc ŋalêlôm kêtôm lêp
ma gêwê gêc ŋoc waŋlêlôm.
15 Aêŋoc koclabeŋ ŋakeleŋ kêsa amboac ku ŋasaboac
ma imbeloc kêsap lôcboam tôŋ. Ma kôkôniŋ aê tôŋ gaêc gêmacanô ŋakekop
ŋalêlôm.

16 Ojae, kêam sêgi aê aucgoc. Secwaga toŋ teŋ sêwa aê auc
ma sêkim lemoc to octapa lasê.
17 Ŋoc ŋatêkwa samob gêc awêgeŋ.
Êsêac mateŋ gê aê e gêjac mateŋanô ŋajam.
18 Êsêac sêjac sam ŋoc ŋakwê gêdêŋ tauŋ.
Ma sêpuc kapoac kêtu ŋoc ŋakwê baliŋŋa.
19 O Apômtau, ômoa jaêc aêma atom.
O ŋoc ŋaclai, mêŋônam aê sa sebeŋ.
20 Ônam aê kêsi aŋga siŋ
ma ônam aê sa aŋga kêamnêŋ gebe jamoa matoc jali.
21 Ônam aê sa aŋga lewe awasuŋ
ma ojop aê êndêŋ bôcgabuŋ ŋajabo.

22 Aê jasôm nêm ŋaê lasê êndêŋ ŋoc lasitêwai
ma jalanem aôm jakô gôlôac ŋalêlôm.
23 Amac taŋ atêc Apômtau naŋ, alambiŋ eŋ.
Amac samob, taŋ aŋga Jakobnê gôlôac naŋ, atoc eŋ sa.
Amac samob, taŋ nêm ŋam kêsêp Israel naŋ,
anac tênêp eŋ.
24 Gebe eŋ mataanô geo gala to gêjam dêmôê
ŋac ŋalêlôm sawa, taŋ kêpô lêna tau naŋ atom.
Eŋ gêsaŋ laŋôanô auc gêdêŋ eŋ atom.
Apômtau kêkêŋ taŋa eŋ gêdêŋ taŋ gêmôêc gêdêŋ eŋ naŋ.

25 Aôm kôtu ŋoc lambiŋ, taŋ kêsa gôlôac kapôêŋ ŋalêlôm naŋ ŋamôkê.
Ŋoc biŋ, taŋ gajac mata naŋ, gabe jaŋgôm êtu tôŋ jakô lau, taŋ têtêc eŋ naŋ
laŋôŋnêmŋa.

26 Lau ŋalêlôm sawa oc sêniŋ gêŋ e êôc êsêac tôŋ.
Êsêac taŋ sesom Apômtau naŋ, oc aweŋ êôc eŋ.
Nêm ŋalêlôm êpi-êpi endeŋ tôŋgeŋ.

27 Nom ŋamadiŋ samob oc taêŋ ênam biŋ tonaŋ ma sênam tauŋ okwi denden Apômtau.
Lau tomôkê-tomôkê samob oc sêu tauŋ sênêc eŋ laŋônêmŋa.
28 Gebe Apômtau eŋ kiŋ,
eŋ tec gêjam gôliŋ lau tomôkê-tomôkê samob.

29 Lau towae samob aŋga nom oc sewec êndêŋ eŋ.
Samob taŋ têtu kekop naŋ, to êsêac taŋ lêŋ tamac ênduŋa gêjac êsêac ŋawae naŋ, oc sewec êndêŋ eŋ amboac tonaŋgeŋ.
30 Lau samob, taŋ ocgo mêŋsêsa naŋ, oc sênam sakiŋ eŋ.
Ma lau oc têtêku Apômtaunê miŋ êndêŋ nêŋ wakuc.
31 Êsêac oc sênac miŋ êndêŋ lau, taŋ teneŋi sêkôc êsêac atom tageŋ naŋ,
gebe Apômtau gêjam êsêac sa. *

23

Apômtau kêtu ŋoc ŋacgejob

1 Apômtau kêtu ŋoc ŋacgejob,
tec oc japô lêna gêŋ teŋ atom.
2 Eŋ kêkêŋ aê kasa tauc sic gaêc gamêŋ wale-wale
to gêwê aê jakalêwaŋ tauc gaŋgôŋ bumata.
3 Eŋ kêlau ŋoc katuc
to gêwê aê kasa lêŋ ŋaŋêŋ kêtu ênê ŋaêŋa.
4 Ma embe jamoa ŋakêlêndiŋ sec ŋalabu, oc jatêc gêŋwapac teŋ atom,
gebe aôm gôwiŋ aê. Nêm guŋ to tôc gêjac aê têtac tôŋ.

5 Aôm gono moasiŋ aê ma ŋoc ŋacjo sêlic.
Aôm goeŋ oso môkêcapac ŋa niptêkwi ma kôkêc aêŋoc gêŋ janômŋa e mêŋgêc.
6 Biŋŋanô, malô to moasiŋ êsap aê tôŋ êndêŋ bêc samob, taŋ jamoa matoc jali naŋ,
ma jaŋgôŋ Apômtaunê andu totêm-totêm. *

24

Kiŋ toŋawasi

1 Apômtau kêtu nom to gêŋ samob, taŋ gêjam auc naŋ ŋatau.
Lau taŋ sêŋgôŋ nom tau e jagêdêŋ ŋamadiŋ naŋ, têtu nê gêŋ amboac tonaŋ.
2 Eŋ kêsuŋ nom tonaŋ sa kêkô gwêc ŋaô
ma kêkwê e ŋajaŋa sec kêkô bu ŋaô.

3 Asa oc êpi Anôtônê lôc naêtôm.
Ma asa oc êtôm gebe êkô ênê gamêŋ dabuŋ.
4 Ŋac taŋ lêma ŋawasi ma ŋalêlôm ŋakêŋkêŋ laŋgwageŋ naŋ.
Ŋac taŋ gêôc tau sa gêdêŋ gêŋdansaŋ atom naŋ, to ŋac taŋ kêtôc lêma kêtu geo teŋŋa atom naŋ.
5 Eŋ oc akôc mec aŋga Apômtaunê.
Ma Anôtô, taŋ gêjam eŋ kêsi naŋ, oc êwaka eŋ sa.

* **22:31:** Dawidnê pesalem teŋ. * **23:6:** Dawidnê pesalem teŋ.

6 Lau taŋ sesom eŋ naŋ, nêŋ lêŋ amboac tonaŋ.
Êsêac taŋ sesom Jakobnê Anôtô laŋôanô.

7 O sacgêdôac, asa laŋômanô sa ma katam laŋgwaanôac, alêc taôm su
gebe kiŋ toŋawasi êsô êwac.
8 Kiŋ toŋawasi tau asa.
Apômtau ŋaclai to ŋactêkwa, Apômtau ŋactêkwa, taŋ gêjac siŋ naŋ.

9 O sacgêdôac, asa laŋômanô sa ma katam laŋgwaanôac, alêc taôm su
gebe kiŋ toŋawasi êsô êwac.
10 Kiŋ toŋawasi tau asa.
Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, ŋac tonaŋ kêtu kiŋ toŋawasigoc. *

25

Mec Anôtô ejop to êwê aêac ma êsuc nêŋ sec ôkwiŋa

1 O Apômtau, aê jansuŋ ŋoc katuc sa êndêŋ aôm.
2 O ŋoc Anôtô, aê kakêŋ gêwiŋ aôm. Ôkêŋ lau sêŋgôm aê majoc êsa atom
ma ôkêŋ ŋoc ŋacjo sêôc ôndu aê atom.
3 Samob taŋ sêkêŋ mateŋ aôm naŋ, sêŋgôm êsêac majeŋ êsa atom.
Lau tageŋ, taŋ sêkac tauŋ su aŋga aômnêm naŋ, go majeŋ êsa.

4 O Apômtau, ôwa nêm lêŋ sa êndêŋ aê.
Ôkêŋ aê jajala nêm intênamaŋ.
5 Ôndôŋ aê ma ôkêŋ aê jasêlêŋ jasa nêm biŋŋanô ŋaintêna, gebe aôm kôtu ŋoc
Anôtô gêjam aê saŋa.
Aê kakêŋ matoc aôm kêtôm bêcgeŋ.
6 O Apômtau, taêm ênam nêm taêm walô to nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa,
taŋ gêc gêdêŋ andaŋgeŋ e mêŋgêdêŋ galoc naŋ.
7 Taêm ênam ŋoc sec to geo ŋapalêgeŋŋa atom.
O Apômtau, taêm ênam aê êtu têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to nêm moasiŋŋa.

8 Apômtau eŋ ŋajam to gêdêŋ.
Amboac tonaŋ tec kêdôŋ lau sec sêsa lêŋ gêdêŋ.
9 Eŋ gêwê lau, taŋ sêkôniŋ tauŋ naŋ, sêsa nêŋ lêŋ gêdêŋ
ma kêdôŋ nê lêŋ gêdêŋ lau, taŋ sêkôniŋ tauŋ naŋ.
10 Apômtau gêwê lau, taŋ sêmasaŋ ênê poac to biŋsu naŋ.
Sêsa ênê lêŋ têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋŋanôŋa.

11 O Apômtau, ôsuc ŋoc biŋ kapôêŋ naŋ ôkwi
êtu nêm ŋaêŋa.
12 Ŋac taŋ kêtêc Apômtau naŋ, eŋ asa.
Apômtau oc êndôŋ lêŋ, taŋ ŋac tau êjaliŋ sa naŋ, êndêŋ eŋ.
13 Eŋ tau oc êŋgôŋ tomoasiŋ
ma nê wakuc oc sêwê kaiŋ gamêŋ tau.
14 Lau taŋ têtêc Apômtau naŋ, têtu ênê lau ôliŋ andaŋ eŋŋa.
Ma eŋ gêwa nê poac sa gêdêŋ êsêac.

15 Matoc kêsap Apômtau tôŋ
gebe eŋ oc ênu ockaiŋ su aŋga lakô.
16 Ôkac taôm ôkwi êndêŋ aê ma taêm labu aê

* **24:10:** Dawidnê pesalem teŋ.

gebe aê taucgeŋanô gaŋgôŋ toŋoc ŋalêlôm ŋawapacgeŋ.
17 Ôŋgôm ŋoc ŋalêlôm ŋawapac êtu gaô
ma ôŋgamboac aê su aŋga ŋoc ŋandaŋ.
18 Taêm ênam ŋoc ŋalêlôm ŋawapac to biŋ, taŋ kêlênsôŋ aê
ma ôsuc aêŋoc sec samob ôkwi.

19 Ôlic ŋoc ŋacjo samob, taŋ sêjac aê ŋawae naŋ.
Êsêacnêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ aêŋa.
20 Ônam gôliŋ katuc ma ônam aê sa.
Ôkêŋ lau sêŋgôm aê majoc êsa atom gebe aê gaê lamu aôm.
21 O Apômtau, biŋgêdêŋ to gêŋ mansaŋ êkôm aê auc,
gebe aê kakêŋ matoc aôm ŋapaŋ.
22 O Anôtô, ônam Israel sa
aŋga nêŋ gêŋwapac samob ŋalêlôm. *

26

Ŋac mansaŋ teŋ nê mec

1 O Apômtau, nêm mêtôc êwaka aê sa gebe gawê biŋ ŋakaiŋ teŋ atom gebe aê
kasa ŋoc lêŋ laŋôcnêm sawageŋ
to taêc kêka aôm ŋaŋêŋgeŋ.
2 O Apômtau, ônsaê aê ma ôjala aê.
Ômbêlêm ŋoc ŋalêlôm e ômbi lêtêŋ.
3 Gebe nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêjac aê matoc su gedeŋ tôŋgeŋ
ma kasa nêm lêŋ ŋaŋêŋ ŋapaŋ.

4 Aê gaŋgôŋ gawiŋ lau kesowaga atom.
Ma gajac biŋ ôkwi gêdêŋ kalomtêna atom.
5 Aê gadec secwaganêŋ sêkac tauŋ saŋa
to gajac jaê lau geowaga.

6 O Apômtau, aê kakwasiŋ lemoc ŋabiŋ masigeŋ.
Ma kasêlêŋ kagi nêm altar amboac tonaŋgeŋ tec gamoa.
7 Gebe janam daŋge aôm ŋa aoc kapôêŋ
Ma jasôm aômnêm gêŋsêga samob ŋawae lasê.

8 O Apômtau, aê têtac gêwiŋ nêm andu ŋamala,
gamêŋ taŋ nêm ŋawasi gêjam auc naŋ.
9 Ôtiŋ ŋoc katuc siŋ êwiŋ lau secwaga nêŋ atom.
Ma ôlic ênaŋa êwiŋ lau-sêjac-ŋamalac-ênduwaga nêŋ atom.
10 Lau tonaŋ lemeŋ siŋ-dec kêsap tôŋ.
Ma sêmêgôm awa ŋalêsiŋa kêsêp lemeŋ anôŋa e mêŋgêc laŋgwageŋ.

11 Ma aê kasa ŋoc lêŋ tobiŋ masigeŋ.
O Apômtau, ônam aê kêsi to taêm labu aê.
12 Ockaiŋ tec kaka gamêŋ ŋatapa ŋajam tôŋ.
Lau embe sêkac tauŋ sa, oc sêlambiŋ Apômtau. *

27

Apômtau kêtu ŋoc Ja to ŋoc moasiŋ

* **25:22:** Dawidnê teŋ. * **26:12:** Dawidnê teŋ.

1 Apômtau kêtu ŋoc ja to ŋoc moasiŋ, amboac tonaŋ oc jatêc asa.
Apômtau kêtu katucnê lamu, amboac tonaŋ oc jaê go asa.

2 Lau sec embe sênac aê gebe sensen aê su,
go êsêac, taŋ têtu ŋoc soŋo-soŋo to ŋoc ŋacjo naŋ, sêka selelec e sêu tauŋ.
3 Siŋwaga taêsam embe sêŋgi aê auc, oc ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc atom.
Ma êsêac embe sênac siŋ êndêŋ aê, oc têtac êpa sugeŋ.

4 Aê kateŋ gêŋ tageŋ gêdêŋ Apômtau ma ŋoc ŋalêlôm kêkac aê biŋ tageŋ tonecŋa
gebe jaŋgôŋ Apômtaunê andu êtôm ŋoc bêc jamoa matoc jaliŋa samob
gebe jalic Apômtaunê ŋajam
ma jateŋ eŋ gebe êwê aê.
5 Gebe êndêŋ bêc ŋawapacŋa eŋ oc êsiŋ aê jaŋgôŋ ênê bec ŋalêlôm.
Ênê bec ŋagadê oc ênsaŋ aê auc. Eŋ êsuŋ aê sa najaka poc ŋajaŋa tôŋ.
6 Amboac tonaŋ tecbeloc aŋgeŋ êndêŋ ŋoc ŋacjo, taŋ sêgi aê auc naŋ.
Aê gabe jakêŋ da aŋga ênê bec ma jakêŋ toôndugeŋ. Aê jaŋga wê ma janam
êndêŋ Apômtau.

7 O Apômtau, ôkêŋ taŋam aê gebe aoc gêjac aôm kapôêŋ.
Taêm walô aê ma ôkêŋ taŋam aêmaŋ.
8 Aôm kôsôm gebe “Ansom aê.”
“O Apômtau, amboac tonaŋ tec gabe jansom aôm.”
9 Ôsiŋ laŋôm aê atom ma ôtiŋ nêm sakiŋwaga su totêmtac ŋandaŋŋa atom.
O ŋoc kêsiwaga Anôtô, aôm kôtu ŋoc gêjam-sa amboac tonaŋ ôtiŋ aê su to
ônac kapoac aê atom.
10 Tinoc agêc tamoc sêwi aê siŋ su,
mago Apômtau oc êkôc aê sa.

11 O Apômtau, ôtôc nêm intêna êndêŋ aê ma ôwê aê jasa gamêŋ tapa ŋajam.
Ôŋgôm êtu ŋoc ŋacjoŋa.
12 Ôwi aê siŋ jandêŋ biŋ, taŋ ŋoc ŋacjo sêkic naŋ atom.
Gebe biŋ-gêgawaga dêdi sebe sênac aê ma sêjac tênêp gebe sensen aê su.

13 Aê kakêŋ gêwiŋ
gebe jalic Apômtaunê ŋajam aŋga gamêŋ sêŋgôŋ mateŋ jaliŋa.
14 Ôkêŋ matam Apômtau totêmtac êpa sugeŋ ma tonêm ŋalêlôm samucgeŋ.
Ôkêŋ matam Apômtaugeŋ. *

28

Mec Apômtau ênam aêac saŋa

1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm gebe ŋoc lamu aôm.
Laŋôm elo ma ônam taôm tôŋ aê atom,
gebe aôm embe ênam taôm tôŋ aê,
aê oc jatôm lau, taŋ sêsêp sê sêja e laŋôŋmê naŋ.
2 Embe jamôêc êndêŋ aôm ma jaôc lemoc sa êndêŋ nêm lôm ŋagamêŋ
dabuŋsêga,
naŋ ôkêŋ taŋam ŋoc taŋiboa.
3 Ôtiŋ aê su jawiŋ lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, to lau alôb-alôbwaga
atom.

* **27:14:** Dawid gêga.

Gebe lau tonaŋ nêŋ ŋalêlôm keso ma sêbanac biŋ gêdêŋ nêŋ lau jabaŋ
êsêacŋa.

4 Ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac êtôm nêŋ gêŋ, taŋ sêgôm to sêjac lau mateŋanô aucŋa
naŋ.
Ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac êtôm gêŋ, taŋ lemeŋ sêgôm naŋ, ôkêŋ gêŋ tau
ŋagêjô êndêŋ êsêac.
5 Gebe êsêac mateŋ gêdiŋ Apômtaunê gôliŋ to gêŋ, taŋ lêma gêgôm naŋ atom.
Amboac tonaŋ oc enseŋ êsêac su e ênam êsêac sa êtiam atom.
6 Aoc êôc Apômtau
gebe eŋ kêkêŋ taŋa ŋoc taŋiboa kapôêŋ.
7 Apômtau kêtu ŋoc ŋaclai to ŋoc lautuc.
Ŋoc ŋalêlôm kêsap eŋgeŋ, tec gêjam aê sa.
Amboac tonaŋ ŋoc ŋalêlôm gegeŋ aê sa samucgeŋ
gebe jaŋga wê daŋgeŋa êpi eŋ.

8 Apômtau kêtu nê lau nêŋ ŋaclai
to kêtu nê ŋac, taŋ seŋ oso eŋ naŋ, nê lautuc.
9 Ônam nêm lau sa to ônam mec nêm gêŋlênsêmmaŋ
ma ojop to ôsip aêac sa endeŋ tôŋgeŋ. *

29

Ôsic to wapap kêwaka Apômtaunê wae sa

1 O lau undambêŋa, awem êôc Apômtau
ma alanem ênê ŋawasi to ŋaclai.
2 Awaka Apômtaunê ŋaê ŋawae sa.
Au taôm togêlôŋ dabuŋ anêc Apômtau laŋônêm.

3 Êsêac sêŋô Apômtau awa aŋga gwêc.
Ma ênê awa kêdôŋ tau gêsac gwêc.
4 Apômtau awa kêtaŋ toŋaclai.
Apômtau awa ŋadindiŋ kaiŋ teŋ.

5 Apômtau awa, wapap tau, gêjac kaseda.
Apômtau gêjac kaseda, taŋ kêkô Lebanon naŋ popocgoc.
6 Eŋ gêgôm lôc Lebanon gêboaŋ amboac bôclatu.
Ma Hermon amboac bulimakao ŋalatu.

7 Apômtau awa kêkêŋ jawaô kêbêlaŋ
sinseŋ-sinseŋ kêsa makeŋ-makeŋ.
8 Apômtau awa kêlêndiŋ gamêŋsawa e kêtênêp lasê.
Apômtau kêkôjôc gamêŋsawa Kades.
9 Apômtau awa kêwiwic kamem to giŋ kalaka walôŋa e kêsêlô su.
Ma samob, taŋ sêŋgôŋ nê andu naŋ, sêôc lambiŋ eŋ gebe ŋataugoc.

10 Apômtau gêjam gôliŋ gwêc ŋagêdimbob.
Eŋ gêŋgôŋ nê lêpôŋ kiŋŋa gedeŋ tôŋgeŋ.
11 Apômtau êpuc nê lau tôŋmaŋ.
Apômtau ênam mec nê lau ŋa biŋmalô. *

* **28:9:** Dawidnê teŋ. * **29:11:** Dawidnê pesalem teŋ.

30

Mec daŋgeŋa teŋ

1 O Apômtau, aê gabe aoc êôc aôm gebe gôjam aê kêsi.
Ma kôkêŋ aêŋoc ŋacjo têtu samuc kêtu aê gajaŋaŋa atom.
2 O Apômtau ŋoc Anôtô, aê gamôêc gêdêŋ aôm gebe ônam aê sa.
Ma aôm kômoasiŋ aê, tec aê ŋajam kêsagoc.
3 Apômtau, aôm tec gôwê ŋoc katuc aŋga lamboam kêpi gêmêŋ.
Aôm gômôêc aê tôŋ mêŋkôkêŋ aê matoc jali kêsa kêtiam gebe jaêc su jasêp sêlêlôm jana atom.

4 Amac lau mansaŋwaga, awem êôc Apômtau.
Ma alanem ênê ŋaê dabuŋ.
5 Gebe eŋ têtac ŋandaŋ olaŋ-olaŋ atom.
Ma nê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
Êmbêc tataŋ taŋiboa
ma eleŋ ôliŋ êpi-êpigeŋ.
6 Aê tec taêc gêjam e gwala kêpa su
gebe “Oc jaku atomanô.”
7 O ŋacmoasiŋ Apômtau, aôm kôwaka aê sa gaŋgôŋ ŋoc malac ŋajaŋa.
Ma gôsaŋ laŋômanô auc gêdêŋ aê e katakê.

8 O Apômtau, gêdêŋ tonaŋ aoc gêjac aôm
ma kataŋ gêdêŋ ŋoc Anôtô.
9 “Aê embe jamac êndu ma jasêp sê jana,
oc êmoasiŋ aôm amboac ondoc.
Kekop oc etoc aôm sa
ma êwaka nêm lêŋ to nêm biŋ ŋaŋêŋ sa êtôm me.
10 O Apômtau, ôkêŋ taŋam aê to taêm walô aê.
O Apômtau, ôtu ŋoc ônam-aê-sawaga.”

11 Aôm gôjam ŋoc gêŋwapac ôkwi kêtu wê.
Aôm kôkac ŋoc abec su ma kôkêŋ têtac ŋajam aê kajandiŋ.
12 Amboac tonaŋ aê janam tauc tôŋ atom. Aê jalambiŋ aôm.
O Apômtau, ŋoc Anôtô, aê gabe janam daŋge aôm endeŋ tôŋgeŋ. * naŋ.

31

Mec Anôtô ênam aêac sa êndêŋ noc gêŋwapacŋa

1 O Apômtau, aêŋoc lam u aôm. Ôwi aê siŋ amboac ŋac gêbac atomanô.
Ônam aê sa êtu aômnêm biŋgêdêŋŋageŋ.
2 Ôê taŋam aê
ma mêŋônam aê sa sebeŋ.
Ôtu ŋoc poclabu ôŋgandê aê
ma ŋoc tuŋtêna gebe ôpiŋ aê auc.

3 Aôm tec kôtu ŋoc poclabu to tuŋtênagoc.
Aôm oc ôkam to ôwê aê êtu nêm ŋaêŋa.
4 Aôm oc wê aê sa aŋga uc, taŋ êsêac sêkic kelecgeŋ kêtu aêŋa naŋ,
gebe aôm kôtu aêŋoc lamu.
5 Aê jasakiŋ ŋoc katuc êndêŋ aôm lêmam êwac.

* **30:12:** Dawidnê pesalem, taŋ gêga gêdêŋ sêjac kawi lôm dabuŋ

O Apomtau, aôm Anôtô ŋaŋêŋ, tec gôjam aê sa.

6 Aôm têmtac gedec êsêac, taŋ sêsap gwam ŋaôma tôŋ naŋ samucgeŋ,
mago aê matoc kêsap Apômtau tôŋ.
7 Aê oc têtac ŋajam ma ôlic êpigeŋ êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
gebe aôm matam gê aê gêdêŋ gaŋgôŋ jageoŋa ma kôjala ŋoc katuc ôluŋ-ôluŋ ŋam.
8 Aôm gôwi aê siŋ kêsêp ŋacjonê lêma atom.
Aôm kôkêŋ aê ockaiŋ kaka gamêŋ ŋatapa tôŋ.
9 O Apômtau, taêm walô aê gebe gaŋgôŋ jageo.
Gêŋwapac gêgôm aê matocanô ŋatalô kêsa e katuc to ôlic kêlênim tau.
10 Ŋoc têm gamoa matoc jaliŋa samob kêtu gêŋwapacŋageŋ gêja
ma kataŋ taŋiboa kêtôm ŋoc jala samob.
Aê tekoc gêbac kêtu gamoa jageoŋa
ma ŋoc ŋatêkwa kêtu goloŋ su.

11 Ŋoc ŋacjo samob têtaŋ pêlê aê
ma ŋoc lau, taŋ sackapoagêdô gêdêŋ tauŋ naŋ, sêsu sam su aê.
Ŋoc sêlêb embe sêlic aê, oc têtêc aê.
Lau teŋ embe têtap aê sa aŋga intêna, oc sêc aê.
12 Êsêac sêliŋ aê siŋ amboac ŋac, taŋ gêmac êndu su naŋ.
Aê katôm ku ŋamoasagac.
13 Lau taêsam sêjac biŋ kesec-kesec gêdêŋ tauŋ. Gêŋ secsêga kêkôm aê auc.
Êsêac sêmasaŋ biŋ sêwiŋ tauŋ gebe sensеŋ aê su janaŋa.

14 O Apômtau, mago aê tec kasap aôm tôŋgeŋ.
Aê kasôm gebe “Ŋoc Anôtô aôm.”
15 Aôm lêmam gôjam gôliŋ ŋoc lêŋ.
Amboac tonaŋ ônam aê sa aŋga ŋoc ŋacjo to lau, taŋ sêlêsu aê naŋ.
16 Ôkêŋ laŋômanô êpô nêm sakiŋwaga.
Onam aê sa êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa.
17 O Apômtau, ôwi aê siŋ amboac gêŋ gêbac atom gebe aoc gêjac aôm.
Ôkêŋ lau alôb-alôbwaga têtu gêŋ gêbacmaŋ ma toaweŋmêgeŋ sêsêp lamboam sêna.
18 Ômbôc gêdôŋôlic dansaŋ auc.
Êsêac tetoc tauŋ sa ma sêsôm ŋac gêdêŋ nê bôlêŋ paliŋ e sêgôm eŋ wae kêtu sec.

19 Aôm gôjac nêm moasiŋ sa gêjam sêga
kêtu lau, taŋ têtêc aôm naŋŋa,
ma kômoasiŋ lau, taŋ sê lamu aôm naŋ,
ma lau samob sêlic gêdêŋ mateŋanô.
20 Aôm kôpiŋ êsêac auc ŋa laŋômanô
gêdêŋ ŋamalacnêŋ poac.
Aôm kôsiŋ êsêac ôkwi sêŋgôŋ bec teŋ
gebe imbeleŋ ênac êsêac atom.

21 Aoc gêôc Apômtau,
gebe eŋ kêtôc nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêdêŋ aê gêdêŋ taŋ sêgi aê auc sebe sêku aê tulu naŋ.
22 Aê katêc tauc ŋanôgeŋ ma taêc gêjam gebe
“Aôm tec kôtiŋ aê su aŋga laŋômnêmŋa.”

Mago aôm gôŋô aêŋoc taŋiboa kapôêŋ
gêdêŋ taŋ aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa naŋ.

23 Amac akêŋ-gêwiŋwaga samob, têmtac êwiŋ Apômtau.
Apômtau gejob lau-ŋaŋêŋwaga ma êkêŋ ŋagêjô êlêlêc su êndêŋ lau-tetoc-tauŋ-sawaga.
24 Amac samob, taŋ asaê Apômtau amoa naŋ,
akô ŋajaŋa totêmtac êpa sugeŋ. *

32

Tamoa totêntac êpa sugeŋ gebe Anôtô kêsuc nêŋ sec okwi

1 Aweŋ êôc ŋac, taŋ Anôtô kêsuc ênê sec ôkwi
to kêgadu ênê geo auc naŋ.
2 Aweŋ êôc ŋac, taŋ Anôtô taê gêjam ênê keso atom
ma biŋdansaŋ gêc ênê ŋalêlôm atom naŋ.

3 Gêdêŋ taŋ gajam tauc tôŋ naŋ, ŋoc ôlicwalô gêbacnê
gebe kataŋ taŋiboa kêtom bêcgeŋ.
4 Gebe lêmam gêsac aê ma kôkôniŋ aê kêtôm bêc to geleŋgeŋ.
Ŋoc ŋalêlôm ŋakeleŋ kêsa kêtôm oc kêpac mêckelep e ŋakeleŋ kêsa.

5 Amboac tonaŋ tec gaoc ŋoc biŋ lasê gêdêŋ aôm
ma gasaŋ ŋoc geo auc atom.
Aê kasôm gebe “Jaoc ŋoc biŋ keso lasê êndêŋ Apômtau,”
tec aôm kôsuc ŋoc geo ŋatôp ôkwi.

6 Amboac tonaŋ lau mansaŋ samob teteŋ êndêŋ aôm,
êndêŋ têm sêpô lêna tauŋŋa.
Ec embe ŋasamac sec ênsalê auc êmêŋ,
naŋ êtap êsêac sa atom.
7 Aôm kôtu ŋoc gamêŋ jasiŋ taucŋa. Aôm gojob gêdêŋ taŋ gamoa jageo naŋ.
Nêm moasiŋ gôjam aê kêsiŋa kêkôm aê auc.

8 “Aê gabe jandôŋ to jatôc intêna ôsaŋa êndêŋ aôm.
Aê matoc êndiŋ aôm ma jawa aôm.
9 Ôtôm hos me doŋki kaucmê atom.
Embe gôliŋ to gôliŋ ŋamôkê êsêp awasuŋ atom, oc taŋa wamu aôm atom.”
Apômtaunê biŋ tonaŋ.

10 Ŋac alôb-alôb kêtap gêŋwapac taêsam sa.
Ma ŋac, taŋ mata kêsap Apômtau tôŋ naŋ, Apômtaunê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êkwa eŋ auc.
11 O lau gêdêŋac, ôlim êpi totêmtac ŋajamgeŋ êtu Apômtauŋa.
Ma amac samob, taŋ nêm ŋalêlôm ŋaŋêŋ naŋ, atu samuc toôndugeŋ. *

33

Lambiŋ êndêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ to gejob gêŋ samob naŋ

1 O lau gêdêŋac, atu samuc Apômtau toôndugeŋ.
Lambiŋ gajac lau mansaŋ ŋawae.
2 Anam daŋge Apômtau ŋa gêŋ wêŋa.

---

* **31:24:** Dawidnê pesalem teŋ. * **32:11:** Dawid gêga. Pesalem dambu tauŋŋa kêtu luagêcŋa.

Aôc eŋ sa ŋa gêŋ wêŋa, taŋ ŋagam lemeŋlu naŋ.
3 Aŋga wê wakuc teŋ epi eŋ.
Ansaic ŋagam êtaŋ toaligeŋ.

4 Gebe Apômtaunê biŋ biŋŋanô.
Ma gêgôm nê gêŋ samob ŋaŋêŋgosu.
5 Eŋ têtac gêwiŋ biŋ gêdêŋ to biŋ ŋaŋêŋ.
Apômtaunê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêjam nom samuc auc.

6 Undambê ŋanô kêsa ŋa Apômtaunê biŋ.
Ma ŋagêlôŋ samob tonaŋ ŋanô kêsa ŋa ênê awajaô.
7 Eŋ gêjac gwêc sa kêpi tageŋ amboac kêsêp bulakôp.
Eŋ kêkêŋ gwec ŋagêdimbob kêpoac ŋalapsamboam.

8 Nom samuc têtêc Apômtau
ma ŋamalac samob, taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, sêuc labu eŋgeŋ.
9 Gebe eŋ kêsôm ma gêŋ ŋanô kêsa.
Eŋ kêjatu ma gêŋ tau jakêkô.
10 Apômtau geseŋ tenteŋlatunêŋ poac e ŋanô masi.
Eŋ kêkô biŋ, taŋ lau samuc sêmasaŋ naŋ auc.
11 Apômtaunê poac ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
Biŋ taŋ eŋ kêmasaŋ gêc nê ŋalêlôm naŋ, oc elom gôlôac to gôlôac.
12 Aweŋ êôc lau, taŋ Apômtau kêtu nêŋ Apômtau naŋ,
lau tau, taŋ eŋ kêjaliŋ sa gebe têtu ênê gêŋlênsêm naŋ.

13 Apômtau kêtuc kêniŋ aŋga undambê kêsêp gêmêŋ.
Eŋ mataanô kêpi ŋamalacnêŋ latuŋi samob.
14 Ŋac tau gêŋgôŋ nê lêpôŋ ma mata gêdiŋ ŋamalac samob,
taŋ sêŋgôŋ nom naŋ.
15 Ŋac tau tonaŋ tec kêmasaŋ samob nêŋ ŋalêlôm.
Ŋac tau tonaŋ tec mata gêdiŋ gêŋ samob, taŋ êsêac sêgôm naŋ.

16 Siŋwaga taêsam ŋasec, mago oc sênam nêŋ kiŋ sa atom.
Ma siŋsêlêc ŋaclai oc êku ŋacjo tulu atom.
17 Teŋ embe taê êka nê hos siŋŋa gebe êku ŋacjo tulu, oc ênsau tau,
gebe nê hosnê ŋaclai tau oc ênam eŋ sa atom.

18 Alic acgom, Apômtau mata gê êsêac, taŋ têtêc eŋ naŋ,
to êsêac, taŋ sêkêŋ mateŋ ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa naŋ,
19 gebe ênam êsêac katuŋ sa êtu sêmac êndu atomŋa
to êôc êsêac, taŋ sêmoa mateŋ jali naŋ, tôŋ êndêŋ noc tôbômŋa.

20 Aêacnêŋ katuŋ kêtu gwasaê Apômtau,
aêanêŋ gêjam-sawaga to aêacnêŋ lautuc eŋ.
21 Biŋŋanô, aêacnêŋ ŋalêlôm kêtu samuc eŋgeŋ,
gebe aêac takêŋ gêwiŋ ênê ŋaê dabuŋ.

22 O Apômtau, aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa mêŋêpi aêac
êtôm aêac, tec akêŋ mateŋ aôm nec.

34

Anôtô gêjam nê lau, taŋ sêpo lêna tauŋ naŋ sa

1 Aoc êôc Apômtau endeŋ tôŋgeŋ.
Ŋabiŋ lanem ênêc aocgeŋ ŋapaŋ.
2 Ŋoc katuc etoc tau sa êtu Apômtau ŋa.
Êsêac, taŋ sêôc gêŋwapac naŋ, sêŋô e têntac ŋajam êsa.
3 Anam Apômtaunê wae êsa awiŋ aê.
Ma tatoc ênê ŋaê sa seleŋgeŋ.

4 Aê gamôêc Apômtau ma eŋ kêkêŋ taŋa aê.
Ma kêjaŋgo aê su aŋga gêŋ samob, taŋ katêc naŋ.
5 Matam ê Apômtau, go têmtac ŋajam êsa
ma asa tembelam sa ŋapaŋ.
6 Ŋac ŋalêlôm sawa tonec gêmôêc e Apômtau kêkêŋ taŋa eŋ
ma gêjam eŋ sa aŋga nê gêŋwapac samob.
7 Apômtaunê aŋela kêpiŋ êsêac, taŋ têtêc eŋ naŋ auc
ma gêjam êsêac sa.

8 Ansaê ênac awem to ajala gebe Apômtau eŋ ŋac gabêjam ŋanô.
Aweŋ êôc samob, taŋ sê lamu eŋ naŋ.
9 Amac taŋ atu Apômtaunê lau dabuŋ naŋ, atêc eŋgeŋ.
Gebe êsêac, taŋ têtêc eŋ naŋ, oc sêpô lêna gêŋ teŋ atom.
10 Lewe ŋalatu tauŋ oc sêpô lêna ma mo oc êjô êsêac,
mago êsêac, taŋ sensom Apômtau naŋ, oc seso gêŋ ŋajam teŋ atom.

11 O ŋapalêac, amêŋ akêŋ taŋem aêmaŋ.
Aê gabe jandôŋ amac êtu atêc Apômtau ŋa.
12 Asa taê gêjam gebe êŋgôŋ mata jali ŋêŋgeŋ
ma taê kêka gebe nê bêc ênac têku tau ma êtap ŋajam sa.
13 Ojop imbêlam êndêŋ biŋ sec
to gêdômôlic êndêŋ biŋdansaŋ.
14 Ônac jaê sec ma ôŋgôm gêŋ ŋajam.
Onsom biŋ malô ma ôlêtigeŋ e naôê tôŋ.

15 Apômtau mata kêsap lau gêdêŋ
ma kêkêŋ taŋa nêŋ taŋiboa.
16 Apômtaunê laŋôanô kêkô secwaga auc
gebe enseŋ êsêac su e nêŋ lau taêŋ ênam êsêac êtiam atom.
17 Lau gêdêŋ embe sêmôêc, go Apômtau oc êkêŋ taŋa
ma ênam êsêac sa aŋga nêŋ gêŋwapac samob.
18 Apômtau gêjam tamiŋ lau-ŋalêlôm-popocwaga.
Eŋ gêjam êsêac, taŋ nêŋ katuŋ ôluŋ-ôluŋgeŋ naŋ sa.

19 Ŋac gêdêŋ gêôc gêŋwapac taêsam,
mago Apômtau gêjam eŋ sa gêdêŋ gêŋ tonaŋ ŋai samob.
20 Eŋ gejob ênê ŋatêkwa samob
gebe ŋateŋ tulu atom.
21 Sec oc ênac ŋac sec êndu.
Ma êsêac, taŋ têntac sec êndêŋ ŋac gêdêŋ naŋ, oc têtap ŋagêjô sa.

22 Apômtau gêjam nê sakiŋwaga nêŋ katuŋ sa.

Ma êsêac, taŋ sê lamu eŋ naŋ, oc têtap ŋagêjô sa êjô sec atom. * meloc kêtê eŋ e ŋac tau kêtiŋ eŋ su gêc gêja naŋ.

35

Ŋac gaôc gêŋwapacŋa nê mec Anôtô ênam eŋ saŋa

1 O Apômtau, ônac siŋ êndêŋ êsêac, taŋ sêjac aê semoa naŋ.
Ôku êsêac, taŋ sêku aê tulu sêmoa naŋ tulu.
2 Ôja lautuc to maluku sa
ma ôndi mêŋônam aê samaŋ.
3 Ôkôtêŋ kêm to ôndaiŋ olo endeŋ lau, taŋ sebe sê aê tôŋ naŋ.
Ôsôm êndêŋ ŋoc katuc gebe “Aê tec gabe janam aôm sa.”

4 Ôkêŋ lau, taŋ sesom lêŋ senseŋ aê suŋa naŋ,
têtu meloc ma sêmbac tauŋ su.
Êsêac taŋ sêkic aêŋoc biŋ naŋ,
sênu tauŋ su tomajeŋgeŋ sêc sêmu sêna.
5 Ôkêŋ êsêac têtôm jataê, taŋ mu kelelo naŋ,
ma Apômtaunê aŋela êtiŋ êsêac su.
6 Êsêacnêŋ intêna êtu kesec ma ŋalêŋô êsa
ma Apômtaunê aŋela êjanda êsêac.

7 Êsêac sêwa lakô aê kelecgeŋ
ma sêkwê sê gebe aê janac tauc êndu.
8 Gêŋwapac êtap êsêac sa eb tageŋmaŋ ma tauŋ sêsêp nêŋ lakô, taŋ sêwa kelecgeŋ naŋ,
e gacgeŋ sênaŋa.

9 Go ŋoc ŋalêlôm êtu samuc Apômtau
ma êôc eŋ sa gebe gêjam aê kêsi.
10 Aê oc jasôm toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ gebe
“Apômtau, asa oc êtôm aôm,
taŋ kôjaŋgo ŋac gêŋgôŋ jageoŋa su aŋga ŋaclainê
to kôjaŋgo ŋalêlôm sawa, taŋ gêôc gêŋwapac naŋ, su aŋga ŋac, taŋ kêkôniŋ eŋ tôŋ naŋ.”

11 Imbeleŋ dansaŋ sêsa gebe mêŋsenseŋ aê,
têtu kênac gêŋ, taŋ gajam kauc ŋam naŋ, gêdêŋ aê.
12 Aê kamoasiŋ êsêac, mago sêkêŋ sec gêjô ŋajam
e aê katuc gêbac su.
13 Mago gêdêŋ taŋ gêmac kêtap êsêac sa naŋ, aê kasô talu kêtu ŋoc ŋakwê.
Aê gajam dabuŋ mo ma kateŋ ŋoc mec gasaŋ-laŋôcanô auc.
14 Gagôm tauc amboac gagôm kêtu ŋoc ŋac me lasic teŋŋa.
Gaŋgôŋ kapô gaducgeŋ katôm ŋac teŋ ŋalêlôm ŋawapac kêtu têŋaŋa.

15 Mago gêdêŋ taŋ aê katu sec naŋ, êsêac sêkac sa toôliŋ kêpigeŋ sebe sêsu aê susu.
Ma lau, taŋ gajam kauc êsêac naŋ, sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi aê gedeŋ tôŋgeŋ.
16 Êsêac têtôm sêsu-susuwaga sêjam aê katu ôwê to sêgôm aê katu meloc

* **34:22:** Dawid gêga gêdêŋ taŋ kepeŋ tokauc gêdêŋ Abimelek gebe

ma sêmôêŋ luŋluŋ gêdêŋ aê.

17 O Apômtau, gobe ôlic gêŋ tonaŋ e êndêŋ ondocgeŋ.
Ôjanda katuc su aŋga êsêanêŋ biŋ alôb-alôb. Ônam aê kêsi aŋga lewe matac nêŋ.
18 Go janam daŋge aôm êsêp taêsam sêkac tauŋ sa ŋalêlôm.
Aoc êôc aôm êsêp lau taêsam ŋanô taŋeŋsuŋ.

19 Ôkêŋ êsêac, taŋ sêkic aêŋoc biŋ sêsiŋgeŋ sêmoa naŋ, sêmajec aê atom.
Ôkêŋ êsêac, taŋ sêkêŋ kisa aê ŋabiŋ masigeŋ naŋ, sêsênic mateŋ êtu aêŋa atom.

20 Êsêac sêsôm biŋ malô-malô atom.
Ma sêgôliŋ biŋdansaŋ kêpi gamêŋ tau ŋalau wapac.
21 Êsêac sêpa laweŋgeŋ kêtu aêŋa ma sêmôêc gebe “Kec, kec
tauŋ mateŋ anô talic ŋanôgac.”
22 O Apômtau, aôm gôlicgac, amboac tonaŋ ônam taôm tôŋ atom.
O Apômtau, ômoa jaêc aê atom.
23 Matam jali êsa to ôndi sa gebe ômansaŋ ŋoc biŋ êtu katô.
O ŋoc Anôtô to ŋoc Apômtau, ônam gôliŋ ŋoc biŋmaŋ.
24 O Apômtau ŋoc Anôtô, aôm ŋac gêdêŋ. Ômêtôc ŋoc biŋ êtu katô
gebe êsêac ôliŋ êpi atu aêŋa atom.
25 Ôkêŋ êsêac sêômac aê êtu biŋ, taŋ sêpuc boa gêc nêŋ ŋalêlôm naŋŋa atom gebe
“Kec, gêŋ amboac tonaŋ tec aêac taêŋ gêjam.”
Ôkêŋ êsêac sêkêli tauŋ gebe “Aêac aseŋ eŋ sugac” naŋ atom.

26 Ôkêŋ êsêac samob, taŋ ôliŋ kêpi kêtu ŋoc gêŋwapacŋa naŋ, majeŋ to
môkêŋapac ŋawapac êsa acgom.
Ôkêŋ êsêac, taŋ tetoc tauŋ sa gêdêŋ aê naŋ, têtu meloc ma majeŋ êkôm êsêac auc.

27 Ôkêŋ êsêac, taŋ sêlic aê ŋajam naŋ, tauŋ têntac ŋajam to ôliŋ êpigeŋ.
Ma ôkêŋ êsêac sêsôm ênêc awêgeŋ gebe” Apômtau eŋ ŋac kapôêŋ. Eŋ taê gêjam nê sakiŋwaga gebe êmoa ŋajamgeŋ.”
28 Imbeloc oc êwaka nêm biŋgêdêŋ sa,
êŋgôm waem êtu tapa endeŋ tôŋgeŋ. *

36

Lau secwaga nêŋ biŋ alôb-alôb to lau gêdêŋ

1 Ŋac alôb-alôb gêŋô sec ŋaawa aŋga tau nê ŋalêlôm.
Eŋ gedec Anôtô, tec ketoc eŋ sa atom.
2 Eŋ ketoc tau sa e taê gêjam kêtu tôŋ gebe
Anôtô oc êkip sa to atiŋ eŋ su atom.
3 Biŋ samob, taŋ eŋ kêsôm naŋ, biŋ alôb-alôb to biŋ dansaŋ.
Eŋ gêwi nê gêŋ, taŋ andaŋgeŋ gêgôm tokauc ma ŋapep naŋ, siŋ su.
4 Eŋ kêsa tau sic jagêc nê mê naŋ taê gêjam biŋ alôb-alôb.
Eŋ kêsa sec ŋalêŋ ma laŋô gelo biŋ keso tau atom.

Anôtônê moasiŋ

* **35:28:** Dawidnê teŋ.

5 O Apômtau, nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa kapi e jagêdêŋ undambê
ma nêm biŋ ŋaŋêŋ kapi e jakêpuc kêpi tao.
6 Aômnêm biŋgêdêŋ kêtôm Anôtônê lôc sêkô ŋajaŋa. Aômnêm mêtôc kêtôm gwêc
ŋagêdimbob.
O Apômtau, aôm gôjam ŋamalac to bôc sa.

7 O Anôtô, nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋajamanôgoc,
tec ŋamalac latuŋi sêlamu aôm magêm ŋaajuŋlabu.
8 Aômnêm andu ŋamoasiŋ taêsam gêjac êsêac mateŋ su.
Aôm kôkêŋ êsêac sênôm aômnêm gêŋlêwê ŋajam ŋabu,
9 gebe aôm kôtu daŋgôŋ mateŋ jali ŋamôkê.
Aômnêm ŋawê kêpô aêac, tec tauŋ ajala ŋawê amboac tonaŋ.

10 Nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êmoasiŋ êsêac, taŋ sêjala aôm naŋ,
to êmoasiŋ êsêac, taŋ sêsa nêŋ lêŋ tolaŋôŋnêm sawageŋ naŋ.
11 Ôkêŋ lau teŋbeleŋ aŋgeŋ eŋkaiŋ êka aê tôŋ atom.
Ma êsêac, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, sensoc aê atom.

12 Secwaga sebeŋ jasêc
oc sêndi naeo.
*

37

Lau-secwaga nêŋ ŋajam, naŋ gêŋ têlageŋŋa

1 Ôniŋ oliŋ êtu lau secwaga atom.
Ôlim taôm êtu lau-kesowagaŋa atom.
2 Êsêac oc têtu gegoŋ sebeŋ amboac gêgwaŋ
ma sêmêliŋ amboac gêgwaŋ ŋamêdôb.

3 Ôkêŋ êwiŋ Apômtau, ec ôŋgôm gêŋ ŋajamgeŋ.
Ôŋgôŋ nêm gamêŋ ma ôŋgôm gêŋ êndêŋgeŋ.
4 Ôtu samuc Apômtau.
Eŋ oc êkêŋ gêŋ, taŋ nêm ŋalêlôm taêm kêka naŋ.

5 Ôsakiŋ nêm lêŋ êndêŋ Apômtau
ma ôkêŋ êwiŋ eŋ, eŋ oc êŋgôm ŋajam êsa.
6 Eŋ oc êkêŋ aômnêm biŋ gêdêŋ êpô gamêŋ amboac ŋawê.
Ma aômnêm biŋ ŋaŋêŋ ŋawê amboac oc kêkô ŋaluŋ.
7 Ônam taôm tôŋ ômoa Apômtau laŋônêm ma ôkêŋ matam eŋgeŋ.
Ôniŋ oliŋ ŋac, taŋ kêtap nê kôm ŋanô sa ma ŋac, taŋ kêkic launêŋ biŋ ma
gêgôm ŋanô kêsa naŋ atom.

8 Ojop taôm êndêŋ têmtac ŋandaŋ ma ôkac taôm su aŋga ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ.
Ôniŋ oliŋ taôm atom, oc êkalem sec.
9 Apômtau oc enseŋ lau-sêgôm-secwaga su.
Ma êsêac, taŋ sêkêŋ mateŋ Apômtau naŋ, oc sêwê kaiŋ gamêŋ tau.

10 Sauŋgeŋ acgom, go secwaga tau oc malamê
ma embe onsom aŋga eŋ mala, oc ôtap eŋ sa atom
11 Mago lau wapac oc têtu gamêŋ ŋatau,

* **36:12:** Apômtaunê sakiŋwaga Dawid gêga.

ma moasiŋ oc ênam êsêac auc sêmoa nêŋ ŋajam.

12 Secwaga kêkic ŋac gêdêŋ nê biŋ
ma gêmôê luluŋ kêtu eŋŋa.
13 Mago Apômtau kêômac eŋ
gebe kêjala gebe sauŋgeŋ, go ŋac tau ênaŋa.

14 Lau-secwaga sêkac nêŋ siŋ sa ma sêkêkam nêŋ talam,
sebe sensen ŋac ŋasec to ŋalêlôm sawa ma sênac êsêac, taŋ sêsa nêŋ lêŋ gêdêŋgeŋ naŋ êndu.
15 Mago acnêŋ siŋ oc êmbuc êsêac tauŋ nêŋ ŋalêlôm
ma nêŋ talam oc tulu-tulugeŋ ênaŋa.

16 Ŋac-gêdêŋ nê waba luagêcgeŋ embe ênêc,
oc êlêlêc secwaga taêsam nêŋ waba ŋanô lasê su.
17 Lau taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, nêŋ lemeŋ dambê oc tulu,
mago Apômtau oc êpuc lau gêdêŋ tôŋ.

18 Apômtau kêjala lau mansaŋ nêŋ bêc
ma nêŋ gêŋlênsêm oc ênêc teŋgeŋ.
19 Êndêŋ bêc gêŋwapacŋa oc sêpô lêna tauŋ atom.
Êndêŋ bêc tôbômŋa, naŋ mo oc êôc êsêac tôŋ.

20 Lau taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, oc sêmbac sênaŋa.
Ma Apômtaunê ŋacjo oc sênaŋa amboac ŋaola kêsêlô, ma sê su amboac jadauŋ.

21 Ŋac sec nê gêŋ masi, tec oc ênac launêŋ tôp êtôm atom.
Ma ŋac gêdêŋ oc êkêŋ gêŋ totêtac wapômgeŋ.
22 Lau taŋ Apômtau gêjam mec êsêac naŋ, oc sêwê kaiŋ gamêŋ êtu nêŋ gêŋ.
Ma lau, taŋ eŋ kêpuc boa êsêac naŋ, oc sênaŋa.

23 Apômtau gêjam gôliŋ launêŋ lêŋ
ma kêpuc ŋac, taŋ nê lêŋ gêjac eŋ mataanô ŋajam naŋ tôŋ.
24 Eŋ embe embeŋ, oc gacgeŋ êsêp naênêc atom
gebe Apômtau kêkam eŋ gêdêŋ lêma.

25 Aê ŋapalêgeŋ e katu ŋac laŋgwa,
mago galic Apômtau gêwi ŋac gêdêŋ teŋ siŋ atomanô. Ma galic nê gôlôac têtaŋ gêŋ teŋ atomanô.
26 Eŋ ŋac têtac wapôm ma êkêŋ gêŋ êndêŋ lau, taŋ teteŋ eŋ naŋ.
Ma nê gôlôac oc têtu moasiŋ laugeŋ.

27 Ôŋgamiŋ taôm êndêŋ sec ma ôŋgôm gêŋ ŋajamgeŋ,
go ômoa nêm gamêŋ teŋgeŋ
28 Gebe Apômtau têtac gêwiŋ biŋ gêdêŋ
ma oc êwi nê lau mansaŋ siŋ atom.
Eŋ oc ejop nê lau gêdêŋ sêmoa teŋgeŋ,
mago lau alôb-alôb nêŋ wakuc oc maleŋmê.
29 Lau gêdêŋ oc têtu gamêŋ ŋatau
ma oc sêŋgôŋ nêŋ gamêŋ tau endeŋ tôŋgeŋ.

30 Ŋac gêdêŋ nê awasuŋ kêsôm biŋ tokauc lasê
ma imbêla kêsôm biŋ jagêdêŋ.
31 Ŋac tau nê Anôtônê biŋsu gêc ênê ŋalêlôm,
tec kêsêlêŋ kêku kêpac atom.

32 Ŋac keso gêdib ŋac gêdêŋ
ma taê gêjam gebe enseŋ eŋ su êna ŋa.
33 Mago Apômtau kêkô ŋac gêdêŋ auc
ma embe êmêtôc ênê biŋ, oc êkêŋ eŋ lêwaŋ-lêwaŋ atom.

34 Ôkêŋ matam Apômtaugeŋ to ôsap ênê lêŋ tôŋ, go etoc aôm sa ôtu gamêŋ ŋatau
ma aôm ôlic eŋ enseŋ lau sec su.

35 Aê galic ŋac sec teŋ, taŋ ketoc tau sa ŋanôgeŋ
e keleŋ gamêŋ su amboac kaseda Lebanonŋa.
36 Mago gêdêŋ taŋ kasêlêŋ jagaô lasê eŋ mala kêtiam naŋ, galic eŋ malamê
ma gasom e katap eŋ sa atomanô.

37 Ômoa tobiŋmêgeŋ ma ôsa nêm lêŋ êndêŋgeŋ
gebe Anôtô oc êmoasiŋ lau amboac tonaŋ.
38 Lau-secwaga samob oc sênaŋa.
Ma lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, nêŋ wakuc oc maleŋmê.

39 Apômtau kêtu lau gêdêŋ nêŋ ênam êsêac sa ŋamôkê
ma kêtu nêŋ lamu ŋanô gêdêŋ noc sêpô lêna tauŋŋa.
40 Apômtau kêpuc êsêac tôŋ to gêjam êsêac kêsi.
Eŋ gêjam êsêac kêsi gêdêŋ lau keso ma kêpuc êsêac tôŋ gebe sê lamu eŋgeŋ.
*

38

Ŋac ŋasec teŋ nê mec

1 O Apômtau, aôm têmtac ŋandaŋ ma ônac aê atom.
Têmtac êmoatiŋ tôŋ ma ôim aê atom.
2 Gebe aômnêm sôb keseŋeŋ aêgac.
Ma lêmam kêkôniŋ aê tôŋ ŋanô.

3 Aôm têmtac ŋandaŋ kêkêŋ gêmac gêjam ôlic samucgeŋ auc.
Aêŋoc geo gêgôm aê ôlic ŋagêŋlêlôm kêtu masê sugac.
4 Aêŋoc keso gênôm aê auc kêpi e kalêlêc môkêcapac su,
kêkôniŋ aê tôŋ amboac gêŋ wapacsêga teŋ.

5 Kêtu aê ŋac melocŋa,
tec ŋoc kamoc kêtu kapôêŋ e gêmôb.
6 Aê kapô gaduc gaŋgôŋ ducgeŋ.
Aêŋoc ŋalêlôm ŋawapac ma ganôŋ kaukauc kêtôm bêc to geleŋ.
7-8 Lambic gêjac aê secanô.
Ma gêmac gêjam aê ôlic auc.
Kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac.
Ŋoc ŋalêlôm kêjamuŋ aê tec gamôêc.

9 O Apômtau, aôm kôjala gêŋ samob, taŋ gajam aoc su naŋ,

* **37:40:** Dawid gêga tonec.

ma gôŋô ŋoc gaeŋ oliŋ sapu atom.
10 Ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc ŋasec. ŋaclai kêtaiŋ su aŋga aêŋoc
ma matocanô ŋawê gêjaŋa amboac tonaŋgeŋ.
11 Ŋoc ŋac to tawaŋ sêkac tauŋ su gêdêŋ aêŋoc gêŋwapac
ma ŋoc lasitêwai sêmoa jaêc aê.

12 Êsêac taŋ sebe senseŋ aê su naŋ, sêwa lakô aê.
Êsêac taŋ sebe aê jambac janaŋa naŋ, sêjam kisa aêgeŋ to sêkic ŋoc biŋ kêtôm bêc to geleŋgeŋ.

13 Ma aê amboac ŋac taŋasuŋbic, naŋ gêŋô biŋ atom.
Ma amboac ŋac awamê, naŋ gêŋa awa atom.
14 Biŋŋanô, aê katôm ŋac teŋ gêŋô biŋ atomanô
ma awasuŋ kêpuc biŋ su tau atomanô.

15 O Apômtau, aê matoc kêsap aôm.
O ŋoc Apômtau Anôtô, aôm oc ôjô aê aoc.
16 Aê kataŋ aôm gebe êsêac ôliŋ êpi êtu aêŋa atommaŋ.
Embe ockaiŋ êku êpac, naŋ êsêac sêsu aê susu atommaŋ.
17 Kêdabiŋ gebe jambeŋ
ma taêc gêjam ŋoc ŋandaŋ gedeŋ tôŋgeŋ.

18 Ojae, aê jasôm ŋoc biŋ lasê acgom,
gebe ŋoc ŋalêlôm kêtuŋ aê kêtu ŋoc secŋa.
19 Êsêac taŋ sêkêŋ kisa aê ŋaômageŋ naŋ, nêŋ lai kêpoa.
Ma êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ ŋaômageŋ kêtu aêŋa naŋ, lau taêsam ŋasec.
20 Aê tec kasap biŋ ŋajam tôŋ.
Ma êsêac sêkêŋ sec gêjô ŋajam ma sêkêŋ kisa aêgeŋ.

21 O Apômtau, ôwi aê siŋ atom.
Ŋoc Anôtô, ômoa jaêc aê atom.
22 O ŋoc ŋacmoasiŋ Apômtau,
mêŋônam aê sa. * têlêacŋa.

39

Aêŋoc ŋac taŋ gêmoa gêŋwapac ŋalêlôm naŋ, gêbu tau

1 Aê taêc gêjam gabe jajop ŋoc lêŋ ŋapep
ma imbeloc ênac biŋ sec teŋ atom.
Lau sec embe sêmoa aê ŋagala,
oc jakêŋ ŋagôliŋ êsêp aocsuŋ.
2 Amboac tonaŋ gajam tauc tôŋ ŋaŋêŋ laŋgwageŋ kakô.
Ma ŋoc ŋandaŋ kêpôŋ aê secanô gêc lêlômgeŋ.
3 Ŋoc ŋalêlôm gêlaŋ aê gêc bôcdagi ŋalêlômgeŋ ma taêc gêjam gamoa e kêlakoc aê amboac ja kêpi gêmêŋ,
go kapô imbeloc ŋagôliŋ su.
4 “O Apômtau, aê oc jaŋgôŋ matoc jali e êndêŋ ondoc. Oc jamac êndu êndêŋ ondoc.
Oc jamac êndu êndêŋ ondoc.
Ôkêŋ aê jajala tauc gebe aê gêŋ dalamatê sec.”

* **38:22:** Dawidnê pesalem teŋ. Pesalem dambu tauŋŋa kêtu

5 Ojae, kôsaka ŋoc bêc kêtôm samuc tageŋ wageŋ, matamanô gôlic aêŋoc bêc
ŋawalaŋ ŋanô masi.
Ŋamalac samob gêŋ ŋajaô-jaô ŋaômagoc.
6 Ŋamalac kêsa nê lêŋ kêtôm gêŋ ŋakatu teŋ. Eŋ gêŋ ŋaôma, mago gêgôm gêŋlêlôm
kêtu tauŋa elêmê.
Gêjac gêŋ sasa gedeŋ tôŋgeŋ ma asa oc êtu gêŋ tau ŋatau.

7 O Apômtau, aê oc jakêŋ matoc asa.
Taêc kêka aôm taômgeŋgoc.
8 Ônam aê sa aŋga ŋoc sec samobmaŋ.
Ôkêŋ lau meloc sêsu aê susu atom,
9 Aê jaŋa aoc atom, janam tauc tôŋgeŋ jamoa,
gebe aôm gôjam gôliŋ ŋoc lêŋ tau.
10 Nêm gêŋwapac tec kêsac aê nec, ôkôc su aŋga aêŋoc,
gebe lêmam kêkôniŋ aê tôŋ ŋanô e oc janaŋa.
11 Aôm embe ônac ŋamalac teŋ êtu nê sec ŋagêjôŋa, oc nê katu ŋajam ênaŋa êtôm
abêlôŋ geŋ tau.
Ojae, ŋamalac samob gêŋ ŋajaô-jaô ŋaômagoc.

12 O Apômtau, ôŋô ŋoc mec ma ôkêŋ taŋam ŋoc taŋi.
Aê galiŋ matocsulu, amboac tonaŋ ônam taôm tôŋ atom.
Gebe aê katu ŋacjaba katôm tamoci samob.
Ma katu nêm ŋacleŋ teŋ.
13 Ôlêwaŋ aê gebe jasi aoc su acgom,
go jaêc su e malocmê samucgeŋ. *

40

Wê lambiŋŋa
(Pes 70:1-5)
1 Aê gaôŋ Apômtau to gajam aoc su eŋ,
ma eŋ gewec mêŋkêkêŋ taŋa ŋoc taŋi.
2 Eŋ gê aê sa aŋga gêsuŋ ŋakêlêndiŋ
to aŋga lemoŋ ŋagôlub-gôlub.
Eŋ kêkêŋ ockaiŋ kaka poc tôŋ
ma kêpuc ockaiŋ tôŋ kasêlêŋ ŋajaŋa.
3 Eŋ kêkêŋ wê wakuc kêsêp aocsuŋ.
Kêdôŋ wê lambiŋŋa teŋ kêpi aêacnêŋ Anôtô.
Lau taêsam sêlic e selendec
e mateŋ êsap Apômtaugeŋ.

4 Aoc êôc ŋac, taŋ mata kêsap Apômtau naŋ,
ma gêmoa gêwiŋ teŋbeleŋ aŋgeŋwaga atom to kêsa dansaŋtêna nêŋ lêŋ
atom.
5 O ma Apômtau Anôtô, aôm gôgôm gêŋtalô taêsam kêtu aêacŋa.
Ŋac teŋ kêtôm aôm gêmoa atom.
Aôm taêm gêjam lêŋ moasiŋŋa taêsam amboac tonaŋ.
Aê embe jawa sa to jasa sa, oc jatôm atom gebe taêsam ŋanô lasê.

6 Da sêbucŋa to da keleŋ gêjac aôm matamanô ŋajam atom, mago kômasaŋ
taŋocsuŋ gobe jaŋô biŋ.
Aôm koteŋ daja to da wama atom.

---

* **39:13:** Dawidnê pesalem teŋ.

7 Amboac tonaŋ jasôm gebe “Ôlic acgom, oc jawac
sêwa aêŋoc biŋ sa gêc biŋsu ŋabuku.
8 O ŋoc Anôtô, aê jaŋgôm aômnêm biŋ êtu tôŋ janac ŋawae.
Nêm biŋsu gêc ŋoc ŋalêlôm.”

9 Aê kasôm aôm gôjam aêac sa ŋawae lasê aŋga lau taêsam sêkac tauŋ sa ŋalêlôm.
O Apômtau, aôm taôm gôlicgac gebe aê kagamiŋ gêdôcôlic atom.
10 Aê gasaŋ nêm biŋ gôjam lau kêsiŋa ŋawae auc gêc ŋoc ŋalêlôm atom.
Kasôm lasêgeŋ gebe aôm ŋac ŋaŋêŋ to gôjam lau sa.

11 O Apômtau, amboac tonaŋ ôŋgamiŋ taêm walô êndêŋ aêma atom.
Nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ oc êkwa aê auc ŋapaŋ.

Mec ênam saŋa

12 Gêŋwapac ŋalêlêma atom kêgi aê auc.
Ŋac sec kêtap aê sa gêjam aucgeŋ.
Taêsam ŋasec kêlêlêc môkêclauŋ môkêcapacŋa su,
tec gajac kapoac tauc gacgeŋ gamoa.
13 O Apômtau, ôlic ŋajam ma ônam aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômgeŋ mêŋôpuc aê tôŋ.
14 Êsêac taŋ dêdib aê sebe senseŋ aê su naŋ, ôkêŋ êsêac samob majeŋ to teŋbeleŋ ŋawapac êsa.
Ôkêŋ êsêac, taŋ sêkêŋ mateŋgeŋ sebe aê jatu sec naŋ, sêc tomajeŋgeŋ sêmu sêna.
15 Êsêac taŋ sêgôm Kec, kec kêpi aê naŋ,
ôkêŋ êsêac têtakê tomajeŋgeŋ.

16 Ôkêŋ êsêac samob, taŋ sesom aôm naŋ,
ôliŋ êpi to têntac ŋajam êsa êtu aômŋa.
Ôkêŋ êsêac samob, taŋ taêŋ kêka aômnêm moasiŋ naŋ,
sêsôm lasê endeŋ tôŋgeŋ gebe Apômtau ŋac towae.

17 O Apômtau, aê tec ŋac palê-palê to ŋac ŋalêlôm sawa jamoa naeo, mago aôm taêm gêjam aê.
O ŋoc Anôtô, ônam gamêŋ tôŋ atom gebe ŋoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tôŋwaga aômgoc.
*

41

Ŋac gêmac nê mec

1 Aoc gêôc ŋac, taŋ gêjam ŋac ŋasec sa naŋ,
gebe êndêŋ gêŋwapac ŋabec Apômtau oc ênam eŋ sa.
2 Apômtau ejop eŋ ma êwaka ênê katu sa gebe aweŋ êôc eŋ aŋga nê gamêŋ.
Ma aôm oc ôpô eŋ ŋabênic su êndêŋ nê ŋacjo, taŋ têtu kêka-kêka eŋ naŋ atom.
3 Eŋ embe êmac jaoŋageŋ ênêc, Apômtau oc ênam malô eŋ.
Aôm gôjam ênê gêŋwapac samob ôkwi kêtu gaô.

4 Aê kasôm gebe “O Apômtau, taêm labu aêmaŋ.
Ômoasiŋ ŋoc katuc gebe aê gagôm geo gêdêŋ aôm.”

* **40:17:** Dawidnê pesalem teŋ.

5 Ŋoc soŋo-soŋo sêjac jatu aê gebe
“Êndêŋ ondoc eŋ oc êmac êndu ma nê ŋaê ênaŋa.
6 Teŋ embe êtu ŋacleŋ aê êmêŋ, oc êsôm biŋ dansaŋ. Nê ŋalêlôm ênac biŋ sec-sec sa,
gocgo êsa awê naêsôm lasê.
7 Êsêac samob, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtu aêŋa naŋ, sêjac biŋ kesec-kesec kêtu aêŋa.
Êsêac taêŋ gêjam biŋkalom kêpi aêgeŋ gebe
8 “Eŋ ŋac tobiŋ kaloŋ-kaloŋ sec,
teŋ embe ênêc amboac tonaŋ, oc êndi sa êtiam atom.
9 Ŋoc ŋac mêŋbaŋ, taŋ ôlic andaŋ eŋ ma geŋ mo aŋga aêŋoc naŋ,
tec kêkac akaiŋ sa gebe êka aê.

10 O Apômtau, taêm labu aê ma ônam aê sa êtiam,
go jakêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac.
11 Ŋoc ŋacjo embe ôli êpi-êpi êtu aêŋa atom,
go aê jajala gebe aôm gôlic aê ŋajam.
12 Aôm gôjam aê sa kêtu ŋoc biŋ masigeŋŋa
ma kôkêŋ aê kakô aôm laŋômnêmŋa gedeŋ tôŋgeŋ.

13 Lambiŋ êndêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô
êndêŋ galoc to endeŋ tôŋgeŋ.

Biŋŋanô, biŋŋanôgoc.
*

42

BUKU KÊTU LUAGÊCNA

Tanam aweŋ su Apômtauŋa

1 O Anôtô, aê aocsulu kapa aômŋa
amboac bôcgabuŋ, taŋ awa ececgeŋ gebe ênôm bu naŋ.
2 Ŋoc katuc ŋaawasulu kêpa Anôtôŋa, kêpa kêtu Anôtô mata jaliŋa.
Êndêŋ ondoc oc jasa najalic Anôtônê laŋôanô.
3 Galiŋ matocsulu kêtu ŋoc mo kêtôm bêc to geleŋ,
gebe sênac aêŋoc Anôtô ôkwi kêtôm bêcgeŋ gebe Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”

4 Jakô ŋoc ŋalêlôm ŋawapac auc atom, taêc ênam biŋ tonecgeŋ gebe gêmuŋgeŋ gawiŋ lau taêsam ma gawê êsêac gadêŋ Anôtônê andu gaja.
Aêac awê tolasê ma toôndugeŋ aja abe akêŋ Anôtônê om.
5 O katuc tau, amboac ondoc gômoa ŋoc ŋalêlôm tobiŋ wapac ma ôluŋ-ôluŋgeŋ.
Ôkêŋ matam Anôtô gebe aê oc janam daŋge êndêŋ eŋ, taŋ kêsa aê laŋôc sa to kêtu ŋoc Anôtô naŋ.

6 Ŋoc katuc kêpô gêducgeŋ gêmoa ŋoc ŋalêlôm. Amboac tonaŋ tec taêc gêjam aôm gamoa Jordan to lôc Hermon ŋatêpôê ŋagamêŋ tonec.
Gaŋgôŋ lôc Misar tonec.
7 Bu ŋasamac teŋ gêmôêc biŋ gêdêŋ ŋasamac teŋ gêdêŋ taŋ kêpô kêsêp pocdambê naŋ.
Ojae, aômnêm dembom to koteŋ samob gênôm aê aucgoc.

* **41:13:** Dawidnê pesalem teŋ.

8 Gêdêŋ geleŋŋa gaeŋ oliŋ gebe Apômtau êkêŋ nê moasiŋ êsa ma gêdêŋ gêbêc
nê wê gêc aocsuŋ
to kateŋ ŋoc mec gêdêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ aê gaŋgôŋ matoc jali.

9 Aê kasôm gêdêŋ ŋoc poclabu Anôtô gebe
"Amboac ondoc kôliŋ aê siŋ.
Amboac ondoc gamoa togêŋwapacgeŋ.
Ma ŋacjo kêkôniŋ aê tôŋ."
10 Lau taŋ sêlêsu aêŋa naŋ, têtaŋ pêlê aê
e sêjamuŋ ŋoc ŋatêkwa popoc-popocgeŋ.
Êsêac têtaŋ pêlê aê gedeŋ tôŋgeŋ gebe
"Nêm Anôtô gêmoa ondoc."

11 O katuc tau, amboac ondoc gômoa ŋoc ŋalêlôm tobiŋ wapac ma ôluŋ-
ôluŋgeŋ.
Ôkêŋ matam Anôtô, gebe aê janam daŋge êndêŋ eŋ, taŋ kêsa aê laŋôc sa
to kêtu ŋoc Anôtô naŋ.
*

43

(Gêjac têku pesalem 42)

Mec Anôtô ênam aêac saŋa

1 O Anôtô, ôwaka ŋoc gêdêŋ sa ma ônam gôliŋ ŋoc biŋ
êndêŋ lau têntac gêwiŋmê tônê ŋai.
Ônam aê sa
aŋga ŋamalac dansaŋ to secwaga nêŋ.
2 Aôm kêtu Anôtô, taŋ gejob aê naŋ,
amboac ondoc kôtiŋ aê su.
Amboac ondoc jamoa togêŋwapacgeŋ
ma soŋo-soŋo kêkôniŋ aê tôŋ.

3 Ôsakiŋ nêm ŋawê to nêm biŋ ŋaŋêŋ
gebe êwê aê.
Ma ôkêŋ aê jandêŋ nêm lôc dabuŋ,
to nêm andu, taŋ gôŋgôŋ naŋ jana.
4 Go jandêŋ Anôtônê altar jana.
Jandêŋ Anôtô, taŋ ôlic kêpi-kêpi eŋŋa naŋ.
O ŋoc Apômtau Anôtô,
aê jalambiŋ aôm ŋa gêŋ wêŋageŋ.
5 O katuc tau, amboac ondoc gômoa ŋoc ŋalêlôm tobiŋ wapac
ma ôluŋ-ôluŋgeŋ.
Ôkêŋ matam Anôtô gebe aê janam daŋge êndêŋ eŋ,
taŋ kêsa aê laŋôc sa to kêtu ŋoc Anôtô naŋ.

44

Mec Anôtô ejop aêacŋa

1 O Anôtô, aêac tauŋ aŋô kêsô taŋeŋsuŋ
ma tameŋmai sêjac aômnêm miŋ gêdêŋ aêac
gebe gêdêŋ êsêacnêŋ bec, taŋ sêmoa naŋ, aôm gôgôm nêm gêŋsêga gêdêŋ êsêac,
gôgôm gêdêŋ bêc andaŋgeŋŋa.

* **42:11:** Lau Kora nêŋ wê teŋ.

2 Aôm lêmam jagoseŋ lau samuc su ma kôkêŋ nêm lau sêŋgôŋ sêjô êsêac maleŋ.
Aôm goseŋ tenteŋlatu su, ma kôlaiŋ êsêacgeŋ sêjam gamêŋ auc.
3 Êsêac tauŋ nêŋ siŋ kêsi gamêŋ ŋatau su atom.
Ma êsêac tauŋ nêŋ ŋaclai kêku ŋacjo tulu atom.
Aôm taômgeŋ nêm anôŋa to lêmam ma laŋômanô ŋawê gêgôm
gebe aôm têmtac gêwiŋ êsêac.

4 Aôm taômgeŋ kôtu ŋoc kiŋ to Anôtô.
Aôm kôkêŋ Jakob kêku nê ŋacjo tulu.
5 Aôm ôwiŋ aêac, go akôniŋ ma ŋacjo tôŋ.
Aômnêm ŋaê êpuc aêac tôŋ, go aka ma ŋacjo popoc.
6 Aê kakêŋ gêwiŋ ŋoc talamgeŋ atom.
Ma aêŋoc siŋ gêjam aê sa atom.
7 Aôm taômgeŋ tec kôpuc aêac tôŋ gêdêŋ ma ŋacjo.
Ma gôgôm êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtu aêacŋa naŋ, nêŋ meloco kêsa.
8 Aêac atoc Anôtô sa gedeŋ tôŋgeŋ.
Ma aweŋ gêôc nêm ŋaê ŋapaŋ.

9 Mago galoc kôtiŋ aêac su to gôgôm aêac majeŋ kêsa
ma gôwiŋ aêacma siŋwaga atom.
10 Aôm kôpuc aêac tôŋ atom, tec aêac aêc kêtu ma ŋacjoŋa.
Ma êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtu aêacŋa naŋ, sê ma waba êliŋ-êliŋ.
11 Aôm gôwi aêac siŋ ŋamelocŋageŋ amboac domba, taŋ sêwê gebe nasêmbuc naŋ.
Aôm kôpa aêac êliŋ-êliŋ asêp lau samuc ŋalêlôm.
12 Aôm kôkêŋ taôm nêm lau dêdêŋ lau sêjam ôli êsêac
ma sêkêŋ ŋaôli sauŋanô amboac êsêac gêŋ ŋaôma teŋ.

13 Aôm kôkêŋ lau, taŋ ma sackapoagêdô gêdêŋ tauŋ naŋ, têtaŋ pêlê aêac.
Lau samob, taŋ sêgi aêac auc sêŋgôŋ naŋ, têtaŋ pêlê to sêômac aêac.
14 Aôm kôkêŋ aêac atu lau samuc nêŋ biŋ makicŋa
ma tenteŋlatu têdaiŋ gêsuŋ kêtu aêacŋa.
15 Aê taêc gêjam ŋoc majoc gedeŋ tôŋgeŋ
ma majoc kêkôm laŋôcanô auc.
16 Gebe gaŋô biŋ pêlêŋa to biŋ alôb-alôb
ma galic ŋacjo seŋ anô-anô gebe sêkac nêŋ kamocgôc.

17 Aêac atap gêŋ tonaŋ ŋai samob sa,
mago aliŋ aôm siŋ ma agôm aômnêm poac paliŋ atom.
18 Aêacma ŋalêlôm kêkac tau su aŋga aômnêm atom.
Ma aêac eŋkaiŋ geo gala aômnêm intêna atom.
19 Mago aôm kôkêŋ kêam sec saleŋŋa sêŋac aêac popoc
ma gêsuŋbôm gêjam aêac auc.

20 Aêac embe aliŋ ma Anôtô siŋ
ma aôc lemeŋ sa êndêŋ anôtô jaba teŋ,
21 eŋ oc êtap biŋ amboac tonaŋ sa atom me.
Gebe eŋ tec kêjala gêŋ samob, taŋ aêac ajala gêc ma ŋalêlôm ŋadim labusêga teŋ naŋ.
22 Masigoc, sêjaiŋ aêac kêtôm bêcgeŋ kêtu aômŋa.

Ma sêgôm aêac atôm bôc, taŋ sebe sêmbuc naŋ.

23 O Apômtau, matam êpoamaŋ. Gôêc bêc kêtu asageŋŋa.
Matam êlac ma ômasuc aêac endeŋ tôŋgeŋ atom.
24 Gôsaŋ laŋômanô auc, o wageŋ.
Ma kôliŋ aêacma gêŋwapac to aŋgôŋ jageoŋa siŋ.

25 Ojae, ma katuŋ kêpô gêduc e geŋ kekop laŋgwageŋ.
Aêacma ôliŋ kêtap labôc jagêc.
26 Ôndi, mêŋônam aêac samaŋ.
Ônam aêac sa êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa.
*

45

Kiŋ gêjam awê ŋawê

1 Biŋ êjam-êjam kêôliŋ kêpi aŋga aêŋoc ŋalêlôm tec gebe ênsêwa êsa. Amboac tonaŋ jansuŋ ŋoc wê êndêŋ kiŋ.
Imbeloc kêtôm ŋac lêmagaôŋa keto kêlêpê.

2 Aôm laŋômanô ŋajam kêlêlêc ŋamalac samob, taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, nêŋ su.
Gêdômôlic e têtac kêsa laŋgwageŋ.
Amboac tonaŋ tec Anôtô gêjam mec aôm gedeŋ tôŋgeŋ.
3 O ŋactêkwa, ôjandiŋ nêm siŋ êŋkaleŋ magim.
Nêm laukasap e ŋawasi laŋgwageŋ.

4 Ajôc, ŋac tau, ônac siŋ taumaŋ. Ôŋgôm êtu biŋŋanôŋa to ôpuc biŋgêdêŋ tôŋ.
Ma lêmam anôŋa êwaka nêm ŋaclai kapôêŋ sa.
5 Aômnêm sôb ŋamatagosu keseŋeŋ kiŋnê ŋacjo nêŋ nipkalop tôŋ
ma tenteŋlatu samob sêu tauŋ jasêc amkaiŋ ŋalabu.

6 Aômnêm lêpôŋ, taŋ Anôtô kêpuc tôŋ naŋ, êkô teŋgeŋ to teŋgeŋ.
Aôm gôjam gôliŋ nêm lau ŋa biŋgêdêŋ.
7 Aôm têmtac gêwiŋ biŋgêdêŋ ma nêm ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtu biŋ alôb-alôbŋa.
Amboac tonaŋ Anôtô, taŋ kêtu nêm Anôtô naŋ, geŋ oso aôm ŋa niptêkwi têntac ŋajamŋa e kôlêlêc samob su.
8 Lakisia to môsê ma samboa ŋamalu kêsa aŋga nêm ŋakwê.
Êsêac sêjam wê sêŋgôŋ andu, taŋ sêgêlôŋ ŋa bôc ŋajabo naŋ, e gêgôm aôm têmtac ŋajamanô.
9 Kiŋ latuŋio sêmoa sêwiŋ lauo ŋagêdô aŋga nêm andu.
Ma nêm awê togêlôŋ gold Opirŋageŋ kêkô aômnêm anôŋa.

10 O latucoenec, matam ê aê ma ôkêŋ taŋam ŋoc biŋ.
Ôliŋ nêm lau to tamamnê andu siŋ.
11 Ma embe kiŋ têtac êkac eŋ êtu aôm laŋômanô ŋajamŋa,
naŋ ôkêŋ êwiŋgeŋ gebe eŋ kêtu nêm ŋatau.
12 Lau Tirusŋa oc sênsuŋ awa êndêŋ aôm.
Ma lau tolêlôm oc têtu kêka-kêka gebe aôm ôlic êsêac ŋajam.

13 Kiŋ latuo gêmoa andu kiŋŋa ŋalêlôm togêlôŋ ŋawasi laŋgwageŋ.

---

* **44:26:** Lau Kora nêŋ wê teŋ.

Ênê ŋakwê sêwa gam gold gêwiŋ.
14 Êsêac sêwê eŋ, taŋ kêsô ŋakwê talô-talô sa naŋ, dêdêŋ kiŋ sêja.
Ma sêwê ênê sakiŋwagao toôŋgeŋ dêdêŋ kiŋ sêja amboac tonaŋgeŋ.
15 Sêjam lasê ma sêwê êsêac toôndugeŋ
ma jasêsô kiŋnê andu ŋalêlôm sêja.

16 Aôm ôtap latômi taêsam sa, taŋ sêjô tamami su naŋ.
Aôm oc ôkêŋ êsêac têtu kasêga aŋga gamêŋ samob.
17 Aê oc jakêŋ lau wakuc ŋamuŋa samob taêŋ ênam aôm ŋapaŋ.
Amboac tonaŋ tenteŋlatu aweŋ êôc aôm teŋgeŋ to teŋgeŋ.
*

46

Anôtô kêtu nêŋ lamu to ŋaclai

1 Anôtô kêtu nêŋ lamu to ŋaclai.
Eŋ gêjam aêac sa gêdêŋ daŋgôŋ jageoŋa gêjac ŋawae.
2 Amboac tonaŋ embe nom ênaŋa ma lôc êu tau êsêp gwêc êna,
naŋ aêac tatêc tauŋ atom.
3 Embe gwêc ŋadindiŋ
ma êŋgasim e ê kapic-kapic naêpi lôc e êkôtêŋ tau, naŋ aêac tatêc tauŋ atom.
Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêpuc aêac tôŋ
Jakobnê Anôtô kêtu aêacnêŋ laimôkê.

4 Bu kapôêŋ tec kêpoac ma ŋasêli kêmalôm Anôtônê malac
to kêmoasiŋ Lôlôc Ŋatau nê andu dabuŋ.
5 Anôtô tec gêmoa malac tau ŋaluŋgeŋ, tec senseŋ su ênaŋa atom.
Anôtô gêjam malac tau sa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ.
6 Tenteŋlatunêŋ lai kêpoa ma kiŋnêŋ gamêŋ kêku,
eŋ kêkêŋ nê wapap gêjac e nom kêtênêp.

7 Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêpuc aêac tôŋ.
Jakobnê Anôtô kêtu aêacnêŋ laimôkê.

8 Amêŋ ma alic Apômtaunê gêŋsêga.
Alic gêŋ kaiŋ teŋ, taŋ gêgôm aŋga nom naŋ.
9 Ŋac tonaŋ tec gêjam gôliŋ siŋ e gêdêŋ nom ŋamadiŋ.
Ŋac tonaŋ tec gêjac talam ŋatikoc gêŋgic to kêmadôm kêm tulu ma kêkêŋ kareta siŋŋa ja geŋ su.
10 “Gamêŋ ŋaŋêŋ êsa ma ajala gebe Apômtau aê taugeŋ.
Tenteŋlatu tetoc aê sa ma lau aŋga nom samob amboac tonaŋgeŋ.”

11 Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêpuc aêac tôŋ.
Jakobnê Anôtô kêtu aêacnêŋ lai môkê.
*

47

Anôtô kêtu lau nomŋa samob nêŋ kiŋ

1 O tenteŋlatuac, amakop lemem,
anam lasê Anôtô toôndugeŋ.

* **45:17:** Lau Kora nêŋ wê têntac gêwiŋ tauŋŋa teŋ. * **46:11:** Lau Kora nêŋ wê teŋ.

2 Lôlôc Ŋatau Anôtô eŋ ŋacsiŋsêlêcsêga,
kiŋ ŋaclai tec gêjam gôliŋ nom samucgeŋ.
3 Eŋ kêkôniŋ tenteŋlatu tôŋ sêsô aêac ŋalabu.
Ma kêkêŋ aêac tajam gôliŋ lau to-m-to-m.
4 Eŋ kêjaliŋ aêacnêŋ nomlênsêm sa,
Jakob, taŋ eŋ têtac gêwiŋ naŋ, nê gêŋ towae.
5 Anôtô kêpi gêja toônduge ŋ.
Dauc gêwê Apômtau toaligeŋ kêpi gêja.
6 Awem êôc Anôtô, awem êôcmaŋ.
Awêm êôc aêacnêŋ kiŋ, awem êôcmaŋ.
7 Gebe Anôtô kêtu nom samucgeŋ ŋakiŋ
Amboac tonaŋ anam ênê wê totalô ŋajam teŋ.
8 Anôtô kêtu lau samuc nêŋ kiŋ.
Anôtô kêpôŋ tau sic gêŋgôŋ nê lêpôŋ dabuŋ.
9 Tenteŋlatunêŋ kasêga sêkac tauŋ sa
kêtôm Abrahamnê Anôtô nê lau,
gebe nom tau ŋagôliŋwaga sêsô Anôtô ŋalabu,
gebe eŋ kêtu ŋatau towaegac. *

48

Anôtônê malac ŋawê

1 Apômtau eŋ ŋac kapôêŋ, amboac tonaŋ aweŋ eoc eŋ ŋanô
aŋga aêacnêŋ Anôtônê malac.
2 Ênê lôc dabuŋ gêguŋ sa laŋgwageŋ
kêtu ŋamalac samob nêŋ gêŋ ênac mateŋanô ŋajamŋa.
Anôtônê lôc tau tec lôc Sion
kiŋ kapôêŋ nê malac.
3 Anôtô kêwaka tau sa aŋga êsêacnêŋ andulêlôm
gebe eŋ laimôkê.

4 Gôlicgac me, kiŋ sêkac tauŋ sa
ma êsêac sêwêgeŋ sêmêŋ,
5 e sêlic ma têtakê.
Êsêac selendec e nêŋ meloco kêsa ma sêc êliŋ-êliŋ
6 ma têtênêp tauŋ êndu-êndu
to sêmoa jageo amboac awê, taŋ ŋapalê kêtuŋ eŋ naŋ.
7 Aôm kôkêŋ musalô kapôêŋ
e gôjac lau Tarsis nêŋ waŋ popoc.

8 Galoc talic gêŋ tau kêtôm, taŋ taŋô naŋ,
aŋga lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê malac,
aŋga nêŋ Anôtô nê malac,
taŋ eŋ kêwaka sa gebe êkô endeŋ tôŋgeŋ.

9 O Anôtô, aêac taêŋ gêjam aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
amoa nêm lôm dabuŋ ŋalêlôm.
10 O Anôtô, aôm waem kêsa e jagêdêŋ nom ŋamadiŋ kêtôm nêm ŋaê.
Biŋgêdêŋ kêsêp lêmam anôŋa e mêŋgêc poap tageŋ.
11 Lôc Sion êtu samuc êtu biŋ tonaŋŋa.
Juda latuŋio sênam lasê toôndugeŋ êtu aôm kômêtôc biŋŋa.

* **47:9:** Lau Kora nêŋ wê teŋ.

12 Asêlêŋ awê aŋgi lôc Sion auc
ma asa ŋaandulatu tuŋbômŋa sa.
13 Asala tuŋbôm tomalageŋ e êmbacnê ma asêlêŋ amoa ŋaandu towae ŋalêlôm,
gebe anac miŋ êndêŋ lau wakuc sêŋô,
14 gebe Anôtô tonaŋ kêtu aêacnêŋ Anôtô êmoa teŋgeŋ to teŋgeŋ.
Eŋ oc êwê aêac endeŋ tôŋgeŋ.
*

49

Taeŋ kêka awamata atom gebe geŋ ŋaôma

1 Tenteŋlatu samob, aŋô biŋ tonec.
Amac lau, taŋ aŋgôŋ nom samob auc naŋ, akêŋ taŋemmaŋ.
2 Amac lau ŋaôma latuŋi to apômtau latuŋiac,
amac lau tolêlôm ma lau ŋalêlôm sawa amboac tonaŋgeŋ.
3 Aocsuŋ êsôm mêtê lasê
ma ŋoc ŋalêlôm taê ênam biŋ tokauc acgom.
4 Aê jaê taŋoc êndêŋ biŋgôliŋ laŋgwa
ma jawa ŋam sa to janac gêŋ wêŋa êtaŋ.

5 Êndêŋ bêc wapacŋa embe ŋacjo nêŋ biŋ alôb-alôb êkôm aê auc,
naŋ jatêc tauc êtu ageŋŋa.
6 Lau sec taêŋ kêka nêŋ awageŋ
to tetoc tauŋ sa kêtu nêŋ waba taêsamŋa.
7 Ŋamalac teŋ êkêŋ gêŋ ênac da tau êŋgôm êtôm atom
ma eŋ êkêŋ ŋaôli êsi tau suŋa êndêŋ Anôtô oc êŋgôm naeo amboac tonaŋgeŋ.
8 Gebe katuŋ ŋaôli (gebe tamoa mateŋ jali ŋaôli) kapôêŋ secsêga,
ŋac teŋ êtap sa êtôm atomanô.
9 Eŋ embe taê ênam gebe ênac da tau e êmoa mata jaligeŋ ma êsêp sê atom
oc êŋgôm êtôm atomanô.

10 Aêac talicgac gebe laumêtê sêmac êndu ma lau meloc to kaucmê sêjaŋa amboac tonaŋgeŋ.
Ma êsêac oc sêwi nêŋ waba siŋ naelom lau teŋ sêkôc.
11 Lau tonaŋ sê nêŋ ŋaê kêpi nom ŋagamêŋ ŋagêdô,
mago nêŋ sê kêtu nêŋ malacmôkê, kêtu nêŋ andu totêm-totêm.
12 Biŋŋanô, ŋamalac tonê gêlôŋgeŋ, tec êmoa nê teŋgeŋ atom.
Eŋ kêtôm bôc, taŋ êna ŋa naŋ.

13 Lau taŋ taêŋ kêpa tauŋ su naŋ,
ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ êsêacnêŋ biŋ ma oc têndaŋguc êsêac naŋ, nêŋ lêŋ kêtôm tonaŋgeŋ.
14 Êsêac têdênaŋ tauŋ têtôm domba gebe lamboam gêwê kaiŋ êsêac.
Gêmac anô kêtu nêŋ ŋacgejob.
15 Ma Anôtô oc ênam ŋoc katuc kêsi aŋga lamboam ŋaŋaclai
gebe eŋ oc ênam aê kêsi.

16 Amboac tonaŋ embe ôlic ŋac teŋ nê awa êtu taêsam
ma nê andu ŋagêŋlêlôm ênsac tau ŋaô-ŋaô, naŋ têmtac sec atom,
17 gebe eŋ embe êmac êndu, oc êkôc gêŋ samob tonaŋ ŋai ŋateŋ êna atom.

---

* **48:14:** Lau Kora nêŋ wê teŋ.

Ênê gêlôŋ ŋawasi oc êwiŋ eŋ êna atom.
18 Eŋ embe êlambiŋ tau gebe êmoa ŋajam aŋga nom
ma lau embe sêlambiŋ eŋ gebe kêtap nê kôm ŋanô taêsam sa,
19 oc ênam eŋ sa atom, eŋ naêndêŋ tamai to nêŋ lau ŋanô,
taŋ sêlic oc ŋawê kêtiam atom naŋ.
20 Biŋŋanô, ŋamalac tonê gêlôŋ oc êmoa teŋgeŋ atom.
Eŋ kêtôm bôc, taŋ ênaŋa naŋ.
*

50

Anôtô eŋ mêtôcwaga

1 Ŋaniniŋ Ŋatau Apômtau Anôtô gêmôêc gêdêŋ nom ma kêsôm nê biŋ
aŋga oc kêpiŋa jagêdêŋ oc kêsêpŋa.
2 Anôtônê ŋawê kêpoac lasê aŋga Sion,
taŋ kêtu malac togêlôŋsêga naŋ.

3 Aêacnêŋ Anôtô gêmêŋ togamêŋ gêmacgeŋ atom.
Ja kêdaŋgac-kêdaŋgac gêmuŋ eŋ kêsêp gamêŋ kêlaŋgaŋ.
4 Eŋ gêmôêc gêdêŋ undambê ôŋa ma gêdêŋ lau nomŋa,
gebe êmêtôc nê lau.
5 Eŋ kêsôm gebe “Akac ŋoc lau-mansaŋwaga,
taŋ sêkêŋ da sêmoatiŋ poacŋa gêdêŋ aê naŋ, sa sêmêŋ.”
6 Tec undambê êsôm ênê biŋ gêdêŋ lasê
gebe Anôtô tau eŋ mêtôcwaga.

7 “O ŋoc lau, akêŋ taŋem aê gabe jasôm biŋ.
O Israel tau, aê gabe jawa nêm keso, taŋ gôwê kaiŋ naŋ lasê. Anôtô,
aômnêm Anôtô aê.
8 Aê gabe jasôm aôm êtu nêm daŋa atom
gebe matocanô galic nêm daja gedeŋ tôŋgeŋ.
9 Aê gabe jakôc bulimakao kapoac aŋga nêm andu
to noniŋ kapoac aŋga nêm sapalêlôm atom,
10 gebe gwada saleŋŋa samob
to bôc tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ sêmoa lôc tolôc naŋ, ŋatau aê.
11 Moc samob, taŋ sêmoa lôlôc naŋ, aê kajala kêtu tôŋ
ma gêŋ, taŋ sêmoa obalêlôm naŋ, ŋatau aê.

12 “Mo embe êjô aê, oc jasôm êndêŋ aôm atom,
gebe nom samucgeŋ to ŋagêŋlêlôm samob ŋatau aê.
13 Aê oc gaeŋ bulimakao ŋamêsôm
me oc ganôm noniŋ ŋadec me.
14 Ôkêŋ daŋge êtu da êndêŋ Apômtau,
ma ôŋgôm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ, ŋanô êsa êndêŋ Lôlôc Ŋatau.
15 Ma awam ênac aê êndêŋ bêc ôpô lênaŋa,
go janam aôm sa ma awam êôc aê.”

16 Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ ŋac-kêkac-tau-suwaga gebe
“Amboac ondoc aôm kôsa aêŋoc biŋsu sasa ma aêŋoc poac ŋabiŋ gêc
awamgeŋ.
17 Aôm tonaŋ tec godec ŋoc mêtôc
ma kôtiŋ ŋoc biŋ su gêc dêmôêmmuŋa.

---

* **49:20:** Lau Kora nêŋ wê teŋ.

18 Embe ôtap geŋgeŋtêna teŋ sa, oc wê eŋ êtu nêm sêlêb
ma mockaiŋtêna êtu nêm ŋac ôlim andaŋŋa.

19 “Aôm kôlêwaŋ awamsuŋ gêdêŋ biŋ sec
ma imbêlam geno-geno biŋdansaŋ ŋapaŋgeŋ.
20 Aôm gôŋgôŋgeŋ ma kôgôliŋ biŋ kêpi lasim
to gôga biŋ kêpi taôm tênam latu,
21 Aôm gôgôm gêŋ tonaŋ ŋai, mago aê gajam tauc tôŋ, tec taêm gêjam gebe aê
katôm aôm.
Tageŋ galoc jaec biŋ aôm gebe jawa nêm kauc sa.

22 “Amac taŋ aliŋ Anôtô siŋ naŋ, taêm ênam biŋ tonaŋ acgom.
Embe masi, oc janseŋ amac su ananŋa ma ŋac teŋ êtôm gebe ênam amac sa
atomanô.
23 Ŋac taŋ êkêŋ daŋge êtu da naŋ, etoc aê sa
ma ŋac, taŋ êsa nê lêŋ laŋônêm sawageŋ naŋ, oc jakêŋ eŋ êlic Anôtônê
moasiŋ.”
*

51

Mec Anôtô êsuc sec ôkwiŋa

1 O Anôtô, taêm walô aê gebe aôm ŋac moasiŋ.
Aôm taêm walô ŋatau kapôêŋ, onseŋ aêŋoc sec su.
2 Ôkwasiŋ ŋoc tôp su
ma ômbuŋ ŋoc geo su e jatu selec.

3 Gebe aê tauc kajala ŋoc kesogac
ma matoc gê ŋoc geo gedeŋ tôŋgeŋ.
4 Aê gagôm sec gêdêŋ aôm taômgoc
ma gagôm gêŋ, taŋ aôm gôlic gebe sec naŋ.
Tec kômêtôc aê jagêdêŋ
ma nêm mêtôc tau solop.
5 Ojae, tinoc kêkêkam aê tobiŋgeŋ
ma kêkôc aê tosecgeŋ.

6 Aôm gobe biŋŋanô ênam ŋamalacnêŋ ŋalêlôm auc,
amboac tonaŋ ôwa mêtê tokauc ŋabiŋ ŋalêlômŋa sa êndêŋ aê.
7 Ônsêlô ŋoc geo su tomalageŋ gebe jatu selec.
Ôkwasiŋ aê gebe ŋakêŋkêŋ laŋgwageŋ.
8 Ôkêŋ aê jatu samuc to têtac ŋajam êsa
ma ôlic, taŋ gôjac popoc naŋ, ôli êpi-êpi êtiam.
9 Ônsaŋ laŋômanô auc êndêŋ ŋoc sec
ma ômbuŋ aêŋoc geo samob su.

10 O Anôtô, ôkêŋ ŋoc ŋalêlôm ŋawa êsa
ma ôkêŋ ŋalau wakuc to ŋaŋêŋ teŋ êŋgôŋ ŋoc ŋalêlôm.
11 Ôtiŋ aê su aŋga laŋômnêm atom
ma ôkôc nêm Ŋalau Dabuŋ su aŋga aê atom.
12 Ôkêŋ nêm moasiŋ êŋgôm aê têtac ŋajam êsa êtiam
ma ôpuc aê tôŋ ŋa ŋalau taŋoc wamuŋa.

* **50:23:** Asapnê pesalem teŋ.

13 Go aê jandôŋ aômnêm biŋ êndêŋ lau, taŋ sêgêli aômnêm biŋ sêmoa naŋ,
ma lau sec sênam tauŋ ôkwi dêndêŋ aôm sêmu sêwac êtiam.

14 O Anôtô, ŋoc moasiŋ ŋaAnôtô, ônam aê sa gebe jamac êndu atom,
go imbeloc êôc aôm sa toôndugeŋ gebe aôm ŋac gêdêŋ.

15 O Apômtau, ondelec gêdôcôlic
gebe aocsuŋ jasôm aôm waem lasê
16 gebe da gêjac matamanô ŋajam atom
ma embe jansuŋ daja êwac, aôm oc ôlic ŋajam atom.
17 Da taŋ gêjac Anôtô mataanô ŋajam naŋ, katuŋ popoc.
O Anôtô, laŋôm eo ŋalêlôm popoc to ôluŋ-ôluŋ atom.

18 Moasiŋ ŋatau aôm, ômoasiŋ Siongeŋ.
Ômboa tuŋbôm Jerusalemŋa sa êtiam.
19 Go da ŋanô to daja ma da samuc ênac matamanô ŋajam,
go sêkêŋ bulimakao kapoac wacênsac nêm altar ŋaô.
* propete Natan gêdêŋ eŋ gêja. Pesalem dambu tauŋŋa kêtu aclêŋa.

52

Anôtônê mêtôc to moasiŋ

1 O ŋaclaisêga aôm, kotoc taôm sa nêm secŋa kêtu ageŋŋa.
Anôtônê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêc gedeŋ tôŋgeŋ.
2 Aôm kalomtêna, taêm gêjam imbêlam ŋabiŋgêga
e wai-waiôma.
3 Aôm têmtac gêwiŋ sec kêlêlêc ŋajam su
ma têmtac gêwiŋ biŋ dansaŋ kêlêlêc biŋŋanô su.
4 Aôm imbêlam dansaŋ.
Têmtac gêwiŋ biŋ alôb-alôb ŋaôma.

5 Amboac tonaŋ Anôtô oc enseŋ aôm su ônaŋa samucgeŋ. Eŋ oc êtiŋ to enseŋ
aôm su aŋga nêm beclêlôm
ma oc êkip aôm sa aŋga lau mateŋ jali nêŋ gamêŋ.
6 Lau gêdêŋ oc sêlic e têtêc tauŋ
ma sêômac aôm gebe
7 “Kec, alic ŋac tônê kêkêŋ Anôtô kêtu nê lamu atom.
Kêkêŋ gêwiŋ nê awa taêsam ma gêjam kauc gebe sec êpuc eŋ tôŋ.”

8 Ma aê tec katôm katêkwi ŋawawa ŋajam
kakô Anôtônê andu.
Aê taêc kêka Anôtônê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
gedeŋ tôŋgeŋ.
9 Aê oc janam daŋge aôm endeŋ tôŋgeŋ êtu nêm gêŋ, taŋ gôgôm naŋŋa
ma jatoc nêm ŋaê sa êndêŋ lau mansaŋ sêŋô gebe aôm gabêjam.
* mêŋkêtêku biŋ gêdêŋ Saul gebe Dawid kêsô Abimeleknê andu gaja naŋ.

53

Ŋamalacnêŋ sec
(Pes 14:1-7)

---

* **51:19:** Dawidnê pesalem gêga gêdêŋ eŋ gêmoa gêwiŋ Baseba ma gêdêŋ taê ŋac Edomŋa Doeg

* **52:9:** Dawidnê wê teŋ. Gêga

1 Lau meloc tec nêŋ ŋalêlôm kêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Anôtô teŋ gêmoa atom-
anô.”
Êsêac sêgôm gêŋ sec to alôb-alôb ma nêŋ teŋ gêgôm gêŋ ŋajam teŋ atom.

2 Apômtau katuc kêniŋ ŋamalac latuŋi aŋga undambê
gebe êtap ŋac tokauc teŋ, taŋ kêtêc Anôtô naŋ, sa gamoa me masi.
3 Mago samob sêkac tauŋ su, samob têtu secŋageŋ.
Êsêacnêŋ teŋ gêgôm gêŋ ŋajam teŋ atom, masi samucgeŋ.

4 Lau secwaga samob nêŋ kauc gêbôc me. Êsêac têdaŋgôŋ ŋoc lau amboac seŋ
mo
ma êsêac aweŋ gêjac Apômtau atom.

5 Mago êsêac têtakê ŋasec kêtôm têtakê teŋ gêmuŋ su atomanô
gebe Anôtô kêsa nêm ŋacjo nêŋ ŋatêkwa saliŋ-saliŋgeŋ.
Eŋ oc êku êsêac tulu samucgeŋ
gebe eŋ kêtiŋ êsêac su.

6 Ojae, moasiŋ ênam Israel saŋa mêŋêsa aŋga Sion ecmaŋ.
Êndêŋ taŋ Apômtau êmoasiŋ nê lau êtiam naŋ, Jakob oc êtu samuc, ma
Israel oc têtac ŋajam êsa.
*

54

Anôtô ênam aêac sa êndêŋ nêŋ ŋacjo ŋamec

1 O Anôtô, ôkêŋ nêm ŋaê ênam aê sa
ma nêm ŋaclai êwaka ŋoc biŋgêdêŋ sa.
2 O Anôtô, ôkêŋ taŋam ŋoc mec.
Wê taŋam êndêŋ aocsuŋ ŋabiŋ,
3 gebe lau jaba tetoc tauŋ sa gêdêŋ aê ma ŋaclaikoc têtu kêka-kêka sebe senseŋ
katuc su.
Êsêac sêsa Anôtô laŋô sa atom.

4 Aê galicgac, Anôtô kêtu ŋoc gêjam-aê-sawaga.
Apômtau kêpuc katuc tôŋ ŋajaŋa.
5 Sec taŋ aêŋoc ŋacjo sêgôm naŋ, naêpi êsêac tauŋ.
Onseŋ êsêac su gebe aôm ŋac ŋaŋêŋ.

6 Go aê jansuŋ ŋoc da êndêŋ aôm totêtac ŋajamgeŋ.
O Apômtau, aê gabe aoc êôc nêm ŋaê gebe gabêjam ŋanô,
7 gebe aôm kôjaŋgo aê su aŋga gêŋwapac samob
ma matocanô galic ŋoc ŋacjo e têtac ŋajam gebe sênaŋagac.
* Saul sêja ma sêsôm gebe Dawid kêsiŋ tau gêmoa êsêacnêŋ gamêŋ.

55

Ŋac teŋ keteŋ nê mec kêtu nê ŋac jabaŋ kêkac tau su aŋga ênê

1 O Anôtô, ôkêŋ taŋam ŋoc mec
ma ôsiŋ taôm êndêŋ ŋoc taŋiboa atom.
2 Ôŋô aê ma ôjô aêŋoc biŋ.
Aê gaeŋ oliŋ tauc ma gao toŋoc gêŋwapacgeŋ,

* **53:6:** Dawidnê pesalem teŋ. * **54:7:** Dawidnê pesalem teŋ, gêga gêdêŋ taŋ lau Sipit dêdêŋ

3 kêtu ŋacjonêŋ ŋaonda
ma kêtu lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê nêŋ ŋaôndu,
gebe êsêac sêgôliŋ gêŋwapac kêpi aê
ma sêkêŋ kisa aê ŋawaôboa.

4 Ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc ŋasec gêc ŋoc waŋlêlôm.
Gêmacanô gêgôm aê katakê e gêjac ŋoc lênô auc.
5 Katakê e katênêp
to ôliclu gêbuc.
6 Aê kasôm gebe “Ojae, balôsimagê ênêc aêmamaŋ
gebe jalôp sa jaêc gêŋ tonec su najalêwaŋ tauc jamoa ŋoc ŋasawa teŋ.
7 Oc jaêc baliŋgeŋ jana,
jalêwaŋ tauc jaŋgôŋ ŋoc gamêŋ sawa tau.
8 Oc jaêc jana ŋoc gamêŋ kêsiŋ teŋ
gebe mu-gêbuc to gamêŋ-kêlaŋgaŋ ê aê tôŋ atom.”
9 O Apômtau, onseŋ êsêac su ma ôwa êsêac nêŋ biŋ êŋgic
gebe galic sêgôm gêŋ ŋaclai to sêkac tauŋ kêkôc aŋga malac.

10 Êsêac sêgi malac kêtôm bêc to geleŋgeŋ sêsêlêŋ sêmoa ŋatuŋbôm ŋaô
ma gêŋ keso to biŋwapac gêjam malac auc.
11 Ŋaclai sec gêjam gamêŋ auc.
Ma sêkôniŋ lau to sêsau biŋdansaŋ aŋga malacluŋ.

12 Ŋacjo embe êsu aê susu
oc jaôc gêŋwapac tonaŋ.
Embe ŋoc soŋo-soŋo êkiaŋ tau sa êndêŋ aê
oc jasiŋ tauc ôkwi.
13 Mago aôm, taŋ kôtôm aê naŋ,
aôm ŋoc ŋac jabaŋ aê to ŋoc ŋac, ôlim andaŋ aêŋa gôgôm gêŋ tau.
14 Aêagêcnêŋ biŋ gelom tau e ŋapep
ma tawê toôndugeŋ dawiŋ tauŋ dadêŋ Anôtônê andu taja.
15 Ojae, ŋoc ŋacjo sêmac sênaŋamaŋ ma sêsêp lamboam tomateŋ jaligeŋ sênamaŋ
gebe biŋ alôb-alôb gêjam nêŋ andu to nêŋ ŋalêlôm auc.

16 Aê tec gamôêc gêdêŋ Apômtau
ma Apômtau oc ênam aê kêsi.
17 Aê gabe jateŋ to janiŋ oliŋ tauc êndêŋ êtula ma eleŋŋa to ocsalô
ma oc êkêŋ taŋa aê aoc.
18 Eŋ oc ênam katuc kêsi gebe êmoa tomalô ec êsêac mêŋtêtu gasuc aê atom
gebe êsêac, taŋ sebe senseŋ aê naŋ, taêsam ŋalêlêma atom.
19 Anôtô taŋ gêŋgôŋ nê lêpôŋ gêdêŋ andaŋgeŋanô naŋ,
oc êkêŋ taŋa aê ma êkôniŋ êsêac tôŋ.
Êsêac têtêc Anôtô atom
ma sênam tauŋ ôkwi atom amboac tonaŋgeŋ.

20 Aêŋoc ŋac, taŋ gêmuŋgeŋ ôli andaŋ aê naŋ, lêma kêpi tau nê lau.
Eŋ gêjac nê poac popoc.
21 Awasuŋ geŋ oso biŋ e ŋawasi kêtôm bôc ŋalêsi,
mago biŋ tau ŋamata kêtôm siŋ.
Eŋ kêbanac biŋ ŋajam-ŋajamgeŋ kêlêlêc niptêkwi su,
mago kêtôm têdaiŋ siŋ gebe sênac.

22 Ôkac nêm gêŋwapac tolagic su êndêŋ Apômtau, eŋ oc ênam aôm sa.
Eŋ oc êkêŋ ŋac gêdêŋ êku atomanô.

23 Biŋŋanô, o Anôtô, aôm oc ôku êsêac tulu
ma sêsêp sê ŋadimlabu sêna.
Lau taŋ sêwê kaiŋ dec to biŋdansaŋ naŋ, oc sêmac êndu ŋatêkwa galigeŋ.
Ma aê tec taêc kêka aômgeŋ.
*

56

Mec mateŋ êsap Anôtôŋa

1 O Anôtô, taêm labu aê gebe ŋamalac sêu lai aêŋa elêmê.
Lau siŋwaga sêlêsu aê gedeŋ tôŋgeŋ.
2 Ŋoc ŋacjo sêu lai aê gedeŋ tôŋgeŋ
gebe êsêac, taŋ tetoc tauŋ sa ma sêkêŋ kisa aê naŋ, lau taêsam ŋasec.
3 Gêdêŋ ŋasawa, taŋ ŋoc ŋalêlôm ŋagogo gamoa naŋ,
aê taêc kêka aômgeŋ.
4 Aê taêc kêka Anôtô ma katêc tauc atom.
Aê kalambiŋ Anôtô kêtu biŋ, taŋ eŋ gêjac mata naŋ. Ŋamalac oc sêŋgôm asageŋ êndêŋ aê.

5 Kêtôm bêc samobgeŋ ŋoc ŋacjo sêlênsôŋ aê.
Êsêac taêŋ gêjam biŋ tageŋ tonec gebe sêkic aêŋoc biŋ.
6 Êsêac sêkac tauŋ sa ma dêdib aêŋoc lêŋ semoa
gebe taêŋ kêka sebe senseŋ aê su.
7 O Anôtô, ôkeŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac êtu nêŋ secŋa.
Aôm têmtac ŋandaŋ ma ôku tenteŋlatu tulu.

8 Aôm kôsa aêŋoc noc ŋawapacŋa sa. Aôm kôkêŋ aê matocsulu kêsêp nêm laclu jakêpoac.
Aôm koto ŋoc bêc ŋawapacŋa kêsêp nêm bukugoc.
9 Embe jamôêc êndêŋ Apômtau oc ŋoc ŋacjo sêc su.
Aê kajala kêtu tôŋ gebe Anôtô ênam aê sa.
10 Aê oc jalambiŋ Anôtô êtu nê biŋŋa.
Aê kalambiŋ Apômtau kêtu biŋ, taŋ gêjac mata naŋ.
11 Aê taêc kêka Apômtau, tec katêc tauc atom.
Ŋamalac têtôm gebe sêŋgôm asageŋ êndêŋ aê.
12 O Anôtô, kôm tonec gêjac aê ŋawae gebe jaŋgôm biŋ, taŋ gajac mata gêdêŋ aôm naŋ, ŋanô êsa.
Aê oc jansuŋ da daŋgeŋa êndêŋ aôm êwac.
13 Gebe aôm gôjam aêŋoc katuc sa gebe jamac êndu atom
ma gôjam ockaiŋ sa gebe jaka bêlêlib atom.
Gebe jasêlêŋ jamoa Anôtô laŋônêmŋa
ma jamoa ŋawê, taŋ kêpô lau mateŋ jali naŋ, ŋalêlôm jawiŋ.
* eŋ tôŋ aŋga malac Gat naŋ.

57

Mec Anôtô ênam aêac saŋa
(Pes 108:1-5)

---

* **55:23:** Dawidnê wê têŋ. * **56:13:** Dawidnê pesalem teŋ, gêga gêdêŋ taŋ lau Pilisti sêkôc

1 O Anôtô, taêm labu aê, taêm labu aêmaŋ
gebe ŋoc katuc gê lamu aômgeŋ.
Aê gabe jaê lamu aôm magêmlabu
e ŋaclai ensеŋ aê suŋa ê su acgom.

2 Aê gamôêc gêdêŋ Lôlôc Ŋatau Anôtô.
Gamôêc gêdêŋ Anôtô, taŋ gêjam gôliŋ ŋoc biŋ gêmoa naŋ.
3 Eŋ kêkêŋ nê gêŋ ênam aê saŋa aŋga undambê mêŋêsa. Eŋ oc êŋgôm lau, taŋ
sêjanda aê naŋ, majeŋ êsa.
Anôtô oc êkêŋ nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋŋa êmêŋ.

4 Aê gaêc lewe ŋalêlôm.
Êsêac gwadatêna sec.
Luŋluŋ kêtôm kêm to sôb
ma imbeleŋ kêtôm siŋ ŋamata.

5 O Anôtô, ôwaka taôm sa aŋga undambê
ma nêm ŋawasi ênam nom samucgeŋ auc.

6 Êsêac sêkic uc aê gebe jawê
ma sêkôniŋ aê katuc tôŋ.
Êsêac sêkwê sê teŋ gеseŋ aê auc,
mago êsêac tauŋ sêu tauŋ sêsêp.
7 O Anôtô, aê têtac kêpa su, têtac kêpa sugoc.
Aê janam wê to janac gêŋ wêŋa êtaŋ.
8 O ŋoc katuc, ôndi sa. O gêŋ wêŋaagêc, andi sa.
Aê gabe jaŋu gamêŋ êu bôŋ sa.
9 O Apômtau, aê gabe janam daŋge aôm jamoa lau taêsam ŋalêlôm.
Aê gabe jalambiŋ aôm jamoa tenteŋlatu ŋalêlôm.
10 Gebe aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa kêpi e jagêdêŋ undambê
ma aômnêm biŋ ŋaŋêŋ e gêdêŋ tao.
11 O Anôtô, ôwaka taôm sa aŋga undambê
ma nêm ŋawasi ênam nom samucgeŋ auc.
* pocgêsuŋ naŋ.

58

Mec Anôtô êmêtôc lau alôb-alôbŋa

1 O amac gôliŋwagaac, amac amêtôc biŋ katôgeŋ me masi.
Amac amêtôc ŋamalac samob jagêdêŋ me masi.
2 Masianô, amac taêm gêjam biŋ alôb-alôb gêc nêm ŋalêlôm.
Amac agôm gêŋgeo gêjam gamêŋ samob auc.

3 Lau taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, sêgôm nêŋ gêŋ sêjac m gêdêŋ nêŋ
têm ŋapalêgeŋŋa kwanaŋgeŋ.
Lau dansaŋwaga seo kwanaŋgeŋ gêdêŋ taŋ teneŋi sêkôc êsêac su naŋ.
4 Ŋamalic gêjam êsêac auc kêtôm gêjam moac sec auc.
Ac têtôm moac, taŋ gêbôc taŋasuŋ auc gebe êŋô biŋ atom naŋ.
5 Têtôm moac, taŋ kêkêŋ taŋa nê gôliŋwaga awa
to ŋac mectomaŋŋa, taŋ kêsôm ŋamec kêtu tôŋ naŋ atom.

* **57:11:** Dawidnê pesalem teŋ gêga gêdêŋ taŋ gêc Saul su aŋga

6 O Anôtô, ônac êsêacnêŋ luŋluŋ popoc aŋga aweŋsuŋ.
O Apômtau, ôkip lewe matac nêŋ ŋani sa.
7 Ôkeŋ êsêac sê su êtôm bu kêtaiŋ su.
Êsêac têtu masê amboac gêgwaŋ intênaŋa.
8 Êsêac sênaŋa amboac i, taŋ daôŋ sa aŋga maleŋ naŋ.
Êsêac têtôm ŋapalê, taŋ têna kêkôc eŋ ŋamatê ma gêlic gamêŋ ŋawê sapu naŋ.
9 Sêjala atomgeŋ ma sebob êsêac amboac waôŋ.
Sêmoa mateŋ jaligeŋ ma Anôtô têtac ŋandaŋ êju êsêac sa sênaŋa.

10 Ŋac gêdêŋ embe êlic sêkêŋ ŋagêjô êndêŋ ŋac, taŋ gêgôm sec naŋ, oc ôli êpi.
Eŋ oc êkwasiŋ akaiŋ êsêp ŋac alôb-alôb nê dec.
11 Ma lau oc sêsôm gebe Biŋŋanô, lau gêdêŋ têtap nêŋ ŋagêjô ŋajam sa.
Biŋŋanô, Anôtô taŋ kêmêtôc biŋ aŋga nom naŋ, tec gêmoa.”
*

59

Mec Anôtô ênam aêac saŋa

1 O ŋoc Anôtô, ôjaŋgo aê su aŋga ŋoc ŋacjonêŋ.
Ôtu aêŋoc lamu êndêŋ ŋoc soŋo-soŋo.
2 Ôjaŋgo aê su aŋga secwaga nêŋ.
Ma ônam aê sa aŋga lau, taŋ sêkêc dec siŋ naŋ nêŋ.

3 Gôlicgac me, êsêac têtu kêka-kêka sebe senseŋ katuc su. Ma ŋactêkwa sêkac sa sebe senseŋ aê.
O Apômtau, aê gagôm gêŋ geo teŋ atom.
4 Aêŋoc biŋ masi, mago êsêac sêlêtigeŋ mêŋtêdênaŋ tauŋ sêkô sebe sênac aê.
Ôndi mêŋônam aê sa ma ônac êsêac.

5 O Apômtau, lau siŋ undambêŋa nêŋ Anôtô ma Israelnêŋ Anôtô aômgoc, ôndi, ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau samuc samob.
Taêm labu êsêac, taŋ sêgôm aômnêm biŋ paliŋ ŋa biŋ alôb-alôb naŋ, nêŋ teŋ atom.

6 Êsêac amboac kêamgeŋ sêmu e mêŋseola malac auc
kêtôm kêtulageŋ.
7 Ôlic êsêac aweŋ ôpic kêsa. Imbeleŋ kêtôm siŋ
gebe êsêac taêŋ gêjam gebe “Asa oc êŋô aêac.”

8 O Apômtau, aôm kôômac êsêac.
Aôm kôsu lau samuc susu.
9 Ŋoc ŋaclai aôm, gabe matoc êsap aômgeŋ
gebe aôm Anôtô, kôtu ŋoc tuŋtêna.
10 Ŋoc Anôtô oc êpuc aê tôŋtôŋ êmêŋ tonê têtac gêwiŋ aêŋa.
Eŋ oc êkêŋ aê jalic eŋ êku ŋoc ŋacjo tulu.

11 Ônac êsêac êndu atom ec ŋoc lau mateŋanô êpi êsêac ma sêliŋ biŋ siŋ atom.
Aôm ŋaclai, onsoc êsêac gebe seo êliŋ-êliŋ sêmoa.
O Apômtau, aêacma lamu aôm, nêm ŋaclai êtiŋ êsêac piŋpaŋ nasênêc.
12 Êsêac aweŋsuŋ sec, ma biŋ, taŋ kêsa gêdôŋôlic naŋ, amboac tonaŋ.

* **58:11:** Dawidnê pesalem teŋ.

Ôkêŋ êsêac sêwê nêŋ tetoc tauŋ sa êtu uc ma sêwê nêŋ biŋ alôb-alôb to biŋdansaŋ, taŋ sêsôm naŋ, amboac tonaŋ.
13 Têmtac ŋandaŋ ma onseŋ êsêac su. Ônseŋ êsêac su e maleŋmê samucgeŋ.
Ôkêŋ êsêac sêjala gebe Anôtô ŋacgôliŋ tau tec gêjam gôliŋ aŋga Jakob e gêdêŋ nom ŋamadiŋ.

14 Aêŋoc ŋacjo amboac kêamgeŋ sêmu e mêŋseola malac auc
kêtôm kêtulageŋ.
15 Êsêac sêôc jaaŋ-jaaŋ gebe têtap nêŋ gwada sa
ma embe têtap sa êtôm atom, oc sêkêŋ Iêsu.

16 Mago aê gabe jaŋga wê êpi aômnêm ŋaclai
ma aoc êôc nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋa ôndu êpi êtôm bêc samob
gebe aôm kôtu ŋoc tuŋtêna
gêdêŋ ŋoc noc kapô lêna taucŋa, tec gaê lamu aômgeŋ.
17 Ŋoc ŋaclai aôm, tec gabe jaŋga wê êpi aôm
gebe Anôtô kêtu ŋoc tuŋtêna, ŋoc Anôtô, taŋ têtac gêwiŋ aê naŋ.
* dêdib eŋ aŋga nê andu gebe sênac eŋ endu.

60

Mec Anôtô ênam aêac sa êndêŋ nêŋ soŋo-soŋoŋa
(Pes 108:6-13)

1 O Anôtô, aôm kôtiŋ aêac su ma goseŋ aêac êliŋ-êliŋ.
Aôm têmtac ŋandaŋ su ma galoc ônam aêac sa êtiam.
2 Aôm kôwiwic gamêŋ e kôkac nom kêkôc.
Ômakop ŋasêawa auc êtiam gebe gamêŋ ŋakôjô-kôjô.
3 Aôm kôkêŋ nêm lau sêôc gêŋwapac ŋasec.
Aôm kôkêŋ gêŋ aêac anôm e kêjaŋiŋ aêac.
4 Aôm gôjac lau, taŋ têtêc aôm naŋ, nêŋ gêbôm su
gebe sêkac tauŋ sa ma sêc nêŋ ŋacjo nêŋ talam su.
5 Ônam nêm lau, taŋ têmtac gêwiŋ êsêac naŋ sa.
Nêm anôŋa ênam aêac sa ma ôkêŋ taŋam aêacmêŋmaŋ.

6 Ŋac dabuŋ Anôtô kêsôm nê biŋ lasêgac gebe
“Kaku ŋacjo tulu, tec ôlic kêpigeŋ. Aê gabe janac sam Sikem, gabe janam
dôŋ bumaŋ Sukot.
7 Aê katu Gilead to Manase ŋatau ma Epraim kêtu môkêcapac ŋakululuŋ.
Juda kêtu ŋoc gôliŋ.
8 Moab kêtu laclu jakwasiŋ taucŋa. Aê janu ŋoc atapa su ma jambaliŋ naênsac
Edom.
Aê oc janam lasê êtu Pilistiaŋa.”

9 Asa oc êwê aê jasa malac ŋajaŋa jana.
Asa oc êwê aê jasa Edom jana.
10 O Anôtô, aôm oc kôtiŋ aêac su me.
O Anôtô, aôm oc ôwê aêacma lau siŋŋa atom me.
11 Ônam aêac sa êndêŋ ŋacjomaŋ
gebe ŋamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
12 Anôtô êwiŋ aêac, go taku nêŋ ŋacjo tulu

* **59:17:** Dawidnê pesalem teŋ gêdêŋ taŋ Saul kêsakiŋ lau gebe

gebe eŋ oc êka aêacnêŋ ŋacjo popoc samob.

Dawidnê teŋ gêdêŋ taŋ gêjac siŋ gêdêŋ lau Aramea aŋga Naharalm to Soba ma Joab kêkac tau ôkwi ma gêjac lau Edom 12,000 aŋga Gaboaŋ Gwêcŋa.

61

Mec Anôtô ejop aêacŋa

1 O Anôtô, ôŋô ŋoc taŋi kapôêŋ.
Ôkeŋ taŋam ŋoc mec.
2 Gaŋgôŋ gêdêŋ nom ŋamadiŋ ma aoc gêjac aôm
gebe ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc ŋasec.
Poc kapôêŋ tec kêkô, ma aê tauc oc japi jatôm atom.
Amboac tonaŋ aôm ôkam aê, go japi.

3 Gebe aê gaê lamu aômgeŋ.
Aôm kôtu ŋoc tuŋtêna gêdêŋ ŋacjo.

4 Ojae, jaŋgôŋ nêm beclêlôm endeŋ tôŋgeŋmaŋ.
Jaŋgôŋ nêm magêm ŋalabugeŋmaŋ.
5 Gebe aôm Anôtô kôkêŋ taŋam biŋ, taŋ gajac mata naŋ.
Aôm kôkêŋ aê gawê kaiŋ êsêac, taŋ têtêc aômnêm ŋaê naŋ, nêŋ gêŋlênsêm.

6 Ônac têku kiŋnê bêc wakuc-wakucgeŋ ênêc.
Ôkêŋ eŋ êmoa tojala-tojala ŋapaŋ.
7 Ôkêŋ eŋ êŋgôŋ nê lêpôŋ êŋgôŋ Anôtô laŋônêmŋageŋ.
Ôkêŋ nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ êkwa eŋ auc.

8 Amboac tonaŋ aoc êôc nêm ŋaê endeŋ tôŋgeŋ
ma jaŋgôm biŋ, taŋ gajac mata naŋ, ŋanô êsa êtôm bêcgeŋ.
*

62

Anôtô taugeŋ eŋ lamuanô

1 Aêŋoc katuc gêôŋ Anôtô ŋaŋêŋgeŋ
gebe eŋ oc ênam aê sa.
2 Eŋ taugeŋ kêtu ŋoc poclabu ma ŋoc gêjam-sawaga.
Eŋ kêtu ŋoc laimôkê, tec oc jaku sa samucgeŋ atom.

3 Amac samob aboa taôm sa api ŋac tageŋ abe aku eŋ tulu
amboac tuŋ, taŋ kêôpac kwanaŋgeŋ naŋ, e êndêŋ ondocgeŋ.
4 Êsêac taêŋ gêjam biŋ tageŋ tonec gebe têtiŋ eŋ aŋga nê lêpôŋ.
Êsêac têntac gêwiŋ biŋdansaŋ. Aweŋsuŋ gêjam mec, mago nêŋ ŋalêlôm kêpuc boa.

5 O ŋoc katuc, ôôŋ Anôtô ŋaŋêŋgeŋ
gebe eŋ kêtu aê kakêŋ matoc ŋamôkê.
6 Eŋ taugeŋ kêtu ŋoc poclabu ma ŋoc gêjam-sawaga.
Eŋ kêtu ŋoc laimôkê, tec oc jaku sa atom.
7 Anôtô kêtu ŋoc moasiŋ to waec ŋamôkê.
Anôtô kêtu ŋoc poctêna, taŋ gaê lamu naŋ.

---

* **61:8:** Dawidnê teŋ.

8 O ŋoc lauac, taêm êka eŋ ŋapaŋ. Ansêwa nêm ŋalêlôm sa êndêŋ eŋ.
Anôtô kêtu aêacnêŋ lamu.

9 Ŋamalac ŋaôma latuŋi têtôm gêŋ ŋajaô-jaô, kasêga latuŋi têtôm gêŋ ŋanômê.
Embe tanam dôŋ êsêac, oc dôŋ êmandi êsêac sa gebe samob ŋagaô kêlêlêc ŋajaô-jaô su.
10 Taêm êka ŋaclai êkôniŋ ŋamalac tôŋŋa atom ma akêŋ mateŋ gebe ajaŋgo gêŋŋa atom.
Embe nêm awa êtu taêsam, naŋ nêm ŋalêlôm êsap tôŋ atom.

11 Anôtô kêsôm biŋ kêtu dim tageŋ, mago aê ganô biŋ luagêc kêsêp tau lêlôm gebe
Anôtô eŋ ŋaclai.
12 Ma aôm Apômtau, kôtu têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋatau
gebe aôm kôkêŋ ŋagêjô gêdêŋ ŋamalac kêtôm gêŋ samob, taŋ êsêac sêgôm naŋ.
*

63

Tanam aweŋ su Anôtô

1 O Anôtô, aôm kôtu ŋoc Anôtô, aê gasom aôm.
Katuc gêjam awa su aôm.
Ôlic kêtu sawa aômŋa
amboac gamêŋ ŋakeleŋ, taŋ bu masi samucgeŋ ma kêtu sawa bu naŋ.
2 Aê gabe matoc ê aôm aŋga nêm gamêŋ dabuŋ
ma jalic nêm ŋaclai to ŋawasi.
3 Gebe aôm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋajam kêlêlêc jaŋgôŋ matoc jaliŋa su,
tec aoc êôc aôm.
4 Amboac tonaŋ aê jalambiŋ aôm êtôm ŋoc bec jaŋgôŋ matoc jaliŋa samob
ma jaôc lemoc sa to aoc ênac nêm ŋaê.
5 Ŋoc katuc kêtap moasiŋ sa e gêôc eŋ tôŋ
ma aoc gêôc aôm toôndugeŋ.

6 Êndêŋ taŋ jasa tauc sic najanêc ŋoc mê naŋ, jasa aôm laŋôm sa
ma taêc ênam aôm êndêŋ êmbêc samuc.
7 Gebe aôm gôjam aê sagac,
tec gajam wê totêtac ŋajam samucgeŋ gaŋgôŋ aôm magêm labu.
8 Aêŋoc katuc kêsap aôm tôŋ ŋajaŋa.
Lêmam anôŋa kêkam aê sa kakô ŋaŋêŋ.

9 Ma êsêac, taŋ têtu kêka-kêka sebe senseŋ aê su naŋ,
oc sênaŋa sêsêp nom ŋakêlêndiŋ sec sêna.
10 Siŋ enseŋ êsêac su
ma têtu kêam sec saleŋŋa nêŋ gwada.
11 Mago kiŋ oc têtac ŋajam Anôtôŋa. Êsêac samob, taŋ têtôc lemeŋ
kêpi eŋ naŋ, oc têtu samuc gebe eŋ oc êmbôc dansaŋtênanêŋ aweŋsuŋ auc.
* Judaŋa naŋ.

64

Mec Anôtô ejop aêac êndêŋ ŋacjo alôb-alôb

* **62:12:** Dawidnê pesalem teŋ. * **63:11:** Dawidnê pesalem gêga gêdêŋ taŋ gêmoa gamêŋ sawa

1 O Anôtô, kataŋ nec, ôkêŋ taŋam aê aoc.
Ojop katuc êndêŋ ŋacjo, taŋ kêtakê aê naŋ.
2 Ôkô aê auc êndêŋ lau secwaga nêŋ biŋ, taŋ taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm sebe
sensеŋ aê naŋ.
Ma êndêŋ lau geo, taŋ sêkac tauŋ sa toôndugeŋ sêmoa naŋ.
3 Sêuc imbeleŋ kêtôm siŋ.
Sêsôm biŋ ŋamalic kêtôm sêpê sôb.
4 Sêpê ŋac mansaŋ ŋa siŋ geŋgeŋgeŋ.
Sêpê eŋ paliŋ-paliŋgeŋ ŋamelocŋageŋ.
5 Sêjatu tauŋ siŋ geoŋa ma sêmoatiŋ sebe sêkêŋ lakô.
Êsêac taêŋ gêjam gebe “Asa oc êlic aêac.”
6 Êsêac taêŋ gêjam kêsêp biŋ alôb-alôb. Taêŋgêjam gebe “Ajac dabiŋ tomalageŋ
sugac,”
gebe ŋamalac samob nêŋ ŋalêlôm kêtôm gêsuŋbôm seclêlôm.

7 Sêgôm tauŋ amboac tonaŋ e Anôtônê sôb kêtap êsêac sa,
go sêjala tauŋ gebe ôliŋ lasê sep tageŋ.
8 Eŋ oc enseŋ êsêac êtu nêŋ imbeleŋŋa.
Samob taŋ sêlic êsêac naŋ, têdaiŋ gêsuŋ gêdêŋ êsêac.
9 Go ŋamalac samob têtêc tauŋ sêsôm Anôtônê gêŋsêga lasê
ma nêŋ kauc kêsa kêpi ênê gôliŋ.
10 Ŋac gêdêŋ têtac ŋajam kêtu Apômtauŋa ma gê lamu eŋgeŋ.
Ma ŋalêlôm mansaŋ samob sêmoa ŋajam to ôliŋ kêpigeŋ.
*

65

Daŋge kêtu Anôtônê moasiŋ ŋalêlômŋa

1 O Anôtô, lau aweŋ êôc aôm aŋga Sionmaŋ.
Ma sêŋgôm biŋ, taŋ sêjac mata gêdêŋ aôm naŋ, ŋanô êsa.
2 Aôm kôkêŋ taŋam mec,
amboac tonaŋ ŋamalac samob dêndêŋ aôm sêwac
3 êtu nêŋ geo ŋatoŋŋa. Aêacma geo embe êlêlêc aêac su,
go ôsuc ôkwi.
4 Aê aoc êôc ŋac, taŋ aôm kôjaliŋ eŋ sa gebe êtu gasuc aôm
wacêmoa nêm malacluŋ naŋ,
gebe aômnêm andu to lôm ŋagêŋ ŋajam,
tec oc êôc aêac tôŋ.

5 O Anôtô, aêacma kêsiwaga, aôm kôkêŋ taŋam aêac
to gôjam aêac sa ŋa gêŋtalô.
Lau aŋga nom ŋamadiŋ samob to êsêac, taŋ sêŋgôŋ gwêcm aŋga jaêcsêga naŋ,
sêkêŋ mateŋ aômgeŋ.
6 Aôm ŋactêkwa, taŋ kôjandiŋ ŋaclai kêtu nêm ômbiŋkap naŋ,
tec kôkwê lôc tolôc sa kêkô.
7 Aôm gôê gwêc kêtu malô to gôgôm ŋadembom ŋatip kêsa
ma gôgôm tenteŋlatu samob nêŋ wambaŋ kêtu malô.
8 Gôgôm e lau, taŋ sêŋgôŋ nom ŋamadiŋ jaêcsêga naŋ,
têtêc tauŋ kêtu nêm gêŋtalôŋa.
Aôm gôgôm lau gamêŋ oc kêpi to oc kêsêpŋa
sêjam lasê toôndugeŋ.

* **64:10:** Dawidnê pesalem teŋ.

9 Aôm kokeleŋ nom ma kôsanem ŋa bu.
Aôm kômoasiŋ nom ŋanôgeŋ.
Aôm Anôtô kôkêŋ nêm bu kêsuŋ e ŋalap-lap laŋgwageŋ.
Aôm kômasaŋ nom amboac tonaŋ, tec kôkêŋ launêŋ gêŋ kômŋa kêpi ŋajamgeŋ.
10 Aôm kôsanem nom ŋawampôm e ŋapep sawa to kôlênsim nom e kêtu palê.
Aôm kôkêŋ kom kêmalôm nom ma gôjam mec gêŋ e kêpi ŋajam.
11 Aôm gôjac dabiŋ jala ŋa nêm moasiŋ totau-totau
ma waŋam ŋalêsi gênôm gamêŋ gêjam auc.
12 Bôcnêŋ gamêŋ sêniŋ gêŋŋa ŋamêdôb ŋajamgeŋ ŋapaŋ.
Ma gamêŋ ŋamatu gêbuc tau sa e têtac kêsa laŋgwageŋ.
13 Bôc sêjam oba auc amboac oba kêsô ŋakwê
ma gaboaŋ kêkwa tau auc ŋa molauŋ.
Êsêac sêjam lasê
to sêjam wê sêwiŋ tauŋ totêntac ŋajamgeŋ.
*

66

Wê lambiŋ to daŋgeŋa teŋ

1 Gamêŋ samob awem êôc Anôtô toôndugeŋ.
2 Atoc ênê ŋaê ŋawae sa.
Alambiŋ eŋ e ŋawasi laŋgwageŋ.
3 Asôm êndêŋ Anôtô gebe “Aômnêm gôliŋ e ŋajamanô kaiŋ teŋ.
Aômnêm ŋacjo tetoc aôm sa kêtu nêm ŋaclai gêjam sêgaŋa.
4 Lau gamêŋ samobŋa sewec êndêŋ aôm ma aweŋ êôc aôm.
Samob tetoc nêm ŋaê sa.”

5 Amêŋ ma alic gêŋ, taŋ Apômtau gêgôm naŋ.
Eŋ gêjam gôliŋ ŋamalacnêŋ latuŋi e têtac kêsa laŋgwageŋ.
6 Eŋ gêjam gwêc ôkwi kêtu gamêŋ ŋakeleŋ, tec eŋkaiŋ sêsa ŋasamac ŋamala sêja.
Ma aêac têntac ŋajam kêtu eŋŋa.
7 Eŋ ŋagôliŋ, nê gôliŋ oc ênêc teŋgeŋ. Mata kêsap tenteŋlatugeŋ, tec gêmoa.
Lau-sêli-tauŋ-sawaga oc tetoc tauŋ sa êndêŋ eŋ atom.
8 O tenteŋlatuac, alanem aêacma Anôtô.
Aŋgôm ênê wae êtu tapa ŋanô.
9 Eŋ gêjam aêac katuŋ sa, tec tamoa mateŋ jali
ma kêpuc eŋkaiŋ tôŋ, tec taku atom.

10 O Anôtô, aôm kôsaê aêacgac.
Aôm kôpac aêac e awê kêtom sêpac silber gêwê.
11 Aôm kôkêŋ aêac awê uc.
Aôm kôkêŋ gêŋwapac gêsac aêac dêmôêŋtêkwa tôŋ.
12 Aôm kôkêŋ ma ŋacjo sêka aêac lênsôŋ. Aôm kôkêŋ aêac asa ja to bu ŋasamac ŋalêlôm aja,
mago galoc gôwê aêac sa jaakô gamêŋ ŋajam.
13 Aê todajageŋ jasô nêm andu
ma jaŋgôm biŋ, taŋ gajac mata su naŋ, ŋanô êsa.
14 Gêdêŋ taŋ kapô lêna naŋ, kasôm lasê
ma aocsuŋ kasôm kêtu tôŋ gebe jaŋgôm gêŋ tau tonaŋ.

* **65:13:** Dawidnê pesalem teŋ. Wê teŋ.

15 Aê gabe jansuŋ domba ŋalêsi êtu daja to domba kapoac ŋada ŋamalu êsa
êndêŋ aôm.
Aê gabe jamansaŋ bulimakao to noniŋ kapoac atu da êndêŋ aôm.

16 Amac lau, taŋ atêc Anôtô naŋ, samob amêŋ aŋô.
Aê gabe janac miŋ biŋ, taŋ eŋ kêmoasiŋ ŋoc katuc naŋ.
17 Aê aocsuŋ gamôêc kapôêŋ gêdêŋ eŋ
ma wê lambiŋŋa gêc imbeloc ŋatêpôê.
18 Ŋoc ŋalêlôm embe taê êka biŋ eso,
oc Apômtau êkêŋ taŋa aê atom.
19 Mago Apômtau kêkêŋ taŋa aêgoc.
Eŋ gê taŋa aêŋoc mec.

20 Aê aoc êôc Anôtô gebe gêjac kapoac ŋoc taŋiboa atom.
Ma kêgamiŋ nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêdêŋ aê atom.
*

67

Seŋ mo lasê ŋawê daŋgeŋa

1 Anôtô taê labu to ênam mec aêac.
Eŋ oc êkêŋ laŋôanô êpô aêac.
2 Gebe lau nomŋa sêjala nêm lêŋ
to lau samuc samob sêjala ŋaclai ônam lau saŋa.

3 O Anôtô, tenteŋlatu aweŋ êôc aôm.
Tenteŋlatu aweŋ êôc aôm tomalageŋ.
4 Tenteŋlatu ôliŋ êpi ma sênam wê toôndugeŋ gebe aôm kômêtôc launêŋ biŋ
jagêdêŋ
ma gôwê tenteŋlatu samob aŋga nom.
5 O Anôtô, tenteŋlatu aweŋ êôc aôm.
Tenteŋlatu aweŋ êôc aôm tomalageŋ.
6 Nom gêjam ŋanôgac.
Anôtô, aêacnêŋ Anôtô, gêjam mec aêac.
7 Anôtô gêjam mec aêac
ma nom ŋamadiŋ samob têtêc eŋ.
*

68

Anôtô kêku nê ŋacjo lulu ŋawê lambiŋŋa

1 Anôtô êndi êkô gebe enseŋ nê ŋacjo êliŋ-êliŋ
ma êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtu eŋŋa naŋ, sêc su aŋga ênê
laŋônêmŋa.
2 Anôtônê laŋôanô enseŋ lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga ênê naŋ,
êtôm mu kêdaba jadauŋ to ja kêpac lêp gêwê.
3 Ma lau gêdêŋ têntac ŋajamgeŋ to têtu samuc sêkô Anôtô laŋônêm
ma ôliŋ êpi toôndugeŋ.

4 Anam wê êpi Anôtô. Awem êôc ênê ŋaê. Anam ŋac, taŋ kêsa gamêŋ sawa naŋ,
nê intêna.
Ŋac tau nê ŋaê gebe Apômtau. Akô eŋ laŋônêmŋa ma anam lasê toôndugeŋ.

* **66:20:** Wê teŋ. * **67:7:** Wê teŋ.

5 Anôtô taŋ gêmoa nê andu dabuŋ naŋ,
kêtu mosêbunêŋ tameŋi to awêtucnêŋ gêjam-sawaga.
6 Anôtô gêjam lau sawa sa gebe têtap gôlôac sa ma kêgaboac lau kapoacwalôŋa
su jasêmoa nêŋ tauŋŋa.
Ma kêmasê gêsuŋtêkwa ŋatoŋwaga sa e nêŋ gamêŋ, taŋ sêŋgôŋ naŋ, kêtu
keleŋ laŋgwageŋ.

7 O Anôtô, gêdêŋ taŋ gôdi gôwê lau sa ma kôtu êsêacnêŋ ŋamata
to gêdêŋ taŋ amkaiŋ kôka gamêŋ sawa tôŋ naŋ,
8 nom kêtênêp to umboŋ kêsêwa kom
kêtu Anôtônê laŋôanô kêtu awêŋa.
Lôc Sinai kêtênêp kêtu Anôtô gêô lasê lôc tauŋa.
Israelnêŋ Anôtô gêô lasêgac.
9 O Anôtô, aôm kôkêŋ kom gêjac kêsêwageŋ
ma kôlau nêm nomlênsêm, taŋ gelo-gelo naŋ.
10 Aômnêm gôlôac têtap nêŋ gamêŋ sêŋgôŋŋa sa.
O Anôtô, nêm moasiŋ kêmasaŋ gamêŋ tau kêtu lau ŋalêlôm sawaŋa.

11 Apômtau kêjatu sa
ma lauo taêsam ŋasec sêjam wêsiŋ e ŋawae kêtu tapa.
12 “Lausiŋ totoŋ-totoŋ to nêŋ kiŋ sêc, sêcgoc”
ma lauo sêjac sam ŋawaba gêdêŋ tauŋ.
13 Talic êsêac amboac balôsi ŋaôsic-ôsic amboac silber ma ŋawaô joŋsamuc ma
ŋaôsic-ôsic amboac gold.
Amacnêm lauo ŋagêdô sêmoa domba nêŋ sapa ŋalêlôm kêtu ageŋŋa.
14 Gêdêŋ taŋ ŋajaŋa ŋatau Anôtô kêpa kiŋ êliŋ-êliŋ naŋ,
eŋ kêkêŋ sno gêjac aŋga lôc Salmon.

15 Aôm lôc Basanŋa kôtu lôc towae.
Aôm lôc Basanŋa ŋatêpôê jabo-jabogoc.
16 Amac lôc ŋagêdô, taŋ jabo-jabo naŋ, asageŋ têmtac ŋandaŋ gêdêŋ lôc, taŋ
Anôtô gebe êŋgôŋ êtu nê gamêŋ naŋ.
Biŋŋanô, Apômtau oc êŋgôŋ tônê endeŋ tôŋgeŋ.

17 Anôtô gêmêŋ aŋga Sion ŋa nê kareta siŋŋa taêsam ŋalêlêma atom.
Apômtau gêmêŋ aŋga Sinai mêŋgêô lasê nê gamêŋ dabuŋ.
18 Aôm kôpi lôlôc jagôwê lau kapoacwalôŋa sêwiŋ aôm. Ŋamalac sêsuŋ nêŋ gêŋ
gêdêŋ aôm gêwac.
Gêsuŋtêkwa ŋatoŋ oc sêŋgôŋ sêwiŋ Apômtau Anôtô amboac tonaŋ.

19 Aweŋ êôc Apômtau, eŋ kêsip aêac sa bêc to bêc.
Eŋ Anôtô, taŋ gêjam aêac sa naŋ.
20 Anôtô tonaŋ tec kêtu aêacnêŋ Anôtô, taŋ gêjam aêac kêsi naŋ,
ma Apômtau Anôtô eŋ ŋatau, tec oc ênam tasa paŋ lêndaŋ ôkwi.

21 Biŋŋanô, Anôtô oc elo nê ŋacjo môkêŋapac popoc,
oc ênac ŋac, taŋ kêsêlêŋ tonê secgeŋ naŋ, môkêdaŋgam popoc amboac
tonaŋ.
22 Apômtau kêsôm kêtu tôŋ gebe “Aê oc jajoŋ êsêac aŋga Basan sêmu sêmêŋ.
Biŋŋanô, oc jajoŋ êsêac aŋga gwêc ŋagêdimbob sa sêmu sêmêŋ.
23 Gebe ôkwasiŋ amkaiŋ êsêp nêŋ declêlôm.
Nêm kêam imbeleŋ têtap nêŋ gwada aŋga ŋacjonêŋ sa.”

24 O Anôtô, lau sêlic nêm gôlôac ŋawalaŋ baliŋ.
Sêlic ŋoc kiŋ Anôtônê walaŋ baliŋ omŋa sêmoa gamêŋ dabuŋ.
25 Lau sênam wê ŋa aweŋwaga têtu ŋamata, go lau, taŋ sêjac gêŋ wêŋa kêtaŋ naŋ,
têtu ŋamu
ma lauo takiŋ sêmoa ŋasawa togegobgeŋ.
26 Awem êôc Apômtau Anôtô aŋga gôlôacnêŋ sêkac sa ŋalêlôm.
Amac taŋ Israel kêtu nêm ŋamôkê naŋ, awem êôc Apômtau.
27 Lau Benjaminŋa toŋ sauŋ ec teŋ sêwê sêmoa ônê, lau Judanêŋ kasêga toŋ
kapôêŋ teŋ kêdaguc,
go kasêga Sebulonŋa to kasêga Naptaliŋa amboac tonaŋgeŋ têtu ŋamu.

28 O Anôtô, ôŋgôm nêm lai êpoa.
O Anôtô, ondeŋ gêŋ, taŋ gôjam aêac saŋa naŋ tôŋ.
29 Kiŋ oc sejoŋ awa sa dêndêŋ aôm sêna Jerusalem
êtu nêm lôm dabuŋŋa.
30 Ôlêŋ biŋ bôcbôm Aiguptuŋa, taŋ sêmoa bumaŋ ŋasiŋlêlôm naŋ.
Ôlêŋ biŋ tenteŋlatui, taŋ têtôm bulimakao kapoac to ŋalatu naŋ,
e samob sêmbu tauŋ ma sêkêŋ silber êndêŋ aôm.
Onseŋ lau, taŋ têntac gêwiŋ siŋ naŋ, êliŋ-êliŋ.
31 Kasêga aŋga Aiguptu sêmêŋ.
Lau Aitiopiaŋa sêlêti ma sêmêtôc lemeŋ gêdêŋ Anôtô.

32 Amac kiŋ nomŋa anam wê êpi Anôtô.
Awem êôc Apômtau,
33 taŋ gêmuŋ andaŋgeŋanô gêmoa nê undambê lôlôcŋa naŋ.
Aŋô eŋ gêôc awa sa ma gêmôêc ŋa awa kapôêŋ.
34 Aoc Anôtô ŋaclai lasê. Eŋ gêjam gôliŋ Israel toŋawasigeŋ
ma nê ŋaclai gêc tao ŋalêlôm.
35 Anôtô ŋaclai kaiŋ teŋ kêsa aŋga nê gamêŋ dabuŋ gêmêŋ.
Eŋ Israelnêŋ Anôtô. Eŋ kêkêŋ ôliŋ walô gêdêŋ nê lau.

Lambiŋ êndêŋ Anôtô.
*

69

Mec Anôtô ênam saŋa

1 O Anôtô, ônam aêma samaŋ
gebe bu gênôm aê auc e gabe janaŋa.
2 Aê malocmê kasêp lemoŋ gôlub-gôlub gaja. Gamêŋ teŋ kêtôm gebe jaka tôŋŋa
gêc atom.
Aê katap bugaboaŋ sec sa ma ŋasamac kêkôm aê auc.
3 Kataŋ tauc e tekoc gêbac ma ŋoc koclabeŋ kêtu dambê-dambê laŋgwageŋ.
Aê gaôŋ to kakêŋ matoc Anôtô e matocanô ŋabob kêsa.

4 Lau taŋ têntac gedec aê kêtu ŋam teŋŋa atom naŋ, taêsam ŋasec,
sêlêlêc môkêclauŋ môkêcapacŋa su.
Lau taŋ sebe senseŋ aê su naŋ, ŋaclai sec
ma êsêac sêgôliŋ biŋ kêpi aê. Êsêac sêkac aê gebe jakêŋ gêŋ êjô gêŋ, taŋ
gajam geŋgeŋ atom naŋ.
5 O Apômtau, aôm kôjala ŋoc keso

* **68:35:** Dawidnê pesalem teŋ. Wê teŋ.

ma ŋoc geo kêsiŋ tau gêdêŋ aôm atom.
6 O Anôtô, taŋ kôtu lausiŋ undambêŋa nêŋ ŋatau naŋ,
ôkêŋ aê gebe jaŋgôm lau, taŋ mateŋ gê aôm naŋ, majeŋ êsa atom.
O Israelnêŋ Anôtô,
ôkêŋ aê gabe jaŋgôm lau, taŋ sêsap aôm tôŋ naŋ, waeŋ sec atom,
7 gebe aê gaôc gêŋwapac sec kêtu aôm ŋa.
Majoc e tecbeloc ŋawapac kêsa kêtu aômŋa.
8 Ŋoc lasitêwai sêlic aê amboac ŋac jaba
ma tinocnê lau sêlic aê amboac ŋac gamêŋbômŋa teŋ.

9 Gebe gaim tauc su nêm anduŋa e katu meloc su.
Ma lau, taŋ sêmbu aômŋa naŋ, nêŋ biŋ sêmbuŋa mêŋkêpi aê gêwiŋ.
10 Aê katu kasec ôlic gebe kataŋ to gajam dabuŋ mo,
mago lau sêsu aê susu.
11 Aê ganôŋ kaukauc kêtu ŋoc ŋakwê
ma êsêac sêga wê susuŋa kêpi aê.
12 Lau embe sêŋgôŋ malacluŋ naŋ, oc sênam aêŋoc biŋ êtu biŋgalôm
ma lau, taŋ bu kêjaŋiŋ êsêac naŋ, sêga wê sec kêpi aê.

13 O Apomtau, aê tec jansuŋ ŋoc mec êndêŋ aôm.
O Anôtô, ôjô ŋoc mec êndêŋ noc, taŋ aôm gôlic ŋajam naŋ.
Ôjô aê aoc êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa,
êtu ôŋgôm nêm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ, ŋanô êsa.
14 Ôkam aê sa aŋga lemoŋ gebe gôdubub jasêp e najanaŋa atom.
Ônam aê sa aŋga ŋoc ŋacjo nêŋ, ma aŋga bu ŋagêdim êwiŋ.
15 Ôkêŋ ŋasamac ênsalê aê auc atom.
Ma ôkêŋ aê janôm bu su jasêp gêdimbob me janêc êsêp sê jana atom.

16 O Apômtau, ôkêŋ taŋam aê gebe nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa tau ŋajam.
Ôkac taôm ôkwi êndêŋ aê êtu nêm taêm labu ŋanôŋa.
17 Ôsiŋ laŋôm ôkwi êndêŋ nêm sakiŋwaga atom.
Aê gamoa jageo, ôjô aêŋoc biŋ galocgeŋ.
18 Ôndêŋ aê ômôêŋ ma ônam aê kêsi.
Ôsa aê laŋôc sa êndêŋ ŋoc ŋacjo.

19 Aôm gôlic aêŋoc biŋ, taŋ sêgôm aê êndu-êndugeŋ to gaŋgôŋ jageo ma sêgôm
aê katu meloc naŋgac.
Aôm kôjala ŋoc soŋo-soŋo samobgac.
20 Sêsu aê susu e katuc gêbac to popocgeŋ,
tec gamoa jageo ŋanô.
Kasaê gebe sê malô aê elêmê
ma kakêŋ matoc gebe sênam aê sa e masi.
21 Êsêac sêkêŋ ŋaikisi aê gaeŋ kêtu mo
ma gêdêŋ taŋ bu gêjô aê naŋ, sêkêŋ bu ŋamakic gêdêŋ aê ganôm.
22 Nêm moasiŋ êtu nêŋ lakô
ma nêŋ moasiŋ daŋa êtu naŋ sê sêu tauŋ êsêpŋa.
23 Ôkêŋ êsêac mateŋanô êtu kanuc sêlic gamêŋ atom
ma ôkêŋ êsêac magiŋ êsu.
24 Ôkêc nêm têmtac ŋandaŋ êpi êsêac
ma nêm ŋalêlôm ŋamondec-mondec êtap êsêac sa.

25 Nêŋ malac oc êtu gasaŋ ênêc
ma nêŋ andulêlôm êtu tuc êkô.
26 Gebe êsêac sêjanda ŋac, taŋ aôm taôm gôjac eŋ naŋ,
ma sêjam biŋgalôm kêpi lau, taŋ aôm gôjac êsêac ôliŋ lasê naŋ, naŋ ŋandaŋ.
27 Ônsalê nêŋ keso ŋagêjô ênsac nêŋ keso ŋagêdô ŋaô.
Ma ôkêŋ êsêac sêwê kaiŋ nêm moasiŋ ônam ŋamalac kêsiŋa atom.
28 Nêŋ ŋaê ênêc êwiŋ lau gêdêŋ nêŋ atom.
Senseŋ êsêacnêŋ ŋaê su aŋga buku mateŋ jaliŋa ŋalêlôm.

29 Aê tec gaŋgôŋ jageo ma gaôc gêŋwapac ŋanô.
O Anôtô, ôsip aê sa ma ônam aê kêsi.
30 Aê gabe jaŋga wê jaŋgôm Anôtônê ŋaê ŋawae êsa.
Janam daŋge to jatoc eŋ sa ŋanô.
31 Jaŋgôm amboac tonaŋ ec Apômtau êlic ŋajam êlêlêc bôc kapoac,
êlêlêc bulimakao kapoac to ŋajabo ma bôc, taŋ eŋkêku gêwa kêkôc naŋ su.
32 Lau taŋ sêôc gêŋ wapac naŋ, embe sêlic oc têntac ŋajam êsa.
Amac taŋ asom Anôtô amoa naŋ, nêm ŋalêlôm eŋgeŋ amac sageŋ.
33 Gebe Apômtau kêkêŋ taŋa lau ŋalêlôm sawa
ma kêliŋ nê lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, siŋ atom.

34 Undambê to nom aweŋ êôc Anôtô.
Gwêc tau to ŋagêŋ mateŋ jali samob, taŋ gêmoa ŋalêlôm naŋ, amboac tonaŋgeŋ.
35 Gebe Anôtô oc ênam Sion kêsi ma êkwê malac Judaŋa sa êtiam
ma nê lau nasêŋgôŋ tônê ma têtu gamêŋ ŋatau.
36 Ênê sakiŋwaga nêŋ wakuc oc sêkôc sa êtu nêŋ gêŋlênsêm
ma êsêac, taŋ têntac gêwiŋ eŋ naŋ, oc sêŋgôŋ tônê.
*

70

Mec Anôtô ênam saŋa
(Pes 40:13-17)

1 O Anôtô, mêŋônam aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômgeŋ mêŋôpuc aê tôŋ.
2 Êsêac taŋ dêdib aê sebe senseŋ aê su naŋ,
ôkêŋ êsêac majeŋ to teŋbeleŋ ŋawapac êsa.
Ôkêŋ êsêac, taŋ sêkêŋ mateŋ sebe aê jatu sec naŋ,
sêc tomajeŋgeŋ sêmu sêna.
3 Êsêac taŋ sêgôm “Kec, kec” kêpi aê naŋ,
ôkêŋ êsêac têtakê tomajeŋgeŋ.

4 Ôkêŋ êsêac samob, taŋ sesom aôm naŋ,
ôliŋ êpi to têntac ŋajam êsa êtu aôm ŋa.
Ôkêŋ êsêac samob, taŋ taêŋ kêka aômnêm moasiŋ naŋ,
sêsôm lasê endeŋ tôŋgeŋ gebe “Apômtau ŋac towae.”

5 O Apômtau, aê tec ŋac palê-palê to ŋac ŋalêlôm sawa.
O Anôtô, ôlêti sebeŋ ôndêŋ aê ômôêŋ.
O Apômtau, ônam gamêŋ tôŋ atom
gebe ŋoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tôŋwaga aômgoc.

* **69:36:** Dawidnê teŋ.

*

71

Ŋamalacanô teŋ nê mec

1 O Apômtau, aê gaê lamu aômgeŋ.
Ôkêŋ aê jamoa tomajocgeŋ atom.
2 Ôŋgamboac aê to ônam aê sa êtu nêm biŋgêdêŋŋa.
Ôê taŋam aê ma ônam aê kêsi.
3 Ôtu ŋoc poclabu jaê lamuŋa to ŋoc laimôkê ônam aê saŋa.
Aôm tonaŋ kôtu ŋoc poclabu to ŋoc laimôkê.

4 O ŋoc Anôtô, ôjaŋgo aê su aŋga lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga aômnêm naŋ lemeŋ.
Ôjaŋgo aê su aŋga lau alôb-alôb to lêsutêna nêŋ.
5 O Apômtau, aê kakêŋ matoc aômgeŋ.
O Apômtau, aê ŋapalêgeŋ ma taêc kêka aôm.
6 Gêdêŋ tinoc kêkôc aê su ma gasuŋ tauc gêdêŋ aôm, kasa aŋga tinocnê e aôm gôlôm aêgeŋ,
amboac tonaŋ oc jalambiŋ aôm endeŋ tôŋgeŋ.

7 Lau samob sêlic aê amboac gêŋsêga teŋ,
mago aôm kôtu aêŋoc lamu ŋajaŋa.
8 Aocsuŋ kêsuŋ aômnêm lanem sa
ma gêgôm waem kêtu tapa kêtôm bêcgeŋ.
9 Aê katu ŋamalacanôgac, tec ôtiŋ aê su atom.
Ŋoc ŋaclai gêbacnê, tec ôwi aê siŋ atom.
10 Gebe ŋoc ŋacjo sêsôm biŋ kêpi aê
ma êsêac, taŋ sêkic ŋoc biŋ naŋ, sêjam biŋgalôm sêwiŋ tauŋ
11 ma sêsôm gebe “Anôtô gêwi eŋ siŋgac,
ajanda eŋ e naakam eŋ tôŋ gebe ênê kêsiwaga masi.”

12 O Anôtô, ômoa jaêc aê atom. O ŋoc Anôtô, ôlêtigeŋ mêŋônam aê sa.
13 Êsêac taŋ sêkêŋ kisa aê naŋ, majeŋ êsa e sênaŋa
ma sêsu êsêac, taŋ sebe sêkêŋ aê jandac gêŋwapac naŋ, susu e sêmoa toteŋbeleŋ ŋawapacgeŋ.
14 Aê gabe jakêŋ matoc aôm endeŋ tôŋgeŋ
ma jaŋgôm waem êsa êlêlêc su.
15 Aocsuŋ êsôm nêm biŋgêdêŋ to nêm ŋaclai ônam ŋamalac saŋa lasê êtôm bêcgeŋ.
Aê oc jasa moasiŋ tonaŋ sa êtôm atom.
16 Aê gabe jasa Apômtau Anôtô nê gêŋ ŋaclai sa.
Aê gabe jalambiŋ aôm taômgeŋ nêm biŋgêdêŋ.

17 O Anôtô, aê ŋapalêgeŋ ma aôm kôdôŋ aê,
tec gaoc nêm gêŋtalô lasê ŋapaŋ e gêdêŋ galoc.
18 O Anôtô, embe jatu ŋamalacanô e môdê ênam aê auc,
naŋ ôwi aê siŋ atom.
Gebe jasôm nêm ŋaclai êndêŋ lau wakuc,
taŋ mêŋsêsa êtu ŋamu naŋ.

19 O Anôtô, nêm ŋaclai to biŋgêdêŋ kêsuŋ kwandaŋ kêpi e jagêdêŋ undambê.

* **70:5:** Dawidnê pesalem teŋ. Taŋiboa teŋ.

O Anôtô, taŋ gôgôm gêŋ ŋaclaisêga naŋ, asa oc êtôm aôm.
20 Aôm kôkêŋ gêŋwapac to gêŋ ŋandaŋ gêjam aê auc elêmê.
Mago aôm oc ôkêŋ aê tekoc saki êsa êtiam ma ôwê aê sa aŋga nom ŋalêlômsêga japi jamêŋ êtiam.
21 Aôm oc otoc aê sa êlêlêc
ma ônac aê têtac tôŋ.

22 O ŋoc Anôtô, amboac tonaŋ oc aoc êôc aôm ŋa gêŋ wêŋa
kêtu aôm ŋac ŋaŋêŋŋa.
O Israelnêŋ ŋac dabuŋ,
aê gabe jaŋgôm gêŋ wêŋa êtaŋ êndêŋ aôm.
23 Aê gêdôcôlic ênam lasê êtu têtac ŋajamŋa
ma katuc, taŋ gôjam kêsi naŋ, amboac tonaŋgeŋ.
24 Imbeloc oc êsôm nêm biŋgêdêŋ gêjam aê saŋa lasê êtôm bêcgeŋ
gebe êsêac, taŋ sebe sêkêŋ aê jandac gêŋwapac naŋ, majeŋ êsa e sêmoa toteŋbeleŋ ŋawapacgeŋ.

72

Mec kêtu kiŋŋa

1 O Anôtô, ôndôŋ kiŋ gebe êmêtôc biŋ ŋa nêm biŋgêdêŋŋa
ma ôkêŋ nêm biŋgêdêŋ êndêŋ kiŋ latu.
2 Gebe ênam gôliŋ nêm lau ŋa biŋgêdêŋgeŋ
ma êmêtôc lau ŋasec nêŋ biŋ katôgeŋ.
3 Lôc sênam ŋanô moasiŋ êmoasiŋ lauŋa
ma gamêŋ ŋabau sênam ŋanô biŋgêdêŋ.
4 Kiŋ êmêtôc lau ŋalêlôm sawa nêŋ biŋ naêndêŋgeŋ, eŋ ênam lau sêpô lênaŋa sa
ma êka êsêacnêŋ lêsutêna popoc.
5 Gôlôac to gôlôac têtêc aôm
êtôm têm, taŋ oc ajôŋ êpô gamêŋ naŋ.

6 Kiŋ êtôm kom, taŋ gêjac kêsêp kôm
ma eŋ oc êtôm kom, taŋ kêmalôm nom naŋ.
7 Êtôm kiŋ tau nê têm biŋgêdêŋ ênac tau lêtêŋ amboac ŋaola ŋajam
ma wama ênam gamêŋ auc kêtôm ajuŋ ŋawê kêpô gamêŋ gêôc aucgeŋ.
8 Ênê gamêŋ gôliŋŋa ênêc gwêc ŋamadiŋ teŋ e naêndêŋ ŋamadiŋ teŋ
ma aŋga bu Euprat e naêndêŋ nom ŋamadiŋ.
9 lau gamêŋ sawaŋa sêpôŋ aeŋduc êndêŋ eŋ
ma nê ŋacjo sêu tauŋ sênêc nom.
10 Kiŋ Tarsis to lau, taŋ sêŋgôŋ nuc naŋ,
oc sejoŋ nêŋ awa nasênsuŋ êndêŋ eŋ.
Lau Arabia to Aitiopia ŋataui
oc sêkêŋ nêŋ awamata êndêŋ eŋ.
11 Biŋŋanô, kiŋ samob oc tetoc eŋ sa.
Lau samuc samob oc sênam sakiŋ êndêŋ eŋ.

12 Gebe eŋ oc ênam ŋac ŋalêlôm sawa, taŋ awa gêjac eŋ naŋ sa
ma ŋac ŋasec, taŋ gêjam-sawaga gêmoa atom naŋ, amboac tonaŋgeŋ.
13 Eŋ oc taê labu ŋac ŋaôma to ŋalêlôm sawa
ma ejop lau sawa nêŋ katuŋ.
14 Eŋ oc ênam êsêacnêŋ katuŋ kêsi aŋga lêsutêna to ŋaclai-secwaga lemeŋ.
Eŋ oc êlic lau tonaŋ ŋai nêŋ dec amboac gêŋ ŋanô.

15 Kiŋ oc êŋgôŋ ŋêŋgeŋ ma sêkêŋ gold Arabianŋa êndêŋ eŋ.
Êsêac teteŋ mec êtu eŋŋa endeŋ tôŋgeŋ ma Anôtônê mec êpi eŋ ŋapaŋ.
16 Mo êmôp lasê ênêc ênê gaboaŋ
ma êtu secŋa ênêc lôctêpôê.
Mu êôc ênê gêŋkaiŋ ŋatêpôê naêsêp-naêsêp amboac aŋga Lebanon
ma ŋamalac êlêc aŋga malac êtôm gêgwaŋ gêlêc aŋga nom.
17 Ênê ŋaê oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
Ênê wae ênêc êtôm oc êpô gamêŋ.
Lau nomŋa samob aweŋ êôc eŋ
ma teteŋ Anôtô gebe ênam mec eŋ to êkêŋ eŋ êmoa totêtac ŋajamgeŋ.

18 Lambiŋ êndêŋ Apômtau, lau Israelnêŋ Anôtô.
Eŋ taugeŋ tec gêgôm gêŋsêga gêmoa.
19 Lambiŋ êndêŋ ênê ŋaê towae endeŋ tôŋgeŋ.
Ênê ŋawasi ênam nom auc samucgeŋ.

Biŋŋanô, biŋŋanôgoc.

20 Isai latu Dawid nê mec gêbacnê gêdêŋ tonec.

Salomonê teŋ.

73

BUKU KÊTU TÊLÊACŊA

Anôtô kêmêtôc biŋ jagêdêŋgeŋ

1 Biŋŋanô, Anôtô kêmoasiŋ lau mansaŋ
to kêmoasiŋ êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm ŋawa naŋ, amboac tonaŋ.
2 Mago aê kadabiŋ gebe japô ockaiŋ ôkwi
ma kadabiŋ gebe jaka bêlip tageŋ
3 gebe matoc katu lanemtêna kêtu sêmoa ŋajam-ŋajamŋa
ma galic lau alôb-alôb têtu lau tolêlôm.

4 Lau tonaŋ ŋai sêjam kauc ŋandaŋ
ma sêmoa ôliŋ ŋajam to ôliŋ samuc.
5 Êsêac sêôc gêŋwapac têtôm lau ŋagêdô atom.
Ma sêlic ŋandaŋ teŋ têtôm lau ŋagêdô atom.
6 Amboac tonaŋ tec tetoc tauŋ sa kêtu nêŋ gêlôŋ, taŋ sênôŋ naŋ,
ma ŋaclai kêkwa êsêac auc amboac nêŋ ŋakwê.
7 Êsêac tonaŋ têtôp e mateŋanô kololoc gêja
ma sêsêwa biŋ meloc, taŋ taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm naŋ, kêsa awê.
8 Êsêac sêsu biŋ susu tonêŋ ŋalêlôm ŋamalic.
Êsêac tetoc tauŋ sa ma sêpô biŋ kêpi laugeŋ.
9 Aweŋsuŋ kêsôm biŋ geseŋ undambê
ma imbeleŋ kêsôm biŋ gêjac laoc nomgeŋ.

10 Amboac tonaŋ tec lau dêdêŋ êsêac
ma sêlib êsêacnêŋ biŋ kêtôm sêlib bu.
11 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êjala biŋ amboac ondoc
ma Lôlôc Ŋatau oc êŋô biŋ ŋam amboac ondocgeŋ.”
12 Alic acgom, lau alôb-alôb nêŋ biŋ amboac tonaŋ

sêmoa ŋajam gedeŋ tôŋgeŋ sêjac nêŋ awa sa-sa.
13 Ojae, kamasaŋ ŋoc ŋalêlôm e ŋatipsawa ŋaômagoc
ma kakwasiŋ lemoc e gawê geo teŋ ŋakaiŋ atom.
14 Mago gêŋwapac gêgôm aê kêtôm bêcgeŋ
ma gêŋ kêlêsu aê kêtôm ŋageleŋ samob.

15 Aê embe taêc ênam gebe aê jasôm biŋ amboac tonaŋ jawiŋ
oc jansau nêm launêŋ gôlôac.
16 Amboac tonaŋ katu kêka-kêka gebe jajala ŋam elêmê,
mago galic gebe ŋawapac.
17 E kasô Anôtônê gamêŋ dabuŋ gaja,
go ŋoc kauc kêsa kêpi lau alôb-alôb nêŋ lêŋtêpôê.

18 Biŋŋanô, aôm kotoc êsêac sêkô gamêŋ ŋalêŋô,
go gôgôm êsêac sêu tauŋ e popoc-popocgeŋ sêjaŋa.
19 Seseŋ êsêac su weŋ tageŋ,
sêjaŋa tonêŋ ŋalêlôm ŋatutucgeŋ.
20 Êsêac têtôm aêac taêc bêc e taêc mê.
Mateŋ gêlac ma talic gêŋ ŋakatu tau malamê.

21 Gêdêŋ taŋ ŋoc ŋalêlôm ŋamakic kêsa
e kêtuŋ aê masi naŋ,
22 aê katu meloc e ŋoc kauc gêjaŋa,
katôm bôc gamoa aôm laŋômnêmŋa.
23 Mago kasap aôm tôŋ gedeŋ tôŋgeŋ.
Aôm kôkam aê tôŋ gêdêŋ lemoc anôŋa.
24 Aôm gôwê aê kêtôm, taŋ taêm gêjam naŋ,
ma êtu ŋamu aôm oc ôkôc aê sa toŋawasigeŋ.
25 Aêŋoc asa teŋ gêmoa undambê
ma ŋoc asageŋ gêc nom gebe japô lêna. Aôm taômgeŋgoc.
26 Ôlic to katuc oc êtu palê,
mago Anôtô kêtu ŋoc gêŋlênsêm teŋgeŋ ma teŋgeŋ.

27 Biŋŋanôgoc, êsêac taŋ sêmoa jaêc aôm naŋ sênaŋa.
Aôm goseŋ lau samob, taŋ sêkac tauŋ su aŋga aômnêm naŋ su.

28 Mago aêgoc tec galic ŋajam gebe jamoa Anôtô ŋagalageŋ.
Aê gaê lamu Apômtau Anôtô gebe jasôm aômnêm gêŋ samob, taŋ gôgôm
naŋ lasê.
*

74

Têtaŋ nêŋ lôm, dabuŋ kêtu ŋacjo seseŋ suŋa

1 O Anôtô, amboac ondoc kôtiŋ aêac su ŋanôgeŋ.
Ma têmtac ŋandaŋ sec gêdêŋ gêŋ, taŋ gojob naŋ.
2 Taêm ênam nêm gôlôac, taŋ gêmuŋgeŋ kôjaliŋ ma kôwaka êsêac sa têtu taôm
nêm lau naŋ.
Taêm ênam lôc Sion, taŋ gôŋgôŋ kêtu nêm malac naŋ.
3 Ôsêlêŋ openŋ gamêŋ popoc tau, taŋ gacgeŋ gêc-gêc naŋ.
Ojae, gêŋ samob, taŋ kêkô gamêŋ dabuŋ ŋalêlôm naŋ, ŋacjo seseŋ sugoc.

* **73:28:** Asapnê.

4 Nêm ŋacjo sêjam wambaŋ ŋamelocŋageŋ aŋga nêm gamêŋ, taŋ lau sêkac tauŋ
sa sêmoa naŋ.
Êsêac sêguŋ nêŋ bam kêkô gebe gamêŋ tonaŋ kêtu êsêacnêŋ.
5 Êsêac têtôm kômwaga saleŋŋa,
taŋ sêsap ka tulu ŋa nêŋ ki naŋ.
6 Êsêac sêga katapa toŋatalô popoc
ŋa nêŋ ki to hama kapôêŋ.
7 Êsêac sêkêc nêm gamêŋ dabuŋ ja geŋ su
ma seseŋ nêm ŋaê ŋaandu ŋadabuŋ su e gêjaŋa samucgeŋ.
8 Êsêac taêŋ gêjam gêc tauŋgeŋ gebe “Aêac danseŋ êsêac su e tomalageŋ.”
Ma sêkêc Anôtônê sakiŋ dabuŋ ŋamala samob, taŋ kêkô-kêkô naŋ, ja geŋ
su.

9 Aêacma gêbôm dabuŋ samob maleŋmê.
Propete teŋ gêmoa kêtiam atom, ma aêac samob ajam kauc ŋanoc gêŋ
tonaŋ oc êmbacnê êndêŋ ondoc.
10 O Anôtô, kalomtêna oc sêsôm nêŋ biŋ susu e êndêŋ ondocgeŋ.
Ŋacjo oc sêŋgôm aômnêm ŋaê oc êtu meloc endeŋ tôŋgeŋ me.
11 Amboac ondoc kôtaiŋ lêmam su.
Amboac ondoc kôkapiŋ lêmam tôŋ.

12 Mago Anôtô kêtu aêŋoc kiŋ gêdêŋ andaŋgeŋ tauanô.
Eŋ gêjam ŋamalac sa kêtôm nom ŋagamêŋgeŋ.
13 Aôm gôwa gwêc kakôc ŋa nêm ŋaclai kapôêŋ
ma golo secsêga gwêcŋa môkêapac popoc.
14 Aôm gôga bôcsêga Lewiatan môkêapac kêkôc
ma kôkêŋ eŋ ôli kêtu bôc gamêŋ sawa nêŋ.
15 Aôm kôkêŋ bumata kêpulu to keseleŋ.
Aôm gôwa bu kapôêŋ-kapôêŋ gêŋgic-gêŋgic e ŋakeleŋ kêsa samucgeŋ.
16 Aôm kôtu geleŋŋa ŋatau. Aôm kôtu gêbêcauc ŋatau.
Aôm tec kotoc ajôŋ to oc sêkô maleŋ.
17 Aôm gôjac lôcawa nom e gêdêŋ ŋamadiŋ.
Aôm kôkêŋ oc kêsa to komôgoc.

18 O Apômtau, taêm ênam gebe nêm ŋacjo sêômac aôm.
Êsêac sêkac tauŋ su aŋga aômnêm ma sêgôm nêm ŋaê kêtu gêŋ meloc.
19 Ôwi nêm balôsinê katu siŋ êndêŋ kikic atom.
Ôliŋ aômnêm lau ŋasec nêŋ katuŋ siŋ samucgeŋ atom.
20 Matam êndiŋ nêm poac, taŋ kômoatiŋ gawiŋ aêac naŋ,
gebe ŋaclai sec gêjam gamêŋ ŋakesec nomŋa samob auc.
21 Ôkêŋ ŋac, taŋ gêôc gêŋwapac naŋ, maja êsa atom.
Lau ŋalêlôm sawa to lau ŋasec aweŋ êôc nêm ŋaêmaŋ.

22 O Anôtô, ôndi sa ma ônam nêm gêŋ kêsimaŋ.
Taêm ênam biŋ meloc, taŋ lau alôb-alôbwaga sêgôliŋ kêpi aôm kêtôm bêc to
geleŋgeŋ.

23 Oliŋ nêm ŋacjo nêŋ ŋaonda siŋ atom.
Nêm soŋo-soŋo nêŋ wambaŋ, taŋ kêpi gedeŋ tôŋgeŋ naŋ, amboac tonaŋ.
*

* **74:23:** Asapnê teŋ.

75

Anôtô kêmêtôc ŋamalacnêŋ biŋ jagêdêŋ

1 O Anôtô, aêac aweŋ gêôc aôm. O Anôtô, aêac alanem aôm.
Aêac asôm aôm waem lasê ma awa gêŋtalô samob, taŋ aôm gôgôm naŋ sa.

2 Anôtô kêsôm gebe “Aê kakêŋ ŋoc noc mêtôcŋa
ma oc jamêtôc biŋ naêndêŋgeŋ.
3 Embe nom êkôtiŋ tau ma ŋamalac samob, taŋ sêŋgôŋ nom naŋ têtênêp,
go aê jandeŋ nom ŋanombaŋ tôŋ.
4 Aê aoc ênac tetoc tauŋ sawaga gebe ‘Atoc taôm-sa atom.’
Ma êndêŋ lau alôb-alôbwaga gebe ‘Asa môkêmapac sa amboac secgeŋmaŋ.
5 Asa môkêmapac sa ŋanôgeŋ
amboac tonaŋ atom. Amêtôc gêsômtêkwa êtu baliŋ alanem taômgeŋ atom.’ ”

6 Mêtôcwaga oc mêŋêsa aŋga oc kêpiŋa ma aŋga oc kêsêpŋa atom
ma êmêŋ aŋga gamêŋ gêmu kêpi to gêmu kêsêpŋa atom amboac tonaŋgeŋ.
7 Anôtô oc êmêtôc biŋ êmoa.
Eŋ oc êkôniŋ lau teŋ tôŋ me etoc lau teŋ sa.
8 Apômtau lêma kêkam laclu teŋ,
taŋ ênê têtac ŋandaŋ ŋawain ŋajaŋa kêpoac naŋ.
Eŋ kêkêc kêsêp laclu
ma lau alôb-alôb sêlib ŋatetep samob gêwiŋ.
9 Ma aê oc ôlic api toôndugeŋ ŋapaŋ
gabe aoc aôc Jakobnê Anôtô.
10 Eŋ asap lau sec samob, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, naŋ ŋaclai tulu.
Eŋ êkiaŋ lau gêdêŋ nêŋ ŋaclai sa êtu kapôêŋ.
*

76

Wê aweŋ êôc Anôtôŋa

1 Anôtônê wae kêsa aŋga Juda.
Ênê ŋaê kesewec aŋga Israel.
2 Êsêac sê ênê bec aŋga Salem.
Ma nê andu kêkô Sion.
3 Aŋga tonaŋ tec eŋ gêjac talam ŋasôb-ôsic popoc
ma gêgôm lautuc to siŋ ma laukasap samob amboac tonaŋgeŋ.

4 Lôc teŋgeŋŋa ŋatau aôm ŋac ŋawasi.
Samob têtêc aômgeŋ.
5 Sêjaŋgo ŋaclai ŋasiŋsêlêc nêŋ waba su.
Êsêac sêjac tuluc e sêliŋ tauŋ siŋ ma ŋactêkwa samob lemeŋ kêtu goloŋ.
6 O Jakobnê Anôtô, aôm gôjam wambaŋ
e kômônaŋ kareta to gôgôm hosnêŋ meloco kêsa.

7 Aôm embe têmtac ŋandaŋ êsa ma asa oc êkô aôm laŋômnêm
gebe aôm ŋaclai sec.
8 Aôm kôsôm biŋ katô aŋga undambê gobe ômêtôc biŋ,
tec lau nomŋa sêŋô e gêjac êsêacnêŋ lênô auc sêŋgôŋ.
9 Gêdêŋ tonaŋ Anôtô gêdi gebe êmêtôc biŋ

* **75:10:** Asapnê wê teŋ.

gebe êôc lau samob, taŋ sêôc gêŋwapac aŋga nom naŋ sa.

10 Ŋamalacnêŋ têntac ŋandaŋ oc êŋgôm aôm waem êtu tapa.
Ma êsêac, taŋ sêwê siŋ sa naŋ, oc sêlic nêm om.

11 Anac mata biŋ ma aŋgôm ŋanô êsa êndêŋ Apômtau, amacnêm Anôtô.
Lau samob, taŋ sêŋgôŋ sêgi eŋ auc naŋ, sênsuŋ nêŋ gêŋ êndêŋ Anôtô, taŋ
têtêc eŋ naŋ.
12 Ŋac tau kêkôniŋ kasêga, taŋ tetoc tauŋ sa naŋ,
ma kêtakê kiŋ kapôêŋ-kapôêŋ ŋasec.
*

77

Gêŋwapac embe êŋgôm aêac, naŋ Anôtô taê walô aêac

1 Aê gamôêc gêdêŋ Anôtô ŋa aoc kapôêŋ. Biŋŋanô aê gabe jamôêc.
Gamôêc kapôêŋ gêdêŋ Anôtô gebe eŋ êkêŋ taŋa aê.
2 Gêdêŋ taŋ gêŋwapac gêgôm aê naŋ, aê kateŋ mec gêdêŋ Apômtau,
mago gêŋ teŋ gêjam malô aê atom.
3 Aê embe taêc ênam Anôtô, oc janiŋ oliŋ tauc.
Embe taêc ênam biŋ ŋam, oc ŋoc kauc ensom mala ôkwi.
4 Eŋ kêkêŋ aê gajam jali gêbêcauc samuc.
ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc e kasôm biŋ jageo.
5 Aê taêc gêjam kêsêp bêc gêmuŋgeŋŋa
ma jala, taŋ gêjaŋa wanêcgeŋ su naŋ, amboac tonaŋ.
6 Kêtôm gêbêcgeŋ aê taêc gêjam biŋ jakêsa-jakêsa.
Aê taêc gêjam biŋ gêc ŋoc ŋalêlôm ma kakip sa e ganac matoc gebe
7 “Apômtau oc êtiŋ aêac su samucgeŋ
ma êmoasiŋ aêac êtiam atomanô me masi.
8 Ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêbacnê me.
Ma biŋ, taŋ eŋ gêjac mata naŋ, gêjac pep su me.
9 Anôtô oc kêliŋ êmoasiŋ lauŋa siŋ me.
Ênê têtac ŋandaŋ gêbôc nê taê walô auc me.”
10 Tec kasôm gêdêŋ tauc gebe “Aêŋoc ŋalêlôm ŋawapac ŋanô
gebe Apômtau gêjam nê gôliŋ ôkwi.”
11 Aê gabe taêc ênam gêŋ, taŋ Apômtau gêgôm naŋ.
Biŋŋanô, gabe taêc ênam nêm gêŋtalô, taŋ gôgôm gêdêŋ andaŋgeŋ naŋ.
12 Jakip gêŋ samob, taŋ aôm gôgôm naŋ, ŋam sa
ma jasala aômnêm gêŋsêga samob.

13 O Anôtô, nêm intêna dabuŋ.
Lau samuc nêŋ anôtô ondoc kapôêŋ kêtôm aôm.
14 Aôm taômgeŋ Anôtô, taŋ gôgôm gêŋsêga naŋ.
Aôm kôwaka nêm ŋaclai sa gêdêŋ tenteŋlatu sêlic.
15 Lêmam ŋajaŋa gôjam nêm lau,
Jakob agêc Josep latuŋi kêsi.

16 O Anôtô, gêdêŋ taŋ bu gêlic aôm naŋ, kêtêc aôm.
Ma gwêc ŋagêdim kêtênêp lasê.
17 Tao sêsêwa kom ŋasec to umboŋ ŋatêtac kêkêŋ wapap gêjac.
Ma aômnêm sôbôsic geŋ gamêŋ gêŋgic-gêŋgic.

* **76:12:** Asapnê wê teŋ.

18 Aômnêm wapap ŋakicsêa ŋadindiŋ kaiŋ teŋ, ôsic kêpô gamêŋ ŋawê kêsa
e nom ŋawiwic dendeŋgeŋ to kôtêŋ-kôtêŋgeŋ.
19 Aômnêm intêna gêjac gwêc gêŋgic ma nêm lêŋ gêwa ŋasamac kapôêŋ êliŋ-êliŋ,
mago sêlic waŋam atom.
20 Aôm gôwê nêm lau amboac ŋacgejob gêwê nê domba.
Mose agêc Aron sêjam aôm laŋôm.
*

78

Sêlêŋ biŋ Israel kêtu taŋeŋpêcŋa

1 Ao ŋoc lauac, akêŋ taŋem ŋoc mêtê.
Aê taŋem aocsuŋ ŋabiŋ.
2 Aê gabe jaŋa aoc êtu jasôm biŋgôliŋŋa.
Aê gabe jaôŋ biŋgôliŋ têm ŋamata tauanôŋa sa.
3 Biŋ taŋ aêac aŋô to ajala
ma tameŋi sêjac miŋ gêdêŋ aêac naŋ.
4 Biŋ tau aêac ansa auc êndêŋ aêacnêŋ ŋapalê atom,
tanac miŋ êndêŋ lau wakuc, taŋ têndaŋguc naŋ, gebe
Apômtau gêgôm nê gêŋ towae ma ŋaclai
to gêŋsêgageŋ.

5 Eŋ gêwa biŋ sa aŋga Jakobnêŋ
to kêwaka biŋ sa aŋga Israelnêŋ
ma kêsakiŋ aêacnêŋ mimi
gebe sêsôm lasê êndêŋ nêŋ wakuc.
6 Gebe lau wakuc, taŋ têndaŋguc êsêac naŋ, sêŋô ŋawae
ma tauŋ sênac ŋamiŋ elom nêŋ wakuc.
7 Sêŋgôm amboac tonaŋ, go sêkêŋ mateŋ Anôtô to sêliŋ gêŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ,
siŋ atom
ec sêŋgôm ênê biŋsu êtu tôŋ.
8 Gebe êsêac têtu gôlôac gêsuŋtêkwa ŋatoŋboa
têtôm nêŋ mimi.
Êsêacnêŋ ŋalêlôm geo gala
ma nêŋ katuŋ kêsap Anôtô tôŋ ŋaŋêŋ atom.

9 Epraimnê gôlôac sêpê talam lemeŋ kata,
mago gêdêŋ siŋ ŋabêc naŋ sêc ŋamelocŋageŋ.
10 Êsêac sêmasaŋ Anôtônê poac atom
ma sebe sêsa nêŋ lêŋ êtôm ênê biŋsu atom.
11 Êsêac sêliŋ ênê gêŋsêga, taŋ gêgôm naŋ siŋ
ma gêŋtalô, taŋ eŋ gêgôm êsêac sêlic naŋ, amboac tonaŋgeŋ.
12 Eŋ gêgôm gêŋsêga êsêac tameŋi sêlic.
Gêgôm aŋga gamêŋ Aiguptu ŋagaboaŋ Soan.
13 Eŋ gêwa gwêc kêkôc ma kêkêŋ êsêac sêwê sêsêp ŋaluŋgeŋ sêja.
Eŋ gêlêc dembom sa kêpi e amboac tuŋbôm.
14 Eŋ gêwê êsêac ŋa tao gêdêŋ ocsalô
ma ŋa ja gêdêŋ gêbêc.
15 Eŋ gêga poc kêkôc aŋga gamêŋ sawa
ma kêkêŋ bu kapôêŋ aŋga nom ŋalêlôm gêmêŋ mêŋêsêac sênôm e gêôc
êsêac tôŋ.

---

* **77:20:** Asapnê teŋ.

16 Eŋ kêkêŋ bu kêpulu aŋga poc ŋalêlôm
ma bu tau gêc ŋasamac laŋgwageŋ kêsa gêja.
17 Mago êsêac sêkêŋ sec gêjô gedeŋ tôŋgeŋ
ma sêli tauŋ sa gêdêŋ Lôlôc Ŋatau aŋga gamêŋ sawa.
18 Êsêac sêsaê Apômtaugeŋ sêjac ŋawae
ma sêkapiŋ eŋ gebe êkêŋ mo êndêŋ êsêac êtôm êsêac tauŋ têntac gêwiŋ.
19 Êsêac têtaŋ pêlê Anôtô gebe
“Talic acgom, Anôtô oc êkêŋ mo êndêŋ aêac aŋga gamêŋ sawa me masi.
20 Eŋ gêjac poc
e bu keseleŋ ŋasamac laŋgwageŋ kêsa gêja,
ma oc êkêŋ mo to gwada
gebe nê lau sêniŋ amboac tonaŋgeŋ me masi.”

21 Apômtau gêŋô biŋ amboac tonaŋ e têtac ŋandaŋ kêsa.
Ênê ja kêsa gebe enseŋ Jakob, ma nê lai kêpoa gebe enseŋ Israel
22 kêtu êsêac sêkêŋ gêwiŋ Anôtô atomŋa ma kêtu êsêac têntac kêpa sugeŋ gebe
Anôtô ocgo ênam êsêac sa nec atomŋa.
23 Mago eŋ kêjatu tao lôlôcŋa
ma gêlêc undambê ŋakatam su
24 ma kêkêŋ mana kêsêlô kêtôm kom gêjac gebe sêniŋ.
Amboac tonaŋ eŋ kêkêŋ mo undambêŋa gêdêŋ êsêac.
25 Amboac tonaŋ êsêac seŋ aŋelanêŋ mo kêtu nêŋ gêŋ.
Ma Anôtô kêkêŋ gêdêŋ êsêac kêtôm êsêac têntac gêwiŋ.
26 Eŋ kêkêŋ musalô kêsa umboŋ
ma ŋaclai ŋatau kêkalem mula gêmêŋ.
27 Eŋ kêkêŋ gwada kêsêlô kêtôm kekop
ma moc tomagê kêtôm gaŋac gwêcŋa.
28 Eŋ kêkêŋ kêsêlô kêsêp nêŋ gamêŋ, taŋ sêc naŋ ŋaluŋgeŋ,
kêgi nêŋ bec, taŋ sêŋgôŋ naŋ auc.
29 Seŋ e gêôc êsêac tôŋ ŋanôgeŋ.
Gêŋ taŋ teteŋ naŋ, eŋ kêkêŋ kêlêlêc gêdêŋ êsêac.
30 Nêŋ ŋalêlôm kêkac êsêac gêŋ amboac tonaŋŋa ŋawaô
ma seŋ gêŋ gêc aweŋgeŋ
31 e Anôtô têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ êsêac
ma geseŋ êsêacnêŋ lau ŋactêkwa ŋagêdô su ma gêjac lau Israel nêŋ lau
matac ŋagêdô êndu.

32 Anôtô gêgôm nê gêŋ amboac tonaŋ, mago êsêac sêgôm nêŋ sec sêsiŋ sugeŋ,
ma sêkêŋ gêwiŋ ênê gêŋtalô atom.
33 Kêtu gêŋ tonaŋŋa tec Apômtau kêkêŋ êsêacnêŋ bêc gêjaŋa amboac aweŋjaô
ma kêkêŋ gêŋ ŋaclai sec sep tageŋŋa geseŋ naŋ jala sêmoa mateŋ jaliŋa su.
34 Gêdêŋ taŋ Anôtô geseŋ êsêac naŋ, gocgo aweŋ gêjac eŋ kêtiam
ma sêjam tauŋ ôkwi to sesom eŋ.
35 Ma taêŋ gêjam nêŋ lamu Anôtô
gebe Lôlôc Ŋatau Anôtô kêtu nêŋ kêsiwaga.
36 Mago aweŋsuŋ sêsôm biŋ dansaŋ
ma imbeleŋ sêsau
37 gebe nêŋ ŋalêlôm kêsap eŋ tôŋ ŋajaŋa atom
ma sêmasaŋ ênê poac kêtu anô atom.

38 Mago eŋ taê walô êsêac ma kêsuc êsêacnêŋ sec ôkwi

ma geseŋ êsêac tauŋ su sêjaŋa atom.
Eŋ gêjam têtac ŋandaŋ tôŋ gêdêŋ êsêac
ma kêkêŋ nê ŋaclai kêtu awê kêpi êsêac samucgeŋ atom.
39 Eŋ taê gêjam êsêac gebe gêŋ palê-palê,
têtôm gêŋ ŋajaô-jaô, taŋ êna e êna-êngeŋ naŋ.
40 Sêli aweŋ sa aŋga gamêŋ sawa gêdêŋ eŋ elêmê
ma sêgôm ênê ŋalêlôm ŋawapac kêsa.
41 Êsêac sêsaê Anôtô todim-todim kêtu gêŋ wakuc-wakucŋa elêmê
ma sêgôm lsraelnêŋ Anôtô dabuŋ têtac ŋandaŋ kêsa.
42 Êsêac taêŋ gêjam ênê lêma ŋajaŋa atom,
sêliŋ bêc, taŋ eŋ gêjam êsêac kêsi aŋga nêŋ ŋacjonêŋ naŋ siŋ.
43 Gêdêŋ taŋ gêgôm nê gêŋtalô aŋga Aiguptu
to gêgôm nê gêŋsêga aŋga gamêŋ gaboaŋ Soannŋa naŋ.
44 Eŋ gêjam nêŋ bu ôkwi kêtu dec
e lau Aiguptu nêŋ bu sênômŋa masi.
45 Eŋ kêkêŋ leloŋ taêsam ŋasec gêŋac êsêac
to ôpôac, taŋ sêgôm êsêac têtu meloc naŋ.
46 Eŋ kêkêŋ moac tamoac seŋ êsêacnêŋ gêŋ ŋanô aŋga kôm
ma gêŋ, taŋ lemeŋ sêgôm ŋakoleŋ elêmê naŋ, wagô jaseseŋ su.
47 Eŋ kêkêŋ kompoc gêjac êsêacnêŋ wain ŋamôkê popoc
ma kom ŋamatu kêtuc nêŋ gêŋlêwê êndu.
48 Eŋ kêkêŋ kompoc gêjac nêŋ bulimakao
ma ôsic geŋ nêŋ bôc totoŋ su.
49 Eŋ kêbaliŋ nê têtac ŋandaŋ kêpi êsêac ŋawaô.
Eŋ geŋ oliŋ sec e nê ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ ma kêkêŋ gêŋwapac sec toŋaê-toŋaê samob.
50 Eŋ kêpô nê têtac ŋandaŋ ŋabênic sugeŋ gêdêŋ êsêac.
Eŋ kêjaŋgo êsêac katuŋ su atom, gêsiŋ êsêac sugeŋ sêsêp gêmac sec ŋalêlôm sêja.
51 Eŋ gêjac ŋapalê ŋamêc samob êndu aŋga Aiguptu,
Lau matac samob nêŋ ŋamêc sêjaŋa aŋga Hamnê bec.

52 Go gêwê nê lau sêsa sêmêŋ têtôm ŋacgejob gêwê nê domba
ma gêjam gôliŋ êsêac aŋga gamêŋ sawa kêtôm domba pom kapôêŋ teŋ.
53 Eŋ gêwê êsêac sêmoa ŋaŋêŋgeŋ e têtêc tauŋ atom,
mago kêkêŋ gwêc kêmakop êsêacnêŋ ŋacjo auc.
54 Amboac tonaŋ gêwa êsêac e sêô lasê ênê gamêŋ dabuŋ,
sêô lasê lôc, taŋ eŋ lêma anôŋa kêkôc kêtu nê gêŋ naŋ.
55 Eŋ gesoc lau samuc sêmuŋ-sêmuŋ
ma kêkêŋ Israelnêŋ gôlôacmôkê sêŋgôŋ lau tau nêŋ gamêŋ.

56 Mago êsêac sêsaê Lôlôc Ŋatau Anôtô to sêli tauŋ sa ŋapaŋ
ma sêsap ênê biŋsu tôŋ atom.
57 Sêkac tauŋ su aŋga ênê ma sêgôm ênê biŋ paliŋ têtôm tameŋi.
Êsêacnêŋ lêŋ keso kêtôm talam, taŋ sêkêkam ŋasôb mata kôtêŋ-kôtêŋgeŋ naŋ.
58 Êsêacnêŋ sakiŋ gamêŋ ŋabauŋa gêgôm eŋ têtac ŋandaŋ
ma nêŋ sakiŋ anôtôi jabaŋa kêbôli ênê ŋalêlôm auc.
59 Anôtô gêlic e ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ
ma kêtiŋ Israel su samucgeŋ.
60 Eŋ gêwi nê bec aŋga Silo siŋ.

Mala tau, taŋ eŋ jagêmoa ŋamalac ŋalêlôm naŋ.
61 Eŋ kêkêŋ nê poac ŋakatapa,
taŋ kêtu ênê ŋaclai to ŋawasi ŋabelo naŋ, ŋacjo sêkôc sêja.
62 Eŋ gêwi nê lau siŋ gêdêŋ ŋacjonêŋ siŋ
ma nê ŋalêlôm kêbôli auc kêtu nê gêŋlênsêmŋa.
63 Siŋ geseŋ ênê lau matac su
ma nêŋ lauo takiŋ sêjam wê ŋacŋa kêtiam atom.
64 Siŋ geseŋ ênê dabuŋwaga su
ma sêlôc gêdêŋ êsêacnêŋ awêtuc gebe têtaŋ taŋiboa kêtu êsêacŋa atom.

65 Sêgôm sêmoa e Apômtau mata gêlac kêtôm ŋac teŋ gêc bêc e kêliŋ tau siŋ, go
mata gêlac.
Kêtôm ŋac siŋsêlêc teŋ gênôm gêŋ e kêjaŋiŋ eŋ.
66 Eŋ gêjac nê ŋacjo kêsêp dêmôêmuŋageŋ
ma gêgôm êsêac e majeŋ tauŋ êndu-êndu.
67 Eŋ kêtiŋ Josepnê bec su
ma kêjaliŋ gôlôac Epraimŋa sa atom.
68 Eŋ kêjaliŋ gôlôac Judaŋa sa.
Lôc Sion tau, taŋ têtac gêwiŋ naŋ.
69 Eŋ kêsuŋ nê gamêŋ dabuŋ sa kêpi e jakêtôm undambê.
Gêgôm e gêjac malac su kêtôm nom, taŋ êkô ŋêŋgeŋ naŋ.

70 Go kêjaliŋ nê sakiŋwaga Dawid sa,
kêkôc eŋ su aŋga gamêŋ dombaŋa.
71 Kêkôc eŋ aŋga domba têna to ŋalatu nêŋ
gebe ejop ênê lau Jakob to ênê gêŋlênsêm Israel.
72 Dawid gejob êsêac toŋalêlôm ŋaŋêŋ
ma gajam gôliŋ êsêac ŋa lêma kwalam laŋgwa.
*

79

Mec Anôtô ênam nê lau kêsiŋa

1 O Anôtô, lau samuc sêsô nêm gamêŋ sêja.
Êsêac seseŋ nêm lôm dabuŋ ŋadabuŋ ma sêjamu Jerusalem e popocgeŋ.
2 Êsêac sêkêŋ nêm sakiŋwaga nêŋ ŋawêlêlaŋ kêtu moc, taŋ sêmoa umboŋ ŋalabu
naŋ, nêŋ gwada.
Sêkêŋ nêm lau mansaŋ nêŋ ŋawêlêlaŋ gêdêŋ bôc ŋaclai.
3 Êsêac sêkêc êsêacnêŋ dec siŋ kêtôm bu, sêgôm sêgi Jerusalem auc e kêsô tau
ma ŋac teŋ gêmoa gebe ênsuŋ ŋacmatê naŋ gêmoa atom.
4 Aêacma lau malac ŋagêdô, taŋ dêmôêŋ gêjac tauŋ naŋ, sêsu aêac susu
ma tenteŋlatu, taŋ sêŋgôŋ makeŋ-makeŋ naŋ, sêlic aêac amboac gêŋ meloc
ma têtaŋ pêlê aêac.

5 O Apômtau, oc gobe ôli nêm ŋalêlôm sa ŋapaŋ e êndêŋ ondoc acgom.
Nêm têmtac ŋandaŋ êndaŋgac-êndaŋgac amboac jawaô e êndêŋ ondoc, go
êmbacnê.
6 Ôkêŋ nêm têmtac ŋandaŋ naêpi lau samuc, taŋ sêjam kauc aôm naŋ,
to êpi tenteŋlatu, taŋ aweŋ gêjac nêm ŋaê atom naŋmaŋ.
7 Gebe êsêac sêjac aêacma lau êndu
ma sêgôm nêŋ malac kêtu gasaŋ.

* **78:72:** Asap gêga.

8 Ôkêŋ tameŋinêŋ sec ŋagêjô êpi aêac atom. Taêm labu aêac sebeŋmaŋ
gebe aêac awi atu gwasaê aômŋa siŋ.
9 O Anôtô, taŋ kôtu aêacma kêsiwaga naŋ, ônam aêac samaŋ.
Ôŋgôm nêm ŋaê ŋawae êsa.
Ônam aêac sa to ôsuc aêacma biŋ ôkwimaŋ.
Ôŋgôm êtu nêm waemŋa.
10 Amboac ondoc lau samuc sênac aêac ôkwi gebe
“Lau tônê nêŋ Anôtô oc gêmoa ondoc.”
Ôkac nêm sakiŋwaga, taŋ lau samuc sêkêc êsêacnêŋ dec siŋ naŋ,
nêŋ kamocgôc êndêŋ aêac mateŋanô alicmaŋ.

11 Ôkêŋ taŋam lau kapoacwalôŋa nêŋ biŋ, taŋ seŋ oliŋ tauŋŋa naŋ.
Lêmam ŋajaŋaboa, amboac tonaŋ ônam lau, taŋ sêkic êsêacnêŋ biŋ gebe
sêmac êndu naŋ sa.
12 O Apômtau, aôm ôkêŋ ŋagêjô êpi lau, taŋ têtaŋ pêlê aôm sêŋgôŋ aêacma gamêŋ
ŋamadiŋ naŋ acgom.
Ma ôkêŋ êsêacnêŋ biŋ ŋagêjô êtu dim 7.
13 Ma aêac tec atu nêm lau to toŋ, taŋ aôm gojob êsêac nec, abe anam daŋge
aôm endeŋ tôŋgeŋ,
ma gôlôac to gôlôac sêŋgôm aôm waem êsa êtôm têmgeŋ.
*

80

Mec gebe Anôtô ênam Israel sa êtiamŋa

1 O Israelnêŋ ŋacgejob, taŋ gojob Josep kêtôm domba ŋatoŋ teŋ naŋ, ôkêŋ
taŋam.
Aôm taŋ gôŋgôŋ kerub ŋaô naŋ, oc taôm lasê
2 êndêŋ Epraim agêc Benjamin ma Manase.
Ôndi toŋaclai mêŋônam aêac sa.

3 O Anôtô, ônam aêac sa êtiam.
Ôkêŋ laŋômanô mêŋêpô aêac gebe ênam aêac sa.

4 O Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô,
nêm lau teteŋ mec elêmê ma aôm gobe ôê têmtac ŋandaŋ tôŋ e êndêŋ
ondocgeŋ.
5 Aôm kôkêŋ êsêac seŋ mateŋsulu kêtu nêŋ mo.
Aôm kôkêŋ êsêac sênôm mateŋsulu, taŋ kêsêp laclu e mêŋgêc naŋ.
6 Aôm kôpô aêac siŋ e tenteŋlatu sêsu aêac susu
ma aêacma ŋacjo sêômac aêac.

7 O Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, mêŋônam aêac sa êtiam.
Ôkêŋ laŋômanô mêŋêpô aêac gebe ênam aêac sa.

8 Aôm kôkip wainmôkê teŋ sa aŋga Aiguptu
ma kôjanda lau samuc sêsa gebe ôsê êsêp êsêac maleŋ.
9 Aôm kôwaka ŋagamêŋ sa ŋapep,
tec ŋawakac keseleŋ ŋajam ma gêjam gamêŋ auc.
10 Ka tau kêkêŋ ajuŋ lôc samob
ma ŋalaka gêjam kaseda kapôêŋ auc.

* **79:13:** Asapnê teŋ.

11 Ka tau ketoc laka kêsa e jagêdêŋ gwêc
ma ŋasêli kêpi e jagêdêŋ bu Euprat.
12 Amboac ondoc tec goseŋ ŋatuŋ su.
Lau samob, taŋ sasa intêna tonaŋ naŋ, oc sênam geŋgeŋ ŋanô.
13 Bôcgabuŋ kêsuc popoc
ma bôc saleŋŋa ŋagêdô seŋ katu nêŋ mo.

14 O lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, ômu ômôêŋ êtiam.
Ôtuc kêniŋ aŋga undambê ma matam e wainmôkê tau e taêm walô nêm
geŋ êtiam.
15 Taêm walô nêm gêŋ, taŋ lêmam anôŋa kasê naŋ.
ma ŋasêli, taŋ gôjac kolec naŋ.

16 Ŋacjo dêdim gêŋgic e ja-geŋ su.
Laŋômanô ŋajaê êndêŋ êsêac ma onseŋ êsêac su sênaŋa.
17 Ôkêŋ lêmam eo ŋac, taŋ kêkô nêm anôŋa naŋ auc.
Eo ŋamalac latu, taŋ gôlôm eŋ e kêtu kapôêŋ naŋ auc.
18 Go aêac akac tauŋ su aŋga aômnêm êtiam atom.
Ôkêŋ aêac aŋgôŋ mateŋ jali ma aweŋ êôc aômnêm ŋaê.

19 O lausiŋ undambê naŋ Apomtau, mêŋônam aêac sa êtiam.
Ôkêŋ laŋômanô mêŋêpô aêac gebe ênam aêac sa.
*

81

Wê omŋa to biŋ sênam tauŋ ôkwiŋa

1 Awem êôc Anôtô, taŋ kêtu aêacnêŋ gêjam-sawaga naŋ toôndugeŋ.
Awem êôc Jakobnê Anôtô toôndugeŋ.
2 Apuc wê sa ma anac oŋ êtaŋ
ma aŋgôm gêŋ wêŋa tokaiŋ-tokaiŋ êtaŋ.
3 Anac dauc êtaŋ êndêŋ ajôŋ mêŋêô lasê
ma embe ajôŋ êtu samuc naŋ, anac ataŋ êtu nêm om ŋawaeŋa,
4 gebe Israelnêŋ mêtê amboac tonaŋ.
Jakobnê Anôtô kêjatu nê biŋ amboac tonaŋ.
5 Kêkêŋ kêtu biŋsu gedeŋ Josep gêdêŋ taŋ gebe enseŋ Aiguptu naŋ.
Aê gaŋô biŋ samuc teŋ, naŋ taŋocsuŋ gêjac kwanaŋgeŋ atom naŋ gebe

6 “Aê kajoŋ gêŋwapac su aŋga aôm magim
ma kakêŋ aôm gôwi nêm gadob kômŋa siŋ.
7 Gêdêŋ taŋ kôtap gêŋwapac sa naŋ, awam gêjac aê ma gajam aôm sa.
Aŋga ŋoc gamêŋ kêjaŋgaŋ, taŋ kasiŋ tau gamoa naŋ, aê kakêŋ taŋoc aôm.
Aŋga bu sêli aweŋ saŋa Meriba aê kasaê aôm.
8 Ŋoc lauac, akêŋ taŋem gabe jalêŋ biŋ amac.
O Israel, taŋam wamu aêmamaŋ.
9 Ônam sakiŋ anôtô jaba teŋ atomanô.
Ma aôm oteŋ mec êndêŋ tenteŋlatunêŋ anôtôi teŋ atom.
10 Aê Apômtau, tec katu nêm Anôtô, taŋ gawê aôm aŋga gamêŋ Aiguptu naŋ.
Ôŋa awamsuŋ kacgeŋ gebe jalôm aôm.

11 “Mago ŋoc lau sêkêŋ taŋeŋ aê atom

* **80:19:** Asap gêwa nê biŋ sa.

ma Israel sêgôm aêŋoc biŋ kêtu tôŋ atom.
12 Tec gawi êsêac siŋ kêtu gêsuŋtêkwa ŋatoŋŋa
sêsa nêŋ lêŋ kêtôm êsêac tauŋ nêŋ ŋalêlôm.
13 Ojae ŋoc lau sêkêŋ taŋeŋ aêmaŋ.
Israel sêsa ŋoc lêŋmaŋ.
14 Go jakôniŋ êsêacnêŋ ŋacjo tôŋ sebeŋ
ma jaku êsêacnêŋ ŋacjo samob tulu.
15 Êsêac taŋ têntac gedec aê naŋ, oc sewec toŋalêlôm ŋatutucgeŋ sêkô aê laŋôcnêm
gebe nêŋ ŋagêjô oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
16 Mago aê gabe jalôm aôm ŋa mo mataêjamgeŋ
ma gabe jakêŋ lêp aŋga poclabu êsa wacêlau aôm.”
*

82

Anôtô eŋ ŋacgôliŋsêga

1 Anôtô gêmoa nê lau sêkac tauŋ sa ŋaluŋgeŋ.
Eŋ kêmêtôc biŋ gêŋgôŋ gôliŋwaga sêkac tauŋ sa ŋalêlôm.
2 “Awi amêtôc kesoŋa siŋmaŋ
ma akêŋ êwiŋ lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, nêŋ biŋ atom.
3 Amêtôc lau ŋaôma to mosêbu nêŋ biŋ êtu katô
ma anam lau ŋasec to ŋalêlôm sawa sa.
4 Apuc ŋac sawa to ŋac, taŋ kêpô lêna gêŋ naŋ tôŋ.
Ajaŋgo eŋ su aŋga lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ lemeŋ.

5 “Êsêac lau meloc to nêŋ kauc masi.
Amacnêm mêtê kêtu sec samucgeŋ ma biŋgêdêŋ malamê aŋga nom.
6 Biŋŋanô, aê tauc kasômgac gebe ‘Amac atu anôtôigeŋ
ma amac samob atu Lôlôc Ŋatau latuigeŋ.’
7 Mago oc amac êndu atôm ŋamalac
ma aku e anaŋa atôm kasêga sêjaŋa.”
8 O Anôtô, ômôêŋ ma ônam gôliŋ nom samucgeŋ
ma tenteŋlatu samob têtu aômnêm gêŋ.
*

83

Tapô lêna takô ŋacjo ŋalêlôm ŋamec

1 O Anôtô, ôŋgamiŋ taôm atom.
O Anôtô, ônam taôm tôŋ to awam mêgeŋ atom.
2 Gôlicgac me, nêm ŋacjo aweŋ aliŋ-aloŋ kêsa sêmoa
ma êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtu aômŋa naŋ, sêsa laŋôŋanô sageŋ.
3 Êsêac sêgôm gêŋlêlôm sebe senseŋ nêm lau su
ma sêmoatiŋ poac sebe senseŋ lau, taŋ sê lamu aôm naŋ.
4 Êsêac sêsôm gebe “Amêŋ nadanseŋ êsêac su ec nêŋ teŋ ênêc êtiam atom
ma taêŋ ênam ŋaê Israel êtiam atomanô.”

5 Biŋŋanôgoc, êsêacnêŋ ŋalêlôm tageŋ ma sêmoatiŋ nêŋ biŋ e gacgeŋ gêc-gêcgeŋ,
sêmoatiŋ poac gebe senseŋ aôm su.

* **81:16:** Asapnê teŋ. * **82:8:** Asapnê pesalem teŋ.

6 Lau taŋ sêŋgôŋ Edom to Ismaelwaga nêŋ bec
lau Moab to lau Hagar amboac tonaŋ.
7 Lau Gebal to Amon ma Amalek,
lau Pilisti to lau Tirusŋa amboac tonaŋgeŋ.
8 Lau Asuriaŋa sêsap lau tônê ŋai tôŋ.
Lau tonaŋ ŋai sêpuc Lotnê latui tôŋ.

9 Onseŋ êsêac êtôm gêmuŋgeŋ goseŋ Midian
ma êtôm goseŋ Sisera to Jabin aŋga bu Kison.
10 Lau tonaŋ ŋai sêjaŋa aŋga Endor
ma nêŋ ŋawêlêlaŋ gêmôb gêc nom.
11 Onseŋ êsêacnêŋ kasêga êtôm goseŋ Oreb ma Seb.
Onseŋ êsêacnêŋ lau towae samob êtôm Seba agêc Salmuna.
12 Lau tonaŋ ŋai tec sêjac aweŋ gebe
“Aêac tajaŋgo Anôtônê gamêŋ su.”

13 O ŋoc Anôtô, onseŋ êsêac êtôm mu kêlai kekop jagêŋgôŋ gêŋ êndu
ma êtôm mu kelelo jataê.
14 Onseŋ êsêac êtôm ja geŋ oba
ma êtôm jawaô kêdaŋgac kêpi lôc.
15 Nêm gamêŋ kêlaŋgaŋ êtakê êsêac
ma nêm mu-gêbuc êpuc soc êsêac amboac tonaŋ.
16 O Apômtau, ôkêŋ majeŋ êkwa êsêac laŋôŋanô auc,
ec sensom gebe sênam sakiŋ aôm.
17 Ôkêŋ êsêac majeŋ to têtakê ŋanô
e nêŋ meloco êsa ma sênaŋamaŋ.
18 Ôŋgôm êsêac amboac tonaŋ e sêjala gebe aôm taômgeŋ tec kôtu Apômtau.
Lau nomŋa samob tetoc aôm sa gebe Lôlôc Ŋatau aôm taômgeŋ.
*

84

Tanam aweŋ su Anôtônê andu ŋawê

1 O lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau,
nêm andu e têtac kêsa laŋgwageŋgoc.
2 Ŋoc katuc gêjam awa su Apômtaunê lôm ŋamalacluŋ
e taê gêjac tau kêsi-kêsi.
Ôlic to katuc kêpi-kêpigeŋ ma gêjam wê
kêtu Anôtô mata jaliŋa.
3 O lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau,
o ŋoc kiŋ to ŋoc Anôtô,
kêclêwam kêtap nê andu sa
ma mocbibi gêjam nê ic gebe êsu ŋalatuŋa gêc nêm altar ŋagala.
4 Aoc gêôc lau, taŋ sêŋgôŋ nêm andu ŋalêlôm
ma sêlambiŋ aôm geden tôŋgeŋ naŋ.

5 Aê aoc gêôc lau, taŋ laŋôŋ gêlac nêm gamêŋgeŋ sêja
ma nêŋ ŋaclai ŋam kêsêp aôm naŋ.
6 Embe nasêsa gaboaŋ ŋakeleŋŋa, oc sêŋgôm gaboaŋ tau êtu gamêŋ bumataŋa
ma komô sauŋ êkêŋ bu ênam gamêŋ tau auc.
7 Êsêac sêwê taêŋ andaŋgeŋ

* **83:18:** Asapnê pesalem wêŋa teŋ.

e sêlic Anôtô aŋga Sion.

8 O lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau Anôtô, ôŋô ŋoc mec.
O Jakobnê Anôtô, ôkêŋ taŋam.
9 O Anôtô, matam ê aêacma kiŋ
ma matamanô ôlic nêm ŋac, taŋ seŋ oso eŋ naŋ laŋôanô.
10 Amoa nêm-malacluŋ bêc tageŋgeŋ
ŋajam kêlêlêc amoa aêacma malac bêc tausen su.
Jajop ŋoc Anôtônê andu ŋakatam oc êmoasiŋ aê
êlêlêc jaŋgôŋ lau kesowaga nêŋ bec su ŋêŋgeŋ.
11 Gebe Apômtau Anôtô kêtu ŋoc ŋawasi to lautuc, eŋ kêkêŋ moasiŋ to wae.
Eŋ oc êŋgamiŋ gêŋ ŋajam teŋ êndêŋ lau, taŋ sêsa nêŋ lêŋ laŋôŋnêm sawa naŋ atôm.
12 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau,
aê aoc êôc ŋamalac, taŋ taê kêka aôm naŋ.
*

85

Israel teteŋ gebe Anôtô taê walô êsêac

1 O Apômtau, aôm kômoasiŋ nêm launêŋ gamêŋ.
Aôm gôjam gêŋwapac, taŋ gêgôm Jakob naŋ ôkwi.
2 Aôm kôsuc nêm launêŋ biŋ ôkwi
ma gôsaŋ êsêacnêŋ geo samob auc.
3 Aôm kôpuc nêm têmtac ŋandaŋ tôŋ
ma gôwi nêm têmtac ŋalakoc siŋ.

4 O Anôtô, aêacma kêsiwaga, mêŋônam aêac sa êtiam
ma ôwi ôlim ŋakam aêacŋa siŋ.
5 Aôm oc gobe têmtac ŋandaŋ êndêŋ aêac endeŋ tôŋgeŋ me.
Aôm oc gobe ôê têmtac ŋandaŋ tôŋ elom-elom ma wakuc samob me.
6 Aôm oc ôkêŋ aêac asê aweŋ su êtiam
gebe nêm lau ôliŋ êpi êtu aômŋa êtiam me masi.
7 O Apômtau, ôtôc nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êndêŋ aêac
ma ôkeŋ aêac awê kaiŋ nêm moasiŋ.

8 Aê gabe jaŋô biŋ, taŋ Apômtau Anôtô tau kêsôm kêsa awa naŋ.
Eŋ kêsôm biŋmalô
gêdêŋ nê lau, gadêŋ nê lau dabuŋ,
taŋ sêmu dêndêŋ nêŋ lêŋ meloc êtiam atom naŋ.
9 Kêdabiŋgac gebe ênam lau, taŋ têtac eŋ naŋ, sa biŋŋanôgeŋ
gebe ŋawasi ênam aêacnêŋ gamêŋ auc.

10 Têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ oc sêwiŋ tauŋ.
Biŋgêdêŋ to biŋmalô oc sêmbôêŋ tauŋ.
11 Biŋ ŋaŋêŋ oc êpoa aŋga nom êpi êmêŋ
ma biŋgêdêŋ oc atuc kêniŋ aŋga undambê asap êmêŋ.
12 Apômtau oc êkêŋ gêŋ ŋajam
ma naŋ nom ŋanô esewec êlêlêc su.
13 Biŋgêdêŋ oc êmuŋ eŋgeŋ
ma biŋmalô oc êpuc eŋ waŋa. *

* **84:12:** Kora latui nêŋ pesalem teŋ. * **85:13:** Kora latui nêŋ pesalem teŋ.

86

Tapô lêna tauŋ daŋgôŋ ŋamec

1 O Apômtau, mêŋwê taŋam to ôkêŋ taŋam aê
gebe aê ŋac sawa gaŋgôŋ jageo.
2 Ojop aêŋoc katuc gebe aê ôlic andaŋ aôm tec gamoa.
O ŋoc Anôtô, ônam nêm sakiŋwaga, taŋ mata kêsap aôm naŋ sa.

3 O Apômtau, ŋoc Anôtô, taêm walô aê
gebe aoc gêjac aôm gedeŋ tôŋgeŋ.
4 Ôkêŋ nêm sakiŋwaganê ŋalêlôm êtu samuc.
O Apômtau, aê kasuŋ ŋoc ŋalêlôm sa gêdêŋ aôm.
5 Gebe aôm Apômtau, kôtu ŋac gabêjam ma kôsuc biŋ ôkwi kêlêlêc.
Aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêdêŋ lau samob, taŋ aweŋ gêjac aôm naŋ.

6 O Apômtau, ôŋô ŋoc mec.
Wê taŋam ŋoc taŋiboa kapôêŋ.
7 Embe japô lêna, oc aoc ênac aôm
gebe aôm oc ôjô aêŋoc mec.

8 O Apômtau, anôtôi nêŋ teŋ kêtôm aôm gêmoa atom.
Ma gêŋ ŋanô teŋ oc êtôm gêŋ, taŋ aôm gôgôm naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ.
9 O Apômtau, lau samuc samob, taŋ kôkêŋ êsêac naŋ, oc mêŋsêpôŋ eŋduc êndêŋ
aôm.
Ma sêŋgôm nêm ŋaê ŋawae êsa.
10 Gebe aôm taômgeŋ ŋac kapôêŋ tec gôgôm gêŋsêga.
Biŋŋanô, aôm taômgeŋ tec kôtu Anôtô.

11 O Apômtau, ôndôŋ nêm lêŋ êndêŋ aê,
go taŋoc wamu aôm ŋaŋêŋgeŋ.
Ôndôŋ aê gebe janam sakiŋ aôm
toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.
12 O Apômtau ŋoc Anôtô, gabe aoc êôc aôm toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ
ma jaŋgôm nêm ŋaê ŋawae êsa endeŋ tôŋgeŋ.
13 Gebe aôm têmtac gêwiŋ aê teŋgeŋ.
Aôm kôjaŋgo katuc su aŋga lamboam ŋakêlêndiŋ.
14 O Anôtô, lau teŋbeleŋ aŋgeŋ sêkêli tauŋ gêdêŋ aê ma ŋaclai totoŋgeŋ dêdib
katuc sêmoa
ma êsêac sêsa aôm laŋôm sa elêmê atom.
15 O Apômtau, aôm Anôtô taêm labu to kômoasiŋ kêlêlêc.
Aôm ŋac gabêjam tec gôê biŋ tôŋ ma nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêc gedeŋ
tôŋgeŋ.
16 Ôkac taôm ôkwi ôndêŋ aê ma taêm labu aê.
Ŋajaŋa ŋatau, ôpuc nêm sakiŋwaga tôŋ gebe aê gajam sakiŋ aôm kêtôm
tinoc gêgôm.
17 Ôŋgôm gêŋtalô teŋ êpi aê gebe jajala nêm moasiŋ. Ôkêŋ ŋoc ŋacjo sêjala e
majeŋ êsa
êndêŋ êsêac sêlic gebe aôm Apômtau tec gôjam aê sa to gôjam malô aê. *

87

Jerusalem ŋalambiŋ

* **86:17:** Dawidnê mec teŋ.

1 Apômtau kêkwê nê malac sa kêkô lôc dabuŋ.
2 Apômtau têtac gêwiŋ Sion ŋasacgêdô
kêlêlêc gamêŋ ŋagêdô, taŋ Jakobnê lau sêŋgôŋ naŋ su.
3 O Anôtônê malac, ôkêŋ taŋam biŋ tonec,
taŋ eŋ kêsôm kêpi aôm naŋ gebe

4 “Aê kasa Aiguptu to Babilon sa gêwiŋ lau-taŋeŋ-wamu-aêwaga.
Ma lau Pilistia to Tirus ma Aitiopia nêŋ malacmôkê Jerusalem.”

5 Ma sêsôm êpi Sion gebe lau tokaiŋ-tokaiŋ nêŋ malacmôkê
gebe Lôlôc Ŋatau tau kêpuc tôŋ gebe êkô ŋajaŋa.
6 Apômtau eto tenteŋlatu nêŋ ŋaêmôkê ma êwa êsêac sa gebe
“Teneŋi sêkôc êsêac aŋga Jerusalem, Jerusalem ŋatau êsêac.”
7 Êsêac sênam wê to têtê gebe
“Aôm kôtu ma moasiŋ samob ŋamôkê.”
*

88

Ŋac togêŋwapac nê wê kêtaŋ tauŋa

1 O Apômtau, taŋ kôtu aêŋoc kêsiwaga to Anôtô naŋ,
aê gamôêc gêdêŋ ocsalô ma aoc gêjac aôm gêdêŋ gêbêc.
2 Ôŋô ŋoc mec
ma wê taŋam ŋoc taŋiboa gebe ônam sa.

3 Gebe katuc gêôc gêŋwapac e têkwa gêbac
ma kasa paŋ lamboam ŋalêndaŋ.
4 Êsêac sêsam aê gawiŋ lau, taŋ sê su sêsêp sêlêlôm sêja naŋ.
Aê katôm ŋac, taŋ nê ôliwalô gêjaŋa su naŋ.
5 Aêŋoc mê gêc ŋacmatê ŋalêlôm
katôm êsêac, taŋ sêjac êsêac êndu sêc sêlêlôm naŋ.
Lau tonaŋ ŋai aôm taêm gêjam êsêac kêtiam atom
gebe lêmam gêjam êsêac sapu sugac.
6 Aôm kôtiŋ aê su kasêp lamboam ŋalabuanô gaja,
kasêp gêsuŋbôm ŋakêlêndiŋ sec.
7 Aômnêm têmtac ŋandaŋ kêsac aê êndu.
Ma nêm têmtac ŋandaŋ ŋadembom samob kêkôniŋ aê tôŋ.

8 Aôm kôkêŋ ŋoc lau mêŋbaŋ samob sêjac jaê aê gebe sêlic aê amboac gêŋ ŋanô
masi teŋ.
Kôlai aê auc, tec gabe jasa e jatuc-jatuc.
9 Gaŋgôŋ jageo e matocanô kêtu wao.
O Apômtau, aê aoc gêjac aôm kêtôm bêcgeŋ ma galam lemoc gêdêŋ aôm.

10 Aôm oc ôŋgôm gêŋtalô êpi ŋacmatê me masi.
Êsêac oc dêndi mêŋsêlanem aôm me masi.
11 Êsêac oc sênac miŋ biŋ êpi aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa aŋga sêlêlôm me
masi.
Oc sêsôm biŋ êpi aômnêm biŋ ŋaŋêŋ aŋga gêŋ gêmôb ŋamala me masi.
12 Êsêac oc sêsôm aômnêm gêŋtalô ŋawae aŋga gêsuŋbôm me masi.
Oc sêsôm nêm biŋgêdêŋ lasê aŋga gamêŋ sêliŋ tauŋ siŋŋa me masi.

* **87:7:** Kora latui nêŋ pesalem wêŋa teŋ.

13 O Apômtau, amboac tonaŋ aoc gêjac aôm.
Ŋoc mec gêdêŋ aôm gêwac kêtôm bêbêcgeŋ samob.
14 O Apômtau, amboac ondoc kôtiŋ aê su
ma gôsaŋ laŋômanô auc gêdêŋ aê.
15 Aê tekoc saki masi gêdêŋ ŋapalêgeŋ ma tec gamoa jageo ŋapaŋ.
Aê tekoc gêbac kêtu nêm ŋagêjô ŋawapacŋa.
16 Aôm têmtac ŋandaŋ ŋawaô kêku aê tulu.
Aômnêm gêŋwapac kêtakê aê e katuc uŋ tageŋ.
17 Kêtôm bêc samob kêkôm aê auc amboac bu ŋasamac
ma gêjam aê auc samucgeŋ.
18 Aôm kôkêŋ ŋoc ŋac to tawaŋ sêjac tauŋ gêŋgic aŋga aêŋoc
ma galic gêsuŋbôm kêtu ŋoc tawaŋ.
*

89

Sênac mateŋ biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ

1 O Apômtau, aê gabe jaŋga wê êpi nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa endeŋ tôŋgeŋ.
Gabe jasôm nêm biŋ ŋaŋêŋ lasê êndêŋ gôlôac e naêsu kwanaŋgeŋ.
2 Aôm tec gôjac mata gebe têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa tau oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
Aôm kôwaka nêm biŋ ŋaŋêŋ sa ŋapep kêtôm, taŋ kômasaŋ undambê naŋ.
3 Aôm kôsôm gebe “Aê kamoatiŋ poac gêdêŋ ŋac, taŋ kajaliŋ eŋ sa naŋ,
ma gajac mata gêdêŋ ŋoc sakiŋwaga Dawid gebe
4 ‘Aê jakêŋ nêm gôliŋ kiŋŋa elom nêm wakuc ŋapaŋ
ma jawaka nêm lêpôŋ sa êtôm gôlôac to gôlôac samob.’ ”

5 O Apômtau, undambê sêlanem aômnêm gêŋtalô
ma lau dabuŋ, taŋ sêkac tauŋ sa naŋ, aweŋ gêôc aôm gebe aôm ŋac ŋaŋêŋ.
6 Gebe asa oc êtôm Apômtau aŋga tao lôlôcŋa
ma anôtôinêŋ latuŋi asa oc êtôm Apômtau.
7 Anôtô ŋaclai gêŋgôŋ lau dabuŋ sêkac tauŋ sa ŋalêlôm
ma samob, taŋ sêmoa eŋ laŋôanôŋa naŋ, têtêc eŋ ŋanô.

8 O Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, asa oc êtôm aôm.
O Apômtau, aôm ŋaclai sec ma nêm biŋ ŋaŋêŋ kêkwa aôm auc.
9 Aôm gôjam gôliŋ gwêc, taŋ kêgasim naŋ.
Ŋadembom embe êkuc-êkuc, aôm oc ôŋgôm ŋatip êsa.
10 Aôm gôjac gêŋsêga Rahab popoc jamuŋ-jamuŋgeŋ.
Lêmam ŋajaŋa geseŋ nêm ŋacjo êliŋ-êliŋ
11 Aôm kôtu undambê to nom ŋatau.
Aôm kôkêŋ nom samuc to gêŋ samob, taŋ gêjam nom tau auc naŋ.
12 Aôm kôkêŋ gamêŋ musaŋgu-m to mula-mŋa.
Lôc Tabor to Hermon ôliŋ kêpi kêtu aômnêm ŋaêŋa.
13 Lêmam dambê ŋactêkwa sec.
Lêmam ŋajaŋa to kôsuŋ nêm anôŋa sa.
14 Biŋgêdêŋ to biŋ ŋaŋêŋ kêtu nêm lêpôŋ ŋanombaŋ.
Têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ gêc aôm laŋômnêmŋa.

15 O Apômtau, aê aoc gêôc lau, taŋ laŋômanô ŋawê kêpô êsêac
ma ôliŋ kêpi kêtu aômŋa naŋ.
16 Êsêac tapi-tapigeŋ kêtu nêm ŋa ŋapaŋ.

* **88:18:** Kora latui nêŋ pesalem wêŋa teŋ.

Ma sêjam lasê kêtu aômnêm biŋgêdêŋŋa.
17 Gebe aôm kôtu êsêac waeŋ to ŋaclai ŋamôkê.
Aômnêm moasiŋ kêwaka aêacma ŋaê sa e ŋapep.
18 Gebe Apômtau kêtu aêacnêŋ lautuc ŋatau
ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ kêtu aêacnêŋ kiŋ nê ŋatau.

Anôtônê biŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ Dawid naŋ

19 Gêdêŋ gêmuŋgeŋ aôm gôwa nêm biŋ sa gêdêŋ nêm sakiŋwaga ŋaŋêŋ ŋa ŋakatu gebe
“Aê kakêŋ sunsuŋ kiŋŋa gêdêŋ ŋactêkwa teŋ kêkuc ênam lau sa. Aa kakêŋ lêpôŋ kiŋŋa gêdêŋ ŋac, taŋ kajaliŋ sa aŋga lau nêŋ naŋ.
20 Aê katap ŋoc sakiŋwaga Dawid sa,
gaeŋ oso eŋ ŋa ŋoc niptêkwi dabuŋ
21 gebe lemoc êpuc eŋ tôŋ endeŋ tôŋgeŋ
ma lemoc êkêŋ ŋaclai êndêŋ eŋ.
22 Nê ŋacjo ênsau êôc eŋ êtôm atom
ma secwaga teŋ êku eŋ tulu atom.
23 Aê gabe jansеŋ ênê ŋacjo popoc sênêc eŋ laŋônêmŋa
ma janac êsêac, taŋ sêkêŋ kisa eŋ naŋ êndu.
24 Aêŋoc biŋ ŋaŋêŋ to têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êpuc eŋ tôŋ.
Aêŋoc ŋaê oc êsuŋ ênê wae sa.
25 Aê jakêŋ ênê gôliŋ ŋamadiŋ
aŋga gwêc ŋaluŋ e êndêŋ bu kapôêŋ Euprat.
26 Eŋ oc awa ênac aê gebe ‘Aêŋoc tamoc aôm,
aôm kôtu ŋoc Anôtô to ŋoc moasiŋ ŋamôkê.’
27 Aê gabe jakêŋ eŋ êtu latuc ŋamêc.
Eŋ kêtu kiŋ nomŋa nêŋ ŋatau.
28 Aê oc jamoasiŋ eŋ endeŋ tôŋgeŋ
ma matoc êsap ŋoc poac tôŋ ŋajaŋa êtu eŋŋa.
29 Aê gabe jawaka ênê gôlôac nêŋ teŋ sa endeŋ tôŋgeŋ gebe êtu kiŋ
ma ênê lêpôŋ êkô ŋapaŋ êtôm undambê.

30 “Ênê latui embe sêwi ŋoc biŋ siŋ
ma nêŋ lêŋ eso aêŋoc biŋ, taŋ kajatu naŋ,
31 ma embe sêŋgôm aêŋoc biŋ êtu meloc
ma sêkêŋ taŋeŋ ŋoc biŋsu atom,
32 oc jai êsêac ŋa palip êtu sêkac tauŋ suŋa
ma oc janac êsêac êtu nêŋ kwalecŋa.
33 Mago gabe jaŋgamiŋ ŋoc moasiŋ êndêŋ Dawid atom
ma jansa ŋoc biŋ ŋaŋêŋ auc êndêŋ eŋ atomanô.
34 Aê gabe jaŋgôm ŋoc poac êtu biŋ lêlêŋa atom
ma janam biŋ, taŋ aocsuŋ kasôm lasê naŋ, ôkwi atom.

35 “Aê ŋac dabuŋ, tec katôc lemoc sa kêpi tauc katu dim tageŋ
gebe jansau Dawid teŋ atomanô.
36 Ênê gôlôac oc sêmoa endeŋ tôŋgeŋ.
Ênê lêpôŋ êtôm oc, taŋ kêkô aê laŋôcnêm naŋ.
37 Eŋ oc êmoa endeŋ tôŋgeŋ êtôm ajôŋ,
taŋ kêtôm gêwa-biŋ-tau-sawaga ŋaŋêŋ aŋga tao lôlôcŋa naŋ.”

Taŋi kêtu sêku kiŋ tuluŋa

38 Mago galoc aôm kôtiŋ to kômasuc ma têmtac ŋandaŋ
gêdêŋ nêm ŋac, taŋ goeŋ oso eŋ naŋ.
39 Aôm kôsap poac, taŋ kômoatiŋ gêdêŋ nêm sakiŋwaga naŋ tulu
ma gôgôm ênê sunsuŋ kêtu meloc ma kôpalip kêsêp lêsap gêja.
40 Aôm goseŋ ênê tuŋbôm samob êliŋ-êliŋ
ma kôsiŋ baliŋ ênê malac totuŋbôm e popoc jamuŋ-jamuŋgeŋ.
41 Lau samob, taŋ sêsa tonaŋ sêja-sêmêŋ naŋ, sêjaŋgo gêŋ aŋga ênê
nê lau mêŋbaŋ eŋ sêsu eŋ susu.
42 Aôm kôkêŋ lau, taŋ sêlêsu eŋ naŋ, sêku eŋ tulu.
Aôm kôkêŋ ênê ŋacjo samob e sêpi-sêpigeŋ kêtu enŋa.
43 Aôm kôkêŋ eŋ gêc tonê siŋ ŋamatageŋ gêja
ma gêdêŋ siŋ kêsa naŋ, kôpuc eŋ tôŋ atom.
44 Aôm gôgôm e ênê ŋawasi gêjaŋa samob
ma kôtiŋ ênê lêpôŋ piŋpaŋ jagêc nom.
45 Aôm kôgasuŋ ênê bêc ŋapalê matacŋa kêtu dambê
ma kôkêŋ maja to ŋawapac kêsalê eŋ auc.

Mec teŋ kêtu Anôtô êjaŋgo eŋ suŋa

46 O Apômtau, gobe ônam taôm auc samucgeŋ e êndêŋ ondocgeŋ acgom.
Aômnêm têmtac ŋandaŋ ŋajawaô êndaŋgac e êndêŋ ondocgeŋ acgom.
47 O Apômtau, taêm ênam aêac aŋgôŋ mateŋ jali ŋam
ma taêm ênam gebe kôkêŋ ŋamalac samob gebe oc sê su sebeŋ.
48 Ŋamalac teŋ gêmoa ondoc gebe ênam kauc gêmac ma êmoa endeŋ tôŋgeŋ.
Asa oc êjaŋgo tau nê katu su aŋga lamboam.

49 O Apômtau, aômnêm têmtac gêwiŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ andaŋgeŋ tauanô
naŋ,
to biŋ, taŋ aôm ŋac biŋ ŋaŋêŋŋa gôjac mata kêpi Dawid naŋ, gêc ondoc.
50 O Apômtau, taêm ênam nêm sakiŋwaga nê gêŋwapac
gebe kajala gêc ŋoc ŋalêlôm amboac tonec gebe tenteŋlatu samob sêlic aê
amboac gêŋ lêlêŋa teŋ.
51 O Apômtau, nêm ŋacjo têtaŋ pêlê
to sêsu nêm ŋac, taŋ goeŋ oso eŋ naŋ, susu kêtôm nê lêŋ samobgeŋ.

52 Lambin êndêŋ Anôtô enden tôŋgen

Biŋŋanô. Biŋŋanôgoc.
*

90

BUKU KÊTU ACLÊŋA

Anôtô gêmoa teŋgeŋ ma ŋamalac gêmoa têlageŋ

1 O Apômtau, aôm kôtu aêacma lamu.
Gôlôac to gôlôac sê lamu aôm.
2 Lôc gêboa tau sa atomgeŋ ma aôm kôkêŋ nom to ŋagêŋlêlôm samob atomgeŋ,
naŋ aôm Anôtô gômoa teŋgeŋ to teŋgeŋ.

3 Aôm kôkêŋ ŋamalac têtu kekop kêtiam
ma kôsôm gebe “O ŋamalac latui, amu ana.”
4 Aôm gôlic jala tausen kêtôm bêc nôgeŋŋa, taŋ gêjaŋa naŋ,

* **89:52:** Ŋac Esraŋa Etan nê wê teŋ.

ma kêtôm ajam jali dambêgeŋ gêdêŋ gêbêc.
5 Aôm kôtiŋ aêac su amboac bu lau. Êsêac sêmoa dambêgeŋ amboac taêc bêc
ma taêc mê têlageŋ.
Êsêac têtôm oba ŋamêdôb, taŋ kêpuc wakuc gêdêŋ bêbêcgeŋ naŋ.
6 Bêbêcgeŋ kêpuc ŋajam-ŋajamgeŋ
e kêtula ma kêmêliŋ e kêtu masê.

7 Aôm têmtac ŋandaŋ kêdaŋgac aêac su
ma aômnêm ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtakê aêac secanô.
8 Aôm kotoc aêacma geo kêkô aôm laŋômnêmŋa.
Aôm laŋômanô ŋawê kêpô aêacma sec, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ.

9 Gebe aôm têmtac ŋandaŋ gêjac aêacma bêc samob gêŋgic.
Aêacma jala kêtôm ataŋ aweŋ kêtu dambê.
10 Aêac amoa mateŋ jali ŋajala jagêdêŋ 70.
Ma embe aŋgôŋ ŋêŋgeŋ, naŋ oc naêndêŋ 80.
Mago jala tau ŋanô gêŋwapac to ŋanômê
ma gê su sebeŋ amboac moc gêlôb.

11 Asa oc taê ênam aôm têmtac ŋandaŋ ŋaŋaclai
ma asa kêtêc têmtac kêbôli auc.
12 Amboac tonaŋ ôndôŋ aêac gebe asa ma bêc sa ŋapep
gebe ma ŋalêlôm êjala mêtê tokauc.

13 O Apômtau, ômu ômôêŋmaŋ, gobe ômoa jaêc aêac e êndêŋ ondocgeŋ.
Taêm walô nêm sakiŋwagamaŋ.
14 Aôm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êôc aêac tôŋ êtôm bêcgeŋ,
ec ôliŋ êpi to têntac ŋajam êtôm ma bêc samob.
15 Ôkêŋ bêc aêacma ŋalêlôm ŋajam êsaŋa e naêtôm bêc, taŋ kôkôniŋ aêac tôŋ naŋ,
to êtôm jala, taŋ gêŋwapac kêkôm aêac auc naŋ.
16 Ôwa nêm koleŋ ŋam sa êndêŋ nêm sakiŋwaga
ma ôwa nêm ŋawasi sa êndêŋ êsêacnêŋ ŋapalê amboac tonaŋgeŋ.
17 O Apômtau, aêacma Anôtô, nêm moasiŋ mêŋêpi aêac.
Ônam mec aêacma lemeŋ ŋakoleŋ, biŋŋanô, ônam mec ma lemeŋ
ŋakoleŋmaŋ.
*

91

Tamoa Ŋaniniŋ Ŋatau nê ajuŋlabu

1 Ŋac taŋ gê lamu Lôlôc Ŋataugeŋ
ma gêŋgôŋ Ŋaniniŋ Ŋatau nê ajuŋlabu naŋ,
2 oc êsôm êndêŋ Apômtau gebe “O ŋoc lamu to ŋoc laimôkê.
O ŋoc Anôtô, taŋ taêc kêka aôm naŋ.”
3 Gebe eŋ taugeŋ oc êjaŋgo aôm su aŋga ŋac-gêdib-mocwaga nê lakô
ma ênam aôm sa êndêŋ gêmac sec.
4 Eŋ oc êŋgandê aôm auc ŋa nê magê ma aôm oc ôŋgôŋ ênê magêlabu ŋajamgeŋ.
Ênê biŋ ŋaŋêŋ kêtu lautuc to maluku.
5 Aôm oc ôtêc gêŋsêga gêbêcŋa atom
ma ôtêc sôb, taŋ gêlôb gêdêŋ ocsalôŋa naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ.
6 Aôm oc ôtêc gêmac sec, taŋ kêmoasac tokesecgeŋ

* **90:17:** Anôtônê ŋac Mose nê mec.

ma ônaŋ geseŋ lau gêdêŋ ocsalô naŋ, êtap aôm sa atom amboac tonaŋgeŋ.

7 Lau tausen, taŋ sêwiŋ aôm naŋ, embe sênaŋa, ma tausen to tausen, taŋ sêmoa
kêsi lêmam anôŋaŋa naŋ, embe sênaŋa naŋ,
mago oc êjac aôm sa.
8 Aôm taôm matamanô êpi lau kesowaga
ma ôlic ŋagêjô, taŋ oc êtap êsêac sa naŋ.

9 Apômtau kêtu aômnêm lamu.
Aôm kôjaliŋ Lôlôc Ŋatau sa gebe êtu nêm laimôkê,
10 tec oc ôndac gêŋwapac atom
ma gêŋ sec teŋ oc êsa nêm bec ŋagala atom.
11 Gebe eŋ oc êsakiŋ nê aŋela êtu aômŋa
gebe sejop aôm aŋga nêm lêŋ samob.
12 Êsêac oc sêsip aôm sa ŋa lemeŋ
gebe amkaiŋ êndiŋ êpi poc atom.
13 Aôm oc ôsêlêŋ ôŋgêli lewe to moac.
Aôm oc ôka lewe to moactêna popoc.

14 Anôtô kêsôm gebe “Aê oc janam lau, taŋ sêsap aê tôŋ totêntac gêwiŋgeŋ naŋ
sa
ma japiŋ êsêac, taŋ sêjala ŋoc ŋaê naŋ auc.
15 Êndêŋ taŋ aweŋ ênac aê, oc jakêŋ taŋoc êsêac. Êndêŋ taŋ sêŋgôŋ naeo, oc
jamoa jawiŋ êsêac
ma janam êsêac kêsi to jatoc êsêac sa.
16 Aê oc jakêŋ êsêac sêmoa mateŋ jali ŋêŋgeŋ
ma jatôc ŋoc moasiŋ êndêŋ êsêac sêlic.”

92

Wê lambiŋŋa

1 Tanam daŋge Apômtau kêtu gêŋ ŋanô mataêjam.
O Lôlôc Ŋatau, aêac alanem nêm ŋaê.
2 Êndêŋ bêbêcgeŋ samob aêac asôm nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa lasê
ma êndêŋ êmbêc akêŋ nêm biŋ ŋaŋêŋ ŋawae.
3 Apip gêŋ wêŋa ŋagam lemelu ma anac kaliŋgwaŋsêga êtaŋ
ma anac gêŋ wêŋa ŋagêdô amboac tonaŋgeŋ.
4 Gebe aôm Apômtau gôgôm nêm gêŋ ŋajam e kêmoasiŋ aêŋoc ŋalêlôm,
tec gajam wê ma katuc samuc nêm lêmam ŋakôm.

5 O Apômtau, aômnêm kôm ŋanô kapôêŋanô.
Aôm taêm gêjam biŋ samob kêsêp lêlôm e jakôkip sa.
6 Ŋac taŋ nê kauc masi naŋ, oc êjala gêŋ tonaŋ ŋai atomanô.
Ma ŋac meloc oc êjala ŋam sapu.
7 Lau taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ, têtôm gêgwaŋ ŋamêdôb wakuc ŋajam,
ma lau samob, taŋ sêgôm sec naŋ, têtôm ka ŋaola kêsa,
mago oc sêmoa atom, sênaŋa samucgeŋ.
8 Ma aôm Apômtau oc ôŋgôŋ nêm lêpôŋ, taŋ kêkô lôlôcŋa naŋ,
endeŋ tôŋgeŋ.

9 O Apômtau, aômnêm ŋacjo oc sênaŋa biŋŋanô. Nêm ŋacjo oc sênaŋa
biŋŋanôgoc.
Aôm oc onseŋ lau samob, taŋ sêgôm sec naŋ, popoc êliŋ-êliŋ.

10 Aôm gôgôm aê ôlic walô kêsa amboac bôc bulimakao kapoac ŋaclai teŋ.
Aôm goeŋ oso aê ŋa gêŋ têtac ŋajamŋa.
11 Aê galic sêku ŋoc ŋacjo tulu
ma ganô lau sec sêwakic.

12 Lau gêdêŋ sêpoa sêpi amboac nip
ma têtu baliŋ kêtôm kaseda Lebanonŋa.
13 Êsêac têtôm ka, taŋ sêsê kêsêp Apômtaunê andu naŋ.
Êsêacnêŋ ŋaola gêjac lêtêŋ aŋga aêacnêŋ Anôtônê malacluŋ.
14 Êsêac sêjam ŋanô gêdêŋ taŋ môdê kêpi êsêac naŋ.
Nêŋ ŋatêkwi taêsam ma ŋalauŋ ŋawawa laŋgwageŋ.
15 Biŋ tonaŋ gêwa sa gebe Anôtô eŋ ŋac ŋaŋêŋ
ma biŋ keso teŋ gêc ŋoc lamu atom.
*

93

Anôtô kêtu kiŋ

1 Apômtau kêtu kiŋ. Eŋ kêsô ŋawasi kiŋŋa kêtu nê ŋakwê. Apômtau gêjam gêlôŋ
sa ma kajandiŋ ŋaclai kêtu nê ômbiŋkap.
Ŋac tau gedeŋ nom tôŋ ŋajaŋa gebe wiwic atom.
2 Aômnêm lêpôŋ kêkô ŋajaŋa kwanaŋgeŋ gêdêŋ andaŋgeŋ ma ŋapaŋ.
Aôm gômoa gêdêŋ têm kêsa atomgeŋ.

3 O Apômtau, bu ŋasamac kêsa, ŋasamac kêsa e ŋadindiŋ ŋanô.
Ŋasamac kêsa e gamêŋ gêôŋ-gêôŋ
4 Apômtau lôlôcŋa kêtu ŋatau ŋajaŋa, eŋ kêlêlêc bu ŋasamac kapôêŋ ŋadindiŋ.
Kêlêlêc gwêc, taŋ kêgasim ŋatêna naŋ su.

5 Biŋ taŋ aôm gôwa sa naŋ, ŋaŋêŋ to biŋŋanô.
O Apômtau, ŋamalac tetoc nêm andu sa gebe gamêŋ dabuŋ ma sêŋgôm
endeŋ tôŋgeŋ acgommaŋ.

94

Anôtô kêtu lau samob nêŋ mêtôcwaga

1 O Apômtau, aôm kôkac kamocgôc ŋatau.
Kamocgôc ŋaAnôtô mêŋô lasê.
2 Aôm taŋ kômêtôc lau nomŋa nêŋ biŋ naŋ, ôndi samaŋ.
Ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau, taŋ tetoc tauŋ sa naŋ.
3 Secwaga tetoc tauŋ sa
ma ôliŋ kêpi kêtu nêŋ secŋa e êndêŋ ondocgeŋ.
4 Êsêac sêsôm biŋ alôb-alôb e aweŋôpic mêŋgêbôc laŋgwageŋ.
Secwaga samob sêkêli tauŋ ŋanô.

5 O Apômtau, êsêac sêka nêm lau popoc.
Êsêac sêkôniŋ nêm gêŋlênsêm tôŋ.
6 Êsêac sêgiŋ awêtuc to mosêbu êndu
ma sêjac lau jaba, taŋ sêmoa aêacma gamêŋ naŋ êndu.
7 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êlic sapu.
Jakobnê Anôtô kêpuc mata tôŋ aêac atom.”

* **92:15:** Wê Sabatŋa.

8 Amac lau meloc, taŋ amoa lau ŋalêlôm naŋ, nêm kauc êsa acgommaŋ.
Ma amac lau gêbôc oc êndêŋ ondoc acgom, go ajala biŋ ŋam.
9 Ŋac tau, taŋ kêkêŋ aêac taŋeŋsuŋ kêsap tôŋ naŋ, oc êŋô biŋ atom me.
Ma ŋac tau, taŋ kêkêŋ aêac mateŋanô naŋ, oc êlic gamêŋ teŋ sapu me.
10 Ŋac tau, taŋ gêwa ŋamalacnêŋ kauc sa to gêjam gôliŋ tenteŋlatu samob naŋ,
oc êkêŋ ŋagêjô atom me.
11 Apômtau tec kêjala biŋ, taŋ ŋamalac taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm naŋ, e jakêkip sa,
mago êsêac tauŋ têtôm aweŋjaô ŋaôma.

12 O Apômtau, aê aoc êôc ŋac, taŋ aôm gôjam gôliŋ eŋ naŋ,
to aoc êôc ŋac, taŋ aôm gôwa nêm biŋsu sa gêdêŋ eŋ naŋ.
13 Aôm gobe ômbôc gêŋwapac auc êndêŋ eŋ,
ôŋgôm ômoa e êndêŋ bêc, taŋ sêkwê sê gebe ŋac alôb-alôb êsêp êna naŋ.
14 Apômtau oc êtiŋ nê lau su atom
ma oc êwi nê gêŋlênsêm siŋ atom.
15 Biŋgêdêŋ oc êwaka tau sa aŋga gamêŋ mêtôcŋa êtiam
ma lau gêdêŋ oc sêpuc biŋgêdêŋ tau tôŋ.

16 Asa oc êpuc aê tôŋ êndêŋ lau secwaga.
Asa oc êkô êwiŋ aê êndêŋ lau alôb-alôb.
17 Apômtau embe ênam aê sa atom,
oc ŋoc katuc wanêcgeŋ naêmoa nê gamêŋ ŋaŋêŋ su.
18 Gêdêŋ taŋ katêc tauc gebe janac tauc êndu naŋ,
nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa kêpuc aê tôŋ, o Apômtau.
19 Gêdêŋ taŋ gêŋwapac gêjam ŋoc ŋalêlôm auc naŋ,
aôm gôjam malô aê e gôgôm aê têtac ŋajam kêsa kêtiam.

20 Lau sêmêtôc biŋ kesowaga to êsêac, taŋ sêjam biŋsu ŋamata ôkwi-ôkwi naŋ,
oc sêwê kaiŋ aôm me.
21 Lau tonaŋ sêkac tauŋ sa gebe sêkic ŋac gêdêŋ nê biŋ
ma sêmêtôc lau, taŋ nêŋ biŋ masi samucgeŋ naŋ, gebe sêmac êndu.
22 Mago Apômtau tec kêtu ŋoc tuŋtêna ŋajaŋa sec.
Ŋoc Anôtô kêtu ŋoc poc, taŋ gaê lamu naŋ.
23 Eŋ oc êkêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac êtôm nêŋ biŋ alôb-alôb ma enseŋ êsêac tauŋ êtu nêŋ secŋa.
Biŋŋanô, Apômtau aêacnêŋ Anôtô, oc enseŋ êsêac su.

95

Talambiŋ Anôtô to tanam sakiŋ eŋ ŋawê

1 Amêŋ, talambiŋ Apômtau.
Lasê êtaŋ to têntac ŋajam êndêŋ aêacnêŋ moasiŋmôkê.
2 Aêac todaŋgegeŋ dandêŋ eŋ tawac takô eŋ laŋônêm.
Tanam wê lambiŋŋa toaligeŋ.
3 Gebe Apômtau eŋ Anôtô kapôêŋ.
Eŋ kêtu anôtôi samob nêŋ kiŋsêga.
4 Eŋ gêjam gôliŋ nom ŋakêlêndiŋ
to lôc ŋatêpôê samob.
5 Eŋ kêtu-gwêc ŋatau gebe eŋ kêkêŋ.
Eŋ kêtu masaŋm ŋatau gebe eŋ kêlêsôb ŋa lêma.

6 Amêŋ, tawec ma tateŋ mec êndêŋ eŋ.

Tapôŋ aeŋduc êndêŋ Apômtau, taŋ kêkêŋ aêac naŋ,
7 gebe eŋ kêtu aêacnêŋ Anôtô ma aêac tatu ênê lau, taŋ eŋ gejob naŋ, ma
domba, taŋ eŋ gêjam gôliŋ naŋ.
Ojae, êndêŋ ocsalô tonec akêŋ taŋem eŋ awamaŋ.
8 “Aŋgôm nêm ŋalêlôm ŋadani asa êtôm sêgôm aŋga Meriba,
ma êtôm sêgôm gêdêŋ bêc sêmoa gamêŋ sawa Masaŋa naŋ atom.
9 Gêdêŋ tonaŋ Tamemi sêsaê aê.
Aê gagôm ŋoc gêŋ ŋagêdô êsêac tauŋ sêlicgac, mago sêsaê aê.
10 Gôlôac tonaŋ sêgôm aê têtac kêbôli auc kêtôm jala 40 ma aê kasôm gebe’ Êsêac
lau tonaŋ nêŋ kauc kêlêsa ŋapaŋ
ma êsêac sêkô tauŋ auc gêdêŋ aêŋoc lêŋ.’
11 Amboac tonaŋ têtac ŋandaŋ ma katôc lemoc kêtu tôŋ gebe
‘Êsêac oc sêsô aêŋoc gamêŋ sêniŋ aweŋŋa atomanô.’ ”

96

Wê lambiŋŋa

1 Aŋga wê wakuc êpi Apomtau.
Amac lau gamêŋ samobŋa, aŋga wê êpi Apômtau.
2 Aŋga wê êpi Apômtau ma awem êôc ênê ŋaê.
Asôm ênê moasiŋ ŋawae lasê êtôm bêc to eleŋgeŋ.
3 Asôm ênê ŋawasi lasê êndêŋ tenteŋlatu
to ênê gêŋsêga êndêŋ lau nomŋa samob.

4 Apômtau eŋ ŋac kapôêŋ, amboac tonaŋ samob aweŋ êôc eŋ.
Tatêc eŋ êlêlêc anôtôi samob su.
5 Gebe tenteŋlatu nêŋ anôtôi samob gwamgeŋ.
Apomtau taugeŋ tec kêkêŋ undambê.
6 Wae to ŋawasi kiŋŋa kêkôm eŋ auc.
Ŋaclai to ŋawasi gêjam ênê gamêŋ dabuŋ auc.

7 O lau samuc nêŋ gôlôac, atoc Apômtau sa.
Atoc Apômtaunê ŋawasi to ŋaclai sa.
8 Atoc Apômtaunê ŋaê towae sa.
Asô ênê malacluŋ ana ma ansuŋ da êndêŋ eŋ.
9 Au taôm anêc Apômtau laŋônêm togêlôŋ dabuŋgeŋ.
Nom ŋagamêŋ samob, atênêp êtu eŋŋa.

10 Asôm biŋ tonec lasê êndêŋ lau samuc gebe “Apômtau katu kiŋ.
Eŋ kêsuŋ nom ŋam tôŋ ŋajaŋa gebe kôjô-kôjô atom. Eŋ oc êmêtôc ten-
teŋlatunêŋ biŋ naêndêŋgeŋ.”
11 Undambê atu samuc ma nom têtac wapi,
gwêc tau to gêŋ mateŋ jali samob, taŋ sêmoa ŋalêlôm naŋ, ŋadindiŋ êsa.
12 Kôm to gêŋ kômŋa samob sênam lasê.
Ka saleŋtênaŋa samob sêmôêc toaligeŋ.
13 Sêkô Apômtau laŋônêmŋa gebe eŋ oc êmêŋ.
Biŋŋanô, eŋ oc amêŋ gebe êmêtôc nom.
Eŋ oc amêtôc gamêŋ samob ŋa biŋgêdêŋ
to tenteŋlatu ŋa nê biŋ ŋaŋêŋ.

97

Anôtô eŋ gôliŋsêga

1 Apômtau kêtu kiŋ. Nom tau ênam lasê toôndugeŋ.
Nuc samob, atu samuc.
2 Tao ŋamajaŋ kêkwa eŋ auc.
Biŋgêdêŋ to biŋ katô kêtu ênê lêpôŋ ŋanombaŋ.
3 Ja aŋga ênê gêmuŋ-gêmuŋgeŋ.
Ja kêdaŋgac ênê ŋacjo su sêjaŋa.
4 Ênê ôsic kêpô nom
ma lau, taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, sêlic e têtakê.
5 Apômtau gêgôm lôc gêwê e kêtôm lêp
gebe eŋ kêtu lau nomŋa samob nêŋ Apômtau.
6 Undambê sêwaka ênê biŋgêdêŋ sa
ma tenteŋlatu samob sêlic ênê ŋawasi.

7 Lau samob, taŋ sêjam sakiŋ gwam to tetoc tauŋ sa kêtu nêŋ gwamŋa naŋ, oc
sêkô tomajeŋgeŋ.
Anôtôi samob sêu tauŋ sêc eŋ laŋônêmŋa.
8 Sion gêŋô e têtac ŋajam ma Juda latuŋio aweŋ gêôc toôndugeŋ
kêtu aôm Apômtau, kômêtôc biŋŋa.
9 Gebe aôm, Apômtau, kôtu nom samuc ŋatau towae.
Aôm kôlêlêc anôtôi samob ŋêŋgeŋ su.

10 Apômtau têtac gêwiŋ lau, taŋ sêkêŋ kisa êndêŋ sec naŋ.
Eŋ tau gejob nê lau mansaŋ katuŋ ma kêjaŋgo êsêac su aŋga lau geo nêŋ
lemeŋ.
11 Ŋawê kêsa gebe êpô lau gêdêŋ
ma têtac ŋajam kêpi êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm ŋaŋêŋ naŋ.
12 Amac lau gêdêŋ atu samuc Apômtauŋa
ma anam daŋge eŋ.

98

Anôtô kêtu nom samucgeŋ ŋagôliŋwaga

1 Apuc wê wakuc teŋ sa êndêŋ Apômtau
gebe eŋ gêgôm gêŋsêga.
Ênê lêma anôŋa
to ŋaclai dabuŋ kêku nê ŋacjo tulu.
2 Apômtau kêsôm eŋ kêku ŋacjo tulu ŋawae lasê.
Eŋ geoc nê biŋgêdêŋ lasê gêdêŋ teŋteŋlatu samob.
3 Eŋ taê gêjam nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ,
taŋ gêjac mata gêdêŋ gôlôac Israel naŋ.

4 Lau gamêŋ samobŋa awem êôc Apômtau toôndugeŋ.
Anam lasê to apuc wê lambiŋŋa sa.
5 Aŋgôm gêŋ wêŋa êtaŋ gebe êŋgôm Apômtaunê wae êsa.
Aŋgôm ŋa gêŋ wêŋa ma apuc wê tau sa.
6 Anac dauc to posauno êtaŋ.
Awem êôc kiŋ Apômtau toôndugeŋ.

7 Gwêc to ŋagêŋ samob, taŋ gelec-gelecgeŋ sêmoa ŋalêlôm naŋ, ŋadindiŋ êsa
ma lau samob, taŋ sêŋgôŋ nom auc naŋ, amboac tonaŋgeŋ.
8 Bu kapôêŋ ŋasamac, amakop lemem.
Lôc samob sêkêli tauŋ sêpi-sêpigeŋ sêkô Anôtô laŋôgeŋ.

9 Sêŋgôm êndêŋ Apômtau gebe eŋ oc mêŋêmêtôc ŋamalac nomŋa nêŋ biŋ.
Eŋ oc êmêtôc lau samob, taŋ sêŋgôŋ nom auc naŋ, ŋa biŋgêdêŋ ma biŋkatô.

99

Anôtô eŋ kiŋ towae

1 Apômtau kêtu kiŋ. Tenteŋlatu têtênêp tauŋ êndu-êndu.
Nê lêpôŋ kêkô kerub nêŋ magê ŋaô e nom kôjô-kôjôgeŋ.
2 Apômtau kêtu ŋac kapôêŋ aŋga Sion.
Eŋ ŋatau kêlêlêc tenteŋlatu samob su.
3 Lau samob sêlambiŋ ênê ŋaê towae to ŋaclai kaiŋ teŋ
gebe eŋ ŋac dabuŋ.

4 O kiŋ toŋaclai,
aôm têmtac gêwiŋ biŋgêdêŋ.
Aôm kôwaka ŋagôliŋ gêdêŋ sa
ma kômêtôc biŋ kêtu katô aŋga Jakobnê.
5 Atoc Apômtau, aêacnêŋ Anôtô sa
ma au taôm naanêc taoŋ, taŋ akaiŋ kêka tôŋ naŋ, gebe eŋ ŋac dabuŋ.

6 Mose agêc Aron têtu ênê dabuŋwaga, ma Samuel gêmoa gêwiŋ êsêac, taŋ aweŋ
gêôc ênê ŋaê naŋ.
Êsêac aweŋ gêjac eŋ, tec eŋ kêkêŋ taŋa êsêac.
7 Eŋ gêmoa tao ŋalêlôm ma kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac.
Êsêac sêmasaŋ ênê biŋsu to biŋ, taŋ eŋ kêjatu gêdêŋ êsêac naŋ.

8 O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkêŋ taŋam êsêac.
Aôm Anôtô kôsuc êsêacnêŋ biŋ ôkwi ma gôjac êsêac kêtu sêgôm kesoŋa.
9 Atoc aêacnêŋ Apômtau Anôtô sa ma au taôm naanêc ênê lôc dabuŋ ŋalabu
gebe aêacnêŋ Apômtau Anôtô eŋ ŋac dabuŋgoc.

100

Wê lambiŋŋa

1 Amac lau gamêŋ samobŋa, lasê êtaŋ totêmtac ŋajam êndêŋ
2 Apômtau. Anam sakiŋ Apômtau toôlim êpigeŋ.
Mêŋakô eŋ laŋônêm toôndugeŋ.

3 Ajala Apômtau gebe eŋ Anôtô.
Eŋ kêkêŋ aêac tec tatu ênê gêŋ. Aêac tatu ênê lau to toŋ, taŋ eŋ gejob naŋ.

4 Awê asô ênê sacgêdô ana todaŋge ma asô ênê lôm dabuŋ ŋamalacluŋ
toôndugeŋ.
Anam daŋge eŋ to awem êôc ênê ŋaê.
5 Gebe Apômtau eŋ ŋac gabêjam, ênê moasiŋ oc ênêc teŋgeŋ
ma ênê biŋ ŋaŋêŋ ênêc teŋgeŋ to teŋgeŋ.
*

101

Kiŋ gêjac mata biŋ

1 Aê gabe jaŋga wê api moasiŋ to biŋgêdêŋ.
O Apômtau, aê gabe janam wê êndêŋ aômgeŋ.

* **100:5:** Pesalem daŋgeŋa teŋ.

2 Aê gabe jasa lau laŋôŋnêm sawa nêŋ lêŋ
Aôm oc ôndêŋ aê ômôêŋ êndêŋ ondoc.

Aê gabe jaŋgôŋ ŋoc andulêlôm
toŋoc ŋalêlôm ŋawageŋ.
3 Aê gabe matoc êndiŋ
gêŋ eso atom.
Aê jakêŋ kisa êndêŋ êsêac, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê.
Biŋ amboac tonaŋ êtap aê sa atom.
4 Ŋalêlôm keso ênac jaê aê.
Aê gabe janam kauc gêŋ sec.
5 Aê gabe janseŋ lau,
taŋ sêgôliŋ biŋ sacgeŋ kêpi nêŋ lau sackapoa gêdô gêdêŋ tauŋ naŋ.
Lau teŋbeleŋ aŋgeŋ ma êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêkiaŋ tauboa naŋ,
galic êsêac keso ŋoc ŋalêlôm.

6 Matoc gê lau, taŋ sêgôm nêŋ gêŋ ŋaŋêŋgeŋ naŋ,
gebe sêmoa sêwiŋ aê.
Lau tolaŋôŋnêm sawa
oc sênam sakiŋ aê.

7 Ŋac teŋ embe ênam biŋ dansaŋ ŋa lêmageŋ
oc êŋgôŋ ŋoc andu atom.
Matoc geso lau,
taŋ sêsôm biŋ dansaŋ sêmoa naŋ.
8 Lau samob, taŋ sêgôm biŋ alôb-alôb naŋ,
janseŋ êsêac su aŋga gamêŋ tonec êtôm bêcgeŋ.
Ma lau samob, taŋ sêgôm sec naŋ,
oc janseŋ êliŋ-êliŋ aŋga Apômtaunê malac.
*

102

Ŋac matac tonê ŋalêlôm ŋawapac nê mec

1 O Apômtau, ôkêŋ taŋam ŋoc mec
ma ôkêŋ ŋoc taŋiboa e wacdiŋgeŋ aôm.
2 Êtôm ŋasawa, taŋ ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc naŋ,
ônsaŋ laŋômanô auc êndêŋ aê atom.
Wê taŋam aê.
Êtôm ŋasawa, taŋ jamôêc naŋ, ôkêŋ taŋam aê ŋagaôgeŋ.

3 Ojae, ŋoc bêc gêôŋ sa katôm jadauŋ
ma ŋoc ŋatêkwa ŋandaŋ kêtôm ja geŋ gêmoa ŋalêlôm.
4 Aêŋoc ŋalêlôm kêsêlic e kêtu masê amboac gêgwaŋ
ma gêgôm aê e kaliŋ tauc siŋ ma gaeŋ gêŋ atom.
5 Kasê aoc jamêc-jamêc
e ŋoc ŋamêsôm gedec ŋatêkwa.
6 Aê katôm moc gwêcŋa, mago jagamoa gamêŋ sawa.
Aê katôm mocki gêmoa gamêŋ gasaŋ.
7 Aê gabe janêc bêc e gagôm jageo ma kataŋ tauc.
Aê katôm moc ŋanô kêsu tageŋ, taŋ gêŋgôŋ nip naŋ.

* **101:8:** Dawidnê pesalem teŋ.

8 Ŋoc ŋacjo sêsu aê susu kêtôm bêcgeŋ.
Êsêac taŋ sêkêli tauŋ kêtu aêŋa naŋ, sêpuc boageŋ gebe aê janaŋamaŋ.

9 Ojae, aê gaeŋ wao kêtu ŋoc mogoc
ma gabe janôm gêŋ, naŋ ganôm matocsulu toôŋ-toôŋ
10 kêtu aôm têmtac ŋandaŋ to nêm ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋŋa
gebe aôm gôc aê sa ma kôgôndiŋ aê.
11 Aêŋoc bêc kêtôm katuŋ kêtu baliŋ.
Ojae, aêma kamêliŋ amboac gêgwaŋgoc.
12 Mago aôm Apômtau, tec kôtu kiŋ gôŋgôŋ nêm lêpôŋ gedeŋ tôŋgeŋ
ma gôlôac to gôlôac tetoc aômnêm ŋaê sa.
13 Aôm oc ôndi ma taêm walô Sion gebe ŋanoc aôm taêm walôŋa kêdabiŋgac.
Ŋanoc tau mêŋkêsa su.
14 Aômnêm sakiŋwaga têntac gêwiŋ Sion tau ŋaalê
ma nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtu gamêŋ tau ketocŋa.

15 Ec lau samuc oc têtêc Apômtaunê ŋaê
ma kiŋ nomŋa samob têtêc nêm ŋawasi.
16 Biŋŋanô, Apômtau oc êkwê Sion sa êtiam.
Eŋ oc eoc tau lasê tonê ŋawasi.
17 Eŋ oc êkac laŋôanô ôkwi êndêŋ lau, taŋ sêjac kapoac êsêac naŋ, nêŋ mec
ma êmbôc taŋasuŋ auc êndêŋ êsêacnêŋ taŋiboa atom.

18 Biŋ tonaŋ ŋai teto ênêc e lau wakuc sêlic
gebe lau, taŋ teneŋi sêkôc êsêac su atomgeŋ naŋ, aweŋ êôc Apômtau.
19 Gebe eŋ gêjam tuc aŋga nê lôlôc dabuŋ
gebe Apômtau kêtuc kêniŋ aŋga undambê kêsêp nom gêmêŋ
20 gebe êkêŋ taŋa êndêŋ lau kapoacwalôŋa nêŋ oliŋ
ma êŋgamboac lau, taŋ têtu lau gêbac naŋ, su sêmoa mateŋ jali.
21 Gebe sêsôm Apômtaunê ŋaê lasê aŋga Sion
ma nê wae aŋga Jerusalem.
22 Sêŋgôm êndêŋ taŋ tenteŋlatu sêkac tauŋ sa naŋ,
ma kiŋnêŋ lau sebe sênam sakiŋ êndêŋ Apômtau amboac tonaŋ.

23 Aê kasa ŋoc lêŋ gamoa e eŋ gêgôm aêŋoc ŋaclai kêtu goloŋ.
Eŋ gêjam aêŋoc bêc gaŋgôŋ matoc jaliŋa su kêtu dambê,
24 e galoc kataŋ gebe “Ŋoc Anôtô, ôkaja aêma êndêŋ ŋoc bêc ŋaluŋgeŋ atom
gebe aôm kôtu têm teŋgeŋ to teŋgeŋ ŋatau.”

25 Andaŋgeŋ tauanô gôjac m nom
ma undambê kêtu lêmam ŋakôm.
26 Geŋ tonaŋ ŋai oc sênaŋa ma aôm oc gacgeŋ ômoa.
Gêŋ tonaŋ ŋai samob oc têtu manê amboac ŋakwê.
Aôm oc ôjô gêŋ tau êtôm tajô ŋakwê
ma aôm oc ônam gêŋ tau tonaŋ ôkwigeŋ.
27 Mago aôm ômoa amboac gômoa endeŋ tôŋgeŋ
ma nêm jala oc ŋatêku êsu atom.
28 Aômnêm sakiŋwaga nêŋ latuŋi oc tec sêmoa nêŋ ôliŋ ŋajamgeŋ
ma nêŋ gôlôac oc sêmoa aôm laŋômnêmŋa ŋapaŋ.
* lêna tau êndu-êndu naŋ, nê taŋiboa gêdêŋ Apômtau kêtu nê kwalecŋa.

* **102:28:** Pesalem dambu tauŋŋa kêtu lemeŋteŋŋa. Ŋac taŋ kêpô

103

Talambiŋ Apômtaunê moasiŋ

1 O katuc tau, ôlanem Apômtau
ma aêŋoc ŋalêlôm samucgeŋ, êlanem ênê ŋaê dabuŋ.
2 O katuc tau, ôlanem Apômtau
ma ôliŋ ênê moasiŋ samob, taŋ gêjam aôm sa naŋ, siŋ atom.
3 Gebe eŋ tec kêsuc aômnêm biŋ samob ôkwi
to gêgôm aômnêm gêmac samob ŋajam kêsa.
4 Eŋ gêjam aôm kêsi aŋga sec
ma kêkêŋ têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to taê walô kêtu sunsuŋ gêdêŋ aôm.
5 Aôm gôŋgôŋ ênê moasiŋ ŋaô kêtôm têm gômoa nomŋa.
Amboac tonaŋ tec gômoa ôlim matac kôtôm momboaŋ.

6 Apômtau kêwaka biŋgêdêŋ sa
to kêwaka lau samob, taŋ kêkôniŋ êsêac tôŋ naŋ, sa amboac tonaŋgeŋ.
7 Eŋ gêwa nê lêŋ sa gêdêŋ Mose
ma Israel latuŋi sêlic ênê gêŋsêga.
8 Apômtau kêtu taê walô to moasiŋ ŋam.
Eŋ têtac ŋandaŋ gaôgeŋ atom ma têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêjam sêga.
9 Eŋ oc êli biŋ laŋgwa sa elêmê atom
ma ê têtac ŋandaŋ tôŋ ênêc ŋapaŋ atom.
10 Eŋ gêjac aêac kêtôm nêŋ sec atom
to kêkêŋ ŋagêjô gêdêŋ aêac kêtôm nêŋ geo atom.
11 Ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêdêŋ lau, taŋ têtêc eŋ naŋ kapôêŋanô,
kêtôm ŋasawa, taŋ geŋ umboŋ to nom gêŋgic naŋ.
12 Ŋasawa taŋ eŋ kêkêŋ geŋ aêac to nêŋ geo gêŋgic naŋ,
kêtôm ŋasawa, taŋ geŋ oc kêpi to oc kêsêp gêŋgic naŋ.
13 Apômtau taê walô nê lau, taŋ têtêc eŋ naŋ,
kêtôm tama teŋ taê walô nê ŋapalê.
14 Gebe eŋ kêjala aêac ôliŋ ŋam su
eŋ kêjala gebe aêac kekop ŋaôma.

15 Ŋamalacnê bêc kêtôm gêgwaŋ
to kêtôm ŋaola, taŋ kêkô obalêlôm naŋ.
16 Mu embe êsêlêŋ naêpi, oc malamê eb tageŋ
e talic êtiam atom.
17 Mago Apômtaunê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêdêŋ lau, taŋ têtêc eŋ naŋ, gêc teŋgeŋ to teŋgeŋ
ma ênê moasiŋ naelom gôlôac to gôlôac.
18 Biŋ tonaŋ kêpi lau, taŋ sêmasaŋ ênê poac
to taêŋ gêjam ênê biŋsu gebe sêŋgôm êtu tôŋŋa naŋ.

19 Apômtau kêsa nê lêpôŋ sa kêkô undambê.
Eŋ kiŋ gêjam gôliŋ gamêŋ samob.
20 Amac ênê aŋela to ŋaclaisêga, taŋ akêŋ taŋem ênê biŋ to atu ênê jaeŋwaga naŋ,
alanem Apômtau.
21 Amac lausiŋ undambêŋa samob to ênê sakiŋwaga, taŋ agôm ênê biŋsu kêtu tôŋ naŋ,
alanem Apômtau.
22 Amac ênê gêŋ samob, taŋ kêkêŋ gêc gamêŋ samob, taŋ eŋ gêjam gôliŋ naŋ,
alanem Apômtau.

O katuc tau, ôlanem Apômtau.
*

104

Apomtau gejob nê gêŋ, taŋ eŋ kêkêŋ naŋ

1 O katuc tau, ôlanem Apômtau. O ŋoc Apômtau Anôtô, aôm ŋac kapôêŋgoc.
Aôm kôsô ŋawasi kiŋŋa to ŋaclai kêtu nêm.ŋakwê.
2 Aôm gôi taôm auc ŋa ŋawê kêtu nêm gadê.
Aôm gôlam undambê kêtôm becobo.
3 Aôm gôjac nêm andu ŋademboŋ tôŋ tamiŋ bu.
Tao kêtu nêm kareta ma gôŋgôŋ mu ŋamagê ŋaô.
4 Aôm kôkêŋ mu kêtu nêm jaeŋwaga.
Aôm kôkêŋ ôsic towaô kêtu nêm sakiŋwaga.

5 Aôm kôsuŋ nom ŋaalê kêsêp ŋêŋgeŋ gêja, tec kêkô ŋajaŋa,
amboac tonaŋ oc wiwic atomanô.
6 Aôm kôkêŋ gwêc kêkwa nom tau auc kêtôm ŋakwê
ma bu tau kêpoac e kêlêlêc lôc su.
7 Aôm goec biŋ bu, tec gê su.
Aôm gôjac wapap kêtaŋ, tec kêtaiŋ tau su gêja.
8 Aôm kôkêŋ lôc kêpi ma gaboaŋ gênê kêsêp gêja
e kêtôm ŋamadiŋ, taŋ aôm kôtôc naŋ.
9 Aôm kôtôc bu tau ŋamadiŋ gebe êŋgêli atom
gebe bu tau ênam nom samucgeŋ auc êtiam atom.

10 Aôm kôkêŋ bumata kêpulu kêsa gaboaŋ
ma bu tau keseleŋ kêsa lôc ŋasawageŋ gêja.
11 Gêŋ mateŋ jali saleŋŋa samob sênôm.
Bôcgabuŋ sênôm e gêôc êsêac tôŋ.
12 Moc taŋ sêmoa umboŋ ŋalabu naŋ, sêjam sac sêŋgôŋ ŋalêndaŋ.
Sêjam nê wê kêtaŋ kêsa ŋalaka ŋasawa.

13 Aôm kôkêŋ kom aŋga nêm andu lôlôcŋa mêŋkêmalôm lôc.
Aôm gôjam kôm ŋamoasiŋ gêôc tôŋ.
14 Aôm kôkêŋ gêgwaŋ kêpi gebe bôc sêniŋ
ma gêŋ tolauŋ gebe ŋamalac sênam ŋakôm
e têtap gêŋ sêniŋŋa sa aŋga nom
15 to wain gebe êŋgôm ŋamalacnêŋ ŋalêlôm ŋajam êsa ma niptêkwi gebe êŋgôm ŋamalacnêŋ laŋôŋanô sênic-sênic êsa.

16 Kaseda Lebanonŋa sênôm bu e gêôc êsêac tôŋ.
Ka tau Apômtaunê ka, taŋ tau kêsê naŋ.
17 Moc sêjam ic sêŋgôŋ ka tau
ma boaloc gêjam sac gêŋgôŋ kêmêsic.
18 Lôc baliŋ kêtu noniŋ gêbôm nêŋ gamêŋ
ma mojaŋ têkam sê lamu ŋapoclabu.

19 Aôm kôkêŋ ajôŋ gebe êtôc têm ŋanoc.
Oc tau kêjala ŋanoc naêsêpŋa.
20 Aôm kôkêŋ ŋakesec, tec gêbêcauc,
go gêŋ saleŋŋa samob oliŋ palê êsa.

* **103:22:** Dawidnê teŋ.

21 Lewe matac têtaŋ sebe sêniŋ nêŋ gwada,
sêjatu nêŋ mo aŋga Anôtônê.
22 Oc embe êpi, oc têtaiŋ tauŋ su
nasêsa tauŋ sic sênêc nêŋ gêsuŋ.
23 Go ŋamalacgeŋ êsa naênam nê kôm,
êŋgôm nê gêŋ êmoa e êmbêcauc.

24 O Apômtau, aômnêm kôm taêsam ŋanô lasê.
Aôm kômasaŋ gêŋ tau samob tomêtêgeŋ ma aômnêm gêŋ, taŋ kôkêŋ naŋ,
gêjam nom auc.
25 Gwêc tau kêpoac ŋatapa kêsô gedec laŋgwageŋ.
Gêŋ mateŋ jali sauŋ to kapôêŋ e gelec-gelecgeŋ.
26 Waŋ sêsêlêŋ sêmoa
ma gasu-gasu, taŋ kôkêŋ naŋ, gêjam nê ôwê gêmoa.

27 Gêŋ tonaŋ ŋai samob sêôŋ aômgeŋ
gebe aôm oc ôkêŋ nêŋ mo êtôm ŋanocgeŋ.
28 Aôm embe ôkêŋ, oc sejoŋ sa.
Aôm embe ôlam lêmam, oc ŋanô ŋajam êôc êsêac tôŋ.
29 Aôm embe ônsaŋ laŋômanô auc, oc têtakê.
Aôm embe ôkôc êsêac aweŋjaô su, oc sêmac êndu ma têtu kekop êtiam.
30 Aôm embe ôkêŋ awamjaô, oc mateŋ jali êsa.
Aôm gôjam nom laŋô ôkwi kêtu wakuc.

31 Apômtaunê ŋawasi oc ênêc teŋgeŋ.
Apômtau oc êtu samuc nê geŋ, taŋ kêkêŋ naŋ.
32 Eŋ mata gê nom, tec kêkôtêŋ tau.
Eŋ lêma kêmoasac lôc, tec ŋajadauŋ kêsa.

33 Aê gabe jaŋga wê êpi Apômtau êtôm ŋoc bêc jaŋgôŋ matoc jali samob.
Aê jaŋga wê lambiŋŋa êndêŋ ŋoc Anôtô êtôm ŋoc têm, taŋ jamoa naŋ.
34 Eŋ êŋô aêŋoc wê ŋajammaŋ
gebe Apômtau gêgôm aê têtac ŋajam kêsa.
35 Lau secwaga sênaŋa aŋga nom ma lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Apômtaunê
naŋ maleŋmê.

O katuc tau, ôlanem Apômtau. Aleluja.

105

Anôtô kêmoasiŋ Israel ŋanô

1 Anam daŋge êndêŋ Apômtau, awem ênac ênê ŋaê.
Anam ênê gêŋ, taŋ gêgôm naŋ, ŋawae êsa êndêŋ tenteŋlatu.
2 Anam wê êpi eŋ to anam wê lambiŋŋa êndêŋ eŋ.
Anam ênê gêŋsêga samob ŋawae êsa.
3 Atoc taôm sa êtu ênê ŋaê dabuŋŋa.
Êsêac taŋ sesom Apômtau naŋ, ôliŋ êpi e tapi-tapigeŋ.
4 Apuc Apômtau to nê ŋaclai ŋam.
Ansom ênê laŋôanô endeŋ tôŋgeŋ.
5 Taêm ênam ênê gêŋsêga, taŋ eŋ gêgôm naŋ.
Taêm ênam ênê gêŋtalô to biŋ, taŋ awasuŋ kêmêtôc naŋ.
6 Ênê sakiŋwaga Abraham nê latui amac.

Jakobnê latui tec kêjaliŋ amac sa.

7 Eŋ Apômtau, aêacnêŋ Anôtô.
Eŋ nom samucgeŋ ŋatau.
8 Eŋ taê gêjam nê poac gedeŋ tôŋgeŋ.
Eŋ taê gêjam nê biŋ, taŋ gêjac mata kêpi gôlôac to gôlôac ŋêŋgeŋ su naŋ.
9 Eŋ taê gêjam poac, taŋ kêmoatiŋ gêdêŋ Abraham naŋ,
ma biŋ, taŋ kêtôc lêma gêdêŋ Isak ma kêsôm kêtu tôŋ naŋ.
10 Biŋ tonaŋ eŋ kêsôm kêtu tôŋ gebe êtu Jakobnê biŋsu
ma kêtu Israelnê poac ênêc teŋgeŋŋa.
11 Gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm gebe “Aê gabe jakêŋ gamêŋ Kanaan êndêŋ aôm,
nom taŋ gajac sam kêtu aômnêm gêŋlênsêm naŋ.”

12 Gêdêŋ taŋ êsêac lau luagêcgeŋ sêmoa naŋ,
amboac lau jaba aŋga gamêŋ tau.
13 Êsêac aŋga lau teŋ jaselom lau teŋ
ma aŋga gamêŋ teŋ jasêpi gamêŋ teŋ.
14 Ma eŋ gêlôc gebe lau teŋ sêkôniŋ êsêac tôŋ atom
ma gec biŋ kiŋ ŋagêdô kêtu êsêacŋa.
15 Eŋ kêsôm gebe” Amoasac ŋoc lau, taŋ gaeŋ oso êsêac naŋ atom
ma atu kasec aêŋoc propete atom.”

16 Gêdêŋ taŋ Apômtau kêsakiŋ tôbôm kêsa nêŋ gamêŋ
ma gebe enseŋ ŋamalac ôliŋ ŋaseŋeŋ mo samob su naŋ,
17 eŋ kêsakiŋ ŋac teŋ nê ŋaê Josep gêmuŋ êsêac,
taŋ lau teŋ sêjam ôli eŋ amboac gêŋôma teŋ naŋ.
18 Sêkapiŋ ênê akaiŋ tôŋ ŋa ka
ma sêsô eŋ gêsutêkwa tôŋ ŋa kapoacwalô.
19 Eŋ gêmoa amboac tonaŋ e biŋ, taŋ kêsôm lasê naŋ ŋanô kêsa,
go Anôtônê biŋ kêwaka eŋ sa.
20 Gocgo kiŋ kêkêŋ lau jasêgaboac eŋ su.
Ŋac taŋ gêjam gôliŋ lau jaba taêsam naŋ, kêlêwaŋ eŋ jagêmoa nê tauŋa.
21 Ŋac tau kêkêŋ eŋ kêtu ênê andu ŋatau
ma gêjam gôliŋ ênê waba samob.
22 Kêkêŋ eŋ gebe ênam gôliŋ ênê kasêga êtôm nê ŋalêlôm taê gêjam
ma êndôŋ mêtê êndêŋ ŋac tau nê gôliŋwaga towae.

23 Go Israel gêja Aiguptu.
Ma Jakob gêŋgôŋ gamêŋ tonaŋ kêtu wakac.
24 Gêdêŋ tonaŋ Apômtau kêsuŋ nê lau sa e têtu taêsam.
Kêsuŋ êsêac sa têtu dani sêlêlêc nêŋ ŋacjo, taŋ sêlêsu êsêacŋa naŋ.
25 Go gêjam lau Aiguptu nêŋ ŋalêlôm ôkwi e sêkêŋ kisa gêdêŋ nê lau
ma sêgôm Anôtônê sakiŋwaga kwalec.

26 Tec kêkêŋ nê sakiŋwaga Mose
agêc Aron, taŋ kêjaliŋ eŋ sa naŋ.
27 Ŋac ulu tonaŋ sêgôm ênê gêŋtalô aŋga lau tau nêŋ
ma sêgôm gêŋsêga aŋga lau Aiguptu nêŋ gamêŋ.
28 Eŋ kêkêŋ gêsuŋbôm to gêgôm gamêŋ ŋakanuc kêsa,
mago êsêac sêkêŋ taŋeŋ ênê biŋ atom.
29 Eŋ gêjam êsêacnêŋ bu ôkwi kêtu dec
ma kêkêŋ êsêacnêŋ i sêmac êndu.

30 Eŋ kêkêŋ ôpôac seola gamêŋ auc
e sêsô nêŋ kiŋ nê balêm ŋalêlôm sêja.
31 Eŋ kêjatu ma daŋguc topom-topom Aleluja. sêmêŋ.
Kawaŋ sêjam êsêacnêŋ gamêŋ samob auc.
32 Eŋ kêkêŋ kompoc kêtuc êsêac
ma ôsic kêkac kêpô gamêŋ gêjô kom su.
33 Kom tau gêjac êsêacnêŋ aiŋ to jambô
ma gêjac êsêacnêŋ gamêŋ ŋaka popoc.
34 Eŋ kêjatu ma wagô sêmêŋ.
Wagô wakuc taêsam ŋalêlêma atom.
35 Gêŋ tonaŋ ŋai seŋ gamêŋ tonaŋ ŋagêŋ tolauŋ samob
ma seŋ êsêacnêŋ kôm ŋanô su.
36 Go gêjac lau nêŋ ŋacmêc samob êndu aŋga nêŋ gamêŋ,
gêjac êsêacnêŋ lau matac ŋamêcgoc.

37 Ma kêkêŋ nê lau sêwê tosilber ma goldgeŋ sêja.
Ma ênê lau tau nêŋ teŋ kêsêlêŋ gêbôc-gêbôc atom.
38 Aiguptu sêlic êsêac sêc sêja, gocgo nêŋ ŋalêlôm kêlêwaŋ tau
gebe têtêc êsêac ŋanô.
39 Eŋ kêkêŋ tao teŋ kêgadê êsêac
ma jawaô gebe êpô êsêac êndêŋ êmbêc.
40 Êsêac teteŋ, go eŋ kêkêŋ kêmbico sêmêŋ
ma kêpuc êsêac tôŋ ŋa mo kêsêp aŋga undambê.
41 Eŋ gêga poc kêkôc ma bu kasa
e keseleŋ kêsa gamêŋ sawa kêtôm bu kapôêŋ
42 gebe eŋ taê gêjam nê poac dabuŋ.
Eŋ taê gêjam nê sakiŋwaga Abraham.

43 Amboac tonaŋ eŋ gêwê nê lau sêsa sêja.
Ma êsêac sêjam wê totêntac ŋajamgeŋ.
44 Eŋ kêkêŋ lau samuc nêŋ gamêŋ gêdêŋ êsêac
ma êsêac sêwê kaiŋ lau tau nêŋ awa to waba kêtu nêŋ gêŋ
45 gebe êsêac sêmansaŋ ênê biŋsu
ma sêŋgôm biŋ, taŋ eŋ kêjatu naŋ, êtu tôŋ.

Aleluja.

106

Anôtô kêmoasiŋ nê lau

1 Aleluja.
Anam daŋge êndêŋ Apômtau gebe eŋ gabêjam.
Ênê moasiŋ oc ênêc teŋgeŋ biŋŋanôgoc.
2 Asa kêtôm gebe êsôm Apômtaunê gêŋsêga lasê tomalageŋ
ma asa oc êŋgôm ênê wae êsa naêtôm.
3 Aê aoc êôc êsêac, taŋ sêsap biŋgêdêŋ tôŋ
ma sêmasaŋ biŋgêdêŋ gedeŋ tôŋgeŋ naŋ.

4 O Apômtau, taêm ênam aê êtôm, taŋ taêm walô nêm lau naŋ.
Mêŋônam aê aoc sumaŋ
5 gebe jalic lau, taŋ kôjaliŋ êsêac sa naŋ, sêmoa nêŋ ŋajam ma êmoasiŋ ŋoc
ŋalêlôm

gebe têtac ŋajam êsa êtu nêm lau têntac ŋajamŋa ma jamoa ôlic êpigeŋ êtu
nêm gêŋlênsêmŋa.

6 Aêac to ma mimi agôm secgoc.
Aêac agôm keso to geogoc.
7 Ma mimi sêmoa Aiguptu ma tetoc aômnêm gêŋsêga sa atom, ac taêŋ gêjam
nêm moasiŋ, taŋ gêjam êsêac auc naŋ atom.
Êsêac gêsuŋtêkwa ŋatoŋ kêsa gêdêŋ Lôlôc Ŋatau aŋga Gwêckoc,
8 mago eŋ gêjam êsêac sa kêtu nê ŋaêŋa
gebe êwaka nê ŋaclai sa ŋamalac sêlic.
9 Eŋ kêsaic biŋ kêpi Gwêckoc e ŋakeleŋ kêsa.
Eŋ gêwê nê lau sêsêlêŋ selom ŋamakeŋ amboac sêmoa gamêŋ ŋakeleŋ.
10 Eŋ gêgôm gêŋ tonaŋ gêjam êsêac kêsi aŋga lau, taŋ sêjanda êsêac naŋ lemeŋ
ma kêjaŋgo êsêac su aŋga nêŋ ŋacjo nêŋ ŋaclai.
11 Ŋadembom kêsiŋ lau, taŋ sêlêsu êsêac naŋ auc
e ŋanô kêsu teŋ kêsêp siŋsawa atom.
12 Gêdêŋ tonaŋ sêkêŋ gêwiŋ ênê biŋ
ma sêjam wê lambiŋŋa kêpi eŋ.

13 Mago êsêac sêliŋ ênê gêŋsêga siŋ sebeŋ
ma seseŋ ênê gôliŋ popoc.
14 Êsêac sêkêŋ gêwiŋ nêŋ ŋalêlôm ŋakalac aŋga gamêŋ sawa
ma sêsaê Anôtô aŋga gamêŋ ŋagêlêŋ.
15 Tec eŋ kêkêŋ gêŋ, taŋ êsêac têtaŋ naŋ,
mago kêkêŋ gêmac sec geseŋ êsêac.

16 Aŋga gamêŋ becŋa êsêac sêjam lêmuŋ Mose
ma sêgôm Anôtônê dabuŋwaga Aron amboac tonaŋgeŋ.
17 Tec nom gêŋac ma kêdaŋgôŋ Datan
ma kêmakop toŋ Abiramŋa auc.
18 Ja kêsa aŋga êsêacnêŋ toŋ ŋalêlôm
e jawaô geŋ alôb-alôbwaga su.

19 Êsêac sêmasaŋ nêŋ bulimakao ŋakatu gold teŋ aŋga Sinai
ma sêjam sakiŋ ŋakatu gold tau.
20 Ma sêkêŋ bôc, taŋ seŋ gêgwaŋŋa naŋ, nêŋ teŋ ŋakatu
gêjô nêŋ Anôtô nê ŋawasi su.
21 Êsêac sêliŋ nêŋ gêjam-sawaga Anôtô,
taŋ gêgôm gêŋsêga aŋga Aiguptu naŋ siŋ.
22 Ŋac tau gêgôm gêŋtalô aŋga gamêŋ tonaŋ,
gêgôm gêŋ ŋaclaisêga aŋga Gwêckoc.
23 Amboac tonaŋ Anôtô kêsôm gebe
enseŋ nê lau su.
Mago nê sakiŋwaga Mose, taŋ Anôtô kêjaliŋ eŋ sa naŋ,
kêkô Anôtônê têtac ŋandaŋ auc gebe enseŋ êsêac su atom.

24 Go sêkêŋ gêwiŋ biŋ, taŋ eŋ gêjac mata naŋ atom
ma sêbu gamêŋ ŋajam tau.
25 Êsêac têtu dindiŋ biŋ kêtôm nêŋ beclêlômgeŋ
ma sêkêŋ taŋeŋ Apômtaunê awa atom.
26 Tec eŋ gêôc lêma sa ma kêsôm kêtu tôŋ gebe

ensen êsêac aŋga gamêŋ sawa.
27 Go êta êsêacnêŋ wakuc êliŋ-êliŋ sêsêp tenteŋlatu ŋalêlôm
e sêmac êndu aŋga gamêŋ jaba.

28 Go êsêac sêsap Bal Peor tôŋ
ma seŋ gwam matê ŋada.
29 Êsêac sêgôm gêŋ amboac tonaŋ e sêgôm Apômtau têtac kêbôli auc
ma gêmac sec teŋ gêgôm êsêac.
30 Go Pinehas gêdi ma kêmêtôc êsêac
e gêmac sec gêôŋ sa.
31 Ŋac tau gêgôm nê gêŋ amboac tonaŋ tec lau sêlic eŋ amboac ŋac mansaŋ
ma gôlôac to gôlôac taêŋ gêjam eŋ gedeŋ tôŋgeŋ.

32 Go sêgôm Anôtô têtac ŋandaŋ kêsa aŋga bu Meriba
e Mose kêtap ŋagêjô sa gêjô êsêac.
33 Êsêac sêgôm Mosenê ŋalêlôm gêôŋ eŋ sa sec
e kêsôm biŋ tokauc masi.

34 Israel seseŋ lau samuc
kêtôm Apômtau kêsakiŋ êsêacŋa atom.
35 Êsêac sêjam tauŋ
e têtêku lau samuc naŋ lêŋ jaba.
36 Ma sêjam sakiŋ êsêacnêŋ gwam,
tec kêtu lakô gêdêŋ êsêac.
37 Êsêac sêkêŋ latuŋio to ŋac têtu da
gêdêŋ lau samuc nêŋ ŋalau sec.
38 Êsêac sêkêc lau tobiŋmê nêŋ dec siŋ gebe sêkêŋ latuŋio to ŋac kêtu da gêdêŋ
Kanaannêŋ gwam.
Sêgôm amboac tonaŋ tec seseŋ nom ŋadabuŋ su.
39 Êsêac sêjac môp tauŋ tec sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê.
Êsêac sêgôm nêŋ gêŋ amboac tonaŋ tec seseŋ poac popoc.

40 Go Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ nê lau
gebe nê ŋalêlôm kêmoatiŋ tau tôŋ kêtu nê gêŋlênsêmŋa.
41 Eŋ gêwi êsêac siŋ sêsêp lau samuc lemeŋ,
tec lau, taŋ sêkêŋ kisa êsêac naŋ, sêjam gôliŋ êsêac.
42 Nêŋ ŋacjo sêkôniŋ êsêac tôŋ
e sewec sêsô ŋacjo lemeŋ ŋalabu samucgeŋ.
43 Apômtau gêjam êsêac sa kêsêp ŋasawa ŋapaŋ,
mago êsêac gêsuŋtêkwa ŋatoŋ ma nêŋ sec gêjam sêga e kêkôniŋ êsêac tôŋ.
44 Tageŋ gêdêŋ taŋ têtaŋ tauŋ gêdêŋ eŋ naŋ,
Apômtau kêkêŋ taŋa to taê walô êsêac kêtu nêŋ gêŋwapacŋa.
45 Eŋ taê gêjam nê poac, taŋ kêmoatiŋ kêtu êsêacŋa naŋ,
ma taê walô êsêac kêtu nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa.
46 Ma kêkêŋ êsêac, taŋ sêwê êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ,
nêŋ ŋalêlôm taêŋ walô êsêac.

47 O Apômtau, aêacma Anôtô, ônam aêacmêŋ sa
ma ônac aêac sa aŋga lau samuc nêŋ êtiam
gebe aêac anam daŋge êndêŋ aômnêm ŋaê dabuŋ
ma têntac ŋajam êsa êtu nêm waemŋa.

48 Aweŋ êôc Apômtau Israelnêŋ Anôtô êndêŋ galoc to endeŋ tôŋgeŋ,
ma lau samob sêlôc gebe “Biŋŋanô.”

Aleluja.

107

BUKU KÊTU LEMENTENŊA

Apômtau gêjam aêac sa

1 “Anam daŋge êndêŋ Apômtau gebe eŋ ŋac gabêjam,
êne moasiŋ ênêc teŋgeŋ biŋŋanô.”
2 Lau taŋ Apômtau gêjam êsêac kêsi ma kêjaŋgo êsêac su aŋga gêŋwapac naŋ,
sêsôm amboac tonaŋ.
3 Lau taŋ eŋ gêjac êsêac sa sêmêŋ aŋga oc kêpi to oc kêsêp ma aŋga musaŋgu-m
to mula-m naŋ,
sêsôm amboac tonaŋ.

4 Nêŋ lau ŋagêdô seo sêmoa gamêŋ sawa, taŋ intêna masianô naŋ,
ma têtap malac sêŋgôŋŋa teŋ sa atomanô.
5 Mo to bu gêjô êsêac
e katuŋ tekweŋ gêbac.
6 Gêŋwapac tonaŋ gêgôm êsêac e aweŋ gêjac Anôtô,
tec gêjam êsêac sa aŋga nêŋ ŋandaŋ tau
7 ma gêwê êsêac katôgeŋ
e sêô lasê malac teŋ ma sêŋgôŋ.
8 Êsêac sênam daŋge êndêŋ Apômtau êtu ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
ma êtu ênê gêŋsêga, taŋ gêgôm gêdêŋ ŋamalac latuŋi naŋŋa,
9 gebe eŋ kêlau êsêac, taŋ bu gêjô êsêac naŋ,
ma kêkêŋ gêŋ ŋajam gêôc êsêac, taŋ mo gêjô naŋ tôŋ.

10 Nêŋ lau ŋagêdô sêŋgôŋ gêsuŋbôm to ŋakesec,
sêlai êsêac tôŋ ŋa ki sêŋgôŋ jageo
11 gebe êsêac sêli aweŋ sa gêdêŋ biŋsu
ma sêbu Lôlôc Ŋatau nê biŋ.
12 Koleŋ ŋajaŋa kêkôniŋ êsêac e tekweŋ gêbac.
Êsêac sêu tauŋ jasêc ma nêŋ gêjam-sawaga masi.
13 Gêŋwapac tonaŋ gêgôm êsêac e aweŋ gêjac Apômtau,
tec eŋ gêjam êsêac sa aŋga nêŋ ŋandaŋ tau.
14 Eŋ gêwê êsêac sêsa aŋga gêsuŋbôm to ŋakesec
ma kêsaic nêŋ kapoacwalô gêŋgic.
15 Lau tonaŋ aweŋ êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
ma êtu ênê gêŋsêga, taŋ gêgôm gêdêŋ ŋamalac latuŋi naŋŋa,
16 gebe eŋ kêtuc katam ki popoc
ma kêtuc balaŋ ki tulu.

17 Nêŋ lau ŋagêdô têtap gêmac sa kêtu nêŋ secŋa
ma sêôc ŋandaŋ kêtu nêŋ geoŋa.
18 Lau tonaŋ nêŋ ŋalêlôm gedec gêŋ taniŋŋa samob
e sêsa paŋ lêndaŋ sêmac ênduŋa.
19 Gêŋwapac tonaŋ gêgôm êsêac ma aweŋ gêjac Apômtau,
tec eŋ gêjam êsêac sa aŋga nêŋ ŋandaŋ tau.
20 Eŋ kêsakiŋ nê biŋ gebe êŋgôm êsêac ŋajam êsa

ma kêjaŋgo êsêac su aŋga sê.
21 Lau tonaŋ aweŋ êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
ma êtu ênê gêŋsêga, taŋ gêgôm gêdêŋ ŋamalac latuŋi naŋŋa.
22 Êsêac sêkêŋ da daŋge
ma sêsôm ênê gêŋ, taŋ gêgôm naŋ, lasê êsêp wê têntac ŋajamŋa.
23 Nêŋ lau ŋagêdô sêlac sêsa gwêcô sêja
sebe têtulu gêŋ aŋga gwêc sawa.
24 Êsêac sêlic gêŋ, taŋ Apômtau gêgôm naŋ,
to ênê gêŋsêga gwêc sawaŋa.
25 Gebe eŋ kêjatu e mu gêbuc
ma gêli gwêc ŋadembom kapôêŋ sa.
26 Gwêc tau kêsuŋ êsêac sa sêpi e jadêdêŋ undambê, go gêu êsêac sêsêp e gacgeŋ
sêsêp gwêclêlôm sêja.
Ma gêgôm êsêac e atêŋ uc-ucgeŋ.
27 Êsêac katuŋ kêlau e sêku amboac bu kêjaŋiŋ êsêac
ma nêŋ meloco kêsa samucgeŋ.
28 Gêŋwapac tonaŋ gêgôm êsêac e aweŋ gêjac Apômtau,
tec eŋ gêjam êsêac sa aŋga nêŋ ŋandaŋ tau.
29 Eŋ gêgôm mutêna kêtu malô
ma kêkêŋ bênôŋ kêsêp
30 e êsêac têntac ŋajam kêsa gebe gwêc kêtu malô,
go gêwê êsêac sêsô lêlôm, taŋ sepeŋ naŋ sêja.
31 Lau tonaŋ aweŋ êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
ma êtu ênê gêŋsêga, taŋ gêgôm gêdêŋ ŋamalac latuŋi naŋŋa.
32 Êsêac tetoc eŋ sa aŋga gôlôac ŋalêlôm
ma sêlanem eŋ aŋga laumatanêŋ sêkac sa ŋalêlôm.
33 Eŋ gêjam bu ôkwi kêtu gamêŋ sawa
ma bumata kêtu gamêŋ keleŋ.
34 Nom ŋalêsi ŋajam kêtu mêcgauc
kêtu lau, taŋ sêŋgôŋ naŋ, nêŋ geoŋa.
35 Go gêjam gamêŋ sawa ôkwi kêtu bugêjactoŋ
ma gamêŋ keleŋ kêtu bumata.
36 Ma eŋ kêkêŋ gamêŋ tau gêdêŋ lau, taŋ mo gêjô êsêac naŋ sêŋgôŋ,
go sêkwê nêŋ malac sa gebe sêŋgôŋŋa.
37 Êsêac sêjam nêŋ kôm to sêsê kôm wainŋa
e gêjam ŋanô gêôc tau tôŋ-tôŋ.
38 Eŋ gêjam mec êsêac têtu lau taêsam
ma kêkêŋ nêŋ bôc ŋalêlêma atom.

39 Gêdêŋ taŋ gêŋwapac kêkôniŋ êsêac e sêpô lêna tauŋ êndu-êndu
ma nêŋ gêŋ ŋajam kêtaiŋ su e têtu wapi naŋ,
40 eŋ kêsêwa majeŋ kêpi kasêga
ma kêkêŋ êsêac seo sêmoa gamêŋ sawa naŋ, intêna masi.
41 Mago eŋ gêôc ŋac ŋalêlôm sawa sa aŋga gêŋwapac ŋalêlôm
ma gêjac ênê gôlôac sa têtu kapôêŋ.
42 Lau mansaŋ sêlic e têntac ŋajam kêsa
ma gêjac lau secwaga samob nêŋ lênô auc.
43 Lau tokauc taêŋ ênam biŋ tonaŋ
ma sêjala Apômtaunê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋanô.

108

Mec Anôtô ênam aêac sa aŋga ŋacjo nêŋ
(Pes 57:7-11; 60:5-12)

1 O Anôtô, ŋoc ŋalêlôm kêpa su gabe janam wê to jaŋgôm gêŋ wêŋa êtaŋ.
O katuc tau, ôndimaŋ.
2 Gêŋ wêŋa totau-totau, andi.
Aê gabe jaŋu gamêŋ kelendeŋ sa.
3 O Apomtau, aê gabe jalanem aôm aŋga lau ŋalêlôm.
Aê gabe aoc êôc aôm aŋga tenteŋlatu ŋalêlôm.
4 Gebe aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa kêpi-kêpi e jagêdêŋ undambê
ma aômnêm biŋ ŋaŋêŋ kelendeŋ tau e jagêdêŋ tao.

5 O Anôtô, ôsuŋ taôm sa e êndêŋ undambê ŋaô
ma nêm ŋawasi ênam nom samuc auc.
6 Ôkêŋ taŋam aêac ma ônam nêm lau, taŋ têmtac gêwiŋ êsêac naŋ sa.
Nêm anôŋa eŋgeŋ aêac sa.

7 Ŋac dabuŋ Anôtô kêsôm aŋga nê gamêŋ dabuŋ gebe
“Aê jawa Sikem êkôc-êkôc totêtac ŋajamgeŋ ma janac sam gaboaŋ Sukot
êndêŋ ŋoc lau.
8 Gilead to Manase kêtu ŋoc gamêŋ.
Epraim kêtu môkêcapac ŋakululuŋ ki to Juda kêtu ŋoc tôc gôliŋŋa.
9 Moab kêtu ŋoc laclu jakwasiŋ taucŋa.
Aê jambaliŋ ŋoc atapa êpi Edom ma ŋoc dimai êpi Pilistinêŋ gamêŋ.”

10 O Anôtô, asa oc êwê aê jandêŋ malac totuŋbôm ŋajaŋa jana.
Asa oc êwê aê najaô lasê Edom.
11 O Anôtô, aôm oc gôwi aêac siŋ
ma kôtu aêacma lausiŋ nêŋ laumata atom me.
12 Ônam aêac sa êndêŋ ŋacjomaŋ
gebe ŋamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
13 Anôtô êwiŋ aêac, go danseŋ ŋacjo aliŋ-êliŋ.
Eŋ taugeŋ tec oc êka aêacnêŋ ŋacjo popoc.
*

109

Ŋac-gêmoa-gêŋwapac-ŋalêlôm nê taŋi

1 O Anôtô, aê aoc gêôc aôm,
amboac tonaŋ ônam taôm tôŋ aê atom,
2 gebe lau alôb-alôb to lau dansaŋ sêŋa aweŋ gêdêŋ aê
ma sêgôliŋ biŋ kêpi aê.
3 Nêŋ biŋ têntac ŋandaŋ secŋa kêkôm aê auc
ma sêjac aê ŋam mêgeŋ.
4 Aê kateŋ mec kêtu êsêacŋa.
Aê têtac gêwiŋ êsêac, mago sêjam kisa aê.
5 Aê kamoasiŋ êsêac, mago sêkêŋ sec gêjô
Aê têtac gêwiŋ êsêac, mago sêkêŋ kisa aê.

6 Ôkêŋ ŋac alôb-alôb teŋ êmêtôc ŋoc ŋacjo
ma nê ŋacjo teŋ êŋgôliŋ biŋ êpi eŋ.

---

* **108:13:** Dawidnê pesalem teŋ. Wê teŋ.

7 Êsêac sêmêtôc eŋ ma sêkip ênê keso sa
ma ŋac tau nê mec êtu nê sec.
8 Ênê bêc êŋgôŋ mata jaliŋa êtu dambê
ma nê sakiŋ elom ŋac teŋmaŋ.
9 Ênê ŋapalê têtu mosêbu
ma nê awê êtu awêtuc.
10 Ênê ŋapalê sêmoa nêŋ alê katuc ŋagala atom,
sensom mo ma teteŋ sêôŋ-sêôŋgeŋ.
11 Ŋac sec tau, taŋ launêŋ tôp gêc eŋ naŋ, nê waba samob êpêla tau su
ma lau jaba sêjaŋgo ênê koleŋ ŋanô su.
12 Eŋ êtap nê ŋac taê walô eŋŋa teŋ sa atomanô
ma lau teŋ sênam jaom ênê mosêbu atom.
13 Ênê wakuc samob sêmac êndu
ma sênam kauc dêbuŋinêŋ ŋaê samucgeŋmaŋ.
14 Apômtau taê ênam ênê mimi nêŋ keso
ma êsuc tênanê sec ôkwi atomanô.
15 Apômtau taê ênam nêŋ sec endeŋ tôŋgeŋ
ma ensеŋ lau sec tonaŋ nêŋ ŋaê su samucgeŋ e sêliŋ siŋ aŋga nom.

16 Gebe ŋac tau taê gêjam têtac gêwiŋ launa atom.
Eŋ kêjanda lau sêŋgôŋ jageoŋa to lau ŋalêlômsawa ma lau sêpô lêna tauŋŋa
e sêmac êndu.
17 Eŋ têtac gêwiŋ gebe êpuc boa lau amboac tonaŋ sêpuc boa eŋ tau.
Eŋ têtac gedec moasiŋ, tec moasiŋ ênac jaê eŋ.
18 Biŋ kêpuc boaŋa kêkôm eŋ auc amboac kêsô ŋakwê.
Gêŋ tau tonaŋ êsêli ênê ôlilêlôm popoc amboac bu ma êndaŋguc ênê
ŋatêkwa amboac niptêkwimaŋ.
19 Biŋ kêpuc boaŋa tonaŋ kêtôm obo, taŋ eŋ gêjac naŋ,
ma kêtôm ômbiŋkap, taŋ kêjandiŋ gedeŋ eŋ tôŋ naŋ.

20 Apômtau oc êŋgôm aêŋoc soŋo-soŋo
to êsêac, taŋ sêsôm biŋ sec kêpi aê naŋ, amboac tonaŋgeŋmaŋ.
21 Ma aôm Apômtau, ŋoc Anôtô, mêŋômoa ôwiŋ aê êtu nêm ŋaêŋa
ma ônam aê sa êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa.
22 Gebe aê ŋac ŋalêlôm sawa kapô lêna
ma aêŋoc ŋalêlôm popoc jamuŋ-jamuŋgeŋ.
23 Aê ôlic kêtaiŋ e kêtôm katuŋ kêtu baliŋ su.
Aê katôm siob, taŋ mutêna kêdaba piŋpaŋ.
24 Aê gajam dabuŋ mo e ocmatu kêtu goloŋ
ma ôlic kêtu sec e ŋatêkwa kêsa awê samob.
25 Êsêac sêkêŋ aê katu êsêacnêŋ gêŋ lêlêŋa teŋ
ma têdaiŋ gêsuŋ kêtu aêŋa.

26 O Apômtau, ŋoc Anôtô, mêŋôpuc aê tôŋ.
Ônam aê sa êtu nêm têmtac gêwiŋ aê ŋanôgeŋŋa.
27 Ôkêŋ ŋoc ŋacjo sêjala gebe aôm lêmam gôjam aê sa.
Aôm Apômtau gêjam gôliŋ amboac tonaŋgeŋ.
28 Êsêac sêpuc boa aêmaŋ, mago aôm ônam mec aê.
Êsêac taŋ sêjanda aê naŋ, sêkumaŋ gebe aômnêm sakiŋwaga aê jamoa
totêtac ŋajamgeŋ.
29 Majeŋ êtu ŋoc soŋo-soŋonêŋ ŋakwê

ma êsêac sênac biŋ majeŋŋa êtu nêŋ obo.

30 Aocsuŋ ênam daŋge kapôêŋ êndêŋ Apômtau.
Aê jalambiŋ eŋ jamoa launêŋ sêkac sa ŋalêlôm,
31 gebe eŋ kêkô ŋac ŋalêlôm sawa nê anôŋa
gebe ênam eŋ sa êndêŋ êsêac, taŋ sebe senseŋ eŋ su naŋ.
*

110

Apômtau agêc nê kiŋ, taŋ geŋ oso eŋ naŋ

1 Apômtaunê biŋ gêdêŋ ŋoc Apômtau gebe
“Mêŋôŋgôŋ aêŋoc anôŋa
e jakêŋ nêm ŋacjo
sênêc amkaiŋ ŋalabu acgom.”
2 Apômtau êkêŋ nêm gôliŋ ŋaclai esewec aŋga Sion ma êsa êna êtu tapa.
Ônam gôliŋ nêm ŋacjo.
3 Êndêŋ bêc, taŋ aôm ônac nêm ŋacjo naŋ,
nêm lau sêwiŋ aôm sênac ŋawaegeŋ.
Êtôm nop êpoac bêbêc kanucgeŋ
aômnêm lau mata sêwac êndêŋ aômnêm lôc dabuŋ.

4 Apômtau kêtôc lêma sa su
ma oc enseŋ nê biŋ atom gebe
“Aôm kôtu ŋac dabuŋsêga ômoa teŋgeŋŋa
kôtôm Melkisedek tau.”

5 Apômtau kêkô aômnêm anôŋa.
Êndêŋ ênê bêc têtac ŋandaŋŋa oc êku kiŋ samob tulu.
6 Eŋ oc êmêtôc tenteŋlatunêŋ biŋ ma êkêŋ nêŋ ŋacmatê sênam gamêŋ auc.
Eŋ ênac lau môkêŋ êkôc aŋga gaboaŋ tapa.
7 Kiŋ oc ênôm bu, taŋ kêpoac gêdêŋ intêna ŋatali naŋ,
amboac tonaŋ tec êsa môkêapac sageŋ.
*

111

Aweŋ êôc Anôtô êtu êmoasiŋ ôliŋ to katuŋŋa

1 Aleluja.

Aê gabe janam daŋge Apômtau toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.
Jaŋgôm amboac tonaŋ aŋga lau mansaŋ to gôlôac ŋalêlôm.
2 Apômtau gêgôm gêŋsêga kapôêŋ.
Êsêac samob, taŋ têntac kêkac êsêac kêtu gêŋ tonaŋŋa naŋ, sêpuc gêŋ tau ŋam.
3 Ŋawasi to ŋaclai gêjam samob, taŋ eŋ gêgôm naŋ auc
ma ênê biŋgêdêŋ oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

4 Apômtau kêkêŋ nê gêŋtalô taujala gebe taliŋ siŋ atom.
Eŋ ŋacmoasiŋ to ŋac gabêjam.
5 Eŋ kêkêŋ mo gêdêŋ êsêac, taŋ têtêc eŋ naŋ.
Eŋ taê gêjam nê poac gedeŋ tôŋgeŋ.

---

* **109:31:** Dawidnê pesalem teŋ. * **110:7:** Dawidnê pesalem teŋ.

6 Eŋ kêkêŋ lau samuc nêŋ gêŋlênsêm gêdêŋ nê lau,
tec gêwa nê ŋaclai sa gêdêŋ êsêac.

7 Gêŋ taŋ lêma gêgôm naŋ, ŋaŋêŋ to gêdêŋ.
Ênê biŋsu samob kêtu katô.
8 Eŋ kêwaka biŋsu tau sa gebe ênêc endeŋ tôŋgeŋ
ma kêkêŋ biŋsu tau tobiŋ ŋaŋêŋ ma tobiŋ ŋanôgeŋ.
9 Eŋ gêjam nê lau kêsi ma kêmoatiŋ nê poac teŋgeŋŋa gêdêŋ êsêac.
Ênê ŋaê dabuŋ to ŋaclai.
10 Tatêc Apômtau kêtu mêtê ŋam êwa lau samob, taŋ sêŋgôm ŋanô êsa naŋ, nêŋ
kauc sa.
Talambiŋ eŋ endeŋ tôŋgeŋ.

112

Embe tatêc Anôtô oc ênam aêac sa
1 Aleluja.

Aê aoc êôc ŋac, taŋ kêtêc Apômtau
to gêgôm ênê biŋsu ŋanô kêsa totêtac ŋajamgeŋ naŋ.
2 Ênê wakuc oc têtu gamêŋ ŋatau toŋaclai.
Ma Apômtau ênam mec lau mansaŋ nêŋ gôlôac.
3 Gêŋ masê to awa ênêc ênê andu
ma ênê biŋgêdêŋ oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

4 Eŋ kêpô lau mansaŋ kêtôm ŋawê kêpô gamêŋ ŋakesec.
Eŋ ŋac gêdêŋ tec taê labu ma kêmoasiŋ lau.
5 Aê aoc êôc ŋac, taŋ taê walô lau to gêjam lau sawa sa naŋ,
ma êŋgôm nê gêŋ samob naêndêŋgeŋ.
6 Eŋ oc êkô ŋajaŋa êku atomanô
ma lau oc taêŋ ênam eŋ endeŋ tôŋgeŋ.
7-8 Gêŋwapac ŋawae oc êŋgôm eŋ êtêc tau atom.
Ênê ŋalêlôm ŋaŋêŋ ma taê êka Apômtau!
Eŋ têtac kêpa su ma kêtêc tau atom.
Êndêŋ ŋamu eŋ oc êku nê ŋacjo tulugeŋ.
9 Eŋ gêjac sam nê gêŋ gêjac ŋawaegeŋ gêdêŋ lau ŋalêlôm sawa amboac tonaŋgeŋ.
Ênê biŋgêdêŋ oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ. Eŋ oc êtu apômtau towae.
10 Ŋac taŋ kêkac tau su aŋga Anôtônê naŋ, gêlic e kêtu môsi.
Eŋ gêmôêŋ luluŋ, mago ŋanô masi. Lau secwaga embe taêŋ êka biŋ teŋ oc
ŋanô ênsuŋ tau êndêŋ êsêac atom.

113

Aweŋ êôc moasiŋ ŋatau Anôtô
1 Aleluja.

Apômtaunê sakiŋwaga amac,
alanem Apômtaunê ŋaê
2 Aweŋ êôc Apômtaunê ŋaê
êndêŋ galoc ma ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
3 Aweŋ êôc Apômtaunê ŋaê
aŋga oc kêpi e êndêŋ oc kêsêp.
4 Apômtau kêlêlêc tenteŋlatui samob su.

Ênê ŋawasi keleŋ undambê su.

5 Asa oc êtôm Apomtau, aêacnêŋ Anôtô,
taŋ gêŋgôŋ nê lêpôŋ aŋga lôlôc naŋ.
6 Ŋac tau naŋ gewec,
go katuc kêniŋ undambê to nom.
7 Eŋ kêkam ŋalêlôm sawa aŋga kekop
ma gêôc ŋac kapô lênaŋa sa aŋga wao.
8 Gebe etoc eŋ êŋgôŋ êwiŋ kasêga,
êŋgôŋ nabaŋ ênê launêŋ kasêga.
9 Eŋ kêkêŋ awê kapoac gêwê kaiŋ andu
ma kêkêŋ eŋ kêkôc ŋapalê e têtac ŋajam kêsa laŋgwageŋ.

Aleluja.

114

Wê Pasaŋa teŋ

1 Alleluja.

Gêdêŋ taŋ Israel gêdi aŋga Aiguptu,
geden taŋ Jakobnê gôlôac dêdi aŋga lau aweŋ jaba naŋ,
2 Juda kêtu Apômtaunê gamêŋ dabuŋ
ma Israel kêtu ênê gamêŋ gôliŋŋa.

3 Gwêc tau gêlic e kêtaiŋ su
ma bu Jordan gêlêc tau sa jakêkô.
4 Lôc sêboaŋ têtôm domba kapoac
ma gamêŋ ŋabau têtôm domba ŋalatu.

5 O gwec, asageŋ gêgôm aôm tec kôtaiŋ su.
O Jordan, asageŋ gêgôm aôm tec gôlêc taôm sa jakôkô.
6 O lôc, asageŋ gêgôm amac tec aboaŋ amboac domba kapoac.
O gamêŋ ŋabau, asageŋ gêgôm amac, tec aboaŋ amboac domba ŋalatu.

7 O nom, ôwiwic taôm gebe Apômtau gêmêŋ,
Jakobnê Anôtô mêŋgêmoa gêwiŋ aôm.
8 Ŋac tau gêjam poc ôkwi kêtu bu ŋatoŋ
ma poclô kêtu bumata, taŋ kêpulu kêpi gêmêŋ naŋ.

115

Anôtô mata jali nê wae êsa

1 O Apômtau, otoc aêac sa atom, otoc aêacma ŋaê sa atom, otoc taômnêm ŋaê sa
êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to nêm biŋ ŋaŋêŋŋa.

2 Amboac ondoc lau samuc têtu kênac gebe
“Êsêacnêŋ Anôtô gêmoa ondoc.”
3 Aêacnêŋ Anôtô gêmoa undambêgoc,
eŋ gêgôm gêŋ samob, taŋ nê ŋalêlôm taê gêjam naŋ.
4 Êsêacnêŋ gwam silber to gold,
naŋ ŋamalac lemeŋ sêgôm.
5 Êsêacnêŋ aweŋsuŋ gêc, mago sêsôm biŋ atom.

Mateŋanô gêc, mago sêlic gamêŋ Aleluja. atom.
6 Êsêac taŋeŋsuŋ gêc, mago sêŋô biŋ atom.
Lusuŋsuŋ gêc, mago sêŋu gêŋ atom.
7 Êsêac lemeŋ gêc, mago sêmoasac gêŋ atom. Eŋkaiŋ gêc, mago sêsêlêŋ atom
ma nêŋ koclabeŋ kêtaŋ atom.
8 Lau sêmasaŋ-gêŋ-tauwaga têtôm nêŋ gêŋ tau
ma lau samob, taŋ taêŋ kêka gwam naŋ, amboac tonaŋgeŋ.

9 O amac Israelwaga, taêm êka Apômtau.
Eŋ kêtu amacnêm lautuc ma gêjam-sawaga.
10 O Aronnê gôlôac, taêm êka Apômtau.
Eŋ kêtu amacnêm lautuc to gêjam-sawaga.
11 O amac, taŋ atêc Apômtau naŋ, taêm êka Apômtau.
Eŋ kêtu amacnêm lautuc ma gêjam-sawaga.

12 Apômtau taê gêjam aêac, eŋ oc ênam mec aêac.
Eŋ oc ênam mec Israelnêŋ gôlôac ma oc ênam mec Aronnê gôlôac.
13 Eŋ oc ênam mec êsêac, taŋ têtêc Apômtau naŋ,
lau sauŋ to lau kapôêŋ.

14 Apômtau êkêŋ amac atu taêsam.
Eŋ êkêŋ amac atu taêsam ma nêm gôlôac amboac tonaŋgeŋ.
15 Apômtau taŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ,
ênam mec amac.

16 Undambê kêtu Apômtaunê undambê
ma nom tec eŋ kêkêŋ gêdêŋ ŋamalac.
17 Ŋacmatê to êsêac, taŋ sêc sêsêp nêŋ gamêŋ ŋaŋêŋŋa sêja naŋ,
nêŋ teŋ oc êlanem Apômtau atom.
18 Mago aêac oc talanem Apômtau
galoc to oc endeŋ tôŋgeŋ.

Aleluja.

116

Anôtô gêjam ŋac, taŋ kêsa paŋ lêndaŋ naŋ, sa ŋawê daŋgeŋa

1 Aê têtac gêwiŋ Apômtau gebe eŋ kêkêŋ taŋa aê
ma gêŋô ŋoc taŋiboa.
2 Eŋ gê taŋa aê.
Amboac tonaŋ jamôêc êndêŋ eŋ êtôm ŋoc bêc samob.
3 Tamac êndu ŋalêpoa gêsô aê tôŋ ma katêc tauc ŋasec kêtu lamboamŋa.
Aê gaôc gêŋwapac to kapô lêna
4 e aoc gêjac Apômtaunê ŋaê gebe
“O Apômtau, aê jateŋ aôm ônam aê kêsimaŋ.”

5 Apômtau eŋ ŋacmoasiŋ to gêdêŋ.
Aêacnêŋ Anôtô kêtu taê labu ŋamôkê.
6 Apômtau gejob lau meloc-meloc.
Aê katu palê, mago eŋ gêjam aê sa.
7 O katuc tau, naôlêwaŋ taôm êtiam
gebe Apômtau kêmoasiŋ aômgac.

8 Biŋŋanô, aôm gôjam katuc kêsi aŋga tamac ênduŋa.
Aôm kôpuc matocgasi tôŋ gêdêŋ matocsulu ma godeŋ ockaiŋ tôŋ gebe jaka selelec atom.
9 Aê jasa ŋoc lêŋ jamoa Apômtau laŋônêm
aŋga gamêŋ sêŋgôŋ mateŋ jaliŋa.
10 Gêdêŋ taŋ aê kasôm gebe “Ŋoc ŋalêlôm popoc-popocgeŋ” naŋ,
mago gawi kakêŋ gêwiŋ Anôtôŋa siŋ atom.
11 Gêdêŋ taŋ kapô lêna ŋasec naŋ, aê kasôm gebe
“Ŋamalac samob dansaŋtêna.”

12 Aê oc jakêŋ asageŋ êndêŋ Apômtau
êjô nê moasiŋ, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aê naŋ.
13 Aê gabe jaôc moasiŋ ŋalaclu sa êtu daŋge
ma gabe aoc ênac Apômtaunê ŋaê.
14 Biŋ taŋ gajac mata gêdêŋ Apômtau naŋ, gabe jaŋgôm êtu tôŋ.
Gabe jaŋgôm êtu tôŋ aŋga ênê lau samob ŋalêlôm.

15 Apômtaunê lau mansaŋ embe sêmac êndu,
oc êlic amboac gêŋwapac teŋ.
16 O Apômtau, nêm sakiŋwaga aê, nêm sakiŋwaga latu aê.
Aôm kôgaboac lêpoa, taŋ gêsô aê tôŋ naŋ su.
17 Aê jakêŋ da daŋgeŋa êndêŋ aôm
ma aoc ênac Apômtaunê ŋaê.
18 Biŋ taŋ gajac mata gêdêŋ Apômtau naŋ, gabe jaŋgôm êtu tôŋ.
Gabe jaŋgôm êtu tôŋ aŋga ênê lau samob ŋalêlôm.
19 Aê gabe jaŋgôm jakô Apômtaunê andu ŋamalacluŋ,
aŋga aôm, Jerusalem, ŋaluŋgeŋ.

117

Alambiŋ Apômtau

1 Amac lau nomŋa samob, awem êôc Apômtau.
Amac tenteŋlatu samob, alanem eŋ.
2 Gebe ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa tau toŋaclaigeŋ
ma ênê biŋ ŋaŋêŋ oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
Aleluja.

118

Gôlôac sêlic om ŋawê daŋgeŋa

1 Anam daŋge êndêŋ Apômtau gebe eŋ ŋac gabêjam.
Biŋŋanô ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
2 Israel sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.”
3 Aronnê gôlôac sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.”
4 Lau-têtêc-Anôtôwaga samob sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.”

5 Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
tec Apômtau kêkêŋ taŋa aê ma gajam aê sa.
6 Aê katêc tauc atom gebe Apômtau gêwiŋ aê
ŋamalac oc sêŋgôm asageŋ êndêŋ aê.

7 Apômtau gêwiŋ aê, oc ênam aê sa
ma jaku ŋoc ŋacjo tulu.
8 Daê lamu Apômtau
ŋajam kêlêlêc taêŋ kêka ŋamalac su.
9 Daê lamu Apômtau
ŋajam kêlêlêc taêŋ kêka ŋamalacnêŋ laumata su.

10 Tenteŋlatu samob sêgi aê auc,
mago aê gaseŋ êsêac su gajam Apômtau laŋô.
11 Sêgi aê auc e kêsô tau,
mago aê gaseŋ êsêac su gajam Apômtau laŋô.
12 Êsêac sêgi aê auc amboac banic, mago ja kêkwanam êsêac su amboac oba,
mago aê gaseŋ êsêac su ŋa Apômtaunê ŋaclai.
13 Êsêac têtuc aê ŋajaŋa gebe jambeŋ,
mago Apômtau gêjam aê sa.
14 Apômtau kêtu ŋoc ŋaclai to ŋoc ŋac kalanem-eŋwaga.
Eŋ kêtu ŋoc kêsiwaga.

15 Wêsiŋ toôndu kêpi aŋga lau gêdêŋ nêŋ bec.
Apômtau lêma anôŋa gêgôm gêŋsêga ŋaclai.
16 Apômtaunê lêma anôŋa kêsip ŋamalac sa.
Apômtaunê lêma anôŋa gêgôm gêŋsêga ŋaclai.
17 Aê oc jamac êndu atom, jaŋgôŋ matoc jali
ma jasôm Apômtaunê ŋaê lasê.
18 Apômtau gêjac aê matocgasi aucgeŋ,
mago gêlôc gebe jamac êndu atom.

19 Alêc lôm dabuŋ tau ŋakatam su êndêŋ aê.
Aê gabe jasô najanam daŋge êndêŋ Apômtau.

20 Apômtaunê sacgêdô tonec
gêjac lau gêdêŋ tauŋgeŋ ŋawae.

21 Aê gajam daŋge aôm gebe kôkêŋ taŋam aê
ma kôtu ŋoc kêsiwaga.

22 Poc, taŋ sêkwêwaga sêbaliŋ siŋ naŋ,
tec kêtu poc kêclêsuŋa.
23 Gêŋ tonaŋ Apômtau gêgôm,
tec mateŋanô talic amboac gêŋsêga.
24 Bêc tau tonaŋ Apômtau kêkêŋ.
Aweŋ êôc toôndu ma ôliŋ êpi-êpigeŋmaŋ.
25 O Apômtau, ônam aêacmêŋ sa.
O Apômtau, ôkêŋ aêac atap koleŋ ŋanô sa.

26 Aweŋ êôc ŋac, taŋ gêmêŋ gêjam Apômtau laŋô.
Aêac anam mec amac aŋga Apômtaunê andu.
27 Apômtau eŋ Anôtô, eŋ kêkêŋ ŋawê gêdêŋ aêac.
Atê wê tolêsôgeŋ ma anam gêlôŋ altar ŋajabo.

28 Ŋoc Anôtô aôm, aê gabe janam daŋge êndêŋ aôm.
Ŋoc Anôtô aôm, aê gabe jatoc aôm sa.

29 Anam daŋge êndêŋ Apômtau gebe eŋ ŋac gabêjam.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

119

Anôtônê biŋ wae

1 Aoc êôc êsêac, taŋ sêsa nêŋ lêŋ laŋôŋnêm sawa
ma sêsêlêŋ kêtôm Apômtaunê biŋsu naŋ.
2 Aê aoc êôc êsêac, taŋ sêmasaŋ ênê biŋsu
ma taŋeŋ wamu eŋ tonêŋ ŋalêlôm samucgeŋ naŋ.
3 Êsêac sêgôm keso teŋ atom.
Sêsa ênê lêŋ katôgeŋ.
4 Aôm kôjatu nêm ŋagôliŋ
gebe ŋamalac sêmansaŋ tomalageŋ.
5 Ojae, ŋoc lêŋ ŋaŋêŋgeŋ
ma jamansaŋ aômnêm biŋsu ŋapepmaŋ.
6 Aômnêm biŋsu samob embe ênêc aê laŋôcnêmŋageŋ
oc jaŋgôm tauc majoc êsa atom.
7 Aê embe jaŋô nêm biŋsu gêdêŋ êtu tôŋ,
oc jalambiŋ aôm toŋoc ŋalêlôm makeŋgeŋ.
8 Aê gabe jamansaŋ aômnêm biŋsu.
Ônam aê sapu samucgeŋ atom.

Taŋeŋ wamu êndêŋ Apômtaunê biŋsu

9 Ŋacsêŋom teŋ oc êsa nê lêŋ mata sawa amboac ondoc.
Eŋ êsap aômnêm biŋ tôŋ acgom, go êsa êndêŋ.
10 Aê gasom aôm toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.
Ôkêŋ aê janac jaê aômnêm biŋsu atom.
11 Aê kamasaŋ nêm biŋ gêc ŋoc ŋalêlôm
gabe jaŋgôm sec êndêŋ aôm atom.
12 O Apômtau, aoc gêôc aôm
ôndôŋ nêm ŋagôliŋ êndêŋ aê.
13 Aocsuŋ jasa biŋ, taŋ aôm awamsuŋ kôjatu naŋ,
samob sa ŋapep.
14 Aê têtac kêkac aê aômnêm biŋsu ŋalêŋŋa
kêlêlêc têtac kêkac aê awa nomŋa su.
15 Aê japuc biŋ, taŋ aôm kôjatu naŋ ŋam
ma matoc êndiŋ aômnêm lêŋgeŋ.
16 Aêŋoc ŋalêlôm kêkac aê aômnêm biŋsuŋageŋ.
Aê gabe jaliŋ aômnêm biŋ siŋ atom.

Tatu samuc Apômtaunê biŋsu

17 Ômoasiŋ nêm sakiŋwaga aê gebe jamoa matoc jali
ma jajop aômnêm biŋ.
18 Ôkêŋ matocanô êpoa lasê
gebe jalic aômnêm biŋsu ŋagêŋsêga.
19 Aê katu ŋacleŋ ŋaôma gaŋgôŋ nom.
Ônsaŋ nêm biŋsu auc êndêŋ aê atom.
20 Ŋoc ŋalêlôm gêjam aoc su
aômnêm biŋ taŋ kôjatu naŋ e tekoc gêbac.

21 Aôm goec biŋ lau kesowaga, taŋ teŋbeleŋ aŋgeŋ
ma sêkac tauŋ su aŋga nêm biŋsu naŋ.
22 Aê kamasaŋ aômnêm biŋsu,
amboac tonaŋ ôŋgôm aê majoc êmbac ma lau sêsu aê susu atom.
23 Kasêga sêkac tauŋ sa sêkic aêŋoc biŋ sêmoa,
mago nêm sakiŋwaga aê tec kapuc aômnêm biŋsu ŋam.
24 Aômnêm biŋsu gêgôm aê têtac ŋajam kêsa
gebe kêtu ŋoc gôliŋwaga.

Ŋalêlôm kêkac aê gebe taŋoc wamu Apômtaunê biŋsu

25 Aê kapô lêna tauc gaŋgôŋ wao ŋaô,
amboac tonaŋ mêŋônam aê sa êtôm, taŋ gôjac mata naŋ.
26 Gêdêŋ taŋ gajac miŋ ŋoc biŋ gêdêŋ aôm naŋ, aôm kôkêŋ taŋam aê.
Ôndôŋ nêm ŋagôliŋ êndêŋ aê jaŋô.
27 Ôkêŋ aêŋoc kauc êsa êpi intêna, taŋ nêm biŋsu kêjatu naŋ,
oc japuc aômnêm gêŋsêga ŋam.
28 Aêŋoc ŋalêlôm ŋawapac gê tôŋgeŋ ma galiŋ matocsulu elêmê.
Ôkêŋ ôlicwalô êsa êtôm gôjac mata.
29 Ôŋgamiŋ aê êndêŋ biŋ dansaŋ ŋalêŋ
ma ômoasiŋ aê ŋa aômnêm biŋsu.
30 Aê kajaliŋ lêŋ biŋŋanôŋa sa.
Kakêŋ nêm biŋsu kêkô aê laŋôcnêmŋa.
31 Aê kasap aômnêm biŋsu tôŋ.
O Apômtau, ôkêŋ aê jaŋgôm tauc paliŋ atom.
32 Aê gabe jalêti jasa aômnêm biŋsu ŋalêŋ
gebe ŋoc ŋalêlôm kêkac aê lêŋ tonaŋŋa.

Mec kauc êsaŋa

33 O Apômtau, ôndôŋ aê nêm biŋsu ŋalêŋ.
Aê gabe matoc êsap e wacjaô lasê.
34 Ôkêŋ ŋoc kauc êsa gebe jamansaŋ aômnêm biŋsu
ma jamansaŋ toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.
35 Ôwê aê jasa aômnêm biŋsu ŋalêŋ
gebe katu samuc aômnêm biŋ tonaŋ.
36 Ôkêŋ ŋoc ŋalêlôm êsap awa tôŋ atom,
êsap nêm biŋsugeŋ tôŋ.
37 Ônam matocanô ôkwi aŋga gêŋ nomŋa.
Ôkêŋ aê jasa nêm lêŋ topalêgeŋ.
38 Ôkêŋ biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ lau-têtêc-aômwaga naŋ,
ŋanô êsa êpi nêm sakiŋwaga aê amboac tonaŋgeŋ.
39 Ôkac biŋ susu, taŋ katêc naŋ su
gebe nêm ŋagôliŋ ŋajam.
40 Biŋ ŋanô, aê gajam aoc su nêm jatu, taŋ gôjac jatu naŋŋa.
Ôkêŋ nêm biŋgêdêŋ êpuc aê tôŋ.

Ôliŋ andaŋ Apômtaunê biŋsu

41 O Apômtau, ôkêŋ nêm moasiŋ êmoasiŋ aê.
Ônam aê sa êtôm, taŋ gôjac mata naŋ,

42 gebe jajô ŋac, taŋ kêsu aê susu naŋ awa,
gebe aê kakêŋ gêwiŋ aômnêm biŋ.
43 Ma ôkôc biŋŋanô ŋamêtê su aŋga aê aocsuŋ samucgeŋ atom
gebe aê kakêŋ matoc aômnêm gôliŋ.
44 Aê gabe jamansaŋ nêm biŋsu toŋanôgeŋ
ma gabe jaŋgôm endeŋ tôŋgeŋ ŋapaŋ.
45 Amboac tonaŋ jasa laŋôcnêm sawageŋ
gebe aê gasom aômnêm biŋ, taŋ kôjatu naŋ.
46 Aê gabe jasôm aômnêm ŋagôliŋ êndêŋ kiŋ
tomajoc êmbacgeŋ.
47 Aê têtac ŋajam kêtu nêm biŋsuŋa,
taŋ aê têtac gêwiŋ naŋ.
48 Aê jatoc aômnêm biŋsu, taŋ têtac gêwiŋ naŋ sa
ma taêc ênam japuc aômnêm gôliŋ ŋam.

Aêac taêŋ êka Apômtaunê biŋsu

49 Taêm ênam biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ nêm sakiŋwaga aê naŋ.
Biŋ tau kêkêŋ aê kakêŋ matoc.
50 Aê gaŋgôŋ jageo ŋasec, mago biŋ, taŋ aôm gôjac mata naŋ,
tec kêpuc aê tôŋ ma gê malô aê.
51 Lau sêkêli tauŋŋa sêsu aê susu ŋasec,
mago aê kakac tauc su aŋga aômnêm biŋsu atom.
52 O Apômtau, aê embe taêc ênam aômnêm ŋagôliŋ laŋgwaanôŋa,
naŋ oc ênac têtac tôŋ.
53 Aê têtac ŋandaŋ sec kêtu lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ,
gebe lau tonaŋ sêwi nêm biŋsu siŋ.
54 Aômnêm biŋsu kêtu ŋoc wê lanemŋa
gêdêŋ taŋ kasa ŋoc lêŋ gamoa jaê ŋoc malacmôkê ŋanô naŋ.
55 O Apômtau, aê taêc gêjam aômnêm ŋaê gêdêŋ gêbêc
ma kamasaŋ aômnêm biŋsu.
56 Moasiŋ ŋanô, taŋ gawê kaiŋ naŋ, tonec
gebe kamasaŋ aômnêm biŋsu.

Anôtônê biŋsu e ŋaŋêŋ laŋgwageŋ

57 Apômtau kêtu ŋoc gêŋlênsêm.
Aê kasôm kêtu tôŋ gebe jamansaŋ aômnêm biŋsu.
58 Aê kateŋ aôm toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ
gebe taêm walô aê êtu biŋ, taŋ gôjac mata naŋŋa.
59 Aê taêc gêjam ŋoc lêŋ
ma gajam gôliŋ ockaiŋ gêdêŋ aômnêm ŋagôliŋ.
60 Aê gajam gamêŋ tôŋ atom, kakac taucgeŋ
gebe jamansaŋ aômnêm biŋsu.
61 Lau alôb-alôb nêŋ lêpoa gêsô aê tôŋ,
mago kaliŋ aômnêm biŋsu siŋ atom.
62 Aê gadi sa gêdeŋ gêbêcauc gêja lu gabe janam daŋge aôm
êtu nêm gôliŋ gêdêŋŋa.
63 Lau taŋ têtêc aôm
ma êsêac, taŋ taŋeŋ wamu nêm jatu naŋ, nêŋ ŋac teŋ aê.
64 O Apômtau, aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêjam nom auc.
Ôndôŋ aômnêm biŋsu êndêŋ aê.

Apômtaunê biŋsu ŋaŋanô

65 O Apômtau, aôm kômoasiŋ nêm sakiŋwaga ŋanôgeŋ,
kêtôm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ.
66 Ôndôŋ mêtê tokauc ma mêtê jakip biŋ saŋa êndêŋ aê
gebe aê taêc kêka aômnêm biŋsu.
67 Gêdêŋ taŋ kôkôniŋ aê atomgeŋ naŋ, gao gamoa,
mago galoc kamasaŋ aômnêm biŋ kêtu tôŋ.
68 Aôm ŋac gabêjam ma kômoasiŋ lau.
Ôndôŋ aômnêm biŋsu êndêŋ aê.
69 Lau teŋbeleŋ aŋgeŋ sêga biŋ kêpi aê,
mago aê kamasaŋ nêm jatu toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.
70 Êsêacnêŋ ŋalêlôm ôliŋ ŋakam amboac ŋalêsi kêkêkam lau,
mago aê tec ŋoc ŋalêlôm kêkac aê kêtu nêm biŋsuŋa.
71 Aôm kôkôniŋ aê, tec kêmoasiŋ aê
gebe nêm mêtôc tau kêdôŋ nêm biŋsu gêdêŋ aê.
72 Awamsuŋ ŋabiŋsu kêmoasiŋ aê
kêlêlêc awamata totoŋ-totoŋ su.

Apômtaunê biŋsu ŋamêtôc gêdêŋ

73 Aôm lêmam kôkêŋ to kôlêsôb aê.
Ôwa ŋoc kauc sa gebe jajala aômnêm biŋsu.
74 Êsêac taŋ têtêc aôm naŋ, embe sêlic aê oc têntac ŋajam êsa
gebe aê kakêŋ matoc aômnêm biŋ.
75 O Apômtau, aê kajala gebe aôm kômêtôc biŋ jagêdêŋgeŋ,
tec kôkôniŋ aê kêtôm aômnêm biŋ ŋaŋêŋ.
76 Ôkêŋ nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ênam maŋ aêmaŋ,
êtôm nêm biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ nêm sakiŋwaga aê naŋ.
77 Taêm walô aê gebe jaŋgôŋ matoc jali
gebe aê têtac gêwiŋ aômnêm biŋsuŋageŋ.
78 Teŋbeleŋ aŋgeŋ, taŋ sêgôm aê waec sec naŋ, majeŋ êsa
ma aê tec taêc gêjam aômnêm biŋ, taŋ kôjatu naŋ ŋam.
79 Ôkêŋ êsêac, taŋ têtêc aôm to sêjala aômnêm biŋ, taŋ gôwa sa naŋ,
gebe sêkac tauŋ ôkwi dêndêŋ aê.
80 Ôkêŋ aêŋoc ŋalêlôm êsap aômnêm biŋsu tôŋ
gebe jaŋgôm tauc paliŋ atom.

Mec Apômtau ênam saŋa

81 Aôm nêm moasiŋ gêjô katuc
ma kakêŋ matoc aômnêm biŋ.
82 Matocanô kêkac gebe jalic biŋ, taŋ aôm gôjac mata naŋ,
ma katu kênac gebe “Êndêŋ ondoc, go ônam malô aê.”
83 Aê katôm bêlabi, taŋ dedeŋ e kêtu toŋ naŋ,
mago kaliŋ aômnêm gôliŋ siŋ atom.
84 Aômnêm sakiŋwaga nê bêc tendocgeŋ gêc.
Êndêŋ ondocgeŋ, go ômêtôc lau, taŋ sêlêsu aê naŋ, nêŋ biŋ.
85 Lau taŋ sêkêli tauŋ naŋ, sêkwê sê aê.
Lau taŋ seo gala aômnêm biŋ naŋ, sêgôm biŋ tonaŋ.
86 Aômnêm biŋsu samob tobiŋŋanôgeŋ.
Êsêac sêôc aê ôkwi ŋa biŋ dansaŋ, amboac tonaŋ ônam aê sa.

87 Sauŋgeŋ oc senseŋ aê su janaŋa aŋga nom,
mago aê tec gabe jawi biŋ, taŋ aôm kôjatu naŋ, siŋ atom.
88 Aôm ŋacmoasiŋ ônam aê sa êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gebe jaŋgôŋ matoc jali
gebe jaŋgôm awamsuŋ ŋabiŋ ŋanô êsa.

Takêŋ êwiŋ Apômtaunê biŋsu

89 O Apômtau, aômnêm biŋ kêtu tôŋ kêsa aŋga undambê
ma ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
90 Aômnêm biŋ ŋaŋêŋ ênêc êtôm gôlôac to gôlôac.
Aôm kôsuŋ nom su, tec gacgeŋ kêkô ŋajaŋa kêsa.
91 Gêŋ taŋ kôkêŋ naŋ, kêkô e gêdêŋ galoc
gebe gêŋ samob têtu nêm sakiŋwaga.
92 Aômnêm biŋsu embe êtu aê têtac gêwiŋ ŋamôkê atom,
oc janaŋa êndêŋ taŋ gêŋwapac kêkôm aê auc naŋ.
93 Aê gabe jaliŋ aômnêm jatu siŋ atomanô
gebe aôm kôkêŋ, tec kêpuc aê tôŋ gaŋgôŋ matoc jali.
94 Aê katu aômnêm gêŋ, ônam aê sa
gebe aê kapuc aômnêm gôliŋ tec gamoa.
95 Lau alôb-alôb dêdib aê gebe senseŋ aê su,
mago aê taêc gêjam aômnêm biŋ, taŋ gôwa sa naŋ.
96 Aê galic gêŋ samob ŋatêku gêc.
Aômnêm biŋsu tageŋ tec ŋamadiŋ masi.

Têtac gêwiŋ Apômtaunê biŋsu

97 Aê têtac gêwiŋ nêm biŋsu kêlêlêc
ma taêc gêjam kêtôm bêcgeŋ.
98 Nêm biŋsu gêc aêŋa ŋapaŋ
ma gêgôm ŋoc kauc kêsa kêlêlêc ŋoc ŋacjonêŋ su.
99 Aêŋoc kauc kêlêlêc ŋoc kêdôŋwaga samob nêŋ su
gebe aê taêc gêjam biŋ tageŋ, taŋ aôm gôwa sa naŋgeŋ.
100 Aêŋoc kauc kêsa kêlêlêc kwalam laŋgwa nêŋ su
gebe aê kamasaŋ aômnêm jatu.
101 Aê kagamiŋ ockaiŋ gêdêŋ lêŋ geo samob
gebe Jamansaŋ aômnêm biŋ ŋapep.
102 Aê kakac tauc su aŋga nêm gôliŋ atom
gebe aôm taôm kôdôŋ aê.
103 Aê kasaê aômnêm biŋ gebe ŋakana ŋajamanô.
Kasaê ŋakana kêlêlêc lêp su gêc aocsuŋ.
104 Aômnêm jatu gêwa ŋoc kauc sa,
tec kakêŋ kisa gêdêŋ biŋdansaŋ samob.

Apômtaunê biŋsu kêtu ockaiŋ ŋaja

105 Aômnêm biŋ kêtu ockaiŋ ŋadaweŋ
ma ja teŋ kêpô ŋoc intêna.
106 Aê katôc lemoc ma jamansaŋ êtu tôŋ
gebe taŋoc wamu aômnêm gôliŋ gêdêŋ.
107 Gêŋwapac gêjac aê tôŋ kasêp ŋêŋgeŋ gaja.
O Apômtau, ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ.
108 O Apômtau, ôkôc ŋoc da lambiŋŋa sa

ma ôndôŋ nêm gôliŋ êndêŋ aê.
109 Aê kasa paŋ lêndaŋ gebe jamac ênduŋa endeŋ tôŋgeŋ,
mago kaliŋ aômnêm biŋsu siŋ atom.
110 Lau alôb-alôb sêwa lakô aê,
mago aê gao gala aômnêm jatu teŋ atom.
111 Biŋ taŋ aôm gôwa sa naŋ, kêtu ŋoc gêŋlênsêm teŋgeŋŋa
kêtu aêŋoc ŋalêlôm kêtu samuc ŋam.
112 Aêŋoc ŋalêlôm taê gêjam kêtu tôŋ gebe jaŋgôm aêmnêm biŋsu ŋanô êsa,
jaŋgôm endeŋ tôŋgeŋ e jamac êndu.

Apômtaunê biŋsu kêtu lamu ŋajam

113 Aê kakêŋ kisa gêdêŋ lau, taŋ nêŋ ŋalêlôm gêja lu naŋ,
mago aê têtac gêwiŋ aômnêm biŋsu.
114 Aôm kôtu ŋoc lamu to lautuc.
Aê kakêŋ matoc aômnêm biŋ.
115 Amac lau secwaga, akac taôm sa naamoa jaêc.
Aê gabe jamansaŋ ŋoc Anôtônê biŋsu.
116 Ôpuc aê tôŋ êtôm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ, gebe jamoa matoc jali.
Aê kakêŋ matoc aôm, amboac tonaŋ ôŋgôm aê majoc êsa atom.
117 Ôpuc aê tôŋ gebe jamoa ŋajam
ma jamansaŋ aômnêm biŋsu endeŋ tôŋgeŋ.
118 Aôm oc ôtiŋ lau samob, taŋ seo gala aômnêm biŋsu naŋ, siŋ
gebe êsêac sêsau tauŋ ŋamelocŋageŋ.
119 Lau samob, taŋ sêkac tauŋ su naŋ, aôm gôlic êsêac amboac gêŋ gambu.
Ma aê tec têtac gêwiŋ biŋ, taŋ aôm kôdôŋ naŋ.
120 Aê katêc aôm e ôlilu gêli.
Aê katêc tauc kêtu nêm mêtôcŋa.

Taŋeŋ wamu Apômtaunê biŋsu

121 Aê kamasaŋ biŋ solop to biŋgêdêŋ kêtu tôŋ.
Ôwi aê siŋ êndêŋ sêlêsutêna atom.
122 Ôjô nêm sakiŋwaga awa gebe ômoasiŋ eŋ.
Ôkêŋ teŋbeleŋ aŋgeŋ sêkôniŋ aê tôŋ atom.
123 Matocanô ŋawapac kêsa gebe aê gaôŋ nêm moasiŋ,
gaôŋ aôm gebe ônam aê sa êtôm gôjac mataŋa.
124 Ônam nêm sakiŋwaga sa êtôm nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
ma ôndôŋ nêm biŋsu aê jajala.
125 Nêm sakiŋwaga aê, ôwa ŋoc kauc sa
gebe jajala biŋ, taŋ aôm ôwa sa naŋ ŋapep.
126 Apômtaunê noc gebe êwaka tau saŋa kêdabiŋ
gebe êsêac sêgôm aômnêm biŋsu popoc.
127 Kêtu tonaŋŋa aê têtac gêwiŋ nêm biŋsu
kêlêlêc awamata totoŋ-totoŋ su.
128 Kêtu tonaŋŋa nêm jatu gêjam gôliŋ aê.
Aê gadec lêŋ dansaŋ samob.

Ŋalêlôm kêkac gebe taŋeŋ wamu Apômtaunê biŋsu

129 Biŋ taŋ aôm gôwa sa naŋ, kaiŋ teŋ.
Kêtu tonaŋŋa ŋoc ŋalêlôm kêsap biŋ tau tôŋ.

130 Aôm embe ônac nêm biŋ lêtêŋ, oc êpô gamêŋ
ma êwa lau meloc-meloc nêŋ kauc sa.
131 Aômnêm biŋsu gêjô aê
e aoc ec-ecgeŋ.
132 Ôkac taôm ôkwi êndêŋ aê ma taêm walô aê,
êtôm gôgôm gêdêŋ lau, taŋ têntac gêwiŋ nêm ŋaê naŋ.
133 Ôkêŋ nêm biŋ êpuc ockaiŋ tôŋ
ma ôkêŋ gêŋ sec teŋ ênam gôliŋ aê atom.
134 Ônam aê kêsi êndêŋ ŋamalac, taŋ sêkôniŋ aê tôŋ naŋ,
go jamansaŋ aômnêm jatu êtu tôŋ.
135 Ôkêŋ laŋômanô êpô nêm sakiŋwaga
ma ôndôŋ nêm biŋsu êndêŋ aê.
136 Matocsulu keseleŋ amboac bu
kêtu lau sêmasaŋ aômnêm biŋsu atom ŋa.

Apômtaunê biŋsu ŋamêtôc gêdêŋ

137 O Apômtau, aôm ŋac gêdêŋ
ma aômnêm gôliŋ jagêdêŋ samob.
138 Aôm kômasaŋ nêm biŋsu tobiŋgêdêŋ
ma kômasaŋ tobiŋ ŋaŋêŋ ŋanô amboac tonaŋgeŋ.
139 Aê têtac ŋandaŋ kêlakoc aê sec
kêtu ŋoc soŋo-soŋo sêliŋ aômnêm biŋ siŋŋa.
140 Aômnêm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ, ŋakêŋkêŋ laŋgwageŋ
ma nêm sakiŋwaga têtac gêwiŋ biŋ tau.
141 Aê katu ŋac sawa to sêbu aê,
mago kaliŋ aômnêm jatu siŋ atom.
142 Aômnêm biŋgêdêŋ kêtu biŋgêdêŋ teŋgeŋŋa
ma aômnêm biŋsu tau biŋŋanô.
143 Aê kapô lêna to gêŋwapac gêgôm aê,
mago nêm biŋsu gêgôm aê têtac ŋajam kêsa.
144 Biŋ taŋ aôm gôwa sa naŋ, oc ênêc ŋaŋêŋ endeŋ tôŋgeŋ.
Ôwa ŋoc kauc sa, go jaŋgôŋ matoc jali.

Mec Apômtau ênam saŋa

145 Aê gamôêc toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ gêdêŋ aôm. O Apômtau, ôkêŋ taŋam
aêmaŋ.
Aê gabe jamansaŋ aômnêm biŋsu êtu tôŋ.
146 Aê aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa,
go jaŋgôm biŋ, taŋ gôwa sa naŋ, ŋanô êsa.
147 Aê gadi gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ma kataŋ tauc kapôêŋ.
Aê matoc kêsap aômnêm biŋ tec gamoa.
148 Matoc jali ŋapaŋ gêdêŋ gêbêc baliŋ e geleŋŋa
ma taêc gêjam biŋ, taŋ aôm gôjac mata naŋ, gêc ŋoc ŋalêlôm.
149 Ôkêŋ taŋam aê êtu nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa.
O Apômtau, ôkêŋ aê jamansaŋ aômnêm gôliŋ.
150 Lau taŋ têtim aê, mago sêkac tauŋ su aŋga aômnêm biŋsu naŋ,
têdabiŋ aêgac.
151 Ma aôm Apômtau, tec gômoa aê ŋagala
ma aômnêm biŋsu samob kêtu biŋŋanô.
152 Aê kajala biŋ, taŋ aôm kômasaŋ naŋ, wanêcgeŋ

gebe aôm kômasaŋ gebe ênêc teŋgeŋŋa.

Mec Apômtau ênam kêsiŋa

153 Ôlic ŋoc ŋandaŋ ma ônam aê samaŋ
gebe aê kaliŋ aômnêm biŋsu siŋ atom.
154 Ônam gôliŋ ŋoc biŋ ma ônam aê kêsi.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ.
155 Aôm oc ônam lau alôb-alôb kêsi atom
gebe êsêac sesom aômnêm biŋsu atom.
156 O Apômtau, aôm taêm walô lau kêlêlêc.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biŋgêdêŋ.
157 Lau taêsam sêjanda aê to sêlêsu aê,
mago aê gawi aômnêm biŋ, taŋ gôwa sa naŋ, siŋ atom.
158 Ŋoc ŋalêlôm gêbu lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga
gebe êsêac sêmasaŋ aômnêm biŋsu atom.
159 Ôlic aê, tec têtac gêwiŋ nêm jatu nec.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa.
160 Aômnêm biŋ kêtu biŋŋanô anô tau.
Aômnêm gôliŋ gêdêŋ samob oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

Ŋalêlôm samucgeŋ êndêŋ Apômtaunê biŋsu

161 Aê gajam kauc tauc ma kasêga sêlêsu aê,
mago ŋoc ŋalêlôm kêtêc aômnêm biŋ tageŋ.
162 Aê katu samuc biŋ, taŋ aôm gôjac mata naŋ,
kêtôm ŋac teŋ gêjac siŋ e kêtap awa taêsam sa.
163 Aê gadec to kakêŋ kisa biŋ dansaŋ
ma têtac gêwiŋ aômnêm biŋsu tageŋ.
164 Aê aoc gêôc aôm kêtôm bêcgeŋ kêtu dim 7
kêtu aômnêm gôliŋ gêdêŋŋa.
165 Lau taŋ têntac gêwiŋ nêm biŋsu naŋ, sêmoa tobiŋmalô ŋanô
gebe gêŋ teŋ êŋgôm êsêac sembeŋ atomanô.
166 O Apômtau, aê kakêŋ matoc aôm gebe ônam aê sa
ma kamasaŋ aômnêm biŋsugac.
167 Aêŋoc ŋalêlôm kêmasaŋ biŋ, taŋ gôwa sa naŋ, kêtu tôŋ
ma têtac gêwiŋ kêlêlêc.
168 Aê kamasaŋ nêm jatu to biŋ, taŋ gôwa sa naŋ.
Aôm kôjala aêŋoc lêŋ samob kêtu tôŋ.

Mec Apômtau ênam saŋa

169 O Apômtau, ŋoc taŋi wacêsô aôm taŋamsuŋ.
Ôwa ŋoc kauc sa êtôm nêm biŋ.
170 Ŋoc mec wacêsô aôm taŋamsuŋ
ma ônam aê sa êtôm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ.
171 Lanem oc êsêwa êsa aocsuŋ
gebe aôm kôdôŋ nêm biŋsu gêdêŋ aê.
172 Imbeloc oc ênam wê êpi nêm biŋ
gebe aômnêm biŋsu samob jagêdêŋ.
173 Ômansaŋ lêmam gebe ônam aê sa
gebe aê kajala aômnêm jatu.
174 O Apômtau, aê gajam aoc su gebe ônam aê sa

ma aômnêm biŋsu gêgôm aê têtac ŋajam kêsa.
175 Ojop aê jamoa matoc jali gebe jalanem aôm
ma nêm gôliŋ ênam aê sa.
176 Aê gao sic amboac domba gêbôm, onsom nêm sakiŋwaga
gebe aê kaliŋ aômnêm biŋsu siŋ atom.

120

Apômtau ênam aê sa aŋga kalomtênanêŋ

1 Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
tec eŋ kêkêŋ taŋa aê.
2 O Apômtau, ônam aê kêsi aŋga gêdôŋôlic dansaŋ
ma aŋga imbeleŋ geo.

3 Aôm imbêlam geo,
Ŋatau oc êkêŋ asageŋ êndêŋ aôm ma êŋgôm aôm amboac ondoc.
4 Oc êkêŋ siŋwaganê sôb bôjaŋ-bôjaŋ
ma sôb tojalana.
5 Ijoc aêma, tec gaŋgôŋ Mesek,
tec gaŋgôŋ Kedarnêŋ becobo.
6 Aê gaŋgôŋ gawiŋ lau,
taŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ biŋmalô naŋ kêtômgac.
7 Aê ŋac biŋmalôŋa, mago êndêŋ taŋ jasôm biŋ wamaŋa naŋ,
êsêac sêndi êtu siŋŋa.

121

Ŋac taŋ gejob Israel ŋaŋêŋ naŋ

1 Aê gaôc matocanô sa kêpi lôc.
Ŋoc ênam-aê-sawaga mêŋêsa aŋga ondoc.
2 Apômtau taŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ,
oc ênam aê sa.

3 Eŋ oc êkêŋ amkaiŋ êka selelec atom.
Ŋac taŋ gejob aôm naŋ, ênac tuluc atom.

4 Biŋŋanô, ŋac-gejob-Israelwaga
gêjac tuluc to gêc bêc atom.
5 Apômtau kêtu nêm gejobwaga. Apômtau kêtu nêm ajuŋ,
taŋ lêmam anôŋa kêsô ŋalabu naŋ,
6 gebe oc êpac aôm êndêŋ ocsalô atom,
ma ajôŋ êpô aôm êndêŋ êmbêc atom.

7 Apômtau ejop aôm êndêŋ gêŋ sec samob,
eŋ gejob aôm katôm.
8 Apômtau oc ejop aôm êndêŋ taŋ ôsa ôna ma ôsô ômôêŋ naŋ,
galoc ma endeŋ tôŋgeŋ.

122

Biŋmalô ênêc Jerusalem ŋamec

1 Aê gaŋô lau sêsôm gêdêŋ aê gebe “Tawê dandêŋ Apômtaunê andu tana”
ma gêgôm aê têtac ŋajamanô.
2 O Jerusalem,

galoc eŋkaiŋ kêka aômnêm sacgêdô tôŋgac.

3 O Jerusalem, sêkwê aôm sa kêtiam
kêtôm malac, taŋ tuŋbôm kêpiŋ auc e ŋajaŋa naŋ.
4 Gôlôac to gôlôac sêpi gamêŋ tonaŋ
Apômtau tau nê gôlôac sêpi-sêpi sêmoa
êtôm eŋ kêjatu êsêac
gebe sêlanem Apômtaunê ŋaê.
5 Aŋga tonaŋ tec tetoc lêpôŋ sêmêtôc biŋŋa kêkô,
tetoc Dawidnê gôlôacnêŋ lêpôŋ kêkô.
6 Ateŋ mec êtu Jerusalem êtap biŋmalô saŋa.
Êsêac taŋ têntac gêwiŋ aôm naŋ, sêmoa ŋajamgeŋ.
7 Wama ênêc nêm tuŋbôm ŋalêlôm
ma biŋmalô ênêc nêm andu ŋalêlôm.
8 Aê gabe jasôm gebe “Biŋmalô êndêŋ aôm”
êtu ŋoc lasitêwai to ŋoc ŋacŋa.
9 Aê gabe jateŋ moasiŋ êtu aômŋa,
êtu Apômtau, aêacnêŋ Anôtônê anduŋa.
*

123

Mec Apômtau taê walô aêacŋa

1 Aê jaôc matocanô sa wacêpi aôm.
Matocanô endec undambê, taŋ gôjam gôliŋ gôŋgôŋ naŋ.
2 Aêac tatôm sakiŋwaga, taŋ mataanô êndêŋ nê ŋatau to sakiŋwagao, taŋ mataanô gêdêŋ nê ŋatauo,
tec aêac mateŋanô êndêŋ Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, e taê walô aêac.
3 O Apômtau, taêm walô aêac, taêm walô aêacmêŋ.
Aêac aŋô lau sêbu aêac e kêmasê aêac sa.
4 Lau sêkêli tauŋ nêŋ pêlê to teŋbeleŋ aŋgeŋ nêŋ biŋ susu
kêmasê aêac katuŋ sa kêlêlêc.

124

Anôtô gêjam Israel sa, tec sêlambiŋ eŋ

1 Israel galoc sêsôm acgom gebe
“Apômtau embe êmoa êwiŋ aêac atom, oc amboac ondoc.
2 Gêdêŋ taŋ ŋamalac dêdi sebe sênac aêac naŋ,
Apômtau embe êmoa êwiŋ aêac atom,
3 oc têndaŋgôŋ aêac su tomateŋ jaligeŋ
ma senseŋ aêac su êtu nêŋ têntac ŋandaŋ secanôŋa.
4 Bu ŋasamac oc epeŋ aêac lênsôŋ
ma êc aêac su
5 e ŋasamac ŋakotoŋ-kotoŋ
ênsaŋ aêac auc.”

6 Aêac aweŋ êôc Apômtau gebe gêsuŋ aêac dadêŋ ŋacjo luŋluŋ
jakêkaku aêac popoc atom.
7 Aêac katuŋ gêwê sa kêtôm moc gêwê dibwaganê lakô sa.
Lakô tau gêŋgic ma aêac tec tajam samuc.
8 Apômtau taŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ,

* **122:9:** Dawidnê teŋ.

nê ŋaê oc ênam aêac sa.
*

125

Anôtô kêtu nê lau Israel nêŋ lamu

1 Lau taŋ ôliŋ andaŋ Apômtau naŋ, têtôm lôc Sion,
taŋ oc kôjô-kôjô atom, êkô ŋaŋêŋ endeŋ tôŋgeŋ naŋ.
2 Lôc kêgi Jerusalem auc ma Apômtau kêgi nê lau auc kêtôm tonaŋ.
Gagôm gêdêŋ galoc ma oc endeŋ tôŋgeŋ.
3 Lau alôb-alôb sênam gôliŋ lau gêdêŋ nêŋ gamêŋ ŋapaŋ atom.
Embe sêŋgôm, go lau gêdêŋ tauŋ oc sêŋgôm sec.
4 O Apômtau, ômoasiŋ lau ŋajam
to êsêac, taŋ taŋeŋ wamu aômnêm jatu naŋ.
5 Ma êsêac, taŋ seo sic naŋ,
Apômtau ôtiŋ êsêac su nasêwiŋ lau geowaga.

O Israel, biŋmalô êndêŋ aômmaŋ.

126

Sêjam daŋge kêtu Anôtô gêjac êsêac sa kêtiamŋa

1 Gêdêŋ taŋ Apômtau gêjam Sionnê gêŋwapac ôkwi naŋ,
aêac asaê amboac aêc mêgeŋ.
2 Gêdêŋ tonaŋ aêac gêdôŋ ômac-ômacgeŋ
ma imbeleŋ toôndugeŋ.
3 Biŋŋanô, Apômtau gêgôm gêŋsêga kêtu aêacŋa.
Aêac ôliŋ kêpi ŋanô.

4 O Apômtau, ônam aêacma gêŋwapac ôkwi,
amboac kom kêkêŋ bu kêsa ŋamaŋ kêtiam aŋga gamêŋ mula-mŋa.
5 Lau taŋ sêsê gêŋ tomateŋsulu naŋ,
oc sêkôc ŋanô sa toôndugeŋ.

6 Ŋac taŋ kêbic mowê tomatasulugeŋ gêja gebe êsê naŋ,
oc êmu êmêŋ tomolêpoaŋ ma totêtac ŋajamgeŋ.

127

Anôtônê mec tageŋ ênam aêac sa

1 Apômtau embe êkwê andu atom,
oc lau tauŋ sênam ŋakoleŋ elêmê.
Apômtau embe ejop malac atom,
oc keleŋwaga sênam jali êtôm atom.
2 Amac embe andi êndêŋ bêbêc kanucgeŋ
ma anam kôm e êmbêcauc
gebe atap gêŋ êôc amac tôŋŋa sa, oc aŋgôm elêmê.
Ŋam gebe Anôtônê lau têtac gêwiŋ êsêacŋa têtap nêŋ gêŋ sa êndêŋ taŋ sênêc bêc naŋ.

3 Latuŋi têtu Anôtônê moasiŋ gêdêŋ aêac
ma eŋ gêjam mec aêac ŋa gôlôac tau.
4 Lau matac latuŋi

---

* **124:8:** Dawidnê teŋ.

têtôm sôb, taŋ kêsêp siŋwaga lêma naŋ.
5 Aê aoc êôc ŋac,
taŋ kêbic nê sôb tolagic-tolagic naŋ.
Ŋac tonaŋ embe êmansaŋ nê biŋ êndêŋ nê soŋo-soŋo aŋga malac ŋasacgêdô,
oc sêŋgôm eŋ maja êsa atom.
*

128

Taŋeŋ wamu Apômtau ŋagêjô

1 Aê aoc êôc ŋac, taŋ kêtêc Apômtau,
taŋ kêsa ênê lêŋ gêmoa naŋ.

2 Aôm oc ôtap lêmam ŋakoleŋ ŋaŋanô sa.
Ma aôm ôtu samuc ma ômoa ŋajamgeŋ.
3 Aômnêm awê êmoa nêm andu amboac m mamaloc,
taŋ ŋalatu taêsam kêgi auc naŋ.
Aômnêm ŋapalê têtôm nip kepeŋ
kêgi nêm tebo auc.
4 Biŋŋanô, ŋac teŋ embe êtêc Apômtau,
oc Apômtau ênam mec eŋ amboac tonaŋgeŋ.

5 Apômtau ênam mec aôm aŋga Sion
gebe ôlic Jerusalem ŋamoasiŋ ênac matamanô ŋajam êtôm aômnêm têm ômoa matam jaliŋa,
6 ma ôlic nêm ŋapalênêŋ wakuc.
O Israel, biŋmalô êndêŋ aômmaŋ.

129

Israel sêôc gêŋwapac ma Apômtau gêjam êsêac sa

1 Israel embe êsôm nê biŋ teŋ, oc êsôm, nê biŋ tonec lasê gebe
“Aê ŋapalêgeŋ ma sêlêsu aê ŋasec.
2 Biŋŋanô, aê ŋapalêgeŋ ma sêlêsu aê ŋasec,
mago sêkôniŋ aê tôŋ atom.
3 Lau sakweŋtêna sêsêlê aê dêmôêctêkwa
e popoc jamuŋ-jamuŋgeŋ,
4 mago ŋac gêdêŋ Apômtau gêdim lakô,
taŋ lau sec sêwa su naŋ gêŋgic.”

5 Lau samob, taŋ têtac kêbôli auc kêtu Sionŋa naŋ,
sênu tauŋ su tomajeŋgeŋ.
6 Oc têtôm gêgwaŋ, taŋ kêkô salôm eŋ, ŋaô naŋ,
êtu kapôêŋ atom tageŋ ma êmêliŋ sebeŋ.
7 Ŋanô masi, tec ŋac teŋ ejoŋ sa atom
ma teŋ ênac lagic gêŋ tau atomanô.
8 Ma ŋac teŋ, taŋ êsa intêna tonaŋ mêŋêlic gêŋ tau naŋ, oc êmôêc gebe
“Apômtaunê moasiŋ êpi amac.
Aêac ajam mec amac ajam Apômtau laŋô” nec atom.

130

Mec Apômtau ênam aêac saŋa

* **127:5:** Salomonê teŋ.

1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm aŋga ŋakêlêndiŋ sec.
2 Apômtau, ôkêŋ taŋam aê aoc.
Ôê taŋam ŋoc taŋiboa kapôêŋ.
3 O Apômtau, aôm embe ôê sec tôŋ,
o Apômtau, asa oc êkô aôm laŋômnêm.
4 Mago aôm, tec kôsuc biŋ ôkwi,
amboac tonaŋ tec têtêc aôm.

5 Aê gaôn Apômtau. noc katuc gêôŋ eŋ,
tec kakêŋ matoc nê biŋ.
6 Ŋoc katuc gêôŋ Apômtau gêmoa,
gêgôm kêlêlêc ŋac, taŋ gêdib gamêŋ gebe eleŋŋaŋa naŋ su. Gêgôm kêlêlêc
dibwaga tonaŋ su biŋŋanôgoc.

7 Israel, ôkêŋ matam Apômtau
gebe Apômtau kêtu têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋamôkê ma gêjam lau kêsi gêjac
ŋawaegeŋ.
8 Ma eŋ oc ênam Israel kêsi
aŋga nêŋ sec samob.
*

131

Oliŋ andaŋ Apômtauŋa

1 O Apômtau, aêŋoc ŋalêlôm kêkiaŋ tau sa atom
ma matocanô ketoc tau sa atom.
Aêŋoc ŋalêlôm taê kêka gêŋ,
taŋ kapôêŋ kêlêlêc aê naŋ atom.
2 Masianô, aê kakôniŋ ŋoc ŋalêlôm tôŋ ŋaŋêŋgeŋ.
Ŋoc ŋalêlôm ŋaŋêŋ kêtôm ŋapalê, taŋ jamaŋgeŋ gêsac têna lêma dambê naŋ.
3 O Israel, ôkêŋ matam Apômtau
êndêŋ galoc ma endeŋ tôŋgeŋ.

Dawidnê teŋ.

132

Anôtô ênam mec gamêŋ dabuŋ

1 O Apômtau, taêm ênam Dawid
to nê gêŋwapac samob.
2 Taêm ênam gebe eŋ kêtôc lêma gêdêŋ Apômtau
ma gêjac mata biŋ gêdêŋ Jakobnê Anôtô ŋaclai gebe
3 “Aê gabe jasô ŋoc beclêlôm atom
ma jasa tauc sic janêc ŋoc mê atom,
4 aê gabe matocanô ênam kauc bêc
ma matoc êmôp êtu bêcŋa atom,
5 jamoa e jatap Apômtaunê mala teŋ sa
ma jatap Jakobnê Anôtô ŋaclai nê andu teŋ sa acgom.”

6 Biŋŋanô, aêac aŋgôŋ Eprata ma aŋô andu tau ŋawae,
go atap sa aŋga kôm Jarŋa.
7 Aêac asôm gebe “Ajôc, tasô ênê andu ŋalêlôm tana
nadau tauŋ ma tateŋ mec tanêc ênê akaiŋ ŋataoŋ.”

* **130:8:** Pesalem dambu tauŋŋa kêtu 6ŋa.

8 O Apômtau, ôndi tonêm poac ŋakatapa ŋaclaiŋa
ma ôna malam ôlêwaŋ taômŋa.
9 Aômnêm dabuŋwaga sêsô biŋgêdêŋ êtu nêŋ ŋakwê
ma aômnêm lau mansaŋ sênam lasê totêntac ŋajamgeŋ.

10 Ôtiŋ nêm ŋac, taŋ goeŋ oso eŋ naŋ, su atom
êtu nêm sakiŋwaga Dawidŋa.
11 Apômtau kêtôc lêma ma kêsôm nê biŋ kêtu tôŋ gêdêŋ Dawid.
Eŋ kêsôm tobiŋŋanôgeŋ ma oc ênam ôkwi atom gebe
“Aê gabe jakêŋ aôm taôm latôminêŋ teŋ
êŋgôŋ aômnêm lêpôŋ.
12 Latômi embe sêmansaŋ aêŋoc poac
to ŋoc biŋsu, taŋ jandôŋ êsêac naŋ,
oc nêŋ wakuc sêŋgôŋ aômnêm lêpôŋ
endeŋ tôŋgeŋ.”

13 Biŋŋanô, Apômtau kêjaliŋ Sion sa
ma taê gêjam gebe êtu ênê andu.
14 Ma eŋ kêsôm gebe “Aê maloc jalêwaŋ tauc endeŋ tôŋgeŋŋa naŋ tonec.
Aê taêc gêjam kêtu tôŋ tec jaŋgôŋ tonec.
15 Aê gabe janam mec êsêacnêŋ gêŋ êlêlêc su.
Aê gabe jakêŋ mo êôc nêŋ lau ŋalêlôm sawa tôŋ.
16 Aê gabe jakêŋ moasiŋ êtu nêŋ dabuŋwaganêŋ ŋakwê.
Êsêacnêŋ lau mansaŋ oc sênam lasê totêntac ŋajamgeŋ.
17 Aê gabe Dawidnê ŋaclai êpoa lasê aŋga tônê.
Aê kamasaŋ aêŋoc ŋac, taŋ gaeŋ oso eŋ naŋ, nê jakaiŋ teŋ kêkô.
18 Aê jakêŋ majeŋ êtu ênê ŋacjonêŋ ŋakwê,
mago eŋ êkuc sunsuŋ ŋaôsic-ôsic êŋgôŋ eŋ môkêapac.”

133

Lasitêwai semoa sêwiŋ tauŋ ŋapep ŋabiŋ

1 Alicgac me, lasitêwai embe sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋ,
oc talic ŋakatu têtac êsa laŋgwageŋ.
2 Biŋ tonaŋ kêtôm niptêkwi ŋajamanô, taŋ sêkêc kêpi Aron môkêapac ma keseleŋ
kêdaguc ênê êm,
e jagêsac ênê ŋakwê gêsutêkwa.
3 Kêtôm maniŋ aŋga lôc Hermon,
taŋ kêsêlô mêŋkêpi Sion naŋ,
gebe gamêŋ tonaŋ Apômtau gêjam mec su
gebe sêmoa mateŋ jali endeŋ tôŋgeŋ.
*

134

Anôtônê sakiŋ gêbêcŋa ŋawê

1 Ajôc, Apômtaunê sakiŋwaga samob, taŋ akô Apômtaunê andu gêdêŋ gêbêc
naŋ,
alanem Apômtau.
2 Aôc lemem sa ateŋ mec akô gamêŋ dabuŋ
ma alanem Apômtau.
3 Apômtau, taŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ,

* **133:3:** Dawidnê teŋ.

ênam mec aôm aŋga Sion.

135

Aweŋ êôc Apomtau

1 Aleluja.

Awem êôc Apômtaunê ŋaê.
Amac taŋ ajam sakiŋ Apômtau naŋ, alanem eŋ.
2 Amac taŋ akô Apômtaunê andulêlôm
to akô aêacnêŋ Anôtônê andu ŋamalacluŋ naŋ,
3 awem êôc Apômtau, gebe Apômtau eŋ ŋac gabêjam.
Anam wê êpi ênê ŋaê gebe eŋ têtac kêsa laŋgwageŋ.
4 Gebe Apômtau kêjaliŋ Jakob sa
ma Israel kêtu ênê gêŋlênsêm.

5 Biŋŋanô, aê galicgac, Apômtau eŋ ŋac kapôêŋ
ma aêacnêŋ Anôtô kêlêlêc anôtôi samob su.
6 Gêŋ samob, taŋ Apômtau têtac gêwiŋ aŋga undambê to nom ma aŋga gwêc to
gêdimbobsêga samob naŋ,
oc êŋgôm êtu tôŋ.
7 Eŋ tec gêwê tao aŋga gwêcm kêpi gêmêŋ
ma kêkêŋ ôsic kêsêp kom ŋalêlôm ma kêkôc mu su aŋga nom ŋakêclêsu.

8 Eŋ tec gêjac Aiguptu nêŋ ŋamêc êndu,
gêgôm gêdêŋ ŋamalac to bôc.
9 Aŋga tônê eŋ kêsakiŋ gêŋsêga to gêŋtalô
gebe êmêtôc Parao to nê sakiŋwaga samob.
10 Eŋ tec geseŋ lau tomôkê-tomôkê taêsam
ma gêjac nêŋ kiŋ toŋaclai êndu.
11 Amboac lau Amor nêŋ kiŋ Sihon ma Basan ŋakiŋ Og
ma lau Kanaan nêŋ kiŋ toê-toê samob.
12 Ma eŋ kêkêŋ êsêacnêŋ gamêŋ
gêdêŋ lau Israel sêwê kaiŋ.

13 O Apômtau, aôm nêm ŋaê oc ênêc teŋgeŋ.
O Apômtau, nêm waem oc êsa êndêŋ gôlôac to gôlôac.
14 Gebe Apômtau kêwaka nê launêŋ biŋgêdêŋ sa
ma taê walô nê sakiŋwaga.
15 Tenteŋlatunêŋ gwam ŋamalac lemeŋ sêgômŋa.
Êsêac sêmasaŋ ŋa silber to gold.
16 Aweŋsuŋ gêc, mago sêsôm biŋ atom.
MateŋanÔ gêc, mago sêlic gamêŋ atom.
17 Taŋeŋsuŋ gêc, mago sêŋô biŋ atom
ma sêsi aweŋ atom amboac tonaŋgeŋ.
18 Lau taŋ sêmasaŋ gêŋ tauwaga naŋ, oc têtôm nêŋ gêŋ tonaŋ
ma lau samob, taŋ ôliŋ andaŋ naŋ, amboac tonaŋgeŋ.

19 O Israelnê gôlôac, alanem Apômtau.
O Aronnê gôlôac, alanem Apômtau.
20 O Lewinê gôlôac, alanem Apômtau.
Amac taŋ atêc Anôtô naŋ, alanem Apômtau.

21 Aweŋ êôc Apômtau aŋga Sion,
ŋatau, taŋ gêŋgôŋ Jerusalem naŋ.

Aleluja.

136

Wê daŋgeŋa teŋ

1 Anam daŋge Apômtau gebe eŋ ŋac gabêjam.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
2 Anam daŋge anôtôinêŋ Anôtô.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
3 Anam daŋge apômtauinêŋ Apômtau.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

4 Eŋ gêgôm gêŋsêga.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
5 Eŋ kêkêŋ undambê tokaucgeŋ.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
6 Eŋ kêmasaŋ nom gêsac bu ŋaô.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
7 Eŋ kêkêŋ oc to ajôŋ.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
8 Eŋ kêkêŋ oc gebe êwê gamêŋ êndêŋ ocsalô.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
9 Eŋ kêkêŋ ajôŋ to utitalata gebe sêpô gamêŋ êndêŋ êmbêc.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

10 Eŋ gêjac Aiguptunêŋ ŋamêc êndu.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
11 Eŋ gêwê Israel sa aŋga Aiguptu.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
12 Eŋ gêgôm ŋa lêma ŋajaŋa ma gêôc lêmadambê sa.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
13 Eŋ gêwa Gwêckoc kêkôc gêja luagêc.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
14 Eŋ gêwê Israel sêsêp ŋalêlôm sêja.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
15 Eŋ kêtiŋ Parao to nê lausiŋ sêsêp Gwêckoc ŋalêlôm ma sênôm gwêc su.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

16 Eŋ gêwê nê lau sêmoa gamêŋ sawa.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
17 Eŋ gêjac kiŋ toŋaclai êndu.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
18 Ŋac tau, taŋ gêjac kiŋ towae êndu naŋ.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
19 Eŋ gêjac lau Amor nêŋ kiŋ Sihon êndu.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
20 Eŋ gêjac Basan ŋakiŋ Og êndu.
Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
21 Eŋ kêkêŋ lau tonaŋ ŋai nêŋ gamêŋ gêdêŋ nê lau sêwê kaiŋ.

Binŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
22 Eŋ kêkêŋ gamêŋ tau gêdêŋ nê sakiŋwaga Israel.
Binŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

23 Eŋ tec taê gêjam aêac gêdêŋ taŋ tapô lêna naŋ.
Binŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
24 Ma gêjam aêac kêsi aŋga lau, taŋ sêlêsu aêac naŋ.
Binŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.
25 Eŋ gêlôm gêŋ taniŋŋa gêdêŋ gêŋ mateŋ jaliŋa samob.
Binŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

26 Anam daŋge êndêŋ undambê ŋatau Anôtô.
Binŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

137

Lau taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babel naŋ, nêŋ taŋiboa

1 Gêdêŋ taŋ aêac aŋgôŋ Babelnêŋ bu naŋ,
aêac taêŋ gêjam Sion ma ataŋ.
2 Aêac akêŋ ma gêŋ wêŋa
geŋ kaleŋ ka siuŋ, taŋ kêkô tonaŋ naŋ,
3 gebe lau, taŋ sêkôc aêac tôŋ naŋ,
sêkac aêac gebe anam ma wê, ma lau, taŋ sêlêsu aêac naŋ,
sêkac aêac gebe amoa toôndugeŋ ma sêsôm gebe
“Anam nêm wê Sionŋa teŋ aêac aŋô.”

4 Mago aêacmêŋ oc anam Apômtaunê wê
aŋga gamêŋ jaba amboac ondocgeŋ.
5 O Jerusalem, aê embe jaliŋ aôm siŋ,
oc lemoc anôŋa êtu toŋ.
6 Aê embe taêc ênam aôm atom ma embe jatoc Jerusalem sa êlêlêc ŋoc gêŋ samob, taŋ gêgôm aê têtac ŋajam naŋ atom,
oc imbeloc êsap lôcboam tôŋ.

7 O Apômtau, taêm ênam bêc, taŋ lau Edom sêgôm gêŋwapac
gêdêŋ Jerusalem naŋ.
Êsêac sêmôêc gedeŋ tôŋgeŋ gebe
“Anseŋ êliŋ-êliŋ êsêp e êndêŋ nombaŋ.”

8 O Babel, aôm kalomtênao.
Aêac aweŋ êôc ŋac, taŋ êkêŋ gêŋ, taŋ gôgôm gêdêŋ aêac naŋ, êmu wacêpi aôm êtiam.
9 Aêac aweŋ êôc ŋac, taŋ êôc nêm ŋapalê dedec sa
ma êmakiŋ êsêac sêpi poc naŋ.

138

Wê daŋgeŋa kêtu Anôtônê biŋ ŋaŋêŋŋa

1 O Apômtau, aê gabe janam daŋge aôm toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.
Aê gabe jalambiŋ aôm êndêŋ anôtôi sêlic.
2 Aê gabe jateŋ mec êndêŋ aôm jakô nêm lôm dabuŋ ŋamagêŋa
ma jalanem aômnêm ŋaê êtu nêm moasiŋ to biŋ ŋaŋêŋŋa
gebe aôm kôwaka nêm ŋaê to biŋ, taŋ gôjac mata naŋ sa
kêlêlêc ŋêŋgeŋ su.

3 Gêdêŋ taŋ aoc gêjac aôm naŋ, kôkêŋ taŋam aê.
Ma kôpuc ŋoc ŋalêlôm tôŋ ŋa nêm ŋaclai kaiŋ teŋ.

4 O Apômtau, kiŋ samob aŋga nom embe sêŋô awamsuŋ ŋabiŋ
oc sêlambiŋ aôm.
5 Êsêac oc sêŋga wê êpi Apômtaunê gôliŋ
gebe Apômtaunê ŋawasi gêjam gamêŋ auc.
6 Apômtau kêtu ŋac towaegoc ma gêjam ŋac ŋalêlôm sawa sa
ma kêjala lau-tetoc-tauŋ-sawaga, taŋ sêmoa jaêc eŋ naŋ, amboac tonaŋgeŋ.

7 Aê embe jamoa gêŋwapac ŋalêlôm,
aôm oc ôpuc aê tôŋ jaŋgôŋ matoc jali.
Aôm kôpuc ŋoc ŋacjo, taŋ têntac ŋandaŋ sec gêdêŋ aê naŋ sugeŋ
ma nêm anôŋa gêjam aê sa.
8 Apômtau oc êŋgôm gêŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ aê naŋ ŋanô êsa.
O Apômtau, nêm moasiŋ ênêc teŋgeŋ. Ônac dabiŋ kôm, taŋ gôjac m naŋ.
*

139

Anôtô kêjala gêŋ samob e gêdêŋ ŋamadiŋ to gêmoa gamêŋ samob

1 O Apômtau, aôm gôbi ŋoc ŋalêlôm lêtêŋ e kôjala aê.
2 Aê embe jaŋgôŋ me jandi sa, oc ôjala.
Aôm gômoa jaêc, mago kôjala biŋ, taŋ aê taêc gêjam naŋ.
3 Aôm gôlic aê kasêlêŋ me gaêc
ma kôjala aêŋoc lêŋ e tomalageŋ samob.
4 Ŋalô teŋ ênsac imbeloc atom tageŋ
ma aôm Apômtau oc ôjala kwanaŋgeŋ.
5 Aôm kôpiŋ aê auc aŋga muŋa ma nêm ŋa
ma gu lêmam gêsac môkêcapac.
6 Aê kasaê biŋ tonaŋ kaiŋ teŋ ŋanô
kêlêlêc aêŋoc kauc su, tec kajala atom.

7 Nêm Ŋalau gêmoa ma aê oc jasa ondoc
ma aê oc jaêc jamu ondocŋa gebe ôlic aê atom.
8 Aê embe japi undambê jawac, oc jatap aôm sa.
Ma embe jaja ŋoc mê ênêc lamboam, oc jatap aôm sa.
9 Aê embe jalôp jandêŋ gamêŋ oc kêpiŋa
ma najalêwaŋ jaŋgôŋ gamêŋ oc kêsêpŋa jana,
10 oc lêmam êwê aê aŋga ônê
ma ôsip aê sa ŋa nêm anôŋa.
11 Ma aê embe jasôm gebe gêsuŋbôm êkôm aê auc samucgeŋ
ma ŋawê, taŋ kêpô aê naŋ, ênam kesec,
12 mago aôm oc ôlic ŋakesec amboac ŋakesec atom.
Ôlic gêbêcauc amboac eleŋŋa ma ŋakesec amboac ŋawê.

13 Aôm taômgeŋ tec kôkêŋ aêŋoc ŋalêlôm
ma kôlêsôb aê aŋga tinoc têtaclêlôm.
14 Aê gajam daŋge aôm gebe kôkêŋ aê ŋamêtê kaiŋ teŋ.
Aêŋoc katuc kêjala gebe aômnêm gêŋ, taŋ gôgôm naŋ, kêtu gêŋsêga kaiŋ teŋ.
15 Aôm kôjala ŋoc ŋatêkwa ŋasec-ŋasec samob

* **138:8:** Dawidnê teŋ.

gêdêŋ taŋ kôkêŋ aê kelec-kelec kôsiŋgeŋ ma kôlêsôb aê aŋga tinoc
têtaclêlôm.
16 Matamanô gôlic aê gêdêŋ taŋ aê ŋanô kêsa atomgeŋ ma koto ŋoc bêc, taŋ
taêm gêjam gebe jaŋgôŋŋa naŋ, gêc nêm buku kwanaŋgeŋ.
Gôgôm gêmuŋ kêsêp ŋasawa, naŋ ŋoc bêc teŋ mêŋkêsa atomanô naŋ.
17 O Anôtô, biŋ taŋ aôm taêm gêjam naŋ, ŋawapac, oc jajala amboac ondoc.
Gêŋ tonaŋ taêsam e ŋalêlêma atom.
18 Aê embe jasa sa, oc jalic êlêlêc gaŋac su.
Aê embe janêc e guluŋ jandi, naŋ jatap aôm sa.

19 O Anôtô, ônac alôb-alôbwaga êndumaŋ
ma ôkêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ dec naŋ, sêc su aŋga aêŋoc.
20 Lau tonaŋ tec sêkiaŋ tauŋ sa ma sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi aôm
ma sêgôm aômnêm ŋaê kêtu meloc.
21 O Apômtau, aê oc jakêŋ kisa êndêŋ lau, taŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ aôm naŋ, atom
me.
Ma janam laŋôcanô ôkwi êndêŋ lau, taŋ sêli tauŋ sa gêdêŋ aôm naŋ, atom
me.
22 Biŋŋanô, aê kakêŋ kisa gêdêŋ êsêac ŋajaŋa,
galic êsêac têtu ŋoc ŋacjo.

23 O Anôtô, ômbi aê lêtêŋ e ôjala ŋoc ŋalêlôm.
Ônsaê aê to ôjala gêŋ, taŋ taêc gêjam naŋ.
24 Ma embe ôlic aê jasa lêŋ dansaŋ jamoa,
naŋ ôwê aê jasa lêŋ ŋaŋêŋŋa.
*

140

Mec êtu Anôtô ênam aêac saŋa

1 O Apômtau, ônam aê kêsi êndêŋ lau sec
ma ojop aê êndêŋ lau toŋaclai.
2 Lau tonaŋ taêŋ gêjam biŋ sec gêc nêŋ ŋalêlôm
ma sêkalom kisa kêtôm bêcgeŋ.
3 Êsêacnêŋ imbeleŋ ŋamata kêtôm moac wêmnê.
Moac ŋamalic gêc kêsa paŋ gêdôŋôlicgeŋ.

4 O Apômtau, ojop aê êndêŋ lau alôb-alôb lemeŋ.
Ônam jaom aê êndêŋ lau toŋaclai, taŋ sêkic biŋ sebe senseŋ aê naŋ.
5 Tetoc-tauŋ-sawaga sêwa lakô kêtu aêŋa.
Êsêac sêkic uc gêjac intênataligeŋ ma sêwa lip kêtu aêŋa gebe ênac aê.

6 Aê kasôm gêdêŋ Apômtau gebe “Ŋoc Anôtô aôm.”
O Apômtau, ôkêŋ taŋam ŋoc taŋi kapôêŋ

7 O Apômtau, ŋoc Anôtô, ŋoc ŋac, taŋ gôjam aê sa ŋajaŋa naŋ.
Aôm kôtu ŋoc lamu gêdêŋ noc siŋŋa.
8 O Apômtau, ôkêŋ biŋ, taŋ lau alôb-alôb taêŋ gêjam to kêkac êsêac naŋ, ŋanô êsa
atom.
Onseŋ biŋ, taŋ sêkic kêtu aêŋa naŋ su.

9 Ôkêŋ ŋoc ŋacjo sêku aê tulu atom

* **139:24:** Dawidnê pesalem teŋ.

ma biŋ, taŋ sêkic kêtu aêŋa naŋ, êpi êsêac tauŋ.
10 Eŋ êkêŋ ŋalana ênsêlô êpi êsêac tauŋ.
Eŋ êtiŋ êsêac sêsêp sêlêlôm sêna e dêndi sa êtiam atom.
11 Ŋac-gêga-biŋwaga oc êmoa naeo.
Ma gêŋwapac oc epeŋ ŋac toŋaclai sec naŋ, piŋpoap-piŋpoap e ênaŋa.

12 Aê galicgac gebe Apômtau oc êmansaŋ lau sêŋgôŋ jageo nêŋ biŋ
to êmansaŋ lau ŋalêlôm sawa nêŋ biŋ.
13 Biŋŋanô, lau gêdêŋ oc sênam daŋge êtu aômnêm ŋaêŋa.
Lau gêdêŋ oc sêŋgôŋ sêwiŋ aôm.
*

141

Mec kêtulaŋa teŋ

1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm ôkac taômgeŋ ôndêŋ aê ômôêŋ.
Embe jamôêc aôm, naŋ ôkêŋ taŋam ŋoc aoc.
2 Ôlic ŋoc mec êtôm gasôb jadauŋ gêdêŋ aôm.
Ôlic jaôc lemoc sa êtu da êtulaŋa.

3 O Apômtau, ôkêŋ aocsuŋ ŋadibwaga teŋ
ma ôkêŋ gêdôcôlic ŋakatam ŋagejobwaga teŋ.
4 Ôkêŋ ŋoc ŋalêlôm ewec êndêŋ gêŋ sec
gebe jaŋgôm gêŋ alôb-alôb atom.

5 Ŋac gêdêŋ teŋ embe ênac aê me êlêŋ biŋ aê, naŋ jajala gebe oc têtac gêwiŋ aê,
mago aê janac jao gebe lau sec nêŋ teŋ êniŋ oso môkêcapac atomanô gebe
kateŋ mec gedeŋ tôŋgeŋ gebe Apômtau epeŋ êsêacnêŋ kisa su.
6 Embe sêmbaliŋ nêŋ mêtôcwaga sêsêp pocsagiŋ,
lau oc sêjala gebe Apômtaunê biŋ biŋŋanô.
7 Eŋ kêpalip êsêacnêŋ ŋatêkwa jatotoŋ-totoŋ sêc gêdêŋ lamboam ŋagêsuŋawa,
kêtôm poc, taŋ têtuc kêkôc e popoc-popocgeŋ gêc intêna naŋ.

8 Matoc êndiŋ aôm, Apômtau ŋoc Anôtô. Aê gabe jaê lamu aôm.
Amboac tonaŋ ôwi ŋoc katuc siŋ gebe janaŋa atom.
9 Ojop aê êndêŋ lakô, taŋ sêwa kêtu aêŋa naŋ,
ma êndêŋ lau secwaga nêŋ lip amboac tonaŋ.
10 Ôkêŋ lau, taŋ sêkac tauŋ su naŋ, sêwê tauŋ nêŋ uc
ma aê jao gala jana.
*

142

Anôtô ênam aêac sa aŋga gêŋwapac ŋalêlôm ŋamec

1 Aê aoc gêjac Apômtau kapôêŋgeŋ,
gamôêc kapôêŋ gêdêŋ Apômtau.
2 Aê kasêwa ŋoc taŋi gêc eŋ laŋônêmŋa,
kasôm ŋoc gêŋwapac lasê gêdêŋ eŋ.
3 Gêdêŋ taŋ ŋoc ŋalêlôm ŋagogo naŋ,
mago aôm kôjala lêŋ, taŋ aê kasa naŋ.
Sêwa lakô kelecgeŋ

* **140:13:** Dawidnê pesalem teŋ. * **141:10:** Dawidnê pesalem teŋ.

gêc ŋoc intêna, taŋ kasa naŋ.
4 Aê matoc geso gêmu anôŋa,
mago katap ŋac teŋ gebe ênam aê saŋa sa atom.
Aê gabe jaê lamu gêŋ teŋ, mago katap sa atomanô
ma ŋac teŋ gebe ênam aê saŋa gêmoa atomanô.

5 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm.
Aê kasôm gebe ŋoc lamu aôm to ŋoc gêŋlênsêm, taŋ gawê kaiŋ aŋga lau mateŋ jali nêŋ gamêŋ naŋ.
6 Ojae, ôŋô ŋoc taŋiboamaŋ gebe aê katuc gêbac su.
Ônam aê kêsi aŋga lau, taŋ sêlêsu aê naŋ, gebe nêŋ ôliŋ walô kêlêlêc aê su.
7 Wê aê sa aŋga kapoacwalô
gebe jalanem aômnêm ŋaê.
Aôm embe ômoasiŋ aê,
oc lau gêdêŋ sêkac sa sêwiŋ aê.
gêŋgôŋ poclabu naŋ. *

143

Embe ôliŋ to katuŋ êŋgôŋ naeo, naŋ aweŋ ênac Anôtô

1 O Apômtau, ôŋô ŋoc mec ma ôê taŋam ŋoc taŋi.
Aôm ŋac tobiŋ ŋaŋêŋ, ôkêŋ taŋam aê êtu nêm biŋgêdêŋŋa.
2 Ôkic nêm sakiŋwaga nê biŋ atom
gebe aôm ôlic ŋamalac mata jali teŋ êtôm ŋac gêdêŋ atom.

3 Ojae, ŋacjo tau kêjanda katuc.
Eŋ kêku aê tulu jagaêc nom ma aê katôm êsêac, taŋ sêmac êndu su naŋ.
4 Aêŋoc katuc ôluŋ-ôluŋgeŋ
e ŋoc ŋalêlôm kêtu toŋ aŋga ŋoc waŋlêlôm.

5 Aê taêc gêjam têm gêmuŋ andaŋgeŋŋa ma taêc gêjam aômnêm lêmam ŋakôm samob, taŋ gôgôm naŋ.
Taêc gêjam jakêsêp aômnêm gôliŋ samob.
6 Aê galam lemoc ma kateŋ mec gêdêŋ aôm.
Aêŋoc katuc gêjam awa su aôm kêtôm nom ŋakeleŋ kêsê awa gebe kom ênac.

7 O Apômtau, ôkac taômgeŋ mêŋôkêŋ taŋam aê.
Ŋoc ŋalêlôm kêtu dambê-dambê su gebe janaŋa.
Ônsaŋ laŋômanô auc êndêŋ aê atom
gebe jatôm êsêac, taŋ sê su sêsêp sêlêlôm sêja naŋ atom.
8 Ôkêŋ aê jaŋô aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋawae êndêŋ eleŋŋa
gebe aê taêc kêka aôm.
Ôtôc intêna, taŋ gobe aê jasa naŋ, êndêŋ aê
gebe jasuŋ ŋoc katuc sa êndêŋ aôm êwac.

9 O Apômtau, ônam aê kêsi êndêŋ ŋoc ŋacjo.
Aê jandêŋ aôm wacjaê lamu aôm.
10 Ôndôŋ aê jaŋgôm ŋoc gêŋ êtôm aôm gôlic ŋajam gebe aêŋoc Anôtô aôm.
Aômnêm Ŋalau ŋajam êwê aê jasa lêŋ ŋaŋêŋ.

* **142:7:** Dawid gêga wê tonaŋ gêdêŋ taŋ

11 O Apômtau, ôpuc aê tôŋ jaŋgôŋ matoc jali êtu aômnêm ŋaêŋa.
Ônam aê sa aŋga gêŋwapac êtu aômnêm biŋgêdêŋŋa.
12 Onseŋ ŋoc ŋacjo su ma ômoasiŋ aê ma onsoc samob, taŋ sêlêsu aê naŋ,
gebe nêm sakiŋwaga aê. *

144

Aweŋ gêôc Anôtô ŋamec. Moasiŋ gêjam Israel auc

1 Aê aoc gêôc Apômtau, taŋ kêtu ŋoc tuŋtêna naŋ.
Eŋ tec kêdôŋ lemoc gebe janac siŋ ŋajaŋa ma lemoclatu gebe janac siŋ ŋajaŋa.
2 Eŋ tec kêtu ŋoc balaŋ ma ŋoc tuŋtêna to ŋoc kêsiwaga. Eŋ tec kêtu ŋoc lautuc to ŋoc lamu.
Eŋ kêkêŋ tenteŋlatu sêsô aê ŋalabu.

3 O Apômtau, ŋamalac kêtôm asageŋ, tec aôm matam gêdiŋ eŋ
ma ŋamalac latu tonec kêtôm asageŋ, tec aôm taêm gêjam eŋ nec.
4 Ŋamalac kêtôm awajaô
ma ênê bêc kêtôm gêŋ ŋajaô-jaô.

5 O Apômtau, ôwê nêm undambê sa ma ôsêp ômôêŋ
ma ômoasac lôc gebe jadauŋ êsa.
6 Ôpalip ôsic mêŋenseŋ êsêac êliŋ-êliŋ.
Ôpê nêm sôb ma onsoc êsêac sêc sêna.
7 Ômêtôc lêmam aŋga lôlôc mêŋôjaŋgo aê su
ma ônam aê sa aŋga ŋasamac kapôêŋ aŋga lau jaba lemeŋ.
8 Lau tonaŋ gêdôŋôlic sêsôm biŋ dansaŋ
ma nêŋ anôŋa kêtôc gêŋ geo.

9 O Anôtô, aê gabe jaŋga wê wakuc teŋ êpi aôm
ma jaŋgôm gêŋ wêŋa toŋagam lemelu êtaŋ ma janam wê êndêŋ aôm.
10 Aôm kôpuc kiŋ tôŋ e sêku ŋacjo tulu.
Aôm kôjaŋgo nêm sakiŋwaga Dawid su aŋga siŋ ŋaclai.
11 Ônam aê sa ma ôjaŋgo aê su aŋga lau jaba lemeŋ.
Aŋga lau, taŋ gêdôŋôlic sêsôm biŋ dansaŋ to nêŋ anôŋa têtôc geo naŋ.

12 Aêac latuŋi lau matac têtôm ka baliŋ
ma aêac latuŋio têtôm andu ŋajam-ŋajam ŋaalê poc, taŋ sepeŋ ŋatalô naŋ.
13 Aêacma andu moŋa gêlôc laŋgwageŋ
ma aŋgôŋ gêŋmasê ŋaô gedeŋ tôŋgeŋ.
Aêacma domba sêsu ŋalatu tausen to tausen
ma tentausen to tentausen seŋ gêŋ sêmoa oba.
14 Aêacma bulimakao sêsu ŋalatu taêsam ma gêŋwapac kêtap sa to sêjam ŋalatu su atom.
Lau sêŋgôŋ sênam aucgeŋ, mago taŋiboa ênêc nêŋ malacluŋ atom.

15 Aê aoc êôc lau, taŋ sêmoa kêtôm biŋ, tec tasôm su nec.
Aê aoc êôc lau, taŋ Apômtau kêtu nêŋ Anôtô naŋ.
*

* **143:12:** Dawidnê pesalem teŋ. * **144:15:** Dawidnê teŋ.

145

Talanem Apômtau êtu nê moasiŋ to ŋaclaiŋa

1 O ŋoc kiŋ Anôtô, aê gabe jatoc aôm sa
ma jalanem nêm ŋaê endeŋ tôŋgeŋ.
2 Aê gabe jalanem aôm êtôm bêcgeŋ
ma aoc êôc nêm ŋaê endeŋ tôŋgeŋ.
3 Apômtau eŋ ŋac kapôêŋ, tec talanem eŋ ŋanômaŋ.
Aêac ŋamalac oc tapuc ênê ŋam natatôm atom.

4 Gôlôac teŋ sêlanem aômnêm koleŋ êndêŋ gôlôac teŋ sêŋô
ma sêsôm aômnêm ŋaclai ŋagêŋsêga lasê.
5 Êsêac oc sêsôm aômnêm ŋawasi to waem kiŋŋa lasê,
ma aê gabe jaŋga wê êpi nêm gêŋsêga.
6 Lau oc sêsôm aômnêm gêŋsêga ŋaŋaclai lasê
ma aê gabe jawa aômnêm waem kapôêŋ sa.
7 Lau oc sênac aômnêm moasiŋ teŋgeŋŋa ŋamiŋ
to têtu samuc aômnêm biŋgêdêŋ toôndugeŋ.
8 Apômtau eŋ ŋac moasiŋ to taê walô ŋam.
Eŋ gêbiŋ tôŋ ma têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêjam eŋ auc.
9 Apômtau eŋ ŋajam gêdêŋ ŋamalac samob
ma eŋ taê labu gêŋ samob, taŋ kêkêŋ naŋ.

10 O Apômtau, gêŋ samob, taŋ kôkêŋ naŋ, sênam daŋge aôm.
Ma nêm lau mansaŋ sêlanem aôm.
11 Êsêac oc sêsôm aômnêm gamêŋ kiŋŋa ŋawae lasê
ma sênac aômnêm ŋaclai ŋamiŋ
12 gebe ŋamalacnêŋ latuŋi sêŋô aômnêm gêŋsêga
to aômnêm gamêŋ kiŋŋa ŋawasi ŋanô ŋawae.
13 Aômnêm gamêŋ kiŋŋa ênêc teŋgeŋ
ma ônam gôliŋ gôlôac to gôlôac ŋêŋgen êna.

Apômtau gêgôm nê biŋ samob ŋanô kêsa
ma nê koleŋ samob gêwa ênê têtac gêwiŋ sa.
14 Apômtau kêpuc lau samob, taŋ sebeŋ naŋ tôŋ
ma gêjac êsêac samob, taŋ sêŋgôŋ sêpô dêducgeŋ naŋ sa.

15 Lau samob mateŋ gêdiŋ aôm
ma aôm kôkêŋ êsêacnêŋ mo gêdêŋ ŋanoc.
16 Aôm kôlaiŋ lêmamtapa ma gôlôm gêŋ mateŋ jali samob
e gêôc êsêac tôŋ.

17 Apômtau gêgôm nê gêŋ samob gêdêŋgeŋ
ma gêgôm nê gêŋ samob tomoasiŋgeŋ.
18 Apômtau gêmoa êsêac, taŋ aweŋ gêjac eŋ naŋ ŋagala
ma gêwiŋ êsêac samob, taŋ aweŋ gêjac eŋ toŋanôgeŋ naŋ.
19 Eŋ gêjam êsêac, taŋ têtêc eŋ naŋ, nêŋ sêpô lêna sa
to gêŋô êsêacnêŋ taŋiboa ma kêpuc êsêac tôŋ.
20 Apômtau gejob êsêac samob, taŋ têntac gêwiŋ eŋ naŋ,
ma oc enseŋ lau alôb-alôb samob su.

21 Aoc êôc Apômtaunê wae

ma lau nomŋa samob sêlanem ênê ŋaê dabuŋ teŋgeŋ ma teŋgeŋ.
*

146

Talanem Apômtau êtu ênê kôm gêdêŋŋa

1 Aleluja.
O katuc tau, ôlanem Apômtau.
2 Aê gabe jalanem Apômtau êtôm ŋoc bêc samob, taŋ gaŋgôŋ matoc jali naŋ,
ma gabe janam wê êndêŋ ŋoc Anôtô êtôm ŋoc têm, taŋ jamoa nom naŋ.

3 Taêm êka laumata to ŋamalac teŋ
gebe êsêac têtôm gebe sênam lau sa atom.
4 Aweŋjaô embe ênac pep, oc têtu kekop êtiam
ma nêŋ biŋ, taŋ taêŋ gêjam naŋ, oc ênac pep amboac tonaŋgeŋ.

5 Aê aoc êôc ŋac, taŋ Jakobnê Anôtô gêjam eŋ sa
ma kêkêŋ mata Apômtau Anôtôgeŋ naŋ.
6 Ŋac tonaŋ tec kêkêŋ undambê to nom ma gwêc to ŋagêŋlêlôm samob.
Eŋ ŋac ŋaŋêŋ endeŋ tôŋgeŋ.
7 Ênê mêtôc gêdêŋ gêjam êsêac, taŋ lau sêkôniŋ êsêac tôŋ naŋ sa
ma gêlôm êsêac, taŋ mo gêjô êsêac naŋ. Apômtau kêgaboac lau kapoacwalôŋa su.
8 Apômtau kêkêŋ mateŋpec sêlic gamêŋ kêtiam ma kêsa lau, taŋ sêpô dêducgeŋ naŋ sa.
Apômtau têtac gêwiŋ lau gêdêŋ.
9 Apômtau gejob lau jaba ma gêjam awêtuc to mosêbu sa.
Mago eŋ geseŋ lau alôb-alôb nêŋ intêna su.
10 Apômtau eŋ kiŋ teŋgeŋŋa.
O Sion, aômnêm Anôtô ênam gôliŋ endeŋ tôŋgeŋ.
*

147

Anôtô kêtu ŋaclai to moasiŋ ma mêtê ŋatau ŋamôkê

1 Aleluja.

Alanem Apômtau gebe tanam wê êndêŋ aêacnêŋ Apômtau tonec gêŋ ŋajam.
Lambiŋ tonaŋ ŋajam ma jagêdêŋ.
2 Apômtau kêkwê Jerusalem sa kêtiam.
Eŋ gêjac Israel latuŋi, taŋ sêmoa saliŋ-saliŋ naŋ sa.
3 Eŋ kêmoasiŋ êsêac, taŋ ŋalêlôm popoc naŋ,
ma kêsabaŋ êsêacnêŋ kamoc ŋandaŋ.

4 Eŋ kêkêŋ utitalata kêtôm tau taê gêjam
ma kêsam êsêacnêŋ ŋaê samob tomalageŋ.
5 Aêacnêŋ Apômtau eŋ ŋac kapôêŋ to ŋaclaisêga.
Ênê mêtê ŋadôŋ gêc atomanô.
6 Apômtau gêjam lau ŋasec sa
ma kêtiŋ alôb-alôbwaga piŋpaŋ jasêc nom.

7 Apuc Apômtaunê wê daŋgeŋa sa.

---

* **145:21:** Dawidnê wê lanemŋa teŋ. * **146:10:** Aleluja.

Aŋgôm gêŋ wêŋa êtaŋ êndêŋ aêacnêŋ Anôtô.
8 Eŋ kêkêŋ tao gêsac umboŋ
ma kêkêŋ kom kêmalôm nom to kêkêŋ gêgwaŋ kêpuc aŋga lôc.
9 Eŋ gêlôm bôc
ma kêkêŋ mo gêdêŋ aoco ŋalatu, taŋ têtaŋ gêdêŋ eŋ naŋ.

10 Eŋ têtac gêwiŋ hos ŋaclai atom
to gêlic ŋamalac, taŋ labum ŋajaŋa naŋ ŋajam atom.
11 Apômtau têtac gêwiŋ lau, taŋ têtêc eŋ naŋ,
to têtac gêwiŋ lau, taŋ sêkêŋ mateŋ ênê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa naŋ.

12 O Jerusalem, ôlanem Apômtau.
O Sion, ônam wê êndêŋ nêm Anôtô.
13 Gebe eŋ kêmasaŋ nêm katam ŋajaŋa.
Eŋ gêjam mec nêm ŋapalê, taŋ sêmoa nêm ŋalêlôm naŋ.
14 Eŋ kêbalaŋ nêm gamêŋ ŋamadiŋ auc ŋapep
ma gêlôm aôm gôŋgôŋ moasu ŋaôgeŋ.

15 Eŋ kêsakiŋ nê jatu kêsêp nom gêmêŋ
ma biŋ tau kêlêti gêjam nom aucgeŋ sep tageŋ gêja.
16 Eŋ kêkêŋ sno kêtôm kapok
ma kêkêŋ nop kêtôm wao.
17 Eŋ kêpalip nê kompoc kêtôm poclô.
Asa oc êôc ênê malotêna tôŋ.
18 Eŋ kêkêŋ nê biŋ e gêŋ tau gêwê.
Eŋ kêkêŋ nê mu, tec ŋabu keseleŋ.

19 Eŋ gêwa nê biŋ sa gêdêŋ Jakob
ma kêsôm nê gôliŋ to biŋgêdêŋ lasê gêdêŋ Israel.
20 Eŋ kêmoasiŋ tenteŋlatu teŋ amboac tonaŋ atom.
Êsêac sêjala ênê biŋsu atom.

Aleluja.

148

Undambê to nom sêlanem Apomtau

1 Aleluja.

Alanem Apômtau aŋga undambê.
Alanem eŋ aŋga lôlôc.
2 Ênê aŋela samob, alanem eŋ.
Ênê lau totoŋ-totoŋ samob, alanem eŋ.

3 Oc to ajôŋ, alanem eŋ.
Amac utitalata samob, alanem eŋ.
4 Amac undambê to undambê, alanem eŋ.
Amac bu, taŋ apoac umboŋ ŋaô naŋ, alanem eŋ.

5 Gêŋ samob tonaŋ ŋai, alanem Apômtaunê ŋaêmaŋ
gebe eŋ kêjatu, tec gêŋ tau ŋanô kêsa.
6 Gebe eŋ ketoc gêŋ tonaŋ ŋai kêkô gebe êkô endeŋ tôŋgeŋ
ma kêkêŋ ŋagôliŋ, taŋ sêŋgêli atom naŋ, gêdêŋ êsêac.

7 Amac gêŋ nomŋa, amac gêŋsêga gwêcŋa to gwêc ŋagêdimlabuŋa samob naŋ,
alanem Apômtau.
8 Aôm ja to kompoc, aôm sno to ômbiŋ,
aôm mutêna, taŋ gôgôm ênê biŋ kêtu tôŋ naŋ, amboac tonaŋgeŋ.

9 Amac lôc to gamêŋ ŋabau samob,
amac gêŋkaiŋ to nip walaŋ samob,
10 amac bôc saleŋŋa ma malacŋa samob,
amac gêŋ kêkêŋŋa ma moc tomagê, alanem Apômtau.

11 Amac kiŋ aŋga nom to tenteŋlatu samob,
amac kasêga to gôliŋwaga nomŋa samob,
12 amac ŋacsêŋom to awêtakiŋ,
amac lau ŋanô to ŋapalê, alanem Apômtau.

13 Lau samob tonaŋ ŋai sêlanem Apômtaunê ŋaêmaŋ
gebe ênê ŋaê tageŋ tec ŋaê towae. Ênê ŋawasi kêlêlêc undambê to nomgeŋ.

14 Eŋ kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ nê lau gebe ênê lau mansaŋ samob sêlanem eŋ
sêwiŋ lau Israel, taŋ têtu ênê gêŋ naŋ.

Aleluja.

149

Wê lambiŋŋa teŋ

1 Aleluja.

Anam wê wakuc êndêŋ Apômtau.
Aweŋ êôc eŋ aŋga ênê lau mansaŋ ŋalêlôm.
2 Israel têtu samuc nêŋ ŋac, taŋ kêkêŋ êsêac naŋ.
Sion latui aweŋ êôc nêŋ kiŋ toôndugeŋ.
3 Êsêac têtê wê sêlanem ênê ŋaê
sênac oŋ to gêŋ wêŋa êtaŋ.

4 Apômtau têtac gêwiŋ nê lau
ma kêkêŋ lau palê-palê sêku nêŋ ŋacjo tulu.
5 Anôtônê lau têtu samuc eŋ to sênam lasê to ôliŋ êpi
sênêc nêŋ mê ma aweŋ êôc eŋ toôndugeŋ.
6 Êsêac sêlambiŋ Anôtô to aweŋ êpigeŋ
ma sêmêŋgôm siŋ ŋamata makeŋ-makeŋ
7 gebe sêkac nêŋ kamocgôc aŋga lau samuc nêŋ
ma sêkêŋ ŋagêjô êndêŋ tenteŋlatu.
8 Sênsô êsêacnêŋ kiŋ ŋa kapoacwalô tôŋ
ma sênsô nêŋ lau mata tôŋ ŋa kapoacwalô ki
9 gebe sêŋgôm biŋ, taŋ Anôtô kêkic wanêcgeŋ naŋ, êtu tôŋ êpi êsêac.
Biŋ tonaŋ ketoc Anôtônê lau samob sa.

Aleluja.

150

Alanem Apômtau

1 Aleluja.

Alanem Apômtau aŋga nê lôm dabuŋ.
Alanem eŋ aŋga undambê.
2 Alanem eŋ êtu nê gêŋsêgaŋa
ma alanem eŋ êtu nê ŋaclai kapôêŋŋa.
3 Alanem eŋ ŋa dauc ŋaôndu.
Alanem eŋ ŋa gêŋ wêŋa to kaliŋgwaŋ.
4 Alanem eŋ ŋa wê to oŋ.
Alanem eŋ ŋa gêŋ wêŋa to gasuc.
5 Alanem eŋ ŋa gegob êtaŋ.
Alanem eŋ ŋa gegob ŋakicsêa galaŋ-galaŋgeŋ.
6 Gêŋ samob, taŋ sêsê aweŋ naŋ, sêlanem Apômtau.

Aleluja.

Ŋacmêtê tau

Ŋac tokauc teŋ keto buku Ŋacmêtê Tau tonec. Eŋ kêkip ŋamalacnêŋ lêŋ nomŋa dambê to gejo-gêjac ŋam sa. Eŋ kêtap sa gebe lêŋ tonaŋ kêlênsôŋ ma biŋgêdêŋ masi. Eŋ kêsaê gebe ŋamalac sêjam nêŋ kôm tosê gogeŋ, tec gêlic gebe ŋamalacnêŋ lêŋ nomŋa ŋanô masi, gêŋ ŋaôma. Ênê kauc kêsa kêpi Anôtô, taŋ gêjam gôliŋ ŋamalacnêŋ têm naŋ, nê lêŋ atom. Eŋ kêpô lêna kêtu biŋ tonaŋŋa, mago eŋ gêjam la lau gebe sênam kôm ŋajaŋa to têtu samuc moasiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ, êtôm têm, taŋ gêjac êsêac ŋawae naŋ.

Ŋalô taŋ sêjaliŋ sa aŋga buku tau ŋamôkêlatu 12 naŋ, kepeŋ biŋ tonaŋ, gebe Anôtô kêkêŋ gêŋ samob ŋanoc su. Ŋalô ŋagêdô gêlêŋ biŋ aêac gebe tasa nêŋ lêŋ nomŋa tokauc ma tatu samuc nêŋ lêŋ ŋaŋêŋ ŋajam êtôm têm, taŋ tamoa nom naŋ.

Biŋ taêsam, taŋ ŋac tokauc taê gêjam naŋ, kêsa aŋga nê ŋalêlôm ŋawapac to ŋatutuc. Mago lau andaŋgeŋŋa sêkêŋ ênê buku tonec kêsêp Bibolo ŋalêlôm gêwiŋ. Tec gêwa sa gebe biŋ takêŋ gêwiŋŋa, taŋ gêc Bibolo ŋalêlôm naŋ, kêkêŋ ŋasawa gêdêŋ lau tonêŋ ŋalêlôm ŋawapac to lau-sê-gowaga amboac tonaŋgeŋ. Lau taêsam sêsaê buku tonec ŋabiŋ amboac tasalakatu teŋ ma sêlic tauŋ nêŋ ŋakatu kêsêp buku tonaŋ ŋabiŋ. Go êsêacnêŋ kauc kêsa gebe Bibolo, taŋ kêtôc gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ gêdêŋ ŋamalac naŋ, kêkêŋ ŋanô teŋ, taŋ ŋamalac sêkêŋ mateŋ e sêjala nêŋ lêŋ nomŋa ŋatêpôê ŋanô naŋ.

3

Gêŋ samob toŋanoc

1 Gêŋ samob ŋanoc gêc gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. Ma kôm samob, taŋ sêjam sêmoa umboŋ ŋalabu naŋ, ŋanoc gêc amboac tonaŋgeŋ.
2 Teneŋi sêkôc aêac ŋanoc gêc, ma tamac êndu ŋanoc gêc.
Tasê gêŋ ŋatêm gêc ma tajoŋ ŋanô sa ŋatêm gêc.
3 Sêjac ŋamalac êndu ŋanoc gêc ma sêgôm lau ôliŋ ŋajam êsa ŋanoc gêc.
Danseŋ gêŋ suŋa ŋanoc gêc ma takwê sa ŋanoc gêc.
4 Taŋ taŋiboa ŋanoc gêc ma taômac ŋanoc gêc.
Tanam abec ŋanoc gêc ma tatê wê ŋanoc gêc.
5 Tasac poc êliŋ-êliŋ ŋanoc gêc ma tajoŋ poc sa ŋanoc gêc.
Tamoa dawiŋ tauŋ ŋanoc gêc ma tatu mêtê tauŋ ŋanoc gêc.
6 Dansom gêŋ ŋanoc gec ma tanam gêŋ sapu ŋanoc gêc.
Tanac gêŋ sa ŋanôc gêc ma tajaiŋ gêŋ ŋanoc gêc.
7 Takac gêŋ êŋgic ŋanoc gêc ma tasi gêŋ êpi tageŋ ŋanoc gêc.
Tanam tauŋ tôŋ ŋanoc gêc ma tasôm biŋ ŋanoc gêc.
8 Têntac êwiŋ tauŋ ŋanoc gêc ma têntac endec tauŋ ŋanoc gêc.
Tanac siŋ ŋatêm gêc ma daê wama ŋatêm gêc.
9 Koleŋwaga oc kêtap ŋanô ondoc sa gêjô nê koleŋ. 10 Aê galic gêŋwapac, taŋ Anôtô gêu gêsac ŋamalac latuŋi gebe sim tauŋ suŋa. 11 Eŋ kêkêŋ gêŋ samob ŋajamanô gêdêŋ nê noc. Eŋ kêkêŋ kêsêp ŋamalac ŋalêlôm gebe sênam aweŋ su sêŋgôŋ mateŋ jaliŋa, mago ŋamalac kêtôm gebe êkip Anôtônê kôm, taŋ gêjam gêdêŋ taŋ gêjac m kôm tau e gêdêŋ gêŋ samob ŋatêku êsuŋa naŋ, ŋam sa atom.
12 Aê kajala gebe ŋamalac nêŋ gêŋ ŋajam kêlêlêc gebe sêmoa totêntac ŋajamgeŋ ma têtu samuc moasiŋ tokaiŋ-tokaiŋ êtôm nêŋ bêc sêmoa nomŋa teŋ gêc atom.
13 Ma kajala teŋ gebe Ŋamalac sêniŋ gêŋ to sênôm gêŋ ma sêôc gêŋwapac totêntac ŋajamgeŋ naŋ kêtu Anôtônê moasiŋ teŋ amboac tonaŋgeŋ. 14 Ma aê kajala gebe gêŋ samob, taŋ Anôtô gêgôm naŋ, oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ. Ŋamalac têtôm

gebe sênac têku gêŋ teŋ atom ma têtôm gebe sêkôc gêŋ teŋ su atom amboac tonaŋgeŋ. Anôtô kêmasaŋ gêŋ tau amboac tonaŋ kêtu ŋamalac têtêc eŋŋa. 15 Gêŋ taŋ kêsa galoc naŋ, gêdêŋ andaŋgeŋ kêsa sugac. Ma gêŋ taŋ oc mêŋêsa naŋ, gêdêŋ andaŋgeŋ kêsa su amboac tonaŋgeŋ. Ma Anôtô gesom gêŋ, taŋ gêjaŋa su naŋ kêtiam.

Gêŋ alôb-alôb gêc nom

16 Ma aê galic gêŋ teŋ aŋga oc ŋalabu amboac tonaŋ gebe Gêŋ alôb-alôb gêc gamêŋ, taŋ gêjac biŋgêdêŋ ŋawae naŋ, ma gêŋ alôb-alôb gêc gamêŋ, taŋ gêjac mêtôc gêdêŋ ŋawae naŋ. 17 Tec aê kasôm gêc ŋoc ŋalêlôm gebe “Anôtô oc êmêtôc lau gêdêŋ to lau sec êtômgeŋ gebe gêŋ samob ŋanoc gêc ma kôm samob ŋanoc gêc amboac tonaŋgeŋ.” 18 Aê kasôm gêc ŋoc ŋalêlôm gebe Anôtô gêgôm gêŋ tonaŋ gebe ênsaê to êtôc êndêŋ ŋamalac e sêjala gebe êsêac têtôm bôc. 19 Gebe ŋamalacnê lêŋ kêtôm bôcnê. Lulugeŋ sêmac êndu kêtômgeŋ. Lulugeŋ sêwê kaiŋ aweŋjaô tageŋ. Ŋamalacnê gêŋ ŋajam kêlêlêc bôcnê teŋ gêc atom. Gêŋ samob gêŋ ŋaôma. 20 Samob sepeŋ gamêŋ tageŋ. Samob ŋam kêsêp kekop. Ma samob têtu kekop êtiam. 21 Ŋamalac ondoc kêjala kêtu tôŋ gebe ŋamalac katu oc êpi lôlôc ma bôc katu oc êsêp nomlêlôm êna. 22 Amboac tonaŋ aê galic gebe gêŋ ŋajam kêlêlêc ŋamalac ênam nê kôm totêtac ŋajamgeŋ teŋ gêc atom gebe gêŋ tonaŋ gêjac eŋ ŋawae. Asa oc êtôm gebe êndôŋ eŋ e êjala gêŋ, taŋ mêŋêsa êtu ŋamu naŋ.

9

Lau sec to lau gêdêŋ

7 Amboac tonaŋ ôna ma ôniŋ nêm gêŋ totêmtac ŋajamgeŋ to ônôm nêm wain toŋalêlôm ŋajamgeŋ gebe Anôtô gêlôc gêdêŋ gêŋ, taŋ gôgôm naŋ sugac. 8 Ôsô nêm ŋakwê kwalam-kwalam ŋapaŋ ma ôniŋ oso môkêmapac. 9 Ôtu samuc ôwiŋ nêm awê, taŋ têmtac gawiŋ naŋ, êtôm nêm bêc samob, taŋ Anôtô kêkêŋ aôm gômoa oc ŋalabu naŋ. Bêc tonaŋ ŋai, taŋ ê su ŋaômageŋ naŋ, êtu gêŋ, taŋ gêjac aôm ŋawae naŋ, ma êtu nêm gôêm taôm su gômoa oc ŋalabu ŋagêjôŋa. 10 Ônam kôm samob, taŋ êtôm aôm lêmam naŋ, ôtu dôbgeŋ gebe aŋga lamboam, taŋ aôm kopeŋ naŋ, aôm ônam kôm atom ma taêm ênam biŋ atom to ôjala biŋ atom ma ôtap kauc sa atom amboac tonaŋgeŋ.

11 Aê galic gêŋ teŋ kêtiam aŋga oc ŋalabu gebe Lau embe sêniŋ kwaŋ-kwaninoc, go êsêac, taŋ sêlêti ŋajaŋa naŋ, têtu ŋamata atom. Lau ŋactêkwa sêku nêŋ ŋacjo tulu atom. Laumêtê têtap mo sa atom. Lau tokauc têtu lau tolêlôm atom. Lau lemeŋmêtêŋa têtu lau towae atom. Têm to gêŋwapac gêjam gôliŋ lau samob. 12 Gebe ŋamalac gêjam kauc nê noc. Ŋamalac têtôm i, taŋ gêwê wasaŋ sec naŋ, ma têtôm moc, taŋ lip gêjac naŋ. Êndêŋ têm sec lakô oc ênac ŋamalac sep tageŋ.

11

Gêŋ taŋ ŋac tokauc gêgôm naŋ

1 Ônac sam nêm mo êtu moasiŋ. Êndêŋ ŋasawa ec baliŋ, go ôtap sa êtiam. 2 Ônac sam gêŋ tau êndêŋ lau taêsam gebe aôm gôjam kauc gêŋwapac, taŋ oc êtap aôm sa aŋga nom naŋ. 3 Tao embe ênac lênsôŋ, go êsêwa kom êsêp nom. Ma ka embe êku êsêp gamêŋ gêmu kêsêp me gêmu kêpiŋa, naŋ ênêc ŋamala, taŋ êku êsêp naŋ. 4 Ŋac taŋ kêsaê mu naŋ, oc êpalip ŋawê atomanô, ma ŋac teŋ, taŋ gejob tao naŋ, oc ejoŋ kôm ŋanô sa atom amboac tonaŋgeŋ. 5 Aôm gôjam kauc mutêpôê to gôjam kauc ŋapalê dedec, taŋ gêc têna têtaclêlôm naŋ, nê ŋatêkwa ŋam, tec gôjam kauc Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob naŋ, nê kôm amboac

tonaŋgeŋ. 6 Ôsê nêm gêŋ êndêŋ bêbêcgeŋ ma lêmam êlêwaŋ atom e êndêŋ êtula gebe aôm gôjam kauc ondoc oc êpoa, ŋawê taŋ kôsê gêdêŋ bêbêcgeŋ me ŋawê, taŋ kôsê gêdêŋ kêtula naŋ, me lulugeŋ oc êpi ŋajam êtôm taugeŋ.

12

Puc êndêŋ lau wakuc

1 Amboac tonaŋ taêm ênam Anôtô, taŋ kêkêŋ aôm naŋ, êndêŋ nêm bec ŋapalêgeŋŋa gebe bêc sec to jala mêŋêô lasê, taŋ aôm oc ôsôm gebe “Bêc tonaŋ kêmoasiŋ aê atom.” 2 Êndêŋ tonaŋ oc to ŋawê ma ajôŋ to utitalata ênam kanuc ma ŋamajaŋ êkô êndaŋguc kom ênac. 3 Êndêŋ ŋasawa tonaŋ gejobwaga anduŋa oc têtênêp (lemeŋ) to lau ŋajaŋa têtu goloŋ (eŋkaiŋ). Lauo taŋ sêlêsa polom naŋ (luŋluŋ), sêwi kôm siŋ gebe têtu luagêcgeŋ. Ma êsêac, taŋ têtu kêniŋ sêsa katam sauŋ naŋ (mateŋanô) têtu kanuc. 4 Katam taŋ kêsa intêna naŋ (taŋeŋsuŋ), oc ŋajaŋa êsa gebe ôŋô malacluŋ ŋakicsêa atom. Sêlêsa polom ŋakicsêa ma musik êtaŋŋa oc ôŋô sauŋanôgeŋ. Tageŋ moc êtaŋ êndêŋ bêbêc oc êŋu aôm sa. 5 Ŋamalac oc têtêc gebe sêsêlêŋ gamêŋ ŋabau ma sêsa nêŋ intêna tonêŋ ŋalêlôm ŋatutucgeŋ (ôliŋ walô gêjaŋa). Wa ŋaola ênac lêtêŋ (môdê êsa) ma wagô êka gwec-gwecgeŋ (têntac walô ŋawapac êsa) ma ŋamalac êŋgôm mocsac gêŋ teŋ êtiam atom.

Gebe eŋ oc êna nê andu teŋgeŋŋa (sêô) ma lau-têtaŋ-taŋiboawaga sêsêlêŋ sêmoa intêna. 6 Kapoacwalô silber oc êŋgic ma laclu gold oc embeŋ ma popoc. Bulakôp oc popoc ma waba tatê buŋa oc ênaŋa. 7 Kekop taŋ ŋam kêsêp nom naŋ (ôliŋ), oc êmu êna nom êtiam ma awajaô êmu êndêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ naŋ, êna êtiam. 8 Ŋacmêtê Tau kêsôm gebe “Gêŋ samob gêŋ ŋaôma, gêŋ ŋaôma samuc geŋ.”

Jesaia

Lau sê buku tonec ŋaê kêpi propete kapôêŋ Jesaia, taŋ gêmoa nom gêdêŋ jala 800 ma 700 ŋasawa gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nom naŋ. Eŋ gêjam kôm aŋga Jerusalem. Lau tokauc, taŋ sêkip Bibolo ŋam sa naŋ, nêŋ ŋalêlôm kêpi tageŋ gebe buku ŋabiŋ ŋagêdô ŋam kêsêp Jesaia tau, mago biŋ ŋagêdô ŋam kêsêp lau teŋ, taŋ sêmoa nom têdaguc Jesaia naŋ. Êsêac sêjam kauc lau tendoc sêwê kaiŋ buku ŋabiŋ sêwiŋ propete, mago biŋ tonec gêc awê gebe lau sêkatoŋ papia ŋagêdô sa kêtu Jesaianê buku. Biŋ taŋ kêsêp papia tau naŋ, gêjac miŋ gamêŋ Judaŋa ŋamiŋ, taŋ kêsa gêdêŋ ŋasawa ec baliŋ amboac jala 200.

Môkêlatu 1–39 Môkêlatu tonec gêjac miŋ gamêŋ Judaŋa ŋagêŋwapac ŋanô teŋ. Lau Asuria sebe sejoŋ gamêŋ Judaŋa. Jesaia gêlic gebe lau Juda nêŋ ŋacjo ŋanô lau Asuria atom, ŋacjo ŋanô lau tau nêŋ sec to taŋeŋpêc gêdêŋ Anôtônê biŋ ma nêŋ sêkêŋ gêwiŋ kwalecŋa. Propete gêjac biŋsu nê lau to gêjam dôŋ ŋagêdô gwalêkiŋ gebe êkalem lau to nêŋ gejobwaga gebe sêsa nêŋ lêŋ tobiŋgêdêŋ ma tomêtôc gêdêŋgeŋ. Eŋ gêlêŋ biŋ to kêkêŋ puc êsêac gebe êsêac embe sêkêŋ taŋeŋ Anôtô atom, go têtap gêŋwapac sa ma sênaŋa. Anôtô oc êmêtôc êsêac ŋabiŋ gêjam sêga, mago biŋ Anôtô ênam mec lau-sêsap-eŋ-tôŋwaga kêsêp môkêlatu tonec gêwiŋ. Jesaia amboac tonaŋgeŋ kêsôm kêtu têm wamaŋa teŋ, taŋ oc ênêc nom naŋ, ma Dawidnê wakuc teŋ oc êmêŋ taŋ êtu kiŋ ŋanô tau naŋ.

Môkêlatu 40–55 Lau teto môkêlatu tonec gêdêŋ taŋ lau Juda taêsam sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babel naŋ. Nêŋ ŋacjo sejoŋ êsêac e sêkêŋ mateŋ ŋanô teŋ kêtiam atom. Propete kêsôm jaeŋ ŋajam lasê gebe Têlageŋ oc Anôtô êŋgamboac nê lau su aŋga kapoacwalô ma êwê êsêac sêmu sêna nêŋ malacmôkê Jerusalem êtiam gebe sênac m nêŋ lêŋ wakuc teŋ. Biŋ towae gêjam sêga gêc môkêlatu tonec gebe Anôtô kêtu lau-m samob nêŋ lêŋ ŋatau. Ma biŋ teŋ, taŋ Anôtô taê gêjam kêpi nê lau naŋ, tonec gebe eŋ êsakiŋ êsêac sêndêŋ lau-m nomŋa samob sêna, ma eŋ ênam mec lau nomŋa samob êtu Jerusalemŋa.

Ŋasêbu taŋ kêsôm gebe “Anôtônê sakiŋwaga” naŋ, têtu ŋasêbu towae, taŋ lau sêjala kêtu tôŋ gêc Biŋlênsêm Laŋgwaŋa naŋ.

Môkêlatu 56–66 Môkêlatu tonec ŋabiŋ kêkanôŋ lau, taŋ sêmu sêja Jerusalem naŋ. Êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋatutuc, tec propete gêjac êsêac têntac tôŋ ma kêsôm kêtu tôŋ gebe Anôtô êŋgôm nê biŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ nê lau naŋ, ŋanô êsa.

Biŋ ŋagêdô kêkanôŋ biŋgêdêŋ to mêtôc gêdêŋ ma biŋ ŋagêdô gêlêŋ biŋ lau gebe sêmansaŋ om to sêkêŋ da ma teteŋ mec. Ŋalô towae teŋ gêc 61:1-2. Gêdêŋ taŋ Apômtau Jesu kêkôc nê kôm sa naŋ, eŋ gêwa nê kalem sa ŋa ŋalô tonaŋ.

Jesaia geoc biŋ lasê kêkanôŋ lau Juda to Jerusalem

1 Gêŋ taŋ Amos latu Jesaia gêlic kêkanôŋ lau Juda to Jerusalem gêdeŋ têm,
taŋ Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hiskia têtu Judanêŋ kiŋ naŋ tonec.
2 O undambê ôŋô, o nom ôkêŋ taŋam,
gebe Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê galôm to kapôŋ latuci, mago êsêac sêbuc dêmôêŋ aê.
3 Bulimakao kêjala nê ŋatau
ma doŋki kêjala nê ŋataunê sac.
Mago lau Israel sêjala atom,
aêŋoc launêŋ kauc kêsa atom.”
4 Ijoc, amac lau secmêŋ,
amac lau totôp kapôêŋ, sec ŋalatu amac,

ma agôm gêŋ sakop-sakop sec.
Êsêac sêwi Apômtau siŋ,
êsêac sêmajec Israelnêŋ ŋac dabuŋ,
êsêac sêbuc dêmôêŋ eŋ.

5 Amac abe aê janac amac êtiam êsêp ondoc,
tec asap nêm lêŋ laŋgwa tôŋ ŋapaŋ nec.
Gêmac kêtap môkêmapac samucgeŋ sa,
ma ŋanipkalop samucgeŋ gêmac-gêmac.
6 Aŋga môkêmdaŋgam e jakêsêp emtapa amac amoa toôlim samuc atom,
sêm mala to pipi ma kamocbôm gêjac têc ôlim auc,
ma amac apip ŋatêkwi su atom, asabaŋ atom,
ma akêŋ katêkwi gebe êmalôm kamocŋa atom.

7 Nêm nom kêtu gasaŋ ma ja geŋ nêm malac su.
Lau jaba têdaŋgôŋ nêm kôm ŋanô ma amac matemanô alicgeŋ.
Nêm gamêŋ kêtu gasaŋ kêtôm lau jaba sesеŋ su.

8 Sion latuo taugeŋ gacgeŋ gêmoa
amboac bec jakwa asê kêkô kôm wainŋa,
amboac bec, taŋ sêjam kêkô kôm katimŋa naŋ,
ma amboac malac, taŋ ŋacjo sêgi auc.
9 Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau
embe endec aêacnêŋ lau ŋapopoc sêmoa atom,
oc tatôm lau Sodom ma maleŋmê amboac lau Gomora.

Kalem sênam tauŋ ôkwiŋa

10 Amac gôliŋwaga Sodom ŋa, aŋô Apômtaunê biŋ.
Amac lau Gomora, akêŋ taŋem aêacnêŋ Anôtônê biŋsu.
11 Apômtau kêsôm gebe
“Amacnêm da gwalêkiŋ gebe êmoasiŋ aê amboac ondoc.
Aê ôlic ŋakam nêm domba kapoac
ma bulimakao ŋalêsi, taŋ akêŋ kêtu daja naŋ.
Aê têtac gêwiŋ bulimakao kapoac to domba kapoac
me noniŋ kapoac ŋadec atom.

12 “Gêdêŋ taŋ amac mêŋakô aê laŋôcnêm naŋ,
asa kêjatu amac gebe aka aêŋoc malacluŋ popoc.
13 Akôc da ŋaôma andêŋ aê amêŋ êtiam atom.
Nêm da ŋadauŋ gêôc aê e ŋasu sec.
Aê gadec nêm om ajôŋ gêô lasêŋa ma sabat to nêm akac sa ŋaonda.
Aê gadec nêm biŋ alôb-alôb to nêm omsêga samob.
14 Aê têtac gedec nêm om ajôŋ gêô lasêŋa
ma noc aniŋ moasiŋ kapôêŋŋa.
Gêŋ tonaŋ ŋai kêsac aê
e ôlic ŋakam gebe jaôc.
15 Embe alam lemem êtu ateŋ mecŋa,
oc jansaŋ matocanô auc.
Ma embe ateŋ mec gwalêkiŋ,
oc Jakêŋ taŋoc atom,
gebe dec gêjam lemem auc.

16 “Akwasiŋ taôm e atu selec,
ma anseŋ sec, taŋ agôm naŋ su
gebe ênêc aê laŋôcnêm êtiam atom.
17 Andôŋ taôm êtu aŋgôm gêŋ ŋajamŋa.
Ansom biŋ gêdêŋ.
Amêtôc êsêac, taŋ sêlêsu lau naŋ.
Akwa mosêbu ma anam êsêac sa,
ma apuc awêtucnêŋ biŋ tôŋ.”

18 Apômtau kêsôm gebe
“Ajôc, amêŋmaŋ, tamansaŋ biŋ dawiŋ tauŋ acgom.
Embe nêm sec êtuŋ gamêŋ amboac dêlêcola,
oc jalic êtôm tao kwalam.
Ma embe amboac obo asôsamuc,
oc jaŋgôm êtu sêpôma amboac gwêcôpic.
19 Embe akêŋ êwiŋ ma akêŋ taŋem aêŋoc biŋ,
oc aniŋ moasiŋ nom tonecŋa êtiam.
20 Mago embe taŋempêc ma ambuc dêmôêm aê,
siŋ oc enseŋ amac su.
Biŋ tonaŋ kêsa Apômtau tau awa.”

Anôtô êmêtôc Sion ma ênam Sion kêsi

21 Ojae, gêmuŋgeŋ malac tau kêsap Apômtau tôŋ,
mago galoc kêtu awê mockaiŋo sec sugac.
Gêmuŋgeŋ biŋ gêdêŋ gêŋgôŋ tonec
ma biŋ mansaŋ gêjam malac tau auc,
ma galoc lausiŋ geŋgeŋ sêŋgôŋ.
22 Nêm silber kêtu matê
ma sêgaluŋ bu gêwiŋ nêm wain.
23 Nêm kasêga sêbuc dêmôêŋ aê
ma sêŋgôŋ sêwiŋ geŋgeŋtêna.
Êsêac têntac gêwiŋ biŋ kana-kana
ma taêŋ kêka gebe lau sêkêŋ gêŋ ŋaômageŋ êndêŋ êsêac.
Êsêac sêkwa mosêbu ma sêjam êsêac sa atom
ma sêŋô awêtucnêŋ biŋ atom.

24 Amboac tonaŋ tec Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau
ma Israelnêŋ laimôkê kêsôm gebe
“Aê, aê oc jakêc ŋoc têtac ŋandaŋ êpi ŋoc ŋacjo
ma jakêŋ ŋagêjô êpi ŋoc soŋo-soŋo.
25 Aê oc jaja lemoc ôkwi ma janac aôm
to jakêŋ ja êniŋ nêm ŋatêmui su ênaŋa
ma japac gêŋ jaba, taŋ kêgaluŋ gêŋ ŋanô naŋ, su ênaŋa.
26 Go jakêŋ gôliŋwaga êtôm gêmuŋŋa
ma kwalam laŋgwa têtu nêm lau seŋeŋ êtiam êtôm gêmuŋŋa.
Tonaŋ su acgom, go lau samob oc sêsam aôm gebe Malac-biŋ-gêdêŋŋa
ma Malac, taŋ kêsap Anôtô tôŋ naŋ.”

27 Mêtôc gêdêŋ oc ênam Sion kêsi
ma biŋ gêdêŋ oc êpuc lau Sionŋa, taŋ sêjam tauŋ ôkwi naŋ tôŋ.
28 Mago lau-sêbuc-dêmôêŋwaga to lau sec oc senseŋ êsêac su sêwiŋ tauŋgeŋ,
ma êsêac, taŋ sêwi Apômtau siŋ naŋ, oc sênaŋa.

29 Amac oc majem êsa êtu kamem, taŋ atoc sa naŋŋa,
ma laŋômanô êmbêlê êtu nêm kôm ŋaolaŋa, taŋ ajaliŋ sa naŋŋa.
30 Amac oc atôm kamem, naŋ ŋalauŋ kêsêlô
ma atôm kôm teŋ, taŋ ŋabumata kêpa naŋ.
31 Ŋactêkwa oc êtôm dawen
ma ênê kolen oc êtôm ja ŋamôsi
ma ja oc êniŋ lulugen êwiŋ tau
ma ŋac ten oc êsi êndu atom. * ŋaolaŋa kêtu nêŋ gamêŋ sêjam sakiŋ anôtôi jabaŋa. Tec lau Israel sêsô mêtê jaba ton

2

Apômtau ênam gôliŋ nom ŋagamêŋ samob towamagen

1 Biŋ taŋ Amosnê latu Jesaia gêlic kêkanôŋ lau Juda to Jesusalem naŋ tonec.
2 Êndêŋ têm ŋam u ŋa tau gêŋ tonec oc êsa
gebe Apômtaunê lôm ŋalôc oc êkô amboac lôc,
taŋ ŋatêpôê kelen gamêŋ su naŋ,
ma oc êpi kacgen êlêlêc lôc samob su ŋêŋgeŋ.
Ma tenteŋlatui samob oc sêkac sa aŋga tônêgeŋ.
3 Ma lau taêsam sêpi sêna ma sêôc tauŋ gebe
“Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tawac
ma tasô Jakobnê Anôtônê andu ŋalêlôm tana,
gebe êndôŋ nê mêtê êndêŋ aêac e tasa ênê lêŋ tônê.
Gebe ŋagôliŋ oc êsa aŋga Sion, ma Apômtaunê biŋ êsa aŋga Jerusalem.”
4 Eŋ oc êmêtôc tenteŋlatuinêŋ biŋ
ma êmansaŋ lau gwalêkiŋ nêŋ lêŋ.
Ma êsêac oc sênam nêŋ tubac ôkwi êtu sakwen
ma nêŋ kêm êtu lêŋgêc.
Lau toŋ teŋ oc sêôc siŋ sa êndêŋ lau toŋ teŋ êtiam atom
ma sêndôŋ mêtê siŋŋa êtiam atom.

5 O gôlôac Jakobŋa, amêŋ,
mêŋtasêlêŋ tamoa Apômtaunê ŋawê ŋalêlôm.

2:6–4:6 Anôtô oc êmêtôc lau-tetoc-tauŋ-sawaga to lau sec, mago gêjac mata gebe êmbuŋ lau ŋapopoc nêŋ sec su to êŋgôm êsêac têtu wakuc.

5

Biŋgôliŋ kêpi kôm wainŋa

1 Aê gabe janam wê teŋ êtu ŋoc ŋacŋa,
janam wê êpi ênê kôm wainŋa.
Ŋoc ŋac kêsap nê kôm wainŋa teŋ
gêsac lôc tonom ŋalêsi ŋajam ŋaô.
2 Eŋ kêkac nom ôkwi ŋapep ma kêjaliŋ poc samob sa
ma kêpuc wain ŋawalô ŋajam kêsêp.
Eŋ kêkwê andu ŋaatêkwa baliŋ kêtu sejop kôm tauŋa
ma kêsap sêpip wain ŋamala teŋ gêc gêwiŋ.
Go taê kêka gebe nê kôm ênam ŋanô ŋajam,
mago gêjam ŋanô sec ŋaômageŋ.

3 “O amac lau Jerusalemŋa to amac Judawaga,

* **1:31:** Lau Kanaan tetoc kamem sa kêtu nêŋ anôtô jaba ma kôm

galoc jateŋ amac gebe amêtôc aêagêc ŋoc kôm wainŋa ma biŋ acgom.
4 Aê janam kôm ondoc, taŋ gajam atom naŋ, êwiŋ êpi ŋoc kôm wainŋa.
Aê taêc kêka gebe ênam ŋanô ŋajam, mago gêjam ŋanô sec ŋaômageŋ kêtu
asageŋŋa.

5 “Ma galoc aê jasôm gêŋ,
taŋ gabe jaŋgôm êndêŋ ŋoc kôm wainŋa naŋ, lasê êndêŋ amac aŋô.
Aê gabe janseŋ ŋatuŋ su, gebe bôc sêniŋ su
ma jatuc ŋatuŋbôm ênsêlô, gebe bôc sêka gamêŋ tau popoc.
6 Aê oc jakêŋ kôm tau êtu gamêŋ gasaŋ
ma janac ŋasêli su to jasap nom êtiam atom
e waŋganic to gêŋ têkwa-têkwa êôc auc
ma jajatu tao ŋamajaŋ gebe êkêŋ kom ênac êsêp ŋoc kôm atom.”

7 Lau Israel têtu lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê kôm wainŋa,
Ma Judawaga têtu wain ŋawê, taŋ kêjaliŋ sa naŋ.
Eŋ taê kêka mêtôc gêdêŋ, mago gêlic sêkêc dec siŋ.
Eŋ taê kêka biŋ gêdêŋ, mago kêtap taŋiboa sa.
5:8-30 Biŋ ojae kêpi lau sec tokaiŋ-tokaiŋ kêsêp môkêlatu tonec. * lau tau
têtaŋ lasê kêtu mêtôc geo to ŋandaŋ, taŋ kêtap êsêac sa naŋŋa.

6

Anôtô geoc tau lasê ma kêkalem Jesaia

1 Gêdêŋ jala, taŋ kiŋ Usia gêmac êndu naŋ, aê galic Apômtau tau gêŋgôŋ lêpôŋ
kiŋŋa teŋ ŋaô lôlôcgeŋ, ma nê ŋakwê baliŋ kêsêp e kêjalec lôm dabuŋ ŋalêlôm
auc. 2 Aŋela Serapim sêkô Apômtau ŋaô. Êsêac samob nêŋ magê 6-6 kêtôm
êsêacgeŋ. Êsêac sêkwa laŋôŋanô auc ŋa magê luagêc ma sêkwa eŋkaiŋ auc ŋa
magê luagêc ma sêlôp ŋa magê luagêc. 3 Ma aŋela teŋ gêmôêc biŋ gêdêŋ teŋ
ma sêmôêc gelom-gelom gêja gebe
“Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau
eŋ dabuŋ, dabuŋ, dabuŋ.
Ênê ŋawasi gêjam nom samucgeŋ auc e gêdêŋ ŋamadiŋ.”
4 Ma ŋaôndu, taŋ kêsa aŋela teŋ awasuŋ naŋ, kêwiwic andu ŋataoŋ e jadauŋ
kêkôm lôm ŋalêlôm auc.
5 Go kasôm gebe “Ijoc, aêma oc janaŋa, gebe aê ŋac togêdôcôlic ŋatêmui ma
gamoa gawiŋ lau-gêdôŋôlic-ŋatêmuiwaga, mago matocanô galic Kiŋ, lausiŋ
undambêŋa nêŋ Apômtau.”
6 Go Serapimnêŋ teŋ kêgandoŋ jalana teŋ sa aŋga altar ma kêkôc kêsêp lêma,
go gêlôb gêdêŋ aê gêmêŋ 7 mêŋkêmoasac aê aocsuŋ ma kêsôm gebe “Gôlicgac
me, aê kamoasac gêdômôlic, tec geseŋ nêm tôp su ma kêsuc nêm sec ôkwi.” 8 Go
gaŋô Apômtau awa kêsôm gebe “Aê oc jasakiŋ asa êna ma asa oc naêtu aêacma
ŋacjaeŋ.” Go aê kasôm gebe “Aê tec gamoa, ôsakiŋ aê.” 9 Ma eŋ kêsôm gebe
“Naôsôm êndêŋ lau tônê gebe
‘Aŋô biŋ amboac aŋô, mago aŋô êtu tôŋ atom.
Alic gêŋ amboac alic, mago ajala atom.’
10 Ôŋgôm lau tonaŋ nêŋ ŋalêlôm ŋadani êsa
to taŋeŋsuŋ êôc auc
ma mateŋ êmôp,
gebe moae sêlic gêŋ ŋa mateŋanô

* **5:7:** Taŋiboa ŋam gebe mêtôcwaga sêmêtôc lau kesogeŋ, tec

ma sêŋô biŋ ŋa taŋeŋsuŋ
to sêjala biŋ ênêc nêŋ ŋalêlôm e sênam tauŋ ôkwi ma ôliŋ ŋajam êsa.”
11 Tec katu kênac gebe
“O Apômtau, aê jasôm lasê e êndêŋ ondocgeŋ.”
Ma eŋ gêjô aê aoc gebe
“Ôsôm e êndêŋ taŋ malac samob êtu gasaŋ
ma ŋamalac maleŋmê
ma andu samob êtu tuc
ma gamêŋ e ŋagêlêŋ naŋ.
12 Ma Apômtau oc êtiŋ lau nasêŋgôŋ gamêŋ jaêcsêga,
ma malac gasaŋ taêsam ênêc gamêŋ tonec ŋalêlôm.
13 Ma embe lau 10-10 nêŋ tageŋ-tageŋ gacgeŋ sêmoa,
oc senseŋ êsêac êtiam amboac sêsap kamem me kaleloŋ
e ŋakatuc gacgeŋ êkô.”
Ŋakatuc tau tonaŋ ŋawê dabuŋ tau.

7

Jesaianê wae ŋamataŋa gêdêŋ kiŋ Ahas

1 Gêdêŋ têm, taŋ Usia latu Jotam nê latu Ahas kêtu kiŋ Judaŋa naŋ, kiŋ Resin aŋga Suria agêc Remalianê latu Peka, taŋ kêtu kiŋ Israelŋa naŋ, sêpi Jerusalem sêja sebe sênac siŋ êndêŋ malac tau, mago sêku tulu atom. 2 Gêdêŋ taŋ sêkêŋ ŋawae gêdêŋ kiŋ Dawid nê wakuc gebe “Suria to Epraim sêmoatiŋ poac gêdêŋ tauŋ” naŋ, eŋ to nê lau nêŋ ŋalêlôm kêtênêp ŋasec amboac mu kêwiwic ka saleŋŋa.

3 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Jesaia gebe “Amagêc latôm Sear-Jasub asa naandac Ahas aŋga busawa, taŋ kêsa aŋga bugêjactoŋ ŋaôŋa naŋ ŋaawa, naŋ gêc lau-sêkwasiŋ-obowaga nêŋ kôm ŋaintêna, 4 ma ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Ojop taôm ŋapep ma ôpuc taôm tôŋ. Ôtêc taôm atom ma nêm ŋalêlôm ŋatutuc êtu Resin aŋga Suria agêc Remalianê latu nêŋ têntac ŋandaŋŋa atom. Êsêagêc têtôm jakalic luagêc, taŋ ja gêôc e kêtu jec naŋ. 5 Suria agêc Epraim ma Remalianê latu sêmasaŋ biŋ gêdêŋ tauŋ sebe sêŋgôm aôm sec, ma sêsôm gebe 6 “Ajôc, tapi Juda tana ma tatakê êsêac ŋamelocŋageŋ ma taku êsêac tulu e sêwi gamêŋ tau siŋ êndêŋ aêac, ma takêŋ Tabelnê latu êtu kiŋ aŋga tônê.” ’ ” 7 Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe
“Biŋ tonaŋ oc êtu tôŋ atom ma ŋanô êsa atom,
8 gebe Damasku kêtu Suria ŋamôkê
ma Resin kêtu Damaskunê ŋatau.
Jala 65 ênaŋa acgom, go sênac Epraim popoc
e sêmoa amboac lau-m tageŋ êtiam atom.
9 Samaria kêtu Epraim ŋamôkê
ma Remalianê latu kêtu Samarianê ŋatau.
Amac embe akêŋ êwiŋ atom, naŋ oc akô ŋajaŋa atom amboac tonaŋgeŋ.”

Jesaia geoc Imanuelnê biŋ lasê

10 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Ahas kêtiam gebe 11 “Oteŋ gêŋtalô teŋ aŋga Apômtau, aômnêm Anôtô nê. Gêŋtalô tau êpi aŋga lamboam me êsêp aŋga lôlôc.” 12 Tageŋ Ahas gêjô nê biŋ gebe “Aê oc jateŋ atom, ma oc jansaê Apômtau atom.” 13 Tec Apômtau kasôm gebe “O gôlôac Dawid, akêŋ taŋem aêŋoc biŋ. Amac alênsôŋ ŋamalac, nec alic kêtôm atom, tec abe alênsôŋ aêŋoc Anôtô êwiŋ nec. 14 Amboac tonaŋ Apômtau tau oc êkêŋ gêŋtalô teŋ êndêŋ amac amboac tonec gebe Awêtakiŋ teŋ oc taê e êkôc latu teŋ ma ê ênê ŋaê gebe

Imanuel. 15 Êndêŋ taŋ êjala lêŋ êtiŋ sec su to êjaliŋ ŋajam saŋa naŋ, eŋ êniŋ
su gêjac anô to lêpgeŋ. 16 Ŋapalê tau êjala lêŋ êtiŋ sec su to êjaliŋ ŋajam saŋa
atomgeŋ, ma kiŋ luagêc, taŋ sêgôm aôm taêm dani taôm naŋ, nêŋ gamêŋ oc
êtu gasaŋ. 17 Apômtau oc êkêŋ têm kaiŋ teŋ êpi aôm to nêm lau ma tamamnê
gôlôac. Gêdêŋ taŋ Epraim sêkac tauŋ su aŋga Juda e mêŋgêdêŋ galoc naŋ, têm
amboac tonaŋ kêtap amac sa atom. Anôtô êkêŋ kiŋ Asuriaŋa êkôniŋ aôm."

18 Êndêŋ bêc ônê Apômtau oc êmôêc kawaŋ aŋga bu Aiguptuŋa ŋamôkê to
banic aŋga gamêŋ Asuriaŋa 19 mêŋsênac têc nêm gamêŋ ŋasalic to pocsawa auc
ma sênam waŋganic to ŋagamêŋ wale-wale auc amboac tonaŋgeŋ.

20 Êndêŋ bêc ônê Apômtau oc êkôc kiŋ Asuriaŋa aŋga bu ŋamakeŋ ônêŋa
mêŋêtu kekec bôjaŋ ma êkaliŋ môkêmlauŋ to ôlimlu ma nêm êm ênaŋa amboac
tonaŋgeŋ.

21 Êndêŋ bêc ônê ŋac teŋ oc eŋgeŋ bulimakao tageŋ ma domba luagêcgeŋ.
22 Ma bulimakao to domba sêkêŋ su kapôêŋ e êtôm gebe lau ŋapopoc, taŋ
gacgeŋ sêŋgôŋ gamêŋ tau naŋ, sêniŋ su gêjac anô to lêpgeŋ.

23 Êndêŋ bêc ônê waŋganic to gêŋ têkwa-têkwa oc êôc gamêŋ samob, taŋ sêsê
wain 1,000 kêsêp, taŋ ŋaôli mone silber 1,000 naŋ auc. 24 Waŋganic to gêŋ
têkwa-têkwa oc êôc gamêŋ tau auc samucgeŋ, tec lau embe sêsa gamêŋ tau,
oc sêsêlêŋ totalam ma sôbgeŋ. 25 Ma amac oc api gamêŋ ŋabau, taŋ gêmuŋgeŋ
asap ŋa kinom naŋ, ana atom, êtu atêc waŋganic to gêŋ têkwa-têkwaŋa, ma
gamêŋ ŋabau tau oc êtu bulimakao sêsêlêŋ ŋamala ma domba oc sêka popoc.
* †

8

Propete latu nê ŋae

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe "Ôkôc poc tapa kapôêŋ teŋ ma oto êsêp
êtôm taŋ teto sêmoa naŋ gebe 'Maher-salal-has-bas.' " 2 Ma kakôc dabuŋwaga
Uria agêc Jeberekia nê latu Sakaria mêŋsêwiŋ gebe sêlic biŋ tau sêwiŋ. 3 Gêdêŋ
tonaŋ aê gadêŋ propeteo gaja ma eŋ taê e kêkôc latu teŋ. Tec Anôtô kêsôm
gêdêŋ aê gebe "Wê ênê ŋaê gebe Maher-salal-has-bas, 4 gebe ŋapalê tau êsôm
Mamac me Nenec atomgeŋ, ma kiŋ Asuriaŋa oc êjaŋgo Damaskunêŋ gêlôŋ to
Samarianêŋ awamata su aŋga êsêacnêŋ."

5 Apômtau kêsôm gêdêŋ aê kêtiam gebe
6 "Lau tonec sedec bu Siloa,
taŋ keseleŋ ŋaŋêŋ laŋgwageŋ naŋ,
ma têtêc tauŋ kêtu Resin agêc Remalianê latuŋa
e têtu tonaŋŋa Apômtau gêgôm bu 7 Kêtu tonaŋŋa Apômtau gêgôm bu gêc
kapôêŋ
ma keseleŋ toŋaclaigeŋ,
ma oc êsuŋ e ênam ŋasêli auc
to ênsalê ŋatali auc.
Kiŋ Asuriaŋa to nê ŋawasi kêtôm bu tau tonaŋ.
8 O Imanuel, bu tau oc êc êsa Juda
e ênsalê gamêŋ tau auc ma êsuŋ ênam aucgeŋ êpi e êndêŋ nêm koclabeŋ,
ma bu ŋamagê oc ênam nêm gamêŋ aucgeŋ êna."
9 O lau tomôkê-tomôkê, ajala biŋ tau ma atakêmaŋ.
O amac lau gamêŋ jaêcŋaac, akêŋ taŋemmaŋ.
Aŋgambam taôm ma atakêmaŋ.
Aŋgambam taôm ma atakêmaŋ.

---

* **7:25:** Sear-Jasub ŋam gebe Ŋapopoc oc sêmu sêmêŋ. † **7:25:** Imanuel ŋam gebe Anôtô mêŋgêwiŋ aêac.

10 Amansaŋ biŋ awiŋ taôm,
mago ŋanô masi.
Anam biŋgalôm awiŋ taôm,
mago biŋ tau êtu tôŋ atom, gebe Anôtô mêŋgêwiŋ aêac.

Atêc Apômtau taugeŋ

11 Apômtaunê lêma ŋajaŋa kêkôc aê tôŋ ma eŋ gêjac biŋsu aê, gebe jasa lau
tonec nêŋ lêŋ atom, ma kêsôm gebe 12 “Biŋ samob, taŋ lau tonec sêsam gebe
poac sêkic biŋŋa naŋ, asam gebe poac sêkic biŋŋa atom, ma gêŋ, taŋ êsêac têtêc
naŋ, amac atêc atom ma atakê atom. 13 Atoc lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau
taugeŋ sa, gebe eŋ ŋac dabuŋ. Atêc eŋ taugeŋ ma atakê êtu eŋ taugeŋŋa.
14 Gebe eŋ oc êtu gamêŋ dabuŋ lau sê lamuŋa teŋ êndêŋ Israel nêŋ toŋ lulugeŋ,
mago êtu poc sêndiŋ eŋkaiŋŋa to poctêna têntac êmbôli aucŋa ma êtu sa to lakô
êndêŋ lau Jerusalem amboac tonaŋgeŋ. 15 Êsêacnêŋ taêsam oc sêndiŋ eŋkaiŋ
êpi poc tau ma sênac tauŋ êndu e ôliŋ popoc ma lakô tau oc ênac êsêac e ênsô
êsêac tôŋ.”

16 Jakic ŋoc biŋ gaoc lasêŋa tôŋ
ma japac biŋ, taŋ kadôŋ naŋ, ŋa peŋ ŋajaŋa êsa
ênêc ŋoc ŋacseŋominêŋ ŋalêlôm.
17 Aê oc jansaê Apômtau, taŋ kêsiŋ laŋôanô gêdêŋ gôlôac Jakob naŋ,
ma jakêŋ matoc eŋgeŋ.
18 Alicgac me, lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau,
naŋ gêŋgôŋ lôc Sion naŋ,
kêkêŋ aê to ŋoc ŋapalê, taŋ Apômtau kêkêŋ gêdêŋ aê naŋ,
atu gêŋtalô to puc gêdêŋ lau Israel.
19 Lau embe sêsôm êndêŋ amac gebe
“Awem ênac lau toŋalau geoc biŋ lasêŋa
ma mectomaŋwaga, taŋ sêsôm biŋ kesec-kesec ma ole-ole naŋ,”
go asôm gebe “Aêac aweŋ ênac nêŋ Apômtau atom
ma tateŋ ŋacmatê êtu sênam lau mateŋ jali saŋa me.”
20 Êsêac embe sêsôm gebe
“Dandêŋ biŋ, taŋ kêdôŋ to geoc lasê naŋ tana, nec atom,”
oc sêlic gêu bôŋ atom biŋŋanôgeŋ.
21 Êsêac oc sêlênsa êtôm gamêŋgeŋ
tonêŋ ŋalêlôm ŋawapac ma mo êjô êsêac.
Ma embe sêôc tôbôm, oc têntac êmbôli auc
ma sêpuc boa nêŋ kiŋ to nêŋ Anôtô.
Êsêac oc sêôc mateŋanô sa êpi undambê
22 ma mateŋanô êsêp nom,
mago sêlic gêŋwapac to ŋakesecgeŋ
ma têtêc tauŋ ŋawaô êkôm êsêac auc
ma seo sêmoa gêsuŋbôm ŋalêlôm.

Mago êsêac, taŋ sêmoa totêtêc tauŋboa naŋ, oc sêŋgôŋ tokesec êtiam atom.
Gêmuŋgeŋ eŋ gêbu gamêŋ Sebulon to Naptali, mago êtu ŋamu eŋ oc êŋgôm
lau samuc nêŋ Galilaia, naŋ gêc bugêjactoŋ ŋalêndaŋ aŋga bu Jordan ŋamakeŋ
ônêŋa naŋ, êtu gamêŋ towae. * sêkac waba su sep tageŋ. †

* **8:22:** Maher-salal-has-bas ŋam gebe Kêjaŋgowaga têdabiŋ gebe † **8:22:** Bu tau bu Euprat, taŋ kêpoac Asurianêŋ gamêŋ naŋ.

9

Têna kêkôc biŋmalô ŋatau ma eŋ kêkôc nê gôliŋ sa

1 Lau taŋ sêŋgôŋ gêsuŋbôm naŋ, sêlic ja kapôêŋ teŋ.
Ma ŋawê kêpô êsêac, taŋ sêŋgôŋ gêmac ŋagamêŋ kanucŋa naŋ.
2 Aôm kôkêŋ lau têtu taêsam
ma gôgôm êsêac têntac ŋajam gêjam sêga.
Êsêac sêmoa aôm laŋômnêmŋa toôliŋ kêpigeŋ
têtôm lau, taŋ seŋ mo lasê naŋ,
ma amboac lau, taŋ sêjac sam ŋacjonêŋ awamata.
3 Gebe gêŋwapac ŋata, taŋ gêsac êsêac naŋ,
ma tôc magiŋmŋa to nêŋ ŋac, taŋ kêlêsu êsêac naŋ, nê sêm
naŋ aôm kôpôŋ tulu toc tageŋ amboac gêdêŋ Midiannê têm.
4 Gebe siŋwaganêŋ atapa samob
to nêŋ ŋakwê siŋŋa, taŋ dec gi auc naŋ,
êsa ja ma êniŋ su.
5 Gebe awê teŋ kêkôc ŋapalê teŋ kêtu aêacŋa,
kêkêŋ latu teŋ gêdêŋ aêac gêmêŋ.
Ŋagôliŋ gêsac eŋ magim ma sêsam eŋ gebe
“Mêtêŋam, Laimôkê, Teŋgeŋŋam, Biŋmalôtau.”
6 Ênê gôliŋ oc ênam sêga,
ma biŋmalô oc ênêc teŋgeŋ
aŋga Dawidnê lêpôŋ to nê gamêŋ kiŋŋa.
Gebe eŋ oc ênac m ŋagôliŋ tau to êpuc tôŋ
ŋa mêtôc gêdêŋ to biŋ gêdêŋ
êndêŋ galoc ma endeŋ tôŋgeŋ.
Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê ŋalêlôm kêkac eŋ,
tec êŋgôm biŋ tonaŋ êtu tôŋ.

9:7–10:34 Anôtô kêmêtôc gamêŋ Israelŋa kêtu puc gêdeŋ gamêŋ Judaŋa. Mago lau Asuria, taŋ têtu Anôtônê waba mêtôcŋa gebe êmêtôc nê lau sec naŋ, têtap gêŋwapac sa e sênaŋa amboac tonaŋgeŋ. *

11

Isainê wakuc ênam gôliŋ lau naêndêŋ

1 Ŋasêli teŋ êlêc aŋga ŋakatuc Isai
ma ŋawakac teŋ êlêc sa.
2 Ma Apômtaunê Ŋalau oc êsêp mêŋênsac eŋ ŋaô.
Eŋ Ŋalau kauc mêtêŋa to tajala gêŋŋa.
Eŋ Ŋalau êwa biŋ saŋa to Ŋalau ŋaclaiŋa.
Eŋ Ŋalau takip biŋ ŋam saŋa to tatêc Apômtauŋa.
3 Eŋ oc êtêc Apômtau êtu ênê têtac ŋajam ŋam.

Eŋ oc êmêtôc biŋ êpi gêŋ, taŋ mataanô gêlic naŋ atom
ma êkêŋ êwiŋ biŋ, taŋ taŋasuŋ gêŋô naŋ, paliŋ-paliŋgeŋ atom.
4 Eŋ oc êmêtôc lau ŋasec nêŋ biŋ êndêŋgeŋ
ma êmansaŋ lau wapac nêŋ biŋ solopgeŋ.
Eŋ oc ênac wauc-wauctêna ŋa sêm awasuŋŋa
ma nê awajaô oc enseŋ lau alôb-alôb su.
5 Eŋ ênac biŋ gêdêŋ êtu nê obo ênêc dambê palê
ma biŋ ŋaŋêŋ êtu nê ômbiŋkap.

* **9:6:** Ŋalô êsêac kêkanôŋ lau Juda to Jerusalem.

6 Kêam saleŋŋa to domba ŋalatu oc sêmoa sêwiŋ tauŋ
ma pusip saleŋŋa to noniŋ ŋalatu oc sênêc sêwiŋ tauŋ.
Bulimakao ŋalatu to lewe oc sêniŋ geŋ sêwiŋ tauŋ
ma ŋapalê sauŋ teŋ oc êwê êsêac.
7 Bulimakao to iwa oc sê sêlêb êndêŋ tauŋ
ma nêŋ ŋalatu oc sênêc napaŋ-napaŋ tauŋ,
ma lewe oc êniŋ gêgwaŋ êtôm bulimakao.
8 Ŋapalê dedec oc êtu dôa-dôa êŋgôŋ moacwêmnê gêsuŋ ŋaô
ma ŋapalê sauŋ oc êkêŋ lêma êsô moacmôsinê ic êna.
9 Lau oc sêŋgôm tauŋ sec to sêlênsu tauŋ aŋga aêŋoc lôc dabuŋ atom,
gebe lau sêjala Apômtau kêtu tôŋ kêtôm gamêŋgeŋ
amboac dembom gêjam gwêc samucgeŋ auc.
10 Êndêŋ bêc ônê Isainê ŋawakac oc êtu ŋabelo teŋ êkô
ma lau samob sêlic
ma tenteŋlatu samob sensom to têtu kênac eŋ
ma ênê malac êtu gamêŋ towae.

11:11-16 Anôtô gêjac mata gebe ejoŋ nê lau ŋapopoc sa aŋga nom ŋagamêŋ samob.

12

Wê tanam daŋgeŋa

1 Êndêŋ bêc tônê aôm oc ôsôm gebe
“O Apômtau, aê gabe janam daŋge êndêŋ aôm
gebe têmtac ŋandaŋ gêdêŋ aê,
mago gôjam têmtac ŋandaŋ tau ôkwi
ma gôjac aê têtac tôŋ.

2 “Alicgac me, Anôtô kêtu ŋoc moasiŋ ŋamôkê,
tec gamoa taêc kêpa sugeŋ ma katêc tauc atom,
gebe Apômtau Anôtô eŋ kêtu ŋoc ŋaclai to ŋoc wê lambiŋŋa
ma kêtu ŋoc kêsiwaga.”
3 Amac oc atê bu aŋga bumata daŋgôŋ mateŋ jaliŋa totêmtac ŋajamgeŋ. 4 Ma
êndêŋ bêc tônê amac oc asôm gebe
“Anam daŋge êndêŋ Apômtau, awem ênac ênê ŋaê.
Asôm ênê gêŋsêga ŋawae êtu tapa aŋga lau samuc nêŋ.
Asôm lasê gebe ênê ŋaê towae.
5 Anam wê lanemŋa êndêŋ Apômtau gebe gêgôm gêŋsêga toŋaclai.
Naasôm ŋawae ênam nom ŋagamêŋ samob auc.
6 O amac lau Sionŋa, anam lasê ma anam wê toôndugeŋ
gebe Israel nêŋ ŋac Dabuŋ eŋ kapôêŋ ma gêmoa amac ŋalêlôm.”

13:1–27:13 Anôtô oc êmêtôc lau jaba to-m-to-m, taŋ sêŋgôŋ sêsi gamêŋ Israel to Judaŋa naŋ, ŋawae kêsêp môkêlatu tonec. Mago pesalem lambiŋŋa to Anôtônê lau sêôc gêŋwapac e Anôtô ênam êsêac kêsi ŋawae kêsêp ŋasawa tonec gêwiŋ.

28

Puc gêdêŋ Epraim

1 Ojae lau Epraim. Êsêacnêŋ waeŋ gê su amboac sunsuŋ ŋaolaŋa nêŋ kasêga,
taŋ wain kêjaŋiŋ naŋ sêkuc. Êsêac teŋbeleŋ aŋgeŋ, mago wain kêku êsêac tulu.
2 Alicgac me, Apômtaunê ŋactêkwa ŋajaŋa teŋ gêmoa. Eŋ oc mêŋêô lasê amboac
kompoc to gamêŋ kêlaŋgaŋ sec to amboac bu ŋasamac kapôêŋ. Eŋ oc êku

gamêŋ tulu toŋaclai kapôêŋ. 3 Ma ŋacjo oc sêka lau Epraim nêŋ gôliŋwaga, taŋ
wain kêjaŋiŋ êsêac naŋ, nêŋ sunsuŋ towae popoc. 4 Ma gôliŋwaga, taŋ tetoc
tauŋ sa naŋ, nêŋ ŋawasi oc ê su e malamê amboac jambô ŋalêwê ŋamataŋa,
naŋ lau sêlic ma ŋagaôgeŋ têtiŋ su ma seŋ naŋ.
5 Êndêŋ bêc ônê lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau oc êtu sunsuŋ ŋawasiŋa to
naŋeŋeŋ ŋajam êndêŋ nê lau ŋapopoc. 6 Ma eŋ oc êtu ŋac-kêmêtôc-biŋwaga nê
ŋalau mêtôc gêdêŋŋa ma êtu êsêac, taŋ sêpuc sec ŋacjo aŋga malac tau ŋasacgêdô
naŋ, nêŋ ŋaclai ŋamôkê.

Apômtau geleŋ biŋ to gêjac mata biŋ kêpi Jerusalem

7 Wain kêjaŋiŋ dabuŋwaga to propete amboac tonaŋgeŋ ma bu ŋajaŋa gêgôm
êsêac sêku-sêku. Lau tau sênôm bu ŋajaŋa e kêjaŋiŋ êsêac. Wain kêlênsôŋ
êsêac ma bu ŋajaŋa gêgôm êsêac sêku-sêku. Êsêac embe seoc biŋ lasê, go sêkô
wiwicgeŋ ma embe sêmêtôc biŋ, go sêkô kôjô-kôjôgeŋ. 8 Êsêac sêluc e ŋasu
gêjam nêŋ tebo auc ma gamêŋ ŋajam teŋ gêc atom.
9 "Eŋ oc êndôŋ kauc tajala biŋŋa êndêŋ asa ma êwa jaeŋ ŋabiŋ sa êndêŋ asa.
Êndêŋ ŋapalê ŋasec-ŋasec, taŋ gocgo sêwi teneŋinêŋ su siŋ naŋ me. 10 Eŋ kêdôŋ
biŋsu teŋ ma biŋsu teŋ, biŋsu teŋ ma biŋsu teŋ, ŋagôliŋ teŋ ma ŋagôliŋ teŋ,
ŋagôliŋ teŋ ma ŋagôliŋ teŋ, kêdôŋ ŋagec aŋga tonec ma ŋagec aŋga ônê."
11 Biŋŋanô, Apômtau oc êsôm biŋ êndêŋ lau tonec ŋa lau samuc aweŋ ma
ŋa lau jaba nêŋ biŋ. 12 Gêmuŋgeŋ eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Alêwaŋ taôm
aŋga tonec. Akêŋ lau-têkweŋ-gêbacwaga sêlêwaŋ tauŋ. Aniŋ aweŋ aŋga tonec."
Mago êsêac sêkêŋ taŋeŋ atom. 13 Kêtu tonaŋŋa Apômtau oc êsôm biŋ tonec
êndêŋ êsêac gebe "Biŋsu teŋ ma biŋsu teŋ, biŋsu teŋ ma biŋsu teŋ, ŋagôliŋ teŋ
ma ŋagôliŋ teŋ, ŋagôliŋ teŋ ma ŋagôliŋ teŋ, êndôŋ ŋagec aŋga tonec ma ŋagec
aŋga ônê. Ma êsêac embe sêsêlêŋ oc sembeŋ sêsêp muŋa e ôliŋ popoc ma lakô
ênac êsêac to sêkôc êsêac tôŋ."

Alê kêclêsuŋa kêtu Sioŋa

14 Kêtu tonaŋŋa amac lau-susuwaga, taŋ ajam gôliŋ lau Jerusalemŋa tonec
naŋ, akêŋ taŋem Apômtau awa. 15 Amac asôm gebe "Aêac tamoatiŋ poac
dawiŋ gêmacanô ma tamasaŋ biŋ dawiŋ lamboam gebe êndêŋ têm ŋawapac
sec mêŋêsaŋa oc êtap aêac sa atom, gebe biŋ dansaŋ kêtu aêacnêŋ gamêŋ tasiŋ
tauŋŋa." 16 Kêtu tonaŋŋa Apômtau Anôtô kêsôm gebe "Alic acgom, aê kakêŋ
alêpoc kêkô Sion, poc ŋajaŋa teŋ, poc mataêjam teŋ kêtu alê kêclêsuŋa ma lau,
taŋ sêkêŋ gêwiŋ naŋ, oc sêc su atom. 17 Ma aê oc jakêŋ mêtôc gêdêŋ êtu ŋadôŋ
ma biŋgêdêŋ êtu dôŋpoc. Go kompoc oc enseŋ nêŋ lamu dansaŋ su ma bu
ŋasamac êsuŋ nêŋ gamêŋ sêsiŋ tauŋŋa sa."
18 Go nêm poac gêdêŋ gêmacanô naŋ, oc sêsap tulu ma nêm biŋ, taŋ amoatiŋ
gêdêŋ lamboam naŋ, oc senseŋ su. Gêŋwapac ŋamata secsêga tonaŋ embe êpi
lau êkajageŋ oc êjamuŋ amac popoc êwiŋ. 19 Oc wacêtap amac sa todim-todim
êtôm bêc samob, taŋ mêŋêsa naŋgoc. Amac oc aôc ŋawapac tonaŋ êmbêc to eleŋ
samobgeŋ. Ma biŋ, taŋ Anôtô eoc lasê naŋ, oc êtakê amac ŋanô-ŋanô.

28:20–29:24 Anôtô kêkêŋ puc nê lau gebe êmêtôc êsêac, mago gêjac mata
gebe ênam êsêac kêsi amboac tonaŋgeŋ. * okwi jakêpi lau tau kêtiam. †
solopgeŋ.

30

Taeŋ êka Aiguptuŋa ŋanô masi

---

* **28:19:** Biŋ susu, taŋ Jesaianê ŋacjo sêsôm naŋ, Apomtau kakac † **28:19:** Dôŋ tau sêmasaŋ ŋa gam to poc gebe atoc gêŋ

1 Apômtau kêsôm gebe “Ojae lau, taŋ sêli tauŋ sa gêdêŋ aê naŋ. Êsêac taêŋ
gêjam biŋ, taŋ aê kamasaŋ atom naŋ, to sêgôm ŋanô kêsa ma sêmoatiŋ poac
keso aêŋoc Ŋalau, tec têtêku sec gêsac sec ŋaô. 2 Êsêac dêdi sêsêp Aiguptu sêja,
mago têtu kênac aê atom. Êsêac sebe sê lamu Aiguptu, tec taêŋ kêka Paraonê
ŋaclai. 3 Ma Paraonê ŋaclai oc ênam amac sa atom to Aiguptu, taŋ aê lamu naŋ,
êŋgôm amac majem êsa. Ma lamu, taŋ asom aŋga Aiguptu ŋaajuŋlabu naŋ, oc
êmbu amac. 4 Biŋŋanô, laumata Aiguptuŋa sêŋgôŋ Soan ma ŋajaeŋwaga sêô
lasê Hanes, 5 mago lau Judaŋa majeŋ êsa gebe taêŋ kêka lau, taŋ sênam êsêac
sa naeo naŋ. Lau Aiguptuŋa tonaŋ oc sênam amac sa to sêpuc amac tôŋ atom,
oc sênam lau majeŋ êsa to seseŋ êsêac waeŋ ŋajam su.”
6 Anôtônê biŋ kêpi bôc Negebŋa tonec gebe “Laujaeŋ sêsêlêŋ sêsa gamêŋ,
taŋ kêtakê to kêlênsôŋ lau naŋ. Lewe ma moacwêm ma moactêna kaiŋ teŋ
sêmoa gamêŋ tau. Laujaeŋ tau sêkêŋ nêŋ waba to awamata gêsac doŋki to
kamele ŋaô. Êsêac sebe sêkêŋ gêŋ tau dêdêŋ lau, taŋ têtôm gebe sênam êsêac
sa atomanô naŋ. 7 Aiguptu ênam êsêac sa naeo to ŋaôma. Tec kasam gamêŋ
tau gebe ‘Rahab, taŋ gêŋgôŋ e ŋaŋêŋ laŋgwageŋ.’ ”

Lau taŋeŋpêcŋa

8 Go Anôtô kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôna oto biŋ tonaŋ êpi poctapa êsêac sêlic
ma oto êsêp buku teŋ gebe ênêc endeŋ tôŋgeŋ. Gebe lau ŋamuŋa sêsam e sêjala
miŋ tau. 9 Gebe lau tonaŋ sêli tauŋ sa gêdêŋ Anôtô ŋapaŋ. Êsêac biŋdansaŋ
ŋalatui ma sêkêŋ taŋeŋ Apômtaunê ŋagôliŋ atom. 10 Êsêac sêsôm gêdêŋ lau-geoc-
biŋ-lasêwaga gebe ‘Alic gêŋ teŋ atom.’ Ma gêdêŋ propete gebe ‘Aoc biŋŋanô
lasê êndêŋ aêac atom. Asôm biŋ, taŋ aêac abe aŋôgeŋ naŋ lasê. Akêŋ aêac akôc
ma biŋ taêŋ gêjamŋa tôŋ. 11 Akêŋ ŋasawa ma akô intêna auc atom. Aêac abe aŋô
Israelnêŋ Anôtô Dabuŋ nê biŋ êtiam atom.’ ”
12 Mago Israelnêŋ Anôtô Dabuŋ kêsôm gebe “Amac adec biŋ, taŋ kasôm
gêdêŋ amac ma taêm kêka ŋaclai sec to biŋdansaŋ gebe êtu amacnêm seŋeŋ.
13 Kêtu tonaŋŋa amac awê biŋ ŋakaiŋ. Amac atôm tuŋbôm baliŋ, taŋ kêôpacgeŋ
naŋ. Amac aku sa sep tageŋ naguluŋ. 14 Amac popoc amboac kuanô, atôm ku,
taŋ selo popoc samucgeŋ naŋ, e ŋasaboac teŋ êtôm gebe sêkêŋ ja ŋalana êsêp ma
sêkati buŋa atom.”
15 Gebe Apômtau Anôtô, Israelnêŋ Ŋac Dabuŋ kêsôm gebe “Embe anam taôm
ôkwi ma akêŋ êwiŋ aêgeŋ, naŋ oc janam amac kêsi. Aŋgôm ŋaŋêŋ ma akêŋ
matem aêgeŋ, go nêm ŋaclai êsa.” 16 Mago amac akêŋ taŋem atom ma asom
gebe “Masi, aêac oc aŋgôŋ hos ma aêc su.” Tec amac oc aêc su biŋŋanô.
Ma asôm gebe “Aêac oc aŋgôŋ hos ma aêc su weŋ tageŋ.” Tec nêm ŋacjo oc
sêjanda amac weŋ tageŋ amboac tonaŋgeŋ. 17 Ŋacjo tageŋ embe êkôtêŋ lêma,
go amacnêm lau tausen oc sêc su. Ŋacjo lemeŋ teŋ embe sêkôtêŋ lemeŋ ma
amac samob aêc su e obokêam ŋajamoa taugeŋ êkô lôc ŋaô êtu ŋabelo teŋ.
18 Mago Apômtau gêôŋ amac gêmoa gebe taê walô amac. Eŋ gêdi gebe têtac
labu amac gebe Apômtau eŋ Anôtô gêdêŋ ma lau, taŋ sêôŋ eŋ naŋ, oc têntac
ŋajam êsa.
30:19-33 Anôtô taê walô nê lau, taŋ sêôc gêŋwapac to ŋandaŋ ma êmêtôc lau
Asuria.

31

Anôtô oc êtu lautuc Jerusalem

1 Ojae êsêac, taŋ aê lamu Aiguptu ma taêŋ kêka hosgeŋ ma sêkêŋ mateŋ
kareta gebe taêsam to siŋwaga, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, gebe êsêac ôliŋwalô
kêlêlêc. Mago sêkêŋ mateŋ Israelnêŋ Ŋac Dabuŋ atom ma teteŋ Apômtau kêtu

ênam êsêac saŋa atom. 2 Mago Anôtô eŋ ŋac tokauc. Eŋ kêkêŋ gêŋwapac kêkôniŋ
êsêac tôŋ. Eŋ gêjam nê biŋ ôkwi atom. Eŋ oc êndi naensеŋ lau secwaga nêŋ
gôlôac ma ensеŋ êsêac, taŋ sêjam lau sêgôm secŋa sa naŋ. 3 Lau Aiguptu êsêac
ŋamalac, êsêac Anôtô atom. Êndêŋ taŋ Anôtô oc êmêtôc lêma naŋ, gêjam-sawaga
oc ênac tau êndu ma ŋac, taŋ eŋ gêjam eŋ sa naŋ, oc embeŋ ma êsêac samob oc
sênaŋa sêwiŋ tauŋ.
4 Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêŋ aê gebe “Lewe têna me lewe ŋalatu embe
têtap gwada sa, go gejobwaga bôcŋa nêŋ wambaŋ to ŋakicsêa êtôm gebe êtakê
êsêac e sêc su nec atom. Ma aê, lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau amboac
tonaŋgeŋ. Ŋaclai teŋ oc êkô aê auc atom êtôm tonaŋ. Aê oc jatu lautuc lôc Sion.
5 Aê, lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, oc jakêŋ sêliŋ Jerusalem -amboac moc
kelelo gebe ênam ŋalatu kêsi. Aê oc janam malac tau sa to jaku ŋacjo tulu.”
6 Apômtau kêsôm gebe “O lau Israel, akac taôm ôkwi andêŋ aê, taŋ ajam
dêmôêm naŋ. 7 Gebe êndêŋ ŋasawa teŋ amac samob oc ambaliŋ nêm gwam
sec, taŋ lemem kêmasaŋ ŋa silber to gold naŋ, siŋ ênaŋa. 8 Siŋ oc ensеŋ lau
Asurianŋa su ŋa ŋamalacnêŋ ŋaclai atom. Lau Asurianŋa oc sêc siŋ su sêna ma
nêŋ lau matac têtu gêŋôma. 9 Êsêacnêŋ kiŋsêga oc êtênêp tau êndu-êndu ma nêŋ
laumata siŋŋa têtakê e sêc su ma sêwi nêŋ gêbôm siŋŋa siŋ.” Apômtau taŋ nê
ja kêsa Sion ma nê ja ŋawao gêc Jerusalem naŋ, nê biŋ tonaŋ.

32

Kiŋ biŋ gêdêŋŋa

1 Alic acgom, kiŋ teŋ oc ênam gôliŋ ŋa biŋ gêdêŋ ma kasêga sênam gôliŋ ŋa
mêtôc gêdêŋ.
2 Êsêac samobgeŋ oc têtôm gamêŋ, taŋ kepeŋ mu auc naŋ,
ma têtu launêŋ lamu gamêŋ êlaŋgaŋŋa.
Êsêac têtôm bu kêsa gamêŋ ŋakeleŋ
ma têtôm poclabu ŋaajuŋ aŋga gamêŋ sawa.
3 Go êsêac, taŋ sêlic naŋ, mateŋanô êmôp atom
ma êsêac, taŋ sêŋô biŋ naŋ, oc sê taŋeŋ.
4 Lau taŋ sêsôm biŋ beleb-belebgeŋ naŋ, oc sêmêtôc biŋ êndêŋgeŋ,
ma êsêac, taŋ sêsôm biŋ kwac-kwac naŋ, oc sêsôm biŋ ŋaŋêŋ êsa.
5 Êsêac sêsam lau meloc gebe apômtau êtiam atom
ma tetoc lau wauc-wauctêna sa amboac lau towae atom.
6 Gebe ŋac meloc oc êsôm biŋ meloc
ma nê ŋalêlôm taê gêjam secgeŋ,
gebe êŋgôm gêŋ toAnôtômêgeŋ
ma êsôm biŋdansaŋ êpi Apômtau
ma êwi lau, taŋ mo gêjô êsêac naŋ, siŋ sêmoa tomo êjô êsêacgeŋ
ma êŋgamiŋ bu êndêŋ lau, taŋ bu gêjô êsêac naŋ.
7 Wauc-wauctênanê mêtê sec,
eŋ taê gêjam biŋ sec kêtu wakuc-kêtu wakuc
ma lau sêpô-lêna-tauŋwaga embe sêwa nêŋ biŋ sa gebe biŋŋanô,
oc ŋac tau ensеŋ êsêac su ŋa nê biŋdansaŋ.
8 Mago ŋac mansaŋ taê gêjam biŋ mansaŋgeŋ
ma êsap gêŋ mansaŋ tôŋ ŋajaŋageŋ.

Propete gêlêŋ biŋ lauo Jerusalemŋa

9 Amac lauo, taŋ aŋgôŋ ŋaômageŋ naŋ, andi, aŋô aê aoc,
ma êsêac latuŋio amac, taŋ akêŋ gêwiŋ biŋ paliŋ-paliŋgeŋboa naŋ.

akêŋ taŋem ŋoc biŋ.
10 Jala teŋ ma bêc ŋagêdô ênaŋa acgom,
go amac lauo, taŋ akêŋ gêwiŋ biŋ paliŋ-paliŋgeŋboa naŋ atakê,
gebe wain ŋanô oc êtu lêwê atom, ma noc aniŋ mo lasêŋa mêŋêsa atom.
11 Amac lauo, taŋ aŋgôŋ ŋaômageŋ naŋ atênêpmaŋ,
amac lauo, taŋ akêŋ gêwiŋ biŋ paliŋ-paliŋgeŋboa naŋ atakêmaŋ.
Akwalec nêm ŋakwê su ma amoa ŋaômageŋ, go asô talu êtu nêm ŋakwê.
12 Ataŋ taŋiboa êtu nêm kom ŋajamŋa
êtu nêm wain ŋajamŋa,
13 êtu ŋoc launêŋ nom, taŋ waŋganic to gêŋ têkwa-têkwa gêjam auc naŋŋa
ma êtu gôlôac, taŋ sêŋgôŋ malac tatu samucŋa totêntac ŋajamgeŋ naŋŋa.
14 Gebe andu kapôêŋ oc êtu tuc, ma malac toŋaonda tau êtu gasaŋ.
Gamêŋ ŋabau to andu soso dêdib ŋacjoŋa oc êtu bôcnêŋ gêsuŋ endeŋ tôŋgeŋ,
ma êtu doŋki gêbôm nêŋ gamêŋ ôwêŋa,
ma êtu dombanêŋ gamêŋ sêniŋ gêŋŋa.
15 Biŋ tonaŋ ênêc e Apômtau ênsêwa Ŋalau aŋga lôlôc mêŋêpi aêac,
go gamêŋ sawa ênam tau ôkwi êtu kôm toŋanô ŋajam,
ma kôm toŋanô ŋajam ênam ŋanô êlêlêc su.
16 Ma mêtôc gêdêŋ oc ênêc gamêŋ sawa
ma biŋ gêdêŋ êmoa kôm toŋanô ŋajam ŋalêlôm.
17 Ma biŋ gêdêŋ ênam ŋanô biŋmalô
ma mêtôc gêdêŋ ênam ŋanô tamoa ŋaŋêŋ totêntac êpa sugeŋ endeŋ tôŋgeŋ.
18 Ŋoc lau oc sêŋgôŋ tobiŋmalô
ma sêlêwaŋ tauŋ sêŋgôŋ andu ŋajaŋa to gamêŋ êmacgeŋ.
19 Ma saleŋ oc êku guluŋ tageŋ
ma malac popoc samucgeŋ êsêp êtap ênêc.
20 Aê aoc êôc amac, taŋ asê nêm gêŋ êsêp bugala
ma akêŋ bulimakao to doŋki tauŋ sêmoa nêŋ gêŋ.

33

Apômtau oc ênam Jerusalem kêsi

1 Ojae aôm ŋac-goseŋ-gêŋ-suwaga-ma, taŋ seseŋ aôm taôm su atom naŋ,
ma aôm ŋac-kôjaŋgo-gêŋwagama, taŋ ŋac teŋ kêjaŋgo nêm gêŋ su atom naŋ.
Êndêŋ taŋ onseŋ geŋ êmbacnê naŋ, oc senseŋ aôm taôm su,
ma êndêŋ taŋ ôjaŋgo gêŋ e êmbacnê naŋ, êsêac oc sêjaŋgo nêm gêŋ.

2 O Apômtau, taêm walô aêac,
aêac aôŋ aôm amoa.
Ôtu aêacma lemeŋ êtôm bêbêcgeŋ
ma aêacma kêsiwaga êndêŋ têm gêŋwapacŋa.
3 Êndêŋ taŋ lau oc sêŋô aôm awam amboac wapap gêjac naŋ, oc sêc.
Êndêŋ taŋ aôm ôndi sa naŋ,
tenteŋlatu samob sêc êliŋ-êliŋ.
4 Ma lau oc sejoŋ ŋawaba amboac lêsêc sejoŋ gwada
ma waba tau ê êsêac amboac têapa gê lêsêc.

5 Tatoc Apômtau sa gebe eŋ gêŋgôŋ lôlôc.
Eŋ oc êkêŋ mêtôc gêdêŋ to biŋ gêdêŋ ênam Sion auc.
6 Eŋ oc ênam gôliŋ aômnêm têm samob êsêlêŋ ŋaŋêŋgeŋ
ma êkêŋ moasiŋ ênam aôm kêsiŋa to kauc mêtêŋa
ma kauc tajala gêŋŋa ênam sêga.

Tatêc Apômtau kêtu ênê awamata.

7 Alic acgom, siŋsêlêc têtaŋ sêmoa intêna
ma wama ŋasêliŋwaga têtaŋ secanô.
8 Intênasêga kêtu gasaŋ ma lau teŋ sêsêlêŋ sêsa kêtiam atom.
Êsêac sêjac poac popoc ma sêpêlê lau-sêwa-biŋ-sawaga
ma tetoc ŋamalac teŋ sa kêtiam atom.
9 Nom kêtaŋ toŋalêlôm ŋawapacgeŋ.
Lôc Lebanon kêmêliŋ tomajageŋ.
Gaboaŋ Saronŋa kêtôm gamêŋ sawa.
Ma lôc Basan to Karmel kêtu kwalam.

10 Apômtau kêsôm gebe
“Galoc aê kamasaŋ tauc gebe jandi,
galoc aê oc jandi jakô.
11 Amac taêm, mago akêkam gêŋ ŋapa
ma akôc ŋalauŋ ŋamasêgeŋ.
Nêm awemjaô kêtôm ja ŋawaô, taŋ oc êniŋ amac su naŋ.
12 Ma tenteŋlatu samob oc têtôm usu ŋapa, taŋ sêpac kêtu ŋop naŋ,
têtôm waŋganic, taŋ sêsap su ma sêkêŋ ja geŋ naŋ.
13 Amac lau, taŋ amoa jaêcsêga naŋ, aŋô gêŋ, taŋ gagôm naŋ ŋawae.
Ma amac lau, taŋ amoa ŋagala naŋ, ajala ŋoc ŋaclai.”

14 Secwaga Sionŋa têtêc tauŋ ŋasec,
ma lau alôb-alôb têtakê ŋanô ma sêsôm gebe
“Aêacnêŋ asa oc êtôm gebe êŋgôŋ êwiŋ ja, taŋ êsa endeŋ tôŋgeŋ naŋ.”
15 Ŋac taŋ kêsa nê lêŋ gêdêŋgeŋ ma kêsôm biŋŋanô naŋ,
ŋac taŋ gedec gêŋ, taŋ lau sêjaŋgo naŋ,
ma gêôc lêma tôŋ gêdêŋ awa êtim eŋŋa
ma kêkêŋ taŋa biŋ sêkêc dec siŋŋa atom,
ma gêsaŋ mataanô auc gebe êlic gêŋ sec atom
16 ŋac tonaŋ tec êŋgôŋ lôlôc.
lôc to poc sagiŋ oc êtu ênê lamu
ma aŋga tonaŋ oc sêkêŋ mo êndêŋ eŋ ma êpô lêna bu atom.

17 Matamanô oc êpi nêm kiŋ tonê ŋawasi,
matamanô oc êu laiŋ su êna.
18 Nêm ŋalêlôm oc taêm ênam ŋawapac laŋgwa, taŋ katakê aôm naŋ,
gebe “Ŋac kêsa gêŋ saŋa gêmoa ondoc.
Ŋac gêjam dôŋ gêŋŋa gêmoa ondoc.
Ŋac kêsa andu jaliŋa samob saŋa gêmoa ondoc.”
19 Matamanô oc êpi lau-tetoc-tauŋ-sawaga êtiam atom.
Êsêac sêsôm aweŋ teŋ, taŋ gôjam kauc ŋam,
ma imbeleŋ kêpêlê biŋ, taŋ kôjala atom.
20 Matamanô êpi Sion, taŋ kêtu aêacnêŋ omsêga ŋamala.
Matamanô oc êpi malac ŋaŋêŋ Jerusalem tau,
taŋ kêtôm becobo, taŋ kêkô gedeŋ tôŋgeŋ naŋ.
Lau teŋ oc sêmbuc ŋaalê sa atom.
21 Ma Apômtau oc êmoa êwiŋ aêac tonê ŋawasi kiŋŋa.
Eŋ oc êtu aêacnêŋ bu kapôêŋ to ŋaweŋweŋ,
taŋ manowa ma waŋ tolac têtôm atom gebe sêsô sêna naŋ.
22 Gebe Apômtau kêtu aêacnêŋ mêtôcwaga ma kêtu nêŋ gôliŋwaga.

Apômtau kêtu nêŋ kiŋ ma oc ênam aêac kêsi.

23 Nêm lêpoa kêm kêtu goloŋ ma gê jamoa tôŋ atom,
tec ageŋ lac sa kêtôm atom.

Go sênac sam awa, taŋ sêjaŋgo naŋ,
ma lau puliŋ oc sêkôc sêwiŋ amboac tonaŋgeŋ.
24 Ŋac malac tonaŋŋa teŋ oc êsôm gebe “Gêmac gêgôm aê,” nec atom.
Apômtau oc êsuc lau, taŋ sêŋgôŋ malac tau naŋ, nêŋ sec ôkwi.
34:1-17 Môkêlatu tonec geoc Anôtônê ŋacjo nêŋ ŋandaŋ, taŋ enseŋ êsêac su sênaŋa naŋ lasê. * sa. Lau jaba sêsôm tauŋ aweŋ katu sejop to sêkôniŋ êsêacŋa. † waŋ gebe sênac siŋ êndêŋ Israel naŋ, nêŋ biŋ sa.

35

Anôtô kêmasaŋ nê lau têtu wakuc

1 Gamêŋ gasaŋ to gamêŋ ŋakeleŋ oc têntac ŋajam
ma gamêŋ sawa oc êtu samuc ma ŋaola ênac lêtêŋ amboac mênamiŋ.
2 Ŋaola êsa ênam aucgeŋ
ma gamêŋ tau oc êtu samuc ma ênam wê totêtac ŋajamgeŋ.
Ma sêkêŋ Lebanon ŋaŋawasi
ma Karmel to Saron ŋagêlôŋ êndêŋ gamêŋ tau.
Êsêac oc sêlic Apômtaunê ŋawasi
ma Anôtônê ŋawasi kiŋŋa.

3 Aŋgôm lemem, taŋ kêtu palê naŋ, ŋajaŋa êsa
to aŋgôm emduc, taŋ kêtu goloŋ naŋ, ŋajam êsa.
4 Asôm êndêŋ lau tonêŋ ŋalêlôm ŋatutuc gebe
“Akô ŋajaŋa ma atêc taôm atom.
Alic acgom, nêm Anôtô oc êmêŋ êtu êkac kamocgôc
to êkêŋ ŋagêjôŋa ma ênam amac kêsi.”

5 Go mateŋpêc mateŋ êlac
ma taŋeŋsuŋbic taŋeŋsuŋ êpoa lasê.
6 Go magiŋ kêsu sêmboaŋ sa têtôm mojawa
ma aweŋmê sênam wê lambiŋŋa,
gebe bumata oc êu lasê êsa gamêŋ gasaŋ
to bu kapôêŋ êsa gamêŋ sawa.
7 Kekop ŋandaŋ oc êtu bugêjactoŋ
ma bumata oc êpulu aŋga nom gelo-gelo,
ma gêgwaŋ to ôpic ma siŋ êpi aŋga kêam gamêŋ sawaŋa maleŋ.

8 Ma intênasêga teŋ oc ênêc tonec,
ma sêsam intêna tau gebe “Intêna dabuŋ.”
Lau môpŋa sêsêlêŋ sêsa tonaŋ atom,
ma lau meloc sêmoa intêna tau atom.
9 Lewe teŋ oc êmoa tônê atom
ma bôclai teŋ oc êsêlêŋ êmoa intêna tau atom,
oc tatap êsêac sa sêmoa tônê atom,
lau taŋ Apômtau gêjam êsêac kêsi naŋgeŋ, oc sêsêlêŋ intêna tau.
10 Ma êsêac, taŋ Apômtau kêgaboac

* **33:24:** Ŋamadiŋ 18 to 19 gêwa lau Israel nêŋ têm gêŋwapacŋa † **33:24:** Ŋamadiŋ 23 gêwa lau Israel nêŋ ŋacjo, taŋ sêlac

su naŋ, oc sêmu sêmêŋ
mêŋsêô lasê Sion towêgeŋ.
Têntac ŋajam teŋgeŋŋa oc ênsac êsêac ŋaô
têntac ŋajam to têntac ŋagaô oc ênam êsêac auc
ma gêŋwapac to taŋiboa oc êwi êsêac siŋ.

36:1–39:8 Lau Asuria nêŋ kiŋ Sanherib gêwê nê siŋwaga sêô lasê gamêŋ Judaŋa ŋamiŋ kêsêp môkêlatu tonec. Mago Anôtô gêjam malac Jerusalem sa ŋa lêŋ kaiŋ teŋ. Kiŋ Hiskia kêtap gêmac kapôêŋ sa, mago ôli ŋajam kêsa kêtiam.

40

Anôtônê biŋ gêjam malô Sionŋa

1 Nêm Anôtô kêsôm gebe
“Anam malô, anam malô ŋoc lau.
2 Asôm biŋ malôgeŋ êndêŋ Jerusalem
ma amôêc êndêŋ eŋ
gebe ênê sakiŋ gêŋômaŋa ŋatêm gêbacnê
ma sêsuc ênê keso ŋatôp ôkwi,
gebe Apômtau lêma kêkêŋ ŋagêjô kêlêlêc su
gêjô ênê sec samob.”

3 Awa teŋ gêmôêc gebe
“Amansaŋ Apômtaunê gamêŋ êsêlêŋ êsaŋa aŋga gamêŋ sawa
to amêtôc intêna êtu solop aŋga gamêŋ ŋakeleŋ êtu nêŋ Anôtôŋa.
4 Gaboaŋ samob oc êôc sa
ma lôc to gamêŋ ŋabau êtu tapa
ma sêmêtôc ŋapoalic êtu solop
ma sêmansaŋ gamêŋ kaloŋ-kaloŋ ŋatip êsa.
5 Go Apômtaunê ŋawasi oc eoc tau lasê
ma ŋamalac pebeŋ oc sêlic gêŋ tau sêwiŋ tauŋ
gebe Apômtaunê awa kêsôm biŋ tau.”

6 Awa teŋ kêsôm gebe “Ômôêc.”
Ma aê kasôm gebe “Jamôêc asageŋ.”
“Gêŋ nomŋa samob kêtôm gêgwaŋ
ma ŋamalacnêŋ gêlôŋ samob kêtôm ŋaola kômŋa.
7 Êndêŋ taŋ Apômtau êju nê awajaô naŋ,
gêgwaŋ êmêliŋ ma ŋaola êsêlic.
Biŋŋanô, lau têtôm gêgwaŋ.
8 Gêgwaŋ kêmêliŋ ma ŋaola kêsêlic,
mago aêacnêŋ Apômtaunê biŋ oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.”

9 O Sion, jaeŋwaga ŋawae ŋajamŋa,
ôpi lôc baliŋ teŋ ôna.
O Jerusalem, jaeŋwaga ŋawae ŋajamŋa,
ôpuc awam sageŋ.
Ôsôm êndêŋ malac Judaŋa gebe “Alic nêm Anôtô tonec.”
10 Alic acgom, Apômtau Anôtô gêmêŋ toŋaclai
ma eŋ tau lêma gêjam gôliŋ gêŋ samob.
Alic acgom, lau taŋ eŋ kêku êsêac atom tulu naŋ, sêwiŋ eŋ
ma lau, taŋ gêjam kôm kêpi êsêac naŋ, sêmuŋ eŋ.
11 Eŋ oc eŋgeŋ nê domba êtôm ŋacgejob

ma êsip domba ŋalatu tamiŋ bôdagi,
go êwê ŋatêna malôgeŋ.

Israelnêŋ Anôtônê dôŋ masi

12 Asa kêkati gwêc ŋa lêma ma gêjam dôŋ
ma kêsaka undambê.
Asa gêjam dôŋ nom ŋakekop kêsêp bakep
ma gê dôŋ lôc samob to kêsaê gamêŋ ŋabau ŋaŋawapac.
13 Asa gêjam gôliŋ Apômtaunê ŋalau
ma mêtêmôkê ondoc kêdôŋ eŋ.
14 Eŋ gêjam kênac asa gebe êwa biŋ sa êndêŋ eŋ
ma asa kêtôc intêna mêtôc gêdêŋŋa gêdêŋ eŋ
ma kêdôŋ kauc gêdêŋ eŋ
ma kêtôc intêna êjala gêŋ ŋamŋa gêdêŋ eŋ.

15 Alic acgom, tenteŋlatu têtôm bu ŋatetep, taŋ kêsap bakep tôŋ naŋ,
ma têtôm kekop, taŋ lau sênam dôŋ êtôm atom naŋ.
Alic acgom, nuc ŋawapac kêtôm gêŋgambu teŋ.
16 Ka Lebanonŋa kêtôm gebe sênac pac êtu dajaŋa
ma bôc Lebanonŋa kêtôm gebe êtu daja tau atom.
17 Eŋ gêlic tenteŋlatu samob amboac gêŋ ŋaôma
gêlic êsêac têtôm gêŋ teŋ atom.

18 Amac alic Anôtô kêtôm asa,
ma anam dôŋ eŋ êpi asageŋ.
19 Anam dôŋ eŋ êpi gwam me.
Ŋacmêtê kêpac gêŋ tau,
ma ŋac-kêpac-goldwaga kêkwa gêŋ tau auc ŋa gold
ma kêmasaŋ kapoacwalô silberŋa kêtu gêŋ tauŋa.
20 Ŋac ŋalêlôm sawa oc êjaliŋ ka ŋajaŋa teŋ sa gebe êtu namuc atom
ma êtap kwalam laŋgwa teŋ sa,
gebe êsap ŋakatu teŋ taŋ êkô ŋaŋêŋgeŋ naŋ.

21 Amac ajala atom me. Amac aŋô atom me.
Êsêac sêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ amac gêdêŋ andaŋgeŋŋa su atom me.
Amacnêm kauc kêsa gêdêŋ Anôtô kêkêŋ nom naŋ, atom me.
22 Eŋ taugeŋ gêŋgôŋ nom ŋamadiŋ lôlôcŋa ŋaô
ma gêlic ŋamalac têtôm wagô
ma kêlaiŋ umboŋ kêtôm obo teŋ,
go gêlam gêŋ tau kêtôm becobo, gebe lau sêŋgôŋ ŋalabu.
23 Eŋ gêgôm kasêga têtu gêŋ ŋaôma
ma gôliŋwaga nomŋa têtôm gêŋ ŋanô masi.
24 Sêsê êsêac ma sêpôŋ êsêac
ma ŋawakac keseleŋ kêsêp nom,
go eŋ gêju awajaô kêpi êsêac e gacgeŋ sêmêliŋ
ma mulai kêlai êsêac sa amboac gêŋgambu.
25 Ŋac dabuŋ tau kêsôm gebe Amac oc anam dôŋ aê êpi asa,
ma aêagêc asa atôm tauŋ.
26 Aôc matemanô sa êpi lôlôc ma alic.
Asa kêkêŋ utitalata samob tônê ŋai.
Ŋac, taŋ gêwê êsêac totoŋ-totoŋ sêsa sêmêŋ

ma kêsam êsêac samob nêŋ ŋaê naŋ,
nê ŋaclai kapôêŋ ma eŋ Ŋaniniŋ Ŋatau,
tec nêŋ teŋ gêjaŋa atom.

27 Aôm kôsôm gebe “Ŋoc lêŋ kêsiŋ tau gêdêŋ Apômtau
ma ŋoc Anôtô gêôc lêlêc ŋoc biŋ, taŋ taêc kêka naŋ.”
O Jakob, aôm kôsôm biŋ tonaŋ kêtu ageŋŋa,
o Israel, aôm kôtaŋ taŋiboa tonaŋ kêtu ageŋŋa.
28 Amac ajala to aŋô biŋ tonec atom me gebe
Apômtau eŋ Anôtô teŋgeŋŋa.
Eŋ kêkêŋ nom ŋamadiŋ samob.
Eŋ oc êtu goloŋ atom ma têkwa êmbac atom.
Aêac tatôm gebe takip ênê kauc êjala biŋŋa ŋam sa atom.
29 Eŋ kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ lau tekweŋ gêbac
ma ŋajaŋa gêdêŋ lau palê-palê.
30 Lau matac oc têtu goloŋ ma tekweŋ êmbac,
ma ŋapalê wakuc oc sêu tauŋ,
31 mago êsêac, taŋ taêŋ kêka Apômtau naŋ, oc têtap ŋaclai wakuc sa.
Êsêac oc sêkêŋ magê amboac momboaŋ.
Êsêac oc sêlêti, mago tekweŋ êmbac atom,
êsêac oc sêsêlêŋ, mago têtu goloŋ atom.

41

Anôtô gêjac mata biŋ gêdêŋ Israel

1 “Amac nuc samob, jamaŋgeŋ ma akêŋ taŋem aê.
Ma tenteŋlatu samob têtap nêŋ ŋaclai wakuc sa.
Êsêac têtu gasuc mêŋsêsôm nêŋ biŋ.
Aêac samob dawiŋ tauŋ natakô êtu mêtôcŋa.

2 “Asa kêjaliŋ ŋac, taŋ kêku ŋacjo tulu ŋapaŋ naŋ, sa aŋga oc kêpiŋa.
Ŋac tau kêkêŋ tenteŋlatu taêsam sêsô eŋ ŋalabu
to kêka kiŋ tôŋ.
Ênê siŋ gêjac êsêac popocgeŋ e têtôm kekop
ma nê talam kêjanda êsêac e têtôm gêŋgambu, taŋ mu gêju naŋ.
3 Eŋ kêjanda êsêac kêdaguc ma kêsa nê lêŋ toôli samucgeŋ,
eŋ kêlêti e akaiŋ gedec nom.
4 Asa kêkalem gôlôac to gôlôac samob gêdêŋ andaŋgeŋ ŋanô
ma kêmasaŋ to gêgôm gêŋ tonaŋ.
Aê Apômtau, aê ŋac, taŋ gagôm gêŋ tau.
Aê katu ŋamata ma oc jatu ŋamu.

5 “Nuc samob sêlic gêŋ tau ma têtakê
ma nom ŋamadiŋ têtênêp,
êsêac têtu gasuc-têtu gasuc sêmêŋ.
6 Lau sêjam tauŋ sa
ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe ‘Têntac êpa sugeŋ.’
7 Ŋacmêtê awa gegeŋ ŋac-kêpac-goldwaga tôŋ.
Kamunda awa gegeŋ ŋac-keto-ŋatalôwaga tôŋ
ma kêsôm gebe ‘Gêŋ tau ŋajamanô.’
Ma sêjac gêŋ tau tôŋ ŋa bêlêm gebe wiwic atom.

8 “Ma ŋoc sakiŋwaga aôm, Israel,
aôm Jakob, taŋ kajaliŋ sa naŋ,
ŋoc ŋac Abraham nê wakuc aôm
9 aê kakôc aôm aŋga nom ŋamadiŋ
to gamôêc aôm aŋga nom ŋakêclêsu jaêcsêga
ma kasôm gêdêŋ aôm gebe ‘Aêŋoc sakiŋwaga aôm,
aê kajaliŋ aôm sa ma katiŋ aôm su atom.’
10 Ôtêc taôm atom gebe aê gamoa gawiŋ aôm,
têmtac ŋagogo atom gebe aômnêm Anôtô aê.
Aê oc jakêŋ ŋaclai êndêŋ aôm, aê oc janam aôm sa,
aê oc japuc aôm tôŋ ŋa lemoc anôŋa, taŋ kêku ŋacjo tulu naŋ.

11 “Alic acgom, êsêac taŋ têntac ŋandaŋ gêdêŋ aôm naŋ,
oc sêsu êsêac susu ma sêŋgôm êsêac majeŋ êsa.
Êsêac taŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ aôm naŋ,
oc têtôm gêŋ ŋaôma ma sênaŋa.
12 Aôm oc onsom nêm ŋacjo, mago oc ôtap êsêac sa atom,
ma êsêac, taŋ sêjac siŋ gêdêŋ aôm naŋ, oc maleŋmê sênaŋa.
13 Gebe aê Apômtau, aômnêm Anôtô,
kakam lêmam anôŋa tôŋ.
Aê tec kasôm gêdêŋ aôm gebe ‘Ôtêc taôm atom,
aê oc janam aôm sa.’ ”

14 Apômtau kêsôm gebe” O ŋoc gêŋenec Jakob, ôtêc taôm atom.
Amac lau Israelŋa, oc janam amac sa,
gebe amacnêm kêsiwaga aê, Israelnêŋ ŋac dabuŋ.
15 Ôlic acgom, aê gagôm aôm kôtu olo,
olo wakuc ŋajaŋa.
Aôm oc ôtuc lôc popoc e êtu kekop,
ma gamêŋ ŋabau e êtu gêŋgambu.
16 Aôm oc okoloŋ gêŋ tau e mu êju ŋapa su,
mulai oc êlai gêŋ tau êliŋ-êliŋ.
Ma aôm oc têmtac ŋajam êsa êtu Apômtauŋa,
ma waem êsa êtu Israelnêŋ ŋac dabuŋŋa.

17 “Lau ŋalêlôm sawa to sêpô-lêna-tauŋwaga embe sensom bu elêmê
ma bu embe êjô êsêac e imbeleŋ ŋakeleŋ êsa,
naŋ aê Apômtau oc jakêŋ taŋoc êsêac.
Aê, Israelnêŋ Anôtô, oc jawi êsêac siŋ atom.
18 Aê oc jakêŋ bu enseleŋ êsa lôc kaloŋ-kaloŋ
ma bumata êpoac gamêŋ ŋagaboaŋ.
Aê oc janam gamêŋ sawa ôkwi êtu bugêjactoŋ
ma bu êpulu êpi gamêŋ ŋakeleŋ.
19 Aê oc jasê kaseda to kakêlim
ma kabôêŋ to katêkwi êkô gamêŋ sawa
ma jakêŋ siuŋ êkô gamêŋ ŋakeleŋ
ma kaleloŋ to kêmêsic êwiŋ amboac tonaŋgeŋ
20 gebe lau samob oc sêlic to sêjala
ma sêsala e nêŋ kauc êsa,
gebe Apômtaunê lêma gêgôm gêŋ samob tonaŋ
ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ kêkêŋ gêŋ tau.”

Anôtô kêpêlê anôtôi dansaŋ

21 Apômtau kêsôm gebe “Amansaŋ nêm biŋ.”
Kiŋ Jakobŋa kêjatu gebe “Akêŋ lau-sêwa-nêm-biŋ-sawaga sêsa sêmêŋ.
Sêsa sêmêŋmaŋ ma sêsôm biŋ samob, taŋ oc mêŋêsaŋa naŋ lasê.
Anac miŋ biŋ laŋgwa samob ŋam
gebe ênêc ma kauclêlôm ma taêŋ ênam.
22 Ma awa gêŋ, taŋ oc mêŋêsaŋa naŋ, sa êndêŋ aêac
gebe taêŋ ênam gêŋ tau êtu anô ŋalêŋ.
23 Asôm gêŋ, taŋ mêŋêsa êtu ŋamu ŋa naŋ, êndêŋ aêac,
ec ajala gebe amac anôtôi biŋŋanô.
Ajôc, aŋgôm gêŋ teŋmaŋ, ŋajam me sec
gebe aêac alic ma atakê.
24 Mago amac gêŋ ŋaôma
ma nêm koleŋ ŋanô masi samucgeŋ
ma ŋac, taŋ kêjaliŋ amac sa naŋ, eŋ ŋac alôb-alôb.

25 “Aê gajac ŋac teŋ sa aŋga gamêŋ nodoŋa, tec gêmêŋ.
Gêmêŋ aŋga oc kêpiŋa. Eŋ oc awa ênac ŋoc ŋaê.
Eŋ oc êka gôliŋwaga tôŋ amboac lêsap
ma amboac ŋac-kêpac-kuwaga kêka nomku.
26 Asa gêwa gêŋ tau sa gêdêŋ andaŋgeŋ gebe aêac ajala
me kêkêŋ ŋawae gêmuŋ gebe aêac alôc gebe ‘Ŋajam.’
Lau teŋ sêwa sa atom, lau teŋ sêkêŋ ŋawae gêmuŋ atom.
Lau teŋ sêŋô nêm biŋ atom.
27 Aê kasôm biŋ tau lasê gêdêŋ Sion kêtu ŋamata
ma kasakiŋ jaeŋwaga to ŋawae ŋajam tau gêdêŋ Jerusalem.
28 Aê matocanô gêja, mago galic ŋac teŋ atom.
Aê embe jatu kênac, oc nêŋ ŋac êwê êsêacŋa teŋ gêmoa
gebe êjô aê aocŋa nec atom.
29 Alic acgom, êsêac samob têtu gêŋ ŋaôma ma nêŋ koleŋ ŋanô masi samucgeŋ.
Nêŋ gwam kêtôm mu ŋaôma.” * † ŋagêdô sa. Alic 40:19-20

42

Apômtaunê sakiŋwaga

1 “Alic acgom, ŋoc sakiŋwaga, taŋ gajac eŋ sa naŋ,
ŋac taŋ kajaliŋ eŋ sa ma katuc galic eŋ ŋajam naŋ,
tau tonec.
Aê kakêŋ ŋoc Ŋalau jagêsac eŋ ŋaô
ma eŋ oc êkôc biŋgêdêŋ êndêŋ tenteŋlatu samob êna.
2 Eŋ oc êmôêc êkac sageŋ atom
ma êlaiŋ nê biŋ êtu tapa ênêc malacluŋ atom.
3 Eŋ oc êpôŋ sôbolec, taŋ tulu kwanaŋgeŋ naŋ,
tulu samucgeŋ atom
ma êsi daweŋ gasilana êmac atom.
Eŋ oc êwaka biŋgêdêŋ sa ŋaŋêŋgeŋ.
4 Eŋ oc êtu palê me êtu goloŋ atomanô
e ênac dabiŋ biŋgêdêŋ aŋga nom,
ma nuc sêkêŋ mateŋ ênê biŋsu.”

---

* **41:29:** Biŋ tonaŋ kêkanôŋ kiŋ towae Kores. † **41:29:** Ŋamadiŋ 6 to 7 gêwa lau-sêsap-gwamwaganêŋ kôm

5 Apômtau Anôtô, taŋ kêkêŋ undambê ma kêlaiŋ gêŋ tau
ma kêmasaŋ nom to ŋagêŋlêlôm samob
ma kêkêŋ lau nomŋa sêsê aweŋ
to kêkêŋ mateŋ jali gêdêŋ gêŋ samob, taŋ sêsêlêŋ sêmoa nom ŋaô naŋ,
kêsôm biŋ tonec gebe
6 “Aê Apômtau, aê kakalem aôm tobiŋgêdêŋgeŋ
ma kakam aôm tôŋ gêdêŋ lêmam ma gajam jaom aôm.
Aê kakêŋ aôm kôtu ŋoc poac ŋabelo gêdêŋ lau,
ma kôtu tenteŋlatunêŋ ja.
7 Gebe ôŋgôm lau mateŋpec nêŋ mateŋanô êpoa lasê
to ôwê lau kapoacwalôŋa sêsa aŋga gêsuŋ sêmêŋ
ma êsêac, taŋ sêŋgôŋ tokesecgeŋ naŋ, sêsa aŋga kapoacwalô sêmêŋ.
8 Aê Apomtau, aêŋoc ŋaê tau tonaŋ.
Aê jawi ŋoc ŋawasi siŋ êndêŋ lau teŋ atom
ma jawi ŋoc waec siŋ naelom gwam atom.
9 Alic acgom, biŋ laŋgwa ŋanô kêsa sugac
ma galoc oc jasôm biŋ wakuc lasê.
Biŋ tau ŋanô kêsa atom tageŋ ma jasôm lasê êndêŋ amac kwanaŋgeŋ.”

Talambiŋ Apômtau, gebe gêjam nê lau kêsi

10 Aŋga wê wakuc teŋ êndêŋ Apômtau
ma alanem eŋ e êndêŋ nom ŋamadiŋ.
Gwêc to ŋagêŋlêlôm ŋadindiŋ êsa
ma nuc to lau, taŋ sêŋgôŋ tonaŋ naŋ, sêlambiŋ sêwiŋ.
11 Gamêŋ sawa tau to malac gamêŋ sawaŋa sêôc aweŋ sa
ma lau Kedar nêŋ malac amboac tonaŋ.
Lau taŋ sêŋgôŋ gamêŋ Sela naŋ, sênam lasê
ma nêŋ ŋaôndu êpi aŋga lôc ŋatêpôê.
12 Êsêac tetoc Apômtau sa
ma sêsôm ênê wae lasê aŋga nuc.
13 Apômtau oc êsa amboac ŋactêkwa teŋ,
eŋ êli tau sa amboac ŋac siŋŋa teŋ.
Eŋ ênam wambaŋ to ênac mu.
Eŋ êtôc tau êndêŋ nê ŋacjo gebe eŋ ŋac siŋsêlêc.

Anôtô gêjac mata gebe ênam nê lau kêsi

14 “Aê gaŋgôŋ gamêŋ gêmac ŋasawa ŋêŋgeŋ,
aê kasôm biŋ atom ma gajam tauc tôŋ.
Ma galoc aê oc jataŋ lasê amboac awênê gabêsi sec.
Aê oc jasê aoc e tekoc êmbac-êmbac.
15 Aê oc jaŋgôm lôc to gamêŋ ŋabau êtu gasaŋ
ma ŋagêgwaŋ samob êsêlic.
Bu kapôêŋ oc ŋamaŋ ŋaôma
ma bugêjactoŋ ŋakeleŋ êsa.

16 “Aê oc jawê lau mateŋpec sêsa intênasêga, taŋ sêjam kauc naŋ,
ma sêsa intêna sauŋ, taŋ sêjala atom naŋ.
Aê janam ŋakesec, taŋ gê êsêac auc naŋ, ôkwi êtu ŋawê
ma gamêŋ kaloŋ-kaloŋ ŋatip êsa.
Gêŋ samob tonaŋ ŋai aê oc jaŋgôm ma jandec sênêcŋa atom.
17 Êsêac taŋ sêkêŋ gêwiŋ anôtôi jaba

ma sêsôm gêdêŋ gwam gebe ‘Aêacma anôtôi amac’ naŋ,
oc sênu tauŋ su tomajeŋgeŋ sêna.”

Lau Israel seso taŋeŋ wamu ŋamoasiŋ

18 “Amac lau taŋemsuŋbic aŋô biŋ,
ma amac lau matempec alic to asala gêŋ.
19 Asa matapec kêtôm ŋoc sakiŋwaga
ma asa taŋasuŋbic kêtôm ŋoc jaeŋwaga, taŋ kasakiŋ eŋ naŋ.
Asa matapec kêtôm eŋ, taŋ ôli andaŋ aê naŋ,
ma taŋasuŋbic kêtôm Apômtaunê sakiŋwaga.
20 Aôm gôlic gêŋ taêsam, mago kôsala atom.
Aôm taŋamsuŋ kêpoa lasê, mago gôŋô biŋ atom.”
21 Kêtu nê biŋgêdêŋŋa Apômtau gêlic ŋajam,
gebe êŋgôm nê biŋsu êtu kapôêŋ to ŋawasi êsa.
22 Mago kêjaŋgowaga sêjam geŋgeŋ ma sêjaŋgo lau tonec nêŋ gêŋ samob su.
Êsêac samob têtôm bôc kêsêp sê
ma sêsiŋ tauŋ sêŋgôŋ kapoacwalô.
Êsêac têtu ŋacjonêŋ gêŋ sugac ma ŋac teŋ gêmoa gebe ênam êsêac kêsiŋa atom.
Ŋacjo sêjaŋgo êsêac su ma ŋac teŋ kêsôm gebe
“Akêŋ êsêac sêmu sêna,” nec atom.
23 Amacnêm asa êkêŋ taŋa biŋ tonaŋ.
Asa oc êŋô ma taê ênam êtu têm, taŋ oc mêŋêsa naŋŋa.
24 Asa kêkêŋ Jakob gêdêŋ lau saic-saic
ma Israel gêdêŋ kêjaŋgowaga.
Apômtau taŋ aêac dagôm sec gêdêŋ eŋ naŋ, gêgôm atom me.
Êsêac sêsa ênê lêŋ mansaŋ atom
ma taŋeŋ wamu ênê biŋsu atom.
25 Tec eŋ kêsêwa ŋandaŋ têtac ŋandaŋŋa to siŋ ŋajaŋa kêpi eŋ.
Eŋ kêkêŋ jawaô kêkôm eŋ auc, mago nê kauc kêsa atom.
Gêŋ tau geŋ eŋ ôli, mago kepeŋ ênê ŋalêlôm atom.

43

Apômtau taugeŋ eŋ kêsiwaga ŋanô

1 O Jakob, o Israel, galoc Apômtau, taŋ kêkêŋ aôm
ma kêmasaŋ aôm naŋ, kêsôm biŋ tonec gebe
“Ôtêc taôm atom, gebe aê gajam aôm kêsi su.
Aê gamôêc aôm ma kasam nêm ŋaê anôgeŋ, aôm kôtu aêŋoc gêŋ.
2 Embe olom gwêc, aê oc mêŋjawiŋ aôm.
Ma embe ôsêlêŋ ômoa ja ŋalêlôm, oc ênam aôm atom
ma jawaô oc êniŋ aôm atom,
3 gebe Apômtau, aômnêm Anôtô aê,
Israelnêŋ ŋac dabuŋ to nêm kêsiwaga aê.
Aê kakêŋ Aiguptu kêtu awa gêjam ôli aôm suŋa
ma kakêŋ Aitiopia to Seba gêjô aôm
4 gebe aê galic aôm kôtôm awamata teŋ
ma kakiaŋ aôm sa to têtac gêwiŋ aôm.
Aê kakêŋ gamêŋ gêjô aôm
ma kakêŋ lau tomôkê-tomôkê gebe ômoa matam jali.
5 Ôtêc taôm atom gebe aê mêŋgawiŋ aôm,
aê oc jajoŋ nêm wakuc sa aŋga oc kêpiŋa

ma janac aôm sa aŋga oc kêsêpŋa.
6 Aê oc jasôm êndêŋ musaŋgu-m gebe Ôwi siŋmaŋ,
ma êndêŋ mula-m gebe Ôŋgamiŋ atommaŋ.
Ôkêŋ latuci aŋga gamêŋ jaêc
to ŋoc latucio aŋga nom ŋamadiŋ
7 ma lau samob, taŋ sêwê kaiŋ ŋoc ŋaê
ma kakêŋ to kamasaŋ êsêac kêtu ŋoc waecŋa naŋ,
sêndêŋ aê sêmêŋ.

8 “Akêŋ lau, taŋ mateŋpec, mago mateŋanô gêc naŋ,
to lau, taŋ taŋeŋsuŋbic, mago taŋeŋsuŋ gêc naŋ, sêsa sêmêŋ.
9 Akêŋ tenteŋlatu samob sênac tauŋ sa
ma lau tomôkê-tomôkê sêkac sa sêpi tageŋ.
Êsêacnêŋ asa kêtôm gebe êwa gêŋ tonec sa
ma êtôc gêŋ andaŋgeŋŋa êndêŋ aêac.
Êsêac sêkêŋ nêŋ lau, taŋ sêpuc êsêacnêŋ biŋ tôŋ naŋ, sêsa sêmêŋ gebe sêwaka êsêac sa
e sêŋô ma sêsôm gebe Biŋ tau biŋŋanô.”
10 Apômtau kêsôm gebe “Aêŋoc lau-sêpuc-ŋoc-biŋ-tôŋwaga
to ŋoc sakiŋwaga, taŋ kajaliŋ êsêac sa naŋ amac
gebe amac ajala to akêŋ êwiŋ aê
ma nêm kauc êsa gebe aê tau tonec.
Anôtô teŋ kêsa gêmuŋ aê atom
ma teŋ oc êndaŋguc aê atom.
11 Aê, aê taucgeŋ Apômtau
ma kêsiwaga teŋ gêmoa gêwiŋ atomanô.”
12 Apômtau kêsôm gebe “Aê kasôm biŋ lasê to gajam amac kêsi
ma aê kakêŋ ŋawae gêdêŋ amac gêmuŋ su.
Gêdêŋ tonaŋ anôtô jaba teŋ gêmoa amac ŋalêlôm atom
ma amac atu ŋoc lau-sêpuc-ŋoc-biŋ-tôŋwaga.
13 Aê Anôtô gêdêŋ andaŋgeŋŋa
ma galoc amboac tonaŋgeŋ
ma teŋ kêtôm gebe êjaŋgo gêŋ su aŋga aê lemoc atom.
Aê gajam kôm ma asa oc êtôm gebe êkô kôm tau auc.”

14 Apômtau, nêm kêsiwaga ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê oc jasakiŋ biŋ êna Babel êtu amacŋa
ma jatuc kapoacwalô ŋabalaŋ popoc
ma lau Kaldea nêŋ lasê ênam tau ôkwi êtu taŋiboa.
15 Aê Apômtau, amacnêm ŋac dabuŋ,
aê kakêŋ Israel ma katu amacnêm kiŋ.”

16 Apômtau gêjam intêna kêsêp gwêc ŋalêlôm
ma gêjam intêna gelom bu ŋaweŋweŋ
17 ma gêwê kareta to hos ma siŋwaga to nêŋ siŋsêlêc sêja
e sêsêp jasêc, êsêac oc sêndi sa êtiam atom.
Êsêac sêmac amboac daweŋ gasilana.
Apômtau, taŋ gêgôm gêŋ tonaŋ naŋ, kêsôm biŋ tonec gebe
18 “Taêm ênam gêŋ laŋgwa atom
ma aê go taôm êtu gêŋ gêmuŋŋaŋa atom.
19 Alic acgom, aê gagôm gêŋ wakuc teŋ

ma galic gêŋ tau kêpoa.
Amac alic gêŋ tau atom me.
Aê oc janam intêna êsa gamêŋ sawa êna
ma jakêŋ bu enseleŋ êsa gamêŋ ŋakeleŋ.
20 Bôc saleŋŋa ma kêambôm to kêcsêwa oc tetoc aê sa
gebe kakêŋ bu kêpoac gamêŋ sawa
ma bu kapôêŋ keseleŋ kêsa gamêŋ ŋakeleŋ
gebe êkêŋ bu êndêŋ ŋoc lau, taŋ kajaliŋ êsêac sa naŋ sênôm.
21 Aê kakêŋ êsêac têtu ŋoc lau gebe sêsôm ŋoc waec lasê.

22 “O Jakob, aôm awam gêjac aê atom.
O Israel, aôm gôim taôm su kêtu aêŋa atom.
23 Aôm kôkêŋ domba kêtu daja gêdêŋ aê
me kotoc aê sa ŋa nêm da ŋagêdô atom.
Aê kakôniŋ amac ŋa da atom
ma kalênsôŋ amac ŋa biŋ da ŋamaluŋa atom.
24 Aôm gôjam ôli tê kêtu aêŋa ŋa nêm mone
me kômoasiŋ aê ŋa nêm da toŋalêsi atom.
Aôm kôkôniŋ aê ŋa nêm sec
to kôlênsôŋ aê ŋa nêm geogeŋ.

25 Aê, aê taucgeŋ gaseŋ nêm geo su
ma oc taêc ênam nêm sec êtiam atom kêtu aê taucŋa.
26 Taêm ênam ma ôkêŋ puc aê gebe tajô biŋ tau dawiŋ tauŋ.
Aôm ôwa nêm biŋ sa ma ôwaka taôm sa gebe kôsôm biŋŋanô.
27 Tamam ŋamataŋa gêgôm sec
ma nêm sêliŋwaga sêgêli ŋoc biŋ.
28 Kêtu tonaŋŋa aê kakôc ŋoc dabuŋ su aŋga kasêga lôm dabuŋŋa
ma kakêŋ Jakob gebe lau senseŋ eŋ su
ma kakêŋ Israel gebe lau sêsôm biŋ êpi eŋ.”

44

Apômtau taugeŋ eŋ Anôtô

1 “O ŋoc sakiŋwaga Jakob, o Israel, taŋ kajaliŋ sa naŋ,
galoc ôkêŋ taŋam.
2 Apômtau taŋ kêkêŋ aôm
to kêmasaŋ aôm aŋga tênam têtaclêlôm ma oc ênam aôm kêsi naŋ,
kêsôm biŋ tonec gebe
O ŋoc sakiŋwaga Jakob, o Israel,
taŋ kajaliŋ aôm sa naŋ, ôtêc taôm atom.
3 Gebe aê oc jakêc bu êsêp gamêŋ ŋakeleŋ
ma bu oc êpoac nom gelo-gelo.
Aê oc jakêc ŋoc Ŋalau êpi nêm wakuc
ma jakêc ŋoc mec êpi nêm gôlôac.
4 Ma êsêac oc sêlêc amboac gêgwaŋ aŋga gamêŋ ŋawambuc ŋajam
ma sêpi amboac ka, taŋ kêkô bulêndaŋ naŋ.
5 Ŋac teŋ oc êsôm gebe ‘Apômtaunê ŋac aê.’
Ma teŋ oc êsam tau ŋa Jakobnê ŋaê.
Ma teŋ oc eto êpi lêma gebe ‘Apômtaunê gêŋ,’
ma ê tau êpi Israel.”

6 Apômtau, Israelnêŋ kiŋ to kêsiwaga
ma lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê ŋac ŋamata to ŋamu, anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê atomanô.
7 Asa kêtôm aê. Êsa mêŋêwa sa,
êkêŋ tau êkô aê laŋôcnêm ma êwa tau sa.
Ŋac andaŋgeŋŋa asa geoc biŋ, taŋ ocgo mêŋêsa naŋ, lasê kwanaŋgeŋ.
Eŋ eoc gêŋ, taŋ ocgo mêŋêsa êtu ŋamu naŋ, lasê êwiŋmaŋ.
8 Atêc taôm atom ma aê go taôm atom.
Aê gajac miŋ to gawa biŋ tau sa gêdêŋ amac gêdêŋ andaŋgeŋŋa atom me.
Amac atu ŋoc lau-apuc-ŋoc-biŋ-tôŋwaga.
Anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê me masi.
Lamu ŋanô teŋ gêmoa atom. Aê kajala teŋ atom.”

Sakiŋ gwamŋa tonec gêŋ meloc

9 Lau-sêsap-gwamwaga êsêac gêŋ ŋaôma ma nêŋ kôm ŋanô, taŋ tetoc sa naŋ, ŋanô masi. Ma lau, taŋ sêsap êsêac tôŋ naŋ, sêlic to sêjala gêŋ teŋ atom, tec oc sêmoa tomajeŋgeŋ. 10 Asa kêsap gwam ma kêmasaŋ ŋakatu ŋaôma ma ŋanô masi. 11 Alic acgom, ŋac tau nê sakiŋwaga oc majeŋ êsa, ma lau lemeŋ-mêtêwaga tau ŋamalac ŋaôma. Êsêac samob sêkac tauŋ sa nasêkô acgom, go têtakê ŋanô ma sêŋgôm êsêac samob majeŋ êsa.

12 Ŋac-kêpac-kiwaga kêkêŋ ki kêsa ja e ŋalana kêsa. Eŋ kêsac ŋa hama gebe êkêŋ gwam ŋalaŋô. Eŋ gêjam kôm tolêma ŋajaŋa sec e mo gêjô eŋ ma têkwa gêbac. Eŋ gêjam dabuŋ bu, tec ôliwalô gêbacnê.

13 Kamunda teŋ gê dôŋ nê ka ma keto ŋakatu ŋa kêlêpê. Go kêsap ŋa ki kêdaguc ŋadôŋ tau ma kêwaka ŋamalac ŋakatu sa e kêtôm ŋamalac laŋô, gebe kêkô andu teŋ. 14 Ŋac tau kêsap kaseda me kêjaliŋ kaleloŋ me kamem teŋ sa aŋga saleŋ me moae kêsê kaseda teŋ ma kom gêlôm ka tau e kêtu kapôêŋ. 15 Go ka tau êtu ŋac teŋ nê kamasê, eŋ êkôc ŋagêdô ma ênsêlu ma ŋagêdô gebe eno nê gêŋ. Mago ka ŋagêdô tec eŋ kêsap kêtu anôtô jaba ma gêjam sakiŋ gêŋ tau, ma kêmasaŋ gwam ma kêpôŋ aduc gêdêŋ gêŋ tau. 16 Ka ŋamakeŋ tec eŋ kêkêŋ ja geŋ ma kêpac gwada ma geŋ bôc e gêôc eŋ tôŋ, ma eŋ kêsêlu ja gêwiŋ ma kêsôm gebe “Kec, galoc kasêlu jagac.” 17 Ma ka tau ŋamakeŋ eŋ kêsap kêtu nê anôtô gwam ma kêpôŋ aduc to gêjam sakiŋ ma keteŋ mec gêdêŋ gêŋ tau gebe “Ônam aêac kêsi gebe ŋoc anôtô aôm.”

18 Lau tau tonaŋ sêjala gêŋ teŋ atom ma nêŋ kauc masi gebe nêŋ mateŋanô gêmôb e sêlic gêŋ teŋ atom ma nêŋ ŋalêlôm ŋadani e sêjala gêŋ teŋ atom. 19 Êsêac taêŋ gêjam biŋ teŋ atomanô ma nêŋ kauc to jala gebe sêsôm biŋ amboac tonecŋa masi gebe “Ka tau ŋamakeŋ aê kakêŋ kêsa ja ma gano ŋoc gêŋ to kapac gwada e gêôc aê tôŋ ma ka tau ŋamakeŋ aê oc jasap êtu gêŋ alôb-alôb teŋ me. Aê oc japôŋ ocduc êndêŋ ka ŋadambê teŋ me.” 20 Ŋac taŋ mata katu gêŋ ŋaôma-ŋaôma naŋ, nê ŋalêlôm dansaŋ gêjam gôliŋ eŋ keso ma eŋ kêtôm gebe ênam tau kêsi atom. Eŋ kêtôm atom gebe êsôm biŋ tonec gebe “Gêŋ taŋ lemoc anôŋa gêgôm naŋ gêŋdansaŋ.”

Apômtau eŋ Israelnêŋ kêsiwaga

21 “O Jakob ma Israel, taêm ênam biŋ tonaŋ,
gebe ŋoc sakiŋwaga aôm.
Aê kamasaŋ aôm kôtu ŋoc sakiŋwaga.
O Israel, aê oc jaliŋ aôm siŋ atom.
22 Aê gaseŋ nêm keso su amboac mu kêdaba tao
ma nêm sec gê su amboac ômbiŋ.

Ômu ôndêŋ aê ômôêŋ gebe aê gajam aôm kêsi.”
23 O undambêac, anam wê gebe Apômtau gêgôm gêŋ tau ŋanô kêsa.
O nom ŋalêlômac, anam lasê.
O lôcac, o saleŋac to ŋaka samob, apuc wê sa
gebe Apômtau gêjam Jakob kêsi
ma geoc nê ŋawasi lasê aŋga Israel.
24 Apômtau, nêm kêsiwaga, taŋ kêmasaŋ aôm aŋga tênam têtaclêlôm naŋ, kêsôm
biŋ tonec gebe
“Aê Apômtau, taŋ kakêŋ gêŋ samob naŋ.
Aê taucgeŋ galam umboŋ ma gaja nom.
Asa gêmoa gêwiŋ aê.
25 Aê gaseŋ laudansaŋ nêŋ puc gebe ŋanô êsa atom
ma gagôm lau-seoc-biŋ-lasêwaga têtu meloc
ma kakêŋ lau tokauc sênu tauŋ su sêja
ma nêŋ kauc kêtu meloc.
26 Aê kapuc ŋoc sakiŋwaganêŋ biŋ tôŋ
ma gagôm ŋoc jaeŋwaganêŋ biŋ ŋanô kêsa.
Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau oc sêŋgôŋ tonec,’
ma kêpi malac Judaŋa gebe ‘Lau oc sêkwê malac tonec sa
ma aê oc jajac malac ŋapopoc sa êtiam.’
27 Aê kasôm gêdêŋ gwêc ŋagêdim gebe ‘Ôtu keleŋ,
ma aê oc jaŋgôm nêm bu êpa.’
28 Aê kasôm kêpi kiŋ Kores gebe ‘Ŋoc ŋacgejob dombaŋa eŋ
ma eŋ oc êŋgôm ŋoc biŋ ŋanô êsa.’
Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau sêkwê malac tonec sa êtiammaŋ,’
ma kêpi lôm dabuŋ gebe ‘Lau sênac m kôm sêkwê aôm saŋa.’ ”

45

Apômtau kêjaliŋ kiŋ Kores sa

1 Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêŋ
nê ŋac Kores, taŋ geŋ oso eŋ naŋ, gebe
Aê kakam ênê lêma anôŋa tôŋ,
gebe êku tenteŋlatu tulu êmuŋ eŋ
ma êkwalec kiŋnêŋ ŋakwê su to êlêc katam su eŋ,
gebe sênsaŋ auc atom.
2 “Aê oc jasêlêŋ jamuŋ aôm ma jaŋgôm lôc êtu tapa
ma jatuc katam ki popoc ma janac balaŋ ki tulu-tulugeŋ.
3 Ma oc jakêŋ awa totau-totau, taŋ sêsiŋ gêc gamêŋ ŋakesec naŋ, êndêŋ aôm
ma awamata, taŋ sêjac sa gêc gamêŋ ŋakêsiŋ naŋ êwiŋ.
Gebe ôjala gebe Apômtau Israelnêŋ Anôtô aê,
tec gamôêc aôm ŋa nêm ŋaê anôgeŋ,
4 kêtu ŋoc sakiŋwaga Jakobŋa ma kêtu Israel, taŋ kajaliŋ sa naŋŋa.
Aê gamôêc aôm ŋa nêm ŋaê anôgeŋ.
Aôm gôjam kauc aê, mago aê gaê aômnêm ŋaê.
5 Aê Apômtau ma teŋ gêmoa gêwiŋ atom.
Anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê atom.
Aôm gôjam kauc aê, mago aê gajam gêlôŋ aôm
6 gebe lau aŋga oc kêpi to aŋga oc kêsêpŋa sêjala
gebe Anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê atom.
Aê Apômtau ma teŋ gêmoa gêwiŋ atom.
7 Aê kakêŋ ŋawê to kamasaŋ ŋakesec.

Aê kamasaŋ gêŋ ŋajam ma kakêŋ gêŋwapac.
Aê Apômtau, taŋ gagôm gêŋ samob tonaŋ ŋai naŋ.”

Apômtau kêkêŋ undambê to nom

8 “O undambêac, ansêwa aŋga lôlôc,
ma biŋgêdêŋ êsêp aŋga umboŋ amboac kom gêjac.
Nom tau êŋa gebe Apômtaunê moasiŋ ênam kêsiŋa êpoa
ma êkêŋ biŋgêdêŋ êpi êwiŋ amboac tonaŋgeŋ.
Aê Apômtau kakêŋ gêŋ tau.”

9 Ojae êndêŋ ŋac, taŋ gêjam saic biŋ gêdêŋ nê ŋac-kêkêŋ-eŋwaga naŋ.
Eŋ kêtôm kunom teŋ, taŋ gêjac saic biŋ gêdêŋ ŋac-gêjac-kuwaga naŋ.
Nomku kêsôm gêdêŋ ŋac-gêjac-kuwaga gebe
“Aôm gôgôm asageŋ.” Kêsôm me.
Ma kôm ŋanô tau kêsôm gebe “Nêm lêmam ŋamêtê masi.” Kêsôm me.
10 Ojae êndêŋ ŋac, taŋ kêsôm gêdêŋ tama gebe “Aôm kôka asageŋ lasê,”
ma kêsôm gêdêŋ awê teŋ gebe “Aôm kôkôc asageŋ.”
11 Apômtau, Israelnê ŋac dabuŋ, ma nê ŋac-kêkêŋ-eŋwaga kêsôm biŋ tonec gebe
“Amac abe atu kênac aê êtu latuciŋa me.
Me abe ajatu aê êtu kôm, taŋ lemoc êŋgôm naŋŋa me.
12 Aê kakêŋ nom ma kamasaŋ ŋamalac, taŋ sêmoa nom naŋ.
Aê lemoc kalaiŋ undambê ma aê kajatu gêŋ undambêŋa samob.
13 Aê kajaliŋ kiŋ Kores sa kêtu biŋgêdêŋŋa
ma janam nê intêna samob êtu solop.
Eŋ oc êkwê ŋoc malac sa
ma êŋgamboac ŋoc lau kapoacwalôŋa su.
Eŋ êŋgôm êtu ŋaôli to ŋagêjô teŋŋa atom.”
Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ.
14 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Awamata Aiguptu to Aitiopia ŋagêŋ têtuluŋa
ma lau waso-waso aŋga Seba oc dêndêŋ aôm sêmêŋ ma têtu nêm gêŋ.
Êsêac sêndaŋguc aôm. Êsêac sêmêŋ tokapoacwalôgeŋ
ma sêpôŋ aeŋduc êndêŋ aôm ma têtaŋ êndêŋ aôm gebe
‘Anôtô gêmoa gêwiŋ aômgeŋ
ma anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ atomanô.’ ”
15 Biŋŋanô, aôm Anôtô, taŋ kôsiŋ taôm naŋ.
O Israelnêŋ Anôtô aôm kêsiwaga tau.
16 Êsêac sêkôniŋ nêm ŋacjo samob tôŋ ma sêŋgôm êsêac majeŋ êsa.
Lau-sêsap-gwamwaga sêc sêwiŋ tauŋ tomajeŋgeŋ sêja.
17 Mago Apômtau gêjam Israel kêsi
ma oc ênam êsêac kêsi endeŋ tôŋgeŋ.
Êsêac oc sêkôniŋ amac to sêŋgôm amac majem êsa atom endeŋ tôŋgeŋ.

18 Gebe Apômtau, taŋ kêkêŋ undambê naŋ, eŋ taugeŋ Anôtô
ma kêkêŋ to kêmasaŋ nom e ŋajaŋa kêsa.
Eŋ kêkêŋ gêŋ tau wauc-waucgeŋ atom,
eŋ kêmasaŋ kêtu lau sêŋgôŋŋa.
Apômtau tonaŋ kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê Apômtau ma teŋ gêmoa gêwiŋ atom.
19 Aê gajac biŋ kesec gamoa gamêŋ ŋakesecŋa atom.
Aê kasôm gêdêŋ Jakobnê wakuc atom gebe

‘Ansom aê aŋga gêŋ wauc-wauc ŋalêlôm.’
Aê Apômtau kasôm biŋŋanôgeŋ,
aê kasôm biŋ lasê gêc awêgeŋ.

Anôtô ŋanô to anôtôi dansaŋ Babilonŋa

20 “Amac tenteŋlatu ŋapopoc, taŋ asêp siŋ sawa naŋ,
amêŋ akac taôm sa api tageŋ.
Lau taŋ sêbalaŋ nêŋ gwamka sêwêgeŋ
ma teteŋ mec gêdêŋ anôtô teŋ,
taŋ kêtôm gebe ênam êsêac kêsi atom naŋ,
lau tonaŋ nêŋ kauc masi.
21 Awa nêm biŋ sa ma akêŋ nêm biŋ tau êsa êmêŋ
ma amansaŋ biŋ awiŋ taôm.
Asa gêjac miŋ biŋ tonec gêdêŋ andaŋgeŋ.
Ma asa geoc biŋ tau lasê wanêcgeŋ su.
Aê Apômtau kasôm atom me.
Anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê atom.
Aa Anôtô ŋanô to kêsiwaga ma teŋ gêmoa gêwiŋ atom.

22 “O nom ŋamadiŋ samobac, akac taôm ôkwi andêŋ aê amêŋ
ma janam amac kêsi
gebe aê Anôtô ma teŋ gêmoa gêwiŋ aê atom.
23 Aê katôc lemoc kêpi tauc
ma biŋŋanô kêsa aê aocsuŋ,
biŋ tau êmu êndêŋ aê êmêŋ êtiam atom.
Lau samob sêpôŋ aeŋduc êndêŋ aêgeŋ
to lemeŋ samob têtôc êpi aê
ma samob sêsôm gebe
24 ‘Biŋgêdêŋ to ŋaclai ŋam kêsêp Anôtô taugeŋ.
Lau samob, taŋ sêjam saic biŋ eŋ naŋ, oc dêndêŋ eŋ sêna tomajeŋgeŋ.
25 Israelnêŋ wakuc samob oc ôliŋ êpi ma waeŋ êsa êtu Apômtauŋageŋ.’ ”

46

Nom ŋaApômtau to lau Babilon nêŋ anôtôi jaba

1 “Babilonnêŋ anôtôi gêbacnê. Gêmuŋgeŋ lau Babilon sêjam sakiŋ Bel agêc
Nebo, mago galoc sêkêŋ anôtôi tonaŋ gêsac doŋki ŋaô. Bôc tekweŋ gêbac ma
sêbalaŋ gêŋ tau kêtu waba gêsac êsêac ŋaô. 2 Gwam kêtôm gebe ênam tau sa
atom. Ŋacjo sêjaŋgo su ma sêbalaŋ sêja kapoacwalô.
3 “O gôlôac Jakob to gôlôac Israel nêŋ lau ŋapopoc, aŋô ŋoc biŋ. Aê kasip amac
sa gêdêŋ taŋ tenemi sêkôc amac to amac asa amêŋ naŋ, e mêŋgêdêŋ galoc.
4 Amacnêm Anôtô aê. Aê janam jaom amac e atu lau ŋanô tomôdê. Aê kakêŋ
amac ma jajop amac ma aê oc janam amac sa to janam amac kêsi.
5 “Oc anam dôŋ aê êpi ŋac ondoc gebe aêagêc atôm tauŋ. Ŋac ondoc kêtôm
aê ma amac oc ansaê aê katôm asa. 6 Lau sêsêwa nêŋ gold sa aŋga nêŋ talu ma
sêjam dôŋ nêŋ silber. Êsêac sêjam ôli kwalam laŋgwa teŋ gebe êmansaŋ nêŋ gold
êtu gwam ma sêpôŋ aeŋduc to sêjam sakiŋ gêŋ tau. 7 Êsêac sêôc gêŋ tau sa ma
sêbalaŋ jagêsac magiŋm jatetoc geŋ tau kêkô ŋamala ma gacgeŋ kêkô tônê. Gêŋ
tau katôm gebe êwi ŋamala tau siŋ atom. Ŋac teŋ awa embe ênac oc êjô eŋ awa
atom to ênam eŋ sa aŋga gêŋwapac atom.
8 “Amac taŋ ajam dêmôêm aê naŋ, taêm ênam biŋ tonaŋ ma asala gêŋ, taŋ
gagôm naŋ. 9 Taêm ênam gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ andaŋgeŋ, ajala gebe Anôtô

aê taucgeŋ ma teŋ kêtôm aê gêmoa atomanô. 10 Gêdêŋ taŋ gajac m ŋoc kôm
naŋ, kasôm kôm ŋatêpôê lasê kwanaŋgeŋ. Gêdêŋ andaŋgeŋ aê gaoc biŋ, taŋ
oc mêŋêsa su naŋ lasê. Aê kasôm gebe 'Biŋ taŋ taêc gêjam naŋ oc êkô ma gêŋ
samob, taŋ gabe jaŋgôm ŋanô êsa naŋ, oc jaŋgôm ŋanô êsa.' 11 Aê gamôêc ŋac
teŋ gebe êmêŋ aŋga oc kêpiŋa. Eŋ oc êpôp êsêp amboac kikic gebe êŋgôm biŋ,
taŋ aê taêc gêjam naŋ, êtu anô. Aê kasôm tec oc ŋanô êsa.
12 "Amac gêsumtêkwa ŋatoŋwaga, taŋ ajam kauc gebe bêc jaku ŋacjo tuluŋa
gêc jaêc naŋ, aŋô ŋoc biŋmaŋ. 13 Aê kakêŋ bêc jaku ŋacjo tuluŋa kêdabiŋ. Bêc
tau gêc jaec atom. Noc janam amac kêsiŋa ênam tau tôŋ atom. Aê gabe janam
Jerusalem sa ma jatoc Israel sa aŋga tônê."

47:1–48:22 Sêku malac Babilon tulu ŋawê kêsêp môkêlatu 47. Môkêlatu 48
kêtôc Anôtônê lêŋ gêjam gôliŋ lau-mŋa to gêjam nê lau saŋa.

49

Apômtaunê sakiŋwaga kêtu tenteŋlatunêŋ ja

1 O amac nucac, aŋô ŋoc biŋ
ma amac lau gamêŋ jaêcŋaac, akêŋ taŋem.
Apômtau kêkalem aê gêdêŋ tinoc kêkôc aê atomgeŋ.
Eŋ gê aêŋoc ŋaê aŋga tinoc têtaclêlôm.
2 Eŋ gêgôm aocsuŋ ŋamata amboac bôjaŋ
ma kêsiŋ aê gamoa nê lêma ŋalabu.
Eŋ gêgôm aê katu sôb ŋawanic sawa teŋ
ma kêsiŋ aê ôkwi kasêp nê atali sôbŋa ŋalêlôm.

3 Eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe "Ŋoc sakiŋwaga aôm, Israel,
aôm oc ôwaka ŋoc waec sa."
4 Mago aê kasôm gebe "Aê gaim tauc su
ma kajaiŋ ŋoc ŋaclai ŋaômageŋ.
Mago ŋoc biŋgêdêŋ gêc Apômtauŋa
ma ŋoc ŋaôli gêc ŋoc Anôtôŋa."

5 Ma galoc Apômtau, taŋ kêmasaŋ aê aŋga tinoc têtaclêlôm,
gabe jatu ênê sakiŋwaga naŋ, kêsôm gebe
Jakôc Jakob êmu êndêŋ eŋ êna êtiam
ma Israel sênac tauŋ sa sêndêŋ eŋ sêna.
Tec Apômtau ketoc aê sa
ma ŋoc Anôtô kêtu ŋoc ŋaclai ŋam.
6 Eŋ kêsôm gebe "Aôm kôtu ŋoc sakiŋwaga
gebe ômboa Jakobnê gôlôac sa
ma ôkôc Israelnêŋ lau ŋapopoc sêmu sêmêŋ êtiam necgeŋ atom,
aê oc jakêŋ aôm ôtu tenteŋlatunêŋ ja amboac tonaŋgeŋ
gebe ŋoc moasiŋ janam lau kêsiŋa naêndêŋ nom ŋamadiŋ."

7 Biŋ tonec Apômtau, Israelnê kêsiwaga ma nê ŋac dabuŋ
kêsôm gêdêŋ eŋ, taŋ lau sêsu eŋ susu ma tenteŋlatu sedec eŋ
ma gôliŋwaga sêlic eŋ kêtu gêŋôma naŋ, gebe
"Kiŋ oc sêlic aôm ma dêndi sa êtu aôm ŋa
ma kasêga oc sêpôŋ aeŋduc êndêŋ aôm
êtu Apômtau ŋaŋêŋ, taŋ kêtu Israelnê ŋac dabuŋ
ma kêjaliŋ aôm sa naŋŋa."

Apômtau gêjac mata gebe sêkwê Sion sa êtiam

8 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê kakêŋ taŋoc aôm gêdêŋ têm moasiŋŋa
ma gajam aôm sa gêdêŋ bêc gajam lau kêsiŋa.
Aê gajob aôm ma kakêŋ aôm kôtu poac gêdêŋ lau,
gebe jamboa nêŋ gamêŋ sa êtiam
ma janac sam nêŋ nomlênsêm, taŋ kêtu gasaŋ naŋ.
9 Tec jasôm êndêŋ lau kapoacwalôŋa gebe ‘Asa amêŋ,’
ma êndêŋ êsêac, taŋ sêŋgôŋ ŋakesec ŋalêlôm naŋ, gebe
‘Asa awê amêŋ.’
Êsêac oc têtap nêŋ mo sa aŋga intêna
to sêlôm tauŋ aŋga lôc kwalam.
10 Mo to bu oc êjô êsêac atom
ma mu ŋandaŋ to oc oc êpac êsêac atom
gebe ŋac, taŋ taê walô êsêac naŋ, oc ejoŋ êsêac
ma êwê êsêac sêndêŋ bumata.
11 Aê oc jaŋgôm ŋoc lôc samob êtu intêna
ma jamansaŋ intênasêga samob êtu solop.
12 Alic acgom, lau ŋagêdô oc sêmêŋ aŋga jaêc
ma ŋagêdô aŋga nodo to aŋga oc kêsêpŋa
ma ŋagêdô aŋga gamêŋ Siene.”
13 O undambêac, anam lasê. O nom, ŋaôndu êpi.
O lôcac, lasê êtaŋ
gebe Apômtau gêjac nê lau têntac tôŋ
ma taê walô nê lau, taŋ sêôc wapac naŋ.

14 Mago Sion kêsôm gebe “Apômtau gêwi aê siŋ,
ŋoc Apômtau kêliŋ aê siŋ.”
15 “Awê teŋ oc êtôm gebe êliŋ nê gêŋ dedec siŋ
ma taê walô nê têtaclêlôm ŋaŋanô atom me.
Ma embe êliŋ siŋ, naŋ aê oc jaliŋ aôm siŋ atomgoc.
16 Ôlic acgom, aê gajac bô nêm ŋaê gêc lemoc tapa,
nêm tuŋbôm kêkô aê laŋôcnêm ŋapaŋ.
17 Nêm lau-sêkwê-aôm-sawaga sêlêtigeŋ sêmêŋ
ma êsêac, taŋ seseŋ aôm su to sêgôm aôm kôtu gasaŋ naŋ, sêc sêja.
18 Oc matamanô sa ma ôlic.
Êsêac samob sêkac tauŋ sa dêdêŋ aôm sêmêŋ.”
Apômtau kêsôm gebe “Aê jasôm êtu tôŋ gebe
aôm oc ônam êsêac samob sa êtu nêm gêlôŋ
ma ôjandiŋ êsêac amboac awê gebe ênam ŋacŋa kêjandiŋ nê ômbiŋkap.

19 “Biŋŋanô, nêm malac gasaŋ to ŋaalê katuc
ma nêm gamêŋ, taŋ lau seseŋ su naŋ,
oc êtu sauŋ-sauŋ êtu nêm launa
ma êsêac, taŋ seseŋ aôm su naŋ, sêc su jaêcgeŋ sêja.
20 Nêm gôlôac, taŋ kôkôc gêdêŋ gôŋgôŋ toŋalêlôm ŋawapacgeŋ naŋ,
oc sêsôm êsô taŋamsuŋ gebe
‘Gamêŋ tonec e kêtu sauŋ-sauŋ ma kêtôm aê atom,
ôŋgôm ŋasawa êtu kapôêŋ gebe êtôm aê jaŋgôŋŋa.’
21 Ma aôm oc ôsôm êndêŋ taôm gebe
‘Asa kêkôc gôlôac tonec.
Aê awê kapoac ma ŋoc ŋapalê masi.

Êsêac sêkêŋ aê gaŋgôŋ kapoacwalô aŋga gamêŋ jaêc
ma lau tonec asa gêlôm êsêac,
sêwi aê siŋ gamoa tauŋa,
tec lau tonec sêmêŋ aŋga ondoc.’ ”

22 Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe
“Alic acgom, aê oc jaôc lemoc sa êndêŋ lau samuc
ma oc jakêŋ puc êndêŋ lau tomôkê-tomôkê
ma êsêac oc sêsip nêm latômi tamiŋ bôŋdagi
ma sêkuc nêm latômio sêŋgôŋ magiŋm ŋaô sêmêŋ.
23 Ma kiŋ oc têtu tamemi sêpô mo amacŋa,
ma nêŋ kwin oc sêlôm amac têtôm tenemi.
Êsêac oc sêpôŋ aeŋduc êndêŋ amac laŋôŋanô êsêp nomgeŋ
ma oc sêlêsôp kekop aŋga emkaiŋ.
Go amac ajala gebe aê Apômtau.
Ma êsêac, taŋ sêôŋ aê naŋ, oc majeŋ êsa atom.”
24 Lau têtôm gebe sêjaŋgo ŋactêkwanê waba su me.
Êsêac têtôm gebe sênam gôliŋ-waganê lau kapoacwalôŋa kêsi me.
25 Mago Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê oc janam ŋactêkwanê lau kapoacwalôŋa kêsi
ma jajaŋgo gôliŋwaganê waba su.
Aê oc janac siŋ êndêŋ êsêac, taŋ sêjac aôm naŋ,
ma janam nêm gôlôac wakuc kêsi.
26 Êsêac taŋ sêkôniŋ aôm naŋ, oc jakêŋ êsêac sêniŋ tauŋ nêŋ ŋamêsôm
to sênôm tauŋ nêŋ dec e êjaŋiŋ êsêac êtôm wain kêjaŋiŋ lau.
Go ŋamalac pebeŋ sêjala gebe aê Apômtau, Jakobnê ŋaclai,
nêm kêsiwaga to nêm gêjam-sawaga.”

50

1 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Teneminêŋ papia-gajac-sêmôcwalô-gêŋgicŋa,
taŋ êsêac sêkôc gêdêŋ aê gawi êsêac siŋŋa naŋ, gêc ondoc.
Ma ŋac ondoc nê tôp gêc aê
gebe kakêŋ amac gêdêŋ eŋ aja.
Alicgac me, aê kakêŋ amac gêdêŋ lau sêjam ôli amac kêtu nêm secŋa
ma aê gawi tenemi siŋ kêtu êsêac tauŋ nêŋ geoŋa.

2 “Amboac ondoc, gêdêŋ taŋ aê gaô lasê naŋ, ŋac teŋ gêmoa atom.
Ma gêdêŋ taŋ aê gamôêc naŋ, teŋ gêjô aêŋoc biŋ atom.
Ŋoc lemoc kêtu dambê tec janam kêsi jaŋgôm êtôm atom me.
Ŋoc ŋaclai kêtu palê, tec janam sa atom me.
Alicgac me, aê gaec biŋ ma gwêc ŋakeleŋ kêsa.
Aê gajam bu ôkwi kêtu gamêŋ sawa
e i sêpô lêna kêtu buŋa
ma bu gêjô êsêac êndu.
3 Aê kakêŋ umboŋ kêsô majaŋ kêtu nê ŋakwê
to kakêŋ talu katu nê gadê abecŋa.”

Anôtônê sakiŋwaga taŋa wamu êsa

4 Apômtau Anôtô kêkêŋ imbeloc jandôŋ lauŋa gêdêŋ aê
gebe jasôm ŋalô ŋajam êndêŋ lau tekweŋ gêbac.

Kêtôm bêcgeŋ samob eŋ kêmasaŋ aê taŋocsuŋ gebe jaŋô biŋ
kêtôm lau tokauc sêŋô.
5 Apômtau Anôtô gêjac aê taŋocsuŋ lasê
ma aê gadec ma gajam dêmôêc atom.
6 Aê kakêŋ dêmôêc gêdêŋ êsêac, taŋ si lau ŋa sêm naŋ,
ma alicanô gêdêŋ êsêac, taŋ sêbu ŋoc sêm sa naŋ.
Aê kakwa laŋôanô auc gadêŋ lau,
taŋ sêsu aê susu to sêkasôp kêpi aê naŋ atom.
7 Mago Apômtau Anôtô gêjam aê sa,
tec tecbeloc ŋawapac kasa atom.
Aê kamasaŋ laŋôcanô kêtôm poc
ma kajala kwanaŋgeŋ gebe êsêac têtôm gebe sêŋgôm aê majoc êsa atom.
8 Eŋ taŋ oc êwaka ŋoc biŋgêdêŋ sa naŋ, gêmoa ŋagala.
Asa gebe êŋgôliŋ biŋ êpi aê.
Dawiŋ tauŋ dandêŋ eŋ tana.
Ŋoc soŋo-soŋo ondoc.
Eŋ mêŋêtu gasuc aêmaŋ.
9 Alic acgom, Apômtau Anôtô gêjam aê sa.
Asa oc êŋgôm aê jaŋgôŋ naeo.
Alic acgom, êsêac samob oc têtu manê amboac ŋakwê teŋ,
taŋ bulesеŋ seŋ naŋ.

50:10–51:23 Propete gêjac Anôtônê launêŋ ŋalêlôm tôŋ ma geoc lasê gebe Anôtônê biŋ, taŋ gêjac mata gebe ênam nê lau kêsi to êkêŋ êsêac têtu wakuc naŋ, oc ŋanô êsa.

52

Anôtô ênam Sion kêsi aŋga kapoacwalô

1 O Sion, matam êlac, ôsô nêm ŋaclai sa.
O malac dabuŋ Jerusalem, ôsô nêm ŋakwê ŋawasi sa
gebe lau samuc to lau ŋatêmui teŋ oc sêsô sêmêŋ êtiam atom.
2 O awê kapoacwalôŋa Jerusalem, okoloŋ kekop su aŋga taôm ma ôndi sa.
O latuo kapoacwalôŋa Sion, ôkac lêpoa su aŋga gêsumtêkwa.
3 Apômtau kêsôm gebe "Lau sêkôc aôm ma sêkêŋ ŋaôli teŋ gêjô aôm atom,
tec oc janam aôm kêsi toŋaôli masigeŋ amboac tonaŋgeŋ. 4 Gêmuŋgeŋ ŋoc lau
sêsêp Aiguptu sêja sebe sêŋgôŋ tônê. Go lau Asuria sêlêsu êsêac ŋaômageŋ. 5 Ma
galoc aê galic asageŋ aŋga tonec. Êsêac sêjaŋgo ŋoc lau su ŋaômageŋ ma nêŋ
gôliŋwaga sêsu êsêac susu, go sêjaiŋ ŋoc ŋaê kêtôm bêcgeŋ ŋapaŋ. Apômtaunê
biŋ tonec. 6 Kêtu tonaŋŋa ŋoc lau oc sêŋô ŋoc ŋaê êtu tôŋ ma êndêŋ bêc ônê oc
sêjala gebe aê taucgeŋ tec kasôm gebe Aê tau tonec."
7 Op, ŋawae-ŋajamwaga, taŋ mêŋkêpi lôc naŋ,
akaiŋ ŋakicsêa ŋajamanô.
Eŋ kêsôm wama lasê to kêkêŋ ŋawae ŋajam gêmêŋ
ma kêsôm moasiŋ Anôtô ênam aêac kêsiŋa lasê
to kêsôm gêdêŋ Sion gebe
"Nêm Anôtô kêtu kiŋgac."
8 Ôŋô, nêm dibwaga sêôc aweŋ sa
ma sêjam lasê gebe tauŋ mateŋanô sêlic
Apômtau gêmu gêmêŋ Sion kêtiam.
9 O Jerusalem ŋapopoc, ôpuc wê sa ma ônam toôndugeŋ
gebe Apômtau gêjac nê lau têntac tôŋ
ma gêjam Jerusalem kêsi.

10 Apômtau kêmêtôc nê lêma dabuŋ gebe tenteŋlatu samob sêlic
ma nom ŋamadiŋ samob sêlic aêacnêŋ Anôtônê moasiŋ gêjam lau kêsiŋa.

11 Ajôc, ajôc, awi gamêŋ tonec siŋ,
amoasac gêŋ ŋatêmui atom.
Amac taŋ abalaŋ Apômtaunê laclu naŋ,
awi gamêŋ tonec siŋ ma amansaŋ taôm atu selec.
12 Gebe amac oc asa akacgeŋ atom
me aêc su amboac lau sêc siŋ atom
gebe Apômtau oc ejop amac
ma Israelnêŋ Anôtô oc êkwa amac auc.

Apômtaunê sakiŋwaga nê ŋandaŋ

13 “Alic acgom, ŋoc sakiŋwaga oc êtap kôm ŋamoasiŋ sa,
oc sêkiaŋ eŋ to tetoc eŋ sa e êŋgôŋ lôlôcgeŋ.
14 Lau taêsam têtakê kêtu eŋŋa
gebe sêlic eŋ ôli todecgeŋ kêtôm ŋamalac atom
ma laŋôanô kêtôm ŋamalacnêŋ atom.
15 Ma tenteŋlatu taêsam oc têtakê êtu eŋŋa amboac tonaŋgeŋ.
Ma kiŋ oc sêkapic aweŋsuŋ êtu eŋŋa
gebe êsêac oc sêlic gêŋ, taŋ lau sêkêŋ ŋawae gêdêŋ êsêac atom naŋ,
ma sêjala gêŋ, taŋ sêŋô ŋawae su atom naŋ. * kiŋ Kores kêkêŋ laclu tau lau
sejoŋ sêmu sêja.

53

1 “Asa kêkêŋ gêwiŋ biŋ, taŋ aêac taŋô naŋ.
Ma Apômtaunê lêma ŋaclai geoc tau lasê kêpi asa.
2 Gebe ŋac tau kêpuc kêtôm ka ŋasêli teŋ aêac talic,
kêtôm ŋawakac teŋ kêpoa aŋga nom ŋakeleŋ.
Ênê ŋakatu to ŋawasi gebe êmansaŋ aêac mateŋanô ŋajamŋa masi.
Ma ênê laŋôanô gêjac aêac mateŋanô ŋajam atom.
3 Ŋamalac sêsu eŋ susu to sêsu sam su eŋ.
Eŋ ŋac togêŋwapac, taŋ kêjala ŋandaŋ gêmacŋa kêtu tôŋ.
Eŋ kêtôm ŋac, taŋ lau sêsaŋ laŋôŋanô auc gêdêŋ eŋ naŋ.
Êsêac sêsu eŋ susu, ma aêac talic eŋ amboac gêŋ ŋaôma.

4 “Biŋŋanô, eŋ kêbalaŋ aêacnêŋ gêmac
to kêsip aêacnêŋ gêŋwapac sa,
mago aêac tec talic eŋ kêtôm ŋac, taŋ Anôtô kêlêsu
to gêjac ma kêkôniŋ tôŋ eŋ naŋ.
5 Tageŋ sêguŋ eŋ ôli lasê kêtu aêacnêŋ geoŋa
ma sêjac eŋ ôli popoc kêtu aêacnêŋ secŋa.
Ma ŋagêjô, taŋ eŋ kêtap sa naŋ, kêkêŋ aêac tamoa toôliŋ samucgeŋ
ma ênê sêmmala gêgôm aêac ôliŋ ŋajam kêsa.
6 Aêac samob dajo tatôm domba gêbôm
ma tasa tauŋ nêŋ lêŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.
Ma Apômtau gêu aêacnêŋ sec samob jagêsac eŋgeŋ.

7 “Sêjac to sêlêsu eŋ, mago kêtaŋ atom.
Sejoŋ eŋ amboac domba, taŋ sebe sêmbucŋa

* **52:15:** Laclu lôm dabuŋŋa tau tonec. Lau Babel sêjaŋgo su ma

ma amboac domba ŋalatu, taŋ sebe sêkapiŋ ŋaôlilu naŋ,
ma kêtaŋ atom.
8 Gêdêŋ taŋ sêkôniŋ eŋ naŋ, sêmêtôc eŋ kêtôm ŋagôliŋ atom.
Asa kêtôm gebe ênac ênê wakucnêŋ miŋ.
Oc masi gebe sesеŋ eŋ su aŋga nom
ma sêjac eŋ êndu kêtu ŋoc launêŋ geoŋa.
9 Sêkwê ênê sê gêc gêwiŋ lau alôb-alôb nêŋ
ma sêsuŋ eŋ gêc gêwiŋ lau tolêlôm.
Mago ŋac tau gêgôm keso teŋ atom
ma biŋdansaŋ teŋ kêsa eŋ awasuŋ atom.

10 “Mago Apômtau gêlic ŋajam, tec kêkêŋ ŋandaŋ kêpi eŋ to kêkôniŋ eŋ ŋa gêmac.
Ŋac tau embe êkêŋ tau êtu da êjô sec su,
oc êlic nê wakuc ma êmoa bêc gwalêkiŋ
to biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam naŋ, oc êŋgôm êtu anô.
11 Eŋ oc êlic nê katu ôluŋ-ôluŋ tau ŋaŋanô e têtac ŋajam êsa ma êôc eŋ katu tôŋ.
Aêŋoc sakiŋwaga gêdêŋ tau nê ŋandaŋ gêgôm lau taêsam têtu lau gêdêŋ
gebe eŋ gêôc nêŋ sec gêjô êsêac su.
12 Amboac tonaŋ gabe jakêŋ eŋ êwê kaiŋ gêŋlênsêm êwiŋ lau towae
ma êwê kaiŋ lau ŋajaŋa nêŋ siŋ ŋanô êwiŋ
gebe eŋ kêkêc nê dec siŋ ma gêmac êndu
ma sêsam eŋ gêwiŋ lau sec,
eŋ taŋ gêôc taêsam nêŋ sec su
ma keteŋ mec kêtu secwagaŋa naŋ.”

54

Apômtau têtac gêwiŋ Israel gedeŋ tôŋgeŋ

1 Apômtau kêsôm gebe
“O awê kapoac, taŋ kôkôc ŋapalê atom naŋ, ôpuc wê sa.
Aôm awê, taŋ ŋapalê kêtuŋ aôm atom naŋ, ônam wê toôndugeŋ ma têmtac ŋajam
êsa.
Gebe awê sawa nê ŋapalê taêsam kêlêlêc awê toŋac nê su.
2 Ônac têku nêm andu
ma ôŋgôm nêm balêm ênac tau jaê,
ôŋgamiŋ salôm to waba anduŋa atom.
3 Gebe aôm oc ôtu taêsam ma ônam gamêŋ, taŋ gêc nêm anô to gasêŋa naŋ auc.
Ma nêm wakuc oc sêwê kaiŋ tenteŋlatu têtu nêŋ gêŋlênsêm
to sêŋgôŋ malac gasaŋ samob auc.

4 “Ôtêc taôm atom, gebe sêŋgôm aôm majam êsa atom.
Ma têmbêlam ŋawapac êsa êtu sêsu aôm susuŋa atom.
Gebe gêŋ, taŋ gêgôm aôm majam kêsa gêdêŋ aôm ŋapalêgeŋ naŋ, oc ôliŋ siŋ
ma taêm ênam kôtu awêtuc ŋabiŋ wapac êtiam atom.
5 Gebe ŋac, taŋ kêkêŋ aôm naŋ, kêtu nêm akweŋ,
nê ŋaê gebe Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau.
Ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ kêtu nêm kêsiwaga,
sêsam eŋ gebe Nom samucgeŋ ŋaAnôtô.
6 Gebe Apômtau gêmôêc aôm
amboac gêmôêc awê, taŋ nê akweŋ gêwi eŋ siŋ ma gêŋgôŋ toŋalêlôm
ŋawapacgeŋ naŋ,
ma amboac awê, taŋ ŋac wakuc kêtiŋ eŋ su naŋ.
Nêm Anôtônê biŋ tau tonec.

7 Aê gawi aôm siŋ têlageŋ,
mago taêc walô aôm ŋanô, tec jajoŋ aôm sa êtiam.
8 Aê têtac ŋandaŋ sec, tec gasaŋ laŋôcanô auc gêdêŋ aôm têlageŋ,
mago kêtu aêŋoc têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa aê oc taêc walô aôm.
Apômtau, nêm kêsiwaga, nê biŋ tau tonec.

9 “Aê galic têm tonec kêtôm Noanê bêc.
Aê katôc lemoc gebe Noanê bu êsuŋ gamêŋ sa êtiam atom,
tec aê katôc lemoc amboac tonaŋgeŋ gebe oc têtac ŋandaŋ êndêŋ aôm
to jaec biŋ aôm êtiam atom.
10 Lôc oc êc su ma gamêŋ ŋabau oc ŋawiwic-êsa,
mago ŋoc têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa oc êwi aôm siŋ atom
ma ŋoc poac wamaŋa oc ŋawiwic êsa atom.
Apômtau taŋ taê walô aôm naŋ, nê biŋ tau tonec.”

Jerusalem wakuc

11 “Aôm taŋ gômoa jageo ma gamêŋ kêlaŋgaŋ aôm
ma teŋ gêjac aôm têmtac tôŋ atom naŋ,
ôlic acgom, aê jakêŋ nêm alê êkô poc ŋaô
ma jau nêm demboŋ ênsac pocawa ŋaô.
12 Aê oc jamansaŋ nêm bôcdêmôê ŋa pocawa kokoc
to nêm katam ŋa pocawa ŋaôsic-ôsic
ma nêm sagiŋ samob ŋa poc ŋawasi tokaiŋ-tokaiŋ.
13 Apômtau tau oc êndôŋ nêm latômi samob
ma nêm wakuc oc têtap kôm ŋamoasiŋ kapôêŋ sa.
14 Aôm oc ôkô biŋgêdêŋ ŋaô.
Lau teŋ oc sêkôniŋ aôm tôŋ atom, tec ôtêc taôm atom.
Ma gêŋ êtakê aômŋa oc êndambiŋ aôm atom, oc ênac jaê aôm.
15 Lau teŋ embe sêkêŋ kisa êndêŋ aôm, naŋ ŋam êsêp aê atom
ma aôm taôm oc ôku ŋac, taŋ ênac siŋ êndêŋ aôm naŋ tulu.
16 Ôlic acgom, aê kakêŋ ŋac-kêpac-kiwaga, taŋ gêguc ja
gebe êmansaŋ waba siŋŋa naŋ,
ma kakêŋ ŋac, taŋ enseŋ waba tau su naŋ, amboac tonaŋ.
17 Waba siŋŋa, taŋ sêmasaŋ gebe sênac aômŋa naŋ, ŋateŋ êpi aôm atom
ma lau, tan têtiŋ biŋ êpi aôm naŋ,
aôm oc ôwa êsêacnêŋ dansaŋ sa êndêŋ noc mêtôcŋa.
Gêŋ tonaŋ kêtu Apômtaunê sakiŋwaganêŋ gêŋlênsêm
ma kêtu moasiŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ êsêac naŋ.
Apômtaunê biŋ tau tonec.”

55

Apômtau gebe êkêŋ nê taê walô êndêŋ lau samob ŋaômageŋ

1 “Ajôc, amac lau, taŋ bu gêjô amac naŋ, samob andêŋ bu amêŋ.
Ma amac, taŋ nêm mone masi naŋ, amêŋmaŋ.
Akôc ma aniŋ.
Mêŋakôc wain to su ŋaôma toŋaôli masigeŋ.
2 Amboac ondoc, tec ajaiŋ nêm mone kêpi gêŋ, taŋ gêlôm amac amboac mo
atom naŋ,
ma nêm kôm ŋaôli gêjô gêŋ, taŋ gêôc amac tôŋ atom naŋ.
Aŋô, aŋô ŋoc biŋ ma oc aniŋ geŋ ŋajam
ma nêm katôm oc êtap moasiŋ ŋajam sa.

3 Akêŋ taŋem ma andêŋ aê amêŋ.
Aŋô gebe nêm katôm oc sêŋgôŋ mateŋ jali.
Aê oc jamoatiŋ poac teŋgeŋŋa êndêŋ amac
êtu têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa, taŋ gajac mata gêdêŋ Dawid naŋŋa.
4 Ôlic acgom, aê kakêŋ eŋ gêwa biŋ sa gêdêŋ lau tomôkê-tomôkê,
ma kêtu tenteŋlatunêŋ ŋatau to gôliŋwaga.
5 Ôlic acgom, aôm oc ômôêc lau tomôkê-tomôkê, taŋ gôjam kauc êsêac naŋ,
ma lau tomôkê-tomôkê, taŋ sêjam kauc aôm naŋ, oc dêndêŋ aôm sêwac
êtu Apômtau, aômnêm Anôtô ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ, taŋ kêwaka nêm ŋawasi
sa naŋŋa.”

6 Ansom Apômtau, gebe têm atap eŋ saŋa tec gêc.
Aweŋ ênac eŋ, gebe gêmoa amac ŋagala.
7 Ŋac sec êwi nê lêŋ siŋ
ma ŋac alôb-alôb êwi nê biŋ, taŋ taê gêjam naŋ siŋ
ma êmu êndêŋ Apômtau êna êtiam
gebe eŋ tau oc taê walô eŋ.
Eŋ êmu êndêŋ aêacnêŋ Anôtô êna gebe eŋ oc êsuc ênê sec ôkwi samucgeŋ.

8 Apômtau kêsôm gebe “Biŋ, taŋ aê taêc gêjam naŋ, kêtôm biŋ, taŋ amac taêm
gêjam naŋ atom,
ma amacnêm lêŋ kêtôm aêŋoc lêŋ atom,
9 gebe ŋasawa, taŋ geŋ aêŋoc lêŋ to amacnêm lêŋ
ma biŋ, taŋ aê taêc gêjam to biŋ, taŋ amac taêm gêjam naŋ, gêŋgic naŋ,
kêtôm ŋasawa, taŋ geŋ undambê to nom gêŋgic naŋ.

10-11 “Aêŋoc biŋ oc êtôm kom to sno gêjac kêsêp aŋga umboŋ gêmêŋ
ma oc êmu êpi êtiam atom
e êmalôm nom ma ŋawê êpoa to êlêc sa
ma êkêŋ ŋawê êndêŋ ŋac-kêpalip-ŋawêwaga
to êkêŋ mo gebe lau sêniŋ.
Ma aêŋoc biŋ, taŋ kêsa aŋga aocsuŋ gêja naŋ,
oc êmu êmêŋ toŋanômê atom amboac tonaŋgeŋ.
Oc ênam kôm êtôm taŋ aê taêc gêjam naŋ.

12 “Gebe amac oc asa totêmtac ŋajamgeŋ ana
ma jawê amac tobiŋmalôgeŋ.
Lôc to gamêŋ ŋabau oc lasê êtaŋ êtu amacŋa
ma ka saleŋŋa samob oc sêmakop lemeŋ.
Ma kêmêsic oc êpi êjô gêŋ têkwa-têkwa
ma môsi êpi êjô locgôm
ma gêŋ tonaŋ êŋgôm Apômtaunê wae êsa
ma êtu ŋabelo teŋgeŋŋa, taŋ sensen su atomanô naŋ.”
56:1–57:21 ŋalôtêna ŋagêdô, taŋ kêkanôŋ biŋ takêŋ gêwiŋŋa to ŋamalacnêŋ lêŋ sêwi Anôtô siŋŋa naŋ, kêsêp ŋasêbu tonec. Ŋasêbu tau ŋabiŋ ŋamuŋa gêjac mata gebe Anôtô ênam nê lau sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi.

57

Sakiŋ Anôtônê gêdêŋ to keso

1 Apômtau kêsôm gebe “Ômôêc ôpuc awam sageŋ. Ôc awam sa amboac dauc
kêtaŋ. Ôsôm ŋoc lau nêŋ biŋ alôb-alôb lasê êndêŋ êsêac to ôwa gôlôac Jakob nêŋ

sec sêgômŋa sa. 2 Êsêac sesom aê kêtôm bêcgeŋ ma têntac gêwiŋ sebe sêjala ŋoc intêna. Kêtôm lau, taŋ sêgôm gêŋ mansaŋ ma sêwi nêŋ Anôtônê ŋagôliŋ siŋ atom. Êsêac teteŋ aê kêtu mêtôc gêdêŋŋa ma ŋalêlôm kêkac êsêac gebe têtu gasuc Anôtôŋa."

3 Ma lau têtu kênac gebe "Aôm embe ôlic aêac atom, go anam dabuŋ mo êtu asageŋŋa. Ma embe ôsala aêac atom, go atu mêtê tauŋ êtu asageŋŋa."

Tec Apômtau kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Alic acgom, gêdêŋ bêc ajam dabuŋŋa amac agôm nêm geŋ, taŋ taêm gêjam naŋ, to akôniŋ nêm kômwaga samob. 4 Alic acgom, amac ajam dabuŋ mo gebe asôm to ajac taôm ma apeŋ taôm ŋa lemem. Dabuŋ taŋ amac agôm naŋ, dabuŋ ŋanô gebe jakêŋ taŋoc nêm mec aŋga lôlôc nec atom. 5 Tonaŋ dabuŋ teŋ, taŋ gêjac aê matocanô ŋajam naŋ me. Bêc teŋ gebe ŋamalac teŋ êkêŋ ŋandaŋ êndêŋ tau ôli me. Tonaŋ ŋalêŋ gebe môkêapac ênac tuluc amboac siŋ teŋ gêjac bic ma êsô talu êtu nê ŋakwê ma êliŋ waô me. Aôm kôsam gêŋ samob tonaŋ ŋai gebe gôjam dabuŋ mo me. Bêc teŋ, taŋ gêjac Apômtaunê matocanô ŋajam me.

Taêŋ walô lauŋa gêjac Anôtô mataanô ŋajam

6 "Mêtê anam dabuŋŋa, taŋ galic ŋajam naŋ, tonec gebe ôŋgamboac ŋaclai sec ŋalêpoa su to ôkôc mêtôc geo ŋagêŋwapac su. Ôwi lau, taŋ kôkôniŋ naŋ siŋ ma ôpôŋ gêŋwapac ŋakioŋ tulu. 7 Ônac sam nêm mo êndêŋ lau, taŋ gêŋ gêjô êsêac naŋ. Ma ôkêŋ lau ŋalêlôm sawa to andu masiŋa sêŋgôŋ nêm andu. Ma embe ôlic lau ôliŋ ŋaôma, naŋ ôkêŋ ŋakwê êndêŋ êsêac ma ôŋgamiŋ taôm êndêŋ taômnêm lau atom.

8 "Go nêm ja ŋawê oc êpô amboac oc kêtuŋ tau ma nêm gêmac oc êmbacnê sebeŋ ma nêm biŋgêdêŋ oc êwê aôm ma Apômtaunê ŋawasi oc êndaŋguc aôm. 9 Go embe ômôêc, naŋ Apômtau oc êjô aôm awam. Embe ôkalem, naŋ eŋ oc êsôm gebe 'Aê tec gamoa.' Êndêŋ ôkac gêŋwapac to ôtôc lêmam ma mêtôc geo su aŋga nêm ŋalêlôm. 10 Embe ôkêŋ mo êndêŋ lau gêŋ gêjô êsêacŋa ma ônam malô êsêac, taŋ sêôc gêŋwapac naŋ, êndêŋ tonaŋ nêm ŋawê oc êpô lasê ma nêm ŋakesec amboac ŋawê ocsalôŋa. 11 Ma Apômtau oc êwê aôm tôŋgeŋ ma êlôm aôm aŋga gamêŋ sawa. Aômnêm ŋatêkwa oc ŋajaŋa êsa ma aôm amboac kôm, taŋ bu kêmalôm nom ŋajam naŋ, amboac bumata ŋakêŋkêŋ, naŋ bu êpa atomanô. 12 Nêm lau sêkwê malac, taŋ popoc wanêcgeŋ su naŋ, sa êtiam ma ônsuŋ nêm mimi wakuc nêŋ ŋam sa êtiam. Lau oc sêsam aôm gebe ŋac, taŋ kêbênôc tuŋbôm ŋalasê naŋ ma kêmasaŋ andu gebe êŋgôŋ êtiam."

Tajop Sabat ŋamoasiŋ

13 Apômtau kêsôm gebe "Embe ôŋgamiŋ amkaiŋ êndêŋ om ma ôtulu gêŋ êndêŋ ŋoc bêc dabuŋ atom. Ma embe ôsam sabat tau gebe nêm bêc ôtu samucŋa ma ôlic Apômtaunê bêc dabuŋ ŋajam ma otoc sa ma ôwi nêm lêŋ laŋgwa siŋ, ônam kôm to ônam kôm awaŋa ma biŋgalôm agwa-agwa atom, 14 go ôtap nêm moasiŋ sa aŋga Apômtaunê ma aê oc jakêŋ aôm ôsêlêŋ ômoa nom samuc ŋamoasiŋ ŋaôgeŋ. Aê oc jakêŋ aôm ôwê kaiŋ tamam Jakob nê gêŋlênsêm. Biŋ tonaŋ Apômtau kêsôm kêsa awa."

59:1-21 Propete kêpuc boa launêŋ sec ma lau tau sêŋô ma seoc nêŋ sec lasê. Apômtau kêmasaŋ lêŋ gebe ênam nê lau sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi.

60

Ŋawasi Sionŋa, taŋ mêŋêsa êtu ŋamu naŋ

1 Ôndi, ŋawê êsa gebe nêm ŋawê mêŋgêô lasê su
ma Apômtaunê ŋawasi mêŋkêpô aôm.

2 Ôlic acgom, ŋakesec gêsaŋ nom auc
ma gêsuŋbôm gêjam tenteŋlatu auc,
mago Apômtau oc mêŋêpô aôm
ma nê ŋawasi oc mêŋênsac aôm ŋaô.
3 Ma tenteŋlatu oc dêndêŋ nêm ŋawê
ma kiŋ oc dêndêŋ ŋawasi, taŋ mêŋêpô aôm naŋ sêmêŋ.

4 Ôc matamanô sa ma matam enso ôlic gebe
Êsêac samob sêkac tauŋ sa ma dêdêŋ aôm sêmêŋ.
Nêm latômi oc sêmêŋ aŋga gamêŋ jaêc
ma lau oc sêsip nêm latômio.
5 Aôm oc ôlic gêŋ tau totêmbêlam aŋgeŋ
ma nêm ŋalêlôm êkac aôm to têmtac ŋajam êsa
gebe gwêc ŋaawa totau-totau oc êndêŋ aôm êwac
ma tenteŋlatu oc sêkêŋ nêŋ awamata êndêŋ aôm.
6 Kamele taêsam oc sênsaŋ aôm auc
ma kamele ŋalatu sêmêŋ aŋga Midian to Epa.
Lau Seba samob oc sêmêŋ
ma sêkôc gold to gêŋmalu sêmêŋ
ma sêsôm Apômtaunê wae lasê.
7 Êsêac oc sejoŋ domba samob aŋga Kedar sêndêŋ aôm sêmêŋ
ma domba kapoac aŋga Nebaiot oc sênam sakiŋ aôm.
Êsêac oc sênsac ŋoc altar têtu da ŋajam
ma aê jaŋgêlôŋ ŋoc andu ŋawasi.

8 Asa lau tec sêlôp amboac tao
ma amboac moŋgôm, taŋ sêlôp dêdêŋ nêŋ kakai.
9 Êsêac sêjac waŋ sa kêtu aêŋa
ma lau Tarsis nêŋ waŋ têtu ŋamata
gebe sêkôc nêm latômi aŋga gamêŋ jaêc sêmêŋ
tonêŋ gold ma silbergeŋ
sebe tetoc Apômtau, aômnêm Anôtô
ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ sa gebe eŋ kêwaka nêm ŋawasi sa.

10 “Ma lau jaba oc sêmboa nêm tuŋbôm sa
ma nêŋ kiŋ oc sênam sakiŋ aôm.
Gebe aê gajac aôm kêtu têtac ŋandaŋŋa,
mago kêtu ŋoc moasiŋŋa tec oc taêc walô aôm.
11 Ma nêm katam oc êlêc su êkôgeŋ endeŋ tôŋgeŋ
êtôm êmbêc to eleŋ oc sênsaŋ auc atom
gebe lau oc sejoŋ tenteŋlatunêŋ awamata dêndêŋ aôm sêmêŋ
ma nêŋ kiŋ oc sêwê sêmuŋ êsêac.
12 Gebe tenteŋlatu teŋ me gamêŋ kiŋŋa teŋ, taŋ ênam sakiŋ aôm atom naŋ, oc
ênaŋa.
Lau amboac tonaŋ oc sênaŋa samucgeŋ.
13 Lebanon ŋaŋawasi oc êndêŋ aôm êmêŋ,
kaleloŋ to kêmêsic ma kabôêŋ amboac tonaŋgeŋ
gebe sêŋgêlôŋ ŋoc lôm dabuŋ ŋamala
ma aê gabe jatoc octapa ŋamala sa.
14 Go êsêac, taŋ sêkôniŋ aôm naŋ, nêŋ latuŋi oc sewec dêndêŋ aôm
ma êsêac samob, taŋ sêsu aôm susu naŋ, oc mêŋsêu tauŋ sênêc aôm amkaiŋŋa

ma oc sêsam aôm gebe ‘Apômtaunê malac,
Israelnêŋ ŋac dabuŋ nê Sion.’
15 “Lau sêwi aôm siŋ to sedec aôm
ma lau teŋ sêsa nêm gamêŋ atom,
mago galoc oc jawaka nêm waem sa ênêc endeŋ tôŋgeŋ
ma lau oc têntac ŋajam êtu aômŋa ênêc teŋgeŋ ma teŋgeŋ.
16 Aôm oc ônôm tenteŋlatunêŋ su, kiŋnêŋ su oc êlôm aôm.
Ma aôm oc ôjala gebe aê Apômtau, aômnêm kêsiwaga
ma nêm gêjamsawaga aê, Jakobnê ŋac toŋaclai.

17 “Aê oc jakêŋ gold êjô ki joŋjoŋ
ma silber êjô ki jejec
ma ki joŋjoŋ êjô ka
ma ki jejec êjô poc.
Ma jakêŋ biŋmalô êtu nêm gejobwaga
ma biŋgêdêŋ êtu nêm gôliŋwaga.
18 Lau sêŋô gêŋ ŋaclai wauc-wauc-geŋŋa aŋga nêm gamêŋ
to sensеŋ gêŋ su ma sênac gêŋ popoc aŋga nêm gamêŋ ŋamadiŋ ŋawae êtiam
atom.
Ma aôm ôsam nêm tuŋbôm gebe Gêjam-kêsi
ma nêm sacgêdô gebe Lambiŋ.

19 “Oc oc êkêŋ ŋawê êndêŋ aôm êndêŋ eleŋŋa êtiam atom
ma ajôŋ ŋawê êpô aôm êndêŋ êmbêc atom amboac tonaŋgeŋ
gebe Apômtau oc êtu nêm ŋawê teŋgeŋŋa
ma nêm Anôtô oc êtu nêm ŋawasi.
20 Nêm oc naêsêp êtiam atom
ma nêm ajôŋ oc naênam tôŋ êtiam atom
gebe Apômtau oc êtu nêm ŋawê teŋgeŋŋa
ma nêm bêc ôtaŋ taŋiboaŋa oc êmbacnê.
21 Nêm lau pebeŋ oc têtu lau gêdêŋ
ma oc sêwê kaiŋ gamêŋ tonec endeŋ tôŋgeŋ.
Êsêac oc têtu ŋoc ka, taŋ kasê naŋ, ŋasêli
ma ŋoc lemoc ŋakôm ŋanô,
gebe sêwaka aêŋoc ŋawasi sa.
22 Ŋac sauŋ tau oc êtu gôlôac kapôêŋ,
ma ŋac ŋamu êtu lau-m toŋaclai.
Aê Apômtau oc jaŋgôm biŋ tau ŋanô êsa sebeŋ êndêŋ ŋanoc.” *

61

Ŋawae ŋajam Anôtô ênam Sion kêsiŋa

1 Apômtau Anôtô nê Ŋalau kêpi aê gebe Apômtau geŋ oso aê
gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau ŋalêlôm sawa
ma kêsakiŋ aê gebe janac lau ŋalêlôm popoc têntac tôŋ
ma jasôm lasê êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ,
gebe sêŋgamboac êsêac su
ma sêlêc katam su êndêŋ lau, taŋ sêsô êsêac tôŋ naŋ.
2 Ma jasôm Apômtau ênam lau kêsi ŋajala
ma aêacnêŋ Anôtônê bêc êkac kamocgôcŋa lasê
gebe janac malô lau samob, taŋ sêmoa toŋalêlôm ŋawapacgeŋ naŋ.

* **60:22:** Lebanon ŋaŋawasi tau kaseda, taŋ kêkô lôc tau naŋ.

3 Eŋ kêsakiŋ aê gebe jamoasiŋ lau toŋalêlôm ŋawapac aŋga Sion
to jakêŋ êsêac sêkuc sunsuŋ êjô wao, taŋ gêsac môkêŋapac naŋ,
ma katêkwi têntac ŋajamŋa êjô nêŋ abec, taŋ sêjam naŋ,
lambiŋ êjô nêŋ katuŋ popoc
gebe lau sêsam êsêac gebe Ka biŋgêdêŋŋa,
taŋ Apômtau kêsê gebe êwaka ênê ŋawasi sa.
4 Êsêac oc sêkwê ŋapopoc laŋgwaanô sa êtiam
ma sêjac gamêŋ, taŋ andaŋgeŋ sesеŋ su naŋ sa
ma sêmbênôc malac ŋapopoc
to gamêŋ, taŋ kêtu gasaŋ gêc laŋgwa sec naŋ, e ŋajam êsa.

5 Ma lau jaba oc sejop nêm domba,
lau gamêŋbômŋa oc têtu lau sêkac nêm nom ôkwiŋa to sênam nêm kôm wainŋa.
6 Ma lau oc sêsam amac gebe Apômtaunê dabuŋwaga
ma sê amac gebe Aêacnêŋ Anôtônê sakiŋwaga.
Tenteŋlatu samob nêŋ awamata oc êmoasiŋ amac
ma amac aŋgêlôŋ taôm ŋa êsêacnêŋ waba tokaiŋ-tokaiŋ.
7 Anôtônê lau têtap biŋ majeŋŋa sa kêlêlêc
ma lau sêgôm êsêac waeŋ sec.
Kêtu tonaŋŋa êsêac oc sêwê kaiŋ gamêŋ êlêlêc su
ma êsêac têntac ŋajam ênêc endeŋ tôŋgeŋ.

8 “Gebe aê Apômtau tau têtac gêwiŋ biŋgêdêŋ
ma têtac gedec kêjaŋgowaganêŋ lêŋ alôb-alôb.
Aê oc jakêŋ êsêacnêŋ kôm ŋaôli solopgeŋ
ma oc jamoatiŋ poac teŋgeŋŋa êndêŋ êsêac.
9 Ma lau samob, taŋ sêlic êsêac naŋ, oc sêlôc
gebe êsêac lau, taŋ Apômtau gêjam mec êsêac naŋ tonec.”

10 Aê oc têtac ŋajam samucgeŋ êtu Apômtauŋa
ma ŋoc katuc êtu samuc ŋoc Anôtô
gebe eŋ kêkêŋ aê kasô Apômtau gêjam aê kêsiŋa kêtu ŋoc ŋakwê
ma kêkwa aê auc ŋa obo biŋgêdêŋŋa,
kêtôm ŋac-gebe-ênam-awêwaga kêkuc nê sunsuŋ
ma kêtôm awê gebe ênam ŋacŋa gêjam gêlôŋ tau ŋa pocawa.
11 Apômtau Anôtô oc êŋgôm biŋgêdêŋ to lambiŋ êpoa êpi tenteŋlatu samob
laŋôŋnêmŋa,
êtôm nom kêkêŋ ŋakatôm wakuc
ma êtôm kôm kêkêŋ ŋawê, taŋ sêsê naŋ kêpoa.
62:1-12 Môkêlatu tonec propete kêlambiŋ Anôtô gebe ênam nê lau sa êndêŋ têm ŋamuŋa teŋ.

63

Bêc Anôtô êmêtôc lauŋa
(Anôtô agêc propete sêjam biŋgalôm sêwiŋ tauŋ)
1 “Asa tê gêmêŋ aŋga Edom, gêmêŋ aŋga malac Bosra tonê ŋakwê kêtu koc samucgeŋ ma nê obo ŋawasi sec ma kêsêlêŋ toŋaclaigeŋ.”
“Aê, aê tauc tec kasôm biŋgêdêŋ lasê ma aêŋoc ŋaclai kapôêŋ kêtôm gebe janam lau kêsiŋa.”
2 “Nêm ŋakwê kêtu koc samucgeŋ kêtu asageŋŋa ma nêm obo kêtôm lau-sêka-wain-popocwaga nêŋ kêtu asageŋŋa.”

3 “Aê taucgeŋ kaka wain popoc, lau teŋ sêmoa sêwiŋ aê atom. Aê kaka êsêac
totêtac ŋandaŋgeŋ, kaka êsêac gaim taucgeŋ totêtac ŋandaŋ sec, tec êsêacnêŋ
dec ŋakasi-kasi mêŋkêpi ŋoc ŋakwê ma gêjam ŋoc obo samob auc. 4 Gebe ŋoc
ŋalêlôm taê gêjam bêc jakac kamocgôcŋa kêtu tôŋ su ma ŋoc jala jakêŋ ŋagêjôŋa
mêŋgêô lasê su. 5 Aê matoc geso gamêŋ, mago katap ŋac ênam aê saŋa teŋ sa
atom. Aê katakê gebe ŋac êpuc aê tôŋŋa teŋ gêmoa atom. Tec tauc lemoc kaku
ŋacjo tulu ma ŋoc têtac ŋandaŋ kêpuc aê tôŋ. 6 Aê kaka tenteŋlatu tôŋ totêtac
ŋandaŋgeŋ ma kamakiŋ êsêac popoc totêtac secgeŋ ma kakêc êsêacnêŋ dec siŋ
kêsêp nom.”

Anôtônê moasiŋ gêdêŋ Israel

7 Aê oc jalambiŋ Apômtaunê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
ma jalambiŋ gêŋsêga, taŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ aêac naŋ.
Eŋ kêkêŋ nê moasiŋ kapôêŋ gêdêŋ gôlôac Israelŋa
kêtu taê walô êsêacŋa ma kêtu nê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋaŋa.
8 Eŋ kêsôm gebe “Biŋŋanô, aêŋoc lau tonec,
ŋoc latuci, taŋ oc sênsau aê atom naŋ.”
Tec eŋ kêtu êsêacnêŋ kêsiwaga kêtu nêŋ gêŋwapac samobŋa.
9 Jaeŋwaga me aŋela gêjam êsêac kêsi atom,
eŋ tau gêmoa gêwiŋ êsêac, tec gêjam êsêac kêsi.
Eŋ têtac gêwiŋ to taê labu êsêac, tec kêsi êsêac su.
Eŋ gêôc êsêac sa mêŋkêsip êsêac kêtôm têm laŋgwa ŋabêc samob.

10 Mago êsêac sêli aweŋ sa
ma sêgôm ênê Ŋalau Dabuŋ têtac ŋawapac kêsa.
Tec eŋ kêkac tau ôkwi jakatu nêŋ ŋacjo
ma tau gêjac siŋ gêdêŋ êsêac.
11 Go êsêac taêŋ gêjam ênê sakiŋwaga Mose nê têm laŋgwa.
“Ŋac taŋ gêwê nê domba ŋagejobwaga kêpi aŋga gwêc gêmêŋ naŋ, gêmoa ondoc.
Ŋac taŋ kêkêŋ nê Ŋalau Dabuŋ kêsêp nêŋ ŋalêlôm naŋ,
12 to kêkêŋ nê lêma ŋawasi jagêwiŋ Mosenê lêma anôŋa
ma gêwa gwêc kêkôc kêtu êsêacŋa gebe êwaka nê ŋaê teŋgeŋŋa sa
13 to gêwê êsêac sêsêp gwêc ŋagêdimbob ŋalêlôm naŋ
ma sêka selelec atom amboac hos, taŋ kêsêlêŋ gêmoa gamêŋ sawa naŋ, gêmoa
ondoc.”
14 Apômtaunê Ŋalau gêwê êsêac amboac bulimakao sêsêp gaboaŋ sêja gebe
sêlêwaŋ tauŋ.
Aôm gôwê nêm lau amboac tonaŋ
gebe ôŋgôm nêm ŋaê ŋawae êsa.

Mec Anôtô taê walô to ênam nê lau saŋa

15 Matamanô êsêp aŋga undambê,
aŋga nêm gamêŋ dabuŋ to ŋawasi ma ôlic.
Nêm ôlim palê to ŋaclai tau ma gôjam awam su taêm walô aêacŋa gêc ondoc.
Ôŋgamiŋ taôm atom
16 gebe aêacma tameŋi aôm.
Abraham gêjam kauc aêac ma Israel kêjala aêac atom.
O Apômtau, aêacma tameŋi aôm,
gêdêŋ andaŋgeŋ sêsam aômnêm ŋaê gebe Aêacma kêsiwaga.
17 O Apômtau, amboac ondoc gôgôm aêac aôc aso nêm intêna.
Amboac ondoc gôgôm aêacma ŋalêlôm ŋadani kêsa gebe atêc aôm atomŋa nec.

Ômu ômôêŋ êtu nêm sakiŋwaga,
taŋ têtu nêm gôlôaclênsêm naŋŋa.
18 Lau alôb-alôb sêjaiŋ nêm lôm dabuŋ
to aêacma ŋacjo sêka nêm gamêŋ dabuŋ popoc kêtu ageŋŋa.
19 Aêac atôm lau, taŋ aôm gôjam gôliŋ êsêac atom naŋ,
ma atôm lau, taŋ sêwê kaiŋ nêm ŋaê atom naŋ. * lau-sêkawaga nêŋ kôm ŋagêdô
sa. Lau saka wain ŋanô e popoc ma ŋatêkwi asa. Propete gêjam

64

1 Ojae, ôkac undambê êŋgic ma ôsêp ômôêŋmaŋ,
e lôc ŋawiwic êsa êkô aôm laŋômnêmŋa,
2 amboac ja geŋ gab ma amboac ja gêgôm bu keletoc
gebe êwaka nêm ŋaê sa êndêŋ nêm ŋacjo
ma êŋgôm tenteŋlatu têtênêp sêkô aôm laŋômnêmŋa.
3 Aôm gôgôm gêŋsêga kaiŋ teŋ, taŋ taêŋ gêjam atom naŋ,
ma kôsêp gômôêŋ e lôc ŋawiwic kêsa kêkô aôm laŋômnêmŋa.
4 Lau teŋ sêŋô biŋ amboac tonaŋ ŋateŋ gêdêŋ gêmuŋgeŋ atom
ma kêsô lau teŋ taŋeŋsuŋ atom
ma lau teŋ mateŋanô sêlic anôtô teŋ, taŋ gêmoa gêwiŋ aôm
ma gêjam kôm kêpi êsêac, taŋ sêôŋ eŋ naŋ atom.
5 Aôm gôwê êsêac, taŋ sêgôm gêŋ gêdêŋ
ma taêŋ gêjam nêm lêŋ sêmoa naŋ.
Aôm têmtac ŋandaŋ gêdêŋ taŋ aêac agôm sec naŋ,
ma aêac ali aweŋ sa gêdêŋ aôm wanêc-wanêc.
Asa oc ênam sa.
6 Aêac samob atôm ŋac ŋatêmui
ma aêacma koleŋ gêdêŋ samob kêtôm ŋakwê ŋajec.
Aêac samob atu masê amboac ka ŋalauŋ
ma aêacma sec gêju aêac sa amboac mu gêju ka ŋalauŋ sa.
7 Lau teŋ aweŋ gêjac aômnêm ŋaê atom
ma lau teŋ têntac gêboaŋ gebe sêsap aôm tôŋŋa atom.
Gebe aôm kôsiŋ laŋômanô gêdêŋ aêac
ma kôkêŋ aêac asô tauŋ ma sec ŋaŋaclai ŋalabu.

8 Mago aêacma Tameŋi aôm, Apômtau.
Aêac atôm nomku ma aôm kôtôm ŋac-kêpac-kuwaga.
Aôm lêmam ŋakôm ŋanô aêac samob.
9 O Apômtau, têmtac ŋandaŋ êndêŋ aêac êlêlêc su atom
ma taêm ênam aêacma sec endeŋ tôŋgeŋ atom.
Ôlic ma taêm ênam acgom, aômnêm lau aêac samob.
10 Nêm malac samob kêtu gamêŋ gasaŋ.
Sion kêtu gasaŋ ma Jerusalem kêtaêŋ.
11 Êsêac sêkêc aêacma lôm dabuŋ ŋajam, taŋ andaŋgeŋ tameŋmai sêlanem aôm
sêmoa naŋ,
ma sêjac gêŋ ŋajam samob, taŋ têntac gêwiŋ naŋ popoc.
12 O Apômtau, aôm gobe ôŋgamiŋ taôm êndêŋ aêac
ma ônam taôm tôŋ to ôkôniŋ aêac ŋanôgeŋ me.

65

Anôtô kêtaŋ taŋiboa kêtu lau sêkêŋ dêmôêŋ eŋŋa

* **63:19:** Ŋamadiŋ 2 gawa lau, taŋ sejoŋ wain ŋanô sa naŋ, ma

1 Apômtau kêsôm gebe “Aê kasaê êsêac, taŋ sêjam mateŋ sa êtu aêŋa atom
naŋ, ma kasaê lau, taŋ sesom aê atom naŋ, gebe têtap aê sa. Aê kasôm gebe
‘Aê tec gamoa, aê tec gamoa’ gêdêŋ lau, taŋ aweŋ gêjac aê atom. 2 Aê kamêtôc
lemoc kêtôm bêc samuc gêdêŋ lau sêli tauŋ saŋa, taŋ sêsa nêŋ lêŋ alôb-alôb
kêtôm tauŋ nêŋ kauc taêŋ gêjam naŋ. 3 Ma sêgôm aê têtac ŋandaŋ kêsa ŋapaŋ
tomajeŋ gêbacgeŋ. Êsêac sêkêŋ da aŋga nêŋ kôm ma gêŋ malu kêtu daja gêsac
poc tiki-tiki, taŋ sêpac naŋ ŋaô. 4 Ma sêŋgôŋ gamêŋ sêôŋa ma sêkac tauŋ sa
gêdêŋ gêbêc aŋga gamêŋ ŋakêsiŋ ŋagêdô. Ma seŋ bôcanô ŋamêsôm to gêŋ, taŋ
gajac jao naŋ, ŋasulu kêpoac nêŋ laclu ŋalêlôm. 5 Êsêac sêsôm gebe ‘Amoa nêm
taômŋa ma mêŋandambiŋ aêac atom gebe aêac lau dabuŋ.’ Lau tonaŋ têtôm ja
dauŋ kêtuŋ aê lusucsuŋ, kêtôm ja kêtuŋ aê bêc samuc.”

65:6-16 Anôtô geoc lasê gebe êmêtôc lau sêbuc dêmôêŋ eŋŋa ma gêjac mata sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ ŋawasi gêdêŋ lau ŋalêlôm ŋaŋêŋ. Biŋ tonaŋ lulu kêgaluŋ tau aŋga ŋasêbu tonaŋ.

Undambê wakuc to nom wakuc

17 “Alic acgom, aê jakêŋ undambê wakuc to nom wakuc.
Ma lau oc taêŋ ênam gêŋ andaŋgeŋŋa êtiam atom
me oc ênêc nêŋ kauclêlôm êtiam atom.
18 Ma lau oc têntac ŋajam to sênam lasê
êtu gêŋ, taŋ aê jakêŋ naŋŋa.
Gebe alic acgom, aê jakêŋ Jerusalem têtac ŋajam êsa
ma ŋalau têtu samuc.
19 Ma aê oc têtac ŋajam êpi Jerusalem
ma jatu samuc ŋoc lau.
Ma lau sêŋô lau sêpuc taŋiboa sa
ma têtaŋ aŋga malac tau êtiam atom.
20 Ŋapalê dedec teŋ oc êmoa bêc luagêcgeŋ aŋga malac tau ma êmac êndu atom
ma ŋamalacanô oc êmac êndu atom e nê bêc ŋatêku êsu.
Gebe ŋapaŋ dedec nê jala êtu 100, go êmac êndu
ma teŋ nê jala embe êtôm 100 atom ma êmac êndu,
naŋ lau oc sêsôm gebe Anôtô kêpuc boa eŋ.
21 Ma êsêac oc sêkwê andu sa ma sêŋgôŋ
ma oc sêsê kôm wainŋa ma sêniŋ ŋanô.
22 Êsêac oc sêkwê andu sa ma lau teŋ sêŋgôŋ atom
ma êsêac oc sêsê wain ma lau teŋ sêniŋ atom
gebe ŋoc launêŋ bêc sêŋgôŋ nomŋa oc êtu taêsam êtôm kabôêŋ ŋabêc,
ma ŋoc lau, taŋ kajaliŋ sa naŋ, oc têtu samuc nêŋ lemeŋ ŋakôm ŋanô.
23 Êsêac oc sênam koleŋ ŋaômageŋ atom
ma sêka gôlôac lasê êtu sêôc gêŋwapacŋa atom.
Gebe lau, taŋ Apômtau gêjam mec naŋ, nêŋ wakuc êsêac.
Ma êsêacnêŋ gôlôac oc sêmoa sêwiŋ êsêac.
24 Êsêac aweŋ ênac aê atomgeŋ ma aê jajô êsêacnêŋ biŋ.
Êsêac gocgo sêsôm biŋ sêmoa ma aê jakêŋ taŋoc êsêac.
25 Kêambôm to domba ŋalatu oc sêniŋ gêŋ sêwiŋ tauŋ
ma lewe oc sêniŋ gêgwaŋ êtôm bulimakao
ma kekop êtu moacnê mo.
Êsêac oc sêkêŋ ŋandaŋ to senseŋ gêŋ aŋga ŋoc lôc dabuŋ atom.
Apômtaunê biŋ tau tonec.”

66

Anôtônê mêtôc to Sionnê moasiŋ, taŋ gocgo mêŋêsa

1 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Undambê kêtu ŋoc lêpôŋ
ma nom kêtu ockaiŋ ŋakademboŋ.
Amac abe akwê aêŋoc andu amboac ondoc
ma ŋoc gamêŋ jalêwaŋ taucŋa ênêc ondoc.
2 Aê lemoc kamasaŋ gêŋ samob tonec ŋai,
tec gêŋ samob tonec kêtu aêŋoc gêŋ.
Apômtaunê biŋ tau tonec.
Mago matoc gê ŋac, taŋ kêkôniŋ tau
ma nê katu ôluŋ-ôluŋgeŋ to gêjac tênêp aêŋoc biŋ naŋ.”

66:3-24 Ŋasêbu ŋamuŋa nec kêkwa Anôtô êmêtôc lau geo gala, taŋ sêsa nêŋ lêŋ gêjac eŋ mataanô ŋajam atom naŋŋa ma ênam mec lau, taŋ têtêc eŋ to taŋeŋ wamu eŋ naŋŋa.

Jeremia

Propete Jeremia gêmoa nom gêmuŋ Apômtau Jesu amboac jala 600. Eŋ gêjam kôm propeteŋa jala taêsam ma gêjac biŋsu Anôtônê lau gebe sênam tauŋ ôkwi. Embe masi, go gêŋwapac kapôêŋ êtap êsêac sa êtu nêŋ sec to nêŋ sakiŋ gwamŋaŋa. Eŋ gêmoa nom e gêlic biŋ, taŋ kêsôm lasê naŋ ŋanô kêsa. Kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar kêku Jerusalem tulu ma geseŋ malac to ŋalôm dabuŋ su ma gêwê kiŋ Judaŋa to nê lau taêsam jasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babilon. Mago Jeremia geoc biŋ teŋ lasê gêwiŋ gebe êsêac sêmu sêmêŋ aŋga Babilon ma sêmboa nêŋ gôlôac sa êtiam.

Buku tau ŋasêbu aclê gebe

1. Môkêlatu 1–25 Anôtô kêkêŋ ŋawae gêdêŋ nê lau gêdêŋ taŋ kiŋ têlêac sêjam gôliŋ êsêac naŋ. Kiŋ têlêac nêŋ ŋaê gebe Josia agêc Joiakim ma Sedekia.
2. Môkêlatu 26–45 Jeremianê ŋac-keto-papiawaga Baruk gêjac miŋ nê biŋ ŋagêdô. Eŋ keto biŋ ŋagêdô Anôtô geoc lasê ma Jeremia tau nê lêŋ ŋamiŋ towae ŋagêdô kêsêp buku tonec gêwiŋ.
3. Môkêlatu 46–51 Anôtô geoc lau jaba nêŋ biŋ ŋagêdô lasê.
4. Môkêlatu 52 Biŋ ŋatêku teŋ, taŋ gêjac miŋ ŋacjo sêku Jerusalem tulu to seseŋ lôm dabuŋ su ma sêwê lau jasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babilon.

Jeremia eŋ ŋac têtac malô. Eŋ têtac gêwiŋ nê lau ŋanôgeŋ ma gedec gebe êsôm biŋ mêtôcŋa lasê êndêŋ êsêac. Mago Anôtônê biŋ kêtuŋ ênê ŋalêlôm kêtôm ja, tec eŋ kêtôm gebe êŋgamiŋ biŋ tau atom, kêsôm lasêgeŋ.

Buku tau ŋalô towae ŋagêdô kêkanôŋ Jeremianê têm wapac atom, kêkanôŋ têm, taŋ gêc nêmŋa naŋ. Êndêŋ têm ônê Anôtô oc êmoatiŋ poac wakuc êndêŋ nê lau. Ma êsêac oc sejop poac tônê ŋapep. Kêdôŋwaga to biŋsu teŋ oc êlêŋ biŋ êsêac gebe sêliŋ poac siŋ atomŋa nec atom, gebe poac tau ŋabiŋ ênêc nêŋ ŋalêlôm (31:31-34).

Anôtô kêkalem Jeremia ma kêsakiŋ eŋ gebe ênam kôm

1 Jeremianê biŋ tonec. Jeremia eŋ Hilkia latu. Hilkia tau eŋ aŋga
dabuŋwaga, taŋ sêmoa malac Anatot aŋga Benjaminnê gamêŋ naŋ, nêŋ ŋac
teŋ. 2 Gêdêŋ têm taŋ Amon latu Josia kêtu Judanêŋ kiŋ ma gêjam gôliŋ gamêŋ
kêtôm jala 13 su naŋ, Apômtaunê biŋ gêdêŋ Jeremia tau. 3 Biŋ tau gêdêŋ
Jeremia amboac tonaŋgeŋ gêdêŋ Judanêŋ kiŋ Josia latu Jojakim nê bêc e gêdêŋ
Judanêŋ kiŋ Josia latu Sedekia nê gôliŋ ŋajala kêtu 11 ŋa su ŋapaŋ e gêdêŋ jala,
taŋ sêkêŋ lau Jerusalemŋa sêŋgôŋ kapoacwalô ŋaajôŋ kêtu lemeŋ teŋŋa.

4 Ma Apômtaunê biŋ gêdêŋ aê gebe

5 “Aê kajala aôm gêdêŋ taŋ kamasaŋ aôm aŋga tênam têtaclêlôm atomgeŋ naŋ,
tênam kêkôc aôm atomgeŋ ma gajam mec aôm su,
aê kajaliŋ aôm sa gebe ôtu tenteŋlatunêŋ propete.”

6 Go aê kasôm gebe “O Apômtau Anôtô, ôlic acgom, aê ŋapalê kwalam ma kajala
jasôm biŋŋa atom.” 7 Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe

“Ôsôm gebe’ Aê ŋapalê kwalam’ nec atom
gebe aôm oc ôndêŋ lau, taŋ jasakiŋ aôm naŋ ôna
ma ôsôm biŋ, taŋ aê jajatu aôm naŋ.

8 Ôtêc êsêac atom
gebe aê gamoa gawiŋ aôm gebe janam aôm sa.
Apômtaunê biŋ tau tonec.”

9 Go Apômtau kêmêtôc lêma mêŋkêmoasac aê aocsuŋ ma kêsôm gêdêŋ aê gebe

“Ôlic acgom, aê kakêŋ ŋoc biŋ kêsêp aôm awamsuŋ.

10 Gôlicgac me, ocsalô tonec aê kakêŋ aôm kôtu tenteŋlatu to gamêŋ kiŋŋa
samob ŋatau
gebe ômbuc sa ma ôtuc popoc gebe onseŋ su ma ôku tulu
gebe ôkwê sa ma ôsê."
11 Go Apômtaunê biŋ gêdêŋ aê gebe "Jeremia, aôm gôlic asageŋ." Ma aê
kasôm gebe "Aê galic tali ŋalaka teŋ." 12 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe "Aôm
gôlic jagêdêŋ gebe aê gajam jali ŋoc biŋ gebe ŋanô êsa."
13 Apômtaunê biŋ gêdêŋ aê kêtu dim luagêcŋa gebe "Aôm gôlic asageŋ." Ma
aê kasôm gebe "Aê galic ku teŋ keletoc ma kêku sa aŋga gamêŋ nodoŋa gêmêŋ."
14 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe "Aŋga gamêŋ nodoŋa ŋaclai sec enseŋ
gêŋŋa oc mêŋêpi lau samob, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tonec naŋ. 15 Ôlic acgom,
aê oc jamôêc gamêŋ kiŋŋa samob, taŋ gêc nodoŋa naŋ, ŋalau totoŋ-totoŋ.
Apômtaunê biŋ tau tonec. Ma êsêac oc sêmêŋ ma tetoc nêŋ lêpôŋ kiŋŋa êkô
êkanôŋ Jerusalem ŋasacgêdô samob êtômgeŋ ma sêndênaŋ lêpôŋ kiŋŋa êŋgi
Jerusalem ŋatuŋbôm auc ma tetoc lêpôŋ êkô êkanôŋ malac Judaŋa samob.
16 Ma aê oc jasôm ŋoc mêtôc lasê êpi êsêac êtu nêŋ sec samobŋa gebe êsêac sêwi
aê siŋ ma sêkêŋ da ŋamalu gêdêŋ anôtôi jaba ma teteŋ mec gêdêŋ gêŋ, taŋ êsêac
tauŋ lemeŋ sêmasaŋ naŋ.
17 "Mago aôm ôjandiŋ nêm ômbiŋkap tôŋ ma ôsôm biŋ samob, taŋ oc jajatu
aôm naŋ, êndêŋ êsêac. Ôtakê êtu êsêacŋa atom, embe ôtakê, go aê jatakê aôm
aŋga êsêac laŋôŋnêmŋa amboac tonaŋgeŋ. 18 Ôlic acgom, ocsalô tonec aê jakêŋ
aôm ôtu malac ŋajaŋa teŋ ma ôtu alê ki teŋ to ôtu tuŋbôm ki gebe ôkô ŋajaŋa
e Judanêŋ kiŋ to kasêga ma dabuŋwaga to lau gamêŋ tonecŋa tau sêku aôm
tulu atom. 19 Êsêac oc sênac siŋ êndêŋ aôm, mago êsêac oc sêku aôm tulu atom
gebe aê gamoa gawiŋ aôm gebe janam aôm sa. Apômtaunê biŋ tau tonec." *
† kêtôm tau. Jeremia gejo Apômtau awa gebe "Aê galic tali... "Ma Apômtau
kêsôm gebe "Biŋŋanô

2

Anôtô gêjam jaom Israel

1 Apômtaunê biŋ gêdeŋ aê gebe 2 "Ôna ma ôsôm biŋ tonec lasê êndêŋ lau
Jerusalemŋa sêŋô gebe Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
Aê taêc gêjam aôm gebe kôkêŋ taôm samucgeŋ gêdêŋ aê gêdêŋ taŋ gômoa
ŋapalêogeŋ naŋ.
Aôm têmtac gêwiŋ aê amboac awê gebe ênam ŋac.
Aôm kôdaguc aê aŋga gamêŋ sawa,
aŋga gamêŋ, taŋ sêsê gêŋ teŋ kêsêp atom naŋ.
3 Apômtau gêlic Israel amboac lau dabuŋ,
Israel kêtu ênê kôm ŋamêc.
Lau samob, taŋ seŋ ŋamêc tonaŋ naŋ, sêwê kaiŋ tôp.
Gêŋwapac kêtap êsêac sa.
Apômtaunê biŋ tau tonec."

Lau Israel nêŋ tameŋi nêŋ sec

4 O gôlôac Jakob to amac gôlôac Israelŋa samob, aŋô Apômtaunê biŋ.
5 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
"Amac tamemi têtap ŋoc keso ondoc sa,
tec sêwi aê siŋ ma sêjac jaê aê
ma têdaguc gêŋ ŋaôma e tauŋ têtu gêŋ ŋaôma.

---

* **1:19:** Têm tonaŋ kêsêp jala 608 to 587 gêmuŋ Kilisi. † **1:19:** Aŋga Ebolai aweŋ "tali" ma ŋalô "tanam jali" kêtaŋ

6 Êsêac têtu kênac atom gebe
‘Apômtau gêmoa ondoc, Apômtau, taŋ gêwê aêac tapi aŋga Aiguptu tamêŋ
ma gêwê aêac tamoa gamêŋ sawa,
tamoa gamêŋ gasaŋ, taŋ gêsuŋ gêjam auc naŋ,
gamêŋ keleŋ to ŋakesec,
gamêŋ, taŋ ŋamalac teŋ kêsa atom ma ŋac teŋ gêŋgôŋ atom naŋ,
gêmoa ondoc.’

7 Ma aê kakêŋ amac aŋgôŋ gamêŋ tonom ŋalêsi ŋajam
gebe gamêŋ tau ŋaka ŋanô to ŋagêŋ ŋajam-ŋajam êŋgôm amac têmtac ŋajam êsa.
Mago gêdêŋ taŋ amac aô lasê gamêŋ tau su naŋ,
agôm dabuŋ tau paliŋ
ma agôm ŋoc nomlênsêm kêtu gêŋ alôb-alôb.
8 Lau dabuŋwaga têtu kênac atom gebe ‘Apômtau gêmoa ondoc.’
Êsêac taŋ sejop biŋsu naŋ, sêjam kauc aê.
Gejobwaga sêli tauŋ sa gêdêŋ aê
ma propete seoc biŋ lasê sêjam Bal laŋô
ma sêsap gêŋ ŋaôma tôŋ.

Anôtô kêmêtôc nê lau

9 “Kêtu tonaŋŋa aê kamêtôc amac tec gamoa
ma aê oc jamêtôc nêm gôlôacnêŋ gôlôac amboac tonaŋgeŋ.
Apômtaunê biŋ tau tonec.
10 Alom ana nuc Kupromaŋ ma alic
me asakiŋ lau sêna gamêŋ Kedar gebe sêkip biŋ ŋam sa ŋapep.
Ma alic acgom, biŋ amboac tonec kêtap lau teŋ sa me masi.
11 Lau samuc nêŋ anôtôi ŋanô masi,
mago lau-m teŋ seseŋ nêŋ anôtôi ma sêkêŋ wakuc sêjô me masi.
Aêŋoc lau sêkêŋ nêŋ Ŋawasi gêjô gêŋ ŋaôma.
12 O undambêac, atakê to alendec
ma atênêp êtu biŋ tonaŋŋa.
Apômtaunê biŋ tau tonec.
13 Gebe ŋoc lau sêgôm sec luagêc kêpi tageŋ,
êsêac sêwi aê, taŋ katu bumata mateŋ jaliŋa naŋ siŋ
ma sêgawê sê, taŋ bu êpoac atom naŋ.

Israelnêŋ taŋeŋpêc ŋagêjô

14 “Israel eŋ gêŋôma teŋ me.
Me têna kêkôc eŋ gebe êtu sakiŋwaga teŋ me.
Ma amboac ondoc tec sêjaŋgo eŋ su.
15 Lewe sêlic eŋ ma sêkêkwaŋ.
Ac sêkêkwaŋ kapôêŋanô.
Êsêac seseŋ ênê gamêŋ su e kêtu gasaŋ
ma ênê malac samob popoc,
lau teŋ sêŋgôŋ kêtiam atom.
16 Ma teŋ gêwiŋ gebe lau aŋga malac Mempis to Tapane sêkaliŋ aôm
môkêmlauŋ su.
17 Biŋ samob tonaŋ ŋai kêtap aôm sa
gebe gôwi Apômtau, aômnêm Anôtô, taŋ gêwê aôm naŋ siŋ me masi.
18 Ma galoc gobe ôna Aiguptu ma ônôm bu Nil,
oc ênam aôm sa amboac ondoc.

Ma gobe ôna Asuria ma ônôm bu Euprat,
oc ênam aôm sa amboac ondoc.
19 Aôm taôm nêm sec oc êmêtôc aôm.
Aôm gôwi aê siŋŋa oc ênac aôm.
Nêm kauc êsa e ôlic gebe aôm gôwi Apômtau, aômnêm Anôtô siŋ ma kôtêc eŋ
atom,
naŋ keso to sec ŋanô.
Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonec.

Israel gedec gebe ênam sakiŋ Apômtau

20 “Aôm kôbaliŋ sakiŋ ŋagêŋwapac, taŋ kêsac aôm naŋ, siŋ wanêcgeŋ
ma gômô ŋalêpoa gêŋgic
ma kôsôm gebe ‘Aê gadec gebe janam sakiŋ.’
Mago aŋga lôc baliŋ samob to aŋga ka ŋalabu samob
aôm kôsa taôm sic jagôêc amboac awê mockaiŋoŋa teŋ.
21 Aê tec kasê aôm amboac wain ŋamôkê ŋajam, taŋ tauc kajaliŋ sa naŋ,
kasê wain ŋasêli ŋajamanô teŋ.
Amboac ondoc tec gôjam taôm ôkwi kôtu gêŋ sec,
kôtu wainbôm teŋ.
22 Aôm embe ôkwasiŋ taôm ŋa bu ŋandaŋ to sop kapôêŋ,
oc jalic nêm keso ŋajec ŋapaŋ.
Apômtaunê biŋ tau tonec.
23 Aôm kôtôm gebe ôsôm biŋ tonec amboac ondoc gebe
‘Aê gajam ŋoc dabuŋ paliŋ atom, aê kadaguc Bal atom.’
Ôsala nêm lêŋ, taŋ kôsa aŋga gaboaŋ naŋ,
ma ôjala biŋ, taŋ gôgôm naŋ.
Aôm gôjac laoc gamêŋgeŋ kôtôm kamele têna wakuc tobiŋ,
24 taŋ gêbôm kêsa gamêŋ sawa gêja naŋ.
Ŋalêlôm ŋakalac kêkac eŋ, tec kêsê awa kapôêŋ.
Êndêŋ nê noc eŋ êmoa tobiŋgeŋŋa naŋ, asa oc êtôm gebe ênam gôliŋ eŋ.
Lau taŋ sesom eŋ naŋ, oc sênam kôm kapôêŋ atom,
êsêac oc têtap eŋ sa êmoa êwiŋ kamele kapoac.
25 Ojop amkaiŋ gebe ôsêlêŋ toatapa masigeŋ atom,
ma ojop nêm koclabeŋ gebe bu êjô aôm atom.
Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê gadec,
aê têtac gêwiŋ lau jaba
ma oc jandaŋguc êsêacgeŋ.’

Anôtô oc ênac lau Israel

26 “Israelnê gôlôac samob to kiŋ ma nêŋ kasêga to nêŋ dabuŋwaga ma nêŋ
propete
sêmoa tomajeŋgeŋ
têtôm ŋac geŋgeŋ, taŋ sê eŋ lasê ma gêmoa tomajageŋ naŋ.
27 Êsêac sêsôm gêdêŋ ka teŋ gebe
‘Aêŋoc tamoc aôm.’
Ma sêsôm gêdêŋ poc teŋ gebe
‘Aôm kôkôc aê.’
Gebe êsêac sêbuc dêmôêŋ aê,
laŋôŋanô gêdêŋ aê atom.
Mago êndêŋ têm gêŋwapac êtap êsêac saŋa naŋ,
êsêac sêsôm gebe ‘Ôndi ma ônam aêac samaŋ.’

28 Mago nêm anôtôi, taŋ taôm kômasaŋ naŋ, sêmoa ondoc.
Ôjatu êsêac gebe sêndi ma sênam aôm sa êndêŋ têm gêŋwapac êtap aôm saŋa.
O Juda, nêm anôtôi taêsam têtôm nêm malacgeŋ.
29 Amac aôc gêdô gêdêŋ aê kêtu asageŋŋa.
Amac samob ali taôm sa gêdêŋ aê.
Apômtaunê biŋ tau tonec.
30 Aê gajac nêm gôlôac, mago ŋanô masi,
êsêac sêsô mêtôc ŋalabu atom.
Amac taôm nêm siŋ geseŋ nêm propete
amboac lewe kêdaŋgôŋ gwada.
31 Amac lau kaiŋ teŋ, akêŋ taŋem Apômtaunê biŋ.
Amboac ondoc lau Israel sêlic aê katôm gamêŋ sawa teŋ
me sêlic aê katôm gêsuŋbôm teŋ.
Êsêac sêsôm biŋ tonec kêtu asageŋŋa gebe
‘Aêac tauŋ asa ma lêŋ, oc andêŋ aôm awac êtiam atom.’
32 Awêtakiŋ teŋ oc êliŋ nê gêlôŋ siŋ me masi.
Awê gebe ênam ŋacŋa oc êliŋ nê ŋakwê omŋa siŋ me masi.
Mago ŋoc lau sêliŋ aê siŋ e ŋabêc maŋgi masi.

33 “Aôm kôsa nêm lêŋ kôtap mockaiŋ saŋa tokauc.
Kêtu tonaŋŋa ôlim gêjac gêŋ sec samob kêtu tôŋ.
34 Lau taŋ nêŋ biŋ masi naŋ, nêŋ dec gi nêm ŋakwê ŋatali.
Aôm kôtap êsêac sa têtuc andu popoc atom,
mago gôjac êsêac êndu.
Biŋ samob tonaŋ ŋai tec gêc,
35 mago aôm kôsôm gebe
‘Aêŋoc biŋ teŋ gêc atom.
Apômtaunê têtac ŋandaŋ kêkac tau su aŋga aê.’
Ôlic acgom, aê oc jamêtôc aôm gebe aôm kôsôm gebe ‘Aê gagôm sec teŋ atom.’
36 Ojae, aôm gôjam nêm lêŋ ôkwi-ôkwi ŋagaôgeŋ.
Aiguptu oc êŋgôm aôm majam êsa
êtôm Asuria gêgôm aôm majam kêsa su.
37 Aôm oc ôwi Aiguptu siŋ amboac tonaŋ
tolêmam sawageŋ
gebe Apômtau kêtiŋ lau, taŋ aôm taêm kêka êsêac naŋ su
ma aôm oc ôtap moasiŋ sa aŋga êsêacnêŋ atom.”

3:1–6:15 Lau Juda sêjam sakiŋ gwam, tec têtap ŋagêjô sa ma sênaŋa. Êsêac sêkôniŋ lau to sêmêtôc êsêac kesogeŋ. Embe sênam tauŋ ôkwi atom, oc têtap ŋagêjô sa. * andu popoc naŋgeŋ, êndu sebeŋ (Eks 22:1).

6

Juda to Jerusalem oc sênaŋa

16 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Naakô intêna ŋatali ma alic
ma atu kênac intêna andaŋgeŋŋa
e atap intêna moasiŋŋa tau sa ma asa intêna tau,
go atap katôm ŋagamêŋ alêwaŋ taômŋa sa.
Mago êsêac sêsôm gebe ‘Aêac adec, oc asa intêna tonaŋ atom.’
17 Ma aê kakêŋ dibwaga gêdêŋ amac, tec sêsôm gebe

* **2:37:** Mosenê biŋsu kêmasaŋ biŋ gebe sênac lau, taŋ têtuc

‘Aŋô dauc kêtaŋ.’
Mago êsêac sêsôm gebe ‘Aêac adec, oc aŋô atom.’
18 Kêtu tonaŋŋa amac tenteŋlatu aŋô
ma amac gôlôac, ajala gêŋ, taŋ êtap êsêac sa naŋ acgom.
19 O nom, ôŋô. Ôlic acgom, aê oc jakêŋ gêŋ sec,
taŋ kêtu êsêac sêkac tauŋ su ŋaŋanô naŋ, êpi êsêac
gebe êsêac sêkêŋ taŋeŋ ŋoc biŋ atom
ma têtiŋ ŋoc biŋsu su.
20 Êsêac sêkêŋ gêŋmalu aŋga gamêŋ Seba
ma gêŋ ŋakana aŋga gamêŋ jaêcsêga gêdêŋ aê kêtu ageŋŋa.
Amacnêm daja kêtôm gebe jakôc sa atom
ma amacnêm da ŋagêdô gêjac aê matocanô atom.
21 Tec Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
‘Alic acgom, aê jatoc poc sêndiŋ eŋkaiŋ êpiŋa êŋgôŋ
gebe lau tonec sêndiŋ eŋkaiŋ êpi e sembeŋ.
Tameŋi to latuŋi
ma nêŋ lau jabaŋ to nêŋ sêlêb oc sênaŋa samob.’ ”
22 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Alic acgom, lau-m teŋ sêmêŋ aŋga gamêŋ nodoŋa
ma lau toŋ kapôêŋ teŋ dêdi aŋga nom ŋagamêŋ nodoŋa
ma lau toŋ kapôêŋ teŋ dêdi aŋga nom ŋagamêŋ jaêcsêgaŋa.
23 Êsêac sêkôc talam to kêm.
Êsêac lau wauc-wauctêna to taêŋ walô lau atom.
Êsêacnêŋ ŋakicsêa kêtôm gwêc kêgasim ŋakicsêa.
Êsêac sêŋgôŋ hos ŋaô ma sêsuŋ nêŋ laukasap sa
gebe sênac siŋ êndêŋ aôm, Sion latuo.”
24 Aêac taŋô biŋ tonec ŋawae,
tec lemeŋ kêtu goloŋ
ma nêŋ ŋalêlôm ŋatutuc kêsa,
ŋandaŋ kêtuŋ aêac amboac ŋapalê kêtuŋ awê teŋ.
25 Ana kôm atom, asêlêŋ amoa intêna atom
gebe ŋacjonê siŋ gebe enseŋ amac su
ma gêŋ ŋaclai sec êtakê amacŋa gêjam gamêŋ auc.
26 “O ŋoc lau latuŋio, ôsô talu sa
ma ônsambi sa ônsac wao.”
Ôpuc taŋiboa sa amboac ŋac teŋ, taŋ gêjam taê tau kêtu nê latu tageŋŋa.
Ôtaŋ ŋanôgeŋ
gebe ŋac-enseŋ-gêŋ-suwaga oc mêŋêpi aêac sep tageŋ.

27 “Aê kakêŋ aôm gebe ônsaê to ônam dôŋ ŋoc lau
gebe ôjala to ônsaê êsêacnêŋ lêŋ.
28 Êsêac samob sêli tauŋ sa togêsuŋtêkwa ŋatoŋgeŋ.
Êsêac sêjac laoc gamêŋgeŋ ma sêga biŋ kêpi lau.
Êsêac têtôm ki joŋjoŋ to ki jejec.
Êsêac samob sêgôm sec.
29 Êsêac sêguc ŋajaŋa sec gebe ja elom,
mago ki bobobgeŋ kêsa aŋga ja gêmêŋ.
Êsêac sêgôm elêmê,
mago têtôm gebe têtiŋ lau sec su atom.

30 Sêsam lau sec gebe silberbôm, gebe Apômtau kêtiŋ êsêac su." * † silber sa
atom, têtap ki bobobgeŋ sa, ma propete gêjam dôŋ lau sec kêpi ki bobob
tau.

7

Amêtôc nêm lêŋ to nêm kôm

1 Biŋ taŋ Apômtau kêkêŋ gêdêŋ Jeremia naŋ, tonec gebe 2 "Naôkô Apômtaunê
andu ŋasacgêdô ma ôsôm biŋ tonec lasê aŋga ônê gebe Amac lau Judaŋa
samob, taŋ asô sacgêdô tonec amêŋ gebe ateŋ mec êndêŋ Apômtau naŋ, aŋô
Apômtaunê biŋ. 3 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, kêsôm
biŋ tonec gebe Amêtôc nêm lêŋ to nêm kôm, go aê jakêŋ amac aŋgôŋ gamêŋ
tonec. 4 Taêm êka biŋdansaŋ tonec gebe 'Apômtaunê lôm dabuŋ tau tonec,
Apômtaunê lôm dabuŋ tau tonec, Apômtaunê lôm dabuŋ tau tonec,' nec atom.
5 "Mago amac embe amêtôc nêm lêŋ to nêm kôm ŋanôgeŋ ma embe amansaŋ
nêm biŋ ŋasawaŋa ŋanôgeŋ awiŋ taôm, 6 embe akôniŋ lau jaba to mosêbu
ma awêtuc atom ma embe akêc lau tobiŋmê nêŋ dec siŋ aŋga gamêŋ tonec
atom ma embe andaŋguc anôtôi jaba, taŋ sensеŋ amac su anaŋa naŋ atom,
7 go jakêŋ amac aŋgôŋ gamêŋ tonec, aŋgôŋ nom, taŋ kakêŋ wanêcgeŋ gêdêŋ
tamemi gebe êtu nêŋ gamêŋ endeŋ tôŋgeŋ naŋ.
8 "Mago alic acgom, amac taêm kêka biŋdansaŋ, taŋ gêjam amac sa atom naŋ.
9 Amboac ondoc amac abe anam geŋgeŋ to anac ŋamalac êndu ma aŋgôm gêŋ
mockaiŋo to mockaiŋŋa ma atôc lemem biŋdansaŋŋa ma akêŋ da gêŋmaluŋa
êndêŋ Bal to andaŋguc anôtôi jaba, taŋ ajam kauc êsêac naŋ. 10 Su, gocgo amêŋ
akô aê laŋôcnêmŋa aŋga andu tonec, taŋ sê ŋoc ŋaê kêpi naŋ, ma asôm gebe
'Galoc tamoa ôliŋ samuc.' Asôm su, go aŋgôm gêŋ alôb-alôb samob tonaŋ ŋai
êtiam me. 11 Amboac ondoc amac alic andu, taŋ sê ŋoc ŋaê kêpi naŋ, kêtu
kêjaŋgowaganêŋ gêsuŋ me. Biŋŋanô, aê tauc galic amboac tonaŋ. Apômtaunê
biŋ tau tonec. 12 Galoc ana ŋoc maloc, taŋ gêc Silo naŋ acgom. Alic gamêŋ,
taŋ kêtu ŋoc ŋaê ŋaandu ŋamataŋa naŋ. Alic gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ gamêŋ tau
kêtu ŋoc lau Israel nêŋ secŋa naŋ acgom. 13 Ma galoc amac agôm sec samob
tonaŋ ŋai ma akêŋ taŋem gêdêŋ taŋ kasôm biŋ gêdêŋ amac gamoa naŋ atom
ma alôc gêdêŋ taŋ gamôêc amac naŋ atom, 14 tec jaŋgôm andu, taŋ sê ŋoc ŋaê
kêpi ma amac taêm kêka naŋ, to gamêŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ amac to tamemi naŋ,
êtôm gagôm gêdêŋ Silo. 15 Aê oc jatiŋ amac su gebe jalic amac êtiam atom, êtôm
katiŋ nêm tawaŋ, Epraimnê wakuc samob su. Apômtaunê biŋ tau tonec.

Launêŋ taŋeŋpêcŋa

16 "Ma aôm, Jeremia, oteŋ mec êtu lau tonaŋŋa atom. Awam ênac aê ma
nêm mec êndêŋ aê êtu êsêacŋa atom. Ônam neneŋ aê êtu êsêacŋa atom gebe
aê oc jakêŋ taŋoc aôm atom. 17 Aôm gôlic gêŋ, taŋ êsêac sêgôm aŋga malac
Judaŋa to aŋga intêna Jerusalemŋa naŋ, atom me. 18 Gôlôac ŋasec-ŋasec sejoŋ
ka masê sa ma tameŋi sêgôm ja gelom, go lauo sêgamuc polom gebe sêpac
polom êtu undambê ŋatauoŋa. Ma êsêac sêkêŋ wain kêtu da gêdêŋ anôtôi jaba
gebe sêŋgôm aê têtac ŋandaŋ êsa. 19 Apômtau kêsôm gebe Amboac ondoc oc
sêgôm aê têtac ŋandaŋ kêsa me. Oc masi, sêgôm tauŋ têntac ŋandaŋ kêsa e
sêlênsôŋ tauŋ secanô. 20 Kêtu tonaŋŋa Apômtau Anôtô kêsôm gebe Alic acgom,
aê jakêc ŋoc têtac ŋandaŋ to ŋoc têtac kêbôli auc siŋ wacêpi gamêŋ tonaŋ, êpi
ŋamalac to bôc ma ka aŋga kôm to gêŋ ŋanô nomŋa. Ŋoc têtac ŋandaŋ oc êniŋ
gêŋ amboac ja ma ŋac teŋ êtôm gebe êsi êmacŋa atom."

---

* **6:30:** Ŋalô Ŋoc Lau Latuŋio kêkanôŋ malac Jerusalem. † **6:30:** Êsêac sebe sêpac silber êwê e êtu selec, mago têtap

21 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonec gebe
“Akêŋ nêm daja to nêm da ŋagêdô êpi tageŋ ma taôm aniŋ nêm gêŋ. 22 Gebe
gêdêŋ taŋ gawê tamemi sêsa aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ, aê kasôm biŋ teŋ kêtu
daja to da ŋagêdôŋa gêdêŋ êsêac atom ma kajatu êsêac kêtu sêkêŋ daŋa atom.
23 Mago kakêŋ biŋsu tonec gêdêŋ êsêac gebe ‘Taŋem wamu aê, go jatu nêm
Anôtô ma amac atu ŋoc lau. Ma asa lêŋ samob, taŋ kajatu amac naŋ, gebe
amoa ŋajam.’ 24 Mago êsêac taŋeŋ wamu to sêkêŋ taŋeŋ aê atom. Êsêac sêsa
nêŋ lêŋ kêtôm nêŋ ŋalêlôm sec kêkac êsêac. Êsêac laŋôŋanô gêdêŋ aê atom,
sêbuc dêmôêŋ aê. 25 Gêdêŋ bêc, taŋ amac tamemi sêsa aŋga Aiguptu sêmêŋ e
mêŋgêdêŋ galoc naŋ, aê kasakiŋ ŋoc sakiŋwaga propete gêdêŋ êsêac gamoa e
ŋabêc maŋgi masi. 26 Mago êsêac taŋeŋ wamu to sêkêŋ taŋeŋ aê atom. Êsêac
gêsuŋtêkwa ŋatoŋ ma sêgôm sec kêlêlêc tameŋi su.
27 “Amboac tonaŋ ôsôm biŋ samob tonaŋ êndêŋ êsêac, mago êsêac oc sêkêŋ
taŋeŋ aôm atom. Aôm oc ômôêc êsêac, mago êsêac oc sêlôc atom. 28 Ma aôm oc
ôsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Lau-m tonec tec taŋeŋ wamu Apômtau, êsêacnêŋ Anôtô,
awa atom ma sêsô ênê mêtôc ŋalabu atom amboac tonaŋgeŋ. Biŋŋanô gêjaŋa,
gêjac tau gêŋgic aŋga êsêac aweŋsuŋ.

Sêgôm geŋ sec aŋga gaboaŋ Benhinonŋa

29 “ ‘Ôkapiŋ môkêmlauŋ ma ômbaliŋ siŋ.
Ôpuc taŋiboa sa aŋga lôc
gebe Apômtau kêtiŋ gôlôac, taŋ ênê têtac ŋandaŋ kêpi êsêac naŋ su
to gêwi êsêac siŋ.’ ”
30 Apômtau kêsôm gebe “Juda latui sêgôm sec gêjac aê matocanô atom. Êsêac
sêkêŋ nêŋ gêŋ alôb-alôb kêkô andu, taŋ sê ŋoc ŋaê kêpi naŋ, ŋalêlôm gebe
sêŋgôm andu tau ŋadabuŋ paliŋ. 31 Êsêac sêkwê gamêŋ ŋabau Topetŋa sa aŋga
gaboaŋ Benhinon gebe sêkêŋ latuŋio to ŋac sêsa ja têtu da. Aê kajatu biŋ
amboac tonaŋ gêdêŋ êsêac teŋ atom ma taêc gêjam biŋ amboac tonaŋ gec
ŋoc kauclêlôm teŋ atom amboac tonaŋgeŋ.” 32 Tec Apômtau kêsôm gebe “Ôlic
acgom, ŋanoc kêdabiŋ gebe sêsam gamêŋ tonaŋ Topet me gaboaŋ Benhinon
êtiam atom, sêsam gamêŋ tau gebe gaboaŋ sesеŋ ŋamalac suŋa. Ma Topet êtu
gamêŋ sêôŋa gebe gamêŋ ŋasawa sênsuŋ ŋacmatêŋa teŋ oc ênêc atom. 33 Ma lau
tonec nêŋ ŋawêlêlaŋ êtu moc umboŋ ŋalabuŋa to bôc nomŋa nêŋ gwada ma ŋac
teŋ oc ensoc êsêac sêc su aŋga tônê atom. 34 Ma aê jaŋgamiŋ têtu samuc to têntac
ŋajam ŋakicsêa ma ŋac-gebe-ênam-awêwaga to awê gebe ênam ŋacŋa nêŋ aweŋ
ŋaonda aŋga malac Judaŋa samob ma aŋga intêna Jerusalemŋa gebe gamêŋ
tau oc êtu gasaŋ.”
8:1–9:9 Anôtônê jaeŋ ŋagêdô kêtu launêŋ secŋa ma ŋagêjô, tê gêjac êsêac
ŋawae nê, ŋabiŋ gêc ŋasêbu tonec. *

9

Mêtôc kêpi Juda

10 Aê kasôm gebe “Aê jabe jataŋ êtu lôcŋa
ma ŋoc taŋiboa êsa êtu gamêŋ gêgwaŋ-gêgwaŋŋa
gebe gêŋ tau ŋakeleŋ kêsa
ma teŋ kêsêlêŋ kêsa gamêŋ tonaŋ gêja atom.
Taŋô bulimakao ŋakicsêa kêtiam atom.
Moc to bôc saleŋŋa sêc êliŋ-êliŋ sêja su.”

* **7:34:** Undambê ŋatauo eŋ anôtôo jaba teŋ.

11 Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jatuc Jerusalem popoc êliŋ-êliŋ êtu lênduc,
êtu kêambôm nêŋ gamêŋ.
Ma janam Judanêŋ malac ôkwi êtu gamêŋ sawa,
taŋ lau teŋ sêmoa atom naŋ.”
12 Aê katu kênac gebe “Apômtau, kêtu asageŋŋa gamêŋ e popocgeŋ ma
ŋakeleŋ amboac gamêŋ sawa ma ŋamalac teŋ kêsêlêŋ kêsa tonaŋ atom. Asa
ŋac tokauc gebe êjala gêŋ tonaŋ. Aôm gôwa biŋ tau sa gêdêŋ asa gebe êsôm lasê
êndêŋ lau ŋagêdô.”
13 Apômtau gêjô biŋ tau gebe “Gêŋ tonaŋ ŋanô kêsa ŋam gebe aêŋoc lau
sêwi biŋ, taŋ kadôŋ gêdêŋ êsêac naŋ siŋ. Êsêac taŋeŋ wamu gêdêŋ aê me
sêgôm biŋ tau, taŋ kasôm gêdêŋ êsêac naŋ, ŋanô kêsa atom. 14 Masigoc, êsêac
gêsuŋtêkwa ŋatoŋ ma sêjam sakiŋ anôtô Bal nê ŋakatu kêtôm nêŋ tameŋi têdôŋ
êsêac. 15 Amboac tonaŋ aŋô biŋ, taŋ aê Apômtau ŋajaŋa ŋatau, lau Israel nêŋ
Anôtô, gabe jaŋgôm naŋ acgom. Aê gabe jakêŋ gêŋ ŋamakic êndêŋ ŋoc lau sêniŋ
ma jakêŋ bu ŋamalic êndêŋ êsêac sênôm. 16 Aê oc jansеŋ êsêac êliŋ-êliŋ sêsêp
tenteŋlatu ŋalêlôm. Êsêac to tameŋi sêŋô êsêacnêŋ ŋaê gêmuŋ su atom naŋ,
ma gabe jasakiŋ ŋacjo totoŋ-totoŋ dêndêŋ êsêac sêna e jansеŋ êsêac su sênam
samucgeŋ.”

Lau Jerusalem sêmôêc gebe sênam êsêac sa

17 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe
“Taêm ênam gêŋ, taŋ ŋanô kêsa naŋ. Amôêc taŋipalêo sêmêŋ.
Amôêc êsêac lauo abec sêmêŋ.”
18 Lau tau sêsôm gebe
“Ôsôm êndêŋ êsêac gebe sêmêŋ ŋagaôgeŋ ma têtaŋ taŋiboa êtu aêacŋa.
Têtaŋ e mateŋ sulu bôlôb-bôlôbgeŋ ma mateŋgasi ŋawambu êsa.”
19 Akêŋ taŋemmaŋ. Taŋiboa ŋakicsêa aŋga Sion gebe
“Aêac abac su.
Aêac majeŋ kêsa samucgeŋ
kêtu awi ma gamêŋ siŋŋa
ma sеseŋ ma andu su gêjaŋa.”
20 Aê kasôm gebe
“Amac lauo, akêŋ taŋem Apômtau awa
ma aŋô ênê biŋ.
Andôŋ taŋiboa êndêŋ nêm latômio
ma nêm tawaŋi ŋawê taŋiboaŋa.
21 Gebe gêmacanô tau kêsô aêacma andu ŋakatam sauŋ
ma kêsô aêacma laumata nêŋ andu gêmêŋ.
Gêmacanô gêjac ŋapalêo to ŋac aŋga malac ŋaintêna
ma lau wakuc aŋga malacluŋ.”
22 Ôsôm gebe
“Apômtau kêsôm amboac tonec gebe
Launêŋ ŋawêlêlaŋ saliŋ-saliŋ gêjam gamêŋ aucgeŋ
amboac bôcnê tac, taŋ sêpalip gêjam kôm auc.
Ma amboac polom ŋanô, taŋ lau sêjaŋgowaga sêwi siŋ naŋ,
ma lau teŋ sejoŋ sa atom.”
23 Apômtau kêsôm gebe
“Kwalam laŋgwa etoc tau sa êtu nê kaucŋa atom
ma ŋac ŋactêkwa êtu nê ŋaclaiŋa gebe atom,
ma ŋac tolêlôm êtu nê awaŋa atom.
24 Embe teŋ taê ênam gebe etoc tau sa

go etoc tau sa gebe gêlic to kêjala gebe Aê Apômtau
gebe aêŋoc têtac gêwiŋ gêc gedeŋ tôŋgeŋ
ma gêŋ, taŋ gagôm naŋ, gêdêŋ to solop.
Gêŋ tonaŋ aê galic ŋajam.
Aê, Apômtau tau, kasôm biŋ tonaŋ.”

9:25–13:27 ŋasêbu tonec kêpuc boa sakiŋ gwamŋa to kêsôm biŋ kapoac walôŋa lasê ma kêkêŋ puc lau gebe Apômtau oc êmoatiŋ poac êndêŋ nê lau. Anôtô kêkêŋ puc Jeremia gebe lau sêkic ênê biŋ ma Apômtau kêpô lêna ŋanô kêtu nê lauŋa. Apômtau agêc Jeremia sêlêŋ biŋ lau gebe tetoc tauŋ sa ma sêŋgôm sec atom.

14

Oc kêsêgô gamêŋ

1 Apômtau kêsôm gêdêŋ aê, Jeremia, kêtu oc kêsêgô gamêŋŋa gebe
2 “Juda gêjam abec
nê malac sêmasaŋ biŋŋa kêtu gasaŋ
ma nê lau sêc nom tonêŋ ŋalêlôm ŋawapacgeŋ
ma Jerusalem gêmôêc gebe sênam eŋ sa.
3 Lau towae sêsakiŋ nêŋ sakiŋwaga kêtu têtê buŋa.
Êsêac sêja bumata,
mago têtap bu sa atomanô.
Êsêac sêmu sêmêŋ tonêŋ bulakôp sawageŋ.
Êsêac majeŋ ma kauc kêlêsôp,
tec sêsaŋ laŋôŋanô auc.
4 Kom gêjac atom
ma nom ŋakeleŋ kêsa laŋgwageŋ.
Lau-sêkaliŋ-nomwaga sêmoa tomajeŋgeŋ,
tec sêsaŋ nêŋ laŋôŋanô auc.
5 Mojawa têna gêwi nê ŋalatu wakuc siŋ
aŋga kôm gebe gêgwaŋ masianô.
6 Doŋkibôm sêkô gamêŋ ŋabau selec-selec
ma imbeleŋ olec-olecgeŋ amboac kêambôm.
Êsêacnêŋ mateŋanô kêtu malô gebe geŋ sêniŋŋa masi.

7 “Aêŋoc lau sêmôêc gêdêŋ aê gebe
‘O Apômtau, aêacma sec geoc aêac lasê,
mago ônam aêac sa êtu aômnêm ŋaêŋa.
Aêac akac tauŋ su aŋga aômnêm kêtu dim taêsam.
Aêac agôm sec gêdêŋ aôm.
8 Aôm taômgeŋ, tec lau Israel sêkêŋ mateŋ.
Aôm taômgeŋ kôtôm gebe ônam aêac sa êndêŋ gêŋ enseŋ aêacŋa.
Kêtu asageŋŋa gômoa ma gamêŋ amboac ŋacjaba teŋ
amboac ŋacleŋ teŋ, taŋ gêmoa gêbêc tageŋ naŋ.
9 Kêtu asageŋŋa aôm gômoa amboac ŋac, taŋ gêŋ teŋ kêtakê eŋ naŋ, amboac
siŋwaga teŋ nê ŋaclai masi gebe ênam saŋa naŋ.
O Apômtau, aôm gômoa gôwiŋ aêac.
Sê aômnêm ŋaê kêpi aêac. Ôwi aêac siŋ atom.’ ”

10 Apômtau kêsôm biŋ tonec kêkanôŋ lau tonaŋŋa gebe “Êsêac têntac gêwiŋ gebe sêlêti sejo sêja-sejo sêja ma sêjam gôliŋ nêŋ eŋkaiŋ atom. Amboac tonaŋ

aê galic êsêac gêjac aê matocanô ŋajam atom. Aê gabe taêc ênam êsêacnêŋ geo,
taŋ sêgôm naŋ, ŋapaŋ ma jakêŋ ŋagêjô êtu nêŋ secŋa.”

Tôbôm ŋawae

11 Apômtau kêsôm gedeŋ aê gebe “Oteŋ mec êtu lau tonec sêmoa ŋajamŋa
atom. 12 Êsêac sêjam dabuŋ mo, mago aê gabe jaŋô êsêac aweŋ atom. Êsêac
sêkêŋ daja to da keleŋ, mago aê gabe jakôc da tau sa atom. Aê gabe janseŋ
êsêac su ŋa siŋ to tôbôm ma gêmac sec.”
13 Go aê kasôm gebe “Ojae, Apômtau Anôtô, ôlic acgom, propete sêsôm gêdêŋ
êsêac gebe ‘Amac oc alic siŋ atom ma oc aôc tôbôm atom. Aê oc jakêŋ amac
aŋgôŋ gamêŋ tonec towamageŋ ŋapaŋ.’ ” 14 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe
“Propete tonaŋ seoc biŋdansaŋ lasê sêjam aê laŋôc, naŋ aê kasakiŋ êsêac atom
ma aê kajatu êsêac atom to kasôm biŋ gêdêŋ êsêac atom. Êsêac seoc ŋakatu
dansaŋ to biŋ ŋaôma ma dansaŋ, taŋ êsêac tauŋ nêŋ ŋalêlôm taêŋ gêjam naŋ,
lasê gêdêŋ amac. 15 Amboac tonaŋ tec Apômtau kêsôm biŋ tonec kêkanôŋ
propete tau gebe Propete, taŋ kasakiŋ êsêac atom, mago seoc biŋ lasê sêjam
aê laŋôc ma sêsôm gebe ‘Siŋ to tôbôm oc êtap gamêŋ tonec sa atom’ naŋ siŋ to
tôbôm tau oc enseŋ êsêac su sênaŋa. 16 Ma lau, taŋ propete seoc biŋ lasê gêdêŋ
êsêac naŋ, siŋ to tôbôm oc enseŋ êsêac su ma sêmbaliŋ êsêac siŋ sênêc intêna
Jerusalemŋa ma ŋac teŋ êmoa gebe ênsuŋ êsêac to nêŋ lauo ma nêŋ latuŋio to
ŋacŋa atom. Gebe aê gabe jansêwa êsêac tauŋ nêŋ sec naêpi êsêac tauŋ.
17 “Aôm ôsôm biŋ tonec êndêŋ êsêac gebe
‘Matocsulu enseleŋ êtôm êmbêc to eleŋgeŋ,
enseleŋ ma êpa atom
gebe sêjac ŋoc lau latuŋio, awêtakiŋ tau, e kêtap kamoc kapôêŋ sa.
Sêjac eŋ secanô.
18 Aê embe jasa kôm jana, oc jalic ŋacmatê, taŋ siŋ geseŋ êsêac su naŋ.
Ma embe jamêŋ malac, oc jalic lau togêmac tôbômŋa.
Propete to dabuŋwaga sêjac laoc gamêŋgeŋ
ma sêpô lêna kauc sênam lau saŋa.’ ”

Lau teteŋ Apômtau ŋanôgeŋ

19 Aôm kôtiŋ Juda su samucgeŋ me.
Aôm ôlim ŋakam gêdêŋ Sion me.
Amboac ondoc tec gôjac aêac
kêtôm gebe ôliŋ ŋajam êsa êtiam atom nec.
Aêac akêŋ mateŋ têm ôliŋ ŋajam êsaŋa,
mago gêŋ êtakê aêacŋageŋ mêŋkêsa.
20 O Apômtau, aêac ajala ma sec to tameŋinêŋ keso
gebe aêac agôm sec gêdêŋ aôm.
21 Ôtiŋ aêac su atom êtu nêm ŋaêŋa
ma ôŋgôm nêm lêpôŋ ŋawasi ŋawae êtu sec atom.
Taêm ênam nêm poac, taŋ kômoatiŋ gêdêŋ aêac naŋ,
ma onseŋ su atom.
22 Tenteŋlatunêŋ anôtôi jaba têtôm gebe sêkêŋ kom ênac me.
Me undambê kêtôm gebe êŋgôm kom ênsêwa me masi.
O Apômtau Anôtô, aôm taômgeŋ kôtôm.
Aêac akêŋ mateŋ aôm taômgeŋ
gebe aôm gôgôm gêŋ samob tonaŋ ŋai ŋanô kêsa.

15

Apômtau têtac ŋandaŋ sec gêdêŋ Juda

1 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe “Mose agêc Samuel embe sêkô aê
laŋôcnêmŋa, aêŋoc ŋalêlôm oc ênam tau ôkwi êndêŋ lau tonec atom. Onsoc êsêac
sêc su aŋga aê laŋôc-anôŋa ma sêc sêna. 2 Ma êsêac embe têtu kênac aôm gebe
‘Aêac ana ondoc,’ go ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
Lau taŋ gêmac sec gêjac êsêac ŋawae naŋ,
sêndêŋ gêmac sec sêna.
Ma lau, taŋ siŋ gêjac êsêac ŋawae naŋ,
sêndêŋ siŋ sêna.
Ma lau, taŋ tôbôm gêjac êsêac ŋawae naŋ,
sêndêŋ tôbôm sêna.
Ma lau, taŋ kapoacwalô gêjac êsêac ŋawae naŋ,
sêndêŋ kapoacwalô sêna.”
3 Apômtau kêsôm gebe “Aê jajaliŋ gêŋ enseŋ êsêac suŋa aclê sa, siŋ gebe ênac
êsêac, kêam gebe sêkac êsêac popoc, moc umboŋ ŋalabuŋa to bôc nomŋa gebe
senseŋ to sêdaŋgôŋ êsêac. 4 Ma aê jaŋgôm êsêac têtu gêŋ êtakê nom ŋagamêŋ
kiŋŋa samobŋa, kêtu Judanêŋ kiŋ Hiskia latu Manase nê sec, taŋ gêgôm aŋga
Jerusalem naŋŋa.”
5 Apômtau kêsôm gebe
“O Jerusalem, asa oc taê walô aôm.
Ma asa êtaŋ aômŋa.
Asa ênac aôm kêsi
gebe êtu kênac gebe aôm gômoa amboac ondoc.
6 Aôm kôtiŋ aê su.
Aôm kôkêŋ dêmôêm aê.
Amboac tonaŋ aê kamêtôc lemoc ma gaseŋ aôm su
gebe aê ôlic ŋakam kêsa gebe taêc walô aôm.
7 Aŋga malac tonec ŋagamêŋ samob
aê katiŋ amac adêŋ mu amboac gêŋ ŋapaôma.
Aê gaseŋ aêŋoc lau amac su.
Aê gajac nêm ŋapalêo to ŋac êndu gebe awi nêm lêŋ sec siŋ atom.
8 Awêtuc aŋga nêm gamêŋ ŋanamba
kêlêlêc gaŋac gwêcŋa su.
Aê gajac nêm lau matac, taŋ sêmoa toŋaclai naŋ êndu
ma gagôm nêŋ teneŋi sêôc gêŋwapac.
Aê gajac êsêac sep tageŋ ŋa gêŋwapac e selendec ŋanô.
9 Ŋapalê 7, taŋ sêjaŋa naŋ, teneŋi mata kêlô
ma kêsi de sec.
Nê oc ŋawê gêjam tau ôkwi kêtu ŋakesec.
Eŋ maja kêsa-ma gêmoa towaemêgeŋ.
Aê gabe jakêŋ nêm ŋacjo sênac amac,
taŋ gacgeŋ amoa matem jali naŋ, ŋa siŋ.
Aê Apômtau tau, kasôm biŋ tonaŋ.”

Jeremia kêtaŋ gêdêŋ Apômtau

10 Ijoc aêma. O tinoc, kôkôc aê o wageŋ. Lau gamêŋ tonecŋa samob sêlic
aê amboac kisamôkê to kalomtêna. Aê kakêŋ mone kêtu tôp gêdêŋ ŋac teŋ
atom ma kateŋ gêŋ teŋ aŋga ŋac teŋnê atom, mago samob sêpuc boa aê. 11 O
Apômtau, embe aê janam sakiŋ aôm ŋajam atom ma embe aê jateŋ gêŋ kêsi-
kêsigeŋ êtu ŋoc soŋo-soŋo, taŋ sêmoa gêŋwapac to sêpô lêna ŋalêlôm naŋ atom,
go êsêacnêŋ biŋ sêpuc boa aêŋa ŋanô êsamaŋ. 12 Teŋ êtôm gebe êpôŋ ain, ain

aŋga gamêŋ gêmu kêsêpŋa (nodoŋa), taŋ sêgaluŋ gêwiŋ bras naŋ, tulu me. Oc masi samucgeŋ.

13 Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe “Aê gabe jasakiŋ ŋacjo gebe sêjaŋgo amacnêm awa to gêlôŋ ŋajam-ŋajam su gebe êjô nêm sec, taŋ agôm kêtôm gamêŋ samobgeŋ naŋ. 14 Aê gabe jakêŋ amac anam sakiŋ nêm ŋacjo aŋga gamêŋ, taŋ ajam kauc naŋ, gebe aê têtac ŋandaŋ kêtôm ja, taŋ gelom gedeŋ tôŋgeŋ naŋ.”

15 Go aê kasôm gebe “O Apômtau, aôm kôjalagac. Taêm ênam aê ma ônam aê sa. Ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau, taŋ sêlêsu aê naŋ. Ôê kanôŋ êsêac e sênac aê êndu nec atom. Taêm ênam gebe êsêac sêsôm biŋ kêsi-kêsigeŋ kêpi aê kêtu aômnêm ŋaêŋa. 16 Aômnêm biŋ gêôc ŋoc ŋalêlôm tôŋ. O Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, nêm biŋ gêgôm aê têtac ŋajam kêsa ma ôlic kêpi-kêpigeŋ. 17 Aê gaŋgôŋ gawiŋ lau ômacŋa ma katu samuc gawiŋ êsêac atom. Aôm lêmam kêkanôŋ aê, tec gamoa ŋoc lêtêgeŋ ma nêm têmtac ŋandaŋ gêjam aê auc. 18 Kêtu asageŋŋa gêŋwapac kêkôniŋ aê gêmoa. Kêtu asageŋŋa lau sêjam aêŋoc kamoc sa kêtôm atom. Kêtu asageŋŋa aêŋoc kamoc gemo atom. Aôm gobe ôŋgôm aê amboac bu, taŋ ŋakeleŋ kêsa gêdêŋ têm oc kêsaŋa naŋ me.”

19 Apômtau gêjô biŋ tonaŋ amboac tonec gebe “Aôm embe ômu ôndêŋ aê ômôêŋ, go jakôc aôm sa êtiam ma aôm ôtu aêŋoc sakiŋwaga êtiam. Aôm embe ôsôm biŋ ŋanô teŋ, biŋ agwa-agwa atom, go aôm ôtu ŋoc propete êtiam. Lau oc sêmu dêndêŋ aôm sêwac, tec aôm ôndêŋ êsêac ôna atom. 20 Aê oc jakêŋ aôm ôtu tuŋbôm bras ŋajaŋa êndêŋ êsêac. Êsêac oc sênac siŋ êndêŋ aôm, mago sêku aôm tulu atom. Aê gabe jamoa jawiŋ aôm ma japuc aôm tôŋ to janam aôm sa. 21 Aê oc janam aôm kêsi aŋga lau sec to alôb-alôb nêŋ ŋaclai. Aê Apômtau tau, kasôm biŋ tonaŋ.”

16:1–17:27 Lau Juda sênaŋa ŋapuc kêsêp ŋasêbu tonec. Jeremia keteŋ mec gebe Apômtau ênam eŋ sa ma Anôtô gêjac biŋsu lau gebe sênam dabuŋ om sabat.

18

1 Biŋ taŋ Apômtau kêsôm gedeŋ Jeremia naŋ, tonec gebe 2 “Ôndi, ôsêp ŋac-kêpac-kuwaga nê andu ôna. Aê gabe jasôm biŋ êndêŋ aôm ôŋô aŋga tônê.” 3 Tec aê kasêp ŋac-kêpac-kuwaga nê andu gaja ma ŋac tau gêjac ku gêmoa. 4 Ma ku, taŋ eŋ gêjac ŋa nom naŋ, kêtu sec aŋga eŋ lêma, tec eŋ gêjam nomku tau ôkwi kêtu ku wakuc teŋ kêtôm lau-sêpac-kuwaga nêŋ mêtê.

5 Ma Apômtaunê biŋ gêdêŋ aê gebe 6 “O gôlôac Israel, aê katôm gebe jaŋgôm amac êtôm ŋac-kêpac-kuwaga gêgôm nomku atom me.” Apômtau kêsôm gebe “O gôlôac Israel, alic acgom, amac asêp aê lemoc kêtôm nomku kêsêp ŋac-kêpac-kuwaga lêma. 7 Êndêŋ ŋasawa teŋ oc jasôm êtu tôŋ êpi lau-m teŋ me gamêŋ kiŋŋa teŋ, gebe jambuc êsêac sa to jakôniŋ êsêac ma janseŋ êsêac su. 8 Mago lau, taŋ kasôm biŋ kêpi naŋ, embe sêkac tauŋ su aŋga sec, go aê janam gêŋ sec, taŋ gabe jaŋgôm êndêŋ êsêac naŋ ôkwi. 9 Ma êndêŋ ŋasawa teŋ aê jasôm êtu tôŋ êpi lau-m teŋ me gamêŋ kiŋŋa teŋ gebe jakwê sa to jasê. 10 Mago êsêac embe sêŋgôm sec ênêc aê laŋôcnêmŋa ma sêkêŋ taŋeŋ aê aoc atom, go aê janam gêŋ ŋajam, taŋ gabe jaŋgôm êndêŋ êsêac naŋ ôkwi. 11 Amboac tonaŋ tec ôsôm êndêŋ lau Juda to êndêŋ êsêac, taŋ sêŋgôŋ Jerusalem naŋ, gebe ‘Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Alic acgom, aê kamasaŋ lêŋ gêŋwapac enseŋ amac suŋa ma taêc gêjam lêŋ janac amacŋa. Amboac tonaŋ amac samob anam taôm ôkwi aŋga nêm lêŋ sec to amêtôc nêm lêŋ to nêm kôm êtu solop acgom.’

12 “Mago êsêac oc sêsôm gebe ‘Biŋ tonaŋ ŋanô masi. Aêac oc andaŋguc tauŋ
ma têntac gêwiŋ ma aêac samob oc aŋgôm biŋ, taŋ ma ŋalêlôm ŋadani êkac
aêacŋa naŋ, ŋanô êsa.’ ”
13 Kêtu tonaŋŋa Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Atu kênac tenteŋlatu, êsêac oc sêŋô biŋ amboac tonaŋ me masi.
Awêtakiŋ Israel gêgôm gêŋ secsêga teŋ.
14 Lebanon ŋasno oc êwê e ênaŋa aŋga poctêna Sirion me.
Me bu lôcŋa, taŋ keseleŋ toŋalucgeŋ naŋ, oc êpa me.
15 Mago ŋoc lau sêliŋ aê siŋ.
Êsêac sêkêŋ da ŋamalu gêdêŋ anôtô dansaŋ.
Êsêac sêôc seso aŋga nêŋ intêna,
taŋ gêmuŋgeŋ sêjam naŋ,
ma sêsa intêna ŋamagêŋa, sêsa intênasêga atom.
16 Êsêac oc sêŋgôm nêŋ gamêŋ êtu gasaŋ
ma lau sêsu susu endeŋ tôŋgeŋ.
Ma lau samob, taŋ sêwê sêna sêmêŋ naŋ têtakê ma têdaiŋ gêsuŋ.
17 Aê janseŋ êsêac êliŋ-êliŋ aŋga ŋacjo laŋôŋnêmŋa
amboac mu kelelo ka ŋalauŋ êliŋ-êliŋ.
Êndêŋ têm gêŋwapacŋa naŋ,
aê oc jatôc laŋôcanô êndêŋ êsêac atom, jambuc dêmôêc êsêac.”

Lau sêkic Jeremianê biŋ

18 Go êsêac sêsôm gebe “Ajôc, takic Jeremianê biŋmaŋ gebe eŋ embe êmoa
atom, mago dabuŋwaga oc êpô lêna biŋsu atom ma ŋac tokauc êpô lêna biŋ
ênam lau saŋa atom ma propete êpô lêna biŋ eoc lasêŋa atom. Ajôc, takêŋ taŋeŋ
ênê biŋ samob ŋapepgeŋ gebe tanac lakô eŋ ŋa tau nê biŋ.”

Jeremianê mec

19 O Apômtau ôkêŋ taŋam aê
ma ôŋô ŋoc taŋiboa.
20 Sec êjô ŋajam oc êtôm me.
Êsêac sêkwê sê kêtu aêŋa.
Taêm ênam gebe kakô aôm laŋômnêmŋa
gebe jasôm biŋ ŋajam êndêŋ aôm êtu êsêacŋa
gebe janam aôm têmtac ŋandaŋ ôkwi aŋga êsêacnêŋ.
21 Amboac tonaŋ ôkêŋ nêŋ gôlôac ŋasec-ŋasec sêôc tôbôm.
Ôkêŋ êsêac sêndêŋ siŋ ŋaŋaclai.
Ôkêŋ nêŋ lauo têtu lauo kapoac to awêtuc
ma nêŋ ŋacwaga têtap gêmac sec sa e sêmac êndu.
Ma nêŋ lau matac sênac siŋ e siŋ enseŋ êsêac su.
22 Êndêŋ taŋ aôm ôsakiŋ kêjaŋgowaga têtap êsêac sa sep tageŋ naŋ,
taŋiboa êpi aŋga nêŋ andu samob.
Gebe êsêac sêkwê sê gebe aê jasêp ma sêwa lakô gebe ênac aê.
23 O Apômtau, mago aôm kôjala nêŋ biŋ samob, taŋ sêkic kêtu aêŋa naŋ.
Ôsuc êsêacnêŋ keso ôkwi atom
to ômbuŋ êsêacnêŋ sec su aŋga laŋômnêmŋa atom.
Ôkêŋ nêŋ ŋacjo sêku êsêac tulu sênêc aôm laŋômnêmŋa.
Sêndac aôm êndêŋ têm têmtac ŋandaŋŋa.

19

Biŋ taŋ ku popoc kêdôŋ naŋ

1 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe “Ôna ma ônam ôli ku teŋ, taŋ sêpac ŋa nom
naŋ. Go ôkôc launêŋ laumata ŋagêdô to dabuŋwaga laŋgwa ŋagêdô 2 ma ôsa
gaboaŋ Benhinonŋa, taŋ gêc Sacgêdô Kusaboacŋa naŋ, ôna ma ôsôm biŋ, taŋ
oc jasôm êndêŋ aôm naŋ, lasê aŋga tônê. 3 Ôsôm gebe ‘O amac kiŋ Judaŋa
to amac lau, taŋ aŋgôŋ Jerusalem naŋ, akêŋ taŋem Apômtaunê biŋ. Lausiŋ
undambêŋa nêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, kêsôm gebe Alic acgom, aê oc
jakêŋ gêŋwapac kaiŋ teŋ, taŋ enseŋ gamêŋ tonaŋ su naŋ, ma lau samob, taŋ
sêŋô biŋ tonaŋ ŋawae naŋ, oc têtakê sec. 4 Lau sêwi aê siŋ ma sêgôm gamêŋ
tonec kêtu sec gebe sêkêŋ da gêŋmaluŋa gêdêŋ anôtôi jaba, taŋ êsêac to êsêac
tameŋi ma kiŋ Judaŋa sêjam kauc naŋ, aŋga gamêŋ tau. Ma êsêac sêkêc lau
tobiŋmê nêŋ dec siŋ e gêjam gamêŋ tau auc. 5 Ma êsêac sêboa altar sa kêtu Balŋa
gebe sêkêŋ latuŋi sêsa ja têtu daja êndêŋ Bal. Aê kajatu biŋ tonaŋ ma galôc sa
atom ma biŋ amboac tonaŋ taêc gêjam gêc ŋoc kauclêlôm atom. 6 Kêtu biŋ
samob tonaŋ ŋaiŋa Apômtau kêsôm gebe Alic acgom, bêc oc mêŋêsa, go sêsam
gamêŋ tonaŋ gebe Topet me gaboaŋ Benhinonŋa êtiam atom, sêsam gamêŋ
tau gebe Gaboaŋ sêjac ŋamalac ênduŋa. 7 Ma aŋga gamêŋ tonaŋ aê gabe janseŋ
biŋ, taŋ Juda to Jerusalem sêmasaŋ naŋ, su ma jakêŋ nêŋ launêŋ ŋacjo sênac
êsêac êndu ŋa siŋ to jakêŋ êsêac sêsêp lau, taŋ sêkic êsêacnêŋ biŋ naŋ lemeŋ.
Aê oc jakêŋ nêŋ ŋacmatê têtu moc umboŋ ŋalabuŋa to bôc nomŋa nêŋ gwada.
8 Aê oc jakêŋ malac tonec êŋgôm lau têtakê ma sêsu susu. Lau taŋ sêwê sêja
sêmêŋ naŋ, oc têtakê ma têndaiŋ gêsuŋ êtu gêŋwapac, taŋ geseŋ malac tau su
naŋŋa. 9 Êndêŋ taŋ ŋacjo to lau, taŋ sêkic êsêacnêŋ biŋ naŋ, sêŋgi malac tau
auc to sêkôniŋ êsêac ŋa gêŋwapac ŋanô naŋ, aê oc jakêŋ êsêac sêniŋ latuŋio to
ŋac nêŋ ŋamêsôm ma lau samob oc sêniŋ lau sackapoacgêdô gêdêŋ tauŋŋa nêŋ
ŋamêsôm.’
10 “Go aôm ôtuc ku tau popoc aŋga lau, taŋ sêwiŋ aôm naŋ laŋôŋnêmŋa 11 ma
ôsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
Aê oc jatuc lau tonec to nêŋ malac popoc êtôm ŋac teŋ kêtuc ku popoc e êtôm
gebe tambênôc êtiamŋa atom. Lau sênsuŋ nêŋ ŋacmatê êsêp gamêŋ Topet gebe
gamêŋ sênsuŋ ŋacmatê êsêpŋa ŋateŋ oc ênêc atom. 12 Apômtau kêsôm gebe Aê
oc jaŋgôm malac tonec to lau, taŋ sêŋgôŋ ŋalêlôm naŋ, êtôm tonaŋ e malac tau
êtôm Topet. 13 Andu Jerusalem to kiŋ Judaŋa nêŋ andu êtu gamêŋ alôb-alôb
êtôm Topet gebe lau sêkêŋ da gêŋmaluŋa gêdêŋ umboŋ ŋagêŋlêlôm ma sêkêc
wain kêtu da gêdêŋ anôtôi jaba aŋga andu tau ŋasalôm ŋaô.’ ”
14 Go Jeremia gêmêŋ aŋga Topet, taŋ Apômtau kêsakiŋ eŋ gêja gebe eoc biŋ
lasê naŋ, jakêkô Apômtaunê andu ŋamalacluŋ ma kêsôm gêdêŋ lau samob gebe
15 “Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonec gebe
Alic acgom, aê oc jakêŋ gêŋwapac sec, taŋ kasôm lasê su naŋ, êpi malac tonec to
malac gamêŋ tonecŋa samob gebe êsêac gêsuŋtêkwa ŋatoŋ sec ma dedec gebe
sêŋô aêŋoc biŋ.”

20

Pasur kêkêŋ Jeremia gêŋgôŋ kapoacwalô, tec eŋ etap ŋagêjô ŋawapac sa

1 Ma Imer latu dabuŋwaga Pasur, taŋ kêtu Apômtaunê andu ŋagejobsêga naŋ,
gêŋô biŋ, taŋ Jeremia geoc lasê naŋ. 2 Go Pasur gêjac propete Jeremia ma
kêkapiŋ eŋ akaiŋ tôŋ ŋa ka, taŋ sêmasaŋ gêc Apômtaunê andu ŋasacgêdô gêmu
kêpiŋa, taŋ sêsam gebe Benjaminnê Katam naŋ ŋagala. 3 Ŋageleŋ Pasur kêkôc
Jeremia su aŋga ka ma Jeremia kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau kêsam aômnêm

ŋaê Pasur atom, gê nêm ŋaê gebe ‘Gêŋ-kêtakê-lauŋa-kêpi-makeŋ-makeŋ.’ 4 Gebe
Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe ‘Ôlic acgom, aê jakêŋ aôm ôtu taôm to nêm lau
nêŋ gêŋ êtakê amacŋa. Nem launêŋ ŋacjo oc sênac êsêac ŋa siŋ êndu ma aôm
taôm oc ôlic ŋa matamanô. Ma aê jakêŋ lau Juda samob sêsêp kiŋ Babelŋa
lêma. Eŋ oc êwê êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babel ma ênac êsêac ŋa siŋ.
5 Ma teŋ êwiŋ gebe jakêŋ malac tau ŋakanom samob to waba samob, taŋ sêjac
sa naŋ, ma nêŋ awamata samob to Judanêŋ kiŋ nêŋ gêlôŋ samob êsêp ŋacjo
lemeŋ. Êsêac oc sêjaŋgo su ma sêkôc gêŋ tau sêna Babel. 6 Ma aôm, Pasur, to
nêm gôlôac samob oc aŋgôŋ kapoacwalô. Oc ana Babel ma amac êndu aŋga
tônê ma sênsuŋ aôm to nêm lau samob, taŋ goc biŋ keso lasê gêdêŋ êsêac naŋ,
anêc tônê.’ ”

Jeremia kêtaŋ gêdêŋ Apômtau

7 O Apômtau, aôm kôtim aê
ma aê kakêŋ gêwiŋ nêm biŋ ŋalêsi.
Aôm ŋajaŋa kôlêlêc aê su
ma kôku aê tulu.
Lau samob sêômac aê
ma sêsu aê susu ŋapaŋ.
8 Kêtôm têm aê kasôm biŋŋa samob aê kataŋ
to gamôêc gebe “Ojae, ŋaclai sec geseŋ aê ŋawaô.”
O Apômtau, êsêac sêmajec aê ma têtaŋ pêlê aê ŋapaŋ
gebe aê kasôm nêm jaeŋ lasê.
9 Mago embe jasôm gebe “Aê gabe jaliŋ Apômtau siŋ
ma jasôm biŋ janam eŋ laŋô êtiam atom,”
mago nêm jaeŋ kêlakoc aê amboac ja aŋga ŋoc ŋalêlôm.
Aê tekoc gêbac gebe jakôc gêŋ tau tôŋ ma katôm gebe jaŋgamiŋ biŋ tau
atomanô.
10 Aê gaŋô lau samob sêjac biŋ kesec-kesec gebe
“Ŋaclai sec kêpi makeŋ-makeŋ. Amboac taŋ daoc eŋ lasê êndêŋ gôliŋwaga.”
Aê tauc ŋoc lau sêsaê gebe jana tauc êndu.
Êsêac sêsôm gebe “Tasau eŋmaŋ, go moae takôc eŋ tôŋ ma takac kamocgôc.”
11 Mago aôm, Apômtau, gêmoa gôwiŋ aê toŋajaŋa ma ŋaclai
amboac tonaŋ êsêac, taŋ sêlêsu aê naŋ, oc sêgôm elêmê.
Êsêac oc sêŋgôm nêŋ biŋ ŋanô êsa atom,
tec majeŋ êsa endeŋ tôŋgeŋ.
Ma lau sêliŋ biŋ majeŋŋa siŋ atomanô.
12 Mago lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, aôm kôsaê lau jagêdêŋ.
Aôm kôjala gêŋ, taŋ gêc êsêacnêŋ ŋalêlôm to kauc.
Amboac tonaŋ ôkêŋ aê jalic aôm ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ ŋoc ŋacjo
gebe aê kakêŋ ŋoc gêŋ samob kêsêp aôm lêmam.

13 Anam wê êndêŋ Apômtau.
Alanem Apômtau.
Eŋ gêjam lau, taŋ sêôc gêŋwapac naŋ,
kêsi aŋga lau alôb-alôb nêŋ ŋaclai.
14 Apuc boa bêc, taŋ tinoc kêkôc aê naŋmaŋ.
Aliŋ bêc, taŋ tinoc kêkêŋ aê kasa gamêŋ naŋ siŋ.
15 Apuc boa ŋac, taŋ gêgôm tamoc têtac ŋajam kêsa
gêdêŋ taŋ eŋ kêkêŋ ŋawae tonec gêdêŋ eŋ gebe
“Ŋapalê ŋac. Aôm kôtap latôm teŋ sa” naŋ.

16 Ŋac tau tonaŋ êtôm malac,
taŋ Apômtau gesen su ma taê walô atom naŋmaŋ.
En êŋô sênac wali êndêŋ bêbêcgeŋ
ma siŋ ŋakicsêa êndêŋ ocsalô.
17 Gebe eŋ gêjac aê êndu gêdêŋ katu awê atomgeŋ naŋ atom.
Embe êŋgôm amboac tonaŋ, go tinoc têtaclêlôm êtu ŋoc sêô.
18 Tinoc kêkôc aê o wageŋ.
Eŋ kêkôc aê gebe ŋandaŋ to gêŋwapac êtap aê sa ma jamac êndu tomajocgeŋ me.

21:1–22:30 Jeremia kêkêŋ Apômtaunê jaeŋ gêdêŋ lau Juda gebe êmêtôc to enseŋ lau-m ŋagêdô to nêŋ kiŋ su êtu nêŋ taŋeŋpêcŋa. Apômtau oc êmêtôc to êkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau nomŋa samob.

23

Lau ŋapopoc oc sêmu sêmêŋ

1 Apômtau kêsôm gebe “Ojae laugejob, taŋ sesen to sêsa ŋoc gamêŋ ŋadomba êliŋ-êliŋ naŋ.” 2 Kêtu tonaŋŋa Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonec kêkanôŋ laugejob, taŋ sejop ŋoc lau naŋ, gebe “Amac ajop ŋoc domba ŋatoŋ atom, asa êsêac êliŋ-êliŋ ma asoc êsêac sêc sêja. Amboac tonaŋ oc andec aê êtu nêm secŋa. Apômtaunê biŋ tau tonec. 3 Ma aê tauc gabe jajoŋ ŋoc domba ŋapopoc sa aŋga gamêŋ samob, taŋ kapalip êsêac naŋ, ma jawê êsêac sêmu sêmêŋ nêŋ gamêŋ sêniŋ gêŋŋa êtiam. Ma êsêac sênam ŋanô e têtu taêsam. 4 Aê oc jakêŋ laugejob gebe sejop êsêac ma êsêac têtêc tauŋ êtiam atom me gêŋ teŋ êtakê êsêac êtiam atom ma nêŋ teŋ ênaŋa atom. Apômtaunê biŋ tau tonec.”
5 Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, bêc oc mêŋêsa, go jaŋu Dawidnê ŋalaka gêdêŋ teŋ sa. En êtu kiŋ ma ênam gôliŋ tokaucgeŋ ma êmêtôc lau naêndêŋgeŋ to etoc biŋgêdêŋ sa aŋga gamêŋ tau. 6 Êndêŋ nê têm eŋ oc ênam lau Juda sa ma lau Israel sêŋgôŋ ŋaŋêŋ êsa. Ma sêsam eŋ ŋa ŋaê tonec gebe ‘Apômtau-aêacnêŋ-biŋgêdêŋ.’ ”
7 Apômtau kêsôm gebe” Alic acgom, têm oc mêŋêsa, go lau sêsôm êtiam atom gebe ‘Aê jatôc lemoc êndêŋ Apômtau mata jali, taŋ gêwê lau Israel sêpi aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ,’ 8 oc sêsôm gebe ‘Aê jatôc lemoc êndêŋ Apômtau mata jali, taŋ kêkôc to gêwê gôlôac Israel nêŋ wakuc aŋga gamêŋ nodoŋa to aŋga gamêŋ samob, taŋ kêjanda êsêac naŋ, gebe sêŋgôŋ tauŋ nêŋ nom.’ ”

Jeremianê jaeŋ kêtu propeteŋa

9 Aêŋoc ŋalêlôm popoc
ma ŋoc ŋatêkwa wiwicgeŋ.
Apômtau to nê biŋ dabuŋ kêtakê aê,
tec katôm ŋac, taŋ gêŋ kêjaŋiŋ eŋ naŋ,
katôm ŋac, taŋ gênôm wain anaboa naŋ.
10 Lau taŋ sêkêŋ dêmôêŋ Apômtau naŋ, sêjam gamêŋ auc samucgeŋ.
Êsêac sêsa nêŋ lêŋ alôb-alôb ma sêjaiŋ nêŋ ôliŋwalô kêpi gêŋ geo.
Apômtau kêpuc boa nom gebe êôc wapac
ma gêgwaŋ êtu masê kêtu êsêacŋa.
11 Apômtau kêsôm gebe
“Propete to dabuŋwaga sêkêŋ gêwiŋ Anôtô atom.
Aê katap êsêac sa sêgôm sec aŋga lôm dabuŋ tau ŋalêlôm.
12 Intêna taŋ êsêac sêsa naŋ, ŋalêŋô to ŋakesec.
Aê gabe jaŋgôm êsêac sêka selelec ma sembeŋ.
Aa oc jakêŋ gêŋwapac êpi êsêac.

Têm sêkôc ŋagêjôŋa kêdabiŋgac.
Aê Apômtau tauc kasôm biŋ tonaŋ.
13 Aê galic propete Samarianŋa nêŋ sec.
Êsêac sêsôm biŋ sêjam anôtô Bal laŋô ma sêwê ŋoc lau seo sic.
14 Mago aê galic propete Jerusalemŋa sêgôm sec kêlêlêc.
Êsêac sêgôm gêŋ mockaiŋŋa ma sêsau biŋdansaŋ.
Êsêac sêpuc lau tôŋ gebe sêŋgôm sec.
Amboac tonaŋ tec teŋ gêwi lêŋ êŋgôm secŋa siŋ atom.
Aê galic êsêac samob kêtôm malac Sodom
ma têtu sec têtôm lau Gomoraŋa."
15 Tec lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec kêtu propete Jerusalemŋa gebe
"Aê gabe jakêŋ gêŋ ŋamakic êndêŋ êsêac sêniŋ
to bu ŋamalic êndêŋ êsêac sênôm
gebe êsêac sêkêŋ nêŋ gêŋ alôb-alôb gelom-gelomgeŋ gêja e gêjam gamêŋ samucgeŋ auc."
16 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ lau Jerusalem ŋa gebe "Akêŋ taŋem biŋ, taŋ propete sêsôm naŋ atom. Êsêac sêsau sêôc amac, tec akêŋ mateŋ biŋdansaŋ. Êsêac sêsôm biŋ, taŋ êsêac tauŋ taêŋ gêjam naŋ, sêsôm biŋ, taŋ aê kasôm naŋ atom. 17 Êsêac sêsôm gêdêŋ lau, taŋ sedec gebe sêkêŋ taŋeŋ biŋ, taŋ aê kasôm naŋ, gebe gêŋ samob oc ênêc ŋajamgeŋ êtu êsêacŋa. Ma êsêac sêsôm gêdêŋ lau samob, taŋ môkêŋ takôc naŋ, gebe gêŋwapac oc êmoasac êsêac atom."
18 Aê kasôm gebe "Propete tonaŋ nêŋ teŋ kêjala biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam gêc lêlômgeŋ naŋ atom. Êsêacnêŋ teŋ gêŋô me kêjala ênê jaeŋ me kêkêŋ taŋa to taŋa wamu ênê biŋ atomanô. 19 Ênê têtac ŋandaŋ kêtôm mutêna to mulai sec, ekoloŋ lau alôb-alôb môkêŋapac. 20 Ênê têtac ŋandaŋ êtu malô atom e êndêŋ êŋgôm gêŋ samob, taŋ gebe êŋgômŋa naŋ, su acgom. Êndêŋ bêc, taŋ mêŋêsa naŋ, lau oc sêjala gêŋ tonaŋ ênêc awêgeŋ."
21 Apômtau kêsôm gebe "Aê kasakiŋ propete tonaŋ atom, mago êsêac tauŋ sêwac. Aê kakêŋ jaeŋ teŋ êsêac sêôc atom, mago sêsôm biŋ sêjam aê laŋôc
22 Êsêac embe sêjala biŋ, taŋ aê taêc gêjam gêc lêlômgeŋ naŋ, go sêôc jaeŋ lau e sêwi nêŋ lêŋ sec, taŋ sêsa naŋ, to nêŋ gêŋ alôb-alôb, taŋ sêgôm naŋ siŋ.
23 "Aê Anôtô, taŋ gamoa gamêŋ samob naŋ, aê gamoa gamêŋ tageŋgeŋ atom. 24 Ŋac teŋ êtôm gebe êsiŋ tau ôkwi êmoa gamêŋ teŋ, taŋ jalic eŋ sapu naŋ atom. Amac ajala gebe aê gamoa undambê to nom samucgeŋ me masi.
25 Aê kajala biŋ, taŋ propete tonaŋ sêsôm naŋ. Êsêac sêsôm biŋdansaŋ sêjam aê laŋôc ma sêsôm gebe 'Aê gaêc mêgoc. Apômtau gêsuŋ mê gêdêŋ aê.' 26 Propete tonaŋ oc sêwê ŋoc lau seo ŋa biŋdansaŋ, taŋ êsêac tauŋ taêŋ gêjam naŋ, e êndêŋ ondocgeŋ. 27 Êsêac sêjam kauc gebe mê, taŋ êsêac sêsôm naŋ, oc êŋgôm aêŋoc lau sêliŋ aê siŋ, kêtôm êsêac tameŋi sêliŋ aê siŋ ma sêjam tauŋ ôkwi gêdêŋ anôtô jaba Bal. 28 Propete taŋ ênêc mê naŋ, êsôm solopgeŋ gebe gêc mêgeŋ, mago propete, taŋ gêŋô aêŋoc jaeŋ naŋ, êsôm jaeŋ tonaŋgeŋ lasê êndêŋgeŋ. Polom ŋapa to polom ŋanô gêŋ luagêc tonaŋ ŋaasageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ. 29 Ŋoc jaeŋ kêtôm ja me kêtôm hama teŋ, taŋ kêtuc poctêna popoc naŋ. 30 Tec aê gadec propete tonaŋ, taŋ sêjam geŋgeŋ tauŋ nêŋ propete ŋagêdô nêŋ biŋ ma sêsau gebe aêŋoc biŋ naŋ. 31 Aê gadec propete, taŋ sêsôm tauŋ nêŋ biŋ, mago sêsôm gebe gêmêŋ aŋga aêŋa naŋ. 32 Akêŋ taŋem biŋ, taŋ aê Apômtau tau kasôm naŋ. Aê gadec propete, taŋ seoc nêŋ mê dansaŋ lasê naŋ. Êsêac sêsôm mê

tonaŋ lasê e nêŋ biŋdansaŋ to tetoc tauŋ saŋa gêwê ŋoc lau seo sic. Aê kasakiŋ êsêac to kajatu êsêac gebe sêwac nec atom. Êsêac sêjam lau teŋ sa atomanô. Aê Apômtau, kasôm biŋ tonaŋ.”

Apômtaunê gêŋ kêkôniŋŋa

33 Apômtau kêsôm gêdeŋ aê gebe “Jeremia, aêŋoc lau nêŋ teŋ me propete teŋ
me dabuŋwaga teŋ embe êtu kênac aôm gebe ‘Apômtaunê jaeŋ amboac ondoc’,
go ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Aôm kôtu gêŋ kêkôniŋŋa teŋ gêdêŋ Apômtau tau ma
eŋ gebe enseŋ aôm su.’ 34 Aêŋoc lau nêŋ teŋ me propete teŋ me dabuŋwaga
teŋ embe êsam biŋ tonaŋgeŋ gebe ‘Apômtaunê gêŋ kêkôniŋŋa’, go aê oc jakêŋ
ŋagêjô êndêŋ eŋ to nê gôlôac. 35 Tageŋ lau samob têtu kênac nêŋ ŋaci to tawaŋi
gebe ‘Biŋ ondoc Apômtau kêsôm gêjô. Apômtau kêsôm asageŋ.’ 36 Amboac
tonaŋ êsêac sêsôm ŋalô tonec ‘Apômtaunê gêŋ kêkôniŋŋa’ êtiam atom gebe teŋ
embe êsôm, go aê jaŋgom aêŋoc jaeŋ êtu gêŋ kêkôniŋŋa ŋanô teŋ êndêŋ eŋ gebe
lau sêjaiŋ Anôtô mata jaliŋa, Apômtau ŋaniniŋ ŋatau nê biŋ. 37 Jeremia, ôtu
kênac propete teŋ gebe ‘Apômtau kêkêŋ biŋ ondoc gêjô amacnêm biŋ. Apômtau
kêsôm biŋ ondoc.’ 38 Ma êsêac embe taŋeŋpêc êndêŋ aêŋoc jatu ma sêsôm ŋalô
tonec ‘Apômtaunê gêŋ kêkôniŋŋa’, go ôsôm êndêŋ êsêac gebe 39 Aê biŋŋanôgeŋ
gabe jajoŋ êsêac sa ma jatiŋ êsêac su lulugeŋ êsêac tauŋ to malac, taŋ kakêŋ
gêdêŋ êsêac to nêŋ mimi naŋ. 40 Aê oc jaŋgôm êsêac majeŋ êsa endeŋ tôŋgeŋ,
taŋ taliŋ siŋ atomanô naŋ.”

24:1–25:38 Biŋ mêtôcŋa, taŋ Jeremia geoc lasê gêdêŋ lau Juda naŋ, kêdabiŋ gebe ŋanô êsa. Ma ŋac, taŋ Apômtau kêjaliŋ sa gebe êkêŋ ŋagêjô êndêŋ ênê lau êjô eŋ su naŋ, Kiŋ Nebukadnesar. Apômtau êkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau nomŋa samob.

26

Lau sebe sênac Jeremia êndu

1 Kiŋ Judaŋa Josia latu Jojakim kêkôc gôliŋ sa wakucgeŋ ma Apômtaunê
biŋ tonec mêŋkêsa. 2 Apômtaunê biŋ tau tonec gebe “Naôkô Apômtaunê andu
ŋamalacluŋ ma ôsôm biŋ samob, taŋ jajatu aôm gebe ôsôm êndêŋ lau aŋga
malac Judaŋa samob, taŋ sêmêŋ gebe teteŋ mec aŋga Apômtaunê andu naŋ.
Ôŋgamiŋ biŋ teŋ atom. 3 Moae êsêac oc sêkêŋ taŋeŋ ma samob sênam tauŋ ôkwi
amboac tonaŋgeŋ ma jaŋgôm gêŋ, taŋ taêc gêjam gebe jaŋgôm êndêŋ êsêac êtu
nêŋ sec, taŋ sêgômŋa naŋ atom. 4 Ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau kêsôm biŋ
tonec gebe Amac embe akêŋ taŋem aê atom ma asa lêŋ êtôm ŋoc biŋsu, taŋ
kakêŋ gêdêŋ amac naŋ atom 5 ma amac embe aŋô ŋoc sakiŋwaga propete, taŋ
kasakiŋ êsêac kakacgeŋ gêdêŋ amac naŋ, nêŋ biŋ atom amboac agôm-agôm
amoa, 6 go jaŋgôm andu tonec êtôm gagôm gêdêŋ Silo ma tenteŋlatu aŋga nom
ŋagamêŋ samob embe sêpuc boa lau, go sêsam malac tonec ŋaê.”

7 Dabuŋwaga to propete ma lau samob sêŋô Jeremia kêsôm biŋ tonaŋ aŋga
Apômtaunê andu. 8 Ma gêdêŋ taŋ Jeremia gêjac mata nê biŋ, taŋ Apômtau
kêjatu gebe êsôm êndêŋ lau samob naŋ, dabuŋwaga to propete ma lau samob
sêkôc eŋ tôŋ ma sêsôm gebe “Aôm oc ômac êndu. 9 Aôm goc biŋ lasê gôjam
Apômtau laŋô ma kôsôm gebe ‘Andu tonec oc êtôm Silo ma malac tonec oc
êtu tuc ma lau teŋ sêŋgôŋ ŋalêlôm êtiam atom kêtu asageŋŋa.’ ” Ma lau samob
sêkac sa mêŋsêgi Jeremia auc aŋga Apômtaunê andu.

10 Gêdêŋ taŋ Judanêŋ kasêga sêŋô biŋ tau naŋ, êsêac sêwi kiŋnê andu siŋ
jasêsô Apômtaunê andu ma sêŋgôŋ Apômtaunê andu ŋasacgêdô, taŋ sêsam gebe
Sacgêdô Wakuc naŋ ŋalêlôm. 11 Go dabuŋwaga to propete sêsôm gêdêŋ kasêga

to lau samob gebe “Ŋac tonec êtap ŋagêjô êmac ênduŋa sa gebe eŋ geoc malac
tonec ênaŋa ŋabiŋ lasê amac taôm aŋô kêsô taŋemsuŋgac.”
12 Go Jeremia kêsôm biŋ gêdêŋ kasêga to lau samob gebe “Apômtau kêsakiŋ
aê gebe jaoc andu tonec to malac tonec ênaŋa ŋabiŋ, taŋ aŋô su naŋ lasê.
13 Amboac tonaŋ galoc amêtôc nêm lêŋ to nêm kôm ma taŋem wamu amacnêm
Apômtau Anôtô awa, go Apômtau ênam biŋ sec, taŋ kêsôm lasê kêpi amac naŋ
ôkwi. 14 Tageŋ aê tauc, tec kasêp amac lemem sugac, tec aŋgôm aê êtôm alic
ŋajam to naêndêŋgeŋ naŋ. 15 Mago ajala biŋ tageŋ tonec êtu tôŋ gebe amac
embe anac aê êndu, go ŋac tobiŋmê nê dec ŋagêjô êpi amac taôm ma malac
tonec to ŋalau, taŋ sêŋgôŋ ŋalêlôm naŋ, gebe Apômtau kêsakiŋ aê gadêŋ amac
biŋŋanôgeŋ gebe jasôm biŋ samob tonaŋ ŋai êsô amac taŋemsuŋ.”
16 Go kasêga to lau samob sêsôm gêdêŋ dabuŋwaga to propete gebe “Ŋac
tonec êwê kaiŋ ŋagêjô êmac ênduŋa atom gebe eŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aêac gêjam
aêacnêŋ Apômtau Anôtô laŋô.” 17 Ma gamêŋ tau ŋalaumata ŋagêdô dêdi ma
sêsôm gêdêŋ lau samob, taŋ sêkac tauŋ sa naŋ, gebe 18 “Gêdêŋ Judanêŋ kiŋ
Hiskia propete Mika aŋga Moreset geoc biŋ lasê ma kêsôm gêdêŋ Judanêŋ lau
samob gebe ‘Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
Oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi aŋga kôm.
Jerusalem popoc-popocgeŋ êtu lênduc
ma lôc lôm dabuŋŋa ênam-tau ôkwi êtu saleŋbôm.’
19 Judanêŋ kiŋ to lau Juda samob sêjac ŋac tau êndu me. Êsêac têtêc Apômtau
ma teteŋ eŋ, tec gêjam biŋ wapac, taŋ kêsôm lasê kêpi êsêac naŋ, ôkwi atom me.
Ma galoc aêac dabe takalem gêŋwapac tau mêŋêpi aêac me.”
20 Ŋac teŋ gêmoa. Eŋ geoc biŋ lasê gajam Apômtau laŋô amboac tonaŋ. Eŋ
Semaia latu Uria aŋga Kiriat-Jearim. Eŋ geoc malac tonec to gamêŋ tonec
ênaŋa ŋabiŋ lasê kêtôm Jeremianê. 21 Ma gêdêŋ taŋ kiŋ Jojakim to nê lausiŋ ma
nê kasêga samob sêŋô ênê biŋ naŋ, kiŋ tau gebe ênac eŋ êndu. Mago Uria gêŋô
ŋawae, tec kêtêc tau ma gêc gêja Aiguptu. 22 Go kiŋ Jojakim kêsakiŋ Akbor latu
Elnatan to lau ŋagêdô sêwiŋ eŋ sêja Aiguptu. 23 Êsêac sêkôc Uria aŋga Aiguptu
mêŋsêkêŋ eŋ gêdêŋ kiŋ Jojakim gêjac eŋ ŋa siŋ êndu ma kêbaliŋ ênê ŋawêlêlaŋ
kêsêp lau ŋaôma nêŋ gamêŋ sêôŋa.
24 Sapan latu Ahukam lêma gejo Jeremia auc, tec sêkêŋ eŋ gêdêŋ lau gebe
sênac eŋ êndu atom.

27:1–30:24 Apômtau kêjatu Jeremia gebe êôc ka ŋawapac teŋ êŋgôm êtu dôŋ êwa kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar nê ŋaclai sa. Eŋ oc êkôniŋ lau-m ŋagêdô ma êkôniŋ lau Juda amboac tonaŋgeŋ. Propete dansaŋ gêjac siŋ gêdêŋ Jeremia kêtu dôŋ tonaŋŋa, mago ŋagêjô kêtap eŋ sa ma gêmac êndu. Jeremia keto papia teŋ gêdêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babilon ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe têtu wakac aŋga gamêŋ jaba, gebe oc sêŋgôŋ tônê ŋasawa ec baliŋ. Mago eŋ geoc lasê gêdêŋ êsêac amboac tonaŋgeŋ gebe êndêŋ ŋanoc oc sêmu sêna nêŋ malacmôkê êtiam.

31

Lau Israel sêmu sêmêŋ nêŋ gamêŋ êtiam

1 Apômtau kêsôm gebe “Êndêŋ têm
tonaŋ oc jatu Israelnêŋ gôlôac samob nêŋ Anôtô
ma êsêac oc têtu aêŋoc lau.”
2 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Lau, taŋ sêsêp siŋ sawa naŋ, têtap moasiŋ sa aŋga gamêŋ sawa.
Gêdêŋ taŋ Israel gesom gamêŋ êlêwaŋ tauŋa naŋ,
3 Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ eŋ aŋga gamêŋ jaêc.

Aê têtac gêwiŋ aôm ŋa têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa.
Kêtu tonaŋŋa aê kamoasiŋ aôm gedeŋ tôŋgeŋ.
4 O awêtakiŋ Israelo, aê gabe jakwê aôm sa ôkô êtiam.
Ôŋgêlôŋ taôm ŋa gegob êtiam
ma ôsa naôtê wê ôwiŋ lau têntac-ŋajamwaga.
5 Aôm oc ôsê kôm wainŋa êsêp lôc Samariaŋa êtiam.
Lau-sêsêwaga oc sêsê ma têtu samuc kôm ŋanô.
6 Gebe bêc teŋ oc mêŋêsa, go dibwaga oc sêmôêc aŋga lôc Epraimŋa gebe
‘Ajôc, andi ma tapi Sion dandêŋ aêacnêŋ Apômtau Anôtô tana.’ ”

7 Gebe Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Anam lasê totêmtac ŋajamgeŋ êtu Jakobŋa.
Awem êôc lau tomôkê-tomôkê nêŋ ŋamataŋa.
Asôm lasê to atoc sa ma asôm gebe
‘Apômtau gêjam nê lau Israel nêŋ ŋapopoc kêsi.’
8 Alic acgom, aê gabe jakôc êsêac aŋga gamêŋ nodoŋa
ma jajoŋ êsêac sa aŋga nom ŋagamêŋ jaêcsêga.
Oc jajoŋ mateŋpec to puliŋ ma lauo, taŋ taêŋ to êsêac, taŋ ŋapalê kêtuŋ êsêac
naŋ sêwiŋ.
Gôlôac toŋ kapôêŋ teŋ oc sêmu sêmêŋ tonec.

9 Êsêac oc sêmêŋ tomateŋsulugeŋ
ma jawê êsêac tobiŋmalôgeŋ sêmu sêmêŋ.
Aê jakêŋ êsêac sêsêlêŋ sêmoa bu ŋakêŋkêŋ ŋataligeŋ,
oc sêsêlêŋ sêmoa intêna solop gebe sembeŋ atom
gebe aê katu Israel tama
ma Epraim kêtu ŋoc ŋacsêga.

10 “O tenteŋlatuac, akêŋ taŋem Apômtaunê biŋ
ma asôm lasê aŋga gamêŋ gwêcŋa, taŋ gêc jaêcsêga naŋ.
Asôm gebe ‘Ŋac taŋ kêsa Israel êliŋ-êliŋ naŋ,
gebe ejoŋ eŋ sa êtiam
ma ejop eŋ amboac ŋacgejob gejob nê domba.’
11 Gebe Apômtau gêjam ôli Jakob su
ma gêjam eŋ kêsi aŋga lau, taŋ lemeŋ ŋajaŋa kêlêlêc Jakobnê su naŋ.
12 Êsêac oc sêmêŋ ma sênam wê kapôêŋ aŋga lôc Sion.
Êsêac ôliŋ êpigeŋ êtu Apômtaunê moasiŋŋa,
êtu polom to wain ma ŋalêsi
ma domba to bulimakao ŋalatuŋa.
Êsêac katuŋ êtôm kôm, taŋ bu kêmalôm naŋ,
ma sêpô lêna gêŋ teŋ êtiam atom.
13 Go awêtakiŋ têtê wê totêntac ŋajamgeŋ
ma lau matac to lau ŋanô têtu samuc.
Aê oc janam nêŋ taŋiboa ôkwi êtu têntac ŋajam.
Aê oc janac êsêac têntac tôŋ ma jakêŋ êsêac têntac ŋagaô êsa êjô ŋalêlôm ŋawapac
su.
14 Aê oc jalôm dabuŋwaga ŋa gêŋ ŋajam taêsam
ma ŋoc moasiŋ êôc ŋoc lau tôŋ.
Apômtaunê biŋ tau tonec.”

Apômtau taê walô nê lau

15 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Sêŋô awa ŋaonda aŋga Rama.
Sêwakic to têtaŋ taŋiboa ŋanô.
Rahel kêtaŋ nê gôlôac.
Sêjam malô-malô eŋ kêtu nê gôlôacŋa kêtôm atom gebe sêjaŋagac.”

16 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Ônam taŋiboa tôŋ ma ômbuŋ matamsulu su
gebe nêm koleŋ oc êtap ŋagêjô ŋajam sa
ma êsêac oc sêmu sêmêŋ aŋga ŋacjonêŋ gamêŋ.
Apômtaunê biŋ tau tonec.”
17 Apômtau kêsôm gebe
“Ôkêŋ matam têm, taŋ gêc nêmŋa naŋ,
gebe latômi oc sêmu sêmêŋ tauŋ nêŋ gamêŋ.
18 Aê tec gaŋô Epraimnê taŋiboa tonec gebe
‘Aôm kômêtôc aê amboac kômêtôc bulimakao kapoac wakuc mata dauŋ
ma aê kasô nêm mêtôc ŋalabu.
Ôkôc aê jamu jana gebe jamoa ŋajam êtiam,
gebe Apômtau, aêŋoc Anôtô, aôm.
19 Aê kakac tauc su mago galoc gajam tauc ôkwi.
Ma gêdêŋ taŋ ŋoc kauc kêsa naŋ, aê gabu tauc.
Aê majoc ma ŋoc ŋalêlôm popoc
gebe ŋoc lêŋ ŋapalêgeŋŋa kêmajec aê.’
20 Epraim eŋ ŋoc latuc têtac gêwiŋ eŋŋa me masi.
Aoc gêjac eŋ gebe Ŋoc gêŋenec, me masi.
Têm samob, taŋ kasôm biŋ kêpi eŋ naŋ, taêc gêjam eŋ gamoa.
Tec ŋoc ŋalêlôm gêjam awa su eŋ
ma kêkac aê gebe taêc walô eŋ.
Apômtaunê biŋ tau tonec.
21 “Ôŋguŋ ka êkô êtu nêm intêna ŋabelo.
Matam êndiŋ intênasêga ma ojop intêna, taŋ kôsa naŋ.
O awêtakiŋ Israelo, ômu ômôêŋ,
ômu ôndêŋ nêm malac tonec ŋai ômôêŋmaŋ.
22 O latuco, taŋ gôwi aê siŋ naŋ,
aôm gobe o sic e êndêŋ ondocgeŋ.
Gebe Apômtau kêkêŋ gêŋ wakuc aŋga nom amboac tonec gebe
Awê gêjam ŋac kêsi.”
23 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe
“Êndêŋ taŋ aê jamansaŋ launêŋ lêŋ êtu wakuc êtiam naŋ, êsêac oc sêsôm biŋ
tonec aŋga gamêŋ Judaŋa to nêŋ malac samob êtiam gebe
‘O malac, taŋ biŋgêdêŋ gêŋgôŋ naŋ,
o lôc dabuŋ, Apômtau ênam mec aôm.’
24 Ma gamêŋ Judaŋa to ŋamalac samob ma kômwaga to êsêac, taŋ sejop domba
ŋatoŋ naŋ, oc sêpi tageŋ sêŋgôŋ gamêŋ tau ŋalêlôm. 25 Gebe aê jaŋgôm katu, taŋ
têkwa gêbac naŋ, têkwa saki êsa ma jakêŋ gêŋ êndêŋ katu, taŋ kêpô lêna naŋ, e
êôc eŋ tôŋ.”
26 Su, go matoc gêlac ma galic gamêŋ. Aê gaêc bêc ŋajam kêmoasiŋ aê.

Poac wakuc

27 Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm kêdabiŋ gebe jasê ŋamalac ŋawê to
bôc ŋawê êsêp gôlôac Israel to Juda. 28 Aê matoc gêdiŋ êsêac gêdêŋ taŋ sêbuc sa

to têtuc popoc, gêdêŋ taŋ sêku tulu to sesеŋ su ma sêlêsu êsêac naŋ, tec êndêŋ taŋ sêkwê sa to sêsê gêŋ naŋ, matoc êndiŋ êsêac amboac tonaŋgeŋ. Apômtaunê biŋ tau tonec. 29 Êndêŋ bêc tônê oc sêsôm biŋ tonec êtiam atom gebe
‘Tameŋi seŋ wain ŋanô matac
ma nêŋ gôlôac luŋluŋ siŋ-siŋ.’
30 Lau samob sêmac êndu êtu tauŋ nêŋ secŋa ma lau samob, taŋ seŋ wain ŋanô matac naŋ, tauŋ luŋluŋ siŋ-siŋ.”

31 Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mêŋêsa, go jamoatiŋ poac wakuc êndêŋ gôlôac Israel to gôlôac Juda. 32 Poac tonec oc êtôm poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ êsêac tameŋi gêdêŋ taŋ kakam êsêac gêdêŋ lemeŋ ma gawê êsêac sêsa aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ atom. Êsêac sêjac ŋoc poac tonaŋ popoc, tec gawa tauc sa gebe êsêacnêŋ ŋatau aê. 33 Apômtau kêsôm gebe Bêc tônê ŋai êmbacnê acgom, go jamoatiŋ poac tonec êndêŋ gôlôac Israel gebe jakêŋ to jato ŋoc biŋsu êsêp êsêacnêŋ ŋalêlôm ma aê oc jatu nêŋ Anôtô ma êsêac oc têtu ŋoc lau. 34 Êndêŋ noc tonaŋ lau teŋ oc sêndôŋ nêŋ lau sackapoacgêdô gêdêŋ tauŋŋa to nêŋ latuŋi ma sêsôm gebe ‘Ajala Apômtaumaŋ’ êtiam atom gebe gôlôac to nêŋ lau towae samob oc sêjala aê gebe aê oc jasuc êsêacnêŋ geo ôkwi ma taêc ênam nêŋ sec êtiam atom. Apômtaunê biŋ tau tonec.”

35 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Asa kêkêŋ oc ŋawê gêdêŋ geleŋŋa
ma ajôŋ to utitalata ŋawê gêdêŋ gêbêc.
Asa gêli gwêc sa e ŋadembom kêgasim ŋakicsêa kapôêŋ.
Ŋac tau nê ŋaê gebe Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau.
36 Apômtau kêsôm gebe
Ŋagôliŋ ŋajaŋa tonaŋ embe ênaŋa aŋga aê laŋôcnêmŋa,
go Israelnêŋ wakuc sêmoa aê laŋôcnêmŋa têtôm lau-m tageŋ êtiam atom endeŋ
tôŋgeŋ amboac tonaŋgeŋ.”

37 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Embe êtôm gebe sênam dôŋ undambê lôlôcŋa
ma sêkip nom ŋalabuŋa ŋanombaŋ ŋam sa,
go aê jatiŋ Israelnêŋ wakuc samob su êtu gêŋ samob,
taŋ sêgôm naŋŋa. Apômtaunê biŋ tau tonec.”

38 Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mêŋêsa, go sêkwê malac sa êtiam êtu Apômtauŋa. Oc sênac m aŋga Hananelnê andu soso e naêndêŋ Sacgêdô Kêclêsuŋa. 39 Ma gam dôŋŋa êsêlêŋ solopgeŋ e naêndêŋ gamêŋ ŋabau Gareb, go êmôê êndêŋ gamêŋ Goa êna. 40 Ma gaboaŋ ŋawêlêlaŋŋa to waoŋa samucgeŋ ma kôm samob e naêndêŋ bu Kidron to Sacgêdô Hosŋa ŋagamêŋ gêmu oc kêpi ŋa, gamêŋ samob tonaŋ ŋai oc êtu Apômtaunê gamêŋ dabuŋ. Lau teŋ oc senseŋ su to têtuc popoc êtiam atom endeŋ tôŋgeŋ.”

32:1–35:19 Jeremia gêjam ôli nom aŋga nê malacmôkê gêdêŋ taŋ Nebukadnesar kêgi malac Jerusalem auc naŋ. Biŋ tonaŋ gêgôm kêtu dôŋ teŋ ma gebe êwa sa gebe lau sêkêŋ mateŋ têm, taŋ gêc nêmŋa naŋ. Anôtô oc êŋgôm nê biŋ ŋanô êsa, Jerusalem oc ênaŋa, mago êtu ŋamu eŋ oc êmboa lau Juda sa êtiam. * êsêac sa tatu lau samob nêŋ toŋ ŋamataŋa.

36

Baruk kêsam biŋ lasê aŋga Apômtaunê andu

* **31:40:** Biŋ tonaŋ kêkanôŋ lau Israel gebe Anôtô kêjaliŋ

1 Judanêŋ kiŋ Josia latu Jojakim gêjam gôliŋ gamêŋ ŋajala kêtu aclêŋa, go
Apômtaunê biŋ gêdêŋ Jeremia gebe 2 “Ôkôc papia toluŋ ma oto biŋ samob, taŋ
aê kasôm gêdêŋ aôm gajac m gêdêŋ Josianê têm e mêŋgêdêŋ galoc naŋ, kêpi
Israel to Juda ma tenteŋlatu samob 3 gebe gôlôac Judaŋa oc moae sêŋô gêŋ sec
samob, taŋ aê gabe jaŋgôm êndêŋ êsêacŋa naŋ, ŋawae ma êsêac samob sênam
tauŋ ôkwi aŋga nêŋ lêŋ sec ma aê oc jasuc êsêacnêŋ geo to sec ôkwi.”
4 Go Jeremia kêkalem Neria latu Baruk. Jeremia kêsôm ma Baruk keto
biŋ samob, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ Jeremia naŋ, kêsêp papia toluŋ. 5 Ma
Jeremia kêjatu Baruk ma kêsôm gebe “Êsêac sêjac jao aê gebe jasô Apômtaunê
andu atom. 6 Amboac tonaŋ aôm ôna ma êndêŋ bêc sênam dabuŋ moŋa aôm
ôsam Apômtaunê biŋ, taŋ aê kasôm gêdêŋ aôm ma koto kêsêp papia naŋ, lasê
lau samob sêŋô. Ôsam êndêŋ lau Juda samob, taŋ sêmêŋ aŋga nêŋ malac gêdêŋ-
gêdêŋgeŋ naŋ. 7 Oc moae teteŋ nêŋ mec êndêŋ Apômtau ma êsêac samob sênam
tauŋ ôkwi aŋga nêŋ lêŋ sec gebe Apômtau gebe ejoŋ lau tonec ŋa têtac ŋandaŋ
sec to têtac kêbôli auc.” 8 Ma Neria latu Baruk gêgôm biŋ, taŋ propete Jeremia
kêjatu eŋ naŋ, ŋanô kêsa ma kêsam Apômtaunê biŋ, taŋ gêc papia naŋ, lasê aŋga
Apômtaunê andu.
9 Judanêŋ kiŋ Josia latu Jojakim gêjam gôliŋ gamêŋ jala aclê ma ŋaajôŋ
kêtu 9 ma lau Jerusalem ŋa samob ma lau samob, taŋ sêmêŋ Jerusalem aŋga
malac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ naŋ, sêlic om sênam dabuŋ moŋa teŋ sêmoa Apômtau
laŋônêmŋa. 10 Go Baruk kêsam Jeremianê biŋ, taŋ gêc papia naŋ, lasê gêdêŋ
lau samob sêŋô. Eŋ kêsam lasê aŋga ŋac-keto-papiawaga Sapan latu Gemarianê
balêm, taŋ gêc Apômtaunê andu ŋamalacluŋ ŋaôŋa naŋ, kêdabiŋ Apômtaunê
andu ŋasacgêdô, taŋ sêsam gebe Sacgêdô Wakuc naŋ.

Sêsam papia tau gêdêŋ laumata

11 Gêdêŋ taŋ Sapan latu Gemaria nê latu Mikaia gêŋô Apômtaunê biŋ
samob, taŋ gêc papia naŋ, 12 eŋ kêsêp kiŋnê andu jakêsô ŋac-keto-papiawaganê
balêm. Kasêga samob sêŋgôŋ tônê, ŋac-keto-papiawaga tau Elisama, Semaia
latu Delaia, Akbor latu Elnatan, Sapan latu Gemaria, Hanania latu Sedekia
ma kasêga ŋagêdô samob. 13 Ma Mikaia gêjac miŋ biŋ samob, taŋ eŋ gêŋô
gêdêŋ Baruk kêsam papia lasê gêdêŋ lau naŋ, gêdêŋ êsêac. 14 Go kasêga samob
sêsakiŋ Kusi latu Selemia latu Netania nê latu Jehudi gebe êsôm êndêŋ Baruk
gebe “Ôkôc papia, taŋ kôsam lasê gêdêŋ lau samob naŋ, ma ômôêŋ.” Amboac
tonaŋ Neria latu. Baruk kêkôc papia ma gêdêŋ êsêac gêja. 15 Ma êsêac sêsôm
gêdeŋ eŋ gebe “Ôŋgôŋ sic ma ôsam lasê.” Tec Baruk kêsam papia tau lasê gêdêŋ
êsêac. 16 Gêdêŋ taŋ sêŋô biŋ samob tonaŋ naŋ, êsêac sêsôm gêdêŋ tauŋ totêtêc
tauŋgeŋ gebe “Aêac takêŋ biŋ samob tonaŋ ŋawae êndêŋ kiŋmaŋ.” 17 Go têtu
kênac Baruk gebe “Ôsôm acgom, aôm koto biŋ samob tonaŋ amboac ondoc.
Eŋ kêsôm gêdêŋ aôm ma koto me.”
18 Baruk gêjô êsêac aweŋ gebe “Jeremia kêsôm biŋ samob gêdêŋ aê ma aê
kato ŋa busa kêsêp papia.”
19 Go kasêga sêsôm gêdêŋ Baruk gebe “Amagêc Jeremia aêc naasiŋ taôm ma
akêŋ gamêŋ, taŋ asiŋ taôm naŋ, ŋawae êndêŋ lau teŋ atom.”

Kiŋ kêkêŋ papia la geŋ su

20 Êsêac sêkêŋ papia tau gêc ŋac-keto-papiawaga Elisama nê balêm, go sêja
kiŋnê malacluŋ ma sêjac miŋ biŋ samob gêdêŋ kiŋ. 21 Go kiŋ kêsakiŋ Jehudi
gebe êkôc papia tau. Ma eŋ kêkôc papia tau su aŋga ŋac-keto-papiawaga Elisama
nê balêm jakêsam lasê gêdêŋ. kiŋ to kasêga samob, taŋ sêgi kiŋ auc sêkô naŋ.
22 Kiŋ tau gêŋgôŋ nê andu komôŋa gebe ajôŋ kêtu 9ŋa mêŋkêsa. Sêgôm ja gelom

ma kiŋ kêsêlu ja gêmoa. 23 Jehudi kêsam papia ŋasêbu têlêac me aclê su acgom,
go kiŋ kêkôc bôjaŋ papiaŋa ma kêsa ŋasêbu tau gêŋgic ma kêbaliŋ kêpi ja, taŋ
gelom kêsa naŋ. Eŋ gêgôm amboac tonaŋ e ja geŋ papia samucgeŋ gêbacnê.
24 Mago kiŋ tau me nê sakiŋwaga, taŋ sêŋô biŋ tonaŋ naŋ, têtakê ma sêkac nêŋ
ŋakwê gêŋgic atom. 25 Elnatan agêc Delaia ma Gemaria teteŋ kiŋ toŋajaŋageŋ
gebe êkêŋ papia ja êniŋ atom, mago eŋ kêkêŋ taŋa êsêac atom. 26 Ma kiŋ kêjatu
tau latu Jeramel agêc Asriel latu Seraia ma Abdel latu Selmia gebe sêkôc ŋac-
keto-papiawaga Baruk agêc propete Jeremia tôŋ. Mago Apômtau kêsiŋ êsêagêc
ôkwi.

Jeremia keto biŋ tau kêsêp papia wakuc kêtiam

27 Kiŋ kêkêŋ papia, taŋ Baruk keto kêdaguc Jeremia awa naŋ, ja geŋ su
acgom, go Apômtaunê biŋ gêdêŋ Jeremia kêtiam gebe 28 “Ôkôc papia toluŋ
wakuc ma oto biŋ, taŋ kêsêp papia ŋamataŋa taŋ Judanêŋ kiŋ Jojakim kêkêŋ ja
geŋ naŋ, êsêp papia tau. 29 Ma ôsôm biŋ êkanôŋ Judanêŋ kiŋ Jojakim amboac
tonec gebe ‘Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Aôm kôkêŋ ja geŋ papia tonec ma
kôsôm gebe “Kêtu ageŋŋa tec aôm koto kêsêp papia gebe kiŋ Babelŋa oc êmêŋ
biŋŋanôgeŋ ma êŋgôm gamêŋ tonec êtu gasaŋ ma enseŋ ŋamalac to bôc samob
su sênaŋa.” 30 Tec Apômtau kêsôm biŋ tonec kêkanôŋ Judanêŋ kiŋ Jojakim gebe
Ênê ŋac teŋ êŋgôŋ Dawidnê lêpôŋ kiŋŋa oc êmoa atom ma êsêac oc sêmbaliŋ
ênê ŋawêlêlaŋ siŋ gebe geleŋŋa ŋaoc ŋandaŋ êpac eŋ to gêbêc ŋamaniŋ ênam eŋ.
31 Ma aê gabe jamêtôc eŋ to nê wakuc ma nêŋ sakiŋwaga êtu nêŋ secŋa. Ma aê
oc jaŋgôm biŋ sec, taŋ kasôm lasê kêtu êsêacŋa, mago sêŋô atom naŋ, ŋanô êsa
êpi êsêac to lau, ta sêŋgôŋ Jerusalem naŋ, ma lau Juda.’ ”

32 Go Jeremia kêkôc papia wakuc ma kêkêŋ gêdêŋ Neria latu ŋac-keto-papia-
waga Baruk. Ŋac tau keto biŋ samob, taŋ Jeremia kêsôm ma gêc papia, taŋ
Judanêŋ kiŋ Jojakim kêkêŋ ja geŋ naŋ, ma gêjac têku biŋ ŋagêdô taêsam gêwiŋ.

37

Jeremia gêŋgôŋ kapoacwalô

1 Kiŋ Babelŋa Nebukanesar kêkêŋ Josia latu Sedekia kêtu kiŋ aŋga gamêŋ
Judaŋa, ma gêjam gôliŋ gêjô Jojakim latu Konia su. 2 Mago Sedekia to nê
sakiŋwaga ma lau gamêŋ tauŋa sêkêŋ taŋeŋ Apômtaunê biŋ, taŋ kêsôm kêsa
propete Jeremia awa naŋ atom.

3 Kiŋ Sedekia kêsakiŋ Selemia latu Jehudi agêc Maseia latu dabuŋwaga
Sepania gêdêŋ propete Jeremia ma sêsôm gebe “Oteŋ mec êtu aêacŋa êndêŋ
aêacnêŋ Apômtau Anôtô.” 4 Gêdêŋ tonaŋ Jeremia kêsô kêsa gêwiŋ lau gêmoa
gebe sêkêŋ eŋ gêŋgôŋ kapoacwalô atom tageŋ. 5 Gêdêŋ tonaŋ Paraonê siŋwaga
toŋ teŋ sêsa aŋga Aiguptu sêmêŋ ma lau Kaldeaŋa taŋ sêgi Jerusalem auc naŋ,
sêŋô biŋ tonaŋ ŋawae, tec sêwi Jerusalem siŋ ma sêc sêja.

6 Go Apômtaunê biŋ gêdêŋ propete Jeremia gebe 7 “Apômtau, Israelnêŋ
Anôtô, kêsôm biŋ tonec gebe Ôsôm biŋ tonec êndêŋ Judanêŋ kiŋ, taŋ kêsakiŋ
aôm gôdêŋ aê gômôêŋ gebe ôtu kênac aê naŋ, gebe ‘Ôlic acgom, Paraonê
siŋwaga, taŋ sêmêŋ gebe sênam aôm sa naŋ, oc sêc sêmu sêna nêŋ gamêŋ êtiam.
8 Lau Kaldea oc sêmu sêmêŋ ma sênac siŋ êndêŋ malac tonec. Êsêac oc sêku
malac tau tulu ma sêkêŋ ja êniŋ. 9 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Ansau taôm
ma asôm gebe “Lau Kaldea oc sêmoa jaêc aêac,” nec atom gebe êsêac sêc oc
sêna samucgeŋ atom. 10 Ma amac embe aku lau Kaldea nêŋ siŋwaga samob,
taŋ sênac siŋ êndêŋ amac naŋ, tulu e nêŋ lau tokamocgeŋ embe sêmoa, tec lau
tonaŋ oc sêndi aŋga nêŋ becobo ma sêkêŋ ja êniŋ malac tonec.’ ”

11 Gêdêŋ taŋ lau Kaldea nêŋ siŋwaga sêwi Jerusalem siŋ kêtu Paraonê
siŋwaga têdabiŋ êsêacŋa naŋ, 12 Jeremia gêdi aŋga Jerusalem gebe êna Ben-
jaminnê gamêŋ gebe êmansaŋ nê nomlênsêm ŋabiŋ êwiŋ nê lau. 13 Eŋ gêô lasê
Sacgêdô Benjaminŋa gêdêŋ siŋwaga teŋ, nê ŋaê Iria, gejob sacgêdô tau. Iria eŋ
Hanania latu Selemia nê latu. Eŋ kêkôc propete Jeremia tôŋ ma kêsôm gebe
“Aôm gobe ôêc ôndêŋ Kaldeawaga ôna.” 14 Ma Jeremia kêsôm gebe “Aôm kôsau,
aê jaêc jandêŋ Kaldeawaga jana atom.” Mago Iria kêkêŋ taŋa eŋ atom. Eŋ
kêkôc eŋ tôŋ ma gêwê eŋ gêdêŋ kasêga gêja. 15 Ma kasêga têntac ŋandaŋ gêdêŋ
Jeremia ma sêjac eŋ to sêkêŋ eŋ gêŋgôŋ kapoacwalô aŋga ŋac-keto-papiawaga
Jonatan nê andu. Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ êsêac sêjam andu tonaŋ ôkwi kêtu andu
kapoacwalôŋa teŋ.

Sedekia gêjam biŋgalôm gêwiŋ Jeremia

16 Êsêac sêkêŋ Jeremia gêŋgôŋ andu tonaŋ ŋabalêm, taŋ gêc nom ŋalêlôm
naŋ, ma gêmoa tonaŋ bêc taêsam. 17 Ma bêc teŋ kiŋ Sedekia kêsakiŋ ŋac teŋ
gebe êkôc Jeremia. Ma kiŋ kêtu kênac eŋ kelecgeŋ aŋga nê andu ma kêsôm
gebe “Apômtaunê biŋ teŋ gêc aômŋa me masi.” Jeremia gêjô eŋ awa gebe
“Aec, gêc.” Go eŋ kêsôm gebe “Aôm oc ôsêp kiŋ Babelŋa lêma.” 18 Ma Jeremia
kêsôm gêdêŋ kiŋ Sedekia gêwiŋ gebe “Aê gagôm keso ondoc gêdêŋ aôm me
gêdêŋ nêm sakiŋwaga me gêdêŋ nêm lau, tec kôkêŋ aê gaŋgôŋ kapoacwalô.
19 Amacnêm propete, taŋ seoc biŋ lasê gêdêŋ aôm ma sêsôm gebe ‘Kiŋ Babelŋa
oc êmêŋ ma ênac siŋ êndêŋ amac me êndêŋ gamêŋ tonec atom’ naŋ, sêmoa
ondoc. 20 O ŋoc ŋatau kiŋ, ôŋô ŋoc biŋ, tec kateŋ aôm lêna-lêna nec, ôsakiŋ aê
jamu jana ŋac-keto-papiawaga Jonatan nê andu êtiam atom. Embe ôsakiŋ aê
jana, oc jamac endu.” 21 Amboac tonaŋ kiŋ Sedekia kêjatu nê lau, tec sêkêŋ
Jeremia gêŋgôŋ siŋwaga, taŋ sejop gamêŋ naŋ, nê malacluŋ ma sêkêŋ polom
samuc teŋ, taŋ sêkôc aŋga lausêpac-polomwaga nêŋ naŋ, gêdêŋ eŋ kêtôm bêcgeŋ
e polom samob gêbacnê aŋga malac. Sêgôm amboac tonaŋ gêdêŋ eŋ ma gêŋgôŋ
siŋwaga, taŋ sejop gamêŋ naŋ, nêŋ malacluŋ.

38

Sêjam Jeremia sa aŋga sê

1 Ma Matan latu Sepatia agêc Pasur latu Gedalia ma Selemia latu Jukal
agêc Malkia latu Pasur sêŋô biŋ, taŋ Jeremia kêsôm gêdêŋ lau samob gebe
2 “Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Lau, taŋ sêmoa malac tonec naŋ, oc sêmac
êndu ŋa siŋ me tôbôm me gêmac sec. Mago lau, taŋ sêsa dêndêŋ lau Kaldea
sêna naŋ, oc sêmoa mateŋ jali. Êsêac sêsêp siŋ sawa nasêmoa tomateŋ jaligeŋ.
3 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Malac tonec oc êsêp kiŋ Babelŋa nê siŋwaga
lemeŋ ma oc sêku malac tau tulu biŋŋanôgeŋ.”

4 Go kasêga sêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Ôsôm gebe sênac ŋac tonec êndu gebe ênê
biŋ tonaŋ oc êŋgôm lausiŋ, taŋ gacgeŋ sêmoa malac naŋ, to lau samob lemeŋ
êtu goloŋ. Ŋac tonec taê gêjam biŋ lau sêmoa ŋajamŋa atom, eŋ taê gêjam biŋ lau
têtap gêŋwapac saŋageŋ.” 5 Kiŋ Sedekia kêsôm gebe “Alic acgom, eŋ kêsêp amac
lemem sugac gebe kiŋ kêtôm gebe enseŋ amacnêm biŋ su atom.” 6 Amboac
tonaŋ êsêac sêkôc Jeremia tôŋ ma sêbaliŋ eŋ kêsêp kiŋ latu Malkia nê bukom
ŋasê, taŋ gêc siŋwaganêŋ malacluŋ naŋ. Êsêac sêlêwaŋ Jeremia ŋa lêpoa. Mago
bu kêpoac sê tau atom, ŋalemoŋgeŋ. Tec Jeremia kêsêp jakêkô lemoŋ ŋalêlôm.

7 Mago kiŋnê andu ŋasakiŋwaga teŋ aŋga Aitiopia, ênê ŋaê Ebedmelek, gêŋô
ŋawae gebe sêbaliŋ Jeremia kêsêp bukom ŋasê. Eŋ gêmoa kiŋnê andu ma kiŋ
tau gêŋgôŋ Sacgêdô Benjaminŋa. 8 Tec eŋ gêwi kiŋnê andu siŋ ma gêdêŋ
kiŋ gêja jakêsôm gebe 9 “O ŋoc ŋatau kiŋ, gêŋ samob, taŋ lau tonec sêgôm

gêdêŋ propete Jeremia naŋ, samob sec, êsêac sêbaliŋ eŋ kêsêp bukom ŋasê
gebe naêmac êndu gebe polom teŋ gêc malac atomanô." 10 Go kiŋ kêjatu
ŋac Aitiopianŋa Ebedmelek gebe "Ôkôc lau têlêac aŋga tonec sêwiŋ aôm ma aê
propete Jeremia sa aŋga sê gebe êmac êndu atom." 11 Go Ebedmelek kêkôc lau
sêwiŋ eŋ ma sêja kiŋnê andu jasêsô balêm ŋakwêŋa sêja ma eŋ kêkôc obo gêŋgic
to ŋakwê laŋgwa aŋga tônê jakêlêwaŋ gêŋ tau ŋa lêpoa kêsêp sê gêdêŋ Jeremia
gêja. 12 Go ŋac Aitiopianŋa Ebedmelek kêsôm gêdêŋ Jeremia gebe "Ôkêŋ obo
laŋgwa tonaŋ êsô kasumlabu êtu suŋ gebe lêpoa êniŋ aôm atom." Tec Jeremia
gêgôm amboac tonaŋ. 13 Ma êsêac sê eŋ sa ŋa lêpoa kêpi gêmêŋ ma sêkam eŋ sa
aŋga sê. Sêgôm amboac tonaŋ tec Jeremia jagêŋgôŋ siŋwaga, taŋ sejop gamêŋ
naŋ, nêŋ malacluŋ kêtiam.

Sedekia gebe êŋô biŋ aŋga Jeremianê

14 Kiŋ Sedekia kêsakiŋ lau gebe sêkôc propete Jeremia. Êsêac sêwê eŋ gêdêŋ
kiŋ, taŋ gêŋgôŋ Apômtaunê lôm dabuŋ ŋasacgêdô kêtu têlêacŋa naŋ sêja. Kiŋ
kêsôm gêdêŋ Jeremia gebe "Aê oc jatu kênac biŋ teŋ êndêŋ aôm. Ônsa biŋ teŋ
auc êndêŋ aê atom." 15 Jeremia kêsôm gêdêŋ Sedekia gebe "Aê embe jasôm
biŋ tau êndêŋ aôm, oc ôsôm êndêŋ lau gebe sênac aê êndu biŋŋanôgeŋ. Ma
embe jawa lêŋ êmoasiŋ aômŋa sa êndêŋ aôm, oc ôkêŋ taŋem aê atom." 16 Go
kiŋ Sedekia kêtôc lêma kelecgeŋ gêdêŋ Jeremia gebe "Kêtu Apômtau, taŋ kêkêŋ
aêac tamoa mateŋ jali naŋŋa, aê jasôm biŋŋanôgeŋ gebe oc janseŋ aôm su
atom me jakêŋ aôm ôsêp lau tonec, taŋ sebe sênac aôm êndu naŋ, lemeŋ atom
amboac tonaŋgeŋ."

17 Go Jeremia kêsôm gêdêŋ Sedekia gebe "Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ
Anôtô to lau Israel nêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonec gebe Aôm embe ôkêŋ taôm ôsêp
kiŋ Babelŋa nê kasêga lemeŋ, go ônam samuc ma ja êniŋ malac tonec su atom,
ma aôm to nêm gôlôac oc amoa matem jali. 18 Mago aôm embe ôkêŋ taôm ôndêŋ
kiŋ Babelŋa nê kasêga atom, go malac tonec êsêp lau Kaldea lemeŋ ma êsêac
sêkêŋ ja êniŋ malac tau ma aôm ôwê êsêac lemeŋ sa atom." 19 Ma Sedekia
kêsôm gêdêŋ Jeremia gebe "Aê katêc Judawaga, taŋ sêc dêdêŋ lau Kaldea sêja.
Moae lau Kaldea sêkêŋ aê jandêŋ êsêac ma êsêac oc sêŋgôm aê sec." 20 Mago
Jeremia kêsôm gebe "Oc sêkêŋ aôm ôndêŋ êsêac atom. Galoc aôm taŋam wamu
Apômtau awa, taŋ kasôm gêdêŋ aôm naŋ, go ênam aôm sa ma ônam samuc.
21 Mago aôm embe ondec ma ôkêŋ taôm ôndêŋ êsêac atom, go biŋ, taŋ Apômtau
kêtôc gêdêŋ aê naŋ, êtu tôŋ gebe 22 Ôlic acgom, oc sêwê lauo samob, taŋ sêŋgôŋ
Judanêŋ kiŋnê andu naŋ, sêsa dêndêŋ kiŋ Babelŋa nê kasêga sêna ma êsêac oc
sêsôm gebe

'Nem lau, taŋ ôliŋ andaŋ aôm naŋ,
sêsau sêôc aôm to sêkôniŋ aôm tôŋ.
Galoc kôka taôm su kôsêp lemoŋ jakôkô ma êsêac sêc sêja.' 23 Êsêac oc sêwê nêm
lauo to latômi samob sêsa dêndêŋ lau Kaldea sêna, ma aôm taôm oc ôêc
êsêac lemeŋ su atom, kiŋ Babelŋa oc êkôc aôm tôŋ ma ja oc êniŋ malac
tonec."

24 Go Sedekia kêsôm gêdêŋ Jeremia gebe "Ôkêŋ biŋ tonaŋ êndêŋ lau teŋ sêŋô
atom, go ômac êndu atom. 25 Kasêga embe sêŋô ŋawae gebe gajam biŋgalôm
gawiŋ aôm, ma êsêac embe dêndêŋ aôm sêwac ma sêsôm gebe 'Ônac miŋ biŋ,
taŋ aôm kôsôm gêdêŋ kiŋ ma kiŋ kêsôm gêdêŋ aôm naŋ, êndêŋ aêac, ônsa biŋ
teŋ auc êndêŋ aêac atom, go anac aôm êndu atom' 26 embe sêsôm amboac
tonaŋ, go ôsôm êndêŋ êsêac gebe 'Aê kateŋ kiŋ lêna-lêna gebe êsakiŋ aê jamu
jana Jonatannê andu êtiam atom. Embe jana, oc jamac êndu aŋga tônê.' "
27 Go kasêga samob dêdêŋ Jeremia sêja ma têtu kênac eŋ ma eŋ gêjô êsêac

aweŋ kêtôm biŋ, taŋ kiŋ kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ. Tec êsêac sêwi eŋ siŋ gacgeŋ gêmoa gebe ŋac teŋ taŋasuŋ gêjac biŋgalôm tônê atom. 28 Ma Jeremia gêŋgôŋ siŋwaganêŋ malacluŋ e gêdêŋ bêc, taŋ ŋacjo sêku Jerusalem tulu naŋ.

39:1–51:64 Nebukadnesar kêku malac Jerusalem tulu ma gêwê Judanêŋ kiŋ Sedekia jagêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babilon, mago kêgaboac Jeremia su. Gedalia kêtu gôliŋwaga, mago sauŋgeŋ, go sêjac eŋ êndu kelecgeŋ. Lau Juda ŋagêdô sêc su sêja Aiguptu ma sêkac Jeremia gebe êwiŋ êsêac. Anôtônê jaeŋ, taŋ kêkanôŋ lau-m ŋagêdô naŋ, kêsêp môkêlatu 46–51. Eŋ kêsôm biŋ mêtôcŋa lasê gêdêŋ êsêac ma gêdêŋ lau Aiguptu to Babilon amboac tonaŋgeŋ.

52

Sedekianê gôliŋ

1 Sedekianê jala kêtu 21, go eŋ kêtu kiŋ. Eŋ gêjam gôliŋ jala 11 gêŋgôŋ Jerusalem. Eŋ têna Jeremia aŋga Libna latuo Hamutal. 2 Eŋ gêgôm geŋ, taŋ gêjac Apômtau mataanô ŋajam atom naŋ, kêtôm Jojakim gêgôm. 3 Gêŋ taŋ kêtap Jerusalem to Juda sa e Apômtau kêtiŋ êsêac su aŋga laŋônêmŋa naŋ, ŋam kêsêp Apômtaunê têtac ŋandaŋ.

Seku Jerusalem tulu

Ma Sedekia gêli tau sa gêdêŋ kiŋ Babelŋa. 4 Sedekia gêjam gôliŋ jala 8 ma ajôŋ 10 ma ŋabêc 10 su, go kiŋ Babelŋa Nebukadnesar to nê siŋwaga samob sêô lasê Jerusalem gebe sênac siŋ. Êsêac sêgi Jerusalem auc ma sêmasaŋ gamêŋ to gêŋ siŋŋa ŋajaŋa ŋagêdô êtu sêku malac tau tuluŋa. 5 Amboac tonaŋ ŋacjo sêgi malac tau auc e kiŋ Sedekia nê jala gôliŋŋa kêtu 11. 6 Gêdêŋ jala tonaŋ ŋaajôŋ kêtu aclê ŋabêc 9 tôbôm gêjam sêga aŋga malac tau, tec lau tau nêŋ mo masi samucgeŋ. 7 Go ŋacjo têtuc malac ŋatuŋbôm ŋasawa teŋ popoc. Tec kiŋ Sedekia to nê siŋwaga samob sêlic ma sêc sêja. Êsêac sêwi malac tau siŋ gêdêŋ gêbêc sêsa sacgêdô, taŋ gêc tuŋbôm luagêc ŋasawa kêsi kiŋnê kôm sauŋŋa ma sepeŋ gamêŋ Arabageŋ sêja. Gêdêŋ tonaŋ lau Kaldeaŋa sêgi malac tau auc sêmoa. 8 Mago lau Kaldea nêŋ siŋwaga sêjanda kiŋ Sedekia e sê eŋ tôŋ aŋga gaboaŋ Jerikoŋa ma ênê siŋwaga samob sêwi eŋ siŋ ma sêc êliŋ-êliŋ. 9 Go sêkôc kiŋ tôŋ ma sejoŋ eŋ gêdêŋ kiŋ Babelŋa, taŋ gêŋgôŋ Ribla aŋga gamêŋ Hamat naŋ, sêja ma eŋ kêmêtôc Sedekia. 10-11 Kiŋ Babelŋa gêjac Sedekia latui êndu aŋga eŋ tau mataanô ma gêjac Judanêŋ lau towae samob êndu amboac tonaŋgeŋ aŋga Ribla. Ma kêsôm gêdêŋ nê lau gebe sêŋguŋ Sedekia mataanô lasê ma sênsô eŋ tôŋ ŋa kapoacwalô ki. Go kiŋ Babelŋa gêwê eŋ gêja Babel ma kêkêŋ eŋ gêŋgôŋ kapoacwalô e gêmac êndu.

Lau Juda sêŋgôŋ kapoacwalô

12 Gêdêŋ ajôŋ kêtu lemeŋ teŋŋa ŋabêc 10 siŋwaga, taŋ sejop kiŋ Babelŋa naŋ, nêŋ kasêga Nebusaradan, taŋ gêjam sakiŋ kiŋ Babelŋa naŋ, kêsô Jerusalem gêja. Gêdêŋ tonaŋ kiŋ Babelŋa Nebukadnesar gêjam gôliŋ nê gamêŋ jala 19 su. 13 Ma Nebusaradan kêkêŋ ja geŋ Apômtaunê andu to kiŋnê andu ma Jerusalem ŋaandu samob. Eŋ kêkêŋ ja geŋ andu kapôêŋ samob su. 14 Ma lau Kaldea nêŋ siŋwaga, taŋ sêwiŋ Nebusaradan naŋ, têtuc tuŋbôm, taŋ kêgi Jerusalem auc naŋ, popoc samucgeŋ. 15 Ma kasêga Nebusaradan kêkôc lau ŋalêlôm sawa ŋagêdô to lau ŋapopoc, taŋ sêŋgôŋ malac naŋ, ma lau, taŋ sêc dêdêŋ kiŋ Babelŋa sêja naŋ, ma lau lemeŋ mêtêŋa ŋapopoc tôŋ. 16 Mago gêwi lau ŋalêlôm sawa ŋagêdô siŋ gacgeŋ sêmoa gebe sênam kôm aŋga kôm wainŋa to kôm moŋa.

17 Ma lau Kaldeaŋa têtuc Apômtaunê andu ŋaalê, taŋ sêmasaŋ ŋa ki joŋjoŋ naŋ, ma sac to bukom, taŋ sêmasaŋ ŋa ki jojoŋ kêkô Apômtaunê andu ŋalêlôm

naŋ, popoc-popocgeŋ ma sêkôc ki joŋjoŋ tau sêja Babel. 18 Ma êsêac sêkôc
ku to siac ma bôjaŋ to laclu ma gêŋmalu ŋabulakôp to ŋagêŋlêlôm samob, taŋ
sêmasaŋ ŋa ki joŋjoŋ kêtu sakiŋ lôm dabuŋŋa naŋ, samobgeŋ su. 19 Êsêac sêkôc
laclu sauŋ to laclu sêkêŋ wao kêsêpŋa ma suc to ku ma jakaiŋ to gêŋmalu
ŋabulakôp ma laclu sênôm wain kêsêpŋa su amboac tonaŋgeŋ. Siŋwaganêŋ
kasêga kêkôc gêŋ, taŋ sêmasaŋ ŋa gold to silber naŋ, samob su. 20 Alê kapôêŋ
luagêc to bukom ma bulimakao kapoac 12 ŋakatu, taŋ kêtu bukom tau ŋasac
ma sac ŋagêdô, taŋ kiŋ Salomo kêmasaŋ kêtu Apômtaunê anduŋa naŋ, gêŋ
samob tonaŋ ŋai êsêac sêmasaŋ ŋa ki joŋjoŋ. Ma ki samob tonaŋ ŋawapac sec,
tec sêjam dôŋ kêtôm atom. 21 Alê kapôêŋ ŋadôŋ amboac tonec. Alê tau baliŋ
amboac saka lemeŋ teŋ, ma alê tau ŋadambê kêtôm lau têlêac sêmbôêŋ. Êsêac
sêmasaŋ alê tau kêtôm gasuc toŋalêlôm ma ŋadani ŋadôŋ kêtôm lemeŋlatu aclê.
22 Ma sêmasaŋ ŋatêpôê toŋatalô ŋa ki joŋjoŋ ma ŋatêpôê ŋasawa, taŋ sepeŋ
ŋatalô kêsêp naŋ, kêtôm saka samuc teŋ. Ma sêmasaŋ o to kaŋanô ŋakatu ŋa
ki joŋjoŋ amboac tonaŋgeŋ ma sêkêŋ geŋkaleŋ kêgi ŋatalô tau auc. Alê kêtu
luagêcŋa kêtôm tonaŋgeŋ. 23 Kaŋanô 96 geŋkaleŋ makeŋ-makeŋ ma kaŋanô
ŋakatu samob kêpi tageŋ kêtôm 100 geŋkaleŋ o ŋakatu ŋalêlôm.
24 Ma siŋwaganêŋ kasêga kêkôc ŋac dabuŋsêga Seraia agêc dabuŋwaga, taŋ
jakêsô eŋ ŋalabu naŋ, Sepania ma lau têlêac, taŋ sejop lôm dabuŋ ŋasacgêdô
naŋ tôŋ. 25 Aŋga malac Nebusaradan kêkôc Judanêŋ siŋwaganêŋ kasêga to lau
7, taŋ ôliŋ andaŋ kiŋ ma gacgeŋ sêmoa malac naŋ, ma siŋwaganêŋ kasêganê
ŋac-keto-papiawaga, taŋ kêjaliŋ siŋwaga sa aŋga gamêŋ Judaŋa ma keto nêŋ
ŋaê kêsêp ŋaêmôkê naŋ, ma lau gamêŋ Judaŋa 60, taŋ gacgeŋ semoa malac
tau naŋ tôŋ. 26 Ma Nebusaradan kêkôc êsêac tôŋ ma kêsakiŋ êsêac dêdêŋ kiŋ
Babelŋa, taŋ gêŋgôŋ Ribla naŋ sêja. 27 Ma kiŋ Babelŋa kêsôm, tec sêjac êsêac
êndu aŋga Ribla, taŋ gêc gamêŋ Hamat. Tec lau Juda sêwi nêŋ gamêŋ siŋ ma
sêwê êsêac jasêŋgôŋ kapoacwalô.
28 Lau taŋ Nebukadnesar gêwê êsêac jasêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, nêŋ namba
tonec. Eŋ kêkôc lau Juda 3,023 gêdêŋ ênê jala gôliŋŋa kêtu 17. 29 Ma
gêdêŋ ênê jala gôliŋŋa kêtu 18 naŋ, eŋ gêwê lau 832 aŋga Jerusalem jasêŋgôŋ
kapoacwalô. 30 Ma gêdêŋ taŋ Nebukadnesarnê jala gôliŋŋa kêtu 23 naŋ,
siŋwaganêŋ kasêga Nebusaradan gêwê lau Juda 745 jasêŋgôŋ kapoacwalô. Lau
samob sêpi tageŋ têtôm 4,600.

Êsêac sêgaboac Jojakim su ma tetoc eŋ sa aŋga Babel

31 Kiŋ Judaŋa Jojakim gêŋgôŋ kapoacwalô jala 37 su. Gêdêŋ jala tonaŋ kiŋ
Babelŋa Ewilmerodak kêkôc nê kôm gôliŋŋa sa. Tec jala tau ŋaajôŋ kêtu 12 ma
ŋabêc 25 eŋ taê walô kiŋ Judaŋa Jojakim, tec kêgaboac eŋ su aŋga kapoacwalô.
32 Eŋ kêsôm biŋ malôgeŋ gêdêŋ eŋ ma kêkêŋ eŋ gêŋgôŋ lêpôŋ teŋ ŋaô ma ketoc
eŋ sa kêlêlêc kiŋ ŋagêdô, taŋ sêmoa Babel naŋ su. 33 Jojakim kêkwalec nê ŋakwê
kapoacwalôŋa su ma geŋ gêŋ gêŋgôŋ kiŋnê tebo kêtôm bêc samob ŋapaŋ e
gêmac êndu. 34 Ma kiŋ kêkêŋ gêŋ ŋagêdô, taŋ eŋ kêpô lêna naŋ, gêdêŋ eŋ kêtôm
bêc samob, taŋ eŋ gêmoa mata jali naŋ, e gêmac êndu.

Jeremianê Taŋiboa

Taŋiboa lemeŋ teŋ kêsêp buku tonec ŋalêlôm. Taŋiboa tau ŋam gebe ŋacjo seseŋ malac Jerusalem su ma sêwê lau jasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babilon gêdêŋ jala 586 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nom. Biŋ ŋawapac gêjam sêga aŋga buku tonec, mago biŋ takêŋ gêwiŋ Anôtôŋa to takêŋ mateŋ têm, taŋ gêc nêmŋa naŋ, gêc buku ŋalêlôm amboac tonaŋgeŋ. Kêtôm jalageŋ Judawaga taêŋ gêjam ŋacjo seseŋ Jerusalem su gêdêŋ jala 586 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa ŋabiŋ ma sêjam dabuŋ mo to têtaŋ taŋiboa tonec aŋga nêŋ lôm dabuŋ ŋamuŋa.

3

Ŋagêjô ma sêjam tauŋ ôkwi to sêkêŋ mateŋ

1 Aê ŋac teŋ, taŋ kêjala gêŋwapac gêdêŋ Anôtô kêkêŋ ŋagêjô naŋ.
2 Eŋ kêtiŋ aê to kêjanda aê kasêp ŋakesec ŋalêlôm gaja, naŋ ŋawê teŋ kêsa atom.
3 Ma gêjac aê kêtiam-kêtiam popocgeŋ ma taê labu masi.

4 Eŋ gêjac aê ôlic lasê ma ŋoc ŋatêkwa popocgeŋ.
5 Eŋ kêkêŋ aê gaŋgôŋ kapoacwalô gêŋwapac to katêc taucŋa.
6 Eŋ kêkêŋ aê gamoa ŋakesec kêtôm gêŋmatê laŋgwa teŋ.

7 Eŋ gêsô aê tôŋ ŋa kapoacwalô ŋajaŋa. Katu ŋac kapoacwalôŋa, taŋ jaêc su êtôm atom.
8 Aê gamôêc ma kataŋ gebe sênam aê sa. Anôtô gedec gebe êkêŋ taŋa ŋoc môêc.
9 Eŋ gêbôc ŋoc intêna samob auc ŋa poc sagiŋ. Eŋ gêgôm ŋoc lêŋ kêtu poalic.

10 Eŋ gêdib aê amboac bôc saleŋŋa ber kêboaŋ pusup tageŋ kêpi aê amboac lewe teŋ.
11 Eŋ kêjanda aê aŋga intêna ma kêkac aê popoc, go gêwi aê siŋ.
12 Eŋ kêkêkam talam ma kêkêŋ aê katu ênê sôb ŋasokoc.

13 Eŋ kêpê nê sôb kêsô ŋoc ŋalêlôm ŋanôgeŋ
14 e lau samob sêômac kêpi aê ma katu biŋ susuŋa gêdêŋ êsêac samob kêtôm bêc samucgeŋ.
15 Eŋ kêkêc bu ŋamakic kêsêp koclabeŋ ma kêsalê aê auc ŋa gêŋ to bu ŋamakic.

16 Eŋ gêgôm lucluŋ kikec-kikec kêpi gaŋac ma gaŋgôŋ wao ŋalêlôm.
17 Ŋoc katuc kêjala wama atom. Aê kaliŋ ŋalêlôm ŋajamŋa siŋ.
18 Amboac tonaŋ tec kasôm gebe “Ŋoc ŋawasi gêjaŋa su ma kakêŋ matoc Apômtauŋa amboac tonaŋgeŋ.”
19 Taêc gêjam ŋoc gêŋwapac to gamoa jageoŋa tonaŋ kêtôm ŋamalic sec.
20 Aê taêc gêjam biŋ tonaŋ ŋapaŋ ma kêkôniŋ aê katuc tôŋ.
21 Mago biŋ kakêŋ matocŋa gêmu gêmêŋ gêdêŋ aê taêc gêjam biŋ tageŋ tonec gebe

22 Apômtaunê moasiŋ gêjac pep su atom ma nê taê labu gêbacnê su atom tageŋ.
23 Bêbêcgeŋ samob mêŋkêtu wakuc, aômnêm biŋ ŋaŋêŋ gêjam sêga.
24 Katuc kêsôm lasê gebe “Apômtau kêtu ŋoc gêŋlênsêm, tec jakêŋ matoc eŋ.”

25 Apômtau eŋ ŋac gabêjam gêdêŋ aêac, taŋ akêŋ mateŋ eŋ, gêdêŋ lau, taŋ tonêŋ ŋalêlôm sesom eŋ samucgeŋ naŋ.
26 Daôŋ Apômtau gebe mêŋênam aêac kêsi ŋa aweŋmêgeŋ nec gêŋ ŋajamgoc.

27 Ŋac teŋ embe êôc nê gêŋwapac ênac m êndêŋ eŋ ŋapalêgeŋ oc êmoasiŋ eŋ ŋajam.

28 Apômtau embe êkêŋ gêŋwapac naênsac eŋ, naŋ ênam tau tôŋgeŋ êŋgôŋ nê tauŋa.
29 Eŋ êmbôc awasuŋ auc, ec êmac êndu samucgeŋ atom.
30 Eŋ êtôc alianô êndêŋ ŋac, taŋ kêtap eŋ naŋ, ma êkêŋ tau êndêŋ lau sêŋgôm eŋ maja êsa e êôc eŋ tôŋ.

31 Gebe Apômtau eŋ taê walô ŋam, tec êtiŋ su endeŋ tôŋgeŋ atom.
32 Eŋ embe êkêŋ gêŋwapac êtap aêac sa oc taê walô aêac êtiam gebe gabêjam gêjam eŋ auc
33 gebe êkêŋ gêŋwapac to ŋandaŋ tonaŋ kêmoasiŋ eŋ atom.

34 Apômtau kêjala embe sêkôniŋ aêac katuŋ sêsêp kapoacwalô,
35 embe sêŋgamiŋ biŋgêdêŋ, taŋ eŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac naŋ,
36 embe sênam biŋgêdêŋ ôkwi aŋga gamêŋ mêtôcŋa, eŋ kêjala.

37 Apômtaunê ŋalêlôm ŋanô kêsa ŋapaŋ.
38 Biŋ ŋajam to biŋ sec oc mêŋêsa êtôm taugeŋ êtu ênê jatuŋa.
39 Embe sêkêŋ ŋagêjô êtu aêacnêŋ secŋa, naŋ tali aweŋ sa êtu asageŋŋa.

40 Tasala to tansaê nêŋ lêŋ ma tamu dandêŋ Apômtau tana.
41 Daôc lemeŋ to ŋalêlôm sa êndêŋ Anôtô undambêŋa gebe
42 “Aêac agêli to ali tauŋ sa ma aôm Apômtau kôsuc ma biŋ ôkwi atom.

43 “Aôm kôkwa taôm auc ŋa têmtac ŋandaŋ ma kôjanda aêac ma gôjac aêac ŋa taêm walô masigeŋ.
44 Aôm kôkwa taôm auc ŋa tao gebe aêacma mec êsô wacêtap aôm sa atom.
45 Aôm gôgôm aêac atu nom samucgeŋ ŋalênduc to gêŋgambu.

46 “Aêacma ŋacjo sêpêlê to sêsu aêac susu.
47 Ŋalêlôm ŋatutuc ma gêŋwapac kêkôm aêac auc ma aêac amoa atêc tauŋ to alendec ŋanôgeŋ.
48 Ŋoc matocsulu kêsêwa amboac bu kapôêŋ gebe aêŋoc lau samob sêjaŋa.

49 “Matocsulu keseleŋ gê tôŋgeŋ
50 e Apômtau êtu kêniŋ aŋga undambê ma êlic aêac.
51 Ŋoc ŋalêlôm ŋawapac ŋanôgeŋ gebe gêlic gêŋ, taŋ kêtap aêŋoc lauo malacŋa sa naŋ.

52 “Ŋacjo taŋ sedec aê ŋam masigeŋ naŋ, nêŋ lip gêjac aê amboac moc.
53 Êsêac sêbaliŋ aê tomatoc jaligeŋ kasêp sê ma sêsabi poc gêŋgôŋ sêawa auc.
54 Bu gêjam aê auc. Aê taêc gêjam gebe ‘Aê gabacgac.’
55 “O Apômtau, aŋga sê ŋalêlôm aê gamôêc gêdêŋ aôm,
56 ma gêdêŋ taŋ aê kateŋ aôm gebe ‘Ôŋô ŋoc môêc’ naŋ, aôm kôkêŋ taŋam.
57 Aôm gôjô aêŋoc biŋ ma kôsôm gebe ‘Ôtêc taôm atom.’

58 “O Apômtau, aôm mêŋgôjam aê sa to gôjam aê katuc kêsi.
59 O Apômtau, aôm gôlic gêŋ geo, taŋ sêgôm gêdêŋ aê naŋ. Ômêtôc aê naêndêŋ.
60 Aôm kôjala ŋacjo nêŋ têntac gedec aêŋa ma sêgôm gêŋlêlôm taêsam kêtu aêŋa.

61 “O Apômtau, aôm gôŋô êsêacnêŋ biŋ kêsi-kêsi, nêŋ gêŋlêlôm samob kêtu aêŋa.
62 Sêsôm biŋ kêtôm bêc samob ma sêkic biŋ kêtu aêŋa.
63 Gêdêŋ bêbêc e oc kêsêp êsêac têtaŋ pêlê aê.

64 “O Apômtau, ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac êtôm gêŋ, taŋ sêgôm naŋ.
65 Ôpuc boa êsêac ma ôkêŋ êsêac sêŋgôŋ togêŋwapac ŋanôgeŋ.
66 Ôjanda êsêac to onseŋ êsêac su samucgeŋ aŋga nom.”

Esekiel

Propete Esekiel gêmoa nom gêdêŋ taŋ sesеŋ malac Jerusalem su gêdêŋ jala 586 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa naŋ. Eŋ gêjam sakiŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babilon to êsêac, taŋ sêŋgôŋ Jerusalem naŋ. Buku tau gêwa tau kêkôc gêja ŋasêbu aclê gebe

1. Môkêlatu 1–24 Propete kêkêŋ puc nê lau gebe ŋacjo oc sêku Jerusalem tulu ma sensеŋ malac tau su ênaŋa.
2. Môkêlatu 25–32 Apômtau kêkêŋ jaeŋ gebe êmêtôc lau-m toê-toê, taŋ sêkôniŋ ênê lau to sêwê êsêac seogeŋ naŋ.
3. Môkêlatu 33–39 Gêdêŋ taŋ Jerusalem gêjaŋa su naŋ, Apômtau gêjac nê lau têntac tôŋ to gêjac mata gêdêŋ êsêac gebe êmoasiŋ êsêac êndêŋ têm, taŋ gêc nêmŋa naŋ.
4. Môkêlatu 40–48 Esekiel gêlic lôm dabuŋ wakuc to ŋagêŋlêlôm ma gêwa Judawaganêŋ lau-m wakuc sa amboac tonaŋgeŋ.

Esekiel kêkêŋ gêwiŋ ŋanô ma gêlic ŋakatu taêsam gêc nê ŋalêlôm. Eŋ gêlic ŋakatu tau gêdêŋ taŋ nê katu kaiŋ teŋ kêsa naŋ. Ma eŋ gêwa nê jaeŋ taêsam sa ŋa dôŋ, taŋ gêjam naŋ. Esekiel kêkac lau gebe sênam tauŋ ôkwi e nêŋ ŋalêlôm êtu wakuc ma eŋ gêlêŋ biŋ tameŋi gebe sejop nêŋ latuŋi ŋapep. Eŋ kêsôm lasê gebe kêkêŋ mata lau sênam tauŋ ôkwiŋa e nêŋ lêŋ êtu wakuc. Esekiel eŋ propetegeŋ atom, eŋ dabuŋwaga amboac tonaŋgeŋ. Kêtu tonaŋŋa eŋ taê kêka ŋanô gebe lôm dabuŋ êtu wakuc ma lau sêmansaŋ tauŋ e têtu lau dabuŋ.

Anôtônê lêpôŋ

1 Gêdêŋ jala kêtu 30 ŋaajôŋ kêtu aclê ma ŋabêc kêtu lemeŋ teŋ aê gamoa gawiŋ lau kapoacwalôŋa aŋga bu Kebar ŋatali. Gêdêŋ tonaŋ undambê gêŋa ma galic ŋakatu, taŋ Anôtô gêsuŋ gêdêŋ aê naŋ. 2 Gêdêŋ ajôŋ tau ŋabêc kêtu lemeŋ teŋ tonaŋ kiŋ Jehoiakin gêŋgôŋ kapoacwalô ŋajala kêtu lemeŋ teŋ su 3 ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Busi latu aê, dabuŋwaga Esekiel, aŋga bu Kebar, taŋ kêpoac Kaldeanêŋ gamêŋ naŋ. Ma Apômtaunê ŋaclai mêŋgêjam aê auc.

4 Aê gaôc matoc sa ma galic mu gêbuc ŋatêna sec, taŋ gêmêŋ aŋga gamêŋ gêmu kêsêpŋa (nodoŋa) totao kapôêŋanô, taŋ ŋawasi kêkôm aê auc to ja kêpêlaŋ kêsa gêmêŋ ŋapaŋ naŋ. Ma aŋga ja tau ŋalêlôm aê galic amboac bras ŋamondec-mondec. 5 Aŋga mutêna tau ŋalêlôm aê galic ŋakatu amboac gêŋ mateŋ jali aclê, taŋ ŋakatu amboac ŋamalac. 6 Êsêac samob nêŋ laŋôŋanô aclê-aclê to ŋamagê aclê-aclê kêtômgeŋ. 7 Êsêac eŋkaiŋ solop ma galic eŋpoap amboac bulimakao kapoac nêŋ ma ŋawasi to ŋaôsic-ôsic amboac bras. 8 Êsêac lemeŋ kêtôm ŋamalacnêŋ ma kêsa aŋga nêŋ ŋamagê aclê-aclê ŋaka-suŋlabu. Ma êsêac laŋôŋanô to nêŋ ŋamagê amboac tonec gebe 9 Nêŋ ŋamagê luagêc gêlam e ŋatêpôê kêmoasac tau ma êsêac embe sêsêlêŋ, go sêkac tauŋ ôkwi-ôkwi teŋ atom, sêsêlêŋ solopgeŋ sêja.

10 Êsêacnêŋ laŋôŋanô ŋakatu amboac tonec gebe Êsêac samob nêŋ laŋôŋanô, taŋ gêc nêmŋa naŋ, ŋakatu amboac ŋamalac. Laŋôŋanô anôŋa amboac lewe ma laŋôŋanô gasêŋa amboac bulimakao to laŋôŋanô dêmôêmuŋa amboac momboaŋ. 11 Êsêac sêlam nêŋ ŋamagê luagêc-luagêc gêmu kêpi e sêmoasac tau. Ma êsêac sêkwa ôliŋ auc ŋa nêŋ ŋamagê luagêc-luagêc ŋagêdô. 12 Ma samob sêsêlêŋ solopgeŋ sêja kêtôm ŋalau gêjam gôliŋ êsêac ma sêkac tauŋ ôkwi teŋ atom.

13 Aŋga gêŋ mateŋ jali tonaŋ ŋalêlôm gêŋ teŋ gêc, taŋ galic amboac ja ŋalana kêtôm dawеŋ ŋawê ŋaoleb-oleb kêsa. Ja tau ŋawê kaiŋ teŋ ma ôsic kêkac aŋga ja

tau kêsa gêmêŋ. 14 Ma gêŋ mateŋ jali tau sêlêti sêja sêmêŋ—sêja sêmêŋ eb tageŋ amboac ôsic kêkac.
15 Gêdêŋ taŋ aê kasala gêŋ mateŋ jali tonaŋ naŋ, aê galic wil aclê sêkô nom, wil tau tageŋ-tageŋ kêtôm êsêacgeŋ. 16 Wil aclê tonaŋ kêtôm taugeŋ, ŋawasi amboac pocawa. Kêtôm wilgeŋ wil teŋ gêjac keso ŋalêlômgeŋ. 17 Embe sêsêlêŋ sêna gamêŋ tônê me ônê, oc sêsêlêŋ solopgeŋ sêna, sêkac tauŋ ôkwi-ôkwi atom.
18 Ma mateŋanô gêjam wil samob ŋatali aucgeŋ. 19 Ma gêŋ mateŋ jali aclê tau embe sêsêlêŋ, go wil sêsêlêŋ sêwiŋ êsêac. Ma gêŋ mateŋ jali embe sêôŋ sa sêpi aŋga nom, go wil sêôŋ sa amboac tonaŋgeŋ. 20 Gêŋ mateŋ jali aclê sêsêlêŋ kêtôm nêŋ ŋalau têtac gêwiŋ ma wil dêdi sêwiŋ êsêacgeŋ gebe gêŋ mateŋ jali nêŋ ŋalau gêjam gôliŋ wil amboac tonaŋ. 21 Amboac tonaŋ têm samob naŋ gêŋ mateŋ jali tauŋ embe sêsêlêŋ, go wil sêsêlêŋ. Embe sêkô, go wil sêkô. Embe sêôŋ sa, go wil sêôŋ sa amboac tonaŋgeŋ gebe gêŋ mateŋ jali nêŋ ŋalau gêjam gôliŋ wil.
22 Aŋga gêŋ mateŋ jali môkêŋapac lôlôc gêŋ teŋ gêc, taŋ galic amboac umboŋ ŋawasi amboac glas kaiŋ teŋ, ŋaê kristal. 23 Aŋga umboŋ ŋalabu gêŋ mateŋ jali tauŋ sêkô ma sêmêtôc nêŋ ŋamagê luagêc kêtômgeŋ e teŋ nê kêmoasac êsêagêc, taŋ sêkô eŋ makeŋ-makeŋ naŋ nêŋ. Ma êsêac sêkwa nêŋ ôliŋ auc ŋa nêŋ ŋamagê luagêc ŋagêdô. 24 Gêdêŋ taŋ sêsêlêŋ naŋ, aê gaŋô nêŋ ŋamagê ŋakicsêa amboac bu kapôêŋ ŋakicsêa ma amboac Apômtau ŋaclai ŋatau nê awa to gamêŋ ŋadindiŋ amboac siŋwaga toŋ kapôêŋ nêŋ ŋadindiŋ. Gêdêŋ taŋ sêkô ŋaŋêŋ naŋ, sêgasuŋ nêŋ ŋamagê 25 Mago awa teŋ kêsa aŋga umboŋ, taŋ gêc êsêac môkêŋapac ŋaôŋa naŋ ŋapaŋgeŋ.
26 Ma aŋga umboŋ, taŋ gêc êsêac môkêŋapac ŋaôŋa naŋ, ŋamakeŋ aê galic gêŋ teŋ amboac lêpôŋ sapir majaŋ-majaŋŋa ma ŋakatu teŋ amboac ŋamalac gêŋgôŋ lêpôŋ tau ŋaô. 27 Ma galic ŋakatu tau ŋamakeŋ ŋaôŋa ŋawasi amboac bras ŋamondec-mondec ma ŋamakeŋ ŋalabuŋa amboac ja ŋawaô. Ma ŋawê ŋawasi kaiŋ teŋ kêkôm ŋakatu samucgeŋ auc. 28 Ma ŋawê ŋawasi tau kêtôm kasômbuc, taŋ kêkô tao ŋalêlôm naŋ. Apômtaunê ŋawasi ŋakatu tau tonaŋ.

Apômtau kêkalem Esekiel gebe êtu propete teŋ

Aê galic ma gau tauc gaêc laŋôcanô gêdêŋ nom ma gaŋô awa teŋ, taŋ kêsôm biŋ naŋ.

2

1 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ŋamalac latu, ôndi sa. Aê gabe jasôm biŋ êndêŋ aôm.” 2 Gêdêŋ taŋ awa kêsôm biŋ gêmoa naŋ, Apômtau nê ŋalau kêsêp aêŋoc ŋalêlôm gêja ma gêôc aê sa jakakô ma aê gaŋô awa tau kêsôm biŋ gebe 3 “O ŋamalac latu, aê gabe jasakiŋ aôm ôndêŋ lau Israel. Êsêac to nêŋ mimi sêli tauŋ sa to sêbuc dêmôêŋ aê e mêŋgêdêŋ galoc. 4 Êsêac gêsuŋtêkwa ŋatoŋ to tetoc aê sa atom. Aê jasakiŋ aôm ôndêŋ êsêac ôna gebe ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtaunê biŋ tau tonec. 5 Êsêac lau toŋ teŋ, taŋ sêli tauŋ sa ŋasec, tec êsêac sêkêŋ taŋeŋ me sêkêŋ taŋeŋ atom, mago êsêac sêjala gebe propete teŋ gêmoa êsêac ŋalêlôm.
6 “Ŋamalac latu, aôm ôtêc êsêac to nêŋ biŋ atom. Gêŋ ŋatêkwa to locgôm oc sêkôm aôm auc ma ôŋgôŋ alidêbu ŋaô, mago ôtêc êsêacnêŋ biŋ to nêŋ laŋôŋsiboa atom gebe êsêac lau toŋ teŋ, taŋ sêli tauŋ sa ŋasec naŋ. 7 Aôm ôsôm ŋoc biŋ êndêŋ lau toŋ teŋ, taŋ sêli tauŋ sa ŋasec naŋ, êsêac sêkêŋ taŋeŋ me sêkêŋ taŋeŋ atom.
8 “Ŋamalac latu, aôm ôkêŋ taŋam biŋ, taŋ aê gabe jasôm êndêŋ aôm naŋ. Ôli taôm sa êtôm êsêac atom. Ôŋa awamsuŋ ma ôniŋ gêŋ, taŋ aê gabe jakêŋ êndêŋ aôm naŋ.” 9 Go aê galic lêma teŋ, taŋ kêmêgôm papia toluŋ teŋ naŋ, kêmêtôc

tau gêdêŋ aê. 10 Ma lêma tau kêlaiŋ papia tau ma galic teto biŋ taŋiboaŋa to biŋ
ijoc ma biŋ ojaeŋa kêsêp makeŋ-makeŋ.

3

1 Go Anôtô kêsôm gêdêŋ aê gebe "Ŋamalac latu, ôniŋ gêŋ, taŋ gêc aôm
laŋômnêmŋa naŋ, ôniŋ papia toluŋ tonaŋ, go ôna ma ôsôm biŋ andêŋ lau
Israel."
2 Amboac tonaŋ aê gaŋa aocsuŋ ma eŋ kêkêŋ luŋ tau gêdêŋ aê gebe janiŋ.
3 Ma eŋ kasôm gebe "Ŋamalac latu, ôniŋ papia tec kakêŋ gêdêŋ aôm nec e ênam
têmtacsêga auc." Aa gaeŋ gêŋ tau ma kasaê ŋakana kêtôm lap.
4 Go Anôtô kasôm gebe "Ŋamalac latu, ôndêŋ lau Israel ôna ma ôsôm ŋoc
biŋ lasê êndêŋ êsêac. 5 Aê jasakiŋ aôm ôndêŋ lau toaweŋ talô ma toaweŋ
ŋawapac nec atom, jasakiŋ aôm ôndêŋ lau Israelgeŋ. 6 Aê jasakiŋ aôm ôndêŋ
lau-m ŋagêdô, taŋ sêsôm aweŋ jaba, taŋ aôm gôŋô atom naŋ atom amboac
tonaŋgeŋ. Embe jasakiŋ aôm ôndêŋ lau-m amboac tonaŋ, oc sêkêŋ taŋeŋ aôm
awam. 7 Mago lau Israel oc sêkêŋ taŋeŋ aôm awam atom gebe êsêac dedec
gebe sêkêŋ taŋeŋ aê aoc. Biŋ tonaŋ ŋam gebe lau Israel samob gêsuŋtêkwa
ŋatoŋ ma naŋ ŋalêlôm ŋadani. 8 Ôlic acgom, galoc aê jaŋgôm aôm laŋômsiboa
atôm êsêacnêŋ ma têmbêlam ŋajaŋa êtôm êsêac teŋbeleŋ. 9 Biŋŋanô, aê kakêŋ
aôm têmbêlam ŋajaŋa kêtôm pocawa kaiŋ teŋ diamand su. Ôtêc êsêac atom ma
êsêac laŋôŋsiboa êtakê aôm atom gebe êsêac lau toŋ teŋ, taŋ sêli tauŋ sa ŋasec
naŋ."
10 Go Anôtô kêsôm biŋ tonec gêwiŋ gebe "Ŋamalac latu, biŋ samob, taŋ jasôm
êndêŋ aôm naŋ, ênêc nêm ŋalêlôm ma ôkêŋ taŋam aê aoc tau. 11 Gocgo ôndêŋ
nêm lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, ôna ma ôsôm êndêŋ êsêac, taŋ sêkêŋ
taŋeŋ me sêkêŋ taŋeŋ atom gebe 'Apômtaunê biŋ tau tonec.' "
12 Go Anôtônê Ŋalau kêsip aê sa ma gêdêŋ taŋ Apômtau toŋawasi gêdi naŋ, aê
gaŋô ôjô gêjam ŋakicsêa kapôêŋ aŋga aê dêmôêcmuŋa. 13 Ŋakicsêa tau ŋam kêsêp
gêŋ mateŋ jali sêkac ŋamagê kêpi tau ma wil kêsêlêŋ gêwiŋ êsêac. Ma ŋakicsêa
tau tonaŋ kêtôm ôjô ŋakicsêa. 14 Go ŋalau kêsip aê sa ma kêkôc aê gêc gêja.
Ma aê gaêc gaja toŋaclaigeŋ e ŋalêlôm kêpuc aê ma Apômtaunê lêma kêkôniŋ
aê ŋanôgeŋ. 15 Tec aê gaô lasê lau kapoacwalôŋa, taŋ sêŋgôŋ malac Tel Abib
aŋga bu Kebar ŋatali naŋ. Aê gaŋgôŋ êsêac ŋalêlôm bêc 7 toŋoc ŋalêlôm gêmô
aêgeŋ kêtu gêŋ, taŋ galic to gaŋô naŋ.

Apômtau kêkêŋ Esekiel kêtu dibwaga teŋ

16 Gêdêŋ taŋ bêc 7 gêjaŋa naŋ, Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ aê. 17 Eŋ kêsôm gebe
"Ŋamalac latu, aê kakêŋ aôm kôtu dibwaga lau Israelŋa. Êndêŋ taŋ ôŋô biŋ êsa
aocsuŋ, naŋ naôkêŋ puc êsêac ônam aê laŋôc. 18 Aê embe jasôm êndêŋ ŋac alôb-
alôb teŋ gebe eŋ oc êmac êndu, mago aôm embe ôkêŋ puc to ôsôm biŋ êndêŋ eŋ
e êwi nê lêŋ sec siŋ ma êmoa mata jali nec atom, oc ŋac alôb-alôb êmac êndu êtu
nê secŋa, mago aôm oc ôwê ênê dec ŋakaiŋ. 19 Mago aôm embe ôkêŋ puc ŋac
alôb-alôb ma eŋ êwi siŋ atom to ênam tau ôkwi aŋga nê lêŋ sec atom, go eŋ oc
êmac êndu amboac ŋac alôb-alôb, mago aôm gôjam taôm kêsi.
20 "Ma teŋ. Ŋac gêdêŋ teŋ embe êwi nê lêŋ gêdêŋ siŋ ma êŋgôm sec ma aê
jakêŋ eŋ êka selelec, eŋ oc êmac êndu, gebe aôm kôkêŋ puc eŋ atom, tec eŋ êmac
êndu êtu ênê secŋa. Aê oc taêc ênam nê koleŋ ŋajam, taŋ eŋ gêgôm naŋ, êtiam
atom. Mago aôm oc ôwê nê dec ŋakaiŋ. 21 Mago aôm embe ôkêŋ puc ŋac gêdêŋ
teŋ gebe êŋgôm sec atom ma eŋ embe endec sec, naŋgo êmoa mata jali gebe
eŋ kêkêŋ taŋa nêm puc ma aôm oc ônam taôm katôm kêsi amboac tonaŋgeŋ."

Esekiel oc êtôm gebe êsôm biŋ atom

22 Ma Apômtau lêma gêsac aê ma eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôndi sa ma ôsa
gaboaŋ ôna. Aê gabe jasôm biŋ êndêŋ aôm aŋga tônê.”
23 Amboac tonaŋ aê kasa gaboaŋ gaja ma aŋga tonaŋ aê galic Apômtaunê
ŋawasi kêtôm aê galic su aŋga bu Kebar ŋatali. Aê gau tauc laŋôcanô gêdêŋ
nom, 24 mago Apômtaunê Ŋalau gêjam aêŋoc ŋalêlôm auc. Ma Apômtau kêsôm
gêdêŋ aê gebe “Naôsô nêm andu ma ôlai katam auc. 25 O ŋamalac latu, oc sêsô
aôm tôŋ ŋa lêpoa ma aôm ôtôm gebe ôsa awê ôndêŋ lau atom. 26 Ma aê gabe
jakêŋ imbêlam êsap lômboam tôŋ gebe awammê êsa ma ôtôm gebe ônac biŋsu
êsêac atom gebe êsêac lau toŋ teŋ, taŋ sêli tauŋ sa sec naŋ. 27 Mago êndêŋ taŋ
jasôm biŋ êndêŋ aôm naŋ, jandelec awamsuŋ, go aôm ôsôm êndêŋ êsêac gebe
‘Apômtau Anôtô nê biŋ tonec’. Ŋac taŋ êkêŋ taŋa naŋ, êŋô biŋ tau. Ŋac taŋ
endec naŋ, endecgeŋ gebe êsêac lau toŋ teŋ, taŋ sêli tauŋ sa sec naŋ.”
4:1–17:24 Apômtaunê jaeŋ ŋagêdô, taŋ Esekiel geoc lasê naŋ, kêsêp ŋasêbu
tonec. Anôtônê biŋ kêkanôŋ Jerusalem, taŋ ŋacjo oc senseŋ su naŋ, ma lau,
taŋ ŋacjo oc sêwê êsêac nasêŋgôŋ kapoacwalô naŋ. Propete gêwa biŋ ŋawapac
ŋam sa amboac tonaŋ. Ŋam kêsêp launêŋ sakiŋ gwamŋa to nêŋ sec.

18

Lau samob sêwê nêŋ biŋ ŋakaiŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ

1 Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ aê gebe 2 “Aŋga gamêŋ Israel amac asôm-asôm
biŋgôliŋ laŋgwa tonec gebe
‘Tameŋi seŋ wain ŋanô matac
ma latuŋi luŋluŋ siŋ-siŋ.’
naŋ ŋam amboac ondoc.”
3 Apômtau kêsôm gebe “Aê gamoa matoc jali, tec jasôm êtu tôŋ gebe sêsôm
biŋgôliŋ tonaŋ aŋga Israel êtiam atomanô. 4 Ôlic acgom, aê katu lau samob
katuŋ ŋatau. Aê katu tama katu ŋatau to latu katu ŋatau amboac tonaŋgeŋ ma
ŋac, taŋ êŋgôm sec naŋ, êmac êndu.
5 “Ŋac gêdêŋ êsap biŋsu tôŋ ma êsa nê lêŋ ŋaŋêŋgeŋ. 6 Eŋ êniŋ gêŋ aŋga anôtôi
jaba nêŋ gamêŋ ŋabau to êôc mataanô sa êndêŋ Israelnêŋ gwam atom ma
êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa êndêŋ nê ŋac jabaŋ eŋ nê awê ma ênêc êwiŋ, taŋ ênam
ôli ajôŋ naŋ atom. 7 Eŋ êkôniŋ ŋac teŋ atom ma êŋgamiŋ ŋac teŋ nê kamaclauŋ
atom. Eŋ ênam geŋgeŋ atom. Eŋ êkêŋ mo êndêŋ lau, taŋ mo êjô êsêac naŋ, sêniŋ
to êkêŋ ŋakwê êndêŋ lau toôliŋ ŋaôma sêsô. 8 Eŋ êkêŋ mone êndêŋ lau, mago
taê êka ŋalakac atom ma eŋ êka jaê mone êlêlêc su atom amboac tonaŋgeŋ. Eŋ
êŋgôm sec atom ma êmêtôc launêŋ biŋ naêndêŋgeŋ. 9 Eŋ êsa nê lêŋ êtôm ŋoc
jatu ma ejop ŋoc biŋsu ŋapepgeŋ. Ŋac amboac tonaŋ eŋ ŋac gêdêŋ ma êmoa
mata jali. Apômtau Anôtô nê biŋ tau tonaŋ.
10 “Ma latu, taŋ ŋac amboac tonaŋ êka lasê naŋ, êjaŋgo gêŋ su ma ênac
ŋamalac êndu ma êsa tamanê lêŋ gêdêŋ atom, 11 eŋ êniŋ gêŋ aŋga anôtôi jaba
nêŋ gamêŋ ŋabau ma êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa êndêŋ nê ŋac jabaŋ eŋ nê awê,
12 ma êkôniŋ lau ŋalêlôm sawa to lau sêpô lêna tauŋŋa ma ênam geŋgeŋ gêŋ to
êŋgaminŋ kamaclauŋ ma êôc mataanô sa êndêŋ gwam to êŋgôm gêŋ alôb-alôb,
13 êkêŋ mone êndêŋ lau ma taê êka ŋalakac to êka jaê mone êlêlêc su, oc êmoa
mata jali me masi. Masianô. Eŋ gêgôm gêŋ alôb-alôb samob tonaŋ, amboac
tonaŋ eŋ êmac êndu, ma oc êwê eŋ tau êmac êndu ŋakaiŋ.
14 “Ma latu taŋ ŋac tau tonaŋ êka lasê naŋ, êlic sec samob, taŋ tama gêgôm
naŋ, ma êtakê to êŋgôm gêŋ samob tonaŋ atom, 15 eŋ êniŋ gêŋ aŋga anôtôi jaba
nêŋ gamêŋ ŋabau to êôc mataanô sa êndêŋ Israelnêŋ gwam atom ma êŋgôm
gêŋ mockaiŋŋa êndêŋ nê ŋac jabaŋ eŋ nê awê atom. 16 Eŋ êkôniŋ lau to êjatu
kamaclauŋ ma êjaŋgo gêŋ atom, mago êkêŋ mo êndêŋ lau, taŋ mo êjô êsêac

naŋ, sêniŋ ma êkêŋ ŋakwê êndêŋ lau toôliŋ ŋaôma sêsô. 17 Eŋ ejop lêma gebe
êŋgôm gêŋ eso atom ma êkêŋ mone êndêŋ lau, mago taê êka ŋalakac to êka jaê
mone êlêlêc su atom. Eŋ ejop ŋoc jatu to êsa nê lêŋ êtôm ŋoc biŋsu, oc êmac êndu
atom, eŋ êmoa mata jali biŋŋanôgeŋ. 18 Tageŋ ŋac tau tama, taŋ gêgôm gêŋ
ŋaclai sec to kêjaŋgo launêŋ gêŋ ma gêgôm gêŋ ŋajam gêdêŋ nê lau naŋ atom,
oc êmac êndu êtu nê secŋa.
19 "Ma amac atu kênac gebe 'Latu êôc ŋandaŋ êtu tamanê secŋa atom êtu
asageŋŋa.' Latu kêsap biŋsu tôŋ to têtac gêwiŋ biŋgêdêŋ ma gejob ŋoc jatu
samob ŋaŋêŋgeŋ, tec eŋ êmoa mata jali biŋŋanôgeŋ. 20 Ŋac taŋ gêgôm sec naŋ,
êmac êndu. Latu êôc ŋandaŋ êtu tamanê secŋa atom ma tama êôc ŋandaŋ êtu
latunê secŋa atom. Ŋac gêdêŋ êtap nê ŋagêjô ŋajam sa ma ŋac sec êtap ŋagêjô
sec sa êtu nê secŋa.
21 "Mago ŋac sec teŋ embe êkac tau su aŋga nê sec samob, taŋ eŋ gêgôm naŋ,
ma ejop ŋoc jatu samob ma êsap ŋoc biŋsu tôŋ ma têtac êwiŋ biŋgêdêŋ, naŋ
êmoa mata jali biŋŋanôgeŋ. Eŋ êmac êndu atom. 22 Anôtô oc taê ênam nê sec,
taŋ eŋ gêgôm naŋ, êtiam atom. Eŋ êmoa mata jali êtu biŋgêdêŋ, taŋ eŋ gêgôm
naŋŋa." 23 Apômtau Anôtô kêsôm gebe "Amac abe ŋac sec teŋ embe êmac êndu,
oc jalic ŋajam me. Masianô. Aê têtac gêwiŋ gebe jalic eŋ ênam tau ôkwi ma êmoa
mata jali.
24 "Mago ŋac gêdêŋ teŋ embe êwi nê lêŋ gêdêŋ siŋ ma êŋgôm sec to êŋgôm gêŋ
alôb-alôb, taŋ ŋac sec gêgôm naŋ, oc êmoa mata jali me masi. Masianô. Anôtô
taê ênam ênê biŋgêdêŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ, ŋateŋ atom. Eŋ êmac êndu gebe eŋ
kêgêli biŋsu ma gêgôm sec.
25 "Mago amac asôm gebe 'Anôtônê lêŋ jagêdêŋ atom.' Amac lau Israel, akêŋ
taŋem aê acgom. Ŋoc lêŋ jagêdêŋ atom me. Amac taôm nêm lêŋ tonaŋ jagêdêŋ
atom. 26 Ŋac gêdêŋ teŋ embe êkac tau su aŋga biŋgêdêŋ ma êŋgôm sec, e êmac
êndu. Eŋ êmac êndu êtu sec, taŋ eŋ gêgôm naŋŋa. 27 Ma ŋac sec teŋ embe êkac
tau su aŋga sec, taŋ eŋ gêgôm naŋ, ma êsap biŋsu tôŋ to têtac êwiŋ biŋgêdêŋ,
go ênam katu kêsi. 28 Eŋ gêjam tau ôkwi aŋga nê sec samob, taŋ gêgôm naŋ, tec
êmoa mata jali ma êmac êndu atom. 29 Mago lau Israel sêsôm gebe 'Apômtaunê
lêŋ jagêdêŋ atom.' O lau Israel, amboac ondoc. Aêŋoc lêŋ jagêdêŋ atom me.
Aê gabe amacnêm lêŋ jagêdêŋ atom.
30 "O lau Israel, kêtu biŋ tonaŋŋa aê gabe jamêtôc amac samob êndêŋ-
êndêŋgeŋ êtôm nêm lêŋ. Apômtaunê biŋ tau tonaŋ. Amac embe ambu taôm to
anam taôm ôkwi aŋga nêm keso atom, oc anaŋa êtu nêm secŋa. 31 Ambaliŋ nêm
sec samob, taŋ agôm gêdêŋ aê naŋ, siŋ ma amansaŋ nêm ŋalêlôm to nêm katôm
êtu wakuc. O lau Israel, amac abe amac êndu êtu ageŋŋa." 32 Apômtau kêsôm
gebe "Ŋac teŋ embe êmac êndu, oc jalic ŋajam atom. Amboac tonaŋ anam taôm
ôkwi gebe amoa matem jali."
19:1–32:32 Jaeŋ ŋagêdô, taŋ kêsôm lasê gebe Anôtô êmêtôc nê lau naŋ, ma ŋagêdô, taŋ kêkanôŋ lau jaba, taŋ sêŋgôŋ sêsi Judawaga naŋ, kêsêp môkêlatu tonec.

33

Apômtau kêkêŋ Esekiel kêtu dibwaga teŋ

1 Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe 2 "o ŋamalac latu, ôsôm êndêŋ nêm lau gêŋ,
taŋ ŋanô êsa êndêŋ noc, taŋ jakêŋ siŋ êsa gamêŋ êmêŋ. Lau gamêŋ tonaŋŋa
sêjaliŋ nêŋ teŋ sa êtu dibwaga. 3 Eŋ embe êlic ŋacjo têdabiŋ, naŋ eŋ ênac dauc
êtaŋ gebe êkêŋ puc lau samob. 4 Embe teŋ êŋô, mago êkêŋ taŋa atom e ŋacjo
êô lasê ma ênac eŋ êndu, go eŋ tau êwê kaiŋ êmac êndu ŋatôp. 5 Eŋ êmac êndu
ŋatôp ênêc eŋ tauŋa gebe eŋ kêkêŋ taŋa puc atom. Embe eŋ êkêŋ taŋa oc moac

eŋ êtôm gebe êc siŋ su. 6 Mago dibwaga embe êlic ŋacjo sêmêŋ ma ênac dauc
êtaŋ atom ma êkêŋ puc lau atom e ŋacjo sêô lasê ma sênac ŋac teŋ êndu, oc ŋac
tau ênaŋa êtu nê secŋa, mago dibwaga êwê ênê dec ŋakaiŋ.
7 "O ŋamalac latu, aê jakêŋ aôm ôtu lau Israel nêŋ dibwaga. Êndêŋ taŋ ôŋô biŋ
teŋ aŋga aêŋoc naŋ, ôkêŋ puc êsêac ônam aê laŋôc. 8 Aê embe jasôm êndêŋ ŋac
sec gebe Aôm ômac êndu, mago aôm embe ôkêŋ puc eŋ gebe ênam nê lêŋ ôkwi
gebe êmoa mata jali naŋ atom, go eŋ oc êmac êndu êtu nê secŋa, mago aôm ôwê
ênê dec ŋakaiŋ. 9 Mago aôm embe ôkêŋ puc ŋac sec ma eŋ ênam tau ôkwi aŋga
nê sec atom, oc êmac êndu êtu nê secŋa, mago aôm gôjam taôm katôm kêsi.

Lau sêwê nêŋ biŋ ŋakaiŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ

10 "Ma aôm ŋamalac latu, ôsôm êndêŋ lau Israel biŋ tau, taŋ êsêac sêsôm naŋ
gebe 'Gêŋ sec to geo, taŋ aêac agôm naŋ, kêkôniŋ aêac tôŋ e abêlê. Aêac amoa
mateŋ jali amboac ondoc.' 11 Aôm ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau Anôtô
kêsôm gebe Aê gamoa matoc jali biŋŋanôgeŋ, tec jasôm êtu tôŋ gebe ŋac sec
teŋ embe êmac êndu, oc aê têtac ŋajam atom. Ŋac sec teŋ embe ênam tau ôkwi to
êmoa mata jali, aê oc têtac ŋajam êsa. O lau Israel, anam taôm ôkwimaŋ, amac
abe amac êndu êtu ageŋŋa.
12 "Ma aôm, ŋamalac latu, ôsôm êndêŋ nêm lau gebe Ŋac gêdêŋ embe êŋgêli
biŋsu, go êna lêŋ gêdêŋ ênam eŋ kêsi atom. Ma ŋac sec embe êwi nê sec siŋ, go
nê sec êku eŋ tulu ênaŋa atom. Ŋac gêdêŋ, taŋ êŋgôm sec naŋ, oc êmoa mata jali
atom. 13 Aê embe jasôm êndêŋ ŋac gêdêŋ gebe êmoa mata jali ma eŋ taê êka nê
lêŋ gêdêŋ e êŋgôm sec, go aê taêc ênam ênê lêŋ gêdêŋ teŋ êtiam atom ma eŋ êmac
êndu êtu nê secŋa. 14 Ma teŋ. Aê embe jasôm êndêŋ ŋac sec gebe amac êndu
biŋŋanôgeŋ, mago eŋ embe ênam tau ôkwi aŋga nê lêŋ sec ma ejop ŋoc jatu to
êsap biŋsu tôŋ 15 ma êŋgamiŋ kamaclauŋ atom to êjô gêŋ, taŋ kêjaŋgo su naŋ,
ma êŋgôm biŋsu, taŋ kêtu aŋgôŋ matem jali ŋam naŋ, ŋanô êsa to êŋgôm sec
atom, naŋ êmoa mata jali biŋŋanôgeŋ, eŋ êmac êndu atom. 16 Aê oc taêc ênam
ênê sec, taŋ gêgôm naŋ, ŋateŋ êtiam atom. Eŋ gejob ŋoc jatu to kêsap biŋsu tôŋ,
tec êmoa mata jali biŋŋanôgeŋ.
17 "Ma nêm lau sêsôm gebe 'Apômtaunê lêŋ jagêdêŋ atom.' Mago aê gabe
êsêacnêŋ lêŋ jagêdêŋ atom. 18 Ŋac gêdêŋ embe êwi nê lêŋ gêdêŋ siŋ ma êŋgôm
sec, oc êmac êndu êtu tonaŋŋa. 19 Ma ŋac sec embe êwi nê sec siŋ ma ejop ŋoc
jatu to êsap biŋsu tôŋ, oc êmoa mata jali êtu tonaŋŋa. 20 Mago amac asôm gebe
'Apômtaunê lêŋ jagêdêŋ atom.' O lau Israel, aê oc jamêtôc amac samob êtôm
nêm lêŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ."

Ŋawae gebe Jerusalem ênaŋa

21 Gêdêŋ jala kêtu 12, taŋ aêac aŋgôŋ kapoacwalô naŋ, ŋaajôŋ kêtu 10 ŋabêc 5
ŋac teŋ, taŋ gêc siŋ aŋga Jerusalem gêmêŋ naŋ, mêŋgêô lasê aê ma kêsôm gebe
"Êsêac sêku malac tulu." 22 Gêdêŋ kêtula, taŋ gêmuŋ bêc ŋac tau gêô lasêŋa naŋ,
Apômtau lêma gêsac aê ma eŋ kêkêŋ imbeloc kêtu goloŋ gêdêŋ bêc, taŋ ŋac tau
gêô lasê naŋ, ma aê aocmê kêsa kêtiam atom.

Launêŋ sec

23 Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ aê gebe 24 "O ŋamalac latu, lau taŋ sêŋgôŋ malac
ŋapopoc aŋga lau Israel nêŋ gamêŋ naŋ, sêsôm gebe 'Abraham eŋ ŋac tageŋ
ma Anôtô kêkêŋ gamêŋ samucgeŋ gêdêŋ eŋ. Mago aêac lau taêsam, tec galoc
gamêŋ tau kêtu aêacnêŋ gêŋgac.'
25 "Amboac tonaŋ ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau kêsôm gebe Aôm goeŋ dec
gêwiŋ ŋamêsôm tau. Aôm gôjam sakiŋ gwam. Aôm gôjac lau êndu. Asageŋ kêkêŋ
aôm taêm gêjam gebe gamêŋ tau kêtu amacnêm. 26 Aôm taêm kêka nêm siŋ.

Amac agôm gêŋ alôb-alôb. Amac agôm mockaiŋ gêdêŋ nêm lau wacbaŋ amac nêŋ lauo. Asageŋ kêkêŋ amac taêm gêjam gebe gamêŋ tau kêtu amacnêm.

27 “Ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Aê gamoa matoc
jali biŋŋanôgeŋ, tec jasôm êtu tôŋ gebe lau, taŋ sêŋgôŋ malac ŋapopoc naŋ,
lau oc sênac êsêac êndu. Êsêac taŋ sêŋgôŋ gamêŋ ŋamagêŋa naŋ, bôcbôm oc
sêndaŋgôŋ êsêac. Êsêac taŋ sêŋgôŋ malac ŋajaŋa me pocgêsuŋ naŋ, gêmac sec oc
êŋgôm êsêac e sênaŋa. 28 Aê gabe jaŋgôm gamêŋ êtu gasaŋ. Nêŋ ŋaclai, taŋ êsêac
tetoc tauŋ sa kêpi naŋ, oc êmbacnê. Ma gamêŋ Israel ŋalôc oc êtu gamêŋ sawa
e ŋac teŋ êtôm gebe êsa lôc ŋaintêna êtiam atom. 29 Êndêŋ taŋ aê jaŋgôm gamêŋ
êtu gasaŋ êtu sêgôm gêŋ alôb-alôb naŋŋa, êsêac oc sêjala gebe aê Apômtau tau.”

Jaeŋ taŋ propete kêsôm naŋ ŋanô

30 “O ŋamalac latu, nêm lau sêsôm biŋ kêpi aôm sêkô tuŋbôm ŋagala to andu
ŋasacgêdô. Êsêac sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe ‘Ajôc, tawac ma taŋô biŋ, taŋ galoc
gêmêŋ aŋga Apômtaunê naŋ.’ 31 Amboac tonaŋ lau sêliŋ tauŋ japaŋ-japaŋ
amboac lau sêgôm-sêgôm ma ŋoc lau sêŋgôŋ sic sêŋgôŋ aôm laŋômnêmŋa to
sêŋô nêm biŋ, mago sêŋgôm ŋanô êsa atom gebe biŋdansaŋ gêc êsêac aweŋsuŋ
ma nêŋ ŋalêlôm gêgôm mocsac awageŋ. 32 Ma êsêac sêlic aôm amboac ŋac, taŋ
gêjam wê têtac gêwiŋŋa ŋajamgeŋ to gêjac gêŋ wêŋa naŋ. Êsêac sêŋô aômnêm
biŋ samob, mago sêŋgôm ŋateŋ ŋanô êsa atomanô. 33 Ma êndêŋ naŋ nêm biŋ
ŋanô êsa-ma oc ŋanô êsa biŋŋanôgeŋ-gocgo sêjala gebe propete teŋ gêmoa êsêac
ŋalêlôm.” * êndêŋ ŋamu (Ep 1:14) † ŋabelo gebe eŋ oc taê ênam nê tôp tonaŋ. ‡ êtiam.

34

Lau Israel nêŋ gejobwaga

1 Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêŋ aê gebe 2 “O ŋamalac latu, oc biŋ lasê
êkanôŋ lau Israel nêŋ gejobwaga. Oc biŋ lasê ma ôsôm êndêŋ êsêac gebe
Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe Ojae, amac gejobwaga Israelŋa, amac
ajop taômgeŋ. Gejobwaganêŋ kôm gebe sejop domba nec atom me. 3 Amac
aeŋ ŋalêsi to asô ŋakwê, taŋ awa ŋa domba ŋaôlilu ma abuc domba ŋajam to
aeŋ ŋamêsôm tau, mago amac alôm domba tau atom. 4 Amac apuc gêŋ palê-
palê tôŋ atom to agôm êsêac, taŋ gêmac gêgôm êsêac naŋ, ôliŋ ŋajam kêsa atom.
Amac asabaŋ êsêacnêŋ kamoc atom ma ajoŋ êsêac, taŋ seo sic naŋ, sa ma awê
êsêac sêmu sêmêŋ atom to asom êsêac, taŋ sêjaŋa naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ
5 Tec lau sêjac domba tau saliŋ-saliŋ e têtu bôcbôm samob nêŋ gwada gebe
nêŋ gejobwaga masi. 6 Êsêac sêjac ŋoc domba saliŋ-saliŋ e seo sic sêmoa lôc to
gamêŋ ŋabau samob. Êsêac sêjac ŋoc domba saliŋ-saliŋ e sêjam nom ŋagamêŋ
samob auc. Ma ŋac teŋ gêjam jaom êsêac to gesom êsêac atom.

7 “Amac gejobwaga, galoc aŋô biŋ, taŋ aê Apômtau gabe jasôm êndêŋ amac
naŋ acgom. 8 Aê gamoa matoc jali biŋŋanôgeŋ, tec jasôm êtu tôŋ gebe
Aêŋoc domba têtu bôcbôm nêŋ gwada ma bôcbôm samob seŋ ŋoc domba kêtu
êsêacnêŋ mo gebe domba nêŋ gejobwaga masi. Aêŋoc gejobwaga sesom ŋoc
domba atom. Gejobwaga sêlôm tauŋgeŋ ma sêlôm ŋoc domba atom. 9 Kêtu
biŋ tonaŋ ŋaiŋa amac gejobwaga akêŋ taŋem ŋoc biŋ acgom. 10 Aê Apômtau
Anôtô jasôm lasê gebe aê oc jakalem gejobwaga gebe sêwa nêŋ biŋ sa. Aê oc
jaka jaê ŋoc domba aŋga êsêacnêŋ ma janac jao gebe sejop ŋoc domba êtiam.

---

* **33:33:** Kamaclauŋ: 1. kêtu ŋabelo gebe tatap ŋanô tau sa † **33:33:** 2. ŋac teŋ embe ênam tôp teŋ, go êkêŋ gêŋ teŋ êtu ‡ **33:33:** Malôgeŋ embe ênac tôp tonaŋ, go êtap nê gêŋ tau sa

Ma gejobwaga sejop tauŋ êtiam atom amboac tonaŋgeŋ. Ma aê gabe janam ŋoc domba kêsi aŋga êsêacnêŋ aweŋsuŋ e têtu êsêacnêŋ gwada atom."

Ŋacgejob ŋajam

11 "Aê Apômtau Anôtô jasôm êndêŋ amac gebe aê taucgeŋ gabe jansom ŋoc
domba ma jajop êsêac. 12 Aê gabe jajop êsêac êtôm ŋacgejob gêjam jaom nê
domba, taŋ lau sêjac saliŋ-saliŋ sêmoa gamêŋ samob naŋ. Aê gabe janam ŋoc
domba kêsi aŋga gamêŋ samob, taŋ lau sêjac êsêac saliŋ-saliŋ gêdêŋ ômbiŋ to
ŋakesec kêkôm gamêŋ auc naŋ. 13 Aê gabe jakôc êsêac su aŋga gamêŋ jaba tau
ma jajoŋ êsêac sa to jawê êsêac sêmu dêndêŋ tauŋ nêŋ gamêŋ sêmêŋ êtiam.
Aê oc jalôm êsêac aŋga lôc to gaboaŋ Israelŋa ma aŋga gamêŋ tau ŋamala
ŋajamanô. 14 Aê gabe jalôm êsêac ŋa gêgwaŋ ŋajam ma êsêac sêniŋ gêgwaŋ
tau aŋga Israel ŋalôc. Aŋga tônê êsêac sêlêwaŋ tauŋ aŋga gamêŋ wale-wale
ma sêniŋ gêgwaŋ ŋajamanô aŋga Israel ŋagamêŋ. 15 Aê taucgeŋ gabe jatu
ŋoc domba nêŋ gejobwaga ma gabe jatap gamêŋ sêlêwaŋ tauŋŋa teŋ sa êtu
êsêacŋa. Aê, Apômtau Anôtô tauc kasôm biŋ tonaŋ.

16 "Aê gabe jansom êsêac, taŋ sêjaŋa naŋ, ma jajoŋ êsêac, taŋ seo sic naŋ, sa
to jawê êsêac sêmu sêmêŋ ma jansambaŋ êsêacnêŋ kamoc to jaŋgôm êsêac, taŋ
gêmac gêgôm êsêac naŋ, ôliŋ ŋajam êsa, mago onaŋ, taŋ toŋalêsi ma toôliŋwalô
naŋ, aê oc jaseŋ su. Aê oc jatu êsêacnêŋ ŋacgejob gêdêŋ tau.

17 "O ŋoc domba, amboac tonaŋ aê, Apômtau Anôtô jasôm êndêŋ amac gebe
Aê gabe jamêtôc domba êndêŋ-êndêŋgeŋ ma jawa domba kapoac to noniŋ
kapoac êkôc. 18 Amboac ondoc amac ŋagêdô aeŋ gêgwaŋ ŋajamanôgeŋ jakêtôm
atom, tec amac aka gêŋ, taŋ amac aniŋ atom naŋ, popoc nec. Amac anôm bu
ŋakêŋkêŋ, tec agôm onaŋ, taŋ amac anôm atom naŋ, ŋamôp kêsa. 19 Ma aêŋoc
domba ŋagêdô oc sêniŋ gêgwaŋ, taŋ amac aka popoc naŋ, ma sênôm bu, taŋ
amac agôm ŋamôp kêsa naŋ.

20 "Amboac tonaŋ aê, Apômtau Anôtô jasôm êndêŋ amac gebe Aê tauc
jamêtôc amac domba, taŋ atôp e ŋatêku masi naŋ, to amac, taŋ ôliŋ ŋasaŋ
naŋ. 21 Amac alêsuc domba palê-palê to asap êsêac ŋa nêm jabo e atiŋ êsêac
su aŋga toŋ ŋalêlôm. 22 Mago aê oc janam ŋoc domba kêsi. Êsêac têtu nêm
gwada êtiam atom. Aê oc jamêtôc domba samob êndêŋ-êndêŋgeŋ. 23 Aê oc
jakêŋ ŋoc sakiŋwaga Dawid êtu êsêacnêŋ gejobwaga. Eŋ oc êlôm êsêac ma
êtu nêŋ ŋacgejob ŋanô. 24 Aê Apômtau tauc gabe jatu êsêacnêŋ Anôtô ma ŋoc
sakiŋwaga Dawid êtu êsêacnêŋ gôliŋwaga. Aê, Apômtau kasôm biŋ tonaŋ. 25 Aê
gabe jamoatiŋ poac wamaŋa êndêŋ êsêac ma jansoc bôcbôm sêwi nêŋ gamêŋ
siŋ, go ŋoc domba sêŋgôŋ ŋajamgeŋ aŋga oba ma sênêc bêc aŋga saleŋ.

26 "Aê gabe janam mec êsêac to gamêŋ, taŋ kêgi ŋoc lôc dabuŋ auc naŋ, ma
jakêŋ kom ênac êndêŋ ŋanoc solop. Kom tau oc êmoasiŋ nom. 27 Ka kômŋa
ênam ŋanô ma nom êkêŋ gêŋ êpi ŋajamgeŋ ma lau oc sêmoa ŋajam aŋga tauŋ
nêŋ nom. Ma aê embe jamô ŋoc launêŋ kapoacwalô êŋgic ma jajaŋgo êsêac su
aŋga lau, taŋ sêkôniŋ êsêac tôŋ lemeŋ e sêmoa nêŋ tauŋŋa naŋgo sêjala gebe aê
Apômtaugoc. 28 Lau tenteŋlatu oc sêjaŋgo êsêac êtiam atom ma gamêŋ ŋabôcbôm
oc sêndaŋgôŋ êsêac êtiam atom amboac tonaŋgeŋ. Êsêac oc sêmoa ŋajam ma
teŋ êtakê êsêac atom. 29 Aê oc jasê êsêacnêŋ kôm moasiŋŋa gebe mo êjô êsêac
êndu aŋga gamêŋ tau êtiam atom. 30 Ma êsêac samob oc sêjala gebe aê, Apômtau
Anôtô jamoa jawiŋ êsêac ma lau Israel têtu aêŋoc lau. Aê Apômtau Anôtô,
kasôm biŋ tau tonaŋ.

31 "Ŋoc domba amac, ŋoc domba ŋatoŋ, taŋ aê galôm naŋ, atu ŋoc lau. Ma
amacnêm Anôtô aê. Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tau tonaŋ."

35:1–36:21 Propete geoc biŋ lasê kêkanôŋ gamêŋ Edomŋa ma kêsôm lasê gebe lau Israel sêmu sêna nêŋ malacmôkê êtiam.

36

Lau Israel sêmoa ŋajam êtiam

22 “Amboac tonaŋ ôsôm êndêŋ lau Israel gebe Apômtau Anôtô kêsôm biŋ
tonec gebe O lau Israel, gêŋ taŋ aê jaŋgôm naŋ, aê jaŋgôm êtu amacŋa atom,
aê jaŋgôm êtu aêŋoc ŋaê dabuŋŋa, taŋ amac agôm kêtu sec aŋga lau samob, taŋ
amac aô lasê êsêac naŋŋa. 23 Aê oc jawaka ŋoc ŋaê towae ŋadabuŋanô sa. Ŋoc
ŋaê kêtu sec aŋga tenteŋlatunêŋ, amac agôm ŋoc ŋaê kêtu sec. Ma tenteŋlatu
sêjala gebe Apômtau aê. Aê Apômtau Anôtô kasôm biŋ. Aê oc jawaka tauc sa
êpi amac gebe aê dabuŋ. 24 Aê gabe jakôc amac su aŋga tenteŋlatunêŋ ma jajoŋ
amac sa aŋga gamêŋ samob ma jawê amac amu andêŋ taôm nêm gamêŋ ana
êtiam. 25 Aê jansanem bu ŋawa êpi amac e atu selec. Aê jakwasiŋ nêm ŋatêmui
to nêm sakiŋ gwamŋa su ênaŋa. 26 Aê gabe jakêŋ ŋalêlôm wakuc teŋ êndêŋ
amac. Aê gabe jakôc nêm ŋalêlôm ŋadani su ma jakêŋ ŋalêlôm biŋmalôŋa êndêŋ
amac. 27 Aê oc jakêŋ ŋoc ŋalau êsêp amacnêm ŋalêlôm ma jajop gebe amac
andaŋguc ŋoc biŋsu ma aŋgôm jatu samob, taŋ kakêŋ gêdêŋ amac naŋ, ŋanô
êsa. 28 Go amac oc aŋgôŋ gamêŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ amacnêm mimi naŋ. Amac
atu aêŋoc lau ma amacnêm Anôtô aê. 29 Aê gabe janam amac kêsi aŋga nêm
ŋatêmui samob. Aê gabe jajatu nom gebe êkêŋ ŋanô taêsam gebe aôc tôbôm
êtiam atom. 30 Aê gabe jakêŋ ka ênam ŋanô to kôm ênam ŋanô êtu taêsam gebe
tôbôm, taŋ êŋgôm waem sec aŋga tenteŋlatunêŋ naŋ, teŋ êsa êtiam atom, 31 go
amac taêm ênam nêm lêŋ alôb-alôb, taŋ asa naŋ, to nêm sec, taŋ agôm naŋ, ma
majem taôm êtu nêm sec to geoŋa. 32 O lau Israel, ajalamaŋ gebe aê jaŋgôm
gêŋ tonaŋ ŋai êtu amacŋa atom. Majem to asi taôm êtu nêm lêŋŋa. Aê Apômtau
Anôtô kasôm biŋ tonaŋ.”

33 Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Êndêŋ bêc, taŋ jakwasiŋ amacnêm sec samob
su atu selec naŋ, aê jakêŋ amac aŋgôŋ nêm malac ma akwê nêm andu ŋapopoc
sa êtiam. 34 Ma jakêŋ amac awaka gamêŋ, taŋ lau tê sêwê sêja sêmêŋ nê, sêlic
amboac gamêŋ sawa naŋ, sa êtiam. 35 Ma lau oc sêsôm gebe ‘Gamêŋ tonaŋ
kêtu gasaŋ ma galoc talic amboac kôm Eden. Ma malac, taŋ kêtu tuc to sawa
ma sesеŋ popoc naŋ, galoc lau sêŋgôŋ ma sêkwê tuŋbôm sa kêtiam.’ 36 Go
lau tenteŋlatu, taŋ sêŋgôŋ sêŋgi amac auc naŋ, sêjala gebe aê, Apômtau kakwê
malac popoc sa ma kasê mo kêsêp gamêŋ gasaŋ kêtiam. Aê Apômtau gajac
mata biŋ tonaŋ ma aê oc jaŋgôm ŋanô êsa.”

37 Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe “Aê gabe jakêŋ lau Israel teteŋ aê
gebe janam êsêac sa êtu gêŋ teŋŋa êwiŋ gebe jakêŋ êsêacnêŋ namba êtu kapôêŋ
amboac domba ŋatoŋ teŋ. 38 Lau totoŋ-totoŋ sênam malac, taŋ galoc kêtu
tuc naŋ, auc amboac domba daŋa sêjam Jerusalem auc gêdêŋ têm omsêgaŋa.
Êndêŋ tonaŋ êsêac sêjala gebe Apômtau aê.”

37

Gaboaŋ ŋatêkwa ŋakeleŋŋa

1 Apômtaunê lêma gêsac aê ma Apômtaunê Ŋalau kêkôc aê ma ketoc aê kakô
gaboaŋ, taŋ ŋatêkwa gêjam nom auc samucgeŋ. 2 Ma eŋ gêwê aê kasêlêŋ
gaboaŋ tonaŋ samucgeŋ ma aê galic gebe ŋatêkwa taêsam ŋasec gêjam gaboaŋ
tonaŋ auc ma ŋatêkwa tau ŋakeleŋ laŋgwageŋ. 3 Eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “O
ŋamalac latu, ŋatêkwa tonec oc êtôm gebe mateŋ jali êsa êtiam me masi.”

Ma aê gajô eŋ gajô eŋ awa gebe “O Apômtau, ŋoc Anôtô, aôm taômgeŋ tec
kôjala biŋ tonaŋ.”
4 Eŋ kêsôm gebe “Oc biŋ lasê êndêŋ ŋatêkwa tau ma ôsôm êndêŋ êsêac gebe O
ŋatêkwa ŋakeleŋ, akêŋ taŋem Apômtaunê biŋ. 5 Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec
gêdêŋ ŋatêkwa gebe Alic acgom, aê oc jaju aocjaô êsêp nêm ŋalêlôm, go matem
jali êsa êtiam. 6 Aê oc jakêŋ ŋakalôc to ŋamêsôm êndêŋ amac ma jakwa amac auc
ŋa ŋaôlic. Aê gabe jaju aocjaô êsêp amacnêm ŋalêlôm ma jakêŋ amac matem
jali êsa. Go amac ajala gebe aê Apômtau tau.”
7 Amboac tonaŋ aê gaoc biŋ lasê kêtôm Apômtau kajatu aê. Ma gêdêŋ taŋ
gaoc biŋ lasê naŋ, gaŋô ŋakicsêa amboac gegob kêtaŋ ma galic ŋatêkwa sêjac
têku tauŋ ma sêliŋ tauŋ japaŋ-japaŋ ma sêjac têku tauŋ. 8 Gêdêŋ taŋ kapuc
matoc tôŋ gêŋ tau naŋ, ŋakalôc to ŋamêsôm ma ŋaôlic gêjac têc ŋatêkwa auc,
mago awajaô kêsêp ôliŋ atom tageŋ.
9 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe “O ŋamalac latu, oc biŋ lasê êndêŋ ŋalau.
Ôsôm êndêŋ ŋalau gebe O awajaô, ômôêŋ aŋga nom makeŋ-makeŋ samob ma
ôju êsêp ŋacmatê tonec gebe mateŋ jali êsa.”
10 Amboac tonaŋ aê gaoc biŋ lasê kêtôm eŋ kêjatu aê. Ma awajaô jakêsêp
ŋacmatê e mateŋ jali kêsa ma dêdi sa jasêkô. Êsêac taêsam ŋasec kêtôm siŋwaga
toŋ kapôêŋanô teŋ.
11 Anôtô kêsôm gêdêŋ aê gebe “O ŋamalac latu, lau Israel têtôm ŋatêkwa
tonaŋ. Êsêac sêsôm gebe êsêac têtu keleŋ ma nêŋ gêŋ sêkêŋ mateŋŋa masi, tec
sêbacgac. 12 Amboac tonaŋ aôm oc biŋ lasê ma ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau
kêsôm biŋ tonec gebe O ŋoc lauace, alic acgom, aê gabe jaŋa amacnêm sêô ma
jaŋu amac andi sa ma jakêŋ amac amu ana gamêŋ Israelŋa êtiam. 13 Êndêŋ
taŋ jaŋa nêm sêô ma jaŋu amac andi sa naŋ, ajala gebe aê Apômtau tau. 14 Aê
gabe jaju ŋoc aocjaô êsêp amacnêm ŋalêlôm ma amac matem jali êsa ma jakêŋ
amac aŋgôŋ nêm gamêŋ. Êndêŋ tonaŋ oc ajala gebe Aê Apômtau gajac mata
biŋ tonaŋ ma aê oc jaŋgôm ŋanô êsa. Aê Apômtau kasôm biŋ tonaŋ.”

Juda to Israel têtu gamêŋ kiŋŋa tageŋ

15 Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêŋ aê kêtiam gebe 16 “O ŋamalac latu, ôkôc tôc
teŋ ma oto biŋ tonec êsêp gebe ‘Êtu Juda to Israel, taŋ sêsap eŋ tôŋ naŋŋa.’ Go
ôkôc tôc teŋ êtiam ma oto biŋ tonec êsêp gebe ‘Êtu Josep to lau Israel samob,
taŋ sêsap eŋ tôŋ naŋŋa.’ 17 Gocgo ômêŋgôm tôc luagêc tonaŋ e ŋatêku êndiŋ tau
gebe talic amboac gêŋ tageŋ. 18 Ma nêm lau embe sêsôm gebe ‘Ôwa gêŋ tonaŋ
ŋam sa,’ 19 go ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe Aê
gabe jakôc Josep nê tôc, taŋ kêsêp Epraim lêma naŋ, to gôlôac Israel, taŋ sêsap
eŋ tôŋ naŋ, nêŋ ma janac têku ŋa Judanê tôc e têtu tôc tageŋ, taŋ jamêŋgôm
êsêp aê lemoc.
20 “Ômêŋgôm ka luagêc, taŋ koto biŋ kêsêp naŋ, tôŋ ŋa lêmam ma ôtôc lau
sêlic. 21 Go ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe Alic
acgom, aê gabe jakôc lau Israel sa aŋga tenteŋlatunêŋ ma jajoŋ êsêac sa aŋga
gamêŋ samob ma jakêŋ êsêac sêmu dêndêŋ êsêac tauŋ nêŋ gamêŋ sêna. 22 Aê
gabe jakêŋ êsêac têtu lau toŋ tageŋ aŋga Israel ŋagamêŋ lôcŋa. Êsêacnêŋ kiŋ
tageŋ ênam gôliŋ êsêac ma êsêac sêwa tauŋ êkôc têtu lau toŋ luagêc me têtu
gamêŋ kiŋŋa luagêc êtiam atom. 23 Êsêac sêŋgôm tauŋ ŋatêmui êsa ŋa nêŋ gwam
to gêŋ alôb-alôb kaiŋ teŋ ma nêŋ sec tokaiŋ-tokaiŋ êtiam atom. Aê gabe janam
êsêac kêsi aŋga nêŋ lêŋ sêgêli biŋsu to sêgôm secŋa ma jakwasiŋ êsêac têtu
selec. Ma êsêac têtu ŋoc lau ma aê jatu nêŋ Anôtô. 24 Kiŋ teŋ amboac ŋoc
sakiŋwaga Dawid ênam gôliŋ êsêac ma ŋacgejob tageŋ ejop êsêac samob. Êsêac

taŋeŋ wamu ŋoc jatu to sejop ŋoc biŋsu ŋapepgeŋ. 25 Êsêac oc sêŋgôŋ gamêŋ,
taŋ kakêŋ gêdêŋ ŋoc sakiŋwaga Jakob naŋ, êsêac sêŋgôŋ nom, taŋ nêŋ mimi
sêwê kaiŋ naŋ. Êsêac to nêŋ gôlôac to nêŋ gôlôac nêŋ wakuc samob sêŋgôŋ
gamêŋ tonaŋ endeŋ tôŋgeŋ. Ma kiŋ teŋ amboac ŋoc sakiŋwaga Dawid oc ênam
gôliŋ êsêac endeŋ tôŋgeŋ. 26 Aê gabe jamoatiŋ poac wamaŋa teŋ êndêŋ êsêac.
Poac tau ênêc êsêacŋa endeŋ tôŋgeŋ. Aê gabe janam mec êsêac to jakêŋ êsêac
têtu taêsam ma jakêŋ ŋoc lôm dabuŋ êkô êsêac ŋaluŋ endeŋ tôŋgeŋ. 27 Aê gabe
jaŋgôŋ êtu têlê jawiŋ êsêac. Aê gabe jatu êsêacnêŋ Anôtô ma êsêac têtu aêŋoc
lau. 28 Embe jatoc ŋoc lôm dabuŋ êkô êsêac ŋalêlôm endeŋ tôŋgeŋ, go tenteŋlatu
oc sêjala gebe aê Apômtau jakêŋ Israel têtu lau dabuŋ.”

38:1–48:35 Apômtaunê jaeŋ teŋ kêsôm lasê gebe Israelnêŋ ŋacjo oc sênaŋa ma Anôtônê lau oc sêŋgôŋ nêŋ malacmôkê têtu wakac êtiam. Môkêlatu ŋamuŋa gêwa lôm dabuŋ wakuc to ŋagêŋlêlôm samob, taŋ Esekiel gêlic gêdêŋ taŋ katu kaiŋ teŋ kêsa naŋ sa. Biŋsu taŋ ênam gôliŋ sakiŋ lôm dabuŋŋa naŋ, gêc môkêlatu tonec gêwiŋ ma ŋagôliŋ sênac sam nomŋa gêc amboac tonaŋgeŋ.

Esranê buku tonec gêjac têku Miŋtau ŋabuku luagêc. Lau Juda, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babel naŋ, nêŋ ŋagêdô sêmu sêja nêŋ malacmôkê ma sêkwê nêŋ malac Jerusalem sa to sêwaka sakiŋ omŋa sa kêtiam.

Êsêac têdênaŋ miŋ tau kêsêp ŋasêbu têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-2 Lau Persia nêŋ kiŋsêga Kirus kêjatu lau Juda nêŋ toŋ ŋamataŋa gebe sêmu sêna nêŋ gamêŋ.

2. Môkêlatu 3-6 Êsêac sêkwê lôm dabuŋ sa kêtiam ma sêjac kawi lôm tau. Su, go sêwaka Anôtônê sakiŋ omŋa sa kêtiam.

3. Môkêlatu 7-10 Jala ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Esra gêwê lau Juda nêŋ toŋ teŋ sêô lasê Jerusalem amboac tonaŋ. Esra kêjala Anôtônê biŋsu kêtu tôŋ eŋ, tec kêmasaŋ lêŋ teŋ gebe lau Juda sêwi nêŋ lauo jaba, taŋ sêjam naŋ, siŋ gebe sejop lau Israel nêŋ biŋlênsêm, taŋ gêjam gôliŋ nêŋ sakiŋ dabuŋ ŋalêŋ naŋ.

Daniel

Ŋac-keto-bukuwaga Daniel keto buku tau gêdêŋ jala 200 ma 100 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa ŋasawa. Gêdêŋ tonaŋ lau samuc nêŋ kiŋ teŋ kêkôniŋ to gejoŋ lau Juda e sêôc ŋandaŋ kapôêŋ. Ŋac-keto-bukuwaga kejoŋ miŋ to ŋakatu, taŋ lau sêlic gêdêŋ taŋ katuŋ kaiŋ teŋ kêsa naŋ, sa ma gebe êpuc nê lau tôŋ e sêkêŋ mateŋ têm, taŋ Anôtô êku nêŋ ŋacjo tulu to êkêŋ nê lau sênam gôliŋ tauŋ êtiam naŋ.

Buku tau ŋasêbu luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-7 Judawaganêŋ miŋ, taŋ kêsa gêdêŋ taŋ lau Persia sêjam gôliŋ nêŋ gamêŋ naŋ, gêc môkêlatu tonec. Judawaganêŋ kasêga Daniel. Eŋ to nê lau sêkêŋ gêwiŋ to taŋeŋ wamu Anôtô, tec sêku nêŋ ŋacjo tulu.
2. Môkêlatu 8-12 Daniel katu kaiŋ teŋ kêsa, tec gêlic ŋakatu aclê. Ŋakatu tau ŋam gebe êtôc lau Babilon to lau ŋagêdô nêŋ gamêŋ kiŋŋa kêpi ma gêdêŋ ŋanoc gêjaŋa kêtiam e mêŋgêdêŋ têm ŋac-keto-bukuwaga keto buku tauŋa. Ŋakatu tau geoc lasê gebe lau samuc nêŋ kiŋ, taŋ kêkôniŋ Anôtônê lau naŋ, oc ênaŋa. Anôtônê /au oc sêku eŋ tulu.

Ŋacsêŋomi Judaŋa sêmoa kiŋ Nebukadnesar nê gamêŋ

1 Gêdêŋ lau Juda nêŋ kiŋ Jehoiakim nê jala gôliŋŋa kêtu têlêacŋa naŋ, kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar jakêgi Jerusalem auc. 2 Ma Apômtau kêkêŋ lau Juda nêŋ kiŋ Jehoiakim kêsêp eŋ lêma ma Apômtaunê lôm ŋawaba ŋagêdô gêwiŋ. Ma eŋ kêkôc gêŋ tau jakêsô ênê anôtônê lôm aŋga gamêŋ Sinar ma ketoc waba tau kêkô ênê anôtônê andu kanom ŋa.

3 Go kiŋ tau kêjatu nê gejobwagasêga Aspenas gebe êjaliŋ lau ŋagêdô aŋga lau Israel nêŋ kiŋ to nêŋ lau towae nêŋ gôlôac sa. 4 Eŋ êjaliŋ lau wakuc sa. Êsêac ôliŋ ŋago masi to laŋôŋ êjam ma lau tokauc mêtê samobŋa ma lau, taŋ sêjala biŋ naŋ, ma têtap kauc sa ŋagaôgeŋ, ma têtôm sênam sakiŋ sêmoa kiŋnê andu. Ma Aspenas êndôŋ êsêac e teto to sêsam aweŋ Kaldea tau êtu tôŋ. 5 Kiŋ tau kêjatu gebe sêkêŋ gêŋ taniŋŋa to wain aŋga eŋ tau nê tebo êndêŋ êsêac sêniŋ to sênôm êtôm bêcgeŋ. Ma kêsôm gêwiŋ gebe têndôŋ êsêac êtôm jala têlêac, go mêŋsêkôc nêŋ kôm sênam sakiŋ kiŋŋa sa. 6 Lau tonaŋ nêŋ ŋaê tonec Daniel agêc Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe tonaŋ aŋga lau Juda nêŋ. 7 Ma gejobwagasêga gê êsêacnêŋ ŋaê wakuc. Eŋ kêsam Daniel gebe Beltesasar ma Hanania gebe Sadrak ma Miseal gebe Mesak ma Asaria gebe Abednego.

8 Mago Daniel taê gêjam kêtu tôŋ gebe kiŋnê gêŋ taniŋŋa to nê wain enseŋ ênê dabuŋ su atom, tec keteŋ gejobwagasêga gebe êkêŋ gêŋ tonaŋ êndêŋ eŋ e enseŋ ênê dabuŋ su atom. 9 Ma Anôtô taê gêjam Daniel ma kêkêŋ gejobwagasêga gêlic eŋ ŋajam ma taê walô eŋ. 10 Gejobwagasêga Aspenas tau kêsôm gêdêŋ Daniel gebe “Aê katêc tauc gebe ŋoc apômtau kiŋ tê kêjaliŋ nêm gêŋ ôniŋ to ônômŋa sa nê, oc êlic gebe aôm ôtôp ôtôm ŋapalê, taŋ nêŋ jala kêtôm aôm nêm naŋ atom ma oc ênac aê êndu.”

11 Go Daniel kêsôm gêdêŋ sakiŋwaga, taŋ gejobwagasêga kêkêŋ eŋ gebe ênam sakiŋ Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria naŋ gebe 12 “Ônsaê nêm sakiŋwaga aêac êtôm bêc lemeŋlu acgom ma ôkêŋ gêŋgaga to bugeŋ aêac aniŋ to anôm. 13 Go ônam dôŋ aêac êpi ŋapalê, taŋ seŋ kiŋnê moasiŋ naŋ, ôlic su, go aêacma lau ondoc têtôp ŋajam êlêlêc su, go ôŋgôm êndêŋ nêm sakiŋwaga aêac êtôm aôm taêm gêjam.”

14 Tec eŋ kêkêŋ taŋa eŋ ma kêsaê êsêac kêtôm bêc lemeŋlu. 15 Bêc lemeŋlu tonaŋ gêbacnê ma eŋ gêlic gebe Daniel to nê lau ôliŋ ŋajam ma têtôp sêlêlêc ŋapalê samob, taŋ seŋ kiŋnê moasiŋ naŋ su. 16 Amboac tonaŋ sakiŋwaga

tau kêkôc nêŋ moasiŋ to nêŋ wain, taŋ gêjac êsêac ŋawae naŋ, su ma kêkêŋ gêŋgagageŋ gêdêŋ êsêac seŋ.
17 Ma Anôtô kêkêŋ kauc to jala gêdêŋ ŋacseŋom aclê tonaŋ e sêjala biŋ to mêtê samob. Ma Daniel kêjala mêtê êwa mê to gêŋ ŋakatu ŋam saŋa gêwiŋ.
18 Gêdêŋ têm taŋ kiŋ Nebukadnesar kêkêŋ naŋ gêbacnê, gejobwagasêga Aspenas gêwê êsêac dêdêŋ eŋ sêja. 19 Ma kiŋ gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac e gêlic gebe êsêac samob nêŋ teŋ kêtôm Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria atom, amboac tonaŋ sêkêŋ êsêac sêmoa sêwiŋ kiŋ ŋapaŋ. 20 Têm samob, taŋ kiŋ kêtu kênac êsêac kêtu biŋ kauc to jalaŋa teŋ naŋ, eŋ gêlic gebe êsêac sêjala biŋ kêlêlêc lau beŋ to mectomaŋ samob, taŋ sêmoa ênê gamêŋ kiŋŋa naŋ su ŋêŋgeŋ. 21 Ma Daniel gêmoa ŋapaŋ e Kirus kêtu kiŋ Babilonŋa.

2

Nebukadnesarnê mê

1 Gêdêŋ Nebukadnesar nê jala gôliŋŋa kêtu luagêc eŋ gêc mê e kêkôniŋ eŋ ŋasec ma gêc bêc jageo. 2 Tec kiŋ kêjatu gebe sêkalem beŋwaga to lau mectomaŋ ma lau-sêpuc-kapoacwaga to lau Kaldea mêŋsênac miŋ mê tau êndêŋ eŋ. Êsêac sêmêŋ ma sêkô kiŋ laŋônêm. 3 Go kiŋ tau kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê gaêc mê teŋ e kêkêŋ wapac aê tec gabe jaŋô mê tau ŋam.” 4 Go lau Kaldeaŋa aweŋ gêôc eŋ gebe “Kiŋ, ômoa endeŋ tôŋgeŋ. Ôsôm nêm mê tau lasê êndêŋ aêac ma aêac oc awa mê tau sa.”
5 Kiŋ tau gêjô Kaldea aweŋ gebe “Aêŋoc biŋ tonec oc êtu tôŋ gebe ‘Embe asôm mê lasê to awa ŋam sa êndêŋ aê atom naŋ, oc sêkac amac ôlim êŋgic-êŋgic ma oc senseŋ nêm andu su. 6 Mago embe asôm mê lasê to awa ŋam sa oc jakêŋ awa to ŋaôli êndêŋ amac to jatoc amac sa ŋanôgeŋ.’ Tec asôm mê tau lasê to awa ŋam sa êndêŋ aêmaŋ.”
7 Êsêac sêjô awa kêtu dim luagêcŋa gebe “Kiŋ ênac miŋ nê mê ŋabiŋ êndêŋ nê sakiŋwaga aêac acgom, go aêac oc awa ŋam tau sa.” 8 Kiŋ tau gêjô êsêac aweŋ gebe “Aê kajala gebe amac abe anac têku têm gebe ajala gebe aê kasôm ŋoc ŋalêlôm gêdêŋ amac lasê sugac. 9 Embe asôm mê tau lasê êndêŋ aê atom, go biŋ tageŋ, taŋ kakêŋ puc gêdêŋ amac su naŋ, êtap amac sa êtômgeŋ. Amacnêm ŋalêlôm kêpi tageŋ gebe ansau biŋ dansaŋ to ambanac biŋ êndêŋ aê e aêŋoc ŋalêlôm ênam tau ôkwi. Amboac tonaŋ asôm mê tau lasê êndêŋ aê, go jajala gebe amac atôm gebe awa mê ŋam sa êwiŋ amboac tonaŋgeŋ.”
10 Lau Kaldea sêjô kiŋ awa gebe “Ŋac taŋ êtôm gebe êŋgôm kiŋnê jatu ŋanô êsaŋa teŋ gêmoa nom tonec atomanô. Ma kiŋ towae me toŋaclai teŋ kêjatu biŋ amboac tonaŋ teŋ sa gêdêŋ laumêtê to lau mectomaŋ ma Kaldea su atomanô amboac tonaŋgeŋ. 11 Biŋ taŋ kiŋ tau kêjatu aêac gebe aŋgôm naŋ, ŋawapacgosu ma ŋamalac teŋ oc eoc biŋ tau lasê êndêŋ kiŋ êtôm atom. Anôtôi taŋ sêŋgôŋ sêwiŋ ŋamalac atom naŋ tauŋgeŋ.”
12 Go kiŋ tau têtac ŋandaŋ sec e nê ŋalêlôm kêbôli auc ma kêjatu biŋ gebe senseŋ lau mêtê Babilonŋa samob su sênaŋa. 13 Go sêkêŋ jatu tau ŋawae kêtu tapa gebe senseŋ lau mêtê samob su. Tec sêsakiŋ lau gebe sensom Daniel to nê lau gebe sênac êsêac sêwiŋ.

Anôtô kêtôc mê tau to ŋamgeŋ gêdêŋ Daniel

14 Go Daniel tomêtê ma tokaucgeŋ kêtu gasuc gêdêŋ kiŋnê siŋwaga nêŋ laumata Ariok, taŋ kêsa gêja gebe ênac lau mêtê Babilonŋa samob êndu naŋ, 15 ma kêtu kênac Ariok gebe “Kiŋ kêjatu biŋ ŋajaŋa sec tonaŋ kêtu asageŋŋa.” Ma Ariok kêsôm ŋam lasê gêdêŋ Daniel. 16 Go Daniel kêsô gêdêŋ kiŋ gêja ma keteŋ eŋ gebe êkêŋ noc teŋ acgom ma eŋ oc êwa mê ŋam sa êndêŋ kiŋ tau. 17 Ma

Daniel gêmu gêja nê andu ma kêsôm biŋ tau lasê gêdêŋ Hanania agêc Misael
ma Asaria. 18 Ma kêsôm gebe teteŋ Anôtô undambêŋa gebe taê walô êsêac
ma eoc biŋ ŋalêlômŋa tonaŋ lasê gebe Daniel to nê lau sênaŋa sêwiŋ lau mêtê
Babilonŋa atom. 19 Ma Anôtô geoc biŋ ŋalêlômŋa tau lasê gêdêŋ Daniel kêsêp
mê toŋakatu gêbêcŋa. Tec Daniel kêlambiŋ Anôtô undambêŋa 20 ma kêsôm gebe
“Lanem êndêŋ Anôtônê ŋaê endeŋ tôŋgeŋ
gebe kauc to ŋaclai gêc eŋŋageŋ.
21 Eŋ kêkêŋ nom ŋatêm to ŋanoc gêjô-gêjô tau.
Eŋ geseŋ kiŋ ŋagêdô ma kêkiaŋ kiŋ ŋagêdô sa.
Eŋ kêkêŋ kauc gêdêŋ lau tokauc,
ma mêtê gêdêŋ lau mêtê.
22 Eŋ geoc gêŋ kêsiŋ tau to gêŋ ŋalêlômŋa lasê
ma kêjala gêŋ, taŋ kêsiŋ tau gêc ŋakesec ŋalêlôm naŋ,
ma ŋawê tau gêjam eŋ auc.
23 O Anôtô, abocac nêŋ Anôtô aôm,
aê janam daŋge to jalambiŋ aôm
gebe kôkêŋ kauc to ŋaclai gêdêŋ aê
ma galoc goc gêŋ, taŋ aêac ateŋ gêdêŋ aôm naŋ,
lasê gêdêŋ aê
ma kôsôm biŋ, taŋ kiŋ gebe êŋô naŋ, lasê gêdêŋ aêac.”

Daniel gêjac miŋ mê to gêwa ŋam sa gêdêŋ kiŋ

24 Tec Daniel kêsô gêdêŋ Ariok, taŋ kiŋ kêsakiŋ eŋ gebe enseŋ lau mêtê
Babilonŋa su naŋ, gêja ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ônac lau mêtê Babilonŋa
êndu atom. Ôkôc aê najakô kiŋ laŋônêm ma aê galoc jawa ênê mê ŋam sa
êndêŋ eŋ.” 25 Ariok kêkôc Daniel sa jakêkô kiŋ laŋônêm sebeŋgeŋ ma kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Aê katap ŋac teŋ sa aŋga lau Juda nêŋ, naŋ êtôm gebe êwa
mê tau ŋam sa êndêŋ kiŋ.” 26 Go kiŋ kêsôm gêdêŋ Daniel, taŋ sêsam eŋ gebe
Beltesasar gêwiŋ naŋ, gebe “Aôm kôtôm gebe ônac miŋ mê, taŋ galic naŋ, ma
ôwa ŋam sa êwiŋ me.” 27 Daniel gêjô kiŋ awa gebe “Lau mêtê to lau beŋ ma
mectomaŋ to sêpuc-utitalata-ŋamwaga nêŋ teŋ oc eoc biŋ kêsiŋ tauŋa, taŋ kiŋ
gebe êŋô naŋ, lasê êtôm atom. 28 Mago Anôtô teŋ gêmoa undambê, taŋ geoc
biŋ ŋalêlômŋa lasê. Eŋ gêwa biŋ, taŋ oc ŋanô êsa êndêŋ têm ŋamuŋa naŋ, sa
gêdêŋ kiŋ Nebukadnesar. Mê to ŋakatu, taŋ gôlic gêc nêm kauclêlôm gêdêŋ
gôêc bêc naŋ, tau tonec. 29 O kiŋ, aôm gôêc mê ma taêm gêjam gêŋ, taŋ oc
ŋanô êsa êndêŋ têm ŋamuŋa naŋ. Ma Anôtô, taŋ geoc gêŋ ŋalêlômŋa lasê naŋ,
kêtôc gêŋ, taŋ oc mêŋêsa naŋ, gêdêŋ aôm. 30 Eŋ geoc gêŋ kêsiŋ tauŋa tonaŋ lasê
gêdêŋ aê kêtu aêŋoc kauc kêlêlêc lau mateŋ jaliŋa samob nêŋ suŋa nec atom.
Eŋ gêgôm kêtu aôm kiŋ ôjala nêm mê ma gêŋ, taŋ taêm gêjam gêc nêm kauclêlôm
naŋŋa.

31 “O kiŋ, aôm gôlic ŋakatusêga teŋ kêkô aôm laŋômnêm toŋaclai ma ŋawasi
kaiŋ teŋ. Aôm gôlic e kôtakê ŋanô. 32 Sêmasaŋ ŋakatu tau ŋamôkêapac ŋa gold
ŋawasi, ŋabôdagi to ŋalêma ŋa silber, 33 dambêpalê to labum ŋa kopa, ŋaakaiŋ ŋa
ki jejec ma ŋaatapa ki jejec to nomku. 34 Gêdêŋ taŋ kôsala gêŋ tau gômoa naŋ,
poc teŋ, taŋ ŋamalac teŋ lêma kêtuc atom naŋ, mêŋkêsêp ma geseŋ ŋakatu tau
ŋaakaiŋ ki to nomku tau e popoc samucgeŋ. 35 Go ki to nomku ma kopa to
silber ma gold samob tonaŋ ŋai popoc samucgeŋ e kêtôm ŋapaôma aŋga taka
polom ŋamala gêdêŋ oc kêsa. Mu kêlai gêŋ tau sa e malamê samucgeŋ. Mago
poc tau, taŋ kêtuc ŋakatu tau popoc naŋ, kêtôp kêtu lôc kapôêŋ teŋ ma gêjam
nom samucgeŋ auc.

36 “Mê tau tonaŋ. Ma galoc oc jawa ŋam sa êndêŋ aôm, o kiŋ. 37 O kiŋ, kiŋ
samob nêŋ kiŋ aômgoc. Anôtô undambêŋa kêkêŋ aôm kôtu gamêŋ to ŋaclai ma
ŋajaŋa to ŋawasi ŋatau. 38 Eŋ kêkêŋ tenteŋlatu pebeŋ ma gêŋ mateŋ jali nomŋa
to moc umboŋ ŋalabuŋa gebe ônam gôliŋ samob. Ŋakatu ŋamôkêapac gold tau
aôm taôm. 39 Aômnêm têm êmbacnê acgom, go gôliŋ kiŋŋa teŋ oc êndaŋguc naŋ
nê ŋaclai êtôm aômnêm atom. Go teŋ naŋ kêtu têlêacŋa oc êtôm kopa ma eŋ oc
ênam gôliŋ nom ŋagamêŋ samob. 40 Go gôliŋ kiŋŋa êtu aclêŋa teŋ oc mêŋêsa naŋ
ŋajaŋa amboac ki. Tonaŋ ênac gôliŋ gêmuŋŋa samob tulu. Ki kêlêsa to kêtuc
gêŋ samob popoc ma gôliŋ kiŋŋa tônê êtôm ki, oc êlêsa to êtuc gôliŋ ŋagêdô
popoc amboac tonaŋgeŋ. 41 Ma aôm gôlic atapa to alatu tonaŋ ŋamakeŋ nomku
ma ŋamakeŋ ki jejec. Tonaŋ ŋam gebe gôliŋ kiŋŋa gêwa tau kêkôc. Ŋamakeŋ
oc ŋajaŋa amboac ki jejec gebe sêgaluŋ ki gêwiŋ nomku. 42 Ŋakatu ŋaalatu
tau ŋamakeŋ ki to ŋamakeŋ nomku ŋam gebe ênê gôliŋ oc ŋamakeŋ ŋajaŋa ma
ŋamakeŋ palê-palê amboac tonaŋgeŋ. 43 Aôm gôlic ki to nomku kêsêp taulêlôm
kêtôm êsêac oc sênam tauŋ ma sêŋgaluŋ tauŋ sêsêp tauŋlêlôm, mago oc sêsap
tauŋ tôŋ atom amboac ki to nomku kêsap tau tôŋ atom. 44 Êndêŋ gôliŋ kiŋŋa
tônê nêŋ têm Anôtô undambêŋa oc êkêŋ gamêŋ kiŋŋa teŋ, taŋ senseŋ su ênaŋa
atomanô naŋ, mêŋêsa ma ŋagôliŋ tau oc elom êndêŋ lau-m teŋ atom. Gamêŋ
tau oc ênac gamêŋ samob tonaŋ ŋai popoc e êmbacnê ma gamêŋ tau oc ênêc
endeŋ tôŋgeŋ. 45 Kêtôm aôm gôlic poc teŋ gêdib aŋga lôc ma ŋamalac teŋ lêma
kêtuc poc tau atom. Ma poc tau kêtuc ki jejec to kopa ma nomku to silber ma
gold popoc. Anôtô ŋaclai geoc gêŋ tau, taŋ ocgo mêŋêsa êndêŋ ŋamu naŋ, lasê
gêdêŋ kiŋ tau. Mê tau biŋŋanô ma ŋam biŋŋanô amboac tonaŋgeŋ.”

Kiŋ ketoc Daniel sa

46 Go kiŋ Nebukadnesar gêu tau laŋôanô jagêdêŋ nom ma kêpôŋ aduc gêdêŋ
Daniel ma kêjatu biŋ sa gebe sêkêŋ da ŋanô ma da gêŋ ŋamaluŋa êtu eŋŋa. 47 Ma
kiŋ tau kêsôm gêdêŋ Daniel gebe “Biŋŋanô, aômnêm Anôtô kêtu anôtôi nêŋ
Anôtô ma kiŋ nêŋ Apômtau. Eŋ geoc-gêŋ-ŋalêlôm ŋa-lasêwaga teŋgoc gebe aôm
goc gêŋ kêsiŋ tonaŋ lasê.” 48 Go kiŋ tau kêkiaŋ Daniel sa ŋanôgeŋ ma kêkêŋ
awamata êjamgeŋ gêdêŋ eŋ ma kêkêŋ eŋ kêtu gamêŋ Babilon ŋagôliŋwagasêga
ma Babilon nêŋ lau mêtê nêŋ laumata. 49 Daniel keteŋ kiŋ tau e kêkêŋ Sadrak
agêc Mesak ma Abednego têtu gôliŋwaga gamêŋ Babilonŋa, mago Daniel tau
tec gêmoa gêwiŋ kiŋ ŋapaŋ.

3

Nebukadnesar kêjatu gebe lau samob sênam sakiŋ gwam gold

1 Kiŋ Nebukadnesar kêkêŋ biŋ gebe sêmansaŋ ŋakatu gold teŋ, baliŋ kêtôm
meta 27 ma ŋadambê kêdabiŋ meta 3. Eŋ kêkêŋ gêŋ tau kêkô gamêŋ Babilon
ŋagaboaŋ teŋ sêsam gebe Dura. 2 Go kiŋ kêkalem nê gôlôacmôkê nêŋ laumata
to gôliŋwaga ma siŋwaga nêŋ laumata to mêtôcwaga ma gejobwaga kanomŋa
to lau mêtê ma kasêga to kômwaga towae gamêŋ ŋamagêŋa ŋagêdô sêwiŋ gebe
mêŋsênac kawi ŋakatu, taŋ kiŋ Nebukadnesar mêŋgêjac sa kêkô naŋ. 3 Amboac
tonaŋ lau samob tonaŋ sêkêŋ taŋeŋ ênê kalem ma sêkac tauŋ sa mêŋsêkô
ŋakatu tau laŋônêmŋa. 4 Ma wambaŋwaga kêpuc awa sa ma kêsôm gebe “Jatu
êndêŋ amac lau samob to tenteŋlatu ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ samob gebe
5 êndêŋ taŋ aŋô gasuc wêŋa to gegob ma oŋ to gelom ma diŋ to dauc ma gêŋ
wêŋa tokaiŋ-tokaiŋ êtaŋ naŋ, au taôm naapôŋ emduc êndêŋ ŋakatu gold, taŋ kiŋ
Nebukadnesar mêŋgêjac sa kêkô naŋ. 6 Ma ŋac teŋ embe êu tau naêpôŋ aduc
êndêŋ ŋakatu atom naŋ, oc gacgeŋ sêmbaliŋ eŋ êsêp ja ŋamondec-mondec ŋamala
êna.” 7 Amboac tonaŋ gêdêŋ taŋ lau samob sêŋô gasuc wêŋa to gegob ma oŋ

to gelom ma diŋ to dauc ma gêŋ wêŋa tokaiŋ-tokaiŋ kêtaŋ naŋ, lau samob to tenteŋlatu ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ samob sêu tauŋ jasêpôŋ eŋduc gêdêŋ ŋakatu gold, taŋ kiŋ Nebukadnesar mêŋgêjac sa kêkô naŋ.

Têdôŋ Juda têlêac nêŋ biŋ taŋeŋpêcŋa

8 Gêdêŋ tonaŋ lau Kaldea ŋagêdô sêmêŋ ma sêgôliŋ biŋ kêpi Juda têlêac. 9 Êsêac sêsôm gêdeŋ kiŋ Nebukadnesar gebe "O kiŋ, ômoa endeŋ tôŋgeŋ. 10 Aôm kôjatu biŋ gebe lau samob, taŋ sêŋô gasuc wêŋa to gegob ma oŋ to gelom ma diŋ to dauc ma gêŋ wêŋa tokaiŋ-tokaiŋ êtaŋ naŋ, sêu tauŋ nasêpôŋ eŋduc êndêŋ ŋakatu gold. 11 Ma ŋac teŋ embe êu tau naêpôŋ aduc êndêŋ ŋakatu tau atom naŋ, oc gacgeŋ sêmbaliŋ eŋ êsêp ja ŋamondec-mondec ŋamala êna. 12 Lau Juda ŋagêdô sêmoa, taŋ kôkiaŋ êsêac sa sêjam gôliŋ Babilonŋa naŋ, nêŋ naê tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego. O Kiŋ, lau tau tonaŋ sêkêŋ taŋeŋ aômnêm jatu ma sêjam sakiŋ aômnêm anôtô to sêpôŋ eŋduc gêdêŋ ŋakatu gold, taŋ mêŋgôjac sa kêkô naŋ atom."

13 Go Nebukadnesar têtac kêbôli auc ma kêjatu biŋ totêtac ŋandaŋgeŋ gebe sêkêŋ Sadrak agêc Mesak ma Abednego mêŋsêkô eŋ laŋônêm. 14 Ma Nebukadnesar kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Sadrak agêc Mesak ma Abednego, amac amboac ondoc. Amac ajam sakiŋ aêŋoc anôtô ma apôŋ emduc gêdêŋ ŋakatu gold, taŋ kakêŋ kêkô naŋ, atom nec biŋŋanô me masi. 15 Ajôc, amansaŋ taôm. Êndêŋ taŋ aŋô gasuc wêŋa to gegob ma oŋ to gelom ma diŋ to dauc ma gêŋ wêŋa tokaiŋ-tokaiŋ êtaŋ naŋ, au taôm to apôŋ emduc êndêŋ ŋakatu, taŋ kamasaŋ naŋ, go ŋajam ma êtôm. Ma embe apôŋ emduc êndêŋ ŋakatu atom oc gacgeŋ sêmbaliŋ amac asêp ja ŋamondec-mondec ŋamala ana. Tansaê talic acgom, anôtô ondoc teŋ oc êtôm gebe ênam amac kêsi aŋga aê lemoc."

16 Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêjô Nebukadnesar awa gebe "Aêac abe anam tauŋ kêsi to ajô aôm awam atom. 17 Embe Anôtô, taŋ aêac ajam sakiŋ eŋ naŋ, êtôm gebe ênam aêac kêsi aŋga ja ŋamondec-mondec ŋamala ŋalêlôm to aôm lêmam naŋ oc êŋgôm. 18 O kiŋ, mago embe masi, go ôŋô ma biŋ tonec. Aêac oc anam sakiŋ aômnêm anôtô to apôŋ eŋduc êndêŋ ŋakatu gold, taŋ gôjac sa kêkô naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ."

Sêbaliŋ lau têlêac sêsêp ja ŋamondec-mondec ŋalêlôm sêja

19 Go Nebukadnesar têtac ŋandaŋ kêsa ma laŋôanô kêtu koc gêdêŋ Sadrak agêc Mesak ma Abednego. Tec kêjatu gebe sêŋgôm ja elom aŋga ja ŋamondec-mondec ŋamala e ŋandaŋ êlêlêc ja bêc ŋagêdôŋa su ŋêŋgeŋ. 20 Ma kêjatu nê siŋwaga, taŋ nêŋ ôliŋwalô kêlêlêc ŋagêdô nêŋ su naŋ, gebe sênsô Sadrak agêc Mesak ma Abednego tôŋ ma sêmbaliŋ êsêac sêsêp ja ŋamondec-mondec ŋalêlôm sêna. 21 Tec sêsô êsêac to nêŋ obo gambam ma ŋakwê baliŋ to kululuŋ ma nêŋ ŋakwê ŋagêdô samob tôŋ ma sêbaliŋ êsêac sêsêp ja ŋamondec-mondec ŋalêlôm sêja. 22 Kêtu kiŋ nê jatu ŋajaŋa, taŋ kêsôm naŋŋa, tec sêgôm ja kêsa kapôêŋanô e ŋamondec-mondec secsêga. Tec ja tau kêlakoc lau tau, naŋ sêkô Sadrak agêc Mesak ma Abednego naŋ, e sêmac êndu. 23 Mago lau têlêac tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego sebeŋ tolêpoageŋ sêsêp ja ŋamondec-mondec sec ŋalêlôm sêja.

24 Go kiŋ Nebukadnesar kêtakê sauŋ atom ma gacgeŋ gêdi jakêtu kênac nê lau seŋeŋ gebe "Amboac ondoc aêac tabaliŋ lau têlêac tolêpoageŋ sêsêp jawaô sec ŋalêlôm sêja me." Êsêac sêlôc gêdêŋ kiŋ gebe "Aec, biŋŋanô, o kiŋ." 25 Go kiŋ kêsôm gebe "Mago aê galic lau aclê sêmoa ja ŋalêlôm ma sêsêlêŋ kêtôm sêsô êsêac tôŋ atom ma sêmoa toôliŋ samucgeŋ. Ŋac taŋ kêtu aclêŋa naŋ, laŋôanô amboac anôtôi nêŋ latu."

Sêwi lau têlêac tau siŋ

26 Go Nebukadnesar kêtu gasuc ja ŋamala ŋakatam jagêmôêc gebe “Sadrak
agêc Mesak ma Abednego, Anôtô Lôlôcŋa tau nê sakiŋwaga amac, asa amêŋ.”
Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêsa aŋga ja ŋalêlôm sêja. 27 Ma apômtau
to gôliŋwaga ma kiŋ nê lau seŋeŋ sêkac tauŋ sa ma sêlic gebe ja geŋ êsêac ôliŋ
to kêlagô môkêŋlauŋ ma geŋ êsêac nêŋ ŋakwê atomanô. 28 Go Nebukadnesar
gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Aê aoc gêôc Sadrak agêc Mesak ma Abednego
nêŋ Anôtô. Eŋ kêsakiŋ nê aŋela ma gêjam nê sakiŋwaga, taŋ ôliŋ andaŋ eŋ to
sêsô kiŋnê biŋ ŋalabu atom ma sebe sênam sakiŋ to sêpôŋ eŋduc êndêŋ anôtôi
jaba nêŋ teŋ atom, sênam sakiŋ nêŋ Anôtô taugeŋ naŋ sa. 29 Kêtu tonaŋŋa aê
jasôm biŋ tonec êtu tôŋ gebe Lau teŋ me tenteŋlatu ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ
embe sêsôm biŋ alôb-alôb êpi Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêŋ Anôtô naŋ,
oc sêkac êsêac ôliŋ êŋgic-êŋgic to têtuc nêŋ andu popoc gebe anôtô teŋ gêjam
ŋamalac kêsi amboac Anôtô tonec gêmoa nec atom.” 30 Go kiŋ kêwaka Sadrak
agêc Mesak ma Abednego sa têtu apômtaui aŋga gamêŋ Babilon.

4

Nebukadnesar nê me kêtu luagêcŋa

1 Kiŋ Nebukadnesar nê biŋ tonec êndêŋ lau to tenteŋlatu ma lau aweŋ teŋ-
aweŋ teŋ pebeŋ, taŋ sêmoa nom ŋagamêŋ samob naŋ, gebe “Biŋmalô ênam
amac auc. 2 Aê gabe janac miŋ gêŋsêga to gêŋtalô samob, taŋ Anôtô Lôlôc Ŋatau
tau gêgôm gêdêŋ aê naŋ gebe
3 “Nê gêŋsêga kaiŋ teŋ
ma nê gêŋtalô kapôêŋanô.
Nê gamêŋ kiŋŋa kêtu gamêŋ gêmoa teŋgeŋŋa teŋ
ma nê ŋagôliŋ gêc gôlôac to gôlôac ŋêŋgeŋ gêja.
4 “Aê Nebukadnesar kalêwaŋ tauc gaêc ŋoc andu ma kamoasiŋ tauc gamoa
ŋoc andu kapôêŋ. 5 Gêdêŋ taŋ aê gaêc mê naŋ, galic gêŋ teŋ kêtakê aê e
katuc gêjaŋa. Ma gêŋ ŋakatu, taŋ galic gêc ŋoc kauclêlôm naŋ, kêlênsôŋ aê
ŋanôgeŋ. 6 Kêtu tonaŋŋa aê kajatu gebe lau mêtê samob aŋga Babilon mêŋsêkô
aê laŋôcnêm gebe sêwa mê tau ŋam sa êndêŋ aê. 7 Go beŋwaga to lau mectomaŋ
ma lau Kaldea to sêpuc-utitalata-ŋamwaga samob sêsô sêmêŋ ma aê gajac miŋ
mê tau gêdêŋ êsêac, mago sêwa ŋam sa gêdêŋ aê kêtôm atom. 8 Kêtu ŋamu
Daniel, taŋ sê aêŋoc anôtô Beltesasar nê ŋaê kêpi eŋ ma anôtôi dabuŋ nêŋ
ŋalau gêjam eŋ auc naŋ, mêŋkêkô aê laŋôcnêm ma gajac miŋ mê tau gêdêŋ
eŋ amboac tonec gebe 9 O Beltesasar, lau mêtê samob nêŋ laumata aôm, aê
kajala gebe anôtôi dabuŋ nêŋ ŋalau gêjam aôm aucgoc, tec gêŋ ŋalêlômŋa teŋ
kêsiŋ tau gêdêŋ aôm atom. Mê tec galic nec, ôŋô ma ôwa ŋam sa êndêŋ aê.
10 “Ŋakatu taŋ galic gêc ŋoc kauclê-lômgeŋ gêdêŋ taŋ gaêc mê naŋ, amboac
tonec gebe Aê galic ka teŋ kêkô nom ŋaluŋgeŋ, ma ka tau kêpi e baliŋanô. 11 Ka
tau kêtôp e kêtu kapôêŋ to ŋajaŋa kêsa ma ŋatêpôê kêsuŋ sa kêpi e jagêdêŋ
undambê. Ma lau nom ŋagamêŋ sêlic ka tau. 12 Ŋalauŋ ŋawawa ŋajam ma
gêjam ŋanô taêsam ŋasec. Kêtôm gebe lau samob sêniŋ ka tau ŋanô e gêôc êsêac
tôŋ. Bôc to gêŋ saleŋŋa sêc ŋaajuŋlabu ma moc sêjam sac sêŋgôŋ ŋalaka ma gêŋ
mateŋ jali samob seŋ ŋanô tau.
13 “Aê taêc gêjam ŋakatu, taŋ galic su naŋ, gamoa ma galic gebe aŋela mata
jali to kêsala gêŋŋa teŋ kêsêp aŋga undambê gêmêŋ. 14 Eŋ kêpuc awa sageŋ ma
kêsôm gebe ‘Asap ka tau tulu ma asapu ŋalaka su to ansêlô ŋalauŋ ênaŋa ma
apalip ŋanô êliŋ-êliŋ êna. Ma ansoc bôc aŋga ajuŋlabu ma moc aŋga ŋalaka sêc
su. 15 Mago andec ŋakatuc to ŋawakac gacgeŋ êkô nom ŋalêlôm. Kapoacwalô
ki to kopa endeŋ eŋ tôŋ êkô gêgwaŋ ŋamêdôb kôm ŋa ŋalêlôm. Eŋ êliŋ maniŋ

umboŋŋa to êniŋ gêgwaŋ êwiŋ bôc. 16 Nê kauc ŋamalacŋa êmbacnê ma bôc nêŋ
kauc naêjô su. Eŋ êmoa amboac tonaŋ e têm ŋasawa 7 êmbacnê. 17 Biŋ tonaŋ
aŋela dabuŋ sêjac mata e kêtu tôŋ ma sêsôm lasê gebe lau mateŋ jali sêjala gebe
Lôlôc Ŋatau kêtu ŋamalacnêŋ gamêŋ ŋatau ma gêjac sam gamêŋ kêtôm eŋ taê
gêjam ma oc êkêŋ êndêŋ lau ŋasec teŋ sêwê kaiŋ.' 18 Aê kiŋ Nebukadnesar galic
mê tau tonaŋ. Ma aôm Beltesasar galoc ôwa mê tau ŋam sa gebe lau mêtê ŋoc
gamêŋ samobŋa sêwa mê tonaŋ ŋam sa têtôm atom. Aôm oc ôtôm gebe anôtôi
nêŋ ŋalau gêmoa gêwiŋ aôm."

Daniel gêwa mê tau ŋam sa

19 Daniel taŋ nê ŋaê teŋ gebe Beltesasar naŋ, kêtakê sauŋ atom e gêjac nê
lênô auc ŋasawa ec ŋêŋgeŋ. Mago kiŋ tau kêsôm gebe "Beltesasar, mê tau to
ŋam êŋgôm aôm taêm dani taôm atom." Beltesasar gêjô eŋ awa gebe "O ŋoc
ŋatau, aê gabe mê tau êkanôŋ êsêac, taŋ sedec aôm naŋ, ma êkanôŋ aômnêm
ŋacjo acgommaŋ. 20 O kiŋ, ka taŋ gôlic kêtôp e ŋajaŋa kêsa ma ŋatêpôê kêsuŋ
kêpi e jagêdêŋ undambê ma gêu laeŋ su gêja, 21 ma ŋalauŋ ŋawawa ŋajam ma
gêjam ŋanô e ŋalaka sêlêlib laŋgwageŋ ma gêŋ samob seŋ ŋanô tau, ma bôc to
gêŋ saleŋŋa sêc ŋaajuŋlabu ma moc sêjam sac sêŋgôŋ ŋalaka naŋ.

22 "O kiŋ, ka tau tonaŋ aôm taôm. Aôm kôtu kapôêŋ ma ŋajaŋa kêsa. Nem
ŋaclai kesewec e jagêdêŋ undambê. Nêm waem gêjam nom ŋagamêŋ samob
auc. 23 Aôm kiŋ, gôlic aŋela dabuŋ kêsêp gêmêŋ ma kêsôm gebe 'Asap ka tonaŋ
tulu ma anseŋ su, mago ŋakatuc to ŋawakac andec gacgeŋ êkô nom ŋalêlôm.
Kapoacwalô ki to kopa endeŋ eŋ tôŋ ênêc gêgwaŋ ŋamêdôb kômŋa ŋalêlôm. Eŋ
êliŋ maniŋ umboŋŋa to êniŋ gêgwaŋ êwiŋ bôc e têm ŋasawa 7 êmbacnê.'

24 "Biŋ tau ŋam amboac tonec. O kiŋ, Lôlôc Ŋatau kêmasaŋ biŋ, taŋ kêkanôŋ
aôm naŋ. 25 Eŋ oc êtiŋ aôm su aŋga ŋamalacnêŋ naômoa ôwiŋ bôc saleŋŋa ma
ôniŋ gêgwaŋ amboac bulimakao ma nop ênôm aôm ônêc awê e têm ŋasawa 7
êmbacnê e nêm kauc êsa acgom, gebe Lôlôc Ŋatau kêtu ŋamalacnêŋ ŋatau ma
gêjac sam gamêŋ kêtôm eŋ tau taê gêjam. 26 Ma jatu, taŋ kêsa gebe sendec ka
ŋakatuc to ŋawakac gacgeŋ êkôŋa naŋ tonaŋ gêwa sa gebe êndêŋ taŋ aôm ôjala
Anôtô, taŋ gêjam gôliŋ nom ŋagamêŋ samob naŋ, aôm oc ôtu kiŋ êtiam. 27 O
kiŋ, kêtu tonaŋŋa aê gabe janac biŋsu aôm gebe Ôŋgôm sec êtiam atom, ôsa lêŋ
biŋgêdêŋŋa. Ônam lau ŋalêlôm sawaŋa sa ma taêm walô lau ŋasec. Talic acgom,
oc ômoa ŋajam me masi."

28 Biŋ samob tonaŋ ŋai ŋanô kêsa kêpi kiŋ Nebukadnesar. 29 Ajôŋ 12 gêjaŋa
su acgom, go kiŋ kêsêlêŋ gêmoa nê andu kiŋŋa aŋga Babilon ŋasalôm tapa-tapa
ŋaô. 30 Ma kiŋ awa gêôc tau gebe "Malac tau tonec Babilon kapôêŋ, taŋ ŋoc
ŋaclai kêkwê sa kêtu ŋoc gamêŋ kiŋŋa ma kêkêŋ aê waec kiŋŋa kêtu tapa naŋ
atom me." 31 Biŋ taŋ kiŋ kêsôm kêsa naŋ, gêjac pep atom tageŋ ma awa teŋ
kêsa aŋga undambê gêmêŋ gebe "O kiŋ Nebukadnesar, biŋ tonec kepeŋ aôm
gebe gamêŋ tonec ŋagôliŋ kiŋŋa kêkac tau su aŋga aômnêm. 32 Lau oc têtiŋ
aôm su aŋga ŋamalacnêŋ ma oc ômoa ôwiŋ bôc gabuŋ. Aôm oc ôniŋ gêgwaŋ
amboac bulimakao e têm ŋasawa 7 êmbacnê acgom, go nêm kauc êsa ma ôjala
gebe Lôlôc Ŋatau tau gêjam gôliŋ ŋamalacnêŋ gamêŋ kiŋŋa ma gêjac sam gamêŋ
kêtôm eŋ tau taê gêjam." 33 Ma biŋ tau gacgeŋ ŋanô kêsa kêpi Nebukadnesar.
Lau têtiŋ eŋ su aŋga ŋamalacnêŋ ma eŋ geŋ gêgwaŋ amboac bulimakao, nop
gênôm eŋ ma môkêlauŋ kêtu baliŋ kêtôm noniŋ ôlilu ma lêmakêku kêtu baliŋ
kêtôm momboaŋ lêmakêku.

Nebukadnesar kêlambiŋ Anôtô

34 “Aê Nebukadnesar gamoa e têm tau gêbacnê acgom, go gaôc matocanô
sa kêpi undambê ma ŋoc kauc kêsa kêtiam. Aê kalanem Lôlôc Ŋatau tau ma
kalambiŋ to katoc eŋ, taŋ gêmoa teŋgeŋ to teŋgeŋ naŋ, sa gebe
Ênê gôliŋ oc ênêc teŋgeŋ
to ênê gamêŋ, taŋ gêjam gôliŋ naŋ, oc ênêc teŋgeŋ e gôlôac togôlôac ŋêŋgeŋ êna.
35 Lau nomŋa samob amboac gêŋôma
ma eŋ gêgôm kêtôm taê gêjam gêdêŋ lau undambêŋa ma gêdêŋ ŋamalac nomŋa
amboac tonaŋgeŋ.
Ma ŋac teŋ kêtôm gebe êkô eŋ auc
me êtu kênac eŋ gebe ‘Aôm gôgôm asageŋ’ nec atom.
36 “Gêdêŋ têm tecênaŋgeŋ aêŋoc kauc ŋawa kêsa kêtiam ma ŋoc waec to ŋawasi
amboac tonaŋgeŋ kêtu ŋoc gamêŋ ŋawaeŋa. Aêŋoc lau seŋeŋ to apômtaui sesom
aê ma sêkêŋ aê katu kiŋ kêtiam ma ŋoc waec kêsa kêlêlêc gêmuŋŋa su. 37 Galoc
aê, Nebukadnesar, gabe jalanem to jalambiŋ ma jatoc kiŋ undambêŋa sa gebe
eŋ gêgôm nê gêŋ samob jakêtôm ma nê gôliŋ jagêdêŋ. Êsêac taŋ tetoc tauŋ sa
naŋ, eŋ oc êkôniŋ êsêac tôŋ.”

5

Kiŋ Belsasar geno moasiŋ kapôêŋ

1 Kiŋ Belsasar geno moasiŋ kapôêŋanô teŋ kêtu nê gôliŋwaga 1,000ŋa ma
gênôm wain gêwiŋ lau 1,000 tonaŋ gêmoa êsêac laŋônêm.
2 Wain kêjaŋiŋ Belsasar, tec kêjatu gebe sêkôc laclu gold to silber, taŋ eŋ tama
Nebukadnesar kêkôc aŋga lôm dabuŋ Jerusalemŋa mêŋkêkô naŋ, sêmêŋ gebe
kiŋ tau to nê laumata ma nê awêi to nêŋ aneŋio samob sênôm gêŋ êsêp. 3 Tec
sêkôc laclu gold to silber, taŋ sêjaŋgo su aŋga Anôtônê lôm dabuŋ Jerusalemŋa
naŋ, gêmêŋ ma kiŋ tau to nê laumata ma nê awêi to nêŋ aneŋio samob sênôm
gêŋ kêsêp laclu tau tonaŋ. 4 Êsêac sênôm wain e tetoc nêŋ anôtôi gold to silber
ma kopa to ki ma ka to pocŋa sa ŋa wê lambiŋŋa.
5 Gêdêŋ tonaŋgeŋ lêmalatu teŋ mêŋketo biŋ kêpi kiŋnê andu ŋasagiŋ kêkanôŋ
jakaiŋ kapôêŋ. Ma kiŋ tau gêlic lêma tonaŋ keto biŋ gêmoa. 6 Go kiŋ laŋôanô
kêtu sêp ma taê gêjam tau jakêsa-jakêsa to kêtênêp tau êndu-êndu e akaiŋ to lêma
gêmac laŋgwageŋ. 7 Kiŋ gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gebe sêkôc lau mêtê to Kaldea
ma sêpuc-utitalata-ŋamwaga sêmêŋ. Go kiŋ kêsôm gêdêŋ lau mêtê Babilonŋa
gebe “Teŋ embe êsam biŋ tonaŋ ma êwa ŋam sa oc jakêŋ eŋ êsô ŋakwê asôsamuc
ma ênôŋ kapoacwalô gold teŋ ênsac gêsutêkwa to êtu gamêŋ ŋagôliŋwaga êtu ŋac
êtu têlêacŋa.” 8 Go kiŋnê lau mêtê samob sêsô sêmêŋ, mago sêjam kauc biŋ,
taŋ lêma keto naŋ, to sêpô lêna ma sêwa ŋam sa êndêŋ kiŋ tau atom amboac
tonaŋgeŋ. 9 Ma kiŋ kelendec ŋanôgeŋ e laŋôanô kêtu sêp ma nê gôliŋwaga
samob têtakê sauŋ atom amboac tonaŋgeŋ.
10 Gêdêŋ taŋ kiŋ agêc nê gôliŋwaga sêsôm biŋ sêmoa naŋ, kiŋ têna laŋgwa kêsô
balêm ŋalêlôm gêja ma kêsôm gebe “O kiŋ, ômoa endeŋ tôŋgeŋ. Taêm dani taôm
to laŋômanô êtu sêp atom. 11 Ŋac teŋ gêmoa aômnêm gamêŋ ma anôtôinêŋ ŋalau
gêmoa gêwiŋ eŋ. Gêdêŋ tamamnê têm eŋ kêtap kauc ŋawa to jala ma saê êjam
sa kêtôm anôtôinêŋ. Ma aôm tamam Nebukadnesar kêkêŋ eŋ kêtu lau mêtê to
mectomaŋ ma Kaldea to sêpuc-utitalata-ŋamwaga nêŋ laumata. 12 Gebe Daniel,
taŋ kiŋ kêsam eŋ gebe Beltesasar naŋ, nê kauc to saê kaiŋ teŋ, kêjala mêtê
dawa mê ŋam sa to daoc biŋ lasê ma takip biŋ ŋam saŋa kêtu tôŋ. Ôkêŋ biŋ
gebe eŋ êmêŋ gebe êwa gêŋ tonec ŋam sa.”

Daniel gêwa biŋ, taŋ lêma teŋ keto naŋ sa

13 Go sêkôc Daniel kêsô jakêkô kiŋ laŋônêm. Ma kiŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Aôm Daniel, lau kapoacwalô Judaŋa nêŋ teŋ, taŋ tamoc kêkôc aôm aŋga
gamêŋ Judaŋa gêmêŋ naŋ me. 14 Aê gaŋô aôm ŋawae gebe anôtôi dabuŋ nêŋ
ŋalau gêmoa gêwiŋ aôm ma saê to jala ma kauc kaiŋ teŋ gêc aômŋa. 15 Lau mêtê
to mectomaŋ mêŋsêkô aê laŋônêm gebe sêsam biŋ tonec ma sêwa ŋam tau sa
êndêŋ aê, mago sêgôm têtôm atom. 16 Ma aê gaŋô aôm gebe gôwa biŋ ŋalêlômŋa
sa to wêc gêŋ ŋam sa. Amboac tonaŋ embe ôtôm gebe ôsam biŋ tonaŋ ma ôwa
ŋam sa, go jakêŋ aôm ôsô ŋakwê asôsamuc ma jatoc aôm sa ŋa kapoacwalô gold
ônôŋŋa ma jakêŋ aôm ôtu gamêŋ tonec ŋagôliŋwaga êtu têlêacŋa.”
17 Tec Daniel gêjô kiŋ awa gebe “Aômnêm gêŋ gacgeŋ ênêc aômŋa, me ôkêŋ
ŋaôli êndêŋ ŋac teŋ. Aê oc jasam biŋ tau êndêŋ aôm ma jawa ŋam sa êndêŋ aôm.
18 “O kiŋ, Anôtô Lôlôc Ŋatau tau kêkêŋ tama Nebukadnesar kêtu kiŋ gamêŋ
tonecŋa ma kêkêŋ ŋaclai to ŋawasi ma wae gêwiŋ. 19 Ma lau samob to tenteŋlatu
ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ têtênêp to têtêc tauŋ kêtu ŋaclai, taŋ Anôtô kêkêŋ
gêdêŋ eŋ naŋŋa. Embe eŋ taê ênam gebe ênac ŋac teŋ êndu oc êŋgôm. Ma embe
taê ênam gebe ŋac teŋ êmoa mata jali oc êŋgôm amboac tonaŋgeŋ. Embe etoc
ŋac teŋ sa me êkôniŋ teŋ tôŋ oc êŋgôm êtôm eŋ taê gêjam. 20 Mago gêdêŋ taŋ eŋ
kêkiaŋ tau sa ma nê ŋalêlôm ŋadani kêsa naŋ, Anôtô kêkôc eŋ su aŋga nê lêpôŋ
kiŋŋa ma kêjaŋgo wae su aŋga ênê gêwiŋ. 21 Ma kêtiŋ eŋ su aŋga ŋamalacnêŋ.
Ênê kauc kêlênsôŋ kêtôm bôcnê ma gêŋgôŋ gêwiŋ doŋkibôm. Eŋ geŋ gêgwaŋ
kêtôm bulimakao to nop gênôm eŋ e ênê kauc kêsa gebe Lôlôc Ŋatau taugeŋ
kêtu ŋamalacnêŋ kiŋ nêŋ ŋatau ma gêjac sam gamêŋ kêtôm eŋ tau taê gêjam.
22 “Mago ênê latu aôm, Belsasar gôŋô gêŋ samob tonaŋ ŋai sugac, mago
kôkôniŋ taôm atom. 23 Aôm kôkiaŋ taôm sa gêdêŋ Apômtau undambêŋa. Aôm
kôsôm gebe sêkôc laclu lôm dabuŋŋa mêŋac to nêm gôliŋwaga ma nêm awêi
to nêŋ aneŋio samob anôm gêŋ êsêp ma alanem nêm anôtôi silber to gold
ma kopa to ki ma ka to poc, taŋ sêlic gamêŋ to sêŋô biŋ ma sêjala gêŋŋa gêc
atomanô naŋ, mago kotoc Anôtô, taŋ kêkêŋ aôm kôsê awam to gêjam gôliŋ nêm
lêŋ samob naŋ, sa atom.
24 “Kêtu tonaŋŋa Anôtô kêsakiŋ lêma tonaŋ mêŋgêô lasê ma keto biŋ tonaŋ.
25 Ma biŋ taŋ keto naŋ, tonec gebe ‘Mene, mene, tekel, peres’ (kêsa sa, kêsa sa,
gêjam dôŋ, gêjac kêkôc). 26 Biŋ tau ŋam amboac tonec ‘mene’ gebe Anôtô kêsa
nêm bêc gôliŋŋa sa e ŋatêku êsu su. 27 ‘Tekel’ gebe Anôtô kêkêŋ aôm gôŋgôŋ dôŋ
e kêtap sa gebe nêm ŋanô masi. 28 ‘Peres’ gebe Anôtô oc ênac nêm gamêŋ êŋgic
ma êkêŋ êndêŋ lau Mede to Persia sêkôc.”
29 Belsasar kêjatu ma sêkêŋ Daniel kêsô ŋakwê asôsamuc ma gênôŋ
kapoacwalô gold. Go sêjam eŋ wae sa kêtu tapa gebe eŋ kêtu ŋac kêtu
têlêacŋa aŋga gamêŋ kiŋŋa tonec. 30 Gêdêŋ gêbêc tonaŋgeŋ sêjac Kaldeanêŋ
kiŋ Belsasar êndu. 31 Ŋac Medeŋa Darius kêjaŋgo ŋaclai gôliŋŋa su. Ênê jala 62.

6

Sêbaliŋ Daniel gedeŋ lewe

1 Darius gêlic ŋajam tec kêkêŋ gôliŋwaga sauŋ 120 sêjam gôliŋ nê gamêŋ
samob. 2 Go kêkêŋ lau tonaŋ ŋai sêsô gôliŋwagasêga têlêac ŋalabu. Gebe
gôliŋwaga 120 tonaŋ sêwa nêŋ kôm ŋalêŋ samob sa êndêŋ lau têlêac gebe kiŋnê
gêŋ teŋ ênaŋa atom. Ma lau têlêac tonaŋ nêŋ teŋ Daniel. 3 Kiŋ ketoc Daniel
sa kêlêlêc gôliŋwagasêga to gôliŋwaga sauŋ samob su gebe ênê ŋalêlôm mansaŋ
kêlêlêc êsêac samob nêŋ. Tec kiŋ taê gêjam gebe êkêŋ eŋ taugeŋ ênam gôliŋ
ênê gamêŋ samob. 4 Tec gôliŋwagasêga to gôliŋwaga sauŋ samob sesom Daniel
nê lêŋ poalic teŋ aŋga nê koleŋ gôliŋwagaŋa sebe sêŋgôliŋ biŋ êpi eŋŋa elêmê.

Daniel ŋac gêdêŋ tec têtap biŋ me gêŋ geo teŋ sa gêc eŋŋa atom. 5 Tec lau tau
sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Aêac oc tatap biŋ teŋ sa gebe taŋgôliŋ êpi Danielŋa
atom. Oc moae tatap ŋakeso teŋ gêc ênê sakiŋ Anôtô tageŋŋa.”
6 Tec gôliŋwagasêga to gôliŋwaga sauŋ tonaŋ sêkic Daniel nê biŋ ma dêdêŋ
kiŋ sêja, go sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O kiŋ Darius, ômoa endeŋ tôŋgeŋ. 7 Aêac
gôliŋwagasêga to kasêga ma gôliŋwaga sauŋ to gejobwaga ma lau seŋeŋ gamêŋ
tonecŋa alôc kêtu tôŋ gebe kiŋ êjatu ŋagôliŋ to jao teŋ êtu tôŋ amboac tonec
gebe ŋac teŋ eteŋ gêŋ teŋ aŋga anôtô teŋ me aŋga ŋamalac teŋ nê atomanô.
Lau samob teteŋ êndêŋ aôm taômgeŋ. O kiŋ, jao tonec ênêc bêc 30 geŋ. Ma ŋac
teŋ embe êŋgêli biŋ tonaŋ, naŋ sêmbaliŋ eŋ êsêp lewe nêŋ gêsuŋ êna. 8 O kiŋ,
galoc ôsôm biŋ tau êtu tôŋ ma oto biŋ tau ênêc. Ma opeŋ nêm ŋatalô êsêp êwiŋ
gebe lau teŋ sênam ôkwi atom. Biŋ tau êkô ŋajaŋa êtôm lau Mede to Persia nêŋ
ŋagôliŋ teŋ, taŋ lau sênam okwi sêŋgôm êtôm atom.” 9 Tec kiŋ Darius kepeŋ nê
ŋatalô kêsêp ŋagôliŋ to jao ma biŋ tau kêtu tôŋ.
10 Gêdêŋ taŋ Daniel gêŋô gebe kiŋ gêlôc gebe sêŋgôm biŋ tonaŋ êtu tôŋ naŋ,
eŋ kêsô nê andu gêja. Aŋga andu tau ŋabalêm lôlôcŋa ŋakatam sauŋ kêkanôŋ
Jerusalem. Eŋ kêpuc aduc kêtu dim têlêac kêtôm bêcgeŋ keteŋ mec to gêjam
daŋge Anôtô amboac gêgôm-gêgôm. 11 Lau tonaŋ dêdib Daniel sêmoa e jatêtap
eŋ sa keteŋ mec to kêtaŋ gêdêŋ nê Anôtô gêmoa. 12 Tec lau tau dêdêŋ kiŋ
jasêsôm eŋ lasê kêtu ŋagôliŋ tau ŋa gebe “O kiŋ, aôm kopeŋ nêm ŋatalô kêsêp
ŋagôliŋ gebe ŋac teŋ eteŋ gêŋ teŋ aŋga anôtô me ŋamalac teŋ nê atomanô,
samob teteŋ êndêŋ aôm taômgeŋ e bêc 30 ênaŋa. Ma ŋac teŋ embe êŋgêli biŋ
tonaŋ, naŋ sêmbaliŋ eŋ êsêp lewe nêŋ gêsuŋ êna me masi.” Kiŋ tau gêjô êsêac
aweŋ gebe “Magobe, ŋagôliŋ tonaŋ kêkô kêtôm lau Mede to Persia nêŋ ŋagôliŋ,
taŋ lau sênam ôkwi sêŋgôm êtôm êtôm naŋ.” 13 Go êsêac sêsôm gêdêŋ kiŋ gebe
“O kiŋ, Daniel tonaŋ, naŋ sêkôc eŋ aŋga Juda sêmêŋ naŋ, tec kêsô aôm ŋalabu
atom. Eŋ kêgêli aômnêm ŋagôliŋ, taŋ kômasaŋ kêtu tôŋ naŋ, gebe eŋ keteŋ mec
kêtu dim têlêac gêmoa kêtôm bêcgeŋ.”
14 Kiŋ gêŋô ŋawae e nê ŋalêlôm ŋawapac kêsa ŋanô ma gesom lêŋ ênam Daniel
kêsiŋa teŋ. Eŋ taê gêjam biŋ tonaŋ jakêsa-jakêsa gebe ênam eŋ sa amboac ondoc
e oc jakêsêp. 15 Go lau tonaŋ sêwiŋ tauŋ jasêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Aôm taôm
kôjalagac gebe lau Mede to Persia nêŋ mêtê tonec gebe kiŋ embe êsôm nê biŋ
teŋ êtu tôŋ me êkêŋ ŋagôliŋ teŋ oc ênêc ŋapaŋ, lau teŋ sênam ôkwi sêŋgôm êtôm
atom.”
16 Amboac tonaŋ kiŋ kêjatu gebe sêkôc Daniel tôŋ ma êsêac sêbaliŋ eŋ kêsêp
lewe nêŋ gêsuŋ. Kiŋ kêsôm gêdêŋ Daniel gebe” Aômnêm Anôtô, taŋ gôjam sakiŋ
eŋ gedeŋ tôŋgeŋ gômoa naŋ, oc ênam aôm kêsi.” 17 Ma sêkôc poc kapôêŋ teŋ
gêsaŋ gêsu ŋawa auc ma kiŋ kêkic poc tau tôŋ ŋa tau to gôliŋwaga nêŋ ŋatalô
gebe lau teŋ sênam Daniel kêsi atom. 18 Kiŋ gêmu gêja nê andu e jagedec geŋ
taniŋŋa gêbêc baliŋ tonaŋ. Ma gedec gebe lau teŋ dêndêŋ eŋ sêna ma eŋ gêc
bêc atom amboac tonaŋgeŋ.
19 Gêdêŋ gamêŋ kêtu gaô acgom, go kiŋ gêdi sa ma kêlêti gêdêŋ lewe nêŋ
gêsuŋ gêja. 20 Jakêdabiŋ gêsuŋawa tau ma gêmôêc gêjac asê susu gebe “O Daniel,
Anôtô mata jalinê ŋacsakiŋ aôm, nêm Anôtô, taŋ gôjam sakiŋ eŋ geden tôŋgeŋ
naŋ, oc gêjam aôm kêsi aŋga lewe nêŋ me masi.”
21 Tec Daniel awa gêjac kiŋ ma kêsôm gebe “O kiŋ, ômoa endeŋ tôŋgeŋ.
22 Aêŋoc Anôtô kêkêŋ nê aŋela gêbôc lewe aweŋsuŋ auc e sêŋac aê atom gebe
eŋ gêlic aê gamoa tobiŋmêgeŋ ma gagôm geo teŋ gêdêŋ aôm atom amboac
tonaŋgeŋ.” 23 Kiŋ gêŋô e têtac ŋajam kêsa samucgeŋ ma kêsôm gebe sê Daniel
sa aŋga gêsuŋ. Tec sê Daniel kêpi gêmêŋ e sêlic lewe lemeŋ-kêku kêsê eŋ ŋagec
atomanô, ôli samucanô ŋam gebe eŋ ôli andaŋ nê Anôtô. 24 Go kiŋ kêjatu ma

sejoŋ lau, taŋ sêgôliŋ biŋ kêpi Daniel naŋ, to nêŋ lauo to nêŋ gôlôac samob jasêbaliŋ êsêac sêsêp gêsuŋ sêja. Êsêac sêsêp gêsuŋ su samucgeŋ atom, go lewe têdaŋgac êsêac ma sêkaku êsêac popoc.

25 Go kiŋ Darius keto papia teŋ gêdêŋ lau to tenteŋlatu ma aweŋ teŋ-aweŋ teŋ kêtôm nê gamêŋ ŋamadiŋ samob gêja gebe "Biŋmalô ênam amac auc. 26 Aê jasôm êtu tôŋ gebe aêŋoc lau pebeŋ têtênêp to têtêc tauŋ êndêŋ Danielnê Anôtô gebe eŋ Anôtô mata jaliŋa tau, naŋ gêmoa teŋgeŋ. Ênê gamêŋ oc êkô endeŋ tôŋgeŋ ma ênê gôliŋ ŋatêku masi. 27 Gêjam kêsi ŋatau to gêjamsawaga eŋ, tec gêgôm gêŋtalô to gêŋsêga aŋga undambê to nom. Eŋ gêjam Daniel kêsi aŋga lewenêŋ ŋaclai."

28 Tec Daniel kêtu ŋac towae gêdêŋ Dariusnê têm gôliŋŋa e mêŋgêdêŋ Kirus aŋga Persia nê têm amboac tonaŋgeŋ.

7

Daniel gêc me kêpi bôc aclê

1 Gêdêŋ kiŋ Babilonŋa Belsasar nê gôliŋ ŋajala kêtu ŋamataŋa Daniel gêc mê to gêlic gêŋ ŋakatu gêdêŋ gêbêc. Go keto mê tau sa, taŋ gêc ŋabiŋ kêsêp papia amboac tonec 2 "Aê Daniel, galic ŋakatu gêdêŋ gêbêc. Ma galic undambê ŋamutêna aclê gêli gwêcsawa sa. 3 Ma bôcsêga kaiŋ aclê sêpi aŋga gwêc sêmêŋ. 4 Bôc kêtu ŋamataŋa gêjam lewe teŋ laŋô ma ŋamagê amboac momboaŋ. Aê kasala gamoa ma sêbuc ŋamagê sa ma sêôc bôc tau sa kêkô ŋaakaiŋ luagêcgeŋ amboac ŋamalac teŋ ma sêkêŋ ŋamalac nêŋ kauc gêdêŋ eŋ. 5 Go aê galic bôcsêga teŋ kêtu luagêcŋa gêjam bôc saleŋŋa ber laŋô ma kêkô gêôc lêma sageŋ. Eŋ keseŋeŋ ŋabi têlêac gêc awasuŋ ŋalêlôm ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe' Ajôc, najau nêm deô.' 6 Tonaŋ su, go galic bôcsêga taŋ kêtu têlêacŋa gêjam pusipbôm kapôêŋ (leopard) laŋô tomoc ŋamagê aclê kêkô dêmôêtêkwa ma môkêapac aclê. Ma sêkêŋ nom ŋagôliŋ gêdêŋ eŋ. 7 Tonaŋ su, go gaê mê e galic bôc teŋ kêtu aclêŋa. Bôc tau gêŋsêga kaiŋ teŋ ŋanô ma ŋajaŋa sec ma ŋaluluŋ ki kapôêŋ ma geŋ gêŋ ŋawaô to kêkaku gêŋ popoc ma kêlêsa ŋapopoc-popoc kêtiam ŋa akaiŋ. Bôc tau kêtôm bôc ŋamataŋa têlêac tônê atom gebe ŋajabo 10. 8 Aê kasala jabo tonaŋ gamoa e jabo sauŋ teŋ kêpi ŋasawa kêtiam ma gêbuc jabo laŋgwa têlêac toŋawakacgeŋ sa ma galic gebe jabo tonaŋ ŋamataanô amboac ŋamalacnêŋ ma ŋaawasuŋ teŋ gêc, taŋ kêsôm biŋ ketoc tau saŋa naŋ.

Ŋac taŋ gêmoa teŋgeŋ naŋ, nê ŋakatu

9 "Aê kasala gamoa ma galic gebe sêkêŋ lêpôŋ kiŋŋa ŋagêdô kêkô ma ŋac, taŋ gêmoa teŋgeŋ naŋ, jagêŋgôŋ teŋ ŋaô. Nê ŋakwê sêpôma amboac tao kwalam ma môkêlauŋ kêtôm domba ŋaôlilu sêp samuc amboac gwêc ôpic. Nê lêpôŋ kêkô jawaô ŋalêlôm ma lêpôŋ ŋaakaiŋ amboac ja ŋawaô. 10 Ja ŋawaô amboac bu gêc ŋasamac kêsêwa kêsa aŋga tônê. Ma lau tausen to tausen sêjam sakiŋ eŋ. Lau tentausen dim tentausen sêkô eŋ laŋônêm. Mêtôcwaga sêŋgôŋ sebe sêmêtôc biŋ, tec sêkac buku sa.

11 "Aê galic ma gaŋô biŋ ketoc tau saŋa samob, taŋ kêsa jabo tonaŋ awasuŋ. Ma gêdêŋ tonaŋ sêjac bôc kêtu aclêŋa êndu ma sêbaliŋ ŋanô tau kêpi jawaô e geŋ su. 12 Ma sêkac nom ŋagôliŋ su aŋga bôc ŋagêdô nêŋ, mago sêjac têku nêŋ têm sêmoa mateŋ jaliŋa ŋasawa teŋ gêwiŋ. 13 Aê gaêc mê gêdêŋ gêbêc ma galic ŋakatu teŋ amboac ŋamalac latu gêmêŋ gêmoa tao undambêŋa ŋalêlôm jakêtu gasuc ŋac, taŋ gêmoa teŋgeŋ naŋ, ma sêwê eŋ gêdêŋ eŋ sêja. 14 Ma sêkêŋ ŋaclai to wae ma gamêŋ gôliŋŋa gêdêŋ eŋ gêwiŋ. Ma tenteŋlatui to lau tomôkê-tomôkê ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ samob sêjam sakiŋ gêdêŋ eŋ. Ênê ŋaclai oc ênêc teŋgeŋ. Ênê gamêŋ gôliŋŋa ênac pep atom.

Gêŋ ŋakatu tau ŋam

15 “Ma aê Daniel, ŋoc katuc kelendec ŋanô ma gêŋ ŋakatu, taŋ galic gêc ŋoc
kauclêlôm naŋ, kêtakê aê êndu-êndu. 16 Aê katu gasuc lau, taŋ sêkô tonaŋ naŋ,
nêŋ teŋ ma kateŋ eŋ gebe êwa gêŋ tonaŋ ŋam sa acgom. Tec eŋ gêwa ŋam sa
gêdêŋ aê ma kêsôm gebe 17 ‘Bôcsêga aclê tonaŋ têtôm kiŋ aclê, taŋ oc sêsa aŋga
nom. 18 Mago Ŋac Lôlôcŋa nê lau dabuŋ oc sêwê kaiŋ gamêŋ to sênam gôliŋ
gamêŋ tau totêm-totêm endeŋ tôŋgeŋ.’

19 “Go kateŋ eŋ gebe êwa bôc kêtu aclêŋa, taŋ kêtôm bôc têlêac ŋagêdô tonaŋ
atom naŋ, ŋam sa êndêŋ aê. Bôc tonaŋ gêŋsêga kaiŋ teŋ ŋanô, nê luluŋ ki to
kêku ki kopa. Eŋ kêlêsa to kêdaŋgôŋ gêŋ ŋawaô ma kêka ŋagêdô popoc. 20 Ma
aê kateŋ eŋ gebe êwa jabo lemelu, taŋ kêkô môkêapac ŋaô naŋ, ma ŋajabo teŋ,
taŋ kêsa ma geseŋ jabo laŋgwa têlêac su naŋ, ma tomataanô to awasuŋ kêsôm
biŋ ketoc tau saŋa sec ma kêtu kapôêŋ kêlêlêc ŋagêdô su naŋ, sa êwiŋ.

21 “Aê kasala gamoa ma galic jabo tau gêjac siŋ gêdêŋ Anôtônê lau dabuŋ
e kêku êsêac tulu, 22 go ŋac, taŋ gêmoa teŋgeŋ naŋ, mêŋgêô lasê ma kêmêtôc
biŋ ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ Ŋac Lôlôcŋa nê lau dabuŋ ma gêdêŋ noc tonaŋ lau
dabuŋ sêwê kaiŋ gamêŋ kiŋŋa.

23 “Ŋac taŋ kateŋ naŋ, kêsôm amboac tonec gebe ‘Bôc kêtu aclêŋa ŋam gebe
gamêŋ kiŋŋa êtu aclêŋa oc mêŋêsa. Ma gamêŋ tonaŋ kaiŋ teŋ, oc êtôm gamêŋ
ŋagêdô atom. Gamêŋ tau oc êndaŋgôŋ nom ŋagamêŋ samob su ma êka tôŋ êsêp
nom to êlêsa popoc. 24 Ma jabo lemelu ŋam amboac tonec gebe Kiŋ lemelu
oc sêsa aŋga gamêŋ tonaŋ ma teŋ oc êsa êtiam êndaŋguc êsêac. Eŋ oc êtôm
êsêacnêŋ ŋagêdô atom ma oc êkôniŋ kiŋ têlêac tôŋ. 25 Eŋ oc êsôm biŋ alôb-alôb
êpi Ŋac Lôlôcŋa tau ma êlênsu Ŋac Lôlôcŋa nê lau dabuŋ. Eŋ oc ênsaê gebe ênam
mêtê to om ŋagôliŋ samob ôkwi. Ma lau dabuŋ oc sêsêp eŋ lêma êtôm ŋasawa
samuc tageŋ ma ŋasawa samuc têlêac ma ŋasêku teŋ êwiŋ. 26 Mago mêtôcwaga
oc sêkôc nêŋ kôm sa ma oc sêjaŋgo kiŋ tonaŋ nê ŋaclai su ma senseŋ eŋ su ênaŋa
samucgeŋ. 27 Ma mêtôcwaga sêkêŋ ênê gamêŋ to gôliŋ ma gamêŋ samob, taŋ
gêc umboŋ ŋalabu naŋ, êndêŋ Ŋac Lôlôcŋa nê lau dabuŋ. Êsêacnêŋ gamêŋ oc
ênêc endeŋ tôŋgeŋ ma gamêŋ samob oc sênam sakiŋ ma taŋeŋ wamu êndêŋ
êsêac.’

28 “Biŋ tau tonaŋgeŋ. Ma aê Daniel, katakê ŋanô e laŋôcanô kêtu sêp, ma
gajam biŋ tau tôŋ gêc ŋoc kauclêlômgeŋ.”

8

1-27 *

9

Daniel keteŋ mec kêtu nê lauŋa

1 Ahasweros latu Darius, taŋ nê ŋam kêsêp lau Medeŋa naŋ, kêtu kiŋ gamêŋ
Kaldeaŋa. 2 Gêdêŋ ênê gôliŋ ŋajala ŋamataŋa aê Daniel kasam buku dabuŋ ma
gajam lêsu jala ŋananba, taŋ ênaŋa e sêkwê Jerusalem, taŋ kêtu gasaŋ su naŋ,
sa êtiam êtôm Apômtau kêsôm lasê gêdêŋ propete Jeremia, jala tau ŋananba
70. 3 Go aê kakac laŋôcanô ôkwi gêdêŋ Apômtau Anôtô ma kateŋ mec gêdêŋ
eŋ ma gajam dabuŋ ma kasô talu ma gaŋgôŋ wao ŋaô. 4 Aê kateŋ mec gêdêŋ
Apômtau, ŋoc Anôtô ma kasôm tauc ŋoc to ŋoc lau nêŋ sec lasê.

Aê kasôm gebe “O Apômtau, Anôtô kapôêŋ to ŋaclai secgoc, aôm gojob poac
to têmtac gêwiŋ êsêac, taŋ têntac êwiŋ aôm to sêŋgôm aômnêm biŋsu ŋanô êsa
naŋ.

---

* **8:1-27:** 8:1-27 Daniel katu kaiŋ teŋ kêsa ma gêlic ŋakatu, taŋ gêwa lau Mede to Persia nêŋ miŋ sa e gêdêŋ têm ŋacjo sêku kiŋ Antiokus Epipanes tuluŋa.

5 “Aêac agôm sec to geo ma keso to ali tauŋ sa ma akac tauŋ su aŋga nêm
biŋsu to ŋagôliŋ. 6 Aêac akêŋ taŋeŋ nêm sakiŋwaga propete, taŋ sêjam aôm
laŋôm ma sêsôm biŋ gêdêŋ aêacma kiŋ to laumata ma tameŋi to lau gamêŋ
samobŋa naŋ atom. 7 O Apômtau, aôm biŋgêdêŋ ŋatau, mago ocsalô tonec aêac
amoa tomajeŋgeŋ aêac lau Juda to lau Jerusalemŋa ma lau Israel samob, taŋ
gosoc êsêac sêja kêtu nêŋ sec, taŋ sêgôm gêdêŋ aôm jasêmoa ŋagala me sêmoa
jaêc aŋga gamêŋ samob naŋŋa aêac samob amoa tomajeŋgeŋ. 8 O Apômtau,
aêac to ma kiŋ ma gôliŋwaga to tameŋi amoa tomajeŋgeŋ gebe aêac agôm sec
gêdêŋ aômgoc. 9 Apômtau, aêacma Anôtô, kêtu taê walô ma kêsuc biŋ ôkwiŋa
ŋatau, mago aêac ali tauŋ sa gêdêŋ eŋ. 10 Aêac taŋeŋ wamu gêdêŋ Apômtau,
aêacma Anôtô, nê awa atom ma adaguc ênê biŋsu, taŋ eŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac
ŋa ênê sakiŋwaga propete naŋ atom. 11 Israel samob sêgêli aômnêm biŋsu ma
sêkac tauŋ su ma sedec gebe taŋeŋ wamu aôm awam. Ma biŋ sêpuc boaŋa
to têtôc lemeŋŋa, taŋ teto gêc Anôtônê sakiŋwaga Mose nê biŋsu naŋ, sêsêwa
siŋ kêpi aêac kêtu aêac agôm sec gêdêŋ aômŋa. 12 Aôm gôgôm nêm biŋ, taŋ
kôsôm gêdêŋ aêac to ma gôliŋwaga, taŋ sêjam gôliŋ aêac naŋ, ŋanô kêsa to kôkêŋ
gêŋwapac kapôêŋ teŋ gebe aŋga umboŋ ŋalabu samucgeŋ gêŋ teŋ kêsa kêtôm,
taŋ kêsa aŋga Jerusalem naŋ atom. 13 Gêŋwapac taŋ teto gêc Mosenê biŋsu
naŋ, samob kêtap aêac sa, mago aêac ajam malô Apômtau, aêacma Anôtô, atom
gebe akac tauŋ su aŋga gêŋ sec to akêŋ taŋeŋ êndêŋ aômnêm biŋŋanô atom.
14 Amboac tonaŋ Apômtau kômasaŋ gêŋ wapac tau ma kôkêŋ kêpi aêac gebe
Apômtau, aêacma Anôtô, eŋ ŋacgêdêŋ kêtu nê kôm samobŋa, taŋ eŋ gêgôm naŋ,
mago aêac taŋeŋ wamu eŋ awa atom.

15 “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkôc aômnêm lau su aŋga Aiguptu ŋa
lêmam ŋajaŋa ma gôgôm aômnêm ŋaê ŋawae kêsa e gêdêŋ ocsalô tonec aêac
agôm sec to gêŋ alôb-alôb gêdêŋ aôm. 16 O Apômtau, aêac ateŋ aôm êtu nêm
koleŋgêdêŋ samobŋa gebe ôkêŋ nêm têmtac ŋandaŋ to ŋalêlôm sec ênam jaê
nêm malac Jerusalem to nêm lôm dabuŋ. Gebe aêacma sec to aêacma tameŋi
nêŋ geoŋa gêgôm lau, taŋ sêgi aêac auc naŋ, sêsu Jerusalem to nêm lau susu.
17 O aêacma Anôtô, amboac tonaŋ ôkêŋ taŋam nêm sakiŋwaga aê ŋoc mec to
ŋoc taŋi. O Apômtau, ôkêŋ laŋômanô êpô nêm lôm dabuŋ, taŋ kêtu gasaŋ naŋ,
êtu aôm taômŋa. 18 O ŋoc Anôtô, ôkêŋ taŋam to ôŋô aêac, ôsa laŋômanô sa ma
ôlic aêac to malac, taŋ sêsam aômnêm ŋaê kêpi naŋ, gebe atu gêŋ gêbac. Aêac
akêŋ ma mec gêdêŋ aôm kêtu ma biŋgêdêŋŋa atom, akêŋ kêtu nêm taêm labu
kapôêŋŋageŋ. 19 O Anôtô, ôŋô aêac. O Apômtau, ôsuc ma biŋ ôkwi. O Apômtau,
ôkêŋ taŋam to ônam aêac sa. O ŋoc Anôtô, ônam gamêŋ tôŋ atom êtu aôm nêm
ŋaêŋa gebe êsêac sêsam aômnêm ŋaê kêpi nêm malac to nêm lau.”

Gabriel gêwa biŋ tau ŋam sa

20 Aê kasôm biŋ to kateŋ mec amboac tonaŋ ma gaoc tauc ŋoc to ŋoc lau
Israel nêŋ sec lasê ma kataŋ gêdêŋ Apômtau, ŋoc Anôtô kêtu ênê lôm dabuŋŋa.
21 Aê kateŋ mec tau gamoa, tec Gabriel, taŋ galic eŋ gêdêŋ taŋ galic ŋakatu
ŋamataŋa naŋ, gêlôb ŋagaôgeŋ gêdêŋ aê gêmêŋ gêdêŋ noc da kêtulaŋa. 22 Eŋ
gêmêŋ ma kêsôm gêdêŋ aê gebe “O Daniel, aê mêŋgaô lasê gebe jawa aôm sa e
aôm ôjala. 23 Gêdêŋ taŋ gôjac m nêm mec naŋ, biŋ teŋ kêsa ma aê gamêŋ gabe
jasôm biŋ tau lasê êndêŋ aôm gebe Anôtô têtac gêwiŋ aôm ŋanôgeŋ. Amboac
tonaŋ ôsala biŋ tau ma nêm kauc êsa êtu gêŋ, taŋ gôlic naŋ.

24 “Anôtô kêkêŋ noc jala 70 êtu dim 7 êtu aômnêm lau to aômnêm malac
dabuŋŋa, go biŋ alôb-alôb êmbacnê to sec ênac pep ma Anôtô êsuc nê tôp, taŋ
gêc amac naŋ, ôkwi to êkêŋ biŋgêdêŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋŋa êndêŋ amac. Go
eŋ êŋgôm ŋakatu, taŋ geoc lasê naŋ, to propetenêŋ biŋ ŋanô êsa ma êniŋ oso

gamêŋ dabuŋanô tau. 25 Amboac tonaŋ ôjala ma nêm kauc êsa gebe ŋasawa,
taŋ noc ŋajatu êsa gebe sêkwê Jerusalem sa êtiamŋa ma noc kasêga, taŋ sêniŋ
oso naŋ, mêŋêô lasêŋa êtôm jala 7 êtu dim 7. Sêkwê Jerusalem sa ma sênam
intêna to busawa ma êkô tobiŋ wapacgeŋ êtôm jala 62 êtu dim 7. 26 Jala 62 êtu
dim 7 tonaŋ êmbacnê, go senseŋ ŋac, taŋ seŋ oso eŋ naŋ, su toŋagôliŋmêgeŋ.
Ma gôliŋwaga to ŋaclai teŋ to nê lau oc sêmêŋ ma senseŋ malac to lôm dabuŋ
su ênaŋa. Go têm ŋamuŋa mêŋêô lasê amboac bu ŋatênageŋ ma enseŋ siŋ
to gêŋwapac ŋanô, taŋ Anôtô kêjatu naŋ. 27 Ma gôliŋwaga tonaŋ oc êmoatiŋ
poac ŋajaŋa teŋ êwiŋ lau taêsam êtôm jala 7. Ma embe ŋasawa tonaŋ ŋamakeŋ
êmbacnê oc ênac jao daja to da ŋagêdô. Ma gêŋ alôb-alôb, taŋ enseŋ gêŋ ŋawaô
naŋ, êkô gamêŋ dabuŋ ma êmoa tonaŋ e ŋac, taŋ ketoc gêŋ tau kêkô tônê naŋ,
êndac ŋagêjô, taŋ Anôtô kêmasaŋ kwanaŋgeŋ kêtu eŋŋa su naŋ.”

10

1-21 *

11

1-45 *

12

1-13 *

---

* **10:1-21:** 10:1–12:13 Daniel katu kaiŋ teŋ kêsa ma gêlic ŋakatu, taŋ kêbênôc ŋakatu gêmuŋŋa ŋamiŋ naŋ, ma gêjac têku miŋ ŋagêdô. * **11:1-45:** 10:1–12:13 Daniel katu kaiŋ teŋ kêsa ma gêlic ŋakatu, taŋ kêbênôc ŋakatu gêmuŋŋa ŋamiŋ naŋ, ma gêjac têku miŋ ŋagêdô. * **12:1-13:** 10:1–12:13 Daniel katu kaiŋ teŋ kêsa ma gêlic ŋakatu, taŋ kêbênôc ŋakatu gêmuŋŋa ŋamiŋ naŋ, ma gêjac têku miŋ ŋagêdô.

Hosea

Propete Hosea gêjam mêtê lau aŋga gamêŋ Israelŋa kêdaguc propete Amos. Eŋ gêjam kôm mêtêŋa gêdêŋ têm ŋawapac gêmuŋ siŋ, taŋ geseŋ malac Samaria su gêdêŋ jala 721 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa naŋ. Lau sêjam sakiŋ gwam ma sêwi Anôtô siŋ kêkêŋ wapac eŋ ŋanôgeŋ. Hosea tau gêjam awê mockaiŋ ma gebe êtu ŋadôndôŋ êpi launêŋ lêŋ sêwi Anôtô siŋŋa. Anôtônê lau sêwi Apômtau siŋ kêtôm Hoseanê awê Gomer gêwi eŋ siŋ kêtu mockaiŋoŋa. Mago êtu ŋamu Anôtônê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa taê walô nê lau, tec ênam kôm êpi lau Israel e sêmu dêndêŋ eŋ sêna êtiam ma têtu ênê lau êtiam. Anôtônê ŋalô ŋagêdô, taŋ kepeŋ aêacnêŋ ŋalêlôm naŋ, gêwa ênê têtac gêwiŋ nê launa sa. Anôtô kêsôm gebe “O Israel, aê jawi aôm siŋ amboac ondoc. Aê jandec aôm amboac ondoc. Ŋoc ŋalêlôm kêkac aê gebe jaŋgôm aôm sec atom, gebe aê têtac gêwiŋ aôm kêlêlêc.”

1 Apômtaunê biŋ gêdêŋ Beri latu Hosea. Eŋ kêkêŋ biŋ tau gêdêŋ Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hesekia sêjam gôliŋ gamêŋ Judaŋa, ma Joas latu Jerobeam gêjam gôliŋ gamêŋ Israel ŋa.

Hoseanê awê to nê gôlôac

2 Gêdêŋ taŋ Apômtau kêsôm biŋ kêsa Hosea awasuŋ kêtu ŋamata naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ Hosea gebe “Ajôc, ôna ma ônam awê mockaiŋo teŋ êtu nêm awê ma ôka ŋapalê mockaiŋŋa lasê gebe lau gamêŋ tonecŋa sêgôm mockaiŋ kapôêŋ gebe sêwi Apômtau siŋ.” 3 Amboac tonaŋ eŋ gêja jagêjam Diblaim latuo Gomer ma eŋ taê ma kêkôc ŋapalê ŋac teŋ. 4 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Wê ênê ŋaê gebe ‘Jesrel’, gebe ŋasawa dambêgeŋ, go aê jakêŋ ŋagêjô êndêŋ Jehunê gôlôac êtu dec, taŋ eŋ kêkêc siŋ aŋga Jesrel naŋ, ma aê gabe janseŋ gôliŋ kiŋŋa su aŋga Israelnêŋ gôlôac. 5 Ma êndêŋ bêc tonaŋ aê oc japôŋ Israelnêŋ talam tulu aŋga gaboaŋ Jesrelŋa.”

6 Awê tau taê kêtiam ma kêkôc ŋapalêo teŋ. Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Hosea gebe “Wê ênê ŋaê gebe ‘Taêwalômêo’. Gebe aê gabe taêc walô gôlôac Israelŋa e jasuc êsêacnêŋ biŋ ôkwi êtiam atom. 7 Mago aê gabe taêc walô gôlôac Judaŋa ma aê, Apômtau, nêŋ Anôtô, gabe janam êsêac kêsi. Aê gabe janam êsêac kêsi ŋa talam to tubac ma ŋa siŋ to hos ma lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ atom.” 8 Gêdêŋ taŋ Taêwalômêo gêwi su siŋ naŋ, Gomer taê kêtiam ma kêkôc ŋapalê ŋac teŋ. 9 Ma Apômtau kêsôm gebe “Wê ênê ŋaê gebe ‘Ŋoc lau atom’ gebe amac Israel atu aêŋoc lau atom ma aê katu amacnêm Anôtô atom.”

Israel êtu wakuc êtiam

10 Mago lau Israelnêŋ namba oc êtôm gaŋac gwêcŋa, taŋ tanam dôŋ ma tasa sa daŋgôm êtôm atom naŋ. Ma aŋga gamêŋ, taŋ sêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc lau atom” naŋ, oc sêsôm êndêŋ êsêac gebe “Anôtô mata jali latui amac.” 11 Ma oc sênac lau Juda to lau Israelŋa sa sêpi tageŋ ma êsêac oc sêjaliŋ nêŋ laumata teŋ sa ma êsêac oc sêpi sêmêŋ aŋga gamêŋ tau gebe Jesrel ŋabêc oc êtu bêc kapôêŋanô.

2

1 Amboac tonaŋ asam nêm lasitêwai gebe “Anôtônê lau” ma lômio gebe “Apômtaunê taê walô.”

Mockaiŋo Gomer—mockaiŋo Israel

2 Ŋoc ŋapalêac, ateŋ tenemi kêsi-kêsigeŋ — akac tenemi gebe eŋ kêtu aêŋoc awê kêtiam atom ma aê katu ênê akweŋ kêtiam atom. Eŋ êwi nê mockaiŋo

to êtu mandabŋa siŋ. 3 Embe masi, go aê oc jakwalec ênê ŋakwê su e êkô ôli
ŋaôma êtôm bêc, taŋ têna kêkôc eŋ naŋ. Aê oc jaŋgôm eŋ êtôm nom ŋakeleŋ to
gasaŋ ma bu êjô eŋ êndu. 4 Aê oc taêc walô ênê gôlôac atom gebe nêŋ ŋam kêsêp
mockaiŋo 5 gebe êsêac teneŋi kêtu mockaiŋo su. Eŋ kêkôc êsêac, mago kêsa nê
lêŋ maja gêbacgeŋ. Eŋ kêsôm gebe “Aê jandaŋguc ŋoc lau-têntac-gêwiŋ-aêwaga.
Êsêac oc sêkêŋ gêŋ taniŋŋa ma bu to ŋakwê ma obo to niptêkwi ma wain êndêŋ
aê.”
6 Kêtu tonaŋŋa aê oc jambôc ênê intêna auc ŋa gêŋ têkwa-têkwa. Aê gabe
jamboa tuŋbôm êkô eŋ auc gebe eŋ êsa awê atom. 7 Eŋ embe êlêti êndaŋguc
nê ŋaci, mago eŋ oc êtôm gebe ê êsêac tôŋ atom. Eŋ oc ensom êsêac, mago êtap
nê intêna sa atom. Go eŋ êsôm gebe “Aê oc jamu jandêŋ ŋoc akweŋ ŋamataŋa
jana êtiam gebe gamoa gawiŋ eŋ ŋajam kêlêlêc galoc nec su.”
8 Ma eŋ kêjala gebe aê tauc tonec tec kakêŋ polom to wain ma niptêkwi gêdêŋ
eŋ nec atom. Ma aê tec kakêŋ silber ma gold ŋanô lasê, taŋ eŋ kêkêŋ kêtu gêjam
sakiŋ Bal naŋ. 9 Amboac tonaŋ êndêŋ têm, taŋ sejoŋ ŋanô naŋ, aê oc jakôc
polom to wain, taŋ kakêŋ gêdêŋ eŋ naŋ su, ma aê oc jakôc obo to ŋakwê, taŋ
kakêŋ gêdêŋ eŋ kêtu eŋ êkwa nê ôli ŋaôma naŋ auc. 10 Go aê jakwalec nê ŋakwê
su e ôli ŋaôma êsa êmoa ênê lau-têtac-gêwiŋ-eŋwaga sêlic ênê ôli ŋaôma ma ŋac
teŋ ênam eŋ kêsi aŋga ŋoc lemoc êŋgôm êtôm atom. 11 Aê oc janseŋ ênê bêc
êtu samucŋa samob su êwiŋ ênê om kapôêŋ ma ênê om êtôm ajôŋŋa to ênê
om sabat ma om dabuŋ ŋagêdô samob. 12 Aê gabe janseŋ ênê wainmôkê to
jambô su gebe eŋ kêsôm gebe “Gêŋkaiŋ tonaŋ kêtu ŋoc ŋaôli, taŋ lau-têntac-
gêwiŋ-aêwaga sêkêŋ gêdêŋ aê naŋ.” Aê oc jakêŋ gêŋ tau êtu saleŋ ma bôcbôm
oc senseŋ gêŋ tau su. 13 Aê oc jakêŋ ŋagêjô êndêŋ eŋ êtu têm samob, taŋ eŋ
kêliŋ aê siŋ naŋ, gêdêŋ eŋ gêsôb gêŋmalu gêdêŋ Bal nê om ma jagêjam gêlôŋ
tau ŋa pocawa to gold ma kêlêti kêdaguc nê lau-têntac-gawiŋ-eŋwaga e kêliŋ aê
siŋ. Apômtau kêsôm biŋ tau tonaŋ.

Apômtau têtac gêwiŋ nê lau

14 Kêtu tonaŋŋa aê gabe jatêlam eŋ e jasa gamêŋ sawa jana, ma jasôm biŋ
malôŋa êndêŋ eŋ. 15 Aŋga tônê aê jakêŋ ênê kôm wainŋa êndêŋ eŋ êtiam ma
jakêŋ gaboaŋ Akorŋa êtu katam takêŋ mateŋŋa. Aŋga tônê eŋ êjô aê aoc êtôm
gêmuŋŋa gêdêŋ eŋ gêmoa awêtakiŋgeŋ, gêdêŋ têm, taŋ eŋ kêsa aŋga gamêŋ
Aiguptuŋa gêmêŋ naŋ. 16 Êndêŋ bêc tônê eŋ oc êsam aê gebe “Ŋoc akweŋ.” Eŋ
êsam aê gebe “Ŋoc Bal” êtiam atom. 17 Gebe aê oc jakôc Balnêŋ ŋaê su aŋga
eŋ awasuŋ ma eŋ êsam nêŋ ŋaê êsa êtiam atomanô. 18 Êndêŋ bêc tônê aê oc
jamoatiŋ poac êndêŋ bôcbôm ma moc umboŋ ŋalabuŋa ma êndêŋ gêŋ sêgalabŋa
sêmoa nom ma janseŋ talam to tubac ma siŋ su aŋga gamêŋ samob ma jakêŋ
aôm ôsa taôm sic towamageŋ.

19 Aê oc janam aôm ôtu ŋoc awê endeŋ tôŋgeŋ.
Aê oc jamoa jawiŋ aôm mansaŋ to êndêŋgeŋ ma têtac gêwiŋ to taêc walô aôm
ŋanô.
20 Aê oc janam aôm ŋaŋêŋgeŋ. Ma aôm oc ôjala gebe nêm Apômtau aê.
21-22 Êndêŋ bêc tonaŋ aê oc jajô ŋoc lau Jesrel nêŋ mec teteŋŋa, ma jakêŋ kom
êmac êsêp nom
ma nom oc êkêŋ polom ŋanô ma wain ŋanô to katêkwi ŋanô.
23 Ma aê, Apômtau, jasê Jesrel êsêp nom gebe êtu aêŋoc gêŋ.
Ma taêc walô awê “Taêwalômêo”, ma jasôm êndêŋ ŋac “Ŋoc lau atom” gebe”
ŋoc Lau amac”, ma êsêac sêsôm gebe “Ma Anôtô aômgoc.”

3

Hosea agêc awê mockaiŋo

1 Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ aê gebe “Ôna êtiam ma têmtac êwiŋ awê teŋ, taŋ
ênê akweŋ têtac gêwiŋ eŋ naŋ, mago gêgôm mockaiŋo. Têmtac êwiŋ eŋ êtôm aê,
Apômtau, têtac gêwiŋ Israel gamoa. Israel tonaŋ sêjam tauŋ ôkwi gêdêŋ anôtôi
ŋagêdô ma sebe sêkêŋ polom ŋakana ŋakeleŋ êndêŋ êsêac êtu da.” 2 Amboac
tonaŋ aê gajam ôli eŋ ŋa silber 15 ma polom ŋanô ŋadôŋ 7. 3 Aê kasôm gêdêŋ
eŋ gebe “Aôm ômoa ôwiŋ aê ŋasawa baliŋ ma ôtu mandab atom. Aôm ônêc ôwiŋ
ŋac teŋ atomanô ma aê amboac tonaŋgeŋ.” 4 Ŋam gebe bêc taêsam lau Israel
oc sêmoa tonêŋ kiŋ masi ma kasêga masi, nêŋ da masi me nêŋ alê dabuŋ masi,
nêŋ kapoac sêpucŋa masi to nêŋ gwam masi, gebe têtu kênac têm ŋamuŋa. 5 Êtu
ŋamu lau Israel oc sêmu sêmêŋ ma sensom nêŋ Apômtau Anôtô ma nêŋ kiŋ
Dawid. Êndêŋ noc tonaŋ êsêac sêndêŋ Apômtau to ênê moasiŋ ŋajam totêtêc
taugeŋ.

4

Apômtau kêsôm lau Israel

1 Amac lau Israel, aŋô Apômtaunê biŋ. Gebe Apômtau kêsôm lau tonecŋa
toŋamgeŋ. “Biŋ ŋaŋêŋ to têntac êwiŋ gêc gamêŋ tau atom ma êsêac sêjala Anôtô
atom amboac tonaŋgeŋ. 2 Mago êsêac sêpuc boa lau to sêsau biŋdansaŋ ma sêjac
ŋamalac êndu. Êsêac sêjam geŋgeŋ to sêgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa. Gêŋ
ŋaclai sec gêjam sêga ma sêjac ŋamalac sêjac ŋawae. 3 Amboac tonaŋ gamêŋ tau
gêjam taŋi sa ma lau samob, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tau naŋ, têtu palê e sênaŋa.
Bôc tokaiŋ-tokaiŋ samob to moc, taŋ sêmoa umboŋ ŋalabu naŋ, ma i, taŋ sêmoa
gwêc ŋalêlôm naŋ, samob oc sênaŋa.”

Apomtau kêsôm dabuŋwaga

4 Apômtau kêsôm gebe “Teŋ êsôm to êmêtôc lau atom, aêŋoc biŋ gêdêŋ amac
dabuŋwaga tec gêc. 5 Amboac tonaŋ aôm ônac taôm êndu êndêŋ oc ma propete
oc ênac tau êndu êndêŋ êmbêc êwiŋ aôm. Ma aê oc janseŋ aôm tênam su amboac
tonaŋgeŋ. 6 Aêŋoc lau sêjaŋa gebe sêjam kauc aê. Aôm kôbaliŋ mêtê tokauc
siŋ, tec aê oc jambaliŋ aôm siŋ amboac tonaŋgeŋ. Aê jatiŋ aôm su aŋga kôm
dabuŋwagaŋa. Aôm kôliŋ nêm Anôtô nê biŋsu siŋ, tec aê oc jaliŋ aômnêm gôlôac
siŋ amboac tonaŋgeŋ.

7 “Êsêac têtu taêsam, ma nêŋ sec, taŋ sêgôm gêdêŋ aê naŋ, kêtu sêga. Amboac
tonaŋ aê oc janam êsêac waeŋ ôkwi atu biŋ majeŋŋa êndêŋ êsêac naaŋ-naaŋ.
8 Aêŋoc lau nêŋ sec kêtu êsêacnêŋ mo ma êsêac mateŋ katu ŋoc lau nêŋ keso.
9 Amboac tonaŋ gêŋ, taŋ êtap lau tau sa naŋ, oc etap lau dabuŋwaga sa amboac
tonaŋgeŋ. Aê oc jamêtôc êsêac êtôm nêŋ lêŋ ma jakêŋ ŋagêjô êtôm gêŋ, taŋ
sêgôm naŋ. 10 Êsêac oc sêniŋ gêŋ, mago êôc êsêac tôŋ atom. Sêŋgôm gêŋ
mockaiŋŋa to mockaiŋo, mago sêka gôlôac lasê têtu taêsam atom gebe sêwi aê
Apômtau siŋ ma sêjam sakiŋ gêŋ mockaiŋoŋa.”

4:11–5:3 Apômtau kêpuc boa anôtôi jaba ŋasakiŋ.

5

Hosea kêkêŋ puc kêtu sakiŋ gwamŋa

4 Sec taŋ êsêac sêgôm naŋ, gêsô êsêac tôŋ, tec gêjac jao gebe sêmu dêndêŋ nêŋ
Anôtô sêna. Ma ŋalau mockaiŋŋa gêc êsêacnêŋ ŋalêlôm, tec sêjala nêŋ Apômtau
atom. 5 Nêŋ tetoc tauŋ saŋa kêsôm Israel lasê. Lau Epraim nêŋ sec gêgôm
êsêac sêka keso e sebeŋ ma lau Juda sebeŋ sêwiŋ êsêac. 6 Êsêac oc sensom nêŋ

Apômtau ŋa nêŋ domba to bulimakao, mago oc têtap eŋ sa atom, gebe eŋ kêkac tau su aŋga êsêacnêŋ. 7 Êsêac sêsa Apômtau auc ma sêkôc ŋapalê ŋacdu. Tec ajôŋ wakuc oc êndaŋgôŋ êsêac to nêŋ nomlênsêm samob.

Siŋ gêc Juda to Israel ŋasawa

8 Anac dauc êtaŋ aŋga Gibea. Anac dauc êtaŋ aŋga Rama. Amôêc kapôêŋ aŋga malac Bet Awen. Atakê Benjamin. 9 Epraim oc êtu gamêŋ gasaŋ teŋ êndêŋ bêc jakêŋ ŋagêjôŋa. Aê oc jasôm biŋ, taŋ ŋanô êsa biŋŋanôgeŋ naŋ, lasê êndêŋ Israelnêŋ gôlôacmôkê.

10 Laumata Judaŋa têtôm lau, taŋ sêjam nom ŋamadiŋ ôkwi, tec aê oc jakêc ŋoc têtac ŋandaŋ êpi êsêac êtôm bu naŋ. 11 Êsêac sêkôniŋ Epraim tôŋ. Sêkôc ênê gamêŋ, taŋ eŋ gêwê kaiŋ jagêdêŋ naŋ, su ŋam gebe eŋ gêja gêdêŋ lau, taŋ têtôm gebe sênam eŋ sa atom naŋ. 12 Mago Epraim gêlic aê amboac bulesеŋ ma Juda gêlic aê amboac têmoa.

13 Gêdêŋ taŋ Epraim kêsaê nê gêmac ma Juda kêsaê nê kamoc naŋ, Epraim gêdi gêja Asuria ma kêsakiŋ biŋ gêdêŋ kiŋ kapôêŋ. Mago eŋ kêtôm gebe êŋgôm êsêac ôliŋ ŋajam êsa me êŋgôm nêŋ kamoc emo atom. 14 Aê oc jatôm lewe teŋ êndêŋ Epraim ma oc jatôm lewe wakuc êndêŋ Juda. Aê, aê tauc jakac êsêac popoc ma jaêc jana. Aê jakôc êsêac jana ma teŋ êtôm gebe ênam êsêac sa atom. 15 Aê gabe jamu jana ŋoc gamêŋ êtiam e êsêac sêjala nêŋ keso to sensom aê laŋôcanô. Embe sêpô lêna tauŋ oc sensom aê ma sêsôm gebe

6

1 “Ajôc, aêac tamu dandêŋ Apômtau tana êtiam, gebe eŋ kêkac aêac popoc, eŋ oc êŋgôm aêac ôliŋ ŋajam êsa êtiam. Eŋ gêjac aêac ôliŋ lasê, mago eŋ oc ênsambaŋ aêacnêŋ kamoc. 2 Bêc luagêc ênaŋa acgom, go eŋ êŋgôm aêac mateŋ jali êsa. Êndêŋ bêc êtu têlêac eŋ oc êŋu aêac sa gebe tamoa eŋ laŋônêmŋa. 3 Tajala Apômtaumaŋ, daŋgôm tanac ŋawae gebe tajala Apômtau. Eŋ oc mêŋêô lasê biŋŋanôgeŋ amboac geleŋmata ma êndêŋ aêac amboac kom, amboac kom ŋamuŋa, taŋ kêmalôm nom naŋ.”

Apômtau gêjô biŋ

4 “O Epraim, aê jaŋgôm asageŋ êndêŋ aôm. O Juda, jaŋgôm aôm amboac ondoc. Nêm têmtac gêwiŋ aê amboac tao geleŋmataŋa teŋ ma amboac maniŋ, taŋ kêpa gêdêŋ oc kêpigeŋ naŋ. 5 Kêtu tonaŋŋa aê kasakiŋ ŋoc propete gebe sênac êsêac, taŋ gajac êsêac êndu ŋa aê aoc ŋabiŋ naŋ. Ma ŋoc mêtôc mêŋêpi amboac oc ŋawê. 6 Aê gabe jalic nêm da atom, gabe jalic amacnêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa. Ŋoc lau sêjala aêŋa tonaŋ ŋanô kêlêlêc sêkêŋ daja su.”

6:7–10:15 Ŋasêbu tonec gêjac miŋ gebe Apômtau kêmêtôc nê lau Israel kêtu nêŋ secŋa ma kêtu sêjac nêŋ kiŋ ênduŋa. Ŋagêjô oc êtap êsêac sa kêtu taêŋ kêka ŋaclai jabaŋa ma kêtu sêjam sakiŋ gwamŋa amboac tonaŋgeŋ.

11

Anôtô têtac gêwiŋ nê lau, taŋ sêli tauŋ sa naŋ

1 “Gêdêŋ taŋ Israel ŋapalêgeŋ naŋ, aê têtac gêwiŋ eŋ ma gamôêc ŋoc latuc aŋga Aiguptu gêmêŋ. 2 Aê gamôêc-gamôêc eŋ, mago eŋ gaja ec-gêja ec ma kêkêŋ da gêdêŋ Bal ma da ŋamalu gêdêŋ gwam. 3 Aê tec kadôŋ Epraim gebe êsêlêŋ. Ma kasip eŋ sa. Mago êsêac sêjala gebe aê gagôm êsêac ôliŋ ŋajam kêsa naŋ atom. 4 Aê gajam gôliŋ êsêac ŋa gôliŋ taê walôŋa to gaê êsêac ŋa lêpoa têtac gêwiŋŋa. Aê gajam êsêac sa gebe kioŋ, taŋ gêsac êsêac gêsuŋtêkwa naŋ, êkôniŋ êsêac tôŋ atom ma gawec ma galôm êsêac.

5 “Êsêac sedec gebe sêmu dêndêŋ aê sêmêŋ, amboac tonaŋ oc sêmu sêna
Aiguptu êtiam, ma Asuria ênam gôliŋ êsêac. 6 Siŋ oc êsa aŋga nêŋ malac ma
ensеŋ nêŋ malac ŋakatam ŋawalô ma êndaŋgôŋ êsêac su aŋga nêŋ malac ŋajaŋa
ŋalêlôm. 7 Aêŋoc lau sebe sêkac tauŋ su aŋga aêŋoc sêmoa, amboac tonaŋ kioŋ
ênsac êsêac gêsuŋtêkwa ma teŋ êôc su atomanô.
8 “O Epraim, aê jawi aôm siŋ amboac ondoc. O Israel, aê jakêŋ aôm êndêŋ lau
tenteŋlatu amboac ondoc. Aê jaŋgôm gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ Adma naŋ, êndêŋ
aôm amboac ondoc. Aê jaŋgôm gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ Seboim naŋ, êndêŋ aôm
amboac ondoc. Aêŋoc ŋalêlôm kêkac tau ôkwi ma taêc walô aôm kêlêlêc su. 9 Aê
oc jaŋgôm ŋoc têtac ŋandaŋ kapôêŋ ŋanô êsa atom. Aê gabe jansеŋ Epraim su
êtiam atom. Gebe aê Anôtô, aê ŋamalac atom. Aê ŋac dabuŋ, taŋ gamoa aôm
ŋalêlôm naŋ, ma aê jawac êtu jansеŋ suŋa atom.”
11:10–13:3 Anôtô êmêtôc to êmasuc nê lau êtu nêŋ lêŋ alôb-alôbŋa ŋabiŋ
ŋagêdô gêc ŋasêbu tonec. * to Gomora.

13

Mêtôc ŋamuŋa kêpi lau Israel

4 “Aê Apômtau, aômnêm Anôtô, gêdêŋ taŋ aôm gômoa Aiguptu naŋ. Aôm
kôjala Anôtô teŋ gêwiŋ atom, aê taucgeŋ ma Kêsiwaga teŋ gêmoa atomanô.
5 Aê gajam aôm sa aŋga gamêŋ sawa to gamêŋ ŋakeleŋ. 6 Mago gêdêŋ taŋ sêsô
gamêŋ ŋajamanô tau naŋ, seŋ gêŋ gêôc êsêac tôŋ. Ma gêdêŋ taŋ seŋ gêôc êsêac
tôŋ naŋ, go tetoc tauŋ sa ma sêliŋ aê siŋ. 7 Tec aê gajam duc êsêac amboac
lewe ma gadib êsêac aŋga intêna ŋamagê amboac pusip saleŋŋa leopard. 8 Aê
oc jajanda amac amboac bôc ber têna teŋ, taŋ sêkôc ênê ŋalatu su naŋ, jajanda
ma jakac êsêac ôliŋ lasê ma jandaŋgôŋ êsêac amboac lewe kêdaŋgôŋ gwada
ma amboac bôcbôm êkac êsêac popoc.
9 “O Israel, aê oc jansеŋ amac su. Asa êtôm gebe ênam amac sa. 10 Amacnêm
ŋagêdô sêsôm gebe ‘Ôkêŋ kiŋ to gôliŋwaga êndêŋ aêac’ ma galoc nêm kiŋ gêmoa
ondoc gebe ênam amac kêsi. Nêm gôliŋwaga, taŋ sênac siŋ êtu amacŋa naŋ,
sêmoa ondoc. 11 Kêtu ŋoc têtac ŋandaŋŋa aê kakêŋ kiŋ teŋ gêdêŋ amac ma kêtu
ŋoc ŋalêlôm kêbôli aucŋa aê kakôc eŋ su.
12 “Aê kakic Israelnêŋ sec to keso tôŋ, ma gajac ênê sec sa to gajob. 13 Gabêsi
mêŋgêô lasê kêtu eŋŋa, mago eŋ latu masi, gebe galoc eŋ gedec gebe êwi
ŋaabêlôŋ siŋ. 14 Aê oc janam êsêac kêsi êndêŋ lamboam atom. Jakac êsêac su
aŋga ŋaclai gêmacanôŋa atom. Gêmacanô, nêm ŋaclai gêc ondoc. Lamboam, nêm
ŋaclai onsеŋ suŋa gêc ondoc. Aê taêc walô lau tonec êtiam atom. 15 Epraim oc
êtôp amboac siŋ, mago mu oc kêpiŋa oc êmêŋ, Apômtaunê mutêna oc êô lasê
aŋga gamêŋ sawa, go êŋgôm ênê bumata êpa ma ênê bu ŋamôkê ŋakeleŋ êsa ma
êjaŋgo awamata samob su aŋga ênê kanom. 16 Samaria oc êôc nê ŋagêjô êtu
gêli tau sa gêdêŋ nê Anôtôŋa. Siŋ oc ensеŋ êsêac su. Oc sênac êsêacnêŋ ŋapalê
ŋasec-ŋasec popoc ma sêsêlê lauo, taŋ sêmoa teŋ naŋ, nêŋ têntacwalô.”

14

Hosea gêlêŋ biŋ lau Israel

1 O Israel, ômu ôndêŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, ôna gebe nêm sec gêgôm aôm
gôjac taôm êndu. 2 Ômu ôndêŋ Apômtau ôna ma ôkôc biŋ tonec êwiŋ. Ôsôm êndêŋ
eŋ gebe “Ôsuc ma keso samob ôkwi gebe ŋalêlôm ŋajam êsa ma akêŋ aweŋsuŋ
ŋalambiŋ êtu da êndêŋ aôm. 3 Asuria ênam aêac sa atom. Aêac naapi aŋgôŋ hos

* **11:9:** Adma to Seboim, malac luagêc tonaŋ sêjaŋa sêwiŋ Sodom

ŋaô atom. Ma aêac oc asôm êndêŋ lemeŋ ŋakôm gebe ‘Aêacnêŋ Anôtô’ naŋ êtiam atom gebe aôm taômgeŋ taêm walô mosêbu.”

Apômtau gêjac mata moasiŋ wakuc gêdêŋ Israel

4 “Aê gabe jaŋgôm êsêacnêŋ gêmac sêwi aê siŋŋa ŋajam êsa. Aê oc têtac êwiŋ
êsêac janac ŋawaegeŋ gebe ŋoc têtac ŋandaŋ kêkac tau su aŋga êsêacnêŋ. 5 Aê oc
jatôm maniŋ êndêŋ lau Israel. Nêŋ ŋaola ênac lêtêŋ amboac mênamiŋ ma nêŋ
ŋawakac êsêlêŋ êsêp nom amboac kaleloŋ ŋawakac. 6 Êsêacnêŋ ŋasêli oc esewec,
nêŋ ŋakatu amboac katêkwi ŋakatu ma. nêŋ ŋamalu amboac môsê Lebanonŋa.
7 Êsêac oc sêmu sêmêŋ sêŋgôŋ aêŋoc ajuŋlabu êtiam. Êsêac oc têtôm amboac
kôm ŋajam teŋ ma sênam ŋaola amboac kôm wainŋa teŋ. Ma nêŋ wain ŋanô
êtu wain towae amboac wain Lebanonŋa. 8 O lau Israel, aêagêc gwam ma
asageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ. Aê taucgeŋ jajô aômnêm biŋ ma janam jaom aôm.
Aê katôm ka, naŋ ŋalauŋ ŋamajaŋ ŋapaŋ ma nêm moasiŋ samob gêmêŋ aŋga
aêgeŋ.”

9 Asa kêtu ŋac tokauc gebe êjala gêŋ tonec. Asanê kauc kêsa gebe êlic gêŋ
tonec. Apômtaunê intêna solop ma laugêdêŋ oc sêsa intêna tau, mago lau alôb-
alôb oc sênac tauŋ êndu.

Joel

Joelnê têm gêmoa nomŋa to nê lêŋ kêsiŋ tau ma tajala samucgeŋ atom. Moae eŋ keto nê buku gêdêŋ lau Persia sêjam gôliŋ gamêŋ gêdêŋ jala 500 ma 400 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa ŋasawa. Joel gêjac miŋ gebe wagô tolêsôb-tolêsôb sêsa gamêŋ Israelŋa ma oc ŋandaŋ geseŋ nom su. Eŋ kêsaê gebe gêŋwapac tonaŋ kêtu puc teŋ gebe Anôtônê bêc êmêtôc lau, taŋ seseŋ ênê biŋgêdêŋ su naŋŋa kêdabiŋ. Propete kêkêŋ Anôtônê kalem gêdêŋ lau gebe sênam tauŋ ôkwi ma kêkêŋ Anôtônê biŋ, taŋ gêjac mata naŋ, gelom êsêac gebe êkatoŋ nê lau sa êtiam to ênam mec êsêac. Biŋ towae teŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, kêsêp Joelnê buku gebe Anôtô êsakiŋ nê Ŋalau naêpi ŋamalac samob, êpi lauo to ŋac ma lau wakuc to laŋgwa êtômgeŋ.

1 Apômtaunê biŋ gêdêŋ Petuel latu Joel tau tonec.

Taŋiboa kêtu saseŋ gêŋ taniŋŋa

2 Amac lau ŋanôac, aŋô biŋ
to amac lau gamêŋ tonecŋa, akêŋ taŋem.
Amac alic gêŋsêga amboac tec teŋ ŋanô kêsa
gêdêŋ amacnêm têm me gêdêŋ abeminêŋ têm me masi.
3 Anac ŋamiŋ êndêŋ nêm gôlôac wakuc sêŋô.
Êsêac sênac ŋamiŋ êndêŋ nêŋ wakuc ma elom-elom amboac tonaŋgeŋ êna.

4 Gêŋ taŋ wagô-kêlêŋa dedec gêcŋa naŋ,
wagô-sêboaŋŋa mêŋseŋ.
Ma gêŋ taŋ wagô-sêboaŋŋa dedec gêcŋa naŋ,
wagô-sêlôpŋa mêŋseŋ.
Go gêŋ taŋ wagô-sêlôpŋa dedec gêcŋa naŋ,
wagô-ŋatêna-kêsaŋa mêŋseŋ.
5 Amac anôm-gêŋ-anaboawaga, matem êlac ma ataŋ lasêmaŋ.
Amac anôm-wainwaga samob, apuc taŋiboa sa
êtu wain ŋakanaŋa,
taŋ sêkac su aŋga awemsuŋ naŋ.
6 Gebe lau-m teŋ sêwê sêpi mêŋsêjam aêŋoc gamêŋ auc,
lau ŋactêkwa ma taêsam ŋanô lasê.
Luŋluŋ kêtôm lewe kapoac nê
ma ŋani amboac lewe têna nê.
7 Êsêac seseŋ aêŋoc wain ŋamôkê su
ma sêsap ŋoc jambô tulu.
Êsêac selec ŋaôlic su sêbaliŋ siŋ jagêc nom
e ŋalaka ŋapom ŋaôma.

8 Ataŋ taŋiboa amboac awêtakiŋ, taŋ gêjam abec
kêtu nê ŋac, taŋ sê gêdêŋ eŋ naŋŋa.
9 Êsêac sêkêŋ gêŋ taniŋŋa to gêŋ tanômŋa kêtu da
aŋga Apômtaunê andu kêtiam atom.
Apômtaunê sakiŋwaga, dabuŋwaga tauŋ,
sêpuc taŋiboa sa.
10 Kôm tau kêtu gasaŋ
nom tau kêtaŋ

gebe sêjaiŋ kôm ŋanô gêjaŋa,
wain ŋanô kêmêliŋ ma niptêkwi kêpa.

11 O kômwagaac, nêm ŋalêlôm êôc auc
ma kômwaga wainŋaac, ataŋmaŋ.
Kêtu jaŋgom to polomŋa
gebe kôm ŋanô kêtu sec su.
12 Wain ŋamôkê kêmêliŋ
ma jambô kêsêlic.
Aiŋ to nip ma uc
to gêŋkaiŋ samob kêtu masê aŋga sêŋam.
Ma têntac ŋajam
gêc su aŋga ŋamalacnêŋ.

13 O dabuŋwagaac, asô talu sa ma ataŋ.
O sakiŋwaga altarŋa, anam taŋiboa sa.
Ŋoc Anôtônê sakiŋwagaac, amêŋ
tonêm abecgeŋ
gebe sêgamiŋ gêŋ taniŋŋa to gêŋ tanômŋa ma sêkêŋ kêtu da
aŋga nêm Anôtônê andu kêtiam atom.

14 Akêŋ noc anam dabuŋŋa teŋ.
Akalem gôlôac sêpi tageŋ.
Akac kasêga to gamêŋ ŋatau samob sa sêpi tageŋ
dêndêŋ Apômtau, amacnêm Anôtô, nê andu,
go awam ênac Apômtau.

15 Ojae, bêcsêga taugoc.
Apômtaunê bêc kêdabiŋ ma mêŋgêô lasê
amboac gêŋ ŋaclai mêŋkêpoa lasê
aŋga Ŋajaŋa Ŋatau nê.
16 Sêkac gêŋ taniŋŋa su
gêdêŋ aêac mateŋanô atom me.
Ma têntac ŋajam to ôliŋ kêpi
gêwi aêacnêŋ Anôtô nê andu siŋ atom me.

17 Gêŋ ŋawê kêtu matê aŋga nom ŋalêlôm
lêsucm kêpô lêtêŋ
ma andu gêŋ ŋanôŋa kêku
gebe kôm ŋanô masi.
18 Bôc têtaŋ gêŋ
ma bulimakao ŋatoŋ sêmoa jageo
ma têtap gêgwaŋ sa atom
ma domba totoŋ-totoŋ sêpô lêna tauŋ.

19 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm, gebe ja geŋ
gêgwaŋ ŋamêdôb aŋga oba
ma jawaô kêsêgô
gêŋkaiŋ samob aŋga sêŋam.

20 Bôc saleŋŋa aweŋ ec-ecgeŋ têtaŋ gêdêŋ aôm
gebe bu kêpa

ma ja geŋ
gêgwaŋ ŋamêdôb aŋga oba.

2

Wagô kêtu Apômtaunê bec ŋapuc

1 Anac dauc êtaŋ aŋga Sion.
Anac wali aŋga ŋoc lôc dabuŋ tau
e lau gamêŋ tonecŋa samob têtênêp
gebe Apômtaunê bêc, taŋ mêŋêsa naŋ kêdabiŋgac.
2 Ŋakesec to gêsuŋbôm ênam bêc tau auc
ma tao to ômbiŋ êkôm bêc tau auc amboac tonaŋgeŋ.
Lau amboac tonaŋ sêmoa gêdêŋ gêmuŋ andaŋgeŋ atomanô
ma oc sêmoa atom e êndêŋ têm samob ŋamadiŋ.

3 Ja kêkuc gamêŋ sa gêmuŋ lau-m tau
ma ja ŋawaô kêdaŋgac gêŋ kêdaguc êsêac.
Gamêŋ tê gêc êsêac nêmŋa nê, kêtôm kôm Eden
ma tê gêc dêmôêŋmu nê, kêtôm gamêŋ sawa ma gêŋ teŋ gêwê êsêac sa atomanô.
4 Êsêacnêŋ ŋakatu amboac hos ŋakatu
ma sêlêti amboac hos siŋŋa sêja.
5 Êsêac sêboaŋ sêmoa lôctêpôêgeŋ
ma ŋakicsêa amboac kareta siŋŋa.
ma amboac jawaô kêdaŋgac oba
ma amboac lau ŋajaŋa, tê têdênaŋ tauŋ êtu sênac siŋŋa nê.

6 Lau katuŋ ŋatutuc ŋasec
ma laŋôŋanô kêtu sêp kêtu êsêacŋa.
7 Êsêac sebo sêsa amboac siŋsêlêc
jasêpi tuŋbôm amboac kwalam laŋgwa siŋŋa.
Ac sêwê têdaguc tauŋ sêsa nêŋ intêna
ma teŋ geo sic aŋga nê walaŋ atom.
8 Êsêac sêbôc tauŋ auc atom.
Sêsap nêŋ lêŋ tôŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.
Êsêac sêwê sêsêli ŋacjo sêja
ma gêŋ teŋ kêtôm gebe êkô êsêac auc atom.
9 Ac sebo sêpi malac sêja
sêlêti sêpi tuŋbôm
to sêpi andu sêja
sêsô katam sauŋ amboac geŋgeŋtêna.

10 Nom kêkôtêŋ tau kêtu êsêacŋa
to umboŋ ŋawiwic.
Oc to ajôŋ sêjam kanuc
ma utitalata sêgamiŋ ŋawê.
11 Apômtaunê wapap gêjac
gêmuŋ nê siŋwaga
gebe ênê siŋwaga nêŋ toŋ kapôêŋ kêlêlêc
ma ŋac, taŋ gêgôm ênê biŋ kêtu tôŋ naŋ, ŋaclai sec.
Gebe Apômtaunê bêc kapôêŋanô
ma kaiŋ teŋ ŋanô.
Asa êtôm gebe êpuc tau tôŋ.

Anôtô gêlêŋ biŋ nê lau gebe sênam tauŋ ôkwi

12 Apômtau kêsôm gebe “Galocgeŋ amu andêŋ aê amêŋ
tonêm ŋalêlôm samucgeŋ.
Anam dabuŋ taôm, ataŋ to apuc taŋiboa sa.
13 Akac nêm ŋakwêgeŋ êŋgic atom, nêm ŋalêlôm tec akac êŋgicmaŋ.”
Akac taôm ôkwi amu andêŋ Apômtau, nêm Anôtô, ana
gebe moasiŋ to taê labu ŋam eŋ.
Eŋ gê biŋ tôŋ to têtac gêwiŋ gêjac ŋawae
ma têtac êtu lêsi ma êsuc biŋ ôkwi.
14 Asa kêjala. Oc moae Apômtau taê ênam tau e nê ŋalêlôm teŋ
ma êliŋ moasiŋ teŋ su êndêŋ amac,
e êtôm gebe akêŋ gêŋ taniŋŋa to tanômŋa êtu da
endeŋ nêm Apômtau.

15 Anac dauc êtaŋ aŋga Sion.
Akêŋ noc bec anam dabuŋŋa teŋ.
Akalem gôlôac sêpi tageŋ.
16 Akac lau sa.
Akalem gôlôac sênam dabuŋ tauŋ.
Kasêga sêpi tageŋ.
Ajoŋ ŋapalêo to ŋac
ma ŋapalê dedec sa.
Ŋac taŋ gêjam awê wakucgeŋ naŋ, êsêp aŋga nê andu
to awê wakuc êsa aŋga nêŋ balêm êmêŋ.

17 Dabuŋwaga, Apômtaunê lausakiŋ tau
têtaŋ sêkô lôm dabuŋ ŋasacgêdô to altar ŋasawa
ma sêsôm gebe “O Apômtau, taêm labu nêm lau.
Ondec nêm gêŋlênsêm êtu meloc, e tenteŋlatu sêsu susu atom.
Lau to-m-to-m sênac ôkwi êndêŋ tauŋ gebe
‘Lau tônê nêŋ Anôtô gêmoa ondoc’ êtu asageŋŋa.”

Anôtô gêŋô mec ma kêkêŋ gêŋ taniŋŋa kêtiam

18 Gocgo Apômtau têtac kêkac eŋ nê gamêŋŋa,
tec taê walô nê lau.
19 Tec Apômtau gêjô êsêac aweŋ ma kêsôm gêdêŋ nê lau gebe
“Alic acgom, oc jasakiŋ polom ŋanô
to wain ma niptêkwi e êôc amac tôŋ
ma jandec amac atu biŋ susuŋa
êndêŋ tenteŋlatu êtiam atom.

20 “Aê oc jansoc ŋacjo aŋga gamêŋ gêmu kêpiŋa êc amac su baliŋgeŋ êna
ma jatiŋ eŋ naêŋgôŋ gamêŋ gasaŋ to ŋagêlêŋ teŋ.
Nê pom ŋamataŋa êsêp gwêc oc kêpiŋa (gwêc matê)
ma nê pom ŋamuŋa êsêp gwêc oc kêsêpŋa (gwêc ŋaluŋ) sênaŋa.
E ŋajaê to ŋasu êôŋ sa
gebe eŋ ketoc tau sa kêlêlêc.

21 “O gamêŋ tau, ôtêc taôm atom.
Têmtac ŋagaô êsa to ôlim êpigeŋ gebe Apômtau gêgôm gêŋsêga.
22 Amac bôc sêŋamŋa, atêc taôm atom

gebe gêgwaŋ ŋamêdôb kêpuc aŋga oba kêtiam.
Gêŋkaiŋ gêjam ŋanô
ma jambô to wain ŋanô taêsam.

23 “O Sion latuiac, têmtac ŋajam
ma atu samuc êtu Apômtau, aômnêm Anôtôŋa,
gebe eŋ kêkêŋ kom gêjac gêdêŋ ŋatêm
ec êwaka amacnêm gêdeŋ sa.
Eŋ kêsêwa kom kêsêp kêtu amacŋa,
kêkêŋ kom gêdeŋ têm asê geŋ to ajac gêŋ sa kêtôm andaŋgeŋŋa.

24 “Polom ŋanô êsô têtiŋ-kôm ŋanô-ŋamala e êlôc
ma wain to niptêkwi ŋagasuc mêŋêc e êkêc.
25 Aê jajô jala ŋakôm ŋanô, taŋ wagô tolêsôb-tolêsôb seŋ naŋ, wagô sêlôpŋa to
ŋatêna kêsaŋa ma kêlêŋa
têtu ŋoc siŋwaga ŋatoŋ kapôêŋ, taŋ kajatu gebe sênac siŋ sêndêŋ amac naŋ.

26 “Amac oc aniŋ gêŋ e êôc amac tôŋ
ma awem êôc Apômtau, nêm Anôtô, taŋ kêmoasiŋ amac ŋajam kêlêlêc naŋ, nê
ŋaê,
ma sêŋgôm ŋoc lau majeŋ êsa êtiam atom.
27 Amac oc ajala gebe aê gamoa Israel ŋalêlôm
ma aê Apômtau taucgeŋ katu nêm Anôtô
ma sêŋgôm ŋoc lau majeŋ êsa êtiam atomanô.

Anôtô êkêc nê Ŋalau êpi ŋamalac pebeŋ

28 “Go êndêŋ têm teŋ acgom
oc jakêc ŋoc Ŋalau êpi ŋamalac pebeŋ
ma latômio to ŋac seoc biŋ lasê
to nêm lau ŋanô oc sênêc mê
ma nêm ŋacseŋomi oc sêlic gêŋ ŋakatu.
29 Êndêŋ bêc tônê oc jakêc ŋoc Ŋalau
êpi sakiŋwagao to ŋac amboac tonaŋgeŋ.

Bêc ŋamu tau ŋawêc

30 “Oc jakêŋ gêŋsêga êsa umboŋ ma aŋga nom, dec to ja ma ja ŋatêtac. 31 Oc
oc ênam kanuc ma ajôŋ oc êtôm dec su acgom, go Apômtaunê bêc kapôêŋ to
ŋaclai kaiŋ teŋ tau oc mêŋêsa. 32 Ma ŋamalac samob, taŋ aweŋ ênac Apômtaunê
ŋaê naŋ, eŋ oc ênam êsêac kêsi êndêŋ-êndêŋgeŋ, gebe lau, tê sêwê gêŋwapac sa
nê, oc sêŋgoŋ lôc Sion to Jerusalem, ma lau, tê Apômtau êkalem êsêac naŋgeŋ
sêmoa mateŋ jali êtôm Apômtau gêjac mata nê.

3

Anôtô êmêtôc ŋamalac pebeŋ êndêŋ Bec ŋamuŋa

1 “Alic acgom, êndêŋ taŋ jawaka Juda to Jerusalem sa naŋ,
êndêŋ bêc to ŋasawa tônê
2 aê oc jakalem tenteŋlatu samob sêpi tageŋ
ma jawê êsêac sêsêp gaboaŋ Josapat sêna,
gebe jamêtôc êsêac aŋga tônê
êtu gêŋ samob, taŋ sêgôm gêdêŋ aêŋoc lau to ŋoc gêŋlênsêm Israelŋa,
gebe sêjam êsêac êliŋ-êliŋ sêmoa tenteŋlatu ŋasawa
ma sêjac sam aêŋoc nom gêdêŋ tauŋ.

3 Êsêac sêpuc kapoac
kêtu ŋoc lauŋa
ma sêkêŋ ŋapalê gêjô awê mockaiŋo
ma sêkêŋ ŋapalêo lau sêjam ôli ŋa wain, taŋ êsêac tauŋ sênôm naŋ.
4 “Ma amac lau Tirus to Sidon ma Pilistia nêŋ gamêŋŋa samob, aêacnêŋ
asageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ. Amac abe akêŋ ŋagêjô êndêŋ aê êtu gêŋ teŋŋa
me. Embe akêŋ ŋagêjô êndêŋ aê, go janam nêm ŋagêjô ôkwi wacêtap amac
taôm môkêmapac sa weŋ tageŋ. 5 Gebe amac ajaŋgo ŋoc silber to gold su
ma ajoŋ ŋoc awamataêjam kêsô nêm lôm gwam gêja. 6 Ma akêŋ lau Juda to
Jerusalem gêdêŋ lau Helen sêjam ôli gebe sejoŋ êsêac sêna e sêmoa jaêc nêŋ
gamêŋ ŋamadiŋ. 7 Alicgac me, galoc tec jaôc êsêacnêŋ ŋalêlôm gebe sêndi aŋga
gamêŋ, taŋ amac atulu êsêac sêja naŋ, ma gêŋ amac agôm naŋ, ŋagêjô wacêtap
amac taôm môkêmapac sa. 8 Aê oc jakêŋ latômio to ŋac sêndêŋ lau Juda sênam ôli
nasêsêp êsêac lemeŋ, ocgo ac sêkêŋ êsêac sêndêŋ lau Sabea, tê sêŋgôŋ jaêcsêga
nê, sênam ôli êsêac. Biŋ tec Apômtau kêsôm.

9 “Asôm biŋ tonec êtu tapa aŋga lau tenteŋlatu nêŋ gebe
‘Amansaŋ taôm êtu anac siŋŋa.
Ajatu lau siŋsêlêc sa.
Akêŋ siŋwaga sêmêŋmaŋ
samob sêpi tageŋ.
10 Apa nêm sakweŋ ôkwi êtu siŋ
to anam lêŋgêc ôkwi êtu kêm.
Ŋac ômbôêŋ-ômbôêŋ êsam tau gebe “Aê ŋactêkwa teŋ.”
11 Amac tenteŋlatu, taŋ aŋgôŋ agi aêac auc naŋ,
andi ŋagaôgeŋ, naakac taôm sa aŋga tônêmaŋ.’ ”

O Apomtau, ôwê nêm lausiŋ sêsêp tônê sêna.
12 “Teneŋlatu sêndimaŋ.
Ma êsêac sêwê sêna gaboaŋ Josapat
gebe aŋga tônê aê oc jaŋgôŋ ma jamêtôc tenteŋlatu samob,
taŋ sêŋgôŋ sêjam aucgeŋ naŋ.
13 Akêŋ bôjaŋ jalô êna
gebe kôm ŋanô gêmêc e kêtu masê su.
Asô anamaŋ, aka wain,
taŋ kêsêp toŋtoŋ e mêŋgêc su naŋ.
Ma ŋatêkwi êsêp gasuc e mêŋêc amboac tonaŋ e wain êkêc
gebe nêŋ sec gêjam sêga.

14 “Lau totoŋ-totoŋ
sêmoa gaboaŋ mêtôcŋa
gebe Apômtaunê bêc kêdabiŋgac
aŋga gaboaŋ mêtôcŋa.
15 Oc to ajôŋ sêjam kanuc
ma utitalata sêgamiŋ ŋawê.”

Anôtô gebe êmoasiŋ nê lau

16 Ma Apômtau awa ŋadindiŋ kêsa aŋga Sion.
Apômtau gêmôêc biŋ awa kapôêŋ aŋga Jerusalem ma umboŋ to nom ŋawiwic.
Mago Apômtau kêtu nê lau nêŋ lamu teŋ
ma lau Israel nêŋ tuŋtêna teŋ eŋ.

17 “Ocgo ajala gebe Apômtau, nêm Anôtô aê,
tec gaŋgôŋ ŋoc lôc dabuŋ Sion nec, aê taucgoc.
Ma Jerusalem oc êtu gamêŋ dabuŋ
ma lau jaba teŋ oc sêsêlêŋ sênac malac êŋgic êtiam atomanô.

18 “Ma êndêŋ bêc tônê wain oc enseleŋ aŋga lôc
ma su êsêp aŋga gamêŋ ŋabau
ma bu enseleŋ
êtôm Judanêŋ bumaŋ samobgeŋ.
Ma bumata teŋ êpulu êpi aŋga Apômtaunê andu
ma êmalôm gaboaŋ Sitim.

19 “Gamêŋ Aiguptuŋa oc êtu gasaŋ
ma gamêŋ Edomŋa oc ŋagêlêŋ êsa
êtu gêŋ alôb-alôb, taŋ sêgôm gêdêŋ lau Juda naŋŋa
gebe sêkêc biŋ-masiwaganêŋ dec siŋ aŋga nêŋ gamêŋ.
20 Ma lau sêŋgôŋ gamêŋ Juda endeŋ tôŋgeŋ
ma gôlôac oc sêjô-sêjô tauŋ aŋga Jerusalem ŋapaŋ.
21 Aê oc jakêŋ ŋagêjô êjô êsêacnêŋ dec
ma sêwê-biŋ-ŋakaiŋwaga
teŋ êwê sa atom
gebe Apômtau oc êŋgôŋ lôc Sion.”

Amos

Propete Amos nê biŋ kêtu propete samob nêŋ biŋ ŋamataŋa, taŋ teto sa kêsêp buku teŋ tomalageŋ. Têna kêkôc eŋ aŋga malac Judaŋa teŋ, mago eŋ gêjam mêtê lau aŋga gamêŋ Israelŋa gêdêŋ jala 800 ma 700 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa ŋasawa. Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ lau sêpô lêna gêŋ teŋ atom, sêmoa ŋajamgeŋ. Êsêac sêlic nêŋ om ma sêsaê gebe sêmoa towamageŋ. Mago Amos gêlic amboac teŋ. Eŋ kêsaê gebe lau tolêlômgeŋ sêmoa ŋajam ma êsêac sêmoa ŋajam ŋam kêsêp nêŋ sêmêtôc lau ŋalêlôm sawa kesogeŋ to nêŋ sêkôniŋ êsêacŋa. Lau sêlic om, tageŋ nêŋ ŋalêlôm gêwiŋ atom. Êsêac sêjam kauc gebe sêmoa towamageŋ, mago sêsau tauŋ. Tec Amos gêjam mêtê lau toôli palêgeŋ ma kêtêc tau atom. Eŋ kêsôm Anôtô êmêtôc lau ŋawae lasê. Eŋ kêjatu gebe Biŋgêdêŋ ŋalêŋ êsa êtôm bu keseleŋ ma kêsôm gebe Moae Apômtau taê walô nê launêŋ ŋagêdô, taŋ gacgeŋ sêmoa mateŋ jali naŋ (5:15).

1 Amosnê biŋ tau tonec. Eŋ gejobwaga dombaŋa nêŋ teŋ aŋga malac Tekoa.
Ôjô gêjam atomgeŋ ma eŋ gêlic biŋ tau gêdêŋ Judanêŋ kiŋ Usia agêc Israelnêŋ
kiŋ Joas latu Jerobeam nêŋ têm e ŋajala luagêc gêja, go ôjô gêjam. 2 Ma eŋ kêsôm
gebe
“Apômtau gêjam wambaŋ aŋga Sion
to kêkac awa sa aŋga Jerusalem
e gejobwaga dombaŋa nêŋ gamêŋ ŋagêgwaŋ kêsêlic
to lôc Karmel ŋatêpôê kêmêliŋ.”

Anôtô kêmêtôc lau Israel nêŋ lau jabaŋ êsêacŋa

Siria

3 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê oc jawi Damaskusnêŋ keso têlêac me aclêŋa ŋagêjô siŋ atom,
gebe êsêac sêlêsa Gilead popoc to sêlêsu êsêac.
4 Amboac tonaŋ aê jakêŋ ja êniŋ Hasaelnê andu
ma êndaŋgac Benhadadnê andu kiŋŋa.
5 Aê gabe jatuc malac Damaskus ŋabalaŋ popoc
ma janseŋ lau Bikat Awenŋa
to ŋac, taŋ kêmêgôm tôc kiŋŋa gêŋgôŋ Bet-Eden naŋ su.
Ma lau Sirianŋa nasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Kir.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

Pilistia

6 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê jawi Gasanêŋ keso têlêac me aclêŋa ŋagêjô siŋ atom,
gebe êsêac sêjaŋgo lau-m samuc teŋ su gebe sêkêŋ êsêac sêsêp lau Edom lemeŋ.
7 Amboac tonaŋ aê jakêŋ ja êniŋ Gasa ŋatuŋbôm
ma êndaŋgac ŋaandu kiŋŋa su.
8 Aê gabe janseŋ lau Asdodŋa
to ŋac, taŋ kêmêgôm tôc kiŋŋa gêŋgôŋ Askalon naŋ su.
Aê lemoc ejoŋ malac Ekron
e lau Pilisti nêŋ ŋapopoc sênaŋa.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

Tirus

9 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê jawi Tirusnêŋ keso têlêac me aclêŋa ŋagêjô siŋ atom,

gebe êsêac sêkêŋ lau-m samuc teŋ sêsêp Edom lemeŋ
ma taêŋ gêjam poac lasitêwaiŋa atom.
10 Amboac tonaŋ aê jakêŋ ja êniŋ Tirus ŋatuŋbôm
ma êndaŋgac ŋaandu kiŋŋa su.”

Edom

11 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê jawi Edomnê keso têlêac me aclêŋa ŋagêjô siŋ atom
gebe eŋ kêjanda lasi ŋa siŋ
ma kêtiŋ nê taê walô lauŋa su.
ma têtac ŋandaŋ ŋapaŋ
to têtac kêmoatiŋ tôŋ gedeŋ tôŋgeŋ.
12 Amboac tonaŋ aê jakêŋ ja êniŋ malac Teman
ma êndaŋgac malac Bosra ŋaandu kiŋŋa.”

Amon

13 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê jawi lau Amon nêŋ keso têlêac me aclêŋa ŋagêjô siŋ atom,
gebe êsêac sêkac lauo, taŋ sêmoa teŋ naŋ, gêŋgic aŋga Gilead,
gebe sêŋgôm tauŋ nêŋ nom ŋamadiŋ êtu kapôêŋ.
14 Amboac tonaŋ jaŋgôm ja elom aŋga malac Rahab ŋatuŋbôm ŋalêlôm
ma êndaŋgac ŋaandu kiŋŋa
êndêŋ taŋ wali êtaŋ êndêŋ bêc siŋŋa
ma êndêŋ taŋ mu êmbuc êndêŋ bêc mulaiŋa.
15 Ma êsêacnêŋ kiŋ to nê kasêga samob sêwiŋ tauŋ
nasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga gamêŋ jaêc.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

2

Moab

1 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê jawi Moabnê keso têlêac me aclêŋa ŋagêjô siŋ atom,
gebe eŋ kêpac kiŋ Edomŋa nê ŋatêkwa kêtu ŋop.
2 Amboac tonaŋ aê jakêŋ ja êniŋ Moab
ma êndaŋgac andu kiŋŋa aŋga Kerijot
ma Moab êtaŋa êsêp siŋ ŋakicsêa ŋalêlôm
êndêŋ taŋ wambaŋ to dauc êtaŋ êmoa naŋ.
3 Aê oc jasap gôliŋwaga tulu aŋga êsêac ŋaluŋ
to janac ênê kasêga samob êndu sêwiŋ eŋ.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

Juda

4 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê gabe jawi Judanêŋ keso têlêac me aclêŋa ŋagêjô siŋ atom,
gebe êsêac têtiŋ Apômtaunê biŋsu su
to sejop ênê ŋagôliŋ atom.
Ma êsêacnêŋ dansaŋ, taŋ kêtu tameŋinêŋ lêŋ ŋagôliŋ naŋ,
gêwê êsêac seo amboac tonaŋgeŋ.
5 Amboac tonaŋ aê jakêŋ ja êniŋ Juda
ma êndaŋgac Jerusalem ŋaandu kiŋŋa.”

Anôtô kêmêtôc lau Israel

6 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê jawi Israelnêŋ keso têlêac me aclêŋa ŋagêjô siŋ atom,

gebe êsêac sêkêŋ ŋac gêdêŋ gêdêŋ lau sêjam ôli kêtu têtap silber saŋa,
ma ŋac ŋalêlôm sawa kêtu têtap atapa saŋa.
7 Êsêac sêka lau ŋalêlôm sawa môkêŋapac tôŋ kêsêp kekop ŋalêlôm
ma sêkô lau-ŋalêlôm-ŋawapacwaga nêŋ lêŋ auc.
Ŋac teŋ agêc tama sêsô dêdêŋ mockaiŋo tageŋ
e sêgôm ŋoc ŋaê dabuŋ kêtu sec.
8 Êsêac sêsa tauŋ sic sêc altar samob ŋagala
ma ŋakwê, taŋ sêjaŋgo su aŋga launêŋ naŋ, kêtu nêŋ mê
ma sênôm wain, taŋ lau sêkêŋ kêtu nêŋ biŋ ŋagêjôŋa naŋ,
aŋga nêŋ Anôtônê andu.

9 “Ma aê, tec gamuŋ amac ma gaseŋ lau Amor,
taŋ waso-waso têtôm kaseda
ma ŋajaŋa têtôm kamem naŋ.
Aê gaseŋ nêŋ ŋanô, taŋ geŋkaleŋ lôlôc naŋ,
to nêŋ ŋawakac, taŋ gêc nom ŋalêlôm naŋ.
10 Aê kakôc amac sa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa api amêŋ
to gawê amac amoa gamêŋ sawa kêtôm jala 40,
gebe awê kaiŋ lau Amor nêŋ gamêŋ,
11 Ma aê, tec gajac nêm latômi ŋagêdô sa têtu propete
ma nêm ŋacseŋomi ŋagêdô têtu lau sêjam dabuŋ tauŋŋa.
O lau Israel, biŋ amboac tonaŋ biŋŋanô me masi.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.
12 “Mago amac akêŋ wain gêdêŋ lau sêjam dabuŋ tauŋŋa tau sênôm
to ajac jao propete ma asôm gebe ‘Aoc biŋ lasê atom.’

13 “Alic acgom, aê jaŋgôm nêm gamêŋ kôjô-kôjôgeŋ
êtôm waŋ, taŋ gêlac gwêc sec naŋ.
14 Ŋac, taŋ ŋagaô naŋ, embe êc su, oc ênam eŋ sa atom.
Ma ŋac ŋajaŋa nê ŋaclai ŋanô masi.
Ma ŋac ŋaclai ênam tau sa êtôm atom.
15 Ŋac talamŋa oc êkô ŋajaŋa atom.
Ŋac, taŋ ŋagaô naŋ, ênam tau sa atom.
Ma ŋac, taŋ gêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, ênam katu sa atom.
16 Ma lau siŋsêlêc, taŋ sêmoa totêntac kêpa sugeŋ naŋ,
oc sêc toôliŋ ŋaôma êndêŋ bêc tonaŋ.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

3

Kôm taŋ gêjac propete ŋawae naŋ

1 O lau Israel, aŋô biŋ tonec, taŋ Apômtau kêsôm kepeŋ amac gôlôac samob,
taŋ kakôc sa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa api amêŋ naŋ.
2 “Aê kajaliŋ amac taômgeŋ sa aŋga gôlôac nomŋa samob nêŋ.
Kêtu tonaŋŋa aê gabe jamêtôc amac êtu nêm keso samobŋa.

3 “Ŋac luagêc, taŋ sêjac noc tauŋ atom naŋ,
sêsêlêŋ sêwiŋ tauŋ me.
4 Lewe, taŋ kêtap gwada sa atom naŋ,
oc êu awa ŋaôma aŋga saleŋ me.
Lewe ŋalatu, taŋ gêjac gêŋ atom naŋ,
oc êkêkwaŋ aŋga nê gêsuŋ me.

5 Embe sêwa lakô atom, oc lip ênac moc me.
Gwada teŋ embe êsêp lakô atom,
oc lipkaiŋ êmandi sa me.
6 Dauc embe êtaŋ aŋga malac,
oc lau têtakê atom me.
Gêŋwapac embe êtap malac teŋ sa,
naŋ Apômtau gêgôm atom me.
7 Biŋŋanô, Apômtau Anôtô êŋgôm gêŋ teŋ atom,
eŋ eoc nê biŋ ŋalêlômŋa lasê
êndêŋ propete, taŋ têtu ênê sakiŋwaga naŋ, êmuŋ acgom.
8 Lewe embe êtaŋ asa oc êtêc tau atom.
Apômtau Anôtô embe êsôm biŋ, asa oc eoc biŋ lasê atom."

Samaria ênaŋa ŋapuc

9 Asôm lasê êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ andu kiŋŋa aŋga Asuria
to êsêac, taŋ sêŋgôŋ andu kiŋŋa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa,
gebe "Akac taôm sa aŋga lôc Samarianŋa,
go alic lau sênac seso tauŋ aŋga gamêŋ tau
to sêkôniŋ tauŋ sêmoa gamêŋ tau."
10 Apômtau kêsôm gebe "Êsêac sêjam kauc lêŋ sêŋgôm gêŋ naêndêŋŋa.
Êsêac sêboa ŋaclai sêkôniŋ lauŋa to sêjaŋgo gêŋŋa sa aŋga nêŋ andu kiŋŋa."
11 Kêtu tonaŋŋa Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe
"Ŋacjo sêŋgi gamêŋ auc ma sensеŋ nêm tuŋbôm su
ma sêjaŋgo waba su aŋga nêm andu kiŋŋa."
12 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe "Aê oc janam lau Israel, taŋ sêŋgôŋ nêŋ bec
ŋalêlôm to sêc nêŋ mê ŋawasi ŋaô aŋga Samaria naŋ, kêsi êtôm ŋacgejob gêjam
dombalabu ŋapopoc me taŋalauŋ kêsi aŋga lewe awasuŋ."

13 Apômtau Anôtô, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, kêsôm gebe
"Aŋô biŋ tonec ma awa Jakobnê gôlôacnêŋ keso sa.
14 Êndêŋ bêc, taŋ jamêtôc Israel êtu nêŋ sêgêli biŋŋa naŋ,
aê oc jamêtôc Betel ŋaaltar ma jatuc altar tau ŋajabo tulu
e embeŋ êsêp nom.
15 Aê jatuc andu komôŋa to andu ockêsaŋa popoc.
Ma andu, taŋ sêkwê toŋagêlôŋ kaiŋ teŋ naŋ, ênaŋa
ma andu taêsam maleŋmê."
Apômtaunê biŋ tau tonec.

4

1 "Amac bulimakao Basanŋa,
taŋ amoa lôc Samarianŋa naŋ,
aŋô biŋ tonec.
Amac akôniŋ lau ŋalêlôm sawa toŋ to alêsa lau-sêpô-lênawaga popoc,
ma asôm gêdêŋ ŋaci gebe
'Akôc gêŋ amêŋ, gebe anômôŋ.'
2 Apômtau kêtôc lêma ma gebe nê biŋ ŋanô êsa êtu eŋ ŋac dabuŋŋa gebe
Alic acgom, bêc oc mêŋêsa, go sêŋgauc amac asa amêŋ ŋa lêŋgêc
to sênac nêm lauo ŋamuŋa ŋa êŋpaŋ.
3 Ma amac oc akêŋ taôm tageŋ-tageŋ asa tuŋbôm ŋakêlêtêc ŋasawa ana
ma sêmbaliŋ amac siŋ ana Hermon."
Apômtaunê biŋ tau tonec.

4 “Amêŋ Betel ma aŋgôm gêŋ alôb-alôb.
Amêŋ Gilgal ma aŋgôm gêŋ alôb-alôb êlêlêc su.
Akêŋ nêm daja êtôm bêbêcgeŋ samob
ma akêŋ nêm gêŋ teŋ ŋanô teŋ ŋanô êtôm bêc êtu têlêacŋa samob.
5 Akêŋ polom togoleŋ êtu da daŋge
to anam nêm da awalauŋ ŋawae êsa ênêc awêgeŋ.
O lau Israel, biŋ tonaŋ amac têmtac gêwiŋ gebe aŋgôm.”
Apômtau Anôtô nê biŋ tau tonec.

6 “Kêtôm nêm malac samob, aê kakêŋ amac lumluŋ gêŋac gêŋ teŋ atom
to kakêŋ amac aôc tôbôm moŋa kêtôm nêm gamêŋgeŋ.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêŋ aê amêŋ atom.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

7 “Aê kagamiŋ kom gêdêŋ amac amboac tonaŋgeŋ e ajôŋ têlêac su,
go ajoŋ kôm ŋanô sa.
Aê kakêŋ kom gêjac malac teŋ,
ma kagamiŋ kom gêdêŋ malac teŋ.
Kôm teŋ kêtap kom sa,
ma kôm, taŋ kêtap kom sa atom naŋ, ŋagêŋ kêmêliŋ.
8 Amboac tonaŋ tec malac luagêc me têlêac sêsêlêŋ sêja malac teŋ
sebe sênôm bu, tageŋ sênôm e gêôc êsêac tôŋ atom.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêŋ aê amêŋ atom.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

9 “Aê kakêŋ gwa gêjac amacnêm mo to kakêŋ kôm ŋanô kêmêliŋ.
Aê gaseŋ nêm kôm moŋa to kôm wainŋa su.
Wagô geŋ amacnêm jambô to katêkwi.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêŋ aê amêŋ atom.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

10 “Aê kasakiŋ kole gêdêŋ amac kêtôm gagôm gêdêŋ Aiguptu.
Aê gajac nêm lau wakuc êndu ŋa siŋ.
Aê kajanda nêm hos sêc sêja.
Ma nêm gamêŋ becŋa ŋasu sec e gêjam gamêŋ-gamêŋ aucgeŋ.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêŋ aê amêŋ atom.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

11 “Aê gaseŋ amac su katôm gaseŋ Sodom to Gomora su.
Ma amac atôm jakalic, taŋ sêwê sic aŋga ja naŋ.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêŋ aê amêŋ atom.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

“Kêtu tonaŋŋa aê gabe jaŋgôm biŋ tonaŋ ŋanô êsa êpi 12 amac, o Israel.
O Israel, aê gabe jaŋgôm biŋ tonaŋ ŋanô êsa, tec ômansaŋ taôm,
gebe ôndac nêm Anôtô.”
13 Ôlic acgom, ŋac taŋ gêboa lôc sa to kêkêŋ mu naŋ,
ŋac taŋ geoc nê biŋ, taŋ taê gêjam naŋ, lasê gêdêŋ ŋamalac naŋ,
ŋac taŋ kêkêŋ gamêŋ kelendeŋ to ŋakesec
ma kêsêlêŋ gêmoa nom ŋabau ŋaô naŋ,
nê ŋaê gebe Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô. * Basanŋa, taŋ seŋ

* **4:13:** Propete gêjam dôŋ Israelnêŋ lauo kêpi bulimakao

gêŋgeŋ ma sêjam kom teŋ atom.

5

Kalem sênam tauŋ ôkwiŋa

1 O gôlôac Israel, aŋô biŋ tonec ma akêŋ taŋem taŋiboa, taŋ kataŋ kêtu
amacŋa naŋ.
2 “Awêtakiŋ Israel gêjac tau êndu, eŋ oc êndi sa êtiam atom.
Eŋ gêjac tau êndu gêc tau nê nom ma ŋac teŋ oc gêjac eŋ sa atom.”

3 Gebe Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe
“Malac taŋ êkêŋ lau 1,000 sêsa sêna naŋ,
nêŋ lau 100 geŋ sêmoa mateŋ jali.
Ma malac, taŋ êkêŋ lau 100 sêsa sêna naŋ,
nêŋ 10 geŋ sêmoa mateŋ jali.”

4 Gebe Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêŋ gôlôac Israel gebe
“Ansom aê, go amoa matem jali,
5 ansom Betel atom, ma ana Gilgal atom
ma asêlêŋ alom Berseba ana atom.
Gebe Gilgal oc êŋgôŋ kapoacwalô aŋga gamêŋ jaêc biŋŋanôgeŋ,
ma Betel oc êŋaŋa.”

6 Ansom Apômtau, go amoa matem jali.
Embe masi, go eŋ êpoa lasê êtôm ja e êndaŋgac gôlôac Josep su,
ma ŋac teŋ êmoa Betel, gebe ênac ja tau êmac atom.
7 O amac, taŋ ajam lêŋ biŋgêdêŋŋa ôkwi kêtu gêŋ ŋamakic sec
ma akôniŋ biŋgêdêŋ tôŋ gêc nom.

8 Ŋac taŋ kêkêŋ dam to i totili
ma gêjam ŋakesec ôkwi kêtu geleŋŋa
to gêgôm geleŋŋa ŋakesec kêsa,
ŋac taŋ kêkalem gwêc ma kêsêwa kêsêp nom naŋ,
ênê ŋaê gebe Apômtau.
9 Eŋ geseŋ lau ŋajaŋa su eb tageŋ
ma gêgôm malac ŋajaŋa kêtu gasaŋ.

10 Êsêac têntac gedec ŋac, taŋ kêpuc biŋgêdêŋ tôŋ gêmoa sêmêtôc biŋ ŋamala
to sê kanôŋ ŋac, taŋ kêsôm biŋŋanô naŋ.
11 Amac akwê andu ŋa poc, taŋ apa e ŋatip kêsa naŋ,
mago oc aŋgôŋ andu tau ŋalêlôm atom.
Amac asê kôm wainŋa ŋajam,
mago oc anôm wain tau atom,
gebe amac aka ŋac ŋalêlôm sawa tôŋ
to akac eŋ, gebe êkêŋ polom êndêŋ amac.
12 Aê kajala gebe agôm gêŋ alôb-alôb taêsam
ma nêm sec kapôêŋanô.
Amac taŋ alêsu ŋac gêdêŋ
to akôc awa ŋalêsiŋa
ma akô ŋac ŋalêlôm sawa auc aŋga amêtôc biŋ ŋamala naŋ.
13 Kêtu tonaŋŋa tec ŋac tokauc oc ênam tau tôŋ êndêŋ têm tonec,
gebe têm tau têm sec.

14 Ansom gêŋ ŋajam, ansom gêŋ sec atom,
gebe amoa matem jali.
Go Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, êmoa êwiŋ amac
amboac asôm su.
15 Têmtac endec sec ma têmtac êwiŋ ŋajam
to amansaŋ biŋgêdêŋ aŋga mêtôc ŋamala,
ec Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô,
taê walô Josepnê gôlôac ŋapopoc.

16 Amboac tonaŋ Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô,
kêsôm biŋ tonec gebe
“Taŋiboa êpi êtôm malacluŋ samobgeŋ.
Ma lau sêmôêc gebe ‘Ojae, ojae’ êtôm intêna samob.
Êsêac sêkalem lau kômŋa gebe têtaŋ
to êsêac, taŋ têtaŋ taŋiboa kêtu tôŋ naŋ, gebe sêpuc taŋiboa sa.
17 Taŋiboa êtaŋ êtôm kôm wainŋa samob
gebe aê oc jasêlêŋ jamoa amac ŋasawa-ŋasawa.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

18 Ojae amac, taŋ ajam awem su Apômtaunê bêc.
Ajam awem su bêc tonaŋ kêtu ageŋŋa.
Bêc tonaŋ ŋakesec, ŋawê atom.
19 Oc êtôm ŋac teŋ gêc lewe su,
mago gêdac bôclai teŋ,
me gêô lasê andu ma gêjac seŋeŋ tau ŋa lêma
ma moac teŋ gêŋac eŋ.
20 Apômtaunê bêc tau ŋakesec, ŋawê atom,
ŋakanuc ma ŋawasi masi.

21 “Aê gadec ma galic nêm om sec
ma nêm akac taôm sa omŋa gêjac aê matocanô ŋajam atom.
22 Ma amac embe akêŋ daja to dadaŋge êndêŋ aê,
oc jakôc sa atom.
Aê matoc ê nêm bulimakao kêtôp ŋajam, taŋ akêŋ êtu dawama naŋ atom.
23 Aêc su tonêm wê ŋakicsêa aŋga aêŋoc.
Aê gabe jaŋô nêm gêŋ wêŋa êtaŋ atom.
24 Mago biŋgêdêŋ ŋalêŋ êsa êtôm bu keseleŋ
ma biŋgêdêŋ êtôm bu, taŋ keseleŋ gedeŋ tôŋgeŋ naŋ.
25 “O gôlôac Israel, amac akêŋ daja to da ŋagêdô gêdêŋ aê gêdêŋ taŋ amoa
gamêŋ sawa kêtôm jala 40 naŋ, me masi. 26 Tec galoc akôc nêm kiŋ Sakut to
amacnêm gwam utitalataŋa Kaiwan, taŋ amasaŋ kêtu amac taômŋa naŋ, sa
27 gebe aê oc jawê amac aka lêlêc Damaskus su naasêp kapoacwalô.” Apômtau
taŋ nê ŋaê gebe lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô naŋ, kêsôm biŋ tonaŋ. * Babel
nêŋ anôtôi jaba.

6

Senseŋ Israel su ŋabiŋ

1 “Ojae êsêac, taŋ sêlêwaŋ sêmoa Sion,
to êsêac, taŋ sêŋgôŋ lôc Samariaŋa totêntac kêpa sugeŋ,
ma tenteŋlatu ŋamataŋa nêŋ lau towae,

* **5:27:** Sakut agêc Kaiwan nêŋ ŋam gêc awê atom, moae têtu lau

taŋ gôlôac Israel dêdêŋ êsêac sêja naŋ.
2 Alom malac Kalne ana ma alic acgom,
go aŋga ônê ana malacsêga Hamat.
Go asêp Pilistinêŋ malac Gat ana.
Êsêacnêŋ gamêŋ ŋajam kêlêlêc gamêŋ tonec su me.
Me êsêacnêŋ nom kapôêŋ kêlêlêc amacnêm nom su me.
3 O amac, taŋ atiŋ bêc sec su naŋ,
mago akalem ŋaclai êkôniŋ lauŋa mêŋkêtu dambê.

4 “Ojae êsêac, taŋ sêsa tauŋ sic sêc pôpô, taŋ sêjam gêlôŋ ŋa jabo naŋ,
to sêmêtôc tauŋ sêsac nêŋ mê ŋaô,
ma seŋ domba ŋalatu aŋga domba ŋatoŋ
to bulimakao ŋalatu, taŋ seŋgeŋ e kêtôp ŋajam naŋ.
5 Êsêac sêjam wê ole-ole to sêjac gêŋ wêŋa kêtaŋ gêwiŋ,
ma sêmasaŋ gêŋ wêŋa wakuc kêtôm Dawid.
6 Êsêac sênôm wain kêsêp laclu kapôêŋ
to seŋ oso tauŋ ŋa niptêkwi ŋajamanô tau,
mago sêmoa toŋalêlôm ŋawapac kêtu Josep gêjaŋaŋa atom.
7 Tec êsêac têtu lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga gamêŋ jaêc naŋ, nêŋ ŋamata,
ma êsêac, taŋ sêmêtôc tauŋ sêsac nêŋ mê ŋaô naŋ, têtu samuc tauŋ toôndugeŋ
êtiam atom.”

8 Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, kêsôm gebe
Apômtau Anôtô kêtôc lêma kêpi tau gebe
“Aê gadec Jakobnê ketoc tau sa
ma têtac gedec ênê andu kiŋŋa
ma gabe jakêŋ malac to gêŋ samob, taŋ gêc ŋalêlôm naŋ, êndêŋ ŋacjo.”
9 Lau 10 embe sêmoa andu teŋ, oc sêmac êndu. 10 Ma ŋac teŋ, taŋ gêjaŋa atom
ma kêsiŋ tau gêŋgôŋ nê andu ŋabalêm ŋalêlômŋa naŋ, nê tawaŋ, taŋ gebe êkôc
eŋ ma sejoŋ ŋatêkwa sa aŋga andu naŋ, embe êsôm gebe “Ŋac teŋ gêŋgôŋ gêwiŋ
aôm me masi,” go eŋ êjô nê tawaŋ awa gebe “Masi,” ma êmbaob eŋ gebe “Us,
jamaŋgeŋ, aêac tasam Apômtaunê ŋaê atommaŋ.”

11 Alicgac me, Apômtau kêjatu, tec oc têtuc andu kapôêŋ popoc
ma sênac andu sauŋ êkôc-êkôc.
12 Amboac ondoc, hos sêlêti sêmoa poc ŋaô
ma bulimakao sê sakweŋ ki, gebe sêkac gwêc ôkwi me.
Mago amac ajam lêŋ mêtôcŋa ôkwi kêtu gêŋ ŋamalic
to agôm biŋgêdêŋ ŋaŋanô ŋamakic kêsa.
13 Amac atu samuc gêŋ ŋaôma
ma asôm gebe “Aêac aku malac Karnaim tulu ŋa tauŋ ma ôliŋwalô atom me.”

14 “O gôlôac Israel, alic acgom,
aê jajatu tenteŋlatu toŋ teŋ sa, gebe sênac siŋ êndêŋ amac.”
Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonaŋ.
“Ma êsêac sêkôniŋ amac tôŋ aŋga Hamat ŋaintênagêsuŋ e naêndêŋ bu
Arabaŋa.”

7

Amos gêlic ŋakatu wagôŋa

1 Apômtau Anôtô kêtôc gêŋ tonec gêdêŋ aê gebe Aê galic eŋ kêmasaŋ wagô
gêdêŋ taŋ kiŋnê lau sebob gêgwaŋ ŋamata su ma gêgwaŋ ŋamêdôb kêpuc kêtu
luagêcŋa. 2 Wagô seŋ nom ŋagêgwaŋ su, go kasôm gebe
“O Apômtau Anôtô, aê jateŋ aôm gebe ôsuc biŋ okwi,
gebe Jakob oc êôc gêŋ tau amboac ondoc. Eŋ sauŋanô.”
3 Tec Apômtau gêjam nê ŋalêlôm ôkwi ma kêsôm gebe
“Biŋ tonaŋ êtu anô atom.”

Amos gêlic ŋakatu jaŋa

4 Go Apômtau Anôtô kêtôc gêŋ tonec gêdêŋ aê gebe Aê galic Apômtau Anôtô
kêkalem ja gebe êmêtôc biŋ. Ma ja geŋ gêdimbobsêga su ma mêŋgeŋ nom gêmoa.
5 Go kasôm gebe
“O Apômtau Anôtô, aê jateŋ aôm gebe ôwi siŋ,
gebe Jakob êôc gêŋ tau amboac ondoc. Eŋ sauŋanô.”
6 Tec Apômtau Anôtô gêjam nê ŋalêlôm ôkwi ma kêsôm gebe
“Biŋ tonaŋ êtu anô atom amboac tonaŋgeŋ.”

Amos gêlic ŋakatu gam topocŋa

7 Eŋ kêtôc gêŋ tonec gêdêŋ aê gebe Aê galic Apômtau kêkô tuŋbôm, taŋ sêkwê
todôŋ, taŋ sêmasaŋ ŋa gam topoc êtôc gêŋ solopŋa. Ma eŋ lêma kêkôc dôŋ tonaŋ
ŋateŋ. 8 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe “Amos, aôm gôlic asageŋ.” Ma aê
kasôm gebe “Galic dôŋpoc teŋ.” Go Apômtau kêsôm gebe
“Ôlic acgom, aê kakô ŋoc lau Israel ŋalêlôm
ma gajam dôŋ êsêac ŋa dôŋpoc.
Aê gabe jaê êsêacnêŋ biŋ tôŋ êtiam atom.
9 Isaknê gamêŋ ŋabau êtu gasaŋ
to senseŋ Israelnêŋ gamêŋ dabuŋ su.
Ma aê gabe jandi tosiŋgeŋ gebe janac siŋ êndêŋ Jerobeamnê gôlôac.”

Amos agêc Amasia

10 Go dabuŋwaga Betelŋa Amasia kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Israelnêŋ kiŋ Jerobeam
gebe “Amos kêkic aômnêm biŋ gêmoa gôlôac Israel ŋalêlôm. Lau tau têtôm gebe
sêôc ênê biŋ tôŋ atom. 11 Gebe Amos kêsôm gebe
‘Siŋ oc enseŋ Jerobeam su,
ma Israel sêwi nêŋ gamêŋ siŋ nasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga gamêŋ jaêc.” ’
12 Ma Amasia kêsôm gêdêŋ Amos gebe “O ŋac-goc-biŋ-lasêwaga, wêc siŋ su taôm
ôna nêm gamêŋ Judaŋa, ec ôniŋ nêm polom to oc biŋ lasê aŋga ônê. 13 Mago oc
biŋ lasê aŋga Betel êtiam atomanô gebe Betel kêtu kiŋnê gamêŋ dabuŋ to kêtu
ênê gamêŋ tau ŋalôm dabuŋ teŋ.”
14 Go Amos gêjô Amasia awa gebe “Aê propete atom, ma propete teŋ latu
aê atom amboac tonaŋgeŋ. Mago aê ŋac bôcŋa to ŋac kasê ka ŋanôŋa. 15 Ma
Apômtau kêkôc aê su aŋga bôc ŋatoŋ ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôna oc
biŋ lasê êndêŋ ŋoc lau Israel.’ 16 Amboac tonaŋ galoc ôkêŋ taŋam Apômtaunê
biŋ.
Aôm kôsôm gebe ‘Oc biŋ lasê eso Israelnêŋ ŋalêlôm atom
ma ônam mêtê eso Isaknê gôlôacnêŋ ŋalêlôm atom.’
17 Kêtu tonaŋŋa Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
‘Aômnêm awê oc êtu mockaiŋo êmoa malac,
ma siŋ enseŋ latômio to ŋac su.
Ŋacjo sênac lôcawa nêm nom to sênac sam êndêŋ tauŋ.
Aôm taôm ômac êndu aŋga lau samuc nêŋ gamêŋ,
ma Israel oc sêwi nêŋ gamêŋ siŋ nasêŋgôŋ kapoacwalô aŋga gamêŋ jaêc.” ’

8

Ŋakatu kêtu aclêŋa

1 Go Apômtau Anôtô kêtôc gêŋ tonec gêdêŋ aê gebe Aê galic ka ŋanô ŋalêwê
gadob teŋ. 2 Ma eŋ kêsôm gebe” Amos, aôm gôlic asageŋ.” Ma aê kasôm gebe
“Gal ic ka ŋanô ŋalêwê gadob teŋ.” Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe
“Aêŋoc lau Israel nêŋ têm mêŋgêjac pep,
aê jaê êsêacnêŋ biŋ tôŋ êtiam atom.
3 Êndêŋ bêc tonaŋ wê aŋga lôm dabuŋ ênam tau ôkwi êtu taŋiboa.”
Apômtau Anôtô nê biŋ tau tonec.
“Êtôm gamêŋ samob êsêac sêmbaliŋ ŋawêlêlaŋ taêsam siŋ ŋabiŋmêgeŋ.”

Israel sênaŋa ŋatêm kêdabiŋgac

4 Amac taŋ aka lau sêpô lêna tauŋŋa tôŋ
ma akôniŋ lau ŋalêlôm sawa gamêŋ tonecŋa naŋ,
akêŋ taŋem biŋ tonec.
5 Amac asôm gebe “Êndêŋ ondoc ajôŋ mêŋgêô lasê ŋaôm êmbacnê,
gebe takêŋ polom êndêŋ lau sênam ôli.
Êndêŋ ondoc sabat êmbacnê,
gebe tatulu mo ma daŋgôm dôŋ moŋa êtu sauŋ ma mo ŋaôli êtu kapôêŋ
ma tansau lau ŋa dôŋdansaŋ.
6 Ma tanam ôli lau ŋalêlôm sawa ŋa silber
to lau sêpô lêna tauŋŋa ŋa atapa
ma takêŋ polom ŋapa êndêŋ lau sênam ôli amboac tonaŋgeŋ.”
7 Apômtau kêtôc lêma kêpi Jakobnê wae ŋajam gebe
“Biŋŋanôgeŋ, aê jaliŋ êsêacnêŋ gêŋ samob, taŋ sêgôm naŋ, ŋateŋ siŋ atomanô.
8 Biŋ tonec êŋgôm nom êtênêp
to êŋgôm lau samob, taŋ sêŋgôŋ nom tau naŋ, têtaŋ taŋiboa
ma êŋgôm nom samucgeŋ êsuŋ êtôm bu Nil
ma ŋakotoŋ-kotoŋ e ê su êtiam êtôm bu Nil aŋga Aiguptu naŋ, atom me.”

9 Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Êndêŋ bêc tonaŋ
aê jakêŋ oc naêsêp êndêŋ têm oc êkô ŋaluŋŋa
ma jaŋgôm nom ŋagamêŋ ŋakesec êsa êndêŋ ocsalô.
10 Aê gabe janam nêm om têmtac ŋajamŋa ôkwi êtu bêc ŋawapac
to janam nêm wê samob ôkwi êtu taŋiboa.
Aê gabe jakêŋ amac samob anac talu
ma samob akaliŋ môkêmlauŋ su.
Aê gabe jaŋgôm amac ataŋ taŋiboa êtôm ŋac,
taŋ gêjam taê tau kêtu nê latu tageŋgeŋŋa,
ma anac dabiŋ bêc tau amboac sêjac dabiŋ bêc têntac ŋamakicŋa teŋ.”

11 Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alicgac me, bêc oc mêŋêsa,
go jakêŋ tôbôm ênam gamêŋ auc.
Tôbôm mo to buŋa atom, tôbôm sêŋô Apômtaunê mêtêŋa.
12 Lau oc sêsêlêŋ sêwê aŋga gwêc ŋamakeŋ e dêndêŋ gwêc ŋamakeŋ
to aŋga gamêŋ musaŋgu-mŋa e dêndêŋ gamêŋ oc kêpiŋa.
Êsêac sêna sêmêŋ—sêna sêmêŋ ma sensom Apômtaunê mêtê,
mago têtap sa atom.

13 “Êndêŋ bêc tonaŋ lauo takiŋ tolaŋôŋ êjam ma ŋacseŋom mateŋ êlô êtu bu êjô
êsêacŋa.
14 Lau taŋ têtôc lemeŋ êndêŋ gwam Asima Samarianŋa ma sêsôm gebe
‘Dannê anôtô gêŋgôŋ mata jali, tec aê jasôm biŋŋanô,’
ma êsêac, taŋ sêsôm teŋ gebe ‘Bersebanê lamu gêmoa, tec aê jasôm biŋŋanô,’
naŋ êsêac samob oc sembeŋ e sêndi sa êtiam atom.” * gêbacnê, tec ka ŋanô
ŋalêwê katu Apômtaunê bec mêtôcŋa ŋadôŋ. †

9

Lau teŋ sêwê Apômtaunê mêtôc sa atom

1 Aê galic Apômtau kêkô kêsi altarŋa ma kêsôm gebe
“Ôtuc alê popoc e salôm ênsêlô
mêŋêtuc lau samob môkêŋapac popoc,
ma êsêac, taŋ sêwê sa naŋ, aê oc janac ŋa siŋ,
ma teŋ êc su atom, teŋ ênam samuc atom.

2 “Êsêac embe seweŋ nom sêsêp lamboam sêna,
aê lemoc oc jakôc êsêac aŋga ônê.
Êsêac embe sêpi undambê sêna,
aê oc jakôc êsêac aŋga tônê sêsêp sêmêŋ.
3 Êsêac embe sêsiŋ tauŋ sêmoa lôc Karmel ŋatêpôê,
oc jaê êsêac lasê ma jakôc êsêac tôŋ.
Êsêac embe sêsiŋ tauŋ sêsêp gwêc ŋagêdimbob, gebe jalic êsêac atom,
oc jajatu moac, gebe êŋac êsêac aŋga ônê.
4 Êsêac embe sêsêlêŋ sêmuŋ nêŋ ŋacjo sêsêp kapoacwalô sêna
oc jajatu siŋ, gebe enseŋ êsêac su aŋga tônê.
Aê matocanô êpi êsêac êtu êmoasiŋ êsêacŋa atom, êtu êkêŋ sec êsêacŋa.”

5 Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, kêmoasac nom e gêwê,
ma êsêac samob, taŋ sêŋgôŋ nom tau naŋ, têtaŋ lasê,
ma gêŋ nomŋa samucgeŋ kêsuŋ kêtôm bu Nil
ma gê su kêtiam kêtôm bu Nil Aiguptuŋa.
6 Eŋ kêkwê nê balêm lôlôcŋa aŋga undambê
ma kêsuŋ nê andu ŋaalê kêkô nom.
Eŋ taŋ kêkalem gwêc ŋadembom ma kêsêwa kêsêp nom naŋ,
nê ŋaê gebe Apômtau.
7 Apômtau kêsôm gebe
“O gôlôac Israel, aê galic amac atôm lau Aitiopiaŋa atom me.
Aê gawê Israel aŋga Aiguptu ma lau Pilisti aŋga Kaptor
to lau Suria aŋga Kir sêmêŋ atom me.
8 Alicgac me, Apômtau Anôtô mata gê gamêŋ kiŋŋa sec
ma aê gabe janseŋ gamêŋ tau su ênaŋa aŋga nom,
tageŋ gabe janseŋ Jakobnê gôlôac su samucgeŋ atom.”
Apômtaunê biŋ tau tonec.

9 “Alic acgom, aê gabe jajatu biŋ
ma jakoloŋ gôlôac Israel sêsêp lau tomôkê-tomôkê samob ŋalêlôm.
Aê jakoloŋ êsêac êtôm sekoloŋ polom kêsêp lala
e ŋamatu teŋ embeŋ êsêp nom atom.

---

* **8:14:** Ka ŋanô ŋalêwê gêwa sa gebe jala teŋ ŋatêm ŋajam † **8:14:** Lau Israel nêŋ abec tau tonaŋ.

10 Aêŋoc launêŋ lau sec samob, taŋ sêsôm gebe
‘Gêŋwapac êtap aêac sa to êôc lêlêc aêac atom naŋ,
siŋ enseŋ êsêac su sênaŋa.’ ”

Êtu ŋamu Apômtau êmansaŋ Israelnêŋ biŋ êtiam

11 “Êndêŋ bêc tônê aê gabe jajac Dawidnê bec, taŋ kêku naŋ, sa êtiam.
Aê gabe jambôc ŋalasê to jamboa ŋapopoc sa
ma jakwê sa êtiam êtôm andaŋgeŋŋa,
12 gebe êsêac sêwê kaiŋ Edom ŋapopoc to lau tomôkê-tomôkê samob,
taŋ sê ŋoc ŋaê kêpi êsêac naŋ.”
Apômtau taŋ êŋgôm biŋ tau êtu anô naŋ, kêsôm biŋ tonaŋ.
13 Apômtau kêsôm gebe
“Alic acgom, bêc oc mêŋêsa, go ŋac êkac nom ôkwi mêŋê ŋac ejoŋ ŋanô saŋa tôŋ,
ma ŋac êka wain ŋanôŋa mêŋê ŋac êsê ŋawêŋa tôŋ.
Wain ŋakana oc mêŋtep-mêŋtep aŋga lôc
to enseleŋ aŋga gamêŋ ŋabau.
14 Aê gabe jaŋgôm ŋoc lau Israel nêŋ gêŋ mataêjam êtu wakuc.
Êsêac sêkwê malac, taŋ seseŋ popoc naŋ, sa êtiam ma sêŋgôŋ ŋalêlôm.
Êsêac sêsê kôm wainŋa ma sênôm ŋawain.
Êsêac sêsê kôm ma sêniŋ ŋanô.
15 Aê gabe jasê êsêac sêsêp tauŋ nêŋ nom
ma sêmbuc êsêac sa aŋga nom, taŋ kakêŋ gêdêŋ êsêac naŋ, êtiam atom.”
Apômtau aômnêm Anôtô, nê biŋ tau tonec. * † êkôc. Têm ŋagêdô lau sekoloŋ ŋop kêsêp lala, tec ŋop ŋajam kêsêp laclu ma ŋapoc gacgeŋ gêc lala ŋalêlôm. Têm teŋ lau sekoloŋ polom ŋanô e ŋanô gêc lala ŋalêlôm ma ŋapa gêjaŋa. Ŋamadiŋ tonec kêkanôŋ biŋ polom ŋanôŋa. ‡

* **9:15:** Lau Israel nêŋ kiŋnê gamêŋ. † **9:15:** Lau sekoloŋ gêŋ kêsêp lala, gebe sêwa ŋajam to sec
‡ **9:15:** Biŋ tonec ŋam gebe kom oc anam ŋanô ŋapaŋ.

Jona

Buku tonec kêtôm propete ŋagêdô nêŋ buku atom Buku tau gêjac miŋ propete Jona, taŋ gebe êwê Anôtônê biŋ sa naŋ, nê lêŋ ŋagêŋsêga. Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe êna lau Israel nêŋ ŋacjosêga Asuria nêŋ malacsêga Niniwe. Mago Jona gedec. Eŋ gebe êkêŋ Anôtônê jaeŋ êndêŋ êsêac atom. Eŋ taê gêjam gebe Anôtô oc êŋgôm nê biŋ enseŋ malac suŋa ŋanô êsa atom, tec gedec gebe êkêŋ puc lau malac tônêŋa. Gêdêŋ taŋ biŋ ŋagêdô kêtap eŋ sa su naŋ, eŋ taŋa wamu Anôtônê biŋ lêna-lênageŋ. Eŋ gêja ma kêkêŋ Anôtônê jaeŋ gêdêŋ lau Niniwe, mago kêsaê gebe Anôtô geseŋ malac su atom, tec gêôc gêdô gêdêŋ eŋ.

Buku tau gêwa Anôtô sa gebe eŋ kêkêŋ gêŋ samob ma kêtu gêŋ samob ŋatau. Mago biŋ tonaŋgeŋ atom, eŋ Anôtô, taŋ têtac gêwiŋ to taê walô nê gêŋ kêlêlêc su. Eŋ gedec gebe êmêtôc to enseŋ nê launêŋ ŋacjo, eŋ têtac gêwiŋ kêlêlêc ma gebe êsuc nêŋ sec ôkwi to ênam êsêac sa.

Jona gebe ec Apômtau Anôtô

1 Apômtaunê biŋ gêdêŋ Amitai latu Jona gebe 2 “Ajôc, ôndi ôna malac kapôêŋ
Niniwe naônam mêtê êsêac ma ôsôm êpi êsêac teŋbeleŋgeŋ gebe nêŋ sec ŋawae
kêpi gêdêŋ aê gêmêŋ.” 3 Mago Jona gêdi gebe êc su aŋga Apômtau laŋônêm ma
êna Tarsis. Eŋ kêsêp Jope gêja e kêtap waŋ teŋ, taŋ gebe êna Tarsis naŋ sa. Tec
gêjam ôli waŋ tau ma kêpi gebe êc su aŋga Apômtau laŋônêm ma êna Tarsis.

4 Mago Apômtau kêbaliŋ mu ŋaclai sec teŋ kêsêp gwêc gêjac, tec mu tau gêbuc
ŋatêna ma gêgôm gwêc kêtu sec e kêdabiŋ gebe waŋ popoc. 5 Ma lau waŋŋa
têtêc tauŋ ma aweŋ gêjac nêŋ anôtôi gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. Ma sêbaliŋ waba aŋga
waŋ kêsêp gwêc gêja gebe waŋ ŋagaô êsa. Mago Jona kêsêp waŋ ŋalêlôm gêja
jakêsa tau sic ma gêc bêc e kêliŋ tau siŋ. 6 Go kapitai waŋŋa gêdêŋ eŋ jakêsôm
gebe “Aôm gôêc bêc me. Taêm gêjam asageŋ. Ôndi samaŋ, awam ênac nêm
Anôtô, oc moae taê ênam aêac, gebe dambac tanaŋa atom.”

7 Go êsêac sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Ajôc, tapuc kapoac, talic acgom, gêŋwapac,
tec kêtap aêac sa nec, ŋam kêsêp asa.” Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Jona. 8 Gocgo
sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsôm acgom, aôm gôjam kôm amboac ondoc, ma aôm
aŋga ondoc gômôêŋ, nêm gamêŋ ŋaê amboac ondoc ma nêm ŋam kêsêp asa
lau nêŋ.” 9 Eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Aê Ebolai teŋ ma katêc Apômtau, Anôtô
undambêŋa tau, taŋ kêkêŋ gwêc to nom naŋ.” 10 Lau sêŋô e têtêc tauŋ secanô
ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gôgôm asageŋ.” Gebe lau tonaŋ sêjala gebe eŋ
gêc Apômtau su, gebe tau kêsôm gêdêŋ êsêac.

11 Go sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêac aŋgôm aôm amboac ondoc, gebe gwêc êtu
malô ma êpôŋ aêac êtiam atom.” Gebe gwêc kêjamuŋ êsêac secanôtêna. 12 Eŋ
gêjô êsêac aweŋ gebe “Akôc aê ma ambaliŋ aê jasêp gwêc jana, ocgo bênôŋ
êsêp. Aê kajalagac, gebe mu gêbuc ŋatêna nec ŋam kêsêp aêŋageŋ.” 13 Lau sêŋô
biŋ tau, mago sêsaê sebe sêsô bau sêna êtiam, tec segolem ŋajaŋa, mago sêgôm
elêmê, gebe gwêc kêjamuŋ êsêac secanô ma kêtiŋ êsêac su sêsa sêja. 14 Go aweŋ
gêjac Apômtau ma sêsôm gebe “O Apômtau, aêac ateŋ aôm gebe ondec aêac e
ambac anaŋa êtu ŋac tonecŋa nec atom ma ôkêŋ aêac awê ŋac tobiŋmê teŋ
nê dec ŋakaiŋ atom, gebe aôm, Apômtau, gôgôm kêtôm gôlic gêjac matamanô.”
15 Go sêkôc Jona tôŋ ma sêbaliŋ eŋ kêsêp gwêc gêja, go gwec kêtu malô. 16 Go
lau têtêc Apômtau ŋanô-ŋanô ma sêkêŋ da gêdêŋ Apômtau ma sêjac mata biŋ
gêdêŋ eŋ.

2

Jona gêjam daŋge Apômtau

1 Ma Apômtau kêkêŋ i kapôêŋ teŋ gebe êndaŋgôŋ Jona. Ma Jona gêmoa i
têtaclêlôm geleŋŋa têlêac ma gêbêcauc têlêac. 2 Go Jona keteŋ mec gêdêŋ nê
Apômtau Anôtô gêŋgôŋ i têtaclêlôm 3 ma kêsôm gebe
“Aê kapô lêna tau ŋanô ma aoc gêjac Apômtau,
tec eŋ kêkêŋ taŋa aê.
Aê gamôêc aŋga lamboam ŋalêlôm
ma aôm gôê taŋam aê aoc.
4 Aôm kôbaliŋ aê kasêp gwêc ŋagêdimbob gaja,
kasêp gwêc ŋaluŋgeŋ,
ma ŋasamac gêjam aê auc,
aômnêm dembom to ŋakôtôŋ-kôtôŋ samob kêsalê aê auc.
5 Ma aê taêc gêjam gebe ‘Aôm kôtiŋ aê su aŋga laŋômnêm,
ma oc jaŋgôm amboac ondoc gebe matocanô êpi nêm lôm dabuŋ êtiam.’
6 Gwêc ŋasamac mêŋgêdêŋ ŋoc koclabeŋ,
ŋagêdimbob kêmakop aê auc
7 aŋga lôc ŋanombaŋ tau.
Kasêp nom ŋalêlôm gaja
ma ŋakatam ŋajaŋa kêsa gêc gedeŋ tôŋgeŋ.
Mago aôm, o ŋoc Apômtau Anôtô,
gôê aê sa aŋga gêsuŋ ŋakêlêndiŋ gamoa matoc jali.
8 Gêdêŋ taŋ katuc kêpô lêna tau êndu-êndu naŋ,
aê taêc gêjam Apômtau,
ma ŋoc mec gêdêŋ aôm
kêsô nêm lôm dabuŋ gêwac.
9 Êsêac taŋ sêsap gwam ŋaôma tôŋ naŋ,
sêwi nêŋ lamuanô tau siŋ.
10 Mago aê nec jakêŋ-da êndêŋ aôm todaŋgegeŋ.
ma biŋ, taŋ gajac mata naŋ,
gabe jaŋgôm ŋanô êsa.
Apômtau eŋ gêjam sa ŋamôkê.”

Ma Apômtau kêjatu i jagêluc Jona kêpi bau gêja.

3

Lau Niniwe sêjam tauŋ ôkwi

1 Go Apômtaunê biŋ gêdêŋ Jona kêtu dim luagêcŋa gebe 2 “Ajôc, ôndi ôna
malac kapôêŋ Niniwe ma ôsôm biŋ, naŋ oc jasôm êndêŋ aôm naŋ, lasê êndêŋ
êsêac.” 3 Ma Jona gêdi gêja Niniwe kêtôm Apômtau kêsakiŋ eŋ naŋ. Ma Niniwe
tau malac kapôêŋanô sec teŋ, tasêlêŋ oc samuc têlêac aŋga malacgêdô oc
kêsêpŋa e tasa malacgêdô oc kêpiŋa. 4 Ma Jona kêsô malac tau kêsêlêŋ oc
samuc teŋ, go gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Ŋabêc 40geŋ, go sêku malac
Niniwe tulu ênaŋa.” 5 Ma lau Niniwe sêkêŋ gêwiŋ Anôtô, tec sêsôm gebe sênam
dabuŋ gêŋŋa kêtu tapa, ma lau kapôêŋ to sauŋ sêsô talu kêtôm êsêacgeŋ.
6 Ma biŋ tau ŋawae gêdêŋ Niniwenêŋ kiŋ gêŋô, tec gêdi sa aŋga nê lêpôŋ kiŋŋa
ma kêkwalec nê ŋakwê su ma kêsô talu jagêŋgôŋ wao. 7 Ma eŋ kêjatu gebe sêsôm
biŋ tonec lasê aŋga Niniwe samucgeŋ gebe “Kiŋ to nê kasêga nêŋ jatu tonec
gebe Ŋamalac to bôc ma bulimakao to domba sêniŋ gêŋ teŋ atom, sêniŋ gêgwaŋ
atom to sênôm bu atom. 8 Ŋamalac to bôc sêsô talu ma aweŋ ênac Anôtô ma
têtaŋ ŋanôgeŋ. Samob sênam tauŋ ôkwi êndêŋ-êndêŋgeŋ ma sêwi nêŋ lêŋ sec to

gêŋ alôb-alôb, taŋ kêsap lemeŋ tôŋ naŋ siŋ. 9 Tajam kauc, oc moae Anôtô taê
ênam teŋ ma êwi nê têtac ŋandaŋ ŋalakoc siŋ ma tanaŋa atom."
10 Anôtô gêlic gêŋ, taŋ êsêac sêgôm naŋ, gebe sêjam tauŋ ôkwi aŋga nêŋ lêŋ
sec tau, tec taê gêjam teŋ ma gêgôm gêŋwapac, taŋ gebe êŋgôm êndêŋ êsêac naŋ,
ŋanô kêsa atom.

4

Jona gêlic Anôtô sec kêtu taê walô lauŋa

1 Biŋ tonaŋ kêmasê Jona sa secanô e têtac ŋandaŋ kêsa 2 jakateŋ nê mec gêdêŋ
Apômtau ma kêsôm gebe "O Apômtau, gêdêŋ taŋ gamoa ŋoc gamêŋgeŋ naŋ, aê
taêc gêjam kwanaŋgeŋ gebe biŋ amboac tonaŋ oc êsa. Kêtu tonaŋŋa tec gaêc
gaja Tarsis. Aê kajalagac. gebe moasiŋ to taê labu ŋaAnôtô aôm. Aôm gôê biŋ
tôŋ to nêm têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa kêlêlêc su ma taêm walô lau sec e ôŋgôm nêm
taêm gêjam ŋanô êsa atom. 3 Amboac tonaŋ, Apômtau. aê galoc jateŋ aôm gebe
ôkôc katuc su. Embe jamac êndu, oc êmoasiŋ aê êlêlêc jamoa matoc jaliŋa su."
4 Ma Apômtau gêjô eŋ awa gebe "Aôm têmtac ŋandaŋ oc jagêdêŋ me masi." 5 Go
Jona kêsa aŋga malac jagêŋgôŋ ŋamagê gêmu oc kêpiŋa. Eŋ gêjam bec teŋ ma
kêsô jagêŋgôŋ ŋaajuŋ, gebe ênsaê gêŋ, taŋ oc êtap malac tau sa naŋ.
6 Go Apômtau kêkêŋ ka teŋ kêpoa kêpi e jakêlêlêc Jona su, gebe êkêŋ ajuŋ
eŋ môkêapac ma ênam malô ênê ŋalêlôm. Ma Jona têtac ŋajam ŋanô kêtu ka
tonaŋŋa. 7 ŋageleŋ gamêŋ kêtuŋ tau ma Apômtau kêkêŋ gaoc teŋ gêŋac ka tau
e kêmêliŋ. 8 Go gêdêŋ oc kêpi naŋ, Anôtô kêkêŋ mu ŋandaŋ teŋ aŋga oc kêpiŋa
kêsêlêŋ ma oc kêpac Jona môkêapac e mata kêlô. Go kêpuc boa tau gebe êmac
êndu ma kêsôm gebe "Aê embe jamac êndu, oc êmoasiŋ aê êlêlêc jamoa matoc
jaliŋa su." 9 Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ Jona gebe "Aôm têmtac ŋandaŋ kêtu
kaŋa oc jagêdêŋ me masi." Ma Jona gêjô eŋ awa gebe "Aec, aê têtac ŋandaŋ
jagêdêŋgoc ma katu gêŋ gêbacgac." 10 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm
taêm walô ka, taŋ gôjam ŋakoleŋ teŋ atom to gôlôm kêtu kapôêŋ atom, ka taŋ
kêpi gêdêŋ gêbêc tageŋ ma kêmêliŋ gêdêŋ gêbêc tageŋ naŋ. 11 Ma aê nec oc
taêc walô malac kapôêŋ Niniwe tau, taŋ ŋamalac sêlêlêc 120,000 su sêŋgôŋ naŋ,
atom me. Êsêac sêjala anô to gasê kêtu tôŋ atom tageŋ, ma bôc taêsam ŋasec
sêmoa sêwiŋ."

Mika

Propete Mika gêmoa nom gêdêŋ propete Jesaia nê têm. Têna kêkôc eŋ aŋga gamêŋ Judaŋa ŋamalac sauŋ teŋ. Eŋ kêkêŋ gêwiŋ gebe gamêŋ Judaŋa oc êtap gêŋwapac, taŋ Amos geoc lasê kêpi gamêŋ Israelŋa naŋ, sa amboac tonaŋgeŋ. Tec Anôtô oc êmêtôc lau Juda êtu nêŋ keso kapôêŋŋa. Mago Mikanê jaeŋ kêtôm Amosnê samucgeŋ atom. Mika geoc lasê gebe lau têtôm gebe sêkêŋ mateŋ ŋanô ŋajam, taŋ gêc têm nêmŋa naŋ.

Mika gêlic ŋakatu towae ŋagêdô. Ŋakatu teŋ gebe Anôtônê wama ênam nom ŋagamêŋ samob auc (4:1-4). Teŋ gebe kiŋ kapôêŋ, taŋ êsa aŋga Dawidnê gôlôac naŋ, êkêŋ wama êndêŋ lau Juda naŋ (5:2-4). Ma ŋalô towae teŋ gêc 6:8. Ŋalô tau kêkatoŋ Israelnêŋ propete samob nêŋ biŋ sa gebe “Gêŋ taŋ Apômtau taê kêka aŋga aômnêm naŋ, tonec Ôŋgôm gêŋ samob tobiŋgêdêŋgeŋ, têmtac êwiŋ lau ôsiŋ sugeŋ ma ôsêlêŋ ômbu taômgeŋ ômoa nêm Anôtô laŋônêmŋa.”

1 Apômtaunê biŋ gêdêŋ Mika aŋga malac Moreset gêdêŋ kiŋ Judaŋa Jotam agêc Ahas ma Hiskia nêŋ têm. Eŋ gêlic biŋ tau kêkanôŋ Samaria to Jerusalem.

Taŋiboa kêpi Samaria to Jerusalem

2 O amac lau tomôkê-tomôkê samob, akêŋ taŋemmaŋ,
o nom to ŋagêŋlêlôm samob, aŋômaŋ.
Apômtau Anôtô, taŋ êsa aŋga nê lôm dabuŋ êmêŋ naŋ,
gebe êwa amacnêm biŋ sa e ênêc awêgeŋ.
3 Gebe alic acgom, Apômtau kêsa aŋga nê gamêŋ gêmêŋ,
eŋ oc êsêp mêŋêka nom ŋagamêŋ ŋabau.
4 Ma lôc, taŋ akaiŋ êka naŋ, oc êwê
êtôm lêp ŋaobo, taŋ ja geŋ naŋ.
Ma gaboaŋ oc êôc êkôc
êtôm bu, taŋ gêboaŋ kêsêp salic naŋ.
5 Biŋ samob tonaŋ êsa êtu Jakobnê geoŋa
ma êtu gôlôac Israel nêŋ secŋa.
Jakobnê geo tau ŋam amboac ondoc
Ŋam kêsêp Samaria atom me.
Gôlôac Juda nêŋ sec tau ŋam amboac ondoc.
Ŋam kêsêp Jerusalem atom me.
6 Kêtu tonaŋŋa aê gabe jaŋgôm Samaria êtu lênduc teŋ
êkô awê aŋga gamêŋ tau,
jaŋgôm êtu gamêŋ sêsê wain êsêpŋa.
Aê jansambi ŋapoc êsêp gaboaŋ êna
ma jakip malac tau ŋanombaŋ sa ênêc awêgeŋ.
7 Êsêac oc têtuc Samaria ŋakatu samob popoc
ma sêkêŋ ja êniŋ ŋada awalauŋ
ma aê oc janseŋ ŋagwam samob su.
Gebe gêŋ samob tonaŋ ŋai ŋam kêsêp mockaiŋo ŋaôli.
tec gêŋ tau êmu naêtu mockaiŋo ŋaôli êtiam.

8 Kêtu tonaŋŋa aê gabe japuc taŋiboa sa ma jataŋ,
aê jasô atapa atom, jasêlêŋ ŋa ockaiŋ ŋaôma ma toôlic ŋaôma
Aê oc jataŋ amboac kêam saleŋŋa
ma jataŋ amboac kêcsêwa,

9 gebe kamoc, taŋ Apômtau gêjac naŋ, oc emo atom,
ma kamoc tau jagelom Juda,
ma gêô lasê ŋoc launêŋ katam jagêdêŋ Jerusalem.

Ŋacjo têdabiŋ Jerusalem

10 Asôm biŋ tau lasê aŋga Gat atom, ataŋ atomanô.
Ansambi taôm anêc kekop aŋga Bet-Le-Apra.
11 Amac lau Sapirŋa, andi asêlêŋ.
Lau Sananŋa sêsa aŋga nêŋ malac sêmêŋ atom.
Taŋiboa taŋ kêpi aŋga Bet-Esel naŋ, oc elom amac.
12 Lau Marotŋa sêkêŋ mateŋ gêŋ ŋajam elêmê,
gebe gêŋwapac sec kêsêp aŋga Apômtaunê gêmêŋ
mêŋgêô lasê katam Jerusalemŋa.
13 Amac lau Lakisŋa, amansaŋ hosnêŋ ômbiŋkap, gebe sê kareta.
Aôm kôtu Sion latuonê sec ŋamôkê,
gebe êsêac têtap Israelnêŋ geo sa aŋga aôm ŋalêlôm.
14 Amboac tonaŋ akêŋ gêŋ êndêŋ Moreset-Gat ma awi êsêac siŋ.
Aksib ŋaandu oc êtu lakô êndêŋ Israelnêŋ kiŋ.

15 O lau Maresŋa, aê jasakiŋ lau-sêku-amac-tuluwaga êndêŋ amac êtiam,
ma Israelnêŋ ŋawasi oc naêô lasê Adulam.
16 Ôkaliŋ taôm ma ôkapiŋ môkêmlauŋ êtu nêm gêŋenecŋa.
Ôkaliŋ taôm pomgeŋ,
gebe êsêac oc sêwi aôm siŋ nasêŋgôŋ kapoacwalô. * ŋagêdô nêŋ gêŋwapac, taŋ
atap êsêac sa naŋ sa. † êsêac sa naŋŋa.

2

Ojae êsêac, taŋ sêkôniŋ lau ŋalêlôm sawa tôŋ naŋ

1 Ojae êsêac, taŋ sêmasaŋ lêŋ sêŋgôm secŋa
ma sêc nêŋ mê ŋaô to taêŋ gêjam lêŋ tau naŋ.
Embe eleŋŋa lasê, go sêŋgôm nêŋ lêŋ tau ŋanô êsa,
gebe nêŋ ŋaclai gêc.
2 Êsêac mateŋ katu kôm, tec sêjaŋgo su.
Êsêac mateŋ katu andu, tec sêkôc su.
Êsêac sêkôniŋ andu ŋatau to nê andu,
ma sêkôniŋ ŋac-gêwê-kaiŋ-gêŋlên-sêmwaga tonê gêŋlênsêm gêwiŋ
3 Kêtu tonaŋŋa Apômtau kêsôm gebe
“Alic acgom, aê kamasaŋ lêŋ sec kêtu gôlôac tonaŋŋa.
Amac atôm gebe andaiŋ su aŋga gêsômtêkwa atom,
ma oc asêlêŋ totembelem aŋgeŋ atom amboac tonaŋgeŋ,
gebe têm tônê oc têm sec.
4 Êndêŋ bêc tonaŋ êsêac oc sêŋga wê êpi amac
to têtaŋ taŋiboa kapôêŋ ma sêsôm gebe Aêac dabacgac.
Êsêac sêjam dôŋ ŋoc launêŋ nomlênsêm e su
ma sêjac sam gêdêŋ tauŋ.
Lau teŋ oc sêkêŋ nom tau êmu êndêŋ êsêac êtiam atom.
Êsêac sênac sam nom êndêŋ lau, taŋ seseŋ aêac su naŋ.”

---

* **1:16:** Ŋamadiŋ 10-15 ŋam gêc awa atom. Propete gêwa malac † **1:16:** Lau Juda sêkaliŋ tauŋ katu gêŋwapac, taŋ katap

5 Kêtu tonaŋŋa amacnêm ŋac teŋ ênam dôŋ nom
êndêŋ taŋ akac sa amoa Apômtaunê gôlôac ŋalêlôm naŋ atom.

6 Lau sêjam mêtê aê gebe “Ônam mêtê atom,
ônam mêtê êpi biŋ amboac tonaŋ atom,
ŋam gebe biŋ majeŋŋa oc êtap aêac sa atom.
7 Apômtau kêpuc boa gôlôac Jakob me.
Apômtau lêma kêtu dambê me.
Gêŋ tonaŋ eŋ gêgôm me.
Ênê biŋ kêmoasiŋ ŋac, taŋ kêsa lêŋ ŋaŋêŋ naŋ, atom me.”

8 Mago amac adi amboac ŋacjo gebe anac siŋ êndêŋ ŋoc lau.
Amac akwalec ŋakwê su aŋga lau malô
to aŋga êsêac, taŋ sêsêlêŋ taêŋ gêjam biŋ siŋŋa teŋ atom naŋ.
9 Amac ajanda ŋoc lau nêŋ lauo sêsa aŋga nêŋ andu ŋajam,
ma ajaŋgo ŋoc ŋawasi su aŋga êsêacnêŋ gôlôac ŋasec-ŋasec samucgeŋ.
10 Andi ma aêc su, gebe gamêŋ tonec gamêŋ talêwaŋ tauŋŋa atom.
Geŋeŋmôkê geseŋ gamêŋ tau su e ŋajam êsa êtôm atom.

11 Ŋac teŋ embe ênac laoc gamêŋgeŋ ma êsôm biŋ agwa-agwa to biŋdansaŋ gebe
“Aê gabe janam mêtê amac êpi wain to bu ŋaclai,”
ŋac amboac tonaŋ oc êtu lau tonaŋ nêŋ ŋac-ênam-mêtêwaga.

12 “O Jakob, aê gabe jajoŋ amac samob sa biŋŋanôgeŋ,
aê oc janac Israelnêŋ ŋapopoc sa.
Aê oc jakêŋ êsêac sêpi tageŋ amboac domba sêpi tageŋ sêmoa sapa,
amboac domba ŋatoŋ, taŋ seŋ gêgwaŋ sêwiŋ tauŋ naŋ.
Ma ŋamalac taêsam ŋaonda êsa.”

13 Ŋac-enseŋ-balaŋ-suwaga oc êsêlêŋ êmuŋ êsêac.
Êsêac oc têtuc katam popoc ma sêsa sêna.
Êsêacnêŋ kiŋ oc êmuŋ êsêac,
Apômtau oc êsêlêŋ êtu êsêacnêŋ ŋamata. * sênac sam nomlênsêm, taŋ Apomtau kêkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ êndêŋ tauŋ.

3

Anôtô gec biŋ lau Israel nêŋ laumata

1 Ma aê kasôm gebe
Amac Jakobnêŋ laumata to Israelnêŋ gôliŋwaga, akêŋ taŋem.
2 Amacnêm kôm, gebe ajala biŋgêdêŋ me masi.
Amac taŋ akêŋ kisa gêdêŋ gêŋ ŋajam ma têmtac gêwiŋ sec,
amac taŋ akwalec ŋoc launêŋ ŋaôlic su
ma amoata nêŋ ŋamêsôm su aŋga ŋatêkwa,
3 amac taŋ aeŋ ŋoc lau amboac aeŋ gwada
ma akwalec nêŋ ŋaôlic su ma atuc nêŋ ŋatêkwa popoc-popocgeŋ naŋ,
amac asa êsêac amboac asa gwada kêsêp ku,
amboac bôc ŋamêsôm kêsêp suc.

4 Êsêac oc têtaŋ êndêŋ Apômtau,

* **2:13:** Lau Israel sêkac sa kêsêp ŋasawa ŋagêdô, gebe

mago eŋ oc êkêŋ taŋa êsêac atom.
Êndêŋ bêc tonaŋ eŋ oc ênsaŋ laŋôanô auc êndêŋ êsêac,
gebe sêŋgôm nêŋ gêŋ sec.

5 Apômtau kêsôm biŋ tonec kêkanôŋ propete, taŋ sêwê aêŋoc lau seso naŋ, gebe
Êsêac embe têtap gêŋ taniŋŋa sa, go sêmôêc gebe “Wama,”
mago ŋac, taŋ kêkêŋ gêŋ taniŋŋa kêsêp êsêac aweŋsuŋ atom naŋ,
oc sênac siŋ êndêŋ eŋ.
6 Kêtu tonaŋŋa êmbêcauc êkôm amac auc, gebe alic ŋakatu êtiam atom,
gêsuŋbôm êsa, gebe aoc biŋ lasê atom.
Oc êsêp gebe êpô propete tonaŋ êtiam atom,
ma êndêŋ ocsalô ŋakesec êkôm êsêac auc.
7 Go lau-sêlic-ŋakatuwaga majeŋ ê
ma lau-seoc-biŋ-lasêwaga nêŋ kauc oc êlênsôŋ.
Êsêac oc sêmbôc aweŋsuŋ auc,
gebe Anôtô gêjô êsêac aweŋ atom.
8 Mago aê amboac teŋ. Ŋaclai to Apômtaunê ŋalau
ma biŋgêdêŋ to ŋajaŋa gêjam aê auc,
gebe jawa Jakobnê geo to Israelnêŋ sec sa.

9 Amac gôlôac Jakob nêŋ laumata to gôlôac Israel nêŋ gôliŋwaga, akêŋ taŋem
biŋ tonec.
Amac adec biŋgêdêŋ to alênsôŋ lêŋ solop samob.
10 Amac akwê Sion sa ŋa dec
ma Jerusalem ŋa biŋ geo.
11 Êsêacnêŋ laumata sêmêtôc biŋ gêjô awa ŋalêsiŋa su.
Nêŋ dabuŋwaga têdôŋ lau, taŋ sêjam ôli êsêac naŋgeŋ.
Nêŋ propete seoc biŋ lasê gêdêŋ lau, taŋ sêkêŋ mone gêdêŋ êsêac naŋ.
Mago êsêac taêŋ kêka Apômtau ma sêsôm gebe
“Apômtau gêmoa aêac ŋalêlôm gêwiŋ atom me.
Gêŋwapac teŋ êtôm gebe êtap aêac sa atom.”
12 Mago êsêac oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi aŋga kôm,
ma Jerusalem popoc-popocgeŋ êtu lênduc,
ma lôm dabuŋ ŋalôc ênam tau ôkwi êtu saleŋbôm êtu amacŋa.

4

Apômtau ênam gôliŋ nom ŋagamêŋ samob towamageŋ

1 Êndêŋ bêc ŋamuŋa Apômtaunê
andu ŋalôc oc êpi êlêlêc lôc ŋagêdô su
ma eleŋ gamêŋ samob su.
Ma tenteŋlatu sêwê dêndêŋ lôc tau sêna.
2 Ma lau tomôkê-tomôkê oc sêmêŋ ma sêsôm gebe
“Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tana,
dandêŋ Jakobnê Anôtônê andu tanamaŋ,
gebe êndôŋ nê lêŋ êndêŋ aêac e tasa ênê intêna.
Gebe ŋagôliŋ êsa aŋga Sion ma Apômtaunê biŋ aŋga Jerusalem.”
3 Eŋ oc êmêtôc tenteŋlatu taêsam nêŋ biŋ
ma ênam gôliŋ lau tomôkê-tomôkê ŋajaŋa aŋga gamêŋ jaêc.
Êsêac sênam nêŋ siŋ ôkwi êtu kinom
ma nêŋ kêm êtu lêŋgêc.

Lau-m teŋ sênac siŋ êndêŋ lau-m teŋ atom
ma têndôŋ lêŋ sênac siŋŋa êtiam atom.
4 Êsêac samob sêŋgôŋ nêŋ wain ŋalabu
ma sêŋgôŋ nêŋ kaŋanô ŋaajuŋlabu êndêŋ-êndêŋgeŋ,
ma lau teŋ têtakê êsêac atom,
gebe lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm sugac.

5 Tenteŋlatu samob sêsêlêŋ sêjam nêŋ anôtôi jaba laŋôŋ,
mago aêac oc tasêlêŋ tanam aêacnêŋ Apômtau Anôtô laŋô teŋgeŋ ma teŋgeŋ.

Apômtau êŋgamboac lau Israel su aŋga kapoacwalô

6 Apômtau kêsôm gebe
"Êndêŋ bêc ônê aê oc jajoŋ magiŋ kêsu sa
ma jakatoŋ êsêac, taŋ sêjanda êsêac êliŋ-êliŋ
to êsêac, taŋ kakêŋ ŋandaŋ gêdêŋ êsêac naŋ sa.
7 Aê oc jaŋgôm magiŋ kêsu têtu lau ŋapopoc,
ma êsêac, taŋ sêsa êsêac êliŋ-êliŋ naŋ, têtu lau-m ŋajaŋa.
Ma Apômtau ênam gôliŋ êsêac aŋga lôc Sion
galoc ma endeŋ tôŋgeŋ."

8 O andu soso, taŋ domba ŋatoŋ sêkac sa sêmoa naŋ,
o Sion latuonê ŋabau
gôliŋ kiŋŋa ma gamêŋ kiŋŋa, taŋ gôlôac Israel sêwê kaiŋ gêdêŋ andaŋgeŋ naŋ,
oc êmu êndêŋ aôm êwac êtiam.

9 Amboac ondoc tec kôtaŋ kapôêŋ.
Kiŋ teŋ gêmoa gêwiŋ aôm atom me.

Me ŋac-gêwa-biŋ-sawaga gêjaŋa,
tec ŋandaŋ kêtuŋ aôm amboac awê, taŋ ŋapalê kêtuŋ eŋ naŋ me.
10 O Sion latuo, ŋandaŋ êmônaŋ aôm ma ôtaŋ
êtôm awê, taŋ ŋapalê kêtuŋ eŋ naŋ,
gebe galoc oc ôwi malac siŋ ma ôsa naôŋgôŋ gamêŋ sawa.
Aôm oc ôna Babel, ma aŋga ônê Apômtau oc ênam aôm kêsi
ma ênam aôm sa aŋga nêm ŋacjo lemeŋ.

11 Galoc lau-m taêsam sêkac sa sebe sênac siŋ êndêŋ aôm.
Êsêac sêsôm gebe "Daŋgôm ênê dabuŋ paliŋ
e Sion ŋapopoc ênac mateŋanô ŋajam."
12 Mago êsêac sêjam kauc biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam naŋ.
Êsêacnêŋ kauc kêsa kêpi biŋ, taŋ eŋ kêmasaŋ gebe êŋgôm ŋanô êsaŋa naŋ, atom.
Eŋ kejoŋ êsêac sa amboac sêjac lagic polom toŋakaiŋ,
gebe sêkôc sêna sêka polom ŋamala.
13 O Sion latuo, ôndi ma ôka polom,
gebe aê jakêŋ jabo ki to ampoap ki joŋjoŋ êndêŋ aôm.
Aôm oc ôka lau-m taêsam popoc
ma ôkêŋ êsêacnêŋ waba êtu da êndêŋ Apômtau
to êsêacnêŋ awamata êndêŋ nom samuc ŋatau.

5

1 Galoc tuŋbôm kêkwa aôm auc ma ŋacjo sêgi aôm auc.

Êsêac si Israelnêŋ gôliŋwaga alianô ŋa tôc.

Kêsiwaga taŋ oc êsa aŋga Betlehem naŋ, nê gôliŋ

2 Mago aôm Betlehem Eprata,
aôm gôlôac Judaŋa nêŋ toŋ sauŋanô teŋ,
aêŋoc ŋac, taŋ êtu Israelnêŋ gôliŋwaga naŋ, mêŋêsa aŋga aôm.
Ênê ŋam kêsêp têm laŋgwaanô to bêc andaŋgeŋŋa.
3 Kêtu tonaŋŋa Apômtau oc êwi êsêac siŋ e êndêŋ têm,
taŋ awê tau, taŋ ŋapalê kêtuŋ eŋ naŋ, êkôc ŋapalê su.
Go ŋapalênê lasitêwai ŋagêdô oc sêmu dêndêŋ Israel latui sêmêŋ êtiam.
4 Go eŋ êndi êkô ma êlôm nê domba ŋatoŋ,
gebe Apômtaunê ŋaclai ênam eŋ auc to Apômtau Anôtô nê ŋaê ŋawasi êpuc eŋ tôŋ.
Ma êsêac oc sêŋgôŋ ŋaŋêŋ êsa,
gebe ênê ŋaclai esewec e naêndêŋ nom ŋamadiŋ.

Sêjam kêsi to sêkêŋ ŋagêjô

5 Êndêŋ taŋ lau Asur sêsa aêacnêŋ gamêŋ sêmêŋ
ma eŋkaiŋ êka aêacnêŋ kôm tôŋ naŋ,
aêac takêŋ nêŋ laugejob 7 to nêŋ kasêga 8 sêkô êsêac auc.
6 Êsêac oc sênam gôliŋ gamêŋ Asuria ŋa siŋ
ma Nimrodnê gamêŋ ŋa siŋ ŋamata,
ma êndêŋ taŋ lau Asur sêsa aêacnêŋ gamêŋ sêmêŋ
ma sêŋgêli aêacnêŋ nom ŋamadiŋ naŋ,
êsêac oc sênam aêac kêsi aŋga Asur lemeŋ.

7 Go Jakobnê lau ŋapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm
têtôm maniŋ, taŋ kêsêp aŋga Apômtaunê gêmêŋ naŋ,
ma têtôm kom, taŋ kêmoasiŋ gêgwaŋ naŋ,
gêŋ tau gêôŋ ŋamalac to kêsaê ŋamalac latui atom.
8 Ma Jakobnê lau ŋapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm
têtôm lewe teŋ gêmoa bôc saleŋŋa ŋalêlôm,
têtôm lewe wakuc teŋ gêmoa domba ŋatoŋ ŋalêlôm.
Lewe embe êô lasê, go êka tôŋ
ma êkac êŋgic-êŋgic
ma ŋac teŋ gebe ênam kêsiŋa gêmoa atom.
9 Amac lemem akôniŋ nêm soŋo-soŋo tôŋ
ma nêm ŋacjo samob oc sênaŋa.

10 Apômtau kêsôm gebe
“Êndêŋ bêc tônê aê oc janseŋ nêm hos su
ma jatuc nêm kareta siŋŋa popoc.
11 Aê oc janseŋ malac kapôêŋ su aŋga nêm gamêŋ
ma jaku nêm malac ŋajaŋa tulu.
12 Aê oc janseŋ nêm mectomaŋ su aŋga amac lemem
ma nêm lau-seoc-biŋ-lasêwaga oc maleŋmê.
13 Aê oc janseŋ nêm gwam to nêm alê gwam su aŋga amac ŋalêlôm
ma apôŋ emduc êndêŋ lemem ŋakôm êtiam atom.

14 Aê oc jambuc nêm anôtôonê ŋakatu sa
ma janseŋ nêm malac kapôêŋ su.

15 Ma aê oc jamêtôc tenteŋlatu samob, taŋ sêkêŋ taŋeŋ aê atom naŋ,
toŋoc têtac ŋandaŋ ma totêtac êmbôli aucgeŋ.”

6

Apômtau kêmêtôc Israel

1 Akêŋ taŋem biŋ, taŋ Apômtau kêsôm naŋ, gebe
Ajôc, ôkô lôc ŋalabu ma ôwa nêm biŋ samaŋ,
ma gamêŋ ŋabau êŋô aôm awam.
2 O lôcac to amac nom ŋaalê teŋgeŋŋa,
akêŋ taŋem Apômtaunê biŋ mêtôcŋa,
gebe Apômtaunê biŋ teŋ gêc nê lauŋa,
gebe êmêtôc Israel.

3 “O ŋoc lauace, aê gagôm asageŋ gêdêŋ amac,
aê kalênsôŋ amac amboac ondoc.
Ajô aê aocmaŋ.
4 Aê kakôc amac aŋga gamêŋ Aiguptuŋa api amêŋ
ma gajam amac kêsi aŋga andu kapoacwalôŋa.
Aê kasakiŋ Mose agêc Aron ma Miriam sêmuŋ amac.
5 O ŋoc lauace, taêm ênam biŋ, taŋ kiŋ Moabŋa Balak kêmasaŋ gebe êŋgômŋa
naŋ,
ma taêm ênam biŋ, taŋ Beor latu Bileam gêjô eŋ awa naŋ.
Taêm ênam nêm lêŋ aŋga Sitim e gêdêŋ Gilgal
ma ajala Apômtaunê gêŋsêga gêjam amac kêsiŋa.”

Biŋ taŋ Apômtau taê kêka naŋ

6 “Aê jakôc asageŋ ma jandêŋ Apômtau najakô eŋ laŋônêmŋa
ma japôŋ ocduc êndêŋ Anôtô lôlôcŋa.
Aê oc jakôc bulimakao ŋalatu, taŋ ŋajala tageŋ naŋ,
ma jakêŋ êtu daja êndêŋ eŋ me.
7 Apômtau oc êlic domba kapoac 1,000 to 1,000
me ŋalêsi, taŋ enseleŋ amboac bu taêsam keseleŋ naŋ, ŋajam me.
Me aê oc jakêŋ ŋoc ŋacsêga êtu da êjô ŋoc geo su,
jakêŋ ôlic ŋamêc êjô ŋoc katucnê sec su me.”
8 O ŋac tau, eŋ gêwa gêŋ, taŋ ŋajam naŋ, sa gêdêŋ aôm,
ma gêŋ, taŋ Apômtau taê kêka aŋga aômnêm naŋ, tonec.
Ôŋgôm gêŋ samob tobiŋgêdêŋgeŋ,
têmtac êwiŋ lêŋ moasiŋŋa
ma ôsêlêŋ ômbu taômgeŋ ômoa nêm Anôtô laŋônêmŋa.
9 Akêŋ taŋemmaŋ. Apômtau awa gêjac malac,
ma lau tokauc têtêc ênê ŋaê.
“Amac gôlôac to lau malacŋa, taŋ akac sa naŋ, akêŋ taŋemmaŋ.
10 Aê katôm, gebe jaliŋ awa alôb-alôb, taŋ gêc lau alôb-alôb nêŋ andu naŋ,
ma dôŋdansaŋ, taŋ aê kapuc boa naŋ, siŋ me.
11 Aê oc jamêtôc ŋac, taŋ gêjam dôŋ gêŋ keso
ma kêsau lau ŋa dôŋdansaŋ naŋ, atom me.

12 Ŋaclai sec gêjam amacnêm lau tolêlôm auc,
ma êsêac, taŋ sêŋgôŋ nêm malac ŋalêlôm naŋ, sêsau biŋdansaŋ
ma imbeleŋ kêbêlê biŋdansaŋ.
13 Kêtu tonaŋŋa aê gadi, gebe janac aôm popoc

ma jaŋgôm aôm ôtu gasaŋ êtu nêm secŋa.
14 Aôm oc ôniŋ gêŋ, mago êôc aôm tôŋ atom,
ma mo êjô aôm ŋapaŋgeŋ.
Aôm ônac waba sa, mago ônam sa atom.
Ma gêŋ, taŋ gôjac sa naŋ, aê oc jakêŋ êndêŋ siŋ enseŋ su.
15 Aôm oc ôsê gêŋ, mago ônac ŋanô sa atom,
aôm oc ôsac katêkwi ŋanô, mago ôniŋ oso taôm ŋa ŋalêsi tau atom.
Aôm oc ôka wain ŋanô, mago ônôm wain tau atom,
16 gebe aôm kôdaguc Omrinê ŋagôliŋ ma gôgôm gêŋ samob, taŋ Ahabnê gôlôac
sêgôm naŋ,
ma aôm kôsa lêŋ, taŋ êsêac sêmasaŋ naŋ.
Kêtu tonaŋŋa aê janseŋ nêm gamêŋ su êtu gasaŋ
to jakêŋ lau sêsu nêm lau susu. Amboac tonaŋ aôm oc ôc biŋ majeŋŋa aŋga
launêŋ.” * sênam sakiŋ anôtôi jaba.

7

Propete kêtaŋ taŋiboa kêtu Israelnêŋ mêtê ŋajam kêtu secŋa

1 Ojae aêma, aê jatôm ŋac, taŋ
gebe ejoŋ kaŋanô sa naŋ,
mago sejoŋ sa su.
Aê katôm ŋac, taŋ gebe êtap wain ŋanô sa naŋ,
mago sejoŋ gêbacnê.
Wain ŋanô teŋ geŋkaleŋ, gebe janiŋŋa atom.
Jambô ŋalêwê gêjô aê, mago masi.
2 Lau mansaŋ samob maleŋmê aŋga gamêŋ tau,
ma lau gêdêŋ sêmoa lau ŋalêlôm kêtiam atom.
Êsêac dêdib ŋamalac, gebe sêkêc dec siŋ
to sêkic uc, gebe sêlô nêŋ lasitêwai.
3 Êsêac lemeŋ ŋagaô kêtu sêŋgôm secŋa.
Gôliŋwaga sêjatu mone,
ma mêtôcwaga sêkôc awa ŋalêsiŋa.
Lau kapôêŋ sêsa lêŋ, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêkac êsêac naŋ,
ma sêlênsôŋ biŋgêdêŋ.
4 Êsêacnêŋ lau ŋajam têtôm waŋganic,
êsêacnêŋ lau gêdêŋ ŋanô têtôm gêŋ ŋatêkwa.
Nêŋ dibwaganêŋ bêc to bêc êsêac têtap ŋagêjô saŋa mêŋkêsa,
galoc nêŋ kauc kêlênsôŋ.
5 Ôsô nêm ŋac wacbaŋ aômŋa ŋalabu atom
ma ôkêŋ êwiŋ nêm ŋac ôli andaŋ aômŋa atom.
Ojop awamsuŋ êndêŋ awê, taŋ gêc gêwiŋ aôm naŋ.
6 Gebe latu gêjac kapoac tama,
ma latuo gêli tau sa gêdêŋ têna,
ma lawao wakuc gêdêŋ lawao laŋgwa.
Ma lau, taŋ sêŋgôŋ andu tageŋ naŋ, têtu soŋo-soŋo gêdêŋ tauŋ.

Apômtaunê ŋawê êpô nê lau ma ênam êsêac sa

7 Mago aê tec oc jakêŋ matoc Apômtau,
aê oc jaôŋ Anôtô, taŋ ênam aê kêsi naŋ.
ŋoc Anôtô oc êkêŋ taŋa aê.

---

* **6:16:** Israelnêŋ kiŋ luagêc Omri agêc Ahab sêjatu lau, gebe

8 O ŋoc ŋacjo, ôlim êpi êtu aêŋa atom.
Aê embe jambeŋ, oc jandi sa êtiam.
Aê embe jaŋgôŋ gamêŋ ŋakesecŋa, Apômtau oc êtu ŋoc ja.
9 Aê gabe jaôc Apômtaunê têtac ŋandaŋ, gebe aê gagôm sec gêdêŋ eŋ
e êkôc ŋoc biŋ sa ma êmêtôc aê.
Eŋ oc êwê aê jasa ŋawê jana ma aê oc jalic ênê lêŋ ênam aê kêsiŋa.
10 Go ŋoc ŋacjo, taŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Aômnêm Apômtau Anôtô gêmoa
ondoc” naŋ,
oc êlic ma maja êsa.
Aê matocanô jalic biŋ tau ŋajam,
êsêac sêka ŋacjo tau tôŋ êtôm sêka lêsap tôŋ aŋga intêna.
11 Êndêŋ bêc ônê oc sêkwê nêm tuŋbôm sa êtiam
ma sêŋgôm nêm gamêŋ ŋamadiŋ êtu kapôêŋ.
12 Êndêŋ bêc ônê lau aŋga Asuria e êndêŋ Aiguptu
ma aŋga Aiguptu e êndêŋ bu Euprat
ma aŋga gwêc ŋamakeŋ e êndêŋ gwêc ŋamakeŋ
ma aŋga lôcdênaŋ teŋ e êndêŋ lôcdênaŋ teŋ sêndêŋ aôm sêwac.
13 Mago nom tau oc êtu gasaŋ êtu lau, taŋ sêŋgôŋ nom tau naŋŋa,
gebe êjô gêŋ, taŋ êsêac sêgôm naŋ.

Apomtau taê walô lau Israel

14 Ojop nêm lau ŋa nêm tôc, êsêac têtu nêm dombalênsêm.
Êsêac sêmoa tauŋgeŋ sêmoa saleŋbôm,
mago nom toŋalêsi ŋajam kêgi êsêac auc.
Tec ôwê êsêac acgom, gebe nasêniŋ gêgwaŋ ŋajam aŋga gamêŋ Basan to Gilead
êtôm sêgôm gêdêŋ andaŋgeŋ.

15 Aê gabe jatôc gêŋtalô êndêŋ êsêac
êtôm andaŋgeŋ gêdêŋ taŋ gômôêŋ aŋga Aiguptu naŋ.
16 Tenteŋlatu sêlic ma êŋgôm êsêac majeŋ êsa êtu nêŋ ŋaclai samobŋa.
Êsêac sêmbôc aweŋsuŋ auc ma taŋeŋsuŋ êôc auc.
Êsêac sêndamôê kekop amboac moac to gêŋ, taŋ sêgalab sêmoa nom naŋ.
17 Êsêac sêsa aŋga nêŋ malac ŋajaŋa totêtênêpgeŋ,
êsêac têtakê êtu aêacnêŋ Apômtau Anôtôŋa ma têtêc aôm.

18 Asa anôtô kêtôm aôm, gebe êsuc sec ôkwi ma taê ênam nê gêŋlênsêm ŋapopoc
nêŋ biŋ alôb-alôb êtiam atom.
Eŋ gê nê têtac ŋandaŋ tôŋ gedeŋ tôŋgeŋ atom,
gebe eŋ têtac gêwiŋ, gebe taê walô lau.
19 Eŋ oc taê walô aêac êtiam
ma êka aêacnêŋ keso tôŋ.
Aôm oc ômbaliŋ ma sec samob êsêp gwêc ŋagêdimbob êna.
20 Aôm oc ôtôc biŋ ŋaŋêŋ êndêŋ Jakob
to têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êndêŋ Abraham
êtôm gôjac mata gêdêŋ aêac tameŋmai gêdêŋ andaŋgeŋŋa.

Habakuk

Propete Habakuk geoc biŋ lasê gêdêŋ taŋ lau Babilon sêjam gôliŋ gamêŋ gêdêŋ jala 605 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa naŋ. Lau Babilon sêlêsu lau ma nêŋ ŋaclai sec kêlênsôŋ Habakuk ŋasec. Tec kêtu kênac Apômtau gebe “ŋacjo sesеŋ lau gêdêŋ, taŋ ŋajam kêlêlêc êsêac naŋ, su ma aôm gôjam taôm tôŋ kêtu ageŋŋa.” Apômtau gêjô eŋ awa gebe eŋ êkêŋ ŋagêjô êndêŋ ŋanoc solop. Ma êndêŋ ŋasawa, taŋ geŋ lau gêŋgic aŋga noc tau naŋ, lau gêdêŋ sêmoa mateŋ jali êtu sêsap Anôtô tôŋ ŋaŋêŋgeŋŋa.

Buku ŋabiŋ ŋagêdô geoc lasê gebe lau geo têtap mêtôc ŋajaŋa sa e sênaŋa.

Biŋ ŋamuŋa kêlambiŋ Anôtô gebe eŋ kapôêŋ kêlêlêc ma gêwa propetenê kêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa sa.

1 Anôtônê biŋ, taŋ geoc lasê gêdêŋ Habakuk naŋ tonec.

Habakuk kêtaŋ kêtu mêtôc kesoŋa

2 O Apômtau, aê jamôêc êtu ônam aê saŋa e êndêŋ ondocgeŋ, mago aôm kôkêŋ taŋam atom. Aê gamôêc gêdêŋ aôm gebe sêkôniŋ aê tôŋ ŋanôgeŋ, mago aôm gôjam aê sa atom. 3 Aôm kôkêŋ aê galic gêŋ geo to kasala gêŋ keso kêtu asageŋŋa. Aê galic sesеŋ gêŋ su to sêgôm gêŋ saic-saicgeŋ, galic kisa to siŋ ŋabêlêc gêjam sêga. 4 Kêtu tonaŋŋa ŋagôliŋ kêtu goloŋ ma biŋgêdêŋ kêsa awê atom. Gebe ŋac sec kêgi ŋacgêdêŋ auc, tec biŋgêdêŋ gêjam tau ôkwi kêtu meloc.

Anôtô gêjô propete awa

5 “Asala tenteŋlatu samob to alic. Alaiŋ matemanô to aŋac lemem. Gebe aê oc jaŋgôm gêŋ kaiŋ teŋ êndêŋ amacnêm têm. Lau embe sênac miŋ êndêŋ amac naŋ, oc akêŋ êwiŋ atom. 6 Alicgac me, aê oc jali lau Kaldea sa. Êsêac lau salaŋ-salaŋ to têntac ŋamakic, taŋ sêsêlêŋ sêjac laoc nom samucgeŋ gebe sêjaŋgo gamêŋ, taŋ êsêacnêŋ atom naŋ su. 7 Lau kalomtêna sec to alôb-alôb sê mêtôc launêŋ biŋ waucwaucgeŋ êtôm tauŋ taêŋ ênam. 8 Nêŋ hos sêlêti sêlêlêc bôclai Leopard su. Sêlêti ŋagaô kêlêlêc kêam-bôm gêdêŋ gêbêc. Nêŋ lau hosŋa sêmêŋ amboac momboaŋ kêpôp kêsêp gebe êtap gwada sa. 9 Êsêac samob sêmêŋ kêtu gêŋ saic-saicŋageŋ. Nêŋ wali kêtaŋ gêmuŋ êsêac. Êsêac sêboa lau kapoacwalô taêsam sa amboac gaŋac gwêcŋa. 10 Êsêac sêmajec kiŋ ma sêsu gôliŋwaga susu. Êsêac sêlic malac ŋajaŋa totuŋbôm ma sêômac. Êsêac sêboa nom sa e gêjam tuŋbôm tôŋ ma sêjaŋgo gamêŋ tau su. 11 Go êsêac sêsa amboac mu ilai sêja. Êsêac sêkêŋ tauŋ nêŋ ŋaclai kêtu nêŋ anôtô.”

Habakuk awasuŋ gêôc ka Apômtau kêtiam

12 O Apômtau, ŋoc Anôtô dabuŋ, taŋ gômoa teŋgeŋ naŋ, aêac abe amac êndu atomanô. O Apômtau, aôm kôkêŋ lau tonaŋ têtu mêtôcwaga me. O ŋoc lamu, aôm kôjatu êsêac gebe sêkêŋ ŋagêjô me. 13 Nêm matamanô ŋakêŋkêŋgosu, tec godec gebe ôsala sec ma ôlic gêŋ geo. Mago kêtu ageŋŋa aôm kôsala sêjaŋgowaga ma gôjam taôm tôŋ gêdêŋ taŋ alôb-alôb têdaŋgôŋ lau, taŋ nêŋ gêdêŋ kêlêlêc êsêac tauŋ nêŋ su naŋ. 14 Aôm gôgôm ŋamalac amboac i gwêcŋa. Amboac gêŋ sêgalabŋa, taŋ nêŋ ŋatau masi naŋ. 15 Ŋacjo gêjac lau amboac gêjac i ŋa êŋpaŋ. Eŋ gêmô êsêac ŋa kata. Eŋ gêlô lau amboac sêlô i ŋa wasaŋ, tec eŋ têtac ŋajam to ôli kêpi. 16 Tec eŋ kêkêŋ da gêdêŋ nê wasaŋ ma gêsôb jadauŋ kêtu nê gamŋa gebe kêtu gêŋ tonaŋŋa eŋ kêtu ŋac tolêlôm ma gêŋgôŋ gêŋ masê ŋaô. 17 Eŋ oc iŋ i su aŋga nê wasaŋ ŋapaŋ êmoa ma ensеŋ lau tenteŋlatu paliŋ-paliŋgeŋ êmoa me.

2

Apômtau gêjô Habakuknê biŋ

1 Aê gabe japi najakô ŋoc andu ŋaatêkwa baliŋ ma jalic acgom. Ma jansaê biŋ ondoc Apômtau oc êsôm êndêŋ aê, êjô ŋoc biŋ, taŋ aocsuŋ gêôc ka eŋŋa naŋ.
2 Ma Apômtau gêjô aêŋoc biŋ ma kêsôm gebe "Oto gêŋ, taŋ gôlic naŋ, ŋawageŋ êsêp tapele gebe sêsam biŋ tau ênêc awêgeŋ. 3 Gêŋ taŋ aôm gôlic naŋ, oc ênêc e ŋanô êsa êndêŋ ŋanoc, go êndêŋ ŋamu êwaka tau sa gebe êtu dansaŋ atom. Embe êmêŋ sebeŋ atom, go ôŋ gêŋ tau oc mêŋêô lasê ma ênam gamêŋ tôŋ atom. 4 Ôlic acgom, ŋac alôb-alôb nê katu oc ênaŋa, mago ŋac gêdêŋ tau oc êŋgôŋ mata jali êtu kêkêŋ gêwiŋŋa."

Biŋ ojaeŋa kêpi lau alôb-alôb

5 Wain kêjaŋiŋ lau. Ŋac taŋ ketoc tau sa oc êmoa atom. Eŋ gêŋa awa amboac lamboam. Eŋ kêtôm gêmacanô, taŋ geŋ lasamboa, tageŋ gêôc eŋ tôŋ atom. Eŋ kejoŋ lau tenteŋlatu samob sa gêdêŋ tau ma kêkatoŋ lau to-m-to-m sêsô eŋ ŋalabu. 6 Êsêac samob oc sêŋga wê kêsi-kêsigeŋŋa êpi eŋ ma sêsu eŋ susu ma sêsôm gebe "Ojae, ŋac teŋ gêboa launêŋ gêŋ sa kêtu ênê ma gêgôm keso e gêjam sêga. Eŋ oc êŋgôm e êndêŋ ondocgeŋ." 7 Lau taŋ nêŋ tôp gêc aômŋageŋ naŋ, oc dêndi sa sebeŋ atom me. Nêm lau, taŋ sêlênsu aôm naŋ, oc mateŋ êlac ma mêŋsêjaŋgo nêm gêŋ su êtôm aôm taôm kôjaŋgo tenteŋlatu taêsam nêŋ su gêmuŋ naŋ. 8 Tec lau tenteŋlatu, taŋ gacgeŋ sêmoa naŋ, oc sêjaŋgo nêm gêŋ su êjô ŋamalacnêŋ dec, taŋ kôkêc siŋ naŋ, to gêŋ ŋaclai, taŋ gôgôm gêdêŋ nom to malac ma lau samob, taŋ sêŋgôŋ tonaŋ naŋ.

9 Ojae ŋac, taŋ gêjam launêŋ bôlêŋ auc êtu êmboa awa sa aŋga nê andu ma ênam nê sac ênêc lôlôcgeŋ gebe ênam tau sa êndêŋ gêŋ enseŋ eŋŋa. 10 Aômnêm biŋ gêgôm nêm gôlôac majeŋ kêsa. Gêdêŋ taŋ aôm goseŋ lau-m taêsam su naŋ, aôm goseŋ taôm su amboac tonaŋgeŋ. 11 Poc sêpiŋ anduŋa oc sêmôêc lasê ma gamêŋtêkwa oc êjô biŋ.

12 Ojae ŋac, taŋ kêkwê malac sa ŋa dec ma kêkajo malac ŋajaŋa ŋa biŋ geo.
13 Ôlic acgom, lau undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe "Lau sêjam koleŋ kêtu ja geseŋ suŋa ma tenteŋlatu sim tauŋ su ŋaômageŋ." Eŋ kêsôm me masi. 14 Gebe nom ŋalau samob nêŋ kauc êsa êpi Apômtaunê ŋawasi êtôm bu gêjam gwêc auc.

15 Ojae êndêŋ eŋ, taŋ êŋgôm nê lau jabaŋŋa sênôm gêŋ e êjaŋiŋ êsêac gebe êlic êsêac ôliŋgêdô. 16 Majam ênam aôm auc êjô waem su. Tec aôm taôm ônôm gêŋ tau e êjaŋiŋ aôm. Laclu taŋ kêsêp Apômtaunê lêma anôŋa naŋ, oc wacêô lasê aôm e majam êkôniŋ waem tôŋ. 17 Gebe gêŋ alôb-alôb, taŋ gôgôm gêdêŋ Lebanon naŋ, oc êku aôm tulu. Ma bôc samob, taŋ gôjac êndu naŋ, oc êtakê aôm. Gêŋ tonaŋ êtap aôm sa gebe kôkêc ŋamalacnêŋ dec siŋ to gôgôm gêŋ ŋaclai gêdêŋ nom to malac ma gêdêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ malac tau ŋalêlôm naŋ.

18 Gwam teŋ, taŋ ŋac lêma mêtêŋa kêsap naŋ, oc ênam sa amboac ondoc. Gêŋ tau ŋakatu ŋaôma teŋ ma biŋ dansaŋ ŋamgoc. Kêsapwaga kêkêŋ gêwiŋ tau nê gêŋ, taŋ kêmasaŋ gwam awamê naŋ, oc ênam eŋ sa amboac ondoc. 19 Ojae ŋac, taŋ kêsôm gêdêŋ ka gebe "Matam êlac," gêdêŋ poc awamê gebe" Ôndi sa" naŋ. Gêŋ tonaŋ oc eoc biŋ lasê me. Alic acgom, sêkwa ŋa gold to silber, mago gêŋ tau kêsi awa atom.

20 Mago Apômtau gêmoa nê lôm dabuŋ ŋalêlôm, nom ŋagamêŋ samob ŋaŋêŋ êsa sêmoa eŋ laŋônêmŋa.

3

Habakuknê mec

1 Propete Habakuk nê mec, tateŋ ŋaawa amboac wê.

2 O Apômtau, aê ganô gêŋ, taŋ aôm gôgôm naŋ ŋawae.
O Apômtau, aê katakê sauŋ atom kêtu nêm kômŋa.
Ônam nêm kôm ŋakôniŋŋa êndêŋ tonec.
Ôŋgôm kôm tau ŋawae êsa êndêŋ ŋasawa tonec.
Taêm ênam nêm taêm labu êndêŋ noc têmtac ŋandaŋ êsaŋa.

3 Anôtô gêmêŋ aŋga gamêŋ Edom ma ŋac dabuŋ tau aŋga lôc Paran.
Ênê ŋawasi gêjam undambê auc
ma nê lambiŋ mêŋgêjam nom auc.
4 Ênê ŋawasi kêtôm oc ŋawê.
Ŋawê kêsa eŋ lêma amboac ôsic kêkac. Ma eŋ kêsiŋ nê ŋaclai kêsêp gêŋ tonaŋ.
5 Gêmac sec kêsêlêŋ gêmuŋ eŋ
ma gêmac ŋawajaôŋa kêpuc eŋ waŋa.
6 Eŋ gêdi kêkô ma nom ŋawiwic kêsa.
Eŋ mata gê tenteŋlatu ma têtênêp.
Go lôc teŋgeŋŋa gêôc kêkôc.
Gamêŋ ŋabau, taŋ kêkô wanêc-wanêc naŋ, gênu kêsêp gêja. Nê mêtê gêgôm gêŋŋa gêc andaŋgeŋanô.

7 Aê galic becobo Kusaŋŋa kêtap ŋawapac sa.
Midiannêŋ becobo kêwiwic tau. 8 O Apômtau, gêdêŋ aôm gôŋgôŋ nêm hos ŋaô
ma nêm kareta siŋŋa kêku ŋacjo tulu naŋ,
aôm têmtac ŋandaŋ gêdêŋ bu kapôêŋ me.
Nêm têmtac sec gêdêŋ gwêc tau me.
9 Aôm kôka tikoc kêsêp nêm talam.
Aôm kôkêŋ sôb kêkô tikoc. Aôm kôkêŋ bu ŋasamac kêsêli nom gêŋgic.
10 Lôc sêlic aôm e ŋawiwic kêsa.
Kom kêsêwa kêsêp gêmêŋ.
Gwêc ŋagêdimbob kêgasim ŋakicsêa kapôêŋ
ma ŋadembom kêpigeŋ gêja.
11 Oc kêliŋ tau siŋ kêpi gêmêŋ atom
ma ajôŋ kêkô ŋaŋêŋ aŋga nê mala.
Êsêac têtêc nêm sôb ŋaja
to nêm kêm ŋawasi ŋaôsic-ôsic.
12 Aôm kôsêlêŋ kôka nom totêmtac kêbuli aucgeŋ
ma golo tenteŋlatu popoc totêmtac ŋandaŋgeŋ.
13 Aôm gôdi gebe ônam nêm lau sa
gebe ônam nêm ŋac, taŋ goeŋ oso eŋ naŋ kêsi.
Aôm kômakiŋ ŋac alôb-alôb nê andu
ma goseŋ andu tau popoc e malamê.
14 Aômnêm sôb kêpê ênê môkêapac e palalap
ma ênê laumata sêc êliŋ-êliŋ amboac mu gêju gêŋ saliŋ-saliŋ.
gebe êsêac selo lau ŋalêlôm sawa popoc ma têdaŋgôŋ êsêac kelecgeŋ.
15 Aôm kôka gwêc ŋa nêm hos e bu ŋasamac kêsa.

16 Aê ganô e ôlic kêlênim tau
ma ŋakicsêa gêgôm gêdôcôlic kêtênêp.

Ŋoc ŋatêkwa kêtu palê.
Ockaiŋ kêtu mêlê-mêlê.

Aê gabe jamaŋgeŋ jamoa ma jaôŋ bêc Anôtô êkêŋ ŋagêjô
êpi lau, taŋ sêkôniŋ aêac naŋ.

17 Jambô oc êôc atom
ma wainmôkê oc ênam ŋanô atom.
Katêkwi êŋgamiŋ nê ŋatêkwi
ma gêŋ taniŋŋa ênam ŋanô atom.
Domba maleŋmê aŋga nêŋ sapa
ma bulimakao sêmoa nêŋ andu atom.
18 Mago aê jatu samuc Apômtau.
Aê janam lasê êtu ŋoc moasiŋ ŋaAnôtô.
19 Apômtau Anôtô kêtu ŋoc ŋaclai ŋam.
Eŋ kêkêŋ aê kalêti amboac mojawa.
Eŋ kêkêŋ aê kasêlêŋ aŋga gamêŋ lôcŋa.

Hagai

Gêdêŋ jala 520 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa Anôtô kêkêŋ jaeŋ dambê ŋagêdô gêdêŋ propete Hagai. Eŋ kejoŋ biŋ tonaŋ sa kêsêp nê buku. Lau Juda sêmu sêmêŋ aŋga nêŋ kapoacwalô ma sêŋgôŋ Jerusalem jala ŋagêdô su. Mago lôm dabuŋ ŋapopoc gacgeŋ gêc. Anôtônê jaeŋ kêkac launêŋ kasêga gebe sêkwê lôm dabuŋ sa êtiam. Ma Apômtau gêjac mata gebe lau, taŋ sêjam tauŋ ôkwi e têtu selec naŋ, oc têtap nêŋ gêŋ ŋajam to wama sa êndêŋ têm teŋ, taŋ gêc nêmŋa naŋ.

Jatu gebe sêkwê lôm dabuŋ sa êtiam

1 Gêdêŋ kiŋ Darius nê gôliŋ ŋajala kêtu luagêcŋa ŋaajôŋ kêtu 6 ŋabêc ŋamataŋa
Apômtaunê biŋ gêmêŋ gêdêŋ Sealtiel latu Serubabel, taŋ kêtu gôliŋwaga
Judaŋa naŋ, agêc Jehosadak latu dabuŋsêga Josua kêsa propete Hagai
awa gebe 2 “Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm amboac tonec gebe
Lau tonec sêsôm gebe ‘Têm takwê Apômtaunê andu sa êtiamŋa mêŋgêô
lasê su atom tageŋ.” ’ 3 Kêtu tonaŋŋa Apômtau nê biŋ kêsa propete
Hagai awa gebe 4 “Andu tonec popoc-popocgeŋ gêc, mago amac akwê
taôm nêm andu ŋajam-ŋajamŋa ŋatêm mêŋkêsa me.” 5 Amboac tonaŋ
lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm tonec gebe “Taêm ênam taôm
alic acgom, amac amoa amboac ondoc. 6 Amac apalip ŋawê taêsam,
mago ajoŋ ŋanô ŋagecgeŋ sa. Gêŋ aniŋŋa gêc amac, mago gêôc amac tôŋ
atom. Amac akôc ŋakwê gebe asô, mago kêjandaŋ amac atom. Ma lau,
taŋ sêjam kôm kêtu awaŋa naŋ, sêjam kôm, mago kôm ŋaôli tau gêlôm
êsêac atom.
7 “Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe Taêm ênam alic acgom, amac
amoa amboac ondoc. 8 Galoc api lôc anamaŋ ma akôc ka amêŋ ma akwê andu
tau gebe ênac matocanô ŋajam ma atoc aê sa ŋapep êtiam. 9 Amac taêm kêka
kôm ŋanô kapôêŋ, mago gêjam tau ôkwi kêtu sauŋ. Amac ajoŋ kôm ŋanô tau
sa ma aê gaju sa gêjaŋa. Apômtau kêsôm gebe Aê gagôm tonaŋ kêtu asageŋŋa.
Ŋam gebe ŋoc andu popoc-popocgeŋ gêc ma amac samob ôlim palê kêsa kêtu
akwê taôm nêm andu sa kêtômgeŋ. 10 Kêtu tonaŋŋa umboŋ kêgamiŋ maniŋ ma
nom kêgamiŋ ŋanô. 11 Ma aê gamôêc oc kêsêgô gamêŋ to lôc ma polom to wain
wakuc ma niptêkwi to gêŋ samob, taŋ nom kêkêŋ kêpi gêmêŋ naŋ, ma ŋamalac
to bulimakao ma kôm samob taŋ sêjam naŋ.”
12 Go Sealtiel latu Serubabel agêc dabuŋsêga Jehosadak latu Josua ma lau
ŋapopoc samob taŋeŋ wamu Apômtau, nêŋ Anôtô nê awa to propete Hagai, taŋ
Apômtau, nêŋ Anôtô kêsakiŋ eŋ naŋ, nê biŋ ma têtêc Apômtau. 13 Go Apômtaunê
jaeŋwaga Hagai kêsôm Apômtaunê biŋ gêdêŋ lau tau gebe “Apômtau kêsôm
gebe Aê gamoa gawiŋ amac.” 14 Ma Apômtau kêkêli Sealtiel latu gôliŋwaga
Serubabel agêc Jehosadak latu dabuŋsêga Josua ma lau ŋapopoc samob nêŋ
ŋalêlôm ma êsêac sêmêŋ sêjam kôm kêpi lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, nêŋ
Anôtô, nê andu 15 gêdêŋ ajôŋ kêtu 6 ŋabêc 24.

2

Lôm dabuŋ wakuc ŋawasi tau ma moasiŋ wakuc

1 Gêdêŋ kiŋ Darius nê gôliŋ ŋajala kêtu luagêc ŋaajôŋ kêtu 7 ŋabêc 21
Apômtaunê biŋ kêsa propete Hagai awa amboac tonec gebe 2 “Galoc ôsôm
êndêŋ gôliŋwaga Judaŋa Sealtiel latu Serubabel agêc Jehosadak latu dabuŋsêga
Josua ma êndêŋ lau ŋapopoc samob amboac tonec gebe 3 Amacnêm asa gêmoa,

taŋ gêlic andu ŋawasi gêmuŋŋa su naŋ. Ma amac alic andu galocŋa tau amboac
ondoc. O alic gêŋ galocŋa amboac gêŋ ŋaôma me masi. 4 O Serubabel, têmtac
êpa sugeŋ. Dabuŋsêga Josua, têmtac êpa sugeŋ. Ma lau gamêŋ tonecŋa samob,
têmtac êpa sugeŋ. Apômtaunê biŋ tau tonec. Akôc kôm sa gebe aê gamoa gawiŋ
amac. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tau tonec. 5 Aêŋoc Ŋalau oc
êmoa amac ŋalêlôm, atêc taôm atom. 6 Gebe lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau
kêsôm amboac tonec gebe Sauŋgeŋ acgom, go aê oc jawiwic undambê to nom
ma gwêc to masaŋm dim tageŋgeŋ êwiŋ. 7 Aê oc jawiwic tenteŋlatu pebeŋ gebe
samob sêkôc nêŋ awamataêjam sêmêŋ ma aê jakêŋ ŋawasi andu tonecŋa ênam
auc. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec. 8 Gebe silber ŋatau
aê ma gold ŋatau aêgoc. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec.
9 Lôm dabuŋ tonec ŋawasi ŋamuŋa oc êlêlêc gêmuŋŋa su. Lausiŋ undambêŋa
nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec ma aŋga gamêŋ tau tonec tec janam mec lau.
Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec."

Propete kêtu kênac lau dabuŋwaga

10 Gêdêŋ Dariusnê gôliŋ ŋajala kêtu luagêc ŋaajôŋ 9 ŋabêc 24 Apômtaunê
biŋ kêsa propete Hagai awa amboac tonec gebe 11 "Lausiŋ undambêŋa nêŋ
Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Ôtu kênac êsêac dabuŋwaga gebe sêwa
biŋ tonec sa gebe 12 'Ŋac teŋ embe ênsambaŋ ŋamêsôm da dabuŋŋa êsêp nê
ŋakwê ŋalêsu ma êmoasac polom me gêŋ kêsôc teŋ me wain me niptêkwi me
gêŋ amboac tonaŋ ŋagêdô ŋa nê ŋakwê naŋ, oc gêŋ tau êtu dabuŋ me masi.' "
Ma dabuŋwaga sêjô biŋ tau gebe "Masi." 13 Go Hagai kêsôm gebe "Mago
ŋac teŋ, taŋ gêmoa gêwiŋ ŋacmatê teŋ ma geseŋ nê dabuŋ su naŋ, embe eŋ
êmoasac gêŋ amboac tonaŋ ŋateŋ naŋ, oc gêŋ tau ŋatêmui êsa e êtu da êtiam me
masi." Dabuŋwaga sêjô biŋ tau gebe "Oc selec atom." 14 Go Hagai kêsôm gebe"
Apômtau kêsôm gebe Lau tonaŋ nêŋ biŋ amboac tonaŋ. Aê galic gôlôacmôkê
têtôm tonaŋ. 15 Mago galoc taêm ênam ŋapep ma ajop gêŋ, taŋ mêŋêsa ênac
m êndêŋ bêc tonec ma elom-elom êna. Gêdêŋ taŋ adênaŋ poc teŋ gêsac poc
teŋ ŋaô aŋga Apômtaunê lôm dabuŋ atomgeŋ naŋ, amac amoa amboac ondoc.
16 Ŋac teŋ gêô lasê polom ŋatoŋ, taŋ gêjac talu 20 ŋawae naŋ, mago kêtap polom
talu 10 geŋ sa. Teŋ gêô lasê sêpip wain ŋamala gebe êkôc gasuc 50, mago kêtap
20 geŋ sa. 17 Apômtau kêsôm gebe Aê gajac amac to nêm gêŋ kômŋa ŋa buŋ
to gwa ma kompoc. Gêŋ samob, taŋ amac ajam kôm kêpi naŋ, mago amac
amu adêŋ aê amêŋ atom. 18 Ajop ŋapep, anac m êndêŋ bêc tonec. Bêc tau ajôŋ
9 ŋabêc 24. Akêŋ Apômtaunê lôm dabuŋ ŋanombaŋ gêdêŋ bêc tau. Ajop ŋapep
gebe 19 gêŋ ŋawê oc ê su aŋga andu ajac gêŋ saŋa me masi. Ma wain to jambô
ma nip to katêkwi oc ŋanômê me masi. Ocsalô aê gajac m gebe janam mec."

Apomtau gêjac mata biŋ gêdêŋ Serubabel

20 Gêdêŋ bêc 24 tonaŋgeŋ Apômtaunê biŋ gêdêŋ Hagai kêtu luagêcŋa amboac
tonec gebe 21 "Ôsôm êndêŋ gôliŋwaga Judaŋa Serubabel gebe Aê gabe jawiwic
undambê to nom 22 ma japô kiŋnêŋ lêpôŋ ênduc to jansеŋ tenteŋlatu nêŋ
gamêŋ ŋaclai su. Aê oc japô nêŋ kareta to êsêac, taŋ sêkô ŋaô naŋ, ênduc ma
nêŋ hos to lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, sêu tauŋ ma sensеŋ tauŋ su sênaŋa.
23 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe Êndêŋ bêc tonaŋ aê oc jakôc
ŋoc sakiŋwaga aôm Sealtiel latu Serubabel gebe jakôc aôm gebe ôtu gôliŋwaga
ônam aê laŋôc gebe aê kajaliŋ aôm sa." Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau
kêsôm biŋ tonaŋ.

Sakaria

Sakarianê buku gêwa tau kêkôc gêja ŋasêbu luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-8 Sakaria katu kaiŋ teŋ kêsa e gêlic ŋakatu ma geoc biŋ lasê gêdêŋ jala 520-518 gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa ŋasawa. Eŋ gêlêŋ biŋ lau gebe sêkwê Jerusalem to ŋalôm dabuŋ sa êtiam ma sênam tauŋ ôkwi têtu selec. Ma eŋ geoc lasê gebe Mesianê têm kêdabiŋ.
2. Môkêlatu 9-14 Lau taŋ sêkip Bibolo ŋam sa naŋ, nêŋ ŋagêdô sêsaê gebe biŋ, taŋ kêsêp môkêlatu tonec naŋ, lau teŋ teto. Êsêac sêjac têku Sakarianê biŋ ma sêsôm biŋ kêpi Mesianê têm to têm ŋamuŋa lasê.

2

Sion ênam lasê êtu Apômtauŋa

10 Sion latuo, ônam lasê to têmtac wapigeŋ gebe aê oc wacjaŋgôŋ aôm ŋaluŋ.
Apômtau kêsôm amboac tonaŋ. 11 Êndêŋ bêc tônê tenteŋlatu gwalêkiŋ oc
sêmbiŋ tauŋ tôŋ dêndêŋ Apômtau ma têtu aêŋoc laugeŋ, ma wacsêŋgôŋ aôm
ŋaluŋgeŋ. 12 Ocgo ôjala gebe lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsakiŋ aê gawac.
Ma Apômtau oc êkôc lau Juda sa têtu ênê gêŋlênsêm sêmoa gamêŋ dabuŋ ma
êjaliŋ Jerusalem tau sa êtiam." 13 Ŋamalac pebeŋ sênam tauŋ tôŋ jamaŋgeŋ sêkô
Apômtau laŋônêm gebe eŋ gêdi aŋga gamêŋ dabuŋ taugoc.

9

Kiŋ ŋamuŋa oc ênam nê lau sa

9 Ôtu samuc, o Sion latuo.
Ônam lasê, o Jerusalem latuo.
Gôlicgac me, nêm kiŋ gêdêŋ aôm gêwac.
Eŋ ŋac gêdêŋ to gêjam sa.
Ŋac malô jagêŋgôŋ doŋki teŋ,
gêŋgôŋ bôc wabaŋa ŋalatu ŋaô.
10 "Aê oc janseŋ kareta siŋŋa su aŋga Epraim
ma hos siŋŋa aŋga Jerusalem.
Aê oc japôŋ talam siŋŋa tulu
ma eŋ oc êjatu biŋmalôŋa êndêŋ tenteŋlatu samob.
Ma nê gamêŋ kiŋŋa oc ênêc aŋga gwêc teŋ e êndêŋ gwêc teŋ,
ma aŋga bu (Euprat) tau e êndêŋ nom ŋamadiŋ tau.

11 "Ma kêtu aômŋa, kêtu poac decŋa, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ aôm naŋ,
aê oc jaŋgamboac nêm lau kapoacwalôŋa, taŋ sêŋgôŋ sê sawa bu masiŋa naŋ
su.
12 Amboac tonaŋ amac lau kapoacwalôŋa, taŋ akêŋ matem naŋ, amu andêŋ
nêm lamu ŋaŋêŋŋa amêŋ.
Ocsalô tonec aê jasôm lasê gebe jajô nêm gêŋ êtu dim luagêc êndêŋ aôm.
13 Gebe aê kakêkam Juda amboac ŋoc talam
ma kakêŋ Epraim kêkô tikoc.
O Sion, aê kajatu latômi gebe sênac lau Grik nêŋ latui.
Aê jakam aôm amboac siŋwaga kêmêgôm nê siŋ."

14 Êndêŋ tonaŋ Apômtau oc êô lasê êndêŋ êsêac
ma nê sôb oc êlôp amboac ôsic.
Apômtau Anôtô oc ênac dauc êtaŋ

ma êmêŋ amboac mu ilai, taŋ gêmêŋ aŋga gêmu kêsêpŋa naŋ.
15 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau oc ejop êsêac
ma êsêac oc sêndaŋgôŋ lau dabaŋŋa
ma sênôm nêŋ dec amboac wain
e têntac êkôc amboac suc mêŋgêc, ŋawambuc kêsa amboac altar ŋakêclêsu.

16 Êndêŋ bêc tonaŋ nêŋ Apômtau Anôtô oc ênam êsêac kêsi.
Eŋ oc ejop êsêac amboac gejobwaga gejob bôc ŋatoŋ teŋ
gebe êsêacnêŋ ŋawê oc êpô ênê gamêŋ
amboac sunsuŋ pocawa gêwê kô.

Maleaki

Lau sêkwê lôm dabuŋ aŋga Jerusalem sa su ma propete Maleaki keto buku tonec. Biŋ taŋ kêkêŋ wapac propete naŋ, tonec gebe dabuŋwaga to lau sêsap poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ êsêac naŋ tulu. Tec propete kêkalem êsêac gebe taêŋ ênam poac tau ma sêŋgôm ŋanô êsa.

Gêdêŋ propete Maleaki nê têm lau sêsa nêŋ lêŋ paliŋ-paliŋgeŋ to sêjam sakiŋ Anôtô kwalec-kwalec. Dabuŋwaga to lau sêsau Anôtô. Êsêac sêgamiŋ da, taŋ gêjac Apômtau ŋawae naŋ, ma sêsa nêŋ lêŋ kêtôm Anôtônê biŋ atom. Mago Apômtau oc êmêŋ ma êmêtôc nê lau. Èŋ oc êŋgôm êsêac têtu selec ma êsakiŋ nê jaeŋwaga teŋ gebe êmansaŋ intêna to êsôm ênê poac lasê.

1 Biŋ pucŋa. Maleaki kêsôm Apômtaunê biŋ, taŋ gêdêŋ lau Israel naŋ lasê.

Apômtau têtac gêwiŋ lau Israel

2 Apômtau kêsôm gebe “Aê têtac gêwiŋ amac.” Ma amac atu kênac gebe “Aôm têmtac gêwiŋ aêac ŋalêŋ amboac ondoc.” Apômtau kêsôm gebe “Jakob têwa Esau atom me. Mago aê têtac gêwiŋ Jakob, 3 ma têtac gedec Esau. Amboac tonaŋ aê gagôm ênê lôc kêtu gamêŋ sawa ma gawi nê nomlênsêm siŋ gêdêŋ bôcbôm.” 4 Edom embe êsôm gebe “Sêjac aêacnêŋ malac popoc, mago aêac oc akwê ŋapopoc sa êtiam.” Go lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau oc êsôm gebe “Êsêac oc sêkwê sa, go aê jansеŋ su. Ma sêsam êsêac gebe ‘Gamêŋ alôb-alôb’ to ‘Lau taŋ Apômtau têtac ŋandaŋ gêdêŋ êsêac gedeŋ tôŋgeŋ’ naŋ.” 5 Ma amac taôm matemanô oc alic ma asôm gebe “Apômtau eŋ kapôêŋ kêlêlêc Israelnêŋ gamêŋ ŋamadiŋ gêja.”

Apômtau gêjam la dabuŋwaga

6 “Latu ketoc tama sa ma sakiŋwaga ketoc nê ŋatau sa. Ma aê embe jatu tama teŋ ma amboac ondoc atoc aê sa atom. Ma aê embe jatu ŋatau, go amboac ondoc atêc aê atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ gêdêŋ amac dabuŋwaga, taŋ asu ŋoc ŋaê susu naŋ. Ma amac atu kênac gebe’ Aêac asu nêm ŋaê susu amboac ondoc.’ 7 Ŋam gebe amac akêŋ gêŋ sec kêtu da gêsac ŋoc altar. Ma amac atu kênac gebe ‘Aêac ajaiŋ amboac ondoc.’ Ŋam gebe amac taêm gêjam Apômtaunê tebo kêtu gêŋ ŋaôma teŋ. 8 Embe akêŋ bôc matapec êtu da, tonaŋ sec atom me. Embe akôc bôc kêlêc ma gêmac gêgômŋa teŋ, tonaŋ sec atom me. Ôkêŋ gêŋ tau êndêŋ nêm gôliŋwaga eŋ oc etoc gêŋ tau sa ma êlic aôm ŋajam me.” Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonaŋ.

9 Ajôc, amac dabuŋwaga, anam malô Anôtônê ŋalêlôm gebe eŋ taê walô aêac. Amac embe aŋgôm amboac tonaŋgeŋ eŋ oc êŋgamiŋ nê moasiŋ êndêŋ amac me masi. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonaŋ. 10 “Ojae, ŋac teŋ êmoa amac ŋaluŋmaŋ, taŋ ênsaŋ katam auc gebe ja êpô ŋoc altar ŋaômageŋ atom naŋ. Amac ajac aê matocanô ŋajam atom ma gabe jakôc da teŋ aŋga amacnêm sa atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ amboac tonaŋ. 11 Aŋga oc ŋam e gêdêŋ oc kêsêp aêŋoc ŋaê ŋawae kêsa aŋga tenteŋlatunêŋ, ma sêkêŋ da ŋamalu to da selec kêtu aêŋoc ŋaêŋa aŋga gamêŋ samob gebe aêŋoc ŋaê kapôêŋ aŋga tenteŋlatunêŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ. 12 Mago amac asôm gebe ‘Apômtaunê tebo selec atom’ ma akêŋ gêŋ, taŋ taôm adec naŋ, êtu da, tec atoc aêŋoc ŋaê sa atom. 13 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Amac asôm gebe ‘Aêac ôliŋ ŋakam têtu kôm samob tonaŋŋa,’ ma apêc gêdôm aê. Amac abe aê jakôc gêŋ amboac tonaŋ su aŋga amam lemem me. 14 Aê japuc boa ŋac dansaŋ, taŋ gêjac mata bôc selec

ŋajam teŋ, taŋ gêmoa nê toŋ ŋalêlôm naŋ, mago kêkêŋ puliŋ teŋ gêjô kêtu da gêdêŋ Apômtau. Aê kiŋ kapôêŋ, naŋ lau tenteŋlatu samob têtêc aêŋoc ŋaê.

2

1 “Ajôc, amac dabuŋwaga, ŋagôliŋ tau tonec kêkanôŋ amac. 2 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe Amac embe akêŋ taŋem atom ma embe taêm ênam gebe atoc aêŋoc ŋaê sa atom, go japuc boa amac. Ma janam amacnêm mec ôkwi êtu gêŋ japuc boaŋa teŋ. Biŋŋanô, aê gajam nêm mec ôkwi su gebe amac akêŋ taŋem aêŋoc biŋsu atom. 3 Alic acgom, aê jandim amac lemem êŋgic, ma japalip amacnêm bôc daŋa nêŋ tac êpi amac laŋômanô ma jatiŋ amac su aŋga laŋôcnêmŋa. 4 Go amac ajala gebe aê kasakiŋ biŋsu tonaŋ kêtu amacŋa gebe aêŋoc poac, taŋ kamoatiŋ gawiŋ Lewi naŋ, êtu tôŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ. 5 Ŋoc poac gêdêŋ Lewi gebe eŋ êmoa mata jali to êwê kaiŋ biŋmalô ma eŋ etoc aê sa to êtêc ŋoc ŋaê. 6 Eŋ kêdôŋ aêŋoc lêŋ tobiŋŋanôgeŋ ma biŋ keso teŋ kêsa ênê awa atom. Eŋ kêsa nê lêŋ gêwiŋ aê towama ma tobiŋgêdêŋgeŋ to gêjam lau taêsam ôkwi aŋga nêŋ lêŋ sec. 7 Têndôŋ lau sêjala Anôtô ŋanôŋa gêjac dabuŋwaga ŋawae. Lau dêndêŋ êsêac sêna gebe sêŋô ŋoc ŋalêlôm gebe êsêac têtu Apômtau ŋaniniŋ nê jaeŋwaga. 8 Mago amac dabuŋwaga ao sic aŋga intêna gêdêŋ. Ma biŋ, taŋ amac adôŋ naŋ, gêgôm lau taêsam sebeŋ. Amac ajac poac, taŋ kamoatiŋ gawiŋ amac naŋ popoc. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ. 9 Amboac tonaŋ aê kakêŋ lau samob sêpêc gêdôŋ amac to sêlic amac amboac gêŋ ŋaôma gebe amac adaguc ŋoc biŋ, taŋ kakêŋ naŋ, atom ma embe andôŋ aêŋoc lau, go amac apuc êsêac ŋamgeŋ.”

Lau Israel nêŋ kwalec

10 Aêac samob nêŋ tameŋi tageŋ atom. Ma Anôtô tageŋ kêkêŋ aêac atom me. Kêtu asageŋŋa aêac tajac biŋ, taŋ tajac mata gêdêŋ tauŋ naŋ gêŋgic. Ma kêtu asageŋŋa aêac tasu poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ nêŋ mimi naŋ susu. 11 Lau Juda sêjac biŋ, taŋ sêjac mata gêdêŋ Anôtô naŋ, popoc ma sêgôm gêŋ alôb-alôb aŋga Israel to Jerusalem. Êsêac sêjaiŋ lôm dabuŋ, taŋ Apômtau têtac gêwiŋ naŋ. Ŋacwaga sêjam lauo, taŋ sêjam sakiŋ anôtôi jaba naŋ. 12 Apômtau enseŋ ŋac, taŋ gêgôm gêŋ amboac tonaŋ naŋ, sumaŋ ma eŋ êwê kaiŋ aêacnêŋ lau, taŋ sêkêŋ da gêdêŋ lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau naŋ, êtiam atom.

13 Ma gêŋ tonec amac agôm amboac tonaŋgeŋ. Amac agadê Apômtaunê altar ŋa matemsulu to nêm taŋi ma nêm oliŋ gebe eŋ êkôc da, taŋ akôc amêŋ naŋ, sa kêtiam atom. 14 Ma amac atu kênac gebe “Kêkôc sa atom kêtu ageŋŋa.” Ŋam gebe amac asap biŋ, taŋ ajac mata gêdêŋ lauo naŋ, ajam gêdêŋ amac ŋapalêgeŋ naŋ popoc. Eŋ kêtu nêm kêpuctôŋo ma aôm kôsap biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ eŋ naŋ tulu. Biŋ taŋ gôjac mata kôkô Anôtô laŋônêm gebe ôsap eŋ tôŋ naŋ. 15 Anôtô gêgôm amagêc nêm awê atu ôli to katu tageŋ atom me. Ma eŋ gêgôm tonaŋ kêtu ŋam ondocŋa. Ŋam gebe amagêc atap gôlôac, taŋ têtu Anôtônê ŋapalê ŋanôgeŋ naŋ sa. Amboac tonaŋ ajop taôm gebe nêm teŋ êwi nê awê, taŋ gêjam gêdêŋ eŋ ŋac matacgeŋ naŋ, siŋ atom. 16 Apômtau Israelnêŋ Anôtô kêsôm gebe “Aê gadec mêtê awê to ŋac sêwi tauŋ siŋŋa. Aê têtac sec embe amacnêm teŋ êŋgôm mêtê sec tonaŋ êndêŋ nê awê. Amboac tonaŋ ajop taôm gebe anac biŋ, taŋ ajac mata naŋ, popoc atom ma asap nêm lauo tôŋ.”

Bêc mêtôcŋa kêdabiŋgac

17 Amac asakam Apômtau ŋa nêm biŋ. Mago amac asôm gebe “Aêac agôm eŋ ôli ŋakam kêsa ŋa asageŋ.” Agôm ŋa biŋ tonec gebe “Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau gêlic lau, taŋ sêgôm sec naŋ ŋajam. Ma eŋ têtac ŋajam kêtu êsêacŋa.”

Ma amac atu kênac biŋ teŋ gebe “Anôtô taŋ oc êmêtôc biŋ naŋ, gêmoa ondoc. *

3

1 “Alic acgom, aê oc jasakiŋ ŋoc ŋacjaeŋ gebe êmansaŋ aêŋoc intêna. Ma Apômtau, taŋ amac asom amoa naŋ, gaôgeŋ mêŋêô lasê nê lôm dabuŋ. Ŋacjaeŋ taŋ amac akêŋ matem naŋ, oc êwac ma êsôm ŋoc poac, taŋ kamoatiŋ naŋ lasê. 2 Mago asa êtôm gebe êpuc tau tôŋ êndêŋ bêc eŋ êmêŋŋa. Asa oc êtôm gebe êmoa êndêŋ eŋ êô lasêŋa.

“Eŋ oc êtôm ŋac-kêpac-kiwaga nê ja to ŋac-kêkwasiŋ-obowaga nê sop. 3 Eŋ oc êmêŋ gebe êmêtôc biŋ amboac ŋac, taŋ gêgôm silber to gold ŋakêŋkêŋ kêsa naŋ, ma amboac ŋac-kêpac-kiwaga gêjam nê kôm, naŋ Apômtau oc êŋgôm Lewi latui têtu selec gebe sêkêŋ da gêdêŋ êndêŋ Apômtau. 4 Go da, taŋ lau Juda to lau Jerusalem sêkêŋ gêdêŋ Apômtau naŋ, ênac eŋ mataanô ŋajam êtôm andaŋgeŋ.”

5 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jawac gebe jawa amac sa ŋagaôgeŋ êndêŋ laubeŋ to lau mockaiŋo to mockaiŋŋa ma dansaŋwaga to êsêac, taŋ sêsau sêôc kômwaga nêŋ mone ma onaŋ sêgôm awêtuc to mosêbu sec to têtu kasec lau jaba ma têtêc aê atom naŋ.

Takêŋ geŋ lemelu-lemelu (10-10) ŋateŋ endeŋ Apômtau

6 “Aê Apômtau, gajam tauc ôkwi atom. Ma amac amboac tonaŋgeŋ Jakob latui ŋawakuc amoa ŋapaŋ amboac amoa amboac tonaŋgeŋ. 7 Amac akac taôm su aŋga aêŋoc biŋsu kêtôm nêm mimi ma agôm biŋsu tau ŋanô kêsa atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe Amu andêŋ aê amêŋ êtiam, go aê jandêŋ amac jawac. Mago amac asôm gebe ‘Aêac amu awac amboac ondoc.’ 8 Aê jatu kênac gebe Kêtôm gebe ŋac teŋ êmbuli Anôtô auc me masi. Ma amac tec abuli aê aucgoc. 9 Aê kapuc boa amacnêm lau samob gebe abuli aê auc. 10 Akôc nêm gêŋ lemelu-lemelu ŋateŋ samob amêŋ andu tajac gêŋ saŋa gebe gêŋ taniŋŋa ênêc ŋoc andu. Ansaê aê acgom, go amac oc alic gebe aê oc jalêc undambê ŋakatam su ma jansêwa moasiŋ ŋajamanô wacêpi amac. 11 Aê oc jatiŋ wagô su gebe senseŋ amacnêm gêŋ ŋanô su atom. Ma nêm kôm wainŋa oc ênam ŋanô. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ. 12 Go lau tenteŋlatu samob aweŋ oc êôc amac gebe amacnêm gamêŋ êtu gamêŋ têntac ŋajam ŋa teŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ.”

Anôtô gêjac mata nê moasiŋ

13 Apômtau kêsôm gebe “Amac awem ola gêdêŋ aê. Ma asôm gebe ‘Aêac asôm biŋ ondoc kêpi aôm.’ 14 Amac asôm gebe ‘Tanam sakiŋ Apômtau ŋaŋanô masi. Daŋgôm nê biŋ ŋanô êsa ma tasêlêŋ toŋalêlôm ŋawapacgeŋ tamoa lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau laŋônêm oc ŋajam amboac ondoc. 15 Tec aêac talanem tetoc-tauŋ-sawaga gebe lau sec têtap kôm ŋanôgeŋ sa atom, êsêac embe sênsaê Anôtô ŋa nêŋ lêŋ sec, mago sêwê ŋagêjô sa amboac tonaŋgeŋ.’ ”

16 Go lau, taŋ têtêc Apômtau naŋ, sêjam biŋgalôm gêdêŋ tauŋ. Ma Apômtau kêkêŋ taŋa ma gêŋô biŋ, taŋ êsêac sêsôm naŋ. Ma teto lau, taŋ têtêc Apômtauŋa ma tetoc eŋ sa naŋ, nêŋ ŋaê kêsêp buku teŋ sêkô eŋ laŋônêmŋa. 17 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe “Êsêac oc têtu ŋoc lau. Êndêŋ bêc, taŋ aê jakêŋ naŋ, êsêac oc têtu aê tauc ŋoc gêŋ. Ma aê taêc walô êsêac êtôm tama, taŋ taê walô nê latu, taŋ gêjam sakiŋ eŋ naŋ. 18 Êndêŋ tonaŋ amac oc alic êtiam gebe asageŋ gêwa ŋac gêdêŋ ma ŋac alôb-alôb to ŋac, taŋ gêjam sakiŋ aê ma teŋ, taŋ gêjam sakiŋ aê atom naŋ gêŋgic.”

---

* **2:17:** Gebe enseŋ êsêac su aŋga nêŋ kôm to sakiŋ.

4

Apômtaunê bêc oc êmêŋ

1 “Alicgac me, bêc tau oc êmêŋ, naŋ tetoc-tauŋ-sawaga to sêgôm secwaga
samob ja oc êniŋ êsêac amboac oba. Êndêŋ bêc tonaŋ ja oc êniŋ êsêac su e
nêŋ ŋawakac to ŋalaka ŋapopoc malamê samucgeŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ
Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ. 2 Mago amac, taŋ atêc aêŋoc ŋaê naŋ, ŋoc ŋaclai
ênam kêsiŋa oc êpô amac amboac oc ma oc ŋawê êŋgôm amac ôlim ŋajam êsa.
Amac oc amboaŋ to amoa ŋajam amboac bulimakao ŋalatu wakuc, taŋ sêsa
aŋga sapa naŋ. 3 Êndêŋ bêc aê jaŋgôm tonaŋ ŋanô êsaŋa amac oc aka lau alôb-
alôb tôŋ gebe êsêac têtôm wao, taŋ gêc aŋga emtapa ŋalabu. Lausiŋ undambêŋa
nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ.

4 “Taêm ênam biŋ, taŋ ŋoc sakiŋwaga Mose kêdôŋ naŋ. Biŋsu to ŋagôliŋ, taŋ
kakêŋ gêdêŋ eŋ aŋga lôc Horeb (Sinai) kêtu lau Israel samobŋa naŋ.

5 “Alic acgom, aê oc jasakiŋ propete Elia êndêŋ amac êmuŋ Apômtaunê bêc
kapôêŋ to ŋawapac kaiŋ teŋ êwac. 6 Eŋ oc ênam tameŋi nêŋ ŋalêlôm ôkwi êndêŋ
nêŋ ŋapalê, ma ŋapalênêŋ êndêŋ tameŋi. Embe masi, aê oc jawac ma japuc boa
amacnêm gamêŋ.”

Ŋawae Ŋajam **kêtô**m
MATAI KETO

Ŋawae ŋajam kêtôm Matai Keto nec gêjac jaeŋ ŋajam tonec ŋamiŋ gebe Kilisi (Mesia, Kêsiwaga), taŋ Anôtô gêjac mata eŋ naŋ, Jesu tau. Biŋ taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ nê lau gêc Biŋlênsêm Laŋgwa naŋ, eŋ gêgôm ŋanô kêsa kêpi ŋac tau tonaŋ. Jesu têna kêkôc eŋ aŋga lau Juda nêŋ, taŋ eŋ ŋapalêgeŋ gêmoa êsêac ŋaluŋ e kêtu kapôêŋ naŋ, mago ŋajam gêlam gêdeŋ êsêac lau Juda tauŋgeŋ nê atom, kepeŋ ŋamalac pebeŋ kêtôm nom ŋagamêŋgeŋ gêwiŋ.

Matai kêdênaŋ nê Ŋawae Ŋajam ŋatitipgeŋ ŋapep. Eŋ gêjac m gêdêŋ Jesu têna kêkôc eŋ ŋamiŋ, go keto Jesu gêliŋ saŋgu ma Sadaŋ kêlêtom eŋ ŋabiŋ. Go gelom eŋ kêkôc nê sakiŋ Mesiaŋa sa ŋamiŋ gebe gêjam mêtê to kêdôŋ lau ma gêgôm gêmac ôliŋ ŋajam kêsa jagêmoa Galilaia ŋagameŋ naŋ. Su go keto Jesu aŋga Galilaia gêja Jerusalem ŋabiŋ, gocgo gêjac miŋ gêŋ samob, taŋ kêtap eŋ sa gêdêŋ nê woke ŋamuŋa naŋ, e jagêdêŋ sêjac eŋ kêpi ka ma Anôtô gêŋu eŋ mata jali gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ.

Biŋ tê Ŋajam tau gebe êwaka sa ênêc awêgeŋ nê, ŋateŋ tonec gebe Jesu eŋ kêdôŋsêga kapôêŋ tau eŋgoc, taŋ gêwa Anôtônê Biŋsu sa amboac ŋatau eŋ ma kêsôm Anôtônê Gamêŋ ŋawae lasêgeŋ. Biŋ taŋ eŋ kêdôŋ-kêdôŋ naŋ, sejoŋ ŋagêdô samob sa gêc ŋasêbu kapôêŋ 5 tonec gebe (1) Biŋ Lôcŋa, taŋ eŋ gêwa lau Gamêŋ Undambêŋa nêŋ ŋam sa gebe sêpô lêna tauŋ kêtu Mêtêŋa to ŋalêlôm ŋawapac ma têntac malô to sebe sêŋgôm Anôtônê biŋ êtu tôŋŋa ma taeŋ walô lau to geŋŋa to ŋalêlôm ŋawa ma sê wama tauŋŋa to sêjanda êsêac kêtu Anôtônê biŋŋa. Go gêwa êsêacnêŋ koleŋ to nêŋ lêŋ ŋam ma Anôtônê moasiŋ to nê ŋagêjô êjam ma sêŋgôŋ mateŋ jali ŋawasi ŋam sa amboac tonaŋ (môkêlatu 5-7); (2) Jesu kêkêŋ nê ŋacseŋomi 12 sêja ma gêwa nêŋ sakiŋ ŋam sa gêdên êsêac (môkêlatu 10); (3) biŋgôliŋ kêpi Gamêŋ Undambêŋa ŋamŋa (môkêlatu 13), (4) tanac dabiŋ tauŋŋa gêjac Jesunê lau samob ŋawae (môkêlatu 18); go (5) Jesu geoc biŋ nom tonec ŋatêm ênac pep to Anôtônê Gamêŋ mêŋêsaŋa ŋabiŋ lasê (môkêlatu 24-25).

Ŋadênaŋ

1. Jesunê mimi ŋam to têna kêkôc eŋ ma gêmoa ŋapalêgeŋŋa ŋamiŋ 1:1–2:23
2. Ŋackêsagu Joaŋ nê sakiŋ 3:1-12
3. Jesu gêliŋ saŋgu ma Sadaŋ kêlêtôm eŋ 3:13–4:11
4. Jesu kêkôc nê sakiŋ sa gêmoa Galilaia 4:12–18:35
5. Jesu gêwi Galilaia siŋ gêja Jerusalem 19:1–20:34
6. Jesunê woke ŋamuŋa aŋga Jerusalem to malac, taŋ gêc malac tau ŋagala naŋ 21:1–27:66
7. Apômtau gêdi sa ma geoc tau lasê ŋamiŋ 28:1-20

Jesu Kilisi nê ŋam
(Luk 3:23-38)

1 Abraham latu Dawid nê latu Jesu Kilisi nê ŋam ŋabuku tonec.

2 Abraham kêka Isak lasê, Isak kêka Jakob lasê, Jakob kêka Juda to lasitêwai lasê, 3 Juda kêka Peres agêc Sera lasê, Tamar kêkôc êsêagêc, Peres kêka Hesron lasê, Hesron kêka Aram lasê, 4 Aram kêka Aminadab lasê, Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, 5 Salmon kêka Boas lasê, Rahab kêkôc eŋ, Boas kêka Obed lasê, Rut kêkôc eŋ, Obed kêka Isai lasê, Isai kêka kiŋ David lasê.

6 Dawid kêka Salomo lasê, Urianê awê kêkôc eŋ, 7 Salomo kêka Rehoboam lasê, Rehoboam kêka Abia lasê, Abia kêka Asa lasê, 8 Asa kêka Josapat lasê,

Josapat kêka Joram lasê, Joram kêka Usia lasê, 9 Usia kêka Jotam lasê, Jotam
kêka Ahas lasê, Ahas kêka Hesekia lasê, 10 Hesekia kêka Manase lasê, Manase
kêka Amos lasê, Amos kêka Josia lasê, 11 Josia kêka Jekonia to lasitêwai lasê
gêdêŋ taŋ sêŋgôŋ gamêŋ jaba Babel naŋ.
12 Sêŋgôŋ gamêŋ jaba Babel su acgom, go Jekonia kêka Sealtiel lasê, Sealtiel
kêka Serubabel lasê, 13 Serubabel kêka Abiud lasê, Abiud kêka Eliakim lasê,
Eliakim kêka Asor lasê, 14 Asor kêka Sadok lasê, Sadok kêka Akim lasê, Akim
kêka Eliud lasê, 15 Eliud kêka Eleasar lasê, Eleasar kêka Matan lasê, Matan kêka
Jakob lasê, 16 Jakob kêka Josep, taŋ gêjam Maria naŋ lasê, ma awê tau tonaŋ
kêkôc Jesu, taŋ, sêsam eŋ sebe Kilisi naŋ.
17 Gôlôac samob tonaŋ ŋai aŋga Abrahamnê e gêdêŋ Dawid naŋ nêŋ ŋadênaŋ
14, ma aŋga Dawid e gêdêŋ sêŋgôŋ gamêŋ jaba Babel naŋ nêŋ ŋadênaŋ 14, ma
gêdêŋ sêŋgôŋ gamêŋ jaba Babel e gêdêŋ Kilisi tau naŋ nêŋ ŋadênaŋ 14.

Jesu kêtu ŋamalac
(Luk 2:1-7)

18 Jesu Kilisi kêtu ŋamalac ŋalên tau tonec. Êsêac sê ênê tana Maria gêdêŋ
Josep. Agêc sêmoa sêwiŋ tauŋ atom e sêlic awê tau taê aŋga Ŋalau Dabuŋ nê.
19 Ma ênê akweŋ Josep eŋ ŋac gêdêŋ gebe êŋgôm awê tau maja êsa atom, tec
gebe êwi eŋ siŋ kelecgeŋ. 20 Taê gêjam biŋ tonaŋ gêmoa e Apômtaunê aŋela geoc
tau lasê to gêsuŋ mê gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Dawidnê latu Josep, taêm dani
taôm atom, ôkôc nêm awê Maria sa wacêŋgôŋ êwiŋ aôm, gebe eŋ taê aŋga Ŋalau
Dabuŋ nê. 21 Eŋ oc êkôc latu teŋ, naŋ ôê ênê ŋaê gebe Jesu, gebe eŋ êsi nê lau
su aŋga nêŋ sec to ênam êsêac kêsi.”
22 Biŋ samob tonaŋ ŋai ŋanô kêsa gebe Apômtaunê biŋ, taŋ kêkêŋ propete
awasuŋ kêsôm lasê naŋ, êtu anô gebe
23 “Alic acgom, awêtakiŋ teŋ taê e êkôc latu teŋ,
ma sê ênê ŋaê gebe Imanuel!” (tanam ôkwi gebe
“Anôtô mêŋgêwiŋ aêac.”)
24 Josep gêc mê e mata gêlac ma gêgôm kêtôm Apômtaunê aŋela kêsakiŋ eŋ,
tec jakêkôc nê awê sa mêŋgeŋgôŋ gêwiŋ eŋ, 25 ma gêjac jaê eŋ ŋapep e kêkôc
latu su, ma gê ênê ŋaê gebe Jesu.

2

Lau mêtê aŋga oc ŋam

1 Jesu têna kêkôc eŋ aŋga Betlehem Judaiaŋa gêdêŋ kiŋ Herodo nê têm su, ma
lau samuc nêŋ lau mêtê aŋga oc ŋam jasêô lasê Jerusalem 2 ma têtu kênac gebe
“Judanêŋ kiŋ, ŋapale wakuc naŋ, gêmoa ondoc. Aêac alic ênê utitalata aŋga oc
ŋam su, tec abe mêŋapôŋ aeŋduc êndêŋ eŋ.” 3 Kiŋ Herodo gêŋô e kêtakê ŋanô,
ma lau Jerusalemŋa samob amboac tonaŋ. 4 Tec kêkalem launêŋ dabuŋsêga
to biŋsutau samob sa jakêtu lêsu êsêac ŋapep gebe “Kilisi oc têna êkôc eŋ aŋga
ondoc.” 5 Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe “Aŋga Betlehem Judaiaŋa gebe propete
keto amboac tonec gebe
6 ‘Aôm Betlehem gamêŋ Judaŋa,
taŋ kôtu kasêga Judaŋa ŋamôkê sauŋ-sauŋma atom,
gebe kasêga teŋ mêŋêsa aŋga aômnêm,
taŋ ejop ŋoc lau Israel.’ ”
7 Herodo gêŋô su, go kêkalem lau mêtê kelecgeŋ gebe sêndêŋ eŋ sêna ma kêtu
Iêsu noc utitalata mêŋgêô lasêŋa gêdêŋ êsêac. 8 Go kêkêŋ êsêac sêja Betlehem
ma kêsôm gebe “Naatu kênac ŋapalê tau ansiŋ sugeŋ e embe atap eŋ sa, naŋgo
mêŋasôm ŋawae êndêŋ aê gebe tauc wacjapôŋ ocduc amboac tonaŋ.” 9 Sêŋô
kiŋnê biŋ su, go dêdi sêja. Ma utitalata, taŋ sêlic aŋga oc ŋam naŋ, kêsêlêŋ

gêmuŋ êsêac e jakêkô gamêŋ, taŋ ŋapalê gêc naŋ ŋaô. 10 Sêlic utitalata tau e têntac ŋajam ma têtu samuc ŋanô. 11 Sêsô andu ŋalêlôm sêja e sêlic ŋapalê agêc têna Maria, tec sêu tauŋ ma sêpôŋ aeŋduc gêdêŋ eŋ, go sêŋa nêŋ talu ma sê awa gold to katêkwi ma lakisia ŋajam-ŋajam sa jasêkêŋ gêdêŋ eŋ.
12 Ma Anôtô kêkêŋ puc êsêac ŋa mê gebe sêmu sêndêŋ Herodo sêna atom, tec sêc sêsa intêna teŋ sêmu sêja nêŋ gamêŋ.

Josep kêkôc nê gôlôac sa sêja Aiguptu

13 Êsêac sêc sêja su, go Apômtaunê aŋela geoc tau lasê gêdêŋ Josep ŋa mê ma kêsôm gebe "Ôndi sa ma ôkôc ŋapalê agêc têna sa aêc asap Aiguptu ana, naôŋgôŋ ônê jakêŋ biŋ aôm acgom, gebe Herodo kêtu kêka-kêka gebe ênac ŋapalê êndu." 14 Tec Josep gêdi sêc kêkôc ŋapalê agêc têna sa gêdêŋ gêbêc, ma sêc sêsêp Aiguptu sêja. 15 Jasêmoa tonaŋ e Herodo gêmac êndu acgom, gebe biŋ taŋ Apômtau kêkêŋ propete kêsôm lasê gebe
"Aê gamôêc ŋoc Latuc aŋga Aiguptu gêmêŋ" naŋ êtu anô.

Herodo gêjac ŋapalê dedec êndu

16 Gêdêŋ taŋ Herodo kêjala gebe lau mêtê sêsau eŋ naŋ, eŋ têtac ŋandaŋ kapôêŋ ma kêjatu lau gebe sênac ŋapalê ŋac aŋga Betlehem to gamêŋ ŋamadiŋ, taŋ nêŋ jala tageŋ to luagêc naŋ, samob êndu kêtom ŋasawa, taŋ eŋ kêtu lêsu biŋ gêdêŋ lau mêtê naŋ. 17 Gêdêŋ tonaŋ biŋ, taŋ propete Jeremia kêsôm lasê naŋ, kêtu anô gebe
18 "Sêŋô aweŋ ŋaonda aŋga Rama,
sêwakic to têtaŋ taŋiboa ŋanô,
gebe Rahel kêtaŋ nê gôlôac,
ma sêjam malô-malô eŋ e kêtôm atom,
gebe sêjaŋagac."

Sêkôc ŋapalê Jesu aŋga Aiguptu gêmu gêmêŋ

19 Herodo gêmac êndu su acgom, go Apômtaunê aŋela geoc tau lasê gêdêŋ Josep aŋga Aiguptu ŋa mê 20 ma kêsôm gebe "Ôndi s ma ôkôc ŋapalê agêc têna sa amu ana gamêŋ Israel, gebe êsêac, taŋ sêgôm gêŋlêlôm sebe senseŋ ŋapalê naŋ, sêmac êndugac." 21 Tec Josep gêdi sa, kêkôc ŋapalê agêc têna sa ma sêc sêja gamêŋ Israel. 22 Gêŋô Arkelaus kêtu kiŋ Judaiaŋa gêjô tama Herodo su ŋawae e kêtêc tau gebe êna tônê atom, tec gêc mê kêkêŋ puc eŋ ma gêc kêtaiŋ taugeŋ gêja gamêŋ Galilaiaŋa. 23 Jagêô laeê malac teŋ ŋaê Nasaret ma gêŋgôŋ tonaŋ gebe propetenêŋ biŋ êtu tôŋ gebe "Êsêac sêsam eŋ gebe ŋac Nasareneŋa."

3

Ŋackêsagu Joaŋ gêjam mêtê
(Mar 1:2-8; Luk 3:1-18; Joaŋ 1:19-28)

1 Gêdêŋ têm tonaŋ ŋackêsagu Joaŋ kêpoa lasê ma gêjam mêtê gêmoa gamêŋ sawa Judaiaŋa 2 ma kêsôm gebe "Anam taôm ôkwi gebe gamêŋ undambêŋa kêdabiŋgac." 3 Ŋac tau tonaŋ, tec propete Jesaia kêsôm biŋ kêpi eŋ gebe
"Ŋac teŋ gêmôêc awa tonec gêmoa gamêŋ sawa gebe
'Amansaŋ gamêŋ Apômtau êsêlêŋŋŋa
to amêtoc ênê intêna solop.' "
4 Joaŋ tau tonaŋ kêsô ŋakwê bôc kamele ŋaôlilu to kêjandiŋ ômbiŋkap bôc ŋaôlic gêc dambêpalê, ma geŋ wagô to lêp kêtu nê mo. 5 Gêmoa tonaŋ, go lau Jerusalem to Judaia samob ma gamêŋ Jordanŋa samob sêwê sêsa dêdêŋ eŋ sêja. 6 Êsêac seoc nêŋ sec lasê, go kêsagu êsêac aŋga bu Jordan.

7 Joaŋ gêlic Parisai to Sadukai nêŋ taêsam sêmêŋ gebe ênsaŋgu êsêac, tec
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Moac ŋalatu amac, asa gêwa sa gêdêŋ amac gebe
awê Anôtônê têtac ŋandaŋ, taŋ oc mêŋêsa naŋ sa. 8 Asa nêm lêŋ êwa amac sa
gebe ajam taôm ôkwi. 9 Taêm êka to asôm êndêŋ taôm gebe Abraham kêtu aêac
tameŋi, nec atom. Aê jasôm êndêŋ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êŋu poc tonec
ŋai sa têtu Abrahamnê latui. 10 Ki ŋamata gêdêŋ kawakac tec gêc. Amboac
tonaŋ ka samob, taŋ sêjam ŋanô ŋajam atom naŋ, oc êsap su ma êmbaliŋ êpi
ja êna. 11 Aê tec kasagu amac ŋa bu anam taôm ôkwiŋa, ma ŋac, taŋ êndaŋguc
aê naŋ, nê ŋaclai kêlêlêc aê su, ma aê katôm atom gebe jaŋgeŋ ênê atapa. Ŋac
tonaŋ oc ênsaŋgu amac ŋa Ŋalau Dabuŋ to ja. 12 Eŋ lêma kêkam lala sekoloŋ
gêŋŋa gebe êtiŋ gêŋ ŋapaôma ma ênac ŋanô sa êpi nê andu-gêŋŋanôŋa êna, go
ŋapaôma êkêŋ êpi ja, taŋ êsa ŋapaŋ naŋ.”

Joaŋ kêsagu Jesu aŋga Jordan
(Mar 1:9-11; Luk 3:21-22)

13 Gêdêŋ tonaŋ tec Jesu aŋga Galilaia jagêô lasê Jordan gêdêŋ Joaŋ gebe
ênsaŋgu eŋ. 14 Mago Joaŋ gêjac jao tau gebe “Aôm ônsaŋgu aê acgom, go
ŋajam. Amboac ondoc gôdêŋ aê gômôêŋ.” 15 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Galoc
ondecgeŋ gebe gêjac aêgêc ŋawae gebe daŋgôm biŋ, taŋ Anôtô kêjatu naŋ, ŋanô
êsa.” Go Joaŋ kêkêŋ gêwiŋ eŋ. 16 Jesu gêliŋ saŋgu su, go gacgeŋ kêpi aŋga bu
gêmêŋ, ma undambê gêŋa e gêlic Anôtônê Ŋalau amboac balôsi kêsêp maŋgêsac
eŋ ŋaô. 17 Ma awa teŋ kêsa aŋga undambê gebe “Aêŋoc Latuc tau tonec, tec
têtac gêwiŋ eŋ to galic eŋ ŋajam.”

4

Sadaŋ kêlêtôm Jesu
(Mar 1:12-13; Luk 4:1-13)

1 Gêdêŋ tonaŋ Ŋalau Dabuŋ gêwê Jesu kêsa gamêŋ sawa gêja gebe Sadaŋ
êlêtôm eŋ. 2 Ma Jesu gêjam dabuŋ mo geleŋŋa 40 ma gêbêcauc 40 e mo gêjô
eŋ. 3 Go Sadaŋ jakêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm embe Anôtônê latu, go ôsôm poc
tonec ŋai êtu mo.” 4 Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Teto gêc gebe

‘Mo tageŋ êôc ŋamalac tôŋ atom, biŋ samob, taŋ kêsa Anôtô awa naŋ, tec gêôc
eŋ tôŋ.’ ”

5 Go Sadaŋ kêkôc eŋ agêc sêpi malac dabuŋ sêja jaketoc eŋ kêkô lôm dabuŋ
ŋasalôm ŋalami, 6 ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm
ôna gebe teto gêc gebe

‘Eŋ oc êsakiŋ nê aŋela êtu aômŋa mêŋêsip aôm ŋa lemeŋ,
gebe ôndiŋ amkaiŋ êpi poc atom.’ ” 7 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Teto teŋ kêtiam
gêwiŋ gebe

‘Ônsaê Apômtau aômnêm Anôtô atom.’ ” 8 Go Sadaŋ kêkôc eŋ agêc sêpi lôc baliŋ
teŋ sêja jakêtôc gamêŋ nomŋa samob toŋawasi gêdêŋ eŋ 9 ma Kêsôm
gebe “Aôm embe ôpôŋ amduc to oteŋ mec êndêŋ aê, oc jaliŋ gêŋ tonec
ŋai samob su êndêŋ aôm êwac.” 10 Go Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Sadaŋ,
ôkôc taôm sa ôêc ôna gebe teto gêc gebe

‘Ôpôŋ amduc êndêŋ Apômtau, aômnêm Anôtô,
to ônam sakiŋ eŋ taugeŋ.’ ” 11 Go Sadaŋ gêwi eŋ siŋ, ma aŋela mêŋsêjam sakiŋ
gêdêŋ eŋ.

Jesu gêja Galilaia ma gêjac m nê kôm mêtêŋa
(Mar 1:14-15; Luk 4:14-15)

12 Jesu gêŋô sêkôc Joaŋ tôŋ ŋawae su ma kêtaiŋ tau su gêja Galilaia. 13 Go
gêwi Nasaret siŋ jagêŋgôŋ Kapanaum, taŋ gêc gamêŋ Sebulon to Naptali jabaŋ
bugêjactoŋŋa, 14 gebe biŋ, taŋ propete Jesaia kêsôm naŋ, êtu anô gebe
15 “Gamêŋ Sebulon to gamêŋ Naptali,
taŋ gêc kêkanôŋ bugêjactoŋ aŋga Jordan ŋamakeŋ ônêŋa naŋ,
lau samuc nêŋ Galilaia.
16 Lau taŋ sêŋgôŋ gêsuŋbôm naŋ, sêlic ja kapôêŋ teŋgoc,
ma êsêac, taŋ sêŋgôŋ gêmac ŋagamêŋ ŋakesec naŋ, nêŋ ja mêŋkêpigac.”
17 Gêdêŋ tonaŋ Jesu gêjam mêtê gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêŋ
undambêŋa kêdabiŋgac.”

Jesu kêkalem lau iŋa aclê
(Mar 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 Jesu kêsêlêŋ gêmoa bugêjactoŋ Galilaiaŋa e gêlic ŋaclagêc lasi, Simon, taŋ
sêsam eŋ gebe Petere naŋ, agêc lasi Andrea sêkêŋ wasaŋ sêmoa, gebe êsêagêc
ŋac ulu iŋa. 19 Tec kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Andaŋguc aê ma oc jakêŋ amagêc
alô ŋamalac.” 20 Tec gacgeŋ dedec nêŋ wasaŋ gêc ma têdaguc eŋ.
21 Gêwi gamêŋ tau siŋ ma kêsêlêŋ gêja e gêlic ŋac teŋ agêc lasi kêtiam, Sebedai
latuagêc Jakobo agêc lasi Joaŋ, sêŋgôŋ waŋ sêwiŋ tameŋi Sebedai tau sêbênôc
nêŋ wasaŋ sêmoa, go gêmôêc êsêagêc. 22 Tec gacgeŋ dedec waŋ totameŋigeŋ
kêpoac ma têdaguc eŋ sêja.

Jesu gêjam sakiŋ lau
(Luk 6:17-19)

23 Go Jesu kêsêlêŋ gêjac laoc Galilaia ŋagamêŋ samob ma kêdôŋ êsêac aŋga
nêŋ lôm to gêjam mêtê kapi ŋawae ŋajam Anôtônê gamêaŋŋa ma gêgôm launêŋ
gêmac to ôliŋ ŋasec tokaiŋtokaiŋ ŋajam kêsa. 24 Ma ênê wae kêsa gêjam gamêŋ
Surianŋa samob auc, tec sejoŋ lau ŋasec samob dêdêŋ eŋ sêja, lau togêmac
tokaiŋ-tokaiŋ ma toŋandaŋ ŋagêdô ma lau, taŋ ŋalau sec gêgôm êsêac to meloc
kêtê êsêac ma ŋatêkwa kêtu goloŋ naŋ, ma gêgôm êsêac ôliŋ ŋajam kêsa samob.
25 Ma lau taêsam aŋga Galilaia to Malaclemeŋlu ma aŋga Jerusalem to Judaia
ma Jordan ŋamakeŋ ônêŋa têdaguc eŋ.

5

Biŋ lôcŋa

1 Jesu gêlic lau taêsam, tec kêpi lôc teŋ e jagêŋgôŋ sic, ma nê ŋacseŋomi dêdêŋ
eŋ sêja. 2 Go gêôc awa sa ma kêdôŋ êsêac to kêsôm gebe

Jesu awa gêôc lau
(Luk 6:20-23)

3 “Aê aoc êôc êsêac, naŋ sêpô lêna tauŋ kêtu mêtêŋa,
gebe gamêŋ undambêŋa kêtu êsêacnêŋ.
4 Aê aoc êôc êsêac, naŋ ŋalêlôm ŋawapac,
gebe Anôtô oc ênac êsêac têntac tôŋ.
5 Aê aoc êôc êsêac, naŋ nêŋ ŋalêlôm malô,
gebe êsêac têtap gêŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ sa.
6 Aê aoc êôc êsêac, naŋ nêŋ êka
ŋanô gebe sêeŋgôm biŋ, taŋ Anôtô
kêjatu naŋ ŋanô êsa,
gebe Anôtô oc êmoasiŋ êsêac.
7 Aê aoc êôc êsêac, naŋ taêŋ walô lau,
gebe Anôtô oc taê walô êsêac.
8 Aê aoc êôc êsêac, naŋ nêŋ ŋalêlôm ŋawa,

gebe oc sêlic Anôtô.
9 Aê aoc êôc êsêac, naŋ sê wama lau,
gebe Anôtô oc êsam êsêac gebe latui.
10 Aê aoc êôc êsêac, naŋ ŋamalac
êjanda êsêac kêtu sêgôm biŋ,
taŋ Anôtô kêjatu naŋ, ŋanô kêsa,
gebe gamêŋ undambêŋa kêtu êsêacnêŋ.
11 “Aê aoc êôc amac tec ŋamalac sêmbu to sêjanda amac ma sêŋgôliŋ biŋ ŋakaiŋ gwalêkiŋ êpi amac êtu aêŋa. 12 Têmtac ŋajam ma atu samuc, gebe nêm ŋagêjô kapôêŋ gêc undambê, gebe amac masigeŋ ma sêgôm propete laŋgwa amboac tonaŋ.

Biŋ nom ŋagwêc to ŋajaŋa
(Mar 9:50; Luk 14:34-35)

13 “Nom ŋagwêc amac. Gwêc embe ŋamakic ênaŋa, oc daŋgôm ŋamakic êsa êtiam amboac ondoc, kêtu secgac. Tambaliŋ siŋ ma lau sêka tôŋ.
14 “Nom ŋaja amac. Malac teŋ embe ênêc lôc, oc êsiŋ tau ôkwi êtôm atom.
15 Embe têtuŋ ja sa, go sêŋgênduc ŋa suc auc atom, tetoc êkô jakaiŋ ŋaô, go êpô lau samob, taŋ sêmoa andu ŋalêlôm naŋ. 16 Amboac tonaŋ nêm ja ŋawê êsa êpô ŋamalac, gebe sêlic amacnêm koleŋ ŋajam ma sêlambiŋ Tamemi undambêŋa.

Biŋ kêpi biŋsu

17 “Taêm anam gebe aê gameŋ kêtu janseŋ Mosenê biŋsu to propetenêŋ biŋ samob suŋa atom. Gamêŋ kêtu janseŋ suŋa atom, kêtu jaŋgôm êtu tôŋŋa.
18 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Undambê to nom oc ênaŋa ma ŋatalô sepeŋ to sêmôêŋa ŋasauŋ teŋ oc ênaŋa aŋga Mosenê biŋsuŋa atom e samob êtu tôŋ acgom. 19 Amboac tonaŋ, ŋac teŋ embe êwi biŋsu tonaŋ ŋasauŋanô teŋ siŋ ma êndôŋ lau êtôm tonaŋ, oc sêsam eŋ gebe ŋapalê sauŋ ec teŋ aŋga gamêŋ undambêŋa. Ma ŋac teŋ embe êmansaŋ to êndôŋ biŋ tau, oc sêsam eŋ gebe ŋac kapôêŋ aŋga gamêŋ undambêŋa. 20 Gebe aê jasôm êndêŋ amac gebe amacnêm biŋgêdêŋ embe êlêlêc biŋsutau to Parisai nêŋ ŋêŋgeŋ atom, oc asô gamêŋ undambêŋa ana atom.

Biŋ kêpi têntac ŋandaŋ
(Luk 12:57-59)

21 “Amac aŋôgac gebe sêsôm gêdêŋ lau ŋanô gebe ‘Ônac ŋamalac êndu atom. Teŋ embe ênac ŋac teŋ êndu, oc sêmêtôc eŋ.’ 22 Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe têtac ŋandaŋ êndêŋ nê lasitêwainêŋ teŋ, oc sêmêtôc eŋ. Ma teŋ embe êsôm lasitêwainêŋ teŋ gebe ‘Majam gêbac,’ oc gôlôacnêŋ laumata sêmêtôc eŋ. Ma teŋ embe êsôm gebe, ‘Melocma gôbacgac,’ oc êsêp lamboam ŋakêlêndiŋ ŋaja êna. 23 Embe ôkêŋ nêm da êndêŋ altar êna ma taêm ênam taôm gebe agêc lasim nêm biŋ teŋ gêc, 24 go ondec nêm da ênêc altar ŋagala ma ôna agêc lasim amansaŋ biŋ êndêŋ taôm acgom, go ômu ôna ôkêŋ nêm da.
25 “Nêm soŋo-soŋo embe êkêŋ aôm ôndêŋ ŋac-mêtôcwaga, go ôtu palê êndêŋ eŋ sebeŋ êndêŋ taŋ asêlêŋ amoa intêna naŋ, gebe soŋo-soŋo êkêŋ aôm ôndêŋ mêtôcwaga atom. Moae mêtôcwaga êmasuc aôm ôndêŋ gejobwaga kapoacwalôŋa, go eŋ êmbaliŋ aôm ôsêp kapoacwalô ôna. 26 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ aôm gebe Oc ôsa aŋga tônê ômôêŋ atom e ônac nêm tôp samob êmbacnê acgom.

Biŋ mockalŋoŋa

27 “Amac aŋôgac sêsôm gebe ‘Ôŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom.’
28 Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe mata ê awê teŋ e têtac êkac

eŋ, naŋ êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa êndêŋ eŋ aŋga nê ŋalêlôm. 29 Matamanô anôŋa
embe êtim aôm, naŋ ôkip sa ma ômbaliŋ siŋ. Ôlim ŋagêŋ teŋ ênaŋa acgom, gebe
sêmbaliŋ aôm toôlim samucgeŋ ôsêp lamboam ŋakêlêndiŋ ôna atom. 30 Ma
lêmam anôŋa embe êtim aôm, naŋ ôndim su ma ômbaliŋ siŋ. Ôlim ŋagêŋ teŋ
ênaŋa acgom, gebe sêmbaliŋ aôm toôlim samucgeŋ ôsêp lamboam ŋakêlêndiŋ
ôna atom.

Biŋ sêndim sêmôcwalo êŋgicna
(Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18)

31 “Êsêac sêsôm teŋ gebe ‘Ŋac teŋ embe êndim sêmôcwalô êŋgic, naŋ êkêŋ
papia sêwi tauŋ siŋŋa êndêŋ awê.’ 32 Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ
embe êndim sêmôcwalô êŋgic, go êŋgôm eŋ êtu awê mockaiŋoŋa. Embe awê
tobiŋ, go tasôm atom. Ma teŋ embe ênam awê, taŋ sêwi siŋ su naŋ, oc êŋgôm
gêŋ mockaiŋŋa.

Biŋ tatôc lemeŋŋa

33 “Ma amac aŋô teŋ, taŋ sêsôm gêdêŋ lau ŋanô gebe ‘Ôtôc lêmam ônsau atom,
ma ôŋgôm biŋ, taŋ kôtôc lêmam naŋ, ŋanô êsa êndêŋ Apômtau.’ 34 Mago aê
jasôm êndêŋ amac gebe Atôc lemem atomanô, atôc êndêŋ undambê atom gebe
Anôtônê lêpôŋ tônê, 35 ma atôc êndêŋ nom atom gebe ênê akaiŋ ŋalêpôŋ, to atôc
êndêŋ Jerusalem atom gebe Kiŋ kapôêŋ tau nê malac. 36 Ma ôtôc lêmam êpi
môkêmapac atom gebe aôm tonaŋ ôŋgôm môkêmlauŋ tageŋ êpô tau ôkwi êtu
kwalam me êtu jec nec kôtôm atom. 37 Amacnêm biŋ amboac tonec acgom
gebe ‘Aec’ to ‘Masi’. Embe asôm ŋalô êɪêlêc tonec su, oc aŋga ŋac sec tau nê.

Biŋ ŋagêjôŋa
(Luk 6:29-30)

38 “Amac aŋôgac sêsôm gebe ‘Mataanô êjô mataanô ma luluŋ êjô luluŋ.’
39 Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Anac jao taôm êndêŋ ŋamalac sec atom. Teŋ
embe êtap aôm êsêp alimanô anôŋa, naŋ ôtôc ŋamakeŋ êndêŋ eŋ êwiŋ. 40 Ma
ŋac teŋ embe taê ênam gebe êwê aôm ôndêŋ mêtôcwaga ôna êtu êkôc nêm ŋakwê
ôlimŋa, naŋ ôkêŋ ŋaobo baliŋ êwiŋ. 41 Ma teŋ embe êkac aôm gebe ojoŋ ênê
waba intêna ŋasawa tageŋ, naŋ ôsêlêŋ ŋasawa luagêc ôwiŋ eŋ. 42 Teŋ embe
eteŋ gêŋ êndêŋ aôm, naŋ ôkêŋ, ma teŋ embe êkôc tôp aŋga aômnêm, naŋ ôkêŋ
dêmôêm eŋ atom.

Biŋ têntac gewiŋ ŋacjoŋa
(Luk 6:27-28, 32-36)

43 “Amac aŋôgac sêsôm gebe, ‘Têmtac êwiŋ nêm lau wacbaŋ aôm ma têmtac
endec nêm soŋo-soŋo.’ 44 Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Têmtac êwiŋ nêm
soŋo-soŋo to ateŋ mec êtu êsêac, taŋ sêjanda amac naŋŋa, 45 ec atu Tamemi,
taŋ gêŋgôŋ undambê naŋ, nê latui, gebe eŋ kêkêŋ nê oc kêpi kêpô lau sec
to lau ŋajam, ma kêkêŋ nê kom gêjac lau gêdêŋ to lau keso. 46 Embe têmtac
êwiŋ lau, taŋ têntac gêwiŋ amac naŋ, oc ŋanô amboac ondoc. Teloŋ sêgôm gêŋ
tonaŋ amboac tonaŋgeŋ. 47 Ma embe awem ênac nêm lasitêwaigeŋ, go aŋgôm
gêŋ ŋanô amboac ondoc. Lau samuc sêgôm gêŋ tonaŋ amboac tonaŋgeŋ.
48 Amboac tonaŋ anac dabin taôm ŋapep amboac Tamemi undambêŋa gêjac
dabiŋ tau ŋapep.

6

Biŋ tamoasiŋ launa

1 “Alic taôm gebe anam sakiŋ Anôtô êtu ŋamalac sêlic amacŋa atom. Embe
aŋgôm êtu lau sêlic amacŋa, go atap ŋagêjô aŋga Tamemi, taŋ gêmoa undambê
naŋ, nê sa atom.
2 “Amboac tonaŋ embe ômoasiŋ lau, naŋ ôkêŋ lau sênac dauc êtaŋ aôm
atom amboac lau tetoc tauŋ saŋa sêgôm sêmoa lôm to malacluŋ gebe ŋamalac
sêlambiŋ êsêac. Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêac seso nêŋ ŋaôligac.
3 Mago aôm embe ômoasiŋ lau, naŋ ôŋgôm kelecgeŋ, lau teŋ sêŋô ŋawae atom,
4 gebe nêm moasiŋ êsiŋ tau ênêc lêlômgeŋ, go Tamam, taŋ gêlic gêŋ kêsêp
lêlômgeŋ naŋ, êkêŋ ŋagêjô êndêŋ aôm.

Biŋ tateŋ mecŋa
(Luk 11:2-4)

5 “Ma embe ateŋ mec, naŋ atôm lau tetoc tauŋ saŋa atom, gebe êsêac têntac
gêwiŋ gebe teteŋ mec sêkô lôm to intêna gêga tau ŋamala êtu têtôc tauŋ êndêŋ
lau sêlic êsêacŋa. Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêac seso nêŋ ŋaôligac.
6 Mago aôm embe oteŋ mec, naŋ ôsô nêm balêm ôna e naôlai katam auc, go oteŋ
mec êndêŋ Tamam, taŋ gêmoa lêlôm, ma Tamam, taŋ gêlic gêŋ kêsêp lêlômgeŋ
naŋ, êkêŋ ŋagêjô êndêŋ aôm.
7 “Embe ateŋ mec, naŋ ateŋ êtu biŋ ole amboac lau samuc atom. Êsêac
tonaŋ seboc sêkôc ŋanô êtu nêŋ ŋalô gwalêkiŋŋa. 8 Atôm êsêac atom, gebe
Tamemi kêjala gêŋ, taŋ gêjô amac ma abe ateŋ naŋ kwanaŋgeŋ. 9 Amboac
tonaŋ ateŋ nêm mec amboac tonec gebe
‘Tamemai, taŋ gômoa undambê.
Aômnêm ŋaê lau sênam dabuŋmaŋ.
10 Ômôêŋ ôtu Apômtau ôtôm gamêŋgeŋ.
Aômnêm biŋ êtu tôŋ aŋga nom amboac aŋga undambê.
11 Ôkêŋ aêacma mo êtôm bêcgeŋŋa êndêŋ aêac êndêŋ oc tonec.
12 Nêm tôp, taŋ gêc aêac naŋ, ôsuc ôkwi amboac aêac asuc ma tôp ôkwi gêdêŋ
tauŋ.
13 Ôwê aêac asa lêtôm atom.
Ôjaŋgo aêac su aŋga gêŋ sec.
(Aôm Apômtau, aôm ŋaniniŋ to ŋajaŋa
ma ŋawê ŋatau laŋgwa teŋgeŋ. Biŋŋanô.)’
14 Gebe amac embe asuc ŋamalacnêŋ biŋ ôkwi, go Tamemi undambêŋa êsuc
amacnêm biŋ ôkwi amboac tonaŋ. 15 Ma embe asuc ŋamalacnêŋ biŋ ôkwi atom,
go Tamemi êsuc amacnêm biŋ ôkwi atom amboac tonaŋgeŋ.

Biŋ tanam dabuŋ moŋa

16 “Embe anam dabuŋ mo, naŋ aŋgôm laŋômanô bêlê-bêlê amboac lau tetoc
tauŋ saŋa atom. Lau tonaŋ sêgôm laŋôŋanô taujala gebe têtêc tauŋ êndêŋ lau
sêlic êsêac sêjam dabuŋ mo. Tec biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêac
seso nêŋ ŋaôligac. 17 Amboac tonaŋ aôm embe ônam dabuŋ mo, naŋ ôniŋ oso
môkêmapac to Okwasiŋ laŋômanô, 18 gebe ôtôc taôm ôndêŋ lau sêllc aôm gôjam
dabuŋ mo nec atom, mago Tamam, taŋ gêmoa lêlôm naŋ, oc êjala ma gêlic gêŋ
kêsêp lêlômgeŋ, tec êkêŋ ŋagêjô êndêŋ aôm.

Biŋ awa undambêŋa
(Luk 12:33-34)

19 “Anac nêm awa sa aŋga nom atom, gebe buleseŋ to da enseŋ gêŋ tau su ma
geŋgeŋtêna oc sêkwê ma sênam geŋgeŋ sa. 20 Anac nêm awa sa aŋga undambê
acgom, gebe buleseŋ to da enseŋ su ma geŋgeŋtêna sêkwê ma sênam geŋgeŋ sa

atom. 21 Gebe gamêŋ, taŋ nêm awa gêc naŋ, nêm ŋalêlôm oc êsap tôŋ amboac
tonaŋgeŋ.

Biŋ kêpi ôliŋ ŋaja
(Luk 11:34-36)

22 “Matamanô kêtu ôlim ŋaja. Matamanô embe ŋajam, oc ŋawê ênam ôlim
samucgeŋ auc. 23 Ma matamanô embe sec, oc ôlim samuc ŋakesec. Embe ŋawê,
taŋ gêc nêm ŋalêlôm naŋ, ŋakesec êsa, go ŋakesec tau ênam sêga.

Biŋ tanam sakiŋ Anôtô to awaŋa
(Luk 16:13)

24 “Ŋac teŋ ênam sakiŋ ŋatau luagêc êŋgôm êtôm atom, eŋ oc têtac endec teŋ
ma têtac êwiŋ teŋ me oc êsap teŋ tôŋ ma têtac êmbu teŋ. Amac amboac tonaŋ.
Atôm gebe anam sakiŋ Anôtô to awa êpi tageŋ atom.

Biŋ tapô sim taauŋ atomŋa
(Luk 12:22-31)

25 “Tec aê jasôm êndêŋ amac gebe Apô sim taôm êtu aniŋ to anôm geŋ êôc
amac tôŋ amoa matem jaliŋa atom to êtu ŋakwê ênsaŋ ôlimŋa atom. Amoa
matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ŋakwê su. 26 Asala moc, naŋ sêmoa
umboŋ ŋalabu. Êsêac tauŋ sêsê gêŋ to sejoŋ ma sêjac ŋanô sa kêpi andu atom,
mago Tamemi undambêŋa gêlôm êsêac. Ma amac abe oc alêlêc moc tau atom
me. 27 Amacnêm asa oc êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomŋaŋa ma ênac têku
ŋasawa tageŋ êwiŋ.

28 “Amac apô sim taôm ŋakwêŋa kêtu asageŋŋa. Asala mênamiŋ, taŋ kêpuc
kêkô saleŋ naŋ, gêjam kôm to kêsac obo atom. 29 Mago jasôm êndêŋ amac gebe
Salomonê gêŋ ŋawasi samob, taŋ kêkwa eŋ auc naŋ, ŋateŋ kêtôm gêŋ tonaŋ
ŋai atomanô. 30 Mago Anôtô embe êkêŋ gêgwaŋ, taŋ galoc kêkô kôm ma bêbêc
sêkêŋ êsa ja naŋ, ŋagêlôm êkwa auc, naŋ oc êkêŋ gêŋ êkwa amac auc êlêlêc atom
me. Amac lau akêŋ gêwiŋ kwalecŋa. 31 Amboac tonaŋ apô sim taôm to asôm
gebe ‘Taniŋ asageŋ’’ me ‘Tanôm asageŋ’ me ‘Tasô asageŋ’ naŋ atom. 32 Gêŋ
samob tonaŋ ŋai lau samuc oc taêŋ êka. Mago Tamemi undambêŋa tec kêjala
gebe apô lêna gêŋ samob tonaŋ ŋai. 33 Amboac tonaŋ ansom ênê gamêŋ to
aŋgôm biŋ, taŋ eŋ kêjatu naŋ, êtu ŋamata acgom, go gêŋ samob tonaŋ ŋai êtu
amacnêm êwiŋ. 34 Apô sim taôm êtu gêŋ eleŋ bêbêcŋa atom, gebe apô sim
taôm gêŋŋa oc masi êndêŋ eleŋ bêbêc atom. Gêŋwapac kêlêti bêc samob auc
kêtômgeŋ.

7

Biŋ tamêtôc launa
(Luk 6:37-38, 41-42)

1 “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. 2 Gebe Anôtô êmêtôc amac
êtôm amac amêtôc launa naŋ, to ênam dôŋ amac êtôm dôŋ, taŋ anam dôŋ
launa naŋ. 3 Asageŋ gôlic ka ŋasili, naŋ gêguŋ lasim mataanô ma ka ŋadambê,
taŋ kêkô taôm matamanô naŋ, gôlio, sapu. 4 Ma amboac ondoc gobe ôsôm
êndêŋ lasim gebe ‘Ondecgeŋ ma jambuc ŋasili aŋga matamanô sa.’ Mago ka
ŋadambê kêko aôm taôm matamanô. 5 Aôm dansaŋtêna, ômbuc ka ŋadambê aŋga
matamanô sa êmuŋ acgom e ŋawa êsa, go ômbuc ŋasili aŋga lasim mataanô sa.

6 “Akêŋ gêŋ dabuŋ êndêŋ kêam atom, oc sêkac tauŋ ôkwi ma sêŋac amac,
to ambaliŋ nêm kêkôm, taŋ kêtu nêm awamata naŋ, êndêŋ bôc atom, oc sêka
popoc.

Ateŋ, ansom, amandi katam
(Luk 11:9-13)

7 “Ateŋ gêŋ, go akôc ŋanô, ansom, go atap sa, amandi katam, go êlêc su
êndêŋ amac. 8 Gebe ŋac, taŋ keteŋ gêŋ naŋ, êkôc ŋanô sa to ŋac, taŋ gesom
naŋ, êtap sa. Ma ŋac, taŋ kêmadi katam naŋ, êlêc su êndêŋ eŋ. 9 Amacnêm asa,
naŋ latu eteŋ mo ma êkêŋ poc êndêŋ eŋ, 10 me eteŋ i ma êkêŋ moac êndêŋ eŋ.
11 Amac lau sec, mago ajala akêŋ gên ŋajam êndêŋ nêm gôlôac ŋasec-ŋasec. Ma
abe Tamemi, taŋ gêmoa umdambê naŋ, êkêŋ gêŋ ŋajam êndêŋ êsêac, taŋ teteŋ
eŋ naŋ, êlêlêc su atom me. 12 Gêŋ samob, taŋ amac abe ŋamalac sêŋgôm êndêŋ
amac naŋ, taôm aŋgôm êndêŋ êsêac, gebe Mosenê biŋsu to propetenêŋ biŋ ŋam
tau tonec.

Biŋ sacgêdô gasuc-gasucŋa
(Luk 13:24)

13 “Asô sacgêdô gasuc-gasuc ana, gebe sacgêdô kapôêŋ to intêna kêsô gedec,
taŋ gêwê lau sepeŋ sênaŋa tau naŋ, ma lau taêsam sêsa tonaŋ. 14 Ma sacgêdô
gasuc-gasuc to intêna sauŋ, taŋ gêwê gêdêŋ gamêŋ daŋgoŋ mateŋ jaliŋa naŋ,
ma lau, taŋ têtap intêna tonaŋ sa naŋ luagêcgeŋ.

Tajala ka êndêŋ ŋaŋanô
(Luk 6:43-44)

15 “Ajop taôm êndêŋ propete dansaŋ, gebe lau tonaŋ toŋakwê domba ŋaôlic
dêndêŋ amac sêwac, mago nêŋ ŋalêlôm amboac kêam ŋaclai sêŋac gêŋ ŋawaô.
16 Ajala êsêac êndêŋ nêŋ lê geŋ. Aiŋ oc tajoŋ aŋga okêm atom, ma jambô aŋga
locgôm atom. 17 Amboac tonaŋ ka ŋajam samob gêjam ŋanô ŋajamgeŋ, ka sec
tec gêjam ŋanô sec. 18 Ka ŋajam oc êtôm gebe ênam ŋanô sec atom, ma ka sec
oc êtôm gebe ênam ŋanô ŋajam atom. 19 Ka samob, taŋ ênam ŋanô ŋajam atom
naŋ, oc sêsap su ma sêmbaliŋ êpi ja êna. 20 Amboac tonaŋ ajala êsêac êndêŋ nêŋ
lêŋ ŋanô.

21 “Lau samob, taŋ sêsam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau’ naŋ, oc sêsô gamêŋ
undambêŋa sêna tomalageŋ atom, lau tageŋ, naŋ sêŋgôm Tamoc, taŋ gêmoa
undambê naŋ, nê biŋ êtu tôŋ. 22 Êndêŋ bêc ônê lau taêsam oc sêsôm endeŋ
aê gebe ‘Apômtau, Apômtau, aêac aoc biŋ lasê ajam aôm laŋôm to atiŋ ŋalau
sec ajam aôm laŋôm ma agôm gêŋsêga gwalêki ŋ ajam aôm laŋôm, agôm atom
me.’ 23 Mago aê oc jasôm êpi êsêac gebe ‘Kajala amac atomanô, secwaga, aêc
su aŋga aêŋoc.’

Ŋac luagêc sêkwê andu
(Luk 6:47-49)

24 “Lau, taŋ sêŋô aêŋoc biŋ tonec ma sêŋgôm ŋanô êsa naŋ, têtôm ŋac tokauc,
taŋ kêsuŋ nê andu kêsêp poc. 25 Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ŋatêna
jakêpi andu tau, mago kêku atom, gebe poc kêkapiŋ tôŋ. 26 Ma lau samob, taŋ
sêŋô aêŋoc biŋ tonec ma sêŋgôm ŋanô êsa atom naŋ, têtôm ŋac meloc, taŋ kêsuŋ
nê andu kêsêp ganac. 27 Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ŋatêna jakêpi
andu tau e kêku sa jaguluŋ tageŋ.”

28 Jesu gêjac mata nê biŋ tonec ma lau samob têtakê kêtu ênê mêtêŋa, 29 gebe
eŋ kêdôŋ êsêac kêtôm êsêacnêŋ biŋsutau atom, kêdôŋ êsêac kêtôm ŋac toŋaclai
teŋ.

8

Jesu gêgôm ŋac tokamocbôm ôli kêtu selec
(Mar 1:40-44; Luk 5:12-14)

1 Gêdêŋ Jesu gêmu kêsêp aŋga lôc naŋ, lau taêsam têdaguc eŋ. 2 Ma sêlic ŋac
tokamocbôm teŋ mêŋkêpôŋ aduc gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Apômtau, embe
têmtac êwiŋ, go ôŋgôm aê jatu selec.” 3 Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac eŋ

ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” Ma gacgeŋ ênê kamocbôm kêsêlô. 4 Go
Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndêŋ lau teŋ atom, naôtôc
taôm êndêŋ dabuŋwaga ma ôkêŋ da êtôm Mose kêjatu gebe êwaka nêm biŋ sa
êndêŋ êsêac.”

Jesu gêgoôm kapitai Kapanaumŋa nê ŋacseŋom ôli ŋajam kêsa (Luk 7:1-10)

5 Go jagêô lasê Kapanaum ma kapitai teŋ gêdêŋ eŋ gêja jaketeŋ eŋ 6 ma
kêsôm gebe “Apômtau, aêŋoc ŋacseŋom, tê gêc ŋatêkwa kêtu goloŋ ma ŋandaŋ
secanô.” ’ 7 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê gabe jawac jaŋgôm eŋ ôli ŋajam
êsa.” 8 Ma kapitai gêjô eŋ awa gebe “Apômtau, aê galic tauc katôm gebe ôsô
ŋoc andu ŋasalôm ŋalabu ôna atom, ôsôm ŋa awamgeŋ ma ŋoc ŋacseŋom ôli
ŋajam êsa. 9 Gebe aê ŋac teŋ, taŋ kasô gôliŋwaga ŋagêdô ŋalabu ma siŋwaga
sêsô aê ŋalabu. Embe jasôm êndêŋ ŋac teŋ gebe ‘Ôna,’ oc êna, ma êndêŋ ŋac
teŋ gebe ‘Ômôêŋ,’ oc êmêŋ, ma êndêŋ ŋoc sakiŋwaga gebe ‘Ôŋgôm gêŋ tonac,’
oc êŋgôm.” 10 Jesu gêŋô e gêŋac lêma ma kêsôm gêdêŋ lau, taŋ têdaguc eŋ naŋ,
gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Aê katap Israelnêŋ ŋac teŋ nê kêkêŋ
gêwiŋ amboac tonaŋ sa atom. 11 Amboac taŋ jasôm êndêŋ amac gebe Lau
taêsam aŋga oc kêpi to oc kêsêpŋa nasêwiŋ Abraham agêc Isak ma Jakob sêniŋ
gêŋ sêŋgôŋ gamêŋ undambêŋa. 12 Ma gamêŋ tau ŋaawêlatu naŋ têtiŋ êsêac su
sêsêp gêsuŋbôm, taŋ gêc dêmôêŋa naŋ sêna. Aŋga tônê lau oc têtaŋ ma luŋluŋ
êkôsiŋ tau ŋano.” 13 Go Jesu kêsôm gêdêŋ kapitai gebe “Ôna, aômnêm biŋ ŋanô
êsa êtôm kôkêŋ gêwiŋ.” Ma gêdêŋ ŋasawa tecenaŋgeŋ ŋacseŋom ôli ŋajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôliŋ ŋajam kêsa (Mar 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Ma Jesu gêja Peterenê andu ma gêlic ênê lawao gêmac ôli ŋawajaô kapôêŋ
gêc. 15 Tec kêmoasac eŋ lêma ma ŋandaŋ gêôŋ su, go gêdi sa mêŋgêjam sakiŋ eŋ.
16 Go ŋakêtula sejoŋ lau toŋalau sec gwalêkiŋ dêdêŋ Jesu sêja, jakêtiŋ ŋalau sec
tonaŋ ŋa awageŋ, ma gêgôm lau togêmac samob ôliŋ ŋajam kêsa. 17 Eŋ gêgôm
amboac tonaŋ, tec biŋ, taŋ propete Jesaia kêsôm naŋ, kêtu anô gebe
“Eŋ gêôc aêacnêŋ gêmac to kêsip aêacnêŋ ŋandaŋ sa.”

Biŋ tandaŋguc Jesuŋa (Luk 9:57-62)

18 Jesu gêlic lau taêsam sêgi eŋ auc, tec kêjatu gebe sembоŋ eŋ êna ŋamakeŋ
ônêŋa. 19 Go biŋsutau teŋ gêdêŋ eŋ gêja jakêsôm gebe “Mêtêmôkê, gamêŋ, taŋ
aôm gobe ôna naŋ, aê oc jandaŋguc aôm.” 20 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Mojaŋ sê ic ma moc, taŋ sêmoa umboŋ ŋalabu naŋ, sêjam sac, mago Ŋamalacnê
Latunê gamêŋ teŋ gebe endeŋ kwalim ênêcŋa gêc atom.” 21 Go ŋacseŋominêŋ
ŋac teŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, ôlôc gebe jana jansuŋ tamoc acgom.”
22 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndaŋguc aê ma ŋacmatê sênsuŋ tauŋ nêŋ
ŋacmatê.”

Jesu kêsôm mu to ŋadembom kêtu malô (Mar 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Jesu kêpi waŋ ma nê ŋacseŋomi sêwiŋ eŋ sêja, 24 go mu gêbuc ŋatêna gêli bu
sa e ŋadembom kêsalê waŋ auc, ma eŋ tau gêc bêc gêc. 25 Tec êsêac têtu gasuc
jasêŋu eŋ ma sêsôm gebe “Apômtau, ônam aêac sa, oc dambac tanaŋa.” 26 Go
eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac atênêp kêtu ageŋŋa, akêŋ gêwiŋ kwalecgoc.”
Go gêdi sa gec biŋ mu to ŋadembom, ma bênôŋ kêsêp e kêŋôma. 27 Tec ŋamalac
sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe “Eŋ ŋac amboac ondoc tec mu to ŋadembom taŋeŋ
wamu gêdêŋ eŋ nec.”

Ŋac luagêc toŋalau sec aŋga Gadarene ôliŋ ŋajam kêsa (Mar 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Ma Jesu jakêsô lau Gadarene nêŋ gamêŋ aŋga ŋagêjactoŋ ŋamakeŋ ônêŋa. Tec ŋac luagêc toŋalau sec sêsa aŋga sêô jadêdac eŋ. Ŋaclagêc tau ŋaclai sec, tec lau têtêc tauŋ ma sêsa intêna tonaŋ atom. 29 Tec agêc têtôc eŋ êndu ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu, aêacnêŋ asageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ. Amboac ondoc, ŋanoc kêdabiŋ atom ma gômôêŋ gobe ôɪênsu aêac.” 30 Bôcanô matu kapôêŋ teŋ seŋ gêŋ sêmoa ŋasawa ec baliŋ, 31 tec ŋalau sec tau teteŋ eŋ gebe “Embe ôtiŋ aêac, naŋ ôkêŋ aêac asêp bôc tomatu tônê ŋai ŋalêlôm ana.” 32 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ana.” Tec sêsa jasêsêp bôc tonaŋ ŋalêlôm sêja ma bôc tau samob tomatugeŋ sêsabi aŋga sêlic guluŋ tageŋ jasêsêp bu sêjaŋa.

33 Go lau bôcŋa sêc jasêô lasê malac ma sêjac miŋ biŋ samob, taŋ kêtap ŋaclagêc toŋalau sec sa naŋ. 34 Go lau malac tonaŋŋa samob sêpuc Jesu t ŋtôŋ sêsa sêja e dêdac eŋ ma teteŋ eŋ gebe êwi êsêacnêŋ gamêŋ siŋ ma êc êna.

9

Jesu gêgôm ŋac ŋatêkwa ketu goloŋ ôli ŋajam kêsa (Mar 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Jesu kêpi waŋ teŋ ma gelom jakêsô nê malac. 2 Ma lau aŋga tonaŋ sêbalaŋ ŋac teŋ ŋatêkwa kêtu goloŋ gêsac sac gêdêŋ eŋ sêja. Jesu gêlic êsêac sêkêŋ gêwiŋ, tec kêsôm gêdêŋ ŋac ŋatêkwa kêtu goloŋ gebe “Latucenec, têmtac êpa su, gebe aê kasuc aômnêm sec ôkwi su.” 3 Ma biŋsutaunêŋ ŋagêdô sêsôm gêdêŋ tauŋgeŋ gebe “Ŋac tonec kêsôm biŋ alôbalôbgoc.” 4 Mago Jesu kêjala biŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam sêmoa naŋ, ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, amac taêm gêjam biŋ sec gêc nêm ŋalêlôm. 5 Biŋ ondoc tasôm ŋagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘‘Ôndi sa ma ôsêlêŋ.’ 6 Ma aê gabe amac ajala gebe Ŋamalacnê Latu kêtu ŋatau aŋga nom gebe êsuc sec ôkwi aŋga nomŋa.” Go awa gêjac ŋac ŋatêkwa kêtu goloŋ gebe “Ôndi sa, ôc nêm mê sa ma ôêc ôna nêm andu.” 7 Tec ŋac tau gêdi sa ma gêc gêja nê andu. 8 Lau taêsam sêlic e têtakê ma sêlambiŋ Anôtô, gebe kêpuc ŋamalac tôŋ ŋa ŋaclai amboac tonaŋ.

Jesu kêkalem Matai (Mar 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Ma Jesu gêdi aŋga tonaŋ ma gêlic ŋac teŋ gêŋgôŋ teloŋ maleŋ, nê ŋaê Matai. Tec kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndaŋguc aê.” Ma eŋ gêdi kêdaguc eŋ gêja.

10 Jesu geŋ gêŋ gêŋgôŋ andu tau, ma teloŋ to lau sec taêsam sêmêŋ sêŋgôŋ sêwiŋ Jesu to nê ŋacseŋomi. 11 Parisai sêlic ma sêsôm gêdêŋ ênê ŋacseŋomi gebe “Amboac ondoc, ma amacnêm mêtêmôkê geŋ gêŋ gêŋgôŋ gêwiŋ teloŋ to lau sec.” 12 Jesu gêŋô ma kêsôm gebe “Lau ôliŋ ŋajam sêpô lêna tauŋ kêtu doktaŋa atom, mago lau togêmac tec sêpô lêna. 13 Ana ma taêm ênam biŋ tonec ŋam acgom gebe ‘Aê gabe akêŋ da atom, gabe taêm walô taômgeŋ.’ Gebe aê gamêŋ gabe jakalem lau gêdêŋ atom, jakalem lau secgeŋ.”

Biŋ tanam dabuŋ moŋa (Mar 2:18-22; Luk 5:33-39)

14 Gêdêŋ tonaŋ Joaŋnê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ jatêtu kênac eŋ gebe “Amboac ondoc, tec aêac to Parisai ajam dabuŋ mo, ma aômnêm ŋacseŋomi sêjam dabuŋ atom nec.” 15 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau embe sêniŋ awê ŋamoasiŋ ma ŋac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwiŋ êsêac, oc nêŋ ŋalêlôm ŋawapac me. Mago ŋabêc oc mêŋêsa ma sêkôc ŋac-gebe-ênam-awêwaga su aŋga êsêacnêŋ, naŋgo êsêac sênam dabuŋ mo.

16 “Ŋamalac teŋ ambênôc ŋakwê laŋgwa ŋa obo ŋatali wakuc atom, gebe ŋatali
wakuc oc êôc ŋakwê êŋgic ma êkac kalalac e êtu sec samucgeŋ. 17 Ma ŋac teŋ
êkêŋ wain wakuc êsêp bôc ŋaôlic laŋgwa atom. Embe êŋgôm, oc wain êôc ŋaôlic
êpoa e êtaiŋ ênaŋa, ma naôlic tau Êtu sec. Wain wakuc sêkêŋ êsêp ŋaôlic wakuc
acgom, go êmoasiŋ gên tau lulugeŋ.”

Jairi latuo to awê, taŋ kêmoasac Jesunê ŋakwê naŋ (Mar 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Gêdêŋ taŋ Jesu kêsôm biŋ tonaŋ gêdêŋ êsêac gêmoa naŋ, Iômmôkê teŋ
mêŋkêpôŋ aduc gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Aêŋoc latuco galoc gêmac êndu su.
Mago ômôêŋmaŋ gebe ôkêŋ lêmam ênsac eŋ ma mata jali êsa.” 19 Tec Jesu gêdi
ma tonê ŋacseŋomi têdaguc eŋ sêja.
20 Ma awê teŋ gêjam dec kêtôm Jala 12, naŋ kêtu gasuc mêŋkêkô eŋ dêmôêmu
ma kêmoasac ênê ŋakwê ŋalêsô. 21 Awê tau kêsôm gêc taugeŋ gebe “Aê embe
jamoasac ênê ŋakwêgeŋ, oc êŋgôm aê ôlic ŋajam êsa.” 22 Tec Jesu kêsa tau
ôkwi jamata gê eŋ ma kêsôm gebe “Latucoenec, têmtac êpa su, kôkêŋ gêwiŋ tec
gêgôm aôm ôlim ŋajam kêsa.” Ma gêdêŋ ŋasawa tecenaŋ awê tau ôli ŋajam kêsa.
23 Go Jesu gêja e gêô lasê Iômmôkênê andu ma gêlic lau sêju gasuc to sêgôm
ŋaonda kapôêŋ, 24 tec kêsôm gebe “Aêc su, gebe ŋapalêo gêmac êndu atom, gêc
bêcgeŋ tec gêc.” Ma êsêac sêômac eŋ. 25 Ma gêdêŋ sesoc lau sêsa sêja naŋ, Jesu
kêsô gêja kêkam ŋapalêo gêdêŋ lêma ma eŋ gêdi sa. 26 Ma biŋ tau ŋawae kêsa
kêtôm gamêŋ tonaŋ ŋai samob.

Jesu gêgôm mateŋpec luagêc ŋajam kêsa

27 Jesu gêdi aŋga tonaŋ, ma mateŋpec luagêc têdaguc eŋ, naŋ sêmôêc kapôêŋ
gebe “Dawidinê Latu, taêm walô aêagêc.” 28 Kêsô andu gêja, ma mateŋpec
luagêc tonaŋ dêdêŋ eŋ sêja, tec Jesu kêtu kênac êsêagêc gebe “Amagêc akêŋ
gêwiŋ gebe aê katôm gebe jaŋgôm gêŋ tonec me masi.” Agêc sêsôm gedeŋ eŋ
gebe “Aec, Apômtau.” 29 Go kêmoasac êsêagêc mateŋanô ma kêsôm gebe “Nêm
biŋ, taŋ akêŋ gêwiŋ naŋ, ŋanô êsa.” 30 Ma agêc mateŋanô kêpoa lasê. Go Jesu
kêbaob êsêagêc gebe “Alic taôm gebe asôm êndêŋ lau teŋ sêŋô atom.” 31 Mago
agêc sêsa sêja e sêgôm ênê wae kêsa kêtu tapa kêtôm gamêŋ tonaŋ ŋai samob.

Jesu gêgôm awamê kêsôm biŋ lasê

32 Êsêac sêsa sêja ma lau sêkôc ŋac toŋalau awamê teŋ sêmêŋ. 33 Jesu kêtiŋ
ŋalau sec tonaŋ kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm biŋ lasê ma lau taêsam
tonaŋ sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe “Aêac taiic gêŋ teŋ amboac tonec aŋga
Israel atomanô.” 34 Ma Parisai sêsôm gebe “Eŋ kêtiŋ ŋalau sec ŋa ŋalau sec
nêŋ kasêga.”

Jesu taê walô lau

35 Ma Jesu gêjac laoc malac kapôêŋ to sauŋ samob gêja ma kêdôŋ êsêac aŋga
nêŋ lôm togêjam mêtê kêpi ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋŋa ma gêgôm launêŋ
gêmac to ôliŋ ŋasec samob ŋajam kêsa. 36 Eŋ gêlic êsêac lau taêsam ma taê
walô êsêac, gebe sêpô lêna tauŋ to sêmoa jageo ŋanô amboac domba, naŋ nêŋ
ŋacgejob masi. 37 Go eŋ kêsôm gadêŋ nê ŋacseŋomi gebe “Mo tau tec ŋanô kêsa
samob, mago koleŋwaga tec luagêcgeŋ. 38 Amboac tonaŋ ateŋ êndêŋ mo tau
ŋatau, gebe êkêŋ koleŋwaga nasênac nê gêŋ ŋanô sa.”

10

Jesu kêjaliŋ aposolo 12 sa (Mar 3:13-19; Luk 6:12-16)

1 Jesu gêmôêc nê ŋacseŋomi 12 dêdêŋ eŋ sêja ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ êsêac
gebe têtiŋ ŋalau ŋatêmui to sêŋgôm gêmac to ôliŋ ŋasec samob ŋajam êsaŋa.
2 Êsêac aposolo 12 tau nêŋ ŋaê tonec Ŋac ŋamataŋa Simon, taŋ sêsam eŋ gebe
Petere naŋ, agêc lasi Andrea ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joaŋ, 3 Pilip
agêc Batolomai, Tom agêc teloŋ Matai, Alpai latu Jakobo agêc Tadai, 4 Simon
Kanaanŋa agêc Juda Isariot, taŋ geoc eŋ lasê.

Jesu kêkêŋ ŋacseŋomi 12 kêtu kôm misionŋa (Mar 6:7-13; Luk 9:1-6)

5 Lau 12 tonaŋ Jesu kêsakiŋ êsêac to gêjac biŋsu êsêac gebe "Asa lau samuc
nêŋ intêna atom to asa lau Samaria nêŋ malac atom, 6 andêŋ lau Israel
nêŋ domba gêbômgeŋ ana. 7 Asêlêŋ naanam mêtê to asôm gebe 'Gamêŋ
undambêŋa kêdabiŋgac.' 8 Aŋgôm gêmac ôliŋ ŋajam êsa, aŋu ŋacmatê dêndi sa,
aŋgôm kamocbôm têtu selec, atiŋ ŋalau sec su sêna. Amac akôc ŋaômageŋ, tec
akêŋ ŋaômageŋ. 9 Gold to silber ma mone sauŋ ŋagêdô êsêp nêm ômbiŋkap
ŋaatali atom. 10 Ambic atali amoa intêna atom, akôc ŋakwê luagêc atom, akôc
atapa atom ma aôc tôc atom, gebe koleŋ tau ŋanô oc êlôm koleŋwaga.
11 "Embe asa malac kapôêŋ to sauŋ ana, go atu kênac ŋac, taŋ sêlic eŋ jagêdêŋ
aŋga malac tau ma naaŋgôŋ awiŋ eŋ e andi êtiam. 12 Ma embe api andu tau
ana, go awem ênac lau acgom. 13 Ma embe lau gêdêŋ, go amacnêm biŋmalô
êpi êsêac. Mago embe lau gêdêŋ atom, go nêm biŋmalô êmu wacêpi amac taôm.
14 Ma embe sêkôc amac sa atom to sêkêŋ taŋeŋ nêm biŋ atom, naŋ awi andu
to malac tau siŋ e andôŋ ŋakekop aŋga emkaiŋ su. 15 Biŋ ŋanô, aê jasôm êndêŋ
amac gebe Êndêŋ bêc sêmêtôc biŋŋa Sodom to Gomora oc sêŋgôŋ naeo êtôm
malac tonaŋ atom.

Jesunê lau sêôc ŋandaŋ (Mar 13:9-13; Luk 21:12-27)

16 "Alic acgom, aê jasakiŋ amac amboac domba asêp kêam sec ŋalêlôm ana.
Amboac tonaŋ aŋgôm nêm gêŋ tokauc atôm moac ma malô-malô amboac
balôsi. 17 Ajop taôm êndêŋ ŋamalac, gebe oc sêkêŋ amac andêŋ mêtôcwaga ana
ma si amac aŋga êsêacnêŋ lôm, 18 ma sêwê amac andêŋ gôliŋwaga to kiŋ ana êtu
aêŋa gebe awa biŋ sa ŋaŋêŋgeŋ êndêŋ êsêac to lau samuc. 19 Êndêŋ taŋ sêkôc
amac ana naŋ, apô sim taôm êtu leŋ to biŋ asômŋa atom, gebe êndêŋ noc tau
biŋ asômŋa tau ênsuŋ tau êndêŋ amac êwac. 20 Gebe amac taôm asôm biŋ atom,
Tameminê Ŋalau êôc amac awem sa.
21 "Têwa êkêŋ lasi êndêŋ siŋ ma tama êkêŋ latu ma ŋapalêo to ŋac sêli tauŋ sa
êndêŋ teneŋi to tameŋi ma sênsuŋ êsêac e siŋ enseŋ êsêac su. 22 Ma lau samob
têntac endec amac êtu ŋoc ŋaêŋa. Mago ŋac, taŋ êôc gêŋwapac totêtac êpa sugeŋ
e ŋatêku êsu naŋ, Anôtô ênam eŋ kêsi. 23 Embe sêjanda amac aŋga malac teŋ,
naŋ aêc ana teŋ. Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Amac oc anam kôm êpi
Israelnêŋ malac samob tomalageŋ atom, ma Ŋamalacnê Latu êmêŋ.
24 "Kwapuc oc êlêlêc kwalam laŋgwa, ma sakiŋwaga oc êlêlêc nê ŋatau atom.
25 Kwapuc êtôm nê kwalam laŋgwa, ma sakiŋwaga êtôm nê ŋatau, go êtôm.
Embe sêsam gôlôac teŋ nêŋ ŋatau gebe Belsebul, oc sêsam ŋaê sec êpi ênê lau
amboac tonaŋgeŋ.

Aêac tatêc asa (Luk 12:2-7)

26 "Amboac tonaŋ atêc ŋamalac atom. Gêŋ samob, taŋ sêsaŋ auc naŋ, oc êtu
awê, ma biŋ samob, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, oc êsa awê. 27 Biŋ taŋ jasôm êndêŋ
amac kesecgeŋ naŋ, asôm êtu awê, ma biŋ taŋ aŋô êsêp taŋemsuŋ naŋ, anam
mêtê êpi akô salôm ŋaô. 28 Ma atêc êsêac, taŋ sênac ôlimgeŋ êndu, mago sênac

katôm êndu têtôm atom naŋ atom. Mago atêc Anôtô, taŋ kêtôm gebe enseŋ ôlim to katôm sêsêp lamboam ŋakêlêndiŋ sênaŋa naŋ. 29 Kêliŋkeieŋ luagêc, naŋ ŋaôli sauŋ ec teŋ. Mago ŋateŋ êu tau êsêp nom atom e Tamemi êlôc sa acgom. 30 Ŋac tau tonaŋ kêsa amac môkêmlauŋ sa tomalageŋ. 31 Tec atêc taôm atom gebe amac alêlêc kêliŋkeleŋ taêsam su.

Tasom Killsi lase êndêŋ ŋamalac
(Luk 12:8-9)

32 “Ŋac teŋ embe êsôm aê lasê êndêŋ ŋamalac, oc jasôm eŋ lasê êndêŋ Tamoc, taŋ gêŋgôŋ undambê naŋ, amboac tonaŋ. 33 Ma ŋac teŋ embe ênsê aê auc êndêŋ ŋamalac, oc jansa eŋ auc êndêŋ Tamoc, taŋ gêŋgôŋ undambê naŋ, amboac tonaŋ.

Biŋmalô masi, siŋgeŋ
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

34 “Taêm ênam tonec gebe aê gamêŋ gabe jakêŋ biŋmalô ênêc nom nec atom. Aê gamêŋ gabe jakêŋ biŋmalô atom, gamêŋ gabe jakêŋ siŋ. 35 Aê gamêŋ gabe jawa ŋamalac êkôc, latu agêc tama, ma latuo agêc têna, ma lawao wakuc agêc lawao laŋgwa. 36 Ma lau gôlôac m teŋŋa têtu ŋacjo êndêŋ tauŋ andêŋ-êndêŋgeŋ.

37 “Ŋac teŋ embe têtac êwiŋ tama me têna êlêlêc aê su, oc êwê kaiŋ aê atom. Ma teŋ embe têtac êwiŋ latu me latuo êlêlêc aê su, oc êwê kaiŋ aê atom. 38 Ma ŋac teŋ embe êôc nê kakesotau êndaŋguc aê atom, oc êwê kaiŋ aê atom. 39 Ŋac teŋ embe taê ênam gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu. Ma ŋac teŋ embe êmac êndu êtu aêŋa, oc êŋgôŋ mata jali.

Biŋ tatap ŋagêjô saŋa
(Mar 9:41)

40 “Ŋac teŋ embe êkôc amac sa, oc êkôc aê sa, ma teŋ embe êkôc aê sa, oc êkôc ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ sa. 41 Ŋac teŋ embe êkôc propete teŋ sa êtu eŋ propeteŋa, naŋ ocgo êkôc ŋagêjô êtôm propete êkôc, ma teŋ embe êkôc ŋac gêdêŋ teŋ sa êtu eŋ ŋac gêdêŋŋa, naŋ ocgo êkôc ŋagêjô êtôm ŋac gêdêŋ êkôc. 42 Ma teŋ embe êkêŋ bu ŋaluc laclu teŋ êndêŋ lau ŋaôma tonec ŋai nêŋ teŋ ênôm êtu eŋ aêŋoc ŋacseŋomŋa, naŋ jasôm biŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe ŋagêjô ŋajam eso eŋ atomanô.” * sêc samob nê ŋatau. Sandaŋnê ŋaê teŋ, taŋ gêwa sa gebe eŋ kêtu ŋalau sec samob nêŋ ŋatau.

11

1 Jesu kêdôŋ nê ŋacseŋomi 12 su, go gêdi aŋga tonaŋ gêja gebe naêndôŋ to ênam mêtê lau êtôm nêŋ malacgeŋ.

Ŋackêsagu Joaŋ kêkêŋ lau dêdeŋ Jesu sêja
(Luk 7:18-30)

2 Joaŋ gêŋgôŋ kapoacwalô e gêŋô Kilisinê koleŋ ŋawae, tec kêsakiŋ nê ŋacseŋ omi ŋagêdô 3 jatêtu kênac eŋ gebe “Aôm ŋac tau, taŋ sêsôm sebe êmêŋŋa naŋ, me aêac ansaê ŋac teŋ acgom.” 4 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Ana ma anac miŋ gêŋ, taŋ aŋô to alic naŋ, êndêŋ Joaŋ 5 gebe mateŋpec sêlic gamêŋ kêtiam to magiŋ kêsu sêsêlêŋ, kamocbôm têtu selec to taŋeŋsuŋbic sêŋô biŋ, ŋacmatê dêdi sa to lau sêsôm ŋawae ŋajam lasê gêdêŋ lau ŋalêlôm sawa. 6 Ma aê aoc êôc êsêac, naŋ têntac lulu kêtu aêŋa atom naŋ.”

7 Êsêac sêc sêja acgom, go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm biŋ gêdêŋ lau totoŋ-totoŋ tau kêpi Joaŋ gebe “Amac asa gamêŋ sawa aja abe al ic asageŋ. Abe alic sôbolec teŋ mu gêôc jakêsêp mêŋkêsêp me. 8 Aja abe alic asageŋ. Abe alic ŋac

* **10:42:** Sanda n ae teŋ, taŋ gêwa sa gebe eŋ kêtu ŋalau

teŋ kêsô ŋakwê palê-palê me. Alic acgom, lau, taŋ sêsô ŋakwê palê-palê naŋ, sêŋgôŋ kiŋgeŋ nêŋ andu. 9 Asa aja kêtu ageŋŋa. Abe alic propete teŋ me. Aec, aê jasôm êndêŋ amac gebe ŋac tau kêlêlêc propete su, 10 gebe ŋac tau tec teto biŋ kêpi eŋ gebe

‘Ôlic acgom, aê jasakiŋ ŋoc ŋacjaeŋ êmuŋ aôm naêmansaŋ nêm intêna, taŋ gêc aôm laŋômnêmŋa naŋ.’

Anôtônê biŋ tau tonaŋ. 11 BiŋŋanÔ, aê jasôm êndêŋ amac gebe Lau samob, taŋ lauo sêkôc êsêac naŋ, nêŋ teŋ kêlêlêc ŋackêsagu Joaŋ atom. Mago ŋac sauŋ, taŋ sêsam eŋ kêtu ŋamu aŋga gamêŋ undambêŋa naŋ, kêlêlêc eŋ su. 12 Gêdêŋ taŋ ŋackêsagu Joaŋ kêpoa lasê e mêŋgêdêŋ galoc nec Anôtô gêu gamêŋ undambêŋa lasê, ma lau, taŋ sêjac tênêp naŋ, oc sêjaŋgo su. 13 Gebe propete samob to Mosenê biŋsu seoc biŋ lasê e gêdêŋ Joaŋ 14 ma amac embe taêm ênam gebe akôc sa, go akêŋ êwiŋ gebe Joaŋ eŋ Elia, taŋ sêsôm gebe êmêŋ naŋ. 15 Ŋac teŋ nê taŋasuŋ embe ênêc, naŋ êŋômaŋ.

16 “Aê janam dôŋ lau têm tonecŋa êpi asageŋ. Êsêac têtôm ŋapalê, taŋ sêmoa malacluŋ ma sêmôêc gêdêŋ tauŋ gebe 17 ‘Aêac ajac oŋ, mago amac atê wê atom. Aêac ataŋ taŋiboa, mago amac ataŋ awiŋ atom.’ 18 Joaŋ gêmêŋ e geŋ to gênôm gêŋ atom, ma lau sêsôm sebe ‘Ŋalau sec teŋ gêgôm eŋ.’ 19 Ŋamalacnê Latu mêŋgeŋ to gênôm gêŋ ma mêŋac sêsôm teŋ gebe ‘Alic eŋ lasamtêna to gênôm wain anaboa, teloŋ to lau sec nêŋ teŋ eŋgoc.’ Mago Anôtônê mêtê tokauc gêjam ŋanô kêwaka tau sa.”

Jesu geŋ oliŋ malac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ (Luk 10:13-15)

20 Go Jesu gêôc awa sa ma geŋ oliŋ malac, taŋ sêlic ênê gêŋtalô taêsam naŋ, gebe sêjam tauŋ ôkwi atom gebe 21 “Ojae Korasinma, ojae Betsaidama, gêŋtalô taŋ gagôm aŋga amacnêm naŋ, embe jaŋgôm aŋga Turu to Sidon nêŋ, oc sênam tauŋ ôkwi wanêcgeŋ su ma sêsô talu sa to sênac tauŋ auc. 22 Amboac tonaŋ jasôm êndêŋ amac gebe Êndêŋ bêc Anôtô êmêtôc ŋamalacnêŋ biŋŋa eŋ taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. 23 Ma aôm Kapanaum gobe sêsuŋ aôm sa e ŋatêpôê nadiŋgeŋ undambê me. Aôm oc u taôm ôsêp lamboam ôna. Gêŋtalô taŋ kêsa aômnêm gamêŋ naŋ, embe êsa Sodom oc ênêc e mêŋêndêŋ tonec. 24 Amboac tonaŋ jasôm êndêŋ amac gebe êndêŋ bêc Anôtô êmêtôc ŋamalacnêŋ biŋŋa eŋ taê walô lau Sodom êlêlêc amac su.”

Andêŋ aê amêŋ ma alêwaŋ taôm (Luk 10:21-22)

25 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Ŋatau, aê jalambiŋ aôm gebe gôsa biŋ tônê ŋai auc gêdêŋ lau mêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêŋ ŋapalê dedec. 26 Tamoc, biŋŋanÔ, aôm gôlic ŋajam amboac tonaŋ, tec gôgôm nêm gêŋ.

27 “Tamoc kêkêŋ gêŋ samob gêdêŋ aê, ma ŋac teŋ kêjala Latu atom, Tama taugeŋ. Ma Tama, naŋ ŋac teŋ kêjala eŋ atom, Latu taugeŋ to lau, taŋ Latu gebe eoc lasê êndêŋ êsêac.

28 “Amac samob, taŋ aŋgôŋ jageo to aôc wapac amoa naŋ, andêŋ aê amêŋ, go janam amac awem su. 29 Aôc ta ambalaŋ ŋoc wabaŋa e jatu nêm kêdôŋwaga gebe ŋoc ŋalêlôm malô to katoc tauc sa atom, ec atap malem alêwaŋ taômŋa sa. 30 Gebe ŋoc tê ŋagaô to ŋoc waba ŋawapac atom.”

12

Ŋacseŋomi sesolop polom ŋanô gêdêŋ sabat (Mar 2:23-28; Luk 6:1-5)

1 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Jesu kêsêlêŋ gêmoa kôm polomŋa ŋalêlôm gêdêŋ sabat.
Mo gêjô ênê ŋacseŋomi ma êsêac sesolop polom ŋanô mêŋseŋ. 2 Parisai sêlic e
sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gôlicgac me, nêm ŋacseŋomi sêgôm gêŋ, taŋ sêjac jao gebe
daŋgôm êndêŋ sabat atom.” 3 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋ taŋ Dawid to
nê lau sêgôm gêdêŋ mo gêjô êsêac naŋ, asam atom me. 4 Eŋ kêsô Anôtônê andu
jageŋ polom, taŋ sêkêŋ gêdêŋ Anôtô kêtu da ma sêjac jao gebe êsêac sêniŋ atom,
lau dabuŋwaga tauŋgeŋ. 5 Ma biŋ, taŋ gêc Mosenê biŋsu naŋ, gebe gêdêŋ sabat
samob dabuŋwaga sêjac sabat popoc aŋga lôm dabuŋ, mago sêwê ŋakaiŋ atom
naŋ asam atom me. 6 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Gêŋ taŋ kêlêlêc lôm dabuŋ su
naŋ, tau tonec. 7 Embe ajala biŋ tonec gebe ‘Aê gabe akêŋ da atom, gabe taêm
walô laugeŋ,’ oc ambu lau, tec nêŋ biŋ masi nec atom, 8 gebe Ŋamalacnê Latu
kêtu sabat ŋatau.”

Jesu gêgôm lêma kêtu goloŋ ŋajam kêsa (Mar 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Go Jesu gêdi aŋga tonaŋ gêja e kêsô êsêacnêŋ lôm. 10 Ma ŋamalac teŋ lêma
kêtu goloŋ gêmoa tonaŋ. Ma lau ŋagêdô sêmoa, taŋ sebe sêŋgôliŋ biŋ êpi eŋ, tec
têtu kênac eŋ gebe “Embe daŋgôm lau ôliŋ ŋajam êsa êndêŋ sabat, oc êtôm me
masi.” 11 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêm asa embe nê domba teŋ
êmoa ma êu tau êsêp sê êndêŋ sabat, oc naê sa atom me. 12 Op, ŋamalac kêlêlêc
domba su ŋêŋgeŋ. Tec tatôm gebe tamoasiŋ lau êndêŋ sabat.” 13 Go kêsôm
gêdêŋ ŋac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec kêmêtôc lêma e ŋajam kêsa kêtiam
kêtôm ŋamakeŋ. 14 Ma Parisai sêsa sêkic ênê biŋ gebe sensenŋ eŋ.

Sakiŋwaga taŋ Anôtô kêjaliŋ sa naŋ

15 Jesu kêjala biŋ tonec, tec kêtaiŋ tau su aŋga gamêŋ tonaŋ, ma lau taêsam
têdaguc eŋ, ma gêgôm êsêac samob ôliŋ ŋajam kêsa. 16 Go kêbaob êsêac ŋajaŋa
gebe sêsôm eŋ lasê atom, 17 gebe biŋ, taŋ propete Jesaia kêsôm naŋ, êtu tôŋ
gebe

18 “Alic acgom, aêŋoc sakiŋwaga, taŋ
kajaliŋ sa
to ŋoc ŋac têtac gêwiŋ enŋa, taŋ
gallic eŋ ŋajam naŋ,
oc jakêŋ ŋoc Ŋalau êpi eŋ
ma êsôm bêc jamêtôc biŋŋa lasê
êndêŋ lau samuc.
19 Eŋ oc ênam wambaŋ to êmôec
atom,
ma teŋ êŋô eŋ awa aŋga malacluŋ
atom.
20 Siŋ taŋ gêjac bic naŋ, eŋ oc
êmandôm su atom,
ma dawenŋ gasilana naŋ, eŋ oc êsi
êmac atom,
êŋgôm êmoa e êwê biŋgêdêŋ êku
ŋaŋacjo tulu,
21 ma lau samuc sêkêŋ mateŋ ênê
ŋaê.”

Jesu ma Belsebul (Mar 3:20-30; Luk 11:14-23)

22 Gêdêŋ tonaŋ sêkôc ŋac teŋ toŋalau sec, naŋ matapec to awamê, dêdêŋ Jesu
sêja. Ma Jesu gêgôm eŋ ôli ŋajam kêsa e awamê kêsôm biŋ lasê to gêlic gamêŋ.

23 Ma lau samob sê taêŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tonec oc Dawidnê Latu me.”
24 Parisai sêŋô, tec sêsôm gebe “Ŋac tônê kêtiŋ ŋalau sec ŋa ŋalau sec nêŋ kasêga
Belsebul.” 25 Jesu kêjala biŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam naŋ, ma kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe “Gamêŋ teŋ embe êwa tau êkôc, go êtu gasaŋ ma malac me gôlôac teŋ
embe sêwa tauŋ êkôc, oc sêmoa atom. 26 Ma embe Sadaŋ êtiŋ Sadaŋ, go êwa
tau êkôc. Ma ênê gamêŋ ênêc amboac ondoc. 27 Ma aê embe jatiŋ ŋalau sec ŋa
Belsebul, go amac latômi têtiŋ ŋa asa. Kêtu tonaŋŋa êsêac tauŋ ocgo sêmêtôc
amac. 28 Mago aê embe jatiŋ ŋalau sec ŋa Anôtônê Ŋalau, go êwa sa gebe Anôtnê
gôliŋ wacêpi amac.
29 “Me ŋac teŋ êsô ŋac ŋajaŋa teŋ nê andu naêjaŋgo ênê waba su amboac
ondoc. Eŋ ênsô ŋac ŋajaŋa tau tôŋ êmuŋ acgom, go êjaŋgo ênê waba.
30 “Ŋac teŋ embe êwiŋ aê atom, oc enseŋ aê, ma ŋac teŋ embe ejoŋ ŋanô
êwiŋ aê atom, oc êtê saliŋ-saliŋ. 31 Kêtu tonaŋŋa aê jasôm êndêŋ amac gebe
Ŋamalacnêŋ sec to biŋ alôb-alôb samob Anôtô oc êsuc ôkwi, tageŋ biŋ alôb-alôb
êpi Ŋalau Dabuŋ, tec Anôtô êsuc ôkwi atom. 32 Ma teŋ embe ênam saic biŋ êndêŋ
Ŋamalacnê Latu, tec Anôtô oc êsuc ôkwi, mago teŋ embe ênam saic biŋ êndêŋ
Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anôtô oc êsuc ôkwi êndêŋ têm tonec to ônêŋa atomanô.

Biŋ kaŋanôŋa
(Luk 6:43-45)

33 “Embe asê ka ŋajam, oc ênam ŋanô ŋajam, ma embe asê ka sec, oc ênam
ŋanô sec. Gebe ka tajala gêdêŋ ŋanôgeŋ. 34 Moac ŋalatu amac. Amac secgoc, tec
asôm biŋ ŋajam amboac ondoc. Gêŋ taŋ geIôc gêc nêm ŋalêlôm naŋ, mêŋkêsa
awemsuŋ. 35 Ŋamalac ŋajam oc êtaiŋ gêŋ ŋajam sa aŋga nê awa ŋajam, taŋ gêc
nê ŋalêlôm, ma ŋamalac sec oc êtaiŋ gêŋ sec sa aŋga nê awa sec.
36 “Aê jasôm êndêŋ amac gebe Êndêŋ bêc mêtôcŋa ŋamalac sêwa biŋ ag-
waagwa samob, taŋ sêsôm naŋ, ŋam sa. 37 Awamsuŋ ŋabiŋ oc ênam aôm kêsi,
ma awamsuŋ ŋabiŋ oc êtiŋ aôm su.”

Lau sec sêjatu geŋtalô
(Mar 8:11-12; Luk 11:29-32)

38 Go biŋsutau to Parisai nêŋ ŋagêdô sêjô Jesu awa gebe “Mêtêmôkê, aêac
abe alic aôm ôŋgôm gêŋtalô teŋ.” 39 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Lau sec
to mockaiŋŋa sêjatu gêŋtalô, mago gêŋtalô teŋ oc êndêŋ êsêac atom, gêŋtalô
propete Jonaŋa tageŋ. 40 Jona gêmoa gêŋsêga têtaclêlôm kêtôm geleŋŋa têlêac
ma gêbêcauc têlêac, ma Ŋamalacnê Latu oc amboac tonaŋgeŋ. Eŋ ômoa nom
ŋalêlôm êtôm eleŋŋa têlêac ma êmbêcauc têlêac. 41 Êndêŋ noc mêtôcŋa ŋacwaga
Niniweŋa oc sêndi sa sêwiŋ lau tônê ma sêmêtôc êsêac, gebe Jona gêjam mêtê
êsêac, tec sêjam tauŋ ôkwi. Ma alic acgom, teŋ kêlêlêc Jona su tec gêmoa.
42 Êndêŋ noc mêtôcŋa kwin aŋga mula-mŋa oc êndi sa êwiŋ lau tônê ma êmêtôc
êsêac, gebe eŋ aŋga nom ŋamadiŋ, mago gêmêŋ gebe êŋô Salomonê mêtê. Ma
alicgac, teŋ kêlêlêc Salomo su tec gêmoa.

Ŋalau sec gêmu gêja nê gamêŋ laŋgwa kêtiam
(Luk 11:24-26)

43 “Ŋalau ŋatêmui embe êsa aŋga ŋamalac teŋ nê, oc eo êmoa gamêŋ kwalam
ma ensom gamêŋ êlêwaŋ tauŋa e êtap sa atom. 44 Go êsôm gebe ‘Aê jamu jana
ŋoc andu, taŋ kasa gamêŋ naŋ êtiam.’ Ma embe naêô lasê, oc alic andu tau
sawa ma sêkajo sa to sêgêlôŋ. 45 Go naêkôc ŋalau 7, taŋ nêŋ sec kêlêlêc ênê su
naŋ, sêwiŋ eŋ sêsô naseŋgôŋ. Go ŋamalac tonaŋ êmoa naeo ŋanô êlêlêc gêmuŋŋa
su. Ma lau sec tônê ŋai amboac tonaŋgeŋ.”

Jesu têna ma lasiio to ŋac
(Mar 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Eŋ kêsôm biŋ gêdêŋ lau gêmoa ma têna to lasii mêŋsêkô dêmôêŋa sebe
sêsôm biŋ êndêŋ eŋ. 47 Tec ŋac teŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Gôlicgac me, têna
to lasimi tec mêŋsêkô dêmôêŋa sebe sêsôm biŋ êndêŋ aôm." 48 Mago Jesu gêjô
ŋac, taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ naŋ, awa gebe "Tinoc asa ma lasici asa lau." 49 Ma
kêmêtôc lêma jakêtôc nê ŋacseŋomi ma kêsôm gebe "Alic acgom, aê tinoc to
lasici tau tonec. 50 Lau taŋ sêmasaŋ Tamoc, taŋ gêŋgôŋ undambê naŋ nê biŋ
naŋ, go têtu lasicio to ŋac ma tinoc." *

13

Biŋgôliŋ ŋac kêpalip ŋ awêŋa
(Mar 4:1-9; Luk 8:4-8)

1 Bêc tonaŋgeŋ ma Jesu aŋga andu kêsa jagêŋgôŋ ambêô. 2 Lau topom-topom
sêkac sa sêgi eŋ auc, tec kêpi waŋ teŋ jagêŋgôŋ ma lau samob sêkô bau. 3 Ma
gêjac miŋ biŋ taêsam gêdêŋ êsêac gêjam kêtu biŋgôliŋgeŋ ma kêsôm gebe

"Alic acgom, ŋac kêpalip ŋawêŋa teŋ kêsa gêja gebe êpalip ŋawê. 4 Kêpalip
gêmoa e ŋagêdô kêsêp intêna, tec moc mêŋseŋ su. 5 Ŋawê ŋagêdô kêsêp poclêlôm
naŋ nom kapôêŋ gêc atom. Tec kêpoa sebeŋgeŋ gebe kêsêp nomlêlôm gêja
atom, 6 e oc kêpi ma kêsêgô e kêtu masê gebe ŋawakac keseleŋ kêsêp gêja atom.
7 Ma ŋagêdô kêsêp êcmôkê ma êc kêpoa e gejoŋ êndu. 8 Ma ŋagêdô kêsêp nom
ŋajam, tec gêjam ŋanô. Teŋ gêjam 100, ma teŋ 60, ma teŋ 30. 9 Ŋac teŋ nê taŋasuŋ
embe ênêc, naŋ êŋô."

Biŋgôliŋ tau ŋam
(Mar 4:10-12; Luk 8:9-10)

10 Ŋacseŋomi dêdêŋ Jesu jasêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Amboac ondoc tec gôjam
kêtu biŋgôliŋgeŋ gêdêŋ êsêac nec." 11 Ma eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Amac atap
kauc sa, tec ajala gamêŋ undambêŋa ŋabiŋ ŋalêlômŋa, mago êsêac têtap sa
atom. 12 Ŋac taŋ nê gêŋ gêc naŋ, êtap ŋagêdô sa naêwiŋ e êlêlêc su. Mago ŋac,
taŋ nê gêŋ masi naŋ, sêkôc ŋakêsu, taŋ gêc eŋŋa naŋ, su amboac tonaŋgeŋ.
13 Êsêac sêlic gêŋ e amboac sêlic atom to seŋo biŋ e amboac sêŋô atom ma
nêŋ kauc kêsa atom, tec gajam kêtu biŋgôliŋgeŋ gêdêŋ êsêac. 14 Ma Jesaianê
biŋdêm, taŋ geoc lasê naŋ, kêtu tôŋ kêpi êsêac gebe

'Taŋemsuŋ oc aŋô, mago oc nêm
kauc êsa atom.
Matemanô oc alic, mago oc ajala
atom.
15 Lau tonaŋ nêŋ ŋalêlôm ŋadani to
taŋeŋsuŋ gêôc auc ma mateŋ gêmôb.
Mago embe amboac tonaŋ atom,
go sêlic gêŋ to taŋeŋsuŋ sêŋô
biŋ ma nêŋ ŋalêlôm sêjala mêtê
to sênam tauŋ ôkwi ma aê janam
êsêac sa.'

16 Aê aoc aôc amac matamanô gebe alic gêŋ ma amac taŋemsuŋ gebe aŋô biŋ.
17 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Propete to lau gêdêŋ gwalêkiŋ sêkêŋ
mateŋ gebe sêlic gêŋ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sêŋô biŋ, tec amac
aŋô nec, mago sêŋô atom.

---

* **12:50:** Sadaŋnê ŋaê teŋ. Alic Mat 10:25

Jesu gêwa biŋ gôliŋ ŋac kêpalip ŋawêŋa ŋam sa (Mar 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 “Amboac tonaŋ aŋô biŋgôliŋ ŋac kêpalip ŋawêŋa tau ŋam acgom. 19 Lau
embe sêŋô gamêŋ undambêŋa ŋabiŋ ma sêjala atom, naŋ têtôm ŋawê, taŋ
kêpalip kêsêp intêna naŋ. Ŋac sec tau naêjaŋgo biŋ, taŋ kêpalip kêsêp nêŋ
ŋalêlôm naŋ su. 20 Ma ônaŋ kêpalip kêsêp poc kêtôm lau, taŋ sêŋô biŋ ma
gacgeŋ sêkôc sa totêntac ŋajamgeŋ. 21 Mago nêŋ ŋawakac jagêjam atom, êsêac
lau daiŋdaiŋ. Embe gêŋ wapac êtap êsêac sa ma sêjanda êsêac êtu mêtêŋa, oc
gacgeŋ sêwi siŋ. 22 Ma ônaŋ kêpalip kêsêp êcmôkê kêtôm lau, taŋ sêŋô biŋ ma
gêŋlêlôm-lêlôm nomŋa to lêtôm awêŋa ejoŋ biŋ tau êndu ma sênam ŋanô atom.
23 Ma ônaŋ kêpalip kêsêp nom ŋajam kêtôm lau, taŋ sêŋô biŋ e sêjala ma sêjam
ŋanô, teŋ gêjam 100, teŋ gêjam 60 ma teŋ 30.”

Biŋgôliŋ waôŋŋa

24 Go Jesu kêkêŋ biŋgôliŋ tau ŋateŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe “Tanam dôŋ
gamêŋ undambêŋa êpi ŋac, taŋ kêpalip ŋawê ŋajam kêsêp nê kôm. 25 Ma gêdêŋ
taŋ lau sêc bêc sêc naŋ, ênê soŋo-soŋo mêŋkêpalip waôŋ ŋawê gêsac padi ŋaô
ma gêc gêja. 26 Ŋawê gêlêc e jagêuc acgom, go têtap waôŋ sa kêpi gêwiŋ. 27 Tec
ŋataunê sakiŋwaga mêŋsêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Apômtau, aôm oc kôpalip ŋawê
ŋajamgeŋ kêsêp nêm kôm me. Ma waôŋ tec aŋga ondoc mêŋkêsa.’ 28 Eŋ kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe ‘Gêŋ tonaŋ ŋacjo teŋ gêgôm.’ Ma sakiŋwaga sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe ‘Aôm gobe aêac naajo sa me masi.’ 29 Ma eŋ kêsôm gebe ‘Masi, gebe amac
embe ajo waôŋ, oc ambuc padi sa êwiŋ. 30 Andec, lulugeŋ têtu kapôêŋ sêsêlip
tauŋgeŋ sêkô e êndêŋ têm sêsêpŋa acgom. Ma êndêŋ noc sêsêpŋa aê jasôm
êndêŋ sêsapwaga gebe Ajoŋ waôŋ tau sa êmuŋ mêŋanac lagic sa naja êniŋ su.
Mago gêŋ taniŋŋa tau anac sa êpi aêŋoc andu gêŋ ŋanôŋa êna.’ ”

Biŋgôliŋ gêmêc ŋawêŋa (Mar 4:31-32; Luk 13:18-19)

31 Go kêkêŋ biŋgôliŋ tau ŋateŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe “Gamêŋ un-
dambêŋa kêtôm gêmêc ŋawê ŋamalac teŋ kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. 32 Gêŋ tau
talic ŋasec-ŋasec kêtôm gêŋ ŋagêdô ŋamatu atom ma êpi acgom, go êlêlêc gêŋ
tolauŋ ŋagêdô su e naêtu ka, ma moc umboŋ ŋalabuŋa mêŋsênam sac sêŋgôŋ
ŋalaka.”

Biŋgôliŋ jistŋa (Luk 13:20-21)

33 Ma kêsôm biŋgôliŋ tau ŋateŋ gêdêŋ êsêac gebe “Gamêŋ undambêŋa kêtôm
jist, awê teŋ kêkôc mêŋkêgaluŋ gêwiŋ polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgeŋ.”

Jesu kêsôm biŋ kêtu biŋôliŋ ŋamŋa (Mar 4:33-34)

34 Biŋ samob tonaŋ Jesu gêjam kêtu biŋgôliŋgeŋ gêdêŋ lau ma kêsôm biŋ teŋ
gêc awê atom, kêsôm kêtu biŋgôliŋgeŋ, 35 gebe propetenê biŋdêm tonec êtu tôŋ
gebe
“Aê gabe jaŋa aoc êtu biŋgôliŋŋa,
aê gabe jaôŋ biŋ sa, taŋ kêsiŋ tau
gêc lêlôm gêdêŋ Anôtô kêkêŋ nom
e mêŋgêdêŋ galoc.”

Jesu gêwa biŋgôliŋ waôŋŋa sa

36 Go kêkêŋ lau tonaŋ sêja ma kêsô andu gêja. Ma nê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ
jasêsôm gebe “Ôwa biŋ waôŋ kêsêp kômŋa naŋ ŋam sa êndêŋ aêac acgom.”
37 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Ŋac, taŋ kêpalip ŋawê ŋajam naŋ, Ŋamalacnê

Latu. 38 Kôm kêtôm nom, ma ŋawê ŋajam kêtôm gamêŋ undambêŋa tau
ŋaawêlatu, go waôŋ kêtôm ŋac sec nê latui. 39 Ma ŋacjo, taŋ kêpalip waôŋ
naŋ Sadaŋ. Noc sêsêpŋa kêtôm nom ŋabêc ŋamuŋa. Ma sêsapwaga tau aŋela.
40 Kêtôm sejoŋ waôŋ nasêmboa êpi ja êna, ma êndêŋ bêc ŋamuŋa oc sêŋgôm
amboac tonaŋ. 41 Ŋamalacnê Latu êkêŋ nê aŋela sêna sejoŋ lau kalomtêna to
secwaga samob aŋga ênê gamêŋ sa, 42 ma sêmbaliŋ êsêac sêsêp gamêŋ, taŋ ja
ŋawaô kêlakoc sêna, natêtaŋ ma luŋluŋ êkôsiŋ tau. 43 Ma lau gêdêŋ nêŋ ŋawê
êpoa lasê amboac oc aŋga Tameŋinê gamêŋ. Ŋac teŋ nê taŋasuŋ embe ênêc,
naŋ êŋômaŋ.

Biŋgôliŋ awa gêc kômŋa

44 “Gamêŋ undambêŋa kêtôm awa, taŋ ŋac teŋ kêsiŋ ôkwi gêc kôm e ŋac teŋ
kêtap sa ma kêsuŋ auc kêtiam ma totêtac ŋajamgeŋ gêja, jakêkêŋ nê gêŋ samob
lau sêjam ôli, go jagêjam ôli kôm tau.

Biŋgôliŋ kêkômŋa

45 “Ma teŋ gêwiŋ gebe Gamêŋ undambêŋa kêtôm ŋac-kêtulu-gêŋwaga teŋ
gesom kêkôm ŋajam-ŋajam gêmoa 46 e kêtap kêkôm mata êjam teŋ sa, go gêja
ma kêkêŋ nê gêŋ samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli gêŋ tau.

Biŋgôliŋ wasaŋŋa

47 “Ma teŋ gêwiŋ gebe Gamêŋ undambêŋa kêtôm wasaŋ, taŋ sêkêŋ kêsêp
gwêc ma gêŋ tokaiŋ-tokaiŋ sêwê 48 e toŋoma, go sê sa kêpi bau gêja jasêŋgôŋ
sic ma sêjaliŋ i ŋajamgeŋ sa kêsêp laclu, ma sec naŋ sêbaliŋ siŋ. 49 Êndêŋ nom
ŋabêc ŋamuŋa naŋ, oc amboac tonaŋgeŋ. Aŋela oc sêsa sêmêŋ ma sêjaliŋ lau
sec aŋga lau gêdêŋ nêŋ sa 50 ma sêmbaliŋ êsêac sêsêp gamêŋ ja ŋawaô kêlakocŋa
sêna. Aŋga tônê oc têtaŋ ma luŋluŋ êkôsiŋ tau.

Awa wakuc to laŋgwa

51 “Amacnêm kauc kêsa kêpi biŋ samob tonaŋ ŋai me masi.” Ma êsêac sêlôc
sebe “Aec.” 52 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Kêtu tonaŋŋa biŋsutau samob,
taŋ sêŋô biŋ gamêŋ undambêŋa katu tôŋ naŋ, têtôm andu ŋatau teŋ, naŋ gê nê
gêŋ wakuc to laŋgwa sa aŋga nê awa ŋalêlôm.”

Jesunê lau têtiŋ eŋ aŋga Nasaret
(Mar 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Jesu gêjac mata biŋgôliŋ tonaŋ ŋai su, go gêdi sa aŋga tonaŋ. 54 Jagêô lasê
nê malacmôkê ma kêdôŋ êsêac gêmoa nêŋ lôm e têtakê ŋanô ma sêsôm gebe
“Ŋac tonec kêkôc kauc to gêŋtalô nec aŋga ondoc. 55 Eŋ tonec kamunda latu
me masi. Sêsam eŋ têna sebe Maria me. Ma lasii Jakobo agêc Josep ma Simon
agêc Juda me. 56 Ma luio samob sêmoa sêwiŋ aêac atom me. Ma eŋ kêkôc gêŋ
samob tônê ŋai aŋga ondoc.” 57 Ma têtu môsi eŋ. Tec Jesu kasôm gêdêŋ êsêac
gebe “Lau gamêŋ teŋ tetoc propete teŋ sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to
nê laugeŋ tec sêmbu eŋ.” 58 Ma eŋ gêgom gêŋtalô taêsam aŋga tonaŋ atom gebe
sêkêŋ gêwiŋ atom. * êsêp ewin gebe polom esuŋ êtu kapôêŋ. Jist ŋaŋaclai ênam
polom samucgeŋ auc.

14

Ŋackêsagu Joaŋ gêmac endu
(Mar 6:14-29; Luk 9:7-9)

* **13:58:** Bômbôm embe sêpac naŋ polom, go sêkêŋ gên tau

1 Gêdêŋ têm tonaŋ kiŋ Herodo gêŋô Jesu ŋawae 2 ma kêsôm gêdêŋ nê
sakiŋwaga gebe “Eŋ tonec ŋackêsagu Joaŋ. Eŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ, tec
ŋaclai kêpoa kêpi eŋ.”
3 Gebe Herodo kêjatu gebe sêkôc Joaŋ tôŋ ma sênsô eŋ tôŋ nasêkêŋ eŋ êŋgôŋ
kapoacwalô kêtu têwa Pilip nê awê Herodiaŋa, 4 gebe Joaŋ kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Gôjam awê tonaŋ tec keso.” 5 Ma têtac kêkac Herodo gebe ênac eŋ êndu,
mago kêtêc lau gebe sêlic Joaŋ kêtôm propete.
6 Gêdêŋ taŋ Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc eŋŋa naŋ, Herodia latuo
jakêtê wê gêmoa êsêac to nê ŋacleŋ ŋalêlôm. Herodo gêlic e têtac ŋajam kêsa, 7 tec
kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Gêŋ taŋ oteŋ naŋ, oc jakêŋ êndêŋ aôm.” 8 Ma têna
kêsôm biŋ kêsêp latuo têtac, tec kêsôm gebe “Ôkêŋ ŋackêsagu Joaŋ môkêapac
êsêp laclu teŋ êndêŋ aê aŋga tonec.” 9 Kiŋnê ŋalêlôm ŋawapac kêsa, tageŋ
kêtu kêtôc lêma ŋacleŋ sêlic suŋa, tec kêjatu gebe sêkêŋ, 10 ma kêsakiŋ jadêdim
Joaŋ gêsutêkwa gêŋgic aŋga kapoacwalô. 11 Ma sêkêŋ môkêapac kêsêp laclu teŋ
mêŋsêkêŋ gêdêŋ ŋapalêo, ma kêkôc gêdêŋ têna gêja. 12 Ma Joaŋnê ŋacseŋomi
mêŋsêkôc ênê ŋawêlêlaŋ su jasêsuŋ ma jasêsôm ŋawae gêdêŋ Jesu.

Jesu gêlôm lau 5,000
(Mar 6:30-44; Luk 9:10-17; Joaŋ 6:1-14)

13 Jesu gêŋô Joaŋ gêmac êŋdu ŋawae e kêtaiŋ tau su aŋga gamêŋ tonaŋ jakêpi
waŋ ma gêja gebe êmoa nê ŋasawa teŋ tauŋa. Ma lau sêŋô ŋawae tec sêlêlêŋ aŋga
nêŋ malac têdaguc eŋ sêja. 14 Jesu jakêsô bau ma gêlic lau topom-topom tau,
tec taê walô êsêac ma gêgôm êsêacnêŋ gêmac ŋajam kêsa.
15 Oc jagêjam kwalam, tec nê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ jasêsôm gebe “Gamêŋ
tonec gamêŋ sawa ma oc gêja su. Amboac tonaŋ ôkêŋ lau sêc êliŋ-êliŋ têtôm
malacgeŋ nasênam ôli nêŋ mo.” 16 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Oc sêc
sêna atom, amac taôm akêŋ gêŋ êsêac sêniŋ.” 17 Go êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Aêacma gêŋ gêc tonec atom polom lemeŋ teŋ to i luagêcgeŋ tec gêc.” 18 Ma eŋ
kêsôm gebe “Akôc gêŋ tau andêŋ aê amêŋ.” 19 Tec kêjatu lau tau gebe sêŋgôŋ
sic sêŋgôŋ gêgwaŋ, ma kêkôc polom lemeŋ teŋ to i luagêc tau sa mêŋmata gedec
undambê ma gêjam daŋge, go kêpô kêkôc ma kêkêŋ polom gêdêŋ nê ŋacseŋomi
jasêjac sam gêdêŋ lau. 20 Samob seŋ e gêôc êsêac tôŋ, go sejoŋ ŋapopoc sa kêsêp
gadob 12 e mêŋgêc. 21 Ma êsêac, taŋ seŋ gêŋ tau naŋ, ŋacwaga amboac 5,000,
ma sêsa lauo to ŋapalê sa sêwiŋ atom.

Jesu kêsêlêŋ gêmoa ŋadembom ŋaô
(Mar 6:45-52; Joaŋ 6:15-21)

22 Ma Jesu kêkac nê ŋacseŋomi gacgeŋ sêpi waŋ sêmuŋ eŋ sêna ŋamakeŋ ônêŋa
ma eŋ tau êmoa e êkêŋ lau sêna acgom. 23 Eŋ kêkêŋ lau tau sêja ma taugeŋ kêpi
lôc gêja gebe eteŋ mec. Oc jakêsêp su ma eŋ taugeŋ gêmoa nê tônê. 24 Waŋ
kêsa e jakêkô ŋaluŋgeŋ ma dembom kêpôŋ êsêac secanô gebe mu kêpuc êsêac
tôŋ. 25 Talec kêtaŋ, go Jesu kêsêlêŋ gêmoa dembom ŋaôgeŋ kêsa gêdêŋ êsêac
gêja. 26 Ŋacseŋomi sêlic eŋ kêsêlêŋ gêmoa ŋadembom ŋaôgeŋ e têtakê ma sêsôm
gebe “Joe, balôm teŋ.” Tec têtêc e sêwakic. 27 Go Jesu awa kêsa sebeŋ ma kêsôm
gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” 28 Tec Petere gêjô eŋ awa
gebe “Apômtau, embe aôm tau tonaŋ, naŋ ôsôm ma jamoa bu ŋaô jandêŋ aôm
jawac.” 29 Ma Jesu kêsôm gebe “Ômôêŋ.” Go Petere aŋga waŋ kêsêp kêsêlêŋ
gêmoa bu ŋaô gêdêŋ Jesu gêja. 30 Mago eŋ gêlic mu ŋasênôm ma kêtakê e kêka
tau su ma gêmôêc gebe “Apômtau, ôkam aê sa.” 31 Tec Jesu kêmêtôc lêma ôb
tageŋ jakêkam eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O aôm ŋac, kôkêŋ gêwiŋ kwalec,
kêtu asageŋŋa nêm ŋalêlôm gêja lu.” 32 Agêc jasêpi waŋ ma mu kêtu malô. 33 Ma

êsêac, taŋ sêŋgôŋ waŋ naŋ, sêpôŋ aeŋduc dêdêŋ eŋ ma sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm biŋŋanôgoc.”

Jesu gêgôm gêmac ôliŋ ŋajam kêsa aŋga Genesaret
(Mar 6:53-56)

34 Ma sêja e sêpi bau aŋga Genesaret. 35 Ma gêdêŋ taŋ lau gamêŋ tonaŋŋa
sêjala eŋ naŋ, sêkêŋ biŋ kêtôm nêŋ malac ŋamagêŋa samob gêja, go sejoŋ lau
samob, taŋ gêŋ gêgôm êsêac naŋ, dêdêŋ eŋ sêja 36 ma teteŋ eŋ gebe sêmoasac
ênê ŋakwê ŋataligeŋ. Tec samob, taŋ sêmoasac naŋ, ôliŋ ŋajam kêsa.

15

Lau ŋanô nêŋ mêtê
(Mar 7:1-13)

1 Gêdêŋ tonaŋ Parisai to biŋsutau aŋga Jerusalem dêdêŋ Jesu sêja ma têtu
kênac eŋ gebe 2 “Amboac ondoc, nêm ŋacseŋomi sêgêli lau ŋanô nêŋ biŋ ma
sebe sêniŋ gêŋ, naŋ sêkwasiŋ lemeŋ atom.” 3 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Ma
amac taôm gêdêŋ taŋ amasaŋ nêm ŋagôliŋ laŋgwa naŋ, aseŋ Anôtônê biŋsu
gêwiŋ. 4 Anôtô gêjac jatu gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa, ma teŋ embe êpuc
boa tama me têna, naŋ senseŋ eŋ su ênaŋa.’ 5 Mago amac asôm gebe Ŋac taŋ
êsôm êndêŋ tama me têna gebe ‘Aôm taêm kêka ŋoc gêŋ, mago gabe jakêŋ êtu
da,’ 6 ŋac tonaŋ embe etoc tama agêc têna sa atom, oc naêndêŋ. Tec agôm nêm
ŋagôliŋ laŋgwa ŋanô kêsa ma aseŋ Anôtônê biŋ su. 7 Dansaŋtêna, Jesaia geoc
biŋ tonec lasê jagadêŋgeŋ kêpi amac gebe 8 Anôtô kêsôm gebe
‘Lau tonec tetoc aê sa ŋa gêdoŋôlicgêŋ,
ma nêŋ ŋalêlôm gêmoa jaêc aê.
9 Êsêac sêjam sakiŋ aê kwalec,
gebe biŋsu, taŋ têdôŋ naŋ,
ŋamalacnêŋ biŋ ŋaômageŋ.’ ”

Gêŋ taŋ gêgôm ŋamalac kêtu sêc
(Mar 7:14-23)

10 Go Jesu gêmôêc lau dêdêŋ eŋ sêja ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aŋô biŋ ma
nêm kauc êsa. 11 Gêŋ taŋ kêsô awasuŋ naŋ, oc êŋgôm ŋamalac êtu sec atom,
tageŋ gêŋ taŋ kêsa awasuŋ, tonaŋ tec êŋgôm ŋamalac êtu sec.”

12 Go nê ŋacseŋomi jasêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Parisai tau sêŋo biŋ tonaŋ e
gêli nêŋ ŋalêlôm sa, nê kôjalagac me.” 13 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Gêŋ
samob, taŋ Tamoc undambêŋa kêsê atom naŋ, oc êjô sa. 14 Andec êsêac, êsêac
mateŋpec, taŋ sêwê mateŋpec. Matapec teŋ embe êwê matapec teŋ, naŋ oc
agêc lulugeŋ sêu tauŋ sêsêp sê sêna.” 15 Ma Petere gêjô eŋ awa ma kêsôm gebe
“Ôwa biŋgôliŋ tonec ŋam sa êndêŋ aêac acgom.” 16 Tec Jesu kêsôm gebe “Ma
amac tonec amboac ondoc, nêm kauc kêsa atom tageŋ atom êsêac me. 17 Ajala
atom me. Gêŋ samob, taŋ êsô awemsuŋ naŋ, oc êsêp ŋatêtac ma tau êtaiŋ su
êna. 18 Ma gêŋ samob, taŋ kapi aŋga ŋalêlôm mêŋkêsa awemsuŋ, tonaŋ tec oc
êŋgôm ŋamalac êtu sec. 19 Gebe gêŋ tonec aŋga ŋalêlôm kêpi gêmêŋ gebe Taêŋ
gêjam sec, sêjac ŋamalac êndu, dêdim sêmôcwalô gêogic, sêgôm gêŋ mockaiŋo to
mockaiŋŋa, geŋgeŋ, biŋ gêga ma biŋ alôb-alôb. 20 Gêŋ tonaŋ ŋai tec gêgôm
ŋamalac kêtu sec. Mago embe sêkwasiŋ lemeŋ atom ma sêniŋ gêŋ, tonaŋ oc
êŋgôm ŋamalac êtu sec atom.”

Awê Kanaanŋa kêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa
(Mar 7:24-30)

21 Jesu gêdi kêtaiŋ taugeŋ aŋga tonaŋ jagêô lasê gamêŋ Turu to Sidonŋa.
22 Ma gêdêŋ tonaŋ awê Kanaanŋa teŋ aŋga gamêŋ tonaŋ mêŋgêmôêc gebe

“Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aê. Aêŋoc latuco ŋalau sec teŋ kêlêsu eŋ.”
23 Mago Jesu gêjô ênê biŋ teŋ atom. Ma nê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ jateteŋ eŋ gebe
“Ôkêŋ eŋ ênamaŋ, kêtaŋ-kêtaŋ kêdaguc aêac nec.” 24 Eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe
“Anôtô kêsakiŋ aê gadêŋ gôlôac Israel tauŋgeŋ nêŋ domba gêbôm tec gamêŋ.”
25 Ma awê tau kêpôŋ aduc gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Apômtau, ônam aê sa.”
26 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Embe takôc ŋapalênêŋ mo su ma tambaliŋ êndêŋ
kêamlatu, oc ŋajam atom.” 27 Ma awê tau gêjô eŋ awa gebe “Apômtau, kôsômgac.
Mago mo ŋapopoc, taŋ kêsêlô kêsêp nêŋ ŋataunêŋ tebo ŋalabu naŋ, kêamlatu
seŋgoc.” 28 Go Jesu gêjô eŋ awa gebe “O awê tau, aôm kôkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa.
Amboac tonaŋ biŋ, taŋ koteŋ naŋ, êtu tôŋ.” Ma gêdêŋ ŋasawa tonaŋgeŋ awê
tau latuo ôli ŋajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôliŋ ŋajam kêsa

29 Ma Jesu gêdi aŋga tonaŋ jagêô lasê bugêjactoŋ Galilaiaŋa, go kêpi lôc teŋ
jakêpoŋ tau sic gêŋgôŋ. 30 Go lau topom-topom dêdêŋ eŋ sêja, naŋ sejoŋ nêŋ
magiŋ kêsu, puliŋ, mateŋpec, aweŋmê ma gêmac tokaiŋ-tokaiŋ sêwiŋ dêdêŋ eŋ
sêja jatetoc êsêac sêc eŋ a-mŋa, ma gêgôm êsêac ŋajam kêsa. 31 Lau sêlic aweŋmê
sêsôm biŋ to puliŋ ôliŋ ŋajam kêsa, ma magiŋ kêsu sêsêlêŋ to mateŋpec sêlic
gamêŋ, tec sê taêŋ ma sêlambiŋ Israelnêŋ Anôtô ŋanô.

Jesu gêlôm lau 4,000
(Mar 8:1-10)

32 Go Jesu gêmôêc nê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ jakêsôm gebe “Aê taêc walô lau
tonec gebe sêmoa sêwiŋ aê e bêc têlêac samuc ma nêŋ gêŋ sêniŋŋa masi, tec
gabe jakêŋ êsêac têntac sawageŋ sêna atom gebe oc eŋkaiŋ to lemeŋ êmac aŋga
intêna.” 33 Ma ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêac tamoa gamêŋ sawa nec, oc
takôc polom taêsam aŋga ondoc gebe lau tonec sêniŋ êtôm êsêac.” 34 Tec Jesu
kêtu kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgeŋ gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe
“7 to i palê ŋagêdô.” 35 Go kêsôm lau sêŋgôŋ sic sêŋgôŋ nom. 36 Ma kêkôc polom
7 to i tonaŋ sa ma gêjam daŋge, go kêpô kêkôc ma kêkêŋ gêdêŋ ŋacseŋomi, go
ŋacseŋomi sêjac sam gêdêŋ lau. 37 Êsêac samob seŋ e gêôc êsêac tôŋ ma sejoŋ
ŋapopoc sa kêsêp gadob 7 e mêŋgêc. 38 Ma êsêac, taŋ seŋ gêŋ tau naŋ, ŋacwaga
4,000, ma sêsa lauo to ŋapalê sa sêwiŋ atom.

39 Eŋ kêkêŋ lau tau sêja acgom, go kêpi waŋ jagêô lasê gamêŋ Magadanŋa. *
enaŋa nec atom. Êsêac sêkêŋ gêwiŋ gebe êsêac embe sêmoasac lau samuc nêŋ
gêŋ teŋ, go lau samuc nêŋ ŋatêmui ŋalêlômŋa elom êsêac, tec sêkwasiŋ lemeŋ
gebe ŋatêmui tau tonaŋ ênaŋa.

16

Lau sêjatu gêŋtalô
(Mar 8:11-13; Luk 12:54-56)

1 Ma Parisai to Sadukai dêdêŋ Jesu jasêlêtôm eŋ ma teteŋ eŋ gebe êtôc
gêŋtalô umdambêŋa teŋ êndêŋ êsêac sêlic. 2 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Êndêŋ
êtula amac asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlaŋ, oc gamêŋ ŋajam.’ 3 Ma bêbêc asôm gebe
‘Gêjac wêcdêlaŋ ma gamêŋ kêtuŋ tau. Ocsalô gamêŋ oc êtu sec.’ Gamêŋ ŋapuc
tec ajala, mago têm to noc ŋabelo tec ajam kauc. 4 Gôıôac sec to mockaiŋŋa
sêgôm mocsac gêŋtalô, mago gêŋtalô teŋ oc êndêŋ êsêac atom, gêŋtalô Jonaŋa
tageŋ.” Go gêjam dêmôê êsêac gacgeŋ sêkô ma gêc gêja.

Parisai to Sadukai nêŋ jist
(Mar 8:14-21)

* **15:39:** Lau tonaŋ sekwasiŋ lemeŋ gebe ŋatemui demôêŋa

5 Ŋacseŋomi jasêsô ŋamakeŋ ônêŋa ma sêliŋ polom siŋ sêkôc gêwiŋ atom. 6 Tec
Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ŋapep êndêŋ Parisai to Sadukai
nêŋ jist.” 7 Ma êsêac taêŋ gêjam gêc tauŋŋa ma sêsôm gebe “Kec, aêac takôc
polom gêwiŋ atom, tec kêsôm biŋ tonec.” 8 Ma Jesu kêjala ma kêsôm gebe “O
amac, akêŋ gêwiŋ kwalec, kêtu ageŋŋa amac taêm gêjam gêc taômŋageŋ gebe
akôc polom gêwiŋ atom. 9 Nêm kauc kêsa atom tageŋ me. Taêm gêjam polom
lemeŋ teŋgeŋ, naŋ gêdêŋ lau 5,000 me masi. Ma ajoŋ ŋagêdô-gêdô sa ŋagadob
tendocgeŋ. 10 Ma polom 7, naŋ gêdêŋ lau 4,000 naŋ amboac ondoc. Ajoŋ
ŋagêdô-gêdô sa ŋagadob tendocgeŋ. 11 Amboac ondoc nêm kauc kêsa atom
gebe aê kasôm biŋ kêpi polom gêdêŋ amac nec atom. Ajop taôm êndêŋ Parisai
to Sadukai nêŋ jist.” 12 Gêdêŋ tonaŋ nêŋ kauc kêsa gebe eŋ kêsôm biŋ sejop
tauŋŋa kêpi jist polomŋa atom, kêsôm kêpi Parisai to Sadukai nêŋ mêtê.

Petere kêsôm Jesu ŋam
(Mar 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Jesu kêsa gamêŋ Kaisarea Pilipiŋa, go kêtu kênac gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe
“Lau sêsam Ŋamalacnê Latu sebe asa.” 14 Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe “Lau
ŋagêdô sebe ŋackêsagu Joaŋ, ma ŋagêdô sebe Elia, ma ŋagêdô sebe Jeremia me
propetenêŋ teŋ.” 15 Go gêjam kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.”
16 Go Simon Petere gêjô eŋ awa gebe “Aôm Kilisi tau, Anôtô mata jali nê Latu
aôm.” 17 Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Jona latu Simon, aê aoc êôc aôm gebe
ŋamalac teŋ geoc biŋ tonaŋ lasê gêdêŋ aôm atom, Tamoc taugeŋ, taŋ gêŋgôŋ
undambê naŋ. 18 Ma aêgeŋ mêŋjasôm êndêŋ aôm gebe Petere, aôm poc teŋ
ma jansuŋ ŋoc gôlôac sa êsêp poc tonec naêkô, ma lamboam ŋaŋaclai êku tulu
atom. 19 Aê jakêŋ gamêŋ undambêŋa ŋaki êndêŋ aôm gebe gêŋ, taŋ aôm ôi tôŋ
aŋga nom naŋ, oc si tôŋ aŋga undambê ma gêŋ, taŋ aôm ônac pêla aŋga nom
naŋ, oc sênac pêla aŋga undambê.” 20 Go gêjam ŋacseŋomi aweŋ auc gebe sêsôm
eŋ wae Kilisiŋa lasê êndêŋ lau teŋ atom.

Kilisi geoc êmac êndu to êndi saŋa lasê
(Mar 8:31–9:1; Luk 8:22-27)

21 Gêdêŋ tonaŋ Jesu geoc lasê gêdêŋ nê ŋacseŋomi kêtu ŋamata gebe “Aê oc
jana Jerusalem ma laumata to dabuŋsêga ma biŋsutau sêkêŋ ŋandaŋ taêsam
êndêŋ aê ma sênac aê êndu e ŋabêc êtu têlêac, go jandi sa matoc jali êsa êtiam.”
22 Tec Petere gê eŋ jakêsôm eŋ gebe “Apômtau, Anôtô êkô biŋ tonaŋ auc. Biŋ
amboac tonaŋ êtap aôm sa atommaŋ.” 23 Tec Jesu kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdêŋ
Petere gebe “Sadaŋ, ôkôc taôm sa naôkô jaêc, aôm gôwa lakô aê. Aôm taêm
gêjam biŋ Anôtôŋa atom, taêm gêjam biŋ ŋamalacŋageŋ.”

24 Go Jesu kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe “Ŋac teŋ embe taê ênam gebe
êsap aê tôŋ, naŋ ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êndaŋguc aê, 25 gebe
ŋac teŋ embe êŋgôm mocsac gebe êmoa mata jali, naŋ oc êmac êndu. Ma teŋ
embe êmac êndu êtu aêŋa, naŋ oc êŋgôŋ mata jali. 26 Ŋac teŋ embe ênsôb gêŋ
nomŋa samob sa êtu ênê gêŋ, mago êjaiŋ katu, oc ênam eŋ sa me masi. Oc
ênam eŋ sa atom. Ŋamalac oc ênac da katu ŋa asageŋ. 27 Gebe Ŋamalacnê Latu
oc êmêŋ to Tamanê ŋasawi ma nê aŋela oc sêwiŋ, ma êkêŋ ŋagêjô êndêŋ ŋamalac
samob êndêŋ-êndêŋgeŋ êtôm gêŋ, taŋ êsêac tau ŋ sêgôm. 28 Biŋŋanô, aê jasôm
êndêŋ amac gebe Êsêac tec sêkô nec nêŋ ŋagêdô oc sêmac êndu atomgeŋ, e sêlic
Ŋamalacnê Latu tonê gôliŋ êmêŋ acgom.” * kêpi jist. Jist êtôm gebe polom
samucgrŋ auc (alic Mat 13:33) ma Parisai to Sadukai nêŋ mêtê êtôm gebe
êenam launêŋ ŋalêlôm auc amboac tonaŋgeŋ. †

* **16:28:** Apômtau gêjam dôŋ Parisai to Sadukai nêŋ mêtê † **16:28:** Ŋaê Petere ŋam be poc. (Alic Joaŋ 1 42)

17

Jesu ôli kaiŋ têŋ kêsa
(Mar 9:2-13; Luk 9:28-36)

1 Bêc 6 gêjaŋa acgom, go Jesu kêkôc Petere ma Jakobo agêc lasi Joaŋ sêwiŋ eŋ. Eŋ gêwê êsêac sêpi lôc ŋatêpôê baliŋ teŋ sêja gebe nasêmoa tauŋŋa. 2 Ma sêlic eŋ ôli kêpô tau ôkwi e laŋôanô kêpô gamêŋ amboac oc, ma nê ŋakwê ŋawasi ŋaeb ŋaôma. 3 Go sêlic Mose agêc Elia seoc tauŋ lasê dêdêŋ êsêac ma sêjam biŋgalôm sêwiŋ eŋ. 4 Tec Petere gêôc awa sa ma kêsôm gêdêŋ Jesu gebe "Apômtau, ŋajam gebe tamoa gamêŋ tonec. Embe ôsôm, go janam bec têlêac aŋga tonec, aômnêm teŋ ma Mosenê teŋ ma Elianê teŋ." 5 Kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma sêlic tao toŋawê teŋ gêjam ajuŋ êsêac, go awa teŋ kêsa aŋga tao kêsôm gebe "Aêŋoc Latuc, taŋ têtac gêwiŋ eŋ ma galic eŋ ŋajam naŋ tonec. Akêŋ taŋem eŋ." 6 Ŋacseŋomi sêŋô e sêu tauŋ jasêc ma têtêc tauŋ ŋanô. 7 Go Jesu kêsa jakêmoasac êsêac ma kêsôm gebe "Andi sa ma atêc taôm atom." 8 Ma gêdêŋ taŋ sêôc mateŋanô sa naŋ, sêlic teŋ atom, Jesu taugeŋ.

9 Êsêac sêsêp aŋga lôc sêmoa ma Jesu gêjac jao êsêac gebe "Asôm gêŋ kaiŋ teŋ, taŋ amac alic naŋ, êndêŋ ŋac teŋ atom e Ŋamalacnê Latu êndi sa aŋga ŋacmatênêŋ su acgom." 10 Go ŋacseŋomi têtu kênac eŋ gebe "Amboac ondoc, biŋsutau sêsôm sebe Elia êmêŋ êmuŋ acgom." 11 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Elia oc êmêŋ ma êsa gêŋ samob ŋalaŋô sa êtiam. 12 Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Elia tec gêmêŋ su, ma sêjala eŋ atom, ma têtu kasec eŋ kêtôm taêŋ gêjam. Ma Ŋamalacnê Latu oc êtap ŋandaŋ sa aŋga êsêacnêŋ amboac tonaŋgeŋ." 13 Gêdêŋ tonaŋ ŋacseŋominêŋ kauc kêsa gebe biŋ, taŋ eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac naŋ, kêsôm kêpi ŋackêsagu Joaŋ.

Jesu gêgôm ŋapalê toŋalau sec ôli ŋajam kêsa
(Mar 9:14-29; Luk 9:37-43)

14 Ac sêmêŋ e sêô lasê dêdêŋ lau, ma ŋac teŋ kêsa gêdêŋ Jesu jakêpôŋ aduc gêdêŋ eŋ 15 ma kêsôm gebe "Apômtau, taêm walô ŋoc latuc, tê meloc kêtê eŋ ma gêmoa jageo ŋanô, tec gêu tau kêpi ja to kêsêp bu kêtu dim taêsam. 16 Aê kakôc eŋ gadêŋ nêm ŋacseŋomi gamêŋ, mago têtôm gebe sêŋgôm eŋ ôli ŋajam êsa atom." 17 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe "O amac akêŋgêwiŋ-atom to laukesowaga, aê jamoa jawiŋ amac e êndêŋ ondoc, ma jaôc amacnêm biŋ e êndêŋ ondocgeŋ. Akôc ŋapalê andêŋ aê amêŋ." 18 Jesu gec biŋ ŋalau sec e kêsa aŋga ênê gêja, ma gêdêŋ ŋasawa tonaŋgeŋ ŋapalê tau ôli ŋajam kêsa.

19 Go ŋacseŋomi dêdêŋ Jesu sêja sêkô tauŋŋa ma sêsôm gebe "Amboac ondoc tec aêac atôm gebe atiŋ ŋalau tonaŋ atom." 20 Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Kêtu amac akêŋ gêwiŋ kwalecŋa. Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Amac embe nêm akêŋ êwiŋ êtôm gêmêc ŋamatu tageŋ ênêc, ma asôm êndêŋ lôc tonec gebe 'Ômbuc taôm sa aŋga tonec naôkô ônêŋa' oc êmbuc tau sa êna, ma aŋgôm gêŋ teŋ eselop sa atom. 21 [Ŋalau amboac tonaŋ ŋai oc tauŋ sêsa ŋagaô sêna atom, tateŋ mec to tanam dabuŋ mogeŋ, go êtôm.]"

Jesu geoc êmac êndu to êndi saŋa lasê kêtu luagêcŋa
(Mar 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Ac sêsêlêŋ sêmoa Galilaia ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Kêdabiŋ gebe sêkêŋ Ŋamalacnê Latu êndêŋ ŋamalac lemeŋ êna 23 nasênac eŋ êndu e bêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam." Ma ŋacseŋominêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa ŋanô.

Biŋ takis lôm dabuŋŋa

24 Ac jasêô lasê Kapanaum ma lau, taŋ sêjac takis lôm dabuŋŋa sa naŋ, dêdêŋ Petere jasêsôm gebe "Amacnêm mêtêmôkê oc êkêŋ takis me masi." 25 Tec eŋ

gêlôc gebe “Aec.” Ma gêdêŋ taŋ Petere kêpi andu gêja naŋ, Jesu sep tageŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Simon, aôm gobe amboac ondoc. Kiŋ nomŋa naŋ sêkôc awa to takis aŋga asa nê, aŋga tauŋ latuŋinêŋ me aŋga lau jaba nêŋ.” 26 Ma Petere kêsôm gebe “Aŋga lau jaba nêŋ.” Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Amboac tonaŋ ma êsêac tauŋ latuŋi oc gacgeŋ sêmoa. 27 Mago aêac dabe daŋgôm êsêac sêli aweŋ sa atom. Amboac tonaŋ ôna bu tau naweŋ i ma ôkôc i ŋamataŋa, taŋ ôjac naŋ, ôŋa awasuŋ, go ôtap mone tau ŋateŋ sa, ma ôkôc naôkêŋ êndêŋ êsêac êtu aêagêc lemeŋ.”

18

Asa êtu ŋac kapôêŋ
(Mar 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ ŋacseŋomi dêdêŋ. Jesu sêja ma sêsôm gebe “Asa oc êtu ŋac towae êlêlêc aŋga gamêŋ undambêŋa.” 2 Tec eŋ gêmôêc ŋapalê sauŋ teŋ mêŋketoc eŋ kêkô êsêac ŋaluŋgeŋ 3 ma kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Amac embe akac taôm ôkwi ma atôm ŋapalê atom, oc asô gamêŋ undambêŋa ana atomanô. 4 Ŋac taŋ kêkôniŋ tau kêtôm ŋapalê tonec naŋ, kêtu ŋac towae kêlêlêc aŋga gamêŋ undambêŋa. 5 Ma teŋ embe êkôc ŋapalê teŋ amboac tonec sa êtu ŋoc ŋaêŋa, oc êkôc aê sa.

Tatim lau atom
(Mar 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 “Ŋac teŋ, embe êtim lau sauŋ, taŋ sêkêŋ gêwiŋ aêŋa naŋ nêŋ teŋ e êtu sec, naŋ lau oc sêwa poctêmui sa eŋ gêsutêkwa ma sêmbaliŋ eŋ êsêp gwêc gêdimbobsêga êna, go ŋajam. 7 Ojae êsêac kalomtênamêŋ. Biŋkalom oc êsa, mago ojae ŋackalomma.

8 “Lêmam me amkaiŋ embe êtim aôm gebe ôŋgôm sec, naŋ ôndim su ma ômbaliŋ siŋ. Ôŋgôŋ matam jali amboac puliŋ me magi kêsu naŋ, ŋajam êlêlêc sembaliŋ aôm lêmam to amkaiŋ samucgeŋ ôsêp ja, taŋ kêsa gedeŋ toŋgeŋŋa ôna naŋ su. 9 Ma matamanô embe êtim aôm gebe ôŋgôm sec, naŋ ôkip sa ma ômbaliŋ siŋ, ômoa matam jali tomatamanô makeŋgeŋ naŋ, ŋajam êlêlêc sêmbaliŋ aôm tomatamanô lulu ôsêp ja kêlakoc ŋalamboam ŋakêlêndiŋ ôna naŋ su.

Biŋ gôliŋ domba gêlaŋa
(Luk 15:3-7)

10 “Alic taôm gebe ambu êsêac lau sauŋ tonec nêŋ teŋ atom. Aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêacnêŋ aŋela, taŋ sêmoa undambê naŋ, sêlic Tamoc, taŋ gêmoa undambê naŋ, laŋôanô ŋapaŋ. 11 [Gebe Ŋamalacnê Latu gêmêŋ gebe ênam gêŋgebeŋ sa.]

12 “Amac abe amboac ondoc. Ŋac teŋ embe nê domba 100. sêmoa e ŋateŋ êmbôm, oc endec 99, naŋ sêmoa lôc ma naensom gêbôm tonaŋ atom me. 13 Aê jasôm biŋŋanôgeŋ endeŋ amac gebe Embe êtap sa, oc êtu samuc gêŋ tau ŋanô êlêlêc 99, taŋ sêbom atom naŋ su. 14 Amboac tonaŋ tec Tamoc, taŋ gêmoa undambê naŋ, gebe êsêac sauŋ tecenec nêŋ teŋ ênaŋa atom.

Lasitêwai tobiŋ keso
(Luk 17:3)

15 “Lasim embe êŋgôm sec, go ôna e agêc taômgeŋ laŋômanô êpi tageŋ ma ômêtôc eŋ. Embe êkêŋ taŋa aôm, go ambiŋ taôm tôŋ lasitêwaiŋa êtiam. 16 Ma embe êkêŋ taŋa aôm atom, naŋ ôkôc ŋac teŋ me luagêc sêwiŋ aôm acgom, gebe ‘ŋac luagêc me têlêac, taŋ sêŋô biŋ sêwiŋ naŋ, sêpuc biŋ tau tôŋ amboac tonaŋ.’

17 Embe êkêŋ taŋa Êsêac tonaŋ atom, naŋ ôsôm êndêŋ gôlôac. Ma embe êkêŋ
taŋa gôlôac atom, naŋ ôlic eŋ amboac ŋac samuc me teloŋ teŋ.

Dai biŋ tôŋ to tanac pêla biŋ

18 "Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gêŋ, taŋ amac ai tôŋ aŋga nom naŋ,
Anôtô i tôŋ aŋga undambê, ma gêŋ, taŋ amac anac pêla aŋga nom naŋ, Anôtô
ênac pêla aŋga undambê. 19 "Ma jasôm teŋ êndêŋ amac êwiŋ gebe Amacnêm
luagêc embe nêm ŋalêlôm tageŋ aŋga nom êtu gêŋ samob, taŋ abe ateŋ naŋŋa,
Tamoc taŋ gêmoa undambê naŋ, êŋgôm ŋanô êsa êndêŋ amagêc. 20 Gebe
gamêŋ-gamêŋ samob, taŋ luagêc me têlêac sêpi tageŋ kêtu ŋoc ŋaêŋa, tê gêŋgôŋ
êsêac ŋaluŋ."

Biŋgôliŋ kêpi sakiŋwaga, taŋ kêsuc biŋ ôkwi atom

21 Go Petere kêsa jakêtu kênac Jesu gebe "Apômtau, lasic embe êŋgôm sec
êndêŋ aê, oc jasuc ôkwi êtu dim tendocgeŋ. Êtu dim 7 oc êtôm me masi." 22 Tec
Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aê jasôm êndêŋ aôm gebe êtu dim 7 geŋ atom, 70 e
êtu dim 7 acgom. 23 Kêtu tonaŋŋa gamêŋ undambêŋa kêtôm kiŋ teŋ, taŋ gebe
nê sakiŋwaga sêwa ênê awa ŋabiŋ sa êndêŋ eŋ. 24 Gêgôm gêjac m gêmoa ma sêkôc
ŋac teŋ, taŋ nê tôp kêtôm gold totalu milion samuc teŋ gêc naŋ, dêdêŋ eŋ sêja.
25 Ma ŋac tonaŋ nê gêŋ gebe êjô tôpŋa gêc atom, tec ŋatau kêjatu gebe sêkêŋ
êsêagêc nê awê to nêŋ gôlôac ma nêŋ waba samob lau sênam ôli, ma ŋaôli tau
êjô ênê tôp. 26 Tec sakiŋwaga kêpôŋ aduc ma keteŋ nê ŋatau gebe 'Ôê aêŋoc biŋ
tôŋ ma aê janac nêm tôp samob e êmbacnê.' 27 Amboac tonaŋ apômtau taê walô
ŋac tonaŋ, tec kêgaboac eŋ su ma kêsuc tôp tau ôkwi gêwiŋ.

28 "Sakiŋwaga tau kêsa gêja e gêdac nê ŋac teŋ, taŋ sêjam kôm sêwiŋ tauŋ
naŋ. Ŋac tonaŋ nê tôp denari 100 gêc eŋŋa. Tec kêkam eŋ tôŋ gêgiŋ eŋ ma
kêsôm gebe 'Ônac ŋoc tôp.' 29 Ma nê ŋac tonaŋ gêu tau ma keteŋ eŋ gebe 'Oê
ŋoc biŋ tôŋ, ma aê janac nêm tôp e êmbacnê.' 30 Mago eŋ gedec jakêbaliŋ eŋ
kêsêp kapoacwalô gebe ênac ênê tôp e êmbacnê. 31 Tec nê lau, taŋ sêjam kôm
sêwiŋ tauŋ naŋ, sêlic gêŋ tonaŋ e têntac kêbôli auc, tec sêja sêsôm biŋ tonec
lasê samob gêdêŋ nêŋ ŋatau. 32 Go nê ŋatau gêmôêc eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
'Aôm sakiŋwaga sec, aê kasuc aômnêm tôp samob ôkwi kêtu koteŋ aêŋa. 33 Aê
tec taêc walô aôm, ma aôm gobe taêm walô nêm ŋac amboac tonaŋ atom me.'
34 Ma nê ŋatau têtac ŋandaŋ sec ma kêkêŋ eŋ gêdêŋ gejobwaga kapoacwalôŋa
gebe sêlênsu eŋ e ênac ênê tôp samob su. 35 Ma amac embe asuc lasiminêŋ
biŋ ôkwi tonêm ŋalêlômgeŋ atom, go Tamoc undambêŋa êŋgôm amac amboac
tonaŋgeŋ." *

19

Biŋ sêmôcwalôŋa
(Mar 10:1-12; Luk 16:18)

1 Jesu gêjac mata biŋ tônê su acgom, go gêdi aŋga Galilaia ma kêsêlêŋ e gêô
lasê Judaia ŋagamêŋ, taŋ gêc Jordan ŋamakeŋ ônêŋa. 2 Ma lau topom-topom
têdaguc eŋ jagêgôm êsêac ŋajam kêsa aŋga tônê.

3 Ma Parisai ŋagêdô dêdêŋ eŋ sêja sebe sêlêtôm eŋ ma sêsôm gebe "Ŋac teŋ
embe êwi nê awê siŋ êtu biŋ gêga teŋŋa paliŋ-paliŋgeŋ, oc êtôm me masi." 4 Tec
eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Gêdêŋ andaŋgeŋ ŋac-kêkêŋ-gêŋwaga kêkêŋ awêlu ŋac,
naŋ asam atom me. 5 Anôtô kêsôm gebe 'Amboac tonaŋ ŋac oc êwi tama agêc
têna siŋ êsap nê awê tôŋ, ma agêc lulu têtu ŋanô tageŋ,' 6 ma agêc têtôm gêŋ
luagêc êtiam atom, têtôm ŋanô tageŋ. Gêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ kêkwa tau naŋ,

* **18:35:** Denari tageŋ kêtu kômwaganên ŋaôli bêc tageŋŋa.

ŋamalac teŋ êkac su atom.” 7 Go Parisai sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ma kêtu asageŋŋa
Mose kêjatu gebe sêkêŋ papia sêwi awê siŋŋa acgom, go sêwi eŋ siŋ.” 8 Jesu
gêjô êsêac aweŋ gebe “Mose gêlôc gêdêŋ amac gebe awi nêm lauo siŋ kêtu nêm
kauc ŋadaniŋa. Mago gêdêŋ andaŋgeŋ naŋ amboac tonaŋ atom. 9 Tec aê jasôm
êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe nê awê êsêlêŋ mockaiŋŋa atom, mago êwi eŋ
siŋ ma ênam awê teŋ, naŋ oc êŋgôm biŋ sêjam tauŋŋa popoc.”
10 Go nê ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Embe lauo to ŋac sêjam tauŋ ŋabiŋ
amboac tonaŋ, go sênam tauŋ ŋamoasiŋ masi.” 11 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe “Lau samob oc nêŋ kauc êsa êpi biŋ tonaŋ atom, lau taŋ Anôtô gêwa
sa gêdêŋ êsêac naŋgeŋ. 12 Lau ŋagêdô sêmoa, taŋ teneŋi sêkôc êsêac têtôm
gebe sênam awê atomŋa kwanaŋgeŋ, ma ŋagêdô ŋamalac sêjam êsêac ôkwi
gebe sênam awê atom, ma ŋagêdô sêmoa, taŋ sêjam awê atom kêtu gamêŋ
undambêŋa. Teŋ embe êjala ŋam, oc êjala.”

Jesu gêjam mec ŋapalê ŋasec-ŋasec
(Mar 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Ma sejoŋ ŋapalê dêdêŋ Jesu sêja gebe êkêŋ lêma ênsac êsêac to eteŋ mec.
Ma ŋacseŋomi sec biŋ lau. 14 Mago Jesu kêsôm gebe “Andec, ma ŋapalê dêndêŋ
aê sêmêŋ. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenaŋ ŋai têtu gamêŋ undambêŋa
ŋatau.” 15 Go kêkêŋ lêma gêsac êsêac su ma gêdi aŋga tonaŋ gêja.

Ŋacseŋom tolêlôm
(Mar 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Ma ŋac teŋ gêdêŋ eŋ jakêtu kênac eŋ gebe “Mêtêmôkê, aê jaŋgôm gêŋ
ŋajam ondoc gebe jaŋgôŋ matoc jali teŋgeŋ.” 17 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Amboac ondoc kôtu kênac aê kêtu gêŋ ŋajamŋa. Ŋac ŋajam tageŋanô tê gêmoa.
Embe taêm ênam gebe ôŋgôŋ matam jali teŋgeŋ, naŋ ômansaŋ biŋsu.” 18 Eŋ
kêtu kênac gebe “Biŋsu ondoc.” Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Ônac ŋamalac êndu
atom. Ôŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom. Ônam geŋgeŋ atom. Ôŋga biŋ
atom. 19 Otoc tamam agêc tênam sa ma têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac
têmtac gêwiŋ taôm.” 20 Ŋacseŋom tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gêŋ tonaŋ ŋai
samob kamasaŋ su, ma jaŋgôm asageŋ teŋ êwiŋ.” 21 Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Embe taêm ênam gebe ômansaŋ taôm e ŋapep sawa, go ôna naôkêŋ nêm waba
samob lau sênam ôli ma ôkêŋ ŋaawa êndêŋ lau ŋalêlôm sawa, go nêm awa oc
ênêc undambê, ma ômôêŋ ôndaŋguc aê.” 22 Ŋacseŋom tau gêŋô biŋ tonaŋ e nê
ŋalêlôm ŋawapac ŋanô ma kêsa gêja, gebe nê waba taêsam.
23 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac
gebe Ŋac tolêlôm embe êsô gamêŋ undambêŋa êna, oc êŋgôm elêmê. 24 Ma
jasôm êndêŋ amac êwiŋ gebe Bôc kamele teŋ oc êsêli êsô so ŋalasê êna ŋagaôgeŋ
êlêlêc ŋac tolêlôm êsô Anôtônê gamêŋ ênaŋa su.” 25 Ŋacseŋomi sêŋô biŋ tonaŋ e
têkakê ŋanô ma têtu kênac gebe “Ai, amboac tonan asa oc ênam samuc.” 26 Tec
Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ŋamalac oc têtôm gêŋ amboac tonaŋ atom,
mago Anôtô oc êŋgôm gêŋ samob naêtôm.”
27 Go Petere gêjô eŋ awa gebe “Ôlic acgom, aêacmêŋ tec awi ma gêŋ samob
siŋ gêcŋa ma adaguc aôm nec. Oc akôc asageŋ êjô.” 28 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac, tec adaguc aê nec, gebe Êndêŋ taŋ
gêŋ samob êtu wakuc naŋ, Ŋamalacnê Latu oc êŋgôŋ nê lêpôŋ ŋawasi, ma amac
oc aŋgôŋ lêpôŋ 12 amboac tonaŋ ma amêtôc Israelnêŋ gôlôacmôkê 12. 29 Lau
samob, taŋ sêwi andu me lasitêwai me luŋio me teneŋi me tameŋi me ŋapalê
me kôm siŋ êtu aêŋa, oc sêkôc ŋagêjô êtu dim 100 ma sêwê kaiŋ sêŋgôŋ mateŋ
jali teŋgeŋ. 30 Ma lau ŋamataŋa taêsam oc têtu ŋamu, ma ŋamu oc têtu ŋamata.

20

Biŋgôliŋ ŋapalê sêjam kôm wainŋa

1 “Gamêŋ undambêŋa kêtôm kôm wainŋa ŋatau teŋ, naŋ bêbêc kanucgeŋ
gêja gebe eteŋ kômwaga sênam ênê kôm wainŋa. 2 Eŋ to kômwaga nêŋ biŋ kêpi
tageŋ gebe têtap denari tageŋ-tageŋ sa êndêŋ oc teŋ. Su, go kêsakiŋ êsêac sêja
ênê kôm wainŋa. 3 Oc mêngic lauŋ sa ma kêsa gêja e jagêlic lau ŋagêdô tau sêkô
malacluŋ. 4 Tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe ‘Ana kôm wainŋa êwiŋmaŋ, oc janam
ôli amac ŋajam.’ 5 Tec Êsêac sêja. Go ocsalô to ocmata ma kêsa gêja kêtiam naŋ
gêgôm amboac tonaŋgeŋ 6 e oc kêpô sisi, gocgo kêsa gêja e gêdac ŋagêdô sêkô
ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe ‘Asageŋ oc samuc tonec amac taôm akô tonec.’
7 Êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ŋac teŋ keteŋ aêac kêtu anam kômŋa atom.’ Tec
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe ‘Ana kôm wainŋa êwiŋmaŋ.’

8 “Kêtula acgom, go kôm wainŋa ŋatau kêsôm gêdêŋ nê gejobwaga gebe
‘Ômôêc kômwaga ma ôkêŋ nêŋ ŋaôli êndêŋ êsêac, ônac m êndêŋ lau ŋamuŋa
ma êsêlêŋ e êndêŋ lau ŋamata.’ 9 Tec lau, taŋ sêmêŋ gêdêŋ oc kêpô sisi naŋ,
sêkôc denari tageŋ-tageŋ kêtôm êsêacgeŋ. 10 Ma lau ŋamataŋa sêmêŋ, tec seboc
oc sêkôc êlêlêc, mago êsêac sêkôc denari tageŋ-tageŋ kêtôm êsêacgeŋ amboac
tonaŋ. 11 Ac sêkôc su acgom, go sêli aweŋ sa gêdêŋ ŋatau 12 ma sêsôm gebe
‘Lau ŋamuŋa tonec sêjam kôm kêtôm ockatu ŋasawa tageŋ, mago gôjam ôli êsêac
kêtôm aêac, tec aôc wapac to ŋandaŋ oc samucgeŋŋa nec.’ 13 Tec ŋatau gêjô
acnêŋ ŋac teŋ awa gebe ‘Ŋacnec, aê gagôm aôm sec atom, taôm gôlôc kêtu
denari tageŋŋa gêdêŋ aê. 14 Ôkôc nêm ŋaôli sa ma ôêc ôna. Aê gabe jakêŋ
ŋac ŋamuŋa tonec êkôc êtôm aôm. 15 Gêŋ ŋatau aê katôm gebe jaŋgôm ŋoc gêŋ
êtôm taêc gêjamŋa nec atom me. Ma aôm amboac ondoc. Gôlic aê sec kêtu aê
ŋac wapômŋa me.’ 16 Amboac tonaŋ tec lau ŋamu têtu ŋamata, ma ŋamata têtu
ŋamu.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saŋa Iasê kêtu têlêacŋa
(Mar 10:32-34; Luk 18:31-34)

17 Ma gêdêŋ taŋ Jesu gebe êpi Jerusalem êna naŋ, kêkôc êsêac ŋacseŋomi 12
sa jasêmoa nêŋ tauŋŋa ma kêsôm gêdêŋ êsêac aŋga intêna gebe 18 “Alic acgom,
aêac tapi Jerusalem tana ma oc sêkêŋ Ŋamalacnê Latu êndêŋ lau dabuŋsêga to
biŋsutau sêkic ênê biŋ, 19 go sêkêŋ eŋ êndêŋ lau samuc gebe sêsu eŋ susu ma si
eŋ to sênac eŋ êpi kakesotau. Ma ŋabêc êtu têlêac, go êndi sa.”

Jakobo agêc Joaŋ teneŋi keteŋ Jesu kêtu êsêagêcŋa
(Mar 10:35-45)

20 Gêdêŋ tonaŋ Sebedai latuagêc to teneŋi dêdêŋ Jesu sêja ma teneŋi kêpôŋ
aduc gebe eteŋ gêŋ aŋga Jesunê. 21 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gobe
amboac ondoc.” Awê tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsôm êtu tôŋ gebe latucagêc
tonec nêŋ teŋ êŋgôŋ aôm anôŋa ma teŋ êŋgôŋ aôm gasêŋa aŋga nêm gamêŋ.”
22 Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Amac ajam kauc gêŋ, taŋ ateŋ naŋ. Amac atôm
gebe anôm êsêp laclu, taŋ aê oc janôm êsêpŋa naŋ me.” Ac sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Aêac atôm.” 23 Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac oc anôm êsêp aêŋoc
laclu, tageŋ aê katôm gebe jakêŋ lau sêŋgeŋ ŋoc anôŋa to gasêŋa atom, gêjac
lau, naŋ Tamoc kêjal i ŋ êsêac sa naŋgeŋ ŋawae.”

24 Êsêac lau 10 sêŋô e têtu môsi ŋaclu lasi. 25 Tec Jesu gêmôêc êsêac dêdêŋ
eŋ sêja ma kêsôm gebe “Amac ajalagac gebe lau samuc nêŋ gôliŋwaga sêkôniŋ
êsêac ma nêŋ lau kapôêŋ sêjam gôliŋ êsêac ŋajaŋa. 26 Mago amac amboac
tonaŋ atom. Ŋac teŋ embe taê ênam gebe êtu amacnêm ŋac kapôêŋ, naŋ êtu
amacnêm sakiŋwaga. 27 Ma teŋ embe taê ênam gebe êtu amacnêm ŋamata, naŋ

êtu amacnêm gêŋôma. 28 Ŋamalacnê Latu gêmêŋ gebe sênam sakiŋ eŋŋa atom,
mago gebe ênam sakiŋ to êkêŋ tau ênac da lau taêsam."

Jesu gêgôm matapec luagêc sêlic gamêŋ kêtiam
(Mar 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Ma gêdêŋ taŋ sêwi Jeriko siŋ naŋ, lau topom-topom sêwê têdaguc Jesu.
30 Ma matapec luagêc sêŋgôŋ intêna ŋatali, naŋ sêŋô gebe Jesu kêsêlêŋ gêmêŋ,
tec sêmôêc gebe "Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc." 31 Tec lau tonaŋ
ŋai sec biŋ êsêagêc gebe sênam tauŋ tôŋ. Mago êsêagêc sêmôêc sêpuc sageŋ
gebe "Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc." 32 Tec Jesu kêkô ma gêmôêc
êsêagêc ma kêsôm gebe "Agêc abe jaŋgôm asageŋ êndêŋ amagêc." 33 Agêc
sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Apômtau, ôŋgôm aêagêc mateŋanô êpoa lasê." 34 Tec Jesu
taê walô êsêagêc ma kêmoasac êsêagêc mateŋanô e sep tageŋ mateŋ gêlac ma
têdaguc eŋ. *

21

Jesu jagêô lasê Jerusalem
(Mar 11:1-11; Luk 19:28-38; Joaŋ 12:12-19)

1 Ma gêdêŋ taŋ êsêac têdabiŋ Jerusalem jasêsa Betpage, taŋ gêc Lôckatêkwi
naŋ, Jesu kêsakiŋ ŋacseŋom luagêc 2 ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe "Agêc asêlêŋ
apeŋ malac, taŋ gêc nêmŋa naŋ, ana ma gaôgeŋ andac doŋki têna teŋ sêkô tôŋ
ma ŋalatu kêkô gêwiŋ, naŋ aŋgamboac su ma awê andêŋ aê amêŋ. 3 Ŋac teŋ
embe êsôm biŋ êndêŋ amagêc, naŋ agêc asôm gebe 'Apômtau kêpô lêna geŋ tau'
ma oc êkêŋ gaôgeŋ êndêŋ amagêc."
4 Biŋ tonaŋ kêsa gebe biŋ, taŋ propete kêsôm naŋ, êtu anô gebe
5 "Asôm êndêŋ Sion latuo gebe
Gôlicgac me, nêm kiŋ gêdêŋ aôm gêmêŋ,
ŋac malô kêpi jagêŋgôŋ doŋki
ma gêŋgôŋ bôc wabaŋa ŋalatu ŋaô."
6 Ŋacseŋomagêc sêja jasêsôm kêtôm Jesu kêsakiŋ êsêagêc, 7 sêwê doŋki têna to
ŋalatu sêja jasêu nêŋ ŋakwê gêsac ma Jesu gêŋgôŋ ŋaô. 8 Lau topom nêŋ taêsam
sêja nêŋ ŋakwê gêc intêna, ma ŋagêdô, sêsapu kalauŋ mêŋsêja gêc intêna. 9 Ma
lau, taŋ sêwê topom-topom sêmuŋ to têdaguc naŋ, sêmôêc gebe "Osana êndêŋ
Dawidnê Latu, alanem eŋ, naŋ gêmêŋ gêjam Apômtau laŋô. Osana êsa aŋga
lôlôc."
10 Ma gêdêŋ taŋ Jesu jagêô lasê Jerusalem naŋ, lau malacŋa samucgeŋ sêjam
sêjô ma sêsôm gebe "Tônê asa." 11 Go lau topom tonaŋ sêsôm gebe "Propete
Jesu, taŋ aŋga Nasaret Galilaiaŋa naŋ, ŋac tau tonsc."

Jesu kêjanda lau aŋga lôm dabuŋ
(Mar 11:15-19; Luk 19:45-48; Joaŋ 2:13-22)

12 Ma Jesu kêsô lôm dabuŋ jakêjanda lau-samob, taŋ têtulu gêŋ sêmoa lôm
dabuŋ ŋalêlôm naŋ, sêsa awê sêja ma kêtiŋ lau sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêŋ
tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêŋ lêpôŋ piŋpoŋ. 13 Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
"Teto gêc gebe 'Aêŋoc andu sêsam gebe andu mecŋa,' mago amac agôm kêtu
kêjaŋgowaganêŋ gêsuŋ."
14 Ma mateŋpec to magiŋ kêsu dêdêŋ eŋ sêja ma gêgôm êsêac ôliŋ ŋajam kêsa
aŋga lôm dabuŋ. 15 Lau dabuŋsêga to biŋsutau sêlic gêŋ kaiŋ teŋ, taŋ eŋ gêgôm
naŋ, to ŋapalê, taŋ sêmôêc sêmoa lôm dabuŋ gebe "Osana êndêŋ Dawidnê
Latu," tec têtu môsi, 16 ma sêsôm gêdêŋ Jesu gebe "Biŋ tec êsêac sêsôm nec aôm
gôŋô me." Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Aec, ganôgac. Ma bi ŋ tonec gebe

* **20:34:** Alic Mat 18:28

“Aôm kômasaŋ lambiŋ kêsa ŋapalê sauŋ to gêŋ dedec aweŋsuŋ’ nec amac asam atom me.” 17 Ma gêwi êsêac siŋ kêsa aŋga malac gêja Betania ma gêc tônê.

Jesu kêpuc boa jambô (Mar 11:12-14, 20-24)

18 Gêdêŋ bêbêcgeŋ Jesu gêmu gêja malac kêtiam e mo gêjô eŋ. 19 Ma gêlic jambô teŋ kêkô intêna, tec kêtu gasuc gêja e gêlic gêŋ teŋ atom, gêlic ŋalauŋ naômageŋ. Ma kêsôm gêdêŋ ka tau gebe “Aôm oc ônam ŋanô êtiam atom endeŋ tôŋgeŋ.” Ma jambô tau kêsêlic sep tageŋ. 20 Ma ŋacseŋomi sêlic e sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, tec jambô kêsêlic sep tageŋ nec.” 21 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Embe akêŋ ôwiŋ ma têmtac lulu atomanô, oc aŋgôm gêŋ amboac tonaŋ api jambôgeŋ atom. Embe asôm êndêŋ lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna,’ ma oc alic ŋanô êsa. 22 Ma gêŋ samob, taŋ amac ateŋ êsêp nêm mec ŋalêlôm embe akêŋ êwiŋ, oc atap ŋanô sa.”

Judawaga têtu kênac Jesunê ŋaclai ŋam (Mar 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Jesu kêsô lôm dabuŋ gêja kêtiam jakêdôŋ lau. Tec lau dabuŋsêga to launêŋ laumata dêdêŋ eŋ sêja ma têtu kênac eŋ gebe “Aôm gôgôm gêŋ tonaŋ gôjam ŋaclai ondoc laŋô. Ma asa kêkêŋ ŋaclai tau gêdêŋ aôm.” 24 Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Aê gabe jatu kênac biŋ teŋ êndêŋ amac amboac tonaŋ. Embe ajô ŋoc kênac, go aê Jasam ŋaclai, taŋ gêjam aê sa ma gagôm gêŋ tau naŋ, êndêŋ amac amboac tonaŋgeŋ. 25 Joaŋnê saŋgu aŋga ondoc, oc aŋga Anôtônê me aŋga ŋamalacnêŋ.” Ma Êsêac taêŋ gêjam gêc tauŋgeŋ gebe “Embe tasôm gebe aŋga Anôtônê, eŋ oc êsôm êndêŋ aêac gebe Ma amboac ondoc tec akêŋ gêwiŋ eŋ atom. 26 Ma embe tasôm gebe aŋga ŋamalacnêŋ, oc tatêc lau gebe samob sêlic Joaŋ kêtôm propete.” 27 Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tonaŋ aê jasôm ŋaclai, taŋ gêjam aê sa ma gagôm gêŋ tau naŋ, lasê êndêŋ amac atom amboac tonaŋgeŋ.

Biŋgôliŋ latuagêcnêŋ biŋ keso tauŋa

28 “Amac abe amboac ondoc. Ŋac teŋ latu luagêc sêŋgôŋ. Eŋ gêdêŋ ŋacsêga gêja ma kêsôm gebe ‘Latucenec, ocsalô ôna ônam kôm wainŋa.’ 29 Ŋac tau gêjô eŋ awa gebe ‘Apômtau, aêc.’ Mago gêja atom. 30 Go gêdêŋ ŋac sêu ŋ gêja ma kêsôm amboac tonaŋgeŋ gêdêŋ eŋ. Tec ŋac tau gêjô eŋ awa gebe ‘Aê gadec.’ E sauŋgeŋ, go taê gêjam tau tec gêja. 31 Ŋaclagêc tonaŋ nêŋ asa gêgôm tameŋinê biŋ kêtu tôŋ.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ŋac sauŋ.” Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Teloŋ to mockaiŋo oc sêsô Anôtônê gamêŋ sêna sêmuŋ amac. 32 Joaŋ tec gêdêŋ amac gêmêŋ ma kêtôc biŋ, taŋ Anôtô kêjatu naŋ, gêdêŋ amac gebe andaŋguc, mago akêŋ gêwiŋ eŋ atom. Teloŋ to mockaiŋogeŋ tec sêkêŋ gêwiŋ eŋ. Amac tec alicgac, mago taêm gêjam taôm to akêŋ gêwiŋ eŋ atom.

Biŋgôliŋ kêpi kôm wainŋa to ŋagejobwaga (Mar 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 “Aŋô biŋgôliŋ teŋ. Andu ŋatau teŋ gêmoa, naŋ kêsê wain kôm teŋ, gêsô tuŋ e kêsô tau ma kêsap sêpip wain ŋamala to kêkwê andu ŋaatêkwa baliŋ kêtu sejop kôm tauŋa, go kêmasaŋ biŋ gêdêŋ lau sênam kôm êpiŋa ma eŋ tau gêja gamêŋbôm teŋ. 34 Noc wain ŋanô êsaŋa kêdabiŋ, go kêsakiŋ nê sakiŋwaga gêdêŋ kômwaga sêja gebe sêkôc ênê ŋanô. 35 Ma lau-sêjam-kômwaga sêkôc ênê sakiŋwaga tôŋ jasi teŋ ma sêjac teŋ êndu ma têtuc teŋ ŋa poc. 36 Ma kêsakiŋ ŋagêdô kêtiam sêlêlêc ŋamataŋa su sêja e sêgôm gêŋ tonaŋgeŋ gêdêŋ êsêac.

37 Kêtu ŋamu eŋ kêsakiŋ nê latu gêdêŋ êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc
tetoc aêŋoc latuc sa.’ 38 Kômwaga sêlic latu tau gêmêŋ ma sêsôm gêdêŋ tauŋ
gebe ‘Ŋac-gêwê-kaiŋ-gêŋlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eŋ êndu ma ênê
gêŋlênsêm êtu aêacnêŋ.’ 39 Go sêkôc eŋ tôŋ ma têtiŋ eŋ aŋga kôm wainŋa kêsa
gêja e sêjac eŋ êndu. 40 Amboac tonaŋ kôm wainŋa ŋatau embe êô lasê, oc êŋgôm
lau-sêjam-kômwaga tonaŋ amboac ondoc.” 41 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ geb “Oc
enseŋ lau sec tonaŋ popoc ma êwi kôm wainŋa siŋ êndêŋ lau teŋ sênam kôm
êpi, taŋ sêkêŋ kôm ŋanô êndêŋ eŋ êtôm ŋanocgeŋ naŋ.” 42 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe
“ ‘Poc taŋ sêkwêwaga sêbaliŋ siŋ naŋ,
poc tonaŋgeŋ tec kêtu poc kêclêsuŋa.
Gêŋ tonaŋ Apômtau gêgôm,
tec mateŋanô talic amboac gêŋsêga teŋ.’
Biŋ tonaŋ teto gêc, oc asam atom me. 43 Amboac tonaŋ jasôm êndêŋ amac gebe
sêkôc Anôtônê gamêŋ su aŋga amacnêm ma sêkêŋ êndêŋ lau teŋ gebe sênam
ŋaŋanô. 44 Ŋac teŋ embe êtuc êpi poc tonec, oc ôli êŋgic, ma poc tau êmbe êtuc
êpi teŋ, oc êsac eŋ popocgeŋ.”
45 Lau dabuŋsêga to Parisai sêŋô ênê biŋgôliŋ e sêjala gebe eŋ kêsôm biŋ kêpi
êsêac. 46 Tec sebe sêkam eŋ tôŋ, mago têtêc lau gebe sêlic eŋ kêtôm propete teŋ.
*

22

Biŋgôliŋ kêpi moasiŋ awêŋa
(Luk 14:15-24)

1 Go Jesu gêôc awa sa ma gêjam kêtu biŋgôliŋgeŋ gêdêŋ êsêac kêtiam ma
kêsôm gebe 2 “Gamêŋ undambêŋa kêtôm kiŋ teŋ kêsi awê gebe latu ênam.
3 Ma kêsakiŋ nê sakiŋwaga gebe nasêkalem êsêac, taŋ jaeŋ moasiŋ awêŋa gêdêŋ
êsêac kwanaŋgeŋ naŋ, e dedec ma sêmêŋ atom. 4 Go kêsakiŋ sakiŋwaga ŋagêdô
ma kêsôm gebe Asôm êndêŋ êsêac, taŋ jaeŋ gêdêŋ êsêac naŋ, gebe ‘Alicgac, aê
gagôm ŋoc moasiŋ su, gaguŋ ŋoc bulimakao to bôc ŋadambê kapôêŋ-kapôêŋ
ma gajac dabiŋ gêŋ samob e gêbacnê. Amboac tonaŋ amêŋ ma aniŋ moasiŋ
awêŋa tau.’ 5 Lau tau sêŋô e sêkôŋ auc ma sêc êliŋ-êliŋ. Teŋ gêja nê kôm,
ma teŋ gêgôm nê kôm awaŋa. 6 Lau ŋagêdô sêkam ênê sakiŋwaga tau tôŋ ma
sêlêsu êsêac e sêjac êsêac êndu. 7 Tec kiŋnê lai kêpoa ma kêkêŋ nê lausiŋ sêja e
sesеŋ lau, taŋ sêjac ênê sakiŋwaga êndu naŋ su ma sêkêc êsêacnêŋ malac ja geŋ.
8 Gocgo kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe ‘Moasiŋ tau tec gajac dabiŋ su, mago
êsêac, taŋ jaeŋ gêdêŋ êsêac naŋ, têtôm atom. 9 Amboac tonaŋ naakô intêna gêga
tau ma embe andac lau, go akalem êsêac sêmêŋ sêniŋ moasiŋ awêŋa.’ 10 Tec
sakiŋwaga tonaŋ ŋai sêsa intênaŋa sêja ma sêjac lau samob, taŋ dêdac naŋ sa,
sec to ŋajam gôliŋ-goliŋgeŋ e ŋacleŋ sêlôc andu moasiŋŋa.
11 “Ma kiŋ kêsô gêja gebe êlic ŋacleŋ. Ma gêlic ŋac teŋ gêmoa, taŋ kêsô ŋakwê
moasiŋŋa atom. 12 Tec kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ŋacnec, aôm kôsô ŋakwê moasiŋŋa
atom, mago amboac ondoc tec kôsô gômôêŋ.’ Ma ŋac tau awamê kêsa. 13 Go
kiŋ kêsôm gêdêŋ sakiŋwaga gebe ‘Ansô eŋ lêma to akaiŋ tôŋ ma ambaliŋ eŋ
êsa naêsêp gêsuŋbôm ŋalêlôm êna, ec êtaŋ ma luluŋ êkôsiŋ êpi tau.’ 14 Ŋakalem
gêdêŋ lau gwalêkiŋ, mago sêjaliŋ ulugeŋ sa.”

Biŋ takisŋa
(Mar 12:13-17; Luk 20:20-26)

* **21:46:** Osana ŋam gebe lambiŋ.

15 Go Parisai sêja sêkic biŋ sebe sêwa lip Jesu ŋa tau nê biŋ. 16 Tec sêsakiŋ nêŋ ŋacseŋomi to Herodonê lau dêdêŋ Jesu jasêsôm gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ŋac biŋŋanôŋa ma kôdôŋ Anôtônê intêna ŋa biŋŋanôgeŋ ma goe go lau teŋ atom ma kôpuc opeŋ lau teŋ atom. 17 Amboac tonaŋ ôsôm biŋ, taŋ taêm gêjam naŋ êndêŋ aêac. Embe takêŋ takis êndêŋ kaisara oc eso biŋsu me masi.” 18 Mago Jesu kêjala êsêacnêŋ ŋalêlôm sec, tec kêsôm gebe “Amac dansaŋtêna, amboac ondoc tec abe alêtôm aê. 19 Akôc mone takisŋa mêŋjalic acgom.” Tec êsêac sêkôc denari teŋ dêdêŋ eŋ sêja. 20 Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Asa nê ŋakatu to ŋatalô tonec.” Êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” 21 Tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tonaŋ akêŋ kaisaranê gêŋ êndêŋ kaisara ma Anôtônê gêŋ êndêŋ Anôtô.” 22 Êsêac sêŋô biŋ tonaŋ e sê taêŋ ma sêwi eŋ siŋ ma sêc sêja.

Ŋacmatê sêndi sa ŋabiŋ
(Mar 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Gêdêŋ bêc tonaŋgeŋ ma Sadukai, taŋ sêsôm sebe ŋacmatê oc sêndi sa atom naŋ, dêdêŋ Jesu sêja ma têtu kênac eŋ gebe 24 “Mêtêmôke, Mose kasôm gebe ‘Ŋac teŋ embe êmac êndu ma nê gôlôac masi, naŋ lasi ênam ênê awêtuc gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ 25 Lasitêwai 7 sêmoa sêwiŋ aêac. Ŋacsêga gêjam awê e gêmac êndu. Ênê wakuc masi, tec gêwi nê awê siŋ gêdêŋ lasi, taŋ kêsi eŋ naŋ. 26 Awê tageŋ tonaŋ ma lasitêwa m teŋ tonaŋ sêjam gelom-gelom jakêsu ŋac sauŋ. 27 Samob sêmac acgom, go awê tau gêmac êndu kêdaguc. 28 Êndêŋ noc ŋacmatê sêndi saŋa, eŋ oc êtu lau 7 nêŋ asa nê awê gebe êsêac samob sêjam eŋ su.”

29 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Amac ajala mêtê to Anôtônê ŋaclai atom, tec taêm gêjam biŋ keso. 30 Gebe êndêŋ noc ŋacmatê sêndi saŋa ŋacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam ŋac atom, samob têtôm aŋela, taŋ sêmoa undambê naŋ. 31 Biŋ ŋacmatê sêndi saŋa, taŋ Anôtô kêsôm gêdêŋ amac gêc mêtê naŋ, asam atom me. Eŋ kêsôm gebe 32 ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ Eŋ ŋacmatênêŋ Anôtô atom, eŋ lau mateŋ jali nêŋ Anôtô.” 33 Lau topom-topom sêŋô biŋ, taŋ Jesu kêdôŋ naŋ, e têtakê.

Biŋsu ŋalô, taŋ kêlêlêc ŋagêdô su naŋ
(Mar 12:28-34; Luk 10:25-28)

34 Parisai sêŋô eŋ gêjam Sadukai aweŋ auc, tec sêkac tauŋ sa 35 ma acnêŋ biŋsutau teŋ gebe êlêtôm eŋ, tec kêtu kênac gebe 36 “Mêtêmôkê, biŋsu ŋajatu ondoc kapôêŋ kêlêlêc ŋagêdô su gêc biŋsu ŋabuku.” 37 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “ ‘Têmtac êwiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc êwiŋ eŋgeŋ.’ 38 Biŋsu ŋajatu ŋamataŋa tonaŋ tec kapôêŋ kêlêlêc. 39 Kêtu luagêcŋa kêtôm tonaŋ gebe ‘Têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm.’ 40 Biŋsu ŋajam luagêc tonaŋ tec gedeŋ Mosenê biŋsu samob to propetenêŋ biŋ tôŋ.”

Kilisi asa nê latu eŋ
(Mar 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 Parisai sêkac tauŋ sa sêmoa ma Jesu kêtu kênac êsêac gebe 42 “Amac taêm gêjam biŋ amboac ondoc kêpi Kilisi, asa nê latu eŋ.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Dawidnê latu.” 43 Eŋ kêtu kênac êsêac gebe “Amboac ondoc, Ŋalau gêôc Dawid awa sa ma kêsam eŋ gebe ‘Apômtau’ ma kêsôm gebe

44 ‘Apômtau kêsôm gêdêŋ aêŋoc Apômtau gebe
mêŋôŋgôŋ aêŋoc anôŋa
e jakêŋ nêm ŋacjo sênêc amkaiŋ ŋalabu acgom.’

45 Embe Dawid êsam eŋ gebe ‘Apômtau’ mago amboac ondoc tec Kilisi kêtu ênê
latu.” 46 Ma ŋac teŋ kêtôm gebe êjô eŋ awa ŋa biŋ teŋ atom ma gêdêŋ bêc tonaŋ
têtêc tauŋ e têtu kênac biŋ teŋ gêdêŋ eŋ kêtiam atom.

23

Jesu geŋ oliŋ biŋsutau to Parisai
(Mar 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

1 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Jesu kêsôm biŋ gêdêŋ lau pom kapôêŋ teŋ to nê
ŋacseŋomi gebe 2 “Biŋsutau to Parisai têdôŋ to sêwa Mosenê biŋsu sa. 3 Amboac
tonaŋ biŋ samob, taŋ sêsôm gêdêŋ amac naŋ, ajop to amansaŋ. Tageŋ gêŋ, taŋ
sêgôm naŋ, aŋgôm atom, gebe êsêac sêsôm gêc aweŋsuŋgeŋ, mago tauŋ sêgôm
atom. 4 Êsêac sêkic gêŋ ŋawapac ma sêu gêsac lau magiŋm, ma êsêac tauŋ segeŋ
tauŋgeŋ. 5 Êsêac sêgôm nêŋ gêŋ samob kêtu ŋamalac sêlicŋageŋ, sebec naŋeŋeŋ
kapôêŋ mecŋa to sêsô ŋakwê ŋalêsô baliŋ. 6 Ma êsêac têntac gêwiŋ sebe sênac
tauŋ mata-mata gebe sêŋgôŋ ŋamatageŋ aŋga gamêŋ sêniŋ gêŋŋa to aŋga lôm
amboac tonaŋgeŋ, 7 ma sebe lau aweŋ ênac êsêac aŋga malacluŋ to sêsam êsêac
gebe ‘Mêtêmôkê’. 8 Mago sêsam amac gebe ‘Mêtêmôkê’ atom, ŋac tageŋ kêtu
nêm mêtêmôkê ma amac samob atu ŋalasitêwaigeŋ. 9 Ma asam ŋac teŋ aŋga
nom gebe ‘Tamemi’ atom, amac Tamemi tageŋ tê gêmoa undambê. 10 Ma
sêsam amac gebe “Laumata mêtêŋa’ atom, gebe amacnêm laumata mêtêŋa
tageŋ tec Kilisi tau. 11 Amacnêm ŋac kapôêŋ atu amacnêm sakiŋwaga. 12 Teŋ
embe etoc tau sa, go Anôtô êkôniŋ eŋ ma teŋ embe êkôniŋ tau, go Anôtô etoc
eŋ sa.

13 “Ojaê amac dansaŋtêna, biŋsutau to Parisaimêŋ, tec êlai gamêŋ un-
dambêŋa auc gêdêŋ ŋamalacgoc. Amac taôm oc asô ana atom, ma lau taŋ sebe
sêsô sêna naŋ, tec amac akô êsêac auc sêwiŋ.

14 [“Ojae amac dansaŋtêna, biŋsutau to Parisaimêŋ, tec ajaŋgo awêtucnêŋ
andu to ŋawaba ŋawaô, mago akwa taôm auc ŋa mec baliŋ. Ŋagêjô oc êtap amac
sa êlêlêc.]

15 “Ojae amac dansaŋtêna, biŋsutau to Parisaimêŋ, tec ajac laoc gwêc to
masaŋmgeŋ abe anam ŋac jaba tageŋ ôkwi êtu Juda. Ma embe anam eŋ ôkwi
su, oc aŋgôm eŋ êtu lamboam ŋakêlêndiŋ ŋalatu êlêlêc amac taôm su.

16 “Ojae amacmêŋ tec matempec, mago abe awê lau. Amac asôm gebe ‘Ŋac
teŋ embe êtôc lêma êpi lôm dabuŋ, oc êŋgôm nê biŋ ŋanô êsa atom. Ma tageŋ
embe êtôc lêma êpi lôm dabuŋ ŋagold, tonaŋ tec oc êŋgôm ŋanô êsa.’ 17 Meloc to
matempec ŋanô amac. Gêŋ ondoc ŋanô, gold me lôm dabuŋ, taŋ gêgôm gold
kêtu gêŋ dabuŋ. 18 Ma teŋ gebe ‘Teŋ embe êtôc lêma êpi altar, oc êŋgôm nê biŋ
ŋanô êsa atom. Ma tageŋ embe êtôc lêma êpi da, taŋ gêsac altar tau ŋaô, tonaŋ
tec oc êŋgôm ŋanô êsa.’ 19 O matempecac, gêŋ ondoc ŋanô, da me altar, taŋ
gêgôm da kêtu dabuŋ. 20 Ŋac embe êtôc lêma êpi altar, naŋ oc êtôc êpi altar tau
to gêŋ samob, taŋ gêsac ŋaô naŋ êwiŋ. 21 Ma teŋ embe êtôc lêma êpi lôm dabuŋ,
naŋ oc êtôc êpi lôm tau to ŋac, taŋ gêmoa lôm ŋalêlôm naŋ êwiŋ. 22 Ma ŋac teŋ
embe êtôc lêma êpi undambê naŋ oc êtôc êpi Anôtônê lêpôŋ to ŋac, taŋ gêŋgôŋ
ŋaô naŋ êwiŋ.

23 “Ojae amac dansaŋtêna, biŋsutau to Parisaimêŋ, amac embe atap laki to
gwêc ma môsi 10-10 sa, go akêŋ ŋateŋ êtu da. Ma biŋsu ŋakoleŋ ŋanô tonec
biŋgêdêŋ to taêm walô launa ma akêŋ gêwiŋ, tec awi siŋ, Daŋgôm teŋ ma dawi
teŋ siŋ atom. 24 Amac matempec, mago abe awê lau. Embe aniŋ gwada
sauŋsauŋ, go ajaliŋ ŋatêkwa ŋapepgeŋ, ma bôc tec aeŋ totêkwageŋ.

25 “Ojae amac dansaŋtêna, biŋsutau to Parisaimêŋ, tec akwasiŋ laclu to suc
ŋadêmôêŋa ŋapep ma ŋalêlôm geŋgeŋ to gêŋ wauc-wauc gêjam auc. 26 Aô,

matapec Parisai, ôkwasiŋ laclu ŋalêlôm êmuŋ acgom, go ŋadêmôêŋa ŋawasi êsa êwiŋ.
27 “Ojae amac dansaŋtêna, biŋsutau to Parisaimêŋ, amac tec atôm sêô, taŋ sêsê ŋadêmôêŋa ŋa pocko gebe ŋakatu ŋajam, go ŋalêlôm naŋ ŋacmatê ŋatêkwa to gêŋ gêmôb gêjam auc. 28 Amac atôm tonaŋ. Ŋamalac sêlic amacnêm ŋadêmô ŋa amboac lau gadêŋ, mago nêm ŋalêlôm tec biŋdansaŋ to gêŋ sec gêjam auc.
29 “Ojae amac dansaŋtêna, biŋsutau to Parisaimêŋ, tec akwê andu kêkô propetenêŋ sêô ŋaô to ajam gêlôŋ lau gêdêŋ nêŋ sêô 30 ma asôm gebe ‘Aêac embe daŋgôŋ êndêŋ tameŋinêŋ têm, oc tawe propetenêŋ dec ŋakaiŋ atom.’ 31 Amacnêm biŋ tonaŋ gêwa amac sa gebe Lau taŋ sêjac propete êndu naŋ, nêŋ latuŋi amac. 32 Amboac tonaŋ anac dabiŋ tameminêŋ secmaŋ. 33 Moac to lêŋuckêm ŋalatu amac, abe aêc lamboam ŋakêlêndiŋ ŋamêtôc su amboac ondoc.
34 Amboac tonaŋ alic acgom, aê jasakiŋ propete to lau malô ma biŋsutau êndêŋ amac, ma amac oc anac êsêacnêŋ ŋagêdô êndu to anac ŋagêdô sêpi kake-sotau ma ai ŋagêdô aŋga nêm lôm ma ajanda ŋagêdô selom-selom malacgeŋ sêna, 35 gebe dec ŋajam samob, taŋ sêkêc siŋ aŋga nom gêdêŋ ŋac gêdêŋ Abelnê dec e gêdêŋ Balakia latu Sakaria nê dec, taŋ ajac eŋ êndu aŋga lôm dabuŋ tau to altar dajaŋa ŋasawa naŋ, êpi amac samob. 36 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gêŋ samob tonaŋ ŋai ŋagêjô oc êtap lau têm tonecŋa sa.

Jesu kêtaŋ taŋiboa kêpi Jerusalem
(Luk 13:34-35)

37 “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, taŋ Anôtô kêsakiŋ dêdêŋ aôm sêwac naŋ, ŋa poc êndu. Aê gagôm gêŋlêlôm elêmê gabe janac aômnêm ŋapalê sa amboac talec têna gêjac ŋalatu sa sêsô magê ŋalabu, mago amac adec. 38 Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôŋa. 39 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Galoc oc alic aê êtiam atom, e taôm asôm gebe ‘Lambiŋ êndêŋ eŋ, taŋ gêmêŋ gêjam Apômtau laŋô naŋ.’ ” * naŋeŋeŋ toatali ŋasec-ŋasec. Êsêac teto biŋsu ŋagêdô kêsêp papia ma sêkêŋ kêsêp atali ma sebec gêdêŋ noc mecŋa. Ŋakwê ŋalêsô aclê ŋam gebe êkêŋ puc lau e sêliŋ Anôtônê biŋsu siŋ atom.

24

Jesu geoc senseŋ lôm dabuŋ su ŋabiŋ lasê
(Mar 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Jesu kêsa aŋga lôm dabuŋ gêja ma nê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ sêja sebe têtôc lôm dabuŋ ŋaandu êndêŋ eŋ. 2 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Amac alambiŋ gêŋ samob tônê me. Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Poc teŋ oc êŋgôŋ teŋ ŋaô aŋga tonec atom, têta samob saliŋ-saliŋgeŋ.”

Gêŋwapac ênac m tau
(Mar 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Jesu jagêŋgôŋ Lôckatêkwi acgom, go ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ sêja jasêmoa nêŋ tauŋŋa, go sêsôm gebe “Ôsôm êndêŋ aêac acgom, êndêŋ ondoc biŋ tonaŋ ŋanô êsa ma asageŋ oc êtu aôm ômôêŋ to nom ŋatêku êsuŋa ŋabelo.”
4 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. 5 Lau gwalêkiŋ oc sênam aê laŋôc sêmêŋ ma sêsôm gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. 6 Malôgeŋ oc aŋô siŋ ŋawae to siŋ ŋaboŋa. Alic taôm, atakê atom. Gêŋ samob tonaŋ mêŋêsa, mago noc ŋatêku êsuŋa atom tageŋ. 7 Laum teŋ sêndi sebe sênac siŋ êndêŋ laum teŋ ma gamêŋ teŋ êndêŋ gamêŋ teŋ to

* **23:39:** Mosenê biŋsu kêjatu gebe lau Juda sêmansaŋ

tôbôm êsa ma ôjô ênamênam êtôm gamêŋgeŋ. 8 Gêŋ samob tonaŋ ŋai gêjac m
gêŋ ŋandaŋ ŋanô tau.
9 “Go sêkêŋ amac gebe sêlênsu amac e sênac amac êndu. Ma lau
tomôkêtomokê têntac endec amac êtu aêŋoc ŋaêŋa. 10 Êndêŋ tonaŋ lau taêsam oc
sêwi sêkêŋ gêwiŋ siŋ to seoc tauŋ lasê-lasê ma têntac endec tauŋ. 11 Ma propete
dansaŋ gwalêkiŋ oc sêndi sa mêŋsênam lau taêsam ôkwi. 12 Êtu gêŋ alôb-alôb
ênam sêgaŋa lau taêsam nêŋ têntac gêwiŋ oc ŋaluc êsa. 13 Ma ŋac, taŋ êpuc tau
tôŋ e êndêŋ ŋamadiŋ naŋ, Anôtô ênam eŋ kêsi. 14 Ma sênam mêtê êpi ŋawae ŋajam
Anôtônê gamêŋŋa tonec aŋga nom samucgeŋ e lau samuc samob sêŋô, go bêc
ŋatêku êsuŋa tau mêŋêsa.”

Gêŋwapac ŋanô tau
(Mar 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 “Embe alic gêŋ alôb-alôb, taŋ propete Daniel kêsôm ŋabiŋ naŋ, enseŋ gêŋ
ŋawaô êkô gamêŋ dabuŋ—lau taŋ sêsam biŋ tonec naŋ, nêŋ kauc êsamaŋ —
16 go êsêac, taŋ sêŋgôŋ Judaia naŋ, sêc sêpi lôc sêna. 17 Teŋ embe êŋgôŋ salôm
ŋaô, naŋ oc ê-sêp naêkôc nê gêŋ su aŋga nê andu atom. 18 Ma teŋ embe êmoa
kôm, naŋ êmu naêkôc nê ŋakwê atom. 19 Ojae lauo, taŋ sêmoa teŋ to êsêac, taŋ
sêkêŋ su ŋapalê sêmoa naŋmêŋ êndêŋ bêc ônê. 20 Amboac tonaŋ ateŋ mec êtu
aêc êndêŋ komô to êndêŋ sabat atomŋa, 21 gebe êndêŋ bêc ônê gêŋwapac kapôêŋ
êsa êtôm taŋ kêsa gêdêŋ nom ŋatêm andaŋgeŋŋa e mêŋgêdêŋ galoc atom, ma
êtu ŋamu oc êsa amboac tonaŋ êtiam atomanô. 22 Ma embe Anôtô ênac bêc
tonaŋ ŋagêdô êŋgic atom, oc lau teŋ sêŋgôŋ mateŋ jali atom. Mago êtu lau,
taŋ eŋ kêjaliŋ êsêac sa naŋŋa, tec oc ênac bôc tonaŋ êŋgic.
23 “Êndêŋ tonaŋ teŋ embe êsôm êndêŋ amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi tec
gêmoa tonec’ me ‘Gêmoa ônê,’ naŋ akêŋ êwiŋ atom. 24 Kilisi dansaŋ to propete
dansaŋ oc mêŋsêsa ma sêŋgôm gêŋtalô kapôêŋ to gêŋsêga. Embe têtôm, go sêwê
lau Anôtô kêjaliŋ êsêac saŋa ôkwi amboac tonaŋ. 25 Alic acgom, aê kakêŋ puc
amac kwanaŋgeŋgac.
26 “Amboac tonaŋ embe sêsôm êndêŋ amac gebe ‘Alic acgom, eŋ gêmoa
gamêŋ sawa,’ naŋ asa ana atom. Embe sêsôm gebe ‘Alic acgom, eŋ gêmoa
balêmlêlôm,’ naŋ akêŋ êwiŋ atom. 27 Kêtôm ôsic kêkac aŋga gamêŋ oc kêpiŋa
gê tôŋgeŋ e gêdêŋ gamêŋ oc kêsêpŋa naŋ Ŋamalacnê Latu embe êmêŋ, oc êtôm
tonaŋ. 28 Gêŋgêmôb teŋ embe ênêc, naŋ aoco sêkac tauŋ sa.

Ŋamalacnê latu êmu êmêŋ
(Mar 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 “Gêŋwapac ŋabêc tonaŋ êmbacnê, go sep tageŋ oc ênam kanuc ma ajôŋ
êŋgamiŋ ŋawê ma utitalata êpôp-êpôp aŋga undambê, ma gêŋ ŋaclai un-
dambêŋa kôtêŋ-kôtêŋgeŋ. 30 Tonaŋ su acgom, go Ŋamalacnê Latunê gêbôm
aŋga undambê mêŋêsa ma lau tomôkê-tomôkê samob aŋga nom oc têtaŋ
taŋiboa ma sêlic Ŋamalacnê Latu êŋgôŋ tao undambêŋa ŋaô toŋaclai ma toŋawasi
kapôêŋ êmêŋ. 31 Ma eŋ oc êsakiŋ nê aŋela todauc êtaŋ kapôêŋ ma êsêac
sênac ênê lau, taŋ kêjaliŋ êsêac aŋga mu aclê ŋam to aŋga undambê ŋamadiŋ
samobgeŋ naŋ sa.

Kaleloŋ êkêŋ puc aêac
(Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)

0 32 “Kaleloŋ êtu biŋgôliŋ êwa nêm kauc sa. Êndêŋ taŋ ŋalaka êliŋ têkwi to
ŋamatadêbu êjac sa naŋ, ajala gebe ockêsa kêdabiŋ. 33 Amac amboac tonaŋ.
Êndêŋ tê alic gêŋ samob tonaŋ ŋai mêŋêsa nê, ajala gebe Ŋac tau mêŋkêdabiŋ
katam. 34 Biŋŋanô, aê jasôm Êndêŋ amac gebe Gôlôac tonec oc sênaŋa atom

e gêŋ tonaŋ ŋai samob ŋanô êsa acgom. 35 Undambê to nom oc ênaŋa, mago
aêŋoc biŋ oc ênaŋa atomanô.

Ŋac teŋ kêjala bêc to ockatu atom (Mar 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

36 “Bêc tonaŋ to ockatu ŋac teŋ kêjala atom e aŋela undambêŋa sêjam kauc
ma Latu gêjam kauc amboac tonaŋ, Tama taugeŋ tec gêlic. 37 Ŋamalacnê Latu
êmu êmêŋ ŋabêc oc êtôm Noanê bêc. 38 Gêdêŋ taŋ bu kêsuŋ atomgeŋ naŋ, seŋ
to sênôm gêŋ ma ŋac sêjam awê to awê sêjam ŋac, sêgôm sêmoa e gêdêŋ bêc,
taŋ Noa kêsô waŋ ŋalêlôm gêja naŋ, 39 ma sêjam kauc tauŋ sêmoa e bu kêsuŋ
mêŋgeseŋ êsêac samob su. Ŋamalacnê Latu êmu êmêŋ ŋabêc oc êtôm tonaŋ.
40 Êndêŋ tonaŋ ŋac luagêc oc sêmoa kôm, naŋ Anôtô oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ
siŋ, 41 ma awê luagêc oc sêlai polom sêmoa, naŋ Anôtô oc êkôc teŋ sa ma êwi
teŋ siŋ. 42 Amboac tonaŋ anam jali gebe ajam kauc bêc amacnêm Apômtau
êmu êmêŋŋa. 43 Ajala tonec gebe Andu ŋatau embe êjala ockatu geŋgeŋtêna oc
êmêŋ êndêŋ êmbêcŋa, naŋ oc ênam jali gebe êkô geŋgeŋtêna auc, ec êtuc ênê
andu popoc atom. 44 Tec amansaŋ taôm amboac tonaŋgeŋ gebe Ŋamalacnê
Latu êmêŋ êndêŋ ockatu, naŋ amac abe oc êmêŋ atom naŋ.

Biŋgôliŋ sakiŋwaga gêdeŋ to kesoŋa (Luk 12:41-48)

45 “Sakiŋwaga ŋaŋêŋ ma tokauc ondoc, taŋ nê ŋatau kêkêŋ eŋ gebe ejop ênê
komwaga gebe êkêŋ mo êndêŋ êsêac êtôm ŋanocgeŋ. 46 Aê aoc êôc sakiŋwaga
tonaŋ, taŋ nê ŋatau êmu êmêŋ ma êtap eŋ sa gebe kêsap nê kôm tôŋ gêmoa.
47 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe ŋatau oc êkêŋ eŋ ejop ênê waba samob.
48 Ma sakiŋwaga sec tonaŋ embe taê ênam ênêc tau gebe ‘Ŋoc ŋatau gêjam
gamêŋ tôŋ,’ 49 ma ênac m gebe i nê sakiŋwaga ŋagêdô ma êniŋ to ênôm gêŋ êwiŋ
lau, taŋ sênôm gêŋ e kêjaŋiŋ êsêac naŋ, 50 go sakiŋwaga tonaŋ nê ŋatau êmêŋ
êndêŋ bêc, naŋ eŋ gebe oc êmêŋ atom naŋ, to êndêŋ ockatu, naŋ eŋ kêjala atom
naŋ, 51 oc ênac eŋ popoc to êkêŋ ŋagêjô êpi eŋ êwiŋ dansaŋtêna, go ac têtaŋ ŋanô
ma luŋluŋ êkôsiŋ êpi tau aŋga ônê.

25

Biŋgôliŋ awêtakiŋ 10ŋa

1 “Êndêŋ tonaŋ gamêŋ undambêŋa oc êtôm awêtakiŋ 10 sêkôc nêŋ lamp sa
ma sêpuc ŋac-gebe-ênam-awêwaga tôŋtôŋ sêja. 2 Êsêacnêŋ lemeŋ teŋ nêŋ kaucmê
ma lemeŋ teŋ tokauc. 3 Kaucmêo sêkôc nêŋ lamp sa, mago sêkôc buja gêwiŋ
atom. 4 Ma êsêac tokauc, naŋ tec sêkôc buja kêsêp kekec gêwiŋ nêŋ lamp.
5 Ŋac-gebe-ênamawêwaga gêjam gamêŋ tôŋ ma êsêac sêjac tuluc sêŋgôŋ e sêc bêc
samob.
6 “Gêdêŋ gêbêc gêja lugeŋ môêc teŋ kêtaŋ gebe ‘Aô, ŋac-gebe-ênam-awêwaga
gêmêŋ, apuc eŋ tôŋtôŋ ana.’ 7 Gêdêŋ tonaŋ awêtakiŋ samob dêdi sa ma sêmasaŋ
nêŋ lamp. 8 Go kaucmêo sêsôm gêdêŋ tokauco gebe ‘Akêŋ buja ŋagêdô êndêŋ
aêac gebe aêacma lamp oc êmac.’ 9 Tec tokauco sêjô êsêac aweŋ gebe ‘Masigoc,
oc êtôm aêac sêlêŋ atom. Amboac tonaŋ naanam ôli nêm êndêŋ têtulu-gêŋwaga
acgommaŋ.’ 10 Êsêac tonaŋ sebe sênam ôIi, tec têtu lêŋŋa sêmoa ma ŋac-gebe-
enamawêwaga gêmêŋ e êsêac, taŋ sêmasaŋ tauŋ kwanaŋgeŋ naŋ, sêsô sêwiŋ eŋ
gebe nasêniŋ ŋamoasiŋ ma katam ŋajaŋa kêsa.
11 “Sêmoa acgom, go awêtakiŋ ŋagêdô, naŋ sêmêŋ amboac tonaŋ ma sêsôm
gebe ‘Apômtau, Apômtau, ôIêc katam su êndêŋ aêac.’ 12 Mago eŋ gêjô êsêac
aweŋ gebe ‘Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gajam kauc amac.’ 13 Amboac
tonaŋ anam jali, gebe ŋabêc to ŋaockatu amac ajam kauc.

Biŋgôliŋ gold totaluŋa (Luk 19:12-27)

14 “Têm tau tonaŋ tanam dôŋ êpi ŋamalac, taŋ gebe êna gamêŋbôm teŋ naŋ.
Eŋ kêkalem nê sakiŋwaga gebe ênac sam nê waba êndêŋ êsêac. 15 Eŋ kêkêŋ gold
talu lemeŋ teŋ gêdêŋ ŋac teŋ, ma luagêc gêdêŋ ŋac teŋ, ma teŋ gêdêŋ ŋac teŋ,
kêtôm êsêacnêŋ kauc, ma gêc gêja. 16 Ma ŋac, taŋ kêkôc talu lemeŋ teŋ naŋ,
gêja sebeŋ jagêjam kôm kêpi awa tau ma kêtulu gêŋ e kêtap talu lemeŋ teŋ sa
mêŋgêwiŋ. 17 Ma ŋac, taŋ kêkôc talu luagêc naŋ, kêtulu luagêc mêŋgêwiŋ. 18 Ma
ŋac, taŋ kêkôc tageŋ naŋ, gêja jakêkwê nom ma kêsuŋ nê ŋataunê awa auc.

19 “Ŋasawa ŋêŋgeŋ gêjaŋa su, go sakiŋwaga tonaŋ nêŋ ŋatau gêmu gêmêŋ gebe
sêwa awa ŋam sa êndêŋ eŋ. 20 Ma ŋac, taŋ kêkôc gold talu lemeŋ teŋ naŋ, kêsa
gêja ma kêkôc gold talu lemeŋ teŋ mêŋgêwiŋ ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm
kôkêŋ gold talu lemeŋ teŋ gêdêŋ aê, mago aê katap lemeŋ teŋ sa mêŋgêwiŋ.’
21 Tec nê ŋatau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘O ŋajam, aôm sakiŋwaga ŋajam ma ŋaŋêŋ,
tec gojob geŋ luagêcgeŋ ŋapep. Aê jakêŋ aôm ojop gêŋ taêsam. Ôsô nêm ŋataunê
gamêŋ têtac ŋajamŋa ôna.’ 22 Ma ŋac, taŋ kêkôc gold talu luagêc naŋ, kêsa
gêja ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkêŋ gold talu luagêc gêdêŋ aê, mago aê
katap gold talu luagêc sa mêŋgêwiŋ.’ 23 Ma nê ŋatau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
‘O ŋajam, aôm sakiŋwaga ŋajam ma ŋaŋêŋ, tec gojob gêŋ luagêgeŋ ŋapep. Aê
jakêŋ aôm ojop gêŋ taêsam. Ôsô nêm ŋataunê gamêŋ têtac ŋajamŋa ôna.’ 24 Go
ŋac, taŋ kêkôc gold talu tageŋ naŋ, kêsa gêja amboac tonaŋ ma kêsôm gebe
‘Apômtau, aê galic aôm ŋac laŋômsiboa. Gêŋ taŋ aôm kôsê atom, mago kôkôc
ŋanô, ma gêŋ taŋ aôm kôpalip atom, mago gôjac sa elêmê. 25 Aê katêc tauc, tec
gaja ma kasuŋ nêm gold totalu auc kêsêp nom. Ôlic acgom, nêm gêŋ tau tec
gêwac.’ 26 Mago nê ŋatau gêjô eŋ awa gebe ‘Aôm sakiŋwaga sec to ojom, aôm
gôlic aê kakoc gêŋ, taŋ kêsê atom naŋ, ŋanô sa to gajac gêŋ, taŋ kapalip atom
naŋ, sa me. 27 Embe amboac tonaŋ, go ôkêŋ ŋoc awa êndêŋ lausêjam-mone-
gêjô-tauwaga acgommaŋ, go embe jamu jamêŋ amboac tec ma jakôc ŋoc gêŋ
toŋalakacgeŋ. 28 Amboac tonaŋ akôc ênê gold totalu tau su ma akêŋ êndêŋ ŋac,
taŋ kêkôc gold talu 10 naŋ. 29 Gebe ŋac, taŋ kêtap gêŋ sa su naŋ, oc sêkêŋ ŋagêdô
naêwiŋ e êlêlêc su. Ma ŋac, taŋ kêkôc gêŋ teŋ atom naŋ, oc sêkôc gêŋ ŋagec, taŋ
gêc eŋŋa naŋ su êwiŋ. 30 Ma sakiŋwaga ŋanô masi naŋ, ambaliŋ eŋ siŋ êsêp
gêsuŋbômsêga êna. Aŋga ônê êsêac oc têtaŋ ma luŋluŋ ekôsiŋ tau.’ ”

Jesu êmêtôc laum nomŋa samob

31 “Êndêŋ taŋ Ŋamalacnê Latu êmu êmêŋ tonê ŋawasi ma aŋela samob sêwiŋ
eŋ naŋ, êŋgôŋ ŋawasi ŋalêpôŋ ŋaô 32 ma êkac laum nomŋa samob sa sêkô eŋ
laŋônêm ma êwa êsêac êkôc amboac ŋacgejob gêwa nê domba to noniŋ kêkôc
33 ma êkêŋ domba sêkô ênê anôŋa ma noniŋ sêkô gasêŋa. 34 Go kiŋ oc êsôm
êndêŋ êsêac, taŋ sêkô ênê anôŋa naŋ gebe ‘Amac taŋ Tamoc gêjam mec amac
naŋ amêŋ. Tamoc kêmasaŋ gamêŋ kwanaŋgeŋ kêtu amacŋa gêdêŋ taŋ kêkêŋ
undambê to nom naŋ. Tec akôc gamêŋ tau sa êtu nêm gêŋlênsêm. 35 Mo gêjô
aê, ma amac akêŋ gêŋ aê gaeŋ, bu gêjô aê, ma amac akêŋ bu aê ganôm, aê
ŋac jaba, ma amac agôm ja aê. 36 Aê ôlic ŋaôma, ma amac akêŋ ŋakwê aê kasô,
gêmac gêgôm aê, ma amac ajac aê kêsi, aê gaŋgôŋ kapoacwalô, ma amac adêŋ
aê amêŋ.’ 37 Êndêŋ tonaŋ lau gêdêŋ oc sêjô eŋ awa gebe ‘Apômtau, gêdêŋ ondoc
aêac alic mo gêjô aôm, ma akêŋ gêŋ aôm goeŋ, me bu gêjô aôm, ma akêŋ bu aôm
gônôm. 38 Gêdêŋ ondoc aêac alic aôm ŋac jaba, ma agôm ja aôm, me ôlim ŋaôma,
ma akêŋ ŋakwê aôm kôsô. 39 Ma gêdêŋ ondoc alic gêmac gêgôm aôm me gôŋgôŋ
kapoacwalô, ma adêŋ aôm awac ajac aôm kêsi.’ 40 Ma kiŋ oc êjô êsêac aweŋ

gebe ‘Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gêŋ taŋ amac agôm gêdêŋ aêŋoc lasici ŋasec-sec tecenec ŋai nêŋ teŋ naŋ, agôm gêdêŋ aêgac.’
41 “Go êsôm êndêŋ êsêac, taŋ sêkô gasêŋa naŋ, amboac tonec gebe ‘Sec ŋalatu amac, aêc su asêp ja kêlakoc teŋgeŋŋa, taŋ Tamoc kêmasaŋ kêtu Sadaŋ to nê aŋelaŋa naŋ ana. 42 Mo gêjô aê, ma amac akêŋ gêŋ aê gaeŋ atom, bu gêjô aê, ma amac akêŋ bu aê ganôm atom. 43 Aê ŋac jaba, ma agôm ja aê atom, aê ôlic ŋaôma, ma amac akêŋ ŋakwê aê kasô atom, gêmac gêgôm aê, ma gêŋgôŋ kapoacwalô, ma amac ajac aê kêsi atom.’ 44 Go êsêac oc sêjô eŋ awa gebe ‘Apômtau, gêdêŋ ondoc aêac alic mo gêjô aôm, me bu gêjô aôm, me alic aôm ŋac jaba, me ôlim ŋaôma, me gêmac gêgôm aôm, me gôŋgôŋ kapoacwalô, ma ajam sakiŋ aôm atom.’ 45 Go eŋ êjô êsêac aweŋ gebe ‘Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gêŋ taŋ amac agôm gêdêŋ lau ŋasec-sec tecenec ŋai nêŋ teŋ atom naŋ, agôm gêdêŋ aê atom amboac tonaŋ.’ 46 Ma êsêac tonaŋ sêsêp ŋagêjô ŋaŋandaŋ ênêc teŋgeŋŋa, mago lau gêdêŋ oc sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ.”

26

Sêkic Jesunê biŋ
(Mar 14:1-2; Luk 22:1-2; Joaŋ 11:45-53)

1 Jesu gêjac mata biŋ tonaŋ ŋai samob su, go kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe
2 “Amac alicgac, bêc luagêc ênaŋa acgom, ma Pasa, ma oc sêkêŋ Ŋamalacnê Latu êpi kakesotau êna.”
3 Gêdêŋ tonaŋ lau dabuŋsêga to launêŋ laumata sêkac tauŋ sa sêmoa dabuŋsêga, taŋ sêsam eŋ gebe Kaiapa naŋ, nê gamêŋ, 4 ma sêkic Jesunê biŋ gebe sêkôc eŋ tôŋ kelecgeŋ e sênac eŋ êndu. 5 Mago sêsôm gebe “Daŋgôm êndêŋ om atom, moae tali launêŋ ŋalêlôm sa.”

Awê teŋ geŋ oso Jesu aŋga Betania
(Mar 14:3-9; Joaŋ 12:1-8)

6 Jesu gêmoa Betania gêŋgôŋ ŋac tokamocbôm Simon nê andu, 7 naŋ awê teŋ kêkôc ŋop kwalam-kwalam togêŋmalu, taŋ ŋaôli kapôêŋ naŋ. Eŋ kêtu gasuc gêdêŋ Jesu, taŋ geŋ gêŋ naŋ, jakêkêc kêpi eŋ môkêapac. 8 Ŋacseŋomi sêlic e têtu môsi ma sêsôm gebe “Amboac ondoc sêjaiŋ gêŋ tonaŋ. 9 Sêkêŋ êndêŋ lau sênam ôlimaŋ ma sêkôc ŋaawa kapôêŋ ma sêkêŋ êndêŋ lau ŋalêlôm sawa acgom.”
10 Jesu gêŋô ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac ondoc tec agôm awê tonec nê ŋalêlôm ŋawapac kêsa nec. Eŋ gêjam kôm ŋajam kêpi aê. 11 Lau ŋalêlôm sawa oc sêŋgôŋ sêwiŋ amac ŋapaŋ, mago aê oc jaŋgôŋ jawiŋ amac ŋapaŋ atom. 12 Eŋ kêsêwa gêŋmalu tonec kêpi aê ôlic gêgôm kêtu sênsuŋ aêŋa. 13 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Aŋga nom samucgeŋ ŋagamêŋ embe sênam mêtê êpi ŋawae ŋajam tonec, go sênac miŋ gêŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ, êwiŋ gebe taêŋ ênam eŋ.”

Juda geoc nê ŋatau lasê
(Mar 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Go êsêac lau 12 nêŋ teŋ, taŋ sêsam eŋ gebe Juda Isariot naŋ, gêdêŋ lau dabuŋsêga gêja 15 ma kêsôm gebe “Embe jaoc Jesu lasê êndêŋ amac, oc akêŋ asageŋ êndêŋ aê.” Ma êsêac sêjam ôli eŋ ŋa silber 30. 16 Gêdêŋ tonaŋgeŋ eŋ gêdib gebe êtap ŋasawa ŋajam teŋ sa gebe eoc eŋ lasêŋa.

Jesu geŋ Pasa gêwiŋ nê ŋacseŋomi
(Mar 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joaŋ 13:21-30)

17 Gêdêŋ Om Polom Ŋalucŋa ŋabêc ŋamataŋa ŋacseŋomi dêdêŋ Jesu sêja ma têtu kênac gebe “Aôm gobe aêac amansaŋ ôniŋ Pasa ŋamala aŋga ondoc.”
18 Ma eŋ kêsôm gebe “Asa malac andêŋ ŋac teŋ ana ma asôm êndêŋ eŋ gebe ‘Mêtêmôkê awa tonec gebe Ŋoc noc kêdabiŋ ma aê to ŋoc ŋacseŋomi abe aniŋ

Pasa aŋgôŋ awiŋ aôm.' " 19 Ma ŋacseŋomi sêgôm kêtôm Jesu kêsakiŋ êsêac ma
sêmasaŋ Pasa.
20 Kêtula acgom ma eŋ to nê ŋacseŋomi 12 sêsa tauŋ sic. 21 Seŋ gêŋ sêmoa
ma Jesu kêsôm gebe "Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Amacnêm ŋac teŋ
oc eoc aê lasê." 22 Êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac ŋanô ma sêkêŋ tauŋ tageŋ-tageŋ
jatêtu kênac eŋ gebe "Apômtau, oc aê me." 23 Ma eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Ŋac
tau, taŋ aêagêc asac polom tôŋ seleŋgeŋ kêsêp laclu su, ŋac tonaŋ tec oc eoc aê
lasê.
24 Ŋamalacnê Latu tau oc êsa nê lêŋ êtôm teto gêc. Tageŋ ojae ŋac tauma, naŋ
eoc Ŋamalacnê Latu lasê naŋ, têna êkôc eŋ atommaŋ." 25 Ma Juda tau, taŋ gebe
eoc eŋ lasê naŋ, kêsôm gebe "Mêtêmôkê, oc aê me." Jesu kêsôm gadêŋ eŋ gebe
"Taôm kôsômgac."

Biŋ moasiŋ dabuŋŋa
(Mar 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

26 Seŋ gêŋ sêmoa, go Jesu kêkôc polom mêŋgêjam daŋge ma kêpô kêkôc
jakêkên gêdêŋ ŋacseŋomi ma kêsôm gebe "Akôc êwac aniŋ. Aêŋoc ôlic tonec."
27 Go kêkôc laclu mêŋgêjam daŋge ma kêkêŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe
"Samob akôc êwac anôm. 28 Aêŋoc dec jamoatiŋ poacŋa tau tonec, taŋ kakêc
siŋ kêtu taêsamŋa gebe êsuc sec ôkwi. 29 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Aê janôm
wain ŋanô tonec êtiam atom, e êndêŋ bêc ônê, go janôm wakuc jawiŋ amac
aŋga Tamocnê gamêŋ." 30 Sêsôm wê moasiŋŋa su acgom, go sêpi Lôckatêkwi
sêja.

Jesu kêkêŋ puc Petere
(Mar 14:27-31; Luk 22:31-34; Joaŋ 13:36-38)

31 Sêsêlêŋ sêmoa, go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Êmbêc tonec amac samob
awi aê siŋ gebe teto gêc gebe 'Aê janac ŋacgejob ma domba samob sêc êliŋ-
êliŋ.' 32 Mago embe jandi sa su, oc jamuŋ amac jana Galilaia." 33 Ma Petere
gêjô eŋ awa gebe "Samob embe sêwi aôm siŋ, mago aê taucgeŋ oc jawi aôm
siŋ atomanô." 34 Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ aôm gebe
Êmbêc tonec talec oc êtaŋ atomgeŋ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac." 35 Ma
Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Sênac aê êndu jawiŋ aômmaŋ, aê gabe jansa aôm
auc atomanô." Ma ŋacseŋomi samob sêsôm amboac tonaŋgeŋ.

Jesu keteŋ mec gêmoa kôm Getsemane
(Mar 14:32-42; Luk 22:30-46)

36 Go Jesu kêkôc êsêac sa sêja gamêŋ teŋ, ŋaê Getsemane, ma kêsôm gêdêŋ
ŋacseŋomi gebe "Aŋgôŋ tonec ma aê gabe jana ônê najateŋ mec." 37 Ma kêkôc
Petere to Sebedai latuagêc sêwiŋ eŋ. Nê ŋalêlôm ôluŋ-ôluŋgeŋ ma katu kêlênim
tau. 38 Go kêsôm gêdêŋ êsêac lau têlêac gebe "Ŋoc katuc ôluŋôluŋgeŋ e gabe
jamac. Amoa tonec ma anam jali awiŋ aê." 39 Go kêsa ŋasawa gêŋgic sauŋgeŋ e
gêu tau laŋôanô jagêdêŋ nom ma keteŋ mec gebe "Tamoc, embe êtôm, go ôkôc
laclu tonec su aŋga aêŋoc. Mago aêŋoc biŋ êtu tôŋ atom, aôm taôm nêm biŋ."
40 Go gêmu gêdêŋ ŋacseŋomi gêja e gêlic êsêac sêc bêc ma kêsôm gêdêŋ Petere
gebe "Amboac ondoc, amac oc anam jali ockatu ŋasawa tageŋ awiŋ aê atôm
atom me. 41 Anam jali to ateŋ mecmaŋ gebe lêtôm êtap amac sa atom. Ŋalau
ôli palê, mago ôlim tekwem gêbac."
42 Go gêja kêtiam kêtu dim luagêcŋa ma keteŋ gebe "Tamoc, embe êtôm gebe
ôkôc laclu tonec su atom, naŋ janômmaŋ. Aôm taôm nêm biŋ êtu tôŋ." 43 Ma
gêmu gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe mateŋanô ŋawapac kêsa su.
44 Tec gêwi êsêac siŋ kêtiam ma gêja jaketeŋ kêtu dim têlêac ma kêsôm biŋ
tonaŋgeŋ kêtiam. 45 Go gêmu gêdêŋ ŋacseŋomi gêja ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe

“Aêc bêc to alêwaŋ taôm amoa me. Alicgac, ŋanoc tau kêdabiŋgac, oc sêkêŋ
Ŋamalacnê Latu êsêp lau sec lemeŋ. 46 Andi sa ma tawac. Alic acgom, ŋac-
eoc-aê-lasêwaga mêŋkêdabiŋ.”

Sêkôc Jesu toŋ
(Mar 14:43-50; Luk 22:47-53; Joaŋ 18:3-12)

47 Kêsôm biŋ kêkô ma êsêac 12 nêŋ teŋ, Juda, kêkôc lau pom kapôêŋ teŋ sêôc
siŋ to olopoac aŋga dabuŋsêga to launêŋ laumata nêŋ sêmêŋ. 48 Ŋac-eoc-eŋ-
lasêwaga kêkêŋ ŋabelo teŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe “Ŋac taŋ jalêsôp eŋ alianô
naŋ, ŋac tau tonaŋ. Akôc eŋ tôŋ.” 49 Go gacgeŋ kêtu gasuc gêdêŋ Jesu gêja
ma kêsôm gebe “O Metêmôkê” ma kêlêsôp eŋ alianô. 50 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Ŋacnec, gômôêŋ kêtu ageŋŋa.” Go êsêac têtu gasuc sêja e sêjac lemeŋ
kêsêp Jesu ma sêkôc eŋ tôŋ. 51 Ma êsêac taŋ sêwiŋ Jesu naŋ, nêŋ teŋ kêkêŋ lêma
jagêbuc nê siŋ sa ma gêjac dabuŋsêganê sakiŋwaga e kêpa taŋalauŋ su. 52 Ma
Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ônsêmuŋ nêm siŋ êsêp ŋamala êtiam, gebe samob,
taŋ lemeŋ gêdêŋ siŋ naŋ, siŋ oc enseŋ êsêac su. 53 Aôm gobe aê embe jateŋ
Tamoc gebe êkêŋ aŋela êlêlêc toŋ kapôêŋ 12 su sep tageŋ mêŋsênam aê kêsi,
oc jatôm atom me. 54 Aê embe jaŋgôm amboac tonaŋ. go biŋdêm, taŋ teto gêc
gebe biŋ tonec mêŋêsaŋa naŋ, oc êtu anô amboac ondoc.”

55 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Jesu kêsôm gêdêŋ lau tau gebe “Amac amêŋ abe akôc
aê tôŋ, mago agôm amboac adêŋ kêjaŋgowaga teŋ, tec aôc siŋ to olopoac gêwiŋ.
Kêtôm bêcgeŋ kadôŋ lau gêŋgôŋ lôm dabuŋ ma amac akôc aê tôŋ atom. 56 Biŋ
tonaŋ samob mêŋkêsa gebe propetenêŋ biŋ, taŋ teto gêc naŋ, êtu tôŋ.”

Ma ŋacseŋomi samob sêwi eŋ siŋ ma sêc su sêja.

Dabuŋwaga to laumata sêgôm Jesunê biŋ
(Mar 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joaŋ 18:13-14, 19-24)

57 Lau taŋ sêkôc Jesu tôŋ naŋ, sêwê eŋ dêdêŋ dabuŋsêga Kaiapa sêja.
Aŋga tônê biŋsutau to laumata sêkac tauŋ sa sêmoa. 58 Ma Petere gêjac tau
susu kêdaguc e jakêsa dabuŋsêganê andu ŋamalacluŋ ma kêsô jagêŋgôŋ gêwiŋ
sakiŋwaga gebe êlic biŋ tau ŋam. 59 Lau dabuŋsêga to laumata samob, taŋ sêkac
sa sêmoa naŋ, sêsôm biŋ sebe sêŋgôliŋ êpi Jesu gebe sênac eŋ ênduŋa. 60 Lau
taêsam sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ, mago têtap ŋanô teŋ sa atom. Ŋac luagêc dêdi sa kêtu
ŋamu 61 ma sêsôm gebe “Ŋac tonec kêsôm gebe ‘Aê katôm gebe janseŋ Anôtônê
lôm dabuŋ su ma jakwê sa êtôm bêc têlêac.’ ”

62 Ma dabuŋsêga gêdi sa ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gobe ôjô biŋ atom
me. Biŋ amboac ondoc tec sêgôliŋ kêpi aôm.” 63 Mago Jesu gêjam tau tôŋgeŋ.
Ma dabuŋsêga kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê jatôc lemoc êpi Anôtô mata jali gebe
aôm ôwa taôm sa êndêŋ aêacmaŋ gebe Kilisi, Anôtônê Latu tau aôm me masi.”
64 Jesu gêjô eŋ awa gebe “Taôm kôsômgac. Mago jasôm êndêŋ amac gebe Oc alic
Ŋamalacnê Latu êŋgôŋ ŋaniniŋ Ŋatau nê anôŋa ma êŋgôŋ tao undambêŋa ŋaô
êmêŋ.” 65 Kêsôm e dabuŋsêga kêkac nê ŋakwê gêŋgic ma kêsôm gebe “Eŋ kêsôm
biŋ alôbalôbgoc, tapô lêna lau sêsôm biŋ lasêŋa ŋagêdô êtu asageŋŋa. Biŋ alôb-
alôb tau tec galoc aŋôgac. 66 Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac sêjô eŋ awa
gebe “Eŋ êmac êndugeŋ.”

67 Sêsôm tonaŋ ma sêkasôp kêpi eŋ laŋôanô sêmêgôm lemeŋ ma têtuc eŋ, ma
ŋagêdô têtap eŋ 68 ma sêsôm gebe “Kilisi, oc lasê êndêŋ aêac. Asa taŋ gêjac aôm.”

Petere gêsa Jesu auc
(Mar 14:66-72; Luk 22:56-62; Joaŋ 18:15-18, 25-27)

69 Petere gêŋgôŋ malacluŋ ma sakiŋwagao teŋ kêtu gasuc eŋ ma kêsôm gebe
“Aôm tec gôwiŋ Jesu Galilaiaŋa amboac tonaŋ.” 70 Mago eŋ kêpa tau gêdêŋ

êsêac samob gebe “Biŋ taŋ kôsôm naŋ, aê gajam kauc.” 71 Go Petere gebe
êsa sacgêdôŋa êna e sakiŋwagao teŋ gêlic eŋ kêtiam ma kêsôm gêdêŋ lau, taŋ
sêkô naŋ, gebe “Ŋac tonec gêwiŋ Jesu Nasaretŋa.” 72 Ma Petere kêpa tau
kêtiam e kêtôc lêma gêwiŋ gebe “Aê kajala ŋamalac tônê atom.” 73 Sauŋgeŋ
acgom, go lau, taŋ sêkô-sêkô naŋ, têtu gasuc sêja ma sêsôm gêdêŋ Petere gebe
“Biŋŋanôgoc, êsêacnêŋ ŋac teŋ aôm, tec awam tau jala.” 74 Go eŋ gêôc awa sa,
kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ŋamalac tônê atom.” Kêsôm biŋ
tonaŋ gêmoa e gacgeŋ talec kêtaŋ. 75 Tec taŋ gêjam biŋ, taŋ Jesu kêsôm naŋ,
gebe “Talec oc êtaŋ atomgeŋ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” Tec kêsa
gêja kêtaŋ ŋanô.

27

Sêwê Jesu dêdêŋ gôliŋwaga Pilata
(Mar 15:1; Luk 23:1-2; Joaŋ 18:28-32)

1 Oc mêŋkêtuŋ tau ma lau dabuŋsêga samob to launêŋ laumata sêkac tauŋ
sa ma sêkic Jesunê biŋ gebe sênac eŋ êndu. 2 Tec sêsô eŋ tôŋ ma sêkôc eŋ dêdêŋ
gôliŋwaga Pilata sêja.

Juda gêjaŋa
(Apos 1:18-19)

3 Gêdêŋ taŋ ŋac-geoc-eŋ-lasêwaga Juda gêlic gebe sêkic Jesunê biŋ e gêbacnê,
tec taê gêjam tau ma kêkôc awa silber 30 naŋ gêdêŋ lau dabuŋsêga to laumata
gêmu gêja, 4 ma kêsôm gebe “Aê gagôm secgoc, gebe gaoc ŋac gêdêŋ lasê.” Ma
êsêac sêsôm gebe “Aêacma gêŋ atom, aôm taôm ôlic.” 5 Tec eŋ kêbaliŋ silber siŋ
gêc lôm dabuŋ ma kêtaiŋ tau su jagêbic tau êndu.

6 Go dabuŋsêga sêkôc awa tau sa ma sêsôm gebe “Awa decŋa tonec embe
takêŋ êsêp kanom lôm dabuŋŋa, oc eso biŋsu.” 7 Tec sêsôm biŋ kêpi tageŋ ma
sêjam ôli ŋac-gêjac-kuwaga nê kôm gebe sênsuŋ lau jaba sênêc. 8 Kêtu tonaŋŋa
sêsam kôm tau gebe “Kômdec” e mêŋgêdêŋ galoc.

9 Tec biŋ, taŋ propete Jeremia kêsôm naŋ, kêtu anô gebe “Êsêac sêkôc
silber 30, taŋ kêtu ênê ŋaôli lau Israel sêlôc kêpi naŋ, 10 ma sêkêŋ gêdêŋ ŋac-
gêjackuwaga nê kôm kêtôm Apômtau kêsakiŋ aê.”

Pilata kêtu lêsu Jesu
(Mar 15:2-5; Luk 23:3-5; Joaŋ 18:33-38)

11 Êsêac sêkôc Jesu kêkô gôliŋwaga laŋônêm, ma gôliŋwaga kêtu kênac eŋ gebe
“Judanêŋ kiŋ aôm me masi.” Tec Jesu gêlôc gebe “Kôsômgac.” 12 Go lau
dabuŋsêga to laumata sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ, tec gêjô êsêac aweŋ atom. 13 Ma
Pilata kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gôŋô biŋ, tê sêgôliŋ kêpi aôm nê atom me.” 14 Ma
Jesu gêjô ênê biŋ teŋ atomanô, tec gôliŋwaga tau gê taê ŋanô.

Sêsôm kêtu tôŋ gebe Jesu êmac êndu
(Mar 15:6-15; Luk 23:13-25; Joaŋ 18:39–19:16)

15 Kêtôm omsêgageŋ gôliŋwaga kêsa nê lêŋ teŋ amboac tonec. Eŋ kêgaboac
ŋac kapoacwalôŋa teŋ su gêdêŋ lau kêtôm êsêac tauŋ sêsam. 16 Ma gêdêŋ tonaŋ
êsêacnêŋ ŋac kapoacwalôŋa towae secŋa teŋ gêŋgôŋ, ŋaê Baraba. 17 Sêkac tauŋ
sa su, go Pilata kêtu kênac êsêac gebe “Amac abe jaŋgamboac asa êndêŋ amac,
Baraba me Jesu, taŋ sêsam eŋ gebe Kilisi naŋ.” 18 Pilata kêjalagac gebe sêkêŋ
Jesu kêtu têntac secŋa gêdêŋ eŋ gêja.

19 Pilata jagêŋgôŋ lêpôŋ sêmêtoc biŋŋa, ma nê awê kêsakiŋ biŋ gêdêŋ eŋ gêja
gebe “Ôlic gebe ôwê ŋac gêdêŋ tonaŋ nê biŋ ŋakaiŋ atom, gebe aê gaêc mê kêpi
eŋ ma ênê biŋ kêkêŋ wapac aê ŋanô.”

20 Ma lau dabuŋsêga to laumata sêsôm biŋ kêsêp lau têntac gebe teteŋ êtu
Barabaŋa ma senseŋ Jesu suŋa. 21 Ma gôliŋwaga kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac
abe jaŋgamboac ŋac luagêc tonec nêŋ asa su êndêŋ amac.” Ma êsêac sêsam
“Baraba”. 22 Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ma Jesu, taŋ sêsam eŋ gebe Kilisi
naŋ, oc jaŋgôm eŋ amboac ondoc.” Ma êsêac samob sêsôm gebe “Eŋ êpi
kakesotau êna.” 23 Ma eŋ kêsôm gebe “Eŋ gêgôm sec amboac ondoc.” Mago
êsêac sêmôêc sêôc aucgeŋ gebe “Eŋ êpi kakesotau êna.” 24 Pilata gêlic gebe oc
êŋgôm êtôm atom ma lau sêli tauŋ sa ênam sêga, tec kêkôc bu jakêkwasiŋ lêma
lau sêlic ma kêsôm gebe “Aê jawê ŋac tonec nê dec ŋakaiŋ atom, amac taôm
alic.” 25 Ma lau samob sêjô ênê biŋ gebe “Ênê dec êpi aêac tauŋ to ma ŋapalê.”
26 Go Pilata kêgaboac Baraba su gêdêŋ êsêac, ma si Jesu ma kêkêŋ eŋ gêja gebe
sênac eŋ êpi kakesotau.

Lau siŋ sêsu Jesu susu
(Mar 15:16-20; Joaŋ 19:2-3)

27 Ma gôliŋwaganê lau siŋ sêkôc Jesu sêja gôliŋwaganê andu ma sêkac siŋwaga
samucgeŋ sa gebe sêlic eŋ. 28 Êsêac sêkwalec ênê ŋakwê su ma sêu siŋwaganêŋ
ŋakwê asôsamuc baliŋ jagêsaŋ eŋ, 29 go sêmôê okêm kêtu sunsuŋ jasêkêŋ eŋ
kêkuc to sêkêŋ ôpic eŋ kêkam gêc lêma anôŋa ma sêpôŋ aeŋduc gêdêŋ eŋ to sêsu
eŋ susu gebe “Judanêŋ kiŋ, ômoa ŋajamôŋ.” 30 Sêkasôp kêpi eŋ to si eŋ ŋa ôpic
tau kêsêp môkêapac. 31 Sêsu eŋ susu su acgom, go sêkwalec ŋakwê baliŋ naŋ su
ma sêu eŋ tau nê ŋakwê gêsaŋ eŋ, go sêwê eŋ sêja sebe sênac eŋ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi ka
(Mar 15:21-32; Luk 23:26-43; Joaŋ 19:17-27)

32 Sêsêlêŋ sêmoa e jadêdac ŋac teŋ, ŋaê Simon aŋga Kurene, ma sêkac eŋ
gebe êôc Jesunê kakesotau su. 33 Jasêô lasê gamêŋ teŋ, ŋaê Golgata, ŋam gebe
“Gamêŋ môkêlacŋa” 34 ma sêkêŋ wain to ŋaikisi gêdêŋ eŋ gebe ênôm. Eŋ kêsaê
ma gebe ênôm atom. 35 Sêjac eŋ kêpi kakesotau su acgom, go sêpuc kapoac ênê
ŋakwê ma sêjac sam 36 ma sejop eŋ Sêŋgôŋ tônê. 37 Ma teto ênê biŋ ma sêjac
taminŋ ka gêc eŋ môkêapac ŋaôŋa gebe “Judanêŋ kiŋ Jesu tau tonec.” 38 Gêdêŋ
tonaŋ sêjac kêjaŋgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiŋ eŋ, teŋ geŋkaleŋ anôŋa
ma teŋ geŋkaleŋ gasêŋa.

39 Ma lau, taŋ sêwê sêja sêmêŋ sêmoa naŋ, têdaiŋ gêsuŋ ma sêsôm biŋ alôb-
alôb kêpi eŋ 40 gebe “Aôm tau, taŋ gobe onseŋ lôm dabuŋ su ma ôkwê sa êndêŋ
bêc têlêac naŋ, embe Anôtônê Latu aôm, go ônam taôm sa ôsêp aŋga kakesotau
ômôêŋmaŋ.” 41 Lau dabuŋsêga to biŋsutau ma laumata sêsu eŋ susu amboac
tonaŋ gebe 42 “Lau ŋagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom.
Israelnêŋ kiŋ eŋ, tec galoc êsêp aŋga kakesotau êmêŋmaŋ, go aêac takêŋ êwiŋ
eŋ. 43 Eŋ taê kêka Anôtô ma kêsôm gebe Anôtônê Latu eŋ. Tec galoc embe
Anôtô taê ênam eŋ, naŋ ênam eŋ kêsi.” 44 Ma kêjaŋgowaga, taŋ sêjac êsêagêc sêpi
kakesotau sêwiŋ eŋ naŋ, sêbu eŋ amboac tonaŋ.

Jesu gêmac endu
(Mar 15:33-41; Luk 23:44-49; Joaŋ 19:28-30)

45 Gêdêŋ taŋ oc kêkô ŋaluŋ naŋ, gêsuŋbôm gêjam gamêŋ samob auc e gêdêŋ oc
mata. 46 Ma gadêŋ oc mata tonaŋ Jesu gêmôêc awa kapôêŋ gebe “Êli, Êli, lêma
sabatani,” ŋam gebe “Aêŋoc Anôtô, aêŋoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê siŋ.”
47 Ma lau ŋagêdô, taŋ sêkô ŋagala naŋ sêŋô, tec sêsôm gebe “Ŋac tau gêmôêc
Elia.” 48 Ma êsêacnêŋ ŋac teŋ kêlêti sebeŋ jakêsac mêckelep tôŋ kêsêp bu ŋamakic
ma gêjac kêsô ôpic jagêsuŋ gêdêŋ eŋ gênôm. 49 Ma ŋagêdô sêsôm sebe “Akôgeŋ

ma talic acgom, Elia oc êmêŋ ênam eŋ kêsi me masi." 50 Go Jesu gêmôêc awa
kapôêŋ kêtiam ma gêwi katu siŋ.
51 Ma obo baliŋ, taŋ geŋkaleŋ lôm dabuŋ naŋ, kêkac tau gêŋgic gêja luagêc
aŋga ŋaô e jakêsu ŋalabu, ma ôjô gêjam e poc gêôc kêkôc, 52 ma sêô gêŋa ma lau
dabuŋ, taŋ sêc bêc sêc naŋ, nêŋ taêsam dêdi sa toôliŋgeŋ 53 sêsa aŋga sêô sêmêŋ.
Ma gêdêŋ taŋ eŋ gêdi sa naŋ, sêsa malac dabuŋ sêja ma têtôc tauŋ dêdêŋ lau
taêsam sêlic.
54 Ma kapitai to nê lau, taŋ sejop Jesu sêmoa naŋ, sêlic ôjô gêjam to gêŋ samob
tonaŋ tec têtakê ŋanô ma sêsôm sebe "Ŋac tonec Anôtônê Latu eŋ biŋŋanôgoc."
55 Ma lauo taêsam, taŋ têdaguc Jesu aŋga Galilaia sêmêŋ sêjam sakiŋ eŋ naŋ,
sêkô ec jaêcgeŋ ma sêlic. 56 Ma lauo tau nêŋ ŋagêdô tonec Maria aŋga Magdala
ma Jakobo agêc Josep teneŋi Maria ma Sebedai latuagêc teneŋi.

Sêsuŋ Jesu
(Mar 15:42-47; Luk 23:50-56; Joaŋ 19:38-42)

57 Ŋakêtula ma ŋac tolêlôm teŋ aŋga Arimatia, ŋaê Josep, gêmêŋ. Eŋ kêtu
Jesunê ŋacseŋom amboac tonaŋ. 58 Eŋ gêdêŋ Pilata gêja ma keteŋ Jesunê
ŋawêlêlaŋ, tec Pilata kêjatu gebe sêkêŋ êndêŋ eŋ. 59 Josep kêkôc ŋawêlêlaŋ
jakêkwa auc ŋa obo kwalam-kwalam ŋajam teŋ 60 ma ketoc eŋ gêc nê sêô
wakuc, taŋ kêsap kêsêp poc naŋ, ma kêsabi poc kapôêŋ jagêŋgôŋ sêawa auc, ma
gêc gêja. 61 Ma Maria aŋga Magdala agêc Maria teŋ sêmoa tônê sêŋgôŋ sêkanôŋ
sêô tau.

Siŋwaga sejop sêô

62 Bêc sêmasaŋ tauŋŋa gêjaŋa su, ma ŋabêc teŋ, go lau dêbuŋsêga to Parisai
sêwiŋ tauŋ dêdêŋ Pilata sêja 63 ma sêsôm gebe "Apômtau, aêac taêŋ gêjam biŋ,
taŋ dansaŋtêna tônê kêsôm gêdêŋ taŋ gêmoa mata jaligeŋ naŋ, gebe 'Bêc têlêac
ênaŋa acgom, go jandi sa êtiam.' 64 Tec abe akêŋ lau nasejop ênê sêô e bêc têlêac
ênaŋa acgom gebe moae ênê ŋacsêŋomi nasênam geŋgeŋ eŋ ma sêsôm êndêŋ
lau gebe 'Eŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ.' Biŋdansaŋ ŋamuŋa tonaŋ oc êtu kapôêŋ
êlêlêc gêmuŋŋa su." 65 Tec Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Akôc siŋwagamaŋ,
ana ma amansaŋ sêô ŋajaŋa êsa e alic naêtôm." 66 Êsêac sêja sêpac katêkwi gêwê
kêsêp poc ŋasawa e sêmasaŋ sêô ŋajaŋa kêsa ma sêkêŋ siŋwaga sejop.

28

Jesu gêdi sa
(Mar 16:1-10; Luk 24:1-12; Joaŋ 20:1-10)

1 Gêdêŋ woke ŋabêc ŋamata ŋabêbêc kanucgeŋ, go Maria aŋga Magdala agêc
Maria teŋ sêja sebe sênac e sêô kêsi. 2 Ma Apômtaunê aŋela teŋ kêsêp aŋga
undambê gêmêŋ, tec ôjô gêjam kapôêŋ ma aŋela tau kêsabi poc su ma gêŋgôŋ
ŋaô. 3 Ŋac tau ôli amboac ôsic ma nê ŋakwê sêp samuc amboac oc ŋaboatilo.
4 Gejobwaganêŋ ŋalêlôm ŋatutuc e têtênêp ma mateŋ kêlô sêsêp jasêc.
5 Ma aŋela awa gêjac lauo gebe "Atêc taôm atom. Aê galic amac asôm Jesu,
taŋ sêjac eŋ kêpi kakesotau naŋ. 6 Eŋ gêc tonec atom, eŋ gêdi sa su kêtôm
taŋ eŋ kêsôm naŋ. Amêŋ, mêŋêlic mala, taŋ eŋ gêc naŋ. 7 Go sebeŋ naasôm
ŋawae êndêŋ ênê ŋacseŋomi gebe 'Eŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ su ma alicgac,
eŋ oc êmuŋ amac êna Galilaia, oc alic eŋ aŋga ônê.' Biŋ tau taŋ kasôm gêdêŋ
amac." 8 Awêlagêc tonaŋ sêsa aŋga sêô sebeŋ sêja totetec tauŋ ma totêntac
ŋajam samucgeŋ. Agêc sêlêti sebe nasêsôm ŋawae êndêŋ ênê ŋacseŋomi.
9 Tec Jesu gêdac êsêagêc ma kêsôm gebe "Têmtac ŋajam êsa." Ma agêc têtu
gasuc sêja e sêkam eŋ akaiŋ tôŋ ma sêpôŋ aeŋduc gêdêŋ eŋ. 10 Go Jesu kêsôm

gêdêŋ êsêagêc gebe “Atêc taôm atom. Ana asôm ŋawae êndêŋ ŋoc lasici gebe sêna Galilaia acgom, go sêlic aê aŋga tônê.”

Siŋwaga sêsôm Jesu gêdi sa ŋawae

11 Agêc sêsêlêŋ sêmoa ma siŋwaga, taŋ sejop sêô naŋ, nêŋ ŋagêdô sêja malac
ma sêsôm biŋ samob, taŋ gêgôm êsêac naŋ, ŋawae gêdêŋ lau dabuŋsêga. 12 Ma
êsêac sêkac sa sêwiŋ laumata ma sêmasaŋ e sêkêŋ awa taêsam gêdêŋ siŋwaga
13 ma sêsôm gebe “Asôm gebe Aêac aêc bêc, ma gêdêŋ gêbêc ênê ŋacseŋomi
sêmêŋ sêjam geŋgeŋ ênê ŋawêlêlaŋ. 14 Ma biŋ tau embe ŋapuc êsa êndêŋ
gôliŋwaga, aêac oc anac eŋ têtac tôŋ ma akac amac su aŋga gêŋwapac.” 15 Tec
siŋwaga sêkôc nêŋ awa sa ma sêgôm kêtôm sêjac biŋsu êsêac. Ma biŋ tau kêtu
tapa aŋga Judanêŋ ma gêc mêŋgêdêŋ galoc.

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ nê ŋacseŋomi
(Mar 16:14-18; Luk 24:36-49; Joaŋ 20:19-23; Apos 1:6-8)

16 Êsêac ŋacseŋomi 11 sêja Galilaia jasêpi lôc, taŋ Jesu gêjac noc êsêac naŋ.
17 Ac sêlic eŋ e sêpôŋ aeŋduc ma êsêacnêŋ ŋagêdô têntac lulu. 18 Tec Jesu kêsa
jakêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Undambê to nom ŋatau aê. 19 Amboac tonaŋ ana e
akalem lau samob sa têtu ŋoc ŋapalê, go ansaŋgu êsêac anam Tamoc agêc Latu
ma Ŋalau Dabuŋ nê laŋô, 20 ma andôŋ êsêac gebe sêmansaŋ biŋ samob, taŋ
kasakiŋ amac naŋ. Alicgac me, aê jawiŋ amac êtôm bêc samob e nom ŋatêm
êmbacnê.”

Ŋawae Ŋajam **kêtô**m
MARKA KETO

Ŋawae Ŋajam kêtôm Marka Keto kêtu “Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê Ŋawae Ŋajam,” tec eŋ gêwa Jesu sa gebe ŋac têkwa saki gêgôm kôm ŋadôbgeŋ ma amboac ŋatau eŋ. Gêgôm gêŋ amboac ŋatau eŋ nec, kêtu awê kêpi biŋ eŋ kêdôŋ-kêdôŋ naŋ, ma kêpi nê ŋaclai, taŋ kêtiŋ ŋalau sec ŋa awageŋ ma kêsuc launêŋ sec ôkwi naŋ. Jesu kêsam tau gebe Ŋamalacnê Latu eŋ gêwiŋ, taŋ gêmêŋ gebe êkêŋ tau gebe êŋgamboac lau su aŋga sec ŋaŋaclai.

Marka keto Jesunê miŋ gêc awê solop, keto kêtu wakac. Eŋ kêwaka kôm Jesu gêgôm naŋ sa kêlêlêc biŋ eŋ kêsôm to kêdôŋ launa naŋ. Gêjac m Ŋawae Ŋajam tau keto biŋ dambêgeŋ kêpi ŋackêsagu Joaŋ ma kêpi Jesu gêliŋ saŋgu to Sadaŋ kêlêtôm eŋ naŋŋa ma gacgteŋ gelom Jesu gêgôm gêmac ŋajam kêsa ma gêjam mêtê lau ŋasakiŋ tau. Malôgeŋ acgom, go lau, tê têdaguc Jesu nê, nêŋ kauc kêsa-kêsa kêpi eŋ ma ênê soŋo-soŋo sêkêŋ kisa eŋ ŋandaŋ kêsa. Marka gêjac Jesunê woke ŋamuŋa, taŋ sêjac eŋ kêpi ka ma eŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ ŋamiŋ gêc môkêlatu ŋamuŋa.

Ŋadênaŋ

1. Gêjac m Ŋawae Ŋajam tau 1:1-13
2. Jesu gêjam mêtê gêmoa Galilaia 1:14–9:50
3. Aŋga Galilaia gêja Jerusalem 10:1-52
4. Jesunê woke ŋamuŋa aŋga Jerusalem to malac, taŋ gêc malac tau ŋagala naŋ 11:1–15:47
5. Jesu gêdi sa aŋga ŋaematên ŋ 16:1-8
6. Apômtau gêdi sa su jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 16:9-20

Ŋackêsagu Joaŋ gêjam mêtê
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Joaŋ 1:19-30)

1 Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê nawae najam tonec. 2 Ŋawae ŋajam tau gêjac
m kêtôm propete Jesaia keto gebe
“Ôlic acgom, Anôtônê biŋ tau tonec, aê jasakiŋ ŋoc ŋacjaeŋ êmuŋ aôm
naêmansaŋ nêm intêna.
3 Ŋac teŋ gêmôêc awa tonec gêmoa gamêŋ sawa gebe
‘Amansaŋ gamêŋ Apômtau êsêlêŋŋa
to amêtôc ênê intêna êtu solop.’ ”
4 Ŋackêsagu Joaŋ gêô lasê gamêŋ sawa ma kêsagu lau to gêjam mêtê êsêac gebe “Anam taôm ôkwi to aliŋ saŋgu ma Anôtô êsuc nêm sec ôkwi.” 5 Tec lau gamêŋ Judaiaŋa to lau Jerusalemŋa samob sêsa dêdêŋ eŋ sêja ma seoc nêŋ sec lasê, go kêsagu êsêac aŋga bu Jordan.

6 Ma Joaŋ kêsô bôc kamele ŋaôlilu, taŋ sêwa kêtu obo naŋ, to kêjandiŋ ômbiŋkap bôc ŋaôlic gêc dambêpalê ma geŋ wagô to lêp kêtu nê mo. 7 Ma gêjam mêtê gebe “Ŋac teŋ oc êndaŋguc aê, naŋ ŋaclai kêlêlêc aê su. Aê oc jatôm gebe jatu ênê ataliwaga atom. 8 Aê tec kasagu amac ŋa bu ma eŋ oc ênsaŋgu amac ŋa Ŋalau Dabuŋ.”

Jesu gêliŋ saŋgu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)

9 Gêdêŋ tonaŋ Jesu aŋga Nasaret Galilaiaŋa gêja ma Joaŋ kêsagu eŋ aŋga Jordan. 10 Jesu kêpi aŋga bu gêmêŋ e gêlic undambê gêŋa ma Ŋalau Dabuŋ amboac balôsi kêsêp mêŋgêsac eŋ ŋaô. 11 Ma awa teŋ kêsa aŋga undambê gebe “Aêŋoc Latuc aôm, tec têtac gêwiŋ aôm ma galic aôm ŋajam.”

Sadaŋ kêlêtôm Jesu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

12 Ma Ŋalau Dabuŋ kêkac Jesu gacgeŋ kêsa gamêŋ sawa gêja. 13 Gêmoa gamêŋ
sawa bêc 40 ma Sadaŋ kêlêtôm eŋ, ma gêmoa gêwiŋ bôc saleŋŋa, mago aŋela
sêjam sakiŋ eŋ.

Jesu gêjac m nê kôm mêtêŋa aŋga Galilaia
(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)

14 Êsêac sêkôc Joaŋ tôŋ su acgom, go Jesu gêja Galilaia jagêjam mêtê kêpi
Anôtônê ŋawae ŋajam 15 gebe “Noc tau mêŋkêsa ma Anôtônê gamêŋ kêdabiŋ.
Amboac tonaŋ anam taôm ôkwi ma akêŋ êwiŋ ŋawae ŋajam tau.”

Jesu kêkalem lau iŋa aclê
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)

16 Jesu kêsêlêŋ gêmoa bugêjactoŋ Galilaiaŋa e gêlic Simon agêc lasi Andrea
sêkêŋ wasaŋ sêmoa gebe êsêagêc ŋac ulu iŋa. 17 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêagêc
gebe “Andaŋguc aê ma oc jakêŋ amagêc alô ŋamalac.” 18 Tec gacgeŋ dedec nêŋ
wasaŋ gêcŋa ma têdaguc eŋ.
19 Gêwi gamêŋ tau siŋ ma kêsêlêŋ gêja ec sauŋgeŋ ma gêlic Sebedai latui
Jakobo agêc lasi Joaŋ sêbênôc wasaŋ sêŋgôŋ waŋ. 20 E gacgeŋ gêmôêc êsêagêc
ma sêwi tameŋi Sebedai to nê kômwaga siŋ sêŋgôŋ waŋ ma têdaguc Jesu sêja.

Ŋac toŋalau sec
(Luk 4:31-37)

21 Aŋga tonaŋ jasêsa Kapanaum ma gêdêŋ sabat Jesu gacgeŋ kêsô lôm
jakedôŋ lau 22 e êsêac têtakê kêtu ênê mêtêŋa, gebe eŋ kêdôŋ êsêac kêtôm
biŋsutau atom, kêdôŋ êsêac kêtôm ŋac toŋaclai teŋ.
23 Gêdêŋ tonaŋ ŋac toŋalau ŋatêmui teŋ gêŋgôŋ nêŋ lôm, naŋ gêmôêc gebe
24 “Jesu Nasaretŋa, aêacnêŋ asageŋ ŋagêdo gêdêŋ tauŋ. Aôm gômôêŋ gebe
onseŋ aêac su me. Aê kajala aômgac, Anôtônê ŋac dabuŋ aôm.” 25 Ma Jesu gec
biŋ eŋ gebe “Awammê êsa ma ôsa aŋga ênê ôna.” 26 Ma ŋalau ŋatêmui kêmônaŋ
eŋ e kêwakic kapôêŋ, go kêsa aŋga ênê gêja. 27 Ma lau samob selendec ŋanô
e têtu kênac gêdêŋ tauŋ gebe “Gêŋ tonec amboac ondoc, mêtê wakucgoc. Eŋ
kêjatu ŋalau ŋatêmui toŋaclaigeŋ ma taŋeŋ wamu eŋ.” 28 Ma gacgeŋ ênê wae
kêsa kêtôm Galilaia ŋagamêŋ samob gêjam aucgeŋ gêja.

Jesu gêgôm lau taêsam ôliŋ ŋajam kêsa
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

29 Ma êsêac sêsa aŋga lôm mêŋsêpi Simon agêc Andrea nêŋ andu sêja, ma
Jakobo agêc Joaŋ sêwiŋ. 30 Ma Simon lawao gêmac ôli ŋawajaô kapôêŋ gêc, tec
gacgeŋ sêsôm eŋ ŋawae gêdêŋ Jesu. 31 Tec Jesu gêja e kêkôc eŋ sa e ŋawajaô gêwi
eŋ siŋ ma gêjam sakiŋ êsêac.
32 Kêtula gêdêŋ oc jakêsêp êsêac sejoŋ lau gêmac samob ma lau toŋalau sec
samob dêdêŋ Jesu sêja. 33 Lau malac tonaŋŋa samob sêkac sa jasêkô katamŋa.
34 Ma eŋ gêgôm lau gêmac tokaiŋ-tokaiŋ taêsam ôliŋ ŋajam kêsa ma kêtiŋ ŋalau
sec taêsam su ma gêjac jao ŋalau sec gebe sêsôm biŋ atom, gebe êsêac sêjala
eŋgac.

Jesu gêjam mêtê gêmoa Galilaia
(Luk 4:42-44)

35 Ma gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ Jesu gêdi gêja gamêŋ sawa teŋ jaketeŋ mec
gêmoa nê tauŋa. 36 Go Simon to êsêac, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, têdaguc eŋ 37 e têtap
eŋ sa ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Lau samob sêsôm aôm.” 38 Ma eŋ kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Tana malac ŋagêdô aŋga ônêŋa êwiŋmaŋ najanam mêtê êsêac

aŋga ônêŋa amboac tonaŋ, gebe aê gajac kôm tonecgeŋ ŋawae tec gamêŋ.” 39 Amboac tonaŋ eŋ gêjam mêtê kêtôm lôm Galilaiaŋa samob ma kêtiŋ ŋalau sec su.

Jesu gêgôm ŋac tokamocbôm ôli kêtu selec (Mat 8:2-4; Luk 5:12-16)

40 Ŋac tokamocbôm gêdêŋ Jesu gêja kêpôŋ aduc ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Embe têmtac êwiŋ, naŋ ôŋgôm aê jatu selec.” 41 Jesu taê walô eŋ tec kêmêtôc lêma jakêmoasac eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe, “Aê gabe ôtu selec.” 42 Ma gacgeŋ kamocbôm gêwi eŋ siŋ ma ôli kêtu selec. 43 Go Jesu kêmasuc eŋ gacgeŋ kêsa gêja 44 ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndêŋ lau teŋ atom, naôtôc taôm êndêŋ dêbuŋwaga ma ôkêŋ da êtu kôtu selecŋa êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêm biŋ sa êndêŋ êsêac.” 45 Mago eŋ kêsa gêja e gêjac tau nê miŋ topalêgeŋ ma gêgôm biŋ tau kêtu tapa. Tec Jesu jakêsa malac samob gêmoa awêgeŋ kêtôm gêmuŋŋa kêtiam atom, go gêjam tau susu gêmoa ŋamagêgeŋ ma lau aŋga malac gêdô-gêdô dêdêŋ eŋ sêja-sêja.

2

Jesu gêgôm ŋac natêkwa kêtu goloŋ ôli ŋajam kêsa (Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

1 Bêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Jesu gêja Kapanaum kêtiam ma êsêac sêŋô eŋ ŋawae gebe gêŋgôŋ nê andu. 2 Ma lau taêsam sêkac tauŋ sa jasêpô eŋ ŋêŋôma ma sêkô katam dêmôêŋa gêwiŋ, go eŋ gêjam mêtê êsêac. 3 Gêjam mêtê gêmoa ma sêkôc ŋac teŋ ŋatêkwa kêtu goloŋ dêdêŋ eŋ sêja. Lau aclê sêbalaŋ eŋ. 4 Lau taêsam sêkô êsêac auc ma sêgôm gêŋlêlôm sebe nasêsa Jesu ŋagala elêmê, tec sêkac andu ŋasalôm sa kêkanôŋ ônaŋ Jesu kêkô naŋ, go sêlêwaŋ ŋac ŋatêkwa kêtu goloŋ tonaŋ tomêgeŋ kêsêp gêja. 5 Jesu gêlic êsêac sêkêŋ gêwiŋ, tec kêsôm gêdêŋ ŋac ŋatêkwa kêtu goloŋ gebe “Latucenec, aê kasuc aômnêm sec ôkwi su.” 6 Ma biŋsutau ŋagêdô, taŋ sêŋgôŋ tonaŋ sêwiŋ naŋ, taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm gebe 7 “Ŋac tonec kêsôm biŋ amboac ondoc. Eŋ kêsôm biŋ alôb-alôb. Asa kêtôm gebe êsuc sec ôkwi. Anôtô taugeŋ.” 8 Tec Jesunê kauc kêtap bi ŋ, taŋ taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm naŋ sa, ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Asageŋ amac taêm gêjam biŋ amboac tonaŋ gêc nêm ŋalêlôm. 9 Biŋ ondoc tasôm ŋagaô êndêŋ ŋac ŋatêkwa kêtu goloŋ. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa, ôluŋ nêm mê sa ma ôsêlêŋ.’ 10 Ma aê gabe amac ajala gebe Ŋamalacnê Latu kêtu ŋatau aŋga nom gebe êsuc sec ôkwi.” Go kêsôm gêdêŋ ŋac ŋatêkwa kêtu goloŋ gebe 11 “Aê jasôm andêŋ aôm gebe Ôndi sa, ôluŋ nêm mê sa ma ôêc ôna nêm andu.” 12 Ŋac tau gêdi sa gacgeŋ e kêluŋ nê mê sa ma kêsa gêja, samob sêlic eŋ e têtakê ŋanô ma sêlambiŋ Anôtô gebe “Aêac alic gêŋ teŋ amboac tonec atomanô.”

Jesu kêkalem Lewi (Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Go Jesu kêsa bugêjactoŋ gêja kêtiam ma lau samob dêdêŋ eŋ sêja jakêdôŋ êsêac. 14 Go kêsêlêŋ ma gêlic Alpai latu Lewi gêŋgôŋ teloŋ maleŋ. Tec kêsôm gêdêŋ eŋ gebe, “Ôndaŋguc aê.” Lewi gêdi kêdaguc eŋ gêja.

15 Jesu geŋ gêŋ gêŋgôŋ ênê andu, ma teloŋ to lau sec taêsam, taŋ têdaguc eŋ naŋ, sêŋgôŋ sêwiŋ Jesu to nê ŋacseŋomi. 16 Parisainêŋ binsutau ŋagêdô sêlic eŋ geŋ gêŋ gêŋgôŋ gêwiŋ lau sec to teloŋ, tec têtu kênac ênê ŋacseŋomi gebe “Eŋ geŋ to gênôm gêŋ gêŋgôŋ gêwiŋ teloŋ to lau sec kêtu asageŋŋa.” 17 Jesu gêŋô tec gêjô êsêac aweŋ gebe “Lau ôliŋ ŋajam sêpô lêna tauŋ kêtu doktaŋa atom. Mago

lau togêmac tec sêpô lêna. Aê gamêŋ gabe jakalem lau gêdêŋ atom, jakalem lau secgeŋ."

Biŋ tanam dabuŋ moŋa
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

18 Joaŋnê ŋacseŋomi to Parisai sêjam dabuŋ mo. Tec lau ŋagêdô dêdêŋ Jesu sêja têtu kênac eŋ gebe, "Kêtu ageŋŋa Joaŋnê ŋacseŋomi to Parisainêŋ ŋacseŋomi sêjam dabuŋ mo, mago aômnêm ŋacseŋomi masi." 19 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Lau embe sêniŋ awê ŋamoasiŋ ma ŋac-ênamawêwaga êmoa êwiŋ êsêac, oc sênam dabuŋ mo me. Ŋac-ênam-awêwaga embe emôa êwiŋ êsêac, oc sênam dabuŋ mo atom. 20 Mago ŋabêc oc mêŋêsa ma sêkôc ŋac-ênam-awêwaga su aŋga êsêacnêŋ, naŋgo êsêac sênam dabuŋ mo êndêŋ bêc tonaŋ.

21 "Ŋac teŋ oc êsi obo ŋatali wakuc êpi ŋakwê laŋgwa atom, gebe ŋatali wakuc oc êôc ŋakwê êŋgic, wakuc êkac su aŋga laŋgwa ma êkac kalalac e êtu sec samucgeŋ. 22 Ma teŋ oc êkêc wain wakuc êsêp bôc ŋaôlic laŋgwa atom. Embe sêŋgôm, oc wain êôc ŋaôlic êpoa e êtaiŋ ênaŋa ma ŋaôlic tau êtu sec amboac tonaŋ. Wain wakuc sêkêŋ êsêp ŋaôlic wakuc."

Ŋacseŋomi sesolop polom ŋanô gedeŋ sabat
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêsêlêŋ gêmoa kôm polom-ŋa ŋalêlôm ma nê ŋacseŋomi sêsêlêŋ sêwiŋ ma sesolop polom ŋanô. 24 Tec Parisai sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Gôlicgac me, êsêac sêgôm gêŋ, taŋ tatôm gebe daŋgôm êndêŋ sabatŋa atom." 25 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Biŋ taŋ Dawid gêgôm gêdêŋ gêmoa jageo ma mo gêjô eŋ to nê lau naŋ, asam atom me. 26 Eŋ kêsô Anôtônê andu gêdêŋ ŋac dabuŋsêga Abiatar nê têm jageŋ polom, taŋ sêkêŋ gêdêŋ Anôtô kêtu da ma sêjac jao gebe lau sêniŋ atom, dabuŋwaga tauŋgeŋ, ma kêkêŋ gêdêŋ lau, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, seŋ amboac tonaŋgeŋ." 27 Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Anôtô kêkêŋ sabat kêtu ŋamalacŋa, eŋ kêkêŋ ŋamalac kêtu sabatŋa atom. 28 Amboac tonaŋ Ŋamalacnê Latu kêtu sabat ŋatau gêwiŋ."

3

Ŋac lêma kêtu goloŋ nê biŋ
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

1 Jesu kêsô lôm kêtiam ma ŋac teŋ gêmoa tonaŋ, taŋ lêma kêtu goloŋ. 2 Tec êsêac dêdib Jesu gebe moae êŋgôm eŋ ôli ŋajam êsa êndêŋ sabat, gebe êsêac sebe sêŋgôliŋ biŋ êpi eŋ. 3 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ ŋac lêma kêtu goloŋ gebe "Ôsa ômôêŋ." 4 Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Tatôm gebe tamoasiŋ lau me daŋgôm êsêac sec êndêŋ sabat. Tanam katuŋ sa me danseŋ su." E êsêac sêjam tauŋ tôŋ. 5 Tec eŋ têtac ŋandaŋ ma mata gê êsêac gelom-gelom e nê ŋalêlôm ŋawapac kêtu êsêac têntac ŋadaniŋa, go kêsôm gêdêŋ ŋac tau gebe "Ômêtôc lêmam." Tec eŋ kêmêtôc lêma e ŋajam kêsa kêtiam. 6 Parisai sêsa e jagacgeŋ sêwiŋ Herodonê lau ma sêkic Jesunê biŋ gebe senseŋ eŋ su.

Lau taêsam sêkac sa semoa bugêjactoŋ

7 Go Jesu to nê ŋacseŋomi têtaiŋ tauŋ su sêsa bugêjactoŋ sêja, ma lau taêsam aŋga Galilaia to Judaia 8 ma aŋga Jerusalem to Idumaia ma aŋga Jordan ŋamakeŋ ônêŋa ma aŋga Turu to Sidon ŋagamêŋ ŋagêdô têdaguc eŋ sêja. Lau taêsam, taŋ sêŋô eŋ gêgôm gêŋ samob ŋawae, tec dêdêŋ eŋ sêja. 9 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe sêmansaŋ waŋ sauŋ teŋ êtu eŋŋa, gebe lau sêkapiŋ eŋ sa atom. 10 Eŋ gêgôm lau taêsam ôliŋ ŋajam kêsa, ma êsêac, taŋ ŋandaŋ totau-totau gêgôm êsêac naŋ, sêsêli-sêsêli lau dêdêŋ eŋ sêja sebe sêmoasac eŋ. 11 Ŋalau

ŋatêmui sêlic eŋ e sêu tauŋ sêc eŋ laŋônêmŋa ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu aôm.” 12 Tec eŋ kêbaob êsêac ŋajaŋa, gebe sêsôm eŋ lasê atom.

Jesu kêjaliŋ nê aposolo 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Go kêpi gamêŋ ŋabau gêja ma gêmôêc êsêac, taŋ nê ŋalêlôm kepeŋ êsêac naŋ, dêdêŋ eŋ sêja. 14 Ma Jesu kêjaliŋ êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amoa awiŋ aê e jasakiŋ amac anam mêtê lau 15 to jakêŋ ŋaclai êndêŋ amac gebe atiŋ ŋalau sec.” 16 Eŋ kêjaliŋ êsêac 12 tonaŋ sa ma gê Simonnê ŋaê gebe Petere 17 ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc Joaŋ, taŋ gê êsêagêcnêŋ ŋaê gebe Boaneges, ŋam gebe Wapap latuagêc, 18 ma Andrea agêc Pilip, ma Batolomai agêc Matai, ma Tom agêc Alpai latu Jakobo, ma Tadai agêc Simon Kanaanŋa 19 ma Juda Isariot, taŋ geoc Jesu lasê.

Jesu ma Belsebul
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 Ma Jesu gêmu gêja nê andu, ma lau sêkac sa sêpi tageŋ kêtiam, tec eŋ to nê ŋacseŋomi sebe sêniŋ gêŋ e sêgôm jageo. 21 Ênê lau sêŋô ma sêsa sebe sêkôc eŋ tôŋ sêsôm sebe “Gêŋ teŋ gêgôm eŋ”.

22 Ma biŋsutau, taŋ aŋga Jerusalem sêsêp sêmên naŋ, sêsôm gebe “Belsebul gêwiŋ eŋ, tec kêtiŋ ŋalau sec ŋa ŋalau sec nêŋ kasêga.” 23 Amboac tonaŋ eŋ kêkalem êsêac sa ma kêsôm kêtu biŋgôliŋ gêdêŋ êsêac gebe “Sadaŋ oc êtiŋ Sadaŋ amboac ondoc. 24 Gamêŋ teŋ embe êwa tau êkôc, oc gamêŋ tonaŋ ênêc êtôm atom. 25 Ma gôlôac teŋ embe sêwa tauŋ êkôc, oc gôlôac tonaŋ sêmoa êtôm atom. 26 Ma Sadaŋ embe êkêŋ kisa êndêŋ tau e êwa tau êkôc, oc êmoa êtôm atom, êtu ŋacgêbac.

27 “Mago ŋac teŋ êsô ŋac ŋajaŋa teŋ nê andu naêjaŋgo ênê waba su atom. Eŋ ênsô ŋac ŋajaŋa tau tôŋ êmuŋ acgom, go êjaŋgo ênê waba.

28 “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋamalac latuŋi nêŋ sec samob to nêŋ biŋ alôb-alôb, taŋ sêsôm-sêsôm naŋ, Anôtô oc êsuc ôkwi. 29 Mago ŋac teŋ embe êsôm biŋ alôb-alôb êpi Ŋalau Dabuŋ, oc sêsuc sec tau ôkwi atomanô. Sec êsap eŋ tôŋ ênêc teŋgeŋ.” 30 Êsêac sêsôm gebe “Ŋalau ŋatêmui gêgôm eŋ,” tec Jesu kêsôm biŋ tonaŋ.

Jesu têna to lasii ŋanô
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Ma Jesu têna to lasii mêŋsêkô dêmôêŋa ma sêkêŋ lau jasêmôêc eŋ. 32 Lau sêgi eŋ auc sêŋgôŋ ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gôlicgac me, têŋam to lasimi tec sêsôm aôm sêmoa dêmôêŋa.” 33 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Tinoc to lasici asa lau.” 34 Go mata gaôc lau, taŋ sêgi eŋ auc saŋgôŋ naŋ, ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. 35 Lau taŋ sêmasaŋ Anôtônê biŋ, lau tonaŋ têtu lasicio to ŋac ma tinoc.” *

4

Biŋgôliŋ ŋac kêpalip ŋawêŋa
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Go Jesu gêmu jagêjac m kêdôŋ êsêac gêŋgôŋ ambêô kêtiam. Lau taêsam sêkac sa dêdêŋ eŋ sêja, tec kêpi waŋ teŋ jagêŋgôŋ. Sêsu waŋ su jakêpoac ma lau samob sêmoa bau e gêdêŋ butali. 2 Ma kêsôm biŋ taêsam gêdêŋ êsêac gêjam kêtu biŋgôliŋgeŋ. Ma kêsôm kêsêp nê mêtê gêdêŋ êsêac gebe 3 “Akêŋ taŋem acgom. Alic acgom, ŋac-kêpalip-ŋawêwaga teŋ kêsa gêja gebe êpalip nê ŋawê. 4 Kêpalip

* **3:35:** Sadaŋnê ŋaê teŋ. (Alic Mat 10:25)

gêmoa e ŋagêdô kêsêp intêna, tec moc mêŋseŋ su. 5 Ma ŋawê ŋagêdô kêsêp
nompoc, naŋ nom ŋalêsi gêc atom. Tec gacgeŋ kêpoa gebe kêsêp nomlêlôm gêja
atom. 6 E oc kêpi ma kêsêgô e kêtu masê gebe ŋawakac keseleŋ kêsêp gêja atom.
7 Ma ŋagêdô kêsêp êcmôkê, ma êc kêpoa e gejoŋ êndu ma gêjam ŋanô atom. 8 Ma
ŋagêdô kêsêp nom ŋajam, tec kêpi to kesewec ma gêjam ŋanô ŋajam. Teŋ gêjam
30, teŋ 60, ma teŋ 100." 9 Ma kêsôm gebe "Ŋac teŋ nê taŋasuŋ embe ênêc, naŋ
êŋômaŋ."

Jesunê biŋgôliŋ ŋam (Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

10 Ma gêdêŋ taŋ eŋ gêmoa tauŋa naŋ, êsêac taŋ sêwiŋ eŋ to êsêac 12 têtu kênac
eŋ kêtu biŋgôliŋ tauŋa. 11 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Amac atap Anôtônê
gamêŋ ŋabiŋ ŋalêlômŋa tônê sa, mago êsêac, taŋ sêmoa dêmôêŋa naŋ, sêŋô biŋ
samob êtu biŋgôliŋgeŋ 12 gebe

'Êsêac sêlic amboac sêlic ma sêjala atom
to sêŋô amboac sêŋô ma nêŋ kauc êsa atom,
gebe sênam tauŋ ôkwi atom ma nêŋ sec ênaŋa atom.' "

Jesu gêwa biŋgôliŋ ŋac kêpalip ŋaweŋa ŋam sa (Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

13 Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Amac ajala biŋgôliŋ tônê ŋam atom, ma oc
ajala biŋgôliŋ ŋagêdô samob ŋam amboac ondoc. 14 Ŋac-kêpalip-ŋawêwaga naŋ
kêpalip mêtê. 15 Lau taŋ sêsêp intêna naŋ amboac tonec gebe sêpalip mêtê
kêsêp êsêacnêŋ ŋalêlôm ma êndêŋ taŋ sêŋô naŋ e gacgeŋ Sadaŋ mêŋêjaŋgo
mêtê, taŋ sêpalip kêsêp êsêacnêŋ ŋalêlôm naŋ su. 16 Ma tonec têtôm êsêac, taŋ
sêpalip kêsêp nompoc naŋ gebe Gêdêŋ taŋ sêŋô mêtê naŋ e gacgeŋ sêkôc sa
totêntac ŋajamgeŋ. 17 Mago êsêacnêŋ ŋawakac jagêjam atom. Êsêac lau daiŋ-daiŋ.
Embe gêŋ wapac êtap êsêac sa me sêjanda êsêac êtu mêtêŋa, oc gacgeŋ sêwi siŋ.
18 Ma ŋagêdô, taŋ sêpalip kêsêp êcmôkê naŋ, têtôm êsêac, taŋ sêŋô biŋ 19 ma
gêŋlêlôm-lêlôm nomŋa to lêtôm awêŋa ma têntac kalac gêŋ ŋagêdôŋa ejoŋ biŋ
tau êndu ma sênam ŋanô atom. 20 Ma ônaŋ sêpalip kêsêp nom ŋajam têtôm êsêac,
taŋ sêŋô biŋ to sêkôc sa ma sêjam ŋanô, ŋagêdô 30, ŋagêdô 60, ŋagêdô 100."

Lamp kêkô suc ŋalêlôm (Luk 8:16-18)

21 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Sêkôc lamp sêmêŋ gebe sêŋgênduc ŋa suc
auc me sêkêŋ êsô pôpô ŋalabu me masi. Me sêkôc lamp sêmêŋ gebe sêkêŋ êkô
jakaiŋ ŋaô. 22 Gêŋ samob, taŋ kêsiŋ tau naŋ, oc sêkêŋ êsa awê samob. Ma gêŋ
samob, taŋ gêc ŋalêlômgeŋ naŋ, oc êtu awê samob. 23 Ŋac teŋ nê taŋasuŋ êŋôŋa
embe ênêc, naŋ êŋômaŋ."

24 Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Gêŋ taŋ amac aŋô naŋ, taêm ênam. Dôŋ
taŋ anam dôŋ lau naŋ, Anôtô oc ênam dôŋ amac, ma oc ênsalê ŋagêdô êlêlêc
amacnêm êndêŋ amac êwiŋ. 25 Ŋac taŋ nê gêŋ gêc naŋ, êtap ŋagêdô sa naêwiŋ.
Ma ŋac taŋ nê gêŋ masi naŋ, sêkôc ŋakêsu, taŋ gêc eŋŋa naŋ, su amboac
tonaŋgeŋ."

Biŋgôliŋ kêpi ŋawê tau kêpoaŋa

26 Ma Jesu kêsôm gebe "Anôtônê gamêŋ amboac ŋamalac teŋ gêjac ŋawê kêsêp
kôm, 27 go gêc nê bêc gêdêŋ gêbêc ma gêdi sa gêdêŋ geleŋŋa, ma ŋawê tau kêpoa
e kêtu kapôêŋ naŋ ŋam eŋ gêjam kauc. 28 Nom tau gêjam ŋakôm, ŋakaiŋ kêtu
ŋamata, go ŋaola, gocgo ŋanô gêjac têc auc. 29 Ma êndêŋ taŋ ŋanô êtu gagweŋ
naŋ, ŋatau gacgeŋ êsakiŋ bôjaŋ jalô êna gebe noc sênac gêŋ ŋanô saŋa mêŋkêsa."

Biŋgôliŋ gêmêc ŋawêŋa
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

30 Go kêsôm gebe “Aêac tanam dôŋ Anôtônê gamêŋ êpi asageŋ ma tanam
biŋgôliŋ ondoc êpi. 31 Kêtôm gêmêc ŋawê. Embe tapalip êsêp kôm, oc talic
ŋasec-ŋasec kêtôm gêŋ ŋagêdô ŋamatu atom. Gêŋ tau sauŋanô. 32 Mago tapalip
êsêp nom acgom, go êpi e êlêlêc gêŋ tolauŋ samob su ma etoc laka kapôêŋ, go
moc umboŋ ŋalabuŋa sênam sac sêŋgôŋ ŋaajuŋ.”
33 Eŋ kêsôm biŋ tau gêdêŋ êsêac gêjam kêtu biŋgôliŋ taêsam kêtôm sêjalaŋa.
34 Ma kêsôm biŋ teŋ kêsa awê gêdêŋ êsêac atom, kêsôm kêtu biŋgôliŋgeŋ e êsêac
to nê ŋacseŋomi sêmoa tauŋŋa acgom, go gêwa biŋ samob sa gêdêŋ êsêac.

Jesu kêsôm mutêna kêtu malô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Gêdêŋ bêc tonaŋ ŋakêtulala Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Tanac êŋgic
tana ŋamakeŋ ônêŋa.” 36 Sêwi lau siŋ ma sêkôc eŋ toôŋgeŋ sêja waŋ ma waŋ
ŋagêdô sêwiŋ eŋ. 37 Gêdêŋ tonaŋ mu gêbuc kêtu têna e ŋadembom kêsalê waŋ
auc ma landôm jagodoc-jagodoc. 38 Ma eŋ tau naŋ gedeŋ kwalim ma gêc
bêc gêc waŋkuŋa, tec jasêŋu eŋ ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, aôm
gôlic oc tanaŋa necgac me.” 39 Tec eŋ mata gêlac ma gec biŋ mu ma kêsôm
gêdêŋ ŋadembom gebe “Jamaŋgeŋ ma ônam taôm tôŋ.” Ma mu kêtu malô to
bênôŋ kêsêp e kêŋôma. 40 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac matem golec
asageŋŋa. Amac akêŋ gêwiŋ atom me.” 41 Êsêac têtêc tauŋ ŋanô ma sêsôm
gêdêŋ tauŋ gebe “Ŋac tonec asa, tec mu to ŋadembom taŋeŋ wamu gêdêŋ eŋ
nec.”

5

Jesu gêgôm ŋac toŋalau natêmui ôli ŋajam kêsa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Êsêac jasêsô lau Gadarene nêŋ gamêŋ aŋga bugêjactoŋ ŋamakeŋ ônêŋa. 2 Ma
gêdêŋ taŋ eŋ kêsêp aŋga waŋ naŋ, e gacgeŋ ŋac teŋ toŋalau ŋatêmui kêsa aŋga
sêô jagêdac eŋ. 3 Ŋac tau gêmoa gamêŋ sêôŋa ma lau teŋ têtôm gebe sênsô eŋ
tôŋ atom, sêsô eŋ ŋa kapoacwalô, mago kêtôm atom amboac tonaŋ. 4 Sêsô
eŋ akaiŋ tôŋ to sêbôêŋ eŋ ŋa kapoacwalô kêtu dim taêsam, mago kêmônaŋ
kapoacwalô tulu to kêlêsaŋ Iêpoa gêŋgic ma lau teŋ nêŋ ŋaclai kêtôm gebe
sênam eŋ tôŋŋa atom. 5 Kêtôm bêc to geleŋgeŋ eŋ gêmoa sêô to lôc gedeŋ tôŋgeŋ
ma kêwakic to kêtuc tau ŋa poc.
6 Ŋac tau gêlic Jesu kêsa jaêcgeŋ ma kêlêti jakêpôŋ aduc gêdêŋ eŋ 7 ma gêmôêc
awa kapôêŋ gebe “Lôlôc Ŋatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnêŋ asageŋ ŋagêdô
gêdêŋ tauŋ, aê aoc gêjac Anôtô naŋ kêtu ôɪênsu aê atomŋa.” 8 Ŋac tau kêsôm
biŋ tonaŋ gebe Jesu kasôm gêdêŋ eŋ gêmuŋ su gebe “Aôm ŋalau ŋatêmui, ondec
ŋamalac tonec ma ôsa ôna.” 9 Go Jesu kêtu kênac eŋ gebe “Aômnêm ŋaê asa.” Ma
eŋ gêjô eŋ awa gebe “Aêŋoc ŋaê ‘Legion’, gebe aêac lau taêsam.” 10 Go keteŋ
Jesu kepeŋ ducgeŋ gebe êôc êsêac ôkwi sêsa gamêŋ tonaŋ sêna atom.
11 Bôcanô pom kapôêŋ teŋ seŋ gêŋ sêmoa gamêŋ tau ŋalôc. 12 Tec ŋalau tau
teteŋ eŋ gebe “Ôkêŋ aêac naasêp bôc tônê ŋalêlôm ana.” 13 Ma Jesu gêlôc gebe
sêna. Tec ŋalau ŋatêmui sêsa aŋga ŋamalacnê jasêsêp bôc tonaŋ ŋalêlôm sêja ma
bôc tau topomgeŋ sêsabi aŋga salic guluŋ tageŋ jasêsêp bu. Bôc tau amboac
2,000 ma sênôm bu su sêjaŋa.
14 Go lau bôcŋa sêc jasêsôm ŋawae aŋga malac to gamêŋ ŋakêtu gêdô. Tec lau
sêmêŋ sebe sêlic gêŋ tau ŋam. 15 Amboac tonaŋ dêdêŋ Jesu sêja e sêlic ŋac, taŋ
ŋalau ŋatêmui taêsam sêpôŋ eŋ naŋ, nê kauc kêsa ma kêsô ŋakwê sa gêŋgôŋ, ŋac

toLegion tau tônê, ma têtêc tauŋ ŋanô. 16 Ma êsêac, taŋ mateŋanô sêlic gêŋ, taŋ kêtap ŋac toŋalau ŋatêmui ma bôc sa naŋ, sêjac ŋamiŋ gêdêŋ êsêac gêwiŋ. 17 Ma êsêac jateteŋ Jesu gebe êwi êsêacnêŋ gamêŋ siŋ ma êc êna.

18 Gêdêŋ eŋ kêpi waŋ naŋ, ŋac tau gêmuŋgeŋ ŋalau ŋatêmui gêgôm eŋ naŋ, keteŋ Jesu gebe “Aê jawiŋ aômmaŋ.” 19 Mago Jesu gêlôc gêdêŋ eŋ atom ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôpi nêm andu ôndêŋ nêm lau ôna ma ônac miŋ gêŋ kapôêŋ, taŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ aôm to taê walô aôm naŋ, êndêŋ êsêac.” 20 Tec eŋ gêja ma gêjac miŋ gêŋ kapôêŋ, taŋ Jesu gêgôm gêdêŋ eŋ naŋ, aŋga gamêŋ Malaclemeŋluŋa. Ma lau samob sê taêŋ ŋanô.

Jairi latuo to awê, taŋ kêmoasac Jesunê ŋakwê naŋ (Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Jesu kêpi waŋ ma gêjac gêŋgic jakêsô ŋamakeŋ ônêŋa kêtiam. Ma lau taêsam sêkac sa dêdêŋ eŋ sêja. Ma eŋ gêmoa bugêjactoŋ ŋataligeŋ. 22 Ma lômmôkê teŋ, ênê ŋaê Jairi, gêmêŋ e gêlic eŋ ma gêu tau gêc eŋ akaiŋŋa, 23 ma keteŋ eŋ kepeŋ ducgeŋ ma kêsôm gebe “Latuco tecênê gêmac e awa kêtu dambê. Tec ômôêŋ ma ôkêŋ lêmam ênsac eŋ gebe ŋajam êsa ma êmoa mata jali.” 24 Tec Jesu gêwiŋ eŋ gêja ma lau taêsam têdaguc eŋ e sêkapiŋ eŋ sa.

25 Ma awê teŋ gêjam dec kêtôm jala 12, 26 ma kêtap ŋandaŋ kapôêŋ sa aŋga dokta taêsam nêŋ ma kêjaiŋ nê awa samob. Mago gêjam eŋ sa atom e gêmac gêjam sêga. 27 Awê tau gêŋô Jesu ŋawae ma gêmêŋ kêsêli lau gêc eŋ dêmôêmuŋa mêŋkêmoasac ênê ŋakwê, 28 gebe eŋ kêsôm gebe “Aê embe lamoasac ênê ŋakwêgeŋ, oc êŋgôm aê ôlic ŋajam êsa.” 29 Kêmoasac e gacgeŋ nê dec kêpa ma kêsaê ôli gebe gêmac gêwi eŋ siŋ. 30 Ma Jesu kêsaê sebeŋ gebe ŋaclai kêsa aŋga ênê gêja, tec kêkac tau ôkwi gêdêŋ lau ma kêtu kênac gebe “Asa kêmoasac ŋoc ŋakwê.” 31 Ma nê ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gôlic lau sêkapiŋ aôm sa sêmoa, mago kôtu kênac gebe ‘Asa kêmoasac aê.’ ” 32 Ma Jesu kêkac tau ôkwi gebe êlic asa gêgôm gêŋ tau. 33 Mago awê tau kêjala gêŋ, taŋ kêtap eŋ sa naŋ, kêtakê e kêtênêp tau ênduêndu, kêsa jagêu tau gêc Jesu laŋônêmŋa ma geoc biŋ samob lasê gêdêŋ eŋ. 34 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Latucoenec, nêm kôkêŋ gêwiŋ gêgôm aôm ŋajam kêsa, ôsa totêmtac malôgeŋ ôna ma nêm gêmac êwi aôm siŋ.”

35 Kêsôm biŋ gêmoa ma lau ŋagêdô sêmêŋ aŋga lômmôkênê andu ma sêsôm gebe “Latômo gêmac êndugac, aôm ôlênsôŋ mêtêmôkê êtu ageŋŋa.” 36 Êsêacnêŋ biŋ gêlêŋ Jesu tôŋ atom ma kêsôm gêdêŋ Iômmôkê gebe “Ôtêc taôm atom, ôkêŋ êwiŋgeŋ.” 37 Ma eŋ gêlôc gêdêŋ lau teŋ gebe sêndaŋguc eŋ atom, Petere ma Jakobo agêc lasi Joaŋ tauŋgeŋ sêwiŋ eŋ. 38 Ac jasêô lasê Iômmôkênê andu e gêŋô ŋaonda ma lau têtaŋ to sêjam taŋi sa. 39 Ma kêsô gêja e kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac agôm ŋaonda to ataŋ kêtu asageŋŋa. Ŋapalêo gêmac êndu atom, gêc bêcgeŋ tec gêc.” 40 Ma êsêac sêômac eŋ. Tec kêjanda êsêac samob sêsa sêja ma kêkôc ŋapalê têna agêc tama to êsêac, taŋ sêwiŋ eŋ sêja naŋ, ma kêsô balêm, taŋ ŋapalêo gêc naŋ gêja. 41 Jakêkam ŋapalêo lêma ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Talita kumi,” tanam ôkwi gebe “Ŋapalêo, aê jasôm aôm ôndi sa.” 42 E gacgeŋ ŋapalêo gêdi sa ma kêsêlêŋ, gebe ênê jala kêtu 12. Ma êsêac selendec ŋanô. 43 Go eŋ gêjac jao ŋajaŋa gêdêŋ êsêac gebe lau teŋ sêŋô ŋawae atom, ma kêsôm gebe sêkêŋ gêŋ ŋapalêo tau êniŋ. * Legion.

---

* **5:43:** Lau Rom sêsam siŋwaganêŋ toŋ kapôêŋ teŋ gebe

6

Jesunê lau têtiŋ eŋ aŋga Nasaret
(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

1 Ma Jesu gêwi gamêŋ tonaŋ siŋ jagêô lasê tau nê malacmôkê ma nê
ŋacseŋomi têdaguc eŋ sêja. 2 Gêdêŋ sabat eŋ kêdôŋ mêtê gêmoa lôm ma êsêac
taêsam, taŋ sêŋô naŋ, têtakê ŋanô ma sêsôm gebe "Ŋac tonec kêkôc gêŋ tonec
aŋga ondoc, ma kauc, taŋ eŋ kêtap sa naŋ, amboac ondoc, ma gêŋtalô, tec eŋ
lêma gêgôm nec, ŋam amboac ondoc. 3 Ŋac tonec kamunda, Maria latu ma
Jakobo agêc Joses ma Juda agêc Simon teweŋi nec. Ma ênê lasiio tec sêmoa
sêwiŋ aêac nec atom me." Ma têtu môsi eŋ. 4 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
"Lau gamêŋ teŋ tetoc propete teŋ sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to tau
nê lasitêwai ma nê gôlôac tec sêmbu eŋ." 5 Ma eŋ kêtôm gebe êŋgôm gêŋtalô
teŋ aŋga tonaŋ atom, tageŋ kêkêŋ lêma gêsac lau togêmac luagêcgeŋ ma gêgôm
êsêac ôliŋ ŋajam kêsa. 6 Ma êsêacnêŋ sêkêŋ gêwiŋ masiŋa gêjac ênê Iênô auc.

Jesu kêsakiŋ nê aposolo sêja
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jesu gêjac laoc gamêŋgeŋ jakêdôŋ lau. 7 Go gêmôêc êsêac 12 dêdêŋ eŋ
jakêsakiŋ êsêac luagêc-luagêc ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ êsêac gebe sêkôniŋ ŋalau
ŋatêmui. 8 Go gêlêŋ biŋ êsêac gebe sêkôc gêŋ teŋ sêmoa intêna atom, tôc tageŋ.
Mo masi, atali masi, awa êsêp ômbiŋkap atom. 9 Mago sêsô nêŋ atapa ma sêsô
ŋakwê luagêc atom. 10 Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Embe api andu teŋ, naŋ
aŋgôŋ tonaŋgeŋ e awi gamêŋ tau siŋ. 11 Malac teŋ embe sêkôc amac sa to sêkêŋ
taŋeŋ amac atom, naŋ awi gamêŋ tonaŋ siŋ, ma andôŋ ŋakekop, taŋ gêc amac
emkaiŋ naŋ, su êtu nêŋ geo ŋabelo teŋ êndêŋ êsêac." 12 Go ŋacseŋomi sêsa sêja
ma sêjam mêtê gebe lau sênam tauŋ ôkwi. 13 Ma têtiŋ ŋalau sec taêsam sêsa sêja
to seŋ oso lau gêmac taêsam ŋa niptêkwi ma sêgôm êsêac ôliŋ ŋajam kêsa.

Ŋackêsagu Joaŋ gêmac endu
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

14 Jesunê ŋaê ŋawae kêsa e kiŋ Herodo gêŋô ma lau sêsôm sebe "Ŋackêsagu
Joaŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ, tec ŋaclai kêpoa kêpi eŋ." 15 Lau ŋagêdô sêsôm
sebe "Eŋ Elia," ma ŋagêdô sêsôm sebe "Propete tê sêmoa-sêmoa nê nêŋ teŋ."
16 Mago gêdêŋ taŋ Herodo gêŋô biŋ tonaŋ ŋawae naŋ, kêsôm gebe "Joaŋ taŋ
kajatu dêdim eŋ gêsutêkwa gêŋgic naŋ, gêdi sa." 17 Herodo tau tonaŋ kêsôm
sêkôc Joaŋ tôŋ ma sêsô eŋ tôŋ gêŋgôŋ kapoacwalô. Herodo gêgôm gêŋ tonaŋ
gebe tau gêjam têwa Pilip nê awê Herodia, 18 ma Joaŋ kêsôm gêdêŋ Herodo
gebe "Gôjam têwamnê awê tec keso." 19 Herodia geŋ anô-anô Joaŋ gebe ênac
eŋ êndu, mago gêgôm elêmê, 20 gebe Herodo kêtêc Joaŋ. Eŋ kêjala eŋ gebe eŋ
ŋac gêdêŋ to ŋac dabuŋ, tec gejob eŋ. Herodo gêŋô ênê biŋ e kêpô lêna tau ŋasec,
mago kêkêŋ taŋa eŋ gêjac ŋawaegeŋ.
21 Ma gêdêŋ ŋasawa teŋ Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc eŋŋa, tec gêgôm
moasiŋ kapôêŋ gêdêŋ nê kiap to kapitai ma laumata Galilaiaŋa. 22 Ma
Herodia latuo kêsô jakêtê wê e Herodo to nê ŋacleŋ sêlic ŋajam. Tec Herodo
kêsôm gêdêŋ ŋapalêo gebe "Embe têmtac êwiŋ gêŋ teŋ aŋga aêŋoc ma oteŋ,
oc jakêŋ êndêŋ aôm." 23 Eŋ kêtôc lêma ma kêsôm gêdêŋ ŋapalêo gebe "Gêŋ
samob, taŋ oteŋ naŋ, oc jakêŋ êndêŋ aôm. Embe oteŋ ŋoc gamêŋ ŋamakeŋ,
oc jakeŋgeŋ." 24 Tec ŋapaŋo kêsa jakêsôm gêdêŋ têna gebe "Aê jateŋ asageŋ."
Ma têna kêsôm gebe "Oteŋ ŋackêsagu Joaŋ môkêapac." 25 E ŋapalêo kêlêti
gacgeŋ kêsô gêdêŋ kiŋ gêja jaketeŋ gebe "Aê gabe galocgeŋ ôkêŋ ŋackêsagu
Joaŋ môkêapac êsêp laclu teŋ êndêŋ aê." 26 Kiŋnê ŋalêlôm ŋawapac ŋanô,
tageŋ kêtu kêtôc lêmaŋa to kêtu ŋacleŋŋa tec eŋ gebe enseŋ biŋ su atom. 27 E

gacgeŋ kiŋ kêsakiŋ siŋwaga teŋ ma kêjatu gebe êkôc Joaŋ môkêapac êmêŋ. Ŋac tau gêja e gêdim Joaŋ gêsutêkwa gêŋgic aŋga andu kapoacwalôŋa, 28 go kêkêŋ môkêapac kêsêp laclu teŋ mêŋkêkêŋ gêdêŋ ŋapaɪêo, ma ŋapalêo kêkêŋ gêdêŋ têna. 29 Joaŋnê ŋacseŋomi sêŋô ŋawae mêŋsêkôc ênê ŋawêlêlaŋ su jasêkêŋ gêc sê teŋ.

Jesu gêlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Joaŋ 6:1-15)

30 Aposolo sêkac sa dêdêŋ Jesu sêja ma sêjac gêŋ samob, taŋ sêgôm to têdôŋ naŋ, ŋamiŋ gêdêŋ eŋ. 31 Lau taêsam sêja sêmêŋ-sêja sêmêŋ, ma nêŋ ŋasawa sêniŋ gêŋŋa gêc atom. Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ajôc, tana gamêŋ ŋasawa teŋ tamoa nêŋ tauŋŋa gebe aniŋ awem ŋagec.” 32 Tec êsêac sêpi waŋ sêsô gamêŋ ŋasawa teŋ sêmoa nêŋ tauŋŋa.

33 Lau sêlic êsêac sêja ma taêsam sêjala êsêac. Tec lau aŋga malac samob sêsêlêŋ sêwiŋ tauŋ e jasêô lasê gamêŋ tau, taŋ Jesu to nê ŋacseŋomi sebe sêmoa naŋ, sêmuŋ êsêac.

34 Gêdêŋ taŋ Jesu mêŋkêsô naŋ, gêlic lau toŋ kapôêŋ ma taê walô êsêac gebe êsêac amboac domba, naŋ ŋacgejobŋa masi. Tec gêôc awa sa ma kêdôŋ biŋ taêsam gêdêŋ êsêac. 35 Oc gêja, tec ênê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ sêja ma sêsôm gebe “Gamêŋ tonec gamêŋ sawa ma oc gêja su. 36 Amboac tonaŋ ôkêŋ lau sêc êliŋ-êliŋ gebe sêna malac to gamêŋ ŋakêtu gêdô nasênam ôli nêŋ gêŋ sêniŋŋa.” 37 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ ma kêsôm gebe “Amac taôm akêŋ gêŋ êsêac sêniŋ.” Ma êsêac têtu kênac eŋ gebe “Amboac ondoc, aêac ana anam ôli polom ŋa denari 200 mêŋakêŋ êsêac sêniŋ me.” 38 Ma eŋ gêjam kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgeŋ gêc, ana alic acgom.” Êsêac sêlic su ma mêŋsêsôm gebe “Polom lemeŋ teŋ ma i luagêc.”

39 Go eŋ kêjatu êsêac gebe samob sêŋgôŋ sic tomôkê-tomôkê sêŋgôŋ gêgwaŋ ŋamêdôb wakuc tonaŋ. 40 Ma lau sêŋgôŋ sic totoŋ-totoŋ, toŋ ŋagêdô 100, ŋagêdô 50. 41 Go Jesu kêkôc polom lemeŋ teŋ to i luagêc tonaŋ sa mêŋmata gedec undambê ma gêjam daŋge, go kêpô polom kêkôc ma kêkêŋ gêdêŋ ŋacseŋomi gebe sênac sam êndêŋ lau. Ma gêjac sam i luagêc tau gêdêŋ êsêac samob. 42 Samob seŋ e gêôc êsêac tôŋ. 43 Go ŋacseŋomi sejoŋ ŋapopoc sa kêsêp gadob 12 e mêŋgêc ma i ŋagêdôgêdô gêwiŋ. 44 Ma êsêac, taŋ seŋ polom tau naŋ, ŋacwaga 5,000.

Jesu kêsêlêrl gêmoa ŋadembom ŋaô
(Mat 14:22-33; Joaŋ 6:15-21)

45 Ma Jesu kêkac nê ŋacseŋomi gacgeŋ sêpi waŋ sêmuŋ eŋ sêna Betsaida, naŋ gêc ŋamakeŋ ônêŋa, ma eŋ tau êmoa e êkêŋ lau sêna acgom. 46 Eŋ kêkêŋ lau sêja su acgom, go kêpi lôc gêja gebe eteŋ mec. 47 Oc jakêsêp su ma waŋ kêsa e jakêkô ŋaluŋ ma eŋ taugeŋ gêmoa baugeŋ gêmoa. 48 Ma gêlic êsêac segolem elêmê gebe mu kêpuc êsêac tôŋ. Talec kêtaŋ, go kêsêlêŋ gêmoa ŋadembom ŋaôgeŋ kasa gêdêŋ êsêac gêja. Eŋ gebe êôc lêlêc êsêac êna. 49 Ac sêlic eŋ kêsêlêŋ gêmoa ŋadembom ŋaôgeŋ ma sêjam kauc sebe oc balôm teŋ, tec sêwakic. 50 Êsêac samob sêlic eŋ e têtakê. Go eŋ awa kêsa sebeŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” 51 Ma eŋ jakêpi waŋ gêwiŋ êsêac ma mu kêtu malô. Ma êsêac têtakê e sêŋac lemeŋ ŋanô, 52 gebe êsêacnêŋ kauc kêsa kêpi biŋ polomŋa atom, nêŋ ŋalêlôm ŋajaŋa tec gêc.

Jesu gêgôm lau gêmac aŋga Genesaret ôliŋ ŋajam kêsa
(Mat 14:34-36)

53 Ma sêja e sêpi bau aŋga Genesaret ma sêsô waŋ tôŋ. 54 Sêsêp aŋga waŋ
sêja e gacgeŋ lau sêjala eŋ deŋ tageŋ. 55 Ma sêlêti sêjam gamêŋ aucgeŋ e lau
sêbalaŋ lau, taŋ gêŋ gêgôm êsêac naŋ, tosac-tosac sêja gamêŋ, taŋ sêŋô gebe eŋ
gêmoa naŋ. 56 Ma gêdêŋ taŋ gêô lasê malac sauŋ to kapôêŋ ma gamêŋ ŋakêtu
gêdô-gêdô naŋ, êsêac sêkêŋ lau gêmac sec malacluŋ kêtômgeŋ ma teteŋ eŋ gebe
sêmoasac ênê ŋakwê ŋataligeŋ, ma samob, taŋ sêmoasac eŋ naŋ, tec ôliŋ ŋajam
kêsa. *

7

Lau ŋanô nêŋ mêtê
(Mat 15:1-9)

1 Ma Parisai to biŋsutau ŋagêdô, taŋ sêmêŋ aŋga Jerusalem naŋ, sêkac sa
dêdêŋ Jesu sêja. 2 Ma sêlic ênê ŋacseŋomi ŋagêdô sêkwasiŋ lemeŋ atom, seŋ
gêŋ paliŋ-paliŋgeŋ. 3 Parisai to Juda samob seŋ gêŋ atom e sêkwasiŋ lemeŋ su
acgom, gebe têdaguc lau ŋanô nêŋ ŋagôliŋ. 4 Ma embe aŋga gamêŋ têtulu gêŋŋa
sêmêŋ, naŋ sêniŋ gêŋ atom e sêliŋ bu su acgom. Ma ŋagôliŋ laŋgwa ŋagêdô
taêsam gêc, taŋ têdaguc gêwiŋ amboac sêkwasiŋ suc to laclu ma ku.
5 Amboac tonaŋ tec Parisai to biŋsutau têtu kênac eŋ gebe “Amboac ondoc,
aômnêm ŋacseŋomi têdaguc lau ŋanô nêŋ ŋagôliŋ atom, sêkwasiŋ lemeŋ atom
ma seŋ gêŋ.” 6 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Jesaia geoc biŋ lasê jagêdêŋgoc
kêpi amac dansaŋtêna amboac teto gêc gebe
‘Lau tonec tetoc aê sa ŋa gêdôŋôlicgeŋ,
mago nêŋ ŋalêlôm gêmoa jaêc aê.
7 Êsêac sêjam sakiŋ aê kwalec
gebe biŋsu, taŋ êsêac têdôŋ naŋ, ŋamalacnêŋ biŋ ŋaômageŋ.’
8 Anôtônê biŋsu naŋ amac awi siŋ su, ma ŋamalacnêŋ ŋagôliŋ laŋgwa tec akôc
tôŋ.”
9 Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Anôtônê biŋsu tec abanac e ŋapep sawa gebe
amansaŋ taôm nêm ŋagôliŋ laŋgwaŋa. 10 Mose kêsôm gebe ‘Otoc tamam agêc
tênam sa. Ŋac teŋ embe êsôm biŋ sec êpi têna me tama, naŋ sênac eŋ êndu.’
11 Mago amac tec asôm gebe ‘Ŋac teŋ embe êsôm êndêŋ têna me tama gebe
Aêŋoc gêŋ, taŋ taêm kêka amoa naŋ, Korban,’ ŋam gebe jakêŋ êndêŋ Anôtô,
12 go anac jao eŋ gebe ênam têna me tama sa êtiam atom. 13 Amac ajam Anôtônê
biŋ auc ŋa taôm nêm ŋagôliŋ laŋgwa, taŋ adôŋ gelom-gelom naŋ, ma ajam gêŋ
ŋagêdô ôkwi gêwiŋ.”

Geŋ taŋ gêgôm ŋamalac kêtu sec
(Mat 15:10-11, 15-20)

14 Go Jesu gêmôêc lau dêdêŋ eŋ sêja kêtiam ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
“Samob aŋô aêŋoc biŋ ma nêm kauc êsa. 15 Gêŋ dêmôêŋa teŋ embe êsêp
ŋamalacnê ŋalêlôm êna, oc êŋgôm eŋ êtu sec atom. Mago gêŋ, taŋ kêsa aŋga
ŋamalac gêmêŋ naŋ, tec gêgôm eŋ kêtu sec.” [16 Ŋac teŋ nê taŋasuŋ êŋôŋa êmbe
ênêc, naŋ êŋômaŋ.]
17 Ma gêdêŋ taŋ gêwi lau siŋ kêsô andu gêja naŋ, ênê ŋacseŋomi têtu kênac
biŋgôliŋ tau ŋam gêdêŋ eŋ. 18 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ma amac tonec
nec, nêm kauc kêsa atom amboac tonaŋ me. Ajala atom me. Gebe gêŋ samob,
taŋ aŋga dêmôêŋa êsêp ŋamalac êna naŋ, oc êŋgôm eŋ êtu sec atom, 19 gebe kêsêp
ênê ŋalêlôm gêja atom, kêsêp ŋatêtacŋageŋ gêja e gê su kêtôm gêgôm-gêgôm.”
Tec Jesu gêwa gêŋ taniŋŋa samob sa gebe ŋajam. 20 Ma kêsôm gebe “Tageŋ gêŋ,
taŋ kêsa aŋga ŋamalacnê naŋ, tec gêgôm ŋamalac kêtu sec. 21 Gebe taêŋ gêjam biŋ

* **6:56:** K mwaganêŋ a c tageŋa. Alic Mat 18:28

sec kêsa aŋga ŋamalacnêŋ ŋalêlôm, biŋ mockaiŋŋa, geŋgeŋ, sêjac ŋamalac êndu,
22 dêdim sêmôcwalô gêŋgic, mateŋ katu, sêgôm sec ŋawaô, biŋdansaŋ, wauc-
wauctêna, mateŋ daŋgucboa, sêsôm biŋ alôb-alôb, tetoc tauŋ sa ma biŋ meloc.
23 Gêŋ sec samob tonaŋ ŋai tec kêsa aŋga ŋalêlôm ma gêgôm ŋamalac kêtu sec."

Awê teŋ kêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa (Mat 15:21-28)

24 Go Jesu gêdi aŋga tonaŋ gêja gamêŋ Turuŋa. Ma kêpi andu teŋ gêja ma
gebe ênam tau aucgeŋ e gêgôm jageo. 25 Ma awê teŋ, taŋ latuo sauŋ ŋalau
ŋatêmui gêgôm eŋ naŋ, gêŋô eŋ ŋawae ma sebeŋ gêja gêu tau gêc eŋ akaiŋŋa.
26 Awê tau eŋ Heleno, têna kêkôc eŋ aŋga Suropoinikiaŋa. Eŋ keteŋ Jesu
gebe êtiŋ ŋalau sec aŋga latuonê êsa êna. 27 Mago Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
"Ondecgeŋ, ŋapalê sêniŋ nêŋ gêŋ e êôc êsêac tôŋ acgom. Embe takôc ŋapalênêŋ
mo su ma tambaliŋ êndêŋ kêamlatu, oc ŋajam atom." 28 Tec awê tau gêjô
eŋ awa gebe "Apômtau, mago kêamlatu seŋ ŋapalênêŋ mo ŋapopoc sêmoa tebo
ŋalabugoc." 29 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Kêtu biŋ tonaŋŋa tec ôna. Ŋalau
sec kêsa aŋga latômonê gêja su." 30 Ma eŋ gêmu gêja nê andu e gêlic ŋapalêo gêc
ma ŋalau sec kêsa gêja su.

Taŋasuŋbic to awamê ŋajam kêsa

31 Ma Jesu gêwi gamêŋ Turuŋa siŋ kêtiam kêsa Sidonŋa e jagêô lasê Mala-
clemeŋlu ŋagamêŋ gêc bugêjactoŋ Galilaiaŋa. 32 Go sêkôc taŋasuŋbic to nê bi ŋ
kwackwac dêdêŋ eŋ sêja ma teteŋ eŋ gebe êkêŋ lêma ênsac eŋ. 33 Tec Jesu kêkôc
eŋ su aŋga launêŋ jasêkô tauŋŋa, go kêkêŋ lêmalatu kêsô eŋ taŋasuŋ ma kêkasôp
to kêmoasac eŋ imbêla. 34 Go mata gedec undambê e kêsê awa su ma kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe "Epata," gebe "Ôpoa lasê." 35 Tec taŋasuŋ kêpoa lasê ma imbêla
kêtu goloŋ e kêsôm biŋ ŋaŋêŋ kêsa, 36 ma Jesu gêjac jao gebe sêsôm ŋawae êndêŋ
lau atom. Eŋ gêjac jao gêmoa, tageŋ êsêac sêjac miŋ biŋ tau kêtu tapa-tapa sêjac
ŋawaegeŋ. 37 Lau sêŋac lemeŋ ŋanô ma sêsôm gebe "Eŋ gêgôm gêŋ samob ŋajam.
Taŋeŋsuŋbic sêŋô biŋ ma aweŋmê sêsôm biŋ lasê." *

8

Jesu gêlôm lau 4,000 (Mat 15:32-39)

1 Gêdêŋ tonaŋgeŋ lau taêsam sêkac tauŋ sa kêtiam ma nêŋ gêŋ sêniŋŋa masi.
Tec Jesu gêmôêc nê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ jakêsôm gêdêŋ êsêac gebe 2 "Aê taêc
walô lau tonec gebe sêmoa sêwiŋ aê e bêc têlêac samuc ma nêŋ gêŋ sêniŋŋa
masi. 3 Amboac tonaŋ embe jakêŋ êsêac têntac sawageŋ sêmu sêna nêŋ gamêŋ,
oc eŋkaiŋ to lemeŋ êmac aŋga intêna, gebe lau gamêŋ baliŋŋa ŋagêdo tec sêwiŋ
êsêac." 4 Ma ênê ŋacseŋomi têtu kênac eŋ gebe "Aêac takôc mo aŋga ondoc
ma takêŋ lau tonec sêniŋ êôc êsêac tôŋ, tamoa gamêŋ sawa nec." 5 Tec eŋ
kêtu kênac êsêac gebe "Amacnêm polom tendocgeŋ gêc." Ma êsêac sêsôm gebe
"Polom 7."

6 Ma kêsôm gêdêŋ lau gebe sêŋgôŋ sic sêŋgôŋ nom. Ma kêkôc polom 7 tonaŋ
mêŋgêjam daŋge su, go kêpô kêkôc ma kêkêŋ gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe sênac
sam. Tec sêjac sam gêdêŋ lau. 7 Ma êsêacnêŋ i palê luagêcgeŋ gêc, naŋ gêjam
daŋge ma kêsôm gebe sênac sam amboac tonaŋ. 8 Seŋ e gêôc êsêac tôŋ, go
sejoŋ ŋapopoc sa kêsêp gadob 7. 9 Ma lau tau amboac 4,000. Ma kêkêŋ êsêac
sêja. 10 Go êsêac to nê ŋacseŋomi gacgeŋ jasêpi waŋ teŋ ma jasêô lasê gamêŋ
Dalmanutaŋa.

---

* **7:37:** Asam biŋ, taŋ gec Mat 15:2

Parisai teteŋ gêŋtalô
(Mat 16:1-4)

11 Parisai sêsa sêja jaêc seseŋ tauŋ sêmoa e sebe sênsaê Jesu. Tec sêsôm
gebe “Ôŋg m gêŋtalô undambêŋa teŋ.” 12 Jesu gêŋô biŋ tonaŋ e nê ŋalêlôm
ŋawapacgosu ma kêsôm gebe “Lau têm tonecŋa sêsôm gêŋtalô teŋ kêtu asageŋŋa.
Biŋŋaŋô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Lau têm tonecŋa oc sêlic gêŋtalô teŋ
atomanô.” 13 Go gêwi êsêac siŋ ma kêpi waŋ kêtiam jakêsô ŋamakeŋ ônêŋa.

Parisai to Herodo nêŋ jist
(Mat 16:5-12)

14 Ŋacseŋomi sêliŋ polom siŋ sêkôc gêwiŋ atom, sêkôc ŋanô tageŋ gec waŋ.
15 Tec Jesu gêlêŋ biŋ êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ŋapep êndêŋ Parisai to
Herodo nêŋ jist.” 16 Ma êsêac taêŋ gêjam gêc tauŋŋa ma sêsôm gebe “Kec, eŋ
kêsôm biŋ tonaŋ gebe aêac takôc polom gêwiŋ atom.” 17 Ma Jesu kêjala biŋ,
taŋ sêsôm naŋ, tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Kêtu asageŋŋa amac taêm gêjam
gêc taomŋageŋ gebe akôc polom gêwiŋ atom. Amacnêm kauc kêsa atom ma
ajala biŋ tonec ŋam atom tageŋ me. Nêm ŋalêlôm ŋadani kêsa me. 18 Matemanô
gêc, mago alic gêŋ atom to taŋemsuŋ gêc, mago aŋô biŋ atom me. Ma taêm
gêjam biŋ atom me. 19 Gêdêŋ taŋ kêpô polom lemeŋ teŋ kêkôc gêdêŋ lau 5,000
naŋ, ajoŋ ŋapopoc sa kêsêp gadob tendocgeŋ.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Gadob 12.” 20 “Ma gêdêŋ taŋ kêpô polom 7 kêkôc gêdêŋ lau 4,000 naŋ, ajoŋ
ŋapopoc sa kêsêp gadob tendocgeŋ.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gadob 7.”
21 Go eŋ kêtu kênac êsêac gebe “Ajala biŋ tonec ŋam atom tageŋ me.”

Ŋac matapec ŋajam kêsa aŋga Betsaida

22 Jasêô lasê Betsaida ma lau sêkôc matapec teŋ dêdêŋ Jesu sêja ma teteŋ eŋ
gebe êmoasac eŋ. 23 Tec Jesu kêkam matapec gêdêŋ lêma ma gêwê eŋ agêc sêsa
malac ŋamagê sêja, go kêkasôp kêsêp eŋ mataanô ma gêu lêma gêsac eŋ ma kêtu
kênac eŋ gebe “Gôlic gêŋ teŋ me masi.” 24 Ma ŋac tau kêsa sa ma kêsôm gebe
“Aê galic ŋamalac, galic êsêac sêsêŋŋ amboac ka.” 25 Go Jesu gêu lêma gêsac eŋ
mataanô kêtiam ma kêpuc mata tôŋ e mataanô ŋawa kêsa ma gêlic gamêŋ ŋaŋêŋ
kêsa. 26 Go kêsakiŋ eŋ gêja nê andu ma kêsôm gebe “Ôsa malac ôna atom.”

Petere kêsôm Jesu ŋam
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Go Jesu to nê ŋacseŋomi dêdi sêsa malac Kaisarea Pilipi sêja. Sêsêlêŋ e
jasêsa ŋadambê teŋ ma kêtu kênac nê ŋacseŋomi gebe “Lau sêsam aê sebe asa.”
28 Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe “Ŋagêdô sêsôm gebe ŋackêsagu Joaŋ, ma ŋagêdô
gebe Elia, ma ŋagêdô gebe propetenêŋ teri.” 29 Go kêtu kênac êsêac gebe “Ma
amac taôm nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô eŋ awa gebe “Aôm Kilisi
tau.” 30 Ma Jesu gêjam êsêac aweŋ auc gebe sêsôm eŋ lasê êndêŋ lau teŋ
atomanô.

Jesu geoc êmac êndu to êndi saŋa lasê
(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Go gêôc awa sa ma kêdôŋ êsêac gebe “Ŋamalacnê Latu oc êôc ŋandaŋ taêsam
ma laumata to dabuŋsêga to biŋsutau oc têtiŋ eŋ to sênac eŋ êndu. Ma bêc têlêac
ênaŋa, go êndi sa êtiam.” 32 Eŋ kasôm biŋ tonaŋ gêc awageŋ. Tec Petere gê
eŋ jaagêc sêkô tauŋŋa ma kêsôm eŋ. 33 Ma Jesu kêkac tau ôkwi mata gê nê
ŋacseŋomi ma kêsôm Petere gebe “Sadaŋ, ôkôc taôm sa naôkô jaêc. Aôm taêm
gêjam biŋ Anôtôŋa atom, taêm gêjam biŋ ŋamalacŋageŋ.”

34 Go gêmôêc lau to nê ŋacseŋomi sêmêŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ŋac teŋ
embe taê ênam gebe êsap aê tôŋ, naŋ ênac kapoac tau ma êôc nê kakesoIau

êndaŋguc aê. 35 Ŋac teŋ embe êŋgôm mocsac gebe êmoa mata jali, naŋ oc êmac êndu. Ma teŋ embe êmac êndu êtu aê to ŋawae ŋajamŋa, naŋ oc êŋgôŋ mata jali. 36 Ŋac teŋ embe ênsôb gêŋ nomŋa samob sa êtu ênê gêŋ, mago êjaiŋ katu, oc ênam eŋ sa amboac ondoc. Oc ênam eŋ sa atom. 37 Ŋamalac oc ênac da katu ŋa asageŋ. 38 Lau mockaiŋo to lau sec tonec nêŋ teŋ embe maja aê to ŋoc biŋ, oc Ŋamalacnê Latu maja eŋ amboac tonaŋ êndêŋ têm, tê êmêŋ to Tamanê ŋawasi ma aŋela dabuŋ sêwiŋ eŋ.” *

9

1 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “BiŋŋanÔ, aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêac tec sêkô nec, nêŋ ŋagêdô oc sêmac êndu atomgeŋ e sêlic Anôtônê gôliŋ toŋaclai mêŋêsa acgom.”

Jesu ôli kaiŋ teŋ kêsa
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Bêc 6 gêjaŋa acgom, go Jesu kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joaŋ sêwiŋ eŋ. Ma gêwê êsêac sêpi lôc ŋatêpôê baliŋ teŋ sêja gebe sêmoa tauŋŋa. Ma sêlic eŋ ôl i kêpô tau ôkwi 3 e nê ŋakwê sêpôma kêlêlêc oc ŋaboatilo su. 4 Go Elia agêc Mose seoc tauŋ lasê dêdêŋ êsêac ma sêjam biŋgalôm sêwiŋ Jesu. 5 Ma Petere gêôc awa sa kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ŋajam gebe tamoa gamêŋ tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aômnêm teŋ ma Mosenê teŋ ma Elianê teŋ.” 6 Êsêac têtêc tauŋ ŋanô, tec eŋ gêjam kauc biŋ êsômŋa. 7 Go tao teŋ mêŋgêjam ajuŋ êsêac ma awa teŋ kêsa aŋga tao tau gêmêŋ gebe, “Aêŋoc Latuc taŋ têtac gêwiŋ eŋ naŋ, tau tonec. Akêŋ taŋem eŋ.” 8 Ma sep tageŋ ac mateŋ geso gamêŋ e sêlic lau teŋ sêkô sêwiŋ êsêac atom, Jesu taugeŋ.

9 Êsêac sêsêp aŋga lôc sêmoa ma eŋ gêjac jao êsê c gebe “Gêŋ taŋ alic naŋ, anac ŋamiŋ êndêŋ ŋac teŋ atom e Ŋamalacnê Latu êndi sa aŋga ŋacmatênêŋ su acgom.” 10 Êsêac taêŋ gêjam biŋ tonaŋ gêc tauŋgeŋ sêmoa ma têtu kênac gêdêŋ tauŋ gebe “Êndi sa aŋga ŋacmatênêŋ nec ŋam amboac ondoc.” 11 Go têtu kênac eŋ gebe “Amboac ondoc, biŋsutau sêsôm gebe Elia êmêŋ êmuŋ acgom” 12 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Elia naŋ êmuŋ ma êsa gêŋ samob ŋalaŋô sa êtiam. Ma teto kêpi Ŋamalacnê Latu amboac ondoc gebe eŋ oc êôc ŋandaŋ taêsam to têtu kasec eŋ. 13 Mago aê jasôm êndêŋ amac gebe Elia tec gêmêŋ su, ma sêgôm eŋ waucwaucgeŋ amboac teto kêpi eŋ.”

Ŋapalê toŋalau sec ôli ŋajam kêsa
(Mat 17:14-20; Luk 9:37-43)

14 Ac sêmêŋ ma sêô lasê gêdêŋ ŋacseŋomi ŋagêdô ma sêlic lau taêsam sêgi êsêac auc ma biŋsutau to êsêac aweŋsuŋ gêôc ka tauŋ. 15 Lau sêlic eŋ e gacgeŋ têtakê ma sêlêti dêdêŋ eŋ sêja to sê moalêc eŋ. 16 Ma eŋ kêtu kênac êsêac gebe “Amac awemsuŋ gêôc ka taôm kêtu ageŋŋa.” 17 Tec ŋac teŋ aŋga lau taêsam tonaŋ nêŋ gêjô eŋ awa gebe “Mêtêmôkê, aê kakôc latuc gadêŋ aôm gamêŋ gebe ŋalau awamê gêgôm eŋ. 18 Gêŋ tau embe êtap eŋ sa aŋga ŋasawa teŋ, oc êmônaŋ eŋ e awaôpic êsa ma luluŋ ŋakicsêa kikec-kikec e êtu toŋ laŋgwageŋ. Ma kateŋ nêm ŋacseŋomi gebe têtiŋ ŋalau tau e sêgôm kêtôm atom.” 19 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “O amac lau-akêŋ-gêwiŋatomwaga, aê jamoa jawiŋ amac e êndêŋ ondoc, ma jaôc amacnêm biŋ e êndêŋ ondocgeŋ. Akôc ŋapalê tau andêŋ aê amêŋ.” 20 Ma sêkôc ŋapalê tau dêdêŋ eŋ sêja. Ma gêdêŋ taŋ ŋalau gêlic Jesu naŋ, gacgeŋ kêgasuŋ ŋapalê tau e gêjac tau êndu jagêc nom ma kêsabi tau to awaôpic kêsa. 21 Go Jesu kêtu kênac tama gebe “Gêŋ tonec gêgôm eŋ kêtôm jala tendocgeŋ su.” Ma eŋ kêsôm gebe “Ŋapalêgeŋ ma gêgôm eŋ 22 ma kêtiŋ eŋ

* **8:38:** Asam biŋ, taŋ gêc Mat 16:6

kêpi ja to kêsêp bu kêtu dim taêsam gebe ensenŋ enŋ su. Mago aôm embe ôtôm,
go taêm walô aêac ma ônam aêac sa." 23 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ enŋ gebe "Aôm
gônac aê ôkwi gebe Aôm embe ôtôm me. Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ naŋ, oc êŋgôm
gêŋ samob naêtôm." 24 E gacgeŋ ŋapalê tama gêmôêc ma kêsôm gebe "Aê kakêŋ
gêwiŋ, tageŋ kakêŋ gêwiŋ kwalec, tec ônam sa."
25 Jesu gêlic lau sêwêgeŋ sêmêŋ, tec gec biŋ ŋalau ŋatêmui ma kêsôm gêdêŋ enŋ
gebe "Aôm ŋalau awammê to taŋamsuŋbic, aê jasakiŋ aôm gebe Ondec enŋ ma
ôsa ôna, ma ômu ôsô ŋac tau nê ŋalêlôm ôna êtiam atom." 26 Ma ŋalau kêgasuŋ enŋ
secanô e kêwakic lasê ma kêsa gêja. Ma ŋapalê tau gêc amboac ŋacmatê, tec lau
taêsam sêsôm gebe "Gêmac êndu su." 27 Go Jesu kêkam enŋ kêsêp lêma ma gegeŋ
enŋ sa jakêkô.
28 Gêc gêmu gêja nê andu acgom, go nê ŋacseŋomi têtu kênac enŋ sêmoa tauŋŋa
gebe "Amboac ondoc, tec aêac atiŋ ŋalau tonaŋ agôm kêtôm atom nec." 29 Ma
Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe "Gêŋ teŋ kêtôm gebe êtiŋ gêŋ amboac tonaŋ ŋai su
sêsa ŋagaô sêna atom, mec tageŋ."

Jesu geoc êmac êndu to êndi saŋa lasê kêtu luagêcŋa (Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

30 Go ac dêdi aŋga tonaŋ sêsa Galilaiageŋ sêja ma enŋ gebe lau sêŋô êsêac
ŋawae atom, 31 gebe enŋ kêdôŋ nê ŋacseŋomi ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Lau
sêkêŋ Ŋamalacnê Latu êsêp ŋamalac lemeŋ êna nasênac enŋ êndu. Sênac enŋ êndu e
ŋabêc têlêac ênaŋa su acgom, go êndi sa." 32 Mago êsêacnêŋ kauc kêsa kêpi biŋ
tonaŋ atom ma têtêc tauŋ tec têtu kênac enŋ atom.

Asa êtu ŋac kapôêŋ (Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Jasêô lasê Kapanaum sêŋgôŋ andu acgom, go kêtu kênac êsêac gebe "Amac
asôm biŋ amboac ondoc gêdêŋ taôm amoa intêna." 34 Ma êsêac sêjam tauŋ
tôŋ, gebe aŋga intêna sêjam kênac tauŋ kêpi nêŋ asa kêtu ŋac towae kêlêlêc
êsêac ŋagêdô su. 35 Go gêŋgôŋ sic ma gêm êc êsêac 12 mêŋkêsôm gêdêŋ êsêac
gebe, "Ŋac teŋ embe taê ênam gebe êtu ŋamata, naŋ êtu samob nêŋ ŋamu to
samob nêŋ sakiŋwaga acgom." 36 Ma kêkôc ŋapalê sauŋ mêŋketoc enŋ kêkô êsêac
ŋaluŋgeŋ, go kêmbôêŋ enŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe 37 "Ŋac taŋ kêkôc ŋapalê
sauŋ amboac tonec nêŋ teŋ sa kêtu ŋoc ŋaêŋa naŋ, kêkôc aê sa. Ma ŋac, taŋ
kêkôc aê sa naŋ, kêkôc aê taucgeŋ atom, enŋ kêkôc ŋac, taŋ kêsakiŋ aê naŋ sa."

Lau taŋ seseŋ aêac atom naŋ, sêpuc aêac tôŋ (Luk 9:49-50)

38 Go Joaŋ kêsôm gêdêŋ enŋ gebe "Mêtêmôkê, aêac alic ŋac teŋ, naŋ kêdaguc
aêac atom, kêtiŋ ŋalau sec su ŋa aômnêm ŋaê. Tec ajac jao enŋ, gebe enŋ kêdaguc
aêac atom." 39 Ma Jesu kêsôm gebe "Anac jao enŋ atom, gebe ŋac taŋ êŋgôm
gêŋtalô êpi aêŋoc ŋaê, go gacgeŋ êkac awa ôkwi ma êsôm biŋ sec êpi aê naŋ,
oc êŋgôm êtôm atom. 40 Gebe ŋac, taŋ kêkêŋ kisa geseŋ aêac atom naŋ, kêpuc
aêac tôŋ. 41 Ŋac naŋ êkêŋ bu laclu teŋ amac anôm êtu Kilisinê lau amacŋa naŋ,
jasôm biŋŋanô êndêŋ amac gebe ŋagêjô ŋajam oc eso enŋ atomanô.

Tatim lau atom (Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

42 "Ma ŋac teŋ, naŋ êtim lau sauŋ, taŋ sêkêŋ gêwiŋ aêŋa naŋ, nêŋ teŋ e êtu
sec naŋ, lau sêwa poctêmui sa enŋ gêsutêkwa ma sêmbaliŋ enŋ êsêp gwêc êna, go
ŋajam.
43 "Lêmam embe êtim aôm, go ôndim êŋgic. Tolêmamkatucgeŋ ôŋgôŋ matam
jali, oc ŋajam êlêlêc tolêmam lulugeŋ ôsêp lamboam ŋakêlêndiŋ ŋaja, taŋ kêsa
ŋapaŋ naŋ ôna. [44 Gamêŋ naŋ ŋatêmoa to ŋaja êmac atom.] 45 Ma amkaiŋ embe

êtim aôm, naŋ ôndim êŋgic. Toamkatucgeŋ ôŋgôŋ matam jali, oc ŋajam êlêlêc sêmbaliŋ aôm toamkaiŋ lulugeŋ ôsêp lamboam ŋakêlêndiŋ ôna. [46 Gamêŋ naŋ ŋatêmoa to ŋaja êmac atom.] 47 Ma matamanô teŋ embe êtim aôm, naŋ ôkip sa. Tomatamanô tageŋ ôsô Anôtônê gamêŋ ôna, oc ŋajam êlêlêc sêmbaliŋ aôm tomatamanô lulugeŋ ôsêp lamboam ŋakêlêndiŋ ôna. 48 Gamêŋ naŋ ŋatêmoa to ŋaja êmac atom.

49 “Sêpalip ja kêpi lau samob kêtôm sêpalip gwêc kêpi gwada. 50 Gwêc tau gêŋ ŋajam, mago gwêc tau ŋamakic embe ênaŋa, oc daŋgôm ŋamakic êsa êtiam amboac ondoc. Gwêc ênêc amacŋa ma amoa tobiŋmalôgeŋ awiŋ taôm.”

10

Biŋ sêmôcwalôŋa
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

1 Jesu gêdi aŋga tonaŋ jagêô lasê Judaia to gamêŋ, taŋ gêc Jordan ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, ma lau taêsam sêkac sa dêdêŋ eŋ sêja kêtiam, tec kêdôŋ êsêac clmboac gêgôm-gêgôm naŋ kêtiam.

2 Ma Parisai ŋagêdô dêdêŋ eŋ sêja sebe sêlêtôm eŋ ma têtu kênac eŋ gebe, “Ŋac teŋ embe êwi nê awê siŋ, oc êtôm me masi.” 3 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe, “Mose gêjac biŋsu amac amboac ondoc.” 4 Ma êsêac sêsôm gebe, “Mose gêlôc gebe teto papia sêwi awê siŋŋa ma sêwi eŋ siŋ.” 5 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Eŋ keto biŋsu tonaŋ kêtu nêm ŋalêlôm ŋadaniŋa. 6 Mago andaŋgeŋ gêdêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom naŋ, kêkêŋ awêlu ŋac. 7 Amboac tonaŋ ‘ŋac oc êwi tama agêc têna siŋ ma êsap nê awê tôŋ 8 ma agêc lulu têtu ôli tageŋ.’ Ma agêc têtôm gêŋ luagêc êtiam atom, têtôm ŋanô tageŋ. 9 Gêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ kêkwa tau naŋ, ŋamalac teŋ êkac su atom.”

10 Jasêŋgôŋ andu acgom, go ênê ŋacseŋomi têtu kênac eŋ kêtu biŋ tau tonecŋa kêtiam. 11 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ŋac teŋ embe êwi nê awê siŋ ma ênam teŋ, oc êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa, 12 ma awê teŋ embe êwi nê akweŋ siŋ ma ênam teŋ, oc êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa amboac tonaŋ.”

Jesu gêjam mec ŋapalê ŋasec-ŋasec
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Ma sejoŋ ŋapalê ŋasec-ŋasec dêdêŋ Jesu sêja gebe êmoasac êsêac. Ma ŋacseŋomi sec biŋ lau. 14 Jesu gêlic e kêtu môsi ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Andec ŋapalê dêndêŋ aê sêmêŋ, akô êsêac auc atom, gebe lau tecenaŋ ŋai têtu Anôtônê gamêŋ ŋatau. 15 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac taŋ êkôc Anôtônê gamêŋ sa êtôm ŋapalê atom naŋ, oc êsô êna atom.” 16 Go kêmbôêŋ to gêu lêma gêsac êsêac ma gêjam mec êsêac.

Ŋacseŋom tolêlôm
(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Jesu jakêsa intêna acgom, go ŋac teŋ kêlêti geseŋ eŋ auc jakêpôŋ aduc gêdêŋ eŋ ma kêtu kênac eŋ gebe “Mêtêmôkê ŋajam, aê jaŋgôm asageŋ gebe jawê kaiŋ jaŋgôŋ matoc jali teŋgeŋ.” 18 Tec Jesu kêtu kênac eŋ gebe “Amboac ondoc, kôsam aê gebe ŋajam. Ŋajam teŋ gêmoa atom, Anôtô taugeŋ. 19 Biŋsu tau tec gôŋô su gebe ‘Ônac ŋamalac êndu atom, ôŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom, ônam geŋgeŋ atom, ôŋga biŋ atom, ôŋgambec gêŋ atom ma otoc tamam agêc tênam sa.’ ” 20 Ma ŋac tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, aê ŋapalêgeŋ ma kamasaŋ biŋ samob tonaŋ kêtu tôŋ aê.” 21 Ma Jesu mata gê eŋ e têtac gêwiŋ eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gêŋ tageŋ tec kôpô lêna. Ôna ma ôkêŋ nêm waba samob lau sênam ôli ma ôkêŋ ŋaawa êndêŋ lau ŋalêlôm sawa, go nêm awa oc

ênêc undambê, ma ômôêŋ ôndaŋguc aê.” 22 Ŋac tau gêŋô biŋ tonaŋ e laŋôanô
kêtu sêp ma kêsa tonê ŋalêlôm ŋawapacgeŋ gêja, gebe nê waba taêsam.
23 Go Jesu kêsala nê ŋacseŋomi ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau toawa embe
sêsô Anôtônê gamêŋ sêna, oc sêŋgôm elêmê.” 24 Ŋacseŋomi têtakê kêtu ênê biŋ
tonaŋŋa, tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac kêtiam gebe “Ŋapalêac, lau sêsô Anôtônê
gamêŋ sênaŋa ŋawapac ŋanô. 25 Bôc kamele teŋ oc êsêli êsô so ŋalasê êna
ŋagaôgeŋ êlêlêc ŋac tolêlôm teŋ êsô Anôtônê gamêŋ ênaŋa su.” 26 Êsêac têtakê
ŋanô ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Ai, amboac tonaŋ, asa oc ênam samuc.” 27 Tec
Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ŋamalac oc têtôm gêŋ amboac tonaŋ atom.
Mago Anôtô eŋ kêtôm, gebe Anôtô gêgôm gêŋ samob jakêtôm.”
28 Ma Petere gêôc awa sa ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, aêacmêŋ tec
awi ma gêŋ samob siŋ ma adaguc aôm.” 29 Ma Jesu kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê
jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ naŋ êwi nê andu, me lasitêwai, me luio, me
têna agêc tama, me ŋapalê, me kôm siŋ êtu aê to ŋawae ŋajamŋa, 30 oc êndêŋ têm
tonec êkôc gêŋ tau ŋagêjô êtu dim 100 êjô andu ma lasitêwai to luio, ma têna
to ŋapalê ma kôm, ma oc sêjanda eŋ êwiŋ, ma êndêŋ têm ŋamuŋa oc êŋgôŋ mata
jali teŋgeŋ. 31 Lau ŋamataŋa taêsam oc têtu ŋamu ma ŋamu oc têtu ŋamata.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saŋa lasê kêtu têlêacŋa (Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Êsêac sêsêlêŋ sêmoa intêna sebe sêpi Jerusalem sêna ma Jesu kêsêlêŋ gêmuŋ
êsêac ma êsêac têtakê. Ma êsêac, taŋ têdaguc eŋ naŋ, têtêc tauŋ. Ma kêkôc êsêac
12 sêmoa nêŋ tauŋŋa kêtiam jagêwa gêŋ, taŋ oc êtap eŋ saŋa naŋ, ŋam sa gêdêŋ
êsêac gebe 33 “Alicgac me, aêac tapi Jerusalem tana, ma oc sêkêŋ Ŋamalacnê
Latu êndêŋ lau dabuŋsêga to biŋsutau sêkic ênê biŋ, go sêkêŋ eŋ êndêŋ lau
samuc. 34 Ma êsêac sêsu eŋ susu to sêkasôp êpi eŋ ma si eŋ, go sênac eŋ êndu.
Ma bêc têlêac ênaŋa, go êndi sa.”

Jakobo agêc Joaŋ teteŋ gêŋ (Mat 20:20-28)

35 Ma Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joaŋ, dêdêŋ eŋ sêja ma sêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Mêtêmôkê, aêagêc abe ôŋgôm gêŋ, taŋ aêagêc ateŋ êndêŋ aôm naŋ,
ŋanô êsa êndêŋ aêagêc.” 36 Tec Jesu kêtu kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe aê
jaŋgôm asageŋ ŋanô êsa êndêŋ amagêc.” 37 Go êsêagêc sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Ôkêŋ aêagêcma teŋ êŋgôŋ nêm anôŋa ma teŋ êŋgôŋ nêm gasêŋa aŋga nêm
ŋawasi ŋalêlôm.” 38 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Amagêc ajam kauc
gêŋ, taŋ ateŋ naŋ. Amagêc atôm gebe anôm êsêp laclu, taŋ aê janôm êsêpŋa
naŋ, ma aliŋ saŋgu, taŋ aê jaliŋ naŋ me.” 39 Ma êsêagêc sêjô eŋ awa gebe
“Aêagêc atôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Laclu taŋ aê janôm êsêp
naŋ, amagêc oc anôm, ma saŋgu, taŋ aê oc jaliŋ naŋ, amagêc oc aliŋ. 40 Tageŋ
aê katôm gebe jakêŋ lau sêŋgôŋ ŋoc anôŋa to ŋoc gasêŋa nec atom, gêjac lau,
taŋ Tamoc kêmasaŋ kêtu êsêacŋa naŋgeŋ ŋawae.”
41 Êsêac lau 10 sêŋô e têtu môsi Jakobo agêc Joaŋ. 42 Ma Jesu gêmôêc êsêac
dêdêŋ eŋ sêja ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac ajalagac gebe lau, taŋ seboc
têtu lau samuc nêŋ gôliŋwaga naŋ, sêkôniŋ êsêac ma nêŋ lau kapôêŋ sêjam gôliŋ
êsêac ŋajaŋa. 43 Mago amac amboac tonaŋ atom. Ŋac teŋ embe taê ênam gebe
êtu amacnêm ŋac kapôêŋ, naŋ êtu amacnêm sakiŋwaga. 44 Ma teŋ embe taê
ênam gebe êtu amacnêm ŋamata, naŋ êtu amacnêm gêŋôma. 45 Ŋamalacnê Latu
gêmêŋ gebe sênam sakiŋ eŋŋa atom, mago gebe ênam sakiŋ to êkêŋ tau ênac da
lau taêsam.”

Matapec teŋ ŋajam kêsa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Êsêac sêsêlêŋ e sêô lasê malac Jeriko. Ma gêdêŋ taŋ êsêac to nê ŋacseŋomi
ma lau taêsam sêwê sêsa aŋga Jeriko sêja naŋ, Timai latu matapec Batimai
keteŋ-keteŋ gêŋ gêŋgôŋ intêna ŋatali. 47 Ŋac tonaŋ gêŋô ŋawae gebe Jesu
Nasaretŋa tau eŋ, tec gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm
walô aêma.” 48 Lau taêsam sec biŋ eŋ gebe “Ônam taôm tôŋ,” mago eŋ gêmôêc
kêpuc sageŋ gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” 49 Tec Jesu kêkô ma kêsôm
gebe “Amôêc eŋ êmêŋ.” Ma êsêac sêmôêc matapec tau ma sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Têmtac êpa su ma ôndi sa, gebe eŋ gêmôêc aôm.” 50 Tec ŋac tau kêbaliŋ
nê ŋakwê siŋ ma gêboaŋ sa gêdêŋ Jesu gêja. 51 Ma Jesu awa gêjac eŋ gebe
“Aôm gobe jaŋgôm asageŋ êndêŋ aôm.” Go matapec kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Mêtêmôkê, aê gabe matoc êlac.” 52 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôêc ôna,
aôm kôkêŋ gêwiŋ gêjam aôm sa.” E gacgeŋ mata gêlac ma kêdaguc eŋ gêmoa
intêna.

11

Jesu kêsô Jerusalem gêja
(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Joaŋ 12:12-19)

1 Ma gêdêŋ taŋ êsêac têdabiŋ Jerusalem jasêsa malac Betpage to Betania,
taŋ gêc Lôckatêkwi naŋ, Jesu kêsakiŋ nê ŋacseŋomi luagêc 2 ma kêsôm gêdêŋ
êsêagêc gebe “Agêc asêlêŋ apeŋ malac, taŋ gêc nêmŋa naŋ, ana ma êndêŋ taŋ
aô lasê naŋ, gacgeŋ andac doŋki ŋalatu teŋ sêkô tôŋ kêkô, ŋamalac teŋ gêŋgôŋ
ŋaô kwanaŋgeŋ atomanô, naŋ aŋgamboac su ma awê amêŋ. 3 Ŋac teŋ embe
êtu kênac amagêc gebe ‘Agôm tonaŋ kêtu ageŋŋa,’ naŋ asôm gebe ‘Apômtau
kêpô lêna gêŋ tau ma oc êsakiŋ gaôgeŋ êmu êmêŋ tonec êtiam.’ ” 4 Tec agêc sêja
e dêdac doŋki ŋalatu tau sêkô tôŋ kêkô andu teŋ ŋasacgêdô kêsi malacluŋŋa ma
sêgaboac su. 5 Ma êsêac, taŋ sêkô tônê naŋ, nêŋ ŋagêdô têtu kênac êsêagêc gebe
“Amagêc abe aŋgô-m asageŋ, tec agaboac doŋki ŋalatu tonaŋ su.” 6 Ma êsêagêc
sêsôm biŋ, taŋ Jesu kêsôm naŋ, gêdêŋ êsêac e sêwi siŋ. 7 Ma sêwê doŋki ŋalatu
tau gêdêŋ Jesu sêja e sêu nêŋ ŋakwê gêsac ma Jesu gêŋgôŋ ŋaô. 8 Ma lau taêsam
sêja nêŋ ŋakwê gêc intêna ma ŋagêdô sêja ka ŋalauŋ, taŋ sêsapu aŋga kôm 9 ma
êsêac, taŋ sêmuŋ to têdaguc naŋ, sêmôêc gebe “Osana, alanem eŋ naŋ gêmêŋ
gêjam Apômtau laŋô. 10 Alanem tameŋi Dawid nê gamêŋ kiŋŋa, taŋ mêŋkêsa
naŋ. Osana êsa aŋga lôlôc.”
11 Ma eŋ gêô lasê Jerusalem jakêsô lôm dabuŋ gêja ma kêsala gêŋ samob
gêmoa. Tageŋ oc gêja su, tec eŋ to êsêac 12 sêsa Betania sêja.

Jesu kêpuc boa jambô
(Mat 21:18-19)

12 Ŋabêbêc sêwi Betania siŋ ma mo gêjô eŋ. 13 Kêkô jaêcgeŋ ma gêlic jambô
tolauŋ teŋ kêkô, tec kêtu gasuc gêja gebe moae oc êtap jambô ŋanô teŋ sa. Gêja
e gêlic ŋanô teŋ atom, ŋalauŋ ŋaômageŋ, gebe jambô ŋanoc atom. 14 Tec kêsôm
gêdêŋ jambô tau gebe “Êtôm têmgeŋ lau teŋ oc sêniŋ ŋanô aŋga aômnêm teŋ
êtiam atomanô.” Ma ênê ŋacseŋomi sêŋô.

Jesu kêjanda lau aŋga lôm dabuŋ
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Joaŋ 2:13-22)

15 Êsêac jasêô lasê Jerusalem ma Jesu kêsô lôm dabuŋ gêja e kêjanda lau, taŋ
têtulu gêŋ sêmoa lôm dabuŋ ŋalêlôm naŋ, sêsa awê sêja ma kêtiŋ sêjam-mone-
gêjô-tauwaga nêŋ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêŋ lêpôŋ piŋpoŋ 16 ma gêjac jao
gebe ŋac teŋ êôc gêŋ teŋ êsêlêŋ êmoa lôm dabuŋ ŋalêlôm atom. 17 Go kêdôŋ

êsêac ma kêsôm gebe “Teto gêc gebe Anôtô kêsôm gebe ‘Aêŋoc andu sêsam gebe tenteŋlatu samob nêŋ andu mecŋa.’ Mago amac agôm kêtu kêjaŋgowaganêŋ gêsuŋ.”
18 Lau dabuŋsêga to biŋsutau sêŋô ma dêdib sebe sensen eŋ su, gebe têtêc eŋ gebe lau samob têtakê kêtu ênê mêtêŋa.
19 Oc gêja su, tec Jesu to nê ŋacseŋomi sêc sêsa aŋga malac tonaŋ sêja.

Jesu gêwa jambô, taŋ kêtu masê naŋ, ŋabiŋ sa (Mat 21:20-22)

20 Ŋageleŋ ac sêsêlêŋ e sêsa gamêŋ, taŋ jambô kêkô naŋ, ma sêlic jambô tau kêtu masê e jakêsêp ŋawakac tau gêja. 21 Ma Petere taê gêjam biŋ tau, tec kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôlic jambô, taŋ kôpuc boa naŋ, tec kêtu masê su.”
22 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe 23 Amac embe akêŋ êwiŋ Anôtô ma asôm êndêŋ lôc tônê gebe Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna, ma embe asôm totêmtac lulu atom, akêŋ êwiŋ gebe biŋ oc ŋanô êsa, naŋ oc êtu tôŋ. 24 Amboac tonaŋ aê jasôm êndêŋ amac gebe Gêŋ samob, taŋ ateŋ kêsêp mec ŋalêlôm naŋ, embe akêŋ êwiŋ gebe akôc ŋanô, oc akôc.
25 Embe naateŋ nêm mec akô ma nêm biŋ teŋ êndêŋ ŋac teŋ ênêc, naŋ asuc ôkwi acgom, gebe Tamemi, taŋ gêmoa undambê naŋ, êsuc amacnêm keso ôkwi amboac tonaŋgeŋ. [26 Mago amac embe asuc biŋ ôkwi atom, go Tamemi, taŋ gêmoa undambê naŋ, oc êsuc amacnêm keso ôkwi atom amboac tonaŋgeŋ.]”

Judawaga têtu kênac Jesunê ŋaclai ŋam (Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Ac sêmu sêsa Jerusalem kêtiam ma Jesu jakêsêlêŋ gêmoa lôm dabuŋ ŋalêlôm, go lau dabuŋsêga to biŋsutau ma laumata dêdêŋ eŋ sêja 28 ma têtu kênac eŋ gebe “Aôm gôgôm gêŋ tonaŋ gôjam ŋaclai ondoc laŋô. Ma asa kêkêŋ ŋaclai tonec gêdêŋ aôm, tec gôgôm gêŋ amboac tonaŋ.” 29 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê gabe jatu kênac biŋ teŋ êndêŋ amac. Ajô aêŋoc kênac acgom, go jasam ŋatau, taŋ gêjam aê sa ma gagôm gêŋ tau naŋ, êndêŋ amac. 30 Joaŋnê saŋgu nec aŋga Anôtônê me aŋga ŋamalacnêŋ. Ajô ŋoc kênac tonaŋmaŋ.” 31 Ma êsêac taêŋ gêjam gêc tauŋgeŋ gebe “Embe tasôm gebe aŋga Anôtônê, eŋ oc êsôm gebe Ma amboac ondoc tec akêŋ gêwiŋ eŋ atom. 32 Ma embe tasôm gebe Aŋga ŋamalacnêŋ, tec tatêc lau gebe samob sêlic Joaŋ gebe eŋ propete teŋ.”
33 Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tonaŋ aê jasôm ŋaclai, taŋ gêjam aê sa ma gagôm gêŋ tau naŋ, êndêŋ amac atom amboac tonaŋ.” *

12

Biŋgôliŋ kêpi kôm wainŋa to ŋagejobwaga (Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Jesu gêôc awa sa ma gêjam kêtu biŋgôliŋ gêdêŋ êsêac gebe “Ŋac teŋ kêsê wain kôm teŋ ma gêsô tuŋ e kêsô tau, go kêsap sêpip wain ŋamala ma kêkwê andu ŋaatêkwa baliŋ teŋ kêtu sejop kôm tauŋa, go kêmasaŋ biŋ gêdêŋ lau sênam kôm êpiŋa ma eŋ tau gêja gamêŋbôm teŋ. 2 Gêdêŋ ŋanoc eŋ kêsakiŋ sakiŋwaga teŋ gêdêŋ kômwaga gêja gebe êkôc kôm wainŋa ŋanô aŋga kômwaganêŋ. 3 Êsêac sêkôc ŋac tau tôŋ ma si eŋ e sêsakiŋ eŋ lêma sawageŋ gêmu gêja. 4 Go ŋatau kêsakiŋ sakiŋwaga teŋ gêdêŋ êsêac gêmu gêja kêtiam, naŋ têtuc eŋ kêsêp môkêapac to sêpêlê eŋ. 5 Ma kêsakiŋ teŋ gêja kêtiam, naŋ sêjac eŋ êndu. Ma lau ŋagêdô taêsam sêwiŋ, naŋ si êsêacnêŋ ŋagêdô ma sêjac ŋagêdô êndu. 6 Ŋac tageŋ gêmoa, ênê latu, taŋ têtac gêwiŋ eŋ ŋanô. Kêtu ŋamu kêsakiŋ eŋ gêdêŋ êsêac gêja

* **11:33:** Lambiŋ

ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aêŋoc latuc sa.’ 7 Gêja e kômwaga tonaŋ ŋai sêsôm
gêdêŋ tauŋ gebe ‘Ŋacgêwê-kaiŋ-gêŋlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eŋ êndu,
gebe gêŋlênsêm êtu aêacnêŋ.’ 8 Go sêkôc eŋ tôŋ e sêjac eŋ êndu ma sêbaliŋ ênê
ŋawêlêlaŋ aŋga kôm wainŋa kêsa gêja.
9 “Kôm wainŋa ŋatau oc êŋgôm amboac ondoc. Eŋ oc êmêŋ ma ensеŋ
kômwaga su ma êkêŋ kôm wainŋa êndêŋ lau teŋ. 10 Biŋ tonec amac asam me
masi gebe
‘Poc taŋ sêkwêwaga sêbaliŋ siŋ naŋ,
tec kêtu poc ŋakêclêsuŋa.
11 Gêŋ tonaŋ Apômtau gêgôm, tec mateŋanô talic amboac gêŋsêga teŋ.’ ”
12 Êsêac seŋ anô-anô sebe sêkôc Jesu tôŋ, mago têtêc lau gebe sêjala biŋgôliŋ
tau ŋam jakêsêp êsêac tauŋ, tec sêwi eŋ siŋ ma sêc sêja.

Biŋ takisŋa
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Ma êsêac sêskiŋ Parisai to Herodonê lau ŋagêdô dêdêŋ Jesu sêja sebe sêwa
lip eŋ ŋa tau nê biŋ. 14 Tec sêmêŋ ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic
aôm ŋac biŋŋanôŋa, ma gôê go lau teŋ atom gebe aôm kôpuc opeŋ lau teŋ atom,
mago kôdôŋ Anôtônê intêna ŋa biŋŋanôgeŋ. Embe takêŋ takis êndêŋ kaisara,
oc eso aêacnêŋ biŋsu me masi. Takêŋ me takêŋ atom.” 15 Mago Jesu kêjala
êsêacnêŋ dansaŋ, tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac ondoc tec abe atim aê.
Akêŋ denari teŋ êndêŋ aê jalic acgom.” 16 Tec sêkôc teŋ sêja. Ma eŋ kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Asa nê ŋakatu to ŋatalô tonec.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Kaisaranê.” 17 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akêŋ kaisaranê gêŋ
êndêŋ kaisara ma Anôtônê gêŋ êndêŋ Anôtô.” Tec êsêac sê taêŋ eŋ.

Ŋacmêtê sêndi sa ŋabin
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Go Sadukai, taŋ sêsôm sebe ŋacmatê oc sêndi sa atom naŋ, dêdêŋ Jesu
sêja ma têtu kênac eŋ gebe 19 “Mêtêmôkê, Mose keto ŋagôliŋ tonec gêdêŋ aêac
gebe ‘Ŋac teŋ têwa embe nê ŋapalê masi ma êmac êndu ma nê awêtuc êŋgôŋ,
naŋ lasi ênam ênê awêtuc ma êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ 20 Amboac tonaŋ
lasitêwai 7 sêmoa, ŋacsêga gêjam awê teŋ. Eŋ kêka ŋapalê lasê atom ma gêmac
êndu. 21 Go lasi, taŋ kêsi eŋ naŋ, gêjam awêtuc tau. Eŋ kêka ŋapalê lasê atom
ma gêmac êndu. Ma ŋac ŋawaluŋ teŋ amboac tonaŋgeŋ. 22 Êsêac 7 nêŋ gôlôac
masi. Samob sêmac êndu, go awêtuc gêmac êndu kêdaguc. 23 Êndêŋ noc ŋacmatê
sêndi saŋa eŋ oc êtu êsêacnêŋ asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam eŋ kêtu nêŋ awê
sugac.” 24 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac ondoc ajala biŋ, taŋ teto
gêc naŋ, to Anôtônê ŋaclai atom, tec taêm gêjam biŋ keso nec. 25 Êndêŋ taŋ
sêndi sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ, ŋacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam ŋac
atom, samob têtôm aŋela, taŋ sêmoa undambê naŋ. 26 Biŋ kêpi ŋacmatê sêndi
saŋa gêc Mosenê buku gêwiŋ. Amac asam miŋ kêpi ja kêsa gamêŋdani naŋ me
masi. Gêdêŋ tonaŋ Anôtô kêsôm gêdêŋ Mose gebe ‘Abrahamnê Anôtô agêc
Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ 27 Biŋ tonec ŋam gebe Anôtô kêtu lau
mateŋ jali nêŋ Anôtô, kêtu ŋacmatênêŋ Anôtô atom. Amac taêm gêjam biŋ keso
samucgeŋ.”

Biŋsu ŋalô, taŋ kêlêlêc ŋagêdô su naŋ
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Ma biŋsutaunêŋ teŋ mêŋgêô lasê e gêŋô êsêac sêpa tauŋ ma gêlic gebe Jesu
gêjô Sadukai aweŋ jagêdêŋgeŋ, tec kêtu kênac eŋ gebe “Biŋsu ŋajatu ondoc
ŋanô kêlêlêc ŋagêdô samob su.” 29 Jesu gêjô eŋ awa gebe “Biŋsu ŋamataŋa

tonec gebe ‘O lsrael, ôkêŋ taŋam gebe Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, eŋ Apômtau tageŋ. 30 Têmtac êwiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc to nêm ŋaclai samuc êwiŋ eŋgeŋ.’ 31 Ma kêtu luagêcŋa gebe ‘Têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm.’ Biŋsu ŋajatu kêlêlêc tonaŋ su teŋ gêc atom.” 32 Go biŋsutau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, biŋŋanô, aôm kôsôm jagêdêŋ gebe Anôtô eŋ tageŋ, teŋ gêmoa atom, eŋ taugeŋ. 33 Ma biŋ têntac êwiŋ eŋ tonêŋ ŋalêlôm samuc ma nêŋ kauc samuc to nêŋ ŋaclai samuc êwiŋ eŋgeŋ, to biŋ têntac êwiŋ lau mêŋbaŋ aêac amboac têntac gêwiŋ tauŋŋa, naŋ kêlêlêc daja to da ŋagêdô samob su.” 34 Jesu gêlic eŋ kêsôm biŋ tokauc amboac tonaŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gômoa jaêc Anôtônê gamêŋŋa atom.” Ma lau samob têtêc tauŋ e têtu kênac biŋ teŋ gêdêŋ eŋ kêtiam atom.

Kilisi asa nê latu eŋ
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Go Jesu kêdôŋ mêtê gêmoa lôm dabuŋ ma kêsôm gebe “Amboac ondoc tec biŋsutau sêsôm sebe Kilisi eŋ Dawidnê latu. 36 Dawid tau Ŋalau Dabuŋ gêôc eŋ awa sa ma kêsôm gebe

‘Apômtau kêsôm gêdêŋ aêŋoc Apômtau gebe
Ôŋgôŋ aêŋoc anôŋa
e jakêŋ aômnêm ŋacjo sênêc amkaiŋ ŋalabu acgom.’

37 Dawid tau kêsam eŋ gebe ‘Apômtau,’ mapo amboac ondoc tec Kilisi kêtu ênê latu.”

Ma lau toŋ kapôêŋ sêkêŋ taŋeŋ eŋ sêjac ŋawaegeŋ.

Lau sejop tauŋ êndêŋ biŋsutauneŋ mêtê geo
(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

38 Ma Jesu kêdôŋ mêtê gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe “Ajop taôm êndêŋ biŋsutau, naŋ sebe sêsêlêŋ toŋakwê baliŋgeŋ ma sebe lau aweŋ ênac êsêac aŋga malacluŋ 39 to sebe sênac tauŋ mata-mata gebe sêŋgôŋ ŋamatageŋ aŋga lôm to gamêŋ sêniŋ gêŋŋa. 40 Êsêac tonaŋ sêjaŋgo awêtucnêŋ andu su ma sêsabaŋ ŋa mec baliŋ auc. Ŋagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

Awêtucnê da
(Luk 21:1-4)

41 Jesu gêŋgôŋ kêkanôŋ kanom ma mata gê lau, taŋ sêkêŋ awa kêsêp kanom naŋ. Ma gêlic lau tolêlôm sêkêŋ awa taêsam 42 e gêlic awêtuc ŋalêlôm sawa teŋ gêmêŋ kêkêŋ mone sauŋ luagêc kêsêp kêtôm toea tageŋ. 43 Go Jesu gêmôêc nê ŋacseŋomi dêdêŋ eŋ mêŋkêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Awêtuc ŋalêlôm sawa tônê kêkêŋ gêŋ kêsêp kanom kêlêlêc êsêac samob su, 44 gebe lau tau samob sêkôc aŋga nêŋ gêŋ kêlêsuc êsêacŋa mêŋsêkêŋ kêsêp gêja, mago eŋ kêpô lêna ŋanô, mago kêkêŋ nê gêŋ tonê mo samobgeŋ kêsêp gêja.”

13

Jesu geoc senseŋ lôm dabuŋ su ŋabiŋ lasê
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

1 Ma eŋ kêsa aŋga lôm dabuŋ gêmêŋ ma nê ŋacseŋominêŋ teŋ jakêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmômkê, ôlic poc to andu nê acgom, têtac kêsa laŋgwageŋ.” 2 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gôlic andu kapôêŋ tônê me. Poc teŋ oc êŋgôŋ poc teŋ ŋaô aŋga tonec atom, têta samob saliŋ-saliŋgeŋ.”

Gêŋwapac ênac m tau
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

3 Jesu jagêŋgôŋ Lôckatêkwi kêkanôŋ lôm dabuŋ acgom, go Petere agêc Jakobo
ma Joaŋ agêc Andrea têtu kênac eŋ sêmoa tauŋŋa gebe 4 "Ôsôm êndêŋ aêac
acgom, êndêŋ ondoc biŋ tonaŋ mêŋêsa ma asageŋ oc êtu gêŋ tonaŋ ŋai ŋanô
êsaŋa ŋabelo."
5 Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Alic taôm gebe lau sênam
amac ôkwi atom. 6 Lau gwalêkiŋ oc sênam aê laŋôc sêmêŋ ma sêsam tauŋ gebe
'Aê Kilisi,' ma sênam lau taêsam ôkwi. 7 Ma êndêŋ aŋô siŋ ŋawae to siŋ ŋaboŋa,
naŋ atakê atom. Gêŋ samob tonaŋ mêŋêsa, mago noc ŋatêku êsuŋa atom tageŋ.
8 Laum teŋ sêndi sebe sênac siŋ êndêŋ laum teŋ ma gamêŋ teŋ êndêŋ gamêŋ teŋ.
Ôjô ênam-ênam êtôm gamêŋgeŋ ma tôbôm oc êsa. Gêŋ samob tonaŋ ŋai gêjac m
gêŋ ŋandaŋ ŋanô tau.
9 "Amboac tonaŋ amac ajop taôm ŋapep gebe êsêac oc sêkêŋ amac andêŋ lau-
sêmêtôc-biŋwaga ana to si amac aŋga lôm ma akô gôliŋwaga to kiŋ laŋôŋnêmŋa
êtu aêŋa, gebe awa biŋ sa ŋaŋêŋgeŋ êndêŋ êsêac. 10 Ma sênam mêtê êpi ŋawae
ŋajam êndêŋ lau samuc samob sêŋô êmuŋ acgom. 11 Êndêŋ taŋ sêwê to sêkôc
amac ana naŋ, apô sim taôm êtu biŋ asômŋa êmuŋ atom. Asôm biŋ tê Anôtô
oc êkêŋ êndêŋ amac êndêŋ noc tônê nêgeŋ, gebe amac taôm asôm biŋ atom,
Ŋalau Dabuŋ tau. 12 Têwa êkêŋ lasi êndêŋ siŋ ma tama êkêŋ latu, ma ŋapalêo to
ŋac sêli tauŋ sa êndêŋ teneŋi to tameŋi ma sênsuŋ êsêac e siŋ enseŋ êsêac su.
13 Ma lau samob têntac endec amac êtu ŋoc ŋaêŋa. Mago ŋac, taŋ êôc gêŋwapac
totêtac êpa sugeŋ e ŋatêku êsu naŋ, Anôtô ênam eŋ kêsi.

Gêŋwapac ŋanô tau
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 "Êndêŋ taŋ alic gêŋ alô-alôb êkô gamêŋ, taŋ gêjac eŋ ŋawae atom naŋ, (lau
taŋ sêsam biŋ tonec naŋ, nêŋ kauc êsamaŋ) êsêae taŋ sêŋgôŋ Judaia naŋ, sêc sêpi
lôc sêna. 15 Teŋ embe êŋgôŋ salôm ŋaô, naŋ êsêp naêsô gebe êkôc gêŋ su aŋga nê
andu atom. 16 Ma teŋ embe êmoa kôm, naŋ êmu naêkôc nê ŋakwê atom. 17 Ojae
lauo, taŋ sêmoa teŋ to êsêac, taŋ sêkêŋ su ŋapalê sêmoa naŋmêŋ, êndêŋ bêc ônê.
18 Amboac tonaŋ ateŋ mec gebe êtap amac sa êndêŋ komô atom, 19 gebe êndêŋ
bêc ônê gêŋwapac êsa êtôm kêsa gêdêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom e
mêŋgêdêŋ galoc atom, ma êtu ŋamu oc êsa amboac tonaŋ êtiam atomanô. 20 Ma
Apômtau embe ênac bêc tonaŋ êŋgic atom, oc lau teŋ sêŋgôŋ mateŋ jali atom.
Mago kêtu lau gêdêŋ, taŋ kêjaliŋ êsêac sa naŋŋa, tec gêjac bêc tonaŋ gêŋgic.
21 "Ma êndêŋ tônê ŋac teŋ embe êsôm êndêŋ amac gebe 'Alic acgom, Kilisi
gêmoa tonec,' me 'Alic acgom, gêmoa ônê,' naŋ akêŋ êwiŋ atom. 22 Kilisi dansaŋ
to propete dansaŋ oc mêŋsêsa ma sêŋgôm gêŋtalô kapôêŋ to gêŋsêga. Embe sê
gôm êtôm, oc sêwê lau Anôtô kêjaliŋ êsêac saŋa ôkwi amboac tonaŋ. 23 Amboac
tonaŋ ajop taôm, gebe biŋ samob tec kakêŋ puc amac kwanaŋgeŋ.

Ŋamalacnê Latu êmu êmêŋ
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 "Gêŋwapac ŋabêc tonaŋ êmbacnê, go oc ênam kanuc ma ajôŋ êŋgamiŋ ŋawê
25 ma utitalata êpôp-êpôp aŋga undambê ma gêŋ ŋaclai undambêŋa kôtêŋ-
kôtêŋgeŋ. 26 Ma êndêŋ tonaŋ oc sêlic Ŋamalacnê Latu toŋaclai kapôêŋ ma
toŋawasi êŋgôŋ tao ŋalêlôm êmêŋ. 27 Go eŋ êsakiŋ aŋela ma sênac lau, naŋ kêjaliŋ
êsêac saŋa naŋ, sa aŋga mu aclê ŋam, aŋga nom ŋamadiŋ e êndêŋ undambê
ŋamadiŋ.

Kaleloŋ êkêŋ puc aêac
(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 “Kalelon êtu binŋgôlin êwa nêm kauc sa. Êndêŋ taŋ ŋalaka êliŋ têkwi
to ŋamatadêbu êjac sa naŋ, ajala gebe ockêsa kêdabiŋ. 29 Ma amac amboac
tonaŋgeŋ. Êndêŋ tê alic gêŋ samob tonaŋ ŋai mêŋêsa nê, ajala gebe ŋac tau
mêŋkêdabiŋ katam. 30 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gôlôac tonec oc
sênaŋa atom e gêŋ tonaŋ ŋai samob ŋanô êsa acgom. 31 Undambê to nom oc
ênaŋa, mago aêŋoc biŋ oc ênaŋa atomanô.

Ŋac teŋ kêjala bêc to ockatu atom
(Mat 24:36-44)

32 “Bêc tonaŋ to ŋaockatu ŋac teŋ kêjala atom. Aŋela undambêŋa sêjam kauc
ma Latu gêjam kauc amboac tonaŋ, Tama taugeŋ. 33 Alic taôm ma anam
jaligeŋ gebe amac ajam kauc ŋanoc. 34 Tanam dôŋ êpi ŋamalac, taŋ gebe êna
gamêŋ teŋ naŋ, ma gêwi nê andu siŋ. Eŋ kêkêŋ nê sakiŋwaga gebe sênam eŋ
laŋô ma sênam nêŋ kôm êndêŋ-êndêŋgeŋ. Ma gêjac biŋsu ŋac gejob sacgêdôŋa
gebe ênam jaligeŋ. 35 Amboac tonaŋ anam jali, gebe ŋanoc, taŋ andu ŋatau êmu
êmêŋŋa naŋ, amac ajam kauc, oc êndêŋ êtula, me êmbêcauc êna lu, me êndêŋ
talec êtaŋ, me bêbêcgeŋ. 36 Embe êmêŋ sep tageŋ, naŋ êtap amac sa amboac
aêc bêc atom. 37 Biŋ taŋ kasôm gêdêŋ amac naŋ, kasôm gêdêŋ samob gebe
Anam jali.”

14

Sêkic Jesunê biŋ
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Joaŋ 11:45-53)

1 Om Pasa to Polom Ŋalucŋa ŋabêc luagêcgeŋ gêc ma lau dabuŋsêga to
biŋsutau sêsôm intêna sebe sêkôc Jesu tôŋ kelecgeŋ ma sênac eŋ ênduŋa. 2 Ma
sêsôm gebe “Daŋgôm êndêŋ om atom, moae tali launêŋ ŋalêlôm sa.”

Awê teŋ geŋ oso Jesu aŋga Betania
(Mat 26:6-13; Joaŋ 12:1-8)

3 Jesu geŋ gêŋ gêŋgôŋ ŋac tokamocbôm Simon nê andu aŋga Betania tec awê
teŋ gêmêŋ kêkôc ŋop kwalam-kwalam togêŋmalu ŋajamanô, taŋ ŋaôli kapôêŋ
kêlêlêc naŋ, mêŋkêtuc ŋop tau popoc ma kêkêc kêpi Jesu môkêapac. 4 Lau
ŋagêdô sêmoa, taŋ têtu môsi ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Amboac ondoc sêjaiŋ
gêŋmalu tonaŋ. 5 Sêkêŋ gêŋmalu tau êndêŋ lau sênam ôlimaŋ ma sêkôc êlêlêc
denari 300 su ma sêkêŋ êndêŋ lau ŋalêlôm sawa acgom.” Ma êsêac sêsac awê
tau. 6 Tec Jesu kêsôm gebe “Andec eŋmaŋ, amboac ondoc agôm ênê ŋalêlôm
ŋawapac kêsa. Eŋ kêmoasiŋ aê ŋanôgoc. 7 Lau ŋalêlôm sawa oc sêŋgôŋ sêwiŋ
amac ŋapaŋ. Embe têmtac êwiŋ, oc atôm gebe amoasiŋ êsêac. Mago aê oc
jaŋgôŋ jawiŋ amac ŋapaŋ atom. 8 Gêŋ taŋ eŋ kêtôm gebe êŋgômŋa naŋ, tec
gêgômgac. Eŋ geŋ oso aê ôlic kwanaŋgeŋ kêtu sênsuŋ aêŋa. 9 Biŋŋanô, aê jasôm
êndêŋ amac gebe Aŋga nom samucgeŋ ŋagamêŋ embe sênam mêtê êpi ŋawae
ŋajam, oc sênac miŋ gêŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ êwiŋ, gebe taêŋ ênam eŋ.”

Juda Isariot gêlôc gebe eoc Jesu lasê
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Go êsêac lau 12 nêŋ teŋ, Juda lsariot, gêdêŋ lau dabuŋsêga gêja gebe eoc
Jesu lasê. 11 Êsêac sêŋô e têntac ŋajam kêsa ma sêjac mata gebe sêkêŋ mone
êndêŋ eŋ. Tec eŋ gêdib gebe êtap ŋasawa ŋajam teŋ sa gebe eoc eŋ lasêŋa.

Jesu geŋ Pasa gêwiŋ nê ŋacseŋomi
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joaŋ 13:21-30)

12 Gêdêŋ Om Polom Ŋalucŋa ŋabêc ŋamataŋa, taŋ sêbuc-sêbuc domba Pasaŋa
naŋ, ênê ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Aôm gobe aêac naamansaŋ gamêŋ

ôniŋ Pasa ômoaŋa ênêc ondoc.” 13 Tec Jesu kêkêŋ nê ŋacseŋomi luagêc ma
kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Agêc ana malac, oc andac ŋac teŋ gegeŋ ku buŋa,
naŋ andaŋguc eŋ 14 e naaô lasê andu, taŋ eŋ oc êsô êna naŋ, ma asôm êndêŋ
andu ŋatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtu kênac aôm gebe Ŋoc balêm, taŋ janiŋ Pasa
jawiŋ ŋoc ŋacseŋomi naŋ, gêc ondoc.’ 15 Ma eŋ oc êtôc balêm ŋalêlôm kapôêŋ
teŋ êndêŋ amagêc, taŋ gêc ŋadeŋ ŋaôŋa ma sêpô adêŋ kwanaŋgeŋ naŋ. Tec
amansaŋ aêacnêŋ gêŋ amoa balêm tonaŋ.” 16 Ŋacseŋomagêc sêsa jasêô lasê
malac ma têtap sa kêtôm eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc, go sêmasaŋ Pasa.

17 Kêtula acgom, go Jesu tonê lau 12 sêwiŋ tauŋ sêja. 18 Seŋ gêŋ sêŋgôŋ ma
Jesu kêsôm gebe “BiŋŋanÔ, aê jasôm êndêŋ amac gebe Amacnêm ŋac teŋ, tec
geŋ gê gêwiŋ aê gêmoa nec, oc eoc aê lasê.” 19 Êsêac sêŋô e nêŋ ŋalêlôm ŋawapac
kêsa ma sêkêŋ tauŋ tageŋ-tageŋ jatêtu kênac eŋ gebe “Oc aê me.” 20 Ma Jesu
gêjô êsêac aweŋ gebe “Amac 12 nêm teŋ, taŋ kêsac gêŋ tôŋ kêsêp laclu gêwiŋ
aê. 21 Ŋamalacnê Latu tau oc êsa nê lêŋ êtôm teto gêc. Tageŋ ojae ŋac tauma,
naŋ eoc Ŋamalacnê Latu lasê naŋ, têna êkôc eŋ atommaŋ.”

Apômtaunê moasiŋ dabuŋ
(Mat 26:26-30; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

22 Seŋ sêmoa, go Jesu kêkôc polom mêŋgêjam daŋge su ma kêpô kêkôc jakêkêŋ
gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe “Akôc êwac, aêŋoc ôlic tonec.” 23 Go kêkôc laclu
mêŋgêjam daŋge su ma kêkêŋ gêdêŋ êsêac ma ac samob sênôm kêsêp tonaŋ.
24 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc dec jamoatiŋ poacŋa tau tonec, taŋ
kêkêc siŋ kêtu taêsamŋa. 25 BiŋŋanÔ, aê jasôm êndêŋ amac gebe oc janôm waiŋ
ŋanô êtiam atom, e êndêŋ bêc ônê, go janôm wakuc aŋga AnôtônÊ gamêŋ.”
26 Sêsôm wê moasiŋŋa su acgom, go sêpi LôckatêkwiSêja.

Jesu kêkêŋ puc Petere
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Joaŋ 13:36-38)

27 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac samob oc awi aê siŋ gebe teto
gêc gebe ‘Aê janac ŋacgejob ma domba sêc êliŋ-êliŋ.’ 28 Mago embe jandi sa
su, oc jamuŋ amac jana Galilaia.” 29 Ma Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Samob
embe sêwi aôm siŋ, mago aê taucgeŋ oc masi.” 30 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“BiŋŋanÔ, aê jasôm êndêŋ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtaŋ êtu dim luagêc
atomgeŋ, ma aôm oc ônsa aê auc êtu dim têlêac.” 31 Ma Petere gêôc lêŋ tau gêc-
gêcgeŋ gebe “Sênac aê êndu jawiŋ aômmaŋ, aê gabe jansa aôm auc atomanô.”
Ma êsêac samob sêsôm amboac tonaŋgeŋ.

Jesu keteŋ mec gêmoa kôm Getsemane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Go ac sêô lasê gamêŋ teŋ, ŋaê Getsemane, ma eŋ kêsôm gêdêŋ nê
ŋacseŋomi gebe “Aŋgôŋ tonec, aê gabe jateŋ mec acgom.” 33 Ma kêkôc Petere
agêc Jakobo ma Joaŋ sêwiŋ eŋ. Eŋ kelendec ma katu kêlênim tau gêmoa, 34 ma
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ŋoc katuc ôluŋ-ôluŋgeŋ e gabe jamac. Amoa tonec ma
anam jali.” 35 Go kêsa ŋasawa gêŋgic sauŋgeŋ gêja e gêu tau gêc nom ma keteŋ
gebe embe êtôm, go têm wapacŋa êôc lêlêc eŋ. 36 Ma kêsôm gebe “O Tamoc,
aôm kôtôm gêŋ samob, ôkôc laclu tonec su aŋga aêmaŋ. Mago aêŋoc biŋ êtu
tôŋ atom, aômgeŋnêm biŋ êtu tôŋ.”

37 Go gêmu gêja e gêlic êsêac sêc bêc. Ma kêsôm gêdêŋ Petere gebe “Simon,
aôm gôêc bêc me. Aôm oc ônam jali ockatu ŋasawa tageŋ ôtôm atom me.
38 Aŋam jali to ateŋ mecmaŋ gebe lêtôm êtap amac sa atom. Ŋalau ôli palê,
mago ôlim tekwem gêbac.”

39 Go gêja kêtiam ma keteŋ mec kêsôm biŋ tonaŋgeŋ. 40 Ma gêmu gêja kêtiam
e gêlic êsêac sêc bêc gebe mateŋanô ŋawapac kêsa su ma sêjam kauc biŋ sêjô eŋ
awêŋa.
41 Go gêmu gêja kêtu dim têlêacŋa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Aêc bêc to
alêwaŋ taôm amoa me. Kêtômgac, ŋanoc tau kêdabiŋgac. Alicgac me, sêkêŋ
Ŋamalacnê Latu êsêp lau sec lemeŋ. 42 Andi sa ma tawac. Alic acgom, ŋac-
eoc-aê-lasêwaga mêŋkêdabiŋgac."

Sêkôc Jesu tôŋ
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Joaŋ 18:2-12)

43 Kêsôm biŋ gêmoa ma gacgeŋ êsêac 12 nêŋ teŋ, Juda, kêkôc lau pom teŋ sêôc
siŋ to olopoac aŋga lau dabuŋsêga to biŋsutau ma laumata nêŋ sêmêŋ. 44 Ŋac-
eoc-eŋ-lasêwaga kêkêŋ ŋabelo teŋ gêdêŋ êsêac gebe "Ŋac taŋ jalêsôp eŋ alianô
naŋ, ŋac tau tonaŋ. Akôc eŋ tôŋ ma ajop eŋ ŋapep ana."
45 Jagêô lasê e gacgeŋ gêdêŋ Jesu gêja ma kêsôm gebe "Mêtêmôkê," ma
kêlêsôp eŋ alianô. 46 Ma êsêac sêjac lemeŋ kêsêp eŋ ma sêkôc eŋ tôŋ. 47 Go êsêac,
taŋ sêkô sêwiŋ Jesu naŋ, nêŋ ŋac teŋ gêbuc nê siŋ sa ma gêjac dabuŋsêganê
sakiŋwaga e kêpa taŋalauŋ su. 48 Ma Jesu awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe "Amac
amêŋ abe akôc aê tôŋ, mago agôm amboac adêŋ kêjaŋgowaga teŋ, tec aôc siŋ
to olopoac gêwiŋ. 49 Kêtôm bêcgeŋ gajam mêtê gamoa lôm dabuŋ gawiŋ amac
ma akôc aê tôŋ atom, mago galoc agôm gebe biŋ, taŋ teto gêc naŋ, êtu tôŋ."
50 Ma ŋacseŋomi s, êwi eŋ siŋ ma sêc sêja.
51 Ma ŋapalê teŋ kêdaguc eŋ gêja. Eŋ gi tau auc ŋa obogeŋ. Ma êsêac sebe
sêkôc eŋ tôŋ. 52 Tec kêpô obo siŋ gêcŋa ma gêc ôli ŋaômageŋ gêja.

Dabuŋwaga to laumata sêgôm Jesunê biŋ
(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joaŋ 18:13-14, 19-24)

53 Êsêac sêkôc Jesu dêdêŋ ŋac dabuŋsêga sêja, ma lau dabuŋsêga to laumata
ma biŋsutau samob sêkac tauŋ sa. 54 Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc êŋ
e jakêsô dabuŋsêganê andu ŋamalac-luŋ gêja jagêŋgôŋ gêwiŋ sakiŋwaga ma
kêsêlu ja. 55 Lau dabuŋsêga to laumata samob, taŋ sêkac sa sêmoa naŋ, sêsôm
biŋ sebe sêŋgôliŋ êpi Jesu gebe senac eŋ ênduŋa. Mago têtap teŋ sa atom. 56 Lau
taêsam sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ, mago nêŋ biŋ keso tau samob. 57 Go lau ŋagêdô dêdi
sa ma sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ gebe 58 "Aêac aŋô gebe eŋ kêsôm gebe Lôm dabuŋ,
taŋ sêkwê ŋa lemeŋ naŋ, aê oc janseŋ su ma jakwê teŋ êtiam atôm bêc têlêac,
jaŋgôm ŋa lemoc atom." 59 Sêsôm sêjac ŋawaegeŋ, mago nêŋ biŋ keso tau ŋapaŋ.
60 Ma dabuŋsêga gêdi jakêkô êsêac ŋaluŋ ma kêtu kênac Jesu gebe "Aôm gobe
ôjô biŋ atom me. Biŋ amboac ondoc sêgôliŋ kêpi aôm." 61 Mago Jesu gêjam tau
tôŋgeŋ, gêjô êsêacnêŋ biŋ teŋ atom. Ma dabuŋsêga kêtu kênac eŋ kêtiam gebe
"Aôm Kilisi, ŋac taŋ alanem eŋ naŋ, Latu aôm me." 62 Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe
"Aec, aê tau tonec. Ma amac oc alic Ŋamalacnê Latu êŋgôŋ ŋaniniŋ Ŋatau nê
anôŋa ma êwiŋ tao undambêŋa êmêŋ." 63 Ma dabuŋsêga kêkac nê ŋakwê gêŋgic
ma kêsôm gebe "Tapô lêna lau sêsôm biŋ lasêŋa ŋagêdô êtu asageŋŋa. 64 Biŋ
alôb-alôb tau tec aŋôgac. Ma abe amboac ondoc." Tec êsêac samob sêsôm kêtu
toŋ gebe "Eŋ ŋac tobiŋ tec êmac êndugeŋ."
65 Lau ŋagêdô sêkasôp kêpi eŋ ma sêkwa eŋ laŋôanô auc, go sêmêgôm lemeŋ
ma têtuc eŋ ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Oc lasêmaŋ, asa kêtuc aôm." Ma
sakiŋwaga sêkôc eŋ su to têtap eŋgeŋ.

Petere gêsa Jesu auc
(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Joaŋ 18:17, 25-27)

66 Ma Petere gêmoa bêbê gêmoa malacluŋ ma dabuŋsêganê sakiŋwagao teŋ
gêmêŋ. 67 Eŋ gêlic Petere kêsêlu ja, ma mata gê eŋ e kêsôm gebe "Aôm tec gôwiŋ
Jesu Nasaretŋa amboac tonaŋ." 68 Mago eŋ kêpa tau gebe "Aê kajala ma ŋoc
kauc kêsa kêpi biŋ, taŋ aôm kôsôm naŋ atom." Go eŋ kêsa sacgêdô gêja ma talec
kêtaŋ. 69 Sakiŋwagao tau gêlic eŋ ma kêsôm kêtiam gêdêŋ lau, taŋ sêkô-sêkô naŋ,
gebe "Êsêacnêŋ ŋac teŋ tônê." 70 Ma eŋ kêpa tau kêtiam. Sauŋgeŋ acgom, go lau,
taŋ sêkô-sêkô naŋ, sêsôm gêdêŋ Petere kêtiam gebe "Biŋŋanôgoc, êsêacnêŋ ŋac
teŋ aôm gebe aôm ŋac Galilaiaŋa teŋ." 71 Mago eŋ gêôc awa sa kêpuc boa tau
ma kêtôc lêma gebe "Aê kajala ŋac, taŋ amac asôm ênê biŋ naŋ atom." 72 Kêsôm
biŋ tonaŋ gêmoa e gacgeŋ talec kêtaŋ kêtu dim luagêcŋa. Tec Petere taê gêjam
biŋ, taŋ Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ, gebe "Talec oc êtaŋ êtu dim luagêc atomgeŋ
ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac." Taê gêjam birl tonaŋ ma kêtaŋ ŋanô.

15

Jesu kêkô Pilata laŋônêm
(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Joaŋ 18:28-38)

1 Bêbêc kanucgeŋ lau dabuŋsêga to laumata ma biŋsutau to lau ŋanô samob
sêkac sa jasêsôm biŋ kêtu tôŋ, go sêsô Jesu tôŋ ma sêkêŋ eŋ gêdêŋ Pilata gêja.
2 Ma Pilata kêtu kênac eŋ gebe "Judanêŋ kiŋ aôm me masi." Tec Jesu gêjô eŋ
awa gebe "Kôsômgac." 3 Ma lau dabuŋsêga sêgôliŋ biŋ taêsam kêpi eŋ. 4 Tec
Pilata kêtu kênac eŋ kêtiam gebe "Aômnêm biŋ ôjô êsêac aweŋŋa gêc atom me.
Ôlic acgom, êsêac sêgôliŋ biŋ gwalêkiŋ kêpi aômgoc." 5 Mago Jesu gêjô biŋ teŋ
kêtiam atom, tec Pilata gê taê eŋ.

Sêsôm kêtu tôŋ gebe Jesu êmac endu
(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Joaŋ 18:39–19:16)

6 Kêtôm omsêgageŋ Pilata kêgaboac ŋac kapoacwalôŋa teŋ su gêdêŋ êsêac
kêtôm teteŋ. 7 Ma ŋac teŋ, ŋaê Baraba, gêŋgôŋ kapoacwalô gêwiŋ sêli-
lausawaga, taŋ sêjac ŋac teŋ êndu gêdêŋ taŋ sêli tauŋ sa naŋ. 8 Tec lau sêpi sêja ma
teteŋ Pilata gebe êŋgôm êndêŋ êsêac amboac gêgôm-gêgôm gêmoa. 9 Ma Pilata
gêjô êsêac aweŋ gebe "Amac abe aê jaŋgamboac Judanêŋ kiŋ su êndêŋ amac me
masi." 10 Gebe eŋ kêjalagac gebe lau dabuŋsêga sêkêŋ Jesu gêdêŋ eŋ kêtu têntac
secŋa. 11 Ma lau dabuŋsêga sêli lau sa gebe teteŋ Pilata êŋgamboac Baraba su
êndêŋ êsêac. 12 Tec Pilata kêtu kênac êsêac kêtiam gebe "Ma eŋ, taŋ asam eŋ
gebe Judanêŋ kiŋ naŋ, jaŋgôm eŋ amboac ondoc." 13 Ma êsêac sêmôêc kêtiam
gebe "Ônac eŋ êpi kakesotau." 14 Ma Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Eŋ gêgôm
sec ondoc." Mago êsêac sêmôêc sêôc aucgeŋ gebe "Ônac eŋ êpi kakesotau."
15 Pilata gebe ênac malô lau têntac, tec kêgaboac Baraba su gêdêŋ êsêac ma
kêsôm si Jesu ma kêkêŋ eŋ gêja gebe sênac eŋ êpi kakesotau.

Siŋwaga sêsu Jesu susu
(Mat 27:27-31; Joaŋ 19:2-3)

16 Siŋwaga sêwê Jesu sêja gôliŋ-waganê andu ma sêkalem siŋwaga samucgeŋ
sa. 17 Go sêkêŋ eŋ kêsô ŋakwê asôsamuc teŋ ma sêmoê okêm kêtu sunsuŋ
jasêkêŋ eŋ kêkuc. 18 Ma aweŋ gêjac eŋ to sê moalêc eŋ gebe "Judanêŋ kiŋ,
ômoa ŋajamôŋ." 19 Ma si eŋ ŋa ôpic kêsêp môkêapac to sêkasôp kêpi eŋ, ma sêpôŋ
aeŋduc to aweŋ gêôc eŋ. 20 Sêsu eŋ susu su acgom, go sêkwalec ŋakwê asôsamuc
naŋ su ma sêu tau nê ŋakwê gêsaŋ eŋ kêtiam. Ma sêwê eŋ sêsa sêja sebe sênac
eŋ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Joaŋ 19:17-27)

21 Sêsa sêja e dêdac ŋac teŋ kêsa aŋga kôm gêmêŋ, Alesandere agêc Rupu
tameŋi Simon aŋga Kurene. Tec sêkac eŋ g ebe êôc Jesunê kakesotau. 22 Ma
sêkôc Jesu sêpi gamêŋ Golgata sêja, tanam ôkwi gebe "Gamêŋ mokê-lacŋa."
23 Ma sêsuŋ wain togêŋ ŋamakic gêdêŋ eŋ gebe ênôm e gedec. 24 Sêjac eŋ kêpi
kakesotau su, go sebe sênac sam ênê ŋakwê, tec sêpuc kapoac gebe sêlic asa
oc êkôc asageŋ. 25 Oc mêŋgic lauŋ sa ma sêjac eŋ kêpi kakesotau gêja. 26 Ma
teto ŋabiŋ gêwiŋ gebe "Judanêŋ kin tonec." 27 Ma sêjac kêjaŋgowaga luagêc
sêpi kakesotau sêwiŋ eŋ, teŋ geŋkaleŋ ênê anôŋa ma teŋ geŋkaleŋ ênê gasêŋa.
[28 Tec biŋ, taŋ teto gêc naŋ, gebe "Sêsam eŋ gêwiŋ lau sec" naŋ, kêtu tôŋ.]
29 Ma lau, taŋ sêwê sêja sêmêŋ semoa naŋ, têdaiŋ gêsuŋ ma sêsôm biŋ alôb-
alôb kêpi eŋ gebe "Op, aôm tau, taŋ gobe onseŋ lôm dabuŋ su ma ôkwê sa êndêŋ
bêc têlêac naŋ, 30 ônam taôm sa ma ôsêp aŋga kakesotau ômôêŋmaŋ." 31 Lau
dabuŋsêga to biŋsutau sêsu eŋ susu amboac tonaŋ to sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe
"Lau ŋagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. 32 Kilisi,
Israelnêŋ kiŋ, êsêp aŋga kakesotau êmêŋmaŋ, go talic ec takêŋ êwiŋ eŋ." Ma
êsêagêc, taŋ sêjac agêc sêwiŋ eŋ naŋ, têtaŋ pêlê eŋ amboac tonaŋgeŋ.

Jesu gêmac êndu
(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Joaŋ 19:28-30)

33 Gêdêŋ taŋ oc kêkô ŋaluŋ naŋ, gêsuŋbôm gêjam gamêŋ samucgeŋ auc e
gêdêŋ ocmata. 34 Ma gêdêŋ ocmata tonaŋ Jesu gêmôêc awa kapôêŋ gebe "Êli,
Êli lama sabatani," tanam ôkwi gebe "Aêŋoc Anôtô, aêŋoc Anôtô, amboac
ondoc gôwi aê siŋ." 35 Ma lau ŋagêdô, taŋ sêkô ŋagala naŋ, sêŋô tec sêsôm gebe
"Kec, eŋ gêmôêc Elia." 36 Ma ŋac teŋ kêlêti gêja kêsac mêckelep tôŋ kêsêp bu
ŋamakic ma jagêsuŋ gêdêŋ eŋ gênôm ma kêsôm gebe "Akôgeŋ ma talic acgom,
Elia oc mêŋêkôc eŋ su me masi." 37 Go Jesu gêmôêc awa kapôêŋ ma gêmac
êndu.
38 Ma obo baliŋ, taŋ geŋkaleŋ lôm dabuŋ naŋ, kêkac tau gêŋgic gêja luagêc
aŋga ŋaô e jakêsu ŋalabu. 39 Ma kapitai, taŋ kêkô kêkanôŋ Jesunê kakesotau
naŋ, kêkô e gêlic Jesu gêmac êndu amboac tonaŋ ma kêsôm gebe "Ŋac tonec
Anôtônê Latu eŋ biŋŋanôgoc." 40 Lauo ŋagêdô sêkô ec jaêcgeŋ ma sêlic sêwiŋ.
Êsêacnêŋ ŋagêdô tonec Maria Magdalaŋa ma Jakobo sauŋ agêc Joses teneŋi
Maria ma Salome. 41 Gêdêŋ taŋ Jesu gêmoa Galilaia naŋ, lauo tonaŋ têdaguc
eŋ ma sêjam sakiŋ eŋ. Ma ŋagêdô taêsam, taŋ sêpi Jerusalem sêwiŋ eŋ sêja naŋ,
sêkô sêwiŋ amboac tonaŋ.

Sêsuŋ Jesu
(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Joaŋ 19:38-42)

42 Ŋakêtula ma sêmasaŋ tauŋ gebe ŋaeleŋ oc sêlic sabat. 43 Tec kasêga towae
teŋ, ŋaê Josep aŋga Arimatia, gêmêŋ, taŋ gêôŋ Anôtônê gamêŋ amboac tonaŋ
naŋ. Eŋ taê kêpa sugeŋ kêsô gêdêŋ Pilata gêja ma keteŋ Jesunê ŋawêlêlaŋ.
44 Pilata gêŋô gebe Jesu gêmac êndu su, tec gê go ma gêmôêc kapitai tau
mêŋkêtu kênac eŋ gebe "Ŋac tau gêmac êndu su me." 45 Eŋ gêŋô kêtu katô
aŋga kapitainê, tec gêwi ŋawêlêlaŋ siŋ gêdêŋ Josep. 46 Ma Josep gêjam ôli obo
kwalam-kwalam teŋ ma jakêkôc eŋ su aŋga kakesotau mêŋkêsabaŋ eŋ kêsêp
obo tonaŋ ma ketoc eŋ gêc sêô teŋ, taŋ sêsap kêsêp poc naŋ, ma kêsabi poc
jagêsaŋ sêawa auc. 47 Ma Maria aŋga Magdala agêc Joses têna Maria sêlic
gamêŋ, taŋ tetoc eŋ gêc naŋ.

16

Jesu gêdi sa
(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Joaŋ 20:1-10)

1 Sabat gêbacnê acgom, go Maria aŋga Magdala agêc Jakobo têna Maria ma
Salome sêjam ôli gêŋmalu sebe nasêniŋ oso eŋ. 2 Tec woke ŋabêc ŋamataŋa
gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ jasêô lasê sêô, go oc kêpi. 3 Ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe
“Asa ênsambi poc aŋga seawa su êndêŋ aêac.” 4 (Gebe poc tau kapôêŋ.) Sêôc
mateŋanô sa e sêlic poc tau sêsabi su. 5 Tec sêsô sêlêlôm sêja e sêl ic ŋac matac
teŋ to ŋakwê sêpsêp baliŋ gêŋgôŋ kêsi anôŋa ma selendec. 6 Ma eŋ kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Alendec atom. Amac asôm Jesu Nasaretŋa, taŋ sêjac eŋ kêpi
kakesotau naŋ. Eŋ gêdi sa su, gêmoa tonec atom. Alic, mala taŋ tetoc eŋ gêc
naŋ tonec. 7 Ana ma asôm ŋawae êndêŋ ênê ŋacseŋomi to Petere geŋe Eŋ oc
êmuŋ amac êna Galilaia, oc alic eŋ aŋga ônê êtôm biŋ, taŋ kêsôm gêdêŋ amac
naŋ.” 8 Tec lauo tau sêsa aŋga sêô sêc sêja gebe têtênêp e katuŋ gêjaŋa. Ma
sêsôm biŋ teŋ gêdêŋ lasi teŋ atom gebe têtêc tauŋ.

Jesu yeoc tau lasê gêdêŋ Maria Magdalaŋa
(Mat 28:9-10; Joaŋ 20:11-18)

9 Jesu gêdi sa gêdêŋ woke ŋabêc ŋamataŋa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ su acgom,
go geoc tau lasê gêdêŋ Maria aŋga Magdala, taŋ kêtiŋ ŋalau sec 7 aŋga ênê sêsa
sêja naŋ, kêtu ŋamata. 10 Awê tau gêja ma kêsôm ŋawae gêdêŋ nê lau, taŋ sêmoa
sêwiŋ eŋ naŋ. Êsêac sêmoa tonêŋ ŋalêlôm ŋawapacgeŋ ma têtaŋ. 11 Êsêac sêŋô
gebe Jesu gêmoa mata jali ma awê tau gêlic eŋ, mago sêkêŋ gêwiŋ atom.

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ ŋacseŋomi luagêc
(Luk 24:13-35)

12 Tonaŋ su acgom, go Jesu geoc tau lasê gêjam ŋac teŋ laŋô gêdêŋ êsêagêc
ŋac luagêc, taŋ sêsêlêŋ sêmoa gamêŋ ŋasawa teŋ. 13 Ŋaclagêc tonaŋ sêja sêsôm
ŋawae gêdêŋ lau ŋagêdô, mago sêkêŋ gêwin êsêagêc atom amboac tonaŋgeŋ.

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ nê aposolo
(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Joaŋ 20:19-23)

14 Kêtu ŋamu eŋ geoc tau lasê gêdêŋ lau 11 gêdêŋ taŋ seŋ gêŋ sêŋgôŋ tebo,
ma kêsôm êsêac kêtu sêkêŋ gêwiŋ atom to kêtu nêŋ ŋalêlôm ŋadaniŋa, gebe êsêac
sêkêŋ gêwiŋ lau, taŋ sêlic eŋ gêdi sa ŋanô naŋ, nêŋ biŋ atom.
15 Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Atôm nom ŋagamêŋ samob ana ma anam
mêtê ŋawae ŋajam êndêŋ ŋamalac pebeŋ. 16 Lau taŋ sêkêŋ gêwiŋ ma sêliŋ saŋgu
naŋ, Anôtô oc ênam êsêac kêsi. Ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ, oc sênaŋa.
17 Gêŋtalô tonec oc êwiŋ lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga gebe têtiŋ ŋalau sec su sênam aê
laŋôc to sêsôm biŋ ŋa aweŋ wakuc, 18 lemeŋ sêkôc moac sa ma embe sênôm
gêŋ ŋamalic teŋ, oc êmalic êsêac atom, sêu lemeŋ ênsac lau gêmac ma oc ŋajam
êsa.”

Jesu kêpi undambê gêja
(Luk 24:50-53; Apos 1:4-11)

19 Apômtau Jesu kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac su acgom, go Anôtô kêsuŋ eŋ sa kêpi
undambê jagêŋgôŋ ênê anôŋa. 20 Ma ŋacseŋomi tauŋ têtôm gamê samob sêja
ma sêjam mêtê kêtôm gamêŋgeŋ ma Apômtau gêjam kôm gêwiŋ êsêac to kêpuc
nê biŋ tôŋ ŋa gêŋtalô, taŋ gêgôm naŋ.

Ŋawae Ŋajam **kê**t**ô**m
LUKA KETO

Ŋawae Ŋajam kêtôm Luka Keto nec gêwa Jesu sa gebe Israelnêŋ Kêsiwaga, taŋ Anôtô geoc eŋ lasê gêdêŋ êsêac naŋ, ma lau nomŋa samob tapaôŋgeŋ nêŋ Kêsiwaga tau eŋ gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ. Luka taugeŋ keto gebe Apômtaunê Ŋalau Dabuŋ kêkalem Jesu gebe "êsôm Ŋawae Ŋajam lasê êndêŋ lau ŋalêlôm sawa" (4:18). Ŋawae Ŋajam tau tec gêjac lau sêŋgôŋ jageo to sêôc ŋawapac tokaiŋ-tokaiŋ naŋ ŋawae. Aêac tatap ŋalô têntac wapiŋa sa aŋga Lukan gêjam môkêlatu ŋamataŋa luagêc, taŋ kêsôm Jesu gêmêŋ nom nec ŋaboŋa lasê naŋ auc, go aŋga môkêlatu ŋamuŋa, taŋ keto Jesu kêpi undambê gêja ŋamiŋ naŋ, amboac tonaŋgeŋ.

Aŋga ŋasêbu 2 to 6ŋa (alic ŋadênaŋ sêpuc gêc ŋalabuŋa) aêac tatap biŋ to miŋ ŋagêdô taêsam sa, naŋ Luka taugeŋ keto gêc Ŋawae Ŋajam tonec, amboac aŋela sêjam wê lambiŋŋa ma gejobwaga bôcŋa dêdêŋ ŋapalê Jesu sêja Betlehem naŋ, to ŋapalê Jesu gêŋ-gôŋ lôm dabuŋ, go biŋgôliŋ Ŋac Samaritiŋa taê walô ŋac gêbac ma Latu Gêjaŋa to ŋagêdô gêwiŋ. Biŋ taŋ Ŋawae Ŋajam tonec kêwaka sa gêc awêgeŋ naŋ, ŋagêdô tonec gebe Tateŋ mec ŋabiŋ to Ŋalau Dabuŋ nê biŋ ma Anôtô kêsuc sec ôkwi ŋabiŋ.

Ŋadênaŋ

1. Gêjac m Ŋawae Ŋajam tau 1:1-4
2. Joaŋ agêc Jesu nêŋ biŋ ŋapalêgeŋŋa 1:5–2:52
3. Ŋackêsagu Joaŋ nê sakiŋ 3:1-20
4. Jesu gêliŋ saŋgu ma Sadaŋ kêlêtôm eŋ 3:21–4:13
5. Jesunê sakiŋ aŋga Galilaia 4:14–9:50
6. Gêdi aŋga Galilaia gêja Jerusalem 9:51–19:27
7. Jesunê woke ŋamuŋa aŋga Jerusalem ma malac, taŋ gêc malac tau ŋagala naŋ 19:28–23:56
8. Apômtau gêdi sa to jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 24:1-53

Biŋ tau ŋam

1 Lau taêsam sêsaê gebe sênac miŋ biŋ, taŋ kêsa gêdêŋ aêacnêŋ têm naŋ, sêpuc gêdôgeŋ. 2 Êsêac teto miŋ kêtôm lau, taŋ mateŋanô sêlic gêdêŋ taŋ gêjac m tau ma sêjam sakiŋ mêtê tau naŋ, sêjac tulu gêdêŋ aêac. 3 O ŋac towae Teopili tau, aê tec galic ŋajam amboac tonaŋgeŋ, tec kakip biŋ tau sa kagêluc tomalageŋ ma kato kadênaŋgeŋ gêdêŋ aôm, 4 gebe ôjala biŋ, taŋ têdôŋ gêdêŋ aôm naŋ, gebe biŋŋanôgeŋ.

Ŋackêsagu Joaŋ nê puc têna êkôc eŋŋa

5 Gêdêŋ kiŋ Judaiaŋa Herodo nê têm naŋ dabuŋwaga teŋ gêmoa, ŋaê Sakaria. Eŋ gêjam sakiŋ gêwiŋ dabuŋwaga Abia nê toŋ. Eŋ gêjam awê aŋga Aronnê wakuc nêŋ, ŋaê Elisabet. 6 Anôtô gêlic êsêagêc lulu gêdêŋgeŋ, gebe sêsa nêŋ lêŋ sejop Apômtaunê biŋsu to ŋagôliŋ samob ŋabiŋ masigeŋ sêmoa. 7 Agêcnêŋ gôlôac masi, gebe Elisabet eŋ awê kapoac, ma agêc nê akweŋ têtu lauo ŋanô to ŋac.

8 Ma gêdêŋ taŋ Sakarianê toŋ nêŋ têm sênam sakiŋŋa naŋ, eŋ gêjam nê kôm dabuŋwagaŋa gêmoa Anôtônê laŋônêmŋa. 9 Ma sêpuc kapoac kêtôm dabuŋwaganêŋ mêtê e jakêsêp eŋ gebe êsô Apômtaunê lôm dabuŋ naêkêŋ da jadauŋŋa. 10 Ma gêdêŋ noc sêkêŋ da jadauŋŋa naŋ, lau samucgeŋ teteŋ mec semoa dêmôêŋa. 11 Ma Apômtaunê aŋela teŋ geoc tau lasê gedeŋ eŋ kêkô kêsi altar jadauŋŋa ŋaanôŋa. 12 Sakaria gelic e kêlênsôŋ eŋ ma kêtakê ŋanô. 13 Tec

aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Sakaria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêŋô nêm mecgac. Aômnêm awê Elisabet oc êkôc latôm teŋ ma ôê ênê ŋaê gebe Joaŋ. 14 Aôm oc ôtu samuc ma ômoa totêmtac ŋajamgeŋ ma lau taêsam têtu samuc êndêŋ bêc têna êkôc eŋŋa amboac tonaŋgeŋ. 15 Eŋ êtu ŋac towae êkô Apômtau laŋônêm ma ênôm wain to bu ŋaclai atom. Eŋ ênêc têna têtaclêlômgeŋ ma Ŋalau Dabuŋ ênam eŋ auc kwanaŋgeŋ, 16 gebe eŋ ênam Israelnêŋ gôlôac taêsam ôkwi dêndêŋ Apômtau, nêŋ Anôtô, sêmu sêna. 17 Ŋac tau tonaŋ Elianê ŋalau to ŋaclai êpi eŋ ma êsêlêŋ êmuŋ Apômtau, gebe ênam tameŋinêŋ ŋalêlôm ôkwi êndêŋ latuŋi ma lau taŋeŋpêc dêndêŋ lau, taŋ sêsap biŋgêdêŋ tôŋ naŋ, oc êmansaŋ lau sênac dabiŋ nêŋ ŋalêlôm ŋapep êtu Apômtauŋa.”

18 Go Sakaria kêsôm gêdêŋ aŋela gebe “Aê jajala biŋ tonaŋ êndêŋ asageŋ, aêagêc ŋoc awê atu lauo ŋanô to ŋac su nec.” 19 Tec aŋela gêjô eŋ awa gebe “Aê Gabriel tec kakô Anôtô laŋônêm, ma eŋ kêsakiŋ aê gebe jasôm biŋ êndêŋ aôm ma jakêŋ ŋawae ŋajam tonec êndêŋ aôm. 20 Mago aôm kôkêŋ gêwiŋ aêŋoc biŋ, taŋ oc ŋanô êsa êndêŋ ŋanoc tau naŋ atom. Amboac tonaŋ oc awammê êsa, ôsôm biŋ naeo ômoa e êndêŋ bêc, taŋ biŋ tau êtu anô su acgom.”

21 Lau sêôŋ Sakaria elêmê ma sênac mateŋ eŋ gebe gêmoa lôm dabuŋ e ŋêŋgeŋ su nec. 22 Go kêsa gêmêŋ ma gebe êsôm biŋ êndêŋ êsêac e gêgôm jageo. Tec êsêacnêŋ kauc kêsa gebe eŋ oc gêlic gêŋ ŋakatu teŋ aŋga lôm dabuŋgac. Amboac tonaŋ eŋ gêjam dôŋdôŋ biŋgêŋ gêdêŋ êsêac ma gêjam tau tôŋ kêkô.

23 Gêmoa e nê bêc sakiŋŋa gêbacnê ma gêc gêmu gêja nê andu kêtiam. 24 Têm ŋagêdô gêbacnê, go Elisabet kêkêkam ŋapalê ma kêsiŋ tau gêmoa ajôŋ lemeŋ teŋ, ma kêsôm gebe 25 “Gêŋ tonaŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ aê, gêdêŋ têm taê gêjam aêŋa eŋ kêkac majoc su aŋga launêŋ.”

Jesunê puc têna êkôc eŋŋa

26 Elisabet kêkêkam ŋapalê ŋaajôŋ kêtu 6, go Anôtô kêsakiŋ aŋela Gabriel gêja malac Galilaiaŋa teŋ, ŋaê Nasaret, 27 gêdêŋ awêtakiŋ teŋ, taŋ sê eŋ gêdêŋ ŋac teŋ, ŋaê Josep, kwanaŋgeŋ gebe agêc sênam tauŋ. Ŋac tau aŋga Dawidnê gôlôac. Ma awê tau nê ŋaê Maria. 28 Aŋela kêsô gêdêŋ eŋ gêja ma kêsôm gebe “O gabêjamo, biŋmalô êndêŋ aôm, Apômtau gêwiŋ aômgoc.” 29 Maria gêŋô biŋ tonaŋ e kêlênsôŋ eŋ ŋanô ma taê gêjam gebe “Awa gêjac aê amboac tonec kêtu asageŋŋa.” 30 Tec aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Maria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêlic aôm gêjac mataanô ŋajam. 31 Ôlic acgom, aôm oc ôkêkam ŋapalê e ôkôc latôm teŋ ma ôê ênê ŋaê Jesu. 32 Ŋac tau tonaŋ oc êtu ŋac towae ma sêsam eŋ gebe Lôlôc Ŋatau nê Latu. Apômtau Anôtô oc êkêŋ eŋ êŋgôŋ aba Dawid nê lêpôŋ, 33 gebe eŋ oc êtu kiŋ ma ênam gôliŋ Jakobnê gôlôac endeŋ tôŋgeŋ. Ma ênê gamêŋ kiŋŋa ŋatêku masi.”

34 Ma Maria kêsôm gêdêŋ aŋela gebe “Biŋ tau ŋanô êsa amboac ondoc, gebe aêŋoc akweŋ masi.” 35 Tec aŋela gêjô eŋ awa gebe “Ŋalau Dabuŋ mêŋêpi aôm ma Lôlôc ŋatau nê ŋaclai mêŋênam ajuŋ aôm. Amboac tonaŋ ŋapalê, taŋ aôm ôkôc naŋ, sêsam eŋ gebe dabuŋ, eŋ Anôtônê Latu. 36 Gôlicgac me, nêm tawaŋo Elisabet, taŋ kêtu awêanôgac ma sêsam eŋ gebe awê kapoac naŋ, tec kêkêkam ŋapalê gêmoa e galoc ŋaajôŋ kêtu 6gac, 37 gebe Anôtô eŋ ŋaclai, eŋ kêtôm gêŋ samobŋa.”

38 Ma Maria kêsôm gebe “Amboac tonaŋ, Apômtaunê sakiŋwagao aê, ma biŋ, taŋ kôsôm naŋ, oc êtu tôŋ êpi aê.” Go aŋela gêwi eŋ siŋ ma gêc gêja.

Maria kêtu ŋacleŋ gêdêŋ Elisabet

39 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Maria gêdi kêsaic tau e jakêpi Judanêŋ gamêŋ lôcŋa jagêô lasê malac teŋ, 40 ma kêsô Sakarianê andu gêja e awa gêjac Elisabet. 41 Elisabet gêŋô Maria awa gêjac eŋ, tec ŋapalê gêboaŋ aŋga têna têtaclêlôm.

Ma Ŋalau Dêbuŋ gêjam Elisabet auc 42 e awa gêôc eŋ ŋa awa kapôêŋ ma
kêsôm gebe “Anôtô gêjam mec aôm kêlêlêc lauo ŋagêdô su ma gêjam mec ŋanô
têmtaclêlômŋa gêwiŋ. 43 Aê amboac ondoc, tec aêŋoc Apômtau têna gêdêŋ aê
gêmêŋ nec. 44 Gôlicgac me, awam gêjac aê kêsô taŋocsuŋ e ŋapalê kêtu samuc
tec gêboaŋ aŋga têtaclêlôm. 45 Aê aoc gêôc awê, taŋ kêkêŋ gêwiŋ gebe biŋ, taŋ
Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ, oc êtu tôŋ.”

Marianê wê lambiŋŋa

46 Go Maria kêsôm gebe
“Aêŋoc ŋalêlôm gêôc Apômtau sa
47 ma katuc kêtu samuc ŋoc kêsiwaga Anôtô,
48 gebe gewec gêdêŋ nê sakiŋwagao ŋaôma aê,
tec galoc gôlôac togôlôac samob oc aweŋ êôc aê.
49 Gebe eŋ ŋaclai ŋatau gêgôm gêŋsêga kêtu aêna, ênê ŋaê dabuŋ.
50 Eŋ taê walô gôlôac togôlôac, taŋ têtêc eŋ naŋ.
51 Ênê lêma gêgôm gêŋ ŋaclai
ma kêta lau, taŋ nêŋ ŋalêlôm sêkiaŋ tauŋ sa naŋ, saliŋ-saliŋ sêja.
52 Eŋ kêtiŋ gôliŋwaga ŋajaŋa aŋga nêŋ lêpôŋ su ma ketoc lau ŋaôma sa.
53 Lau taŋ mo gêjô êsêac naŋ, tec kêkêŋ gêŋ ŋajam gêjam êsêac aucgeŋ
ma kêtiŋ lau tolêlôm su tolemeŋ sawageŋ.
54 Eŋ gêjam nê sakiŋwaga Israel sa taê gêjam nê moasiŋ
55 kêtôm biŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ aêac tameŋi Abraham to nê wakuc naŋ, ma
ênêc endeŋ tôŋgeŋ.”
56 Maria gêmoa gêwiŋ Elisabet amboac ajôŋ têlêac, go gêmu gêja nê gamêŋ
kêtiam.

Joaŋ têna kêkôc eŋ

57 Têm Elisabet êkôc ŋapalêŋa kêdabiŋ, tec kêkôc ŋapalê ŋac teŋ. 58 Ma ênê lau,
taŋ nêŋ sackapoagêdô gêdêŋ tau naŋ, to nêŋ tawaŋ sêŋô Apômtau gêgôm nê taê
walô ŋanô kêsa kêpi eŋ ŋawae ma têntac ŋajam kêsa sêwiŋ eŋ.
59 Ŋabêc kêtu 8 ma sêkac sa sêja sebe sêsa ŋapalê tau ma sê tama Sakaria nê
ŋaê êpi eŋ. 60 Mago têna kêsôm gebe “Masi, taê ênê ŋaê gebe Joaŋ.” 61 Tec
êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Nêm lau teŋ sêmoa ondoc, taŋ nêŋ ŋaê amboac
tonaŋ.” 62 Ma sêjac kajo tama gebe mêŋtau êsôm acgom. 63 Tec eŋ gêjam dôŋdôŋ
gebe sêkêŋ tapele sauŋ teŋ êndêŋ eŋ ma keto gebe “Ênê ŋaê Joaŋ.” Ma samob
sê taêŋ. 64 Ma sep tageŋ awasuŋ to imbêla kêtu goloŋ ma kêsôm biŋ lasê to
kêlanem Anôtô. 65 Ma nêŋ lau samob, taŋ nêŋ sackapoagêdô gêdêŋ tau naŋ,
têtêc tauŋ. Ma lau samob sêjam biŋ tau kêtu biŋgalôm e gêjam lau, taŋ sêŋgôŋ
Judaia ŋagamêŋ lôcŋa naŋ, auc samucgeŋ. 66 Êsêac samob, taŋ sêŋô biŋ tau
naŋ, taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlômgeŋ gebe “Ŋapalê tonec amboac ondoc.” Êsêac
sêlic gebe Apômtau lêma gêwiŋ eŋ.

Sakaria geoc bill lasê

67 Ma Ŋalau Dabuŋ gêjam tama Sakaria auc e geoc biŋ lasê ma kêsôm gebe
68 “Aê jalambiŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, gebe kêtu ŋacleŋ mêŋgêjam nê lau
kêsi.
69 Eŋ kêkêŋ kêsiwaga toŋaclai tec mêŋkêsa aŋga nê sakiŋwaga Dawid nê gôlôac,
70 kêtôm eŋ tau kêsôm kêsa nê propete dabuŋ gêmuŋŋa aweŋsuŋ gebe
71 ênam aêac kêsi aŋga naŋ ŋacjo to aŋga lau samob, taŋ sêkêŋ kisa aêac naŋ
lemeŋ.
72 Eŋ taê walô aêac tameŋi to taê gêjam nê poac dabuŋ.
73 Eŋ gêjac mata biŋ to kêtôc lêma gêdêŋ tameŋi Abraham gebe

74 ênam aêac kêsi aŋga naŋ ŋacjo lemeŋ ma êkêŋ aêac tanam sakiŋ eŋ tatêc tauŋ
atom.
75 Tatu lau dabuŋ to gêdêŋ tamoa en laŋônêmŋa êtôm aêacnêŋ têm samob.
76 Ma aôm ŋapalêenec, lau oc sêsam aôm gebe Lôlôc Ŋatau nê propete.
Aôm oc ômuŋ Apômtau gebe ômansaŋ ênê intêna.
77 Aôm oc ôkêŋ ênê lau sêjala moasiŋ, taŋ ŋam kêsêp kêsuc nêŋ sec ôkwiŋa.
78 Aêacnêŋ Anôtô taê walô aêac ŋanô tec êkêŋ ŋawê mêŋêsa aŋga lôlôc gebe êtu
ŋacleŋ aêac
79 ma êpô êsêac, taŋ sêŋgôŋ gêsuŋbôm to gêmacanô ŋakanuc naŋ,
to êwê aêac eŋkaiŋ katôgeŋ tasa lêŋ biŋmalôŋa."
80 Ŋapalê tau kêtu kapôêŋ ma nê kauc taê gêjam biŋ ŋapep, go jagêmoa gamêŋ
sawa e gêdêŋ bêc, taŋ kêtôc tau gêdêŋ lau Israel naŋ.

2

Jesu têna kêkôc eŋ (Mat 1:18-25)

1 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ kaisara Augustu kêjatu biŋ teŋ gebe teto lau samob,
taŋ sêŋgôŋ nom samucgeŋ naŋ, nêŋ ŋaê sa. 2 Kôm tau tonaŋ sêjac m gêdêŋ
gôliŋwaga Surianŋa Kuren gêŋgôŋ, 3 ma lau samob dêdi sêja nêŋ malacmôkê
gêdêŋ-gêdêŋgeŋ gebe teto êsêac. 4 Tec Josep aŋga malac Galilaianŋa Nasaret
kêpi Judaia gêja Dawidnê malac, ŋaê Betlehem, gebe eŋ aŋga Dawidnê gôlôac
tauŋ nêŋ. 5 Eŋ gebe teto êsêagêic nê awê Maria, taŋ sê êsêagêc dêdêŋ tauŋ naŋ,
ma awê tau kêkêkam ŋapalê gêmoa. 6 Agêc jasêŋgôŋ tonaŋ e têm Maria êkôc
ŋapalêŋa kêdabiŋ. 7 Tec kêkôc latu ŋamêc, naŋ kêkwa eŋ ŋa obo auc ma ketoc eŋ
gêc bôcnêŋ sac teŋ, gebe nêŋ gamêŋ ŋasawa teŋ gêc andu ŋacleŋŋa atom.

Gejobwaga to aŋela

8 Ma gamêŋ tonaŋ ŋagejobwaga sêmoa jasejop nêŋ domba gêdêŋ gêbêc sêmoa
oba. 9 Tec Apômtaunê aŋela teŋ gêô lasê gêdêŋ êsêac e Apômtaunê ŋawasi kêpô
êsêac gêjam aucgeŋ ma nêŋ ŋalêlôm ŋatutuc ŋanô. 10 Tec aŋela kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe "Atêc taôm atom, alicgac me, aê jasôm ŋawae ŋajam atu samucŋa
teŋ êndêŋ amac, ŋawae tau oc êtu tapa ênam lau samucgeŋ auc. 11 Galoc tonec
amacnêm kêsiwaga Apômtau Kilisi kêtu ŋamalac aŋga Dawidnê malac. 12 Amac
ajala eŋ êndêŋ ŋabelo tonec gebe Atap ŋapalê dedec teŋ sa, taŋ sêkwê eŋ ŋa obo
auc ma sêkêŋ eŋ gêc bôcnêŋ sac."
13 Ma sep tageŋ lau siŋ undambêŋa taêsam mênsêwiŋ aŋela tau ma sêlanem
Anôtô gebe 14 "Anôtônê wae êsa aŋga lôlôc ma biŋmalô ênêc nom, taŋ Anôtô
gêlic lau tau ŋajam."
15 Aŋela têtaiŋ tauŋ su aŋga êsêacnêŋ sêmu sêja undambê acgom, go gejob-
waga sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe "Ajôc, tawac Betlehem ma talic biŋ, taŋ mêŋkêsa
ma Apômtau kêkêŋ ŋawae gêdêŋ aêac naŋ acgom." 16 Ma ac sêsaic tauŋgeŋ sêja
e têtap Maria agêc Josep sa ma sêlic ŋapalê dedec tau gêc sac. 17 Sêlic su ma
têdôŋ biŋ, taŋ aŋela kêsôm kêpi ŋapalê tau naŋ, gêdêŋ êsêac. 18 Ma lau samob,
taŋ sêŋô biŋ naŋ gejobwaga sêjac miŋ naŋ, sê taêŋ ŋanô. 19 Ma Maria kêmasaŋ
biŋ samob tonaŋ ŋai ŋapep ma taê gêjam gêc nê ŋalêlôm. 20 Gejobwaga sêmu
sêja ma awen gêôc Anôtô to sêlanem eŋ kêtu biŋ samob, taŋ sêŋô to sêlic kêtôm
aŋela kêsôm gêdêŋ êsêac naŋŋa.

Sê Jesunê ŋaê

21 Bêc kêtu 8, go sêsa ŋapalê tau ma sê ênê ŋaê, taŋ aŋela kêsam gêdêŋ eŋ gêc
têna têtaclêlôm atomgeŋ naŋ, gebe Jesu.

Têtôc ŋapalê tau aŋga lôm dabuŋ

22 Têm sêmbuŋ ŋatêmui suŋa gêbacnê kêtôm Mosenê biŋsu, go Maria agêc
Josep sêkôc ŋapalê sêpi Jerusalem sêja sebe sênsuŋ eŋ êndêŋ Apômtau. 23 Ac
sêgôm kêtom biŋ, taŋ teto gêc Apômtaunê biŋsu gebe "Ŋamêc samob, taŋ teneŋi
sêkôc naŋ, sênam dabuŋ êsêac ŋapep, gebe têtu Apômtaunê gêŋ." 24 Ma agêc
sêkêŋ da kêtôm biŋ, taŋ sêsôm gêc Apômtaunê biŋsu gebe "Moŋgôm luagêc me
balôsi ŋalatu luagêc."
25 Gêdêŋ tonaŋ ŋac teŋ, nê ŋaê Simeon, gêmoa Jerusalem. Ŋac tau eŋ ŋac
gêdêŋ to ôli andaŋ Anôtô ma gêôŋ Israelnêŋ biŋmalô ŋam gêmoa ma Ŋalau
Dabuŋ gêjam eŋ auc. 26 Ŋalau Dabuŋ tau gêwa sa gêdêŋ eŋ gebe êmac êndu atom
e êlic Apômtaunê Kilisi acgom. 27 Tec Ŋalau Dabuŋ gêôc eŋ kêsô lôm dabuŋ gêja.
Ma gêdêŋ taŋ têna agêc tama sêkôc ŋapalê Jesu sêsô sêja sebe nasêŋgôm gêŋ
êtôm biŋsu ŋajatu naŋ, 28 tec Simeon kêsip eŋ sa ma kêlanem Anôtô gebe
29 "Apômtau, galoc ôkôc nêm ŋacsakiŋ aê tobiŋmalôgeŋ jawac êtôm nêm biŋ,
30 gebe matocanô galic nêm moasiŋ ŋam,
31 taŋ kômasaŋ gêc awêgeŋ naŋ, gebe lau samob sêlicŋa.
32 Eŋ oc êtu ja êpô lau samuc to êtu nêm lau Israel nêŋ ŋawasi."
33 Tama agêc têna sê taêŋ biŋ, taŋ sêsôm kêpi ŋapalê naŋ. 34 Go Simeon
gêjam mec êsêac ma kêsôm gêdêŋ têna Maria gebe "Gôlicgac me, ŋapalê tonec
oc êŋgôm Israelnêŋ lau taêsam sembeŋ to sêndi sa. Lau ŋagêdô oc sênac eŋ êtu
mu, mago ŋagêdô oc sêsôm sêôc aucgeŋ. 35 Biŋ tonaŋ êsa gebe eoc lau taêsam
nêŋ ŋalêlôm ŋabiŋ lasê. Ma aôm taôm nêm ŋalêlôm oc epeŋ aôm êtôm kêm kêkô
nêm ŋalêlôm."
36 Go Panuel latuo, propeteo teŋ, gêŋgôŋ, ŋaê Ana. Awê tonaŋ aŋga Asernê
gôlôalc. Ênê jala taêsam ŋanô. Eŋ gêmoa awêtakiŋgeŋ e gêjam ŋac sa ma agêc
sêmoa sêwiŋ tauŋ jala 7, 37 go kêtu awêtuc gêŋgôŋ e nê jala kêtu 84. Mago gêwi
lôm dabuŋ siŋ atom, gêjam sakiŋ Anôtô ma gêjam dabuŋ mo to keteŋ mec
kêtôm gêbêc to geleŋgeŋ. 38 Gêdêŋ ŋasawa tecenaŋgeŋ eŋ gêô lasê jagêjam daŋge
Anôtô ma gêwa ŋapalê sa gêdêŋ lau samob, taŋ sêôŋ têm Anôtô ênam Jerusalem
kêsiŋa naŋ.

Sêmu sêja Nasaret

39 Sêjac dabiŋ gêŋ samob kêtôm Apômtaunê biŋsu ŋajatu e gêbacnê acgom, go
sêmu sêja Galilaia jasêŋgôŋ nêŋ malac Nasaret. 40 Ŋapalê kêtôp e kêtu kapôêŋ
ma mêtê gêjam eŋ auc to Anôtônê moasiŋ kêpi eŋ.

Ŋapalê Jesu gêŋgôŋ lôm dabuŋ

41 Kêtôm jalageŋ Jesu têna agêc tama sêpi Jerusalem sêja sêlic omsêga Pasa.
42 Gêdêŋ taŋ ŋapalê Jesu nê jala kêtu 12 naŋ, ac sêmu sêpi sêja kêtôm omsêga
ŋamêtê. 43 Pasa gêbacnê, go êsêac sêc sêmu sêja ma ŋapalê Jesu gacgeŋ gêŋgôŋ
Jerusalem, ma têna agêc tama sêjam kauc. 44 Êsêagêc seboc eŋ oc gêwiŋ nêŋ lau
ŋagêdô, tec sêsêlêŋ oc samuc teŋ ma sêsôm eŋ aŋga nêŋ tawaŋ to lau ôliŋ andaŋ
tauŋŋa, 45 e têtap eŋ sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem jasêsôm eŋ. 46 Sêsôm
sêmoa e bêc têlêac gêjaŋa acgom, go têtap eŋ sa gêŋgôŋ lôm dabuŋ kêsêp lau-
mêtêwaga ŋalêlôm gêŋô êsêacnêŋ biŋ ma kêtu kênac-kênac êsêac. 47 Ma samob,
taŋ sêŋô êŋê biŋ naŋ, sêŋac lemeŋ kêtu ênê kauc to biŋ, taŋ gêjô êsêac aweŋ
naŋŋa. 48 Agêc sêlic eŋ e têtakê ma têna kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Latucenec,
amboac ondoc, tec gôgôm aêagêc amboac tonaŋ. Ôlic acgom, aêagêc tamam
asôm aôm totaêŋ-totaêŋgeŋ tec amoa." 49 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe
"Agêc asôm aê kêtu asageŋŋa. Agêc alic ŋoc ŋalêlôm kêkac aê gebe jamoa
Tamocnê andu nec atom me." 50 Ma biŋ, taŋ eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc naŋ,
agêc sêjala ŋam atom.

51 Go gêwiŋ êsêagêc ac sêsêp Nasaret sêja ma eŋ taŋa wamu êsêagêc ŋapep
ma têna kêmasaŋ biŋ samob tonaŋ ŋai gŋc nê ŋalêlôm. 52 Jesu kêtôp to nê kauc
mêtêŋa kêsa gêwiŋ ma Anôtô to ŋamalac têntac gêwiŋ eŋ.

3

Ŋackêsagu Joaŋ gêjam mêtê
(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Joaŋ 1:19-28)

1 Kaisara Tiberi gêjam gôliŋ lau e ŋajala kêtu 15, Ponti Pilata kêtu gôliŋwaga
Judaianŋa, Herodo kêtu kasêga Gallilaianŋa, têwa Pilip kêtu kasêga Ituraia to
gamêŋ Trakonitiŋa, Lusani kêtu kasêga Abileneŋa, 2 ma Anas agêc Kaiapa têtu
dabuŋsêga sêmoa. Gêdêŋ têm tonaŋ Anôtônê biŋ gêdêŋ Sakaria latu Joaŋ, taŋ
gêmoa gamêŋ sawa naŋ gêja. 3 Ŋac tau tonaŋ gêjac laoc gamêŋ Jordanŋa samob
ma gêjam mêtê lau gebe “Anam taôm ôkwi to aliŋ saŋgu, ma Anôtô êsuc nêm
sec ôkwi.” 4 Biŋ tonaŋ kêtôm biŋ, taŋ propete Jesaia keto kêsêp nê buku gebe
“Ŋac teŋ gêmôêc awa tonec gêmoa gamêŋ sawa gebe
‘Amansaŋ gamêŋ Apômtau esêlê a
to amêtôc ênê intêna êtu solop.
5 Sênsuŋ gaboaŋ samob auc to senseŋ lôc to gamêŋ ŋabau êtu tapa
ma sêmêtôc ŋapoalic samob êtu solop
to sêmansaŋ intêna kaloŋ-kaloŋ ŋatip êsa.
6 Ma ŋamalac samob sêlic Anôtônê lêŋ ênam ŋamalac kêsiŋa.’ ”

7 Lau taêsam dêdêŋ eŋ sêja sebe sêliŋ ênê saŋgu. Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
“Moac ŋalatu amac, asa gêwa sa gêdêŋ amac gebe awê Anôtônê têtac ŋandaŋ,
taŋ mêŋêsa naŋ sa. 8 Anam ŋanô êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwiŋa acgom.
Ma asôm êndêŋ taôm gebe ‘Abraham kêtu aêac tameŋi,’ nec atom. Aê jasôm
êndêŋ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êŋu poc tonec ŋai sa têtu Abrahamnê latui.
9 Ki ŋamata gêdêŋ kawakac tec gêc. Amboac tonaŋ ka samob, taŋ sêjam ŋanô
ŋajam atom naŋ, oc êsap su ma êmbaliŋ êpi ja êna.”

10 Ma lau samob sêjam kênac Joaŋ gebe “Aêac oc aŋgôm amboac ondocgeŋ.”
11 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Ŋac teŋ nê ŋakwê luagêc embe ênêc, naŋ
êkêŋ teŋ êndêŋ ŋac, taŋ nê ŋakwê masi naŋ. Ma ŋac teŋ nê mo embe ênêc,
naŋ êŋgôm amboac tonaŋ.” 12 Go teloŋ ŋagêdô dêdêŋ eŋ sêja amboac tonaŋ
gebe ênsaŋgu êsêac, tec têtu kênac eŋ gebe “Mêtêmôkê, aêac aŋgôm amboac
ondocgeŋ.” 13 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc gêŋ aŋga launêŋ êlêlêc
ŋaôli, taŋ sêsakiŋ amac naŋ su atom.” 14 Ma siŋwaga ŋagêdô têtu kênac eŋ
amboac tonaŋgeŋ gebe “Ma aêac nec oc aŋgôm amboac ondoc.” Tec eŋ kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Aŋgôliŋ biŋ to alênsu lau e ajaŋgo êsêacnêŋ gêŋ su atom.
Ŋaôli taŋ gêjô nêm kôm naŋ, akôc ma kêtôm.”

15 Lau samob taêŋ gêjam biŋ jakêsa-jakêsa ma sêjam kênac tauŋ gêc nêŋ
ŋalêlômŋa kêtu Joaŋŋa gebe “Moae eŋ Kilisi tau tonec nec.” 16 Tec Joaŋ gêjô
êsêac aweŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac samob gebe “Aê tec kasagu amac ŋa bu,
mago ŋac teŋ oc êmêŋ, eŋ ŋaclai kêlêlêc aê su. Aê katôm gebe janac pêla ênê
atapa ŋalêkôŋ atom. Ŋac tonaŋ tec oc ênsaŋgu amac ŋa Ŋalau Dabuŋ to ja. 17 Eŋ
lêma kêkam lala sekoloŋ gêŋŋa gebe êtiŋ gêŋ ŋapaôma ma ênac ŋanô sa êpi nê
andu-gêŋ-ŋanôŋa êna, go ŋapaôma êkên êpi ja, taŋ êsa ŋapaŋ naŋ.”

18 Joaŋ gêjac biŋsu lau ŋa biŋ ŋagêdô taêsam gêwiŋ to gêwa ŋawae ŋajam sa
gêdêŋ êsêac. 19 Mago kasêga Herodo, taŋ Joaŋ gêbu eŋ kêtu têwanê awê Herodia
to sec samob, taŋ Herodo gêgôm naŋŋa, 20 ŋac tau kêsalê sec tonec gêsac ŋaô
gêwiŋ gebe kêlai Joaŋ auc gêŋgôŋ andu kapoacwalôŋa.

Jesu gêliŋ saŋgu
(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

21 Gêdêŋ taŋ lau samob sêliŋ saŋgu naŋ, Jesu geliŋ gêwiŋ. Keteŋ mec gêmoa
ma undambê gêŋa 22 e Ŋalau Dabuŋ gêjam balôsi laŋô kêsêp mêŋgêsac eŋ ŋaô,
ma awa teŋ aŋga undambê kêsa gebe “Aêŋoc Latuc tau aôm, tec têtêc gêwiŋ to
galic aôm ŋajam.”

Jesunê ŋam
(Mat 1:1-17)

23 Jesunê jala amboac 30 ma gêjac m nê kôm. Ma lau seboc eŋ Josep latu, naŋ
Êli latu, 24 naŋ Matat latu, naŋ Lewi latu, naŋ Melki latu, naŋ Janai latu, naŋ
Josep latu, 25 naŋ Matatia latu, naŋ Amos latu, nlaŋ Naum latu, naŋ Esli latu,
naŋ Nagai latu, 26 naŋ Mat latu, naŋ Matatia latu, naŋ Semein latu, naŋ Josek
latu, naŋ Joda latu, 27 naŋ Joanan latu, naŋ Resa latu, naŋ Serubabel latu, naŋ
Sealtiel latu, naŋ Neri latu, 28 naŋ Melki latu, naŋ Adi latu, naŋ Kosam latu,
naŋ Elmadam latu, naŋ Er latu, 29 naŋ Josua latu, naŋ Elieser latu, naŋ Jorim
latu, naŋ Matat latu, naŋ Lewi latu, 30 naŋ Simeon latu, naŋ Juda latu, naŋ
Josep latu, naŋ Jonam latu, naŋ Eliakim latu, 31 naŋ Melea latu, naŋ Mena
latu, naŋ Matata latu, naŋ Natan latu, naŋ Dawid latu, 32 naŋ Isai latu, naŋ
Obed latu, naŋ Boas latu, naŋ Sala latu, naŋ Nason latu, 33 naŋ Aminadab
latu, naŋ Admin latu, naŋ Ami latu, naŋ Hesron latu, naŋ Peres latu, naŋ Juda
latu, 34 naŋ Jakob latu, naŋ Isak latu, naŋ Abraham latu, naŋ Tara latu, naŋ
Nahor latu, 35 naŋ Serug latu, naŋ Reu latu, naŋ Peleg latu, naŋ Eber latu,
naŋ Sela latu, 36 naŋ Kainan latu, naŋ Arpaksad latu, naŋ Sem latu, naŋ Noa
latu, naŋ Lamek latu, 37 naŋ Metusala latu, naŋ Enok latu, naŋ Jared latu, naŋ
Mahalalel latu, naŋ Kainan latu, 38 naŋ Enos latu, naŋ Set latu, naŋ Adam latu,
naŋ Anôtô latu.

4

Sadaŋ kêlêtôm Jesu
(Mat 4:1-11; Mar 1:12-13)

1 Ŋalau Dabuŋ gêjam Jesu auc, go gêmu aŋga Jordan gêja ma Ŋalau Dêbu ŋ
gêwê eŋ gêjac laoc gamêŋ sawageŋ gêmoa, 2 e kêtôm bêc 40 ma Sadaŋ kêlêtôm
eŋ. Jesu geŋ gêŋ atom e bêc samob tonaŋ gêbacnê, tec mo gêjô eŋ.

3 Ma Sadaŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Embe Anôtônê Latu aôm, naŋ ôsôm poc
tonec êtu mo.” 4 Jesu gêjô eŋ awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tageŋ êôc ŋamalac
tôŋ atom.’ ”

5 Ma gêwê eŋ kêpi jakêtôc gamêŋ nomŋa samob gêdêŋ eŋ eb tageŋ. 6 Ma
Sadaŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê gabe jakêŋ ŋaclai samob tônê toŋawasigeŋ
êndêŋ aôm gebe sêkêŋ gêdêŋ aê. Ma aê embe jakêŋ êndêŋ ŋac teŋ, oc jakêŋ.
7 Amboac tonaŋ embe ôpôŋ amduc êndêŋ aê, go gêŋ tau samob êtu aômnêm.”
8 Tec Jesu gêjô eŋ awa ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Teto gêc gebe ‘Ôpôŋ amduc
êndêŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, ma ônam sakiŋ eŋ taugeŋ.’ ”

9 Go Sadaŋ gêwê Jesu agêc sêpi Jerusalem jaketoc eŋ kêkô lôm dabuŋ ŋasalôm
ŋalami ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm aŋga
tonec ôna, 10 gebe teto gêc gebe ‘Eŋ oc êsakiŋ nê aŋela êtu aômŋa gebe mêŋsejop
aôm 11 to sêsip aôm ŋa lemeŋgeŋ gebe ôndiŋ amkaiŋ êpi poc atom.’ ” 12 Tec
Jesu gêjô eŋ awa gebe “Biŋ gêc gebe ‘Ônsaê Apômtau, aômnêm Anôtô, atom.’ ”
13 Sadaŋ kêsaê eŋ kêpi biŋ samob tonaŋ e gêbacnê, go gêwi eŋ siŋ gebe êmoa e
noc teŋ acgom.

Jesu gêjac m nê kôm aŋga Galilaia
(Mat 4:12-17; Mar 1:11-15)

14 Go Ŋalau Dabuŋ kêkac Jesu gêmu gêja Galilaia, ma nê wae kêsa kêtôm
gamêŋ tau ŋamadiŋ samob gêja. 15 Eŋ kêdôŋ êsêac aŋga nêŋ lôm e samob
sêlambiŋ eŋ.

Jesunê lau têtiŋ eŋ aŋga Nasaret
(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

16 Eŋ gêô lasê Nasaret, naŋ êsêac sêlôm eŋ ŋapalêgeŋ e kêtu kapôêŋ aŋga
tonaŋ. Ma gêdêŋ sabat kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmoa, ma gêdi sa
gebe êsam mêtê lasê. 17 Tec sêkêŋ propete Jesaia nê buku gêdêŋ eŋ ma kêlaiŋ
buku tau e kêtap ŋalô, taŋ teto gêc naŋ sa gebe
18 “Apômtaunê Ŋalau kêpi aê.
Eŋ geŋ oso aê gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau ŋalêlôm sawa.
Eŋ kêsakiŋ aê gebe jasôm lasê êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, gebe
sêŋgamboac êsêac su,
ma êndêŋ matenŋpec gebe sêlic gamêŋ êtiam,
to êndêŋ lau, taŋ ŋamalac sêgôm êsêac êndu-êndu gebe sêmoa nêŋ lêtêgeŋ
19 to jasôm Apômtau ênam lau kêsi ŋajala lasê.”

20 Go Jesu kêluŋ buku sa jakêkêŋ gêdêŋ sakiŋwaga ma gêŋgôŋ sic. Ma lau
samob, taŋ sêŋgôŋ lôm naŋ, mateŋ gê eŋgeŋ. 21 Ma eŋ gêôc awa sa ma kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Biŋ taŋ teto gêc ma taŋemsuŋ aŋô naŋ, kêtu anô gêdêŋ ocsalô
tonec.” 22 Lau samob sêŋô ênê biŋ moasiŋ, taŋ kêsôm kêsa awa naŋ, ŋajam-
ŋajam e sê taêŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tonec Josep latu atom me.” 23 Tec eŋ
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Kec, galoc oc abe asôm biŋdêm tonec êndêŋ aê gebe
‘Dokta, ôŋgôm taôm ôlim ŋajam êsamaŋ. Biŋ taŋ aêac aŋô gebe gôgôm aŋga
Kapanau m naŋ, ôŋgôm aŋga taôm nêm malacmôkê amboac tonaŋ acgom.’ ”
24 Go kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Propete teŋ oc tetoc
eŋ sa ŋapep aŋga eŋ tau nê malacmôkê atom. 25 Ma jasôm teŋ tobiŋŋanôgeŋ
êwiŋ gebe Gêdêŋ têm Elia gêmoa naŋ, undambê ŋajaŋa gêc e jala têlêac ma ajôŋ
6 ma tôbôm kapôêŋ gêjam gamêŋ samucgeŋ auc naŋ, awêtuc taêsam sêmoa
Israel. 26 Mago Anôtô kêsakiŋ Elia gêdêŋ êsêacnêŋ teŋ gêja atom, kêsakiŋ eŋ
gêdêŋ awêtuc, taŋ gêŋgôŋ Sarepta Sidonŋa naŋ, taugeŋ gêja. 27 Ma gêdêŋ taŋ
propete Elisa gêmoa naŋ, kamocbôm gwalêkiŋ sêmoa Israel. Mago êsêacnêŋ
teŋ kêtu selec atom, ŋac Surianŋa Naeman taugeŋ.” 28 Lau samob, taŋ sêŋgôŋ
lôm ma sêŋô biŋ tau naŋ, têntac kêbôli auc ŋanô. 29 Tec dêdi ma têtiŋ eŋ kêsa
malacmagê gêja. Malac tau sêkwê gêc lôc. Tec sêwê eŋ jasêô lasê sêlic tau gebe
têtiŋ eŋ piŋpaŋ êsêp êna. 30 Mago eŋ gêsiŋ êsêac popoc kêsa ŋaluŋgeŋ gêc gêja.

Ŋac toŋalau sec
(Mar 1:21-28)

31 Jesu kêsêp malac Galilaianŋa Kapanaum gêja ma kêdôŋ êsêac gêdêŋ sabat
32 e êsêac têtakê kêtu ênê mêtêŋa, gebe kêsôm biŋ toŋaclaigeŋ. 33 Ma ŋamalac
teŋ toŋalau ŋatêmui gêŋgôŋ lôm, naŋ gêmôêc awa kapôêŋ gebe 34 “Op, Jesu
Nasaretŋa, aêacnêŋ asageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ. Aôm gômôêŋ gebe onseŋ aêac
su me. Aê kajala aômgac. Anôtônê ŋac dabuŋ aômgoc.” 35 Tec Jesu gec biŋ eŋ
gebe “Awammê êsa ma ôsa aŋga ênê ôna.” Ma ŋalau sec kêmônaŋ ŋac tau gêmoa
e gêu tau kêsêp êsêac ŋaluŋgeŋ jagêc, go kêsa aŋga ŋamalacnê gêja, mago gêgôm
eŋ ôli kêtu sec atom. 36 Tec êsêac samob têtakê e sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Biŋ
tonec amboac ondoc. Eŋ kêjatu ŋalau ŋatêmui toŋaclaigeŋ amboac ŋatau ma sêc
sêsa sêja.” 37 Ma ênê wae kêsa kêtôm gamêŋ tonaŋ ŋa-malac samobgeŋ gêja.

Jesu gêgom lau taêsam ôliŋ ŋajam kêsa
(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

38 Jesu gêdi aŋga lôm kêsa jakêsô Simonnê andu. Ma Simon tau lawao gêmac
ôli ŋawajaô kapôêŋ tec gêc, naŋ êsêac teteŋ eŋ kêtu awê tauŋa. 39 Tec Jesu kêtu
gasuc gêja e gêôc gadê eŋ, go gec biŋ ŋawajaô ma gêwi eŋ siŋ e gacgeŋ gêdi sa
mêŋgêjam sakiŋ êsêac.
40 Oc jakêsêp acgom, go lau samob, taŋ nêŋ lau gêmac ŋagêdô tokaiŋ-tokaiŋ
sêc naŋ, sejoŋ êsêac dêdêŋ Jesu sêja. Ma gêu lêma gêsac êsêac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ
ma gêgôm êsêac ôliŋ ŋajam kêsa. 41 Ma ŋalau sec sêsa aŋga lau taêsam nêŋ
amboac tonaŋ. Êsêac sêwakic to sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm.” Ma Jesu gec
biŋ êsêac to gêjac jao gebe sêsôm biŋ atom gebe êsêac sêjala gebe eŋ Kilisi tau.

Jesu gêjam mêtê gêmoa Judaia
(Mar 1:35-39)

42 Geleŋŋa lasê, go Jesu gêdi kêsa gamêŋ sawa teŋ gêja. Ma lau sêsôm eŋ
e têtap eŋ sa ma sebe sêŋgamiŋ eŋ gebe êwi êsêac siŋ atom. 43 Mago eŋ
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Kôm tonec gêjac aê ŋawae gebe jasôm ŋawae ŋajam
Anôtônê gamêŋŋa lasê êndêŋ malac ŋagêdô êwiŋ, gebe Anôtô kêsakiŋ aê kêtu
kôm tonaŋŋa.” 44 Ma eŋ gêjam mêtê gêmoa lôm Judaiaŋa.

5

Jesu kêkalem nê ŋacseŋomi ŋamataŋa
(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)

1 Ŋabêc teŋ Jesu kêkô bugêjactoŋ Genesaret ma lau taêsam sêkatoŋ eŋ sa sebe
sêŋô Anôtônê mêtê. 2 Ma gêlic waŋ luagêc sêpoac, mago lau iŋa sêwi waŋ siŋ
jasêkwasiŋ nêŋ wasaŋ sêmoa. 3 Tec jakêpi waŋ luagêc tonaŋ ŋateŋ, taŋ ŋatau
Simon naŋ, ma keteŋ eŋ gebe êsu waŋ su êkêŋ bau siŋ sauŋgeŋ. Go gêŋgôŋ sic
ma kêdôŋ mêtê gêdêŋ lau gêŋgôŋ waŋ.
4 Gêjac mata nê biŋ su ma kêsôm gêdêŋ Simon gebe “Asiŋ asa gêdim ana e au
nêm wasaŋ êsêp gebe alô i.” 5 Tec Simon gêjô eŋ awa gebe “Mêtêmôkê, gêbêc
samuc tonec aêac ajam wasaŋ e tekweŋ gêbac ma atap ŋanô teŋ sa atom. Mago
kêtu aômnêm biŋŋa tec najau wasaŋ êtiam.” 6 Sêu wasaŋ ma sêkêŋ i taêsam auc
e gebe êŋgôŋ wasaŋ êŋgic. 7 Tec sêjac kajo nêŋ lau waŋ teŋ gebe nasênam jaôŋ
sêwi ŋ êsêac, tec sêja ma sêjac i tulu kêsêp waŋ lulu e gebe ênê. 8 Simon Petere
gêlic e gêu tau jagêc Jesu akaiŋŋa ma kêsôm gebe “Apômtau, ômoa nêm lêtêgeŋ,
gebe aê ŋac sec.” 9 Petere to lau samob, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, têtakê kêtu i taêsam,
taŋ sêlô naŋŋa. 10 Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joaŋ, taŋ sêwê kaiŋ kôm sêwiŋ
Simon naŋ, têtakê amboac tonaŋgeŋ. Go Jesu kês jm gêdêŋ Simon gebe “Ôtêc
taôm atom, galoc oc ôlô ŋamalac amboac tonaŋ.” 11 Ma êsêac sêsiŋ e jasêsô bau,
go dedec nêŋ waba samob gêc ma têdaguc eŋ.

Jesu gêgôm ŋac tokamocbôm ôli ŋajam kêsa
(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

12 Ŋasawa teŋ Jesu gêmoa malac teŋ ma ŋac teŋ kamocbôm gêjam eŋ auc
gêŋgôŋ. Eŋ gêlic Jesu e gêu tau jagêc nom, go keteŋ eŋ gebe “Apômtau, embe
têmtac êwiŋ, go ôŋgôm aê jatu selec.” 13 Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac eŋ
ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” E gacgeŋ ênê kamocbôm gêwi eŋ siŋ.
14 Jesu gêjac jao gebe “Ôsôm biŋ tonec êndêŋ lau teŋ atom.” Ma kêjatu eŋ gebe
“Naôtôc taôm êndêŋ dabuŋwaga ma ôkêŋ da êtu kôtu selecŋ a êtôm Mose kêjatu,
gebe êwaka nêm biŋ sa êndêŋ êsêac.” 15 Tageŋ Jesunê wae kêtu tapa kêlêlêc, tec
lau taêsam sêkac sa sêmêŋ sebe sêŋô ênê biŋ ma êŋgôm êsêacnêŋ gêmac tokaiŋ-
tokaiŋ ŋajam êsa. 16 Go eŋ kêtaiŋ tau su kêsa gamêŋ sawaŋageŋ jaketeŋ mec.

Jesu gêgôm ŋac ŋatêkwa kêtu golоŋ ôli ŋajam kêsa (Mat 9:1-8; Mar 2:1-12)

17 Gêdêŋ bêc teŋ Jesu kêdôŋ mêtê gêmoa, ma Parisai to biŋsutau aŋga malac
Galilaia to Judaiaŋa samob ma aŋga Jerusalem mêŋsêŋgôŋ. Ma Apômtaunê
ŋaclai gêjam eŋ sa gêgôm lau gêmac ŋajam kêsa. 18 Ma lau sêbalaŋ ŋac ŋatêkwa
kêtu golоŋ teŋ kêsêp mê, tec têtu kêka-kêka sebe sejoŋ eŋ sêsô andu natetoc eŋ
ênêc Jesu laŋônêmŋa. 19 Mago têtap lêŋ sejoŋ eŋ sêsô sênaŋa sa atom, gebe lau
taêsam. Tec sêpi salôm jasêkip salôm sa ma sêlêwaŋ eŋ tomêgeŋ kêsêp ŋaluŋgeŋ
jagêc Jesu laŋônêm. 20 Jesu gêlic êsêac sêkêŋ gêwiŋ, tec kêsôm gebe “Ŋac tau, aê
kasuc nêm sec ôkwigac.” 21 Ma biŋsutau to Parisai sêôc aweŋ sa ma têtu kênac
gebe “Ŋac tonec asa, tec kêsôm biŋ alôb-alôb amboac tonec nec. Asa gebe êsuc
sec ôkwi, Anôtô taugeŋ.” 22 Mago Jesu kêjala biŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam naŋ, ma
gêjô êsêac aweŋ gebe “Amboac ondoc tec taêm gêjam biŋ amboac tonaŋ gêc
nêm ŋalêlômgeŋ. 23 Biŋ ondoc oc tasôm ŋagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc
aômnêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa ma ôsêlêŋ.’ 24 Ma aê gabe amac
ajala gebe Ŋamalacnê Latu kêtu ŋatau aŋga nom gebe êsuc sec ôkwi,” go kêsôm
gêdêŋ ŋac ŋatêkwa kêtu golоŋ gebe “Aê jasôm êndêŋ aôm gebe Ôndi sa. Ôluŋ
nêm mê sa ma ôêc ôna nêm andu.” 25 Ŋac tau gêdi sa sep tageŋ gêdêŋ êsêac
mateŋanô sêlic, go kêluŋ nê mê, taŋ eŋ gêc naŋ, sa ma gêc gêja nê andu ma
kêlanem Anôtô. 26 Lau samob têtakê ŋanô ma sêlambiŋ Anôtô tonêŋ ŋalêlôm
ŋatutucgeŋ ma sêsôm gebe “Ocsalô tonec aêac alic gêŋ kaiŋ teŋ.”

Jesu kêkalem Lewi (Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

27 Jesu gêgôm tonaŋ su, go kêsa gêja e gêlic teloŋ teŋ, ŋaê Lewi, gêŋgôŋ teloŋ
maleŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndaŋguc aê.” 28 Tec ŋac tau gedec nê gêŋ
samob gêcŋa ma gêdi kêdaguc Jesu gêja.

29 Lewi gêgôm moasiŋ kapôêŋ teŋ aŋga nê andu kêtu Jesuŋa, ma teloŋ to lau
ŋagêdô taêsam seŋ gêŋ tau sêŋgôŋ sêwiŋ êsêac. 30 Tec Parisai to nêŋ biŋsutau
têtu môsi ma sêsôm gêdêŋ ênê ŋacseŋomi gebe “Amboac ondoc tec amac aeŋ
to anôm gêŋ aŋgôŋ awiŋ teloŋ to lau sec nec.” 31 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ
gebe “Lau ôliŋ ŋajam sêpô lêna tauŋ kêtu doktaŋa atom, mago lau gêmac tec
sêpô lêna. 32 Aê gamêŋ gabe jakalem lau gêdêŋ atom, jakalem lau secgeŋ gebe
sênam tauŋ ôkwi.”

Biŋ tanam dabuŋ moŋa (Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

33 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Joaŋnê ŋacseŋomi sêjam dabuŋ mo to
teteŋ mec elêmê ma Parisainêŋ ŋacseŋomi amboac tonaŋ. Mago aômnêm nec
seŋ to sênôm gêŋ.” 34 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau embe sêniŋ awê
ŋamoasiŋ, ma ŋac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwiŋ êsêac, oc amac akac êsêac gebe
sênam dabuŋ mo me. Masianô. 35 Mago ŋabêc oc mêŋêsa ma sêkôc ŋac-gebe-
ênam-awêwaga su aŋga êsêacnêŋ. Êndêŋ bêc tônê, go sênam dabuŋ mo.”

36 Go kêsôm biŋgôliŋ teŋ gêdêŋ êsêac gêwiŋ gebe “Lau teŋ sêkac obo ŋatali su
aŋga ŋakwê wakuc gebe sêsi êpi ŋakwê laŋgwa atom. Embe sêŋgôm, go sêkac
ŋakwê wakuc êŋgic ma ŋakwê wakuc ŋatali naêtôm ŋakwê laŋgwa atom. 37 Ma
lau teŋ sêkêŋ wain wakuc êsêp bôc ŋaôlic laŋgwa atom. Embe sêŋgôm, oc wain
wakuc êôc ŋaôlic êpoa e êtaiŋ ma ŋaôlic tau êtu sec. 38 Takêŋ wain wakuc êsêp
ŋaôlic wakuc ênamaŋ. 39 Ma lau, taŋ sênôm wain laŋgwa su naŋ, sebe sênôm
wain wakuc atom. Êsêac sêsôm gebe ‘Wain laŋgwa ŋajam kêlêlêc.’ ”

6

Ŋacseŋomi sesolop polom gêdêŋ sabat
(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

1 Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêsêlêŋ gêmoa kôm polomŋa ŋalêlôm, ma nê ŋacseŋomi
sesolop polom ŋanô mêŋsêlêsa popoc ma seŋ. 2 Tec Parisainêŋ ŋagêdô sêsôm
gebe “Amboac ondoc amac agôm gêŋ, taŋ biŋsu gêjac jao gebe daŋgôm êndêŋ
sabat atom naŋ.” 3 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Amac asam biŋ, taŋ
Dawid gêgôm gêdêŋ mo gêjô eŋ tau to êsêac, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, atom me. 4 Eŋ
kêsô Anôtônê andu gêja ma kêkôc polom, taŋ sêkêŋ gêdêŋ Anôtô kêtu da naŋ,
mêŋgeŋ to kêkêŋ gêdêŋ êsêac, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, seŋ amboac tonaŋ. Mago
polom tau biŋsu gêjac jao gebe lau teŋ sêniŋ atom, dabuŋwaga tau ŋgeŋ.” 5 Tec
Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ŋamalacnê Latu kêtu sabat ŋatau gêwiŋ.”

Ŋac lêma kêtu goloŋ ŋajam kêsa
(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

6 Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêsô lôm gêja ma kêdôŋ êsêac. Ma ŋac teŋ gêŋgôŋ
tonaŋ, taŋ lêma anôŋa kêtu goloŋ. 7 Ma biŋsutau to Parisai dêdib Jesu gebe
moae êŋgôm ŋac tau ôli ŋajam êsa êndêŋ sabat, sebe têtap lêŋ sêŋgôliŋ biŋ êpi
eŋŋa sa. 8 Mago Jesu kêjala êsêac taêŋ gêjam biŋ tonaŋ tec kêsôm gêdêŋ ŋac lêma
kêtu goloŋ gebe “Ôndi sa ôkô ŋaluŋ.” Ma ŋac tau gêdi sa kêkô. 9 Ma Jesu kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Aê jatu kênac amac acgom, oc tatôm gebe tamoasiŋ lau me
daŋgôm êsêac sec êndêŋ sabat. Tanam katuŋ kêsi me tajaiŋ.” 10 Go mata gê
êsêac gelom-gelom ma kêsôm gêdêŋ ŋac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Ŋac tau
kêmêtôc lêma e ŋajam kêsa kêtiam. 11 Tec êsêac têntac ŋandaŋ gêôc nêŋ ŋalêlôm
auc ma sêsôm ŋabiŋ sêwiŋ tauŋ gebe sêŋgôm Jesu amboac ondoc.

Jesu kêjaliŋ nê aposolo 12 sa
(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

12 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Jesu kêpi lôc gêja gebe eteŋ mec. Tec gêbêc samuc
tonaŋ keteŋ mec gêdêŋ Anôtô ŋapaŋ 13 e geleŋŋa lasê, go gêmôêc nê ŋacseŋomi
mêŋkêjaliŋ 12 sa aŋga êsêacnêŋ ma kêsam êsêac gebe “Aposolo.” 14 Simon taŋ gê
eŋ gebe Petere gêwiŋ naŋ, agêc lasi Andrea, ma Jakobo agêc Joaŋ, Pilip agêc
Batolomai, 15 Matai agêc Tom, Alpainê latu Jakobo ma Simon, taŋ sêsam eŋ
gebe Seloto naŋ, 16 Jakobonê latu Juda, go Juda Isariot, taŋ geoc eŋ lasê naŋ.

Jesu gêjam sakiŋ lau taêsam
(Mat 4:23-25)

17 Jesu gêwiŋ êsêac sêsêp aŋga lôc sêmêŋ e sêsa ŋadeŋ teŋ, go nê ŋacseŋomi
pom kapôêŋ teŋ ma lau ŋagêdô taêsam aŋga malac Judaiaŋa samob ma aŋga
Jerusalem to aŋga gamêŋ gwêcŋa Turu to Sidonŋa sêwiŋ. 18 Lau tonaŋ ŋai
samob sêja sebe sêŋô ênê biŋ ma sebe eŋ êŋgôm êsêacnêŋ gêmac tokaiŋ-tokaiŋ
ŋajam êsa. Ma gêgôm êsêac, taŋ ŋalau ŋatêmui kêlêsu êsêac naŋ, ŋajam kêsa
amboac tonaŋ. 19 Ŋaclai kêsa aŋga ênê, tec gêgôm samob ôliŋ ŋajam kêsa,
amboac tonaŋ lau pebeŋ sêgôm mocsac gebe sêmoasac eŋ.

Biŋ moasiŋ to biŋ ojaeŋa
(Mat 5:1-12)

20 Jesu kêsa laŋôanô sa gêdêŋ nê ŋacseŋomi ma kêsôm gebe
“Aê aoc êôc amac lau ŋalêlôm sawa, gebe Anôtônê gamêŋ kêtu amacnêm.
21 Aê aoc êôc amac, taŋ mo gêjô amac galoc naŋ, gebe oc aniŋ gêŋ e êôc amac
tôŋ.
Aê aoc êôc amac, taŋ galoc ataŋ naŋ, gebe oc aômac.

22 “Aê aoc êôc amac embe ŋamalac têntac endec amac to sêmasuc ma sêmbu
amac to sêsôm gebe amac lau sec êtu Ŋamalacnê Latuŋa. 23 Têmtac ŋajam êsa
êndêŋ bêc ônê toôlim êpigeŋ gebe amacnêm ŋagêjô ŋajam kapôêŋ gêc undambê.
Êsêacnêŋ lau ŋanô sêgôm gêŋ tonaŋ gêdêŋ propete amboac tonaŋgeŋ.
24 “Ojae amac lau tolêlôm, gebe nêm moasiŋ tec akôc kwanaŋgeŋ.
25 Ojae amac, taŋ galoc têmtac kêkôc naŋ, gebe mo oc êjô amac.
Ojae amac, taŋ galoc aômac naŋ, gebe almac oc têmtac ŋawapac to ataŋ.
26 “Ojaê amac, embe lau samob aweŋ aôc amac naŋ, gebe êsêacnêŋ lau ŋanô
sêgôm gêŋ tonaŋ gêdêŋ propete dansaŋ kêtôm tonaŋgeŋ.

Têmtac êwiŋ nêm soŋo-soŋo (Mat 5:38-48; 7:12)

27 “Mago aê jasôm êndêŋ amac, tec aŋô aêŋoc biŋ amoa nec, gebe Têmtac
êwiŋ nêm soŋo-soŋo to amoasiŋ êsêac, taŋ têntac gedec amac naŋ. 28 Anam mec
êsêac, taŋ sêpuc boa amac, to ateŋ mec êtu lau, taŋ sêsac amac naŋŋa. 29 Ŋac,
taŋ êtap aôm alimanô ŋamakeŋ naŋ, ôkêŋ ŋamakeŋ êndêŋ eŋ êwiŋ, ma ŋac taŋ
êjaŋgo nêm ŋakwê su naŋ, ôŋgamiŋ obo êndêŋ eŋ atom. 30 Samob taŋ teteŋ gêŋ
êndêŋ aôm naŋ ôkêŋ, ma êsêac, taŋ sêkôc nêm gêŋ su naŋ, oteŋ êêac gebe sêkêŋ
êm u êmêŋ êtiam atom. 31 Gêŋ taŋ amac abe lau sêŋgôm êndêŋ amac naŋ, taôm
aŋgôm êndêŋ êsêac.
32 “Embe têmtac êwiŋ lau, taŋ têntac gêwiŋ amac naŋ, oc ŋanô amboac ondoc,
gebe lau sec têntac gêwiŋ lau, taŋ têntac gêwiŋ êsêac naŋ amboac tonaŋ. 33 Ma
embe amoasiŋ lau, taŋ sêmoasiŋ amac naŋ, oc ŋanô amboac ondoc. Lau sec
sêgôm nêŋ gêŋ amboac tonaŋ. 34 Ma embe akêŋ gêŋ êtu tôp êndêŋ lau ma
taêm êka gebe sênac ŋatôp, oc ŋanô amboac ondoc. Lau sec sêkêŋ gêŋ kêtu tôp
gêdêŋ lau amboac tonaŋgeŋ. 35 Têmtac êwiŋ nêm soŋo-soŋo to amoasiŋ lau ma
akêŋ gêŋ êsêac, taêm êka ŋagêjô atom, go amacnêm ŋagêjô ŋajam êtu kapôêŋ ma
atu Lôlôc Ŋatau latui, gebe eŋ kêtu lau têntac dani to lau sec nêŋ ŋac gabêjam.
36 Taêm walô lau amboac Tamemi taê walô.

Biŋ lamêtôc lauŋa (Mat 7:1-5)

37 “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. Anac jatu lau atom, go
Anôtô ênac jatu amac atom. Anac pêla lau, go Anôtô ênac pêla amac. 38 Akêŋ
gêŋ êndêŋ lau, go Anôtô êkêŋ gêŋ êndêŋ amac. Oc êkêŋ gêŋ êndêŋ amac êsêp
nêm gadob e mêŋêc ma ekoloŋ, go ênsalê ŋagêdô ênsac ŋaô êwiŋ, gebe dôŋ, taŋ
anam dôŋ lau naŋ, oc Anôtô ênam dôŋ amac.”
39 Go Jesu kêsôm biŋgôliŋ tonec gêdêŋ êsêac gebe “Matapec teŋ kêtôm gebe
êwê matapec teŋ atom. Agêc lulu oc sêu tauŋ sêsêp sê sêna. 40 Kwapuc teŋ
êlêlêc kwalam laŋgwa atom. Mago kwapuc samob embe sênac dabiŋ ŋapep,
go têtôm nêŋ kwalam laŋgwa.
41 “Asageŋ gôlic ka ŋasili, naŋ gêguŋ lasim mataanô, ma ŋadambê, taŋ kêkô
taôm matamanô naŋ, gôlic sapu. 42 Ma amboac ondoc ôsôm êndêŋ lasim gebe
‘Lasicenec, ondecgeŋ ma jambuc ŋasili, taŋ gêguŋ matamanô naŋ sa.’ Mago
ka ŋadambê, taŋ kêkô aôm taôm matamanô naŋ, gôlic sapu. Aôm dansaŋtêna,
ômbuc ka ŋadambê aŋga taôm matamanô sa acgom e matamanô ŋawa êsa, go
ômbuc ŋasili, taŋ gêguŋ lasim mataanô naŋ sa.

Tajala ka endeŋ ŋanô (Mat 7:16-20; 12:33-35)

43 “Ka ŋajam oc ênam ŋanô sec atom, ma ka sec oc ênam ŋanô ŋajam atom.
44 Ka samob tajala êndêŋ ŋanô êndêŋ-êndêŋgeŋ. Sêpip jambô ŋanô aŋga locgôm
atom ma sêwa aiŋ aŋga okêm atom. 45 Ŋamalac ŋajam kêtaiŋ gêŋ ŋajam sa aŋga

nê awa ŋajam, taŋ gêc nê ŋalêlôm naŋ, ma ŋamalac sec kêtaiŋ gêŋ sec sa aŋga nê awa sec. Gebe gêŋ, taŋ gêlôc gêc nê ŋalêlôm tonaŋ tec mêŋêsa awasuŋ.

Ŋac lulagêc sêkwê andu
(Mat 7:24-27)

46 “Amboac ondoc, amac asam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau,’ mago agôm biŋ, taŋ kasôm naŋ, ŋanô kêsa atom. 47 Lau samob, taŋ dêdêŋ aê sêmêŋ to sêŋô aêŋoc biŋ ma sêgôm ŋanô kêsa naŋ, aê janam dôŋ êsêac amboac tonec. 48 Êsêac têtôm ŋac, taŋ kêkwê andu teŋ. Eŋ kêkwê sê baliŋgeŋ kêsêp gêja e poc kêkapiŋ ŋaalê tôŋ. Gêdêŋ taŋ bu kêsa kapôêŋ naŋ, ŋasamac kêgasim jakêpi andu tau, mago kêwiwic jageo, gebe poc kêkapiŋ tôŋ. 49 Ma Ŋac taŋ gêŋô biŋ, mago gêgôm ŋanô kêsa atom naŋ, kêtôm ŋac, taŋ kêkwê nê andu kêkô nom ŋaô kêkwê alê kêsêp gêja atom. Ma bu kêsa kapôêŋ jakêpi andu tau ma gacgeŋ kêku sa jaguluŋ tageŋ.”

7

Jesu gêgôm lau Rom nêŋ kapitainê sakiŋwaga ôli ŋajam kêsa
(Mat 8:5-13)

1 Jesu kêsiôm nê bi ŋ samob tonaŋ gêdêŋ lau sêŋô su, go kêsêp Kapanaum gêja. 2 Ma kapitai teŋ nê sakiŋwaga, taŋ têtac gêwiŋ eŋ naŋ, gêmac jaoŋageŋ gêc. 3 Tec nê ŋatau gêŋô Jesu ŋawae ma kêsakiŋ Judanêŋ lômmôkê dêdêŋ eŋ sêja gebe teteŋ eŋ mêŋênam ênê sakiŋwaga sa. 4 Lau tau jasêô lasê dêdêŋ Jesu ma teteŋ eŋ sepeŋ ducgeŋ gebe “Ôkêŋ taŋam eŋmaŋ, 5 gebe eŋ têtac gêwiŋ aêacnêŋ lau ma kêkwê aêacma lôm.” 6 Tec Jesu gêwiŋ êsêac gêja. Kêsêlêŋ e gêjam andu ŋasawa kêtu dambê, go kapitai kêsakiŋ nê lau jasêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, ôjaiŋ taôm atom, gebe aê galic tauc katôm gebe ôsô ŋoc andu ŋasalôm ŋalabu ômôêŋ atom. 7 Aê galic tauc amboac tonaŋ, tec gabe jatoc tauc sa jandêŋ aôm jawac atom. Amboac tonaŋ, ôsôm ŋa awamgeŋ ma ŋoc ŋacseŋom oc ôli ŋajam êsa. 8 Gebe aê ŋac teŋ, taŋ kasô lau kapôêŋ ŋalabu ma siŋwaga sêsô aê ŋalabu. Embe jasôm êndêŋ ŋac teŋ gebe ‘Ôna,’ oc êna. Ma êndêŋ ŋac teŋ gebe ‘Omôêŋ,’ oc êmêŋ, ma êndêŋ ŋoc sakiŋwaga gebe ‘Ôŋgôm gêŋ tonec,’ oc êŋgôm.” 9 Jesu gêŋô biŋ tonaŋ e gêŋac lêma ma kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdêŋ lau, taŋ têdaguc eŋ naŋ gebe “Lauac, aŋga Israelnêŋ aê katap kêkêŋ gêwiŋ kapôêŋ amboac tonaŋ sa atomgeŋ.” 10 Go lau, taŋ kapitai kêsakiŋ êsêac naŋ, sêmu sêja andu e sêlic sakiŋwaga tau ôli ŋajam kêsa.

Jesu gêŋu awêtuc teŋ latu mata jali kêsa

11 Ŋasawa baliŋ atom, go Jesu gêja malac teŋ ŋaê Nain, ma nê ŋacseŋomi to lau taêsam sêwê sêwiŋ eŋ. 12 Eŋ kêdabiŋ malac ŋasacgêdô ma gêlic sêbalaŋ ŋacmatê teŋ sêsa sêmêŋ, awêtuc teŋ nê latu tageŋ tonaŋ, tec lau malacŋa taêsam sêwiŋ eŋ. 13 Apômtau gêlic awê tau e taê walô eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôtaŋ atom.” 14 Go kêtu gasuc jagêu lêma gêsac katapa e lausêbalaŋwaga têtu malô sêkô. Go kêsôm gebe “Ŋapalê, aê jasôm aôm ôndi sa.” 15 Ma ŋacmatê gêdi gêŋgôŋ e kêsôm biŋ lasê. Go Jesu kêkêŋ eŋ gêdêŋ têna gêja. 16 Lau samob têtakê ma sêlanem Anôtô gebe “Aêacnêŋ propete kapôêŋ teŋ mêŋkêpi aŋga aêacnêŋ ma Anôtô mêŋkêtu ŋacleŋ nê lau.” 17 Go ênê biŋ ŋawae kêtu tapa aŋga Judaia tau to ŋagamêŋ ŋamagêŋa samob gêja.

Ŋackêsagu Joaŋ kêkêŋ nê ŋacseŋomi têtu kênac Jesu ŋam
(Mat 11:2-19)

18 Ma Joaŋnê ŋacseŋomi sêkêŋ gêŋ samob tonaŋ ŋawae gêdêŋ eŋ. Tec gêmôêc nê ŋacseŋom luagêc 19 mêŋ kêsakiŋ êsêagêc gebe dêndêŋ Apômtau sêna ma

sêsôm gebe “Ŋac taŋ sêsôm sebe êmêŋŋa naŋ, ŋac tau aôm tonec, me aêac ansaê ŋac teŋ acgom.” 20 Ŋac ulu tau dêdêŋ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ŋackêsagu Joaŋ kêsakiŋ aêagêc tec adêŋ aôm amêŋ ma kêsôm gebe Ŋac taŋ sêsôm sebe êmêŋŋa naŋ, ŋac tau aôm tonec, me aêac ansaê ŋac teŋ acgom.” 21 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Jesu kêmoasiŋ gêmac taêsam to lau ôliŋ kêtuŋ êsêac ma ŋalau sec gêgôm êsêac naŋ, ôliŋ ŋajam kêsa ma gêgôm mateŋpec taêsam sêlic gamêŋ kêtiam. 22 Tec eŋ gêjô êsêagêc aweŋ gebe “Ana ma anac miŋ geŋ, taŋ alic to aŋô naŋ, êndêŋ Joaŋ gebe mateŋpec sêlic gamêŋ kêtiam to magiŋ kêsu sêsêlêŋ, kamocbôm têtu selec to taŋeŋsuŋbic sêŋô biŋ, ma ŋacmatê dêdi sa to lau sêsôm ŋawae ŋajam lasê gêdêŋ lau ŋalêlôm sawa. 23 Ma aê aoc êôc êsêac, taŋ têntac lulu kêtu aêŋa atom.”

24 Joaŋnê ŋacjaeŋ luagêc tonaŋ sêc sêmu sêja acgom, go Jesu gêôc awa sa ma gêwa J oaŋ sa gêdêŋ lau gebe “Amac asa gamêŋ sawa aja abe alic asageŋ. Abe alic sôbolec teŋ mu gêôc jakêsêp mêŋkêsêp me. 25 Me aja abe alic asageŋ. Abe alic ŋac teŋ kêsô ŋakwê palê-palê me. Alicgac me, lau taŋ sêsô ŋakwê togêŋŋ ma sêmoasiŋ tauŋ ôliŋ naŋ, sêŋgôŋ kiŋnêŋ andugeŋ. 26 Me aja abe alic asageŋ. Abe alic propete teŋ me. Biŋŋano, aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac taŋ kêlêlêc propete su. 27 Ŋac tau tonaŋ, tec teto biŋ kêpi eŋ gebe ‘Anôtô kêsôm gebe Ôlic acgom, aê jasakiŋ ŋoc ŋacjaeŋ êmuŋ aôm naêmansaŋ nêm intêna, taŋ gêc aôm laŋômnêmŋa naŋ.’ 28 Aê jasôm êndêŋ amac gebe lau samob, taŋ lauo sêkôc êsêac naŋ, nêŋ teŋ kêlêlêc Joaŋ su atom. Mago ŋac sauŋ, taŋ sêsam eŋ kêtu ŋamu aŋga Anôtônê gamêŋ naŋ, kêlêlêc eŋ su.”

29 Lau samob to teloŋ, taŋ sêŋô biŋ tonaŋ naŋ, taŋeŋ wamu Anôtônê biŋ, taŋ kêjatu jagêdêŋgeŋ naŋ, sêliŋ Joaŋnê saŋgu su. 30 Mago Parisai to biŋsutau sêpô Anôtônê mêtê ŋagôliŋ, taŋ kêmasaŋ kêtu êsêacŋa naŋ siŋ, tec sêliŋ ênê saŋgu atom.

31 “Aê janam dôŋ lau têm tonecŋa êpi asageŋ, ma êsêac oc têtôm asa lau. 32 Êsêac têtôm ŋapalê, taŋ sêŋgôŋ malacluŋ ma sêmôêc biŋ gelom tau gebe ‘Aêac ajac oŋ, mago amac atê wê atom. Aêac ataŋ taŋiboa, mago amac ataŋ awiŋ atom, 33 Ŋackêsagu Joaŋ gêmêŋ e geŋ mo atom to gênôm wain atom, tec amac asôm gebe ‘Ŋalau sec teŋ gêgôm eŋ.’ 34 Ŋamalacnê Latu gêmêŋ e geŋ to gênôm gêŋ ma amac asôm gebe ‘Alic eŋ lasamtêna to gênôm wain anaboa, teloŋ to lau sec nêŋ ŋac eŋgoc.’ 35 Mago biŋ amboac tonaŋ Anôtônê mêtê tokauc kêwaka tau sa kêpi êsêac, taŋ têtu ênê lau naŋ.”

Jesu kêtu ŋacleŋ Parisai Simon

36 Parisainêŋ teŋ keteŋ Jesu gebe êniŋ gêŋ êwiŋ eŋ. Tec Jesu kêsô Parisai tonaŋ nê andu jagêŋgôŋ gebe êniŋ gêŋ. 37 Ma awê teŋ gêmoa malac tonaŋ. Eŋ awê sec. Eŋ gêŋô Jesu geŋ gêŋ gêŋgôŋ Parisainê andu ŋawae, tec kêkôc gêŋmalu kêsêp kekec kwalam-kwalam teŋ. 38 Eŋ jakêkô Jesu dêmôêmu kêsi akaiŋŋa ma kêtaŋ e matasulu gêgôm Jesu akaiŋ ŋawambuc kêsa. Tec gêbuŋ ŋa môkêlauŋ ma kêlêsôp eŋ akaiŋ ma geŋ oso ŋa gêŋmalu. 39 Parisai taŋ kêkalem Jesu naŋ, gêlic ma taê gêjam gêc taugeŋ gebe “Ŋac tonec embe propete teŋ, oc êlic awê tec kêmoasac eŋ nec, to êjala ênê lêŋ, gebe eŋ awê sec.” 40 Ma Jesu gêjô biŋ tau ma kêsôm gebe “Simon, aê gabe jasôm ŋoc biŋ teŋ êndêŋ aôm.” Go eŋ kêsôm gebe “Mêtêmôkê, ôsômmaŋ.” 41 Tec Jesu kêsôm gebe “Ŋamalac teŋ kêkêŋ mone kêtu tôp gêdêŋ ŋac luagêc. Ŋac teŋ nê tôp kêtôm denari 500, ma teŋ nê 50. 42 Êsêagêc têtôm gebe sênac tôp tau atom, tec ŋatau gêwi ŋabiŋ siŋ. Aôm gobe êsêagêcnêŋ asa oc têtac êwiŋ eŋ êlêlêc.” 43 Tec Simon gêjô Jesu awa gebe “Aê gabe ŋac, taŋ awa ŋatau gêwi gêŋ taêsam siŋ gêdêŋ eŋ naŋ.” Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Kôsôm jagêdêŋ.” 44 Go Jesu kêkac tau ôkwi gêdêŋ awê tau ma kêsôm gêdêŋ Simon gebe “Aôm gôlic awê tonec me masi. Aê kasô nêm andu gamêŋ,

mago aôm kôkêŋ bu ockaiŋŋa gêdêŋ aê atom, e eŋ matasulugeŋ gêgôm ockaiŋ ŋawambuc kêsa ma gêbuŋ ŋa môkêlauŋ. 45 Aôm kôlêsôp aê alicanô atom, mago gêdêŋ taŋ aê kasô gamêŋ e mêŋgêdêŋ tonec eŋ kêlêsôp ockaiŋ gedeŋ tôŋgeŋ tec gêmoa. 46 Aôm goeŋ oso môkêcapac ŋa niptêkwi atom. Mago eŋ tec geŋ oso ockaiŋ ŋa gêŋmalu. 47 Amboac tonaŋ jasôm êndêŋ aôm gebe Ênê sec taêsam gêjaŋa, gebe eŋ têtac gêwiŋ ŋanô. Mago ŋac, taŋ nê sec luagêcgeŋ gêjaŋa naŋ, eŋ têtac gêwiŋ ŋagecgeŋ." 48 Go Jesu kêsôm gêdêŋ awê tau gebe "Aômnêm sec aê kasuc ôkwi su." 49 Ma lau, taŋ seŋ gêŋ sêŋgôŋ sêwiŋ eŋ naŋ, sêôc aweŋ sa ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe "Ŋac tonec asa, tec kêsuc sec tau ôkwi gêwiŋ nec." 50 Go Jesu kêsôm gêdêŋ awê tau gebe "Kôkêŋ gêwiŋ, tec gêjam aôm kêsi. Ôêc ôna totêmtac malôgeŋ."

8

Lauo taŋ sêsêlêŋ sêwiŋ Jesu naŋ

1 Ŋasawa sauŋgeŋ, go Jesu kêsêlêŋ kêsô malac sauŋ to kapôêŋ ma gêjam mêtê to kêsôm ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋŋa lasê. Ma ŋacseŋomi 12 sêwiŋ eŋ. 2 Ma lauo ŋagêdô, taŋ kêtiŋ ŋalau sec aŋga êsêacnêŋ to gêgôm êsêacnêŋ gêmac ŋajam kêsa naŋ, sêwiŋ amboac tonaŋ, Maria taŋ sêsam eŋ gebe Magdalaŋa, naŋ ŋalau sec 7 sêsa aŋga ênê naŋ, 3 ma Herodonê gejobwaga Kusa nê awê Joana, ma Susana to lauo ŋagêdô taêsam, taŋ sêmoasiŋ Jesu to nê ŋacseŋomi ŋa nêŋ gêŋ tokaiŋ-tokaiŋ.

Biŋgôliŋ ŋac kêpalip ŋawêŋa
(Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

4 Ma gêdêŋ taŋ lau taêsam sêkac sa to lau aŋga malac tomalac sêwê dêdêŋ Jesu sêja naŋ, eŋ kêsôm ŋa biŋgôliŋgeŋ gebe.

5 "Ŋac-kêpalip-ŋawêwaga teŋ kêsa gêja gebe êpalip nê ŋawê. Kêpalip gêmoa ma ŋagêdô kêsêp intêna, naŋ ŋamalac sêka tôŋ ma moc, taŋ sêmoa umboŋ ŋalabu naŋ mêŋseŋ su. 6 Ma ŋagêdô gêsac poc ŋaô, naŋ kêpoa e su, go kêmêliŋ, gebe nom ŋawambuc gêc atom. 7 Ma ŋagêdô kêsêp êcmôkê ŋalêlôm, naŋ êc kêpoa gêwiŋ tec gejoŋ endu. 8 Ma ŋagêdô kêsêp nom ŋajam, tec kêpi jagêjam ŋanô e kêtu dim 100." Kêsôm biŋ tonaŋ su, go gêmôêc gebe "Ŋac teŋ nê taŋasuŋ êŋôŋa embe ênêc, naŋ êŋômaŋ."

Biŋgôliŋ tau ŋam
(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

9 Ma ênê ŋacseŋomi têtu kênac biŋgôliŋ tau ŋam gêdêŋ Jesu. 10 Tec eŋ kêsôm gebe "Amac atap kauc sa, tec ajala Anôtônê gamêŋ ŋabiŋ ŋalêlômŋa. Mago lau ŋagêdô oc sêŋô êtu biŋgôliŋgeŋ, gebe sêlic gêŋ e amboac sêlic atom, ma sêŋô biŋ e sêjala atom.

Jesu gêwa biŋgôliŋ ŋac kêpalip ŋawêŋa ŋam sa
(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

11 "Ma biŋgôliŋ ŋam tau tonec gebe Ŋawê kêtôm Anôtônê biŋ. 12 Êsêac taŋ sêsêp intêna naŋ, sêŋô biŋ e Sadaŋ mêŋkêjaŋgo biŋ su aŋga êsêacnêŋ ŋalêlôm gebe sêkêŋ êwiŋ atom ma sênaŋa. 13 Ma êsêac taŋ sêsac poc ŋaô naŋ, gêdêŋ taŋ sêŋô biŋ naŋ, sêkôc sa totêntac ŋajamgeŋ. Mago êsêacnêŋ ŋawakac masi. Ac sêkêŋ gêwiŋ ŋasawa sauŋgeŋ ma gêdêŋ noc lêtômŋa sêwi tauŋ siŋ. 14 Ma ônaŋ kêsêp êcmôkê naŋ, êsêac taŋ sêŋô biŋ ma sêc sêja e gêŋ Iêlôm-lêlôm to waba ma moasiŋ ôliŋŋa gejoŋ êsêac, tec nêŋ ŋanô kêtu gagweŋ atom. 15 Ma ônaŋ kêsêp nom ŋajam naŋ, êsêac taŋ sêŋô biŋ e sêkôc sa tonêŋ ŋalêlôm mansaŋ to ŋajam ma sêjam ŋanô geden tôŋgeŋ.

Lamp kêkô suc ŋalêlôm
(Mar 4:21-25)

16 “Ŋac teŋ êtuŋ lamp ma êŋgênduc ŋa suc auc me êkêŋ êsô pôpô ŋalabu atom,
etoc êkô jakaiŋ ŋaô gebe êsêac, taŋ sêsô sêmêŋ naŋ, sêlic nawê. 17 Gebe gêŋ
samob, taŋ kêsiŋ tau naŋ, sêkêŋ êsa awê ma gêŋ samob, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ,
oc ŋapuc êsa ma ênêc awêgeŋ.
18 “Amboac tonaŋ taêm ênam nêm lêŋ aŋô biŋŋa acgom gebe ŋac, taŋ nê gêŋ
gêc naŋ, oc êtap ŋagêdô sa naêwiŋ. Ma ŋac teŋ, taŋ nê gêŋ masi naŋ, oc sêkôc
ŋakêsu, taŋ eŋ geboc kêkôc naŋ, su amboac tonaŋgeŋ.”

Jesu têna to lasii
(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

19 Go Jesu têna to lasii dêdêŋ eŋ sêja e têtôm gebe têtu gasuc eŋ atom gebe lau
taêsam. 20 Tec lau sêsôm ŋawae gêdêŋ Jesu gebe “Tênam to lasimi tê mêŋsêkô
dêmôêŋa sebe sêlic aôm.” 21 Mago eŋ gêjô êsêac aweŋ ma kêsôm gebe “Lau taŋ
sêŋô Anôtônê biŋ ma sêgôm ŋanô kêsa naŋ, tec têtu aêŋoc tinoc to lasici.”

Jesu kêsôm mutêna kêtu malô
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

22 Ŋabêc teŋ acgom, go Jesu to nê ŋacseŋomi sêpi waŋ teŋ, ma eŋ kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Tanac êŋgic tana bugêjactoŋ ŋamakeŋ ônêŋa.” Tec ac sêlac sêja.
23 Sêlac sêmoa ma eŋ gêc bêc. Go mu gêbuc ŋatêna mêŋkêjamuŋ bugêjactoŋ ma
ŋadembom kêsalê waŋ auc e sêmoa jageo. 24 Tec ŋacseŋomi têtu gasuc jasêŋu eŋ
ma sêsôm gebe “Mêtêmôke, mêtêmôkê, aêac oc dambac tanaŋa.” Tec eŋ mata
gêlac ma gec biŋ mu to ŋadembom sec e kêtu malô to bênôŋ kêsêp. 25 Go kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Amac akêŋ gêwiŋ ŋanô gêc ondoc.” Ma êsêacnêŋ ŋalêlôm
ŋatutuc e sêŋac lemeŋ ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Ŋac tonec asa, tec kêjatu mu
to bu ma taŋeŋ wamu gêdêŋ eŋ nec.”

Jesu gêgôm ŋac toŋalau sec ôli ŋajam kêsa
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

26 Go ac sêlac sêja Gadarenenêŋ gamêŋ, taŋ gêc Galilaia ŋamakeŋ ônêŋa.
27 Ma gêdêŋ taŋ Jesu jakêpi bau naŋ, ŋac teŋ toŋalau sec kêsa aŋga malac
jagêdac eŋ. Ŋac tau kêsô ŋakwê atom e ŋasawa ŋêŋgeŋ ma gêŋgôŋ andu atom,
gêmoa gamêŋ sêôŋageŋ. 28 Eŋ gêlic Jesu e kêwakic ma gêu tau gêc eŋ akaiŋŋa,
go gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gebe “Lôlôc Ŋatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnêŋ
asageŋ ŋagêdô gêdêŋ tauŋ. Aê jateŋ aôm gebe Ôlênsu aê atommaŋ.” 29 Eŋ
kêsôm biŋ tonaŋ gebe Jesu kêjatu ŋalau ŋatêmui gebe êsa aŋga ŋamalac tau nê
êna. Gebe ŋalau tonaŋ kêsaic eŋ todim-todim, tec sejop eŋ ma sêbôêŋ eŋ ŋa
kapoacwalô to sêsô eŋ akaiŋ tôŋ. Mago eŋ kêmônaŋ gêŋ, taŋ sêsô eŋ tôŋŋa naŋ
gêŋgic-gêŋgic, ma ŋalau sec tau kêkac ŋamalac tonaŋ kêsa gamêŋ sawa gêja. 30 Go
Jesu kêtu kênac eŋ gebe “Aômnêm ŋaê asa.” Ma eŋ kêsôm gebe “Legion,” gebe
ŋalau sec taêsam sêsêp eŋ. 31 Go ŋalau tau teteŋ Jesu gebe êmasuc êsêac sêsêp
gamêŋ ŋakêlêndiŋ sec sêna atom.
32 Bôcanô toŋ kapôêŋ teŋ seŋ gêŋ sêmoa gamêŋ tau ŋalôc, tec ŋalau teteŋ Jesu
gebe êlôc ma sêsêp bôc tonaŋ ŋalêlôm sêna. Tec Jesu gêlôc gêdêŋ êsêac. 33 Tec
ŋalau sec sêsa aŋga ŋamalac tonaŋ ma jasêsêp bôc tonaŋ ŋalêlôm sêja ma bôc
tau totoŋgeŋ sêsabi aŋga salic guluŋ tageŋ jasêsêp bugêjactoŋ ma sênôm bu su.
34 Lau bôcŋa sêlic gêŋ tonaŋ ma sêc jasêsôm ŋawae aŋga malac to gamêŋ
ŋakêtu gêdô. 35 Tec lau sêsa sêja sebe sêlic gêŋ tau e jasêô lasê Jesu ma sêlic ŋac,
taŋ ŋalau sec sêsa aŋga ênê sêja naŋ, nê kauc kêsa ma kêsô ŋakwê sa jagêŋgôŋ
Jesu akaiŋŋa ma têtêc tauŋ ŋanô. 36 Ma êsêac, taŋ tauŋ mateŋanô sêlic ŋac
toŋalau sec ôli ŋajam kêsa naŋ, sêjac ŋamiŋ gêdêŋ êsêac gêwiŋ. 37 Ma lau samob

aŋga Gadarenenêŋ gamêŋ nêŋ ŋalêlôm ŋatutuc ŋanô, tec teteŋ Jesu gebe êwi êsêac siŋ. Tec Jesu kêpi waŋ ma gêc gêmu gêja kêtiam. 38 Ŋac tau, taŋ ŋalau sec sêsa aŋga ênê naŋ, keteŋ Jesu gebe êmoa êwiŋ eŋ. Mago Jesu gêwi eŋ siŋ ma kêsôm gebe 39 “Ômu ôna nêm andu ma ônac miŋ gêŋ kapôêŋ, taŋ Anôtô gêgôm gêdêŋ aôm naŋ.” Tec eŋ gêc gêja ma kêsôm gêŋ, taŋ Jesu gêgôm gêdêŋ eŋ naŋ, lasê aŋga malac samucgeŋ.

Jairi latuo to awê, taŋ kêmoasac Jesunê ŋakwê (Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

40 Lau samob sêôŋ Jesu sêŋgôŋ e gêmu gêmêŋ kêtiam, tec sêkôc eŋ sa. 41 Ma lômmôkê teŋ, ŋaê Jairi, jagêu tau gêc Jesu akaiŋŋa ma keteŋ eŋ gebe êna ênê andu 42 gebe ênê latuo tageŋgeŋ, taŋ nê jala kêtu 12 naŋ, tec gêmac e awa kêtu dambê su.

Jesu gêdi gêja ma lau taêsam sêkapiŋ eŋ sa. 43 Ma awê teŋ gêjam dec kêtôm jala 12 ma gêjam ôli dokta kêkêŋ nê awa samob gêjaŋa su. Mago teŋ kêtôm gebe êŋgôm eŋ ôli ŋajam êsaŋa atom. 44 Êŋ kêtu gasuc mêŋkêkô Jesu dêmôêmu ma kêmoasac ênê ŋakwê ŋalêsô, ma sep tageŋ nê dec kêpa. 45 Ma Jesu kêtu kênac gebe “Asa kêmoasac aê.” Tec êsêac samob sêpê tauŋ ma Petere kêsôm gebe “Mêtêmôkê, lau taêsam sêkapiŋ aôm sa to têtiŋ aôm.’ 46 Ma Jesu kêsôm gebe “Teŋ kêmoasac aê, tec kêsaê ŋaclai kêsa aŋga aêŋoc gêja.” 47 Awê tau gêlic gebe oc êsiŋ tau êtôm atom, tec gêja tokêtênêpgeŋ jagêu tau gêc Jesu akaiŋŋa ma gêwa nê biŋ kêmoasac eŋ e gacgeŋ ŋajam kêsaŋa ŋam sa lau samob sêŋô. 48 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Latucoenec, kôkêŋ gêwiŋ gêgôm aôm ŋajam kêsa, ôêc ôna totêmtac malôgeŋ.”

49 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma ŋac teŋ aŋga lômmôkênê andu gêmêŋ ma kêsôm gebe “Latômô gêmac êndugac, ôlênsaŋ Mêtêmôkê êtiam atom.” 50 Jesu gêŋô mago kêsôm gêdêŋ Jairi gebe “Ôtêc taôm atom, ôkêŋ êwiŋgeŋ, go ŋapalêo ŋajam êsa.” 51 Go Jesu jagêô lasê andu ma gêlôc gêdêŋ teŋ gebe êpi andu êwiŋ atom, Petere agêc Joaŋ ma Jakobo ma ŋapalêo têna agêc tama tauŋgeŋ. 52 Lau samob têtaŋ to sêjam taŋi sa kêtu ŋapalêoŋa. Mago Jesu kêsôm gebe “Ataŋ atom, ŋapalêo gêmac êndu atom, gêc bêc tec gêc.” 53 Ma êsêac sêômac eŋ gebe sêlic ŋapalêo gêmac êndu tomatêgeŋ. 54 Go Jesu kêkam ŋapalêo lêma e awa gêjac eŋ ma kêsôm gebe “Ŋapalêo, ôndi sa.” 55 Tec ŋapalêonê katu gêmu gêmêŋ e gacgeŋ gêdi sa, ma Jesu kêjatu gebe sêkêŋ gêŋ êndêŋ ŋapalêo tau êniŋ. 56 Têna agêc tama selendec ŋanô. Ma Jesu gêjac jao êsêagêc gebe sênac miŋ biŋ tau êndêŋ lau teŋ atom. * Legion. 8:48 Luk 7:50

9

Jesu kêsakiŋ nê lau 12 (Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

1 Jesu gêmôêc êsêac 12 sêpi tageŋ ma kêkêŋ ŋajaŋa to ŋaclai gelom êsêac gebe têtiŋ ŋalau sec samob to sêŋgôm gêmac ôliŋ ŋajam êsa. 2 Go kêsakiŋ êsêac sêja gebe sênam mêtê êpi Anôtônê gamêŋ to sêŋgôm gêmac ŋajam êsa. 3 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc gêŋ teŋ amoa intêna atom. Aôc tôc atom. Ambic atali atom. Akôc mo atom. Akôc mone atom. Akôc ŋakwê luagêc atom. 4 Embe api andu teŋ, naŋ aŋgôŋ tonaŋgeŋ e awi gamêŋ tau siŋ. 5 Ma lau embe sêkôc amac sa atom, naŋ awi malac tonaŋ siŋ ma êndôŋ ŋakekop aŋga emkaiŋ su êtu geo ŋabelo teŋ êndêŋ êsêac.” 6 Tec ŋacseŋomi têtôm malacgeŋ sêja ma sêsôm ŋawae ŋajam lasê to sêgôm gêmac ŋajam kêsa kêtôm malacgeŋ.

---

* **8:56:** Lau Rom sêsam siŋwaganêŋ toŋ kapôêŋ teŋ gebe

Jesunê biŋ kêlênsôŋ Herodo
(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

7 Kasêga Herodo gêŋô biŋ samob tonaŋ ŋawae e kêpô lêna tau ŋanô, gebe lau
ŋagêdô sêsôm sebe “Joaŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ.” 8 Ŋagêdô sêsôm sebe “Elia
tec geoc tau lasê.” Ma ŋagêdô sêsôm sebe “Propete laŋgwa nêŋ teŋ gêdi sa.”
9 Ma Herodo kêsôm gebe “Joaŋ tec gabuc eŋ gêsutêkwa gêŋgic su. Mago tonê
asa, tê gaŋô ŋawae amboac tonec kêpi eŋ nê.” Ma gêgôm mocsac gebe êlic Jesu
ŋanô.

Jesu gêlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Joaŋ 6:1-14)

10 Aposolo sêmu sêmêŋ kêtiam ma sêjac miŋ gêŋ, taŋ sêgôm naŋ, gêdêŋ eŋ.
Go kêkôc êsêac sa ma ac têtaiŋ tauŋgeŋ sêja malac teŋ, ŋaê Betsaida, gebe
nasêmôa nêŋ tauŋŋa. 11 Mago lau sêlic ma têdaguc eŋ, tec kêkôc êsêac sa ma
kêsôm Anôtônê gamêŋ ŋawae gêdêŋ êsêac, to gêgôm êsêac, taŋ sêpô lêna naŋ,
ôliŋ ŋajam kêsa.
12 Kêdabiŋ gebe oc naêsêp, ma ŋacseŋomi 12 jasêsôm gêdêŋ eŋ gebe Aêac
tamoa gamêŋ sawa nec, ôkêŋ lau sêc êliŋ-êliŋ gebe sêna malac to gamêŋ ŋakêtu
gêdô nasêlêwaŋ tauŋ ma têtap nêŋ mo sa.” 13 Mago Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe “Amac taôm akêŋ gêŋ êsêac sêniŋ.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêacma polom
lemeŋ teŋgeŋ ma i luagêcanô tec gêc. Aôm gobe aêac ana anam ôli mo êtu lau
samob tonaŋŋa me.” 14 Êsêac ŋacwaga amboac 5,000. Tec Jesu kêsôm gêdêŋ
nê ŋacseŋomi gebe Asôm êsêac sêŋgôŋ sic totoŋ-totoŋ êtôm 50-50 sêwiŋ tauŋ.”
15 Tec ŋacseŋomi sêgôm amboac tonaŋ ma samob sêŋgôŋ sic. 16 Go kêkôc polom
lemeŋ teŋ to i luagêc tonaŋ sa mêŋmata gedec undambê ma gêjam daŋge, go
kêpô kêkôc-kêkôc ma kêkêŋ gêdêŋ ŋacseŋomi, gebe sênac sam êndêŋ lau. 17 Seŋ
e gêôc êsêac tôŋ samob, go sejoŋ ŋapopoc sa kêsêp gadob 12.

Petere kêsôm Kilisi ŋam
(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

18 Ŋasawa teŋ Jesu keteŋ mec gêmoa tauŋa ma nê ŋacseŋomi sêwiŋ eŋ. Go
kêtu kênac êsêac gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” 19 Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe
“Ŋagêdô sêsôm gebe aôm ŋackêsagu Joaŋ, ma ŋagêdô sêsôm gebe aôm Elia, ma
ŋagêdô sêsôm gebe Propete laŋgwa nêŋ teŋ, tec gêdi sa.” 20 Ma Jesu kêtu kênac
êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô eŋ awa gebe “Aôm
Anôtônê Kilisi tau.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saŋa lasê
(Mat 16:20-28; Mar 8:30–9:1)

21 Ma Jesu gêjam êsêac aweŋ auc to gêjac jao gebe sêsôm lasê êndêŋ lau teŋ
atomanô. 22 Ma kêsôm gebe “Ŋamalacnê Latu oc êôc ŋandaŋ taêsam. Laumata
to lau dabuŋsêga ma biŋsutau oc têtiŋ eŋ to sênac eŋ êndu e ŋabêc êtu têlêac, go
êndi sa êtiam.”
23 Ma kêsôm gêdêŋ êsêac samob gebe “Ŋac teŋ embe taê ênam gebe êsap aê
tôŋ, naŋ ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êtôm bêcgeŋ, go êndaŋguc aê,
24 gebe ŋac teŋ embe êŋgôm mocsac gebe êmoa mata jali, naŋ oc êmac êndu, ma
teŋ embe êmac êndu êtu aêŋa, naŋ oc êŋgôŋ mata jali. 25 Ŋac teŋ embe ênsôb gêŋ
nomŋa samob sa ma êjaiŋ tau to ênam tau sapu, oc ênam eŋ sa amboac ondoc.
26 Ŋac teŋ embe maja aê to ŋoc biŋ, Ŋamalacnê Latu oc maja eŋ amboac tonaŋ
êndêŋ taŋ êmêŋ totau nê ŋawasi ma Tamanê ŋawasi ma aŋela dabuŋ nêŋ ŋawasi.
27 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêac tec sêkô-sêkô nec, nêŋ ŋagêdô oc
sêmac êndu atomgeŋ e sêlic Anôtônê gôliŋ su acgom.”

Jesu ôli kaiŋ teŋ kêsa
(Mat 17:1-9; Mar 9:2-8)

28 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ su ma ŋabêc 8 gêjaŋa acgom, go kêkôc Petere agêc
Joaŋ ma Jakobo sêpi lôc teŋ sêja gebe eteŋ mec. 29 Tec keteŋ gêmoa e laŋôanô
kaiŋ teŋ kêsa ma nê ŋakwê e ŋaeb ŋaôma. 30 Ma sêlic ŋac luagêc sêjam biŋgalôm
sêwiŋ eŋ. Ŋaclagêc tau Mose agêc Elia. 31 Tec agêc seoc tauŋ lasê toŋawasigeŋ
mêŋsêsôm ênê lêŋ, taŋ oc ênac dabiŋ aŋga Jerusalemŋa naŋ, lasê gêdêŋ eŋ.
32 Petere to nê ŋac luagêc, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, sêc bêc sêc e mateŋ gêlac, go
sêlic Jesunê ŋawasi, ma ŋaclagêc tonaŋ sêkô sêwiŋ eŋ. 33 Agêc dêdi sêmoa gebe
sêwi Jesu siŋ, go Petere kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ŋajam gebe tamoa
tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aômnêm teŋ ma Mosenê teŋ ma Elianê
teŋ.” Petere gêjam kauc biŋ, taŋ tau kêsôm naŋ. 34 Kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma
tao teŋ mêŋgêjam ajuŋ êsêac e kêkôm êsêac auc ma ŋacseŋomi têtêc tauŋ ŋanô.
35 Go awa teŋ kêsa aŋga tao tonaŋ gêmêŋ gebe “Aêŋoc Latuc tecenec, tec kajaliŋ
eŋ sa naŋ akêŋ taŋem eŋ.” 36 Awa tonaŋ kêsa gêmêŋ ma sêlic Jesu taugeŋ kêkô.
Sêlic gêŋ tonaŋ e sêjam tauŋ tôŋgeŋ, tec gêdêŋ ŋasawa tonaŋ sêjac miŋ biŋ, taŋ
sêlic naŋ, ŋawae gêdêŋ lau teŋ atom.

Jesu gêgôm ŋapalê toŋalau sec ôli ŋajam kêsa
(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

37 Ŋabêbêc sêsêp aŋga lôc sêmêŋ e dêdac lau taêsam. 38 Ma ŋac teŋ aŋga lau
tonaŋ nêŋ gêmôêc gebe “Mêtêmôkê, aê jateŋ aôm gebe ôlic ŋoc latuc acgom,
gebe ŋoc gêŋ tageŋanô. 39 Ŋalau sec teŋ kêkam eŋ e kêwakic sec ma kêjamuŋ
eŋ e awaôpic kêsa, ma êwi eŋ siŋ atom e ŋasawa ec baliŋ. 40 Tec aê kateŋ nêm
ŋacseŋomi gebe têtiŋ ŋalau tau e sêgôm jageo.” 41 Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe
“Ojae, amac akêŋ-gêwiŋ-atom ma amac lau-kesowaga, aê jamoa jawiŋ amac e
êndêŋ ondoc ma jaôc amacnêm biŋ e êndêŋ ondocgeŋ. Ôkôc latôm êmêŋ tonec
acgom.” 42 Ŋapalê kêsêlêŋ gêmoa ma ŋalau tau kêmônaŋ to kêjamuŋ eŋ. Tec
Jesu gec biŋ ŋalau sec ma gêgôm ŋapalê ŋajam kêsa, go kêkêŋ eŋ gêdêŋ tama
gêmu gêja. 43 Ma êsêac lau samob têtakê ŋanô kêtu Anôtônê ŋaclai kapôêŋŋa.

Jesu geoc êmac endu to êndi saŋa lasê kêtu luagêcŋa
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

Lau samob sêŋac lemeŋ kêtu ênê gêŋ samob, taŋ gêgôm naŋŋa, sêmoa ma
Jesu kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe 44 “Akêŋ taŋem biŋ tecenec ŋapep, gebe
sêkêŋ Ŋamalacnê Latu êndêŋ ŋamalac lemeŋ êna.” 45 Mago êsêacnêŋ kauc kêsa
kêpi biŋ tonaŋ atom, ma biŋ tau kêsiŋ tau gêdêŋ êsêac e sêjala ŋam atom. Ma
têtêc tauŋ tec têtu kênac eŋ kêtu biŋ tauŋa atom.

Asa êtu ŋac kapôêŋ
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

46 Ŋasawa teŋ êsêac taêŋ gêjam jakêsa-jakêsa gebe nêŋ asa kêtu ŋac towae
kêlêlêc êsêac ŋagêdô su. 47 Tec Jesu kêjala biŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam gec nêŋ
ŋalêlôm naŋ, ma kêkôc ŋapalê teŋ ketoc eŋ kêkô kêsi eŋŋa 48 ma kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Ŋac teŋ embe êkôc ŋapalê tonec sa êtu aêŋoc ŋaêŋa, naŋ êkôc aê sa.
Ma ŋac teŋ embe êkôc aê sa, naŋ êkôc ŋac, taŋ kêsakiŋ aê naŋ sa. Amacnêm
ŋac, taŋ alic eŋ ŋac sauŋ ec teŋ naŋ, eŋ ŋac kapôêŋ.”

Ŋac taŋ kêkeŋ kisa amac atom naŋ, kêpuc amac tôŋ
(Mar 9:38-40)

49 Tec Joaŋ gêjô eŋ awa gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ŋac teŋ kêtiŋ ŋalau sec su
ŋa aôlmnêm ŋaê, tec ajac jao eŋ gebe eŋ kêdaguc aêac atom.” 50 Ma Jesu kêsôm

gêdêŋ eŋ gebe “Anac jao eŋ atom, gebe ŋac, taŋ kêkêŋ kisa geseŋ amac atom naŋ, kêpuc amac tôŋ.”

Lau Samaria sêkôc Jesu sa atom

51 Ŋanoc taŋ Anôtô gebe êkôc Jesu saŋa naŋ kêdabiŋ, tec Jesu kêsêlêŋ kepeŋ
Jerusalem gêja, 52 ma kêsakiŋ laujaeŋ sêmuŋ eŋ. Ma êsêac sêsô lau Samaria nêŋ
malac teŋ sebe sêmansaŋ ênê gamêŋ kwanaŋgeŋ. 53 Mago lau tau sêkôc eŋ sa
atom gebe eŋ kêsêlêŋ kepeŋ Jerusalemgeŋ. 54 Ŋacseŋomagêc Jakobo agêc Joaŋ
sêlic ma sêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe aêac asôm gebe ja êsêp aŋga undambê
mêŋêniŋ êsêac su me masi.” 55 Tec Jesu kêkac tau ôkwi ma gec biŋ êsêagêc gebe
“Asa ŋalau latu amagêc. Ŋamalacnê Latu gêmêŋ gebe enseŋ launêŋ katuŋ su
atom, gêmêŋ gebe ênam sa.” 56 Ma ac sêc sêja malac teŋ.

Lau sebe sêndaŋguc Jesu (Mat 8:19-22)

57 Êsêac sêsêlêŋ sêmoa intêna ma ŋac teŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gamêŋ taŋ
aôm gobe ôna naŋ, aê oc jandaŋguc aôm.” 58 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Mojaŋ sê ic ma moc, taŋ sêmoa umboŋ ŋalabu naŋ, sêjam sac. Mago Ŋamalacnê
Latu nê gamêŋ teŋ gebe endeŋ kwalim ênêcŋa gêc atom.” 59 Go kêsôm gêdêŋ
ŋac teŋ gebe “Ôndaŋguc aê.” Ma ŋac tonaŋ kêsôm gebe “Apômtau, ôlôc acgom
gebe jana jansuŋ tamoc acgom.” 60 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Andec
ŋacmatê sênsuŋ tauŋ nêŋ ŋacmatê ma aôm ôna ôsôm Anôtônê gamêŋ ŋawae
lasêmaŋ.” 61 Go ŋac teŋ kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe jandaŋguc aôm. Tageŋ
ôlôc êmuŋ êndêŋ aê gebe jana ma jakam ŋoc gôlôac lemeŋ acgom.” 62 Tec Jesu
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac taŋ lêma gêdêŋ waŋ ŋagôliŋ su ma mataanô geogeo
naŋ, kêtôm Anôtônê gamêŋ atom.”

10

Jesu kêsakiŋ lau 70 sêja

1 Tonaŋ su, go Apômtau kêjaliŋ lau 70 sa sêwiŋ ma kêsakiŋ êsêac luagêc-luagêc
gebe sêmuŋ sêna malac to gamêŋ, taŋ eŋ taê gêjam gebe êna naŋ. 2 Ma kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Mo tau tec ŋanô kêsa samob, mago koleŋwaga tec luagêcgeŋ.
Amboac tonaŋ ateŋ êndêŋ mo tau ŋatau gebe êkêŋ koleŋwaga nasênac nê gêŋ
ŋanô sa. 3 Alic acgom, aê jasakiŋ amac amboac domba asêp kêam sec ŋalêlôm
ana. 4 Akôc awa êsêp ômbiŋkap ŋaatali atom. Ambic atali atom. Asô atapa
atom. Ma awem ênac lau aŋga intêna atom. 5 Embe api andu teŋ, go asôm êtu
ŋamatageŋ gebe ‘Biŋmalô êpi andu tonec.’ 6 Ma biŋmalô latu teŋ embe êŋgôŋ
tônê, go amacnêm naênsac eŋ. Ma embe masi, go êmu êndêŋ amac êwac êtiam.
7 Aŋgôŋ andu tau tonaŋ ma aniŋ to anôm gêŋ, taŋ sêkêŋ êndêŋ amac naŋ, gebe
koleŋwaganê ŋaôli gêjac eŋ ŋawae. Alom-alom andu atom. 8 Ma embe naasa
malac teŋ e sêkôc amac sa, go aniŋ gêŋ, taŋ êsêac sêkêŋ amac naŋ, 9 ma aŋgôm
lau gêmac, taŋ sêmoa malac tau naŋ, ôliŋ ŋajam êsa to asôm êndêŋ êsêac gebe
‘Anôtônê gamêŋ kêdabiŋ amacgac.’ 10 Ma embe asa malac teŋ e sêkôc amac sa
atom, go aêc mêŋako intêna ma asôm gebe 11 ‘Amacnêm malac ŋakekop, tec gi
aêac eŋkaiŋ nec, aêac êndôŋ su wacêpi amac taôm. Mago biŋ tonec ajala gebe
Anôtônê gamêŋ kêdabiŋ su.’ 12 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Êndêŋ bêc Anôtô
êmêtôc biŋŋa lau Sodom oc sêŋgôŋ naeo êtôm lau malac tonaŋŋa atom.

Ojae kêpi malac, taŋ sêjam tauŋ ôkwi atom (Mat 11:20-24)

13 “Ojae Korasinma, ojae Betsaidama. gêŋtalô taŋ gagôm aŋga amacnêm
naŋ, embe jaŋgôm aŋga Turu to Sidon nêŋ, oc sênam tauŋ ôkwi wanêcgeŋ ma

sêsô talu to sêliŋ wao sa sêŋgôŋ. 14 Êndêŋ bêc mêtôcŋa Anôtô taê walô lau Turu
to Sidon êlêlêc amac su. 15 Ma aôm Kapanaum tonaŋ, gobe sêsuŋ aôm sa e
nadiŋgeŋ undambê me. Aôm oc u taôm e gacgeŋ ôsêp lamboam ôna."
16 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe "Ŋac taŋ gêŋô amac naŋ, gêŋô aê,
ma ŋac taŋ kêmasuc amac naŋ, kêmasuc aê. Ma ŋac taŋ kêmasuc aê naŋ, kêmasuc
ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ."

Lau 70 tonaŋ sêmu dêdêŋ Jesu sêja

17 Lau 70 sêmu sêmêŋ kêtiam totêntac ŋajamgeŋ ma sêsôm gebe "Apômtau,
ŋalau sec taŋeŋ wamu gêdêŋ aêac gêwiŋ kêtu aômnêm ŋaêŋa." 18 Ma Jesu kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe "Aê galic Sadaŋ tau gêu tau aŋga undambê amboac ôsic.
19 Alicgac me, aê kakêŋ ŋaclai gelom amac gebe aka moac to alidêbu ma akôniŋ
ŋacjo tau nê ŋactêkwa samob tôŋ, ma gêŋ teŋ oc êŋgôm amac atu sec atomanô.
20 Tageŋ atu samuc êtu ŋalau sec taŋeŋ wamu amacŋa nec atom, atu samuc
gebe teto amacnêm ŋaê gêc undambê."

Jesu têtac ŋajam kêsa
(Mat 11:25-27; 13:16-17)

21 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Ŋalau Dabuŋ gêjam Jesu auc e têtac ŋajam kêsa ma
kêsôm gebe "Tamoc, undambê to nom Ŋatau, aê jalambiŋ aôm gebe gôsaŋ biŋ
tônê auc gêdêŋ laumêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêŋ ŋacpalê dedec. Aec,
Tamoc, biŋŋanô, aôm gôlic ŋajam amboac tonaŋ, tec gôgôm nêm gêŋ.
22 "Tamoc kêkêŋ gêŋ samob gêdêŋ aê. Ma ŋac teŋ kêjala Latu atom, Tama
taugeŋ. Ma teŋ kêjala Tama atom, Latu taugeŋ to êsêac, taŋ Latu gebe eoc lasê
êndêŋ êsêac naŋ."
23 Go kêsa tau ôkwi mêŋkêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi tauŋgeŋ gebe "Aê aoc êôc
mateŋanô, taŋ sêlic gêŋ ônaŋ amac alic naŋ, 24 gebe aê jasôm êndêŋ amac gebe
Propete to kiŋ gwalêkiŋ sebe sêlic gêŋ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to
sebe sêŋô biŋ, tec amac aŋô nec, mago sêŋô atom."

Biŋgôlin ŋac Samaria taê walô ŋacgêbac

25 Biŋsutau teŋ gêdi sa gebe ênsaê eŋ, tec kêsôm gebe "Mêtêmôkê, aê jaŋgôm
asageŋ, ec jawê kaiŋ jaŋgôŋ matoc jali teŋgeŋ." 26 Jesu gêjô eŋ awa gebe "Teto
biŋ ondoc gec Mosenê biŋsu. Aôm kôsam amboac ondoc." 27 Tec ŋac tau kêsôm
gebe "Têmtac êwiŋ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ŋalêlôm samuc ma nêm
katôm samuc ma nêm ŋaclai samuc ma nêm kauc samuc êwiŋ eŋgeŋ, ma têmtac
êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm." 28 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe "Kôsôm jagêdêŋ. Ôŋgôm amboac tonaŋgeŋ, go ômoa matam jali teŋgeŋ."
29 Ŋac tonaŋ gebe êwaka tau sa, tec kêtu kênac Jesu gebe "Lau ondoc mêŋbaŋ
aê." 30 Go Jesu gêjô eŋ awa gebe "Ŋac teŋ aŋga Jerusalem kêsêp Jeriko gêja e
kêsêp kêjaŋgowaga ŋalêlôm. Êsêac sêkwalec ênê ŋakwê su ma sêjac eŋ gêwê siŋ
sa ma sêc sêja. 31 Gocgo ŋac dabuŋwaga teŋ gêjam kauc ŋac tonaŋ ŋabiŋ kêsêlêŋ
kêsêp intêna tonaŋgeŋ gêja e gêlic ŋac tau gêc ma gêôc lêlêc eŋ gêja. 32 Ma Lewi
teŋ amboac tonaŋgeŋ. Mêŋgêô lasê gamêŋ tau e gêlic eŋ su ma gêôc lêlêc eŋ
gêja. 33 Go ŋac Samarianŋa teŋ kêsêlêŋ gêmoa e jagêô lasê gêdêŋ eŋ, tec gêlic e taê
walô eŋ 34 ŋa kêtu gasuc gêdêŋ eŋ jakêkêc niptêkwi to wain kêsêp ênê kamoc
su, go kêsabaŋ ma gêôc eŋ sa gêŋgôŋ tau nê bôc ŋaô ma kejoŋ eŋ kêpi andu
ŋacleŋŋa jagejob eŋ. 35 Ŋabêbêc gê denari luagêc sa jakêkêŋ gêdêŋ andu ŋatau
tonaŋ ma kêsôm gebe 'Ojop eŋ ŋapep. Ma gêŋ, taŋ ôkêŋ êlêlêc ŋaôli tonaŋ su
naŋ, embe jamu jamêŋ, go janac ŋatôp.' 36 Aôm gobe lau têlêac tonaŋ nêŋ asa
kêtu ŋac, taŋ kêjaŋgowaga sêjac eŋ naŋ, nê ŋac jabaŋ eŋ." 37 Tec biŋsutau kêsôm

gebe “Ŋac taŋ taê walô eŋ naŋ.” Go Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôêc ôna ma ôŋgôm amboac tonaŋgeŋ.”

Jesu kêtu ŋacleŋ Maria agêc Marta

38 Ac sêsêlêŋ-sêsêlêŋ sêmoa e jasêô lasê malac teŋ. Ma awê teŋ, ŋaê Marta,
kêkôc eŋ sa kêsô ênê andu gêja. 39 Ma lasio teŋ gêmoa, nê ŋaê Maria, naŋ gêŋgôŋ
Apômtau akaiŋŋa ma gêŋô ênê biŋ. 40 Marta gim tau su kêtu sakiŋŋageŋ, tec
gêdêŋ Jesu jakêsôm gebe “Apômtau, lasico gêwi sakiŋ siŋ gêdêŋ aê taucgeŋ
gajam nec, oc gôlic ŋajam me masi. Ôsôm êndêŋ eŋ gebe ênam aê samaŋ.” 41 Tec
Apômtau gêjô eŋ awa gebe “Marta, Marta, aôm kôpô sim taôm to gôim taôm su
gêŋ taêsamŋa elêmê. 42 Aômnêm gêŋ ŋanô tageŋ masi. Maria kêjaliŋ nê gêŋ
ŋajam sa sugac, oc sêkôc su aŋga ênê atom.”

11

Biŋ tateŋ mecŋa
(Mat 6:9-15; 7:7-11)

1 Ŋasawa teŋ Jesu keteŋ mec gêmoa gamêŋ teŋ. Keteŋ e su ma nê
ŋacseŋominêŋ teŋ kêsôm gedeŋ eŋ gebe “Apômtau, ôndôŋ aêac êtu ateŋ
mecŋamaŋ êtôm Joaŋ kêdôŋ nê ŋacseŋomi.” 2 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
“Êndêŋ ateŋ mec, naŋ asôm gebe
‘Tamemai,
Aômnêm ŋaê lau sênam dabuŋmaŋ.
Ômôêŋ ôtu Apômtau ôtôm gamêŋgeŋ.
3 Ôkêŋ aêacma mo êtôm bêcgeŋŋa êndêŋ aêac êtôm bêcgeŋ.
4 Ma ôsuc aêacma sec ôkwi,
gebe aêac tauŋ asuc launêŋ tôp ôkwi amboac tonaŋgeŋ.
Ôwê aêac asa lêtôm atom.’ ”
5 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêm ŋac teŋ embe êndêŋ nê gwadê
ênа ên êŋ êmbêcauc ênа lugeŋ naêsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Gwadêc, ôkêŋ mo têlêac
êndêŋ aê, 6 gebe ŋoc ŋac teŋ kêtu intênaŋageŋ mêŋgêô lasê gêdêŋ aê, ma ŋoc
gêŋ gebe jakêŋ êndêŋ eŋŋa masi,’ 7 ma embe nê gwadê tonaŋ êmoa nê gamêŋ
ŋaŋlômgeŋ ma êjô eŋ awa gebe ‘Ôlênsôŋ aê amboac secgeŋmaŋ. Katam ŋajaŋa
kêsa ma aêac to ŋoc gôlôac sauŋ êu tauŋ jaaêc sugac. Aê katôm gebe jandi sa
jakêŋ gêŋ teŋ êndêŋ aômŋa atom,’ 8 go amboac ondoc. Aê jasôm êndêŋ amac
gebe Ŋac tau embe êndi sa mêŋêkêŋ êndêŋ eŋ êtu ênê gwadê eŋŋa atom, mago
oc êndi sa naêkêŋ gêŋ, taŋ kêpô lêna naŋ, êtu eŋ keteŋ gêôc aucgeŋŋa. 9 Amboac
tonaŋ aê jasôm êndêŋ amac gebe Ateŋ gêŋ, oc akôc ŋanô. Ansom gêŋ, oc atap
sa. Amandi katam, oc êlêc su êndêŋ amac. 10 Gebe ŋac, taŋ eteŋ gêŋ naŋ, êkôc
ŋanô. Ma ŋac, taŋ ensom naŋ, êtap sa. Ma ŋac, taŋ êmandi katam naŋ, katam
oc êlêc su êndêŋ eŋ. 11 Tama asa aŋga amacnêm naŋ latu eteŋ mo êndêŋ eŋ
ma êkêŋ poc, me eteŋ i ma êkêŋ moac êjô i êndêŋ eŋ, 12 me eteŋ ŋakecsulu ma
êkêŋ alidêbu êndêŋ eŋ. 13 Amac lau sec ajala akêŋ geŋ ŋajam-ŋajam êndêŋ nêm
gôlôac ŋasec-ŋasec, ma abe Tamemi undambêŋa êkêŋ Ŋalau Dabuŋ êndêŋ lau,
taŋ teteŋ eŋ naŋ atom me.”

Jesu ma Belsebul
(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

14 Jesu kêtiŋ ŋalau sec toawamê kêsa gêja. Ŋalau tonaŋ kêsa gêja su, go awamê
tau kêsôm biŋ lasê, ma lau samob sêŋac lemeŋ. 15 Tec êsêacnêŋ lau ŋagêdô
sêsôm gebe “Eŋ kêtiŋ ŋalau sec ŋa Belsebul, taŋ kêtu ŋalau sec nêŋ kasêga naŋ.”
16 Ma ŋagêdô sebe sênsaê eŋ, tec sêsôm gêŋtalô undambêŋa aŋga ênê. 17 Jesu
kêjala biŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam naŋ, ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Gamêŋ teŋ

embe êwa tau êkôc, oc êtu gasaŋ, ma gôlôac teŋ oc senseŋ gôlôac teŋ. 18 Ma
Sadaŋ to nê lau embe sêwa tauŋ êkôc, go nêŋ gamêŋ ênêc amboac ondoc.
Amac taŋ asôm gebe aê kêtiŋ ŋalau sec ŋa Belsebul naŋ, taêm ênam biŋ tonaŋ.
19 Aê embe jatiŋ ŋalau sec ŋa Belsebul, go amac latômi têtiŋ ŋa asa. Kêtu
tonaŋŋa êsêac tauŋ ocgo sêmêtôc amac. 20 Ma aê embe jatiŋ ŋalau sec ŋa
Anôtônê ŋaclai, go êwa sa gebe Anôtônê gôliŋ wacêpi amac.
21 “Ŋactêkwa teŋ embe lêma tokêmgeŋ ma ejop nê gamêŋ êmoa, oc nê waba
ênêc teŋgeŋ 22 Mago ŋac siŋsêlêc teŋ embe êndac eŋ, oc êku eŋ tulu ma êjaŋgo
ênê laukasap, taŋ taê kêka naŋ su, ma ênac sam ênê waba.
23 “Ŋac taŋ êwiŋ aê atom naŋ, enseŋ aê. Ma ŋac taŋ ejoŋ ŋanô sa êwiŋ aê
atom naŋ, êtê saliŋ-saliŋ.

Ŋalau sec gêmu gêja nê gamêŋ langwa kêtiam (Mat 12:43-45)

24 “Ŋalau ŋatêmui embe êsa aŋga ŋamalac teŋ nê, oc eo êmoa gamêŋ kwalam
ma ensom gamêŋ êlêwaŋ tauŋa, e embe êtap sa atom, go êsôm gebe ‘Aê jamu
jana ŋoc andu, taŋ kasa gamêŋ naŋ êtiam.’ 25 Ma embe naêô lasê, oc êlic sêkajo
sa to sêgelôŋ. 26 Go naêkôc ŋalau 7, taŋ nêŋ sec kêlêlêc ênê su naŋ, mêŋsêsô
nasêŋgôŋ. Go ŋamalac tonaŋ êmoa naeo ŋanô êlêlêc gêmuŋŋa su.”

Jesu awa gêôc lau

27 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma awê teŋ aŋga lau tau nêŋ gêôc awa sa ma
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê aoc êôc têtaclêlôm, taŋ kêkêkam aôm to su, taŋ aôm
gônôm naŋ.” 28 Mago Jesu kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê aoc êôc êsêac, taŋ sêŋô
Anôtônê biŋ ma sêmasaŋ naŋ.”

Lau sêjatu gêŋtalô (Mat 12:38-42)

29 Lau taêsam sêkac sa sêpi tageŋ, go Jesu gêôc, awa sa ma kêsôm gebe
“Lau têm tonecŋa êsêac lau sec. Ac sêsôm gêŋtalô, mago gêŋtalô teŋ oc êndêŋ
êsêac atom, gêŋtalô Jonaŋa tageŋ. 30 Kêtom Jona kêtu lau Niniwe nêŋ gêŋtalô,
Ŋamalacnê Latu êtu lau têm tonecŋa nêŋ gêŋtalô amboac tonaŋgeŋ. 31 Êndêŋ
noc mêtôcŋa kwin aŋga mula-mŋa oc êndi sa êwiŋ gôlôac têm tonecŋa nêŋ lau
ma êmêtôc êsêac, gebe eŋ aŋga nom ŋamadiŋ, mago gêmêŋ gebe êŋô Salomonê
mêtê. Ma alic acgom, ŋac teŋ kêlêlêc Salomo su tec gêmoa. 32 Êndêŋ noc
mêtôcŋa ŋacwaga Niniweŋa oc sêndi sa sêwiŋ lau têm tonecŋa ma sêmêtôc êsêac
gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauŋ ôkwi. Ma alic acgom, ŋac teŋ kêlêlêc
Jona su tec gêmoa.

Biŋ kêpi ôliŋ ŋaja (Mat 5:15; 6:22-23)

33 “Ŋac teŋ embe êtuŋ ja sa, oc êsiŋ ôkwi me êŋgênduc ŋa suc auc atom. Eŋ
etoc êkô jakaiŋ ŋaôgeŋ gebe êsêac, taŋ sêsô sêmêŋ naŋ, sêlic ŋawê. 34 Matamanô
kêtu ôlim ŋaja. Matamanô embe ŋajam, go ŋawê ênam ôlim samucgeŋ auc. Ma
matamanô embe sec, go ôlim samuc ŋakesec. 35 Amboac tonaŋ ojop taôm ŋapep
gebe ŋawê, taŋ gêc nêm ŋalêlôm naŋ, ŋakesec êsa atom. 36 Ôlim samuc embe
ŋawê êsa e ŋagêŋlêlôm teŋ ŋakesec atom, oc ŋawê êsa samucgeŋ êtôm ja ŋanô
kêpô aôm.”

Jesu geŋ oliŋ Parisai to biŋsutau (Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 20:45-47)

37 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma Parisai teŋ keteŋ eŋ gebe êna êniŋ gêŋ
ocsalôŋa êwiŋ eŋ. Tec kêsô gêja e jagêŋgôŋ sic. 38 Parisai tonaŋ gêlic eŋ gebe
êniŋ gêŋ, mago kêkwasiŋ tau gêmuŋ atom, tec gêŋac lêma. 39 Ma Apômtau kêsôm

gêdêŋ eŋ gebe “Kec, amac Parisai akwasiŋ laclu to suc ŋadêmôêŋa ŋapep, mago nêm ŋalêlôm naŋ geŋgeŋ to sec gêjam auc. 40 Amac lau meloc, ŋac tau, taŋ kêmasaŋ gêŋ ŋadêmôêŋa naŋ, kêmasaŋ gêŋ ŋalêlômŋa gêwiŋ atom me. 41 Akêŋ gêŋ, taŋ gêc laclu to suc ŋalêlôm naŋ, êtu moasiŋ êndêŋ lau, go talic amacnêm gêŋ samob ŋawasi.

42 “Ojae amac Parisaimêŋ, amac embe atap lai to môm ma gêŋ gêga 10–10 sa, go akêŋ ŋateŋ êtu da ma awi biŋgêdêŋ to têntac gêwiŋ Anôtôŋa siŋ. Daŋgôm teŋ ma dawi teŋ siŋ atom.

43 “Ojae amac Parisaimêŋ, tec têmtac gêwiŋ abe aŋgôŋ ŋamatageŋ aŋga lôm to sê moalêc amac aŋga malacluŋgeŋ. 44 Ojae amacmêŋ, tec atôm sêô, taŋ gamêŋ kêkêŋ auc naŋ. Ŋamalac sêka tôŋ paliŋ-paliŋgeŋ ma sêjam kauc.”

45 Tec biŋsutau teŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, kôsôm biŋ tonaŋ tec gêbu aêac biŋsutau gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ.” 46 Ma Jesu kêsôm gebe “Ojae amac biŋsutaumêŋ amboac tonaŋgeŋ. Amac akêŋ gêŋ wapac kêsac lau, mago taôm lememlatu teŋ kêmoasac gêŋ wapac ŋagec atom. 47 Ojae amacmêŋ, tec aboa propete, taŋ tamemi sêjac êsêac êndu naŋ, nêŋ sêô sa. 48 Tec amac awa tameminêŋ gêŋ, taŋ sêgôm naŋ, sa to alic ŋajam, gebe êsêac sêjac propete êndu ma amac aboa êsêacnêŋ sêô sa. 49 Amboac tonaŋ Anôtônê mêtê kêsôm lasê gebe ‘Aê oc jasakiŋ propete to laujaeŋ dêndêŋ êsêac sêna, ma oc sênac êsêacnêŋ ŋagêdô êndu to sêjanda ŋagêdô,’ 50 Amboac tonaŋ Anôtô êjatu propete samob nêŋ, dec, taŋ sêkêc siŋ gêdêŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom e mêŋgêdêŋ galoc naŋ, ŋagêjô aŋga lau têm tonecŋa nêŋ, 51 aŋga Abelnê dec e gêdêŋ Sakarianê dec, taŋ sêjac eŋ êndu aŋga altar dajaŋa to lôm dabuŋ ŋasawa naŋ.

52 “Ojae amac biŋsutaumêŋ, amac akôc ki, taŋ êlai andu tajala mêtê ŋamŋa ŋakatann su. Amac taôm asô aja atom ma akô lau, taŋ sebe sêsô sêna naŋ, auc amboac tonaŋgeŋ.”

53 Jesu kêsa aŋga andu tonaŋ gêja ma Parisai to biŋsutau sêôc aweŋ sa ma sêkac eŋ to têtu lêsu eŋ kêtu biŋ taêsamŋa. 54 Aê dêdib eŋ sebe tau êwa lip tau ŋa biŋ, taŋ êsôm naŋ. *

12

Jesu gêlêŋ biŋ nê ŋacseŋomi (Mat 10:26-27)

1 Lau taêsam ŋasec sêkac tauŋ sa e gamêŋ gêlôc, ma Jesu kêsôm biŋ gêjac m gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe “Ajop taôm êndêŋ Parisainêŋ jist. Jist tau êsêacnêŋ dansaŋ. 2 Gêŋ samob, taŋ sêsaŋ auc naŋ, oc êtu awê, ma biŋ samob, taŋ gêc lêlôm naŋ, oc êsa awê. 3 Amboac tonaŋ biŋ samob, taŋ asôm kesecgeŋ, oc sêŋô ênêc awêgeŋ. Ma biŋ, taŋ atu dindiŋ gêdêŋ taôm aŋgôŋ balêmlêlôm naŋ, oc sênam mêtê êpi aŋga malacluŋ.

Aêac tatêc asa (Mat 10:28-31)

4 “Ŋoc lauac, aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêac taŋ sênac ôlimgeŋ êndu, mago têtôm gebe sêŋgôm gêŋ ŋagêdô êwiŋŋa atom naŋ atêc atom. 5 Aê jakêŋ puc amac êtu ŋac, taŋ atêc eŋŋa naŋ. Atêc Anôtô, taŋ ênac ŋamalac êndu su acgom, go nê ŋaclai êtôm gebe êmbaliŋ eŋ êsêp lamboam ŋakêlêndiŋ êna. Kec, jasôm êndêŋ amac gebe Atêc ŋac tau tonaŋ.

6 “Kêliŋkeleŋ lemeŋ teŋ naŋ ŋaôli sauŋanô. Mago Anôtô kêliŋ ŋateŋ siŋ atomanô. 7 Ma ŋac tau, naŋ kêsa amac môkêmlauŋ sa tomalageŋ. Amboac tonaŋ atêc taôm atom gebe amac tonaŋ alêlêc kêliŋkeleŋ taêsam su.

---

* **11:54:** Sadaŋnê ŋaê teŋ.

Tasôm Kilisi lasê endeŋ ŋamalac
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “Aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe êsôm êndêŋ ŋamalac gebe Aê
katu ênê gêŋ, naŋ Ŋamalacnê Latu êsôm eŋ lasê êndêŋ Anôtônê aŋela. 9 Ma ŋac
teŋ embe ênsa aê auc êndêŋ ŋamalac, naŋ Ŋamalacnê Latu ênsê eŋ auc êndêŋ
Anôtônê aŋela amboac tonaŋ.
10 “Ŋac teŋ embe êsac Ŋamalacnê Latu, naŋ Anôtô oc êsuc ôkwi. Mago teŋ
embe êsôm biŋ alôb-alôb êpi Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anôtô oc êsuc ôkwi atom.
11 “Embe sêkêŋ amac akô lôm me gôliŋwaga me lau toŋaclai laŋôŋnêmŋa, naŋ
apô sim taôm êtu lêŋ me biŋ ajô êsêac aweŋ me asômŋa atom, 12 gebe êndêŋ noc
tau tonaŋ Ŋalau Dabuŋ oc êndôŋ biŋ, taŋ amac asômŋa naŋ êndêŋ amac.”

Biŋgôliŋ kêpi ŋac meloc tolêlôm

13 Go ŋac teŋ aŋga launêŋ kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôsôm teoc gebe
êwa aêagêcma gêŋlênsêm êkôc ma êkêŋ ŋamakeŋ êndêŋ aê acgom.” 14 Tec Jesu
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋacnec, asa kêkêŋ aê gebe jamêtôc biŋ to janac sam
amagêcnêm gêŋlênsêm.” 15 Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Alic taôm to ajop taôm
êndêŋ matem katu gêŋ tokaiŋ-tokaiŋŋa, gebe ŋac teŋ oc êmoa mata jali êtu nê
waba taêsamŋa atom.”
16 Go kêsôm biŋgôliŋ teŋ gêdêŋ êsêac gebe “Ŋac tolêlôm teŋ nê kôm gêjam
ŋanô taêsam, 17 tec taê gêjam gêc tau gebe ‘Jaŋgôm amboac ondoc, gebe ŋoc
gamêŋ janac ŋoc kôm ŋanô saŋa masi.’ 18 Go kêsôm gebe ‘Aê jaŋgôm amboac
tonec, janseŋ ŋoc andu-gêŋ-ŋanôŋa su ma jakwê êtu kapôêŋ, go janac ŋoc kôm
ŋanô to gêŋ samob sa êpi tageŋ. 19 Go jasôm êndêŋ ŋoc katuc gebe Katucenec,
nêm gêŋ taêsam gêc kêtôm jala taêsamŋa. Ôŋgôŋ nêm ŋêŋgeŋ, ôniŋ to ônôm gêŋ
ma ômoa totêmtac ŋajamgeŋ.’ 20 Mago Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Melocma,
êmbêc tonec jakalem katôm su ma gêŋ, taŋ kômasaŋ naŋ, oc êtu asa nê.’ 21 Lau
taŋ sêjac nêŋ gêŋ taêsam sa kêtu tauŋŋa, mago Anôtô gêlic êsêac amboac lau
tolêlôm atom naŋ, nêŋ biŋ amboac tonaŋ.”

Tapô sim tauŋ atomŋa
(Mat 6:25-34)

22 Go Jesŋ kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe “Kêtu gêŋ tônêŋa aê jasôm êndêŋ
amac gebe Apô sim taôm êtu aniŋ gêŋ êôc amac tôŋ amoa matem jaliŋa atom
to êtu ŋakwê ênsaŋ ôlimŋa atom. 23 Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc
ŋakwê su. 24 Alic aoco acgom. Êsêac sêsê gêŋ atom ma sêjac gêŋ ŋanô sa atom.
Êsêacnêŋ Iêsucm to andu sênac gêŋ saŋa masi. Mago Anôtô gêlôm êsêac. Ma
amac alêlêc moc tau su ŋêŋgeŋ. 25 Amacnêm asa êpô sim tau êtu nê têm êmoa
nomŋa ma nê êpô sim tauŋa ênac têku ŋasawa tageŋ êwiŋ. 26 Embe aŋgôm gêŋ
sauŋ ec teŋ naêtôm atom, naŋ apô sim taôm êtu gêŋ ŋagêdôŋa êtu ageŋŋa.
27 Alic mênamiŋ, taŋ kêpi naŋ, gêjam kôm to kêsac obo atom, mago jasôm êndêŋ
amac gebe Salomonê gêŋ ŋawasi samob, taŋ kêkwa eŋ auc naŋ, ŋateŋ kêtôm gêŋ
tonaŋ ŋai atomanô. 28 Anôtô embe êkêŋ gêgwaŋ, taŋ galoc kêkô kôm ma bêbêc
sêkêŋ êsa ja naŋ, ŋagêlôm êkwa auc, naŋ oc êkêŋ gêŋ êkwa amac auc êlêlêc atom
me, amac lau akêŋ gêwiŋ kwalecŋa. 29 Ma ansom gêŋ aniŋ to anômŋa atom to
aê go taôm atom. 30 Gêŋ samob tonaŋ ŋai nom ŋatenteŋlatu oc sensom. Mago
amac Tamemi tec kêjala gebe apô lêna gêŋ tonaŋ. 31 Amboac tonaŋ ansom ênê
gamêŋ, go gêŋ tonaŋ ŋai êtu amacnêm.

Biŋ awa undambêŋa
(Mat 6:19-21)

32 “Amac toŋ sauŋ tonec, atêc taôm atom, gebe Tamemi têtac gêwiŋ gebe
êkêŋ gamêŋ tau êndêŋ amac. 33 Akêŋ nêm waba lau sênam ôli ma akêŋ awa tau
êmoasiŋ lau ŋalêlôm sawa. Awa nêm atali moneŋa, taŋ êtu manê atom naŋ, to
anac nêm awa ŋanô, taŋ ênaŋa atomanô naŋ, sa ênêc undambê. Geŋgeŋtêna
nasêsa atom ma bulesеŋ ensеŋ su atom. 34 Gebe gamêŋ, taŋ nêm awa gêc naŋ,
nêm ŋalêlôm oc êsap tôŋ amboac tonaŋgeŋ.

Biŋ tanam jaliŋa

35 “Apeŋ obo sa ma aôc nêm ja sa, 36 ma atôm lau, taŋ sêôŋ nêŋ ŋatau gebe
êmu êmêŋ aŋga moasiŋ awê to ŋacŋa. Embe êtuc katam, go sêlêc su sebeŋ
êndêŋ eŋ. 37 Aê aoc êôc sakiŋwaga, taŋ Apômtau oc êtap êsêac sa sênam jaligeŋ
êndêŋ noc êmu êmêŋŋa. Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Eŋ oc epeŋ nê
obo sa ma mêŋêsôm êsêac sêŋgôŋ sic, go eŋ tau mêŋênam sakiŋ êsêac. 38 Aê
aoc êôc êsêac, taŋ Apômtau embe êmu êmêŋ êndêŋ omm êsa me êu bôŋ ma êtap
êsêac sa sêjam jali sêmoa. 39 Ajala tonec gebe andu ŋatau embe êjala ockatu
êmbêcŋa ondoc geŋgeŋtêna oc êmêŋ, naŋ êkô geŋgeŋtêna auc, gebe êtuc ênê
andu popoc atom. 40 Tec amansaŋ taôm amboac tonaŋgeŋ, gebe Ŋamalacnê
Latu êmêŋ êndêŋ ockatu ŋasawa, taŋ amac abe eŋ oc êmêŋ atom naŋ.”

Sakiŋwaga gêdêŋ to keso (Mat 24:45-51)

41 Go Petere kêsôm gebe “Apômtau, aôm kôsôm biŋgôliŋ tonaŋ gêdêŋ aêac
tauŋgeŋ me gêdêŋ êsêac samob gêwiŋ.” 42 Tec Apômtau gêjô eŋ awa gebe
“Sakiŋwaga ŋaŋêŋ ma tokauc asa. Eŋ ŋac, taŋ nê ŋatau oc êkêŋ eŋ ejop ênê
kômwaga gebe êkêŋ mo êtôm dôŋ êndêŋ êsêac êndêŋ ŋanoc. 43 Aê aoc êôc
sakiŋwaga, taŋ nê ŋatau êmu êmêŋ ma êlic eŋ kêsap nê kôm tôŋ gêmoa. 44 Aê
jasôm biŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe ŋatau oc êkêŋ eŋ ejop ênê waba samob.
45 Ma sakiŋwaga tonaŋ embe taê ênam ênêc tau ŋa gebe ‘Ŋoc ŋatau gêjam gamêŋ
tôŋ’ ma ênac m gebe i sakiŋwagao to ŋac ma êniŋ to ênôm gêŋ e êjaŋiŋ eŋ, 46 go
sakiŋwaga tonaŋ nê ŋatau oc êmêŋ êndêŋ bêc, taŋ eŋ gebe êmêŋ atom naŋ, to
êndêŋ ockatu, taŋ eŋ gêjam kauc naŋ, ma oc ênac eŋ popoc to êkêŋ ŋagêjô êndêŋ
eŋ êwiŋ lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga.

47 “Sakiŋwaga taŋ kêjala nê ŋatau nê biŋ, mago kêmasaŋ to gêgôm ênê biŋ kêtu
tôŋ atom naŋ, oc êndac sêm ŋanô. 48 Mago ŋac, taŋ gêjam kauc ŋataunê biŋ ma
gêgôm keso, taŋ kêtôm gebe sêmêtôc eŋ ŋa sêm naŋ, oc êndac sêm ŋanô atom.
Ŋac, taŋ sêkêŋ gêŋ taêsam gêdêŋ eŋ naŋ, Anôtô oc êjatu gêŋ taêsam aŋga ênê.
Ma ŋac, taŋ sêkêŋ gêŋ taêsam jakeseŋ sa gêwiŋ naŋ, Anôtô oc êjatu ŋanô taêsam
êlêlêc aŋga ênê.

Jesu gêwa lau kêkôc (Mat 10:34-36)

49 “Aê gamêŋ gabe jambaliŋ ja ênêc nom ma taêc kêka gebe jalic elom
lasêmaŋ. 50 Ŋoc busaŋgu gabe jaliŋŋa ŋateŋ tec gêc, tec ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc
ŋanô, gabe gêŋ tau êmbacnê acgom. 51 Amac abe aê gamêŋ gabe jaê wama aŋga
nom me. Masigoc, aê jasôm êndêŋ amac gebe gamêŋ gabe jawa amac êkôc.
52 Êndêŋ galoc tonec lau lemeŋ teŋ embe sêŋgôŋ andu tageŋ, oc sêwa tauŋ
êkôc. Têlêac sêmoa gêdôgeŋ ma luagêc sêmoa gêdôgeŋ, luagêc sêmoa gêdôgeŋ
ma têlêac sêmoa gêdôgeŋ. 53 Tama agêc latu ma latu agêc tama, têna agêc latuo
ma latuo agêc têna, lawao laŋgwa agêc lawao wakuc ma lawao wakuc agêc
lawao laŋgwa oc sêwa tauŋ êkôc-êkôc amboac tonaŋgeŋ.”

Têm to noc ŋabelo (Mat 16:2-3)

54 Go Jesu kêsôm gêdêŋ lau gebe “Amac embe alic ŋamajaŋ êpuc êpi gwêcm,
oc asôm sebeŋ gebe ‘Kom oc ênac,’ ma oc êtôm tonaŋ. 55 Ma musaŋgu embe
êsêlêŋ, oc asôm gebe ‘Gamêŋ oc ŋandaŋ êsa,’ ma oc êtôm tonaŋ. 56 Amac
dansaŋtêna, nom to umboŋ ŋapuc tec ajala, mago amboac ondoc tec ajala noc
tonec atom.

Tamansaŋ biŋ êndêŋ nêŋ soŋo-soŋo (Mat 5:25-26)

57 “Ma amboac ondoc amac taôm ajala biŋ êndêŋgeŋ atom. 58 Embe
amagêcnêm soŋo-soŋo andêŋ gôliŋwaga ana ma agêc asêlêŋ amoa intêna
ŋadambê, naŋ têmtac êtu lêsi êndêŋ taôm, gebe moae eŋ ê aôm ôndêŋ mêtôcwaga
ôna, go mêtôcwaga êkêŋ aôm êndêŋ gejobwaga kapoacwalôŋa ma gejobwaga
kapoacwalôŋa êmbaliŋ aôm ôsêp kapoacwalô ôna. 59 Aê jasôm êndêŋ aôm
gebe Oc ôsa aŋga tônê ômôêŋ atom e ônac nêm tôp samob êmbacnê tomalagen
acgom.”

13

Jesu gêlêŋ biŋ lau kêtu nêrl secŋa

1 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ lau ŋagêdô sêmoa, taŋ sêjac miŋ gêdêŋ Jesu kêpi lau
Galilaiaŋa ŋagêdô, taŋ Pilata gêjac êsêac êndu gêdêŋ taŋ sêkêŋ da gêdêŋ Anôtô.
2 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Amac abe Galilaia tonaŋ lau sec sêlêlêc lau
Galilaiaŋa ŋagêdô samob su, tec sêôc gêŋwapac amboac tônê me. 3 Aê jasôm
êndêŋ amac gebe Masigoc. Maiao amac embe anam taôm ôkwi atom, oc anaŋa
samob amboac tônêgeŋ. 4 Me abe lau 18, taŋ andu toŋatêpôê baliŋ aŋga
Siloamŋa kêku sa jagêjac êsêac êndu naŋ, lau geo sêlêlêc lau ŋagêdô samob, taŋ
sêŋgôŋ Jerusalem naŋ su me. 5 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Masigoc. Mago
amac embe anam taôm ôkwi atom, oc anaŋa samob amboac tônêgeŋ.”

Biŋ aiŋ gêjam ŋanô atomŋa

6 Go Jesu kêsôm biŋgôliŋ tonec gebe “Ŋac teŋ kêsê nê aiŋ teŋ kêsêp nê kôm
moŋa ma gêja gesom ŋanô e kêtap sa atom. 7 Tec kêsôm gêdêŋ ŋac-gejobkômwaga
gebe ‘Gôlicgac me, aê gamêŋ kêtôm jala têlêac gasom aiŋ tonec ŋanô, mago
katap sa atom. Amboac tonaŋ ôsap su, êkô nom auc êtu ageŋŋa.’ 8 Tec
gejobwaga gêjô eŋ awa gebe ‘Apômtau, ondec, êkô jala tecenec êwiŋ, ma jasap
nom to jaôc bôckêpêc êpi ŋamôkê. 9 Moae oc ênam ŋanô. Embe masi, go ôsap
su.’ ”

Jesu gêgôm awê teŋ gêmac kegasuŋ eŋ ôli ŋajam kêsa gedeŋ sabat

10 Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêdôŋ lau gêmoa lôm teŋ. 11 Ma awê teŋ gêmoa tonaŋ
ŋalau gêmacŋa teŋ gêgôm eŋ kêtôm jala 18. Eŋ gêmoa gewec-gewecgeŋ ma
kêtôm gebe êsa sa atom samucgeŋ. 12 Jesu gêlic eŋ tec gêmôêc eŋ ma kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Awê, aê kêgaboac aôm su aŋga nêm gêmacgac.” 13 Go gêu lêma
gêsac eŋ e sep tageŋ awê tau kêmêtôc tau kêtiam ma kelanem Anôtô. 14 Mago
lômmôke gêlic Jesu gêgôm gêmac ŋajam kêsa gêdêŋ sabat e kêtu môsi, tec kêsôm
gêdêŋ lau gebe “Bec kômŋa 6 tec gêc. Amboac tonaŋ amêŋ êndêŋ bêc tônêgeŋ
gebe sêŋgôm amac ôlim ŋajam êsaŋa. Amêŋ êndêŋ sabat atom.” 15 Ma Apômtau
gêjô eŋ awa gebe “Amac dansaŋtêna, amac samob agaboac nêm bôc to doŋki
aŋga sêniŋ gêŋ ŋamala su gêdêŋ sabat ma awê êsêac jasênôm bugoc. 16 Ma
awê tau, Abraham latuo tecenec, Sadaŋ gêsô eŋ tôŋ kêtôm jala 18 nec, oc
jaŋgamboac ênê Iêpoa su êndêŋ sabat atom me.” 17 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ e nê
soŋo-soŋo samob majeŋ tauŋ. Ma lau samob têntac ŋajam kêtu gêŋsêga ŋajam
samob, taŋ eŋ gêgôm naŋŋa.

Biŋgôliŋ gêmêc ŋawêŋa
(Mat 13:31-32; Mar 4:30-32)

18 Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêŋ kêtôm asageŋ ma jaê dôŋ êpi asageŋ.
19 Gamêŋ tau kêtôm gêmêc ŋawê, ŋamalac teŋ kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. Gêŋ
tau kêtu kapôêŋ e kêtu ka, go moc umboŋ ŋalabuŋa jasêjam sac sêŋgôŋ ŋalaka.”

Biŋgôliŋ jistŋa
(Mat 13:33)

20 Go Jesu kêtu kênac kêtiam gebe “Jaê dôŋ Anôtônê gamêŋ êpi asageŋ.
21 Gamêŋ tau kêtôm jist awê teŋ kêkôc ma kêgaluŋ gêwiŋ polom kêsêp suc têlêac
e gêjam aucgeŋ.”

Biŋ sacgêdô gasuc-gasucŋa
(Mat 7:13-14, 21-23)

22 Go Jesu kêsêlêŋ jakêdôŋ-kêdôŋ lau aŋga malac sauŋ to kapôêŋ laŋô gêlac
Jerusalemgeŋ gêja. 23 Ma ŋac teŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, lau taŋ
sêŋgôŋ mateŋ jali naŋ, oc luagêcgeŋ me.” Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe
24 “Atu kêka-kêka gebe asô sacgêdô gasucgasuc ana. Aê jasôm êndêŋ amac gebe
Taêsam oc sêŋgôm gêŋlêlôm elêmê, mago têtôm gebe sêsô sênaŋa atom.
25 “Êndêŋ taŋ andu ŋatau êndi naêlai katam auc naŋ, amac oc akô awê ma
atuc katam to asôm gebe ‘Apômtau, ôlêc su êndêŋ aêac.’ Ma eŋ oc êjô amac
awem gebe ‘Aê gajam kauc amac amêŋ aŋga ondoc.’ 26 Go amac aôc awem
sa ma asôm gebe ‘Aêac aeŋ to anôm gêŋ amoa awiŋ aôm, ma kôdôŋ aêac gômoa
ma malacluŋ.’ 27 Mago eŋ oc êsôm êtiam gebe ‘Aê gajam kauc amac amêŋ aŋga
ondoc, amac sec ŋakoleŋwaga samob, ataiŋ taôm su aŋga aêŋoc.’ 28 Amac oc
alic Abraham agêc Isak ma Jakob to propete samob sêmoa Anôtônê gamêŋ,
mago amac taôm oc têtiŋ amac su naamoa ônê. Aŋga ônê oc têtaŋ sêwakicgeŋ
ma luŋluŋ êkôsiŋ tau ŋanô. 29 Ma lau oc sêmêŋ aŋga oc kêpi to oc kêsêp ma
aŋga musaŋgu-m to mula-mŋa, nasêŋgôŋ êtu sêniŋ gêŋŋa aŋga Anôtônê gamêŋ.
30 Alicgac me, lau ŋamuŋa oc têtu ŋamata, ma ŋamataŋa oc têtu ŋamu.”

Jesu têtac gêwiŋ Jerusalem
(Mat 23:37-39)

31 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋgeŋ Parisai ŋagêdô dêdêŋ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ôêc
aŋga tonec ôna, gebe Herodo gebe ênac aôm êndu.” 32 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Ana ma asôm êndêŋ ŋac imbêla pap tônê gebe ‘Gôlicgac me, aê tec
kêtiŋ ŋalau sec ma gagôm gêmac ŋajam kêsa. Oc jaŋgôm êndêŋ galoc ma bêbêc,
ma êndêŋ bêc êtu têlêacŋa oc janac dabiŋ ŋoc kôm. 33 Lêŋ tonec gêjac aê ŋawae
gebe jasêlêŋ galoc to bêbêc ma ŋaleŋ gebe propete teŋ kêtôm gebe ênaŋa aŋga
gamêŋ teŋ atom, aŋga Jerusalem tageŋ.’
34 “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, taŋ Anôtô
kêsakiŋ dêdêŋ aôm sêwac naŋ, ŋa poc endu. Aê gagôm gêŋlêlôm elêmê gebe
janac aômnêm ŋapalê sa amboac talec têna gêjac ŋalatu sa sêsô magê ŋalabu,
mago amac adec. 35 Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôŋa. Ma aê jasôm
êndêŋ amac gebe Alic aê atom e asôm gebe ‘Lambiŋ êndêŋ eŋ, taŋ gêmêŋ gêjam
Apômtau laŋô naŋ.’ ”

14

Jesu gêgôm ŋac gêmac ôli ŋajam kêsa

1 Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêsô Parisainêŋ kasêga teŋ nê andu gaja gebe sêniŋ
geŋ ma lau dêdib eŋ sêmoa. 2 Sêmoa e ŋac ôli kêsuŋ-kêsuŋ teŋ gêdêŋ Jesu gêja.
3 Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdêŋ biŋsutau to Parisai gebe “Embe daŋgôm
gêmac ŋajam êsa êndêŋ sabat, oc eso biŋsu me masi.” 4 Mago êsêac sêjam tauŋ

tôŋ. Tec Jesu kêkam ŋac tau e gêgôm eŋ ôli ŋajam kêsa ma kêkêŋ eŋ gêc gêja. 5 Go
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêm asa, embe latu me bôc embeŋ êsêp sê tobu
êndêŋ sabat ma oc ê eŋ sa sebeŋ êndêŋ sabat atom me.” 6 Ma êsêac têtôm gebe
sêjô biŋ tonaŋ atom.

Biŋ tamoasiŋ lau to takôniŋ tauŋŋa

7 Jesu gêlic gebe ŋacleŋ sêgôm mocsac gebe sêŋgôŋ ŋamataŋageŋ, tec kêsôm
biŋgôliŋ teŋ gêdêŋ êsêac gebe 8 “Ŋac teŋ embe êkalem aôm gebe ôniŋ awê to ŋac
ŋamoasiŋ ôwiŋ, naŋ ôŋgôŋ ŋamata atom, gebe moae ŋatau kêkalem ŋac towae
teŋ êlêlêc aôm su êwiŋ êmêŋ, 9 go ŋac, taŋ kêkalem amagêc wacêsôm êndêŋ
aôm gebe ‘Ôwi malam siŋ êndêŋ ŋac tonecmaŋ.’ Ma aôm oc ôndi tomajamgeŋ
naôŋgôŋ ŋamuŋa. 10 Embe sêkalem aôm, naŋ naôŋgôŋ ŋamuŋa acgom. Go
ŋac, taŋ kêkalem aôm naŋ, embe êmêŋ, oc êsôm êndêŋ aôm gebe ‘Ŋoc ŋac, ôsa
mêŋôŋgôŋ ŋamataŋa.’ Amboac tonaŋ oc etoc aôm sa êndêŋ lau samob, taŋ
sêŋgôŋ sêwiŋ aôm naŋ sêlic. 11 Teŋ embe etoc tau sa, naŋ Anôtô oc êkôniŋ eŋ,
ma teŋ embe êkôniŋ tau, naŋ Anôtô oc etoc eŋ sa.”

12 Go Jesu kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ kêkalem eŋ naŋ gebe “Embe ono gêŋ ocsalô
me êtulaŋa, naŋ ôkalem nêm lau to lasimi ma tawaŋ to lau tolêlôm, taŋ acnêm
sackapoagêdô gêdêŋ tau naŋ, gebe moae sêkalem aôm ŋagêjôŋa naŋgeŋ atom.
13 Embe ono moasiŋ, naŋ ôkalem lau ŋalêlôm sawa to puliŋ ma magiŋ kêsu to
mateŋpecgeŋ, 14 go aê aoc êôc aôm, gebe êsêac tonaŋ oc sêkalem aôm ŋagêjôŋa
atom, ma êndêŋ taŋ lau gêdêŋ sêndi sa naŋ, Anôtô oc êkêŋ ŋagêjô êndêŋ aôm.”

Biŋgôliŋ moasiŋ kapôêŋŋa
(Mat 22:1-10)

15 Ŋacleŋnêŋ teŋ gêŋô biŋ tonaŋ ma kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Aê aoc êôc
ŋac, taŋ oc êniŋ gêŋ aŋga Anôtônê gamêŋ naŋ.” 16 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Ŋac teŋ gêgôm moasiŋ kapôêŋ ma kêkêŋ jaeŋ lau taêsam. 17 Kêdabiŋ
gebe sêniŋ ŋamoasiŋ tau ma kêsakiŋ nê sakiŋwaga teŋ gêja gebe naêsôm êndêŋ
lau, taŋ jaeŋ gêdêŋ êsêac kwanaŋgeŋ naŋ gebe ‘Amêŋ, gebe gajac ŋabiŋ gêŋ
gêbacnê.’ 18 Ma êsêac samob nêŋ ŋalêlôm kêtôm taugeŋ tec sesеŋ tauŋ su. Ŋac
ŋamataŋa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Aê gajam ôli kôm teŋ, tec najanac kêsi acgom.
Amboac tonaŋ jateŋ aôm gebe naômansaŋ ŋoc biŋ.’ 19 Ma ŋac teŋ kêsôm gebe
‘Aê gajam ôli bôc 10, tec najanac ŋoc gêŋ kêsi. Aê jateŋ aôm gebe naômansaŋ
ŋoc biŋ.’ 20 Go teŋ kêsôm gebe ‘Aê galoc gajam awê sa, tec katôm gebe jawac
atom.’ 21 Sakiŋwaga tonaŋ gêmu jagêjac miŋ biŋ samob tonaŋ ŋai gêdêŋ nê
ŋatau. Teic andu ŋatau têtac ŋandaŋ kêsa ma kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga tonaŋ
gebe ‘Sebeŋ ôna ma ojoŋ lau ŋalêlôm sawa to puliŋ ma mateŋpec to magiŋ kêsu
sa aŋga malac ŋaintêna sauŋ to kapôêŋ mêŋsêsô gamêŋ tonec.’ 22 Ma sakiŋwaga
kêsôm gebe ‘Apômtau, biŋ taŋ kôjatu aê gebe jaŋgômŋa naŋ gagôm su, mago
andu gêlôc atom tageŋ.’ 23 Tec ŋatau kêsôm gêdêŋ sakiŋwaga tau gebe ‘Ôsa kôm
ŋaintêna to tuŋmagê ôna ma ôkac lau gebe sêsô sêmêŋ e ŋoc: andu êlôc.’ 24 Ma aê
jasôm êndêŋ amac gebe Lau taŋ sêŋô aêŋoc jaeŋ su naŋ, nêŋ teŋ oc êsac aêŋoc
moasiŋ ŋagec atom.”

Biŋ tasap Jesu tôŋŋa
(Mat 10:37-38)

25 Lau taêsam sêwiŋ Jesu sêja, tec kêsa tau ôkwi ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
26 “Ŋac teŋ embe êndêŋ aê êmêŋ ma têtac endec tama agêc têna ma nê awê to
ŋapalê ma lasiio to ŋac ma ênac kapoac tau atom, naŋ oc êtôm gebe êtu ŋoc
ŋacseŋom atom. 27 Ŋac teŋ embe êôc nê kakesotau êndaŋguc aê atom, naŋ oc
êtôm gebe êtu ŋoc ŋacseŋom atom. 28 Amacnêm teŋ embe taê ênam gebe êkwê

lôm teŋ, go êŋgôŋ sic ma êsa waba andu tauŋa ŋaôli samob sa êmuŋ acgom e êjala gebe nê awa kêtôm gebe ênac dabiŋ kôm tau. 29 Eŋ embe êŋgôm amboac tonaŋ atom, go êu demboŋ ênsac ŋaômageŋ ma êtôm gebe ênac dabiŋ andu atom. Ma lau samob, taŋ sêlic naŋ, oc sêsu eŋ susu 30 ma sêsôm gebe 'Ŋac tônê kêkwê lôm gêjac mgeŋ, mago kêtom gebe ênac dabiŋ atom.' 31 Ma kiŋ teŋ, taŋ nê siŋwaga 10,000 embe ênac siŋ êndêŋ kiŋ teŋ, taŋ nê siŋwaga 20,000 naŋ êŋgôŋ sic ma taê ênam tau ŋapep êmuŋ acgom e êjala gebe nê ŋaclai kêtôm gebe êku ŋacjo tulu me masi. 32 Embe êtôm atom, go êsakiŋ lau-sê-wamawaga nasêpuc ŋacjo tôŋ jaêcgeŋ ma teteŋ êtu wamaŋa. 33 Amboac tonaŋ amacnêm ŋac teŋ embe êwi nê gêŋ samob siŋ samucgeŋ atom, oc êtôm gebe êtu ŋoc ŋacseŋom atom.

Gwêc taŋ kêtu sec
(Mat 5:13; Mar 9:50)

34 "Gwêc tonaŋ gêŋ ŋajam, mago embe ŋamakic ênaŋa, oc daŋgôm ŋamakic êsa êtiam amboac ondoc. 35 Oc êtôm gebe tapalip êsêp kôm to êpi lênduc êna atom, tambaliŋ siŋ ŋaômageŋ. Ŋac teŋ nê taŋasuŋ êŋôŋa embe ênêc, naŋ êŋômaŋ."

15

Biŋgôliŋ domba gêjaŋa
(Mat 18:12-14)

1 Teloŋ to lau sec samob têtu gasuc Jesu sêmêŋ sebe sêŋô eŋ. 2 Tec Parisai to biŋsutau têtu môsi ma sêsôm gebe "Ŋac tonec kêkôc lau sec sa ma geŋ gêŋ gêŋgôŋ gêwiŋ êsêac." 3 Go Jesu kêsôm biŋgôliŋ tonec gêdêŋ êsêac gebe.

4 "Amacnêm ŋac teŋ embe nê domba 100 sêmoa e ŋateŋ eo tau, oc êŋgôm amboac ondoc. Eŋ oc êwi 99 siŋ sêmoa gamêŋ sawa ma naensom naŋ gêbôm e êtap sa. 5 Embe ensom êmoa e êtap sa, oc êu ênsac magim ma êtu samuc nê gêŋ 6 e naêpi nê andu, go êmôêc nê tawaŋ to lau sackapoagêdô gêdêŋ tauŋa mêŋêsôm êndêŋ êsêac gebe 'Têmtac ŋajam awiŋ aê gebe aê katap ŋoc domba, taŋ gêjaŋa naŋ, sa kêtiam.' 7 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac sec tageŋ embe ênam tau ôkwi, naŋ lau undambêŋa oc têtu samuc eŋ êtôm tonaŋ êlêlêc lau gêdêŋ 99, taŋ sêpô lêna biŋ sênam tauŋ ôkwiŋa atom naŋ.

Biŋgôliŋ mone gejaŋa

8 "Me awê teŋ embe nê mone 10 ênêc ma embe teŋ ênaŋa, oc êŋgôm amboac ondoc. Eŋ êtuŋ ja sa naêsa gamêŋ ma ensom ŋapaŋ e êtap sa. 9 Eŋ embe êtap sa, oc êmôêc nê lauo to lau sackapoagêdô gêdêŋ tauŋa ma êsôm gebe 'Têmtac ŋajam awiŋ aê, gebe aê katap ŋoc mone, taŋ gêjaŋa su naŋ sa kêtiam.' 10 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac sec tageŋ embe ênam tau ôkwi, Anôtônê aŋela oc têtu samuc eŋ êtôm tonaŋ,"

Biŋgôliŋ latu gêjaŋa

11 Go Jesu kêsôm gebe "Ŋac teŋ latuagêc sêmoa. 12 Ma ŋac sauŋ kêsôm gêdêŋ tama gebe 'Tamoc, ôkêŋ gêŋ samob, taŋ gawê kaiŋ naŋ, êndêŋ aê.' Tec tama gêwa waba kêkôc gêdêŋ êsêagêc. 13 Bêc jauc atom, go ŋac sauŋ kêkêŋ nê waba samob lau sêjam ôli su ma kêkôc ŋaawa gêdi gêja gamêŋbôm. Aŋga ônê kêsa lêŋ sêlêŋ e kêjaiŋ nê awa samob. 14 Kêta nê gêŋ saliŋ-saliŋgeŋ e gêbacnê samob ma tôbôm kapôêŋ kêsa gamêŋ tonaŋ, go ŋac tau gêŋgôŋ jageo ŋanô. 15 Tec jakêsap gamêŋ ŋatau teŋ tôŋ, taŋ kêsakiŋ eŋ gebe ejop ênê bôcanô, naŋ sêmoa sêŋam. 16 Ŋac tau taê kêka tageŋ tonec gebe êniŋ gêŋ ŋaôlic, taŋ bôc seŋ-seŋ naŋ, gebe êôc eŋ tôŋ, mago lau teŋ sêkêŋ gêŋ teŋ gêdêŋ eŋ atom. 17 Tec taê gêjac tau kêsi-kêsi gebe 'Tamocnê kômwaga taêsam e gêŋ kêlêsuc êsêac, mago aê tec mo êjô aê êndu aŋga tonec nec. 18 Aê jandi jandêŋ tamoc najasôm êndêŋ eŋ gebe Tamoc,

aê gagôm sec gêdêŋ Anôtô to gêdêŋ aôm. 19 Amboac tonaŋ ôsam aê gebe latôm
aê êtiam atom. Ôkêŋ aê jatu nêm kômwaga teŋ.' 20 Go gêdi gêdêŋ tama gêja.
"Kasêlêŋ jakêsa jaêcgeŋ e tama gêlic eŋ. Tec taê walô eŋ ma kêlêti jakambôêŋ
eŋ ma kêlêsôp eŋ alianô. 21 Go latu kasôm gêdêŋ eŋ gebe 'Tamoc, aê gagôm sec
gêdêŋ Anôtô to gêdêŋ aôm. Amboac tonaŋ ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom.'
22 Ma tama kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe 'Sebeŋ akôc ŋakwê ŋajamanô tau
mêŋakêŋ eŋ êsô ma akêka joc êsêp eŋ lêma to akêŋ atapa êsêp eŋ akaiŋ. 23 Ma
akôc bôc, taŋ talôm e kêtôp ŋajam naŋ, mêŋaŋguŋ gebe taniŋ totêntac ŋajamgeŋ,
24 gebe latuc tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Gêjaŋa su, mago
katap eŋ sa kêtiam.' Ma samob sêmoa totêntac ŋajamgeŋ.
25 "Latu ŋacsêga gêmoa kôm. Eŋ gêmu gêmêŋ e kêdabiŋ andu su, go gêŋô oŋ
to wê. 26 Tec gêmôêc ŋapalê teŋ jakêtu kênac gêŋ tônê ŋam gêdêŋ eŋ. 27 Ma
ŋapalê kêsôm gêdêŋ eŋ gebe 'Lasim gêmu gamêŋ tec tamam geguŋ bôc, taŋ
talôm e kêtôp ŋajam naŋ, gebe kêtap lasim sa toôli samucgeŋ kêtiam.' 28 Têwa
têtac ŋandaŋ e gebe êsô andu êna atom. Tec tama kêsa gêja jagêjam malô-malô
eŋ. 29 Ma eŋ gêjô tama awa gebe 'Gôlicgac me, jala taêsam gajam sakiŋ gêdêŋ
aôm ma kagêli aômnêm biŋsu teŋ atom. Mago kôkêŋ noniŋ ŋalatu teŋ gêdêŋ
aê gebe aêac to ŋoc lau aniŋ totêntac ŋajamgeŋ nec atomanô. 30 Mago latôm,
taŋ kêjaiŋ nêm waba gêmoa gêwiŋ mockaiŋo naŋ, gêmêŋ acgom, gocgo gôguŋ
bôc, taŋ talôm e kêtôp ŋajam naŋ, kêtu eŋŋa.' 31 Tec tama kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
'Latucenec, aôm gôŋgôŋ gôwiŋ aê ŋapaŋ, ma aêŋoc gêŋ samob kêtu aômnêm
gêwiŋgac. 32 Aêac têntac ŋajam to ôliŋ kêpi nec jagêdêŋgoc, gebe lasim tecenec
gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Eŋ gêjaŋa su, mago tatap eŋ sa kêtiam.' "

16

Biŋgôliŋ gejobwaga secŋa

1 Ŋasawa teŋ Jesu kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe "Ŋac tolêlôm teŋ gêŋgôŋ ma
nê gejobwaga teŋ gêmoa. Ma lau sêju biŋ gêdêŋ ŋatau gebe gejobwaga kêjaiŋ
ênê waba. 2 Tec ŋatau gêmôêc eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe 'Biŋ amboac ondoc
tec gaŋô kêpi aôm nec. Ôwa kôm gejobwagaŋa sa acgom gebe aômnêm kôm
gejobwagaŋa gêbacnê.' 3 Gejobwaga tonaŋ kêsôm gêdêŋ tau gebe 'Ŋoc ŋatau
oc êkôc ŋoc kôm gejobwagaŋa su aŋga aêŋoc, tec jaŋgôm asageŋ. Kôm takwê
nomŋa oc jaŋgôm êtôm atom, ma embe jateŋ gêŋ, oc majoc. 4 Aê kajala gêŋ,
taŋ gabe jaŋgôm naŋ, ec sêkôc aê sa jaŋgôŋ nêŋ andu êndêŋ noc ŋatau êtiŋ aê
su aŋga kôm gejobwagaŋa.' 5 Go kêkalem lau samob, taŋ nê ŋataunê tôp gêc
êsêacŋa naŋ, tageŋ-tageŋ dêdêŋ eŋ sêja ma kêtu kênac gêdêŋ ŋac ŋamataŋa gebe
'êôc ŋataunê tôp amboac ondoc gêc aômŋa.' 6 Ma eŋ kêsôm gebe 'Niptêkwi
wapap 100.' Go eŋ kêsôm gêdêŋ ŋac tau gebe 'Ôŋgôŋ sic ma ôkôc nêm papia
tôpŋa mêŋoto seben gebe 50.' 7 Go kêtu kênac ŋac teŋ gebe 'Ma aômnêm biŋ
tôpŋa amboac ondoc.' Tec eŋ kêsôm gebe 'Jaŋgom gasuc kapôêŋ 100.' Ma
gejobwaga kêsôm gêdêŋ eŋ gebe 'Ôkôc nêm papia tôpŋa ma oto gebe 80.'
8 Go ŋatau kêlanem gejobwaga keso tonaŋ gebe gêgôm tokauc gebe lau nom
tonecŋa sêgôm gêŋ gêdêŋ tauŋ tokauc sêlêlêc lau ŋawêŋa su.
9 "Amboac tonaŋ jasôm êndêŋ amac gebe Akôc awa nomŋa naanam lau
ôkwi têntac êwiŋ amac, gebe sêkôc amac sa aŋgôŋ bec teŋgeŋŋa êndêŋ noc awa
êmbacnêŋa. 10 Ŋac teŋ embe ejop gêŋ ŋasec-ŋasec ŋapepgeŋ, oc ejop gêŋ kapôêŋ-
kapôêŋ êtôm tonaŋ. 11 Embe ajop awa nomŋa ŋapep atom, ma asa oc êkêŋ
waba ŋanô êndêŋ amac gebe ajopŋa. 12 Ma embe ajop gêŋ jaba tonec ŋapep
atom, ma asa oc êkêŋ gêŋ ŋanô êndêŋ amac gebe awê kaiŋ êsa ôlim.

13 “Sakiŋwaga teŋ ênam sakiŋ apômtau luagêc êtôm atom, eŋ oc têtac endec teŋ ma têtac êwiŋ teŋ me oc êsap teŋ tôŋ ma têtac êmbu teŋ. Amac amboac tonaŋ, atôm gebe anam Anôtô to awa êpi tageŋ atom.”

Jesunê biŋ ŋalô ŋagedô
(Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12)

14 Parisai taŋ sêgôm mocsac awêŋa naŋ, sêŋô biŋ samob tônê e sêlêc lusuŋsuŋ sa. 15 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac tec atoc taôm sa gêdêŋ ŋamalac gebe lau gêdêŋ amac, mago Anôtô kêjala amacnêm ŋalêlôm su. Waeŋ taŋ ŋamalac sê taêŋ naŋ, Anôtô gêlic amboac gêŋ alôb-alôb.

16 “Mosenê biŋsu to propetenêŋ biŋ gêbacnê gêdêŋ Joaŋnê têm, go sêsôm ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋŋa lasê ma lau samob sêkac tauŋ sebe sêsô sêna. 17 Mago undambê to nom embe ê su, oc ŋagaô êlêlêc biŋsu ŋatalô sauŋanô teŋ ê suŋa su.

18 “Ŋac teŋ embe endec nê awê ma ênam teŋ, oc êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa. Ma ŋac teŋ embe ênam awê, taŋ nê akweŋ gedec eŋ naŋ, oc êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa amboac tonaŋgeŋ.

Ŋac tolêlôm agêc Lasara

19 “Ŋac tolêlôm teŋ gêŋgôŋ. Eŋ kêsô ŋakwê asôsamuc to kwalam-kwalam ŋajam-ŋajam ma kêtôm bêcgeŋ kêmoasiŋ tau ŋapep. 20 Ma ŋac ŋalêlôm sawa teŋ gêŋgôŋ, nê ŋaê Lasara. Kamoc gêjac têc eŋ auc ma tetoc eŋ gêc ŋac tolêlôm nê sacgêdô. 21 Eŋ gebe êniŋ mo ŋapopoc, taŋ kêsêlô aŋga ŋac tolêlôm nê tebo naŋ, ma kêam sêja e têdamôê ênê kamoc. 22 Sêmoa acgom, go ŋac ŋalêlôm sawa tau gêmac êndu ma aŋela sêsip eŋ jatetoc eŋ gêŋgôŋ Abrahamnê labum ŋaô. Go ŋac tolêlôm gêmac êndu amboac tonaŋgeŋ ma sêsuŋ eŋ. 23 Eŋ gêmoa lamboam toŋandaŋ kapôêŋ ma gêôc mataanô sa e gêlic Abraham gêŋgôŋ jaêcgeŋ ma Lasara gêŋgôŋ eŋ labum ŋaô. 24 Tec gêmôêc gebe ‘Tamoc Abraham, taêm walô aê ma ôsakiŋ Lasara êsac lêmalatu ŋatêpôê ŋagec tôŋ êsêp bu ma mêŋêmoasac imbeloc êtu luc gebe gamoa jawaô ŋalêlôm toŋandaŋgeŋ.’ 25 Ma Abraham kêsôm gebe ‘Latucenec, taêm ênam gebe kôkêc nêm ŋajam su kwanaŋgeŋ gêdêŋ gômoa matam jali, ma Lasara kêkôc secgeŋ. Mago galoc eŋ gêŋgôŋ malôgeŋ aŋga tonec ma aôm gômoa toŋandaŋgeŋ. 26 Ma biŋ teŋ êwiŋ gebe Ŋasawa kapôêŋ tec gec, geŋ aêac to amac gêŋgic. Lau teŋ aŋga tonec embe taêŋ ênam gebe dêndêŋ amac sêwac, oc têtôm atom. Ma aŋga tonaŋ amboac tonaŋgeŋ.’ 27 Go ŋac tolêlôm kêsôm gebe ‘Amboac tonaŋ, tamoc, jateŋ aôm gebe ôsakiŋ eŋ êna tamocnê andu. 28 Aêŋoc lasici lemeŋ teŋ tê sêŋgôŋ, tê naêkêŋ puc êsêac ŋapep gebe sêsêp ŋandaŋ ŋagamêŋ tonec sêmêŋ sêwi ŋ atom.’ 29 Tec Abraham kêsôm gebe ‘Mose to propete nêŋ biŋ tê gêc êsêacŋa nê, ac sêŋômaŋ.’ 30 Ma eŋ kêsôm gebe ‘Masi, tamoc Abraham, tonec kêtôm atom. Mago ŋac teŋ aŋga ŋacmatênêŋ embe êndêŋ êsêac êna, oc sênam tauŋ ôkwi.’ 31 Tec Abraham kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Êsêac embe sêkêŋ taŋeŋ Mose to propete nêŋ biŋ atom, oc sêkêŋ êwiŋ ŋac, taŋ êndi sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ.’ ”

17

Biŋ kêpi sec
(Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42)

1 Go Jesu kêsôm gêdeŋ nê ŋacseŋomi gebe “Lêtôm taŋ êŋgôm lau têtu sec naŋ mêŋêsa, mago ojae ŋac, taŋ Iêtôm ŋam kêsêp eŋ naŋma. 2 Sêwa poctêmui sa eŋ gêsutêkwa ma sêmbaliŋ eŋ êsêp gwêc êna, go ŋajam, gebe êtim lau sauŋ tonec nêŋ teŋ e êtu sec nec atom. 3 Alic taôm.

“Lasim embe êŋgôm sec, go wec biŋ eŋ. Ma eŋ embe ênam tau ôkwi, go ôsuc ênê biŋ ôkwi. 4 Ma embe êŋgôm aôm sec êtu dim 7 êndêŋ bec tageŋ, ma êkac tau ôkwi êndêŋ aôm êmu êwac êtu dim 7 wacêsôm gebe ‘Aê gajam tauc ôkwi,’ go ôsuc ênê biŋ ôkwi.”

Biŋ kêpi takêŋ gêwiŋ

5 Aposolo sêsôm gêdêŋ Apômtau gebe “Ôkêŋ aêacma akêŋ gêwiŋ esewec.” 6 Tec Apômtau kêsôm gebe “Embe nêm akêŋ êwiŋ êtôm gêmêc ŋawê ma asôm êndêŋ ka kamoc-kamoc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa naôsê taôm ôkô gwêc,’ oc taŋa wamu êndêŋ amac.

Sakiŋwaganê kôm

7 “Amacnêm asa nê sakiŋwaga embe êkaliŋ nom me ejop bôc su ma aŋga kôm êmu êmêŋ, oc êsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Gacgeŋ mêŋôŋgôŋ sic ma ôniŋ geŋ.’ 8 Ŋatau teŋ oc êsôm atom. Eŋ oc êsôm êndêŋ sakiŋwaga gebe ‘Ono ŋoc gêŋ ma ômansaŋ taôm êtu ônam sakiŋ aêŋa e janiŋ to janôm gêŋ su acgom, go taôm naôniŋ to ônôm nêm gêŋ êndaŋguc.’ 9 Oc ênam daŋge êndêŋ nê sakiŋwaga tonaŋ gebe gêgôm kôm, taŋ kêjatu eŋŋa naŋ, me masi. 10 Ma amac amboac tonaŋ. Embe aŋgôm kôm samob, taŋ sêjatu amacŋa naŋ, go asôm gebe ‘Aêac sakiŋwaga ŋaôma, tec agôm gêŋ, taŋ gêjac aêac ŋawae naŋgeŋ.’ ”

Jesu gêgôm lau tokamocbôm 10 ôliŋ têtu selec

11 Jesunê lêŋ kepeŋ Jerusalem, tec kêsêlêŋ kêsa Samaria to Galilaia ŋamadiŋgeŋ gêja. 12 Ma eŋ gêô lasê malac teŋ ma lau tokamocbôm 10 dêdac eŋ sêkô jaêcgeŋ sêkanôŋ eŋ 13 ma sêmôêc sêpuc aweŋ sageŋ gebe “Mêtêmôkê Jesu, taêm walô aêacmêŋ.” 14 Jesu gêlic ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêc naatôc taôm êndêŋ lau dabuŋwaga.” Tec sêsêlêŋ sêmoa ma ôliŋ têtu selec. 15 Êsêacnêŋ ŋac teŋ gêlic tau gebe ôli ŋajam kêsa, tec kêkac tau ôkwi gêmu meŋkêlambiŋ Anôtô ŋa awa kapôêŋ, 16 ma gêu tau laŋôanô jagêdêŋ nom gêc Jesu akaiŋŋa, go gêjam daŋge gêdêŋ eŋ. Ma ŋac tau eŋ ŋac Samariaŋa teŋ. 17 Ma Jesu kêsôm gebe “Aê gaboc lau 10 ôliŋ têtu selec. Ma 9 sêmoa ondoc. 18 Nêŋ ŋac teŋ gebe êmu êmêŋ êlambiŋ Anôtôŋa gêmoa atom me, ŋac jaba tageŋ tonec me.” 19 Go Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndi sa ma ôêc ôna, aômnêm kôkêŋ gêwiŋ tec gêgôm aôm ŋajam kêsa.”

Biŋ kêpi Anôtônê gôliŋ êmeŋŋa (Mat 24:23-28, 37-41)

20 Parisai ŋagêdô têtu kênac Jesu gebe “Êndêŋ ondoc Anôtônê gôliŋ êmêŋ.” Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Anôtônê gôliŋ êmêŋ toŋapuc gebe talic ŋa mateŋanôŋa nec atom. 21 Êsêac oc sêsôm gebe ‘Gêc tonec’ me ‘gêc ônê’ nec atom, gebe Anôtônê gôliŋ wacgêc amac ŋalêlôm.”

22 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ ŋacseŋomi gebe “Ŋabêc ŋagêdô oc êmêŋ, ma amac oc anam awem su gebe alic Ŋamalacnê Latunê bêc tageŋgeŋ, mago oc alic atom. 23 Êsêac oc sêsôm êndêŋ amac gebe ‘Alic, gêmoa ônê. Alic, gêmoa tonec,’ naŋ ana atom ma andaŋguc êsêac atom. 24 Kêtôm ôsic kêkac eb tageŋ ma kêpô umboŋ ŋalabu aŋga ŋagêdô e jakêsa gêdô naŋ, Ŋamalacnê Latu embe êmêŋ, oc êtôm tônê. 25 Mago eŋ êôc ŋandaŋ taêsam to lau têm tonecŋa têtiŋ eŋ su êmuŋ acgom. 26 Gêŋ taŋ sêgôm gêdêŋ Noanê bêc naŋ, oc sêŋgôm êndêŋ Ŋamalacnê Latunê bêc amboac tonaŋ. 27 Êsêac samob seŋ to sênôm gêŋ ma ŋac sêjam awê to awê sêjam ŋac e gêdêŋ bêc, taŋ Noa kêsô waŋ ŋalêlôm gêja naŋ, ma bu kêsuŋ mêŋgeseŋ êsêac samob su. 28 Gêdêŋ Lotnê bêc sêgôm amboac tonaŋgeŋ. Êsêac samob seŋ to sênôm gêŋ, ma sêjam ôli gêŋ to sêkêŋ gêŋ gêdêŋ lau sêjam ôli, ma

sêsê gêŋ to sêkwê nêŋ andu. 29 Mago gêdêŋ bêc, taŋ Lot kêsa aŋga Sodom gêja
naŋ, ja to talao aŋga undambê kêsêp e gesen êsêac samob su. 30 Ma êndêŋ bêc,
taŋ Ŋamalacnê Latu eoc tau lasê naŋ, oc êtôm tonaŋgeŋ.
31 “Êndêŋ bêc tônê ŋac teŋ embe êŋgôŋ salôm ŋaô, naŋ êsêp naêkôc nê gêŋ,
taŋ gêc andu ŋalêlôm naŋ atom. Ma ŋac teŋ embe êmoa kôm, naŋ êkac tau ôkwi
êmu êna nê andu atom amboac tonaŋgeŋ. 32 Taêm ênam Lotnê awê. 33 Ŋac teŋ
embe êŋgôm gêŋlêlôm gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu, ma ŋac teŋ embe êmac
êndu, oc êŋgôŋ mata jali. 34 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Êndêŋ êmbêc tau tônê ŋac
luagêc embe sênêc mê tageŋ, naŋ Apômtau oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ. 35 Ma
awê luagêc embe sêlai polom sêwiŋ tauŋ sêmoa, naŋ Apômtau oc êkôc teŋ sa
ma êwi teŋ siŋ. [36 Ma ŋac luagêc embe sêmoa kôm sêwiŋ tauŋ, naŋ Apômtau
oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ.]” 37 Ma êsêac têtu kênac eŋ gebe “Apômtau, oc
ŋanô êsa aŋga ondoc.” Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Gamêŋ taŋ ŋamêtê teŋ
gêc naŋ, aoco oc sêkac sa sêmoa.”

18

Biŋgôliŋ awêtuc ma mêtôcwagaŋa

1 Jesu kêsôm biŋgôliŋ teŋ gêdêŋ êsêac gebe êkêli êsêac gebe teteŋ mec ŋapaŋ
têtu golon atom. 2 Eŋ kêsôm gebe “Mêtôcwaga teŋ gêŋgôŋ malac teŋ. Eŋ kêtêc
Anôtô atom ma gê go ŋamalac atom. 3 Ma awêtuc teŋ gêŋgôŋ malac tonaŋ,
naŋ gêdêŋ eŋ gêja-gêja ma kêsôm gebe ‘Ônam aê kêsi aŋga ŋoc soŋo-soŋonê.’
4 Mêtôcwaga gedec e ŋasawa teŋ, gocgo kêsôm gêdêŋ tau gebe ‘Aê katêc Anôtô
atom ma gaê go ŋamalac atom, 5 mago kêtu awêtuc tonec kêlênsôŋ aêŋa, tec
gabe janam eŋ kêsi, gebe moae nê meloco êsa mêŋêtap aê laŋôcanô auc.’ ”
6 Go Apômtau kêsôm gebe “Akêŋ taŋem bi ŋ, taŋ mêtôcwaga keso kêsôm naŋ.
7 Amac abe Anôtô oc ênam nê lau, taŋ kêjaliŋ êsêac sa ma aweŋ gêjac eŋ kêtôm
bêc to geleŋgeŋ naŋ, kêsi atom me. Ma abe oc ênam tau tôŋ me. 8 Aê jasôm
êndêŋ amac gebe Eŋ oc ênam êsêac kêsi sebeŋ. Tageŋ êndêŋ noc Ŋamalacnê Latu
êmêŋŋa naŋ, oc êtap sêkêŋ gêwiŋ ŋanô sa aŋga nom me masi.”

Biŋgôliŋ Parisai agêc teloŋŋa

9 Jesu kêsôm biŋgôliŋ tonec gêdêŋ lau ŋagêdô, taŋ sêlic tauŋ sebe lau gêdêŋ
ma sêbu lau ŋagêdô naŋ gebe 10 “Ŋac luagêc sêpi lôm dabuŋ sêja sebe teteŋ mec,
Parisai teŋ ma teloŋ teŋ. 11 Parisai kêsa jakêkô ma keteŋ mec gêc lêlômgeŋ
gebe ‘O Anôtô, aê gabe janam daŋge êndêŋ aôm gebe aê katôm ŋamalac ŋagêdô
amboac kêjaŋgowaga to lau sec ma mockaiŋ ma amboac teloŋ tonec atom.
12 Aê gajam dêbu ŋ mo kêtôm dim luagêc kêtôm wokegeŋ, ma ŋoc gêŋ samob,
taŋ katap 10-10 sa naŋ, kakôc ŋateŋ su kêtômgeŋ mêŋkêkêŋ kêtu da.’ 13 Go
teloŋ tau kêsa jakêkô ŋalêtiŋ. Eŋ gebe êôc mataanô sa êpi undambê atom, go
kêpô gêduc ma kêsôm gebe ‘O Anôtô, taêm labu aê ŋac secmaŋ.’ 14 Aê jasôm
êndêŋ amac gebe Ŋac tonaŋ kêsêp nê andu gêja naŋ Anôtô gêlic eŋ amboac
ŋac gêdêŋ kêlêlêc Parisai su. Teŋ embe etoc tau sa, go Anôtô êkôniŋ eŋ, ma teŋ
embe êkôniŋ tau, go Anôtô etoc eŋ sa.”

Jesu gêjam mec ŋapalê
(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

15 Lau sejoŋ ŋapalê dedec dêdêŋ Jesu sêja gebe êkêŋ lêma ênsac êsêac. Ma nê
ŋacseŋomi sêlic e sec biŋ êsêac. 16 Go Jesu gêmôêc êsêac ma kêsôm gebe “Andec
ŋapalê dêndêŋ aê sêmêŋmaŋ. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenaŋ ŋai tec têtu
Anôtônê gamêŋ ŋatau. 17 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac, taŋ êkôc
Anôtônê gamêŋ sa êtôm ŋapalê atom naŋ, oc êsô êna atom.”

Ŋac tolêlôm
(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

18 Ma kasêga teŋ kêtu kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê ŋajam, aê jaŋgôm amboac
ondoc gebe jawê kaiŋ jaŋgôŋ matoc jali teŋgeŋ.” 19 Tec Jesu kêtu kênac eŋ
gebe “Amboac ondoc kôsam aê gebe ŋajam. Ŋac ŋajam teŋ gêmoa atom, Anôtô
taugeŋ. 20 Biŋsu tec gôŋô su gebe ‘Ôŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom.
Ônac ŋamalac êndu atom. Ônam geŋgeŋ atom. Ôŋga biŋ atom. Otoc tamam agêc
tênam sa.’ ” 21 Ma ŋac tau gêjô eŋ awa gebe “Aê kamasaŋ biŋ samob tonaŋ kêtu
tôŋ su gêdêŋ aê ŋapalêgeŋ e mêŋgêdêŋ galoc.” 22 Jesu gêŋô ma kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Gêŋ tageŋ tec aôm kôpô lêna. Ôkêŋ nêm waba samob lau sênam ôli ma
ônac sam ŋaawa êndêŋ lau ŋalêlôm sawa, go nêm awa oc ênêc undambê, ma
ômôêŋ ôndaŋguc aê.” 23 Ŋac tau gêŋô biŋ tonaŋ e nê ŋalêlôm ŋawapac kêsa, gebe
eŋ ŋac tolêlôm ŋanô.

24 Jesu mata gê eŋ ma kêsôm gebe “Lau tolêlôm embe sêsô Anôtônê gamêŋ
sêna oc sêŋgôm elêmê. 25 Bôc kamele teŋ oc êsêli êsô so ŋalasê êna ŋagaôgeŋ
êlêlêc ŋac tolêlôm êsô Anôtônê gamêŋ ênaŋa su.” 26 Ma lau, taŋ sêŋô biŋ tau
naŋ, sêsôm gebe “Ai, amboac tonaŋ asa ênam samuc.” 27 Tec Jesu kêsôm gebe
“Gêŋ taŋ ŋamalac sêŋgôm êtôm atom naŋ, Anôtô oc ê gôm naêtôm.”

28 Go Petere kêsôm gebe “Ôlic acgom, aêacmêŋ tec awi ma gêŋ samob siŋ ma
adaguc aôm.” 29 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Bi anô, aê jasôm êndêŋ amac
gebe Lau samob, taŋ sêwi andu me awê me lasitêwai me teneŋi me tameŋi me
ŋapalê siŋ kêtu Anôtônê gamê ŋa, 30 oc têtap gêŋ ŋanô tau taêsam sa êlêlêc su
êndêŋ têm tonec, go êndêŋ têm ônêŋa oc sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ.”

Jesu geoc nê ŋandaŋ lasê kêtu têlêacŋa
(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

31 Go Jesu kêkôc êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Alic acgom, aêac
tapi Jerusalem tana, ma biŋ samob, taŋ propete teto kêpi ŋamalacnê Latu naŋ,
oc êtu anô, 32 gebe êsêac oc sêkêŋ eŋ êndêŋ lau samuc nasêsu eŋ susu to sêlênsu
eŋ ma sêkasôp êpi eŋ. 33 Êsêac oc si eŋ, go sênac eŋ êndu e abêc êtu têlêac oc êndi
sa êtiam.” 34 Mago êsêacnêŋ kauc kêsa kêpi biŋ tonaŋ ŋai atom. Biŋ ŋalô tonaŋ
ŋam kêsiŋ tau gêdêŋ êsêac ma sêjala biŋ, taŋ Jesu kêsôm naŋ atom.

Jesu gêgôm matapec, taŋ keteŋ-kêtê geŋ naŋ, mata gêjac
(Mat 20:29-34; Mar 10:4-52)

35 Jesu kêsêlêŋ e kêdabiŋ Jeriko, ma ŋac matapec teŋ gêŋgôŋ intêna ŋatali
keteŋ-keteŋ gêŋ gêmoa. 36 Eŋ gêŋô lau taêsam sêsêlêŋ ŋaonda ma kêtu kênac
ŋam. 37 Êsêac sêwa sa gêdêŋ eŋ gebe “Jesu aŋga Nasaret tec kêsêlêŋ gêmêŋ.”
38 Ma ŋac tau gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” 39 Tec lau,
taŋ sêsêlêŋ sêmuŋ naŋ, sec biŋ eŋ gebe ênam tau tôŋ, mago eŋ gêmôêc kêpuc
sageŋ gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” 40 Tec Jesu kêkô ma kêjatu gebe
sêkôc eŋ dêndêŋ eŋ sêmêŋ. Sêwê eŋ kêtu gasuc Jesu, go kêtu kênac eŋ gebe
41 Aôm gobe aê jaŋgôm asageŋ êndêŋ aôm. Ma eŋ kêsôm gebe “Apômtau, aê
gabe matoc êlêc.” 42 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Matam êlêc, aôm kôkêŋ
gêwiŋ, tec gêgôm aôm ŋajam kêsa.” 43 Ma mata gêlac gaôgeŋ e kêdaguc Jesu ma
kêlambiŋ Anôtô. Lau samob, taŋ sêlic gêŋ tonaŋ naŋ, sêlanem Anôtô.

19

Jesu agêc Sakai

1 Go Jesu kêsô Jeriko gebe êsêlêŋ tôŋgeŋ êna. 2 Ma ŋac teŋ gêmoa, nê ŋaê
Sakai. Eŋ teloŋnêŋ kasêga ma eŋ ŋac tolêlôm teŋ. 3 Eŋ kêtu kêka-kêka gebe êlic

Jesu êpi ŋanôgeŋ, mago gêgôm elêmê kêtu lau taêsamŋa gebe eŋ ŋac dambê ec teŋ. 4 Tec kêlêti gêmuŋ jakêpi ka kamoc-kamoc teŋ gebe Jesu naêsa tonaŋ ma êlic eŋ êpi ŋanôgeŋ. 5 Jesu kêsêlêŋ e mêŋkêkanôŋ eŋ, go mata gedec ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Sakai, ôsêp sebeŋ ômôêŋ, gebe ocsalô tonec jaŋgôŋ nêm andu.” 6 Tec Sakai kêsêp sebeŋ mêŋkêkôc Jesu sa totêtac ŋajamgeŋ. 7 Êsêac samob sêlic ma sêsac biŋ to sêsôm gebe “Eŋ kêsô ŋac sec nê andu gêja gebe êlêwaŋ tau.” 8 Sakai jakêkô ma kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe “Apômtau, ôlic acgom, aêŋoc waba samob tonec galoc jakêŋ ŋamakeŋ êndêŋ lau ŋalêlôm sawa, ma moae kasau ŋac teŋ, tec jakêŋ gêŋ aclê êjô gêŋ, taŋ kakôc su naŋ.” 9 Go Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ocsalô Anôtônê moasiŋ ênam ŋamalac kêsiŋa mêŋkêpi andu tonecgoc, gebe Abrahamnê wakuc teŋ eŋ amboac tonaŋ. 10 Gebe Ŋamalacnê Latu tec gêmêŋ gebe ensom gêŋ gebeŋ ma ênam sa.”

Biŋgôliŋ mone goldŋa (Mat 25:14-30)

11 Jesu kêdabiŋ Jerusalem ma lau, taŋ sêŋô biŋ tonaŋ ŋai naŋ, seboc Anôtônê gôliŋ oc gaôgeŋ êô lasê, tec eŋ kêsôm biŋgôliŋ teŋ gêwiŋ gebe 12 “Ŋac towae teŋ gêdi gêja gamêŋ jaêcsêga teŋ gebe sêkêŋ eŋ êtu kiŋ, go êmu êmêŋ êtiam. 13 Tec gêmôêc nê sakiŋwaga 10 sêmêŋ ma kêkêŋ mone goldŋa 10 gêdêŋ êsêac. Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe ‘Atulu gêŋ amoa e jamu jamêŋ êtiam.’ 14 Ŋac tau nê lau malacm têntac gedec eŋ, tec sêsakiŋ laumata têdaguc eŋ sêja ma sêsôm gebe ‘Aêac abe ŋac tônê êtu aêacma kiŋ atom.’

15 “Sêkêŋ ŋac tau kêtu kiŋ su, go gêmu gêmêŋ ma kêsôm sêmôêc sakiŋwaga, taŋ eŋ kêkêŋ mone gêdêŋ êsêac naŋ, gebe êŋô nêŋ kôm têtulu gêŋŋa ŋaŋanô. 16 Ŋac ŋamataŋa mêŋkêsôm gebe ‘Apômtau, aômnêm mone gold tageŋ naŋ, tec katulu gêŋ e kêtap 10 sa mêŋgêwiŋ.’ 17 Ma ŋatau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Aôŋ, aôm sakiŋwaga ŋajam. Aôm gojob geŋ sauŋanô ŋapep, tec jakêŋ aôm ôtu ŋatau ônam gôliŋ malac 10.’ 18 Go ŋac kêtu luagêcŋa mêŋkêsôm gebe ‘Apômtau, nêm mone gold, tec kêtulu gêŋ e kêtap lemeŋ teŋ sa mêŋgêwiŋ.’ 19 Tec ŋatau kêsôm amboac tonec gebe ‘Amboac tonaŋ, aôm ônam gôliŋ malac lemeŋ teŋ.’ 20 Ma ŋac teŋ mêŋkêsôm gebe ‘Apômtau, ôlic nêm mone. Aê kasabaŋ ŋa obo auc ma tec gec. 21 Aê katêc aôm gebe aôm ŋac ŋajaŋa. Aôm kôkôc gêŋ, taŋ kotoc gêcŋa atom naŋ, ma kojoŋ kôm, taŋ kôsê atom naŋ ŋanô sa.’ 22 Go ŋatau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Aôm ŋac sec. Aôm taôm kôkic nêm biŋgac. Aôm gôlic aê ŋac ŋajaŋa ma kakôc gêŋ, taŋ katoc gêcŋa atom naŋ, ma kajoŋ kôm, taŋ kasê atom naŋ ŋanô sa. 23 Amboac ondoc kôkêŋ ŋoc mone gêja gamêŋ têtulu moneŋa atom. Embe jamu jamêŋ amboac tec, go jatap ŋoc gêŋ toŋalakacgeŋ sa.’ 24 Go kêsôm gêdêŋ lau, taŋ sêkô-sêkô naŋ, gebe ‘Akôc mone gold su aŋga ênê ma akêŋ êndêŋ ŋac, taŋ nê mone gold 10 gêc naŋ.’ 25 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Apômtau, ênê mone 10 gêc sugac.’ 26 Mago eŋ kêsôm gebe ‘Aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac taŋ nê gêŋ gêc naŋ, oc sêkêŋ ŋagêdô naêwiŋ, mago ŋac, taŋ nê gêŋ masi naŋ, oc sêkôc ŋakêsu, taŋ gêc eŋŋa naŋ, su amboac tonaŋ. 27 Ma ŋoc ŋacjo, taŋ sebe aê jatu êsêacnêŋ kiŋ atom naŋ, akôc êsêac mêŋanac êsêac êndu êndêŋ aê laŋôcnêmŋa.’ ”

Lau sêwê Jesu sêsô Jerusalem sêja (Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Joaŋ 12:12-19)

28 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ su, go kêsêlêŋ kêpi Jerusalem gêja. 29 Kêsêlêŋ e kêdabiŋ Betpage to Betania, taŋ kêsi lôc, taŋ sêsam sebe Lôckatêkwi naŋ, go kêsakiŋ ŋacseŋomi luagêc 30 ma kêsôm gebe “Agêc asêlêŋ apeŋ malac, taŋ gêc nêmŋa naŋ ana. Ma êndêŋ taŋ aô lasê, oc atap doŋki ŋalatu teŋ sa sêkô tôŋ kêkô, ŋamalac teŋ gêŋgôŋ ŋaô kwanaŋgeŋ atomanô naŋ. Aŋgamboac su ma awê

amêŋ. 31 Ma ŋac teŋ embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agaboac su kêtu ageŋŋa,’
naŋ asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna gêŋ tau.’ ” 32 Ŋaclagêc tau sêja e têtap sa
kêtôm kêsôm gêdêŋ êsêagêc. 33 Agêc sêgaboac doŋki ŋalatu sêmoa, go ŋatau sêsôm
gêdêŋ êsêagêc gebe “Agêc agaboac doŋki ŋalatu su kêtu asageŋŋa.” 34 Ma
êsêagêc sêsôm gebe “Apômtau kêpô lêna gêŋ tau.” 35 Go êsêagêc sêwê doŋki
dêdêŋ Jesu sêja, sêu nêŋ ŋakwê gêsac doŋki ŋalatu ŋaô ma sêkêŋ Jesu gêŋgôŋ.
36 Eŋ kêsêlêŋ gêmoa, tec lau sêja nêŋ ŋakwê gêc intêna. 37 Eŋ kêsêlêŋ intêna, taŋ
kêsêp aŋga Lôckatêkwi kepeŋ Jerusalem gêja, tec ŋacseŋomi samob sêôc aweŋ
sa ma sêlambiŋ Anôtô totêntac ŋajamgeŋ ŋa aweŋ kapôêŋ kêtu gêŋsêga samob,
taŋ sêlic naŋŋa, 38 ma sêmôêc gebe “Alanem kiŋ, taŋ gêmêŋ gêjam Apômtau
laŋô naŋ. Biŋmalô ênêc undambê to ŋawasi êsa aŋga lôlôc.”
39 Ma Parisai ŋagêdô, taŋ sêwê sêwiŋ êsêac toŋ tonaŋ naŋ, sêsôm gêdêŋ Jesu
gebe “Mêtêmôkê, wec bi ŋ nêm ŋacseŋomimaŋ.” 40 Ma eŋ gêjô êsêac aweŋ
gebe “Aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêac tonec embe sênam tauŋ tôŋ, ma poc
oc sêmôêc.”

Jesu kêtaŋ kêpi Jerusalem

41 Eŋ kêsêlêŋ e kêdabiŋ malac tau ma gêlic e kêtaŋ lasê 42 gebe “Ojae, ŋabêc
tecenec ôjala gêŋ, taŋ gebe ênam malô aômŋa naŋ ôwiŋmaŋ, mago galoc kêsiŋ
tau gêdêŋ matamanô. 43 Têm oc mêŋêsa, go nêm ŋacjo mêŋsêkwê tuŋbôm to
sêwê aôm auc ma sêŋgi aôm auc e sêkapiŋ aôm sa. 44 Oc senseŋ aôm to nêm
ŋapalê samob su ma sêwi poc teŋ siŋ êŋgôŋ poc teŋ ŋaô atom, gebe kôjala noc
Anôtô ênam aôm saŋa atom.”

Jesu kêjanda lau aŋga lôm dabuŋ
(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Joaŋ 2:13-22)

45 Go Jesu kêsô lôm dabuŋ gêja e kêjanda lau, taŋ têtulu gêŋ sêmoa naŋ, 46 ma
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Teto gêc gebe Anôtô kasôm gebe ‘Aêŋoc andu tonec
andu mecŋa,’ mago amac agôm kêtu kêjaŋgowaganêŋ gêsuŋ.”
47 Jesu kêdôŋ lau gêmoa lôm kêtôm bêcgeŋ, ma lau dabuŋsêga to biŋsutau ma
launêŋ laumata dêdib sebe senseŋ eŋ su. 48 Mago têtap ŋalêŋ senseŋ eŋŋa sa
atom gebe lau samob sêsap eŋ tôŋ sebe sêŋô eŋgeŋ.

20

Dabuŋsêga sebe sêkip Jesunê ŋaclai ŋam sa
(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

1 Ŋabêc teŋ Jesu kêdôŋ lau aŋga lôm dabuŋ to gêjam mêtê êsêac gêmoa ma
lau dabuŋsêga to biŋsutau ma laumata dêdêŋ eŋ sêja 2 ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Ôsôm êndêŋ aêac gebe Aôm gôgôm gêŋ tonaŋ gôjam ŋaclai ondoc laŋô, me asa
kêkêŋ ŋaclai tau gêdêŋ aôm.” 3 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Aê gabe jatu kênac
biŋ teŋ êndêŋ amac amboac tonaŋ. Asôm êndêŋ aê acgom gebe 4 Joaŋnê saŋgu
nec aŋga Anôtônê me aŋga ŋamalacnêŋ.” 5 Ma êsêac taêŋ gêjam gêc tauŋgeŋ
gebe “Aêac embe tasôm gebe Aŋga Anôtônê, eŋ oc êsôm aêac gebe ‘Ma amboac
ondoc tec akêŋ gêwiŋ eŋ atom.’ 6 Ma embe tasôm aŋga ŋamalacnêŋ, oc lau
samob têtuc aêac ŋa poc êndu, gebe sêjala Joaŋ gebe eŋ propete teŋ.” 7 Tec
sêjô eŋ awa gebe “Aêac ajam kauc ênê ŋam.” 8 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
“Amboac tonaŋ aê jasôm ŋaclai, taŋ gêjam aê sa ma gagôm geŋ tau naŋ, êndêŋ
amac atom amboac tonaŋgeŋ.”

Biŋgôliŋ kôm wainŋa ŋakômwagaŋa
(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)

9 Go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm biŋgôliŋ tonec gêdêŋ lau gebe “Ŋac teŋ kêsê
nê wain kôm teŋ, go kêmasaŋ ŋabiŋ gêdêŋ lau sênam kôm êpiŋa ma eŋ tau gêc
gêja gamêŋ teŋ gêmoa e ŋasawa ŋêŋgeŋ. 10 Gêdêŋ noc wain gêjam ŋanôŋa eŋ
kêsakiŋ sakiŋwaga teŋ gêdêŋ kômwaga gêja gebe sêkêŋ wain ŋanô ŋagêdô êndêŋ
eŋ. Ma kômwaga si eŋ ma sêkêŋ eŋ lêma sawageŋ gêmu gêja. 11 Ma ŋatau kêsakiŋ
sakiŋwaga teŋ gêja, naŋ si eŋ ma sêpêlê eŋ amboac tonaŋgeŋ e sêkêŋ eŋ lêma
sawageŋ gêmu gêja. 12 Go kêsakiŋ ŋac teŋ gêwiŋ kêtu têlêacŋa, naŋ sêjac eŋ ôli
lasê amboac tonaŋ ma têtiŋ eŋ kêsa gêja. 13 Ma kôm wainŋa ŋatau kêsôm gebe
‘Aê jaŋgôm amboac ondocgeŋ. Aê jasakiŋ ŋoc latuc, tec têtac gêwiŋ eŋ nec êna.
Moae tetoc eŋ sa.’ 14 Kômwaga sêlic latu tau ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe ‘Ŋac-
gêwê-kaiŋ-gêŋlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eŋ êndu gebe gêŋlênsêm êtu
aêacnêŋ.’ 15 Tec têtiŋ eŋ aŋga kôm wainŋa kêsa gêja e sêjac eŋ êndu.

“Kôm wainŋa ŋatau oc êŋgôm êsêac amboac ondoc. 16 Eŋ oc êmêŋ ma enseŋ
kômwaga tonaŋ su ma êkêŋ kôm wainŋa êndêŋ lau teŋ.” Ma êsêac, taŋ sêŋô
biŋ tau naŋ, sêsôm gebe “Masi, amboac tonaŋ atom.” 17 Tec Jesu mata gê
êsêac ma kêsôm gebe “Biŋ taŋ teto gêc gebe ‘Poc taŋ sêkwêwaga sêbaliŋ siŋ naŋ,
poc tonaŋgeŋ kêtu poc kêclêsuŋa naŋ, ŋam amboac ondoc.’ 18 Ŋac teŋ embe
êtuc tau êpi poc tonec oc ôli êŋgic, ma poc tau embe êtuc êpi teŋ, oc êsac eŋ
popocgeŋ.”

Biŋ takisŋa
(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

19 Biŋsutau to lau dabuŋsêga sêjala gebe eŋ kêsôm biŋgôliŋ tonaŋ kepeŋ êsêac,
tec gacgeŋ sebe sêkam eŋ tôŋ gêdêŋ ŋasawa tonaŋgeŋ, mago têtêc lau.

20 Êsêac dêdib eŋ ma sêsakiŋ lau sepeŋ biŋwaga, taŋ sêsabaŋ tauŋ gebe lau
mansaŋ naŋ, ec sêlô eŋ ŋa tau nê biŋ ma sêkêŋ eŋ êsêp gôliŋwaga lêma gebe
êmêtôc eŋ. 21 Tec sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm kôsôm to
kôdôŋ jagêdêŋ ma kôpuc opeŋ ŋamalac atom ma kôdôŋ Anôtônê lêŋ toŋanôgeŋ.
22 Aêac embe takêŋ takis êndêŋ kaisara oc eso aêacnêŋ biŋsu me masi.” 23 Jesu
kêjala êsêac têtim eŋ, tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe 24 “Akôc denari teŋ mêŋjalic
acgom. Asa nê ŋakatu to ŋatalô gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” 25 Tec
Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tonaŋ akêŋ kaisaranê gêŋ êndêŋ kaisara
ma Anôtônê gêŋ êndêŋ Anôtô.” 26 Ma êsêac têtôm gebe sêlô eŋ ŋa tau nê biŋ
lau sêlic nec atom. Ac sê taêŋ biŋ, taŋ eŋ kêsôm gêjô êsêac aweŋ naŋ, ma sêjam
tauŋ tôŋ.

Biŋ ŋacmatê sêndi saŋa
(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

27 Ma Sadukai, taŋ sêsôm gebe ŋacmatê oc sêndi sa atom naŋ, nêŋ ŋagêdô
dêdêŋ Jesu sêja ma têtu kênac eŋ gebe 28 “Mêtêmôkê, Mose keto biŋsu gêdêŋ
aêac gebe Ŋac teŋ, taŋ gêjam awê sa, mago nê gôlôac masi, embe êmac êndu,
naŋ lasi ênam ênê awêtuc tau gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su. 29 Amboac tonaŋ
lasitêwai 7 tec sêmoa. Ŋacsêga gêjam awê e nê gôlôac masi ma gêmac êndu. 30 Ma
lasi, taŋ kêsi eŋ naŋ, gêjam ênê awêtuc, 31 go ŋac ŋawaluŋ teŋ. Biŋ tonec kêtap
lasitêwai 7 tonaŋ sa kêtômgeŋ gebe sêmac êndu togôlôac masigeŋ. 32 Sêmac êndu
su, go awêtuc tau gêmac êndu amboac tonaŋ. 33 Êndêŋ noc ŋacmatê sêndi saŋa
naŋ, eŋ oc êtu êsêacnêŋ asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam eŋ kêtu nêŋ awêgac.”

34 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau nom tonecŋa naŋ ŋac sêjam awê
to awê sêjam ŋac. 35 Ma lau, taŋ Anôtô ketoc êsêac sa gebe sêndi sa aŋga
ŋacmatênêŋ to sêwê kai ŋ têm ônêŋa naŋ, oc sênam awê to sênam ŋac atom,
36 ma sêmac êndu êtiam atom gebe êsêac têtôm aŋela ma têtu Anôtô latui gebe
Anôtô gêŋu êsêac dêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ. 37 Ŋacmêtê sêndi sa ŋabiŋ Mose

kêsôm lasê amboac tonaŋ. Eŋ gêjac miŋ kêpi ja kêsa gamêŋ daniŋa, tec kêsam Apômtau gebe Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô. 38 Biŋ tonaŋ ŋam gebe Anôtô kêtu ŋacmatênêŋ Anôtô atom, eŋ kêtu lau mateŋ jali nêŋ Anôtô, gebe samob sêmoa mateŋ jali sepeŋ eŋgeŋ." 39 Ma biŋsutau ŋagêdô sêjô eŋ awa gebe "Mêtêmôkê, aôm kôsôm jagêdêŋ." 40 Gebe êsêac têtêc e têtu kênac biŋ ŋagêdô gêdêŋ eŋ kêtiam atom.

Biŋ kêpi Kilisi
(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

41 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Ac sêsôm amboac ondoc tec sebe Kilisi Dawidnê latu eŋ 42 gebe Dawid tau tec kêsôm gêc Pesalem ŋabuku gebe
'Apômtau kêsôm gêdêŋ aêŋoc Apômtau gebe
Ôŋgôŋ aêŋoc anôŋa
43 e jakêŋ aômnêm ŋacjo sênêc amkaiŋ ŋalabu acgom.'
44 Kec, Dawid kêsam eŋ gebe 'Apômtau.' Mago amboac ondoc tec Kilisi kêtu ênê latu."

Lau sejop tauŋ endeŋ biŋsutau
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 11:37-54)

45 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi lau samob sêŋô gebe 46 "Ajop taôm êndêŋ biŋsutau, taŋ sebe sêsêlêŋ toŋakwê baliŋgeŋ ma têntac gêwiŋ gebe lau aweŋ ênac êsêac aŋga malacluŋ ma sebe sênac tauŋ mata-mata gebe sêŋgôŋ ŋamataŋa aŋga lôm to gamêŋ sêniŋ gêŋŋa. 47 Êsêac sêjaŋgo awêtucnêŋ andu su ma sêsabaŋ ŋa mec baliŋ auc. Ŋagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc."

21

Awêtuc kêkêŋ da
(Mar 12:41-44)

1 Jesu gêôc mataanô sa ma gêlic lau tolêlôm sêkêŋ nêŋ da kêsêp Anôtônê kanom 2 e gêlic awêtuc ŋalêlôm sawa teŋ kêkêŋ mone sauŋanô luagêc kêsêp. 3 Go kêsôm gebe "Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Awêtuc ŋalêlôm sawa tônê kêkêŋ kêlêlêc êsêac samob su, 4 gebe lau samob tônê sêkôc aŋga nêŋ gêŋ kêlêsuc êsêacŋa sa mêŋsêkêŋ kêtu da. Ma eŋ kêpô lêna ŋanô, mago kêkêŋ nê gêŋ tonê mo samobgeŋ kêsêp gêja."

Jesu kêsôm biŋ kêpi senseŋ lôm dabuŋ suŋa
(Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)

5 Lau ŋagêdô sêsôm biŋ kêpi lôm dabuŋ gebe sêjam gêlôŋ ŋa poc ŋajam to ŋa awalauŋ, taŋ sêkêŋ kêtu daŋa. Tec Jesu kêsôm gebe 6 "Têm oc mêŋêsa, go gêŋ tê alic nê, ŋapoc teŋ oc êŋgôŋ poc teŋ ŋaô aŋga tonec atom, têta samob saliŋ-saliŋ."

Gêŋwapac ênac m tau
(Mat 24:3-14; Mar 13:3-13)

7 Ma êsêac têtu kênac Jesu gebe "Mêtêmôkê, êndêŋ ondoc biŋ tonec mêŋêsa ma asageŋ oc êtu gêŋ tonaŋ ŋai ŋanô êsaŋa ŋabelo."
8 Ma Jesu kêsôm gebe "Alic taôm gebe sênam amac ôkwi atom, gebe lau gwalêkiŋ oc sênam aê laŋôc sêmêŋ ma sêsam tauŋ gebe 'Aê eŋ.' Ma sêsôm gebe 'Ŋanoc kêdabiŋgac.' Mago andaŋguc êsêac atom. 9 Ma embe aŋô siŋ to lau sêli tauŋ sa ŋawae, naŋ atakê atom, gebe gêŋ samob tonaŋ mêŋêsa êmuŋ, mago noc nom ŋatêku êsuŋa oc êsa sebeŋ atom." 10 Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Laum teŋ sêndi sênac siŋ êndêŋ laum teŋ, ma gamêŋ teŋ êndêŋ gamêŋ teŋ. 11 Ôjô oc ênam

kapôêŋ-kapôêŋ ma tôbôm to gêmac sec êsa êtôm gamêŋgeŋ ma gêŋsêga têtakê ŋamalacŋa to gêŋtalô kapôêŋ aŋga undambê oc mêŋsêsa.
12 Gêŋ tonaŋ ŋai samob êsa atomgeŋ ma sêu lemeŋ êpi amac ma sêjanda
amac to sêkêŋ amac asô lôm malacŋa to andu kapoacwalôŋa ma sêwê amac
akô kiŋ to gôliŋwaga laŋôŋnêm êtu aêŋoc ŋaêŋa. 13 Ŋasawa tonaŋ amacnêm
noc awa Anôtônê mêtê saŋa. 14 Taêm ênam êtu tôŋ gebe amansaŋ biŋ ajô
êsêac aweŋŋa kwanaŋ-kwanaŋ atom, 15 gebe aê jansuŋ biŋ to kauc êndêŋ amac
êwac ma nêm ŋacjo samob sêkŋ auc to senseŋ nêm biŋ nê sêŋgôm êtôm atom.
16 Tenemi to tamemi, ma tewemi to lasimi, ma nêm tawaŋ to nêm lau ŋagêdô
oc sêkêŋ amac nasênac amacnêm ŋagêdô êndu, 17 ma lau samob têntac endec
amac êtu ŋoc ŋaêŋa. 18 Mago môkêmlauŋ tageŋ oc ênaŋa aŋga môkêmapac atom.
19 Apuc taôm tôŋ ma atap aŋgôŋ matem jali sa.

Jesu kêsôm biŋ kêpi senseŋ Jerusalem suŋa
(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

20 “Amac embe alic siŋwaga topomtopom sêwa Jerusalem auc, naŋ ajala
êndêŋ tonaŋ gebe kêdabiŋ gebe malac tau oc êtu gasaŋ. 21 Êndêŋ tonaŋ lau,
taŋ sêŋgôŋ Judaia naŋ, sêc sêpi lôc sêna, ma êsêac taŋ sêmoa malaclêlôm tau
naŋ, sêc sêsa sêna, ma êsêac taŋ sêmoa malacmagê naŋ, sêsô malac sêna atom,
22 gebe ‘bêc Anôtô êkêŋ ŋagêjôŋa tau tônê,’ gebe biŋ samob, taŋ teto gêc naŋ,
ŋanô êsa. 23 Ojae lauo, taŋ sêmoa teŋ to ônaŋ sêkêŋ su ŋapalê sêmoa naŋmêŋ,
gebe gêŋwapac ŋanô êtap gamêŋ tonaŋ sa ma Anôtônê têtac ŋandaŋ êtap laum
tonaŋ sa. 24 Oc sênac êsêac ŋa siŋ ma sêkôc êsêac tôŋ sêwê êsêac nasêsêp
tenteŋlatu samob ŋalêlôm. Ma lau samuc sêka Jerusalem popoc sêmoa e lau
samuc nêŋ noc ênac pep.

Ŋamalacnê Latu êmu êmêŋ
(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

25 “Oc to ajôŋ ma utitalata kaiŋteŋkaiŋteŋ êsa ma gwêc ŋadembom êŋgasim
ŋakicsêa e ŋamalac samob, taŋ sêmoa nom naŋ, nêŋ meloco êsa ma nêŋ ŋalêlôm
ŋatutuc ŋanô. 26 Ŋamalac têtêc tauŋ to gêŋ, taŋ mêŋêsa aŋga nom naŋ, ŋawêc
êŋgôm ŋamalac mateŋ êlô gebe gêŋ ŋaclai undambêŋa kôtêŋ-kôtêŋgeŋ. 27 Ma
êndêŋ tonaŋ oc sêlic Ŋamalacnê Latu toŋaclai ma toŋawasi ŋanô êŋgôŋ tao teŋ
ŋalêlôm êmêŋ. 28 Ma gêŋ tonaŋ embe êndambiŋ gebe ŋanô êsa, naŋ matem
teŋteŋgeŋ to aôc laŋôm sa, gebe bêc Anôtô ênam amac kêsiŋa kêdabiŋ.”

Kaleloŋ êkêŋ puc aêac
(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

29 Ma Jesu kêsôm biŋgôliŋ teŋ gêdêŋ êsêac gebe “Alic kaleloŋ to ka ŋagêdô
samob. 30 Embe alic êlêc, go taôm ajala gebe ockêsa kêdabiŋgac. 31 Amac
amboac tonaŋ. Êndêŋ taŋ alic gêŋ samob tonaŋ mêŋêsa naŋ, amac ajala gebe
Anôtônê gamêŋ kêdabiŋ.
32 Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gôlôac tonec oc sênaŋa atom e gêŋ
tonaŋ ŋai samob ŋanô êsa acgom. 33 Undambê to nom ênaŋa ma aêŋoc biŋ oc
ênaŋa atom.

Tanam jali

34 “Ajop taôm gebe gêŋ êjaŋiŋ amac to anôm gêŋ anaboa ma apô sim taôm
êtu gêŋ nomŋa êkôniŋ nêm ŋalêlôm tôŋ atom, gebe bêc tonaŋ êtap amac sa
sep tageŋ 35 êtôm lip gêjac gwada nec atom. Bêc tonaŋ oc êtap lau samob, taŋ
sêŋgôŋ nom auc naŋ sa. 36 Amboac tonaŋ anam jali to ateŋ mec ŋapaŋ gebe
êpuc amac tôŋ ma awê gêŋ samob, taŋ oc êmêŋ naŋ sa ma naêkô Ŋamalacnê
Latu laŋônêm.”

37 Gêdêŋ bêc, taŋ Jesu kêdôŋ lau aŋga lôm dabuŋ naŋ, ŋagêbêc eŋ kêsa
jagêmoa lôc, taŋ sêsam sebe Lôckatêkwi naŋ. 38 Ma ŋabêbêc lau samob dêdêŋ
eŋ sebe sêŋô ênê biŋ aŋga lôm dabuŋ.

22

Judanêŋ laumata sêkêc Jesunê biŋ
(Mat 26:1-5, 14-16; Mar 14:1-2, 10-11; Joaŋ 11:45-53)

1 Om Polom Ŋalucŋa, taŋ sêsam gebe Pasa naŋ, kêdabiŋ 2 ma lau dabuŋsêga
to biŋsutau sêgôm mocsac sebe senseŋ Jesu suŋa elêmê, gebe têtêc lau.
3 Ma Sadaŋ kêsêp Juda, taŋ sêsam eŋ sebe Isariot ma gêmoa gêwiŋ êsêac 12
naŋ, nê ŋalêlôm gêja. 4 Ma eŋ gêdêŋ lau dabuŋsêga to siŋwaga lôm dabuŋŋa nêŋ
laumata jakêmasaŋ lêŋ eoc Jesu lasê êndêŋ êsêacŋa. 5 Tec êsêac têntac ŋajam kêsa
ma sêsôm kêtu tôŋ gebe sêkêŋ mone êndêŋ eŋ. 6 Ŋac tau gêlôc gebe êŋgôm, tec
gêdib gebe êtap ŋasawa ŋajam teŋ sa naŋ lau sêkac tauŋ su aŋga ênê acgom, go
eoc eŋ lasê êndêŋ êsêac.

Sêmansaŋ moasiŋ Pasaŋa
(Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Joaŋ 13:21-30)

7 Polom ŋaluc ŋabêc sêmbuc domba Pasaŋa mêŋkêsa. 8 Ma Jesu kêsakiŋ Petere
agêc Joaŋ ma kêsôm gebe “Agêc naamansaŋ aêacnêŋ moasiŋ Pasaŋa gebe
taniŋ.” 9 Tec êsêagêc sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gobe aêagêc amansaŋ aŋga
ondoc.” 10 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Alic acgom, agêc embe asô malac
ana, oc andac ŋac teŋ eŋgeŋ ku buŋa. Andaŋguc eŋ asô andu tau, taŋ eŋ êsô êna
naŋ. 11 Go asôm êndêŋ andu ŋatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtu kênac aôm gebe Balêm
ŋacleŋŋa, taŋ aê to ŋoc ŋacseŋomi aniŋ Pasa amoaŋa naŋ, gêc ondoc.’ 12 Ma
eŋ oc êtôc gamêŋ ŋalêlôm kapôêŋ teŋ êndêŋ amagêc, taŋ gêc ŋadeŋ ŋaôŋa, sêpô
adêŋ kwanaŋgeŋ naŋ, go amansaŋ gêŋ aŋga tonaŋ.” 13 Agêc sêja ma têtap sa
kêtôm Jesu kêsôm gêdêŋ êsêagêc ma sêmasaŋ Pasa.

Biŋ moasiŋ dabuŋŋa
(Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Kor 11:23-25)

14 Noc mêŋkêsa, tec Jesu jagêŋgôŋ sic ma aposolo jasêwiŋ eŋ. 15 Go kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Ŋoc ŋalêlôm taêc gêjam gedeŋ tôŋgeŋ gebe janiŋ Pasa tonec
jawiŋ amac êmuŋ acgom, go jaôc ŋandaŋ. 16 Aê jasôm êndêŋ amac gebe Oc
janiŋ êtiam atom jamoa e janiŋ toŋanôgeŋ aŋga Anôtônê gamêŋ.” 17 Go kêkôc
laclu gêjam daŋge ma kêsôm gebe “Akôc êwac ma anac sam êndêŋ taôm. 18 Ma
aê jasôm êndêŋ amac gebe Galoc janôm wain ŋanô êtiam atom e Anôtônê
gamêŋ mêŋêsa acgom.” 19 Go kêkôc polom mêŋgêjam daŋge su, ma kêpô kêkôc
jakêkêŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe “Aêŋoc ôlic, taŋ kakêŋ gêjô amacŋa naŋ
tonaŋ. Aŋgôm amboac tonaŋ ec taêm ênam aêgeŋ.” 20 Seŋ su, go kêkôc laclu
amboac tonaŋ ma kêsôm gebe “Laclu tonaŋ kêtu aêŋoc dec jamoatiŋ poac
wakucŋa tau, taŋ kêkêc siŋ kêtu amacŋa.
21 “Alic acgom, ŋac taŋ gebe eoc aê lasê naŋ, lêma gêsac tebo gêwiŋ aêŋoc.
22 Ŋamalacnê Latu tec oc êsa nê lêŋ êna êtôm Anôtô kêmasaŋ, tageŋ ojae ŋac, taŋ
eoc eŋ lasê naŋma.” 23 Ma êsêac têtu kênac tauŋ gebe êsêacnêŋ asa oc êŋgôm
gêŋ amboac tônê.

Asa lau têtu lau kapôêŋ

24 Ŋacseŋomi sêsôm tauŋ gebe nêŋ asa oc êtu ŋac kapôêŋ êlêlêc ŋagêdô su.
25 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau samuc nêŋ kiŋ sêkôniŋ nêŋ lau. Ma
êsêac, taŋ sêjam gôliŋ lau toŋaclai naŋ, sêsam êsêac sebe ‘Moasiŋ ŋatau.’ 26 Amac
amboac tonaŋ atom. Mago amacnêm ŋacsêga naŋ êtôm ŋac sauŋ ma kasêga

êtôm sakiŋwaga acgom, go ŋajam. 27 Ŋac ondoc kêlêlêc ondoc su. Ŋac taŋ gêŋgôŋ gebe êniŋ ŋêŋgeŋ naŋ, me ŋac taŋ gêjam sakiŋ gêŋ gêmoa naŋ. Ŋac taŋ gêŋgôŋ gebe êniŋ gêŋŋa naŋ. Aê tec gamoa amac ŋasawa nec, katôm sakiŋwaga.
28 "Amac lau tonaŋ asap aê tôŋ kêtôm ŋoc noc lêtômŋa ŋapaŋ. 29 Tamoc gêliŋ ŋagôliŋ su gêdêŋ aê, tec aê jaliŋ su êndêŋ amac. 30 Aniŋ to anôm gêŋ aŋga ŋoc tebo amoa ŋoc gamêŋ ma aŋgôŋ lêpôŋ ŋaô, gebe amêtôc Israelnêŋ gôlôac 12 nêŋ biŋ.

Jesu kêkêŋ puc gêdêŋ Petere
(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Joaŋ 13:36-38)

31 "Simon, Simon, ôlic Sadaŋ gebe êkôc amac su, gebe ekoloŋ amac êtôm sekoloŋ lala sêjaliŋ ŋanô to ŋapa saŋa. 32 Ma aê tec kateŋ kêtu aômŋa gebe nêm kôkêŋ gêwiŋ ê su atom. Ma êndêŋ taŋ ônam taôm ôkwi su naŋ, ôpuc lasimi tôŋ." 33 Tec Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Apômtau, aê gajac ŋawae gabe jasêp kapoacwalô to jamac êndu jawiŋ aôm." 34 Tec Jesu kêsôm gebe "Petere, aê jasôm êndêŋ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtaŋ atomgeŋ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac gebe gôjam kauc aê."

Biŋ atali to siŋŋa

35 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Gêdêŋ taŋ kasakiŋ amac aja akôc awa kêsêp ômbiŋkap ŋaatali ma abic atali to asô atapa atom naŋ, gêŋ teŋ gêjô amac me masi." Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe "Masianô, gêŋ teŋ gêjô aêac atom." 36 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Mago galoc amboac teŋ. Ŋac taŋ nê awa to atali gêc naŋ, êkôc gêŋ tau. Ma ŋac taŋ kêkôc siŋ atom naŋ, êkêŋ nê ŋakwê êndêŋ lau sênam ôli ma êkôc ŋaawa naênam ôli siŋ teŋ. 37 Ma aê jasôm êndêŋ amac gebe Biŋ taŋ teto amboac tonec naŋ, oc êtu tôŋ êpi aê gebe 'Sêsam eŋ gêwiŋ kêjaŋgowaga.' Biŋ taŋ teto kêpi aê naŋ, oc ŋanô êsa." 38 Ma êsêac sêsôm gebe "Apômtau, alic acgom, siŋ luagêc tec gêc." Go eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Kêtôm su."

Jesu keteŋ mec
(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)

39 Go Jesu kêsa gêja ma kêpi Lôckatêkwi amboac gêgôm-gêgôm gêmoa ma ŋacseŋomi têdaguc eŋ. 40 Sêô lasê gamêŋ tau acgom, go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Ateŋ mecmaŋ, gebe lêtôm êtap amac sa atom." 41 Go gêwi êsêac siŋ ma kêsu tau su kêsa gêja ŋasawa kêtôm têtuc poc naêsêpŋa, go kêpôŋ aduc ma keteŋ mec gebe 42 "O Tamoc, embe aôm têmtac teŋ, naŋ ôkôc laclu tonec su aŋga aêŋoc. Mago aêŋoc biŋ êtu tôŋ atom, aôm taôm nêm êtu tôŋ." [43 Go aŋela teŋ aŋga undambê mêŋgêôc tau lasê gêdêŋ eŋ ma kêpuc eŋ tôŋ. 44 Biŋ tonaŋ kêmônaŋ eŋ ŋanô e keteŋ mec ŋajaŋa. Ma nê waeŋ keseleŋ jatep-jatep amboac dec kêsêp nom.]
45 Keteŋ mec su ma gêdi gêdêŋ nê ŋacseŋomi gêja e gêlic biŋ gêjac êsêac êndu ma sêc bêc sêc. 46 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Amac aêc bêc kêtu asageŋŋa. Andi sa ma ateŋ mecmaŋ, gebe lêtôm êtap amac sa atom."

Sêkôc Jesu tôŋ
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Joaŋ 18:3-11)

47 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma sêlic lau pom teŋ sêmêŋ, naŋ êsêac 12 nêŋ ŋac teŋ, ŋaê Juda, gêwê êsêac. Juda tau kêtu gasuc gêdêŋ Jesu gêja gebe êɪêsôp eŋ alianô. 48 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Juda, aôm kôlêsôp Ŋamalacnê Latu gobe oc eŋ lasê me." 49 Ma êsêac taŋ sêsap Jesu tôŋ sêmoa naŋ, sêlic gêŋ tonaŋ e sêsôm gebe "Apômtau, aêac oc anac êsêac ŋa siŋ me masi." 50 Ma nêŋ ŋac

teŋ gêjac dabuŋsêganê sakiŋwaga kêpa eŋ taŋalauŋ anôŋa su. 51 Tec Jesu kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Andec, agôm kêtôm.” Ma kêmoasac ênê taŋalauŋ e ŋajam kêsa.
52 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ lau dabuŋsêga to siŋwaga lôm dabuŋŋa ma lau-
mata, taŋ têtu oloŋ-oloŋgeŋ dêdêŋ eŋ sêja naŋ, gebe “Amac alic aê amboac
kêjaŋgowaga teŋ me, tec aôc siŋ to olopoac adêŋ aê amêŋ. 53 Kêtôm bêcgeŋ
gawiŋ amac gamoa lôm dabuŋ, mago êu lemem teŋ kêpi aê atom. Ma onec
amac to ŋakesec ŋaŋaclai tau nêm nocgoc.”

Petere gêsa Jesu auc
(Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Joaŋ 18:12-18, 25-27)

54 Êsêac sêkôc Jesu tôŋ ma sêwê eŋ sêsô dabuŋsêganê andu sêja. Ma Petere
gêjac tau susu kêdaguc. 55 Lau sêboa ja kêsa andu tau ŋamalacluŋ ma sêsêlu
sêŋgôŋ. Tec Petere jakêsêp êsêac ŋasawa. 56 Ma sakiŋwagao teŋ gêlic ja kêpô
Petere ma kêpuc mata tôŋ eŋ e kêsôm gebe “Ŋac tônê gêwiŋ Jesugoc.” 57 Ma
Petere kêpa tau gebe “Awê, aê gajam kauc eŋ nec.” 58 Têlageŋ ma ŋac teŋ
gêlic eŋ e kêsôm gebe “Êsêacnêŋ teŋ aôm amboac tonaŋ.” Mago Petere kêsôm
gebe “Ŋac tau, aê atom.” 59 Ma kêtôm ockatu ŋasawa teŋ gêbacnê, go ŋac teŋ
kêsôm ŋajaŋa gebe “Biŋŋanô, ŋac tônê gêwiŋ eŋ amboac tonaŋgoc, gebe eŋ ŋac
Galilaianŋa.” 60 Tec Petere kêsôm gebe “Ŋac tau, biŋ taŋ aôm kôsôm naŋ, aê
gajam kauc.” Kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma gaôgeŋ talec kêtaŋ. 61 Tec Apômtau
kêkac tau ôkwi mêŋmata gê Petere e Petere taê gêjam Apômtaunê biŋ, taŋ kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Êmbêc tonec talec oc êtaŋ atomgeŋ ma aôm ônsa aê auc êtu dim
têlêac.” 62 Tec kêsa gêja ma kêtaŋ ŋanô.

Lau sêsu Jesu susu to sêjac eŋ
(Mat 26:67-68; Mar 14:65)

63 Lau taŋ sêkôc Jesu tôŋ naŋ, sêsu eŋ susu to sêjac eŋ. 64 Êsêac sêkwa eŋ
laŋônanô ŋa obo auc, go têtu kênac eŋ gebe “Ôsôm lasê gebe asa gêjac aôm.”
65 Ma sêsôm biŋ alôb-alôb ŋagêdô taêsam kêpi eŋ gêwiŋ.

Laumata sêkip Jesunê biŋ sa
(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Joaŋ 18:19-24)

66 Geleŋmata ma launêŋ lau ŋanô to dabuŋsêga ma biŋsutau sêkac sa ma
sêsôm sejoŋ Jesu sêja lau ŋanô sêkac sa ŋamala. 67 Go sêsôm gebe “Aôm embe
Kilisi, naŋ ôsôm taôm lasê êndêŋ aêac.” Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê
embe jasôm êndêŋ amac, oc akêŋ êwiŋ atom. 68 Ma embe jatu kênac biŋ
teŋ êndêŋ amac, oc ajô aê aoc atom. 69 Ma galoc tonec Ŋamalacnê Latu oc
êŋgôŋ Anôtô ŋaniniŋ Ŋatau nê anôŋa.” 70 Ma lau samob sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Amboac tonaŋ Anôtônê Latu aôm me.” Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac
asôm gebe aê ênê Latu.” 71 Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac tapô lêna biŋ ŋagêdô êtu
ageŋŋa. Aêac tauŋ taŋô biŋ tau kêsa eŋ tau awa.”

23

Jesu kêkô Pilata laŋônêm
(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Joaŋ 18:28-38)

1 Lau samob, taŋ sêkac tauŋ sa sêmoa naŋ, dêdi jasejoŋ eŋ dêdêŋ Pilata sêja.
2 Go sêôc aweŋ sa ma sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tonec aêac alic
eŋ gêli aêacma lau sa, ma kêkô lau auc gebe sêkêŋ takis êndêŋ kaisara atom
to gê tau kêpi kiŋ Kilisi.” 3 Tec Pilata kêtu kênac Jesu gebe “Judanêŋ kiŋ aôm
me masi.” Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Kôsômgac.” 4 Go Pilata kêsôm gêdêŋ lau
dabuŋsêga to lau ŋagêdô gebe “Aê galic ŋac tonec gêwê biŋ teŋ ŋakaiŋ atom.”

5 Mago êsêac sêsôm ŋajaŋa gebe “Eŋ gêli lau sa ma kêdôŋ kêtôm Judaia ŋagamêŋ
samob. Gêjac m aŋga Galilaia e mêŋgêdêŋ tonec.”

Jesu kêkô Herodo laŋônêm

6 Pilata gêŋô biŋ tonaŋ ma kêtu kênac gebe “Ŋac tônê eŋ ŋac Galilaianga me.”
7 E gêŋô gebe eŋ aŋga Herodonê gôliŋ ŋalêlôm, tec kêkêŋ eŋ gêdêŋ Herodo tau,
taŋ gêdêŋ ŋasawa tonaŋ gêmoa Jerusalem naŋ gêja. 8 Herodo gêlic Jesu e têtac
ŋajam samucgeŋ gebe gêŋô eŋ ŋawaegeŋ ma gebe êlic eŋ ŋanô elêmê ma taê
gêjam gêwiŋ gebe Jesu êŋgôm nê gêŋsêga teŋ eŋ êlic acgom. 9 Tec kêtu kênac
biŋ taêsam gêdêŋ eŋ. Mago Jesu gêjô eŋ awa teŋ atom. 10 Ma lau dabuŋsêga
to biŋsutau, taŋ sêkô naŋ, sêguŋ biŋ ŋajaŋa kêpi eŋ. 11 Go Herodo to nê siŋwaga
sêmajec eŋ to sêsu eŋ susu ma sêkêŋ ŋakwê kwalam-kwalam gêdêŋ eŋ kêsô, ma
sêkêŋ eŋ gêdêŋ Pilata gêmu gêja kêtiam. 12 Gêdêŋ bêc tonaŋ Herodo agêc Pilata,
taŋ gêmuŋgeŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ tauŋ naŋ, sêwê tauŋ auc kêtiam.

Sêsôm kêtu tôŋ gebe Jesu êmac êndu
(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Joaŋ 18:39–19:16)

13 Pilata kêkalem lau dabuŋsêga to kasêga ma lau ŋagêdô sa sêpi tageŋ, 14 go
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ŋac tonec amac akôc eŋ adêŋ aê amêŋ kêtu gêli lau
saŋa, mago aê katu Iêsu eŋ, amac taôm aŋô. Biŋ taŋ amac agôliŋ kêpi eŋ naŋ,
aê katap ŋanô teŋ sa aŋga ênê atom. 15 Ma Herodo amboac tonaŋ, tec kêkêŋ
eŋ gêdêŋ aêac gêmu gêmêŋ kêtiam. Alicgac me, eŋ gêgôm biŋ teŋ kêtôm gebe
danseŋ eŋ suŋa nec atom. 16 Amboac tonaŋ jasôm si eŋgeŋ ma jaŋgamboac eŋ
su.” [17 Ŋagôliŋ teŋ gêc gebe Pilata êŋgamboac ŋac teŋ su êtôm omsêgageŋ êndêŋ
êsêac.] 18 Tec lau samob sêmôêc guluŋgeŋ gebe “Eŋ ênaŋamaŋ, ma ôŋgamboac
Baraba su êndêŋ aêac.” 19 Ŋac tonaŋ gêli lau sa aŋga malac e gêjac ŋamalac êndu,
tec sêkêŋ eŋ gêŋgôŋ kapoacwalô. 20 Pilata taê gêjam gebe êŋgamboac Jesu su, tec
kêmasaŋ biŋ gêdêŋ êsêac kêtiam. 21 Ma êsêac sêmôêc kêkô aucgeŋ gebe “Ônac eŋ
êpi kakesotau, ônac eŋ êpi kakesotau.” 22 Go Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac kêtu dim
têlêac gebe “Ŋac tonec gêgôm sec amboac ondoc. Aê katap ênê biŋ danseŋ eŋ
su ênaŋaŋa teŋ sa atom, tec gabe jai eŋgeŋ ma jaŋgamboac eŋ su.” 23 Ma êsêac
sêkac eŋ sêmôêc kapôêŋ ma sêjatu gebe ênac eŋ êpi kakesotau êna. 24 Amboac
tonaŋ Pilata kêsôm kêtu tôŋ gebe sêŋgôm nêŋ biŋ ŋanô êsa, 25 ma kêgaboac ŋac,
taŋ gêŋgôŋ kapoacwalô kêtu gêli lau sa to gêjac ŋamalac êndunga naŋ, su kêtôm
êsêac teteŋ, ma Jesu tec kêkêŋ eŋ gêja kêtôm êsêacnêŋ biŋ.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau
(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Joaŋ 19:17-27)

26 Êsêac sêkôc Jesu sêja e sêkam ŋac Kureneŋa teŋ tôŋ, ŋaê Simon, taŋ aŋga
kôm gêmêŋ naŋ, ma sêu kakesotau gêsac eŋ gebe êôc êndaŋguc Jesu.
27 Lau taêsam ŋasec têdaguc Jesu ma lauo, taŋ taêŋ walô eŋ to têtaŋ naŋ,
sêwiŋ amboac tonaŋgeŋ. 28 Tec Jesu kêkac tau ôkwi gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe
“Jerusalem latuio, ataŋ aê atom, ataŋ taôm to nêm ŋapalê acgom. 29 Alicgac
me, têm teŋ oc êmêŋ êsa, go lau sêsôm gebe ‘Aêac aweŋ êôc lauo kapoac to êsêac,
taŋ sêkêkam atom naŋ, ma su taŋ gêlôm gêŋ dedec atom naŋ.’ 30 Êndêŋ ŋasawa
tônê oc lau sêôc aweŋ sa ma sêsôm êndêŋ lôc gebe ‘Au taôm ansac aêac ŋaô,’
ma êndêŋ gamêŋ ŋabau gebe ‘Aŋgênduc aêac auc.’ 31 Embe êtap ka matac sa
amboac tonec, ma oc êŋgôm ka masê amboac ondocgeŋ.”
32 Ma sêwê ŋac sec luagêc sêwiŋ sêja sebe sênac êsêagêc êndu sêwiŋ Jesu.
33 Sêja e sêô lasê gamêŋ tau, naŋ sêsam sebe “Môkêlac” naŋ acgom, go sêjac eŋ
to ŋac sec luagêc sêpi kakesotau, teŋ geŋkaleŋ anôŋa ma teŋ geŋkaleŋ gasêŋa.
34 Ma Jesu kêsôm gebe “Tamoc, ôsuc êsêacnêŋ biŋ ôkwi, gebe sêjam kauc gêŋ,

taŋ sêgôm naŋ.” Go êsêac sêpuc kapoac ênê ŋakwê ma sêjac sam. 35 Lau sêkô
ma sêlic gêŋ tonaŋ ŋai sêwiŋ. Kasêga têtaŋ pêlê eŋ gebe “Eŋ gêjam lau ŋagêdô
sa, ma eŋ embe Kilisi, taŋ Anôtô kêjaliŋ eŋ sa naŋ, go ênam tau sa amboac
tonaŋgeŋ.” 36 Ma siŋwaga sêsu eŋ susu amboac tonaŋ ma têtu gasuc eŋ sebe
sêkêŋ bu ŋamakic êndêŋ eŋ 37 ma sêsôm gebe “Embe Judanêŋ kiŋ aôm, naŋ
ônam taôm samaŋ.” 38 Ma biŋ teŋ gêc eŋ ŋaôŋa gebe “Judanêŋ kiŋ tau tonec.”
39 Ma ŋac sec luagêc, taŋ seŋkaleŋ naŋ, nêŋ teŋ kêsôm biŋ alôb-alôb kêpi eŋ
gebe “Aôm tonaŋ oc Kilisi me. Ônam taôm kêsi ma aêagêc awiŋmaŋ.” 40 Go nê
ŋac teŋ gêjô eŋ awa jagêc biŋ eŋ gebe “Ŋandaŋ kêpi aêac kêtôm tau, ma aôm
tonaŋ kôtêc Anôtô atom me. 41 Aêagêc tec daôc jagêdêŋ, gebe kêtu aêagêcnêŋ
biŋ ŋagêjô, mago ŋac tecenaŋ gêgôm gêŋ teŋ keso atom.” 42 Ma kêsôm gebe
“O Jesu, taêm ênam aêma êndêŋ taŋ mêŋôtu kiŋ.” 43 Ma Jesu kasôm gêdêŋ eŋ
gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ aôm gebe Ocsalô tonec aôm ômoa ôwiŋ aê aŋga
Paradis.”

Jesu gêmac êndu
(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Joaŋ 19:28-30)

44 Kêdabiŋ gebe oc êkô ŋaluŋ ma gêsuŋbôm gêjam gamêŋ samob auc e gêdêŋ
ocmata. 45 Oc ŋawê gêjaŋa ma obo baliŋ, taŋ geŋkaleŋ lôm dabuŋ naŋ, gêŋgic
kêsêp ŋaluŋgeŋ. 46 Ma Jesu gêmôêc kapôêŋ gebe “O Tamoc, aê jasakiŋ katuc
êndêŋ lêmam êwac.” Kêsôm tonaŋ su ma gêmac êndu. 47 Kapitai tau gêlic e awa
gêôc Anôtô gebe “Biŋŋanô, ŋac tonec eŋ ŋac gêdêŋgoc.” 48 Ma lau samob, taŋ
mêŋsêkô sebe sêlic gêŋ tau naŋ, sêlic e têtuc bôndagi ma sêc sêmu sêja. 49 Jesunê
lau samob to lauo, taŋ têdaguc eŋ aŋga Galilaia sêmêŋ naŋ, sêkô jaêcgeŋ ma
sêlic gêŋ tonaŋ samob.

Sêkêŋ Jesu kêsêp sê
(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Joaŋ 19:38-42)

50 Judanêŋ kasêga teŋ gêmoa, nê ŋaê Josep, naŋ ŋac ŋajam to ŋac gêdêŋ. 51 Eŋ
gêlôc sa gêdêŋ biŋ, taŋ êsêac sêsôm to sêgôm naŋ atom. Eŋ aŋga Judanêŋ malac
teŋ, ŋaê Arimatia. Ŋac tau gêôŋ Anôtônê gamêŋgeŋ gêmoa. 52 Eŋ gêdêŋ Pilata
gêja ma keteŋ Jesunê ŋawêlêlaŋ, 53 jakêkôc su mêŋkêsabaŋ ŋa obo ma ketoc eŋ
gêc sêô, taŋ sêsap kêsêp poc naŋ. Tetoc ŋawêlêlaŋ teŋ gêc sê tau su atom tageŋ.
54 Bêc sêmasaŋ tauŋŋa ma sabat kêdabiŋ.
55 Tec lauo, taŋ têdaguc Jesu aŋga Galilaia sêmêŋ naŋ, sêwiŋ Josep jasêlic sêô
to kôm tetoc Jesunê ŋawêlêlaŋ ênêcŋa. 56 Go sêmu sêja ma sêmasaŋ gêŋ ŋamalu to
ŋalêsi gebe sêniŋ oso ŋawêlêlaŋ. Ma gêdêŋ sabat tau sêlêwaŋ tauŋ kêtôm biŋsu
ŋajatu.

24

Jesu gêdi sa
(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Joaŋ 20:1-10)

1 Gêdêŋ woke ŋabêc ŋamataŋa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ naŋ lauo sejoŋ gêŋ
ŋamalu, taŋ sêmasaŋ naŋ, sa sêja sêô 2 e sêlic sêsabi poc su aŋga sêawa. 3 Tec
sêsô sêja ma têtap Apômtau Jesu nê ŋawêlêlaŋ sa atom. 4 Lauo tonaŋ taêŋ
gêjam jakêsa-jakêsa sêkô e sêlic ŋac luagêc toŋakwê ŋaeb ŋaôma mêŋsêkô sêwiŋ
êsêac. 5 Êsêac têtêc tauŋ e sêpô dêducgeŋ sêkô, go êsêagêc sêsôm gêdêŋ lauo
gebe “Amboac ondoc asôm mata jali tau aŋga ŋacmatênêŋ. 6 Eŋ gêmoa tonec
atom, Anôtô gêŋu eŋ sa su. Taêm ênam biŋ, taŋ eŋ kêsôm gêdêŋ amac gêdêŋ
gêmoa Galilaia naŋ 7 gebe ‘Oc sêkêŋ Ŋamalacnê Latu êndêŋ lau sec nêŋ lemeŋ
nasênac eŋ êpi kakesotau ma ŋabêc êtu têlêac, go êndi sa.’ ” 8 Lauo taêŋ gêjam
ênê biŋ tau tonaŋ, 9 tec sêmu aŋga sêô sêja ma têdôŋ biŋ samob tonaŋ ŋai gêdêŋ

ŋacseŋomi 11 to lau ŋagêdô samob. 10 Lauo tau tonec ŋai Maria aŋga Magdala agêc Joana ma Jakobonê têna Maria to lauo ŋagêdô, taŋ sêwiŋ êsêac naŋ, sêsôm biŋ tonaŋ gêdêŋ aposolo. 11 Mago lau tonaŋ sêŋô lauonêŋ biŋ tonaŋ ŋai e amboac sêboaco ma sêkêŋ gêwiŋ atom. 12 Tec Petere gêdi ma kêlêti gêja sêô jakêtuc kêniŋ kêsêp e gêlic obo kwalam-kwalam tau gêc ma gêŋac lêma kêtu gêŋ tonaŋŋa, go gêc gêmu gêja kêtiam.

Ŋac luagêc sêja Emaus
(Mar 16:12-13)

13 Bêc tonaŋgeŋ ma lau tonaŋ nêŋ ŋac luagêc sêja malac teŋ, ŋaê Emaus, naŋ gêc Jerusalem ŋagala, ŋasawa kêtôm ockatu ŋasawa têlêac, 14 ma agêc sêjam biŋ samob tonaŋ ŋai kêtu biŋgalôm gêdêŋ tauŋ. 15 Agêc sêsôm biŋ tau ma sênac mateŋ gêdêŋ tauŋ sêmoa e Jesu tau jagêô lasê ma kêsêlêŋ gêwiŋ êsêagêc, 16 mago agêc mateŋanô kaiŋ teŋ e sêjala eŋ atom. 17 Go Jesu kêtu kênac êsêagêc gebe “Biŋ ondoc tec amagêc ajam kêtu biŋgalôm gêdêŋ taôm amoa intêna nec.” Ma êsêagêc sêpô dêducgeŋ sêkô. 18 Go agêcnêŋ ŋac teŋ, ŋaê Kleopa, gêjô eŋ awa gebe “Aôm ŋac jaba tageŋ tonec, tec gômoa Jerusalem ma kôjala biŋ, taŋ sêgôm aŋga malac gêdêŋ ŋasawa tecenec naŋ atom me.” 19 Go Jesu kêtu kênac êsêagêc gebe “Biŋ amboac ondoc.” Tec êsêagêc sêjô eŋ awa gebe “Biŋ tonaŋ kêpi Jesu aŋga Nasaret. Eŋ propete, taŋ kêsôm to gêgôm nê gêŋ ŋajaŋa, Anôtô to lau samob sêlic. 20 Ma aêacma lau dabuŋsêga to kasêga sêkêŋ eŋ gêdêŋ lau-mêtôcwaga sebe sênac eŋ êndu e sêjac eŋ kêpi kakesotau. 21 Mago aêac tec taêŋ kêka gebe Ŋac tau tonaŋ oc ênam Israel sa. Biŋ tonaŋ mêŋkêsa ma galoc ŋabêc kêtu têlêac. 22 Go aêacma lauo ŋagêdô têtakê aêac gebe bêbêc kanucgeŋ sêja sêô 23 ma têtap ênê ŋawêlêlaŋ sa atom, tec sêmu sêmêŋ ma sêsôm gebe sêlic aŋela seoc tauŋ lasê, naŋ sêsôm gebe eŋ gêmoa mata jali. 24 Tec aêacma lau ŋagêdô sêja sêô ma têtap sa kêtôm taŋ lauo sêsôm naŋgeŋ. Mago ŋac tau tec sêlic eŋ atom.”

25 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Melocagêc, tonêm ŋalêlôm ŋadanigeŋ e akêŋ gêwiŋ biŋ samob, taŋ propete sêsôm naŋ atom. 26 Ŋandaŋ tonaŋ gêjac Kilisi ŋawae gebe êôc, go êkôc nê ŋawasi sa atom me.” 27 Ma eŋ gêwa biŋ, taŋ teto kêpi eŋ naŋ, sa gêdêŋ êsêagêc gêjac m aŋga Mose to propete samob nêŋ.

28 Ac sêsêlêŋ e têdabiŋ malac, taŋ sebe sêna naŋ, ma eŋ gêgôm amboac gebe êôc lêlêc êsêagêc êna. 29 Tec agêc sêsôm sepeŋ ducgeŋ gebe “Ômoa ôwiŋ aêagêcmaŋ gebe kêtula ma oc jakêsêpgac.” Tec eŋ kêsô gêja gebe êŋgôŋ êwiŋ êsêagêc. 30 Gêdêŋ taŋ sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋ sebe sêniŋ gêŋ naŋ, Jesu kêkôc polom mêŋgêjam daŋge ma kêpô kêkôc jakêkêŋ gêdêŋ êsêagêc. 31 Ma agêc mateŋanô ŋakêŋkêŋ kêsa e sêjala eŋ su ma malamê. 32 Gocgo agêc sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Kec, gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aêagêc aŋga intêna ma gêwa biŋ, taŋ teto gêc naŋ sa, ma nêŋ ŋalêlôm kepeŋ aêagêc nec atom me.”

33 Ma gacgeŋ dêdi sêmu sêja Jerusalem e têtap êsêac 11 to nêŋ lau ŋagêdô, taŋ sêkac tauŋ sa sêŋgôŋ naŋ sa. 34 Ma lau tonaŋ sêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Apômtau gêdi sa biŋŋanôgoc, tec geoc tau lasê gêdêŋ Simon.” 35 Go êsêagêc sêjac miŋ biŋ, taŋ kêsa aŋga intêna to sêjala eŋ gêdêŋ kêpô polom kêkôc naŋ, gêdêŋ êsêac.

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ nê ŋacseŋomi
(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Joaŋ 20:19-23; Apos 1:6-8)

36 Sêsôm biŋ tonaŋ sêmoa ma Jesu tau kêsa jakêkô êsêac ŋaluŋgeŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋmalô êndêŋ amac.” 37 Mago êsêac têtakê ma têtêc tauŋ ŋanô seboc sêlic ŋalau teŋ. 38 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac ondoc tec atakê ma nêm ŋalêlôm ulu-ulu kêtu asageŋŋa. 39 Alic lemoc to ockaiŋ acgom,

gebe aê tau tec kakô. Mêŋamoasac aê alic acgom. Ŋalaunê ŋamêsôm to ŋatêkwa amboac alic aŋga aêŋoc nec gêc atom.” 40 Kêsôm tonaŋ ma kêtôc lêma to akaiŋ gêdêŋ êsêac. 41 Êsêac têntac ŋajam gêbôc nêŋ ŋalêlôm auc ma sêkêŋ gêwiŋ atom, sê taêŋ ŋaômageŋ. Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêm gêŋ taniŋŋa teŋ gêc tonec me masi.” 42 Ma sêkêŋ i sigob ŋagêdô teŋ gêdêŋ eŋ. 43 Ma eŋ kêkôc su mêŋgeŋ êsêac sêlic.

44 Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc biŋ, taŋ gêŋgôŋ gawiŋ amac ma kasôm gêdêŋ amac naŋ, tonec gebe Biŋ samob. taŋ teto kêpi aê gêc Mosenê biŋsu to propete ma Pesalem naŋ, samob oc êtu tôŋ.” 45 Go gêwa biŋ sa gêdêŋ êsêac e nêŋ kauc jakêsêp biŋ, taŋ teto gêc naŋ. 46 Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋ amboac tonec tec teto gêc gebe Kilisi êôc ŋandaŋ ma êndêŋ bêc êtu têlêac, go êndi sa aŋga ŋacmatênêŋ. 47 Ma ênê lau sênam eŋ laŋô nasênam mêtê lau samuc samob gebe sênam tauŋ ôkwi e êsuc êsêacnêŋ sec ôkwi. Êsêac sênam mêtê sênac m aŋga Jerusalem. 48 Biŋ tonaŋ ŋai ŋasêwa-biŋ-sawaga amac. 49 Alicgac me, biŋ tau, taŋ Tamoc gêjac mata naŋ, oc jakêŋ wacêpi amac. Mago aŋgôŋ malac tonecgeŋ e ŋaclai aŋga lôlôc êkwa amac auc acgom.”

Jesu kêpi undambê gêja
(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)

50 Go gêwê êsêac sêsa Betania sêja e gêôc lêma sa ma gêjam mec êsêac. 51 Gêjam mec êsêac gêmoa e gêwi êsêac siŋ ma Anôtô kêkôc eŋ sa kêpi undambê gêja. 52 Go êsêac sêpôŋ aeŋduc gêdêŋ eŋ ma sêc sêmu sêja Jerusalem kêtiam totêntac ŋajam samucgeŋ. 53 Ac sêmoa lôm dabuŋ sêwi siŋ atom, sêlanem Anôtôgeŋ.

Ŋawae Ŋajam **kêtô**m
JOAŊ KETO

Ŋawae Ŋajam kêtôm Joaŋ Keto nec gêwa Jesu sa gebe Anôtôŋê Biŋ ênêc teŋgen to teŋgeŋŋa eŋ, taŋ “kêtu ŋamalac mêŋgêmoa nom gêwiŋ aêac”. Teto Ŋawae Ŋajam ŋam buku tau gêwa sa gebe Lau tê sêsam-sêsam nê, sêkên êwiŋ Jesu gebe Kilisi tau, taŋ Anôtô gêjac mata eŋ naŋ, Anôtônê Latu tau ma lau, taŋ sêkêŋ êwiŋ eŋ oc sêŋgôŋ mateŋ jali naŋ (20:31).

Joaŋ Gêjac m nê Ŋawae Ŋajam gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Biŋ Tau ênêc teŋgeŋ to teŋgeŋŋa, taŋ ŋaê lulu sêkwa tauŋgeŋ. Eŋ keto gêŋtalô ŋagêdô, taŋ sêwaka Jesu sa gebe Kilisi, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, to Anôtônê Latu eŋ. Go keto gêŋtalô ŋabingalôm, taŋ gêwa biŋ naŋ Anôtô geoc lasê ŋa gêŋtalô tau naŋ, ŋam sa. Buku ŋasêbu tonaŋ gêjac ŋagêdô sêkên gêwiŋ Jesu to têdaguc eŋ ŋamiŋ, mago ŋagêdô sêli tauŋ sa gêdên eŋ ma sêjac jao tauŋ e sêkêŋ gêwiŋ eŋ atom. Jesu to nê ŋacseŋomi sêbiŋ tauŋ tôŋ ŋaŋêŋgosu, tec kêtu awê gêdên gêbêc, taŋ sêkôc eŋ tôŋ naŋ, ma kêpi biŋ, taŋ eŋ kêkêŋ puc to gêjac êsêac têntac tôŋ gêdêŋ taŋ ŋacjo sêjac eŋ kêpi ka ŋanoc kêdabiŋ naŋ. Joaŋ keto biŋ tonaŋ gêc môlêlatu 13-17. Go sêkôc Jesu tôŋ to sêmêtôc ênê biŋ ma sêjac eŋ kêpi ka e gêdi sa to jageoc tau lasê gêdên nê ŋacseŋomi ŋamiŋ naŋ, teto gêc môkêlatu ŋamuŋa.

Joaŋ tec kêwaka biŋ tonec sa gêc awêgeŋ gebe Daŋgôn mateŋ jali ŋam kêsêp Kilisigeŋ. Anôtô gêsuŋ moasiŋ ŋanô gêdên ŋamalac sêkôc ŋaômageŋ. Moasiŋ tau eŋ galocgeŋ gêjac m ma kêkên lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Jesu gebe intêna to biŋŋanô ma daŋgoŋ mateŋ jali ŋamôkê eŋ naŋ ŋawae (14:6). Go Joaŋnê biŋ taujala teŋ tonec gebe gê dôŋ gêŋ ŋanô undambêŋa kêpi ŋamalacnêŋ gêŋ kêtôm bêcgeŋŋa amboac bu to mo ma ŋawê to gejobwaga to nê domba ma wainmôkê to ŋaŋanô.

Ŋadênaŋ

1. Biŋandaŋ 1:1-18
2. Ŋackêsagu Joaŋ ma Jesunê ŋacseŋomi ŋamataŋa 1:19-51
3. Jesu kêkôc nê sakiŋ sa gêjam mêtê lau gêmoa awêgeŋ 2:1–12:50
4. Jesunê bêc ŋamuŋa aŋga Jerusalem to malac, taŋ gêc malac tau ŋagala naŋ 13:1–19:42
5. Apômtau gêdi sa aŋgaŋaccmatênêŋ ma geoc tau lasê 20:1-31
6. Ŋatêkku gebe Apômtau geoc tau lasê aŋga Galilaia gêwiŋ 21:1-25

Biŋ daŋgôŋ mateŋ jaliŋa

1 Anôtô kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ Biŋ tau gêmoa. Biŋ tau tonaŋ
gêmoa jagêwiŋ Anôtôgeŋ, ma Biŋ tau naŋ Anôtô tau. 2 Anôtô kêkêŋ undambê
to nom atomgeŋ naŋ Biŋ tau gêmoa jagêwiŋ Anôtôgeŋ. 3 Anôtô kêkêŋ gêŋ
samob ŋa eŋgeŋ. Eŋ kêkêŋ gêŋ teŋ ŋa eŋ masi nec atom. 4 Mateŋ jali ŋam gêc
Biŋ tau ma mateŋ jali tau tonaŋ kêtu ŋamalacnêŋ ŋawê. 5 Ŋawê tau tec mêŋkêpô
ŋakesec, mago ŋakesec gêjam auc atom.

6 Anôtô kêsakiŋ ŋamalac teŋ, nê ŋaê Joaŋ. 7 Eŋ gêmêŋ gebe êwa Biŋ sa, gebe
êwa ŋawê tau ŋam sa, gebe ŋamalac samob sêŋô ênê biŋ ma sêkêŋ êwiŋ. 8 Ŋac
tau tonaŋ ŋawê tau eŋ atom, gêmêŋ gebe êwa ŋawê ŋam sageŋ.

9 Ŋawê ŋanô tau tonec mêŋkêsêp nom e kêpô ŋamalac samob. 10 Eŋ gêmoa
nom ma Anôtô kêkêŋ nom ŋa eŋ, mago lau nomŋa sêjala eŋ atom. 11 Eŋ gêmêŋ
tau nê gamêŋ, mago nê lau sêkôc eŋ sa atom. 12 Lau taŋ sêkôc eŋ sa to sêkêŋ
gêwiŋ eŋ naŋ, tec kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ êsêac gebe têtu Anôtônê ŋapalê. 13 Êsêacnêŋ

ŋam kêsêp dec to têntac kêkac ma ŋac teŋ kêka lasêŋa atom. Nêŋ ŋam jakêsêp Anôtôgeŋ.
14 Biŋ tau kêtu ŋamalac mêŋgêmoa gêwiŋ aêac. Ma aêac talic ênê ŋawasi, taŋ moasiŋ to biŋŋanô gêjam eŋ auc naŋ, ma ŋawasi tau kêtôm Tama kêkêŋ gêdêŋ Latu tageŋ. 15 Joaŋ gêwa eŋ ŋam sa kêkac awa sageŋ gebe "Ŋac tau, naŋ kasôm ênê biŋ gebe 'ŋac taŋ êndaŋguc aê êmêŋ naŋ, gêmuŋ aê gebe eŋ kêtu aêŋoc ŋamata.' "
16 Aêac samob takôc moasiŋ to moasiŋ aŋga gêŋ, taŋ gêjam eŋ auc samucgeŋ naŋgoc. 17 Anôtô kêkêŋ biŋsu gêdêŋ Mose kêsôm lasê, ma moasiŋ to biŋŋanô kêsa aŋga Jesu Kilisi nê. 18 Ŋamalac teŋ gêlic Anôtô atomanô, Anôtônê Latu tageŋ, taŋ gêŋgôŋ Tama labum naŋ, gêwa eŋ ŋam sa.

Ŋackêsagu Joaŋ gêjam mêtê (Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luk 3:1-18)

19 Juda sêsakiŋ lau dabuŋwaga to Lewinê wakuc aŋga Jerusalem dêdêŋ Joaŋ sêja gebe têtu kênac eŋ gebe "Aôm asa." Ma Joaŋ gêwa biŋ amboac tonec sa 20 ma kêsôm lasê to gêsaŋ biŋ teŋ auc atom, kêsôm lasêgeŋ gebe "Aê Kilisi tau atom." 21 Tec êsêac têtu kênac eŋ gebe "Amboac ondoc, aôm Elia me." Ma eŋ kêsôm gebe "Aê eŋ atom." Tec têtu kênac eŋ gebe "Aôm oc propete tau me." Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Masi." 22 Go têtu kênac eŋ gebe "Aôm asa. Ôsôm acgom gebe awa biŋ sa êndêŋ lau, taŋ sêsakiŋ aêac naŋ. Aôm taôm ôwa taôm sa acgom." 23 Tec eŋ kêsôm gebe
"Aê ŋac teŋ awa, taŋ gêmôêc gêmoa gamêŋ sawa gebe 'Amansaŋ Apômtaunê intêna'
amboac propete Jesaia kêsôm."
24 Go lau, taŋ Parisai sêsakiŋ êsêac naŋ, 25 têtu kênac eŋ gebe "Aôm Kilisi tau atom ma aôm Elia atom, ma aôm propete tau atom, mago amboac ondoc tec kôsagu lau." 26 Tec Joaŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Aê tec kasagu lau ŋa bugeŋ, ma ŋac tau, naŋ amac ajala eŋ atom naŋ, tec wackêkô amac ŋaluŋgeŋ. 27 Eŋ kêdaguc aê gêmêŋ, ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ŋalêkôŋ atom." 28 Biŋ tonaŋ kêsa Betania, naŋ gêc Jordan ŋamakeŋ ônêŋa, gamêŋ taŋ Joaŋ kêsagu lau gêmoa naŋ.

Anôtônê domba

29 Ŋageleŋ Joaŋ gêlic Jesu gêdêŋ eŋ gêmêŋ ma kêsôm gebe "Kec, nê Anôtônê domba, taŋ kêsip ŋamalacnêŋ sec su naŋ, tau tônê. 30 Ŋac tau, taŋ ŋawa eŋ sa gebe 'Ŋac teŋ êndaŋguc aê êmêŋ, naŋ gêmuŋ aê gebe eŋ kêtu aêŋoc ŋamata.' 31 Aê tec kajala eŋ kwanaŋgeŋ atom, mago Anôtô gebe lau Israel sêlic eŋ, tec aê mêŋkasagu lau ŋa bugeŋ." 32 Joaŋ gêwa biŋ ŋagêdô sa gebe "Aê galic Ŋalau kêsêp aŋga undambê amboac balôsi mêŋgêmoa gêwiŋ eŋ. 33 Aê tauc tec kajala eŋ kwanaŋgeŋ atom. Mago ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ gebe jansaŋgu lau ŋa bu naŋ, kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Aôm oc ôlic Ŋalau êsêp mêŋêmoa êwiŋ ŋac teŋ. Ma ŋac tau tonaŋ oc ênsaŋgu lau ŋa Ŋalau Dabuŋ.' 34 Biŋ tonaŋ aê galic, tec gawa sa gebe Anôtônê Latu eŋ."

Jesunê ŋacseŋomi ŋamataŋa

35 Ŋageleŋ ma Joaŋ to nê ŋacseŋomi luagêc sêmu jasêkô kêtiam 36 e Joaŋ mataanô gêlic Jesu kêsêlêŋ gêmêŋ ma kêsôm gebe "Kec, nê Anôtônê domba." 37 Ŋacseŋomagêc tau sêŋô eŋ kêsôm biŋ tonaŋ, tec têdaguc Jesu sêja. 38 Jesu kêsa tau ôkwi e gêlic êsêagêc têdaguc eŋ ma kêtu kênac êsêagêc gebe "Amagêc asôm asageŋ." Ma êsêagêc sêjô eŋ awa gebe "Rabi" (tanam ôkwi gebe Mêtêmôkê), "aôm gôêc ondoc." 39 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe "Amêŋ, mêŋalic." Tec

êsêagêc sêja sêlic gamêŋ, taŋ eŋ gêc naŋ, ma gêdêŋ bêc tonaŋ agêc sêmoa sêwiŋ eŋ. Ma biŋ tonaŋ gêdêŋ oc gebeŋ kwalamgeŋ.
40 Ŋaclagêc taŋ sêŋô Joaŋ kêsôm biŋ tau e agêc têdaguc Jesu sêja naŋ, nêŋ ŋac teŋ tec Simon Petere lasi Andrea. 41 Ŋac tau kêtap têwa Simon sa kêtu ŋamata ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aêagêc atap Mesia tau sa" (tanam ôkwi gebe Kilisi).
42 Go gêwê têwa gêdêŋ Jesu gêja. Jesu mata gê eŋ ma kêsôm gebe "Aôm Joaŋ latu Simon, tasam aôm gebe Kêpa acgom" (tanam ôkwi gebe Petere).

Jesu kêkalem Pilip agêc Natanael

43 Ŋageleŋ Jesu gebe êna Galilaia e gêdac Pilip ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ôndaŋguc aê." 44 Ma Pilip tau aŋga Andrea agêc Petere nêŋ malac Betsaida.
45 Pilip gêdac Natanael ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ŋac taŋ Mose keto biŋ kêpi eŋ gêc biŋsu to propete teto naŋ, aêac atap eŋ sêŋac. Eŋ Josep latu Jesu aŋga Nasaret." 46 Ma Natanael kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Gêŋ ŋajam teŋ oc mêŋêsa Nasaret me." Tec Pilip kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ômôêŋ ôlic." 47 Jesu gêlic Nata nael gêdêŋ eŋ gêja ma kêsôm kêpi eŋ gebe "Kec, Israel ŋanô eŋ, biŋdansaŋ teŋ gêc ênê ŋalêlôm atom." 48 Natanael kêtu kênac eŋ gebe "Gôlic aê aŋga ondoc." Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe "Pilip gêmôêc aôm atomgeŋ, ma aê galic aôm kôkô jambô ŋalabu." 49 Ma Natanael gêjô eŋ awa gebe "Mêtêmôkê, Anôtônê Latu aôm, Israelnêŋ kiŋ aômgoc." 50 Go Jesu gêjô eŋ awa gebe "Aê kasôm gêdêŋ aôm gebe Galic aôm kôkô jambô ŋalabu, tec kôkêŋ gêwiŋ aê nec me. Aôm oc ôlic ŋanô ŋagêdô êlêlêc gêŋ tonaŋ su." 51 Ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Amac oc alic undambê êŋa ma Anôtônê aŋela sêpi sêsêp dêndêŋ Ŋamalacnê Latu." * sêjam ŋaê Petere ôkwi kesep tauŋ aweŋ gebe Kêpa. l

2

Seŋ awê to ŋac ŋamoasiŋ aŋga Kana

1 Ŋabêc kêtu têlêac, go sêsi awê aŋga Kana Galilaiaŋa ma Jesu têna gêmoa gêwiŋ. 2 Ma sêkêŋ jaeŋ gêdêŋ Jesu to nê ŋacseŋomi gêja amboac tonaŋ gebe sêniŋ moasiŋ sêwiŋ. 3 Wain kêpa, tec Jesu têna kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Êsêacnêŋ wain masi." 4 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Awê, aêagêcnêŋ asageŋ ŋagêdô gadêŋ tauŋ. Ŋoc noc mêŋkêsa atom tageŋ." 5 Go têna kêsôm gêdêŋ sakiŋwaga gebe "Eŋ embe êsôm biŋ teŋ êndêŋ amac, naŋ aŋgôm." 6 Lau tau nêŋ kupoc buŋa 6 kêkô kêtôm Judanêŋ biŋ sêkwasiŋ tauŋ têtu selecŋa. Ku tau tageŋ ŋalêlôm kêtôm sêsêwa bu bakep luagêc me têlêac êsêpŋa. 7 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Asuŋ bu êsêp ku tonaŋ e mêŋêc." Tec êsêac sêsuŋ bu kêsêp e mêŋgêc poap tageŋ. 8 Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Galoc akati ma akôc andêŋ Ŋac-kêsaê-gêŋwaga ana." Tec êsêac sêkôc sêja. 9 Ŋac-kêsaê-gêŋwaga kêsaê e gêlic bu kêtu wain ma gêjam kauc ŋam. Tageŋ sakiŋwaga, taŋ sêsuŋ bu tau naŋ, tec sêjalagac. Go gêmôêc ŋac-gêjam-awêwaga 10 mêŋkêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Lau samob sêkêŋ wain ŋajam lau sênôm gêmuŋ e kêtôm, go sêkêŋ wain ŋaôma kêdaguc. Ma aôm kôgamiŋ wain ŋajam e galoc, go kôkêŋ."
11 Jesu gêjac m nê gêŋtalô kêpi gêŋ tonaŋ aŋga Kana Galilaiaŋa ma geoc nê ŋawasi lasê, ma nê ŋacseŋomi sêkêŋ gêwiŋ eŋ.
12 Gêgôm gêŋ tonaŋ su, go agêc têna ma lasii to nê ŋacseŋomi sêsêp Kapanaum sêja jasêmoa tonaŋ bec ŋagêdô.

Jesu kêjanda têtulu-gêŋwaga aŋga lôm dabuŋ (Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luk 19:45-46)

* **1:51:** Ŋae Kepa to ŋae Petere ŋam tageŋ gebe poc. Lau Juda

13 Judanêŋ Pasa kêdabiŋ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. 14 Aŋga lôm dabuŋ
eŋ kêtap sa gebe lau sejoŋ bulimakao to domba ma balôsi gebe lau sênam ôli,
ma sêjô-monewaga sêŋgôŋ sêwiŋ. 15 Tec gêjam lêpoa kêtu bôcômbiŋ ma kêjanda
êsêac samob to nêŋ domba ma bulimakao aŋga lôm dabuŋ sêsa awê sêja. Go
kêsêwa sêjô-monewaga nêŋ mone siŋ ma kêtiŋ tebo piŋpoŋ. 16 Ma kêsôm gêdêŋ
lau-têtulu-balôsiwaga gebe "Akôc gêŋ tau sa êsa awê êna. Aŋgôm Tamocnê andu
Êtu andu sênam ôli gêŋŋa atom." 17 Ma nê ŋacseŋomi taêŋ gêjam biŋ, taŋ teto
gêc naŋ gebe "Gaim tauc su katu nêm anduŋa."
18 Tec Juda têtu kênac eŋ gebe "Aôm gôgôm gêŋ amboac tonaŋ, naŋ ôwa taôm
sa ŋa gêŋtalô ondoc êndêŋ aêac." 19 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe "Embe anseŋ
lôm dabuŋ tonec su ma oc jakwê sa êtôm bêc têlêac êtiam." 20 Tec Juda sêsôm
gebe "Lôm dabuŋ tecenec sêkwê sêmoa e jala 46 gêjaŋa, ma aôm tonaŋ gobe
ôkwê sa êtôm bêc têlêac me." 21 Jesu kêsôm biŋ lôm dabuŋŋa tonaŋ kêpi tau ôli.
22 Gêdêŋ taŋ Anôtô gêŋu Jesu sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ, nê ŋacseŋomi taêŋ gêjam
ênê biŋ tau tonaŋ ma sêkêŋ gêwiŋ biŋ, taŋ teto gêc to biŋ Jesu kêsôm naŋ.

Jesu kêjala lau samob

23 Jesu gêmoa Jerusalem gêdêŋ omsêga Pasa ma gêgôm gêŋtalô lau taêsam
sêlic, tec sêkêŋ gêwiŋ ênê ŋaê. 24 Mago Jesu kêkêŋ tau paŋ-paŋ gêdêŋ êsêac
atom, gebe kêjala êsêac samob, 25 ma kêpô lêna lau sêwa ŋamalac teŋ ŋam sa
êndêŋ eŋŋa atom, gebe eŋ tau kêjala biŋ, taŋ gêc ŋamalacnêŋ ŋalêlôm naŋ.

3

Jesu agec Nikodeme

1 Parisainêŋ ŋac teŋ gêmoa, nê ŋaê Nikodeme. Eŋ Judanêŋ kasêga teŋ. 2 Ŋac
tonaŋ gêdêŋ gêbêc gêdêŋ Jesu gêja ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Mêtêmôkê, aêac
alic aôm mêtêmôkê aŋga Anôtônê tec gômôêŋ, gebe gêŋtalô taŋ aôm gôgôm naŋ,
ŋamalac teŋ oc êŋgôm êtôm atom, Anôtô êwiŋ eŋ acgom." 3 Ma Jesu gêjô eŋ awa
gebe "Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ aôm gebe Ŋamalac teŋ embe êtu
wakuc atom, oc êtôm gebe êlic Anôtônê gamêŋ atom." 4 Go Nikodeme kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe "Ŋamalacanô êtôm gebe êtu wakuc êtiam amboac ondocgeŋ. Oc
êtôm gebe êsêp têna têtaclêlôm êtu dim luagêc ma êkôc eŋ êtiam me." 5 Tec
Jesu gêjô eŋ awa gebe "Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ aôm gebe Bu
to Ŋalau embe êkôc ŋamalac êtu wakuc atom, oc êsô Anôtônê gamêŋ êna atom.
6 Gêŋ taŋ ôli kêkôc naŋ ôli, ma gêŋ taŋ Ŋalau kêkôc naŋ ŋalau. 7 Ôŋac lêmam
atom gebe kasôm gêdêŋ aôm gebe 'Amac atu wakuc êtiam.' 8 Mu kêsêlêŋ
amboac kêsêlêŋ. Aôm gôŋô ŋakicsêa, mago mu-m to mutêpôê naŋ gôjam kauc.
Lau taŋ Ŋalau kêkôc êsêac naŋ, nêŋ biŋ amboac tonaŋ." 9 Ma Nikodeme gêjô
eŋ awa gebe "Biŋ tonaŋ êtu anô amboac ondoc." 10 Jesu gêjô eŋ awa gebe
"Israelnêŋ mêtêmôkê aôm, mago gôjam kauc biŋ tonec me. 11 Biŋŋanô, aê
jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ aôm gebe Gêŋ taŋ aêac ajala naŋ, tec asôm lasê, ma
gêŋ taŋ aêac alic naŋ, tec awa sa. Mago amac akôc aêacma biŋ, taŋ awa sa
naŋ, sa atom. 12 Aê kasôm biŋ nomŋa gêdêŋ amac, mago akêŋ gêwiŋ atom.
Ma embe jasôm biŋ undambêŋa êndêŋ amac, oc akêŋ êwiŋ amboac ondoc.
13 Ŋamalac teŋ kêpi undambê gêja atom, ŋac tageŋ, taŋ kêsêp aŋga undambê
gêmêŋ naŋgeŋ. Eŋ Ŋamalacnê Latu tau. 14 Mose gêjac moac ŋakatu sa aŋga
gamêŋ sawa ma oc sênac Ŋamalacnê Latu sa êtôm tônê, 15 gebe ŋamalac samob,
taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ."
16 Gebe Anôtô têtac gêwiŋ ŋamalac kaiŋ teŋ, tec kêkêŋ nê Latu tageŋ gêmêŋ
gebe samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, sênaŋa atom, sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ.

17 Gebe Anôtô kêsakiŋ Latu tageŋ gêmêŋ nom, gebe êmêtôc ŋamalac atom,
gêmêŋ gebe ênam ŋamalac kêsi.
18 Lau taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, oc êmêtôc êsêac atom. Ma lau taŋ sêkêŋ gêwiŋ
eŋ atom naŋ, têtap mêtôc sagac, gebe sêkêŋ gêwiŋ Anôtônê Latu tageŋ nê ŋaê
atom. 19 Mêtôc tau ŋam amboac tonec gebe ŋawê gêmêŋ nom, mago ŋamalac
têntac gêwiŋ ŋakesec kêlêlêc ŋawê su, gebe sêgôm nêŋ secgeŋ. 20 Lau samob,
taŋ sêgôm sec naŋ, têntac gedec ŋawê ma oc nasêô lasê ŋawê tau atom, gebe
ŋawê oc êmbu êsêacnêŋ koleŋ. 21 Ma lau taŋ sêgôm biŋŋanô ŋanô kêsa naŋ, tec
oc nasêô lasê ŋawê gebe êpô nêŋ koleŋ e ênêc awê, gebe sêgôm toAnôtôgeŋ.

Jesu agêc ŋackêsagu Joaŋ

22 Biŋ tonaŋ su, go Jesu to nê ŋacseŋomi sêja gamêŋ Judaiaŋa. Eŋ gêmoa gêwiŋ
êsêac gêmoa tonaŋ ma kêsagu lau. 23 Ma Joaŋ kêsagu lau gêmoa Ainon, taŋ
gêc Salim ŋagala naŋ amboac tonaŋ gebe bu taêsam kêpoac tônê, tec lau sêja
jakêsagu êsêac, 24 gebe gêdêŋ tonaŋ sêkêŋ Joaŋ gêŋgôŋ kapoacwalô atomgeŋ.
25 Joaŋnê ŋacseŋomi to ŋac Judaŋa teŋ ac sêpa tauŋ kêtu biŋ sêkwasiŋ tauŋ
têtu selecŋa. 26 Go êsêac dêdêŋ Joaŋ sêja ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê,
ôlic acgom, ŋac naŋ agêc amoa Jordan ŋamakeŋ ônêŋa awiŋ taôm ma gôwa eŋ
ŋam sa naŋ, tec tau kêsagu lau ma samob dêdêŋ eŋ sêja.” 27 Tec Joaŋ gêjô
êsêac aweŋ gebe “Ŋamalac teŋ tau êkôc gêŋ teŋ êtôm atom, Anôtô êkêŋ êndêŋ
eŋ acgom. 28 Taôm aŋôgac gebe kasôm gebe ‘Aê Kilisi atom, mago Anôtô
kêsakiŋ aê gamuŋ eŋ.’ 29 Ŋac taŋ sêsi awê gêjac eŋ ŋawae naŋ, kêtu ŋac-ênam-
awêwaga. Mago ŋac-ênamawêwaga nê ŋac, taŋ jakêkô ma gêŋô eŋ naŋ, kêtu
samuc ŋac-ênam-awêwaga nê awa. Ma galoc aê amboac tonaŋ têtac ŋajam
kêlêlêc samucgeŋ. 30 Eŋ êtôp ma aê jamêliŋ.”
31 Eŋ taŋ aŋga lôlôc naŋ, kêlêlêc samob su. Eŋ taŋ nê ŋam gêc nom naŋ,
kêtu gêŋ nomŋa ma kêsôm biŋ nomŋa. Ma eŋ taŋ aŋga undambê naŋ, kêlêlêc
samob su 32 Biŋ taŋ eŋ gêlic to gêŋô naŋ, tec gêwa sa, mago lau teŋ sêkôc ênê
biŋ sa atom. 33 Ma lau taŋ sêkôc biŋ tonaŋ sa naŋ, sêlôc kêtu tôŋ gebe Anôtô
eŋ Ŋac biŋŋanôŋa. 34 Ŋac taŋ Anôtô kêsakiŋ eŋ naŋ, kêsôm Anôtônê biŋ, gebe
Anôtô kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ eŋ kêtôm dôŋgeŋ atom, eŋ kêsêwageŋ. 35 Tama têtac
gêwiŋ Latu, tec kêkêŋ gêŋ samob kêsêp eŋ lêma. 36 Eŋ taŋ kêkêŋ gêwiŋ Latu naŋ,
êŋgôŋ mata jali teŋgeŋ. Ma eŋ taŋ taŋapêc gêdêŋ Latunê biŋ naŋ, êlic gamêŋ
êŋgôŋ mata jaliŋa atom, gebe Anôtô têtac ŋandaŋ giŋ eŋ tôŋgac.

4

Jesu agêc awê Samariaŋa

1 Jesu kejala gebe Parisai sêŋô eŋ gêjam lau taêsam ôkwi têtu ŋacseŋomi to
kêsagu lau kêlêlêc Joaŋ ŋawae, 2 Jesu tau kêsagu lau atom, ênê ŋacseŋomigeŋ
sêgôm, 3 tec gêwi Judaia siŋ ma gêmu gêja Galilaia kêtiam. 4 Gamêŋ tonaŋ
ŋaintêna tageŋ kêsa Samariaŋageŋ gêja. 5 Tec eŋ kêsêɪêŋ e gêô lasê malac
Samariaŋa teŋ ŋaê Sukar gêc kôm, taŋ Jakob kêkêŋ gêdêŋ latu Josep naŋ ŋagala.
6 Ma Jakobnê bumata kêpoac tonaŋ. Jesu kêsêlêŋ e têkwa gêbac tec gêŋgôŋ
bumata tau, ma oc amboac kêkô ŋaluŋgeŋ.
7 Go awê teŋ aŋga Samaria kêsa gêmêŋ gebe êtê bu. Tec Jesu kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Ôkêŋ bu mêŋjanôm.” 8 Gêdêŋ tonaŋ Jesunê ŋacseŋomi sêsa malac sêja
sebe sênam ôli mo. 9 Ma awê Samariaŋa tonaŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm Juda
ma aê awê Samariaŋa, mago amboac ondoc tec koteŋ gebe jakêŋ bu aôm ônôm
nec.” (Gebe Juda to lau Samaria nêŋ biŋ gelom tau atom.) 10 Go Jesu gêjô eŋ
awa gebe “Aôm embe ôjala gêŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, to ŋac taŋ kêsôm gêdêŋ
aôm gebe Ôkêŋ bu mêŋjanôm naŋ, go aômgeŋ oteŋ eŋ gebe êkêŋ bu mata jaliŋa

êndêŋ aôm.” 11 Ma awê kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, aômnêm laclu masi ma
bu nec gacgeŋ kêsêp gêja su, ma aôm oc ôkôc bu mata jaliŋa tau aŋga ondoc.
12 Aêac tameŋi Jakob kêkêŋ bumata tonec gêdêŋ aêac. Êsêac to latui ma nê bôc
sênôm bu tau. Aôm kôlêlêc eŋ su me.” 13 Go Jesu gêjô eŋ awa gebe “Lau samob,
naŋ sênôm bu tonec, oc êjô êsêac êtiam. 14 Mago teŋ embe ênôm bu, taŋ aê oc
jakêŋ êndêŋ eŋ naŋ, oc bu êjô eŋ êtiam atom, êôc eŋ tôŋ endeŋ tôŋgeŋ. Gebe
bu, taŋ aê jakêŋ êndêŋ eŋ naŋ, êtu bumata êpulu aŋga ênê ŋalêlôm ma êkêŋ eŋ
êŋgôŋ mata jali teŋgeŋ.” 15 Tec awê tau kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Apômtau, ôkêŋ
bu tonaŋ êndêŋ aê acgommaŋ, gebe bu êjô aê êtiam atom ma jamêŋ tonec êtu
jatê buŋa êtiam atom.”

16 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôna ômôêc nêm akweŋ, agêc amu amêŋ
tonec.” 17 Tec awê gêjô eŋ awa gebe “Aêŋoc akweŋ masi.” Go Jesu kêsôm gêdêŋ
eŋ gebe “Kôsôm jagêdêŋ gebe nêm akweŋ masi. 18 Aôm gôjam ŋac lemeŋ teŋ su,
ma ŋac, taŋ galoc gôjam gômoa naŋ, nêm akweŋ eŋ atom. Tec kôsôm jagêdêŋ.”

19 Ma awê kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, aê galic aôm propete teŋ. 20 Aêac
tameŋi teteŋ mec aŋga lôc tônê, ma amac tec asôm gebe ateŋ mec ŋamala gêc
Jerusalem.” 21 Go Jesu kêsôm gebe “Awê, ôkêŋ êwiŋ aê gebe noc teŋ oc mêŋêsa,
naŋ ateŋ mec êndêŋ Tamoc aŋga lôc tônê to Jerusalem atom. 22 Amac tonaŋ
ateŋ mec gêdêŋ ŋac, taŋ ajala eŋ sapu naŋ, ma aêac tec ateŋ gêdêŋ ŋac, taŋ
ajala eŋ naŋ, gebe Anôtô ênam ŋamalac kêsi ŋamoasiŋ êsa aŋga Judanêŋ. 23 Mago
noc oc mêŋêsa, ma noc tau kêdabiŋ su, ma êsêac, taŋ teteŋ mec ŋanô naŋ, oc
teteŋ êndêŋ Tamoc toŋalau ma tobiŋŋanôgeŋ. Tamoc tec gesom lau, naŋ teteŋ
mec amboac tonaŋ êndêŋ eŋ. 24 Anôtô eŋ Ŋalau, ma êsêac, taŋ teteŋ mec êndêŋ
eŋ naŋ, teteŋ toŋalau ma tobiŋŋanôgêŋ.” 25 Ma awê kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê
kajala gebe Mesia, taŋ sêsam eŋ sebe Kilisi naŋ, oc êmêŋ. Êndêŋ noc êmêŋŋa,
oc êwa biŋ samob ŋam sa êndêŋ aêac.” 26 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac
tau aê, tec kasôm biŋ gêdêŋ aôm.”

27 Gêdêŋ tonaŋ ênê ŋacseŋomi sêô lasê e têtakê, gebe gêjam biŋgalôm gêwiŋ
awê teŋ. Mago nêŋ teŋ kêsôm gebe “Aôm gobe amboac ondoc,” me “Aôm
kôsôm asageŋ gêdêŋ eŋ,” nec atom. 28 Awê tau gedec nê ku kêkô ma gêja malac
jakêsôm gêdêŋ lau gebe 29 “Amêŋ alic ŋac teŋ, tê kêsôm ŋoc gêŋ, taŋ gagôm naŋ,
samob lasê nê. Oc moae Kilisi tau me.” 30 Tec êsêac sêsa aŋga malac dêdêŋ eŋ
sêja.

31 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋgeŋ ênê ŋacseŋomi jateteŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, ôniŋ
gêŋ.” 32 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc mo teŋ tec gêc, amac ajala
atom.” 33 Ma ênê ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Ŋac teŋ kêkêŋ gêŋ taniŋŋa
gêdêŋ eŋ me.” 34 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc mo tonec gebe
jaŋgôm ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ, nê biŋ êtu tôŋ to janac dabiŋ ênê koleŋ.
35 Amac asôm gebe ‘Ajôŋ aclê ênaŋa acgom, go tajoŋ kôm ŋanô sa,’ asôm me
masi. Ma aê tec jasôm êndêŋ amac gebe Aôc matemanô ŋa alic gêŋ kômŋa
gebe mo tau ŋakwac kêtu sôlôcgac. 36 Ŋac-kejoŋ-sawaga kêkôc nê ŋaôli tec gêmoa
ma gêjac ŋanô sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋŋa sa, e ŋackêsêgêŋwaga agêc ŋac-kejoŋ-
sawaga lulugeŋ têntac ŋajam. 37 Biŋ tonec biŋŋanô gebe ŋac teŋ kêsê ma ŋac teŋ
kejoŋ ŋanô sa. 38 Aê kasakiŋ amac gebe akôc kôm, taŋ ajam atom naŋ, ŋanô
sa. Lau teŋ gêjam ŋakôm su, ma amac akôc êsêac lemeŋgêdô su.”

39 Lau Samaria taêsam aŋga malac tonaŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ kêtu biŋ, taŋ awê
kêsôm lasê gêdêŋ êsêac naŋŋa gebe “Eŋ kêsôm aêŋoc gêŋ, taŋ gagôm naŋ,
samob gêdêŋ aê.” 40 Amboac tonaŋ lau Samaria dêdêŋ eŋ sêja ma teteŋ eŋ
gebe êmoa êwiŋ êsêac. Tec eŋ gêmoa gamêŋ tonaŋ kêtôm bêc luagêc. 41 Lau
taêsam kêlêlêc sêkêŋ gêwiŋ eŋ kêtu eŋ tau nê biŋŋa, 42 ma sêsôm gêdêŋ awê

tau gebe “Aêac akêŋ gêwiŋ kêtu aômnêm biŋŋageŋ atom, gebe aêac tauŋ aŋô to ajalagac gebe ŋac tecenec kêtu ŋamalac samob nêŋ kêsiwaga biŋŋanô.”

Jesu gêgôm kiŋnê ŋacnê latu ôli ŋajam kêsa

43 Bêc luagêc tonaŋ gêjaŋa, go Jesu gêdi aŋga tonaŋ gêja Galilaia. 44 Eŋ tau tec
kêsôm lasê gebe “Propete teŋ oc tetoc eŋ sa aŋga tau nê malac atom.” 45 Gêdêŋ
taŋ jagêô lasê Galilaia naŋ, lau Galilaiaŋa sêkôc eŋ sa kêtu sêlic gêŋ samob,
taŋ gêgôm gêdêŋ om gêmoa Jerusalem naŋŋa, gebe tauŋ sêlic om tonaŋ sêwiŋ.
46 Amboac tonaŋ gêmu gêja Kana Galilaiaŋa, taŋ gêjam bu ôkwi kêtu wain naŋ.
Kiŋnê ŋac teŋ gêmoa Kapanaum, naŋ latu gêmac gêc. 47 Ŋac tau gêŋô Jesu
aŋga Judaia gêmêŋ Galilaia ŋawae ma gêdêŋ eŋ jaketeŋ eŋ gebe êsêp êwiŋ eŋ
naêŋgôm ênê latu ôli ŋajam êsa, gebe eŋ awa kêtu dambê. 48 Ma Jesu kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Amac embe alic gêŋtalô to gêŋsêga atom, oc akêŋ êwiŋ atom.”
49 Tec kiŋnê ŋac kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, ôsêp ôwiŋ aê ŋagaô, gebe ŋoc
ŋapalê oc êmac êndu.” 50 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôna, latôm oc êmoa mata
jali.” Ŋac tau kêkêŋ gêwiŋ biŋ, taŋ Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ, ma gêja. 51 Kêsêlêŋ
gêmu kêsêp gêmoa ma nê sakiŋwaga sêpuc eŋ tôŋtôŋ sêja e sêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Latôm gêmoa mata jali.” 52 Eŋ kêtu kênac ockatu ŋasawa, taŋ ŋac tau ôli kêpôlac
tau su naŋŋa gêdêŋ êsêac e sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gêdêŋ nôgeŋ katuŋ gêmu kêsa
ma ôli ŋandaŋ gawi eŋ siŋ.” 53 Ma tama kêjala gebe oc kêtôm tonaŋ, tec Jesu
kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Latôm oc êmoa mata jali.” Amboac tonaŋ êsêac to nê
gôlôac samob sêkêŋ gêwiŋ Jesu. 54 Gêŋtalô tonaŋ Jesu gêgôm kêtu luagêc gêdêŋ
taŋ gêmu aŋga Judaia gêja Galilaia naŋ.

5

Ŋac gêmac aŋga bugêjactoŋ ôli ŋajam kêsa

1 Tonê su ma Judanêŋ om teŋ kêdabiŋ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. 2 Ma
bugêjactoŋ teŋ kêpoac Jerusalem kêsi sacgêdô dombaŋa, sêsam ŋa Ebolai aweŋ
gebe Betsada, ma andu sêlêb lemeŋ teŋ kêkô tonaŋ. 3 Lau togêmac taêsam sêc
tonaŋ, mateŋpec to magiŋ kêsu ma ŋatêkwa kêtu goloŋ. [Êsêac sêôŋ gebe bu
tau ŋakotoŋ-kotoŋ êsa 4 gebe Apômtaunê aŋela teŋ kêsêp bu ŋatoŋ tau jakêjali
bu tonaŋ kêsêp ŋasawa elêmê. Bu tonaŋ embe ŋakotoŋkotoŋ êsa ma ŋac teŋ
embe êsêp êtu ŋamata, naŋ oc ôli ŋajam êsa, gebe bu tonaŋ kepeŋ gêmac su
paliŋ-paliŋgeŋ.] 5 Ŋac teŋ gêc tonaŋ, naŋ gêmac gêc e ŋajala kêtôm 38. 6 Jesu
gêlic ŋac tau gec ma kêjala gebe gêmac tonaŋ gêjam eŋ tôŋ kêtôm têm taêsam su,
tec kêtu kênac eŋ gebe “Gobe ôlim ŋajam êsa me masi.” 7 Ma ŋac gêmac tau gêjô
eŋ awa gebe “Apômtau, bu tonaŋ embe ŋakotoŋ-kotoŋ êsa, naŋ ŋoc ŋac teŋ gebe
êkêŋ aê jasêp bu ŋatoŋ tau jana naŋ, gêmoa atom. Tauc gabe jana, tec ŋawapac
ma lau sêmuŋ aê ŋapaŋ.” 8 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndi sa, oc nêm mê
sa ma ôsêlêŋ,” 9 e gacgeŋ ŋac tau ôli ŋajam kêsa, gêôc nê mê sa ma kêsêlêŋ.
Ma gêŋ tonaŋ gêdêŋ sabat. 10 Tec Juda sêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ ôli ŋajam kêsa
naŋ gebe “Sabat tec gêc, amboac tonaŋ kêtôm atom gebe ôc mê.” 11 Ma eŋ
gêjô êsêac aweŋ gebe “Ŋac naŋ gêgôm aê ôlic ŋajam kêsa naŋ, kêsôm gêdêŋ aê
gebe ‘Oc nêm mê sa ma ôsêlêŋ.’ ” 12 Ma êsêac têtu kênac eŋ gebe “Ŋac asa tê
kêsôm gêdêŋ aôm gebe ‘Ôc nêm mê sa ma ôsêlêŋ.’ ” 13 Mago ŋac taŋ ôli ŋajam
kêsa naŋ, gêjam kauc, gebe lau taêsam sêkac sa sêmoa ma Jesu kêtaiŋ tau su aŋga
êsêacnêŋ.
14 Tonê su ma Jesu kêtap eŋ sa gêmoa lôm dabuŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Ôlic acgom, ôlim ŋajam kêsagac. Amboac tonaŋ ôŋgôm sec êtiam atom, gebe
geŋ teŋ êtap aôm sa êlêlêc gêmuŋŋa su atom.” 15 Go ŋac tau jakêsôm gêdêŋ
Juda gebe “Ŋac taŋ gêgôm aê ôlic ŋajam kêsa naŋ Jesu.” 16 Amboac tonaŋ

Juda seŋ oliŋ Jesu gebe gêgôm gêŋ amboac tonaŋ gêdêŋ sabat. 17 Tec Jesu
gêjô êsêac aweŋ gebe “Tamoc gêjam kôm e mêŋgêdêŋ galoc, ma aê gajam kôm
amboac tonaŋ.” 18 Kêtu tonaŋŋa Juda dêdib eŋ ŋanogeŋ sebe sênac eŋ êndu kêtu
gêgôm sabat popocŋageŋ atom, kêtu biŋ, taŋ eŋ kêsam Anôtô tau gebe Tama
ma gêgôm tau kêtôm Anôtô naŋŋa gêwiŋ.

Jesunê ŋaclai ŋam

19 Go Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ
amac gebe Latu kêtôm gebe tau êŋgôm gêŋ teŋ atom. Gêŋ taŋ eŋ êlic Tama
gêgôm naŋ, go êŋgôm êtôm tonaŋ, gebe gêŋ, taŋ Tama gêgôm naŋ, Latu gêgôm
amboac tonaŋgeŋ. 20 Tama têtac gêwiŋ Latu ma kêtôc gêŋ samob, taŋ eŋ tau
gêgôm naŋ, gêdêŋ eŋ ma oc êtôc kôm êlêlêc tonaŋ su êndêŋ eŋ e amac oc êŋac
lemem. 21 Tama gêŋu ŋacmatê mateŋ jali kêsa. Ma Latu tau êŋu êsêac, taŋ taê
ênam naŋ, mateŋ jali êsa amboac tonaŋgeŋ. 22 Tama tau oc êmêtôc ŋac teŋ
atom. Eŋ gêwi mêtôc siŋ samucgeŋ gêdêŋ Latu, 23 gebe ŋamalac samob tetoc
Latu sa êtôm tetoc Tama sa. Teŋ embe etoc Latu sa atom, naŋ oc etoc Tama,
taŋ kêsakiŋ eŋ gêmêŋ naŋ, sa atom amboac tonaŋ.
24 “Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Ŋac taŋ gêŋô ŋoc biŋ
ma kêkêŋ gawiŋ ŋac, taŋ kêsakiŋ aê naŋ, eŋ gêŋgôŋ mata jali teŋgeŋ. Ma
eŋ oc êô lasê mêtôc atom, eŋ aŋga gêmac êndu tau jagelom gêŋgôŋ mata jali.
25 Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Noc teŋ oc mêŋêsa, ma
noc tau kêdabiŋ su gebe ŋacmatê sêŋô Anôtônê Latu awa, ma êsêac, taŋ sêŋô
naŋ, oc sêŋgôŋ mateŋ jali. 26 Tama mata jali ŋam gêc eŋ tauŋa ma kêkêŋ Latu
mata jali ŋam gêc eŋ tauŋa amboac tonaŋgeŋ. 27 Ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ gebe
êmêtôc ŋamalac gebe eŋ Ŋamalacnê Latu. 28 Aŋac lemem atom, gebe noc oc
mêŋêsa ma samob, taŋ sêc sêô naŋ, oc sêŋô eŋ awa 29 ma mêŋsêsa. Lau taŋ
sêgôm geŋ ŋajam naŋ, sêndi sa sêŋgôŋ mateŋ jali. Ma êsêac, taŋ sêgôm sec naŋ,
sêndi sa gebe têtap mêtôc sa.

Lau sêwa Jesunê ŋam sa

30 “Aê katôm gebe tauc jaŋgôm gêŋ teŋ atom. Aê jamêtôc êtôm gaŋô. Tec ŋoc
mêtôc tau jagêdêŋ gebe gagôm tauc ŋoc biŋ atom, gagôm ŋac, taŋ kêsakiŋ aê
naŋgeŋ nê biŋ.
31 “Aê embe jawa tauc ŋam sa, oc jawa sa êtôm atom. 32 Ŋac teŋ gêwa aê ŋam
sa tec gêmoa, ma aê kajala biŋ, taŋ gêwa sa kêpi aê naŋ, gebe biŋŋanô. 33 Amac
tonaŋ asakiŋ lau dêdêŋ Joaŋ sêja, ma eŋ gêwa biŋŋanô ŋam sa, 34 mago biŋ,
taŋ ŋamalac sêwa sa naŋ, aê nec kakôc sa atom, tageŋ kasôm biŋ tau gebe ênam
amac kêsi. 35 Joaŋ kêtu ja, naŋ gelom ŋawê kêpô gamêŋ naŋ, ma amac abe atu
samuc ênê ŋawê têlageŋ. 36 Ŋoc biŋ gêwa aê ŋam saŋa kêlêlêc JoaŋnÊ su, gebe
kôm taŋ tamoc kêkêŋ aê gebe janac dabiŋ naŋ, tec gajam. Ma kôm tau gêwa
aêŋoc ŋam sa gebe Tamoc kêsakiŋ aê. 37 Ma Tamoc, taŋ kêsakiŋ aê naŋ, gêwa
aêŋoc ŋam sa. Amac aŋô ênê awa atom e alic eŋ laŋô atom. 38 Ma ênê biŋ gêc
amacnêm ŋalêlôm atom, gebe akêŋ gêwiŋ ŋac, taŋ kêsakiŋ aê naŋ atom. 39 Mêtê
taŋ teto gêc naŋ, amac apuc atu dôbgeŋ amoa, abe aŋgôŋ matem jali teŋgeŋ
ŋam jakêsêp biŋ tonaŋ, ma biŋ tonaŋ ŋai gêwa aê ŋam sagoc. 40 Mago amac abe
andêŋ aê amêŋ akôc matem jali ŋam atom.
41 “Aê jakôc waec aŋga ŋamalacnêŋ atom. 42 Mago aê kajala amac têmtac
gêwiŋ Anôtôŋa gêc nêm ŋalêlôm atom. 43 Aê gamêŋ gajam Tamoc laŋô, mago
amac akôc aê sa atom. Ŋac teŋ embe êmêŋ ênam tau laŋô, go akôc eŋ sa.
44 Amac taŋ akôc waem aŋga taôm nêm ma matem gêdiŋ waem aŋga Anôtô
tageŋ nê atom naŋ, atôm gebe akêŋ êwiŋ amboac ondoc. 45 Taêm ênam gebe
aê jandôŋ amacnêm biŋ êndêŋ Tamoc nec atom. Ŋac-êndôŋ-amacnêm-biŋwaga

gêmoa, eŋ Mose, taŋ akêŋ matem eŋ amoa naŋ. 46 Embe akêŋ êwiŋ Mose, oc
akêŋ êwiŋ aê, gebe ŋac tônê tê keto biŋ kêpi aê. 47 Ma embe akêŋ êwiŋ biŋ, taŋ
eŋ keto naŋ atom, oc akêŋ êwiŋ aêŋoc biŋ amboac ondoc."

6

Jesu gêlôm 5,000
(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Tônê su ma Jesu gelom bugêjactoŋ Galilaianŋa, taŋ sêsam teŋ gebe Tiberianŋa
naŋ, ŋamakeŋ ônêŋa gêja. 2 Ma lau taêsam têdaguc eŋ sêja, gebe sêlic gêŋtalô, taŋ
eŋ gêgôm gêdêŋ lau gêmac naŋ. 3 Jesu kêpi lôc jagêŋgôŋ sic gêwiŋ nê ŋacseŋomi.
4 Ma Judanêŋ omsêga Pasa kêdabiŋ. 5 Jesu gêôc mataanô sa e gêlic lau taêsam
dêdêŋ eŋ, ma kêsôm gêdêŋ Pilip gebe "Aêac tanam ôli mo aŋga ondoc gebe
lau tonec sêniŋ." 6 Biŋ tonaŋ Jesu kêsôm gebe ênsaê eŋ, gebe tau kêjala gêŋ,
taŋ gebe êŋgômŋa naŋ. 7 Ma Pilip gêjô eŋ awa gebe "Aêac embe tanam ôli
mo ŋa denari 200 ma mêŋtakêŋ ŋagec-ŋagec êndêŋ êsêac êndêŋ-êndêŋgeŋ, mago
oc êtôm atom." 8 Go ênê ŋacseŋominêŋ teŋ, Simon Petere lasi Andrea, kêsôm
gadêŋ eŋ gebe 9 "Ŋapalê teŋ kêkôc mo lemeŋ teŋ ma i luagêc tec gêmoa, mago
gêŋ tecenec oc êtôm lau taêsam tonec ŋai amboac ondoc." 10 Go Jesu kêsôm
gebe "Asôm gebe lau sêŋgôŋ sic." Aŋga gamêŋ tonaŋ gêgwaŋ taêsam gêc.
Amboac tonaŋ lau, taŋ sêŋgôŋ sic naŋ, amboac 5,000. 11 Go Jesu kêkôc mo
ma gêjam daŋge, go gêjac sam gêdêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ naŋ, ma gêgôm i amboac
tonaŋgeŋ gebe sêniŋ êtôm têntac êwiŋ. 12 Seŋ e gêôc êsêac tôŋ, go kêsôm gêdêŋ
nê ŋacseŋomi gebe "Anac ŋagêdôgêdô sa, gebe teŋ ênaŋa atom." 13 Mo lemeŋ
teŋgeŋ tecenaŋ, mago lau seŋ e dedec ŋagêdô-gêdô gêcŋa, go sêjac sa kêsêp
gadob 12 e mêŋgêc.

14 Ŋamalac sêlic gêŋtalô, taŋ eŋ gêgôm naŋ, tec sêsôm gebe "Propete taŋ êmêŋ
nom naŋ ŋac tau tonec biŋŋanôgoc." 15 Jesu kêjala gebe êsêac sebe sêmêŋ
sêjaŋgo eŋ su ma sêkêŋ eŋ êtu nêŋ kiŋ, tec kêtaiŋ taugeŋ gêc kêpi lôc gêja.

Jesu kêsêlêŋ gêmoa ŋadembom ŋaô
(Mat 14:22-23; Mar 6:45-52)

16 Kêtula, go nê ŋacseŋomi sêsêp bugêjactoŋ sêja 17 e sêpi waŋ teŋ sebe sêlac
sêna Kapanaum. Gamêŋ ŋakesec kêsa su, mago Jesu gêô lasê êsêac atom tageŋ,
18 ma mu gêbuc ŋatêna e ŋadembom secanô. 19 Sêlac e sêkêŋ gamêŋ kêtu sêga gêc
waŋkuŋa, go sêlic Jesu tau kêsêlêŋ gêmoa ŋadembom ŋaôgeŋ mêŋkêdabiŋ waŋ
ma têtêc tauŋ. 20 Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Aê tau tonec, atêc taôm atom."
21 Êsêac sebe nasêkôc eŋ êpi waŋ, ma eb tageŋ waŋ kêsô gamêŋ, taŋ sepeŋ naŋ.

Jesu kêtu mo ŋanô daŋgôŋ mateŋ jaliŋa

22 Ŋageleŋ lau, taŋ sêmoa bugêjactoŋ ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, sêlic gebe waŋ teŋ
kêpoac sêcluŋ gêwiŋ atom, waŋ tageŋ, ma Jesu tau gêwiŋ nê ŋacseŋomi gêja
atom, nê ŋacseŋomi tauŋgeŋ sêja. 23 Mago waŋ ŋagêdô aŋga Tiberia sêlac e
jasêsô gamêŋ, taŋ Apômtau gêjam daŋge ma kêkêŋ mo êsêac seŋ naŋ ŋagala.
24 Gêdêŋ taŋ lau sêlic Jesu to nê ŋacseŋomi laŋôŋmê naŋ, ac sêpi waŋ jasêsôm
Jesu aŋga Kapanaum.

25 Êsêac têtap eŋ sa gêmoa bu makeŋ, tec sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Mêtêmôkê,
aôm gêdêŋ ondoc gômôêŋ tonec." 26 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe "Biŋŋanô,
aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Amac asôm aê kêtu alic gêŋtalôŋa
atom, ac asôm aê kêtu aeŋ mo e gêôc amac tôŋŋa. 27 Aŋgôm mocsac gêŋ
taniŋŋa, taŋ êtu palê naŋ atom, mago aŋgôm mocsac gêŋ taniŋŋa, taŋ ênêc
e êkêŋ ŋamalac sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋŋa naŋ. Ŋamalacnê Latu oc êkêŋ gêŋ
tau êndêŋ amac gebe Tama Anôtô gêlôc gêdêŋ eŋ kêtu tôŋ sugac." 28 Ma êsêac

sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêac aŋgôm amboac ondoc gebe anam Anôtônê kôm.”
29 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Anôtônê kôm tau tonec gebe akêŋ êwiŋ ŋac,
taŋ eŋ kêsakiŋ naŋ.” 30 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm ôŋgôm gêŋtalô
ondoc gebe aêac alic ec akêŋ êwiŋ aôm. Aôm ôŋgôm asageŋ. 31 Tameŋi tec seŋ
mana aŋga gamêŋ sawa kêtôm biŋ, taŋ teto gêc naŋ gebe ‘Eŋ kêkêŋ mo aŋga
undambê gêdêŋ êsêac seŋ.’ ” 32 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋŋanô, aê
jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Mose kêkêŋ mo aŋga undambê gêdêŋ
amac atom. Mo ŋanô undambêŋa tonaŋ Tamoc tau kêkêŋ gêdêŋ amac, 33 gebe
ŋac, taŋ aŋga undambê kêsêp gêmêŋ ma kêkêŋ ŋamalac sêŋgôŋ mateŋ jali naŋ,
tec kêtu Anôtônê mo.” 34 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, ôkêŋ mo
tonaŋ êndêŋ aêac endeŋ tôŋgeŋmaŋ.” 35 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê
tauc tec katu mo ŋamalac sêmoa mateŋ jaliŋa tau. Ŋac taŋ êndêŋ aê êmêŋ naŋ,
mo êjô eŋ êtiam atom. Ma ŋac, taŋ êkêŋ êwiŋ aê naŋ, bu êjô eŋ êtiam atomanô.
36 “Aê tec kasôm gêdêŋ amac su gebe Amac alic aêgac, mago akêŋ gêwiŋ
atom. 37 Gêŋ samob, taŋ Tamoc kêkêŋ gêdêŋ aê naŋ, oc êndêŋ aê êmêŋ ma
ŋac teŋ embe êndêŋ aê êmêŋ, oc jamasuc eŋ atom. 38 Aê kasêp aŋga undambê
gamêŋ gebe jaŋgôm tauc ŋoc biŋ êtu tôŋ atom, jaŋgôm ŋac-kêsakiŋaêwaga nê
biŋ êtu tôŋ. 39 Ma ŋackêsakiŋ-aêwaga tau nê biŋ amboac tonec gebe gêŋ samob,
taŋ kêkêŋ gêdêŋ aêŋa naŋ, janam ŋateŋ sapu atom, jaŋu samob sêndi sa êndêŋ
bêc ŋamuŋa. 40 Tamocnê biŋ tau tonec gebe lau samob, taŋ sêlic Latu ma sêkêŋ
gêwiŋ eŋ naŋ, gêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ ma aê êŋu êsêac sêndi ŋa êndêŋ bêc
ŋamuŋa.”
41 Juda sêli aweŋ sa kêtu biŋ, taŋ kêsôm gebe “Aê mo kasêp aŋga undambê
gamêŋ naŋŋa.” 42 Ma êsêac sêsôm gebe “Ŋac tonec Josep latu Jesu me masi.
Têna agêc tama tec tajalagac. Ma amboac ondoc tec galoc eŋ kêsôm gebe Aê
kasêp aŋga undambê gamêŋ nec.” 43 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Ali awem
sa atom. 44 Ŋac teŋ kêtôm gebe tau êndêŋ aê êmêŋ atom. Tamoc taŋ kêsakiŋ
aê gamêŋ naŋ, embe ê eŋ, go aê jaŋu eŋ êndi sa êndêŋ bêc ŋamuŋa. 45 Teto gêc
propetenêŋ buku gebe ‘Anôtô oc êndôŋ ŋamalac samob.’ Ma samob, taŋ sêŋô
Tamocnê biŋ ma sêkôc kauc aŋga ênê naŋ, tec dêdêŋ aê sêmêŋ. 46 Teŋ gêlic
Tamoc atom, ŋac tageŋ, taŋ kêsa aŋga Anôtô tau nê naŋ, taugeŋ tec gêlic tama.
47 Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Eŋ taŋ kêkêŋ gêwiŋ naŋ,
gêŋgôŋ mata jali teŋgeŋ. 48 Mo ŋamalac gêŋgôŋ mateŋ jaliŋa aê. 49 Tamemi seŋ
mana aŋga gamêŋ sawa, mago sêmac êndu. 50 Mo tecenec kêsêp aŋga undambê
gêmêŋ gebe teŋ embe êniŋ oc êmac êndu atom. 51 Mo mata jali, taŋ kêsêp aŋga
undambê gêmêŋ naŋ aê. Ŋamalac teŋ embe êniŋ mo tau tonec, oc êŋgôŋ mata
jali teŋgeŋ. Ma mo tau, taŋ aê jakêŋ naŋ, tauc ôlic tec jakêŋ gebe ŋamalac
samob sêŋgôŋ mateŋ jali.”
52 Judawaga aweŋsuŋ gêôc ka tauŋ ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, ŋac
tonec kêtôm gebe êkêŋ nê ôli aêac taniŋ me.” 53 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe “Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Amac embe aniŋ
Ŋamalacnê Latunê ôli to anôm ênê dec atom, oc matem jali ŋam ênêc amacŋa
atom. 54 Eŋ taŋ geŋ aêŋoc ôlic to gênôm aêŋoc dec naŋ, gêŋgôŋ mata jali teŋgeŋ,
ma aê oc jaŋu eŋ sa êndê bêc ŋamuŋa, 55 gebe aêŋoc ôlic kêtu gêŋ taniŋŋa ŋanô
tau, ma aêŋoc dec kêtu gêŋ tanômŋa ŋanô tau. 56 Èŋ taŋ geŋ aêŋoc ôlic to gênôm
aêŋoc dec naŋ, gêmoa aê ŋalelôm ma aê gamoa eŋ ŋalêlôm. 57 Tamoc mata jali
kêsakiŋ aê gamêŋ, ma aê tec gamoa matoc jali kêtu Tamocŋa. Ma eŋ taŋ geŋ
aê naŋ, êŋgôŋ mata jali êtu aêŋa amboac tonaŋgeŋ. 58 Mo tau, taŋ kêsêp aŋga
undambê gêmêŋ naŋ, kêtôm mo, taŋ tamemi seŋ-seŋ ma sêmac êndu naŋ atom.
Eŋ taŋ geŋ mo tonaŋ êŋgôŋ mata jali teŋgeŋ.” 59 Biŋ tonaŋ Jesu kêsôm gêdêŋ
kêdôŋ mêtê gêmoa lôm Kapanaumŋa.

Biŋ daŋgôŋ mateŋ jaliŋa

60 Ênê ŋacseŋomi gwalêkiŋ sêŋô biŋ tonaŋ ma sêsôm gebe “Biŋ tonaŋ ŋawapac
sec. Asa kêtôm gebe êkêŋ taŋa.” 61 Jesu kêjala gêc tau gebe nê ŋacseŋomi
sêli aweŋ sa, tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋ tonec kêtu kasec amac me.
62 Ma embe alic Ŋamalacnê Latu êmu êpi gamêŋ, taŋ andaŋgeŋ gêŋgôŋ naŋ
êna, oc amboac ondoc. 63 Ŋalau tageŋ êkêŋ ŋamalac sêŋgôŋ mateŋ jali. Ôliŋ
oc ênam sa naeo. Biŋ taŋ kasôm gêdêŋ amac su naŋ, tau ŋalau to mata jali.
64 Mago amacnêm ŋagêdô sêkêŋ gêwiŋ atom.” Jesu kêsôm biŋ tonaŋ gebe kêjala
êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ atomŋa naŋ, ma kêjala ŋac, taŋ eoc eŋ lasêŋa naŋ
kawanaŋgeŋ. 65 Tec kêsôm gebe “Kêtu tonaŋŋa tec kasôm gêdêŋ amac gebe
Ŋac teŋ kêtôm gebe tau êndêŋ aê êmêŋ atom, Tamoc êlôc êndêŋ eŋ acgom.”
66 Gêdêŋ tonaŋ ênê ŋacseŋomi gwaŋkiŋ sêwi eŋ siŋ sêsêlêŋ sêwiŋ eŋ kêtiam
atom. 67 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac lau 12 gebe “Ma amac abe aêc ana amboac
tonaŋgeŋ me.” 68 Ma Simon Petere gêjô eŋ awa gebe “Apômtau, aêac oc andêŋ
asa ana, aŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ ŋam gêc aômgeŋ nêm, biŋ. 69 Ma aêac akêŋ
gêwiŋ to ajala gebe Anôtônê ŋac dabuŋ aôm.” 70 Go Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe
“Aê kajaliŋ amac lau 12 sa me masi. Mago amacnêm ŋac teŋ kêtu Sadaŋnê
ŋac.” 71 Eŋ kêsôm biŋ tonaŋ kêpi Simon Isariot latu Juda, taŋ gebe eoc eŋ lasê
naŋ. Êsêac lau 12 nêŋ ŋac teŋ eŋ.

7

Jesu to lasii

1 Biŋ tônê su ma Jesu kêsêlêŋ gêmoa Galilalageŋ. Eŋ gebe êsêlêŋ êmoa Judaia
atom, gebe Juda dêdib sebe sênac eŋ êndu. 2 Judanêŋ omsêga Lômbec kêdabiŋ.
3 Tec Ênê lasii sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndi aŋga tonec ma ôna Judaia gebe nêm
ŋacseŋomi sêlic kôm, taŋ aôm ôŋgômŋa naŋ sêwiŋ. 4 Ŋac teŋ embe taê ênam gebe
nê wae êtu tapa, naŋ êŋgôm nê gêŋ ênêc lêlômgeŋ atom. Embe ôŋgôm nêm kôm
teŋ, go ôtu awê êndêŋ lau samob sêlic.” 5 Lasii sêsôm biŋ tonaŋ gebe sêkêŋ
gêwiŋ eŋ atom amboac tonaŋ. 6 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc noc
kêdabiŋ atom tageŋ, êmacgeŋ nêm noc tec gêc ŋapaŋ. 7 Lau nomŋa têntac gedec
amac atom, têntac gedec aêgeŋ, gebe gawa êsêac sa gebe nêŋ kôm keso. 8 Taôm
api ana alic om. Aê tec oc japi jawac êndêŋ om tonec atom tageŋ, gebe aêŋoc
noc kêdabiŋ atom.” 9 Biŋ tonaŋ kêsôm gêdêŋ êsêac su ma gêmoa Galilaia.

Jesu gêlic om Lômbecŋa

10 Lasii sêpi sêja su sebe sêlic om, go eŋ kêpi gêja amboac tonaŋ, mago gêmoa
awê atom, kêsiŋ taugeŋ. 11 Gêdêŋ om tau Juda sesom eŋ ma sêsôm gebe “Ŋac
tau gêmoa ondoc.” 12 Lau taêsam sêli aweŋ sa kêtu eŋŋa. Ŋagêdô sêsôm gebe
“Eŋ ŋac ŋajam”, ma ŋagêdô sêsôm gebe “Masi, eŋ kêsau lau.” 13 Biŋ tonaŋ kêpi
eŋ, tec êsêacnêŋ teŋ kêsôm kêtu awê atom, gebe samob têtêc Juda.
14 Sêlic om e sêkô luŋgeŋ, go Jesu kêpi lôm dabuŋ jakêdôŋ mêtê gêdêŋ êsêac.
15 Tec Juda sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tônê kêjala mêtê amboac ondoc,
têdôŋ eŋ atom nec.” 16 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Aêŋoc mêtê kêtu tauc
êôc gêŋ atom, ŋac taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ, nê gêŋ. 17 Teŋ embe taê ênam
gebe êŋgôm Anôtônê biŋ êtu tôŋ, oc êjala ŋoc mêtê ŋam gebe aŋga Anôtônê me
aê kasôm tauc ŋoc biŋ. 18 Ŋac taŋ kêsôm tau nê biŋ naŋ, gebe êŋgôm tau nê
wae êsa. Ma ŋac taŋ gebe êŋgôm ŋac-kêsakiŋeŋwaga nê wae êsa naŋ, eŋ ŋac
biŋŋanôŋa ma keso teŋ gêc eŋŋa atom. 19 Mose kêkêŋ biŋsu gêdêŋ amac atom
me. Mago amacnêm teŋ kêmasaŋ kêtu tôŋ atom. Ma amac adib aê abe anac
aê êndu êtu asageŋŋa.” 20 Lau tau sêjô eŋ awa gebe “Ŋalau sec gêgôm aôm. Asa

gebe ênac aôm êndu.” 21 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Aê gajam koleŋ tageŋ
ma amac samob êŋac lemem. 22 Mose kêsakiŋ amac gebe asa ŋapalê, (lêŋ tau
kê a aŋga Mosenê atom, gelom aŋga abeminêŋ,) tec amac êsa lau gêdêŋ sabat
amboac tonaŋ. 23 Embe sêsa ŋac teŋ êndêŋ sabat gebe senseŋ Mosenê biŋsu
su atom, ma amboac ondoc tec têmtac ŋandaŋ gêdêŋ aê gebe gagôm ŋac teŋ ôli
samucgeŋ ŋajam kêsa gêdêŋ sabat. 24 Amêtôc biŋ êtôm alic geŋ gêc dêmôêŋa
atom. Amêtôc akip ŋam ŋa êndêŋgeŋ êtôm mêtôc gêdêŋ.”

Jesu eŋ Mesia me masi

25 Ma lau Jerusalemŋa ŋagêdô sêsôm gebe “Ŋac tau, taŋ dêdib sebe sênac eŋ
êndu naŋ tônê me. 26 Alic acgom, eŋ kêsôm biŋ gêmoa awêgeŋ, mago sêsôm eŋ
awa auc atom. Moae kasêga sêjala eŋ gebe eŋ Kilisi tau me. 27 Ŋac tônê aêac
tajala ênê ŋamgac. Mago Kilisi tau embe êmêŋ, naŋ ŋac teŋ êjala ênê ŋam atom.”
28 Jesu kêdôŋ mêtê gêmoa lôm dabuŋ, tec kêsôm biŋ kêkac awa sageŋ gebe
“Amac tec ajala aê to ajala ŋoc ŋam me masi. Tauc ŋoc ŋalêlôm kêkac aê tec
gamêŋ nec atom. Eŋ taŋ kêsakiŋ aê naŋ, ŋac biŋŋanoŋa tau, naŋ amac ajam
kauc eŋ. 29 Aê tec kajala engac, gebe aê aŋga ênê, ma eŋ kêsakiŋ aê tec gamêŋ.”
30 Êsêac dêdib eŋ gebe sêkôc eŋ tôŋ, mago ŋac teŋ lêma kêsac eŋ atom, gebe nê
noc kêdabiŋ atom tageŋ. 31 Lau taêsam sêkêŋ gêwiŋ eŋ ma sêsôm gebe “Kilisi
tau embe êmêŋ, oc êŋgôm gêŋtalô wakuc ondoc êlêlêc ŋac tonec su.”

Juda sêsakiŋ siŋwaga gebe sêkôc Jesu tôŋ

32 Parisai sêŋô gebe lau sêli aweŋ sa amboac tonaŋ, tec lau dabuŋsêga to
Parisai sêsakiŋ sakiŋwaga sêja sebe sêkôc eŋ tôŋ. 33 Ma Jesu kêsôm gebe “Aê
jamoa sauŋgeŋ jawiŋ amac acgom, go jandêŋ ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ
jana. 34 Amac oc ansom aê e atap aê sa atom, ma gamêŋ, taŋ aê jaŋgôŋ naŋ,
amac oc atôm gebe naasa atom.” 35 Tec Juda sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Ŋac tônê
gebe êna ondoc, tec kêsôm gebe aêac tatap eŋ sa atom nê. Eŋ gebe êndêŋ lau
Helen me. 36 Biŋ tec eŋ kêsôm gebe ‘Oc ansom aê e atap aê sa atom,’ ma
‘Gamêŋ taŋ aê jaŋgôŋ naŋ, amac atôm gebe naasa atom,’ nec ŋam amboac
ondoc.”

Biŋ kêpi bu mata jali

37 Gêdêŋ omsêga ŋabêc kapôêŋ ŋamuŋa naŋ, Jesu gêdi ŋa ma kêsôm kêkac awa
sageŋ gebe “Ŋac teŋ embe bu êjô eŋ, go mêŋênôm aŋga aêŋoc. 38 Ŋac taŋ kêkêŋ
gêwiŋ aê kêtôm biŋ, taŋ teto gêc naŋ, gebe ‘Bu mata jaliŋa êc ŋasamac kapôêŋ
êsa aŋga ênê ŋalêlôm êna.’ ” 39 Biŋ tonaŋ eŋ kêsôm kêpi Ŋalau. taŋ eŋ gebe lau-
sêkêŋ-gêwiŋwaga êkêc aŋga ênê. Jesunê ŋawasi kêsa atomgeŋ, tec Ŋalau gêmêŋ
atom tageŋ.

Lau sêwa tauŋ kêkôc

40 Lau taŋ sêŋô biŋ tonaŋ nêŋ ŋagêdô sêsom gebe “Ŋac tonê eŋ propete tau,
biŋŋanô.” 41 Ma ŋagêdô sêsôm gebe “Ŋac tônê eŋ Kilisi tau.” Mago ŋagêdô
sêsôm gebe “Kilisi êsa aŋga Galilaia me. 42 Biŋ taŋ teto gêc naŋ, amboac tonec
gebe Kilisi êsa aŋga Dawidnê ŋawê ma êsa aŋga malac Betlehem, taŋ Dawid
gêŋgôŋ naŋ êmêŋ.” 43 Amboac tonaŋ lau sêwa tauŋ kêkôc kêtu Jesuŋa 44 e lau
ŋagêdô sebe sêkôc eŋ tôŋ, mago ŋac teŋ lêma kêsac eŋ atom.

Judanêŋ laumata sekeŋ gêwiŋ atom

45 Sakiŋwaga dêdêŋ lau dabuŋsêga to Parisai sêmu sêja ma nêŋ ŋataui sêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Amboac ondoc, tec akôc eŋ atom nec.” 46 Ma sakiŋwaga
sêjô êsêac aweŋ gebe “Ŋamalac teŋ kêsôm biŋ amboac ŋac tônê kêsôm nec
atomanô.” 47 Tec Parisai sêjô êsêac aweŋ gebe “Eŋ gêwa amac ôkwi amboac

tonaŋgeŋ me. 48 Amac alic kasêga to Parisai teŋ kêkêŋ gêwiŋ eŋ su me. 49 Mago
lau tônê sêjam kauc Mosenê biŋsu naŋ, acmêŋ sêbacgac."
50 Go êsêacnêŋ ŋac teŋ, Nikodeme, taŋ gêmuŋgeŋ gêdêŋ Jesu gêja naŋ, kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe 51 "Aêac embe taŋô ŋac teŋ nê biŋ to tajala gêŋ, taŋ eŋ gêgôm
naŋ atom, biŋsu êmêtôc eŋ me masi. Oc masi." 52 Tec êsêac sêjô eŋ awa gebe
"Aôm aŋga Galilaia amboac tonaŋ me. Ôsala ôlic acgom, propete teŋ gêdi sa
aŋga Galilaia atom."
53 Êsêac sêc gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêja nêŋ andu.

8

Jesu taê walô mockaiŋo

1 [Jesu kêpi Lôckatakwi gêja 2 e bêbêcgeŋ, go gemu gêja lôm dabuŋ ma lau
samob dêdêŋ eŋ sêja, tec gêŋgôŋ sic ma kêdôŋ mêtê gêdêŋ êsêac. 3 Ma biŋsutau
to Parisai sêwê awê teŋ, taŋ têtap eŋ sa gêjac sêmôcwalô gêŋgic naŋ, jatetoc eŋ
kêkô êsêac ŋaluŋ. 4 Ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Mêtêmôkê, awê tonec lau têtap
êsêagêc nê mockaiŋ sa. 5 Mose kêjatu gêc biŋsu gebe têtuc lau amboac tonaŋ
ŋa poc êndu. Ma aôm oc ôsôm amboac ondoc." 6 Êsêac sebe sêŋgôliŋ biŋ êpi
eŋ, tec sêsau sêôc eŋ ŋa biŋ tonaŋ. Jesu gewec ma lêmalatu keto gêŋ gêc nom.
7 Ma êsêac têtu kênac eŋ sêôc aucgeŋ sêmoa, tec eŋ kêsa sa ma kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe "Amacnêm ŋac, taŋ nê sec masi naŋ, êtuc poc êpi awê tonec êtu
ŋamata." 8 Kêsôm su ma gewec jaketo nê gêŋ kêtiam. 9 Êsêac sêŋô biŋ tonaŋ ma
têtaiŋ tauŋ tageŋ-tageŋ. Lau ŋanô sêc sêmuŋ e sedec Jesu taugeŋ kêkô gêwiŋ
awê, taŋ kêkô ŋaluŋ naŋ. 10 Go Jesu kêsa sa ma kêsôm gêdêŋ awê gebe "Awê
tau, ma lau tau. Nêŋ teŋ kêtiŋ aôm me masi." 11 Ma awê tau kêsôm gebe
"Apômtau, masianô." Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ma aê latiŋ aôm atom
amboac tonaŋgeŋ. Ôna ma ôŋgôm sec teŋ êtiam atom."]

Jesu kêtu ŋawê nomŋa

12 Go Jesu kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac kêtiam gebe "Nom ŋaja aê. Ŋac taŋ êndaŋguc
aê naŋ, êsêlêŋ tokesec atom, mata jali ŋaja êpô eŋgeŋ." 13 Ma Parisai sêsôm
gêdŋ eŋ gebe "Taôm gôwa taôm nêm biŋ sa, tec nêm biŋ tonaŋ biŋŋanô atom."
14 Go Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe "Aê tauc embe jawa tauc ŋoc biŋ sa, go ŋoc biŋ
tonaŋ biŋŋanô gebe ŋoc ŋam, taŋ kasa gamêŋ to ŋoc lêŋtêpôê, taŋ jana naŋ
kajalagac, mago amac ajam kauc ŋam, taŋ kasa gamêŋ to ŋoc lêŋtêpôê, taŋ
jana naŋ. 15 Amac amêtôc kôtôm ŋamalacnêŋ kauc. Aê kêmêtôc ŋac teŋ atom.
16 Aê embe jamêtôc biŋ, go ŋoc mêtôc tau biŋŋanô, gebe aê taucgeŋ gamoa
atom, ŋac taŋ kêsakiŋ aê naŋ, gêwiŋ aê. 17 Teto gêc amac taôm nêm biŋsu gebe
'Biŋ taŋ ŋamalac luagêc sêwa sa kêpi tageŋ naŋ biŋŋanô.' 18 Aê tec gawa tauc
ŋam sa gamoa, mago Tamoc, taŋ kêsakiŋ aê naŋ, gêwa aê sa gêwiŋ." 19 Tec êsêac
sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Tamam gêmoa ondoc." Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe
"Amac ajala aê atom, tec ajala Tamoc atom. Embe ajala aê, oc ajala Tamoc
êwiŋ."
20 Biŋ tonaŋ Jesu kêsôm gêmoa lôm dabuŋ ma kêdôŋ lau gêmoa balêm, taŋ
kanom kêkô naŋ. Mago lau sêkam eŋ tôŋ atom gebe ênê noc mêŋkêsa atom
tageŋ.

Gamêŋ taŋ aê gabe lêna naŋ, amac atôm gebe naasa atom

21 Go kêsôm gêdêŋ êsêac kêtiam gebe "Aê jana ma amac oc ansom aê e amac
êndu tonêm secgeŋ. Gamêŋ taŋ aê jana naŋ, amac atôm gebe naasa atom."
22 Tec Juda sêsôm gebe "Moae gebe êjaiŋ tau, tec kêsôm gebe 'Gamêŋ taŋ aê
jana naŋ, amac atôm gebe naasa atom' nec me." 23 Go eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac

gebe “Amac aŋga eloŋ, mago aê aŋga lôlôc. Amac aŋga nom tonec, mago aê aŋga nom tonec atom. 24 Tec kasôm gêdêŋ amac gebe Amac êndu tonêm secgeŋ. Ma embe akêŋ êwiŋ gebe aê ŋac tau tonec atom, oc amac êndu tonêm secgeŋ.” 25 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ma aôm asa.” Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Êtu asageŋŋa aê jasôm biŋ êndêŋ amac ŋapaŋ. 26 Aêŋoc biŋ jasôm êndêŋ amac to jamêtôc amacŋa taêsam tec gêc. Ŋac taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ, eŋ ŋac biŋŋanôŋa, ma biŋ taŋ gaŋô aŋga ênê naŋ, kasôm lasê gêdêŋ ŋamalac samob.”
27 Eŋ kêsôm biŋ kêpi Tama gêdêŋ êsêac, mago nêŋ kauc kêsa atom. 28 Go Jesu kêsôm gebe “Êndêŋ taŋ anac Ŋamalacnê Latu sa naŋ, ajala gebe aê tau tonec. Aê gagôm tauc ŋoc gêŋ atom, gêŋ taŋ Tamoc kêdôŋ gêêdêŋ aê naŋ, tec kasôm. 29 Ma ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ, tec gêwiŋ aê. Eŋ gedec aê taucgêŋ gamoa atom, gebe aê gagôm gêŋ, taŋ eŋ gêlic ŋajam naŋ, ŋapaŋ tec gamoa.” 30 Eŋ kêsôm biŋ tonaŋ ma lau gwalêkiŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ.

Biŋŋanô oc êŋgamboac amac su

31-32 Go Jesu kêsôm gêdêŋ Juda, taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ gebe “Amac embe amoa ŋoc biŋ ŋalêlôm, oc atu aêŋoc ŋacseŋomi ŋanô “ma ajala biŋŋanô e biŋŋano tau eŋgamboac amac su.” 33 Tec êsêac sêjo eŋ awa gebe “Abrahamnê ŋawê aêac ma aêac atu lau teŋ nêŋ sakiŋwaga atomanô, ma amboac ondoc tec kôsôm gebe ôŋgamboac aêac su.” 34 Go Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Ŋamalac samob, taŋ sêgôm sec naŋ, têtu sec ŋasakiŋwaga. 35 Saklŋwaga oc êŋgôŋ andu endeŋ tôŋgeŋ atom, latu tec êŋgôŋ endeŋ tôŋgeŋ. 36 Latu embe eŋgamboac amac su, ôc tec amoa nêm lêtêgeŋ. 37 Aê kajalagac gebe Abrahamnê wakuc amac, mago amac adib abe anac aê andu ŋam gebe aêŋoc biŋ wackêsêp amacnêm ŋalêlôm atom. 38 Gêŋ taŋ aê galic aŋga Tamocnê naŋ, tec kasôm. Ma biŋ, taŋ amac aŋô aŋga tameminê naŋ, tec agôm amboac tonaŋgeŋ.”
39 Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe “Tamemai Abraham.” Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Embe Abrahamnê ŋapalê amac, naŋ aŋgôm gêŋ atôm Abraham acgom, 40 ma galoc amac adib abe anac aê êndu. Aê kasôm biŋŋanô, taŋ gaŋô aŋga Anôtônê naŋ, gêdêŋ amac, tec abe anac aê. Abraham gêgôm gêŋ amboac tonaŋ atom. 41 Amac agôm tameminê geŋ.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mockaiŋ teŋ kêka aêac lasê atom, aêac tamemai tageŋ tec gêmoa, eŋ Anôtô.” 42 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Anôtô embe amac tamemi, oc têmtac êwiŋ aê, gebe aê kasa aŋga Anôtônê, ma aŋga ênê tec gamêŋ. Tauc kakac tauc tec gamêŋ nec atom. Ŋac tau tônê kêsakiŋ aê gamêŋ. 43 Ambôac ondoc tec nêm kauc kêsa kêpi aêŋoc biŋ atom. Ŋam gebe amac akêŋ taŋem aêŋoc biŋ akêtôm atom. 44 Amac tamemi Sadaŋ tau, ma sec, taŋ kêkac tameminê ŋalêlôm naŋ, abe aŋgôm ŋanô êsa. Ŋac tau tonaŋ tôc andaŋgeŋ kêtu gêjac-ŋamalac-ênduwaga ma eŋ gêmoa biŋŋanô ŋalêlôm atom, gebe biŋŋanô gêc eŋŋa atom. Embe êsôm biŋdansaŋ, oc êsôm tau nê geŋ, gebe dansaŋtênato dansaŋmôkê eŋ. 45 Mago aê kasôm biŋŋanô, tec akêŋ gêwiŋ aê atom. 46 Amacnêm asa oc eoc aêŋoc geo teŋ lasê. Aê embe jasôm blgŋanô, ma amboac ondoc tec akêŋ êwiŋ aê atom. 47 Ŋac taŋ aŋga Anôtônê naŋ, gêŋô Anôtônê biŋ. Amac aŋga Anôtônê atom, tec aŋô ênê biŋ atom.”

Jesu agêc Abraham

48 Juda sêjô eŋ awa gebe “Aêac asôm gebe aôm ŋac Samariaŋa teŋ, tec ŋalau sec teŋ gêôc aôm nec. Aêac asôm jagêdêŋ me masi.” 49 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Ŋalau sec teŋ gêôc aê atom. Aê katoc Tamoc sa, mago amac agôm aê êndu-êndugeŋ. 50 Tauc gasom waec atom. Ŋac taŋ gesom ŋoc waec ma

kêmêtôc biŋ naŋ, tec gêmoa. 51 Biŋŋanô, aê jasom tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac
gebe Ŋac teŋ embe êmansaŋ aêŋoc biŋ êtu tôŋ, oc êlic gêmacanô atom endeŋ
tôŋgeŋ." 52 Ma Juda sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Galoc aêac ajala ŋanôgeŋ gebe
ŋalau sec teŋ gêôc aôm. Abraham to propete sêmac êndu, mago aôm kôsôm
gebe 'Ŋac teŋ embe êmansaŋ aêŋoc biŋ êtu tôŋ, oc ênsaê gêmacanô atom endeŋ
tôŋgeŋ.' 53 Aôm kôlêlêc tamemai Abraham, taŋ gêmac êndu naŋ su me. Ma
propete sêmac êndu. Aôm gobe ôŋgôm taôm amboac asa." 54 Tec Jesu gêjô êsêac
aweŋ gebe "Embe jaŋgôm tauc waec êsa, oc ŋoc waec ŋanô masi. Tamoc taŋ
amac asôm gebe nêm Anôtô eŋ naŋ, tec gêgôm aê waec kêsa. 55 Amac ajala eŋ
atom, mago aê tec kajala eŋgac. Aê embe jasôm gebe Kajala eŋ atom, oc jatu
dansaŋtêna teŋ jatôm amac. Mago aê kajala eŋ tec kamasaŋ ênê biŋ gamoa.
56 Tamemi Abraham têtac ŋajam gebe êlic aêŋoc bêc e gêlic ma kêtu samuc."
57 Ma Juda sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aômnêm jala kêtôm 50 su atom, ma gôlic
Abraham amboac ondoc." 58 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Biŋŋanô, aê
jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Abraham têna kêkôc eŋ atomgeŋ, ma
aê gamoa." 59 Ma êsêac sejoŋ poc sa sebe têtuc eŋ. Tec Jesu kêtaiŋ tau su aŋga
lôm dabuŋ kêsa awê gêja.

9

Ŋac têna kêkôk eŋ tomatapecgeŋ mataano ŋajam kêsa

1 Jesu kêsêlêŋ gêmoa e gêlic ŋac teŋ têna kêkôc eŋ tomatapecgeŋ. 2 Ma nê
ŋacseŋomi têtu kênac eŋ gebe "Mêtêmôkê, asa gêgôm sec, ŋac tau me têna agêc
tama, tec têna kêkôc eŋ tomatapecgeŋ." 3 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe
"Ŋac tau gêgôm sec atom. Têna agêc tama sêgôm sec atom. Eŋ matapec gebe
Anôtônê kôm teŋ êtu awê êpi eŋ. 4 Aêac tanam ŋac, taŋ kêsakiŋ aê naŋ, nê
kôm êndêŋ eleŋŋageŋ. Ŋakesec êsa naŋ lau teŋ oc sênam kôm teŋ atom. 5 Aê
gamoa nom, tec katu nom tau ŋaja." 6 Kêsôm biŋ tonaŋ ma kêkasôp kêsêp nom,
go kêjaliŋ e ŋalemoŋoma jakêkêŋ kêpi ŋac tau mataanô, 7 go kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe "Ôna ma ônsaŋgu taôm aŋga bugêjactoŋ Siloam" (tanam ôkwi gebe "Ŋac
taŋ sêsakiŋ eŋ naŋ.") Amboac tonaŋ tec eŋ gêja kêsagu tau su ma gêmu gêja
tomataanô gêlic gamêŋgeŋ. 8 Ênê lau sackapoagêdô gêdêŋ tauŋa to êsêac, taŋ
gêmuŋgeŋ sêlic eŋ keteŋ-keteŋ gêŋ naŋ, sêsôm gebe "Ŋac taŋ gêŋ gôŋ keteŋ-
keteŋ gêŋ naŋ, ŋac tau tonec me masi." 9 Tec ŋagêdô sêsôm gebe "Aec, ŋac
tau tonec." Ma ŋagêdô sêsôm gebe "Masi, ŋac teŋ, taŋ laŋôŋanô kêtôm tau
naŋ." Ma ŋac tau kêsôm gebe "Aê tau tonec." 10 Go êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ
gebe "Asageŋ gêgôm matamanô kêpoa lasê." 11 Ma eŋ gêjô Êsêac aweŋ gebe
"Ŋamalac taŋ sêsam eŋ gebe Jesu naŋ, kêlaliŋ lemoŋ mêŋkêkêŋ kêpi matocanô.
Go kêsôm gêdêŋ aê gebe 'Ôna Siloam ma ônsaŋgu taôm.' Tec aê gaja kasagu
tauc e matocanô kêpoa lasê." 12 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Ma ŋac tau
gêmoa ondoc." Eŋ kêsôm gebe "Aê gajam kauc."

Parisai sêkip eŋ mataanô ŋajam kêsa ŋalêŋ sa

13 Ma êsêac sêwê ŋac, taŋ gêmuŋgeŋ matapec naŋ, dêdêŋ Parisai sêja, 14 gebe
Jesu kêjaliŋ lemoŋ ma gêgôm eŋ mataanô kêpoa lasê tonaŋ gêdêŋ sabat teŋ.
15 Go Parisai têtu kênac eŋ kêtiam kêtu mataanô kêpoa lasêŋa. Ma eŋ kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe "Ŋac tau kêkêŋ nom ŋalemoŋ kêpi matocanô ma kasagu tauc,
tec matocanô galic gamêŋ." 16 Tec Parisai ŋagêdô sêsôm gebe "Ŋac tonaŋ aŋga
Anôtônê atom, gebe gêjam dabuŋ sabat atom." Ma ŋagêdô sêsôm gebe "ŋac sec
teŋ oc êŋgôm gêŋtalô kapôêŋ tônê ŋai amboac ondocgeŋ." Ma sêwa tauŋ kêkôc.
17 Ma sêsôm gêdêŋ matapec kêtiam gebe "Ma aôm taôm oc ôsôm biŋ amboac

ondoc êpi ŋac, taŋ gêgôm matamanô kêpoa lasê naŋ." Tec eŋ kêsôm gebe "Eŋ propete teŋ."
18 Juda sêkêŋ gêwiŋ gebe eŋ gêmuŋgeŋ matapec ma galoc mataanô kêpoa lasê naŋ atom e sêmôêc ŋac, taŋ mataanô kêpoa lasê naŋ, têna agêc tama. 19 Ma têtu kênac êsêagêc gebe "Amagêc latômi, taŋ asôm gebe têna kêkôc eŋ tomatapecgeŋ naŋ, ŋac tau tonec me. Ma amboac ondoc tec galoc mataanô gêlic gamêŋ." 20 Ma têna agêc tama sêjô êsêac aweŋ gebe "Aêagêc ajala gebe latuŋi eŋ, taŋ têna kêkôc eŋ tomatapecgeŋ. 21 Mago mataanô gêlic gamêŋ ŋalêŋ tec aêagêc ajam kauc. Ma ŋac taŋ gêgôm eŋ mataanô kêpoa lasê naŋ, aêagêc ajam kauc eŋ amboac tonaŋ. Atu kênac eŋ. Eŋ kêtu kapôêŋ sugac, tau êsôm nê biŋ." 22 Têna agêc tama sêsôm amboac tonaŋ kêtu têtêc Judaŋa, gebe Juda sêsôm biŋ kêpi tageŋ gebe "Ŋac teŋ embe êsam Jesu gebe Kilisi," naŋ têtiŋ eŋ su aŋga gôlôacnêŋ. 23 Têna agêc tama têtêc tonaŋ, tec sêsôm gebe "Eŋ tau kêtu kapôêŋ sugac, atu kênac eŋ tau."
24 Amboac tonaŋ sêmôêc ŋac, taŋ gêmuŋgeŋ matapec naŋ, kêtu luagêcŋa ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Otoc Anôtô sa. Aêac ajala gebe ŋac tônê eŋ ŋac sec." 25 Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Eŋ embe ŋac sec, oc janam kauc. Tageŋ tonec tec kajala gebe gêmuŋgeŋ matocpec, mago galoc galic gamêŋ." 26 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Eŋ gêgôm asageŋ gêdêŋ aôm. Eŋ gêgôm matamanô kêpoa lasê ŋalêŋ amboac ondoc." 27 Eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe "Kasôm gêdêŋ amacgac mago akêŋ taŋem atom. Abe aŋô asageŋ êtiam. Amac abe atu ênê ŋacseŋomi awiŋ me." 28 Ma êsêac sêbu eŋ ma sêsôm gebe "Aôm tec kôtu ênê ŋacseŋom, ma aêac tec atu Mosenê ŋacseŋomi. 29 Aêac ajalagac gebe Anôtô kêsôm biŋ gêdêŋ Mose. Mago ŋac tônê tec ajam kauc ênê ŋam." 30 Tec ŋac tau gêjô êsêac aweŋ gebe "Tonaŋ gêŋ kaiŋ teŋ gebe amac ajam kauc ênê ŋam, mago gêgôm matocanô kêpoa lasêgoc. 31 Aêac tajala gebe Anôtô kêkêŋ taŋa gêdêŋ lau sec atom. Mago ŋac teŋ embe êsap Anôtô tôŋ ma êŋgôm ênê biŋ ŋanô êsa, naŋ Anôtô oc êkêŋ taŋa eŋ. 32 Gêdêŋ andaŋgeŋ e mêŋgêdêŋ galoc aêac taŋô ŋac teŋ gêgôm ŋac, taŋ têna kêkôc eŋ tomatapecgeŋ naŋ, mataanô kêpoa lasê ŋawae teŋ atomanô. 33 Embe ŋac tônê aŋga Anôtônê atom, oc êtôm gebe êŋgôm gêŋ teŋ atom." 34 Tec êsêac sêjô eŋ awa gebe "Têŋam kêkôc aôm tosec samucgeŋ ma gobe ôndôŋ aêac me." Ma têtiŋ eŋ kêsa gêja.
35 Jesu gêŋô têtiŋ eŋ kêsa ŋawae, go gêdêŋ taŋ kêtap ŋac lau sa naŋ, kêsôm gebe "Aôm kôkêŋ gêwiŋ Ŋamalacnê Latu me masi." 36 Ma ŋac tau gêjô eŋ awa gebe "Apômtau, eŋ asa gebe jakêŋ êwiŋ eŋ." 37 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm gôlic eŋgac. Eŋ ŋac tau, taŋ gêjam biŋgaŋm gêdêŋ aôm gêmoa." 38 Ma ŋac tau kêsôm gebe "Apômtau, aê kakêŋ gêwiŋ." Ma kêpôŋ aduc gêdêŋ eŋ. 39 Go Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aê gamêŋ nom tonec gebe jamêtôc ŋamalac, gebe êsêac, taŋ sêlic gamêŋ atom naŋ, sêlic gamêŋ, ma êsêac, taŋ sêlic gamêŋ sêmoa naŋ, mateŋpec êsa." 40 Parisai taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, ŋagêdô sêŋô biŋ tonaŋ ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aêac mateŋpec amboac tonaŋ me." 41 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Amac embe matempec, go sec ênêc amacŋa atom. Mago galoc asôm gebe 'Aêac alic gamêŋ,' tec nêm sec kêsap amac tôŋ."

10

Jesu kêtu ŋacgejob ŋajam

1 "Biŋŋanô, aê Jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Ŋac taŋ kêsô dombanêŋ sapa gêja, mago kêsô sacgêdôŋa atom, kêgêli paliŋ-paliŋgeŋ naŋ, kêtu ŋacgeŋgeŋ to kêjaŋgowaga teŋ. 2 Ma ŋac taŋ kêsô sacgêdôŋa naŋ, tec dombanêŋ ŋacgejob eŋ. 3 Ŋacgejobsacgêdôwaga gêlêc katam su gêdêŋ eŋ, ma domba sêŋô eŋ awa ma eŋ gêmôêc nê domba kêsam êsêacnêŋ ŋaêgeŋ, ma gêwê êsêac ŋa sêja.

4 Kêkêŋ nê domba sêsa awê su, go tau kêsêlêŋ gêmuŋ ma domba têdaguc eŋ,
gebe sêjala ênê awagac. 5 Ŋac jaba teŋ oc têndaguc eŋ atom, oc sêc eŋ, gebe
sêjala lau jaba aweŋ atom." 6 Biŋgôliŋ tonaŋ Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac, ma biŋ
tau, taŋ kêsôm gêdêŋ êsêac naŋ, sêlala ŋam atom.
7 Go Jesu kêsôm biŋ kêtiam gebe "Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ
amac gebe Aê katu domba ŋasacgêdô. 8 Lau samob, taŋ sêmuŋ aê sêmêŋ naŋ,
geŋgeŋtêna to kêjaŋgowaga. Tageŋ domba sêkêŋ taŋeŋ êsêac atom. 9 Aê katu
ŋasacgêdô. Teŋ embe êsô aêŋageŋ êna, oc ênam eŋ kêsi. Eŋ êsô êsa ma êtap nê gêŋ
êlôm tauŋa sa. 10 Geŋgeŋtêna gêmêŋ kêtu gêŋ tageŋ tonecŋa gebe ênam geŋgeŋ
to êmbuc ma enseŋŋageŋ. Aê gamêŋ gabe êsêac sêmoa mateŋ jali ma nêŋ gêŋ
êlêsuc êsêacgeŋ.
11 "Ŋacgejob ŋajam tau aê. Ŋacgejob ŋajam tau êmac êndu êjô domba su. 12 Ŋac
taŋ gêjôb kêtu awaŋa naŋ, eŋ ŋacgejob ŋanô atom, ma domba têtu ênê gêŋ atom.
Eŋ êlic kêam sec êmêŋ, oc êwi domba siŋ ma êc êna, ma kêam sec mêŋêŋac to
ênam domba tau saliŋ-saliŋ. 13 Eŋ gejob kêtu awaŋa, tec gê go domba tau atom.
14 Ŋacgejob ŋajam aê, tec kajala ŋoc gêŋ ma ŋoc gêŋ sêjala aê, 15 kêtôm Tamoc
kêjala aê ma aê kajala Tamoc. Ma aê jamac êndu jajô domba su. 16 Aêŋoc
domba ŋagêdô sêmoa. Êsêac aŋga toŋ sapa tonecŋa atom. Amboac tonaŋ
kôm tonec gêjac aê ŋawae gebe jawê êsêac sêmêŋ e sêŋô aê aoc têtu toŋ tageŋ
ma ŋacgejob tageŋ. 17 Aê jamac êndu gebe jaŋgôŋ matoc jali êtiam. Kêtu biŋ
tonaŋŋa Tamoc têtac gêwiŋ aê. 18 Ŋac teŋ êkôc matoc jali su aŋga aêŋoc atom,
tauc jakêŋ êna. Ŋatau aê tec jakêŋ êna, ma ŋatau aê tec jakôc su êtiam. Tamoc
kêjatu aê gebe amboac tonaŋ."
19 Ma Juda sêwa tauŋ kêkôc kêtiam kêtu biŋ tonaŋŋa. 20 Êsêacnêŋ gwalêkiŋ
sêsôm gebe "Ŋalau sec teŋ gêgôm eŋ, tec kêtu meloc. Amac akêŋ taŋem eŋ êtu
asageŋŋa." 21 Ma ŋagêdô sêsôm gebe "Ŋac toŋalau sec teŋ oc êsôm biŋ amboac
tonaŋ atom. Ŋalau sec teŋ kêtôm gebe êŋgôm mateŋpec mateŋ êlêc me."

Juda têtiŋ Jesu su

22 Kêdabiŋ om-sêjac-kawi-lôm-dabuŋŋa aŋga Jerusalem ma komô. 23 Ma Jesu
kêsêlêŋ gêmoa lôm dabuŋ gêmoa Salomonê lôm sêlêb. 24 Tec Juda sêgi eŋ
auc ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aô, aôm gobe aêac amoa totêntac lulu e êndêŋ
ondocgeŋ. Aôm embe Kilisi tau, naŋ ôsôm lasê êndêŋ aêac." 25 Ma Jesu gêjô
êsêac aweŋ gebe "Aê kasôm gêdêŋ amacgac, mago amac akêŋ gêwiŋ atom.
Kôm taŋ gagôm gajam Tamoc laŋô naŋ, gêwa aê sa su. 26 Ma amac akêŋ gêwiŋ
atom, gebe amac aŋga aêŋoc dombanêŋ atom. 27 Aêŋoc domba sêŋô aê aoc ma
aê kajala êsêac ma têdaguc aê. 28 Aê oc jakêŋ êsêac sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ.
Êtôm têm samob oc sênaŋa atomanô ma teŋ oc êjaŋgo êsêac su aŋga aê lemoc
atom. 29 Tamoc taŋ kêkêŋ êsêac gêdêŋ aê naŋ, kêlêlêc samob su, ma ŋac teŋ
kêtôm gebe êjaŋgo êsêac su aŋga Tamoc lêma atom. 30 Aêagêc Tamoc atu ŋanô
tageŋ."
31 Tec Juda sejoŋ poc sa kêtiam sebe têtuc eŋ êndu. 32 Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ
gebe "Aê katôc kôm ŋajam taêsam aŋga Tamocnê gêdêŋ amac alic, mago kêtu
kôm tonaŋ ŋai ŋaondocŋa tec abe atuc aê êndu." 33 Go Juda sêjô eŋ awa gebe
"Aêac abe atuc aôm êndu kêtu kôm ŋajam teŋŋa atom, kêtu biŋ alôb-alôbŋa to
kêtu aôm ŋamalac, mago gôboa taôm kôtu Anôtôŋa." 34 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ
gebe "Teto gêc amacnêm biŋsu gebe 'Aê kasôm gebe amac anôtôi.' Teto gêc
me masi. 35 Eŋ kêsam lau, taŋ Anôtônê biŋ gêdêŋ êsêac naŋ, gebe anôtôi. Biŋ
taŋ teto gêc naŋ, danseŋ su atom. 36 Aê kasam tauc gebe Anôtônê Latu aê. Ma
amboac ondoc amac asôm gêdêŋ aê, taŋ Tamoc gêjam dabuŋ aê e kêsakiŋ aê
kasêp nom gamêŋ naŋ, gebe Kôsôm biŋ alôb-alôb. 37 Embe janam Tamocnê

kôm atom, go akêŋ êwiŋ aê atom. 38 Mago embe janam kôm tau, ma amac
embe akêŋ êwiŋ aê atom, naŋ akêŋ êwiŋ kômgeŋ ma ajala to nêm kauc êsa gebe
Tamoc gêmoa aê ŋalêlôm ma aê gamoa Tamoc ŋalêlôm." 39 Tec êsêac sebe sêkam
eŋ tôŋ êtiam, mago eŋ gêwê êsêac lemeŋ sa.
40 Go gelom Jordan ŋamakeŋ ônêŋa kêtiam jagêmoa gamêŋ, taŋ gêmuŋgeŋ
Joaŋ kêsagu lau naŋ. 41 Ma lau taêsam dêdêŋ eŋ sêja ma sêsôm gebe "Joaŋ
gêgôm gêŋtalô teŋ atom, mago biŋ samob, taŋ Joaŋ kêsôm kêpi ŋac tonec naŋ
biŋŋanô." 42 Amboac tonaŋ lau taêsam sêkêŋ gêwiŋ eŋ aŋga tônê.

11

Lasara gêmac êndu

1 Ŋac teŋ, nê ŋaê Lasara, gêmac gêc Maria agêc têwao Marta nêŋ malac
Betania. 2 Maria naŋ geŋ oso Apômtau ŋa gêŋmalu ma gêbuŋ ênê akaiŋ ŋa
môkêlauŋ naŋ, lu ŋac Lasara êmac gêc. 3 Tec luoagêc sêsakiŋ biŋ gêdêŋ Jesu
gebe "Apômtau, ôlic acgom, ŋac taŋ têmtac gêwiŋ eŋ naŋ, tec gêmac gêc." 4 Jesu
gêŋô biŋ tonaŋ ma kêsôm gebe "Tonaŋ gêmac êmac êndu ŋa atom, êgôm eŋ gebe
Anôtônê wae êsa. Ma Anôtô êwaka Latunê wae sa êwiŋ."
5 Jesu têtac gêwiŋ Marta agêc lasio ma Lasara. 6 Eŋ gêŋô gêmac tonaŋ ŋawae
su, mago gêŋgôŋ gamêŋ, taŋ gêmoa naŋ, e bêc luagêc gêjaŋa acgom. 7 Go kêsôm
gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe "Aêac tamu tana Judaia êtiam." 8 Tec ŋacseŋomi sêsôm
gêdêŋ eŋ gebe "Mêtêmôkê, galocgeŋ Juda sebe têtuc aôm ŋa poc êndu, ma gobe
ômu ôna tônê êtiam me." 9 Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe "Bêc samuc teŋ kêtôm
ockatu ŋasawa 12. Ŋac teŋ embe êsêlêŋ êndêŋ ocgeŋ, oc êndiŋ akaiŋ êpi gêŋ
teŋ atom, gebe êllc ŋawê nom tonecŋa. 10 Ŋac teŋ embe êsêlêŋ êndêŋ êmbêc, oc
êndiŋ akaiŋ, gebe ŋawê gêc ênê ŋalêlôm atom." 11 Eŋ kêsôm tonaŋ su acgom,
go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe "Aêacnêŋ ŋac Lasara gêc bêc su, tec gabe najaŋu
eŋ." 12 Ma ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Apômtau, embe ênêc bêc, oc ênam
eŋ sa naŋ." 13 Biŋ tonaŋ Jesu kêsôm kêpi Lasara gêmac êndu, mago êsêac seboc
eŋ kêsôm kêpi tanêc bêc talêwaŋ tauŋŋa. 14 Tec Jesu kêsôm lasê gêdêŋ êsêac
gebe "Lasara gêmac êndu. 15 Aê têtac ŋajam gebe gamoa eŋ ŋagala atom kêtu
amacŋa, gebe akêŋ êwiŋ. Amboac tonaŋ dandêŋ eŋ tana." 16 Ma Tom, taŋ
sêsam eŋ gebe Ôliŋbôm naŋ, kêsôm gêdêŋ ênê ŋacseŋomi ŋagêdô gebe "Dawiŋ
eŋ tanamaŋ, gebe tamac êndu dawiŋ eŋ."

Jesu kêtu dandi sa to daŋgôŋ mateŋ jali ŋam

17 Jesu gêô lasê ma kêtap sa gebe Lasara gêc sêlêlôm bêc aclê su. 18 Betania
tonaŋ gêc Jerusalem ŋagala, intêna tau kêtôm ockatu ŋasawa tageŋ. 19 Tec Juda
gwalêkiŋ dêdêŋ Marta agêc Maria sêja-sebe sênac êsêac têntac tôŋ êtu luŋiŋa.
20 Marta gêŋô Jesu gêmêŋ ŋawae ma kêpuc eŋ tôŋtôŋ gêja, ma Maria gacgeŋ
gêŋgôŋ andu. 21 Marta kêsôm gêdêŋ Jesu gebe "Apômtau, aôm embe ômoa
tonec, luc oc êmac êndu atom. 22 Ma kajala gêwiŋ gebe Aôm embe oteŋ gêŋ
teŋ êndêŋ Anôtô, oc Anôtô êkêŋ êndêŋ aôm." 23 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
"Lômŋac oc êndi sa." 24 Marta kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aê kajalagac gebe êndêŋ
bêc ŋamu êndêŋ taŋ ŋacmatê sêndi sa naŋ, eŋ oc êndi sa êwiŋ." 25 Tec Jesu kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe "Sêndi sa to sêŋgôŋ mateŋ jali ŋam aê. Ŋac taŋ êkêŋ êwiŋ aê naŋ,
êmac êndumaŋ, tageŋ oc êŋgôŋ mata jali. 26 Lau samob, taŋ sêmoa mateŋ jali
ma sêkêŋ gêwiŋ aê naŋ, sêmac êndu atomanô, sêmoa teŋgeŋ. Kôkêŋ gêwiŋ biŋ
tonec me masi." 27 Ma awê tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aec, Apômtau, aê kakêŋ
gêwiŋ gebe Kilisi Anôtônê Latu, taŋ êmêŋ nom naŋ aôm."

Jesu kêtaŋ

28 Marta kêsôm biŋ tonaŋ su ma jagêmôêc lasio Maria mêŋkêsôm kelecgeŋ
gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê tec gêmoa ma gêmôêc aôm.” 29 Maria gêŋô e gêdi
sa ôb tageŋ gêdêŋ Jesu gêja. 30 Jesu gêô lasê malaclêlôm atom, gacgeŋ gêmoa
gamêŋ, taŋ Marta jagêdac eŋ naŋ. 31 Juda taŋ sêjac Maria têtac tôŋ sêŋgôŋ andu
sêwiŋ naŋ, sêlic eŋ gêdi sebeŋ kêsa gêja ma têdaguc eŋ, seboc eŋ êna sêô ma êtaŋ
aŋga tônê.
32 Maria gêja e gêô lasê gamêŋ, taŋ Jesu gêmoa naŋ, jagêlic eŋ ma gêu tau
jagêc eŋ akaiŋŋa, go kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec ma
luc oc êmac êndu atom.” 33 Jesu gêlic êsêac to Juda, taŋ sêwiŋ tauŋ sêmêŋ naŋ,
têtaŋ e atê gêmô eŋ ma kêlênim tau. 34 Go Jesu kêsôm gebe “Amac atoc ŋac tau
gêc ondoc.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, ômôêŋ, go ôlic.” 35 Jesu
matasulu kêsa 36 ma Juda sêsôm gebe “Alic acgom, têtac gêwiŋ eŋ ŋanôgoc.”
37 Ma êsêacnêŋ ŋagêdô sêsôm gebe “Ŋac tau, naŋ gêgôm matapec mata gêlac
naŋ, oc kêtôm gebe ênam Lasara sa e êmac êndu atom me masi.”

Jesu gêŋu Lasara mata jali kêsa kêtiam

38 Jesu atê gêmô eŋ kêtiam e gêô lasê sêô. Ma sêô tau naŋ pocgêsuŋ, tec sêkêŋ
poc tapa gêsaŋ auc. 39 Tec Jesu kêsôm gebe “Akac poc tapa su.” Ma ŋac gêmac
nê luo Marta kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, ŋasu kêsa gebe gêc bêc aclê su.”
40 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê kasôm gêdêŋ aôm, embe ôkêŋ êwiŋ, oc ôlic
Anôtônê ŋawasi. Kasôm me masi.” 41 Go sêkac poc su, ma Jesu mata gedec
ma kêsôm gebe “Tamoc, aê gajam daŋge aôm gebe kôkêŋ taŋam aêgac. 42 Aê
kajalagac gebe kôkêŋ taŋam aê gedeŋ tôŋgeŋ. Mago kasôm biŋ tau kêtu lau tec
sêkôsêkô necŋa, gebe sêkêŋ êwiŋ aôm kôsakiŋ aê gamêŋ.” 43 Kêsôm biŋ tonaŋ
su ma gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gebe “Lasara, ôsa ômôêŋ.” 44 Ma ŋacmatê kêsa
toobo, naŋ si eŋ akaiŋ to lêma tôŋ, ma toobo waeŋŋa, naŋ sêkwa eŋ laŋôanô
auc naŋgeŋ gêmêŋ. Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aŋgamboac eŋ su ma akêŋ
eŋ êna.”

Lau dabuŋsêga to Parisai sêkic Jesunê biŋ
(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luk 22:1-2)

45 Juda taŋ dêdêŋ Maria naŋ, nêŋ taêsam sêlic Jesu gêgôm gêŋ tonaŋ e sêkêŋ
gewiŋ eŋ. 46 Ma nêŋ ŋagêdô dêdêŋ Parisai jatedôŋ geŋ, taŋ Jesu gêgôm naŋ,
ŋawae gêdêŋ êsêac. 47 Tec lau dabuŋsêga to Parisai sêkac laumata sa ma
sêsôm gebe “Aêac daŋgôm amboac ondoc. Ŋac tônê tec gêgôm gêŋtalô taêsam.
48 Aêac embe talicgeŋ ma êŋgôm nê gêŋ, oc lau samob sêkêŋ êwiŋ eŋ ma
Rom mêŋsêjaŋgo aêacnêŋ gamêŋ tolaugeŋ su.” 49 Ma êsêacnêŋ ŋac teŋ, nê ŋaê
Kaiapa, taŋ kêtu ŋac dabuŋsêga gêdêŋ jala tonaŋ gêmoa naŋ, kêsôm gêdêŋ êsêac
gebe “Amac ajam kauc biŋ. 50 Ma nêm kauc kêsa kêpi biŋ tonec atom gebe
Ŋac tageŋ êmac êndu êjô lau, go êmoasiŋ amac êlêlêc lau samob sênaŋa su.”
51 Biŋ tonaŋ eŋ kêsôm tau nê biŋ atom. Eŋ kêtu ŋac dabuŋsêga gêdêŋ jala
tonaŋ gêmoa, tec geoc ŋalô tonaŋ lasê kêpi Jesu êmac êndu êjô launa. 52 Eŋ oc
êmac êndu êjô lau tecenaŋgeŋ atom, eŋ êkatoŋ Anôtônê lau samob, taŋ sêŋgôŋ
palip-palipgeŋ naŋ, sa sêpi tageŋ amboac tonaŋ. 53 Gêdêŋ bôc tonaŋ êsêac
sêjac m sêkic êna biŋ sênac eŋ ênduŋa. 54 Tonaŋ su ma Jesu kêsêlêŋ gêmoa awê
kêsêp Juda ŋalêlôm kêtiam atom, kêtaiŋ taugeŋ aŋga tonaŋ gêja malac teŋ, ŋaê
Epraim gêc kêsi gamêŋ sawaŋa, jatonê ŋacseŋomi sêmoa tonaŋ.
55 Judanêŋ Pasa kêdabiŋ, tec lau taêsam aŋga gamêŋ tonaŋ sêpi Jerusalem
sêja sêmuŋ Pasa ŋanoc, sebe sênac dabiŋ tauŋ. 56 Êsêac sêsôm Jesu sêmoa lôm
dabuŋ ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Amac abe amboac ondoc, abe eŋ oc êmêŋ
êlic om êwiŋ me.”

Lau dabuŋsêga to Parisai sêjatu biŋ gebe “Ŋac teŋ embe êjala gamêŋ, taŋ Jesu gêmoa naŋ, go êsôm lasê gebe sêkôc eŋ tôŋ.”

12

Maria geŋ oso Jesu (Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

1 Pasa atom tageŋ, bec 6geŋ gêc, tec Jesu gêô lasê Betania. Lasara taŋ Jesu gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ, gêmoa malac tonaŋ. 2 Êsêac seno moasiŋ gêdêŋ eŋ aŋga tonaŋ, tec Marta gêjam sakiŋ gêŋ ma Lasara geŋ gêŋ gêŋgôŋ gêwiŋ êsêac. 3 Go Maria kêkôc bu ŋamalu, taŋ ŋaôli kapôêŋ naŋ, kekec teŋ mêŋgeŋ oso Jesu akaiŋ ma gêbuŋ eŋ akaiŋ ŋa môkêlauŋ e bu tau ŋamalu kêpôŋ popoc kêkô andu tonaŋ ŋalêlôm. 4 Tec ênê ŋacseŋominêŋ teŋ, Juda Isariot, taŋ gebe eoc eŋ lasê naŋ, kêsôm gebe 5 “Amboac ondoc sêkêŋ bu tau gêdêŋ lau sêjam ôli ŋa denari 300 atom, gebe sêkêŋ ŋaawa êndêŋ lau ŋalêlôm sawa.” 6 Eŋ taê gêjam lau ŋalêlôm sawa, tec kêsôm biŋ tonaŋ nec atom. Eŋ ŋacgeŋgeŋ tec kêbic êsêacnêŋ kanom, ma gêŋ taŋ lau sêkêŋ kêsêp naŋ, eŋ kêkôc sa. 7 Tec Jesu kêsôm gebe “Ondec eŋgeŋ, eŋ gêjam dôŋ aêŋoc bec sênsuŋ aêŋa. 8 Lau ŋalêlôm sawa tec sêŋgôŋ sêwiŋ amac ŋapaŋ, ma aê oc jaŋgôŋ jawiŋ amac ŋapaŋ atom.”

Sêkic Lasaranê biŋ

9 Judanêŋ lau taêsam sêŋô eŋ gêmoa tonaŋ ŋawae tec sêja, mago sêja kêtu Jesu taugeŋŋa atom, sebe sêlic Lasara, taŋ Jesu gêŋu eŋ sa aŋga ŋamatênêŋ naŋ êwiŋ. 10 Lau dabuŋsêga sêkic biŋ gebe sênac Lasara êwiŋ, 11 gebe Juda taêsam sêja kêtu eŋŋa e sêkêŋ gêwiŋ Jesu.

Jesu kêsô Jerusalem gêja (Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luk 19:28-40)

12 Ŋageleŋ ma lau taêsam, taŋ sêô lasê kêtu omŋa naŋ, sêŋô Jesu êna Jerusalem ŋawae, 13 tec sêôc tômtômlauŋ sêpuc eŋ tôŋtôŋ sêja ma sêmôêc gebe “Osana, alanem eŋ, naŋ gêmêŋ gêjô Apômtau laŋô naŋ, to Israelnêŋ kiŋ,”
14 Jesu kêtap doŋki ŋalatu teŋ sa ma gêŋgôŋ ŋaô kêtôm teto gêc gebe
15 “Sion Latuo, ôtêc taôm atom.
Ôlic acgom. nêm kiŋ gêŋgôŋ doŋki ŋalatu teŋ ŋaô
gêdêŋ aôm gêwac.”
16 Gêdêŋ tonaŋ Jesunê ŋacseŋomi sêjala biŋ tonaŋ ŋam atom. Mago gêdêŋ taŋ Jesu kêkôc nê ŋawasi sa su naŋ, ac taêŋ gêjam gebe biŋ tônê teto kêpi eŋ. tec sêgôm ŋanô kêsa amboac tonaŋ, 17 Lau taŋ sêwiŋ eŋ gêdêŋ gêmôêc Lasara aŋga sêô ma gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ, tec sêsôm biŋ tau lasê. 18 Amboac tonaŋ lau sêpuc eŋ tôŋtôŋ sêja, gebe sêŋô eŋ gêgôm gêŋtalô tonaŋ ŋawaegac. 19 Ma Parisai sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Kec, amac alicgac, amacnêm biŋ ŋanô masi, lau samob jatêdaguc eŋgeŋ.”

Helen ŋagêdô sebe sêlic Jesu

20 Ma Helen ŋagêdô sêwiŋ êsêac, taŋ sêpi Jerusalem sêja naŋ, sebe teteŋ mec êndêŋ om. 21 Lau tau dêdêŋ Pilip aŋga Betsaida Galilaiaŋa sêja ma teteŋ eŋ gebe “Apômtau, aêacmêŋ abe alic Jesu.” 22 Tec Pilip jakêsôm gêdêŋ Andrea ma Andrea agêc Pilip jasêsôm gêdêŋ Jesu. 23 Ma Jesu gêjô êsêagêc aweŋ gebe “Ŋanoc kêdabiŋgac gebe Ŋamalacnê Latunê ŋawasi êsa. 24 Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Jaŋgom ŋawê embe êsêp nom atom, oc êtu palê atom ma tau ênêc. Êtu palê acgom, go ênam ŋanô taêsam. 25 Ŋac taŋ têtac gêwiŋ gebe êmoa mata jali naŋ, oc ênam sapu. Ma ŋac taŋ têtac gedec tau gebe êmoa mata jali aŋga nom tonec naŋ, oc êmoasiŋ eŋ êŋgôŋ mata jali teŋgeŋ. 26 Teŋ

embe ênam sakiŋ aê, naŋ êndaŋguc aêmaŋ ma gamêŋ, taŋ aê jaŋgôŋ naŋ, ŋoc sakiŋwaga oc êŋgôŋ êwiŋ. Teŋ embe ênam sakiŋ aê, naŋ Tamoc oc etoc eŋ sa.

Jesu gêwa tau sa gebe êmac êndu

27 “Galoc aêŋoc katuc kêlênim tau, ma jasôm biŋ amboac ondoc. Jasôm
gebe ‘Tamoc, ônam aê kêsi êndêŋ noc tonec me.’ Masianô, aê gamêŋ kêtu noc
tonecŋa. 28 Tamoc, ôŋgôm nêm ŋaê ŋawae êsa.” Ma biŋ teŋ kêsa aŋga undambê
gêmêŋ gebe “Aê gagôm ŋawae kêsagac, ma oc jaŋgôm ŋawae êsa êtiam.” 29 Lau
taŋ sêkô naŋ, sêŋô e sêsôm gebe “Wapap gêjac.” Ma ŋagêdô sêsôm gebe “Aŋela
teŋ kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ.” 30 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Awa tônê kêsa
kêtu aêŋa atam, kêsa kêtu amacŋa. 31 Galoc nom tonec ŋatêm mêtôcŋa. Galoc
Anôtô êtiŋ nom tonec ŋatau êsa êna. 32 Ma embe sêsuŋ aê sa aŋga nom, oc jaê
êsêac samob sa dêndêŋ aê sêmêŋ.” 33 Biŋ tonaŋ eŋ kêsôm gebe êwa nê êmac
êndu ŋalêŋ sa. 34 Tec lau sêjô eŋ awa gebe “Aêac tec aŋô gêc biŋsu gebe Kilisi
tau oc êmoa teŋgeŋ. Ma amboac ondoc aôm kôsôm sêsuŋ Ŋamalacnê Latu sa
acgom. Ŋamalacnê Latu tonê asa.” 35 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ja tau
oc êwê amac ŋasawa sauŋgeŋ ôwiŋ. Asalêŋ atôm lau, taŋ ja gêwê êsêac naŋ, gebe
ŋakesec êtap amac sa atom. Ŋac taŋ kêsêlêŋ gêmoa ŋakesec ŋalêlôm naŋ, gêjam
kauc gamêŋ, taŋ gebe êna naŋ. 36 Ja tec gêwê amac gêmoa. Amboac tonaŋ akêŋ
êwiŋ ja tau gebe atu ŋawê latui.”

Juda sêkêŋ gêwiŋ Jesu atom

Jesu kêsôm biŋ tonaŋ su ma gêja kêsiŋ tau gêdêŋ êsêac. 37 Eŋ gêgôm gêŋtalô
kapôêŋ taêsam êsêac sêlic, mago sêkêŋ gêwiŋ eŋ atom, 38 gebe propete Jesaia
nê biŋ êtu anô gebe

“Apômtau, asa lau sêkêŋ gêwiŋ aêacma jaeŋ,
ma Apômtau geoc nê lêma ŋaŋaclai lasê gêdêŋ asa.”

39 Amboac tonaŋ êsêac têtôm gebe sêkêŋ êwiŋ atom gebe Jesaia kêsôm teŋ
gêwiŋ gebe

40 “Eŋ kêpô êsêac mateŋanô ôkwi
to gêjac kapoac êsêac e nêŋ ŋalêlôm ŋadani kêsa,
gebe mateŋanô sêlic gêŋ atom
to gêŋ ŋalêlôm sêjala biŋ atom ma sênam tauŋ ôkwi atom,
e jaŋgôm êsêac ŋajam êsa atom.”

41 Biŋ tonaŋ Jesaia kêsôm gebe gêlic Jesunê ŋawasi to gêwa eŋ sêŋac.

42 Biŋ tonaŋ gêc, mago kasêganêŋ taêsam sêkêŋ gêwiŋ eŋ, tageŋ sêsôm lasê
atom kêtu Parisaiŋa gebe têtiŋ êsêac su aŋga gôŋacnêŋ atom. 43 Lau tonaŋ ŋai
têntac gêwiŋ waeŋ, taŋ gêc ŋamalacŋa naŋ, kêlêlêc waeŋ, taŋ gêc Anôtôŋa naŋ
su.

44 Jesu gêmôêc gêc awêgeŋ gebe “Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ aê naŋ, kêkêŋ gêwiŋ
aê atom, kêkêŋ gêwiŋ ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ. 45 Ma eŋ taŋ gêlic aê
naŋ, gêlic ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ. 46 Aê ja tec gamêŋ nom, gebe ŋamalac
samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ aê naŋ, nêŋ teŋ êmoa ŋakesec atom. 47 Ma ŋac teŋ embe
êŋô aêŋoc biŋ ma êmansaŋ atom, naŋ aê oc jamêtôc eŋ atom, gebe aê gamêŋ
gabe jamêtôc lau nomŋa atom, gamêŋ gabe janam lau nomŋa kêsi. 48 Ŋac taŋ
kêpô aê siŋ ma kêkôc ŋoc biŋ sa atom naŋ, kêtap nê ŋac-êmêtôc-eŋwaga sa. Biŋ
taŋ kasôm naŋ, êmêtôc eŋ êndêŋ bêc ŋamuŋa, 49 gebe aê kasôm tauc ŋoc biŋ
atom, Tamoc tau, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ, kêjatu aê kêtu biŋ, taŋ jasôm to
jawa sa naŋŋa. 50 Ma aê kajala gebe ênê jatu kêtu daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ
ŋam. Amboac tonaŋ biŋ, taŋ gawê sa naŋ, gawa sa kêtôm Tamoc kêsôm gêdêŋ
aê.” *

* **12:50:** Denari tageŋ kêtu komwaganeŋ ŋaoli bec tageŋŋa.

13

Jesu kêkwasiŋ nê ŋacseŋomi eŋkaiŋ

1 Om Pasa kêdabiŋ su ma Jesu kêjala nê noc êwi nom tonec siŋ êndêŋ Tama
ênaŋa gêsuŋ sa. Eŋ têtac gêwiŋ nê lau, taŋ sêmoa nom naŋ ŋanô, ma têtac gêwiŋ
êsêac e gêjac dabiŋ kêpi nê ŋacseŋomi. 2 Êsêac seŋ gêŋ sêŋgôŋ ma Sadaŋ kêbaliŋ
biŋ kêsêp Simon Isariot latu Juda su, gebe eoc Jesu lasê. 3 Jesu kêjala gebe
Tama kêkêŋ gêŋ samob kêsêp eŋ lêma to kêjala gebe mêŋkêsa aŋga Anôtônê
ma oc êmu êndêŋ Anôtô ênа êtiam, 4 tec gêdi sa aŋga tebo ma kêkôc nê ŋakwê
ŋaôŋa su ma kêkôc obo sakiŋŋa jakêjandiŋ. 5 Go kêkêc bu kêsêp laclu jagêjac
m kêsagu ŋacseŋomi eŋkaiŋ ma gêbuŋ ŋa obo, taŋ kêjandiŋ naŋ. 6 Gêgôm e
jakêsa Simon Petere, go ŋac tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, aôm gobe
ônsaŋgu aê ockaiŋ me.” 7 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Gêŋ taŋ galoc gagôm
naŋ, gôjam kauc malôgeŋ go ôjala.” 8 Ma Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Masianô,
aôm ônsaŋgu aê ockaiŋ atomanô.” Jesu gêjô eŋ awa gebe “Aê embe jansaŋgu
aôm atom, oc ôwê kaiŋ aê atom.” 9 Ma Simon Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Apômtau, amboac tonaŋ ockaiŋgeŋ atom, lemoc to môkêcapac êwiŋ acgom.”
10 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac taŋ gêliŋ bu su naŋ, êkwasiŋ tau êtiam
atom, akaiŋ tageŋ, gebe eŋ kêtu selecgac. Amac atu selec amboac tonaŋ,
tageŋ samob atom.” 11 Eŋ kêjala ŋaceoc-eŋ-lasêwaga su, tec kêsôm gebe “Amac
samob atu selec atom.” 12 Èŋ kesagu êsêac eŋkaiŋ su, go kêsô nê ŋakwê sa
kêtiam jagêŋgôŋ sic ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêm kauc kêsa kêpi gêŋ,
taŋ gagôm gêdêŋ amac naŋ, me masi. 13 Amac tonaŋ asam aê gebe Mêtêmôkê
to Apômtau, naŋ asôm jagêdêŋ, gebe aê tau tonec. 14 Apômtau to mêtêmôkê
tau aê embe jansaŋgu amac emkaiŋ, go ansaŋgu taôm emkaiŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ
amboac tonaŋgeŋ, 15 gebe aê katôc ŋadôŋdoŋ gêdêŋ amac gebe amac taôm
aŋgôm amboac gagôm gêdêŋ amac su. 16 Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ
êndêŋ amac gebe Sakiŋwaga kêlêlêc nê ŋatau atom, ma jaeŋwaga kêlêlêc ŋac,
taŋ kêsakiŋ eŋ naŋ atom. 17 Embe ajala biŋ tonaŋ ma embe aŋgôm ŋanô êsa,
oc aê aoc êôc amac.
18 “Ma Jasôm êpi amac samob atom. Aê kajala lau, taŋ kajaliŋ êsêac sa naŋ.
Mago biŋ, taŋ teto gec naŋ, êtu anô gebe ‘Ŋac taŋ geŋ aêŋoc mo naŋ, gêôc
akaiŋ sa gebe êka aê.’ 19 Biŋ tau ŋanô kêsa atom tageŋ, ma galoc jawa sa êndêŋ
amac kwanaŋgeŋ. Ma êndêŋ biŋ tau ŋanô êsa, go akêŋ êwiŋ gebe aê tau tonec.
20 Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Teŋ embe êkôc ŋac, taŋ
aê kasakiŋ eŋ naŋ sa, oc êkôc aê sa. Ma teŋ embe êkôc aê sa, oc êkôc ŋac, taŋ
kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ sa.”

Jesu kêtôc ŋac, taŋ eoc eŋ lasê naŋ
(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luk 22:21-23)

21 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ su e katu kêlênim tau, go gêwa sa gêc awêgeŋ gebe
“Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Amacnêm ŋac teŋ oc eoc aê
lasê.” 22 Ma ŋacseŋomi mateŋanô gêdêŋ tauŋ ma sêjam kauc ŋac, taŋ eŋ kêsôm
biŋ kêkanôŋ eŋ naŋ. 23 Ŋacseŋominêŋ teŋ, taŋ Jesu têtac gêwiŋ eŋ naŋ, gêŋgôŋ
kêsi eŋŋa. 24 Ŋac tonaŋ tec Simon Petere kêsênic mata eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Ôtu kênac eŋ gebe biŋ tonaŋ kêsôm kêpi asa.” 25 Go Ŋac tau kêsô Jesu
asêtêkwa ŋalabu gêja ma kêtu kênac gebe “Apômtau, asa.” 26 Tec Jesu gêjô eŋ
awa gebe “Ŋac tau tec aê oc jasac mo ŋagêdô tôŋ ma jakêŋ êndêŋ eŋ.” Go kêsac
mo ŋagêdô tôŋ ma kêkôc jakêkêŋ gêdêŋ Simon Isariot latu Juda. 27 Ŋac tau geŋ
su, ma Sadaŋ kêsêp ênê ŋalêlôm gêja. Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gêŋ taŋ
gobe ôŋgôm naŋ, ôŋgôm sebeŋ.” 28 Ma êsêac samob, taŋ seŋ gêŋ sêmoa naŋ,
nêŋ teŋ kêjala biŋ, taŋ Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ, ŋam atom. 29 Nêŋ ŋagêdô seboc

Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ônam ôli aêacnêŋ gêŋ omŋa kwanaŋgeŋ,” gebe Juda kêbic kanom. Ŋagêdô seboc eŋ êkêŋ gêŋ êndêŋ lau ŋalêlôm sawa. 30 Ŋac tau geŋ gêŋ su ma gacgeŋ kêsa gêja. Ma gêbêcauc.

Biŋsu wakuc

31 Juda kêsa gêja su, go Jesu kêsôm gebe “Galoc Ŋamalacnê Latunê ŋawasi mêŋkêsa ma Anôtônê ŋawasi kêsa kêtu eŋŋa. 32 Anôtônê ŋawasi embe êsa êtu eŋŋa, go Anôtô êkêŋ tau nê ŋawasi êndêŋ eŋ amboac tonaŋ. Ma êkêŋ ênê ŋawasi êsa sebeŋ. 33 Ŋapalêac, aê jamoa jawiŋ amac ŋasawa sauŋgeŋ êwiŋ, go ansom aê. Ma biŋ taŋ kasôm gêdêŋ Juda naŋ, galoc jasôm êndêŋ amac amboac tonaŋ gebe Gamêŋ taŋ aê jana, amac atôm gebe naasa atom. 34 Aê jakêŋ biŋsu wakuc teŋ êndêŋ amac gebe Akêŋ nêm têmtac gêwiŋ elom tau. Akêŋ nêm têmtac gêwiŋ elom tau êtôm aê têtac gêwiŋ amac. 35 Embe akêŋ nêm têmtac gêwiŋ elom tau, go samob sêjala êndêŋ tonaŋ gebe aêŋoc ŋacseŋomi amac.”

Jesu kêsôm lasê gebe Simon Petere ênsê eŋ auc
(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Ma Simon Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau aôm ôna ondoc.” Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Gamêŋ taŋ aê jana naŋ, galoc kôtôm gebe ôndaŋguc aê nec atom. Malôgeŋ, go ôndaŋguc.” 37 Ma Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, amboac ondoc galoc katôm gebe jandaŋguc aôm atom. Aê jamac endu êtu aômŋa.” 38 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Aôm gobe ômac êndu êtu aêŋa me. Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ aôm gebe Talec oc êtaŋ atomgeŋ, ma aôm ônsa aê auc atu dim têlêac.

14

Jesu kêtu intêna daô lasê dandêŋ Tameŋiŋa

1 “Nêm ŋalêlôm êlênim tau atom. Akêŋ êwiŋ Anôtô ma akêŋ êwiŋ aê. 2 Tamocnê andu tec ŋabalêm taêsam gêc. Embe ênêc atom, oc jasôm êndêŋ amac gebe Jana jamansaŋ nêm gamêŋ. 3 Aê jana jamansaŋ amacnêm gamêŋ su acgom, go jamu jamêŋ ma jakôc amac, gebe gamêŋ, taŋ aê gêŋgôŋ naŋ, amac aŋgôŋ awiŋ. 4 Ma gamêŋ, taŋ aê jana naŋ, ŋaintêna amac alicgac.” 5 Tom kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, gamêŋ taŋ aôm ôna naŋ, aêac ajala atom, ma oc alic ŋaintêna amboac ondoc.” 6 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Intêna aê ma biŋŋanô to aŋgôŋ matem jali ŋam aê. Ŋamalac teŋ oc êndêŋ Tamoc êna atom, aê jawê eŋ acgom. 7 Embe ajala aê, oc ajala Tamoc amboac tonaŋ. Galoc tec ajala eŋ ma alic eŋgac.”

8 Go Pilip kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Apômtau ôtôc Tamam êndêŋ aêac alic, go êtôm aêac.” 9 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O Pilip, gamoa gawiŋ amac e ŋêŋgeŋ ma kôjala aê atom me. Ŋac taŋ gêlic aê naŋ, gêlic Tamoc su. Amboac ondoc tec kôsôm gebe ‘Ôtôc Tamam êndêŋ aêac.’ 10 Aê gamoa Tamoc ŋalêlôm ma tamoc gêmoa aê ŋalêlôm nec kôkêŋ gêwiŋ atom me. Biŋ taŋ kasôm gêdêŋ amac naŋ, aê tauc ŋoc biŋ atom. Tamoc taŋ gêmoa aê ŋalêlôm naŋ, gêjam nê kôm tonaŋ. 11 Akêŋ êwiŋ aê gebe gamoa Tamoc ŋalêlôm ma Tamoc gêmoa aê ŋalêlôm. Embe masi, go akêŋ êwiŋ êtu kôm tonaŋŋa. 12 Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ aê naŋ, ênam kôm, taŋ aê gajam naŋ amboac tonaŋ ma oc ênam êlêlêc tonaŋ su, gebe aê jandêŋ Tamoc jana. 13 Ma gêŋ samob, taŋ ateŋ anam aê taŋôc naŋ, oc jaŋgôm ŋanô êsa, gebe Latu êwaka Tamanê ŋawasi sa. 14 Embe ateŋ gêŋ teŋ êndêŋ aê anam aê laŋôc, oc jaŋgôm ŋanô êsa.

Jesu gêjac mata Ŋalau Dabuŋ

15 “Embe têmtac êwiŋ aê, oc amansaŋ aêŋoc biŋsu. 16 Go aê jateŋ êndêŋ
Tamoc ma eŋ êkêŋ amacnêm ênamawemwaga teŋ gebe ômoa êwiŋ amac teŋgeŋ.
17 Ŋac tau Ŋalau biŋŋanôŋa, taŋ lau nomŋa sêkôc eŋ sa êtôm atom naŋ, gebe
êsêac sêlic to sêjala eŋ atom. Amac tec ajala eŋgac, gebe gêwiŋ amac ma gêmoa
amacnêm ŋalêlôm.
18 “Aê oc jandec amac atôm mosêbu atom, aê oc jandêŋ amac jawac.
19 Ŋasawa sauŋgeŋ ma lau nomŋa sêlic aê êtiam atom, mago amac tec oc alic aê,
gebe aê gaŋgôŋ matoc jali, tec amac oc aŋgôŋ matem jali amboac tonaŋgeŋ.
20 Êndêŋ bêc ônê amac oc ajala gebe aê gamoa Tamoc ŋalêlôm ma amac amoa
aê ŋalêlôm ma aê jamoa amac ŋalêlôm.
21 “Ŋac taŋ kêkôc aêŋoc biŋsu sa ma kamasaŋ naŋ, eŋ ŋac têtac gêwiŋ aêŋa.
Ŋac taŋ têtac gêwiŋ aê naŋ, Tamoc têtac êwiŋ eŋ ma aê têtac êwiŋ eŋ amboac
tonaŋ ma jaoc tauc lasê jandêŋ eŋ.” 22 Ma Juda, Isariot latu tonaŋ atom, kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, aôm gobe oc taôm lasê êndêŋ aêac, mago êndêŋ lau
nomŋa atom, naŋ ŋam amboac ondoc.” 23 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Ŋac teŋ
embe têtac êwiŋ aê ma êmansaŋ aêŋoc biŋ, oc Tamoc têtac êwiŋ eŋ ma aêagêc
andêŋ eŋ naaŋgôŋ awiŋ eŋ. 24 Ma ŋac taŋ têtac gêwiŋ aê atom naŋ, kêmasaŋ
aêŋoc biŋ atom. Ma biŋ tau, taŋ amac aŋô naŋ, aêŋoc biŋ atom, Tamoc taŋ
kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ nê.
25 “Biŋ tonaŋ naŋ aê gêŋgôŋ gawiŋ amac tec kasôm gêdêŋ amac. 26 Ma ênam-
awemwaga Ŋalau Dabuŋ tau, taŋ Tamoc êsakiŋ mêŋênam aê laŋôc naŋ, oc êndôŋ
biŋ samob êndêŋ amac to êwa amacnêm kauc sa e taêm ênam biŋ samob, taŋ
kasôm gêdêŋ amac naŋ. 27 Aê jandec biŋmalô êndêŋ amac ma aêŋoc biŋmalô
oc jakêŋ êndêŋ amac. Mago jakêŋ êndêŋ amac amboac lau nomŋa sêkêŋ nec
atom. Nêm ŋalêlôm êlênim tau to atêc taôm atom. 28 Amac aŋô aê kasôm gêdêŋ
amac gebe jana ma oc jandêŋ amac jamêŋ êtiam. Embe têmtac êwiŋ aê, oc
têmtac ŋajam êsa gebe jandêŋ Tamoc jana, gebe Tamoc kapôêŋ kêlêlêc aê su.
29 Biŋ tau ŋanô kêsa atom tageŋ, mago gabe jasôm êndêŋ amac kwanaŋgeŋ
gebe êndêŋ taŋ ŋanô êsa naŋ akêŋ êwiŋ. 30 Aê jasôm biŋ gwalêkiŋ êndêŋ amac
êwiŋ atom, gebe nom tonec ŋatau êmêŋ, mago oc êku aê tulu atom. 31 Tageŋ
aê gagôm gêŋ, taŋ Tamoc kêjatu aê naŋ, gebe lau nomŋa sêjala aê têtac gêwiŋ
Tamoc. Andi sa ma taêc aŋga tonec tana.

15

Jesu kêtu wainmôkê ŋanô

1 “Wainmôke ŋanô aê ma Tamoc kêtu kôm wainŋa ŋatau. 2 Ŋoc ŋawalô samob,
taŋ gêjam ŋanô atom naŋ, oc eso êŋgic, ma samob, taŋ gêjam ŋano naŋ, oc ênac
ŋasêli su gebe ênam ŋanô êlêlêc. 3 Amac atu selec su kêtu biŋ, taŋ kasôm gêdêŋ
amac naŋŋa. 4 Amoa aê ŋalêlôm, oc jamoa amac ŋalêlôm. Ŋawalô teŋ embe
naêndiŋ êsô ŋamôkê atom, tau ênêc, oc êtôm gebe ênam ŋanô atom. Ma amac
embe amoa aê ŋalêlôm atom, oc amboac tonaŋ.
5 “Wainmôkê aê ma ŋawalô amac. Ŋac taŋ gêmoa aê ŋalêlôm, ma aê gamoa
eŋ ŋalêlôm naŋ, gêjam ŋanô taêsam, gebe aê embe jawiŋ atom, oc atôm gebe
aŋgôm gêŋ teŋ atom. 6 Teŋ embe êmoa aê ŋalêlôm atom, oc sêmbaliŋ eŋ siŋ e
êtu masê amboac ŋawalô, taŋ kêmêliŋ ma sejoŋ sa nasêmbaliŋ êpi ja gebe êniŋ
su. 7 Embe amoa aê ŋalêlôm ma ŋoc biŋ oc ênêc amacnêm ŋalêlôm, ma embe
têmtac êwiŋ gêŋ teŋ ma ateŋ, naŋ oc akôc. 8 Embe anam ŋanô taêsam e atu
aêŋoc ŋacseŋomi, go aŋgôm Tamocnê ŋawasi êsa. 9 Aê têtac gêwiŋ amac kêtôm
Tamoc têtac gêwiŋ aê. Amoa ŋoc têtac gêwiŋ, taŋ kepeŋ amac auc naŋ ŋalêlôm.
10 Embe amansaŋ aêŋoc biŋsu, oc amoa ŋoc têtac gêwiŋ, taŋ kepeŋ amac auc

naŋ ŋalêlôm, atôm aê kamasaŋ Tamocnê biŋsu ma gamoa ênê têtac gêwiŋ, taŋ kepeŋ aê auc naŋ ŋalêlôm.
11 “Biŋ tonaŋ ŋai samob kasôm gêdêŋ amac, gebe ŋoc têtac ŋajam wacênêc
amacnêm ŋalêlôm ma ênac dabiŋ amacnêm têmtac ŋajam ênam amac auc.
12 Aêŋoc biŋsu tonec gebe Akêŋ nêm têmtac gêwiŋ elom tau êtôm aê têtac gêwiŋ
amac. 13 Ŋac taŋ êmac êndu êjô nê lau naŋ, nê têtac gêwiŋ kêlêlêc ŋêŋgeŋ su.
14 Amac êmbe aŋgôm gêŋ, taŋ kajatu amac naŋ, oc atu aêŋoc lau. 15 Aê jasam
amac gebe sakiŋwaga êtiam atom, gebe sakiŋwaga gêjam kauc gêŋ, taŋ nê ŋatau
gêgôm naŋ. Aê kêsam amacgac gebe atu ŋoc lau, gebe gêŋ samob, taŋ gaŋô
aŋga Tamocnê naŋ, tec gaoc lasê gêdêŋ amac su. 16 Amac tec ajaliŋ aê sa atom,
aê kajaliŋ amac sa ma kasakiŋ amac gebe ana ma anam ŋanô, ma amacnêm
ŋanô tonaŋ ênêc ŋapaŋ. Ma gêŋ taŋ ateŋ anam aê laŋôc naŋ, Tamoc oc êkêŋ
êndêŋ amac. 17 Aê jajatu amac gebe akêŋ têmtac gêwiŋ elom tau.

Lau nomŋa têntac gedec Jesunê lau

18 “Lau nomŋa embe têntac endec amac, naŋ taêm ênam gebe têntac gedec
aê kêtu ŋamata. 19 Amac embe aŋga lau nomŋa nêŋ, oc lau nomŋa têntac êwiŋ
amac, gebe êsêacnêŋ ŋagêdô amac. Mago aê kajaliŋ amac sa aŋga lau nomŋa
nêŋ, gebe atu lau nomŋa êtiam atom, tec lau nomŋa têntac gedec amac. 20 Taêm
ênam biŋ, taŋ kasôm gêdêŋ amac naŋ gebe Sakiŋwaga kêlêlêc nê ŋatau su atom.
Êsêac sêjanda aêgac, tec oc sêjanda amac amboac tonaŋ. 21 Gêŋ samob tonaŋ ŋai
oc sêŋgôm êndêŋ amac êtu ŋoc ŋaêŋa, gebe sêjala ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ
atom. 22 Aê embe jamêŋ to jawa biŋ sa êndêŋ êsêac atom, oc nêŋ sec masi.
Mago galoc embe taêŋ ênam gebe sênsa nêŋ sec auc, oc sêŋgôm naeo. 23 Ŋac
taŋ têtac gedec aê naŋ, têtac gedec Tamoc amboac tonaŋ. 24 Aê embe janam
kôm, taŋ ŋac teŋ gêjam atom naŋ, aŋga êsêacnêŋ atom, go nêŋ sec masi. Tageŋ
galoc sêlic ŋoc kôm tau su, mago têntac gedec aêagêc Tamoc. 25 Amboac tonaŋ
biŋ, taŋ teto gêc êsêacnêŋ biŋsu naŋ, oc êtu anô gebe ‘Êsêac têntac gedec aê
ŋaômageŋ.’
26 “Êndêŋ taŋ jasakiŋ ênam-awemwaga aŋga Tamocnê êndêŋ amac êmêŋ, Ŋalau
biŋŋanôŋa, naŋ êsa aŋga Tamocnê naŋ, oc êwa aê ŋam sa. 27 Ma amac awa aê
ŋam sa amboac tonaŋ, gebe amoa awiŋ aê gêdêŋ gajac m ŋoc kôm e mêŋgêdêŋ
galoc.

16

1 “Biŋ tonaŋ ŋai kasôm gêdêŋ amac gebe têmtac lulu e ananŋa atom. 2 Êsêac
oc têtiŋ amac su aŋga gôlôacnêŋ. Ŋanoc oc mêŋêsa ma samob, taŋ sênac amac
êndu naŋ, oc sênam kauc gebe sêjam sakiŋ gêdêŋ Anôtô ŋa gêŋ amboac tonaŋ.
3 Gêŋ tonaŋ ŋai oc sêŋgôm gebe sêjala Tamoc atom ma sêjala aê atom. 4 Biŋ
samob kasôm gêdêŋ amac gebe êsêac embe sêŋgôm gêŋ tau êndêŋ ŋanoc, naŋ
taêm ênam gebe biŋ tau kasôm gêdêŋ amac su.

Ŋalau Dabuŋ nê kôm

“Gêmuŋgeŋ kasôm biŋ amboac tonaŋ gêdêŋ amac atom, gebe tauc gêŋgôŋ
gawiŋ amac. 5 Ma galoc jandêŋ ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ jana, ma
amacnêm ŋac teŋ kêtu kênac aê gebe ‘Ôna ondoc’ nec atom. 6 Aê kasôm biŋ
tonaŋ gêdêŋ amac e amacnêm ŋalêlôm ŋawapac gêjam aucgeŋ, 7 ma aê jasom
biŋŋanô êndêŋ amac gebe jawi amac siŋ nec, oc êmoasiŋ amac. Embe jawi
amac siŋ atom, oc ênam-awemwaga êndêŋ amac êmêŋ atom. Embe jana, go
jasakiŋ eŋ êndêŋ amac êmêŋ. 8 Ŋac tonaŋ êmêŋ, go êwaka lau nomŋa nêŋ kauc
sa êpi sec tau ma êpi biŋgêdêŋ to êpi Anôtônê mêtôc. 9 Êpi sec gebe sêkêŋ gêwiŋ

aê atom. 10 Ma êpi biŋgêdêŋ gebe jandêŋ Tamoc jana ma amac alic aê êtiam
atom. 11 Ma êpi mêtôc gebe Anôtô kêmêtôc nom tonec ŋatau su.
12 “Aêŋoc biŋ ŋagêdô gwalêkiŋ gebe jasôm êndêŋ amacŋa tec gêc, mago galoc
oc asip sa atôm atom. 13 Ma êndêŋ taŋ ŋac ônê, Ŋalau biŋŋanôŋa, tau êmêŋ naŋ,
oc êwê amac ajala biŋŋanô tau tomalageŋ, gebe eŋ oc êsôm tau nê biŋ atom.
Biŋ taŋ eŋ gêŋô naŋgeŋ, tec êsôm ma eoc biŋ, taŋ oc mêŋêsa naŋ, lasê êndêŋ
amac. 14 Ŋac tau oc êwaka aêŋoc ŋawasi sa, gebe eŋ oc êkôc su aŋga aêŋoc ma
êsôm lasê êndêŋ amac. 15 Tamocnê gêŋ samob kêtu aêŋoc. Amboac tonaŋ tec
kasôm gebe Ŋac tau êkôc su aŋga aêŋoc ma êsôm lasê êndêŋ amac.

Ŋalêlôm ŋawapac ênam tau ôkwi êtu têntac ŋajam

16 “Têlageŋ acgom ma alic aê sapu, ma têlageŋ êtiam, go alic aê êtiam.” 17 Ênê
ŋacseŋomi ŋagêdô sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Biŋ tonec amboac ondoc, tec eŋ
kêsôm gêdêŋ aêac nec gebe ‘Têlageŋ acgom ma alic aê sapu, ma têlageŋ êtiam,
go alic aê êtiam, ma ŋalô tonec ‘Aê jandêŋ Tamoc jana.’ ” 18 Ma Êsêac sêsôm
gebe “Biŋ tonec amboac ondoc, tec eŋ kêsôm nec gebe ‘Têlageŋ.’ Aêac tajala
ênê biŋ ŋam atom nec.” 19 Jesu kêjala êsêac sebe têtu kênac eŋ, tec kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Amac apuc taôm gebe kasôm gebe ‘Têlageŋ acgom ma amac alic aê
sapu, ma têlageŋ êtiam, go alic aê êtiam me.’ 20 Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ
êndêŋ amac gebe Amac oc ataŋ ŋanô e apuc taŋiboa sa ma ataŋ ma lau nomŋa
oc têtu samuc. Amac oc amoa tonêm ŋalêlôm ŋawapacgeŋ, mago nêm ŋalêlôm
ŋawapac tonaŋ oc ênam tau ôkwi êtu têmtac ŋajam. 21 Awê teŋ embe êkôc ŋapalê,
oc nê ŋalêlôm ŋawapac gebe nê noc kêdabiŋgac. Mago êndêŋ taŋ êkôc ŋapalê
su naŋ, taê ênam ŋandaŋ êtiam atom, têtac ŋajam gebe kêkôc ŋapalê kêtu awê
sugac. 22 Amboac tonaŋ galoc tonêm ŋalêlôm ŋawapacgeŋ amoa e êndêŋ taŋ
jalic amac êtiam naŋ, têmtac ŋajam êsa. Ma lau teŋ oc sêkôc têmtac ŋajam su
aŋga amacnêm êtiam atom. 23 Êndêŋ bêc ônê oc atu kênac biŋ teŋ êndêŋ aê
êtiam atom. Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Embe ateŋ gêŋ
teŋ êndêŋ Tamoc anam aê laŋôc, oc êkêŋ êndêŋ amac. 24 Mêŋgêdêŋ tonec amac
ateŋ gêŋ teŋ ajam aê laŋôc atom. Ateŋ oc akôc ma têmtac ŋajam êsa samucgeŋ.

Jesu kêku nom tau tulu

25 “Biŋ tonec ŋai kasôm kêtu biŋgôliŋ gêdêŋ amac. Ma ŋanoc tau mêŋêsa,
oc janam êtu biŋgôliŋ êndêŋ amac êtiam atom, jawa Tamoc ŋam sa êndêŋ
amac ênêc awêgeŋ. 26 Êndêŋ bêc ônaŋ amac oc ateŋ gêŋ anam aê laŋôc, naŋ
aê jasôm êndêŋ amac gebe aê oc jateŋ êndêŋ Tamoc êtu amacŋa êtiam nec
atom. 27 Tamoc tau tec têtac gêwiŋ amac, gebe amac têmtac gêwiŋ aê ma akêŋ
gêwiŋ gebe aê kasa aŋga Tamocnê tec gamêŋ. 28 Aê kasa aŋga Tamocnê tec
gamêŋ nom. Ma jawi nom siŋ ma jandêŋ Tamoc jamu jana êtiam.” 29 Tec ênê
ŋacseŋomi sêsôm gebe “Kec, galoc kôsôm gêc awêgeŋ, gôjam kêtu biŋgôliŋ atom.
30 Galoc aêac ajala gebe aôm kôjala biŋ samob ma kôpô lêna lau gebe têtu kênac
biŋ teŋ êndêŋ aômŋa atom. Amboac tonaŋ tec aêac akêŋ gêwiŋ gebe aôm kôsa
aŋga Anôtônê.” 31 Go Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Galoc akêŋ gêwiŋ me. 32 Alic
acgom, noc teŋ oc mêŋêsa, ma noc tau kêdabiŋ sugac, taŋ sêsa amac êliŋ-êliŋ
amoa nêm êndêŋêndêŋgeŋ ma oc andec aê taucgeŋ jamoa, mago oc taucgeŋ
jamoa atom, gebe Tamoc gêwiŋ aê. 33 Aê kasôm biŋ tonec gêdêŋ amac gebe
tobiŋmalôgeŋ amoa aê ŋalêlôm. Aŋga nom tonec amac amoa tonêm ŋalêlôm
ŋawapacgeŋ, mago têmtac êpa sugeŋ. Aê kaku nom tau tulu sugac.”

17

Jesu keteŋ mec kêtu nê ŋacseŋomiŋa

1 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ su, go mata gedec undambê ma keteŋ mec gebe
“O Tamoc, ŋanoc kêdabiŋgac, ôkêŋ Latômnê ŋawasi êsa, gebe Latôm oc êkêŋ
aômnêm ŋawasi êsa. 2 Aôm kôkêŋ eŋ kêtu gêŋ totau-totau samob ŋatau, gebe
êkêŋ lau samob, taŋ kôkêŋ gêdêŋ eŋ naŋ, sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ. 3 Sêŋgôŋ
mateŋ jali ŋam tonec gebe sêjala aôm Anôtô ŋanô tageŋ agêc Jesu Kilisi tau,
taŋ kôsakiŋ eŋ gêmêŋ naŋ. 4 Kôm taŋ kôsakiŋ aê gebe janam naŋ, tec gajam e
gajac dabiŋ su ma kakêŋ aômnêm ŋawasi kêsa aŋga nom. 5 O Tamoc, galoc ôkêŋ
ŋawasi, taŋ gêc aomŋa naŋ, êndêŋ aê, ŋawasi taŋ gawê kaiŋ gêdêŋ nom masigeŋ
ma gamoa gawiŋ aôm naŋ.
6 “Aê gawa nêm ŋaê sa gêdêŋ ŋamalêc, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê aŋga lau nomŋa
nêŋ. Aômnêm gêŋ êsêac, tec kôkbŋ êsêac gêdêŋ aê ma sêmasaŋ aômnêm biŋ.
7 Galoc sêjala gebe gêŋ samob, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê naŋ, aŋga aômnêmgeŋ, 8 gebe
biŋ, naŋ kôkêŋ gêdêŋ aê, tec kakêŋ gêdêŋ êsêac. Ac sêkôc sa e sêjala toŋanôgeŋ
gebe aê kasa aŋga aômnêm, ma sêkêŋ gêwiŋ gebe aôm kôsakiŋ aê tec gamêŋ.
9 “Aê kateŋ kêtu êsêacŋa, kateŋ kêtu lau nom-ŋaŋa atom. Kateŋ kêtu êsêac taŋ
kôkêŋ gêdêŋ aê naŋŋa, gebe nêm gêŋ êsêac. 10 Aêŋoc gêŋ samob kêtu aômnêm
gêŋ, ma aômnêm gêŋ samob kêtu aêŋoc gêŋ, ma êsêac sêwaka aêŋoc ŋawasi sa.
11 Aê tec jaŋgôŋ nom êtiam atom, mago êsêacmêŋ gacgeŋ sêŋgôŋ nom. Ma aê
jandêŋ aôm jawac. O Tamoc dabuŋ, ômansaŋ êsêac gebe sêmoa nêm ŋaê, taŋ
kôkêŋ gêdêŋ aê naŋ ŋalêlôm, ma têtu gêŋ tageŋ amboac aêagêc tageŋ. 12 Gêdêŋ
taŋ gamoa gawiŋ êsêac naŋ, kamasaŋ êsêac sêŋgôŋ tonêm ŋaêgeŋ, taŋ kôkêŋ
gêdêŋ aê naŋ. Aê gajob êsêac e nêŋ teŋ gêjaŋa atom, ŋac gêbac latu tageŋ, gebe
biŋ taŋ teto gêc naŋ, êtu anô. 13 Galoc tonec aê jandêŋ aôm jawac, ma biŋ tonec
jasôm aŋga nom êwiŋ gebe ŋoc têtac ŋajam ênam êsêac auc samucgeŋ. 14 Aê
kakêŋ aômnêm biŋ gêdêŋ êsêac ma lau nomŋa têntac gedec êsêac, gebe êsêac
aŋga lau nomŋa nêŋ atom, têtôm aê tauc aŋga nom atom amboac tonaŋ. 15 Aê
jateŋ gebe aôm ôkôc êsêac su aŋga nom atom, jateŋ gebe ojop êsêac êndêŋ ŋac
sec. 16 Êsêac aŋga nom atom têtôm aê aŋga nom atom. 17 Ônam dabuŋ êsêac ŋa
biŋŋanô tau, gebe aômnêm biŋ kêtu biŋŋanô. 18 Aê kasakiŋ êsêac sêmoa nom
kêtôm aôm kôsaki ŋ aê gamêŋ nom. 19 Ma aê janam dabuŋ tauc êtu êsêacŋa
gebe êsêac têtu dabuŋ tobiŋŋanô amboac tonaŋ.
20 “Aê jateŋ êtu êsêac tonec tauŋgeŋŋa atom, jateŋ êtu lau, taŋ sêŋô êsêacnêŋ
biŋ e sêkêŋ êwiŋ aê naŋŋa êwiŋ 21 gebe samob têtu gêŋ tageŋ amboac aôm,
Tamoc, gômoa aê ŋalêlôm ma aê gamoa aôm ŋalêlôm. Ma êsêac sêmoa aêagêc
ŋalêlôm, ec lau nomŋc sêkêŋ êwiŋ gebe aôm kôsakiŋ aê gamêŋ. 22 Ma ŋawasi, taŋ
kôkêŋ gêdêŋ aê naŋ, tec kakêŋ gêdêŋ êsêac, gebe êsêac têtu gêŋ tageŋ amboac
aêagêc tageŋ. 23 Aê gamoa êsêac ŋalêlôm kêtôm aôm gômoa aê ŋalêlôm, gebe
ônac dabiŋ êsêac têtu gêŋ tageŋ, ma lau nomŋa sêjala gebe aôm kôsakiŋ aê
gamêŋ to têmtac gêwiŋ êsêac amboac têmtac gêwiŋ aê.
24 “O Tamoc, aê gabe gêŋ, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê naŋ, sêmoa sêwiŋ aê sêŋgôŋ
gamêŋ, taŋ aê oc jaŋgôŋ naŋ, gebe sêlic aêŋoc ŋawasi, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê, gebe
aôm têmtac gêwiŋ aê gêdêŋ nom ŋanô kêsa atom tageŋ. 25 O Tamoc, ŋac gêdêŋ,
lau nomŋa sêjala aôm atom, mago aê kajala aômgac, ma êsêac tonec tec sêjala
gebe aôm kôsakiŋ aê. 26 Aê ŋawa nêm ŋaê sa gêdêŋ êsêac ma oc jawa sa-jawa
sa jamoa, gebe nêm têmtac gêwiŋ aêŋa ênêc êsêacnêŋ ŋalêlôm ma aê jamoa
êsêacnêŋ ŋalêlôm.”

18

Sêkôc Jesu tôŋ
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ su, go gêwiŋ nê ŋacseŋomi sêsa jaselom bu Kidron.
Kôm teŋ gêc bu ŋamakeŋ ônêŋa, ma Jesu to nê ŋacseŋomi sêsêp kômlêlôm sêja.
2 Juda taŋ geoc eŋ lasê naŋ, gêlic gamêŋ tonaŋ kwanaŋgeŋ, gebe Jesu kêkac
nê ŋacseŋomi sa aŋga tonaŋ elêmê. 3 Juda tau kêkôc lau matu teŋ sa ma lau
dabuŋsêga to Parisai nêŋ sakiŋwaga ŋagêdô sêwiŋ sêôc daweŋ to lamp ma
laukasap sa jasêô lasê. 4 Jesu kêjala gêŋ samob, taŋ gebe êtap eŋ sa naŋ
kwanaŋgeŋ, mago kêsa jakêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac asôm asa.” 5 Ma êsêac
sêjô eŋ awa gebe “Jesu Nasaretŋa.” Go eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê tau
tonec.” Ma Juda taŋ gebe eoc eŋ lasê naŋ, kêkô gêwiŋ êsêac. 6 Jesu kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Aê tau tonec,” ma êsêac sênu tauŋgeŋ e jasêu tauŋ sêc. 7 Tec
eŋ kêtu kênac êsêac kêtiam gebe “Amac asôm asa.” Ma êsêac sêsôm gebe “Jesu
Nasaretŋa.” 8 Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Aê kasôm gêdêŋ amac su gebe
aê tau tonec. Embe ansom aê, ma andec êsêac onec sêna.” 9 Biŋ tonaŋ gebe
ênê biŋ, taŋ kêsôm naŋ, êtu anô gebe “Êsêac taŋ kôkêŋ gêdêŋ aê naŋ, gajam
êsêacnêŋ teŋ sapu atom.” 10 Ma Simon Petere, naŋ nê siŋ gêc, tec gêbuc sa
jakêpa dabuŋsêganê sakiŋwaga taŋalauŋ anôŋa su, ma sakiŋwaga tau nê ŋaê
Malku. 11 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ Petere gebe “Ônsêmuŋ siŋ êmu êsêp ŋaatali êna.
Laclu taŋ Tamoc kêkêŋ gêdêŋ aê naŋ, oc janôm gêŋ êsêp atom me.”

Jesu kêkô dabuŋsêga laŋôŋnêm

12 Lau toŋ tonaŋ to nêŋ kapitai ma Judanêŋ sakiŋwaga sêkôc Jesu ma sêsô eŋ
tôŋ. 13 Go sêwê eŋ dêdêŋ Anas sêja, Kaiapa taŋ kêtu ŋac dêbuŋsêga gêdêŋ jala
tonaŋ gêmoa naŋ iawa. 14 Kaiapa tau tec kêsôm gêdên Juda gebe “Ŋac tageŋ
êmac êndu êjo lau, go êmoasiŋ lau êlêlêc.”

Petere gêsa Jesu auc
(Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Simon Petere agêc ŋacseŋom teŋ têdaguc Jesu sêja. Ma ŋac dabunsêga kêjala
ŋacseŋom tonaŋgac, tec gêwin Jesu kêsô ŋac dabuŋsêga nê andu ŋamalacluŋ gêja.
16 Ma Petere kêkô sacgêdô ŋadêmôêŋa. Go ŋacseŋom, taŋ ŋac dabuŋsêga kêjala
eŋ su naŋ, kêsa jakêmasaŋ biŋ gêdêŋ awê gejob sacgêdôŋa ma gêwê Petere agêc
sêsô sêja. 17 Ma awê gejob sacgêdôŋa kêsôm gêdêŋ Petere gebe “Aôm kôtu ŋac
tônê nê ŋacseŋom teŋ gôwiŋ me.” Ma eŋ kêsôm gebe “Masi.” 18 Gamêŋ ŋaluc
ma kômwaga to sakiŋwaga sêmakop ja ma sêsêlu sêkô, tec Petere kêsêlu ja kêkô
gêwiŋ êsêac.

Dabuŋwaga kêtu lêsu Jesu
(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 Ma ŋac dabuŋsêga kêtu kênac Jesunê ŋacseŋomi to nê mêtê ŋam gêdêŋ eŋ.
20 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Aê kasôm biŋ gêdêŋ lau samob gamoa awêgeŋ
ma kadôŋ mêtê gamoa lôm malacŋa to lôm dabuŋ, taŋ Juda samob sêkac sa
naŋ, elêmê ma kasôm biŋ teŋ kasiŋ atom. 21 Aôm kôtu kênac aê kêtu asageŋŋa.
Ôtu kênac lau-sêŋô-biŋwaga acgom, gebe êsêac tec sêjala aêŋoc bi ŋ, taŋ kasôm
naŋ.” 22 Kêsôm bi ŋ tonaŋ gêmoa ma sakiŋwaga, taŋ sêkô naŋ, nêŋ teŋ kêtap
Jesu kêsêp alianô ma kêsôm gebe “Aôm gôjô ŋac dabuŋsêga awa amboac tonaŋ
me.” 23 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Embe jasôm eso, naŋ ôwa sa gebe keso. Ma
embe jasôm êndêŋ, ma amboac ondoc gôjac aê.” 24 Go Anas gêsô eŋ tôŋ ma
kêsakiŋ eŋ tolêpoageŋ gêdêŋ ŋac dabuŋsêga Kaiapa gêja.

Petere gêsa Jesu auc kêtiam
(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Simon Petere kêsêlu ja kêkô ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm aŋga ênê
ŋacseŋominêŋ teŋ amboac tonaŋ me.” Ma eŋ kêpa tau gebe “Masi.” 26 Go

ŋac dabuŋsêga nê sakiŋwaganêŋ teŋ, Ŋac taŋ Petere kêpa eŋ taŋalauŋ su naŋ gwadê, tec kêsôm gebe “Aôm tonec tê galic aôm gômoa kôm gôwiŋ eŋ nê me.” 27 Ma Petere kêpa tau kêtiam, tec sep tageŋ talec kêtaŋ.

Jesu kêkô Pilata laŋônêm
(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Bêbêcgeŋ ma sêwê Jesu aŋga Kaiapanê sêja gôliŋwaganê andu. Juda tauŋ sêsô gôliŋwaganê andu sêja atom, têtêc gebe sêŋgôm tauŋ têtu sec a têtôm gebe sêniŋ Pasa sêwiŋ atom. 29 Amboac tonaŋ Pilata kêsa gadêŋ êsêac gêja ma kêsôm gebe “Atiŋ biŋ ondoc ŋakaiŋ kêpi ŋac tonec.” 30 Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe “Ŋac tonaŋ êmbe ŋac secanô atom, aêac oc akôc eŋ andêŋ aôm amêŋ atom.” 31 Tec Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac taêm akôc eŋ awac ma amêtôc eŋ êtôm amacnêm biŋsu.” Ma Juda sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêacma jao kêkô gebe anac ŋamalac teŋ êndu atom.” 32 Biŋ tonaŋ kêsa gebe Jesunê biŋ, taŋ kêsôm gêwa nê êmac êndu ŋalêŋ sa naŋ, êtu anô.

33 Amboac tonaŋ Pilata kêsô gôliŋwaganê andu gêja kêtiam jagêmôêc Jesu ma kêtu kênac eŋ gebe “Judanêŋ kiŋ aôm me masi.” 34 Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Aôm taôm taêm gêjam biŋ tonaŋ tec kôsôm, me lau ŋagêdô sêwa aê ŋam sa gêdêŋ aôm.” 35 Ma Pilata gêjô eŋ awa gebe “Aê Juda me. Aômnêm lau to lau dabuŋsêga sêkêŋ aôm gôdêŋ aê gômôêŋ. Aôm gôgôm asageŋ.” 36 Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Aêŋoc gamêŋ gêc nom tonec atom. Embe aêŋoc gamêŋ ênêc nom tonec, oc ŋoc lau sênac siŋ ma Juda sêkôc aê tôŋ atom. Mago aêŋoc gamêŋ gêc tonec atom.” 37 Ma Pilata kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Amboac tonaŋ aôm kiŋ teŋ me.” Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Kôsômgac, aê kiŋ teŋ. Tinoc kêkôc aê tec gamêŋ nom tonec gebe jawa biŋŋanô sa. Lau samob, taŋ nêŋ ŋam kasêp biŋŋanô naŋ, sêŋô aê aoc.” 38 Ma Pilata kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Biŋŋanô tau tonaŋ asageŋ.”

Pilata kêkic Jesunê biŋ
(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luk 23:13-25)

Kêsôm biŋ tonaŋ su, go kêsa gêdêŋ Juda gêja kêtiam ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê katap biŋ teŋ sa kêpi ŋac tônê atomanô. 39 Amacnêm mêtê teŋ tec gêc gebe jaŋgamboac ŋac teŋ su êtôm Pasageŋ êndêŋ amac. Ma galoc abe jaŋgamboac Judanêŋ kiŋ su êndêŋ amac me masi.” 40 Ma êsêac sêmôêc sêôc aucgeŋ kêtiam gebe “Eŋ atom, Baraba.” Ma Baraba tau tonaŋ eŋ kêjaŋgowaga teŋ.

19

1 Gocgo Pilata kêsôm sêkôc Jesu tôŋ ma si eŋ ŋa lêpoa. 2 Ma sêkôc okêm mêŋsêmôê kêtu sunsuŋ, go sêkêŋ eŋ kêkuc ma sêu ŋakwê asôsamuc gêsac eŋ, 3 go jasêkô eŋ laŋônêmŋa ma sêsêm gebe “Judanêŋ kiŋ, ômoa ŋajamôŋ.” Ma têtap eŋ kêsêp alianô.

4 Pilata kêsa gêja kêtiam ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Alic acgom, aê jawê eŋ êsa awê êndêŋ amac, go taôm ajala gebe katap biŋ teŋ sa kêpi eŋ atom.” 5 Go Jesu tosunsuŋ okêm ma toŋakwê asôsamuc kêsa awê gêdêŋ êsêac gêja. Ma Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Alic ŋamalac tau tonec.” 6 Lau dabuŋsêga to sakiŋwaga sêlic eŋ e sêmôêc gebe “Ônac eŋ êpi kakesotau êna. Ônac eŋ êpi kakesotau êna.” Tec Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Taôm akôc eŋ awac ma anac eŋ êpi kakesotau, gebe aê tauc tec katap biŋ teŋ sa kêpi eŋ atom.” 7 Juda sêjô eŋ awa gebe “Aêacma biŋsu teŋ gêc, ma êtu biŋsu tonaŋŋa tec eŋ êmac êndu, gebe kêsam tau gebe Anôtônê Latu.”

8 Pilata gêŋô biŋ tonaŋ e kêtêc tau ŋanô, 9 ma kêsô gôliŋwaganê andu gêja kêtiam jakêtu kênac Jesu gebe “Aôm aŋga ondoc,” e Jesu gêjam tau tôŋ. 10 Tec

Pilata kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gôjam taôm tôŋ aê me. Aôm kôjala gebe aê
katu ŋatau jaŋgamboac aôm suŋa to ŋatau janac aôm ôpi kakesotauŋa me masi.”
11 Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Anôtô lôlôcŋa embe êlôc atom, aôm ôtu aêŋoc
ŋatau atom. Amboac tonaŋ ŋac, taŋ kêkêŋ aê gadêŋ aôm gamêŋ naŋ, nê sec
kêlêlêc aômnêm su.” 12 Pilata gêŋô biŋ tonaŋ tec gesom intêna êŋgamboac eŋ
suŋa, mago Juda sêmôêc sêôc aucgeŋ gebe “Embe ôŋgamboac ŋac tonaŋ su, oc
kaisaranê ŋac aôm atom. Ŋac teŋ embe êŋgôm tau êtu kiŋ naŋ, oc etoc tau sa
êndêŋ kaisara.”
13 Pilata gêŋô biŋ tonaŋ su, go gêwê Jesu kêsa awê e Pilata tau gêŋgôŋ lêpôŋ
sêmêtôc biŋŋa, naŋ kêkô gamêŋ, taŋ sêsam sebe “Masacpoc” naŋ, sêsam ŋa
Ebolai aweŋ gebe “Gabata.” 14 Biŋ tonaŋ sêgôm gêdêŋ bêc, taŋ sêmasaŋ tauŋ
kêtu Pasaŋa naŋ. Ŋaoc kêkô ŋaluŋgeŋ ma Pilata kêsôm gêdêŋ Juda gebe “Alic
nêm kiŋ tauma acgom.” 15 Ma lau tau sêmôêc gebe “Enaŋamaŋ, ênaŋamaŋ.
Ônac eŋ êpi kakesotau.” Tec Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac abe aê janac
amacnêm kiŋ êpi kakesotau êna me.” Ma lau dabuŋsêga sêjô eŋ awa gebe
“Aêacma kiŋ masi, kaisara taugeŋ.” 16 Sêsôm su, go kêkêŋ Jesu gêdêŋ êsêac gebe
sênac eŋ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau
(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luk 23:26-43)

Amboac tonaŋ sêkôc Jesu sa sêja. 17 Eŋ tau gêôc nê kakesotau ma sêsa
gamêŋ, taŋ sêsam gebe “Gamêŋ môkêlacŋa” naŋ sêja, sêsam ŋa Ebolai aweŋ
gebe “Golgata.” 18 Jasêjac eŋ kêpi kakesotau aŋga tonaŋ, ma ŋac luagêc sêwiŋ
eŋ seŋkaleŋ makeŋ-makeŋ, ma Jesu kêsêp ŋaluŋgeŋ. 19 Ma Pilata keto ŋalô
teŋ ma gêjac tamiŋ kakesotau. Ŋalô tau gebe “Judanêŋ Kiŋ Jesu Nasaretŋa.”
20 Gamêŋ taŋ sêjac Jesu kêpi kakesotau naŋ, gêc malacgala, tec Juda taêsam
sêsam ŋalô tau. Ma teto ŋalô tau ŋa Ebolai ma Rom to Helen aweŋ. 21 Tec
Judanêŋ lau dabuŋsêga sêsôm gêdêŋ Pilata gebe “Oto gebe ‘Judanêŋ kiŋ atom,’
oto gebe ‘Eŋ tau kêsam tau gebe Judanêŋ kiŋ aê.’ ” 22 Ma Pilata gêjô êsêac aweŋ
gebe “Biŋ taŋ kato naŋ katogac.”
23 Siŋwaga sêjac Jesu kêpi kakesotau su acgom, go sêboa ênê ŋakwê sa gêja toê
aclê kêtôm êsêac siŋwaga kêtômgeŋ. Ma ŋakwê ôliŋa gacgeŋ gêc. Ŋakwê baliŋ
tau sêsi atom, sêwa samucgeŋ aŋga gêsutêkwa ma kêsêp e gêdêŋ akaiŋ, 24 ma
sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Takac êŋgic atom, tapuc kapoac ma takêŋ êndêŋ ŋac
teŋ êkôc samucgeŋ.” Sêgôm tonaŋ gebe biŋ, taŋ teto gêc naŋ, êtu anô gebe

“Êsêac sêjac sam aêŋoc ŋakwê gêdêŋ tauŋ
ma sêpuc kapoac kêtu ŋoc ŋakwê baliŋŋa.”

Gêŋ tonaŋ siŋwaga sêgôm.
25 Jesu têna agêc têna sauŋ, Kleopanê awê Maria, ma Maria Magdalaŋa sêkô
Jesunê kakesotau ŋalabu. 26 Jesu gêlic têna agêc ŋacseŋom, taŋ têtac gêwiŋ eŋ
naŋ, agêc sêkô sêwiŋ tauŋ, tec kêsôm gêdêŋ têna gebe “Awê, ôlic latôm tonaŋ.”
27 Go kêsôm gêdêŋ ŋacseŋom tau gebe “Ôlic tênam tonaŋ.” Ma gêdêŋ ŋasawa tau
tonaŋgeŋ ŋacseŋom tau kêkôc Jesu têna sa jagêŋgôŋ ênê andu gêwiŋ eŋ.

Jesu gêmac êndu
(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luk 23:44-49)

28 Tonaŋ su ma Jesu kêjala gebe gêjac dabiŋ nê gêŋ samob e gêbacnê gebe biŋ,
taŋ teto gêc naŋ, êtu anô, tec kêsôm gebe “Bu gêjô aê.” 29 Laclu tobu ŋamakic
kêkô, tec sêsac mêckelep tôŋ kêsêp bu ŋamakic ma sêjac kêsô ôpic jasêsuŋ kêpi
gêdêŋ eŋ awasuŋ gêja. 30 Jesu gênôm bu ŋamakic tau su ma kêsôm gebe “Gajac
dabiŋ sugac.” Go môkêapac gêjac tuluc ma kêkêŋ nê katu gêja.

Sêguŋ Jesu kêsêp nê bl

31 Gêdêŋ bêc tonaŋ, bêc sêmansaŋ tauŋ êtu Pasaŋa, tec Juda teteŋ Pilata gebe êkêŋ lau têtuc lau tau eŋkaiŋ tulu ma sêkôc êsêacnêŋ ŋawêlêlaŋ su. Teteŋ eŋ naŋ ŋam gebe ŋawêlêlaŋ seŋkaleŋ kakesotau êndêŋ sabat atom, gebe sabat tonaŋ kapôeŋ kêlêlêc. 32 Amboac tonaŋ siŋwaga jatêtuc ŋac ŋamataŋa akaiŋ tulu ma ŋac, taŋ sêjac eŋ geŋkaleŋ ŋamakeŋ naŋ, sêgôm eŋ amboac tonaŋgeŋ. 33 Go dedeŋ Jesu sêja e sêlic eŋ gêmac êndu su, tec têtuc eŋ akaiŋ tulu atom. 34 Mago siŋwaga teŋ gêguŋ eŋ ŋa kem ŋamata kêsêp nê bi e gacgeŋ dec to bu kêsa. 35 Ma ŋac, taŋ gêlic geŋ tau naŋ, kêsôm lasê ma kêsôm lasê tobiŋŋanôgeŋ. Ŋac tau kêjala gebe kêsôm biŋŋanô gebe amac akêŋ êwiŋ amboac tonaŋ. 36 Sêgôm gêŋ tonec gebe biŋ, taŋ teto gêc naŋ, êtu anô gebe “Êsêac oc têtuc ênê ŋatêkwa teŋ tulu atom.” 37 Ma biŋ tonec êwiŋ gebe “Lau oc mateŋ e ŋac, taŋ sêguŋ eŋ naŋ.”

Êsêac sêsuŋ Jesu kêsêp sê
(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Biŋ tonaŋ su acgom, go Jesunê ŋacseŋom teŋ, taŋ gêjam nê ŋalêlôm auc kêtu kêtêc Judaŋa naŋ, Josep aŋga Arimatia, keteŋ Pilata gebe êkôc Jesunê ŋawelelaŋ su, tec Pilata gêlôc. Amboac tonaŋ Josep jakêkôc ŋawêlêlaŋ tau su. 39 Ma Nikodeme, taŋ gêmuŋgeŋ gedeŋ gêbêc gedeŋ Jesu gêja naŋ, kêkôc katêkwi to môsê sêgaluŋ gawiŋ tau kêtôm dôŋ 100 ma gêja amboac tonaŋ. 40 Êsêac lau tonaŋ jasekôc Jesunê ŋawêlêlaŋ su ma sêsabaŋ togeŋmalugeŋ kêsêp obo kwalam-kwalam kêtôm Juda sesabaŋ nêŋ ŋacmatê semoa. 41 Kôm teŋ gêc gamêŋ, taŋ sêkêŋ Jesu kêpi kakesotau naŋ ŋagala, ma sêô wakuc teŋ gec kôm tonaŋ ŋalelôm, taŋ tetoc ŋacmatê teŋ gêc gêmuŋ su atomanô. 42 Ac tetoc eŋ gec tonaŋ gebe Judanêŋ bêc sêmansaŋ tauŋŋa gêbacnê, tec sesuŋ Jesu gêc sêô tonaŋ dambegeŋ.

20

Jesu gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ
(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luk 24:1-12)

1 Gêdêŋ woke ŋabêc ŋamata ŋabêbêc kanucgeŋ naŋ Maria Magdalaŋa gêja sêô e gêlic sêkac poc su aŋga sêawa. 2 Tec kêlêti jakêsôm gêdêŋ Simon Petere agêc ŋacseŋom, taŋ Jesu têtac gêwiŋ eŋ naŋ gebe “Êsêac sêkôc Apômtau sa aŋga sêô ma ajam kauc gamêŋ, taŋ tetoc eŋ gêc naŋ.” 3 Tec Petere agêc ŋacseŋom tau sêsa sêô sêja. 4 Agêc sêlêti lulugeŋ sêwiŋ tauŋ sêja e ŋacseŋom, naŋ kêlêlêc Petere ma gêmuŋ jagêô lasê sêô kêtu ŋamata 5 jakêtuc kêniŋ e gêlic obo kwalam-kwalam gêc, mago eŋ tau kêsêp gêja atom. 6 Simon Petere kêdaguc e gacgeŋ kêsêp sêlêlôm gêja ma gêlic obo kwalam-kwalam gêc, 7 ma obo waeŋŋa, taŋ sêu gêsac môkêapac naŋ, gêc gêwiŋ obo kwalam-kwalam tonaŋ atom, sêluŋ sa ma tetoc gêc tauŋa. 8 Gocgo ŋacseŋom, taŋ jagêô lasê sêô kêtu ŋamata naŋ, kêsêp ŋalêlôm gêja e gêlic ma kêkêŋ gêwiŋ, 9 gebe agêcnêŋ kauc kêsa kêpi biŋ, taŋ teto gêc gebe Eŋ oc êndi sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ, su atom tageŋ. 10 Tonaŋ su, go ŋacseŋomagêc sêc sêmu sêja.

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ Maria Magdalaŋa
(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

11 Maria mêŋkêtaŋ kêkô sê ŋamagê. Kêtaŋ ma kêtuc kêniŋ kêsêp sê ŋalêlôm 12 e gêlic aŋela luagêc tonêŋ ŋakwê ŋaeb ŋaôma sêŋgôŋ gamêŋ, taŋ tetoc Jesunê ŋawêlêlaŋ gêc naŋ ŋamala, teŋ gêŋgôŋ eŋ môkêapacŋa ma teŋ gêŋgôŋ eŋ akaiŋŋa. 13 Ma agêc sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Awê, aôm kôtaŋ asageŋ.” Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Êsêac sêkôc ŋoc Apômtau sa ma aê gajam kauc

gamêŋ, taŋ tetoc eŋ gêc naŋ.” 14 Kêsôm biŋ tonaŋ su ma kêkac tau ôkwi e jagêlic
Jesu kêkô, mago kêjala eŋ gebe Jesu nec atom. 15 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Awê, aôm kôtaŋ asageŋ. Aôm gosom asa.” Ma awê tau geboc eŋ ŋac-gejob-
kômwaga teŋ, tec kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, embe aôm ôkôc eŋ su, naŋ
ôsôm gamêŋ, taŋ kotoc eŋ gêc naŋ, ŋam êndêŋ aê, ma jakôc eŋ jamêŋ,” 16 Go
Jesu awa gêjac eŋ gebe “Maria.” Tec awê tau gêjac tau ôkwi ma kêsôm gêdêŋ eŋ
ŋa Ebolai aweŋ gebe “Rabuni,” gebe “Mêtêmôkê.” 17 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Ômoasac aê atom, gebe kapi gadêŋ Tamoc gaja atom tageŋ. Ôndêŋ lasici
naôsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Aê japi jandêŋ aê Tamoc to ac Tamemi, jandêŋ êôc
Anôtô to amacnêm Anôtô jana acgom.’ ” 18 Amboac tonaŋ Maria Magdalaŋa
jakêsôm lasê gêdêŋ ŋacseŋomi gebe “Aê galic Apômtau su, tec kêsôm biŋ tonec
gêdêŋ aê.”

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ ŋacseŋomi (Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 Woke ŋabêc ŋamataŋa tonaŋ ŋakêtula ma ŋacseŋomi sêlai balêm, taŋ sêŋgôŋ
naŋ, ŋakatam auc gebe têtêc Juda. Go Jesu jakêkô êsêac ŋaluŋgeŋ ma kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Biŋmalô êndêŋ amac.” 20 Kêsôm biŋ tonaŋ su, go kêtôc lêma
to nê bi gêdêŋ êsêac. Tec ŋacseŋomi têntac ŋajam kêsa gebe sêlic Apômtau. 21 Go
Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac kêtiam gebe “Biŋmalô êndêŋ amac, aê jasakiŋ amac
amboac Tamoc kêsakiŋ aê.” 22 Kasôm biŋ tonaŋ su, go gêju awajaô kêpi êsêac
ma kêsôm gebe “Akôc Ŋalau Dabuŋ êwac. 23 Embe asuc launêŋ sec ôkwi, oc
ênaŋa, ma embe aê tôŋ, oc gacgeŋ ênêc êsêacŋa.”

Jesu agêc Tom

24 Gêdêŋ taŋ Jesu mêŋgeoc tau lasê naŋ, êsêac 12 nêŋ teŋ, Tom, taŋ sêsam
eŋ gebe Ôliŋbôm naŋ, gêmoa gêwiŋ êsêac atom. 25 Tec ŋacseŋomi ŋagêdô sêjac
miŋ gêdêŋ eŋ gebe “Aêac alic Apômtau su.” Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê
embe jalic bêlêm ŋamala, taŋ gêc ênê lêma naŋ atom, ma embe jakêŋ lemoclatu
êsêp bêlêm ŋamala atom, ma embe jakêŋ lemoc êsô ênê bi atom, oc jakêŋ êwiŋ
atomanô.”
26 Ŋabêc 8 gêjaŋa acgom, go ŋacseŋomi sêŋgôŋ balêm kêtiam ma Tom gêwiŋ
êsêac. Ac sêlai katam auc sêŋgôŋ, ma Jesu jakêkô êsêac ŋaluŋgeŋ, go kêsôm
gebe “Biŋmalô êndêŋ amac.” 27 Ma kêsôm gêdêŋ Tom gebe “Ôkêŋ Iêmamlatu
ênsac tecenec ma ôlic lemoc ma ôkêŋ lêmam êsô ŋoc bi ec têmtac lulu atom,
ôkêŋ êwiŋgeŋ.” 28 Tec Tom gêjô eŋ awa gebe “O ŋoc Apômtau to êôc Anôtô.”
29 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm kôkêŋ gêwiŋ kêtu gôlic aêŋa me. Aê aoc
êôc êsêac, taŋ sêlic ŋanô atom ma sêkêŋ êwiŋ.”

Joaŋ keto buku tonec kêtu ŋam amboac ondocŋa

30 Jesu gêgôm gêŋtalô gwalêkiŋ nê ŋacseŋomi sêlic, mago teto samob toma-
lageŋ kêsêp buku tonec atom. 31 Teto tonaŋgeŋ gebe akêŋ êwiŋ Jesu, gebe
Kilisi tau, Anôtônê Latu eŋ, ma akêŋ êwiŋ gebe aŋgôŋ matem jali êtu ênê ŋaêŋa.

21

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ ŋacsenomi 7

1 Tonaŋ su, go Jesu geoc tau lasê gêdêŋ nê ŋacseŋomi kêtiam aŋga bugêjactoŋ
Tiberiaŋa, ma ŋamiŋ tau tonec. 2 Simon Petere agêc Tom, taŋ sêsam eŋ gebe
Ôliŋbôm naŋ, ma Natanael aŋga Kana Galilaiaŋa, ma Sebedai latuagêc to
ŋacseŋomi ŋagêdô nêŋ luagêc, ac sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋ. 3 Ma Simon Petere kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe “Aê jana jansom i.” Tec êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aêac
awiŋ aôm.” Ac sêsa jasêpi waŋ teŋ ma gêdêŋ gêbêc tonaŋ têtap i teŋ sa atom.

4 Gêdêŋ geleŋmata, go Jesu kêkô ambêô ma nê ŋacseŋomi sêjala eŋ gebe Jesu
nec atom. 5 Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Napalêac, amacnêm gêŋ taniŋŋa
teŋ gêc me masi.” Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe “Masi.” 6 Go kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Au wasaŋ êsêp waŋ ŋalêsiŋ, taŋ kêsi anôŋa naŋ, ma oc atap ŋanô
sa.” Sêu kêsêp gêja ma sebe sênam jaôŋ êpi êmêŋ e sêgôm jageo gebe i taêsam
gêwê. 7 Ma ŋacseŋom taŋ Jesu têtac gêwiŋ eŋ naŋ, kêsôm gêdêŋ Petere gebe “Op,
Apômtaugoc.” Simon Petere gêŋô gebe Apômtau, tec kêkwa tau auc ŋa nê ŋakwê,
taŋ kêkôc su gêc naŋ, ma gêu tau kêsêp bu gêja. 8 Ŋacseŋomi ŋagêdô towaŋgeŋ
sêpoac jabaŋ bau amboac tasaka ŋasawa êtôm 50, tec sêjam jaôŋ wasaŋ toigeŋ
kêpi bau gêja. 9 Jasêsô bau e sêlic ja kêsa ma i to mo kêsa gêwiŋ. 10 Tec Jesu
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc i, taŋ galoc alô naŋ, ŋagêdô amêŋ.” 11 Tec Simon
Petere kêpi waŋ gêja ma gêjam jaôŋ wasaŋ, taŋ i kapôêŋ 153 sêwê e toŋoma naŋ,
kêpi bau gêja, mago wasaŋ gêŋgic atom. 12 Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
“Amêŋ, aniŋ gêŋ bêbêcŋa acgom.” Nacseŋomi samob têtêc tauŋ e nêŋ teŋ katu
kênac eŋ gebe “Aôm asa,” nec atom. Êsêac sêjala eŋgac gebe eŋ Apômtau. 13 Go
Jesu kêkôc mo jakêkêŋ gêdêŋ êsêac ma i amboac tonaŋgeŋ. 14 Jesu gêdi sa aŋga
ŋacmatênêŋ ma geoc tau lasê gêdêŋ nê ŋacseŋomi kêtu dim têlêacŋa tonaŋ.

Jesu agêc Petere

15 Seŋ gêŋ su, go Jesu kêsôm gêdêŋ Simon Petere gebe “Joaŋ latu Simon, aôm
têmtac gêwiŋ aê kêlêlêc êsêac tônê su me masi.” Tec Simon gêjô eŋ awa gebe
“Aec, Apômtau, aôm kôjala gebe aêŋoc ŋalêlôm gêwiŋ aôm. “Ma Jesu kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Ojop aêŋoc domba ŋalatu.” 16 Go Jesu kêtu kênac eŋ kêtiam
kêtu dim luagêc gebe “Joaŋ latu Simon, aôm têmtac gêwiŋ aê me masi.” Tec
Simon gêlôc gêdêŋ Jesu gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjalagac gebe aêŋoc ŋalêlôm
gêwiŋ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ojop aêŋoc domba.” 17 Go kêtu
kênac eŋ kêtu dim têlêac gebe “Joaŋ latu Simon, aômnêm ŋalêlôm gêwiŋ aê me
masi.” Tec Peterenê ŋalêlôm ŋawapac kêsa, gebe kêtu kênac eŋ katu dim têlêac
gebe “Aômnêm ŋalêlôm gêwiŋ aê me masi,” ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau,
aôm kôjala gêŋ samob, aôm kôjala gebe ŋoc ŋalêlôm gêwiŋ aôm.” Ma Jesu kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Ojop aêŋoc domba. 18 Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ
aôm gebe Aôm ŋapalêgeŋ, tec taôm kôjandiŋ nêm ômbiŋkap ma kôsêlêŋ gôja
gamêŋ, taŋ gobe ôna naŋ. Ma embe otu ŋac laŋgwa, oc ôlam lêmam ma teŋ
êjandiŋ aômnêm ômbiŋkap ma êwê aôm ôna gamêŋ, taŋ taôm godec gebe ôna
atom naŋ.” 19 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ gebe êtôc Peterene lêŋ êmac êndu ma êwaka
Anôtônê ŋawasi saŋa. Kêsôm biŋ tonaŋ su ma keteŋ eŋ gebe “Ôndaŋguc aê.”

Jesu agêc ŋacseŋom, taŋ eŋ têtac gêwiŋ naŋ

20 Petere kêkac tau ôkwi e gêlic ŋacseŋom, taŋ Jesu têtac gêwiŋ eŋ naŋ kêdaguc.
Gêdêŋ êsêac seŋ Pasa ma eŋ gêc kêsi Jesuŋa ma kêsôm gebe “Apômtau, asa oc
eoc aôm lasê.” 21 Tec Petere gêlic eŋ e kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Apômtau, ma ŋac
tônê oc amboac ondoc.” 22 Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê embe têtac teŋ
gebe eŋ êmoa e jamu jamêŋ, naŋ oc aômnêm biŋ me. Aôm tec ôndaŋguc aêgeŋ.”
23 Amboac tonaŋ biŋ tonec kêsa gêdêŋ lasitêwai ŋagêdô gêja gebe Ŋacseŋom
tônê oc êmac êndu atom. Jesu kêsôm ŋalô tonec gebe “Eŋ êmac êndu atom” nec
atom. Eŋ kêsôm tageŋ tonec gebe “Aê embe têtac teŋ gebe eŋ êmoa e jamu
jamêŋ, naŋ oc aômnêm biŋ me.”

24 Ŋacseŋom tonec tec gêwa biŋ tau ŋai ŋam sa ma keto biŋ tau ma aêac ajala
gebe biŋ, taŋ gêwa sa naŋ biŋŋanô.

25 Jesu gêgôm gêŋ ŋanô ŋagêdô gwalêkiŋ gêwiŋ. Aê taêc gêjam gebe êsêac
embe sêwa samob sa tomalageŋ ma teto, oc êsêp papia taêsam e ênam ŋom
aucgeŋ.

Gêŋ Taŋ Apostolo Sêgôm Naŋ
APOSOLO

Gêŋ Taŋ Aposolo Sêgôm Naŋ nec Luka keto gêjac têku nê Ŋawae Ŋajam. Eŋ keto buku tau gebe ênac miŋ ŋalau Dabuŋ gêwê lau buŋa ŋamataŋa sêpuc Jesu waŋa ma sêsôm ênê Ŋawae Ŋajam lasê “aŋga Jerusalem to Judaia samucgeŋ ma Samaria ŋagamêŋ e naêndêŋ nom ŋamadiŋ” (1:8). Mêtê kêlaiŋ tau gêjac m aŋga Judanêŋ gamêŋ acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomŋa samobgeŋ nêŋ sekêŋ gêwiŋ, tec ŋamiŋ tau tonaŋ. Luka gebe ênac nê lau têm tônêŋa têntac tôŋ, tec keto gebe Mêtê tau kêkêli lau teŋ sêli tauŋ sa gêdêŋ kaisara, tê sejam gôliŋ Romnêŋ gamêŋ nê atomanô. Eŋ gêwa lau tau nêŋ kauc sa kêpi biŋ, taŋ lau Juda sêkêŋ gêwiŋ to sêkêŋ mateŋgeŋ sêmoa naŋ, gebe kêtu anô kêpi biŋ lau buŋa sêkêŋ gêwiŋ necgac.

Buku tau nec ŋasêbu têlêac, naŋ kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê Ŋawae Ŋajam lasê kêsa aŋga gamêŋ dambê jaselom gamêŋ baliŋ ma sêwaka Gôlôac Dabuŋ tau sa-sa naŋ gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buŋa ŋamataŋa kêwaka tau sa aŋga Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa aŋga Palestina ŋagameŋ ŋagêdô (Samaria to Suria) gêwiŋ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc Ŋaluŋ ŋagamêŋ ŋagêdô samob e jagêdêŋ malacsêga Rom.

Aposolonêŋ buku tonec ŋagêbôm teŋ gebe sêjac Ŋalau Dabuŋ nê koleŋsêga ŋamiŋ gêjam auc. Gêdêŋ Om Pentekostŋa Ŋalau Dabuŋ toŋaclaigeŋ mêŋkêpi lau buŋa aŋga Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac to nêŋ laumata tôŋ kêtôm biŋ, tê sêjac ŋamiŋ gec buku tau nê, samob gêmoageŋ. Ac sêkatoŋ lau buŋa ŋamataŋa nêŋ jaeŋ sa ŋatênageŋ gêc biŋ ŋagêdô, taŋ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa naŋ. Go gêŋsêga, taŋ teto ŋamiŋ gêc naŋ, kêtôc jaeŋ tau ŋaŋaclai kêtu anô kêpi lau buŋa sêsa nêŋ lêŋŋa ma kêpi gôlôac samob sêbiŋ tauŋ tôŋ toŋanôgeŋ naŋŋa.

Ŋadênaŋ

1. Jesu gêjac dabiŋ aposolo kêtu nêŋ kôm sêwa eŋ ŋam saŋa 1:1-26
   a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm eŋ wae lasêŋa ma gêjac mata Ŋalau Dabuŋ gêdeŋ êsêac 1:1-14
   b. Sêjaliŋ ŋac teŋ sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa aŋga Jerusalem 2:1–8:3
3. Sêwa Jesu sa aŋga Judaia to Samaria 8:4–12:25
4. Aposolo Paulu nê sakiŋ 13:1–28:31
   a. Lêŋ Misionŋa ŋamataŋa 13:1–14:28
   b. Aposolo sêkac tauŋ sa aŋDa Jerusalem 15:1-35
   c. Lêŋ Misionŋa kêtu luagêcŋa 15:36–18:22
   d. Lêŋ Misionŋa kêtu têlêacŋa 18:23–21:16
   e. Sêkêc Paulu tôŋ gêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17–28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Ŋalau Dabuŋ

1 Teopili, biŋ ŋamataŋa tec kato su kêpi biŋ samob, taŋ Jesu gêgôm to kêdôŋ
gêdêŋ taŋ gêjac m nê kôm 2 e gêdêŋ bêc, taŋ Anôtô kêkôc eŋ sa naŋ. Anôtô kêkôc
eŋ sa atomgeŋ ma Ŋalau Dabuŋ kêkac Jesu tec kêsakiŋ aposolo, taŋ kêjaliŋ êsêac
sa naŋ. 3 Gêdêŋ taŋ kêkôc nê ŋandaŋ su naŋ, kêtôc tau gêmoa mata jaliŋa gêdêŋ
êsêac gêjagêmu-gêjagêmu ŋalêŋ gwalêkiŋ. Sêlic eŋ kêtôm bêc 40 ma kêsôm biŋ
kêpi Anôtônê gamêŋ gêdêŋ êsêac. 4 Eŋ gêmoa gêwiŋ êsêac ma gêjac jao gebe
“Awi Jerusalem siŋ atom ma aôŋ biŋ, taŋ Tamoc gêjac mata to aŋô aŋga aêŋoc

naŋ, e ŋanô êsa acgom. 5 Gebe Joaŋ tec kêsagu lau ŋa bu, ma amac oc aliŋ Ŋalau
Dabuŋ êtu nêm saŋgu ŋabêc jauc atom."

Jesu kêpi undambê gêja
(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)

6 Lau taŋ sêkac tauŋ sa naŋ, têtu kênac eŋ gebe "Apômtau, êndêŋ têm tonec
oc ômansaŋ Israelnêŋ gamêŋ êtu gamêŋ towae êtiam me masi." 7 Ma eŋ kêsôm
gêdêŋ êsêac gebe "Amacnêm kôm gebe ajala têm to noc, naŋ ŋaclai ŋatau Tamoc
taê gêjam gêc nê tauŋa naŋ atom. 8 Mago Ŋalau Dabuŋ wacêpi amac e atu lau
toŋaclai ma awa aê ŋam sa aŋga Jerusalem to Judaia samucgeŋ ma Samaria
ŋagamêŋ e naêndêŋ nom ŋamadiŋ." 9 Jesu kêsôm biŋ tonaŋ su, go êsêac sêlic eŋ
kêpi lôlôc gêja e tao teŋ kêsip eŋ su, tec mateŋanô sêlic eŋ sapu.
10 Eŋ kêpi gêja ma êsêac mateŋ gê undambê ŋaŋêŋgeŋ sêkô e sêlic ŋac
luagêc toŋakwê ŋaeb ŋaôma mêŋsêkô sêwiŋ êsêac. 11 Ac sêsôm gebe "Amac
Galilaiawaga, asageŋ akô matem gê undambê. Jesu tau, taŋ aŋga amacnêm
kêpi undambê gêja naŋ, oc êmu êmêŋ êtôm tê alic eŋ kêpi undambê gêja nê."

Sêjaliŋ ŋac teŋ sa gêjô Juda

12 Go aposolo sêmu aŋga lôc, taŋ sêsam gebe Lôckatêkwi naŋ, sêja Jerusalem.
Lôc tau gêc Jerusalem ŋagala amboac lêŋ sabatŋa teŋ. 13 Jasêô lasê e gacgeŋ
sêpi andu ŋabaɪêm ŋadeŋ ŋaôŋa, taŋ êsêac sêmoasêmoa naŋ sêja. Ma êsêac lau
tau tonec Petere agêc Joaŋ ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma
Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu
Juda. 14 Lau samob tonaŋ sêwiŋ lauo ŋagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii
teteŋ mec tonêŋ ŋalêlôm kêpi tageŋ sêjac ŋawae sêmoa.
15 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ lasitêwai amboac 120 sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋ, go Petere
gêdi kêkô êsêac ŋaluŋ ma kêsôm gebe 16 "O lasitêwaac, Ŋalau Dabuŋ gêôc Dawid
awa sa ma kêsôm biŋ kwanaŋgeŋ kêpi Juda, taŋ gêwê lau-sêkôc-Jesu-tôŋwaga
naŋ. Biŋ taŋ teto gêc naŋ, kêtu anô sugac. 17 Ŋac tonaŋ gêwiŋ aêac ma gêwê
kaiŋ sakiŋ tonec gêwiŋ."
18 Ŋac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm teŋ, go gêu tau môkêapac gêmuŋ e
jagêôc gêŋgic kêsêp ŋaluŋgeŋ ma ŋatêtac gêwê. 19 Lau Jerusalemŋa samob sêŋô
biŋ tonaŋ ŋawae, tec sêsam kôm tau ŋaê ŋa êsêac tauŋ aweŋ gebe Akeldama,
ŋam gebe "Kômdec."
20 "Biŋ tau teto gêc buku Pesalemŋa gebe

'Ênê andu oc êtu tuc e ŋac teŋ êŋgôŋ ŋalêlôm atomanô.'
Ma teto biŋ tonec gêwiŋ gebe
'Ŋac teŋ oc êwê kaiŋ ênê sakiŋ.'

21-22 "Amboac tonaŋ ŋac teŋ mêŋêwiŋ aêacmaŋ ma êsôm Apômtau Jesu gêdi
sa ŋawae lasê. Eŋ ŋac taŋ aŋga lau, taŋ sêsêlêŋ sêwiŋ aêac gêdêŋ taŋ Apômtau
Jesu kêsêŋŋ gêja gêmêŋ gêmoa aêac ŋasawa gêdêŋ taŋ eŋ gêliŋ Joaŋnê saŋgu naŋ,
e mêŋgêdêŋ gêwi aêac siŋ ma kêpi lôlôc gêja naŋ." 23 Amboac tonaŋ sêkêŋ
ŋac luagêc, Josep, taŋ sêsam eŋ gebe Barsaba, ma nê ŋaê teŋ gebe Justu naŋ,
agêc Matia. 24 Go teteŋ mec gebe "O Apômtau, aôm kôjala ŋamalac samob nêŋ
ŋalêlôm, mêŋôtôc ŋac tau, taŋ kôjaliŋ eŋ sa aŋga ŋac luagêc tonec nêŋ naŋ,
êndêŋ aêac, 25 gebe êkôc sakiŋ to aposolonêŋ kôm sa êjô Juda, taŋ gêwi siŋ ma
gêc gêja nê gamêŋ." 26 Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam eŋ gêwiŋ
aposolo 11. * paliŋ-paliŋgeŋ êndêŋ sabat atom. Êsêac sêsêlêŋ intêna dambêgeŋ,
tec sêsam ŋasawa tonaŋ gebe lêŋ sabatŋa.

---

* **1:26:** Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlêŋ

2

Ŋalau Dabuŋ kêsêp gêmêŋ

1 Gêdêŋ bêc Pentekostŋa naŋ êsêac samob sêkac tauŋ sa sêŋgôŋ tageŋ. 2 Go
sep tageŋ ŋadindiŋ kêsa aŋga undambê kêtôm mu gêbuc ŋatêna mêŋgêjam andu,
taŋ êsêac sêŋgôŋ naŋ, auc samucgeŋ. 3 Ma sêlic gêŋ gêwa gêŋgic-gêŋgic amboac
ja ŋaimbêla mêŋgêsac êsêac ŋaô gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. 4 Ma ŋalau Dabuŋ gêjam êsêac
samob auc, tec sêjam lau jaba aweŋ kêtôm Ŋalau Dabuŋ gêôc êsêac aweŋ sa.
5 Juda mansaŋ aŋga gamêŋ samob, taŋ gêc umboŋ ŋalabu naŋ, sêkac tauŋ
sa jasêŋgôŋ Jerusalem. 6 Gamêŋ tau tonaŋ ŋadindiŋ kêsa, tec lau samob sêpi
tageŋ e têtakê gebe sêŋô lau tônê sêjam êsêac tauŋ aweŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. 7 Lau
samob sêlic e gêjac nêŋ Iênô auc to sê taêŋgeŋ ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê
sêsôm biŋ sêmoa nê, lau Galilaiaŋa me masi. 8 Amboac ondoc tec taŋô êsêac
sêsôm aêac tauŋ aweŋ, taŋ teneŋi sêkôc aêac ma tasôm naŋ. 9 Lau Parta to
Mede ma Elam, ma aêac, taŋ daŋgôŋ Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia
ma Pontu to Asia 10 ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ŋagamêŋ
Kurene ma lau, taŋ tamêŋ aŋga Rom naŋ, 11 Judawaga to lau lêŋŋa ma lau
Krete to Arabia, aêac taŋô êsêac sêsôm Anôtônê gêŋtalô kapôêŋ ŋawae ŋa aêac
tauŋ aweŋ.” 12 Gêŋ tonaŋ gêjac êsêac samob naŋ Iênô auc e sêpê lêna ma sêsôm
gêdêŋ tauŋ gebe “Gêŋ tonaŋ ŋam amboac ondoc.” 13 Ma lau ŋagêdô sêsu susu
gebe “Wain wakuc kêjaŋiŋ êsêac.”

Petere gêjam mêtê

14 Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sageŋ gêdêŋ êsêac
gebe “Judawaga to amac samob, taŋ aŋgôŋ Jerusalem naŋ, aê jawa biŋ tonec
ŋam sa êndêŋ amac aŋô acgom. 15 Amac abe lau tonaŋ wain kêjaŋiŋ êsêac me.
Masigoc. Oc gocgo tec mêŋgic lauŋ sa kêkô. 16 Tageŋ biŋ, taŋ propete Joel
kêsôm naŋ, kêtu anô gebe

17 ‘Anôtô kêsôm gebe Êndêŋ bêc ŋamuŋa oc jakêc ŋoc Ŋalau êpi ŋamalac samob
e latômio to ŋac oc seoc biŋ lasê, ma nêm ŋacseŋomi oc sêlic ŋakatu,
ma amacnêm lau ŋanô oc sênêc mê.
18 Êndêŋ bôc tonaŋ oc jakêc ŋoc Ŋalau êpi ŋoc sakiŋwagao to ŋac e seoc biŋ lasê.
19 Ma oc jakêŋ gêŋsêga aŋga umboŋ Iôlôcŋa ma gêŋtalô aŋga nom eloŋŋa tonec
ŋai, dec to ja ma jadauŋ.
20 Oc oc ênam kanuc ma ajôŋ êtôm dec, go Apômtaunê bêc kapôêŋ ma bêc towae
tau mêŋêsa.
21 Êndêŋ tônê lau samob, taŋ aweŋ gêjac Apômtaunŋ ŋaê naŋ, tec Anôtô oc ênam
êsêac kêsi.’

22 “Amac Israelwaga, aŋô ŋoc biŋ tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu
Nasaretŋa sa gedeŋ amac ŋa geŋ kapôêŋ to gêŋsêga ma gêŋtalô. Eŋ kêkêŋ Jesu
gêgôm gêŋ tau gêmoa amac ŋalêlôm taôm ajalagac. 23 Anôtô taê gêjam ŋabiŋ to
kêjala kêtu tôŋ kwanaŋgeŋ gebe êwi ŋac tau siŋ êsêp amac lemem. Amac akêŋ
eŋ gêdêŋ lau-seseŋ-biŋsu-popocwaga sêjac eŋ kêpi kakesotau, tec kêtôm amac
taôm ajac eŋ êndu. 24 Ŋac tau tonaŋ Anôtô kêgaboac eŋ su aŋga gêmac ŋaŋandaŋ
ma gêŋu eŋ gêdi sa gebe gemacanô tau kêkôc eŋ tôŋ kêtôm atom. 25 Dawid
kêsôm biŋ kêpi eŋ gebe

‘Aê galic Apômtau kêkô ŋoc laŋôcnêm gedeŋ tôŋgeŋ.
Eŋ gêmoa aêŋoc anôŋa gebe jaku atom.
26 Amboac tonaŋ tec têtac ŋajam kêsa ma imbeloc kêtu samuc.
Aê gamoa toôlic matê-matêgeŋ, mago kakêŋ matoc
27 gebe aôm oc ondec aêŋoc katuc êmoa lamboam atom
ma aôm Ôkêŋ nêm ŋac dabuŋ ôli êtu palê atom.

28 Aôm kôtôc intêna jaŋgôŋ matoc jaliŋa gêdêŋ aê.
Aôm oc ôkêŋ aê jamoa aôm laŋômnêm e têtac ŋajam ênam aê auc samucgeŋ.’
29 “O ŋoc lasitêwaac, aê gabe jasôm abeŋi Dawid nê biŋ ênêc awêgeŋ êndêŋ
amac. Eŋ gêmac êndu ma sêsuŋ eŋ ma ênê sêô gêc aêac ŋalêlôm e gedeŋ galoc.
30 Ŋac tonaŋ eŋ propete teŋ ma kêjala biŋ, taŋ Anôtô kêsôm kêtu tôŋ kêpi eŋ
gebe ‘Aô mnêm wakuc teŋ oc êŋgôŋ nêm lêpôŋ kiŋŋa.’ 31 Eŋ propete, tec gêlic
biŋ, taŋ ocgo mêŋêsa naŋ kwanaŋgeŋ ma kêsôm ŋalô tonec kêpi Kilisi êndi saŋa
gebe
‘Anôtô gedec eŋ gêmoa lamboam atom ma eŋ ôli kêtu palê atom.’
32 Ma Jesu tau tec Anôtô gêŋu eŋ gêdi sa ma aêac lau samob tonec alic geŋ
tau asôm lasê. 33 Anôtô kêsuŋ eŋ sa jagêŋgôŋ ênê anôŋa, ma Jesu kêkôc Ŋalau
Dabuŋ aŋga Tamanê kêtôm Tama gêjac mata gêdêŋ eŋ naŋ, meŋkekec tec amac
alic to aŋô. 34 Dawid tau kêpi undambê gêja atomgeŋ, mago kêsôm gebe
‘Apômtau kêsôm gêdêŋ aêŋoc Apômtau gebe Ôŋgôŋ aêŋoc anôŋa
35 e jakêŋ aômnêm ŋacjo sênêc amkaiŋ ŋalabu acgom.’
36 “Amboac tonaŋ lau Israel samob sêjala ŋanôgeŋ acgom gebe Jesu tau,
taŋ amac ajac eŋ kêpi kakesotau naŋ, Anôtô kêkêŋ eŋ kêtu Apômtau to
Kilisi.” 37 Sêŋô biŋ tonaŋ e kepeŋ êsêacnêŋ ŋalêlom ŋanô ma sêsôm gedeŋ
Petere to aposolo ŋagêdô gebe “O lasitêwaac, aêacmêŋ oc aŋgôm tauŋ amboac
onclocgeŋ.” 38 Tec Petere kêsôm gedeŋ êsêac gebe “Anam taôm ôkwi ma
sensaŋgu amac sênam Jesu Kilisi laŋô êtômgeŋ gebe êsuc amacnêm sec ôkwi,
go Anôtô êkêŋ Ŋalau Dabuŋ êndêŋ amac êwac. 39 Gebe Anôtô gêjac mata biŋ
kêpi amac to nêm ŋapalê ma êsêac lau gamêŋbômŋa samob, kêpi êsêac samob,
taŋ Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, kêkalem êsêac naŋ.”
40 Ma Petere gêwa sa to gêjac biŋsu êsêac ŋa biŋ ŋagêdô gwalêkiŋ gebe “Akêŋ
taôm andêŋ Anôtô gebe ênam amac kêsi aŋga lau geo tonaŋ nêŋ.” 41 Lau taŋ
sêkôc Peterenê biŋ sa naŋ, sêliŋ saŋgu. Ma gêdêŋ bêc tonaŋ lau amboac 3,000
jasêwiŋ gôlôac. 42 Lau tonaŋ ŋai sêmasaŋ aposolonêŋ mêtê to biŋ sêmbiŋ tauŋ
tôŋŋa ma sêpô polom kêkôc to teteŋ mec. Sêgôm gêŋ tonaŋ gedeŋ tôŋgeŋ.

Gôlôacnêŋ lêŋ

43 Êsêac samob têntac ŋatutuc, gebe aposolo sêgôm 0gêŋsêga to gêŋtalô taêsam.
44 Ma êsêac, taŋ sêkêŋ, gêwiŋ naŋ, samob sêŋgôŋ sêwiŋ tauŋ ma sêwê kaiŋ nêŋ
gêŋ samob sêpi tageŋ. 45 Êsêac sêkêŋ nêŋ waba to gêŋ lau sêjam ôli ma sêjac
sam ŋaawa gêdêŋ lau samob kêtôm sêpô lêna tauŋ gêdêŋ-gadêŋgeŋŋa. 46 Êsêac
semoa lôm dabuŋ kêtôm bêcgeŋ, ma nêŋ ŋalêlôm kêpi tageŋ to sêpô polom
kêkôc kêtôm nêŋ andugeŋ ma seŋ nêŋ gêŋ totêntac ŋajam ma tonêŋ ŋalêlôm
ŋaŋêŋ. 47 Êsêac sêlambiŋ Anôtô ma lau samob sêlic êsêac ŋajam ma sêmoasiŋ
êsêac. Ma Apômtau kêkêŋ lau, taŋ gêjam êsêac kêsi naŋ, jasêwiŋ gôlôac tau
kêtôm bêcgeŋ.

3

Ŋac ŋatêkwa kêtu golоŋ ôli ŋajam kêsa

1 Ŋasawa teŋ Petere agêc Joaŋ sêpi lôm dabuŋ sêja sebe teteŋ mec êndêŋ ŋanoc
ocmataŋa. 2 Ma ŋac teŋ gêmoa tonaŋ. Têna kêkôc eŋ akaiŋ to lêma kêtu goloŋ.
Kêtôm bêcgeŋ lau sêbalaŋ eŋ jatetoc eŋ gêŋgôŋ lôm dabuŋ ŋakatam, taŋ sêsam
gebe Katamŋajam naŋ, gebe eteŋ gêŋ êndêŋ lau, taŋ sêsô lôm dabuŋ sêna naŋ.
3 Ŋac tau gêlic Petere agêc Joaŋ sebe sêsô lôm dabuŋ sêna, tec keteŋ gêŋ gêdêŋ
êsêagêc. 4 Tec Petere agêc Joaŋ mateŋ gê eŋ e Petere kêsôm gebe “Matam ê
aêagêc acgom.” 5 Ma ŋac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkêŋ gêŋ êndêŋ
eŋ. 6 Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aêŋa atom, ma gêŋ, taŋ gêc aêŋa

naŋ, tec gabe jakêŋ êndêŋ aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretŋa laŋô gebe Ôsêlêŋ.”
7 Go kêkam eŋ gêdêŋ lêma anôŋa ma gegeŋ eŋ sa. Ma gaôgeŋ ŋac tau atapa to
agwam ŋajaŋa kêsa, 8 ma gêboaŋ sa jakêkô ma kêsêlêŋ, go gêwiŋ êsêagêc kêsô
lôm dabuŋ jakêlambiŋ Anôtô to kêsêlêŋ gêboaŋ kêpigeŋ. 9 Lau samob sêlic eŋ
kêlambiŋ Anôtô gegeŋ taugeŋ gêmoa, 10 ma sêjala gebe ŋac, taŋ gêŋgôŋ kêsi lôm
dabuŋ ŋaKatamŋajam ma keteŋ-keteŋ gêŋ gêmoa naŋ, ŋac tau tonecgoc. Ma sê
taêŋ to sêŋac lemeŋ kêtu gêŋ, taŋ kêtap eŋ sa naŋŋa.

Petere gêjam mêtê gêmoa Salomonê lôm seleb

11 Ŋac tau kêsap Petere agêc Joaŋ tôŋ ŋapaŋ, tec lau samob sê taêŋ ma sêkac sa
dêdêŋ êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, taŋ sêsam gebe Salomonê naŋ. 12 Petere gêlic
lau tonaŋ ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asageŋ asôm biŋ
selec kêtu ŋac tonecŋa ma matemanô gêdêŋ aêagêc kêtu asageŋŋa. Abe aêagêc
tauŋ ma ŋaclai to ŋajam tec agôm eŋ kêsêlêŋ nec me. 13 Abraham agêc Isak
ma Jakob nêŋ Anôtô ma tameŋi samob nêŋ Anôtô kêkêŋ nê sakiŋwaga Jesu nê
ŋawasi kêsa. Ŋac tonaŋ, taŋ amac akêŋ eŋ gêdêŋ ŋacjo ma asa eŋ auc akô Pilata
laŋônêm. Pilata gebe êŋgamboac eŋ su, 14 mago amac asa ŋac dabuŋ to gêdêŋ
tau auc ma ateŋ gebe sêŋgamboac ŋac, taŋ gêjac ŋamalac êndu naŋ, su êndêŋ
amac. 15 Ŋac tau gebe êwê amac aŋgôŋ matem jali, mago ajac eŋ êndu, naŋ tec
Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ, aêac alic gêŋ tau tec asôm lasê. 16 Ma ŋac
tau, naŋ amac alic to ajala eŋ naŋ, kêkêŋ gêwiŋ Jesunê ŋaê, tec ŋaê tau gêjam
eŋ sa. Jesu kêpuc ŋac tau tôŋ kêkêŋ gêwiŋ, tec gêgôm eŋ ôli samucgeŋ ŋajam
kêsa tec alic eŋ kêkô amac samob laŋômnêmŋa.
17 “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm
kasêga sêjam kauc amboac tonaŋgeŋ. 18 Anôtô gêgôm nê biŋ, taŋ gêôc
propete samob aweŋ sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc ŋandaŋ naŋ, ŋanô kêsa.
19 Amboac tonaŋ ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nêm sec ênaŋa, 20 ma
têm moasiŋŋa aŋga Apômtaunê laŋôanô mêŋêsa wacêlau amac tekwem saki
êsa, ec êkêŋ Kilisi Jesu, taŋ kêjaliŋ sa kêtu amacŋa kwanaŋgeŋ naŋ êmêŋ. 21 Ŋac
tau êmoa undambê e êndêŋ têm Anôtô êmansaŋ gêŋ samob êtu wakuc êtiam,
amboac kêsôm lasê gêôc propete dabuŋ aweŋ sa gêdêŋ andaŋgeŋ naŋ. 22 Mose
kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êŋu amacnêm propete teŋ sa aŋga
lasimi to tewemi nêŋ êtôm aê, ma biŋ samob, taŋ eŋ êsôm êndêŋ amac naŋ,
akêŋ taŋem. 23 Lau embe sêkêŋ taŋeŋ propete tau tonaŋ nê biŋ atom, oc Anôtô
enseŋ êsêac samob su aŋga nê launêŋ.’ 24 Propete samob, Samuel to êsêac, taŋ
têdaguc naŋ, sêsôm to sêkêŋ têm tonaŋ ŋawae. 25 Propete latuŋi amac to poac,
taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ tamemi naŋ, ŋalatui amac. Anôtô kêmoatiŋ poac tau
gêdêŋ Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nêm wakucŋa laum nomŋa samob têtap
moasiŋ sa.’ 26 Anôtô kêtôc nê sakiŋwaga gêdêŋ amac kêtu ŋamata ma kêsakiŋ eŋ
gebe êmoasiŋ amac e anam taôm ôkwi êndêŋ-êndêŋgeŋ ma awi nêm sec tokaiŋ-
tokaiŋ siŋ.”

4

Petere agêc Joaŋ sêŋgôŋ kapoacwalô

1 Agêc sêsôm biŋ tonaŋ gêdêŋ lau sêmoa ma lau dabuŋwaga to kapitai lôm
dabuŋŋa ma Sadukai dêdêŋ êsêagêc sêja. 2 Lau tonaŋ ŋai sêlic êsêagêc sec gebe
têdôŋ lau ma sêkêŋ Jesu gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ ŋawae gêdêŋ êsêac. 3 Tec sêkôc
êsêagêc tôŋ jasêlai agêc auc sêŋgôŋ e bêbêcgeŋ acgom, gebe kêtula su. 4 Lau taŋ
sêŋô Peterenê biŋ tau naŋ, nêŋ taêsam sêkêŋ gêwiŋ ma lau tau nêŋ ŋacwaga
amboac 5,000.

5 Ŋabêbêc êsêacnêŋ kasêga to laumata ma biŋsutau sêkac tauŋ sa aŋga
Jerusalem, 6 ma ŋac dabuŋsêga Anas agêc Kaiapa ma Joaŋ agêc Alesandere
ma êsêac ŋagêdô aŋga ŋac dabuŋsêga nê gôlôac sêwiŋ. 7 Ma sêsôm sejoŋ ŋaclagêc
tau jasêkô êsêac laŋôŋnêm, go têtu Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê ŋaclai to ŋaê kêpuc
amagêc tôŋ, tec agôm gêŋ tônê nec.” 8 Tec Ŋalau Dabuŋ gêjam Petere auc e
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “O launêŋ kasêga to laumataac, 9 galoc amac embe
atu Iêsu aêagêc êpi moasiŋ, taŋ agôm gêdêŋ ŋac puliŋ naŋ, 10 go amac samob
to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretŋa, taŋ amac ajac eŋ kêpi
kakesotau gêja ma Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ, nê ŋaê gêgôm ŋac,
taŋ kêkô amac laŋômnêm naŋ, ôli ŋajam kêsa. 11 Ŋac tau
‘poc, taŋ amac akwêwaga alic gebe sec naŋ, tec kêtu poc kêclêsuŋa.’
12 Ŋacmoasiŋ teŋ gêmoa atom, ma ŋaê ŋajam teŋ aŋga umboŋ ŋalabu gêdêŋ
ŋamalac gebe ênam aêac saŋa teŋ gêc atomanô.”
13 Lau tau sêlic Petere agêc Joaŋ têntac kêpa su ma nêŋ kauc kêsa gebe êsêagêc
aŋga lau ŋaôma nêŋ, taŋ sêsô lôm teŋ atom naŋ, tec sê taêŋ ma sêjala êsêagêc
gebe sêsap Jesu tôŋgeŋ. 14 Ac sêlic ŋac puliŋ, taŋ ôli ŋajam kêsa naŋ, kêkô gêwiŋ
êsêagêc ma sêsôm biŋ sêjô agêc aweŋŋa e masi. 15 Amboac tonaŋ sêjatu êsêagêc
sêwi gamêŋ sêkac saŋa siŋ sêsa awê sêja, ma sêmasaŋ biŋ gêdêŋ tauŋ 16 ma
sêsôm gebe “Aêac daŋgôm ŋaclagêc tônê amboac ondoc. Lau Jerusalemŋa
samob sêlic gêŋtalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom.
17 Dambôc êsêagêc aweŋ auc ŋajaŋa gebe biŋ tau tonec ŋawae êtu tapa êndêŋ
lau samob êna atom, ma sêsam ŋac tônê nê ŋaê êndêŋ lau teŋ êtiam atom.” 18 Go
sêmôêc êsêagêc mêŋsêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ŋaê lasê to têndôŋ ŋaê
tau teŋ êtiam atomanô.

19 Ma Petere agêc Joaŋ sêjô êsêac aweŋ gebe “Taôm taêm ênam alic ac-
gom, Anôtô êlic biŋ ondoc naêndêŋ, taŋeŋ wamu amac me taŋeŋ wamu eŋ.
20 Aêagêc atôm atom gebe akapic aweŋsuŋ êtu gêŋ, taŋ alic to aŋô naŋŋa.”
21 Amboac tonaŋ sêjac biŋsu êsêagêc ŋakôniŋŋa ma sêkêŋ agêc sêja. Êsêac têtap
lêŋ sêmêtôc êsêagêcŋa teŋ sa atom kêtu launa, gebe samob tetoc Anôtô sa kêtu
gêŋ, taŋ gêgôm naŋŋa. 22 Ŋac tau, naŋ êsêagêc sêgôm gêŋtalô ôli ŋajam kêsaŋa
kêpi eŋ naŋ, nê jala kêtu 40 su.

Gôlôac teteŋ mec kêtu sêmoa totêntac êpa sugeŋŋa

23 Sêwi Petere agêc Joaŋ siŋ su, tec agêc dêdêŋ nêŋ lau sêja ma sêjac miŋ biŋ,
taŋ lau dabuŋsêga to laumata sêsôm gêdêŋ êsêagêc naŋ. 24 Lau tonaŋ sêŋô su
e aweŋ gêôc Anôtô seleŋgeŋ gebe “O Ŋatau, aôm naŋ kôkêŋ undambê to nom
ma gwêc to gêŋ samob, taŋ sêmoa ŋalêlôm naŋ, 25 aôm tau tonaŋ kôkêŋ Ŋalau
Dabuŋ gêôc aêac abeŋi Dawid, taŋ kêtu aômnêm sakiŋwaga naŋ, awa sa gebe
‘Lau samuc nêŋ ŋaonda kêpi kêtu asageŋŋa
to lau taêŋ gêjam biŋ ŋaôma-ŋaôma naŋ, ŋam amboac ondoc.
26 Kiŋ nomŋa sêkac tauŋ sa,
ma kasêga sêmoatiŋ biŋ sêŋgôŋ tageŋ amboac tonaŋ,
sebe senseŋ Apômtau agêc nê ŋac, taŋ geŋ oso eŋ naŋ su.’
27 Biŋŋanôgeŋ, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa
aŋga malac tonec sebe senseŋ aômnêm sakiŋwaga dabuŋ Jesu, taŋ goeŋ oso
eŋ naŋ su. 28 Ma sêgôm gêŋ, taŋ aôm taêm gêjam kwanaŋgeŋ gebe lêmam
ôŋgômŋa naŋ, ŋanô kêsa. 29 O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ŋa biŋgeŋ.
Amboac tonaŋ ôpuc nêm sakiŋwaga aêac tôŋ gebe asôm nêm biŋ totêntac êpa
sugeŋ. 30 Ômêtôc lêmam moasiŋ ma ôkêŋ nêm sakiŋwaga dabuŋ Jesu nê ŋaê
êŋgôm gêŋsêga to gêŋtalô.” 31 Ac teteŋ mec tonaŋ su, ma gamêŋ, taŋ êsêac sêkac

sa sêŋgôŋ naŋ, kêwiwic tau e Ŋalau Dabuŋ gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugeŋ.

Gôlôac sêwê kaiŋ nêŋ geŋ samob ŋatoŋ tageŋ

32 Lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga samob têntac tageŋ to nêŋ ŋalêlôm kêpi tageŋ. Ma ŋac teŋ gêlic nê gêŋ amboac taugeŋ nê gêŋ atom, êsêac samob sêwê kaiŋ gêŋ ŋatoŋ tageŋ. 33 Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ŋawae sa toŋaclaigeŋ, ma ŋamoasiŋ kapôêŋ kêpi êsêac samob, 34 gebe êsêacnêŋ ŋac teŋ kêpô lêna tau kêtu gêŋ teŋŋa gêmoa atom, gebe gamêŋ to and-u ŋatau samob sêkêŋ nêŋ gêŋ lau sêjam ôli ma sêkôc ŋaawa 35 jatetoc gêc aposolo eŋkaiŋŋa. Go êsêac sêjac sam gêŋ tau gêdêŋ lau, taŋ sêpô lêna kêtu gêŋ teŋŋa naŋ kêtômgeŋ.

36 Ma Lewinê wakuc teŋ gêmoa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ŋaê Josep, mago aposolo sêsam eŋ gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Biŋmaŋlatu,” 37 ŋac tau nê kôm teŋ gêc, tec kêkêŋ lau sêjam ôli ma kêkôc ŋaawa jaketoc gêc aposolo eŋkaiŋŋa amboac tonaŋgeŋ.

5

Anania agêc Sapira nêŋ biŋ

1 Ŋac teŋ, nê ŋaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêŋ nêŋ kôm ŋagêdô teŋ lau sêjam ôli. 2 Ŋac tau gêjam ŋaawa ŋagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ŋagêdô jaketoc gêc aposolo eŋkaiŋŋa. 3 Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoc Sadaŋ gêjam nêm ŋalêlôm auc e kôsau Ŋalau Dabuŋ ma gôjam kôm ŋaawa ŋagêdô auc. 4 Aôm kôkêŋ gêdêŋ lau sêjam ôli atomgeŋ, tec taôm kôtu nêm gêŋ ŋatau. Kôkêŋ gêdêŋ lau sêjam ôli su, tec kôtu ŋaawa ŋatau amboac tonaŋ. Amboac ondoc tec taêm gêjam biŋ amboac tonaŋ gêc nêm ŋalêlôm. Aôm kôsau ŋamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.” 5 Anania gêŋô biŋ tonaŋ e gêu tau jatomatêgeŋ gêc. Ma lau samob, taŋ sêŋô biŋ tonaŋ ŋawae naŋ, têtêc tauŋ ŋanô. 6 Go lau matac dêdi jasêsabaŋ eŋ ma sêbalaŋ eŋ sêsa awê jasêsuŋ eŋ.

7 Ockatu ŋasawa amboac têlêac gêjaŋa, ma ŋac tau nê awê gêjam kauc biŋ, taŋ gêgôm nê akweŋ naŋ, tec gêmêŋ. 8 Ma Petere kêtu kênac eŋ gebe “Ôsôm êndêŋ aê acgom gebe Amagêc akôc kôm ŋaôli tau tecenecgeŋ me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gêŋ tau tecenaŋgeŋ.” 9 Tec Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Amboac ondoc amagêcnêm ŋalêlôm kêpi tageŋ abe ansaê Apômtaunê Ŋalau. Ôlic acgom, lau taŋ sêsuŋ nêm akweŋ su naŋ, eŋmata gêdiŋ katam sebe sêmbalaŋ aôm sêsa sêna.” 10 Ma gacgeŋ awê tau kêku e jatomatêgeŋ gêc eŋ akaiŋŋa. Lau matac sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgeŋ gêc, tec sêbalaŋ eŋ jasêsuŋ eŋ gêwiŋ nê akweŋ. 11 Gôlôac dabuŋ pebeŋ têtakê ŋanô e lau ŋagêdô samob, taŋ sêŋô biŋ tau ŋawae naŋ, têtakê amboac tonaŋgeŋ.

Aposolo sêgôm gêŋtalô to gêŋsêga taêsam

12 Aposolo sêgôm gêŋtalô to gêŋsêga taêsam sêmoa lau ŋalêlôm ma lausêkêŋ-gêwiŋwaga samob sêkac tauŋ sa semoa Salomonê lôm sêlêb. 13 Lau ŋagêdô têtêc tauŋ, tec sêsap êsêac tôŋ atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae. 14 Ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Apômtau naŋ, têtu gwalêkiŋ, gebe lauo to ŋac taêsam. 15 Lau tau sejoŋ nêŋ gêmac sêsa malacluŋ sêja jasêkêŋ êsêac sêc mê to sac ma taêŋ kêka gebe Petere embe êsêlêŋ êmêŋ, naŋ katu naênêc ajuŋ ênsac êsêacnêŋ ŋagêdô êwiŋ-êwiŋ. 16 Ma lau taêsam aŋga malac, taŋ gêc Jerusalem ŋagala naŋ, sejoŋ lau gêmac to lau ŋagêdô, taŋ ŋalau ŋatêmui gêgôm êsêac naŋ sêmêŋ, tec aposolo sêgôm êsêac ôliŋ ŋajam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tôŋ kêtu dim luagêcŋa

17 Ma ŋac dabuŋsêga to nê lau samob, taŋ aŋga Sadukainêŋ toŋ naŋ,
sêjam lêmuŋ aposolo ŋanô 18 e sêkam êsêac tôŋ ma sêkêŋ êsêac sêŋgôŋ andu
kapoacwalôŋa. 19 Gêdêŋ gêbêc Apômtaunê aŋela teŋ jagêlêc katam andu
kapoacwalôŋa su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe 20 "Ana anam mêtê
lau akô lôm dabuŋ ma asôm biŋ aŋgôŋ matem jaliŋa samob lasê." 21 Ac sêŋô
biŋ tonaŋ, tec bêbêc kanucgeŋ sêsô lôm dabuŋ sêja ma têdôŋ lau.

Go ŋac dabuŋsêga to nê lau sêkac tauŋ sa ma sêkalem laumata to Israelnêŋ
lau ŋanô samob sa ma sêkêŋ lau sêja andu kapoacwalôŋa gebe sêkôc aposolo
tau sêmêŋ. 22 Tec sakiŋwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalôŋa
atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe 23 "Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalôŋa
auc e paŋ tageŋ to gejobwaga sejop katam sêkô, mago alêc katam su e alic
jaôb tageŋ." 24 Lôm dabuŋ ŋakapitai to lau dabuŋsêga sêŋô biŋ tonaŋ ma taêŋ
gêjam jakêsa-jakêsa. 25 Go ŋac teŋ kasôm gedeŋ êsêac gebe "Alic acgom, lau
tau, taŋ akeŋ êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, tê jatedôŋ lau sêkô lôm dabuŋ."
26 Amboac tonaŋ kapitai gêwiŋ nê sakiŋwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac
sêjam saicgeŋ atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ŋa poc êndu.

27 Amboac tonaŋ sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ŋamala. Ŋac dabuŋsêga
kêtu kênac êsêac gebe 28 "Aêac ajac jao ŋajaŋa gêdêŋ amac gebe andôŋ ŋaê tonaŋ
êtiam atom, mago alic acgom, amacnêm mêtê gêjam Jerusalem aucgeŋ. Amac
abe aê ŋamalac tônê nê dec êpi aêac me." 29 Tec Petere to aposolo sêjô êsêac
aweŋ gebe "Aêac taŋeŋ wamu Anôtô êlêlêc ŋamalac. 30 Jesu taŋ amac akêŋ eŋ
geŋkaleŋ kakesotau jaaseŋ eŋ su naŋ, tec aêac tameŋinêŋ Anôtô gêŋu eŋ sa.
31 Ŋac tau Anôtô ketoc eŋ sa gêŋgôŋ ênê anôŋa, gebe êtu laumata to kêsiwaga
ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnêŋ sec ôkwi. 32 Biŋ tonaŋ ŋai aêac alic ŋanô,
tec awa sa amoa, aêac to Ŋalau Dabuŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ lau taŋeŋ wamu
eŋŋa naŋ."

33 Lau tonaŋ ŋai sêŋô biŋ tonaŋ e gêli nêŋ ŋalêlôm sa secanô sebe sênac
aposolo endu. 34 Go laumatanêŋ teŋ gêdi sa, eŋ Parisai teŋ, nê ŋaê Gamaliel.
Eŋ kêdôŋwaga biŋsuŋa teŋ ma lau samob tetoc eŋ sa. Eŋ kêjatu gebe sejoŋ
aposolo sêsa awê sauŋgeŋ. 35 Go kêsôm gêdêŋ laumata gebe "Amac lau
Israelwaga, alic taôm ŋapep, aŋgôm lau tonaŋ amboac secgeŋmaŋ. 36 Gêdêŋ
ŋasawa teŋ Teuda ketoc tau sa gebe êtu ŋac towae ma lau 400 sêsap eŋ tôŋ. Tec
sêjac eŋ endu, ma lau, taŋ sêsap eŋ tôŋ naŋ, sêjanda êsêac samob sêc êliŋêliŋgeŋ
e nêŋ kôm gê su. 37 Tonaŋ su, go gêdêŋ bêc, taŋ sêsa lau saŋa naŋ, ŋac Galilaiaŋa
Juda gêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap eŋ tôŋ. Sêmoa e ŋac tau gêjaŋa ma seseŋ
êsêac, taŋ sêsap eŋ tôŋ naŋ, samob êliŋ-êliŋ. 38 Ma galoc jasôm ŋoc ŋalêlôm
êndêŋ amac gebe Awi lau tônê siŋ ma akêŋ êsêac sêc sêna. Gêŋ amboac tônê
embe ŋamalac tauŋ taêŋ ênam me sêŋgôm, oc êtu goloŋ. 39 Ma embe aŋga
Anôtônê, oc anseŋ su atôm atom. Ajop tageŋ tonec, anseŋ Anôtô atom."

40 Lau tau sêkêŋ gêwiŋ Gamalielnê biŋ, go sêmôêc aposolo jasi êsêac ŋa
palipgeŋ ma sêjac biŋsu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ŋaê êtiam atom. Go
sêkêŋ êsêac sêsa sêja. 41 Lau tau sêwi laumata siŋ sêsa sêja totêntac ŋajamgeŋ,
gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majeŋ kêsa
kêtu Jesunê ŋaêŋa. 42 Êsêac têdôŋ lau aŋga lôm dabuŋ to andu kêtôm bêcgeŋ ma
sêsôm ŋawae ŋajam lasê gebe Jesu eŋ Kilisi, sêwi siŋ atom.

6

Sêjaliŋ samwaga 7 sa

1 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ ŋacseŋomi têtu taêsam. Ma lau Helen têtu môsi lau
Ebolai gebe sim êsêacnêŋ awêtuc su ŋa gêŋ, taŋ sêjac sam kêtôm bêcgeŋŋa naŋ.

2 Tec êsêac lau 12 sêkalem ŋacseŋomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac
sam mo ma oc aŋgôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gêŋ amboac tonaŋ aêac alic
kêtôm atom. 3 O lasitêwaac, ajaliŋ nêm lau mansaŋ 7, taŋ Ŋalau Dabuŋ to kauc
mêtêŋa gêjam êsêac auc naŋ sa, gebe mêŋsêkôc kôm tau tonaŋ su. 4 Aêac lau
tonec abe ateŋ mec to anam sakiŋ êndêŋ mêtêgeŋ.” 5 Lau samob, taŋ sêkac
tauŋ sa naŋ, sêŋô biŋ tonaŋ ŋajam, tec sêjaliŋ lau tonec ŋai sa, ŋac teŋ kêkêŋ
gêwiŋ ŋajaŋa to Ŋalau Dêbu ŋ gêjam eŋ auc, nê ŋaê Stepan, gêwiŋ Pilip agêc
Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanêŋ ŋac lêŋŋa teŋ
aŋga Antiokia, nê ŋaê Nikolaus. 6 Sêkêŋ lau tonaŋ ŋai sêkô aposolo laŋôŋnêm
ma teteŋ mec to sêu lemeŋ gêsac êsêac.

7 Anôtônê mêtê kêtu tapa e ŋacseŋominêŋ toŋ aŋga Jerusalem kêtu kapôêŋ,
ma lau dabuŋwaga taêsam sêkêŋ gêwiŋ mêtê to sêsô ŋalabu.

Sêkôc Stepan tôŋ

8 Moasiŋ to ŋaclai gêjam Stepan auc ma gêgôm gêŋsêga to gêŋtalô kapôêŋ lau
sêlic. 9 Tec lau ŋagêdô aŋga toŋ, taŋ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma
Alesandriaŋa naŋ, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaŋa sêwiŋ. Êsêac to Stepan ac
sêpa tauŋ kêtu mêtêŋa. 10 Eŋ kêsôm biŋ tokauc ma toŊalau Dabuŋ, tec êsêac
sêku eŋ tulu atom. 11 Amboac tonaŋ sêu biŋ gêdêŋ lau teŋ jasêsôm gebe “Aêac
aŋô eŋ kêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.” 12 Sêgôm sêmoa e dêdac lau
to laumata ma biŋsutau sa, jasêkôc Stepan tôŋ ma sê eŋ dêdêŋ laumata sêja.
13 Ma sêjaliŋ lau ŋagêdô sa gebe sêŋgôliŋ biŋ êpi eŋ gebe “Ŋac tonec kêsôm biŋ
kêpi gamêŋ dabuŋ to Mosenê biŋsu ŋawaô. 14 Aêac aŋô eŋ kêsôm gebe Jesu
Nasaretŋa oc enseŋ gamêŋ tonec su, ma mêtê, taŋ Mose kêkêŋ gelom aêac naŋ,
eŋ oc ênam ôkwi.” 15 Laumata samob, taŋ sêkac tauŋ sa sêŋgôŋ naŋ, mateŋ gê
eŋ e sêlic laŋôanô kêtôm aŋela teŋ nê.

7

Stepan gêjam mêtê

1 Go ŋac dabuŋsêga kêsôm gebe “Biŋ tau amboac tônê me masi.” 2 Tec Stepan
kêsôm gebe

“O tamocac to ŋoc lasitêwaac, aŋ ŋoc biŋ acgom. Gêmuŋgeŋ aêac abeŋi
Abraham gêŋgôŋ Haran atomgeŋ, gêmoa Mesopotamiageŋ e ŋawasi ŋatau
Anôtô geoc tau lasê 3 ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ondec nêm gamêŋ ênêc to
nêm lau sêmoa ma ôna ôŋgôŋ gamêŋ, taŋ aê oc jatôc êndêŋ aôm naŋ.’ 4 Tec
eŋ gedec Kaldeanêŋ gamêŋ gêcŋa ma gêdi mêŋgêŋgôŋ Haran. Gêmoa e tama
gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê eŋ aŋga tonaŋ mêŋgelom gamêŋ tau tec
galoc êmac aŋgôŋ nec. 5 Gêdêŋ tonaŋ ênê ŋapalê masi, ma Anôtô kêkêŋ eŋ
gêwê kaiŋ gamêŋ ŋagec atomanô, mago Anôtô gêjac matageŋ gedeŋ eŋ gebe
êkêŋ gamêŋ tonec êndêŋ eŋ to nê wakuc, taŋ sêjô eŋ su naŋ. 6 Ma Anôtônê biŋ
amboac tonec gebe ‘Nêm wakuc oc têtu lau jaba sêmoa lau teŋ nêŋ gamêŋ, ma
malacm oc sêkôniŋ esêac têtu nêŋ gêŋôma to sejoŋ êsêac êtôm jala 400.’ 7 Ma
Anôtô kêsôm gêwiŋ gebe ‘Lau tau, taŋ sêkôniŋ êsêac têtu nêŋ gêŋôma naŋ, aê
oc jamêtôc êsêac. Tonaŋ su, go êsêac sêc sêmu mêŋsênam sakiŋ aê aŋga gamêŋ
tau tonec.’ 8 Go Anôtô kêmoatiŋ poac sêsa ŋapalêŋa gêdêŋ Abraham gêwiŋ, tec
kêka Isak lasê ma kêsa eŋ gêdêŋ ŋabêc kêtu 8, ma Isak gêgôm gêdêŋ Jakob, ma
Jakob gêgôm gêdêŋ aêac abeŋi 12 amboac tonaŋgeŋ.’

9 “Aêac abeŋi têntac sec gêdêŋ Josep e sêkêŋ eŋ gêdêŋ lau sêjam ôli eŋ ma
sêkôc eŋ sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiŋ eŋ. 10 Tec kêjaŋgo eŋ su aŋga nê
ŋandaŋ samob to kêkêŋ moasiŋ ma kauc mêtêŋa gêdêŋ eŋ kêkô kiŋ Aiguptuŋa,
Parao, laŋônêm. Ma Parao kêkêŋ eŋ gêjam gôliŋ Aiguptu to ênê gôlôac samob.

11 Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ŋagamêŋ samob e sêŋgôŋ jageo ŋanô ma tameŋi têtap nêŋ gêŋ sêniŋŋa sa atom. 12 Jakob gêŋô polom gêc Aiguptu ŋawae, tec kêsakiŋ tameŋi sêsêp sêja kêtu ŋamata. 13 Sêmoa e sêsêp sêja kêtu luagêcŋa naŋ, tec Josep gêwa tau sa gêdêŋ têwai ma Parao gêŋô Josep tau nê gôlôac ŋam. 14 Go Josep kêkêŋ biŋ gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. 15 Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndu aŋga Aiguptu, ma tameŋi amboac tonaŋ. 16 Go sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsuŋ êsêac sêc sêô, taŋ Abraham gêjam ôli ŋa silber toŋ teŋ gêdêŋ Hamor latui aŋga Sikem naŋ.

17 “Ŋanoc sêwi gamêŋ tau siŋŋa, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ Abraham naŋ, kêdabiŋ gebe êmbacnê, ma lau têtu taêsam e sêjam Aiguptu auc. 18 Sêmoa e kiŋ wakuc teŋ, taŋ gêjam kauc Josep naŋ, gêjam gôliŋ Aiguptu. 19 Ŋac tonaŋ kêsau kêtim aêacnêŋ lau ma gejoŋ tameŋi ma kêkac êsêac gebe sêwi nêŋ gêŋ dedec siŋ paliŋ-paliŋgeŋ gebe sêmoa mateŋ jali atom. 20 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Mose têna kêkôc eŋ, ma Anôtô gêlic eŋ ŋajam, tec agêc sêlôm eŋ sêmoa nêŋ andulêlôm e ajôŋ têlêac. 21 Go sêwi eŋ siŋ paliŋ-paliŋgeŋ e Parao latuo kêkôc eŋ sa jagêlôm eŋ kêtôm latu teŋ. 22 Ma têdôŋ Aiguptunêŋ mêtê samob gêdêŋ Mose, gêmoa e kêtu ŋac ŋajaŋa biŋ to kômŋa.

23 “Ŋac tau gêmoa e nê jala kêtu 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelŋa kêsi. 24 Gêlic ŋac teŋ kêlêsu ŋac Israelŋa teŋ, tec gêjam Israel tonaŋ kêsi ma gêjac ŋac Aiguptuŋa naŋ êndu kêtu kêlêsu ŋac tonaŋŋa. 25 Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya ey lêma, mago nêŋ kauc kêsa su atom. 26 Ŋabêbêc lau ŋagêdô sêsôm tauŋ sêmoa e eŋ gêlic, tec gê wama êsêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ŋam tageŋ. Amboac ondoc tec abe aŋgôm taôm kwalec nec.’ 27 Ma ŋac-kisa-môkêwaga tonaŋ kêtiŋ eŋ ma kêsôm gebe ‘Asa kêkêŋ aôm kôtu aêacma gôliŋwaga to mêtôcwaga. 28 Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgeŋ gôjac Aiguptu tau naŋ me.’ 29 Tec Mose gêc su kêtu biŋ tonaŋŋa jakêtu ŋac jaba gêŋgôŋ nom Midian e kêka ŋapalê luagêc lasê aŋga tonaŋ.

30 “Jala 40 gêjaŋa gêwiŋ, go aŋela teŋ geoc tau lasê gêdêŋ eŋ aŋga gamêŋ sawa lôc Sinaiŋa, kêsêp ja ŋawaô, taŋ kêsa gamêŋdani naŋ ŋalêlôm. 31 Mose gêlic gêŋ tonaŋ e gêŋac lêma ma kêtu gasuc gêja gebe êlic gêŋ tau ŋam acgom. Tec Apômtaunê awa teŋ kêsa gebe 32 ‘Tamaminêŋ Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêŋ Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêŋ tau ŋam atom. 33 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ôŋgamboac atapa su aŋga amkaiŋ gebe gamêŋ, taŋ kôkô naŋ, gamêŋ dabu ŋ. 34 Aê galic sejoŋ ŋoc lau aŋga Aiguptu e sêmoa jageo, ma gaŋô nêŋ taŋi, tec kasêp gamêŋ gebe janam êsêac kêsi. Amboac tonaŋ ômôêŋ, aê gabe jasakiŋ aôm êna Aiguptu.’

35 “Mose tau, taŋ êsêac sêsa eŋ auc ma sêsôm gebe ‘Asa kêkêŋ aôm kôtu gôliŋwaga to mêtôcwaga naŋ,’ tec Anôtô kêsakiŋ eŋ kêtu gôliŋwaga to kêsiwaga. Eŋ kêkêŋ aŋela geoc tau lasê gêdêŋ Mose aŋga gamêŋdani gebe êpuc eŋ tôŋ. 36 Ŋac tonaŋ kejoŋ êsêac sa ma gêgôm gêŋsêga to gêŋtalô aŋga gamêŋ Aiguptu to aŋga Gwêckoc ma gamêŋ sawa kêtôm jala 40. 37 Mose tau tec kêsôm gêdêŋ Israelwaga gebe ‘Anôtô oc êŋu amacnêm propete teŋ sa aŋga lasimi to tewemi nêŋ êtôm aê.’ 38 Ŋac tageŋ tonaŋ tec gêmoa gêwiŋ gôlôac dabuŋ aŋga gamêŋ sawa ma gêwiŋ aŋela, taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac to tameŋi aŋga lôc Sinai naŋ, ma ŋac tonaŋgeŋ tec biŋ mata jaliŋa gêdêŋ eŋ gebe êndôŋ aêac.

39 “Mago aêac tameŋi sebe taŋeŋ wamu eŋ atom. Êsêac sêmasuc eŋ to sêjam nêŋ ŋalêlôm ôkwi gêdêŋ Aiguptu kêtiam. 40 Ma sêsôm gêdêŋ Aron gebe ‘Ômansaŋ aêacma anôtôi gwam gebe sêwê aêacŋa, gebe Mose, taŋ gêwê aêac aŋga Aiguptu amêŋ naŋ, aêac ajam kauc biŋ ondoc kêtap eŋ sa.’ 41 Gêdêŋ tonaŋ sêgôm nêŋ bulimakao ŋalatu ŋakatu teŋ ma sêkêŋ da gêdêŋ anôtô gwam tau to têtu samuc

lemeŋ ŋakôm. 42 Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkêŋ êsêac sêjam sakiŋ
umboŋ ŋagêlôŋ kêtôm teto gêc propetenêŋ buku gebe
‘Amac lau Israelwaga, gêdêŋ taŋ amoa gamêŋ sawa e jala 40 naŋ,
oc akêŋ bôc to da gêdêŋ aê me masi.
43 Amac abalaŋ gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata
ma agôm gêŋ tau ŋakatu abe ateŋ mec êpi.
Amboac tonaŋ aê jawê amac e naaŋgôŋ Babel ŋamakeŋ ônêŋa.’
44 “Aêac tameŋi sêkôc lôm bec, taŋ gêwa Anôtô gêmoa gêwiŋ êsêacŋa sa naŋ,
sêmoa gamêŋ sawa. Ac sêmasaŋ kêtôm ŋadôŋ, taŋ Anôtô kêtôc gêdêŋ Mose
gêlic ma kêjatu eŋ gebe êŋgômŋa naŋ. 45 Tameŋi sêbalaŋ lôm bec tonaŋ sêwiŋ
Josua sêja lau samuc nêŋ gamêŋ, taŋ sêkôc su naŋ. Anôtô tau gêmuŋ tameŋi
ma kêtiŋ lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêŋ tonec e gêdêŋ Dawidinê têm.
46 Anôtô gêlic Dawid ŋajam, tec ŋac tau keteŋ gebe êtap gamêŋ teŋ sa ma êsuŋ
Jakobnê Anôtônê andu teŋ sa êkô. 47 Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu
tau. 48 Tageŋ Lôlôc Ŋatau oc êŋgôŋ andu, taŋ sêgôm ŋa lemeŋ naŋ atom, êtôm
propete kêsôm gebe
49 ‘Undambê kêtu ŋoc lêpôŋ
ma nom kêtu ockaiŋ ŋakademboŋ.
Apômtau kêsôm gebe
Amac abe akwê aêŋoc andu amboac ondoc,
me ŋoc gamêŋ, taŋ jaŋgôŋ tekoc saki êsaŋa naŋ, oc ênêc ondoc.
50 Amac abe gêŋ totau-totau samob tonaŋ ŋai tauc lemoc gajam kauc me.’
51 “Ojae amac, gêsômtêkwa ŋatoŋ ma nêm ŋalêlôm to taŋemsuŋ ŋadani atôm
lau samuc. Amac akô Ŋalau Dabuŋ auc ŋapaŋ atôm tamemi tec amoa.
52 Propete ondoc teŋ amac tamemi sêjanda eŋ atom. Ma êsêac sêjac lau, taŋ
andaŋgeŋ seoc biŋ lasê kwanaŋgeŋ gebe ŋac gêdêŋ oc êmêŋ naŋ êndugac.
53 Amac lau tau tonec tec êkêc biŋsu aŋga aŋelanêŋ, mago amasaŋ kêtu tôŋ
atom.”

Têtuc Stepan ŋa poc êndu

54 Lau sêŋô biŋ tonaŋ e gêli nêŋ ŋalêlôm sa secanô ma sêmôê luŋluŋ eŋ. 55 Ma
Ŋalau Dabuŋ gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic Anôtônê ŋawasi
ma gêlic Jesu kêkô Anôtônê anôŋa. 56 Tec kêsôm gebe “Op, aê galic undambê
gêŋa ma Ŋamalacnê Latu kêkô Anôtônê anôŋagoc.” 57 Lau tonaŋ sêwakic e sêbôc
taŋeŋsuŋ auc ma guluŋ tageŋ sêja sêgi eŋ auc. 58 Ma têtiŋ eŋ kêsa malacmagê
gêja sebe têtuc eŋ ŋa poc êndu. Tec lau biŋmôkê sêkôc nêŋ ŋakwê su ma sêkêŋ
jatetoc gêc ŋac matac teŋ, nê ŋaê Saulu, akaiŋŋa. 59 Êsêac têtuc Stepan ŋa poc
sêmoa ma keteŋ mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc ŋoc ŋalau sa.” 60 Eŋ kêpôŋ aduc
ma gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gebe “Apômtau, ôê êsêacnêŋ sec tôŋ atom.” Kêsôm
tonaŋ su ma gêmac êndu.

8

1 Saulu gêlic êsêac seseŋ Stepan su e gêjac mataanô ŋajam.

Saulu kêlêsu gôloac dabuŋ

Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ lau sêlêsu gôlôac dabuŋ Jerusalemŋa kêlêlêc. Sêgôm e
lau samob sêc êliŋ-êliŋ têtôm Judaia to Samaria ŋagamêŋgeŋ sêja. Aposolo
tauŋgeŋ tec sêmoa. 2 Ma lau mansaŋ ŋagêdô sêsuŋ Stepan ma têtaŋ taŋiboa
ŋanô kêpi eŋ.
3 Saulu kêpi gôlôac dabuŋ nêŋ andu kêtômgeŋ ma gê lauo to ŋac jakêkêŋ êsêac
sêsô kapoacwalô sêja, gêgôm e geseŋ gôlôac dabuŋ êliŋ-êliŋ.

Mêtê kêtu tapa aŋga Samaria

4 Êsêac taŋ sêc êliŋ-êliŋ kêtôm gamêŋgeŋ sêja naŋ, jasêsôm ŋawae ŋajam lasê.
5 Ma Pilip tec kêsêp malac Samarianŋa jagêjam mêtê êsêac kêpi Kilisi. 6 Lau
taêsam sêŋô Pilipnê biŋ to sêlic gêŋtalô, taŋ eŋ gêgôm naŋ, e sêkêŋ taŋeŋ eŋ
totêntac tageŋ, 7 gebe lau taêsam toŋalau ŋatêmui sêmoa, naŋ ŋalau tau sêwakic
ma sêsa aŋga êsêacnêŋ sêja, ma ŋatêkwa kêtu goloŋ to magiŋ kêsu taêsam ôliŋ
ŋajam kêsa. 8 Ma lau, taŋ sêŋgôŋ malac tonaŋ naŋ, têntac ŋajam samucgeŋ.
9 Ma ŋac mecwaga teŋ, nê ŋaê Simon, gêŋgôŋ malac tonaŋ, naŋ gêmuŋgeŋ
gêgôm mectomaŋ e gêjac lau Samarianŋa nêŋ Iênô auc ma gêboa tau gebe eŋ ŋac
toŋaclai kaiŋ teŋ. 10 Tec lau sauŋ to lau kapôêŋ samob sêkêŋ taŋeŋ eŋ ma sêsôm
gebe “Anôtônê ŋaclai, taŋ sêsam gebe kapôêŋ naŋ, oc ŋac tau tonaŋ.” 11 Êsêac
sêkêŋ taŋeŋ eŋ gebe eŋ gêjac êsêacnêŋ Iênô auc ŋa nê mecgeŋ e ŋasawa ec baliŋ
su. 12 Ma Pilip kêsôm ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋ to Jesu Kilisi nê ŋaêŋa lasê e
lauo to ŋac sêkêŋ gêwiŋ ma sêliŋ saŋgu. 13 Go Simon tau kêkêŋ gêwiŋ amboac
tonaŋ e gêliŋ saŋgu ma kêsap Pilip tôŋ. Eŋ gêlic gêŋtalô to gêŋsêga kapôêŋ e
gêjac ênê Iênô auc.
14 Aposolo taŋ sêŋgôŋ Jerusalem ŋaŋ, sêŋô ŋawae gebe lau Samarianŋa sêkôc
Anôtônê mêtê sa, tec sêsakiŋ Petere agêc Joaŋ dêdêŋ êsêac sêja. 15 Ŋaclagêc
tonaŋ sêsêp sêja, go teteŋ mec kêtu lau tauŋa gebe Ŋalau Dabuŋ êpi êsêac,
16 gebe Ŋalau Dabuŋ kêpi êsêacnêŋ teŋ atom tageŋ, ac sêliŋ busaŋgu ŋaômageŋ
kêpi Apômtau Jesu nê ŋaê. 17 Tec aposolo luagêc sêkêŋ lemeŋ gêsac êsêac
acgom, go Ŋalau Dabuŋ gelom êsêac.
18 Simon gêlic aposolo sêkêŋ lemeŋ gêsac lau, ma Ŋalau Dabuŋ gelom êsêac,
tec kejoŋ awa gêdêŋ êsêagêc gêja 19 ma kêsôm gebe “Akêŋ ŋaclai tonaŋ êndêŋ
aê amboac tonaŋgeŋ. Aê embe jakêŋ lemoc ênsac ŋac teŋ, go Anôtô êkêŋ
Ŋalau Dabuŋ êndêŋ eŋ.” 20 Tec Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm ônaŋa
tonêm awageŋ. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasiŋ ŋa awa me. 21 Aôm gôwê
kaiŋ kôm tonec ŋagec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômnêm ŋalêlôm geogeŋ.
22 Amboac tonaŋ ônam taôm ôkwi aŋga nêm geo tonaŋ ma oteŋ Apômtau, moae
êsuc biŋ geo, taŋ gêc nêm ŋalêlôm naŋ ôkwi. 23 Aê galic nêm geo kêtôm ŋaikisi
ŋamakic gêjam aôm auc to sec ŋalêpoa gêsô aôm tôŋ.” 24 Go Simon gêjô eŋ awa
gebe “Amagêc taôm ateŋ mec êndêŋ Apômtau anam aê aoc gebe biŋ, taŋ agêc
asôm naŋ, ŋateŋ êtap aê sa atom.”
25 Ŋaclagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê biŋ sa su, go sêmu sêja Jerusalem
ma sêsôm ŋawae ŋajam lasê aŋga Samarianêŋ malac gwalêkiŋ gêwiŋ.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopianŋa

26 Apômtaunê aŋela teŋ kêsôm gêdêŋ Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlêŋ êndêŋ oc êkô
ŋaluŋ ôsa intêna, taŋ aŋga Jerusalem kêsêp Gasaŋa gêja naŋ. “Intêna tau kêsêp
gamêŋ sawa. 27 Tec eŋ gêdi gêja. Ma ŋac Aitiopianŋa teŋ, lau Aitiopianŋa nêŋ
kwin Kandake nê gejobwagasêga, naŋ kwin kêkêŋ eŋ gejob ênê waba samob
naŋ, jaketeŋ mec aŋga Jerusalem. 28 Eŋ gêmu gêja nê gamêŋ ma kêsam propete
Jesaia nê biŋ gêŋgôŋ nê kareta ŋaô. 29 Go Ŋalau Dabuŋ kêsôm gêdêŋ Pilip gebe
“Ôtu gasuc nawê kareta tônê tôŋ.” 30 Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêŋô eŋ
kêsam propete Jesaia nê biŋ ma kêtu kênac gebe “Biŋ taŋ kôsam naŋ, kôjala ŋam
me masi.” 31 Ma ŋac tau kêsôm gebe “Embe ŋac teŋ êtôc intêna êndêŋ aê atom,
oc jajala amboac ondoc.” Go keteŋ Pilip gebe êpi naêŋgôŋ êwiŋ eŋ. 32 Ma biŋ
tau, taŋ ŋac tau kêsam naŋ, tonec gebe
“Sejoŋ eŋ amboac domba, naŋ sebe sêmbucŋa
ma amboac domba ŋalatu, taŋ sebe sêkapiŋ ŋaôlilu naŋ,
mago kêtaŋ atom.
33 Gêdêŋ taŋ sêkôniŋ eŋ naŋ, sêmêtôc eŋ kêtôm ŋagôliŋ atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakuc nêŋ miŋ. Oc masi,
gebe sesеŋ eŋ su aŋga nom.”
34 Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdêŋ Pilip gebe “Aê jateŋ aôm ôwa sa
acgom. Propete kêsôm biŋ tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi ŋac teŋ.”
35 Tec Pilip gêôc awa sa gêjac m nê mêtê ŋa propetenê ŋalô tonaŋ ma kêsôm
Jesunê ŋawae ŋajam lasê gêdêŋ eŋ. 36 Agêcnêŋ kareta kêsêlêŋ e jasêô lasê bu
teŋ ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asageŋ êkô aêŋoc
busaŋgu auc.” [37 Go Pilip kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm embe ôkêŋ êwiŋ tonêm
ŋalêlôm samucgeŋ, go daŋgôm.” Ma eŋ gêjô Pilip awa gebe “Aê kakêŋ gêwiŋ
Jesu Kilisi eŋ Anôtônê Latu.”] 38 Go eŋ kêjatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc
gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu eŋ. 39 Agêc aŋga bu sêpi sêmêŋ
e Apômtaunê Ŋalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic eŋ kêtiam atom ma
gêc totêtac ŋajamgeŋ gêja. 40 Pilip jagêô lasê Asoto, go kêsôm ŋawae ŋajam lasê
gêjac laoc malac samob e jagêô lasê Kaisarea.

9

Jesu gêjam Saulu ôkwi

1 Saulu tau nê ŋalêlôm gegeŋ eŋ sa e gêjô Apômtaunê ŋacseŋomi ŋa biŋ ma
gebe ênac êsêac êndu. Eŋ gêdêŋ dabuŋsêga gêja 2 ma keteŋ eŋ gebe êkêŋ papia
êwa eŋ saŋa êndêŋ lau Damaskus nêŋ Iômmôke gebe Saulu embe êtap lau
ŋagêdô, naŋ sêkêŋ gêwiŋ Jesunê mêtê naŋ sa, oc ênsô êsêac awê ma ŋac tôŋ
ma ejoŋ êsêac sêna Jerusalem. 3 Eŋ kêsêlêŋ gêmoa e kêdabiŋ Damaskus ma sep
tageŋ ja teŋ aŋga undambê kêpô eŋ gêjam aucgeŋ 4 e gêu tau jagêc nom ma
gêŋô awa teŋ, taŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Saulu, Saulu, asageŋ kôjanda aê.” 5 Ma
eŋ kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ŋac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda
aê. 6 Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm biŋ, taŋ gêjac aôm ŋawae naŋ.
Iasê êndêŋ aôm.” 7 Ma lau, gêŋ sêwiŋ eŋ naŋ, sêŋô biŋ tau, mago sêlic ŋamalac
teŋ atom, tec sêjam tauŋ tôŋgeŋ sêkô. 8 Saulu gêdi aŋga nom ma mata gêlac
e gêlic gamêŋ atom. Tec êsêac sêkam eŋ ma sêwê eŋgeŋ sêja Damaskus. 9 Eŋ
gêŋgôŋ tonaŋ gêlic gamêŋ atom kêtôm bôc têlêac ma geŋ to gênôm gêŋ atom.
10 Ma ŋacseŋom teŋ gêŋgôŋ Damaskus, nê ŋaê Anania, naŋ Apômtau gêgôm
ênê katu kaiŋ teŋ kêsa ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Anania,” e ŋac tau kêsôm gebe
“Apômtau, aê tec gamoa.” 11 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndi ma ôsa
intêna, taŋ sêsam sebe intêna solop naŋ, ôna ma ôtu kênac ŋac, taŋ sêsam eŋ
sebe Saulu Tarsusŋa naŋ, aŋga Judanê andu, gebe eŋ keteŋ mec 12 ma gêlic
ŋac teŋ, nê ŋaê Anania, jakêkêŋ lêma gêsac eŋ gebe mata êlêc êtiam.” 13 Go
Anania gêjô eŋ awa gebe “Apômtau, aê gaŋô lau taêsam sêsôm gebe ŋac tonaŋ
gêgôm aômnêm lau dabuŋ, taŋ sêŋgôŋ Jerusalem naŋ, sec elêmê. 14 Ma sêsôm
gebe kêkôc ŋaclai aŋga lau dabuŋsêga nêŋ gebe ênsô lau samob, taŋ aweŋ gêjac
aômnêm ŋaê naŋ tôŋ.” 15 Tec Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôna, ŋac tau tônê
tê gajac dabiŋ eŋ su gebe ejoŋ ŋoc ŋaê êndêŋ lau samuc to kiŋ ma Israel latuŋi
êna. 16 Gebe aê tauc jatôc gêŋwapac, taŋ eŋ êôc êtu ŋoc ŋaêŋa naŋ, êndêŋ eŋ.”
17 Tec Anania gêdi gêja e jakêpi andu tau, go kêkêŋ lêma gêsac eŋ ma kêsôm
gebe “Lasicenec Saulu, Apômtau Jesu, taŋ geoc tau lasê gêdêŋ aôm aŋga intêna,
taŋ kôsa gômôêŋ naŋ, kêsakiŋ aê tec gamêŋ gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma
Ŋalau Dabuŋ ênam aôm auc.” 18 Ma gaôgeŋ gêŋ, taŋ gêsaŋ Saulu mataanô auc
naŋ, kêsêlô amboac i ŋagala e gêbacnê ma gêlic gamêŋ kêtiam. Go gêdi sa e gêliŋ
saŋgu 19 ma geŋ gêŋ têkwa saki kêsa kêtiam.

Saulu gêjam mêtê aŋga Damasku

Bêc ŋagêdô Saulu gêwiŋ ŋacseŋomi gêmoa Damaskus. 20 E gacgeŋ gêjam mêtê
kêpi Jesu aŋga Judaneŋ lôm gebe ŋac tau tonaŋ Anôtônê Latu. 21 Ma lau
samob, taŋ sêŋô ênê bi ŋ tonaŋ naŋ, sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe "Ŋac tau, taŋ
geseŋ êsêac, taŋ aweŋ gêjac ŋaê tônê aŋga Jerusalem naŋ, ŋac tau tonec me
masi. Eŋ gêmêŋ gebe ênsô êsêac aŋga tonecŋa tôŋ êwiŋ ma ejoŋ êsêac sêndêŋ
lau dabuŋsêga sêna atom me." 22 Ma Saulu gêwa sa ŋajaŋa kêlêlêc gebe Jesu
tonec eŋ Kilisi tau. Kêsôm biŋ amboac tonaŋ tec gêgôm lau Juda, taŋ sêŋgôŋ
Damaskus naŋ, nêŋ kauc kêŋnsôŋ e toŋoma.

Saulu gêc Judawaga su

23 Bêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Judawaga sêkic ênê biŋ gebe sênac eŋ êndu.
24 Biŋ tau ŋapuc kêsa gêdêŋ Saulu. Ac sêkêŋ lau sejop malac ŋasacgêdô gêwiŋ
kêtôm bêc to geleŋgeŋ gebe sênac eŋ êndu. 25 Tec Saulunê ŋacseŋomi sêkôc eŋ
gêdêŋ gêbêc jasêkêŋ eŋ kêsêp sêm, taŋ sêwa amboac talu naŋ, ma sêlêwaŋ eŋ
kêsêp tuŋbôm ŋadêmôê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

26 Gêja e gêô lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap ŋacseŋomi tôŋŋa. Tec gêgôm
elêmê gebe samob têtêc eŋ, sêkêŋ gêwiŋ gebe Jesunê ŋacseŋom teŋ eŋ atom.
27 Tec Barnba gêjam eŋ sa ma gêwê eŋ agêc dêdêŋ aposolo sêja. Eŋ gêjac m iŋ
biŋ Saulu gêlic Apômtau aŋga intêna ma Jesu kêsôm biŋ gêdêŋ eŋŋa. Ma gêjac
miŋ gêwiŋ gebe Saulu kêsôm Jesunê ŋaê lasê gêmoa awêgeŋ aŋga Damaskus.
28 Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwiŋ êsêac aŋga Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ŋaê
lasê gêmoa awêgeŋ. 29 Eŋ gêjam biŋgalôm gêwiŋ lau Juda, taŋ sêsôm biŋ Helen
naŋ, e sêpê tauŋ kêtu mêtêŋa. Tec êsêac sebe sêkam eŋ tôŋ ma sênac eŋ êndu.
30 Lasitêwai sêŋô biŋ tonaŋ ŋawae ma sêkêŋ eŋ kêsêp Kaisarea gêja acgom, go
sêsakiŋ eŋ aŋga tonaŋ gêja Tarsus.
31 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ gôlôac dabuŋ aŋga Judaia to Galilaia ma Samaria
ŋagamêŋ samob sêŋgôŋ towamag-eŋ. Lau tau sêsa nêŋ lêŋ totêtêc Apômtaugeŋ
ma Ŋalau Dabuŋ kêpuc êsêac tôŋ to gêjac lênsôŋ êsêac e têtu taêsam.

Aenea ôli ŋajam kêsa

32 Petere kêsêlêŋ-kêsêlêŋ gêmoa e jagêô lasê Anôtônê lau, taŋ sêŋgôŋ Luda
naŋ. 33 Go kêtap ŋac teŋ aŋga tonaŋ sa, nê ŋaê Aenea, taŋ nê ŋatêkwa kêtu
goloŋ ma gêcgeŋ kêtôm jala 8. 34 Tec Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aenea, Jesu
Kilisi gêgôm aôm ŋajam kêsa, ôndi sa ma ôluŋ nêm mê sa," e eŋ gêdi sa guluŋ
tageŋ. 35 Lau Luda to Saron samob, taŋ sêlic ŋac tau naŋ, sêjam tauŋ ôkwi dêdêŋ
Apômtau.

Tabita mata jali kêsa kêtiam

36 Awê teŋ gêŋgôŋ Jope, nê ŋaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, naŋ kêkêŋ
gêwiŋ Jesu. Eŋ gêjam lau sa ŋa koleŋ tokaiŋ-tokaiŋ to kêmoasiŋ êsêac ŋanô.
37 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ gêmac gêgôm eŋ gêc e gêmac êndu. Go sêmasaŋ ênê
ŋawêlêlaŋ ma tetoc gêc andu ŋadeŋ teŋ. 38 Ŋacseŋomi sêŋô Petere gêmoa Luda,
taŋ gêc Jope ŋagala naŋ ŋawae, tec sêsakiŋ ŋac luagêc jateteŋ eŋ gebe "Ôndêŋ
aêac ômôêŋ sebeŋmaŋ." 39 Petere gêdi ma gêwiŋ êsêagêc sêja. Ac sêô lasê su
acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau ŋadeŋ tonaŋ sêja. Ma awêtuc samob
dêdêŋ eŋ sêja e têtôc obo to ŋakwê, taŋ Tabita gêŋgôŋ gêwiŋ êsêac ma kêsi naŋ,
gêdêŋ eŋ ma têtaŋ. 40 Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpôŋ aduc
keteŋ mec. Tônaŋ su, go kêkac tau ôkwi gêdêŋ ŋacmatê ma kêsôm gebe "Tabita,
ôndi sa." Ma awê tau mata gêlac e gêlic Petere ma gêdi gêŋgôŋ. 41 Go Petere
gêsuŋ lêma jakekam eŋ sa ma gêmôêc Anôtônê lau to awêtuc mêŋkêtôc awê tau
gêdêŋ êsêac gebe mata jali kêsa su. 42 Lau Jope samob sêŋô biŋ tonaŋ ŋawae

ma taêsam sêkêŋ gêwiŋ Apômtau. 43 Ma Petere gêmoa Jope gêŋgôŋ gêwiŋ ŋac
kêmasaŋ bôc ŋaôlicŋa teŋ, nê ŋaê Simon, ŋasawa ec baliŋ.

10

Petere agêc Korneli

1 Ŋac teŋ gêŋgôŋ Kaisarea, nê ŋaê Korneli. Ŋac tonaŋ kêtu siŋwaga toŋ teŋ,
taŋ sêsam êsêac sebe “ToŋItaliaŋa” naŋ, nêŋ kapitai. 2 Eŋ to nê gôlôac samob
lau ŋajam têtêc Anôtô, ma eŋ kêmoasiŋ lau Juda ŋapep to keteŋ mec gêdêŋ
Anôtô gedeŋ tôŋgeŋ. 3 Gêdêŋ ocmata ŋac tonaŋ katu gêlic Anôtônê aŋela teŋ
katôgeŋ gêdêŋ eŋ jakêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Korneli.” 4 Korneli kêtakê e mata
gê eŋ ma kêsôm gebe “Apômtau, biŋ amboac ondoc.” Go aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ
gebe “Nêm mec to nêm moasiŋ kêpi gêdêŋ Anôtô jataê gêjam gêmoa. 5 Amboac
tonaŋ galoc ôkêŋ lau sêna Jope nasêkôc Simon teŋ, taŋ sêsam eŋ sebe Petere
naŋ sêmêŋ. 6 Ŋac tau kêtu ŋacleŋ jagêŋgôŋ gêwiŋ Simon teŋ, taŋ kêmasaŋ bôc
ŋaôlic naŋ, nê andu kêkô gwêctaligeŋ.” 7 Aŋela kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ su ma gêc
gêja acgom, gocgo Korneli gêmôêc nê sakiŋwaga luagêc ma siŋwaga teŋ. Ŋac
tau kêtêc Anôtô ma gêjam sakiŋ Korneli ŋapep. 8 Korneli gêjac miŋ biŋ samob
gêdêŋ êsêac ma kêsakiŋ êsêac sêja Jope.

9 Lau tonaŋ sêsêlêŋ sêmoa e ŋageleŋ, go jatêdabiŋ malac. Gêdêŋ tonaŋ Petere
kêpi andu tau ŋadeŋ ŋaôŋa gebe eteŋ mec, ma oc kêkô ŋaluŋ. 10 Gêmoa e mo
gêjô eŋ ma gebe êniŋ gêŋ. Tec sêmasaŋ ênê gêŋ sêmoa ma katu kaiŋ teŋ kêsa
11 e gêlic undambê gêŋa ma sêlêwaŋ gêŋ teŋ amboac obo kapôêŋ sêmoatiŋ
ŋalêsu aclê ma sêlêwaŋ kêsêp nom gêmêŋ. 12 Ma bôc nomŋa kaiŋ teŋ-kaiŋ teŋ to
gêŋ, taŋ kêkêŋgeŋ naŋ, ma moc umboŋ ŋalabuŋa sêsêp jasêmoa ŋaiêIôm. 13 Go
awa teŋ gêdêŋ eŋ gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniŋ.” 14 Tec Petere kêsôm
gebe “Apômtau, masigoc, gêŋ sec to alôb-alôb amboac tonaŋ aê gaeŋ teŋ su
atomanô.” 15 Go awa tau kêsa kêtiam kêtu dim luagêc gebe “Gêŋ taŋ Anôtô
kêmasaŋ kêtu selec naŋ, ômbu gebe alôb-alôb atom.” 16 Biŋ tonaŋ kêsa kêtu
dim têlêac su, go gaôgeŋ obo tau gegeŋ tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

17 Petere taê gêjam gêŋ, taŋ gêlic naŋ, ŋam jakêsa-jakêsa gêmoa ma lau, taŋ
Korneli kêsakiŋ êsêac naŋ, têtu kênac Simonnê andu gêdêŋ lau e têtap sa
mêŋsêkô ŋasacgêdô. 18 Lau tau sêmôêc têtu kênac gebe “Simon, taŋ sêsam eŋ
sebe Petere naŋ, kêtu ŋacleŋ mêŋgêŋgôŋ tonec me masi.” 19 Petere taê gêjam
gêŋ, taŋ gêlic naŋ, ŋam gêŋgôŋ, ma Ŋalau Dabuŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic
acgom, lau têlêac mêŋtêtu kênac aôm sêkô. 20 Ôndi ôsêp ma ôwiŋ êsêac, taêm
ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakiŋ êsêac tec sêmêŋ.” 21 Tec Petere
kêsêp jakêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aô, ŋac taŋ asôm naŋ, aê tau tonec. Ac amêŋ
kêtu biŋ ondocŋa.” 22 Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, ŋac gêdêŋ, taŋ
kêtêc Anôtô naŋ, ma Judawaga sêlic eŋ ŋac mansaŋ, ŋac tau tônê aŋela dabuŋ
teŋ mêŋkêsôm biŋ gêdêŋ eŋ gebe êkêŋ lau mêŋsêkôc aôm ôna ênê andu ma êŋô
biŋ aŋga aômnêm.” 23 Tec Petere kêmasaŋ biŋ gêdêŋ êsêac sêsô nê andu ŋalêlôm
sêja ma kêkêŋ gêŋ êsêac seŋ.

Ŋageleŋ eŋ gêdi gêwiŋ êsêac sêja ma lasitêwai ŋagêdô aŋga Jope dêdi sêwiŋ
eŋ. 24 Ŋageleŋ, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kêkalem nê lasitêwai to nê
tawaŋ sa kwanaŋgeŋ, ma sêôŋ êsêac sêmoa. 25 Gêdêŋ taŋ Petere kêsô gêja naŋ,
Korneli kêpuc eŋ tôŋtôŋ kêsa gêmêŋ e gêu tau gêc eŋ akaiŋŋa ma ketoc eŋ sa.
26 Tec Petere kêkam eŋ sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê ŋamalac amboac tonaŋ.”
27 Sêjam biŋgalôm sêwiŋ tauŋ sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac tauŋ sa, 28 ma
kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac alicgac gebe biŋsu gêjac jao gebe Judawaga
têtu ŋacleŋ me sêŋgôŋ sêwiŋ tenteŋlatu teŋ atom. Mago Anôtô kêtôc gêdêŋ aê

gebe jambu ŋamalac teŋ gebe sec to ŋatêmui atomanô. 29 Kêtu tonaŋŋa aê gaŋô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamêŋ. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtu asageŋŋa."

30 Tec Korneli kêsôm gebe "Gêdêŋ ocmata teŋ aê kateŋ mec gamoa ŋoc andu e galic ŋac teŋ toŋakwê ŋaôsicôsic mêŋkêkô aê laŋôcnêm, galoc ŋabêc aclê gêjaŋa su. 31 Ma ŋac tau kêsôm gebe 'Korneli, Anôtô gêŋô aômnêm mec ma taê gêjam nêm moasiŋgac. 32 Amboac tonaŋ ôsakiŋ lau sêna Jope nasêkôc Simon, taŋ sêsam eŋ sebe Petere naŋ êmêŋ. Ŋac tau kêtu ŋacleŋ gêŋgôŋ Simon, taŋ kêmasaŋ bôc ŋaôlic naŋ nê andu, taŋ kêkô gwêctali naŋ.' 33 Tec kakêŋ lau ŋagaôgeŋ dêdêŋ aôm sêwac ma aôm gôgôm ŋajam gebe gômôêŋ. Aêac samob, tec amoa Anôtô laŋônêm nec, abe aŋô biŋ samob, taŋ Apômtau kêsakiŋ aôm naŋ."

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

34 Go Petere gêôc awa sa ma kêsôm gebe "Galoc aê kajala biŋŋanôgeŋ gebe Anôtô kêpuc opeŋ lau teŋ atom. 35 Lau samuc samob nêŋ teŋ embe êtêc eŋ ma êŋgôm gêŋ êndêŋgeŋ, naŋ oc êlic eŋ ŋajam. 36 Amac aŋô biŋ, taŋ Anôtô kêsakiŋ gêdêŋ lau Israel. Eŋ kêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. Ŋac tau kêtu samob nêŋ Apômtau. 37-38 Amac ajala biŋ tau, taŋ gêjam Judaia samucgeŋ auc naŋgac. Ma biŋ tau tonec gebe Anôtô geŋ oso Jesu aŋga Nasaret ŋa Ŋalau Dabuŋ to ŋaclai. Ma biŋ tau gêjac m aŋga Galilaia gêdêŋ Joaŋ gêjam mêtê kêpi busaŋgu su acgom, go Jesu gêjac laoc gamêŋgeŋ jakêmoasiŋ lau to gêgôm lau, taŋ Sadaŋ kêkôniŋ êsêac tôŋ naŋ, ôliŋ ŋajam kêsa. Gêgôm gêŋ tonaŋ gebe Anôtô gêwiŋ eŋ. 39 Ma aêac alic gêŋ samob, taŋ gêgôm aŋga Judanêŋ gamêŋ to Jerusalem naŋ, tec awa sa. Ŋac tonaŋ êsêac sêkêŋ eŋ geŋkaleŋ ka ma sêjac eŋ êndu. 40 Ŋac tau tonaŋ Anôtô gêŋu eŋ sa gêdêŋ bêc kêtu têlêac ma kêkêŋ eŋ geoc tau lasê. 41 Geoc tau lasê gêdêŋ lau samob atom, gêdêŋ aêacgeŋ, tec Anôtô kêjaliŋ aêac sa kwanaŋgeŋ gebe awa ênê biŋ sa nec. Eŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ ma aêac tec aeŋ to anôm gêŋ awiŋ eŋ. 42 Go eŋ kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjaliŋ eŋ sa kêtu lau mateŋ jali to ŋacmatê nêŋ mêtôcwaga. 43 Propete samob sêwa eŋ ŋam sa gebe Anôtô êsuc lau pebeŋ, taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, nêŋ sec ôkwi êtu ênê ŋaêŋa."

Anôtô kêkêŋ Ŋalau Dabuŋ gêdêŋ lau samuc

44 Petere kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma Ŋalau Dabuŋ mêŋkêpi êsêac samob, taŋ sêŋô biŋ semoa naŋ. 45 Ma Judawaga ŋanô, taŋ sêkêŋ gêwiŋ ma sêwiŋ Petere naŋ, sê taêŋ gebe Anôtô kêkêc nê Ŋalau Dabuŋ kêpi lau samuc gêwiŋ, 46 gebe sêŋô êsêac sêjam lau ŋagêdô aweŋ ma sêlambiŋ Anôtô. Go Petere kêsôm gebe 47 "Ŋalau Dabuŋ kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêliŋ saŋgu atom." 48 Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi laŋô. Ma lau tau teteŋ Petere gebe êŋgôŋ êwiŋ êsêac bêc ŋagêdô acgom. * Judawaga sêkêŋ gêwiŋ gebe gêŋ dêmôêŋa êtôm gebe êŋgôm nêŋ ŋalêlôm êtu sec, tec seŋ paliŋ-paligeŋ atom, seŋ gêŋ, taŋ Mosenê biŋsu gêwa sa gebe gêŋ selec naŋgeŋ.

11

Petere gêjac miŋ gedeŋ gôlôac Jerusalemŋa

1 Aposolo to lasitêwai, taŋ sêŋgôŋ Judaia naŋ, sêŋô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ŋawae. 2 Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda ŋanô ŋagêdô sêsôm eŋ gebe 3 "Aôm kôpi lau samuc nêŋ andu to goeŋ gêŋ gôŋgôŋ gôwiŋ êsêacgoc." 4 Tec Petere gêôc awa sa ma gêwa biŋ tau sa tomalageŋ gêdêŋ êsêac gebe

* **10:48:** Judawaganeŋ biŋ têtu selecŋa ŋagêdo gêc Mat 15:2.

5 “Aê kateŋ mec gaŋgôŋ malac Jope e katuc kaiŋ teŋ kêsa ma galic gêŋ teŋ
amboac obo kapôêŋ sêmoatiŋ ŋalêsu aclê tôŋ kêsêp aŋga undambê gêdêŋ aê
gêmêŋ. 6 Aê gaôc kêniŋ e galic bôc nomŋa kaiŋ teŋ-kaiŋ teŋ, bôclai ma gêŋ
kêkêŋŋa to moc umboŋ ŋalabuŋa. 7 Ma gaŋô awa teŋ kêsa gêdêŋ aê gebe
‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniŋ.’ 8 Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gêŋ
sec to alôb-alôb amboac tonaŋ aocsuŋ gêjam kauc samuc.’ 9 Go awa tau aŋga
undambê gêjô aê aoc kêtu dim luagêc gebe ‘Gêŋ taŋ Anôtô kêmasaŋ kêtu selec
naŋ, ômbu gebe alôb-alôb atom.’ 10 Gaŋô biŋ tonaŋ e kêtu dim têlêac, go gêŋ
samob tonaŋ ŋai kêpi undambê gêja kêtiam. 11 Ma gaôgeŋ galic lau têlêac, taŋ
sêsakiŋ aŋga Kaisarea dêdêŋ aê mêŋsêô lasê andu, taŋ gaŋgôŋ naŋ. 12 Ma Ŋalau
Dabuŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôwiŋ êsêac taêm ênam biŋ naêsanaêsa atom.’ Tec
gawiŋ lasitêwai 6 tecenec e api ŋac tau nê andu. 13 Go Ŋac tau gêjac miŋ gêdêŋ
aêac gebe gêlic aŋela teŋ kêkô ênê andu ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ôsakiŋ lau
sêna Jope ma sêkôc Simon, taŋ sêsam eŋ sebe Petere naŋ sêmêŋ. 14 Ŋac tau
êsôm biŋ, taŋ ênam aôm to nêm gôlôac samob kêsi naŋ, êndêŋ aôm.’ 15 Aê gocgo
gajac m ŋoc biŋ gamoa ma Ŋalau Dabuŋ kêpi êsêac amboac gêmuŋgeŋ kêpi
aêac. 16 Tec aê taêc gêjam Apômtaunê biŋ, naŋ kêsôm gebe ‘Joaŋ kêsagu amac
ŋa bu, mago amac oc aliŋ Ŋalau Dabuŋ êtu nêm saŋgu naŋ.’ 17 Êsêac sêkêŋ
gêwiŋ Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmoasi ŋ êsêac amboac kêmoasiŋ aêacgeŋ.
Ma aê asa gebe jakô Anôtô auc.” 18 Lau tau sêŋô biŋ tonaŋ e sêjam tauŋ tôŋ.
Ac sêlambiŋ Anôtô ma sêsôm gebe “Anôtô gêjam lau samuc ôkwi, gebe sêŋgôŋ
mateŋ jali sêwiŋ amboac tonaŋgeŋ.”

Gôlôac Antiokiaŋa

19 Sêjac Stepan su acgom, go gêŋwapac, taŋ kêdaguc naŋ, gêjam gôlôac saliŋ-
saliŋ. Êsêac sêc sêjac laoc gamêŋgeŋ e jasêô lasê Poinike to Kupro ma Antiokia
ma sêsôm mêtê gêdêŋ lau teŋ atom, sêsôm gêdêŋ Judawagageŋ. 20 Go nêŋ lau
ŋagêdô dêdi aŋga Kupro to Kurene jasêô lasê Antiokia. Aŋga tonaŋ sêsôm
Apômtau Jesu nê ŋawae ŋajam lasê gêdêŋ lau Helen gêwiŋ. 21 Apômtau lêma
gêwiŋ êsêac e lau taêsam sêkêŋ gêwiŋ ma sêjam tauŋ ôkwi dêdêŋ Apômtau sêja.
22 Gôlôac dabuŋ Jerusalemŋa sêŋô biŋ, taŋ êsêac sêgôm naŋ, ŋawae ma
sêsakiŋ Bamaba gêja Antiokia. 23 Kêsêlêŋ jagêô lasê e gêlic Anôtô kêmoasiŋ lau
tonaŋ ŋanô, tec têtac ŋajam ma gêlêŋ biŋ êsêac samob gebe nêŋ ŋalêlôm taêŋ
ênam Apômtaugeŋ ma sêsap eŋ tôŋ ŋapaŋ. 24 Eŋ tau ŋac ŋajam ma Ŋalau Dabuŋ
gêjam eŋ auc to kêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa, tec gêjam lau taêsam ôkwi e sêkêŋ gêwiŋ
Apômtau 25 Go Barnaba tau gêja Tarsus gebe ensom Saulu. 26 Eŋ jakêtap eŋ sa,
go kêkôc eŋ gêja Antiokia. Ma êsêagêc sêŋgôŋ sêwiŋ gôlôac dabuŋ jala samuc
teŋ ma têdôŋ lau taêsam. Aŋga Antiokia tonaŋ tec sêsam Apômtaunê ŋacseŋomi
gebe lau Kilisiŋa kêtu ŋamataanô.
27 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ propete aŋga Jerusalem sêsêp Antiokia sêja.
28 Êsêacnêŋ teŋ, nê ŋaê Agaba, Ŋalau Dabuŋ kêkac eŋ, tec gêdi ma geoc biŋ tonec
lasê gebe Tôbôm kapôêŋ êsa ênam ŋamalac samob nêŋ gamêŋ auc. Ma biŋ tau
nanô kêsa gêdêŋ kaisara Klaudi nê têm. 29 Tec ŋacseŋomi sêsôm kêtu tôŋ gebe
sênam lasitêwai, taŋ sêŋgôŋ Judaia naŋ sa. Êsêac samob êtôm ŋacanôgeŋ sêkêŋ
êtôm awa, taŋ gêc êsêacŋa naŋ. 30 Sêgôm gêŋ tau su, go sêsakiŋ Barnaba agêc
Saulu gebe nasêkêŋ awa tau êndêŋ laumata. * Judawaga sêkêŋ gêwiŋ gebe
gêŋ dêmoêŋa êtôm gebe êŋgôm nêŋ ŋalêlôm êtu sec, tec seŋ gêŋ paliŋ-paliŋgeŋ
atom, seŋ gêŋ, taŋ Mosenê biŋsu gêwa sa gebe gêŋ selec naŋgeŋ.

---

* **11:30:** Judawaganêŋ biŋ têtu selecŋa ŋagêdô gêc Mat 15:2.

12

Sêjac Jakobo endu ma sêkôc Petere tôŋ

1 Gêdêŋ têm tonaŋ kiŋ Herodo kêkac lêma sa gebe ejoŋ gôlôac dabuŋ nêŋ ŋagêdô. 2 Eŋ gêjac Joaŋ têwa Jakobo ŋa siŋ êndu. 3 Herodo gêlic gebe biŋ tonaŋ gêjac Judawaga mateŋanô ŋajam, tec gêjac têku e kêkôc Petere tôŋ amboac tonaŋ. (Biŋ tonaŋ kêsa gêdêŋ Om Polom Ŋalucŋa.) 4 Kêkôc eŋ tôŋ su, go kêkêŋ eŋ kêsô andu kapoacwalôŋa gêja. Go kêkêŋ siŋwaga toŋ aclê gebe sejop eŋ. Toŋ teŋ ŋalau aclê-aclê. Herodo taê gêjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtôc eŋ êndêŋ lau. 5 Amboac tonaŋ sejop Petere gêŋgôŋ kapoacwalô, ma gôlôac dabuŋ teteŋ mec gêdêŋ Anôtô kêtu eŋŋa gedeŋ tôŋgeŋ.

Mec ŋaclai kêgaboac Petere su

6 Gêdêŋ taŋ Herodo taê gêjam gebe êtôc Petere êndêŋ lau naŋ, ŋagêbêc sêsô Petere tôŋ ŋa kapoacwalô luagêc ma sêkêŋ eŋ gêc bêc gêc siŋwaga luagêc ŋasawa. Ma gejobwaga sêkô katamdêmôê ma sejop andu kapoacwalôŋa. 7 Ma sep tageŋ Apômtaunê aŋela geoc tau lasê e ŋawê kêpô balêm ŋalêlôm. Go aŋela tau kepeŋ Petere dambê ma gêŋu eŋ ma kêsôm gebe “Ôndi sa sebeŋ.” Gêdêŋ tonaŋ kapoacwalô kêsu aŋga eŋ lêma. 8 Go aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôjandiŋ nêm ômbiŋkap ma ôkic nêm atapa tôŋ.” Ma eŋ gêgôm amboac tonaŋ. Go aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “U nêm ŋakwê ênsaŋ taôm ma ôndaŋguc aê.” 9 Petere kêsa kêdaguc eŋ gêja. Eŋ gêjam kauc gebe gêŋ, taŋ aŋela gêgôm naŋ, ŋanô atom, geboc gêc mêgeŋ. 10 Agêc sêsêlêŋ e jasêlêlêc gejobwaga ŋamataŋa to gejobwaga kêtu luagêcŋa, go jasêô lasê katam ki, taŋ kêsi intêna malacŋa naŋ. Ma katam tau gêlêc tau su gêdêŋ êsêagêc, tec agêc sêsa sêja sêsêlêŋ sêmoa intêna. Go sep tageŋ aŋela malamê. 11 Peterenê kauc ŋawa kêsa, go kêsôm gebe “Galoc kajala ŋanôgeŋ gebe Apômtau kêsakiŋ nê aŋela kêjaŋgo aê su aŋga Herodo lêma to gêŋ samob, taŋ Juda sêkêŋ mateŋ gebe sêŋgôm naŋ.”

12 Nê kauc kêsa su ma kêpi Joaŋ, taŋ sêsam eŋ sebe Marka, têna Maria nê andu gêja. Lau taêsam sêkac tauŋ sa aŋga tonaŋ ma teteŋ mec sêmoa. 13 Eŋ kêmadi katam anduŋa ma sakiŋwagao teŋ, nê ŋaê Rode, gêja gebe êlic ŋam. 14 Eŋ gêja e kêjala Petere awa ma têtac ŋajam gêjam eŋ auc e gêlêc katam su atom, kêlêti kêsô gêja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôê. 15 Ma êsêac sêsôm gêdêŋ awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma eŋ kêsôm ŋajaŋa gebe “Masi, ŋac tau tônê biŋŋanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê aŋela.” 16 Ma Petere kêmadi katam gedeŋ tôŋgeŋ e sêlêc su ma sêlic eŋ e têtakê ŋanô. 17 Eŋ gêjab lêma gêdêŋ êsêac gebe jamaŋgeŋ, go gêjac Apômtau gêwê eŋ aŋga andu kapoacwalôŋa kêsa gêmêŋ ŋamiŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gêwiŋ gebe “Asôm biŋ tonec ŋawae êndêŋ Jakobo to lasitêwai ŋagêdô.” Go eŋ tau kêsa malac teŋ gêja.

18 Geleŋmata siŋwaga selendec ŋanô ma sênac mateŋ tauŋ gebe Petere gêja ondoc. 19 Herodo gesom eŋ, mago kêtap eŋ sa atom. Amboac tonaŋ kêtu lêsu gejobwaga ma kêtiŋ êsêac gebe sênac êsêac êndu. Go Herodo tau gêdi aŋga Judaia kêsêp Kaisarea gêja gêŋgôŋ tonaŋ.

Herodo gêmac êndu

20 Herodo têtac ŋandaŋ gêdêŋ lau Turu to Sidon. Lau tonaŋ nêŋ ŋalêlôm kêpi tageŋ, tec dêdêŋ eŋ sêja. Êsêac sêjam neneŋ kiŋnê sakiŋwaga andulêlômŋa, Blasta, ma teteŋ gebe sê wama tauŋ, gebe kiŋnê nom ŋanô gêlôm êsêac. 21 Gêdêŋ noc sêmasaŋ biŋ tonaŋŋa, go Herodo kêsô ŋakwê kiŋŋa sa jagêŋgôŋ lêpôŋ ma kêsôm bi ŋ gêdêŋ êsêac. 22 Tec lau aweŋ gêôc eŋ gebe “Awa tônê ŋamalacnê atom, anôtô teŋ nê.” 23 Ma sep tageŋ Apômtaunê aŋela gêjac eŋ gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoa seŋ eŋ e gêmac êndu.

24 Go Anôtônê mêtê kêlaiŋ tau gêjam gamêŋ auc. 25 Barnaba agêc Saulu sêjam nêŋ sakiŋ tonaŋ e gêbacnê aŋga Jerusalem, go sêkôc Joaŋ, taŋ sêsam eŋ gebe Marka naŋ, gêwiŋ êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

1 Propete to biŋsu, taŋ sêmoa gôlôac dabuŋ Antiokianja ŋalêlôm naŋ tonec, Barnaba agêc Simeon, taŋ sêsam eŋ sebe Niger naŋ, ma Luki aŋga Kurene ma Manaen, taŋ agêc kiŋ Herodo ŋapalêgeŋ sêmoa sêwiŋ tauŋ naŋ, ma Saulu. 2 Ŋasawa teŋ êsêac sêjêm sakiŋ Apômtau to sêjam dabuŋ mo sêmoa, ma Ŋalau Dabuŋ kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, taŋ kakalem êsêagêc naŋŋa.” 3 Tec sêjam dabuŋ mo ma teteŋ mec, go sêu lemeŋ gêsac êsêagêc ma sêkêŋ êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê aŋga Kupro

4 Ŋalau Dabuŋ kêsakiŋ êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Aŋga tonaŋ sêlac jasêsô nuc Kupro. 5 Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê biŋ lasê aŋga Judanêŋ lôm. Ma Joaŋ gêjam sakiŋ gêmoa gêwiŋ êsêagêc.

6 Go ac sêsêlêŋ têdaguc nuc samuc tonaŋ e jasêô lasê Papo. A ŋga Papo têtap ŋac Judaŋa teŋ sa. Eŋ mecwaga teŋ to propete dansaŋ, nê ŋaê Barjesu. 7 Ŋac tau gêmoa gêwiŋ gôliŋwaga Sergi Paulus, eŋ ŋac tokauc teŋ. Ŋac tonaŋ kêkalem Barnaba agêc Saulu dêdêŋ eŋ sêja, ŋam eŋ gebe êŋô Anôtônê biŋ. 8 Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê ŋaê ôkwi amboac tonaŋ) gêlêc biŋ sa êsêagêc ma gêgôm gêŋlêlôm gebe ênam gôliŋwaga ôkwi êkêŋ êwiŋ mêtê atom. 9 Tec Saulu, taŋ sêsam eŋ teŋ gebe Paulu naŋ, Ŋalau Dabuŋ gêjam eŋ auc ma kêpuc mata tôŋ eŋ 10 ma kêsôm gebe “Aôm Sadaŋ latu. Biŋdansaŋ to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgeŋ, tec kôkêŋ kisa gêdêŋ biŋ gêdêŋ samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi ŋapaŋ. Êndêŋ ondoc, go ôwi siŋ. 11 Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom e ŋasawa teŋ acgom.” Ma sep tageŋ ŋakanuc to ŋakesec kêkôm eŋ auc ma gesom lau kêlêsageŋ gebe sêkam eŋŋa. 12 Gôliŋwaga gêlic gêŋ tonaŋ tec kêtakê kêtu Apômtaunê mêtêŋa e kêkêŋ gêwiŋ.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia Pisidianja

13 Paulu to nê lau sêpi waŋ aŋga Papo ma sêlac e jasêsô Perge, taŋ gêc Pampulia naŋ. Go Joaŋ kêtaiŋ tau su aŋga êsêagêcnêŋ ma gêmu gêja Jerusalem. 14 Sêwi Perge siŋ ma sêsêlêŋ e sêô lasê Antiokia Pisidianja. Gêdêŋ sabat sêsô Judanêŋ lôm jasêŋgôŋ. 15 Lômmôkê sêsam Mosenê biŋsu to propetenêŋ biŋ lasê su acgom, go sêsakiŋ biŋ gêdêŋ êsêagêc gêja gebe “O lasitêwaagêc, biŋ êpuc lau tôŋŋa embe ênêc amagêcŋa, go asômmaŋ.” 16 Tec Paulu gêdi sa gêjab lêma êsêac ma kêsôm gebe

“O Israelwaga to amac, taŋ atêc Anôtô naŋ, akêŋ taŋem acgom. 17 Lau Israel tonec nêŋ Anôtô kêjaliŋ tameŋi sa ma ketoc lau tau sa gêdêŋ taŋ sêŋgôŋ nom jaba Aiguptu naŋ, go gêôc lêma sa ma gêwê êsêac aŋga tonaŋ sêsa sêja. 18 Ma gêlôm êsêac sêmoa gamêŋ sawa kêtôm jala 40. 19 Go geseŋ nom Kanaan ŋalaum 7 su ma gêjac sam ŋagamêŋ tau gêdêŋ êsêac sêwê kaiŋ, 20 kêtôm jala 450.

“Tonaŋ su, go kêkêŋ gôliŋwaga gêdêŋ êsêac e gêdêŋ propete Samuel nê têm. 21 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ teteŋ kiŋ e Anôtô kêkêŋ Kis latu Saulu aŋga Benjaminnê gôlôac kêtu nêŋ kiŋ kêtôm jala 40. 22 Go kêsap eŋ tulu ma ketoc Dawid sa kêtu nêŋ kiŋ. Anôtô gêwa ŋac tonaŋ sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, naŋ ŋoc ŋalêlôm galic eŋ ŋajam. Eŋ oc êŋgôm aêŋoc biŋ samob êtu tôŋ.’ 23 Aŋga ênê wakuc Anôtô kêkêŋ kêsiwaga Jesu gêdêŋ lau Israel kêtôm gêjac

mata. 24 Jesu kêtu awê atomgeŋ, ma Joaŋ kêsôm mêtê lasê gêdêŋ lau Israel
samob kêpi busaŋgu sênam tauŋ ôkwiŋa. 25 Kêdabiŋ gebe Joaŋ ênac mata nê
koleŋ ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê ŋac tau, taŋ asaê amoa naŋ atom.
Alic acgom, ŋac tau oc êndaŋguc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa
ŋalêkôŋ atom.’
26 “O lasitêwaac, Abraham latui amac ma amac lau, taŋ atêc Anôtô naŋ,
Anôtô kêsakiŋ biŋ moasiŋŋa tonaŋ gêdêŋ aêac. 27 Lau taŋ sêŋgôŋ Jerusalem
naŋ, to nêŋ laumata sêjala Jesu tônê to propetenêŋ biŋ, taŋ sêsam kêtôm
sabatgeŋ naŋ atom. Mago sêkic ênê biŋ, tec sêgôm biŋ tau ŋanô kêsa. 28 Êsêac
têtap ênê keso enseŋ eŋ suŋa teŋ sa atom, mago teteŋ Pilata gebe ênac eŋ êndu.
29 Êsêac sêgôm biŋ samob, taŋ teto kêpi eŋ naŋ, ŋanô kêsa su acgom, go sêkôc
eŋ su aŋga ka jatetoc eŋ gêc sêô. 30 Go Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ. 31 Bêc
taêsam eŋ geoc tau lasê gêdêŋ êsêac, taŋ sêwiŋ eŋ aŋga Galilaia sêpi Jerusalem
sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa eŋ ŋam sa gêdêŋ lau sêmoa. 32 Ma aêac asôm
ŋawae ŋajam, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ tameŋi naŋ, lasê gêdêŋ amac. 33 Ma
biŋ tau Anôtô gêgôm ŋanô kêsa kêpi êsêac latuŋi aêac, gedeŋ taŋ gêŋu Jesu sa,
kêtôm biŋ, taŋ teto gec Pesalem kêtu luagêcŋa gebe
‘Aôm kôtu aêŋoc Latuc,
galoc katu aôm Tamam.’
34 Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ, gebe ôli êtu palê atomŋa. Eŋ geoc biŋ
tonaŋ lasê kwanaŋgeŋ ma kêsôm gebe
‘Aê gabe jakêŋ Dawidnê gêŋ dabuŋ to ŋaŋêŋ tau êndêŋ amac.’
35 Ma kêsôm ŋagêdô gêc madiŋ teŋ gêwiŋ gebe
‘Aôm oc ôkêŋ nêm ŋac dabuŋ ôli êtu palê atom.’
36 Gebe Dawid tê gêjam sakiŋ kêtôm Anôtônê biŋ gêdêŋ tau nê launêŋ têm, go
gêc nê bêc ma sêsuŋ eŋ gêwiŋ tamai ma ôli kêtu palê. 37 Ma ŋac, taŋ Anôtô gêŋu
eŋ sa naŋ, ôli kêtu palê atom. 38-39 O Lasitêwaac, amboac tonaŋ ajala tonec
êwiŋ acgom. Aêac asôm lasê êndêŋ amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi
kêtu ŋac tônêŋa. Samob taŋ sêkêŋ êwiŋ eŋ naŋ, têtu lau gêdêŋ. Mosenê biŋsu
êtôm gebe enseŋ aêacnêŋ sec su e tatu lau gêdêŋ nec atom. 40 Amboac tonaŋ
alic taôm gebe biŋ, tec propete sêsôm nec, êtap amac sa atom 41 gebe
‘Amac aseŋ-biŋwaga alic acgom,
oc aŋac lemem, mago ananŋa,
gebe êndêŋ amacnêm têm aê oc janam ŋoc kôm teŋ.
Embe sênac kôm tau ŋamiŋ, oc akêŋ êwiŋ atom.’ ”
42 Ŋac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau teteŋ êsêagêc gebe êndêŋ sabat teŋ
sêsôm biŋ tonaŋ ŋagêdô êndêŋ êsêac êtiam. 43 Lau sêsa aŋga Judanêŋ lôm ma
Judawaga to nêŋ lau lêŋŋa taêsam, taŋ têtêc Anôtô naŋ, têdaguc Paulu agêc
Barnaba. Agêc sêsôm biŋ to sêjac biŋsu êsêac gebe siŋ Anôtônê moasiŋ tôŋgeŋ.
44 Gêdêŋ sabat, taŋ kêdaguc naŋ, lau malacŋa ec jauc sêkac tau ŋ sa sebe sêŋô
Apômtaunê mêtê. 45 Judawaga sêlic lau taêsam tonaŋ e têntac sec ma sêsôm biŋ
alôb-alôb sêôc Paulunê biŋ aucgeŋ. 46 Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêntac
kêpa sugeŋ gebe “Aêagêc ajac ŋawae gebe asôm Anôtônê mêtê êndêŋ amac êtu
ŋamata. Mago amac atiŋ mêtê to amac taôm asaê taôm atôm aŋgôŋ matem jali
teŋgeŋŋa atom, tec aêagêc andêŋ lau samuc ana. 47 Gebe Apômtau kêjatu aêac
amboac tonecgeŋ gebe
‘Aê kakêŋ aôm kôtu lau samuc nêŋ ja,
gebe ônam lau kêsi e naêndêŋ nom ŋamadiŋ naŋ.’ ”
48 Lau samuc sêŋô biŋ tonaŋ e têntac ŋajam kêsa ma sêlambiŋ Anôtônê mêtê.
Ma êsêac samob, taŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac sa gebe sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ naŋ,
tec sêkêŋ gêwiŋ.

49 Ma Apômtaunê mêtê kêtu tapa gêjam gamêŋ samob auc. 50 Tageŋ Judawaga sêkalom lauo towae, taŋ têtêc Anôtô naŋ, to malac tonaŋ ŋakasêga ŋanô-ŋanô e sêli launêŋ ŋalêlôm sa gebe sênac Paulu agêc Barnaba. Tec têtiŋ êsêagêc aŋga nêŋ gamêŋ sêsa sêja. 51 Agêc dedoŋ kekop aŋga eŋkaiŋ su, gebe lau tau nêŋ biŋ êpi êsêac tauŋ, ma sêja Ikonium. 52 Ŋacseŋomi têntac ŋajam kêsa to ŋalau Dêbu ŋ gêjam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

1 Gêdêŋ taŋ ŋac ulu sêmoa Ikonium naŋ, sêsô Judawaganêŋ lôm amboac tonaŋgeŋ. Agêc sêjam mêtê kaiŋ teŋ e Judawaga to Helen taêsam sêjam tauŋ ôkwi. 2 Mago Judawaga, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêŋ ŋalêlôm ŋamalic kêsa e têntac ŋandaŋ gêdêŋ lasitêwai ŋawaô. 3 Agêc sêmoa tonaŋ ŋasawa baliŋ. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam ênê mêtê ŋamoasiŋ sa kêpuc agêc tôŋ, tec lemeŋ sêgôm gêŋsêga to gêŋtalô 4 e lau malacŋa sêwa tauŋ kêkôc e ŋagêdô sêwiŋ Judawaga ma ŋagêdô sêwiŋ aposolo. 5 Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonêŋ kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc ŋa poc êndu. 6 Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia ŋamalac Lustra to Derbe ma gamêŋ ŋagêdô, taŋ gêc ŋamagêŋa naŋ. 7 Sêmoa tonaŋ ma sêsôm ŋawae ŋajam lasê.

Paulu agêc Barnaba semoa Lustra

8 Ma ŋac teŋ gêŋgôŋ Lustra, têna kêkôc eŋ tomagi kêsugeŋ e akaiŋ ŋajaŋa atom ma kêsêlêŋ ŋagec atomaŋajaŋa atom ma kêsêlêŋ ŋagec atomanô. 9 Ŋac tau gêŋô biŋ, taŋ Paulu kêsôm naŋ. Paulu mata gê eŋ e gêlic gebe ŋac tau kêkêŋ gêwiŋ jakêtôm su gebe ôli ŋajam êsaŋa. 10 Tec kêsôm awa kacgeŋ gebe "Amkaiŋ ŋajaŋa êsa ma ôndi sa ôkô." Ma eŋ gêboaŋ sa ôb tageŋ ma kêsêlêŋ. 11 Lau pom kapôêŋ teŋ sêlic Paulu gêgôm gêŋ tonaŋ, naŋ sêmôêc ŋa biŋ Lukaonianageŋ gebe "Anôtôi têtu ŋamalac ma sêsêp dêdêŋ aêac sêrrêŋgoc." 12 Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe eŋ ŋac awa biŋŋa. 13 Dianê lôm kêkô malac ŋamagê, tec dabuŋwaga kejoŋ bulimakao kapoac to ŋaola gebe sêŋgêlôŋŋa jagêô lasê sacgêdô gebe êkêŋ da êwiŋ lau tau. 14 Aposolo Barnba agêc Paulu sêŋô biŋ tonaŋ ŋawae e sêkac nêŋ ŋakwê gêŋgic jasêboaŋ sêsêp lau ŋalêlôm ma sêmôêc gebe 15 "Lauac, abe aŋgôm amboac ondoc. Aêagêc tonec ŋamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ŋawae ŋajam gêdêŋ amac gebe anam taôm ôkwi aŋga gêŋ ŋaôma tecenec andêŋ Anôtô mata jali tau ana. Eŋ ŋac, taŋ kêkêŋ undambê to nom ma gwêc to ŋagêŋ totau-totau samob. 16 Gêdêŋ têm gêmuŋŋa eŋ gêlôc gebe lau samuc sêsa tauŋ nêŋ lêŋ. 17 Mago eŋ gêwa tau sa ŋa moasiŋ, kêkêŋ kom aŋga undambê gêdêŋ amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kêkêŋ mo gêôc amac tôŋ aŋgôŋ totêmtac ŋajamgeŋ." 18 Ŋaclagêc sêsôm bi ŋ tonaŋ, mago kêtu kôm kapôêŋ gebe sêkô lau auc êtu sêkêŋ da êndêŋ êsêagêc atomŋa.

19 Go Judawaga ŋagêdô aŋga Antiokia to Ikonium sêmêŋ ma sêjam lau pom tonaŋ ôkwi e têtuc Paulu ŋa poc ma sê eŋ kêsa aŋga malac gêja seboc eŋ gêmac endu. 20 Go ŋacseŋomi sêgi eŋ auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ŋageleŋ êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Suriaŋa

21 Ŋaclagêc sêsôm ŋawae ŋajam lasê aŋga malac tonaŋ e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidiaŋa kêtiam. 22 Agêc sêpuc ŋacseŋominêŋ ŋalêlôm tôŋ to sêjac biŋsu êsêac ŋajaŋa gebe sêwi biŋ sêkêŋ gêwiŋŋa siŋ atom. Ma sêsôm biŋ tonec gêwiŋ gebe "Ŋandaŋ taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamêŋ tana." 23 Go ŋaclagêc sêjaliŋ lau sa kêtôm gôlôac

dabuŋgeŋ têtu laumata. Go sêjam dabuŋ mo to teteŋ mec ma sêsuŋ êsêac dêdêŋ
Apômtau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ.
24 Go sêsa Pisidianŋageŋ e jasêô lasê Pampulia. 25 Sêjam mêtê aŋga Perge su
acgom, go sêsêp Atalia sêja. 26 Aŋga tonaŋ sêlac jasêsô Antiokia, malac taŋ
gêmuŋgeŋ sêkêŋ êsêagêc sêsêp Anôtônê moasiŋ ŋalêlôm to sêsakiŋ êsêagêc kêtu
kôm, taŋ sêgôm su naŋŋa.
27 Jasêô lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabuŋ sa ma sêjac miŋ biŋ samob,
taŋ Anôtô kêkêŋ êsêac sêgôm naŋ, ma gêlêc katam takêŋ gêwiŋŋa su gêdêŋ lau
samuc. 28 Ma agêc sêmoa sêwiŋ ŋacseŋomi ec ŋêŋgeŋ. * agêc Hermes.

15

Aposolo sêkac tauŋ sa aŋga Jerusalem

1 Lau buŋa ŋagêdô aŋga Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têdôŋ lasitêwai
amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê biŋ atom, oc Anôtô ênam
amac kêsi atom.” 2 Paulu agêc Bamaba ma lau tonaŋ ac aweŋsuŋ gêôc ka tauŋ
ma sêjô biŋ tonaŋ ŋapaŋ. Tec gôlôac dabuŋ sêsôm kêtu tôŋ gebe sêkêŋ Paulu
agêc Barnaba ma êsêac tauŋ nêŋ lau ŋagêdô dêndêŋ aposolo to laumata sêpi
Jerusalem sêna êtu biŋ sêpê tauŋŋa naŋ.
3 Amboac tonaŋ gôlôac dabuŋ sêkêŋ êsêac sêsa Poinike to Samariaŋa sêja
ma sêjac miŋ lau samuc sêjam tauŋ ôkwi ŋawae e gêgôm lasitêwai samob têntac
ŋajam kêsa samucgeŋ. 4 Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabuŋ to
aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac miŋ gêŋ kapôêŋ samob, taŋ
Anôtô kêkêŋ êsêac sêgôm naŋ. 5 Go lau ŋagêdô aŋga Parisainêŋ toŋ, taŋ sêkêŋ
gêwiŋ mêtê naŋ, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac biŋsu
êsêac gebe sêmansaŋ Mosenê biŋsu.”
6 Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô biŋ tau sêlic acgom. 7 Ac sêjô
biŋ tonaŋ sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “O lasitêwaac,
amac taôm alicgac gebe gêmuŋgeŋ gaŋgôŋ gawiŋ amac ma Anôtô kêjaliŋ aê sa
gebe aocsuŋ jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau samuc sêŋô ma sêkêŋ êwiŋ. 8 Ma
Anôtô, taŋ kêjala ŋamalacnêŋ ŋalêlôm naŋ, kêwaka lau samuc sa ma kêkêŋ Ŋalau
Dabuŋ gêdêŋ êsêac amboac kêkêŋ gêdêŋ aêac. 9 Eŋ kêmoasiŋ aêac to êsêac ŋadôŋ
tageŋ. Êsêac sêkêŋ gêwiŋ, tec eŋ gêgôm nêŋ ŋalêlôm kêtu selec. 10 Ma galoc abe
ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akêŋ gêŋ ŋawapac, naŋ aêac to tameŋi daôc
e tatôm atom naŋ, ênsac ŋacseŋomi magiŋm. 11 Mago aêac tec takêŋ gêwiŋ gebe
Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsi kêtu Apômtau Jesu nê moasiŋŋa ŋa lêŋ tageŋ.”
12 Lau samob sêjam tauŋ tôŋgeŋ ma sêkêŋ taŋeŋ Barnaba agêc Paulu nêŋ
miŋ. Êsêagêc sêjac miŋ gêŋtalô to gêŋsêga, taŋ Anôtô gêgôm ŋa êsêagêc lemeŋ
gêdêŋ lau samuc naŋ. 13 Ŋaclagêc sêsôm biŋ e sêjac mata, go Jakobo gêjô
êsêagêc aweŋ ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aŋô ŋoc biŋ acgom. 14 Simon gêjac
miŋ gebe andaŋgeŋ Anôtô kêtu ŋacleŋ lau samuc gebe êjaliŋ lau teŋ sa aŋga
êsêacnêŋ têtu ênê lau. 15 Biŋ tonaŋ to biŋ, taŋ propete teto naŋ, ŋam kêsêp
tageŋ amboac tonec gebe
16 ‘Malôgeŋ acgom, go aê jamu jamêŋ
ma jakwê Dawidnê bec, taŋ kêsêp jakêtap naŋ, sa êtiam.
Ma jakwê gêŋ, taŋ kêku sa naŋ, sa êtiam to jamansaŋ êtu solop.
17 Amboac tonaŋ lau nomŋa ŋagêdô to lau samuc samob,
taŋ ŋoc ŋaê kêpi êsêac naŋ, sensom Apômtau.
18 “Apômtau taŋ gêgôm biŋ tau kêtu awê gêdêŋ andaŋgeŋ naŋ, nê biŋ tau
tonaŋ.’

* **14:28:** Lau Rom nêŋ anôtôi jabe luagêc nêŋ ŋaê Dia

19 “Amboac tonaŋ aê taêc gêjam ŋoc biŋ tonec gebe Lau samuc, taŋ sênam
tauŋ ôkwi dêndêŋ Anôtô naŋ, talênsôŋ êsêac atom. 20 Tageŋ tato papia êndêŋ
êsêac gebe sêŋgamiŋ tauŋ êndêŋ gwam ŋagêŋ môp-môp ma êndêŋ mockaiŋo to
mockaiŋ ma êndêŋ bôc sêgiŋ ênduŋa to êndêŋ dec, 21 gebe Mosenê biŋ tônê tec
sêjam mêtê laŋgwa-laŋgwa kêtôm gamêŋgeŋ ma sêsam lasê aŋga Judanêŋ lôm
samob kêtôm sabatgeŋ.”

Biŋ taŋ laumata sêmasaŋ naŋ

22 Sêsôm biŋ tonaŋ su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabuŋ samob sêsôm
kêtu tôŋ ma sêjaliŋ nêŋ lau ŋagêdô sa, gebe sêkêŋ êsêac sêwiŋ Paulu agêc
Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkêŋ lasitêwainêŋ gôliŋwaga Juda, taŋ sêsam eŋ
sebe Barsaba naŋ, agêc Sila. 23 Ma sêkêŋ papia tonec gêdêŋ êsêac sebe sêkôc
sêna gebe

“Amacnêm lasitêwai aêac, aposolo to laumata aweŋ gêjac lasitêwai aŋga lau
samuc nêŋ, taŋ sêŋgôŋ Antiokia to Suria ma Kilikia naŋ. 24 Aêac aŋô ŋawae
gebe aêacma lau ŋagêdô, taŋ asakiŋ êsêac atom, tauŋ dêdêŋ amac sêwac naŋ,
sêlênsôŋ amac ŋa tauŋ nêŋ biŋ e sêgôm nêm ŋalêlôm ŋawapac kêsa. 25 Tec aêac
akac tauŋ sa ma amasaŋ ma biŋ kêpi tageŋ e ajaliŋ lau sa ma akêŋ êsêac sêwiŋ
aêacnêŋ ŋaclagêc, taŋ têntac gêwiŋ êsêagêc naŋ, Barnaba agêc Paulu, sêwac.
26 Ŋaclagêc tonaŋ sêjac ka kêtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê ŋaêŋa. 27 Juda
agêc Sila, taŋ aêac akêŋ êsêagêc sêwac, ocgo tauŋ sêwa biŋ tonaŋ ŋagêdô sa
êndêŋ amac êwiŋ. 28 Ŋalau Dabuŋ to aêac asôm kêtu tôŋ gebe akêŋ biŋ ŋawapac
ŋagêdô êkôniŋ amac tôŋ êwiŋ atom, gêŋ tecenecgeŋ, go amansaŋ ŋapep gebe
29 Aŋgamiŋ taôm êndêŋ da gwamŋa to êndêŋ dec ma êndêŋ bôc, taŋ sêgiŋ êndu
ma êndêŋ mockaiŋo to mockaiŋ naŋ. Embe andec gêŋ tonaŋ ŋai, ma oc êtôm.
Amoa ŋajamôŋ.”

30 Amboac tonaŋ sêkêŋ êsêac sêja. Sêsêlêŋ e sêô lasê Antiokia ma sêkac gôlôac
dabuŋ sa aegom, go sêkêŋ papia gêdêŋ êsêac. 31 Ac sêsam papia tau ma têntac
ŋajam kêsa kêpi biŋ, taŋ kêpuc êsêac tôŋ naŋ. 32 Juda agêc Sila têtu propete
sêwiŋ, tec sêjac biŋsu lasitêwai to sêpuc êsêac tôŋ ŋa biŋ gwalêkiŋ. 33 Sêmoa
acgom, go lasitêwai sêwi êsêac siŋ tobiŋmalôgeŋ sêmu dêdêŋ lau, taŋ sêsakiŋ
êsêac naŋ, sêja kêtiam. [34 Sila taê gajam gebe gacgeŋ êmoa.] 35 Paulu agêc
Barnaba sêmoa Antiokia ma têdôŋ to sêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Apômtaunê
biŋ sêwiŋ lau ŋagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa tauŋ kêkôc

36 Bêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Paulu kêsôm gêdêŋ Barnaba gebe “Aêagêc
tamu malac samob, taŋ tasôm Apômtaunê biŋ lasê naŋ tana, ma tanac
lasitêwai kêsi gebe sêmoa ŋajam me masi.” 37 Ma Barnaba gebe êkôc Joaŋ,
taŋ sêsam eŋ sebe Marka naŋ êwiŋ. 38 Mago Paulu gêlic ŋac tau kêtôm gebe
sêkôc eŋ êwiŋ êsêagêcŋa atom, gebe eŋ gêwi êsêagêc siŋ aŋga Pampulia ma
kêsêlêŋ gêwiŋ êsêagêc kêtu kômŋa atom. 39 Amboac tonaŋ êsêagêc aweŋsuŋ
gêôc ka tauŋ ŋajaŋa e sêkac tauŋ kêkôc. Barnaba kêkôc Marka gêwiŋ eŋ agêc
sêja Kupro. 40 Paulu kajaliŋ Sila sa ma lasitêwai teteŋ moasiŋ aŋga Apômtaunê
kêtu êsêagêcna, go sêkêŋ êsêagêc sêja. 41 Sêsêlêŋ sêsa Suria to Kilikiaŋa jasêpuc
gôlôac dabuŋ tôŋ.

16

Timote gêwiŋ Paulu agêc Sila

1 Go sêô lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap ŋacseŋom teŋ sa aŋga tonaŋ, nê
ŋaê Timote. Ŋac tau têna Judao teŋ, naŋ kêkêŋ gêwiŋ, ma tama ŋac Helenŋa.
2 Lasitêwai Lustra to Ikoniumŋa sêwa eŋ ŋam sa 3 e Paulu gebe êkôc Timote

êwiŋ eŋ. Tec kêkôc eŋ jakêsa eŋ gebe Juda gamêŋ tonaŋŋa samob sêjala
tama gebe eŋ ŋac Helennŋa teŋ. 4 Sêjac laoc malacgeŋ sêja ma têdôŋ biŋ, taŋ
aposolo to laumata sêsôm kêtu tôŋ aŋga Jerusalem naŋ, gêdêŋ êsêac gebe sejop.
5 Amboac tonaŋ gôlôac dabuŋ sêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa kêsa, ma lau jasêwiŋ-jasêwiŋ
kêtôm bêcgeŋ.

Paulu gêc me kêpi ŋac Makedonianŋa

6 Ŋalau Dabuŋ kêkô êsêac auc gebe sênam mêtê aŋga Asia atom, tec sêsa
Prugia to Galata ŋagamêŋ sêja. 7 Têdabiŋ Musia ma sêsa Bitunianŋageŋ, mago
Jesunê Ŋalau gêlôc gêdêŋ êsêac atom. 8 Amboac tonaŋ jatêdaguc Musia ŋagamêŋ
ŋamadiŋ ma sêsêp gwêc dêdêŋ Troasŋa sêja. 9 Ma gêdêŋ gêbêc Paulu gêc
mê gebe ŋac Makedonianŋa teŋ kêkô ma keteŋ eŋ gebe “Olom Makedonia
mêŋônam aêac sa.” 10 Paulu mata gêlac acgom, go aêac asaic tauŋgeŋ abe
ana Makedonia sebeŋ, taêŋ gêjam gebe Anôtônê kalem gêdêŋ aêac gebe asôm
ŋawae ŋajam lasê êndêŋ êsêac aŋga tônêŋa.

Ludia gêjam tau ôkwi

11 Amboac tonaŋ êsuŋ su aŋga Troas ma gacgeŋ apeŋ Samotrakiageŋ e
ŋageleŋ ma asô Neapoli. 12 Aŋga tonaŋ jaasa Romnêŋ malac wakuc Pilipi, taŋ
kêtu Makedonia ŋamalacsêga naŋ, ma aŋgôŋ malac tonaŋ bêc ŋagêdô. 13 Go
gêdêŋ sabat aêac asa malac ŋamagê aja e aô lasê bu teŋ, gebe aêac taêŋ gêjam
gebe teteŋ mec ŋamala oc gêc tonaŋ. Aêac aŋgôŋ sic ma asôm biŋ gêdêŋ lauo,
taŋ sêkac tau ŋ sa naŋ. 14 Ma awê teŋ, nê ŋaê Ludia, gêmoa; naŋ gêjam sakiŋ
Anôtô. Eŋ aŋga malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. Eŋ gêŋô biŋ tau ma
Apômtau kêlaiŋ ênê ŋalêlôm e kêkêŋ taŋa biŋ, taŋ Paulu kêsôm naŋ. 15 Asagu eŋ
to nê lau su, go keteŋ aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakêŋ gêwiŋ Apômtau
ŋanôgeŋ, naŋ asô mêŋaŋgôŋ ŋoc andu,” ma kêkac aêacgeŋ.

Sêkêŋ Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

16 Ŋabêc teŋ aêac abe ana mec ŋamala tonaŋ. Asêlêŋ amoa e adac sakiŋwagao
teŋ toŋalau geoc biŋ lasêŋa. Awê tonaŋ geoc biŋ lasê gêdêŋ lau ma sêkêŋ ŋaawa
taêsam gêdêŋ ênê ŋatui. 17 Awê tau kêdaguc aêac to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau
tonec têtu Lôlôc Ŋatau Anôtô nê sakiŋwaga, tec sêwa lêŋ Anôtô ênam ŋamalac
kêsiŋa sa êndêŋ amac.” 18 Awê tau kêsôm biŋ tonaŋ e tobêc-tobêc, tec Paulu
têtac ŋandaŋ kêkac tau ôkwi ma kêsôm gêdêŋ ŋalau gebe “Aê jajatu aôm gajam
Jesu Kilisi laŋô gebe ôwi awê tonaŋ siŋ ôsa ôna.” Ma gaôgeŋ ŋalau tau gêwi eŋ
siŋ kêsa gêja. 19 Awê tau nê ŋataui sêlic nêŋ awa ŋamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu
agêc Sila tôŋ ma sê êsêagêc sêsa malacluŋ dêdêŋ kasêga sêja. 20 Go sêwê êsêagêc
dêdêŋ gôliŋwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc tonec mêŋsêli aêacnêŋ malac
sa. 21 Agêc têdôŋ mêtê teŋ amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma
daŋgôm ŋa naŋ atom.” 22 Lau malacŋa sêbu êsêagêc sêwiŋ, tec gôliŋwaga sêkac
êsêagêcnêŋ ŋakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ŋa sêm. 23 Si êsêagêc ŋanô su
acgom, go sêbaliŋ agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac biŋsu ŋagejobwaga gebe
ejop êsêagêc ŋapep. 24 Sêjac biŋsu ŋac tau amboac tonaŋ, tec kêbaliŋ êsêagêc
sêsô andu kapoacwalôŋa ŋabalêm ŋaluŋŋa sêja ma kêkapiŋ êsêagêc eŋkaiŋ tôŋ
ŋa ka.

25 Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila teteŋ mec to sêjam nêŋ wê
gêdêŋ Anôtô, ma lau kapoacwalôŋa sêŋô êsêagêc aweŋ sêwiŋ. 26 Sêgôm sêmoa e
gaôgeŋ ôjô gêjam kapôêŋ, tec andu kapoacwalôŋa ŋaalê wiwic e katam samob
gêlêc tau su sep tageŋ ma lau samob nêŋ kapoacwalô kêsu. 27 Ŋagejobwaga
mata gêlac e gêlic kapoacwalô ŋakatam samob gêŋa, tec kêtaiŋ nê siŋ sa gebe
êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalôŋa oc sêc sêja. 28 Go Paulu gêmôêc

awa kapôêŋ gebe “Ôjaiŋ taôm atom, aêac samob tec aŋgôŋ.” 29 Tec ŋac tau
keteŋ gebe sêkôc ja sêmêŋ ma kêlêti kêsô gamêŋ ŋalêlôm gêja e jakêtênêp tau
êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild eŋkaiŋŋa 30 ma gêwê êsêagêc sêsa awê
sêja ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê jaŋgôm asageŋ gebe Anôtô ênam aê
kêsi.” 31 Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkêŋ êwiŋ Apômtau Jesu, go Anôtô ênam aôm
to nêm gôlôac kêsi.” 32 Go agêc sêwa Apômtaunê mêtê sa gêdêŋ eŋ to nê lau
samob, taŋ sêŋgôŋ ênê andu naŋ. 33 Gêdêŋ gêbêcauc ŋasawa tonaŋgeŋ ŋac tau
kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiŋ êsêagêcnêŋ sêm ŋamala ma gaôgeŋ êsêagêc sêsagu
eŋ to nê lau samob. 34 Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkêŋ mo êsêagêc seŋ,
ma tonê gôlôac samob têntac ŋajam samucgeŋ gebe sêkêŋ gêwiŋ Anôtôgac.
35 Geleŋŋa lasê, go gôliŋwaga sêsakiŋ nêŋ sakiŋwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi
ŋac luagêc tonaŋ siŋ.” 36 Tec gejobwaga kêdôŋ biŋ tau gêdêŋ Paulu gebe
“Gôliŋwaga sêsakiŋ lau sêmêŋ gebe jawi amagêc siŋ. Amboac tonaŋ aêc
tobiŋmalôgeŋ ana.” 37 Tec Paulu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêagêc ŋac Romŋa,
mago sêmasaŋ aêagêcma biŋ atom. ma si aêagêc akô malacluŋ to sêbaliŋ aêagêc
asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkêŋ aêagêc kelecgeŋ ana me. Masigoc,
amboac tonaŋ atom. Êsêac tauŋ sêmêŋ ma sêwê aêagêc asa ana.” 38 Sakiŋwaga
tedôŋ biŋ tonaŋ gêdêŋ gôliŋwaga. Ac sêŋô ŋawae gebe êsêagêc ŋac Romŋa ma
têtakê ŋanô. 39 Tec sêja sê biŋmalo êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma teteŋ
êsêagêc gebe sêwi êsêacnêŋ malac siŋ. 40 Agêc sêsa aŋga andu kapoacwalôŋa
ma gêdêŋ Ludia jasêlic lasitêwai ma sê biŋmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli aweŋ sa aŋga Tesaloniki

1 Êsêac sêsêlêŋ e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêô lasê Tesaloniki, naŋ
Judanêŋ lôm teŋ kêkô. 2 Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgômgêgôm gêmoa ma
gêjam biŋgaŋm gêwiŋ êsêac kêpi Anôtônê biŋ kêtôm sabat têlêac. 3 Eŋ kêsôm
mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdêŋ êsêac gebe gêôc ŋandaŋ ma gêdi sa aŋga
ŋacmatênêŋ naŋ gêjac eŋ ŋawae. Go kêsôm gêwiŋ gebe “Jesu, taŋ kasôm eŋ
lasê gêdêŋ amac naŋ, eŋ Kilisi tau.” 4 Ma êsêacnêŋ ŋagêdô sêkêŋ gêwiŋ ma
sêsap Paulu agêc Sila tôŋ. Ma Helen, taŋ têtêc Anôtô naŋ, nêŋ taêsam sêwiŋ
ma kasêganêŋ lauo ŋalêlêma atom amboac tonaŋgeŋ. 5 Tec Judawaga têntac
ŋandaŋ kêsa ma sejoŋ lau sec ŋagêdô aŋga malaclêlôm mêŋsêjac êsêac sa gebe
sêkalom malac. Tec sêwa Jasonnê andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe
sêkôc êsêagêc dêndêŋ lau sêna. 6 Mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sê Jason
to lasitêwai ŋagêdô dêdêŋ malac ŋagôliŋwaga sêja ma sêmôêc gebe “Lau tau,
tê sêlênsôŋ gamêŋboa nê, sêjam aêacnêŋ gamêŋ tôŋ amboac tonaŋgoc. 7 Jason
tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônê seseŋ kaisaranê biŋsu su ma sêsôm gebe
kiŋ teŋ gêmoa nê ŋaê Jesu.” 8 Lau malac tonaŋŋa to ŋagôliŋwaga sêŋô biŋ tonaŋ
e kêlênsôŋ êsêac ŋanô. 9 Tec sêsôm Jason to nê lau ŋagêdô sêkêŋ gêŋ sêjac da
tauŋ su, go sêwi êsêac siŋ.

Aposolo sêmoa Beroia

10 Ŋagêbêc tonaŋ lasitêwai sêkêŋ Paulu agêc Sila sebeŋ sêja Beroia. Agêc sêô
lasê su, go sêsô Judanêŋ lôm sêja. 11 Lau tau nêŋ lêŋ mansaŋ ŋajam sêlêlêc
Juda Tesalonikiŋa nêŋ su. Ac sêkôc mêtê sa ŋapep sêjac ŋawaegeŋ ma sêkip
buku dabuŋ ŋam sa kêtôm bêcgeŋ, sê dôŋ mêtê, taŋ aposolo sêsôm naŋ, gebe
oc kêtôm tau me masi. 12 Amboac tonaŋ êsêacnêŋ lau taêsam sêkêŋ gêwiŋ
ma Helennêŋ lau towaeŋ nêŋ lauo to ŋacwaga ŋagêdô ŋalêlêma atom amboac
tonaŋgeŋ. 13 Juda Tesalonikiŋa sêŋô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê aŋga Beroia
gêwiŋ ŋawae, tec tauŋ sêja sebe sêlênsu to sêlênsôŋ êsêac amboac tonaŋgeŋ.

14 Lasitêwai sêŋô ŋawae, tec sejoŋ Paulu sebeŋ sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc
Timote gacgeŋ sêŋgôŋ. 15 Lau taŋ sêwiŋ Paulu naŋ, sêwê eŋ e jasêô lasê Ateŋ.
Êsêac sebe sêmu sêna, go eŋ kêmasaŋ biŋ gêdêŋ êsêac gebe nasêkac Sila agêc
Timote sebeŋ dêndêŋ eŋ sêna.

Paulu gêmoa Aten

16 Paulu gêôŋ êsêagêc gêŋgôŋ Aten ma gêlic sêkêŋ gwam taêsam gêjam malac
auc, ma nê ŋalêlôm kêbôli auc ŋanô. 17 Tec gêjam biŋgalôm gêwiŋ Judawaga
aŋga nêŋ lôm to êsêac, taŋ têtêc Anôtô naŋ, kêtôm bêcgeŋ ma lau, taŋ kêtap
êsêac sa aŋga malacluŋ naŋ, amboac tonaŋgeŋ. 18 Ma Epikuri to Stoiki nêŋ
lau tokauc ŋagêdô sebe sênsaê eŋ, tec lau ŋagêdô sêsôm sebe "Ŋac gwai-gwai
ŋatau tonaŋ gebe êsôm asageŋ." Ŋagêdô sêsôm gebe "Eŋ gebe êsôm anôtôi jaba
ŋawae." Êsêac sêsôm biŋ tonaŋ gebe Paulu kêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Jesu
gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ. 19 Amboac tonaŋ sêkôc Paulu jasêwê eŋ sêja Areo
Pagu (nêŋ sêmêtôc biŋ ŋamala) ma sêsôm gebe "Aêac abe ajala biŋ wakuc, taŋ
kôdôŋ gêdêŋ lau naŋ awiŋ. 20 Aôm kôs m biŋ kaiŋ teŋ kêsêp aêac taŋeŋsuŋ, ma
aêac abe ajala biŋ tonaŋ ŋam." 21 Lau Aten samob to lau jaba, taŋ sêŋgôŋ sêwiŋ
êsêac naŋ, ôliŋ palê sebe sêsôm to sêŋô biŋ wakucgeŋ ŋapaŋ.

22 Tec Paulu gêdi jakêkô Areo Pagu ŋaluŋgeŋ, go kêsôm gebe "Lau Atenwaga,
aê galic amac atoc anôtôi sa ŋapepgeŋ. 23 Kasêlêŋ katôm malacgêdôgeŋ gaja
ma kêsala amacnêm gêŋ dabuŋ e katap altar teŋ sa teto ŋabiŋ gêc gebe 'Anôtô
taŋ tajam kauc eŋ naŋ nê.' Tec gabe jawa gêŋ tau, taŋ ajam kauc ma atoc sa
naŋ, sa êndêŋ amac. 24 Anôtô tau, taŋ kêkêŋ undambê to nom ma ŋagêŋ totau-
totau samob naŋ, kêtu undambê to nom Ŋatau, mago gêŋgôŋ lôm dabuŋ, taŋ
sêkwê ŋa lemeŋgeŋ naŋ atom. 25 Eŋ kêpô lêna gêŋ, taŋ ŋamalac sêgôm ŋa lemeŋ
naŋ atom, gebe eŋ tau kêkêŋ êsêac sêmoa mateŋ jali to sêsê aweŋ ma kêkêŋ
ŋagêŋ samob gêdêŋ êsêac. 26 Eŋ kêkêŋ ŋamalac tageŋ kêtu ŋamalac totoŋ-totoŋ,
taŋ sêŋgôŋ nom auc naŋ, samob nêŋ ŋamôkê. Eŋ kêkêŋ nêŋ têm sêmoaŋa to
gamêŋ sêŋgôŋŋa ŋamadiŋ kwanaŋgeŋ. 27 Anôtô gêgôm gêŋ tonaŋ gebe sensom
eŋ. Moae sênsaê eŋ ma têtap eŋ sa, gebe eŋ gêmoa jaêc aêac samob nêŋ teŋ
atom.
28 'Eŋ kêkôm aêac auc, tec tamoa mateŋ jali
to daŋgôm nêŋ gêŋ samob ma tamoa amboac tamoa,'
kêtôm amacnêm sêga-wêwaga ŋagêdô sêsôm gebe
'Aêacnêŋ ŋam kêsêp eŋ.'
29 Aêacnêŋ ŋam kêsêp Anôtô, tec tanam dôŋ Anôtô êpi gwam gold to silber ma
poc, taŋ ŋamalac taêŋ gêjam ŋamêtê ma sêgôm naŋ atom. 30 Anôtô gêlic têm,
taŋ ŋamalac sêjam kauc tauŋŋa naŋ gêbacnê, ma galoc gêjac biŋsu ŋamalac gebe
lau samob êtôm gamêŋ samobgeŋ sênam tauŋ ôkwi. 31 Ma kêtôc bêc êmêtôc
ŋamalac samob êndêŋgeŋŋa kêkô kwanaŋgeŋ ma kêjaliŋ ŋac êmêtôc biŋŋa sa
su. Eŋ kêwaka ŋac tau sa gêdêŋ lau samob gebe gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ."

32 Lau tau sêŋô ŋacmatê sêndi sa ŋabiŋ e ŋagêdô sêsu susu ma ŋagêdô sêsôm
gebe "Malôgeŋ, go aŋô aôm ôsôm biŋ tonaŋ ŋagêdô êtiam." 33 Sêsôm su, go
Paulu gêwi êsêac siŋ kêsa gêja. 34 Go lau ŋagêdô sêsap eŋ tôŋ ma sêkêŋ gêwiŋ.
Acnêŋ Areo Pagu ŋalaumata teŋ, nê ŋaê Dionusi agêc awê teŋ, nê ŋaê Damari,
ma lau ŋagêdô sêwiŋ. * sêmoasiŋ tauŋ ôliŋ ma sêjam kauc gebe gêŋ ŋanô tau
tonaŋ. Stoiki têtu mêtê tauŋ ŋapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa
ŋajamgeŋ. † sêkac tauŋ saŋa.

---

* **17:34:** Lau Helen nêŋ lau tokauc nêŋ toŋ luagêc. Epikuri † **17:34:** Gamêŋ tonaŋ kêtu lau Aten nêŋ gamêŋ laumata

18

Paulu gêmoa Korinti

1 Tonaŋ su, go Paulu gêwi Aten siŋ gêja Korinti. 2 Aŋga tonaŋ kêtap Juda teŋ
sa, nê ŋaê Akwila. Têna kêkôc eŋ aŋga Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi
Italia siŋ sêmêŋ wakucgeŋ. Ŋam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga
samob sêwi Rom siŋ. Tec Paulu gêdêŋ êsêagêc gêja. 3 Eŋ gêlic acnêŋ lemeŋ
ŋakoleŋ tageŋ, tec gêmoa gêwiŋ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiŋ tauŋ. Êsêac
sêwa becobo kêtu nêŋ kôm. 4 Paulu gêjam biŋgalôm aŋga Judanêŋ lôm kêtôm
sabatgeŋ gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkêŋ êwiŋgeŋ.
5 Sila agêc Timote aŋga Makedonia sêmêŋ acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli
palêgeŋ ma gêwa Jesu sa gêdêŋ Judawaga gebe eŋ Kilisi. 6 Gêdêŋ taŋ Judawaga
sêôc ênê biŋ auc ma sêsôm biŋ alôb-alôb naŋ, eŋ kekoloŋ kekop aŋga nê ŋakwê
su ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Nêm dec êpi amac taôm môkêmapac. Aê oc jawê
ŋakaiŋ atom. Galoc jandêŋ lau samuc jana.” 7 Go kêsa aŋga tonaŋ ma jagelom
ŋac teŋ, taŋ kêtêc Anôtô naŋ, nê andu. Ŋac tau nê ŋaê Titi Justu. Nê andu
kêkô jabaŋ Judanêŋ lôm. 8 Lômmôkê Krispi to nê gôlôac samob sêkêŋ gêwi ŋ
Apômtau, ma lau Korinti taêsam sêŋô mêtê e sêkêŋ gêwiŋ ma sêliŋ saŋgu.
9 Ŋagêbêc Apômtau gêsuŋ mê gêdêŋ Paulu ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom,
ôsôm biŋ lasêgeŋ, ônam taôm tôŋ atom. 10 Aê tec gawiŋ aôm ma ŋac teŋ êndi
sa ma êŋgôm ôlim êtu sec atom, gebe aêŋoc lau taêsam sêmoa malac tonaŋ.”
11 Paulu kêdôŋ Anôtônê mêtê gêŋgôŋ gêwiŋ êsêac jala samuc teŋ ma ajôŋ 6.
12 Gêdêŋ taŋ Galio kêtu gôliŋwaga Akaiaŋa naŋ, Judawaga samob nêŋ biŋ
kêpi tageŋ sêli tauŋ sa gêdêŋ Paulu, tec sêwê eŋ dêdêŋ sêmêtôc-biŋ-ŋamala sêja
13 ma sêsôm sebe “Ŋac tonec kêpiŋkap lau, gebe sênam sakiŋ Anôtô eso biŋsu
ŋalêŋ.” 14 Paulu gebe êjô biŋ e Galio kêsôm gêdêŋ Judawaga gebe “Amac
Judawaga, embe biŋ sec ŋanô me sec kapôêŋ teŋ, go jakôc amacnêm biŋ sa
êtôm ŋagôliŋ. 15 Ma embe awemsuŋ êôc ka taôm êtu amacnêm mêtê to waem
ma biŋsuŋa, naŋ amac taôm amansaŋ. Aê gabe jatu biŋ tonaŋ ŋamêtôcwaga
atom.” 16 Kêsôm ma kêmasuc êsêac aŋga kêmêtôc-biŋ-ŋamala sêsa sêja. 17 Tec
êsêac samob sêkôc lômmôkê Sostene tôŋ e sêjac eŋ aŋga sêmêtôc-biŋ-ŋamala
ŋatêclabu, mago Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

18 Paulu gêmoa Koriniti ec ŋêŋgeŋ acgom, go kêkam lasitêwai lemeŋ ma gebe
êlêc êna Suria. Ma Priskila agêc Akwila sêwiŋ eŋ. Aŋga Keŋkrea kêsôm sêsêbuŋ
ênê môkêlauŋ su gebe gêjac mata biŋ teŋ gêdêŋ Apômtau kêtu gêŋ teŋŋa. 19 Sêlac
e jasêsô Epese, go kêkêŋ êsêagêc sêŋgôŋ ma eŋ tau kêsô Judanêŋ lôm jagêjam
biŋgalôm gêwiŋ Judawaga. 20 Lau tonaŋ teteŋ eŋ gebe êmoa bêc ŋagêdô êwiŋ
êsêac acgom, mago gêlôc sa atom, 21 kêkam êsêac lemeŋ su ma kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Anôtô embe têtac êwiŋ, go jamu jamêŋ êtiam.” Go gêdi aŋga Epese
ma gêlac gêja.
22 Waŋ kêsô Kaisarea ma eŋ kêpi bau jakêkam gôlôac dabuŋ su ma kêsêp
Antiokia gêja. 23 Jasêmoa e têm ŋagêdô gêjaŋa acgom, go gêdi kêtiam. Eŋ kêsa
Galata to Prugia ŋagamêŋgeŋ gêja ma kêpuc lau buŋa samob tôŋ.

Apolo gêjam mêtê aŋga Epese

24 Ŋasawa tonaŋ Juda teŋ, nê ŋaê Apolo, jagêô lasê Epese. Têna kêkôc eŋ
aŋga Alesandria. Eŋ ŋac tokauc teŋ, naŋ kêjala Anôtônê mêtê ŋapep. 25 Êsêac
têdôŋ Apômtaunê mêtê gêdêŋ eŋ e nê ŋalêlôm kêkac eŋ tec kêsôm to kêdôŋ biŋ
kêpi Jesu solopgeŋ. Tageŋ eŋ kêjala Joaŋnê busaŋgugeŋ. 26 Eŋ gêjam mêtê
gêjac m totêtac kêpa sugeŋ aŋga Judanêŋ lôm. Priskila agêc Akwila sêŋô eŋ,

tec sêkôc eŋ sa gêŋgôŋ gêwiŋ êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalageŋ gêdêŋ eŋ. 27 Gêmoa e gebe êna Akaia, tec lasitêwai teto papia gêdêŋ lau buŋa ma teteŋ êsêac gebe sêkôc eŋ sa. Eŋ jagêô lasê Akaia ma gêjam êsêac, taŋ Anôtônê moasiŋ gêjam êsêac auc e sêkêŋ gêwiŋ sêmoa naŋ, sa ŋapep, 28 gebe kêku Judawaga tulu ŋa biŋ toŋaclai gêmoa awêgeŋ lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe eŋ Kilisi kêtôm biŋ, taŋ teto gêc naŋ.

19

Paulu gêmoa Epese

1 Gêdêŋ taŋ Apolo gêmoa Korinti naŋ, Paulu kêsêlêŋ gêmoa Asia ŋagamêŋ lôcŋa e jagêô lasê Epese ma kêtap ŋacseŋomi ŋagêdô sa aŋga tonaŋ. 2 Tec kêtu kênac êsêac gebe “Gêdêŋ taŋ amac akêŋ gêwiŋ su naŋ, atap Ŋalau Dabuŋ sa me masi.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Masi, aêac tec aŋô Ŋalau Dabuŋ gêmoa ŋawae teŋ atomanô.” 3 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac aliŋ busaŋgu ondoc.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêac aliŋ Joaŋnê saŋgu.” 4 Go Paulu kêsôm gebe “Joaŋ kêsagu lau sêliŋ busaŋgu sênam tauŋ ôkwiŋa, ma kêsôm gêdêŋ lau gebe sêkêŋ ewiŋ ŋac, taŋ oc êndaŋguc eŋ naŋ ac tau Jesu.” 5 Lau tau sêŋô biŋ tonaŋ, tec sêliŋ saŋgu kêpi Apômtau Jesu nê ŋaê. 6 Paulu kêkêŋ lêma gêsac êsêac acgom, go ŋalau Dabuŋ kêpi êsêac e sêsôm biŋ aweŋ talô ma seoc biŋ lasê. 7 Lau tau moae têtôm 12.

8 Paulu kêsô Judanêŋ lôm gêja jakêsôm biŋ totêtac kêpa sugeŋ gêmoa ajôŋ têlêac. Eŋ gêjam biŋgalôm kêpi Anôtônê gamêŋ gêwiŋ êsêac to gêgôm gêŋlêlôm êsêac gebe sêkêŋ êwiŋ Apômtauŋa. 9 Mago lau ŋagêdô nêŋ ŋalêlôm ŋadani kêsa e sêkêŋ gêwiŋ atom, sêbu mêtê, taŋ Paulu gêjam naŋ, gêdêŋ lau, tec Paulu kêkac tau su aŋga êsêacnêŋ ma kêkôc ŋacseŋomi sêwiŋ eŋ. Eŋ gêjam biŋgalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgeŋ. 10 Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ Asiaŋa naŋ, sêŋô Apômtaunê mêtê.

Skewa latui

11 Anôtô kêpuc Paulu lêma tôŋ ma gêgôm gêŋsêga kapôêŋ, 12 gebe lau sêkôc obo waeŋŋa to nê ŋakwê kômŋa, taŋ eŋ kêjandiŋ naŋ, su jasêu gêsac gêmac e ôliŋ ŋajam kêsa, ma ŋalau sec sêsa sêja. 13 Ma Judanêŋ lau têtiŋ ŋalau secŋa sêsêlêŋ sêjac laoc gamêŋgeŋ. Êsêac tauŋ sêsam Apômtau Jesu nê ŋaê kêpi lau toŋalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac ŋa Jesu, taŋ Paulu gêjam mêtê kêpi eŋ naŋ, nê ŋaê.” 14 Judanêŋ ŋac dabuŋsêga Skewa nê latui 7 sêsa lêŋ tonaŋ. 15 Tec ŋalau sec gêjô êsêac aweŋ gebe “Jesu taŋ kajala eŋgac, ma Paulu naŋ kajala eŋ amboac tonaŋ. Mago amac tonec asa lau.” 16 Ma ŋamalac, taŋ ŋalau sec gêgôm eŋ naŋ, gêboaŋ jagêlô êsêac tôŋ e kêku êsêac tulu ma kêjamuŋ êsêac e ôliŋ ŋaômageŋ ma todecgeŋ sêc aŋga andu tonaŋ sêja. 17 Ma lau Juda to Helen samob, taŋ sêŋgôŋ Epese naŋ, sêŋô biŋ tonaŋ e têtakê samob ma aweŋ gêôc Apômtau Jesu nê ŋaê ŋanôgeŋ. 18 Lau gwalêkiŋ, taŋ sêkêŋ gêwiŋ su naŋ, sêmêŋ ma seoc nêŋ sec, taŋ sêgôm naŋ lasê. 19 Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejoŋ nêŋ buku mecŋa kêpi tageŋ jasêkêŋ ja geŋ su gêc lau taêsam laŋôŋnêmŋa, ma sêsam buku tonaŋ ŋai ŋaôli kêpi tageŋ kêtôm silber 50,000. 20 Ma mêtê ŋajaŋa kêsa gêjam gamêŋ auc kêtôm Apômtaunê ŋaclai.

Sêli biŋ sa aŋga Epese

21 Biŋ tonaŋ gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê ŋalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaiaŋageŋ êna Jerusalem, taê gêjam gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonaŋgeŋ.” 22 Ma kêkêŋ nê kêpuctôŋwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, eŋ tau gêŋgôŋ Asia ŋasawa ŋagêdô gêwiŋ.

23 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ lau sêli tauŋ sa ŋanô kêtu mêtêŋa. 24 Ŋam gebe ŋac-
kêpac-silberwaga teŋ, nê ŋaê Demetri, gêgôm anôtôo Diana nê lôm jaba ŋakatu
silber ma gêjam ôli kômwaga sêkôc ŋaôli sauŋ atom aŋga ênê. 25 Tec ŋac tau
kêkalem lau tonaŋ to êsêac ŋagêdô, taŋ sêwê kaiŋ kôm amboac tônê naŋ, sêpi
tageŋ, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec ŋai gêjam aêac sa
tec tatu lau tolêlôm. 26 Ma galoc taôm alic to aŋôgac gebe Paulu tonaŋ gêgôm
gêŋlêlôm e gêjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm aŋga Epese tageŋ atom, eŋ
kêsôm biŋ gêjam Asia samucgeŋ auc gebe anôtôi, taŋ dagôm ŋa lemeŋ naŋ,
ŋanô masi. 27 Biŋ tonaŋ oc êŋgôm aêacgeŋ nêŋ waeŋ kômŋa êtu sec atom,
êŋgôm lau sêlic anôtôo kapôêŋ Diana nê lôm amboac gêŋ ŋaôma êwiŋ amboac
tonaŋ e malôgeŋ acgom, go senseŋ anôtôo, taŋ lau aŋga Asia samucgeŋ to nom
ŋagamêŋ samob tetoc eŋ sa naŋ, nê wae kapôêŋ tau su amboac tonaŋgeŋ.”
28 Lau tau sêŋô biŋ tonaŋ e têntac ŋandaŋ secanô ma sêmôêc kêsa aucgeŋ
gebe “Epesenêŋ Diana kapôêŋgoc.” 29 Sêgôm e malac samucgeŋ ŋadindiŋ kêsa
ma lau samob jasêsêwa sêsa nêŋ gamêŋ dôa-dôaŋa ma sê ŋac Makedoniaŋa
luagêc Ŋai agêc Aristarka, taŋ sêsêlêŋ sêwiŋ Paulugeŋ naŋ sêwiŋ. 30 Paulu
gebe êsêp lau tonaŋ ŋai ŋalêlôm êna e ŋacseŋomi seseŋ eŋ. 31 Ma gôliŋwaga
Asiaŋa ŋagêdô, taŋ têntac gêwiŋ Paulu naŋ, sêkêŋ puc eŋ ma teteŋ eŋ gebe
naêsa gamêŋ dôadôaŋa atom, 32 gebe êsêac, taŋ sêkac sa aŋga tonaŋ naŋ, nêŋ
biŋ kêlênsôŋ samucgeŋ, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêŋ taêsam sêkac sa
ŋaômageŋ ma sêjam kauc ŋam. 33 Lau ŋagêdô sêlic Alesandere, taŋ Judawaga
sêsuc eŋ kêsa gêja naŋ, ma sêjam kauc sebe eŋ biŋmôkê. Tec eŋ gêôc lêma
sa gebe êwa nê biŋ sa êndêŋ lau. 34 Mago êsêac sêjala eŋ gebe ŋac Judaŋa,
tec sêmôêc guluŋ-guluŋgeŋ gebe “Epesenêŋ Diana kapôêŋgoc.” Sêmôêc sêkô
kêtôm ockatu ŋasawa luagêc.
35 Sêgôm sêmoa, go acnêŋ ŋac-ketobiŋwaga gêjac êsêac têntac tôŋ ma kêsôm
gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtu Diana kapôêŋ
nê lôm to lôm ŋakatu, taŋ kêsêp aŋga undambê gêmêŋ naŋ ŋagejobwaga. 36 Biŋ
tau tonec gêc awê, tasôm biŋ taêsam atom. Amboac tonaŋ nêm ŋalêlôm êtu
malô ma aŋgôm gêŋ teŋ paliŋ atom. 37 Amac awê ŋac luagêc tônê amêŋ, mago
êsêagêc sêjaŋgo gêŋ teŋ aŋga lôm atom ma sêsôm biŋ alôb-alôb teŋ kêpi aêacnêŋ
anôtôo atom. 38 Ma Demetri to nê kômwaga embe nêŋ biŋ êndêŋ ŋac teŋ ênêc,
naŋ noc sêmêtôc biŋŋa gêc ma gôliŋwaga semoa, tec sêwaka tauŋ samaŋ. 39 Ma
embe nêm biŋ ŋagêdô ênêc, naŋ amansaŋ êndêŋ lau malacŋa nêŋ noc sêkac
saŋa. 40 Ocsalô tonec aêac tawê biŋ talênsôŋ lauŋa ŋakaiŋgoc, gebe aêac tali
tauŋ sa nec ŋam teŋ gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ŋ sa êtôm atom.”
41 Kêsôm tonaŋ su ma kêkêŋ lau sêc êliŋ-êliŋ.

20

Paulu kêsa Makedonia gêja Helenneŋ gamêŋ

1 Biŋ kêtu malô acgom, go Paulu kêkac ŋacseŋomi sa ma gêlêŋ biŋ êsêac to
kêkam êsêac lemeŋ ma gêdi gêja Makedonia. 2 Eŋ gêjac laoc gamêŋ tonaŋ
ma gêlêŋ biŋ êsêac ŋa biŋ taêsam e jakêsa Helennêŋ gamêŋ. 3 Gêmoa e ajôŋ
têlêac gêjaŋa ma gebe êpi waŋ êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib
eŋ. Amboac tonaŋ taê gêjam kêtu tôŋ gebe êsa Makedoniaŋageŋ êmu êna êtiam.
4 Puru Beroiaŋa latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu aŋga Tesaloniki, —
Gai agêc Timote aŋga Derbe ma Tukiki agêc Tropim aŋga Asia sêsêlêŋ sêwiŋ
eŋ. 5 Ŋac luagêc tonaŋ sêmuŋ ma sêôŋ aêac aŋga Troas. 6 Aêac alic Om Polom
Ŋalucŋa su acgom, go asuŋ su aŋga Pilipi ma alac amoa e bêc lemeŋ teŋ, go
jaasô Troas adêŋ êsêac ma aŋgôŋ tonaŋ bêc 7.

Paulu kêtu ŋacleŋ Troas

7 Gêdêŋ woke ŋabêc ŋamataŋa aêac akac sa kêtu apô polom êkôcŋa ma Paulu
gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac. Eŋ taê gêjam gebe ŋaeleŋ go êndi, tec sêjac têku
biŋgalôm e gêbêcauc gêja lugeŋ. 8 Êsêac têtuŋ lamp taêsam gelom aŋga ŋadeŋ,
taŋ aêac akac sa naŋ. 9 Paulu gêjam biŋgalôm gêmoa ma ŋapalê teŋ, nê ŋaê
Aitiku, gêŋgôŋ katam sauŋ, tec bec gêgôm eŋ e kêliŋ tau siŋ ma gebeŋ kêsêp
ŋadeŋ têlêac tonaŋ gêja e tomatêgeŋ. Tec lau sêkôc eŋ sa. 10 Paulu kêsêp jakêtap
labôc gêsac eŋ ŋaô, go gêlô eŋ tôŋ ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec
gêmoa eŋ ŋalêlôm.” 11 Go gêmu kêpi gêja kêtiam, jakepô polom kêkôc ma geŋ,
go gêjam biŋgalôm gedeŋ tôŋgeŋ e gêu bôŋ kêsa ma gêdi gec gêja. 12 Ŋapalê tau,
taŋ mata jali kêsa naŋ, sêkôc eŋ sêja totêntac ŋajamgeŋ.

Dêdi aŋga Troas e jasêsô Milete

13 Paulu kêsôm gebe êmoa baugeŋ êna ma aêac lau ŋagêdô api waŋ amuŋ
naasô Asos gebe akôc eŋ sa aŋga tônê. 14 Aêac asô Asos e atap tauŋ sa kêtiam
ma akôc eŋ sa jaasô Mitulene. 15 Ŋabêbêc aêac asuŋ su ma alac e apoac akanôŋ
Kio ma ŋageleŋ asô Samos e ŋageleŋ teŋ, go jaasô Milete. 16 Paulu taê gêjam
kêtu tôŋ gebe êsô Epese atom, êôc kêsigeŋ êna. Eŋ gebe ênam gamêŋ tôŋ êmoa
Asia atom, kêkac taugeŋ gebe êna Jerusalem ma embe ŋasawa êtôm, go naelic
om Pentekost aŋga tônê.

Paulu gêjam mêtê laumata Epeseŋa ma sebоŋ tauŋ

17 Paulu gêmoa Miletegeŋ ma kêkêŋ biŋ gêja Epese ma kêkalem gôlôac dabuŋ
nêŋ laumata gebe dêndêŋ eŋ sêna. 18 Jasêô lasê dêdêŋ eŋ tec kêsôm gêdêŋ
êsêac gebe “Amac alic ŋoc lêŋ, taŋ kasa gêdêŋ gaô lasê gamêŋ Asia wakucgeŋ
ma kasa kêtôm têm samob, taŋ gamoa gawiŋ amac naŋ. 19 Aê gajam sakiŋ
Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugeŋ ma katap lêtôm sa gebe Judawaga
dêdib aê. 20 Ma kêgamiŋ biŋ êmoasiŋ amacŋa teŋ atom, kasôm lasê gêdêŋ amac
to kadôŋ amac aŋga awêgeŋ to andulêlôm gêwiŋ. 21 Aê gawa sa ŋanôgeŋ gêdêŋ
lau Juda to Helen gebe sênam tauŋ ôkwi êndêŋ Anôtô to sêkêŋ êwiŋ Apômtau
Jesu Kilisi. 22 Ma galoc Ŋalau Dabuŋ gêjam gôliŋ aê gebe jana Jerusalem ma
gêŋ, tê êtap aê sa aŋga ônêŋa nê, tau kajala atom. 23 Tageŋ tonec ŋalau Dabuŋ
gêwa sa gêdêŋ aê kêtôm malacgeŋ ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to
gêŋwapac sa. 24 Aê taêc labu ŋoc katuc atom. Aê gabe janac dabiŋ ŋoc lêŋ to
sakiŋ, taŋ kakôc aŋga Apômtau Jesu nê naŋ, gebe jawa ŋawae ŋajam Anôtônê
moasiŋŋa sa.

25 “Ma galoc aê kajala gebe amac samob, taŋ gajam mêtê kêpi Anôtônê
gamêŋ gamoa gawiŋ amac naŋ, oc alic aê laŋôc êtiam atom. 26 Amboac tonaŋ
galoc tecenec jawa sa êndêŋ amac gebe Amacnêm ŋac teŋ embe ênaŋa, aê
oc jawê biŋ tonaŋ ŋakaiŋ teŋ atomanô, 27 gebe kêgamiŋ biŋ teŋ atom, kasôm
Anôtônê biŋ lasê tomalageŋ gêdêŋ amac. 28 Ajop taôm to lau samob, taŋ
ŋalau Dabuŋ kêkêŋ amac atu êsêacnêŋ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac
dabuŋ, taŋ eŋ gêjam ôli êsêac ŋa tau nê dec naŋ. 29 Aê kajala gebe aê embe
jawi amac siŋ jana ma kêam sec oc dêndêŋ amac mêŋsêlênsôŋ gôlôac ŋawaô.
30 Ma lau ŋagêdô aŋga amac taôm nêm oc sêndi mêŋsênam mêtê ôkwi e sê
ŋacseŋomi têndaŋguc êsêac. 31 Amboac tonaŋ anam jaligeŋ, taêm ênam gebe
jala samuc têlêac gêŋgôŋ gawiŋ amac ma gajac biŋsu amac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ
tomatocsulugeŋ kêtôm bêc to geleŋ samob, kêlêwaŋ atom.

32 “Ma galoc jansuŋ amac andêŋ Anôtô to nê moasiŋ ŋabiŋ ana. Eŋ kêtôm
gebe ênac dabiŋ amac to êkêŋ gêŋlênsêm êndêŋ amac awiŋ Anôtônê lau samob.
33 Aê matoc katu lau teŋ nêŋ silber to gold ma ŋakwê atom. 34 Taôm alicgac
gebe lemoc tecenec gêjam aê to ŋoc lau ma apô lêna sa. 35 Aê kadôŋ amac

kêpi gêŋ samobgeŋ ŋapaŋ gebe tanam kôm ŋajaŋa amboac tonaŋ, ec tanam lau ŋasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê biŋ, taŋ tau kêsôm gebe ‘Takêŋ gêŋ êndêŋ lau naŋ êmoasiŋ aêac êlêlêc takôc gêŋ aŋga launêŋ su.’ ”

36 Paulu kêsôm biŋ tonaŋ su, go kêpôŋ aduc ma keteŋ mec gêwiŋ êsêac samob. 37 Lau samob sêmbôêŋ tauŋ to têtaŋ ŋanô ma sêlêsôp eŋ alianô. 38 Ênê biŋ, taŋ kêsôm gebe êsêac sêlic eŋ laŋôanô êtiam atom naŋ, tec gêgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêlêlêc. Sêgôm tonaŋ su, go sêkêŋ eŋ kêpi waŋ gêja.

21

Paulu gêja Jerusalem

1 Aêac akêŋ êsêac siŋ ma alac e jaasô Kos. Go ŋabêbêc jaasô Rodo ma aŋga tonaŋ alac e jaasô Patara. 2 Aêac atap waŋ teŋ sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja. 3 Alac e aê Kupro sa mêŋakêŋ gêc gasêŋa gêja ma apeŋ Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba aŋga waŋ êsêp bau. 4 Aêac atap ŋacseŋomi sa ma aŋgôŋ awiŋ êsêac bêc 7. Lau tonaŋ Ŋalau Dabuŋ kêkac êsêac e sêsôm gêdêŋ Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. 5 Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlêŋ. Ma lau malacŋa samob to nêŋ lauo ma nêŋ ŋapalêo to ŋac sejoŋ aêac aŋga malac asa sêcluŋ aja. Go aŋga ambêô aêac apôŋ aeŋduc to ateŋ mec. 6 Su, go akam tauŋ ma aêac api waŋ, ma êsêac sêc sêmu sêja.

7 Aêac alac aŋga Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamêŋ tônêŋa sa, tec aweŋ gêjac tauŋ ma aŋgôŋ awiŋ êsêac bêc teŋ. 8 Ŋageleŋ adi asêlêŋ e aô lasê Kaisarea ma asô jaeŋwaga Pilip nê andu aja ma aŋgôŋ awiŋ eŋ. Ŋac tonaŋ samwaga 7 nêŋ teŋ eŋ. 9 Ŋac tau latuio awêtakiŋ aclê seoc biŋ lasê sêmoa. 10 Aêac aŋgôŋ bêc ŋagêdô, go propete teŋ kêsêp aŋga Judaia gêmêŋ, nê ŋaê Agaba. 11 Eŋ kêtu ŋacleŋ gêdêŋ aêac. Ŋac tau kêkôc Paulunê ômbiŋkap su mêŋgêsô tau akaiŋ to lêma tôŋ ma kêsôm gebe “Ŋalau Dabuŋ nê biŋ tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbiŋkap tecenec ŋatau tôŋ amboac tonec aŋga Jerusalem ma sêkêŋ eŋ êsêp lau samuc lemeŋ.” 12 Aêac to malac ŋatau aŋô biŋ tonaŋ, tec ateŋ eŋ gebe êpi Jerusalem êna atom. 13 Mago Paulu gêjô aêac aweŋ gebe “Amboac ondoc ataŋ ma agôm aêŋoc ŋalêlôm ŋawapac kêsa. Embe sênsô aê tôŋ ma sêŋgômmaŋ. Aê gajac dabiŋ tauc gebe jamac êndu aŋga Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê ŋaêŋa.” 14 Aêac asôm biŋ elêmê tec ajam tauŋ tôŋ ma asôm gebe “Apômtaunê biŋ êtu anô.”

15 Ŋabêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go aêac amasaŋ ma waba ma api Jerusalem aja. 16 Ŋacseŋomi ŋagêdô aŋga Kaisarea sêwiŋ, tec sêwê aêac atu ŋacleŋ Nason. Eŋ ŋac buŋa laŋgwa teŋ aŋga Kupro.

Paulu kêtu ŋacleŋ Jakobo

17 Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac ŋajamgeŋ. 18 Ŋageleŋ Paulu kêkôc aêac sa adêŋ Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonaŋ. 19 Êsêac aweŋ gêjac tauŋ su, go Paulu gêjac miŋ biŋ, taŋ Anôtô gêgôm gêdêŋ lau samuc gebe kêpuc ênê sakiŋ tôŋ naŋ tomalageŋ. 20 Lau tau sêŋô e sêlambiŋ Anôtô ma sêsôm gêdêŋ Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam ŋanô lasê sekêŋ gêwiŋ Kilisi, mago sêsap Mosenê biŋsu tôŋ sêjac ŋawae. 21 Lau tonaŋ sêŋô ŋawae gebe aôm kôdôŋ Judawaga, taŋ sêsêp lau samuc ŋasawa naŋ, gebe sêwi Mose siŋ, ma kôsôm gebe sêsa nêŋ ŋapalê atom to sêwi lêŋ mêtê laŋgwaŋa siŋ. 22 Ma galoc daŋgôm amboac ondoc. Lau samob oc sêŋô aôm gômôêŋ ŋawae su. 23 Amboac tonaŋ ôŋgôm êtôm biŋ, tec aêac abe asôm êndêŋ aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata biŋ kêpi biŋ teŋ tec sêŋgôŋ. 24 Naôkôc lau tonaŋ sa, gebe lau dabuŋwaga sêŋgôm biŋ atu selecŋa êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, taŋ sêkapiŋ êsêac môkêŋlauŋ naŋ, go lau

samob sêjala gebe bi ŋ, taŋ têdôŋ kêpi aôm naŋ, ŋanô masi. Êsêac tauŋ ocgo sêlic aôm gebe kôsa nêm lêŋ kôsap biŋsu tôŋgeŋ. 25 Ma biŋ kêpi lau samuc, taŋ sêkêŋ gêwiŋ su naŋ, aêac asôm biŋ tonec kêtu tôŋ gebe êsêac sêŋgamiŋ tauŋ êndêŋ da gwamŋa to êndêŋ bôc ŋadec, ma êndêŋ bôc, taŋ sêgiŋ êndu ma êndêŋ mockaiŋo to mockaiŋ." 26 Ŋabêbêc Paulu kêkôc lau tau sa, ma sêmasaŋ ênê biŋ êtu selecŋa gêwiŋ lau tau tonaŋ, go kêsô lôm dabuŋ gêja ma kêsôm bêc sêŋgôŋ selecŋa lasê ma sêmasaŋ noc sêkêŋ nêŋ da êndêŋ-êndêŋgeŋŋa.

Êsêac sêkôc Paulu tôŋ aŋga lôm dabuŋ

27 Kêdabiŋ gebe ŋabêc 7 tonaŋ êmbacnê ma Judawaga Asiaŋa sêlic eŋ gêmoa lôm dabuŋ, tec sêli lau samob nêŋ ŋalêlôm sa e sêkôc eŋ tôŋ. 28 Ma sêmôêc gebe "Aô, Israelwaga, anam aêac samaŋ. Alic ŋac tau, taŋ kêdôŋ lau aŋga gamêŋ samob gêbu lau Israel to Mosenê biŋsu ma gamêŋ tau tonec naŋ. Ma galoc gêwê Helen ŋagêdô sêsô lôm dabuŋ sêja ma gêgôm gamêŋ dabuŋ tau kêtu secgoc." 29 Ŋasawa teŋ lau tonaŋ sêlic ŋac Epeseŋa Tropim gêmoa malacluŋ gêwiŋ Paulu, tec seboc Paulu oc gêwê eŋ kêsô lôm dêbu ŋ gêja. 30 Tec malac ŋatau samob sêii tauŋ sa ma sêjac tauŋ sa sêpi tageŋ jasêkôc Paulu tôŋ ma sê eŋ aŋga lôm dêbu ŋ kêsa gêja, ma sêlai ŋakatam auc sebeŋ. 31 Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e siŋwaganêŋ kapitaisêga gêŋô lau Jerusalemŋa samob sêli tauŋ sa ŋawae, 32 tec kêkôc siŋwaga to nêŋ kapitai ŋagêdô sa jasêlêti dêdêŋ lau tau sêsêp sêja. Lau tonaŋ sêlic kapitaisêga to siŋwaga sêmêŋ ma sêwi Paulu siŋ sêjac eŋ kêtiam atom. 33 Go kapitaisêga kêtu gasuc gêja, kêkôc Paulu tôŋ ma kêsôm sêsô eŋ tôŋ ŋa kapoacwalô luagêc. Go kêtu kênac ênê ŋam to biŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ. 34 Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêôc gamêŋ auc laŋgwageŋ, tec eŋ gêŋô biŋ sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêŋ siŋwaganêŋ gamêŋ sêja. 35 Sêô lasê ŋatêcwale ma lau sebe sênac Paulu, tec siŋwaga sêôc eŋ sa lôlôcgeŋ, 36 gebe lau tau samob sêwiŋ ma sêmôêc paŋgeŋ gebe "Enaŋamaŋ."

Paulu gêjam talaŋ tau

37 Sebe sêkêŋ Paulu êsô siŋwaganêŋ gamêŋ êna, tec kêsôm gêdêŋ kapitaisêga gebe "Oc ôlôc gebe jasôm biŋ teŋ êndêŋ aôm me masi." Ma ŋac tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe "Aôm kôsôm biŋ Helen me masi. 38 O, aôm ŋac Aiguptuŋa, taŋ wali teŋgeŋ gôli kêjaŋgowaga 4,000 nêŋ ŋalêlôm sa ma kojoŋ êsêac sêsa gamêŋ sawa sêja naŋ, aôm atom me." 39 Tec Paulu kêsôm gebe "Aê tinoc Judao, tec kêkôc aê aŋga Tarsus Kilikiaŋa ma gawê kaiŋ malac towae tônê gawiŋ, tec kateŋ aôm gebe ôlôc ma jasôm biŋ êndêŋ lau tônê." 40 Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kêkô têcwale ma gêjab lêma gêdêŋ lau e gamêŋ gêmac, go awa gêjac êsêac ŋa aweŋ Ebolai gebe

22

1 "O lasitêwaac to tamocac, biŋ taŋ galoc gabe jawa tauc sa êndêŋ amac naŋ, aŋô acgom." 2 Lau tau sêŋô eŋ awa gêjac êsêac ŋa aweŋ Ebolaigeŋ, tec biŋ gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe 3 "Aê tinoc Judao kêkôc aê aŋga Tarsus Kilikiaŋa ma katu kapôêŋ aŋga malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kêdôŋ tameŋinêŋ biŋsu gêdêŋ aê e tomalageŋ. Aê gajam sakiŋ Anôtô gajac ŋawae katôm tec amac samob agômagôm amoa nec. 4 Aê kêjanda lau, taŋ sêsap mêtê wakuc tonec tôŋ naŋ, e gaseŋ êsêac su sêjaŋa ma gêsô êsêac tôŋ to kakêŋ êsêac lauo to ŋac sêsêp kapoacwalô sêja. 5 Ŋac dabuŋsêga to laumata samob embe sêwa aêŋoc miŋ sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia aŋga êsêacnêŋ gêjac lasitêwai Damaskusŋa ŋawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, taŋ sêmoa tonaŋ naŋ tôŋ, ma-jakêŋ êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nêŋ ŋagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê miŋ Apômtau Jesu gêjam eŋ ôkwiŋa

6 “Aê kasêlêŋ gamoa e kêdabiŋ Damaskus. Ma gêdêŋ oc kêkô ŋaluŋgeŋ, go
ŋawê kapôêŋ teŋ gaôgeŋ aŋga undambê mêŋkêpô aê e gêjam aucgeŋ. 7 Aê gau
tauc jagaêc nom, go gaŋô awa teŋ gêdêŋ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asageŋ kôjanda
aê.’ 8 Ma aê gajô biŋ tonaŋ gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go eŋ kêsôm gêdêŋ aê
gebe ‘Aê Jesu Nasaretŋa, tec kôjanda aê.’ 9 Lau taŋ sêwiŋ aê naŋ, sêlic ŋawêgeŋ,
mago sêŋô ŋac, taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aê naŋ, awa atom. 10 Go aê kasôm gebe
‘Apômtau, aê jaŋgôm asageŋ.’ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôndi sa ma
ôna Damaskus acgom, go sêwa biŋ samob, taŋ Anôtô gebe ôŋgômŋa naŋ, sa
êndêŋ aôm aŋga tônê.’ 11 Ŋawê toŋawasi tônê kêpô aê e matocanô kêtu pec ma
ŋoc lau sêkam aêgeŋ gaja Damaskus.
12 “Ma ŋac mansaŋ teŋ, nê ŋaê Anania, kêmasaŋ biŋsu ŋapep e Judawaga
gamêŋ tônêŋa samob tetoc eŋ sa. 13 Ŋac tau gêdêŋ aê gêmêŋ mêŋkêkô
aê laŋôcnêmŋa ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma gêdêŋ
tonaŋgeŋ matoc gêlac e galic eŋ kêkô. 14 Ma ŋac tau kêsôm gebe ‘Tameŋinêŋ
Anôtô kêjaliŋ aôm sa gebe ôjala ênê biŋ ma ôlic ŋac gêdêŋ tau to ôŋô eŋ awa,
15 gebe ôwa eŋ sa êndêŋ ŋamalac samob ŋa biŋ, taŋ gôlic to gôŋô naŋ. 16 Ma galoc
gobe amboac ondoc. Ôndi sa, mêŋawam ênac ênê ŋaê ma ôliŋ saŋgu êkwasiŋ
nêm sec su.’

Jesu kêsakiŋ Paulu gêdêŋ lau samuc gêja

17 “Gamoa acgom, go gamu gamêŋ Jerusalem kêtiam mêŋkateŋ mec gamoa
lôm dabuŋ e katuc kaiŋ teŋ kêsa 18 ma galic Jesu kêkô ma kêsôm biŋ gêdêŋ aê
gebe ‘Ôwi Jerusalem siŋ sebeŋ ma ônsaic taômgeŋ ôna, gebe êsêac oc sêkôc biŋ,
taŋ aôm gobe ôwa saŋa naŋ, sa atom.’ 19 Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, êsêac
tauŋ sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, taŋ sêkêŋ gêwi ŋ aôm naŋ, tôŋ ma kalêsu
êsêac ŋanô-ŋanô kêtôm Judanêŋ lômgeŋ. 20 Ma gêdêŋ taŋ sêkêc ŋac-gêwa-aôm-
sawaga Stepan nê dec siŋ naŋ, tauc kakô gawiŋ e galic ŋajam ma gajob lau-
sêjac-eŋ-ênduwaga nêŋ ŋakwê.’ 21 Ma ŋac tau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôêc ôna, aê
jasakiŋ aôm ôndêŋ lau samuc, taŋ sêŋgôŋ gamêŋbômgeŋ naŋ ôna.’ ”

Paulu agêc kapitaisêga nêŋ biŋ

22 Lau sêŋô Paulunê biŋ e mêŋgêdêŋ tonaŋ, go sêli aweŋ sa ma sêmôêc gebe
“Anseŋ ŋac tonec su aŋga nom, gebe eŋ kêtôm gebe êmoa mata jali atom.”
23 Êsêac sêŋala e sêôc gamêŋ auc laŋgwageŋ sêkô ma têdaiŋ nêŋ ŋakwê baliŋ
to sêpalip kekop kêpi jakêkô. 24 Tec kapitaisêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna
siŋwaganêŋ gamêŋ ma kêsôm gebe si eŋ ma têtu Iêsu biŋ, taŋ lau sêmôêc kêpi eŋ
naŋ ŋam. 25 Êsêac sêsô eŋ ŋa ômbiŋkap tôŋ ma Paulu kêsôm gêdêŋ kapitai, taŋ
kêkô ŋagala naŋ, gebe “Embe ŋac Romŋa teŋ, ma amêtôc eŋ atom, oc êtôm gebe
ai eŋ ŋaômageŋ me masi.” 26 Kapitai gêŋô biŋ tonaŋ, tec gêdêŋ kapitaisêga
jakêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gobe ôŋgôm amboac ondoc, ŋac tônê eŋ Romgoc.”
27 Tec kapitaisêga mêŋkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndêŋ aê acgom, aôm ŋac
Romŋa biŋŋanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, biŋŋanô.” 28 Go kapitai
gêjô eŋ awa gebe “Aê gabe jatu ŋac Romŋa naŋ gajam ôli ŋa awa kapôêŋ.” Ma
Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ŋac Romŋa aŋga tamocnê.” 29 Amboac tonaŋ lau,
taŋ sebe têtu lêsu eŋ naŋ, gacgeŋ sêkac tauŋ su. Ma kapitaisêga tau, taŋ kêjala
gebe Paulu ŋac Romŋa naŋ, kêtêc tau kêtu kêsôm sêsô ŋac tau tôŋŋa.

Paulu kêkô lau dabuŋsêga to laumata laŋôŋnêm

30 Ŋageleŋ kapitaisêga gebe êŋô biŋ, taŋ Judawaga sêgôliŋ kêpi Paulu naŋ,
ŋam ŋapep. Tec kêsôm sêgaboac eŋ su ma kêkac lau dabuŋsêga to laumata
samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac laŋôŋnêm.

23

1 Paulu mata gê lau ŋanô, taŋ sêkac tauŋ sa naŋ, ma kêsôm gebe “O
lasitêwaac, aê kasa ŋoc lêŋ toŋoc ŋalêlôm ŋawageŋ gamoa Anôtô laŋônêmŋa e
mêŋgêdêŋ tonec.” 2 Tec ŋac dabuŋsêga Anania kêjatu lau, taŋ sêkô jabaŋ eŋ
naŋ, gebe têtap eŋ awa auc. 3 Ma Paulu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm taŋ kotoc
taôm sa ŋaôma-ŋaôma naŋ, Anôtô êtap aôm. Aôm gôŋgôŋ tonaŋ gobe ômêtôc
aêŋoc biŋ êtôm biŋsu ma amboac ondoc tec goseŋ biŋsu ma kôsôm gebe têtap
aê nec.” 4 Go lau, taŋ sêkô jabaŋ Paulu naŋ, sêsôm gebe “Amboac ondoc
aôm gôbu Anôtônê ŋac dabuŋsêga amboac tonaŋ.” 5 Tec Paulu kêsôm gebe
“Lasitêwaac, aê kajala gebe eŋ ŋac dabuŋsêga naŋ atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm
biŋ sec êpi launêŋ gôliŋwaga atom.’ ”

6 Paulu kêjala Sadukainêŋ lau ŋagêdô ma Parisainêŋ ŋagêdô sêmoa sêwiŋ, tec
gêmôêc kapôêŋ gêdêŋ êsêac, taŋ sêkac tauŋ sa naŋ, gebe “O lasitêwaac, Parisai
teŋ latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonaŋ. Êsêac sêmêtôc aê kêtu kakêŋ
matoc ŋacmatê sêndi saŋa.” 7 Kêsôm biŋ tonaŋ su ma Parisai to Sadukai sêli
tauŋ sa sêmoa e sêkac tauŋ kêkôc, 8 gebe Sadukai sêsôm gebe ŋacmatê sêndi sa
atom ma aŋela to ŋalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêŋ gêwiŋ gêŋ tonaŋ ŋai
samob. 9 Lau tau sêmôêc sêôc aucgeŋ e biŋsutau ŋagêdô aŋga Parisainêŋ toŋ
dêdi sa ma seseŋ tauŋ ma sêsôm gebe “Aêac atap sec teŋ sa gêc ŋac tonec nê
atom, tageŋ moae ŋalau teŋ me aŋela teŋ oc kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ nec.” 10 Sêsôm
tauŋ ŋanô-ŋanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu
siŋwaga matu teŋ sêsêp mêŋsêjaŋgo Paulu su aŋga launêŋ ma sêkôc eŋ sêja nêŋ
gamêŋ.

11 Ŋagêbêc tonaŋ Apômtau mêŋkêkô gêwiŋ Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac
êpa su, aôm gôwa aê sa aŋga Jerusalem su ma oc ôwa aê sa aŋga Rom amboac
tonaŋgeŋ.”

Lau Juda sêkic Paulunê biŋ

12 Gamêŋ ŋawê kêsa acgom, go Juda ŋagêdô sêkac tauŋ sa ma sêjac kapoac
tauŋ gebe sêniŋ to sênôm gêŋ teŋ atom e sênac Paulu êndu su acgom. 13 Ma
lau, taŋ sêkic Paulunê biŋ amboac tonaŋ naŋ, sêlêlêc 40 su. 14 Lau tau tonaŋ
dêdêŋ lau dabuŋsêga to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonec ajac
kapoac tauŋ gebe aniŋ to anôm gêŋ teŋ atom e anac Paulu êndu acgom.
15 Amboac tonaŋ amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkêŋ ŋac tau êsêp
êndêŋ amac êmêŋ gebe atu Iêsu ênê biŋ ŋapep. Ma aêac oc naamansaŋ tauŋ
kwanaŋgeŋ gebe anac eŋ êndu aŋga intêna ŋadambê teŋ. Eŋ oc êô lasê amac
atom.”

16 Paulunê sib gêŋô sêkic sa laŋgwa nê biŋ ŋawae, tec gêja kêsô siŋwaganêŋ
gamêŋ jakêsôm lasê gêdêŋ Paulu. 17 Tec Paulu gêmôêc kapitai teŋ ma kêsôm
gêdêŋ eŋ gebe “Ôwê ŋapalê tecenec ôndêŋ kapitaisêga ôna, eŋ gebe êsôm biŋ
teŋ êndêŋ eŋ.” 18 Tec kapitai kêkôc ŋapalê tau sa ma gêwê eŋ agêc dêdêŋ
kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac kapoacwalôŋa Paulu gêmôêc aê
gaja ma keteŋ gebe jakôc ŋapalê tecenec jandêŋ aôm jamêŋ, gebe ŋac tau gebe
êsôm biŋ teŋ êndêŋ aôm.” 19 Go kapitaisêga kêkam ŋapalê tau lêma agêc jasêkô
tauŋŋa ma kêtu Iêsu eŋ gebe “Aôm gobe ôsôm biŋ amboac ondoc êndêŋ aê.”
20 Ma ŋapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasaŋ biŋ kêtu tôŋ gebe teteŋ aôm
ma bêbêc ôkêŋ Paulu êsêp êndêŋ laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêôc aôm gebe
têtu Iêsu ênê biŋ ŋapep. 21 Amboac tonaŋ ôkêŋ êwiŋ êsêacnêŋ biŋ atom, gebe
lau kêlêlêc 40 su dêdib eŋ sêmoa. Êsêac sêjac kapoac tauŋ gebe sêniŋ to sênôm
gêŋ teŋ atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasaŋ tauŋ sêsaê aômgeŋ

gebe ôlôc.” 22 Go kapitaisêga gêjac biŋsu ŋapalê tecenaŋ gebe “Biŋ taŋ kôsôm lasê gêdêŋ aê naŋ, ônac miŋ êndêŋ lau teŋ atom.” Ma kêkêŋ eŋ gêc gêja.

Sêsakiŋ Paulu gêdêŋ gôliŋwaga Peliki gêja

23 Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Amansaŋ siŋwaga 200 to lau sêŋgôŋ hosŋa 70 ma lau kêmŋa 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêŋ 9 oklok êmbêc. 24 Amansaŋ hos ŋagêdô êwiŋ gebe Paulu êŋgôŋ ŋaô ma akôc eŋ toôli samucgeŋ andêŋ gôliŋwaga Peliki ana.” 25 Go keto papia teŋ gêwiŋ gebe

26 “Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôliŋwaga towae Peliki. 27 Ŋac tecenec tec Judawaga sêkôc eŋ tôŋ ma sebe sênac eŋ êndu. Aê gaŋô eŋ ŋac Romŋa, tec kakôc eŋ sa ma gajam eŋ kêsi. 28 Aê gabe jakip biŋ, taŋ sêgôliŋ kêpi eŋ naŋ, ŋam sa, tec kakêŋ eŋ kêsêp gêdêŋ nê laumata gêja. 29 Aê katap sa gebe biŋ, taŋ sêgôliŋ kêpi eŋ naŋ, ŋam kêsêp êsêacnêŋ biŋsu, mago êsêac tauŋ nêŋ ŋalêlôm kêpi tageŋ kêtu biŋ tonaŋŋa atom. Tageŋ aê galic biŋ teŋ kêtôm amboac tanac eŋ êndu to takêŋ eŋ êŋgôŋ kapoacwalôŋa naŋ, gêc atom. 30 Ma gaŋô biŋ teŋ ŋawae gebe dêdib eŋ sebe sênac eŋ êndu, tec kakêŋ eŋ sebeŋ gêdêŋ aôm gêwac ma ka-som gêdêŋ lau-sêgôliŋ-biŋ-kêpi-eŋwaga gebe dêndêŋ aôm sêwac ma sêwa nêŋ biŋ sa êndêŋ aôm.”

31 Siŋwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê biŋ ma gêdêŋ gêbêc sêkôc eŋ sêja Antipatri. 32 Ŋabêbêc sêkêŋ eŋ gêdêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, gebe sêkôc eŋ sêna, go êsêac tauŋ sêc sêmu sêja nêŋ gamêŋ kêtiam. 33 Lau tonaŋ jasêô lasê Kaisarea, go sêkêŋ papia gêdêŋ gôliŋwaga ma sêkôc Paulu dêdêŋ eŋ sêja. 34 Gôliŋwaga kêsam papia su, go kêtu kênac Paulu gebe eŋ ŋac aŋga gamêŋ ondocŋa e gêŋô gebe eŋ aŋga Kilikia. 35 Tec kêsôm gebe “Lau taŋ sêgôliŋ biŋ kêpi aôm naŋ, sêmêŋ acgom, go jaŋô nêm biŋ.” Ma kêjatu gebe sejop Paulu êŋgôŋ Herodonê andu.

24

Sêmêtôc Paulunê biŋ

1 Bêc lemeŋ teŋ gêjaŋa acgom, go ŋac dabuŋsêga Anania kêkôc laumata ŋagêdô to ŋac teŋ, nê ŋaê Tertulu, taŋ gêjam lau aweŋ gêdêŋ gôliŋwaga naŋ, ma ac sêsêp sêja e sêjac miŋ nêŋ biŋ, taŋ sêgôliŋ kêpi Paulu naŋ, gêdêŋ gôliŋwaga. 2 Êsêac sêmôêc Paulu gêmêŋ su, ma Tertulu gêôc awa sa gebe êŋgôliŋ biŋ êpi eŋ, tec kêsôm gebe

“O ŋac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobiŋmalô ŋajam. Aôm ŋac tokauc, tec kômoasiŋ lau gamêŋ tonecŋa ŋapep. 3 Aêac lau samob aŋga gamêŋ samob akôc moasiŋ tonaŋ sa to ajam daŋge ŋanô. 4 Aê gabe janam aôm tôŋ atom, gabe jateŋ aômgeŋ gebe ôlic ŋajam ma ôkêŋ taŋam ma biŋ dambê. 5 Ŋac tonec aêac ajala eŋ ŋac kalomtêna sec. Eŋ gêli Judawaga aŋga nom ŋagamêŋ samob sa ma kêtu lau mêtê-geowaga Nasaretŋa nêŋ ŋamata. 6 Galoc eŋ gêgôm gêŋlêlôm gebe êŋgôm lôm dabuŋ êtu sec êwiŋ, tec aêac akôc eŋ tôŋ abe amêtôc ênê biŋ êtôm aêacma biŋsu. 7 Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjaŋgo eŋ su aŋga aêacma 8 ma kêsôm gebe lau, taŋ sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ naŋ, dêndêŋ aôm sêmêŋ. Galoc aôm taôm ôtu lesu eŋ, go ôŋô biŋ samob, taŋ aêac agôliŋ kêpi eŋ naŋ ŋam.” 9 Ma Judawaga sêpuc biŋ tôŋ sêwiŋ eŋ ma sêlôc gebe biŋ tau amboac tonaŋ.

Paulu kêsôm biŋ gêjam talaŋ tau

10 Go gôliŋwaga gêjac gêsu gêdêŋ Paulu gebe êsôm nê biŋ. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêŋ mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonaŋ
jamansaŋ êôc biŋ êndêŋ aôm totêtac êpa sugeŋ. 11 Aôm embe ôpuc biŋ tau ŋam,
oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtu jateŋ mecŋa naŋ bêc taêsam gêjaŋa
atom, bêc 12geŋ. 12 Judawaga têtap aê sa gebe aê to lau teŋ aweŋsuŋ gêôc
ka tau aŋga lôm dabuŋ atom. Ma têtap aê sa gali lau teŋ sa aŋga Judanêŋ lôm
ŋagêdô to malacluŋ atom. 13 Biŋ samob, taŋ galoc lau tônê sêgôliŋ kêpi aê naŋ,
êsêac têtôm gebe sêkip ŋam teŋ sa atom amboac tonaŋ. 14 Tageŋ tonec jasôm
lasê êndêŋ aôm gebe Aê gajam sakiŋ tamocinêŋ Anôtô kêdaguc mêtê wakuc,
taŋ êsêac sêsam gebe mêtê geo teŋ naŋ. Aê kakêŋ gêwiŋ biŋ, taŋ gêc Mosenê
biŋsu to teto kêsêp propetenêŋ buku naŋ samob. 15 Aê kakêŋ matoc kêtôm
êsêac tec sêkêŋ mateŋ sêmoa gebe Anôtô êŋu lau gêdêŋ to lau keso sêndi sa.
16 Amboac tonaŋ tec katu mêtê tauc gebe jamoa toŋoc ŋalêlôm ŋawageŋ êndêŋ
Anôtô to ŋamalac ŋapaŋ.
17 “Aê gamoa e jala ŋagêdô gêjaŋa acgom, go sêkêŋ awa kakôc gadêŋ ŋoc lau
gamêŋ ma gabe jakêŋ da êwiŋ. 18 Tec kamasaŋ biŋ jatu selecŋa gamoa lôm
dabuŋ ma gabe jakêŋ da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau teŋ ŋasawa atom to
gali lau teŋ sa atom. 19 Judawaga Asiaŋa nêŋ ŋagêdô sêmoa lôm sêwiŋ. Lau
tônê nêŋ biŋ êndêŋ aê embe ênêc, naŋ sêmêŋ sêsôm sêkô aôm laŋômnêmŋa, go
ŋajam. 20 Me êsêac tauŋ sêsôm acgom. Êsêac têtap ŋoc keso ondoc sa gêdêŋ taŋ
kakô laumata laŋô nêmŋa. 21 Moae keso tageŋ tonec gebe kakô êsêac ŋaluŋ ma
gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakêŋ gêwiŋ gebe ŋacmatê oc sêndi
sa.”
22 Peliki kêjala mêtê tonaŋ ŋam su, tec gebe ênam êsêac tôŋ ma kêsôm gebe
“Kapitaisêga Lusi êsêp êmêŋ acgom, go tamêtôc amacnêm biŋ êmbacnê.” 23 Go
kêsôm gêdêŋ kapitai gebe ejop Paulu êmoa awêgeŋ, ma ênê lau embe taêŋ ênam
gebe sêmoasiŋ eŋ, naŋ ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

24 Bêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma
kêsôm sêkôc Paulu dêdêŋ eŋ sêja, go gêŋô eŋ gêwa sêkêŋ gêwiŋ Kilisi Jesu ŋam
sa. 25 Paulu kêsôm biŋ kêpi biŋgêdêŋ to têtu mêtê tauŋ ŋapep ma Anôtô êmêtôc
ŋamalacnêŋ biŋŋa. Eŋ kêsôm biŋ tonaŋ, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe
“Galoc aôm ôna acgom. Ŋoc ŋasawa teŋ embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.”
26 Eŋ taê kêka gêwiŋ gebe Paulu ênac da tau ŋa awa êndêŋ eŋ, tec kêsôm sêkôc
eŋ sêja sêmu mêŋgêjam biŋgalôm gêdêŋ eŋ. 27 Jala luagêc gêjaŋa ma Porki
Peste mêŋgêjô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic eŋ ŋajam, tec gedec Paulu
tokapoacwalôgeŋ gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

1 Peste kêkôc kôm gôliŋwagaŋa sa e ŋabêc têlêac gêjaŋa, go aŋga Kaisarea
kêpi Jerusalem gêja. 2 Aŋga tônê lau dabuŋsêga to Judawaganêŋ laumata
sêu Paulunê biŋ gêdêŋ eŋ ma semasaŋ biŋ gêdêŋ eŋ gebe 3 êkêŋ Paulu êpi
Jerusalem êndêŋ êsêac êna ec ac sêlic gebe eŋ kêmoasiŋ êsêac. Êsêac sêmasaŋ
biŋ tau gebe dêndib eŋ e sensеŋ eŋ su aŋga intêna ŋadambê teŋ. 4 Tec Peste
gêjô êsêac aweŋ gebe “Paulu tau tê sêkôc eŋ tôŋ gacgeŋ gêmoa Kaisarea, ma
sauŋgeŋ, go jamu jana amboac tonaŋgeŋ.” 5 Ma kêsôm gêwiŋ gebe “Amacnêm
kasêga sêwiŋ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ŋac tônê nê biŋ ênêc, naŋ
sêsôm êpi eŋ.”
6 Peste gêŋgôŋ gêwiŋ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Ŋabêbêc
jagêŋgôŋ nê lêpôŋ sêmêtôc biŋŋa ma kêsôm sêkôc Paulu sêja. 7 Gêja acgom,

ma Judawaga, taŋ aŋga Jerusalem sêsêp sêja naŋ, sêwa eŋ auc jasêgôliŋ biŋ sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka biŋ ŋanô teŋ sa atom. 8 Tec Paulu kêkac biŋ su tau gebe “Aê gagôm gêŋ teŋ gaseŋ Judanêŋ biŋsu to lôm dabuŋ ma kaisara atom.” 9 Peste gebe Judawaga sêlic eŋ ŋajam, tec kêsôm gêdêŋ Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnêm biŋ aŋga ônê me masi.” 10 Ma Paulu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc ŋaŋlom su, tec sêmêtôc aê aŋga tonecmaŋ. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso teŋ gêdêŋ Judawaga atom. 11 Embe jaŋgôm gêŋ eso teŋ êtôm sênac aê ênduŋa, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sêŋgoliŋ biŋ êpi aê ŋaômageŋ, naŋ ŋac teŋ êtôm gebe êkêŋ aê jasêp êsêac lemeŋ atom. Amboac tonaŋ aoc ênac kaisara.” 12 Kêsôm su, go Peste gêjam biŋgalôm gêwiŋ ŋac kêpuc eŋ tôŋŋa su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonaŋ ôndêŋ kaisara ôna.”

Paulu kêkô Agripa agêc Bernke laŋôŋnêm

13 Bec ŋagêdô gêjaŋa acgom, go kiŋ Agripa agêc nê awê Bernike sêô lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste. 14 Agêc jasemoa e bêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Peste gêwa Paulunê biŋ sa gêdêŋ kiŋ ma kêsôm gebe “Peliki gedec ŋac kapoacwalôŋa teŋ gêmoa tonec. 15 Gêdêŋ taŋ gaja Jerusalem naŋ, Judanêŋ lau dabuŋsêga to laumata sêsôm ênê biŋ lasê gêdêŋ aê, ma teteŋ gebe aê jamêtôc ênê biŋ. 16 Tec aê gajô êsêac aweŋ gebe Romnêŋ mêtê tonec gebe sêmêtôc ŋac teŋ paliŋ-paliŋgeŋ atom. Ŋac tobiŋ naêkô lau-sêgôliŋ-biŋwaga laŋôŋnêm êmuŋ ma ênac kolec tau to êwaka nê biŋ sa acgom. 17 Tec lau tau mêŋsêô lasê e gaôŋ bêc taêsam atom. Ŋageleŋ gaja gêŋgôŋ lêpôŋ sêmêtôc biŋa ma kasôm sêkôc ŋac tau sêmêŋ. 18 Lau-sêgôliŋ-biŋwaga dêdi, mago sêsôm biŋ sec, taŋ aê gaboc sêsôm êpi eŋ ŋateŋ atom. 19 Ac sêsôm biŋ luagêc kêpi eŋ. Teŋ kêtu tauŋ nêŋ mêtêŋa ma teŋ kêtu ŋacmatê teŋ, nê ŋaê Jesu, taŋ Paulu gêwa eŋ sa gebe gêmoa mata jali naŋŋa. 20 Aê kapuc biŋ tau ŋam e kapô lêna tauc, tec katu kênac eŋ gebe êpi Jerusalem êna sêmêtôc ênê biŋ aŋga tônê me masi. 21 Mago Paulu keteŋ gebe ajop eŋ e kaisara tau êmêtôc ênê biŋ acgom. Tec kasôm gebe sejop eŋ ŋapep e jakêŋ eŋ êndêŋ kaisara êna.” 22 Go Agripa kêsôm gêdêŋ Peste gebe “Aê tauc gabe jaŋô biŋ aŋga ŋac tau nê acgom.” Tec eŋ kêsôm gebe “Bêbêc go ôŋô.”

23 Ŋageleŋ Agripa agêc Bernike to nêŋ gêlôŋ kaiŋ teŋ-kaiŋ teŋ jasêsô gamêŋ ŋalêlôm tau sêja. Go kapitaisêga to malac ŋakasêga sêwiŋ, ma Peste kêjatu gebe sêkôc Paulu sêmêŋ. 24 Go Peste kêsôm gebe “O kiŋ Agripa to amac samob tec amoa awiŋ aêac, alic ŋac tau, taŋ Judawaga samob aŋga Jerusalem to aŋga tonec sêkac aê kêtu eŋŋa ma sêmôêc ŋajaŋa gebe êmoa mata jali êtiam atom. 25 Aê kajala gebe ênê biŋ sec kêtôm sênac eŋ ênduŋa teŋ gêc atom, tageŋ eŋ tau awa gêjac kaisara. Amboac tonaŋ tec kasôm kêtu tôŋ gabe jakêŋ eŋ êna. 26 Mago katap ŋac tau nê biŋ ŋanô teŋ sa kêtôm gebe jato êndêŋ êôc ŋatau ênaŋa nec atom. Kêtu tonaŋŋa tec kasôm sêkôc ŋac tau mêŋkêkô aôm, kiŋ Agripa, to amac samob laŋômnêm, gebe tatu Iêsu eŋ e jajala biŋ tau êtu katô acgom, go jato êna. 27 Embe takêŋ ŋac kapoacwalôŋa teŋ êna ma dawa ênê biŋ sa êwiŋ atom, oc êtôm atom.”

26

Paulu gêjac kolec tau

1 Go Agripa kêsôm gêdêŋ Paulu gebe “Aê galôcgac gebe ôwaka taôm sa.” Kêsôm su, go Paulu kêmêtôc lêma ma gêjam talaŋ tau gebe

2 “O kiŋ Agripa, Judawaga sêgôliŋ biŋ kêpi aê elêmê e galoc têtac ŋajam gebe jawaka tauc sa jakô aôm laŋômnêm. 3 Aê têtac ŋajam kêlêlêc ŋam gebe aôm

kôjala Judawaganêŋ mêtê to nêŋ biŋ sêpê tauŋŋa samob tomalageŋ. Amboac
tonaŋ tec jateŋ aôm gebe ôpuc taôm tôŋgeŋ ma ôkêŋ taŋam ŋoc biŋ acgom.
4 "Judawaga samob sêlic aêŋoc lêŋ ŋapalêgeŋŋa, taŋ gamoa gawiŋ ŋoc lau to
gêŋgôŋ Jerusalem naŋgac. 5 Êsêac sêjala wanêcgeŋ su gebe aê Parisai. Embe
taêŋ ênam, go tauŋ sêwa biŋ tonec sa gebe gajam sakiŋ Anôtô kasa êôc lêŋ
kêdaguc Parisainêŋ gôliŋ ŋajaŋa kaiŋ teŋ. 6 Anôtô gêjac mata biŋ gêdêŋ aêac
tameŋi gebe ŋanô êsa, tec kakêŋ matoc gamoa ma galoc katap mêtôc sa kêtu
biŋ tauŋa. 7 Aê kakêŋ matoc biŋ, taŋ aêacnêŋ gôlôac sêkêŋ mateŋ gebe têtap
saŋa naŋ, ma sêjam sakiŋ Anôtô kêtôm bêc to geleŋgeŋ kêtu biŋ tonaŋŋa. O
kiŋ, kêtu biŋ, taŋ takêŋ mateŋ tamoa naŋŋa, tec Judawaga sêgôliŋ biŋ kêpi aê.
8 Amboac ondoc tec akêŋ gêwiŋ biŋ, naŋ Anôtô êŋu ŋacmatê sêndi saŋa naŋ
atom.
9 "Gêmuŋgeŋ ŋoc ŋalelôm taêc gêjam elêmê gebe janseŋ Jesu Nasaretŋa nê
ŋaê su ŋa kisa tokaiŋ-tokaiŋ. 10 Geŋ amboac tonaŋ tec gagôm aŋga Jerusalem.
Aê kakôc ŋaclai aŋga lau dabuŋsêga nêŋ ma kakeŋ Anôtônê lau gwalekiŋ sêsêp
kapoacwalô sêja, ma gêdêŋ taŋ sêkic êsêacnêŋ biŋ naŋ, aê kasôm gawiŋ. 11 Aê
kalêsu êsêac todim-todim kêtôm Judanêŋ lôm samobgeŋ ma kakac êsêac gebe
sêsêm biŋ alôb-alôb. Ŋoc ŋalêlôm kêpuc aê melocŋa ma kêjanda êsêac e gagôm
aŋga malac gameŋbômŋa gêwiŋ.

Paulu gêjac tau nê miŋ Apômtau Jesu gêjam eŋ ôkwiŋa

12 "Amboac tonaŋ kakôc ŋaclai aŋga lau dabuŋsêga nêŋ ma sêsakiŋ aê gaja
Damaskus. 13 O kiŋ, kasêlêŋ gamoa intêna e gêdêŋ oc kêkô ŋaluŋ ma galic
ŋawê aŋga undambê ŋawasi kêlêlêc oc su mêŋkêpô aê to lau, taŋ sêwiŋ aê naŋ,
e gêjam aucgeŋ. 14 Aêac samob au tauŋ jaaêc nom, ma gaŋô awa teŋ kêsôm ŋa
Ebolai aweŋ gêdêŋ aê gebe 'Saulu, Saulu, asageŋ kôjanda aê. Kêm taŋ gêjam
aôm naŋ, ôwê sa ôtôm atom.' 15 Ma aê kasôm gebe 'Apômtau, aôm asa.' Tec
Apômtau kêsôm gebe 'Aê Jesu tec kôjanda aê. 16 Amboac tonaŋ ôndi sa ôkô
ŋajaŋa. Aê gaoc tauc lasê gadêŋ aôm, gabe jamansaŋ aôm ôtu ŋoc sakiŋwaga
ma ôwa biŋ, taŋ gôlic su to biŋ, naŋ jatôc êndêŋ aôm naŋ sa. 17 Aê gabe janam
aôm sa aŋga Judawaganêŋ to aŋga lau samuc, taŋ gabe jasakiŋ aôm ôndêŋ
êsêac ôna naŋ nêŋ amboac tonaŋ. 18 Ôŋgôm êsêac mateŋ êlêc e sênam tauŋ
ôkwi aŋga ŋakesecŋa dêndêŋ ŋawê to aŋga Sadaŋnê ŋaclai dêndêŋ Anôtô sêna. Go
jasuc êsêacnêŋ sec ôkwi kêtu sêkêŋ gêwiŋ aêŋa ma sêwê kaiŋ gêŋlênsêm sêwiŋ
Anôtônê lau.'

Paulu gêwa mêtê sa gêdêŋ Judawaga to lau samuc

19 "O kiŋ Agripa, amboac tonaŋ tec taŋocpêc gêdêŋ biŋ undambêŋa, taŋ
galic naŋ atom. 20 Aê gawa sa gêdêŋ êsêac, taŋ sêŋgôŋ Damaskus kêtu ŋamata
to gêdêŋ Jerusalem ma Judaia ŋagamêŋ samob ma gêdêŋ lau samuc, gebe
sênam tauŋ ôkwi dêndêŋ Anôtô sêna to sênam nêŋ koleŋ ŋasakiŋ êwaka êsêac sa,
gebe sêjam tauŋ ôkwi su. 21 Kêtu biŋ tonaŋŋa tec Judawaga sêkôc aê tôŋ aŋga
lôm dabuŋ sebe sênac aê êndu. 22 Anôtô tec kêpuc aê tôŋ gêmoa e galoc kakô
tonec ma gawa biŋ sa gêdeŋ lau sauŋ to kapôêŋ. Aê kasôm biŋ wakuc teŋ
atom, kasôm biŋ tageŋ, taŋ propete to Mose sêsôm kêpi geŋ, taŋ oc ŋanô êsaŋa
naŋgeŋ, 23 gebe Kilisi kêkôc ŋandaŋ ma gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ kêtu ŋamata to
kêtu ŋawê kêpô Judawaga to lau samuc gawiŋ."

Paulu keteŋ Agripa gebe ênam tau ôkwi

24 Paulu kêwaka tau sa amboac tonaŋ kêkô ma Peste gêmôêc kapôêŋ gebe
"Paulu, aôm meloc. Kôpuc biŋ taesam ŋam e gêgôm nêm kauc kêlênsôŋ." 25 Go
Paulu gêjô eŋ awa gebe "O ŋac towae Peste, meloc gêgôm aê atom, aê kasôm
biŋŋanô ma biŋ tokauc. 26 Kiŋ kêjala biŋ tonecgac, amboac tonaŋ tec aê kasôm

ŋoc biŋ totêtac kêpa sugeŋ gêdêŋ eŋ, gebe aê kajalagac, eŋ keso biŋ samob tonec ŋai ŋateŋ atom, gebe gêŋ tau kêsa aŋga gamêŋ ŋakêsiŋ teŋ atom, ŋanô kêsa gêc awêgeŋ. 27 O kiŋ Agripa, aôm oc kôkêŋ gêwiŋ propetenêŋ biŋ me masi. Aê kajala gebe aôm kôkêŋ gêwiŋgac." 28 Ma Agripa kêsôm gêdêŋ Paulu gebe "Ŋasawa dambê tecenecgeŋ aôm gobe ônam aê ôkwi jatu ŋac Kilisiŋa." 29 Tec Paulu kêsôm gebe "Aê jateŋ Anôtô gebe ŋasawa dambê me baliŋ, go aôm taômgeŋ atom, amac lau samob, taŋ galoc aŋô ŋoc biŋ naŋ, atôm aêgeŋ, tageŋ kapoacwalô tec êŋgôm amac êwiŋ atommaŋ."

30 Go kiŋ agêc gôliŋwaga ma Bernike to nêŋ lau dêdi 31 jasêsa ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe "Ŋac tônê gêgôm sec teŋ amboac êmac êndu to êŋgôŋ kapoacwalôŋa atom." 32 Ma Agripa kêsôm gêdêŋ Peste gebe "Ŋac tônê embe awa ênac kaisara atom, oc taŋgamboac eŋ su."

27

Paulu gêjac gêja Rom

1 Sêsôm biŋ kêtu tôŋ gebe aêac alac ana Italia, tec sêkêŋ Paulu to lau kapoacwalôŋa ŋagêdô gêdêŋ siŋwaga "Toŋ Kaisaraŋa," naŋ nêŋ kapitai teŋ, nê ŋaê Juli. 2 Aêac api lau Adramuti nêŋ waŋ teŋ, taŋ gebe naêsô sêcluŋ gamêŋ Asiaŋa naŋ, jac ageŋ lac sa, ma ŋac Makedoniaŋa Aristarka aŋga Tesaloniki gêwiŋ aêac. 3 Ŋageleŋ aêac asô Sidon, ma Juli, taŋ kêmoasiŋ Paulu ŋapep naŋ, gêlôc gêdêŋ eŋ gebe naênac nê lau kêsi ma sênam eŋ sa acgom. 4 Go ageŋ sa aŋga tonaŋ ma aja e mu kêpuc aêac tôŋ, tec aêc Kupro ŋalêlômgeŋ, 5 e jaasac Kilikia to Pampulia nêŋ gamêŋ ma jaasô Mura gêc Lukia. 6 Kapitai kêtap lau Alesandria nêŋ waŋ teŋ sa kêpoac tonaŋ gebe êna Italia, tec gêjac aêac tulu api waŋ tonaŋ.

7 Waŋ kêsêlêŋ ŋajam atom, aêac agôm elêmê amoa e bêc taêsam gêjaŋa, go adabiŋ Nidi. Mu kêsêlêŋ kêtu kapôêŋ, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apeŋ Krete e adabiŋ gamêŋ Salmoneŋa. 8 Ma kêtiŋ aêac e gebe naapi bau ma agôm ŋapaŋ e jaasô gamêŋ teŋ sêsam sebe Lêlômêjam. Gamêŋ tonaŋ gêc malac Lasea ŋagala.

9 Bêc taêsam gêjaŋa e gamêŋ kêtu sec, gebe Judawaganêŋ noc sênam dabuŋ moŋa gêbacnê, tec Paulu gêjac biŋsu êsêac 10 ma kêsôm gebe "Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gêŋ wapac sa ma gêŋ taêsam oc ênaŋa. Waba to waŋgeŋ êtu sec atom, aêac tauŋ oc tanaŋa amboac tonaŋgeŋ." 11 Ma kapitai kêkêŋ gêwiŋ Paulunê biŋ atom, kêkêŋ gêwiŋ ŋac gôliŋŋa to waŋ ŋatau nêŋ biŋgeŋ. 12 Sêcluŋ tonaŋ kêtôm gebe waŋ êpoac ŋajam êndêŋ komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtu tôŋ gebe sêwi sêcluŋ tonaŋ siŋ. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonaŋ êndêŋ komô. Poiniki tonaŋ sêcluŋ Kreteŋa teŋ, taŋ gêbôc mu auc.

Gwêc kêtu sec

13 Mula kêsêlêŋ ŋajam, tec êsêac taêŋ gêjam sebe sêŋgôm nêŋ biŋ, taŋ sêsôm naŋ, êtu tôŋ. Amboac tonaŋ sê kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenêŋ gamêŋ baugeŋ sêja. 14 Aêac akêŋ gamêŋ siŋ sauŋgeŋ acgom, go mu gêbuc sec teŋ kêsa aŋga nuc tau 15 mêŋkêtap waŋ sa, ma abe aŋga mu e agôm jageo, tec awi siŋ ma adam ŋaômageŋ. 16 Aêac aêc nuc sauŋ, ŋaê Kauda, ŋalêlômŋageŋ, tec atôm gebe anam gomboa sa, mago kêtu kôm kapôêŋ. 17 Êsêac sê gomboa sa, go sêkic lêpoa kêsêp waŋ dambê gebe êŋgamiŋ waŋ tau tôŋ. Ma têtêc gebe mu êtiŋ êsêac sêpi mêc Surti, tec sêlêc lac su ma adamgeŋ. 18 Mu to gwêc kêjamuŋ aêac kaiŋ teŋ e ŋabêbêc sêbaliŋ waba ŋagêdô siŋ 19 ma ŋageleŋ êsêac sêbaliŋ waŋ ŋagêŋlêlôm

ŋagêdô siŋ ŋa tauŋ lemeŋ. 20 Bêc ŋagêdô gêjaŋa ma aêac alic oc to utitalata
sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taêŋ gêjam gebe aêac tauŋ sugac.
21 Êsêac seŋ gêŋ atom e ŋasawa ŋêŋgeŋ, tec Paulu jakêkô gêwiŋ lau waŋŋa
ma kêsôm gebe “O lauac, embe akêŋ taŋem aêŋoc biŋ ma aŋgeŋ lac sa aŋga
Krete atom, go tatap gêŋ wapac tonec sa atom to gêŋ teŋ ênaŋa atom. 22 Ma
galoc janac biŋsu amac gebe têmtac êpa su, gebe amacnêm ŋac teŋ oc ênaŋa
atom, waŋ tageŋ tec oc ênaŋa, 23 gebe gêdêŋ gêbêc tonaŋ ŋoc Anôtô, taŋ gajam
sakiŋ gêdêŋ eŋ naŋ, nê aŋela teŋ mêŋgêdêŋ aê 24 ma kêsôm gebe ‘Paulu, ôtêc
taôm atom, aôm oc ôkô kaisara laŋônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkêŋ samob,
taŋ sêlac sêwiŋ aôm naŋ, gêdêŋ aôm.’ 25 Lauac, amboac tonaŋ têmtac êpa su. Aê
kakêŋ gêwiŋ Anôtôgac gebe biŋ, taŋ aŋela kêsôm gêdêŋ aê naŋ, êtu tôŋ. 26 Mago
aêac oc dandam nadansac nuc teŋ acgom.”
27 Aêac adam gwêc Adriaŋa e bêc 14 gêjaŋa, ŋagêbêc e gêja lugeŋ ma lau
waŋŋa sêsaê gebe têdabiŋ baugac. 28 Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. 29 Tec
têtêc gebe moae waŋ naênsac poc, tec sêu aŋka aclê kêsêp waŋkuŋa ma sêpuc
boageŋ gebe eleŋŋa sebeŋmaŋ. 30 Lau waŋŋa sebe sêwi waŋ siŋ ma sêc sêna,
tec sebe sêlêwaŋ gomboa ma sêsau gebe sêu aŋka waŋ nêmŋa êsêp. 31 Tec Paulu
kêsôm gêdêŋ kapitai to siŋwaga gebe “Lau tônê embe sêmoa waŋ sêwiŋ atom,
ma amac oc anaŋa samob.” 32 Tec siŋwaga dêdim gomboa tau ŋalêpoa gêŋgic
ma gêu tau kêsêp gêjaŋa.
33 Kêdabiŋ gebe eleŋŋa, go Paulu awa gêjac êsêac ma keteŋ êsêac gebe sêniŋ
gêŋ. Eŋ kêsôm gebe “Bêc 14 gêjaŋa ma aŋgôŋ ŋaômageŋ, aeŋ gêŋ teŋ atom.
34 Tec aoc gêjac amac gebe aniŋ gêŋ tekwem saki êsa, ma ênam amac sa gebe
anam samuc, ma môkêmlauŋ teŋ êmbuc sa aŋga môkêmapac ênaŋa atom.”
35 Kêsôm su, go kêkôc mo mêŋgêjam daŋge Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô
kêkôc ma geŋ. 36 Go samob nêŋ ŋalêlôm kêtu malô ma seŋ gêŋ sêwiŋ. 37 Ma
aêac lau samob taŋ aŋgôŋ waŋ naŋ, lau 276. 38 Seŋ gêŋ e kêtom, go sêbaliŋ gêŋ
taniŋŋa ŋagêdô kêsêp gwêc gêja gebe waŋ êtu gaô.

Gwêc geseŋ waŋ su

39 Gamêŋ ŋawê kêsa, mago sêjala gamêŋ kêtu katô atom, sêlic ŋasuc tolêlôm
teŋ, tec sêsôm kêtu tôŋ gebe Embe êtôm, go waŋ naêpi bau aŋga tônê.
40 Amboac tonaŋ dêdim aŋka gêŋgic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôliŋ su
ma segeŋ lac sauŋ jamoatêpôêŋa sa, go mu gêliŋ-gêliŋ êsêac sêsô bau sêja.
41 Têdabiŋ mêc ma waŋ nêmŋa kêsêmuŋ e jaŋajaŋa kêsa, tec gwêc kêgasim
jagêjac waŋkuŋa popoc. 42 Siŋwaga sebe sênac lau kapoacwalôŋa êndu gebe
sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom. 43 Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec
geseŋ êsêacnêŋ biŋ ma kêjatu lau, taŋ sêkêkôc kêtu tôŋ naŋ, gebe sêu tauŋ sêsêp
gwêc sêmuŋ ma nasêpi bau. 44 Go lau ŋagêdo sênsac katapa to waŋ ŋagêŋlêlôm
ŋagêdô-gêdô. Êsêac sêgôm amboac tonaŋ, tec jasêpi bau tomalageŋ.

28

Paulu gêmoa nuc Malta

1 Aêac aŋgôŋ acgom, go aŋô nuc tau ŋaê gebe Malta. 2 Malacm sêmoasiŋ aêac
ŋanô. Êsêac sêboa ja ma sejoŋ aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm
aêac. 3 Paulu gêsôb gabgab gebe naêkêŋ êpi ja, tec ja gêôc moac teŋ ôli ŋandaŋ
kêsa ma kêkêŋ kêsa jagêŋac eŋ kêsêp lêma. 4 Malacm sêlic moac geŋkaleŋ ênê
lêma ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Ŋac tônê oc gêjac ŋamalac êndu. Eŋ gêjam
samuc aŋga gwêc, mago gêwê ŋagêjô sa atom.” 5 Paulu kêdaiŋ moac su kêpi
ja gêja, mago gêŋ teŋ gêgôm eŋ atom. 6 Êsêac sêsaê gebe eŋ lêma ênsuŋ auc ma

êmac êndu elêmê. Sêôŋ seboc gêŋ teŋ êŋgôm eŋ e sêlic ŋanô masi, tec taêŋ gêjam biŋ teŋ kêtu wakuc gebe “eŋ anôtô teŋ.”
7 Nuc tau tonaŋ ŋakasêga tau nê ŋaê Pupli. Ênê gamêŋ ŋagêdô gêc tonaŋ, naŋ
kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têlêac. 8 Ma ŋac tau tama ôli ŋawajaô kapôêŋ
ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdêŋ eŋ jaketeŋ mec ma kêkêŋ lêma gêsac eŋ
e ŋac tau ôli ŋajam kêsa. 9 Gêgôm tonaŋ tec lau gêmac ŋagêdô aŋga nuc tonaŋŋa
sêmêŋ, ma gêgôm êsêac ŋajam kêsa. 10 Lau tau tetoc aêac sa ŋanô e aêac abe alac
ana ma sêkêŋ gêŋ, taŋ aêac apô lênaŋa naŋ, kêpi waŋ gêdêŋ aêac.

Paulu gêô lasê Rom

11 Ajôŋ têlêac gêjaŋa, go api Alesandrianêŋ waŋ teŋ alac aja. Waŋ tau kêpoac
tonaŋ gêdêŋ komô. Sêsap anôtô teŋ latuagêc ôliŋbôm ŋakatu gêc waŋnêmŋa.
12 Aêac asô Suraku ma aŋgôŋ tonaŋ bêc têlêac. 13 Go asa aŋga tonaŋ ma asô
Regi, ma ŋageleŋ mula kêsêlêŋ ma alac e ŋabêc kêtu luagêc ma asô Potiolo.
14 Aêac aja e atap lasitêwai ŋagêdô sa sêŋgôŋ tonaŋ. Êsêac teteŋ aêac gebe aŋgôŋ
awiŋ êsêac bêc 7. Tonaŋ su, go aja Rom. 15 Lasitêwai aŋga tonaŋ sêŋô aêac
ŋawae ma sêpuc aêac tôŋtôŋ sêmêŋ e dêdac aêac aŋga Apiunê malac têtulu gêŋŋa
to andu ŋacleŋŋa têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam daŋge Anôtô totêtac kêpa
sugeŋ.
16 Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê tauŋa êwiŋ siŋwaga teŋ
ejop eŋ.

Paulu gêjam mêtê aŋga Rom

17 Gêmoa e bêc têlêac gêjaŋa acgom, go kêkalem Judanêŋ kasêga sa. Êsêac sêpi
tageŋ su, go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gêŋ teŋ gaseŋ
gôlôac to tameŋinêŋ mêtê laŋgwa atom, mago tec sêkôc aê tôŋ aŋga Jerusalem
ma sêkêŋ aê kasêp lau Rom lemeŋ. 18 Êsêac têtu Iêsu ŋoc biŋ e sêlic gagôm sec
amboac sênac aê ênduŋa atom, tec sebe sêŋgamboac aê su. 19 Judawaga sêôc biŋ
aucgeŋ, tec ŋoc ŋalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônê, mago
aê gabe jaŋgôliŋ biŋ teŋ êpi êsêac atom. 20 Kêtu biŋ tonaŋŋa tec kakalem amac
gebe jalic amac to jasôm biŋ êndêŋ amac gebe gaôc kapoacwalô tonec kêtu
biŋ, taŋ Israel sêkêŋ mateŋ naŋŋa.” 21 Go êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Papia
teŋ kêpi aôm aŋga Judaia gêdêŋ aêac gêmêŋ atom, ma ŋac teŋ aŋga lasitêwainêŋ
mêŋkêdôŋ to gêjac miŋ biŋ sec teŋ kêpi aôm gêdêŋ aêac aŋô atom. 22 Mago aêac
abe aŋô biŋ, taŋ taêm gêjam naŋ acgom, gebe aêac aŋô ŋawae gebe lau têt m
gamêŋgeŋ seseŋ mêtê, taŋ aôm kôsap tôŋ naŋ elêmê.”
23 Ma ac sêjac noc tauŋ kêpi bêc teŋ, go êsêacnêŋ taêsam dêdêŋ eŋ sêja ênê
andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamêŋ sa gêdêŋ êsêac. Eŋ gêjam nenеŋ
êsêac gebe sêkêŋ êwiŋ Jesu to gêwa Mosenê biŋsu ma propetenêŋ biŋ sa gêdêŋ
êsêac kêtôm bêc to geleŋgeŋ. 24 Lau ŋamakeŋ sêkêŋ gêwiŋ Paulunê biŋ, ma
ŋamakeŋ sêkêŋ gêwiŋ atom. 25 Êsêacnêŋ biŋ keso tau ŋapaŋ e sebe sêc sêna, tec
Paulu kêsôm biŋ tecenec gebe “Ŋalau Dabuŋ gêôc propete Jesaia awa sa gêdêŋ
tamemi jagêdêŋgeŋ 26 gebe

‘Ôndêŋ lau tônê ôna ma ôsôm gebe
Taŋemsuŋ aŋô, mago nêm kauc êsa atom
to matemanô alic, mago ajala atom,
27 gebe lau tônê nêŋ ŋalêlôm ŋajaŋa kêsa
ma taŋeŋsuŋ gêôc auc to mateŋ gêmôb,
tec mateŋanô sêlic gêŋ sapu
to taŋeŋsuŋ sêŋô biŋ atom,
ma nêŋ ŋalêlôm sêjala gêŋ atom

ma sebe sênam tauŋ ôkwi
mêŋjaŋgôm êsêac ŋajam êsa atom.’
28 Amboac tonaŋ jasôm lasê êndêŋ amac gebe Anôtônê moasiŋ ênam ŋamalac
kêsiŋa tonec eŋ kêkêŋ gêjac lau samuc ŋawae. Êsêac tec oc sêkêŋ taŋeŋ.” [
29 Kêsôm biŋ tonaŋ su, ma Judawaga sêc jasêsôm tauŋ ŋanô.]
30 Paulu gêjam ôli nê gamêŋ ŋalêlôm teŋ ma gêmoa e jala samuc luagêc. Eŋ
kêkôc lau, taŋ têtu ŋacleŋ dêdêŋ eŋ sêja-sêja naŋ, sa samob, 31 ma gêjam mêtê
kêpi Anôtônê gamêŋ to kêdôŋ biŋ kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugeŋ
ma lau teŋ sêkô eŋ auc atom.

Paulunê papia gêdêŋ lau ROM

Paulunê papia gêdêŋ lau Rom nec ŋac tau keto gebe êkêŋ puc lau tau gebe ŋasawa teŋ acgom, go naêô lasê Rom gebe ênac gôlôac buŋa aŋga malacsêga tau kêsi. Eŋ gebe ênam mêtê lau buŋa tônêŋa êmoa e su, go naelom Spania ma êsêac sêpuc eŋ to nê kôm wakuc tonaŋ tôŋ. Go ŋam teŋ gêwiŋ gebe êwa biŋ lau buŋa sêkêŋ gêwiŋ naŋ ŋam sa kêtôm tau kêjalagac ma êlêŋ biŋ êsêac sêsa nêŋ lêŋ têtôm lau buŋa ŋanômaŋ. Mêtê taŋ Paulu gêjam-gêjam naŋ, eŋ keto gêc awê tomalageŋ aŋga buku tau tonec.

Eŋ awa gêjac lau buŋa gôlôac Romŋa e su, go kêsôm eŋ taê gêjam êsêac kêsêp nê mec ŋalêlôm gêmoa ŋapaŋ naŋ lasê gêdêŋ êsêac, gocgo keto ŋalôtêna, taŋ kêdênaŋ papia tau kêsô ŋalabu gêja naŋ, gebe “Ŋawae Ŋajam tonaŋ geoc Anôtô kêmasaŋ ŋamalacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋŋa lasê. Gêgôm kêtu takêŋ gêwiŋŋageŋ, tec kêtu lêŋ tau ŋam to ŋatêpôê” (1:17).

Go gêwa ŋamôkê tonaŋ kêkôc gêja mata têlêac. (1) Ŋamalac samob, lau Juda to lau samuc, sêsô sec ŋaŋaclai ŋalabu têtôm tauŋgeŋ, tec Anôtô êlic êsêac lau gêdêŋŋa atomanô. Anôtô gêlic lau têtu lau gêdêŋ ŋalêŋ tageŋ gebe sêkêŋ êwiŋ Jesu Kilisi. (2) Go lau, taŋ Anôtô gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ kêtu Kilisiŋa su naŋ, ac sêmbiŋ tauŋ tôŋ tamiŋ Kilisi tau e sêsa nêŋ lêŋ samob êtu wakuc amboac tonaŋgeŋ. Ŋac-kêkêŋ-gêwiŋwaga gê malô tau gêdêŋ Anôtô kêtu Kilisiŋa, tec Anôtônê Ŋalau kêgaboac eŋ su aŋga sec ŋaŋaclai to gêmacanô tau gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ. Ŋac buŋa nê lêŋ kêtôm sêsi eŋ su aŋga sec to gêmacgac. Paulu kêsôm Anôtônê Biŋsu to nê Ŋalau gêjam gôliŋ ŋac buŋa kêtu nê lêŋ samobŋa naŋ ŋabiŋ kêsêp môkêlatu tonec ŋai gêwiŋ-gêwiŋ. Anôtô gebe ênam ŋamalac pebeŋ kêsi ŋabiŋ kêtu tôŋ gêc, tec Aposolo kêpuc biŋ tau ŋam gebe Anôtô taê gêjam kwaŋaŋgeŋ gebe ejoŋ ŋamalac samobgeŋ sêwê kaiŋ ênê moasiŋ êtu Jesu Kilisiŋa sêwiŋ. Paulu taê gêjam kêtu tôŋ gebe lau Juda oc sêmbuc dêmôêŋ Jesu endeŋ tôŋgeŋ atom. (3) Go Paulu gêwa lêŋ, taŋ gêjac lau buŋa ŋawae naŋ, ŋam sa gêc môkêlatu ŋamuŋa gebe tamoa dawiŋ tauŋ totêntac êwiŋ tauŋgeŋ. Eŋ keto ŋabiŋ ŋagêdô kêpi tanam sakiŋ Anôtôŋa ma tasô gôliŋwaga ŋalabu taŋeŋ wamugeŋŋa to tapuc nêŋ lau mêŋbaŋ tôŋŋa ma talênsôŋ lasitêwai atomŋa to tatoc tauŋ sa êndêŋ-êndêŋŋa. Go gêjac mata nê papia keto tau nê biŋ ŋagêdô e awa gêôc Anôtô kêtu ŋamu.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m nê papia to kewake ŋalôtêna sa 1:1-17
2. Ŋamalac gêŋgôŋ jageo gêjac Anôtô ênam eŋ kêsi ŋawae 1:18–3:20
3. Anôtô gêjam ŋamalac kêsi ŋalêŋ gebe têtu lau gêdêŋ kêtu sêkêŋ gêwiŋ Kilisi kêsi êsêac suŋa 3:21–4:25
4. Kilisi gêbiŋ lau buŋa tôŋ sêsa nêŋ lêŋ kêtu wakuc 5:1–8:39
5. Anôtô ênam lau Israel kêsi ŋalêŋ 9:1–11:36
6. Lêŋ taŋ gêjac lau buŋa ŋawae naŋ 12:1–15:13
7. Paulu gêjac mata nê papia to awa gêjac nê lau ŋagêdô 15:14–16:27

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê sakiŋwaga aê, Paulu, taŋ Anôtô kêkalem aê katu aposolo ma kêjaliŋ aê sa gebe jasôm ênê ŋawae ŋajam lasê. 2 Ŋawae ŋajam tau Anôtô gêjac mata kwanaŋ ma kêkêŋ nê propete sêsôm lasê ma teto gêc buku dabuŋ. 3 Biŋ tau kêpi ênê Latu, aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi, taŋ kêtu ŋamalac mêŋkêsa aŋga Dawidnê wakucnêŋ. 4 Ma Anôtô gêŋu eŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ, tec kêwaka

eŋ sa toŋaclaigeŋ gebe eŋ kêtu ênê Latu, taŋ gêwê kaiŋ Ŋalau êŋgôm aêac tatu dabuŋŋa. 5 Anôtô kêkêŋ eŋ kêmoasiŋ aê to kêkêŋ sakiŋ aposoloŋa gelom aê, gebe jawê lau samuc samob sêkêŋ êwiŋ to taŋeŋ wamu êtu ênê ŋaêŋa. 6 Lau samuc tau nêŋ ŋagêdô amac, taŋ Anôtô kêkalem amac atu Jesu Kilisi nê gêŋ awiŋ.

7 Amboac tonaŋ aê jato êndêŋ amac samob, taŋ Anôtô têtac gêwiŋ amac to kêkalem amac atu ênê lau aŋga Rom naŋ.

Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Paulu gêjam daŋge Anôtô kêtu gôlôac Romŋa

8 Ma ŋoc biŋ ŋamataŋa tau tonec gebe Aê gajam daŋge ŋoc Anôtô kêtu amac samobŋa gajam Jesu Kilisi laŋô gebe lau nomŋa pebeŋ sêŋô amac akêŋ gêwiŋ ŋawae. 9 Anôtô taŋ gajam sakiŋ eŋ toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ kasôm Latunê ŋawae ŋajam lasê naŋ, kêtu ŋoc gêwa-aê-sawaga ma kêjala kêtu tôŋ gebe aê taêc gêjam amac gedeŋ tôŋgeŋ tec gamoa 10 ma kateŋ mec kêtu amacŋa ŋapaŋ. Aê kateŋ mec kêtu biŋ tonecŋa gebe Anôtô êlôc sa acgom ma êmoasiŋ aê gebe jandêŋ amac jawacmaŋ. 11 Biŋŋanô, aê gajam aoc su amac ŋanô, gebe jalic amac ma jakêŋ moasiŋ ŋalauŋa ŋagêdô êndêŋ amac êwac, gebe êpuc amac tôŋ. 12 Aê gabe amboac tonec gebe amacnêm akêŋ gêwiŋ ênam aê sa ma aêŋoc kakêŋ gêwiŋ ênam amac sa, ec tapuc tauŋ tôŋ ŋa nêŋ takêŋ gêwiŋ elom tau. 13 O lasitêwaac, aê gabe jansa biŋ auc êndêŋ amac atom. Aê kamasaŋ biŋ kêtu dim taêsam su gebe jandêŋ amac jawac, mago biŋ kêkô aê auc e mêŋgêdêŋ galoc. Aê jawac gebe janam kôm e jatap ŋanô sa aŋga amacnêm êwiŋ amboac katap sa aŋga lau samuc ŋagêdô nêŋ. 14 Kôm tonec gêjac aê ŋawae gebe janam sakiŋ lau Helen to lau samuc ma lau tokauc to lau kaucmê. 15 Amboac tonaŋ ŋoc ŋalêlôm kêkac aê gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ amac aŋga Rom êwiŋ.

Ŋawae ŋajam ŋaŋaclai

16 Aê majoc kêtu ŋawae ŋajamŋa atom, gebe Anôtônê ŋaclai, taŋ ênam lau sêkêŋ gêwiŋŋa samob kêsi naŋ, Juda sêmuŋ, go lau samuc amboac tonaŋgeŋ. 17 Gebe Ŋawae Ŋajam tonaŋ geoc Anôtônê biŋgêdêŋ ŋam lasê gebe aŋga takêŋ gêwiŋ êndêŋ takêŋ êwiŋ, kêtôm teto gêc gebe “Ŋacgêdêŋ êŋgôŋ mata jali êtu kêkêŋ gêwiŋŋa.”

Ŋamalac samob nêŋ keso

18 Anôtônê têtac ŋandaŋ geoc tau lasê aŋga undambê mêŋkêpi ŋamalacnêŋ dedec Anôtôŋa to sec samob. Ŋamalac sêkôniŋ biŋ ŋanô tôŋ ŋa nêŋ geo. 19 Anôtô têtac ŋandaŋ gêdêŋ êsêac, gebe gêŋ ŋagêdô, taŋ kêwaka eŋ sa naŋ, tec gêc awê gêdêŋ êsêac, gebe Anôtô tau kêkêŋ kêtu awê gêdêŋ êsêac su. 20 Anôtônê ŋam kêsiŋ tau, mago lau, taŋ sêjala gêŋ, naŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, sêjala ênê ŋaclai teŋgeŋŋa to ênê ŋawasi Anôtôŋa. Gêdêŋ taŋ eŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ, e mêŋgêdêŋ galoc gêŋ tonaŋ kêtu awê gêdêŋ êsêac sêlic. Êsêac tec sêpa tauŋ ma sêsôm gebe Aêac ajam kauc eŋ nec, oc sêŋgôm têtôm atom. 21 Êsêac sêjala Anôtôgac, mago tetoc eŋ sa kêtôm eŋ Anôtô atom ma sêjam daŋge atom. Êsêac taêŋ gêjam biŋ meloc-meloc gêbôc nêŋ kauc e ŋakesec gajam nêŋ ŋalêlôm auc. 22 Seboc êsêac lau tokauc, mago êsêac lau meloc. 23 Êsêac sêjam Anôtô teŋgeŋ nê ŋawasi ôkwi ma sêkêŋ ŋakatu gêŋ mêtê-mêtêŋa, taŋ ŋalaŋô kêtôm ŋamalac to moc ma bôc to gêŋ kêgalabŋa naŋ, gêjô su.

24 Kêtu ŋamalacnêŋ kauc gêbôc tonaŋŋa Anôtô gêwi êsêac siŋ gêdêŋ nêŋ têntac ŋakalac e sêgôm gêŋ môpŋa ma sêjaiŋ tauŋ e ôliŋ kêtu sec. 25 Êsêac sêjam Anôtônê biŋŋanô ôkwi ŋa biŋdansaŋ ma tetoc gêŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, sa to

sêjam sakiŋ gêdêŋ gêŋ tonê ŋai ma sêwi Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob naŋ siŋ. Aêac talanem eŋ endeŋ tôŋgeŋ. BiŋŋanÔ.

26 Kêtu biŋ tonaŋŋa Anôtô gêwi êsêac siŋ sêsêp ŋakalac melocŋa sêja. Êsêacnêŋ lauo sêjam lêŋ lauo to ŋacŋa ôkwi ma sêsa lêŋ keso. 27 Ma ŋacwaga amboac tonaŋ. Êsêac sêwi lêŋ lauo to ŋacŋa siŋ ma têntac ŋakalac gêdêŋ tauŋ ŋawaô. Ŋacwaga sêgôm gêŋ têntac ŋakalacŋa gêdêŋ tauŋ, tec têtap nêŋ geo ŋagêjô sa kêpi tauŋ.

28 Êsêac dedec gebe sêjala Anôtô, tec Anôtô gêwi êsêac siŋ dêdêŋ kauc meloc e sêgôm gêŋ, taŋ kêtôm gebe ŋamalac sêŋgôm atomŋa naŋ. 29 Gêŋ geo samob gêjam êsêac auc samucgeŋ, sec, geo, lêŋ sesec. Biŋ tonec gêlôc gêc êsêacnêŋ ŋalêlôm gebe Têntac sec, sêjac ŋamalac êndu, sêsôm tauŋ, sêsau tauŋ ma sêgôm lau waeŋ kêtu sec. Êsêac sêsac lau, 30 sêgôliŋ biŋ kêpi lau, sêkêŋ kisa gêdêŋ Anôtô, sêsôm biŋ alôb-alôb, sêkiaŋ tauŋ sa, tetoc tauŋ sa ŋa aweŋsuŋ kapôêŋ. Êsêac têtap sec ŋalêŋ wakuc sa to taŋeŋpêc gêdêŋ teneŋi to tameŋi. 31 Êsêacnêŋ kauc masi to sêsap biŋ, taŋ sêjac mata naŋ tulu. Êsêac têntac gêwiŋ lau to taêŋ labu lau atom. 32 Anôtônê biŋsu gêwa sa gebe lau samob, taŋ sêgôm gêŋ amboac tonaŋ, oc sêmac êndu. Êsêac sêjalagac, mago sêgôm gêŋ tau sêmoa. Ma gêŋ tonaŋgeŋ atom, sêlic lau, taŋ sêgôm sec tau sêwiŋ êsêac naŋ, ŋajam amboac tonaŋgeŋ.

2

Anôtô kêmêtôc biŋ jagêdêŋgeŋ

1 Ojae, amac lau, taŋ amêtôc launêŋ biŋ naŋ, oc ansa taôm auc amboac ondoc. Amac embe amêtôc lau ŋagêdô nêŋ biŋ, go am u taôm êwiŋ, gebe biŋ, taŋ amêtôc naŋ, amac taôm agôm awiŋgac. 2 Aêac tajalagac gebe Anôtônê metôc êtap êsêac, taŋ sêgôm gêŋ tonaŋ ŋai naŋ, sa biŋŋanôgeŋ. 3 Ma amac lau, taŋ amêtôc lau kêtu gêŋ tonaŋ ŋaiŋa, mago taôm agôm naŋ, taêm gêjam amboac ondoc. Amac oc aêc Anôtônê mêtôc su me masi. 4 Anôtô eŋ têtac wapôm to kêpuc tau tôŋ ma gê biŋ tôŋ. Ma amac alic gêŋ samob tonaŋ ŋai sec me. Anôtônê têtac wapôm gebe êwê amac anam taôm ôkwi. Biŋ tonaŋ amac ajala me masi. 5 Amac atoc taôm sa ma ajam nêm ŋalêlôm ôkwi atom, tec êndêŋ bêc Anôtô eoc nê têtac ŋandaŋ to mêtôc êndêŋgeŋŋa lasêŋa naŋ, amac oc akalem ênê têtac ŋandaŋ êpi taôm. 6 Anôtô oc êkêŋ ŋagêjô êndêŋ ŋamalac samob êndêŋ-êndêŋgeŋ êtôm nêŋ koleŋ, taŋ sêjam naŋ. 7 Lau taŋ sêjam koleŋ ŋajam totêntac kêpa sugeŋ ma taêŋ kêka ŋawasi to waeŋ ŋajam ma sêmoa teŋgeŋ naŋ, Anôtô êkêŋ êsêac sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ. 8 Ma lau, taŋ taêŋ gêjam tauŋ waeŋgeŋ to taŋeŋpêc gêdêŋ biŋŋanô, mago taŋeŋ wamu gêdêŋ gêŋ geo naŋ, Anôtônê têtac ŋandaŋ to têtac kêbôli auc gêdêŋ êsêac. 9 GêŋwapAc to ŋandaŋ êpi ŋamalac samob, taŋ sêgôm sec naŋ. Juda oc têtap sa êmuŋ, ma lau samuc amboac tonaŋ. 10 Ŋawasi to waeŋ ŋajam ma biŋmalô êndêŋ lau samob, taŋ sêgôm nêŋ gêŋ ŋajam naŋ. Juda oc têtap sa êmuŋ, ma lau samuc amboac tonaŋ, 11 gebe Anôtô kêpuc lau teŋ ŋam atom, gêlic samob kêtôm tauŋgeŋ.

12 Ŋamalac samob, taŋ sêjam kauc biŋsu ma sêgôm sec naŋ, biŋsu oc êtiŋ êsêac su atom, tauŋ sênaŋa, ma êsêac samob, taŋ sêŋô biŋsugac, mago sêgôm sec naŋ, Anôtô oc êmêtôc êsêac êtôm biŋsu tau tonaŋ, 13 gebe lau, taŋ sêŋô biŋsu ŋaômageŋ naŋ, Anôtô êlic êsêac amboac lau gêdêŋ atom. Lau taŋ sêgôm ŋanô kêsa naŋgeŋ, tec têtu lau gêdêŋ. 14 Lau samuc têtap biŋsu sa atom. Mago tauŋ embe sêŋgôm gêŋ, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, ŋanô êsa, go êsêac, taŋ têtap biŋsu sa atom naŋ, sêkêŋ tauŋ nêŋ lêŋ ŋagôliŋ gêwê êsêac kêtu tauŋ nêŋ biŋsu. 15 Êsêacnêŋ lêŋ gêwa sa gebe Anôtô keto biŋsu ŋakôm kêsêp êsêacnêŋ ŋalêlôm.

Ma êsêacnêŋ awa ŋalêlômŋa gêwa biŋ tonaŋ sa gêwiŋ gebe nêŋ taêŋ gêjam kêmêtôc êsêac to kêpuc êsêac tôŋ gêwiŋ. 16 Biŋ tonaŋ ŋai oc êtu awê êndêŋ bêc, taŋ Anôtô êkêŋ Jesu Kilisi êmêtôc ŋamalacnêŋ biŋ kêsiŋ tauŋa naŋ, êtôm ŋoc ŋawae ŋajam, taŋ kasôm lasê naŋ.

Lau Juda to Mosenê biŋsu

17 Aôm kôsam taôm gebe Juda to taêm kêka biŋsu ma kôlanem taôm Anôtôŋa. 18 Aôm kôjala Anôtônê biŋ ma biŋsu gêwa nêm kauc sa e kôjala gêŋ gêdêŋ to gêŋ keso. 19 Aôm kôsaê taôm gebe kôtu mateŋpecnêŋ ŋac-êwê-êsêacwaga to lau, taŋ sêmoa ŋakesec naŋ, nêŋ ŋawê, 20 kôtu lau kauc gêbôc nêŋ jaomwaga to ŋapalê ŋasec-ŋasec nêŋ kêdôŋwaga, taŋ gôlic biŋsu kêtu kauc to biŋŋanô ŋamôkê gêdêŋ aôm. 21 Amboac ondoc kôdôŋ lau ŋagêdô, mago kôdôŋ taôm atom. Aôm gôjam mêtê gebe tanam geŋgeŋ atom, mago taôm gôjam geŋgeŋ me masi. 22 Aôm kôsôm gebe daŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom, mago aôm taôm gôgôm gêŋ tau me masi. Aôm gôlic sakiŋ gwamŋa gebe gêŋ sec, mago taôm kôjaŋgo gêlôŋ su aŋga gwam ŋalôm me masi. 23 Aôm kôlanem taôm biŋsuŋa, mago kôgêli biŋsu tau tec gôwê Anôtô auc me masi. 24 Biŋ tonaŋ kêtôm biŋ, taŋ teto gec gebe “Lau samuc sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtônê ŋaê kêtu amacŋa.”

25 Aôm embe ômansaŋ biŋsu, go sêsa aômŋa ênam aôm sa. Embe ôŋgêli biŋsu, go sêsa aôm suŋa êtôm sêsa aôm atom. 26 Ma ŋac samuc teŋ embe ejop biŋsu ŋajatu, go Anôtô êlic ŋac samuc tau êtôm ŋac, taŋ sêsa eŋ naŋ. 27 Ma ŋac, taŋ sêsa eŋ atom, mago gêgôm biŋsu ŋanô kêsa naŋ, oc êmêtôc aôm. Êtu ageŋŋa. Gebe aôm kôtap biŋsu ŋabuku sa to sêsa aôm, mago kôgêli biŋsu. 28 Ŋac taŋ sêlic eŋ ôli dêmôêŋageŋ gebe Juda naŋ, eŋ Juda ŋanô atom. Ma ŋac, taŋ sêsa eŋ ôligeŋ naŋ, sêsa eŋ ŋanô atom. 29 Mago Juda ŋanô tau nec eŋ ŋac, taŋ nê ŋalêlôm kêsap Judanêŋ mêtê tôŋ. Ma ŋac, taŋ sêsa eŋ ŋanô naŋ, sêsa eŋ tonê ŋalêlômgeŋ. Kôm tonaŋ gêjac biŋsu, taŋ teto gêc naŋ, ŋawae atom, gêjac Ŋalau Dabuŋ ŋawae. Ŋac tau tonaŋ nê wae ŋam kêsêp ŋamalacŋa atom, kêsêp Anôtôŋageŋ.

3

1 Amboac ondoc, lau Juda oc têtap moasiŋ sa êlêlêc lau samuc su me masi. Me sêsa launa tau naŋ ŋanô amboac ondoc. 2 Op, moasiŋ to ŋanô tokaiŋ-tokaiŋ taêsam. Moasiŋ ŋamataŋa tonec gebe Anôtô kêkêŋ nê mêtê gêdêŋ êsêac. 3 Ŋagêdô embe sêkêŋ êwiŋ atom, go amboac ondoc. Êsêacnêŋ sêkêŋ gêwiŋ atomŋa oc enseŋ Anôtônê lêŋ ŋaŋêŋ su me. 4 Masigoc. Ŋamalac samob dansaŋtêna. Anôtô taugeŋ eŋ ŋac biŋŋanôŋa kêtôm teto gêc gebe

“Nêm biŋ êwaka aôm sa gebe kôsôm jagêdêŋ,
ma lau embe sêmêtôc aôm, naŋ oc ôku êsêac tulu.”

5 Aêacnêŋ biŋ geo embe êwaka Anôtônê biŋgêdêŋ sa, naŋ tasôm asageŋ. Ma Anôtô embe êjac nê têtac ŋandaŋ sa, oc êŋgôm eso me masi. Biŋ tonaŋ kasôm kêtôm ŋamalacnêŋ kaucgoc. 6 Masigoc. Anôtô embe enseŋ tau amboac tonaŋ, oc êmêtôc ŋamalac samob nêŋ biŋ êtu katô amboac ondoc. 7 Ma amboac ondoc. Ŋoc biŋdansaŋ embe êwaka Anôtônê biŋŋanô sa e ênê ŋawasi êsa êlêlêc su, naŋ eŋ oc êmêtôc aê amboac ŋac sec teŋ me. 8 Embe amboac tonaŋ, go tasôm biŋ alôb-alôb gebe “Daŋgôm secmaŋ, gebe sec ênam ŋanô ŋajamôŋ.” Tasôm amboac tonaŋ me. Lau ŋagêdô sêgôliŋ biŋ kêpi aêac ma sêsôm gebe aêac asôm ŋalô tau tonaŋ. Lau tonaŋ oc sêndac nêŋ mêtôc naêndêŋgeŋ.

Ŋac gêdêŋ teŋ gêmoa atom

9 Amboac ondoc, aêac Juda atap moasiŋ ŋajam sa êlêlêc su me. Masianô. Aêac asôm sugac gebe Juda to lau samuc samob sêsô sec ŋaŋaclai ŋalabu, 10 kêtôm teto gêc gebe

“Ŋac gêdêŋ teŋ gêmoa atomanô.
11 Ŋac tokauc teŋ gêmoa atom,
ma ŋac gesom Anôtôŋa teŋ gêmoa atom.
12 Samob sêkac tauŋ su e têtu sec samobgac.
Ŋac têtac wapômŋa teŋ gêmoa atom, masi samucgeŋ.
13 Êsêacnêŋ aweŋsuŋ kêtôm sêawa gêŋa.
Imbeleŋ geno-geno biŋdansaŋ e ŋawasi laŋgwageŋ.
Gêdôŋôlic kêsabaŋ moac ŋamalic auc.
14 Aweŋsuŋ kêpuc boa ŋawaô ma biŋ ŋaclai gêjam auc.
15 Sêlêtigeŋ gebe sêkêc dec siŋ.
16 Êsêacnêŋ lêŋ kepeŋ senseŋ gêŋ popocŋa ŋawaô
to sêŋgôm launêŋ ŋalêlôm ŋawapac êsaŋa,
17 ma sêjam kauc lêŋ sê wamaŋa.
18 Êsêac sêkô Anôtô laŋônêm, mago têtêc eŋ atom.”
19 Aêac tajala gebe biŋ samob, taŋ biŋsu kêsôm naŋ, kêkanôŋ êsêac, taŋ sêmoa biŋsu ŋalabu naŋ. Biŋsu êmbôc êsêac aweŋ auc ma ŋamalac samob sêjala nêŋ keso, taŋ sêgôm gêdêŋ Anôtô naŋ, gebe 20 Anôtô kêmasaŋ ŋamalac samob nêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ kêtu ŋamalac sêgôm biŋsu ŋanô kêsaŋa nec atom. Biŋsu ŋakoleŋ tageŋ tonec gebe êtôc aêacnêŋ sec ênêc awêgeŋ êndêŋ aêac.

Takêŋ êwiŋ Kilisiŋa gêjam aêac kêsi

21 Galoc lêŋ tec Anôtô kêsa gebe êmansaŋ ŋamalacnêŋ biŋ e êlic êsêac têtu lau gêdêŋ, mêŋgeoc tau lasê. Geoc tau lasê kêpi biŋsu ŋalêŋ atom. Mose tau nê biŋsu to propete sêwa biŋ tau sa. 22 Anôtô kêmasaŋ ŋamalacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ naŋ gêgôm kêtu sêkêŋ gêwiŋ Jesu Kilisiŋa. Êsêac samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Kilisi naŋ, têtap moasiŋ tonaŋ sa kêtômgeŋ, 23 gebe ŋamalac pebeŋ sêgôm sec tec sêjac jaê Anôtônê ŋawasi. 24 Mago Anôtô kêmoasiŋ êsêac to kêmasaŋ êsêacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ ŋaômageŋ, gêgôm kêtu Kilisi Jesu kêsi êsêac suŋa. 25 Anôtô tau kêkêŋ Kilisi kêtu da wamaŋa gebe ênê dec enseŋ lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, nêŋ sec su. Biŋ tonaŋ gêwa Anôtô kêmasaŋ ŋamalacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ ŋalêŋ sa. Gêdêŋ têm gêmuŋŋa Anôtô gê ŋamalacnêŋ biŋ tôŋ ma gêwi nêŋ sec ŋabiŋ siŋ gêcŋa. 26 Mago galoc Anôtô gebe êwaka lêŋ kêmasaŋ ŋamalacnêŋ biŋŋa sa, ec tajala gebe eŋ ŋac gêdêŋ ma kêmasaŋ lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Jesu naŋ, nêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ.
27 Ma aêacnêŋ waeŋ tau gêc ondoc. Waeŋ tau gêbacnêgac. Biŋsu amboac ondoc geseŋ su. Biŋsu taŋ kêjatu aêac gebe tanam koleŋ me. Masianô. Biŋ takêŋ gêwiŋŋa. 28 Aêac tajala biŋ tonec kêtu tôŋ gebe Anôtô kêmasaŋ ŋamalacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ kêtu sêkêŋ gêwiŋŋageŋ, kêtu sêjam biŋsu ŋakoleŋŋa nec atom. 29 Anôtô kêtu Juda tauŋgeŋ nêŋ Anôtô me. Eŋ kêtu lau samuc nêŋ Anôtô gêwiŋ atom me. Aec, lau samuc nêŋ gêwiŋgoc. 30 Anôtô tageŋ, tec êmansaŋ Judanêŋ biŋ e êlic êsêac têtu lau gêdêŋ êtu sêkêŋ gêwiŋŋa ma êmansaŋ lau samuc nêŋ êtu sêkêŋ gêwiŋŋa amboac tonaŋgeŋ. 31 Amboac tonaŋ aêac daseŋ biŋsu su kêtu takêŋ gêwiŋŋa me. Masigoc, aêac tatoc biŋsu sageŋ.

4

Abraham kêtu ŋadôŋ

1 Amboac tonaŋ aêac tasôm asageŋ êpi aêac abeŋi Abraham. Ênê biŋ amboac ondoc. 2 Anôtô embe êlic Abraham êtu ŋac gêdêŋ êtu gêjam koleŋ ŋajamŋa, go Abrahamnê wae êsa. Mago Anôtô gêlic amboac tonaŋ atom. 3 Biŋ taŋ teto gêc naŋ, kêsôm amboac ondoc. Kêsôm gebe “Abraham kêkêŋ gêwiŋ

Anôtô, tec gêlic eŋ ŋac gêdêŋ.” 4 Ŋac taŋ gêjam kôm naŋ, nê ŋaôli kêtu moasiŋ
gêdêŋ eŋ atom, kêtu ênê kôm ŋagêjô. 5 Ŋac taŋ gêjam kôm atom, mago kêkêŋ
gêwiŋ Anôtô gebe kêmasaŋ lau sec nêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ naŋ,
Anôtô oc êmansaŋ ŋac tonaŋ nê biŋ êtu nê kêkêŋ gêwiŋŋa. 6 Biŋ tau kêtôm
Dawid kêsôm gêdêŋ taŋ awa gêôc ŋac, naŋ Anôtô kêmasaŋ ênê biŋ e gêlic eŋ
kêtu ŋac gêdêŋ kêtu ênê koleŋ gêdêŋ teŋŋa atom gebe
7 “Aê aoc êôc lau, taŋ Anôtô kêsuc nêŋ geo ôkwi
to kêgêduc nêŋ sec auc naŋ.
8 Aê aoc êôc ŋac,
taŋ Apômtau taê gêjam ênê sec kêtiam atom naŋ.”
9 Amboac ondoc, Dawid awa gêôc lau nec kêkanôŋ lau taŋ sêsa êsêac naŋgeŋ,
me kêkanôŋ lau samuc gêwiŋ. Aêac tasôm sugac gebe Abraham kêkêŋ gêwiŋ
Anôtô, tec gêlic eŋ ŋac gêdêŋ. 10 Gêdêŋ ondoc biŋ tonaŋ kêsa. Gêdêŋ taŋ sêsa
eŋ su naŋ, me gêdêŋ taŋ sêsa eŋ atomgeŋ naŋ. Biŋ tau kêsa gêdêŋ taŋ sêsa
eŋ atomgeŋ naŋ. 11 Sêsa Abraham atomgeŋ, mago Anôtô kêmasaŋ ênê biŋ
kêtu kêkêŋ gêwiŋŋa. Go sêsa eŋ kêtu biŋ tau tonaŋ ŋabelo. Tec eŋ kêtu lau
samuc samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ naŋ tameŋi. Sêsa êsêac atom, mago sêkêŋ gêwiŋ
Anôtô, tec kêmasaŋ êsêacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ. 12 Eŋ kêtu êsêac,
taŋ sêsa êsêac naŋ, tameŋi amboac tonaŋ. Mago eŋ kêtu êsêac tameŋi kêtu
sêsa êsêacŋageŋ atom, kêtu sêsêlêŋ sêpuc aêac tameŋi Abraham wêŋa ma sêkêŋ
gêwiŋ kêtôm eŋ kêkêŋ gêwiŋ gêdêŋ taŋ sêsa eŋ atomgeŋ naŋ.

Takêŋ êwiŋ, go tatap moasiŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, ŋanô sa

13 Anôtô gêjac mata gêdêŋ Abraham to nê wakuc gebe nom samuc tau
êtu nêŋ gêŋlênsêm. Eŋ gêjac mata biŋ tonaŋ kêtu Abraham gêgôm biŋsu
ŋanô kêsaŋa nec atom, gêjac mata kêtu gêlic eŋ ŋacgêdêŋ kêtu kêkêŋ gêwiŋŋa.
14 Embe lau, taŋ sêŋgôm biŋsu ŋanô êsa naŋ, sêwê kaiŋ gêŋlênsêm, go biŋ takêŋ
gêwiŋŋa ŋanô masi, ma biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, ê su. 15 Aêac talicgac
gebe biŋsu kêkalem Anôtônê têtac ŋandaŋ. Ma biŋsu embe masi, go biŋ taŋgêli
biŋsuŋa masi amboac tonaŋgeŋ.
16 Kêtu tonaŋŋa biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, ŋam kêsêp launêŋ sêkêŋ
gêwiŋ, gebe sêjala gebe Anôtô êkêŋ nê moasiŋ ŋaômageŋ êndêŋ Abrahamnê
wakuc samob, êndêŋ êsêac, taŋ sêgôm biŋsu ŋanô kêsa naŋgeŋ atom, êndêŋ
êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ têtôm Abraham naŋ, amboac tonaŋgeŋ. Gebe Abraham
kêtu aêac samob tameŋi 17 amboac teto gêc gebe “Aê kakêŋ aôm kêtu tenteŋlatu
taêsam tameŋi.” Abraham kêkêŋ gêwiŋ Anôtô, taŋ gêŋu ŋacmatê mateŋ jali
kêsa to kêkalem gêŋ, taŋ gêc atom naŋ, gebe mêŋêsa. 18 Abraham kêkêŋ mata
gêŋ, taŋ kêtôm gebe takêŋ mateŋ atomŋa naŋ, ma kêkêŋ gêwiŋ gebe êtu
tenteŋlatu taêsam tameŋi êtôm biŋdêm laŋgwa kêsôm gebe “Aômnêm wakuc
têtu taêsam têtôm tônê.” 19 Abraham kêjala gebe nê jala amboac 100 ma
kêjala tau gebe ôli kêtu mêtê su, ma Saranê têm êkôc ŋapalêŋa gêbacnê amboac
tonaŋgeŋ, mago Abraham kêkêŋ gêwiŋ kêtu goloŋ atom. 20 Anôtô gêjac mata
biŋ amboac tonaŋ, mago Abraham têtac lulu to kêkêŋ gêwiŋ kwalec atom. Eŋ
kêkêŋ gêwiŋ kêpuc eŋ tôŋ ŋajaŋa ma gêgôm Anôtônê ŋawasi kêsa. 21 Eŋ kêjala
toŋanôgeŋ gebe Anôtô kêtôm gebe êŋgôm biŋ, taŋ gêjac mata naŋ, ŋanô êsa.
22 Kêtu tonaŋŋa tec “Anôtô gêlic eŋ gêwê kaiŋ biŋgêdêŋ.” 23 Ŋalô “Anôtô gêlic
eŋ gêwê kaiŋ biŋgêdêŋ” naŋ, teto kêtu Abraham taugeŋŋa atom. 24 Teto gêc
kêtu aêacŋa gêwiŋ. Aêac embe takêŋ êwiŋ Anôtô, taŋ gêŋu aêacnêŋ Apômtau
Jesu aŋga ŋacmatênêŋ sa naŋ, eŋ oc êlic aêac lau gêdêŋ amboac toŋaŋgeŋ. 25 Eŋ
kêkêŋ Jesu gêmac êndu kêtu tagêli biŋsuŋa ma gêŋu eŋ sa gebe êmansaŋ aêacnêŋ
biŋ êndêŋ Anôtô.

5

Anôtô kêmasaŋ aêacnêŋ biŋ ŋaŋanô

1 Anôtô kêmasaŋ aêacnêŋ biŋ e gêlic aêac tatu lau gêdêŋ kêtu takêŋ gêwiŋŋa,
tec gê wama aêac kêtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisiŋa. 2 Aêac takêŋ gêwiŋ,
tec ŋac tau gêlêc katam su ma tamoa moasiŋ ŋalêlôm to takêŋ mateŋ tawê
kaiŋ Anôtônê ŋawasiŋa toôliŋ kêpigeŋ. 3 Mago tonaŋgeŋ atom. Aêac ôliŋ kêpi
kêtu gêŋwapacŋa amboac tonaŋgeŋ, gebe tajala gêŋwapac tau kêkêŋ aêac daôc
wapac totêntac kêpa sugeŋ. 4 Daôc gêŋwapac totêntac kêpa sugeŋ kêkêŋ aêac
tatu lau ŋaŋêŋ. Tatu lau ŋaŋêŋ, tec takêŋ mateŋ gêŋ, taŋ gêc nêmŋa. 5 Takêŋ
mateŋ oc êŋgôm aêac majeŋ êsa atom, gebe Anôtô kêkêŋ nê Ŋalau Dabuŋ gêdêŋ
aêac, tec kêkêc nê têtac gêwiŋ ŋanô kêsêp aêacnêŋ ŋalêlôm.

6 Gêdêŋ taŋ aêac tamoa tonêŋ palêpalageŋ naŋ, Kilisi gêmac êndu gêdêŋ ŋanoc
kêtu lau dedec Anôtôŋa. 7 Ŋamalac teŋ oc êmac êndu êtu ŋac gêdêŋ teŋŋa atom.
Moae lau tageŋ-tageŋ oc sêmac êndu êtu ŋac ŋajamŋa. 8 Mago Kilisi gêmac êndu
kêtu aêacŋa gêdêŋ taŋ tamoa tosecgeŋ. Biŋ tonaŋ gêwa Anôtônê têtac gêwiŋ
aêacŋa sa. 9 Kilisinê dec kêmasaŋ aêacnêŋ biŋ gêdêŋ Anôtô, tec Kilisi oc ênam
aêac kêsi êndêŋ Anôtônê têtac ŋandaŋ amboac tonaŋgeŋ. 10 Aêac tatu Anôtônê
ŋacjo, mago eŋ gê wama aêac kêtu Latu gêmac ênduŋa. Galoc gê wama aêac su
ma Latu tau gêmoa mata jali, tec oc ênam aêac kêsi êlêlêc su ŋêŋgeŋ. 11 Mago
biŋ tonaŋgeŋ atom. Aêac ôliŋ kêpi Anôtôŋa kêtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi
gê wama aêac gêdêŋ Anôtôŋa.

Adam agêc Kilisi

12 Sec gêmêŋ nom kêtu ŋamalac tageŋ nê secŋa. Ma gêmacanô tau mêŋgêô lasê
kêtu sec tauŋa. Gêmac tau gelom-gelom e kêtap ŋamalac samob sa, gebe samob
sêgôm secgac. 13 Biŋsu mêŋkêsa atomgeŋ ma sec gêc nom kwanaŋgeŋ. Mago
biŋsu embe masi, oc sec ŋadôŋ masi amboac tonaŋ, tec sêsôm ŋabiŋ atom.
14 Mago gêmacanô tau gêjam gôliŋ ŋamalac samob, taŋ sêmoa Adam agêc Mose
nêŋ têm ŋasawa naŋ. Êsêac sêgôm sec kêtôm Adam kêgêli biŋsu nec atom, mago
gêmacanô tau gêjam gôliŋ êsêac amboac tonaŋgeŋ. Adam tau kêtu ŋac, taŋ oc
êmêŋŋa naŋ, nê dôŋ.

15 Mago Anôtônê moasiŋ ma Adam kêgêli biŋsu kêtôm tau atom. Taêsam
sêmac êndu kêtu ŋac tageŋ kêgêli biŋsuŋa, mago Anôtônê moasiŋ to ŋamalac
tageŋ Jesu Kilisi nê moasiŋ, taŋ lau taêsam sêkôc aômageŋ naŋ, kapôêŋ kêlêlêc
su. 16 Ma moasiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ ŋaômageŋ naŋ, to sec, taŋ ŋac tageŋ gêgôm
naŋ, keso tau. Ŋac tageŋ gêgôm sec, tec mêtôc geseŋ eŋ. Mago moasiŋ tau
kêmasaŋ lau sêgêli biŋsu ŋabiŋ taêsam kêtu solop. 17 Biŋŋanô, ŋac tageŋ kêgêli
biŋ ma kêtu ŋac tageŋ tonaŋŋa gêmacanô gêjam gôliŋ gêŋ samob. Mago ŋac
tageŋ tonec, Jesu Kilisi, nê kôm ŋanô kêlêlêc su. Lau samob, taŋ sêkôc moasiŋ
tolêlôm-tolêlôm to êsêac, taŋ Anôtô kêmasaŋ êsêacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau
gêdêŋ naŋ, oc sênam gôliŋ sêŋgôŋ mateŋ jali êtu ŋac tageŋ Jesu Kilisiŋa.

18 Amboac tonaŋ, ŋac tageŋ kêgêli biŋ, tec geseŋ ŋamalac samob su, ma ŋac
tageŋ gêjam kôm gêdêŋ, tec Anôtô kêmasaŋ ŋamalac samob nêŋ biŋ e sêŋgôŋ
mateŋ jali. 19 Ŋac tageŋ nê taŋapêc gêgôm lau taêsam têtu sec. Ma ŋac tageŋ nê
taŋa wamu kêmasaŋ lau taêsam nêŋ biŋ e Anôtô gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ.

20 Biŋsu tau mêŋgêô lasê gebe êŋgôm lau sêŋgêli biŋsu ênam sêga. Mago
gêdêŋ taŋ sec gêjam sêga naŋ, Anôtônê moasiŋ taŋ kêtôp kêtu kapôêŋ kêlêlêc
su. 21 Amboac tonaŋ sec gêjam gôliŋ kepeŋ gêmacanôgeŋ, ma Anôtônê moasiŋ
gêjam gôliŋ kepeŋ daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋŋa kêtu Anôtô kêmasaŋ aêacnêŋ biŋ
tatu lau gêdêŋ kêtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisiŋa.

6

Aêac tamac êndu dawiŋ Kilisi

1 Ma galoc tasôm biŋ amboac ondoc. Tasôm gebe Tamoa sec ŋalêlômmaŋ,
gebe moasiŋ tau ênam sêga me. 2 Masigoc, amboac tonaŋ atom. Aêac dawi
sec siŋ naŋ kêtôm tamac êndu su, tec tasêlêŋ tamoa sec ŋalêlôm êtiam amboac
ondoc. 3 Amac ajala biŋ tonaŋ atom me. Aêac samob, taŋ busaŋgu gêbiŋ aêac
tôŋ tamiŋ Kilisi Jesu naŋ, busaŋgu gêbiŋ aêac tôŋ tamiŋ eŋ gêmac êndu amboac
tonaŋ. 4 Gêdêŋ taŋ taliŋ saŋgu naŋ, Anôtô kêsuŋ aêac dawiŋ Kilisi gebe tawê
kaiŋ eŋ gêmac êndu. Ma Tamanê ŋawasi gêŋu Kilisi sa aŋga ŋacmatênêŋ, tec aêac
tasa nêŋ lêŋ tamoa mateŋ jali wakuc amboac tonaŋgeŋ.
5 Aêac tamac êndu dawiŋ Kilisi tatôm eŋ gêmac êndu, tec oc dandi sa dawiŋ
eŋ tatôm eŋ gêdi sa amboac tonaŋgeŋ. 6 Biŋ tonec aêac tajalagac gebe aêacnêŋ
ŋalêlôm laŋgwa kêpi kakesotau gêwiŋ Kilisi, gebe enseŋ ôliŋ ŋasec tau su ma
tatu sec tau ŋasakiŋwaga êtiam atom. 7 Gebe ŋac, taŋ gêmac êndu su naŋ, gêmac
kêgaboac eŋ su aŋga sec ŋaŋaclai. 8 Aêac embe tamac êndu dawiŋ Kilisi, go
takêŋ êwiŋ gebe daŋgôŋ mateŋ jali dawiŋ eŋ amboac tonaŋgeŋ. 9 Aêac tajala
gebe Anôtô gêŋu Kilisi sa aŋga ŋacmatênêŋ, tec oc êmac êndu êtiam atomanô.
Gêmacanô tau oc ênam gôliŋ eŋ êtiam atom. 10 Eŋ gêmac êndu tonaŋ gêmac êndu
kêtu dim tageŋ ma geseŋ sec ŋaŋaclai su. Eŋ mata jali, tec gêŋgôŋ mata jali kêtu
Anôtôŋa. 11 Ma amac amboac tonaŋ, alic taôm amboac awi sec siŋ su kêtôm
amac êndu. Ma Kilisi Jesu gêbiŋ amac tôŋ aŋgôŋ matem jali kêtu Anôtôŋa.
12 Amboac tonaŋ sec ênam gôliŋ amac ôlim, taŋ êmac êndu naŋ, e taŋem
wamu têmtac ŋakalac ôlimŋa nec êtiam atom. 13 Akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm êndêŋ sec
êtu geo ŋalaukasap atom. Akêŋ taôm êndêŋ Anôtô êtôm ŋac, taŋ mata jali kêsa
ma akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm êndêŋ Anôtô êtu biŋgêdêŋ ŋalaukasap, 14 gebe sec ênam
gôliŋ amac êtiam atom, gebe amoa biŋsu ŋalabu atom, amoa Anôtônê moasiŋ
ŋalabu.

Aêac tatu biŋgêdeŋ ŋasakiŋwaga

15 Ma galoc amboac ondoc. Aêac tamoa biŋsu ŋalabu atom, tamoa moasiŋ
ŋalabu, tec daŋgôm sec tamoa me. Masigoc, amboac tonaŋ atom. 16 Amac
ajalagac, amac embe akêŋ taôm anam sakiŋ ŋac teŋ ma taŋem wamu eŋ, go
atu ŋac, taŋ taŋem wamu eŋ naŋ, nê sakiŋwaga. Embe atu sec ŋasakiŋwaga,
go anaŋa ma embe atu taŋa wamu ŋasakiŋwaga, go Anôtô êmansaŋ amacnêm
biŋ. 17 Mago tanam daŋge Anôtô, gebe gêmuŋgeŋ amac atu sec ŋasakiŋwaga,
mago galoc têdôŋ mêtê gêdêŋ amac, tec taŋem wamu biŋŋanô tonêm ŋalêlôm
samucgeŋ. 18 Kilisi kêgaboac amac su aŋga sec ŋaŋaclai, tec ajam sakiŋ
biŋgêdêŋ. 19 Aê jasôm ŋoc biŋ amboac ŋamalac sêsôm nêŋ acgom, gebe amac
ŋamalac palê-palê. Gêmuŋgeŋ amac akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm kêtu gêŋ ŋatêmui to
geo ŋasakiŋwaga. Ma galoc akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm kêtu biŋgedêŋ ŋasakiŋwaga,
tec asa Anôtônê launêŋ lêŋ.
20 Gêdêŋ taŋ atu sec ŋasakiŋwaga naŋ, amac asô biŋgêdêŋ ŋalabu atom. 21 Ma
amac atap sakiŋ tonaŋ, taŋ galoc gêgôm amac majem kêsa naŋ, ŋaŋanô sa
amboac ondoc. Ŋanô tonec gebe gêmacanô tau. 22 Mago galoc tec Anôtô
kêgaboac amac su aŋga sec ŋaŋaclai ma atu ênê sakiŋwaga. Sakiŋ tonaŋ ŋaŋanô
gebe asa Anôtônê launêŋ lêŋ e êtu ŋamu aŋgôŋ matem jali teŋgeŋ. 23 Sec
ŋaôli tau tonec gebe gêmacanô. Ma Anôtônê moasiŋ tau tonec gebe aêacnêŋ
Apômtau Kilisi Jesu gêbiŋ aêac tôŋ daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ.

7

Awê to ŋac sêjam tauŋ kêtu ŋadôŋdôŋ

1 O lasitêwaac, aê galic amac ajala biŋsu ŋam, tec ŋoc biŋ tonec êndêŋ amac
gebe Biŋsu gêjam gôliŋ ŋamalac kêtôm nêŋ têm, taŋ sêmoa mateŋ jali aŋga nom
naŋgeŋ. 2 Awê teŋ embe ênam ŋac, go biŋsu êmbiŋ êsêagêc tôŋ sêpi tageŋ e ŋac
tau êmac êndu. Ŋac tau embe êmac êndu su, go biŋsu, taŋ gêbiŋ êsêagêc tôŋ naŋ
êmbacnê. 3 Amboac tonaŋ awê tau nê akweŋ embe êmoa ma ênam ŋac teŋ,
oc êŋgôm biŋ sêjam tauŋŋa popoc. Mago nê akweŋ embe êmac êndu, go biŋsu
êmbiŋ êsêagêc tôŋ êtiam atom. Ma awê tau embe ênam ŋac teŋ, oc êŋgôm biŋ
sêjam tauŋŋa popoc atom.

4 O ŋoc lasitêwaac, amacnêm biŋ amboac tonaŋ. Amac awi biŋsu siŋ kêtôm
amac êndu su, gebe atu Kilisinê ôli awiŋ, tec atu ŋac, taŋ Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga
ŋacmatênêŋ naŋ, nê gêŋgac, gebe tanam ŋanô ŋajam êtu Anôtôŋa. 5 Gêdêŋ taŋ
taêŋ gêjam tauŋ ôliŋgeŋ tamoa naŋ, biŋsu kêjali sec ŋagêŋ têntac kalacŋa sa,
mêŋgêjam kôm aŋga ôliŋ ŋagêŋlêlôm samob e kôm tau ŋaŋanô gebe gêmacanô
tau. 6 Ma galoc biŋsu, taŋ gêbiŋ aêac tôŋ naŋ, gêbacnê ma tamac êndu, tec dawi
gêŋ, taŋ gêsô aêac tôŋ naŋ siŋ. Tec galoc tanam sakiŋ têndaŋguc lêŋ laŋgwa, taŋ
teto gêc biŋsu naŋ, êtiam atom, tanam sakiŋ têndaŋguc Ŋalaunê lêŋ wakuc.

Biŋsu to sec ŋabiŋ wapac

7 Ma oc tasôm biŋ amboac ondoc. Biŋsu tau oc gêŋ sec me. Masigoc, amboac
tonaŋ atom. Biŋsu embe êtôc sec êndêŋ aê atom, oc jajala sec atom. Biŋsu
kêsôm gebe “Matam katu atom.” Embe ênac jao biŋ tonaŋ atom, oc jajala biŋ
matoc katuŋa atom. 8 Sec tau gesom lêŋ êjali têtac kalacŋa sa aŋga ŋoc ŋalêlôm,
tec kêtap sa gêc biŋsu ŋajao to ŋajatu ŋalêlôm. Embe biŋsu masi, oc sec tau êtu
gêŋ matê. 9 Gêdêŋ taŋ gajam kauc biŋsu naŋ, gamoa matoc jali e biŋsu ŋajao
mêŋgêô lasê, tec sec tau mata jali kêsa ma aê gamac êndu. 10 Ma biŋsu ŋajatu,
taŋ gebe êkêŋ aê jaŋgôŋ matoc jali naŋ, kêkêŋ aê gêmac êndu. 11 Gebe sec tau
gesom lêŋ e kêtap sa gêc biŋsu ŋajao to jatu ŋalêlôm, tec kêtim aê e biŋsu tau
gêjac aê êndu. 12 Amboac tonaŋ biŋsu tau gêŋ dabuŋ, ma biŋsu ŋajatu to jao
gêŋ dabuŋ to gêdêŋ ma ŋajam amboac tonaŋ.

13 Ma amboac ondoc, gêŋ ŋajam tonec kêkêŋ aê gamac êndu me. Masianô,
amboac tonaŋ atom. Sec tau gêgôm. Sec tau kêtu awê ŋalêŋ gêjam gêŋ ŋajam
laŋô mêŋkêkêŋ aê gêmac êndu. Lêŋ tonaŋ gêwa sa gebe biŋsu ŋajatu to jao kêkêŋ
sec gêjam sêga. 14 Aêac tajala gebe biŋsu ŋam kêsêp Ŋalau. Mago aê ŋamalac
nomŋa, tec sec kêkôniŋ aê e gajam sakiŋ sec tau. 15 Aê gajam kauc gêŋ, taŋ
gagôm naŋ, gebe gêŋ, taŋ têtac gêwiŋ gabe jaŋgômŋa naŋ, gagôm atom. Mago
gêŋ, taŋ têtac gedec gabe jaŋgôm atomŋa naŋ, tec gagôm. 16 Embe jaŋgôm gêŋ,
taŋ têtac gedec naŋ, go êwa sa êndêŋ aê gebe biŋsu tau ŋajam. 17 Amboac tonaŋ,
tec aê tauc gagôm gêŋ tonaŋ atom, sec taŋ gêc ŋoc ŋalêlôm naŋ, tec gêgôm.
18 Aê ŋamalac ŋaôma tonec kajala taucgac gebe gêŋ ŋajam teŋ gêc ŋoc ŋalêlôm
laŋgwa tonec atom. Aê têtac gêwiŋ gebe jamansaŋ gêŋ ŋajam, mago katôm gebe
jaŋgôm ŋajam tau ŋanô êsaŋa atom. 19 Gebe gêŋ ŋajam, taŋ têtac gêwiŋ gabe
jaŋgômŋa naŋ, tec gagôm atom, mago sec, taŋ têtac gedec gabe jaŋgôm atom
ŋa naŋ, tec gagôm. 20 Aê embe jaŋgôm gêŋ, taŋ têtac gedec naŋ, go aê tauc
jaŋgôm gêŋ tau êtiam atom. Sec taŋ gêc ŋoc ŋalêlôm naŋ, tec gêgôm.

21 Amboac tonaŋ aê katap ŋagôliŋ tonec sa gebe Gabe jaŋgôm gêŋ ŋajam,
mago sec kêsap aê tôy tec geseŋ. 22 Aê têtac gêwiŋ Anôtônê biŋsu ŋanôgeŋ gêc
ŋoc ŋalêlôm, 23 mago aê kêsaê tauc gebe biŋsu teŋ gêc ŋoc ôlic ŋagêŋlêlôm. Biŋsu
tonaŋ gêjac siŋ gêdêŋ biŋsu, taŋ gêc ŋoc kauclêlôm naŋ, e gêsô aê tôŋ kasô sec
ŋabiŋsu, taŋ gêc ŋoc ôlic ŋagêŋlêlôm naŋ ŋalabu. 24 Ijoc aêma, asa êjaŋgo aê su
aŋga ôlic togêmac tonec. 25 Aê gajam daŋge Anôtô kêtu aêacnêŋ Apômtau Jesu

Kilisiŋa. Amboac tonaŋ kasôm biŋ tonec gebe Ŋoc kauc tec gajam sakiŋ gêdêŋ Anôtônê biŋsu, ma ŋoc ŋalêlôm laŋgwa tec gajam sakiŋ gêdêŋ sec ŋabiŋsu.

8

Tasa nêŋ lêŋ to Ŋalaugeŋ

1 Amboac tonaŋ lau, taŋ Kilisi Jesu gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ, têtap mêtôc enseŋ êsêac suŋa sa atom, 2 gebe Ŋalau, taŋ kêkêŋ aêac daŋgôŋ mateŋ jali kêtu Kilisi Jesuŋa naŋ, nê biŋsu tec kêgaboac aêac su aŋga sec to tamac êndu ŋabiŋsu. 3 Kôm taŋ nêŋ ŋalêlôm laŋgwa kêkô auc e biŋsu gêgôm kêtôm atom naŋ, Anôtô gêgôm. Eŋ kêmêtôc sec, taŋ gêc ŋalêlôm laŋgwa naŋ, e geseŋ su gêjaŋa gebe kêsakiŋ tau Latu toôli nomŋa kêtôm ŋamalac ôliŋ tosec naŋ, gebe enseŋ sec su. 4 Eŋ gêgôm gêŋ tonaŋ gebe tasa nêŋ lêŋ tandaŋguc ŋalêlôm laŋgwa atom, tandaŋguc Ŋalaugeŋ e taŋeŋ wamu êndêŋ biŋsu ŋajatu gêdêŋ ênam aêac aucgeŋ. 5 Gebe êsêac, taŋ sêsêlêŋ kêtôm nêŋ ŋalêlôm laŋgwa gêwê êsêacŋa naŋ, taêŋ gêjam gêŋ ŋalêlôm laŋgwaŋa. Ma êsêac, taŋ sêsêlêŋ kêtôm Ŋalau gêwê êsêacŋa naŋ, taêŋ gêjam gêŋ Ŋalauŋa. 6 Embe taêŋ ênam gêŋ ŋalêlôm laŋgwaŋa, oc tamac êndu. Embe taêŋ ênam gêŋ Ŋalauŋa, oc daŋgôŋ mateŋ jali tobiŋmalôgeŋ. 7 Ŋac teŋ embe taê ênam gêŋ ŋalêlôm laŋgwaŋa, oc êtu Anôtônê ŋacjo, gebe eŋ kêsô Anôtônê biŋsu ŋalabu atom, tau embe têtac êkac eŋ gebe naêsô ŋalabu, oc êŋgôm êtôm atom. 8 Êsêac taŋ sêsêlêŋ kêtôm nêŋ ŋalêlôm laŋgwa gêwê êsêac naŋ, oc kêtôm gebe ênac Anôtô mataanô ŋajam atom.

9 Mago amac asêlêŋ kêtôm ŋalêlôm laŋgwa gêwê amac nec atom, asêlêŋ kêtôm ŋalau gêwê amac. Anôtônê Ŋalau embe êŋgôŋ amacnêm ŋalêlôm biŋŋanôgeŋ, oc biŋ amboac tonaŋ. Ŋac teŋ embe êkôc Kilisinê Ŋalau sa atom, oc êtu Kilisinê gêŋ atom. 10 Ma Kilisi embe êmoa nêm ŋalêlôm, go ôlim êtu gêŋ matê êtu secŋa, ma ŋalau êkêŋ amac aŋgôŋ matem jali êtu Anôtô kêmasaŋ amacnêm biŋ e gêlic amac atu lau gêdêŋŋa. 11 Anôtô gêŋu Jesu aŋga ŋacmatênêŋ sa. Ênê Ŋalau embe êŋgôŋ amacnêm ŋalêlôm, go Anôtô, taŋ gêŋu Kilisi aŋga ŋacmatênêŋ sa naŋ, êŋgôm amac ôlim, taŋ kêtu mêtê naŋ, mata jali êsa amboac tonaŋgeŋ. Eŋ kêkêŋ nê Ŋalau gêŋgôŋ amacnêm ŋalêlôm gebe ênam kôm tau.

12 O lasitêwaac, amboac tonaŋ sakiŋ teŋ gêjac aêac ŋawae tec gêc. Tageŋ tanam sakiŋ êtôm nêŋ ŋalêlôm laŋgwa êkac aêacŋa nec atom. 13 Embe asêlêŋ êtôm ŋalêlôm laŋgwa êwê amac, oc amac êndu. Mago Ŋalau embe êwê amac e ôlim ŋalêŋ êtu gêŋ mêtê, oc êkêŋ amac aŋgôŋ matem jali. 14 Gebe lau samob, taŋ Anôtônê Ŋalau gêwê êsêac naŋ, têtu Anôtônê latui. 15 Ŋalau taŋ amac akôc sa naŋ, kêkêŋ amac atu sakiŋwaga e atêc taôm kêtiam nec atom. Ŋalau taŋ amac akôc sa naŋ, kêkêŋ amac atu Anôtônê latui. Ŋalau tau kêpuc aêac tôŋ, tec tamôêc gebe “Tamemai, o Tamemai.” 16 Ŋalau tau tonaŋ tec gêwa sa mêŋgêwiŋ aêacnêŋ ŋalau gebe Aêac tatu Anôtônê ŋapalêgac. 17 Embe tatu Anôtônê ŋapalê, go tawê kaiŋ ênê gêŋlênsêm. Embe tawê kaiŋ Anôtônê gêŋlênsêm, go tawê kaiŋ Kilisinê dawiŋ amboac tonaŋgeŋ, gebe aêac embe daôc ŋandaŋ dawiŋ Kilisi, oc tatap ŋawasi sa dawiŋ eŋ amboac tonaŋ.

Ŋawasi taŋ mêŋêsa naŋ

18 Aê taêc gêjam gebe Aêac embe tanam dôŋ gêŋwapac, taŋ galoc gêgôm aêac naŋ, êpi ŋawasi, taŋ malôgeŋ oc mêŋeoc tau lasê êndêŋ aêac naŋ, oc talic gêŋwapac tau gebe ec sauŋ. 19 Gêŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, sêkêŋ mateŋ to têtu gwasaê ŋanoc Anôtô eoc latui lasêŋa. 20 Gêŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, ŋalêŋ gêc gebe oc sênaŋa. Tauŋ taêŋ gêjam lêŋ tau atom, Anôtô kêkêŋ êsêac sêsô lêŋ tonaŋ ŋalabu, gebe sêkêŋ mateŋ biŋ tonec gebe 21 Anôtô êŋgamboac gêŋ samob, taŋ eŋ kêkêŋ naŋ, su aŋga sakiŋ sênaŋaŋa ma sêmoa nêŋ lêtêgeŋ sêwê

kaiŋ Anôtônê ŋapalênêŋ ŋawasi. 22 Aêac tajalagac gebe gêŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, sêmoa jageo to têtaŋ ŋanô e mêŋgêdêŋ galoc kêtôm awê ŋapalê kêtuŋ eŋ. 23 Mago biŋ tonaŋgeŋ atom. Aêac tauŋ tamoa jageo to tataŋ gêc lêlômgeŋ ma tatu gwasaê noc tatu Anôtônê latui to noc Anôtô êŋgamboac aêac su aŋga tauŋ ôliŋŋa. Aêac takôc Ŋalau sa kêtu gêŋ tonaŋ ŋakamaclauŋ. 24 Anôtô kêsi aêac su, tec takêŋ mateŋ ŋanô tau. Mago aêac embe talic gêŋ, taŋ takêŋ mateŋ naŋ, ŋanô su, oc takêŋ mateŋ gêŋ tau êtiam atom. Asa êkêŋ mata gêŋ, taŋ gêlic gêc naŋ. 25 Mago embe takêŋ mateŋ gêŋ, taŋ talic ŋanô atom naŋ, oc daôŋ ŋaŋêŋgeŋ tamoa.

26 Ma Ŋalau tau mêŋkêpuc aêacnêŋ palê-palê tôŋ amboac tonaŋ. Aêac tajam kauc tateŋ gêŋ êndêŋ Anôtô naêndêŋgeŋŋa. Mago Ŋalau tau keteŋ gêjô aêac su ŋaawa kaiŋ teŋ kêtôm tasôm naêtôm atom. 27 Mago Anôtô, taŋ gêbi ŋamalacnêŋ ŋalêlôm lêtêŋ naŋ, kêjala biŋ, taŋ Ŋalau taê gêjam naŋ, gebe Ŋalau keteŋ gêjô Anôtônê lau su kêtôm Anôtô tau taê gêjam.

28 Aêac tajalagac gebe Anôtô gêjam gôliŋ gêŋ samob gebe gêŋ tau êmoasiŋ êsêac, taŋ têntac gêwiŋ eŋ naŋ êtômgeŋ. Anôtô kêjaliŋ êsêac sa kwanaŋgeŋ tec kêkalem êsêac. 29 Gebe eŋ kêjala êsêacgac ma kêjaliŋ êsêac sa kwanaŋgeŋ gebe têtôm eŋ Latunê katu, gebe Latu êtu lasii taêsam nêŋ ŋacsêga. 30 Ma lau, taŋ Anôtô kêkalem êsêac naŋ, eŋ kêjaliŋ êsêac sa kwanaŋgeŋ amboac tonaŋ. Ma lau, taŋ eŋ kêkalem êsêac naŋ, kêmasaŋ êsêacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ. Go êsêac, taŋ kêmasaŋ nêŋ biŋ su naŋ, kêkêŋ nê ŋawasi gêdêŋ êsêac amboac tonaŋ.

Anôtô têtac gêwiŋ aêac kêtu Kilisi Jesuŋa

31 Aêac oc tasôm biŋ amboac ondoc êjô biŋ samob tonaŋ ŋai. Anôtô embe êwiŋ aêac, oc asa enseŋ aêac su. 32 Ŋac tau taê walô tau nê Latu atom, kêkêŋ eŋ kêtu da kêtu aêac samobŋa. Eŋ kêkêŋ Latu gêdêŋ aêac, tec oc êkêŋ gêŋ ŋagêdô samob gebe êmoasiŋ aêacŋa atom me. 33 Asa oc êŋgôliŋ biŋ êpi lau, taŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac sa naŋ. Anôtô tau kêmasaŋ êsêacnêŋ biŋ sugac. 34 Asa oc êmêtôc êsêac e enseŋ êsêac su. Masigoc. Kilisi Jesu, taŋ gêmac êndu ma gêdi sa kêtiam naŋ, jagêŋgôŋ Anôtônê anôŋa ma keteŋ Anôtô gêjô aêac su. 35 Asa oc êkac aêac su aŋga Kilisinê têtac gêwiŋ aêacŋa. Gêŋwapac me tamoa naeo me lau sêjanda aêacŋa me mo êjô aêacŋa me tapô lêna ŋakwê to gêŋ ŋagêdôŋa me êndambiŋ gêŋ ŋaclai enseŋ aêac suŋa me siŋ. Gêŋ tonaŋ ŋai oc êkac aêac su me masi. 36 Biŋ taŋ teto gêc naŋ, gêwa biŋ tau sa gebe

“Sêjaiŋ aêac kêtôm bêcgeŋ kêtu aômŋa,
ma sêgôm aêac atôm domba, taŋ sebe sêmbucŋa naŋ.”

37 Mago aêac taku gêŋwapac samob tonaŋ ŋai tulu gebe ŋac, taŋ têtac gêwiŋ aêac naŋ, kêpuc aêac tôŋ. 38 Tonec aê kajala kêtu tôŋ gebe Tamac êndu me daŋgôŋ mateŋ jali, aŋela me ŋaclai, biŋ galocŋa me biŋ ŋamuŋa me gêŋ ŋajaŋa teŋ, 39 gêŋ Iôlôcŋa me gêŋ eloŋŋa me gêŋ nomŋa teŋ kêtôm atom gebe êkac aêac su aŋga Anôtônê têtac gêwiŋ, taŋ ŋam kêsêp aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu naŋ.

9

Anôtô to nê lau Israel nêŋ biŋ

1 Aê katu Kilisinê ŋac, tec kasau atom, kasôm biŋŋanôgeŋ. Ŋoc awa ŋalêlômŋa, taŋ Ŋalau Dabuŋ gêjam gôliŋ naŋ, gêwa sa amboac tonaŋ gebe kasau atom. 2 Aê gaôc wapac ŋanô to ŋandaŋ kêtuŋ ŋoc ŋalêlôm ŋapaŋ kêtu teoci to lasici, taŋ ma ŋam nomŋa kêsêp tageŋ naŋŋa. 3 Aê tauc gabe Anôtô êpuc boa aê jamoa jaêc Kilisi êtu êsêacŋa. 4 Êsêac lau Israelgoc. Êsêac Anôtônê latui to sêwê kaiŋ ênê ŋawasi. Anôtô kêmoatiŋ nê poac to kêkêŋ nê biŋsu gêdêŋ

êsêac. Eŋ kêkêŋ sakiŋ omŋa ma gêjac mata biŋ to biŋ gêdêŋ êsêac. 5 Êsêac sêsa
aŋga abeŋinêŋ ma Kilisinê ŋam nomŋa kêsêp êsêacgeŋ. Talanem eŋ, taŋ Anôtô
ŋanô kêlêlêc gêŋ samob su naŋ, endeŋ tôŋgeŋ. Biŋŋanô.
6 Aê jasôm tonec gebe Anôtônê biŋ kêsêlô nec atom, gebe lau samob, taŋ nêŋ
ŋam kêsêp Israel naŋ, Israel ŋanô êsêac atom. 7 Ma Abrahamnê wakuc samob
têtu ênê ŋ apalê ŋanô atom amboac tonaŋ. Anôtô kêsôm gêdêŋ Abraham gebe
“Nêm wakuc ŋanô oc sêsa aŋga Isaknêgeŋ.” 8 Biŋ tonaŋ ŋam amboac tonec
gebe Ŋapalê taŋ teneŋi sêkôc êsêac ŋalêŋ ŋamalacŋa naŋ, Anôtônê ŋapalê ŋanô
êsêac atom, mago ŋapalê, taŋ teneŋi sêkôc êsêac kêtu Anôtô gêjac mata êsêacŋa
naŋgeŋ, tec têtu Abrahamnê wakuc ŋanô. 9 Biŋ taŋ Anôtô gêjac mata naŋ,
tonec gebe “Êndêŋ ŋanoc amboac tonec aê oc jamu jamêŋ êtiam ma Sara êkôc
latu teŋ.”
10 Mago tonaŋgeŋ atom. Rebekanê biŋ kêtôm tonaŋ. 11 Aêac abeŋi Isak
gêjam eŋ e gêmoa teŋ. 12 Eŋ kêkôc ôliŋbôm atomgeŋ ma êsêagêc sêgôm gêŋ ŋajam
me sec teŋ atom tageŋ, ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Rebeka gebe “Ŋacsêga oc ênam
sakiŋ ŋac sauŋ.” Biŋ tonaŋ gêwa sa gebe Anôtô gebe êŋgôm biŋ, taŋ eŋ tau
taê kêka naŋgeŋ, ŋanô êsa ma êjaliŋ ŋac teŋ sa êtu ênê koleŋ ŋajamŋa atom, êtu
kêkalem eŋŋageq. 13 Kêtôm biŋ, taŋ teto gêc naŋ gebe “Aê têtac gêwiŋ Jakob ma
têtac gedec Esau.”
14 Galoc oc tasôm biŋ amboac ondoc. Anôtô kêsa lêŋ geo me. Masigoc,
amboac tonaŋ atom. 15 Eŋ kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Aê taêc walô ŋac, taŋ gabe
taêc walô eŋ naŋ, to taêc labu ŋac, taŋ gabe taêc labu eŋ naŋ.” 16 Amboac
tonaŋ Anôtô kêjaliŋ aêac sa, ŋam kêsêp aêacnêŋ taêŋ gêjam to nêŋ lêŋ atom,
kêsêp Anôtônê taê walôŋageŋ. 17 Teto biŋ gêc gebe Anôtô kêsôm gêdêŋ Parao
gebe “Aê kakêŋ aôm kôtu kiŋ gebe jawa ŋoc ŋaclai sa êpi aôm e ŋoc ŋaê ŋawae
êsa êtôm nom samucgeŋ êna.” 18 Amboac tonaŋ Anôtô embe têtac teŋ, go taê
walô lau ma embe têtac teŋ, oc êŋgôm launêŋ ŋalêlôm ŋadani êsa.

Anôtônê têtac ŋandaŋ to nê taê walô

19 Talic, go ôsôm biŋ tonec gebe “Embe amboac tonaŋ, go Anôtô êmbu aêac
êtu asageŋŋa. Asa êtôm gebe enseŋ ênê biŋ, taŋ taê gêjam kêtu tôŋ naŋ.” 20 Aôm
asa tec otoc taôm sa ma ôjô Anôtônê biŋ amboac tonaŋ. Ku teŋ oc êsôm êndêŋ
awê kêpac ku tauŋa gebe “Aôm kôpac aê laŋôc amboac tonec kêtu asageŋŋa,”
oc êsôm me. 21 Awê-kêlêsôb-kuwagao naŋ kêtu nomku tau ŋatauo atom me. Eŋ
kêtôm gebe êkôc nomlêsôb tageŋ ma êŋgôm ŋamakeŋ êtu ku tolaŋô gêŋ ŋajam
êsêpŋa ma ŋamakeŋ êtu ku ŋaôma gêŋ sec êsêpŋa. 22 Anôtô amboac tonaŋ. Eŋ
gebe êtôc nê têtac ŋandaŋ ênêc awê ma gebe êwa nê ŋaclai sa. Mago eŋ gê êsêac,
taŋ têtac ŋandaŋ kêpi êsêac gebe enseŋ êsêac su naŋ, nêŋ biŋ tôŋ. 23 Ma eŋ gebe
êwa nê ŋawasi tolêlôm-tolêlôm sa amboac tonaŋ. Ewa sa êpi lau, taŋ taê walô to
kêmasaŋ êsêac kwanaŋgeŋ gebe sêwê kaiŋ ênê ŋawasi. 24 Eŋ ŋêkalem aêac aŋga
lau Juda nêŋ toŋŋageŋ atom, kêkalem aêac aŋga lau samuc nêŋ tôŋŋa gêwiŋ
amboac tonaŋgeŋ. 25 Biŋ tonaŋ eŋ kêsôm gêc Hoseanê buku gebe
“Aê oc jakalem lau, taŋ têtu aêŋoc atom naŋ,
gebe têtu ŋoc lau,
ma êsêac, taŋ têtac gêwiŋ êsêac atom naŋ,
têtu ŋoc gêŋ têtac êwiŋ ŋanôŋa.
26 Ma aŋga gamêŋ, taŋ Anôtô kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
‘Aêŋoc lau amac atom’ naŋ,
oc sêsam êsêac gebe ‘Anôtô mata jali nê latui.’ ”
27 Jesaia gêmôêc kêpi Israel gebe
“Israel latui embe taêsam ŋanô têtôm gaŋac gwêcŋa,

naŋ Anôtô oc ênam ŋagêdôgeŋ sa,
28 gebe Apômtau oc ênac dabiŋ nê biŋ
ma êŋgôm ŋanô êsa aŋga nom ŋagamêŋ samob êkajageŋ”
29 Biŋ tonaŋ kêtôm biŋ, taŋ Jesaia kêsôm kwanaŋgeŋ gebe
“Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau embe endec aêacnêŋ ŋawê ŋagêdô sêmoa
atom,
oc tatôm Sodom to sêlic aêac amboac Gomora.”

Lau Israel to ŋawae ŋajam ŋabiŋ

30 Aêac oc tasôm biŋ ondoc. Tasôm tonec gebe Anôtô kêmasaŋ lau samuc, taŋ sêsôm lêŋ sêmansaŋ biŋ êndêŋ Anôtôŋa atom naŋ, nêŋ biŋ e gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ kêtu sêkêŋ gêwiŋŋa. 31 Ma Israel, taŋ têdaguc biŋsu gebe sêmansaŋ nêŋ biŋ êndêŋ Anôtô naŋ, têtap biŋsu ŋanô sa atom. 32 Têtap sa atom naŋ ŋam kêsêp asageŋ. Êsêac sêkêŋ gêwiŋ atom, êsêac taêŋ kêka tauŋ nêŋ koleŋgeŋ. Êsêac dêdiŋ eŋkaiŋ kêpi poc dêndiŋ eŋkaiŋ êpiŋa, 33 kêtôm teto gêc gebe
“Alic acgom, aê jatoc poc teŋ lau dêndiŋ eŋkaiŋ êpiŋa
to pocsêga teŋ êŋgôm lau têntac êmbôli aucŋa naêŋgôŋ Sion.
Ma ŋac, taŋ kêkêŋ gêwiŋ poc tonaŋ, oc ênaŋa, atom.”

10

1 O lasitêwaac, aê taêc kêka toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ ma kateŋ mec gêdêŋ Anôtô kêtu êsêacŋa gebe ênam êsêac kêsi. 2 Aê gabe jawa êsêacnêŋ biŋ sa gebe sêgôm Anôtônê biŋ topalêgeŋ, mago sêgôm tokauc atom. 3 Êsêac sêjam kauc Anôtônê lêŋ êmansaŋ ŋamalacnêŋ biŋŋa, tec sêsôm tauŋ nêŋ lêŋ ma sêsô Anôtônê lêŋ êmansaŋ êsêacnêŋ biŋŋa ŋalabu atom. 4 Ŋam gebe Biŋsu mêŋgêjac pep gêdêŋ Kilisi, gebe Anôtô taugeŋ tec êmansaŋ lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ naŋ, nêŋ biŋ.

Anôtô gebe ênam ŋamalac samob kêsi

5 Mose keto gebe biŋsu kêtôm gebe êmansaŋ ŋamalacnêŋ biŋ êndêŋ Anôtô ma kêsôm gebe “Ŋac taŋ êŋgôm ŋanô êsa naŋ, oc êŋgôŋ mata jali.” 6 Mago ŋac, taŋ Anôtô kêmasaŋ ênê biŋ naŋ, kêtu kêkêŋ gêwiŋŋa naŋ, êsôm ênêc nê ŋalêlômgeŋ gebe “Asa oc êpi undambê ana,” nec atom. Biŋ tonaŋ ŋam gebe êkôc Kilisi êsêp nom êmêŋ. 7 Me êsôm tonec gebe “Asa oc asêp lamboam êna,” nec atom. Biŋ tonaŋ ŋam gebe êkôc Kilisi aŋga ŋacmatênêŋ êpi êmêŋ. 8 Biŋ tau amboac tonec gebe “Anôtônê biŋ wacgêc aôm ŋagala, gêc aôm awamsuŋ to nêm ŋalêlôm.” Biŋ takêŋ gêwiŋŋa tau tonaŋ, tec tajam mêtê kêpi. 9 Embe awamsuŋ ôsôm Jesu lasê gebe eŋ Apômtau, ma embe nêm ŋalêlôm ôkêŋ êwiŋ gebe Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ, naŋ Anôtô oc ênam aôm kêsi. 10 Embe nêŋ ŋalêlôm takêŋ êwiŋ, go Anôtô êmansaŋ aêacnêŋ biŋ e êlic aêac tatu lau gêdêŋ. Embe aweŋsuŋ tasôm biŋ lasê, go Anôtô ênam aêac kêsi. 11 Teto biŋ gêc gebe “Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, oc ênaŋa atom.” 12 Juda to lau samuc têtôm tauŋgeŋ. Êsêac samob nêŋ Apômtau tageŋ. Eŋ ŋac tolêlôm kêtôm gebe êmoasiŋ lau samob, naŋ aweŋ gêjac eŋ naŋ, 13 gebe “Apômtau ênam lau samob, taŋ aweŋ ênac ênê ŋaê naŋ kêsi.”

14 Lau embe sêkêŋ êwiŋ ŋac tau atom, oc aweŋ ênac eŋ amboac ondoc. Embe sêŋô ênê biŋ atom, oc sêkêŋ êwiŋ amboac ondoc. Embe sênam mêtê êsêac atom, ma oc sêŋô amboac ondoc. 15 Ma Anôtô embe êsakiŋ jaeŋwaga atom, oc sênam mêtê amboac ondoc. Kêtôm teto gêc gebe “Op, lau taŋ sêsôm ŋawae ŋajam lasê naŋ, eŋkaiŋ ŋakicsêa ŋajamanô.” 16 Mago samob sêŋô ŋawae ŋajam tau ma sêkôc sa atom gebe Jesaia kêsôm gebe “O Apômtau, asa kêkêŋ gêwiŋ jaeŋ, taŋ aêac akêŋ naŋ.” 17 Amboac tonaŋ takêŋ gêwiŋ ŋam kêsêp taŋô jaeŋ. Taŋô jaeŋ ŋam kêsêp sêsôm Kilisinê biŋ lasê.

18 Ma gabe jatu kênac gebe Êsêac sêŋô ŋawae ŋajam atom me. Masi, sêŋôgac,
gebe teto gêc gebe
“Aweŋ ŋaonda kêsa gêjam nom ŋagamêŋ samob auc,
ma êsêacnêŋ biŋ gelom-gelom e gêdêŋ nom ŋamadiŋ.”
19 Jatu kênac êtiam gebe Israel oc sêjala me masi. Sêjalagac. Andaŋgeŋ Mose
kêsôm gebe
“Aê jakêŋ amac anam lêmuŋ êsêac, taŋ têtu laum teŋ atom tageŋ,
ma jaŋgôm amac têmtac êmbôli auc êndêŋ lau-kauc-masiwaga naŋ.”
20 Ma Jesaia kêsôm gêc awêgeŋ gebe
“Lau taŋ sêsôm aê atom naŋ, têtap aê sa,
ma gaoc tauc lasê gêdêŋ êsêac, taŋ têtu kênac aê atom naŋ.”
21 Go kêsôm tonec kêpi Israel gebe “Gajac kajo lau taŋeŋpêc to aweŋ olaboa
kêtôm bêcgeŋ elêmê.”

11

Anôtô taê walô lau Israel

1 Ma galoc jatu kênac acgom gebe Anôtô oc kêtiŋ nê lau su me masi.
Masigoc, amboac tonaŋ atom. Aê tauc nec Israel teŋ aŋga Abrahamnê ŋawê
ma Benjaminnê gôlôac. 2 Anôtô kêtiŋ nê lau, taŋ kêjaliŋ êsêac sa kwanaŋgeŋ
naŋ, su atom. Amac ajala biŋ, taŋ teto kêpi Elia naŋ, me masi. Eŋ gêbu Israel
gêdêŋ Anôtô ma kêsôm gebe 3 “O Apômtau, êsêac sêjac nêm propete êndu ma
sesеŋ aômnêm altar su e gêjac aê taucgeŋ sa, ma galoc dêdib aê sêmoa sebe
sênac aê êndu amboac tonaŋgeŋ.” 4 Ma Anôtônê biŋ ondoc gêjô Elia awa. Biŋ
tonec gebe “Aê kajaliŋ ŋoc lau 7,000 sa tec sêmoa, lau tonaŋ sêpôŋ aeŋduc
gêdêŋ Bal atom.” 5 Ma têm galocŋa ŋabiŋ kêtôm tonaŋ. Lau ŋagêdô gacgeŋ
sêmoa, naŋ kêtôm Anôtô kêjaliŋ êsêac sa kêtu nê taê walô êsêacŋa. 6 Anôtô embe
taê walô êsêac, go nêŋ koleŋ ênam êsêac sa êtiam atom. Koleŋ embe ênam êsêac
sa, go ênê moasiŋ tau êtu moasiŋ ŋanô atom.

7 Ma galoc amboac ondoc. Gêŋ taŋ Israel sêsôm naŋ, têtap sa atom. Lau taŋ
Anôtô kêjaliŋ êsêac sa naŋ, tauŋgeŋ tec têtap sa, ma êsêac ŋagêdô nêŋ ŋalêlôm
ŋajaŋa kêsa. 8 Kêtôm biŋ, taŋ teto gêc naŋ gebe
“Anôtô gêgôm êsêacnêŋ kauc ŋawapac kêsa
e mateŋanô sêlic gêŋ atom
to taŋeŋsuŋ sêŋô biŋ atom, tec sêmoa ŋapaŋ e mêŋgêdêŋ galoc.”
9 Ma Dawid kêsôm gebe
“Êsêacnêŋ moasiŋ sêniŋŋa êtu nêŋ lakô to nêŋ uc
ma êtu nêŋ lip ênac êsêacŋa to nêŋ ŋagêjô sec.
10 Ôkêŋ êsêac mateŋanô êtu kanuc e sêlic gamêŋ atom,
ma dêmôêŋtêkwa êwa lip endeŋ tôŋgeŋ.”

Anôtô gêjam lau samuc kêsi

11 Amboac tonaŋ jatu kênac acgom. Êsêac dêdiŋ eŋkaiŋ gebe sêu tauŋ
sênaŋaŋa me. Masigoc, amboac tonaŋ atom. Êsêac sêgêli biŋ, tec kêtu moasiŋ
gêjam lau samuc kêsi. Biŋ tonaŋ epeŋ lau Israel nêŋ ŋalêlôm e sênam lêmuŋ lau
samuc. 12 Êsêac sêgêli biŋ, tec kêtu moasiŋ gêdêŋ lau nomŋa samob, ma êsêac
têtôm Anôtônê mêtê atom, tec kêtu moasiŋ gêdêŋ lau samuc. Ma embe êsêac
tomalageŋ sêmansaŋ Anôtônê biŋ, oc moasiŋ êlêlêc su ŋêŋgeŋ êndêŋ ŋamalac
samob.

13 Aê jasôm ŋoc biŋ êndêŋ amac lau samuc gebe Aê tec katu lau samuc nêŋ
jaeŋwaga ma jalambiŋ ŋoc sakiŋ tonaŋ gebe ŋajamanô. 14 Aê taêc kêka gebe
jakêŋ ŋoc lau sênam lêmuŋ amac e janam esêacnêŋ ŋagêdô kêsi. 15 Anôtô kêtiŋ

êsêac su, tec gê wama ŋamalac nomŋa samob. Ma Anôtô embe êkôc êsêac sa, oc
êtôm ŋacmatê sêndi sa sêmoa mateŋ jali. 16 Embe tapac polom ma takêŋ polom
ŋamataŋa êndêŋ Anôtô, go polom samucgeŋ êtu ênê amboac tonaŋ. Ma embe
ka ŋawakac êtu Anôtônê, go ka ŋalaka êtu ênê amboac tonaŋ.

17 Katêkwianô ŋalaka ŋagêdô Anôtô kêsapu su ma jakêkôc katêkwibôm ŋalaka
jagêjam jaba. Amac lau samuc atôm katêkwibôm ŋalaka tec galoc awê kaiŋ
ŋalêsi, taŋ katêkwianô ŋawakac kêkêŋ naŋ. 18 Amboac tonaŋ otoc taôm sa êndêŋ
ŋalaka, taŋ sêsapu su naŋ atom. Embe otoc taôm sa, go taêm ênam taôm gebe
aôm gôlôm ŋawakac atom, ŋawakac gêlôm aôm.

19 Moae ôsôm gebe “Sêsapu ŋalaka tônê su gebe sênam jaba aê jajô.”
20 Biŋŋanô, êsêac sêkêŋ gêwiŋ atom, tec sêsapu êsêac su. Ma aôm kôkêŋ gêwiŋ,
tec kôkô êsêac maleŋ. Amboac tonaŋ taêm ênam biŋ otoc taôm saŋa atom,
ôtêc taôm. 21 Anôtô embe taê labu ka tau ŋalaka atom, oc taê labu aôm atom
amboac tonaŋgeŋ. 22 Amboac tonaŋ matam êsap Anôtônê moasiŋ to nê ŋajaŋa.
Êsêac taŋ têtu sec naŋ, têtap ŋajaŋa sa. Mago aôm kôtap moasiŋ sa. Embe ômoa
ênê moasiŋ ŋalêlôm, oc êmoasiŋ aôm. Embe masi, oc êsapu aôm su amboac
tonaŋ. 23 Ma lau Israel embe sêwi nêŋ sêkêŋ gêwiŋ atomŋa siŋ, Anôtô oc êkêŋ
êsêac nasêkô maleŋ tau êtiam. 24 Amac lau samuc atôm katêkwibôm ŋalaka,
taŋ sêsapu su ma sêjam jaba amac api katêkwianô, naŋ kêtu amacnêm ŋamôkê
kwanaŋgeŋ atom. Ma Anôtô embe êkêŋ katêkwianô tau ŋalaka tonaŋ, taŋ
kêsapu su naŋ, sêmu sêndêŋ tauŋ ŋamôkê, oc êŋgôm ŋagaô êlêlêc.

Anôtô taê walô lau samob

25 O lasitêwaac, aê gabe amac anam kauc biŋ ŋalêlômŋa tonec atom, gebe
akêli taôm êtu taôm nêm kaucŋa atom. Biŋ amboac tonec gebe lsraelnêŋ
ŋagêdo nêŋ ŋalêlôm ŋajaŋa kêsa ênêc e lau samuc samob tomalageŋ sêsô
Anôtônê gamêŋ sêna su acgom, 26 go Anôtô ênam Israel samob kêsi amboac
tonaŋ, kêtôm teto gêc gebe

“Kêsiwaga oc mêŋêsa aŋga Sion
ma ênam Jakobnê geo ôkwi.
27 Êndêŋ taŋ jakôc êsêacnêŋ sec su naŋ,
jamoatiŋ ŋoc poac tonec êndêŋ êsêac.”

28 Lau Israel sêkôc ŋawae ŋajam sa atom, tec têtu Anôtônê ŋacjo kêtu amacŋa.
Mago Anôtô kêjaliŋ êsêac sa su, tec têtu ênê lau têtac gêwiŋ êsêacŋa kêtu
abeŋiŋa. 29 Biŋ tonec kêtu tôŋ gebe Anôtô ênam nê moasiŋ to kalem ôkwi atom.
30 Gêmuŋgeŋ amac lau samuc taŋempêc gêdêŋ Anôtô, ma galoc lau Israel nêŋ
taŋeŋpêc tec kêkêŋ Anôtô taê walô amac. 31 Êsêac amboac tonaŋ. Galoc êsêac
taŋeŋpêc kêtu Anôtô taê walô amacŋa ma êsêacnêŋ taŋeŋpêc oc êkêŋ Anôtô
taê walô êsêac ôwiŋ amboac tonaŋgeŋ, 32 gebe Anôtô kêkêŋ taŋeŋpêc kêkôniŋ
ŋamalac samob tôŋ, gebe taê walô êsêac samobŋa.

33 Ojae, Anôtô eŋ ŋac moasiŋ tolêlôm-tolêlômgoc. Kauc mêtêŋa to kauc êjala
gêŋŋa ŋamsêga eŋgoc. Asa oc êwa ênê mêtôc ŋam sa, ma asa oc êkip ênê lêŋ ŋam
sa.

34 “Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam
ma asa kêtu ênê ŋac-êwa-biŋ-sawaga.
35 Me asa kêkêŋ gêŋ teŋ gêdêŋ eŋ kwanaŋgeŋ,
tec galoc gebe êkôc nê gêŋ ŋagêjô.”

36 Eŋ kêkêŋ to kêpuc gêŋ samob tôŋ gêmoa ma gêŋ samob tonaŋ ŋai kepeŋ
eŋgeŋ. Ŋawasi êndêŋ eŋ endeŋ tôŋgeŋ. Biŋŋanô.

12

Tasa nêŋ lêŋ toKillsigeŋ

1 O lasitêwaac, aê jalêŋ biŋ amac êtu Anôtônê taê walôŋa gebe akêŋ ôlim êtu
da mata jali to dabuŋ êndêŋ Anôtô naêlic ênac mataanô ŋajam. Amacnêm sakiŋ
tokauc ŋajam tau tonaŋ. 2 Asa nêm lêŋ atôm lau nom tonecŋa nêŋ atom. Anam
taôm ôkwi e nêm ŋalêlôm êtu wakuc gebe nêm kauc êsa êpi Anôtônê biŋ, taŋ
gebe êŋgôm ŋanô êsaŋa naŋ, e ajala gêŋ ŋajam to gêŋ, taŋ gêjac Anôtô mataanô
ŋajamŋa naŋ, ma gêŋ taŋ Anôtô gêjac dabiŋ.
3 Anôtô kêkêŋ moasiŋ gêdêŋ aê, tec jasôm êndêŋ amac samob êndêŋ-
êndêŋgeŋ gebe Akêli taôm êlêlêc su atom. Taêm ênam nêm gêŋ ŋaŋêŋgeŋ êtôm
nêm akêŋ gêwiŋ ŋadôŋ, taŋ Anôtô gêjac sam gêdêŋ amac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ naŋ.
4 Aêac ôliŋ ŋagêŋlêlôm taêsam gêc kêtômgeŋ ma ôliŋ ŋagêŋ tonaŋ samob sêwê
kaiŋ kôm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ naŋ. 5 Ma aêac amboac tonaŋ. Aêac lau taêsam,
mago Kilisi gêbiŋ aêac tôŋ tatu ôli tageŋ, mago ôli tageŋ tau ŋagêŋlêlôm gêdêŋ-
gêdêŋgeŋ. 6 Anôtô kêmoasiŋ aêae ŋa moasiŋ tokaiŋ-tokaiŋ. Embe tatap moasiŋ
daoc biŋ lasêŋa sa, go tanam kôm tau êtôm nêŋ takêŋ gêwiŋ ŋadôŋ. 7 Embe
tatap moasiŋ sakiŋŋa sa, go tanam sakiŋ. Embe tatap moasiŋ tandôŋ lauŋa
sa, go tandôŋ lau. 8 Ŋac teŋ embe êlêŋ biŋ lau, go êŋgôm ŋapep. Teŋ embe
êkêŋ to ênac sam gêŋ êndêŋ lau, go êŋgôm tonê ŋalêlôm makeŋgeŋ. Teŋ embe
êtu gejobwaga, go ejop nê gêŋ topalêgeŋ. Teŋ embe taê wald lau, go êŋgôm
totêtac wapigeŋ.

Lau buŋa nêŋ lêŋ ŋagôliŋ

9 Têmtac êwiŋ taôm totêmtac makeŋgeŋ. Akêŋ kisa êndêŋ sec ma asap ŋajam
tôŋ. 10 Têmtac êwiŋ taôm lasitêwaŋa êmbiŋ amac tôŋ ma atoc taôm sa êjô taugeŋ.
11 Anam nêm kôm samob ŋadôb, anam tokam-tokam atom. Ŋalau êkac amac
ŋanôgeŋ, ec anam sakiŋ êndêŋ Apômtau. 12 Akêŋ matem to têmtac ŋajamgeŋ.
Aôc gêŋwapac totêmtac êpa sugeŋ, ma ateŋ mec ansiŋ sugeŋ. 13 Anôtônê lau
embe sêpô lêna tauŋ, go anam êsêac sa. Aŋgôm ja lau topalêgeŋ.
14 Anam mec lau, taŋ sêjanda amac naŋ, apuc boa êsêac atom, anam mecgeŋ.
15 Têmtac ŋajam awiŋ lau, taŋ têntac ŋajam naŋ, ma ataŋ awiŋ lau, taŋ têtaŋ
naŋ. 16 Taêm ênam nêm gêŋ êpi tageŋ awiŋ taôm ŋajamgeŋ. Taêm ênam gêŋ
towaegeŋ atom, ansuŋ taôm êndêŋ lau ŋaôma êwiŋ. Akêli taôm êtu nêm kaucŋa
atom. 17 Akêŋ sec êjô sec atom. Gêŋ taŋ ŋamalac samob sêlic ŋajam naŋ, taêm
ênam ŋapep. 18 Amac taôm ênsaê, embe alic êtôm, go amoa awiŋ lau samob
tobiŋmalôgeŋ. 19 O lauace, taôm akac kamocgôc atom. Aliŋ su êndêŋ Anôtônê
têtac ŋandaŋ êna êtôm teto gêc gebe “Aê oc jakac kamocgôc to jakêŋ ŋagêjô.
Apômtaunê biŋ tau tonaŋ.” 20 Mago “embe mo êjô nêm soŋo-soŋo, naŋ ôkêŋ eŋ
êniŋ ma embe bu êjô eŋ, naŋ ôkêŋ eŋ ênôm. Ôŋgôm amboac tonaŋ, ec eŋ maja
siŋ tageŋ.” 21 Sec êku aôm tulu atom, ôkêŋ ŋajam êku sec tulu.

13

Taŋem wamu endeŋ gôliŋwaga

1 Lau samob sêsô nêŋ gôliŋwaga ŋalabu, gebe gôliŋwaga tauŋ sêkêŋ tauŋ
atom, Anôtô kêkêŋ êsêac. Anôtô kêtu gôliŋwaga, taŋ sêmoa naŋ, nêŋ ŋamôkê.
2 Amboac tonaŋ ŋac teŋ embe enseŋ gôliŋwaganêŋ biŋ, oc êkô Anôtônê ŋagôliŋ
auc. Ma êsêac, taŋ sêkô ŋagôliŋ auc naŋ, têtap Anôtônê mêtôc sa. 3 Lau taŋ
sêsa nêŋ lêŋ ŋajam naŋ, têtêc gôliŋwaga atom, lau taŋ sêgôm sec naŋgeŋ, tec oc
têtêc. Aôm embe têmtac êwiŋ gebe ôtêc gôliŋwaga atom, naŋ ôŋgôm nêm gêŋ
ŋajamgeŋ, go gôliŋwaga awa êôc aôm. 4 Ŋac tau kêtu Anôtônê sakiŋwaga, gebe
ejop aôm ômoa ŋajamŋa. Embe ôŋgôm sec, oc ôtêc taôm, gebe eŋ gêôc nê siŋ

ŋaômageŋ atom. Eŋ kêtu Anôtônê sakiŋwaga ma gêgôm ênê têtac ŋandaŋ ŋanô kêsa kêpi ŋac, taŋ gêgôm sec naŋ. 5 Amboac tonaŋ asô gôliŋwaga ŋalabumaŋ, tageŋ asô ŋalabu êtu atêc Anôtônê têtac ŋandaŋŋageŋ atom, asô ŋalabu êtu nêm ŋalêlôm êkac amacŋa êwiŋ. 6 Kêtu tonaŋŋa akêŋ takis êndêŋ gôliŋwaga gebe sêjam kôm tonaŋ tec têtu Anôtônê sakiŋwaga. 7 Launêŋ tôp, taŋ gêc amacŋa naŋ anac. Akêŋ takis êndêŋ ŋac takisŋa to anam ôli gôliŋwaganêŋ takis ŋagêdô amboac tonaŋ. Asô nêm laumata ŋalabu to atoc lau towaeŋ sa.

Biŋ têntac gêwiŋ lauŋa

8 Ajop taôm gebe aŋgôm tôp atom. Tôp tageŋ tonec ênêc amacŋa gebe akêŋ têmtac gêwiŋ elom tau. Ŋac taŋ têtac gêwiŋ nê lau jabaŋ eŋ naŋ, gêgôm biŋsu ŋanô kêsa. 9 Biŋsu tonec ŋai gebe “Ôŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom, ônac ŋamalac êndu atom, ônam geŋgeŋ atom, matam katu gêŋ atom,” to biŋsu ŋalô ŋagêdô samob, naŋ ŋalô tonec kêkatoŋ sa gebe “Têmtac êwiŋ nêm lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm.” 10 Ŋac taŋ têtac gêwiŋ nê lau jabaŋ eŋŋa naŋ, êŋgôm êsêac sec atom. Amboac tonaŋ embe têntac êwiŋ lau, go daŋgôm biŋsu samob ŋanô êsa.

Kilisinê bec kêdabiŋ

11 Aŋgôm geŋ tonaŋ gebe ajala noc taugac. Aêc bêc kêtôm, galoc noc andi saŋa mêŋkêsagac. Gêdêŋ taŋ takôc takêŋ gêwiŋ sa naŋ, Anôtônê moasiŋ ênam aêac kêsiŋa gêc ŋasawa ec baliŋ mago galoc mêŋkêdabiŋgac. 12 Gêbêcauc gêbacnê ma geleŋmatagac. Amboac tonaŋ takwalec koleŋ ŋakesecŋa su ma daja laukasap ŋawêŋa sa. 13 Aêac tasa nêŋ lêŋ ŋapep amboac lau, taŋ sêsêlêŋ gêdêŋ ocsalôgeŋ naŋ. Taniŋ lasamboa atom to tanôm anaboa atom, daŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom ma mateŋ daŋgucboa atom, takêŋ kisa êndêŋ lau to tanam lêmuŋ êsêacboa atom. 14 Asô Apômtau Jesu Kilisi sa êtu nêm ŋakwê ma amoasiŋ ôlim ŋapep, tageŋ ajop taôm êndêŋ têmtac ŋakalac.

14

Amêtôc lasitêwai atom

1 Ŋac teŋ embe êkêŋ êwiŋ lêna-lêna, naŋ akôc eŋ sa êwiŋ amac, mago alênsôŋ eŋ ŋa biŋ tokaiŋ-tokaiŋ atom. 2 Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa naŋ, tec geŋ gwada to gêŋ samob. Tageŋ ŋac, taŋ kêkêŋ gêwiŋ lêna-lêna naŋ, geŋ geŋ gagageŋ. 3 Ŋac taŋ geŋ gwada naŋ, êmbu ŋac, taŋ gedec gwada naŋ atom. Ma ŋac, taŋ geŋ gêŋ gagageŋ naŋ, êmêtôc ŋac, taŋ geŋ gêŋ ŋagêdô samob naŋ atom, gebe Anôtô kêkôc eŋ sêŋac. 4 Aôm asa, tec gobe ômêtôc ŋac teŋ nê sakiŋwaganê biŋ. Eŋ tau nê Ŋatau oc êjac eŋ sa êkô, me êkêŋ eŋ êku sa. Eŋ oc êkô gebe ênê Ŋatau ŋajaŋa gêmoa, tec oc êjac eŋ sa êkôgeŋ.

5 Ŋac teŋ ketoc bêc teŋ sa kêlêlêc ŋagêdô su, ma ŋac teŋ ketoc bêc samob sa kêtôm taugeŋ. Agêc lulugeŋ sêkêŋ êwiŋ nêŋ biŋ tau ma sêsap tôŋmaŋ. 6 Ŋac taŋ ketoc bêc ŋagêdô sa naŋ, gêgôm kêtu Apômtau ŋa, ma ŋac, taŋ geŋ gêŋ ŋagêdô samob naŋ, gêgôm kêtu Apômtauŋa, gebe gêjam daŋge gêdêŋ Anôtô gêwiŋ. Ma ŋac, taŋ geŋ gêŋ ŋagêdô samob atom naŋ, geŋ gêŋ atom kêtu Apômtauŋa ma gêjam daŋge Anôtô, 7 gebe aêacnêŋ teŋ gêmoa mata jali kêtu tauŋageŋ atom, ma teŋ gêmac êndu kêtu tauŋa atom amboac tonaŋgeŋ. 8 Aêac embe tamoa mateŋ jali, go tamoa êtu Apômtauŋa, ma embe tamac êndu, go tamac êndu êtu Apômtauŋa. Amboac tonaŋ tamoa mateŋ jali me tamac êndu, oc tatu Apômtaunê gêŋgeŋ. 9 Kêtu biŋ amboac tonaŋŋa Kilisi gêmac êndu to gêmoa mata jali gebe êtu ŋacmatê to lau mateŋ jali nêŋ Apômtau.

10 Aôm kômêtôc lasimnê biŋ kêtu asageŋŋa. Ma aôm teŋ tonec gôbu lasim
kêtu asageŋŋa, gebe aêac samob oc takô Anôtônê lêpôŋ ŋanêmŋa, 11 êtôm teto
gêc gebe
“Apômtau kêsôm gebe Aê tec gêŋgôŋ matoc jali biŋŋanô.
Amboac tonaŋ ŋamalac samob sêpôŋ aeŋduc êndêŋ aê,
ma aweŋ samob êôc aê Anôtô.”
12 Amboac tonaŋ aêac samob tonec oc dawa tauŋ nêŋ lêŋ ŋam sa
êndêŋêndêŋgeŋ êndêŋ Anôtô.

Talênsôŋ lasitêwai atom

13 Amboac tonaŋ tamêtôc lasitêwai êtiam atom, ma asôm êtu tôŋ gebe êlênsôŋ
to atim nêm lasitêwai êtiam atom amboac tonaŋgeŋ. 14 Apômtau Jesu gêbiŋ aê
tôŋ, tec galic ma kajala kêtu tôŋ gebe gêŋ tonaŋ ŋai samob ŋateŋ tau sec atom.
Ma ŋac teŋ embe taê ênam gêŋ teŋ gebe sec, oc êtu sec êndêŋ eŋ. 15 Aôm embe
ôniŋ gêŋ, taŋ êlênsôŋ lasimnê ŋalêlôm naŋ, oc ôsa nêm lêŋ totêmtac gêwiŋgeŋ
êtiam atom. Kilisi gêmac êndu kêtu lasimŋa, tec onseŋ eŋ su ŋa nêm gêŋ taniŋŋa
atom. 16 Amboac tonaŋ ajop nêm gêŋ ŋajam gebe lau sêsôm biŋ alôb-alôb êpi
atom. 17 Anôtônê gamêŋ ŋam kêsêp sêniŋ to sênôm gêŋŋa atom. Ŋam tau tonec
gebe Ŋalau Dabuŋ kêkêŋ biŋgêdêŋ to biŋmalô ma têntac ŋajam mêŋgêjam auc.
18 Ŋac taŋ ênam sakiŋ Kilisi ŋa lêŋ amboac tonaŋ naŋ, ênac Anôtô mataanô
ŋajam to ŋamalac tetoc eŋ sa. 19 Amboac tonaŋ tapeŋ biŋ, taŋ êmboa biŋmalô sa
to biŋ, taŋ ênam aêac sa gebe tapuc lasitêwai tôŋ. 20 Onseŋ Anôtônê kôm su ŋa
gêŋ taniŋŋa atom. Gêŋ samob ŋajamgeŋ, mago nêm gêŋ taniŋŋa embe êlênsôŋ
ŋac teŋ nê ŋalêlôm, naŋ ôwi siŋ ma ôlic amboac gêŋ sec. 21 Lasim embe êlic aôm
ôniŋ bôc me ônôm wain me gêŋ teŋ e êlênsôŋ ênê ŋalêlôm naŋ, ondec ênêcŋa,
go ŋajam. 22 Biŋ taŋ aôm kôkêŋ gêwiŋ naŋ, ênêc aôm to Anôtôŋageŋ. Aê aoc
êôc ŋac, taŋ kêsaê nê lêŋ e gêlic kêtôm ma kêsa lêŋ tau tonê ŋalêlôm makeŋgeŋ.
23 Mago ŋac teŋ embe êniŋ gêŋ totêtac lulugeŋ, oc Anôtô êmêtôc eŋ, gebe gêgôm
gêŋ tau tonê kêkêŋ gêwiŋgeŋ atom. Gêŋ samob, taŋ ŋam jakêsêp takêŋ gêwiŋ
atom naŋ tau sec.

15

Tamoasiŋ tauŋgeŋ atom, tamoasiŋ lau meŋbaŋ aêacŋa êwiŋ

1 Kôm teŋ gêjac aêac lau, taŋ takêŋ gêwiŋ ŋajaŋa naŋ, ŋawae gebe tamoasiŋ
tauŋgeŋ atom, daôc lau palê-palê nêŋ gêŋwapac dawiŋmaŋ. 2 Aêac samob
êndêŋ-êndêŋgeŋ tamoasiŋ lau mêŋbaŋ aêac gebe damboa êsêac sa e sêmoa
ŋajam, 3 gebe Kilisi kêmoasiŋ tau atom amboac tonaŋgeŋ, kêtôm teto gêc gebe
“Lau taŋ sêmbu aôm naŋ, nêŋ biŋ sêmbuŋa mêŋkêpi aêgeŋ.” 4 Biŋ samob,
taŋ gêmuŋgeŋ teto naŋ, teto gebe êndôŋ aêacŋa, gebe daôc gêŋwapac totêntac
êpa sugeŋ ma biŋ, taŋ teto gêc naŋ, êpuc aêac tôŋ e êkêŋ aêac takêŋ mateŋ
Anôtô. 5 Anôtô taŋ kêpuc amac tôŋ aôc gêŋwapac totêmtac kêpa sugeŋ ma amoa
totêmtac malôgeŋ naŋ, êkêŋ amac taêm ênam nêm biŋ êpi tageŋ andaŋguc Kilisi
Jesu nê Iêŋgeŋ, 6 gebe amac samob têmtac tageŋ atoc aêacnêŋ Apômtau Jesu
Kilisi Tama Anôtô sa ŋa awem tageŋ.

Ŋawae ŋajam gêjac lau Juda to lau samuc ŋawae kêtômgeŋ

7 Amboac tonaŋ akôc taôm sa êtôm Kilisi tau kêkôc amac sa, gebe aŋgôm
Anôtônê ŋawasi êsa. 8 Aê jasôm ŋoc biŋ tonec gebe Kilisi gêmêŋ kêtu lau Juda
nêŋ sakiŋwaga gebe êwaka Anôtô sa, gebe eŋ ŋac biŋŋanôŋa ma êŋgôm biŋ, taŋ
Anôtô gêjac mata gêdêŋ êsêac abeŋi naŋ, êtu anô. 9 Ma eŋ gêmêŋ kêtu sakiŋwaga
gebe lau samuc tetoc Anôtô sa êtu taê walô êsêacŋa. Kêtôm teto gêc gebe
“Amboac tonaŋ aê aoc êôc aôm jamoa lau samuc ŋalêlôm,

ma jaŋga wê êpi nêm ŋaê.”
10 Ma kêsôm biŋ teŋ gêwiŋ gebe
“Amac lau samuc têmtac ŋajam êsa awiŋ ênê lau.”
11 Ma biŋ teŋ gêc gebe
“Amac lau samuc samob alambiŋ Apômtau,
ma tenteŋlatu samob sêlanem eŋ.”
12 Ma Jesaia kêsôm nê biŋ tonec gebe
“Isainê ŋawakac oc êlêc sa,
ma ŋac, taŋ mêŋêsa naŋ, oc ênam gôliŋ lau samuc,
ma lau samuc oc sêkêŋ mateŋ eŋ.”
13 Anôtô taŋ kêtu aêac takêŋ mateŋ ŋamôkê naŋ, êkêŋ amac akêŋ êwiŋ ŋajaŋa e têmtac ŋajam to biŋmalô ênam amac auc samucgeŋ, gebe Ŋalau Dabuŋ êpuc amac tôŋ ma akêŋ matem anac ŋawaegeŋ.

Paulu têtac ŋajam kêtu nê kôm jaeŋwagaŋa

14 O ŋoc lasitêwaac, aê kajaJa kêtu tôŋ gebe gabêjam gêjam nêm ŋalêlôm auc ma ajala gêŋ samob tomalageŋ ma atôm gebe alêŋ biŋ taôm ŋaŋêŋgeŋ. 15 Mago kato biŋ tonaŋ ŋalô ŋagêdô ec ŋajaŋa gêdêŋ amac, gebe japuc nêm ŋalêlôm tôŋ taêm ênam biŋ tau êtiam. Aê kato ŋalô tau gebe Anôtô kêkêŋ moasiŋ gêdêŋ aê, 16 ma kêkêŋ aê katu Kilisi Jesu nê sakiŋwaga gebe janam kôm êpi lau samuc amboac dabuŋwaga teŋ, taŋ gêjam Anôtônê ŋawae ŋajam ŋasakiŋ dabuŋ gebe Ŋalau Dabuŋ êkalem lau samuc têtu Anôtônê gêŋ e têtu da dabuŋ ênac Anôtô mataanô ŋajamŋa. 17 Kilisi Jesu gêbiŋ aê tôŋ, tec ôlic kêpi kêtu kômŋa gebe gajam kêtu Anôtôŋa. 18 Aê katêc tauc, tec jasôm biŋ teŋ atom, biŋ tageŋ, taŋ Kilisi kêkêŋ gebe jaŋgôm e lau samuc taŋeŋ wamu Anôtô naŋ. Aê gajam kôm tau ŋa biŋ to lêŋ. 19 Kilisi kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ aê, tec gagôm gêŋtalô to gêŋsêga, ma Ŋalau Dabuŋ kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ aê amboac tonaŋ, tec gajam mêtê Kilisinê ŋawae ŋajam tomalageŋ gajac m aŋga Jerusalem ma gajam e gaô lasê lluriki. 20 Aê têtac gêwiŋ gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau taŋeŋsuŋ samuc Kilisinê ŋaêŋa. Aê gabe jau ŋoc dembоŋ ênsac lau teŋ nêŋ alê mata atom. 21 Kêtôm teto gêc gebe
“Lau taŋ sêŋô eŋ ŋawae atom naŋ, oc sêlic eŋ,
ma lau taŋeŋsuŋ samuc naŋ, oc sêjala eŋ.”

Paulu gebe êna Rom

22 Kôm tonaŋ kêkô aê auc ŋapaŋ, tec gadêŋ amac gêwac atom. 23 Kêtôm jalageŋ gajam aoc su gabe jandêŋ amac jawac, ma galoc gajac dabiŋ ŋoc kôm aŋga gamêŋ tonec sugac. 24 Amboac tonaŋ taêc kêka gebe jalic amac êndêŋ wacjasa amacnêm gamêŋ êndêŋ taŋ gabe jana Spania naŋ. Aê jatu samuc amac ŋasawa dambê su acgom, go jakêŋ matoc gebe akêŋ aê jana gamêŋ ônê. 25 Galoc tonecgeŋ aê kasêlêŋ kapeŋ Jerusalem gebe najanam sakiŋ Anôtônê lau aŋga tônê. 26 Gôlôac dabuŋ Makedonia to Akaiaŋa sêmasaŋ kêtu tôŋ gebe sêkêŋ da ênam Anôtônê lau aŋga Jerusalem nêŋ lau ŋalêlôm sawa sa. 27 Êsêac tauŋ sêmasaŋ kêtu tôŋ ma sêgôm jagêdêŋ gebe lau Jerusalemŋa nêŋ tôp gêc êsêacŋa, gebe lau samuc sêwê kaiŋ lau Jerusalemŋa nêŋ moasiŋ ŋalêlômŋa, tec gêjac lau samuc ŋawae gebe sênam lau Jerusalem ŋa sa ŋa moasiŋ oliŋŋa. 28 Aê jakêŋ ŋanô, taŋ êsêac sejoŋ sa naŋ, êsêp lau Jerusalemŋa lemeŋ to janac dabiŋ kôm tau su acgom, go jandi jasa nêm gamêŋŋageŋ jana Spania. 29 Aê kajalagac, embe jandêŋ amac jawac, oc jawac to Kilisinê mec tolêlôm-tolêlôm.

30 O lasitêwaac, aê jateŋ amac êtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi to êtu Ŋalau Dabuŋ nê têtac gêwiŋ aêacŋa, gebe anac siŋ awiŋ aê ma ateŋ mec êndêŋ Anôtô êtu aêŋa. 31 Ateŋ gebe ênam aê kêsi êndêŋ lau sêkêŋ-gêwiŋatomwaga, taŋ semoa

Judaia naŋ, to Anôtônê lau sêlic ŋoc sakiŋ, taŋ janam aŋga Jerusalem naŋ, ênac mateŋanô ŋajam. 32 Go Anôtô embe êlôc sa, go jandêŋ amac jawac totêtac ŋajamgeŋ ma jasê aoc su jaŋgôŋ jawiŋ amac. 33 Biŋmalô ŋamôkê Anôtô êwiŋ amac samob. Biŋŋanô.

16

Paulu awa gêjac lau Romŋa

1 Aê jakêŋ lasiŋio Poibe, taŋ gêjam sakiŋ gôlôac dabuŋ Keŋkreaŋa gêmoa, nê ŋawae êndêŋ amac. 2 Akôc eŋ sa êtôm Anôtônê launêŋ mêtê êtu Apômtaunê ŋaêŋa. Eŋ embe êpô lêna tau êtu nê kôm me gêŋ teŋŋa, naŋ anam eŋ sa gebe awê tonaŋ gêjam lau taêsam sa ma gêjam aê sa gêwiŋ.

3 Aê aoc gêjac Priska agêc Akwila, taŋ sêjam Kilisi Jesu nê kôm sêwiŋ eŋ naŋ. 4 Êsêagêc tec sêjac môkê tauŋ kêtu aêŋa. Mago aê taucgeŋ gajam daŋge êsêagêc atom, gôlôac dabuŋ aŋga lau samuc nêŋ samob sêjam daŋge êsêagêc sêwiŋ. 5 Aê aoc gêjac gôlôac dabuŋ, taŋ sêkac sa sêmoa agêcnêŋ andu naŋ, amboac tonaŋgeŋ. Aê aoc gêjac ŋoc ŋac Epainete. Ŋac tau kêtu lau sêkêŋ gêwiŋ Kilisiŋa nêŋ ŋamêc aŋga Asia ŋagamêŋ. 6 Aê aoc gêjac Maria. Eŋ gim tau su kêtu amacŋa. 7 Aê aoc gêjac Androniki agêc Junia. Êsêagêc Juda têtôm aê ma sêŋgôŋ kapoacwalô sêwiŋ aê. Aposolo sêjala êsêagêc kêtu tôŋ su, ma agêc têtu Kilisinê lau sêmuŋ aê. 8 Aê aoc gêjac ŋoc ŋac Ampliata, taŋ Apômtau gêbiŋ aêagêc tôŋ naŋ. 9 Aê aoc gêjac Urbana. Eŋ gêjam Kilisinê kôm gêwiŋ aêac. Ma aoc gêjac ŋoc ŋac Staku gêwiŋ. 10 Aê aoc gêjac Apele, taŋ kêsap Kllisi tôŋ ŋaŋêŋgeŋ naŋ. Aê aoc gêjac Aristobulunê gôlôac. 11 Aê aoc gêjac Herodion, taŋ aêagêcma ŋam tageŋ. Aê aoc gêjac êsêac, taŋ Apômtau gêbiŋ êsêac tôŋ aŋga Narikisinê gôlôac. 12 Aê aoc gêjac awêlagêc Trupaina agêc Truposa. Êsêagêc sim tauŋ su kêtu Apômtauŋa. Aê aoc gêjac Persida. Eŋ awê ŋajam ma gim tau su ŋanôgeŋ kêtu Apômtauŋa. 13 Aê aoc gêjac Rupu, taŋ Apômtau kêjaliŋ eŋ sa naŋ, agêc eŋ têna, taŋ kêtu aê tinoc gêwiŋ naŋ. 14 Aê aoc gêjac Asuŋkriti agêc Plagon ma Herme agêc Patroba ma Herma to lasitêwai, taŋ sêmoa sêwiŋ êsêac naŋ. 15 Aê aoc gêjac Pilologo agêc Julia ma Nerea agêc luo ma Olumpa to Anôtônê lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ êsêac naŋ. 16 Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê launêŋ mêtê. Kilisinê gôlôac samob aweŋ gêjac amac.

17 O lasitêwaac, aê jalêŋ biŋ amac gebe Ajop taôm êndêŋ êsêac, taŋ sêwa gôlôac êkôc to sêlênsôŋ biŋ takêŋ gêwiŋŋa, taŋ amac aŋô to akôc sa naŋ. Aŋgamiŋ taôm êndêŋ êsêac. 18 Lau tonaŋ ŋai sêjam sakiŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi atom, sêjam sakiŋ tauŋ têntacwalôgeŋ. Êsêac sêsôm biŋ malô-malô to biŋ ŋalêsi ŋajam ma sêsau lau, taŋ sêmoa totêntac makeŋgeŋ ma taêŋ gêjam biŋ sec teŋ atom naŋ, nêŋ ŋalêlôm. 19 Amac taŋem wamu Anôtônê biŋ ŋawae kêsa gêjam gamêŋ samob auc su, tec aê têtac ŋajam kêtu amacŋa. Aê gabe nêm kauc êsa êpi geŋ ŋajam to anac jaê gêŋ sec, 20 Aêacnêŋ biŋmalô ŋamôkê Anôtô êkêŋ Sadaŋ êso emkaiŋ ŋalabu ma ênac eŋ popoc sebeŋ. Aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ êndêŋ amac.

21 Timote taŋ gêjam kôm gêwiŋ aê naŋ, awa gêjac amac. Ma Luki agêc Jason ma Sosipatra, taŋ aêacma ŋam kêsêp tageŋ naŋ, aweŋ gêjac amac amboac tonaŋgeŋ. 22 Ŋac kêlêpêwaga aê, Terti, Apômtau gêbiŋ aê tôŋ, tec aoc gêjac amac. 23 Ŋai taŋ gejob aê to kêkêŋ nê andu kêtu gôlôac dabuŋ nêŋ gamêŋ sêkac saŋa naŋ, awa gêjac amac. Erasta taŋ gejob malac tau ŋakanom naŋ, agêc aêac lasiŋi Kwarta aweŋ gêjac amac amboac tonaŋ. 24 [Aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ êndêŋ amac samob. Biŋŋanô.]

Paulu keteŋ mec lambiŋŋa

25 Ŋawasi êndêŋ Anôtô. Eŋ kêtôm gebe êŋgôm amac akêŋ êwiŋ ŋajaŋa êtôm
ŋawae ŋajam, taŋ kakêŋ gêdêŋ amac naŋ, to êtôm Jesu Kilisi nê jaeŋ ma êtôm
biŋ, taŋ kêsiŋ tau totêm-totêm gêc lêlômgeŋ e galoc geoc tau lasê naŋ. 26 Ma
galoc biŋ tau kêtu awê gebe Anôtô, taŋ gêmoa teŋgeŋ naŋ, kêjatu propete gebe
teto biŋ tau e lau samuc samob sêŋô to sêjala ma sêkêŋ êwiŋ to taŋeŋ wamu
biŋ tau.
27 Anôtô tageŋ, taŋ taugeŋ gêwê kaiŋ kauc samob tomôkêgeŋ naŋ, nê ŋawasi
ênêc teŋgeŋ ma teŋgeŋ êtu Jesu Kilisiŋa. Biŋŋanô.

Paulunê papia ŋamataŋa gêdêŋ lau KORINTI

Paulunê papia ŋamataŋa gêdêŋ lau Korintŋa nec ŋac tau keto biŋ, taŋ kêlênsôŋ lau buŋa e sêsa nêŋ lêŋ to sêkêŋ gêwiŋ kwalec naŋ. Biŋ amboac tonaŋ kêlênsôŋ gôlôac, taŋ Paulu kêwaka sa aŋga malac Korint naŋ gêwiŋ. Gêdêŋ têm ŋac tau gêmoa nê, Korint tonaŋ lau Helen nêŋ malac to sêcluŋ towae teŋ kêsa paŋ waŋ gamêŋ-gamêŋ ŋalêŋ, tec lau jaba toê-toê sêja sêmêŋ-sêja sêmêŋ ŋapaŋ, ma gagedô taêsam jasêŋgôŋ malac tau kêtu têlê. Lau Rom sêjaŋgo sugac, tec sêkêŋ kêtu gamêŋ Akaia ŋamalacsêga. Biŋ amboac tec kêlaiŋ Korintwaganêŋ waeŋ kêtu tapa gêja gebe malacm têtulu geŋ sêjac ŋawae e têtu awa ŋatau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nêŋ andu to sêmasaŋ nêŋ gêŋ ŋagêdo samob e ŋakatu ŋajam êndu. Biŋ mockaiŋoŋa to sec ôliŋ ŋakalacga gêjam sêga aŋga malac tau. Sêjam sakiŋ gêdêŋ anôtôi jaba ŋanô lasê.

Biŋ taŋ kêkêŋ wapac Paulu tau ma gebe êkôniŋ eŋ taŋ naŋ, tonec gebe Gôlôac Korintga gêwa tau kêkôc-kêkêc. Lau buŋa têtu palê gêdêŋ sec ma sêmêtôc lau tobiŋ jageo, go biŋ lauo to gêc sênam tauŋŋa ma semoa sêwiŋ tauŋŋa to biŋ ŋalêlŋm epeŋŋa ma Gôlôac Dabuŋ ŋagôliŋ to ŋanô aŋga Ŋalau Dabuŋ nê ma biŋ ŋacmatê dêndi saŋa. Paulu kêpuc biŋ tonaŋ ŋai ŋam e kêkip sa toŋanôgeŋ ma ketoc Ŋawae Ŋajam kêmêtôc biŋlensôŋ tau ŋalêŋ.

Aŋga môkêlatu 13 eŋ kêwaka têntac êwiŋ tauŋŋa sa gebe Anôtônê moasiŋ ŋajamanô tau gedeŋ nê lau. Lau kêtôm nom ŋagamêŋgeŋ sêŋô biŋ tageŋ tonaŋ kêtu tôŋ êsêac e moae kêlêlêc buku tau ŋamiŋ ŋagêdô su.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m nê biŋ 1:1-9
2. Gôlôac gêwa tau kêkôc 1:10–4:21
3. Awêlagôc ŋac sênam tauŋ ŋapepŋa 5:1–7:40
4. Lau buŋa to lau samuc nêŋ biŋ 8:1–11:1
5. Lau buŋa sêlic nêŋ om nagôliŋ 11:2–14:40
6. Killsi gêdi sa gêjac kamoalêc lau buŋa dêndi saŋa 15:1-58
7. Sêkêŋ da gêjac lau buŋa Judaiaŋa ŋawae 16:1-4
8. Paulu tau nê biŋ ŋagêdô ma gêjac mata nê papia 16:5-24

Paulu gêjac m nê biŋ

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taŋ Anôtô taê gêjam kwanaŋgeŋ tec kêkalem aê naŋ, agêc lasic Sostene 2 aêagêcma biŋ êndêŋ Anôtônê gôlôac amac, taŋ aŋgôŋ Korinti naŋ. Kilisi Jesu kêkêŋ amac atu Anôtônê lau awiŋ samob, taŋ aweŋ gêôc aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê ŋaê kêtôm gamêŋ samobgeŋ. Eŋ kêtu aêac to êsêacnêŋ Apômtau.

3 Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Paulu gêjam daŋge gêdêŋ noc Anôtô

4 Aê gajam daŋge gêdêŋ ŋoc Anôtô kêtu amacŋa ŋapaŋ, gebe eŋ kêkêŋ Kilisi Jesu kejoŋ moasiŋ wackêmoasiŋ amac. 5 Ŋac tau tonaŋ kêkêŋ amac atu lau tolêlôm gêŋ samobŋa, atu lau tolêlôm biŋ tokauc samobŋa amboac tonaŋ. 6 Tec ŋawae, taŋ gêwa Kilisi sa naŋ, kêtu tôŋ amac sugac. 7 Ma amac, taŋ asaê aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasêŋa naŋ, apô lêna ênê moasiŋ teŋ atom. 8 Ŋac tau tonaŋ oc êpuc amac tôŋ atu lau ŋajaŋa, ec êtu ŋamu amoa ŋabiŋ masigeŋ e êndêŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê bêc. 9 Anôtô eŋ ŋac ŋaŋêŋ. Eŋ kêkalem amac ma gêbiŋ amac tôŋ tamiŋ Latu, aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi.

Gôlôac gêwa tau kêkôc

10 O lasitêwaac, aê jalêŋ biŋ amac êtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê ŋaêŋa
gebe amac samob nêm biŋ êpi tageŋ ec awa taôm êkôc-êkôc atom. Kauc tageŋ
to nêm ŋalêlôm tageŋ êkic amac tôŋ. 11 O ŋoc lasitêwaac, Kloenê lau mêŋtêdôŋ
gêdêŋ aê gebe biŋ kisaŋa gêc amac ŋasawa. 12 Biŋ tau amboac tonec gebe
Amac samob nêm biŋ keso tau-keso tau amboac tonec gebe “Aê katu Paulune
gêŋ.” “Aê katu Apolonê gêŋ.” “Aê katu Kepanê gêŋ.” “Aê katu Kilisinê gêŋ.”
13 Êsêac sêkac Kilisi kêkôc me. Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêtu amacŋa
me. Êsêac sêsagu amac ŋa Paulunê ŋaê me. 14 Aê gajam daŋge Anôtô gebe
kasagu amacnêm teŋ atom, Krispi agêc Gai tauŋgeŋ. 15 Tec ŋac teŋ êsôm gebe
kasagu eŋ ŋa ŋoc ŋaê nec atom. 16 Biŋŋanô aê kasagu Stepana to nê gôlôac
amboac tonaŋ, mago amac ŋagêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. 17 Kilisi
kêsakiŋ aê gebe jansaŋgu lau atom, eŋ kêsakiŋ aê gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê.
Aê jasôm lasê ŋa biŋ tokauc ŋamalacŋa atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau auc
atom.

Kilisi kêtu Anôtônê ŋaclai to mêtê tokauc

18 Aêac tajala gebe lau, taŋ sênaŋa naŋ, sêŋô kakesotau ŋawae amboac biŋ
meloc. Mago aêac, taŋ Anôtô ênam aêac kêsi naŋ, tasaê ŋawae tau gebe Anôtônê
ŋaclai. 19 Kêtôm teto gêc gebe

“Aê oc janseŋ lau tokauc nêŋ kauc su
ma oc iatiŋ mêtê, taŋ laumêtê sêkip sa naŋ su.”

20 Lau tokauc sêmoa ondoc. Biŋsutau sêmoa ondoc. Lau nom tonecŋa, taŋ
sêpa tauŋ naŋ, sêmoa ondoc. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecŋa kêtu meloc su.
21 Anôtô eŋ ŋac tokauc, tec kêmasaŋ ŋalêŋ amboac tonec gebe ŋamalac tauŋ
nêŋ kauc êwê êsêac sêjala Anôtô atom. Eŋ tec gêlic ŋajam gebe ênam lau kêsi
êtu sêkêŋ gêwiŋ jaeŋ meloc, taŋ aêac ajac naŋŋa. 22 Lau Juda sêjatu gêŋtalô to
lau Helen sêpuc kauc ŋam sebe têtap sa. 23 Mago aêac ajam mêtê kêpi Kilisi,
taŋ sêjac eŋ kêpi kakesotau gêja naŋ. Juda sêŋô e têntac kêbôli auc, ma lau
samuc sêŋô amboac biŋ meloc. 24 Tageŋ aêac lau Juda to lau Helen, taŋ Anôtô
kêkalem aêac naŋ, talicgac gebe Kilisi kêtu Anôtônê ŋaclai to Anôtônê mêtê
tokauc, 25 gebe Anôtônê biŋ meloc naŋ gêŋ tokauc kêlêlêc ŋamalacnêŋ kauc
su, ma Anôtônê gêŋ palê-palê naŋ gêŋ toŋaclai kêlêlêc ŋamalacnêŋ ŋaclai su.

26 O lasitêwaac, taêm ênam Anôtônê kalem gêdêŋ amac acgom. Eŋ kêkalem
lau tokauc nomŋa to lau toŋaclai ma lau towae taêsam sêwiŋ amac atom. 27 Lau
taŋ ŋamalac sêlic êsêac amboac gêŋ meloc naŋ, Anôtô kêjaliŋ êsêac sa, gebe
êŋgôm lau tokauc majeŋ êsa. Ma lau, taŋ ŋamalac sêlic êsêac amboac gêŋ palê-
palê naŋ, Anôtô kêjaliŋ êsêac sa, gebe êŋgôm lau ŋajaŋa majeŋ êsa. 28 Lau taŋ
ŋamalac sêlic êsêac amboac gêŋ ŋaôma to gêŋ ŋanômê to gêŋ, taŋ gêc atom naŋ,
Anôtô kêjaŋŋ sa, gebe enseŋ gêŋ, taŋ gêc naŋ su. 29 Amboac tonaŋ ŋamalac teŋ
kêtôm gebe etoc tau sa êkô Anôtô laŋônêmŋa atomanô. 30 Anôtô kêkêŋ Kilisi
Jesu gêbiŋ amac tôŋ ma kêkêŋ eŋ kêtu aêacnêŋ mêtê tokauc ŋam. Anôtô kêkêŋ
Kilisi kêmasaŋ aêacnêŋ biŋ e Anôtô gêlic aêac tatu lau gêdêŋ, ma gêwê aêac tasa
Anôtônê launêŋ lêŋ ma kêsi aêac su aŋga gêŋ samob 31 kêtôm teto gêc gebe

“Ŋac teŋ embe etoc tau sa,
oc etoc tau sa êtu Apômtauŋageŋ.”

2

Tasôm Kilisi gêmac endu aŋga kakesotau ŋawae lasê

1 O lasitêwaac, gêdêŋ taŋ gadêŋ amac gêwac naŋ, gêwac toaoc êjam ma tokauc
kapôêŋ gebe jasôm Anôtônê biŋ ŋalêlômŋa lasê êndêŋ amac nec atom. 2 Aê

gamoa gawiŋ amac naŋ taêc gêjam biŋ ŋagêdô gêwiŋ atom, Jesu Kilisi taugeŋ, taŋ sêjac eŋ kêpi kakesotau gêja naŋ. 3 Aê ŋac palê-palê ma katêc-katêc tauc, tec gamoa gawiŋ amac toŋoc ŋalêlôm ŋatutucgeŋ. 4 Aê kasôm ŋoc biŋ to gajac jaeŋ amac gabe janam amac ôkwi ŋa kauc nom ŋa nec atom, aê gajam mêtê kawaka Anôtônê Ŋalau to ŋaclai sa, 5 gebe amacnêm akêŋ gêwiŋ ŋam êsêp ŋamalacnêŋ kauc atom, êsêp Anôtônê ŋaclaigeŋ.

Anôtônê Ŋalau geoc biŋ lasê

6 Biŋŋanô, aêac asôm biŋ tokauc gêdêŋ lau, taŋ sêkêŋ gawiŋ ŋajaŋa kêsa naŋ. Mago biŋ tokauc tonaŋ biŋ tokauc nom tonecŋa atom, to gôliŋwaga, taŋ sêjam gôliŋ nom tonec ma malôgeŋ oc sênaŋa naŋ, nêŋ biŋ tokauc atom amboac tonaŋgeŋ. 7 Mago aêac asôm Anôtônê biŋ tokauc, taŋ kêsiŋ tau gêc lêlômgeŋ naŋ. Anôtô kêjaliŋ biŋ tau sa gêdêŋ kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ, gebe êkêŋ ŋawasi êndêŋ aêac. 8 Nom tonec ŋagôliŋwaga teŋ kêjala biŋ tonaŋ atomanô. Êsêac embe sêjala, oc sênac ŋawasi Ŋatau êpi kakesotau êna atom. 9 Mago kêtôm teto gêc gebe

“Gêŋ taŋ ŋac teŋ mataanô gêlic atom
to ŋac teŋ taŋasuŋ gêŋô atom
ma ŋamalac teŋ taê gêjam gêc nê ŋalêlôm kwanaŋgeŋ atom naŋ,
gêŋ tonaŋ Anôtô kêmasaŋ gebe êkêŋ êndêŋ êsêac, taŋ têntac gêwiŋ eŋ naŋ.”

10 Ma Anôtô kêkêŋ nê Ŋalau, tec geoc biŋ ŋalêlômŋa tonaŋ lasê gêdêŋ aêac, gebe Ŋalau kêkip gêŋ samob ŋam sa, ma kêkip Anôtônê biŋ ŋalêlômŋa sa amboac tonaŋgeŋ. 11 Ŋamalac asa oc êjala nê gêŋ ŋalêlôm ŋa. Ŋamalacnê ŋalau, taŋ gêmoa ênê ŋalêlôm naŋ, taugeŋ tec kêjala. Ma Anôtônê gêŋ amboac tonaŋ, ŋac teŋ kêjala atom, Anôtônê Ŋalau taugeŋ. 12 Ma aêac takôc ŋalau nomŋa sa atom, takôc Ŋalau, taŋ gêmêŋ aŋga Anôtônê naŋ sa, gebe tajala moasiŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aêac naŋ. 13 Amboac tonaŋ aêac asôm biŋ, taŋ ŋamalacnêŋ kauc kêdôŋ naŋ atom, asôm biŋ, taŋ Ŋalau kêdôŋ naŋ, ma awa biŋ Ŋalauŋa sa gêdêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ Ŋalau naŋ.

14 Mago ŋac, taŋ gêwê kaiŋ Ŋalau atom naŋ, êkôc gêŋ, taŋ Anôtônê Ŋalau êkêŋ naŋ, sa atom. Eŋ oc êlic amboac gêŋ meloc ma nê kauc êsa êpi gêŋ tau atom, gebe Ŋalau êwê lau acgom, go sêpuc ŋam naêndêŋgeŋ. 15 Ŋac taŋ gêwê kaiŋ Ŋalau naŋ, êtôm gebe êpuc gêŋ samob ŋam, mago ŋac teŋ êpuc ŋac, taŋ gêwê kaiŋ Ŋalau naŋ, nê ŋam êtôm atom.

16 Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam geboc êndôŋ biŋ êndêŋ eŋ.”
Aêac tec tatap Kilisinê taê gêjam sa.

3

Anôtônê koleŋwaga

1 O lasitêwaac, gêmuŋgeŋ aê katôm gebe jasôm biŋ êndêŋ amac amboac kasôm gêdêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ Ŋalau naŋ atom. Aê kasŋôm biŋ amboac kasôm gêdêŋ lau toŋalêlôm laŋgwa to gêdêŋ lau, taŋ sêkôc Kilisi sa amboac ŋapalê dedecgeŋ. 2 Aê kakêŋ su gêdêŋ amac anôm, kakêŋ mo atom, gebe amac atôm atom gebe aniŋ gêŋ ŋajaŋa. Ma galoc embe jakêŋ, oc atôm atom amboac tonaŋgeŋ, 3 gebe amac asa lau toŋalêlôm laŋgwa nêŋ lêŋ amoa. Amac embe anam lêmuŋ taôm to akêŋ kisa êndêŋ taôm, go êwa amac sa gebe amac lau toŋalêlôm laŋgwa to asa lêŋ ŋamalacŋa amoa atom me. 4 Ŋac teŋ embe êsôm gebe “Aê katu Paulunê gêŋ,” ma teŋ embe êsôm gebe “Aê katu Apolonê gêŋ,” oc asa lêŋ ŋamalacŋa atom me.

5 Amboac ondoc, Apolo eŋ asa me Paulu eŋ asa. Aêagêc sakiŋwaga, taŋ awê amac akêŋ gêwiŋ Kilisi naŋ. Aêagêc ajam ma kôm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm

Apômtau kêkêŋ gêdêŋ aêagêc. 6 Aê kapuŋ ŋawê ma Apolo kêsanem bu, mago
Anôtô kêkêŋ gêŋ tau kêpi. 7 Amboac tonaŋ ŋac, taŋ kêpuŋ ŋawê agêc ŋac, taŋ
kêsanem naŋ, talic amboac ŋanô atom, ŋanô tageŋ ŋac, taŋ kêkêŋ gêŋ tau kêpi.
Ŋac tau eŋ Anôtô. 8 Ŋac kêpuŋ ŋawêŋa agêc ŋac kêsanem buŋa agêc têtôm tauŋ.
Êsêagêc lulugeŋ sêkôc nêŋ kôm ŋaôli êtôm nêŋ koleŋ, taŋ sêjam naŋ, 9 gebe
aêagêc ajam kôm awiŋ Anôtô, ma amac atu ênê kôm moŋa to atu Anôtônê
andu, taŋ kêkwê gêmoa naŋ.
10 Anôtô kêkêŋ moasiŋ gêdêŋ aê katu kamunda tokauc, tec kasuŋ andu tau
ŋaalê, ma ŋac teŋ gêu demboŋ, go lau samob, taŋ sêkwê andu tau sêmoa naŋ,
sejop nêŋ kôm ŋapepgeŋmaŋ. 11 Alê ŋanô Jesu Kilisi tau tec kêkô sugac, ma ŋac
teŋ êtôm gebe ênsuŋ alê teŋ êjô alê ŋanô tonaŋ atomanô. 12 Mago ŋac teŋ embe
êkwê andu êkô alê tau ŋaô, oc êtôm gebe êkôc gold me silber me pocawa me
ka me oba me labilauŋ. 13 Lau samob nêŋ kôm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ oc êtu awê.
Kilisinê bêc oc êkêŋ kôm tau ênêc awê ma eoc ŋanô lasê ŋa ja ma ja tau êwaka
lau samob nêŋ kôm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ŋaŋanô sa. 14 Ŋac teŋ nê kôm, taŋ kêkwê
sa naŋ, embe êkô, naŋ ŋac tau oc êkôc ŋaôli. 15 Embe ja êniŋ ŋac teŋ nê kôm, oc
nê kôm ŋanô ênaŋa, mago eŋ tau, Anôtô oc ênam eŋ kêsi, êtôm êjaŋgo eŋ aŋga
ja ŋalêlôm su.
16 Amac atu Anôtônê lôm dabuŋ ma Anôtônê Ŋalau gêŋgôŋ amacnêm
ŋalêlôm. Amac ajala biŋ tonaŋ me masi. 17 Ŋac teŋ embe enseŋ Anôtônê lôm
dabuŋ su, naŋ Anôtô oc enseŋ eŋ su, gebe Anôtônê lôm tonaŋ gêŋ dabuŋ, ma
amac tec atu lôm dabuŋ tau.
18 Ansau taôm atom. Amacnêm ŋac, taŋ geboc eŋ ŋac tokauc nom tonecŋa
naŋ, êtu ŋac meloc acgom, ec êtu ŋac tokauc ŋanô, 19 gebe kauc nom tonecŋa
Anôtô gêlic amboac gêŋ meloc kêtôm teto gêc gebe
“Eŋ gêwa lau tokauc nêŋ kaucdansaŋ kêtu lip ênac êsêacŋa.”
20 Ma teto teŋ gêwiŋ gebe
“Apômtau kêjala lau tokauc nêŋ taêŋ gêjam ma gêlic gebe ŋanô masi.”
21 Amboac tonaŋ ŋac teŋ etoc tau sa êtu ŋamalac teŋŋa atom, gebe gêŋ samob
kêtu amacnêm. 22 Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma aŋgôŋ matem
jaliŋa to amac ênduŋa, ma gêŋ galocŋa to gêŋ ŋamuŋaŋa, gêŋ samob tonaŋ
ŋai kêtu amacnêm. 23 Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêŋ, ma Kilisi tau kêtu
Anôtônê.

4

Kilisine aposolo

1 Amac alic aêac amboac Kilisinê sakiŋwaga to Anôtônê gêŋ ŋalêlômŋa
ŋagejobwaga acgom. 2 Ŋatau gebe êtap gêŋ tageŋ tonec sa aŋga gejobwaganê
gebe eŋ ŋac ŋaŋêŋ. 3 Amac me ŋamalacnêŋ mêtôc teŋ embe êmêtôc aê, oc jalic
amboac gêŋ ŋaôma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonaŋgeŋ. 4 Aê
gabe ŋoc keso teŋ gêc atom, tageŋ biŋ tonaŋ gêwa aê sa gebe katu ŋac gêdêŋ
nec atom. Ŋoc mêtôcwaga Apômtau taugeŋ. 5 Amboac tonaŋ amêtôc lau êmuŋ
noc Apômtau êmêŋŋa atom. Ŋac tau tonaŋ oc êpô gêŋ, taŋ kêsiŋ tau gêc ŋakesec
ŋalêlôm naŋ, ŋawê êsa ma oc êkêŋ biŋ, taŋ ŋamalac taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm
naŋ, êtu awê. Êndêŋ tonaŋ lau samob têtap nêŋ lambiŋ sa aŋga Anôtônê êndêŋ-
êndêŋgeŋ.
6 O lasitêwaac, kêtu amacŋa aê kato biŋ tonaŋ kêpi aêagêc Apolo. Aê kato
kêpi aêagêc gebe jandôŋ ŋalô tonec êndêŋ amac gebe Aôc lêlêc biŋ, taŋ teto gêc
naŋ atom. Amacnêm teŋ etoc ŋac teŋ sa ma êmbu ŋac teŋ atom. 7 Asa ketoc
aôm sa. Aômnêm asageŋ gêc, taŋ kôkôc aŋga Anôtônê atom. Embe ôkôc gêŋ
aŋga Anôtônê ma amboac ondoc kotoc taôm sa amboac kôkôc atom.

8 Amac aeŋ gêŋ gêôc amac tôŋ sugac. Amac atu lau tolêlôm sugac. Amac
taôm ajam gôliŋ taômgac, apô lêna aêac atom. Ojae, aê gabe amac anam
gôliŋ taôm ŋanôgeŋmaŋ, go aêac anam gôliŋ awiŋ amac amboac tonaŋgeŋ.
9 Tageŋ aê gabe Anôtô kêdênaŋ aêac aposolo akô ŋamuŋageŋ atôm lau, taŋ sêkic
êsêacnêŋ biŋ naŋ, gebe sênac êsêac êndu e aŋela to ŋamalac nom samucgeŋŋa
sêlic amboac êsêac sêgôm dôŋ teŋ. 10 Aêac atu lau meloc kêtu Kilisiŋa, ma amac
atu lau tokauc awiŋ Kilisi. Aêac lau palê-palê, ma amac lau ŋajaŋa. Amac lau
towaem, ma aêac lau waeŋmê. 11 Mo to bu gêjô aêac, aêac apô lêna ŋakwê, lau
sêjac aêac ma amoa ŋasawageŋ e mêŋgêdêŋ galoc. 12 Aêac tauŋ lemeŋ ajam kôm
to aim tauŋ sugeŋ. Lau sêbu aêac, mago ajam mec êsêac gêjô. Êsêac sêjanda
aêac, ma aêac apuc tauŋ tôŋ. 13 Êsêac sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi aêac, mago aêac
akêŋ biŋ malô gêjô. Aêac atu nom tonec ŋagêŋgambu to ŋagêŋgêsuŋ-ôpic. Sêlic
aêac amboac tonaŋ e mêŋgêdêŋ galoc.

14 Aê kato biŋ tonaŋ gebe jaŋgom amac majem êsa atom, aê galic amac
amboac ŋoc ŋapalê ŋajam, tec gabe janac biŋsu amac. 15 Amac moae atap
jaomwaga 10,000, taŋ Kilisi gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ sa, mago atap tamemi taêsam
sa atom. Aê tonec katu amac tamemi kêtu Kilisi Jesuŋa gêdêŋ taŋ kakêŋ
ŋawae ŋajam gêdêŋ amac naŋ. 16 Amboac tonaŋ aê jalêŋ biŋ amac gebe
atêku aê. 17 Kêtu tonaŋŋa aê kasakiŋ Timote gêdêŋ amac gêwac. Eŋ kêtu
aêŋoc ŋapalê ŋajam to ŋaŋêŋ, taŋ Apômtau gêbiŋ eŋ tôŋ naŋ. Eŋ êkêŋ puc
amac gebe taêm ênam Kilisinê lêŋ, taŋ kasa to kadôŋ gêdêŋ gôlôac dabuŋ
samob kêtôm gamêŋgeŋ naŋ. 18 Amacnêm ŋagêdô seboc aê jandêŋ amac
jawac atom, tec sêboa tauŋ. 19 Apômtau embe êlôc sa, oc jandêŋ amac jawac
sebeŋ ma jaŋô êsêac, taŋ sêboa tauŋ naŋ, nêŋ biŋgeŋ atom, jajala êsêacnêŋ
ŋaclai acgom, 20 gebe Anôtônê gamêŋ ŋam kêsêp tasôm biŋŋa atom, kêsêp
ŋaclaiŋageŋ. 21 Amac abe amboac ondoc. Aê jandêŋ amac jawac tosêmgeŋ me
jawac totêtac êwiŋ ma toŋalêlôm malôgeŋ.

5

Tamêtôc biŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa

1 Lau sêŋô ŋawae gebe biŋ mockaiŋoŋa gêc amacŋa. Biŋ mockaiŋoŋa tau
kaiŋ teŋ kêtôm lau samuc sêgôm atom. Ŋac teŋ gêjam tamanê awê. 2 Biŋ tonaŋ
gêc, mago amac aboa taôm amoa me. Amoa tonêm ŋalêlôm ŋawapacgeŋmaŋ, ec
atiŋ ŋac, taŋ gêgôm gêŋ tonaŋ naŋ, su aŋga amac ŋalêlôm.

3 Aê tec gamoa jaêc amac, mago ŋoc ŋalau gêmoa gêwiŋ amac tec kêmêtôc ŋac,
taŋ gêgôm gêŋ tau naŋ, nê biŋ su amboac gamoa gawiŋ amac. 4 Amac embe
akac sa anam aêacnêŋ Apômtau Jesu laŋô, naŋ ŋoc ŋalau to aêacnêŋ Apômtau
Jesu nê ŋaclai wacêwiŋ amac, 5 ma akêŋ ŋac tau êsêp Sadaŋ lêma gebe enseŋ
eŋ ôli, ec êndêŋ Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê ŋalau kêsi. 6 Amac waem ŋajam
atom. Jist ŋagec kêtôm gebe ênam polom samucgeŋ auc. Biŋ tonaŋ amac ajala
me masi. 7 Amac atu polom ŋaluc sugac. Amboac tonaŋ andec jist laŋgwa
ênêcŋa gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêŋ domba Pasaŋa su. Domba
Pasaŋa tau Kilisi. 8 Amboac tonaŋ talic nêŋ om tojist laŋgwa atom. Jist laŋgwa
tau sec to geo. Talic topolom ŋalucgeŋ. Polom ŋaluc ŋam gebe talic toŋalêlôm
ŋawa ma tobiŋŋanôgeŋ.

9 Aê kato gêdêŋ amac kêsêp papia teŋ su gebe Anac jaê lau mockaiŋŋa. 10 Aê
taêc gêjam gebe êŋgamiŋ taôm êndêŋ nom tonec ŋalau mockaiŋŋa tapaôŋgeŋ
nec atom me aŋgamiŋ taôm êndêŋ lau mateŋ katu gêŋŋa me kêjaŋgowaga me
lau, taŋ sêjam sakiŋ gwam naŋ, atom amboac tonaŋ. Embe taêm ênam gebe
aŋgamiŋ taôm êndêŋ lau samob amboac tonaŋ, naŋ awi nom siŋ acgom, go

êtôm. 11 Aê kato gêdêŋ amac gebe ŋac, taŋ êsam tau gebe amac lasimi eŋ naŋ,
embe eŋ ŋac mockaiŋŋa me ŋac mata katu gêŋŋa me ênam sakiŋ gwam me
êsôm biŋ alôb-alôb me ênôm gêŋ anaboa me êjaŋgo gêŋboa, naŋ anac jaê eŋ ma
aniŋ gêŋ aŋgôŋ awiŋ eŋ atom. 12 Amboac ondoc, aê jamêtôc lau, taŋ sêmoa
môkêŋ samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, taŋ sêmoa gôlôac ŋalêlôm naŋ.
13 Lau taŋ sêmoa môkêŋ samuc naŋ, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atiŋ ŋac
sec aŋga amacnêm êsa êna. * sêpac nêŋ polom Pasaŋa, go sêkêŋ jist êsêp êwiŋ
atom. Êsêac sêkasiŋ nêŋ laclu samob ŋawasi kêsa gebe jist ŋagec êsap laclu tau
tôŋ atomanô. Tec Paulu gêjam dôŋ lau buŋa kêpi polom Pasaŋa tau tonaŋ.

6

Lau samuc nêŋ mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

1 Amboac ondoc, amacnêm ŋac teŋ embe nê biŋ êndêŋ nê ŋac teŋ ênêc, oc
maja tau atom ma êndêŋ ŋac samuc teŋ êna gebe êmêtôc ênê biŋ me. Eŋ êndêŋ
Anôtônê lau ênamaŋ gebe sêmansaŋ biŋ tau. 2 Anôtônê lau oc sêmêtôc lau
nomŋa samob. Biŋ tonaŋ amac ajala me masi. Amboac ondoc, amac embe
amêtôc lau nomŋa samob, oc atôm gebe amêtôc nêm biŋ ŋasawaŋa ŋasec-ŋasec
atom me. 3 Aêac oc tamêtôc aŋela amboac tonaŋ. Biŋ tonaŋ amac ajala me
masi. Embe tamêtôc aŋela, go tatôm gebe tamêtôc nêŋ biŋ nom tonecŋa atom
me. 4 Amboac tonaŋ biŋ nom tonecŋa embe êlênsôŋ amac, go lau, taŋ gôlôac
dabuŋ sêlic êsêac sêmoa tomôkêŋ samucgeŋ naŋ, sêmêtôc biŋ tau me. 5 Majem
taôm. Amboac ondoc, amacnêm ŋac tokauc teŋ gêmoa, taŋ kêtôm gebe êmêtôc
lasitêwainêŋ biŋ ŋasawaŋa naŋ, oc gêmoa atom me. 6 Tec akêŋ lasitêwainêŋ biŋ
gêdêŋ lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga gebe sêmêtôc nec.
7 Amac akêŋ taôm adêŋ mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu
asageŋŋa amac aôc sec, taŋ sêgôm gêdêŋ amac naŋ atom. Kêtu asageŋŋa
amac ajac jao gebe sêjaŋgo gêŋ aŋga amacŋa. 8 Mago tonaŋgeŋ atom. Amac
taôm agôm sec to ajaŋgo gêŋ su ma agôm gêŋ tau gêdêŋ taôm nêm lasitêwai.
9 Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kaiŋ Anôtônê gamêŋ êtu nêŋ gêŋlênsêm
atom. Ansau taôm atom. Lau mockaiŋo to mockaiŋŋa to êsêac, taŋ sêjam sakiŋ
gêdêŋ gwam ma êsêac, taŋ sêgôm biŋ sêjam tauŋŋa popoc to ŋapalê, taŋ sêkêŋ
tauŋ têtôm lauo ma ŋacwaga, taŋ sêkwa ec tauŋ naŋ, 10 ma geŋgeŋtêna to lau
mateŋ katu gêŋŋa ma lau, taŋ sênôm gêŋ e kêjaŋiŋ êsêac to êsêac, taŋ sêsôm biŋ
alôb-alôb ma kêjaŋgowaga, lau samob tonaŋ ŋai oc sêwê kaiŋ Anôtônê gamêŋ
êtu nêŋ gêŋlênsêm atom. 11 Gêmuŋgeŋ amacnêm ŋagêdô sêgôm gêŋ amboac
tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasiŋ amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô
kêmasaŋ amacnêm biŋ e gêlic amac atu lau gêdêŋ kêtu Apômtau Jesu Kilisi nê
ŋaê to aêacnêŋ Anôtônê Ŋalauŋa.

Alambiŋ Anôtô ŋa nêm ôlim

12 “Gêŋ samob kêtôm gebe jaŋgômŋa,” mago gêŋ samob tau oc êmoasiŋ aê
atom. “Gêŋ samob kêtôm gebe jaŋgômŋa,” mago ŋateŋ ênam gôliŋ aê atom.
13 Biŋŋanô, lau sêsôm gebe Gêŋ taniŋŋa gêjac têntacwalô ŋawae, ma têntacwalô
gêjac gêŋ taniŋŋa ŋawae.” Mago Anôtô oc enseŋ lulugeŋ su. Aêac ôliŋ gêjac gêŋ
mockaiŋo to mockaiŋŋa ŋawae atom, gêjac Apômtau tau ŋawae. Ma Apômtau
gêjac aêac ôliŋ ŋawae. 14 Anôtô gêŋu Apômtau sa ma oc êŋu aêac sa ŋa nê ŋaclai
amboac tonaŋ. 15 Amac ôlim kêtu Kilisinê ôli ŋagêŋlêlôm. Amac ajala biŋ
tonaŋ me masi. Ma amboac ondoc, oc jakôc Kilisinê ôli ŋagêŋlêlôm teŋ ma
jaŋgôm gêŋ tau êtu mockaiŋo ôli ŋagêŋlêlôm teŋ me. Masigoc. 16 Ŋac taŋ êmoa
êwiŋ awê mockaiŋoŋa naŋ, êsêagêc oc têtu ôli tageŋ. Amac ajala biŋ tonaŋ me

* **5:13:** Asam biŋ jist‘a, taŋ gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

masi. Teto gêc gebe “Êsêagêc oc têtu ŋanô tageŋ.” 17 Mago ŋac, taŋ gêbiŋ tau tôŋ tamiŋ Apômtau naŋ, gêwê kaiŋ Ŋalau tageŋ gêwiŋ eŋ. 18 Aêc gêŋ mockaiŋoŋa su. Ŋac teŋ embe êŋgôm sec ŋagêdô, oc êlênsôŋ eŋ tau ôli atom. Mago embe êŋgôm mockaiŋ, oc êŋgôm sec êndêŋ tau ôli solop. 19 Amac ôlim kêtu Ŋalau Dêbuŋ, taŋ gêmoa amacnêm ŋalêlôm naŋ, nê lôm dabuŋ. Ôlim kêtu amacnêm gêŋ atom, Anôtô kêkêŋ gêdêŋ amac. Amac ajala atom me. 20 Eŋ gêjam ôli amac ŋa ŋaôli kapôêŋ. Amboac tonaŋ alambiŋ Anôtô ŋa amac ôlimgeŋ.

7

Lauo to ŋac sêjam tauŋ ŋabiŋ

1 Aê gabe jajô biŋ, taŋ amac ato naŋ. Ŋac teŋ embe êmoasac awê atom, oc ŋajam. 2 Mago kêtu biŋ mockaiŋoŋa tec ŋacwaga sênam awê êndêŋ-êndêŋgeŋ to lauo sênam ŋac êndêŋ-êndêŋgeŋ. 3 Ŋac êŋgamiŋ tau êndêŋ nê awê atom, ma awê êŋgamiŋ tau êndêŋ nê akweŋ atom, 4 gebe awê kêtu tau ôli ŋatauo atom, ŋac kêtu nê awênê ôli ŋatau, ma ŋac kêtu tau ôli atom, awê kêtu ŋatauo. 5 Aŋgamiŋ taôm êndêŋ taôm atom. Embe taêm ênam gebe anam dabuŋ taôm êsêp ŋasawa êtu ateŋ mecŋa, go amansaŋ biŋ awiŋ taôm êmuŋ acgom ma ŋajam. Têm tau êmbacnê, go amoa awiŋ taôm êtiam, gebe Sadaŋ êlêtôm amac êtu nêm têmtac ŋakalacŋa atom. 6 Biŋ tonaŋ aê kasôm amboac jatu atom, kasôm gebe jawa sageŋ êndêŋ amac. 7 Aê gabe ŋamalac samob têtôm aêmaŋ. Tageŋ Anôtô gêjac sam moasiŋ gêdêŋ ŋamalac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, kêkêŋ teŋ gêdêŋ ŋac teŋ ma teŋ gêdêŋ teŋ.

8 Aê jasôm ŋoc biŋ êndêŋ lau, taŋ sêjam awê to ŋac atom ma êndêŋ awê tuc. Êsêac embe sêmoa têtôm aê, go ŋajam. 9 Mago êsêac embe sênam dabuŋ ôliŋ têtôm atom, go lauo sênam ŋac ma ŋacwaga sênam awê samaŋ. Sênam tauŋ tec ŋajam êlêlêc sêmoa toôliŋ ŋakalac su.

10 Êndêŋ lauo to ŋac, taŋ sêjam tauŋ naŋ, aê jakêŋ biŋsu teŋ. Biŋsu tau aêŋoc atom, Apômtaunê gebe Awê êkac tau su aŋga nê akweŋnê atom. 11 Embe êkac tau su, naŋ êmoa nê tauŋa e taê ênam teŋ, go êmansaŋ bi ŋ êndêŋ nê akweŋ ma êmu êndêŋ eŋ êna êtiam. Ma ŋac tau êwi nê awê siŋ atom amboac tonaŋgeŋ.

12 Êndêŋ lau ŋagêdô aêgeŋ tec jasôm biŋ tonec. Biŋ tau Apômtaunê biŋ atom. Ŋac buŋa teŋ embe ênam samuco teŋ ma awê tau embe têtac êwiŋ gebe êŋgôŋ êwiŋ ŋac tonaŋ, naŋ ŋac tau êwi eŋ siŋ atom. 13 Ma awê buŋa teŋ embe ênam ŋac samuc teŋ, ma ŋac tau embe têtac êwiŋ gebe êŋgôŋ êwiŋ awê tonaŋ, naŋ awê tau êwi nê akweŋ tonaŋ siŋ atom, 14 gebe ŋac samuc êtu Anôtônê gêŋ êtu ênê awêŋa, ma awê samuco êtu Anôtônê gêŋ êtu ênê akweŋŋa. Embe amboac tonaŋ atom, go nêm ŋapalê têtu gêŋ sec, mago êsêac têtu Anôtônê gêŋgac. 15 Mago samuco to ŋac, taŋ sêjam lau buŋa naŋ, embe sêkac tauŋ su aŋga lau buŋa nêŋ, go sêŋgôm. Biŋ amboac tonaŋ êkôniŋ awê buŋa to ŋac buŋa tôŋ atom. Anôtô kêkalem amac gebe amoa tobiŋmalôgeŋ. 16 O awê tau, aôm oc ônam nêm akweŋ kêsi. Kôjala biŋ tonaŋ me masi. O ŋac tau, aôm oc ônam nêm awê kêsi. Kôjala biŋ tonaŋ me masi.

Tasa nêŋ lêŋ, taŋ Anôtô kêmasaŋ naŋ

17 Aê kamasaŋ biŋ tonec gêdêŋ gôlôac dabuŋ samob gebe Lau samob sêsa nêŋ lêŋ êtôm taŋ Apômtau gêjac sam moasiŋ gêdêŋ êsêac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma êtôm taŋ Anôtô kêkalem êsêac naŋ. 18 Anôtô embe êkalem ŋac, taŋ sêsa eŋ su naŋ, go ŋac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem ŋac samuc teŋ, go sêsa ŋac tau atom. 19 Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, biŋ tau tonaŋ ŋanô masi. Gêŋ ŋanô tau tonec gebe sêmansaŋ Anôtônê biŋsu. 20 Kôm taŋ lau sêjam gêdêŋ taŋ Anôtô kêkalem êsêac naŋ, sêsap tôŋmaŋ. 21 Gêdêŋ taŋ Anôtô kêkalem aôm

naŋ, aôm oc kôtu ŋac teŋ nê gêŋôma me. Embe amboac tonaŋ, go biŋ tau êkêŋ wapac aôm atom. Mago embe sêŋgamboac aôm su, naŋ ômoa nêm lêtêgeŋ.
22 Gêŋôma taŋ Apômtau kêkalem eŋ naŋ, kêtu Apômtaunê ŋac, taŋ kêgaboac eŋ su
jagêmoa nê Iêtêgeŋ naŋ. Ma ŋac, taŋ gêmoa nê Iêtêgeŋ ma Apômtau kêkalem eŋ
naŋ, jakêtu Kilisinê gêŋôma. 23 Anôtô gêjam ôli amac ŋa ŋaôli kapôêŋ, amboac
tonaŋ atu ŋamalacnêŋ gêŋôma atom. 24 O lasitêwaac, kôm taŋ lau sêjam gêdêŋ
Anôtô kêkalem êsêac sêmoa naŋ, sêsap tôŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ sêwiŋ Anôtômaŋ.

Lau taŋ sêjam awê to ŋac atom ma awêtuc nêŋ biŋ

25 Aê katap Apômtaunê biŋsu teŋ kêpi lau, taŋ sêjam awê to ŋac atom naŋ, sa
atom. Mago Apômtau taê walô aê tec katu ŋac ŋaŋêŋ. Amboac tonaŋ jasôm
ŋoc taêc gêjam lasê ma amac akêŋ êwiŋ ŋoc biŋ. 26 Aê taêc gêjam amboac tonec
gebe galoc gêŋwapac tec gêc. Tec ŋamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc ŋajam.
27 Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôŋgôm gêŋlêlôm gebe ôwi eŋ siŋŋa atom. Ma
aôm tonaŋ gôjam awê atom me. Tec onsom awê atom. 28 Mago aôm embe
ônam awê sa, oc ôŋgôm sec atom. Ma awêtakiŋ embe ênam ŋac, oc êŋgôm sec
atom amboac tonaŋgeŋ. Mago gêŋwapac nom ŋa oc êtap lau amboac tonaŋ sa,
tec aê gabe jambôc auc êndêŋ amac. 29 O lasitêwaac, aê jasôm ŋoc biŋ tonec
gebe Têm kêtu dambê sugac, amboac tonaŋ êsêac, taŋ sêjam awê sa su naŋ,
sêmoa amboac sêjam awê atom. 30 Êsêac taŋ têtaŋ naŋ, sêmoa amboac têtaŋ
atom, ma êsêac taŋ têntac ŋajam naŋ, sêmoa amboac têntac ŋajam atom. Êsêac
taŋ sêjam ôli gêŋ naŋ, sêmoa têtôm lau, taŋ nêŋ waba masi. 31 Ma êsêac, taŋ
sêjam kôm kêpi gêŋ nomŋa sêmoa naŋ, sêmoa têtôm lau, taŋ sêjam kôm tonaŋ
atom, gebe nom tonec oc ê su ênaŋa.
32 Aê gabe amac apô sim taôm atom. Ŋac taŋ gêjam awê atom naŋ, kêpô
sim tau kêtu Apômtauŋa, gebe Apômtau êlic eŋ ênac mataanô ŋajam. 33 Ŋac taŋ
gêjam awê sa naŋ, kêpô sim tau kêtu gêŋ nomŋaŋa, gebe nê awê êlic eŋ ênac
mataanô ŋajam. 34 Amboac tonaŋ nê ŋalêlôm gêja lu. Ma awê, taŋ gêjam ŋac sa
atom to awêtakiŋ sêpô sim tauŋ kêtu Apômtauŋa gebe êsêac ôliŋ to nêŋ ŋalau
têtu Apômtaunê gêŋ. Mago awê, taŋ gêjam ŋac sa naŋ, kêpô sim tau kêtu gêŋ
nomŋaŋa, gebe nê akweŋ êlic eŋ ênac mataanô ŋajam. 35 Aê kasôm biŋ tonaŋ
gebe ênam amac sa. Aê gabe jawa lakô amac atom, aê taêc gêjam gebe amac
atu lau mansaŋ to ŋaŋêŋ asap Apômtau tôŋ totêmtac makeŋgeŋ.
36 Embe sê awê to ŋac gebe sênam tauŋ, mago sênam tauŋ sebeŋ atom, ma
ŋac tau embe taê ênam gebe lêŋ tonaŋ keso, ma têtac êkac eŋ gebe sênam
tauŋ ŋagaô, naŋgo sêŋgôm ŋanô êsa êtôm eŋ taê gêjam. Oc sêŋgôm sec atom,
sênam tauŋmaŋ. 37 Ma ŋac embe taê ênam êtu tôŋ ma biŋ teŋ êkac eŋ atom,
ma nê ŋaclai êtôm gebe ênam gôliŋ tau ma êmansaŋ nê ŋalêlôm gebe ênam awê
atomgeŋ, oc ŋajam amboac tonaŋ. 38 Amboac tonaŋ ŋac teŋ embe ênam awê,
oc ŋajam, ma teŋ embe ênam awê atom, oc ŋajam êlêlêc.
39 Sêmôcwalô gêbiŋ awê tamiŋ nê akweŋ kêtôm têm, taŋ nê akweŋ gêmoa
mata jali. Embe nê akweŋ êmac êndu, go awêtuc êtôm gebe ênam ŋac teŋ
sa êtôm têtac êwiŋ. Tageŋ ênam to Apômtaugeŋ. 40 Mago awêtuc embe êmoa
amboac awêtuc, oc aoc êôc eŋ êlêlêc. Ŋoc taêc gêjam tau tonaŋ, ma aê gabe oc
kakôc Anôtônê Ŋalau sa amboac tonaŋ.

8

Biŋ kêpi gêŋ taniŋŋa, taŋ sêkêŋ kêtu da gêdêŋ gwam

1 Biŋ kêpi da gwamŋa amboac tonec. Aêac tajala gebe aêac samob tatap kauc
sêŋac. Mago kauc tonaŋ kêkêli ŋamalac e tetoc tauŋ sa, ma têntac gêwiŋ ŋanô
tau tec gêboa gôlôac sa. 2 Ŋac taŋ taê gêjam gebe kêjala gêŋgac, mago eŋ kêjala

gêŋ tau e jagêdêŋ ŋamadiŋ atom tageŋ. 3 Ŋac teŋ embe têtac êwiŋ Anôtô, naŋ Anôtô oc êjala eŋ.

4 Biŋ kêpi taniŋ gêŋ, taŋ sêkêŋ kêtu da gêdêŋ gwamŋa naŋ, amboac tonec. Aêac tajala gebe “gwam mata jali teŋ gêmoa nom atom,” tajala gebe “Anôtô ŋanô tageŋ tec gêmoa.” 5 Êsêac oc sêsam ŋaclai undambê to nomŋa ŋagêdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtaui” taêsam sêmoa. 6 Mago Anôtô tageŋ tec kêtu aêacnêŋ Tameŋi. Eŋ kêkêŋ gêŋ samob ma aêac tamoa tapeŋ eŋgeŋ. Ma Apômtau tageŋ gêmoa, Jesu Kilisi. Anôtô kêkêŋ gêŋ samob ŋa eŋgeŋ, ma aêac tamoa ŋa eŋgeŋ.

7 Mago samob têtap kauc tonaŋ sa atom. Lau ŋagêdô, taŋ gêmuŋgeŋ sêsa lêŋ gwamŋa naŋ, sêsap gwam ŋalêŋ tôŋ e mêŋgêdêŋ galoc. Êsêac seŋ gwada da gwamŋa ŋanô teŋ e gêgôm nêŋ ŋalêlôm palê-palê ŋatêmui kêsa. 8 Gêŋ taniŋŋa oc êwaka aêac sa êndêŋ Anôtô atom. Embe taniŋ gêŋ atom, oc tasô gêŋ ŋanô teŋ atom. Ma embe taniŋ gêŋ, oc tatap ŋanô teŋ sa êlêlêc su atom amboac tonaŋgeŋ. 9 Tageŋ alic taôm gebe gêŋ, taŋ amac asaê gebe atôm gebe oc aŋgôm naŋ, êlênsôŋ lau palê-palê atom. 10 Ŋac ŋalêlôm palê-palê teŋ embe êlic aôm, taŋ nêm kauc kêsa kêpi biŋ tonaŋ naŋ, ôniŋ gêŋ ôŋgôŋ lôm gwamŋa, oc êôc awasuŋ tôŋ êndêŋ gêŋ gwamŋa tau me. Masigoc. 11 Aômnêm kauc oc êjaiŋ ŋac palê-palê tonaŋ e êŋaŋa. Mago ŋac tau tonaŋ kêtu aôm lasim ma Kilisi gêmac êndu kêtu eŋŋa. 12 Embe aŋgôm sec êndêŋ lasitêwai amboac tonaŋ e êlênsôŋ nêŋ ŋalêlôm palê-palê, go aŋgôm sec êndêŋ Kilisi tau. 13 Kêtu tonaŋŋa gêŋ taniŋŋa embe êtim lasic, go janiŋ gwada teŋ êtiam atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

9

Paulu kêwaka aposolonêŋ kôm to lêŋ sa

1 Kilisi kêgaboac aê su gamoa ŋoc lêtêgeŋ atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnêŋ Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kêtu Apômtauŋa ma amac atu kôm tau ŋaŋanô atom me. 2 Lau ŋagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêm aposolo. Apômtau gêbiŋ amac tôŋ, tec atu ŋoc sakiŋ aposoloŋa ŋabelo.

3 Lau embe sêmêtôc aê go jawaka tauc sa amboac tonec. 4 Aê katôm gebe janiŋ to janôm gêŋ me masi. 5 Aê kêtom gebe janam awê buŋa ma jasêlêŋ jawiŋ eŋ amboac aposolo ŋagêdô to Apômtaunê lasii ma Kêpa sêgôm me masi. 6 Aêagêc Barnaba tauŋgeŋ atôm gebe awi kôm lemeŋŋa siŋ atom me. 7 Siŋwaga ondoc gêjac siŋ ma tau gêjam ôli tau. Asa kêsê wain kôm teŋ ma geŋ ŋanô atom. Ma asa gejob bulimakao ma gênôm ŋasu atom.

8 Aê ŋawa biŋ tonaŋ sa kêpi ŋamalacnêŋ gêŋgeŋ ma biŋsu kêsôm biŋ tau gêwiŋ amboac tonaŋ. 9 Kêsômgac. Teto gêc Mosenê biŋsu gebe “Ôkic bulimakao, taŋ kêka polom ŋanô gêmoa naŋ, awasuŋ auc atom.” Anôtô taê gêjam kêpi bulimakaogeŋ me. 10 Me kêsôm biŋ tonaŋ kêtu aêacŋa. Biŋ tonaŋ teto kêtu aêac tauŋŋa. Ŋac taŋ êkac nom ôkwi to ŋac, taŋ ejoŋ ŋanô sa naŋ, agêc lulugeŋ sêkêŋ mateŋ gebe sêwê kaiŋ kôm ŋanô sêwiŋ. 11 Aêac asê ŋawe ŋalauŋa kêsêp amac. Embe ajoŋ ŋanô nomŋa sa aŋga amacnêm, oc alic amboac gêŋ kaiŋ teŋ me. 12 Lau ŋagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kaiŋ amacnêm kôm ŋanô, go aêac awê kaiŋ gêŋ alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc gêŋ teŋ aŋga amacnêm atom, aôc gêŋwapac samob, gebe aêacma biŋ teŋ êkô Kilisinê ŋawae ŋajam auc atom. 13 Amac ajalagac gebe lau, taŋ sêjam kôm sêmoa lôm dabuŋ naŋ, têtap nêŋ gêŋ taniŋŋa sa aŋga lôm dabuŋ. Ma êsêac, taŋ sêkêŋ da jagêsac altar naŋ, sêwê kaiŋ da tonaŋ ŋagêdô. 14 Kêtu

tonaŋŋa Apômtau kêjatu gebe lau, taŋ sêsôm ŋawae ŋajam lasê naŋ, kôm ŋawae ŋajamŋa tau êlôm êsêac amboac tonaŋ.
15 Mago aê tonec gagôm gêŋ samob tonaŋ ŋai ŋateŋ ŋanô kêsa atomanô. Ma
kato biŋ tonaŋ ŋai gebe akêŋ gêŋ êndêŋ aêŋa nec atom. Aê embe jamac êndu
êtu moŋa, oc jalic ŋajam êɪêlêc ŋac teŋ enseŋ êôc waec kôm tonaŋŋa su. 16 Aê
embe jasôm ŋawae ŋajam lasê, oc êŋgôm aê waec êsa atom. Kôm tonec gêjac aê
ŋawaegac. Ojae aêma, embe jasôm ŋawae ŋajam lasê atom, oc jamoa naeo. 17 Aê
tauc embe jajaliŋ kôm tonaŋ sa, oc jatap kôm tau ŋaôli sa. Mago tauc embe
jajaliŋ sa atom, oc êtu ŋoc kôm, taŋ gêjac aê ŋawae naŋ. 18 Amboac tonaŋ aê
jatap kôm ŋaôli ondoc sa. Ŋoc ŋaôli tau tonec gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê to
jakêŋ ŋawae ŋajam tau ŋaômageŋ ma jakac lau gebe sêkêŋ ŋagêjô, taŋ gêjac aê
ŋawae kêtu gajam sakiŋ ŋawae ŋajamŋa naŋ atom.
19 Kilisi kêgaboac aê su, tec gamoa ŋoc lêtêgeŋ, mago aê tauc kakêŋ tauc katu
samob nêŋ sakiŋwaga, gebe janam lau taêsam ôkwi. 20 Aê katu lau Juda nêŋ ŋac
Judaŋa teŋ, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê biŋsu ŋalabu atom,
mago katu lau, taŋ sêsô biŋsu ŋalabu naŋ, nêŋ ŋac kêsô biŋsu ŋalabuŋa teŋ, gebe
janam êsêac, taŋ sêsô biŋsu ŋalabu naŋ ôkwi. 21 Aê tauc gamoa Kilisinê biŋsu
ŋalêlôm ma yamoa to Anôtônê biŋsumêgeŋ atom, mago katu lau tobiŋsumê
nêŋ ŋac tobiŋsumêŋa teŋ, gebe janam lau tobiŋsumê ôkwi. 22 Aê katu lau palê-
palê nêŋ Ŋac palê-palêŋa teŋ, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob
nêŋ ŋac gêŋ samobŋa, gebe janam nêŋ ŋagêdô ôkwi-ôkwi. 23 Gêŋ samob tonaŋ
ŋai aê gagôm kêtu ŋawae ŋajamŋa, gebe jawê kaiŋ ŋawae ŋajam ŋamoasiŋ jawiŋ.
24 Amac alicgac me, êsêac, taŋ seŋ kwaŋkwaninoc sêmoa naŋ, samob sêlêti,
mago ŋac tageŋ oc êtap ŋanô sa. Amboac tonaŋ alêtigeŋ gebe atap ŋanô tau sa.
25 Lau samob, taŋ sebe sêniŋ kwaŋkwaninoc naŋ, têtu mêtê tauŋ gêŋ samobŋa.
Êsêac sêgôm gêŋ tonaŋ, gebe têtap sunsuŋ têlageŋŋa teŋ sa. Mago aêac tec
dagôm, gebe tatap sunsuŋ teŋgeŋŋa tau sa. 26 Aê tauc kêlêti kalêsageŋ atom.
Ma aêagêc ŋac teŋ embe apeŋ tauŋ, oc jatuc lemoc teŋ sawa atom. 27 Aê katu
kasec ôlic to kêkôniŋ tauc gebe tauc, taŋ gajam mêtê lau ŋagêdô naŋ, jatu
meloc atom.

10

Tajop tauŋ êndeŋ sakiŋ gwamŋa

1 O lasitêwaac, aê gabe jansa biŋ tonec auc êndêŋ amac atom gebe Tameŋi
samob sêsêlêŋ sêmoa tao ŋalabu ma samob selom gwêc sêja. 2 Êsêac samob sêliŋ
tao to gwêc kêtu nêŋ saŋgu, taŋ gêbiŋ êsêac tôŋ tamiŋ Mose. 3 Êsêac samob seŋ
mo ŋalauŋa tageŋ têtôm tauŋgeŋ, 4 ma samob sênôm gêŋ ŋalauŋa, gebe êsêac
sênôm aŋga poc ŋalauŋa, taŋ kêdaguc êsêac naŋ, Ma poc tau Kilisi tau. 5 Mago
Anôtô gêlic êsêacnêŋ taêsam gêjac mataanô ŋajam atom, tec geseŋ êsêac su aŋga
gamêŋ sawa.
6 Gêŋ tonaŋ ŋai kêtu ŋadôŋdôŋ gêdêŋ aêac gebe tajop tauŋ ma mateŋ katu
gêŋ sec tatôm êsêac nec atom. 7 Ma amac anam sakiŋ gwam atôm êsêacnêŋ
ŋagêdô sêjam sakiŋ nec atom amboac tonaŋ. Teto gêc amboac tonec gebe “Lau
sêŋgôŋ sic sebe sêniŋ to sênôm gêŋ ma dêdi sa sebe têtê wê.” 8 Aêac daŋgôm
geŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa tatôm êsêacnêŋ ŋagêdô sêgôm naŋ atom amboac
tonaŋgeŋ. Êsêac sêgôm, tec gêdêŋ bêc tageŋ lau 23,000 sêjaŋa. 9 Ma aêac tansaê
Apômtau tatôm esêacnê ŋagêdô sêsaê eŋ naŋ atom amboac tonaŋgeŋ. Êsêac
sêgôm, tec moac geseŋ êsêac. 10 Aôc gêdô atôm êsêacnêŋ ŋagêdô sêôc gêdô naŋ
atom. Êsêac sêgôm, tec aŋela siŋŋa gêjac êsêac endu.

11 Biŋ tonaŋ ŋai kêtap êsêac sa kêtu ŋadôŋdôŋ ma teto gêc gebe êkêŋ puc aêac
gebe nom ŋatêm êmbacnêŋa mêŋ-kêdabiŋ aêac sugac. 12 Amboac tonaŋ ŋac,
taŋ geboc kêkô ŋajaŋa naŋ, ejop tau gebe ênac tau êndu atom. 13 Lêtôm taŋ
kêtap amac sa naŋ, Iêtôm kaiŋ teŋ atom, lêtôm ŋamalacŋageŋ. Ma Anôtô eŋ
ŋac ŋaŋêŋ, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm
embe êtap amac sa, oc êmansaŋ lêŋ awê letôm saŋa, ma êpuc amac tôŋ e atôm
gebe aôc letôm tau.
14 O lauace, amboac tonaŋ aêc sakiŋ gwamŋa sumaŋ. 15 Amac lau tokauc,
tec kasôm biŋ gêdêŋ amac. Amac taôm ansaê biŋ, tec jasôm nec. 16 Aêac tajam
daŋge Anôtô kêpi laclu moasiŋŋa ma embe tanôm, go tawe kaiŋ Kilisine dec
dawiŋ atom me. Ma embe taniŋ polom, taŋ tapô êkôc naŋ, go tawe kaiŋ
Kilisinê ôli dawiŋ atom me. 17 Polom tageŋ tec gêc, tec aêac lau taêsam tatu
ôli tageŋ, gebe aêac samob tawê kaiŋ polom tageŋ.
18 Alic lau Israel acgom. Lau taŋ seŋ da naŋ, sêwê kaiŋ sakiŋ altarŋa tonaŋ.
19 Aê jasôm biŋ amboac ondoc. Jasôm gebe da gwamŋa tau gêŋ ŋanô teŋ me.
Me gwam tau gêŋ ŋanô. Masianô. 20 Mago gabe jasôm tonec gebe Gêŋ taŋ lau
samuc sêkêŋ kêtu da naŋ, sêkêŋ gedeŋ Anôtô atom, sêkêŋ gêdêŋ ŋalau sec. Aê
gadec gebe ambiŋ taôm tôŋ tamiŋ ŋalau sec. 21 Amac atôm gebe anôm gêŋ êsêp
Apômtaunê laclu to êsêp ŋalau sec nêŋ laclu êpi tageŋ atom. Amac atôm gebe
awê kaiŋ Apômtaunê moasiŋ to ŋalau sec nêŋ êpi tageŋ atom amboac tonaŋ.
22 Aêac takêli Apômtau e têtac ŋandaŋ êsa me. Aêacnêŋ ŋaclai kêlêlêc ênê su me.

Daŋgôm nêŋ gêŋ samob tawaka Anôtônê wae sageŋ

23 “Gêŋ samob kêtôm gebe daŋgôm,” mago gêŋ tau samob oc êmoasiŋ aêac
atom. “Gêŋ samob kêtôm gebe daŋgôm,” mago gêŋ tau samob oc êmboa gôlôac
sa atom. 24 Ŋac teŋ taê ênam gebe nê gêŋ êmoasiŋ eŋ taugeŋ nec atom, taê ênam
gebe ensom gêŋ êmoasiŋ lau nagêdôŋa êwiŋ acgom. 25 Aniŋ gwada, taŋ sêkêŋ
gêdêŋ lau sêjam ôli aŋga têtulu gêŋ ŋamala naŋ samob. Apuc gwada teŋ ŋam êtu
nêm ŋalêlôm ulu-uluŋa atom, 26 gebe teto gêc gebe “Nom to ŋagêŋ samob kêtu
Apômtaunê gêŋgêŋ.” 27 Ŋac samuc teŋ embe êkalem amac gebe aniŋ gêŋ awiŋ
eŋ ma embe ana, naŋ aniŋ gêŋ samob, taŋ sêkêŋ êndêŋ amac naŋ ŋaucŋageŋ,
apuc ŋam êtu nêm ŋalêlôm ulu-uluŋa atom. 28 Mago ŋac teŋ embe êsôm êndêŋ
amac gebe “Gêŋ tonaŋ sêkêŋ kêtu da gêdêŋ gwam,” naŋ aniŋ atom êtu ŋac,
taŋ kêkêŋ puc amacŋa ma êtu êlênsôŋ ŋalêlôm atomŋa. 29 Aê kasôm kêpi amac
taôm nêm ŋalêlôm atom, kasôm kêpi ŋac tau tonaŋ nê ŋalêlôm. Kilisi kêgaboac
aê su gamoa ŋoc lêtêgeŋ, tec ŋac teŋ nê ŋalêlôm êmêtôc aê amboac ondocgeŋ.
30 Aê embe janam daŋge Anôtô to janiŋ gêŋ, oc sêsôm biŋ alôb-alôb êpi gêŋ, taŋ
gajam daŋge su naŋ, êtu asageŋŋa.
31 Gêŋ taŋ amac aeŋ to gêŋ, taŋ amac anôm ma gêŋ, taŋ amac agômagôm naŋ,
aŋgôm samob gebe awaka Anôtônê wae sa. 32 Amacnêm lêŋ êlênsôŋ Juda to
Helen ma Anôtônê gôlôac atom. 33 Aê gagôm amboac tonaŋ. Aê gagôm ŋoc gêŋ
samob e lau samob sêlic ênac mateŋanô ŋajam. Aê taêc gêjam gebe êtu moasiŋ
êndêŋ aê taucgeŋ atom, êtu moasiŋ êndêŋ lau taêsam êwiŋ gebe Anôtô ênam
êsêac kêsi.

11

1 Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.

Lauo to ŋac sêlic om ŋamêtê

2 Aê jalambiŋ amac gebe taêm gêjam aê ŋapaŋ tec amoa ma amasaŋ
mêtê, taŋ kakêŋ gêdêŋ amac naŋ. 3 Aê gabe amac ajala tonec Kilisi kêtu
ŋacwaganêŋ môkêŋapac ma ŋacwaga têtu nêŋ lauo môkêŋapac, ma Anôtô kêtu
Kilisi môkêapac. 4 Ŋac teŋ embe eteŋ mec me eoc biŋ lasê ma êkuc gêŋ teŋ, oc

êŋgôm eŋ tau môkêapac, Kilisi kwalec. 5 Ma awê teŋ embe eteŋ mec me eoc biŋ
lasê ma êkuc gêŋ teŋ atom, oc êŋgôm tau môkêapac, nê akweŋ, kwalec. Kêkuc
gêŋ teŋ atom, tec kêtôm awê, taŋ sêsêbuŋ eŋ môkêlauŋ su samucgeŋ. 6 Awê
teŋ embe taê ênam gebe êkuc gêŋ atom, naŋ sêkapiŋ môkêlauŋ sumaŋ. Mago
awê teŋ embe sêkapiŋ me sêkaliŋ môkêlauŋ, oc êtu biŋ majeŋŋa êndêŋ eŋ, tec
eŋ êkuc gêŋ teŋ acgommaŋ. 7 Ŋac êkuc gêŋ teŋ atom. Eŋ kêtu Anôtônê katu
to ŋawasi. Ma awê tau kêtu ŋacnê ŋawasi 8 gebe ŋac tau aŋga awênê atom, awê
aŋga ŋacnê. 9 Ma Anôtô kêkêŋ ŋac tau kêtu awêŋa atom, kêkêŋ awê kêtu ŋacŋa.
10 Amboac tonaŋ awê êkuc gêŋ êtu aŋelaŋa. Gêŋ tau êwa eŋ sa gebe kêsô nê
akweŋnê ŋaclai ŋalabu. 11 Apômtau gêbiŋ aêac tôŋ, amboac tonaŋ ŋac ênam awê
sa ma awê ênam ŋac sa, 12 gebe awê kêsa aŋga ŋacnê ma ŋac gêmoa kêtu awê
kêkôc eŋŋa. Ma gêŋ samob gêmêŋ aŋga Anôtônê. 13 Amac taôm asôm acgom.
Awê teŋ embe eteŋ mec êndêŋ Anôtô ma êkuc gêŋ teŋ atom, oc êtôm me masi.
14 Ŋac teŋ embe môkêlauŋ baliŋanô, oc êtu biŋ majeŋŋa êndêŋ eŋ. 15 Mago awê
embe môkêlauŋ baliŋanô, oc êtu ênê gêlôŋ. Ŋamalacnêŋ mêtê kêdôŋ biŋ tonaŋ
gêdêŋ amac atom me. Anôtô kêkêŋ môkêlauŋ baliŋ gêdêŋ awê gebe êŋgandê
eŋ auc. 16 Ŋac teŋ embe taê ênam gebe êkêŋ kisa êndêŋ mêtê tonaŋ, naŋ jasôm
biŋ tageŋ tonec gebe aêac to Anôtônê gôlôac ma mêtê teŋ gêc atom.

Sêgôm Apômtaunê moasiŋ ŋalêŋ kêlênsôŋ

17 Aê gabe jakêŋ ŋagôliŋ teŋ êndêŋ amac. Aê jalambiŋ amac êtu nêm akac
saŋa atom, gebe nêm akac sa tonaŋ kêmoasiŋ amac atom, gêgôm amac atu
sec. 18 Biŋ tonec tec gaŋô kêtu ŋamata gebe Amac gôlôac akac taôm sa ma
awa taôm kêkôc-kêkôc. Aê kakêŋ gêwiŋ gebe biŋ ŋagêdô amboac tonaŋ oc gêc
biŋŋanô. 19 Gôlôac sêwa tauŋ êkôc-êkôc oc ŋajam, gebe amacnêm lau mansaŋ
sêwaka tauŋ sa têtu awê. 20 Gêdêŋ taŋ amac akac taôm sa naŋ, akac sa kêtu
aniŋ Apômtaunê moasiŋŋa atom. 21 Gêdêŋ noc aniŋ gêŋŋa amac samob aeŋ
nêm gêŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, tec lau ŋagêdô mo gêjô êsêac ma ŋagêdô sênôm gêŋ
e kêjaŋiŋ êsêac. 22 Nêm andu aniŋ to anôm gêŋŋa kêkô atom me. Amac atu
kasec Anôtônê gôlôac ma aŋgôm êsêac, taŋ nêŋ gêŋ masi naŋ, majeŋ êsa me.
Aê jasôm biŋ amboac ondoc êndêŋ amac. Oc jalambiŋ amac me. Masi, aê
jalambiŋ amac êtu nêm biŋ tonaŋŋa atom.

Apômtau Jesu kêkêŋ moasiŋ dabuŋ gêdêŋ nê lau (Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20)

23 Biŋ taŋ kakêŋ gêdêŋ amac naŋ, aê kakôc aŋga Apômtaunê gebe Gêdêŋ
gêbêc taŋ Juda geoc Apômtau lasê naŋ, Jesu tau kêkôc polom 24 mêŋgêjam
daŋge ma kêpô kêkôc, go kêsôm gebe “Aêŋoc ôlic, taŋ gêjô amac naŋ tonec.
Aŋgôm amboac tonaŋ, ec taêm ênam aêgeŋ.” 25 Seŋ su, go kêkôc laclu amboac
tonaŋ ma kêsôm gebe “Laclu aêŋoc dec poac wakucŋa tau tonec. Aŋgôm
amboac tonaŋ, go embe anôm, ma taêm ênam aêgeŋ.” 26 Êtôm têm samob, taŋ
aniŋ polom tonec to anôm êsêp laclu tonec naŋ, asôm Apômtau gêmac êndu
ŋawae lasê e tau êmu êmêŋ.

Taniŋ moasiŋ dabuŋ ŋapep, takic tauŋ nêŋ biŋ atom

27 Amboac tonaŋ teŋ embe êniŋ polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu
tonec wauc-waucgeŋ, naŋ oc êwê Apômtaunê ôli to dec ŋakaiŋ. 28 Samob sênsaê
tauŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ su acgom, go sêniŋ polom to sênôm êsêp laclu tonec.
29 Ŋamalac taŋ êniŋ moasiŋ to ênôm êsêp laclu naŋ, embe etoc Apômtaunê
ôli sa atom, oc êniŋ to ênôm gêŋ tau êtu êkic tau nê biŋŋa. 30 Kêtu tonaŋŋa
tec amacnêm lau taêsam têtap gêmac sa to ôliŋwalô gêjaŋa ma ŋagêdô sêmac
êndu. 31 Aêac embe tansaê tauŋ ŋapep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. 32 Apômtau

kêmêtôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc ŋamuŋa enseŋ aêac su tanaŋa dawiŋ nom atom.
33 O lasitêwaac, amboac tonaŋ embe akac sa êtu aniŋ moasiŋŋa, naŋ aôŋ taôm acgom. 34 Teŋ embe mo êjô eŋ, naŋ êniŋ gêŋ aŋga nê andu kwanaŋgeŋ, gebe akac taôm sa êtu akic taôm nêm biŋŋa atom. Tauc jandêŋ amac jawac acgom, go jamansaŋ biŋ ŋagêdo êwiŋ.

12

Ŋalau Dabuŋ nê moasiŋ

1 O lasitêwaac, aê gabe jansa moasiŋ Ŋalauŋa auc êndêŋ amac atom. 2 Amac ajalagac gebe Gêdêŋ taŋ amoa lau samucŋageŋ naŋ, nêm ŋalêlôm kêkac amac e awê adêŋ gwam awamê aja. 3 Amboac tonaŋ aê jasôm lasê êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe Anôtônê Ŋalau êôc eŋ awa sa, naŋ êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teŋ embe Ŋalau Dabuŋ ênam eŋ auc atom, naŋ oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu eŋ Apômtau.”
4 Moasiŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, mago ŋaŊalau tageŋ. 5 Sakiŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, mago ŋa Apômtau tageŋ. 6 Ŋaclai tanam kômŋa gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, mago ŋaAnôtô tageŋ, taŋ gêjam kôm kêpi lau samob gebe sêŋgôm gêŋ samob ŋanô êsa naŋ. 7 Ŋalau geoc tau lasê gêdêŋ ŋamalac ŋalêŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ gebe êmoasiŋ gôlôac. 8 Ŋalau kêkêŋ kauc mêtêŋa gêdêŋ ŋac teŋ, to Ŋalau tonaŋgeŋ kêkêŋ kauc êkip biŋ ŋam saŋa gêdêŋ teŋ. 9 Ŋalau tageŋ tonaŋ kêkêŋ ŋac teŋ kêkêŋ gêwiŋ ma kêkêŋ moasiŋ daŋgôm lau ôliŋ ŋajam êsaŋa gêdêŋ ŋac teŋ. 10 Eŋ kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ ŋac teŋ, tec gêgôm gêŋsêga ma kêkêŋ ŋac teŋ geoc biŋ lasê. Eŋ kêkêŋ ŋac teŋ kêjala ŋalau ŋajam to secŋa ma kêkêŋ ŋac teŋ kêsôm biŋ aweŋ ŋatalô, ma kêkêŋ teŋ gêwa biŋ aweŋ ŋatalôŋa sa. 11 Ŋalau tageŋ tau tonaŋ gêjam kôm samob tonaŋ ŋai. Eŋ gêjac sam nê moasiŋ gêdêŋ lau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm eŋ tau taê gêjam.

Ôli tageŋ, ma ŋagêŋlêlôm taêsam

12 Kilisi kêtôm ôli teŋ. ôli tau gêŋ tageŋ, mago ŋagêŋlêlôm taêsam. Ôli ŋagêŋlêlôm tokaiŋ-tokaiŋ, mago samob tonaŋ têtu ôli tageŋ. 13 Aêac samob taliŋ saŋgu ma Ŋalau tageŋ gêbiŋ aêac tôŋ tatu ôli tageŋ Juda to lau samuc, gêŋôma to lau, taŋ sêmoa nêŋ Iêtêgeŋ naŋ, ma sêkêŋ Ŋalau tageŋ gêdêŋ aêac samob tanôm.
14 Ôli tau ŋagêŋlêlôm tageŋ atom, ŋagêŋlêlôm taêsam. 15 Akaiŋ embe êsôm gebe “Aê lêma atom, tec katu ôli nagêŋlêlôm teŋ atom,” biŋ tonaŋ oc êkac eŋ su aŋga ôli êtôm atom. 16 Ma taŋasuŋ embe êsôm gebe “Aê mataanô atom, tec katu ôli ŋagêŋlêlôm t eŋ atom,” biŋ tonaŋ oc êkac eŋ su aŋga ôli êtôm atom. 17 Ôli samucgeŋ embe êtu mataanôŋageŋ, oc êŋ biŋ amboac ondoc. Ma embe êtu taŋasuŋŋageŋ, oc êŋu gêŋ ŋamalu amboac ondoc. 18 Mago galoc amboac teŋ. Anôtô kêkêŋ ôli ŋagêŋlêlôm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm eŋ taê gêjam. 19 Ôli samucgeŋ embe êtu ŋagêŋlêlôm tageŋ, go ôli ŋanô tau ênêc ondoc. 20 Mago galoc amboac teŋ. Ôli ŋagêŋlêlôm taêsam ma ôli ŋanô tageŋ.
21 Mataanô kêtôm atom gebe êsôm êndêŋ lêma gebe “Aê kêpô lêna aôm atom.” Ma môkêapac kêtôm atom gebe êsôm êndêŋ akaiŋagêc gebe “Aê kêpô lêna amagêc atom.” 22 Amboac tonaŋ atom. Ôliŋ ŋagêŋlêlôm, taŋ talic amboac gêŋ palê-palê naŋ, embe masi, oc tapô lêna ŋanô. 23 Ôli ŋagêŋlêlôm, taŋ talic amboac gêŋ ŋaôma naŋ, têkwa auc ŋapep. Ma aêac ôliŋ ŋasec, naŋ tajop ŋapep sawa. 24 Ôliŋ ŋagêŋlêlôm ŋajam, naŋ tajop amboac tonaŋ atom. Anôtô kêmasaŋ ôliŋ ma ketoc ŋagêŋlêlôm ŋaôma-ŋaôma sa kêlêlêc. 25 Eŋ gêgôm amboac tonaŋ gebe ôli êwa tau êkôeêkôc atom, ŋagêŋlêlôm samob taêŋ ênam tauŋ ma sênam

tauŋ sa êndêŋêndêŋgeŋ. 26 Ôli ŋagêŋlêlôm tageŋ embe êtap ŋandaŋ sa, go ŋagêŋlêlôm samob sêôc ŋandaŋ sêwiŋ. Ma embe tetoc ŋagêŋlêlôm tageŋ sa, go samob têntac ŋajam sêwiŋ.
27 Amac atu Kilisinê ôli ma atu ŋagêŋlêlôm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. 28 Ma Anôtô kêdênaŋ gôlôac dabuŋ nêŋ lau ŋagêdô amboac tonec. Aposolo têtu ŋamata, propete têtu luagêcŋa, kêdôŋwaga têtu têlêacŋa. Go kêkêŋ ŋagêdô sêgôm gêŋsêga, ŋagêdô têtap moasiŋ sêŋgôm lau gêmac ôliŋ ŋajam êsaŋa sa, ŋagêdô sêjam lau sa, ŋagêdô sêjam gôliŋ gôlôac, ŋagêdô sêsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa. 29 Êsêac samob têtu aposolo ma têtu propete ma têtu kêdôŋwaga atom. Samob sêgôm gêŋsêga atom. 30 Samob têtap moasiŋ sêŋgôm lau gêmac ôliŋ ŋajam êsaŋa sa atom. Samob sêsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa ma sêwa biŋ aweŋ ŋatalôŋa sa atom. 31 Ma amac atu kêka-kêka moasiŋ ŋanô tauŋaŋ.
Ma galoc jatôc lêŋ, taŋ kêlêlêc ŋagêdô su naŋ, andêŋ amac.

13

Biŋ têntac gêwiŋ ŋanôŋa

1 Aê embe jasôm ŋamalac to aŋela aweŋ, mago têtac êwiŋ ŋanôgeŋ atom, oc jatôm ki kêdôŋ tau to keleŋkeleŋ kêtaŋ. 2 Ma embe jaoc biŋ lasê to jajala gêŋ kêsiŋ tauŋa to kauc ŋam samob, ma embe jakêŋ êwiŋ ŋajaŋa êtôm jasôm lôc sêmbuc tauŋ saŋa, mago têtac êwiŋ ŋanô atom, oc jatu gêŋ ŋaôma. 3 Ma embe janac sam ŋoc waba samob êndêŋ lau ŋalêlôm sawa to jakêŋ ôlic ja êniŋ, mago têtac êwiŋ ŋanôgeŋ atom, oc ênam aê sa atom.
4 Têtac gêwiŋ ŋanô gê biŋ tôŋ, têtac gêwiŋ ŋanô kêtôm ŋac gabêjam, gêjam lêmuŋ atom. Têtac gêwiŋ ŋanô kêkiaŋ tau sa atom to ketoc tau sa atom, 5 kêsa lêŋ wauc-waucgeŋ atom, taê gêjam taugeŋ nê gêŋ atom, têtac ŋandaŋ sebeŋ atom, gê launêŋ sec tôŋ atom. 6 Têtac gêwiŋ ŋanô tau kêtu samuc gêŋ geo atom, kêtu samuc biŋŋanô taugeŋ. 7 Têtac gêwiŋ ŋanô tau gêôc gêŋwapac samob, kêkêŋ gêwiŋ biŋ samob, kêkêŋ mata gêŋ samob, gêôc gêŋ samob totêtac kêpa sugeŋ.
8 Têtac gêwiŋ ŋanô oc êmbacnê atomanô. Biŋ daoc Anôtônê biŋ lasêŋa oc ê su ênaŋa. Biŋ aweŋ ŋatalôŋa oc êmbacnê. Biŋ tajala kauc ŋamŋa oc ê su ênaŋa amboac tonaŋ. 9 Aêac tajala kauc ŋatênageŋ ma daoc biŋ lasêŋa ŋatênageŋ amboac tonaŋ. 10 Mago êndêŋ taŋ gêŋ ŋanô tau mêŋêsa naŋ, gêŋ ŋatênageŋŋa tau oc ê su ênaŋa.
11 Gêdêŋ taŋ aê ŋapalêgeŋ naŋ, kasôm biŋ katôm ŋapalê sêsôm, ma kajala gêŋ katôm ŋapalê sêjala ma taêc gêjam biŋ katôm ŋapalê taêŋ gêjam e katu ŋac acgom, go gawi mêtê ŋapalêgeŋŋa tau siŋ. 12 Galoc talic gêŋ kêtôm tasala gêŋ tau kêsêp tasalakatu ŋadauŋdauŋ teŋ, mago êtu ŋamu oc talic gêŋ samob ŋalaŋô êpi tagen. Galoc aê kajala gêŋ ŋatênageŋ. Mago êtu ŋamu oc jajala gêŋ samob tomalageŋ êtôm Apômtau kêjala aê. 13 Galoc gêŋ têlêac tonec tec gêc gebe Takêŋ gêwiŋ ŋanô to takêŋ mateŋ ŋanô ma têntac gêwiŋ ŋanô. Mago têntac gêwiŋ ŋanô tau tec gêŋ ŋanô kêlêlêc gêŋ ŋagêdô su ŋêŋgeŋ.

14

Biŋ ŋagêdô kêpi moasiŋ Ŋalauŋa

1 Amacnêm lêŋ epeŋ têmtac êwiŋ ŋanôŋa ma atu kêka-kêka moasiŋ Ŋalauŋa ma taêm êka moasiŋ aoc Anôtônê biŋ lasêŋa êtu ŋamatageŋ, 2 gebe ŋac, taŋ kêsôm biŋ aweŋ ŋataIôŋa naŋ, kêsôm biŋ gêdêŋ ŋamalac atom, kêsôm gêdêŋ Anôtô taugeŋ. Lau teŋ sêŋô biŋ tonaŋ atom, Ŋalau kêkac eŋ tec kêsôm biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ. 3 Mago ŋac, taŋ geoc Anôtônê biŋ lasê naŋ, kêsôm biŋ gêdêŋ ŋamalac ma gêboa êsêac sa to gêlêŋ biŋ êsêac ma gêjam malô nêŋ ŋalêlôm. 4 Ŋac

taŋ kêsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa naŋ, gêboa tau sa, mago ŋac, taŋ geoc Anôtônê biŋ lasê naŋ, gêboa gôlôac dabuŋ sa amboac tonaŋ. 5 Aê gabe amac samob asôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa, mago aê têtac gêwiŋ kêlêlêc gebe aoc Anôtônê biŋ lasê. Ŋac taŋ geoc Anôtônê biŋ lasê naŋ, kêmoasiŋ gôlôac kêlêlêc ŋac, taŋ kêsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa naŋ su. Tageŋ ŋac teŋ embe êwa ênê biŋ tau sa e êmboa gôlôac dabuŋ sa, oc êtôm amboac tonaŋgeŋ.

6 O lasitêwaac, aê embe jandêŋ amac wacjasôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa, oc janam amac sa amboac ondoc. Aê embe jasôm biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, lasê ma jawa kauc ŋam sa me jaoc Anôtônê biŋ lasê ma jandôŋ mêtê êndêŋ amac atom, oc janam amac sa atom. 7 Gêŋ taŋ takôc kêtu tanam wê êsêpŋa amboac gasuc me kaliŋgwaŋ naŋ, embe sêju me sênac ŋalêŋ tageŋ ŋapaŋ, oc tajala ŋaawa, taŋ êsêac sebe sêju me sênac naŋ amboac ondoc. 8 Ma dauc embe êtaŋ meloc-meloc, go asa êmansaŋ tau atu ênac siŋŋa. 9 Amacnêm biŋ amboac tonaŋ. Amac embe asôm biŋ ênêc awê atom, asôm biŋ aweŋ ŋataIôŋageŋ, oc sêjala biŋ, taŋ asôm naŋ amboac ondoc. Amac oc asôm nêm biŋ êsêp sawa. 10 Lau nomŋa nêŋ aweŋ tokaiŋ-tokaiŋ, mago aweŋ samob toŋam. 11 Aê embe jajala ŋac teŋ awa ŋam atom, go ŋac, taŋ kêsôm tau awa naŋ, êlic aê amboac ŋac jaba, ma aê oc jalic eŋ amboac ŋac jaba amboac tonaŋ. 12 Amac amboac tonaŋ. Amac atu kêka-kêka moasiŋ Ŋalauŋa, tec ansom moasiŋ, taŋ emboa gôlôac dabuŋ sa naŋ, e ênam amac aucgeŋ.

13 Amboac tonaŋ ŋac, taŋ kêsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa naŋ, eteŋ mec êndêŋ Anôtô gebe êkêŋ moasiŋ êwa biŋ saŋa êndêŋ eŋ êwiŋ. 14 Aê embe jateŋ mec jasôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa, go ŋoc ŋalau eteŋ mec, mago ŋoc kauc oc êjala ŋam atom. 15 Biŋ tau amboac ondoc. Aê gabe ŋoc ŋalau embe eteŋ mec, naŋ ŋoc kauc eteŋ êwiŋ. Ŋoc ŋalau embe ênam wê, naŋ ŋoc kauc ênam êwiŋ. 16 Nêm ŋalaugeŋ embe ênam daŋge Anôtô, go lau ŋagêdô, taŋ sêmoa naŋ, sênac mata nêm mec ma sêsôm gebe “Biŋŋanô” sêwiŋ naŋ amboac ondoc. Êsêac sêjam kauc biŋ, taŋ koteŋ naŋ. 17 Aôm oc gôjam daŋge Anôtô ŋajamgeŋ, tageŋ nêm mec gêboa lau ŋagêdô sa gêwiŋ atom.

18 Aê gajam daŋge Anôtô kêtu kasôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa kêlêlêc amac samob suŋa. 19 Mago aŋga gôlôac dabuŋ ŋalêlôm embe jasôm biŋ tokauc ŋalô lemeŋ teŋgeŋ gebe jandôŋ lau ŋagêdôŋa, oc ŋajam êlêlêc jasôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa ŋalô 10,000 su.

20 O lasitêwaac, taêm ênam biŋ atôm ŋapalê sauŋ taêŋ gêjam nec atom. Taêm ênam biŋ atôm lau kapôêŋ taêŋ gêjam. Mago lêŋ secŋa tec atôm ŋapalê dedecmaŋ. 21 Apômtau kêsôm biŋ teto gêc gebe

“Aê jasôm biŋ êndêŋ lau tônê janam lau jaba aweŋ
to janam lau, naŋ sêsôm biŋ jaba laŋôŋ.
Mago êsêac oc sêkêŋ taŋeŋ aê atom.”

22 Amboac tonaŋ biŋ aweŋ ŋatalôŋa kêtu lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga nêŋ ŋabelo atom, kêtu lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga nêŋ ŋabelo. Ma daoc Anôtônê biŋ lasêŋa kêtu lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga nêŋ ŋabelo atom, kêtu lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga nêŋ ŋabelo. 23 Gôlôac dabuŋ embe samob sêkac tauŋ sa ma samob sêsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa, go lau ŋagêdô me lau samuc, taŋ nasêwiŋ naŋ, oc sêsôm biŋ amboac ondoc. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac. 24 Mago samob embe seoc Anôtônê biŋ lasê ma ŋac samuc teŋ me ŋac jaba teŋ embe naêwiŋ, oc samob nêŋ biŋ epeŋ to êmêtôc eŋ 25 e biŋ, taŋ kêsiŋ tau gêc nê ŋalêlôm naŋ, êtu awê, go êu tau laŋôanô êndêŋ nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgeŋ gebe “Anôtô gêmoa gêwiŋ amac biŋŋanôgoc.”

Daŋgôm nêŋ gê ŋ samob ŋapep sawa

26 O lasitêwaac, biŋ tonaŋ ŋam amboac ondoc. Amac embe akac taôm sa, go
ŋac teŋ êpuc wê teŋ sa, teŋ êndôŋ mêtê, teŋ êsôm biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ,
lasê, teŋ êsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa ma teŋ êwa biŋ tau sa. Gêŋ samob tonaŋ ŋai
aŋgôm êtu amboa gôlôac dabuŋ saŋa. 27 Lau embe sêsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa,
go ŋac luagêc me têlêac sêsôm biŋ ma êtôm. Êsêac sêsôm biŋ sêndênaŋ tauŋgeŋ
ma ŋac teŋ êwa biŋ tau sa. 28 Ŋac êwa biŋ saŋa teŋ embe êmoa atom, go ŋac
êsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa ênam tau tôŋ êndêŋ gôlôac dabuŋ, êsôm biŋ ênêc eŋ tau
to Anôtôŋageŋ. 29 Ŋac luagêc me têlêac seoc Anôtônê biŋ lasê ma lau ŋagêdô
sênsaê biŋ tau. 30 Anôtô embe eoc biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, teŋ lasê êndêŋ
ŋac teŋ, taŋ gêŋgôŋ gôlôac ŋalêlôm naŋ, go ŋac, taŋ kêsôm biŋ gêmoa naŋ, êôc
nê biŋ tôŋ acgom. 31 Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê biŋ lasê asôm ajô
taôm-ajô taômgeŋ e andôŋ lau to alêŋ biŋ lau samob. 32 Lau seoc biŋ lasêŋa
nêŋ ŋalau taŋeŋ wamu êndêŋ êsêac, taŋ seoc biŋ lasê naŋ, 33 gebe Anôtô kêtu
gêŋ wauc-waucgeŋ ŋaAnôtô atom, kêtu biŋmalô ŋaAnôtô.

Mêtê taŋ sêgôm aŋga Anôtônê launêŋ gôlôac samob naŋ, sêŋgôm aŋga
amacnêm amboac tonaŋ gebe 34 Gôlôac embe sêkac sa, go lauo sênam tauŋ tôŋ.
Alôc gebe sêsôm biŋ nec atom. Êsêac sêkôniŋ tauŋ êtôm Anôtônê biŋsu kêsôm.
35 Lauo embe taêŋ ênam gebe sêjala biŋ ŋagêdô êtu tôŋ, go têtu kênac nêŋ ŋaci
aŋga tauŋ nêŋ ênduma ŋ. Gôlôac embe sêkac sa ma awê teŋ embe êsôm biŋ, oc
êtu biŋ majeŋŋa. 36 Taôm asôm acgom, Anôtônê biŋ kêsa aŋga amac taômgeŋ
nêm me gêsuŋ tau gêdêŋ amac taômgeŋ gêwac me.

37 Ŋac teŋ embe êlic tau gebe ŋac eoc Anôtônê biŋ lasêŋa me êwê kaiŋ moasiŋ
Ŋalauŋa teŋ, naŋ êjala gebe biŋ, taŋ aê kato gêdêŋ amac naŋ, Apômtaunê jatu.
38 Eŋ embe êjala biŋ tonaŋ atom, oc amac ajala eŋ atom amboac tonaŋ. 39 O
lasitêwaac, amboac tonaŋ atu kêka-kêka gebe aoc Anôtônê biŋ lasê ma akô lau,
taŋ sêsôm biŋ aweŋ ŋatalôŋa naŋ, auc atom. 40 Aŋgôm gêŋ samob naêndêŋgeŋ
ma êtôm ŋagôliŋgeŋ.

15

Apômtau Jesu gêdi sa

1 O lasitêwaac, aê jakêŋ puc amac gebe taêm ênam ŋawae ŋajam êtiam. Aê
kasôm ŋawae ŋajam tau lasê gêdêŋ amac ma amac akôc sa ma ŋawae ŋajam tau
kêpuc amac tôŋ akô ŋajaŋa. 2 Embe akôc ŋawae ŋajam, taŋ kasôm lasê gêdêŋ
amac naŋ tôŋ, go ênam amac kêsi. Mago embe akôc tôŋ atom, oc akêŋ êwiŋ
ŋaôma.

3 Biŋ ŋamataŋa, taŋ kakêŋ gelom amac naŋ, gelom aê amboac tonaŋ gebe
Kilisi gêmac êndu kêtu aêacnêŋ secŋa kêtôm teto gêc. 4 Êsêac sêsuŋ eŋ ma Anôtô
gêŋu eŋ sa gêdêŋ bêc kêtu têlêac kêtôm teto gêc. 5 Eŋ geoc tau lasê gêdêŋ Kepa su
acgom, go gêdêŋ êsêac 12. 6 Go geoc tau lasê gêdêŋ lasitêwai, taŋ sêlêlêc 500 su
naŋ, ma sêlic eŋ sêwiŋ tauŋgeŋ. Lau tau nêŋ taêsam tec mateŋ jali sêmoa ma
ŋagêdô sêmac êndu su. 7 Go geoc tau lasê gêdêŋ Jakobo su, go gêdêŋ aposolo
samob.

8 Eŋ geoc tau lasê gêdêŋ samob su, go kêtu ŋamuanô tau eŋ geoc tau lasê
gêdêŋ aê amboac tonaŋ, tec katôm ŋapalê, taŋ têna kêkôc eŋ keso têm. 9 Aê
katu aposolonêŋ ŋac ŋamuŋa teŋ. Aê katôm gebe sêsam aê gebe aposolo atom,
gebe aê kêjanda Anôtônê gôlôac dabuŋ. 10 Mago Anôtônê moasiŋ kêkêŋ aê
katu aposolo. Ma ênê moasiŋ, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aê naŋ, ŋanô masi atom. Aê
gajam kôm kapôêŋ kêlêlêc êsêac samob su, mago aê tauc gagôm atom, Anôtônê
moasiŋ, taŋ gêwiŋ aê naŋ gêgôm. 11 Mago mêtê tau aê to êsêac ajam kêtôm
taugeŋ ma amac tec akêŋ gêwiŋ.

Ŋacmêtê oc sêndi sa

12 Aêac ajam mêtê gebe Anôtô gêŋu Kilisi gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ. Ma
amboac ondoc amacnêm lau ŋagêdô sêsôm gebe ŋacmatê oc sêndi sa atom
nec. 13 Ŋacmêtê embe sêndi sa atom, oc Anôtô êŋu Kilisi gêdi sa atom amboac
tonaŋgeŋ. 14 Kilisi embe êndi sa atom, oc jaeŋ, taŋ aêac ajac gêdêŋ amac naŋ,
ŋanô masi ma amacnêm akêŋ gêwiŋ ŋanô masi amboac tonaŋgeŋ. 15 Embe
amboac tonaŋ, oc aêac atu lau, taŋ awa biŋdansaŋ sa kêpi Anôtô, aêac awa sa
gebe Anôtô gêŋu Kilisi sa, mago eŋ embe êŋu ŋacmatê sa atom, naŋgo gêŋu
Kilisi sa atom amboac tonaŋgeŋ. 16 Anôtô embe êŋu ŋacmatê sa atom, naŋgo
gêŋu Kilisi sa su atom amboac tonaŋ. 17 Mago eŋ embe êŋu Kilisi sa atom, oc
akêŋ êwiŋ ŋaôma ma amoa tonêm secgeŋ ŋapaŋ. 18 Ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ
Kilisi ma sêmac êndu su naŋ, sêjaŋa amboac tonaŋgeŋ. 19 Aêac embe takêŋ
mateŋ Kilisi êndêŋ têm tamoa nom tonecŋageŋ, go lau sêlic aêac tatu gêŋ gêbac
ma taêŋ walô aêac êlêlêc lau ŋagêdô samob su ŋêŋgeŋ. 20 Mago Anôtô gêŋu
Kilisi gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ sugac. Eŋ kêtu lau, taŋ sêmac êndu su naŋ, nêŋ
ŋamêc. 21 Ŋamalac tageŋ kêtu tamac êndu ŋaŋamôkê, ma ŋamalac tageŋ kêtu
dandi sa aŋga ŋacmatênêŋ ŋaŋamôkê. 22 Biŋ tau amboac tonec gebe Adam
gêbiŋ aêac tôŋ, tec samob tamac êndu, ma Kilisi gêbiŋ aêac tôŋ, tec samob
mateŋ jali êsa. 23 Mago samob mateŋ jali êsa êndêŋ-êndêŋgeŋ êtôm nêŋ noc.
Kilisi kêtu ŋamêc, go êsêac, taŋ têtu ênê lau naŋ, sêndi sa êndêŋ noc eŋ êmu
êmêŋŋa. 24 Su, go Kilisi ênac dabiŋ gêŋ samob. Eŋ oc enseŋ gôliŋ to ŋaclai ma
ŋajaŋa samob su, ma êkêŋ gôliŋ tau êndêŋ Tama Anôtô. 25 Gôliŋ kiŋŋa gêjac
Kilisi ŋawae e Anôtô êkêŋ ŋacjo samob sêsô eŋ akaiŋ ŋalabu acgom. 26 Go êtu
ŋamu enseŋ ŋacjo gêmacanô tau su. 27 Teto gêc gebe “Gêŋ samob kêsô eŋ akaiŋ
ŋalabu.” Teto gebe “Gêŋ samob kêsô eŋ ŋalabu,” mago biŋ tonec gêc awê gebe
ŋalô Gêŋ samob kêkanôŋ ŋac, taŋ kêkêŋ gêŋ samob kêsô eŋ ŋalabu naŋ, gêwiŋ
atom. 28 Gêŋ samob êsô Latu ŋalabu su acgom, go Latu tau êsô ŋac, taŋ kêkêŋ
gêŋ samob kêsô eŋ ŋalabu naŋ, ŋalabu amboac tonaŋ, gebe Anôtô ênam gôliŋ
gêŋ samob ênam aucgeŋ.

29 Lau taŋ sêliŋ saŋgu sêjô ŋacmatê naŋ, oc sêŋgôm amboac ondoc. Ŋacmatê
embe sêndi sa atomanô, go êsêac sêliŋ saŋgu sêjô ŋacmatê su êtu asageŋŋa.
30 Ma aêac amboac ondoc. Aêac amoa jageo kêtôm bêc samob kêtu gêŋ ŋaclai
gebe enseŋ aêacŋa nec kêtu asageŋŋa. 31 O lasitêwaac, biŋŋanôgoc, aê gêmac
êndu kêtôm bêcgeŋ. Aê kasôm biŋ tonaŋ kêtu amac atu ŋoc waec, taŋ gêc gêwiŋ
aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu naŋŋa. 32 Aê gajac siŋ gêdêŋ bôc ŋaclai aŋga Epese.
Aê embe janac siŋ tau êtu biŋ ŋamalacŋageŋ, oc ênam aê sa amboac ondoc.
Ŋacmatê embe sêndi sa atom, go taniŋ to tanôm gêŋ tanac ŋawaegeŋmaŋ, gebe
ŋaeleŋ oc tamac êndu.

33 Ansau taôm atom. Embe asêlêŋ awiŋ lau sec, oc enseŋ nêm mêtê ŋajam
su. 34 Tekwem saki êsa ŋapep ma aŋgôm sec êtiam atom. Aê jasôm biŋ tonec e
jaŋgôm amac majem êsa gebe Amacnêm lau ŋagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aêac oc dandi sa toôliŋgeŋ

35 Lau ŋagêdô oc têtu kênac gebe “Ŋacmêtê oc sêndi sa amboac ondoc. Ma
embe mêŋsêpi, oc sêkôc ôliŋ amboac ondoc.” 36 Melocma. Gêŋ taŋ kôsê naŋ,
embe êtu palê atom, oc êpoa atom. 37 Embe ôsê gêŋ, oc ôsê ŋadambê, taŋ êlêc
êpi êmêŋ naŋ atom, oc ôsê ŋamatugeŋ, amboac jaŋgom me gêŋ ŋagêdô ŋawê.
38 Anôtô êkêŋ ŋanô êndêŋ ŋawê êtôm taê gêjam ma êkêŋ ŋanô tokaiŋ-tokaiŋ
êndêŋ ŋawê êndêŋ-êndêŋgeŋ. 39 Gêŋ samob ôliŋ têtôm tauŋ atom. Ŋamalac ôliŋ
teŋ ma bôc ôliŋ teŋ ma moc ôliŋ teŋ ma i ôliŋ teŋ. 40 Ŋanô undambêŋa to ŋanô
nomŋa gêc gêdêŋ-gêdêŋgeŋ amboac tonaŋ. Mago gêŋ undambêŋa ŋawasi teŋ,

ma gêŋ nomŋa ŋawasi teŋ. 41 Oc ŋawasi teŋ ma ajôŋ ŋawasi teŋ ma utitalata ŋawasi teŋ. Ma utitalata tonaŋ ŋai ŋawasi gêdêŋ-gêdêŋgeŋ amboac tonaŋ.

42 Êndêŋ noc ŋacmatê sêndi saŋa naŋ, oc amboac tonaŋ. Sêsê gêŋ, taŋ ê su naŋ, ma gêŋ teŋgeŋŋa oc êndi sa. 43 Sêsê ôli ŋaôma ma ôli ŋawasi oc êndi sa. Sêsê ôli palê-palê ma ôli toŋaclai oc êndi sa. 44 Sêsê ôli nomŋa ma ôli ŋalauŋa oc êndi sa. Embe ôli nomŋa ênêc, go ôli ŋalauŋa ênêc amboac tonaŋgeŋ. 45 Amboac teto gêc gebe "Ŋac ŋamataŋa, Adam, kêtu gêŋ mata jali." Mago Adam ŋamuŋa eŋ ŋalau, taŋ kêkêŋ aêac daŋgôŋ mateŋ jali. 46 Ôli ŋalauŋa mêŋkêsa kêtu ŋamata atom, ôli nomŋa gêmuŋ, go ôli ŋalauŋa kêdaguc. 47 Ŋamalac ŋamataŋa eŋ aŋga nom, tec kêtu gêŋ nomŋa. Ŋamalac kêtu luagêcŋa gêmêŋ aŋga undambê. 48 Lau nomŋa têtôm ŋac nomŋa tonaŋ, ma lau undambêŋa têtôm ŋac undambêŋa tonaŋ. 49 Aêac tec tawê kaiŋ ŋac nomŋa laŋô nec, oc tawê kai ŋ ŋac undambêŋa laŋô amboac tonaŋgeŋ. 50 O lasitêwaac, biŋ tonec tec jasôm gebe Aêac ôliŋ to dec tonec tawê kaiŋ Anôtônê gamêŋ atom. Ma gêŋ, taŋ ê su naŋ, oc êwê kaiŋ gêŋ teŋgeŋŋa atom.

51 Aŋô acgom, aê jasôm biŋ ŋalêlômŋa teŋ êndêŋ amac gebe Aêac samob oc tamac êndu atom, mago Anôtô oc êpô aêac samob ôliŋ ôkwi kaiŋ teŋ êsa. 52 Biŋ tau êsa sep tageŋ ma eb tageŋ êndêŋ dauc êtaŋ ŋamuŋa. Dauc tonaŋ embe êtaŋ, go ŋacmatê oc sêndi sa toôliŋ teŋgeŋŋa ma Anôtô oc êpô aêac oliŋ ôkwi kaiŋ teŋ êsa, 53 gebe gêŋ tonec, taŋ ê su naŋ, oc êsô gêŋ teŋgeŋŋa sa amboac ŋakwê, ma gêŋ tonec, taŋ êmac êndu naŋ, oc êsô gêŋ, taŋ êmac êndu atomŋa naŋ sa. 54 Mago êndêŋ taŋ gêŋ tonec, taŋ ê su naŋ, oc êsô gêŋ teŋgeŋŋa sa, ma gêŋ tonec, taŋ êmac êndu naŋ, oc êsô gêŋ, taŋ êmac êndu atomŋa naŋ sa, go biŋ, taŋ teto gêc naŋ, êtu anô gebe

"Ŋac taŋ kêku ŋacjo tulu naŋ, geseŋ gêmacanô tau su.
55 O gêmacanô tau, aôm kôku ŋacjo tulu ŋaŋanô gêc ondoc.
O gêmacanô tau, nêm kêm tau ondoc."

56 Sec kêtu gêmacanô ŋakêm, ma biŋsu kêtu sec ŋaŋaclai. 57 Mago daŋge êndêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ aêac taku ŋacjo tulu kêtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisiŋa.

58 O ŋoc lasitêwaace, amboac tonaŋ atu lau ŋajaŋa to amoa nêm ŋaŋêŋ. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ŋapaŋ. Ma ajala gebe koleŋ, taŋ anam êtu Apômtauŋa naŋ, oc anam ŋaôma atom.

16

Da tanam Anôtônê lau saŋa

1 Galoc biŋ êpi awa ênam Anôtônê lau saŋa. Aŋgôm êtôm biŋ, taŋ kajatu gêdêŋ gôlôac dabuŋ Galataŋa gebe sêŋgômŋa naŋ. 2 Êtôm woke ŋabêc ŋamataŋa samob amac samob êndêŋêndêŋgeŋ anac awa sa ênêc tauŋa êtôm gêŋ, taŋ gêc amacŋa naŋ, ec êndêŋ taŋ jaô lasê amac naŋ, ajoŋ da sa ŋalêŋ ŋawapac atom. 3 Aê jaô lasê amac su acgom, go jasakiŋ lau, taŋ amac alic êaêac têtôm naŋ, topapia êwa êsêac saŋa sêna Jerusalem gebe sêkêŋ nêm moasiŋ êndêŋ lau ônê. 4 Embe jalic êtôm gebe tauc jasêlêŋ, go êsêac sêsêlêŋ sêwiŋ aê.

Paulu tae gêjam nê lêŋ ŋagêdô

5 Aê jana Makedonia su acgom, go jandêŋ amac jawac, gabe jasa Makedoniaŋageŋ jawac. 6 Aê oc jamoa jawiŋ amac ŋasawa ec, moae jamoa e komô êmbacnê. Go amac anam aê sa to akêŋ aê jasa ŋoc lêŋ ŋagêdô êtiam. 7 Aê gabe jalic amac têlageŋ ma jawi amac siŋ sebeŋ atom. Aê taêc kêka gebe Apômtau embe êlôc sa, go jaŋgôŋ jawiŋ amac ŋasawa ec baliŋ. 8 Aê jamoa Epese tonec e Pentekost êmbacnê, 9 gebe katam teŋ gêlêc su samucgeŋ gêdêŋ aê, tec janam kôm toŋanôgeŋ, mago ŋoc soŋo-soŋo taêsam tec sêmoa.

10 Timote embe êwac, naŋ amoasiŋ eŋ ec ôli andaŋ amac gebe eŋ gêjam
Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. 11 Teŋ êlic eŋ amboac gêŋ ŋaôma atom. Anam
eŋ sa to akêŋ eŋ tobiŋmalôgeŋ êndêŋ aê êmu êmêŋ êtiam, gebe aê to lasitêwai
aôŋ eŋ.
12 Biŋ êpi lasiŋi Apolo amboac tonec. Aê kateŋ eŋ kêtu dim taêsam su gebe
êwiŋ lasitêwai êndêŋ amac êwac. Mago eŋ taê gêjam gebe êwac galoc atom,
ŋasawa teŋ embe êtap lêŋ ŋajam teŋ sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê biŋ

13 Anam jali to akêŋ êwiŋ ma akô ŋajaŋa atôm ŋacgeŋ. 14 Aŋgôm nêm gêŋ
samob totêmtac êwiŋgeŋ.
15 O lasitêwaac, amac ajala Stepana to nê gôlôac. Êsêac lau buŋa ŋamataŋa
aŋga gamêŋ Akaiaŋa ma sêkêŋ tauŋ sêjam sakiŋ Anôtônê lau sêjac ŋawaegeŋ.
16 Aê jalêŋ biŋ amac gebe asô lau amboac tonaŋ ŋalabu êtôm asô êsêac samob,
taŋ sêjam sakiŋ to sim tauŋ su sakiŋ tonaŋŋa naŋ, ŋalabu amboac tonaŋ. 17 Aê
têtac ŋajam gebe Stepana agêc Potunata ma Akaika dêdêŋ aê sêmêŋ sêjô amac
samob su. 18 Êsêac tonaŋ sêlau amac to aêacnêŋ ŋalêlôm. Tec atoc lau amboac
tonaŋ samaŋ.
19 Gôlôac dabuŋ Asia Sauŋŋa aweŋ gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac
dabuŋ, taŋ sêkac sa aŋga êsêagêcnêŋ andu naŋ, aweŋ gêjac amac ŋanô kêtu
Apômtauŋa. 20 Lasitêwai samob aweŋ gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm
sa êtôm Anôtônê lau nêŋ mêtê.
21 Aê Paulu tauc kato biŋ aoc gêjac amacŋa tonec ŋa tauc lemoc. 22 Teŋ
embe têtac êwiŋ Apômtau atom, oc Anôtô êpuc boa eŋ. Marana tê (ŋam gebe O
Apômtau ômôêŋ). 23 Apômtau Jesu nê moasiŋ wacêpi amac. 24 Aê têtac gêwiŋ
amac samob, taŋ Kilisi Jesu gêbiŋ aêac tôŋ naŋ.

Paulunê papia kêtu luagêcŋa gêdêŋ lau KORINTI

Paulunê papia kêtu luagêcŋa gêdêŋ lau Korintŋa nec ŋac tau keto gêdêŋ ŋasawa teŋ, taŋ ênê to gôlôac Korintŋa nêŋ biŋ kêlêsa tau ŋasec naŋ. Lau buŋa ŋagêdô oc sêli tauŋ sa gêdêŋ Paulu ma sêbu eŋ ŋajaŋa, mago eŋ gêjam awa su ŋanôgeŋ gebe sê wama tauŋmaŋ. Lau tau sêwi nêŋ kisa siŋ, tec keto nê kêtu samuc ŋawae gêdêŋ êsêac gêja.

Papia ŋasêbu ŋamataŋa Paulu keto biŋ kêlêsa tau to kêlênsôŋ eŋ to gôlôac Korintŋa naŋ acgom, go gêwa eŋ keto nê biŋ ŋajaŋa kepeŋ lau, taŋ sêbu eŋ to sêli tauŋ sa gêdêŋ eŋ naŋ, ŋam sa e kêsôm nê têtac ŋajam lasê kêpi lau tau gebe taêŋ gêjam tauŋ e sêjam tauŋ ôkwi ma sê wama tauŋ, sêgôm kêtu nê papia ŋajaŋa tônêŋa. Go keteŋ gôlôac tau gebe sêkêŋ nêŋ da kapôêŋgeŋ sênam lau buŋa ŋalêlôm sawa aŋga Judaia naŋ sa. Gocgo kêkac biŋ su tau ma gêwa nê sakiŋ sa gebe aposolo ŋanô teŋ eŋ. Eŋ keto biŋ tonaŋ gêdêŋ Korintwaga luagêcgeŋ, taŋ sêbu Paulu gebe aposolo dansaŋ eŋ ma sêboa tauŋ sa sebe aposolo ŋanô êsêac tauŋgeŋ naŋ.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau to gôlôac Korintŋa nêŋ biŋ 1:12–7:16
3. Da kêtu lau buŋa Judaiaŋa 8:2–9:15
4. Paulu kêpuc biŋ su tau to gêwa tau sa gebe aposolo ŋanô teŋ eŋ 10:1–13:10
5. Paulu gêjac mata nê papia 13:11-14

Paulu gêjac m nê papia ma gêjam daŋge Anôtô

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taŋ Anôtô kêkalem aê naŋ, agêc lasic Timote, aêagêcma biŋ êndêŋ Anôtônê gôlôac amac, taŋ aŋgôŋ Korinti to êndêŋ Anôtônê lau samob, taŋ ajam Akaia aucgeŋ aŋgôŋ naŋ. 2 Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

3 Talanem Anôtô, aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi tama eŋ. Aêac Tameŋi eŋ, taŋ kêtu taê walô ŋatau to gêjam malô samob ŋaAnôtô. 4 Eŋ gêjam malô aêac gêdêŋ taŋ nêŋ gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ kêtap aêac sa naŋ, e tauŋ tatôm gebe tanam malô êsêac, taŋ sêmoa gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ ŋalêlôm naŋ, ŋa biŋmalô, taŋ Anôtô gêjam malô aêac tauŋ naŋ. 5 Kilisinê ŋandaŋ mêŋkêsalê aêac auc, mago Kilisinê gêjam malô aêacŋa mêŋkêsalê aêac auc amboac tonaŋgeŋ. 6 Aêac embe aôc gêŋwapac, go aôc êtu ênam malô amac to ênam amac kêsiŋa. Ma Anôtô embe ênam malô aêac, go êŋgôm êtu ênam malô amacŋa, gebe êŋgôm nêm ŋalêlôm ŋajaŋa êsa e aôc gêŋwapac totêmtac êpa sugeŋ atôm aêac aôc gêŋwapac tau tonaŋ. 7 Aêac taêŋ kêka amac amoa ma ajala gebe amac, taŋ aêc gêŋwapac awiŋ aêac naŋ, awê kaiŋ Anôtônê gêjam malô aêacŋa awiŋ amboac tonaŋ.

8 O lasitêwaac, aêac abe ansaŋ gêŋwapac, taŋ kêtap aêac sa aŋga Asia naŋ, auc êndêŋ amac atom. Gêŋwapac tau kêlêlêc aêacma ôliŋwalô su ma kêkôniŋ aêac tôŋ ŋanôgeŋ e ataŋ tauŋ gebe atu lau gêbacgac. 9 Aêac tauŋ asaê gebe sêkic aêacma biŋ sugac. Mago gêŋ tau gêgôm aêac kêtu êwa ma kauc saŋa gebe taêŋ êka tauŋ ma tekweŋ saki atom, taêŋ êka Anôtô, taŋ gêŋu ŋacmatê dêdi sa naŋ taugeŋ. 10 Eŋ gêjam aêac kêsi aŋga gêmac ŋaŋaclai ônê ma oc ênam aêac kêsi. Aêac akêŋ mateŋ eŋgeŋ gebe ênam aêac kêsi êtiam. 11 Ma amac anam aêac sa ateŋ mec êtu aêacŋa êwiŋmaŋ. Anôtô oc êŋô lau taêsam nêŋ mec, ma eŋ êmoasiŋ aêac e lau taêsam sênam daŋge eŋ êtu aêacŋa.

Paulu kêtu ŋacleŋ lau Korinti sebeŋ atom naŋ ŋam

12 Aêacma waeŋ ŋam tau tonec gebe aêacma awa ŋalêlômŋa gêwa sa gêdêŋ
aêac gebe asa ma lêŋ amoa nom atôm Anôtônê lau tolaŋôŋnêm sawageŋ. Kauc
ŋamalacŋa gêjam gôliŋ aêac atom, Anôtônê moasiŋ gêjam gôliŋ aêac. Ma lêŋ
tau tonaŋ aêac asa ajac ŋawaegeŋ gêdêŋ amoa awiŋ amac amboac tonaŋgeŋ.
13 Gebe aêac ato biŋ kaiŋ teŋ gêdêŋ amac atom, ato biŋ, taŋ amac atôm gebe
asam to ajala naŋgeŋ. Aê taêc kêka gebe oc ajala biŋ tau tomalageŋ, 14 amboac
ajala aêacma biŋ ŋatênageŋ su gebe êndêŋ Apômtau Jesu nê bêc aêac atu nêm
waem ŋam, amboac amac atu ma waeŋ ŋam.
15 Aê taêc gêjam biŋ tonaŋ kêtu tôŋgac, tec gabe jandêŋ amac jawac êmuŋ
acgom, gebe atap moasiŋ sa êtu dim luagêc. 16 Aê gabe jasa amacnêm
gamêŋŋageŋ jana Makedonia. Ma aŋga Makedonia gabe jamu jandêŋ amac
jawac êtiam, gebe anam aê sa ma akêŋ aê jana Judaia. 17 Aê gabe jasa ŋoc lêŋ
amboac tonaŋ, tec taêc gêjam biŋ paliŋpaliŋgeŋ me. Me gêŋ, taŋ taêc gêjam kêtu
tôŋ gebe jaŋgôm naŋ, oc taêc gêjam kêtôm kauc ŋamalacŋa ma jasôm “aêc, aêc”
to “masi, masi” êpi tageŋ me. 18 Anôtô eŋ ŋac ŋaŋêŋ, tec kêjala gebe aêacma
biŋ gêdêŋ amac kêtu “aêc” to “masi” kêpi tageŋ nec atom, 19 gebe Anôtônê
Latu Jesu Kilisi, taŋ aêagêc Silwana ma Timote ajam mêtê kêpi eŋ gêdêŋ amac
naŋ, nê biŋ aec to masl nec atom. Gêdêŋ taŋ Kilisi gêmêŋ naŋ, Anôtô gêlôc
gebe “Aec.” 20 Kilisi gêlôc gêdêŋ Anôtônê biŋ samob, taŋ gêjac mata naŋ. Kêtu
tonaŋŋa aêac tasôm gebe “Biŋŋanô” kêtu Kilisiŋa gebe talambiŋ Anôtô. 21 ŋac
taŋ kêpuc aêac to amac tôŋ tamoa dawiŋ Kilisi ma geŋ oso aêac naŋ, Anôtô tau.
22 Eŋ kepeŋ nê ŋatalô kêpi aêac, tec tatu ênê gêŋ, ma kakêŋ Ŋalau Dabuŋ kêsêp
aêacnêŋ ŋalêlôm kêtu ŋakamaclauŋ êtu gêŋ, taŋ gebe êkêŋ êndêŋ aêacŋa naŋ.
23 Aê aoc gêjac Anôtô gebe mêŋêwa ŋoc ŋalêlôm sa êndêŋ amac gebe taêc walô
amac, tec gaja Korinti atom tageŋ gebe jaŋgôm amac sec atom. 24 Aêac atu
amacnêm akêŋ gêwiŋ ŋataui atom, amac akêŋ gêwiŋ ŋajaŋa tec amoa. Tageŋ
aêac abe anam kôm awiŋ amac gebe têmtac ŋajam êsa.

2

1 Aê taêc gêjam kêtu tôŋ gêc ŋôc ŋalêlômgeŋ gebe jandêŋ amac jawac atom,
gebe jaŋgôm nêm ŋalêlôm ŋawapac êsa êtiam atom. 2 Gebe aê embe jaŋgôm
amacnêm ŋalêlôm ŋawapac êsa, asa oc êŋgôm aê têtac ŋajam êsa. Lau teŋ sêmoa
gebe sêŋgômŋa atom, lau taŋ gagôm nêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa naŋgeŋ. 3 Aê
kato biŋ tonaŋ gebe aê embe jawac, go aŋgôm ŋoc ŋalêlôm ŋawapac êsa atom,
gebe kôm tonec gêjac amac ŋawae gebe aŋgôm aê têtac ŋajam êsa. Aê kakêŋ
gêwiŋ gebe aê embe jamoa totêtac ŋajamgeŋ, go amac samob amoa totêmtac
ŋajam amboac tonaŋgeŋ. 4 Aê kato papia tau tonaŋ gêdêŋ amac toŋoc ŋalêlôm
ŋawapac to ŋatutucgeŋ ma tomatocsulugeŋ. Aê kato kêtu jaŋgôm nêm ŋalêlôm
ŋawapac êsaŋa nec atom, kato gebe ajala aê têtac gêwiŋ amac ŋanôgeŋŋa.

Korinti sêsuc ŋac, taŋ gêgôm sec naŋ, nê biŋ ôkwi

5 Ŋac teŋ embe êli biŋ sa, oc êŋgôm aê tauc ŋoc ŋalêlôm ŋawapac êsa atom,
êkêŋ wapac amacnêm ŋagêdô. Aê gabe jasôm gebe êkêŋ wapac êndêŋ amac
samob nec atom, gabe jakôniŋ eŋ samucgeŋ atom. 6 Ŋac tau kêtap nê sec
ŋagêjô aŋga lau taêsam nêŋ sa sugac, tec kêtôm. 7 Amboac tonaŋ galoc asa
ŋalêŋ teŋ ma asuc ênê biŋ ôkwi to anam malô eŋ gebe nê ŋalêlôm ŋawapac
êlêlêc e êŋgôm tau paliŋ nec atom. 8 Kêtu tonaŋŋa aê jalêŋ biŋ amac gebe êtôc
nêm têmtac gêwiŋ eŋŋa ênêc awê êndêŋ eŋ êtiam. 9 Papia taŋ kato gêdêŋ amac
naŋ, ŋam tau tonec gebe jansaê amac gebe jajala amac oc taŋem wamu aêŋoc
biŋ samob me masi. 10 Amac embe asuc ŋac teŋ nê biŋ ôkwi, aê oc jasuc ôkwi
amboac tonaŋ. Biŋ jasuc ôkwiŋa teŋ embe ênêc, oc jasuc ôkwi êtu janam amac

saŋa jakô Kilisi laŋônêm. 11 Aêac tanac jao tauŋ êndêŋ Sadaŋ gebe ênsau êc aêac atom. Aêac tajam kauc ênê gêŋlêlôm atom.

Paulu gêmoa Troas tonê ŋalêlôm ŋatutucgeŋ

12 Gêdêŋ taŋ gaô lasê Troas gabe jasôm Kilisinê ŋawae ŋajam lasê naŋ, galic gebe Apômtau gêlêc katam teŋ su gêdêŋ aê gebe janam kôm. 13 Mago gamoa totêtac malôgeŋ atom, ŋam gebe katap lasic Titi sa atom, tec kêkam êsêac lemeŋ ma gaja Makedonia.

14 Mago daŋge êndêŋ Anôtô. Eŋ kêkêŋ aêac, taŋ Kilisi gêbiŋ aêac tôŋ naŋ, awaka ênê wae kêku ŋacjo tuluŋa sa. Ma kêkêŋ aêac gebe aoc Kilisinê wae lasê ênam gamêŋ samob auc êtôm ŋamalu ŋajam, taŋ gêjam gamêŋ popoc naŋ. 15 Gebe Anôtô gêlic aêac atu Kilisinê gêŋmalu amoa lau, taŋ Anôtô ênam êsêac kêsi to lau, taŋ sênaŋa naŋ ŋalêlôm. 16 Lau ŋamakeŋ sêŋu amboac ŋasu gêmacanôŋa, taŋ geseŋ êsêac naŋ. Lau ŋamakeŋ sêŋu amboac ŋamalu ŋajam, taŋ kêsa aŋga gamêŋ sêŋgôŋ mateŋ jaliŋa ma kêkêŋ êsêac sêŋgôŋ mateŋ jali. Asa kêtôm sakiŋ amboac tonaŋ. 17 Aêac atulu Anôtônê mêtê amboac lau taêsam sêgôm kêtu awaŋa naŋ atom. Anôtô kêsakiŋ aêac, tec asôm ênê mêtê lasê toŋalêlôm ŋawageŋ akô Anôtô laŋônêm, asôm kêtôm Kilisi gêbiŋ aêac tôŋ.

3

Poac wakuc ŋasakiŋwaga

1 Galoc amac alic aêac amboac akiaŋ tauŋ sa kêtiam me. Me moae aêac apô lêna papia êwa aêac sa êndêŋ amacŋa, me apô lêna amacnêm papia êwa aêac sa êndêŋ launa kêtôm lau ŋagêdô sêkôc-sêkôc nec me. 2 Aêacma papia êwa aêac saŋa naŋ amac taôm. Papia tau teto kêsêp aêacma ŋalêlôm, lau samob têtôm gebe sêjala to sêsam. 3 Biŋ tau gêc awê gebe amac atu Kilisinê papia, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac gebe asakiŋ. Eŋ keto papia tau ŋa busa kêsêp poc tapa atom, keto ŋa Anôtô mata jali nê Ŋalau kêsêp ŋamalacnêŋ ŋalêlôm.

4 Kilisi kêwaka aêac akêŋ gêwiŋ sa e ôliŋ andaŋ Anôto, tec asôm tonaŋ. 5 Aêac tauŋ atôm gebe tauŋ taêŋ ênam biŋ to anam kôm amboac tonaŋ atom. Aêac atôm kôm tau naŋ ŋam kêsêp Anôtôŋageŋ. 6 Eŋ kêpuc aêac tôŋ e atu poac wakuc ŋasakiŋwaga. Poac wakuc tau ŋam kêsêp biŋsu tetoŋa atom, kêsêp Ŋalau, gebe biŋsu tetoŋa tec geseŋ ŋamalac su, mago Ŋalau kêkêŋ êsêac sêŋgôŋ mateŋ jali.

7 Biŋsu taŋ Anôtô keto kêsêp poc naŋ, mêŋkêsa toŋawasigeŋ e lau Israel têtôm gebe sêlic Mose laŋôanô atom kêtu ŋawasi, taŋ gêjam laŋôanô auc naŋŋa. Tageŋ ŋawasi tau tonaŋ gê su kêtiam. Biŋsu taŋ kêtu gêmacanô ŋasakiŋwaga embe êmêŋ toŋawasi amboac tonaŋ, 8 go ŋawasi, taŋ êsap sakiŋ Ŋalauŋa tôŋ naŋ, oc êlêlêc su. 9 Sakiŋ taŋ kêmêtôc ŋamalac gebe sênaŋa naŋ, kêtap ŋawasi sa, ma sakiŋ, taŋ kêmasaŋ ŋamalacnêŋ biŋ e Anôtô gêlic êsêac têtu lau gêdêŋ naŋ, kêtap ŋawasi sa kêlêlêc su atom me. 10 Tec ŋawasi ônêŋa embe tanam dôŋ êpi ŋawasi tonec, oc talic gebe ŋawasi ŋanô atom, ŋam gebe sakiŋ tonec ŋawasi kêlêlêc ŋêŋgeŋ su. 11 Embe gêŋ, taŋ ê su naŋ, êtap ŋawasi amboac tonaŋ sa, go gêŋ, taŋ ênêc teŋgeŋŋa naŋ, êtap ŋawasi sa êlêlêc su.

12 Aêac akêŋ mateŋ biŋ amboac tonaŋ, tec amoa totêntac kêpa sugeŋ. 13 Aêac atôm Mose atom. Eŋ gêsaŋ laŋôanô ŋa obo auc, gebe lau Israel sêlic ŋawasi ê su ênaŋa aŋga laŋôanô naŋ atom. 14 Ma êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋadani kêsa. Kêtôm têm sêsam poac laŋgwa ŋabiŋ, go obo tonaŋ gêsaŋ biŋ auc ŋapaŋ e mêŋgêdêŋ galoc, sêkôc obo tau su atom, gebe Kilisi taugeŋ kêtôm gebe êkac obo tau su. 15 Biŋŋanô, kêtôm têm samob, gêŋ sêsam Mosenê biŋ lasê naŋ, obo tau tonaŋ gêsaŋ êsêacnêŋ ŋalêlôm auc e mêŋgêdêŋ galoc. 16 Mago Israel embe sênam tauŋ ôkwi êndêŋ Apômtau, go êkac obo tau su. 17 Apômtau eŋ Ŋalau. Ma

Apômtaunê Ŋalau embe êmoa êwiŋ ŋamalac, go êŋgamboac êsêac su sêmoa nêŋ lêtêgeŋ. 18 Aêac tec obo gêsaŋ aêac laŋôŋanô auc atom nec, tatôm tasalakatu, taŋ Apômtaunê ŋawasi jakêpô lau e Apômtau Ŋalau êkêŋ aêac tapô tauŋ ôkwi tatôm eŋ tau katu ma tawê kaiŋ ŋawasi to ŋawasi.

4

Anôtônê awamata kêsêp kunom

1 Anôtô taê walô aêac, tec kêkêŋ sakiŋ tonaŋ gêdêŋ aêac. Amboac tonaŋ aêac tatu goloŋ atom. 2 Aêac akac tauŋ su aŋga gêŋ, taŋ kêsiŋ tau ma kêtôm gebe êŋgôm aêac majeŋ êsaŋa naŋ. Aêac asêlêŋ asa lêŋ dansaŋ atom ma ajam Anôtônê biŋ ôkwi atom. Aêac aoc biŋŋanô lasê akô Anôtô laŋônêm e awaka tauŋ sa gêdêŋ lau samob, taŋ sêkêŋ taŋeŋ nêŋ awa ŋalêlôm ŋa naŋ. 3 Ŋawae ŋajam, taŋ ajam naŋ, embe êsiŋ tau, go êsiŋ tau êndêŋ lau, taŋ oc sênaŋa naŋgeŋ. 4 Êsêac sêkêŋ gêwiŋ atom gebe nom tonec ŋaŋatausêga gêsaŋ nêŋ ŋalêlôm auc e ŋakesec kêsa ma sêlic ŋawê, taŋ kêsa aŋga ŋawae ŋajam naŋ atom. Ŋawae ŋajam tau gêwa Kilisi, taŋ kêtu Anôtô katu solop naŋ, nê ŋawasi sa. 5 Gebe aêac ajam mêtê kêpi aêac tauŋ atom, awa Jesu Kilisi sa gebe eŋ Apômtau ma aêac tauŋ gebe atu amacnêm saki ŋwaga katu Jesuŋa. 6 Anôtô taŋ kêsôm gebe ŋawê êsa aŋga ŋakesec naŋ, kêkêŋ aêacma ŋalêlôm ŋawê kêsa. Ŋawê tau ŋam kêsêp ajala Anôtônê ŋawasi, taŋ gêc Kilisi laŋôanô naŋ.

7 Mago awamata, taŋ awê kaiŋ naŋ, kêsêp aêacma ŋalêlôm amboac kêsêp ku, taŋ sêpac ŋa nom naŋ, gebe ŋaclai ŋamôkê ênêc awê gebe aŋga aêac tauŋ ma atom, aŋga Anôtônêgeŋ. 8 Gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ kêlêsuc aêacgeŋ, mago kêlêsa aêac popoc atom. Aêac aê go tauŋ, mago katuŋ gêbac atom. 9 Lau sêjanda aêac, mago Anôtô gêwi aêac siŋ atom. Sêku aêac tulu, mago seseŋ aêac su atom. 10 Aêac aôc Jesu gêmac êndu kêpi aêac ôliŋ ŋapaŋ, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôliŋ amboac tonaŋgeŋ. 11 Aêac amoa mateŋ jali, mago asa paŋ gêmac ŋalêndaŋ ŋapaŋ kêtu Jesuŋa, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôliŋ mêtê-mêtê. 12 Amboac tonaŋ ŋaclai tamac ênduŋa gêjam kôm kêpi aêac, ma ŋaclai daŋgôŋ mateŋ jaliŋa gêjam kôm kêpi amac.

13 Teto gec gebe “Aê kakêŋ gêwiŋ tec kasôm lasê.” Ŋalau taŋ kakac ŋac tonaŋ e kêkêŋ gêwiŋ naŋ, kêkac aêac amboac tonaŋgeŋ. Tec aêac akêŋ gêwiŋ ma asôm lasê amboac tonaŋ. 14 Aêac ajala gebe Ŋac taŋ gêŋu Apômtau Jesu gêdi sa naŋ, oc êŋu aêac andi sa awiŋ Jesu to êkêŋ aêac awiŋ amac takô eŋ laŋônêmŋa. 15 Biŋ samob tonaŋ kêsa kêtu amacŋa. Anôtônê moasiŋ embe ênam sêga aŋga launêŋ, go êsêacnêŋ mec daŋgeŋa êtu dani êlêlêc e Anôtônê ŋawasi êsa.

Tasa nêŋ leŋ totakêŋ êwiŋgeŋ

16 Amboac tonaŋ aêac atu goloŋ atom. Aêac ôliŋ embe êtu sec, ma êtu sec. Mago aêacma ŋalêlôm êtu wakuc êtôm bêcgeŋ, 17 gebe ma gêŋwapac gêgôm aêac têlageŋ ma asaê amboac ŋagaô naŋ, êkêŋ ŋawasi teŋgeŋŋa kapôêŋ êlêlêc gêŋwapac su ŋêŋgeŋ. 18 Aêac mateŋ gê gêŋ, taŋ mateŋanô talic sapu naŋ, gebe gêŋ, taŋ mateŋanô talic naŋ, ê su, mago gêŋ, taŋ talic sapu naŋ, oc ênêc teŋgeŋ.

5

1 Aêac ajala gebe aêacma bec nomŋa tonec embe etoc su, go Anôtô êkêŋ andu teŋ êndêŋ aêac. Andu tau, taŋ ŋamalac sêkwê ŋa lemeŋ atom naŋ êkô undambê teŋgeŋ. 2 Amboac tonaŋ aêac aeŋ oliŋ to ajam aweŋ su ma andu undambêŋa gebe êkwa aêac auc. 3 Embe êkwa aêac auc, go têtap aêac sa toôliŋ ŋaôma atom. 4 Aêac aŋgôŋ bec ôliŋŋa tonec amoa, tec aeŋ oliŋ tauŋ toma ŋalêlôm ŋawapacgeŋ. Aêac abe akwalec bec tau tonec su atom, abe asô bec

undambêŋa êkwa aêac auc êwiŋ, gebe gêŋ mata jali tau mêŋênam gêŋ mêtê-mêtê auc. 5 Ŋac taŋ kêmasaŋ aêac kêtu gêŋ tonaŋŋa naŋ, Anôtô tau, ma kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ aêac kêtu ŋakamaclauŋ.

6 Amboac tonaŋ aêac têntac kêpa su ŋapaŋ ma ajala gebe têm, taŋ amoa ôliŋgeŋ naŋ, kêtôm amoa gamêŋ jaba ma amoa jaêc Apômtau. 7 Aêac alic ŋanô atom, ma akêŋ gêwiŋgeŋ ma tec asa ma lêŋ. 8 Aêac têntac kêpa sugeŋ ma têntac gêwiŋ kêlêlêc gebe awi ôliŋ tonec ŋabec siŋ ma aŋgôŋ ma malacmôkê awiŋ Apômtau. 9 Aêac amoa ma malacmôkê me amoa jaêc, tec atu kêka-kêka gebe Anôtô êlic aêac ênac mataanô ŋajam. 10 Gebe aêac samob oc tatu awê natakô Kilisinê lêpôŋ mêtôcŋa nêmŋa, gebe aêac samob êndêŋ-êndêŋgeŋ tatap ŋagêjô sa êjô ŋajam to sec, taŋ dagôm gêdêŋ têm tamoa toôliŋgeŋ naŋ.

Sakiŋ daê wamaŋa

11 Aêac ajala biŋ atêc Apômtauŋa ŋam tec ajam kôm kêpi lau gebe sênam tauŋ ôkwi. Anôtô kêjala aêacgac ma aê taêc kêka gebe amac ajala aê gêc nêm ŋalêlôm amboac tonaŋgeŋ. 12 Aêac abe awaka tauŋ waeŋ sa êndêŋ amac êtiamêtiam atom. Aêac abe êkêli amac e awaka aêac sa atu amac waem ŋam gebe amac ajô lau, taŋ tetoc tauŋ sa gêŋ dêmôêŋaŋa, mago têtôm gebe tetoc tauŋ sa gêŋ ŋalêlômŋa atom naŋ aweŋ. 13 Aêac embe amoa atôm lau meloc, go amoa amboac tonaŋ êtu Anôtôŋa me embe amoa tokauc ŋawa, go amoa amboac tonaŋ êtu amacŋa. 14 Kilisinê têtac gêwiŋ ŋanô kêkac aêac, tec aêac ajala gebe ŋac tageŋ gêmac êndu kêtu lau samobŋa, amboac tonaŋ tec kêtôm lau samob sêmac êndu sugac. 15 Eŋ gêmac êndu gêjô lau samob su gebe lau, taŋ sêmoa mateŋ jali naŋ, sêmoa mateŋ jali êtu sêmoasiŋ tauŋŋa atom, sêmoa êtu sênam sakiŋ ŋac, taŋ gêmac êndu gêjô êsêac ma gêdi sa naŋŋageŋ.

16 Amboac tonaŋ aêac ajam dôŋ ŋac teŋ ŋa lêŋ ŋamalacŋa kêtiam atom. Gêmuŋgeŋ tec ajam dôŋ Kilisi ŋa lêŋ ŋamalacŋa, mago galoc ajala eŋ amboac tonaŋ kêtiam atom. 17 Amboac tonaŋ ŋac teŋ embe Kilisi êmbiŋ eŋ tôŋ, go êtu gêŋ wakuc teŋ. Alic acgom, gêŋ laŋgwa gêjaŋa su ma gêŋ wakuc mêŋkêsa. 18 Gêŋ samob tonaŋ ŋam Anôtô, taŋ kêkêŋ Kilisi gebe ê wama aêac êndêŋ tau ma kêkêŋ sakiŋ wamaŋa gêdêŋ aêac. 19 Anôtô gêmoa gêwiŋ Kilisi ma gê wama ŋamalac samob gêdêŋ tau. Eŋ taŋ gêjam nêŋ geo kêtiam atom ma kêkêŋ aêac asôm Anôtô gê wama ŋamalacŋa ŋawae lasê. 20 Kilisi kêsakiŋ aêac gebe ajô eŋ su ma Anôtô kêkêŋ aêac gebe alêŋ biŋ amac. Tec ateŋ amac ajô Kilisi gebe Ansuŋ taôm êndêŋ Anôtô gebe ê wama amac êndêŋ tau. 21 Kilisi gêjam kauc sec, mago Anôtô kêkêŋ eŋ kêtu sec ŋam gêjô aêac su gebe aêac, taŋ Kilisi gêbiŋ aêac tôŋ naŋ, tawê kaiŋ Anôtônê biŋgêdêŋ.

6

1 Aêac taŋ ajam kôm awiŋ Anôtô naŋ, alêŋ biŋ amac gebe Akôc Anôtônê moasiŋ sa ŋaômageŋ atom. 2 Anôtô kêsôm gebe

“Aê kakêŋ taŋoc aôm gêdêŋ noc ŋajam
ma gajam aôm sa gêdêŋ bêc gajam aôm kêsiŋa.”

Alic acgom, galoc noc ŋajam tau, galoc bêc gêjam aêac kêsiŋa.

3 Aêac agôm gêŋ teŋ, taŋ kêlênsôŋ lau naŋ atom, gebe sêmbu aêacma sakiŋ atom. 4 Gêŋ samob, taŋ agôm naŋ, kêwaka aêac sa gebe atu Anôtônê sakiŋwaga. Aêac aôc gêŋwapac totêntac kêpa sugeŋ ma amoa toma ŋalêlôm ŋawapac. Aêac apô lêna tauŋ to aŋgôŋ jageo. 5 Êsêac sêjac aêac to sêkêŋ aêac aŋgôŋ kapoacwalô. Aêac asêp lau sêli aweŋ sa to ŋaonda ŋalêlôm. Aêac ajam koleŋ aim tauŋ sugeŋ. Aêac aêc bêc atom to mo gêjô aêac. 6 Aêac amoa toma ŋalêlôm ŋawa to ajala biŋ ŋam. Aêac aê launêŋ biŋ tôŋ ma amoa totêntac wapôm geŋ. Ŋalau Dêbuŋ gêwê aêac ma têntac gêwiŋ totêntac makeŋgeŋ. 7 Aêac asôm

biŋŋanô lasê ma Anôtônê ŋaclai kêpuc aêac tôŋ. Biŋgêdêŋ ŋalaukasap kêkêli aêac to gêjam aêac kêsi. 8 Ŋagêdô tetoc aêac sa ma ŋagêdô sêgôm aêac majeŋ. Ŋagêdô sêsôm aêac waeŋ sec, ŋagêdô sêsôm waeŋ ŋajam. Ŋagêdô sêsôm aêac gebe dansaŋtêna, mago asôm biŋŋanôgeŋ. 9 Aêac amoa amboac lau sêjam kauc aêac, mago sêjala aêac kêtu tôŋ. Aêac amoa amboac amac êndu, mago amoa mateŋ jaligac. Êsêac sêkic aêacma biŋ, mago sêjac aêac êndu atom. 10 Aêac amoa amboac lau toŋalêlôm ŋawapac, mago amoa totêntac ŋajamgeŋ ŋapaŋ. Aêac amoa amboac lau ŋalêlôm sawa, mago amoasiŋ lau taêsam. Aêac amoa amboac gêŋ teŋ gêc aêacŋa atom, mago atu gêŋ samob ŋatau.

11 O amac lau Korinti, aêac asôm ma biŋ gêdêŋ amac gêc awêgeŋ to êlêc ma ŋalêlôm ŋakatam su gêdêŋ amac. 12 Aêac agamiŋ ma ŋalêlôm gêdêŋ amac atom, mago amac agamiŋ nêm ŋalêlôm gêdêŋ aêac. 13 Akêŋ ŋajam êjô ŋajammaŋ. Aê kasôm ŋoc biŋ gêdêŋ amac amboac kasôm gêdêŋ ŋoc ŋapalê. Alêc nêm ŋalêlôm ŋakatam su êndêŋ aêac.

Aêac tatu Anôtônê lôm dabuŋ

14 Ambiŋ taôm tôŋ tamiŋ lau-sêkêŋgêwiŋ-atomwaga to anam kôm awiŋ êsêac atom. Biŋgêdêŋ agêc biŋ geo sênam kôm sêwiŋ tauŋ amboac ondoc. Ŋawê agêc ŋakesec sêsêlêŋ sêwiŋ tauŋ amboac ondoc. 15 Kilisi agêc Sadaŋ nêŋ biŋ kêpi tageŋ me. Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ agêc ŋac, taŋ kêkêŋ gêwiŋ atom naŋ, sêwê kaiŋ gêŋ tageŋ amboac ondoc. 16 Anôtônê lôm dabuŋ ma lôm gwamŋa ŋam tageŋ me. Amac ajala gebe aêac tatu Anôtô mata jali nê lôm dabuŋ kêtôm Anôtô tau kêsôm gebe

“Aê jakwê ŋoc andu sa jaŋgôŋ jawiŋ êsêac
to jasêlêŋ jamoa êsêac ŋalêlôm.
Aê oc jatu êsêacnêŋ Anôtô
to êsêac oc têtu aêŋoc lau.
17 Tec akac taôm su aŋga êsêacnêŋ ma êŋgamiŋ taôm êndêŋ êsêac.
Apômtaunê biŋ tau tonaŋ.
Amoasac gêŋ ŋatêmui atom, go jakôc amac sa
18 ma jatu amac Tamemi ma amac atu aê latucio to ŋac.
Apômtau ŋaniniŋ Ŋatau nê biŋ tau tonaŋ.”

7

1 O lauace, Anôtô gêjac mata biŋ gêdêŋ aêac, tec takwasiŋ ôliŋ to ŋalêlôm ŋajec samob su ma tanac dabiŋ tauŋ tatu lau dabuŋ tasa nêŋ lêŋ totat c Anôtôgeŋ.

Lau Korinti sêjam tauŋ ôkwi, tec Paulu têtac ŋajam kêsa

2 Akêŋ ŋasawa êndêŋ aêac aŋga nêm ŋalêlôm. Aêac agôm keso gêdêŋ ŋac teŋ atom, aseŋ ŋac teŋ su atom ma awê ŋac teŋ auc kêtu nê awaŋa atom. 3 Aê kasôm biŋ tonaŋ gebe jamêtôc amacŋa atom. Aê kasôm biŋ gêmuŋ su gebe aêac têntac gêwiŋ amac ŋanôgeŋ, tec tamoa mateŋ jali dawiŋ tauŋ, ma tamac êndu dawiŋ tauŋ amboac tonaŋgeŋ. 4 Aê taêc kêpa amac su kasôm amac waem kêtu tapa. Gêŋwapac gêgôm aêac ŋanô, mago Anôtô gêjam malô aêacŋa gêjam aê auc to têntac ŋajam kêsalê aê auc.

5 Gêdêŋ taŋ aô lasê Makedonia su naŋ, ŋasawa alêwaŋ tauŋŋa teŋ gêc atom, gêŋwapac kêkôm aêac aucgeŋ. Aêac ôliŋ kêtap siŋ sa ma atêc tauŋ gêc ma ŋalêlôm. 6 Mago Anôtô, taŋ gêjam malô lau-ŋalêlôm-ŋawapacwaga naŋ, kêsakiŋ Titi mêŋgêô lasê aêac tec gêjam malô aêac amboac tonaŋ. 7 Titi mêŋgêô lasê aêac tageŋ tec gêjam malô aêac nec atom, amac ajam malô eŋ ŋawae naŋ

mêŋgêjam malô aêac gêwiŋgoc. Eŋ gêjac miŋ gêdêŋ aêac gebe ajam awem su aê to ataŋ aê ma nêm ŋalêlôm kêkac amac aêŋa, tec têtac ŋajam kêlêlêc.
8 Aê têtac sec gêdêŋ tauc ŋanô kêtu ŋoc papia, taŋ kato gagôm amacnêm ŋalêlôm ŋawapac kêsaŋa naŋ atom. Aê galic papia, taŋ kato e gêgôm amacnêm ŋalêlôm ŋawapac kêsa têlageŋ naŋ ma têtac sec gêdêŋ tau ŋagec. 9 Ma galoc aê têtac ŋajam kêsa. Têtac ŋajam kêtu nêm ŋalêlôm ŋawapac kêsa samucgeŋŋa nec atom kêtu amacnêm ŋalêlôm ŋawapac kêsa e ajam taôm ôkwiŋa. Amacnêm ŋalêlôm ŋawapac kêsa ŋam kêsêp Anôtô, abacma biŋ gêgôm amac atu sec atom. 10 Gebe ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsap Anôtôŋa naŋ, êkac aêac e tanam tauŋ ôkwi natatap moasiŋ Anôtô ênam aêac kêsiŋa sa. Ŋalêlôm ŋawapac tonaŋ êkêŋ wapac lau teŋ êtiam atom. Mago ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsêp nomŋa naŋ, tec êkêŋ aêac tamac êndu. 11 Alic acgom, nêm ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsêp Anôtô naŋ, kêkac amac kôm tokaiŋ-tokaiŋŋa. Kêkêŋ amac ôlim kêpi kêtu amansaŋ nêm biŋŋa ma alic kesowaga sec. Amac atêc taôm to ajam awem su aê ma nêm ŋalêlôm kêkac amac kêtu aêŋa. Ma amac amêtôc sec. Amacnêm kôm samob tonaŋ kêwaka amac sa gebe awê biŋ tau ŋakaiŋ teŋ atom. 12 Amboac tonaŋ aê kato gêdêŋ amac, mago kato kêtu ŋac, taŋ gêgôm keso me kêtu ŋac, taŋ sêgôm eŋ sec naŋŋa atom. Masi. Aê kato gebe jakêli amac e ôlim palê aêacŋa ênêc awêgeŋ ma amac taôm ajala akô Anôtô laŋônêmŋa. 13 Biŋ tonaŋ gêgôm aêacma ŋalêlôm kêtu malô.
Mago tonaŋgeŋ atom. Titi têtac ŋajam gebe amac samob alau ênê ŋalêlôm ŋawasi kêsa. Ma ênê têtac ŋajam gêgôm aêac têntac ŋajam kêsa samucgeŋ. 14 Aê kalanem tauc gêdêŋ Titi kêtu amacŋa, ma amac agôm aê majoc kêsa atom. Biŋ samob, taŋ asôm gêdêŋ amac naŋ biŋŋanô, tec ma biŋ lanemŋa, taŋ asôm gêdêŋ Titi naŋ, biŋŋanô amboac tonaŋgeŋ. 15 Titi kêkêŋ nê ŋalêlôm samucgeŋ gêdêŋ amac gebe taê gêjam lêŋ amac akôc eŋ saŋa. Amac taŋem wamu eŋ ŋapep ma akôc eŋ sa toatêc taôm ma atênêp. 16 Aê têtac ŋajam to têtac kêpa su kêtu amacŋa samucgeŋ.

8

Tanam Anôtônê lau sa

1 O lasitêwaac, aêac anac Anôtônê moasiŋ, taŋ kêkêŋ gêdêŋ gôlôac dabuŋ Makedoniaŋa naŋ, ŋamiŋ êndêŋ amac aŋô acgom. 2 Gêŋwapac kêkôniŋ êsêac, mago sêpuc tauŋ tôŋ ma sêmoa totêntac ŋajam samucgeŋ. Êsêac lau ŋalêlôm sawaanô, mago sêkêŋ da totêntac wapômgeŋ sêjac ŋawae. 3 Aê galic, tec jawa sa endeŋ amac gebe tauŋ nêŋ ŋalêlôm kêkac êsêac tec sêkêŋ da kêtôm gêŋ, taŋ gêc êsêacŋa ma sêkêŋ kêlêlêc su. 4 Êsêac teteŋ aêac ŋapaŋ gebe alôc ma sêwê kaiŋ sakiŋ sênam Anôtônê lau saŋa sêwiŋ. 5 Êsêac sêkêŋ da kêtôm aêac taêŋ kêka necgeŋ atom, êsêac sêkêŋ tauŋ samucgeŋ dêdêŋ Apômtau gêmuŋ, ma Anôtô kêpuc êsêac tôŋ, go sêkêŋ tauŋ gêdêŋ aêac amboac tonaŋgeŋ. 6 Tec aêac asakiŋ Titi, taŋ gêmuŋgeŋ gêjac m moasiŋ tonaŋ ŋakoleŋ naŋ, gebe ênac dabiŋ kôm tau aŋga amacnêm. 7 Amac atu lau tolêlôm gêŋ samob tonec ŋaiŋa, akêŋ gawiŋ, asôm mêtê, ajala biŋ, ajam kôm toôlim palêgeŋ ma têmtac gêwiŋ aêac, tec galoc atu lau tolêlôm amoasiŋ Anôtônê launa êwiŋmaŋ.
8 Aê gabe jakac amac atom. Lau ŋagêdô sêgôm toôliŋ palêgeŋ, tec gabe jansaê amac gebe oc têmtac gêwiŋ ŋanô amboac tonaŋ me masi. 9 Amac ajala aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋgac. Eŋ ŋac tolêlôm, mago kêtu ŋac ŋalêlôm sawa kêtu amacŋa, gebe ênê ŋalêlôm sawa tonaŋ êkêŋ amac atu lau tolêlôm. 10 Aê jawa ŋoc taêc gêjam sa êpi biŋ tau acgom. Biŋ tonec oc êmoasiŋ amac. Gêdêŋ jala laŋgwa amac ajac m kôm tau, mago ajam ŋaômageŋ atom, têmtac gêwiŋ ŋanôgeŋ tec ajam. 11 Amboac tonaŋ galoc anac dabiŋ kôm tau ma

aŋgôm biŋ, taŋ nêm ŋalêlôm êkac amacŋa naŋ, ŋanô êsa ŋa gêŋ, taŋ gêc amacŋa naŋ. 12 Embe nêm ŋalêlôm êkac amac ma akêŋ êtôm gêŋ, taŋ gêc amacŋa, go Anôtô êlic ŋajam. Akêŋ geŋ, taŋ taôm apô lêna amoa naŋ atom. 13 Aê taêc gêjam biŋ tonec gebe lau ŋagêdô sêmoa ŋajam ma sêlêwaŋ tauŋgeŋ ma amac aôc gêŋwapac nec atom. Amac samob atôm taômgeŋ. 14 Galoc tonec amacnêm gêŋ taêsam gêc, tec anam êsêacnêŋ sêpô Iênaŋa sa. Ma êsêacnêŋ gêŋ ŋagêdô embe ênêc, go sênam amacnêm apô lênaŋa sa amboac tonaŋ ma amoa atôm taômgeŋ.
15 Êtôm biŋ, taŋ teto gêc gebe
“Ŋac taŋ kejoŋ mana taêsam naŋ,
nê mana kêlêlêc su atom.
Ma ŋac, taŋ kejoŋ luagêc naŋ,
kêpô lêna atom.”

Titi to nê launêŋ biŋ

16 Aê gajam daŋge gêdêŋ Anôtô gebe kêkac Titinê ŋalêlôm e ôli palê kêsa kêtu amacŋa ma gêgôm kêtôm aê gagôm. 17 Aêac alêŋ biŋ ŋac tau tec kêkêŋ taŋa ma tau ôli palê kôm tonaŋŋa e nê ŋalêlôm kêkac eŋ ma gêdêŋ amac gêwac. 18 Aêac asakiŋ lasiŋi teŋ, taŋ gôlôac dabuŋ samob sêŋô eŋ gêjam mêtê ŋajam ŋawae naŋ, tec gêwiŋ eŋ gêwac. 19 Mago kêtu tonaŋŋageŋ atom, gôlôac dabuŋ samob sêjaliŋ eŋ sa gebe êsêlêŋ to ênam sakiŋ êwiŋ aêac êtu moasiŋ tonaŋŋa, gebe Apômtaunê wae êsa to êwaka aêacma têntac gêwiŋ kôm tonecŋa sa. 20 Aêac agôm tonaŋ gebe lau teŋ sêŋoliŋ biŋ êpi aêac êtu moasiŋ kapôêŋ, tec aêac akôc necŋa atom. 21 Aêac taêŋ gêjam gebe aŋgôm ma gêŋ ŋapep sawa êtu Apômtau taugeŋ êlicŋa atom, aŋgôm êtu ŋamalac sêlicŋa amboac tonaŋgeŋ. 22 Ma aêac asakiŋ lasiŋi teŋ gêwiŋ. Aêac asaê eŋ kêtu dim taêsam kêtu kôm ŋagêdôŋa ma alic eŋ gêgôm gêŋ toôli palêgeŋ. Eŋ taê kêpa amac su, tec ôli palê kêsa amacŋa. 23 Titi tau tec jawa eŋ sa gebe ŋoc ŋac eŋ, naŋ gêjam kôm kêpi amac gêwiŋ aê. Ma aêac lasiŋiagêc têtu gôlôac dabuŋ nêŋ aposolo sêwaka Kilisinê wae saŋa. 24 Atôc nêm têmtac gêwiŋ êndêŋ êsêac ma awaka aêacma biŋ lanemŋa, taŋ asôm kêpi amac naŋ sa, gôlôac samob sêjala gebe biŋŋanô.

9

Tanam Anôtônê lau sa

1 Sakiŋ tanam Anôtônê lau saŋa tau gêc awê, tec jato ŋabiŋ êndêŋ amac êtiam atom. 2 Aê kajala gebe nêm ŋalêlôm kêkac amac sakiŋ tonaŋŋa, tec kalanem amac gêdêŋ lau Makedoniaŋa ma kasôm gebe “Lau Akaiaŋa sêmasaŋ tauŋ kêtu sakiŋ tonaŋŋa gêdêŋ jala laŋgwa sugac.” Amac waem ôlim paleŋa tonaŋ kêkêli lau taêsam ma sêkôc kôm tau sa amboac tonaŋgeŋ. 3 Galoc jasakiŋ lasitêwai tonaŋ sêwac, gebe biŋ, taŋ kalanem amac naŋ, êwaka tau sa gebe biŋŋanô, tec amac amansaŋ taôm êtôm aê kasôm. 4 Aê embe jawiŋ lau Makedoniaŋa ŋagêdô jawac ma jatap amac sa gebe amasaŋ taôm su atom, oc êŋgôm aêac, taŋ taêŋ kêka amac naŋ, majeŋ ŋanô. Aê gabe jasôm biŋ êpi amac majem êsaŋa nec atom. 5 Kêtu biŋ tonaŋŋa aê taêc gêjam kêtu tôŋ gebe janac biŋsu lasitêwai tonaŋ, gebe sêsêlêŋ sêmuŋ sêndêŋ amac sêwac ma sênac dabiŋ moasiŋ, taŋ amac akêŋ ŋawae gebe asakiŋ naŋ kwanaŋgeŋ. Embe anac dabiŋ taôm amboac tonaŋ, go êwa moasiŋ tau sa gebe akêŋ kêtu aêac akac amacŋa atom, taôm nêm ŋalêlôm kêkac amac tec akêŋ.

6 Taêm ênam tonec acgom. Ŋac taŋ kêsê ŋawê luagêcgeŋ naŋ, oc ejoŋ ŋanô luagêcgeŋ sa. Ma ŋac, taŋ kêsê ŋawê taêsam naŋ, oc ejoŋ ŋanô taêsam sa. 7 Lau samob sêkêŋ atôm nêŋ ŋalêlôm êkac êsêacŋa, sêkêŋ totêntac secgeŋ êtu sêkac êsêacŋa atom, gebe Anôtô têtac gêwiŋ ŋac, taŋ kêkêŋ totêtac wapômgeŋ naŋ. 8 Anôtô kêtôm gebe êkêŋ moasiŋ samob ênam amac auc, gebe atap nêm gêŋ êôc

amac tôŋŋa sa ŋapaŋ ma atap sa êlêlêc e atôm gebe aŋgôm kôm ŋajam samob,
9 kêtôm teto gêc gebe
“Eŋ kêpalip nê gêŋ gêdêŋ lau ŋalêlôm sawa.
Ênê biŋgêdêŋ oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ.”
10 Ŋac taŋ kêkêŋ ŋawê gêdêŋ ŋackêpalip-ŋawêwaga to kêkêŋ mo gebe eŋ êniŋ naŋ, oc êkêŋ ŋawê êndêŋ amac amboac tonaŋ ma êkêŋ êtu taêsam e amacnêm biŋgêdêŋ ŋaŋanô êtu kapôêŋ. 11 Eŋ êkêŋ amac atu lau tolêlôm gêŋ samobŋa e atôm gebe akêŋ gêŋ totêmtac wapômgeŋ. Ma aêac anam amac sa e lau sênam daŋge Anôtô êtu nêm moasiŋ tonaŋŋa. 12 Amac ajam kôm kêpi sakiŋ tonaŋ, tec gêjam Anôtônê lau sêpô lêna tauŋŋageŋ sa atom, êkêli lau taêsam sênam daŋge Anôtô. 13 Sakiŋ tonaŋ êwaka amac sa ma êkêli lau sêlambiŋ Anôtô êtu taŋem wamu to asôm Kilisinê ŋawae ŋajam lasêŋa ma êtu têmtac wapôm gêbiŋ amac tôŋ têmiŋ êsêac to ŋagêdô samobŋa. 14 êsêacnêŋ mec, taŋ teteŋ kêtu amacŋa naŋ, gêwa sa gebe sêjam aweŋ su amac kêtu moasiŋ kapôêŋanô, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ amac naŋŋa. 15 Daŋge êndêŋ Anôtô êtu moasiŋ ŋanô, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac ŋaômageŋ naŋŋa. Aêac tatôm gebe dawa moasiŋ tau sa tomalageŋ atom.

10

Paulu kêkac biŋ su tau

1 Aê, Paulu, tauc jalêŋ bi ŋ amac êtu Kilisinê ŋalêlôm ŋajam to malôŋa. Lau sêsôm biŋ kêpi aê gebe aê embe jamoa jawiŋ amac, oc jambu tauc, mago embe jamoa jaêc, oc jasôm biŋ ŋajaŋa. 2 Aê jateŋ amac gebe Aŋgôm aê jasôm biŋ ŋajaŋa êndêŋ amac êndêŋ taŋ jamoa jawiŋ amac naŋ atom. Aê taêc gêjam kêtu tôŋ gebe jasôm biŋ ŋajaŋa amboac tonaŋ êndêŋ lau ŋagêdô, taŋ taêŋ gêjam gebe aêac asêlêŋ asa lêŋ ŋamalacŋa. 3 Biŋŋanô, aêac ŋamalac, tec asa ma lêŋ, mago ajac siŋ ŋa lêŋ ŋamalacŋa atom. 4 Aêacma siŋ ŋalaukasap ŋam kêsêp nom atom, Anôtônê laukasap tau ŋajaŋa kêtôm gebe anac siŋ ma anseŋ ŋacjonêŋ tuŋbôm ŋajaŋa su. Aêac anseŋ ŋamalacnêŋ kauc keso, 5 to nêŋ biŋ tetoc tauŋ saŋa, taŋ gêsaŋ aêac auc e tajala Anôtô sapu naŋ su. Ma êkôniŋ biŋ samob, taŋ taêŋ gêjam naŋ, tôŋ e êsô Kilisinê biŋ ŋalabu. 6 Aêac amasaŋ tauŋ su gebe êndêŋ taŋ amac anac dabiŋ taŋem wamu su acgom, go aêac amêtôc taŋeŋ pêc samob.

7 Matem êndiŋ gêŋ, taŋ gêc laŋônêmŋa naŋ. Ŋac teŋ embe êlic tau amboac Kilisinê ŋac, naŋ taê ênam ênêc tauŋa êwiŋ gebe aêac atu Kilisinê lau amboac tonaŋ atôm eŋ. 8 Aê embe jalanem tauc êlêlêc su êtu ŋaclai, taŋ Apômtau kêkêŋ gêdêŋ aêac naŋŋa, oc majoc atom. Eo kêkêŋ ŋaclai amboa amac saŋa, kêkêŋ ŋaclai anseŋ amac suŋa atom. 9 Taêm ênam gebe aê gabe jatakê amac ŋa ŋoc papia nec atom. 10 Lau ŋagêdô sêsôm gebe “Ênê papia tec ŋajaŋa to ŋatêkwa. Mago eŋ tau embe êmoa êwiŋ aêac, go talic eŋ ŋac palê-palê ma ênê biŋ amboac ŋanô masi.” 11 Ŋac taŋ kêsôm biŋ tonaŋ naŋ, taê ênam biŋ tonec acgom gebe Aêac taŋ amoa jaêc ma ato ma papia ŋajaŋa naŋ, oc aŋgôm biŋ, taŋ ato kêsêp papia naŋ, ŋanô êsa êndêŋ taŋ wacamoa awiŋ amac.

12 Aêac abe akiaŋ tauŋ e naanam tamiŋ lau ma anam dôŋ tauŋ êpi êsêac, taŋ tauŋ sêwaka tauŋ sa naŋ, nêŋ ŋagêdô atom. Êsêac tonaŋ têtu tauŋ nêŋ dôŋ to sêjam dôŋ tauŋ kêpi tauŋ e nêŋ kauc kêlênsôŋ. 13 Aêac tonec abe alanem tauŋ êlêlêc su atom. Anôtô tau kêkêŋ dôŋ gebe anam dôŋ-ma kôm. Aêac adaguc dôŋ tonaŋ tec wacaô lasê amac. 14 Amac amoa madiŋ ŋalêlom, tec gêdêŋ taŋ adêŋ amac awac toKilisinê ŋawae ŋajamgeŋ naŋ, aka lêlêc madiŋ tonaŋ atom.
15 Aêac alanem tauŋ kêtu lau teŋ nêŋ koleŋŋa atom. Mago aêac akêŋ mateŋ gebe amacnêm akêŋ gêwiŋ esewec ma akêŋ aêacma kôm êlaiŋ tau ŋanô aŋga amacnêm e êtôm madiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ. 16 Go asôm ŋawae lasê e aka

lêlêc amac naakêŋ êsêp lau samuc nêŋ gamêŋ ma alanem tauŋ êtu kôm, taŋ lau teŋ sêjam su aŋga nêŋ tuŋlêlôm naŋ atom. 17 “Ŋac teŋ embe êlanem tau, go êlanem tau êtu Apômtauŋageŋ.” 18 Ŋac taŋ tau kêwaka tau sa naŋ, eŋ koleŋwaga ŋanô atom. Ŋac taŋ Apômtau kêwaka eŋ sa naŋgeŋ, tec eŋ koleŋwaga ŋanô.

11

Paulu to aposolo dansaŋ

1 Aŋô ŋoc biŋ meloc ŋagec acgommaŋ. Aê kajalagac gebe amac oc aŋô.
2 Aê gajam lêmuŋ amac kêtôm Anôtô gêjam lêmuŋ gebe amac atôm awêtakiŋ
ŋajam teŋ, taŋ kêsi eŋ kêtu ŋac tageŋŋa naŋ, tec gabe jawê amac andêŋ eŋ ana.
Ŋac tau Kilisi. 3 Mago aê taêc dani amac gebe nêm ŋalêlôm, taŋ kêsap Kilisi
tôŋ ŋaŋêŋgeŋ naŋ, oc êtu sec ma awi eŋ siŋ atôm Ewa, taŋ moac kêsau eŋ ŋa
biŋdansaŋ tokauc naŋ. 4 Gebe ŋac teŋ embe wacênam mêtê êpi Jesu teŋ, taŋ
aêac ajam mêtê kêpi atom, me embe akôc ŋalau teŋ sa, taŋ akôc sa aŋga aêacma
atom, me embe ŋawae ŋajam teŋ, taŋ aêac akêŋ gêdêŋ amac naŋ atom, oc aŋô
anac ŋawaegeŋ.
5 Aê kasaê tauc gebe “aposolosêga” tonaŋ lau tokauc sêlêlêc aê su nec atom.
6 Moae kasôm biŋ amboac kwapuc, mago ŋoc kauc amboac kwapucnêŋ atom.
Biŋ tonaŋ aêac awa sa gêdêŋ amac gêc awêgeŋ ŋa biŋ to lêŋ tokaiŋtokaiŋ.
7 Aê gabu tauc gebe jatoc amac sa ma kasôm Anôtônê ŋawae ŋajam lasê kakôc
ŋaôli gêjô su atom, tec gagôm sec me. 8 Gôlôac dabuŋ ŋagêdô sêjam ôli aê gebe
janam sakiŋ amac. Aê galic amboac kajaŋgo gêŋ aŋga êsêacnêŋ. 9 Gêdêŋ taŋ
gamoa gawiŋ amac tokapô lêna ŋêŋgeŋ naŋ, aê kaêlênsôŋ amac ma kateŋ gêŋ
aŋga amacnêm ŋac teŋ nê atom. Lasitêwai taŋ sêmêŋ aŋga Makedonia naŋ,
sêjam ŋoc kêpô lêna sa. Aê gajob tauc ma oc jajop tauc ŋapep gebe jakêŋ wapac
teŋ êndêŋ amac atomanô. 10 Kilisinê biŋŋanô gêjam aê auc, tec jasôm êtu tôŋ
gebe ŋoc waec tonaŋ ŋawae êmbacnê aŋga Akaia ŋagamêŋ samob atomanô.
11 Aê kasôm biŋ tau kêtu asageŋŋa. Kasôm gebe têtac gêwiŋ amac atom me.
Anôtô kêjala gebe têtac gêwiŋ amacgac.
12 Gêŋ taŋ gagôm gamoa naŋ, oc jawi siŋ atom, gebe jakô êsêac, taŋ sebe
tetoc tauŋ sa ma sêsôm gebe sêjam kôm têtôm aêac naŋ, waeŋ auc. 13 Lau tônê
ŋai êsêac aposolo dansaŋ. Êsêac koleŋwaga dansaŋ, taŋ sêjam Kilisinê aposolo
laŋôŋ naŋ. 14 Biŋ tonaŋ êtakê amac atommaŋ, gebe Sadaŋ tau gêjam aŋela
ŋawêŋa laŋô. 15 Tec ênê sakiŋwaga embe sênam sakiŋwaga biŋgêdêŋŋa laŋôŋ,
oc alic amboac gêŋ kaiŋ teŋ atom. Êtu ŋamu êsêac têtap ŋagêjô sa êtôm nêŋ
kôm, taŋ sêjam naŋ.

Paulu gêôc ŋandaŋ taêsam kêtu eŋ aposoloŋa

16 Aê jasôm ŋoc biŋ êtiam gebe alic aê amboac ŋac meloc atom. Mago embe
alic aê amboac ŋac meloc, naŋ alicmaŋ, tageŋ alôc sa gebe jalanem tauc ŋagec
acgom. 17 Biŋ tec jasôm nec Apômtaunê biŋ atom. Aê jasôm biŋ lanemŋa tonec
amboac ŋac meloc teŋ. 18 Lau taêsam sêlanem tauŋ kêtu biŋ ŋamalacŋa, tec
gabe jalanem tauc êtu tonaŋŋa êwiŋmaŋ. 19 Amac taôm lau tokaucgac, mago
aŋô lau meloc nêŋ biŋ ajac ŋawaegeŋ. 20 Ŋac teŋ embe êkôniŋ amac atu ênê
sakiŋwaga, me êniŋ amacnêm mo ŋaômageŋ, me êkôc amacnêm gêŋ, me etoc
tau sa, me êtap amac laŋômanô auc, oc alic ŋajam. 21 Aê jasôm tomajocgeŋ gebe
aêacma ŋajaŋa masi, tec agôm gêŋ amboac tonaŋ atom.
Mago ŋac teŋ embe êkiaŋ tau sa gêŋ teŋŋa, go jakiaŋ tauc sa amboac
tonaŋgeŋ. Galoc kasôm biŋ amboac ŋac meloc kêtiam. 22 Êsêac Ebolaiwaga
me. Aê amboac tonaŋ. Êsêac Israelwaga me. Aê amboac tonaŋ. Êsêac
Abrahamnê wakuc me. Aê amboac tonaŋ. 23 Êsêac Kilisinê sakiŋwaga me.

Aê jasôm ŋagêbôcŋageŋ gebe Aê gajam sakiŋ Kilisi kêlêlêc êsêac su. Aê gajam
koleŋ kêlêlêc êsêac. Aê gêŋgôŋ kapoacwalô kêtu dim taêsam, si aê kêlêlêc e
kêdabiŋ gebe jamac êndu. 24 Judawaga si aê kêtu dim lemeŋ teŋ kakôc sêm 39
kêtômgeŋ. 25 Si aê ŋa sêm kêtu dim têlêac kêtiam, ma gêdêŋ ŋasawa teŋ gadam
kapoac gwêc geleŋŋa samuc teŋ ma gêbêcauc samuc teŋ. 26 Aê kasêlêŋ gajac
laoc gamêŋ todim-todim, galom bu secsec, ma kêjaŋgowaga to aê tauc ŋoc lau
ma lau samuc dêdib aê ŋawaô sebe sênac aê êndu. Aê gêŋgôŋ malac to gamoa
gamêŋ sawa ma kapoac gwêc to gaŋgôŋ gawiŋ lasitêwai dansaŋ ma gamoa
jageo ŋanô. 27 Aê gajam koleŋ e tekoc gêbac ma gêbêc taêsam gaêc bêc atom.
Mo to bu gêjô aê ma kêpô lêna tauc gêŋ taniŋŋa samucgeŋ ma malo gêjam aê
ma ŋoc ŋakwê masi. 28 Aê gabe jasa biŋ ŋagêdô sa êwiŋ atom, tageŋ tonec gebe
kêtôm bêcgeŋ kêpô sim tauc kêtu gôlôac dabuŋ samobŋa, tec kêkôniŋ aê tôŋ
ŋanôgeŋ. 29 Ŋac teŋ embe êtu palê, go aê jatu paŋ atom me. Sec ŋalip embe
ênac ŋac teŋ, go aê têtac ŋandaŋ êsa atom me.

30 Lau embe sêkac aê gebe jalanem tauc, go jalanem tauc êtu ŋoc
palêpalêŋageŋ. 31 Apômtau Jesu Tama Anôtô, taŋ aêac têlanem eŋ endeŋ tôŋgeŋ
naŋ, tec kêjala gebe kasau atom. 32 Gêdêŋ taŋ aê gamoa Damasku naŋ, kiŋ
Areta nê gôliŋwaga kêsôm gebe sêlai Damasku ŋakatam auc sebe sêkôc aê tôŋ.
33 Mago sêkêŋ aê kasêp sêm, taŋ sêwa kêtôm talu teŋ naŋ, ma sêlêwaŋ aê kasa
katam sauŋ teŋ kasêp tuŋbôm ŋamagêŋa gamêŋ, tec gaêc êsêac lemeŋ su.

12

Paulu katu kaiŋ teŋ kêsa to Anôtô geoc biŋ lasê gêdêŋ eŋ ŋamiŋ

1 Biŋ tonec gêc awê gebe lanem tau ŋanô masi. Mago talanem tauŋmaŋ.
Galoc jawa biŋ katuc kaiŋ teŋ kêsa to Apômtau geoc biŋ lasê gêdêŋ aêŋa sa.
2 Aê kajala ŋac teŋ Kilisi gêbiŋ eŋ tôŋ ma kêsuŋ eŋ sa kêpi undambê ŋadeŋ
kêtu têlêacŋa naŋ gêja. Biŋ tonaŋ kêsa ŋajala 14 su. Ŋac tau toôligeŋ gêja me
gêwi ôli siŋ, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. 3-4 Aê kajala gebe Anôtô kêsuŋ
ŋac tau tonaŋ sa kêpi paradis. Ŋac tau toôligeŋ gêja me gêwi ôli siŋ, aê kajala
atom. Anôtô tec gêlic. Aŋga ônê eŋ gêŋô biŋ, taŋ ŋamalac aweŋ sêsôm têtôm
atom to sêjac jao gebe sêsôm atom naŋ. 5 Aê gabe jalanem ŋac tonaŋ, gabe
jalanem tauc atom. Embe jalanem tauc, oc jalanem tauc êtu ŋoc palêpalêŋa.
6 Aê embe taêc ênam gebe jalanem tauc, oc jaŋgôm tauc jatu meloc atom, oc
jasôm biŋŋanôgeŋ. Mago aê gabe janam tauc tôŋ gebe ŋac teŋ êlic aê ŋajam
êlêlêc su atom. Gêŋ taŋ eŋ gêlic aê gagôm to biŋ, taŋ eŋ gêŋô aê kasôm naŋgeŋ
êwaka aê sa.

7 Anôtô geoc biŋ kaiŋ teŋ ŋanô lasê gêdêŋ aê, mago eŋ gebe aê jatoc tauc sa
atom, tec kêkêŋ gêmac toŋandaŋ kaiŋ teŋ gêdêŋ aê, aê galic gêmac tau kêtôm
Sadaŋnê aŋela teŋ, taŋ kêtuc aê gebe jatoc tauc sa atom. 8 Aê kateŋ Apômtau
kêtu dim têlêac kêtu gêmac tauŋa gebe êkôc su aŋga aê. 9 Mago eŋ kêsôm
gêdêŋ aê gebe “Aôm kôtap ŋoc moasiŋ sêŋac, tec kôpô lêna gêŋ teŋ kêtiam atom,
gebe ŋoc ŋaclai ênac dabiŋ tau aŋga lau palê-palê nêŋ.” Amboac tonaŋ aê
jalanem tauc ŋoc palê-palêŋa janac ŋawaegeŋ gebe Kilisinê ŋaclai êkwa aê auc.
10 Amboac tonaŋ oc jalic ŋajam gebe jamoa topalê-palêgeŋ ma lau sêŋgôm aê
sec to japô lêna tauc ma sêjanda aê to jaŋgôŋ naeo êtu Kilisiŋa. Êndêŋ taŋ jamoa
topalê-palêgeŋ naŋ, jamoa toŋaclaigeŋ.

Paulu kêpô sim tau kêtu lau Korintiŋa

11 Aê katu ŋac meloc sugac. Amac akac aê tec katu gêŋ meloc. Kôm awaka aê
saŋa gêjac amac ŋawaegac. Aê ŋac ŋaôma, mago aposolo towae tonaŋ ŋai sêlêlêc
aê su atom. 12 Aê gamoa gawiŋ amac ma gaôc gêŋwapac totêtac kêpa sugeŋ e

gagôm gêŋsêga, taŋ kêwaka aposolo sa naŋ. Aê gagôm gêŋsêga to gêŋtalô ma gêŋ toŋaclai. 13 Gôlôac dabuŋ ŋagêdô têtap gêŋ ondoc sa, taŋ amac atap sa atom. Gêŋ tageŋ tonec tec atap sa atom gebe aê tauc kalênsôŋ amac ma kateŋ gêŋ teŋ aŋga amacnêm atom. Asuc ŋoc geo tonaŋ ôkwimaŋ.

14 Galoc kamasaŋ tauc gebe jandêŋ amac jawac êtu dim têlêacŋa. Ma aê gabe jakôc gêŋ teŋ aŋga amacnêm atom. Aê gabe jatap amacnêm gêŋ sa atom, aê gabe jatap amac taôm sa. Ŋapalê sênac awa sa êtu teneŋi to tameŋiŋa atom, teneŋi to tameŋi sênac sa êtu ŋapalêŋa. 15 Aê têtac gêwiŋ ŋanô gebe jakêŋ ŋoc gêŋ samob to jaim tauc su êtu janam amac saŋa. Ma aê embe têtac êwiŋ amac êlêlêc su, go amacnêm ŋagêjô tonec gebe têmtac êwiŋ aê ŋagecgeŋ me.

16 Biŋ tau tonec gêc awê, aê kateŋ gêŋ e kakêŋ wapac amac atom. Tageŋ lau ŋagêdô sêsôm gebe oc gagôm gêŋlêlôm amac ma kasau amac e gajam amac ôkwi. 17 Amboac ondoc. Aê kasakiŋ lau dêdêŋ amac sêwac naŋ kasakiŋ nêŋ teŋ gebe êwê amac aucŋa me. 18 Aê kateŋ Titi gebe êwac ma kasakiŋ lasiŋi teŋ gebe êwiŋ eŋ. Tec Titi oc gêwê amac auc me. Aêagêc asa ma lêŋ toma ŋalêlôm tageŋ atom me. Aêagêc apuc ŋac tageŋ waŋa atom me.

19 Amac abe aêac awa tauŋ sa êndêŋ amac endeŋ tôŋgeŋ me. Masigoc. Kilisi gêbiŋ aêac tôŋ ma aêac asôm biŋ akô Anôtô laŋônêm. O lauace, geŋ samob tonaŋ aêac agôm gebe amboa amac saŋa. 20 Aê gaê go tauc gebe moae êndêŋ taŋ wacjaô lasê amac naŋ, jatap amac sa atôm aê taêc gêjamŋa nec atom. Ma moae amac atap aê sa jatôm amac taêm gêjamŋa naŋ, atom amboac tonaŋgeŋ. Aê katêc gebe moae jatap kisa to biŋ lêmuŋŋa ma têntac ŋandaŋ, biŋ saic-saic to biŋ gêga ma biŋkalom, atoc taôm sa ma lêŋ wauc-waucgeŋŋa sa. 21 Aê gaê go tauc gebe aê embe jandêŋ amac jawac êtiam, go ŋoc Anôtô oc moae êkôniŋ aê ma amac alic, ma jataŋ api taêsam, taŋ sêgôm sec wanêcgeŋ su, mago sêjam tauŋ ôkwi aŋga gêŋ môp to mockaiŋŋa ma mateŋ daŋgucŋa, taŋ sêgôm naŋ atom.

13

Paulu gêlêŋ biŋ lau kêtu ŋamu ma gêjac mata nê papia

1 Galoc gabe jandêŋ amac jawac êtu dim têlêacŋa. “Ŋac luagêc me têlêac sêwa biŋ teŋ sa acgom, go ŋanô êsa.” 2 Gêdêŋ taŋ gamoa gawiŋ amac kêtu dim luagêcŋa naŋ, kasôm biŋ gêdêŋ lau, taŋ gêmuŋgeŋ sêgôm sec to gêdêŋ lau ŋagêdô samob gebe Embe jawac êtiam, oc taêc walô amac atom. Galoc gamoa jaêc amac, tec jasôm biŋ tonaŋgeŋ êtiam. 3 Amac abe Kilisi êwa tau sa ŋanôgeŋ gebe aê gajam eŋ awa. Eŋ gêmoa gêwiŋ amac amboac ŋac palê-palê atom, gêmoa gêwiŋ amac toŋaclaigeŋ. 4 Biŋŋanô, eŋ ŋac palê-palê, tec sêjac eŋ kêpi kakesotau. Mago Anôtônê ŋaclai kêkêŋ eŋ gêmoa mata jali. Eŋ gêbiŋ aêac tôŋ awê kaiŋ ênê palê-palê, mago Anôtônê ŋaclai êkêŋ aêac amoa mateŋ jali awiŋ eŋ gebe anam amac sa.

5 Ansaê taôm acgom. Amac akêŋ gêwiŋ ŋanô me masi. Taêm ênam taômmaŋ. Amac ajala gebe Kilisi Jesu gêmoa gêwiŋ amac me masi. Embe ajala atom, go atap saê ŋanô sa atom. 6 Aê taêc kêka gebe amac ajala aêac gebe atap saê ŋanô sagac. 7 Aêac ateŋ Anôtô gebe amac aŋgôm sec teŋ atom. Aêac ateŋ biŋ tonaŋ kêtu awaka tauŋ sa êndêŋ amac alic gebe aêac lau ŋaŋêŋ nec atom, ateŋ gebe amac aŋgôm gêŋ ŋajamgeŋ. Embe alic aêac amboac lau, taŋ têtap saê ŋanô sa atom naŋ, oc êtôm, mago oc êlênsôŋ aêac atom. 8 Aêac tec atôm gebe akôniŋ biŋŋanô tôŋ atom, aêac atoc biŋŋanô sageŋ. 9 Embe aêac lau palê-palê ma amac lau ŋajaŋa, oc aêac alic totêntac ŋajamgeŋ. Aêac ateŋ ma mec kêtu biŋ tau tonecŋa gebe Anôtô êkêŋ amac atu lau ŋajaŋa samucgeŋ. 10 Aê gamoa jaêc ma kato biŋ tonec kêtu ŋam tonecŋa gebe êndêŋ taŋ jaô lasê amac naŋ, jansaic biŋ

amac atom. Apômtau kêkêŋ ŋaclai tau gêdêŋ aê, mago kêkêŋ kêtu enseŋ amac suŋa atom, kêkêŋ kêtu êmboa amac saŋageŋ.

11 O lasitêwaac, aŋgôŋ ŋajamôŋ. Anac dabiŋ taôm ŋapep. Alêŋ biŋ taôm. Nêm ŋalêlôm êpi tageŋ ma amoa tobiŋmalôgeŋ. Ma Anôtô, taŋ kêtu têntac gêwiŋ to biŋmalô ŋamôkê naŋ, wacêwiŋ amac.

12 Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêŋ mêtê. Anôtônê lau samob aweŋ gêjac amac.

13 Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ to Anôtônê têtac gêwiŋ ma Ŋalau Dabuŋ êmbiŋ amac tôŋ êwiŋ amac samob.

Paulunê papia gêdêŋ lau
GALATA

Apômtau Jesu nê Ŋawae Ŋajam kêlaiŋ tau e sêsôm lasê lalau samuc, taŋ nêŋ ŋam kêsêp Juda atom sêŋô to sêkôc sa sêjac ŋawaegeŋ sêwiŋ-sêwiŋ naŋ, biŋ tonec kêlênsôŋ gôlôac buŋa gebe lau teŋ têtu lau buŋa ŋanô atom aê sejop Mosenê Biŋsu sêwiŋ aegom. Paulu taê gêjam gebe aê sêsô Biŋsu ŋalabu nê gejae êsêac ŋawae atom. Masianô. Eŋ gebe dambiŋ tauŋ toŋ tamiŋ Kilisi nee takêŋ gêwiŋ taugeŋ kêtu ŋanombaŋanô gebe Anôtô gêlic ŋamalac samob gêdêŋ kêtu sêkêŋ gewiŋŋageŋ. Tageŋ lau ŋagêdô jasêô lasê gôlôac Galatiaŋa, naŋ sêôc Paulunê biŋ tonaŋ auc ma sêsôm ŋajaŋa gebe Lau sejop Mosenê Biŋsu êwiŋ acgom, go Anôtô êlic êsêac têtu lau gêdêŋ. Galatia tonaŋ Romnêŋ gamêŋ teŋ gêc Asia Sauŋ.

Paulunê papia gêdêŋ lau Galata nec ŋac tau keto gebe lau, taŋ sêkêŋ taŋeŋ mêtê geo tonaŋ e seo sic naŋ, sêkac tauŋ ôkwi dêndêŋ gôlôac buŋa nêŋ sêkêŋ gewiŋ to nêŋ lêŋ ŋaŋêŋ naŋ. Paulu gêjac m nê papia gêwa tau sa gebe Jesu Kilisi nê aposolo teŋ eŋ ma gêwê kaiŋ gaê tau, tec gêjam talaŋ tau gêdêŋ lau, taŋ seboc eŋ aposolo ŋanô atom naŋ. Paulu geseŋ esêae ma kêsôm ŋajaŋa gebe ŋamalac sêsuŋ sakiŋ aposoloŋa gelom eŋ atom, kekôc aŋga Anôtônê. Ma Anôtô kêsakiŋ eŋ gêdêŋ lau samuc gebe ênam mêtê êsêac êlêlêc lau Judawaga su. Go gelom biŋ teŋ gebe sêkêŋ gêwiŋ taugeŋ kêpô lau ôkwi têtu lau gêdêŋ. Gocgo kêwaka biŋ tonec sa gêc môkêlatu 5 to 6 gebe takêŋ gêwiŋ Kilisiŋa kêkac lau buŋa têntac gêwiŋ tauŋ, tec gêbiŋ êsêac tôŋ jasêjam tauŋ sa to sêmoasiŋ tauŋ topalêgeŋ.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-10
2. Paulu gêwa tau sa gebe eŋ aposolo ŋanô teŋ 1:11–2:21
3. Ŋawae Ŋajam Anôtônê moasiŋŋa 3:1–4:31
4. Kilisi kêgaboac lau buŋa su sêmoa nêŋ lêtêgeŋ, tec sêmansaŋ biŋsu sênac ŋawaegeŋ 5:1–6:10
5. Paulu gêjac mata papia tau 6:11-18

Paulu gêjac m nê papia

1 Aê aposolo Paulu ŋoc biŋ tonec. Aê katu aposolo aŋga ŋamalacnêŋ atom, ma ŋamalac teŋ kêjaliŋ aê sa atom. Jesu Kilisi agêc Tama Anôtô, taŋ gêŋu eŋ aŋga ŋacmatênêŋ sa naŋ, tec kêkêŋ aê. 2 Aê to lasitêwai samob, taŋ semoa sêwiŋ aê naŋ, ma biŋ êndêŋ gôlôac dabuŋ Galataŋa naŋ.

3 Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

4 Kilisi tau kêkêŋ tau kêtu aêacnêŋ secŋa ma kêjaŋgo aêac aŋga nom sec tonec su kêtom Tameŋi Anôtô nê biŋ. 5 Ŋawasi êndêŋ eŋ teŋgeŋ ma teŋgeŋ. Biŋŋanô.

Ŋawae ŋajam tageŋ tec gêc

6 Aê kêtakê, gebe amac akac taôm su sebeŋ aŋga ŋac, taŋ kêkêŋ Kilisine moasiŋ kêkaiem amac naŋ, ma asuŋ taôm adêŋ ŋawae ŋajam tauŋa teŋ aja. 7 Tageŋ ŋawae ŋajam teŋ gêc atom, mago lau ŋagêdô tec sêlênsôŋ amac ma sebe sênam Kilisinê ŋawae ŋajam ôkwi. 8 Aŋô acgom, aêac me aŋela undambêŋa teŋ embe êsôm ŋawae ŋajam teŋ lasê êndêŋ amac eso ŋawae ŋajam, taŋ aêac asôm lasê sugac naŋ, Anôtô oc êpuc boa eŋ. 9 Ŋoc biŋ, tê kasôm su nê, galoc jasôm ŋakôniŋŋa êtiam gebe Ŋac teŋ embe êsôm ŋawae ŋajam teŋ lasê eso ŋawae ŋajam, taŋ akôc aŋga aêacma naŋ, Anôtô oc êpuc boa eŋ.

10 Galoc alic amboac ondoc. Alic aê gabe ŋamalac sêŋô ŋoc biŋ ŋajam me
Anôtô êŋô ŋoc biŋ ŋajam. Me abe aê gagôm gêŋlêlôm gebe ŋamalac sêlic
aê ŋajamŋa me. Embe jaŋgôm êtu ŋamalac sêlic aê ŋajamŋa, oc jatu Kilisinê
sakiŋwaga atom.

Paulu kêtu aposolo ŋamiŋ

11 Lasitêwaac, aê jawa sa êndêŋ amac gebe Ŋawae ŋajam, taŋ kasôm lasê gêdêŋ
amac naŋ, ŋam kêsêp ŋamalacŋa atom. 12 Aê kakôc aŋga ŋamalac teŋ nê atom,
ma ŋamalac teŋ kêdôŋ aê atom, Jesu Kilisi tau geoc biŋ tau lasê gêdêŋ aê.
13 Ŋoc lêŋ gêmuŋŋa, taŋ kasa gawiŋ lau Juda naŋ, amac aŋô ŋawaegac gebe
kêjanda Anôtônê gôlôac ma gaseŋ êsêac ŋawaô. 14 Aê gajob Judanêŋ mêtê
kalêlêc lau Juda taêsam, taŋ ma jala kêtôm tau naŋ su, ma kamasaŋ ŋoc lau
ŋanô nêŋ ŋagôliŋ laŋgwa toôlic palê kaiŋ teŋ.
15 Mago Anôtô gêlic ŋajam, tec kêjaliŋ aê sa gêdêŋ taŋ tinoc kêkôc aê atomgeŋ
naŋ, ma kêkêŋ nê moasiŋ mêŋkêkalem aê kwanaŋgeŋ. 16 Ma eŋ geoc nê Latu
lasê gêdêŋ aê gebe jasôm ênê ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau samuc, tec aê katu
kênac ŋam gêdêŋ ŋamalac teŋ atom, 17 ma kapi Jerusalem gaja gebe jalic lau,
taŋ têtu aposolo sêmuŋ aê naŋ atom. Aê gaja Arabia e gamu gaja Damasku
kêtiam.
18 Gamoa e jala têlêac gêjaŋa, go kapi Jerusalem gaja gabe jalic Kepa, tec
gaŋgôŋ gawiŋ eŋ bêc 15. 19 Mago galic aposolo ŋagêdô nêŋ teŋ atomanô.
Apômtau lasi Jakobo taugeŋ tec galic eŋ. 20 Biŋ tec kato gêdêŋ amac nec,
kasau atom, kato kakô Anôtô laŋônêmŋa. 21 Go gaja Suria to Kilikia ŋagamêŋ.
22 Gôlôac dabuŋ Judaiaŋa, taŋ Kilisi gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ, sêlic aê laŋôcanô atom.
23 Biŋ tageŋ tonec tec sêŋô ŋawae gebe “Ŋac taŋ gêmuŋgeŋ kêjanda aêac naŋ, tec
galoc kêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi biŋ takêŋ gêwiŋŋa, taŋ gêmuŋgeŋ geseŋ su
naŋ.” 24 Ma sêlambiŋ Anôtô kêtu aêŋa.

2

Paulu to aposolo ŋagêdô nêŋ biŋ

1 Gamoa e jala 14 gêjaŋa su acgom, go aêagêc Barnaba api Jerusalem aja
kêtiam ma akôc Titi gêwiŋ aêagêc. 2 Anôtô geoc biŋ tau lasê gêdêŋ aê, tec gaja.
Ma ŋawa ŋawae ŋajam, taŋ gajam mêtê lau samuc naŋ, sa gêdêŋ laumata amoa
ma tauŋŋa, gebe kôm, taŋ gajam su to gajam gamoa naŋ, janam ŋaômageŋ
atom. 3 Ma êsêac sêkac aêac kêtu asa ŋac Helen Titi, taŋ gêmoa gêwiŋ aêac
naŋŋa atom. 4 Lasitêwai dansaŋ ŋagêdô sebe sêsa eŋ. Êsêac sêsêli aêac popoc su
mêŋsêwiŋ sebe sêndib aêac, taŋ Kilisi Jesu kêgaboac aêac su aŋga biŋsuanô naŋ.
Ma êsêac sebe sêkôniŋ aêac tôŋ asô biŋsuanô ŋalabu êtiam. 5 Mago aêac atu palê
to asô êsêac ŋalabu ŋagec atom, ŋam gebe ŋawae ŋajam ŋabiŋŋanô ênêc amacŋa.
6 Lau ŋagêdô sêmoa, taŋ sêlic êsêac amboac laumata naŋ. Oc têtu laumata
ŋanô me masi, biŋ tonaŋ kêkêŋ wapac aê atom, gebe Anôtô kêpuc lau teŋ ŋam
atom, gêlic samob têtôm tauŋgeŋ. Laumata tonaŋ sêkêŋ ŋagôliŋ wakuc teŋ
gêdêŋ aê atom. 7 Masianô. Êsêac sêjala kêtu tôŋ, gebe Anôtô kêkêŋ kôm jasôm
ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau samucŋa gêdêŋ aê kêtôm kêkêŋ kôm gêdêŋ Petere
gebe êsôm lasê êndêŋ Juda, 8 gebe Anôtô, taŋ kêpuc Petere tôŋ kêtu Judanêŋ
aposolo naŋ, tec kêpuc aê tôŋ gêwiŋ katu lau samuc nêŋ aposolo. 9 Jakobo agêc
Kepa ma Joaŋ, taŋ sêsam êsêac gebe gôlôac dêbu ŋ ŋaalê naŋ, sêjala moasiŋ, taŋ
Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aê, tec sêkam aêagêc Barnaba lemeŋ kêtu ambiŋ tauŋ tôŋŋa,
ma amasaŋ biŋ kêpi tageŋ gebe aêac akêŋ mêtê êndêŋ lau samuc, ma êsêac
sêkêŋ êndêŋ Juda. 10 Tageŋ sêmasaŋ biŋ tonec gêwiŋ gebe aêac taêŋ ênam lau

ŋalêlôm sawa aŋga êsêacnêŋ. Aê tec taêc gêjam biŋ tonaŋ ma gajam kêtu ŋoc kôm gajac ŋawaegeŋ.

Paulu gec biŋ Kepa aŋga Antiokia

11 Gêdêŋ taŋ Kepa gêô lasê Antiokia naŋ, aêagêc aseŋ tauŋ e kasôm kêpi eŋ têbêla gebe Gôgôm keso. 12 Jakobonê lau jasêô lasê atomgeŋ, ma eŋ geŋ gêŋ gêŋgôŋ gêwiŋ lau samuc. Mago gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê su naŋ, eŋ kêgamiŋ tau jagêmoa nê tauŋa gebe kêtêc lau buŋa, taŋ sêsap lêŋ sêsa launa tôŋ naŋ. 13 Juda buŋa ŋagêdô sêsa lêŋdansaŋ sêwiŋ eŋ e sê Bamaba ôkwi jakêsa lêŋdansaŋ tau gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ. 14 Aê galic lau tonaŋ nêŋ lêŋ keso ŋawae ŋajam ŋabiŋŋanô, tec kasôm gêdêŋ Kêpa, êsêac samob sêŋô, gebe “Aôm Juda, tageŋ kôsa Judanêŋ lêŋ atom, gômoa amboac ŋac samuc teŋ. Mago amboac ondoc tec kôkac lau samuc gebe sêsa Judanêŋ lêŋ.”

Anôtô gêjam Juda to lau samuc kêsi kêtu sêkêŋ gêwiŋŋa

15 Teneŋi sêkôc aêac Judageŋ, aêac lau sec aŋga lau samuc nêŋ atom. 16 Mago aêac tajala gebe ŋamalac teŋ embe ênam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, ŋanô êsa, oc êtôm gebe êmansaŋ tau e Anôtô êlic eŋ ŋac gêdêŋ atom, eŋ êkêŋ êwiŋ Jesu Kilisl acgom. Amboac tonaŋ aêac takêŋ gêwiŋ Kilisi Jesu gebe Anôtô êmansaŋ aêacnêŋ biŋ to êlic aêac tatu lau gêdêŋ êtu takêŋ gêwiŋ Kilisiŋa, êtu tajam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, ŋanô kêsaŋa nec atom. Anôtô oc êmansaŋ ŋamalacnêŋ biŋ to êlic êsêac têtu lau gêdêŋ êtu ŋamalac sêjam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ ŋanô kêsaŋa nec atomanô. 17 Mago aêac embe taêŋ êka gebe Anôtô êmansaŋ nêŋ biŋ to êlic aêac tatu lau gêdêŋ êtu Kilisiŋa, go tatôm lau sec. Embe amboac tonaŋ, oc Kilisi êtu sec ŋasakiŋwaga me. Masigoc. 18 Aê embe jakwê gêŋ, taŋ gaseŋ su naŋ êtiam, go jawa tauc sa amboac ŋac, taŋ kêgêli biŋsu naŋ. 19 Biŋsu gêjac aê êndu, tec jawê kaiŋ biŋsu êtiam atom, gebe jamoa janam sakiŋ Anôtôgeŋ. Sêjac aê kapi kakesotau gawiŋ Kilisi. 20 Gamoa matoc jali nec ŋam kêsêp aê tauc atom. Kilisi gêmoa mata jali mêŋgêjam ŋoc ŋalêlôm auc. Aê galoc tec gamoa matoc jali gamoa nom nec, ŋam kêsêp kakêŋ gêwiŋ Anôtônê Latu, taŋ têtac gêwiŋ aê to kêkêŋ tau kêtu aêŋa naŋ. 21 Aê kêtiŋ Anôtônê moasiŋ su atom. Biŋsu embe êtôm gebe êmansaŋ ŋamalacnêŋ biŋ e Anôtô êlic êsêac têtu lau gêdêŋ, oc Kilisi gêmac êndu ŋaômageŋ. *

3

Biŋsu to takêŋ gêwiŋ ŋabiŋ

1 O amac Galatawaga, amac lau kauc gêbôc. Aê gawa Jesu Kilisi sa gêdêŋ amac e kêtôm amac taôm alic eŋ geŋkaleŋ kakesotau. Ma asa gêwê amacnêm kauc ôkwi. 2 Aê gabe janô biŋ tageŋ tonec aŋga amacnêm gebe Ŋalau Dêbuŋ gêdêŋ amac gêwac nec ŋam kêsêp amac ajam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, e ŋanô kêsa me aŋô ŋawae ŋajam e akêŋ gêwiŋgeŋ. 3 Amac kauc gêbôc amboac tonaŋ me. Amac ajac m nêm lêŋ toŊalau Dabuŋgeŋ ma galoc abe anac dabiŋ ŋa taôm nêm ôlimwalô me. 4 Amac atap moasiŋ tonaŋ ŋai sa ŋaômageŋ me. Moae amboac tonaŋ nec. 5 Anôtô taŋ kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ amac to gêgôm gêŋsêga kapôêŋ aŋga amacnêm naŋ, oc gêgôm kêtu amac ajam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, e ŋanô kêsaŋa me kêtu aŋô ŋawae ŋajam e akêŋ gêwiŋŋa.

6 Biŋ tonaŋ kêtôm teto gêc gebe “Abraham kêkêŋ gêwiŋ Anôtô, tec gêlic eŋ ŋac gêdêŋ.” 7 Amboac tonaŋ ajala acgom gebe lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ naŋ, têtu Abrahamnê latui ŋanô. 8 Biŋ taŋ teto gêc naŋ, gêwa sa kwanaŋgeŋ gebe Anôtô êmansaŋ lau samuc nêŋ biŋ e êlic êsêac têtu lau gêdêŋ êtu sêkêŋ êwiŋŋa, tec

* **2:21:** Kepa kêtu Peterenê ŋaê teŋ. Asam Joaŋ 1:42.

ŋawae ŋajam gêdêŋ Abraham kwanaŋgeŋ gebe “Gôlôac nomŋa samob têtap
mec ŋamoasiŋ sa êtu aômŋa.” 9 Amboac tonaŋ lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ naŋ, têtap
mec ŋamoasiŋ sa sêwiŋ Abraham, taŋ kêkêŋ gêwiŋgeŋ naŋ.
10 Samob taŋ taêŋ kêka kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, biŋsu oc êpuc boa êsêac
gebe teto gêc gebe “Biŋsu êpuc boa lau pebeŋ, naŋ sêŋgôm biŋ, taŋ teto gêc
biŋsu ŋabuku naŋ, samob ŋanô êsa tomalageŋ atom.” 11 Biŋ tonec gêc awê gebe
biŋsu kêtôm gebe êmansaŋ ŋamalacnêŋ biŋ e Anôtô êlic êsêac têtu lau gêdêŋ nec
atom, gebe teto gêc gebe “Ŋac taŋ Anôtô kêmasaŋ ênê biŋ e gêlic eŋ kêtu ŋac
gêdêŋ naŋ, êŋgôŋ mata jali êtu kêkêŋ gêwiŋŋa.” 12 Mago biŋsu gêc kêtu takêŋ
êwiŋŋa atom, gêc kêtu daŋgôm ŋanô êsaŋa amboac teto gêc gebe “Ŋac teŋ embe
êmansaŋ biŋsu tomalageŋ, naŋgo êŋgôŋ mata jali.”
13 Biŋsu kêpuc boa aêac, mago Kilisi kêsi aêac su. Eŋ kêkêŋ tau kêsô biŋ kêpuc
boaŋa ŋalabu gêjô aêac su kêtôm teto gêc gebe “Biŋsu kêpuc boa lau samob, taŋ
seŋkaleŋ ka naŋ.” 14 Anôtô gêgôm gêŋ tonaŋ ma kêkêŋ Kilisi Jesu gebe mec
ŋamoasiŋ, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ Abraham naŋ, elom lau samuc gebe
aêac takôc Ŋalau, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, sa êtu takêŋ gêwiŋŋa.

Biŋsu to biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ

15 Lasitêwaac, aê gabe janam dôŋ ŋoc biŋ êpi ŋamalacnêŋ mêtê acgom. Ŋac
teŋ embe êmansaŋ nê awalênsêm êtu taŋ su, go Ŋac teŋ êtôm gebe enseŋ su me
ênac têku nê biŋ teŋ atom. 16 Ma Anôtô gêjac mata biŋ gêdêŋ Abraham agêc
nê wakuc. Eŋ kêsom gebe “Aôm to nêm wakuc” nec atom. Embe êsôm amboac
tonaŋ, go êwa ŋa gebe ênê wakuc taêsam. Mago kêsôm gebe “Agêc nêm wakuc,”
tec gêwa ŋa gebe ênê wakuc tageŋ. Ênê wakuc tau Kilisi. 17 Aê gabe jasôm biŋ
amboac tonec gebe Anôtô kêmasaŋ awalênsêm kwanaŋgeŋ e jala 430 gêjaŋa
acgom, go kêkêŋ biŋsu kêdaguc. Mago biŋsu tau êtôm gebe enseŋ awalênsêm
su to ênam biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, ôkwi atom. 18 Gêŋlênsêm taŋ Anôtô
gebe êkêŋ naŋ, embe ŋam êsêp biŋsu, go biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, ŋanô
masi. Mago Abraham kêtap moasiŋ tonaŋ sa kêtu Anôtô gêjac mata gêŋ tau
gêdêŋ eŋŋa.
19 Ma biŋsu tau ŋam amboac ondoc. Biŋsu tau ŋam gebe ŋamalac
sêŋgêlisêŋgêli sêmoa e Abrahamnê wakuc, taŋ Anôtô gêjac mata biŋ kêpi
eŋ naŋ, mêŋêsa acgom. Aŋela sêkêŋ biŋsu tau kêsêp sêliŋwaga teŋ lêma.
20 Sêliŋwaganê kôm gêjac ŋac tageŋ ŋawae atom. Mago Anôtô eŋ ŋac tageŋ.

Biŋsu ŋakôm

21 Ma biŋsu tonaŋ oc enseŋ biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ su me. Masianô.
Biŋsu teŋ embe ênêc, taŋ êtôm gebe êkêŋ aêac daŋgôŋ mateŋ jali naŋ, go
biŋsu tonaŋ oc êtôm gebe êmansaŋ aêacnêŋ biŋ e Anôtô êlic aêac tatu lau gêdêŋ
amboac tonaŋ. 22 Mago Anôtônê biŋ gêwa sa gebe sec kêkôniŋ gêŋ samob tôŋ,
gebe lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Jesu Kilisi naŋgeŋ, têtap moasiŋ, taŋ Anôtô gêjac
mata naŋ sa.
23 Gêdêŋ taŋ biŋ takêŋ gêwiŋŋa mêŋkêsa atomgeŋ naŋ, biŋsu tau kêgamiŋ
aêac daŋgôŋ kapoacwalô, gebe êkôniŋ aêac tôŋ e êndêŋ têm Anôtô eoc biŋ
takêŋ gêwiŋŋa lasê acgom. 24 Amboac tonaŋ biŋsu kêtu aêacnêŋ jaomwaga,
taŋ gêwê aêac dêdêŋ Kilisi taja, gebe Anôtô êmansaŋ aêacnêŋ biŋ e êlic aêac tatu
lau gêdêŋ êtu aêac takêŋ gêwiŋŋa. 25 Galoc biŋ takêŋ gêwiŋŋa mêŋkêsa, tec aêac
tasô jaomwaga ŋalabu kêtiam atom.
26 Amac samob atu Anôtô latui kêtu akêŋ gêwiŋ Kilisi Jesuŋa. 27 Amac
samob, taŋ aliŋ saŋgu su naŋ, Kilisi gêbiŋ amac tôŋ tamiŋ eŋ, tec asô Kilisi
kêtu nêm ŋakwêgac. 28 Talic lau ŋagêdô amboac Juda ma ŋagêdô amboac lau
samuc atom. Talic ŋagêdô amboac gêŋôma ma ŋagêdô amboac lau sêmoa nêŋ

lêtêgeŋŋa atom. Talic ŋagêdô amboac ŋacwaga ma ŋagêdô amboac lauo atom. Amac samob, taŋ Kilisi Jesu gêbiŋ amac tôŋ naŋ, atu ŋanô tageŋ. 29 Embe Kilisinê gêŋ amac, oc atu Abrahamnê wakuc ma awê kaiŋ gêŋlênsêm êtôm Anôtô gêjac mata.

4

1 Aê jasôm êpi biŋ teŋ êwiŋ acgom gebe Ŋac-gêwê-kaiŋ-gêŋlênsêm-waga kêtu tamanê gêŋ samob ŋatau. Mago ŋac tau embe ŋapalê sauŋ, naŋgo eŋ êtôm sakiŋwaga. 2 Lau ŋagêdô oc sênam eŋ awa to sejop ênê gêŋ e êndêŋ noc, taŋ tama ketoc kêkô kwanaŋgeŋ naŋ. 3 Aêac amboac tonaŋ. Gêdêŋ taŋ aêac ŋapalêgeŋ naŋ, aêac tajam sakiŋ tasô nom tonec ŋagêŋlêlôm ŋalabu. 4 Mago gêdêŋ taŋ ŋanoc tau mêŋkêsa naŋ, Anôtô kêsakiŋ Latu, awê teŋ kêkôc eŋ, ma kêsô biŋsu ŋalabu. 5 Eŋ kêsô biŋsu ŋalabu gebe êsi aêac lau, taŋ tamoa biŋsu ŋalabu naŋ, su e tatu Anôtônê latui.

6 Amac atu Anôtônê latuigac, tec eŋ kêsakiŋ Latunê Ŋalau kêsêp aêacnêŋ ŋalêlôm ma Ŋalau tau gêmôêc gebe “Tamoc, o Tamoc.” 7 Amboac tonaŋ aôm sakiŋwaga kêtiam atom, aôm latu. Embe latu aôm, go Anôtô êkêŋ aôm ôwê kaiŋ gêŋlênsêm amboac tonaŋ.

Paulu kêpô sim tau kêtu lau Galataŋa

8 Gêmuŋgeŋ amac ajam kauc Anôtô, tec ajam sakiŋ gêdêŋ anôtôi, taŋ nêŋ ŋanô masi naŋ. 9 Galoc tonec amac ajala Anôtôgac, moae jasôm amboac tonec gebe Anôtô tau kêjala amacgac, ma amboac ondoc, tec abe akac taôm su amu andêŋ nom ŋagêŋlêlôm palê-palê to ŋanô masi ana êtiam, ma abe anac m sakiŋ tau êtiam. 10 Amac atoc bêc to ajôŋ ma om to jala sagoc. 11 Aê gaê go to kêpô lêna kêtu amacŋa gebe moae oc gajam koleŋ kêpi amac ŋaômageŋ.

12 O lasitêwaac, aê jateŋ amac gebe atôm aêmaŋ amboac aê katôm amac. Amac atu kasec aê atom. 13 Amac ajalagac, gêdêŋ taŋ kasôm ŋawae ŋajam lasê gêdêŋ amac kêtu ŋamata naŋ, kasôm kêtu gêmac kêkô aê tôŋŋa. 14 Aê ôlic togêmac kêlênsôŋ amac to matem paŋa gêjac aê ma alic aê amboac gêŋ sec atom. Amac akôc aê sa amboac Anôtônê aŋela teŋ ma amboac Kilisi Jesu tau. 15 Ijoc amacmêŋ, nêm têmtac wapi gêmuŋŋa naŋ gêc ondoc. Aê galic, tec jasôm lasê to jawa sa êndêŋ amac gebe amac embe alic êtôm, oc akip matemlakôp sa ma akêŋ êndêŋ aê. 16 Ma galoc amboac ondoc. Aê kasôm biŋŋanô gêdêŋ amac nec katu nêm ŋacjo me.

17 Êsêac lau tonaŋ sêgôm gêŋlêlôm amac naŋ ŋajam atom. Êsêac sebe sêkac amac su aŋga aê gebe atoc êsêac tauŋgeŋ sa. 18 Aŋgôm gêŋlêlôm gêŋ ŋajam ŋapaŋ ma aŋgôm êndêŋ noc aê jamoa jawiŋ amacŋageŋ nec atom. 19 O ŋoc ŋapalêac, ŋandaŋ kêtuŋ aê kêtiam amboac awê ŋapalê kêtuŋ eŋ e Kilisi êtu anô aŋga amacnêm ŋalêlôm acgom. 20 Ojae, aê gabe jamoa jawiŋ amac galocgeŋ. Aê gabe jasôm biŋ êndêŋ amac janam aoc ôkwi-ôkwi. Aê kapô lêna tauc ŋanô kêtu amacŋa.

Hagar agêc Sara têtu ŋadôŋ

21 Amac taŋ abe amoa biŋsu ŋalabu naŋ, asôm êndêŋ aê acgom, amac aŋô biŋsu atom me. 22 Teto gêc gebe Abrahamnê latuagêc tec sêmoa, teŋ aŋga sakiŋwagaonê ma teŋ aŋga ŋatauonê. 23 Ŋac taŋ sakiŋwagao kêkôc naŋ, ŋam kêsêp ŋamalacŋa. Ma ŋac, taŋ ŋatauo kêkôc naŋ, ŋam kêsêp Anôtônê biŋ, taŋ gêjac mata naŋŋa. 24 Biŋ tonaŋ kêtu biŋgôliŋ gebe awê luagêc têtôm poac luagêc. Teŋ kêkanôŋ lôc Sinai, tec ŋawakuc tau têtu gêŋôma, 25 gebe ŋaê Hagar tonaŋ sêsam kêpi lau Arabia nêŋ lôc Sinai ma kêkanôŋ Jerusalem galocŋa, gebe Jerusalem galocŋa to ŋagôlôac têtu gêŋôma sêmoa. 26 Mago Jerusalem ôŋa tau,

taŋ kêtu tau nê ŋatauo gêmoa nê tauŋa naŋ, kêtu aêac samob teneŋi, 27 gebe teto
gêc gebe
“Aôm awê kapoac, taŋ kôkôc ŋapalê atom naŋ,
têmtac ŋajam êsa,
ma aôm awê, taŋ ŋapalê kêtuŋ aôm atom naŋ,
ônam lasê toônduge ŋ,
gebe awê sawa nê ŋapalê taêsam kêlêlêc awê toŋac nê su.”
28 O lasitêwaac, Anôtônê biŋ, taŋ gêjac mata naŋ, kêkêŋ amac atu ŋapalê
atôm Isak. 29 Gêmuŋge ŋ ŋac, taŋ nê ŋam kêsêp ŋamalacŋa naŋ, kêjanda ŋac, taŋ
Ŋalau gêjac mata biŋ kêpi eŋ naŋ, ma galoc amboac tonaŋge ŋ. 30 Mago biŋ,
taŋ teto gêc naŋ, kêsôm asage ŋ. Kêsôm gebe “Ômasuc sakiŋwagao agêc latu sêc
sêna, gebe sakiŋwagaonê latu êwê kaiŋ gêŋlênsêm êwiŋ ŋatauonê latu atom.”
31 Lasitêwaac, amboac tonaŋ sakiŋwagaonê ŋapalê aêac atom, ŋatauonê ŋapalê
aêac.

5

Kilisi kêgaboac aêac su, tec tajop nêŋ lêŋ ŋapep

1 Kilisi kêgaboac aêac su gebe tamoa nêŋ Iêtêge ŋ. Amboac tonaŋ akô ŋajaŋa
gebe sênam amac ôkwi nasêkôniŋ amac atu sakiŋwaga êtiam atom. 2 Alic
acgom, aê Paulu jasôm êndêŋ amac gebe Amac embe asôm gebe sêsa amac,
go Kilisi ênam amac sa atom. 3 Ŋamalac samob, taŋ sêsôm gebe sêsa êsêac
naŋ, jawa sa êtiam êndêŋ êsêac gebe êsêac sêŋgôm biŋsu samucge ŋ ŋanô êsa
tomalage ŋmaŋ. 4 Amac embe taêm ênam gebe biŋsu êmansaŋ nêm biŋ e Anôtô
êlic amac atu lau gêdêŋ naŋ, oc andim taôm êŋgic aŋga Kilisinê e akac taôm su
aŋga moasiŋ tau. 5 Aêac takêŋ mate ŋ gebe Anôtô êmansaŋ nêŋ biŋ e êlic aêac
tatu lau gêdêŋ. Aêac daôŋ biŋ tonaŋ tamoa gebe Ŋalau Dabuŋ kêkêŋ aêac takêŋ
gêwiŋ. 6 Kilisi Jesu embe êmbiŋ aêac tôŋ, oc sêsa aêac me sêsa aêac atom, tonaŋ
ŋanô masi. Ŋanô tage ŋ tonec gebe takêŋ gêwiŋ êkac aêac têntac êwiŋ ŋanôŋa.
7 Gêmuŋge ŋ amac asêlêŋ nêm lêŋ ŋajamge ŋ amoa e asa kêkô amac auc,
tec taŋem wamu biŋŋanô kêtiam atom. 8 Anôtô taŋ kêkalem amac naŋ, kêkô
amac auc atom. 9 Jist ŋage c kêtôm gebe ênam polom samucge ŋ auc e êsuŋ.
10 Apômtau gêbiŋ aêac tôŋ, tec taêc kêka amac, gebe nêm ŋalêlôm oc ênam tau
ôkwi atom. Ma ŋac, taŋ kêlênsôŋ amac naŋ, oc êndac nê ŋagêjô. Ŋac tau aê
gajam kauc eŋ, mago eŋ oc êwê sa atom. 11 O lasitêwaac, embe janam mêtê êpi
sêsa lauŋa, oc sêjanda aê êtu asage ŋŋa. Embe jasôm ŋoc biŋ amboac tonaŋ, oc
kakesotau ŋawae êlênsôŋ lau te ŋ atom. 12 Ojae, lau taŋ sêli amac sa naŋ, sêsa
ôliŋgêdô samucge ŋ sumaŋ.
13 O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac gebe amoa nêm lêtêge ŋ. Tage ŋ amac
amoa nêm lêtêge ŋ êtu têmtac ŋakalac ŋamôkê atom, amac anam sakiŋ taôm
êtu têmtac gêwiŋ ŋanôŋage ŋ. 14 Gebe ŋalô tage ŋ kêkato ŋ biŋsu samob sa gebe
“Têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm.” 15 Embe êŋac to
asac taôm, naŋ alic taômge ŋ gebe êndaŋgôŋ taôm su atom.

Ŋalaunê ŋanô to têntac ŋakalac nê ŋanô

16 Aê jasôm biŋ te ŋ êwiŋ acgom gebe Asêlêŋ toŋalauge ŋ ma aŋgôm têmtac
ŋakalac êkac amacŋa ŋanô êsa atom. 17 Aêac tajala gebe Têntac ŋakalac gedec
Ŋalau ma Ŋalau gedec têntac ŋakalac. Gêŋ tauagêc sêkêŋ kisa gêdêŋ tauŋ, tec
amac atôm gebe aŋgôm gêŋ, taŋ abe êŋgômŋa naŋ, ŋanô êsa atom. 18 Ma ŋalau
embe êwê amac, oc amoa biŋsu ŋalabu atom.
19 Têntac ŋakalac nê ŋanô tau tonec ŋai tec gêc awêge ŋ gebe Biŋ mockaiŋo
to mockaiŋŋa, lêŋ môpŋa, wauc-wauctêna, 20 sakiŋ gwamŋa, be ŋ, kisa, sêsôm

tauŋ, sêjam lêmuŋ tauŋ, têntac ŋandaŋ, sêôc tauŋ auc, sêwa tauŋ kêkôc, sêkac tauŋ su, 21 têntac sec, sênôm gêŋ anaboa, seŋ lasam ŋawaô to gêŋ ŋagêdô amboac tonaŋ. Biŋ tonaŋ ŋai jasôm ŋakôniŋŋa êndêŋ amac amboac kasôm kwanaŋgeŋ su gebe Lau taŋ sêgôm gêŋ amboac tonaŋ naŋ, sêwê kaiŋ Anôtônê gamêŋ atom.

22 Ma ŋalau tau nê ŋanô tonec gebe Têntac gêwiŋ, têntac ŋajam, biŋmalô daê biŋ tôŋ, ŋalêlôm malô, gabêjam, tamoa ŋaŋêŋ, 23 malô-malô, tatu mêtê tauŋ ŋapep. Biŋsu ênac jao gêŋ amboac tonaŋŋa teŋ gêc atom. 24 Samob tê têtu Kilisi Jesu nê gêŋ naŋ, sêjac têntac ŋakalac to ŋalêlôm kêkac-kêkac êsêacŋ kêpi kakesotau gêja su. 25 Ŋalau embe êkêŋ aêac tamoa mateŋ jali, naŋ tasa nêŋ lêŋ toŊalaugeŋmaŋ. 26 Damboa tauŋ êtu waeŋŋa atom to tataŋ pêlê tauŋ atom ma têntac sec êndêŋ tauŋ atom. *

6

Daoc gêŋwapac tanam tauŋ sageŋ

1 O lasitêwaac, ŋamalac teŋ embe êŋgêli biŋsu, naŋ amac lau toŋalau anam eŋ sa ŋa nêm ŋalêlôm malô. Ma alic taôm gebe lêtôm êtap amac sa êwiŋ atom. 2 Aôc gêŋwapac anam taôm sageŋ, go aŋgôm Kilisinê biŋsu ŋanô êsa. 3 Ŋac teŋ embe êkiaŋ tau gebe eŋ ŋac towae, mago eŋ ŋac ŋaôma, oc ênsau tau. 4 Lau samob sênsaê nêŋ koleŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ sêlic acgom. Embe ŋajam, go êtu êsêac tauŋ waeŋ. Êsêac sênam dôŋ nêŋ koleŋ êpi lau ŋagêdô nêŋ atom. 5 Samob oc sêôc tauŋ nêŋ gêŋwapac êndêŋ-êndêŋgeŋ.

6 Ŋac taŋ gêŋô mêtê naŋ, ênac sam gêŋ ŋajam samob êndêŋ mêtê ŋakêdôŋwaga êwê kaiŋ êwiŋ.

7 Akêli taôm êtu awê Anôtô aucŋa atom, gebe gêŋ, taŋ ŋamalac êsê naŋ, tec êkôc ŋanô. 8 Ŋac teŋ embe êsê gêŋ êsêp têtac ŋakalac, oc ŋanô têtac ŋakalacŋa ensеŋ eŋ su. Ŋac teŋ embe êsê gêŋ êsêp Ŋalau, oc ŋanô Ŋalauŋa êkêŋ eŋ êŋgôŋ mata jali teŋgeŋ. 9 Aêac tanam nêŋ koleŋ ŋajam tokam-tokam atom. Aêac embe tekweŋ êmbac atom, go tatap nêŋ ŋanô sa êndêŋ ŋanoc. 10 Nêŋ ŋasawa tamoasiŋ ŋamalacŋa tec gêc. Amboac tonaŋ tamoasiŋ lau samob, mago tamoasiŋ gôlôac, taŋ sêkêŋ gewiŋ Kilisi gebiŋ aêac tôŋ naŋ, êlêlêc su.

Paulu gêjac mata nê bŋ ma gêjac biŋsu to gêjam mec gôlôac

11 Alic ŋatalô kapôêŋ-kapôêŋ tonec tauc lemoc kato gêdêŋ amac. 12 Êsêac samob, taŋ sebe lau tetoc êsêac sa êtu gêŋ nomŋaŋa naŋ, sêkac amac gebe alôc ma sêsa amac. Êsêac taêŋ gêjam biŋ tageŋ tonec gebe lau sêjanda êsêac êtu Kilisinê kakesotauŋa atom. 13 Mago lau, taŋ sêsa êsêac naŋ, tauŋ sejop biŋsu atom. Êsêac sebe sêsa amac e tetoc tauŋ sa êtu amacŋa gebe asô sakiŋ ôliŋŋa tonaŋ ŋalabu. 14 Mago aê, aê jatoc tauc sa êtu gêŋ teŋŋa atom, êtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê kakesotauŋageŋ. Kêtu kakesotauŋa aê galic nom amboac gêŋ matê, ma lau nomŋa sêlic aê amboac gêŋ matê. 15 Sêsa lauŋa me sêmoa samucgeŋŋa tonaŋ ŋanô atom. Ŋanô tageŋ tonec gebe Anôtô êkêŋ aêac tatu gêŋ wakuc acgom. 16 Biŋmalô to Anôtônê taê walô êndêŋ êsêac samob, taŋ sêsa nêŋ lêŋ sêndaŋguc ŋagôliŋ tonaŋ naŋ, to êndêŋ Anôtônê lau Israel êwiŋ.

17 Alênsôŋ aê êtiam atom, gebe Jesunê bêlêm ŋamala gêc aê ôlicgac.

18 O lasitêwaac, aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ êwiŋ amacnêm ŋalau. Biŋŋanô.

---

* **5:26:** Alic Kor 1.5:6

Paulunê papia gêdêŋ lau
EPESE

Paulunê papia gêdêŋ lau Epese nec ŋac tau keto gebe êwaka biŋ, tê Anotôtô taê gêjam gebe êŋgômŋa nê, sa ênêc awegeŋ gebe “Êndêŋ ŋanocgeŋ ma embiŋ gêŋ samob aŋge undambê to nom tôŋ, go êkêŋ Kilisi êtu ŋamôkê” (1:10). Go keto kêtu tonecŋa gewiŋ gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêŋ lêŋ samob sêwaka biŋ kapôêŋ tonaŋ ŋam sa, ec sêkêŋ gewiŋ Jesu Kilisi êmbiŋ ŋamalac pebeŋ toŋ têtu gêŋ ŋanô tageŋ.

Paulu gêôŋ papia tau ŋatêna sa gec ŋasêbu ŋamataŋa keto kêpi Tameŋi Anôtô kêjaliŋ nê lau sa têtu ŋanô tageŋ ŋalêŋ. Eŋ kêsuc êsêacnêŋ biŋ ôkwi ma kêgaboac êsêac su aŋga nêŋ sec kêtu Latu Jesu Kilisiŋa, tec kêkêŋ Ŋalau Dabuŋ kêtu moasiŋ kapôêŋ tonaŋ ŋakamaclauŋ gebe gêjac êsêac ŋawae biŋŋanôgeŋ. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêŋ lêŋ samob amboac lau, taŋ seŋgom Kilisi gêbiŋ êsêac tôŋgac êtu anô êpi tauŋ nêŋ sêmbiŋ tauŋ tôŋ toŋanôgeŋŋa. Kilisi gêbiŋ Anôtônê lau tôŋ têtu gôlôac dabuŋ tageŋ nec, Paulu gêwa sa to gê dôŋ kêpi biŋ tonec ŋai gebe gê dôŋ gôlôac dabuŋ kêpi ôli teŋ, taŋ Kilisi kêtu ŋamôkê naŋ, me kêpi andu teŋ, taŋ Kilisi kêtu ŋaalê kêclêsuŋa naŋ, me kêpi awê teŋ, taŋ Kilisi kêtu ênê akweŋ naŋ. Paulu keto papia tau keto biŋ gêjam dani ma eŋ taê gêjam Anôtônê moasiŋ, taŋ mêŋkêtu anô kêpi Kilisi naŋgac. Ênê ŋalêlôm kêkac eŋ todim-todim, tec gêga kêtu wê ma kêpuc wê sa kêsêp ŋasawa gêwiŋ-gêwiŋ. Eŋ keto biŋ samob kepeŋ Kilisi têtac gêwiŋ ŋamalacŋa to kêkêŋ tau kêtu da gêjô ŋamalac suŋa ma kêsuc ŋamalacneŋ sec ôkwiŋa to taê labu ma kêmoasiŋ ŋamalacŋa to nê ŋalêlôm ŋawê ma nê lêŋ selecŋa.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gôlôac Dabuŋ 1:3–3:21
3. Lêŋ wakuc gêjac lau, taŋ Kilisi gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ ŋawae 4:1–6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taŋ Anôtô kêkalem aê naŋ, ŋoc biŋ êndêŋ Anôtônê lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Kilisi Jesu sêŋgôŋ Epese naŋ. 2 Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Moasiŋ taŋ tatap sa kêtu Kilisiŋa

3 Aweŋ gêôc aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, taŋ kêkêŋ Kilisi ma gêjam mec aêac ŋa mec ŋalêlômŋa tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ ŋam kêsêp undambê naŋ. 4 Anôtô kêkêŋ nom atomgeŋ, ma kêjaliŋ aêac sa tatu ênê gêŋ kêtu Kilisiŋa e tatu lau dabuŋ to ŋaŋêŋ tamoa eŋ laŋônêm. Anôtô têtac gêwiŋ aêac, 5 tec taê gêjam kêtu tôŋ gebe êkêŋ Jesu Kilisi êwê aêac dandêŋ eŋ tana natatu ênê latui. Biŋ tonaŋ eŋ têtac gêwiŋ gebe êŋgôm ŋanô êsa. 6 Lambiŋ êndêŋ Anôtô gebe kêkêŋ latu, taŋ têtac gêwiŋ eŋ naŋ, mêŋkêtu moasiŋ ŋawasi tau gêdêŋ aêac.

7 Kilisi tau kêgaboac aêac su ŋa nê dec ma kêsuc tagêli biŋsu ŋabiŋ ôkwi. Biŋ tonaŋ gêwa ênê moasiŋ kapôêŋanô sa. 8 Anôtô kêsêwa moasiŋ tonaŋ mêŋkêpi aêac. Eŋ ŋac tokauc to kêjala biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, 9 tec gêwa nê biŋ ŋalêlômŋa sa gêdêŋ aêac ma gebe êŋgôm biŋ taŋ taê gêjam kêtu tôŋ naŋ, ŋanô êsa gêdêŋ taŋ kêkêŋ Kilisi. 10 Anôtô ênac dabiŋ nê biŋ, taŋ kêmasaŋ naŋ, êndêŋ

ŋanocgeŋ ma êmbiŋ gêŋ samob aŋga undambê to nom tôŋ, go êkêŋ Kilisi êtu ŋamôkê.
11 Ŋac tau kêkêŋ aêac awê kaiŋ gêŋlênsêm kêtôm Anôtô kêmasaŋ kwanaŋgeŋ
ma gêgôm biŋ, taŋ taê gêjam kêtu tôŋ naŋ, ŋanô kêsa. 12 Aêac taŋ akêŋ mateŋ
Kilisi kwanaŋgeŋ naŋ, alambiŋ Anôtônê ŋawasi.
13 Ma amacnêm biŋ amboac tonaŋgeŋ. Eŋ kêkêŋ amac aŋô biŋŋanô ŋamêtê,
ŋawae ŋajam kêpi lêŋ Anôtô ênam amac kêsiŋa e akêŋ gêwiŋ Kilisi, ma Anôtô
kêkêŋ Ŋalau Dabuŋ, taŋ gêjac mata naŋ, kêtu ŋabelo atu ênê gêŋŋa. 14 Ŋalau
Dabuŋ tau kêtu aêacnêŋ gêŋlênsêm ŋakamaclauŋ, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê
gêŋ ma talambiŋ ênê ŋawasi.

Paulunê mec

15 Aê gaŋô amac akêŋ gêwiŋ Apômtau Jesu to têmtac gêwiŋ Anôtônê lau
samob ŋawae, 16 tec gajam daŋge Anôtô kêtu amacŋa gedeŋ tôŋgeŋ ma taêc
gêjam amac kêsêp ŋoc mec ŋalêlôm, 17 ma kateŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi
nê Anôtô, aêac Tameŋi eŋ, taŋ kêtu ŋawasi ŋatau naŋ, gebe eŋ êkêŋ Ŋalau ênsuŋ
kauc mêtêŋa to eoc biŋ lasêŋa êndêŋ amac e ajala Anôtô ŋanôgeŋ. 18 Aê kateŋ
gebe Anôtô êpô nêm ŋalêlôm ŋawê êsa e ajala ênê kalem, taŋ akêŋ matem
naŋ, to ajala moasiŋ ŋawasi tolêlôm-tolêlôm, taŋ gêjac mata gadêŋ nê lau naŋ,
19 to ajala ênê ŋaclai kapôêŋ kêlêlêc, taŋ gêjam kôm gêmoa aêac takêŋ-gêwiŋwaga
ŋalêlôm naŋ. Ŋaclai ŋajaŋa kapôêŋ tonaŋgeŋ 20 gêjam kôm gêdêŋ taŋ Anôtô gêŋu
Kilisi gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ ma ketoc eŋ gêŋgôŋ ênê anôŋa aŋga undambê.
21 Kilisi gêŋgôŋ tônê ma gêjam gôliŋ apômtaui to ŋaclai ma ŋactêkwa to ŋataui.
Eŋ kêlêlêc ŋaê towae samob, taŋ tetoc sa aŋga nom tonec to ônêŋa naŋ su.
22 Anôtô kêkêŋ gêŋ samob kêsô Kilisi akaiŋ ŋalabu ma kêkêŋ eŋ kêtu gôlôac
dabuŋ ŋamôkê gebe ênam gôliŋ gêŋ samob. 23 Gôlôac dabuŋ tau tonaŋ kêtu
Kilisi ôli, ma eŋ, taŋ gêbiŋ gêŋ samob tôŋ naŋ, gêjam ôli tau auc samucgeŋ.

2

Anôtô gêŋu aêac sa tamoa mateŋ jali

1 Amac agêli biŋsu to nêm sec gêgôm amac atu matê su. 2 Gêmuŋgeŋ agôm
nêm gêŋ amboac tonec, asêlêŋ kêtôm nom tonec ŋagôiiŋ to asô ŋatau, taŋ gêjam
gôliŋ ŋaclai sec umboŋ ŋalabuŋa to ŋalau, taŋ gêjam kôm kêpi lau taŋeŋpêc gêdêŋ
Anôtônê biŋ naŋ ŋalabu. 3 Gêmuŋgeŋ aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêŋ lêŋ
kêtôm têntac ŋakalac kêkac aêacŋa. Aêac dagôm gêŋ, taŋ ôliŋ to ŋalêlôm kêkac
aêacŋa naŋ, ŋanô kêsa, tec Anôtô têtac ŋandaŋ gêdêŋ aêac kêtôm têtac ŋandaŋ
gêdêŋ êsêac ŋagêdô.
4 Mago Anôtô taê walô aêac ŋanôgeŋ ma têtac gêwiŋ aêac kêlêlêc, 5 tec
kêkêŋ aêac, taŋ tatu mêtê kêtu tagêli biŋsuŋa naŋ, tamoa mateŋ jali dawiŋ
Kilisi. Anôtônê moasiŋ gêjam amac kêsi. 6 Ma eŋ gêŋu aêac sa dawiŋ Kilisi
Jesu to ketoc aêac daŋgôŋ gamêŋ undambêŋa dawiŋ eŋ. 7 Anôtô gêgôm gêŋ
tonaŋ gebe êtôc nê moasiŋ tolêlôm-tolêlôm êndêŋ lau êndêŋ têm samob, taŋ
oc mêŋêsa naŋ. Moasiŋ tau gêwa tau sa gêdêŋ taŋ Anôtô têtac gêwiŋ aêac ma
kêkêŋ Kilisi Jesu gêmêŋ naŋ. 8 Gebe Anôtô kêmoasiŋ amac, tec gêjam amac sa
kêtu akêŋ gêwiŋŋa. Taôm agôm atom, Anôtô tau kêkêŋ ŋaômageŋ. 9 Ŋamalac teŋ
nê koleŋ gêjam eŋ sa atom, gebe teŋ etoc tau sa atom. 10 Anôtô tau nê koleŋ
ŋanô aêac. Eŋ gêwiŋ Kilisi Jesu ma kêkêŋ aêac gebe tanam koleŋ ŋajam, taŋ eŋ
kêmasaŋ kwanaŋgeŋ naŋ, gebe tasa nêŋ lêŋ tapeŋ ŋanô tonaŋgeŋ.

Anôtô gêbiŋ aêac tôŋ tatu gôlôac dabuŋ tageŋ

11 Amboac tonaŋ taêm ênam gebe gêmuŋgeŋ tenemi sêkôc amac amboac
tenteŋlatui, ma lau Juda, taŋ sêsa êsêac ŋa lemeŋ naŋ, tec sêsam amac gebe

lau samuc. 12 Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnêŋ lau ŋagêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kaiŋ poac ŋamoasiŋ, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ nê lau naŋ atom. Amac amoa nom tonec akêŋ matem gêŋ teŋ atom to ajam kauc Anôtô. 13 Mago galoc awiŋ Kilisi Jesu ma amac, taŋ gêmuŋgeŋ amoa jaêc naŋ, atu gasuc amêŋ kêtu Kilisi gêmac ênduŋa.

14 Kilisi tau kêtu aêacnêŋ biŋmalô ŋamôkê. Eŋ gêbiŋ aêac Juda to lau samuc tôŋ tapi tageŋ to geseŋ kisa, taŋ kêtu balaŋ geŋ aêac gêŋgic naŋ, su ŋa tau ôli. 15 Eŋ geseŋ biŋsu ŋajatu to ŋagôliŋ su gebe êkêŋ toŋ luagêc têtu toŋ wakuc tageŋ êmoa eŋ tau ŋalêlôm, tec kêkêŋ biŋmalô. 16 Eŋ gêmac êndu aŋga kakesotau, tec geseŋ kisa su jagêbiŋ lulugeŋ tôŋ têtu ôli tageŋ ma gê wama gêdêŋ Anôtô. 17 Amboac tonaŋ Kilisi gêmêŋ ma gêjam mêtê kêpi biŋmalô tau ŋaŋawae ŋajam gêdêŋ amac, taŋ amoa jaêc Anôtô to êsêac, taŋ têtu gasuc eŋ naŋ 18 gebe ŋac tau tonaŋ kêkêŋ Ŋalau tageŋ gêwê aêac samob dêdêŋ Tama taja.

19 Amboac tonaŋ amac atôm lau jaba to lau ŋamagêŋa kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launêŋ ŋagêdô to atu Anôtônê gôlôac awiŋ. 20 Eŋ kêkwê amac sa atu andu akô nombaŋ aposolo to propete ŋaô. Ma Kilisi Jesu tau kêtu andu tau ŋaalê kêclêsuŋa. 21 Ŋac tonaŋ gedeŋ andu tau tôŋ ma êŋgôm êtu kapôêŋ e êtu Apômtaunê lôm dabuŋ, 22 ma kêsuŋ amac sa awiŋ atu Anôtônê andu. taŋ nê Ŋalau gêjam auc naŋ.

3

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

1 Kêtu tonaŋŋa aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê ŋac kapoacwalôŋa kêtu amac lau samucŋa nec, kateŋ mec gêdêŋ Anôtô. 2 Amac aŋôgac gebe ŋac moasiŋ Anôtô kêkêŋ sakiŋ gêdêŋ aê kêtu êmoasiŋ amacŋa. 3 Anôtô geoc nê biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, lasê gêdêŋ aê kêtôm biŋ, taŋ kato dambêgeŋ gêc ŋamataŋa naŋ. 4 Amac embe asam biŋ tau, oc ajala ŋoc kauc kêsa kêpi Kilisinê biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ. 5 Gêdêŋ têm gêmuŋŋa ŋamalac sêjala biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ atom. Mago galoc Anôtô kêkêŋ nê Ŋalau geoc biŋ tau lasê gêdêŋ nê aposolo dabuŋ to propete. 6 Biŋ taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, tau tonec gebe Lau samuc sêŋô ŋawae ŋajam, tec gêgôm êsêac sêwê kaiŋ Anôtônê gêŋlênsêm to têtu Kilisinê ôli ŋagêŋlêlôm ma têtap biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata kêtu Kilisi Jesuŋa naŋ, ŋaŋanô sa sêwiŋ.

7 Anôtô taê walô aê, tec kêkêŋ aê katu ŋawae ŋajam tonaŋ ŋasakiŋwaga. Ŋaclai ŋatau eŋ, tec kêkêŋ kôm tonaŋ gêdêŋ aê. 8 Anôtônê lau samob nêŋ ŋac ŋasec aê, mago ŋac moasiŋ ketoc aê sa gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êpi ŋac tolêlôm Kilisinê awa teŋgeŋŋa êndêŋ lau samuc 9 to jawa Anôtônê lêŋ êŋgôm nê biŋ ŋalêlômŋa ŋanô êsaŋa sa êndêŋ lau samob. Gêdêŋ andaŋgeŋanô Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob naŋ, kêsiŋ biŋ tonaŋ gêc lêlômgeŋ, 10 gebe galoc gôlôac dabuŋ sêwa Anôtônê kauc mêtêŋa tolêlôm-tolêlôm sa êndêŋ apômtaui to ŋaclai undambêŋa. 11 Anôtô kêsa lêŋ tonaŋ, tec gêgôm biŋ, taŋ taê gêjam kêtu tôŋ gêdêŋ andaŋgeŋanô naŋ, ŋanô kêsa kêpi aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu tau. 12 Aêac tasêp eŋ tôŋ to takêŋ êwiŋ eŋ, ma tatêc tauŋ atom, ôliŋ andaŋ Anôtô to tasa eŋ ŋagala totêntac êpa sugeŋ. 13 Amboac tonaŋ aê kateŋ gebe ŋoc gêŋwapac, taŋ gaôc kêtu amacŋa naŋ, êlêc amac sa atom. Ŋoc gêŋwapac tau êŋgôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwiŋ aêacŋa

14 Kêtu tonaŋŋa aê kêpôŋ ocduc gêdêŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi Tama, 15 taŋ nê ŋaê kêpi gôlôac undambê to nomŋa samob kêtômgeŋ naŋ. 16 Aê

kateŋ Anôtô gebe êkêŋ ŋaclai êndêŋ amac êtôm ênê ŋawasi kapôêŋ ma êkêŋ nê Ŋalau êpuc nêm ŋalêlôm tôŋ ŋajaŋa êsa. 17 Amac akêŋ gêwiŋ Kilisi tec êkêŋ nêm ŋalêlôm êtu ênê andu ma têmtac êwiŋ ŋanô ŋawakac enseleŋ naendêŋ amac taŋ. 18 Go amac to Anôtônê lau samob nêm kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwiŋ aêacŋa kesewec kêtu tapa to kêtu baliŋ ma kêpi gêja to kêsêp gêja 19 ma ajala Kilisinê têtac gêwiŋ tonaŋ, taŋ kêlêlêc kauc samob ŋêŋgeŋ su naŋ, gebe Anôtô tau ênam auc samucgeŋ.

20 Ma ŋac tau tonaŋ, tec oc êŋgôm gêŋ samob, taŋ aêac tateŋ to taêŋ gêjam naŋ, ŋanô êsa êlêlêc ŋêŋgeŋ su êtôm ŋaclai, taŋ gêjam kôm gêmoa nêŋ ŋalêlôm naŋ, 21 gôlôac dabuŋ to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê ŋawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têm to têm ŋêŋgeŋ êna. Biŋŋanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tageŋ

1 Amboac tonaŋ aê, tec gaŋgôŋ kapoacwalô kêtu Apômtauŋa nec, jalêŋ biŋ amac gebe asa nêm lêŋ êtôm Anôtônê kalem, taŋ kêtap amac sa naŋ. 2 Ambu taôm to amoa tonêm ŋalêlôm malôgeŋ, aê biŋ tôŋgeŋ ma asip taôm sa totêmtac êwiŋgeŋ. 3 Ôlim palê gebe Ŋalau êkêŋ biŋmalô êmbiŋ amac tôŋ atu gêŋ tageŋ. 4 Ôlim tageŋ to Ŋalau tageŋ êtôm Anôtô kêkalem amac ma akêŋ matem nêm ŋanô kalem ŋa tageŋ. 5 Apômtau tageŋ ma biŋ takêŋ gêwiŋŋa tageŋ to busaŋgu tageŋ. 6 Ŋamalac samob Tameŋi Anôtô tageŋ, taŋ kêtu gêŋ samob ŋatau ma gêjam kôm kêpi gêŋ samob naŋ, gêjam gêŋ samob auc.

7 Aêac samob tonec takôc moasiŋ sa gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm Kilisi tau gêjam dôŋ ma gêjac sam gêdêŋ aêac. 8 Kêtôm biŋ tec gêc gebe.

“Eŋ kêpi lôlôc gêja
ma kêkôc lau kapoacwalôŋa sêwiŋ eŋ,
ma gêjac sam gêŋ ŋajam ŋaômageŋ gêdêŋ lau.”

9 Ŋalô tonec gebe “Eŋ kapi lôlôc gêja” naŋ ŋam amboac ondoc. Ŋam tau tonec gebe kêsêp nom ŋalêlôm ŋakêlêndiŋ gêja gêmuŋ. 10 Ŋac tau, taŋ kêsêp gêja naŋ, ŋac tau tonaŋ kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêŋ samob auc. 11 Ŋac tau tonaŋgeŋ tec kêkêŋ lau ŋagêdô têtu aposolo ma ŋagêdô têtu propete to ŋagêdô têtu jaeŋwaga ma ŋagêdô têtu lausakiŋ to kêdôŋwaga. 12 Kilisi kêkêŋ lau amboac tonaŋ gebe ênac dabiŋ Anôtônê lau sênam sakiŋ ŋapep gebe sêmboa eŋ ôli sa 13 e takêŋ gêwiŋ êmbiŋ aêac samob tôŋ tapi tageŋ to tajala Anôtônê Latu êtu tôŋ ma têtôp tatu lau kapôêŋ e tatôm Kilisi tau nê dôŋ. 14 Ma tatôm ŋapalê dedec êtiam atom gebe laudansaŋnêŋ mêtê êtêliŋ to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêliŋ to gêbam waŋ nec atom. Lau amboac tonaŋ têtim to sêsau ŋamalac. 15 Aêac amboac teŋ. Aêac tasôm biŋŋanô êndêŋ tauŋ totêntac êwiŋgeŋ ma têtôp tatu kapôêŋ e nêŋ lêŋ samob esewec tatôm Kilisi, taŋ kêtu ŋamôkê naŋ. 16 Ŋac tau tonec tec gêbiŋ ôli ŋagêŋlêlôm samob tôŋ kêpi tageŋ to kêkêŋ ŋaduc gêdiŋ kêsô tau ma ŋakalôc gedeŋ ôli ŋagêŋlêlôm tôŋ. Ôli ŋagêŋlêlôm gêdêŋ-gêdêŋgeŋ embe ênam kôm, taŋ gêjac gêŋ tau ŋawae naŋ, oc ôli êtôp to êmboa tau sa ma têntac gêwiŋ êmbiŋ ŋanô tau tôŋ.

Kilisi kêkêŋ aêac tasa lêŋ wakuc

17 Amboac tonaŋ aê jasôm ŋoc biŋ tonec êndêŋ amac toaoc gêjac Apômtaugeŋ gebe Asa nêm lêŋ atôm lau samuc, taŋ taêŋ gêjam biŋ ŋaôma-ŋaôma elême naŋ atom. 18 Ŋakesec gêjam êsêacnêŋ kauc auc. Êsêacnêŋ kauc masi to nêŋ ŋalêlôm ŋadani, tec kêbalaŋ êsêac auc gêdêŋ sêŋgôŋ mateŋ jali, taŋ ŋam kêsêp Anôtôŋa naŋ. 19 Êsêac sêgôm gêŋ waucwaucgeŋ ma sêgôm gêŋ môp-môp samob gêjam auc, sêgôm kêtu mateŋ katu awaŋa tomajeŋ gêbacgeŋ.

20 Biŋ amboac tonaŋ têdôŋ gêdêŋ amac kêtu Kilisiŋa atom. 21 Amac aŋô ŋawae tau to têdôŋ mêtê tau gêdêŋ amacgac kêtôm biŋŋanô, taŋ gêc Jesu tauŋa naŋ. 22 Amboac tonaŋ awi nêm ŋamalac laŋgwa, nêm ŋalêlôm geo, taŋ kêsa lêŋ gêmuŋŋa naŋ siŋ. Têtac ŋakalac kêsau gêôc ŋamalac laŋgwa e geseŋ tau su gêjaŋa. 23 Amacnêm ŋalêlôm to biŋ, taŋ taêm gêjam naŋ, êtu wakuc samucgeŋ. 24 Ma asô ŋamalac wakuc, taŋ Anôtô kêkêŋ kêtôm tau nê katu naŋ sa. Eŋ êwaka tau sa ŋa lêŋ gêdêŋ to dabuŋ biŋŋanôŋa.

25 Amboac tonaŋ awi biŋdansaŋ siŋ ma asôm biŋŋanô êndêŋ taôm êndêŋêndêŋgeŋ, gebe aêac tatu ôli tageŋ ŋagêŋlêlôm. 26 Embe têmtac ŋandaŋ, naŋ aŋgôm taôm sec atom ma aê têmtac ŋandaŋ tôŋ e oc naêsêp nec atom. 27 Aliŋ taôm gebe Sadaŋ êŋgôŋ amac ŋasawa atom. 28 Ŋac geŋgeŋ ênam geŋgeŋ gêŋ êtiam atom, tau lêma ênam koleŋ acgom, gebe êkôc nê koleŋ ŋanô ma ênac sam endeŋ lau, taŋ sêpô lêna tauŋŋa naŋgeŋ. 29 Biŋ agwa-agwa êsa awemsuŋ atom, asôm biŋ ŋajamgeŋ, taŋ êpuc lau-sêpô-lênawaga tôŋ to êmoasiŋ lau, taŋ sêŋô biŋ tau naŋ. 30 Ma aŋgôm Anôtônê Ŋalau Dabuŋ nê ŋalêlôm ŋawapac êsa atom, gebe eŋ kêtu ŋabelo Anôtô ênam amac kêsi endeŋ nê becŋa. 31 Biŋkalom samob to biŋ keso-keso ma têmtac ŋandaŋ to ali awem sa ma biŋ alôb-alôb to biŋ sesec tonaŋ ŋai samob naŋ, awi siŋ. 32 Amoasiŋ taôm to taêm walô taôm ma asuc nêm biŋ ôkwi êndêŋ-êndêŋgeŋ, aŋgôm êtôm Anôtô kêsuc amacnêm biŋ ôkwi kêtu Kilisiŋa.

5

1 Amac atu Anôtônê ŋapalê, taŋ eŋ têtac gêwiŋ naŋ, tec atêku eŋgeŋ. 2 Ma asêlêŋ totêmtac êwiŋgeŋ amboac Kilisi gêwiŋ aêac to kêkêŋ tau kêtu aêacŋa kêtu moasiŋ to da gêdêŋ Anôtô gêŋu ŋamalu ŋajam.

3 Asôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa ma geŋ môp-môp samob to biŋ matem katu awaŋa êsêp nêm biŋgalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec biŋ amboac tonaŋ ŋai. 4 Andec biŋ sesec ma biŋ meloc-meloc to biŋ agwa-agwa kêtôm amac asôm atomŋa amboac tonaŋgeŋ, anam daŋgegeŋ êjô. 5 Biŋ tonec amac ajalagac gebe Mockaiŋo to mockaiŋ teŋ me môp ŋatau teŋ me ŋac mata katuboa teŋ, taŋ talic eŋ kêtôm ŋac gêjam sakiŋ anôtô jabaŋa teŋ naŋ, nêŋ teŋ oc êwê kaiŋ gêŋlênsêm aŋga Kilisi agêc Anôtô nêŋ gamêŋ atom.

Tasêlêŋ tamoa ŋawê ŋalêlôm

6 Lau teŋ têtim amac ŋa biŋ ŋaômaŋaôma atom, gebe kêtu biŋ amboac tonaŋŋa Anôtônê têtac ŋandaŋ kêtap taŋeŋpêcwaga sa. 7 Awê kaiŋ êsêacnêŋ biŋ atom. 8 Biŋŋanô, gêmuŋgeŋ amac amoa tokesec, mago galoc amoa toŋawê gebe atu Anôtônê gêŋgac, tec asa nêm lêŋ atôm ŋapalê ŋawêŋa, 9 gebe ŋawê ŋanô tonec moasiŋ totau-totau ma biŋgêdêŋ to biŋŋanô. 10 Ansaê gêŋ, taŋ Apômtau gêlic ŋajam naŋ. 11 Ŋakesec ŋakoleŋ, taŋ ŋanô masi naŋ, anam awiŋ atom, akip sa ênêc awêgeŋ acgom, 12 gebe gêŋ, taŋ êsêac sêgôm kelecgeŋ naŋ, embe tasôm ênêc awêgeŋ, oc majeŋ. 13 Gêŋ samob, taŋ takip sa e ŋawê êpô naŋ, oc ênêc awê. 14 Ma gêŋ samob, taŋ gêc awê naŋ ŋawê. Tec biŋ gêc gebe

“Aôm taŋ gôêc bêc naŋ, matam êlac
ma ôndi sa aŋga ŋacmatênêŋ,
go Kilisi êpô aôm.”

15 Amboac tonaŋ ajop taôm êtu nêm lêŋ samobŋa ŋapep. Asêlêŋ atôm lau meloc atom, asêlêŋ atôm lau tokauc mêtêŋageŋ. 16 Ajaiŋ têm ênaŋa ŋaômageŋ atom, gebe têm tonec sec. 17 Amboac tonaŋ atu meloc atom, mago nêm kauc êsa biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam gebe êŋgômŋa naŋ.

18 Anôm wain e êjaŋiŋ amac atom, gebe gêŋ tonaŋ oc êjaiŋ amac. Ŋalau Dabuŋ ênam amac auc acgom 19 e pesalem to wê dabuŋ ma wê ŋajam-ŋajam

êtu nêm biŋgalôm. Apuc wê dabuŋ sa to aôc Apômtau sa ŋa pesalem aŋga nêm ŋalêlôm. 20 Anam daŋge êndêŋ Tameŋi Anôtô endeŋ tôŋgeŋ êtu gêŋ samobŋa anam aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi laŋô.

Biŋ lauo to ŋacŋa

21 Asô taôm ŋalabu êtu atêc Kilisiŋa.

22 Lauo sêsô nêŋ ŋaci ŋalabu êtôm sêsô Apômtau ŋalabu, 23 gebe ŋac kêtu awênê môkêapac kêtôm Kilisi kêtu gôlôac dabuŋ môkêapac, ma kêtu gôlôac dabuŋ, taŋ kêtu eŋ ôli naŋ nê kêsiwaga. 24 Tec lauo sêsô nêŋ ŋaci ŋalabu êtu gêŋ samobŋa, têtôm taŋ gôlôac dabuŋ sêsô Kilisi ŋalabu naŋ.

25 Amac ŋacwaga têmtac êwiŋ nêm lauo atôm Kilisi têtac gêwiŋ gôlôac dabuŋ ma kêkêŋ tau kêtu êsêacŋa. 26 Eŋ kêkêŋ nê mêtê ma kêsagu êsêac ŋa bu têtu selecŋa e têtu Anôtônê gêŋ, 27 gebe ênac dabiŋ gôlôac dabuŋ e ŋawasi laŋgwageŋ ma ênac eŋ mataanô ŋajam. Eŋ gebe êlic gôlôac dabuŋ ŋatêmui to mêliŋ-mêliŋ ma gêŋ ŋagêdô amboac tonaŋ ŋai êpi eŋ atom, gebe êlic eŋ êtu dabuŋ to laŋônêm sawageŋ. 28 Amboac tonaŋ êsêac ŋacwaga têntac êwiŋ nêŋ lauo êtôm têntac gêwiŋ tauŋ ôliŋ. Ŋac taŋ têtac gêwiŋ nê awê naŋ, têtac gêwiŋ tau. 29 Ŋac teŋ kêkêŋ kisa gêdêŋ tau ôli atomanô. Eŋ gêlôm to kêtu mêtê tau ôli ŋapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ, 30 gebe aêac tatu ênê ôli ŋagêŋlêlôm. 31 “Kêtu biŋ tonaŋŋa ŋamalac êwi têna agêc tama siŋ ma êsap nê awê tôŋ, ma êsêagêc têtu ôli tageŋ.” 32 Biŋ tonec ŋam kêsêp lêlômsêga ma aê gawa sa kêkanôŋ Kilisi to gôlôac dabuŋ. 33 Mago kêkanôŋ amac gêwiŋ. Ŋacwaga samob têntac êwiŋ nêŋ lauo amboac têntac gêwiŋ tauŋ, ma lauo samob tetoc nêŋ ŋaci sa.

6

Biŋ kêpi ŋapalê to teneŋi ma tameŋi

1 Ŋapalêac, taŋem wamu êndêŋ tenemi to tamemi êtu Apômtauŋa, gebe biŋ tonec jagêdêŋ. 2 “Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kêkêŋ biŋsu tonaŋ ma gêjac mata biŋ teŋ gêwiŋ kêtu ŋamata gebe 3 “Ôŋgôm gebe ômoa ŋajam to ômoa matam jali ec ŋêŋgeŋ aŋga nom.”

4 Tameŋiac, atu kasec nêm ŋapalê e aŋgôm êsêac têntac ŋandaŋ êsa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alêŋ biŋ êsêac ŋa Apômtaunê biŋgeŋ.

Biŋ kêpi sakiŋwaga to nêŋ ŋataui

5 Amac sakiŋwaga, taŋem wamu êndêŋ nêm ŋataui nomŋa. Atêc êsêac to anam go taôm tonêm ŋalêlôm ŋaŋêŋ êtôm ajam sakiŋ Kilisi. 6 Anac ŋamalac mateŋanô auc ŋa taŋem wamu êtu sêlic amac ŋajamŋa nec atom, aŋgôm atôm Kilisinê sakiŋwaga ma amansaŋ Anôtônê biŋ êtu tôŋ tonêm ŋalêlôm samucgeŋ. 7 Anam sakiŋ topalêgeŋ ma aŋgôm êtôm ajam sakiŋ ŋamalac atom, aŋgôm êtôm ajam sakiŋ Apômtau. 8 Taêm ênam, lau samob, sakiŋwaga to êsêac, taŋ sêmoa nêŋ lêtêgeŋ naŋ, embe sênam koleŋ ŋajam, oc Apômtau êkêŋ ŋagêjô ŋajam êndêŋ êsêac êtôm taugeŋ.

9 Ma amac ŋataui, amoasiŋ nêm sakiŋwaga amboac tonaŋgeŋ. Awi biŋ saic-saic siŋ. Taêm ênam gebe êsêac to amac nêm Ŋatau gêŋgôŋ undambê. Eŋ kêpuc lau ŋam atom, gêlic samob kêtôm taugeŋ.

Anôtônê laukasap

10 Ŋoc biŋ ŋagêdô tec gêc gebe Apômtau êpuc amac tôŋ ma nê ŋaclai ênam amac auc akô ŋajaŋa. 11 Akôc Anôtônê laukasap sa tomalageŋ e akô ŋajaŋa ma aku Sadaŋnê Iêŋdansaŋ samob tulu, 12 gebe aêac tajac siŋ gêdêŋ ŋamalac nomŋa atom, tajac siŋ gêdêŋ apômtaui to ŋaclai ma nom ŋakesec tonec ŋatau to ŋalau

sec, taŋ sêmoa undambê naŋ. 13 Tec akôc Anôtônê laukasap sa tomalageŋmaŋ,
go atôm gebe akô ŋajaŋa êndêŋ bêc sec tau e aku ŋacjo samob tulu akôgeŋ.
14 Amboac tonaŋ akôgeŋ. Ajandiŋ biŋŋanô ênêc dambêmpalê to anôŋ
biŋgêdêŋ êtu nêm maluku. 15 Asô biŋmalô ŋaŋawae ŋajam êtu atapa ma anam
anac ŋawaegeŋ. 16 Akêŋ gêwiŋ êtu nêm lautuc. Aja sa endeŋ tôŋgeŋ, gebe asi
ŋac sec nê sôb toja samob êndu. 17 Akuc moasiŋ Anôtô gêjam amac kêsiŋa êtu
nêm kululuŋ siŋŋa to aôc Anôtônê mêtê êtu siŋ, taŋ Ŋalau kêkêŋ naŋ.
18 Gêŋ samob tonaŋ aŋgôm tomecgeŋ ma ateŋ Anôtô gebe ênam amac sa.
Ateŋ mec êtôm têm samob êtôm Ŋalau êwê amacŋa. Kêtu tonaŋŋa anam jali
to aŋgôm atu dôbgeŋ ma ateŋ êtu Anôtônê lau samobŋa. 19 Ma ateŋ êtu aêŋa
êwiŋ gebe Anôtô êkêŋ mêtê êndêŋ aê êndêŋ noc jasôm biŋŋa e jawa ŋawae ŋajam
ŋabiŋ kêsêp lêlômŋa sa totêtac êpa sugeŋ. 20 Kêtu ŋawae ŋajam tonaŋŋa aê katu
ŋacjaeŋ gaŋgôŋ kapoacwalô. Tec ateŋ gebe jasôm biŋ, taŋ gêjac aê ŋawae naŋ,
lasê totêtac êpa sugeŋ.

Paulu gêjac mata nê biŋ

21 Lasiŋi ŋajam Tukiki, taŋ gêjam sakiŋ Apômtau ŋaŋêŋgeŋ naŋ, ênac aê
gamoa to gagôm ŋoc gêŋ samob ŋamiŋ êndêŋ amac gebe ajala. 22 Aê jasakiŋ
ŋac tau êndêŋ amac êwac gebe ênac miŋ aêacma biŋ samob êndêŋ amac ma
ênam malô amacnêm ŋalêlôm.
23 Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ biŋmalô ma têntac gêwiŋ to
takêŋ gêwiŋ ŋanô tau êndêŋ lasitêwai êwac. 24 Moasiŋ êndêŋ êsêac samob, taŋ
têntac gêwiŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi teŋgeŋ ma teŋgeŋ.

Paulunê papia gêdêŋ lau
PILIPI

Paulunê papia gêdêŋ lau Pilipi nec ŋac tau keto gêjac Gôlôac ŋamataŋa, taŋ eŋ kêwaka sa aŋga masaŋm Airopa naŋ ŋawae. Malac Pilipi gêc Makedonia, taŋ lau Rom sêjaŋgo su kêtu nêŋ gamêŋ naŋ. Aposolo gêŋgôŋ kapoacwalô, tec keto papia tonec. Eŋ gêmoa tonê ŋalêlôm ŋawapacgeŋ gêdêŋ ŋasawa tonaŋ gebe kômwaga ŋagêdô sêsôm sêôc ênê biŋ auc ma mêtê dansaŋ kêpi sa aŋga gôlôac Pilipiŋa, tec kêkêŋ wapac eŋ gêwiŋ. Mago biŋ têntac ŋajam to têntac êpa suŋa gêjam papia tau auc, ŋam kêsêp Paulu kêkêŋ gêwiŋ Jesu Kilisi toŋanôgeŋŋa.

Paulu keto papia tau ŋamanô tonec gebe ênam daŋge lau buŋa aŋga Plllpl êtu gêŋ, tê sêsakiŋ gêdêŋ eŋ nêga. Êsêac sêpuc eŋ tôŋ gêdêŋ têm, taŋ eŋ gêŋgôŋ jageo naŋŋa. Eŋ gêlic gêŋ gwalêkiŋ kêlênsôŋ eŋ tau to êsêac gêwiŋ amboac taŋ, tec keto biŋ êpuc êsêac têntac tôŋŋa to awa eŋgeŋ êsêacŋa ma ôliŋ andaŋ Anôtôŋa kêsêp papia tonec gêwiŋ-gêwiŋ. Go gêjam neneŋ êsêac gebe sêmboa to tetoc tauŋ sa atommaŋ, sêkêŋ tauŋ sêsô Kilisi ŋalabu tosêmbu tauŋgeŋ. Eŋ gêôŋ biŋ tonec sa gêdêŋ êsêac taêŋ ênam êtiam gebe sêsa nêŋ lêŋ têtôm Kilisi gêbiŋ êsêac tôŋgac nê, ac tauŋ sêwê kaiŋ kêtu sêmasaŋ Judanêŋ biŋsu totaŋem wamugeŋ ma sêjop êsêacnêŋ om to gêŋ ŋagôliŋŋa atom, Anôtônê moasiŋ gêdêŋ êsêac tec sêgôm. Ma moasiŋ tau gelom êsêac kêtu nêŋ sêkêŋ gêwiŋŋageŋ. Gocgo keto têntac wapi to biŋmalô, taŋ Anôtô gêsuŋ ŋaômageŋ gêdêŋ lau, taŋ Kilisi gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ, ŋawae gêdêŋ êsêac amboac tonaŋgeŋ.

Lau buŋa sêkêŋ êwiŋ to sêsa nêŋ lêŋ totêntac wapigeŋ ma totêntac êpa sugeŋ ma sêŋgôm to sêôc nêŋ geŋ sênsiŋ sugeŋŋa ŋabiŋ gêjam sêga aŋga papia tonec ŋalêlôm. Paulu tau têtac gêwiŋ gôlôac Pilipiŋa ŋanôgeŋ naŋ kêtu awê aŋga papia tau gêwiŋ.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau nê biŋ ŋagêdô 1:12-26
3. Dambiŋ tauŋ tôŋ tamiŋ Kilisiŋa 1:27–2:18
4. Paulu gêwa Timote agêc Epaproditi nêŋ kôm ŋam sa 2:19-30
5. Paulu gêjam ja lau buŋa gebe sejop tauŋ êndêŋ ŋacjo, taŋ sêmoa dêmôêŋŋa to gêŋ gêdib êsêac gêc lêlômŋa naŋ 3:1–4:9
6. Paulu to nê lau Pilipiŋa 4:10-20
7. Paulu gêjac mata papia tau 4:21-23

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê sakiŋwagaagêc Paulu agêc Timote ma biŋ êndêŋ Anôtônê lau
samob, taŋ Kilisi Jesu gêbiŋ êsêac tôŋ sêŋgôŋ Pilipi naŋ, ma êndêŋ gejobwaga
to sakiŋwaga êwiŋ. 2 Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to
biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Paulu keteŋ mec kêtu lau Pilipiŋa

3 Aê gajam daŋge ŋoc Anôtô kêtôm têm samob, taŋ taêc gêjam amac naŋ.
4 Kêtôm têm samob, taŋ kateŋ ŋoc mec kêtu amac samobŋa naŋ, kateŋ totêtac
ŋajamgeŋ, 5 gebe ŋawae ŋajam gêô lasê amac wakucgeŋ, tec ajam ŋakoleŋ awiŋ
aê amoa e mêŋgêdêŋ galoc. 6 Aê kajala kêtu tôŋ gebe Anôtô, taŋ gêjac m koleŋ
ŋajam tau aŋga nêm ŋalêlôm naŋ, oc ênac dabiŋ koleŋ tau êndêŋ Kilisi Jesu
nê bêc. 7 Aê taêc gêjam amac gêc ŋoc ŋalêlôm ŋapaŋ, tec gagôm jagêdêŋgeŋ
gebe taêc gêjam biŋ tonaŋ kêpi amac samob. Ŋam gebe gêdêŋ taŋ gêŋgôŋ

kapoacwalô to gêdêŋ taŋ gamoa awê ma gajam ŋawae ŋajam kêsi to kapuc mêtê tôŋ naŋ, amac awê kaiŋ moasiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aê naŋ awiŋ.
8 Aê gajam aoc su amac samob ŋam kêsêp Kilisi Jesu nê taê walô aêacŋa. Anôtô
kêjala gebe kasôm biŋŋanô.
9 Aê kateŋ ŋoc mec tecenec gebe Nêm têmtac gêwiŋ ŋanô esewec ŋapaŋ
ma ajala gêŋ to awa gêŋ samob êkôc e ŋapep, 10 ec ajala gêŋ ŋajam tau ma
amoa tonêm ŋalêlôm ŋakêŋkêŋ ma tolaŋômnêm sawageŋ e êndêŋ Kilisinê bêc.
11 Ma biŋgêdêŋ ŋaŋanô, taŋ Jesu Kilisi taugeŋ êkêŋ naŋ, ênam amac auc gebe
Anôtônê ŋawasi to wae êsa.

Kilisi kêtu aêac daŋgôŋ mateŋ jali ŋamôkê

12 O lasitêwaac, aê gabe jakêŋ ŋawae êndêŋ amac aŋô gebe biŋ, taŋ kêtap aê
sa naŋ, kêmoasiŋ ŋawae ŋajam ŋanôgeŋ. 13 Siŋwaga taŋ sejop gôliŋwaganê andu
naŋ, to lau ŋagêdô samob sêjalagac, gebe aê gêŋgôŋ kapoacwalô kêtu Kilisiŋa.
14 Ma ŋoc kapoacwalô kêkêŋ lasitêwai taêsam, taŋ Apômtau gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ,
sêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa kêsa, tec têtêc tau ŋ atom ma sêsôm Anôtônê mêtê lasê
totêntac kêpa sugeŋ.
15 Lau ŋagêdô sêwa Kilisi sa kêtu têntac sec to têntac ŋandaŋŋa, mago ŋagêdô
tec sêjam mêtê tonêŋ ŋalêlôm ŋajamgeŋ. 16 Lau tau tonaŋ sêgôm kêtu têntac
gêwiŋŋa. Êsêac sêjala gebe Anôtô kêkêŋ aê gebe janam ŋawae ŋajam kêsi. 17 Lau
ŋagêdô ônê sêsôm Kilisi lasê tonêŋ ŋalêlôm makeŋgeŋ atom, sêgôm kêtu tauŋ
waeŋŋa ma sebe sêkêŋ gêŋwapac êkôniŋ aê êwiŋ ŋoc kapoacwalôgeŋ.
18 Biŋ tonaŋ kêlênsôŋ aê atom. Aê têtac ŋajam gebe sêsôm Kilisi lasê ŋalêŋ
tokaiŋ-tokaiŋ. Lau ŋagêdô sêsau sêbanac biŋ, ma ŋagêdô sêsôm tobiŋŋanôgeŋ.
19 Ma aê oc têtac ŋajam ŋapaŋ gebe aê kajala amac ateŋ nêm mec kêtu aêŋa
amoa, ma Jesu Kilisi nê Ŋalau ênam aê sa, tec gêŋwapac tonec oc êtu moasiŋ
êndêŋ aê. 20 Aê taêc kêka to kakêŋ matoc ŋanôgeŋ, gebe gêŋ teŋ êŋgôm aê majoc
êsa atom. Aê jamoa matoc jali me jamac êndu, mago jaŋgôm Kilisinê wae êsa
ŋa tauc ôlic totêtac êpa sugeŋ. Gêmuŋgeŋ gagôm, ma galoc amboac tonaŋgeŋ.
21 Kilisi kêtu ŋoc gêŋgôŋ matoc jali ŋam, ma embe jamac êndu, oc gêmac tau êtu
ŋoc moasiŋ. 22 Embe jamoa matoc jali aŋga nom êtu jatap koleŋ ŋanô ŋagêdô
saŋa, naŋ oc japô lêna gebe jajaliŋ ondoc sa. 23 Biŋ luagêc tonec kêlênsôŋ aê
ŋanô. Aê têtac gêwiŋ gabe janac tauc lêtêŋ jamoa jawiŋ Kilisi, tonec tec galic
ŋajam kêlêlêc. 24 Mago kêtu amacŋa tec gabe jaŋgôŋ nom tonec. 25 Ŋoc ŋalêlôm
kêsaê, tec kajala gebe jamoa jawiŋ amac samob ma janam amac sa êtu nêm
akêŋ gêwinŋa gebe atôp ma akêŋ êwiŋ totêmtac ŋajamgeŋ. 26 Aê embe jamu
jandêŋ amac jawac teŋ êtiam, oc êŋgôm amac awem êôc Kilisi Jesu ŋanô-ŋanô
êtu aêŋa.
27 Biŋ tageŋ tonec tec gêc gebe Asa nêm lêŋ ŋapep atôm Kilisinê ŋawae ŋajam,
ec embe jawac, naŋ jalic me embe jamoa jaêc, go jaŋô ŋawae gebe akô ŋajaŋa
totêmtac tageŋ ma anac siŋ apuc taôm tôŋ êtu akêŋ gêwiŋ ŋawae ŋajamŋa.
28 Atêc nêm ŋacjonêŋ gêŋ teŋ atomanô. Biŋ tonaŋ êwa sa êndêŋ nêm ŋacjo gebe
oc sênaŋa, ma êwa sa êndêŋ amac gebe oc aku êsêac tulu, gebe Anôtô ênam
amac kêsi. 29 Anôtô kêmoasiŋ amac kêtu Kilisiŋa ŋa lêŋ luagêc, teŋ gebe akêŋ
gêwiŋ eŋ, ma teŋ gebe aôc wapac kêtu eŋŋa gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ. 30 Ma siŋ,
taŋ gêmuŋŋa alic aê gajac ma galoc aŋô ŋawae gebe gajac gamoa naŋ, amac
taôm anac amboac tonaŋgeŋ.

2

Lau buŋa sêkôniŋ tauŋ têtôm Kilisi kêkôniŋ tau

1 Amac asaê gebe Kilisi kêpuc amac tôŋ me masi. Ênê têtac gêwiŋ amac gêjam
malô amac me masi. Ŋalau dabuŋ gêbiŋ amac tôŋ me masi. Amac taêm walô
to têmtac gêwiŋ taôm me masi. 2 Embe amboac tonaŋ, go anac dabiŋ aê têtac
ŋajam êsa samucgeŋ ma aŋgôm amboac tonec gebe taêm ênam gêŋ tageŋ to
têmtac êwiŋ tageŋ êmbiŋ amac toŋ amoa tonêm ŋalêlôm tageŋ ma apeŋ biŋ
tageŋ. 3 Aŋgôm gêŋ teŋ êtu amboa taôm nêm awa to waemgeŋŋa atom. Ambu
taôm to atoc lau ŋagêdô sa sêlêlêc amac taôm acgom. 4 Taêm ênam amac taôm
nêm ŋêŋgeŋ atom, taêm ênam lau ŋagêdô nêŋ êwiŋ. 5 Amacnêm ŋalêlôm êtôm
Kilisi Jesu nê acgommaŋ.

6 Eŋ tec katu kêtôm Anôtô, mago taê gêjam gebe iŋ katu tonaŋ tôŋ atom,
7 kêkac tau su aŋga nê ŋawasi ma gêjam sakiŋ katu kêtôm ŋamalac to gêgôm gêŋ
samob kêtôm ŋamalac sêgôm. 8 Eŋ kêkôniŋ tau ma taŋa wamu ŋapaŋ e gêmac
êndu aŋga kakesotau. 9 Kêtu biŋ tonaŋŋa Anôtô ketoc eŋ sa ŋanô ma gê ŋaê,
taŋ kêlêlêc ŋaê samob su naŋ, kêpi eŋ, 10 gebe ŋaê Jesu tonec oc êkêŋ êsêac
pebeŋ, taŋ sêmoa undambê to sêmoa nom ma sêmoa nom ŋalêlôm naŋ, sêpôŋ
aeŋduc, 11 ma imbeleŋ samob sêsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtu Apômtau gebe
Tama Anôtônê wae êsa.

Tatu nom ŋaja

12 O ŋoc lauace, gêdêŋ taŋ gamoa gawiŋ amac naŋ, taŋem wamu ŋapaŋ. Ma
galoc gamoa jaêc tec aŋgôm anac ŋawae êtôm tônêgeŋ. Atêc to anam go taôm
gebe anac dabiŋ nêm lêŋ Anôtô ênam amac kêsiŋa, 13 gebe Anôtô tau gêjam
kôm gêmoa nêm ŋalêlôm ma kêkac amac gebe aŋgôm ênê biŋ ŋanô êsa e ênac
mataanô ŋajam.

14 Aŋgôm nêm gêŋ samob tobiŋ diŋdiŋ atom ma taêm ênam naêsa-naêsa
atom, 15 gebe asa nêm lêŋ laŋômnêm sawa tonêm ŋalêlôm ŋakêŋkêŋ atu
Anôtônê ŋapalê mansaŋ, amoa lau sec to geo ŋalêlôm. Apô êsêac atôm utitalata
sêpô gamêŋ. 16 Andêŋ mêtê mata jali tôŋ. Embe aŋgôm amboac tonaŋ, go
awaka aê waec sa êndêŋ Kilisinê bêc e êwa aê sa gebe kasa ŋoc lêŋ to gajam
ŋoc koleŋ kêjaiŋ tauc ŋaôma atom.

17 Embe sêkêŋ aê jatu da êtu amac akêŋ gêwiŋŋa, naŋ oc têtac ŋajam ma jatu
samuc jawiŋ amac samob. 18 Amboac tonaŋ amac têmtac ŋajam ma atu samuc
awiŋ aêgeŋ.

Timote agêc Epaproditi nêŋ biŋ

19 Aê taêc kêka gebe Apômtau Jesu êlôc ma jasakiŋ Timote sebeŋ êndêŋ amac
êwac, gebe janô amac waem êpuc aê tôŋ acgom. 20 Aê katap ŋac teŋ sa, taŋ taê
gêjam biŋ kêtôm aê to kêpô sim tau kêtu amacŋa amboac ŋac tonec naŋ atom.
21 Êsêac ŋagêdô samob taêŋ gêjam Jesu Kilisi nê biŋ atom, taêŋ gêjam tauŋ nêŋ
biŋgeŋ. 22 Amac ajala gebe eŋ kêwaka tau sêŋac, gêjam sakiŋ ŋawae ŋajam gêwiŋ
aê kêtôm latu gêwiŋ tama. 23 Aê kakêŋ matoc gebe jakêŋ ŋac tonaŋ êndêŋ amac
êwac ŋagaôgeŋ, tageŋ gabe jansaê ŋoc biŋ e êtu katô acgom. 24 Aê taêc kêka
Apômtaugeŋ gebe jandêŋ amac jawac sebeŋ amboac tonaŋgeŋ.

25 Aê taêc gêjam biŋ teŋ kêtu tôŋ gêwiŋ gebe jakêŋ aêac lasiŋi Epaproditi,
taŋ amac asakiŋ eŋ gebe mêŋênam aê sa naŋ, êmu êndêŋ amac êwac. Eŋ
gêjam kôm to gêjac siŋ gêwiŋ aê ŋapep. 26 Ênê ŋalêlôm kêkac eŋ kêtu amacŋa
ma gêmoa jageo ŋanô gebe amac aŋô ênê gêmac ŋawaegac. 27 Biŋŋanô, gêmac
kapôêŋ gêgôm eŋ e kêsa paŋ sêawa, mago Anôtô taê walô eŋ ma taê walô eŋ
taugeŋ atom, taê walô aê gêwiŋ, gebe êsalê gêŋwapac ŋagêdô êpi aê êwiŋ atom.
28 Amboac tonaŋ kêkacgeŋ gebe jakêŋ eŋ wacamac alic eŋ, ec têmtac ŋajam êsa
êtiam, ma ŋagêŋwapac êlêwaŋ aê sauŋgeŋ. 29 Amboac tonaŋ akôc eŋ sa totêmtac
ŋajamgeŋ. Atôc lau amboac tonaŋ sa êtu Apômtau gêbiŋ amac tôŋŋa, 30 gebe eŋ

kêsa paŋ sêawa kêtu Kilisinê koleŋŋa ma gêjam sakiŋ aê gim tau su gebe ênac dabiŋ sakiŋ, taŋ amac ajac m naŋ.

3

Biŋgêdêŋ ŋanô

1 O ŋoc lasitêwaac, aêŋoc biŋ ŋagêdô tonec gebe Apômtau êŋgôm amac têmtac ŋajam êsa. Aê ôl ic ŋakam gebe jato biŋ tonan êtiam-êtiam nec atom. Biŋ tonaŋgeŋ oc êpuc amac tôŋ amoa ŋajam.

2 Ajop taôm êndêŋ koleŋwaga sec. Ajop taôm êndêŋ êsêac, taŋ sêgôm mêtê sêsa lau wauc-waucgeŋŋa naŋ. Ajop taôm êndêŋ êsêac, êsêac kêam. 3 Aêac tec sêsa aêac ŋanô. Anôtônê Ŋalau kêkac aêac, tec tajam sakiŋ Anôtô ma aêac waeŋ ŋam kêsêp Kilisi Jesu. Aêac taêŋ kêka gêŋ ôliŋŋa teŋ atom. 4 Aê oc jatôm gebe taêc êka gêŋ ôlicŋa amboac tonaŋ. Teŋ embe taê ênam gebe taê êka gêŋ ôliŋa, naŋ aê oc jaŋgôm êlêlêc su. 5 Aê tonec sêsa aê gêdêŋ ŋabêc kêtu 8ŋa. Aê ŋac Israelŋa teŋ aŋga Benjaminnê gôlôac. Aê Ebolainêŋ Ebolai teŋ, ma kamasaŋ biŋsu katôm Parisai sêmasaŋ. 6 Aê kêlênsôŋ gôlôac dabuŋ gajac ŋawaegeŋ. Aê kasa bi ŋsu ŋalêŋ tolaŋôcnêm sawageŋ e sêlic aê amboac ŋac gêdêŋ. 7 Gêŋ samob tonaŋ galic amboac gêŋ ŋanô, mago galoc galic gebe gêŋ ŋaôma kêtu Kilisiŋa. 8 Biŋŋanô, aê galic gêŋ samob tonaŋ ŋai amboac gêŋ ŋaôma, tageŋ tonec tec galic kêtu gêŋ ŋanô kêlêlêc su. Gêŋ ŋanô tau gebe kajala ŋoc Apômtau Kilisi Jesu kêtu tôŋ. Kêtu ŋac tonecŋa tec gawi gêŋ samob tonaŋ ŋai siŋ ma galic kêtôm lêndêm gebe jakôc Kilisi sa êtu gêŋ ŋanô, 9 ma aê jatu ênê gêŋ. Aê gawê kaiŋ tauc ŋoc biŋgêdêŋ, taŋ ŋam kêsêp taŋoc wamu biŋsuŋa naŋ, kêtiam atom. Galoc aê gawê kaiŋ biŋgêdêŋ, taŋ ŋam kêsêp takêŋ gêwiŋ Kilisiŋa naŋ, biogêdêŋ taŋ gêmêŋ aŋga Anôtônê naŋ, ŋam kêsêp takêŋ gêwiŋ. 10 Biŋ tageŋ tonec aê gabe jatap sa gebe jajala Kilisi to ŋaclai, taŋ gêŋu eŋ sa naŋ, êtu tôŋ, ma jaêc ênê ŋandaŋ jawiŋ e jatôm eŋ, taŋ gêmac êndu naŋ, 11 ec moae jatap jandi aŋga ŋacmatênêŋ sa jawiŋ.

Talêti tapeŋ ŋanô lau

12 Aê kakôc ŋanô tau su atom tageŋ, ma gajac dabiŋ tauc gêbacnê atom tageŋ. Gocgo kapuc gedeŋ tôŋgeŋ tec gamoa, gabe jakôc ŋanô tau tôŋ, gebe Kilisi kêkôc aê tôŋgac. 13 O lasitêwaac, aê kêsaê gebe kakôc ŋanô tau tôŋ atom tageŋ. Biŋ tageŋ tonec tec jasôm gebe Biŋ laŋgwa naŋ jaliŋ siŋ ma japuc gwêc êtu gêŋ, taŋ gêc aêŋoc nêmŋa naŋgeŋ, gebe najakôc. 14 Aê kêlêti kapeŋ ŋabelo gebe jatap ŋanô sa. Ŋanô tau Anôtônê kalem ôŋa, taŋ kêkêŋ Kilisi Jesu kêkalem aê naŋ.

15 Aêac taŋ tatu kwalam laŋgwa su naŋ, samob taêŋ ênam biŋ amboac tonaŋ acgom. Ma embe taêm ênam biŋ teŋ eso, naŋ Anôtô oc êwa sa êndêŋ amac. 16 Tageŋ tasa nêŋ lêŋ tandaŋguc ŋagôliŋ, taŋ gêwê aêac ŋapaŋ e mêŋgêdêŋ tonec naŋ.

17 O lasitêwaac, atêku aêmaŋ ma asala êsêac, taŋ sêpuc aêac wa eŋ naŋ. 18 Aê kasôm gêdêŋ amac kêtu dim taêsam sugac ma galoc jasôm tomatoc-sulugeŋ gebe Êsêacnêŋ taêsam sêmoa, taŋ nêŋ lêŋ kêwaka êsêac sa gebe êsêac têtu Kilisinê kakesotau ŋaŋacjo. 19 Êsêacnêŋ lêŋtêpôê gebe sênaŋa. Têntacwalô kêtu nêŋ anôtô ma êsêac tetoc tau ŋ sa kêpi gêŋ, taŋ kêtôm gebe êŋgôm êsêac majeŋ êsa. Êsêac taêŋ gêjam gêŋ nomŋageŋ. 20 Aêacnêŋ malacmôkê ŋanô tê gêc undambê. Tec daôŋ tamoa gebe kêsiwaga Apômtau Jesu Kilisi aŋga tônê êmêŋ. 21 Eŋ oc êpô aêac ôliŋ ŋaôma laŋgwa ôkwi tatôm eŋ tau nê ôli ŋawasi. Eŋ êŋgôm gêŋ tonaŋ ŋanô êsa ŋa ŋaclai, taŋ kêtôm gebe êkêŋ gêŋ samob êsô eŋ ŋalabu naŋ.

4

1 O ŋoc lasitêwaac, aê têtac gêwiŋ to gajam aoc su amac, gebe amac tec agôm
aê têtac ŋajam ma atu aêŋoc gêlôŋ. O lauace, amboac tonaŋ akô ŋajaŋa, gebe
Apômtau gêbiŋ amac tôŋgac.

Paulu gêlêŋ biŋ lau

2 Aê jalêŋ biŋ awêlagêc Ewodia agêc Suntuku gebe sêmoa têntac tageŋ êtu
Apômtauŋa. 3 Ma aê gabe jateŋ aôm, ŋoc ŋac, taŋ gôjam kôm ŋaŋêŋgeŋ gôwiŋ
aê naŋ, gebe ônam awêlagêc tonaŋ sa, gebe êsêagêc sêjam kôm ŋawae ŋajamŋa
sêwiŋ aê têtôm Klemen to lau-sêjam-kôm-sêwiŋ-aêwaga ŋagêdo, naŋ nêŋ ŋaê gêc
buku mateŋ jaliŋa.
4 Têmtac ŋajam ŋapaŋ gebe Apômtau gêbiŋ amac tôŋ, ma jasôm êtiam gebe
Têmtac ŋajam. 5 Aŋgôm nêm gêŋ totêmtac wapôm êwa amac sa êndêŋ ŋamalac
samob. Apômtau kêdabiŋgac. 6 Apô sim taôm atom. Gêŋ teŋ embe êŋgôm amac,
naŋ ateŋ to ataŋ êndêŋ Anôtô todaŋgegeŋ. 7 Ma Anôtônê biŋmalô, taŋ ŋam
kêlêlêc kauc to kauc nomŋa samob su naŋ, ênsôb nêm ŋalêlôm to biŋ, taŋ taêm
gêjam naŋ, samob sa êkanôŋ Kilisi Jesu.
8 O lasitêwaac, aê jasôm biŋ teŋ êwiŋ acgom gebe Biŋŋanô to biŋ mansaŋ ma
biŋ gêdêŋ to biŋ ŋawa ma biŋ taŋô ŋajamŋa to biŋ ŋapep ma biŋ ŋaŋêŋ to piŋ
wae ŋajamŋa teŋ, biŋ samob tonaŋ ŋai taêm ênam êtu tôŋ amac. 9 Biŋ taŋ kadôŋ
to kakêŋ gêdêŋ amac ma biŋ, taŋ aŋô to alic aê gagôm naŋ, aŋgôm amboac
tonaŋ. Ma biŋmalô ŋatau Anôtô oc êwiŋ amac.

Paulu gêjam daŋge kêtu sêkêŋ geŋ sêjam eŋ saŋa

10 Apômtau kêkêŋ aê têtac ŋajam kêsa samucgeŋ gebe amac amoa ec ŋêŋgeŋ e
galoc ôlim palê kêsa kêtiam gebe anam aê sa. Amac abe anam aê sa, mago ŋalêŋ
masi. 11 Aê kasôm biŋ tonaŋ kêtu kapô lêna gêŋŋa atom. Aê kadôŋ tauc gebe
geŋ ŋagec-ŋagec, taŋ jatap sa naŋ, kêtôm aê. 12 Aê kajala tapô lêna gêŋŋa. Aê
kajala daŋgôŋ moasu ŋaôŋa. Aê kajala gêŋ samob tonaŋ kêtu tôŋ tomalageŋ.
Ŋasawa teŋ aê gaeŋ gêŋ e gêôc aê tôŋ, ma ŋasawa teŋ mo gêjô aê. Ŋasawa teŋ aê
katap ŋoc gêŋ taêsam sa, ma ŋasawa teŋ kapô lêna gêŋ. 13 Aê katôm gêŋ samob
tonaŋ ŋai kêtu Kilisi, taŋ kêpuc aê tôŋ naŋŋa.
14 Ma amac agôm ŋajam gebe aôc ŋoc gêŋwapac awiŋ. 15 Amac lau Pilipi taôm
ajalagêc gebe gêdêŋ taŋ gawa ŋawae ŋajam sa kêtu ŋamata ma gawi Makedonia
siŋ naŋ, gôlôac dabuŋ teŋ sêpuc aê tôŋ ma aêac akêŋ gêŋ teŋ gêjô tau atom,
amac taômgeŋ. 16 Gêdêŋ taŋ gamoa Tesaloniki naŋ, amac ajam aê sa ma
asakiŋ gêŋ kêtu dim luagêc. 17 Aê taêc kêka gebe akêŋ gêŋ êndêŋ aêŋa nec
atom, masi, aê taêc kêka amac gebe anam ŋanô êlêlêc su e êmoasiŋ amac.
18 Gêŋ samob, taŋ akêŋ naŋ, kêtap aê sa su ma gêŋ tau kêlêlêc aê su. Gêŋ taŋ
Epaproditi kêkôc aŋga amacnêm gêmêŋ naŋ, mêŋkêlêsuc aêgeŋ. Gêŋ tonaŋ
kêtôm ŋamalu ŋajam to da mansaŋ, taŋ Anôtô gêlic gêjac mataanô ŋajamanô
naŋ. 19 Ŋoc Anôtô, taŋ kêkêŋ Kilisi Jesu gêbiŋ amac tôŋ naŋ, kêtu gêŋ tolêlôm-
tolêlôm ŋatau toŋawasi. Eŋ oc êkêŋ gêŋ, taŋ apô lêna naŋ, êlêsuc êmacgeŋ.
20 Ŋawasi êndêŋ aêac Tameŋi Anôtô totêm-totêm. Biŋŋanô.

Paulu gêjac mata nê biŋ

21 Aê aoc gêjac Anôtônê lau samob, taŋ Kilisi Jesu gêbiŋ aêac tôŋ naŋ.
Lasitêwai taŋ sêmoa sêwiŋ aê naŋ, aweŋ gêjac amac. 22 Anôtônê lau samob
aweŋ gêjac amac, ma êsêac, taŋ aŋga kaisaranê anduŋa naŋ, taêŋ gêjam amac
ŋanô.
23 Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ êwiŋ amacnêm ŋalau.

Paulunê papia gêdêŋ lau KOLOSO

Paulunê papia gêdêŋ lau Koloso nec ŋac tau keto gêjac gôlôac buŋa aŋga Koloso ŋawae. Malac Asia Sauŋŋa tonaŋ gêc Epese ŋagamêŋ oc kêpiŋa. Paulu tau kêwaka gôlôac tonaŋ sa atom. Gêdêŋ taŋ gêŋgôŋ Romnêŋ gêmêŋ Asia ŋamalacsêga Epese tau naŋ, eŋ kêkêŋ kômwaga jasêjam mêtê lau malac-malac, tec kêsaê gebe kôm ênam jaom gôlôac Kolosoŋa gêjac eŋ ŋawae gêwiŋ. Paulu gêŋô gawae gebe lau-mêtêgeowaga aŋga Judanêŋ jasêô lasê gôlôac tau. Lau tonaŋ sêgaluŋ Helennêŋ mêtê jaba ŋagêdô to biŋ aŋelaŋa kêsêp taulêlôm. Ac sêpiŋkap lau gebe aweŋ êôc “ŋaclai to apômtaui” tônê sêwiŋ. Sêsau sebe lau teŋ sêjala Anôtô ŋaŋêŋ atom ma sêwê kaiŋ eŋ gêjam êsêac kêsi ŋamoasiŋ ŋanô atom, sêkêŋ êwiŋ mêtê geo tonaŋ acgom. Go sêsôm teŋ gêwiŋ, sêsôm sêkacgeŋ gebe sêsô êsêacnêŋ ŋagôliŋ amboac sêsa ŋamalacŋa ŋalabu ma sejop nêŋ jao samob amboac sênam dabuŋ bôc to gêŋ taniŋŋa toê toê ma gêŋ ŋagêdô taêsam êwiŋ e tomalageŋ.

Paulu tec keto papia tonec kêwaka lau buŋa nêŋ Mêtê ŋanô sageŋ gebe êkôniŋ mêtê geo tonaŋ ŋai tôŋ. Biŋ taŋ eŋ keto gêdêŋ êsêac gêja naŋ, ŋamatu tonec gebe Jesu Kilisi kêtôm gebe ênam ŋamalac pebeŋ kêsi toŋanôgeŋ. Lau teŋ embe sêkêŋ êwiŋ biŋ jaba to sejop ŋamêtê kaiŋ teŋ, oc sêkac tauŋ su aŋga Kilisinê. Anôtô kêkêŋ undambê to nom ŋa Kilisigeŋ, ma êkalem undambê to nom sêmu dêndêŋ eŋ ŋa Kilisigeŋ amboac tonaŋgeŋ. Lau sêmbiŋ tauŋ tôŋ tamiŋ Kilisi acgom, go Anôtô ênam ŋamalac kêsi. Ŋalêŋ teŋ gêc atom. Kilisi kêtu ŋamalac samob tapaôŋgeŋ nêŋ kêsiwaga kêtômgac. Paulu kêwaka biŋ ŋanô kapôêŋ tonaŋ sa acgom, go gêwa ŋalêŋ, taŋ gêjac lau buŋa ŋawae gebe sêsa to sejop naŋ, sa tomalageŋ gêdêŋ êsêac.

Paulu kêkêŋ Tukiki kêkôc papia tonec gêdêŋ lau Kolosoŋa gêja. Eŋ kêsakiŋ ŋac gêŋôma ŋaê Onesimi gêwiŋ eŋ gêmu gêdêŋ nê ŋatau Pilemon gêja, taŋ kêtu gôlôac Kolosoŋa nêŋ ŋac buŋa teŋ.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-8
2. Kilisi tau to nê sakiŋ ŋam 1:9–2:19
3. Lêŋ wakuc gêjac Kilisinê lau ŋawae 2:20–4:6
4. Paulu gêjac mata nê papia 4:7-18

Paulu awa gêjac lau Koloso

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taŋ Anôtô kêkalem aê naŋ, agêc lasic Timote 2 ma biŋ êndêŋ Anôtônê lau to ma lasitêwai, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Kilisi sêŋgôŋ Koloso naŋ. Tameŋi Anôtô nê moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Paulu gêjam daŋge Anôtô

3 Aêac ateŋ ma mec gêdêŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô ma ajam daŋge kêtu amacŋa ŋapaŋ. 4 Aêac aŋô amac akêŋ gêwiŋ Kilisi Jesu to têmtac gêwiŋ Anôtônê lau samob ŋawae. 5 Amac akêŋ gêwiŋ to têmtac gêwiŋ ŋam kêsêp gêŋ, taŋ akêŋ matem gêc undambê naŋ. Anôtô kêmasaŋ gêŋ tau kêtu amacŋa. Gêŋ taŋ amac akêŋ matem naŋ, ŋawae tec aŋô su gêdêŋ taŋ biŋŋanô gêô lasê amac. Biŋŋanô tau ŋawae ŋajam. 6 Ŋawae ŋajam gêdêŋ amac gêwac ma gêjam ŋanô to kesewec aŋga amacnêm kêtôm gêgôm e gêjam nom samucgeŋ auc, gêjac m gêdêŋ bêc, taŋ amac aŋô to ajala Anôtônê moasiŋ tobiŋŋanôgeŋ naŋ. 7 Aêacnêŋ koleŋwaga Epapra, taŋ têntac gêwiŋ eŋ naŋ, kêdôŋ biŋ tonaŋ gêdêŋ

amac. Ŋac tau kêtu Kilisinê sakiŋwaga ŋaŋêŋ gêjô aêac su. 8 Eŋ gêjac miŋ gêdêŋ
aêac gebe Ŋalau Dabuŋ kêkêŋ amac akêŋ nêm têmtac gêwiŋ gelom tau ŋanô.

9 Kêtu tonaŋŋa gêdêŋ bêc, taŋ aêac aŋô biŋ tonaŋ kêpi amac naŋ, aêac ajac
m to ateŋ ma mec kêtu amacŋa gedeŋ tôŋge. Aêac ateŋ Anôtô gebe amac
ajala ênê biŋ êtu tôŋ e ênam amac auc ma ênê Ŋalau êkêŋ kauc mêtêŋa to kauc
êkip ŋam saŋa samob êndêŋ amac. 10 Go atôm gebe asa nêm lêŋ e êwa amac
sa gebe Apômtaunê lau amac, ma eŋ êlic ênac mataanô ŋajam. Anam koleŋ
ŋajam tokaiŋ-tokaiŋ e atap ŋanô sa ma nêm kauc ajala Anôtôŋa esewec aŋga
amacnêm. 11 Ŋaclai taŋ ŋam kêsêp ênê ŋajaŋa toŋawasi naŋ, êpuc amac tôŋ gebe
aôc gêŋwapac totêmtac êpê sugeŋ ma êôŋ ŋaŋêŋgeŋ. 12 Ma anam daŋge totêmtac
ŋajamgeŋ êndêŋ Tameŋi, taŋ gêjac dabiŋ amac su gebe awê kaiŋ Anôtônê
launêŋ gêŋlênsêm aŋga gamêŋ ŋawêŋa awiŋ. 13 Eŋ gêjam aêac sa aŋga ŋaclai
ŋakesecŋa ma ketoc aêac daŋgôŋ ênê Latu, taŋ têtac gêwiŋ eŋ naŋ, nê gamêŋ.
14 Ŋac tau tonaŋ kêgaboac aêac su ma kêsuc aêacnêŋ sec ôkwi.

Biŋ kêpi Kilisi to nê koleŋ

15 Ŋac tonaŋ gêjam Anôtô, taŋ talic eŋ atom naŋ laŋô. Eŋ kêtu gêŋ samob, taŋ
Anôtô kêkêŋ naŋ ŋaŋacsêga, 16 gebe Anôtô kêkêŋ gêŋ samob, taŋ gêc undambê
to nom naŋ, ŋa eŋgeŋ, gêŋ taŋ mateŋanô talic to gêŋ, taŋ talic sapu naŋ,
amboac gôliŋ to apômtaui ma ŋasêga to ŋaclai. Anôtô kêkêŋ gêŋ samob ŋa eŋgeŋ
ma kêtu eŋŋa. 17 Gêŋ samob tonaŋ ŋai masigeŋ, eŋ taugeŋ gêmoa gêmuŋ ma
gêbiŋ gêŋ samob tôŋ kêpi tageŋ. 18 Eŋ kêtu ôli ŋamôkêapac. Ma eŋ ôli tau gôlôac
dabuŋ. Eŋ kêtu gêŋ samob ŋam. Eŋ kêtu lau, taŋ sêndi sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ,
nêŋ ŋacsêga, gebe eŋ tau êtu gêŋ samob ŋaŋamata. 19 Amboac tonaŋ Anôtô gêlic
ŋajam gebe nê ŋanô ênam Latu auc samucgeŋ. 20 Anôtô kêkêŋ eŋ gê wama gêŋ
samob gêdêŋ tau. Eŋ kêkêŋ Latu kêkêc nê dec siŋ aŋga kakesotau, tec kêkêŋ
biŋmalô gêdêŋ gêŋ samob, taŋ sêmoa nom to undambê naŋ.

21 Amac tec gêmuŋgeŋ amoa jaêc Anôtô. Ma biŋ, taŋ taêm gêjam to ŋakoleŋ
sec, taŋ ajam naŋ, gêgôm amac atu ênê ŋacjo. 22 Mago galoc Kilisi gêmac êndu,
tec gê wama amac gêdêŋ Anôtô. Eŋ gebe êmansaŋ amac atu dabuŋ ma akô
Anôtô laŋônêm tolaŋômnêm sawa ma tobiŋ masigeŋ. 23 Tec akêŋ êwiŋ to apuc
taôm tôŋ akô ŋajaŋa. Gêŋ teŋ êkac amac su aŋga ŋawae ŋajam, taŋ aŋô to akêŋ
matem amoa naŋ atom. Sêjam mêtê ŋamalac samob, taŋ sêmoa umboŋ ŋalatu
naŋ, ma aê, Paulu tauc, tec katu ŋawae ŋajam tau ŋasakiŋwaga.

Paulu gêjam sakiŋ gôlôac dabuŋ

24 Ma galoc gaôc ŋoc gêŋwapac totêtac ŋajamgeŋ kêtu amacŋa. Ŋandaŋ ŋagêdô,
taŋ kêtap Kilisi sa atom, gacgeŋ gêc naŋ, janac dabi ŋ êpi tauc ôlic, jajô Kilisi su
êtu eŋ ôliŋa. Ma eŋ ôli tau gôlôac dabuŋ. 25 Aê katu gôlôac dabuŋ nêŋ sakiŋwaga
ma Anôtô kêkêŋ kôm tonec gêdêŋ aê gebe jawa ênê biŋ sa tomalageŋ êndêŋ
amac. 26 Gêdêŋ andaŋgeŋ biŋ tau tonaŋ kêsiŋ tau gêdêŋ ŋamalac samob gêc
lêlômgeŋ. Mago galoc kêtu awê gêdêŋ Anôtônê lau. 27 Anôtô gebe êwa sa êndêŋ
nê lau gebe biŋ toŋawasi tolêlôm-tolêlôm, taŋ kêsiŋ tau gêc lêlômgeŋ naŋ, jakêtu
awê gêdêŋ lau samuc. Biŋ ŋalêlômŋa tau tonec gebe Kilisi gêmoa gêwiŋ amac,
tec akêŋ matem ênê ŋawasi. 28 Amboac tonaŋ aêac asôm mêtê lasê ma alêŋ biŋ
ŋamalac samob to adôŋ kauc mêtêŋa gêdêŋ ŋamalac samob, gebe anac dabiŋ
ŋamalac samob sêkô Anôtô laŋônêm ma Kilisi êmbiŋ êsêac tôŋ, 29 tec gajam
koleŋ to gajac siŋ kêtôm Kilisinê ŋaclai, taŋ gêjam kôm ŋajaŋa aŋga ŋoc ŋalêlôm
naŋ.

2

1 Aê gabe amac ajala koleŋ kapôêŋ, taŋ gajam kêtu amac to lau Laodikea
ma êsêac samob, taŋ sêlic aê laŋôc atom naŋŋa acgom. 2 Aê gajam koleŋ tonaŋ
gebe nêŋ ŋalêlôm êtu malô e têntac êwiŋ ŋanô êmbiŋ êsêac tôŋ ma têtap kauc êkip
ŋam saŋa sa tomalageŋ. Go sêjala Anôtônê biŋ ŋalêlômŋa. Biŋ ŋalêlômŋa tonaŋ
Kilisi tau. 3 Kauc mêtêŋa to biŋ taêŋ gêjam ŋa tolêlôm-tolêlôm samob kêsiŋ tau
gêc Kilisiŋa.
4 Biŋ tonaŋ kasôm gebe lau teŋ sênsau sêôc amac ŋa biŋ ŋalêsi atom. 5 Ôlic tec
gamoa jaêc amac, mago ŋoc ŋalau naŋ gaiŋ amac tôŋgeŋ ma têtac ŋajam gebe
galic amac amasaŋ nêm gêŋ samob ŋapep to akêŋ gêwiŋ Kilisi ŋajaŋa.

Tasa nêŋ lêŋ tasap Kilisi tôŋgeŋ

6 Amac akôc Apômtau Kilisi Jesu sa su, tec asa nêm lêŋ ambi ŋ taôm tôŋ tamiŋ
eŋgeŋ. 7 Nêm ŋawakac êsêp eŋ to amboa taôm sa akô eŋ ŋaô ma akêŋ êwiŋ ŋajaŋa
êsa êtôm têdôŋ amacgac, ma anam daŋge êndêŋ Anôtô ênam amac auc.
8 Alic taôm gebe sêlô amac tôŋ ŋa kauc ŋamalacŋa to biŋdansaŋ ŋaôma e atôm
lau kapoacwalôŋa nec atom. Biŋ keso tonaŋ ŋam kêsêp Kilisi atom, gelom-
gelom aŋga ŋamalacnêŋgeŋ gêmêŋ, ŋam kêsêp ŋaclai nomŋa. 9 Gebe Kilisi tonaŋ
Anôtô ŋanô tau gêjam eŋ ôli auc samucgeŋ. 10 Ŋac tau tonaŋ tec kêtu apômtau
to ŋaclai samob nêŋ ŋamôkê ma gêbiŋ amac tôŋ e matem jali gêjam amac auc.
11 Ma amac, taŋ eŋ gêbiŋ amac tôŋ naŋ, sêsa amac ŋa lemeŋ atom. Kilisi kêsa
amac tec akwalec ôlim nomŋa su. 12 Gêdêŋ taŋ aliŋ busaŋgu naŋ, sêsuŋ amac
awiŋ Kilisi. Ma gêdêŋ taŋ aliŋ busaŋgu naŋ, adi sa awiŋ Kilisi amboac tonaŋ.
Ŋam gebe amac akêŋ gêwiŋ Anôtônê ŋaclai, taŋ gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ
naŋ. 13 Ma amac tec agêli biŋsu to asa lêŋ lau samucŋa gêgôm amac atu mêtê
nec. Mago Anôtô gêŋu amac matem jali kêsa awiŋ Kilisi. Eŋ kêsuc aêacnêŋ
biŋ, taŋ tagêli biŋsuŋa naŋ, samob ôkwi. 14 Eŋ geseŋ papia, taŋ teto ŋagôliŋ
sêkic aêacnêŋ biŋŋa kêsêp naŋ, su ma kejoŋ jagêjac kêpi kakesotau. 15 Aŋga
kakesotau Kilisi kêku apômtaui to ŋaclai tulu ma kêtôc êsêac gêdêŋ lau samob
sêlic ma kêtê wê siŋ kêpi nê ŋacjo.
16 Amboac tonaŋ lau teŋ sêmêtôc amac êtu gêŋ aniŋ to anômŋa me êtu alic
om ŋagêdô me ajôŋ êsô ŋaom me sabat atom. 17 Gêŋ tonaŋ ŋai têtu ŋanô, taŋ
mêŋêsaŋa naŋ ŋadôŋdôŋ, ma ŋanô tau Kilisi. 18 Lau ŋagêdô sêmoa, taŋ sêsau
sêbu tauŋ ŋanô to sêjam sakiŋ aŋela. Êsêac tetoc tauŋ sa kêtu katuŋ kaiŋ teŋ
kêsa ma sêlic gêŋ ŋakatuŋa. Nêŋ kauc nomŋa kêkiaŋ êsêac sa ŋaômageŋ. Akô
ŋajaŋa gebe lau amboac tonaŋ sêku amac tulu atom. 19 Êsêac sêsap Kilisi, taŋ
kêtu môkêapac naŋ, tôŋ atom. Kilisi tau gêlôm tau ôli to kêkêŋ ŋaduc to ŋawalô
gedeŋ ôli ŋagêŋlêlôm tôŋ e kesewec to kêtôp kêtôm Anôtô tau gêsuŋ ŋaclai.

Kilisi gêbiŋ aêac tôŋ tec tamoa mateŋ jali

20 Aŋlac amac êndu awiŋ Kilisi, tec kêgaboac amac su aŋga ŋaclai nomŋa.
Amboac ondoc tec asa lêŋ nomŋa to asô ŋagôliŋ tonec ŋalabu gebe 21 “Ôkôc gêŋ
tonec atom. Ônsaê gêŋ tônê atom. Ômoasac gêŋ tonec atom.” 22 Ŋagôliŋ tonaŋ
ŋamalac sêmasaŋ to têdôŋ ma kêkanôŋ gêŋ ênêc teŋgeŋ atomŋa. Embe tanam
kôm gêŋ tau su, oc êmbacnê. 23 Êsêac sêjam sakiŋ aŋela to sêbu tauŋ ma sêkôniŋ
tauŋ ôliŋ. Ŋagôliŋ tonaŋ kêtôm gebe ênac lau mateŋanô auc e sênam kauc sebe
biŋ tokauc. Mago gêŋ samob tonaŋ ŋai kêtôm gebe êkôniŋ têntac ŋakalac tôŋ
atom.

3

1 Anôtô gêŋu amac sa awiŋ Kilisi. Amboac tonaŋ ansom ŋanô tau, taŋ gêc
ôŋa, gêc gamêŋ, taŋ Kilisi gêŋgôŋ Anôtônê anôŋa naŋgeŋ. 2 Taêm ênam gêŋ ôŋa,

taêm ênam gêŋ nomŋa atom, 3 gebe amac amac êndugac, ma nêm aŋgôŋ matem
jali ŋam jagêwiŋ Kilisi ma kêsiŋ tau gêc Anôtôŋageŋ. 4 Aêac daŋgôŋ mateŋ jali
ŋam Kilisi. Êndêŋ noc Kilisi eoc tau lasêŋa, oc êŋgôm amac aoc taôm lasê awiŋ
eŋ toŋawasi amboac tonaŋgeŋ.

Lêŋ laŋgwa to wakuc

5 Amboac tonaŋ anseŋ nom ŋagêŋlêlôm, taŋ gêc nêm ŋalêlôm naŋ su.
Gêŋlêlôm tau tonec gebe Gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa, gêŋ môpŋa, têmtac
ŋakalac, matem katuboa ma têmtac ŋamiŋ, taŋ kêtu sakiŋ anôtôi jabaŋa naŋ.
6 Kêtu gêŋ tonaŋŋa Anôtônê têtac ŋandaŋ oc êtap taŋeŋpêcwaga sa. 7 Gêŋ tonaŋ
ŋai gêmuŋgeŋ amac asa kêtu nêm lêŋ e kêkôm amac auc.
8 Mago galoc awi gêŋ samob tonec siŋ gebe Têmtac ŋandaŋ, têmtac kêbôli
auc, têmtac sec, ma biŋ alôb-alôb to biŋ môpŋa êsa awemsuŋ atom. 9 Ansau
biŋdansaŋ êndêŋ taôm atom, gebe amac akwalec ŋamalac laŋgwa, nêm ŋalêlôm
laŋgwa tau to ŋagêŋlêlôm samob su, 10 ma asô ŋamalac wakuc sa sugac. Ŋamalac
wakuc tau Anôtô kêkêŋ eŋ. Ma Anôtô gêjam kôm kêpi eŋ ŋapaŋ gebe êtu wakuc
e êtôm eŋ tau ma êjala eŋ ŋanôgeŋ. 11 Tatu wakuc amboac tonaŋ, tec tajam
kauc Helen to Juda ma lau-sêsa-êsêacwaga to lau samuc, ma lau laŋôŋ matac
to lau gamêŋ bôm ma gêŋôma to lau, taŋ sêmoa nêŋ Iêtêgeŋ naŋ. Kilisi kêtu
ŋamalac samob nêŋ ŋam ma gêbiŋ aêac samob tôŋ tapi tageŋ.
12 Anôtô têtac gêwiŋ to kêjaliŋ amac sa, tec atu ênê lau. Amboac tonaŋ êkwa
taôm auc ŋa taêm walô lau, têmtac wapi, ambu taôm, ŋalêlôm malô ma êôŋ
ŋaŋêŋgeŋ. 13 Asip taôm sa, ma lau teŋ nêŋ biŋ embe ênêc, naŋ sêsuc ôkwi êndêŋ
tauŋ. Asuc nêm biŋ ôkwi êndêŋ taôm êtôm Apômtau kêsuc amacnêm biŋ ôkwi.
14 Ma têmtac gêwiŋ ŋanô ênsôb gêŋ tonaŋ sa ma êmbiŋ samob tôŋ e ŋapep sawa.
15 Ma Kilisinê biŋmalô ênam gôliŋ amacnêm ŋalêlôm. Anôtô kêkalem amac gebe
êmbiŋ amac tôŋ ŋa biŋmalô tonaŋ e atu Kilisinê ôli tageŋ. Ma anam daŋge eŋ
ŋapaŋ. 16 Kilisinê biŋ ênam nêm ŋalêlôm auc samucgeŋ. Andôŋ taôm to alêŋ
biŋ taôm tokauc ma tomêtêgeŋ. Anam pesalem to wê dabuŋ ma wê ŋajam-
ŋajam. Apuc wê sa to anam daŋge Anôtô aŋga nêm ŋalêlôm. 17 Gêŋ samob, taŋ
asôm to aŋgôm naŋ, aŋgôm anam Apômtau Jesu laŋô, anam daŋge êndêŋ Tama
Anôtô êtu eŋŋa.

Lêŋ wakuc êtu gôlôacnêŋ gôliŋ

18 Amac lauo, asô amacnêm ŋaci ŋalabu gebe lêŋ tonaŋ Apômtau gêlic kêtôm.
19 Amac ŋacwaga, têmtac êwiŋ nêm lauogeŋ, ma atu kasec êsêac atom.
20 Amac ŋapalê, taŋem wamu êndêŋ tenemi to tamemi êtu gêŋ samobŋa,
gebe gêŋ tonaŋ ŋai Apômtau gêlic gêjac mataanô ŋajam.
21 Tameŋiac, alênsôŋ nêm ŋapalê e sênac kapoac tauŋ atom.
22 Amac sakiŋwaga, taŋem wamu amacnêm ŋataui nomŋa êtu gêŋ samobŋa.
Anac ŋamalac mateŋanô auc ŋa taŋem wamu êtu sêlic amac ŋajamŋa nec atom,
anam sakiŋ tonêm ŋalêlôm makeŋgeŋ êtu atêc Apômtauŋa. 23 Gêŋ samob, taŋ
aŋgôm naŋ, aŋgôm tonêm ŋalêlôm samucgeŋ ma aŋgôm êtôm ajam sakiŋ gêdêŋ
ŋamalac atom, aŋgôm êtôm ajam sakiŋ gêdêŋ Apômtau, 24 Amac ajalagac gebe
oc atap nêm gêŋlênsêm sa êtu ŋagêjô aŋga Apômtaunê. Taêm ênam gebe ajam
sakiŋ gêdêŋ Apômtau Kilisi. 25 Ŋac taŋ gêgôm geo naŋ, oc êtap nê geo ŋagêjô sa.
Anôtô kêpuc lau teŋ ŋam atom, gêlic samob kêtôm taugeŋ.

4

1 Amac ŋataui, amoasiŋ nêm sakiŋwaga ŋapep ma êndêŋgeŋ. Taêm ênam gebe
amacnêm Ŋatau gêŋgôŋ undambê amboac tonaŋgeŋ.

Paulu gêlêŋ biŋ lau

2 Ateŋ mec ansiŋ sugeŋ ma anam jali todaŋgegeŋ. 3 Ma ateŋ mec êtu aêacŋa
êwiŋ gebe Anôtô êlêc katam su êndêŋ aêac gebe asôm Kilisinê biŋ ŋalêlômŋa
lasê, gebe kêtu biŋ tonaŋŋa aê gaŋgôŋ kapoacwalô. 4 Ateŋ gebe jawa biŋ tau
sa ênêc awêgeŋ êtôm kôm, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aê naŋ.
5 Asa nêm lêŋ tokauc mêtêŋa êndêŋ lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ. Ajaiŋ têm
ênaŋa ŋaômageŋ atom. 6 Amacnêm biŋgalôm samob êmoasiŋ lau to êkêli êsêac.
Ma ajala lêŋ ajô lau samob nêŋ biŋŋa e ŋapep.

Paulu awa gêjac nê lau

7 Lasiŋi ŋajam Tukiki, taŋ gêjam sakiŋ Apômtau ŋaŋêŋgeŋ to gêjam kôm gêwiŋ
aê naŋ, wacênac miŋ ŋoc biŋ samob êndêŋ amac. 8 Aê jasakiŋ ŋac tau êndêŋ
amac êwac gebe ênac miŋ aêacma biŋ samob êndêŋ amac, ma ênam malô
amacnêm ŋalêlôm. 9 Lasiŋi ŋaŋêŋ to ŋajam Onesimi, taŋ aŋga amacnêm naŋ,
oc êwiŋ eŋ. Êsêagêc sênac miŋ biŋ samob, taŋ gêc tonec naŋ, êndêŋ amac.
10 Aristarka taŋ gêŋgôŋ kapoacwalô gêwiŋ aê naŋ, awa gêjac amac, ma
Barnaba gwadê Marka awa gêjac amac amboac tonaŋ. Ŋac tau embe êô
lasê amac, go akôc eŋ sa êtôm ŋagôliŋ, taŋ kasakiŋ gêdêŋ amac gêwac naŋ.
11 Ma Jesu, taŋ sêsam eŋ gebe Justu naŋ, awa gêjac amac amboac tonaŋ. Lau
tecenecgeŋ aŋga Judawaganêŋ tec sêjam kôm Anôtônê gamêŋŋa sêwiŋ aê, êsêac
sêjac aê têtac tôŋ ŋanôgeŋ.
12 Epapra awa gêjac amac amboac tonaŋgeŋ. Eŋ aŋga amacnêm ma kêtu
Kilisi Jesu nê sakiŋwaga. Eŋ keteŋ mec gêjac ŋawaegeŋ kêtu amacŋa, gebe
Anôtô ênac dabiŋ amac akô ŋajaŋa amboac ŋacgeŋ, ma êkêŋ nê biŋ ênam amac
auc samucgeŋ. 13 Aê tauc galic tec jasôm gebe eŋ gêjam kôm gim tau su kêtu
amac to lau Laodikea ma Hirapoliŋa. 14 Dokta ŋajam Luka agêc Dema aweŋ
gêjac amac.
15 Amac awem ênac lasitêwai Laodikeaŋa ma Numba to gôlôac dabuŋ, taŋ
sêŋgôŋ awê tau nê andu naŋ. 16 Amac embe asam papia tonec su, go akêŋ
êndêŋ gôlôac dabuŋ Laodikeaŋa nasêsam amboac tonaŋgeŋ. Ma ŋoc papia, taŋ
gêdêŋ Laodikea naŋ, amac asam awiŋ. 17 Ma asôm êndêŋ Arkipi gebe “Taêm
ênam sakiŋ, taŋ kôkôc aŋga Apômtaunê naŋ, ma ônac dabiŋ e ŋapep.”
18 Aê, Paulu, tauc; lemoc kato biŋ aoc gêj0ac amacna tonec. Taêm ênam aêŋoc
kapoacwalo. Anôtônê moasiŋ êndêŋ amac.

Paulunê papia ŋamataŋa gêdêŋ lau TESALONIKI

Tesaloniki nec Romnêŋ gamêŋ Makedonia ŋamalacsega. Paulu gêwi Pilipi siŋ su acgom, go jakêwaka gôlôac teŋ sa aŋga malac tônê. Gêmoa sauŋgeŋ ma Juda sêjam lêmuŋ eŋ, ŋam gebe lau ŋagêdô taêsam aŋga lau samuc nêŋ, taŋ nêŋ ŋalêlôm gêwiŋ lau Juda nêŋ mêtê su naŋ, sêbuc dêmôêŋ êsêac jasêŋô Ŋawae Ŋajam aŋga Paulunê. Biŋ tonaŋ gêli Juda sa e sêjanda Paulu ma gêwi Tesaloniki siŋ jagelom Berea. Malôgeŋ Paulu jagêŋgôŋ Korint acgom, go nê ŋac-gêjam-kôm-gêwiŋ-eŋwaga Timote kêdaguc eŋ jakêdôŋ gôlôac Tesalonikiŋa nêŋ biŋ gêdêŋ eŋ.

Paulunê papia ŋamataŋa gêdêŋ lau Tesaloniki nec ŋac tau keto gebe ênac to êpuc lau buŋa tônêŋa têntac tôŋ. Eŋ gêjam daŋge Anôtô kêtu gêŋô êsêac sêkêŋ gêwiŋ mêtê to têntac g wiŋ tauŋ ŋawae naŋŋa. Go gêwa nê lêŋ, taŋ eŋ kêsê gêdêŋ taŋ gêmoa gêwiŋ êsêsc naŋ, sa kêtiam gebe taêŋ ênamgeŋ. Gocgo gêjô biŋ, taŋ sêjam kênac gêdêŋ eŋ kêpi Kilisi êmu êmêŋŋa naŋ. Ŋac buŋa teŋ embe êmac êndu êndêŋ Killsi êmu êmêŋ su atomgeŋ, eŋ oc êwê kaiŋ êŋgôŋ mata jali, tê Kilisi mêŋêwaka sa êndêŋ têm ŋamuŋa tônê nê, me masi. Ma êndêŋ ondoc Kilisi êmu êmêŋ êtiam. Sêsuŋ nêŋ kênac amboac tonaŋ gêdêŋ Paulu gêja, tec keto ŋagêjô gebe sêkêŋ mateŋ Kilisi êmu êmêŋŋa ma sênam nêŋ kôm êtôm bêcgeŋŋa ŋaŋêŋgeŋ sêôŋ eŋ sêmoamaŋ.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1
2. Paulu gêjam daŋge to êwa gêôc Anôtô 1:2–3:13
3. Paulu gêlêŋ biŋ gebe sêsa lêŋ buŋa sênac ŋawae e sênac dabiŋ 4:1-12
4. Biŋ Kilisi êmu êmêŋŋa 4:13–5:11
5. Paulu gêlêŋ biŋ kêtu ŋamu 5:12-22
6. Paulu gêjac mata papia tau 5:23-28

Paulu awa gêjac lau

1 Paulu agêc Silwana ma Timote ma biŋ êndêŋ gôlôac dabuŋ Tesaloniki. taŋ Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbiŋ aêac tôŋ naŋ. Moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Lau Tesaloniki nêŋ lêŋ to nêŋ sêkêŋ gêwiŋ

2 Aêac ajam daŋge Anôtô kêtu amac samobŋa gedeŋ tôŋgeŋ ma taêŋ gêjam amac kêsêp ma mec ŋalêlôm ŋapaŋ. 3 Aêac akô aêacnêŋ Anôtô to Tameŋi laŋônêm ma taêŋ gêjam amacnêm akêŋ gêwiŋ ŋakôm to têmtac gêwiŋ ŋakoleŋ ma akêŋ matem aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi totêmtac kêpa sugeŋ. 4 O lasitewaac, aêac ajala gebe Anôtô têtac gêwiŋ amac to kêjaliŋ amac sa atu ênê gêŋ. 5 Gebe aêac asôm ŋawae ŋajam gêdêŋ amac ŋa aweŋsuŋgeŋ atom, ajam toŋaclai ma toŊalau Dêbuŋgeŋ ma ajam mêtê toma ŋalêlôm samucgeŋ. Amac taôm ajala aêacma lêŋ, taŋ asa gêdêŋ amoa awiŋ amac naŋ. Aêac asa lêŋ tonaŋ kêtu anam amac saŋa. 6 Amac atêku aêac to Apômtau. Amac amoa gêŋwapac gwalêkiŋ ŋalêlôm, mago Ŋalau Dabuŋ kêpuc amac tôŋ, tec akôc mêtê sa totêmtac ŋajamgeŋ. 7 Amac agôm amboac tonaŋ tec atu ŋadôŋdôŋ gêdêŋ lau sêkêŋ-gêwiŋwaga samob aŋga Makedonia to Akaia, 8 tec Anôtônê mêtê kêtaŋ gelom-gelom aŋga amacnêm gêja Makedonia to Akaia tageŋ atom, masi. Amac akêŋ gêwiŋ Anôtô ŋawae gêô lasê gamêŋ samob, tec aêacma kôm anam mêtêŋa teŋ gêc kêtiam atom. 9 Lau tau tonaŋ sêjac miŋ amac akôc

aêac saŋa ŋawae gêdêŋ taŋ aêac atu ŋacleŋ amac naŋ, to sêjac miŋ amac abuc dêmôêm gwam ma akac taôm ôkwi adêŋ Anôtô, abe anam sakiŋ Anôtô mata jali toŋanôgeŋ naŋ, 10 ma êsêac sêjac miŋ gebe amac êôŋ Anôtônê Latu aŋga undambê êmu êmêŋŋa. Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ ma Jesu tau oc ênam aêac sa êndêŋ Anôtônê têtac ŋandaŋ, taŋ mêŋêsa naŋ.

2

Paulunê kom, naŋ gêjam aŋga Tesaloniki

1 O lasitêwaac, amac taôm ajalagac gebe aêac adêŋ amac awac ŋaôma atom. 2 Amac ajala gebe aêac aôc ŋandaŋ to sêgôm aêac sec aŋga Pilipi gêmuŋ su acgom, go aô lasê amac. Mago aêacnêŋ Anôtô kêkêŋ aêac têntac kêpa su, tec atêc ŋacjo atom, asôm Anôtônê ŋawae ŋajam lasêgeŋ gêdêŋ amac. 3 Aêac alêŋ biŋ amac asôm biŋ keso me asôm biŋ toma ŋalêlôm ŋatêmui me asau aôc amac nec atom. 4 Mago Anôtô kêsaê aêac su, tec kêkêŋ ŋawae ŋajam gêdêŋ aêac gebe asôm lasê. Aêac ajam kôm tau kêtu ŋamalac sêlic aêac ŋajam ŋa nec atom, ajam gebe Anôtô, taŋ kêsaê ma ŋalêlôm naŋ, taugeŋ êlic ŋajam. 5 Amac ajalagac gebe aêac asôm biŋ ŋalêsi gêdêŋ amac atom ma asabaŋ mateŋ katu ŋa biŋ banac auc atom. Anôtô kêjala gebe biŋ tonaŋ biŋŋanô. 6 Aêac asôm waeŋ ŋamalacŋa aŋga amacnêm to lau ŋagêdô nêŋ atom. 7 Aêac taŋ atu Kilisinê aposolo naŋ, oc atôm gebe ajatu amac e atoc aêac sa. Mago gêdêŋ taŋ aêac amoa awiŋ amac naŋ, amoa totêntac malôgeŋ atôm jaomwagao teŋ, taŋ kêmoasiŋ gôlôac ŋasec-ŋasec naŋ. 8 Amboac tonaŋ ma ŋalêlôm kêkac aêac gebe akêŋ Anôtônê ŋawae ŋajam endeŋ amac awê kaiŋ awiŋ. Mago tonaŋgeŋ atom. Aêac têntac gêwiŋ amac ŋanôgeŋ e abe amac êndu êtu amacŋa. 9 O lasitêwaac, amac oc taêm gêjam ma koleŋ, taŋ ajam e tekweŋ gêbac naŋ. Gêdêŋ taŋ ajam mêtê Anôtônê ŋawae ŋajam gêdêŋ amac naŋ, aêac ajam kôm lemeŋŋa kêtôm bêc to geleŋgeŋ gebe amac aim tekwem su êtu aêacŋa atom.

10 Amac alic ma Anôtô gêlic amboac tonaŋ gebe biŋ, taŋ aêac asôm naŋ biŋŋanô. Aêac asa ma lêŋ awiŋ amac lau-akêŋ-gêwiŋwaga amboac Anôtônê lau gêdêŋ tolaŋôŋnêm sawageŋ. 11 Amac alicgac gebe aêac amoasiŋ amac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ amboac tama teŋ kêmoasiŋ latuio to ŋac. 12 Aêac alêŋ biŋ to ajam malô amac ma êkêli amac gebe asêlêŋ êtôm Anôtô êlic ŋajam. Eŋ kêkalem amac asô ênê gamêŋ to awê kai ŋ ênê ŋawasi.

13 Kêtu biŋ tonecŋa aêac ajam daŋge Anôtô ŋapaŋ gêwiŋ gebe amac akôc Anôtônê biŋ, taŋ aŋô aŋga aêacma naŋ, sa amboac ŋamalacnêŋ biŋ atom, akôc sa amboac Anôtônê biŋŋanô tau. Ma biŋ tau tonaŋ tec gêjam kôm aŋga amac akêŋ-gêwiŋwaga nêm ŋalêlôm. 14 O lasitêwaac, amac atêku Anôtônê gôlôac Judaianŋa, taŋ Kilisi Jesu gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ. Gêŋwapac taŋ êsêac sêôc aŋga Judanêŋ naŋ, amac taôm nêm lau sêgôm gêdêŋ amac amboac tonaŋgeŋ. 15 Lau Juda sêjac Apômtau Jesu to propete êndu ma sêjanda aêac. Anôtô gêlic êsêac gêjac mataanô ŋajam atom. Êsêac sêkêŋ kisa gêdêŋ ŋamalac samob. 16 Êsêac sebe sêkô aêac auc gebe asôm mêtê, taŋ ênam lau samuc sa naŋ atom. Amboac tonaŋ tec sêgôm nêŋ sec sêboa sasa ŋapaŋ sêmoa e gêjam sêga. Mago Anôtônê têtac ŋandaŋ kêtap êsêac sa sugac.

Paulu gêjam awa su gôlôac gebe êlic êsêac

17 O lasitêwaac, êsêac sêkac aêac su amoa jaêc amac ŋasawa dambêgeŋ. Aêac alic amac laŋôm atom, mago ma ŋalêlôm gêmoa gêwiŋ amac ma kêkac aêac ŋanô-ŋanô gebe alic laŋôm êtiam. 18 Kêtu tonaŋŋa aêac abe andêŋ amac awac. Aê, Paulu, gabe jaŋgôm ŋanô êsa kêtu dim luagêc su. Mago Sadaŋ gêbôc aêac auc. 19 Êndêŋ noc aêacnêŋ Apômtau Jesu êmu êmêŋŋa naŋ, asa lau oc têtu aêac

akêŋ mateŋ to têntac ŋajam ma waeŋ ŋagêlôŋ ŋamôkê. Lau teŋ atom, amac taômgeŋ. 20 Biŋŋanô, ma waeŋ to têntac ŋajam ŋam amac taômgeŋ.

3

1 Kêtu tonaŋŋa aêac atôm gebe aôŋ têm alic amacŋa kêtiam atom, tec asôm kêtu tôŋ gebe aêagêc aŋgôŋ Aten 2 ma asakiŋ lasiŋi Timote, taŋ gêjam Anôtônê kôm gêwiŋ aêac ma kêsôm Kilisinê ŋawae ŋajam lasê gêmoa naŋ, êndêŋ amac êwac. Aêac asakiŋ eŋ gebe êpuc amac tôŋ to ênam amacnêm akêŋ gêwiŋ sa, 3 gebe gêŋwapac tonaŋ ŋai ênam amacnêm teŋ ôkwi atom. Taôm alicgac gebe gêŋwapac tonaŋ gêjac aêac ŋawae tec gêmoa. 4 Gêdêŋ taŋ aêac amoa awiŋ amac naŋ, asôm gêdêŋ amac kwanaŋgeŋ gebe aêac oc dandac gêŋwapac. Galoc amac alic gebe gêŋ tau ŋanô kêsagac. 5 Kêtu tonaŋŋa aê katôm gebe jaôŋ têm jalic amacŋa êtiam atom, tec kasakiŋ Timote gebe jaŋô amac akêŋ gêwiŋ ŋawae. Oc moae lêtômtêna kêlêtom amac e geseŋ aêacma koleŋ ŋanô su me.

6 Galoc Timote gêmu gêdêŋ aêac gêmêŋ ma kêsôm amac akêŋ gêwiŋ to têmtac gêwiŋ ŋawae ŋajam gêdêŋ aêac. Eŋ gêjac miŋ gebe taêm gêjam aêac totêmtac gêwiŋgeŋ ŋapaŋ e nêm ŋalêlôm kêkac amac abe alic aêacŋa amboac aêacma ŋalêlôm kêkac aêac abe alic amacŋa. 7 O lasitêwaac, amac akêŋ gêwiŋ ŋanô ŋawae mêŋgêjam malô aêac kêtu amacŋa ma kêpuc aêac, tec amoa jageo to aôc gêŋwapac nec tôŋ. 8 Amac embe akô ŋajaŋa awiŋ Apômtau, oc êmoasiŋ aêac amoa ŋajam. 9 Amac agôm aêac têntac ŋajam samucgeŋ akô aêacnêŋ Anôtô laŋônêm, tec aêac oc atôm gebe anam daŋge Anôtô êtu amacŋa naêtôm me masi. 10 Aêac ateŋ eŋ toma ŋalêlôm samucgeŋ kêtôm bêc to geleŋgeŋ gebe alic laŋôm êtiam ma apuc amacnêm akêŋ gêwiŋ tôŋ e ŋajaŋa êsa.

11 Aêac Tameŋi Anôtô agêc nêŋ Apômtau Jesu tau sênam aêacma intêna aô lasê amacŋa. 12 Apômtau êkêŋ amac têmtac gêwiŋ taôm to têmtac gêwiŋ ŋamalac samobŋa esewec ênam amac auc êtôm aêac tauŋ têntac gêwiŋ amac ŋanô. 13 Apômtau tau êpuc amacnêm ŋalêlôm tôŋ e amoa tolaŋômnêm sawageŋ ma atu dêbu ŋ akô aêac Tameŋi Anôtô laŋônêm êndêŋ noc aêacnêŋ Apômtau Jesu êmu êmêŋŋa naŋ ênê lau dabuŋ samob oc sêwiŋ eŋ.

4

Tasa nêŋ lêŋ ênac Anôtô mataanô ŋajam

1 O lasitêwaac, aêac adôŋ amac gebe asa nêm lêŋ e ênac Anôtô mataanô ŋajam tec agôm amoa. Ma galoc ateŋ to alêŋ biŋ amac, taŋ Apômtau Jesu gêbiŋ amac tôŋ naŋ, gebe asa lêŋ tonaŋ anac ŋawaegeŋ e anac dabiŋ. 2 Gôliŋ taŋ aêac akêŋ gêdêŋ amac ajam Apômtau Jesu laŋô naŋ ajalagac. 3 Anôtônê biŋ tonec êtu tôŋ gebe asa nêm lêŋ atôm ênê lau ma êŋgamiŋ taôm êndêŋ gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa. 4 Ma amac samob ajala nêm lêŋ awê to ŋacŋa, tec asa Anôtônê launêŋ lêŋ tau ŋapep to êndêŋgeŋ. 5 Asa nêm lêŋ totêmtac ŋakalacboa atôm lau samuc, taŋ sêjam kauc Anôtô naŋ atom. 6 Ansau aôc taôm ma ambôli lasitêwainêŋ gêŋ auc atom. Aêac asôm to awa sa kwanaŋgeŋ gêdêŋ amac gebe Apômtau oc êkêŋ ŋagêjô êtu biŋ samob tonaŋ ŋaiŋa. 7 Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêŋ môpŋa atom, eŋ gebe aêac tasa lêŋ dabuŋgeŋ. 8 Ŋamalac teŋ embe taŋapêc êndêŋ biŋ tonaŋ, naŋ eŋ taŋapêc êndêŋ ŋamalac teŋ atom, eŋ taŋapêc êndêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ nê Ŋalau Dabuŋ kêsêp amacnêm ŋalêlôm naŋ.

9 Biŋ têmtac êwiŋ lasitêwaiŋa tonaŋ aêac oc ato êndêŋ amac atom, gebe Anôtô tau kêdôŋ amac tec têmtac gêwiŋ taôm amoa. 10 Taôm agôm kêtu tôŋ kêpi lasitêwai samob, taŋ sêŋgôŋ Makedonia naŋ su. O lasitêwaac, tonec tec aêac alêŋ biŋ amac gebe aŋgôm anac ŋawaegeŋ. 11 Atu kêka-kêka gebe asa nêm lêŋ ŋaŋêŋgeŋ to ajop taôm nêm ŋêŋgeŋ ma amac taôm lemem ŋakoleŋ êlôm amac

êtôm ajatu amac kwanaŋgeŋ su. 12 Asa lêŋ amboac tonaŋ, go lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga sêlic ŋajam ma amac oc apô lêna taôm êtu gêŋ teŋŋa atom.

Apômtau êmu êmêŋ

13 O lasitêwaac, aêac abe akô lau, taŋ sêc bêc sêc naŋ, nêŋ ŋam auc êndêŋ amac atom, gebe moae nêm ŋalêlôm ŋawapac atôm lau, taŋ sêkêŋ mateŋ ŋanô teŋ atom naŋ. 14 Aêac takêŋ gêwiŋ gebe Jesu gêmac êndu ma gêdi sa. Amboac tonaŋ lau, tec sêc bêc sêc nec, Anôtô oc êkêŋ Jesu tau êwê êsêac.

15 Biŋ tonaŋ aêac awa sa gêdêŋ amac adaguc Apômtau tau nê biŋ teŋ gebe Êndêŋ noc Apômtau êmu êmêŋŋa aêac, tec tamoa mateŋ jali nec, tamuŋ êsêac, taŋ sêc bêc sêc naŋ atom. 16 Êndêŋ tonaŋ Apômtau tau oc êpô awa, go nê aŋelanêŋ kasêga awa êsa ma Anôtônê dauc êtaŋ, go Ŋatau êsêp aŋga undambê êmêŋ. Ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Kilisi ma sêmac êndu su naŋ, oc sêndi sa têtu ŋamata. 17 Go aêac, tec tamoa mateŋ jali nec, tao êsuŋ aêac sa dawiŋ êsêac tapuc Apômtau tôŋtôŋ natasa ŋasawa ôŋa e tamoa dawiŋ Apômtau teŋgeŋ ma teŋgeŋ. 18 Anam malô taôm ŋa biŋ tonaŋ ma apuc taôm tôn êndêŋêndêŋgeŋ.

5

Tamansaŋ tauŋ gebe takôc Apômtau sa

1 O lasitêwaac, aê jato biŋ têm to nocŋa êndêŋ amac êtu ageŋŋa. 2 Taôm ajalagac gebe Apômtaunê bêc oc mêŋêô lasê êtôm geŋgeŋtêna êmêŋ êndêŋ êmbêc. 3 Êndêŋ taŋ ŋamalac sêsôm gebe “Galoc biŋmalô gêc ma oc tamoa ŋajam” naŋ, gêŋsêga tau êtap êsêac sa gaôgeŋ amboac awê ŋapalê kêtuŋ eŋ, ma sêc su sêŋgôm naeo. 4 O lasitêwaac, aŋgôŋ tokesec atom, gebe bêc tau êtap amac sa êtôm geŋgeŋtêna atom, 5 gebe amac pebeŋ atu ŋawê latui to geleŋŋa latui. Aêac tatu gêbêcauc to ŋakesec ŋagêŋ atom. 6 Amboac tonaŋ aêac tanêc nêŋ bêc tatôm lau ŋagêdô atom, tanam jali tokauc ŋawageŋ acgom. 7 Lau, taŋ sêc bêc naŋ, sêc bêc gêdêŋ gêbêc. Ma êsêac, taŋ sênôm bu e kêjaŋiŋ êsêac naŋ, sêgôm nêŋ gêŋ gêdêŋ gêbêc. 8 Ma aêac, tec aŋga geleŋŋa nec, tamoa tonêŋ kauc ŋawageŋ acgom. Tanôŋ takêŋ gêwiŋ to têntac gêwiŋ ŋamaluku ma takuc takêŋ mateŋ moasiŋ Anôtô ênam aêac kêsiŋa ŋakululuŋ ki, 9 gebe Anôtô kêkêŋ aêac kêtu nê têtac ŋandaŋ enseŋ aêac suŋa atom. Eŋ kêkêŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi kêtu ênam aêac kêsi daŋgôŋ mateŋ jaliŋa. 10 Ŋac tau tonaŋ gêmac êndu kêtu aêacŋa gebe aêac tamoa mateŋ jali me tamac êndu, mago oc daŋgôŋ mateŋ jali dawiŋ eŋgeŋ. 11 Amboac tonaŋ amoasiŋ taôm to amboa taôm sa amboac agôm amoa.

Paulu gêjac mata nê papia

12 O lasitêwaac, aêac ateŋ amac gebe ajala êsêac, taŋ sêjam koleŋ aŋga amacnêm to sêjam gôliŋ amac ma sêmêtôc amac kêtu Apômtauŋa. 13 Atôc êsêac sa to têmtac êwiŋ êsêac êtu nêŋ koleŋŋa. Amoa tobiŋmalôgeŋ awiŋ taôm.

14 O lasitêwaac, aêac alêŋ biŋ amac gebe amêtôc wauc-wauctêna ma aê biŋ malô sa êndêŋ lau ŋalêlôm ŋatutuc. Anam lau palê-palê sa ma aê samob nêŋ biŋ tôŋ. 15 Alic taôm gebe akêŋ sec êjô sec atom, amoasiŋ taôm to ŋamalac samob anac ŋawaegeŋ.

16 Têmtac ŋajam ŋapaŋ. 17 Ateŋ mec ênêc awemgeŋ. 18 Anam daŋge êtu gêŋ samobŋa, gebe Anôtô, taŋ kêkêŋ Kilisi Jesu gêdêŋ amac naŋ, gebe nêm ŋalêlôm amboac tonaŋ. 19 Akôniŋ Ŋalau Dabuŋ atom. 20 Matempaŋa ênac biŋ, taŋ Ŋalau Nabuŋ geoc lasê naŋ atom. 21 Ansaê gêŋ samob ma ajaliŋ ŋanô sa. 22 Aŋgamiŋ taôm êndêŋ sec tokaiŋ-tokaiŋ samob.

23 Biŋmalô ŋam Anôtô tau ênac dabiŋ amac atu dabuŋ ênam aucgeŋ, ma êmansaŋ nêm ŋalau to nêm ŋalêlôm ma ôlim amoa tolaŋômnêm sawageŋ e

aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêŋ. 24 Ŋac tau, taŋ kêkalem amac naŋ, eŋ ŋac ŋaŋêŋ, oc ênac dabiŋ e êmbacnê.
25 O lasitêwaac, ateŋ mec êtu aêacŋa.
26 Amac awem ênac lasitêwai samob ajô aêac su ma aê moalêc taôm to akôc taôm sa atôm Anôtônê launêŋ mêtê.
27 Aê aoc gêjac Apômtau gebe asam papia tonec lasê êndêŋ lasitêwai samoo sêŋô.
28 Aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ êndêŋ amac êwac.

Paulunê papia kêtu luagêcŋa gêdêŋ lau TESALONIKI

Noc Kilisi êmu êmêŋŋa kêlênsôŋ gôlôac aŋga Tesaloniki e lau ŋagêdô sêŋô keso ŋapaŋ. Amboac tonaŋ Paulunê papia kêtu luagêcŋa gêdêŋ lau Tesaloniki nec ŋac tau keto geseŋ biŋ, naŋ gêôŋ sa aŋga gôlôac tau sebe Apômtau êmu êmêŋ ŋanoc kêdabiŋgac. Paulu geseŋ biŋ tonaŋ ma gêwa sa gebe Kilisi êmu êmêŋ atom, “Ŋac alôb-alôb secsêga”, taŋ êkêŋ kisa êndêŋ Kilisi ŋawaô naŋ, mêŋêpoa lasê ma êkac ŋamalac sêŋgôm sec to gêŋ alôb-alôb ênam sêga acgom.

Lau sêsam papia tauŋa sêôc kisa to ŋandaŋ, tec aposolo gêlêŋ biŋ êsêac gebe sêkêŋ êwiŋ ŋaŋêŋ sênsiŋ sugeŋ to sênam nêŋ kôm sênac ŋawaegeŋ, ec lemeŋ ŋakoleŋ êlôm êsêac amboac sêlic Paulu to nê kômwaga sêgôm-sêgôm naŋ, ma sêmoasiŋ lau sêŋgôm gêŋ ŋajamŋa endeŋ tôŋgeŋ.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Paulu awa gêôc to awa gêjac Anôtô kêtu gôlôac tauŋa 1:3-12
3. Biŋ Kilisi êmu êmêŋŋa 2:1-17
4. Paulu gêlêŋ biŋ êsêac gebe sêsa nêŋ lêŋ têtôm lau buŋa 3:1-15
5. Paulu gêjac mata nê papia 3:16-18

Paulu awa gêjac lau

1 Paulu agêc Silwana ma Timote ma biŋ êndêŋ gôlôac dabuŋ Tesaloniki, taŋ Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbiŋ aêac tôŋ naŋ. 2 Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Kilisi êmu êmêŋ ma êmêtôc ŋamalac

3 O lasitêwaac, aêacma ŋalêlôm kêkac aêac tec ajam daŋge gêdêŋ Anôtô kêtu amacŋa ŋapaŋ, gebe amacnêm akêŋ gêwiŋ kesewec kêlêlêc, ma akêŋ têmtac gêwiŋ gelom tau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ gêjam amac auc. 4 Agôm amboac tonaŋ, tec aêac alanem tauŋ kêtu amacŋa gêdêŋ Anôtônê gôlôac ŋagêdô. Êsêac sêjanda amac to aôc gêŋwapac, mago aôc totêmtac kêpa sugeŋ ma akêŋ gêwiŋ ŋajaŋa.

5 Biŋ tonaŋ gêwa Anôtônê mêtôc sa gebe jagêdêŋ. Amac aôc gêŋwapac kêtu Anôtônê gamêŋŋa ma Anôtô kêmasaŋ amac e atôm gebe awê kaiŋ gamêŋ tau. 6 Ma Anôtô oc êŋgôm gêŋ naêndêŋ. Eŋ êkêŋ lau, taŋ sêkêŋ gêŋwapac gêdêŋ amac aôc naŋ, tauŋ sêôc gêŋwapac êjô. 7 Ma eŋ oc êlêwaŋ gêŋwapac, taŋ aôc amoa naŋ, su aŋga amac to aêac amboac tonaŋgeŋ. Eŋ êŋgôm gêŋ tau êndêŋ noc Apômtau Jesu eoc tau lasêŋa aŋga undambê to nê aŋela ŋaclai. 8 Eŋ eoc tau lasê tojawaô ma êkêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac, taŋ sêjam kauc Anôtô to taŋeŋpêc aêacnêŋ Apômtau Jesu nê ŋawae ŋajam naŋ. 9 Êsêacnêŋ ŋagêjô gebe sêôc ŋandaŋ sênaŋaŋa, taŋ ênêc endeŋ tôŋgeŋ. Ac sêmoa jaêc Apômtau laŋônêm to nê ŋaclai ŋaŋawasi. 10 Êndêŋ bêc Apômtau Jesu êmêŋŋa naŋ, Anôtônê lau oc tetoc eŋ sa to lau samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ aêacma biŋ, taŋ ajac jaeŋ amac naŋ.

11 Aêac taêŋ gêjam biŋ tonaŋ, tec ateŋ mec kêtu amacŋa ŋapaŋ. Aêac ateŋ aêacnêŋ Anôtô gebe êmansaŋ amac e atom gebe andaŋguc ênê kalem. Aêac ateŋ Anôtô gebe nê ŋaclai ênam kôm êpi amac e êŋgôm gêŋ ŋajam, taŋ abe aŋgôm naŋ anô êsa to ênac dabiŋ akêŋ gêwiŋ ŋakoleŋ. 12 Embe amboac tonaŋ, go amac atoc aêacnêŋ Apômtau Jesu nê ŋaê sa, ma eŋ etoc amac sa. Aêacnêŋ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ êŋgôm gêŋ tau ŋanô êsa.

2

Ŋac geseŋ biŋsuŋa nê biŋ

1 O lasitêwaac, aêac abe asôm biŋ êpi aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêŋ to
ênac aêac sa tapi tageŋ dawiŋ eŋŋa, tec ateŋ amac gebe. 2 Lau sênam amacnêm
kauc ôkwi-ôkwi sebeŋ to sêlênsôŋ amac atom. Êsêac oc sêsôm gebe Apômtaunê
bêc gêmêŋ sugac. Êsêac oc sêŋgôliŋ biŋ êpi ŋalau, taŋ geoc biŋ tau lasê me êpi
ŋac teŋ, taŋ kêsôm biŋ tau me êpi papia, taŋ sêsôm gebe aêac ato naŋ. 3 Alic
taôm gebe lau teŋ sêŋgôm gêŋlêlôm gebe sênsau sêôc amac atomanô. Bêc tau
oc êmêŋ atomgeŋ e ŋamalac sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê êmuŋ ma ŋac geseŋ
biŋsuŋa eoc tau lasê su acgom. Ŋac tau tonaŋ oc ênaŋa samucgeŋ. 4 Eŋ oc êkêŋ
kisa êndêŋ Anôtô to nê sakiŋ samob. Ma eŋ oc etoc tau sa ma êŋgôŋ Anôtônê
lôm dabuŋ to êtôc tau êndêŋ lau gebe eŋ Anôtô.
5 Biŋ tonaŋ kasôm gêdêŋ amac gêdêŋ taŋ gamoa gawiŋ amac naŋ. Amac oc
taêm gêjam biŋ tau me masi. 6 Ma amac ajala gêŋ, taŋ kêkô eŋ auc gebe êmêŋ
galoc atom naŋ. Eŋ eoc tau lasê êndêŋ noc, taŋ Anôtô êkêŋ naŋgeŋ. 7 Ŋaclai taŋ
geseŋ biŋsu su naŋ, gêjam kôm gêmoa, tageŋ kêsiŋ tau gêc lêlômgeŋ. Êsiŋ tau
e sêkôc ŋac, taŋ kêkô gêŋ tau auc naŋ, su acgom. 8 Go ŋac geseŋ biŋsuŋa eoc
tau lasê. Ma Apômtau Jesu oc ênac eŋ êndu ŋa nê awajaô. Ma Apômtau embe
êmêŋ toŋawêgeŋ, go ŋawê tau enseŋ eŋ su amboac tonaŋ. 9 Ŋac geseŋ biŋsuŋa
oc êmêŋ toSadaŋnê ŋajaŋa ma êŋgôm gêŋ ŋaclaiŋa tokaiŋ-tokaiŋ ma gêŋtalô to
gêŋsêga dansaŋŋa. 10 Ma eŋ êns u êôc êsêac, taŋ sênaŋa naŋ, ŋa dansaŋ tokaiŋ-
tokaiŋ. Êsêac oc sênaŋa gebe têntac gêwiŋ biŋŋanôŋa gêc êsêacŋa atom. Embe
têntac êwiŋ biŋŋanô, oc Anôtô ênam êsêac kêsi. 11 Kêtu tonaŋŋa Anôtô êkêŋ
ŋaclai dansaŋŋa êôc êsêac gebe sêkêŋ êwiŋ biŋdansaŋ, 12 gebe êsêac samob, taŋ
sêkêŋ gêwiŋ biŋŋanô atom ma têntac gêwiŋ biŋ geo ŋawaô naŋ, Anôtô êmêtôc
êsêac e sênaŋa.

Anôtô kêjaliŋ aêac sa gebe daŋgôŋ mateŋ jali

13 O lasitêwaac, Apômtau têtac gêwiŋ amac tec aêacma ŋalêlôm kêkac aêac
e ajam daŋge Anôtô kêtu amacŋa ŋapaŋ, gebe Anôtô kêjaliŋ amac sa gêdêŋ
andaŋgeŋ ma Ŋalau Dabuŋ kêkêŋ amac atu Anôtônê lau e akêŋ gêwiŋ biŋŋanô
tau, tec Anôtô gêjam amac kêsi. 14 Anôtô kêkêŋ aêac asôm ŋawae ŋajam, taŋ
kêkalem amac naŋ, gebe amac akôc aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê ŋawasi sa.
15 O lasitêwaac, amboac tonaŋ akô ŋajaŋa ma amansaŋ mêtê, taŋ aêac adôŋ
gêdêŋ amac naŋ. Biŋ ŋagêdô asôm ŋa aweŋgeŋ ma ŋagêdô ato kêsêp papia.
16 Aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi agêc Tameŋi Anôtô tau, taŋ têtac gêwiŋ aêac to
kêmoasiŋ aêac tamoa teŋgeŋ totêntac malôgeŋ ma takêŋ mateŋ ŋanô ŋajam ôŋa
tau naŋ, 17 ênam malô nêm ŋalêlôm to êpuc amac tôŋ gebe aŋgôm gêŋ samob to
asôm biŋ samob ŋajamgeŋ.

3

Ateŋ mec êtu aêacŋa

1 O lasitêwaac, jasôm teŋ êwiŋ gebe ateŋ mec êtu aêacŋa gebe Apômtaunê biŋ
êɪêti ênam gamêŋ auc êna e ŋamalac tetoc mêtê sa amboac amac agôm. 2 Ma
ateŋ gebe Anôtô ênam aêac sa aŋga lau sec to alôb-alôb nêŋ gebe lau taêsam
sêmoa, taŋ sêkêŋ gêwiŋ ŋawae ŋajam atom.
3 Mago Apômtau eŋ ŋac ŋaŋêŋ. Eŋ oc êpuc amac tôŋ ma ejop amac êtu ŋac sec
tauŋa. 4 Apômtau kêkêŋ aêac akêŋ gêwiŋ gebe biŋ, taŋ asôm gêdêŋ amac naŋ,
amac amasaŋ su ma oc amansaŋ. 5 Apômtau tau ênam gôliŋ amacnêm ŋalêlôm
gebe têmtac êwiŋ Anôtô ma aôc gêŋwapac totêmtac êpa sugeŋ atôm Kilisi tau.

Aêac samob tanam kôm tanac ŋawaegeŋ

6 O lasitewaac, aêac ajac biŋsu amac ajam aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi laŋô,
gebe aŋgamiŋ taôm êndêŋ lasitêwai, taŋ sêsa nêŋ lêŋ salaŋ to sêbu biŋsu, taŋ aêac
akêŋ gêdêŋ êsêac naŋ. 7 Taôm ajalagac gebe atêku aêac, ec ŋajam, gebe gêdêŋ
taŋ aêac amoa awiŋ amac naŋ, asa ma lêŋ salêŋ atom. 8 Aêac aeŋ amacnêm
ŋac teŋ nê mo teŋ ŋaôma atom. Aêac ajam ma koleŋ e tekweŋ gêbac kêtôm
bêc to geleŋgeŋ, gebe amacnêm teŋ im têkwa su ŋaômageŋ êtu aêacŋa atom.
9 Aêac atôm gebe ajatu gêŋ taniŋŋa aŋga amacnêm, mago agôm atom, abe akêŋ
ŋadôŋdôŋ êndêŋ amac gebe atêku aêacŋa. 10 Gêdêŋ taŋ aêac amoa awiŋ amac
naŋ, asôm biŋ tonec gêdêŋ amac su gebe “Ŋac teŋ embe endec kôm, naŋ êniŋ
gêŋ atom.” 11 Aêac ato biŋ tonaŋ gebe aŋô ŋawae gebe nêm lau ŋagêdô sêsa
nêŋ lêŋ salêŋ. Êsêac sêjam kôm atom, sêgôm gêŋ sêbôcgeŋ. 12 Aêac anac biŋsu
lau amboac tonaŋ to alêŋ biŋ êsêac êtu Apômtau Jesu Kilisiŋa gebe sênam nêŋ
kôm êtu katô, ec sêniŋ tauŋ nêŋ ŋêŋgeŋ.
13 O lasitêwaac, ôlim ŋakam êsa êtu aŋgôm gêŋ ŋajamŋa atom. 14 Ŋac teŋ embe
taŋa wamu aêacma biŋ, taŋ ato kêsêp papia tonec naŋ atom, naŋ taêm ênam
ênê biŋ ma êŋgamiŋ taôm êndêŋ eŋ gebe maja tau. 15 Mago alic eŋ amboac
nêm ŋacjo atom, anêc biŋsu eŋ amboac lasimi teŋ.

Paulu gêjac mata nê papia

16 Ma biŋmalô Ŋatau tau êkêŋ biŋmalô êndêŋ amac êtôm têm samob ŋalêŋ
tokaiŋ-tokaiŋ. Apômtau êwiŋ amac samob.
17 Aê, Paulu tauc, lemoc kato biŋ aoc gêjac amacŋa tonec. Ŋoc papia tonec
taujala. Aê kato amboac tonecgeŋ. 18 Aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin
êndêŋ amac samob êwac.

Paulunê papia ŋamataŋa gêdêŋ
TIMOTE

Timote tau nec eŋ ŋac buŋa matac teŋ aŋga Asia Sauŋ. Têna Judao ma tama Helen. Eŋ gêwiŋ Paulu ma kêpuc eŋ êôŋ kêtu kom mêtêŋa samob jakêsap eŋ tôŋ ŋaŋêŋgosu.

Paulunê papia ŋamataŋa gêdêŋ Timote nec gêc tau keto kêwaka biŋ ŋatêna têlêac sa. (1) Paulu gêjam la Timote gebe ejop tau êndêŋ mêtêgeo, taŋ gêôŋ sa aŋga gôlôac buŋa tau ŋalêlom gêwiŋ naŋ. Mêtêgeo tonaŋ ŋai ŋam kêsêp lau ŋagêdô sêgaluŋ kauc jaba aŋga lau Juda to lau samuc nêŋ kêsêp taulêlôm. Lau seboc lau teŋ sênam tauŋ kêsi sêŋgôm naêtôm atom, sêjala gêŋ, tê ŋam kêsiŋ tau gêc lêlôm eŋ nê, êwiŋ acgom. Ac tec sêsôm lau sênam dabuŋ gêŋ taniŋŋa ŋagêdô ma sêjac jao lauo to ŋac sênam tauŋŋa atom. (2) Go Paulu keto biŋ tanam jaom gôlôacŋa ma om ŋasakiŋ ŋagoliŋ ŋagêdô gêwiŋ. Eŋ gêwa kômwaga gôlôacŋa nêŋ ŋalêlôm to nêŋ gam sa. (3) Gocgo gêlêŋ biŋ Timote gebe ênac dabiŋ tau êtu Jesu Kilisi nê sakiŋwaga mansaŋ ŋajam teŋ. Ma gêwa ênê kôm, taŋ gêjac eŋ ŋawae gebe ênam êndêŋ lau buŋa ŋagêdô êndêŋ-êndêŋgeŋ naŋ, ŋam sa amboac taŋ.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Gôlôac dabuŋ tau to gakolegwaga nêŋ kôm ŋagôliŋ 1:3–3:16
3. Timote tau nê kôm to ŋagôliŋ 4:1–6:21

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tec aêacnêŋ kêsiwaga Anôtô agêc Kilisi Jesu, taŋ takêŋ mateŋ eŋ tamoa naŋ, kêjatu aê, 2 tec kato ŋoc papia tonec gêdêŋ aôm, Timote. Aôm kôtu aê latuc kêtu kôkêŋ gêwiŋŋa. Tameŋi Anôtô agêc aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu nêŋ moasiŋ to taêŋ walô ma biŋmalô êndêŋ aôm êwac.

Ojop taôm êndêŋ mêtê geo

3 Gêdêŋ taŋ aê gaja Makedonia naŋ, kasakiŋ aôm gebe ôŋgôŋ Epese ma ôsôm êndêŋ lau ŋagêdô gebe sênam mêtê teŋ eo atom. 4 Ôsôm êndêŋ êsêac gebe sêwi miŋ laŋgwa ŋaôma-ŋaôma to nêŋ abeŋi to dêbuŋi nêŋ ŋaê ŋadênaŋ sêpuc tauŋ ŋamŋa siŋ. Biŋ tonaŋ oc aŋgôm biŋ êlênsôŋ elêmê ma anam lau teŋ sa êtu sêkêŋ awiŋ Anô tôŋa atom. 5 Ŋagôliŋ taŋ aôm kôkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ, ŋamanô tau tonec gebe têmtac êwiŋ ŋanô, taŋ ŋam kêsêp ŋalêlôm ŋawa to ŋalêlôm ŋaŋêŋ ma akêŋ êwiŋ ŋakêŋkêŋ ŋajam tonêm ŋalêlôm makeŋgeŋ. 6 Lau ŋagêdô sêwi lêŋ tonaŋ siŋ ma sêlênsôŋ tauŋ sêsôm biŋ agwa-agwa ŋaôma. 7 Êsêac seboc têdôŋ Anôtônê biŋsu, mago sêjam kauc biŋ, taŋ sêsôm to biŋgalôm, taŋ sêjam sêmoa naŋ ŋam.

8 Aêac tec tajala gebe Anôtônê biŋsuanô embe tamansaŋ ŋapep, oc gêŋ ŋajam samucgeŋ. 9 Aêac tajala tonec gêwiŋ gebe sêmasaŋ biŋsu kêtu lau gêdêŋŋa atom. Biŋsu tau mêŋkêsa kêtu lau, taŋ sêgôm gêŋ wauc-waucgeŋ to taŋeŋpêc ma dedec Anôtô to sêgôm sec, sêlic gêŋ teŋ kêtu nêŋ gêŋ dabuŋ atom, sêsôm biŋ alôb-alôb ŋawaô, sêjac teneŋi to tameŋi ma ŋamalac êndu naŋŋa. 10 Biŋsu tonaŋ mêŋkêsa kêtu lau mockaiŋo to mockaiŋŋa ma ŋacwaga, taŋ sêkwalec tauŋŋa, ma kêtu êsêac, taŋ têtulu ŋamalac têtu gêŋômaŋa to lau dansaŋ ma êsêac, taŋ têtôc lemeŋ, mago sêsau naŋŋa, ma kêtu êsêac, taŋ sêgôm gêŋ ŋagêdô samob, taŋ geseŋ mêtê ŋajam suŋa naŋ. 11 Biŋ tonaŋ gêc ŋawae ŋajam, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aê gebe jasôm lasêŋa. Ŋawae ŋajam tonec gêwa Anôtô, taŋ aweŋ gêôc eŋ naŋ, nê ŋawasi sa.

Paulu gêjam daŋge Anôtô kêtu taê walô eŋŋa

12 Aê gajam daŋge aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu, taŋ kêpuc aê tôŋ ma gêlic
aê katôm gebe janam sakiŋ eŋ naŋ, tec kêkêŋ kôm gêdêŋ aê. 13 Gêmuŋgeŋ tec
aê kasôm biŋ alôb-alôb kêpi Jesu ma kêjanda eŋ to kalêsu gôlôac dabuŋ. Mago
Anôtô taê walô aê, gebe kakêŋ gêwiŋ mêtê atom tageŋ ma gajam kauc gêŋ, taŋ
gagôm naŋ. 14 Aêacnêŋ Apômtau kêsêwa nê moasiŋ kêpi aê ma kêkêŋ aê kakêŋ
gêwiŋ to têtac gêwiŋ ŋanô, taŋ ŋawakac kêsêp Kilisi Jesu tau naŋ. 15 Biŋ tonec
tec ŋanô, ŋamalac samob sêkêŋ êwiŋ acgommaŋ, gebe Kilisi Jesu gêmêŋ nom
gebe ênam lau sec kêsi. Ma aê tec katu lau sec tau nêŋ ŋac ŋamata. 16 Kêtu biŋ
tonaŋŋa Anôtô taê walô aê gebe Kilisi Jesu êwa nê lêŋ ê ŋamalacnêŋ biŋ tôŋŋa sa
êpi aê êtu ŋamata e jatu lau, taŋ oc sêkêŋ êwi ŋ eŋ ma sêŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ
naŋ, nêŋ ŋadôŋdôŋ. 17 Anôtô taugeŋ kêtu têm samob ŋakiŋ. Eŋ gêmoa teŋgeŋ
ma ŋamalac teŋ mataanô gêlic eŋ atom. Eŋ taugeŋ kêtu Anôtô. Lanem to ŋawasi
êndêŋ eŋ êtôm têm totêmgeŋ. BiŋŋanÔ.

18 Latucenec Timote, aê kakêŋ ŋagôliŋ tonaŋ gêdêŋ aôm gebe ojop. Biŋ
tonaŋ seoc lasê kêpi aôm gebe êpuc aôm tôŋ ma ônac siŋ ŋajam. 19 Ôkêŋ
êwiŋ tonêm ŋalêlôm ŋaŋêŋgeŋ. Lau ŋagêdô sêwê biŋ tonaŋ auc ma sêkêŋ
gêwiŋ atom, tec têtu lau gêbac. 20 Lau tau nêŋ ŋagêdô tonec Humenai agêc
Alesandere. Aê kakêŋ êsêagêc sêsêp Sadaŋ lêma gebe êndôŋ êsêagêc e sêsôm
biŋ alôb-alôb êtiam atom.

2

Biŋ tateŋ mecŋa

1 Amboac tonaŋ aê jalêŋ biŋ amac gebe aŋgôm gêŋ tonec êtu ŋamatageŋ
acgom gebe ateŋ nêm gêŋ êndêŋ Anôtô to ateŋ mec ma taêm ênam nêm lau êsap
nêm mec ŋalêlôm to anam daŋge êtu ŋamalac samobŋa. 2 Ateŋ mec êtu kiŋ to
gôliŋwaga samobŋa, gebe tamoa nêŋ ŋajam to daŋgôŋ tomalô, ma daŋgôm nêŋ
gêŋ tasa Anôtônê lêŋ to tamansaŋ gêŋ samob ŋapep. 3 Biŋ tonaŋ gêjac aêacnêŋ
kêsiwaga Anôtô mataanô ŋajam ma gêlic jagêdêŋ. 4 Ŋac tau tonaŋ gebe ênam
ŋamalac samob kêsi ma gebe êkêŋ êsêac sêjala biŋŋanô tau, 5 gebe Anôtô tageŋ
tec gêmoa, ma sêliŋwaga tageŋ tec gêmoa Anôtô to ŋamalac ŋasawa. Sêliŋwaga
tau ŋamalac Kilisi Jesu, 6 taŋ kêkêŋ tau gêjac da lau pebeŋ. Biŋ tonaŋ gêwa sa
gêdêŋ ŋanoc gebe Anôtô gebe ênam ŋamalac samob kêsi. 7 Anôtô kêkêŋ aê katu
ŋacjaeŋ to aposolo ma lau samuc nêŋ kêdôŋwaga gebe jasôm lêŋ takêŋ gêwiŋŋa
to biŋŋanô tau lasê êndêŋ êsêac. Aê kasôm biŋŋanô, kasau atom.

8 Aê gabe ŋacwaga teteŋ mec êtôm gamêŋ samobgeŋ. Êsêac embe sêlam
lemeŋ dabuŋ, go têntac ŋandaŋ to têntac lulu atom.

9 Ma biŋ tonec êpi lauo amboac tonaŋgeŋ, gebe sêmansaŋ tauŋ ŋapep ma
majeŋ tauŋ êtu gêŋ secŋa ma sênam gêlôŋ tauŋ tokaucgeŋ. Êsêac sêmac poac
ma sêkôc gold to kêkôm ma sêsô ŋakwê toŋaôli kapôêŋ-kapôêŋ atom. 10 Êsêac
sênam gêlôŋ tauŋ ŋa kôm ŋajamgeŋ, tec êwa êsêac sa gebe têtôm lauo, taŋ têtêc
Anôtô naŋ. 11 Lauo sênam tauŋ tôŋgeŋ to sêkôniŋ tauŋ, go sêŋô biŋ e êtu taŋ
êsêac. 12 Aê jalôc gebe lauo têndôŋ lau to têtu ŋacwaganêŋ ŋatauo nec atom.
Êsêac sêmoa sênam tauŋ tôŋgeŋ. 13 Anôtô kêkêŋ Adam kêtu ŋamata acgom, go
kêkêŋ Ewa kêdaguc. 14 Ma Adam kêkêŋ gêwiŋ biŋdansaŋ atom, awê tec kêkêŋ
gêwiŋ e kêgêli biŋsu. 15 Lauo embe sêsap sêkêŋ gêwiŋ to têntac gêwiŋ tôŋ ma
sêsa nêŋ lêŋ sênam dabuŋ tauŋ tokaucgeŋ ma embe sêkôc ŋapalê, go Anôtô
ênam êsêac kêsi.

3

Gôlôac dabuŋ nêŋ laumata nêŋ ŋagôliŋ

1 Biŋ tonec biŋ ŋanô gebe ŋac teŋ embe taê êka gebe êtu gôlôac dabuŋ ŋagejobwaga, naŋ nê ŋalêlôm êkac eŋ êtu kôm ŋajam teŋŋa. 2 Gejobwaga tonaŋ talic eŋ ŋac mansaŋ samucgeŋ, ênam awê tageŋ ma êmoa tokauc ŋawageŋ. Eŋ êsa nê lêŋ tokauc ma katôgeŋ. Eŋ êŋgôm ja lau samob ma eŋ êtôm gebe êndôŋ launa. 3 Ênôm gêŋ anaboa atom to lêma ênac siŋ ŋawaô atom. Eŋ ŋac malô to ŋac wama. Eŋ têtac gamiŋ atom. 4 Eŋ ênam gôliŋ tau nê gôlôac ŋapep e nê ŋapalêo to ŋac tetoc eŋ sa totaŋeŋ wamugeŋ. 5 Ŋac teŋ embe ênam gôliŋ tau nê gôlôac êtôm atom, oc ejop Anôtônê gôlôac amboac ondocgeŋ. 6 Akêŋ ŋac, taŋ kêtu ŋac buŋa dambêgeŋ naŋ, êtu gejobwaga atom, gebe eŋ oc etoc tau sa e mêtôc, taŋ kêtap Sadaŋ sa naŋ, êpi eŋ amboac tonaŋ. 7 Akêŋ ŋac, taŋ lau sêmoa jaêc gôlôacŋa sêsôm eŋ wae ŋajam naŋgeŋ, gebe sêmbu eŋ atom to Sadaŋnê lip ênac eŋ atom.

Sakiŋwaga gôlôac dabuŋŋa nêŋ ŋagôliŋ

8 Sakiŋwaga gôlôac dabuŋŋa amboac tonaŋ. Êsêac lau wapac, imbeleŋ pap atom, sênôm wain anaboa atom ma sêwê launêŋ gêŋ auc atom. 9 Biŋŋanô taŋ êsêac sêkêŋ gêwiŋ naŋ, sêkam tôŋ ŋa nêŋ ŋalêlôm ŋawa. 10 Ansaê lau tonaŋ êmuŋ acgom. Embe alic êsêac têtôm, go sênam sakiŋ gôlôac. 11 Êsêacnêŋ lauo amboac tonaŋgeŋ. Êsêac lauo wapac, sêŋga biŋ atom, sêmoa tokauc ŋawageŋ ma sêŋgôm nêŋ gêŋ samob ŋaŋêŋgeŋ. 12 Sakiŋwaga gôlôac dabuŋŋa sênam awê tageŋ-tageŋ ma sênam gôliŋ nêŋ ŋapalêo to ŋac ma nêŋ gôlôac ŋapep. 13 Êsêac taŋ sêjam sakiŋ nêŋ gôlôac ŋapep naŋ, oc nêŋ sakiŋ etoc êsêac sa ma sêkêŋ êwiŋ Kilisi Jesu totêntac êpa sugeŋ.

Anôtônê mêtê ŋabiŋ ŋalêlômŋa

14 Biŋ tonaŋ kato gêdêŋ aôm ma taêc kêka gebe jandêŋ aôm jawac sebeŋ. 15 Mago gêŋ teŋ embe ênam aê tôŋ, go papia tonec êwa biŋ sa êndêŋ aôm e ôjala lêŋ ômoa Anôtônê anduŋa ŋam. Anôtônê andu tau Anôtô mata jali nê gôlôac, taŋ kêtu biŋŋanô ŋaalê to ŋaseŋeŋ. 16 Biŋŋanôgoc, Anôtônê mêtê, taŋ kêsiŋ tau kêsêp lêlômgeŋ naŋ kapôêŋanô.
Eŋ geoc tau lasê kêtu ŋamalac.
Ŋalau Dabuŋ gêwa eŋ sa gebe eŋ ŋac gêdêŋ.
Aŋela sêlic eŋ.
Sêjam ênê mêtê gêdêŋ lau samuc.
Lau nomŋa sêkêŋ gêwiŋ eŋ.
Anôtô kêsip eŋ sa toŋawasigeŋ.

4

Biŋ kêpi kêdôŋwaga dansaŋ

1 Ŋalau Dabuŋ gêwa sa kwanaŋgeŋ e gêc awêgeŋ gebe êndêŋ têm ŋamuŋa lau ŋagêdô oc sêkac tauŋ su aŋga sêkêŋ gêwiŋ ŋanôŋa nasêsap ŋalau dansaŋŋa tôŋ to sêkôc ŋalau sec nêŋ mêtê sa. 2 Ŋalau sec tonaŋ sêjam ŋamalac dansaŋ laŋôŋ, taŋ sêsau lau. Êsêacnêŋ ŋalêlôm kêtôm ja kêpac gêŋ kêtu matê. 3 Êsêac tonaŋ sêjac jao gebe ŋacwaga sênam awê atom ma lauo sênam ŋac atom. Ma êsêac sêkac ŋamalac gebe sêŋgamiŋ tauŋ êndêŋ gêŋ taniŋŋa ŋagêdô. Mago Anôtô kêkêŋ gêŋ taniŋŋa tonaŋ gebe aêac lau takêŋ gêwiŋ to tajala biŋŋanôŋa takôc sa todaŋgegeŋ. 4 Gêŋ totau-totau samob, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, tau ŋajam. Amboac tonaŋ takôc gêŋ tonaŋ ŋai samob sa todaŋgegeŋ ma dambu teŋ atom, 5 gebe Anôtônê biŋ to mec gêgôm gêŋ tau kêtu dabuŋgac.

Kilisi Jesu nê sakiŋwaga ŋajam

6 Aôm embe ôwa biŋ tonaŋ sa êndêŋ lasitêwai, oc ôtu Kilisi Jesu nê sakiŋwaga
ŋajam, gebe takêŋ gêwiŋ ŋabiŋ to mêtê ŋajam, taŋ kôdaguc naŋ, kêtu nêm mo
gêlôm aômŋa. 7 Mago miŋ alôb-alôb to lauo ŋanô nêŋ biŋ ole naŋ ômasuc. Ôsa
Anôtônê lêŋ ônsaê-ônsaê e êtu tôŋ aôm. 8 Embe tansaê gebe tatu mêtê ôliŋgeŋ,
oc ênam aêac sa ŋanô atom. Mago embe tasa Anôtônê lêŋ, oc ênam aêac sa êtu
gêŋ samobŋa. Anôtô gêjac mata gebe ênam aêac sa êndêŋ têm tamoa mateŋ
jali aŋga nomŋa to êndêŋ têm daŋgôŋ mateŋ jali aŋga ônêŋa amboac tonaŋgeŋ.
9 Biŋ tonaŋ ŋanô to gêdêŋ kêtôm gebe ŋamalac samob sêkôc saŋa. 10 Kêtu mêtê
tonaŋŋa aêac tajam koleŋ tosiŋgeŋ gebe aêac takêŋ mateŋ Anôtô mata jali,
taŋ kêtu ŋamalac samob nêŋ kêsiwaga, mago kêtu aêac lau-takêŋ-gêwiŋwaga nêŋ
kêtu ŋamata.

11 Ôjatu biŋ tonaŋ ma ôndôŋ lau gebe sêmansaŋ. 12 Lau teŋ laŋôŋ elo aôm
êtu aôm ŋac matacŋa atom. Aômnêm biŋ to nêm lêŋ ma têmtac gêwiŋ to kôkêŋ
gêwiŋ ŋanô ma nêm ŋalêlôm ŋawa êtu ŋadôŋdôŋ êndêŋ lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga.
13 Ôsam mêtê lasê to ôɪêŋ biŋ gôlôac ma ôndôŋ lau tau ômoa e tauc jawac acgom.
14 Ôim Anôtônê moasiŋ, taŋ gêc ŋalêlôm naŋ, su atom. Moasiŋ tau gelom aôm
gêdêŋ taŋ seoc Anôtônê biŋ lasê gêdêŋ aôm ma gôlôac dabuŋ nêŋ laumata sêu
lemeŋ gêsac aôm naŋ. 15 Biŋ tonaŋ taêm ênam ma biŋ tonaŋ ênam gôliŋ nêm
lêŋ, gebe lau samob sêlic aômnêm kôm esewec. 16 Ojop taôm to mêtê, taŋ kôdôŋ
gômoa naŋ ŋapep. Ôsap tôŋgeŋ. Ôŋgôm tonaŋ, ec ênam aôm taôm to êsêac, taŋ
sêŋô aômnêm biŋ naŋ sa.

5

Timote ênam sakiŋ to ejop nê lau ŋapep

1 Ônsaic biŋ ŋamalacanô teŋ atom, ôlêŋ biŋ eŋ amboac tamam. Ma lau wakuc
naŋ ôlic êsêac amboac lasimi. 2 Lauo ŋanô naŋ ôɪêŋ biŋ êsêac amboac tênami,
ma lauo wakuc amboac latômio tonêm ŋalêlôm ŋawageŋ.

3 Awêtuc embe awêtuc ŋanôgeŋ, naŋgo otoc êsêac sa. 4 Ma awêtuc teŋ embe
nê gôlôac to dêbui sêmoa, naŋ sênam eŋ sa êjô moasiŋ taŋ teneŋi to tameŋi
sêkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ. Sêŋgôm amboac tonaŋ, ec ênac Anôtô mataanô ŋajam.
5 Ma embe awêtuc ŋanô, taŋ taugeŋ êmoa naŋ, oc êkêŋ mata Anôtôgeŋ ma êsap
mec tôŋ ma eteŋ Anôtô êtôm êmbêc to eleŋgeŋ. 6 Ma awêtuc teŋ embe êsa nê lêŋ
taê ênam tau ôligeŋ, naŋ talic eŋ mata jali, mago gêmac êndugac. 7 Ônac biŋsu
êsêac gebe sêmoa tobiŋ masigeŋ. 8 Ŋac teŋ embe ejop tau nê lau to êmoasiŋ tau
nê lasitêwai atom, oc enseŋ biŋ takêŋ gêwiŋŋa su. Eŋ êtu ŋac sec êlêlêc lau-
sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga su.

9 Oto awêtuc teŋ nê ŋaê êsêp awêtucnêŋ ŋaêmôkê paliŋ-paliŋgeŋ atom.
Awêtuc taŋ nê jala kêtu 60 su ma gêjam ŋac tageŋ naŋgeŋ nê ŋaê êsêp. 10 Ênê
wae gêjam kôm ŋajamŋa ênêc amboac tonaŋgeŋ. Eŋ embe êlôm nê gôlôac ŋapep,
êŋgôm ja lau, êkwasiŋ Anôtônê lau eŋkaiŋ, ênam lau sêŋgôŋ jageoŋa sa to êpuc
gêŋ ŋajam samob ŋam, naŋgo nê ŋaê êsêp ŋaêmôkê.

11 Oto awêtuc wakuc nêŋ ŋaê êsêp ŋaêmôkê atom, gebe êsêac oc taêŋ ênam
biŋ ŋacŋa ma ôliŋ ŋakam êsa êndêŋ Kilisi. 12 Lauo tonaŋ ŋai oc sêsap nêŋ biŋ, taŋ
sêmoatiŋ kêtu ŋamata naŋ, tulu e sêmoa tobiŋgeŋ. 13 Lauo amboac tonaŋ têdôŋ
tauŋ gebe sênam ojom ma sênac laoc launêŋ andugeŋ. Ma sêjam ojomgeŋ
atom, aweŋsuŋ ŋakasop-kasop ma sêlênsôŋ lau ŋagêdô nêŋ biŋ to sêsôm biŋ, taŋ
têtôm atom gebe sêsôm naŋ. 14 Amboac tonaŋ aê gabe awêtuc wakuc sênam
ŋac êtiam, ec sêkôc ŋapalê ma sêmansaŋ nêŋ andu ŋapep. Sêŋgôm amboac tonaŋ,
gebe ŋacjo êmbu aêac êtu lêŋ keso teŋŋa atom. 15 Awêtuc tau ŋagêdô tec sêkac

tauŋ su ma sêsap Sadaŋ tôŋgac. 16 Awêtuc ŋagêdô embe sêŋgôŋ sêwiŋ nêŋ awê kêkêŋ gêwiŋŋa teŋ, go awê tau ênam êsêac sa, gebe êkêŋ wapac êndêŋ gôlôac atom. Go gôlôac dabuŋ têtôm gebe sênam awêtuc sawaanô sa.

17 Atôc gôlôacnêŋ laumata, taŋ sêjam jaom nêŋ gôlôac ŋapep naŋ, sa êlêlêcmaŋ. Aê kasôm biŋ kêpi êsêac, taŋ sêjam mêtê to têdôŋ lau sim tauŋ sugeŋ naŋ. 18 Amac ajala gebe teto gêc gebe “Ôkic bulimakao, taŋ kêka mopolom gêmoa naŋ, awasuŋ auc atom.” Ma biŋ teŋ gêc gêwiŋ gebe “Koleŋwaganê kôm ŋaôli gêjac eŋ ŋawaegoc.” 19 Biŋ teŋ embe êpi laumata teŋ, naŋ ôkêŋ taŋam sebeŋ atom. Ŋac luagêc me têlêac sêwa sa êtôm tau acgom, go ôkêŋ êwiŋ. 20 Lau taŋ sêŋgôm sec naŋ, ômêtôc êsêac aŋga lau samob laŋôŋnêm gebe lau ŋagêdô sêlic ma têtêc tauŋ. 21 Aê kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu to aŋela, taŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac sa naŋ, laŋôŋnêm ma aoc gêjac aôm gebe Ojop ŋagôliŋ tonaŋ ŋapep. Ômoasiŋ ŋac teŋ êlêlêc ŋac teŋ su atom to taêm labu nêm ŋac ôlim andaŋ taômŋa atom. 22 Ôkêŋ lêmam ênsac ŋac teŋ gebe ônam mec eŋ êtu sakiŋ teŋŋa sebeŋ atom. Ma ôwê lau ŋagêdô nêŋ sec ŋakaiŋ ôwiŋ atom. Ojop taôm nêm ŋalêlôm gebe ŋawageŋ.

23 Ônôm bu ŋaômageŋ atom, ônôm wain ŋagec êwiŋ êtu nêm têmtacwalô to gêmac gêgôm aôm elêmêŋa.

24 Lau ŋagêdô nêŋ sec kêtu awê sebeŋ ma sec tau kêsêlêŋ gêmuŋ têm sêmêtôc êsêacŋa. Mago ŋagêdô nêŋ sec oc êtu awê êndaŋgucgeŋ. 25 Ma koleŋ ŋajam kêtu awê amboac tonaŋgeŋ. Ma ŋagêdô embe êtu awê sebeŋ atom, oc êsiŋ tau êtôm atom.

6

1 Sakiŋwaga samob tetoc nêŋ ŋataui sa ŋapepgeŋ, gebe bi ŋ alôb-alôb êpi Anôtônê ŋaê to mêtê atom. 2 Sakiŋwaga taŋ nêŋ ŋataui sêkêŋ gêwiŋ naŋ, taêŋ êpa êsêac su gebe êsêacnêŋ lasitêwai nec atom. Masi. Êsêac sênam sakiŋ sênac ŋawaegeŋ gebe nêŋ sakiŋ oc êmoasiŋ lau sêkêŋ gêwiŋŋa, taŋ Anôtô têtac gêwiŋ êsêac naŋ.

Mêtê geo to awa ŋanô

Biŋ tonec ôndôŋ to ôlêŋ biŋ gôlôac. 3 Ŋac teŋ embe êndôŋ mêtê teŋ eso mêtê tonaŋ ma êsap aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê biŋ ŋajam to Anôtônê lêŋ tôŋ atom, 4 naŋ oc etoc tau sa ŋaômageŋ ma êjala biŋ teŋ atom. Lau amboac tonaŋ nêŋ ŋalêlôm kêkac êsêac keso, tec aweŋsuŋ gêôc ka tauŋ to sêsôm biŋkalom ŋawaô. Biŋ tonaŋ kêtu têntac sec to kisa ma biŋ alôb-alôb to sêga biŋ sec ŋamôkê. 5 Lau tonaŋ sêjam biŋgalôm ŋawaô, mago nêŋ kauc kêlênsôŋ ma sêkac tauŋ su aŋga biŋŋanô tau e seboc Anôtônê lêŋ kêtu intêna têtap awa saŋa teŋ.

6 Biŋŋanô, lau embe sêsap Anôtônê lêŋ tôŋ to sêlic gêŋ, taŋ gêc êsêacŋa gebe kêtôm, naŋ têtap awa ŋanô tau sa su. 7 Aêac tamêŋ nom tolemeŋ sawageŋ ma oc dawi nom siŋ tolemeŋ sawageŋ amboac tonaŋ. 8 Embe tatap nêŋ mo to nêŋ ŋakwê sa naêtôm aêac, naŋ kêtôm. 9 Lau taŋ taêŋ kêka gebe têtu lau tolêlôm naŋ, sêsêp lêtôm ŋalelom ma têntac ŋakalac meloc tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ enseŋ êsêac su naŋ, ŋalakô êkô êsêac. Gêŋ amboac tonaŋ ŋai oc êmbam ŋamalac e sêmbac sênaŋa. 10 Têntac gêwiŋ awa kêtu sec samob ŋawakac. Lau ŋagêdô mateŋ katu gêŋ tonaŋ, tec sêjac jaê sêkêŋ gêwiŋ ma têtap nêŋ kamoc to ŋandaŋ ŋalêlômŋa taêsam sa.

Paulu kêpuc Timote tôŋ

11 Anôtônê ŋac aôm ôêc gêŋ tonaŋ ŋai samob su. Ôndaŋguc biŋ gêdêŋ ma ôsa Anôtônê lêŋ to ôkêŋ êwiŋ mêtê ma têmtac êwiŋ lau to ôc gêŋwapac totêmtac êpa sugeŋ ma ômoa tonêm ŋalêlôm malôgeŋ. 12 Ônac siŋ ŋajam êtu takêŋ gêwiŋŋa

ma ôkam ôŋgôŋ matam jali teŋgeŋŋa tôŋ. Gêdêŋ taŋ kôsôm kôkêŋ gêwiŋ lasê
lau taêsam sêŋô naŋ, Anôtô kêkalem aôm gebe ôŋgôŋ matam jali. 13 Aê kakô
Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob sêmoa mateŋ jali naŋ, agêc Kilisi Jesu, taŋ kêsôm
biŋŋanô lasê gêdêŋ Ponti Pilata naŋ, laŋôŋnêm ma jajatu aôm gebe 14 Ômansaŋ
biŋsu ŋapep sawa ômoa e aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasê. 15 Êndêŋ
ŋanoc acgom, go Ŋatau tageŋ, kiŋnêŋ Kiŋ to apômtaunêŋ Apômtau, taŋ aweŋ
gêôc eŋ naŋ, êŋgôm gêŋ tonaŋ ŋanô êsa. 16 Eŋ taugeŋ êmac êndu atom, êmoa
teŋgeŋ. Eŋ gêmoa ŋawê, taŋ ŋamalac teŋ êsa ŋagala atom naŋ ŋalêlôm. Ŋamalac
teŋ gêlic eŋ su atom ma teŋ kêtôm gebe oc êlic eŋŋa atom. Ênê wae êsa to ênê
ŋajaŋa ênêc teŋgeŋ. BiŋŋanÔ.

17 Ôjatu lau tolêlôm awa nom tonecŋa gebe tetoc tauŋ sa atom. Êsêac sêkêŋ
mateŋ awa nomŋa ŋaôma atom, sêkêŋ mateŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob e
kêlêsuc aêacgeŋ gebe êŋgôm aêac têntac ŋajam êsa. 18 Ojatu êsêac gebe sêmoasiŋ
lau to têtu lau tolêlôm koleŋ ŋajamŋa. Êsêac sêmoa totêntac wapômgeŋ to sênac
sam nêŋ awa êndêŋ lau sêwê kaiŋ sêwiŋ. 19 Sêŋgôm amboac tonaŋ, go sênac
nêŋ awa sa êtu têm, taŋ oc mêŋêsa naŋ, ŋamôkê ŋajam gebe têtap sêŋgôŋ mateŋ
jali ŋanô sa.

20 O Timote, ojop gêŋ samob, taŋ kêsêp aôm lêmam su naŋ. Ondec biŋ alôb-
alôb ŋaôma to biŋ sêôc tauŋ aucŋa, taŋ sêsam gebe “Biŋ tokauc,” mago sêsau
tauŋ, biŋ tau biŋ tokauc atom. 21 Lau ŋagêdô sêkôc biŋ tokauc tonaŋ sa, mago
seso biŋ takêŋ gêwiŋŋa.

Moasiŋ êndêŋ amac êwac.

Paulunê papia kêtu luagêcŋa gêdêŋ
TIMOTE

Paulunê papia kêtu luagêcŋa gêdêŋ Timote nec ŋac tau keto gebe êpuc nê kêpuctôŋwaga matac tau tôŋ êtu mêtê ŋakoleŋŋa. Biŋ êpuc tau tôŋ ŋaŋêŋŋa gêjam paplê tonec auc. Paulu gêlêŋ biŋ to kêkêli Timote gebe êwa Jesu Kilisi sa êsap eŋ tôŋ ŋaŋêŋgeŋ ma etoc Ŋawae Ŋajam to Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabiŋ ŋanô sa ŋapaŋ amboac taŋ. Timote gêôc ŋandaŋ to lau sêli tauŋ saboa gêdêŋ eŋ, mago êŋgôm nê kôm kêdôŋwaga to jaeŋwagaŋa êkô ŋajaŋa endeŋ tôŋgeŋ.

Paulu gêjac biŋsu eŋ kêkacgeŋ gebe ênac jaê “biŋgalôm ŋaôma to kaucgêbôc” gebe kêmoasiŋ lau teŋ atomanô, gêgôm lau, taŋ sêkêŋ taŋeŋ biŋ amboac tonaŋ sêbac tauŋ sugeŋ.

Paulu gêwa tau to nê lêŋ ma nê koleŋ sa gêdêŋ Timote gebe eŋ taê ênam ma êkêŋ êtu ŋadôŋdôŋ êndêŋ tau. Aposolo gêôc ŋandaŋ to kisa, mago kêkêŋ gêwiŋgeŋ. Eŋ gê biŋ tôŋgeŋ to têtac gêwiŋ laugeŋ ma kêpuc tau tôŋgeŋ, tec gebe Timote êpuc eŋ wêŋa.

Ŋad êna ŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Awa gêôc Anôtô ma gêlêŋ biŋ Timote 1:3–2:13
3. Timotenê gôliŋ kêtu mêtêgeowagaŋa 2:14–4:5
4. Paulu tau nê biŋ 4:6-18
5. Paulu gêjac mata nê papia 4:19-22

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taŋ Anôtô taê gêjam kêtu tôŋ gebe jatu aposolo. Eŋ gêjac mata gebe Kilisi Jesu êkêŋ aêac daŋgôŋ mateŋ jali, tec kêsakiŋ aê gebe jasôm biŋ tonaŋ lasê. 2 Aêŋoc papia tonec êndêŋ latuc Timote, taŋ ŋoc têtac gêwiŋ aôm naŋ. Tameŋi Anôtô agêc aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu nêŋ moasiŋ ma taêŋ walô to biŋmalô êndêŋ aôm êwac.

Paulu gêjam daŋge Anôtô to kêpuc Timote tôŋ

3 Aê gajam daŋge Anôtô ma gajam sakiŋ eŋ toŋoc ŋalêlôm ŋawa kêtôm ŋoc lau ŋanô sêgôm, ma taêc gêjam aôm kêsêp ŋoc meclêlôm kêtôm bêc to geleŋgeŋ ŋapaŋ. 4 Aê taêc gêjam aôm matamsulu ma gajam aoc su gabe jalic aôm e têtac ŋajam êsa samucgeŋ. 5 Aê taêc gêjam aôm gebe kôkeŋ gêwiŋ ŋanô kêtôm dêbômo Lois agêc tênam Ainike êsêagêc sêkêŋ gêwiŋ amboac tonaŋ. Ma aê kajala gebe aôm kôkêŋ gêwiŋ kôtôm êsêagêc. 6 Kêtu biŋ tonaŋŋa aê gabe aôm taêm ênam Anôtônê moasiŋ, taŋ kêsêp nêm ŋalêlôm. Moasiŋ tau aôm gôwê kaiŋ kêtu kakêŋ lemoc gêsac aômŋa. Ôŋgôm nêm moasiŋ tonaŋ elom lasê êtôm jamêŋ. 7 Aôm kôjala gebe Anôtô kêkêŋ ŋalau tatêc tauŋŋa gêdêŋ aêac atom. Eŋ kêkêŋ Ŋalau ŋaclai to têntac gêwiŋ tauŋŋa ma tatu mêtê tauŋŋa gêdêŋ aêac.

8 Amboac tonaŋ ôwa aêacnêŋ Apômtaunê mêtê sa tomajam êmbacgeŋ ma majam êtu ênê ŋac kapoacwalôŋa aê atom amboac tonaŋgeŋ. Anôtô ŋaclai êpuc aôm tôŋ ma ôc ŋawae ŋajam ŋagêŋwapac ôwiŋ. 9 Anôtô gêjam aêac kêsi to kêkalem aêac gebe tatu ênê lau. Eŋ kêkalem aêac kêtu aêacnêŋ koleŋŋa atom, masianô, kêkalem aêac kêtu eŋ tau nê biŋ, taŋ taê gêjam kwanaŋgeŋ naŋŋa to kêtu êmoasiŋ aêacŋa. Gêdêŋ andaŋgeŋanô eŋ kêmoasi ŋ aêac kêtu Kilisi Jesuŋa. 10 Ma galoc aêacnêŋ kêsiwaga Kilisi Jesu mêŋgêô lasê, tec geoc nê moasiŋ tau lasê gêdêŋ aêac. Eŋ geseŋ gêmacanô su ma nê ŋawae ŋajam geoc daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋŋa lasê.

11 Anôtô kêkêŋ aê gebe jatu biŋ tonaŋ ŋajaeŋwaga to ŋaaposolo ma
ŋakêdôŋwaga. 12 Kêtu biŋ tonaŋ ŋaiŋa tec gaôc gêŋwapac tonec, mago majoc
atom. Aê kajala ŋac, taŋ kakêŋ gêwiŋ eŋ naŋ, ma galic kêtu tôŋ gebe eŋ kêtôm
gebe ejop gêŋ, taŋ kêkêŋ kêsêp aê lemoc naŋ, e êndêŋ bêc ônê. 13 Biŋ ŋajam, taŋ
gôŋô aŋga aêŋoc naŋ, êtu ŋadôŋdôŋ. Ôndaŋguc biŋ tau toôkê êwiŋ ma totêmtac
êwiŋ, taŋ ŋam kêsêp Kilisi-Jesu naŋgeŋ. 14 Ojop gêŋ ŋajam samob, taŋ kêsêp aôm
lêmam sugac naŋ. Ma Ŋalau Dabuŋ, taŋ gêŋgôŋ nêŋ ŋalêlôm naŋ, êpuc aôm tôŋ
êtu kôm tonaŋŋa.
15 Aôm gôŋô sugac gebe lau Asiaŋa samob sêkac tauŋ su aŋga aêŋoc e
Pugele agêc Hermogene sêwiŋ êsêac amboac tonaŋgeŋ. 16 Apômtau taê walô
Onesiporonê gôlôac gebe ŋac tau kêmoasiŋ aê kêtu dim taêsam ma maja kêtu
aêŋoc kapoacwalôŋa atom. 17 Eŋ mêŋgêô lasê Rom e gacgeŋ gesom aê ŋapaŋ
e kêtap aê sa. 18 Apômtau êkêŋ eŋ êtap Apômtaunê taê walô sa êndêŋ bêc ônê.
Aôm taôm kôjalagac gebe eŋ gêjam sakiŋ aê ŋanô aŋga Epese amboac tonaŋ. *
tau kêpi gamêŋ taŋ sêsam teŋ gebe Asia sauŋ.

2

Kilisi Jesu nê siŋwaga ŋajam

1 Ma aôm latucenec, moasiŋ taŋ ŋam kêsêp Kilisi Jesu naŋ, êkêŋ aôm ôkô
ŋajaŋa. 2 Ôkêŋ biŋ, taŋ aôm gôŋô aê kasôm lasê gêdêŋ lau taêsam sêŋô naŋ,
êndêŋ lau-ŋaŋêŋwaga. Lau tonaŋ oc têtôm gebe sêndôŋ êndêŋ lau ŋagêdô
amboac tonaŋgeŋ.
3 Aôm kôtu Kilisi Jesu nê siŋwaga ŋajam, tec ôc gêŋwapac ôwiŋ siŋwaga ŋagêdô.
4 Ŋac taŋ kêtu siŋwaga naŋ, ênam nê kôm ŋagêdô êwiŋ atom, gebe siŋ ŋatau
êlic eŋ ŋajam. 5 Ŋac teŋ embe êniŋ kwaŋkwaninoc êwiŋ lau ŋagêdô ma êlêti êtu
ŋamata, mago eso ŋagôliŋ, oc êkôc ŋasunsuŋ atom, êlêti êtôm ŋagôliŋ acgom.
6 Ŋac taŋ gim tau su kêtu kôm moŋa naŋ, ŋac tonaŋgeŋ êniŋ kôm ŋanô êtu
ŋamata. 7 Taêm ênam ŋoc biŋ, taŋ kasôm naŋ, gebe Apômtau êkêŋ aômnêm kauc
êsa êpi biŋ samob.
8 Taêm ênam Jesu Kilisi, taŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ. Eŋ aŋga Dawidnê ŋawê
kêtôm ŋawae ŋajam, taŋ gawa sa naŋ. 9 Kêtu biŋ tonaŋŋa aê gaôc gêŋwapac e
sêsê aê tôŋ katôm ŋac sec. Mago sêsô Anôtônê mêtê tôŋ gêwiŋ atom. 10 Kêtu biŋ
tonaŋŋa aê gaôc gêŋwapac totêtac kêpa sugeŋ kêtu lau, taŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac
sa naŋŋa, gebe êsêac têtap moasiŋ Anôtô ênam êsêac kêsiŋa to ŋawasi teŋgeŋŋa,
taŋ ŋam kêsêp Kilisi Jesu naŋ, sa amboac tonaŋgeŋ. 11 Biŋ tonec tec ŋanô gebe
“Aêac embe tamac êndu dawiŋ eŋ, go daŋgôŋ mateŋ jali dawiŋ eŋ amboac
tonaŋ.
12 Embe daôc gêŋwapac totêntac êpa sugeŋ, go tanam gôliŋ lau dawiŋ eŋ.
Embe dansa eŋ auc, oc ênsê aêac auc amboac tonaŋgeŋ.
13 Embe takêŋ êwiŋ eŋ atom, mago eŋ oc êmoa ŋaŋêŋ, gebe eŋ enseŋ tau nê biŋ
êŋgôm êtôm atom.”

Biŋ kêpi koleŋwaga ŋanô

14 Biŋ tonaŋ ôsôm êndêŋ lau gebe taêŋ ênam. Ma ôwa sa êndêŋ êsêac
toŋanôgeŋ ôkô Anôtô laŋônêm gebe sêpa tauŋ êtu mêtê ŋabiŋ tokaiŋtokaiŋŋa
atom. Lêŋ amboac tonaŋ ŋamoasiŋ teŋ gêc atom, oc êlênsôŋ lau-sêŋô-biŋ-
tauwaga. 15 Ôlim palê ma ôwaka taôm sa êndêŋ Anôtô amboac aôm kwalam
laŋgwa teŋ. Ôwa taôm sa amboac koleŋwaga, taŋ maja kêtu nê koleŋŋa atom
ma kêdôŋ Anôtônê biŋ-ŋanô jagêdêŋgeŋ naŋ. 16 Ônac jaê biŋgalôm ŋaôma to

* **1:18:** Ŋaê Asia kêkanôŋ masaŋm kapôêŋ Asia atom. Ŋaê

alôb-alôb. Biŋgalôm tonaŋ oc êwê lau e sendec Anôtô samucgeŋ. 17 Êsêacnêŋ biŋ kêtôm kamoc sec, taŋ todec-todec ma gelom-gelom naŋ. Lau tonaŋ nêŋ ŋac luagêc tonec Humenai agêc Pilete. 18 Êsêagêc seso biŋŋanô sugac. Agêc sêsôm sebe dêdi sa sugac, tec sesеŋ lau ŋagêdô nêŋ sêkêŋ gêwiŋ su. 19 Mago Anôtônê alê ŋajaŋa tec kêkô ma sepeŋ biŋ tonec kêsêp gêja gebe “Apômtau kêjala nê lau,” ma ŋalô teŋ tonec gêwiŋ gebe “Samob taŋ sêsam Apômtaunê ŋaê lasê naŋ, sêkac tauŋ su aŋga biŋ geo.”

20 Aŋga andu kapôêŋ ŋalêlôm aêac tatap laclu gold to silbergeŋ sa atom, laclu ŋagêdô sêmasaŋ ŋa ka to nomku amboac tonaŋ. Laclu ŋagêdô kêtu gêŋ ŋajamŋa, ŋagêdô gêjac gêŋ ŋaômaŋaôma ŋawae. 21 Ŋac teŋ embe êŋgamiŋ tau êndêŋ lau tonaŋ ŋai e êtu selec, oc êtôm laclu dabuŋ, taŋ gêjac gêŋ ŋajam ŋawae naŋ, ma andu ŋatau oc êlic eŋ êtôm gebe ênam kôm ŋajam samob ŋapep. 22 Ôêc gêŋ ŋakalac, taŋ kêlêtôm lau matac naŋ su. Ôtu kêka-kêka biŋ gêdêŋ to ôkêŋ êwiŋ ma têmtac êwiŋ to biŋmalô ôwiŋ lau, taŋ aweŋ gêjac Apômtau toŋalêlôm ŋawageŋ gebe êpuc êsêac tôŋ naŋ. 23 Ômasuc biŋgalôm meloc to kauc gêbôc. Aôm kôjalagac gebe biŋ tonaŋ oc êtu kisa ŋamôkê. 24 Apômtaunê sakiŋwaga êtôm gebe êtu kisa ŋamôkê atom. Eŋ têtac malô êndêŋ lau samob ma êndôŋ êsêac ŋapep to êôc launêŋ sec totêtac êpa sugeŋ. 25 Eŋ êmêtôc lau-sesеŋ-biŋwaga tonê ŋalêlôm malôgeŋ. Moae Anôtô êkêŋ êsêac sênam tauŋ ôkwi e sêjala biŋŋanô tau. 26 Go nêŋ kauc ŋawa êsa êtiam ma sêkac Sadaŋnê lakô, taŋ kêkô êsêac e sêsô ênê biŋ ŋalabu naŋ su.

3

Biŋ kêpi têm ŋamuŋa

1 Taêm ênam biŋ tonec acgom gebe Êndêŋ têm ŋamuŋa gêŋwapac sec oc mêŋêsa. 2 Êndêŋ tonaŋ ŋamalac oc têntac êwiŋ lau ŋagêdô atom, sêmoasiŋ tauŋ ôliŋgeŋ to mateŋ katu awa. Êsêac sêŋgôm lanemboa to tetoc tauŋ sa ŋawaô. Êsêac sêsôm biŋ alôb-alôb to taŋeŋpêc êndêŋ teneŋi to tameŋi. Êsêac sênam daŋge moasiŋ teŋ atom to sendec mêtê ŋalêŋ. 3 Êsêac têtu kasec lau to taêŋ walô êsêac atom. Êsêac sêŋga biŋ to sêŋgôm eso toŋaclaigeŋ. Êsêac laŋôŋsiboa to têntac endec gêŋ ŋajam. 4 Êsêac seoc nêŋ lau lasê êndêŋ ŋacjo, sêŋgôm nêŋ gêŋ sêkacgeŋ e sêŋgôm gêŋ ŋagêdô paliŋ. Êsêac sêmboa tauŋ to têntac êwiŋ lêŋ têntac ŋakalacŋa êlêlêc têntac êwiŋ Anôtônê su. 5 Êsêac oc sêkwê tauŋ auc ŋa Anôtônê mêtê, ma tageŋ sênsa mêtê ŋaŋaclai auc. Ônac jaê lau samob tonaŋ ŋai. 6 Lau tonaŋ nêŋ ŋagêdô oc sêpi andu nasêlêtôm lauo tobiŋ, taŋ ŋakalac tokaiŋ-tokaiŋ kêkac êsêacŋa naŋ. 7 Lauo tonaŋ sebe sêŋô biŋ wakuc-wakuc ŋapaŋ, mago nêŋ kauc êsa êpi biŋŋanô tau atom. 8 Lau tonaŋ sêjac jao tauŋ gêdêŋ biŋŋanô tau amboac Jane agêc Jambre sêjac jao tauŋ gêdêŋ Mose. Ŋamalac tonaŋ nêŋ kauc kêtu sec ma sêkêŋ gêwiŋ kwalec. 9 Mago lau tau sêsa nêŋ lêŋ tonaŋ baliŋgeŋ atom, gebe nêŋ meloc êtu awê êndêŋ lau samob êtôm biŋ, taŋ kêtap Jane agêc Jambre sa naŋ.

Daôc gêŋwapac tasêp mêtê tôŋgeŋ

10 Mago aôm kôdaguc mêtê, taŋ kadôŋ gêdêŋ lau naŋ, to ŋoc lêŋ. Aôm kopeŋ lêŋtêpôê tageŋ gôwiŋ aê to kodaguc ŋoc kakêŋ gêwiŋ. Aôm gôŋ ŋaŋêŋgeŋ to têmtac gêwiŋ lau kôtôm aê ma gôc gêŋwapac totêmtac kêpa sugeŋ gôwiŋ. 11 Aôm gôlic lau sêjanda aê to gaôc gêŋwapac, taŋ kêtap aê sa aŋga Antiokia to Ikonium ma Lustra naŋ. Lau tônê sêlêsu aê ŋanôgeŋ. Mago Apômtau gêjam aê sa aŋga gêŋ samob tonaŋ ŋaigoc. 12 Lau samob, taŋ sebe sêsa nêŋ lêŋ

mansaŋgeŋ toKilisi Jesugeŋ naŋ, oc sêjanda êsêac ma têtap ŋandaŋ sa. 13 Lau
sec to dansaŋtêna oc sêsa nêŋ lêŋ geo e ênam sêga. Êsêac oc sênsau lau ŋagêdô
to sênsau tauŋ êwiŋ. 14 Mago aôm ôsap biŋ, taŋ têdôŋ gêdêŋ aôm e kôkêŋ gêwiŋ
ŋajaŋa naŋ tôŋ, gebe aôm kôjala lau, taŋ têtu nêm kêdôŋwaga naŋgac. 15 Ma aôm
kôjala gebe aôm ŋapalêgeŋ ma gôŋô mêtê dabuŋ, taŋ teto gêc naŋ. Mêtê tonaŋ
kêtôm gebe êkêŋ kauc êndêŋ aôm e ôkêŋ êwiŋ Kilisi Jesu ma ôtap moasiŋ Anôtô
ênam aôm kêsiŋa sa. 16 Mêtê samob, taŋ teto gêc naŋ, Anôtônê ŋalau gêsuŋ
gêdêŋ ŋamalac, tec kêtôm gebe êndôŋ biŋŋanô êndêŋ aêac ma êmbu aêacnêŋ
sec to êmêtôc aêac ma êwê aêac tasa lêŋ gêdêŋ. 17 Mêtê gêjam kôm tonaŋ kêpi
ŋamalac gebe ŋac, taŋ kêsap Anôtô tôŋ naŋ, ênac dabiŋ tau e êtôm gebe ênam
kôm ŋajam samob topalêgeŋ. * Laŋgwa atom, mago Judawaga sêjac miŋgeŋ
kêpi êsêagêc. Êsêagêc têtu Paraonê mectomaŋwag a, taŋ sêjac siŋ gêdêŋ Mose.

4

1 Aê kajatu aôm kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu, taŋ oc êmêtôc lau mateŋ jali
to ŋacmatê ma eoc tau to nê gôliŋ lasê naŋ, laŋôŋnêm gebe 2 Ônam mêtê lau
topalêgeŋ êtôm têm samob, êsêac sêkêŋ taŋeŋ me sêkêŋ taŋeŋ atom. Ômbu
êsêacnêŋ sec to wec biŋ êsêac ma ôlêŋ biŋ êsêac to ôndôŋ mêtê êndêŋ êsêac
ôŋ ŋaŋêŋgeŋ. 3 Aê galic gebe noc oc mêŋêsa ma lau oc sêkôc mêtê ŋajam sa
atom. Êsêac tauŋ oc sêmboa nêŋ kêdôŋwaga sa êtôm tauŋ nêŋ têntac ŋakalac.
Kêdôŋwaga tonaŋ oc sêndôŋ biŋ êtôm êsêac têntac êwiŋ gebe sêŋôŋa. 4 Lau
tônê oc sênam taŋeŋsuŋ ôkwi eo gala aŋga biŋŋanô ma sêkêŋ taŋeŋ sêboacogeŋ.
5 Amboac tonaŋ aôm ôŋgôm nêm gêŋ samob tonêm kauc ŋawageŋ. Ôc gêŋwapac.
Ônam kôm jaeŋwagaŋa to ônac dabiŋ nêm sakiŋ.
6 Aê katu da tec gamoa ma ŋoc noc jamac ênduŋa kêdabiŋgac. 7 Aê gajac siŋ
ŋajam tau e gêbacnê. Aê kêlêti e gaô lasê ŋoc lêŋtêpôê ŋabelo ma kêkam kakêŋ
gêwiŋ tôŋ. 8 Galoc sêmasaŋ sunsuŋ biŋgêdêŋŋa tec kêsaê aê gêc, ma Apômtau,
mêtôcwaga gêdêŋ tau, oc êkêŋ sunsuŋ tau êndêŋ aê êndêŋ bêc ônê. Mago aê
taucgeŋ oc jatap sa atom, êkêŋ êndêŋ êsêac, taŋ têntac gêwiŋ eŋ eoc tau lasêŋa
naŋ, samob sêkuc sêwiŋ amboac tonaŋgeŋ.

Paulu tau nê biŋ ŋagêdô

9 Ônsaic taôm ôndêŋ aê ômôêŋ sebeŋ 10 gebe Dema têtac gêwiŋ gêŋ nomŋa
e gêwi aê siŋ ma gêc gêja Tesaloniki, ma Kreske gêja Galata, ma Titi gêja
Dalmatia. 11 Luka taugeŋ tec gêmoa gêwiŋ aê. Ôkôc Marka agêc awiŋ taôm
amêŋ. Eŋ kêtôm gebe ênam aê sa êtu sakiŋŋa. 12 Tukiki tec kasakiŋ eŋ gêja
Epese su. 13 Embe ômôêŋ, naŋ ôkôc ŋoc ŋakwê baliŋ, taŋ gawi siŋ gêc Karpanê
andu aŋga Troas naŋ. Ojoŋ buku amboac tonaŋ ma ôliŋ bôc ŋaôlic, taŋ kato
ŋoc biŋ kêsêp naŋ, siŋ atom.
14 Ŋac-kêpac-kiwaga Alesandere kêtu kasec aê elêmê. Apômtau êkêŋ ŋagêjô
êndêŋ eŋ êtôm gêŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ. 15 Ojop taôm êndêŋ eŋ êwiŋ, gebe eŋ
geseŋ aêacnêŋ biŋ ŋawaô.
16 Gêdêŋ taŋ ŋawa tauc sa gêdêŋ gôliŋwaga kêtu ŋamata naŋ, ŋac teŋ kêpuc
aê tôŋ atom, samob sêwi aê si ŋgac. Aê kateŋ Anôtô gebe êkêŋ ŋagêjô endêŋ
êsêac atom. 17 Mago Apômtau gêmoa gêwiŋ aê ma kêpuc aê tôŋ, tec gajam
mêtê tomalageŋ lau samuc samob sêŋô. Ma Apômtau gêjam aê sa gêdêŋ lewe
awasuŋ. 18 Apômtau tau oc ênam aê sa êndêŋ ŋamalacnêŋ sec samob ma ênam
aê kêsi jaŋgôŋ ênê gamêŋ undambêŋa. Ŋawasi êndêŋ eŋ teŋgeŋ ma teŋgeŋ.
Biŋŋanô.

* **3:17:** Ŋac luagêc tonaŋ nêŋ miŋ kêsêp Biŋiênsêm

Paulu gêjac mata nê papia

19 Ôsôm êndêŋ Priska agêc Akwila ma Onesiporonê gôlôac gebe aoc gêjac
êsêac. 20 Erasta gacgeŋ gêŋgôŋ Korinti ma Tropim kêtap gêmac sa, tec gawi
eŋ siŋ gêc Milete. 21 Ônsaic taômgeŋ ômôêŋ gebe ôsêp komô ŋalêlôm atom.
Aibulu agêc Pude ma Lini agêc Klaudia ma lasitêwai samob aweŋ gêjac aôm.
22 Apômtau êwiŋ aômnêm ŋalau. Moasiŋ êndêŋ amac êwac.

Paulunê papia gêdêŋ
TITI

Titi tonaŋ têna kêkôc eŋ ŋac samuc. Eŋ gêŋô Mêtê aŋga Paulunê, tec gêjam tau ôkwi ma gêliŋ saŋgu, go kêtu ênê kômwaga teŋ, taŋ gêwiŋ eŋ to kêpuc eŋ tôŋ kêtu kôm mêtêŋa kêsap eŋ toŋ ŋaŋêŋ.

Paulunê papia gêdêŋ Titi nec eŋ kêsakiŋ gêdŋ nê kêpuctôŋwaga matac gêja Krete. Paulu gêwi eŋ siŋ gêŋgôŋ nuc tonaŋ gebe ênac dabiŋ koleŋ ŋagêdô-gêdô samob, taŋ agêc sêjam e gêbacnê atom tageŋ naŋ.

Papia tonec kêwaka biŋ ŋatêna kapôêŋ têlêac sa. (1) Paulu gêôŋ biŋ sa gêdêŋ Titi kepeŋ ênê kauc lasê kêpi lau Krete tau gebe taŋeŋpêc ma dansaŋtêna to ojomtêna ma lasamtêna êsêac, tec gebe Titi êjaliŋ êsêac tauŋ nêŋ lau mansaŋ ŋagêdo sa têtu iaumata, ec sejop to sênam gôliŋ êsêac sêŋgôm naêtômgeŋ. (2) Paulu gêsuŋ gôliŋ ŋagêdô gedeŋ Titi gebe êndôŋ lau tokaiŋ-tokaiŋ aŋga gôlôac buŋa ŋalêlôm amboac lau ŋanô to lauo ŋanô (taŋ eŋ gebe tauŋ têndôŋ lauo matacmaŋ naŋ), ma lau matac to sakiŋwaga. (3) Gocgo Paulu gêlêŋ biŋ Titi kêtu lêŋ lau buŋa sêsa-sêsa naŋŋa. Eŋ kêkac êsêac sê wama tauŋŋa ma sêwiŋ tauŋ sêmoa tonêŋ ŋalêlôm malôgeŋ ma tolaŋôŋanô ŋakêŋkeŋgeŋ ŋapaŋ. Eŋ ênac jao têntac sec to biŋkalom ma sêwa tauŋ ekôcŋa gebe lau buŋa dendec biŋ sec tonaŋ ŋaiŋa.

Ŋadêŋaŋ

1. Paulu gêjac m papia tonec 1:1-4
2. Gôlôac ŋakoleŋwaga 1:5-16
3. Gôliŋ gêdêŋ lauo ŋanô to ŋac ma lau matac 2:1-15
4. Paulu gêlêŋ biŋ to gêjam ja lau buŋa 3:1-11
5. Paulu gêiac mata nê papia 3:12-15

Paulu gêjac m nê biŋ

1 Anôtônê sakiŋwaga ma Jesu Kilisi nê aposolo aê, Paulu. Anôtô kêsakiŋ aê gebe japuc lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga, taŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac sa naŋ, tôŋ to jawê êsêac sêjala biŋŋanô, taŋ ŋam kêsêp Anôtônê mêtê naŋ, 2 ma sêkêŋ mateŋ daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ andaŋgeŋ naŋ gêŋ samob masigeŋ. Eŋ kêsau atom, 3 go gêdêŋ ŋanoc tau Anôtô geoc nê biŋ lasê ma kêkêŋ aê kasôm ŋawae ŋajam lasê kêtôm aêacnêŋ kêsiwaga Anôtô kêjatu aê naŋ.

4 Aêŋoc biŋ êndêŋ latuc ŋanô, Titi, taŋ aêagêc takêŋ gêwiŋ-ŋanô tageŋ naŋ.

Tameŋi Anôtô agêc aêacnêŋ kêsiwaga Kilisi Jesu nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ aôm êwac.

TiIinê kôm, taŋ gêjam gêmoa nuc Krete naŋ

5 Aê gawi aôm siŋ gôŋgôŋ Krete gebe ônac dabiŋ kôm ŋagêdô, taŋ gacgeŋ gêcŋa naŋ, e êmbacnê acgom. Ôkêŋ laumata sêŋgôŋ êtôm malacgeŋ amboac kasakiŋ aôm. 6 Ŋac laŋônêm sawa, taŋ gêjam awê tageŋ ma nê ŋapalêo to ŋac sêkêŋ gêwiŋ ŋapep to nêŋ waeŋ wauc-wauctêna to taŋeŋpêcŋa teŋ gêc atom naŋ, ŋac amboac tonaŋ êtu lômmôkê. 7 Aôm kôjala gebe gejobwaga kêtu Anôtônê gêŋ ŋasakiŋwaga, tec êmoa laŋônêm sawageŋ. Eŋ etoc tau sa atom, ŋac têtac ŋandaŋboa atom, ênôm gêŋ anaboa atom, lêma ênac si ŋ ŋawaô atom ma êwê launêŋ gêŋ aucboa atom. 8 Eŋ êŋgôm ja lau, ŋac têtac êwiŋ biŋ ŋajamŋa, êsa nê lêŋ tokaucgeŋ, ŋac gêdêŋ, ŋac dabuŋ ma ŋac ŋalêlôm ŋawa êtu mêtê tau ŋapep. 9 Eŋ êkam mêtê ŋanô tau tôŋ êtôm taŋ têdôŋ eŋ naŋ, e tau êtôm gebe êlêŋ biŋ lau ŋa mêtê solop ma êmêtôc êsêac, taŋ sebe senseŋ mêtê tau su naŋ.

10 Lau taŋeŋpêcŋa gwalêkiŋ tec sêmoa. Êsêac sêsôm biŋ agwa-agwa ma sêsau
sêôc lauboa. Lau taŋ sêsa êsêac têtu Judawaga naŋ, tec sêgôm gêŋ tonaŋ
sêjac ŋawaegeŋ. 11 Tanac lau amboac tonaŋ aweŋsuŋ aucmaŋ, gebe têdôŋ
biŋ, taŋ kêtôm gebe têndôŋ atomŋa naŋ, e sêjam gôlôac andu ŋagêdôŋa ôkwi
samucgeŋ. Sêgôm kêtu ŋam tageŋ tonecŋa gebe têtap awa saŋa. 12 Lau Krete
tau nêŋ ŋac teŋ, taŋ kêtu êsêacnêŋ propete teŋ naŋ, kêsôm gebe “Lau Krete
êsêac dansaŋtêna to bôclai ma ojomtêna, taŋ seŋ lasamboa naŋ, sêgôm ŋapaŋ
sêmoa.” 13 Ênê biŋ tonaŋ biŋŋanô. Amboac tonaŋ ômêtôc êsêac ŋajaŋa gebe
gêmac, taŋ kêtap nêŋ sêkêŋ gêwiŋ sa naŋ, ŋajam êsa êtiam, 14 ma sêsap Judanêŋ
sêboaco to ŋamalac, taŋ sêkac tauŋ su aŋga biŋŋanô naŋ, nêŋ biŋsu tôŋ êtiam
atom. 15 Lau tonêŋ ŋalêlôm selec sêsaê gêŋ samob gebe selec. Mago êsêac
tonêŋ ŋalêlôm ŋatêmui ma sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ nêŋ gêŋ selec teŋ gêc atom,
nêŋ kauc to nêŋ ŋalêlôm ŋatêmui kêtôm taugeŋ. 16 Ac aweŋsuŋ sêsôm lasê
gebe sêjala Anôtô, mago sêgôm nêŋ gêŋ sêsa eŋ aucboa. Gêŋ secsêga êsêac,
taŋeŋpêcboa, ma sêgôm gêŋ ŋajam teŋ ŋapep atômanô.

2

Tandôŋ mêtê ŋajamgeŋ

1 Mago aôm ôsôm biŋ êtôm mêtê ŋajam. 2 Ôsôm êndêŋ lau ŋanô gebe sêmoa
tokauc ŋawageŋ. Êsêac lau wapac to sêsa nêŋ lêŋ tokauc. Êsêac sêkêŋ êwiŋ
tonêŋ ŋalêlôm ŋajamgeŋ ma têntac êwiŋ tauŋ ŋapep to sêôc gêŋwapac totêntac êpa
sugeŋ. 3 Ôsôm bi ŋ êndêŋ lauo ŋanô amboac tonaŋ. Êsêac sêsa nêŋ lêŋ amboac
lauo, taŋ sêjam sakiŋ gêŋ dabuŋ naŋ. Êsêac sêŋga biŋ atom to sênôm wain
anaboa atom. Êsêac têtu kêdôŋwagao biŋ ŋajamŋa, 4 gebe sêndôŋ lauo wakuc
têntac êwiŋ nêŋ ŋaci to nêŋ gôlôac ŋasec-ŋasec. 5 Êsêac sêsa nêŋ lêŋ tokauc to
sêmoa tonêŋ ŋalêlôm selec. Êsêac sejop kôm andulêlômŋa ŋapep to taŋeŋ wamu
êndêŋ nêŋ ŋaci. Êsêac sêŋgôm gêŋ samob tonaŋ ŋai gebe lau teŋ sêsôm biŋ alôb-
alôb êpi Anôtônê biŋ atom.

6 Ôlêŋ biŋ lau matac gebe sêsa nêŋ lêŋ tokauc amboac tonaŋgeŋ. 7 Aôm taôm
ôsa nêm lêŋ samob e ôŋgôm nêm gêŋ ŋajam ôtu ŋadôŋ êndêŋ êsêac. Ô ŋdôŋ mêtê
ŋawa êndêŋ êsêac ŋapepgeŋ, ôŋgôm wapacgeŋ. 8 Ôsôm biŋ ŋajam to solopgeŋ e
aêacnêŋ soŋo-soŋo têtôm gebe sêsôm biŋ sec êpi aêac atom, sêmoa tomajeŋgeŋ.

9 Ôsôm êndêŋ sakiŋwaga gebe taŋeŋ wamu êndêŋ nêŋ ŋataui êtu gêŋ samobŋa
e nêŋ ŋataui sêlic ŋajam. Sakiŋwaga sêjô nêŋ ŋataunêŋ biŋ atom. 10 Êsêac sênam
geŋgeŋ gêŋ teŋ atom, sêŋgôm nêŋ gêŋ samob ŋaŋêŋ to ŋajamgeŋ, gebe êsêacnêŋ
lêŋ samob êtu aêacnêŋ kêsiwaga Anôtô nê mêtê ŋagêlôŋ.

11 Gebe Anôtô geoc nê moasiŋ ênam ŋamalac pebeŋ kêsiŋa lasê. 12 Moasiŋ
tonaŋ kêdôŋ aêac gebe takac tauŋ su aŋga lêŋ dandec Anôtôŋa to aŋga gêŋ
ŋakalac nomŋa. Kêdôŋ aêac gebe tasa nbŋ lêŋ aŋga nom tonec tokaucgeŋ
amboac lau gêdêŋ to mansaŋ, 13 ma aêac daôŋ bêc êjam, taŋ takêŋ mateŋ naŋ,
gebe Anôtô kapôêŋ agêc aêacnêŋ kêsiwaga Jesu Kilisi nêŋ ŋawasi mêŋeoc tau
lasê êndêŋ bêc tônê. 14 Ŋac tau kêkêŋ tau kêtu aêacŋa gebe êŋgamboac aêac
su aŋga nêŋ geo samob ma eŋ kêsagu aêac tatu selec ma tatu ênê lau, tec
tanam koleŋ ŋajam tatu dôbgeŋ. 15 Ôsôm biŋ tonaŋ ma ôlêŋ biŋ to ômêtôc lau
toŋaclaigeŋ. Ŋac teŋ matapaŋa ênac aôm atom.

3

Lau buŋa nêŋ lêŋ

1 Ôjatu nêm lau gebe sêsô gôliŋwaga to ŋaclai ŋalabu ma taŋeŋ wamu êndêŋ
êsêac to sêmansaŋ tauŋ gebe sênam koleŋ ŋajam samob. 2 Êsêac sêmbu lau
teŋ atom. Êsêac lau wama to lau wapôm ma sêmoa sêwiŋ lau samob tonêŋ
ŋalêlôm malôgeŋ. 3 Aôm kôjala gebe gêmuŋgeŋ aêac tauŋ tamoa tokauc gêbôc
ma taŋeŋpêc e dao sic. Aêac tajam sakiŋ têntac ŋakalac tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ kêkêli
ôliŋgeŋ naŋ. Aêac tamoa togeo ma totêntac secgeŋ. Lau têntac gedec aêac ma
aêac têntac gedec lau. 4 Tageŋ gêdêŋ taŋ aêacnêŋ kêsiwaga Anôtô geoc nê têtac
wapi to têtac gêwiŋ ŋamalacŋa lasê naŋ, 5 eŋ gêjam aêac kêsi, kêtu koleŋ gêdêŋ,
taŋ aêac tajam têdaguc Anôtônê biŋsu naŋŋa atom, kêtu eŋ taê walô aêacŋageŋ.
Eŋ kêsagu aêac tec kêkôc aêac kêtiam ma Ŋalau Dabuŋ kêkêŋ aêac tatu wakuc.
6 Anôtô kêkêŋ aêacnêŋ kêsiwaga Jesu Kilisi mêŋkêsêwa Ŋalau Dabuŋ kêpi aêac,
7 gebe Anôtô êmansaŋ aêacnêŋ biŋ e êlic aêac tatu lau gêdêŋ êtu moasiŋ tonaŋŋa
ma aêac tawê kaiŋ daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ, taŋ takêŋ mateŋ naŋ. 8 Biŋ tonaŋ
tec ŋanô.

Aê gabe aôm ôwa sa ŋajaŋageŋ gebe êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtô naŋ, sênam
nêŋ koleŋ ŋajam topalêgeŋ. Gêŋ tonaŋ ŋajam, oc êmoasiŋ ŋamalac. 9 Ônac jaê
êsêacnêŋ biŋgalôm meloc to nêŋ abeŋi to dêbuŋi nêŋ ŋaê ŋadênaŋ sêpuc tauŋ
ŋamŋa ma kisa to siŋ, taŋ sêjac kêtu biŋsuŋa naŋ. Biŋ tonaŋ ŋai ŋanô masi ma
ênam aêac sa atom. 10 Ŋac taŋ êkac gôlôac êkôc naŋ, ôlêŋ biŋ eŋ êtu dim tageŋ
me luagêc. Embe êkêŋ taŋa atom, go ondec eŋ êmoaŋa. 11 Aôm kôjala gebe ŋac
amboac tonaŋ kêsa lêŋ keso to gêgôm sec. Ênê lêŋ kêmêtôc eŋgac.

Paulu gêjac mata nê biŋ

12 Embe jasakiŋ Arema me Tukiki êndêŋ aôm êwac, naŋ ôkac taômgeŋ ôndêŋ
aê ômôêŋ Nikopoli. Aê taêc gêjam kêtu tôŋ gebe jamoa tônê êndêŋ komô.
13 Ôkêŋ biŋsutau Sêna agêc Apolo sêndi sêmuŋ aôm ma alic gebe gêŋ êjô êsêagêc
aŋga intêna atom. 14 Ma ôndôŋ aêacnêŋ lau e sêjala gebe sênam koleŋ ŋajam
ma sênam lau sêpô lêna tauŋŋa sa. Sêŋgôm amboac tonaŋ, go sêsa nêŋ lêŋ
toŋanômêgeŋ atom.

15 Lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ aê naŋ, aweŋ gêjac aôm. Ôsôm êndêŋ êsêac,
taŋ takêŋ gêwiŋ gêbiŋ aêac tôŋ ma têntac gêwiŋ tauŋ naŋ, gebe aoc gêjac êsêac.
Moasiŋ êndêŋ amac samob êwac.

Paulunê papia gêdêŋ
PILEMON

Pilemon tonaŋ gôlôac Kolosoŋa nêŋ ŋac towae teŋ eŋ. Onesiminê ŋatau eŋ. Koleŋwaga gêŋôma tonaŋ gêbôm aŋga nê ŋataunê. Gêdêŋ ŋasawa teŋ eŋ jagêô lasê gêdêŋ Paulu, taŋ gêŋgôŋ kapoacwalô naŋ. Onesimi gêŋô mêtê gêwiŋ e gêjam tau ôkwi ma gêliŋ saŋgu.

"Paulunê papia gêdêŋ Pilemon" nec eŋ keteŋ ŋac tau gebe taê walô nê koleŋwaga aŋga gêŋômanêŋ, taŋ Paulu kêsakiŋ eŋ gêmu gêdêŋ nê ŋatau gêja kêtiam. Eŋ gebe Pilemon êkôc nê sakiŋwaga sa amboac gêŋômageŋ atom, êkôc eŋ sa êtôm lasi buŋa teŋ, taŋ eŋ kêsuc ênê biŋ ôkwigac naŋ.

Ŋadênaŋ

1. Paulu gêjac m nê papia 1-3
2. Paulu kêlanem Pilemon 4-7
3. Paulu gêjam neneŋ kêtu Onesimiŋa 8-22
4. Paulu gêjac mata papia tau 23-25

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê ŋac kapoacwalôŋa aê, Paulu, agêc Timote ma biŋ êndêŋ aêacma ŋac Pilemon, taŋ gêjam kôm gêwiŋ aêac naŋ, 2 agêc lasiŋio Apia ma Arkipi, taŋ gêjac siŋ gêwiŋ aêac gêmoa naŋ, ma êndêŋ gôlôac dabuŋ, taŋ sêŋgôŋ nêm andu naŋ.

3 Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Pilemonnê têtac gêwiŋ to kêkêŋ gêwiŋ ŋabiŋ

4 Aê taêc gêjam aôm kêsêp ŋoc mec ŋalêlôm ma gajam daŋge ŋoc Anôtô ŋapaŋ, 5 gebe gaŋô ŋawae gebe aôm têmtac gêwiŋ to kôkêŋ gêwiŋ Apômtau Jesu to têmtac gêwiŋ Anôtônê lau samob. 6 Aê kateŋ mec gebe takêŋ gêwiŋ êmbiŋ aêac tôŋ e êkêŋ aôm ôjala gêŋ ŋajam samob, taŋ tatap sa aŋga Kilisinê naŋ. 7 O lasicenec, aôm têmtac gêwiŋ lau gêgôm aê têtac ŋajam kêsa ŋanô to gêgôm aê gamoa totêtac malôgeŋ. Aôm kôlau Anôtônê launêŋ ŋalêlôm tekweŋ saki kêsa.

Paulu kêmasaŋ Onesiminê biŋ

8 Amboac tonaŋ aê katôm gebe jajatu kôm, taŋ gêjac aôm ŋawae gebe ôŋgômŋa naŋ, êndêŋ aôm totêtac êpa sugeŋ êtu Kilisiŋa. 9 Mago gabe jaŋgôm atom. Aê, Paulu, taŋ katu ŋac laŋgwa sugac ma galoc katu Kilisi Jesu nê ŋac kapoacwalôŋa gêwiŋ naŋ, kajatu aôm atom, kateŋ aôm kêtu têntac gêwiŋ tauŋŋa. 10 Aê tec kateŋ aôm kêtu ŋoc latuc Onesimiŋa. Aê gaŋgôŋ kapoacwalô ma kadôŋ mêtê gêdêŋ eŋ e kêkêŋ gêwiŋ, tec galic eŋ kêtôm ŋoc latuc, taŋ kêka eŋ lasê naŋ. 11 Gêmuŋgeŋ eŋ gêjam kôm gêjam aôm sa atom, mago galoc tec kêtôm gebe ênam aêagêc lulugeŋ sa.

12 Aê jasakaiŋ eŋ toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ êndêŋ aôm êmu êwac. 13 Aê gabe jakôc eŋ tôŋ gebe ênam sakiŋ aê, taŋ gêŋgôŋ kapoacwalô kêtu ŋawae ŋajamŋa naŋ, êjô aôm su. 14 Mago taêc gêjam teŋ gebe jaŋgôm atom, aôm taôm ôlôc acgom. Aê gabe jakac aôm gebe ôŋgôm gêŋ ŋajamŋa nec atom. Taôm nêm ŋalêlôm êkac aôm acgom, go êtôm.

15 Onesimi gêmoa jaêc aôm ŋasawa dambê tonaŋ, oc moae ŋam gebe êmoa êwiŋ aôm endeŋ tôŋgeŋ. 16 Eŋ êmoa êwiŋ aôm amboac gêŋômageŋ êtiam atom, masi, êlêlêc gêŋôma su. Têmtac êwiŋ eŋ amboac lasim. Aê galic eŋ amboac

tauc lasic eŋ amboac tonaŋ, ma aôm têmtac êwiŋ eŋ amboac lasim êlêlêc aê su gebe eŋ kêtu aômnêm gôlôacnêŋ teŋ to kêtu aôm lasim kêtu Apômtauŋa.
17 Amboac tonaŋ embe ôlic aê amboac nêm ŋac, naŋ ôkôc eŋ sa êtôm ôkôc aê tauc sa. 18 Embe eŋ êŋgôm aômnêm gêŋ teŋ êtu sec, me ênac aômnêm tôp teŋ atom, naŋ ôkêŋ aê jawê kaiŋ tôp tau jajô eŋ su. 19 Aê, Paulu, tauc lemoc kato biŋ tonec gebe “Aê oc janac ênê tôp.” Aê gabe jasôm biŋ ŋoc tôp gêc aômŋa nec atom. Tôp tau aôm taôm. 20 O lasic, biŋŋanô, ômoasiŋ aê ŋagec êtu Apômtauŋa to ôlau ŋoc ŋalêlôm êtu Kilisiŋa acgom.
21 Aê taêc kêka gebe aôm oc taŋam wamu biŋ, tec kato gêdêŋ aôm nec, ma kajalagac gebe aôm oc ôŋgôm êlêlêc aêŋoc biŋ tonaŋ su. 22 Ma jasôm teŋ êwiŋ gebe Ômansaŋ aêŋoc balêm teŋ kwanaŋgeŋ gebe aê kakêŋ matoc gebe Anôtô êkêŋ aê jamu jandêŋ amac jawac êtu nêm mecŋa.

Paulu awa gêjac lau ŋamuŋa

23 Epapra taŋ gêŋgôŋ kapoacwalô gêwiŋ aê kêtu Kilisi Jesuŋa naŋ, awa gêjac aôm. 24 Ma Marka agêc Aristarka ma Dema agêc Luka, tec sêjam kôm sêwiŋ aê nec, aweŋ gêjac amac amboac tonaŋgeŋ.
25 Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ êwiŋ amac.

JAKOBONÊ papia

Jakobonê papia nec ŋac tau gêjac lau buŋa nêŋ kôm to nêŋ lêŋ ŋagôliŋ gwalêkiŋ sa. Eŋ keto biŋ tau gêjac gôlôac tapaôŋgeŋ ŋawae kêtôm eŋ awa gêjac Anôtônê lau, taŋ sêŋg ŋ kêsi-k sigeŋ aŋga nom ŋagamêŋ samob naŋ. Ŋac-ketowaga gebe epeŋ lau buŋa nêŋ kauc lasê êpi nêŋ ŋalêlôm to nêŋ lêŋ, taŋ gêjac êsêac ŋawae naŋ, tec kêwaka nê ŋagôliŋ sa keto ŋalô totau-totau gêjam dani ma keto biŋgôliŋ to ŋadôŋdôŋ gêwiŋ-gêwiŋ e ŋam gêc awê ŋajam. Lau buŋa nêŋ ŋagôliŋ tonaŋ kêkwa biŋ tonec ŋai gebe lau tolêlôm to lau ŋalêlôm sawa ma lêtôm to lêŋ mansaŋ ma tatu kasec to takêŋ êwiŋ ma daŋgôm ŋanô êsaŋa to tajop imbeleŋ ma mêtê tokauc to biŋkalom ma teŋbeleŋ aêgeŋ to dambu tauŋŋa ma tatoc tauŋ sa to daê biŋ tôŋ ma tapuc tauŋ tôŋŋa to tateŋ mec.

Jakobo keto papia tonec kêkac lau buŋa ŋajaŋageŋ gebe daŋgôm Mêtê ŋanô êsa, ec dawa nêŋ takêŋ gêwiŋ sa ŋa nêŋ lêŋ to nêŋ koleŋ ênêc awê êndêŋ lau sêlic êpi mateŋanô.

Ŋadênaŋ

1. Gêjac m nê papia 1:1
2. Takêŋ gêwiŋ to tajala biŋŋa 1:2-8
3. Lau ŋalêlôm sawa to lau tolêlôm 1:9-11
4. Saê to lêntôm 1:12-18
5. Taŋô mêtê ma gacgeŋ daŋgôm ŋanô êsa 1:19-27
6. Tapuc lau ŋam atom 2:1-13
7. Takêŋ gêwiŋ gêjac ŋakoleŋ ŋawae 2:14-26
8. Tajop imbeleŋ ŋapepŋa 3:1-18
9. Tajop tauŋ êndêŋ mateŋ katu gêŋ nomŋaŋa 4:1–5:6
10. Ŋagôliŋ toê-toê ŋagêdô 5:7-20

Jakobo awa gêjac lau

1 Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ sakiŋwaga aê, Jakobo, aoc gêjac gôlôac 12, taŋ sêŋgôŋ kêsi-kêsigeŋ aŋga nom ŋagamêŋ samob naŋ.

Biŋ kêpi takêŋ gêwiŋ to tajala biŋŋa

2 O ŋoc lasitêwaac, Iêtôm tokaiŋtokaiŋ embe êtap amac sa, go alic amboac gêŋ têmtac ŋajam ŋa teŋ. 3 Amac ajalagac gebe gêŋ, taŋ kêsaê amacnêm akêŋ gêwiŋ naŋ, gêgôm amac aôc gêŋwapac totêmtac kêpa sugeŋ. 4 Aôc gêŋwapac totêmtac kêpa sugeŋ tau ênam ŋanô amboac tonec gebe ênac dabiŋ amac e atu kwalam laŋgwa ma apô lêna gêŋ teŋ atom, 5 mago amacnêm teŋ embe êpô lêna kauc mêtêŋa, naŋ eteŋ êndêŋ Anôtô ma êkêŋ êndêŋ eŋ, gebe Anôtô kêkêŋ gêŋ gêdêŋ lau samob totêtac wapômgeŋ ma kêgamiŋ teŋ atom. 6 Mago ŋac tau eteŋ toêkêŋ êwiŋgeŋ, eteŋ totêtac lulu atom, gebe ŋac-têtac-luluwaga kêtôm gwêc ŋadembom, taŋ mu gêli sa e ŋakotoŋ-kotoŋ kêsa naŋ. 7 Ŋac amboac tonaŋ taê êka gebe êkôc gêŋ teŋ aŋga Apômtaunê atom. 8 Eŋ ŋac ŋalêlôm-gêja-luwaga ma kêsa nê lêŋ samob lulusawa.

Lau ŋalêlôm sawa to lau tolêlôm

9 Lasimi ŋalêlôm sawa êlanem tau gebe Anôtô ketoc eŋ sa. 10 Ma ŋac tolêlôm êlanem tau êtu Anôtô kêkôniŋ eŋŋa, gebe eŋ oc ênaŋa êtôm gêgwaŋ ŋaola. 11 Oc kêpi toŋandaŋgeŋ ma kêsêgô gêgwaŋ e ŋaola kêsêlô ma talic ŋakatu masi. Ŋac tolêlôm amboac tonaŋ. Eŋ ênaŋa aŋga nê kôm ŋaluŋgeŋ.

Saê to letôm

12 Aê aoc êôc ŋac, taŋ gêôc saê totêtac kêpa sugeŋ. Eŋ êwaka tau sa su acgom,
go êkôc êŋgôŋ mata jali ŋasunsuŋ, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ lau-têntac-gêwiŋ-
eŋwaga naŋ. 13 Ŋac teŋ embe lêtôm êtap eŋ sa, naŋ êsôm gebe “Lêtôm tonec
aŋga Anôtônê” nec atom. Sec kêtôm gebe êlêtôm Anôtô atom. Ma Anôtô tau
kêlêtôm ŋamalac teŋ atom. 14 Lêtôm ŋam kêsêp ŋamalac tau nê têtac kalac, taŋ
kêkac to kêlêtôm eŋ naŋ. 15 Têtac kalac embe taê, go êsu ŋalatu sec. Sec tau
embe ênac dabiŋ tau su, go êsu ŋalatu gêmacanô.
16 O ŋoc lasitêwaace, êkêli taôm atom. 17 Gêŋ ŋajam samob, taŋ sêkêŋ gêdêŋ
amac to gêŋ ŋanô samob, taŋ atap sa naŋ, gêmêŋ aŋga lôlôc. Gêŋ tau kêsêp
gêmêŋ aŋga ŋawê ŋataunê. Eŋ gêjam tau ôkwi atom ma eŋ gêjam kanuc atom
amboac tonaŋgeŋ. 18 Eŋ taê gêjam kêtu tôŋ, tec kêkêŋ nê biŋŋanô kêka aêac
lasê gebe tatu gêŋ samob, taŋ eŋ kêkêŋ naŋ ŋaŋamata.

Taŋô mêtê to daŋgôm ŋanô êsa

19 O ŋoc lasitêwaace, taêm ênam biŋ tonec gebe ŋamalac samob sêŋô biŋ
ŋagaôgeŋ acgom, ma sêsôm biŋ malô-malôgeŋ to têntac ŋandaŋ sebeŋ-sebeŋ
atom amboac tonaŋgeŋ, 20 gebe ŋamalacnêŋ têntac ŋandaŋ gêjam Anôtônê
biŋgêdêŋ sa atom. 21 Amboac tonaŋ akac ŋatêmui to sec totau-totau su ma
akôc mêtê, taŋ Anôtô kêsê kêsêp amacnêm ŋalêlôm naŋ sa. Mêtê tonaŋ kêtôm
gebe ênam amac katôm kêsi, tec akôc sa tonêm ŋalêlôm malôgeŋ.
22 Embe aŋô mêtê ŋaômageŋ, oc ansau taôm, aŋgôm mêtê tau ŋanô êsa
acgom. 23 Ŋac teŋ embe êŋô mêtê ŋaômageŋ ma êŋgôm ŋanô êsa atom, naŋ
êtôm ŋac, taŋ kêsala laŋôanô kêsêp tasalakatu naŋ. 24 Eŋ kêsala tau su, go gec
gêja ma kêliŋ laŋôanô ŋakatu siŋ sebeŋ. 25 Mago ŋac, taŋ êtuc kêniŋ êsêp biŋsu
ŋanô tau, taŋ kêgaboac aêac su naŋ, ma êsô ŋalabu êmoa to êŋô biŋ e êliŋ siŋ
êtiam atom, êŋgôm ŋanô êsa naŋ, Anôtô oc ênam mec ênê kôm samob.
26 Ŋac teŋ embe taê ênam gebe ênam sakiŋ Anôtô, mago ênam gôliŋ imbêla
atom, oc ênsau tau ma nê sakiŋ Anôtôŋa êtu gêŋ ŋaôma. 27 Sakiŋ ŋawa to
mansaŋ, taŋ Tameŋi Anôtô gêlic gêjac mataanô ŋajam naŋ tonec gebe tanac
mosêbu to awêtuc, taŋ sêmoa jageo naŋ, kêsi to taŋgamiŋ tauŋ êndêŋ geŋ
ŋatêmui nomŋa.

2

Tapuc lau ŋam atom

1 O ŋoc lasitêwaac, amac akêŋ gêwiŋ aêacnêŋ ŋawasi Ŋatau Jesu Kilisi, tec apuc
lau ŋam atom, alic samob têtôm tauŋgeŋ. 2 Ŋac teŋ togêlôŋ gold ma toŋakwê
ŋawasi embe naêsô nêm akac saŋa êna, ma ŋac ŋalêlôm sawa teŋ toŋakwê
kômŋa embe êsô êna amboac tonaŋ, 3 ma amac matem êndiŋ ŋac toŋakwê
ŋawasi e asôm gebe Ôŋgôŋ lêpôŋ ŋajam tonec,” ma asôm êndêŋ ŋac ŋalêlôm sawa
gebe “Naôkô ônê” me “mêŋôŋgôŋ masac êsi ockaiŋŋa,” 4 embe aŋgôm amboac
tonaŋ, oc awa lau êkôc atom me. Ma atu mêtôcwaga, taŋ taêŋ gêjam biŋ keso
naŋ atom me.
5 O ŋoc lasitêwaace, aŋô acgom. Anôtô kêjaliŋ êsêac, taŋ lau nomŋa sêlic
amboac lau ŋalêlôm sawa naŋ sa, gebe têtu lau tolêlôm sêkêŋ gêwiŋŋa ma
sêwê kaiŋ gamêŋ, taŋ eŋ gêjac mata gêdêŋ lau-têntac-gêwiŋ-eŋwaga naŋ. 6 Ma
amac abu ŋac ŋalêlôm sawa. Asa lau sêkôniŋ amac. Asa lau sê amac jaakô
mêtôcwaga laŋôŋnêmŋa. Lau tolêlôm goc. 7 Lau tonaŋ sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi
ŋaê ŋajam, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ amac naŋ.
8 Amac embe aŋgôm biŋsu, taŋ aêacnêŋ Kiŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac kêtôm teto
gêc naŋ, ŋanô êsa, go ŋajam. Biŋsu tau tonec gebe “Têmtac êwiŋ lau wacbaŋ
aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm.” 9 Mago amac embe apuc lau ŋam, go aŋgôm

sec ma biŋsu êmêtôc amac amboac lau-sêgêli-biŋsuwaga. 10 Ŋac taŋ kêmasaŋ biŋsu samob, mago kêgêli tageŋgeŋ naŋ, kêtôm gêgôm samob popoc. 11 Ŋac taŋ kêsôm gebe “Ôŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa atom” naŋ, kêsôm teŋ gêwiŋ gebe “Ônac ŋamalac êndu atom.” Ma aôm embe ôŋgôm mockaiŋ atom, mago embe ônac ŋamalac êndu, naŋ kôgêli biŋsugac. 12 Amboac tonaŋ asôm nêm biŋ to aŋgôm nêm gêŋ atôm lau, taŋ Anôtô oc êmêtôc êsêac êndaŋguc biŋsu, taŋ kêgaboac êsêac su naŋ. 13 Ma êndêŋ mêtôc tonaŋ Anôtô taê walô êsêac, taŋ taêŋ walô lau atom naŋ atomanô. Mago ŋac, taŋ taê walô lau naŋ, oc êtêc mêtôc tonaŋ atom.

Takêŋ êwiŋ to ŋakoleŋ ŋabiŋ

14 O ŋoc lasitêwaac, ŋac teŋ embe ôsôm gebe “Aê kakêŋ gawiŋ,” mago eŋ ŋac koleŋ atom, oc ênam eŋ sa amboac ondoc. Ênê kêkêŋ gêwiŋ oc ênam eŋ kêsi me masi. 15 Embe lasimi me lasimio teŋ nêŋ ŋakwê masi me sêpô lêna mo kêtôm bêcgeŋŋa 16 ma amacnêm teŋ embe êsôm êndêŋ êsêac gebe “Ana tobiŋmalôgeŋ, asô nêm ŋakwê sa êjandaŋ amac to aniŋ nêm gêŋ,” mago akêŋ gêŋ êôc êsêac ôliŋ tôŋŋa teŋ êndêŋ êsêac atom, oc ênam êsêac sa amboac ondoc. 17 Biŋ takêŋ gêwiŋŋa amboac tonaŋ. Embe takêŋ êwiŋ, mago tanam ŋakoleŋ êwiŋ atom, oc takêŋ gêwiŋ tau êtu gêŋ mêtê ŋaôma.

18 Ma ŋac teŋ embe êsôm gebe “Aôm kôkêŋ gêwiŋ ma aê gajam koleŋ,” go jasôm gebe “Ôtôc nêm kôkêŋ gêwiŋ, taŋ ŋakoleŋ masi naŋ, êndêŋ aê, go aê jatôc ŋoc koleŋ, taŋ êwaka ŋoc kakêŋ gêwiŋ sa naŋ, êndêŋ aôm.” 19 Aôm kôkêŋ gêwiŋ gebe Anôtô tageŋ tec gêmoa me. Ŋajam. Mago ŋalau sec sêkêŋ gêwiŋ biŋ tonaŋ amboac tonaŋgeŋ ma têtêc tauŋ ŋanô. 20 O melocma, aôm gobe takêŋ gêwiŋ, taŋ ŋakoleŋ masi naŋ, gêŋ ŋanômêgoc. Aôm gobe aê jawa biŋ tau ŋam sa êndêŋ aôm me. 21 Aêac abeŋi Abraham amboac ondoc. Gêdêŋ taŋ eŋ kêkêŋ latu Isak kêtu da gêsac altar ŋaô naŋ, Anôtô gêlic eŋ ŋac gêdêŋ kêtu ênê koleŋ tonaŋŋa. 22 Kec, aôm gôlicgac gebe eŋ kêkêŋ gêwiŋ ma gêjam ŋakoleŋ ulu kêtômgeŋ, tec sêjam tauŋ sa, tec nê koleŋ gêjac dabiŋ nê kêkêŋ gêwiŋ su. 23 Ma biŋ, taŋ teto gêc naŋ, kêtu anô gebe “Abraham kêkêŋ gêwiŋ Anôtô, tec Anôtô gêlic eŋ ŋac gêdêŋ” ma sêsam eŋ gebe Anôtônê ŋac. 24 Kec, amac alicgac gebe ŋamalac êtu ŋac gêdêŋ êtu nê koleŋŋa, êtu eŋ kêkêŋ gêwiŋŋa tageŋ nec atom. 25 Mockaiŋo Rahab kêtôm tonaŋ. Eŋ kêkôc keleŋwaga sa ma kêkêŋ êsêac sêsa intêna teŋ sêja. Tec Anôtô gêlic eŋ awê gêdêŋ kêtu ênê koleŋŋa. 26 Aêac ôliŋ embe ŋalau masi, oc êtu mêtê. Ma aêacnêŋ takêŋ gêwiŋ embe ŋakoleŋ masi, oc êtu mêtê amboac tonaŋgeŋ.

3

Biŋ kêpi imbeleŋ

1 O ŋoc lasitêwaac, amacnêm taêsam têtu kêdôŋwaga atommaŋ. Alic acgom, aêac kêdôŋwaga oc atap mêtôc ŋajaŋa sa êlêlêc lau ŋagêdô nêŋ mêtôc su. 2 Aêac samob dagôm keso elêmê. Teŋ embe êsôm biŋ teŋ eso atom, naŋ eŋ ŋac kwalam laŋgwa teŋgoc ma êtôm gebe ênam gôliŋ nê ôli samucgeŋ ŋapep amboac tonaŋ. 3 Aêac embe takêŋ gôliŋ êsêp hos aweŋsuŋ gebe taŋeŋ wamu aêac, go tanam gôliŋ bôc tau ôliŋ samucgeŋ êwiŋ. 4 Alic waŋ acgom. Gêŋ tau kapôêŋanô ma mutêna gêŋgôŋ lac ŋajaŋa sec, mago ŋagôliŋ sauŋ ec teŋ gêjam gôliŋ waŋ tau kêtôm ŋac gôliŋŋa taê gêjam. 5 Aêac imbeleŋ amboac tonaŋ. Ôliŋ ŋagêŋlêlôm sauŋ teŋ, mago kêlanem tau gêŋ kapôêŋŋa.

Alic acgom, ja ŋamôsi sauŋ teŋ kêtôm gebe êkêŋ ja êniŋ oba kapôêŋ teŋ. 6 Imbeleŋ kêtôm ja amboac tonaŋ, geŋ geo gêjam imbeleŋ auc samucgeŋ. Imbeleŋ tau ôliŋ ŋagêŋielôm teŋ, taŋ gêgôm ôliŋ samucgeŋ ŋatêmui kêsa naŋ.

Lamboam ŋakêlêndiŋ tau ŋaja kêpoa aŋga imbeleŋ, tec imbeleŋ ŋaja geŋ gêŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, ma geseŋ ŋalêŋ su gêwiŋ. 7 Ŋamalac têtôm gebe seŋgeŋ gêŋ mateŋ jaliŋa tokaiŋ-tokaiŋ naŋ sêgôm su. Bôc saleŋŋa to moc ma gêŋ kêgalabŋa to i têtu malô e têtu gêŋ masiŋ. 8 Mago ŋamalac teŋ kêtôm gebe êŋgôm imbêla êtu gêŋ masiŋ atomanô. Geŋ sec tau oleb-olebboa to ŋamalic tamac ênduŋa gêjam auc. 9 Aêac talambiŋ Apômtau to Tameŋi ŋa imbeleŋ ma tapuc boa ŋamalac, taŋ Anôtô kêkêŋ kêtôm eŋ tau katu naŋ, ŋa imbeleŋ tageŋ tonaŋ amboac tonaŋgeŋ. 10 Biŋ lambiŋŋa to biŋ tapuc boaŋa kêsa aweŋsuŋ tageŋ. O lasitêwaac, biŋ amboac tonaŋ êsa atomanô. 11 Bu ŋaluc to ŋamakic kêpulu kêpi bumata tageŋ me. 12 O ŋoc lasitêwaac, jambô oc ênam aiŋ me, ma wain oc ênam jambô me. Ma gwêc oc ênam tau ôkwi êtu bu atom amboac tonaŋ.

Kauc undambêŋa

13 Asa ŋac tokauc ma ŋac mêtêŋa gêmoa gêwiŋ amac. Eŋ êwaka tau sa ŋa nê lêŋ ŋajam to nê koleŋ, taŋ gêjam tokauc mêtêŋa ma tonê ŋalêlôm malôgeŋ naŋ. 14 Mago amac embe anam lêmuŋ lau ŋawaô to asac lau ênêc lêlômgeŋ, naŋ atoc taôm sa ma ansau biŋdansaŋ e anseŋ biŋŋanô tau su atom. 15 Kauc tonaŋ kêsêp aŋga undambê gêmêŋ atom, kêsa aŋga nom to geŋ nomŋa ma ŋalau sec nêŋ. 16 Lau taŋ sêjam lêmuŋ tauŋ to sêsac tauŋ naŋ, oc semoa naeo ma sêŋgôm sec tokaiŋ-tokaiŋ. 17 Mago kauc mêtêŋa, taŋ lau sêkôc aŋga ôŋa naŋ, êŋgôm nêŋ ŋalêlôm ŋawa êsa êtu ŋamata. Go sê wama tauŋ ŋagaôgeŋ, têtu lau malô, taŋeŋ wamu, taêŋ walô lau ênam êsêac auc ma sênam ŋanô ŋajam. Êsêac têntac lulu atom ma sêka nêŋ biŋ auc atom. 18 Ŋawê taŋ lau-sê-wamawaga sêsê tobiŋmalôgeŋ naŋ, ênam ŋanô biŋgedeŋ.

4

Tajop tauŋ êndêŋ lêŋ nomŋa

1 Amac akêŋ kisa gêdêŋ taôm to ajac taôm naŋ ŋam kêsêp asageŋ. Kêsêp gêŋ têmtac ŋakalacŋa, taŋ gêjac siŋ aŋga ôlim ŋagêŋlêlôm naŋgoc. 2 Amac matem katu gêŋ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac ŋamalac êndu. Amac agôm mocsac gêŋ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac taôm to akêŋ kisa gêdêŋ taôm. Amac akôc gêŋ atom, gebe ateŋ mec atom. 3 Amac ateŋ mec, mago akôc ŋanô atom nec ŋam kêsêp amac ateŋ mec kesoŋa gebe ateŋ gêŋ, taŋ abe êjaiŋ êpi gêŋ têmtac ŋakalacŋageŋ. 4 Mockaiŋ ŋatêna amac. Lau taŋ sê sêlêb gêdêŋ nom naŋ, têtu Anôtônê ŋacjo. Amac ajala biŋ tonaŋ me masi. Teŋ embe ê sêlêb êndêŋ nom, oc êtu Anôtônê ŋacjo. 5 Me biŋ, taŋ teto gêc gebe “Ŋalau taŋ gêŋgôŋ aêacnêŋ ŋalêlôm naŋ, gêjam lêmuŋ to gêgôm mocsac ŋanô,” amac abe teto biŋ tonaŋ ŋaômageŋ me. 6 Ma moasiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, kapôêŋ kêlêlêc. Amboac tonaŋ tec teto gêc gebe

“Anôtô kêkôniŋ lau, taŋ tetoc tauŋ sa naŋ,
ma kêkêŋ moasiŋ gêdêŋ lau, taŋ sêbu tauŋ naŋ.”

7 Amboac tonaŋ asô Anôtô ŋalabu. Apuc taôm tôŋ êndêŋ Sadaŋ, go êwi amac siŋ ma êc su. 8 Atu gasuc Anôtô, go êtu gasuc amac. Amac lau sec, akwasiŋ lemem êtu selec. Ma amac lau-têmtac-luluwaga, amansaŋ nêm ŋalêlôm ŋawa êsa. 9 A jala taôm gebe aŋgôŋ jageo ma nêm ŋalêlôm ŋawapac to ataŋ. Amacnêm ômac ênam tau ôkwi êtu taŋiboa ma têmtac ŋajam êtu têmtac ŋawapac. 10 Ambu taôm êndêŋ Apômtau, go etoc amac sa.

Amêtôc nêm lasitêwai atom

11 O lasitêwaac, aŋga biŋ êpi taôm atom. Ŋac taŋ êŋga biŋ êpi lasi me êmêtôc lasi naŋ, êtôm gêga biŋ kêpi biŋsu to kêmêtôc biŋsu. Aôm embe ômêtôc biŋsu, go

ôtu ŋac-kêmasaŋbiŋsuwaga atom, ôtu biŋsu ŋamêtôcwaga. 12 Ŋac tageŋ kêtu ŋac-kêkêŋ-biŋsuwaga to mêtôcwaga. Eŋ kêtôm gebe ênam kêsi me enseŋ su. Mago aôm asa, tec kômêtôc ŋac wacbaŋ aômŋa.

Atôc taôm sa atom

13 Ao, amac lau, taŋ asôm gebe “Galoc me eleŋ aêac oc tana malac tônê me ônê nadaŋgôŋ jala samuc teŋ ma tatulu gêŋ e ŋamone êlêsuc aêacgeŋ.” 14 Amac ajam kauc gêŋ, taŋ oc êŋgôm amac êndêŋ eleŋ naŋ. Amac oc amoa matem jali me masi. Amac atôm bu ŋawajaô, taŋ talic dambêgeŋ ma gê su. 15 Asôm biŋ amboac tonec êjô biŋ tônê su gebe “Apômtau embe êlôc, go aêac tamoa mateŋ jali ma tanam kôm tonec me tônê.” 16 Mago galoc alanem taôm to atoc taôm sa. Lanem tokaiŋ-tokaiŋ amboac tonaŋ samob sec. 17 Ŋac taŋ kêjala êŋgôm gêŋ ŋajamŋa, mago êŋgôm atom, oc êŋgôm sec.

5

Lau tolêlôm taêŋ ênam tauŋ

1 Ajôc, amac lau tolêlôm, ataŋ to apuc taŋiboa sa êtu gêŋwapac, taŋ wackêdabiŋ amac naŋŋa. 2 Amacnêm awa kêtu manê to bulesеŋ geŋ nêm ŋakwê e lasê-lasêgeŋ. 3 Da gênôm amacnêm gold to silber. Ma ŋada tau tonaŋ oc êkic amacnêm biŋ e êniŋ amac ôlim su êtôm ja geŋ gêŋ. Amac ajac awa to awa sa gêdêŋ bêc ŋamuŋa tonec. 4 Alic acgom, amac agamiŋ lau, taŋ sêjam amacnêm kôm naŋ, nêŋ ŋaôli, tec ŋaôli tau gêmôêc to lau-sejoŋ-kôm-ŋano-sawaga nêŋ taŋi jakêsô siŋwaga undambêŋa nêŋ Apômtau taŋasuŋ. 5 Amac amoasiŋ taôm toôlim kêpigeŋ amoa nom. Amac aŋgeŋ nêm ŋalêlôm e ŋadambê kêsa ma kêtôm gebe sêŋguŋ amac êndêŋ ŋanoc. 6 Amac amêtôc ŋac gêdêŋ to ajac eŋ êndu ma eŋ gêjam tau ŋagêjô gêdêŋ amac atom.

Tapuc tauŋ tôŋ to tateŋ mec

7 O lasitêwaac, amboac tonaŋ apuc taôm tôŋmaŋ ma êôŋ Apômtau e mêŋêô lasê. Alic kôm ŋatau acgom, eŋ kêsaê gebe kôm ênam ŋanô ŋajam ma kêpuc tau tôŋ to gêôŋ kom gebe ênac êndêŋ ŋanoc. 8 Amac apuc taôm tôŋ amboac tonaŋgeŋ ma aôŋ anac seŋeŋ nêm ŋalêlôm gebe noc Apômtau mêŋêô lasêŋa kêdabiŋ. 9 O lasitêwaac, anac kapoac taôm e atap mêtôc sa atom. Alicgac me, mêtôcwaga tec mêŋkêkô katamdêmôê. 10 O lasitêwaac, aôc ŋandaŋ to apuc taôm tôŋgeŋ apuc propete, taŋ sêsôm biŋ sêjam Apômtau laŋô naŋ waŋeŋ. 11 Alic acgom, aêac aweŋ gêôc êsêac, naŋ sêôc gêŋwapac totêntac kêpa sugeŋ naŋ. Amac aŋô Job gêôc ŋandaŋ totêtac kêpa sugeŋ ŋawae, ma ajala Apômtau gêjac dabiŋ eŋ ŋalêŋgac. Biŋŋanô, Apômtau eŋ taê walô to taê labu ŋatau.

12 O lasitêwaac, biŋ tonec ajop êtu ŋamata gebe atôc lemem atom. Atôc lemem êpi undambê to nom me gêŋ ŋagêdô teŋ atomanô. Amac embe asôm gebe “Aec,” naŋ aêc tonaŋ kêtôm. Me embe asôm gebe “Masi,” naŋ masi tonaŋ kêtôm amboac tonaŋgeŋ. Aŋgôm amboac tonaŋ, ec mêtôc êtap amac sa atom.

13 Amacnêm ŋac teŋ embe gêŋwapac êtap eŋ sa, naŋ eteŋ mec. Ma teŋ embe têtac ŋajam, naŋ ênam wê dêbuŋ. 14 Amacnêm teŋ embe gêmac êŋgôm eŋ, naŋ êkêŋ biŋ gôlôac dabuŋ nêŋ laumata. Êsêac teteŋ mec êpi eŋ to sêniŋ oso eŋ ŋa niptêkwi sênam Apômtau laŋô. 15 Mec tonaŋ embe teteŋ tosêkêŋ êwiŋgeŋ, go ênam ŋac gêmac tau sa. Ma Apômtau oc êsuŋ eŋ sa êŋgôŋ êtiam, ma ŋac tau nê sec embe ênêc, oc Apômtau êsuc sec tau ôkwi. 16 Amboac tonaŋ aoc nêm sec lasê êndêŋ taôm ma ateŋ mec êjô tau êtu taômŋa gebe ôlim ŋajam êsa. Ŋac gêdêŋ nê mec gêjam ŋanô toŋaclai. 17 Elia eŋ ŋamalac kêtôm aêac. Eŋ keteŋ mec gebe kom ênac atom, tec kom gêjac atom kêtôm jala têlêac ma ajôŋ 6. 18 Go keteŋ mec kêtiam ma undambê kêkêŋ kom e nom gêjam ŋanô ŋajam.

19 O lasitêwaac, amacnêm teŋ embe eo aŋga lêŋ biŋŋanôŋa ma teŋ embe ênam
eŋ ôkwi êmu êmêŋ, 20 go ajala gebe ŋac, taŋ gêjam ŋac sec ôkwi aŋga ênê lêŋ keso
naŋ, oc ênam ênê katu kêsi aŋga gêmacanô tau ma êŋgênduc sec taêsam auc.

PETERENÊ papia ŋamataŋa

Peterenê papia ŋamataŋa nec gêjac lau buŋa ŋawae, taŋ eŋ kêsam êsac gebe Lau jaba, taŋ “Anôtô kêjaliŋ êsêac sa” naŋ. Lau tau sêŋgôŋ kêsi-kêsigeŋ aŋga Asia Sauŋ ŋagamêŋ gêmu kêsêpŋa (ŋanodoŋa). Ac sêŋgôo saliŋ-saliŋ sêsêp lau samuc ŋalêlôm. Keto papia tonec gebe ênac sêsamwaga têntac tôŋ gebe lau sêjanda to sêlêsu êsêac kêtu nêŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtôŋa. Kêtu tonaŋŋa ŋac-ketowaga gêôŋ Jesu Kilisi nê Ŋawae Ŋajam sa gêdêŋ êsêac gebe taêŋ ênam to sêkêŋ mateŋ eŋ, taŋ gêmac êndu to gêdi sa ma gêjac mata gebe êmu êmêŋ êtiam naŋ. Êsêac tec sêsô nêŋ ŋandaŋ ŋalabu ma sêôc sêpuc tauŋ tôŋgeŋ gebe sêkêŋ gêwiŋ Anôtô toŋanôgeŋ ŋasaê teŋ tonaŋ. Ac taêŋ ênam êtu tôŋ gebe êndêŋ bêc Jesu Kilisi eoc tau lasêŋa, oc têtap nêŋ ŋagêjô ŋawasi sa.

Ketowaga êjam daŋ lau tau gebe sêôc gêŋwapac totêntac êpa sugeŋ ma kêkêli êsêac sêsa nêŋ lêŋ têtôm lau, taŋ têtu Kilisinê gêŋgac naŋ.

Ŋadênaŋ

1. Gêjac m papia tau 1:1-2
2. Taêm ênam Anôtô gêjam kêsi ŋamoasiŋ 1:3-12
3. Gêlêŋ biŋ gebe tamoa todabuŋgeŋ 1:13–2:10
4. Daôc ŋandaŋ tapuc Kilisi wagamaŋ 2:11–4:19
5. Tanam nêŋ sakiŋ todambu tauŋgeŋ 5:1-11
6. Gêjac mata nê papia 5:12-14

Petere awa gêjac lau

1 Jesu Kilisi nê aposolo aê, Petere, ŋoc biŋ êndêŋ lau jaba, taŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac sa sêŋgôŋ kêsi-kêsigeŋ aŋga Pontu to Galatia ma Kapadokia to Asia ma Bitunia naŋ. 2 Tameŋi Anôtô taê gêjam kwanaŋgeŋ, tec kêjaliŋ amac sa ma kêkêŋ Ŋalau Dabuŋ gêwê amac asa lau Dabuŋ nêŋ lêŋ ma taŋem wamu Jesu Kilisi to aliŋ ênê dec e atu selec. Moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac e ênam amac auc.

Biŋ takêŋ mateŋŋa

3 Talambiŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, taŋ taê walô aêac gêjam sêga. Eŋ gêŋu Jesu Kilisi aŋga ŋacmatênêŋ sa, tec kêkôc aêac tatu wakuc ma takêŋ mateŋ eŋ endeŋ tôŋgeŋ. 4 Eŋ gêgôm gêŋ tonaŋ gebe tawê kaiŋ gêŋlênsêm teŋgeŋŋa to ŋawasi, naŋ ê su atom. Anôtô kêmasaŋ gêŋlênsêm tau tonaŋ gêc undambê kwanaŋgeŋ kêtu amacŋa. 5 Anôtônê ŋaclai gejob amac gebe akêŋ êwiŋ e atap moasiŋ ênam amac kêsiŋa sa, taŋ eŋ kêmasaŋ kwanaŋgeŋ gebe êtu awê êndêŋ têm ŋamuŋa naŋ. 6 Êndêŋ tônê oc atu samuc. Galoc tecenec oc moae gêŋ amboac tonec ênac amac ŋawae gebe lêtôm tokaiŋtokaiŋ êkêŋ wapac amac têlageŋ acgom 7 e Anôtô ênsaê amacnêm akêŋ gêwiŋ tau gebe ŋanô. Ŋamalac sêsaê gold, taŋ kêtôm gebe oc ênaŋa naŋ, ŋa ja. Ma amacnêm akêŋ gêwiŋ, taŋ kêlêlêc gold tonaŋ su naŋ, oc êtap saê sa amboac tonaŋ, gebe êwaka tau sa gebe gêŋ ŋanô teŋ. Ma êndêŋ taŋ Jesu Kilisi eoc tau lasê naŋ, amac atap lambiŋ to ŋawasi to waem sa. 8 Ŋac tau tonaŋ amac alic eŋ atom, mago têmtac gêwiŋ eŋ. Amac matemanô kêpi eŋ galoc atom, mago akêŋ gêwiŋgeŋ e atu samuc eŋ totêmtac ŋajam ma totêmtac wapigeŋ naŋ. Ŋamalac sêwa biŋ tonaŋ ŋa jakêtôm atom. 9 Amac atu samuc gebe atap nêm akêŋ gêwiŋ ŋaŋanô sa. Ŋanô tau moasiŋ ênam katôm kêsiŋa.

10 Moasiŋ tau tonaŋ propete sêsôm to sêkip ŋam sa ma seoc moasiŋ ênam amac kêsiŋa, taŋ amac atap sa naŋ lasê. 11 Kilisinê Ŋalau, taŋ gêmoa êsêacnêŋ

ŋalêlôm naŋ, geoc lasê gebe Kilisi êôc ŋandaŋ e su acgom, go êmoa toŋawasigeŋ. Êsêac sebe sêkip biŋ tonaŋ ŋanoc sa gebe êmêŋ êndêŋ ondoc ma êmêŋ amboac ondoc. 12 Anôtô geoc lasê gêdêŋ propete tonaŋ gebe biŋ tonaŋ ênam êsêac tauŋ sa atom, ênam amac sa. Lau taŋ sêsôm ŋawae ŋajam gêdêŋ amac sêsôm bi ŋ, taŋ propete sêwa sa naŋ, lasê gêdêŋ amac. Ma Ŋalau Dabuŋ, taŋ Anôtô kêsakiŋ aŋga undambê gêmêŋ naŋ, kêpuc êsêac tôŋ. Ŋawae tonaŋ aŋela tauŋ têtu kêka-kêka ŋanô gebe sêjala sêwiŋ.

Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêŋ dabuŋ

13 Amboac tonaŋ amansaŋ nêm kauc ŋajaŋa êsa ma nêm ŋalêlôm tekwem sakigeŋ, ec akêŋ matem moasiŋ, taŋ Jesu Kilisi eoc tau lasê ma êkêŋ êndêŋ amac naŋ. 14 Atôm Anôtônê ŋapalê taŋem wamuŋa, ma têmtac ŋakalac, taŋ kêkac amac gêdêŋ taŋ nêm kauc kêsa atomgeŋ naŋ, ênam gôliŋ amac êtiam atom. 15 Atôm ŋac dabuŋ tau, taŋ kêkalem amac naŋ, ma asêlêŋ to asa nêm lêŋ samob atôm lau dabuŋgeŋ, 16 gebe teto biŋ gec gebe “Amac atu lêu dabuŋ, gebe aê tauc dabuŋ.”

17 Amac embe awem ênac Anôtô, taŋ êmêtôc ŋamalac êndêŋ-êndêŋgeŋ atôm nêŋ koleŋgeŋ ma êpuc opeŋ ŋac teŋ atom naŋ, ma embe asam eŋ gebe Tamemi, go asa nêm lêŋ toatêc eŋgeŋ êtôm têm amoa gamêŋ jaba tonecŋa. 18 Amac alicgac gebe awa, taŋ ê su amboac gold to silber naŋ, kêsi amac su aŋga lêŋ sec, taŋ gelom amac aŋga abeminêŋ naŋ, ma mêŋamoa nêm lêtêgeŋ nec atom. 19 Kilisinê dec kêtu awa ŋanô tau, tec kêsi amac su. Eŋ kêtôm domba ŋabiŋmê to ŋajamanô teŋ, 20 Anôtô kêjaliŋ eŋ sa gêdêŋ taŋ kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ, tec kêkêŋ eŋ mêŋkêtu awê gêdêŋ têm ŋamuŋa tonec kêtu amacŋa. 21 Eŋ kêkêŋ amac akêŋ gêwiŋ Anôtô, taŋ gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ ma kêkêŋ ŋawasi gêdêŋ eŋ naŋ. Amboac tonaŋ amac akêŋ gêwiŋ to akêŋ matem apeŋ Anôtôgeŋ.

22 Amac taŋem wamu biŋŋanô, tec gêgôm amac katôm ŋawa kêsa ma gêgôm amac têmtac gêwiŋ lasitêwai ŋanôgeŋ. Amboac tonaŋ akêŋ têmtac gêwiŋ elom tau tonêm ŋalêlôm samucgeŋ. 23 Amac atu wakuc ŋam kêsêp ŋawê, taŋ ênaŋa naŋ atom, kêsêp ŋawê, taŋ ênêc ŋapaŋ. Ŋawê tau Anôtônê biŋ mata jali, taŋ ênêc teŋgeŋ naŋ, 24 gebe

“Ŋamalac samob têtôm gêgwaŋ,
ma nêŋ ŋawasi samob kêtôm gêgwaŋ ŋaola.
Gêgwaŋ kêmêliŋ,
ma ŋaola kêsêlô.
25 Mago Apômtaunê biŋ oc ênêc teŋgeŋ.”
Ma biŋ tau tonaŋ ŋawae ŋajam, naŋ sêsôm gêdêŋ amac.

2

Poc mata jali to lau dabuŋ

1 Amboac tonaŋ akwalec nêm biŋ sec totau-totau to biŋdansaŋ samob ma ajam biŋ auc to têmtac sec ma biŋ gêga samob su. 2 Atôm ŋapalê dedec, taŋ têtaŋ su naŋ, ma ataŋ su ŋanô mêtê ŋawa tau, gebe atôp atu kapôêŋ e atap moasiŋ ênam amac kêsiŋa sa. 3 Amac asaê sugac gebe Apômtau eŋ ŋajam. 4 Amac andêŋ poc mata jali, Apômtau tau, ana. Ŋamalac têtiŋ eŋ siŋ su, mago Anôtô kêjaliŋ eŋ sa ma gêlic eŋ amboac poc awamata ŋanô teŋ. 5 Ma Anôtô êkwê amac sa amboac poc mateŋ jali atu Ŋalau Dabuŋ nê andu to atu dabuŋwaga dabuŋ, gebe akêŋ da ŋalêlômŋa, taŋ ênac Anôtô mataanô ŋajam êtu Jesu Kilisiŋa, 6 êtôm teto gêc gebe

“Alic acgom, aê kajaliŋ poc awamata ŋanô teŋ sa kêtu poc kêclêsuŋa

ma kasuŋ kêkô Sion.
Ŋac taŋ kêkêŋ gawiŋ eŋ naŋ, oc ênaŋa atom.”
7 Poc tau tonaŋ kêtu amac akêŋ-gêwiŋ-waga nêm awamata ŋanô. Mago êndêŋ
êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ,
“poc taŋ lau-sêkwêwaga sêbaliŋ siŋ naŋ,
kêtu poc kêcŋsuŋa,”
8 ma
“kêtu poc sêndiŋ eŋkaiŋ êpiŋa
to poctêna êŋgôm lau têntac êmbôli aucŋa.”
Êsêac taŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtônê biŋ atom naŋ, dêdiŋ eŋkaiŋ kêpi poc kêtôm
Anôtô kêmasaŋ ŋabiŋ kwanaŋgeŋ.
9 Mago amac atu gôlôac, taŋ Anôtô kêjaliŋ sa naŋ. Amac atu kiŋnê
dabuŋwaga to lau dabuŋ m teŋ. Amac atu Anôtônê lau solop, tec asôm Ŋac, taŋ
kêkalem amac aŋga ŋakesec adêŋ ênê ŋawê kaiŋ teŋ aja naŋ, nê gêŋtalô ŋawae
lasê. 10 Gêmuŋgeŋ atu Anôtônê lau atom, mago galoc atu ênê lau. Gêmuŋgeŋ
amac atap Anôtônê taê walô sa atom, mago galoc eŋ taê walô amac.

Tasa lêŋ êtôm Anôtônê sakiŋwaga

11 O lauace, aê jalêŋ biŋ amac, taŋ amoa amboac lau waba to lau jaba naŋ,
êŋgamiŋ taôm êndêŋ têmtac ŋakalac, taŋ gêjac siŋ gebe enseŋ katôm su naŋ.
12 Asa nêm lêŋ amoa lau samuc ŋalêlôm tolaŋômnêm sawageŋ. Go êsêac, taŋ
sêŋgôliŋ biŋ êpi amac gebe agôm secŋa naŋ, sêsala amacnêm koleŋ ŋajam ma
sêlambiŋ Anôtô êndêŋ bôc eŋ êô lasêŋa.
13 Asô ŋamalacnêŋ ŋagôliŋ samob ŋalabu êtu Apômtauŋa. Asô kiŋ, taŋ kêtu
ŋatau ŋamataŋa naŋ ŋalabu, 14 to asô gôliŋwaga, taŋ eŋ kêsakiŋ êsêac gebe sêkêŋ
ŋagêjô êndêŋ lau, taŋ sêgôm sec to sêlambiŋ lau, taŋ sêjam kôm ŋajam naŋ, ŋalabu
amboac tonaŋgeŋ. 15 Gebe Anôtô taê gêjam biŋ amboac tonec gebe amac
anam kôm ŋajam gebe êmbaob lau meloc, taŋ sêjam kauc biŋ naŋ, aweŋ auc.
16 Asa lêŋ tau amboac lau, taŋ Kilisi kêgaboac Êsêac su naŋ. Mago kêgaboac
amac su ŋamoasiŋ êtu sec ŋasabaŋ atom. Atu Anôtônê sakiŋwaga. 17 Atôc lau
samob sa ma têmtac ôwiŋ gôlôac, taŋ têtu nêm lasitêwai naŋ. Atêc Anôtô ma
atoc kiŋ sa.

Kilisi gêôc ŋandaŋ êtu ŋadôŋdôŋ êndeŋ aêac

18 Amac sakiŋwaga asô nêm ŋataui ŋalabu to atoc êsêac sa. Asô ŋataui ŋajam
to wapôm tauŋgeŋ ŋalabu atom, asô ŋataui keso ŋalabu êwiŋ. 19 Ŋac teŋ embe
nê ŋalêlôm êsap Anôtô tôŋ ma êôc wapac êtu biŋ tageŋ tonaŋŋa, naŋ Anôtô
oc ênam mec eŋ. 20 Embe têtap amac to aôc wapac êtu agôm secŋa, naŋ oc
êkêŋ amac waem amboac ondoc. Mago embe sêkêŋ ŋandaŋ êndêŋ amac to aôc
wapac êtu agôm ŋajamŋa, naŋgo Anôtô ênam mec amac. 21 Kêtu biŋ tonaŋŋa tec
Anôtô kêkalem amac, gebe Kilisi gêôc ŋandaŋ kêtu amacŋa. Eŋ kêtu ŋadôŋdôŋ
gêdêŋ amac gebe apuc eŋ waŋa. 22 Eŋ gêgôm sec teŋ atom ma têtap biŋdansaŋ
teŋ sa kêsa eŋ awasuŋ atom. 23 Êsêac sêbu eŋ, ma eŋ gêbu êsêac ŋagêjô atom.
Sêkêŋ eŋ gêôc ŋandaŋ, mago eŋ kêkôtêŋ lêma gêdêŋ êsêac atom. Eŋ gêliŋ nê
biŋ samob su gêdêŋ ŋac, taŋ êmêtôc biŋ ŋaŋêŋŋa naŋgeŋ gêja. 24 Aêacnêŋ sec
kêpi eŋ tau ôli ma eŋ kêkôc sec tau sa kêpi ka gêja, gebe tatu mêtê êndêŋ
sec, ma mateŋ jali êsa êndêŋ biŋgêdêŋ. Ênê sêm ŋamala gêgôm amac ŋajam
kêsa. 25 Gêmuŋgeŋ amac amoa amboac domba sêbôm, mago galoc Anôtô gêjam
amac ôkwi adêŋ ŋacgejob, taŋ gejob amac katôm naŋ aja.

3

Lauo to ŋac nêŋ biŋ

1 Amac lauo asô nêm ŋaci ŋalabu amboac tonaŋgeŋ. Ŋacwaga ŋagêdô embe
sêkêŋ êwiŋ Anôtônê biŋ atom, go lauo sêsôm biŋ teŋ atom, nêŋ Iêŋgeŋ êŋgom
ŋacwaga sênam tauŋ ôkwi, 2 gebe ŋacwaga sêlic amac asa nêm lêŋ gêdêŋ to
atêc Anôtôgeŋ, ec sêndaŋguc. 3 Anam gêlôŋ taôm ŋa gêŋ dêmôêŋa amboac
môkêmlauŋ ŋapoactalô tokaiŋtokaiŋ ma anôŋ gold ŋawasi to asô ŋakwê ŋajam-
ŋajam nec atom. 4 Anam gêlôŋ taôm ŋa gêŋ ŋalêlômŋa, taŋ ê su atom naŋ. Gêŋ
tau tonec gebe amoa tonêm ŋalêlôm malô to ŋaŋêŋ gebe gêŋ tonaŋ ŋai Anôtô
gêlic amboac awamata ŋanô. 5 Andaŋgeŋ lauo dabuŋ, taŋ sêkêŋ mateŋ Anôtô
naŋ, sêjam gêlôŋ tauŋ ŋa awamata tonaŋ, ma sêsô nêŋ ŋaci ŋalabu ŋapep. 6 Sara
kêtôm tonaŋ. Eŋ taŋa wamu Abraham ma kêsam eŋ gebe Ŋoc apômtau. Amac
embe aŋgôm gêŋ ŋajam to atêc gêŋ teŋ atom, go atu Sara latuio.

7 Amac ŋacwaga amboac tonaŋ. Awiŋ nêm lauo tokaucgeŋ, gebe êsêac
ôliŋwalô kêtôm amac atom. Atoc êsêac sageŋ gebe êsêac sêwê kaiŋ moasiŋ
daŋgôŋ mateŋ jaliŋa amboac tonaŋ. Aŋgôm geŋ tau gebe gêŋ teŋ êkô
amacnêm mec auc atom.

Daôc ŋandaŋ êtu biŋgêdeŋŋa

8 Aê jakatoŋ ŋoc biŋ sa amboac tonec gebe Amac samob nêm biŋ elom tau
ŋajam. Aôc gêŋwapac awiŋ taôm, têmtac êwiŋ lasitêwai to atoc taôm sa atom,
êkôniŋ taômgeŋ. 9 Akêŋ sec êjô sec atom ma biŋ alôb-alôb êjô biŋ alôb-alôb
atom, akêŋ mecgeŋ êjô. Taêm ênam gebe Anôtô kêkalem amac gebe awê kaiŋ
mec êtu nêm gêŋlênsêm.

Gebe teto gêc gebe
10 “Ŋac taŋ têtac gêwiŋ gebe êmoa mata jali
ma gebe êmoa ŋajamgeŋ naŋ,
ejop imbêla êndêŋ biŋ sec
to gêdôôlic êndêŋ biŋdansaŋ.
11 Eŋ ênac jaê sec to êŋgôm gêŋ ŋajam.
Eŋ ensom biŋmalô ma êndaŋguc e naê tôŋ,
12 gebe Apômtau mata kêsap lau gêdêŋ
ma kêkêŋ taŋa nêŋ mec.
Mago Apômtau laŋô gelo lau, taŋ sêgôm sec naŋ.”

13 Embe aŋgôm ŋajam atu dôbgeŋ, ma asa oc êŋgôm amac atu sec. 14 Embe
aôc gêŋwapac êtu adaguc biŋ gêdêŋŋa, go aê aoc êôc amac. Ŋamalacnêŋ biŋ
êtakê to êlênsôŋ amac atom. 15 Atôc Kilisi sa aŋga nêm ŋalêlôm ma akêŋ eŋ
êtu nêm Apômtau. Amansaŋ taôm ŋapaŋ e lau teŋ embe teteŋ amac gebe awa
biŋ, taŋ akêŋ matem gêc nêm ŋalêlôm naŋ sa, naŋgo gaôgeŋ asôm lasê êndêŋ
êsêac. 16 Aŋgôm totêmtac malô ma ajop taômgeŋ, gebe nêm ŋalêlôm ŋajam, ec
êŋgôm êsêac, taŋ sêgôliŋ biŋ kêpi amac to sêbu amac, taŋ asa Kilisinê lêŋ ŋajam
naŋ majeŋ. 17 Anôtô embe taê ênam gebe aôc ŋandaŋ êtu agôm ŋajamŋa naŋ, oc
ŋajam êlêlêc aôc ŋandaŋ êtu agôm secŋa su. 18 Kilisi amboac tonaŋ. Eŋ gêmac
êndu kêtu dim tageŋ kêtu aêacnêŋ secŋa. Ŋac gêdêŋ gêjô aêac lau gêdêŋmê
su, gebe êwê aêac dandêŋ Anôtô tana. Êsêac sêjac eŋ ôligeŋ êndu, mago Ŋalau
kêkêŋ eŋ mata jali kêsa. 19 Ma toŊalaugeŋ gêja gêjam mêtê ŋalau, taŋ sêŋgôŋ
kapoacwalô naŋ. 20 Gêdêŋ andaŋgeŋ êsêac sêkêŋ gêwiŋ Anôtônê biŋ atom.
Anôtô kêsaê êsêac to gê êsêacnêŋ biŋ tôŋ gêdêŋ taŋ Noa gêsô waŋ gêmoa naŋ.
Waŋ tonaŋ gêjam lau 8geŋ sa selom bu kêsuŋ ŋatêna. 21 Bu tonaŋ kêtu busaŋgu,
taŋ galoc gêjam amac kêsi naŋ ŋadôŋdôŋ. Busaŋgu tau êkwasiŋ ŋatêmui ôliŋŋa
su atom, mago êtu môêc endeŋ Anôtô gebe êmansaŋ ŋalêlôm ŋawa êsa êtu Jesu
Kilisi gêdi saŋa. 22 Eŋ kêpi undambê gêja jagêŋgôŋ Anôtônê anôŋa, ma aŋela to
ŋaclai ma ŋactêkwa sêsô eŋ ŋalabu.

4

Tanam tauŋ ôkwi ma tasa lêŋ wakuc

1 Kilisi gêôc ŋandaŋ kêpi tau ôli. Amboac tonaŋ amansaŋ taôm e nêm ŋalêlôm
êtôm ênê acgom, gebe ŋac, taŋ gêôc ŋandaŋ kêpi tau ôli naŋ, sec kêlêwaŋ eŋ.
2 Tec ŋamalacnêŋ têntac ŋakalac ênam gôliŋ amac êndêŋ têm amoa nomŋa êtiam
atom, Anôtônê biŋgeŋ ênam gôliŋ amac. 3 Gêdêŋ têm, taŋ gêjaŋa su naŋ, amac
agôm lau samuc nêŋ biŋ kêtu tôŋ, tec kêtômgac. Amac asa nêm lêŋ mockaiŋo
to mockaiŋŋa ma amoa totêmtac ŋakalac. Gêŋ kêjaŋiŋ amac ma aeŋ lasam to
anôm anaboa aŋgôŋ awiŋ taôm to ajam sakiŋ gêdêŋ gwam aseŋ Anôtônê biŋsu
su. 4 Ma galoc asêlêŋ awiŋ lau samuc ma asa nêŋ lêŋ wauc-waucgeŋŋa kêtiam
atom, tec sêlic sec ma sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi amac. 5 Mago êsêac oc sêwa nêŋ
biŋ sa êndêŋ ŋac, taŋ kêmasaŋ tau su gebe êmêtôc mateŋ jali to ŋacmatê nêŋ
biŋ naŋ. 6 Kêtu biŋ amboac tonaŋŋa eŋ kêsôm ŋawae ŋajam lasê gêdêŋ ŋacmatê
gebe êsêac têtap mêtôc sa kêtôm ŋamalac têtap sa, mago ŋalau sêmoa mateŋ jali
kêtôm Anôtô gêmoa mata jali.
7 Gêŋ samob ŋatêku êsuŋa ŋanoc kêdabiŋgac. Amboac tonaŋ taêm ênam taôm
ma ateŋ nêm mec totekwem sakigeŋ. 8 Tonec tec tasôm êtu ŋamata gebe
akêŋ têmtac gêwiŋ elom tau ŋanôgeŋ gebe têntac gêwiŋ êŋgênduc sec samob
auc. 9 Aŋgôm ja lau atu môsi atom. 10 Anam sakiŋ taôm êndêŋ-êndêŋgeŋ
êtôm moasiŋ, taŋ akôc naŋ, ma atu Anôtônê moasiŋ tokaiŋ-tokaiŋ ŋagejobwaga
ŋajam. 11 Ŋac teŋ embe ênam mêtê, naŋ êsôm êtôm Anôtônê biŋgeŋ. Teŋ embe
ênam sakiŋ, naŋ ênam êtôm ŋaclai, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ eŋ naŋ. Aŋgôm gêŋ
samob tonaŋ gebe Anôtônê ŋawasi êsa êtu Jesu Kilisiŋa. Ŋawasi to ŋajaŋa êndêŋ
eŋ teŋgeŋ ma teŋgeŋ. Biŋŋanô.

Daôc ŋandaŋ tatôm Kilisine lau

12 O lauace, alic ŋandaŋ, taŋ kêlêtôm amac gêmoa naŋ, amboac gêŋ kaiŋ
teŋ, taŋ kêtap amac sa naŋ atom. 13 Têmtac ŋajam êsa gebe awê kaiŋ Kilisinê
ŋandaŋ awiŋ. Ma êndêŋ noc eŋ eoc nê ŋawasi lasêŋa naŋ, amac oc atu samuc
totêmtac ŋajamgeŋ. 14 Embe sêmbu amac êtu Kilisinê ŋaêŋa, oc aoc êôc amac,
gebe Anôtônê Ŋalau ŋawasi wacêpi amac. 15 Amacnêm teŋ êôc ŋandaŋ amboac
ŋac, taŋ gêjac ŋamalac êndu me gêjam geŋgeŋ gêŋ me gêgôm sec me kêgabec
launêŋ kôm paliŋ-paliŋgeŋ naŋ atom. 16 Mago amac embe aôc ŋandaŋ atôm
Kilisinê lau, naŋ majem atom. Alambiŋ Anôtô gebe kêkêŋ amac awê kaiŋ
ŋaê tonaŋ.
17 Noc kêdabiŋ gebe Anôtô êmêtôc biŋ ênac m aŋga eŋ tau nê gôlôac. Embe
êŋgôm êndêŋ aêac amboac tonaŋ, ma êsêac, taŋ taŋeŋpêc gêdêŋ Anôtônê ŋawae
ŋajam naŋ, oc êŋgôm êsêac amboac ondocgeŋ.
18 “Anôtô embe ênam lau gêdêŋ kêsi, oc ŋalêŋ ŋawapac,
ma lau geo to lau sec oc amboac ondoc.”
19 Amboac taŋ êsêac, taŋ sêôc ŋandaŋ kêtôm Anôtô taê gêjam naŋ, sêsa nêŋ lêŋ
ŋajam to sêsakiŋ katuŋ êndêŋ ŋac ŋaŋêŋ, taŋ kêkêŋ gêŋ samob naŋ.

5

Tajop Anôtônê domba

1 Aê jalêŋ biŋ laumata, taŋ sêmoa amac ŋalêlôm naŋ. Aê laumata teŋ katôm
amac ma galic Kilisi gêôc ŋandaŋ ma oc jawê kaiŋ ŋawasi, taŋ mêŋêtu awê êtu
ŋamu naŋ. 2 Ajop Anôtônê domba ŋatoŋ, taŋ kêkêŋ gêdêŋ amac naŋ, ma ajop
êtu sêkac amacŋa atom. Taôm aŋgôm anac ŋawae êtôm Anôtônê biŋ. Aŋgôm
êtu awa geoŋa atom, aŋgôm êtu nêm sakiŋ topalêgeŋŋa. 3 Ajop êsêac, taŋ sêsêp
amac lemem naŋ amboac gôliŋwaga, taŋ sêkôniŋ nêŋ gôlôac naŋ atom. Atu

ŋadôŋdôŋ ŋajam êndêŋ nêm domba ŋatoŋ. 4 Ma gejobsêga tau embe êô lasê, go
amac akôc ŋawasi ŋasunsuŋ, taŋ ênaŋa atom naŋ.
5 Amac lau wakuc amboac tonaŋ. Asô lau ŋanô ŋalabu. Amac samob akôniŋ
taôm to anam sakiŋ taôm êndêŋ-êndêŋgeŋ, êtôm teto gêc gebe
“Anôtô êkô lau, taŋ tetoc tauŋ sa naŋ auc,
ma êkêŋ moasiŋ êndêŋ êsêac, taŋ sêkôniŋ tauŋ naŋ.”
6 Amboac tonaŋ akôniŋ taôm asô Anôtônê lêma ŋajaŋa ŋalabugeŋ, ec etoc
amac sa êndêŋ ŋanoc. 7 Gêŋwapac samob, taŋ kêkôniŋ amac naŋ, apô êpi eŋ êna,
gebe eŋ gejob amac. 8 Tekwem saki ma anam jaligeŋ, gebe amacnêm ŋacjo
Sadaŋ kêsêlêŋ kêtaŋ-kêtaŋ amboac lewe ma gesom nê gêŋ gebe êndaŋgôŋ.
9 Aŋgamiŋ taôm êndêŋ eŋ ma akêŋ êwiŋ ŋajaŋa. Ma ajala gebe amacnêm
lasitêwai, taŋ sêmoa nom ŋagamêŋ samob naŋ, sêôc ŋandaŋ tau tonaŋ têtôm
amac. 10 Moasiŋ samob ŋatau Anôtô, taŋ gêbiŋ amac to Kilisi tôŋ naŋ, kêkalem
amac gebe akôc ênê ŋawasi teŋgeŋŋa. Oc akôc ŋandaŋ têlageŋ ma eŋ tau
mêŋênac dabiŋ amac to êpuc amac tôŋ, ma êkêŋ ŋaclai êndêŋ amac to ênsuŋ
amac sa akô ŋajaŋa. 11 Ŋajaŋa êndêŋ eŋ endeŋ tôŋgeŋ. Biŋŋanô.

Petere gêjac mata nê biŋ

12 Aê kato papia dambê tonaŋ gêdêŋ amac ma lasic Silwana, taŋ galic eŋ
amboac ŋac ŋaŋêŋ naŋ, gêjam aê sa. Aê galêŋ biŋ to gawa sa gêdêŋ amac gebe
Anôtônê moasiŋ ŋanô tau tonec. Akô ŋajaŋa akô moasiŋ tau ŋalêlôm. 13 Gôlôac
dabuŋ aŋga Babel, taŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac sa sêwiŋ naŋ, aweŋ gêjac amac, ma
latuc Marka amboac tonaŋgeŋ. 14 Aê moalêc taôm to akôc taôm sa totêmtac
êwiŋgeŋ.
Biŋmalô êndêŋ amac samob, taŋ Kilisi gêbiŋ amac tôŋ naŋ êwac.

PETERENÊ papia kêtu luagêcna

Peterenê papia kêtu luagêcŋa nec gêjac lau buŋa ŋamataŋa ŋagêdô tapaôŋgeŋ ŋawae. Lau-mêtê-geowaga jasêsêli-sêsêli gôlôac Asia Sauŋŋa, tec Petere keto papia tonec gebe êmbôc êsêac auc, ec nêŋ mêtê ôliŋ ŋakalacŋa êlaiŋ tau amboac secgeŋ. Lau buŋa sênac jao tauŋ êndêŋ lêtôm amboac tonaŋ ŋalêŋ tonec gebe sênac dabiŋ nêŋ kauc e sêjala Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi êpi ŋanôgeŋ, tec Petere gebe êsêac sêkêŋ taŋeŋ êndêŋ lau, taŋ tauŋ mateŋanô sêlic Jesu ma tauŋ taŋeŋsuŋ sêŋô eŋ kêsôm biŋ to kêdôŋ êsêac naŋ, sênac ŋawaegeŋ. Petere geseŋ lau, taŋ sêsôm sebe Kilisi êmu êmêŋ êtiam atom naŋ, ŋajaŋageŋ. Kilisi gêmu gêmêŋ su atom tageŋ nec ŋam kêsêp Anôtô gê biŋ tôŋgeŋ “gebe lau teŋ sênaŋa atom, gebe samob sêkac tauŋ su aŋga nêŋ sec acgommaŋ.”

Ŋadênaŋ

1. Petere gêjac m papia tau 1:1-2
2. Anôtônê kalem gêdêŋ lau buŋa 1:3-21
3. Mêtê-geowaga têdôŋ mêtê dansaŋ 2:1-22
4. Kilisi êmu êmêŋ êtu ŋamuŋa 3:1-18

Petere awa gêjac lau

1 Jesu Kilisi nê sakiŋwaga to aposolo aê, Simon Petere, ŋoc biŋ êndêŋ amac,
taŋ aêacnêŋ Anôtô agêc kêsiwaga Jesu Kilisi nêŋ biŋgêdêŋ kêkêŋ amac akêŋ
gêwiŋ ŋanô atôm aêac. 2 Ajala Anôtô agêc aêacnêŋ Apômtau Jesu êtu tôŋ e
moasiŋ to biŋmalô ênam sêga aŋga amacŋa.

Anôtô kêkalem aêac to kêjaliŋ aêac sa

3 Anôtônê ŋaclai kêkêŋ gêŋ samob, taŋ kêpuc aêac tôŋ tamoa mateŋ jali to
tasa Anôtônê lêŋ naŋ, gêdêŋ aêacgac. Kêkêŋ gêŋ tau kêtu tajala ŋac, taŋ kêkalem
aêac tawê kaiŋ ênê ŋawasi to lêŋ ŋaŋêŋ naŋŋa. 4 Eŋ gêgôm amboac tonaŋ, tec
gêjac mata gêŋ ŋanô mataêjam to kapôêŋ-kapôêŋ gêdêŋ aêac. Eŋ gêjac mata gêŋ
tonaŋ gebe amac awê kaiŋ ŋanô aŋga Anôtô tau nê ma awê nom tonec ŋaŋaclai
sa. Ŋaclai enseŋ amac suŋa tonaŋ ŋam kêsêp ŋamalacnêŋ têntac ŋakalacŋa.
5 Amboac tonaŋ ôlim palêgeŋ gebe nêm akêŋ gêwiŋ ênam ŋanô lêŋ ŋaŋêŋ. Lêŋ
ŋaŋêŋ êkêŋ kauc ajala gêŋŋa. 6 Kauc ajala gêŋŋa êkêŋ amac atu mêtê taôm
ŋapep. Atu mêtê taôm ŋapep êkêŋ amac aôc gêŋwapac totêmtac êpa sugeŋ. Aôc
gêŋwapac totêmtac kêpa sugeŋ êkêŋ amac asa Anôtônê lêŋ. 7 Asa Anôtônê lêŋ
êkêŋ amac têmtac êwiŋ lasitêwai. Têmtac gêwiŋ lasitêwai êkêŋ amac têmtac êwiŋ
ŋanô tau. 8 Gêŋ ŋanô tau tonaŋ embe ênêc amacŋa e ênam amac auc, go êkêli
amac, ec ôlim palê êsa to anam ŋanô ajala aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi. 9 Ma
ŋac, naŋ êtap gêŋ tau tonaŋ sa atom, eŋ mataanô kêtu wao, tec gelic gêŋ gêja
baliŋ atom ma kêliŋ Anôtô kêkwasiŋ ênê sec laŋgwa su gêjaŋa naŋ siŋ.

10 O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac to kêjaliŋ amac sa, tec ôlim palêgeŋ gebe
awaka Anôtônê moasiŋ tau sa. Embe aŋgôm amboac tonaŋ, go ambeŋ anaŋa
atomanô, 11 ma Anôtô êkêŋ amac asô aêacnêŋ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi
nê gamêŋ teŋgeŋŋa ana.

12 Amac ajala biŋŋanô, ma biŋŋanô tau gêjam amac auc akô ŋajaŋa, mago
gabe jaôŋ biŋ tau sa aŋga amacnêm ŋalêlôm gebe taêm ênam ŋapaŋ. 13 Jaôŋ
biŋ tau sa aŋga amacnêm nec gêjac aê ŋawae êtôm ŋoc têm jamoa bec tonec
ŋalêlômŋa. 14 Aê kajalagac gebe sauŋgeŋ, go sêmbuc ŋoc bec tonec sa êtôm
aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi tau geoc lasê gêdêŋ aê. 15 Amboac tonaŋ tec

jawaka ŋalêŋ teŋ sa e êndêŋ têm jawi nom tonec siŋ su naŋ, biŋ tonaŋ ŋai êôŋ sa aŋga nêm ŋalêlôm ŋapaŋ.

Kilisinê ŋawasi, taŋ propete seoc lasê naŋ

16 Gêdêŋ taŋ asôm aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê ŋaclai to êmu êmêŋ ŋawae
lasê gêdêŋ amac naŋ, aêac ajac sêboaco, taŋ ŋamalac sêga tokaucgeŋ naŋ atom.
Aêac tauŋ mateŋanô alic ênê ŋawasi towae, tec asôm lasê. 17 Aêac alic gebe
eŋ Tama Anôtô kêkêŋ wae to ŋawasi gêdêŋ eŋ ma ŋawasi ŋatau awa amboac
tonec gêdêŋ eŋ gebe “Aêŋoc Latuc, taŋ têtac gêwiŋ eŋ ma galic eŋ ŋajam naŋ
tonec.” 18 Awa tecenaŋ aêac aŋô kêsap aŋga undambê gêmêŋ gêdêŋ taŋ amoa
lôc dabuŋ awiŋ eŋ naŋ.
19 Amboac tonaŋ aêac akêŋ gêwiŋ propetenêŋ biŋ kêlêlêc. Ma amac embe
akôc biŋ tau sa, oc ŋajam amboac tonaŋ, gebe biŋ tau kêtôm daweŋ kêpô
gamêŋ ŋakesec e êu bôŋ acgom, go utitêna mêŋêpi aŋga nêm ŋalêlôm. 20 Ajala
biŋ tonec êtu ŋamata acgom, gebe ŋac teŋ kêtôm gebe êwa propetenêŋ biŋ, taŋ
teto gêc naŋ, sa ŋa tau nê kauc atom, 21 gebe ŋamalac teŋ nê ŋalêlôm kêkac eŋ
tec geoc biŋ teŋ lasê nec atom. Ŋalau Dabuŋ gêôc ŋamalac, go sêsôm biŋ lasê
kêtôm Anôtô gêsuŋ.

2

Propete dansaŋ

1 Gêmuŋgeŋ propete dansaŋ dêdi aŋga lau Israel ŋalêlôm. Ma kêdôŋwaga
dansaŋ oc mêŋsêsa aŋga amac ŋalêlôm amboac tonaŋ. Êsêac oc sêndôŋ mêtê
geo, taŋ enseŋ ŋamalac su naŋ, ma sênsa Ŋatau, taŋ gêjam ôli êsêac su naŋ auc.
Êsêac sêkic tauŋ nêŋ biŋ ma sênaŋa sebeŋ. 2 Ma lau taêsam sêsap êsêacnêŋ lêŋ
kêli ôliŋ ŋakalacŋa tôŋ, ma kêtu tonaŋŋa lau sêsôm biŋ alôb-alôb êpi biŋŋanô
ŋalêŋ. 3 Êsêac mateŋ katu gêŋ ŋawaô, tec têtulu amacnêm awa ŋa nêŋ biŋdansaŋ.
Êsêacnêŋ mêtôcwaga mata gêdiŋ êsêac ŋapep wanêcgeŋ ma nêŋ ŋac enseŋ êsêac
suŋa gêjac tuluc atom.
4 Anôtô taê labu aŋela, taŋ sêgôm sec naŋ atom. Eŋ kêtiŋ êsêac sêsêp
lamboam ŋagêsuŋbôm ŋakesec sêja ma gêsô êsêac tôŋ sêmoa e êndêŋ bêc
mêtôcŋa. 5 Eŋ taê labu nom laŋgwa atom, kêkêŋ bu kêsuŋ ŋatêna geseŋ nom
ŋalau, taŋ sêwi Anôtô siŋ naŋ su. Noa taŋ kêsôm biŋgêdêŋ lasê to nê lau 7
tauŋgeŋ tec Anôtô gêjam jaom êsêac. 6 Ma Anôtô kêmêtôc malac Sodom to
Gomora gebe sênaŋa, tec kêkêŋ ja geŋ êsêac su sêjaŋa. Eŋ kêkêŋ dôŋ tonaŋ
gebe êkêŋ puc lau, taŋ oc sêwi Anôtô siŋ êtu ŋamu naŋ. 7 Eŋ gêjam ŋac gêdêŋ
Lot kêsi. Lot tau gêmoa tonê ŋalêlôm ŋawapacgeŋ kêtu lau alôb-alôb tonaŋ nêŋ
lêŋ mockaiŋŋa. 8 Ŋac gêdêŋ tonaŋ gêŋgôŋ êsêac ŋalêlôm ma gêlic to gêŋô nêŋ
biŋ geo kêtôm bêc to bêc ma gejoŋ ênê ŋalêlôm gêdêŋ e gêmoa jageo. 9 Apômtau
kêjala ênam lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga kêsi aŋga lêtôm ŋalêŋ ma kêjala êkôniŋ lau sec
tôŋ e têtap ŋagêjô sa êndêŋ bêc mêtôcŋa ŋalêŋ amboac tonaŋgeŋ. 10 Ŋagêjô
tonaŋ êtap êsêac, taŋ têntac ŋakalac kêkac êsêac e sêsa lêŋ môpŋa ma sêli biŋ
sa kêpi Apômtaunê gôliŋ naŋ, sa êlêlêc su.

Êsêac lau ŋaclai sec to tetoc tauŋ sa ma têtêc lau ŋawasi ôŋa atom, sêsôm
biŋ alôb-alôb kêpi êsêac gêwiŋ. 11 Aŋela tonaŋ nêŋ ŋajaŋa to ŋaclai kêlêlêc lau
tonaŋ nêŋ su, mago aŋela sêpuc boa êsêac to sêkêŋ êsêac têtap Apômtaunê mêtôc
sa atom. 12 Lau tonaŋ nêŋ kauc masi têtôm bôc, taŋ têna kêsu gebe ŋamalac
sêlô êsêac tôŋ to sêŋguŋ êsêac êndu. Lau tonaŋ sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi gêŋ,
taŋ sêjam kauc naŋ. Êsêac oc sênaŋa têtôm bôc tau. 13 Êsêac têtap ŋandaŋ sa
êjô nêŋ geo, taŋ sêgôm gêdêŋ lau naŋ. Êsêac sêjam kauc gebe sêniŋ lasam to

sênôm anaboa êndêŋ ocsalô êtu têntac ŋajam ŋam. Êsêac gêŋ ŋatêmui to gêŋ sec. Embe sêniŋ gêŋ sêŋgôŋ sêwiŋ amac, go sêŋgôm nêŋ sec sênac ŋawaegeŋ. 14 Êsêac mateŋ daŋgucboa ma sêgôm sec gedeŋ tôŋgeŋ. Êsêac sêwa lip lau palê-palê ma têdôŋ nêŋ ŋalêlôm e sêjala lêŋ mateŋ katu gêŋŋa kêtu tôŋ. Anôtô kêpuc boa êsêac sugac. 15 Êsêac sêwi lêŋ ŋaŋêŋ siŋ ma sêô sic sêsa Bosoro latu Balam, taŋ têtac gêwiŋ nê geo ŋaôli naŋ, nê lêŋ. 16 Balêm kêsa lêŋ tonaŋ e Anôtô kêmêtôc eŋ kêtu nê kesoŋa. Bôc wabaŋa awamê kêsôm biŋ lasê gêjam ŋamalac awa e kêkô propetenê lêŋ meloc auc.

17 Lau tonaŋ ŋai têtôm bumata, taŋ kêpa naŋ, me têtôm tao, taŋ mu gêbuc ma kêdaba su naŋ. Anôtô kêmasaŋ gêsuŋbôm ŋakesec kêtu êsêacŋa. 18 Êsêac sêsôm biŋ lanem-lanem to biŋ agwa-agwa ma sêwa nêŋ lêŋ kêli ôliŋ ŋakalacŋa kêtu lip, gebe ênac lau, taŋ sêkac tauŋ su ŋasawa dambêgeŋ aŋga lau, taŋ sêsa lêŋ keso naŋ. 19 Lau-sêwalipwaga sêjac mata lêŋ sêŋgamboac ŋamalac su sêmoa nêŋ Iêtêgeŋŋa, mago êsêac tauŋ têtu ŋaclai enseŋ ŋamalac suŋa ŋasakiŋwaga, gebe gêŋ, taŋ kêku ŋamalac tulu naŋ, ŋamalac têtu gêŋ tau ŋasakiŋwaga. 20 Lau teŋ embe sêkac tauŋ su aŋga nom ŋagêŋ môpŋa êtu sêjala aêacnêŋ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisiŋa, mago gêŋ tau embe êlênsôŋ êsêac êtiam e êku êsêac tulu, oc têtu sec êIêtêc gêmuŋŋa su. 21 Ijoc êsêacmêŋ, sêjala biŋgêdêŋ ŋalêŋ atommaŋ. Amboac ondoc sêjala su, mago sêjam dêmôêŋ biŋsu dabuŋ, taŋ sêkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ kêtiam. 22 Biŋgôliŋ tonec ŋanô kêsa kêpi êsêac gebe
“Kêam seŋ gêŋ, taŋ sêluc siŋ naŋ kêtiam.”
Ma teŋ gebe
“Bôcanô taŋ gêliŋ bu su naŋ, jagêjac wandob kêtiam.”

3

Apômtau êmu êmêŋ biŋŋanôgeŋ

1 O lauace, papia tonec kêtu papia kêtu luagêcŋa, taŋ kato gêdêŋ amac naŋ. Aê kato papia luagêc tau gebe jaôŋ biŋ ŋawa samob sa aŋga nêm ŋalêlôm gebe taêm ênam. 2 Aê gabe jaôŋ biŋ, taŋ propete dabuŋ sêsôm wanêcgeŋ su to Apômtau to kêsiwaga nê biŋsu, taŋ amacnêm aposolo sêsôm naŋ, sa aŋga nêm ŋalêlôm gebe taêm ênam êtiam. 3 Ajala biŋ tonec êtu ŋamata acgom, gebe êndêŋ têm naŋ mêŋsêa lau ŋagêdô, taŋ sêsa nêŋ lêŋ êtôm ôliŋ ŋakalac kêkac êsêac naŋ, oc mêŋsêô lasê ma sêsu amac susu 4 ma sêsêm gebe “Eŋ gêjac mata gebe êmu êmêŋ me. Ma galoc gêmoa ondoc. Aêac abeŋi sêmac sêja-sêja ma gêŋ samob gêc amboac gêc gêdêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom naŋ, e mêŋgêdêŋ galoc.” 5 Êsêac taŋ gebe amboac tonaŋ naŋ, sêliŋ biŋ tonec siŋ gebe andaogeŋanô Anôtô kêsôm biŋ tec kêkêŋ undambê to nom. Nom tau kêsa aŋga bu ma bu gêjam nom sa. 6 Ma bu tau tonaŋ tec kêsuŋ ŋatêna e geseŋ nom laŋgwa su gêjaŋa. 7 Mago Anôtô nê biŋ gêjam jaom undambê to nom galocŋa gêmoa e ja enseŋ su. Undambê to nom oc sênaŋa atom, sênêc e êndêŋ bêc Anôtô êmêtôc ŋamalac to enseŋ lau sec suŋa.

8 O lauace, aliŋ biŋ tageŋ tonec siŋ atom gebe Apômtau gêlic bêc tageŋ kêtôm jala 1,000 ma jala 1,000 kêtôm bêc tageŋ. 9 Apômtau gêgôm nê biŋ, taŋ gêjac mata naŋ, ŋanô kêsa kêliŋ tau siŋ-siŋ amboac lau ŋagêdô taêŋ gêjam naŋ atom. Eŋ kêliŋ tau siŋ-siŋ atom, gê amacnêm biŋ tôŋ gebe eŋ gedec gebe lau teŋ sênaŋa atom. Eŋ gebe lau samob sênam tauŋ ôkwi.

10 Apômtaunê bêc oc êmêŋ êtôm geŋgeŋtêna ma undambê oc ênaŋa toŋakicsêa kaiŋ teŋ. Ma ja êniŋ gêŋ umboŋŋa e êsêlô ma nom to gêŋ nom-ŋa samob maleŋmê. 11 Gêŋ samob tonaŋ oc êsêlô amboac tonaŋ, tec amac oc amoa amboac ondoc. Asa nêm lêŋ atôm Anôtônê lau to anam sakiŋ eŋgeŋ. 12 Asa

lêŋ amboac tonaŋ ma aôŋ Anôtônê bêc ma aŋgôm gêŋlêlôm gebe êô lasê sebeŋmaŋ. Endêŋ tônê ja êniŋ undambê e êsêlô ma ja êpac gêŋ undambêŋa e êwê ênaŋa. 13 Mago Anôtô gêjac mata biŋ kêpi undambê wakuc to nom wakuc, taŋ biŋgêdêŋ ênam auc, ma aêac tec daôŋ tamoa.

14 O lauace, amac aôŋ gêŋ amboac tonaŋ, tec amansaŋ taôm toolim palêgeŋ gebe akô Anôtô laŋônêm tolaŋômnêm sawa to nêm ŋalêlôm ŋawageŋ ma amoa tobiŋmalôgeŋ. 15 Ma alic aêacnêŋ Apômtau gê biŋ tôŋŋa tau kêtu ênê moasiŋ ênam aêac kêsiŋa ŋamôkê, kêtôm teweŋi Paulu, taŋ têntac gêwiŋ eŋ ŋanô naŋ, keto gêdêŋ amac kêtôm kauc mêtêŋa, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ eŋ. 16 Eŋ keto biŋ amboac tonaŋ kêsêp nê papia samob. Biŋ ŋagêdô, taŋ keto gec nê papia ŋalêlôm naŋ, ŋawapac ma lau kauc gêbôc to palê-palê sêwa biŋ tau sa kesogeŋ kêtôm sêwa biŋ ŋagêdô, taŋ teto gêc naŋ, sa kesogeŋ amboac tonaŋ. Êsêac sêgôm gêŋ tonaŋ, tec sêkic tauŋ nêŋ biŋ.

17 O lauace, amac ajala biŋ tonaŋ kwanaŋgeŋ, tec ajop taôm gebe lau alôb-alôb nêŋ biŋdansaŋ êwê amac ao sic e êkac amac su aŋga nêm ŋamôkê ŋajaŋa nec atom. 18 Aêacnêŋ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê moasiŋ to nê kauc mêtêŋa esewec aŋga amacnêm,

Ŋawasi êndêŋ eŋ galoc e naêndêŋ bêc teŋgeŋŋa. Biŋŋanô.

JOAŊNÊ papia ŋamataŋa

“Joaŋnê papia ŋamataŋa” nec ŋac tau keto kêtu ŋam kapôêŋ luagêcŋa. Teŋ gebe êkêli lau-sêsamwaga gebe sêmbiŋ tauŋ tôŋ tamiŋ Anôtô agêc Latu Jesu Kilisi, go teŋ gebe ênam la êsêac gebe sejop tauŋ êndêŋ mêtê-geowaga. Embe têndaŋguc êsêacnêŋ mêtê geo, oc êkac êsêac su aŋga Anôtô agêc Kilisi nêŋ. Mêtê keso ŋam kêsêp lau, taŋ seboc tamoa nom nec sec, tec têdôŋ gebe Anôtônê Latu Jesu mêŋkêtu ŋamalac ŋanô atom. Kedôŋwaga dansaŋ tonaŋ sêsôm gebe ŋamalac sêmoa nom nec, kêtu sec ŋamanô tau. Takôniŋ nêŋ dabe tamoa mateŋ jaliŋa tôŋ acgom, go amboac tajam tauŋ kêsigac. Go lau tonaŋ têdôŋ biŋ keso amboac tec gêwiŋ seboc Anôtô ênam lau kêsiŋa gêjac lêŋ mansaŋ to têntac êwiŋ tauŋŋa ŋawae atom.

Joaŋ tec geseŋ biŋ keso tonaŋ ŋai ma gêwa Jesu kêtu ŋamalac ŋanô ŋabiŋ sa gêc awêgeŋ, go kêwaka biŋ tonec sa gêc awê gêwiŋ gebe lau samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Jesu to têntac gêwiŋ Anôtô naŋ, têntac êwiŋ elom tau amboac tonaŋgeŋ.

Ŋadênaŋ

1. Joaŋ gêjac m papia tau 1:1-4
2. Ŋawê to ŋakesec 1:5–2:29
3. Anôtônê ŋapalê to Sadaŋne ŋapalê 3:1-24
4. Biŋŋanô to biŋdansaŋ 4:1-6
5. Têntac êwiŋ launa gêjac samob ŋawae 4:7-21
6. Takêŋ gêwiŋ ŋanô kêku gêŋ nomŋa samob tulu 5:1-21

Biŋ taŋ kêtu daŋgôŋ matêŋ jali ŋaŋamôkê

1 Aêac ato gêdêŋ amac kêpi biŋ, taŋ kêtu daŋgôŋ mateŋ jali ŋaŋamôkê naŋ. Biŋ tau tonaŋ gêmoa gêdêŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ. Aêac aŋô biŋ tau to alic ŋa mateŋanô. Aêac asala to ma lemeŋ amoasac biŋ tau. 2 Mateŋ jali ŋaŋamôkê geoc tau lasê, tec aêac alic to awa sa ma asôm lasê gêdêŋ amac. Mateŋ jali ŋaŋamôkê teŋgeŋŋa tau gêmoa gêwiŋ Tama ma geoc tau lasê gêdêŋ aêac. 3 Biŋ taŋ alic to aŋô naŋ, aêac asôm lasê gêdêŋ amac amboac tonaŋgeŋ, gebe êmbiŋ aêac tôŋ tapi tageŋ dawiŋ Tameŋi agêc Latu Jesu Kilisi. 4 Aêac ato biŋ tonaŋ gebe têntac ŋajam ênac dabiŋ tau.

Anôtô eŋ ŋawê

5 Ŋawae taŋ aêac aŋô aŋga ênê ma asôm lasê gêdêŋ amac naŋ, biŋ tau tonec gebe Anôtô eŋ ŋawê, ma ŋakesec teŋ gêc eŋŋa atomanô. 6 Aêac embe tasôm gebe aêac to eŋ dabiŋ tauŋ tôŋ tapi tageŋ, mago embe tasa lêŋ ŋakesecŋa, oc tansau biŋdansaŋ ma daŋgôm biŋŋanô tau ŋanô êsa atom. 7 Aêac embe tasa lêŋ ŋawêŋa amboac eŋ tau gêmoa ŋawê ŋalêlôm, go aêac tauŋ dambiŋ tauŋ tôŋ ma Anôtônê Latu Jesu nê dec êkwasiŋ aêacnêŋ sec samob su tatu selec. 8 Aêac embe tasôm gebe nêŋ sec masi, oc tansau tauŋ ma biŋŋanô ênêc aêacnêŋ ŋalêlôm atom. 9 Ma embe daoc nêŋ sec lasê, oc ŋac ŋaŋêŋ to gêdêŋ tau êsuc aêacnêŋ sec ôkwi ma êkwasiŋ aêacnêŋ biŋ geo samob su tatu selec. 10 Aêac embe tasôm gebe dagôm sec atom, oc takêŋ Anôtô êtu dansaŋtêna, ma ênê biŋ ênêc aêacnêŋ ŋalêlôm atom.

2

Kilisi kêtu aêacnêŋ gêjamsawaga

1 O ŋoc gêŋac, aê kato biŋ tonec gêdêŋ amac gebe aŋgôm sec atom. Mago ŋac teŋ embe êŋgôm sec, go ŋac gêdêŋ Jesu Kilisi tau êtu aêacnêŋ ênam-aweŋwaga

êndêŋ Tama. 2 Ŋac tau kêkêŋ tau kêtu da kêtu aêacnêŋ secŋa. Mago kêtu
aêac tauŋgeŋ nêŋ secŋa atom, kêtu lau nomŋa samob nêŋ secŋa. 3 Aêac embe
tamansaŋ Anôtônê biŋsu, go êwa aêac sa gebe tajala eŋgac. 4 Teŋ embe êsôm
gebe “Aê kajala eŋgac,” mago êmansaŋ ênê biŋsu atom, naŋ eŋ dansaŋtena, ma
biŋŋanô gêc ênê ŋalêlôm atom. 5 Ŋac taŋ kêmasaŋ Anôtônê biŋ naŋ, gêjac dabiŋ
nê têtac gêwiŋ eŋŋa toŋanôgeŋ. 6 Biŋ tonaŋ gêwa aêac sa gebe Anôtô gêbiŋ aêac
tôŋ. Ŋac taŋ kêsôm gebe “Anôtô gêbiŋ aê tôŋ” naŋ, êsa nê lêŋ êtôm Kilisinê lêŋ.

Biŋsu wakuc

7 O lauace, aê kato biŋsu wakuc teŋ gêdêŋ amac atom, biŋsu laŋgwa, taŋ akôc
gêdêŋ gêmuŋgeŋ. Biŋ taŋ aŋô su naŋ, biŋsu laŋgwa tau tonaŋ. 8 Mago aê kato
biŋsu wakuc teŋ, taŋ ŋanô kêsa kêpi Kilisi to amac naŋ, gebe ŋakesec gê su ma
ŋawê tau mêŋkêpoa lasêgac. 9 Ŋac taŋ kêsôm gebe “Aê gamoa ŋawê ŋalêlôm”
mago têtac gedec nê lasitêwai naŋ gêmoa ŋakesec ŋalêlôm e mêŋgêdêŋ galoc.
10 Ŋac taŋ têtac gêwiŋ nê lasitêwai naŋ, gêmoa ŋawê ŋalêlôm ma nê biŋ êwa lakô
lauŋa teŋ gêc ênê ŋalêlôm atom. 11 Mago ŋac, taŋ têtac gedec nê lasitêwai naŋ,
gêmoa ŋakesec ŋalêlôm ma kêsa lêŋ ŋakesecŋa. Eŋ gêjam kauc gamêŋ, taŋ gebe
êna naŋ, gebe ŋakesec gêgôm eŋ matapec kêsa.

12 O ŋoc gêŋac, aê tec kato gêdêŋ amac nec, ŋam gebe nêm sec gêjaŋagac kêtu
Jesunê ŋaêŋa. 13 O tameŋiac, aê kato gêdêŋ amac, ŋam gebe ajala eŋ, taŋ gêmoa
gedeŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ. O lau matacac, aê kato
gêdêŋ amac, ŋam gebe aku ŋac sec tau tulu su. 14 O ŋapalêac, aê kato biŋ gêdêŋ
amac, ŋam gebe ajala Tamemi su. O tameŋiac, aê kato biŋ gêdêŋ amac, ŋam
gebe ajala eŋ, taŋ gêmoa gêdêŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ. O
lau matacac, aê kato biŋ gêdêŋ amac, ŋam gebe atu lau ŋajaŋagac ma Anôtônê
biŋ gêc amacnêm ŋalêlôm, tec aku ŋac sec tau tulu su.

15 Têmtac êwiŋ nom to gêŋ nomŋa samob atom. Teŋ embe têtac êwiŋ nom,
naŋ oc têtac êwiŋ Tama atom. 16 Gêŋ nomŋa samob, ôliŋ ŋakalac to mateŋ kalac
ma gêŋ tetoc tauŋ saŋa naŋ aŋga Tameŋinê atom, aŋga nomŋageŋ. 17 Nom to
ŋagêŋlêlôm ŋakalac oc ênaŋa, ma ŋac taŋ êmansaŋ Anôtônê biŋ naŋ, oc êmoa
endeŋ tôŋgeŋ.

Kilisinê ŋacjosêga

18 O ŋapalêac, têm ŋamuŋa mêŋkêsa su. Amac aŋô gebe Kilisinê ŋacjosêga
oc êmêŋ, ma galoc Kilisinê ŋacjosêga taêsam sêmoa. Biŋ tonaŋ gêwa sa gêdêŋ
aêac gebe têm ŋamuŋa mêŋkêsa su. 19 Lau tonaŋ sêsa aŋga aêacnêŋ, mago têtu
aêacnêŋ ŋagêdô ŋanô atom. Embe aêacnêŋ ŋagêdô ŋanô êsêac, oc semoa sêwiŋ
aêac sêmoa. Mago sêwi aêac siŋ tec gêwa sa gebe êsêac samob têtu aêacnêŋ
ŋagêdô ŋanô atom.

20 Mago ŋac dabuŋ geŋ oso amac, tec ajala biŋŋanô tau. 21 Aê kato gêdêŋ
amac kêtu asageŋa. Kato gebe amac ajala biŋŋanô atom me. Masigoc. Kato
gebe ajala biŋŋanô tau su ma ajala gebe biŋdansaŋ teŋ kêsa aŋga biŋŋanôŋa
atom. 22 Dansaŋtêna tau asa. Ŋac taŋ gêsa Jesu auc gebe eŋ Kilisi atom. Ma Ŋac
taŋ gêsa Tama agêc Latu auc naŋ, eŋ Kilisinê ŋacjosêga tau. 23 Lau samob, taŋ
sêsa Latu auc naŋ, sêwê kaiŋ Tama atom. Ma samob, taŋ sêsôm Latu lasê naŋ,
sêwê kaiŋ Tama sêwiŋ. 24 Biŋ taŋ gemuŋgeŋ aŋô naŋ, ênêc nêm ŋalêlôm. Biŋ
taŋ gêmuŋgeŋ aŋô naŋ, embe ênêc nêm ŋalêlôm, go Tama agêc Latu oc sêmbiŋ
amac tôŋ. 25 Ma biŋ tau, taŋ gêjac mata gêdêŋ aêac naŋ, tonec gebe daŋgôŋ
mateŋ jali teŋgeŋ.

26 Aê kato biŋ tonaŋ gêdêŋ amac kêpi êsêac, taŋ sebe sêwê amac ajô naŋ.
27 Amboac tonaŋ apô lêna ŋac êndôŋ amacŋa teŋ atom. Ŋalau Dabuŋ kêdôŋ

amac gêŋ samobŋa gêmoa. Ma biŋ tau tonaŋ biŋdansaŋ atom, biŋŋanô. Amboac tonaŋ asap Kilisi tôŋ êtôm biŋ, taŋ Ŋalau kêdôŋ amac naŋ.
28 O ŋoc gêŋac, galoc tonec asap eŋ tôŋ, ec ŋac tau embe eoc tau lasê, naŋ tamoa totêntac êpa sugeŋ ma êŋgôm aêac majeŋ êsa êndêŋ noc êmu êmêŋŋa atom. 29 Embe nêm kauc êsa gebe eŋ ŋac gêdêŋ, go ajala gebe lau samob, taŋ sêgôm biŋgêdêŋ naŋ, têtu Anôtônê ŋapalê.

3

Aêac tatu Anôtônê ŋapalê

1 Alic acgom, Tameŋi têtac gêwiŋ aêac kaiŋ teŋ ŋanô, tec kêsam aêac gebe Anôtônê ŋapalê. Ma aêac tatu ênê ŋapalê biŋanôgoc. Lau nomŋa tec sêjam kauc aêac, gebe sêjala eŋ atom. 2 O lauace, galoc tatu Anôtônê ŋapalêgac. Mago êtu ŋamu aêac oc tamoa amboac ondocgeŋ. Biŋ tonaŋ geoc tau lasê gêdêŋ aêac atom tageŋ. Biŋ tonec tec tajalagac gebe Kilisi embe eoc tau lasê, go tatôm eŋ tau, gebe aêac talic eŋ laŋôanô. 3 Ma lau samob, taŋ sêkêŋ mateŋ eŋ naŋ, sêmansaŋ tauŋ têtu selec, têtôm eŋ tau kêtu selec.
4 Lau samob, taŋ sêgôm sec naŋ, seseŋ Anôtônê biŋsu. Sec tau ŋam gebe danseŋ Anôtônê biŋsu. 5 Amac ajalagac gebe Kilisi geoc tau lasê gebe êkôc sec su. Ma sec teŋ gêc eŋŋa atom. 6 Lau samob, taŋ Kilisi gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ, sêgôm sec atom. Lau samob, taŋ sêgôm sec naŋ, sêlic eŋ atom to sêjala eŋ atom.
7 O ŋoc gêŋac, ajôp taôm gebe teŋ êwê amac ajô atom. Ŋac taŋ gêgôm gêŋ gêdêŋ naŋ, eŋ ŋac gêdêŋ, kêtôm Kilisi tau eŋ ŋac gêdêŋ. 8 Ŋac taŋ gêgôm sec naŋ, eŋ aŋga Sadaŋnê, gebe Sadaŋ tau gêjac m sec gêdêŋ andaŋgeŋ ŋapaŋ e galoc. Anôtônê Latu geoc tau lasê gebe enseŋ Sadaŋnê kôm su.
9 Ŋac taŋ kêtu Anôtônê ŋapalê naŋ, gêgôm sec atom, gebe Anôtônê ŋaclai kêsêp ênê ŋalêlôm. Eŋ kêtôm gebe êŋgôm sec atom, gebe kêtu Anôtônê ŋapalê. 10 Biŋ tonec gêwa Anôtônê ŋapalê to Sadaŋnê ŋapaŋ sa gebe Lau samob, taŋ sêgôm gêŋ gêdêŋ atom to têntac gêwiŋ lasitêwai atom naŋ, Anôtônê ŋapalê êsêac atom.

Biŋ takêŋ têntac êwiŋ elom tauŋŋa

11 Jaeŋ taŋ amac aŋô gêdêŋ andaŋgeŋ naŋ, gebe takêŋ têntac gêwiŋ elom tau. 12 Aêac tatôm Kain atommaŋ. Eŋ aŋga ŋac sec nê, tec gêjac lasi êndu. Gêjac eŋ êndu ŋam amboac ondoc. Ŋam tonec gebe êna lêŋ sec, ma lasinê lêŋ gêdêŋ. 13 O lasitêwaac, lau nomŋa embe têntac endec amac, naŋ atakê atom. 14 Aêac têntac gawiŋ lasitêwai, tec gêwa ea gêdêŋ aêac gebe dawi gêmacanô siŋ ma talom daŋgôŋ mateŋ jaliŋa. Ŋac taŋ têtac gêwiŋ atom naŋ, gacgeŋ gêmoa gêwiŋ gêmacanô. 15 Ŋac taŋ têtac gedec lasitêwai naŋ, kêtu ŋac-gêjac-ŋamalacênduwaga. Amac ajalagac gebe ŋacgêjac-ŋamalac-ênduwaga oc êwê kaiŋ êŋgôŋ mata jali teŋgeŋŋa atom. 16 Kilisi kêkêŋ tau gêjo aêac su, tec gêwa têntac gêwiŋ ŋam sa gêdêŋ aêac. Amboac tonaŋ aêac takêŋ tauŋ tajô lasitêwai tanac ŋawaegeŋ amboac tonaŋ. 17 Ŋac teŋ embe nê awa nomŋa ênêc ma êlic nê lasitêwai sêpô lêna tauŋ, mago nê ŋalêlôm ŋadani êndêŋ êsêac, naŋ têtac êwiŋ Anôtôŋa ênêc ênê ŋalêlôm amboac ondocgeŋ. 18 O ŋoc gêŋac, aêac têntac êwiŋ ŋa biŋ to ŋa aweŋsuŋ ŋaôma atom têntac êwiŋ ŋanôgeŋ to ŋakoleŋ êwiŋ acgom.

Takô Anôtô laŋônêm totêntac êpa sugeŋ

19 Biŋ tonec êwa sa êndêŋ aêac gebe aêac aŋga biŋŋanôŋa, ma takô Anôtônê laŋônêm tonêŋ ŋalêlôm malô. 20 Nêŋ ŋalêlôm embe êmêtôc aêac, go tajala gebe Anôtô eŋ ŋac kapôêŋ kêlêlêc aêacnêŋ ŋalêlôm su ma kêjala gêŋ samob. 21 O lauace, aêacnêŋ ŋalêlôm embe êmêtôc aêac atom, naŋ takô Anôtô laŋônêm totêntac êpa sugeŋ. 22 Ma embe tateŋ gêŋ teŋ, oc takôc ŋanô su aŋga ênê, gebe

aêac tamasaŋ ênê biŋsu ma dagôm gêŋ, taŋ gêjac eŋ mataanô ŋajam naŋ. 23 Ma
ênê biŋsu tau tonec gebe takêŋ êwiŋ ênê Latu Jesu Kilisi nê ŋaê ma takêŋ têntac
gêwiŋ elom tau êtôm biŋsu, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac naŋ. 24 Ŋac taŋ kêmasaŋ ênê
biŋsu naŋ, Anôtô gêbiŋ ŋac tau tôŋ gêmoa gêwiŋ eŋ. Anôtô kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ
aêac, tec gêwa sa gebe Anôtô gêbiŋ aêac tôŋ.

4

Anôtônê Ŋalau ma Kilisinê ŋacjosêganê ŋalau

1 O lauace, propete dansaŋ taêsam mêŋsêsa dêdêŋ ŋamalac, tec akêŋ êwiŋ
ŋalau samob atom. Ansaê ŋalau acgom e ajala oc aŋga Anôtônê me masi.
2 Amac ajala Anôtônê Ŋalau êndêŋ biŋ tonec gebe Ŋalau taŋ êsôm lasê gebe Jesu
Kilisi kêtu ŋamalac naŋ, eŋ aŋga Anôtônê. 3 Ma ŋalau, taŋ êsôm biŋ tonaŋ lasê
êpi Jesu atom naŋ, aŋga Anôtônê atom. Eŋ Kilisinê ŋacjosêganê ŋalau. Amac
aŋô su gebe oc êmêŋ ma galoc gêmoa nom sugac.

4 O ŋoc gêŋac, amac aŋga Anôtônê, tec aku ŋacjo tulu su, gebe Ŋalau taŋ
gêmoa gêwiŋ amac naŋ, ŋajaŋa kêlêlêc ŋalau, taŋ gêmoa gêwiŋ lau nomŋa naŋ
su. 5 Êsêac aŋga nom. Kêtu tonaŋŋa êsêac sêsôm biŋ nomŋa ma lau nomŋa
sêkêŋ taŋeŋ êsêac. 6 Aêac aŋga Anôtônê. Ŋac taŋ kêjala Anôtô naŋ, kêkêŋ taŋa
aêac. Ŋac taŋ aŋga Anôtônê atom naŋ, kêkêŋ taŋa aêac atom. Biŋ tonaŋ gêwa
Ŋalau biŋŋanôŋa to ŋalau dansaŋŋa sa gêdêŋ aêac.

Têntac gêwiŋ ŋamôkê Anôtô tau

7 O lauace, takêŋ têntac gêwiŋ elom tau gebe têntac gêwiŋ aŋga Anôtônê. Lau
samob, taŋ têntac gêwiŋ naŋ, têtu Anôtônê ŋapalê ma sêjala Anôtô kêtu tôŋ.
8 Ŋac taŋ têtac gêwiŋ gêc eŋŋa atom naŋ, gêjam kauc Anôtô, gebe Anôtô kêtu
têntac gêwiŋ ŋamôkê. 9 Anôtô geoc nê têtac gêwiŋ lasê kêpi biŋ tecenec gebe eŋ
kêsakiŋ nê Latu tageŋ gêmêŋ nom gebe daŋgôŋ mateŋ jali êtu eŋŋa. 10 Têntac
gêwiŋ ŋam kêsêp aêac têntac gêwiŋ Anôtôŋa nec atom, kêsêp Anôtô têtac gêwiŋ
aêacŋa ma kêsakiŋ Latu mêŋkêkêŋ tau kêtu da kêtu aêacnêŋ secŋa.

11 O lauace, Anôtô embe têtac êwiŋ aêac kaiŋ teŋ amboac tonaŋ, go aêac
takêŋ têntac gêwiŋ elom tau tanac ŋawaegeŋ amboac tonaŋgeŋmaŋ. 12 Ŋamalac
teŋ gêlic Anôtô atomanô. Aêac embe takêŋ têntac gêwiŋ elom tau, go Anôtô
êmbiŋ aêac tôŋ ma nê têtac gêwiŋ ênac dabiŋ tau ênêc aêacnêŋ ŋalêlôm.

13 Eŋ kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ aêac aŋga tau nê Ŋalau, tec gêwa aêac sa gebe tamoa
dawiŋ Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiŋ aêac. 14 Ma aêac alic to awa sa gebe Tama
kêsakiŋ Latu gebe êtu nom ŋakêsiwaga. 15 Ŋac teŋ embe êsôm lasê gebe Jesu eŋ
Anôtônê Latu, go Anôtô êmoa êwiŋ eŋ ma eŋ êmoa êwiŋ Anôtô. 16 Ma aêac tajala
to takêŋ gêwiŋ gebe Anôtô têtac gêwiŋ aêac ŋanô.

Anôtô eŋ têntac gêwiŋ ŋamôkê. Ma ŋac taŋ gêmoa totêtac gêwiŋgeŋ naŋ,
gêmoa gêwiŋ Anôtô ma Anôtô gemoa gêwiŋ eŋ. 17 Aêac tec tamoa nom tatôm
Kilisi gêmoa nom. Aêac embe taêŋ ênam bêc mêtôcna totêntac êpa sugeŋ, go
êwa sa gebe têntac gêwiŋ gêjac dabiŋ tau aŋga nêŋ ŋalêlôm. 18 Aêac embe têntac
êwiŋ ŋanô, go tatêc tauŋ atom. Têntac gêwiŋ ŋanô kêtiŋ tatêc tauŋŋa su. Tatêc
tauŋ ŋam gebe taêŋ gêjam sec ŋagêjô. 19 Aêac têntac êwiŋmaŋ gebe Anôtô têtac
gêwiŋ aêac kêtu ŋamata su. 20 Ŋac teŋ embe êsôm gebe “Aê têtac gêwiŋ Anôtô,”
mago eŋ embe têtac endec lasitêwai naŋ eŋ dansaŋtêna. Gebe ŋac teŋ embe
têtac êwiŋ lasitêwai, taŋ gêlic êsêac naŋ atom, oc êtôm gebe têtac êwiŋ Anôtô,
taŋ galic eŋ atom naŋ, amboac ondoc. 21 Biŋsu taŋ takôc aŋga ênê naŋ tonec
gebe Ŋac taŋ têtac gêwiŋ Anôtô naŋ, têtac êwiŋ lasitêwai amboac tonaŋgeŋ.

5

Takêŋ gêwiŋ go taku nom ŋaŋaclai tulu

1 Lau samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ gebe Jesu eŋ Kilisi naŋ, têtu Anôtônê ŋapalê. Ma samob, taŋ têntac gêwiŋ tama naŋ, têntac gêwiŋ latu amboac tonaŋgeŋ. 2 Aêac embe têntac êwiŋ Anôtô to tamansaŋ ênê biŋsu, oc êwa aêac sa gebe têntac gêwiŋ ênê latui amboac tonaŋgeŋ. 3 Têntac êwiŋ Anôtô tau tonec gebe tamansaŋ ênê biŋsu. Ma ênê biŋsu tau ŋawapac atom. 4 Lau samob, taŋ têtu Anôtônê ŋapalê naŋ, sêku nom tulu. Ma aêacnêŋ takêŋ gêwiŋ kêtu taku nom tulu ŋamôkê. 5 Asa tec oc êku nom tulu. Ŋac tageŋ, taŋ kêkêŋ gêwiŋ gebe Jesu eŋ Anôtônê Latu.

Anôtô gêwa Latu sa

6 Jesu Kilisi eŋ gêmêŋ ŋa bu to dec. Eŋ gêmêŋ tobugeŋ atom, gêmêŋ tobu ma dec gêwiŋ. Ma Ŋalau tau gêwa biŋ tonaŋ sa gebe biŋŋanô, gebe Ŋalau eŋ biŋŋanô tau. 7 Amboac tonaŋ sêwa-biŋŋanô-sawaga têlêac tonec, 8 Ŋalau ma bu to dec. Ma êsêac têlêac tau tageŋ. 9 Aêac embe takêŋ êwiŋ biŋ, taŋ ŋamalac sêwa sa naŋ, go takêŋ êwiŋ biŋ, taŋ Anôtô gêwa sa toŋanô kêlêlêc su naŋ, amboac tonaŋgeŋ. Biŋ taŋ Anôtô gêwa sa naŋ tonec gebe gêwa nê Latu sa. 10 Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ Anôtônê Latu naŋ, gêwê kaiŋ biŋ, tê Anôtô gêwa sa nê. Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ Anôtô atom naŋ, kêkêŋ Anôtô kêtu dansaŋtêna, gebe eŋ kêkêŋ gêwiŋ biŋ, taŋ Anôtô gêwa sa kêpi tau nê Latu naŋ atom. 11 Ma biŋ, taŋ Anôtô gêwa sa naŋ, tonec gebe Anôtô kêkêŋ aêac daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ. Ma daŋgôŋ mateŋ jali tonaŋ ŋam kêsêp ênê Latu. 12 Ŋac taŋ gêwê kaiŋ Anôtônê Latu naŋ, gêwê kaiŋ êŋgôŋ mata jali. Ma ŋac, taŋ gêwê kaiŋ Latu atom naŋ, gêwê kaiŋ êŋgôŋ mata jali atom amboac tonaŋgeŋ.

Biŋ daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋŋa

13 Aê kato biŋ tonaŋ gêdêŋ amac, taŋ akêŋ gêwiŋ Anôtônê Latunê ŋaê naŋ, gebe ajala amac awê kaiŋ aŋgôŋ matem jali teŋgeŋ. 14 Aêac embe tateŋ gêŋ êtôm ênê biŋ, oc êkêŋ taŋa aêac, tec dandêŋ eŋ tana totêntac êpa sugeŋ. 15 Aêac embe tajala gebe êkêŋ taŋa biŋ, taŋ tateŋ naŋ, go tajala gebe takôc gêŋ, taŋ tateŋ naŋ, aŋga ênê su.

16 Ŋac teŋ embe êlic lasi êŋgôm sec, taŋ kêtôm gebe enseŋ eŋ su ênaŋa atom, naŋ eteŋ Anôtô, go êkêŋ eŋ êŋgôŋ mata jali. Biŋ tonaŋ kêkanôŋ lau, taŋ sêgôm sec, taŋ kêtôm gebe enseŋ êsêac su sênaŋa atom naŋ. Mago sec teŋ gêc, taŋ kêtôm gebe enseŋ ŋamalac su sênaŋa. Aê jasôm gebe ateŋ mec êtu sec tonaŋŋa atom. 17 Biŋ geo samob tonaŋ sec. Mago sec ŋagêdô kêtôm gebe enseŋ ŋamalac su sênaŋa atom.

18 Aêac tajalagac gebe Anôtônê ŋapaiê samob sêgôm sec atom, Anôtônê Latu tau gejob êsêac, gebe Sadaŋ tau êmoasac êsêac atom.

19 Aêac tajalagac gebe aêac aŋga Anôtônê ma nom samucgeŋ kêsô Sadaŋ ŋalabu.

20 Ma aêac tajalagac gebe Anôtônê Latu gêmêŋ, tec kêkêŋ kauc gêdêŋ aêac gebe tajala Anôtô ŋanô. Ma tamoa dawiŋ Anôtô ŋanô tau gebe dawiŋ ênê Latu Jesu Kilisi. Ŋac tonaŋ Anôtô ŋanô ma daŋgôŋ mateŋ jali teŋgeŋ ŋam eŋ. 21 O ŋôc gêŋac, ajop taôm êndêŋ anôtôi jaba.

JOAANŊNÊ papia kêtu luagêcŋa

Joaŋnê papia kêtu luagêcŋa nec ŋaketowaga kêsam tau gebe “Laumata’, taŋ keto biŋ tau gêdêŋ “Ŋatauo to nê gôlôac”, taŋ eŋ têtêc gêwiŋ êsêac ŋanô naŋ. Joaŋ keto amboac tonêŋ oc moae kêlêwiŋ gôlôac teŋ to lau buŋa. Eŋ gêlêŋ biŋ lau tau kêtu têntac êwiŋ elom tauŋa ma gêjam la êsêac gebe sejop tauŋ êndêŋ mêtê-geowaga tonêŋ biŋ, tec keto papia dambê tonec.

Ŋadênaŋ

1. Joaŋ gêjac m papia tau 1-3
2. Têntac êwiŋ tauŋŋa kêlêlêc samob su 4-6
3. Tajop tauŋ êndêŋ mêtê geo 7-11
4. Joaŋ gêjac mata nê papia 12-13

Joaŋ awa gêjac lau

1 Gôlôac dabuŋ nêŋ laumata aê jato biŋ tonec êndêŋ aôm ŋatauo, taŋ Anôtô kêjaliŋ aôm sa naŋ, to êndêŋ nêm gôlôac, taŋ aê têtac gêwiŋ êsêac ŋanô naŋ. Mago aê taucgeŋ têtac gêwiŋ êsêac atom, lau samob, taŋ sêjala biŋŋanô naŋ, têntac gêwiŋ êsêac amboac tonaŋ 2 kêtu biŋŋanô, taŋ gêc aêacnêŋ ŋalêlôm galoc ma oc ênêc endeŋ tôŋgeŋ naŋŋa.

3 Tama Anôtô agêc Tamanê Latu Jesu Kilisi sêkêŋ moasiŋ to taêŋ walô ma biŋmalô êndêŋ aêac, tamoa tobiŋŋanô ma totêntac gêwiŋgeŋ.

Biŋ têntac gêwiŋ to biŋŋanôŋa

4 Aê katap nêm gôlôac ŋagêdô sa sêsa nêŋ lêŋ tobiŋŋanôgeŋ, kêtôm biŋsu, taŋ takôc aŋga Tameŋinê, tec aê têtac ŋajam ŋanô. 5 O ŋatauo, galoc jateŋ aôm gebe takêŋ têntac gêwiŋ elom tau. Biŋ tonaŋ aê kato gêdêŋ aôm amboac biŋsu wakuc teŋ atom, kato kêtôm biŋsu, taŋ takôc gêdêŋ andaŋgeŋ naŋ. 6 Têntac gêwiŋ tau tonec gebe tasa nêŋ lêŋ têndaŋguc Anôtônê biŋsu. Biŋsu tau tonec gebe tasa nêŋ lêŋ totêntac êwiŋgeŋ. Biŋ tau amac aŋô gêdêŋ andaŋgeŋ su.

7 Lau taêsam mêŋsêsa têtôm nom ŋagamêŋgeŋ, taŋ sebe sênsau amac. Êsêac sêsa Jesu Kilisi kêtu ŋamalac auc. Ŋac tonaŋ eŋ dansaŋtêna ma Kilisinê ŋacjosêga. 8 Ajop taôm ŋapep gebe kôm, taŋ aêac ajam naŋ, ŋanô ênaŋa atom, atap ŋaôli sa samucgeŋ. 9 Lau samob, taŋ sêôc lêlêc Kilisinê mêtê ma sêmoa ŋalêlôm atom naŋ, sêwê kaiŋ Anôtô atom. Ŋac taŋ gêmoa mêtê ŋalêlôm naŋgeŋ, tec gêwê kaiŋ Tama agêc Latu. 10 Ŋac teŋ embe wacêô lasê êndêŋ amac tomêtê tonecgeŋ atom, naŋ aê moalêc eŋ ma akôc eŋ sa êŋgôŋ nêm andu atom. 11 Ŋac taŋ gê moalêc ŋac amboac tonaŋ naŋ, gêjam kôm sec tau gêwiŋ eŋ.

Joaŋ gêjac mata nê biŋ

12 Biŋ taêsam gêc, naŋ gabe jatoŋa. Mago aê gabe jato biŋ tau ŋa busa êsêp papia atom. Aê taêc kêka gebe tauc jandêŋ amac jawac ma laŋôŋanô êpi tageŋ to tasôm biŋ tajô tauŋ aweŋ, ec têntac ŋajam samucgeŋ.

13 Lasimo taŋ Anôtô kêjaliŋ eŋ sa naŋ, nê gôlôac aweŋ gêjac aôm.

JOAŊNÊ papia kêtu têlêacŋa

Joaŋnê papia kêtu têlêacŋa nec Gôlôacnêŋ “laumata” Joaŋ tau keto gêdêŋ gôlôac ŋagejobwaga teŋ ŋaê Gai. Joaŋ kêlambiŋ Gai gebe gêgôm ja lau buŋa ŋagêdô to kêpuc êsêac tôŋ ŋaŋêŋ naŋ, ma gêjam la lau sejop tauŋ êndêŋ ŋac teŋ nê ŋaê Diotrepe.

Ŋadênaŋ

1. Gêjac m papia tau 1-4
2. Kêlambiŋ Gai 5-8
3. Gêbu Diotrepe 9-10
4. Gêwa Demetri sa gebe ŋac mansaŋ 11-12
5. Gêjac mata papia tau 13-15

Joaŋ awa gêjac lau

1 Gôlôac dabuŋ nêŋ laumata aê jato biŋ tonec êndêŋ ŋoc ŋac Gai, taŋ têtac gêwiŋ eŋ ŋanô naŋ.
2 O ŋoc ŋac, aê kateŋ mec gebe ômoa ŋajam toôlim samucgeŋ etôm katôm gêmoa ŋajam. 3 Lasitêwai ŋagêdô mêŋsêô lasê ma sêjac miŋ gebe kôsap biŋŋanô tôŋ gômoa, kêtôm gêmuŋgeŋ kôsa nêm lêŋ tobiŋŋanôgeŋ naŋ, tec gêgôm aê têtac ŋajam kêsa ŋanôgeŋ. 4 Aê embe jaŋô ŋoc ŋapalê sêsa nêŋ lêŋ tobiŋŋanôgeŋ ŋawae, oc êŋgôm aê têtac ŋajam êlêlêc ŋawae ŋagêdô ŋatêtac ŋajam su.

Joaŋ kêlambiŋ Gai

5 O ŋoc ŋac, aôm gôjam kôm kôkôc lasitêwai saŋa ŋaŋêŋgeŋ ma kôkôc lasitêwai laŋôŋ matac sa amboac tonaŋ. 6 Êsêac sêjac miŋ aôm têmtac gêwiŋ êsêac ŋawae gêdêŋ gôlôac dabuŋ tonec. Aôm embe ônam êsêac sa ma ôkêŋ êsêac sêsa nêŋ lêŋ, oc ôŋgôm ŋajam ma ênac Anôtô mataanô. 7 Êsêac sêsêlêŋ lêŋ tonaŋ kêtu Anôtônê ŋaêŋa ma oc sêkôc gêŋ ênam êsêac saŋa teŋ aŋga lau samuc nêŋ atom. 8 Amboac tonaŋ tec gêjac aêac ŋawae gebe tapuc lau amboac tonaŋ tôŋ gebe tatu biŋŋanô ŋakoleŋwaga dawiŋ êsêac.

Diotrepe agêc Demetri nêŋ biŋ

9 Aê kato papia teŋ gêdêŋ gôlôac dabuŋ, mago Diotrepe, taŋ gebe êtu êsêacnêŋ ŋamata naŋ, kêsô aê ŋalabu atom. 10 Amboac tonaŋ embe jawac, oc jakip biŋ, taŋ eŋ gêgôm naŋ sa, gebe eŋ kêsau biŋdansaŋ to kêgôliŋ biŋ sec kêpi aêac. Mago tonaŋgeŋ atom. Gêgôm tonec gêwiŋ gebe kêkôc lasitêwai sa atom to kêkô lau, taŋ sebe sêkôc êsêac sa naŋ, auc ma ketiŋ êsêac su aŋga gôlôac dabuŋ nêŋ.
11 O ŋoc ŋac, ôtêku lêŋ sec atom, ôtêku lêŋ ŋajamgeŋ. Ŋac taŋ gêgôm gêŋ ŋajam naŋ, aŋga Anôtônê. Ŋac taŋ gêgôm gêŋ sec naŋ, gêlic Anôtô atom. 12 Lau samob sêwa Demetri sa gebe eŋ ŋac ŋajam. Biŋŋanô tau gêwa eŋ sa amboac tonaŋ. Ma aêac awa eŋ sa awiŋ ma aôm kôjala gebe aêacma biŋ tonaŋ biŋŋanô.

Joaŋ gêjac mata nê biŋ

13 Biŋ taêsam gêc, taŋ gabe jato êndêŋ aôm. Mago aê gabe jato ŋa kêlêpê ma busa êndêŋ aôm atom. 14 Aê taêc kêka gebe jalic aôm sebeŋ ma laŋôŋanô êpi tageŋ to tasôm biŋ tajô tauŋ aweŋ.
15 Biŋmalô êndêŋ aôm. Nêm lau ôlim andaŋ taômŋa aweŋ gêjac aôm. Ôsôm êndêŋ ŋoc lau ôliŋ andaŋ tauŋŋa gebe aoc gêjac êsêac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.

JUDANÊ papia

Judanê papia nec ŋac tau keto gebe ênam la lau êndêŋ mêtê-geowaga, taŋ sêsam tauŋ gebe lau-sêkêŋ-gêwiŋŋa êsêac naŋ. Biŋ tec teto gêc papia dambê tonec nec, kêtôm taŋ teto gêc Peterenê Papia kêtu luagêcŋa naŋ. Ŋac-ketowaga kêkêli nê lau-sêsamwaga gebe "Anac siŋ êtu biŋ takêŋ gêwiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ nê lau kêtu dim tageŋgeŋ ma kêtôm naŋŋa awiŋmaŋ."

Ŋadênaŋ

1. Gêjac m papia tau 1-2
2. Kêdôŋwaga dansaŋ nêŋ ŋam ma nêŋ biŋ têdôŋŋa to ŋagêjô êtap êsêac saŋa 3-16
3. Gêlêŋ biŋ lau gebe sêsap sêkêŋ êwiŋ tôn ŋaŋêŋgeŋ 17-23
4. Gêjac mata ŋa mec lambiŋŋa 24-25

Juda awa gêjac lau

1 Jesu Kilisi nê sakiŋwaga ma Jakobo lasi aê, Juda, ŋoc biŋ êndêŋ êsêac, taŋ Anôtô kêkalem êsêac naŋ. Tameŋi Anôtô têtac gêwiŋ êsêac to Jesu Kilisi gêjam jaom êsêac gêmoa.

2 Anôtônê taê walô to biŋmalô ma têtac gêwiŋ ênam sêga aŋga amacnêm.

Anôtô êmêtôc kêdoŋwaga dansaŋ

3 O lauace, aê taêc gêjam kêtu tôŋ gebe jato êndêŋ amac ma jawa Anôtônê moasiŋ ênam aêac kêsiŋa, taŋ gêjac aêac samob ŋawae naŋ ŋam sa. Ma galoc ŋoc ŋalêlôm kêkac aê gebe jato êndêŋ amac ma jalêŋ bi ŋ amac gebe anac siŋ êtu biŋ takêŋ gêwiŋŋa, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ nê lau kêtu dim tageŋŋa naŋ êwiŋ. 4 Ŋamalac ŋagêdô sêsap aêac ŋalêlôm kelecgeŋ. Êsêac dedec Anôtô ma sêjam aêacnêŋ Anôtônê moasiŋ ôkwi e kêtu ôliŋ ŋakalac ŋagêŋ ma sêsa Ŋatau tageŋ, aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi auc. Mêtôc taŋ êsêac têtap sa naŋ, teto ŋabiŋ gêc wanêcgeŋ su.

5 Aê gabe jaôŋ biŋ, taŋ amac ajala samob su naŋ, sa aŋga nêm ŋalêlôm gebe taêm ênam êtiam acgom. Apômtau gêjam lau Israel kêsi aŋga gamêŋ Aiguptuŋa, mago sêkêŋ gêwiŋ atom, tec kêtu ŋamu geseŋ êsêac su. 6 Taêm ênam aŋela ŋagêdô, taŋ sejop tauŋ nêŋ gôliŋ atom ma sêwi nêŋ maleŋ siŋ naŋ. Anôtô gêsô êsêac tôŋ ŋa kapoacwalô teŋgeŋŋa sêmoa gêsuŋbôm ŋalabu gebe tau êmêtôc êsêac êndêŋ bêc kapôêŋ. 7 Taêm ênam Sodom to Gomora to malac, taŋ gêc ŋagala naŋ. Êsêac sêsa lêŋ têtôm aŋela tonaŋ. Êsêac sêgôm gêŋ mockaiŋŋa kaiŋ teŋ to mateŋ daŋguc tauŋboa. Ŋagêjô taŋ kêtap êsêac sa naŋ, êkêŋ puc aêac gebe êsêac sêsa ja teŋgeŋŋa.

8 Lau-mêtê-geowaga tau sêjala biŋ tonaŋ, mago sêgôm biŋ, taŋ sêc mê kêpi naŋ, ŋanô kêsa ma sêjac môp tauŋ. Êsêac seseŋ Apômtaunê gôliŋ su to sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi lau ŋawasi ôŋa. 9 Aŋelasêga Mikael gêgôm amboac tonaŋ atom. Gêdêŋ taŋ êsêagêc Sadaŋ sêsôm tauŋ to sêjô biŋ kêtu Mosenê ŋawêlêlaŋŋa naŋ, eŋ kêtêc tau ma kêmêtôc Sadaŋ ŋa biŋ alôb-alôb atom, eŋ kêsôm biŋ tageŋ tonec gebe "Apômtau êmêtôc aôm." 10 Ma lau tonec sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi gêŋ, taŋ sêjam kauc ŋam naŋ. Ma gêŋ nomŋa, taŋ sêjala kêtu taŋ kêtôm bôc kaucmê sêjala naŋ, tec gêŋ tau tonaŋgeŋ geseŋ êsêac su. 11 Ojae êsêacmêŋ, gebe sêsa Kainnê lêŋ ma têdaguc Balamnê keso kêtu têtap awa saŋa to sêli biŋ sa têtôm Kora, tec sêjaŋa. 12 Amac embe aniŋ moasiŋ awiŋ taôm ma êsêac embe sêniŋ sêwiŋ tomajeŋ êmbacgeŋ, go têtôm ŋatêmui, taŋ jakêsap moasiŋ tôŋ naŋ. Êsêac seŋ gêŋ taêŋ gêjam tauŋgeŋ. Êsêac têtôm tao, taŋ mu gêbuc ma kêdaba,

mago kêkêŋ kom atom naŋ. Êsêac têtôm ka, taŋ ŋalauŋ kêsêlô, mago gêjam ŋanô gêdêŋ ŋatêm atom naŋ. Têtôm ka, taŋ kêtu masê su ma kêku sa tomôkêgeŋ. 13 Êsêac têtôm gwêc kêjauŋ, ma gêŋ taŋ sêgôm tomajeŋ gêbacgeŋ naŋ, mêŋkêsa kêtôm gwêc ŋaôpic. Êsêac têtôm utitalata, taŋ sêsêlêŋ seo-seogeŋ naŋ. Anôtô kêmasaŋ ŋagêsuŋbôm ŋakesec teŋgeŋŋa kêtu êsêacnêŋ gamêŋ sêmoaŋa.

14 Enok taŋ kêtu Adamnê wakucnêŋ ŋadênaŋ ŋaŋac kêtu 7ŋa naŋ, geoc biŋ Iasê kêpi êsêac wanêcgeŋ su gebe “Alic acgom, Apômtau gêmêŋ to nê aŋela 1,000 to 1,000, 15 gebe êmêtôc lau samob ma êkêŋ ŋagêjô êndêŋ laudedec-Anôtôwaga êjô êsêacnêŋ koleŋ geo samob, taŋ sêgôm naŋ, to êjô lau sec, taŋ dedec Anôtô naŋ, nêŋ biŋ sec ŋajaŋa kaiŋ teŋ samob, taŋ sêsôm kêpi eŋ naŋ.” 16 Êsêac sêôc gêdô to sêbu Anôtônê gôliŋ. Êsêac sêsa nêŋ lêŋ têntac ŋakalacŋa to aweŋ ola sec ma aweŋsuŋ geno-geno biŋ gebe têtap moasiŋ sa aŋga launêŋ.

Juda gêjac biŋsu nê lau

17 O lauace, taêm ênam biŋ, taŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê aposolo sêsôm kwanaŋgeŋ naŋmaŋ. 18 Êsêac sêsôm gêdêŋ amac gebe “Êndêŋ têm ŋamuŋa lau-sêsu-susuwaga oc mêŋsêsa, taŋ sêsa nêŋ lêŋ sêndaŋguc tauŋ nêŋ têntac ŋakalac secŋa naŋ.” 19 Êsêac sêwa gôlôac êkôc-êkôc ma taêŋ ênam gêŋ nomŋageŋ to sêwê kaiŋ Ŋalau Dabuŋ atom. 20 O lauace, amboa taôm samaŋ, akô biŋ takêŋ gêwiŋŋa dabuŋanô tau ŋaô. Ŋalau Dabuŋ êpuc amac tôŋ ma ateŋ mec. 21 Amoa Anôtônê têtac gêwiŋ ŋalêlôm ma aôŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê taê walô êkêŋ amac aŋgôŋ matem jali teŋgeŋ.

22 Taêm walô êsêac, taŋ sêmoa tonêŋ ŋalêlôm gêja lulu naŋ. 23 Anam lau ŋagêdô kêsi ma ajaŋgo Êsêac su aŋga ja, ma taêm walô lau ŋagêdô toatêc taômgeŋ. Andec nêŋ ŋakwê, taŋ sec ôliŋŋa gêgôm ŋatêmui kêsa naŋ.

Mec lambiŋŋa

24 Êndêŋ ŋac, taŋ kêtôm gebe ejop amac gebe ambeŋ anaŋa atom ma etoc amac naakô ênê ŋawasi ŋanêmŋa tolaŋômnêm sawa ma totêmtac ŋajamgeŋ naŋ, 25 êndêŋ Anôtô tageŋ, taŋ kêtu aêacnêŋ kêsiwaga kêtu nêŋ Apômtau Jesu Kilisiŋa naŋ, ŋawasi to wae kiŋŋa ma ŋajaŋa to ŋaclai. Eŋ gêmoa amboac tonaŋ gêdêŋ andaŋgeŋanô ma galoc ma oc êmoa endeŋ tôŋgeŋ. Biŋŋanô.

BIŋ KILISI GEOC LASÊ GÊDÊŋ JOANŊA

Biŋ Kilisi Geoc Lasê Gêdêŋ Joaŋŋa nec ŋac tau keto gêdêŋ ŋasawa teŋ, taŋ lau sêjanda to sêlêsu lau buŋa kêtu nêŋ sêkêŋ gêwiŋ Jesu Kilisi gebe Apômtau eŋŋa. Joaŋ keto papia tonec ŋamanô tau nec gebe êkêli lau tônê sêkêŋ mateŋ Anôtô to taêŋ êka eŋ totêntac êpa sugeŋ ma gebe êpiŋkap êsêac gebe sêsap eŋ tôŋ ŋaŋêŋgeŋŋa êtôm têm, taŋ sêôc wapac to ŋandaŋ naŋŋa sênsiŋ sugeŋ.

Anôtô geoc nom ŋatêm êsu ŋawêc totau-totau lasê gedêg Joaŋ, tec keto gêjam buku tonec ŋamakeŋ kapôêŋ auc. Gêgôm eŋ kêtu kaiŋ teŋ kêsa, tec gêlic gêŋ ŋakatu kêpi ŋadôŋdôŋgegŋ ma gêŋô biŋ ŋalêwiŋgeŋ, naŋ lau buŋa têm tônêŋa sêjala ŋam gêc awê gêdêŋ êsêac tauŋgeŋ, mago kêsiŋ tau gêc lêlômgeŋ gêdêŋ lau samuc. Ŋacsakiŋ teŋ embe ênam mêtê aêac, oc êndênaŋ biŋ ŋapep. Eŋ êkêŋ ŋasêbu samob sêsô ŋalôtêna tageŋ ŋalabu, naŋ eŋ êsam lasê êsêp ŋasawa, ec êwê aêac êndêŋ tajala biŋŋa. Joaŋ keto buku tonec ŋabiŋ totau-totau kêsô ŋalôtêna ŋalabu gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm tônêgeŋ, tec kêdênaŋ gêŋ, tê katu gêlic to gêŋô-gêŋô nê, kêsi tau gêc awê ŋajam. Lau sêpuc biŋ tonaŋ ŋai ŋam ma sêwa sa naŋ, nêŋ kauc keso-keso tau. Mago buku tau ŋagalôtênasêga tonec gêc awêgeŋ gebe Êtu ŋamu Anôtô oc êkêŋ Apômtau Jesu Kilisi mêŋêku nê ŋacjo pebeŋ tulu tomalageŋ ma Sadaŋ tau êwiŋ amboac tonaŋgeŋ. Êkêŋ êsêac sêsô eŋ ŋaŋbu su, gocgo êkêŋ moasiŋ êndêŋ nê lau sêsêp eŋ tôŋ ŋaŋêŋŋa naêjô gebe êkêŋ êsêac sêwê kaiŋ undambê wakuc to nom wakuc ŋawasi sêwiŋ eŋ.

Ŋadênaŋ

1. Joaŋ gêjac m papia tonec 1:1-8
2. Joaŋ katu kaiŋ teŋ kêsa gêlic gêŋ ŋakatu ŋamataŋa ma biŋ gêdêŋ gôlôac 7ŋa 1:9–3:22
3. Papia toŋapeŋ 7ŋa 4:1–8:1
4. Dauc 7ŋa 8:2–11:19
5. Lêŋuckêm to bôclai luagêc ŋabiŋ 12:1–13:18
6. Katu gêlic gêŋ ŋakatu ŋagêdô 14:1–15:8
7. Anôto têtac ŋandaŋ ŋalaclu 7 16:1-21
8. Babilon kêku sa ma sêku Bôc tau tuluŋa to propete dansaŋ ma Sadaŋ tau 17:1–20:10
9. Anôtô êmêtôc biŋ êtu ŋamu 20:11-15
10. Undambê wakuc to Nom wakuc ma Jerusalem wakuc 21:1–22:5
11. Joaŋ gêjac mata buku tonec 22:6-21

Joaŋ gêjac m nê biŋ ma awa gêjac nê lau

1 Biŋ tonec ŋai Jesu Kilisi geoc lasê. Anôtô tau kêkêŋ biŋ tonec gêdêŋ eŋ gebe eŋ êtôc biŋ, taŋ kêdabiŋ gebe mêŋêsa naŋ, êndêŋ nê sakiŋwaga samob. Tec kêsakiŋ nê aŋela geoc biŋ tau lasê gêdêŋ ênê sakiŋwaga aê, Joaŋ. 2 Aê, Joaŋ, galic gêŋ samob tonec, tec kasôm Anôtônê biŋ to Jesu Kilisi nê biŋŋanô tau lasê. 3 Aê aoc êôc ŋac, taŋ êsam biŋ tonec lasê to êsêac, taŋ sêŋô biŋ Kilisi geoc lasêŋa ma sêmansaŋ biŋ samob, taŋ kato gêc papia tonec naŋ, gebe ŋanoc kêdabiŋ.

4 Aê, Joaŋ, ŋoc biŋ êndêŋ gôlôac dabuŋ 7, taŋ sêmoa gamêŋ Asiaŋa. Moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac aŋga ŋac, taŋ gêmoa gêdêŋ andaŋgeŋ ma gêmoa galoc ma oc êmêŋ naŋ nê, ma aŋga Ŋalau 7, taŋ sêmoa ênê lêpôŋ kiŋŋa ŋanêmŋa naŋ nêŋ, 5 to aŋga Jesu Kilisi nê. Eŋ ŋac-gêwa-biŋ-sa-ŋaŋêŋ-waga ma kêtu ŋacmatê sêndi sa nêŋ ŋamêc to gêjam gôliŋ kiŋ nomŋa.

Eŋ têtac gêwiŋ aêac ma kêgaboac aêac su aŋga nêŋ sec ŋa tau nê dec. 6 Eŋ
kêkêŋ aêac tatu Tama Anôtô nê gamêŋ to dabuŋwaga. Ŋawasi to ŋajaŋa êndêŋ
eŋ teŋgeŋ ma teŋgeŋ. Biŋŋanô.
7 Alic acgom, eŋ oc êmêŋ totaogeŋ.
Lau samob oe sêlic eŋ.
Ma êsêac, taŋ sêguŋ eŋ ôli lasê naŋ, oc sêlic eŋ sêwiŋ.
Lau to-m-to-m aŋga nom têtaŋ êpi eŋ.
Aec, biŋ tau amboac tônê.
Biŋŋanô.
8 Apômtau Anôtô, ŋaniniŋ Ŋatau, taŋ gêmoa gêdêŋ andaŋgeŋ ma gêmoa galoc
ma oc êmêŋ naŋ, kêsôm gebe “Aê ŋac ŋamata to ŋamu.”

Joaŋ gêlic Kilisi

9 Amac tewemi aê, Joaŋ. Jesu gêbiŋ aêac tôŋ, tec gawê kaiŋ nêm gêŋwapac
to Anôtônê gamêŋ ma gaôc gêŋwapac totêtac kêpa sugeŋ gawiŋ amac. Êsêac
sêkêŋ aê gaŋgôŋ nuc, taŋ sêsam gebe Patmos naŋ, kêtu kasôm Anôtônê biŋ lasê
to gawa Jesu saŋa. 10 Gêdêŋ Apômtaunê om Ŋalau gêjam aê auc, tec gaŋô awa
kapôêŋ teŋ amboac dauc kêtaŋ aŋga aê dêmôêcmuŋa. 11 Ŋaawa tau kêsôm gebe
“Gêŋ taŋ ôlic naŋ, oto êsêp buku teŋ ma ôsakiŋ êndêŋ gôlôac dabuŋ 7 tonec,
Epese, Smurna, Pergamon, Tuatira, Sardes, Piladelpia ma Laodikea êna.”
12 Go kakac tauc ôkwi gabe jalic awa, taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aê naŋ. Kakac
tauc ôkwi e galic jakaiŋ gold 7. 13 Ma ŋac teŋ amboac ŋamalac latuŋi teŋ
gêmoa jakaiŋ tonaŋ ŋasawa. Eŋ kêsô ŋakwê baliŋ e jagêdêŋ agêbi ma kêjandiŋ
ômbiŋkap gold gêsac bôdagi. 14 Ŋac tau môkêapac to môkêlauŋ sêpôma amboac
kateŋ sêpsêp ma amboac tao kwalam, ma mataanô amboac jawaô, 15 ma
akaiŋ amboac ki joŋjoŋ, taŋ sêpac e ŋamondec-mondec kêsa naŋ, ma nê awa
amboac bu kapôêŋkapôêŋ ŋakicsêa. 16 Ŋac tau lêma anôŋa kêkam utitalata 7,
ma siŋ teŋ sêuc ŋamata makeŋ-makeŋ kêsa eŋ awasuŋ, ma eŋ laŋôanô amboac
oc ŋawê toŋaclai.
17 Aê galic eŋ e gau tauc jatomatêgeŋ gaêc eŋ akaiŋŋa, go kêkêŋ lêma anôŋa
gêsac aê ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aê ŋac ŋamata to ŋamu. 18 Aê matoc
jali. Aê gamac êndu su, mago aôm gôlicgac, aê matoc jali gamoa teŋgeŋ ma
teŋgeŋ, ma kakôc gêmacanô to lamboam ŋaki. 19 Amboac tonaŋ oto gêŋ, taŋ
gôlic naŋ, sa acgom. Oto gêŋ, taŋ galoc gêc naŋ, to gêŋ taŋ mêŋêsa êtu ŋamu
naŋ, amboac tonaŋgeŋ. 20 Utitalata 7, taŋ gêc lemoc anôŋa naŋ, to jakaiŋ gold
7 ŋabiŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, ŋam tau tonec. Utitalata 7 tonaŋ têtu gôlôac
dabuŋ 7 nêŋ aŋela, ma jakaiŋ 7 tonaŋ têtu gôlôac dabuŋ 7 tau. * sauŋ. Alic
Tim II. 1:15

2

Biŋ gêdêŋ gôlôac Epeseŋa

1 “Oto biŋ tonec êndêŋ gôlôac dabuŋ Epeseŋa nêŋ aŋela.
“Ŋac taŋ lêma anôŋa kêkam utitalata 7 ma kêsêlêŋ gêmoa jakaiŋ gold 7
ŋasawa naŋ, kêsôm biŋ tonec gebe 2 Aê kajala nêm koleŋ to gôim taôm su ma
gôc gêŋwapac totêmtac kêpa sugeŋ. Aê kajala gebe aôm godec lau sec gebe
sêmoa sêwiŋ aôm atom. Aôm kôsaê êsêac, taŋ sê tauŋ gebe aposolo, mago
êsêac aposolo atom naŋ, e kôjala êsêac gebe dansaŋtêna. 3 Aôm gôc gêŋwapac,
taŋ kêtap aôm sa kêtu ŋoc ŋaêŋa naŋ, totêmtac kêpa sugeŋ, ma têkwam gêbac
atom. 4 Tageŋ nêm biŋ teŋ tec gêc. Aôm gôwi nêm têmtac gêwiŋ ŋamataŋa siŋ.
5 Amboac tonaŋ taêm ênam gêŋ, taŋ gôwi siŋ su naŋ, e ônam taôm ôkwi ma

* **1:20:** Ŋaê Asia kêkanôŋ gamêŋ, taŋ sêsam teŋ gebe Asia

ônam kôm, taŋ gôjam gêdêŋ ŋamataŋa naŋ êtiam. Embe ônam taôm ôkwi atom, oc jandêŋ aôm jawac ma jatiŋ nêm jakaiŋ su aŋga ŋamala. 6 Mago tonec tec gôgôm jagêdêŋ gebe têmtac gedec Nikolainê launêŋ kôm, taŋ aê têtac gedec amboac tonaŋgeŋ naŋ. 7 Ŋac taŋ nê taŋasuŋ gêc naŋ, êŋô biŋ, tec Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ nec, gebe Teŋ embe êku ŋacjo tulu, oc jakêŋ eŋ êniŋ ka daŋgôŋ mateŋ jaliŋa, taŋ kêkô Anôtônê paradis naŋ ŋanô.

Biŋ gêdêŋ gôlôac Smurnaŋa

8 “Ma oto biŋ tonec êndêŋ gôlôac dabuŋ Smurnaŋa nêŋ aŋela.

“Ŋac ŋamata to ŋamu, taŋ gêmac êndu e mata jali kêsa naŋ, kêsôm biŋ tonec gebe. 9 Aê kajala gebe gôŋgôŋ jageo to ŋalêlôm sawa. Mago aôm ŋac tolêlômgoc. Aê kajala êsêac, taŋ sê tauŋ gebe Juda naŋ, sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi aôm. Mago êsêac Juda atom, êsêac aŋga Sadaŋnê lôm. 10 Ôtêc ŋandaŋ, taŋ oc ôc naŋ atom. Gôlicgac me, Sadaŋ oc êkêŋ amacnêm ŋagêdô sêsêp kapoacwalô, gebe ênsaê amac ma oc aŋgôŋ naeo êtôm bêc 10. Ôc ŋaŋêŋgeŋ e ômac êndu, go jakêŋ daŋgôŋ mateŋ jali ŋasunsuŋ êndêŋ aôm. 11 Ŋac taŋ nê taŋasuŋ gêc naŋ, êŋô biŋ, tec Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac dêbu ŋ nec, gebe Teŋ embe êku ŋacjo tulu, oc gêmacanô kêtu luagêcŋa êkêŋ ŋandaŋ êndêŋ eŋ atom.

Biŋ gêdêŋ gôlôac Pergamonŋa

12 “Ma oto biŋ tonec êndêŋ gôlôac dabuŋ Pergamonŋa nêŋ aŋela.

“Ŋac taŋ gêôc siŋ teŋ sêuc ŋamata makeŋ-makeŋ naŋ kasôm biŋ tonec. 13 Aê kajala gamêŋ, taŋ gôŋgôŋ naŋ, Sadaŋnê lêpôŋ kêkô tônê. Mago aôm kôkam aêŋoc ŋaê tôŋ ma gôsa kôkêŋ gêwiŋ aêŋa auc atom. Gêdêŋ taŋ sêjac ŋoc ŋac-gêwa-biŋ-sa-ŋaŋêŋwaga Antipas êndu aŋga amacnêm gamêŋ, taŋ Sadaŋ gêŋgôŋ naŋ, aôm gôsa aê auc atom amboac tonaŋgeŋ. 14 Tageŋ nêm biŋ ŋagêdô tec gêc. Lau ŋagêdô sêkam Balamnê mêtê tôŋ sêmoa Pergamon sêwiŋ aôm. Balam tonaŋ kêdôŋ Balak gebe êwa lakô lau Israel, gebe sêniŋ da gwamŋa to sêŋgôm mockaiŋ. 15 Lau ŋagêdô sêkam Nikolainê launêŋ mêtê tôŋ sêmoa sêwiŋ aôm amboac tonaŋgeŋ. 16 Amboac tonaŋ ônam taôm ôkwi. Embe masi, oc jandêŋ aôm jawac sebeŋ ma janac êsêac ŋa siŋ, taŋ kêsa aocsuŋ naŋ. 17 Ŋac taŋ nê taŋasuŋ gêc naŋ, êŋô bi ŋ, tec Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ nec, gebe Teŋ embe êku ŋacjo tulu, oc jakêŋ mana, taŋ kêsiŋ tau gêc naŋ, ma jakêŋ poc sêpsêp teŋ êndêŋ eŋ êwiŋ. Aê kato ŋaê wakuc teŋ kêsêp poc tau, ŋac teŋ kêjala atom, ŋac-kêkôcpoc-waga taugeŋ kêjala.

Biŋ gêdêŋ gôlôac Tuatiraŋa

18 “Ma oto biŋ tonec êndêŋ gôlôac dabuŋ Tuatiraŋa nêŋ aŋela.

“Anôtônê Latu, taŋ mataanô kêtôm jawaô ma akaiŋ amboac ki joŋjoŋ naŋ, kêsôm biŋ tonec. 19 Aê kajala nêm koleŋ to têmtac gêwiŋ ma kôkêŋ gêwiŋ ma gôjam sakiŋ to gôc gêŋwapac totêmtac kêpa sugeŋ. Aê kajala gebe galoc gôjam koleŋ kapôêŋ kêlêlêc gêmuŋŋa su. 20 Tageŋ nêm biŋ teŋ tec gêc. Aôm gôlôc gêdêŋ Jesebel, taŋ gê tau gebe propeteo teŋ ma kêdôŋ to kêlênsôŋ ŋoc sakiŋwaga gebe sêŋgôm mockaiŋ to sêniŋ da gwamŋa. 21 Aê kakêŋ ŋasawa gêdêŋ eŋ gebe ênam tau ôkwi, mago gedec, eŋ gebe ênam tau ôkwi aŋga nê lêŋ mockaiŋoŋa atom. 22 Ôlic acgom, aê oc jambaliŋ eŋ siŋ ênsac nê mê togêmacgeŋ, ma êsêac, taŋ sêgôm mockaiŋ gêdêŋ eŋ naŋ, embe sênam tauŋ ôkwi aŋga gêŋ, taŋ sêgôm sêwiŋ eŋ naŋ atom, oc jambaliŋ êsêac siŋ sêmoa naeo ŋanô. 23 Ma aê janseŋ ênê latuio to ŋac samob su sênaŋa, go gôlôac dabuŋ samob sêjala gebe aê ŋac, taŋ kabêlêm ŋamalacnêŋ ŋalêlôm e gabi lêtêŋ, ma jakêŋ ŋagêjô êndêŋ amac êndêŋ-êndêŋgeŋ êjô nêm kôm, taŋ ajam. 24 Mago amac lau Tuatiraŋa ŋagêdô akôc mêtê sec tonaŋ sa atom ma akip biŋ, taŋ

sêsam gebe ‘Sadaŋnê biŋ ŋalômŋa’ naŋ, sa atom. Tec jasôm êndêŋ amac gebe
Aê oc jau gêŋwapac teŋ ênsac amac êwiŋ atom. 25 Mago gêŋ, taŋ akôc kêtu nêm
gêŋ su naŋ, amêŋgôm ŋajaŋageŋ e aê jawac. 26 Teŋ embe êku ŋacjo tulu ma
ênam ŋoc kôm e ênac dabi ŋ,
oc jakêŋ ŋaclai êndêŋ eŋ gebe êtu lau samuc nêŋ ŋatau
27 ma ênam gôliŋ êsêac ŋa tôcki
to elo êsêac popoc llnsim-linsimgeŋ amboac kunom.
28 Ŋaclai amboac tonaŋ aê kakôc aŋga Tamocnê, ma jakêŋ utitêna eleŋmataŋa
êndêŋ eŋ. 29 Ŋac taŋ nê taŋasuŋ gêc naŋ, êŋô biŋ, tec Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac
dabuŋ nec.

3

Biô gêdêŋ gôlôac Sardesŋa

1 “Ma oto biŋ tonec êndêŋ gôlôac dabuŋ Sardesŋa nêŋ aŋela.
“Ŋac taŋ kêkôc Anôtônê Ŋalau 7 ma utitalata 7 naŋ, kêsôm biŋ tonec gebe
Aê kajala nêm koleŋ ma waem gêc gebe gômoa matam jali, mago kôtu matê.
2 Matam êlêc ma ôpuc gêŋ ŋagêdô, taŋ gebe êmac êndugeŋ naŋ tôŋ, gebe aê galic
aôm gôjac dabiŋ nêm koleŋ ŋapep kêtôm ênac Anôtô mataanô ŋajamŋa atom.
3 Amboac tonaŋ taêm ênam biŋ, taŋ gôŋô to kôkôc su naŋ, ma ômansaŋ e ônam
taôm ôkwi. Embe matam êlac atom, oc jawac amboac geŋgeŋtêna, ma aôm oc
ônam kauc noc jandêŋ aôm jawacŋa. 4 Mago aômnêm lau luagêcgeŋ tec sêŋgôŋ
Sardes, taŋ sêgôm nêŋ ŋakwê ŋatêmui kêsa atom. Lau tonaŋ tec galic êsêac
têtôm gebe oc sêsêlêŋ toŋakwê kwalam sêwiŋ aê. 5 Teŋ embe êku ŋacjo tulu, oc
jakêŋ eŋ êsô ŋakwê kwalam sa ma jansеŋ ênê ŋaê su aŋga buku mateŋ jaliŋa
atom ma jasôm ênê ŋaê lasê êndêŋ Tamoc to nê aŋela. 6 Ŋac taŋ nê taŋasuŋ gêc
naŋ, êŋô biŋ, tec Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ nec.

Biŋ gedeŋ gôlôac Piladelpiaŋa

7 “Ma oto biŋ tonec êndêŋ gôlôac dabuŋ Piladelpiaŋa nêŋ aŋela.
“Ŋac dabuŋ to ŋac biŋŋanôŋa,
taŋ kêkôc Dawidnê ki katamŋa naŋ,
embe êlai su, oc teŋ êlai auc êtôm atom,
ma embe êlai auc, oc teŋ êlai su êtôm atom,
ŋac tau tonaŋ kêsôm biŋ tonec gebe 8 Aê kaJala nêm koleŋ. Ôlic acgom, aê galêc
katam teŋ su gêdêŋ aôm, tec kêkô, ma teŋ kêtôm gebe ênsaŋ aucŋa atomanô. Aê
kajala gebe nêm ŋaclai ŋagec gêc, mago kômasaŋ ŋoc biŋ to gôsa aêŋoc ŋaê auc
atom. 9 Ôlic acgom, oc jakêŋ êsêac aŋga Sadaŋŋê lôm, taŋ sê tauŋ gebe êsêac
Juda, mago êsêac J uda atom, sêsau tauŋ naŋ, sêndêŋ aôm sêwac sêpôŋ aeŋduc
sênêc aôm amkaiŋŋa, ec sêjala gebe aê têtac gêwiŋ aôm. 10 Aê jaŋgôm biŋ tonaŋ
gebe aôm kômasaŋ ŋoc biŋ to gôc gêŋwapac totêmtac kêpa sugeŋ. Amboac tonaŋ
aê oc jajop aôm êndêŋ noc Iêtômŋa, taŋ oc mêŋêsa aŋga nom ŋagamêŋ samob
gebe ênsaê lau samob, taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, gebe lêtôm tau êtap aôm sa êwiŋ
atom. 11 Aê oc jawac sebeŋ. Gêŋ taŋ kôkôc kêtu nêm gêŋ su naŋ, ômêŋgôm
ŋajaŋageŋ gebe ŋac teŋ êjaŋgo nêm sunsuŋ su atom. 12 Teŋ embe êku ŋacjo tulu,
oc jakêŋ eŋ êtu alê êkô ŋoc Anôtônê lôm dabuŋ. Eŋ oc êwi lôm dabuŋ siŋ êsa êna
atomanô. Ma aê jato ŋoc Anôtônê ŋaê to ŋoc Anôtônê malac Jerusalem wakuc
ŋaê ênsac eŋ. Ŋoc Anôtô oc êkêŋ malac tau êsêp aŋga undambê êmêŋ. Ma jato
tauc ŋoc ŋaê wakuc ênsac eŋ êwiŋ. 13 Ŋac taŋ nê taŋasuŋ gêc naŋ, êŋô biŋ, tec
Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ nec.

Biŋ gêdêŋ gôlôac Laodikeaŋa

14 “Ma oto biŋ tonec êndêŋ gôlôac dabuŋ Laodikeaŋa nêŋ aŋela.

“Biŋŋanô ŋatau tau, taŋ gêwa biŋ sa ŋaŋêŋ to biŋŋanôgeŋ, gêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, samob ŋamôkê naŋ, kêsôm biŋ tonec gebe 15 Aê kajala nêm koleŋ
ma kajala gebe aôm ŋaluc atom me ŋandaŋ atom. Ojae, jalic aôm ŋaluc me
ŋandaŋ acgommaŋ. 16 Mago aôm ŋaluc atom ma ŋandaŋ atom, aôm ŋakola-kola,
amboac tonaŋ aê gabe jakasôp aôm siŋ aŋga aocsuŋ. 17 Aôm kôsôm gebe Aê
ŋac toawa ma ŋoc waba taêsam, tec kapô lêna gêŋ teŋ atom. Mago aôm gôjam
kauc taôm. Aôm gômoa jageo ŋanô ma lau embe sêlic, oc taêŋ walô aôm. Aôm
ŋac ŋalêlôm sawa ma matampec to gômoa ôlim ŋaômageŋ. 18 Amboac tonaŋ
aê gabe jawa lêŋ teŋ sa êndêŋ aôm acgom. Ônam ôli gold, taŋ sêpac ŋa ja e
ŋawasi kêsa naŋ, êndêŋ aê gebe ôtu ŋac tolêlôm. Onam ôli ŋakwê kwalam gebe
ênsaŋ aôm gebe majam êsa êtu ôlim ŋaômaŋa atom, ma ônam ôli ŋalêsi gebe
ôniŋ oso matamanô e ôlic gamêŋ ŋaŋêŋ êsa. 19 Aê embe têtac êwiŋ lau teŋ,
oc jamêtôc to jakôniŋ êsêac. Amboac tonaŋ ôpôŋ taôm topalêgeŋ e ônam taôm
ôkwi. 20 Alic acgom, aê tec kakô katamdêmôê ma kamadi kakô. Teŋ embe êŋô
aê aoc ma êlêc katam su, oc jasô jandêŋ eŋ jana ma janiŋ gêŋ jawiŋ eŋ ma eŋ
êniŋ gêŋ êwiŋ aê. 21 Teŋ embe êku ŋacjo tulu, oc jakêŋ eŋ êŋgôŋ ŋoc lêpôŋ êwiŋ
aê, amboac aê kaku ŋacjo tulu ma gaŋgôŋ Tamocnê lêpôŋ gawiŋ eŋ. 22 Ŋac taŋ
nê taŋasuŋ gêc naŋ, êŋô biŋ, tec Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ nec.”

4

Sakiŋ dabuŋ undambêŋa

1 Tonaŋ su acgom, go galic ŋakatu teŋ. Aê galic undambê ŋakatam teŋ gêŋa
ma awa ŋamataŋa, taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aê ma gaŋô amboac dauc kêtaŋ naŋ,
kêsôm gebe “Ôpi ômôêŋ, aê gabe jatôc biŋ, taŋ oc mêŋêsa êtu ŋamu naŋ, êndêŋ
aôm.” 2 Ma sep tageŋ katuc kaiŋ teŋ kêsa e galic lêpôŋ kiŋŋa teŋ kêkô undambê
ma ŋac teŋ gêŋgôŋ lêpôŋ tau. 3 Ma ŋac, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ kiŋŋa naŋ, laŋôanô
ŋawasi amboac jabo ma bomsamuc amboac môêc. Ma kasômbuc kêgi lêpôŋ
auc ma galic amboac kalacwaô. 4 Go lêpôŋ 24 kêgi lêpôŋ kiŋŋa tau auc,
ma laumata 24 sêŋgôŋ lêpôŋ tau ŋaô. Êsêac sêsô ŋakwê kwalam-kwalam to
sêkuc sunsuŋ gold. 5 Ma ôsic kêkac to aweŋ kêsa ma wapap gêjac kêsa aŋga
lêpôŋ kiŋŋa tau. Ma daweŋ 7 gelom kêkô lêpôŋ tau ŋanêmŋa. Daweŋ tau
Anôtônê Ŋalau 7. 6 Ma gwêc teŋ kêpoac lêpôŋ tau ŋanêmŋa. Gwêc tau ŋakêŋkêŋ
laŋgwageŋ amboac glas.

Ma aŋga gamêŋ ŋaluŋ tau bôc aclê sêkô sêgi lêpôŋ kiŋŋa auc. Êsêac mateŋanô
taêsam gêjam ôliŋ nêmŋa to muŋa auc samucgeŋ. 7 Bôc ŋamataŋa kêtôm lewe.
Go ônaŋ kêtu luagêcŋa naŋ, kêtôm bulimakao kapoac. Ma ônaŋ kêtu têlêacŋa
naŋ, laŋôanô kêtôm ŋamalac. Ma ônaŋ kêtu aclêŋa naŋ, kêtôm momboaŋ gêlôb.
8 Ma bôc aclê tonaŋ nêŋ ŋamagê 6 kêtôm êsêacgeŋ. Ma mateŋanô gêjam ôliŋ
dêmôêŋa to lêlômŋa auc. Êsêac sêsôm biŋ tonec kêtôm bêc to geleŋ sêlêwaŋ
atom gebe

“Apômtau Anôtô, ŋaniniŋ Ŋatau, eŋ ŋac dabuŋ, dabuŋ, dabuŋ.
Eŋ gêmoa gêdêŋ andaŋgeŋ ma gêmoa galoc ma oc êmêŋ.”

9 Ma gêdêŋ taŋ bôc tau sêkêŋ ŋawasi to wae ma daŋge gêdêŋ ŋac tau, taŋ gêŋgôŋ
lêpôŋ kiŋŋa ma oc êmoa mata jali teŋgeŋ ma teŋgeŋ naŋ, 10 êsêac laumata 24
tonaŋ sêu tauŋ gêdêŋ ŋac, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ naŋ, to teteŋ mec gêdêŋ ŋac, taŋ
gêŋgôŋ lêpôŋ naŋ, to teteŋ mec gêdêŋ ŋac, taŋ êmoa mata jali teŋgeŋ ma teŋgeŋ,
ma tetoc nêŋ sunsuŋ gêc lêpôŋ ŋanêmŋa ma sêsôm gebe

11 “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôtômgoc gebe ôkôc ŋawasi ma waem to
ŋaclai,

gebe aôm kôkêŋ gêŋ samob ma aômnêm biŋ kêkêŋ gêŋ samob mêŋkêsa to ŋanô kêsa tec sêmoa.” * têntac ŋandaŋ gêdêŋ nêŋ ŋatauŋa nec atom. Êsêac tetoc nêŋ Apômtau sa ŋa lêŋ amboac tonaŋ.

5

Buku ma domba ŋabiŋ

1 Aê galic buku teŋ kêsêp ŋac, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ naŋ, nê lêma anôŋa. Teto biŋ kêsêp lêlômŋa to dêmôêŋa, go sêkic tôŋ ma sêkêŋ peŋ 7 kêpi ŋaomata. 2 Go galic aŋela ŋaclai teŋ kêsôm biŋ kêkac awa sageŋ gebe “Asa kêtôm gebe êkac peŋ su ma êkac buku tau sa.” 3 Ŋac teŋ aŋga undambê me aŋga nom me aŋga nom ŋalêlôm kêtôm gebe êkac buku sa ma êsam atom. 4 Ma aê kêtaŋ ŋanô gebe têtap ŋac teŋ sa kêtôm gebe êkac buku sa ma êsamŋa nec atom. 5 Go laumata tau nêŋ teŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôtaŋ atom. Ôlic acgom, lewe aŋga Judanê gôlôac, Dawidnê wakuc teŋ, kêku ŋacjo tulu. Ŋac tonaŋ tec êkac peŋ 7 su ma êkac buku tau sa.”

6 Go galic domba teŋ kêkô lêpôŋ kiŋŋa to bôc aclê ma laumata 24 ŋalêlôm. Domba tau ŋalaŋô amboac sêbuc su. Nê jabo 7 to mataanô 7. Mataanô 7 tau Anôtônê Ŋalau 7, taŋ kêsakiŋ sêjam nom samucgeŋ auc. 7 Tec domba tau jakêkôc buku su aŋga ŋac, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ kiŋŋa ŋaô naŋ, nê lêma anôŋa. 8 Gêdêŋ taŋ eŋ kêkôc buku su naŋ, bôc aclê to laumata 24 sêu tauŋ sêc domba laŋônêmŋa. Êsêac sêkôc gêŋ wêŋa kêtômgeŋ ma sêkôc laclu gold. Gêŋmalu taŋ kêsêp laclu naŋ, Anôtônê launêŋ mec. 9 Ma êsêac sêpuc wê wakuc teŋ sa gebe
“Aôm kôtôm gebe ôkôc buku ma okac ŋapeŋ su,
gebe sêbuc aôm ma nêm dec gêjam ôli ŋamalac
tomôkê-tomôkê ma aweŋ teŋ-aweŋ teŋ ma to-m-to-m ma totoŋ-totoŋ têtu Anôtônê lau.
10 Aôm kôkêŋ êsêac têtu Anôtônê gamêŋ to dabuŋwaga,
gebe sênam sakiŋ aêacnêŋ Anôtô ma sênam gôliŋ aŋga nom.”

11 Go galic to ganô aŋela taêsam aweŋ. Aŋela tau sêgi lêpôŋ kiŋŋa to bôc ma laumata auc ma nêŋ namba 1,000 to 1,000 ma 10,000 to 10,000. 12 Êsêac sêsôm ŋa aweŋ kapôêŋ gebe
“Domba taŋ sêbuc naŋ, kêtôm gebe êkôc ŋaclai to
gêŋ tolêlôm-tolêlôm ma kauc mêtêŋa to ŋajaŋa ma
wae to ŋawasi ma lambiŋ.”
13 Ma ganô gêŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, aŋga undambê to nom ma aŋga nom ŋalelôm to gwêc ma geŋ samob, taŋ sêjam aucgeŋ naŋ sêsôm gebe
“Lambiŋ to wae ma ŋawasi to ŋajaŋa endeŋ ŋac, taŋ
gêŋgôŋ lêpôŋ kiŋŋa naŋ, agêc Domba teŋgeŋ ma teŋgeŋ.”
14 Go bôc aclê tau tonaŋ sêlôc gebe “Biŋŋanô.” Ma êsêac laumata sêu tauŋ jasêc ma teteŋ mec. * taêŋ ênam gebe lau teŋ sêsam papia tau sewiŋ atom, go sêkic papia tôŋ ŋa gam me o teŋ ma sêsap ŋaomata tôŋ kêpi tageŋ ŋa katêkwi, go sêpeŋ nêŋ ŋatalô êwa êsêac saŋa kêsêp katêkwi tau. Katêkwi toŋatalô tau sêsam gebe peŋ. Ŋac taŋ papia gêjac eŋ ŋawae naŋ, êkac peŋ tau su acgom, go êtôm gebe êsam papia tau. tau. Kat kwl to atalô tau Jam gebe pe ac taŋ papla gêjac eŋ ŋawae naŋ, êkac pe tau 8 U aC 9 Om, go êtôm gebe Ŋam papla tau.

6

Biŋ peŋŋa

---

* **4:11:** Laumata 24 sêkac nêŋ sunsuŋ su gêc nom kêtu ŋac teŋ ma embe

* **5:14:** Lau ŋanô embe teto papia êndêŋ

1 Go galic Domba kêkac buku ŋapeŋ 7 ŋamataŋa su. Ma gaŋô bôc aclê nêŋ teŋ
kêsôm awa amboac wapap gêjac gebe “Omôêŋ.” 2 Ma gaôc matocanô sa ma
galic hos kwalam-kwalam teŋ. Ŋac taŋ gêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, kêmêgôm talam
ma sêkêŋ sunsuŋ gêdêŋ eŋ kêkuc. Ma ŋac tau kêsa gêja kêtôm ŋac-kêku-ŋacjo-
tuluwaga, ma eŋ oc êku ŋacjo tulu.
3 Go Domba kêkac ŋapeŋ kêtu luagêcŋa su. Ma gaŋô bôc kêtu luagêcŋa kêsôm
gebe “Ômôêŋ.” 4 Ma hos kokoc teŋ kêsa gêmêŋ. Ma ŋac, taŋ gêŋgôŋ hos ŋaô
naŋ, kêtu ŋatau gebe êkôc biŋmalô su aŋga nom ma êkêŋ ŋamalac senseŋ tauŋ,
tec sêkêŋ siŋ kapôêŋ teŋ gêdêŋ eŋ.
5 Go Domba kêkac ŋapeŋ kêtu têlêacŋa su. Ma gaŋô bôc kêtu têlêacŋa kêsôm
gebe “Ômôêŋ.” Ma gaôc matocanô sa e galic hos jejec teŋ. Ma ŋac, taŋ gêŋgôŋ
hos ŋaô naŋ, kêkôc dôŋ tanam dôŋ gêŋ ŋawapacŋa kêsêp lêma. 6 Ma gaŋô awa
teŋ kêsa bôc aclê ŋasawa gebe “Kôm bêc tageŋŋa ŋaôli kêtôm gebe tanam ôli
padi kap luagêc. Kôm bêc tageŋŋa ŋaôli kêtôm gebe tanam ôli labi kap 6geŋ.
Mago ôŋgôm ŋalêsi to wain êtu sec atom.”
7 Go Domba kêkac ŋapeŋ kêtu aclêŋa su. Ma gaŋô bôc kêtu aclêŋa nê awa
gebe “Ômôêŋ.” 8 Tec gaôc matocanô sa e galic hos bobob teŋ. Ma ŋac, taŋ
gêŋgôŋ hos gaô naŋ, nê ŋaê gebe Gêmacanô. Ma lau lamboamŋa têdaguc eŋ.
Ma sêwa lau nomŋa kêkôc gêja toŋ aclê, ma Gêmacanô to nê lau têtap ŋaclai sa
gebe senseŋ toŋ aclê tonaŋ ŋateŋ su ŋa siŋ to ŋa tôbôm ma ŋa gêmac tokaiŋ-
tokaiŋ to ŋa bôclai nomŋa.
9 Go Domba kêkac ŋapeŋ kêtu lemeŋ teŋŋa su. Ma aê galic lau, taŋ sêjac êsêac
êndu kêtu sêsôm Anôtônê biŋ lasê to sêwa biŋ tau sa ŋaŋêŋŋa naŋ, nêŋ katuŋ
sêmoa altar ŋalabu. 10 Ma êsêac sêmôêc ŋa aweŋ kapôêŋ gebe “O ŋatau dabuŋ
to biŋŋanôŋa, êndêŋ ondoc go ômêtôc biŋ ma ôkêŋ aêacma dec ŋagêjô êndêŋ lau
nomŋa.” 11 Tec sêkêŋ ŋakwê kwalam-kwalam gêdêŋ êsêac kêtômgeŋ ma sêsôm
gêdêŋ êsêac gebe sêlêwaŋ tauŋ sauŋgeŋ êwiŋ e ŋacjo sênac lau, taŋ sêjam kôm
sêwiŋ êsêac to nêŋ lasitêwai êndu nasêwiŋ êsêac, go Anôtô êmêtôc lau nomŋa.
12 Ma aê galic Domba kêkac ŋapeŋ kêtu 6ŋa su ma ôjô gêjam kapôêŋanô e
oc kêtu jec amboac talu ŋasaô-saô ma ajôŋ samuc amboac dec. 13 Utitalata
umboŋŋa sêpôp sêsêp nom amboac wa tomatac-tomatac sêsêlô êndêŋ taŋ mu
êsêlêŋ kapôêŋ naŋ. 14 Ma umboŋ gêlêc tau amboac sêlêc lacgeŋ ma lôc to nuc
samob sêkêŋ maleŋ siŋ. 15 Go kiŋ nomŋa to lau towae ma siŋwaganêŋ kapitai
to lau tolêlôm ma ŋajaŋa to gêŋôma ma êsêac, taŋ sêmoa nêŋ lêtêgeŋ naŋ, êsêac
samob sêsiŋ tauŋ sêsêp gêsuŋ to poclabu aŋga lôc. 16 Ma sêsôm gêdêŋ lôc to poc
kapôêŋ gebe “Aku taôm sa mêŋaŋgênduc aêac auc gebe ŋac, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ
kiŋŋa naŋ, agêc Domba, taŋ têtac ŋandaŋ naŋ, sêlic aêac sapu. 17 Gebe agêcnêŋ
bêc kapôêŋ têntac ŋandaŋŋa mêŋkêsa, ma asa kêtôm gebe êpuc tau tôŋ êkô.”

7

Sepeŋ ŋatalô kêpi Israelneŋ lau 144,000

1 Tonaŋ su, go galic aŋela aclê sêkô nom ŋakêclêsu aclê ma sêmêgôm nom
ŋamu aclê tôŋ, gebe mu teŋ êsêlêŋ naêpi nom ma gwêc to ka teŋ atom. 2 Go
galic aŋela teŋ aŋga oc ŋam kêpi gêmêŋ, naŋ kêkôc Anôtô mata jali nê peŋ
sepeŋ ŋatalôŋa ma gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ aŋela aclê, taŋ têtap ŋaclai
sêŋgôm nom to gwêc êtu secŋa sa naŋ gebe 3 “Aŋgôm nom to gwêc ma ka êtu
sec atomgeŋ e aêac apeŋ ŋatalô êpi aêacnêŋ Anôtônê sakiŋwaganêŋ teŋbeleŋ su
acgom.” 4 Go gaŋô sêsa lau, taŋ sepeŋ ŋatalô kêpi êsêac naŋ, nêŋ namba sa
kêtôm 144,000. Sepeŋ ŋatalô kêpi Israel latuinêŋ gôlôac samob kêtômgeŋ.
5 Aŋga Judanê gôlôac sepeŋ ŋatalô kêpi lau 12,000,

aŋga Rubennê gôlôac 12,000,
aŋga Gadnê gôlôac 12,000,
6 aŋga Asernê gôlôac 12,000,
aŋga Naptalinê gôlôac 12,000,
aŋga Manasenê gôlôac 12,000,
7 aŋga Simeonnê gôlôac 12,000,
aŋga Lewinê gôlôac 12,000,
aŋga Isakamê gôlôac 12,000,
8 aŋga Sebulonnê gôlôac 12,000,
aŋga Josepnê gôlôac 12,000,
ma aŋga Benjaminnê gôlôac 12,000.

Lau nomŋa totoŋ-totoŋ sêjam sakiŋ Anôtô

9 Tonaŋ su, go galic lau taêsam ŋasec, ŋac teŋ kêtôm gebe êsa êsêac saŋa
atomanô. Êsêac aŋga lau totoŋ-totoŋ samob nêŋ to lau tomôkê-tomôkê ma lau
to-m-to-m samob to lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ. Êsêac sêkô lêpôŋ kiŋŋa to Domba
laŋônêmŋa sêsô ŋakwê kwalam-kwalam ma sêôc tômtôm ŋalauŋ. 10 Ma sêmôêc
ŋa aweŋ kapôêŋ gebe “Moasiŋ ênam aêac kêsiŋa gêmêŋ aŋga Anôtô, taŋ gêŋgôŋ
lêpôŋ kiŋŋa naŋ, agêc Domba nêŋ.” 11 Ma aŋela samob, taŋ sêkô sêgi lêpôŋ
kiŋŋa to laumata ma bôc aclê auc naŋ, sêu tauŋ têtap labôcgeŋ sêc lêpôŋ kiŋŋa
ŋanêmŋa ma teteŋ mec gêdêŋ Anôtô 12 ma sêsôm gebe
“Biŋŋanô, lambiŋ to ŋawasi
ma kauc mêtêŋa to daŋge
ma wae to ŋaclai ma ŋajaŋa
êndêŋ aêacnêŋ Anôtô teŋgeŋ ma teŋgeŋ. Biŋŋanô.”

13 Go laumata teŋ kêtu kênac aê gebe “Êsêac taŋ sêsô ŋakwê kwalam-kwalam
naŋ, asa lau ma sêmêŋ aŋga ondoc.” 14 Ma aê kasôm gebe “Ŋoc apômtau, aôm
kôjalagac.” Tec eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Gêŋwapac kêkôniŋ êsêac ŋanô, tec
sêmêŋ ma sêkwasiŋ nêŋ ŋakwê kêsêp Dombanê dec, tec ŋakwê tau kêtu sêp.
15 Sêgôm amboac tonaŋ, tec sêkô Anôtônê lêpôŋ kiŋŋa ŋanêmŋa
ma sêjam sakiŋ eŋ kêtôm bêc to geleŋ sêmoa ênê lôm dabuŋ.
Ma ŋac, taŋ gêŋgoŋ lêpôŋ kiŋŋa ŋaô naŋ,
mêŋêtu nêŋ bec.
16 Mo to bu oc êjô êsêac êtiam atom.
Ma oc to gêŋ ŋandaŋ teŋ oc êtuŋ êsêac êtiam atom,
17 gebe Domba, taŋ kêkô lêpôŋ ŋaluŋgeŋ naŋ, oc ejop êsêac
ma oc êwê êsêac sêndêŋ bumata mata jali sêna.
Ma Anôtô oc êmbuŋ êsêac mateŋsulu samob aŋga mateŋgasi su.”

8

Ŋapeŋ kêtu 7ŋa

1 Domba kêkac ŋapeŋ kêtu 7ŋa su, go undambê ŋagamêŋ ŋaŋêŋ kêsa kêtôm
ockatu ŋasawa ŋamakeŋ. 2 Go galic aŋela 7, taŋ sêkô Anôtô laŋônêmŋa naŋ,
sêkôc dauc 7.
3 Ma aŋela teŋ gêmêŋ kêkô kêsi altarŋa. Eŋ kêkôc laclu gold gêŋmaluŋa teŋ.
Ma sêkêŋ gêŋmalu taêsam gêdêŋ eŋ gebe êkêŋ êtu da ênsac altar gold, taŋ kêkô
lêpôŋ kiŋŋa ŋanêmŋa naŋ, êwiŋ Anôtônê lau samob nêŋ mec. 4 Ma gêŋmalu
ŋajadauŋ gêôŋ sa aŋga aŋela, taŋ kêkô Anôtô laŋônêmŋa naŋ lêma, kêpi gêwiŋ
Anôtônê launêŋ mec gêja. 5 Go aŋela kêkôc laclu gêŋmaluŋa jakêkêŋ ja aŋga
altar kêsêp e mêŋgêc ma kêbaliŋ kêsêp nom gêja. Su, go wapap gêjac to gamêŋ
ŋakicsêa kêsa ma ôsic kêkac to ôjô gêjam.

Dauc kêtaŋ

6 Ma aŋela 7, taŋ sêkôc dauc 7 naŋ, sêmasaŋ tauŋ gebe sênac êtaŋ.
7 Aŋela ŋamataŋa gêjac dauc kêtaŋ ma kompoc to ja ma dec kêgaluŋ gêwiŋ tau
kêsêp nom gêja. Sêwa nom samuc kêkôc gêja ŋamakeŋ têlêac ma sêwa ka kêkôc
gêja toŋ têlêac amboac tonaŋgeŋ. Tec ja geŋ nom ŋamakeŋ teŋ to ka ŋatoŋ teŋ
su ma gêgwaŋ matac-matac samob tomalageŋ.
8 Go aŋela kêtu luagêcŋa gêjac dauc kêtaŋ ma gêŋ amboac ja geŋ lôc kapôêŋ
teŋ gêu tau kêsêp gwêc gêja. Gwêc tau sêwa kêkôc gêja têlêac ma ŋateŋ kêtu dec.
9 Ma sêwa gêŋ mateŋ jali, taŋ sêsê aweŋ sêmoa gwêc naŋ, to waŋ, taŋ sêpoac
gwêc naŋ, kêkôc gêja toŋ têlêac ma gêŋ mateŋ jali nêŋ toŋ teŋ to waŋ ŋatoŋ teŋ
sêjaŋa.
10 Go aŋela kêtu têlêacŋa gêjac dauc kêtaŋ. Ma utitalata kapôêŋ teŋ kêpôp
aŋga umboŋ kêtôm daweŋ ŋawaô. Ma sêwa bu samob kêkôc gêja têlêac, tec
jakêsêp ŋateŋ to kêsêp bumata gêwiŋ. 11 Ma utitalata tau ŋaê gebe Ŋamakic.
Ma bu têlêac tau ŋateŋ ŋamakic kêsa. Ma ŋamalac taêsam sênôm bu ŋamakic tau,
tec sêmac êndu.
12 Go aŋela kêtu aclêŋa gêjac dauc kêtaŋ. Ma sêwa oc kêkôc gêja ŋamakeŋ têlêac
ma sêwa ajôŋ kêkôc gêja ŋamakeŋ têlêac to sêwa utitalata kêkôc gêja toŋ têlêac.
Ma oc ŋamakeŋ teŋ to ajôŋ ŋamakeŋ teŋ ma utitalata ŋatoŋ teŋ gêjam kanuc.
Ma têm oc to ajôŋ ma utitalata kêpô nomŋa kêtu dambê kêtôm tonaŋgeŋ.
13 Go galic to gaŋô momboaŋ teŋ gêlôb gêmoa umboŋ ŋalabu ma gêmôêc ŋa
awa kapôêŋ gebe “Ojae, ojae, ojae, lau taŋ sêŋgôŋ nom naŋmêŋ. Aŋela têlêac
tec sêmoa. Nêŋ dauc embe êtaŋ, oc êsêacmêŋ sêŋgôŋ naeo ŋanôgoc.”

9

1 Go aŋela kêtu lemeŋ teŋŋa gêjac dauc kêtaŋ. Ma galic utitalata teŋ kêpôp
aŋga umboŋ kêsêp nom gêja, ma sêkêŋ ki gamêŋ ŋakêlêndiŋ secŋa gêdêŋ eŋ.
2 Ma eŋ kêlai gamêŋ ŋakêlêndiŋ ŋakatam su ma jadauŋ kêpi aŋga gêsuŋ tau
tonaŋ kêtôm ja geŋ oba ŋatêtac mêŋgêjam oc to gamêŋ auc e ŋakesec kêsa.
3 Ma wagô sêsa aŋga jadauŋ ŋalêlôm mêŋsêjam nom auc, ma nêŋ ŋaclai kêtôm
alidêbu nomŋa nêŋ. 4 Ma biŋ gêdêŋ êsêac gebe sêŋgôm gêgwaŋ nomŋa to gêŋ
ŋalauŋ matac-matac ma ka sec atom, têtu kasec ŋamalac, taŋ sepeŋ Anôtônê
ŋatalô kêpi êsêac teŋbeleŋ atom naŋgeŋ. 5 Mago wagô tau têtôm gebe sênac
ŋamalac êndu atom, sêlôc gebe sêlênsu êsêacgeŋ êtôm ajôŋ lemeŋ teŋ. Sêlênsu
êsêac ŋa ŋandaŋ êtôm alidêbu êŋac lau ŋaŋandaŋ. 6 Êndêŋ ŋasawa tonaŋ ŋamalac
sêŋgôm gêŋlêlôm gebe sêmac êndu ŋa, mago sêŋgôm elêmê. Êsêac oc sênam aweŋ
su gebe sêmac êndu, mago gêmac oc êc êsêac sugeŋ.
7 Wagô tau ŋalaŋô amboac hos, taŋ sêmasaŋ kêtu siŋŋa naŋ. Êsêac sêkuc
gêŋ amboac sunsuŋ gold, ma êsêac laŋôŋanô amboac ŋamalac laŋôanô. 8 Êsêac
môkêŋlauŋ baliŋ amboac lauonêŋ ma luŋluŋ amboac lewenêŋ. 9 Talic êsêac
bôŋdagi amboac maluku ki gêsaŋ auc, ma nêŋ magêŋ ŋakicsêa amboac kareta,
taŋ hos taêsam sê ma sêlêti kêtu siŋŋa naŋ. 10 Ma nêŋ lêŋuc tokêm amboac
alidêbunêŋ, ma nêŋ ŋaclai gêc ŋalêŋuc tau ŋalêlôm, gebe têtu kasec ŋamalac êtôm
ajô lemeŋ teŋ. 11 Aŋela gamêŋ ŋakêlêndiŋ secŋa kêtu nêŋ kiŋ, nê ŋaê ŋa Ebolai
aweŋ gebe Abadon, ma ŋa aêac aweŋ gebe ŋac-geseŋ-gêŋ-ŋsamob-suwaga.
12 Ojae ŋamataŋa mêŋgêja su. Ojae luagêc gacgeŋ gêc, oc mêŋêsa êtu ŋamu.
13 Go aŋela kêtu 6ŋa gêjac dauc kêtaŋ. Ma aê gaŋô awa teŋ kêsa aŋga jabo
aclê, *taŋ gêsac altar gold, taŋ kêkô Anôtô laŋônêmŋa naŋ ŋakêclêsu. 14 Awa
tau kêsôm gêdêŋ aŋela kêtu 6ŋa, taŋ kêkôc dauc naŋ, gebe “Ôŋgamboac aŋela
aclê, taŋ sêkô êsêac tôŋ sêmoa bu kapôêŋ Euprat naŋ su.” 15 Ma eŋ kêgaboac
aŋela aclê tonaŋ su. Aŋela tau sêmasaŋ tauŋ kêpi jala tonaŋ ŋaajôŋ to ŋabêc ma

ŋaockatu su gebe sêwa ŋamalac samob êkôc êna toŋ têlêac ma sênac ŋamalacnêŋ toŋ têlêac tau ŋateŋ êndu. 16 Ma aê gaŋô sêsa siŋwaga, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, nêŋ namba sa, ma namba tau 200 million. 17 Ma katuc kaiŋ teŋ kêsa e galic hos to lau, taŋ sêŋgôŋ ŋaô naŋ. Êsêacnêŋ maluku kokoc kêtôm ja to majaŋ-majaŋ ma joŋjoŋ. Ma hos tau môkêŋapac amboac lewenêŋ, ma ja to jadauŋ ma talao kêsa êsêac aweŋsuŋ. 18 Gêŋwapac têlêac tonec ja to jadauŋ ma talao, taŋ kêsa êsêac aweŋsuŋ naŋ, geseŋ ŋamalac, taŋ sêwa kêkôc gêja toŋ têlêac naŋ, ŋateŋ su. 19 Hos tau nêŋ ŋaclai ŋam kêsêp êsêac aweŋsuŋ to nêŋ Iêŋuc. Nêŋ Iêŋuc tomôkêŋapac amboac moac. Ma môkêŋapac tau tonaŋ têtu kasec ŋamalac.

20 Ma ŋamalac ŋagêdô, taŋ gêŋwapac tonaŋ geseŋ êsêac su atom naŋ, sêjam tauŋ ôkwi aŋga nêŋ kôm, taŋ lemeŋ sêgôm naŋ atom. Êsêac teteŋ mec gêdêŋ ŋalau sec sêwi siŋ atom ma teteŋ mec gêdêŋ gwam, taŋ sêmasaŋ ŋa gold to silber ma ki to poc ma ka, ma têtôm gebe sêlic gamêŋ to sêŋô biŋ ma sêsêlêŋ atom naŋ. 21 Ma êsêac sêjam tauŋ ôkwi aŋga nêŋ lêŋ sêjac ŋamalac êndu to nêŋ sôlôŋ toê-toê ma nêŋ lêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa ma nêŋ biŋ geŋgeŋŋa atom. * jabo kapôêŋ aclê ma sêkêŋ jabo ŋakatu tau kêkô altar ŋakêclêsu aclê. ma êkêŋ Jabo akatu tau k k altar akacŋu acŋ.

10

Aŋela to buku sauŋ

1 Go galic aŋela ŋajaŋa teŋ aŋga undambê kêsêp gêmêŋ. Eŋ kêkôm tau auc ŋa tao, ma kasômbuc teŋ gêsac eŋ môkêapac, ma laŋôanô amboac oc ma akaiŋ amboac alê ja. 2 Buku sauŋ teŋ kêkac tau sa kwanaŋgeŋ kêsêp eŋ lêma. Ma ketoc akaiŋ anôŋa kêkô gwêc ma gasêŋa kêkô bau. 3 Go eŋ gêmôêc ŋa awa kapôêŋ amboac lewe kêtaŋ. Eŋ gêmôêc su, go wapap 7 sêjac ma sêsôm biŋ. 4 Wapap 7 sêsôm biŋ su, ma gabe jato biŋ tau. Mago gaŋô awa teŋ kêsa aŋga undambê gêmêŋ gebe “Biŋ taŋ wapap 7 sêsôm naŋ, ênêc aômŋageŋ, oto sa atom.” 5 Go aŋela, taŋ galic eŋ kêkô gwêc to bau naŋ,
gêôc lêma anôŋa sa kêpi undambê gêja,
6 ma kêtôc lêma kêpi ŋac mata jaliŋa, taŋ gêmoa teŋgeŋ ma teŋgeŋ.
Ŋac tau kêkêŋ undambê to ŋagêŋ samob ma nom to ŋagêŋ samob ma gwêc to ŋagêŋ samob. Ma aŋela kêsôm gebe “Têm oc êmbacnê. 7 Êndêŋ taŋ aŋela kêtu 7ŋa ênac dauc êtaŋ naŋ, Anôtô oc ênac dabiŋ nê biŋ ŋalêlômŋa, amboac kêsôm ŋawae ŋajam tau lasê gêdêŋ propete, taŋ têtu ênê sakiŋwaga naŋ.”

8 Ma awa, taŋ gaŋô kêsa aŋga undambê gêmêŋ naŋ, kêsôm biŋ gêdêŋ aê kêtiam gebe “Ôna ma ôkôc buku, tê kêkac tau sa kwanaŋgeŋ kêsêp aŋela, taŋ kêkô gwêc to bau naŋ, lêma nê su.” 9 Tec aê gadêŋ aŋela tau gaja ma kasôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôkêŋ buku sauŋ tonaŋ êndêŋ aê.” Ma eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôkôc wacôniŋ. Buku tau oc êŋgôm nêm ŋatêtacsêga ŋamakic êsa. Mago awamsuŋ oc ênsaê ŋakana amboac lêp.” 10 Ma kakôc buku sauŋ tau su aŋga aŋela lêma ma mêŋgaeŋ e kêsaê ŋakana amboac lêp gêc aocsuŋ. Aê kadaŋgôŋ su, go ŋoc ŋatêtacsêga ŋamakic kêsa. 11 Ma sêsôm gêdêŋ aê gebe “Oc biŋ lasê êtiammaŋ êpi lau to-m-to-m to lau totoŋ-totoŋ ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ ma kiŋ tokiŋ.”

11

Sêwa-biŋ-sa-ŋaŋeŋwaga luagêc

* **9:21:** Lau Juda sêmasaŋ nêŋ ŋagêlôŋ teŋ. Êsêac sêsap

1 Go sêkêŋ ôpic teŋ kêtôm tôc tanam dôŋ gêŋŋa gêdêŋ aê ma sêsôm gêdêŋ aê
gebe “Ôndi naônam dôŋ Anôtônê lôm dabuŋ to altar ma êsêac, taŋ teteŋ mec
sêmoa lôm dabuŋ ŋalêlôm naŋ. 2 Mago ondec malacluŋ lôm dabuŋ ŋamagêŋa
ênêcŋa, ônam dôŋ atom, gebe sêkêŋ gêdêŋ lau samuc sêwê kaiŋ ma êsêac oc sêka
malac dabuŋ popoc êtôm ajôŋ 42. 3 Ma aê oc jakêŋ ŋoc sêwa-biŋ-sa-ŋaŋeŋwaga
luagêc. Êsêagêc sêsô talu sa ma seoc biŋ lasê êtôm bêc 1,260.” 4 Ŋac ulu tonaŋ
têtôm katêkwi luagêc me jakaiŋ luagêc, taŋ sêkô nom Ŋatau laŋônêm naŋ. 5 Ma
teŋ embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, go ja êsa êsêagêc aweŋsuŋ e naêniŋ
agêcnêŋ ŋacjo su. Teŋ embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, naŋ senseŋ eŋ
su ŋa ja êtôm tônêgeŋ. 6 Ŋaclai gêdêŋ êsêagêc gebe sêmbôc umboŋ auc e kom
teŋ ênac êndêŋ bêc êsêagêc seoc biŋ lasêŋa atom. Ma ŋaclai gêdêŋ êsêagêc gebe
sênam bu ôkwi êtu dec. Ma êsêagêc oc sêlênsu nom ŋa gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ
êtôm taŋ taêŋ gêjam naŋ.

7 Êndêŋ taŋ sênac dabiŋ nêŋ kôm sêwa biŋ saŋa naŋ, bôc tau oc êpi aŋga
ŋakêlêndiŋ sec mêŋênac siŋ êndêŋ êsêagêc e êku êsêagêc tulu ma ênac êsêagêc
êndu. 8 Ma êsêagêcnêŋ ŋawêlêlaŋ oc ênêc malacsêga ŋaintêna. Êsêac sêlêwiŋ
malac tau gebe Sodom to Aiguptu. Aŋga malac tonaŋ êsêac sêjac êsêagêcnêŋ
Apômtau kêpi kakesotau. 9 Ma lau aŋga lau to-m-to-m ma lau tomôkê-tomôkê
to lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ ma lau totoŋ-totoŋ sêlic êsêagêcnêŋ ŋawêlêlaŋ ênêc
êtôm bêc têlêac ma ŋasêku ma sênac jao gebe sênsuŋ atom. 10 Ma lau nomŋa oc
têtu samuc êsêagêc sêmac ênduŋa ma têntac ŋajam, tec sêkêŋ gêŋ ŋajam-ŋajam
ŋaômageŋ êndêŋ tauŋ, gebe propete luagêc tonaŋ sêlêsu lau nomŋa. 11 Bêc
têlêac ma ŋasêku gêjaŋa, go Ŋalau mata jaliŋa aŋga Anôtônê kêsêp êsêagêcnêŋ
ŋalêlôm gêja, tec agêc dêdi sêkô, ma êsêac, taŋ sêlic êsêagêc naŋ, têtêc tauŋ
ŋanô. 12 Ma ŋaclagêc tau sêŋô awa kapôêŋ kêsa aŋga undambê ma kêsôm gêdêŋ
êsêagêc gebe “Api tonec amêŋ.” Go tao teŋ kêsuŋ êsêagêc sa sêpi undambê sêja
ma agêcnêŋ I acjo sêlic êsêagêc sêpi sêja. 13 Ma gêdêŋ ŋasawa tonaŋ ôjô gêjam
kapôêŋ e malac tonaŋ ŋaandu samob embe tawa êkôc êna toŋ 10, naŋ ŋateŋ
gêjaŋa. Ma ôjô tau geseŋ lau 7,000 su. Ma lau ŋagêdô têtêc tauŋ, tec tetoc Anôtô
undambêŋa sa.

14 Ojae kêtu luagêcŋa tec mêŋgêja su. Ma ojae kêtu têlêacŋa oc mêŋêsa.

Dauc kêtu 7ŋa

15 Go aŋela kêtu 7ŋa gêjac dauc kêtaŋ. Ma aweŋ kapôêŋ kêsa aŋga undambê
gebe
“Aêacnêŋ Apômtau agêc nê Kilisi têtu nom ŋagamêŋ Ŋatau,
ma eŋ oc ênam gôliŋ êmoa teŋgeŋ ma teŋgeŋ.”
16 Go laumata 24, taŋ sêŋgôŋ nêŋ lêpôŋ sêmoa Anôtô laŋônêm naŋ, sêu tauŋ
têtap labôcgeŋ sêc ma teteŋ mec gêdêŋ Anôtô gebe
17 “O Apômtau Anôtô, ŋaniniŋ Ŋatau, taŋ gômoa gêdêŋ andaŋgeŋ ma galoc
gômoa naŋ,
aêac anam daŋge aôm gebe kôwaka nêm ŋaclai kapôêŋ sa ma gôjam gôliŋ gômoa.
18 Lau samuc têntac ŋandaŋ kêsa,
mago aôm têmtac ŋandaŋ kêsa amboac tonaŋgeŋ.
Noc ômêtôc ŋacmatêŋa
to ôkêŋ ŋagêjô ŋajam êndêŋ propete, taŋ têtu nêm sakiŋwaga
to êndêŋ nêm lau ma êndêŋ êsêac lau sauŋ to kapôêŋ,
taŋ têtêc aômnêm ŋaê naŋŋa, mêŋgêô lasê.
Noc onseŋ êsêac, taŋ seseŋ nom naŋ, tau tonec.”

19 Ma Anôtônê lôm dabuŋ aŋga undambê ŋakatam gêlêc su e Anôtônê poac
ŋakatapa, taŋ kêkô ênê lôm dabuŋ naŋ, kêtu awê. Go ôsic kêkac to gamêŋ
ŋakicsêa kêsa ma wapap gêjac to ôjô gêjam ma kompoc gêjac kapôêŋ.

12

Awê ma lêŋuckêm nêŋ biŋ

1 Ma gêŋtalô kapôêŋ teŋ aŋga undambê mêŋkêsa gebe awê teŋ kêsô oc kêtu
nê ŋakwê ma kêkô ajôŋ ŋaô ma kêkuc utitalata 12 kêtu sunsuŋ. 2 Awê tau taê
ma ŋapalê kêtuŋ eŋ gebe êkôc, tec gêŋgôŋ jageo ma kêwakic.
3 Go gêŋtalô teŋ aŋga undambê mêŋkêsa. Lêŋuckêm bomsamuc kapôêŋ teŋ
tomôkêapac 7 ma ŋajabo 10 kêkuc sunsuŋ 7. 4 Ma nê Iêŋuc gêbam utitalata
umboŋŋa toŋ têlêac tonaŋ ŋateŋ piŋpaŋ, ma kêpalip kêsêp nom gêja. Go
lêŋuckêm jakêkô awê, taŋ gebe êkôc ŋapalê naŋ laŋônêm. Eŋ kêkô ma kêsaê
gebe awê êkôc ŋapalê su acgom, go eŋ êndaŋgôŋ ŋapalê tau su. 5 Awê tau kêkôc
ŋapalê ŋac. Ŋapalê tau tonaŋ oc ênam gôliŋ lau samuc samob ŋa tôcki. Go gêŋ
teŋ kêjaŋgo ŋapalê su gêdêŋ Anôtô to nê lêpôŋ gêja. 6 Ma awê tau kêsa gamêŋ
sawa gêja. Anôtô tau kêmasaŋ gamêŋ ŋasawa teŋ kêtu eŋŋa gebe sêlôm eŋ aŋga
tônê êtôm bêc 1,260.
7 Go siŋ kêsa aŋga undambê. Mikael to nê aŋela sêjac siŋ gêdêŋ Iêŋuckêm.
Ma lêŋuckêm to nê aŋela sêjac siŋ gêdêŋ êsêac, 8 mago sêku êsêac tulu atom, tec
lêŋuckêm to nê aŋela nêŋ ŋasawa teŋ gêc undambê kêtiam atom. 9 Êsêac têtiŋ
Iêŋuckêm kapôêŋ, moac laŋgwa tau, taŋ sêsam eŋ gebe Ŋackêlênsôŋ-biŋwaga me
Sadaŋ naŋ su. Ŋac tau kêsau nom ŋagamêŋ samob. Êsêac têtiŋ eŋ to nê aŋela
su sêsêp nom sêja. 10 Go gaŋô awa kapôêŋ aŋga undambê kêsa gebe
“Galoc moasiŋ to ŋajaŋa ma gôliŋ kiŋŋa gêmu gêdêŋ aêacnêŋ Anôtô gêja.
Ma ênê Kilisinê ŋaclai kêsa,
gebe têtiŋ ŋac, taŋ kêkô Anôtô laŋônêm
ma kêgôliŋ biŋ kêpi aêacnêŋ lasitêwai naŋ su.
Eŋ kêgôliŋ biŋ kêpi êsêac kêtôm bêc to geleŋgeŋ.
11 Ma êsêac sêku eŋ tulu ŋa Dombanê dec
to ŋa nêŋ biŋ, taŋ sêwa sa naŋ.
Êsêac têntac gêwiŋ gebe sêmoa mateŋ jali atom, tec sêmac êndu.
12 Amboac tonan undambê to amac, taŋ aŋgôŋ undambê naŋ, têmtac ŋajam
êsa.
Ojae, nom to gwêcmêŋ,
Sadaŋ kêsêp gêdêŋ amac gêwac totêtac ŋandaŋ kapôêŋ,
gebe eŋ kêjala su gebe nê têm kêtu dambêgac.”
13 Gêdêŋ tonaŋ Iêŋuckêm kêjala gebe têtiŋ eŋ su kêsêp nom gêja, tec kêjanda
awê, taŋ kêkôc ŋapalê ŋac naŋ. 14 Ma sêkêŋ momboaŋ kapôêŋ ŋamagê luagêc
gêdêŋ awê tau, gebe êɪôp êna nê mala, taŋ gêc gamêŋ sawa naŋ. Êsêac oc sêlôm
eŋ aŋga tônê êtôm jala têlêac ma ajôŋ 6, gebe êmoa jaêc moac. 15 Tec moac
gêluc bu kapôêŋ kêsa awasuŋ kêdaguc awê tau gêja, gebe êc eŋ su. 16 Mago
nom gêjam awê tau sa ma gêŋa awasuŋ e kêdaŋgac bu, taŋ Iêŋuckêm gêluc kêsa
awasuŋ naŋ su. 17 Tec lêŋuckêm têtac ŋandaŋ gêdêŋ awê tau ma gêja gebe ênac
siŋ êndêŋ ênê wakuc ŋagêdô, taŋ sêmasaŋ Anôtônê biŋsu to sêwa Jesunê mêtê
sa naŋ. 18 Ma lêŋuckêm kêkô ambêô.

13

Bôc luagêc nêŋ biŋ

1 Go galic bôc teŋ kêpi aŋga gwêc gêmêŋ. Bôc tau nê jabo 10 ma môkêapac
7. Ma sunsuŋ 10 gêsac nê jabo ŋaô ma teto ŋaê alôb-alôb gêsac môkêapac. 2 Ma
bôc tau, taŋ galic naŋ, ŋalaŋô amboac pusip saleŋŋa kapôêŋ ma akaiŋ amboac
iwanê ma awasuŋ amboac lewe awasuŋ. Ma lêŋuckêm kêkêŋ nê ŋajaŋa to nê
lêpôŋ ma nê ŋaclai kapôêŋ gêdêŋ eŋ. 3 Ma sêlic bôc tau nê môkêapac tau ŋateŋ
kêtôm sêjac êndu, mago ŋakamoc sec tau gêmô. Tec lau nomŋa samob sê taêŋ
ma têdaguc bôc tau. 4 Ma êsêac teteŋ mec gêdêŋ lêŋuckêm gebe kêkêŋ ŋaclai
gêdêŋ bôc, go teteŋ mec gêdêŋ bôc tau ma sêsôm gebe “Asa kêtôm bôc tonaŋ
ma asa kêtôm gebe ênac siŋ êndêŋ eŋ.”
5 Ma Anôtô gêlôc gebe bôc etoc tau sa ŋa awasuŋ kapôêŋ to êsôm biŋ alôb-
alôb, ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ gebe êŋgôm gêŋ tau êtôm ajôŋ 42. 6 Bôc tau gêŋa
awasuŋ ma kêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô to kêpi ênê ŋaê to ênê andu ma kêpi
êsêac, taŋ sêŋgôŋ undambê. 7 Ma Anôtô gêlôc gebe eŋ ênac siŋ êndêŋ Anôtônê
lau e êku êsêac tulu. Ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ gebe êtu lau tomôkê-tomôkê to
lau to-m-to-m ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ to lau totoŋ-totoŋ samob nêŋ ŋatau.
8 Ma lau nomŋa samob oc teteŋ mec êndêŋ bôc tau. Mago gêdêŋ taŋ Anôtô
kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ, lau tonaŋ nêŋ ŋaê kêsêp Domba, taŋ
sêjac êndu naŋ, nê buku mata jaliŋa atom.
9 Ŋac teŋ nê taŋasuŋ embe ênêc, naŋ, êŋômaŋ.
10 Embe ênac ŋac teŋ ŋawae gebe êŋgôŋ kapoacwalô,
oc êsêp kapoacwalô êna.
Ma embe ênac ŋac teŋ ŋawae gebe sênac eŋ ŋa siŋ êndu,
oc sênac eŋ êndu.
Amboac tonaŋ Anôtônê lau sêôc gêŋwapac totêntac êpa sugeŋ ma sêkêŋ êwiŋ.
11 Go galic bôc tauŋa teŋ kêpi aŋga nom ŋalêlôm gêmêŋ. Bôc tonaŋ nê jabo
luagêc kêtôm dombanê, mago kêsau biŋ kêtôm lêŋuckêm. 12 Ma gêjam kôm
ŋa bôc ŋamataŋa nê ŋaclai gêmoa bôc tau laŋônêmŋa. Ma kêkac nom to êsêac,
taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, gebe teteŋ mec êndêŋ bôc ŋamataŋa toŋakamoc sec, taŋ
gêmô su naŋ. 13 Ma eŋ gêgôm gêŋtalô kapôêŋ-kapôêŋ. Eŋ kêkêŋ ja kêsêp
aŋga undambê gêmêŋ nom mêŋ-ŋamalac samob sêlic. 14 Bôc tau kêsau gêôc
lau nomŋa samob ŋa gêŋtalô, taŋ Anôtô gêlôc gebe êŋgôm êmoa bôc ŋamata
ŋalaŋônêm naŋ. Ma bôc tau kêsôm gêdêŋ lau nomŋa gebe sêmansaŋ bôc, taŋ
kêtap siŋ ŋakamoc sa, mago gêmoa mata jali naŋ, nê ŋakatu teŋ. 15 Ma Anôtô
gêlôc, tec bôc tau gêju awajaô mata jali kêsêp bôc ŋakatu gebe bôc ŋakatu êsôm
biŋ ma enseŋ êsêac, taŋ teteŋ mec êndêŋ ŋakatu atom naŋ su. 16 Ma bôc tau
kêkac ŋamalac samob, lau sauŋ to kapôêŋ ma lau tolêlôm to lau ŋalêlôm sawa
ma lau, taŋ sêmoa nêŋ lêtêgeŋ naŋ, to gêŋôma gebe sepeŋ ŋatalô teŋ ênêc lemeŋ
anôŋa me teŋbeleŋ. 17 Ŋac teŋ embe êtap ŋatalô tonaŋ sa atom, oc êtôm gebe
ênam ôli gêŋ me êkêŋ gêŋ êndêŋ lau sênam ôli atom. Ŋatalô tonaŋ bôc tau nê
ŋaê me ŋaê tau ŋanamba. 18 Amboac tonaŋ lau tokauc mêtêŋa taêŋ ênam biŋ
tau acgom. Ŋac tokauc êkip bôcnê namba ŋam samaŋ, gebe namba tau ŋamalac
teŋ nê. Ma namba tau 666.

14

Lau 144,000 nêŋ wê

1 Go gaôc matocanô sa ma galic Domba tau kêkô lôc Sion ma lau 144,000, taŋ
teto êsêagêc Tama nêŋ ŋaê kêpi êsêac teŋbeleŋ naŋ, sêkô sêwiŋ eŋ. 2 Ma gaŋô
awa teŋ kêsa aŋga undambê kêtôm bu taêsam ŋakicsêa ma kêtôm wapap gêjac
kapôêŋanô. Ma gaŋô awa tau amboac lau wêŋa sêjac nêŋ gêŋ wêŋa kêtaŋ. 3 Lau
tau sêjam wê wakuc teŋ sêkô lêpôŋ kiŋŋa to bôc aclê ma laumata laŋôŋnêmŋa.
Ŋac teŋ kêtôm gebe êŋô wê tonaŋ e êtu tôŋ eŋ atom, lau 144,000 tauŋgeŋ, taŋ

Domba gêjam ôli êsêac su aŋga nom naŋ, tec sêjam. 4 Lau tonaŋ ŋai têtu sec
gêdêŋ lauo atom, sêmoa tonêŋ ŋalêlôm ŋawasigeŋ. Êsêac têdaguc Domba sêsa
intêna samob, taŋ eŋ kêsa naŋ. Domba gêjam ôli êsêac su aŋga ŋamalacnêŋ e têtu
Anôtô agêc Domba nêŋ gêŋ ŋanô ŋamêc. 5 Biŋdansaŋ teŋ kêsa êsêac aweŋsuŋ
atomanô, gebe êsêacnêŋ keso masi.

Aŋela têlêac nêŋ biŋ

6 Go galic aŋela teŋ gêlôb gêmoa undambê ŋalêlôm. Eŋ kêkôc ŋawae ŋajam
teŋgeŋŋa teŋ gebe êsôm lasê êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, ma êndêŋ lau
totoŋ-totoŋ samob to lau tomôkê-tomôkê ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ to lau to-
m-to-m. 7 Eŋ kêsôm ŋa awa kapôêŋ gebe “Atêc Anôtô to atoc eŋ taugeŋ sa, gebe
ênê mêtôc ŋanoc mêŋkêsa. Ateŋ mec êndêŋ ŋac, taŋ kêkêŋ undambê to nom ma
gwêc to bumata naŋ.”
8 Ma aŋela teŋ kêdaguc mêŋkêtu luagêc ma kêsôm gebe “Sêku Babel kapôêŋ
tulu, sêku tulugac, Babel tau kêkêŋ nê wain têtac ŋakalacŋa gêdêŋ lau samuc
sênôm.”
9 Go aŋela teŋ kêdaguc êsêagêc mêŋkêtu têlêac. Eŋ kêsôm ŋa awa kapôêŋ gebe
“Teŋ embe eteŋ mec êndêŋ bôc to êndêŋ nê ŋakatu ma êkôc ŋatalô ênêc têbêla
me lêma, 10 naŋ oc ênôm wain Anôtônê têtac ŋandaŋŋa, taŋ kêkêc kêsêp nê têtac
ŋandaŋ ŋalaclu, kêgaluŋ gêwiŋ gêŋ teŋ atom. Ma sêlênsu ŋac tau ŋa ja to talao
aŋga aŋela dabuŋ to Domba laŋôŋnêmŋa. 11 Ja taŋ êlênsu êsêac naŋ, ŋajadauŋ oc
êpi endeŋ tôŋgeŋ. Êsêac taŋ teteŋ mec gêdêŋ bôc to gêdêŋ ênê ŋakatu ma sêkôc
ênê ŋaê ŋatalô sa naŋ, oc sêniŋ aweŋ atom êtôm bêc to eleŋgeŋ.”
12 Amboac tonaŋ Anôtônê lau, taŋ sêmasaŋ Anôtônê biŋsu to sêkêŋ gêwiŋ
Jesu naŋ, sêôc gêŋwapac totêntac êpa sugeŋ.
13 Go gaŋô awa teŋ kêsa aŋga undambê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc lau,
taŋ Apômtau gêbiŋ êsêac tôŋ ma sêmac êndu galoc ma êndêŋ bêc ŋamuŋa
samobgeŋ.” Ŋalau Dabuŋ kêsôm gebe “Biŋŋanô, êsêac oc sêwi nêŋ koleŋ siŋ
ma sêniŋ aweŋ gebe nêŋ koleŋ ŋanô kêdaguc êsêac.”

Têm sejoŋ kôm ŋanô saŋa

14 Go gaôc matocanô sa ma galic tao sêpsêp teŋ ma ŋac teŋ amboac
ŋamalacnê latu gêŋgôŋ tao tonaŋ ŋaô. Eŋ kêkuc sunsuŋ gold ma lêma kêmêgôm
bôjaŋ jalô ŋamata teŋ. 15 Ma aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga lôm dabuŋ mêŋgêmôêc
ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ ŋac, taŋ gêŋgôŋ tao ŋaô naŋ, gebe “Ôsakiŋ nêm bôjaŋ jalô
naônêc kôm ŋanô sa gebe noc tajoŋ kôm ŋanô saŋa mêŋkêsa ma gêŋ nomŋa
kêtu lêwê su.” 16 Tec ŋac, taŋ gêŋgôŋ tao ŋaô naŋ, gêjac bôjaŋ jalô kêsêp nom
ma gêjac nom ŋakôm ŋanô sa.
17 Go aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga lôm dêbuŋ, taŋ kêkô undambê naŋ, gêmêŋ
ma gêôc bôjaŋ jalô ŋamata teŋ amboac tonaŋ.
18 Go aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga altar gêmêŋ gêwiŋ, naŋ kêtu ja ŋatau ma
gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ ŋac tobôjaŋ jalô ŋamata tonaŋ gebe “Ôsakiŋ nêm
bôjaŋ jalô ŋamata êna ma ojoŋ ŋanô aŋga nom ŋakôm wainŋa sa, gebe wain
ŋanô kêtu lêwê su.” 19 Go aŋela gêjac nê bôjaŋ jalô kêsêp nom ma kejoŋ wain
ŋanô aŋga nom sa jakêbaliŋ ŋanô tau kêsêp sêpip wain ŋamala kapôêŋ. Ŋamala
tau tonaŋ Anôtônê têtac ŋandaŋ. 20 Êsêac sêpip wain ŋanô sêmoa malac ŋamagê
e dec kêsa sêpip wain ŋamala tau. Dec tau kêsuŋ kêtôm gebe ênôm hos auc e
êndêŋ ŋagôliŋ ma keseleŋ gêja kêtôm 300 kilometer.

15

Aŋela togeŋwapac ŋamuŋa tau

1 Go galic gêŋtalô-kapôêŋ kaiŋ teŋ gêc undambê. Aŋela 7 sêkôc gêŋwapac
ŋamuŋa 7 tau. Anôtônê têtac ŋandaŋ oc ênac dabiŋ tau êpi gêŋwapac tonec.
2 Ma galic gêŋ amboac gwêc, naŋ kêtom glas sêgaluŋ gêwiŋ ja. Ma galic lau,
taŋ sêku bôc to nê ŋakatu ma nê ŋaê ŋanamba tulu naŋ, sêkôc Anôtônê geŋ wêŋa
sêkô gwêc glas tau ŋatali. 3 Êsêac sêjam Anôtônê sakiŋwaga Mose nê wê ma
Dombanê wê gebe
“O Apômtau Anôtô, ŋaniniŋ Ŋatau,
aômnêm kôm kapôêŋ to kaiŋ teŋ.
O lau totoŋ-totoŋ samob nêŋ kiŋ,
aômnêm lêŋ samob jagêdêŋ to biŋŋanô.
4 O Apômtau, asa oc êtêc aôm atom,
ma asa oc etoc aômnêm ŋaê sa atom.
Gebe aôm taômgeŋ dabuŋ.
Lau totoŋ-totoŋ samob mêŋteteŋ mec êndêŋ aôm,
gebe nêm iêŋ kômêtôc biŋ jagêdêŋŋa kêtu awê sugac.”
5 Tonaŋ su, go galic lômbec undambêŋa, taŋ kêtu Anôtô gêmoa gêwiŋ nê
lau ŋabelo naŋ, ŋakatam gêlêc tau su. 6 Ma aŋela 7, taŋ sêkôc gêŋwapac 7 naŋ,
sêsa aŋga lôm dêbuŋ sêmêŋ. Êsêacnêŋ ŋakwê ŋawasi e ŋaeb ŋaôma ma sêjandiŋ
ômbiŋkap gold gêsac bôŋdagi. 7 Go bôc aclê nêŋ teŋ kêkêŋ laclu gold 7 gêdêŋ
aŋela 7 ma Anôtô mata jali teŋgeŋ ma teŋgeŋŋa nê têtac ŋandaŋ kêsêp laclu tau
e mêŋgêc. 8 Ma Anôtônê ŋawasi to nê ŋaclai ŋajadauŋ gêjam lôm dabuŋ ŋalêlôm
auc ma ŋac teŋ kêtôm gebe êsô lôm dabuŋ êna atomanô e aŋela 7 nêŋ gêŋwapac
mêŋênac pep acgom.

16

Anôtônê têtac ŋandaŋ ŋalaclu 7

1 Ma gaŋô awa kapôêŋ kêsa aŋga lôm dabuŋ ma kêsôm gêdêŋ aŋela 7 tonaŋ
gebe “Ana akêc Anôtônê têtac ŋandaŋ ŋalaclu 7 êsêp nom êna.”
2 Go aŋela ŋamata jakêkêc nê laclu kêsêp nom gêja. Ma lau, taŋ sêkôc bôcnê
ŋatalô sa to teteŋ mec gêdêŋ ênê ŋakatu naŋ, têtap gwatêlê sec to ŋandaŋ sa.
3 Go aŋela kêtu luagêcŋa kêkêc nê laclu kêsêp gwêc gêja e kêtu dec. Ma dec
tau amboac ŋacmatê ŋadec. Ma gêŋ mateŋ jali samob, taŋ sêmoa gwêc naŋ,
sêmac endu.
4 Go aŋela kêtu têlêacŋa kêkêc nê laclu kêsêp bu to bumata samob gêja e kêtu
dec. 5 Ma aê gaŋô bu tau ŋaaŋela kêsôm gebe
“O ŋac dabuŋ tau, taŋ galoc gômoa to andaŋgeŋ gômoa naŋ,
aôm ŋac gêdêŋ, tec kômêtôc biŋ ŋalêŋ amboac tonaŋ.
6 Êsêac sêkêc Anôtônê lau to propete nêŋ dec siŋ,
ma galoc kôkêŋ dec gêdêŋ êsêac sênôm.
Ŋagêjô tonaŋ jakêtôm êsêacnêŋ keso solop.”
7 Ma gaŋô awa kêsa aŋga altar gebe
“Biŋŋanô, Apômtau Anôtô, ŋaniniŋ Ŋatau,
aômnêm mêtôc tau biŋŋanô to jagêdêŋgoc.”
8 Go aŋela kêtu aclêŋa kêkêc nê laclu kêsêp oc e kêkêŋ oc ŋaja kapôêŋ kêpac
ŋamalac. 9 Ŋandaŋ kapôêŋ tau kêpac ŋamalac, e sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtônê
ŋaê, gebe ênê ŋaclai kêtu gêŋwapac tonaŋ ŋamôkê, tec sêjam tauŋ ôkwi ma tetoc
eŋ sa atom.
10 Go aŋela kêtu lemeŋ teŋŋa kêkêc nê laclu kêsêp bôc tau nê lêpôŋ. Ma bôcnê
gamêŋ samob ŋakesec kêsa. Ma ŋandaŋ gêgôm ŋamalac e sêŋac imbeleŋ. 11 Ma
sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô undambêŋa kêtu nêŋ ŋandaŋ to gwatêlêŋa.
Mago sêjam tauŋ ôkwi sêwi nêŋ lêŋ laŋgwa siŋ atom.

12 Go aŋela kêtu 6ŋa kêkêc nê laclu kêsêp bu kapôêŋ Euprat e bu tau kêpa.
Gêgôm tonaŋ gebe êmansaŋ kiŋ aŋga oc ŋamŋa nêŋ intêna. 13 Ma aê galic ŋalau
ŋatêmui têlêac amboac ôpoac sêsa aŋga lêŋuckêm agêc bôc ma propete dansaŋ
aweŋsuŋ sêmêŋ. 14 Êsêac ŋalau sec, taŋ sêgôm gêŋtalô naŋ, nêŋ ŋalau. Êsêac
dêdêŋ kiŋ, taŋ sêŋgôŋ têtôm nom ŋagamêŋ samobgeŋ naŋ sêja, gebe sejoŋ êsêac
sa ma sênac siŋ êndêŋ ŋaniniŋ Ŋatau Anôtô nê bêc kapôêŋ.
15 “Alic acgom, aê oc jawac amboac ŋacgeŋgeŋ. Aê aoc êôc êsêac, taŋ sêjam
jali ma sêsô nêŋ ŋakwê baŋgeŋ naŋ, gebe sêsêlêŋ toôliŋ ŋaôma e lau sêlic êsêac
ôliŋ ŋagêŋ majeŋŋa atom.” 16 Go ŋalau sec sêkac kiŋ sa sêpi tageŋ aŋga gamêŋ,
naŋ sêsam ŋa Ebolai aweŋ gebe Harmagedon.
17 Go aŋela kêtu 7ŋa kêkêc nê laclu kêsêp ŋalaulau. Ma awa kapôêŋ kêsa
aŋga lêpôŋ kiŋŋa, taŋ kêkô lôm dabuŋ naŋ, gebe “Gêjac dabiŋ sugac.” 18 Ma
ôsic kêkac to gamêŋ ŋakicsêa kêsa ma wapap gêjac to ôjô gêjam secanô. Ôjô
secanô amboac tonaŋ gêjam gêdêŋ têm ŋamalac sêŋgôŋ nomŋa teŋ atomanô.
19 Malacsêga tau kêkac tau kêkôc gêja ŋapopoc têlêac, ma lau samuc nêŋ malac
sêku sa. Ma Anôtô taê gêjam malac Babel kapôêŋ, tec kêkêŋ wain laclu teŋ
gêdêŋ eŋ gênôm. Wain tau ênê têtac ŋandaŋ kapôêŋ. 20 Go nuc samob sêc su
ma lôc samob maleŋmê. 21 Ma kompoc ŋamatu kapôêŋ-kapôêŋ, teŋ ŋawapac
kêtôm padi talu teŋ gêjac aŋga undambê kêsêp mêŋkêpi ŋamalac e ŋamalac
sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô kêtu kompoc tau ŋagêŋwapacŋa, gebe gêŋwapac
tonaŋ kapôêŋanô sec.

17

Awê mockaiŋo agêc bôc tau

1 Ma aŋela 7, taŋ sêkôc laclu 7 naŋ, nêŋ teŋ kêsa mêŋkêsôm gêdêŋ aê gebe
“Ômôêŋ, aê jatôc mockaiŋo towae, taŋ gêŋgôŋ bu kapôêŋ ŋatali naŋ, nê mêtôc
êndêŋ aôm. 2 Kiŋ nomŋa sêgôm gêŋ mockaiŋŋa gêdêŋ eŋ, ma lau taŋ sêŋgôŋ
nom naŋ, sênôm ênê wain mockaiŋoŋa e kêjaŋiŋ êsêac.”
3 Go katuc kaiŋ teŋ kêsa e ŋac tau gêôc aê kasa gamêŋ sawa teŋ gaja. Ma
galic awê teŋ gêŋgôŋ bôc bomsamuc teŋ ŋaô, ma teto ŋaê alôb-alôb gêjam eŋ
ôli auc. Ma bôc tau môkêapac 7 to nê jabo 10. 4 Awê tau kêsô ŋakwê asôsamuc
to bomsamuc ma gêjam gêlôŋ tau ŋa gold ma pocawa to kêkôm. Lêma kêkôc
laclu gold, taŋ awê tau nê mockaiŋ ŋagêŋ môp to ŋatêmui kêsêp e mêŋgêc.
5 Ma teto ŋaê teŋ gêc eŋ têbela, naŋ ŋam kêsêp lêlôm gebe “Babel kapôêŋ, nom
ŋamockaiŋo samob to gêŋ môpŋa samob ŋatêna.” 6 Ma galic awê tau gênôm
Anôtônê lau to lau, taŋ sêwa Jesu sa naŋ, nêŋ dec e kêjaŋiŋ eŋ.
Gêdêŋ taŋ galic eŋ naŋ, gaê taêc eŋ ŋanô. 7 Mago aŋela kêsôm gêdêŋ aê gebe
“Gôê taêm kêtu asageŋŋa. Aê oc jawa awê to bôc tomôkêapac 7 ma nê jabo
10, taŋ kêbalaŋ awê tau naŋ, nêŋ ŋam kêsêp lêlômŋa sa êndêŋ aôm. 8 Bôc taŋ
gôlic naŋ, gêmoa gêdêŋ gêmuŋgeŋ e galoc malamê, ma malôgeŋ acgom, go êpi
aŋga gêsuŋbôm êmêŋ e ênaŋa. Lau taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, oc sêlic bôc tau, taŋ
gêmuŋgeŋ gêmoa e galoc malamê ma oc mêŋêô lasê êtiam naŋ, ma sê taêŋ.
Mago gêdêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ, lau taŋ sê taêŋ
naŋ, nêŋ ŋaê kêsêp buku mata jaliŋa atom.
9 “Amboac tonaŋ lau tokauc mêtêŋa taêŋ ênam biŋ tau acgom. Môkêapac 7
têtôm lôc 7, taŋ awê gêŋgôŋ ŋaô, naŋ. Môkêapac tau têtôm kiŋ 7 amboac tonaŋ.
10 Kiŋ lemeŋ teŋ sêjaŋa su. Teŋ tec gêmoa. Ma teŋ gêmêŋ atom tageŋ. Eŋ embe
êmêŋ, oc êmoa ŋasawa dambêgeŋ. 11 Ma bôc tau, taŋ gêmuŋgeŋ gêmoa ma galoc
malamê naŋ, kêtu kiŋ 8ŋa. Eŋ aŋga êsêac 7 nêŋ, mago oc ênaŋa.

12 “Ma jabo 10, taŋ gôlic naŋ, têtôm kiŋ 10, taŋ sêkôc nêŋ gôliŋ kiŋŋa sa atom
tageŋ. Mago êsêac oc sêkôc ŋaclai kiŋŋa sa êtôm ockatu ŋasawa tageŋgeŋ sêwiŋ
bôc tau. 13 Êsêacnêŋ biŋ kêpi tageŋ ma sêkêŋ nêŋ ŋajaŋa to ŋaclai gêdêŋ bôc tau.
14 Êsêac oc sênac siŋ êndêŋ Domba, mago Domba tau oc êku êsêac tulu, gebe
eŋ kêtu apômtaunêŋ Apômtau to kiŋnêŋ Kiŋ. Ma lau, taŋ eŋ kêkalem to kêjaliŋ
êsêac sa ma têdaguc eŋ ŋaŋêŋgeŋ naŋ, sênac siŋ sêwiŋ eŋ.”
15 Go aŋela kêsôm gêdêŋ aê gebe “Bu taŋ gôlic mockaiŋo gêŋgôŋ ŋatali naŋ,
kêtôm lau to-m-to-m to lau tomôkê-tomôkê ma lau totoŋ-totoŋ to lau aweŋ teŋ-
aweŋ teŋ. 16 Ma jabo 10, taŋ gôlic naŋ, to bôc tau, naŋ têntac gedec mockaiŋo.
Êsêac sêjaŋgo ênê gêŋ samob su e êmoa ôli ŋaômageŋ êmoa nê tauŋa, ma sêniŋ
ênê ŋamêsôm to sêkêŋ ja êniŋ eŋ su. 17 Biŋ tonaŋ êsa gebe Anôtô kêkêŋ kêsêp
êsêacnêŋ ŋalêlôm gebe sêŋgôm ênê biŋ êtu anô, tec kêkêŋ êsêacnêŋ ŋalêlôm kêpi
tageŋ ma sêwi nêŋ gôliŋ kiŋŋa siŋ gêdêŋ bôc tau ênêc e Anôtônê biŋ ŋanô êsa
acgom.
18 “Ma awê, taŋ gôlic naŋ, kêtôm malacsêga, taŋ gêjam gôliŋ kiŋ nomŋa
samob.”

18

Babel kêku sa

1 Tonaŋ su, go galic aŋela tauŋa teŋ aŋga undambê kêsêp gêmêŋ, eŋ toŋaclai
kapôêŋ, ma nê ŋawasi kêpô nom. 2 Eŋ gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gebe
“Sêku Babel kapôêŋ tulu, sêku tulugac,
Babel kêtu ŋalau sec nêŋ malac sêŋgôŋŋa
ma kêtu ŋalau ŋatêmui to moc sec, taŋ ŋamalac dedec naŋ ŋagêsuŋ,
3 gebe lau samuc samob sênôm ênê wain mockaiŋoŋa
to kiŋ nomŋa sêgôm mockaiŋ gêdêŋ eŋ
ma eŋ mata katu gêŋboa, tec gêjam ôli gêŋ gêdêŋ lau-têtuiu-gaŋwaga nomŋa
ŋawaô e êsêac têtu lau toêlôm.”
4 Go gaŋô awa teŋ kêsa aŋga undambê gebe
“O ŋoc lauac, awi malac tonaŋ siŋ
asa amêŋ, gebe awê kaiŋ ênê sec awiŋ atom,
ma atap ênê gêŋwapac sa awiŋ atom.
5 Eŋ gêgôm sec jagêboa-jagêboa
ma ŋatêpôê kêpi e jagêjam undambê tôŋ,
ma Anôtô taê gêjam ênê lêŋ keso tonaŋ gêmoa.
6 Aŋgôm êndêŋ eŋ êtôm eŋ gêgôm gêdêŋ amac.
Akêŋ ênê kôm sec ŋagêjô êndêŋ eŋ êtu dim luagêc.
Eŋ kêjaliŋ gêŋ anômŋa toŋaclai kêsêp laclu teŋ,
tec amac ajaliŋ gêŋ toŋaclai êsêp laclu teŋ êtu dim luagêc.
7 Eŋ ketoc tau sa ma kêmoasiŋ tau ŋasec,
tec akêŋ ŋagêjô ŋandaŋ to gêŋwapac ŋadôŋ êtôm ênê gêŋ tonaŋ.
Eŋ kêsôm gêdêŋ tau gêc nê ŋalêlômgeŋ gebe Aê awêtuc atom,
aê gaŋgôŋ kwinnê lêpôŋ
ma gêŋwapac teŋ oc êtap aê sa atom.
8 Kêtu tonaŋŋa gêŋ ŋandaŋ tonec ŋai êpi eŋ êndêŋ bêc tageŋ gebe
gêmacanô to gêŋwapac ma tôbôm to ja êniŋ eŋ
gebe ênê mêtôcwaga, Apômtau Anôtô, eŋ ŋac ŋajaŋa.”
9 Kiŋ nomŋa, taŋ sêgôm mockaiŋ gêdêŋ eŋ to sêmoasiŋ tauŋ ŋasec sêwiŋ eŋ
naŋ, êndêŋ bêc sêlic ja êniŋ gamêŋ ŋajadauŋ naŋ, oc sênam aweŋ su to têtaŋ
taŋiboa ŋanô êtu eŋŋa. 10 Êsêac oc sêkô jaêcgeŋ gebe têtêc tauŋ êtu ênê andaŋŋa
ma sêsôm gebe

“Ojae, ojae, aôm malacsêga Babelma,
aôm malac ŋajaŋa,
mago sêmêtôc aôm gêdêŋ ockatu ŋasawa tageŋgeŋ.”
11 Ma lau-têtulu-gêŋwaga nomŋa sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ kêpi eŋ gebe lau
teŋ oc sênam ôli êsêacnêŋ waba êtiam atom. 12 Waba tau tonec gold to silber
ma pocawa to kêkôm ma obo sêpsêp to asôsamuc ma ŋawasi to bomsamuc, ka
ŋamalu tokaiŋ-tokaiŋ ma andu ŋagêŋlêlôm, taŋ sêmasaŋ ŋa bôc ŋajabo to ŋa ka
ŋajam-ŋajam ma ŋa ki kokoc to jejec ma ŋa poc ŋawasi, 13 ma môsê to katêkwi
ma gêŋmalu to saliŋ ma gêŋmalu jadauŋŋa, ma wain to niptêkwi ma polom to
jaŋgom ma bulimakao to domba ma hos to kareta ma gêŋôma to ŋamalacnêŋ
katuŋ. 14 Ma lau-têtulu-gêŋwaga sêsôm gebe
“Ŋanô taŋ gôgôm mocsac naŋ, kêtaiŋ tau su aŋga aômnêm.
Ma moasiŋ nomŋa to gêlôŋ samob gêwi aôm siŋ gêjaŋa,
ma oc ôtap gêŋ tonaŋ ŋai ŋateŋ sa êtiam atomanô.”
15 Lau-têtulu-gêŋwaga taŋ têtu lau tolêɪôm kêtu eŋŋa naŋ, sêkô jaêcgeŋ gebe
têtêc tauŋ kêtu ênê ŋandaŋŋa ma sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ gebe
16 “Ojae, ojae, malacsêga tauma.
Eŋ kêsô ŋakwê kwalam-kwalam to asôsamuc ma bomsamuc
ma gêjam gêlôŋ tau ŋa gold to pocawa ma kêkôm.
17 Mago geŋ tolêlôm-tolêlôm tau gêjaŋa gêdêŋ ockatu ŋasawa tageŋgeŋ.”
Ma kapitai waŋŋa samob ma lau, taŋ sêjam ôli waŋ gebe sêna gamêŋ
teŋgamêŋ teŋ naŋ, ma lau waŋŋa to êsêac samob, taŋ sêjam kôm gwêcŋa naŋ,
sêkô jaêcgeŋ. 18 Êsêac sêlic ja geŋ malac tau ŋajadauŋ, tec têtaŋ ma sêsôm gebe
“Asa malac teŋ kêtôm malacsêga tônê.”
19 Êsêac segaiŋ kekop mêŋsêpalip kêpi môkêŋapac ma sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ
to sêmôêc gebe
“Ojae, ojae, malacsêga tauma.
Ênê gêŋ tolêlôm-tolêlôm gêgôm lau samob, taŋ nêŋ waŋ kêpoac gwêc naŋ, têtu
lau tolêlôm.
Mago gêjaŋa gêdêŋ ockatu ŋasawa tageŋgeŋ.
20 O undambê to Anôtônê lau ma aposolo to propete,
têmtac ŋajam êsa êtu malac tônêŋa,
gebe Anôtô kêmêtôc malac tau gêjô sec,
taŋ gêgôm gêdêŋ amac naŋ sugac.”
21 Go aŋela ŋajaŋa teŋ gêôc poctêmui kapôêŋanôtêna teŋ sa ma gêu kêsêp gwêc
gêja ma kêsôm gebe
“Sêu malacsêga Babel gôdub tageŋ amboac tonaŋ
ma têtap malac tau sa êtiam atomanô.
22 Ma sênac gêŋ wêŋa to oŋ
ma sêju gasuc to sênac dauc êtaŋ aŋga nêm malacluŋ êtiam atom.
Ma têtap lau lemeŋ mêtêŋa tokaiŋ-tokaiŋ samob sa sêmoa aôm ŋalêlôm êtiam
atom.
23 Lamp ŋawê teŋ êpô aôm êtiam atom,
ma sêŋô awêlagêc ŋac sênam tauŋ ŋaonda aŋga aômnêm êtiam atom.
Biŋ tonaŋ êtap aôm sa gebe aômnêm lau-têtulu-gêŋwaga têtu nom ŋatau
kapôêŋanô.
Ma kôsau lau samuc nomŋa samob ŋa nêm biŋ beŋŋa.”
24 Ma têtap propete ma Anôtônê lau to lau samob, taŋ sêjac êndu aŋga nom
naŋ, nêŋ dec sa aŋga malac tau.

19

1 Tonaŋ su, go gaŋô ŋaôndu kapôêŋ aŋga undambê amboac lau taêsam aweŋ,
sêsôm gebe
“Haleluja.
Aêacnêŋ Anôtô kêtu moasiŋ ênam aêac kêsiŋa
ma ŋawasi to ŋajaŋa ŋatau.
2 Ênê mêtôc samob biŋŋanô to gêdêŋ,
gebe eŋ kêmêtôc mockaiŋo kapôêŋ gêjô nê sakiŋwaganêŋ dec,
taŋ awê tau kêkêc siŋ naŋ.”
3 Go êsêac sêsôm kêtiam gebe
“Haleluja.
Malacsêga tau ŋajadauŋ êpi êna endeŋ tôŋgeŋ.” 4 Go laumata 24 to bôc aclê tau
sêu tauŋ jasêc ma teteŋ mec gêdêŋ Anôtô, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ kiŋŋa naŋ,
gebe
“Biŋŋanô. Haleluja.”

Dombanê moasiŋ awêŋa

5 Ma awa teŋ kêsa aŋga lêpôŋ kiŋŋa gebe
“Amac samob, taŋ atu Anôtônê sakiŋwaga,
ma amac, taŋ atêc eŋ, samob, lau sauŋ to kapôêŋ,
alambiŋ aêacnêŋ Anôtô.”
6 Go gaŋô ŋaôndu amboac lau taêsam aweŋ ma amboac bu taêsam ŋakicsêa to
amboac wapap gêjac kapôêŋanô gebe
“Haleluja.
Gebe Apômtau aêacnêŋ Anôtô, ŋaniniŋ Ŋatau,
kêkôc gôliŋ kiŋŋa sa.
7 Têntac ŋajam to tatu samuc
ma daŋgôm ênê ŋawasi êsa,
gebe Domba ênam awê sa ŋanoc mêŋkêsa
ma ênê awê tau kêmasaŋ tau sugac.
8 Sêkêŋ ŋakwê sêpsêp toŋawasi eŋ kêsô.
Ŋakwê tau Anôtônê launêŋ lêŋ gêdêŋ.”
9 Go aŋela kêsôm gêdêŋ aê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc êsêac, taŋ kalem gêdêŋ
êsêac gebe nasêniŋ moasiŋ Domba ênam awê saŋa sêwiŋ naŋ.” Ma kêsôm
gêdêŋ aê gebe “Anôtônê biŋŋanô tau tonaŋ.” 10 Aê gau tauc gaêc eŋ akaiŋŋa
gebe jateŋ mec êndêŋ eŋ. Mago eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ondecgeŋ, aê katu
sakiŋwaga gawiŋ aôm to nêm lasitêwai, taŋ sêwa Jesu sa naŋ. Aôm oteŋ mec
êndêŋ Anôtô taugeŋ.” Lau taŋ sêwa Jesu sa naŋ, sêwê kaiŋ Ŋalau seoc biŋ
lasêŋa.

Ŋac taŋ gêŋgôŋ hos kwalam-kwalam ŋaô

11 Go galic undambê gêŋa ma hos kwalam-kwalam teŋ kêsa gêmêŋ. Ma ŋac,
taŋ gêŋgôŋ ŋaô naŋ, sêsam eŋ gebe Ŋac ŋaŋêŋ to Biŋŋanô. Eŋ kêmêtôc biŋ
to gêjac siŋ jagêdêŋ. 12 Eŋ mataanô amboac jawaô ma kêkuc sunsuŋ taêsam.
Ma teto ŋaê teŋ gêc eŋ ôli, taŋ ŋac teŋ kêjala atom, eŋ taugeŋ. 13 Eŋ kêsô
ŋakwê teŋ sêsac tôŋ kêsêp dec, ma sêsam ŋac tau gebe “Anôtônê Biŋ tau.” 14 Go
siŋwaga undambêŋa sêsô ŋakwê sêpsêp toŋawasi sêŋgôŋ hos kwalam-kwalam
ŋaô têdaguc eŋ. 15 Ma siŋ ŋamata teŋ kêsa eŋ awasuŋ gebe ênac lau samuc
ŋa siŋ tau. Ma eŋ oc ênam gôliŋ êsêac ŋa tôcki ma êka wain ŋanô popoc êsêp
Anôtô ŋaniniŋ Ŋatau nê sêpip wain ŋamala. Ŋamala tau Anôtônê têtac ŋandaŋ
kapôêŋ tau. 16 Ma teto ŋaê tonec gêc ênê ŋakwê to eŋ akaiŋ gebe “Kiŋnêŋ Kiŋ
ma apômtaunêŋ Apômtau.”

17 Go galic aŋela teŋ kêkô oc ŋalêlôm. Eŋ gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ moc
samob, taŋ sêlôp sêmoa umboŋ ŋalabu gebe “Akac sa amêŋ êtu Anôtônê moasiŋ
kapôêŋŋa. 18 Amêŋ gebe aniŋ kiŋ to kapitaisêga ma lau siŋsêlêc nêŋ ŋamêsôm,
ma aniŋ hos to lau, taŋ sêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, nêŋ ŋamêsôm to lau, taŋ sêmoa
nêŋ lêtêgeŋ ma gêŋôma to lau sauŋ ma kapôêŋ samob nêŋ ŋamêsôm êtômgeŋ.”
19 Go galic bôc tau ma kiŋ nomŋa to nêŋ siŋwaga sêkac sa gebe sênac siŋ êndêŋ
ŋac, gêŋ gêŋgôŋ hos ŋaô naŋ, to nê siŋwaga. 20 Ma êsêac sêsô bôc agêc propete
dansaŋ tôŋ. Propete dansaŋ tau gêgôm gêŋtalô gêmoa bôc laŋônêm ma kêsau
êsêac, taŋ sêkôc bôcnê ŋatalô to teteŋ mec gêdêŋ ênê ŋakatu naŋ, ŋa gêŋtalô
tonaŋ. Sêsô bôc agêc propete dansaŋ tôŋ ma sêbaliŋ êsêagêc tomateŋ jaligeŋ
sêsêp jagêjactoŋ, taŋ geŋ talao naŋ sêja. 21 Ma siŋ, taŋ kêsa ŋac gêŋgôŋ hos ŋaôŋa
awasuŋ naŋ, gêjac lau ŋagêdô samob êndu, ma moc samob seŋ lau tonaŋ nê
ŋamêsôm e gaôc êsêac tôŋ. *

20

Jala 1,000 ŋabiŋ

1 Go galic aŋela teŋ kêsêp aŋga undambê gêmêŋ naŋ kêkôc gêsuŋbôm ŋaki ma
kapoacwalô kapôêŋ teŋ kêsêp lêma. 2 Eŋ kêkôc lêŋuckêm, moac laŋgwa tau tôŋ.
Eŋ ŋac-kêlênsôŋ-biŋwaga Sadaŋ tau. Aŋela gêsô eŋ tôŋ gebe ênêc e jala 1,000
êmbacnê acgom. 3 Go kêbaliŋ eŋ kêsêp gêsuŋbôm gêja ma kêlai ŋakatam auc, go
kêpac katêkwi gêwê kêsêp ŋakatam ŋasawa gebe ênsau lau samuc êtiam atom e
jala 1,000 êmbacnê acgom. Têm tonaŋ êmbacnê, go sêŋgamboac eŋ su ŋasawa ec
sauŋgeŋ.

4 Go galic lêpôŋ taêsam ma lau sêŋgôŋ ŋaô. Ma Anôtô kêkêŋ kôm mêtôcŋa
gêdêŋ êsêac. Go galic ŋamalac, taŋ sêjac êsêac êndu kêtu sêwa Jesu sa to sêsôm
Anôtônê biŋ lasêŋa naŋ, nêŋ katuŋ. Êsêac teteŋ mec gêdêŋ bôc to gêdêŋ ênê
ŋakatu atom ma sêkôc bôcnê ŋatalô sa gêc êsêac teŋbeleŋ to lemeŋ atom. Katuŋ
tau mateŋ jali kêsa to sêjam gôliŋ sêwiŋ Kilisi têtôm kiŋ kêtôm jala 1,000.
5 Ŋacmatê dêdi sa ŋamata tau tonec. Ŋacmatê ŋagêdô mateŋ jali kêsa atom tageŋ
e jala 1,000 êmbacnê acgom. 6 Aê aoc êôc lau dabuŋ, taŋ sêndi sa êtu ŋamata naŋ.
Gêmacanô kêtu luagêcŋa ŋaŋaclai kêkôniŋ êsêac tôŋ atom. Êsêac têtu Anôtô agêc
Kilisi nêŋ dabuŋwaga ma sênam gôliŋ sêwiŋ Kilisi têtôm kiŋ êtôm jala 1,000 tau.

Sêku Sadaŋ tulu

7 Endêŋ taŋ jala 1,000 êmbacnê naŋ, oc sêŋgamboac Sadaŋ su aŋga nê
kapoacwalô. 8 Ma êsa êna gebe ênsau lau samuc, Gog to Magog, taŋ sêjam
nom auc e gêdêŋ ŋakêclêsu aclê naŋ, ma ênac êsêac sa gebe sênac siŋ. Lau tau
têtôm gaŋac gwêcŋa, 9 ma êsêac sêsêlêŋ sêjam nom aucgeŋ ma sêwa Anôtônê
launêŋ gamêŋ sêŋgôŋŋa to malac, taŋ Anôtô têtac gêwiŋ naŋ, auc e ja kêsêp
aŋga undambê jageŋ êsêac su. 10 Go Anôtô kêbaliŋ Sadaŋ, taŋ kêsau êsêac naŋ,
kêsêp jagêjactoŋ totalao, taŋ gêmuŋŋa sêbaliŋ bôc tau agêc propete dansaŋ
sêsêp sêja naŋ gêja. Ma ŋandaŋ oc êlakoc êsêac êtôm bêc to eleŋ teŋgeŋ ma
teŋgeŋ.

Metôc kapôêŋ mêŋkêsa

11 Go galic lêpôŋ kiŋŋa kwalam-kwalam kapôêŋ teŋ to ŋac, taŋ gêŋgôŋ ŋaô
naŋ. Ma nom to undambê kêtaiŋ tau su aŋga ŋac tau nê laŋônêmŋa, jagêjaŋa
kêsêp sawa gêja e malamê. 12 Ma galic ŋacmatê kapôêŋ to sauŋ samob jasêkô
lêpôŋ kiŋŋa tau ŋanêmŋa ma sêkac buku ŋagêdô sa. Ma sêkac buku teŋ sa,
naŋ buku mata jaliŋa tau. Ma sêmêtôc ŋacmatê nêŋ biŋ kêtôm nêŋ koleŋ,
taŋ teto ŋabiŋ gêc buku tonaŋ ŋai su. 13 Gwêc kêkêŋ ŋacmatê, taŋ sêc ŋalêlôm

* **19:21:** Ŋam gebe alambiŋ Apômtau.

naŋ, ma gêmacanô to lamboam sêkêŋ ŋacmatê, taŋ sêc lamboam ŋalêlôm naŋ, ma sêmêtôc êsêac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ kêtôm gêŋ, taŋ sêgôm naŋ. 14 Go sêbaliŋ gêmacanô to lamboam sêsêp jagêjactoŋ sêja. Jagêjactoŋ tau gêmacanô kêtu luagêcŋa. 15 Ma embe têtap ŋac teŋ nê ŋaê sa ênêc buku mata jaliŋa tau atom, naŋ sêmbaliŋ eŋ êsêp jagêjactoŋ êna. * Mago kêtu ŋamu lau sêsam ŋaê luagêc kêpi lau samuc nêŋ toŋ kapôêŋ, taŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ Anôtô to nê lau.

21

Undambê to nom wakuc

1 Go galic undambê wakuc to nom wakuc, gebe undambê ŋamataŋa to nom ŋamataŋa naŋ gêjaŋa su ma gwêc malamê amboac tonaŋ. 2 Ma galic malac dabuŋ Jerusalem wakuc, taŋ Anôtô kêkêŋ kêsêp aŋga undambê gêmêŋ naŋ, ŋagêlôŋ amboac awê, taŋ sêjam gêlôŋ eŋ gebe ênam ŋac. 3 Ma gaŋô awa kapôêŋ teŋ kêsa aŋga lêpôŋ kiŋŋa gebe “Ôlic acgom, Anôtônê andu kêkô gêwiŋ ŋamalac. Eŋ oc êŋgôŋ êwiŋ êsêac ma êsêac oc têtu ênê lau, ma Anôtô tau oc êmoa êwiŋ êsêac. 4 Ma eŋ oc êmbuŋ mateŋsulu samob aŋga mateŋgasi su ma gêmacanô oc ênêc êtiam atom ma gêŋwapac to taŋiboa ma ŋandaŋ oc ênêc êtiam atom, gebe gêŋ ŋamataŋa samob gêjaŋagac.”

5 Ma ŋac, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ kiŋŋa naŋ, kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê oc jaŋgôm gêŋ samob êtu wakuc.” Ma eŋ kêsôm gebe “Oto gebe Biŋ tonec biŋ ŋaŋêŋ to biŋŋanô.” 6 Ma kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ŋanô kêsagac. Aê ŋac ŋamata to ŋamu. Aê katu ŋam to ŋatêpôê. Aê jakêŋ bu aŋga bumata mata jali êndêŋ lau, taŋ bu gêjô êsêac naŋ, sênôm ŋaômageŋ. 7 Ŋac taŋ êku ŋacjo tulu naŋ, êwê kaiŋ gêŋ tonaŋ ŋai êtu ênê gêŋlênsêm, ma aê jatu ênê Anôtô ma eŋ êtu aê latuc. 8 Ma lau mateŋ golec to sêkêŋ gêwiŋ atom, ma lau tosec to sêjac ŋamalac êndu, ma mockaiŋo to mockaiŋ ma laubeŋ to gwam ŋasakiŋwaga ma dansaŋtêna samob, oc sêwê kaiŋ ŋagêjactoŋ, taŋ ja to talao gelom naŋ. Gêmacanô kêtu luagêcŋa tau tonaŋ.”

Jerusalem wakuc

9 Go aŋela 7 tolaclu 7, taŋ gêŋwapac ŋamuŋa 7 kêsêp e meŋgêc naŋ, nêŋ teŋ gêmêŋ ma kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ômôêŋ, aê jatôc awê, taŋ Domba gebe ênam naŋ, êndêŋ aôm.” 10 Tec aêŋoc katuc kaiŋ teŋ kêsa e eŋ gêôc aê kapi lôc baliŋ kapôêŋ teŋ gaja, go eŋ kêtôc malac dabuŋ Jerusalem, taŋ Anôtô kêkêŋ kêsêp aŋga undambê gêmêŋ naŋ, gêdêŋ aê. 11 Gêmêŋ toAnôtônê ŋawasigeŋ. Malac tau ŋawê amboac pocawa, amboac pocawa jaspa ŋaôsic amboac glas. 12 Malac tau ŋatuŋbôm kapôêŋ ma baliŋ toŋasacgêdô 12. Ma aŋela 12 sêkô sacgêdô tonaŋ ŋaô gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. Ma teto Israel latuinêŋ gôlôacmôkê 12 nêŋ ŋaê kêpi sacgêdô tau. 13 Sacgêdô têlêac gêc oc kêpiŋa, têlêac gêc musaŋgu-mŋa, têlêac gêc mula-mŋa ma têlêac gêc oc kêsêpŋa. 14 Ma poc 12 kêtu malac ŋatuŋbôm tau ŋanombaŋ, ma Dombanê aposolo 12 nêŋ ŋaê 12 gêc poc tau.

15 Aŋela taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aê naŋ, kêkôc dôŋ gold teŋ gebe ênam dôŋ malac tau ma ŋasacgêdô to tuŋbôm. 16 Malac tau ŋalêsiŋŋa to ŋatakôcŋa baliŋ kêtôm taugeŋ. Aŋela gêjam dôŋ malac tau kêtôm dôŋ 12,000, ŋalêsiŋŋa to ŋatakôcŋa ma ŋabaliŋ kêpi lôlôcŋa kêtôm taugeŋ. 17 Eŋ gêjam dôŋ malac ŋatuŋbôm amboac tonaŋgeŋ. Ma tuŋbôm tau baliŋ kêtôm dôŋ 144 kêtôm ŋamalacnêŋ dôŋ, taŋ aŋela kêkôc naŋ. 18 Tuŋbôm tau êsêac sêboa ŋa pocawa jaspaŋageŋ, ma malac tau sêkwê ŋa goldanô e ŋakêŋkêŋ laŋgwageŋ kêtôm glas. 19 Êsêac sêjam gêlôŋ malac ŋatuŋbôm ŋanombaŋ ŋa pocawa tokaiŋtokaiŋ. Nombaŋ ŋamataŋa jaspa, ma kêtu luagêcŋa sapir, ma kêtu têlêacŋa agat, kêtu aclêŋa emeral,

* **20:15:** Gêdêŋ andaŋgeŋ Gog kêtu kiŋ aŋga gamêŋ Magog.

20 kêtu lemeŋ teŋŋa sardoni, kêtu 6ŋa konelian, kêtu 7ŋa krisolit, kêtu 8ŋa
beril, kêtu 9ŋa topa, kêtu 10ŋa krisopra, kêtu 11ŋa hiasint ma kêtu 12ŋa ameti.
21 Ma sêkêŋ kêkôm tageŋ-tageŋ kêtu sacgêdô 12 ŋakatam. Ma malac ŋaintêna
tau goldanô ŋakêŋkêŋ kêtôm glas e ŋawa laŋgwageŋ.
22 Ma galic lôm dabuŋ teŋ kêkô malac tau atom, gebe Apômtau Anôtô ŋaniniŋ
Ŋatau agêc Domba têtu ŋalôm dabuŋ. 23 Ma malac tau kêpô lêna oc to ajôŋ
gebe êpôŋa nec atom, gebe Anôtônê ŋawasi kêpô malac tau ma Domba kêtu
ŋalamp. 24 Lau totoŋ-totoŋ oc sêsêlêŋ sêmoa ŋawê tonaŋ ŋalêlôm. Ma kiŋ nomŋa
oc sejoŋ nêŋ waba toŋawasi sêsô malac tau sêna. 25 Êsêac sênsaŋ ŋakatam auc
atomanô, ŋawê oc ênêc ŋapaŋ, eleŋ to êmbêc oc naêsa gamêŋ tonaŋ atom. 26 Ma
êsêac oc sejoŋ lau totoŋ-totoŋ nêŋ waba to awa towae sêsô malac tau sêna.
27 Gêŋ ŋatêmui teŋ oc êsô malac tonaŋ êna atom, ma ŋac sec to dansaŋtêna
teŋ êsô êna atom amboac tonaŋgeŋ. Lau taŋ teto nêŋ ŋaê kêsêp Dombanê
buku mata jaliŋa naŋgeŋ, sêsô sêna. * ŋawasi kaiŋ teŋ ma ŋatalô tokaiŋ-tokaiŋ.
Ŋagêdô kokoc, ŋagêdô matac-matac to majaŋ-majaŋ. Bîn pocawaaŋa gêwa ŋa
gebe ŋawasl oc ênam Jerusalem wakuc auc samucgeŋ. Malac ŋagêŋlêlôm taŋ
ênêc awê to gêŋ, taŋ êsiŋ tau naŋ ŋawasigeŋ.

22

1 Go aŋela kêtôc bu teŋ gêdêŋ aê, ŋakêŋkêŋ kêtôm pocawa. Bu tau bu mata
jaliŋa kêsa aŋga Anôtô agêc Domba nêŋ lêpôŋ kiŋŋa. 2 Bu tau keseleŋ kêsêp
malacluŋ ŋaluŋgeŋ ma ka mata jaliŋa kêkô bu ŋatali makeŋ-makeŋ. Ka tau
gêjam ŋanô kêtu dim 12 kêtôm jalageŋ, gêjam kêtôm ajôŋgeŋ. Ma ka tau ŋalauŋ
gêgôm lau samuc ôliŋ ŋajam kêsa. 3 Ma gêŋ, taŋ Anôtô kêpuc boa naŋ, oc tatap
ŋateŋ sa aŋga malac tonaŋ atom.
Anôtô agêc Domba nêŋ lêpôŋ kiŋŋa oc êkô malac tau, ma ênê sakiŋwaga oc
sênam sakiŋ eŋ. 4 Êsêac oc sêlic eŋ laŋôanô ma ênê ŋaê ênsac êsêac teŋbeleŋ.
5 Eleŋ to êmbêc oc êsa êtiam atom, ma êsêac oc sêpô lêna lamp ŋawê to oc
atomanô, gebe Apômtau Anôtô tau oc êpô êsêac ma êsêac sênam gôliŋ lau têtôm
kiŋ sêmoa teŋgeŋ ma teŋgeŋ.

Jesu oc êmu êmêŋ

6 Go aŋela teŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Biŋ tonec biŋ ŋaŋêŋ to biŋŋanô. Ma
Apômtau Anôtô, taŋ kêkêŋ nê Ŋalau gêdêŋ propete naŋ, kêsakiŋ nê aŋela gebe
êtôc biŋ, taŋ oc mêŋêsa sebeŋ naŋ, êndêŋ ênê sakiŋwaga.” 7 Jesu kêsôm gebe
“Ôŋô acgom, aê oc jawac sebeŋ. Aê aoc êôc êsêac, taŋ sêmansaŋ biŋ, tec Anôtô
gêôc lasê gêc buku tonec nec.”
8 Aê Joaŋ, aê ŋac, taŋ gaŋô to galic gêŋ tonaŋ ŋai. Gaŋô to galic gêŋ tau su
acgom, go gau tauc gaêc aŋela, taŋ kêtôc gêŋ samob gêdêŋ aê naŋ, akaiŋŋa
gabe jateŋ mec êndêŋ eŋ. 9 Mago eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ondecgeŋ, aê katu
sakiŋwaga gawiŋ aôm to propete, taŋ têtu nêm lasitêwai naŋ, ma êsêac, taŋ
sêmasaŋ buku tonec ŋabiŋ naŋ. Oteŋ mec êndêŋ Anôtô taugeŋ.”
10 Ma eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôŋgamiŋ biŋ, taŋ Anôtô geoc lasê gêc buku
tonec naŋ, to ôsiŋ ôkwi atom, gebe noc gêŋ samob tonec ŋanô êsaŋa kêdabiŋgac.
11 Ŋac taŋ gêgôm sec naŋ, êŋgôm nê sec êmoa. Ŋac taŋ gêgôm gêŋ môpŋa naŋ,
êŋgôm nê gêŋ môpŋa êmoa. Ŋac gêdêŋ êŋgôm gêŋ êndêŋgeŋ êmoa. Ma ŋac dabuŋ
êsa nê lêŋ ênam dabuŋ tauŋa êmoa.”
12 Jesu kêsôm gebe “Ôŋô acgom, aê oc jawac sebeŋ ma toŋoc ŋagêjôgeŋ
jawac, gebe jakêŋ êndêŋ lau samob êndêŋ-êndêŋgeŋ êtôm nêŋ lêŋ. 13 Aê ŋac
ŋamata to ŋamu, aê ŋam to ŋamôkê ma gajac m ma oc janac dabiŋ.”

* **21:27:** Ŋaê 12 tonaŋ têtu pocawa 12 ŋaê. Pocawa tau

14 Aê aoc êôc êsêac, taŋ sêkwasiŋ nêŋ ŋakwê naŋ, ec êsêac têtôm gebe sêwê kaiŋ ka ŋanô sêŋgôŋ mateŋ jaliŋa ma oc sêsô malac tau ŋasacgêdô sêna.
15 Lau amboac tonec oc sêmoa malac ŋamagê, kêam to laubeŋ ma mockaiŋo
to mockaiŋ ma lau, taŋ sêjac ŋamalac êndu to gwam ŋasakiŋwaga ma êsêac, taŋ
têntac gêwiŋ biŋdansaŋ to sêgôm ŋanô kêsa naŋ.
16 “Aê, Jesu, kasakiŋ ŋoc aŋela gêdêŋ amac gebe êwa biŋ tonaŋ sa êndêŋ
gôlôac dabuŋ. Aê katu Dawidnê ŋawakac ma nê wakuc. Aê katu utitêna
geleŋmataŋa ŋawasi tau.”
17 Ŋalau agêc awê, taŋ gebe ênam ŋac naŋ, sêsôm gebe “Ômôêŋ.” Lau samob,
taŋ sêŋô biŋ tonaŋ naŋ, sêsôm sêwiŋ gebe “Ômoêŋ.” Lau taŋ bu gêjô êsêac naŋ
sêmêŋmaŋ, ma samob, taŋ sebe sêkôc naŋ, sêkôc bu mata jaliŋa taumaŋ, sêkôc
ŋaômageŋ.
18 Aê jasôm biŋ tonec êtu tôŋ êndêŋ lau samob, naŋ sêŋô biŋ, taŋ Anôtô geoc
lasê gêc buku tonec naŋ gebe Teŋ embe ênac têku biŋ teŋ naêwiŋ, oc Anôtô
ênac têku gêŋwapac, taŋ teto ŋawae gêc buku tonec naŋ, êpi eŋ naêwiŋ amboac
tonaŋgeŋ. 19 Ma teŋ embe êkôc biŋ, taŋ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec naŋ,
ŋateŋ su, oc Anôtô êkôc ênê kaŋanô mata jaliŋa to ênê mala aŋga malac dabuŋ,
taŋ teto ŋabiŋ gêc buku tonec naŋ, su amboac tonaŋgeŋ.
20 Ŋac taŋ gêwa biŋ samob tonaŋ sa naŋ, kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê oc jawac
sebeŋ.” Biŋŋanô, Apômtau Jesu ômôêŋ.
21 Apômtau Jesu nê moasiŋ êndêŋ lau samob.

Ŋaê To Ŋalô Ŋam

A

Agat Pocawa ŋawasi ŋajam teŋ. Kwalam-kwalam to majaŋ-majaŋ gêga tau (Geoc 21:19).

Ajôŋ, Israelnêŋ Takac Kalender

Alabaster Poc amboac joŋjoŋ ma palêpalê, tec sêsap kêtu kekec to suc ŋajam-ŋajam, taŋ sêkêŋ ŋaola kêsêp.

Aleŋ Aleq Lau sêmac katuŋ, taŋ lau laŋgwa gêmuŋŋa seboc mêŋsêlêsu ŋamalac. Têtu kasec lau ma sêgôm bôc to kêam sêbôm sêsêp saleŋ sêja. Takac Ŋalau Sec.

Aloe Ka teŋ ŋatêkwi ŋamalu ŋajam. Lau laŋgwa sêkôc kêtu nêŋ gêŋ malu ma kêtu bu gêmacŋa gêwiŋ.

Altar Lau Juda sêkêŋ bulimakao to gêŋ kêtu da gêdêŋ Anôtô. Sêkêŋ gêsac altar ma sêkêŋ ja geŋ. Êsêac sêsap poc kapôêŋgeŋ kêtu altar ŋamêtê teŋ amboac tonec gebe sêsap ŋakêclêsu aclê e ŋakatu amboac bulimakao ŋajabo kêkô altar ŋakêclêsu aclê tonaŋ ŋaô (Geoc 9:13). Jabo aclê tonaŋ kêtu Anôtônê ŋaclai kapôêŋ ŋadôndôŋ. Anôtô kêtu lau gêbac, taŋ sêlêti jasêkam jabo tau ŋateŋ tôŋ, gebe sênac êsêac êndu atom naŋ, nêŋ lamu.

Amen Ŋalô Ebolai aweŋŋa nec tanam ôkwi gebe Gêŋ tau amboac tonaŋ me Ŋanô êsa amboac tônêmaŋ. Go ŋam teŋ gebe Biŋ ŋanôgeŋ. Êtôm tonaŋgoc, Magobe. Geoc 3:14 sê Kilisinê ŋaê gebe Amen kêtôm Biŋŋanô (Ŋatau).

Ametist Takac Pocawa.

Anao Takac Aneŋio, Biŋ Aneŋioŋa.

Aneŋio, Biŋ Anellioŋa Lau Israel nêŋ mêtê laŋgwa teŋ amboac tonec gebe Ŋac teŋ embe nê gôlôac masi, êsêagêc awê (kapoac) semasaŋ biŋ gêdêŋ tauŋ ma ŋac tau gêjam agêcnêŋ sakiŋwagao teŋ kêtu nê awênê anao. Ŋam gebe anao tonaŋ êkôc ŋapalê êjô ênê awê su. Anao kêsam ŋac tonaŋ gebe ŋatau ma lau sêsam eŋ gebe ênê akweŋ. Eŋ gêwê kaiŋ ŋac tau nê waba to gêŋ ma ênê gêŋlênsêm gêjac awê tau nê ŋapalê ŋawae gêwiŋ (Gen 25:6; 35:22).

Anôtô Latui Takac Lau Undambêŋa, Aŋela, Bôc.

Anôtô N. Malê gêwa ŋaê Anôtô sa gebe ŋam oc kêsêp Wapômtau Anôtau. Lau laŋgwa sêsôm gebe kêkêŋ gêŋ samob to gedeŋ tôŋ ma kêmoasiŋ ŋamalac ŋajam kêlêlêc. Jabêm sêliŋ nêŋ anôtô tonaŋ siŋ e ŋawae kêtu gwasa su, tec tetoc eŋ sa kwalec. Gêŋsêga amboac ôjô me gwêctêna me mutêna embe êŋgôm êsêac acgom, go taêŋ gêjam eŋ ma sêkêŋ da gêdêŋ eŋ. Tetoc bôc to gêŋ gêc ambêô ma sêkêŋ kêpi waŋ ŋasec teŋ sêuc su dedec gêdam gêja. Seboc anôtô kêtaiŋ tau su jagêmoa gwêcm ŋagêdimbob ŋalêlômgeŋ, taŋ kêliŋ ŋamalac ma gêŋ eŋ kêkêŋ naŋ, samob siŋ su. Sêliŋ eŋ siŋ amboac tonaŋ, tec tetoc nêŋ mimi to abeŋi katuŋ sa gêjô anôtô su. Biŋsu sêô lasê acgom, go sêpuc miŋ laŋgwa tonaŋ ŋam e sê ŋaê tau kêpi Anôtô mata jali, taŋ kêkêŋ undambê to nom biŋŋanôgeŋ naŋ. Eŋ kêliŋ tau siŋ jagêmoa jaêc atom, taê gêjam nê gêŋ ma gejob to gêjam jaom gêmoa ŋapaŋ. Anôtô mata jali gêwa tau sa gebe eŋ Ŋalau. Aêac tec tanam sakiŋ êndêŋ eŋ tatoc gêŋ ŋagêdô ŋakatu sa êjô eŋ su atom. Gwam to gêŋ ŋakatu, taŋ ŋamalac sêkêŋ kêtu nêŋ anôtôi jaba naŋ, eŋ gêjac jao gêc Biŋsu ŋamataŋa.

Eŋ kêjaliŋ lau Israel sa jageoc tau lasê to kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac kêsa propete to lau aweŋ. Eŋ gêwê êsêac ma gêgôm gêŋsêga e sêjala eŋ kêpi ŋanôgeŋ. Eŋ kêkêŋ Biŋsu to Ŋagôliŋ ma kêmoatiŋ poac gêdêŋ êsêac. Kêtu

ŋamu go geoc tau lasê kêpi Latu Jesu Kilisi, taŋ tau kêtu ŋamalac mêŋgêmoa nom naŋ. Jesu Eŋ Anôtô tau (Joaŋ 14:9). Anôtô aêacnêŋ Kêsiwaga Eŋ. Aêac tec tatêc to têntac êwiŋ ma ôliŋ andaŋ tameŋi undambêŋa Anôtô. Biŋlênsêm Laŋgwa to Wakuc gêwa eŋ sa amboac tonaŋ, tec tapuc eŋ ŋam tasam Bibolo tanac ŋawaegeŋ.

Anôtô Têlêtageŋ Ŋaê Têlêtageŋ ŋam gebe Têlêac kêtôm Tageŋ. Biŋ tonaŋ kêlêsôŋ aêacnêŋ kauc gebe gêŋ ŋanô têlêac têtôm gêŋ tageŋ atom. Embe tapuc ŋaê tau ŋam, oc tapô lêna gebe gêc lêlômsêga. Aêac tatap ŋaê tonaŋ sa aŋga Bibolo tau solop atom. Kêwaka Anôtô sa gebe tageŋ tê gêmoa, go tonec gêwiŋ gebe Kilisi ma Ŋalau Dabuŋ têtôm Anôtô tau (Joaŋ 1:1; 4:24). Bibolo tec gêwa Anôtônê ŋalaŋô têlêac sa gêdêŋ aêac gebe Anôtô Tama agêc Latu ma Ŋalau Dabuŋ. Ŋam kêsêp gêŋ, taŋ Anôtô gêgôm aŋga Gôlôac ŋalêlôm naŋ. Tama Anôtô kêkêŋ gêŋ samob. Eŋ kêkêŋ to têtac gêwiŋ ŋamalac, tec gêlôm to gêjam jaom ma kêmoasiŋ aêac kêtôm tameŋi ŋanô eŋ. Eŋ kêkêŋ Latu mêŋgêjam aêac kêsi (Joaŋ 1:14), ma kêkêŋ Ŋalau Dêbuŋ kêpuc aêac tôŋ (Rom 8:26). Ŋalau Dabuŋ tonaŋ Apômtau Jesu nê (Kor 11.3:17) ma Tama Anôtô nê amboac tonaŋgeŋ (Joaŋ 4:24). Anôtô geoc tau lasê kêpi ŋalaŋô têlêac tonaŋ teto gêc Bibolo ŋabuku. Eŋ kêkôniŋ tau amboac tonaŋ, ec tajala eŋ ŋaŋêŋ. Ŋalaŋô têlêac, mago Anôtô tauanô tageŋ. Têtac gêwiŋ ŋamôkê eŋ (Joaŋ 1.4:8). Eŋ gebe aêac têntac êwiŋ tauŋ e tatôm eŋ tau katu. Têntac gêwiŋ tauŋ tonaŋ ocgo êmbiŋ aêac tôŋ êtôm gêbiŋ Tama agêc Latu ma Ŋalau Dabuŋ tau tôŋ naŋ (Kol 3:14).

Anôtônê Gamêŋ, Anôtônê Gôliŋ Kiŋŋa. Anôtô kêtu nom samuc ŋagôliŋsêga to ŋakiŋ. Anôtônê Gamêŋ to Ŋagôliŋ tonaŋ kêtu anô aŋga nom gêdêŋ Jesu mêŋgêmoa naŋ. Eŋ gêjam mêtê lau gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi. Anôtônê Gamêŋ kêdabiŋgac” (Mat 4:17; Mar 1:15). Biŋ Anôtônê Gamêŋŋa gêjam Ŋawae Ŋajam ma Biŋgôliŋ to gêŋtalô samob auc.

Jesu gêmêŋ gebe enseŋ Sadaŋnê kôm su (Joaŋ 1.3:8) ma êwaka Anôtônê Gamêŋ sa (Mat 12:28; Luk 11:20). Gôliŋ tau êtu anô amboac ondoc. Ŋalêŋ tonec gebe Taŋô mêtê ma takêŋ êwiŋ Jesu to êsuc sec ôkwi ma dawi ŋatau laŋgwa siŋ to dawiŋ Jesu êtu nêŋ ŋatau wakuc ma têndaŋguc eŋ to tasêp eŋ tôŋ. Tajaliŋ Jesu sa êtu nêŋ Apômtau nec kêtôm tasô Anôtônê Gamêŋ/ Gôliŋ ŋalabu. Tanam tauŋ ôkwi su, tec nêŋ gêŋ ŋagêdô samob ênam tau ôkwi amboac tonaŋgeŋ. Nêŋ ŋalêlôm kêtu wakuc, tec nêŋ lêŋ êtu wakuc êndaŋguc. Tauŋ nêŋ tekweŋ saki êŋgôm atom. Lau teŋ tauŋ sêjam tauŋ kêsi atom. Eŋ kêgaboac aêac su, tec têntac gêwiŋ lau kêtu nêŋ ŋagôliŋ wakuc e tamoa dawiŋ tauŋ ŋajam.

Aêac tawê kaiŋ Anôtônê Gamêŋ kêtu nêŋ koleŋŋa me nêŋ lêŋ mansaŋŋa atom. Ŋacmoasiŋ Anôtô gêsuŋ gêdêŋ aêac kêtu takêŋ gêwiŋ Kilisiŋa. Kêmoasiŋ aêac ŋajam kêlêlêc su, tec taŋgamiŋ ênê moasiŋ ênêc aêacŋa atom, takêŋ ŋawae elom lau gamêŋ dambê to baliŋŋa êwiŋ. Aêac tec tateŋ kêsêp Mec Tameŋmai gebe “Mêŋôtu Apômtau ôtôm gamêŋgeŋ”, gebe sêwiŋ aêac tatu Gôlôac Dabuŋ tageŋ. Anôtô gêjac m gamêŋ tau aŋga nom nec ma kêlaiŋ nê gôliŋ gêmoa e êndêŋ nom ŋatêm ênac pep acgom, go ênac dabiŋ êndêŋ êkêŋ samob êtu wakuc. Gêmac to ŋandaŋ ma gêŋwapac to tapô lêna gêŋŋa ma daŋgôŋ jageo to siŋ ma gêŋ keso Anôtônê Gamêŋ oc êmbacnê aŋga nom wakuc (Geoc 21:4).-Gamêŋ Undambêŋa to Anôtônê Gamêŋ kêkwa tau. Ŋaê lulu ŋam tageŋ gebe Undambê to Nom ŋatau Anôtô. Gamêŋ tau êtu anô ŋalêŋ to ŋagêbôm ma ŋakoleŋ, taŋ gêjac ŋamalac ŋawae naŋ, Biŋgôliŋ kêwaka sa.

Takac Môkêlatu to Ŋamadiŋ Ŋanamba gebe Anôtônê Gamêŋ, Biŋgôliŋ Anôtônê Gamêŋŋa, Undambê.

Aŋela Anôtônê ŋalau sakiŋŋa êsêac, tec sêsô eŋ ŋalabu ma sêgôm ênê biŋ

ŋanô kêsa kêtôm eŋ kêsakiŋ êsêac, tec tasam êsêac gebe Anôtônê lau jaeŋŋa gêwiŋ. Ŋaê Anôtônê me Apômtaunê aŋela elêmê kepeŋ Apômtau tau geoc tau lasê mêŋkêsôm biŋ gêdêŋ ŋamalac. Aŋela nê Anôtônê lau sakiŋŋa têtôm propete to lau, taŋ sêsôm Anôtônê wae lasê (Geoc 19:10; 22:9). Ac têtôm Kilisi atom (Eb 1:4ŋg), tec tatoc êsêac sa amboac eŋ atom. Aŋela ŋakatu, tê lau teto-teto nê, kêtôm êsêac ôliŋ ŋalauŋa atomanô. Aêac taêŋ ênam aŋela tau amboac siŋsêlêc toŋaclai kaiŋteŋ. (Takac MŊŊ) Ŋalau undambêŋa tonaŋ sêwiŋ Anôtô sêmoa. Sêgi ênê lêpôŋ kiŋŋa auc ma aweŋ gêôc eŋ. Takac Bôc, Lau Undambêŋa, MŊŊ gebe Aŋela.

Aposolo Ŋaê Aposolo tonaŋ kêpi lau 12, taŋ Jesu kêjaliŋ êsêac sa jatêdaguc eŋ to sêpuc eŋ tôŋ naŋgeŋ. Go sê kêpi Paulu to Gôlôac Dabuŋ ŋakoleŋwaga ŋagêdô gêwiŋ gêc Biŋlênsêm Wakuc amboac tonaŋ. Ŋaê tau ŋam gebe jaeŋwaga me lau sêsakiŋ êsêacŋa. Anôtô kêsakiŋ êsêac to nê lausakiŋ samob gebe sêsôm ênê Gamêŋ ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau sêŋô, ec sêkêŋ êwiŋ eŋ ma ênam êsêac kêsi.

Areo Pagu Ŋaê tonaŋ ŋam (a) Aresnê Iôcmatu gêc Griknêŋ malacsêga Aten, (b) Kaunsil. Laumata malac tauŋa sêkac tauŋ sa-sa aŋga lôc tau, tec ŋaê tau sêsam kêpi kaunsil tonaŋ gêwiŋ. Sêkac tauŋ sa aŋga lôc tonaŋ kêtiam atom, mago ŋaê Areo Pagu kêsap tôŋ tec gêc (Apos 17:19-34; Kor I.1:22ŋgg).

Artemis Lau gêmuŋ andaŋgeŋŋa tetoc anôtôo teŋ tonaŋ sa sêgôm kêtu nêŋ lauo sêkôc gôlôac têtu taêsamŋa. Ŋaê tau ŋam kêsêp Grik aweŋ. Lau Rom sêsam ŋa tauŋ aweŋ gebe Diana. Kêtu tonaŋŋa sêsam anôtôo jaba tonaŋ nê ŋaê sêgaluŋgeŋ. Lau Asia Sauŋŋa tetoc Artemis (Diana) sa sêjac ŋawaegeŋ (Apos 19:23-40).

Asera Anôtôo jaba teŋ. Lau Kanaan tetoc sa ma sêkalem eŋ kêtu nêŋ lauo sêkôc ŋapalê taêsamŋa. Aseranê akweŋ Bal. Lau Israel sêku Kanaan tulu jasêŋgôŋ gamêŋ tau kêtu têlê, tec taêsam tetoc anôtôi jaba tonaŋ sa sêwiŋ. Sêsê ka kêkô lôc ma sêsap gwam (alê) kêtu ŋagêbôm kêkô lôm dabuŋ ŋalêlôm gêwiŋ, tec sêgôm Anôtô têtac ŋandaŋ kasa.

Asia Aŋga Bibolo ŋaê Asia kêkwa masaŋm kapôêŋ, taŋ gamêŋ Saina to India gêc naŋ, gêwiŋ atom; kêpi gamêŋ, taŋ aêac tasam Asia Sauŋ naŋgeŋ (Tim II.1:15; Geoc 1:4).

Astarte Anotôo tonaŋ gêjam jaom lauo sêkôc ŋapalê taêsamŋa, ma siŋ to siŋwaga gêwiŋ. Ŋasakiŋ gêjac gêŋ ôliŋ ŋakalacŋa ŋawae. Lau Asia Sauŋŋa to gamêŋ ŋagêdôŋa tetoc eŋ sa gêjam auc gêdêŋ têm laŋgwa tônê.

B

Bal Lau Kanaan tetoc Bal sa kêtu nêŋ anôtô jaba. Sêgôm gebe êkêŋ nêŋ gôlôêc têtu taêsam. Sêsam Asera gebe Balnê awê. Lau Israel jasêŋgôŋ gamêŋ Kanaan têtu têlê acgom, go tetoc anôtôi jaba luagêc tonaŋ sa sêwiŋ.

Bal Poacŋa Lau Sikem sê ŋaê tonaŋ kêpi nêŋ Bal ma tetoc eŋ sa kêtu nêŋ anôtô jaba (Gôl 8:33).

Bec Anôtô Gêŋgôŋŋa Ŋaê teŋ gebe Bec Anôtô Gêwa Tau Saŋa. Mose to nê lau sêsuŋ becsêga tau sa. Lau Israel sêlic nêŋ om aŋga Lômbec ŋalêlôm e Salomo kêkwê lôm dabuŋ sa acgom. Lômbec ŋaê teŋ gebe Anôtônê Bec me Bec Laŋôŋanô Êndêŋ Tauŋŋa (me takac tauŋ saŋa). Takac gebe Lômbec, Ombec.

Bec Sêmasaŋ Tauŋŋa Woke ŋabêc 5 ŋakêtula, taŋ Judao to ŋac sêmasaŋ tauŋ ma sêjac dabiŋ ŋagêŋ samob gebe sêlic nêŋ om Sabat (Mat 27:62; Mar 15:42; Luk 23:54). Gêmuŋ omsêga samob gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ.

Belsebul Sadaŋnê ŋaê teŋ, naŋ gêwa eŋ sa gebe ŋalau sec samob nêŋ ŋatau eŋ.

Beŋ, **Biŋ Beŋŋ**a Anôtô gêjac jao biŋ beŋŋa to sêpuc kapoacŋa gêdêŋ lau Israel, mago lau tau sêwi siŋ samucgeŋ atom, ŋagêdô sêgôm (Gen 30:14, 37ŋg). Anôtô gêlic gêŋ tau kêtôm sakiŋ gêdêŋ anôtôi jaba to gwam (Sam I.15:23). Lau taŋ têtêc beŋ to ŋalau sec naŋ, sêkêŋ gêwiŋ Anôtô kwalec, tec sêbu eŋ gebe gêjam jaom êsêac gêdêŋ sec to gêŋ ŋaclai samob jakêtôm atom. Aŋga Biŋlênsêm Wakuc lau-mec-geowaga sêkêŋ kisa gêdêŋ aposolo (Apos 19:14-18). Sêjac jao beŋ to gwam ŋasakiŋ aŋga BiŋIênsêm Wakuc gêwiŋ (Gal 5:10, 20ŋg; Geoc 21:8). Laimôkê Anôtô taugeŋ kêtôm gebe ênam nê lau kêsi êndêŋ gêŋ tonaŋ ŋai samob.

Beril Pocawa matac-matac me juju.

Bibolo Propete to lau teto nêŋ buku gêdêŋ-gêdêŋgeŋ gêdêŋ gêmuŋ an-daŋgeŋ. Ŋasawa ŋamuŋa teŋ lau teŋ sejoŋ sa kêtu Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabuku, taŋ teto biŋ Anôtô geoc tau lasê to kêsôm biŋ gêdêŋ ŋamalac naŋ ŋamiŋ. Aŋga Biŋlênsêm Wakuc sêsam buku laŋgwa tonaŋ ŋai sebe Biŋ teto gêc (English gebe Scriptures). Go aposolo to lau teto Jesunê koleŋ ŋamiŋ gêc Ŋawae Ŋajam ma teto papia gêdêŋ Gôlôac buŋa to lau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, e kêtu ŋamu sejoŋ sa kêtu Biŋlênsêm Wakuc. Ŋasawa teŋ kêtiam lau teŋ sêsi Biŋlênsêm Laŋgwa to Wakuc ŋabuku samob kêpi tageŋ kêtu buku kapôêŋ samuc tageŋ ŋaê Bibolo. Ŋaê tonaŋ ŋam kêsêp lau Grik aweŋ. Êsêac sêsam buku gebe biblia gebe buku taêsam, buku toêtoê, buku toluŋ.

Biŋ Tajac Mataŋa Tanac mata biŋ teŋ tasôm êtu tôŋ toaweŋ ênac Anôtô êwiŋgeŋ. Embe biŋ dansaŋ me daŋgôm ŋanô êsa atom, oc takalem eŋ ênac aêac ŋagêjô (Sam I.1:11; Pes 50:14; 116:14; Apos 18:18; 21:24).

Biŋgôliŋ Anôtônê Gameŋŋa Apômtau Jesu kêwaka biŋŋanô undambêŋa ŋagêdô ŋam sa gê dôŋ kêpi ŋamalacnêŋ gêŋ gêc awêgeŋŋa gebe êwa launêŋ kauc êsa êpi Anôtônê Gamêŋ. Eŋ gêjam mêtê lau kêsôm biŋgôliŋ gêdêŋ êsêac gêjac ŋawaegeŋ (Mat 13). Takac MŊŊ gebe Biŋgôliŋ.

Biŋsu Ŋagôliŋ Juda tauŋ sêsam Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabuku ŋamataŋa lemeŋteŋ gebe “Biŋsu” me “Mosenê Buku” me “Mosenê Biŋsu Ŋabuku”. Lau ŋagêdô sê ŋaê Biŋsu tonaŋ kêkwa Biŋlênsêm Laŋgwa samucgeŋ ma ŋabuku samob tapaôŋgeŋ gêwiŋ.

Biŋsu **Ŋ**ak**ê**d**ô**ŋwaga Êsêacnêŋ ŋaê teŋ gebe Biŋsutau. Êsêac sêpuc Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabuku (Mosenê buku 5) ŋam ma sêwa sa gêdêŋ lau. Sêgôm gêdêŋ Gôlôac Buŋa sêwaka Biŋlênsêm Wakuc sa su. Takac Biŋsutau, Rabi.

Biŋsutau Êsêac têtu biŋsu ŋakêdôŋwaga to mêtôcwaga kêpi tageŋ. Lau tau dabuŋwaga atom. Juda sêsam êsêac Rabi (Mêtêmôkê) gêwiŋ. Ac sêwa biŋsu ŋam sa ma tauŋ sêjac têku biŋsu ma sejoŋ lêŋ ŋagôliŋ ŋagêdô sa jagêwiŋ biŋsu tau e lau ŋaôma sejop jageo. Takac Mêtemôkê, Biŋsu Ŋakêdôŋwaga.

Bôc Bôc aclê sêkô sêgi lêpôŋ kiŋŋa auc (Geoc 4:6). Bôc tonaŋ bôc malacŋa me saleŋŋa nê atom. Ŋalau undambêŋa. Tanam ŋalô Grik aweŋŋa ôkwi amboac tonec gebe Gêŋsêga mateŋ jali, me gêŋsêga tomagê. Êsêac sêwa Anôtônê ŋaclai to nê ŋawasi sa gebe jasêkô Lôlôc Ŋatau dabuŋanô tau ŋalaŋônêm. Esek 1:5-13, 10; Geoc 4:6-9 gêwa gêŋ mateŋ jali tonaŋ sa. Lau ŋagêdô taêŋ gêjam gebe tasam êsêacnêŋ ŋaê teŋ gebe Kerubim. Takac Anôtô Latui, Lau Undambêŋa.

Bôja**ŋ Jalô** Gêŋ tau bôjaŋ teŋ, naŋ gêmôê e talic amboac talec ŋajalô. Sêkam gêdêŋ ŋaka ma sêsap padi to gêŋ.

Da Ŋamalac sêjala tau ŋ gebe taêŋ gêjam geo ma sêsôm geo to sêgôm geo. Samob sêsa nêŋ lêŋ seso Anôtônê biŋ, tec tauŋ taêŋ gêjam gebe sêkêŋ nêŋ gêŋ ŋajam teŋ êtu da êndêŋ Anôtô gebe êŋgôm eŋ têtac êtu lêsi êndêŋ êsêac. Sebe da êkwa nêŋ sec auc êndêŋ Anôtô, tec sêkêŋ. Lau Israel sêkêŋ da tonec ŋai gebe Daja ma dadaŋge to da êpuc ôliŋ tôŋŋa ma dawama to datôp.- Apômtau Jesu Kilisi kêkêŋ tau kêtu da gêjô ŋamalac pebeŋ nêŋ sec su, tec biŋ daŋa tonaŋ gêjac lau buŋa ŋawae atom. Nêŋ ŋalêlôm to nêŋ kauc ma ôliŋwalô samucgeŋ êndêŋ Apômtau êtu aêacnêŋ da daŋge êndêŋ eŋ êjô ênê moasiŋ samob su. Anôtô gebe aêac dansuŋ tauŋ tatu da êndêŋ eŋgeŋ. Da tonaŋ tec gêjac eŋ mataanô ŋajam. Takac Kanom, Takis.

Dabuŋwaga (a) Lau malac teŋ embe taêŋ ênam sebe sêŋgôm nêŋ gêŋ towae teŋ amboac sê balôm me seno sam, ac sêjaliŋ lau ŋagêdô sa têtu dabuŋwaga. Kôm tonec gêjac dabuŋwaga tonaŋ ŋawae gebe sênam dabuŋ gêŋ ŋagêdô. Êsêac seŋ to sênôm gêŋ paliŋ-paliŋgeŋ atom. Sejop dabuŋ ŋapep. Embe sejop kwalec, sammôkê oc sêjaiŋ tauŋ ŋaôma. Bôc ŋagêdô oc sêmac êndu. Lau beŋ to mectomaŋ sejop nêŋ dabuŋ gwalêkiŋ gebe sêŋgôm nêŋ beŋ ŋawanic êsa.

(b) Ŋaê dabuŋwaga tonec ŋam teŋ samucgeŋ. Anôtônê lausakiŋ têm Biŋlênsêm Laŋgwaŋa. Lau ôliŋ mansaŋgeŋ têtu lau Israel nêŋ dabuŋwaga. Kôm tonec ŋai gêjac êsêac ŋawae gebe Sêmoa Anôtô laŋônêm ma sêpalip bôc daŋa ŋadec kêpi altar gêja to sêkêŋ daja aŋga altar dajaŋa ma sejop lôm dabuŋ ŋagêŋlêlôm samob (Luk 1:5, 8ŋgg). Ŋacdabuŋsêga kêtu êsêacnêŋ kasêga, taŋ kêtôm Omsêga Wamageŋ kêsô gamêŋ dabuŋanô tau gêja jakêpalip dec kêpi Anôtônê katapa ŋagadê gebe êôŋ Anôtônê poac sa ŋakôniŋŋa êtiam, tec gêgôm kêtôm jalageŋ. Dabuŋwaga to nêŋ da samob kêtu Kilisi to nê da ŋanô tau ŋadôndôŋ. Aêac takêŋ da teŋ amboac tônê gêdêŋ Anôtô kêtiam atom.

Dabuŋwaga **aŋ**ga **Lewinê**ŋ Dabuŋwaga teŋ aŋga Lewinêŋ gôlôac. Sakiŋ dabuŋwagaŋa gêjac Lewinê wakuc samob ŋawae, mago gêdêŋ ŋasawa ŋamuŋa teŋ êsêac samob tomalageŋ têtu dabuŋwaga atom. Takac Lewi.

Dabuŋ, **Tanam dabuŋ mo to gê**ŋ Tanam dabuŋ gêŋ nec aêac lau Niuginiŋa tajam kauc ŋamêtê atom. Lau laŋgwa sêjam dabuŋ gêŋ sêgôm sêjac ŋawaegeŋ. Sê balôm me seno sam, tec sêkêŋ lau ŋagêdô têtu dabuŋwaga sêjam dabuŋ gêŋgeŋ sêmoa e om tau êmbacnê. Takac Dabuŋwaga (a). Lau Israel sêjam dabuŋ mo to gêŋ gêdêŋ gêŋwapac kêtap êsêac sa (Sam ll.1:11ŋg; 12:22ŋg; Joel 2:12). Gêdêŋ taŋ gêŋ teŋ gêgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa naŋ (Sam 1.31:13). Kêtu sêmansaŋ tauŋŋa Eks 34:28, Omsêga Wama Apos 28:9. Gêdêŋ taŋ sêjam tauŋ ôkwi gêdêŋ Anôtô naŋ (Jona 3:7ŋgg). Jesu tau gêjam dabuŋ mo kêsêp ŋasawa gêwiŋ (Mat 4:2; Luk 4:2). Eŋ gebe lau buŋa sêŋgôm amboac tonaŋgeŋ (Mat 9:14ŋg; Apos 13:2ŋg; 14:23).

Daja Da ŋagêdô sêkêŋ bôc ŋatê to gêŋ ŋagêdôgeŋ kêpi altar ja geŋ su. Ma daja tonec ŋamêtê teŋ. Sêbuc bulimakao me domba me noniŋ teŋ jasêpalip ŋadec kêpi altar e su acgom, go sêu ŋanô samucgeŋ gêsac altar ma ja geŋ gêbacnê, kêtôm sêkêŋ nêŋ ŋanô samucgeŋ gêdêŋ Apômtau gêjô nêŋ sec su.

Dawidnê Malac (a) Aŋga Biŋlênsêm Laŋgwa malac Jerusalem solop, taŋ kiŋ Dawid kêjaŋgo su aŋga Jebusitnêŋ gêdêŋ amboac jala 1000 B.C. (gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nom) ma kêwaka sa kêtu tau to nê lau nêŋ malacsêga. (b) Aŋga Biŋlênsêm Wakuc malac Betlehem, taŋ têna kêkôc eŋ ma ŋapalêgeŋ gêmoa tonaŋ. Go malac tau tonaŋ Jesu têna kêkôc eŋ.

Denari Embe daê dôŋ mone têm tônêŋa êpi aêacnêŋ mone galocŋa oc tapô lêna gebe keso tau ŋanôgeŋ. Denari teŋ kêtu kômwaganêŋ ŋaôli oc samuc

tageŋŋa (Mat 20:2). (Mat 18:28; Mar 6:37; Joaŋ 12:5).

Domba Kêmoasiŋ lau Israel ŋajamanô. Seŋ ŋamêsôm to sênôm ŋasu ma sêwa ŋaôlilu baliŋ kêtu obo to sêsi obo kêtu nêŋ ŋakwê ma sêkêŋ domba tau ŋagêdô têtu da gêdêŋ Anôtô gêdêŋ sêjam nêŋ wê to sêlic nêŋ om aŋga lôm dabuŋ Jerusalemŋa. Ŋackêsagu Joaŋ kêsam Jesu gebe “Anôtônê Domba” (Joaŋ 1:29,36). Ŋam amboac tonec gebe (a) Anôtô kêkêŋ Jesu gêmêŋ nom gebe sênac eŋ êtu da êjô ŋamalac pebeŋ nêŋ sec su. (b) Domba nec bôc matamalô teŋ, tec sêlic amboac gêŋ mansaŋ ŋajam (Pet I.1:19). (c) Joaŋ kêsôm lau Aramai aweŋ, taŋ ŋaê tageŋ kêkwa domba ma sakiŋwaga (ŋackoleŋ) gêwiŋ (Jes 53). (d) Aposolo Joaŋ kêsam Jesu gebe “Domba Pasaŋa Wakuc” (Joaŋ 19:36; Kor I.5:7; Pet I.1:18ŋg). (e) Geoclasê gêwa Domba sa gebe kêku gêŋ samob tulu e gêjam gôliŋ gêwiŋ Anôtô (Geoc 5:12; 7:10; 19:5ŋgg; 21:27; 22:1,3).

E

Epikuri Lau tokauc nêŋ toŋ teŋ. Ac sê tauŋ kêpi Epikur, lau Grik nêŋ ŋac tokauc ma towae teŋ (+270 B.C.). Têdôŋ nêŋ kauc amboac tonec gebe Tamoa têntac wapigeŋŋa oc êkôniŋ ŋandaŋ samob tôŋ. Sêkêŋ gêwiŋ biŋ agwa-agwa ŋagêdô gêwiŋ. Sêmoasiŋ ôliŋ ŋapepgeŋ gebe seboc gêŋ ŋanô tau tonaŋ (Apos 17:18). Takac Stoiki.

Epod Ŋalô Ebolai aweŋŋa teŋ. Gêŋ tau obo ŋagêdô teŋ, naŋ ŋacdabuŋsêga gênôŋ gêsac magi-m-agêc. Obo tau ŋaatali teŋ gêc, naŋ Urim to Tumim kêsêp ŋalêlôm ma gêsac eŋ bôdagi. Ŋagêlôŋ pocawa 12, naŋ teto Israelnêŋ gôlôacmôkê 12 nêŋ ŋaê kêpi. Ŋalô tau ŋam ŋagêdô oc gêc, mago gêc awê ŋapep atom. Takac Urim to Tumim.

G

Gamêŋ Dabuŋanô Tau Israelnêŋ Lômbec to Lôm Dabuŋ ŋabalêm ŋalêlômsêga. Poac Ŋakatapa kêkô Apômtaunê balêm tonaŋ, taŋ geoc tau lasê gêmoa naŋ. Ŋacdabuŋsêga kêsô balêm tau kêtu dim tageŋ kêtôm jalageŋ gêdêŋ Omsêga Wama naŋ. Takac Lôm Dabuŋ, Omsêga Wama, Poac ŋakatapa.

Gamêŋ Ŋakêlêndiŋ Secŋa Ŋalau sec nêŋ gamêŋ kapoacwalôŋa. Êsêac sêôŋ Anôtô êmêtôc êsêac êndêŋ Bêc Ŋamuŋa tec sêŋgôŋ. Embe taêŋ ênam gebe sêwi gamêŋ tau siŋ, oc sêŋgôm elêmê. Takac Gêsuŋbôm, Lamboam.

Gamêrl Undambêŋa Takac Anôtônê Gamêŋ, MŊŊ.

Garnet Pocawa kokoc teŋ.

Gejobwaga Aŋga Biŋlênsêm Laŋgwa ŋaê tonec kêpi laumata gamêŋ me laum me malac teŋŋa. Aŋga Biŋlênsêm Wakuc ŋaê tau kêpi lau kaiŋ têlêac gebe (a) Aŋga Ŋawae Ŋajam ŋaê tau gêjac Judanêŋ laumata kapôêŋ, taŋ têdôŋ Anôtônê biŋ gêdêŋ nêŋ lau naŋ ŋawae. Ac ŋagêdô têtu kasêga jasêwiŋ kaunsil (Sanhedrin). (b) Aŋga Aposolo 11-21 to aŋga aposolonêŋ papia ŋaê tonaŋ kêpi gôlôac buŋa ŋagejobwaga, taŋ sêjam jaom gôlôac dabuŋ nêŋ koleŋ to nêŋ lêŋ. (c) Aŋga Geoclasê ŋaê kasêga me laumata kêpi lau 24, tê sêŋgôŋ sêgi Anôtônê lêpôŋ kiŋŋa auc nê. Lau tau oc sêjam Anôtônê lau laŋôŋ. Takac Kaunsil.

Gêmêc Ŋawê Matai 13:31 to 17:20 sêpuc gêmêc ŋawê gêjô ka mastet ŋawê. Ka lulugeŋ ŋawê sauŋanô kêtôm tau, amboac dauŋ ŋawê.

Gêŋmalu Lau Israel sêkôc ka teŋ ŋatêkwi kêtu nêŋ gêŋmalu ma nêŋ medisin gêwiŋ. Ac seŋ oso lau sêmac êndu nêŋ ŋawêlêlaŋ ŋa gêŋmalu tokaiŋ-tokaiŋ amboac tonaŋ (Mar 16:1; Luk 23:56; Joaŋ 19:40). Takac Katêkwi.

Gêsuŋbôm Takac Lamboam ŋakêlêndiŋ Sec.

Gog Gêmuŋ andaŋgeŋanô Gog kêtu kiŋ gêŋgôŋ gamêŋ Magog. Eŋ kêtu lau Israel nêŋ ŋacjo aŋga lau samuc nêŋ ŋadôndôŋ (Geoc 20:8).

Grik (a) Lau Grik tau (Joaŋ 12:20). (b) lau tau nêŋ gamêŋ, taŋ gêc Gwêc Ŋaluŋ gêdêŋ ŋanodoŋa (malasêga Aten, Korint, Pilipi). (c) lau Juda tê teneŋi sêkôc êsêac aŋga gamêŋ jaba ma sêsôm Grik aweŋ kêtu tôŋ êsêac nê (Apos 6:1; 9:29; 11:20; 18:4; 20:21; Rom 1:14; Kor I.1:22). (d) ŋaê Grik kêpi lau samuc gêwiŋ (Rom 1:16; 2:9; 3:9; Kor I.1:23; 12:13; Gal 3:28).

Gwêc Koc Ebolai sêsam sebe Gwêc Siŋ gebe gwêc, taŋ siŋ to ôpic kêkô gêjam auc naŋ. Ŋaê Gwêc Koc kêpi (a) gamêŋ naŋ andaŋgeŋ bugêjactoŋ to nom lêplêp gêjam auc, tê gêc Gwêc Koc to Gwêc Ŋaluŋ ŋasawa nê. Gamêŋ taŋ lau Israel sêwi Aiguptu siŋ ma jasêô lasê naŋ (Eks 14). (b) Ŋasuc taŋ malac Suez gêc naŋ. (c) Ŋasuc taŋ malac Agaba gêc naŋ, ma (d) Gwêc Koc tau.

H

Haleluja Alanem Anôtô, Aweŋ êôc Anôtô.

Hermes Lau Grik nêŋ anôtô jaba teŋ, taŋ kêtu êsêacnêŋ anôtôi nêŋ ŋacjaeŋ naŋ (Apos 14:12). Takac Sois.

J

Jala Takac Kalender.

Jala Kêtu 7ŋa Kêtôm jala kêtu 7ŋa lau Israel sêsê gêŋ kêsêp nêŋ kôm atom. Sebe nom êlêwaŋ tau acgom tec sêgôm. Sebe nêŋ nom êkêŋ om. Êsêacnêŋ tôp êndêŋ lau teŋ embe ênêc, ac sêwi siŋ gêdêŋ jala tau. Takac Jala-Lau-Sêsi-AweŋSuŋa, ma Om Jala kêtu 7ŋa.

Jala Wakuc Lau Israel sêjac nêŋ kôm ŋanô samob sa su acgom, go sêlic nêŋ Jala Wakuc kêtôm lau Kanaan sêgôm kwanaŋgeŋ kêsêp nêŋ komô naŋ (Eks 34:22). Go kiŋ Jojakim kêkêŋ ŋanoc wakuc gêmuŋ Omsêga Pasa (Eks 12:2; Lew 23:5), mago sêsap noc laŋgwa tôŋ gêwiŋ ŋapaŋ (Lew 23:4). Kêtu ŋamu ac sêwaka ŋanoc ŋamataŋa sa kêtiam. Takac Kalender.

Jala Wakuc Ŋaom (Om Jala Wakucŋa) Lau Israel sêlic om tonaŋ to Ombec kêpi tageŋ kêsêp komô gêdêŋ têm sêjac nêŋ kôm ŋanô sa gêbacnê su naŋŋa. Ac taêŋ gêjam noc sêjac kawi lôm dabuŋ ŋamataŋa (Esra 3:6) ma Anôtô kêmoatiŋ poac gêdêŋ lau tau kêtu wakuc naŋŋa. Sêlêwaŋ nêŋ kôm samob gêdêŋ oc tonaŋ ma sêkêŋ da gêdêŋ Apômtau (Lew 23:23ŋgg). (Mago tasam Gal 4:10 to Kol 2:16ŋg ma taêŋ ênam.) Israel tauŋ sêsam om tonaŋ gebe Rosh Hashanah.

Jala-Lau-Sêsi-Aweŋ-Suŋa Kêtôm jala 50-50 geŋ lau Israel sejop om tonaŋ. Sêkêŋ waba, naŋ lau teŋ sêjô nêŋ tôp atom ma gelom êsêac naŋ, samob gêmu gêdêŋ ŋatau kêtiam. Go Juda, naŋ têtu nêŋ lau teŋ nêŋ sakiŋwaga (gêŋôma) naŋ, ŋataui sêwi siŋ sêmu dêdêŋ nêŋ gôlôacmôkê sêja kêtiam. Ma sêsê gêŋ kêsêp nêŋ nom gêdêŋ jala tonaŋ atom, dedec gêc gebe êlêwaŋ tau ma êkêŋ om amboac tonaŋ. Takac Om Jala Kêtu 7ŋa.

Jane agêc Jambre Parao kêkalem nê mectomaŋ to lau mêtê, taŋ sêgôm gêŋtalô kêtôm Mose agêc Aron naŋ, ŋamiŋ gêc Eksodus 7:11 to 22 ma ŋaê teŋ gêwiŋ atom. Paulu keto mectomaŋwaga luagêc nêŋ ŋaê gêc Tim II. 3:8 gebe Jane agêc Jambre. Aêac tatap ŋaê tau sa aŋga BiŋlênsêM Laŋgwa atom. Têdôŋ gec aweŋgeŋ gelom-gelom mêŋPaulu gêŋô ma keto.

Jao Jao gwalêkiŋ gêdêŋ lau Juda sejop e kêkêŋ wapac êsêac. Jao tau ŋam gebe êmbalaŋ lau samuc nêŋ mêtê geo auc gebe naelom lau Israel atom. Jao amboac tonaŋ masi aŋga BiŋlênsêM Wakuc. “Têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm” gêjam gôliŋ lau buŋa kêtu nêŋ lêŋ samobŋa (Joaŋ 15:12; Gal 5:14). Biŋsu tageŋ tonaŋ kêkatoŋ jatu to jao

samob sa. Embe tajop, oc tamoasiŋ tauŋ kwalec teŋ atomanô. Takac Sabat.

Jaspa Pocawa teŋ. Ŋagêdô matacmatac, ŋagêdô ŋawa kêtôm glas. Takac Pocawa.

Jist Biŋlênsêm Wakuc aweŋ Jabêmŋa ŋamataŋa sêpuc goleŋ gêjô jist su. Lau sêpsêp sêpac polom ŋamêtê amboac tonec gebe Sêgaluŋ jist to polom matac ma bu sêgamuŋ e jist gêjam polom auc ma kêsu ŋ acgom, go sêpac. Embe tasa polom teŋ ŋa bôjaŋ ma tasala ŋasêbu, oc talic ŋalasê-lasê gêjam auc. Ŋalasê ŋam kêsêp jist gêgôm polom kêsuŋ, tec taeŋ ŋajam. Jist kêsêli polom popoc e kêsuŋ nê, kêtu Gamêŋ Undambêŋa ŋadôndôŋ teŋ (Mat 13:33). Go Jesu gêjam dôŋ Parisai to Sadukai ma Herodo nêŋ mêtê kêpi jist gêwiŋ. Embe tajop tauŋ atom mêtê geo oc ênam aêacnêŋ ŋalêlôm samucgeŋ auc amboac jist gêjam polom matac auc naŋ amboac tonaŋ. (Mat 13:33; 16:6ŋgg; Mar 8:15; Luk 12:1). Takac Parisai, MŊŊ.

K

Kalender Lau oc kêpiŋa gêmuŋŋa sêmasaŋ nêŋ Kalender kêtôm utitalata ŋalêŋgeŋ. Lau Israel sêjac nêŋ jala gêŋgic kêtôm sêlic ajôŋ kêsô, tec têtap ŋabêc 354geŋ sa, kêtôm ajôŋ 12 solop, mago ajôŋ tageŋ ŋabêc 29. Go ajôŋ samob ŋawoke aclê-aclê kêtômgeŋ, ma woke teŋ ŋabêc 7. Êsêacnêŋ têm kapôêŋ luagêc gebe Ockêsa to komô. Ajôŋ tau tonec gebe (1) Nisan (Abib) kêtôm March/April, (2) Ijar kêtôm April/Mai, (3) Siwan kêtôm Mai/Juni, (4) Tamus kêtôm Juni/Juli, (5) Ab kêtôm Juli/August, (6) Elul kêtôm August/September, (7) Tisri kêtôm September/Oktober, (8) Bul (Mardewan) kêtôm Oktober/Nowember, (9) Kislew kêtôm Nowember/Desember, (10) Tebet kêtôm Desember/Januar, (11) Sebat kêtôm Januar/Februar, (12) Adar kêtôm Februar/March. Takac Ajôŋ tau ŋaê.

Kalsedoni Pocawa teŋ.

Kamelian Pocawa teŋ.

Kanom Aêac lau buŋa taŋgamiŋ nêŋ waba êmoasiŋ aêac tauŋgeŋ atom, tanam Gôlôac Dabuŋ to ŋakoleŋwaga ma Kôm Mêtêŋa (Misionŋa) ma lau ŋalêlôm sawa to sêŋgôŋ jageoŋa samaŋ. Kôm tonaŋ gêjac aêac ŋawaegoc. Kêtu tonaŋŋa tauŋ takêŋ biŋ amboac tec êtu nêŋ ŋagôliŋ ŋajam teŋ gebe Êtôm omgeŋ takêŋ nêŋ mone êsêp kanom gebe tapuc kôm tonaŋ ŋai tôŋ dawiŋ. (Apos 24:17; Kor I.16:1ŋgg; Kor II.8-9; Rom 15:25ŋg) Takac Da, Takis.

Kapoac Lau laŋgwa gêmuŋŋa sêpuc kapoac ŋam gebe têtap ŋacgeŋgeŋ teŋ nê ŋaê sa. Grik andaŋgeŋŋa sêgôm gebe nêŋ anôtôi jaba seoc biŋ lasê êndêŋ êsêac sêjala katôŋa. Lau Niuginiŋa sêpuc kapoac sêgôm amboac tonec gebe Tetoc kapoac teŋ jagêc nom ŋadêmôê gêmu kêpi, go tetoc kapoac teŋ ŋatêpôê jakêkô, taŋ gêc naŋ, ŋadêmôêtêkwa ŋaô. Sêsaê sêmoa ma sêsam launêŋ ŋaê lasê-lasê. Sêgôm e kapoac ŋaôŋa embe êkô ŋapaŋ êsa, go ŋaê tê kêsa aweŋ nê, geoc geŋgeŋtêna lasê gêdêŋ êsêac ma sêjac eŋ ŋagêjô. Têtap lau geo sa ŋa mêtê tonaŋ keso samucgeŋ. Ŋam gêc awê (Joaŋ 19:24).

Kasêga Takac Gejobwaga, Laumata.

Katapa Takac Poac Ŋakatapa.

Katêkwi Israel sêkôc ka gamêŋ jabaŋa teŋ (Arabiaŋa) ŋatêkwi kêtu nêŋ Gêŋmalu. Lau Mêtê aŋga oc ŋam sêkêŋ gêdêŋ ŋapalê Jesu (Mat 2:11). Katêkwi tonaŋ ŋapopoc kêsêp laclu (kuki) ma sêkêc ja geŋ, go ŋajadauŋ toŋamalu jagêjam andu popoc. Lau sêlic kêtu teteŋ mec gêdêŋ Anôtô ŋadôndôŋ. Takac Gêŋmalu.

Kaunsil Lau Juda nêŋ laumata sêkac tauŋ sa kêtu sêmansaŋ launêŋ biŋŋa. Laumata 70 sêŋgôŋ Kaunsil tau, taŋ ŋagôliŋ gêc ŋacdabuŋsêgaŋa. (Mat 26:59; Apos 5:41; 17:34).

Kawi Omsêga Kawiŋa Lau Juda taêŋ gêjam nêŋ siŋsêlêc towae Judas Makabeus kêku lau Siria tulu ma gêjac kawi altar lôm dabuŋ Jerusalemŋa ma têtuŋ lampe gelom kêtiam naŋ gêdêŋ jala 165 B.C. Êsêac sêjac m om tau gêdêŋ ajôŋ Kislew ŋabêc 25 (amboac Desember 10) ma sêlic om tau kêtôm oc samuc 8. Juda tauŋ sêsam om tonaŋ sebe Hanuka.

Kêpa ŋaê Kêpa me ŋaê Petere ŋam tageŋ gebe Poc. Lau Aramai sêsam poc gebe Kêpa lau Grik sêsam gebe Petere. Aposolo Simon kêsam Jesunê ŋam lasê, tec gê ŋaê Poc kêpi eŋ Mat 16:18. (Joaŋ 1:42).

Kilisi ŋaê Kilisi lau Grik sêsam kêpi Apômtau Jesu gêjô ênê ŋaê Ebolai aweŋŋa “Mesia” su. ŋaê lulugeŋ ŋam gebe “Seŋ oso eŋ”. Sê ŋaê Kilisi kêpi eŋ nê ŋam gebe Anôtô tau kêjaliŋ eŋ sa to kêkalem ma kêsakiŋ eŋ kêtu Kêsiwaga to Apômtau. Takac Taŋiŋ oso.

Kislew Israelnêŋ Kalender ŋaajôŋ kêtu 9ŋa. Ajôŋ tau kêtôm ŋasawa amboac Nowember 15 e jagêdêŋ Desember 15. Takac Kalender.

L

Lala Sekoloŋ Geŋŋa (Mat 3:12). Takac Siac Têtiŋ Gêŋŋa.

Lamboam (a) Gamêŋ taŋ lau sêmac êndu naŋ, nêŋ katuŋ sêmoaŋa. Lau Grik sêsam sebe Hades. Êsêac to lau ŋagêdô taêsam taêŋ gêjam gebe gamêŋ tau gêc nom ŋalêlôm (Dait 32:22). Lau teŋ aŋga Lamboam sêsa sêmu sêmêŋ nom natêtôm atomanô. Sêsaê Anôtô gêmoa jaêc êsêac (Pes 6:5; 30:9). Lau gêdêŋ katuŋ sêsaê Anôtô gebe ênam êsêac kêsi aŋga gamêŋ tau (Pes 49:15), gebe eŋ kêtu Lamboam ŋatau. (b) Lamboam toŋandaŋ me Lamboam ŋakêlêndiŋ Sec Grik sêsam sebe Gehenna. ŋaê luagêc tonaŋ gêc Biŋlênsêm Wakuc (Mar 9:43, 45, 47). Apômtau Jesu kêsêp Lamboam gêja ŋam gebe gêmac êndu biŋ ŋanôgeŋ, mago Tama Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ, tec mata jali kêsa ma gêdi sa kêtiam. (Rom 10:7; Pet I.4:6; Geoc 1:18).

Lamboam ŋakêlêndiŋ Sec Gêjac lau sêmac êndu tapaôŋgeŋ katuŋ ŋawae atom. Lau tê Anôtô êmêtôc êsêac e êkic nêŋ biŋ êtu tôŋ su nêgeŋ sêŋgôŋ gamêŋ tônê êtu têlê gebe nêŋ sec to geo ŋagêjô tonaŋ (Mar 9:43, 45, 47). Mêtôc ŋamuŋa tau tonaŋ. (Joaŋ 5:29; Pet II.3:7).

Lau Samuc Anôtô kêjaliŋ lau Israel sa têtu ênê lau, ma lau, taŋ eŋ gedec êsêac sêmoaŋa naŋ, ac sêsam sebe lau samuc (Tes I.4:5). Anôtô kêmoatiŋ nê poac gêdêŋ êsêac atom, gêdêŋ lau Israelgeŋ. Êsêacnêŋ ŋagêdôgeŋ ocgo nasêwiŋ Anôtônê lau. Jesu Kilisi kêkêc nê dec siŋ aŋga kakesotau kêtu ŋamalac pebeŋŋa su acgom, tec ŋabiŋ teŋ (Kol 1:19ŋg). Balaŋ kêsêlô su, tec geŋ Juda to Grik ma lau samuc gêŋgic sêkô dêmôêŋa amboac gêmuŋŋa kêtiam atom. Sêkêŋ gêwiŋ Kilisi gêbiŋ samob tôŋ, tec têtu Anôtônê laugac (Kol 1:21ŋgg). Takac Grik.

Lau Sec Takac Teloŋ

Lau Undambêŋa Lau naŋ sêsêp Anôtô to ŋamalac ŋasawa. Lau Israel gêmuŋŋa taêŋ gêjam aŋela sêgi Anôtô auc amboac kiŋ nomŋa teŋ nê lau kapôêŋ sêgi eŋ auc sêkô, sêjac nêŋ koleŋ ŋamiŋ gêdêŋ eŋ ma sêôŋ eŋ gebe êsakiŋ êsêac êtu kôm wakucŋa (Job 1:6; 2:1). Anôtô Latui (Gen 6:2,4) ŋam oc kêsêp ŋalau amboac tonaŋ. Takac Aŋela, Bôc.

Laubeŋ Lauo to ŋac ŋagêdô sêsôm mec kêpi lau gebe dêndac gêŋwapac amboac gêmac to gêŋ êŋgôm êsêac e sêŋgôŋ naeo ma ensеŋ êsêac su sênaŋa. Lau amboac tonaŋ sêmoa Israel sêwiŋ. Lau naŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtô kwalec taêŋ kêka nêŋ sôlôŋ to gêŋ gebe ênam êsêac sa. Bibolo gêlic lau tau amboac

sêjam saki ŋ gêdêŋ anôtôi jaba, tec gêjac jao ŋajaŋa (Gal 5:10; Geoc 21:8). Aêac lau buŋa takêŋ gêwiŋ to ôliŋ andaŋ Laimôkê Anôtô, tec taêŋ kêka to daê lamu eŋ taugeŋ e tatêc gêŋ teŋ atomanô.

Laumata (Gôliŋwaga) Takac Gejobwaga.

Legion Lau Rom nêŋ siŋwaga toŋ kapôêŋ teŋ amboac lau 6,000. ŋalô tau ŋam teŋ gebe taêsam ŋasec (Mar 5:9; Luk 8:30).

Lemeŋ Parisai to lau sêkwasiŋ lemeŋ kêtu ŋatêmuiŋageŋ atom, ac sejop nêŋ ŋagôliŋ tec sêgôm. Judawaga sêlic gêŋ ŋagêdô gebe selec ma ŋagêdô gebe ŋatêmui. Embe sêmoasac gêŋ teŋ, naŋ nêŋ biŋsu gêwa sa gebe ŋatêmui, go ŋatêmui tau oc elom êsêac ma êŋgôm êsêac têtu sec. Sêgôm nêŋ ŋalêlôm ŋatêmui kêsa, tec sêkwasiŋ lemeŋ kêtu ŋadôndôŋ gebe ŋatêmui gêwi êsêac siŋ têtu selec kêtiamŋa. Lemeŋ kêpi gêŋ gwaIêkiŋ, tec sê go tauŋ ma sêkwasiŋ lemeŋ todim-todim. Jesu to nê ŋacseŋomi sêgôm atom, tec sêsôm ŋabiŋ (Mat 15:2; Mar 7:2; Luk 11:38). Takac Sec, Selec.

Lêŋuckêm ŋaê tonaŋ gêc lau gêmuŋŋa nêŋ seboacogeŋ. Sêwa Lêŋuckêm tau sa gebe amboac pap kapôêŋ teŋ. ŋagêdô sêsam sebe moac (me iwa). Sadaŋnê ŋaê teŋ tonaŋ (Geoc 12:3 —13:4; 20:2,3). Anôtô kêku Lêŋuckêm tulu (Geoc 20:21; 20:7-10).

Lewi, (a) ŋac teŋ aŋga Lewinêŋ (Luk 10:32; Apos 4:36). (b) ŋac teŋ naŋ kêpuc dabuŋwaga tôo kêtu nêŋ sakiŋ lôm dabuŋŋa.

Lewiatan Bôclai gwêc to buŋa teŋ, ŋawae kêtu gwasa su. Lau ŋagêdô taêŋ gêjam kêsêp iwa. (Pes 74:14).

Lômbec Lau Israel sêmoa Lôc Sinai ŋalabu sêmoageŋ ma Anôtô kêsakiŋ Mose gebe naêsôm lasê êndêŋ êsêac gebe “Lau tau sênsuŋ aêŋoc bec obo dabuŋ teŋ sa gebe najaŋgôŋ jawiŋ êsêac. “Êsêac tec sêmasaŋ Anôtônê lôm to ŋagêŋlêlôm e sêjac dabiŋ tomalageŋ. Su go tao jagêsac lômbec ŋaô ma Apômtaunê ŋawasi gêjam gamêŋ tau auc, taŋ sêjala gebe Anôtô mêŋgêŋgôŋ gêwiŋ nê lau. Takac Eks 33. Takac Bec, Ombec, Omsêga Lômbec.

Lômmôkê Gôlôac ŋagejobwaga, taŋ sêjam jaom lôm dabuŋ to ŋagêŋlêlôm. Takac Gejobwaga, Kasêga, Laumata.

M

Magiŋ Kêsu Gam ŋagêmac teŋ gêgôm lau magiŋ kêsu e lemeŋ to/me eŋkaiŋ kêtu goloŋ sêkôc gêŋ me sêsêlêŋ jageo. ŋagêdô têtu puliŋ. (Mat 11:5; 18:8; Luk 14:13; Apos 3:2).

Mana Gêŋ naŋ Anôtô gêlôm lau Israel ma seŋ gêdêŋ sêô-sêô sêmoa gamêŋ sawa naŋ. ŋaê Mana tanam ôkwi gebe “Asageŋ.” Sêsam amboac tonaŋ gebe gêŋ tau ŋam kêsiŋ tau gêdêŋ lau.

Mectomaŋ ŋaê tonaŋ kêpi lau, taŋ sêgôm nêŋ mectomaŋ naŋ, gebe sêkôc beŋ sa aŋga lau gêmac nêŋ ôliŋ.

Mesia ŋaê Ebolai aweŋŋa tonaŋ ŋam gebe “ŋac taŋ seŋ oso eŋ naŋ.” Tanam ôkwi ŋa Grik aweŋ gebe “Kilisi”. ŋaê tau kêpi Kêsiwaga, taŋ lau Israel nêŋ propete laŋgwa seoc eŋ lasê kêtôm Anôtô gêjac mata eŋ gêdêŋ nê lau. Takac Kilisi.

Mêtemôkê Kêdôŋwaga Mêtêŋa me ŋac gêjam mêtê lauŋa, me ŋac kêpuc Mêtê ŋamŋa. (Mat 23:8; 26:25; Mar 9:5; Joaŋ 1:38) Takac Rabi.

Moac Laŋgwa ŋaê tonaŋ kêpi Lêŋuckêm me Sadaŋnê ŋadôndôŋ teŋ (Geoc 12:3-17; 20:2-3).

Moasiŋ Dabuŋ Apômtau Jesu Kêwaka Moasiŋ Dabuŋ sa gêjô Judanêŋ Pasa su. Eŋ kêsam polom to wain gebe eŋ tau nê ŋamêsôm to dec. Biŋlênsêm Laŋgwa ŋapoac kêpi domba daŋa ŋadec. Biŋlênsêm Wakuc ŋapoac nec kêpi eŋ tau nê dec dêbuŋ, taŋ eŋ kêkêc siŋ aŋga kakesotau gebe êsuc sec ôkwi.

Lau buŋa tec seŋ Moasiŋ Dabuŋ totaêŋ gêjam eŋ gebe kêtu poac wakuc ŋasêliŋwaga. Moasiŋ Dabuŋ nec ŋaê teŋ gebe Tapô Polom Êkôcŋa (Apos 2:42). Moasiŋ Dabuŋ gêbiŋ aêac lau buŋa tôŋ tamiŋ Apômtau to tamiŋ tauŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ tatu Gôlôac Dabuŋ tageŋ. Takac Pasa, Sêliŋwaga.

Moloko Lau Kanaan andaŋgeŋŋa nêŋ anôtôi jaba nêŋ teŋ, taŋ sêkêŋ gôlôac sauŋ têtu da gêdêŋ eŋ (Dait 12:31).

Môp, Tanac Môp Tauŋ Takac ŋatêmui, Sec, Selec.

N

Naŋeŋeŋ Mecŋa Judawaga sêmasaŋ bôc naôlic kêtu ômbiŋkap toatali ŋasec-ŋasec ma sebec. Teto biŋsu ŋagêdô amboac Dait 6:4-9 gelom papia sauŋ ma sêkêŋ kêsêp atali tau gêja. Go gêdêŋ teteŋ mec ŋanoc ac sebec kêtôm naŋeŋeŋ ma atali toŋalô dabuŋ naŋ gêsac teŋbeleŋ. Ac sêka ômbiŋkap tonaŋ teŋ amboac joc gêc lemeŋ gêwiŋ. (Mat 23:5).

Niptêkwi Takac Taniŋ Oso.

Nisan Israelnêŋ Kalender ŋaajôŋ ŋamataŋa. Ajôŋ tau ŋaê teŋ gebe Abib. Kêkwa ŋasawa teŋ amboac March 15 e jagêdêŋ April 15. Takac Kalender.

Noc Sêjam **Dabuŋ Moŋa** (Apos 27:9) Noc tonaŋ Omsêga Wama, naŋ sêlic gêdêŋ Oktober 1 (Tisri 10). Ajôŋ tonaŋ lau Juda nêŋ komô kêdabiŋgac, tec sêlac nêŋ waŋ tageŋ-tageŋ kêtu gwêc secŋa. Go gêdêŋ komô tau, Nowember 15 e March 15, sêwi siŋ samucgeŋ, sêlac waŋ teŋ atom e gamêŋ ŋajam êsa acgom. Takac Kalender, Omsêga Wama.

Ŋ

Ŋabelo (Ŋatalô) Takac Peŋ

Ŋacdabu**ŋsê**ga Eŋ kêtu lau Juda nêŋ dabuŋwaga nêŋ laumata. Kaunsil ŋagôliŋ gêc eŋŋa. Kêtu dim tageŋ kêtôm jalageŋ eŋ kêsô Gamêŋ dabuŋanô tau aŋga lôm dêbuŋ gêja gêdêŋ Omsêga Wama jakêkêŋ da gêdêŋ Anôtô kêtu eŋ tau to lau Israel samob nêŋ secŋa. Eŋ gêsuŋ da kêtôm bêcgeŋŋa gêdêŋ Anôtô. Aŋga Biŋlênsêm Wakuc ŋacdabuŋsêga têlêac tonec nêŋ aê gêc gebe Anas agêc Kaiapas ma Ananias. Kilisi gêmêŋ tec poac laŋgwa ŋasakiŋ samob tonaŋ gêjac pep. (Papia gêdêŋ lau Ebolai.) Takac Kaunsil, Omsêga Wama.

Ŋacse**ŋ**omi Ŋaê tonec kêpi lau naŋ têdaguc to sêwiŋ ŋac teŋ gebe êndôŋ biŋ wakuc êndêŋ êsêac sêŋô to sêjala. Aŋga Biŋlênsêm Wakuc sê ŋaê tonaŋ kêpi lau, naŋ têdaguc ŋackêsagu Joaŋ to onaŋ sêkêŋ gêwiŋ Jesu naŋ, go kêpi lau 12, taŋ Jesu tau kêjaliŋ êsêac sa ma têdaguc eŋ baŋ-baŋgeŋ naŋ.

Ŋalau **Dabuŋ** Takac Anôtô Têlêtageŋ.

Ŋalau **Sec** Lau Israel têtêc gebe toŋaclai ma têtôm gebe têtu kasec ŋamalacŋa. Sêlic Ŋalau Sec amboac Sadaŋnê lau jaeŋ to nê sakiŋwaga. Takac Aleŋ, Belsebul, Sadaŋ (MŊŊ).

Ŋalê**s**ô Lau Israel sêsi ŋalêsô geŋkaleŋ ŋakwê ŋalêsu aclê ŋam gebe lau sêlic ma êkêŋ puc êsêac gebe taêŋ ênam Apômtaunê biŋsu ma sêmansaŋ. (Mat 23:5)

Ŋatekwi Ka to gêŋ ŋatêkwi sêkôc kêtu gêŋmaluŋa.

Ŋatê**m**ui Judawaga seboc gêŋ dêmôêŋa ŋagêdô kêtôm gebe êŋgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋatêmui êsa, tec seŋ gêŋ ŋagêdô paliŋ-paliŋgeŋ atom. Sejop ŋajao sêgôm kêtôm Mosenê Biŋsuŋa ŋapepgeŋ. (Apos 10:14ŋg; 11:8ŋg; Eb 9:13) Takac Mop, Selec, Sec.

O

Om Takac Sabat.

Om Ajôŋ Kêsôŋa (Ajôŋ kêsêp gwêc gêja) Lau Israel sêlic bêc, taŋ ajôŋ gêc tôŋ su ma ŋageleŋ kêtu nêŋ om teŋ tauŋa. Ŋam gebe êsêacnêŋ ajôŋ wakuc

teŋ mêŋkêsa ŋanoc tonaŋ, tec tetoc sa kêtôm om Sabat, taŋ sêlêwaŋ kôm ma sêkac tauŋ sa aŋga lôm dabuŋ ma seno moasiŋ jaseŋ sêwiŋ tauŋ. (Kiŋ II.4:23; Jes 1:13ŋg; Am 8:5; Sam I.20:18-24)

Om Jala Kêtu **7ŋ**a Lau Juda nêŋ om kaiŋteŋ, taŋ sêsê gêŋ kêsêp nom gêdêŋ jala tonaŋ atom, gebe nom êlêwaŋ tau ma nêŋ kôm êkêŋ om amboac tonaŋgeŋ. Takac Jala Kêtu 7ŋa, Jala-Lau-Sêsê-Aweŋ-Suŋa.

Om Jala Wakucŋa Takac Jala Wakuc.

Om Polom Ŋalucŋa Lau Israel sêlic om tonaŋ gêdêŋ Omsêga Pasa, taŋ seŋ polom ŋaluc kêtôm bêc 7 (Nisan 15-22 kêtôm April woke ŋamataŋa). Tapac polom ŋamêtê amboac tonec gebe takêŋ jist êsêp polom matac ŋalêlôm ma taŋgaluŋ e êsêli popoc ma êsuŋ. Polom ŋaluc tonaŋ ŋamêtê teŋ. Sêkêŋ jist to gwêc kêsêp atom. Sêgôm gebe lau Israel taêŋ ênam Anôtô gêjam êsêac kêsi aŋga nêŋ ŋacjo Aiguptu nêŋ lemeŋ naŋ. (Eks 12:14-20; Mat 13:33)

Ombec Takac Omsêga Lômbec.

Omsêga **Lô**mbec Lau Israel sêlic omsêga tonaŋ taêŋ gêjam gêŋ tonec ŋai gêdêŋ om tau gebe (a) Anôtô gêjam abeŋi sa ŋa mana to bu ma kêmbico gêdêŋ taŋ sêjam bêbêcgeŋ sêô sêmoa gamêŋ sawa naŋ. Kêtu tonaŋŋa lau tau sêkaja kalatu to gêŋ jasêjam kêtu nêŋ bec to ŋagadê kêkô nêŋ têclabu to malacluŋ ma nêŋ andu ŋasasacô gêwiŋ. (b) Sêgi malac Jeriko auc e sêôc ŋatuŋbôm popoc. (c) Sêjac nêŋ kôm ŋanô (mopolom to kaŋanô ma niptêkwi to wain) sa kêpi andu gêja. Taêŋ gêjam biŋ tonaŋ ŋai, tec sêkêŋ om tau kêtu nêŋ om têntac ŋajamŋa kapôêŋ teŋ, taŋ sêôc tômtôm to bamlauŋ ma sêjam Pesalem kêtu nêŋ wê to sêkêŋ kôm ŋanô kêtu da gêdêŋ Anôtô ma sêŋô mêtê kêsêp om tau ŋasawa kêtôm bêc 7 tonaŋ ŋapaŋ. Gêdêŋ om tau ŋabêc ŋamuŋa dabuŋwaga teŋ jakêkati bu aŋga Siloa mêŋkêsêwa kêpi altar dajaŋa gêja gêdêŋ lau samob sêkac sa sêlic toôliŋ kêpigeŋ. Lau Israel sêlic nêŋ om towae tonaŋ kêtôm jalageŋ gêdêŋ ajôŋ Tisri (Oktober. Apômtau Jesu gêlic Ombec naŋ sêpuc ŋamiŋ gêc Joaŋ 7. Lau Juda sêsam ŋa tauŋ aweŋ gebe Sukot. Aêac tasam gebe Ombec.

Omsêga **Pasa** Takac Pasa.

Omsêga **Sê**jac **Kô**m **Ŋ**an**ô Saŋ**a Ŋaê teŋ gebe Seŋ Kôm Ŋanô Lasêŋa. Lau Israel sêsuŋ nêŋ kôm ŋanô ŋamêc gêdêŋ Anôtô kêtu nêŋ da daŋge gêdêŋ eŋ. (Eks 34:22) Sêlêwaŋ kôm ma sêmoa totêntac wapigeŋ. Sêlic Omsêga Pasa su ma semoa e ŋabêc 50 kêtôm woke 7 x 7 gêjaŋa acgom, go sêlic om tau, tec sêsam ŋaê teŋ gebe Pentekost. Takac Pentekost.

Omsêga **Wama** Om tonec lau Israel nêŋ Omsêga kapôêŋanô tau, taŋ ŋacdabuŋsêga kêkêŋ da gêdêŋ Anôtô gêjô lau Israel nêŋ sec samob su (Lew 16). Lau pebeŋ sêjam dêbuŋ mo to kôm gêdêŋ om tonaŋ. Sêlic om tau gêdêŋ nêŋ ajôŋ Tisri ŋabêc 10 (amboac Oktober 1). Ac sêsam ŋa tauŋ aweŋ gebe Yom Kippur. Takac Noc Sêjam Dabuŋ Moŋa.

Oniks Pocawa teŋ.

Osiana Lambiŋ êndêŋ Anôtô, talanem Apômtau. Ŋamanô gebe Ônam samaŋ. Go sêjam ôkwi kêtu nêŋ lasê, naŋ sêmôêc gêdêŋ tauŋ têntac wapigeŋ. (Mat 21:15; Mar 11:9).

Oso Takac Taniŋ Oso.

P

Paradis Undambê tau ŋaê teŋ tonec (Luk 23:43; Kor II.12:3).

Parisai Judanêŋ lau toŋ teŋ, taŋ sêmoa gêdêŋ Apômtau Jesu nê têm naŋ. Ac sêwaka tauŋ sa gebe lau gêdêŋ sêlêıêc ŋagêdô samob su gebe sêmasaŋ Mosenê Biŋsu to tauŋ nêŋ ŋagôliŋ, tê sêjac têku biŋsu tau nê, samob tomalageŋ.

Pasa, Omsêga **Pasa** Lau Israel nêŋ Omsêga teŋ, taŋ sêlic gêdêŋ ajôŋ Nisan ŋabêc 14 (amboac April 1). Anôtô kêkac nê lau su aŋga Aiguptu, tec kêsôm sêlic om tau gebe taêŋ ênam eŋ gêjam êsêac kêsi êsêp om tonaŋ êtôm jalageŋ (Eks 3:18; 5:3; 7:16). Ŋaê Pasa tau ŋam gebe Anôtô gêôc lêlêc Israelnêŋ andu, taŋ sêsê domba Pasa ŋadec kêpi katam ŋakagêbôc gêja naŋ (Eks 12:23-27). Lau Juda sêsam om tau ŋa tauŋ aweŋ gebe Pesach. Takac Moasiŋ Dabuŋ.

Pentekost Ŋaê Pentekost ŋam gebe ŋabêc kêtu 50. Sêsam amboac tonaŋ gebe ŋabêc 50 geŋ Omsêga Pasa to Pentekost tau gêŋgic. Sêjac nêŋ mo to gêŋ sa kêpi nêŋ andu gêja su, tec sêlic om tau, taŋ sêjam daŋge gêdêŋ ŋacmoasiŋ Anôtô.

Peŋ, **Peŋ Sepeŋ Ŋ**atal**ô**ŋa Embe tato papia êndêŋ tauŋ, jac tato nêŋ ŋaê ênêc ŋalabuŋa, gebe êwa ŋac-ketowaga sa êndêŋ ŋac, naŋ papia tau gêjac eŋ ŋawae naŋ. Lau laŋgwa oc ŋamŋa sêmasaŋ nêŋ gêbôm teŋ kêtu nêŋ peŋ, tec sepeŋ ŋatalô kêpi nêŋ papia jagêwiŋ (Kiŋ I.21:8). Peŋ ŋamanô tau tonaŋ. Biŋ naŋ sepeŋ peŋ kêpi ŋasabaŋ gêja naŋ, kêsiŋ tau gêdêŋ lau samob gebe lau teŋ sêkac ŋapeŋ atom, ŋatau taugeŋ êkac ma êsam biŋ tau (Dait 32:34). Kêtu tonaŋŋa sêkic ŋasabaŋ ŋa lêkôŋ tôŋ acgom, go sêsap ŋaomata ŋa katêkwi tôŋ tamiŋ sabaŋ tau ma sepeŋ ŋataunê gêbôm (ŋaê me ŋabelo me ŋatalô) kêsêp katêkwi gêja (Geoc 5:1).

Poac Lau teŋ embe sêmansaŋ biŋ teŋ e nêŋ ŋalêlôm to aweŋ êpi tageŋ ma sêlôc êtu tôŋ sebe sêŋgômŋa naŋ jac tasam dabe sêmoatiŋ nêŋ poac gêdêŋ tauŋ. Ŋam gebe ac sêŋgôm nêŋ gêŋ amboac sênac siŋ me sêwiŋ tauŋ, tec taêŋ êka gebe sêmoasiŋ tauŋ ŋajamgeŋ. Poac amboac tonaŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ ŋac gêdêŋ Noa (Gen 9:8-17), ma gêdêŋ Abraham (Gen 17:1-8). Aŋga Biŋlênsêm Laŋgwa Anôtô kêmoatiŋ nê poac gêjac lau Israel ŋawae amboac gêgôm gêdêŋ taŋ Mose gêwê êsêac gêmoa naŋ (Eks 24:4-8).

Poac Ŋakatapa Anôtônê Katapa Sêkôc katapa ŋaôma ma sêmasaŋ nê atom. Sêbuŋ ka e ŋatip acgom, go sêkwa ŋa gold auc gêc lêlômŋa to dêmôêŋa. Ŋaakaiŋ aclê kêtôm lewe ŋaakaiŋ. Aŋela ŋakatu luagêc gêŋgôŋ ŋabaob gold ŋaô. Sêmasaŋ aŋela sepeŋ têniŋgeŋ sêŋgôŋ laŋôŋanô gêdêŋ tauŋ ma sêkac magê keso tau. Ŋamakeŋŋa kêpi e ŋatêpôê gêdiŋ kêsô tau ma ŋamakeŋŋa kêsêp e ŋatêpôê gêdiŋ tau tamiŋ katapa ŋabaob. Sêmasaŋ ŋakatu luagêc ŋa goldgeŋ. Riŋ aclê gêc makeŋ-makeŋ gêdêŋ ŋatakôcagêc kêtu ta ŋamala. Ta tau sêkwa ŋa gold auc gêwiŋ. Tetoc tapele poc, taŋ Anôtô kepeŋ Biŋsu Lemeŋlu kêpi naŋ, kêsêp katapa, taŋ sêkêŋ kêkô Gamêŋ dêbuŋanô tau (Dait 10:1-5) aŋga Lômbec ŋalêlôm naŋ. Apômtaunê Katapa tonaŋ kêtu eŋ gêmoa nê lau ŋaluŋgeŋŋa ŋadôndôŋ (Nam 10:35; Sam I.4:7; Kiŋ I.8:11), tec lau Juda sêbalaŋ gêwiŋ êsêac gêdêŋ taŋ sêjac siŋ gêdêŋ nêŋ ŋacjo naŋ (Nam 10:33-36). Lau ŋaôma teŋ sêsa ŋagala atom. Ŋagadê toaŋela ŋakatu naŋ sêsam sebe Anôtô Gê Wama Ŋabaob. Go ŋaê teŋ gebe Poac Ŋawaŋ.

Pocawa Sêuc to sêbuŋ pocawa ŋawasi kêsa e ŋaôsic-ŋaôsic tokaiŋ-tokaiŋ. Lau laŋgwa to wakuc sêgêlôŋ tauŋ ŋa pocawa tokaiŋ-tokaiŋ. Ŋawasi kêsap poc tau tôŋ, tec tetoc sa kêtu gêŋ êjam to ŋaniniŋ ma ênêc teŋgeŋŋa ŋadôndôŋ gêwiŋ. Pocawa tau ŋagêdô ŋaê tonec gebe Jaspa, Sapir, Agat, Emeral, Sardoni, Kalsedoni, Kanelian, Krisolit, Beril, Topa, Krisopra, Hiasint, Ametist. (Geoc 21:19-21).

Polom Ŋaluc Polom tonaŋ sêpac sêkêŋ gwêc to jist kêsêp polom matac gêwiŋ atom. Juda sêpac ma seŋ gêdêŋ taŋ taêŋ gêjam abeŋinêŋ bêc dêdi aŋga Aiguptu naŋŋa. Bêc Polom Ŋalucŋa kêtu lau Israel nêŋ Om Pasa ŋabêc ŋamataŋa. Takac Om Polom Ŋalucŋa, Pasa.

Propete Awê me ŋac teŋ, naŋ kêsôm jaeŋ aŋga Anôtônê lasê. Jaeŋ tau

gêjac lau Biŋlênsêm Laŋgwaŋa ŋawae. Aŋga Biŋlênsêm Wakuc propete seoc biŋ lasê gêdêŋ Gôlôac Buŋa ŋamataŋa. Sêsam ŋackêsagu Joaŋ gebe propete gêwiŋ. Propete ŋagêdô teto nêŋ biŋ kêsêp buku, tec gelom aêac, ŋagêdô amboac Natan ma Elia to Elisa teto nêŋ biŋ sa atom.

Puliŋ Takac Magiŋ Kêsu.

R

Rabi Ŋalô Ebolai aweŋŋa tonec ŋam gebe "Aêŋoc Kêdôŋwaga" "Mêtêmôkê". Lau sêsam Apômtau Jesu amboac tonaŋ (Mat 23:8; 26:25; Mar 9:5; Joaŋ 1:38). Takac Biŋsutau.

S

Sabat Lau Juda sêsam woke ŋabêc kêtu 7ŋa sebe Sabat. Ac sêkêŋ kêtu nêŋ om kêtôm Anôtô kêsôm gêc Biŋsu kêtu têlêacŋa. Sejop om tau sêjac m gêdêŋ kôm kêtu lemeŋteŋ oc kêsêpŋa e jagêdêŋ kôm ŋanô tê oc kêsêp naŋ. Êsêac sêlêwaŋ kôm samob ma sêkêŋ om ŋapep e mêŋgêdêŋ têm galocŋa ŋapaŋ. Sêjac jao kôm tonaŋ ŋai gebe têtulu gêŋ atom (Jes 58:13) ma têtuŋ ja elom atom to sejoŋ ka atom ma sêpac to seno gêŋ atom ma sêwi nêŋ andu ma sêsêlêŋ sêna ŋasawa baliŋ ec teŋ atom (Eks 16:29) to sêna kôm ma sêkôc ŋanô sa atom (Eks 34:21). Lêŋ Sabatŋa naŋ ŋasawa dambê ec teŋ amboac taka nom êtu dim 1,000geŋ ma tamu tana. Jesu geseŋ biŋ amboac tonaŋ. Alic Mat 12:8,12; Mar 2:27; Joaŋ 9:16. Aposolo sêwaka Apômtaunê Bêc ŋamataŋa sa kêtu Gôlôac Buŋa nêŋ om. Alic Apos 20:7; Kor I.16:2; Kol 2:16; Geoc 1:10. Om Sabat to ŋajao gêjac lau buŋa ŋawae atom. Anôtô eŋ ŋatau tec tanam sakiŋ êndêŋ eŋ toŊalaugeŋ (Joaŋ 4:24).

Sadaŋ Biŋlênsêm Laŋgwa gêwa Sadaŋ sa gebe Anôtô Latui (aŋela) nêŋ teŋ. Sadaŋ kêkac tau su aŋga Anôtônê ma kêkêŋ kisa gêdêŋ eŋ (Juda 6). Eŋ kêtim lau gebe sêli aweŋ sa êndêŋ Anôtô. Eŋ kepeŋ tokauc gêjam aŋela ŋawêŋa laŋôŋ (Kor II.11:14). Eŋ gêdib lau buŋa (Pet I.5:8). Eŋ kêgôliŋ biŋ ŋawaô (Job 2:1; Geoc 12:10). Kilisi kêku eŋ tulu su (Joaŋ I.3:8; Geoc 20:10).

Sadukai Lau Juda nêŋ lau toŋ teŋ sêmoa gêdêŋ têm Biŋlênsêm Wakucŋa. Lau tau ŋagêdô samob dabuŋwaga. Êsêac tetoc Mosenê Buku Lemeŋteŋ (Pentatoik) naŋ sa ma sêlic Biŋlênsêm Laŋgwa ŋabuku ŋagêdô amboac gêjac êsêac ŋawae atom. Êsêac sêkêŋ gêwiŋ biŋ to sêgôm nêŋ gêŋ ŋagêdô keso, taŋ Parisai sêkêŋ gêwiŋ to sêgôm naŋ (Apos 23:8).

Samaria Ŋaê tonaŋ kêpi gamêŋ, taŋ gêc Judaia to Galilaia ŋasawa naŋ. Lau Asiria sêku malac Samaria tulu ma sejoŋ ŋalau jasêŋgôŋ gamêŋ kapoacwalôŋa (jala 722 B.C.). Lau ŋapopoc to lau jaba sêgaluŋ tauŋ sêŋgôŋ gamêŋ Samarianŋa, tec êsêacnêŋ wakuc to Judanêŋ biŋ kêlêsa tau gedeŋ tôŋgeŋ. Sêjac jao lau Samarianŋa gebe sêlic om aŋga lôm dabuŋ Jerusalemŋa atom, tec sêwaka tauŋ nêŋ gamêŋ dabuŋ teŋ sa gêc lôc Garisim. Apômtau Jesu gêjam mêtê êsêac gêwiŋ. Takac Samaria, lau Samarianŋa aŋga MNŊ.

Sapir Pocawa majaŋ-majaŋ ŋaôli kapôêŋ teŋ.

Sec, Daŋgôm Tauŋ Tatu Sec Mosenê Biŋsu to Ŋagôliŋ gêwa bôc ma kôm ŋagêdô sa gebe sec, tec ŋajao gêdêŋ lau Israel gebe sêniŋ to sêmoasac ma sênam kôm amboac tonaŋ atom. Lau embe sejop ŋagôliŋ tonaŋ atom, ac sêlic êsêac sêgôm tauŋ têtu sec ma têtôm gebe sêlic om sêwiŋ atom. Lau amboac tonaŋ têtu gasuc gamêŋ dêbuŋ atom ma aweŋ gêôc Anôtô jasêwiŋ gôlôac atom. Sêlic om sêwiŋ atom. Sejop ŋagôliŋ ŋagêdô e têtu selec kêtiam acgom. Takac Lemeŋ, Selec.

Selec Judawaga seboc gêŋ dêmôêŋa ŋagêdô kêtôm gebe êŋgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋatêmui êsa, tec sejop ŋagôliŋ gwalêkiŋ gebe sêwê kaiŋ biŋ atom. Seŋ bôc to gêŋ paliŋ-paliŋgeŋ atom. Sêmoasac gêŋ ŋagêdô amboac ŋawêlêlaŋ atom. Sêjam kôm teŋ gêdêŋ Sabat to om ŋagêdô atom. Embe sêŋgêli ŋagôliŋ, taŋ oc lau sêlic êsêac amboac sêgôm tauŋ têtu secgac. Lau amboac tonaŋ sêlic om sêwiŋ gôlôac êtiam atom. Sejop ŋagôliŋ tomalageŋ ma sênam dabuŋ gêŋ e têtu selec êtiam acgom. Ac taêŋ gêjam kêsêp gêŋ, taŋ Mosenê biŋsu gêwa sa gebe selec naŋgeŋ. (Apos 10:15; 11:9; Eb 9:13) Takac Lemeŋ, Ŋatêmui, Sec.

Seliŋwaga Lau malac luagêc embe sêkêŋ kisa êndêŋ tauŋ e ŋac teŋ ê wama êsêac, lau laŋgwa sêsam eŋ sebe Sêliŋwaga. Ŋac tau kêkêŋ sêliŋ lau, naŋ sebe sênac tauŋ, tec sêwi nêŋ biŋ kisaŋa siŋ. Kilisi kêtu ŋamalacnêŋ sêliŋwaga to wamawaga gebe eŋ geseŋ sec su gêdêŋ taŋ kêkêc nê dec siŋ kêtu samobŋa naŋ, tec gê wama ŋamalac gêdêŋ Anôtô ma gêbiŋ aêac tôŋ tamiŋ eŋ. (Kor II.5:18ŋg; Gal 3:19ŋg; Ep 2:16; Tim I.2:5; Eb 8:6; 9:15; 12:24) Takac Wama, Wamawaga.

Sêmansa**ŋ** Tauŋŋa Takac Bêc Sêmasaŋ Tauŋŋa.

Siac Têtiŋ **Gê**ŋŋa Lau Israel sejoŋ nêŋ kôm ŋanô amboac polom sa sêgôm amboac tonec gebe Sebob polom amboac padi ŋanô aŋga ŋakaiŋ su ma têta gêc nom tapa-tapa to ŋajaŋa, go sêwê bulimakao sêsêlêŋ sêgi-sêgi e polom ŋanô gedec ŋapa. Go sêkôc sapac ma sêjac gêŋ tau sa kêpi tageŋ ma dedec gêc e gêdêŋ mu kêsêlêŋ ŋajam, gocgo sêkôc siac jatêtiŋ polom sêkô sêkanôŋ mu, tec gêju ŋapa jakêsêp ŋasawa teŋ ma ŋanô gacgeŋ gêc. Sejoŋ ŋanô kêpi nêŋ andu gêŋ ŋanôŋa gêja ma sêkêŋ ŋapaôma ja geŋ su. Ma kêtôm bêcgeŋ sêsêwa ŋanô tau ŋagêdô kêsêp poc tapa luagêc ŋasawa, taŋ sêlai ŋaôŋa e kêlêsim kêtu polom matac ma sêpac kêtu polom. Takac Polom, Jist.

Simbal Gêŋ wêŋa teŋ. Sêmasaŋ wapap kuku luagêc, naŋ sêkôc tôŋ ŋa lemeŋ gêdêŋ ŋagabiŋ ma dedoŋ kêpi tau e ŋakicsêa ec kapôêŋ. Sêjac nêŋ oŋ to gêŋ wêŋa e simbal kêsêp ŋasawa gêwiŋ ma sêŋô kêmoasiŋ taŋeŋsuŋ ŋajam. Sêjac gêdêŋ sêlic nêŋ om sêŋgôŋ lôm dabuŋ ŋalêlôm gêwiŋ.

Sion Gêmuŋgeŋ ŋaê tonaŋ kêpi kiŋ Dawid taugeŋ nê malac, taŋ ênê lausiŋ sêku lau Jebusit tulu ma sêjaŋgo su aŋga êsêacnêŋ naŋgeŋ. Go ŋasawa ŋamuŋa teŋ sêsam ŋaê Sion kêpi lôc, taŋ lôm dabuŋ kêkô naŋ gêwiŋ (Sam II.5:7). Gocgo sêsam kêpi malac Jerusalem to ŋalau amboac tonaŋ (Pes 48:13; Am 6:1). Ŋaê tau ŋam teŋ gebe Anôtônê malac (Pes 48:1ŋg; Jer 31:6) ma lôc dabuŋ (Pes 2:6) to gamêŋ, taŋ Anôtô gêjam gôliŋ gêŋgôŋ naŋ (Pes 9:11). Ŋaê tau kêtu Israelnêŋ kêsiwaganê ŋadôndôŋ (Pes 2:3ŋg). Anôtô geoc tau lasê aŋga lôc tau ma gêjam mec nê lau (Pes 128:5; 134:3). Aŋga BiŋIênsêm Wakuc ŋaê Sion kêtu lau, tê Anôtô gêjam êsêac kêsi nê, nêŋ malacmôkê (Eb 12:22) ma têm ŋamuŋa ŋadôndôŋ (Geoc 14:1).

Sois (Zeus) agêc **Hermes** Sois tonaŋ lau Grik nêŋ anôtôi nêŋ ŋatau. Rom sêsam seber Jupiter. Go Hermes kêtu Soisnê ŋacjaeŋ. Rom sêsam sebe Merkur (Apos 14:12).

Sôl**ô**ŋ Sôlôŋ ŋajao ŋajaŋa gêc Bibolo (Geoc 9:21). Takac Beŋ, Mectomaŋ.

Stoiki Lau tokauc nêŋ toŋ teŋ. Ŋaê tau ŋam kêsêp Stoa kêtu lôm towae teŋ aŋga malacsêga Aten, taŋ sêkac tauŋ sa ma têdôŋ nêŋ biŋ gêdêŋ lau sêŋô (Apos 17:21). Stoiki têdôŋ biŋ amboac tonec gebe Embe tatu lau mansaŋ tasa nêŋ lêŋ tatu mêtê tauŋgeŋ, go gêŋwapac embe êndac aêac, oc êlênsôŋ aêacnêŋ kauc ŋanô-ŋanô atom, talic amboac gêŋ Iêlê ma tamoa nêŋ malôgeŋ (Apos 17:18). Takac Epikuri.

Sunsuŋ Laumata 24 (Geoc 4:10) sêkuc sunsuŋ kêtu waeŋ ŋajamŋa. Êsêac sêkac sunsuŋ su jagêc nom nê sêgôm kêtu têntac ŋandaŋŋa atom. Tetoc Apômtau sageŋ tec sêgôm. Ŋalô dabuŋ tonec gêwa sunsuŋ ŋam sa gebe Kor I.9:12; Tim II.2:5; 4:8; Jak 1:12; Pet I.5:4; Geoc 2:10, 3:11; 4:10.

T

Takis Lau Israel sêkêŋ takis gêdêŋ gôliŋwaga taugeŋ atom, sêkêŋ takis lôm dabuŋa gêwiŋ (Mat 17:24ŋg). Ŋagôliŋ teŋ tonec gêc gebe Ŋac teŋ nê waba to gêŋ lemeŋlu embe ênêc, naŋ êkêŋ ŋatageŋ êndêŋ Anôtô. Ŋagôliŋ tau ŋam gebe sêjam ôli dabuŋwaga to lau Lewi ma lôm dabuŋ ŋagêŋlêlôm ŋa mone to gêŋ tonaŋ. Ŋac teŋ embe êkêŋ nê kôm ŋanô me gêŋ teŋ êndêŋ lau sênam ôliŋŋa mone 100, ŋatau êkêŋ 10 êsêp kanom êna (Gen 14:20; Sam I.8:15; Luk 18:12). Ŋagôliŋ tonaŋ gêjac lau buŋa ŋawae atom, mago ŋagêdô taêsam tau ŋ nêŋ ŋalêlôm kêkac êsêac ma sêkêŋ nêŋ da kêtôm ŋamêtê ŋajamanô tonaŋ, ma ŋagêdô sêgôm sêlêlêc tonaŋ su. Sêjam daŋge Apômtau tec sêgôm. Takac Da, Kanom.

Talu Lau Israel laŋgwa sêsi obo asaŋasaŋ kêtu nêŋ talu. Gêŋwapac embe êtap êsêac sa, go ac sêsô talu obo ŋagoneŋ tonaŋ kêtu nêŋ ŋakwê sêbu tauŋŋa ma têtaŋ nêŋ taŋiboa sêŋgôŋ waomôkê (Gen 37:34; Jona 3:5).

Taniŋ Oso Sêkêc niptêkwi kêpi ŋac teŋ môkêapac gebe sêjaliŋ eŋ sa me sakiŋ teŋ gelom eŋ. Lau Israel seŋ oso nêŋ kiŋ gêdêŋ noc, taŋ sêsuŋ sakiŋ gôliŋwagaŋa jagelom eŋ naŋ. Êsêac tec sêsam nêŋ kiŋ gebe Ŋac seŋ oso eŋŋa. Ŋaê Kilisi (Grik aweŋ) to Mesia (Ebolai aweŋ) ŋam gebe Seŋ oso eŋ, tec gêwa Jesunê sakiŋ sa gebe gêjam ŋamalac kêsi aŋga sec to gêmac kêtôm Anôtô kêkêŋ eŋ kêtu Kêsiwaga to Apômtau.-Lau Israel sêkôc nêŋ ŋacleŋ sa ŋalêŋ tonec gebe seŋ oso êsêac môkêŋapac to eŋkaiŋ (Luk 7:46). Lau buŋa seŋ oso nêŋ gêmac (Jak 5:14).

Tasa Ŋapalê Lau Israel sêsa nêŋ ŋapalê utiŋôlic. Sêgôm kêtôm poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ êsêac gebe sêsa ŋapalê samob êtu nêŋ gêbôm teŋ. Lauo sêkôc ŋapalê ma sêmoa e ŋabêc 8 gêjaŋa su, go sêsa, tec têtu Apômtaunê gêŋgac. Sêsa ŋapalê nê kêtu busaŋgu ŋadôndôŋ gêwiŋ Takac MŊŊ).

Têlêtageŋ Ŋam gebe Têlêac mago tageŋ. Takac Anôtô Têlêtageŋ.

Teloŋ to Lau Sec Aŋga Ŋawae Ŋajam ŋaê tonaŋ kepeŋ lau, taŋ laumata sêjac jao lôm dabuŋ gêdêŋ êsêac gebe sêlic om sêwiŋ atom naŋ. Ŋam gebe lau tau tetoc ŋagôliŋ ŋagêdô sa kwalec, amboac seŋ gêŋ ŋagêdô paliŋ-paliŋgeŋ me sêka lau samuc nêŋ têc me sêsa nêŋ lêŋ salaŋ. Judawaga mansaŋ tec sêbu lau amboac tonaŋ. Jesu laŋôanô ŋakêŋkêŋ gêdêŋ êsêac, tec lau ŋagêdô sêlic eŋ sec kêtu tonaŋŋa (Mar 2:15-17; Luk 7:34; 15:1-2). Eŋ kêgamiŋ Mêtê gêdêŋ êsêac atom.

Tôc Gôliŋŋa Ka dambê teŋ, naŋ sepeŋ ŋatalô ŋajam-ŋajam kêsêp naŋ. Kiŋ sêkôc kêtu nêŋ gêbôm. Gêwa êsêac sa gebe lau toŋaclai.

Topas Pocawa joŋjoŋ teŋ.

Tumim Takac Urim.

U

Undambê, **Gamêŋ Undambêŋa** Takac MŊŊ, Anôtônê Gamêŋ.

Urim to Tumim Gêŋ amboac poc sauŋ luagêc, tê sêwa ŋam sa gêc awê ŋapep atom nê. Israelnêŋ dabuŋwagageŋ sênôŋ gêŋ tau gêc atali sauŋ teŋ ŋalêlôm. Ac sêkôc gebe eoc gêŋ Anôtô gebe êsêac me nêŋ lau sêŋgômŋa nê lasê êndêŋ êsêac sêjala katôgeŋ (Dait 33:8; Nam 27:21; Sam I.28:6).

W

Wama Takac Omsêga Wama.

Wamawaga Takac Sêliŋwaga. (Tasuc Sec ôkwi-MŊŊ).

Y

Ysop Ka teŋ amboac ôpic. Sêsac ŋalaka tôŋ kêsêp bu me dec ma sêpalip kêpi altar to gêŋ (Eks 12:22). Ôpic taŋ tasam ŋawae gêc Joaŋ 19:29 naŋ, ysop teŋ ŋakaiŋ.